Nouveau dictionnaire illustré français-arménien / Guy de Lusignan (Ambroise Calfa)

Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

Calfa, Ambroise (1826-1906). Nouveau dictionnaire illustré français-arménien / Guy de Lusignan (Ambroise Calfa). 1900-1903.

1/ Les contenus accessibles sur le site Gallica sont pour la plupart des reproductions numériques d'oeuvres tombées dans le domaine public provenant des collections de la BnF.Leur réutilisation s'inscrit dans le cadre de la loi n°78-753 du 17 juillet 1978 :
*La réutilisation non commerciale de ces contenus est libre et gratuite dans le respect de la législation en vigueur et notamment du maintien de la mention de source.
*La réutilisation commerciale de ces contenus est payante et fait l'objet d'une licence. Est entendue par réutilisation commerciale la revente de contenus sous forme de produits élaborés ou de fourniture de service.

Cliquer ici pour accéder aux tarifs et à la licence

2/ Les contenus de Gallica sont la propriété de la BnF au sens de l'article L.2112-1 du code général de la propriété des personnes publiques.

3/ Quelques contenus sont soumis à un régime de réutilisation particulier. Il s'agit :

*des reproductions de documents protégés par un droit d'auteur appartenant à un tiers. Ces documents ne peuvent être réutilisés, sauf dans le cadre de la copie privée, sans l'autorisation préalable du titulaire des droits.
*des reproductions de documents conservés dans les bibliothèques ou autres institutions partenaires. Ceux-ci sont signalés par la mention Source gallica.BnF.fr / Bibliothèque municipale de ... (ou autre partenaire). L'utilisateur est invité à s'informer auprès de ces bibliothèques de leurs conditions de réutilisation.

4/ Gallica constitue une base de données, dont la BnF est le producteur, protégée au sens des articles L341-1 et suivants du code de la propriété intellectuelle.

5/ Les présentes conditions d'utilisation des contenus de Gallica sont régies par la loi française. En cas de réutilisation prévue dans un autre pays, il appartient à chaque utilisateur de vérifier la conformité de son projet avec le droit de ce pays.

6/ L'utilisateur s'engage à respecter les présentes conditions d'utilisation ainsi que la législation en vigueur, notamment en matière de propriété intellectuelle. En cas de non respect de ces dispositions, il est notamment passible d'une amende prévue par la loi du 17 juillet 1978.

7/ Pour obtenir un document de Gallica en haute définition, contacter reutilisation@bnf.fr.

Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

Calfa (Abraore)

ԳՈՒԻՏՈՆ ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(Cannes et Constantinople)

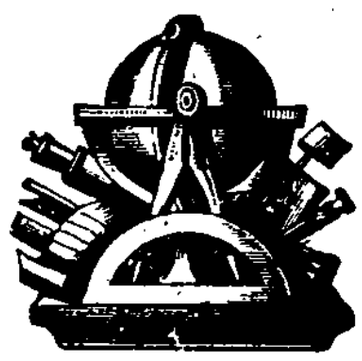
ՆՈՐ ԲԱՌԳԻՐՔ 1400

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ՓՐԱՆՍԱՀԱՅ

ՀԱՅՑՈՐ ԵՐԿՐՈՐԴ

I-Z

ՓԱՐԻԶ

Տպագրութիւն ՎՈՒԲԻՆԻ հայր եւ որդի

64, ի փողոցն Ումիոյ, 64

1903

GUY DE LUSIGNAN

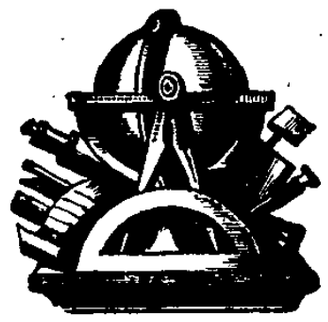
NOUVEAU DICTIONNAIRE

ILLUSTRÉ

FRANÇAIS-ARMÉNIEN

TOME SECOND

I-Z

PARIS

TYPOGRAPHIE MORRIS PÈRE ET FILS

64, RUE AMELOT, 64

—

1903

BIBLIOTHÈQUE NATIONALE R.F. IMPRIMÉS

ՆՈՐ ԲԱԶԳԻՐՔ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ

NOUVEAU DICTIONNAIRE

ILLUSTRÉ

FRANÇAIS-ARMÉNIEN

5-1903. — Paris, Typographie MORRIS PÈRE ET FILS

64, rue Amelot, 64

Mme ALPHONSINE LAMBERT

GUY DE LUSIGNAN

NOUVEAU DICTIONNAIRE

ILLUSTRÉ

FRANÇAIS-ARMÉNIEN

TOME SECOND

I-Z

PARIS

TYPOGRAPHIE MORRIS PÈRE ET FILS

64, RUE AMELOT, 64

—

1903

ԳՈՒՐԳԵՆ ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

Dépôt Légal
No Se 1943
1908

ՆՈՐ ԲԱՌԳԻՐՔ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ՓՐԱՆՍԱՀԱՅ

ՀԱՑՈՐ ԵՐԿԲՈՐԴ

I-Z

ՓԱՐԻԶ

Տպագրութիւն ՄՈՐԻՍԻ հայր եւ որդի

64, ի փողոցն Ամկոյ, 64

1903

Hommage et souvenir

A

Madame Alphonsine LAMBERT

L'Auteur,

GUY DE LUSIGNAN.

ՆՈՒԻՐ ԵՒ ՅԻՇԱՏԱԿ

ԱՌ

Տիեն Ալֆոնսիս Լանպէր

ՄԱՏԵՆԱԳԻՐՆ

Ի ԼՈՒՍԻՆԴԱՆ

ՆԱԽԱՇԱԽՈՒՅՆ

Սոյն երկասիրութիւնն պատրաստած ժամանակս, իմ փափաքն եւ միակ մտածութիւնն եղած են՝ օգտակար լինել Ազգիս եւ Հայրենակցացս։

Եթէ յաջողեցայ սոյն դժուարին ձեռնարկին մէջ, ա՛յս պիտի լինի իմ վարձատրութիւնն եւ փառքն։

Փարիզ, 1 Օգոստոս 1900

Գ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

Լուսինեան օթեւան

Նէօյլի-Սէնի-վիրայ

INTRODUCTION

Lorsque j'ai composé cet ouvrage, mon désir et mon unique pensée ont été d'être utile à ma Nation et à mes Compatriotes indulgents.

Si j'ai réussi dans cette tâche si ardue, ce sera ma récompense et ma gloire.

GUY DE LUSIGNAN.

Paris, le 1er Août 1900

Villa de Lusignan,

Neuilly-sur-Seine.

ՀԱՄԱՌՕՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

ABRÉVIATIONS

ա.	արական	masculin
աբ.	աստուածաբանութիւն	théologie
ագ.	առաւել գործածական	plus usité
ազ.	ասի զարդիս	on dit maintenant
ազբ.	ազգաբանութիւն	généalogie
ազգ.	ազգագրութիւն	ethnographie
ալ.	ալքիմիա	alchimie
ախ.	ախտաբանութիւն	pathologie
ախբ.	ախտաբուժութիւն	thérapeutique
ած.	ածական	adjectif
ած. ա.	ածական արական	adjectif masculin
ած. ի.	ածական իգական	adjectif féminin
ակ.	այժմ կոչի	on appelle, il s'appelle aujourd'hui
ակգ.	ակնագործ	lapidaire
ալ.	աղաբուռնօք	par dénigrement
աղհ.	աղահանք	saline
այգ.	այգեգործութիւն	viticulture
ան.	ասի նաեւ	on dit aussi
անբ.	անասնաբուժութիւն	art vétérinaire
անգ.	անգղիարէն	anglais
անգբ.	անգործածական	inusité
անդ.	անդրիագործութիւն	statuaire
անխ.	անխնդիր	absolument
անկ.	անկանոն	irrégulier
անշ.	անորոշ	indéfini
անսով.	անսովոր	inusité
անտ.	անտառամշակութիւն	sylviculture
անր.	անեռեւոյթ	infinitif
անց.	անցեալ	participe-passé
անփ.	անփոփոխ	invariable
աշ.	աշխարհագրութիւն	géographie
ապ.	ապակեգործութիւն	verrerie
առ.	առակ	proverbe
առգ.	առոգանութիւն	prosodie
առպ.	առողջապահութիւն	hygiène
աս.	աստեղաբաշխութիւն, աստղաբաշխութիւն	astronomie
ասց.	ասացուած	locution
աստ.	աստեղաբանութիւն	astrologie
անտ.	անտառագիտութիւն	forêts
անտղ.	անտաղագործութիւն	charpenterie
արհ.	արուեստաբանութիւն	technologie
արբ.	արաբերէն	arabe
արծ.	արծաթագործութիւն	orfèvrerie
արհ.	արհամարհանօք	avec dédain
աւ.	աւատականութիւն	féodalité
բ.	բուսաբանութիւն	botanique
բբ.	բոլոտաբանութիւն	helminthologie
բգ.	բնագիտութիւն	physique
բզ.	բազէբանութիւն	fauconnerie
բժ.	բժշկութիւն, բժշկականութիւն	médecine
բլ.	բառ լատին	mot latin
բխ.	բնախօսութիւն	physiologie
բխբ.	բնախօսութիւն բուսական	physiologie végétale
բծ.	բրածոյ	fossile
բն.	բնազանցութիւն	métaphysique
բպ.	բնապատմութիւն	histoire naturelle
բս.	բանասիրութիւն	philologie
բտ.	բանաստեղծութիւն	poésie
բր.	բիւրեղագրութիւն	christallographie
բց.	բառ ցած	terme bas
բցս.	բացասական	négatif
քբ.	բառ քաղաքավարական	terme de politesse

գ.	գոյական (երկսեռ)	substantif (de deux genres)
գա.	գիտական անուն	nom scientifique ou didactique
գբ.	գանկաբանություն	phrénologie
գգ.	գանկագիտություն	craniologie
գլ.	գլխարկագործություն	chapellerie
գծ.	գծագրություն	dessin
գկ.	գրակազմություն	reliure
գհ.	գրաճաշիւ	algèbre
գղ.	գաղղիարէն	français
գղտ.	գիւղատնտեսություն	économie rurale
գղբ.	գեղարուեստք	beaux-arts
գյ.	գլխայարդարանք	coiffure
գն.	գրի նաեւ	on écrit aussi, s'écrit aussi
գնգ.	գինեգործություն	vinification
գո.	գոհարագործ, գոհարագործություն	joaillier, joaillerie
գջ.	գաբեջրագործություն	brasserie
գվ.	գունդվար	billard
գվճ.	գրավաճառություն	librairie
գտ.	գեղագիտություն	esthétique
գր.	գոյականաբար	substantivement
գրկ.	գրականություն	littérature
դ.	դերանուն, դերանունական	pronom, pronominal
դմ.	դէմ	personne
դջ.	դարբնություն	serrurerie
դգ.	դրամագիտություն	numismatique
դզ.	դիմազուրկ	impersonnel
դդ.	դիտողություն	remarque
դդգ.	դեղագործություն	pharmacie
դպ.	դպրոցական	scolastique
դտ.	դատաստանական	terme de palais
դր.	դրամահարություն	monnayage
դց.	դիցաբանություն	mythologie
դս.	դիւանագիտություն	diplomatie
եր.	երկրաբանություն	géologie
երգ.	երեսագործություն	ébénisterie
երբ.	երբայեցերէն	hébreux, hébraïque
եգ.	երկրագործություն	agriculture
եգպ.	եգիպտական	égyptien
եգտ.	երկրագիտություն	géognosie
եզ.	եզակի	singulier
եմ.	երաժշտություն	terme de musique
ել.	էլեկտրականություն	électricité
եյզ.	եկեմուզիտություն	finance
եկ.	եկեղեցական	ecclésiastique
եո.	երկաթուղի	chemin de fer
երչ.	երկրաչափություն	géométrie
եպ.	եկեղեցական պատմություն	histoire ecclésiastique
եռ.	եռանկիւնաչափություն	trigonométrie
զ.	զինուորական	militaire
զա.	զարդիս ասի	on dit aujourd'hui
զզ.	զինագործություն	armurerie
զա.	զարդիս լաւագոյն ասի	on dit mieux aujourd'hui
զի.	զինախաղ, զինախաղություն	escrime
զկ.	զարդիս կոչի	on l'appelle aujourd'hui
զէ.	զեղչօրէն	elliptiquement
զո.	զոր օրինակ	par exemple
ը.	ընտանեկան	familier
ըխ.	ընդ խաղ	par badinerie, par plaisanterie
ըկ.	ընդ կատակս	par plaisanterie
ծ.	ծչնաբանություն	ornithologie
ծբ.	ծոսաբանություն	arithmétique
ծզ.	ծղթագործություն	papeterie
ծն.	ծոնաբանություն	toxicologie
ծո.	ծչնաբուծություն	oisellerie
ծտ.	ծատրոնական	terme de théâtre
ժ.	ժամանակագրություն	chronologie
ժզ.	ժամագործություն	horlogerie
ի.	իգական	féminin
իգ.	իրաւագիտություն	droit, jurisprudence
իս.	իմաստասիրություն	philosophie
իտ.	իտալիէն	italien
լ.	լինել	être
լա.	լատինական անուն	nom latin

լգ.	լաւագոյն	mieux
լգա.	լաւագոյն է ասել	il vaut mieux dire
լզգ.	լեզուագիտութիւն	linguistique
լծ.	լծորդութիւն	conjugaison
լկ.	լոկ	absolument
լնկ.	լուսանկարչութիւն	photographie
լտ.	լատիներէն	latin
խ.	խոհակերութիւն	cuisine
խբ.	խեցաբանութիւն	conchyliologie
խդ.	խաղախորդութիւն	tannage
խղ.	խաղք	jeux
խմ.	խեցեմորթք	testacées
խն.	խորհրդանշանական	symbolique
խցգ.	խեցագործութիւն	céramique
ծ.	ծաղրական	ridicule
ծբ.	ծաղրաբարութիւն	pâtisserie
ծբ.	ծակաբերք	foraminifères
ծե.	ծովեղինք	acalèphes
կ.	կենդանաբանութիւն	zoologie
կբ.	կենդանաբոյս	zoophyte
կգ.	կնքագիտութիւն	blason
կգա.	կանոնագիտութիւն	droit canonique
կզ.	կազմարարութիւն	reliure
կլ.	կամ լոկ	ou simplement
կխ.	կենախօսութիւն	biologie
կճ.	կճագործութիւն	marbrerie
կմ.	կակղամորթ	mollusque
կն.	կոչի՝ կոչին նաեւ	on l'appelle, on les appelle aussi
կշ.	կօշկագործութիւն, կօշկակարութիւն	cordonnerie
կշգ.	կաշեգործութիւն	corroyage
կռ.	կամրջաւոսք	ponts et chaussées
կռգ.	կառագործութիւն	carrosserie
կր.	կրօնագիտութիւն	religion
կր.	կաքաւագիտութիւն	chorégraphie
հ.	հին	vieux
հա.	հին անուն	ancien nom
հբ.	հանածանութիւն, հանքաբանութիւն	minéralogie
հգ.	հնագիտութիւն	archéologie
հգբ.	հոգեբանութիւն	psychologie
հգն.	հեգնաբար	ironiquement
հգր.	հնագրութիւն	paléographie
հզ.	հրետաոք	artillerie
հլ.	հայելագործութիւն	miroiterie
հխ.	հնախօսութիւն	antiquité
հծ.	հեծելութիւն	équitation
հկ.	հաշուեկալութիւն	comptabilité
հկդ.	հակադրութեամբ	par opposition
հկդա.	հակադրութեամբ ասի	se dit par opposition
հհ.	հանրահաշիւ	algèbre
հմգ.	համառօտագրութիւն, համառօտութիւն	abréviation
հմտ.	հաւեսագործութիւն	sellerie
հն.	հոմանշանակ	synonyme
հնգ.	հնագրութիւն	paléographie
հշբ.	հրէշաբանութիւն	tératologie
հշփ.	հարթաչափութիւն	nivellement
հռ.	հռովմէական	romain
հն.	հեռանկարութիւն	perspective
հս.	հիւսնութիւն	menuiserie
հվ.	հոտավաճառութիւն	parfumerie
հրխ.	հրախաղ	feu d'artifice
հրտ.	հրարուեստ	pyrotechnie
հց.	հարցական	interrogatif
հցգ.	հացագործութիւն	boulangerie
ձբ.	ձկնաբանութիւն	ichtyologie
ձբժ.	ձիաբուժութիւն	hippiatrique
ձո.	ձկնորսութիւն	pêche
ձվ.	ձիավարժոց	manège
ճ.	ճարտարապետութիւն	architecture
ճգ.	ճարտարագիտութիւն	génie
ճռ.	ճարտասանութիւն	rhétorique
մբ.	միջատաբանութիւն	entomologie
մբն.	մարդաբանութիւն	anthropologie
մգ.	մարմնագիտութիւն	anatomie
մգն.	մագնիսականութիւն	magnétisme
մդ.	միադէմ	unipersonnel

մթգ.	մօրթագործութիւն	mégisserie
մկբ.	մանկաբարձութիւն	obstétrique
մտգ.	մետաղագործութիւն	métallurgie
մմ.	մարմնամարզութիւն	gymnastique
մջ.	միջարկութիւն	interjection
մս.	մասնիկ	particule
մսգ.	մսագործութիւն	boucherie
մտգ.	մատենագրութիւն	bibliographie
մք.	մեքենագիտութիւն	mécanique
յ.	յոգնակի	pluriel
յա.	յաճախագոյն ասի	on dit plus souvent
յար.	յարաբերական	relatif
յմ.	յայս միտս	en ce sens
յն.	յունարէն	grec
ն.	ներգործական	actif
նբ.	նորաբանութիւն	néologisme
նգ.	նուազական	diminutif
նծ.	նիւթուեղն	ourdissage
նխ.	նախադրութիւն	préposition
նկ.	նկարչութիւն	peinture
նմ.	նախամասնիկ	préfixe
նմբ.	նմանութեամբ	par analogie
նո.	նախատական	terme de mépris
նք.	ներկայ	présent
նրկ.	ներկարարութիւն	teinturerie
նտ.	նաւատերմին	terme de marine
շ.	շաղկապ	conjonction
շմ.	շերամոց	magnanerie
շմբ.	շերամաբուծութիւն	sériciculture
շն.	շինութիւն	construction
ո.	որսաբանութիւն	terme de chasse
ոգ.	ոսկեզօծում	dorure
ոգ.	ասեղնագործութիւն	tisseranderie
ոկ.	ուժականութիւն	dynamique
ոճ.	ոճրական	criminel
ոշ.	որմաշինութիւն	maçonnerie
ոպ.	ոչխարկատանանք	crustacées
ոսկ.	ոսկերչութիւն	orfèvrerie.
ոստ.	ասեղնանկութիւն	tissage
չ.	չեզոք	neutre
չգ.	չափագիտութիւն	mathématique
չմ.	չար մտօք	en mauvaise part
չբ.	չեզոքաբար	neutralement
չփ.	չափաբանութիւն	métrologie
պ.	պարտիզպանութիւն	horticulture
պբ.	պակասաւոր բայ	verbe défectif
պգ.	պակագործութիւն	bijouterie
պտ.	պոլիպտոդ	polype
պմ.	պատժական	pénal
պկ.	պարսկերէն, պարսիկ	persan
պտբ.	պոլիպաբոյն	polypier
պշ.	պարսպաշինութիւն	fortification
պտ.	պատարագամատոյց	liturgie
պր.	պայտարութիւն	maréchallerie
ջ.	ջրածիք	infusoires
ջբ.	ջրաբուժութիւն	hydrothérapie
ջշ.	ջրաքաշութիւն	hydraulique
ռ.	ռամկօրէն, ռամիկ	vulgairement, vulgaire
ռա.	ռամկական անուն	nom vulgaire
ռկ.	ռամկօրէն կոչի	vulgairement appelé
ս.	սոացական	possessif
սա.	սովորաբար ասի	on dit ordinairement
սարդ.	սարդազգիք	arachnides
սբ.	սողնաբանութիւն	erpétologie
սգ.	Սուրբ Գիրք	Écriture Sainte
սգբ.	սակաւ գործածական	peu usité
սդ.	ստորադասական	subjonctif
սիր.	սրախաղ	escrime
սկ.	սակարան	bourse
սհ.	սահմանական	indicatif
սլ.	սայլագործութիւն	charronnage
սղ.	սեղանաւոր, սեղանաւորութիւն	banquier, banque
սպ.	սպաներէն	espagnol

ստբ.	ստուգաբանություն	étymologie
սպ.	ստնաթնր	mammifère
վ.	վիրաբուժություն	chirurgie
վբ.	վաղաբանություն	paléontologie
վդ.	վարդապետական	didactique
վճ.	վաճառականություն	commerce
վչ.	վարչություն	administration
վչբ.	վաղնջաբանություն	archaïsme
տ.	տես	voyez
տր.	տրական	datif
տբ.	տեսաբանություն	optique
տգ.	տարրագիտություն	chimie
տղ.	տեղագրություն	topographie
տճ.	տաճկերէն	turc
տմբ.	տրամաբանություն	logique
տչ.	տաղաչափություն	versification
տպ.	տպագրություն	imprimerie
տռ.	տղայաբառ	terme enfantin
ց.	ցուցական	démonstratif
ցբ.	ցածաբանություն	terme bas
փ.	փոխաբերական	figuré
փգ.	փորագրություն	gravure
փն.	փափկամորթ	mollusque
փկ.	փոխանակ	pour, ou bien
փղ.	փաղաքշական	terme de tendresse
փշ.	փշամորթ	échinodermes
ք.	քերականություն	grammaire
քգ.	քանդակագործություն	sculpture
քն.	քնթողաբար	poétiquement
քլ.	քաղաքավարություն	terme de politesse
քպգ.	քաղաքագիտություն	politique
քտ.	քաղաքական տնտեսություն	économie politique
օ.	օժանդակ	auxiliaire
օր.	օդաբանություն	aérologie
օգ.	օրէնագիտություն	législation
օդ.	օդերեւութաբանություն	météorologie
օղ.	օղակաւորք	annélides

AVERTISSEMENT

L'Auteur, désirant que son ouvrage puisse être accessible et utile à toute la Nation, son but étant tout à fait désintéressé, même en le vendant à perte, a décidé d'en réduire le prix à **25** francs l'ouvrage complet, au lieu de **50** francs.

Prière d'adresser toute correspondance à l'Auteur :

M. G. DE LUSIGNAN,

NEUILLY-SUR-SEINE. — FRANCE.

ԱՀԳԴ

Մատենագիրն փափաքելով որ իւր երկասիրութիւնն մատչելի եւ օգտակար լինի բոլոր Ազգին, համաձայնած որ իւր նպատակն է ամենեւին չշահիլ, այլ վնասով հանդերձ կորստագին վաճառել, որոշեց որ այս երկրորդ հատորն ալ առաջնոյն հետ միասին մէկ գին համարուի, այսինքն երկու հատորքն ի միասին 25 ֆրանքէն աւելի չարժեն։

Ամէն դասակ հոգինականին ուղարկել վերոյիշեալ հասցէով։

I

I. ի. ա. իններորդ գիր այբուբենից եւ երրորդն ձայնաւորաց. un *i*. Deux *i*. La voyelle *i*. || Droit comme un i, ուղղորդ, * շիտակ. || փ. il faut avec cet homme mettre les points sur les i, այր ճշդապահանց է. mettre les points sur les i. մանր մանին, ճշգրտապատում է. 2. համառոտագրութեամբ նշանակի; impérial, impériale, կայսերական. զօ. S. M. I. 3. նախադաս. V եւ X նշանագրաց, զորոնք կնոսագիցուն *մի* միութեամբ զինք. զօ. **IV** նշանակէ *չորս*՝ փոխանակ *Հնգի*. եւ **IX** *ինն*՝ փոխանակ *տասնի*:

Ïambe, ա.տչ. յն. եւ լտ. մեճափերջ, ամբիկոն. չափ եւ ոտանաւոր. 2. ած. —, մեճափերջական. vers —s.

Ïambique, ած, մեճափերջ, մեճափերջական. vers —. || ա. մեճափերջ. un —.

Ïambographe, ա. մեճափերջագիր:

Ïanthin, e, ած. վդ. մանիշակագոյն:

Iatr... Iatro... մասնիկ յն. *բժիշկ, բժշկութիւն*:

Iatralipte, ա. օծաբոյժ:

Iatraliptique, ի. օծաբուժութիւն. բժշկութիւն արտաքին:

Iatrion, ա. հին. բժշկանոց, բուժանոց: [ժական:

Iatrique, ած. բժշկական, բու-

Iatrochimie, ի. բժշկաստղաբանութիւն, բուժաստղաբաշխութիւն. տարրագիտութիւն բժշկական:

Iatrochimique, ած. բժշկաստղաբաշխական, բուժաստղաբաշխական:

Iatrochimiste, ա. բժշկաստղաբաշխ, բուժաստղաբաշխ:

Iatrologie, ի. բժ. բժշկաբանութիւն, բուժաբանութիւն:

Iatromathématicien, ա. բժշկաչափագէտ, բուժաչափագէտ:

Iatromathématique, ած. բժշկաչափագիտական, բուժաչափագիտական. 2. բժշկաչափագիտութիւն, բուժաչափագիտութիւն:

Iatromécanicien, ա. բժշկամեքենագէտ:

Iatromécanique, ի. բժշկամեքենագիտութիւն:

Iatrophysique, ի. բժշկաբնագիտութիւն, բուժաբնագիտութիւն. բնագիտութիւն բժշկական. 2. ած. բժշկաբնագիտական, բուժաբնագիտական:

Iba, ա. իբա. ուտելի պտուղ որեւնոյ Ափրիկեայ. S. **Oba.**

Ibalie, ի. մբ. տորտ. միջատ Թաղանթաթեւ:

Ibéride, ի. բ. բուխտակ, կոամբնտուկ, կոամուկ:

Ibérien, enne, ած. իբերեան. սպանիացի:

Ibérique, ած. իբերական, սպանիական:

Ibéris (իս) ի. բ. **Ibéride.**

Ibex, ա. գա. **Bouquetin**ի:

Ibidem, մ. լտ. անդ, ի նմին վայրի, *հոն. յաճախ համառօտա-

Ibéride.

գրի **ibid.** կամ **ib.** 2. ա. un —. Des —. [ցրկան:

Ibijau, ա. Ե. իպիժոյ. ազգ ցրն-

Ibiocéphale, ած. բպ. ցիճագլուխ:

Ibis, ա. կ. քաջահաւ, ցիճ «գաբա լագլագ». S. **Falcinelle.**

Ibis.

Icacine, ի. իկասին. բիւրեղուոյ ռնտին:

Icacinées, ի. յ. բ. իկասինեայք. ցեղ բուսոց իտոհիէ աղցանասերից (olacinées).

Icaja, ա. բ. իկայինի. Ռուփ տարաշխարհիկ:

Icaque, ա. իկաք, ոսկենկոլին. *ապրոի տեսակ յԱնթիլեան կղզիս:

Icaquier, ա. իկաքի, իկաքինի, *ոսկենկոլնի. տեսակ մի ապրոի ծառ. հն. **Chrysobalane.**

Icarie, ի. մբ. իկարիկ. ազգ միջատի:

Icastique, ած. պատկերագործ:

Icelui, ա. **Icelle,** ի. գ. դ. հ. սա, այս. icelle dame. Dans la maison d'icelui.

Ichneumie (իքնէումի) ի. կ. հետակ. առնարեր մտկին:

Ichneumon (իքնէումոն) հետաքան, օձամարտ, մուկն փարաւոնի, *փարաւոնի մուկ. կոչի եւս **Mangouste** եւ **Rat de Pharaon.** 2. մբ. պիճակ ինչ խայծոցաւոր:

Ichneumoniens, ա. յ. կ. հետաքանեանք:

Ichnocarpus (իքնօքարփիս) ա. հետապտուղ. ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ շնաատեայց (apocynées).

Ichnographe (իքնոկրաֆ) ա. ճ. ծրագիր, ծրագրող:

Ichnographie, ի. ճ. ծրագրութիւն, ծրագիր, յատակագիր:

Ichnographique, ած. հ. ծրագրական, յատակագրական. plan, dessin —.

Ichnographiquement, մ. ճ. ծրագրաբար, ծրագրօրէն:

Ichnologie, ի. ծրաբանութիւն:

Ichor (իքոր) ա. բժ. հոս, ցեմ «իրին». S. **Cruor.**

Ichoreux,euse (իքորէօ) ած. բժ. ցեմոտ, շարաւալից. pus —, — Թարախ:

Ichthine, ի. ձբ. ձկին. նիւթ հանելի ի ձկանց:

Ichthyique, ած. ձկնական, ձկնային. régime —.

Ichthyo... յն. մասնիկ. *ձուկն, ձկնա...*

Ichthyocolle, ի. ձկնասոսինձ. սոսինձ ձկան:

Ichthyodonte, ա. վբ. ձկնատամն. հն. **Glossopètre.**

Ichthyodorulithe (իքթիօդորուլիթ) ի. ձբ. ձկնանիզակաքար. հն. **Astéracanthe.**

Ichthyographe, ա. ձկնագիր. որ գրէ զձկանց: [Թիւն:

Ichthyographie, ի. ձկնագրու-

Ichthyoïde կամ **Ichtioïde,** ած. ձկնակերպ: [ձկնել:

Ichthyol կամ **Ichtyol,** ա. տզ.

Ichthyolithe, ա. հբ. ձկնաքար. *ձուկն քարացեալ:

Ichthyolithologie, ի. ձկնաքարաբանութիւն. պատմութիւն բրածոյ ձկանց: [Թիւն. ճառ զձկանց:

Ichthyologie, ի. ձկնաբանու-

Ichthyologique, ած. ձկնաբանական:

Ichthyologiste, Ichthyologue, ա. ձկնաբան, ձկնագէտ:

Ichthyomorphe, ած. ձկնածեւ:

Ichthyophage, ած. եւ գ. ձրկնակեր: [Թիւն:

Ichthyophagie, ի. ձկնակերու-

Ichthyophagique, ած. ձկնակերական:

Ichthyophile, ած. ձկնասէր:

Ichthyopsophose, ի. ձկնածայն, ձկնաշառաչ:

Ichthyoptérygiens, ա. յ. ձբ. ձկնաթեւանմակեանք:

Ichthyornis կամ **Ichtyornis** (իքթիօրնիս) ա. ձբ. Ռուչնածուկն:

Ichthyosaure, ա. ձկնամողէս. սեռ նախաջրհեղեղեան զեւնոց:

Ichthyosaurien, enne, ած. ձկնամողեսեան:

Ichthyose, ի. բժ. Թեփուկ, ձրկնախտ. Թեփաբեր ախտ մորթոյ:

Ichthyospondyle, ի. ձկնողնայար. բրածոյ ողնայար ձկան:

Ichtyobdelle, ի. օղ. ձկնատըզբուկ: [նատզրկեայք:

Ichtyobdellidés, ա. յ. օղ. ձրկ-

Ichtyocaude, ի. ար. օձագի, օձաձեւ: [շան:

Ichtyocrine, ա. փշ. ձկնաշու-

Ichtyocrinides, ա. յ. փշ. ձրկնաշուշանեայք:

Ichtyophthiriidés, ա. յ. կ. ձրկնապականեայք:

Ichtyophthirius (իքթիօֆթիրիւս) ա. կ. ձկնապակաս. ազգ ջրաճճեաց :

Ichtyotomie, ի. ձկնահատու-

Ichtyoxène, ա. ոպ. ձկնահիւր. ազգ ոլորկապատենից որ ձկանց վերայ կ'ապրին :

Ici, մ. աստ, աստանօր, այսր, աստէն, յայսմ վայրի, *հոս, հոստեղն. il est —. Venez —. — il y a une forêt, là une montagne. — et là, աստ եւ անդ, *հոս եւ հոն, աստին անդին. se promener — et là, զգբնալ յայսկոյս եւ յայնկոյս. || զբ. եւ ը. ա'յսր, ե'կ այսր. Valère, —. —, Azor. || D'—, աստի, աստէն, *հոսկից, ասկից, ասկէ. hors d'—, ի բաց աստի, *ասկից դուրս. d'— on l'aperçoit. || D'—, աստի, յայսմ տեղւոջէ՝ երկրէ՝ տանէ, * ասկից. je ne suis pas d'—. Tous les gens d'— sont des ignorants, ամենայն մարդիկ տեղւոյս ազգէտ են, * բոլոր հաստեղի մարդիկն ազգէտ են. ||d'— là, աստի մինչեւ ցայն վայր, * ասկից մինչեւ հոն. d'— là je compte deux lieues. || D'— là, աստի մինչեւ ցայն ժամանակ, *ասկից մինչեւ այնատեն. revenez demain; d'— là j'aurai arrangé votre affaire. || D'— à demain, աստի մինչեւ ցվաղիւ, *ասկէ մինչեւ վաղն. d'— à demain je penserai. || Par —, աստի, աստէն, ընդ այս, յայսմ վայրէ, * ասկից, հոսկից, այս տեղէն. venez par —. Allez par là, moi j'irai par —. Passez par —. || Jusqu'—, մինչեւ աստ, ցայս վայր, մինչեւ ցայսր, * մինչեւ հոս. venez jusqu'—. եւս՝ մինչեւ ցայժմ, մինչեւ ցայս ժամանակ, *մինչեւ հիմա, մինչեւ այս աստն. cela ne s'était pas vu jusqu'—. || —bas, աստ, աստէն, աստէն յայսմ աշխարհի. rien n'est durable —bas. Les choses d'—bas, աստէր, աստէնք. les choses d'—bas ne me regardent pas, իրք այսմ աշխարհի՝ կենցաղոյս չեն ինձ անկ :

Icica, ի. բ. իկիկա, զուկ. S. Iciquier.

Icicane, ի. ոգ. իկիկան :

Icicariba, ա. բ. իկիկենի. ծառ Ասիոյ. հն. **Iciquier.**

Iciquier, ա. բ. զուկի. ծառ ուռենային ի ցեղէ բեւեկննայց :

Icoglan, ա. մանկլաւիկ (արքային Տաճկաց). jeune —.

Icone, ի. պատկեր :

Iconique, ած. պատկերային, պատկերատիպ : [կումիւն :

Iconoclasme, ա. պատկերաբե-

Iconoclaste, ա. պատկերաբեկ. խորտակիչ պատկերաց :

Iconoclastie, ի. S. Iconoclasme. [ծին. նիւթ ինչ :

Iconogène, ի. ոգ. պատկերա-

Iconographe, ա. պատկերագիր, պատկերագէտ :

Iconographie, ի. պատկերագրութիւն, պատկերագիտութիւն. 2. պատկերահատոր. հատորումն պատկերաց հոչակաւոր արանց :

Iconographique, ած. պատկերագրական, պատկերագիտական :

Iconolâtre, ա. պատկերապաշտ :

Iconolâtrie, ի. պատկերապաշտութիւն: [պաշտական :

Iconolâtrique, ած. պատկերա-

Iconologie, ի. պատկերաբանութիւն. մեկնութիւն հնոց պատկերաց եւ յիշատակարանաց :

Iconologique, ած. պատկերաբանական :

Iconologiste, Iconologue, ա. պատկերաբան, պատկերագէտ :

Iconomanie, ի. պատկերամոլութիւն : [մարտ :

Iconomaque, ա. պատկերա-

Iconophile, ա. պատկերասէր :

Iconophilie, ի. պատկերասիրութիւն :

Iconoscope, ա. պատկերադէտ, պատկերացոյց (յեկեղեցիս Յունաց) :

Iconostrophe, ա. բգ. պատկերադարձիչ. *տեսած առարկան դարձնուող գործիք :

Icosaèdre, ա. եչ. քսանանիստ. * քսան երես ունեցող հաստատուն մարմին :

Icosagone, ա. եչ. քսանանկիւն :

Icosandre, ած. բ. քսանորձայ :

Icosandrie, ի. քսանորձայութիւն:

Icosandrique, ած. քսանորձայն :

Icosane, ա. ոգ. S. Éicosane.

Icosigone (իքոզիկոն) ած. քսանանկիւն, քսանանկիւնի. 2. ա. քսանանկիւն :

Icosylène (իքոզիլէն) ա. ոգ. S. Éicosylène.

Ictère, ա. բժ. արեկան, հողմք, դալուկն. հն. **Jaunisse.**

Ictérique, ած. դալկոտ, դալկագոյն. affection —. 2. ա. դալկոտ. il est —. Un —. [գլուխ :

Ictérocéphale, ած. կ. դեղնա-

Ictérode, ած. դալկային, դեղին. fièvre —, հն. **Fièvre jaune.**

Ictéropode, ած. կ. դեղնոտն :

Ictide, ա. կ. սունդելէ. ազգ բեշկիշկոյ (civette).

Ictithérium (իքթիթէրիում) ա. կ. կուզգազան. ազգ մսակեր բրածոյ գազանի :

Idéal, e, ած. իդէային, մտային, գաղափարատիպ, գաղափարային, տեսլային. des êtres idéaux. Personnage —. Beauté —e. 2. մտացածին, գեղակայ, գերաբուն. richesses —es. 3. ա. —. մտատիպար, իդէական, իդէալ, մտապատկեր. l'— parfait, կատարելատիպ. l'artiste doit viser à l'—. Il est mon —.

Idéalisation, ի. մտաւորումն, մտաւորութիւն, կերպարանութիւն :

Idéalisé, e, ած. մտաւոր, մտածին, մտատիպ :

Idéaliser, ն. նբ. մտաւորել, կերպարանել, գաղափարացուցանել. la beauté idéalisée dans les peintures de Raphaël.

S'idéaliser, դ. —իլ. առնուլ զկերպարանս իրին :

Idéalisme, ի. իդէականութիւն, գաղափարականութիւն, գաղափարապաշտութիւն, տեսլապաշտութիւն

Idéaliste, ած. եւ ա. իդէալական, գաղափարական, գաղափարապաշտ, տեսլապաշտ, տեսլական:

Idéalistique, ած. իդէալական, մտաւորական, տեսլապաշտական :

Idéation, ի. տեսականութիւն, մտաւորականութիւն, մտաւորութիւն:

Idée, ի. իս. գաղափար, տիպ. les —s de Platon, — Պղատոնի. qui a les mêmes —s, գաղափարակից. sans —, անգաղափար. 2. իմաստ, միտք, իտէա, տեսիլ, պատկեր, գաղափար. l'— de Dieu. Qui a des —s sublimes, վեհիմաստ. — fixe, սեւեռամիտք, հաստագաղափար. l'— seule de cette aventure fait frémir. Nous avons des —s très claires de notre liberté. Les —s qu'elle a conçues de son Christ. || Donner une — d'une chose, խելամուտ առնել զայն հարուածոյ, վերի վիրոյ, ի տեսիլ ածել, *բանի մի գաղափար մի տալ. sa figure donnait une — de l'aurore. || Avoir une — de, խելամուտ լ., ի միտ առնուլ, *գաղափար մի ունենալ. || avoir —, խորհիլ, կարծել. || n'avoir pas la première — d'une chose, անգիտանալ զիմն, անգէտ՝ անտեղեակ լ. ամենեւին իրիք. || avoir peu d'—s d'une chose, չլինել խելամուտ, չառնուլ ի միտ զիմն. || ne pas se faire d'— de, չառնուլ ի միտ. || on n'a pas d'— de cela, չէ մարթ ի միտ առնուլ զայս, տարօրինակ իմն է. vous n'avez pas d'— de cette situation. 3. յիշատակ. je n'en ai pas l'—. 4. պատկեր, կերպարանք. ne me rappelez point une trop chère —. Sous l'— d'un juge. 5. յ. ուրուագանք. ցնորք, մտացածին իրք. ce ne sont que des —s. Ce ne sont pas des —s creuses. Il se repait d'—s, խորին զնուտիս. 6. դոյզն ինչ. je ne veux qu'y goûter, ne m'en donnez qu'une —. 7. խորհուրդ, միտք, կարծիք. suivre le fil de ses —s. Cela brouille-toutes mes —s. — sublime. Noble —. A son —, ըստ մտի, ըստ միտս. avoir l'—, ընդ միտս անկանել ուրուք, * մկնուն միտքն գալ. j'ai eu l'— de, l'— m'est venue, խորհուրդ ի միտս իմ անկաւ. j'ai eu plus d'une fois l'— de, բազում անգամ եղեւ ինձ ի մտի. ils ont eu l'—, խորհուրդ ի միտս եղեւ նոցա. || մտացածին խորհուրդ. sortir par un temps pareil, quelle —! || Avoir une grande — de, մեծ ինչ համարել զիմն, վարկ մեծ ունել զիմիք. || avoir, se faire une triste —, une pauvre —, ոչ մեծ ինչ համարել զիմն. || — fixe, անդեղի՝ հաստատուն խորհուրդ. 8. իմաստք, նիւթ. l'— de ce tableau est gracieuse. Il a pris l'— de sa pièce dans tel roman. 9. գիտ, հնարագիտութիւն. il a des —s. Avoir de l'—, հնարագէտ՝ հնարագիտ լ. 10. ուրուական, ստուերագիր. jeter l'— d'un projet sur le papier. 11. միտք, ուշ. il me revient à l'—, en — que... խորհուրդ ի միտս իմ անկանի, յուշ լինի ինձ. on ne peut lui ôter cela de l'—, չէ

մարթ ֆաննել զայն ի մոաց նորա . j'ai dans l'— qu'il ne reviendra pas. Il s'est mis dans l'— de faire cela, եղ ի մարթ առնել զայս . personne n'aspire à l'égalité; cela ne vient pas même dans l'—. 12. ներաթագիր , գաղափար . donnez-moi une — de votre plan, de votre livre. || En —, ի միտս , մտօք , * մտքով . j'assisterai en — à votre fête.

Idem. մ. նոյն . || ֆմգ. դնի յաֆաի **id.** 2. ք. նոյնպէս . vous partez pour la campagne, et moi —, դուք երթայք ի գիւղ, նոյնպէս եւ ես:

Idémiste, ա. նոյնական :

Identification, ի. իւրացումն , նոյնացումն :

Identifié, e, ած. իւրացեալ , նոյնացեալ . 2. փ. նոյնախոհ , նոյնակերպ . un acteur — avec son rôle.

Identifier, ն. իւրացուցանել , նոյնացուցանել , նոյն գործել .

S'identifier, դ. նոյնանալ, նոյնակերպ՝ նոյնախոհ լ. — avec.

Identique, ած. նոյն , նոյնօրինակ , նոյնատիպ , յար եւ նման . deux et deux sont —s avec quatre. Ces propositions sont —s l'une à l'autre. || ֆի. նոյնանդամ , հաւասարանդամ . équation —.

Identiquement, մ. նոյնապէս , նոյնպէս , զնոյն օրինակ , յար եւ նման . deux objets — semblables.

Identité, ի. նոյնութիւն , ինքնութիւն . prouver, constater son —, հաւաստել , հաստատել զինքնութիւն իր՝ ով ինքն է . || acte d'—, անձնագիր : [ծնութիւն :

Idéogénie, ի. իմ. գաղափարա-

Idéogénique, ած. գաղափարածնական : [բանշան :

Idéogramme, ա. իծ. գաղափա-

Idéographie, ի. գաղափարագրութիւն . գրութիւն գաղափարական : [բագրական :

Idéographique, ած. գաղափա-

Idéographiquement, մ. գաղափարագրապէս :

Idéographisme, ա. գաղափարագրատիպութիւն :

Idéologie, ի. գաղափարաբանութիւն , գաղափարախօսութիւն , գաղափարագիտութիւն :

Idéologique, ած. գաղափարաբանական , գաղափարախօսական , գաղափարագիտական :

Idéologiste, Idéologue, ա. գաղափարաբան , գաղափարախօս , գաղափարագէտ :

Idéoplastie, ի. բխ. գաղափարակազմութիւն :

Ides, ի. յ. իդոս . հնգետասաներորդ օր մարտ , մայիս , յուլիս եւ հոկտեմբեր ամսոց , եւ երեքտասաներորդ օր այլոց ամսոց ըստ տոմարի նախնի Հռովմայեցւոց :

Idésia, ա. բ. իդեսիա , իդեսի . ազգ հրկասիրաց (bixacées) ծառ. մեծ ի Յապոն , որոյ պտուղք ուտին :

Idio... յն. մասնիկ. բուն , բնիկ, ինքն...

Idioblaste, ի. ք. ինքնասերմն :

Idiocète, ա. ծք. ինքնակիտոս . ազգ խեցեմորթաց :

Idiocyclophane, ած. ֆք. ինքնօղառնս . cristal —.

Idio-électricité, ի. քգ. բնելեկտրականութիւն . բնիկ ելեկտրականութիւն :

Idio-électrique, ած. քգ. բնելեկտրական . *որ ինքիրմէն ելեկտրական է :

Idiogyne, ած. ք. ինքնօրմայ . plantes —s.

Idiogynie, ի. ինքնօրմայութիւն :

Idiomatique, ած. բարբառային:

Idiome, ա. բարբառ . սեպհական լեզու ազգի . l'— français, allemand. 2. գաւառաբարբառ . գաւառական բարբառ՝ լեզու . l'— picard.

Idio-métallique, ած. քգ. բնամետաղական : [գրութիւն :

Idiomographie, ի. բարբառա-

Idiomographique, ած. բարբառագրական :

Idiomorphes, ա. յ. եր. ինքնակերպք , ինքնատեսակք . բոլոր մարմինք կենդանեաց եւ բուսոց :

Idiopathie, ի. քժ. բնախտ . առանձինն ախտ՝ հիւանդութիւն . 2. փ. յօժարութիւն :

Idiopathique, ած. քժ. բնախտ, բնախտային , սեպհական :

Idiosyncrasie, ի. քժ. ինքնայատկութիւն , ինքնախառնուածութիւն , ինքնախառնուած . առանձինն խառնուած բնութ իւրաքանչիւր մարդոյ :

Idiosyncrasique, ած. քժ. ինքնախառնուածային :

Idiot,e, ած. ապուշ , անմիտ . il a l'air —. 2. գ. —. c'est un —. Une pauvre —e.

Idiothalame, ած. ք. ինքնատապան . plantes —s. [թիւն :

Idiotie (իտիօսի) ի. քժ. ապշու-

Idiotique, ած. ապշական , ապուշ . état —. 2. յատկաբան , յատկարանական . tournure —.

Idiotisme, ա. քժ. ապշութիւն . 2. ք. յատկաբանութիւն . chaque langue a ses —s.

Idiotrophosperme, ած. ք. ինքնասննդասերմն :

Idocrase, ի. ֆբ. իդոկրաս . ակն պատուական :

Idoine, ած. ֆ. ձեռնհաս , բաւական , կարող . il est apte et — à faire cela.

Idolâtre, ած. եւ գ. կռապաշտ , կռապարիշտ , դիցապաշտ , դիցամոլ , հեշմակապաշտ . 2. փ. պաշտող , երկրպագու . un avare — et fou de son argent. — d'elle-même, de soi-même, անձնապաշտ :

Idolâtré, e, ած. կառոգին սիրեցեալ , պաշտեալ . enfant — par sa mère.

Idolâtrement, մ. կառոգին՝ անչափ սիրով . aimer —.

Idolâtrer, չ. կռապաշտել, կռապաշտ լ., պաշտել զկուռս , երկիր պագանել կռոց . 2. ն. փ. ոգւով չափ՝ կառոգին սիրել , պաշտել . ses enfants, une femme, son corps.

S'idolâtrer, դ. պաշտել՝ զանձն , անձնապաշտ լ. ce jeune fat s'idolâtre. 2. ոգւով չափ՝ կառոգին սիրել՝ պաշտել զմիմեանս . ces amants s'idolâtrent.

Idolâtrie, ի. կռապաշտութիւն , դիցապաշտութիւն , դիցամոլութիւն. 2. փ. կառոգին սէր , երկրպագութիւն , պաշտաւմն . aimer avec —, jusqu'à l'—, ոգւով չափ սիրել, պաշտել : [կան :

Idolâtrique, ած. կռապաշտա-

Idole, ի. կուռք , դիք . 2. փ. կուռք , սիրելի . je faisais de vous une — dans mon cœur. J'étais son —. Cet honneur a toujours été l'— des hommes. Je veux me faire une — de la réputation et de l'amitié. S. **Âme.** 3. կուռք , արձան անգործ . il est là comme une —. 4. կուռք , արձան . կին անզգայ իբրեւ զարձան . elle est belle, mais c'est une —, une vraie —.

Idonéité, ի. իգ. ձեռնհասութիւն , կարողութիւն :

Idonique, ած. ապ. իդոնային . acide —, իդոնաթթու :

Idosaccharique, ած. իդոշաքարային . acide —, իդոշաքարաթթու :

Idoscopique, ած. կ. պատկերադէտ , պատկերացոյց . yeux —s.

Idose, ի. տպ. իդուց, շաքարուց, շաքարանիւթ :

Idotée, ի. խբ. իդոտէա . ազգ զուգոտն ոտրկապատենի :

Idrialine, ի. տպ. իդրիալին . նիւթ ինչ ապիտակ :

Idrialithe, ի. ֆբ. իդրիալիթ :

Idryle, ա. տպ. իդրիլ , իդրիլանիւթ :

Idunium (իտիւնիօմ) ա. ֆբ. իդոնիոն . մետաղ ինչ :

Idylle, ի. հովերգաբերդած , հովերգ , հովերգութիւն . 2. գիւղապատկեր . պատկեր գիւղական կենաց : [ճային :

Idyllique, ած. հովերգաբերդա-

If, ա. գեղձի , կարմրածառ . ծառ մշտադալար. հն. Taxus. 2. գեղձիկ . գեղձիածեւ փայտեայ կազմած կանեփաղանիւթ :

If.

Iffle (իֆլ) ի. մլգ. Քանագոյն . հաւաքումն բազում Քերթից Քանագի (tôle).

Ifine, ի. տպ. գեղձին . Քունաւոր սկիզբն գեղձոյ :

Ifriet, ա. տ. **Afriet.**

Igastite, ի. ֆբ. իգասթիթ :

Igasurine, ի. տպ. որճընկուզին:

Igasurique, ած. տպ. որճընկուզային . acide —, որճընկուզաթթու :

Iglésiasite, ի. ֆբ. իգլեսիասթիթ:

Ignace, ա. Իգնատիոս . fève de saint —, բակլայ սրբոյն Իգնատիոսի:

Igname (ինիամ) ի. ք. տ. **Dioscorée.**

Ignare (ինեար) ած. եւ գ. ք. անգրագէտ , անգէտ, տգէտ , տխմար . gens —s. C'est un —.

Ignatie (ինեաթի) ի. ք. իգնատոնի,

ծառ որ բերէ գրակլայն Ս. Իգնատիոսի. fève de Saint-Ignace.

Igné, e (իկնէ) ած. հրեղէն. matière —e, հրանիւթ :

Ignescence (իկնէսանս) ի. հրաշիկուիւն : [հրաշէկ, հրաբորբոք :

Ignescent, e (իկնէսան, անթ) ած.

Ignicole (իկնիքոլ) ած. եւ գ. հրապաշտ, կրակապաշտ :

Ignicolore (իկնիքօլօր) ած. ի. հրանման. հրագոյն ներչուն :

Ignifère (իկնիֆէր) ած. հրաբեր :

Ignifuge (իկնիֆիւժ) ած. հրախոյս, հրապուղ :

Ignipuncture (իկնիփինքթիւր) ի. բժ. հրածէծ :

Ignition (իկնիսիօն) ի. ագ. հրացումն. 2. հրաշիկուիւն. հրագոյն կարմրուիւն հրանալեաց :

Ignivome (իկնիվոմ) ած. հրացայտ. * կրակ ցայտքնող. le Vésuve est —.

Ignivore (իկնիվոր) ած. հրակեր. charlatan —.

Ignobilité (իննոպիլիթէ) ի. անազգուիւն, անտոհմուիւն :

Ignoble (իննոպլ) ած. անազգի, անտոհմիկ, աննշան, անարգ, անարգահնչաղ, անարգալուր, ժանտատեսիլ, նկուն, նկնախոհ, նրկնածն. cœur —, սիրտ վերջացեալ յաղնուականութենէ. des sentiments —s. Une diction, conduite —. Air, ton, langage, homme, personne —. 2. իր. աննշան, անարգատարեր. filons —s, 3. բգ. անկիրթ, դժուարակիրթ յորս. oiseau —.

Ignoblement (իննոպլըման) մ. անազգի իմն օրինակաւ, անարգաբար. il s'est conduit — dans cette affaire.

Ignominie (իննոմինի) ի. անարգանք, անարգուիւն, կորանք, նախատինք, ջշնամանք, ծանականք, խայտառակուիւն, նշաւակուիւն. couvert d'—s.

Ignominieusement (իննոմինիէզըման) մ. անարգաբար, խայտառակաբար, կորագլուխ, կոր ի չլուխ, կորակոր. mourir —, անարգամահ լ. :

Ignominieux, euse (իննոմինիօ) ած. նախատական, խայտառակ, ջշնամալից, ամօթալից. vie —euse. Supplice —. [գիտական, անգիտելի:

Ignorable (իննորապլ) ած. ան-

Ignoramment (իննորաման) մ. անգիտաբար, ոգիտաբար :

Ignorance (իննորանս) ի. ոգիտուիւն, անգիտուիւն, ոգիտանք, չգիտանք. l'— des choses nécessaires, անգիտութի կարեւորաց. vivre dans une — totale des plaisirs. || իգ. prétendre cause d'—, յառաջ ածել զանգիտուիւն իւր ի ջատագովուիւն. եւ ը. անգիտանալ կերպարանել զոր ինչ քաջ գիտիցէ ոք, * գիտացածն չը գիտնալ ձեւացուցանել. 2. ոգիտուիւն, անուսումնուիւն, անիմաստի, տրխտրտուիւն, խակագործուիւն, խամուիւն, խակուիւն : — des lettres, անդպրուիւն. par —, անգիտաբար, առ ի չգիտանս, յանգէտս :

Ignorant, e (իննորան, նթ) ած. ոգէտ, չգիտուռ, չգիտուն, անգէտ, անդպիր, անուս, անուսումն, ծնրտուսումն, տխմար. homme —. Elle est —e au dernier point. Il est fort —. Il est si — qu'il ne sait pas lire. 2. ոգէտ, անգէտ, անտեղեակ. — en histoire. Il est — sur ces matières. Être — du fait. || ը. j'en suis aussi — que l'enfant qui vient de naître. 3. ոգէտ, անհմուտ, խակավարժ, խամ, խակ. médecin, magistrat —. 4. ոգէտ, ոգիտական. —e décision. 5. գ. ոգէտ. c'est un —, une —e. Un grand, un franc —. || Faire l'—, յանգէտս լ., ոգիտուիւն կերպարանել, * ոգէտ չգիտանալ ձեւանալ :

Ignorantifier, ն. անգիտացուցանել :

Ignorantin, ած. եւ ա. les frères —s, եւ գ. les —s, անուս եղբարք, անուսք. կարգ արեղայից:

Ignorantisme, ա. նբ. ոգիտանականութիւն :

Ignorantissime (իննորանթիսիմ) ած. ը. ամենաոգէտ :

Ignorantiste (իննորանթիսթ) ա. ոգիտական :

Ignoré, e, ած. ոչ գիտացեալ, անգէտ, զանխոյզ, անճանաչ. l'histoire —e de ceux qui devraient la savoir. Il aime mieux être malheureux qu'—. Une vie obscure et —e, աննշան եւ անշուք կեանք. une retraite —e.

Ignorer, ն. անգիտանալ, ոգիտանալ, չգիտել, չճանաչել. il le sait et nous l'ignorons. — les hommes. — le mensonge. 2. չ. ne pas — de, ոչ անգիտանալ, գիտել, տեղեակ լ. vous n'ignorez de rien. Je n'ignore pas, ոչինչ զանխոյզ է յինէն. vous ne l'ignorez pas, այն չէ ինչ զանխոյզ ի ձէնջ. [զանճն :

S'ignorer, դ. չգիտել՝ չճանաչել

Iguane (իկուան) ա. կ. իգուան. ազգ մողեզի ի Պրազիլ :

Iguanien, enne, ած. ար. իգուանեան. || —s, ա. յ. —ք :

Iguanodon, ա. վբ. կ. իգուանատառամն : [մողէզ :

Iguanosaure, ա. ի. իգուանա-

Il, դ. նա, այն. il a. Il aime. Que fait-il? Est-il sage? A-t-il? Parle-t-il? Va-t-il? Quoi! dit-il, s'écria-t-il, répondit-il. Aussi est-il vrai? 2. Պարտաւոր. il faut que... պարտ է զի... ne faut-il pas que... չիցէ պարտ զի. faudra-t-il donc que, մի'ն է պարտ ինչ իցէ զի. il fait beau temps, գեղեցիկ է օդն. il pleut. Il est 6 heures, ժամք վեց են, վեց ժամք են առտն, * ժամն վեց է. il est arrivé dix mille hommes. Il est survenu des circonstances fâcheuses.

Ilang-Ilang, ա. բ. S. Canang.

Île, ի. կղզի «առա». groupe d'—s, կղզեխումբ. — de prince, իշխանակղզի. petite —, կղզեակ. 2. յ. les Iles, կղզիք. * որոնք Սիբերիայի ծոցոյն արշիպելագոսն կկազմեն. bois des —s, կղզափայտ :

Iléadelphe, ա. հշբ. բաշնեբայր. * վարէն կիսամէջք կպած հրեշ :

Iléadelphie, ի. հշբ. բաշնեբայրութիւն :

Iléite, ի. բժ. բաշաբորբ, բաշատապ. բորբոքումն բաշի (ileon).

Iléo-cæcal, e, ած. մգ. բաշկուրայինի. [ղայինի:

Iléo-côlique, ած. մգ. բաշխձա-

Iléo-diclidite, ի. բժ. բաշխփակաբորբ, բաշխփակատապ. բորբոքումն բաշի (iléon) եւ խփակի (valvule).

Iléographie, ի. բժ. բաշագրութիւն : [Ֆիւն :

Iléologie, ի. բժ. բաշաբանու-

Iléon, Iléum, ա. մգ. բաշ, գալարաբաղի. վերջին մասն նրբաղեաց :

Iles (իլ) ա. յ. մգ. ազդր, կուշտ. || os des —, ազդրոսկրք. հն. **Os iliaques.**

Ilet, ա. Ilette, ի. կղզեակ :

Ilëus (իլէուս) ա. բժ. փին բերել՝ գալ ընդ բերանն (վերադարձութիւն), խցախտ, * աղեաց գոցուիլն, ոլորվելի բռնած հիւանդութիւն. S. **Colique de Miserére, Chordapse.** — nerveux, ջղաձգումն. ջղային խցումն :

Ilex (իլէքս) ա. բ. հաճարի. հն. **Houx.** — acquifolium, չիչխան :

Ilia, ա. կ. ծնոթ. ազգ խնգիմոցի : [բաբածոսկր :

Iliaco-fémoral, e, ած. մգ. ազդ-

Iliaco-musculaire, ած. մգ. ազդրաձնեղային :

Iliade, ի. Իլիական. բանաստեղծութիւն Հոմերոսի :

Iliaque, ած. ազդրային, կշտային. muscle —. Artère —, կշտաշընչեակ. os —, ազդրոսկր, կշտոսկր. d'os —, ազդրոսկրային. 2. բժ. passion —, S. **Iléus.** [գիք :

Ilicacées, ի. յ. բ. հաճարազ-

Ilicine, ի. ագ. հաճարին :

Ilicinées, ի. յ. բ. հաճարեայք :

Ilicique, ած. ագ. հաճարային. acide —, հաճարաթթու :

Ilicylique, ած. ագ. հաճարանիւթային. alcool —, հաճարացգի :

Ilio-abdominal, e, ած. մգ. կըշտագաւնամակային :

Ilio-fémoral, e, ած. մգ. կշտաբարձոսկրային : [միջային :

Ilio-lombaire, ած. մգ. կշտա-

Ilion կամ **Ilium** (իլիօմ) ա. մգ. կշտոսկր, ազդրոսկր. ոսկր կշտից՝ ազդրը :

Ilio-pectiné, e, ած. մգ. կշտաանապտեայ. éminence —e. — բարձրաւանդակ :

Ilio-pubien, enne, ած. մգ. կըշտացյոսկր :

Ilio-rotulien, enne, ած. մգ. կշտածնկոսկրային :

Ilio-scrotal, e, ած. մգ. կշտափոշտակային :

Ilium, S. **Ilion.**

Ilixanthine, ի. ագ. հաճարադեղին : [հերկելի :

Illabourable, ած. անհնկ, ան-

Illabouré, e, ած. անհնկ. * չը հնկուած :

Illacérable, ած. անպատառ , անպատառելի : [անպատառ :
Illacéré, e, ած. չպատառեալ ,
Illatif, ive, ած. բ. շաղկապական :
Illation (սիօն) ի. իգ. բեր (նորաստեմ կրօնաւորութիւոյ) . registre d'—.
Illécèbre, ա. բ. կռճիկխոտ . ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ կըռճիկխոտեայք :
Illécébrées, ի. յ. բ. կռճիկխոտեայք . տոհմ երկպրուկ տնկոց :
Illégal, e, ած. անօրէն, ապօրէն, ապօրինաւոր . actes —aux. Liaisons —es. Emploi —.
Illégalement, մ. անօրինաբար , ապօրինաբար . agir —.
Illégalité, ի. անօրինութիւն , *ապօրինութիւն , ապօրինաւորութիւն . — d'une convention. 2. գործ անօրէն՝ *ապօրինաւոր . commettre des —s. C'est une —.
Illégitime, ած. անվաւեր , անիւթարազատ , խորթ , անվաւերական . enfant —, — որդի . naissance —, ծնունդ ապօրէն անկողնոյ . union —. 2. փ. անիրաւ , անարժան . prétention —.
Illégitimement, մ. անօրինաբար , յանիրաւի . il prétend cela —.
Illégitimité, ի. չօրինաւորութիւն , անվաւերութիւն , անիւթարազատութիւն , խորթութիւն . — d'un titre, de sa naissance, d'un enfant.
Illésé, e, ած. անվնաս . *վնաս չքաշած :
Illettré, e, ած. անգրագէտ, անուս , անուսումն , առանց դպրութեան. c'est un homme —. Il est tout à fait —. Les gens —s.
Illibéral, e, aux, ած. անառատաձեռն . homme —. 2. անազատական, անազատասէր . mesures —es. Sentiments illibéraux. 3. անազատ, անազատիկ. անազատական . profession —e.
illibéralement, մ. անառատաձեռն , ագահաբար . 2. անազատասիրաբար : [սիրութիւն :
Illibéralisme, ա. անազատասիրութիւն .
Illibéralité, ի. անառատաձեռնութիւն . 2. անազատականութիւն . l'— de ce gouvernement.
Illiciées, ի. յ. իլիկոնեայք :
Illicite, ած. անօրէն , չօրինաւոր , անիրաւական , անիրաւ , անարժան , *ապօրէն , ապօրինաւոր . gain —, զօշաքաղութիւն . action —. Plaisirs. conventions, assemblées —s.
Illicitement, մ. անօրինաբար , յանիրաւի, *ապօրինաւորաբար , ապօրինի . faire une chose —.
Illicium (իսի) ա. տգ. իլիկիոն. S. Badiane.
Illico, մ. բ. անդէն , վաղվաղակի . il faut faire cela —.
Illigère (իլլիժէր) ա. բ. պրճուտ . ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ հիպիճասիրաց (combrétacées).
Illimitable, ած. անսահմանելի . influence —. [Թիւն :
Illimitation, ի. անսահմանու-
Illimité, e, ած. անսահման, անեզր , անսահմանական . espace —. Avoir un pouvoir —.
Illipé, ա. բ. S. Bassie.
Illisible, ած. անընթեռնելի , անվերծանելի . écriture, ouvrage —.
Illisiblement, մ. անընթեռնելի օրինակաւ :
Illisibilité, ի. անընթեռնիլութիւն , անվերծանելիութիւն :
Illitérature, ի. նբ. անդպրութիւն , անուսումնութիւն :
Illition (սիօն) ի. բժ. S. Onction.
Illogicité, ի. իս. անտրամաբանութիւն , անբանութիւն :
Illogique, ած. իս. անտրամաբան , անտրամաբանական , անխորհուրդ . raisonnement, esprit —.
Illogiquement, մ. անտրամաբար , անբանաբար :
Illogisme, ա. անտրամաբանութիւն , անբանականութիւն :
Illudérite, ի. S. Épidote.
Illuminable, ած. լուսաւորելի :
Illuminant, e, ած. լուսաւորիչ , լուսատու , լուսաբար :
Illuminateur, ա. լուսաւորիչ . ||l'Illuminateur, լուսաւորիչն, սուրբն Գրիգոր , Հայաստանեայց հայրապետ :
Illuminatif, ive, ած. լուսաւորական . la vie —ive.
Illumination (սիօն) ի. լուսաւորութիւն . l'— de la terre par le soleil. 2. —, լուսահանդէս , լուսավառութիւն , հրավառութիւն , լուսազարդութիւն « գանիլ, սօնանմասը » . grande, magnifique —. Aller voir les —s. Il y a — ce soir. On fit des —s à toutes les fenêtres. 3. փ. լուսաւորութիւն , լոյս երկնաւոր՝ երկնային. par une soudaine — elle se sentit éclairée. Une — divine. 4. լուսաւորութիւն , լոյս մտաց, հանճար . agir par de soudaines —s.
Illuminé, e, ած. լուսաւորեալ . en ces lieux mal —s. 2. —, լուսավառեալ , լուսավառ , լուսազարդ , հրավառեալ , հրավառ . toute la ville était —e. || փ. —. un cœur — d'une grâce céleste. Ces docteurs, —s par le St. Esprit. 3. —, լուսակրօն , աղանդաւոր . la secte des —s. 4. փ. եւ գ տեսող, տեսանող, երազատես . un —. Une —e.
Illuminer, ն. լուսաւորել , լուսատու լ. la lune illumine la campagne, le soleil les airs. 2. լուսաւորել , լուսազարդել . առնել հանդէս լուսաւորութեան . — les maisons. On ordonna d'—. 3. փ. լուսաւորել զմիտս , զոգի . le ciel vous illumine. L'enthousiasme a illuminé le poète. = *S'*—, դ. —իլ , *լուսաւորուիլ :
Illuminisme, ա. լուսակրօնութիւն . աղանդ լուսակրօնաց :
Illusion, ի. պատրանք , ակնախաբութիւն , մտախաբութիւն . — d'optique, տեսաբանական պատրանք. — des sens, զգայախաբութիւն . — théâtrale. sans —, առանց պատրանաց , անպատրանք . plein d'—s, պատրալից . 2. պատրանք , խաբէութիւն . faire — à qn., պատրել՝ խաբել զոք . se faire — à soi-même, — զանձն , ինքնապատիր՝ անձնախաբ լ. je cherchais à me faire — sur ses défauts. 3. պատրանք , ցնորք , անուրջք . de douces, d'étranges —s, քաղցր , նորանշան պատրանք . — de mille spectres, ցնորք անդոհականք . être dans l'— d'un songe, յերազել . 4. պատրանք , պատիրք , մտացածին խորհուրդ. c'est un homme plein d'—s, sujet à des —s. Détruire les —s, փարատել զպատրանս , ի դերեւ հանել գնոտի յոյս . se nourrir, se repaître d'—s, սնոտի յուսով զանձն պարարել , ինքնապատիր լ.:
Illusionner, ն. նբ. պատրել , խաբել .
S'illusionner, դ. — զանձն, անձնապատիր՝ անձնախաբ լ.:
Illusionniste, ա. պատրատես , պատրախաւն :
Illusoire, ած. պատիր , խաբուսիկ , մոտխաբ , խաբեպատիր, խաբէական . contrat, promesse —.
Illusoirement, մ. պատրանօք , խաբէութեամբ :
Illustrateur, ա. պատկերազարդիչ , պատկերազարդող :
Illustration, ի. պայծառութիւն, փառաւորութիւն , մեծափառութիւն , շուք . ces victoires contribuèrent à l'— de son règne. 2. նբ. ականաւորութիւն . այր հոյանուն՝ հռչականուն՝ ականաւոր. les —s de l'époque. 3. մտգ. մեկնութիւն , լուսաբանութիւն . 4. հիս. զարդ , նկարազարդ . ce manuscrit est remarquable par les —s. 5. յ. տ. տպագարդութիւն , տպագարդ , պատկերազարդութիւն . les —s du poème de Dante. 6. ար. նկնային լոյս :
Illustre, ած պայծառ , մեծապայծառ , պերճապայծառ , մեծափառ, պայծառափայլ , պերճափայլ , հոյակապ , հոյանուն , մեծանուն , քաջանուն , անուանի , ականաւոր , երեւելի , մեծաշուք , քաջանշան, շքեղ , շքեղաշուք , գերափայլ , գերապանծ , փառաւոր , տոհմիկ , քաջատոհմ . — famille. La plus — de toutes les reines. — assemblée, ազագախումբ առեան :
Illustré, e, ած. պայծառացեալ , երեւելի լեալ . cette ville a été —e par la naissance de grands hommes. Une maison, une famille —e par de grandes charges. 2. պատկերազարդ. édition —e. Livre —. || պատկերազարդեալ , պատկերազարդ , տպագարդ . La Fontaine — par Granville.
Illustrement (իլլիւսթրըման) մ. պայծառապէս :
Illustrer, ն. պայծառացուցանել , պանծացուցանել , անուանի՝ երեւելի կացուցանել . — une vie, sa patrie. 2. մեկնել , լուսաբանել . 3. տպագարդել , պատկերազարդել , պատկերազարդ յօրինել. — un livre.
S'illustrer, դ. պայծառանալ , անուանի՝ երեւելի լ., հանդիսանալ , առաքինանալ . — par sa sagesse.
Illustrissime, ած. մեծապայծառ , մեծաշուք :

ծառ ոլ բերէ զբակլայն Ս. Իգնատիոսի. fève de Saint-Ignace.

Igné, e (իկնէ) ած. հրեղէն. matière —e, հրանիւթ :

Ignescence (իկնէսանս) ի. հրաշիկութ : [հրաշէկ, հրաբորբոք :

Ignescent, e (իկնէսան, անթ) ած.

Ignicole (իկնիքոլ) ած. եւ գ. հրապաշտ, կրակապաշտ :

Ignicolore (իկնիքօլօր) ած. Ք. հրաձոյտուն. հրագոյն Քոչուն :

Ignifère (իկնիֆէր) ած. հրարեր :

Ignifuge (իկնիֆիւժ) ած. հրասոյս, հրարգել :

Ignipuncture (իկնիփիւնքթիւր) ի. բժ. հրածէծ :

Ignition (իկնիսիօն) ի. տգ. հրացումն. 2. հրաշիկութիւն. հրագոյն կարմրութիւն հրահալեցոյց :

Ignivome (իկնիվոմ) ած. հրացայտ. * կրակ ցայտեցնող. le Vésuve est —.

Ignivore (իկնիվոր) ած. հրակեր. charlatan —.

Ignobilité (իկնոպիլիթէ) ի. անազգութիւն, անատիմութիւն :

Ignoble (իկնոպլ) ած. անազգի, անատիմիկ, աննշան, անարգ, անարգակինցաղ, անարգալուր, ժանտատեսիլ, նկուն, նկնախոհ, նըկնաձև. cœur —, սիրտ վերջացեալ յազնականութենէ. des sentiments —s. Une diction, conduite —. Air, ton, langage, homme, personne —. 2. իգ. անշնչան, անարգասարք. filons —s, 3. բգ. անկիրթ, դժուարակիրթ յորս. oiseau —.

Ignoblement (իկնոպլըման) մ. անազգի իմն օրինակաւ, անարգաբար. il s'est conduit — dans cette affaire.

Ignominie (իկնոմինի) ի. անարգանք, անարգութիւն, կորանք, նախատինք, Քշնամանք, ծանականք, խայտառակութիւն, նշաւակութիւն. couvert d'—s.

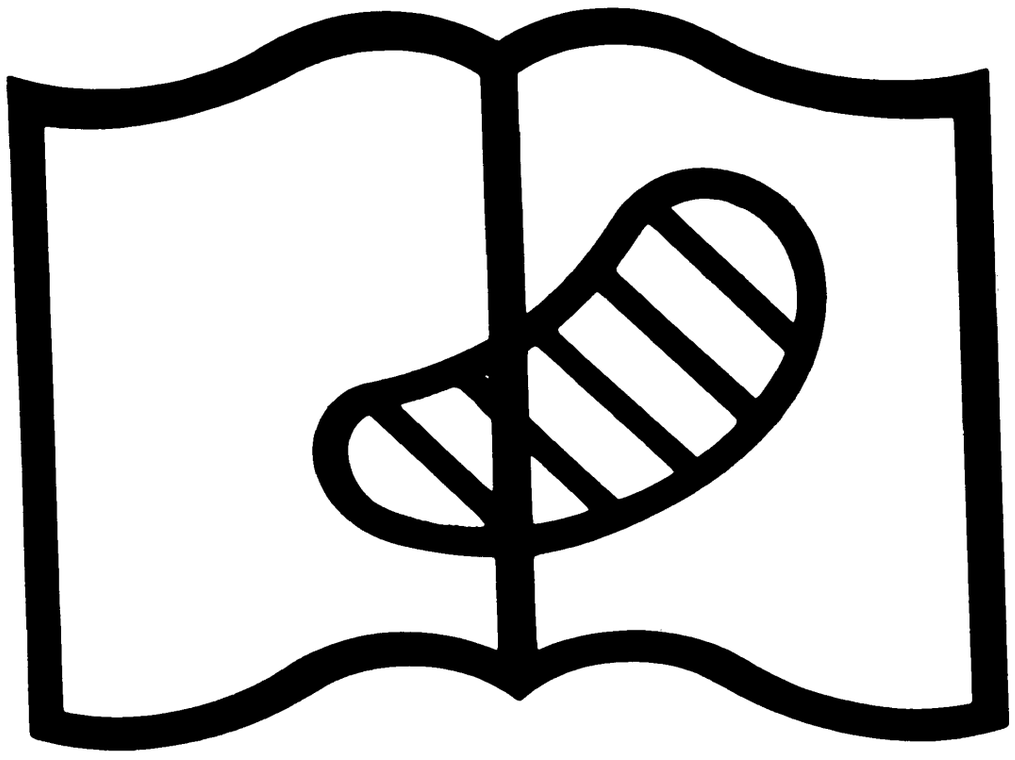
Ignominieusement (իկնոմինիէզման) մ. անարգաբար, խայտառակաբար, կորագլուխ, կոր ի չլուխ, կորակոր. mourir —, անարգամահ լ. :

Ignominieux, euse (իկնոմինիօ) ած. նախատական, խայտառակ, Քշնամալից, ամօնալից. vie —euse. Supplice —. [գիտական, անգիտելի:

Ignorable (իկնօրապլ) ած. ան-

Ignoramment (իկնօրաման) մ. անգիտաբար, տգիտաբար :

Ignorance (իկնօրանս) ի. տգիտութիւն, անգիտութիւն, տգիտանք, չգիտանք. l'— des choses nécessaires, անգիտութ կարեւորաց. vivre dans une — totale des plaisirs. || իգ. prétendre cause d'—, յառաջ ածել զանգիտութիւն իւր ի չատագովութիւն. եւ ը. անգիտանալ կերպարանել զոր ինչ քաջ գիտիցէ ոք, * գիտացածն չը գիտանալ ձեւացունել. 2. տգիտութիւն, անուսումնութիւն, անհմտութ, տըխմարութիւն, իակագործութիւն, խամութիւն, խոկութիւն : — des lettres, անդպրութիւն. par —, անգիտաբար, առ ի չգիտանս, յանգիտս :

Original illisible

NF Z 43-120-10

[illegible] de mille spectres, ցնորք անդիմակնք. être dans l — d'un songe [illegible].

[illegible]

պար է, [illegible]

Illusionner, ն. նր. պատել, խաբել.

S'illusionner, դ. — զանձն, անձնասպատիր՝ անձնախաբ լ.:

Illusionniste, ա. պատրատես, պատրախառն :

Illusoire, ած. պատիր, խաբուսիկ, մոտխաբ, խաբեպատիր, խաչեական. contrat, promesse —.

Illusoirement, մ. պատրանօք, սպրեւնեամբ :

Illustrateur, ա. պատկերազարդիչ, պատկերազարդող :

Illustration, ի. պայծառութիւն, հռչակաւորութիւն, ժիծախառութիւն, [illegible]. ces victoires contribuèrent à — de son règne. 2. նր. ականատուութիւն. այր հոչակուն՝ հռչակուն՝ ականատ. les —s de l'époque. . մտգ. մեկնութիւն, լուսաբանութիւն. 4. հխ. զարդ, նկարազարդ. e manuscrit est remarquable par les -s. 5. յ. տ. տպագործութիւն, տըպագարդ, պատկերազարդութիւն. les -s du poème de Dante. 6. ար. երկաթին լոյս :

Illustre, ած պայծառ, մեծապայծառ, պերճապայծառ, մեծապառ, պայծառափայլ, պերճափայլ, պակաղ, հոչակուն, մեծանուն, աջանուն, անուանի, ականատես, մեծաշուք, քաջանշան, շքեղ, շքեղաշուք, գերափայլ, գերապանծ, փառատուր, տոհմիկ, քառատոհմ. — famille. La plus — de utes les reines. — assemblée, ապահուռ ատեան :

Illustré, e, ած. պայծառացեալ, եւելի լեալ. cette ville a été —e r la naissance de grands hommes. e maison, une famille —e par de ndes charges. 2. պատկերազարդ. tion —e. Livre —. || պատկերազարդեալ, պատկերազարդ, տպագարդ. La Fontaine — par Grauville.

Illustrement (իլիւսթրըման) մ. պծառապէս :

Illustrer, ն. պայծառացուցանել, պանծացուցանել, անուանի եւելի կացուցանել. — une vie, sa ric. 2. մեկնել, լուսաբանել. տպագարդել, պատկերազարդել, ակերազարդ յօրինել. — un livre.

S'illustrer, դ. պայծառանալ, ուանի երեւելի լ., հանդիսանալ, ապրնանալ. — par sa sagesse.

Illustrissime, ած. մեծապայ, մեծաշուք :

Illutation, ի. բժ. ողմազօծումն, ողմապատումն (մարմնոյ):

Illuter, ն. բժ. ողմազօծել, ողմապատել. օծանել՝ պատել զկօնդամն՝ ողմով ջերմուց:

Ilménite, ի. հբ. իլմենաքար:

Ilménium, ա. տգ. իլմենիան:

Iménorutile, ա. հբ. իլմենորուտիլ. հանք նման սեաւ բուտիլի:

Ilot, ա. կղզեակ, կղզեկիկ:

Ilote, ա. ստրուկ (Սպարտացւոց):

Ilotie (իլոսի) ի. ստրկութիւն. հն. **Ilotisme.**

Ilotier, ա. կղզեպահ, կղզեպան:

Ilotisme, ա. ստրկութիւն. l'aristocratie avait réduit les classes pauvres à un véritable —. հն. **Ilotie.**

Ils, դ. յ. նոքա. տ. եզ. **Il.**

Ilvaïte, ի. հբ. իլվայտաքար. հն. **Liévrite.**

Imabenzine (իմապանզին) ա. տգ. [իմակնդրին:

Image, ի. պատկեր. il y a de belles —s dans ce livre, գեղապատկեր է մատեանդ. adorateur d'—s, պատկերապաշտ. — en mignature, կիսաձաննկար պատկեր. || բ. être sage comme une —, զգօն յոյժ լ., *շատ խելօք ըլլալ. 2. —, նկար, կնոպանագիր, անդրի. 3. փ. —, կերպարանք, տիպ կերպարանաց. l'— la plus noble de la divinité. Cet enfant est l'— de son père. Dieu fit l'homme à son —. 4. —, նկարագիր, օրինակ. 5. —, փոխարերութիւն. tout est — dans Homère.

Imagé, e, ած. պատկերալի, նկարին, նկարուն. style —. Éloquence —e. [ճառ:

Imager, ère, գ. պատկերավա-

Imager, ն. նբ. պատկերել, նկարագրել. — son style.

Imagerie, ի. պատկերագործութիւն, պատկերավաճառութիւն:

Imagier, ա. պատկերագործ, պատկերավաճառ:

Imaginable, ած. երեւակայելի, նկատելի ի միտս, խորհելի. cela n'est guère —. Il a pour vous toutes les bontés —s.

Imaginaire, ած. երեւակայական, մտացածին, մտածական, երազային, առերեւոյթ. péril —. Malade —. D'une manière —, երեւակայապէս. 2. երեւակայական, աննիւթին. image —, առերեւոյթ պատկեր. || փ. եւ բ. être, voyager, se perdre dans les espaces —s, մնոտի յուսով պարապել՝ մարմանիեցուցանել զանձն:

Imaginairement, մ. երեւակայապէս: [երեւակայող:

Imaginateur, ա. երեւակայիչ,

Imaginatif, ive, ած. խորհող, հնարող, հնարագիտ, երեւակայող. esprit —. Une personne fort —ive.

Imagination, ի. երեւակայութիւն. avoir l'— vide. Dans l'—, յերեւակայութեան, առ աչօք. plein d'—, երեւակայուտ. homme à —, այր երեւակայուտ. 2. —, միտք, հանճար, հնարողութիւն. ce peintre a beaucoup d'—. 3. փ. ցնորք՝ երանդն մտաց, մտացածին կարծիք՝ խորհուրդ, առ աչօք տեսիլ. c'est une pure —.

Imaginative, ի. զօրութիւն խորհելոյ, *երեւակայելու կարողութիւն:

Imaginé, e, անց. երեւակայեալ, խորհեալ. tout cela n'est pas mal —.

Imaginer, ն. նկարել՝ պատկերել ի միտս, ստեղծանել մտօք, նկարել մտօք՝ խորհրդոյ ակամբ, ընդ միտս ածել, խորհիլ, մտաբերել, առ աչօք տեսանել, իմաստասիրել, երեւակայել. on ne peut rien — de plus surprenant. Qu'imaginez-vous là dessus? Je n'en imagine rien de bon. 2. հնարել, հանճարել. il a imaginé une machine merveilleuse.

S'imaginer, դ. նկարել ի մտի, կարծիս ի մտի դնել, ի կարծիս լ., դնել ի մտի, զմոռաւ ածել, խորհիլ, կարծել, հաւատալ, երեւակայել. il s'imagine qu'on l'adorait. Je ne saurais m'— que...

Imamat, ա. իմամութիւն, ժողովրդապետութիւն. 2. իմամարան, ժողովրդապետարան:

Iman կամ **Imam**, ա. ժողովրդապետ (Տաճկաց «իմամ»): [**Clivie**

Imantophyllum (ֆիլօմ) ա. տ.

Imaret, ա. աղքատանոց, օտարանոց, աննկեղանոց (Տաճկաց «իմարէթ»): [terrains —s.

Imbâti, e, ած. անշէն, անկառոյց.

Imbécile, ած. ապուշ, ախմամախ, տկարամիտ, անառակ, անկարող, ապազամարդ. vieillard —. Homme — pour le gouvernement. 2. գ. պակասամիտ, Մանձրամիտ, անիմանալար, ապուշ, պանդոյր, աղաչուր. rendre —. Air —. L'— Ibrahim. C'est un —, un grand —. Une —. [բար, *անխելքաբար:

Imbécilement, մ. տկարամտա-

Imbécilité, ի. ապշութիւն, տկարամտութիւն, անկարողութիւն, *անխելքութիւն. 2. պակասամտութիւն, Մանձրամտութիւն, անիմանալութիւն, պանդորթութիւն. tomber dans l'—. Cet homme est d'une — rare.

Imbelliqueux, euse, ած. անպատերազմասէր:

Imberbe, ած. անմօրուս. menton —. 2. բզ. —, անմազ, դեռահասակ, անփորձ. ces docteurs —s. 3. բպ. —.

Imbibé, e, ած. ՄաՄաւեալ, տոգորեալ, տոգոր, ՄաՄախ, *տոգորած, ՄաՄխուաճ, ՄաՄխուած. linge — d'huile, իղաՄուրմ, իղալի, *եղուն կտաւիք. — d'amer, դառնաՄորմի:

Imbiber, ն. ՄաՄաւել, ՄաՄախել, տոգորել, Մանալ, Մրչել, *ՄաՄխել. — une éponge, une compresse. 2. խմել, ծծել. évaluer la quantité d'eau que les plantes imbibent. La pluie a imbibé la terre.

S'imbiber, դ. —լ, խմել, ծծել, խիմիլ, տղկիլ. la terre s'imbibe d'eau. 2. տարբանալ, տոգորիլ. la teinture s'imbibe peu à peu dans la laine qu'on veut teindre.

Imbibition, ի. ՄաՄաւումն, տոգոր. || բ. խմումն, ծծումն:

Imblessable, ած. անխոցելի, անվիրաւորելի:

Imboire (j'imbois, nous imbuvons, vous imbuvez...) ն. ՄաՄաւել, Մանալ, Մրչել, *ՄաՄխել. — un corps d'un liquide. 2. փ. ՄաՄաւել, տարբացուցանել, տոգորել. on l'a imbu de ce principe.

S'imboire, դ. ՄաՄաւիլ, տարբանալ, ծծիլ. — de préjugés. Ce peuple a imbu les mœurs de ses conquérants.

Imbricaria, Imbricarie, ա. բ. բուրճակ. ազգ երկպրուկ անկոց ի տոհմէ բրճեայց (sapotées).

Imbricata, ի. փՒ. սանդրակրայ. ժամակ երկպատեան:

Imbricatif, ive, ած. բ. վերածոյս. *իրարու վրայ բուսած. feuilles —ives.

Imbrication (սիօն) ի. ճ. կղզիմնորաշարումն, վերադրութիւն, վերվերումն:

Imbrifuge, ած. անձրեւահոյս. toile, chapeau —.

Imbriquant, e, ած. կղմնորաշար, վերածոյս, վերադիր:

Imbriqué, e, ած. բպ. կղմնորաշար, վեր ի վեր. *իրարու վրայ դրուած սանանց կղմինորնեղուն պէս. les écailles des poissons sont —es. Moiré —.

Imbroglio, ա. խառնակութիւն, խառնաբանութիւն, կնճիռն, շփոթ. il y a de l'— dans cette affaire. 2. խառնախառ. cette comédie est un — fort amusant. Des —s.

Imbrûlable, ած. անվառ, անվառելի:

Imbu, e, անց. **Imboire**ի. ՄաՄաւեալ, տոգորեալ, ՄաՄախ, ՄաՄաղուն, տոգոր, *ՄաՄխած, տոգորած. papier — d'huile. 2. փ. —, ՄաՄաւեալ, զգաճեալ, *տոգորուած. — d'une opinion, de préjugés, de faux principes. 3. բաջագէտ, բաջհմուտ. il est — de cette affaire.

Imbuvable, ած. անըմպելի, *որ չխմուիր: [line.

Imidazol, ա. տգ. տ. **Glyoxa-**

Imide, ի. տգ. տ. **Amide.**

Imido, ա. տգ. իմիդոյ:

Imidogène, ա. տգ. իմիդոճին:

Imine, ի. տգ. իմին:

Imino, ա. տգ. նմ. կազմուածան իմին բառից:

Imitable, ած. նմանելի, ընդօրինակելի. cela n'est pas —. Cette conduite n'est pas —.

Imitateur, trice, ած. նմանող. esprit —. Le singe est un animal —. Nation —trice. 2. գ. —.

Imitatif, ive, ած. նմանական, նմանողական. sons —s. Harmonie —ive.

Imitation, ի. նմանութիւն, նմանողութիւն, հետեւողութիւն. servile —, ծառայական հետեւողութիւն. esprit d'—, նմանասիրութիւն. cela est au-dessus de toute —, աննմանելի է. 2. մգ. —. c'est plutôt une —

de l'Anglais. Cette tragédie est une — de Corneille. 3. եժ. —. 4. —. գիրք նմանող լինելոյ Քրիստոսի. acheter une —. 5. A l'— de, ի նմանութիւն, ըստ նմանութեան, ըստ օրինակի: à son —, ի նմանութիւն իւր, ըստ օրինակի նորա:

Imiter, ն. նմանել, նմանող՝ նմանողակից՝ հետեւող լ., զնմանութիւն բերել իրիք. le singe imite l'homme. — qn., — ութք, յանձին բերել զկարս ուրուք. — les manières de qn. — la nature. — l'exemple de qn. 2. նմանել, նմանեցուցանել. — l'écriture, la signature de qn. — exactement, ճշգրտել, ճշգրտեցուցանել, *ճիշդ նմանցնել. 3. մոգ. գրգ. նմանիլ, առնուլ իւր օրինակ. — Cicéron. Ce tableau est imité de Raphaël. Cet ouvrage est imité de l'arménien. 4. նմանիլ, նման լ. cette composition imite le diamant.

S'imiter, դ. նմանիլ, նմանող լ. անձին. la nature s'imite. || — l'un l'autre, les uns les autres, — միւնանց:

Immaculé, e, ած. անարատ, անբիծ. l'Agneau —, Գառն անարատ. Քրիստոս. l'—e conception de la Vierge, կ. la conception —e, անարատ յղութիւն Կուսին. 2. փ. —. honneur —. Probité, âme —e.

Immanent, e, ած. իս. բնակաւոր, հաստատուն, կայուն. dans le système panthéiste de Spinoza, Dieu est appelé la cause —e du monde.

Immangeable, ած. անուտելի, աննկերակրելի. cela est —.

Immaniable, ած. անգոլծածելի:

Immanquable, ած. անվրէպ, անիւրաժեշտ: [անշուշտ:

Immanquablement, մ. անվրէպ,

Immansuétude, ի. անհեզութիւն:

Immarcescible (իմմարսէսիպլ) ած. աննառամ, աննառամական, աննառամելի, աննոթ. la couronne — des élus. [նալի:

Immariable, ած. անամուսնա-

Immatérialiser, ն. աննիւթացուցանել:

Immatérialisme, ա. իմ. աննիւթականութիւն:

Immatérialiste, ա. աննիւթական. կուսակից աննիւթականութեան:

Immatérialité, ի. աննիւթութիւն. l'— de l'âme.

Immatériel, elle, ած. աննիւթ, աննիւթական. être —.

Immatériellement, մ. աննիւթ, աննիւթաբար, հոգեպէս:

Immatriculation, ի. արձանագրութիւն:

Immatricule, ի. արձանագիր:

Immatriculer, ն. արձանագրել:

Immaturité, ի. տհասութիւն, խակութիւն. — d'un fruit.

Immédiat, e, ած. անմիջնորդ, անմիջնորդական. effet —. Cause —e. 2. անմիջական, անընդմիջ, անընդմիջական, անընդմիջելի. successeur, prédécesseur —. Analyse —e, — վերլուծութիւն:

Immédiatement, մ. անմիջնորդաբար, անընդմիջաբար. 2. — après, կ. —, անդին առժամայն, նոյնժամայն, նոյնիսկայն, ետ ընդ ետ, անդէն վաղվաղակի, իսկոյն, * անմիջապէս. il apprit la nouvelle et courut —. [*չմոռածուած:

Immédité, e, ած. անխորհելի,

Immémorable, ած. անյիշատակ, անյիշատակելի:

Immémoré, e, ած. անյիշատակ. mes heures —es.

Immémorial, e, aux, ած. անյիշատակ, անյիշելի, անյիշատակելի, հնագոյն, վաղամամանակեան. prévilèges immémoriaux. Coutume —e. || De temps —, յանյիշելի ժամանակաց, ի վաղնջուց, ի վաղ ժամանակաց, *անյիշատակ ժամանակների; ի վեր:

Immémorialement, մ. S. De temps immémorial.

Immense, ած. անսահման, անսահմանական, անսահմանափակ, անբաւ, անչափ, աներջ, անհուն, անպարագիծ, անպարագրելի, անբովանդակ. Dieu, le monde est —. — étendue, անհուն տարածութիւն. 2. անբաւածաւալ, լայնածաւալ, լայնատարած, ընդարձակածաւալ, հսկայածաւալ. l'— éloignement des astres. Le sein — de l'Océan. — espace, désert, lumière. 3. անչափ, աննիւթին, աննիւթ, բազմաթիւ, յոգնաթիւ. l'— profusion de ses aumônes. — butin. — désir, յոգնաւոնչ՝ մեծափափաք իղձ. une gloire —, աշխարհածաւալ՝ տիեզերատարած փառք. multitude —, աշխարհագումար՝ աշխարհակոյտ՝ աշխարհաժողով բազմութիւն: —s richesses, fortune —, մեծափարթամ՝ բազմագանձ ճոխութիւն. il a une érudition, un savoir —, բազմահմտութիւն՝ բազմագէտ՝ յոգնագէտ է.

Immensément, մ. անչափ, յանչափս, յանհուն, անհունապէս, յանբաւս, անսահմանօրէն, յոյժ. il est — riche. J'ai perdu —. — riche, բազմագանձ, մեծափարթամ, *շատ՝ խիստ հարուստ:

Immensité, ի. անսահմանութիւն, անհունութիւն, անբաւութիւն, անչափութիւն, անպարագրութիւն, անբովանդակութիւն. se perdre dans l'—. L'— de Dieu, de sa bonté. 2. անսահման՝ լայնածաւալ տարածութիւն. l'— des mers. 3. փ. անչափութիւն, անբաւութիւն. անսահման՝ անհնարին մեծութիւն. l'— de ses richesses, de sa fortune, de ses désirs, de son amour, de son savoir.

Immensurable, S. Immesurable. [րաւոյզ:

Immergé, e, ած. ընկղմեալ, ջր-

Immerger, ն. ընկղմել, ջրասուզել, ջրաւոյզ առնել. = S'—, դ. ընկղմիլ, ջրասուզիլ, ջրաւոյզ լ.:

Immérité, e, ած. անարժան, անիրաւ. reproche —. Malheurs, honneurs —s. [վարձ:

Immméritoire, ած. անարժանա-

Immersif, ive, ած. ընկղմական, ընկղմիչ, ջրասոյզ, ջրամուխ:

Immersion, ի. ընկղմումն, մբխումն, ջրաւուզութիւն. à —, ընկղմիչ. baptiser par —, ընկղմամբ՝ ընկղմելով մկրտել. 2. աս. մուտք, մուտ. l'— de la lune dans l'ombre de la terre. 3. բգ. point d'—, կէտ մտից, կիսամուտ:

Immesurable, ած. անչափելի:

Immesuré, e, ած. անչափ, *չը չափուած:

Imméthodique, ած. անոճ:

Imméthodiquement, մ. անոճ, առանց ոճոյ:

Immeuble, ած. կայուն, անշարժ, անշարժուն, հաստատուն. biens —s, — գոյք՝ ստացուածք, կալուածք. 2. ա. անշարժ՝ անշարժուն ստացուածք, կալուածք, դաստակերտք. on a saisi tous ses —s.

Immigrant, e, ած. եւ գ. գաղթական, ներգաղթիկ. les —s.

Immigration, ի. ներգաղթութիւն, ներգաղութ, գաղթականութիւն:

Immigrer, չ. ներգաղթել, գաղթել, գաղթական գնալ. — en Amérique.

Imminemment, մ. մօտալուտ:

Imminence, ի. մօտաւորութիւն, վերահասութիւն. l'— du péril, du danger.

Imminent, e, ած. մօտալուտ, մօտահաս, մերձակայ, վերահաս, եկեալ հասեալ, մօտ առ կոթն. danger, péril —, — վտանգ. ruine —e, շուտափոյթ կործանումն. être —, մօտ առ կոթն կալ, առ կռան լ., առ. կռան կալ, * մօտ ըլլալ:

Immiscé, e, ած. խառնեալ, միջամուխ, միջամուտ:

Immiscer, ն. խառնել, միջամուխ՝ միջամուտ առնել. il immisce tout le monde dans ses affaires.

S'immiscer, դ. զանձն ի ներքս խառնել, միջամուխ՝ միջամուտ լ., *խառնուիլ. il s'est immiscé dans cette querelle. [Թիւն:

Immiscibilité, ի. անխառնե-

Immiscible, ած. բգ. անխառն, անխառնելի, *որ չխառնուիր. substances —s.

Immisséricorde, ի. անողորմութիւն, անգթութիւն:

Immisséricordieusement, մ. անողորմ, անողորմաբար:

Immisséricordieux, euse, ած. անողորմ, անգութ:

Immixtion (սիօն) ի. խառնումն, միջամտութիւն. l'— de cet étranger dans nos affaires. 2. բգ. դատանգամտուիլ, մտնի ի դատանգութիւն:

Immobile, ած. անշարժ, անխլիրտ, անկեղք, աներերուն, անդողդող, անխաղաց, ետեղակալ, հաստատուն. rester —, անշարժ՝ արձանացեալ կալ. d'une manière —, անշարժ. rendre —, անշարժ կացուցանել, արձանացուցանել. 2. փ. անդողդողդ, անսասան. calme et — dans le danger.

Immobilement, մ. անշարժ:

Immobilier, ère, ած. անշարժաստացուածային, անշարժընչային,

կալուածային . saisie, vente —ère. Société —ère, ընկերութիւն անշարժ կալուածոց . crédit —, կալուածային վարկ . 2. ա. ի. S. **Immeuble**, ա.

Immobilisation, ի. իգ. անշարժացուցումն . — de rentes sur l'État.

Immobiliser, ն. իգ. անշարժացուցանել. անշարժ գործել զշարժուն ինչս. — des rentes sur l'État.

S'immobiliser, դ. անշարժանալ . անշարժ՝ անգործ կալ :

Immobilisme, ա. նր. անշարժականութիւն . կուրացիտ հնաոճիրութիւն . un esprit d'—.

Immobiliste, ա. անշարժական :

Immobilité, ի. անշարժութիւն , հաստատութիւն :

Immodération, ի. անժուժութիւն , անչափութիւն , անչափաւորութիւն , * չափ չպահելն :

Immodéré, e, ած. անժոյժ , անչափ , անչափաւոր, տարապայման . — dans ses chagrins et dans ses joies. Homme —. Chaleur, passion, valeur —e.

Immodérément, մ. անժուժաբար , անչափ . boire —.

Immodeste, ած. անպարկեշտ , անիամեստ , յայրատ , լկտի . personne —. Être — à l'église. Discours —s. Posture, parole —.

Immodestement, մ. անպարկեշտաբար , յայրատս , անիամեստօրէն . s'habiller —.

Immodestie, ի. անպարկեշտութիւն , անիամեստութիւն , յայրատութիւն , լկտութիւն :

Immodifiable, ած. անփոփոխելի : [նակեալ :

Immodulé, e, անց. եմ. չեղա-

Immolateur, ա. զոհիչ , զոհատար , զոհագործ :

Immolation, ի. զննումն , զոհագործութիւն , զնի , զոհ , յազգումն , զննագործութիւն . — de la victime. Pendant l'—.

Immolé, e, ած. զննեալ , յազածոյ . non —, անզնի :

Immoler, ն. զննուլ , զոհել , յազել, յաշտ առնել. — des victimes, զոհատարս ի. 2. խողխողել , սպանանել . le vainqueur immola tout. 3. փ. զոհել , զոհ մատուցանել , մատնել , կորուսանել . — qn. à sa haine. Ils immolèrent à leur ambition toute la famille, առ յագուրդ փառասիրութեան ջնջեցին զազգատոհմն . être immolé aux jalousies de qn., մատնիլ ի նախանձ սրտմտութեան ուրուք . 4. ը. — qn., ծաղր եւ ծանակ կացուցանել զոք .

S'immoler, դ. զոհել՝ նուիրել զանձն , զոհ լ. qui ne peut —, անզննի . || ը. il s'est immolé de bonne grâce, ծաղր եւ ծանակ կացոյց զանձն :

Immonde, ած. անսուրբ , անմաքուր , պիղծ , խոհերական . habitation —. Esprit —, այս պիղծ , սատանայ . animal —, խոզ . 2. ա. —.

Immondice, ի. աղտեղութիւն , խուղք , ապրախուղք . 2. յ. ամաժանդ , խոհնք :

Immondicité, ի. աղտեղութիւն:

Immontable, ած. անհնճանելի . ce mulet est —.

Immoral, e, ած. անբարոյական, չարաբարոյ, անպարկեշտ . ouvrage, homme —. Conduite —e.

Immoralement, մ. անբարոյապէս , անբարոյականապէս , անպարկեշտաբար . se conduire —.

Immoralisant, e, ած. անբարոյացուցիչ : [կանացուցիչ :

Immoralisateur, ա. անբարոյա-

Immoraliser, ն. անբարոյականացուցանել, անբարոյական գործել :

Immoralité, ի. անբարոյութիւն , անբարոյականութիւն , չարաբարոյութիւն , չարաբարոյուհիւն , անպարկեշտութիւն . — d'une conduite, d'un livre. 2. անբարոյական՝ անպարկեշտ գործ . sa conduite n'est qu'une suite, une série d'—s.

Immortalisation, ի. անմահացուցումն :

Immortalisé, e, ած. անմահացեալ , անմահ . il s'est — par ses ouvrages. Action digne d'être —e.

Immortaliser, ն. անմահացուցանել , անմահագործել. անմահ առնել , յաւէժացուցանել . — son nom, sa mémoire. Homère a immortalisé Achille.

S'immortaliser, դ. անմահանալ , անմահ լ., յաւէժանալ . — par une belle mort. [ցուցիչ :

Immortaliseur, ա. անմահա-

Immortalisme, ա. իս. անմահականութիւն :

Immortaliste, ա. անմահական . կուսակից անմահականութեան :

Immortalité, ի. անմահութիւն. l'— de l'âme. 2. —, անմահ՝ յաւէժական յիշատակ . aspirer à l'—. Le cachet, le sceau de l'—, կնիք —ութեան :

Immortel, elle, ած. անմահ , անմահական, անմահիկանացու . l'âme est —elle. 2. փ. անմահ , յաւերժայիշատակ . rendre son nom —, — առնել զանուն իր. une gloire —elle. Les —s ouvrages de ce poète. Les —elles actions de ... Des honneurs —s. Amour —. 3. ա. les —s, անմահք . այրենական զանդ Պարսից :

Immortelle, ի. անմեռ , անմահ , անմահաճաղիկ , *անմեռուկ . une couronne d'—s, անմահաճաղկեայ պսակ :

Immortellement, մ. անմահս , անմահաբար , յաւէժապար :

Immortification, ի. անմեռելութիւն :

Immortifié, e, ած. չմեռուցեալ . անմեռ , ապերասան . passion, vie, âme —e.

Immotif, ive, ած. բ. անխլիրտ . germination —ive.

Immotivé, e, ած. անպատճառ :

Immouvable, ած. անյոյզ , անյուզելի :

Immuabilité, ի. անփոփոխականութիւն , անդրդուելիութիւն . S. **Immutabilité**.

Immuable, ած. անփոփոխ , անփոփոխելի , անյեղ , անյեղլի, անյեղյեղուկ , անդրդուելի . homme —.

Immuablement, մ. անփոփոխապէս, անփոփոխ, անյեղ : [տել:

Immunisateur, ա. ախտազերծիչ :

Immunisation (սիօն) ի. բժ, ախտազերծումն , ախտազատումն :

Immunisé, e, ած. ախտազատ , ախտազերծ : [ախտազատել :

Immuniser, ն. բժ. ախտազերծել,

Immunité, ի. ազատիարկ , ազատհարկութիւն . ազատութիւն ի հարկաց . accorder des —s, ազատիարկել , ազատիարկ առնել , հարկազերծել . 2. բժ. ախտազերծութիւն :

Immuration, ի. որմարգելութիւն. * մէկն չորս պատի մէջ գոցելն :

Immutabilité, ի. անփոփոխութիւն, անյեղութիւն : [անխաբելի :

Immystifiable, ած. անխաբ ,

Impact (էնփաքթ) ա. point d'—, հարակէտ . * կէտն ուր գնդըննկեցի (projectile) կնդրտնի շաւիղն (trajectoire) կիանդիպի նշանակին (cible).

Impaction (սիօն) ի. վ. խրտուակումն :

Impair, e, ած. փարտ , կոճատ , անզոյգ «Թէք». nombre —, — Թիւ . 2. ա. —. jouer à pair ou —, դաք եւ կոճատ խաղալ «Թէք մի չիինի օյնամագ »: [Տես. S. Pairement.

Impairement, մ. անզոյգ՝ կոճատ

Impalpabilité, ի. անշօշափելիութիւն:

Impalpable, ած. անշօշափելի , անշօշափական . poudre —.

Impaludation (սիօն) ի. **Impaludisme**, ա. ախ. S. **Paludisme**.

Impanateur, ա. հացելու :

Impanation (սիօն) ի. աբ. հացեղութիւն . գոյակցութիւն հացի ընդմարմնոյն Քրիստոսի :

Impané, e, ած. փոխեալ ի հաց :

Impanissure, ի. ա. աբ. կնքպատատնգար :

Imparcouru, e, անց. հատեալ , *քալուած . chemin —.

Impardonnable, ած. անիներելի. crime, faute, outrage —. Vous êtes — d'avoir agi ainsi.

Impareil, eille, ած. աննման , անզոյգ :

Impareillement, մ. աննմանաբար , աննմանապէս , անզուգաբար, անզուգապէս :

Imparfait, e, ած. անկատար ; Ներակատար , կիսակատար , Ների , կիսակուռ, կիսամատնեայ, կիսատ. construction demeurée —e. Je ne laisserai pas mon ouvrage —. Joie, guérison, pénitence, victoire —e. 2. բ. անկատար , Ների . fleur —e. 3. ա. անկատար . passer de l'— au parfait. 4. բ. անկատար . ժամանակ բայից :

Imparfaitement, մ. անկատարելապէս, Ներակատար, Ների, վարկպարագի . il n'a traité cette matière que fort —. Il n'est guéri qu'—.

Imparinervé, e, ած. բ. անզուգաջիղ :

Imparipenné, e, ած. բ. փետրաձեւատ , անզուգափետուր :

Imparisyllabe, Imparisyllabique, ած. ը անզուգավանգ :

Imparité, ի. անզուգութիւն. une — choquante entre époux.

Imparlementaire, ած. անխորհրդարան :

Impartable, s. Impartageable, Impartageable, ած. անբաժանելի, անբաժանական, անբաշխելի :

Impartial, e (էնփարսիալ) ած. անկողմնապէր, անկողմնակալ, անկուսակից, անաչառ. des juges —aux Historien —. Un examen —. Une —e équité.

Impartialement (էնփարսիալման) մ. անկողմնապահաբար, անկողմնակալօրէն, անաչառ, անաչառաբար. discuter — une affaire, une question.

Impartialité (սիալիթէ) ի. անկողմնապահութիւն, անկուսակցութիւն, անկողմնակալութիւն, անաչառութիւն. l'— du juge, d'un historien. Juger avec —.

Impartibilité, ի. անբաժանականութիւն, անբաժանութիւն :

Impartir, ն. իգ. բաժանել, բաշխել :

Impassable, ած. անանց, անանցանելի. montagne —.

Impasse, ի. անել, անել փողոց «չըգմազ սօգազ». 2. փ. անել նահապարի, կրճիտն. être dans une —.

Impassibilité, ի. անչարչարութիւն, անվշտութիւն. — stoïque.

Impassible, ած. անչարչար, անչարչարելի, անվիշտ, անկիր, անկարեկիր. corps, homme, air, visage —. Rester — en présence du danger. 2. անաչառ, անանձնասէր. juge —. Il faut que l'histoire soit — comme la justice.

Impassiblement, մ. անչարչարաբար, անվիշտ :

Impastation, ի. գանգուած «պլաստուած». le stuc est une —.

Impatiemment (էնփասիաման) մ. անհամբեր, անհամբերաբար, ակնդէտ. attendre —.

Impatience (էնփասիանս) ի. անհամբերութիւն, անհամբերութիւն, անձկանք. attendre avec —, սպասել անհամբերութեամբ՝ անձկանօք. 2. յ. ը. կարճմտութիւն, սրտնեղութիւն, նեղսրտութիւն. avoir des —s, սրտնեղիլ, նեղսրտիլ, կարճմտիլ. causer des —s à qn., կարճմտեցուցանել ումբ, անհամբեր գործել. || avoir des —s dans les jambes, զգալ զգետս շարժելոյ զբարձս, չկարել կալ ի տեղոջ, *սրունքներն շարժելու պէտքն զգալ :

Impatient, e (էնփասիան, անթ) ած. անհամբեր, անհամբեր, սակաւահամբեր, փութասիրտ, նեղասիրտ, կարճամիտ. être —. Malade, esprit —. 2. անհամբեր, անձկաւէտ, անձկայրեաց, ըղձափափաք, անհոյժ, յոյժ անհնազոյ, կաճոգին. — de voir son père. Il est — de partir, զկնին անձկայ, *անհամբեր մնալն կալ ի ուրուք. — dans l'attente d'une décision, դէտակն կալեալ մնայր ի լուր վճռոյն. 3. անհամբեր, անհոյժ, անըմբիր. — du joug. — de, ոչ եւս ժոյժ ունելով. 4. —e, ի. անհոյժ ծաղիկ «գընա չիչէյի». ին. **Balsamine.**

Impatientant, e (էնփասիանտան, նթ) ած. ը. կարճմտեցուցիչ, սրտնեղիչ, ձանձիր, տաղտուկ, *համբերութիւն հատուցանող, սիրտ-Ցափուկ. ce bavard est —. Enfant, retard —. Rien n'est plus —.

Impatienter (էնփասիանթէ) ն. անհամբեր գործել, կարճմտեցուցանել, *համբերութիւնն հատցնել. vous m'impatientez avec vos lenteurs. Rien n'impatiente plus que d'attendre.

S'impatienter, դ. անհոգալ, անհամբեր լ., տաղտապիլ, նեղսրտիլ, կարճմտիլ, ի կարճմտութիւն հատանել, չհոգալ, ոչ հանդուրժել. *համբերութիւնն հատնիլ. ne vous impatientez pas. — de.

Impatriotisme, ա. անհայրենասիրութիւն :

Impatronisation (սիօն) ի. տիրացում :

Impatroniser (S') դ. տիրանալ, տիրել, տիրապետել :

Impayable, ած. անհատուցում, անվճար, անգին. 2. ը. նորանշան, անհեթեթ, *արտառոց. cet homme est —. Tour —.

Impayé, e, ած. անվճար. traite —e à l'échéance.

Impeccabilité, ի. անմեղանչականութիւն :

Impeccable, ած. անմեղանչական. 2. անվրիպական, անսխալ. je ne suis pas —. Dieu seul est —.

Impeccance, ի. անմեղութիւն :

Impédiments (էնփէտիման) ա. յ. արգելք (գօրաց) :

Impénétrabilité, ի. բգ. անթափանցութիւն, անթափանցականութիւն, ընդդիմահարութիւն. 2. փ. անհասութիւն, ծածկամտութիւն. l'— des secrets de la nature. L'— de ce ministre.

Impénétrable, ած. բգ. անթափանց, անթափանցիկ, անթափանցելի, ընդդիմահար. cuirasse —. Cuir — à l'eau. 2. անմուտ, անմատոյց, անգնաց, անգնալի, անկոխ, անանց, աննշոյլ. bois —. 3. անհաս, անիմանալի, խորհրդաց, խորախորհուրդ, ծածկամիտ. les desseins de Dieu sont —s. Cœur, homme, secret —.

Impénétrablement, մ. անթափանցաբար. 2. անհաս օրինակաւ :

Impénitence, ի. անապաշխարութիւն, անզղջութիւն. mourir dans l'—, անապաշխար՝ անզեղջ մեռանիլ. — finale.

Impénitent, e, ած. եւ գ. անապաշխար, անզեղջ, անապաշաւ. pécheur —. Mort —e. Un —.

Impennés, ա յ. Ա. անթեւուկք, Ցեւաթք :

Impenses, ի. յ. իգ. պահպանածախք, նորոգածախք. ծախք պահպանելի՝ նորոգելի առարկայից :

Impératif, ive, ած. հրամայական, հրամայողական, հրամայող. ton —. Mandat —. Disposition —ive. || ա. բ. հրամայական. եղանակ բայից :

Impérativement, մ. հրամանաբար, հրամայաբար. parler, prescrire —.

Impératoire, ի.բ. մարգացնծու, արքայարմատ, արքայիկ խոտ :

Impératorine, ի. ած. մարգացընճին. նիւթ. բիւրեղանալի գոտեալ յարմատս մարգացնծուի (impératoire).

Impératrice, ի. կայսրուհի, թամբիշն. — de Russie. L'— Eugénie.

Imperceptibilité, ի. աննշմարութիւն :

Imperceptible, ած. աննշմարելի, անտես. point, charme —. 2. փ. անզգալի. odeur —.

Imperceptiblement, մ. աննշմարելաբար, ծպտմով, առ փոքր փոքր :

Imperdable, ած. անկորուստ :

Imperfectibilité, ի. անկատարելիութիւն, անկատարելագործութիւն :

Imperfectible, ած. անկատարելագործելի :

Imperfection, ի. անկատարութիւն, Ցերութիւն, Ցերակատարութիւն, պակասութիւն. — de corps, d'esprit. On doit supporter les —s de ses amis. Les —s d'un tableau, d'un ouvrage.

Imperforation, ի. բժ. անծակութիւն, *գոցութիւն. — de l'anus, de la bouche.

Imperforé, e, ած. բժ. անծակ, *գոց :

Impérial, e, aux, ած. կայսերական, կայսերազուն. couronne —e. Sa Majesté —e, Վեհափառ Կայսր. troupe —e. 2. Eau —e, կայսերաջուր, կայսերօղի. *տեսակ մի ալինի օղի. 3. aigle —e, արծուին կայսերական. արծուէ-նշան դրօշ Աւստրիոյ. 4. ա. յ. les Impériaux, կայսերականք. զօրք կայսեր Գերմանիոյ. 5. բ. couronne —e, prune —e, S. **Impériale.**

Impériale, ի. կայսերախաղ. *տեսակ մի Ցղճախաղ. 2. բ. արտախոյր ծաղիկ. 3. կայսերասալոր, հաղիցան «կէօքճէ սուլճան». 4. վերնայարկ (հանրակառաց). prendre l'—. Monter sur l'—. 5. յարկ՝ ձեղուն (դեսպակաց, մահճաց). 6. դնչուկ. դունչ մօրուք. տե՛ս եւս՝ mouche. 7. կայսերագրամ. ոսկի դահեկան :

Impérialement, մ. կայսերապէս :

Impérialine, ի. ած. կայսերին. կալաքարակերպ ինչ :

Impérialisme, ա. կայսերականութիւն :

Impérialiste, ա. կայսերական. կուսակից կայսերութեան. il est fort —. Les —s. 2. ած. —. le parti —.

Impérieusement, մ. ճոխաբար, գոռոզաբար, իշխանաբար, տիրաբար, խրոխտաբար, խրոխտս. parler —. Il traite — ses inférieurs. 2. անիրաժեշտ, անպատճառ. demander, réclamer —.

Impérieux, euse, ած. բուռն, իշխանական, տիրական, հրամայողական, իշխանապատ, ճոխաճեմ,

գոռոզ, խրոխտ, սէգ, սիգապանծ. homme, air, ton, caractère, esprit—. Être — envers qn. Fleuve —, ալեսաստ՝ սաստկաջուր գետ. aigle —, սիգաճեմ արծուի. 2. բռնի, ստիպիչ, ստիպողական. besoin —. Circonstances —euses.

Impériosité, ի. նր. իշխանականութիւն, իշխանականաւորութիւն, իշխանասիրութիւն. il y a trop d'— chez les riches.

Impérissabilité, ի. անկորստականութիւն, անեղծութիւն:

Impérissable, ած. անկորուստ, անկորստական, անեղծ. âme, souvenir, monument —.

Impérissablement, մ. անկորուստաբար:

Impéritie (էնփէրիսի) ի. անիմաստութիւն, անգիտութիւն, համբակութիւն, անվարժութիւն:

Impermanence, ի. անտեւականութիւն, անմնացականութիւն. — d'un état de choses, d'un équilibre.

Impermanent, e, ած. անտեւական, անմնացական:

Imperméabilisation, ի. անթրջացում:

Imperméabiliser, ն. անթրջելի՝ անթուղջ գործել, անթրջացուցանել. — du drap, de la toile.

Imperméabilité, ի. անթացկութիւն, անթրջութիւն, անթրջականութիւն:

Imperméable, ած. բգ. անթափանց, անթափանցելի, անթափանցիկ. le verre est — à l'eau. 2. անթուղջ, անթրջելի, անջրանցիկ, անջրաթաթաւ. drap, cuir, chaussure —.

Imperméablement, մ. անթափանց, անթուղջ:

Impermutabilité, ի. անփոխանակականութիւն:

Impermutable, ած. անփոխանակելի:

Imperscrutable, ած. անհետազօտելի:

Impersécuté, e, ած. անհալածեալ. débiteur —.

Impersévérance, ի. անյարատեւութիւն:

Impersonnalité, ի. իս. անանձնաւորութիւն. — de la raison, de la loi. 2. ք. դիմազրկութիւն, միադիմութիւն բայից:

Impersonnel, elle, ած. իս. անանձն, անանձնաւոր. la loi est —elle. 2. ք. անդէմ, դիմազուրկ, միադէմ. verbe —, — բայ. qc. il pleut, il neige, il neigeait, il a neigé, il neigera.

Impersonnellement, մ. իս. անանձնաւորաբար. la raison décide —. 2. ք. դիմազրկաբար, միադիմօրէն, անդիմօրէն:

Impersuasible, ած. անհամոզելի:

Impertinemment, մ. անպատեհաբար, անպատշաճաբար. parler —. 2. յանդգնաբար, լրբաբար. répondre —.

Impertinence, ի. անպատեհութիւն, անպատշաճութիւն. — de ses propositions. 2. լրբութիւն, անամօթութիւն. — d'un homme, d'un discours. 3. անդէպք. անպատշաճ՝ լիրբ՝ ինամանիկ գործք՝ բանք. dire des —s. Il m'a fait mille —s. Lettre remplie d'—s.

Impertinent, e, ած. անպատեհ, անպատշաճ, անդէպ, անճաշ. une —e présomption. 2. լիրբ, լրբենի, յանդուգն, լրբախօս, յանդգնախօս. remarque, action —e. Manières —es. Ton —. || գ. devenir —, լրբանալ. rendre —, լրբացուցանել. c'est un —, une —e.

Imperturbabilité, ի. անխռովութիւն, անդորրութիւն, հանդարտութիւն. l'— de son âme.

Imperturbable, ած. անխռով, անվրդով, անշփոթ, անսասան. sang-froid, audace —. Il est — dans sa résolution. Son — froideur. Une mémoire —.

Imperturbablement, մ. անխռով, անվրդով, անշփոթ. il a — débité son affaire.

Impétigineux, euse, ած. բժ. երեսկոտ:

Impétigo, ա. բժ. երեսիկ. ախտ մորթային նման որքեան:

Impétrabilité, ի. դիւրաստացութիւն, դիւրահաստութիւն:

Impétrable, ած. իգ. դիւրաստաց, դիւրահաս. bénéfice —.

Impétrant, e, գ. իգ. ընդունող, ընկալուչ, ստացող, խնդրակատար. signature de l'—.

Impétration, ի. իգ. ընդունելութիւն, ստացումն, ընդունիլն շնորհս, հաւանիլն իւրոց խնդրուածոց:

Impétratoire, ած. խնդրակատար:

Impétrer, ն. ընդունել, ստանալ, առնուլ խնդրուածովք:

Impétueusement, մ. բռնի, ուժգին, ուժգնակի, ուժգնաբար, սաստիկ. le vent soufflait —.

Impétueux, euse, ած. բռնի, ուժգին, սաստիկ, բռնաշունչ, խրոստաշունչ, յորդաշունչ, յանկարծաձափ, սրընթաց, զարհուրի, ուռուցիկ. vent, torrent, courant —. 2. բռնի, սաստկախօս, խիզախ, յանդուգն, խիտ, խստերախ, ամեհի. caractère —. Dragon —. Il s'élance —. Attaque —euse, բռնի՝ յորձանաձիգ յարձակումն:

Impétuosité, ի. ուժգնութիւն, սաստկութիւն, բռնութիւն, ձափ, զարհուրի, եռանդն. l'— des flots, des vents, de la tempête, de la haine. Défendre qc. avec l'— de son éloquence. Avec —, ուժգին, ուժգնակի, բռնի սաստկութ, սաստկաբար. 2. ձափ կրից. n'agissez point par —.

Impeuplé, e, ած. անմարդաբնակ, անմարդ, անմարդաբնակ. pays —.

Impie, ած. ամպարիշտ, անկրօն. nation, discours, ouvrage, main —. || գ. —. un, une —.

Impiété, ի. ամպարշտութիւն. son —. L'— de cette action. Faire, dire des —s, —u առնել, ասել, ամպարիշտ գործս՝ բանս ասել:

Impieusement, մ. ամպարշտաբար:

Impitié, ի. անգթութիւն:

Impitoyable, ած. անգութ, անգորով, անողորմ, անագորոյն, անկարեկիր, ժանտ, խիստ, խստասիրտ. juge, censeur, rigueur, sort —. Être —. Homme —.

Impitoyablement, մ. անողորմ, անողորմաբար, անգորով, անգթաբար, չարաչար. poursuivre, raille —. Il fut — condamné.

Implacabilité, ի. անհաշտութիւն, անողորմութիւն:

Implacable, ած. անհաշտ, անողոք, անողոքելի, անհամբոյր, աննուէր. ennemi, juge, haine —. L'— Athalie.

Implacablement, մ. անհաշտաբար, անողոքաբար:

Implantation, ի. ներտնկութիւն, արմատանալն:

Implanter, ն. ներտնկել, տընկել. les poils sont implantés dans la peau. 2. փ. մուծանել, *խօթել. le gouvernement qu'on essaye d'— en ce pays. Il lui implanta cette idée dans la tête.

S'implanter, դ. ներտնկիլ, արմատանալ, ձգել արմատս, աճիլ ի վերայ. le gui s'implante dans le chêne. Les dents s'implantent dans les alvéoles. 2. փ. արմատանալ, հաստատիլ, *խօթուիլ. le christianisme fut implanté en Bretagne. De nouvelles habitudes se sont implantées en France.

Impleuré, e, ած. անարտօսր:

Implexe, ած. բազմադէպ, բազմայօդ, բազմաման:

Impliable, ած. անխոնարհ, անընկճելի, *որ չկիպր. esprit, caractère —.

Implicance, ի. խառնուն, պատուում:

Implication, ի. մասնակցութիւն, հաւորդութիւն, կցորդութիւն. l'— dans une affaire criminelle. 2. հակառակախօսութիւն, հակասութիւն. il y a de l'—, il y a — dans ces deux propositions.

Implicite, ած. ծածուկ, լռելեայն, զօրութեամբ իմացեալ. ceci est contenu dans le contrat d'une manière —.

Implicitement, մ. ծածկապէս, լռելեայն. clause continue — dans le contrat.

Impliqué, e, անց. գտեալ, խառնեալ, խառն. être —, գտանիլ, խառնիլ:

Impliquer, ն. շաղել, շաղապատել, հաւորդ կցորդ առնել, մուծանել ի ներքս, արկանել, խառնել, *խօթել. — qn. dans cette accusation, dans une grave affaire. 2. քովանդակել, իմանալ զօրութեամբ, *ենթադրել. nécessité implique privation. 3. — contradiction, հակառակախօսել, հակառակ միմեանց է. * հակասութիւն է. aimer un enfant et le gâter, cela implique contradiction.

Implorable, ած. հայցելի:

Implorant, e, ած. հայցող, կողկողագին. une voix —e.

Implorateur, հայցող, պաղատող :

Imploration (էնփլօրասիօն) ի. աղերս, հայցուած, պաղատանք :

Imploré,e, անց. աղերսող, հայցեալ, պաղատեալ :

Implorer, ն. աղերսել, հայցել, պաղատիլ, կողկողիլ. — du secours, հայցել օգնութիւն, կարդալ օգնականութիւն. — la clémence du vainqueur. 2. կարդալ յօգնութիւն, *օգնութեան կանչել. — Dieu, la mort. ‖— le bras séculier, դիմել յաշխարհական իշխանութիւն :

Imploreur, ա. հայցող, պաղատող : [կրկնելի :

Imployable, ած. անծալ, անկրկնելի :

Impoétique, ած. անբանաստեղծական, անքերթողական :

Impolarisable, ած. անբեւեռացուցանելի :

Impoli, e, ած. անկիրթ, անմարդի, տմարդի, բիրտ, անոպայ, շինական, անխրատ, անքաղաքավար, *կոպիտ. homme, enfant, langage —. Manières —es. Bouche, réponse —e. 2. գ. c'est un —. Vous êtes un —.

Impolice, ի. անկարգութիւն, անկարգապահութիւն :

Impolicé, e, ած. անկիրթ, անկարգապահ :

Impoliment, մ. անկիրթաբար, տմարդաբար, տմարդօրէն. répondre, parler —.

Impolitesse, ի. անկիրթութիւն, տմարդութիւն, անմարդութիւն, անխրատութիւն, անքաղաքավարութիւն, *կոպտութիւն. il le traita avec toute l'— d'un véritable geôlier. Réponse pleine d'—. Langage d'une — grossière. Il m'a fait une —. Je n'ai reçu de lui que des —s.

Impolitique, ած. անքաղաքագէտ, անքաղաքագիտական, անքաղաքական. une conduite, une démarche, une mesure —. Toute hésitation serait —. 2. ա. անքաղաքագիտուհի :

Impolitiquement, մ. անքաղաքագիտօրէն, անքաղաքականօրէն. c'est agir —.

Impondérabilité, ի. բգ. անկշռականութիւն. l'— de la lumière.

Impondérable, ած. բգ. անկշռելի. fluides —s. ‖ ա. les —s, —ք : [անկշիռ :

Impondéré, e, ած. չկշռեալ,

Impopulaire, ած. անժողովրդական, անժողովրդասէր. prince, loi —.

Impopulariser, ն. անժողովրդացուցանել, անժողովրդական գործել :

Impopularité, ի. անժողովրդականութիւն, անժողովրդասիրութիւն. l'— d'un ministre. Il est tombé dans une grande —.

Imporosité, ի. բզ. անծակոտկենութիւն : [ածելի :

Importable, ած. ներմուծելի, ներ-

Importance, ի. կարեւորութիւն, ծանրակշռութիւն, մեծութիւն. l'— d'une question, d'une affaire. De peu d'—, դուշնարժէք, դուշնաքեայ. affaire de haute —, de la dernière, de la plus haute —, գործ մեծարժէք, գործ ծանրակշիռ. question de haute —, մեծարժէք՝ մեծակշիռ խնդիր. sans —, անկարեւոր, աննշան. un fait de nulle —, դոյզն ինչ. en fait d'amour, toute l'— est dans les commencements. Mettre, attacher de l'—, կարեւորութիւն ընծայել, կարեւոր համարել. n'attachez jamais d'— aux petites choses. ‖ Prendre de l'—, կարեւոր լ., մեծանալ. 2. կարեւորութիւն, ճոխութիւն, յարգ, ազդեցութիւն, զօրութիւն. sa place lui donne beaucoup d'—. Se donner des airs d'—, ճոխանալ, պերճանալ. ‖ d'—, մ. կարի իմն, սաստիկ :

Important, e, ած. կարեւոր, պիտանի, մեծ, մեծակշիռ, գլխաւոր, ծանրակշիռ. il est — de se hâter, կարեւոր է փութալ. il est — que, կարեւոր է՝ զի. très —, ամենակարեւոր. service, avis —. Poste —, բարձրագոյն պաշտ. une perte si —e. Une affaire —e. Peu —, դոյզն, դուզնաքեայ, փանաքի. 2. կարեւոր, բանկայ, ճոխ, յարգի. personnage, homme —. 3. ա. կարեւորն, *գլխաւոր բանն. l'— est, serait de savoir... 4. անձնավարկ. որ կարեւոր զանձն ցուցանէ. faire l'—, — լ., ճոխանալ, պերճանալ :

Importateur, ա. վճ. վաճառաբեր :

Importation (օթ) ի. վճ. ներածումն, ներածութ, ներմուծում, ներմուծութիւն, վաճառաբերութ. l'— de ces marchandises est prohibée. 2. փ. ներմուծումն, ներածութիւն. l'— des idées. L'— du choléra en Europe.

Importé, e, անց. ներածեալ, ներմուծեալ, վաճառաբերեալ :

Importer, ն. վճ. ներածել, ներմուծել, վաճառաբերել, վաճառամուծել. 2. փ. ներմուծանել, ներմուծել. cette doctrine a été importée de l'Allemagne. — une maladie contagieuse.

Importer, չ. կարեւոր լ. ce qui importe ici, որ կարեւոր է աստ... il importe à votre frère de partir. Il importe à votre frère que vous partiez. 2. գ. qu'importe? զի՞ փոյթ է, առ ի՞նչ իցէ, *ի՞նչ հոգս է. n'importe, չէ փոյթ, չէ ինչ փոյթ, *հոգ չէ, որո՞ւ հոգ. que nous importe? զի՞ փոյթ է մեզ, ի՞նչ հոգեւնիս է. que m'importe? զի՞ փոյթ է ինձ, առ ի՞նչ իցէ ինձ, ի՞նչ հոգս է, հոգս ի՞նչ է. que t'importe? զի՞ փոյթ է քեզ, *ի՞նչ հոգդ է. qu'importe qu'un innocent périsse, գի՞նչ է թէ անմեղ ոք կորիցէ. mais qu'importe, pourvu que je vous dise la vérité? այլ չէ ինչ փոյթ, շատ է զի ասացից քեզ զճշմարտութիւն. n'importe quand, ե՛րբ եւ է, ե՛րբ եւ իցէ, *ե՛րբ որ ըլլայ. il veut s'enrichir n'importe comment; peu lui importe le moyen. Hélas! sans la santé que m'importe un royaume.

Importun, e, ած. դագ, Ծախանձելի, Ծախանձեցուցիչ, ժիտ, ձանձիր, տաղտուկ, ձանրաուազտուկ, դժկամակ, պարտասեցուցիչ, ոգեսպառ, անբմբերելի, անտանելի. il m'était —, դժպիհ էր ինձ. homme, sentiment, souvenir, discours, créancier —. Affluence, manière, remontrance, idée, mémoire —e. Soupçons, vœux —s. 2. գ. Ծախանձեցուցիչ, ժիտ, տաղտուկ. c'est un vieux —. Quelle —e!

Importuné, e, ած. être —, տաղտապիլ :

Importunément, մ. Ծախանձաբար, ձանձիր իմն օրինակաւ. revenir — à la charge.

Importuner, ն. Ծախանձել, Ծախանձեցուցանել, ժտել, դժպիհ լ., ձանձիր՝ ձանձրոյ՝ աշխատ առնել, տաղտապել, վտանգիլ զոր բանիւք, *գլուխ ցաւցնել. — qn. — qn. de ses plaintes, par ses lettres.

Importunité, ի. Ծախանձութիւն, Ծախանձ, ժտութիւն, ձանձրոյթ, *գլխացաւութիւն. céder à l'—.

Imposable, ած. հարկատու, հարկահատոյց, հարկապարտ. ces pauvres gens ne sont pas —s. Matières —s.

Imposant, e, ած. պատկառելի, աւագամեծար. figure —e. 2. վեմ, հոյակապ, սիաւոր, վեհաշուք, վեհապանծ, աիեղաշուք, աիեղ, հոյատեսիլ, ճանրաշուք, հիասիրաշ, աիեղատեսիլ, սքանչելատեսիլ. spectacle —. Cérémonie —e. D'une manière —e, աիեղապին. ‖ forces —es, բազմանեռն՝ յաճախագունդ՝ բազմագունդ զօրք :

Imposé, e, գ. հարկաւոր, հարկապարտ :

Imposer, ն. դնել ի վերայ. — les mains, դնել ձեռն ի վերայ. ‖ փ. — un nom. դնել անուն. 2. — un tribut, des droits, դնել հարկ, հարկս հարկանել. 3. հարկս հարկանել, հարկս հանել, ընդ հարկաւ արկանել, *հարկի տակ ձգել. — une ville à la somme de... — une province, les vins. 4. տալ՝ ընդունելի առնել բռնութեամբ. — à qn. qc. — aux autres ses opinions. C'est vouloir que je m'impose un maître. 5. դնել, արկանել, կարգել, պատուիրել, հրամայել. il m'impose ce devoir. — des conditions, un joug. Je sentis le fardeau qui m'était imposé. — la loi aux vaincus. 6. — silence, լռեցուցանել. ‖ փ. — silence aux médisants, à la calomnie, etc., լռեցուցանել, ըմբերանել զ... 7. imposez-vous la loi de ne plus jouer, օրէնս արա անձինդ ոչ եւս խաղալ. — un sacrifice, յանձն առնուլ զզոհ. — des privations, զրկել զանձն. 8. դնել, արկանել ի վերայ. — une pénitence, une peine, un châtiment. 9. — le respect, կլ. —, ազդել մեծարանս, աիեղ՝ պատկառելի երեւիլ. sa fermeté impose, m'impose. 10. արկանել ի վերայ ուրուք գյանցանս. S. **Imputer.** 11. —, en —, պատրել, խաբել. — à ses juges, à ses auditeurs,

aux yeux. 12. ապ. իջադրել, դնել պատշաճ կարգաւ զէջս ապագրելիս.

S'imposer, դ. դնել, պահանջել. 2. անկառել ընդ հարկաւ. les valeurs monnaières s'imposent comme les autres. 3. դնել ի վերայ հարկապարտս. les droits s'imposent pour faire face aux dépenses publiques, հարկք հարկանին ի պէտս ծախուց հասարակաց. 4. հարկս հանել. autoriser un département à — extraordinairement. 5. [տգիտ] կացուցանել, պատճ ընդ. il s'impose comme gérant dans cette affaire. 6. փ. դնել, պահանջել. 7. — à soi-même qc., պարտս դնել ի վերայ անձին զիմն:

Imposeur, ա. ապ. իջադիր:

Imposition, ի. դնելն ի վերայ. — des mains, ձեռնադրութիւն. — de nom, դիր՝ դրութիւն անուան, անուանադրութիւն. 2. ապ. իջադրութիւն. 3. դնելն՝ պահանջն ի վերայ. l'— d'une pénitence, d'une contribution de guerre. 4. հարկ, տուրք. — d'une maison, տնահարկ. recevoir des —s. — rurale, հողահարկ:

Impossession, ի. անտացութիւն:

Impossibilité, ի. անհնարութիւն, անհնարաւորութիւն, անմատչութիւն, * անկարելիութիւն. il est de toute — de, que, յանհնարին է, անհնարին է. l'— où il m'a mis de... — physique, morale, բնական, բարոյական —.

Impossible, ած. անհնարին, անհնարաւոր, անմատչ, անկար, անկարելի. c'est —, — է. il lui est — de se taire. Il n'y a rien d'—, չիք ինչ —. il est — que. 2. ա. —. faire l'—, զամենայն հնարս հնարել, զուն գործել. vous ferez l'— pour venir cet hiver. A l'— nul n'est tenu, * ոչ ոք պարտական է անկարելիին անելոյ. || par —, որ անհնարին է, եթէ յանկարծ. si par — on redevenait jeune.

Impossiblement, մ. անհնարաբար:

Imposte, ի. ճ. բարաւոր, դարբեանդ, մոյթ կամարի դրանց, պատուհանաց:

Imposteur, ա. պատիչ, խաբէպայ, մոլորեցուցիչ. c'est le plus grand — du monde. 2. զրպարտ, զրպարտիչ, զրպարան, չարախօս. perfide, lâche —. 3. ած. պատիր, խաբուսիկ. bruit —.

Imposture, ի. պատրանք, խաբէութիւն, նենգութիւն. 2. զրպարտութիւն, զրպարտանութիւն. 3. կեղծաւորութիւն. toute sa vie n'a été qu'une — continuelle.

Impôt, ա. հարկ, տուրք, տակ «վերկի». charger d'—s. Décharger de tout —, ապահարկել, ապահարկ առնել. — foncier, հողահարկ:

Impotable, ած. անըմպելի. ce vin est devenu —.

Impotation (ա-իօն) ի. ումպ, ըմպումն:

Impotence, ի. բժ. խեղութիւն, խեղանք, խեղկութիւն, անդամախեղութիւն, հաշմութիւն «ապաւորեցք»:

Impotent,e, ած. խեղ, հաշմ, հաշմուկ, խեղանդամ, անդամախեղ, անդամալոյծ, հաշմանդամ «ապաւոր». — du bras droit. Devenir —. — du bras, անպիտան ի ձեռաց. rendre —, խեղել, հաշմեցուցանել. être —, խեղիլ, հաշմիլ. 2. գ. ած —.

Impourvu, e, ած. ի. անհոգ. || à l'—, S. **A l'improviste**.

Impraticabilité, ի. անգործադրելիութիւն, անգործադրելիութիւն. — d'une loi.

Impraticable, ած. անգործ, անգործնական, դժուարակատար, անիմաստ, անգործադրելի. projet —. Il n'a rien d'— pour vous. 2. անգնաց, անգնալի, անկոխ, դժուարագնաց, դժուարագնալի, դժուարակոխ, անանց, անանցանելի, կուրաշաւիղ, դժուարուտ. marais, chemin —. Devenir —, կուրանալ, — է. ճանապարհի. 3. անբնակ, անբնակելի. maison, chambre —. 4. փ. անիմաստ, դժուարիմաստ. personne —.

Imprécateur, ա. եւ ած. անիծիչ,

Imprécation (ա-իօն) ի. անէծք, չարամաղթութիւն. faire des —s, déborder en —s contre qn., le charger d'—s, անէծս կարդալ ոմեծք, անիծակուռ՝ անիծապարտ առնել զոք. 2. ճս. —. ձեւ չարաւուանական:

Imprécatoire, ած. անիծական, չարամաղթ, չարամաղթական. formule —.

Imprécisé, e, ած. անհիշդ, անհստակ.

Imprécision, ի. անճշդութիւն, անստուգութիւն:

Imprégnation, ի. ներծծումն, ոգեզմումն, ոգեզ. S. **Fécondation**.

Imprégné, e, ած. ոգեզ, ներծծուած, * ոգեզմուած. || փ. —. — de préjugés, — ի մոտիացութենէ. habits —s d'une odeur.

Imprégner, ն. ոգեզել, ներծծել, շաղախել. — un linge de vinaigre. || փ. — qn. de ses principes. || S. **Féconder**.

S'imprégner, դ. —իլ, * ոգիլ. || փ. les préjugés dont leur esprit s'était imprégné.

Imprémédidation (ա-իօն) ի. անկանխամտածութիւն:

Imprémédité, e, անկանխամտածեալ. homicide —.

Impréméditement, մ. անկանխամտածօրէն: [delle —.

Imprenable, ած. անառիկ. citadelle —.

Impréparation (ա-իօն) ի. անպատրաստութիւն: [րաստ:

Imprépare, e, ած. անպատ-

Impresario, ա. ներկայացման, ներկայացման. un habile —. Des —s.

Imprescience, ի. աննախագիտութիւն, անկանխագիտութիւն:

Imprescriptibilité, ի. իգ. անեռախագրելիութիւն. l'— de son droit.

Imprescriptible, ած. անեռախագրելի, աննախագրաւելի. droit —.

Impresse, ած. ի. ներ... պատկեր especes —s, ... գաղափար, ...

Impressibil... կարողութիւն.

Impressif, ive, ած. տպաւորիչ, ազդեցիկ. 2. փ. —. chants —s.

Impression, ի. տպուածն, տիպ, տպաւորութիւն, պատկեր, դրոշմած. l'— d'un cachet sur la cire. || Caractères d'—, տպագիր. || — digitale, մատնահետք. 2. տիպ, ... étoffe. Une belle, vilaine —. Fautes d'—, վրիպակք տպագրութեան. 3. ազդումն, տպաւորութիւն, ազդեցութիւն. l'— du mouvement. Suivre l'— d'un premier mouvement. Les —s de l'air. L'— que les objets font sur nos sens. || փ. —, տպագիր. faire —, ազդումն առնել, ազդել, տպաւորութիւն գործել, հարկանել զմիտս. faire une — profonde, խորամուխ դրոշմել. ses paroles firent une grande — sur moi, բանք նորա մեծապէս ազդեցին ի միտս իմ. ressentir une vive —. Les —s de la douleur, du plaisir. Faire —, de l'—, beaucoup d'— à, sur, ազդումն՝ ազդեցութիւն առնել, ազդեցութիւն մեծ առնել. faire une légère —, faut d'—. 4. նկ. յատկանիշ. նիւթ յատակի «զէմին պօյատ». 5. տպածոյ «պատճառ»:

Impressionnabilité, ի. դիւրազգածութիւն, ազդեցականութիւն, զգայնութիւն, ենթակելիութիւն:

Impressionnable, ած. զգածելի, դիւրազգիս, դիւրայոյզ, դիւրազդեցիկ. esprit, nature —.

Impressionné, e, ած. զգած. très —, բաշազգած. vivement — par un tel spectacle.

Impressionner, ն. ազդել, ազդեցութիւն առնել, յուզել, խանդաղատել. le récit de ce malheur l'impressionne.

S'impressionner, դ. զգածիլ, յուզիլ, խանդաղատիլ, * զգածուիլ, յուզուիլ: [կանութիւն:

Impressionnisme, ա. ազդա-

Impressionniste, ա. ազդական. 2. ած. —. école —.

Imprévision, ի. անկանխատեսութիւն:

Imprévoyable, ած. աննախատեսելի, անհնարատես:

Imprévoyance (ընթրիքոյանս) ի. աննախատեսութիւն, անհնարատեսութիւն:

Imprévoyant, e, ած, անյապաղատես, աննախատես, անկանխատես, անզգոյշ. jeunesse —e.

Imprévu, e, ած. աննախատեսելի, անակնկալ, անզգաստ, յանկարծահաս, յանկարծադէպ, յեղակարծ, յանկարծական. malheur, obstacle —. Mort, attaque —e. 2. անակնկալ, անակնկալիք:

Imprimable, ած. տպելի, տպագրելի: [գի:

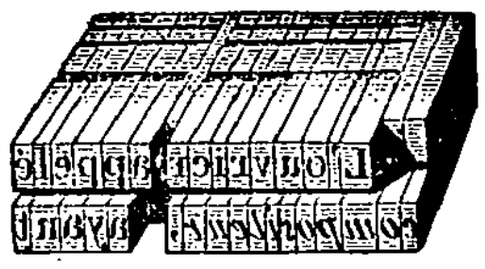
Imprimatur, ա. լտ. տպագրա-

Imprimé, e, ած. անց. տպեալ, տպագրեալ, դրոշմեալ, տպածոյ, տպագիր. — par la lumière, լուսատիպ. — magnifiquement, շքեղատիպ. 2. ա. տպագիր. distribuer des —s.

Imprimer, ն. տպել, տպատրել, դրոշմել. — un sceau sur de la cire, la trace de ses pas sur le sable. — une étoffe. 2. —, տպագրել, տալ ի տիպ. — un livre, une lithographie. — sur papier fin. Ce qui est à —, տպագրելի. qui imprime vite, արագատիպ. || — un auteur, — զերկասիրութիւնս ուրուք. qui vous imprime? 3. տպատրել, դրոշմել, հաղորդել, ազդել. — le mouvement. — un baiser, համբոյր դրոշմել. 4. փ. տպատրել, ազդել. — dans l'esprit, դրոշմել ի միտս. — la crainte, le respect. — à qc. le caractère de l'immortalité, դրոշմել իրիք զնիք անմահութեան. 5. նկ. յատականիշել. նիշել զյատակն.

S'imprimer, դ. տպիլ, տպատրիլ, դրոշմիլ, տպագրիլ:

Imprimerie, ի. տպագրութ. արուեստ տպելոյ. 2. տպարան, տպագրատուն. prote d'—, վերակացու

Caractères d'imprimerie.

տպարանի. maître d'—, տպարանապետ, տպագրատեր. 3. տպակաիք. կամ եւ կազմած տպարանի:

Imprimeur, ա. տպագրիչ, տպագրող, տպագրատեր. 2. տպող, դրոշմիչ:

Imprimeuse, ի. տպագրատիկ:

Imprimure, ի. դրոշմած, նիշատառ (ի վերայ կտաւի):

Improbabilité, ի. անհաւանականութիւն. il y a toute —.

Improbable, ած. անհաւանական. assertion —.

Improbablement, մ. անհաւանականապէս:

Improbance, ի. իգ. անհաւանականութիւն. l'— d'un fait.

Improbant, e, ած. անհաւանական:

Improbateur, trice, ած. չհաւանող, անհաւան, ժխտող. geste, silence —. ||գ. —. — de nos folies.

Improbatif, ive, ած. անհաւանական. signe —.

Improbation, ի. անհաւանութիւն, ժխտումն, անընդունելութիւն. signe, murmure d'—.

Improbe, ած. անհաւատարիմ, անարդարատես, ապիրատ:

Improbité, ի. անհաւատարմութիւն, ապիրատութիւն:

Improductible, ած. անբեր:

Improductif, ive, ած. անբեր, անպտուղ, անարգասաւոր, անարդիւն. capitaux —s. Terre —ive. Argent —.

Improductivement, մ. անբերաբար. consommer —.

Improductivité, ի. անբերութիւն, անպտղաբերութիւն:

Improduit, e, ած. անբեր, անպտուղ:

Improfané, e, ած. անպիղծ:

Improfitable, ած. անօգուտ:

Impromptu, e, ած. ափ յափոյ, յանպատրաստից. vers —s. Dîner, voyage, bal —. Parler —.

Impromptu, ա. ափյափոյ. ինչ մի յանպատրաստից. ce concert était un —. 2. ափ յափոյ. քերդուած յանպատրաստից ասացեալ. faire des —s, ափյափոյս առնել. || հգ. un — à loisir, — պարապալ:

Impromptuaire, ա. ափյափագործ, ափյափոյագործ:

Impromulgué, e, ած. չհրատարակեալ, անհրատարակ:

Improuonçable, ած. անհնչելի:

Impropice, ած. անհաշտ. ciel —.

Improportionnalité, ի. անհամեմատութիւն:

Improportionnel, elle, ած. անհամեմատ: [չարելի:

Improposable, ած. անառա-

Impropre, ած. ք. պիտակ, անբնիկ, անյատուկ. terme, mot —. 2. անպատեհ, անճաշ. homme, esprit — aux affaires. Homme — à l'emploi...

Improprement, մ. պիտակապէս, անյատկապէս. անպատեհապէս, յարանուանաբար. parler —.

Impropreté, ի. պիտակութիւն, անպատկանութիւն, անյատկութիւն, անպատեհութիւն. — d'un mot.

Improspère, ած. անյաջող. l'état — de ses affaires.

Improtégé, e, ած. անպաշտպան:

Improuver, ն. չհաւանիլ, չհաճել, ժխտել. — un sentiment.

Improvisade, ի. à l'—, յանկարծակոյս լինելով:

Improvisateur, trice, գ. յանկարծակոյս:

Improvisation, ի. յանկարծակոյսութիւն, յանկարծաճառ, յանկարծերգ:

Improvisé, e, ած. յանկարծակոյս, յանկարծագործ. chanson —e. Fête —e.

Improviser, ն. յանկարծակոյսել, յանկարծակոյս լ. cet orateur n'improvise pas. 2. ն. ափյափել. ափյափոյ յանպատրաստից յօրինել. — un dîner, de beaux vers.

S'improviser, դ. ափյափիլ. ափյափոյ յանպատրաստից յօրինիլ. une pareille fête ne s'improvise pas.

Improviste (à l'—) մ. յանպատրաստից, յանկարծ, յեղակարծում, յեղակարծում ժամու, յանկարծակի, յանկարծուստ, ափ յափոյ, յանկարծօրէն. il survint à l'—.

Imprudemment, մ. անխոհականապէս, յանխմաստս, անխմաստաբար, անզգոյշ, անզգուշաբար, անխոհեմութեամբ:

Imprudence, ի. անխոհականութիւն, անխմաստութիւն, անզգաստութիւն, անզգամութիւն, անզգուշութիւն, խառնագործութիւն, անխոհեմութիւն. commettre une —, une grande —.

Imprudent, e, ած. անխոհական, անխմաստ, խառնագործ, անզգաստ, անզգամ, անզգոյշ, անզգօն, անխոհեմ. —e jeunesse, խօլ մանկութիւն. — voyageur. Discours —. 2. գ. —. un —. Une —e.

Impubère, ած. անարդուն, անտի, անտիական, անչափահաս. || գ. un, une —.

Impuberté, ի. անչափահասութիւն, անարդունութիւն, անարդունք:

Impubliable, ած. անհրատարակելի:

Impudemment, մ. անամօթաբար, լրբաբար. mentir, nier —.

Impudence, ի. անամօթութիւն, անպատկառութիւն, լրբութիւն, լրկութիւն, լպրշութիւն. il a eu l'— de nier sa signature. 2. անամօթ գործ՝ բանք, լիտանք. il mérite d'être châtié pour ses —s.

Impudent, e, ած. անամօթ, անպատկառ, լիտ, լպիրշ, լիրբ, ժխտ. son —e audace. — front, personnage. || գ. un —. Une —e.

Impudeur, ի. անամօթութիւն, լիտութիւն. discours pleins d'—. Avec —, անամօթաբար:

Impudicité, ի. անպարկեշտութիւն, լիտութիւն, յայրատութիւն, պագշոտութիւն. 2. անպարկեշտ գործ, լիտանք. commettre les plus énormes —s.

Impudique, ած. անպարկեշտ, լիտ, յայրատ, լպիրշ, պագշոտ, գազաշոտ. yeux, gestes —s. Regard, parole —. L'— Vénus. || գ. —.

Impudiquement, մ. անպարկեշտաբար. լիտաբար, յայրատս:

Impugation (սիօն) ի. դիմադրութիւն:

Impugner, ն. հակառակ կալ, դիմադրել, ընդդէմ կռուել, * դէմ կենալ. — les opinions de qn.

Impuissance, ի. անզօրութիւն, անկարութիւն, ապիկարութիւն, անկարողութիւն. l'— excuse le devoir. Réduire qn. à l'— de, անզօր՝ անկար՝ անկարող լ. de mes efforts je connais l'—. Il se trouve dans l'— d'agir. Dans l'— de garder ces places. 2. բժ. անկարողութիւն, անապրութիւն, մարմնազեղծութիւն:

Impuissant, e, ած. անզօր, անկար, ապիկար, անաւագ, անկարող, անձեռնհաս. ennemi —. — à, pour. Être, rendre —, — լ., առնել. efforts —s. Haine —e. 2. բխ. անապրի, մարմնազեղծ, անկարող ի ծննդագործութիւն:

Impulseur. ա. մղիչ, մղող:

Impulsif, ive, ած. մղիչ, մղուն. force —ive, — զօրութիւն:

Impulsion, ի. մղօն, մղումն, *զարկ. donner une —, — տալ. par sa propre —, ինքնաշարժաբար. 2. փ. —, դրդումն, գրգիռ. suivre l'— de son cœur. Agir par l'— d'une volonté étrangère.

Impulsioniste, ա. մղական :
Impulvérisé, e, անց. անփոշիացեալ , անփոշի :
Impunément, մ. անպատիժ , անպատուհաս . on ne vient point — dans mon empire. 2. փ. առանց տուժելոյ՝ անպատեհութեան , անվնաս . rien ne se dit — devant les enfants. 3. առանց վրէժխնդրութեան՝ վրիժառութեան . Néron — ne sera pas jaloux.
Impuni, e, ած. անպատիժ , անպատուհաս . laisser un affront —. Faute, offense —e. Coupable —.
Impunissable, ած. դժպատժելի , անպատուհասելի :
Impunité, ի. անպատժութիւն . անպատուհաս մնալն . l'— rend hardi.
Impur, e, ած. անզուտ , անմաքուր , անսուրբ , աղտեղի . des eaux —es. Des métaux —s. 2. փ.—. պագշոտ , խառնակեցիկ , պղծալուր , պղծախօս . mains —es, պիղծ՝ խոհրեական ձեռք . pensées, mœurs —es. Femme —e. || Les esprits —s, այսք պիղծք . դեւք . || être né d'un sang —, ծնանիլ յանպատիւ ծնողաց :
Impurement, մ. անմաքրապէս , անսրբութեամբ , պղծութեամբ :
Impureté, ի. անմաքրութիւն , անսրբութիւն , աղտեղութիւն . — des eaux, de l'air, des métaux, du sang. 2. փ. անսրբութիւն , պղծութիւն , պագշոտութիւն . vivre dans l'—. — des mœurs. 3. յ. խոհերք պղծութեանց , գարշութիւնք . livre plein d'—s.
Impurifié, e, ած. անզուտ , անմաքրուած :
Imputabilité, ի. վերագրելիութիւն :
Imputable, ած. վերագրելի , հաշուելի , ընծայելի . abus —s à une mauvaise administration. 2. հաշուելի ի հաշիւ , հաշուագրելի . somme — sur le budget.
Imputatif, ive, ած. վերագրելի, ընծայելի :
Imputation (սիօն) ի. վերագրութիւն , հաշուագրութիւն . 2. մեղադրութիւն , ստգտանք , զրպարտութիւն . — mal fondée, fausse, calomnieuse. 3. աբ. վերագրութիւն . հաշուելն անձին . — des mérites de Jésus-Christ.
Imputer, ն. հաշուել , հաշուագրել , *հաշուէ իջեցունել . — sur... 2. հաշուել ուժք , հանել ինչ յոք , արկանել զոմանք, գրել , վերագրել . — une mauvaise action, une faute à qn. 3. փ. հաշուել, ընծայել, գրել . — son bonheur. 4. — à, հաշուել՝ գրել ի . — à crime, à déshonneur. 5. աբ. հաշուել՝ ընծայել անձին զպժանիս Քրիստոսի .
S'imputer, դ. հաշուիլ , գրիլ . la faute ne peut — qu'à votre imprudence. 2. հաշուել՝ գրել անձին . ne vous imputez point le malheur qui m'opprime.
Imputrescibilité, ի. անփտացկանութիւն :
Imputrescible, ած. անփուտ , անփտացկան , անփտելի :

In... մասնիկ բացասական որպէս մերս *ան*. փոխի ի **im** նախադաս *b, p, m* տառից . զօ. imberbe, impur, immobile. ի **il**, նախադաս *l* ի , illettré. ի **ir** նախադաս *r* ի, irreligion. 2. մասնիկ որ նշանակէ ի , ի մէջ , եւ փոփոխի հանգոյն վերնոյն . imbiber, imposer, illuminer, irruption...
Inabondance, ի. անառատութիւն :
Inabordable, ած. անմատոյց , անմատչելի , անմերձենալի , անիջանելի , դժուարամատոյց , դժուարամուտ . rocher, côte —. Les bureaux sont —s tant la foule est grande. 2. փ. անմատոյց , դժուարամատոյց, անհամբոյր . c'est un homme —. Ministre —.
Inabrité, e, ած. անպատսպարան, անանքոյթ, հողմակոծ . port —.
Inabrogé, e, ած. անչինչ , անչնչելի :
Inabsolution, ի. անթողութիւն .
Inabsous, oute, ած. անթող , անթողի . les pénitents —.
Inabstinence, ի. անժուժկալութիւն, անժուժութիւն. — de la viande, — ի մսոյ :
Inabstinent, e, ած. անժոյժ , անժուժկալ :
In abstracto, տ. **Abstracto.**
Inacceptable, ած. անընդունելի, չընդունելի :
Inacceptabilité, ի. անընդունելիութիւն :
Inacceptation (սի) ի. անընդունելութիւն :
Inaccepté, e, ած. չընկալեալ ,
Inaccessibilité, ի. անմերձենալիութիւն , անմատչելիութիւն :
Inaccessible, ած. անմերձ , անմերձենալի , անմատչելի , անհպելի , անմատոյց, դժուարամատոյց. rocher, montagne —. Lieu — à tout mortel. Roi — aux hommes. 2. փ. անզգայ , անողորմ . — à la pitié, անկարեկիր . — à l'amour.
Inacclimatable, ած. անկլիմայելի , անկլիմավարժելի , անօդավարժելի :
Inacclimaté, e, ած. անկլիմայեալ , անկլիմավարժ , անօդավարժ :
Inacclimatement, ա. անկլիմայումն , անկլիմավարժումն , անօդավարժութիւն . l'— d'une race.
Inaccommodable, ած. անհաշտ, անհաշտելի , անխաղաղ , անյարդար . querelle, affaire —.
Inaccompagné, e, ած. անընկերակից :
Inaccomplissement, ած. անկատարումն, անկատարութիւն. — des engagements.
Inaccord, ա. բ. անհամաձայնութիւն . — de deux termes.
Inaccordable, ած. անվիճաբան , անվիճաբանելի , անհամաձայն . intérêts, caractères —s. 2. անշնորհելի . demande —.
Inaccostable, տ. **Inabordable**
Inaccoutumé, e, ած. անսովոր , անընդել , անընդելական . honneur —. Yeux —s à ces spectacles.
Inaccusable, ած. անամբաստանելի :

Inacheté, e, ած. չգնեալ , անգին , *չգնուած :
Inachevé, e, ած. անկատար , անբարեկատար , կիսակատար , անբաւարար , անաւարտ , անբան , կիսատ . œuvre, statue —e.
Inachus (ինաքիւս) ա. ոպ. ինաքոս . ժամակ ինչ , որ ռամկօրէն կոչի **Araignée de mer**, ծովասարդ :
Inacquérable, ած. անստանալի, faculté —.
Inacquittable, ած. անմոլի :
Inactif, ive, ած. անգործ , անգործունեայ , պարապ . rester —. Homme, esprit —. 2. բգ. անազդակ, անազդական :
Inaction, ի. անգործութիւն, պարապութիւն . être, rester dans l'—. Tirer qn. de son —.
Inactivement, մ. անգործաբար :
Inactivité, ի. անգործութիւն , անգործունէութիւն :
Inactose, ի. տգ. գործնուց . նիւթ խմոյին շաքարեփառն :
Inadéquat, e, ած. իս. անկատար :
Inadhérent, e, ած. անյար, անկից . molécules —es
Inadmis, e, ած. չընկալեալ , անընդունակ , *չընդունուած :
Inadmissibilité, ի. անընդունելիութիւն. l'— d'un candidat, d'une preuve.
Inadmissible, ած. անընդունելի.
Inadmission, ի. անընդունելութիւն :
Inadvertamment, մ. անզգաստաբար :
Inadvertance, ի. անզգաստութիւն , անզգուշութիւն , անմտադրութիւն , անուշադրութիւն . il faut lui pardonner ses —s. Par —, մ. յանզգաստս , յանզգոյշս , անմտադրութեամբ . il a fait cela par —, par pure —.
Inadvertant, e, ած. անզգաստ , անզգոյշ , անմտադիր :
Inaffabilité, ի. անքաղցրաբարոյութիւն :
Inaffectation (սիօն) ի. անարուեստականութիւն :
Inaffecté, e, ած. անարուեստական :
Inaffligé, e, ած. անվիշտ :
Inaguerri, e, ած. անպատերազմասիրտ . soldats —s.
Inailés, ա. յ. թռչնք. անթեք :
Inaimable, ած. անսիրելի . gens —s.
Inajournable, ած. անյապաղելի . *որ ուրիշ օրուան չձգուիր :
Inalbuminé, e, ած. անսպիտակուց :
Inaliénabilité, ի. անօտարացումն , անօտարանալիութիւն , անվաճառութիւն . — des domaines.
Inaliénable, ած. անօտարանալի , անվաճառելի . domaines —s. || փ. l'honneur est un bien —.
Inaliénablement, մ. անօտարանալիապար :
Inaliénation (սիօն) ի. անօտարացութիւն :
Inaliéné, e, անց. անօտարացեալ:
Inalliabilité, ի. անզգութիւն :
Inalliable, ած. անզուգելի , ան-

միանալի. ces deux métaux sont —s. 2. փ. անվթաթան, անզուգական. inclinations —s avec la piété.

Inalpin, e, ած. ներքնալպեան. ի մէջ Ալպեանց. bourg, site —.

Inaltérabilité, ի. անվթարութիւն, անայլայլակութիւն, անփոփոխականութիւն:

Inaltérable, ած. անվթար, անայլայլ, անայլայլակ, անայլայլական, անայլայլելի, անփոփոխ, անփոփոխական. l'or est —. || փ. —. amitié, douceur —.

Inaltération, ի. անայլայլութիւն:

Inaltéré, e, ած. անայլայլ, անփոփոխ:

Inamabilité, ի. անսիրելութիւն:

Inamendable, ած. անդառնալի, անդառնագրծելի:

Inamical, e, ած. անբարեկամական: [մաբար:

Inamicalement, մ. անբարեկա-

Inamissibilité, ի. անկորստականութիւն. — de la justice.

Inamissible, ած. անկորստական, անկորուստ. grâce —.

Inamollible, ած. անկակղիչ, անմեղկիչ: [նալի:

Inamollissable, ած. անկակղա-

Inamovibilité, ի. անշարժութիւն, անխախտականութիւն. — des magistrats, d'un emploi.

Inamovible, ած. անշարժ, անխախտ, անխախտական, կենսատեւ. juge, emploi, place —.

Inamusable, ած. անզբօս, անզբօսելի. *որ չկրնար զուարճանալ. homme —.

Inamusant, e, անզբօսելի, անզբօսական: [ծելի:

Inanalysable, ած. անվերլուծելի,

Inanimable, ած. անկենդան, անկենդանական: [թիւն:

Inanimation, ի. անկենդանու-

Inanimé, e, ած. անշունչ, անկենդան, դիակնացեալ, անշունչ. corps, cœur —. Créature —e.

Inanisation (սիօն) ի. բժ. դորսովանք:

Inanité, ի. ունայնութիւն, նանրութիւն. — des choses d'ici-bas, des plaisirs. [d'étamines —s.

Inanitié, e, ած. բժ. նքոյ. filets

Inanition, ի. նքոյտւմն. tomber, mourir d'—, նքոյիլ, նքծիլ, դորսովիլ. * անօթութենէն իյնալ՝ մեռնիլ:

Inanthéré, e, ած. բ. անբեղնան:

Inapaisable, ած. անխաղաղելի, անհաշտ. ressentiments —s.

Inapaisé, e, անխաղաղ. mânes —s. [թիւն:

Inapaisement, ի. անխաղաղու-

Inaperceptible, Inapercevable, ած. աննշմար, աննշմարելի:

Inapercevance, ի. աննշմարութիւն:

Inaperçu, e, ած. անտես, անկատ. passer —, — ի., *— անցնիլ:

Inapparence, ի. աներեւութիւն:

Inapparent, e, ած. աներեւոյթ, աներեւութական:

Inappauvri, e, անց. չաղքատացեալ:

Inappétence, ի. անախորժակութիւն. *ախորժակ չունենալն «իշխահաքսըլըգ». հն. **Anorexie, Dysorexie.**

Inapplicabilité, ի. անկիրառկութիւն, անգործադրութիւն, անպատշաճութիւն, անդիպութիւն. — d'un exemple, d'une loi.

Inapplicable, ած. անգործադրելի, անպատշաճ, անդէպ. loi —. Exemple — au fait.

Inapplication, ի. անփութութիւն, անմտադրութիւն, անուշադրութիւն:

Inappliqué, e, ած. անփոյթ, անմտադիր, անուշադիր. homme, esprit —. 2. ոչ ի կիր արկեալ, *չգործածուած. procédé —.

Inappréciable, ած. անգին, անգնահատելի. tableau, serviteur, faveur —. 2. անզգալի, աննշմարելի. différence —. [եղանակաւ:

Inappréciablement, մ. անգին

Inapprécié, e, ած. անգին, անգնահատեալ: [langue —.

Inapprenable, ած. անուսանելի.

Inapprêté, e, ած. անկազմիկ, անամոք. mets —s. [սումն:

Inappris, e, ած. անուս, անու-

Inapprivoisable, ած. անընդել, անընդելական, վայրենի, *որ չընտանենար. oiseau —.

Inapprivoisé, e, ած. անընդել, վայրենի, *չընտանեցած:

Inapprouvé, e, ած. չհաճեալ, անհաճ:

Inapte, ած. անյարմար, անբանական, անաւտակ, անկար, անպիտան. personne — aux affaires.

Inaptitude, ի. անյարմարութիւն, անկարութիւն, անպիտանութիւն. son — aux affaires. Mon — à m'exprimer.

Inarmé, e, ած. չզինեալ, անզէն:

Inarticulable, ած. անյօդ, անյօդաւոր, անյօդելի. mot —.

Inarticulation, ի. բպ. անյօդութիւն, անյօդաւորութիւն. *յօդ՝ խաղալիք չունենալն. 2. ք. անյօդութիւն:

Inarticulé, e, ած. բպ. անյօդ, անյօդաւոր, անյօդակապ. 2. ք. անյօդ, խառնարձակ. sons —s.

Inarticulés, ա. յ. կ. անյօդք, անյօդաւորք. խումբ բրածոյ մարմնակենդանեաց:

Inartificiel, elle, ած. անարուեստ, անարուեստաշէն:

Inartificieux, euse, ած. պարզ, անարուեստ:

Inassermenté, e, ած. աներդում. *երդում չըրած. prêtre —.

Inasservi, e, ած. չծառայացնալ, *չծառայացած, չսարկացած:

Inassiduité, ի. անհետապազորդութիւն: [րելի:

Inassiégeable, ած. անպաշա-

Inassignable, ած. անսահմանելի:

Inassimilable, ած. աննման, անմանելի: [տարեալ:

Inassisté, e, ած. չօգնեալ, չսա-

Inassociable, ած. անընկերելի, անընկերակցելի:

Inassociation (սիօն) ի. անընկերակցութիւն:

Inassorti, e, ած. անյարմար, անճաի, անվիաբան. composé de choses —es.

Inassortissable, ած. անյարմար, անյարմարելի. des choses —s.

Inassoupi, e, ած. աննիրհ, աննինջ, անքուն. les yeux —s d'Argus.

Inassouvi, e, ած. անյագ, անյագուրդ. férocité, faim —e. Désir —.

Inassouvissable, ած. անյագելի: [գումն, անյագութիւն:

Inassouvissement, ա. անյա-

Inassujetti, e, ած. անհպատակ:

Inattaquable, ած. անյարձակելի, անմարտնչելի, անմարտ, անվկանդ, անհարուածելի. poste, position, droit, titre —.

Inattaqué, e, անց. չյարձակեալ:

Inattendu, e, ած. անսպասելի, անակնկալ, յեղակարծ, յանկարծադէպ, յանկարծահաս, *չսպասուած. mort, nouvelle, visite —e.

Inattentif, ive, ած. անմտադիր, անուշադիր. enfant —.

Inattention, ի. անմտադրութիւն, անուշադրութիւն. c'est pure — de sa part. հն. **Inadvertance.**

Inattesté, e, ած. անվկայեալ:

Inattraction (սիօն) ի. անձգողութիւն: [սելի:

Inaudible, ած. անլուր, անլսե-

Inaugural, e, ած. նաւակատեաց, նուիրման, օծման. fête —e, հանդէս նաւակատեաց. cérémonie —e. || Discours —, նախնուագչական ճառ:

Inaugurateur, trice, գ. նաւակատուող. տէր նաւակատեաց:

Inauguration (սիօն) ի. նաւակատիք, նուիրումն, օծումն. || Discours d'—, ճառ նախնուագչական. առաջին ճառ պաշտօնի մտնող վարժապետի. 2. S. **Sacre.**

Inaugurer, ն. նաւակատել, առնել զնաւակատիս, նուիրել, օծանել. — un monument, un chemin de fer, un temple, une statue. 2. փ. սկիզբն առնել, սկսանել, * սկսիլ. la mort de Lucrèce inaugura la liberté chez les Romains. || S. **Sacrer.**

Inauration, ի. դղգ. ոսկեզօծումն (դեղահիւթից): [ջիկ:

Inauriculé, e, ած. կ. անականջիկ:

Inauthenticité, ի. անվաւերութիւն. — d'un ouvrage.

Inauthentique, ած. անվաւեր, անվաւերական:

Inavare, ած. անագահ:

Inaverti, e, ած. անազդ, անզգաստ, անիրազեկ:

Inavouable, ած. անխոստովանելի: [եալ, անխոստովան:

Inavoué, e, անց. անխոստովան-

Inca, ա. ինքա. նախկին իշխան Պերուի:

Incaguer, ն. ռ. արհամարհել, անգոսնել, առ. ոչինչ գրել. — qc.

Incalcinable, ած. անկրանալի:

Incalciné, e, անց. անկրացեալ:

Incalculable, ած. անհաշիւ, անհամար, անհաւատ. nombre —. C'est une perte —.

Incalculablement, մ. անհաշուելապար :
Incalculé,e, անց. անհաշուեալ :
Incalicé, e, ած. բ. անբաժակ . fleur —e.
Incalomniable, ած. անզրպարտելի :
Incamérateur, ա. եկեղեցական տիչ :
Incamération, ի. եկեղեցականում :
Incamérer, ն. եկեղեցականել . խառնել ի կալուածս եկեղեցւոյ :
Incandescence, ի. ատրաշիկութիւն , հրաշեկութիւն . 2. փ. —. սաստիկ զրգռութիւն . — des esprits.
Incandescent,e, ած. ատրաշէկ, ատրագոյն , հրաշէկ , շիկակոյս . 2. հրաբորբոք , դիւթաբորբոք , դիւթավառ . caractère —.
Incandeur, ի. անամբծութիւն :
Incantation (սիօն) ի. Ծոխչութիւն , դիւթութիւն :
Incapable, ած. անբաւական , անկար , անկարող, անառակ, անընդունակ , ապիկար , անձնանձան , անճարտար , անարուեստ , ապաժաման , անյաջողակ , անճար , անճարակ . — de jeûner, անկար ի պահել պահս . il est — d'affaires. C'est un homme —. || գոլ. donner les places aux —s. 2. անբաւական , անկար, անկարող , անառար. — d'un sincère amour, անընդունակ անկեղծ սիրոյ . — de lâcheté. 3. իգ. անկարող , իրաւամբք :
Incapacité, ի. անբաւականութիւն , անընդունակութիւն , անկարութիւն , ապիկարութիւն , անյաջողակութիւն , ապաժամանութիւն, *անճարակութիւն . j'en ai ressenti mon —. Son — est notoire. 2. իգ. անկարողութիւն , իրաւազրկութիւն :
Incarcérable, ած. բանտարկելի :
Incarcérateur, ա. բանտարկիչ :
Incarcération, ի. իգ. բանտարկութիւն . être en état d'—, բանտարկեալ լ. [բանտամուտ :
Incarcéré, e, ած. բանտարկեալ,
Incarcérer (j'incarcère; j'incarcérerai) ն. իգ. բանտարկել , բանտարգել առնել , բանտել :
Incarnadin,e, ած. մարմնագոյն. moire —e. 2. ա. —. ce ruban est d'un très bel —.
Incarnat,e, ած. կարմրիրիճան , կարմրագոյն , կարմրագոյն , վարդակարմիր . velours —. Lèvres —es, — շրթունք . 2. ա. վարդակարմիրն . l'— de son teint.
Incarnatif, ive, ած. մարմնատրիչ , մսանորոգ :
Incarnation (սիօն) ի. մարմնատրութիւն , մարմնառութիւն , մարդացումն , մարդեղութիւն . l'— de Jésus-Christ. Le mystère de l'—, խորհուրդ —Ծնան . 2. բիս. վ. մարմնատրութիւն , մարմնագործութիւն :
Incarné, e, ած. մարմնագգած , մարմնագգեալ , մարմնագգեցեալ . || փ. ք. c'est un diable, un démon —, դիւագգեալ ; դիւագգեցեալ՝ չարադէս՝ չարասէր ոք է . || ք. c'est la malice —e que cet homme-là, չարութիւն որ է այդր . c'est la douceur —e, քաղցրաբարոյ յոյժ է . 2. վ. մսամուտ , *միսն մուած . ongle —, — եղունգն :
Incarner, ն. ածք. մարմնացուցանել , մարդացուցանել :
S'incarner, դ. մարմնանալ , առնուլ մարմին , մարդանալ . le Verbe s'est incarné.
Incartade, ի. սուտ , Ծշմարտանք . 2. ք. յ. յիմարութիւն , անմտութիւն , այլանդակութիւն , *խենթութիւն , արտատրութիւն . faire mille —.
Incas, ա. մբ. ինկաս . փոքրիկ միջատ սլատենաձեւ :
Incasique, ած. ինքայական :
Incassable, ած. անթեկանելի , անխորտակելի :
Incélébré, e, ած. չհռչակեալ , անհռչակ . victoire —e.
Incendiaire, ած. եւ ա. հրծիգ , հրդեհիչ. bombe —e. 2. փ. խռովայոյզ , խազմաբար. écrivain, écrit —.
Incendie, ա. հրդեհ , հրայրեացք , հրկէզ , հրկիզութիւն, *կրակ «եանկրն». grand —. L'— d'une ville. La lueur, les flammes d'un —. Devenir la proie d'un —. Apaiser, arrêter, éteindre l'—. Secours, assurances contre l'—. Un — immense se déploie. Mettre l'—, հրդեհ արկանել . qui éteint l'—, հրշէջ , հրշիջոյց . 2. փ. հրդեհ , հուր , խազմ , խռով , աղմուկ, խռովութիւն . l'— de la révolte se propageait.
Incendié,e, ած. հրկիզեալ , հրայրեաց , հրդեհակէզ , *կրակ այրած . maison —e. Les habitants —s. Être —. || գ. հրկիզեալ . faire une quête pour les —s.
Incendier, ն. հրդեհել, հրկիզել . հրծիգ՝ հրկէզ՝ հրդեհակէզ առնել , հրդեհ արկանել , հուր հարկանել , այրել . — une maison, une forêt, une ville. 2. փ. խռով կացուցանել՝ հարկանել , խռովեցուցանել , յուզել , աղմկել , վրդովել . — un pays, les esprits. [լի . ouvrage —.
Incensurable, ած. անգրպարտելի
Incération (սիօն) ի. մսմսումն :
Incérémonieux, euse, ած. անպատշաճակր . convive —.
Incertain, e, ած, անստոյգ , անհաստատ, կեղակարծ . succès —. 2. անստոյգ, անապահով, յոդդողդ , զաղփաղփուն . temps —. 3. անստոյգ , աներկբայ , անյայտ , անգէտ . l'heure —e de notre mort. 4. — de.., անստոյգ , երկմիտ , տարակուսեալ . je suis encore — du chemin que je prendrai. 5. ա. անստոյգն . quitter le certain pour l'—. [գաբար :
Incertainement, մ. անստուգապար
Incertifié, e, անց. չվկայեալ :
Incertitude, ի. անստուգութիւն, անհաստատութիւն . — d'une nouvelle. 2. անստուգութիւն , յոդդողդութիւն , անհաստատութիւն . — du temps, de la fortune. 3. անստուգութիւն , երկմտութիւն , վարանք , յերկուանք . être dans l'—, ի վարանս՝ ի ծփանի՝ վարանեալ կալ . se plonger dans les —s, ի ծուխս տարակուսանաց ընկղմիլ. tenir qn. dans l'—.
Incessamment, մ. անյապաղ , վաղվաղակի , փութով , ընդ հուպ . venez me voir —. 2. անդուլ , անդադար . l'avare — amasse.
Incessant, e, ած. անդուլ , անդադար , մշտատև , յարատև . douleur, plainte —e. Soins —s.
Incessibilité, ի. իգ. անփոխանցելիութիւն . l'— d'un droit.
Incessible, ած. անփոխանցելի . les droits et privilèges personnels sont —s.
Inceste, ա. մծնեւութիւն , ազգապղծութիւն , աղծապղծութիւն . 2. գ. ազգապիղծ , աղծապիղծ :
Incestueusement, մ. ազգապղծաբար, ազգապղծօրէն. vivre —.
Incestueux, euse, ած. ազգապիղծ , աղծապիղծ . union —euse. 2. գ. —. un lâche —.
Inchangé, e, ած. անփոխոխ :
Inchantable, ած. աներգելի . musique —. [անողորմաբար :
Incharitable, ած. անբնկերասէր.
Incharité, ի. անբնկերասիրութիւն , անողորմասիրութիւն :
Inchasteté, ի. անողջախոհութիւն :
Inchâtié, e, անց. չպատժեալ , անպատիժ :
Inchavirable, ած. անշուրջ , անշրջելի . bateau —.
Inchoatif, ive, ած. բ. սկզբնատրական . verbe —. || ա. les —s, —ք , որպէս se réveiller, fleurir, poindre... [տնեալ :
Inchrétien, enne, ած. անքրիստոնեայ
Inchrétiennement, մ. անքրիստոնէապար :
Incidemment, մ. բուռ դիպաց , ի դիպաց իմն , պատահաբար, դիպուածով . traiter — une question.
Incidence, ի. իգ. պատահակցութիւն , անկումն , վերանկումն . angle d'—, անկիւն վերանկման . || point d'—, կէտ պատահման :
Incident, ա. միջադէպ . dernier —, վերջադէպ , պատահար . 2. իգ. միջադէպ , վէճ . vider un —.
Incident,e, ած. իգ. միջանկեալ, վերանկեալ . rayon —, — ճառագայթ . 2. փ. միջադիպական , պատահական , նկատուած . question, proposition —e.
Incidentaire, ա. միջադիպասէր, վիճաբան , բանագիտ :
Incidentel, elle, ած. միջադիպական , պատահական :
Incidenter, ն. միջադիպել, խընդիրս յուզել , դժուարութիւնս յարուցանել , բանագիտ լ. — sur.
Incinération (սիօն) ի. աճիւնացումն, գազաղացումն, մոխրացումն . — des morts.
Incinérer, ն. աճիւնացուցանել , գազաղացուցանել , յաճիւն դարձուցանել , մոխրել , մոխրացուցանել , *մոխիր դարձնել . — des plantes marines.
Incipit, ա. իգր. նախաբան , սկզբնաբան (ձեռագրի) :

Incirconcis, e, ած. եւ գ. անթլփատ :

Incirconcision, ի. անթլփատութիւն . 2. փ. —. l'— du cœur, — սրտի :

Incirconscriptible, ած. անպարագիծ, անսահման. la puissance de Dieu est —. 2. ից. անպարագիծ :

Incirconscrit, e, ած. անպարագիծ : [անշրջահայեաց:

Incirconspect, e, ած. անզգոյշ,

Incirconspection (սիօն) ի. անշրջահայեցութիւն, անզգուշութիւն :

Incise, ի. ք. միջանկեալ հատուած, միջահատուած :

Inciser, ն. հերձել, ցտել, ճեղքել. — un bras, l'écorce d'un arbre.

Inciseur, ա. ցտիչ :

Incisif, ive, ած. հերձող, հերձիչ, հերձանողական. dents —ives, հերձատամունք. եւ լկ. ի. les —ives, հերձատամունք. une —ive, հերձատամն. pince —, հերձուննի. || muscles —s. հերձադնդերք. 2. բժ. հերձատիչ. il faut employer les —s. 3. հատու, *կտրուկ. discours, ton, orateur —. Paroles —ives.

Incision, ի. հերձումն, ցտումն, գէզ, գազուածն, վէտ, *ճեղք. faire une —, des —s, ցտել. faire une — à la peau, à l'écorce.

Incisivement, մ. հերձաբար :

Incisure, ի. հերձումն, հերձ :

Incitabilité, ի. բխ. գրգռականութիւն :

Incitable, ած. բխ. գրգռելի :

Incitant, e, ած. բժ. գրգռիչ, արծարծիչ. remèdes —s. 2. ա. —. les —s, —ք : [սադրիչ :

Incitateur, trice, գ. գրգռիչ,

Incitation (սիօն) ի. գրգռութիւն, սադրանք. — à la débauche. 2. բխ. գրգռութիւն. 3. բժ. գրգռութիւն, արծարծումն :

Incitement, ա. գրգռումն, սադրումն :

Inciter, ն. գրգռել, դրդել, սադրել. — à bien faire, à la révolte. Incité par l'exemple, par le plaisir. =S'—, դ. — զիմեանս. — au mal.

Incito-moteur, trice, ած. բխ. գրգռաշարժիչ :

Incito-motricité, ի. բխ. գրգռաշարժումն, գրգռաշարժութիւն :

Incivil, e, ած. անքաղաքավար, տմարդի, բիրտ, շինական, շինականամիտ, անուսոյ, անկիրթ, *կոպիտ. homme, langage —. Manières —es.

Incivilement, մ. անքաղաքավարաբար, տմարդութեամբ, *կոպտաբար: [կրթեի. populations —s.

Incivilisable, ած. անքաղաքա-

Incivilisé, e, ած. անքաղաքակիրթ. peuples —s.

Incivilité, ի. անքաղաքավարութիւն, տմարդութիւն, անկրթութիւն. 2. —, անքաղաքավար՝ տմարդի գործ՝ բան. je vous ai fait une —.

Incivique, ած. անքաղաքացիական. conduite, proposition —.

Inciviquement, մ. անքաղաքացիաբար :

Incivisme, ա. անքաղաքացիութիւն. * ընտիր քաղաքացւոյ զգացմունքն չունենալն. acte d'—.

Inclairvoyant, e, ած. անքաչտես :

Inclassable, ած. անդասելի :

Inclémence, ի. անբարեգթութիւն, անգթութիւն. — des dieux, du ciel, du sort. 2. փ. դժնդակութիւն. — des aquilons, des hivers, de la saison.

Inclément, e, ած. անբարեգութ, անգութ, անհաշտ. sort —. Des dieux —s. 2. դժնդակ. ciel —.

Inclinaison, ի. հակումն, ծռութիւն. l'— du toit, d'un mur, du terrain. 2. ից. հակումն. angle d'—, անկիւն հակման. 3. բգ. — de l'aiguille aimantée.

Inclinant, e, ած. հակեալ, հակամէտ. nation —e à la paix. || cadran —, արեւացոյց հարաւահակ՝ հարաւամէտ. հակեալ ի հարաւակողմն :

Inclination, ի. հակումն. une légère —. L'— d'une muraille. L'— du terrain. Verser par —. 2. խոնարհումն. il lui fit une profonde —, une légère — de tête. 3. փ. միտումն, միտութիւն, հակաթիւռութիւն, յօժարութիւն, սէր. — pour la vertu, հակամէտ յառաքինութիւն. mariage d'—, սիրային ամուսնութիւն. contre son —. — vicieuse. Je me suis senti pour vous de l'—. Elle a peut-être quelque — en tête. 4. ք. սիրելի, սիրական. n'auriez-vous point quelque secrète —? 6. սիրելի՝ ցանկալի ինչ. la chasse est son —.

Incliné, e, ած. հակեալ, խոնարհեալ, շեղ. plan —. Avoir la tête —e. Se tenir —. 2. փ. հակամիտեալ, միտեալ, մէտ, հակամէտ, դիւրամէտ, յօժար. — au mal.

Inclinement, ա. հակումն :

Incliner, ն. հակել, շեղել. — un vase, une surface. 2. հակել, խոնարհեցուցանել, ծռել. — la tête, le corps. Le vent incline la cime de cet arbre. 3. փ. միտել, յօժարեցուցանել. — qn. à qc. || լկ. le vent berçait et inclinait à rêver.

Incliner, չ. հակիլ, ծռիլ. ce mur incline. 2. փ. խոնարհիլ. — vers sa fin, ի վախճան կոյս խոնարհիլ, *վերջն հասնիլ. 3. միտիլ, հակամիտիլ, բերիլ, յօժարիլ. — à la miséricorde, à la paix, vers l'aristocratie. La victoire incline de ce côté, յաղթանակն յայս կոյս միտի.

S'incliner, դ. —իլ. ||փ. — devant Dieu, devant qn., խոնարհիլ առաջի Աստուծոյ՝ առաջի ուրուք :

Inclure, ն. ներփակել. փակել՝ դնել ի ներքս. — un billet dans une lettre. 2. յեռուլ, յաւելուլ, մուծանել ի ներքս. — une clause dans un acte.

Inclus, e, ած. ներփակեալ, ներփակ. ci-inclus la note des frais. Vous trouverez ci-inclus copie du jugement. Je vous envoie ci-inclus, աստ ծրարիս քեզ զ... փոփոխի յերկոսին դէպսն, la note, la lettre ci-incluse. Vous trouverez ci-incluse la copie. Je mets ci-inclus, ներփակեմ. 2. ի. l'incluse, ներփակեալն. ներփակեալ նամակն. je vous prie de remettre l'incluse à un tel.

Inclusif, ive, ած. ներփակեալ :

Inclusion, ի. բխ. ներփակումն :

Inclusivement, մ. ներփակաբար, միանգամայն առեալ. depuis le six juin jusqu'au dix —.

Incoagulable, ած. անմածան :

Incoction (սիօն) ի. անեփումն :

Incoercibilité, ի. բգ. անարգելականութիւն, անզսպելիութիւն, աննշականութիւն :

Incoercible, ած. բգ. անարգելական, անզսպելի, անզուսպ, աննշնշական. fluide —.

Incoercition (սիօն) ի. անարգելումն, անզսպելութիւն :

Incogitance, ի. խս. անխոհութիւն :

Incognito (ինքոննիթօ) մ. յանծանօթս, ծպտեալ, ծպտուն. voyager —, յանծանօթս ճանապարհորդել. || garder l'—, յանծանօթս լ., *ճանչցուիլ չտալ. 2. ա. անծանօթութիւն, ծպտութիւն. ne trahissez pas mon —.

Incognoscible, ած. աննճանաչելի :

Incohérence, ի. բգ. անյարակցութիւն. — des parties de l'eau. 2. փ. —, անյօդաւորութիւն, անզուգութիւն, անմիաբանութիւն, աննպատակցութիւն. l'— de ses idées, de ses paroles.

Incohérent, e, ած. բգ. անյարակից. 2. փ. —, աննպատակից, անկից, անզօդ, անյարիր, անյօդ, անբաղադ, անմիաբան. idées —es. Mots —s. Parties —es. Style —, կցկցուն ոճ :

Incohésion, ի. բգ. անյարաձգութիւն, անկպատակցութիւն :

Incolat, ա. տարիրաւունք :

Incolore, ած. անգոյն. l'eau est un fluide —. || փ. style —, —՝ անշուք՝ գծուծ ոճ :

Incoloré, e, ած. չգունաւորեալ, անգոյն :

Incombant, e, ած. վերանկեալ, յարակից :

Incomber, չ. անկանիլ ի վերայ, անկ լ., *ինալ, վերաբերիլ. c'est à vous qu'incombe ce soin. Cette tâche lui incombe. C'est à moi que ce devoir incombe.

Incombustibilité, ի. անկիզութիւն. l'— de l'amiante.

Incombustible, ած. անկէզ, անկիզելի, անայրելի, անճախ :

Incomestible, ած. անուտելի :

Income-tax, ա. հասոյթահարկ, եկամտաւորք :

Incommensurabilité, ի. եչ. եւ ք. անհամաչափութիւն. 2. անչափութիւն. l'— de l'espace céleste.

Incommensurable, ած. ք. եւ եչ. անհամաչափ, այլաչափ. la circonférence du cercle est — avec son diamètre. 2. փ. անչափ, անչափելի. la puissance de Dieu est —.

Incommensurablement, մ անհամաչափապէս :

Incommerçable, ած. անվաճառելի. valeur —. [վշտակցություն:
Incommisération (սիօն) ի. անկա-
Incommodant, e, ած. նեղիչ, սրտնեղիչ, տաղտուկ. *անհանգիստ անող. bruit —.
Incommode, ած. անդիւր, դժուարակիր, դժուարավայր, սրտնեղիչ. outil, logement —. 2. նեղիչ, անհանգիստ, դժնդակ, տաղտուկ, տաղտկալի, ձանձիր, դժպիի. chaleur, bruit —. Il n'y a rien de plus — que les cousins et les mouches.
Incommodé, e, ած. անհանգիստ եղեալ, նեղեալ. — par le bruit de la rue. 2. անհանգիստ. սակաւիկ մի հիւանդ. || être — d'un bras, d'une jambe, չկարել ի կիր արկանել զբազուկն, զսրունս, *ՔեՆ՝ ոտքն չբռնել. 3. — dans ses affaires, նեղեալ, դրամակարօտ. 4. նւ. bâtiment —, վնասեալ նաւ: [տաբար:
Incommodément, մ. անհանգըս-
Incommoder, ն. անհանգստել. անհանգիստ առնել, նեղել. — qn. Son rhume l'incommode. 2. նեղել, դրամազուրկ առնել. cela vous incommodera-t-il de me donner ce que je vous dis? 3. անհանգիստ առնել, սակաւիկ մի խանգարել զառօդջութիւն. le repas d'hier l'a incommodé.
S'incommoder, դ. նեղել՝ անհանգիստ առնել զանձն. je ne puis vous céder ma chambre sans m'—. 2. — զմիմեանս. ils s'incommodent réciproquement. 3. նեղել՝ դրամազուրկ զանձն առնել. — pour qn. 4. անհանգիստ՝ հիւանդ լ. il en aurait pu manger six sans —.
Incommodité, ի. անհանգստութիւն, նեղութիւն. l'— des voyages, de la poussière. Causer de l'— à qn. Ressentir, souffrir l'— d'une chose. Il n'y a rien qui n'ait ses —s. 2. անհանգստութիւն, ՔեՆԵ հիւանդութիւն, խօՔութիւն. les —s de l'âge, de la vieillesse. — qui dispense du service. Sujet à beaucoup, à de nombreuses —s. 3. անհանգստութիւն, նեղութիւն, դրամազրկութիւն. causer de l'— à qn.
Incommodo, S. **Commodo**. [լիս:
Incommuable, ած. անփոփոխե-
Incommun, e, ած. անհասարակ:
Incommuniant, e, ած. անհաղորդական. *հաղորդ՝ սրբութիւն չառնող: [դորդականութիւն:
Incommunicabilité, ի. անհա-
Incommunicable, ած. անհաղորդ, անհաղորդելի, անհաղորդական:
Incommuniqué, e, անհաղորդեալ, չազդեալ, անգեկոյց:
Incommutabilité, ի. իգ. անփոփոխութիւն:
Incommutable, ած. իր. անփոփոխ, անփոփոխելի. propriétaire —, 2. —, *որուն տէրն չկրնար փոխուիլ. propriété —.
Incommutablement, մ. իր. անփոփոխաբար. posséder — une terre. [անհոծութիւն:
Incompacité, ի. անխտրութիւն,
Incomparabilité, ի. անհամեմատութիւն, անզուգականութիւն:
Incomparable, ած. անզուգական, անհամեմատելի, աննման, անհամեմատ, գերօրինակ, անհանգուցակ, անբաղդատելի. beauté, sagesse, orateur —. || իգ. il est —. Vous êtes vraiment —.
Incomparablement, մ. անհամեմատաբար, անհամեմատապէս. elle est — plus belle que sa sœur. Le soleil est — plus gros. Il se porte — mieux.
Incomparativement, մ. անհամեմատաբար, անբաղդատաբար:
Incomparé, e, ած. անհամեմատ, անբաղդատական:
Incompassible, ած. աբ. անհամակիր. les personnes de la Trinité son —s. [թնկցութիւն:
Incompassion (սիօն) ի. անկա-
Incompatibilité, ի. ընդդիմակրութիւն, անհամաձայնութիւն, ներհակութիւն, անմիաբանութիւն, անյարմարութիւն, հակայարմարութիւն. — de caractères, d'opinions.
Incompatible, ած. ընդդիմակիր, անհամաձայն, ներհակակիր, ընդդիմակ, հակառակ, ներհակ, անմիաբան. caractères —s. Être né grand et vivre en chrétien n'ont rien d'—. [մակրաբար:
Incompatiblement, մ. ընդդի-
Incompatissant, e, ած. անկարեկիր, անկարեկից:
Incompensable, ած. անփոխարկելի: [րէն:
Incompensé, e, ած. անփոխա-
Incompétemment, մ. իգ. անձեռնհասաբար. cela a été — jugé.
Incompétence, իգ. ի. անձեռնհասութիւն. l'— d'un juge, d'un tribunal. 2. փ. անգիտութիւն. l'— des théoriciens dans les questions de pratique.
Incompétent, e, ած. իգ. անձեռնհաս. juge, tribunal —. 2. փ. անգէտ. il est fort — en littérature. Critique —. [հաճութիւն:
Incomplaisance, ի. անհամա-
Incomplaisant, e, ած. անհամահաճ, անհաճոյաբար, անկամաբար:
Incomplet, ète, ած. Ների, Ներբակատար, անկատար, կիսակատար, կիսաւ. recueil —. Homme, esprit —. Idée, fleur —e. 2. ա. Ների:
Incomplètement, մ. Ների, անկատարաբար, անկատարապէս. raconter un fait très —.
Incomplexe, ած. անյօդ, պարզ:
Incomplexité, ի. անյօդութիւն:
Incomposé, e, անց. անբաղադրեալ: [սութիւն. — des mystères.
Incompréhensibilité, ի. անհա-
Incompréhensible, ած. անհաս, անխմանալի. Dieu est —. 2. փ. անխմանալի, *անհասկանալի. homme, caractère —. Rabelais est —. Son procédé m'est entièrement —.
Incompréhensiblement, մ. անհասաբար:
Incomprenable, S. **Incompréhensible**.
Incompressibilité, ի. իգ. անճնշութիւն, անճնշականութիւն. — de l'eau. 2. փ. անճնշութիւն, աննուաճութիւն. l'— du libre examen.
Incompressible, ած. իգ. անճնշական, անճնշելի. l'eau est —. 2. փ. անճնշելի, աննուաճ:
Incomprimé, e, անց. չճնշեալ:
Incompris, e, ած. անխմաց, *չհասկցուած. livre, homme —.
Incomptable, ած. անհամար:
Inconcessible, ած. անշնորհելի. grâce —. [ելիւն:
Inconcevabilité, ի. անհասա-
Inconcevable, ած. անհաս, անխմանալի, տաբօրինակ. անհասկանալի. c'est —, — իմն է. folie —. Il est — que ces abus ne soient pas réformés.
Inconcevablement, մ. անխմանալիաբար: [ելիւն:
Inconciliabilité, ի. անհաշտա-
Inconciliable, ած. անհաշտ, անհաշտելի. il est — avec son frère. Ces deux plaideurs sont —s. 2. անմիաբան, անհամաձայնելի. ce fait est — avec les principes. La bienfaisance et l'égoïsme sont —s.
Inconciliablement, մ. անհաշտաբար:
Inconciliant, e, ած. անհաշտելի:
Inconciliation (սիօն) ի. անհաշտութիւն:
Inconcilié, e, ած. անհաշտ:
Inconcluant, e, ած. անհամոզիչ:
Inconcrescible, ած. անաճանճանալի:
Inconçu, e, ած. անխմաց:
Inconditionné, e, ած. անպայման: [պայմանական:
Inconditionnel, elle, ած. ան-
Inconditionnellement, մ. անպայմանաբար, անպայման:
Inconducteur, trice, ած. իգ. անհաղորդ, անհաղորդական. un corps — de l'électricité. Une matière —trice.
Inconduite, ի. անուղղափառք, անառակութիւն, *անկարգ վարք:
Inconfessé, e, ած. անխոստովան, *խոստովանանք չեղած. personne —. [l'— tue les affaires.
Inconfiance, ի. անվստահութիւն.
Inconfiant, e, ած. անվստահ:
Inconformité, ի. անհամակերպութիւն:
Incongédiable, ի. ած. անարձակելի. *որ չհամբուխք. serviteur —.
Incongelable, ած. անսառելի. *որ չսառիր: l'alcool est —.
Incongelé, e, անց. չսառուցեալ:
Incongru, e, ած. անդէպ, անճահ, անպատեհ, անպատշաճ. réponse, question —e. 2. բ. անկանոն, անհամաձայն. phrase —e. 3. բ. տմարդի, անվեղեղ, բիրտ, *կոպիտ. c'est un homme fort —.
Incongruité, ի. անպատեհութիւն, անպատշաճութիւն, անպատշաճ՝ անարժան բանք՝ իրք. dire, commettre une —. 2. բ. անհամաձայնութիւն. քերականական վրիպանք. tout ce qu'il dit ou écrit

est plein d'—s. 3. փուք «օսուրուք». faire une —, des —s.

Incongrûment, մ. անպատշաճաբար. parler —.

Inconjugable, ած. անխոնարհելի, անլծորդելի:

Inconjugal, e, ած. անամուսնական: [չելի:

Inconnaissable, ած. անճանաչելի:

Inconnaissance, ի. անճանաչություն, անճանաչուհի:

Inconnexe, ած. անկապ, անկապակից, անյարակից:

Inconnexion, ի. անկապակցուհի, անյարակցուհի:

Inconnexité, ի. անկապակցուհի:

Inconnu, e, ած. անծանօթ. une vieille —e. Ce Romain —. Auteur —. Pays, malheur —. 2. —, օտար. — à. Vos traits ne me sont pas —s. 3. գ. —. de tout — le sage se méfie. 4. ա. l'—, անծանօթն, անծանօթը. passer du connu à l'—. 5. ի. անծանօթն. dégager l'—e.

Inconquérable, ած. անհնուաճ, անաշխարհակալելի: [նուաճ:

Inconquis, e, ած. անյաղթ, անհնուաճ:

Inconscience, ի. բխ. անխղճություն, անգիտակցուհի, անխղճմտուհի:

Inconsciemment, մ. անգիտակցաբար, անգիտակցապէս, անգիտակցօրէն:

Inconscient, e, ած. բխ. անգիտակից, անգիտակցական, անիմնապէտ, անխիղճ. il y a dans le sommeil des actions —es.

Inconséquemment, մ. անհետեւաբար:

Inconséquence, ի. անհետեւողուհի, անպատեհուհի. il y a de l'— dans ses discours, dans ses procédés. 2. անխորհրդուհի, հետեւամտուհի. elle a fait une grave —.

Inconséquent, e, ած. անհետեւական, անպատեհ, անպատշաճ. raisonnement —. Vous êtes —. 2. անխորհուրդ, հետեւամիտ. femme —e.

Inconservable, ած. անպահելի:

Inconsidérable, ած. աննկարեւոր, անպատուական, անյարգելի:

Inconsidération, ի. անխորհրդուհի, անմտածուհի, անխոհուհի, անմտածուհի:

Inconsidéré, e, ած. անխորհուրդ, անխոհ, անխոհ, անիմաստ, *չմտածող. jeune homme —. Démarche, jeunesse —e. 2. գ. un —. Une —e.

Inconsidérément, մ. անխորհուրդ, անխորհրդապէս, անխորհրդաբար, ընդ խօլ, անիմաստաբար. agir, parler —.

Inconsistance, ի. անհաստատուհի, յողդողդուհի. l'— des idées, du caractère.

Inconsistant, e, ած. անհաստատ, յողդողդ, յեղյեղուկ. homme —. Conduite —e.

Inconsolable, ած. անմխիթար, անմխիթարելի. être — de.

Inconsolablement, մ. անմխիթարապէս. il est affligé —.

Inconsolé, e, ած. անմխիթար, ոչ մխիթարեալ: [անճախելի:

Inconsommable, ած. անճախ,

Inconsommé, e, ած. անճախ:

Inconsomptible, ած. անճախ, անճախական:

Inconstamment, մ. առանց հաստատուհան, զալէիաղվուն մրսոք, յեղամտօրէն:

Inconstance, ի. անկայունուհի, անհաստատուհի, յողդողդուհի. l'— de notre volonté, du temps, de la fortune, des modes, 2. —, յեղամտուհի, անհաստատամտուհի, փոփոխամտուհի, վրիպագուհ սէր. l'— des Français. L'— et l'amour sont incompatibles.

Inconstant, e, ած. անհաստատ, յողդողդ, յեղյեղուկ, յարափոփոխ, զաղփաղփուն. saison —e. Vœux —s. 2. —, յողդողդամիտ, անհաստատամիտ, յեղամիտ, խորհրդափոխ, մեղկախորհուրդ, փոփոխամիտ, Եուլամիտ, վաղափոխուկ. homme, cœur, amour —. Ame, femme —e. || գ. un —. Une —e.

Inconstitutionaliser, ն. անսահմանադրականել. *հակառակ գործել սահմանադրուհան:

Inconstitutionnalité, ի. անսահմանադրականուհի:

Inconstitutionnel, elle, ած. անսահմանադրական. հակառակ սահմանադրուհան:

Inconstitutionnellement, մ. անսահմանադրականապէս. ընդդէմ սահմանադրուհան:

Inconsulté, e, ած. անխորհրդակից: [անսպառ:

Inconsumé, e, ած. անճախ,

Incontable, ած. անպատում, անպատմելի: [անպիղծ:

Incontaminé, e, ած. անվարակ,

Incontestabilité, ի. անհակառակաբան, հաւաստուհի:

Incontestable, ած. անհակառակաբան, անընդդիմաբանելի, անհակառակելի, անվիճելի, անհակառակելի, անպայքար, աներկբայ, հաւաստի. preuve, vérité —. C'est un fait —. Il est — que.

Incontestablement, մ. աներկբայ, աներկբայապէս. cela est — vrai. 2. անվէճ. անհակառակաբար:

Incontesté, e, ած. անվէճ, անհակառակելի. droit —.

Incontinence, ի. անաթգելուհի, անժուժկալուհի, անառակուհի, անարբուհի. || — de la langue, լեզուանուհի, լեզուագարուհի. || բժ. — d'urine, միզաթձակուհի:

Incontinent, e, ած. եւ գ. անաթգել, անժուժկալ, անառակ. c'est un homme —. Les —s.

Incontinent, մ. սգբ. անդէն, իսկոյն, իսկ եւ իսկ, նոյնիսկաւայն:

Incontingent, e, ած. իս. անխնքնադէպ, անպատահական:

Incontinu, e, S. **Discontinu.**

Incontinuité, ի. ընդհատումն, ընդհատուհի:

Incontradiction (սիօն) ի. անհակառակուհի, անընդդիմաբանուհի, անընդդիմախօսուհի: [գիղջ:

Incontrit, e, ած. անզղջ, անգիղջ,

Incontrôlable, ած. անքննելի:

Incontrôlé, e, ած. անքնին:

Incontroversable, ած. անվիճելի:

Incontroversé, e, ած. անվէճ:

Inconvaincu, e, ած. անհաւան, անհամոզ: [անպատշաճ:

Inconvenable, ած. անպատեհ,

Inconvenablement, մ. յանճաիս, յանպատշաճս:

Inconvenance, ի. անդէպք, անպատեհուհի, անպատշաճուհի, դժպատեհուհի, անդիպուհի, անյարմարուհի. l'— de son langage.

Inconvenant, e, ած. անպատշաճ, անպատեհ, անճաճ, դժպատեհ, անդէպ, տարադէպ. il est —. Parole, réponse —e. Choses —es, անդէպք. d'une manière —e, անճաճ, յանճաիս, յանպատշաճս, անյարմարապէս:

Inconvénient, ա. անպատեհիք, անդէպք, անպատեհուհի, անդիպուհի, դժպատեհուհի, արգել, խոչ. pour éviter ces —s, առ ի խոյս տալոյ յանտեղուհինէ ասի. je ne vois point d'— à cela, à faire cela. Prévenir les —s. Remédier aux —s.

Inconversible, ած. փոխարկելի:

Inconverti, e, անց. փոխարկեալ:

Inconvertible, ած. անդարձ, անշրջելի, անփոփոխ. 2. անդարձ, անգիղջ, անապաշաւ:

Inconviction, ի. անհամոզուհն:

Inconvié, e, ած. անհրաւիրեալ:

Incoordination, ի. անյարդարուհի, անկարգուհի. — des idées.

Incoque, ած. անկճեպ:

Incorporable, ած. ներմարմնելի:

Incorporalité, ի. անմարմնուհի:

Incorporation (սիօն) ի. ներմարմնուհի, խառնուած, ընդխառնուհի, միաւորուհի:

Incorporéité (էնքորփորէիթէ) ի. անմարմնուհի, անմարմնաւորուհի:

Incorporel, elle, ած. անմարմին, անմարմնաւոր, անիրան. Dieu est —.

Incorporer, ն. ներմարմնել, ի մի խառնել, միաւորել, համախմբել, տարրել, տարրացուցանել, յարել, յօդել. — à, dans.

S'incorporer, դ. ներմարմնանալ, խառնիլ, միանալ, միաւորիլ, տարրանալ, յօդիլ. s'incorporer à ses membres, տարրացեալ յանդամս իր. elle s'incorpore à eux, տարրանայ ի հոգւոջ նոցա. la cire s'incorpore facilement avec la gomme. Ces deux substances ne peuvent — ensemble. Le peuple vainqueur ne s'incorpora que lentement avec le peuple vaincu.

Incorrect, e, ած. անուղղայ. անուղիղ, սխալաւոր, սխալոտ, անյարդար, փոր. édition —e. Style, dessin —. Écrivain, auteur, peintre —,

Incorrectement, մ. անուղղաբար, անուղղակի, վրիպանօք, Ֆիւր. parler, écrire —.

Incorrection, ի. անուղղութիւն, անյարդարութիւն, վրիպանք, Ֆիւրութիւն. — de style. Il y a beaucoup d'— dans le dessin de ce tableau. Faire disparaître une —.

Incorrigé, e, անց. չուղեալ, *չշտկուած:

Incorrigibilité, ի. անուղղութիւն, անխրատութիւն:

Incorrigible, ած. անուղղայ, անխրատ, անուղղավարք. enfant —. La vieillesse passe pour —. Erreur —.

Incorrigiblement, մ. անուղղաբար:

Incorrompable, ած. անկաշառ

Incorrompu, e, ած. անապականի, աննեղծ. 2. անկաշառ:

Incorruptibilité, ի. անվթարութիւն, անապականութիւն, անխտրութիւն. 2. փ. անկաշառութիւն, անկաշառակերութիւն, անաչառութիւն. — d'un juge.

Incorruptible, ած. անվթար, անխանգիր, անապական, աննեղծ, անխտր. 2. փ. անկաշառ, անկաշառակեր, անկաշառելի, կաշառառուեայ, անաչառ, անաչառու. juge —. [պականաբար:

Incorruptiblement, մ. անա-

Incorruption, ի. անապականութիւն, անվթարութիւն, աննեղծութիւն:

Incoupable, ած. անյանց, անյանցաւոր:

Incourant, e, ած. անյարգուն, * չանցուկ. effet —. [*չծուած:

Incourbé, e, ած. անխոտոր,

Incrassant, e, ած. բժ. Ֆանձրացուցիչ. médicaments —s, — դեղք. || ա. —. les —s.

Incrasser, ն. Ֆանձրացուցանել, *Ֆանձրացնել. cette alimentation incrasse le sang, les humeurs.

Increable, ած. անստեղծ, անստեղծանելի:

Incrédibilité, ի. անհաւատալիութիւն. l'— de ce fait, de cette opinion.

Incrédule, ած. անհաւատ, Ֆերահաւատ. esprit —. Être — à la parole du Seigneur. 2. գ. les —s.

Incrédulité, ի. անհաւատութիւն, Ֆերահաւատութիւն:

Increé, e, ած. անստեղծ, անստեղծական, անարար. la sagesse —e, — իմաստութիւն. Որդին Աստուծոյ:

Increment, ա. բխ. ներաճումն:

Incriminable, ած. ստգտանելի, մեղադրելի:

Incrimination, ի. ստգտանք, մեղադրութիւն: [գործ:

Incriminel, elle, ած. անօրէն-

Incriminer, ն. ստգտանել, մեղադրել ի., մեղադրել. — qn., sa conduite. [իւրեղանալի:

Incristallisable, ած. բգ. ան-

Incritiquable, ած. անքննաբանելի, անքննադատելի:

Incritiqué, e, անց. չքննադատեալ:

Incrochetable, ած. կոցելի. serrure —.

Incroyable, ած. անհաւատալի, չհաւատալի. c'est —, il est —, — իմն է. 2. նորանշան. bonheur, talent, activité —.

Incroyablement, մ. ը. անհաւատալիաբար, *անհաւատալի կերպով: [Ֆիւն:

Incroyance, ի. անհաւատու-

Incroyant, e, ած. անհաւատ:

Incrustant, e, ած. դրուագիչ. il y a des sources —es.

Incrustateur, ա. դրուագիչ:

Incrustation, ի. դրուագումն, դրուագ, կիտուած. 2. կիտուածանկար. meuble orné d'—s. 3. իր. ջրամբուր:

Incrusté, e, ած. դրուագեալ. — d'or, ոսկեդրուագ. — de mosaïque, միւսխնադրուագ. tout — de marbre, կնաքրուագ. համան — կնայ:

Incruster, ն. դրուագել. — d'or, ոսկեդրուագել. =*S'*—, դ. —իլ:

Incubateur, trice, ած. Ֆխիչ:

Incubation, ի. Ֆխումն, Ֆրխուս «գօլօչգա օՖուբմա». 2. բժ. Ֆխումն. l'— de la petite vérole. [գործի:

Incubatrice, ի. Ֆխող. ծնուցիչ

Incube, ա. առնադեւ. առնակնոյ դեւ:

Incuber, ն. Ֆխել, Ֆխանել:

Incubitation (սիօն) ի. արմրկումն. *արմկան վրայ կռնչելով՝ պառկած կերակուր ուտելն:

Incuisable, ած. անեփ. *որ չեփուիր:

Incuit, e, ած. անեփ, *չեփած. pain, gigot —. 2. ա. —, * մսին չեփած կտորն. voulez-vous de l'—?

Inculcation, ի. մտադրոշմումն. դրոշմումն ի միտս:

Inculpable, ած. անմեղադրելի, անամբաստանելի:

Inculpation, ի. մեղադրութիւն, ամբաստանութիւն. se justifier d'une —. Repousser une —. — hasardée.

Inculpé, e, ած. ամբաստանեալ. personne —e. 2. գ. ամբաստանեալն. l'—, l'—e.

Inculper, ն. ամբաստանել, մեղադիր լ. — qn. sans preuve. =*S'*—, դ. — զանձն՝ զմիմեանս. — par ses propres aveux.

Inculquer, ն. դրոշմել, դրոշմել ի միտս՝ ի սիրտ, մտադրոշմել, մտիմտել, խորամուխ դրոշմել, *խոժմել. — à qn. la vertu, la connaissance de Dieu.

S'inculquer, դ. — իւր. ces vérités qu'ils se sont inculquées. 2. —իլ. les proverbes s'inculquent facilement dans l'esprit.

Inculte, ած. անգործ, անվար, անարօր, անարօրադիր, կորդ, խոպան, խոպանացեալ. terre —. 2. փ. անկիրթ, անխրատ. esprit, nature —. 3. անդարմանի, անխնամ, անյարդար. barbe, chevelure —.

Incultivable, ած. անմշակելի. pays, terrain —.

Incultivé, e, ի. անմշակ, անվար:

Inculture, ի. անգործութիւն, խոպանութիւն, անմշակութիւն. — des terres. || փ. —.

Incunable, ած. վաղնջական. édition —, սկզբնատիպ տպագրութիւն. 2. ա. un —, —, երեխայրիք տպագրութեան. մատեան տպագրեալ ի սկզբան գիւտի տպագրութեան:

Incurabilité, ի. անբժշկութիւն:

Incurable, ած. անբժշկելի, անբոյժ, անբուժելի, անողջանալի, անդարման. mal, maladie, malade, blessure —. || փ. amour, vice, aveuglement —. || գ. un, une —. || Les Incurables, հիւանդանոց անբժշկելի ախտաւորաց:

Incurablement, մ. անբժշկաբար, անբժշկապէս:

Incurie, ի. անհոգութիւն, անփութութիւն. — funeste. Se livrer à l'—. [բբբաբար:

Incurieusement, մ. անհետա-

Incurieux, euse, ած. անբննաչէր, անհետաքրքիր. esprit —. 2. անհոգ, անխոյժ. — d'accroître sa fortune.

Incuriosité, ի. անբննասիրութիւն, անհետաքրքրութիւն:

Incursif, ive, ած. արշաւական, ասպատակի:

Incursion, ի. արշաւանք, ասպատակ, ասպատակութիւն. faire des —s en, արշաւանս դնել, ասպատակ առնել՝ դնել՝ սիրել. 2. նմ. արշաւանք, խոյզ եւ խնդիր. les —s des savants dans une contrée.

Incurvable, ած. ո. ներբակորնի, ներբակոր:

Incurvation, ի. ո. ներբակորութիւն, ներբակորացումն. — de l'épine dorsale.

Incurver, ն. ո. ներբակորել. կորացուցանել արտաքուստ ի ներքս. ligne incurvée, ներբակոր գիծ:

Incurvifolié, e, ած. բ. ներբակորատերեւ. *որուն տերեւները դէպի ներս ծռած են:

Incuse, ած. միակողմադրոշ. ի մի կողմն եւեթ դրոշմեալ. 2. ի. une —, —. — դահեկան:

Indamine, ի. տգ. ինդամին. անուն գունաւորիչ նիւթոց ածանցեալ ի քինոնէ (quinone).

Indazine, ի. տգ. լեղակին. կապտագոյն գունաւորիչ նիւթ:

Indazol, ա. տգ. լեղակուլ:

Inde, ա. աբ. լեղականերկ. կապոյտ ներկ լեղակի «մսվի չիվիտ ալօյասը»:

Inde, ա. աշ. Հնդիկք, Հնդկաստան. S. **Hindoustan.** Les —s occidentales, արեւմտեան —:

Indébattu, e, ած. չվիճեալ:

Indébrouillable, ած. անպարզելի, դժուարալոյծ. chaos —.

Indécachetable, ած. անկոյծ, անքակ. enveloppe —.

Indécemment, մ. յանպատշաճս, յանվայելուչս, յանդեպս, *անվայել կերպով:

Indécence, ի. անպատշաճութիւն, անվայելչութիւն, անպատեհութիւն, անպարկեշտութիւն. *ան-

վայել խօսք՝ բան . il y a de l'— à parler ainsi. Dire, commettre une grossière —. Faire des —s. Il y a beaucoup —s dans cet ouvrage.

Indécent, e, ած. անպատշաճ , անվայելուչ , անպատեհ , դժպատեհ , անպարկեշտ , լկտազարդ , ընդվայրայօն , անհամեստ . parole, posture, action —e. Rire —. Vous êtes —.

Indéchiffrable, ած. անբնթեռնելի . écriture, manuscrit, lettre —. 2. փ. անլոյծ , անլուծելի , անմեկնելի , խրթնախօս , դժուարապատում , մթին . passage, énigme —. 3. ծածկամիտ , խորախորհուրդ . homme —.

Indéchiffrablement, մ. անբնթեռնաբար :

Indéchiffré, e, ած. անբնթեռնելի :

Indéchirable, ած. անպատառ, անպատառելի :

Indécis, e, ած. անսահման, դրժուարասահման, անյայտ, անորիշ, անորոշ . le combat de deux côtés restait —, մարտն յերկոցունց կողմանց մընայր անպարտելի . formes —es. 2. անլոյծ , երկբայական, յերկուական . question, victoire —e. 3. վարանեալ , երկմիտ . homme —. — sur ce qu'il avait à faire. Être —, յերկուս միտս տադտապիլ , տարտամիլ , տատամսիլ :

Indécisif, ive, ած. անորոշիչ ,

Indécision, ի. երկմտութիւն , վարանք , բարբարանք . անորոշութիւն , տարտամութիւն , տատամսութիւն :

Indécisivement, մ. անորոշաբար :

Indéclinabilité, ի. ք. անհոլովականութիւն :

Indéclinable, ած. ք. անհոլով ,

Indécliné, e, ած. ք. չհոլովեալ , անհոլով :

Indécollable, ած. չանչատելի ,

Indécomposable, ած. անլոյծ , անքակ , անտարբաղադրելի . corps, substance —.

Indécomposé, e, ած. անտարբաղադրեալ , դժուալոյծ . corps —, — մարմին :

Indécouvert, e, ած. չգտեալ , անգիւտ . terres —es.

Indécouvrable, ած. անգտանելի ,

Indécrit, e, ած. չնկարագրեալ :

Indécrottable, ած. անտղմահանելի , անմաքրելի . vos souliers —s. 2. փ. ք. անհամբոյր , դժուարահամբոյր, դժուարահաճ. homme —.

Indédoublable, ած. աներկատելի :

Indéfectibilité, ի. աբ. անպակասութիւն , անսպառութիւն . l'— de l'Église.

Indéfectible, ած. աբ. անպակասուր , անսպառական . l'Église est —.

Indéfendable, ած. անպաշտպանելի . place, poste —.

Indéfendu, e, ած. չպաշտպանեալ :

Indéfensable, s. **Indéfendable.**

Indéfié, e, ած. չգրգռեալ , ձայ-

Indéfiguré, e, ած. չտգեղացեալ :

Indéfini, e, ած. անսահման, անհուն, անոլորտ, անորիշ. espace, temps, nombre —. Idée —e. 2. ք. անորիշ . passé —, — անցեալ , յարակատար :

Indéfiniment, մ. անսահման , անսահմանաբար , անսահմանապէս . ajourner —. 2. ք. անսահման մտօք :

Indéfinissable, ած. անսահմանելի . termes —s. 2. փ. —, անպատում . sensation, charme, trouble, homme, caractère —.

Indéfinité, ի. իմ. անսահմանութիւն :

Indéformable, ած. անձեւատելի , անձեւափոխելի :

Indéfrichable, ած. անհերկելի , անարօրադիր . lande —.

Indéfriché, e, ած. անհերկ , անարօր . terrain —.

Indégonflable, ած. անուռուցանելի :

Indéguisé, e, ած. չծպտեալ ,

Indéhiscence, ի. բ. անինքնաբացութիւն , անբացութիւն . l'— d'un péricarpe.

Indéhiscent, e, ած. բ. անինքնաբաց, անբացիկ. péricarpe, fruit —.

Indélébile, ած. անջինջ , անջնջելի , անջրելի , աներջ . encre —. || փ. —. caractère —.

Indélébilement, մ. անջնջաբար :

Indélébilité, ի. անջնջութիւն . l'— du mariage.

Indélectation (սիօն) ի. անհնշ-

Indélégable, ած. անփոխանց, անփոխանցելի . pouvoirs —s.

Indélibération (սիօն) ի. անխորհրդակցութիւն :

Indélibéré, e, ած. անխորհրդակից , անխորհուրդ :

Indélibérément, մ. անխորհուրդ , անխորհրդաբար :

Indélicat, e, ած. անիմաւոկ , անխղճամիտ . homme, procédé —.

Indélicatement, մ. անիմաւոկ, անիմաւիկօրէն . agir —.

Indélicatesse, ի. անիմաւիկութիւն , անխղճմտութիւն . — de cet homme. Il a commis une —.

Indemandé, e, անց. չխնդրեալ ,

Indemne, ած. իգ. անվնաս , անվնաս , անտոյժ . rendre qn. —. Sortir — d'une affaire.

Indemnisable, ած. տուժելի, վնասատրելի :

Indemnisation (սիօն) ի. տուժու-

Indemniser, ն. տուժել , վնասատրել , հատուցանել . — qn. de ses pertes. 2. փ. հատուցանել՝ առնել զփոխարէն , փոխարինել . ses succès m'indemnisent des soins que j'ai pris de son éducation.

S'indemniser, դ. տուժիլ , տուգանիլ , վնասատրիլ , *վնասի փոխարէնն հանել՝ առնուլ :

Indemnitaire, ա. վնասակիր . désintéresser les —s.

Indemnité, ի. տուգան , տոյժ , հատուցումն վնասուց , անվնասատրուի, փոխարինութիւն, փոխարէն. faire payer à qn. une —, տուժել զոք, տուգանել , *վնասուն փոխարէն վճարել տալ . payer une —, տուժիլ , տուգանիլ . — de guerre, մարտա-

տուգան , մարտատոյժ . — de logement, բնակարանատրամ :

Indémontrable, ած. անապացուցանելի :

Indémontré, e, ած. չապացուցեալ :

Indéniable, ած. անուրանալի , անժխտելի :

Indénoncé, e, ած. չհրատարակեալ :

Indénouable, ած. անլուծելի :

Indénoué, e, ած. անլոյծ :

Indentation (սիօն) ի. անատամնատրութիւն :

Indenté, e, ած. անատամն , անատամուն :

Indenture, ի. ատամնութիւն :

Indépendamment (էնտէփանտաման) մ. անկախաբար , անկախօրէն. à la guerre il faut souvent agir —. 2. ոչ ինչ միտ եդեալ . je vous servirai — de tout événement. 3. բաց ի . — de vos appartements, vous avez le logement. — du traitement,...

Indépendance, ի. անկախութիւն , ինքնագլխութիւն, ինքնիշխանութիւն , անձնիշխանութիւն . vivre dans l'—. Il a une grande — d'esprit, d'opinions. 2. —, ինքնօրէն ազիկամութիւն. proclamer l'— d'une nation. Guerre de l'—.

Indépendant, e, ած. անկախ , ինքնիշխան , անձնտէր , անձնատէր ; անձնակամ, ինքնօրէն , ազատ , անձնիշխանական . il est — de tout le monde. Il est tout à fait —. Peuple —. Esprit, caractère —. Existence —e. Mener une vie libre et —e. 2. փ. անկախ, օտար, *դուրս. — de la fortune, des circonstances. Point — de la question. 3. ա. անկախ . la secte des —s, աղանդ անկախից :

Indépendantisme, ա. անկախաշաւութիւն :

Indépensé, e, անց. չծախսեալ :

Indéploré, e, անց. չողբացեալ :

Indépouillé, e, ած. անմրնաքաղծ . անկապուտ :

Indéracinable, ած. անարմատախլելի . sentiment —.

Indéraciné, e, ած. անարմատախիլ :

Indéraillable, ած. անուանիլի :

Indescriptible, ած. աննկարագիր , աննկարագրելի . bonheur, joie —.

Indescriptiblement, մ. աննկարագրեալս :

Indésirable, ած. անփափաքելի :

Indestituable, ած. անպաշտօնանկելի :

Indestructibilité, ի. անեղծութիւն, անկործանութի, անքակութիւն :

Indestructible, ած. անկործան, անքակ , աներծ , անջինջ . la masse — des pyramides. Insectes —s. || փ. haine —.

Indestructiblement, մ. անկործանապէս :

Indéterminable, ած. անսահմանելի ; անորոշելի :

Indétermination, ի. երկմտութիւն , վարանք , անորոշութիւն . 2. հիմ. անորոշութիւն . — d'un problème, d'une formule.

Indéterminé, e, ած. անսահման, անորիշ , անորոշ . espace, temps —. Réponse, volonté —e. 2. վարանեալ,

երկմիտ. homme, caractère —. 3. Որ. անորոշ. nombre —.

Indéterminément, մ. անորիշ, անորոշաբար, խառն ի խուռն:

Indéterminisme, ա. իս. անորոշականութիւն. Տ. **Déterminisme.**

Indéterministe, ա. անորոշական:

Indévidable, ած. անկարծելի:

Indevinable, ած. անգուշակելի. énigme —. Soyez —.

Indeviné, e, անց. չգուշակեալ:

Indévorable, ած. անիսաղաղելի:

Indévot, e, ած. անբարեպաշտ, անեռանդն, անաւօրք, աներկիւղած, *անջերմեռանդ. homme, siècle, discours —. || գ. un —, une —e.

Indévotement, մ. անբարեպաշտաբար, աներկիւղածութեամբ. assister — à la messe.

Indévotion, ի. անբարեպաշտութիւն, անեռանդութիւն, աներկիւղածութիւն, *անջերմեռանդութիւն:

Index, ա. ցուցակ, ցանկ գրոց. 2. — (արգիլեալ գրոց), արգելացանկ. livre mis à l'—. Condamner à l'—. || փ. mettre une chose à l'—, արգելուլ. 3. ցուցական մատն, ցուցամատն. des —.

Indextérité, ի. անաջողածեռնութիւն:

Indianisme, ա. հնդկաբանութիւն, հնդկագիտութի: [կագէտ:

Indianiste, ա. հնդկաբան, հընդ-

Indianologie, ի. հնդկաբանութիւն, հնդկախօսութիւն:

Indican, ա. տգ. լեղական. քաղցրիդ (glucoside) ի լեղականիս:

Indicanine, ի. տգ. լեղականին:

Indicateur, trice, գ. հ. ցուցանող, ազդարար, զեկուցիչ. 2. մգ. ա. եւ ած. doigt —, ցուցական մատն, ցուցամատն, մատնիշ. 3. պահացոյց, ժամացուցակ. Ճանուցագիր ժամուց երկաթուղեաց. 4. Ք. ցուցահաւ:

Indicatif, ive, ած. ցուցիչ, զեկուցիչ, յայտարար. signes —s d'une maladie. Symptôme —. 2. ք. սահմանական. mode —. || ա. —. — présent, — ներկայ:

Indication, ի. ցուցումն, ցոյց, զեկուցումն, ճանուցումն. il fut arrêté sur l'— d'un tel. 2. տեղեկութիւն. cela peut fournir d'utiles —s. 3. ցոյց, նշանակ. son embarras est une — de sa faute. C'est une — qu'il se sent coupable. 4. դարման հիւանդութեան քան նշանացն երեւելոց. dans cette maladie l'— est de saigner. 5. իգ. արժեցոյց. — des biens.

Indice, ա. ցոյց, նշան, նշանակ, յայտանիշ. յայտանկար, յատկանիշ, յատկանշանակ. les juges regardent cet — comme une certitude. Cette action est l'— d'une belle âme. 2. արգելագրացուցակ. ցուցակ արգելեալ գրոց. 3. բգ. ցուցիչ, յայտարար. — de réfraction.

Indicible, ած. անասելի, անճառ, անպատում. joie —. Tourments, maux —s.

Indiciblement, մ. անճառապէս. — heureux. [լրջաբար:

Indicolithe, ի. հբ. լեղակաբար,

Indiction (սիօն) ի. կոչումն, գումարումն (սիւնհոդոսի). 2. ընդիկտիոն. շրջան հնգետասան ամաց. — première, seconde..., առաջին, երկրորդ... ամ —ի:

Indicule, ա. սգբ. մանրացանկ, փոքրիկ ցուցակ:

Indien, enne, գ. հնդիկ, հընդկուհի, *հնդկաստանցի. 2. ած. հնդիկ, հնդկային, հնդկական. en langue —enne, հնդկերէն. *Հնդկաց լեզուով. 3. ա. հնդկերէն. հնդկաց լեզու. 4. աս. հնդիկ. հարաւային աստեղաւոն:

Indienne, ի. հնդկակտաւ, հընդկտաւ «հինս ալաճաք, չիք»:

Indiennerie, ի. հնդկագործք, հնդկավաճառք, հնդկավաճառութիւն: [գործ:

Indienneur, ա. հնդկակտաւա-

Indifféremment (էնտիֆէրաման) մ. անխտիր, անխտրաբար, անտարբերաբար, անտարբերօրէն. il mange de tout —. 2. անհոգութեամբ, ցրտութեամբ, անտարբերութեամբ. recevoir, traiter qn. —.

Indifférence (էնտիֆէրանս) ի. անխտրութիւն, անզանազանութիւն, անտարբերութիւն. — en matière de religion, — կրօնի. 2. անհոգութիւն, ցրտութիւն, անյօժարութիւն, անտարբերութիւն. regarder qn. avec —. Avoir le calme de l'—.

Indifférent, e (էնտիֆէրան) անխտիր, անզանազան, անտարբեր. il ne lui était pas — d'aller avec..., ոչինչ էր նմա ընդհաս գնալ ընդ.. ce chemin ou l'autre m'est —. Cela m'est —. Il m'est — d'aller là où ailleurs. 2. անխտիր, անզանազան, անտարբեր, դուզնաբեայ, չնչին, աննշան. dans les choses —es, յանզանազանս, յանզանազան իրս. parler de choses —es. Tout est — pour les âmes sublimes. 3. անխտիր, անհոգ, անյօժար, ցրտաբարոյ, անվէտ, անզգայ, անտարբեր. — en matière de religion, անխտիր ի հաւատոյս. être —, անխտիր լ. voir d'un œil —. — à tout. Homme —. || գ. faire l'—, — կերպարանել՝ *ձեւանալ:

Indifférentisme, ա. անխտրականութիւն, անտարբերականութիւն. անխտրութիւն կրօնի:

Indifférentiste, ա. անխտրական. անտարբերական. *որուն ամէն կրօնք անտարբեր է:

Indiffusible, ած. անսփռելի:

Indifulvine, ի. տգ. ինդիֆուլվին: [բնիկութիւն:

Indigénat, ա. բնաշխարհութիւն,

Indigence, ի. չքաւորութիւն, աղքատութիւն, կարօտութիւն, կարօտանք, աղկաղկութիւն, ապատձեռնութիւն. tomber dans l'—. 2. փ. —, պակասութիւն, նուազութիւն, նիւթութիւն. — d'esprit, d'idées. 3. չքաւորք, կարօտեալք. secourir l'—.

Indigène, ած. նախարնակ, բընիկ, հայրենաբուն, բնաշխարհիկ, այդրենաճին, աշխարհաճին, բնագաւառեայ, *երկրցի, տեղացի. plante —. Animaux, productions —s. 2. —, հայրենաբուն, աշխարհաբնակ. peuples —s. 3. գ. —. les —s de l'Amérique.

Indigénéité, ի. բնիկութիւն:

Indigent, e, ած. եւ գ. չքաւոր, աղքատ, կարօտ, կարօտեալ. être, devenir —, աղքատիլ, աղքատանալ, չքաւորանալ:

Indigérer (S') դ. անմարսիլ, ունել զանմարսութիւն «սթոմաքիմէջ»:

Indigeste, ած. անմարս, անմարսական, դժուարամարս, դժուարթաիլ, անիալ, տիալ. aliment —. 2. փ. —, անճաշ. compilation —. Pensées —s. [կանութիւն:

Indigestibilité, ի. անմարսա-

Indigestible, ած. անմարս, անիալ:

Indigestion (Քիօն) ի. անմարսութիւն, դժուարամարսութիւն, տրհալութիւն. mourir d'une —.

Indigète, ած. բնիկ, *երկրցի, տեղացի. dieux —s.

Indiglucine, ի. տգ. ինդիկլուսին. նիւթ ինչ շաքարային:

Indignation (սիօն) ի. սրտմտութիւն, ցասումն, բարկութիւն. cela donne de l'—. Exciter l'—. Avoir de l'—. Concevoir de l'— contre qn. Entrer dans une grande —, բռնիլ ի բարկութիւն:

Indigne, ած. անարժան, անարժանաւոր, չարժանի. — de vivre. Communion —. 2. —, անպատշաճ. il est — de moi, դժպատճիճ է ինձ. regarder comme —, անարժան համարիլ. juger —, ոչ արժան համարիլ, անարժան վարկանիլ. être, se rendre —, անարժան լ՝ գտանիլ, անարժան զանձն կացուցանել. 3. անարժան, չար, յոռի, վատթար, անարգ. traitement, conduite —.

Indignement, մ. անարժանաբար, անարժանապէս, ոչ բարւոք, չարաչար. se conduire —. Il l'a trompé —.

Indigner, ն. զայրացուցանել:

Indigner, չ. եւ **S'—**, դ. սրտմտիլ, զայրանալ, վատիլ ի զայրոյթ, բարկանալ, գչարիլ, խոժոռիլ, դժկամակիլ, գժդմնիլ. — de. Il fut indigné, չար Ցուցաւ առաջի նորա:

Indignité, ի. անարժանութիւն, չարժանութիւն. exclu pour cause d'—. 2. —, դժպատեհութիւն, յոռութիւն, վատթարութիւն. l'— de cette action, de sa conduite. 3. անարժան գործ. c'est une —. 4. նախատինք, Ջշնամանք. on lui a fait mille —s.

Indigo, ա. լեղակ «չիվիտո». 2. —, լեղականի, մշկան եղիճ. 3. լեղակագոյն. bleu d'—, կապոյտ լեղակի: [կատարին:

Indigo-carmine, ի. տգ. լեղա-

Indigofère, ած. լեղակաբեր. || ի. յ. բ. —ք:

Indigogène, ա. լեղակածին:

Indigomètre, ա. լեղակաչափ :
Indigopurpurine, ի. տգ. լեղակածիրանին :
Indigotate, ա. տգ. լեղակատ :
Indigoterie, ի. լեղակարան, լեղակառոց :
Indigotier, ա. բ. լեղակի, լեղակենի «չիվիտ ֆիտանը» :
Indigotifère, S. **Indigofère.**
Indigotine, ի. բլ. լեղակին :
Indigotique, ած. բլ լեղակային . acide —, լեղակաթթու :
Indihumine, ի. տգ. լեղակաբուսաֆուրին :
Indiligemment, մ. անփութաբար, անբակ . — lié avec qn. Existences — unies.
Indiligence, ի. անեղկոտութիւն :
Indissous,oute, ած. անլոյծ :
Indiligent,e, ած. անփութաջան :
Indistinct, e, ած. անորոշ, աննորիշ, անյայտ, աղօտ, խառնաձայն . voix, idée —e. Notions —es.
Indine, ի. տգ. լեղակենին :
Indipurpurine, ի. տգ. լեղակածիրանին . նիւթ ինչ շաբաթային :
Indique, ած. S. **Indien.**
Indique-fuites, ա. բ. խուսափացոյց (գործի) :
Indiquer, ն. ցուցանել, զեկուցանել . — une rue. Je lui ai indiqué un bon médecin. 2. նշանակել, յայտ առնել . — la cause d'un phénomène. Cela indique une grande méchanceté. 3. ժամանակել, սահմանել, գումարել . — une assemblée, une session. =*S'*—, դ. ցուցանիլ, նշանակիլ :
Indirect, e, ած. անուղիղ . chemin —. 2. փ. անուղիղ, անուղղայ, անուղղակի . avis —. Moyens —s. Louange, critique —e. Contributions —es, — հարկք . 3. ք. S. **Régime.**
Indirectement, մ. անուղղապէս, անուղղակի . il s'est adressé à moi —. Il ne l'assiste ni directement ni —.
Indirection (սիօն) ի. անուղղութիւն :
Indirétine, ի. տգ. ինդիրէտին, լեղակին :
Indirubine, ի. տգ. կարմրալեղակին :
Indiscernabilité, ի. անընտրելիութիւն :
Indiscernable, ած. անընտրելի :
Indiscerné, e, անց. չընտրեալ :
Indiscernement, ա. անընտրութիւն :
Indisciplinabilité, ի. անկարգապահականութիւն :
Indisciplinable, ած. անկարգապահելի, անխրատ, անկիրթ . enfant —.
Indiscipline, ի. անկարգապահութիւն, անկարգութիւն . — d'une armée.
Indiscipliné, e, ած. անկարգապահ, անխրատ, անկիրթ, անիրահանգ, անկարգ . troupes —es. Écoliers —s. Un esprit —.
Indiscipliner (S') դ. անկարգապահ լ. :
Indiscret, ète, ած. անզգօն, անխորհուրդ, անխոհական, անիմաստ, անզգոյշ, *անխելք . question, prière, visite, parole —ète. Mot, geste, regard —. 2. անխորհրդապահ, անգաղտնապահ, բերանալոյծ, գաղտնասաց, *բացբերան, Ճուլբերան. bouche, langue —ète, անդունդ բերան, լեզու . || գ. c'est un —. Cette —e a tout raconté.
Indiscrètement, մ. անխորհրդաբար, անզգուշաբար . il en a usé bien —. 2. անխորհրդապահօրէն, գաղտնասացաբար . il a parlé —.
Indiscrétion, ի. անխորհրդութիւն, անխոհականութիւն, անզգուշութիւն . il avait eu l'— de le lire, անզգուշաբար ընթերցեալ էր զայն . 2. անխորհրդապահութիւն, անգաղտնապահութիւն, գաղտնասացութիւն, *բացբերանութիւն . commettre des —s, անխորհրդապահ լ., յայտնել զգաղտնիս :
Indiscutabilité, ի. անվիճելիութիւն :
Indiscutable, ած. անվէճ, անվիճելի . projet —.
Indiscutablement, մ. անվիճելաբար :
Indiscuté, e, անց. չվիճեալ :
Indisert, e, ած. անճոխաբան, անկզգուանի :
Indisertement, մ. անճոխաբար :
Indispensabilité, ի. անհրաժեշտութիւն :
Indispensable, ած. անհրաժեշտ, ամենակարեւոր . ces objets me sont —s. Mot, outil —. Il est — que vous veniez me voir. 2. ա. —. il n'est pas riche, mais il a l'—. Ne prenez avec vous que l'—.
Indispensablement, մ. անհրաժեշտ, անհրաժեշտաբար, անհրաժեշտապէս, հարկաւ :
Indispersé, e, անց. չցրուեալ :
Indisponibilité, ի. անտրամադրութիւն :
Indisponible, ած. իր. անտրամադրելի, անտնօրինելի :
Indispos (էնտիսբո) անդիրապաորաատ, անարտայօժար :
Indisposé, e, ած. անհանգիստ . սակաւիկ մի հիւանդ «բէյֆսիզ» . je suis —, — եմ. 2. տհաճ, դժկամակ, գժդմնեալ, *սրդողած. être — contre qn., դժկամակ լ., դժկամակիլ, գժդմնիլ, գչարիլ, խեթիւ հայել յոք:
Indisposer, ն. տհաճել, անհանգիստ առնել. cet excès l'a indisposé. 2. զայրացուցանել, *սրդողցնել . on l'a indisposé contre moi.
S'indisposer, դ. տհաճիլ, դժկամակիլ, գժդմնիլ, գչարիլ . il s'est indisposé contre moi.
Indisposition, ի. անհանգստութիւն . սակաւիկ մի հիւանդութիւն . il est remis de son —. Une légère —. 2. սգր. տհաճուիք, դժկամակութիւն, գժդմնութիւն :
Indisputabilité, ի. անվիճելիութիւն :
Indisputable, ած. անվիճելի :
Indisputablement, մ. անվիճելաբար :
Indisputé, e, անց. չվիճեալ :
Indissolubilité, ի. տբ. անլուծութիւն, անլուծելիութիւն. || փ. —. անխզելիութիւն . — du mariage.
Indissoluble, ած. անլոյծ, անլուծելի, դժուարալոյծ, դժուարալուծանելի, անքակ, անքայքայելի . l'or est — dans l'acide sulfurique. 2. փ. —. union, attachement —.
Indissolublement, մ. անլուծաբար, անքակ . — lié avec qn. Existences — unies.
Indissous,oute, ած. անլոյծ :
Indistinct, e, ած. անորոշ, աննորիշ, անյայտ, աղօտ, խառնաձայն . voix, idée —e. Notions —es.
Indistinctement, մ. անորոշ, անորոշապէս, անորոշակի, ընդաղօտ . parler, prononcer —. 2. անխտիր, խառն ի խուռն . lire — tous les livres. On les tua tous —.
Indistinction, ի. անորոշութիւն. 2. անազնուականութիւն . l'— de sa personne.
Indistingué, e, անց. չգանազանեալ :
Indistinguible, ած. անզանազանելի :
Indistrait, e, ած. անցնոր :
Indium (էնտիսմ) ա. տգ. ինդիոն :
Indive, ի. բ. S. **Endive.**
Individu, e, ա. իմ. անհատ, անզատ, 2. անհատ, անձն . tous les —s qui composent une nation. 3. անձն, այր, մարդ . un simple —, գռեհիկ մարդ . quel est cet —? C'était un — décoré. || ք. avoir soin de son —, soigner son —, խնամ առնել զանձնէ :
Individualisation, ի. խս. անհատացումն :
Individualiser, ն. խս. անհատացուցանել, անհատական գործել . = *S'*—, դ. անհատանալ :
Individualisme, ա. խս. անհատականութիւն, անհատապաշտութիւն :
Individualiste, ած. եւ ա. անհատական, անհատապաշտ :
Individualité, ի. խս. անհատութիւն, ինքնութիւն, ինքնուրոյնութիւն . 2. նր. —, անհատ, անձն . toutes les —s entrent dans la lutte.
Individuation (սիօն) ի. անհատաւորութիւն :
Individuel, elle, ած. անհատ, անհատական . 2. —, անձնիւր . opinions, garanties —elles.
Individuellement, մ. անհատաբար, անհատապէս . քան անձնիւր կերպարանացն . Pierre est — différent de Paul. 2. ուրոյն, իւրաքանչիւր առանձինն, *զատ զատ . souscrire, voter —.
Individuelliste, ա. անհատական :
Individuer, ն. խս. անհատել :
Individuité, ի. անհատութիւն :
Indivinité, ի. անաստուածութիւն :
Indivis, e, ած. անբաժ, անբաժան, անբաժանելի, անբաժին, անզատ, անհատ . propriété, succession —e. || Par —, անբաժանաբար, ի միասին . maison possédée par —.
Indivisé, e, անց. չբաժանեալ :
Indivisément, մ. իգ. անբաժանաբար, ի միասին . posséder —.
Indivisibilité, ի. անբաժանականութիւն . — d'un atome, d'un empire.
Indivisible, ած. անբաժանական, անբաժանելի . atome, république —.

Indivisiblement, մ. անբաժանապար, անբակ :
Indivision, ի. իր. անբաժանություն :
Indivulgué, e, անց. չիրատարակված :
In-dix-huit, ած. ութերեսանոց, *տասնեւութաժալ. édition —. 2. ա. —. un —. De jolis —. || գրի եւս in-18.
Indo-aniline, ի. տգ. լեղանիլին :
Indo-aryen, enne, ած. հնդկարիական.
Indo-Chine, Հնդկաչին :
Indocile, ած. անիլու, անլու, անլսող, անհամբոյր, անասուն, խստամբակ, ստահակ, խիտ, խեւաբարոյ, խստապարանոց, ըմբոստ, հեստ, անձեռնընդել, խրոտնթաց, կարծրընթաց, խստավիզ. enfant, esprit —. — au joug, à la flatterie. Être —, խեւել :
Indocilement, մ. անիլուարար, խեւաբար :
Indocilité, ի. անիլուիւն, խրոտնապարանոցուիւն, խեւուիւն, ստահակուիւն, խստամբակուիւն, հեստուիւն. l'— d'un enfant, de son esprit, խեւաբարուիւն, խրոտնավզուիւն. — d'un cheval, խստերախուիւն ձիոյ :
Indocte, ած, անհմուտ, անգէտ, անուս :
Indoctement, մ. անհմուտարար :
Indo-européen, enne, ած. հընդեւրոպական, հնդեւրոպեան, հընդեւրոպացի, յաբեթական. l'arménien est une langue —enne.
Indogène, ա. տգ. լեղակածին :
Indo-germanique, ած. հընդգերմանական, հնդգերմանիկ :
Indo-hellénique, ած. հնդհելլենական. langues —s.
Indoïne, ի. լեղակնին, լեղակահիւ :
Indol, ա. տգ. լեղակիլ :
Indolemment, մ. անհոգաբար, Ծուլակի. rester — au coin de son feu. La tête sur son corps — penchée.
Indolence, ի. բժ. անցաւուիւն. — d'une tumeur. 2. իս. հ. անվշտուիւն, անզգաճուիւն. l'— des stoïciens. 3. անհոգուիւն, Ծուլամտուիւն, Ծուլաբարուիւն. tomber, vivre dans l'—. Quelle —!
Indolent, e, ած. բժ. անցաւ. goutte, tumeur —e. 2. անհոգ, անփոյթ, անզգայ, Ծուլամիտ. homme, peuple —. On n'a aucune prise sur les naturels —s. Être —, յոլալ, յողն կալ. || գ. un —, une —e.
Indolore, ած. բժ. անցաւ. humeur —.
Indomptabilité, ի. աննուաճուիւն :
Indomptable, ած. աննուաճ, աննուաճելի, անզուսպ, անզսպելի, անմուղ, աննկուն, անսասան, ամեհի, խստերախ, դժոխնթաբաժան, ապերասան. homme, action, caractère, naturel, cœur, cheval, ardeur, fierté, opiniâtreté —.
Indomptablement, մ. աննուաճաբար :
Indompté, e, ած. աննուաճ, անմուղ, տրմուղ, խստերախ, անասանձ, ամեհի. cheval, coursier —. 2. աննուաճ, անասուն, անհամբոյր, անասանձ, վզան, վզանուտ. âge, cœur, courage, orgueil —.
Indone, ի. տգ. Տ. Indulone.
Indophane, ա. տգ. լեղակերեւակ :
Indophénine, ի. տգ. լեղակերիլին :
Indophénol, ա. տգ. լեղակափենոլ :
Indou, ա. Տ. Indien.
Indouloureux, euse, ած. անգաւ.
Indoustan, Տ. Inde.
In-douze, ած տպ. երկուտասանածալ. format, livre, volume —. 2. ա. —. un —. Des —. || գրի եւս in-12.
Indoxanthique, ած. տգ. լեղակեղին :
Indoxyle (ընտոքիլ) ա. տգ. լեղջրածնուտ, լեղականիւ :
Indoxyle-sulfurique, ած. տգ. լեղջրածնուտսուածնմային :
Indoxylique, ած. լեղջրածնուտսային :
Indri, ա. կ ինդրի. ազգ կապ-

Indri.

Indroiture, ի. անուղղուիւն :
Indu, e, ած. անժամ, տարաժամ, անդէպ, անպատեհ. réclamation —e. A l'heure —e, յանժամ ժամանակի, անժամ, տարաժամ. rentrer à une heure —e.
Indubitable, ած. անտարակոյս, անտարակուսելի, աններկբայ, ստոյգ. nouvelle, succès —.
Indubitablement, մ. անտարակոյս, աններկբայ, աններկբայապէս, անշուշտ :
Inducteur, trice, գ. բգ. մակաճիչ, ներածիչ. courant —. Pile —trice.
Inductibilité, ի. անտարածա-
Inductif, ive, ած. բա. մակաճական. méthode —ive, — եղանակ՝ ոճ :
Inductile, ած. բգ. անտարածական :
Inductilité, ի. անտարածակա-
Induction (սիօն) ի. Ծելադրուիւն. il s'est laissé aller à cela par l'— d'un tel. 2. իս. մակաճուիւն, հետեւանք. faire une —, մակաճել, զինտ բերել, ի վերայ ածել, հետեւցուցանել, *հետեւանք հանել. d'—, մակաճական. 3. բգ. մակաճուիւն :
Inductomètre, ա. մակաճաչափ :
Inductophone, ա. մակաճայն :
Induire (j'induis, etc.) ն. ածել, ձգել, դրդել, Ծելադրել, սադրել, հրապուրել, յօժարեցուցանել. — au mal. — en tentation, տանել՝ արկանել ի փորձուիւն. — en erreur, մոլորեցուցանել, *սխալեցնել. 2. մակաճել, զինտ բերել, ի վերայ ածել, հետեւեցուցանել, *հետեւցնել. de là j'induis que.
S'induire, դ. զինտ բերիլ, հետեւիլ. cela s'induit facilement des prémisses. 2. ածել՝ ձգել՝ սադրել՝ հրապուրել զիմեանս. — au mal.
Induit, e, ած. բգ. մակաճեալ. fil —, — Ծել :
Indulgemment, մ. ներողամտաբար :
Indulgence, ի. ներողուիւն, ներողամտուիւն. avec —, —ուամբ. montrer, avoir de l'—, ներող՝ ներողամիտ լ, ներել. je compte sur votre —. 2. ներողուիւն. Ողորմուիւն պատժոյ վերայ. — plénière, լիակատար —. gagner, mériter les —s, les —s plénières.
Indulgencier, ն. ներողուիւն :
Indulgent, e, ած. ներող, ներողամիտ, բարեմիտ. être —, — լ, ներել. père, maître, critique —. Morale, amitié, critique, nature —e. Chacun est — pour soi-même.
Induline, ի. լեղականիլին :
Indulone, ի. տգ. լեղակոն :
Indult, ա. շնորհագիր, շնորհաՇուղթ. Շուղթ շնորհից քահանայապետին Հռոմայ. 2. մաքս ի Սպանիա վասն վաճառաց Ամերիկոյ :
Indultaire, ա. ընդունող շնորհաՇուղթոյ :
Indûment, մ. ապօրինի, տարապարտ. procéder — contre qn. Il a payé cette somme —.
Induration, ի. բժ. կարծրացումն, կարծրուիւն :
Induré, e, անց. կարծրացեալ :
Indurer, ն. բժ. կարծրացուցանել, պնդել. = S'—, դ. կարծրանալ, պնդանալ :
Indusie, ի.բ. խորխ, ժիլն, *բարակ մաշկ, շապիկ :
Industrialisme, ա. Ճարտար-

սիրութիւն , ճարտարականութիւն :

Industrialiste, ա. ճարտարասէր , ճարտարական :

Industrie, ի. ճարտարութիւն , ճարտարարուեստութիւն , ճարտարագործութիւն , ձեռագիտութիւն , ձեռագործութիւն, ձեռակերտ , ճարտարարուեստ , արուեստագործութիւն, արուեստագիտութիւն. 2. ձեռարուեստ . exercer une —. Les progrès, les produits de l'—. L'— française. — manufacturière, ձեռագործութիւն . petite —, ձեռարուեստիկ . 3. ճարտարութիւն , հնարագիտութիւն, հնարիմացութիւն, *ճարպիկութիւն , վարպետութիւն . avoir de l'—. Vivre d'—. || Chevalier d'—, ճարտարախաբ , կեղծարար « ոսկանորդը » :

Industriel, elle, ած. ճարտար , ճարտարական , արուեստագործական , ճարտարարուեստական , արուեստագիտական , հնարագիտական , ձեռագործ , ձեռագործական , ձեռակերտ, ձեռնարուեստ . les arts, les produits —s. Professions, richesses —elles. || Centre —, կենդրոն ճարտարութեան . 2. ա. ձեռագործ , ձեռագործական , ձեռարուեստ, ձեռագէտ , un —. L'intérêt des —s.

Industriellement, մ. ճարտարապէս , ճարտարարուեստաբար :

Industrier, ն. ճարտարել :

Industrieusement, մ. ճարտարագիտօրէն , ճարտարապէս , ճարտարակի, արուեստիւ , հնարագիտօրէն . travailler —. Mêler — l'or et la soie.

Industrieux, euse, ած. ճարտար , հնարարուեստ , ճարտարարուեստ , հնարագէտ, հնարիմաց, հանճարամիտ , ջանասէր . homme, peuple —. L'—euse abeille. Ville —euse. Fait d'une manière —euse, ճարտարագործ : [նաւորք պատարագի :

Induts, ա. յ. պտ. դպիրք . ձայ-

Induvial,e, ած. բ. S. **Induvié.**

Induvie, ի.բ. ծաղկածոյլ . *պրտուղն պահող՝ պահպանող մասն ծաղկան :

Induvié,e, ած. բ. սգր. ծաղկածոյլ , ծաղկածոյլեայ :

...ine, վերջայանգ մասնիկ , որ ի տարրագիտութեան յայտ առնէ զսիիզբն նոր գոյացութեանց , որպէս **Indigo, Indigotine.** [չշլացեալ:

Inébloui,e, անց. սկր. չխաղտեալ,

Inébranlabilité, ի. անսասանութիւն , անդրդուելիութիւն :

Inébranlable, ած. անընդոստ , անսասան, անսասանելի , անխախտ, անխախուտ , անխախտելի , անդրդրդելի , անվկանդ . mur —. Bataillons —s. 2. անսասան , անյողդողդ , անդրդուելի . résolution, amitié, courage —. Demeurer —, — կալ . elle est —. J'étais — dans ces maximes.

Inébranlablement, մ. անսասան , անդրդուելաբար . ce rocher est fixé —. 2. փ. —, հաստատութեամբ . c'est un homme — attaché à son devoir.

Inébranlé, e, անց. չսասանեալ :

Inébriatif,ive, ած. արբեցուցիչ, * գինովցնող :

Inéclairci, e, անց. չլուսաբանեալ : [անլոյս :

Inéclairé,e, անց. չլուսաւորեալ,

Inécouté, e, անց. չլսեալ :

Inécrit,e, անց. չգրեալ , անգիր:

Inécroulable, ած. անկործան , անկործանելի :

Inédifié, e, ած. անշէն, անկերտ:

Inédit, e, ած. չհրատարակեալ , անհրատարակ , անտիպ . Œuvres —es. Poème —. 2. չնկարագրեալ , աննկարագիր . animaux —s. Plantes —es. [անհրատարակելի :

Inéditable, անց. անհրատարակ,

Inéducation, ի. անդաստիարակութիւն: [եայց (apocynées).

Inée, ի. բ. ճուլ . ազգ շնատ-

Ineffabilité, ի. անճառութիւն . l'— des mystères.

Ineffable, ած. անճառ , անճառելի , անճառահիաշ , անպատում . joie, douceur —. D'—s délices. D'une manière —, անճառաբար , անճառապէս . *անպատմելի կերպով :

Ineffablement, մ. անճառապէս , անճառաբար :

Ineffaçable, ած. անջինջ , անջնջելի , անեղծ, անեղծելի , անջրելի. tache, empreinte —. 2. փ. souvenir —.

Inefficace, ած. անազդու, անազդական, չազդեցիկ, անզօր, անգործ, անարգասաւոր, անարդիւն. remède, résolution, moyen, secours —.

Inefficacement, մ. անազդողաբար, անազդուապէս, անարդիւնապէս

Inefficacité, ի. չազդեցուի, անազդողուի , անազդուուի , անարգասաւորուի. անզօրուի: [բելի :

Ineffrayable, ած. անզարհուրելի-

Ineffrayé,e, անց. չզարհուրեալ :

Inégal,e, ած. անհաւասար , անզուգական . lignes —es. Partage —. Personnes de condition —e. Combat —, անհանգէտ մարտ . 2. անհարթ , անողորկ , դեղրուկ , խորտաբորտ . terrain —. Lieux inégaux. Devenir —, անհարթանալ . 3. անկանոն , անկարգ . pouls, mouvement —. Marcher d'un pas —. Conduite —e. 4. փ. կցկցուն , անհարթ , կցկցոտ , կցկցուր . style —. 5. անհաստատ , յողդողդ , յեղյեղուկ , յարափոփ , յարափոփոխ, փոփոխամիտ. humeur —e. Caractère, homme —. [անհաւասար:

Inégalé, e, անց. չհաւասարեալ ,

Inégalement, մ. անհաւասար , անհաւասարաբար : [եալ :

Inégalisé, e, անց անհաւասարեցուցեալ :

Inégaliser, ն. անհաւասարել , անհաւասար գործել : [կան :

Inégalitaire, ա. անհաւասարապաշտ

Inégalité, ի. անհաւասարութիւն, անհանգիստութիւն , անզուգականութիւն . — des saisons, des forces, d'âge, de puissance, des conditions. Les —s sociales. 2. անհարթութիւն , խորտաբորտութիւն . — d'un terrain. Les —s, խորտաբորտք , դեղրուկք , * խորտուբորտ տեղուանք . 3. անհաւասարութիւն , անկանոնութիւն , անկարգութիւն . — du cours d'un fleuve, du pouls. 4. անհարթութիւն , կցկցանք . son style est plein d'—s. 5. անհաստատութիւն, յողդողդութիւն , փոփոխամտութիւն . — d'humeur. Les —s de cette femme-là. — du caractère.

Inéine, ի. տգ. ճուլին . կալաքարակերպ գտեալ ի ճուլ (inée).

Inélégamment, մ. անզարդապէս, անշքապէս , անպերճաբար :

Inélégance, ի. անզարդութիւն , անշքութիւն , անպերճութիւն . — du langage.

Inélégant, e, ած. անզարդ , անշուք , անպերճ . style —.

Inéligibilité, ի. անընտրութիւն:

Inéligible, ած. անընտիր , անընտրելի . sujet, candidat —.

Inéloquent, e, ած. անպերճախօս :

Inélu,e, անց. չընտրեալ :

Inéluctable, ած. անմատնչելի, անկոտրելի , անմուրց . destin —.

Inéluctablement, մ. անմատընչելաբար :

Inéludable, ած. անխուսափելի :

Inembryoné, e, ած. բ. անսաղմնաբեաց , անսաղմն . || —es, ի. յ. բ. —ք . հն. **Acotylédonnées.**

Inempêché, e, անց. չխափանեալ :

Inemployé,e, անգործ , անվար , *չգործածուած . forces —es.

Inénarrable, ած. անպատում , անպատմելի . merveilles —s.

Inénarrablement, մ. անպատմաբար :

Inénarré, e, անց. չպատմեալ :

Inengendré, e, ած. անծին . Dieu —. [ուսումն :

Inenseigné, e, անց. անուս, ան-

Inensemensé, e, անց. չսերմանեալ : [լսուած :

Inentendu,e, ած. անլուր , *չլը-

Inenviable, ած. աննախանձելի :

Inenvié, e, անց. չնախանձեալ :

Inépanoui, e, ած. անփթիթ , *չբացուած . fleur —e.

Inéprouvé, e, ած. անփորձ , *չփորձուած . des courages —s. 2. անզգալի , անզգած , անիմաց . bonheur —.

Inepte, ած. անպատկան , անատակ , անպիտան , անյարմար . homme — à tout. Cœur — à l'amour. 2. անմիտ , * անխելք . c'est un homme —. Paroles —s. || գ. les —s, —ք :

Ineptement, մ. անմտաբար , խակագործաբար. il s'est conduit fort — dans toute cette affaire.

Ineptie, ի. անմտութիւն , խակութիւն, խակագործութիւն, *անխելքութիւն. l'— d'une pareille conduite. Ce projet est une —. 2. անմիտ բանք, *անխելք խօսք . dire des —s.

Inépuisable, ած. անսպառ, անսպառելի, անպակաս, *անիսկումն . source, mine —. Des richesses —s. 2. փ. —. cœur, bonté, ami —.

Inépuisablement, մ. անսպառաբար :
Inépuisé, e, ած. անսպառ :
Inéqualifolié, e, ած. բ. անհաւասարատերեւ :
Inéquation (սիօն) ի. հհ. անհաւասարութիւն : [րանկիւն :
Inéquiangle, ած. անհաւասարա-
Inéquilatéral, e, Inéquilatère, ած. հբ. եւ բ. անհաւասարակողմ :
Inéquipède, ած. կ. անհաւասարոտն : [անիրաւ :
Inéquitable, ած. անարդար ,
Inéquitablement, մ. անարդարապէս : [dières.
Inéquitèles, ի. յ. սբ. S. Filan-
Inéquivalve, ած. բպ. անհաւասարապատեան , անզուգապատեան :
Inerme, ած. բ. անփուշ, անխայծոց . tige —. 2. կ. անեղջիւր :
Inerte, ած. անգործ , անշարժ . matière, masse —. Poussière —, անկենդան փոշի. 2. փ. անգործ , յոյլ, ծոյլ . esprit —.
Inertie, ի. անգործութիւն , անշարժութիւն . l'— de la matière. || Force d'—, զօրութիւն —ական . frapper d'—, անգործ առնել . 2. փ. անգործութիւն , յոլութիւն , ծուլութիւն . retomber dans son — naturelle.
Inérudition, ի. անիմաստութիւն :
Inescomptable, ած. անզեղչելի:
Inespérable, ած. անյուսալի , անակնկալելի, չյուսալի . fortune —.
Inespéré, e, ած. անյոյս , անակընկալ , չյուսալի , յանկարծադէպ . bonheur, succès —.
Inespérément, մ. անյուսաբար, յանկնկալս , յանկարծուստ :
Inessayé, e, ած. չփորձեալ, անփորձ : [տական :
Inesthétique, ած. անգեղագի-
Inestimable, ած. անգին . son amitié m'est un trésor —. Cela est d'un prix —, անգին է այս :
Inestimablement, մ. անգին :
Inestimé, e, ած. անմեծար , անմեծարգի :
Inétendu, e, ած. անտարած :
Inétirable, ած. անձգելի :
Inétonnable, ած. անզարմանա-
Inétudié, e, ած. չուսեալ: [լի:
Inévidence, ի. անյայտութիւն :
Inévident, e, ած. անյայտ , մթին , աղօտ . preuve —e.
Inévitabilité, ի. անխուսելիութիւն :
Inévitable, ած. անխուսելի , անխուսափելի , անխորշելի , անճողոպրելի , անփախուստ , անփախչելի , անիրաժեշտ , անշուշտ , անվրէպ . perte —, անիրաժեշտ կորուստ . danger —. La mort est —.
Inévitablement, մ. անիրաժեշտ , անիրաժեշտապէս , անիրաժեշտաբար, անիրաժեշտօրէն, ի հարկէ . il tombera —.
Inévité, e, անց. չխուսափեալ :
Inexact, e, ած. անճիշդ, անճըշգրիտ , անհաւատի . calcul —. Copie —e. 2. անփոյթ , անմտադիր . c'est un homme fort —.

Inexactement, մ. անճշտաբար:
Inexactitude, ի. անճշդութիւն , անճշգրտութիւն . — d'un récit, d'un calcul. 2. —, վրիպակ , սխալ . on a remarqué beaucoup d'—s dans cette ouvrage. 3. անմտադրութիւն , անփութութիւն . il est d'une grande — à remplir ses devoirs. [քննելի :
Inexaminable, ած. անքննին, անքննելի :
Inexaminé, e, անց. չքննեալ :
Inexaucé, e, ած. անլուր, անլսելի , անընդունելի . prières —es.
Inexcitabilité, ի. անգրգռելիութիւն : [անգրգռելի:
Inexcitable, ած. անգրգիռ ,
Inexcusable, ած. անսպրելի , անարդարանալի . faute, personne —. Rendre —, պատասխան առնել :
Inexcusablement, մ. անսպրելիաբար :
Inexcusé, e, չներեալ, անթասիր:
Inexécutable, ած. անկատարելի , անգործադրելի , անգործ . ordre, plan, projet, loi —.
Inexécutablement, մ. անկատարելապէս :
Inexécuté, e, ած. անկատար , անգործ . plusieurs choses demeurées —s.
Inexécution, ի. անկատարումն, անգործադրութիւն . — des lois, d'un projet, d'un contrat.
Inexécutoire, ած. անգործադրական :
Inexercé, e, ած. անկիրթ , անվարժ , անմարզ . des troupes —es. Une main —e.
Inexigé, e, ած. չպահանջեալ :
Inexigibilité, ի. անպահանջութիւն . — d'une dette.
Inexigible, ած. անպահանջ , անպահանջելի . dette, capital —.
Inexistant, e, ած. անգոյ , անէակ :
Inexistence, ի. անգոյութիւն , անէութիւն , չգութիւն . l'— d'un testament.
Inexorabilité, ի. անողոքութիւն:
Inexorable, ած. անողոք , անողոքելի , աննուէր , ապառում , անողորմ . homme, cœur —. Juge — au larmes.
Inexorablement, մ. անողոք , անողոքաբար . refuser —.
Inexpédient, e, ած. անհնար :
Inexpérience, ի. անփորձութիւն , խակութիւն , խամութիւն , անվարժութիւն , տրմղութիւն . l'— de la jeunesse.
Inexpérimenté, e, ած. անփորձ, անփորձառու, խակ, խամ, անվարժ, Ջերավարժ . gens —s. Mains —es 2. անփորձ , չփորձեալ . substance —e.
Inexpert, e, ած. անգէտ , անտեղեակ , տխմար . il est encore — dans cet art.
Inexpiable, ած. անքաւելի , աններելի . forfait, faute —.
Inexpié, e, ած. չքաւեալ , անքաւ . crime —.
Inexplicabilité, ի. անմեկնելիութիւն , անբացատրելիութիւն :

Inexplicable, ած. անմեկնելի , անբացատրելի , աննահ , աննիաս . énigme, mystère —. 2. նորօրինակ , անհնդեպ , այլանդակ . caractère, homme —.
Inexplicablement, մ. անբացատրելիաբար: [բացայայտ :
Inexplicite, ած. անմեկին , անմեկին , անբացատրեալ , * չմեկնած , չբացատրած :
Inexploitable, ած. անշահագործելի . voie —.
Inexploitation (սիօն) ի. անշահագործութիւն :
Inexploité, e, անց. անշահագործ , անշահագործելի . les ressources —es du sol.
Inexplorable, ած. անաչխարհախուզելի . pays —, — երկիր :
Inexploré, e, ած. անխոյզ , չը խուզեալ . terre —e.
Inexplosible, ած. անճայթ , անճայթելի , անպայթուն, անպայթելի , *չճաքող . machine —.
Inexpressible, ած. անարտայայտելի :
Inexpressif, ive, ած. աննշան , աննշանակ , *բան չնշանակող . une physionomie —ive.
Inexprimable, ած. անճառ , անպատում , անբացատրելի . horreur, joie, charme —.
Inexprimablement, մ. անբացատրելապէս : [բեալ :
Inexprimé, e, անց. չբացատ-
Inexpugnabilité, ի. անմատոյց , անվկանդութիւն :
Inexpugnable, ած. անմատոյց , անվկանդ . ville, rempart, fort —. 2. —, անյաղթ , անյաղթելի . ce cœur — aux assauts de leurs yeux. Une femme —.
Inextensibilité, ի. անձգտականութիւն , անտարածականութիւն:
Inextensible, ած. անձգտական, անտարածական . fil —.
Inextensilingue, ած. կ. անտարածալեզու . * որ չկրնար լեզուն բերնէն դուրս երկնցնել :
In extenso, S. **Extenso (in)**.
Inexterminable, ած. անջինջ , անջնջելի , անոչնչակելի :
Inextinguibilité, ի. անշիջութիւն , անշիջականութիւն :
Inextinguible, ած. անշէջ , անշիջական , անշիջանելի , աննուաղ . feu —. 2. փ. —, անսպառ . soif, fièvre, rire —. Plaintes —s.
Inextirpabilité, ի. անխզելութիւն :
Inextirpable, ած. անխզելի . * որ արմատէն չփրցուիր . racines —s. 2. փ. —, erreur —.
In extremis, S. **Extremis (in)**.
Inextricabilité, ի. անելութիւն, անզերծութիւն :
Inextricable, ած. անել , անելանելի , անզերծ , անլոյծ . labyrinthe, embarras —.
Inextricablement, մ. անելապար , անլուծապար :
Inexuviable, ած. անփետրափոխ :

Infaillibiliste, ա. անսխալական :

Infaillibilité, ի. անսխալութիւն, անսխալականութիւն, անվրիպութիւն, անմոլորութիւն. l'— d'un succès, de l'Église.

Infaillible, ած. անսխալ, անսխալելի, անվրէպ, անմոլար, անխար, անստերիւթ, անպատիժ, անսայթաք. perte, remède, succès —. Dieu est —.

Infailliblement, մ. անսխալ, անվրէպ, անմոլար, անսայթաք, անշուշտ. guérir —.

Infaisable, ած. անգործ, անգործելի, անառնելի, անհնարին. chose, commission —.

Infalsifiable, ած. անխարդախելի, աննենգ :

Infamant, e, ած. չարահամբաւ, չարահռչակ, անուանարկիչ. peine, conduite —e.

Infamation, ի. հ. իգ. չարահամբաւութիւն, վատ անուն, վատահամբաւութիւն, անուանարկութիւն :

Infâme, ած. չարահամբաւ, չարանուն, վատանուն, վատանշան, վատահամբաւ, վատահամբոյր, չարահռչակ, անուանարկ, չարակեղտ, չարաշուք, խայտառակ. — courtisan, conduite, trahison, projet. || գ. չարահամբաւ, չարանուն, վատանուն. c'est un —. 2. անպիժան, վատշուէր, խոհերական, ամօթալից. action —. Paroles —s. Amour —, լրբենի սէր :

Infâmer, ն. վատանուն առնել, խայտառակել, նշաւակել. — qn.

Infamie, ի. չարահամբաւութիւն. վատ կեղտ անուն, վատահամբաւութիւն, խայտառակութիւն, խայտառականք. l'— est plus à craindre que la mort. Couvrir d'—, չարահամբաւ վատանուն առնել. 2. խայտառականք, ծանականք, քարուքանկանք, ամօթալի գործ. c'est une — de manquer à sa parole. Il a fait cent —s. Après cette — es-tu digne de vivre? 3. յ. Պշնամանք. Պշնամալից բանք. il lui a dit mille —s, toutes les —s imaginables, toutes les —s du monde. Dire des —s de qn., չարիս մեծամեծս խօսել զումեքէ, աղարտել զոք :

Infant, e, գ. յետաձին արքայորդի՝ արքայադուստր Սպանիոյ եւ Լուսիտանիոյ :

Infanterie, ի. հետեւակ, հետեւակազօր. combat d'—, հետեւակամարտ, հետեւակամարտութիւն :

Infanticide, ա. մանկասպանութիւն, որդեսպանութիւն. elle est accusée d'—.

Infanticide, գ. մանկասպան, տղայասպան, մանկակոտոր, տղայակոտոր. 2. որդեսպան. 3. ած. —, մանկախողխող, տղայախողխող. une mère —, — մայր :

Infantile, ած. մանկական, տղայական. la mortalité —, մանկամահ:

Infatigabilité, ի. անխոնջութիւն. quelle —!

Infatigable, ած. անխոնջ, անվաստակ, անաշխատ, *չյոգնող. il est —. Esprit, cœur, zèle, travail —.

Infatigablement, մ. անխոնջաբար, անվաստակ, անաշխատ, *առանց յոգնելու. frapper —.

Infatigué, e, ած. անխոնջ, չխոնջեալ, չխոնջ :

Infatuation, ի. խօլավարկութիւն, խօլամտութիւն, խօլ մոռաիացութիւն՝ անձնահաճութիւն. son — passe toutes les bornes. Il est dans une grande — de sa noblesse.

Infatué, e, ած. խօլավարկ, խօլամիտ, զակատեալ, մոռաիաճ, անձնահաճ. — de son mince talent. Il est — de lui-même, de sa personne, ինքնահաճ՝ անձնահաճ՝ ինքնահաճոյ է :

Infatuer, ն. խօլավարկել, զակատեցուցանել, գրաւել զմիտս. qui vous a infatué de cet homme-là, de ce livre?

S'infatuer, դ. խօլավարկիլ, զակատիլ, մոռաիաճ լ. — de qn., de qc.

Infavorable, ած. աննպաստ, աննպաստաւոր :

Inféconde, ած. անծին, անծրնունդ, ամուլ. femme, femelle —e. Œuf —. 2. անբեր, անբոյս, անբերրուն, անբեղնաւոր, անարգասաւոր, անպտուղ. germe. champ —. Terre —e. || փ. esprit —.

Infécondité, ի. անծնդութիւն, ամլութիւն. 2. անբերութիւն, անարգասաւորութիւն, անպտղութիւն. — d'une terre.

Infect, e, ած. նեխեալ, հոտեալ, ժահահոտեալ, ապականեալ, նեխ, նեխահոտ, ժահահոտ, ժանտահոտ, գարշահոտ. être —, վանդիլ, *պղծշունչիլ. air, marais, cadavre —. D'une odeur —e, նեխահոտ. des eaux —es. Haleine —e. Lieu —, նեխավայր. 2. գարշելի, գարշ, տաղտկալի. tout cela est —.

Infectant, e, ած, նեխական, ժահահոտ, ժահատեսիլ, ժահատիսակ, ժահաբոյր, ապականիչ, գարշահոտ. gaz —. Substance —e.

Infecté, e, ած. S. **Infect**. 2. փ. ապականեալ, համակեալ, վանդեալ. siècle — d'ignorance. Cœur — de la contagion du péché. Souffle —. **Infecter**, ն. նեխել, ժահահոտել, ժահահոտ առնել. — l'air. 2. ապականել. — la jeunesse, les esprits. 3. վարակել, համակել, վանդել. l'hôpital fut infecté par le typhus. 3. փ. ապականել. il infecta le pays de cette hérésie. || լկ. բուրել ժահահոտ, գարշահոտիլ. cet ivrogne infecte. Leur cuisine infecte.

S'infecter, դ. նեխիլ, հոտիլ, ապականիլ, վարակիլ, համակիլ. 2. նեխել՝ ապականել զմիմեանս :

Infecteur, ա. նեխիչ :

Infectieux, euse, ած. բժ. նեխական, վարակիչ, ժահահոտ, ժահատեսակ. maladies —euses.

Infection (սիօն) ի. վարակումն, նեխ, ժահ, նեխութիւն, ապականութիւն, նեխահոտութիւն, ժահահոտութիւն, ժանտահոտութիւն, գարշահոտութիւն. — de l'air, d'un hôpital, d'une plaie. L'— se répandit au loin. Répandre l'—, նեխիլ, հոտիլ. foyer d'—, բոյն —ի, ախտակիզբն, հիւանդանոց. une source d'—. 2. ժահ, ժահիլ, ժահահոտ, գարշելի հոտ. c'est une —, Quelle —! Auto-—, ինքնավարակումն :

Infélicité, ի. հիքութիւն, Պշուառութիւն, ալէտք :

Inféodation (սիօն) ի. իգ. աւատատրութիւն :

Inféoder, ն. աւատել, աւատատրել, տալ յաւատ. 2. փ. S'—, դ. աւատիլ, յարիլ. — à une secte.

Infère, ած. բ. շարաժիրգ. calice, ovaire —.

Inférence, ի. տմբ. իմաստասիրութիւն, հետեւանք :

Inférer (j'infère; j'inférerai) ն. իս. իմաստասիրել, ածել ի վերայ, գիտս բերել, հետեւեցուցանել, *հետեւցնել. qu'inférez-vous de là? J'en infère telle chose.

S'inférer, դ. իմաստասիրիլ, զգիտս բերիլ, հետեւիլ. il s'infère de là que...

Inférieur, e, ած. ստորին, խոնարհագոյն, ստորակարգ, ստորադաս. mâchoire —e. 2. ստորին, ծովամերձ. la Seine-Inférieure, Ստորին Սէն. 3. փ. ստորին, խոնարհագոյն, նուաստ, կրտսեր, ի վայր. rang —. Qualité —e. En quoi suis-je —? ի՞նչ իւիք պակաս իցեմ. — en science. 4. ա. ստորադաս, հնազանդեալ. avec ses —s.

Inférieurement, մ. խոնարհագոյն, ի վայր. placer une chose — à une autre. 2. խոնարհագոյնս, նուաստաբար :

Infériorité, ի. ստորնութիւն, ստորադասութիւն, նուաստութիւն, կրտսերութիւն. — d'un homme, des forces. — du nombre, Պուաստորութի:

Infermable, ած. անփակ, *որ չգոցուիր :

Infermenté, e, ած. չխմորեալ :

Infermentescible, ած. անխմոր, անխմորելի :

Infernal, e, aux, ած. դժոխային, դժոխական, դժոխազնեայ, գեհենական. esprit, monstre —. Les juges infernaux. Les divinités —es. դժոխադիք, դժոխաբնակ դիք. 2. —, դժոխատեսիլ, դժոխըմբռնք. homme, génie —. Machine, ruse, malice, âme —e. Une course —e, դժոխաշրջաւ ընթացք. 3. դժոխային, դժոխըմբռնք, դժոխալուր, դժոխատանջ, դժոխախեղ. bruit, tapage, vacarme —. Musique —e. Galop —, դժոխատիպ՝ սրավազ արշաւ. || pierre —e, դժոխաքար «հէիէննէմ Պաշը» :

Infernalement, մ. դժոխապէս, չարաչար. il s'est conduit —,

Infernalité, ի. դժոխութիւն :

Inférobranches, ա. յ. կ. ներքնախոխիք :

Inférosupère, ած. բ. ստորնավեր :

Inférovarié, e, ած. բ. մերձասերմնարան :

Infertile, ած. անբեր, անբերրի, անպտուղ, անպտղաբեր, անարգա-

սաւոր , անբեղուն , անբեղնաւոր . terre —. 2. փ. —. esprit, imagination —. [անպտղաբերաբար :

Infertilement, մ. անբերաբար ,

Infertilisable, ած. անպտղաբերելի . terrain —. [նաւորեալ :

Infertilisé,e,ած. անբեր, անբեղ-

Infertilité, ի. անբերութիւն , անպտղութիւն, անպտղաբերութիւն. — de ces terres.

Infestation (սիօն) ի. հինում , ասպատակում :

Infester, ն. հինել , հինահար առնել , ասպատակել , ասպատակ դնել՝ սփռել , աւարել . les ennemis infestaient les frontières. Les brigands infestaient les grands chemins. Les pirates infestent les mers. 2. անհանգիստ առնել , ապականել , գերփել , վանդել , աւերել. յաւեր դարձուցանել, յաւեր անմարդի դնել . les malins esprits infestaient ce château. Les rats infestent la maison. Les mauvaises herbes infestent nos champs. [Ութիւն :

Infibulation (սիօն) ի. օղարկու-

Infibuler, ն. օղարկել :

Infidèle, ած. անհաւատարիմ , հաւատադրուժ, ուխտադրուժ , դրդժադաւ , դրժող , դրժամիտ . — à ses promesses, ուխտադրուժ. Ami —. Amant —, սիրադրուժ հոմանի. caissier, serviteur —. Être —, անհաւատարիմ լ. être —, անցանել զարամբ՝ զամուսնութեամբ . 2. անհաւատարիմ , անճիշդ , անշգրիտ , անհաւատի . récit, traduction —. Mémoire —, անհաւատարիմ՝ սխալ յիշողութիւն . miroir —, անշգրտահան հայելի . 3. անհաւատ . peuple, nation —. 4. գ. անհաւատ . convertir les —s. [մաբար :

Infidèlement, մ. անհաւատար-

Infidélité, ի. անհաւատարմութիւն , հաւատադրժութիւն , դրդժանք . — d'un ami, d'un dépositaire, d'un mari, d'une femme. Commettre une —, անհաւատարիմ գտանիլ . 2. անհաւատարմութիւն , անշգրութիւն , անհաւատութիւն . — d'un historien, d'un traducteur, d'un copiste, d'un récit, d'un compte rendu, d'un miroir. L'— de la mémoire, պակասութիւն յիշողութեան, անյիշողութիւն . 3. անհաւատարմութիւն սիրոյ . commettre des —s, անցանել զամուսնութեամբ՝ զառն դաշամբք . faire une — à qn., անհաւատարիմ լ. սիրոյ ուրուք. 4. անհաւատութիւն :

Infiltration, ի. ընդմտում , մղում . l'— de l'eau dans les terres.

Infiltrer, ն. ընդմտանել , մղել , Ծափանցանց մտանել .

S'infiltrer, ն. ընդմտանիլ. մղիլ . l'eau s'infiltre dans le bois le plus dur. 2. փ. ընդմտանիլ , սպրդիլ մտանել , միջամուտ լ. opinion qui commence à — dans les esprits.

Infime, ած. յետին , խոնարհ , նուաստ , տրուպ . les rangs —s de la société. || գ. les —s, յետնորդք , յետինք :

Infimité, ի. յետնութիւն :

Infini, e, ած. անսահման , անեզր , անբաւ , անհուն , անբովանդակ , անբովանդակելի , անվայրապիակ , անպարագիր , անպարագիծ , անոլորտ . Dieu est —. La sagesse —e de Dieu, անսահման իմաստութիւն Աստուծոյ . espace —. La mer —e, անբաւածաւալ՝ համատարած ծով . 2. անվախճան . durée —e. La gloire —e des élus. 3. անչափ , անթիւ , անհամար . un nombre — de ruisseaux, բազմահոյլ վտականի . un nombre — d'oiseaux, բազմերամբ հաւուց . des milliers —s d'années, յամայր ամք . je te sais un gré —. Les devoirs —s d'un... 4. ա. անսահմանն , անվախճանն . l'— est Dieu. || Թր. —. le calcul de l'—. 5. A l'—, մ. անսահման , յանհուն , յանչափս . se multiplier à l'—.

Infiniment, մ. անսահման, յանհուն , անհունապէս , անչափ , յանչափս . Dieu est — juste, bon. La nature est — étendue. 2. Թր. quantité — petite, ամենափոքր քանակութիւն . || փ. եւ հգ. les — petits, ամենափոքրունք , մարդիկ . 3. կարի , յոյժ , շատ . je vous remercie —, շնորհ յոյժ՝ մեծապէս ունիմ. — obligé, շնորհապարտ եմ մեծապէս . il est — supérieur à, գերիվերոյ է, քան զ... je le regrette —, ցաւ է ինձ յոյժ ընդայն . avoir — d'esprit, de talent, de bonté, մտահարուստ , բազմահանճար , բարեգութ լ. il vaut — mieux rester avec nous, լաւագոյն յոյժ է կալ ընդ մեզ :

Infinitaire, ա. անչափական . հետեւող կարծեաց անչափ Թուոց :

Infinité, ի. աննքրութիւն , անվախճանութիւն , անսահմանութիւն , անբովանդակութիւն , անպարագրութիւն . l'— de Dieu. 2. անչափութիւն , անչափ՝ աննիւ բազմութիւն . une — de personnes, de choses, d'accidents, բազմախառն անձինք՝ իրք՝ դէպք . j'ai une — d'affaires. Il le pressait sur une — de circonstances, խոնարկեցուցանէր զնա յոգնահատանեալ հարցուածովք :

Infinitésimal, e, aux, ած. չփ. անչափական , անսահմանական , ամենափոքր . calcul —.

Infinitésimalement, մ. անչափապէս , անսահմանաբար :

Infinitésime, ած. չփ. ամենափոքր . || ի. յ. les —s, ամենափոքրունք . ամենափոքր մասունք իրաց :

Infinitif, ա. ք. անորեալ . un verbe à l'—, բայ յ—ն. 2. ած. —. le mode —, — եղանակ . — présent, — ներկայ :

Infinitude, ի. S. Infinité 1:

Infirmable, ած. իգ. տկարացուցանելի , եղծանելի :

Infirmatif,ive, ած. իգ. չնչիչ , եղծիչ . arrêt —.

Infirmation (սիօն) ի. իգ. տկարացումն , եղծումն :

Infirme,ած. տկար, անզոր. esprit —. La chair est —. 2. հիւանդոտ , ախտաժէտ, գարաճ, ցաւագար. vieillesse, vieillard —. — des deux pieds, հաշմ ոտիք . || գ. c'est un —.

Infirmer, ն. տկարացուցանել , անզօր առնել . — une preuve, un témoignage. 2. իգ. չնչել, եղծանել . — un jugement, une sentence.

Infirmerie, ի. հիւանդարան . il est à l'—.

Infirmier,ère, գ. հիւանդաւոն, հիւանդապահ , հիւանդապահուհի . 2. ած. —. aide —, օգնական —ի :

Infirmité, ի. տկարութիւն . l'— humaine. 2. ախտաժետութիւն, ախտակրութիւն , ցաւագարութիւն . les —s d'un vieillard. De plusieurs —s, բազմախտ , բազմախտեան :

Infixable, ած. անիաստատելի :

Infixe, ա. ք. միջադիր :

Infixé, e, ած. ներահաստատ , հաստատեալ ի ներքս :

Infixer, ն. ներահաստել . հաստատել ի ներքս :

Inflagration (սիօն) ի. հրայրցութիւն : [ռութիւն :

Inflammabilité, ի. դիւրավա-

Inflammable, ած. դիւրավառ , բորբոք , բորբոքելի , դիւրաբորբոք . poudre, gaz —. 2. փ. —. caractère, cœur, imagination —.

Inflammateur, ա. բորբոքիչ :

Inflammation (սիօն) ի. բորբոքումն . — de la poudre. 2. բժ. բորբոքումն , բորբ , բորբոք , տապ «իֆիւնիթ». — des boyaux. — du poumon, Թոքաբորբ. — d'estomac, ստամոքսաբորբ . — de la bouche, բերանաբորբ , բերանատապ . 3. փ. բորբոքումն , զայրոյթ :

Inflammatoire, ած. բժ. բորբոքատար , բորբոքային , բորբոքախառն , տապագին . maladie —.

Inflation (սիօն) ի.ախ. այտուն, ուռոյց :

Infléchi,e, խոտորեալ , խոտոր . rayons —s. 2. բ. Թեք , ներքսակոր . *դէպ ի ներս ծռած . feuilles —es.

Infléchir, ն. Թեքել , բեկանել , ծռել. — les rayons du soleil. ═S'—, դ. —իլ :

Infléchissable, ած. Թեքելի, բեկանելի , ծռելի : [գեղծելի :

Inflectif,ive, ած. իգ. գեղծուն,

Inflectionnel,elle, ած. դիւրադարձ : [տելի :

Inflétrissable, ած. անառապա-

Inflexe, ած. բ. S. Infléchi.

Inflexibilité, ի. անկորացումն , անկորանալիութիւն , անՀեղուիթիւն . 2. փ. անողոքութիւն , անվարաքշութիւն . l'— du caractère, d'un juge.

Inflexible, ած. անկրելի , անկորանալի , անկորացուցանելի . *որ չՀնկիր՝ չծռիր . fer, bois —. 2. փ. անողոք , անողոքելի , անխոնարհելի, անմէտ , անմիտելի , աննուէր , անմեղկելի , անյողդողդ , անյեղլի, անդրդուելի , անողորմ . caractère, juge, courage, haine, vertu, tyran —. Rigueurs —s. Tu m'es —. — à toutes mes instances.

Inflexiblement, մ. հաստատապ , պնդագոյնս , առանց զիջա-

նելոյ . — attaché à ses opinions. 2. անողոք , անողորմաբար . exécuter —.

Inflexion, ի. Քերում , ճկում , կորացում , կորուիւն . saluer en faisant une légère — du corps. 2. գեղձում , գեղձանք , դիւրադարձուիւն . — de voix, — ձայնի . 3. ք. — des noms, հոլովում . — des verbes, խոնարհում բայից . 4. բգ. բեկում . — de la lumière.

Inflexionnel, elle, ած. եչ. Քերական, դիւրադարձ. tangente —elle.

Inflexipède, ած. կ. կորամատիլ :

Inflexueux, euse, ած. անկոր :

Inflictif, ive, ած. իգ. սահմանեալ , *վրան դրուած . peines —ives.

Infliction (սիօն) ի. սահմանելն , դնելն ի վերայ :

Infligé, e, ած. սահմանեալ , եդեալ ի վերայ . peine —e.

Infliger, ն. սահմանել , դնել ի վերայ . — un châtiment, une peine.

S'infliger, դ. սահմանել անձին , առնուլ իւր վերայ. — des privations, — անձին զրկանս . les jeûnes qui s'infligent pour mortification.

Inflorescence, ի. բ. ծաղկակարգուիւն , ծաղկաւէտուիւն , ծաղկում :

Influence, ի. ազդեցուիւն, ազդում , զօրուիւն . — du climat sur le tempérament. Sans —, անազդեցիկ . 2. փ. ազդեցուիւն , ճոխուիւն , իշխանուիւն . avoir de l'—, ունել —, բանկայ լ. exercer une grande — sur les esprits. Homme sans — dans le gouvernement. Il a une grande — sur lui, բանկայ յոյժ է նմա , ունի ազդեցուիւն մեծ ի վերայ նորա : || l'— des grâces, խաղացմունք շնորհաց :

Influencé, e, ած. ազդեալ . — par sa femme.

Influencer (j'influençais, nous influençons) ն. ազդել , ունել ազդեցուիւն՝ իշխանուիւն ի վերայ , ներգործել . — les esprits, les opinions. = *S'*—, դ. — միմեանց :

Influent, e, ած. ազդիչ , ազդող , ազդեցիկ , բանկայ , ճոխ , *խօսքն անցուկ «նուիրգու» . c'est un homme très —. Un personnage —. Personne —e. Il est — auprès du ministre, բանկայ է նախարարի . très —, անհնազդեցիկ :

Influenza, ի. բժ. իտ. ազդախտ, նորցաւ . S. **Grippe**.

Influer, ն. ազդել , ունել ազդեցուիւն. le climat influe sur la santé.

Influx (էնֆլիս) ա. խաղաց . l'— nerveux.

Influxion (ինֆլոքսիօն) ի. խաղացում :

In-folio, ած. անթ. միածալ . format —. 2. ա. l'—, —ն . || գրի մեծ in-fo. Des —. || հն. **In-plano**.

Infondibuliforme, S. **Infundibuliforme**.

Inforçable, ած. անբռնաբարելի :

Informateur, ա. տեղեկատու :

Information, ի. իգ. նախաքննուիւն . faire une —. 2. յ. տեղեկուիւն . prendre des —s sur qn. Aller aux —s, առնուլ —ս, յուզախնդիր՝ յուզարկին լ. :

Informe, ած. անկերպ , անկերպարան , անձև , անարդ . une masse, un corps, un animal —. 2. Քերի , Քերակատար . ouvrage —. Une pensée encore —. 3. աս. հ. étoiles —s, աստղք ցիրք :

Informé, e, ած. իրազեկ , իրազգած , իրագէտ , տեղեակ . bien —, լաւատեղեակ , իրազեկ . être — de, — լ. être bien, mal —. 2. ա. իգ. հարցափորձ , քննուիւն :

Informer, ն. իս. կերպարանել , կերպաւորել . 2. իրազեկ՝ իրագէտ տեղեակ առնել , տեղեկացուցանել . — qn. de. || Se faire — de, — զանձն , տեղեկուիւնս առնուլ. 3. դ. հարցափորձ՝ խոյզ եւ խնդիր առնել. — contre qn., sur une affaire.

S'informer, դ. տեղեկանալ, խընդրել տեղեկուիւնս , հարց եւ խընդիր առնել , հարցանել , յուզախնդիր՝ յուզարկին լ. — d'une chose. — de la vérité d'un fait, ճշգրտել գիմն :

Informité, ի. անկերպուիւն , անկերպարանուիւն :

Infortiat, ա. երկրորդ հատոր օրինագրոց Յո. սինիխանոսի . S. **Digeste**.

Infortifiable, ած. անամուր , անամրանալի . ville —.

Infortune, ի. Քշուառուիւն , տարաբախտուիւն , աղէտք , անբախտուիւն , *դժբախտուիւն :

Infortuné, e, ած. Քշուառ , հիք, չուառական , անբախտ , տարաբախտ, տարաբաղխալի , *դժբախտ . prince, vieillard —. Heure, famille —e. Que je suis —! եղուկ եմ ես . || գ. un —. Une —e, Քշուառուհի :

Infracteur, ա. դրժող , դրուժ , լուծիչ , յանցաւոր . — des lois, օրինազանց . — de la loi, հաւատադրուժ . — des traités, ուխտադրուժ, ուխտազանց , ուխտանենգ . — des ordonnances, հրամանազանց :

Infraction, ի. օրինազանցուիւն , անպահպանուիւն , ապիրատուիւն , յանցուիւն . — à la loi, des lois, օրինազանցուիւն . — aux traités, ուխտազանցուիւն , ուխտանենգուիւն :

Infrajurassique, ած. եր. ենՔայուրասեան . terrains —s.

Infralias (էնֆրալիաս) ա. եր, ենՔալիաս . S. **Lias**.

Infranchissable, ած. անանց , անանցանելի . distance —. 2. փ. անյաղթ , անյաղթելի . difficulté —.

Infrangible, ած. անբեկանելի , *օր չկոտրուիր :

Infra-rouge, ած. տար. ենՔա-

Infrastructure, ի. ենՔաշինուած :

Infraternel, elle, ած. անեղբայրական :

Infrayé, e, ած. անհարթ , անկոխ . route —e.

Infréquemment, մ. անուճախտաբար :

Infréquence, ի. անյաճախուիւն , ամայուիւն : [ամայի :

Infréquent, e, ած. անյաճախ ,

Infréquenté, e, ած. չյաճախեալ , ամայի , անմարդի . lieux —s.

Infructueusement, մ. յանօգուտս , վայրապար , *փուճ տեղ :

Infructueux, euse, ած. ախտրակ, անպտուղ , անպտղաբեր , անբեր . arbre, champ —. Montagne —euse. 2. փ. —, անօգուտ , անօգտակար , անշահ , անարգասուր , զրաջան , *փուճ . travail —. Des efforts —. Entreprise, négociation —euse.

Infructuosité, ի. անպտղուիւն , անօգտուիւն, անշահուիւն :

Infule, ի. հխ. սպիտակ վարսակալ քրմապետաց :

Infulminabilité, ի. անշանՔահարուիւն :

Infumable, ած. անծուխ , անծխելի : [րածեւ :

Infundibuliforme, ած. ձագա-

Infundibulum, ա. մգ. ձագար . ձագարածեւ ցնցուղ որ ի ներքոյ ուղղոյ :

Infus, e, ած. հնեալ , ճաւալեալ , *Քաիւած. 2. աբ. հնղական, աստուածատուր , աստուածուսոյց , բնատուր . science —e, — գիտուիւն (Ադամայ) . || բ. il croit avoir la science —e, ինքնուս՝ ինքնուսումն հաւարի զանձն , * կարծէ որ ամէն բան գիտէ առանց սովրելու . toutes les sciences lui sont —es.

Infusé, e, ած. հնեալ . liqueur —e dans les veines. 2. Քուրմ, Քրմած , * Քրջած . de la camomille —e dans de l'eau. 3. ա. դղդ. Քուրմ, Քրմած «մահճապուխ». un —.

Infuser, ն. հնեցուլ , մուծանել , *մտցնել . — un sang nouveau dans le corps. || փ. — dans toute la nation l'âme des confédérés. 2. ի Քուրմ՝ ի Քուրջ արկանել՝ դնել , * Քրջոց դընել . — du quinquina dans du vin.

S'infuser, դ. Քրմիլ , Քրջիլ . il faut donner le temps au thé de —. || զեղչելով զդերանունն՝ faire, laisser —, Քրմեցուցանել , *Քրմեցնել :

Infusibilité, ի. անհալականուիւն . l'— du diamant.

Infusible, ած. անհալ , անհալական , անելոյծ . métal —.

Infusion, ի. հնեցում . 2. փ. —. par l'— du Saint Esprit. 3. Քուրմ, Քուրջ, *Քրջոց, եռացեալ ջրի մէջ դնելն . cette tisane se fait par —.— à froid, հովաՔուրմ . — à chaud, եռաՔուրմ. 4. Քրմաջուր, Քրջաջուր , *Քրջոցաջուր. «մահճապուխ». une — de tilleul. Une légère — de thé.

Infusoires vus au microscope dans une goutte d'eau (invisibles à l'œil nu)

Infusoir, ա. հեղոց (գործի) :

Infusoires, ա. յ. քպ. հեղակք . ջրաճիք . ջրածին որդունք մանրադիտակիանք :

Inga, ի. բ. ինգայենի . ծառ եւ Ծուփ ի ցեղէ պուրծեայց (mimosées).

Ingagnable, ած. անշահելի . procès —.

Ingaieté, ի. անուրախութիւն :

Ingambe, ած. բ. արագոտն , Ծեծեւանդամ . jeune homme, danseur —. Ce vieillard est encore —.

Ingaranti,e, ած. աննպաշխ, անեղաշխատուց . marchandise —e.

Ingénérabilité, ի. անծնելութիւն : [ծնանելի :

Ingénérable, ած. անծին , անծ-

Ingénéreux,euse, ած. անառատածեռն: [ծեռնութիւն :

Ingénérosité, ի. անառատա-

Ingénier (S') (je m'ingéniais, nous nous ingéniions, vous vous ingéniiez) դ. խելախոհանել , ճարտարել , հնարել , հնարս հնարել՝ հայծայծել , խելս խառնել , հանճարել , ճարտարասրել , ճարտարամանել . chacun s'ingénie dans ce monde. — à plaire.

Ingénieur, ա. ճարտարագէտ . d'—, ճարտարագիտական :

Ingénieusement, մ. հնարագիտօրէն , ճարտարօրէն , հանճարաբար , հանճարօրէն . — inventé.

Ingénieux, euse, ած. հնարագէտ , հնարագիտ , հնարաոուհատ , հնարամիտ , հնարիմաց , հանճարել , հանճարամիտ , հանճարիմաց , հանճարիմատ , քաջամիտ , հնարագործ, ճարտար , ճարտարագիտ, ճարտարամիտ , ճարտարագործ . ouvrier, artiste —. Ouvrage, art —. Machine —euse. — à faire du bien, à trouver des défauts à qn.

Ingéniosité, ի. հանճարեղութիւն . l'— d'un mécanisme.

Ingénu, e, ած. անխարդախ , աննենգ , անխորամանկ , անկեղծ , պարզամիտ, միամիտ . cœur, esprit, homme, air —. Franchise —e. Une jeune fille —e. || գ. faire l'—, l'—e, — զանձն կերպարանել , *— ձեւանալ . 2. Ած. ի. անկեղծութիւ . միամիտ օրիորդ . jouer les —es, — կերպարանել՝ ձեւանալ ի Ծատերախաղի. l'emploi des —es.

Ingénuité, ի. աննենգութիւն , անկեղծութիւն, միամտութիւն, պարզամտութիւն . elle est d'une grande —. L'— de l'enfance. C'est pousser trop loin l'—. 2.Ած.յ. անկեղծութիւք. դեր միամիտ օրիորդաց . jouer les —s, խաղալ զանկեղծութիս :

Ingénument, մ. անխարդախ , անկեղծութեամբ, միամտաբար, պարզամտաբար . conter, dire, confesser —. Répondre très —.

Ingérence, ի. ը. միջամտութիւն, *խառնուիլն . je ne veux point de son — dans mes affaires. L'— de l'État dans la gestion des propriétés privées.

Ingérer (S') (je m'ingère, je m'ingérerai) դ. միջամտու՝ միջամուխ լ., *մէջ մտնել , խառնուիլ . — de donner des avis, des affaires d'autrui. Je ne veux point m'ingérer dans vos affaires. — de tout, բազմախոյզ լ.:

Ingérer, ն. բխ. ստամոքել, *բերանէն ստամոքսին մէջ խօթել . les aliments ingérés dans l'estomac.

Ingesta, ա. յ. սնունդք . կերակուրք եւ ըմպելիք :

Ingestion (ժիօն) ի. բխ. ստամոքումն , ներքաամուծումն . * բերնէն կերակուր ստամոքսին մէջ մտցնելն :

In globo, s. Globo.

Inglorieux, euse, ած. անփառ, անփառունակ . mes jours —.

Inglorifié, e, անց. անփառաբաննալ :

Ingouvernable, ած. անվար , անկառավարելի. peuple, caractère —.

Ingracieusement, մ. անշնորհաբար . répondre —.

Ingracieux,euse, ած. անշնորհ, անշնորհալի . mouvement —.

Ingrammatical, e, ած. անբնական :

Ingrat, e, ած. ապաշնորհ , ապախտաւոր , երախտամոռաց , երախտակորոյս , շնորհակորոյս , անշնորհակալ , անշնորհ , ապերախտ , արեւիշուշտ , բարեգրուժ , անձիք . être — envers qn., անշնորհակալ՝ անշնորհակալու՝ ապախտաւոր լ.՝ գտանիլ առ որ . fils, cœur, peuple —. — envers son bienfaiteur, բարեմոռաց , երախտամոռաց , անգոհացող . être —, — լ. || գ. —. faire des —s. Vous êtes une —e. 2. անբեր , անպտուղ , անարգասաւոր , աւտուլ . sol —. Défricher des terres —es. 3. անպտուղ , անօգուտ . travail —. Étude —e. 4. դժուարին , դժուարաճառ , դժուարապատում , իրթին . sujet —. Matière —e. 5. դժնեայ , դժկամակիլ , դժնահայեաց . figure —e.

Ingratement, մ. ապերախտաբար , ապաշնորհութեամբ :

Ingratitude, ի. ապաշնորհութիւն , ապախտիք , ապախտաւորութիւն , անշնորհակալութիւն , ապերախտիք , երախտամոռացութիւն , անշնորհութիւն , անգոհացողութիւն . avec —, ապերախտաբար, անշնորհակալու մտօք . payer un bienfait d'—, ապերախտ լ.:

Ingrédient, ա. նիւթ . les —s, բաղադրիչ նիւթն . bon, mauvais —. Il entre beaucoup d'—s dans la composition de la thériaque. Le principal — de ces pilules est l'opium.

Inguéable, ած. անհուն , անանց , անանցանելի :

Inguérissable, ած. անբժշկելի . անբոյժ :

Inguinal, e, aux, ած. մգ. ցայլական , աճկային . région —e, ցայլավայր , աճկավայր, երանք . glande —e, ցայլագեղձ . canal —, ցայլանց. anneau —, ցայլօղ :

Ingurgitation (սիօն) ի. որկորում . * կոկորդն մտցընելն :

Ingurgiter, ն.բժ. որկորել . *կոկորդն մտցընել :

Inhabile, ած. անճարտար , անյաջողակ , անաւտակ , փցուն , անաբուեստ , անբանական, *աննպատակ, աննպաստ . — à régner, à tout. Ministre —. 2.իգ. անձնեհաս, անկարող . — à tester.

Inhabilement, մ. անյաջողակաբար . agir, se conduire —.

Inhabileté, ի. անյաջողակութիւն , անարուեստութիւն , անճարտարութիւն, *աննպատակութիւն, անճարակութիւն. l'— d'un ouvrier, d'un général).

Inhabilité, ի. իգ. անբաւականութիւն,անկարողութիւն. — à hériter.

Inhabiliter, ն. իգ. անձեռնհաս՝ անկարող գործել :

Inhabitable, ած. անբնակելի . pays, climat, maison —.

Inhabitation, ի. անբնակութ. les maisons se dégradent par l'—.

Inhabité, e, ած. չբնակեալ, անբնակ , անշէն , անմարդի , մարդաթափ , ամայի . lieu, pays —. Maison —e. [l'— de penser.

Inhabitude, ի. անսովորութիւն .

Inhabitué, e, ած. չսովորեալ :

Inhabituel,elle, ած. անսովոր , անսովորական . travail —.

Inhalant,e (ինալան) ած. բժ. եւ բխ. ծծիչ , օդածուծ :

Inhalateur, ա. ծծիչ :

Inhalation (ինալասիօն) ի. բխ. ծծումն , ներաշնչութիւն :

Inhaler, ն. ծծել , ներաշնչել :

Inharmonie, ի. աննիրդաշնակութիւն , անդաշնակութիւն :

Inharmonieusement, մ. աննիրդաշնակաբար, անդաշնակաբար:

Inharmonieux, euse, ած. աննիրդաշնակաւոր , անդաշնակաւոր , անմիաբան, աննամաճայն . musique, phrase —euse. Couleurs —euses.

Inhérence, ի. յարելութիւն :

Inhérent, e, ած. յարակից , անբաժին . la pesanteur est —e à la matière. || փ. l'erreur est —e à l'esprit humain. [իանել :

Inhiber, ն. հ. արգելուլ , խափ-

Inhibition, ի. հ. արգելումն , խափանումն : [խափանիչ:

Inhibitoire, ած. իգ. արգելիչ ,

Inhonoré, e, ած. չպատուեալ , անպատիւ . la cendre —e.

Inhospitalier, ère, ած. անհիւրամեծար, հիւրատուաց , հիւրամերժ, հիւրադաւ , օտարամերժ . peuple —. Terre —ère. Il se plaignait de la façon —ère dont on l'avait reçu.

Inhospitalièrement, մ. հիւրատուցաբար . recevoir, traiter —.

Inhospitalité, ի. հիւրատուցութիւն , հիւրամերժութիւն , օտարատուցութիւն . l'— de ces peuples.

Inhostile, ած. անթշնամի :

Inhumain, e, ած. անմարդի , տմարդի, դաժան , անգութ. maître, tyran —. Action, âme —e. 2. գ. —, քարասիրտ , սիրամերժ . une belle —e. Beauté —e.

Inhumainement, մ. տմարդաբար , դաժանօրէն , անգթաբար . traiter —.

Inhumanité, ի. անմարդութիւն, դաժանութիւն , անգթութիւն . l'— d'un cœur, d'un patron. Sa conduite n'est qu'une suite d'—s.

Inhumation (սիօն) ի. Թաղումն. — d'un corps.

Inhumectation (սիօն) ի. անխոնաւութիւն :

Inhumecté,e, անց. չխոնաւեալ:

Inhumer, ն. Թաղել. — un corps, —, տալ հողոյ զմարմին. il fut inhumé à Cléry.

Iniaque, ած. ծոծրակային :

Iniencéphale (ինիանէֆալ) ած. հշբ. ծոծրակագանկուղեալ :

Iniencéphalie (ինիանէֆալի) ի. հշբ. ծոծրակագանկուղեալութիւն :

Inimaginable (ինիմաժինապլ) ած. աննկարագրելի. spectacle, méprise —.

Inimitabilité, ի. աննմանութիւն, աննմանելութիւն :

Inimitable, ած. աննման, աննմանելի. ouvrage, style —.

Inimitablement, մ. աննմանապէս :

Inimité, e, ած. չնմանեալ, աննման :

Inimitié (ինիմիի) ի. Թշնամութիւն. l'— qui règne entre nos patries. — éternelle, անհաշտ —. agir par —, —Թեամբ գործել. le sujet de nos —s. 2. —, հակառակութիւն. il y a de l'— entre le chien et le chat.

Inimprimable, ած. անտիպ, անտպագրելի. écrit —.

Inindustrieux, euse, ած. անճարտար, անհնարագէտ :

Ininflammabilité, ի. անբռնավառելիութիւն, անբռնավառուն:

Ininflammable, ած. անբռնավառելի, անբռնավառ :

Ininflammation, ի. անբռնավառելութիւն, անբռնավառումն: [գրութ:

Ininscription, ի. անարձանագրութիւն :

Inintelligemment, մ. անուշիմաբար, անմտաբար, *անխելքութեամբ:

Inintelligence, ի. անուշիմութի, անմտութիւն, * անխելքութիւն :

Inintelligent, e, ած. անուշիմ, անմիտ, անխմաստ, *անխելք :

Inintelligibilité, ի. անհասութիւն, անիմացութիւն :

Inintelligible, ած. անհաս, անհասանելի, անիմաց, դժուարիմաց. langage —.

Inintelligiblement, մ. անհասապէս, անիմացաբար :

Ininterprétable, ած. անմեկնելի, անթարգմանելի :

Ininterprété, e, անց. չթարգմանեալ, անթարգման :

Ininterrompu, e, ած. անընդհատ. d'un seul trait —.

Ininterromption (սիօն) ի. անընդհատութիւն :

Iniodyme, ած. հշբ. շրուշակախեղի. հրէշ երկգլխի :

Iniodymie, ի. շրուշակախեղիութիւն : [շակաճակատային :

Inio-frontal, e, ած. մգ. շրու-

Inion, ա. մգ. շրուշակ. հն. Occiput. [Թային :

Inio nasal, e, ած. շրուշակաքթ-

Iniope, ած. հշբ. շրուշակակն :

Iniopie, ի. հշբ. շրուշակակնութի :

Inique, ած. անիրաւ, անօրէն, անարդար, ապիրատ. droit, acte, action, jugement —. Juge —, անարդարադատ դատաւոր : [agir —.

Iniquement, մ. անիրաւաբար.

Iniquité, ի. անիրաւանք, անիրաւութիւն, անարդարութիւն. l'— évidente d'un arrêt. — des maîtres. 2. —, անօրէնութիւն, ապիրատութիւն. commettre une —, des —s. Combler la mesure de ses —s. Enfant d'—.

Inirascibilité, ի. անբարկացողութիւն, անցասութիւն :

Inirascible, ած. անբարկացող, անցասուն, անզայր :

Initérabilité, ի. անկրկնութիւն:

Initérable, ած. անկրկնելի :

Initiable (ինիսիապլ) ած. սկզբնաւորելի :

Initial, e, ած. սկզբնական, առաջին. la marche —e d'un phénomène. Vitesse —e d'un boulet. Particule —e. 2. Lettre —e, ou une —e, սկզբնատառ, նախագիր, սկզբնագիր. signer une lettre de son —e. 3. ք. —e, սկզբնագիր. il n'a signé ce billet que de l'— de son nom, de son —. [սկզբան:

Initialement, մ. նախապէս. ի

Initiateur, trice, գ. խորհրդաձու, խորհրդազգած, կատարիչ, խորհրդակատար. 2. նախաձեռնակ, սկզբնաբար, սկզբնաւորիչ :

Initiatif, ive, ած. սկզբնաւորիչ:

Initiation (սիօն) ի. խորհրդազգածութիւն, իւղագլխութիւն. 2. փ. մանակցութիւն, ընծայութիւն, նուիրումն. — à l'état ecclésiastique.

Initiative, ի. սկիզբն, սկզբնաւորութիւն, ձեռնարկեցութիւն, նախագործութիւն, նախաձեռնութիւն. prendre, donner l'—, սկիզբն առնել, նախաձեռն լ., սկզբնաւորել, բան ի գործ՝ ձեռն ի գործ առնել՝ արկանել. esprit d'—, նախագործական ոգի, նախագործութիւն. bureau d'—, դիւան նախաձեռնութեան. par l'—, նախաձեռնութեամբ :

Initié, e, ած. եւ գ. խորհրդազգած, խորհրդաձու, նուիրեալ, իւղագլուխ, հոգեզգած, խորհրդագէտ, ընծայացու. 2. իրազգած, իրագէտ, իրազէկ, գիտակից, գիտակից. միչտուխ, խելամուտ, վերահասու. je suis — à l'affaire, à la chose, իրագէտ եմ. il était — à ses mystères. Les —s disent que...

Initier (սի)ն. խորհրդազգած առնել, իւղագլխել, ընծայել, նուիրել, նախակրթել, հաղորդել, մասնակից առնել. — aux mystères, խորհրդազգած առնել. — les païens à la religion chrétienne. Par le sacerdoce où il venait d'être initié. 2. փ. իրազգած՝ իրագէտ՝ իրազէկ՝ գիտակից՝ խելամուտ՝ միչտուխ առնել, *խելք հասցունել. — qn. à la politique, dans une affaire.

S'initier, դ. խորհրդազգած՝ իրազգած՝ իրազէկ՝ խելամուտ՝ միչտուխ լ. — dans le monde, dans la connaissance des hiéroglyphes.

Injecté, e, ած. բժ. ներարկեալ. liquide — dans les artères. Face —e, yeux —s, արիւնեալ՝ արիւնուշտ դէմք, աչք՝ ակն :

Injecter, ն. ներարկել. — dans les vaisseaux. — du lait dans l'oreille. — une plaie.

S'injecter, դ. ներարկանիլ. 2. լնուլ արեամբ, *արիւնոտիլ. ses yeux s'injectent.

Injecteur, ա. ներածիչ :

Injection (սիօն) ի. ներարկումն, ներարկութիւն. faire des —s dans l'oreille. 2. ներարկ, ներարկանիւթ. հնդուկն ներարկեալ իբրեւ դեղ. — émolliente. Prendre une —, — առնուլ. գրիխել զանձն : [րիչ:

Injonctif, ive, ած. պարտաւորիչ:

Injonction, ի. պատուէր, հրաման. faire une — à qn. — formelle.

Injouable, ած. անխաղալի. pièce —.

Injudicieux, euse, ած. անկորովամիտ, անկորովահանճար, անողջամիտ :

Injure, ի. զրկանք, անիրաւութիւն. faire une — à qn., զրկել զք. 2. փ. դժնդակութիւն. souffrir les —s de l'air. կրել զինաւակարութիւնս օդոյ. l'—, les —s des saisons. 3. արկածք, ապականութիւն, եղծուած, վնաս, չարիք. l'—, les —s du temps, de l'âge, de la vieillesse. Les —s du sort, արկածք, ձախողանք բախտի. 4. նախատինք, Թշնամանք, լուտանք, յիշոցք. oublier, pardonner les —s. Faire — à qn., նախատինս առնել ումեք. dire des —s, յիշոցաւոր լ. charger qn. d'—s, նախատալոծ առնել զք. vomir des —s.

Injuriation (սիօն) ի. նախատանք :

Injuridique, ած, անդատաստանական :

Injuridiquement, մ. անդատաստանաբար :

Injurier, ն. նախատել, Թշնամանս դնել, Թշնամանել, լուտալ. — qn., qc.

S'injurier, դ. — զմիմեանս. ils se sont injuriés en pleine rue.

Injurieur, ա. նախատող, Թշնամանող :

Injurieusement, մ. նախատանօք, Թշնամանօք. traiter qn. —. Parler — de qn.

Injurieux, euse, ած. անիրաւ, զրկիչ. prince, sort —. 2. նախատական, նախատալից, Թշնամանական, Թշնամանալից. paroles —euses, Թշնամանիկ բանք. discours, procédé, écrit, soupçon —. 3. Թշնամանասէր. — ami.

Injuste, ած. անիրաւ, անարդար. homme, juge, sentence, jugement, guerre —. Être —, անիրաւ լ. անիրաւել. 2. —, տարապարտ. soupçon —. 3. գ. անիրաւ. un —, une —. 4. ա. անիրաւն. la distinction du juste et de l'—.

Injustement, մ. յանիրաւի, անիրաւաբար. il fut condamné —. Qui pense —, անիրաւախոհ. qui

écrit —, անիրաւագիր . 2. տարապարտ . vous vous plaignez —.

Injustice, ի. անիրաւութիւն . essuyer une —, — կրել . commettre une —, — առնել . réparer une —. L'— le révolte. Faire — à qn., — առնել ումեք , զրկել :

Injustifiable, ած. անարդարանալի . conduite —.

Injustification (սիօն) ի. անարդարութիւն: [եալ :

Injustifié, e, անց. չարդարացած-

Inlassable, ած. անխոնջ :

Inlisible, ած. անընթեռնլի , *անկարդալի . lettres, caractères —s. 2. —, * կարդալու անարժան . — libelle, livre, passage —.

Inlouable, ած. անգով , անգովելի . *գովեստի անարժան :

In manus, տ. **Manus** (in).

Innascibilité, ի. անծնելութիւն, անծնութիւն . — de Dieu.

Innascible, ած. անծին , անծրնանելի . Dieu est —.

In naturalibus, տ. **Naturalibus** (in).

Innaturel, elle, ած. անբնական:

Innavigabilité, ի. աննաւագընացութիւն , աննաւելութիւն :

Innavigable, ած. աննաւագնաց, աննաւելի , աննաւարկելի . mer —.

Inné, e, ած. բնածին , ընդածին , ընդաբոյս , բնակից , բնակակից , առեղծադիր. idées —es. Principe —.

Innégociable, ած. անվաճառ , անվաճառելի . effet —.

Innéité, ի. իս. բնածնութիւն , ընդաբուսութիւն . — des idées.

Innervable, ած. ջղազդեցիկ :

Innervation (իննէրվասիօն) ի. բժ. ջղազդեցութիւն :

Innervé, e, ած. բ. անջիղ . feuilles —es.

Innerver, ն. բխ. ջղազդել :

Innocemment, մ. անմեղօրէն , անմեղս , անմեղաբար . 2. միամտաբար . il tombe encore — dans la même faute.

Innocence, ի. անմեղութիւն . vivre dans l'—. Mes jours coulaient dans l'—. L'âge d'—, տիք՝ հասակ —ական , մանկութեան . l'— d'un agneau, des colombes. Protéger l'— d'un enfant. Aimable —. 2. —, անպարտութիւն , անյանցութիւն . son — fut reconnue. 3. անմեղութիւն , անվնասակարութիւն . l'— d'un remède, d'une démarche. 4. միամտութիւն :

Innocent, e, ած. անմեղ . âme —e. Enfant, homme, âge, plaisir, badinage —. Jeux —s. 2. —, անպարտ, անյանց, անյանցաւոր . || գ. —. un —. Une jeune —e. Faire l'—, l'—e. Il fut reconnu —. — du sang de vos frères. 3. անմեղ , անվնաս, անվնասակար, անմեղանչական. remède —. 4. միամիտ , պարզամիտ . vous êtes bien — de croire à de pareils contes. || գ. c'est un grand —, *միամտին մեծն է . 4. ա. յ. les —s, les saints —s, անմեղ մանկունք . 5. ա. յ. խ. աղաւնածագք , աղաւնեակք :

Innocenter, ն. անմեղացուցանել , արդարացուցանել . — qn.

Innocuité, ի. անվնասակարութիւն , անմեղանչականութիւն . — d'un végétal, d'un breuvage.

Innomable, տ. **Innommable.**

Innombrable, ած. անթիւ , անհուելի , անհամար . d'une multitude —, անթիւ ի բազմութենէ . des troupes —s. Armée —, յաճախագունդ ճամբար . flèches —s, նետք Յանծրաւարափք . être —, — լ., ի Քուոյ փախչիլ :

Innombrablement, մ. անթիւ :

Innomé, e, տ. **Innommé.**

Innominé, e, ած. մգ. անանուն . os —, ին. **Os coxal.** [նելի :

Innommable, ած. անանուանելի

Innommé, e, ած. անանուն :

Innovateur, trice, գ. նորարար, նորածեւիչ , նորոգիչ . c'est une —trice. || ած. —. pouvoir —.

Innovation, ի. նորագործութիւն, նորածեւութիւն , նորամուտ . faire des —s, նորածեւս առնել , նորամուտս նորոգել . introduire des —s, նորածեւս ձեւել՝ մուծանել , նորածեւել : [ածեւ :

Innové, e, ած. նորագործ , նո-

Innover, ն. նորագործել , նորածեւել . on innove tous les jours des modes bizarres. =չ. —. Ils innovent pour le plaisir d'—.

Inobéissance, ի. անհնազանդութիւն :

Inobéissant, e, ած. անհնազանդ:

Inobscurci, e, ած. չնսեմացեալ, *չմթնցած :

Inobservable, ած. անընին, անզննելի , անդիտ , անդիտելի . phénomène —. 2. փ. անպահպանելի . précepte —. [նութիւն :

Inobservance, ի. անպահպա-

Inobservation (սիօն) ի. անպահպանութիւն , անպահպանութիւն . — des règles, կանոնազանցութիւն . — des fêtes, տօնազանցութիւն . — des traités, դաշնազանցութիւն . — d'une convention, պայմանազանցութիւն . — des lois, օրինազանցութիւն. — des commandements, պատուիրանազանցութիւն : [չպահպանեալ :

Inobservé, e, անց չպահեալ ,

Inocarpe, ա. բ. նեարդապտուղ :

Inoccupation, ի. անգործութիւն , անգրաղութիւն :

Inoccupé, e, ած. անգործ , անգրաղ, դատարկ . vie —e. Homme —. 2. դատարկ , պարապ . place —e.

In-octavo, ած. ութածալ . format, livre —. 2. ա. un —. գրի եւս in-8°. des —.

Inoculabilité, ի. բժ. պատուաստականութիւն :

Inoculable, ած. պատուաստական , պատուաստելի . maladies —s.

Inoculateur, trice, գ. բժ. պատուաստիչ «չիչէք աշը իտէն»:

Inoculation, ի. պատուաստումն , պատուաստ «չիչէք աշը» . — de la petite vérole, du vaccin. — du roi.

Inoculer, ն. պատուաստել «աշ էքվէչք» . — la petite vérole, — զճաղիկ ախտ . — un enfant. Qui doit être inoculé, պատուաստելի . 2. փ. ջաղորդել . les mauvais livres inoculent les mauvaises doctrines.

S'inoculer, դ. պատուաստիլ . 2. պատուաստել զանձն :

Inoculiste, ա. պատուաստական . պաշտպան պատուաստի :

Inodore, ած. անիոտ . gaz, fleur —. Cabinet —.

Inodulaire, ած. մգ. նեարդեայ . tissu —. [Fibre.

Inodule, ի. ոգ. նեարդ . ին.

Inoffensé, e, անց. չնախատեալ:

Inoffensif, ive, ած. անվնաս , անվնաս . esprit, homme, animal —. Une plaisanterie —ive. [սաբար :

Inoffensivement, մ. անվնա-

Inofficiel, elle, ած. անպաշտօնական . communication —elle.

Inofficiellement, մ. անպաշտօնապէն , անպաշտօնական կերպիւ. faire, savoir —.

Inofficieux, euse, ած. ի. անիրաւիչ , զրկիչ . testament —. Donation —euse.

Inofficiosité, ի. իգ. զրկումն , անիրաւութիւն :

Inomissible, ած. անզանց. homme —. [զելի :

Inondable, ած. հեղեղելի , ողո-

Inondation (սիօն) ի. յարոյցք , գետայարոյցք , հեղեղ , ողող , ողողումն , հեղեղումն . les —s du Nil. Une grande —. 2. փ. հեղեղ , խուռն բազմութիւն , յորդութիւն . l'— des barbares. — de brochures, de pamphlets.

Inondé, e, ած. հեղեալ , ողողեալ , ողողուն , հեղեղատեալ , հեղեղակոծ , հեղեղամած . être —, ողողիլ , ծովանալ . endroit —, հեղեղավայր :

Inonder, ն. ողողել , ողողանել , հեղեղել , հեղեղատել , հեղեղակոծ առնել, ծովացուցանել. ce torrent ira tout —. — la prairie. 2. փ. ողողել , ծանալ , ծրջել . j'ai reçu l'averse, j'ai été inondé. La sueur l'inondait. Les pleurs inondent son visage. — de sang. Le fleuve de sang inonde sa province, ի ճապաղիս արեան ծանայր զգաւառն . le sang inonde Rome. 3. ողողել , զեղուլ , յորդել , լնուլ . les Goths inondèrent l'Italie. Un torrent de fausses opinions inonda toute l'Angleterre. J'ai été inondé de lettres. — le public de livres dangereux. = **S'—**, դ. ողողել զանձն, զեղանիլ : [տելի :

Inopérable, ած. անվիրահա-

Inopérant, e, ած. անազդ , անազդեցիկ :

Inopiné, e, ած. յանկարծական , անակնկալ , յեղակարծ , անկարծ , անկարծելի , յանկարծադէպ . accident, bonheur —. Ta mort —e, յանկարծամահ քո , * յանկարծական մահիդ :

Inopinément, մ. անժամ , յանկարծ , յեղակարծում , յեղակարծումն ժամու՝ պահու ,յանկարծուստ , յանկարծակի , յանակնկալս . se rencon-

trer —. Mourir —, յանկարծամահ լ. tomber — sur l'ennemi. [ծուռն:

Inoplexie, ի. բժ. նեարդամահ-

Inopportun,e, ած. անժամ, անժամանակ, տարաժամ, անդէպ, անպատեհ. moment —. Mesure —e.

Inopportunément, մ. անժամ, անժամանակաբար: [կան:

Inopportuniste, ա. անժամա-

Inopportunité, ի. անժամութիւն, տարաժամութիւն, անպատեհութիւն. — d'une démarche.

Inopposabilité, ի. գր. անդիմադարձութիւն:

Inopposable, ած. անդիմադարձ:

Inorganique, ած. բպ. անգործարան, անգործարանաւոր, անգործարանական. corps —. Chimie —, անգործարանական տարրագիտութիւն: [կերպելի:

Inorganisable, ած. անկազմա-

Inorganisation (սիօն) ի. անկազմակերպութիւն:

Inorné,e, ած. անզարդ, անպաճոյճ. chambre —e. Discours —.

Inosate, ա. տգ. կաթշնատ:

Inosculation (սիօն) ի. մգ. ճայրակցութիւն. հն. **Anastomose**.

Inosine, ի. կաթշնին:

Inosique, ած. կաթշնային. acide —, կաթշնաթթու:

Inosite, ի. տգ. կաթշնիտ. նիւթ ինչ սպիտակ շաքարահամ:

Inostéatome, ա. բժ. կաթշնաճարպայուռց:

Inostensible, ած. անցուցանելի:

Inostensiblement, մ. անցուցաբար, *անցուցանելի կերպիւ:

Inosurie, ի. բժ. կաթշնիտամիզութիւն: [անմոռանալի:

Inoubliable, ած. անմոռաց,

Inoublié, e, անց. չմոռացեալ, անմոռաց:

Inouï,e, ած. անլուր, նորանշան. chose, cruauté —e. Il est — de se coucher à dix heures. Il est — que... il n'est pas — qu'une femme se change.

Inovulé, e, ած. բ. անսերմն:

Inoxydable, ած. անժանգ. * որ չժանգոտիր. métal —.

In pace, S. **Pace (in)**.

In partibus, ա.լտ. աննեմ (եպիսկոպոս):

In petto, մ.իտ. ի սրտի, ի միտս:

In-plano, ա. տպ. անճափ. format —, հն. **Format atlantique**. 2. ա. —. l'— est un format de luxe. Des —.

In-promptu, S. **Impromptu**.

Inqualifiable, ած. անորակ, անորակելի, անարժան. conduite —.

In-quarante-huit, ած. տպ. քառասնուութածալ. volume —. 2. ա. —. գրի եւս in-48°. des —.

Inquart, ա. **Inquartation** (սիօն) ի. բտ. չորրորդուտ:

In-quarto, ած. տպ. քառածալ. format —. 2. ա. un —, — մի. գրի եւս in-4°. Des —.

In-quatre-vingt-seize, ա. տպ. իննսունվեցածալ. գրի եւս in-96. Des —.

Inquiet, ète, ած. անհանգիստ, անհանդարտ, անհոգ, մտայոյզ, մտատանջ. être —, — ի հոգս լ., հոգալ. il est tout —. Il est — sur l'issue de son procès. Elle est —ète de ne pas vous voir. Un amour, sommeil, regard, visage —. Attitude, âme, humeur, curiosité —ète.

Inquiétant, e, ած. մտայոյզ, մտայուզիչ, վրդովիչ, մտատանջիչ. état, voisinage —. Une —e maladie. Une affaire très —e. Des bruits —s. Nouvelle, situation —e.

Inquiéter, ն. անհանգիստ առնել, մտայոյզ առնել, նեղել, տանջամտել. — qn. pour qc. On l'inquiète sur la légitimité de son titre. Il fut inquiété dans la possession de cette terre. Si l'on m'inquiète. — l'ennemi par des fausses attaques. L'avenir l'inquiète. Sans —, յանկարծս:

S'inquiéter, դ. անհանգիստ լ., հոգալ, տանտամիլ, մտայոյզ մրտատանջ լ. il ne s'inquiète de rien. Ne pas — de, անհոգ առնել:

Inquiétude, ի. անհանգստութիւն, մտահոգ, մտահոգութիւն. անհանդարտութիւն, անդորիութիւն, մտայուզութիւն, սրտնեղութիւն, տանտամութիւն, մտատանջութիւն, *հնհնուք, սրտմաշուք. — d'esprit, մտայուզութիւն, մտատանջութիւն. vive, mortelle —. Mon — m'ôte le sommeil. Calmer les —s de qn., հանդարտել զամբոխեալ միտս ուրուք. donner de l'—, մտայոյզ անհանգիստ առնել. soyez sans —, հանգիստ՝ աննոգ լեր. avec —, անհանգստօրէն. plein d'—, բազմատագնապ. 2. յ. բժ. անհանգստութիւն, նեղուիւն. Նեռն. ցաւ. il a des —s dans les jambes.

Inquisiteur, ա. եւ ած. հետազօտ, քննախնդիր. regard —. 2. ա. սրբաքննիչ, հաւատաքննիչ, կրօնաքննիչ. grand —. — de la foi, մեծ հաւատաքննիչ:

Inquisitif,ive, ած. քննախնդիր, հետազօտիչ. regard —.

Inquisition (սիօն) ի. հետազոտութիւն, քննութիւն. faire une —. 2. սրբաքննութիւն, կրօնաքննութիւն, հաւատաքննութիւն:

Inquisitorial, e, aux, ած. կրօնաքննական, հաւատաքննական, բռնական, անձնական, կամակոտ, pouvoir, regard —. Visites —es. Des procédés inquisitoriaux.

Inracinable, ած. պ. անարմատ, անարմատանալի: [սանելի:

Inrecommençable, ած. անկը-

Inri, ՅՆՑՀ, եդեալ յաճախ զգլխով կամ զոտիւք խաչի, են սկզբնատառք բառիցդ Jésus Nazaræus Rex Judæorum, Յիսուս Նազովրեցի Թագաւոր Հրէից (Jésus Nazaréen roi des Juifs)

Inruinable, ած. անկործանելի:

Insaisissabilité, ի. անբմբռնութիւն. — des pensions militaires.

Insaisissable, ած. անբմբռնելի, անգրաւելի, անձեռնմխելի. rente —, անառնելի: [ծանելի:

Insalivation (սիօն) ի. բխ. լորձնաւորութիւն, լորձնախոտութիւն, լորձնացուցումն:

Insalubre, ած. անառողջ, վատառողջ, վատառուն, վատախառն. logement, exposition, nourriture —.

Insalubrement, մ. անառողջապէս. être logé —.

Insalubrité, ի. անառողջութիւն, վատառողջութիւն. — des contrées marécageuses, de l'air, du lieu.

Insalutaire, ած. անառողջ, վատառողջ:

Insanité, ի. խելագարութիւն, յիմարութիւն. l'— publique.

Insapide, ած. անհամ:

Insapidité, ի. անհամութիւն:

Insaponifiable, ած. անօճառացուցանելի:

Insatiabilité, ի. անյագութիւն, *անկշռութիւն. — du loup. 2. փ. — des passions, du cœur humain, des richesses. Mon — de nouvelles.

Insatiable, ած. անյագ, անյագեր, բազմայագ, դժոխատովայն, *անկշռաւ. appétit, faim —. Il est —. D'une manière —, անյագաբար, *անկշռաբար. 2. փ. —. soif — de l'or. Curiosité, haine, avidité —. — de gloire, de richesses, de louanges.

Insatiablement, մ. անյագ, անյագաբար, անյագաբար, *անկշռաբար. — avide d'honneurs.

Insciemment, մ. յանգիտս, անգիտաբար. je vous ai nui —.

Inscience, ի. անգիտութիւն:

Inscripteur, trice, ած. արձանագրող. appareil —. [գրելի:

Inscriptible, ած. արձանա-

Inscription, ի. արձանագիր, անդրագիր, վերնագիր, խորանագիր, արձանագրութիւն, մակագրութիւն. — en lettres d'or, ոսկեղեն —. 2. արձանագրութիւն, արձանագրումն. Académie des —s. || Prendre ses —s, առնուլ զարձանագրութիւն իւր, տալ արձանագրել զանձն. **Inscrire** (լտ. իբ. **Écrire**) ն. արձանագրել, դրոշմել, գրել, հաստատել ի մատենի. — une maxime sur un monument. — qn. sur la liste des électeurs. || փ. —. — son nom au temple de mémoire, dans les fastes de la gloire. 2. չփ. ծրագրել, գրծագրել, գծել. — un triangle dans un cercle.

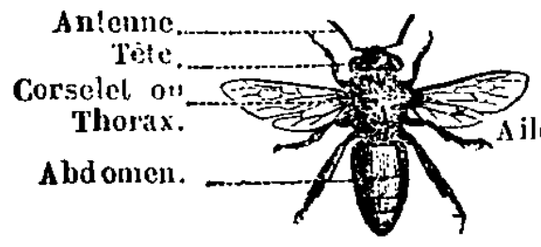
S'inscrire, դ. տալ արձանագրել զանձն. — sur une liste, sur les registres. 2. արձանագրիլ, *արձանագրուիլ. 3. իգ. — en faux, առաջ ամբաստանել զմուրհակ ինչ. || ը. — en faux contre, կլ. — contre, ուրանալ, ժխտել. je m'inscris en faux contre ce que vous dites. 4. չփ. ծրագրիլ, գծագրիլ:

Inscrit, e, ած. արձանագրեալ:

Inscrutabilité, ի. անքննութիւն. — des desseins de Dieu.

Inscrutable, ած. անքննելի, անքնին. le cœur de l'homme est —.

Inscrutablement, մ. անքննաբար : [մուն :
Insculpation (սիօն) ի. դրոշ-
Insculper, ն. դրոշմել :
Insécabilité, ի. անանջատելիութիւն , անբաժանելիութիւն :
Insécable, ած. անանջատելի , անբաժան, անբաժանելի. atomes —s.
Insecouable, ած. անցնցելի , աննօձափելի . joug —.
Insecourable, ած. անօգնելի :
Insecte, ա. միջատ , ճճի «պէօճէք» :

Insecte.

Insecticide, ած. միջատասպան, ճճեասպան . poudre —.
Insectier, ա. միջատակալ :
Insectifère, ած. բ. միջատաբեր:
Insectifuge, ած. միջատախոյս :
Insectivore, ած. կ. միջատակեր , ճճեկեր . || ա. les —s, —ք :
Insectologie, ի. միջատաբանութիւն , միջատախօսութիւն :
Insectologique, ած. միջատաբանական , միջատախօսական :
Insectologiste, ա. միջատաբան , միջատախօս :
Insécurité, ի. անապահովութիւն . — des communications, du capital.
In-seize, ած. տպ. վեշտասանածալ . format, volume, livre —. 2. ա. —. || գրք եւս in-16. des —.
Insénescence, ի. բխ. ծերութիւն . l'— des facultés intellectuelles.
Insensé, e, ած. ապաշուր , անմիտ , անիմաստ , անիմաստուն, մրտախորհ , խելակորոյս , խելայեղ , խելաշուրջ , խելագար , խորիրդակորոյս , անիանգար , խօլ , պահառամիտ, յետամիտ , անզգամ, *անխելք . homme —. Femme, foule —e. Discours, projet —. Entreprise, passion —e. 2. գ. —, Ճափեալ ուղղ . un —. Cette —e. [parler —.
Insensément, մ. անմտաբար .
Insensibilisateur, ա. անզգայիչ , անզգայեցուցիչ :
Insensibilisation (սիօն) ի. անզգայութիւն :
Insensibiliser, ն. անզգայել , անզգայացուցանել , անզգայ առնել . — une dent.
Insensibilité, ի. անզգայութիւն, անզգացողուի. — complète. 2. փ. —, անզգածութիւն , աննկարեկցութիւն :
Insensible, ած. անզգայ , անզգած , անզգամիտ , զգայազրկ . matière, poussière —. 2. —, անապդեղի , անապդական , անապդակ . rendre — à la douleur, անզգայ անապդական առնել ցաւոց . être — au froid, au chaud, à l'amour, à l'amitié, à la haine, aux reproches, aux louanges. Rendre le cœur —, — առնել զիրտ . 3. անզգալի , անզդելի, անիմանալի . progrès, pente —. D'une manière —, անզգալի իմն օրինակաւ . 4. փ. անզգայ , անզգայուն , զգայազրկ , անապդակ , անզգամիտ , անկարեկից, խստասիրտ . se rendre — à tout, անզգայ զրկել առնել ամենայնի . il était — à tout, անկարեկիր էր ամենայնի. être. devenir —, անզգայ լ. cœur, femme —. || գ. —. l'—.
Insensiblement, մ. անզգալաբար , անզգալապէս , անզգաբար , անզգայաբար , յանզգայս , յանզգաստ . il sut gagner — mon cœur, յինքն յանկոյց տակաւ զիրտ իմ :
Inséparabilité, ի. անբաժանութիւն , անբաժանականութիւն :
Inséparable, ած. անբաժան , անբաժանելի , անբաժանական , անանջատ , անանջատելի , անմիկին . — de lui, անմիկին ի նմանէ . l'ombre est — du corps. Le remords est — du crime. Les amis —s. || գ. ce sont deux —s.
Inséparablement, մ. անբաժանաբար , անանջատաբար , անբակ . ils sont — unis.
Inséparé, e, անց. չբաժանեալ , անբաժան :
Insérable, ած. յեռլի :
Insérer (j'insère; j'insérerai) ն. յեռուլ , յաւելուլ . — une clause dans un traité, un article, une annonce dans un journal. 2. բպ. յեռուլ , կրցել , մուծանել . — une greffe sous l'écorce. = *S'*—, դ. յեռուլ , կցիլ , մուծանիլ :
Insermenté, ած.ա. աներդումն, երդեալիմ . prêtre —.
Insertion, ի. յեռումն, մուծումն, յաւելուած . — d'un article, d'une annonce dans un journal. 2. մգ. յեռումն , կցումն , զօդումն , կցուած :
Inservable, ած. անծառայելի , անմատուցանելի :
Inserviable, ած. անծառայասէր . c'est l'homme le plus — que je connaisse.
Inservilité, ի. անծառայականութիւն , անստկութիւն , անառաքամտութիւն :
Insexué, e, ած. բպ. անսեռ., չիզոք . les ouvrières chez les abeilles sont —es.
Insidieusement, մ. նենգաբար, նենգաւ , դաւով . on l'a — amené à faire cette promesse.
Insidieux, euse, ած. դաւանական , նենգաւոր , դաւաճան . des talents —. Caresses —euses. Question —euse. Vous sentez tout ce qu'il y a d'— dans ce projet. — valet.
Insigne, ած. նշանաւոր , բարձրանշան , բարենշան , հոյակապ , ականաւոր , անուանի, երեւելի . honneur, faveur —. Personnage — par ses services. Un — fripon. 2. ա. յ. նշանք , օրինք պատուոյ . les —s de la royauté. Les —s royaux. Les —s de député, de sénateur. On avait placé sur le cercueil les —s du défunt. Qui présente les —s, նշանախաղցք :
Insignifiance, ի. աննշանակութիւն , աննշանութիւն . — d'un homme, d'un événement.
Insignifiant, e, ած. աննշան , աննշանական , աննշանականական , դոյզն , դուզնաքեայ , չնչին , վանաքի . phrase —e. Paroles, promesses —es. Discours, homme —.
Insimulé, e, անց. չկեղծեալ :
Insincérité, ի. անանկեղծութիւն :
Insinuant, e, ած. սպրդիչ , սողոսկուն , ընդմուտ , դիւրամուտ . eau —e. Corps —. 2. փ. —, գաղտնահաճոյ , յանկուցիչ , հրապուրիչ , մարդահաճոյ, շաղաշուքն . homme —. Femme —e. 3. —, ողոք , ոտքիչ , ամոք , քաղցրամոք , ամոքախառն , հրապուրական . langage —. Air doux et —. Des manières —es. Paroles —es, ադու բանք :
Insinuatif, ive, ած. ընդմուտ , դիւրամուտ . un petit clystère —. 2. փ. յանկուցիչ , ադու , ողոք . paroles —ives.
Insinuation, ի. ընդմտումն , սպրդումն , ներամուծութիւն . l'— de la sonde dans la plaie. 2. փ. չարամիտ ակնարկութիւն , յանկուցիչ բանք , հրապոյրք , Ճկադրութիւն , ողոքանք . une — adroite, perfide. L'— est le talent de se concilier ceux auxquels on s'adresse. 3. ի. իգ. արձանագրութիւն :
Insinuer, ն. սպրդիլ , սպրդեցուցանել մուծանել , ընդմուծ ի ներքս մխել . — le doigt, la sonde dans une plaie. 2. ի. իգ. տալ արձանագրիլ . 3. փ. սպրդիլ , սողոսկիլ , սպրդեալ մուծանիլ , արկանիլ ի միտս . insinuez lui cela doucement. — une doctrine.
S'insinuer, դ. սպրդիլ , սողմիլ , սպրդեալ ոտնթի մտանիլ , ընդմտանիլ . l'air s'insinue dans le corps. L'eau s'était insinuée par les pores du bois. 2. փ. —, յարամիտ ի ներքս մտանիլ , մուտս գտանիլ . l'espoir s'insinuait peu à peu dans son âme. Le doux sommeil s'était insinué dans ses membres, քուն անուշակ խրտնէք ընդ անդամս նորա . — à la cour, dans les cœurs, dans les esprits. Il s'insinue partout. — dans l'esprit de la reine, ընդ միտս մտանիլ դիշխոյի . il est empressé à — et à plaire. — dans le cœur, — ի սիրտս :
Insipide, ած. անհամ , անոյր . անոյրի , անհամեհատ . breuvage, mets —. 2. փ. —, անախորժ . conversation, plaisanterie, poème, railleur —.
Insipidement, մ. անհամաբար . plaisanter —.
Insipidité, ի. անհամութիւն , անհամեղութիւն . — de l'eau. 2. փ. —, անախորժութիւն. — d'un poème, de ses plaisanteries.
Insipience (ինսիփիանս) ի. անխոհեմութիւն :
Insistance, ի. ժամք , ժամուիչ , Ճախանձանք . l'— du mendiant. Son — devient fatigante.

Insister. ն. ժոել, Ջախանձել. n'insistez pas. Il insiste à demander cette place. 2. պնդել, կալ մնալ. l'avocat insiste sur ce point. — sur sa demande.

Insobriété, ի. անսակաւապէսութիւն, անսակաւակերութիւն:

Insociabilité, ի. անընկերական նութիւն, անընկերասէր բնութիւն:

Insociable, ած. անընկերասէր, անընկերական, անհամբոյր, անմարդի. homme, femme —. Caractère, humeur —.

Insociablement, մ. անընկերաբար, անընկերասիրաբար:

Insocial,e, ած. անընկերական:

In-soixante-quatre, ած. վաթսուն եւ չորսածալ, format —. 2. ա. —, ոս —. || գրի ես in-64. Des —.

Insolateur, ա. ար. յարագիչ:

Insolation, ի. յարագումն. *արեւու դնել. 2. ախ. արեւահարք, արեւահարութիւն, տօթահարութիւն, *արեւուն զարնել. prendre une —, արեւահար լ., *արեւին զարնուիլ:

Insolemment (էնսոլաման) մ. լրբօրէն, լրբաբար, ժպրիութեամբ. parler, répondre —.

Insolence, ի. լրբութիւն, ժպրիութիւն, լպրշութիւն. l'— de ce laquais, des parvenus. 2. լրբանք, լպրշանք. լիրբ բանք գոռձք. il a fait, il a dit mille —s.

Insolent, e, ած. լիրբ, լպիրշ, ժպրի, ապաթասան, ապերասան. devenir —, լրբանալ, լպրշել. homme, valet, air, ton —. — en paroles. — avec ses inférieurs. || գ. —. un —. C'est une —e. 2. փ. եւ ը. նորանշան, անլուր. bonheur —. Fortune —e.

Insolenter, ն. լրբնալ, լրբիլ:

Insoler, ն. արեգիլ, *արեւուդնել. — un corps. =S'—, դ. —իլ:

Insolidaire, ած. անհատնրաշխ:

Insolidarité, ի. անհատնրաշխութիւն:

Insolide, ած. անհաստատ, խարխուր:

Insolidité, ի. անհաստատութիւն, *խախտուտութիւն. — des fondations. 2. փ. — d'un argument.

Insolite, ած. անսովոր, անսովորական, նորօրինակ. procédé, manière —. Expression —.

Insolubiliser, ն. անլուծել. անլոյծ գործել:

Insolubilité, ի. ոգ. անլուծութիւն, անլուծականութիւն. 2. ֆիզ. —. — d'un problème, d'une question.

Insoluble, ած. ոգ. անլոյծ, անլուծանելի, անլուծական. la résine est — dans l'eau. 2. փ. —, դժուարլոյծ. question —.

Insolution (սիօն) ի. անլուծութիւն:

Insolvabilité, ի. անհատուցութիւն, անհատուցանելիութիւն. անկարութիւն հատուցանելոյ. l'— de ce débiteur.

Insolvable, ած. անհատուցանող, անհատոյց, անվճար. débiteur —.

Insomnie, ի. անքնութիւն, արթնութիւն, քնահատութիւն, քնաթափութիւն. longue, pénible —. Calmer, abréger l'—.

Insondable, ած. անչափելի. abîme —. 2. փ. անքննին, անքննելի. l'— pensée de Dieu. Cœur —.

Insonore, ած. անձայն, անձայնական, անհնչական:

Insonorité, ի. անձայնականութիւն, անհնչականութիւն:

Insouci, ա. անհոգութիւն, անփութութիւն:

Insouciamment, մ. յանհոգս, անհոգաբար:

Insouciance, ի. անհոգութիւն, անփութութիւն. par votre —, անհոգութեամբ քո. il est là-dessus d'une extrême —. Coupable —.

Insouciant, e, ած. անհոգ, անփոյթ, Ջերահոգ. homme, caractère —. — de l'avenir.

Insoucieusement, մ. անհոգ, յանհոգս, անհոգաբար. dormir —.

Insoucieux, euse, ած. անհոգ, անփոյթ. — du lendemain.

Insoudable, ած. անմածոյց, անմածոյցելի:

Insouffrable, ած. անվիշտ, անվշտական:

Insoumis, e, ած. անհլու, անհնազանդ. peuple —. || գ. —. 2. չարձանագրեալ, բոզացեալ. fille —e, բոզ ապջիկ:

Insoumission, ի. անհլութիւն. անհնազանդութիւն, անսաստութիւն. l'— de cet enfant désespère ses maîtres.

Insoupçonnable, ած. անկասկած, անկասկածելի:

Insoutenable, ած. անպաշտպանելի, անհաստատելի, գաղափարութիւն. cause, opinion —. C'est un homme —. 2. անհանդուրժելի, անմխիթարելի. une vanité —. Des manières —s.

Insoutenablement, մ. անպաշտպանաբար:

Inspecter, ն. յսկանալ, յայց՝ ի վեր եւ վար անել, քննել. — les travaux publics, les écoles, un régiment.

Inspecteur, trice, գ. վերատեսուչ, տեսուչ, այցելու:

Inspection, ի. դիտումն, քննութիւն, տեսութիւն. հայեցուած. à la première —, on voit que cet acte est faux. Faire l'— des armes. 2. տեսչութիւն, հոգաբարձութիւն. — des écoles. obtenir une —.

Inspirateur, trice, ած. բխ. ներշնչող, շնչատուական. mouvements, muscles —s. 2. փ. ներշնչող, ազդիչ, Ջերադրող. un génie —. L'—trice de mes chants. Muse —trice.

Inspiration (սիօն) ի. բխ. ներշնչումն, ներշնչութիւն, շնչատութիւն, տուբուտ շնչոյ. 2. փ. ներշնչումն, ազդումն, շնչումն, ազդեցումն հոգւոյ, ազդեցութիւն, *ներշնչութիւն. — divine, աստուածային ազդեցութիւն, աստուածազդեցութիւն. cœur docile aux —s du Ciel. J'ai eu une bonne —, ազդումն եղեւ հոգւոյս իմոյ, ազդումն բարի ընկալայ. agir par —, գործել ազդեցութեամբ. 3. ազդումն, խանդ, աւիւն. les —s du génie, ազդմունք հանճարոյ. avoir des —s, ազդումն՝ ազդմունս առնուլ, վարիլ խանդիւ. des vers écrits d'—. Poésie pleine d'—. Une — céleste animait la physionomie de Corinne. C'est là que le poète a puisé ses plus belles —s. 4. ազդումն, խորհուրդ, խրատ, Ջերադրութիւն. agir par l'— de qn. Il n'écoute que les —s de sa fureur, Ջերադրութեանց կատաղութեան իւրոյ եւեթ ունկն մատուցանէ. les —s de son esprit organisateur, Ջերադրութիւնք կարգաւորիչ ոգւոյ նորա:

Inspiratoire, ած. ներշնչական:

Inspiré, e, ած. շնչեալ. l'air — et expiré. 2. ծծեալ, ծգեալ. l'eau —e par la bouche. 3. ազդեալ, աստուածազդեցիկ, աստուածարբեալ, աստուածազգեաց, աստուածաշունչ, հոգիազգեաց, հոգեկիր, հոգեշունչ. homme —. — de Dieu, par le Seigneur, աստուածազգացիկ, աստուածախօս, աստուածաբարբառ, հոգեզգեաց, հոգեխօս, հոգեպատում, հոգեշնորհ, հոգեշարժ, հոգեբուխ. || գ. un —, une —e. 4. ներշնչեալ, վառեալ խանդիւ. ce front —. 5. փ. ազդեալ, խրատեալ, Ջերադրեալ. le prince — par son ministre. Être bien —, բարւոք խորհիլ:

Inspirer, ն. շնչել, փչել. — de l'air dans la poitrine d'un noyé. 2. ազդել, ներշնչել, * տուն տալ. il était inspiré, ազդեցութիւնք ի նա լինէին. c'est le Saint Esprit qui l'a inspiré. Vous étiez inspiré par la nymphe Égérie. || ը. je fus bien inspiré quand je fis telle chose, * լաւ մտածեցի երբոր այդ բանն արի. 3. ներշնչել, ազդել, խանդավառել. վառել խանդիւ. les Muses inspirent les poètes. Ce beau sujet inspire le musicien. — une œuvre épique, des chansons. 4. ազդել, Ջերադիր լ., Ջերադրել, մատուցանել. — du courage à. — la crainte, սիր՝ երկիւղ՝ երկեղուկս արկանել. — pitié, գութ արկանել. — de l'ardeur, եռանդն ածել ումեք. — respect. Pour — le goût du travail, առ. ի յորդոր վաստակոց.

S'inspirer, դ. ներշնչիլ, ազդումն առնուլ, զգաճիլ, վառիլ. *ներշնչուիլ. il s'inspire de ses lectures.

Instabilité, ի. անհաստատութիւն, յոլդոլդութիւն. — des choses humaines, de la fortune.

Instable, ած. անհաստատ, անկայուն. équilibre —. Caractère —.

Installateur, ա. գետեղիչ:

Installation, ի. գետեղումն, գետեղութիւն, հաստատութիւն ի բարձ պաշտաման. — du président d'un tribunal. 2. կահագետեղումն, կահայարդարումն. venez nous voir, notre — est complète.

Installer, ն. գետեղել, գետեղացուցանել. հաստատել՝ նստուցանել հանդիսիւ ի բարձ պաշտաման, *տեղաւորել. — le président d'une assemblée. 2. գետեղել, կացուցանել, նստուցանել. — un commis à son bureau. || — sa maison, կահաւարդել, յարդարել զտուն իւր, * տունն տեղաւորել.

S'installer, դ. զետեղվիլ, նստիլ, *տեղաւորուիլ. — dans un fauteuil, dans un logement, dans une maison.

Instaminé,e, ած. բ. անորձայ:

Instamment, մ. Ջախանձանօք, Ջախանձաբար, Ջախանձագին, սիրտպողաբար. prier —, աղաչել —. solliciter —, Ջախանձ արկանել:

Instance, ի. Ջախանձ, Ջախանձանք, ժուռիւն, ժուռնք, աղերս, աղերսանք. faire des —s, de vives —s, Ջախանձ՝ աղերս արկանել, Ջախանձել, ժուռել, յաղերս անկանիլ՝ մաուչիլ. demander, prier avec —s, Ջախանձանօք խնդրել, Ջախանձել, աղերսել, աղաչել. 2. իգ. դատախազուիւն, պահանջանք, դատ, առնան դատաստանի. former une —, դատախնդիր՝ դատախազ լ., դատախազել. 3. première —, նախադատ առնան, նախաառնան. la cause est en —. Il perdit son procès en première —. Tribunal de première —, նախադատ առնան. juge de première —, նախադատ դատաւոր:

Instant, e, ած. սոխպիչ, սոխպողական, Ջախանձագին. —e sollicitation. Aux —es prières de cet homme. 2. ժամալուտ, վերահաս. le péril est —. Besoin —.

Instant, ա. վայրկեան, րոպէ, պահ. un petit —, պահիկ մի. dans le même —, ի նմին վայրկենի. cette sollicitude de tous les —s, այս ամենօրեայ խնամք. ‖ ք. un —, կաց վայրիկ մի. un —, ne soyez pas si pressé. 2. A chaque —, à tout —, մ. յամենայն վայրկենի, յամենայն ժամ, յարթաժամ, անդուլ անդադար, *ամէն առն. il le répète à tout —, à chaque —. 3. A l'—, dans l'—, մ. ի վայրկեան ժամանակի, առ ժամայն, իսկոյն, անդէն, վաղվաղակի. mais sa langue en sa bouche à l'— s'est glacée. 4. En un —, ի վայրկեան ժամանակի. il l'a fait en un —. 5. dans un —, յետ միոյ վայրկենի, յետ սակաւուց. il reviendra dans un —. 6. Dès l'— que, վաղվաղակի իբրեւ... ընդ..., այն ինչ... dès l'— qu'il vous aperçut, il courut au-devant de vous.

Instantané, e, ած. վայրկենական, վաղանցուկ. force —e, — զօրութիւն. frayeur —e. D'une manière —e, անդէն առժամայն, անդէն վաղվաղակի:

Instantanéité, ի. վայրկենուիւն, վայրկենակատուիւն. — d'une chose, d'une impression.

Instantanément, մ. վայրկենաբար, ի վայրկեան ժամանակի, առ ժամայն, անդէն վաղվաղակի:

Instar (à l') նխ. ըստ օրինակի, ըստ նմանութեան, զօրէն, նման, հանգոյն, զերծ. à l'— des anciens, de Paris.

Instaurateur, ա. հաստատիչ, նորոգիչ:

Instauration (սիօն) ի. նորոգութիւն. — des jeux olympiques, du temple de Jérusalem.

Instaurer, ն. նորոգել. — un temple.

Instigateur, trice, գ. դրդիչ, սադրիչ, հրապուրիչ. — de la révolte, du crime.

Instigation, ի. դրդումն, սադրանք, հրապոյրք:

Instiguer, ն. դրդել, սադրել, հրապուրել. cet homme a été instigué par un tel.

Instillation (սիօն) ի. կաթումն, կաթուած. verser par —.

Instiller, ն. կաթիցուցանել.

S'instiller, դ. կաթիլ, *կաթիցուիլ. le collyre s'instille dans l'œil.

Instinct, ա. բնազդ, բնազդումն. շարժումն՝ բերումն՝ ազդումն բնութեան. par —, բնազդմամբ. 2. —. բուռն միտումն. cet enfant a l'— de la musique.

Instinctif, ive, ած. բնազդական, բնազդային, բնազդեցիկ. mouvement, sentiment —.

Instinctivement, մ. բնազդաբար, բնազդապէս, բնազդօրէն. faire —.

Instinctivité, ի. բնատրականութիւն. — de certaines impulsions.

Instinctuel, elle, ած. բնատրական:

Instinctuellement, մ. բնատրապէս:

Instipulé,e, ած. բ. անոտերեակ:

Instituer, ն. կարգել, կացուցանել, կանգնել. — une fête, un juge. — un héritier, ժառանգ կացուցանել. =S'—, դ. կարգիլ:

Institut, ա. օրէնք, սահմանադրութիւն (վանաց). 2. վանք, միաբանութիւն. 3. հաստատութիւն, հիմնարկութիւն, հիմնարան. — Pasteur, պաստէօրեան —. — agronomique, հողագիտական —. 4. կաճառ. membre de l'—, կաճառորդ. — des sciences, — գիտութեանց. entrer à l'—. De l'—, կաճառական:

Instituts, ի. յ. տարերք (հռոմէական իրաւաբանութեան յօրինելոյ հրամանաւ Յուստինոս կայսեր). 2. փ. տարերք. համառօտ օրինագիրք. — du droit français.

Instituteur, trice, գ. հաստատիչ, հիմնադիր. — d'un ordre religieux. — de lois, օրինադիր, օրէնադիր. 2. ուսուցիչ, վարժապետ, վարժուհի, ուսուցչուհի. un habile —. Une —trice distinguée.

Institution, ի. հաստատ, հաստատութիւն, կարգումն, կանգնումն, հիմնադրութիւն. — humaine. 2. հաստատութիւն, հիմնարկութիւն, հիմնարան, շինուած, les hôpitaux, les écoles sont des —s utiles. 3. Les —s, հիմնական օրէնք սէրութեան. 4. իգ. — d'héritier, կարգումն՝ անուանումն ժառանգի. 5. ուսումն, վարժք. 6. վարժատուն, ուսումնարան, հրահանգարան. — de jeunes gens, de jeunes demoiselles. Ouvrir, tenir une —. Chef d'—, տեսուչ —ի:

Instructeur, ա. կրթիչ, մարգիչ, հրահանգիչ. ‖ ած. —. capitaine, officier —, մարգիչ մարտի, մարտուսոյց. ‖ իգ. juge —, նոյն ընդ juge d'instruction S. **Instruction.**

Instructif, ive, ած. կրթական, հրահանգիչ, կրթիչ, խրատական, խրատական, խնամատարար, խնամատնօրէն. livre —. Lecture —ive. Très —, հրահանգալից:

Instruction, ի. կրթութիւն, կիրթք, կրթանք, վարժք, մարզանք — primaire, նախակրթութիւն. — secondaire, professionnelle. Répandre le bienfait de l'—. — obligatoire, gratuite. D'—, կրթական, կրթասիրական. l'amour de l'—, կրթասիրութիւն. qui aime l'—, կրթասէր. l'— publique, հասարակաց կրթութիւն. le ministre de l'— publique, նախարար հասարակաց կրթուեան. ministère de l'Instruction publique, նախարարարան հասարակաց կրթուեան՝ համակրթուեան. employé à l'— publique, պաշտօնեայ ի նախարարարանի հասարակաց կրթուեան. 2. կրթութիւն, գիտութիւն, բանիմացութիւն. avoir de l'—. Manquer d'—. Homme d'une grande —, այր բազմագէտ. 3. գիտութիւն, տեղեկութիւն, հմտութիւն. je vous demande cela pour mon —. — sur la manière de se servir d'une chose. 4. ուսումն, համար, խրատ, վարդապետութիւն. il y a là une — pour la modestie. 5. յ. հրահանգք, հրամանք. suivant vos —s, ըստ հրահանգացդ. selon ses —s, ըստ հրահանգին իւրոյ. l'ambassadeur a suivi ses —s. Donner, recevoir des —s, տալ՝ առնուլ հրահանգս՝ հրամանս պատուիրանի. 6. իգ. հարցաքննութիւն, յանցաքննութիւն, հարցաքննութիւն. քննութիւն դատի. juge d'—, հարցաքնին՝ յանցաքննիչ դատաւոր:

Instruire (j'instruis) ն. ուսուցանել, կրթել, հրահանգել, խրատնացուցանել, *սովրեցնել. — la jeunesse. Qui instruit son enfant, որդեկիրթ. 2. կրթել, վարժել, մարզել զկենդանիս. — un cheval, un chien. 3. փ. ազդ՝ տեղեակ՝ իրազեկ՝ իրագիտ՝ իրազեկ՝ խելամուտ առնել. instruisez-moi de ce qui se passe. 4. իգ. հարցաքննել, հարց եւ խնդիր՝ մանրաքննին առնել. — un procès. — contre qn., կարգել դատ ընդդէմ ումեք, դատախազել.

S'instruire, դ. ուսանիլ, խրատնանալ, հրահանգիլ. passer son temps à —. 2. ուսուցանիլ՝ հրահանգել՝ իրազեկ առնել զմիմեանս. 3. իգ. քննել դատի:

Instruisable, ած. ուսուցանելի. *որ կրնայ սովրցուիլ:

Instruisant, e, ած. ուսուցիչ, ուսուցող:

Instruit, e, ած. ուսեալ, հրահանգեալ. — par le malheur, 2. ուսեալ, ուսումնասիրեալ, բազում, հմուտ, խրատատեաց, մտաւարժ, բանիբուն, կիրթ, վարժ, գիտուն. un homme bien —, այր բազում՝ բազմահմուտ՝ բազագիտ. cette dame est fort —e. — gratuitement, ձրիաւարժ. un esprit —, հասուսամիտ. très —, ճոխուսումն. les gens —s. 3. ուսումնագէտ, իրագէտ, իրազեկ, իրազգաց, բանագէտ, տեղեակ, խելա-

մուտ . être —, — է. 4. իգ. քննել . un procès bien —, քաջաքննին մանրաքննին դատ :

Instrument, ա. գործի «ալիճ». — tranchant, իատու —, խարբ . les —s d'un ouvrier. Les —s d'optique, d'astronomie, de chirurgie, d'agriculture. Petit —, գործեակ . — aratoire. — de torture, գելոց , գելադան , պրկոց . ‖ ին. **Outil.** 2. փ. գործի, պրաննեակ , առիճ . chacun tient en sa main un — de mort. — de colère, գործի գառազան բարկութեան . — de vengeance, դահիճ վրէժխնդրութեան . faire servir qc. d'— à sa vengeance, պրաննեկցուցանել զիմն ի վրէժխնդրութիւն իր . servir d'— à la vengeance de qn. 3. գործի, նուագարան . jouer d'un —, — իարկանել՝ ածել . — à cordes, լարաւոր՝ աղեյարմար —. — de musique, գործի երաժշտական , նուագարան. — à vent, շնչոդական —:

Instrumentaire, ած.իգ. témoin —, վկայ նօտարի՝ նօտարագիր մուրհակաց :

Instrumental, e, ած. գործիական , գործիաւոր . 2. գործիական , նուագարանական . musique —e, — երաժշտութիւն . Concert vocal et —. Compositeur —, նուագարանագիր :

Instrumentalement, մ. գործիարար :

Instrumentation, ի. եժ. գործիաւորութիւն , նուագարանական , նուագածութիւն , նուագերգութիւն :

Instrumenter, չ. իգ. դաշնագրել , մուրհակել. յօրինել մուրհակս՝ դաշինս . les notaires ne peuvent pas — hors de leur ressort. 2. եժ. նուագարանել , նուագել , նուագերգել . — une partition d'opéra.

Instrumentiste, ա. նուագերգ, նուագածու , երաժիշտ :

Instudieux, euse, ած. անուսումնասէր, ուսումնատենց. enfant —.

Insu (à l') մ. յանգիստս . à l'— de qn., — ոտից . à l'— de tout le monde, զանխոս յամենեցուն. à mon —, յանգիստս իմ . à notre —, յանգիստս մեր . à son —, — իւր՝ նորա . à votre —, — ձեր . à leur —, զանխոս ի նոցանէ . à l'— de leurs parents, զանխոս ի ծնողացն :

Insuave, ած. անքաղցր :

Insuavité, ի. անքաղցրութիւն :

Insubmersibilité, ի. անընկղմելիութիւն . — d'un bateau.

Insubmersible, ած. անընկղմելի . navire —.

Insubordination, ի. անհնազանդութիւն , հեստութիւն, խեղութի, սաստիկութիւն , անսաստութիւն . esprit, acte d'—, ոգի, գործ —ութեան:

Insubordonné, e, ած. անհնազանդ , անսաստ , սաստիկ , խեղ , հեստ . soldat, élève —. Troupe —e.

Insubstance, ի. անգոյացութիւն : [յատկան :

Insubstantiel, elle, ած. անգո-

Insuccès, ի. անյաջողութիւն, չաջողութիւն : [կանապես :

Insuffisamment, մ. անբաւա-

Insuffisance, ի. անբաւականութիւն . — des capitaux, de la récolte. 2. անկարութիւն , անկարողութիւն . connaître, reconnaître son —.

Insuffisant, e, ած. անբաւական. cette somme est —e. Nourriture —e. Moyen, secours —. Affranchissement —, ների կանխաւճար :

Insufflateur, ա. ներփչող :

Insufflation, ի. բժ. ներփչումն . — d'une poudre dans l'œil, de l'air dans la poitrine. 2. —. առաջումն փչմամբ . — d'un ballon.

Insuffler, ն. ներփչել . * ներփչել . — de l'air dans la bouche d'un asphyxié. Tube à —, ներփչափող . poire à —, ներփչատանձ . 2. ներփչել , փքոցուցանել առնել՝ ընդունել . — une vessie.

Insuivi, e, անց. անհետեւեալ :

Insulaire, ած. կղզային , կղզեցի . les peuples —s. ‖ գ. —, կղզիբնակ . un —. Les —s.

Insularité, ի. կղզիութիւն :

Insulé, e, ած. կղզիաւոր , կղզիական : [նախատելի :

Insultable, ած. Ջշնամանելի .

Insultant, e, ած. Ջշնամանիչ , Ջշնամանիկ , Ջշնամանագիր , նախատիչ, նախատական. une —e dérision. Une voix —e.

Insultateur, ա. Ջշնամանիչ :

Insultation (սիօն) ի. Ջշնամանութիւն :

Insulte, ի. Ջշնամանք. լուտանք, նախատինք , ոտնհարութիւն . avec —, Ջշնամանօք . faire, recevoir des —s, նախատինս առնել՝ ընդունել . 2. զ. յեղյեղածակուռն . place exposée aux —s de l'ennemi.

Insulter, ն. Ջշնամանել , լուտալ , նախատել . — qn., une femme. Être insulté, ի Ջշնամանս լ., նախատիլ . 2. չ. Ջշնամանս դնել , ոտնհար լ., ոտս տրոփել ի վերայ , ոտն հարկանել . — aux malheureux, à la ruine de qn. 3. ն. յեղյեղածակիլ . — une place.

S'insulter, դ. Ջշնամանել՝ նախատել զիրեարս . il se sont insultés publiquement. 2. — զանձն , անձն նանախատ լ. :

Insulteur, ա. Ջշնամանիչ, Ջշնամանագիր , նախատիչ , նախատող . — public.

Insupportable, ած. անհանդուրժելի , անհանդուրժական , անըմբռնելի , անըմբռնելի , անժուժելի , անտանելի , դժուարըմբռնելի, դժնդակ, դժնդակալուր , դժնդակաբարբառ , ճանրատանալուկ , դժալիի , դժխեմ , դժոխըմբռնելի , դժոխալուր , դժոխախնամ , դժվիտ , դժնաբարբ , դժընդակաբարոյ . homme, douleur, fatigue —.

Insupportablement, անհանդուրժաբար , դժնդակագոյնս , անհնարին :

Insurgé, e, ած. ապստամբեալ , ապստամբ . peuple —. ‖ գ. ապստամբ . les —s.

Insurgence, ի. նբ. ապստամբութիւն :

Insurgent, ա. ապստամբ :

Insurger, ն. ապստամբեցուցանել . — une nation. Faire —, —.

S'insurger, դ. ապստամբիլ , վրատարանջել , հակահիլ . — contre le gouvernement. [տութիւն :

Insurgerie, ի. ապստամբամբ-

Insurmontable, ած. անյաղթ , անյաղթելի , անըմբռնելի , աննկուն . obstacle, difficulté, opiniâtreté —. Une envie de dormir —.

Insurmontablement, մ. անյաղթաբար : [վերոյ լինելի:

Insurpassable, ած. անգերի

Insurrecteur, ա. ապստամբեցուցիչ . comité —.

Insurrection, ի. ապստամբութիւն , վրատարանջութիւն . l'— des Grecs. Le peuple était en pleine —. 2. փ. l'— des esprits, ապստամբամտութիւն :

Insurrectionnel, elle, ած. ապրստամբական , խռովայոյզ . mouvement, esprit —.

Insurrectionnellement, մ. ապրստամբաբար . procéder —.

Insusceptible, ած. անընդունակ . — d'alarme. 2. անընդմտաւար :

Intact, e, ած. անպախ , անպախելի , անաղարտ , անխտա , անվնաս , ողջ , անեղծ , անփորձ , անվնաս , անբաւակ , *ամբողջ . le cachet est —, ողջ է կնիքն . dépôt, monument —. 2. փ. անաղտս, անարատ. honneur —. Vertu, réputation —e. ‖ C'est un homme —, այր արդարակորով է :

Intactile, ած. ո. անշօշափելի . la lumière est —.

Intactilité, ի. իգ. անշօշափութիւն , *անշօշափելի լինելն :

Intaillable, ած. անիատ , անկտրելի :

Intaille, ի. S. **Entaille.**

Intaillé, e, անց. չիատեալ, անիատ , *չկտրուած :

Intangibilité, S. **Intactilité.**

Intangible, ած. անշօշափելի , անզգալի :

Intarissable, ած. անիատանիտ , մշտաբուղխ , մշտահոս , մշտնջենաբուղխ , անապատ , *անիատնուտ . source —. ‖ փ. imagination, gaieté —. Sujet — de conversation. Larmes —s. 2. մշտահոս , մշտաբարբառ . il est — sur ce sujet.

Intarissablement, մ. անիատանիտաբար :

Intégrable, ած. ամբողջացուցանելի :

Intégral, e, aux, ած. ամբողջ , ամբողջական . payements intégraux. Restitution —e. Le renouvellement — d'une chambre législative. 2. չփ. ամբողջական . calcul —, — հաշիւ . ‖ ի. —e. l'—e d'une quantité différentielle.

Intégralement, մ. ողջոյն, ողջիկ, ամբողջ, ամբողջապէս , լիով , անմնեքի, բովանդակ. payer, renouveler —.

Intégralité, ի. ամբողջութիւն , ողջութիւն . — d'une somme.

Intégrant,e, ած. ամբողջական, ամբողջացուցիչ, լրացուցիչ. parties —es. Faire partie —e de...

Intégrateur, ա. ամբողջացուցիչ։

Intégration, ի. չփ. ամբողջացում։

Intègre, ած. արդարակրոն, ուղղակիր, արդարակիր, հաւատարչափ, արդարադատ, արդարամիտ, արդարագնաց, ուղղամիտ, անկաշառ, անկաշառասիրտ, անկաշառակեր, անաղտիւտ. une vertu —. Juge, homme —.

Intègrement, մ. արդարակրոն կեանքով, անկաշառ։

Intégrer (j'intègre; j'intégrerai) ն. չփ. ամբողջացուցանել. գտանել զամբողջականն տարրերական։ բաղադրեան։

Intégrifolié, e, ած. բ. ամբողջատերեւ, ողջատերեւ, բոլորտերեւեան։

Intégriforme, ած. ֆրբ. ողջաձեւ։

Intégrité, ի. ամբողջութիւն, լրութիւն. conserver l'— du territoire. — d'un dépôt, de ses droits. 2. անարատութիւն, անարգոտութիւն. garder des fruits, des fleurs dans leur —. 3. փ. արդարութիւն, արդարակշռութիւն, արդարամտութիւն, ուղղութիւն, ուղղամտութիւն, անաբասութիւն. rendre la justice avec —. Corrompre l'— de la justice.

Intégromètre, ա. ամբողջաչափ, ողջաչափ։

Intégument, տ. Tégument.

Intellect, ա. ո. իմացութիւն, իմացականն, միտք։

Intellectif,ive, ած. իմացական, մտաւոր. la puissance, la faculté —ive. 2. ի. l'—ive, իմացականն, իմացողականն։

Intellection, ի. իս. իմացութիւն, իմացողութիւն։

Intellectualiser, ն. իս. իմացականել, իմացական՝ մտաւոր առնել։

Intellectualisme, ա. իմացականութիւն։

Intellectualiste, ա. իմացական։

Intellectualité, ի. իս. իմացողութիւն։

Intellectuel, elle, ած. իմացողական, մտաւորական, մտաւոր. faculté —elle. 2. իմանալի, հոգեղէն. l'âme est une substance —elle.

Intellectuellement, մ. իմացականապէս, իմացողաբար, իմացականօրէն, մտաւորապէս։

Intelligemment, մ. խելամտաբար, հանճարաբար, իմաստնօրէն, խելօք, *խելքով. parler — de toutes choses.

Intelligence, ի. իմացութ, իմացականն. Dieu est la souveraine, la suprême —. 2. —, իմացումն, իմացուած, միտք, մտաւուր. — vive, prompte. L'— humaine. L'— de l'éléphant, du cheval. Sans —, անմիտ, անհանճար. անմտաբար, անհանճարաբար. manque d'—, անխելութիւն, անիմացութիւն, անհանճարութիւն. 3. հանճար, իմաստութիւն, ուշիմութիւն, խելամտութ. avoir l'— des affaires. 4. մտացիութիւն, խելաչաւութիւն, մտահաւութիւն, ուշիմութիւն. s'acquitter d'une mission avec —, avec beaucoup d'—. Il a fait preuve d'— dans cette affaire. 5. միաբանութիւն, համամտութիւն, համախոհութիւն. bonne —, համակամութիւն, համամտութիւն, համիմացութիւն. être, vivre en bonne, en parfaite —, միաբան՝ համամիտ՝ համախոհ՝ համակամ լ. 6. բանագնացութիւն, ծածուկ միաբանութիւն. avoir des —s dans une ville, dans une place, բանագնաց լ., *ծածուկ խօսք խաւրել։

Intelligent, e, ած. իմացական, իմացող, մտաւոր. principe, pouvoir —. Être —. Nature —e. 2. մտացի, ուշիմ, արագամիտ, մտաքաց, մըտաբացիկ, մտառու, քաջամիտ, լուսամիտ, խելահաս, ճանճարել, խելացի, իմաստազնի. homme —. Le chien est très —. 3. ճարտար, ճարտարամիտ, արագամիտ, ճարտարիմաց, իմաստուն. domestique —. Il est fort — dans les affaires.

Intelligibilité, ի. իմացողութիւն, դիւրիմացութիւն, դիւրահասութիւն։

Intelligible, ած. դիւրիմաց, դիւրահաս. passage, discours —. D'une manière —. 2. դիւրալուր, լսելի, յստակ, մեկին. parler à haute et — voix. Prononcer d'une voix haute et —. 3. իմանալի, մտաւոր. être —. Monde —.

Intelligiblement, մ. դիւրիմացաբար. parler, prononcer —.

Intempéramment, մ. անձնաժաքար, անչափ. parler, boire —.

Intempérance, ի. անձնակալութիւն, շռայլութիւն. || — de langue, շաղակրատութիւն, շաղփաղփութիւն, շատախօսութիւն։

Intempérant, e, ած. անձոյժ, անձնակալ, անխառն. langue —e. Esprit, homme —. || գ. l'— abrège ses jours.

Intempéré, e, ած. անձոյժ, անձնակալ, անխառն, անչափ. homme — en toutes choses.

Intempérément, մ. անձնաժաքար, անձնակալաբար։

Intempérie, ի. անհաստութիւն, վատախառնութիւն, անբարեխառնութիւն. être exposé à toutes les —s de l'air, կլ. à toutes les —s. — des saisons.

Intempestif, ive, ած. անժամ, անժամանակ, տարաժամ, ապաժամ, վաղաժամ, անդէպ. projet —. Demande, démarche —ive.

Intempestivement, մ. անժամ, տարաժամու, ապաժամ. *ժամանակէ դուրս. faire une demande, une démarche fort —.

Intempestivité, ի. տարաժամութիւն. *անյարմարութիւն առնել։

Intenable, ած. անպահելի, անպաշտպանելի. la rade est — par le gros temps. Un poste —.

Intendance, ի. վերակացութիւն, հազարապետութիւն, սպասակապետութիւն. — militaire. L'— d'une province. գաւառապետութիւն. 2. գաւառապետարան. je vais à l'—.

Intendant, ա. վերակացու, հազարապետ, սպասակապետ «բանակի». — de l'armée, — militaire, համբարապետ. — du palais, վերակացու պալատան։

Intendante, ի. համբարապետուհի. կին համբարապետի։

Intense, ած. ուժգին, սաստիկ. un froid —. Une chaleur, une maladie —. La douleur devenait —, խրատանայր ցաւն. le son devient plus —, սաստկանայ ձայնն։

Intensif, ive, ած. ուժգին։

Intensifier, ն. ուժգնացուցանել, սաստկացուցանել։

Intensité, ի. ուժգնութիւն, սաստկութիւն. — du froid, du son, de la lumière.

Intensivement, մ. ուժգին, ուժգնակի, ուժգնաբար, սաստիկ։

Intenter, ն. սկսանել, ձեռն արկանել, առնել, *անել, բանալ. — une action, un procès contre qn., à qn., դատ դնել՝ առնել, ի դատ մտանել՝ գալ, ի դատաստան մտանել, դատախնդիր լ. ուժք, *մէկուն դատ՝ դատաստան բանալ. — une accusation contre qn., դատախազ՝ ամբաստան լ. զուժիք, *ամբաստանութիւն անել. il m'a intenté un procès.

Intention, ի. դիտաւորութիւն, դիտումն, միտք, խորհուրդ. avoir l'—, մտադիր լ., մտադրել, մտածել. avec —, դիտմամբ, խորհրդով. c'est bien contre mon —. Savoir gré de l'—. J'ai l'— de sortir. A bonne —, բարեմիտ. dans quelle — faites-vous cela? որո՞վ դիտաւորութեամբ՝ դիտմամբ՝ մտօք՝ խորհրդով առնես զայս. bonne —, բարի —, բարեմտութիւն, բարեսրտութիւն, բարեխրատութիւն. mauvaise —, չար —, չարամտութիւն, չարասրտութիւն. avoir de bonnes, de mauvaises —s, ունել բարի՝ չար —ներս՝ միտս, բարեմիտ, չարամիտ լ. mon — était, n'était pas de.., — իմ էր՝ չէր —. avoir — de faire qc., ունել — առնելոյ՝ գործելոյ գիտն. faire qc. à l'— de qn. A votre, à son, à mon, à leur —, ի դիտաւորութիւն ձեր՝ իր՝ իմ՝ նոցա. 2. —, կամք. l'— de votre père est que.

Ած. l'enfer est pavé de bonnes —s, *շատ բարի դիտաւորութիւններ կան, բայց չկատարուելով անօգուտ կմնան։

Intentionnalité, ի. իս. դիտաւորութիւն։

Intentionné, e, ած. դիտաւորեալ, մտադիր. être —, — լ. bien —, բարեմիտ, բարեմտի, բարեխրատ, բարեխորհուրդ, լաւակամ, լաւ ը g, լաւամիտ, լաւահայեաց. mal —, չարամիտ, չարախոհ, չարախորհուրդ. les personnes les mieux —es.

Intentionnel, elle, ած. դիտաւորական. le sens — de l'auteur.

Intentionnellement, մ. դիտմամբ, խորհրդով. coupable —.

Intérambulacral, e, ած. կ. ընդմիջաճեմելային։

Interannulaire, ած. վր. ընդմիջօղաւոր :
Interantennaire, ած. կ. ընդմիջեղջերիկ . ընդ մէջ եղջերկաց :
Interars (էնթէրարս) ա. անք. ընդմիջակարամուքք :
Interarticulaire, ած. մկ. միջյայօդային . ligaments —s.
Interastral, e, aux, ած. միջաստղային :
Interatomique, ած. միջիւլէական :
Interauriculaire, ած. մկ. միջունկնային :
Interbranchial, e, ած. կ. ընդմիջախռիկ. ընդ մէջ խռկաց :
Intercadence, ի. բժ. անկանոնութիւն , անհաւասարութիւն . — du pouls. — երակազարկի :
Intercadent, e, ած. բժ. անկանոն , անհաւասար . pouls —, — երականդիւն :
Intercalaire, ած. աւելեաց . jour —, — օր . 2. տչ. vers —s. S. Refrain.
Intercalateur, ա. յաւելիչ :
Intercalation, ի. միջադրութիւն . օր մի՝ հաճանջ տարւոյ վերայ աւելցուցանելն. 2. միջադրութիւն , յաւելուած , յաւելուած . — d'un mot, d'une ligne dans un acte, d'un livre dans un catalogue.
Intercaler, ն. միջադրանել , միջադրել . հաճանջ տարւոյ վրայ օր մի աւելցուցանել . 2. փ. միջադրանել , յաւելուլ, մուծանել . — un mot dans un acte, un article dans un compte.
Intercarotidien, enne, ած. մկ. միջտնծլիային . S. Carotide.
Intercartilagineux, euse, ած. մկ. միջաճառային :
Intercéder (j'intercède; j'intercéderai) չ. բարեխօսել , բարեխօս լ., միջնորդել . — pour qn. auprès de qn. [խորշային :
Intercellulaire, ած. մկ. միջա-
Intercepter, ն. ունել , գրաւել , գրաւականել , արգելուլ , * բռնել . — une lettre. 2. արգելուլ , խափանել, հատանել, կտրել. — la lumière, les rayons, les communications.
S'intercepter, դ. արգելուլ , արգելանիլ , * արգելուիլ :
Interception, ի. արգելումն , խափանումն , հատումն , կտրումն . — des rayons de la lumière, d'une lettre. [ուլնային :
Intercervical, e, ած. մկ. միջ-
Intercesseur, ա. բարեխօս , միջնորդ . puissant, faible —. Être l'— de qn. auprès de, լ. — ուրուք առ :
Intercession, ի. բարեխօսութիւն , միջնորդութիւն . puissante, faible —. Avoir besoin d'—. Demander à Dieu par l'— de Marie.
Interchangeable, ած. փոխելի :
Interclaviculaire, ած. մկ. միջանդրակային :
Intercolonial, e, aux, ած. միջգաղթային :
Intercolumnaire (էնթէրքօլոմնէր) ած. մկ. միջսիւնային :
Intercommunication (սիօն) ի. իրերահաղորդութիւն :
Intercontinental, e, ած. միջերկրայ , միջացամաք , ցամաքակից. *երկուց ցամաքաց , մանաւանդ Եւրոպայի եւ Ամերիկայի մէջտեղ. relations —es.
Intercostal, e, aux, ած. մկ. միջկողային . nerfs intercostaux. Espace —, կողմիջոց. artère —e, — շնչերակ. muscles intercostaux, — մկունք :
Intercourse, ի. առեւտրակապ (*երկու երկրի մէջ) :
Intercurrent, e, ած. մէջընթաց, միջընթացիկ . cet événement — déjoua leurs projets. || Maladies —es, — հիւանդութիւնք . *այք վերայ կը հասնին յընթացս ուրիշ հիւանդութեան :
Intercutané, e, ած. կ. մորքամիջային . մարմնոյ եւ մորքոյ մէջ :
Interdentaire, ած. միջատամն . *ակռայի մէջ : [տառամէջ :
Interdépartemental, e, գա-
Interdépendance, ի. ո. իրերախոնում , կախումն յիրերաց . l'— des sciences et des arts.
Interdictal, e, ած. միջամատնային :
Interdiction (սիօն) ի. արգել . — d'un genre de commerce. 2. փ. —. l'— d'un fonctionnaire public. Fonctionnaire frappé d'—. Jugement d'—. Demande en —. — des droits civiques, civils.
Interdigital, e, ած. կ. մատնամէջ . մատանց մէջ . membrane —e.
Interdire (j'interdis) ն. արգելուլ. le médecin lui a interdit l'usage du vin. — sa porte à qn., փակել զդուռն իւր ընդդէմ ուրուք. *դուռն մէկուն դէմ գոցել . ce plaisir m'est interdit. 2. արգելուլ, գրկել առ ժամանակ մի ի պաշտամանէն . — un prêtre, — զքահանայ . — qn. de ses fonctions. 3. արգելուլ . գրկել զոք յազատ մատակարարութենէ ընչից իւրոց . — un prodigue. 4. ապշեցուցանել , յապուշ կրնել , *շուարեցնել . la peur l'avait tout interdit.
S'interdire, դ. արգելուլ անձին , ինքնագրկել , ինքնագրկիլ լ. — tout amusement. 2. արգելուլ , արգելանիլ , * արգելուիլ . cela ne s'interdit pas. 3. խռովիլ , շփոթիլ , * շուարիլ . il s'interdit facilement.
Interdit, e, ած. եւ գ. ապշեալ , խռովեալ * շուարեալ . rester —, շփոթիլ , ապշիլ մնալ , * շուարիլ . devenir interdit, շփոթիլ , խռովիլ , ապշիլ , *շուարիլ , շուարած մնալ :
Interdit, ա. արգելումն , արգել (եկեղեցական). lever l'—. Garder, observer l'—.
Intérépineux, euse, ած. եւ ա. մկ. միջնողնայարային , * ողնայարի մէջ. les muscles —, եւ ա. les —.
Intéressant, e, ած. շահաւոր , շահագրգիռ , շահեկան , շահագրգռող , շահագրգռական , օգտեցուցիչ , օգտամատոյց, օգտաբեր , շահաւէտ , օգտաւէտ , օգտաբեր , արժանաւոր, արժանահայեացս , արժանատեսիլ . rendu —, ըղձակերտ . c'est très —. D'une manière —e, շահեկանօրէն . 2. արժանագուն , արժանագորով , գորովաշարժ. c'est un homme —. Un air —. Nouvelle, conversation —e. Figure —e. || Être dans un état —, յոի՝ յերկուս ոգիս լ., *ծոցտր՝ երկու հոգւով ըլլալ . position —e, յուսիւն , *ծոցտրութիւն :
Intéréssé, e, ած. շահադէտ , շահանկատ , շահրնկալ , շահախնդիր , շահախնդրական . — dans cette affaire. || Être — à une chose, à faire une chose, ունել շահ՝ օգուտ յիմն՝ առնելոյ գիմն . il est — à vous tromper, օգուտ նորա է , օգտակար է նմա խաբել զքեզ . 2. գ. շահակից, մասնակից, բազորդ «օրինագ» . les —s dans une affaire. Parties —es, — կողմանք. *շահ ունեցող կողմանք. 3. անձնաշահ , շահասէր , շահախնդիր , շահաժողով , չարաշահ , օգտածարաւ , իւրաքոգ . être —, — լ., շահասիրել , իւրում շահու փոյթ ունել . homme, service —. Femme très —e. Vues —es. Dans des vues —es, շահասէր՝ շահախնդիր մըտօք :
Intéresser, ն. շահագրգռել , սիրաշահիլ , շահակից առնել , շահեցուցանել. — qn. dans une affaire. 2. օգտամատոյց առնել , յանկուցանել , փութաբեր ածել , յօժարեցուցանել. cette affaire ne saurait réussir sans lui, il faut l'—. 3. շահաւոր՝ հետաքրքրական լ. cela m'intéresse, m'intéresse beaucoup, fort peu. Qui intéresse, շահագրգիռ՝ շահագրգռական է . vous savez à quel point l'affaire m'intéresse. Cela intéresse ma santé, ma réputation. 4. գորովել , խանդաղատանել , ի գորով խանդաղատանել . ce jeune homme, sa triste situation, cette lecture m'intéresse. Sa physionomie intéresse.
S'intéresser, դ. շահակից՝ մասնակից՝ բազորդ լ. — dans une entreprise. 2. փոյթ յանձին՝ հոգ ի մտի՝ խնամ ունել , պաշտպան կալ , յօժարիլ , հետաքննին լ. je m'intéresse à vous, à votre gloire, à cette affaire.
Intérêt, ա. շահ , դրամաշահ , փոխարդ , տոկոս , տոկոսիք «ֆաիզ, կիւզէշՔէ». — en dedans, ներքին շահ . avec —, տոկոսաւոք . à —, տոկոսաւոր . prêt à —, շահաբեր փոխ . joindre l'— au principal, լծորդել՝ կցել զշահ ի դրամագլուխն. emprunter à gros —s, փոխ առնուլ մեծաշահ՝ մեծատոկոս . prêter sans —, փոխ տալ անտոկոս . payer l'—, les —s, հատուցանել զտոկոսս . payer — et principal, հատուցանել զտոկոսն եւ զգլուխն . le haut —, l'— élevé de l'argent, բարձր — արծաթոյ. — légal, légitime, usuraire. — simple, պարզ տոկոս . des —s, տոկոսիք . sans —, անշահ , անտոկոս . —s accumulés, դիզեալ —ք՝ տոկոսիք . dommages et —s, S. Dommage. || Entrer dans les —s de qn., prendre les —s de qn., օգտամատոյց լ.՝ պաշտպան կալ ու-

մեք, *մեկուն շահին փնտռել. || avoir, prendre — à, ունել շահ՝ օգուտ յիմիք, * բանէ մի շահ՝ օգուտ ունենալ. ils ont trop d'— à me justifier, շահ մեծ է նոցա արդարացուցանել զիս. 2. շահ, օգուտ, շահ օգտի. l'— de votre santé exige du repos. Je vous parle sans —, ոչ առ ի շահ ինչ օգտի բարբառիմ. pour leur —, ի շահ օգտի իւրեանց. || mettre qn. dans ses —s, յինքն յանկուցանել՝ գոլանալ զոք. — public, général, հասարակաց՝ ընդհանուր —. l'— de l'État, de l'humanité. 3. շահ անձին, շահասիրութիւն, ցանկութիւն շահից, օգտաճարակ ցանկութիւն, շահախնդրութիւն. c'est l'— qui le guide, շահախնդիրք՝ շահասէր է. il entend ses —s, գիտէ զշահ իւր. homme sans —, անշահասէր որ. qui a le même —, շահակից. — personnel, անձնական շահ, շահ անձին, իւրաքանչիւր շահասիրութիւն. chercher son —, զանձին խմանալ բաւի, անձնընտիր լ. — sordide, գոշաբաղութիւն, չարաշահութիւն. 4. շահ, մասնակցութիւն. avoir un —, prendre un — dans une entreprise, dans une société, ունել՝ առնուլ — ի գործ ինչ, յընկերութեան իրիք. j'ai un léger — dans cette affaire. 5. հոգ, փոյթ, փոյթ պնդութեան, խնամք. prendre, témoigner — à, հոգ ի մտի՝ փոյթ յանձին՝ խնամ ունել, ցանկանալ. elle prend — à votre santé. Prendre — à une affaire, ջանալ յաջողել զգործ ինչ, գործակից լ. յաջողութեան. 6. գուն գոլոյ, կարեկցութիւն, արգահատանք. il est digne de l'— que vous prenez à lui. Inspirer de l'—, ի գուն ածել. digne d'—, արգահատելի. ressentir un vif — pour qn. 7. շահակամութիւն, շահագրգռութիւն, յանկուցիչ հանգամանք, ցանկալի մաս, ակնկալութիւն, գրաւանք, հետաքննութիւն, հետաբրքրութիւն. jeter un nouvel — sur, ըղձակիզս առնել զիմն. exciter de l'—, զարթուցանել զարմանս զարմանալիս. histoire pleine d'—. Cette découverte excite l'— des savants. J'ai lu cet ouvrage avec un vif —. L'— de ce roman croit de chapitre en chapitre. Cette étude n'offre aucun —. Manque d'—, անշահեկանութիւն. qui manque d'—, անշահեկան:

Interfasciculaire, ած. մգ. միջախթային: [խառնուրդ:

Interférence, ի. բգ. իրերախառն.

Interférent, e, ած. բգ. իրերախառն. rayons —s.

Interférer, չ. բգ. իրերախառնիլ. deux rayons de lumière qui interfèrent. [դիպուած:

Interfibrillaire, ած. մգ. նեարդ-

Interfoliacé, e, ած. բ. միջաթերեային: [exemplaire —.

Interfolié, e, ած. միջաթերթի.

Interfolier, ն. միջաթերթել, միջաթերթի առնել. մուծանել սպիտակ թերթս ի գիրս. faire — un livre.

Interfrontal, e, ած. մգ. միջճակատական, միջնաճակատ:

Interglaciaire, ած. եր. միջսառնային:

Intérieur, e, ած. ներքին, ներքնային, ներքսագոյն, *ներսի. les parties —es du corps. Un feu — le consume. Les provinces —es, միջնաշխարհ. guerre —e, առտնին պատերազմ. mer —e, ներքին ծով. 2. ներքին, հոգևական, հոգեւոր. l'homme —. Sentiment —. Paix, vie —e. Voix —e, ներքին ձայն. || գ. յ. ներքինք, մտերիմք. — du roi, — Ճագատոյ. 3. ա. ներքս, ներքնակողմն, ներքսակողմն, *ներսն. l'— d'un temple, du corps, des terres, de l'Afrique. L'— d'un navire, նաւաժէջ. à l'—, ի ներքս, *ներսն. l'— gâté, միջագաւ, *մէջն՝ միջուկն ատած. || de l'—, ի ներքուստ, *ներսէն. 4. ներքս, ներքսակողմն (հանդակառաց). prendre une place dans l'—. Billet, place d'—. 5. ներքս, ներքնակողմն, ներքսակողմն (աշխարհի՝ երկրի), միջնաշխարհ, միջներկիր. tous ces produits se consomment à l'—, dans l'—. Ministre, ministère de l'—, նախարար՝ նախարարան ներքին գործոց. || l'—, նախարարան ներքին գործոց. employé à l'—. 6. նկ. tableau d'—, կլ. —, ներքնանկար. 7. l'— d'une personne, առն ուրուք. se plaire dans son —, սիրել զտուն իւր. je suis heureux dans mon —. այն ես l'— d'un ménage, d'une famille. Il fut admis dans l'— de la famille. || փ. l'—, գաղտնիք. il connait l'— de ce ménage, de cette famille. 8. խորք սրտի, սիրտ. découvrir son — à son confesseur. Rentrer dans son —, մրմտանել՝ իջանել ի խորս սրտին:

Intérieurement, մ. ի ներքոյ, ներքնապէս, ի ներքուստ, ի ներքս, *ներսէն. fruit gâté —. Remède pris —. 2. ի ներքուստ, ներքնապէս, ի ներքուստ ի սրտէ, ի խորոց սրտէ, ի խորս սրտին. Dieu lui disait —. Se moquer — de qn.

Intérim, ա. ժամանջրպետ, ժամանակամիջոց, ամամէջք. 2. փոխանորդութիւն, փոխառաքելութիւն (առժամանակեայ ի բացակայութեան պաշտօնատարի). faire l'—, être chargé de l'—, փոխանորդ լ. || par —, մ. փոխանորդաբար, փոխանակաբար, իբր տեղապահ՝ փոխառաքեալ. ministre par —.

Intérimaire, ած. փոխանորդ, անչրպետական, փոխառաքեալ. ministère —. Fonctions —s. || գ. փոխառաքեալ. l'— et le titulaire.

Intérimairement, մ. փոխանորդաբար:

Intérimat, ա. փոխանորդութիւն, փոխառաքեալութիւն. առժամանակեայ վարչութիւն:

Intériorité, ի. ներքսութիւն:

Interjacent, e, ած. միջադիր:

Interjectif, ive, ած. բ. ձայնարկական. particule, locution —ive.

Interjection, ի. բ. ձայնարկութիւն. oh! hélas! ո՛հ, բա՛ւ, առա՛ղ, *ո՛հ, ափսո՛ս, —ք ին. 2. իգ. բողոք, բողոքումն. — d'appel, — ընդդէմ դատաստանի:

Interjectionnel, elle, ած. բողոքիչ, բողոքող, բողոքարկու:

Interjectivement, մ. ձայնարկաբար:

Interjeter (j'interjette, j'interjetterai) ն. իգ. — appel, բողոք արկանել. բողոքել ընդդէմ դատաստանի: [միջկողային:

Interlatéricostal, e, ած. մգ.

Interligne, ա. միջագիծ, տողամէջ, բացատ. 2. ի. տպ. տողախտրոց, տողակապար. կապար անջրպետիչ տողից. — de deux points.

Interligné, e, ած. տողախտրոցեալ, տողախտրոց. composition —e.

Interligner, ն. տողախտրոցել. անջրպետել զտողս. — un ouvrage.

Interlinéaire, ած. տողամէջ, տողամիջական. traduction —.

Interlinéation (սիօն) ի. տողամիջադիր, տողամիջադրութիւն:

Interlinéer, ն. տողամիջագրել. *տողին մէջ գրել:

Interlobaire, Interlobulaire, ած. մգ. միջբլթակային:

Interlocuteur, trice, գ. երեսախօս, խօսակից. un ennuyeux —.

Interlocution, ի. երեսախօսութիւն, խօսակցութիւն. 2. իգ. երեսախօսութիւն, նախաբանին դատաստան:

Interlocutoire, ած. իգ. երեսախօս, երեսախօսական, նախաբանին. jugement —, — դատաստան. 2. ա. S. **Interlocution** 2.

Interlocutoirement, մ. երեսախօսաբար, խօսակցաբար:

Interlope, ա. ննգպանաւ. 2. ած. ննգաշահ, ննգավաճառ. vaisseau, marchand, commerce —. 3. փ. խառնակեաց, խառնակեցիկ, բոզասիրաց, բոզակից, բոզաթոյն. liaisons —s. Vie —, բոզակաց կեանք. monde —, բոզաբարոյք:

Interloquer, ն. հ. իգ. առնել դատաստան նախաբանին. 2. փ. բ. ապշեցուցանել, *շուարեցնել. cette plaisanterie m'a interloqué. = S'—, դ. ապշիլ, *շուարիլ:

Interlunaire, ած. լուսնամիջային:

Interlune, ի. լուսնամէջ. *լուսնի նուազումէն յետոյ չերեւցած միջոցն:

Intermariage, ա. միջնամուսնութիւն. ամուսնութիւն ի մէջ տոհմակից անձանց:

Intermaxillaire, ած. կզակամիջային. os —.

Intermède, ա. միջնախաղ. 2. միջնորդ. les nerfs sont l'— qui unit l'âme au corps. 3. ոգ. միջնորդ, միջանիւթ:

Intermédiaire, ած. միջնակարգ, միջին, միջնական. temps, espace, pouvoir, corps, état —. || 2. հբ. —, terrains —s, — հողք. 3. ա. միջնեկ. adoucir par un — les couleurs tranchantes. Passer brusquement

d'une idée à une autre sans —. 4. միջնորդութիւն, ջնաթք . par l'— de, միջնորդաւ , միջնորդութեամբ , ի ձեռն . 5. միջնորդ , միջնել , խօսնակից «միանար». il fut leur — dans cette négociation. Servir d'—. Il nous a servi d'—. եւ ի. une — complaisante. [նորդաբար:

Intermédiairement, մ. միջ-

Intermédiarité, ի. միջնորդութիւն :

Intermédiat,e, ած. միջանկեալ, միջակ , միջին . temps —. լգ. temps intermédiaire. [rompre.

Intermettre, ն. ի. տ. Inter-

Interminable, ած. անվախճան, անվերջ , անվերջանալի , անպրաս . discours, querelle, procès —.

Interminablement, մ. անվախճանաբար :

Interminé, e, անց. չսահմանեալ, անսահման , անեզր :

Intermission, ի. դադարումն , ընդհատումն . — du pouls, de la fièvre.

Intermittence, ի. ընդհատութիւն , ընդհատականութիւն :

Intermittent, e, ած. ընդհատ , ընդհատական , ընդհատեալ . pouls —. Fontaine, source —e, ընդհատ՝ ընդհատաջուր աղբիւր . fièvre —e, միջօրեայ ջերմն , *կալուածոյ տենդ :

Intermobile, ած. միջնաշարժուն : [մանկական :

Intermoléculaire, ած. միջ-

Intermonde, ա. միջնաշխարհ . միջոց ընդմէջ աշխարհաց :

Intermusculaire, ած. մկ. ընդերամիջեայն , միջնադնդեր :

Internat, ա. գիշերադպրոց , ցայգադպրոց , գիշերօթ . 2. գիշերօթ, գիշերօթիկ (աշակերտութիւն) . 3. գիշերօթիկ (աշակերտ) . un — nombreux. 4. բժ. ներքնաբժշկութիւն . գիշերօթիկ բժշկութիւն ի հիւանդանոցս . concourir pour l'—. L'— est de quatre ans à Paris.

International, e, aux, ած. միջազգային , համազգային , համաշխարհիկ , ազգացեղասէր . rapports internationaux. [ջազգաբար :

Internationalement, մ. միջ-

Internationalisme, ա. միջազգայնութիւն :

Internationaliste, գ. միջազգական , համազգական :

Internationalité, ի. համազգայնութիւն :

Interne, ած. ներքին , *ներսի . douleur, maladie, angle —. Les causes externes et les causes —s, արտաքին եւ ներքին պատճառք . 2. élève —, գիշերօթիկ աշակերտ կգ. գիշերօթիկ . 3. ա. ներքին , ներքնաբժիշկ . * հիւանդանոցի օգնական գիշերօթիկ բժիշկ :

Interné, e, ած. եւ գ. արգելական, արգելեալ , ի դիպաիոց . il y a beaucoup d'—s dans cette ville.

Internement, ա. արգելումն , արգելութիւն , դիպաի «կեօղ հափսը». — des suspects.

Interner, ն. ներքաշել, *ներս դնել . — des marchandises. 2. արգելուլ , դիպաիել , դնել ի դիպաիոջ . — des condamnés politiques. =է. ներքաշնակիլ . երթալ բնակիլ ի ներքս աշխարհին :

Internissable, ած. անեղծ . lustre —.

Internonce, ա. փոխ-նուիրակ (Պապին) . || — autrichien, — Աւստրիոյ (ի Տաճկաստան) :

Internonciature, ի. փոխ նուիրակութիւն : [կիանեան :

Interocéanique, ած. միջով-

Interoculaire, ած. կ. ակնամիջային : [իսիան :

Interopercule, ա. ծբ. միջա-

Interorganique, ած. միջագործարանային :

Interosseux,euse, ած. մկ. միջոսկրային , ոսկրամիջային . artères, veines —euses. Muscles —, եւ գ. les —.

Interpariétal,e, ած. մկ. միջգանկոսկրային . os —, միջգանկոսկր : [պնդող :

Interpellant, e, գ. ա. հարցա-

Interpellateur, trice, գ. հարցապնդող , հարցաբան , հարցող :

Interpellation, ի. իգ. հարցապնդումն , հարցապնդութիւն , հարցաբանութիւն , հարցումն . adresser des —s au ministre.

Interpellé, e, ած. հարցապընդեալ , հարցաբանեալ . — de produire les originaux.

Interpeller, ն. հարցապնդել , հարցաբանել . — un ministre sur les actes de son administration.

Interpétiolaire, ած. միջակոթունային : [բնային :

Interpinné, e, ած. բ. միջատե-

Interplanétaire, ած. միջմոլորակային : [յին :

Interpolaire, ած. միջբևեռա-

Interpolateur, ա. աղաւաղիչ :

Interpolation, ի. ձեռնմխումն , աղաւաղումն . խարդախանք մատենից :

Interpolé, e, ած. ձեռնամուխ , աղաւաղեալ , աղաւաղ :

Interpoler, ն. ձեռնամխել , աղաւաղել . յաւելուլ ինչ ի գիրս ննգութեամբ կամ անգիտութեամբ . — un livre, un passage.

Interponctuation, ի. ք. միջակիտադրութիւն :

Interposé, e, անց. միջանկեալ :

Interposément, ա. միջանկումն :

Interposer, ն. միջանկանել . արկանել ի մէջ, դնել ի միջի . — son autorité.

S'interposer, դ. միջանկանիլ . ի մէջ անկանել , մտանել ընդ մէջ . quand la lune vient à — entre le soleil et la terre. || փ. —, միջնորդել . — entre deux adversaires. Des amis communs se sont interposés pour les réconcilier.

Interpositif,ive, ած. միջադիր:

Interposition, ի. միջադրութիւն . 2. միջնորդութիւն . l'— de l'autorité.

Interprétable, ած. մեկնելի , Թարգմանելի :

Interprétateur, trice, ած. մեկնիչ , Թարգման . || —. regards —s des paroles.

Interprétatif,ive, մեկնողական, մեկնիչ . déclaration —ive.

Interprétation (սիօն) ի. մեկնութիւն , Թարգմանութիւն . — d'un passage, d'une convention, d'une loi, d'un songe. [մանաբար :

Interprétativement, մ. Թարգ-

Interprète, ա. Թարգման, Թարգմանիչ «Թէրճիման». ils ne peuvent s'entendre sans le secours d'un —. — pour les langues orientales. Parler par —, —աւ խօսիլ . — de la Porte. 2. փ. —, յայտաբար . soyez mon — auprès de... Les yeux sont les —s du cœur. || Les muets —s, անխօս՝ անբարբառ —ք . աչք , հայեցուածք . 3. մեկնիչ . — des songes, du mystère de la grâce. Les —s de Platon. S. Traducteur.

Interpréter (j'interprète; j'interpréterai) ն. Թարգմանել . — en français. 2. մեկնել . — une loi, un songe. || փ. je ne sais comment — leur silence. Mal — les intentions de qn., Թէր մեկնել զ... = S'—, դ. մեկնիլ , *մեկնուիլ :

Interpuissant, e, ած. մք. միջնազօր . levier —.

Interradial, e, ած. միջճառագայթային :

Interrègne, ա. անԹագաւորութիւն , անտէրնչութիւն , ամամէջք , *դատարկ ժամանակամիջոց :

Interrésistant, ած. ա. մք. միջդիմադրող :

Interrogant,e, ած. հարցական . 2. հարցասէր : [փորձ:

Interrogat, ա. հ. դտ. հարցա-

Interrogateur, trice, գ. հարցող , հարցանող . 2. ած. —, խուզարկու . geste, regard —. Une œillade —trice. 3. հարցաքննիչ , հարցաքննող . ses —s furent satisfaits de lui.

Interrogatif, ive, ած. հարցական . point —, հարցական . phrase, forme —ive.

Interrogation, ի. հարց , հարցումն , հարցուած , հարցաքննութիւն. faire des —s à qn., հարցուածս առնել ումեք , հարցաքնին առնել զոք . 2. ք. point d'—, հարցական :

Interrogatoire, ա. իգ. փութակիչ , հարցափորձ , հարցաքննութիւն . subir un — devant qn., հարցափորձ՝ հարցաքնին է. յումեքէ . 2. հարցափորձագիր . արձանագիր —ք . j'ai lu l'— de l'accusé.

Interroger, ն. հարցանել , հարցափորձել , հարցուփորձ առնել , հարցաքննել , ի հարց եւ ի քնին մրտանել . — un accusé, des témoins. 2. հարցաքննել . — un élève, un candidat sur... 3. քննել . — la nature, sa conscience, son cœur, l'histoire.

S'interroger, դ. հարցանել միմեանց , հարցաքննել զմիմեանս . 2. փ. հարցանել անձին , քննել զանձն , ինքնաքնին լ.:

Interroi, ա. ֆխ. միջադրքայ :

Interrompre (j'interromps) ն. ընդհատումն առնել, ընդհատել, ընդմիջել. — le cours d'une rivière. — un chemin par un fossé. 2. —, ընդմիջել զբանս, կտրեել գնաս՝ զբաբբառ ուրուք, ֆատուած տալ բանին, ֆատանել զձել բանից, խոփան ը. խօսից ուրուք, *մէկուն խօսքն ընդհատել՝ կտրել. — un discours, une discussion, un orateur. A ces mots, Télémaque interrompit Idoménée, մինչչեւ Իդոմենեայ կատարեալ զբանսն, ի վերայ էած Տելեմաք. ‖ p. sans vous —, առանց ընդմիջելոյ զձեզ, *խօսքերնիդ չկտրեմ :

S'interrompre, դ. ընդմիջիլ, դուլ առնուլ. 2. ընդհատել զբանս՝ գնաս՝ զբաբբառ. իր. l'orateur s'interrompit tout à coup.

Interrompu, e, ած. ընդհատ. d'une manière non —e, անընդհատ, միաֆեռ. son sommeil était souvent —, առեպ ընդոստ ի քնոյ զարթնոյը. propos —s, կցկտուր բանք :

Interrupteur, trice, ա. ընդհատիչ. ֆատիչ. rappeler l'— à l'ordre. 2. ած. —. murmures —s. Une voix —trice.

Interruption, ի. ընդհատութիւն, ընդհատումն, ընդմիջումն. — des travaux. Sans —, անընդհատ, միաֆեռ, անդուլ, անխափան, յաւէրժ. 2. — բանից՝ խօսից՝ բարբառոյ. bruyante —. De fréquentes —s. Des —s partirent de tous les points de la salle.

Interscapulaire, ած. մգ. ուսամիջային, ուսամէջ. région —.

Interscapulium, ա. կ. ուսամէջք, քամակ :

Interscientifique, ած. միջագիտային :

Intersécance, ի. ֆատաֆատումն :

Intersécant, e, ած. ֆատաֆատու, ֆատաֆատիչ, ֆատաֆատանող :

Intersecter, ն. եչ. կտրել, ֆատաֆատ առնել. ֆատանել յիրկուս ֆատագիծ մասունս. =*S'*—, դ. —իլ :

Intersection, ի. եչ. միջաֆատումիւն, ֆատաֆատութիւն. l'— de deux solides. Point d'—, ֆատակէտ. կէտ ֆատման :

Intersession (էնթէրսէսիօն) ի. միջանիստ. *միջոց ժողովոյ երկու նիստերու մէջ :

Intersigne, ա. միջանշան :

Interstellaire, ած. միջաստեղային, *աստղաց մէջ. les espaces —s.

Interstice, ա. բգ. անջրպետ, խարոյց, միջոց. remplir les —s. 2. անջրպետ՝ անջրպետութիւն ժամանակի, *ժամանակամիջոց :

Interstitiel, elle (էնթէրսթիսիէլ) ած. անջրպետային :

Interstratifié, e, ած. եբ. միջախաւային :

Intertrachélien, enne (էնթէրթրաքէլիէն) ած. մգ. միջողնային. muscles —s.

Intertransversaire, ած. մգ. միջողնաճայրային :

Intertrigineux, euse, ած. շփաբորբային :

Intertrigo, ա. բժ. շփաբորբ. բորբոքումն գոյացեալ շփմամբ երկուց անդամոց :

Intertropical, e, aux, ած. միջնարեւադարձային. pays intertropicaux. 2. բ. —, միջնարեւադարձաբոյս. plantes —es. Tourbillons intertropicaux. [միջաբզանդաւածային:

Intérutéroplacentaire, ած. մգ.

Intérutriculaire, ած. բ. միջախոշային :

Intervallaire, ած. միջանջրպետային :

Intervalle, ա. անջրպետ, միջոց, խարոյց. — d'une leçon, դասամիջոց. le plus dangereux — de la vie humaine. Ce fou a des —s lucides. L'— d'une nuit. 2. եմ. անջրպետ, միջոց. ‖ dans l'—, մէջ ընդմէջ. ‖ par —s, մ. ընդ ժամանակս ժամանակս, երբեմն երբեմն, եր պի, մինչ այս մինչ այն, *միջոց միջոց, ժամանակ ժամանակ, առին առին. ‖ à de longs —s, ընդ երկարաձիգ ժամանակս, ֆատուստ եւ ձիգ ժամս, ձիգ, ընդ երկար :

Intervalvaire, ած. բ. միջանխիփ. որ ընդ մէջ խոյոյ (valve) շրջապատոյ (péricarpe).

Intervenant, e, ած. միջամուտ, վերաֆաս. difficulté —e. 2. իգ. միջամուտ, միջնորդ. partie —e.

Intervenir (լծ. իր. venir) ն. միջամտաւ՝ միջամուխ ը., միջամտել. — dans une négociation, dans un contrat. 2. միջնորդ ը., միջնորդել, la France intervint dans ce différend. L'autorité souveraine y est intervenue. Faire — la force armée. 3. դգ. ֆատանել ի վերայ, դէպ ը., պատահել. une bataille intervint et changea la situation des belligérants. Il intervint un arrêt.

Interventeur, trice, գ. միջամուտ, միջնորդ. ‖ ած. —. la puissance —trice.

Interventif, ive, ած. միջամտական, միջամուտ. système —.

Intervention, ի. միջամտութ, միջնորդութիւն. — diplomatique, դեսպանապետական —. — pacifique, armée. Non —, անմիջամտութիւն. 2. միջամտութիւն, մատնակցութիւն. cela nécessita l'— de la force armée.

Interventriculaire, ած. մգ. միջաբտանախորշային :

Intervenu, e, ած. վերաֆաս. un traité — régla les prétentions. L'arrêt, le jugement —.

Interversion, ի. յեղաշրջութիւն, *վերխլայրումն. — des idées, des saisons.

Intervertébral, e, ած. մգ. միջնոդեան. tissu —.

Intervertébro-costal, e, ած. մգ. S. Costo-vertébral.

Intervertir, ն. յեղաշրջել, յեղափոխել, փոփոխել. — l'ordre des faits, des mots. — la place, տեղափոխել :

Intervertissement, ա. յեղաշրջումն, յեղափոխումն :

Intervertisseur, ա. յեղաշրջիչ:

Interview (ինթէրվիու) ա. տեսակցութիւն, տեսաիօսութիւն. avoir une —, S. Interviewer.

Interviewé, e, անց. տեսակցեալ, տեսակից, տեսաիօս :

Interviewer (ինթէրվիուէր) ն. տեսակցիլ, տեսաիօսել, տեսաիօս լ.:

Interviewer (ինթէրվիուէր) ա. տեսակից, տեսաիօս :

Intestat, ած. իգ. անկտակ, առանց կտակի. mourir, décéder —, անկտակ մեռանիլ. héritier ab —, — ժառանգ :

Intestin, e, ած. ներքին. chaleur, douleur —e. 2. փ. —, առաւին, ընտանի. guerres, luttes, divisions, discordes —es.

Intestin, ա. ընդերք, աղի. les —s grêles, նիհաղիք. les gros —s, վարազաղիք, աստւարաղիք :

Intestinal, e, aux, ած. ընդերային. canal —, — անգր. vers intestinaux կամ ա. les intestinaux, ընդերականք :

Intestinement, S. Intérieurement.

Intimation, ի. գիտացումն. — de l'ordre. 2. իգ. դատակոչութիւն :

Intime, ած. ներքին. la nature — d'une chose. Conviction, persuasion —, — համոզումն. sens —. 2. փ. մտերիմ, կարեւոր, սիրտ. ami —, — բարեկամ. ils sont très —s. Union —. Confident —. Avoir des relations —s avec qn. Secrétaire —. 3. գ. մտերիմ, ընտանեկան, ընտանեկից, ընդերական, ջերմեռանդ բարեկամիկ. c'est mon —.

Intimé, e, ած. հրամայեալ. l'ordre ainsi —, պատուէրն այսպէս —. 2. եկամուտ, դատապիտու. ‖ գ. դատապիտու. l'appelant et l'—.

Intimement, մ. ներքնապէս, սերտիւ, պնդագոյնս. des parties — liées entre elles. 2. ներքնապէս, ի ներքուստ, սերտիւ, ի խորոց սրտի. — convaincu, persuadé. 3. մտերմաբար, սերտիւ, սիրտ՝ սեռն սիրոյ. ils sont — unis. Plus —, մտերմագոյնս :

Intimer, ն. զգուշացանել, ծանուցանել, ազդ առնել իշխանութեամբ. on lui intima l'ordre de partir. 2. իգ. —. on lui a fait — la vente de ses meubles. 3. դատակոչել, դատակոչ առնել, դատապիտել :

Intimidable, ած. սիրտկելի :

Intimidateur, trice, ա. սիրտկու, երկիւղիչ. 2. ած. —. mesures —trices. Système —.

Intimidation, ի. սիրտկութիւն, սպառնալիք. système d'—.

Intimider, ն. սիրտկել, սիրտ արկանել, երկիւղացանել, սիրտցուցանել, *աչքն վախցնել. ce mot déjà vous intimide.

S'intimider, դ. զսիրտ հարկանել, երկչոտիլ, *աչքն վախնալ :

Intimité, ի. սերտ կապակցութիւն. l'— d'une combinaison chimique. 2. մտերմութիւն. témoigner de l'— à qn., — ցուցանել առ. ոք. vivre ensemble dans la plus grande —.

Intinction, ի. պտ. Մանաւանդ. Մանալն քահանայի ի գինւոջ զմասն սրբոյ հղկաթի նախ քան զիաղորդութիւն :

Intirable, ած. անքաքշելի :

Intitulation, ի. անուանումն, յորջորջումն, մակագրութիւն :

Intitulé, e, ած. մակագրեալ, մականուանեալ. un livre —: Esprit des lois. 2. ա. վերնագիր, մակագիր :

Intituler, ն. մականուանել, մակագրել, յորջորջել, անուանել. — un ouvrage.

S'intituler, դ. անուանել՝ կոչել զանձն, ինքնակոչ լ., անուանիլ, յորջորջիլ. il s'intitule prince de... Il s'intitulait le pauvre vieillard.

Intolérabilité, ի. անտանելիութիւն :

Intolérable, ած. անժուժելի, անհանդուրժելի, անտանելի. cela est —. Situation, injure, douleur —.

Intolérablement, մ. անժուժաբար, անհանդուրժաբար :

Intolérance, ի. անժուժութիւն, անհանդուրժութիւն. 2. —, անհոգութիւն, աննեղութիւն :

Intolérant, e, ած. անհանդուրժ, աննեղ, անհոգ. doctrine —e, homme —. || գ. —.

Intolérantisme, ա. աննեղականութիւն :

Intoléré, e, անց. չներեալ :

Intombable, ած. անանկ, անանկանելի :

Intonation, ի. եմ. ձայնաւորութիւն. 2. ձայնելիք. երիք ձայն. varier ses —s.

Intorsion, ի. գալարում :

Intouchable, ած. անիպելի. *որուն չդպչուիր :

Intoxication, ի. բժ. Մուծարում, Մուծարութիւն. հն. Empoisonnement.

Intoxiquer, տ. Empoisonner.

Intra-abdominal, e, ած. մգ. միջգանդակային :

Intracé, e, ած. անգծագիր :

Intracervical, e, ած. միջարգանդուրնային :

Intracrânien, enne, ած. գ. մգ. ներգանկ, ներգանկային :

Intradermique, ած. ներամորթ, ներամորթային. taches —s.

Intrados (էնթրաո) ա. ճ. խորոիկը. ներքին երեսք՝ ներքնակողմն կամարի :

Intraduisible, ած. անմարգմանելի :

Intraduit, e, ած. չմարգմանեալ, անմարգման. passage —.

Intrafoliacé, e, ած. բ. տերեւամիջարոյս. որ բուսանի ընդ մէջ տերեւոց :

Intraire, ած. սպիտակուցամուռ.

Intraitabilité, ի. դժուարաբարոյութիւն, դաժանութիւն :

Intraitable, ած. դժուարաբարոյ, անհամբոյր, աննուէր, վիշ, դագ, ժանտ, ժանտաբարոյ, դաժան, անասուն. homme, esprit, cœur, humeur —. Il est — sur ce point.

Intrahépatique, ած. մգ. միջլեարդային :

Intralobulaire, ած. մգ. միջբլեակիկային :

Intramarginal, e, ած. բ. միջեզրական. feuille, fleur —e.

Intramédullaire, ած. մգ. միջուղեղային :

Intramercuriel, elle, ած. աս. միջփայլածու. Փայլածուի եւ արեւու միջտեղն :

Intramoléculaire, ած. միջմոլէկուլէ :

Intra-muros, մ. ի քաղաքամիջի, քաղաքաժէջ. habitation —. Habiter —.

Intramusculaire, ած. մգ. միջգաղնդերային :

Intransactionnel, elle, ած. անգործառնական :

Intransférable, ած. անփոխադրելի :

Intransigeance, ի. անիրաւախոհութիւն, անհաշտութիւն :

Intransigeant, e, ած. անիրաւախոհ, անհաշտ, անհաշտելի :

Intransitif, ive, ած. բ. անանցողական. verbe —. Parler, danser, diner — բայք են :

Intransitivement, մ. բ. անանցողաբար :

Intransmuable, ած. անշրջելի, անխոխելի, անփոխոխելի :

Intransparence, ի. աննափանցկութիւն :

Intransparent, e, ած. աննափանցիկ :

Intransportable, ած. անկրելի, անտեղափոխելի :

Intrant, ա. վարչբնտիր՝ տեսչբնտիր (երբեմն համալսարանի Փարիզու) :

Intrapelvimètre, ա. միջակոնքաչափ :

Intrapétiolaire, ած. բ. կոթնամիջէ :

Intrapilaire, ած. բգ. միջխնամային, սիեռնակամէջ. courant —.

Intrapulmonaire, ած. մգ. Թոքամէջ. որ ի մէջ Թոքաց :

Intrarachidien, enne, ած. մգ. միջողնայար :

Intrastellaire, ած. միջաստեղ:

Intrathoracique, ած. մգ. միջկրծքային:

Intratropical, e, տ. Intertropical.

Intratubaire, ած. ներխողովակ. travaux —s.

Intra-utérin, e, ած. մգ. բն. միջարգանդային. pendant la vie —e.

Intravasculaire, ած. բն. միջանոթային, ներանոթ :

Intraveineux, euse, ած. միջերակային :

Intraversable, ած. անանցանելի. *ուակից չանցնուիր :

Intraversé, e, ած. անանց :

Intravertébral, e, ած. մգ. միջողնայարական :

Intravertébré, e, ած. մգ. միջողնայար, միջողնայարաւոր :

In-trente-deux, ած. եւ ա. երեսներկուասալ. երեսուն եւ երկուասալ. || գրի եւս in-32. des —.

Intrépide, ած. անվեհեր, աննկիւղ, անձնախրոխտ, քաջասիրտ, պնդասիրտ. homme, âme, courage, solliciteur —. Marcher à la mort d'un pas —. || գ. c'est un —, — որ է. 2. իգ. անվհատ, անվհատելի. un solliciteur —.

Intrépidement, մ. անվեհեր, աննկիւղ. monter — à l'assaut.

Intrépidité, ի. անվեհերութիւն, աննկիւղութիւն, քաջասրտութիւն. — héroïque. L'— de son âme. Par son —, անվեհերութեամբ իւրով. regarder la mort avec —. Faire preuve d'—.

Intrigailler, չ. բանսարկել, կնճռել. il passe sa vie à —.

Intrigailleur, euse, գ. բանսարկու :

Intrigant, e, ած. չարաճճի, բանսարկու, խառնակիչ, մեքենասոր, գաղտնաշշուկ, հնարամիտ, նենգախոհ, նենգամիտ, նենգախոհ, կնճռասէր, * մխիկ. homme —. Femme, personne —e. || գ. —. un —. Il s'est attaché à une —e.

Intrigue, ի. ծածկաճճիութիւն, նենգանք, կնճիռ, դաւ, չարարուեստ՝ չարաճճի՝ չարխմաց՝ գաղտնագործ՝ գաղտնորոգայի հնարք, չարարուեստ հնարագիտութիւն, խառնակչութիւն, նենգ, նենգութիւն, քսիք, բռնութիւն, բազմաճճիութիւն մեքենայք, մեքենայութիւն, մեքենասոր հնարք՝ ջանք, բանսարկութիւն, նենգախոսութիւն, նենգախոհութիւն, խարդաւանութիւն, խարդաւանք, դաւաճանութիւն. démêler toutes les —s, déjouer une —, գիմասոս խարէութեանն լուծանել. faire une —, des —s, իմաստս եւ խարդախութիւնս գործել, իմաստս չարս իմանալ, բանսարկել, բանսարկութիւնս առնել, մեքենայել, մեքենայս խառնել. esprit d'—. Conduire une —. 2. կնճիռն. Մատնախաղաց եւ վիպասանութեանց մանուածոյ պատահարք. le fil, le nœud de l'—. L'— de cette comédie est bien conduite. 3. խարդաւանք, գաղտասարփ. գաղտ՝ գաղտասէաս տարփանք՝ սէր, ծածուկ հաղորդութիւն սիրոյ. elle a eu plusieurs —s. 4. սգբ. խառնակութիւն, կնճիռն, դժուարութիւն. sortir d'—. Être hors d'—.

Intriguer, ն. խառնակել, խռովել, ուռլ խորհիլ. cela m'intrigue beaucoup. || — գ., վարանեցուցանել, յուզել զիեսաբրքրութիւն ուրուք. un masque l'intrigua toute la nuit au bal de l'Opéra. 2. — une pièce, կնճռել զմատնախաղն. քաջահիս առնել զկնճիռս. 3. չ. բանսարկել, քսել, բռնարկութիւնս առնել, կրնճռել, նենգել, մեքենայել, նենգել, խարդաւանել, մեքենայս խառնել, իմաստս չարս իմանալ, դաւել, հնարքս հնարել. il ne fait qu'—. — pour obtenir une place.

S'intriguer, դ. բազում հնարս հնարել, բազում ճգնաս յանձն առնուլ. il s'est bien intrigué pour parvenir à ce but. || — partout, միջամուտ՝ միջամուխ լ.՝ սպրդեալ մտանել ամենայն ուրեք :

Intrigueur, euse, գ. ի. խառնակիչ, բանսարկու, կնճռոտ :

Intrinsèque, ած. ներքին, բնիկ. mérite — d'un homme. Valeur —, ներքին արժէք :

Intrinsèquement, մ. ի ներքոյս, ի բնէ. cela est bon —.

Intrit (էնթրի) ա. իր. քաղաքակուռ :

Introducteur, trice, գ. մուծիկ, ներածիչ, ներածու, ներածող, մուծիչ, *Պապատրին մոցուռող. — des ambassadeurs, մուծիկ, — դեսպանաց. servir d'—, մուծիչ լինել. je serai votre —. Elle a été mon —trice.

Introductif, ive, ած. իգ. ներածու, ներածական, սկզբնական. requête —ive.

Introduction, ի. ներածումն, մուծումն, ներկայացումն. — des ambassadeurs auprès du prince. Ma lettre vous servira d'—. Lettre d'—, Ուղղ ընծայուիեան. 2. մուծումն, ներքաշուիիւն. — d'une sonde dans la vessie, dans une plaie. L'— des marchandises. 3. մուտ. l'— de cet homme dans votre société, des Jésuites en France. 4. մուտ, ընդունելուիիւն. l'— d'une coutume, d'un usage dans un pays. 5. փ. ներածուիիւն, նախադրուիիւն, նախաշաւիղ, հատարակախօսուիիւն, կանխաբանուիիւն. — à la physique. L'ouvrage est précédé d'une —. 6. իգ. մուտ, սկիզբն. — d'une instance. 7. ետ. նախնգան, նախնգուիիւն : [կան :

Introductoire, ած. ներածա-

Introduire, ն. մուծանել, *մղոցուցանել, խոթել. — la sonde dans une plaie. 2. մուծանել, ներմուծել. — des marchandises dans un pays. — dans ses États l'amour des lettres. 3. մուծանել, յանդիման առնել. *մոցնել, ներկայեցնել. — qn. auprès de qn. Il l'introduit dans le cabinet du ministre. — dans une société, à la cour. 4. մուծանել, ընդունելի առնել, *մոցուցանել, խոթել. — une mode, un usage. — chez eux le système métrique. 5. ածել ի հանդէս, երեւեցուցանել, *ներկայեցուցանել. — des interlocuteurs dans un dialogue.

S'introduire, դ. մուծանիլ, մտանիլ, ներքամիլ, ներքաշուիլ ի., սոլմիլ, մտանել ի ներքս, մխիլ, ընդմտանել. l'air s'introduit dans les poumons. 2. փ. —, մուտ առնել՝ գտանել, սպրդիլ, յարմարիլ ի ներքս մտանել, խմիլ, միջամուխ՝ միջամուխ լ. *խօծուիիլ. — dans la foule, միջամբոխ լ. — furtivement, ոտնիվի մտանել. beaucoup d'abus s'étaient introduits. Il s'introduit dans toutes les sociétés. — dans un jardin. 3. դգ. il s'introduit souvent de grands fripons dans les maisons.

Introduit, e, ած. ներմուծեալ.

Introït, ա. մատաղատուր : [— par.

Intromission, ի. բգ. բխ. մուծումն, մուտ :

Intrôner, ն.նք. ամբառնալ ի գահ՝ տանօղ իշխանուիեան, տալ գահակալել :

Intronisation, ի. ամբարձումն յանօղ իշխանուիեան, գահակալուիիւն. après son —. 2. փ. գահակալումիւն. — de la philosophie de Descartes dans le XVIIe siècle.

Introniser, ն. նստուցանել զնորադարձ եպիսկոպոսն յանօղ իշխանապետական եւ զվիճակեան ի գահն՝ Պապատրիարգուցանել. après l'avoir intronisé, on chanta le Te Deum. 2. փ. տալ գահակալել, գահագլուխ բազմեցուցանել՝ հաստատել. la scolastique finit par — le nominalisme.

S'introniser, դ. գահակալել. le Christianisme s'introniza dans l'Occident malgré les persécutions.

Intropelvimètre, ա. միջնակոնքաչափ. S. Pelvimètre.

Introrse, ած. բ. ներադարձ. *դէպի ներս դարձած. anthères —s.

Introrsion, ի. ներադարձումիւն:

Introspectif, ive, ած. ո. ներհայեցական, ներաքնին. coup d'œil —. Étude —ive.

Introspection, ի. ներհայեցուիիւն, ներաքնուիիւն :

Introuvable, ած. անգիւտ, անգտանելի. homme, livre —.

Introuvé, e, անց. չգտեալ, անգիւտ :

Intrus, e, ած. ինքնամուտ, ինքնահաստատ, ինքնակոչ. un évêque —. Une abbesse —e. — dans le lieu saint, dans cette charge. 2. գ. —. trône occupé par un —. Nous nous aperçûmes qu'il y avait plusieurs — parmi nous.

Intrusion, ի. ինքնամուտիիւն, ինքնակոչումիւն. une — violente. Par —, ինքնակոչաբար :

Intuitif, ive, ած. աբ. նկատողական, դիտական, դէմյանդիման, յայտ յանդիման, աստուածատես. vision —ive. S. **Intuition** 1. 2. փ. մտատես, բնատես, ինքնիմաց. connaissance, philosophie —ive. Jugement —, դատումն նկատողական :

Intuition, ի. աբ. աստուածատեսուիիւն, աստուածմտուիիւն, դէմ յանդիման տեսուիիւն Աստուծոյ. 2. ի. ներհայեցուիիւն, մտատեսուիիւն. vérité d'—, մտատես ճշմարտուիիւն. apprendre par —, —Ոգւոյ ուսանիլ. 3. փ. նախատեսուիիւն, նախազդեցուիիւն. il a eu l'— des événements qui se préparaient. 4. ինքնագիտուիիւն. բնատես՝ հնդկական գիտուիիւն. par —, ինքնագիտաբար :

Intuitionniste, ա. ի. ներհայեցող, մտատես :

Intuitivement, մ. աբ. աստուածատեսուիեամբ. դէմ յանդիման. voir Dieu —. 2. ի. ներհայեցուիեամբ, մտատեսաբար :

Intumescence (էնթիւմէսանս) ի. բժ. այտուցումն, *ուռիլն. — de la rate.

Intussusception (էնթիւսսէփսի-

ոիոն) ի. բխ. ներքնդունելուիիւն, ներառումիւն (անդամոց) :

Inule, ի. բ. իլմախ, անոսուզ :

Inule.

Inulées, ի. յ. բ. կղմախայք :

Inulénine, Inuline, ի. ազ. կղմախին :

Inuloïde, ած. բ. կղմախակերպ :

Inuloïdées, ի. յ.բ. կղմախակերպեայք :

Inurbanité, ի. անբարեկիրթուիիւն, անքաղաքավարուիիւն :

Inusable, ած. անմաշ, անմաշելի. étoffe —.

Inusité, e, ած. անսովոր, անսովորական, անգործածական, չգիտուոյ, չգիտօղ :

Inustion (իոն) ի. կիզումն, այրումն :

Inutile, ած. անօգուտ, անշահ, անթերական, անշահեկան, ոսմանչ, անպէտ, անպիտան, անպիտոյ, անօգտակար, անօգտաբեր, անկարեւոր, անօգտաւէտ, ընդունայն, զուր. travail —, գրաւոտակ աշխատուիիւն, վատնակ անօգուտ. peine, précaution —. Toutes nos recherches furent —s. Un meuble —. Rendre —, — առնել՝ կացուցանել, ի դերեւ հանել. être —, — լ., ի դերեւ ելանել. il est — que je lui dise, զուր է ինձ ասել ցնա. 2. գ անօգուտ որ. un —. Une —. 3. ա. l'—, անօգուտն :

Inutilement, մ. յանթերական, անօգուտ, յանպէտս, յանօգուտս, ի զուր, վայրապար. dépenser —, յանպէտս ծախել. travailler, se fatiguer —. Aller —, ընդունայն եւ ընդվայր գնալ :

Inutilisable, ած. անօգտելի, անգործածելի : [անօգուտ

Inutilisé, e, ած. անօգտագործ,

Inutilité, ի. անօգտուիիւն, անօգտակարուիիւն, անշահուիիւն, անպիտանուիիւն, ընդունայնուիիւն. — d'une précaution, des soins. — des remèdes dans cette maladie. Convaincu de son —. 2. անօգուտ՝ անելորդ իրք, անելորդուիիւն. ne s'occuper que d'—s. Discours rempli d'—s.

Invagination, ի. վ. ընդերակցումիւն. կցելն ընդ իրեարս զմասս ընդերաց :

Invaginer, ն. վ. ընդերակցել. = S'—, դ. —իլ :

Invaincu,e, ած. չյաղթված, անպարտելի, անյաղթ. bras, courage —. Vos Arméniens —s.

Invalable, ած. անընդունելի, անվաւեր, անվաւերական:

Invalablement, մ. անընդունելի օրինակաւ, անվաւերաբար:

Invalidable, ած. անվաւերելի:

Invalidation (սիօն) ի. անվաւերացում:

Invalide, ած. անվար, անկարող, ապիկար, տկար, անզօր, անոյժ. 2. խեղ, խեղանդամ, հաշմ. soldat —. Hôtel des ouvriers —s, օճառան անկարող գործաւորաց. 3. գ. ու —, une —, անվար, հիւանդոտ. || ա. հաշմ, անկարող գինուոր. hôtel des —s կամ les Invalides, օճառան անկարող՝ հաշմանդամ գինուորաց. 4. անզօր, անվաւեր, անվաւերական, անհաստատ. acte —. Cette donation est nulle et —.

Invalidement, մ. անվաւերաբար. acte — conclu.

Invalider, ն. անվաւերացուցանել, վաւերաւոել. անվաւեր՝ անվաւերական՝ ընդունայն առնել. — un contrat, un testament.

Invalidité, ի. անվաւերութիւն, անվաւերականութիւն. — d'un contrat, d'un mariage.

Invariabilité, ի. անայլայլութիւն, անփոփոխութիւն. — des principes, d'un mot.

Invariable, ած. անայլայլական, անայլայլելի, անփոփոխ, անփոփոխական, անփոփոխելի. règle, ordre —. Homme — dans ses principes, dans ses résolutions. 2.բ. անփոփոխ. l'adverbe est —.

Invariablement, մ. անայլայլաբար, անփոփոխ. — attaché à son devoir.

Invariance, ի. հհ. անայլայլութիւն

Invariant, ա. հհ. անայլայլական:

Invasif,ive, ած. խուժիչ, ապստամբական. le caractère — de ces guerres.

Invasion, ի. խուժումն, արշաւանք. guerre d'—. L'— des barbares en Italie. Faire une —, խուժել, գրոհ տալ. 2. փ. la bande joyeuse fit — dans le jardin. L'— de la ville par les eaux débordées. L'— de la peste, du choléra, de la maladie. || փ. l'— des fausses doctrines, du mauvais goût.

Invectif, ive, ած. կշտամբական, բամասական, Քշնամանիկ:

Invective, ի. կշտամբանք, Քշնամանիկ բանք, բամանք. une violente, furieuse —. — sanglante. Se répandre en —s contre qn., պարսաւախաւճախ լ., խաղալ բանիւք ի վերայ. dire des —s.

Invectiver, չ. կշտամբել, Քշնամանել, խաղալ բանիւք ի վերայ, բամալ. — contre qn.

Invendable, ած. անվաճառելի, *որ չծախուիր:

Invendu, e, ած. չվաճառեալ, անվաճառ, *չծախուած. marchandise —e.

Inventaire, ա. ընչագիր, կահագիր, կահացուցակ, կարաւագիր, կահագրութիւն, ցուցակագիր, ցուցակագրութիւն «էշտա տէֆթէրի». dresser, faire l'—, յօրինել, առնել զ—, կահագրել. mettre dans l'—. Clore l'—. || Bénéfice d'—, շահ կահագրի. կարողութիւն տուեալ առ ժառանգն հաստուցանելոյ միայն զպարտս որ ի կահագրին նշանակեալ իցեն. héritier, acceptation sous bénéfice d'—, ժառանգ՝ ընդունելութիւն ըստ կահագրոյ. || փ. par bénéfice d'—, շահիւ կահագրոյ. նմ զշահ անձին գոցէ որ. 2. վճ. —, վաճառացուցակ. faire son —, — առնել:

Inventer, ն. հնարել, գտանել՝ հնարագիտ լ., ի գիտ ածել, հնարագիտել, գտանել «իհնտ էյ.». — une machine. Être inventé, ի գիտ ածիլ, *հնարուիլ. — des mots, առաւաղրծել. || il n'a pas inventé la poudre, այլ սակաւամիտ է. nouvellement inventé, նորահնար, նորագիտ. 2. փ. հնարել, հնարագիտ լ., խոխտել, հայհոյել, կարկառել, հանճարել, ճարտարել, ճարտարամտել. — une fausseté. Je n'invente rien.

S'inventer, դ. հնարիլ, ի գիտ ածիլ, *հնարուիլ. les machines qui s'inventent. 2. փ. հնարիլ. cela ne s'invente pas.

Inventeur, trice, գ. հնարիչ, հնարող, հնարագիտ, գտանի, գրծիչ, հանճարիչ. l'— de l'imprimerie. — du labourage. 2. փ. —. de tant de maux le funeste —. 3. ած. —. Esprit —, հնարամիտ:

Inventif, ive, ած. գտիչ, հնարագիտ, հնարիմաց, ճարտարագիտ. esprit, homme —.

Invention, ի. գիտ, հնարուն, հնարողութիւն, հնարագիտութիւն. — de l'imprimerie. 2. —. իրն գրածեալ՝ հնարեալ. — utile. Une belle —, չքնաղ —. brevet d'—, հնարագիր. 3. փ. —, հնարիմացութիւն, հնարողութիւն, հնար. — diabolique, դիւական գիտ. génie, esprit d'—, հնարամիտ. Il est plein d'—, հնարալից. La nécessité est la mère de l'invention. Le reste est de mon —. Le poète s'égaye en mille —s. Vivre d'—. 4. գիտ՝ գտուն նրշխարհաց սրբոց. l'— du corps d'un saint. L'— de la croix, գիտ խաչի, խաչգիտ:

Inventorier, ն. կահագրել, կարաւագրել. — les meubles d'une maison.

Invérifiable, ած. անստուգելի:

Invérification (սիօն) ի. անստուգութիւն:

Inversable, ած. անշրջելի, անշրջելի, անգլոր. voiture —.

Inverse, ած. հակառակ, խոտորնակ, Ճիւր «Քէրս, ապսի». en sens—, հակադիր, հակադարձ «Քէրսինէ». 2. խոտոր, նրիկ, հակադարձ. proposition —. Raison —, խոտոր համեմատութիւն. en raison —, խոտորակի, խոտորաբար. || règles de trois —s, կանոնք երից խոտոր, 3. ա. հակառակն, ընդդիմակն. faire l'—, զ— առնել:

Inversement, մ. հակադարձ, խոտորակի, խոտորնակի:

Inverser, չ. բգ. խոտորել, խոտորնակել:

Inverseur, ա. բգ. խոտորիչ, խոտորնակիչ:

Inversif, ive, ած. շրջուն:

Inversion, ի. շրջուն, շրջուած. — des mots, բառաշրջուն:

Invertébré, e, ած.բգ. անողնաշար, անողնայարաւոր, անողնայարային. || ա. les —s, —ք:

Invertine, ի. տգ. շրջին:

Invertir, ն. շրջել:

Investigateur, trice, գ. հետազօտիչ, հետախոյզ, յուզախնդիր, յուզարկին, խուզարկու. — des secrets de la nature. 2.ած. —. génie —. Des regards —s. Une activité —trice.

Investigation, ի. հետախուզութիւն, հետազօտութիւն, խուզողութիւն, խուզարկութիւն. une longue —. Les —s des magistrats sont réussi. L'— de la vérité, des sciences. Faire des —s, հետախուզել, հետախոյզ լ:

Investir, ն. տալ, շնորհել. — qn. d'un pouvoir, un prince de l'autorité suprême. || փ. — qn. de sa confiance, — ուժք զխոտաիութիւն իւր, ապատուան լ. ուժք. 2. շրջապատել, պարփակել. պատել, պաշարել. — une forteresse, l'aile droite d'une armée.

S'investir, դ. տալ անձին, ինքնամատոյց լ. — de l'autorité.

Investison, ա. հբ. միջոցի:

Investissement, ա. շրջապատութիւն, պարփակումն, պաշարումն. — de Paris. Faire l'— d'une place.

Investiture, ի. շնորհումն. donner l'— d'un évêché, d'un duché.

Invétéré,e, ած. հնացեալ, բազմամամանակեայ, *հինցած. erreur —e. Haine —e, հինաւուրց առնութիւն. mal —.

Invétérer (S') (s'invétère; s'invétérera) դ. հնանալ, պատահել ախտից, արմատանալ. le mal s'est invétéré. || գլխ. se դեբանուած. il ne faut pas laisser invétérer les maladies. Une habitude qu'on laisse —, est difficile à changer.

Invigilance, ի. անտրնութիւն, անաչքնութիւն:

Invigoration, ի. բխ. կազդուրութիւն. période d'—.

Invination, ի. աբ. գինեփոխութիւն. փոխումն գինւոյ յաբիւն Քրիստոսի: [անպարտութիւն:

Invincibilité, ի. անյաղթութիւն,

Invincible, ած. անյաղթ, անյաղթելի, անպարտելի, աննկուն, անվհատ. armée, héros —. Dans la mauvaise fortune, elle s'est montrée toujours —. Obstacle, difficulté, argument —.

Invinciblement, մ. անյաղթ, անյաղթելի իմն օրինակաւ. Ce fait prouve — ce que j'avance.

In-vingt-quatre, ած. քսանեչորսածալ. format —. 2. ա. —. un —. Des —. գրի նաև in-24.

In vino veritas (ին վինո վերիթաս) ֆ. լտ. ի գինւոջ ճշմարտութիւն:

Inviolabilité, ի. անբռնազբօսութիւն, անբռնաբարութիւն. — des ambassadeurs, d'un asile. — d'un serment, անդրմանալիութիւն երդման:

Inviolable, ած. անբռնազբօս, անբռնաբարելի, անձեռնմխելի. un ambassadeur est —. 2. անդրմելի, անդրմանալի, անվնաս, անկապուտ, անկապտելի. lois —s, անդրմանելի՝ անցոյց օրէնք. serment, asile —.

Inviolablement, մ. անդրմաբար. tenir — ses promesses.

Inviolé, e, անց. չբռնաբարեալ, չդրմեալ:

Inviscant, e, ած. բխ. զանգիչ, մածան, կպչուն:

Inviscation (սիօն) ի. բխ. զանգուտն:

Invisibilité, ի. անտեսութիւն, անզգայնութիւն, աննկերեւութիւն:

Invisible, ած. անտես, անտեսանելի, աննկերեալ. 2. ա. l'—. ը. être —, անտես լինել. cet homme est —, երբեք չգտանի այդր ի տան. ||devenir — անհետանալ է., աննկերեւանալ:

Invisiblement, մ. անտեսաբար, աննկերեւաբար:

Invisquer, ն. զանգել:

Invitateur, trice, գ. հրաւիրիչ, հրաւիրակ, հրաւիրատու, հրաւիրող:

Invitatif, ive, ած. ազդ. հրաւիրիչ, հրաւիրական. proclamation —ive à la paix.

Invitation, ի. հրաւէր, հրաւիրում. — à un festin, à un bal, à une noce. Lettre d'—, հրաւիրագիր, հրաւիրաթուղթ. billet d'—, հրաւիրատոմս. recevoir, accepter, envoyer une —, հրաւէր ընդունել, յղել. décliner une —, մերժել զհրաւէրն. sur l'— de.

Invitatoire, ա. պտ. հրաւիրակցութիւն, հրաւիրան. 2. ած. հրաւիրական. lettre —, — նուագ:

Invite, ի. հրաւիրակ. contre —, հակահրաւիրակ:

Invité, e, ած. հրաւիրեալ. sans être —, անհրաւէր. 2. գ. —, հրաւիրական, կոչնական. les —s sont arrivés. Les —s de la noce, —ք հարսանեաց, փեսաւէրք, *հարսնեւորք:

Invitement, ա. հրաւիրում:

Inviter, ն. հրաւիրել, հրաւէր առնել՝ ում. — qn. à dîner, — զոք ի հաշ. 2. —, յորդորել, դրդել. le beau temps nous invite à la promenade.

S'inviter, պ. հրաւիրել զանձն, ինքնահրաւէր՝ ինքնակոչ է. || — զմիմեանս:

Inviteur, trice, գ. նր. S. Invitateur.

Invocation, ի. կոչումն, կարդալն. — du Saint-Esprit. 2. վերակոչումի. cette église, cette chapelle est consacrée sous l'—, est sous l'— de la Sainte Vierge, նուիրեալ է Տիրամօր. 3. բխ. պաղատանք, աղերս. l'Illiade commence par une — à la Muse..

Invocatoire, ած. կոչական:

Involontaire, ած. անկամ, ակամայ, անկամաւոր, անյօժար. des larmes —s. Un acte, un mouvement, une faute —.

Involontairement, մ. յակամայս, յանկամս, յոչ կամաց, ակամայ. remué —, ակամաշարժ:

Involucelle, ի. բ. պատկակ ծաղկանց:

Involucre, ա. բ. պատուկ՝ փոճոկ (ծաղկանց):

Involucré, e, ած. բ. փոճոկաւոր:

Involuté, e, ած. բ. ներոլոր, ներադարձ. pétales —s.

Involutif, ive, ած. բ. ներոլորական, ներադարձիկ. feuilles —ives.

Involutifolié, e, ած. բ. ներոլորատերև:

Involution, ի. ներադարձութիւն, կնճիռն, խառնակութիւն. une grande — de circonstances. Quelle — d'affaires épineuses!

Involvulacées, ի. յ. բ. պատուկեայք:

Invoquer, ն. կոչել, վերակոչել, կարդալ. — Dieu, վերակոչել առ Աստուած, կոչել զԱստուած յօգնութիւն. — le nom de Dieu, du Seigneur, կարդալ՝ կոչել զանուն Տեառն. — le secours de qn., կոչել՝ կարդալ զոք յօգնութիւն՝ յօգնականութիւն. 2. —, պաղատիլ, աղերսել. — la clémence du prince. 3. կոչել, ի մէջ բերել. — une loi, un témoignage.

Invraisemblable, ած. անճշմարտանման, անհաւանական, անհաւանելի. nouvelle —. 2. ա. —. l'— est quelquefois vrai.

Invraisemblablement, մ. անհաւանականաբար:

Invraisemblance, ի. անհաւանականութիւն:

Invulnérabilité, ի. անխոցութիւն:

Invulnérable, ած. անխոց, անխոցոտելի, անվէր, անվիրաւորելի. Achille était —. 2. փ. անազդոյ, անազդական. — aux injures, aux traits de la médisance. Une grande âme est —.

Invulnérablement, մ. անխոց, անվէր:

Io, ի. Յով. դուստր Ինաքայ, այլակերպեալ յարջառ. 2. ա. կ. յով, ազգ Թիմուան:

Iodacétone, ի. ոգ. մանշրացէտոն. հեղուկ ինչ:

Iodargyre, ա. ոգ. մանշարծաթ:

Iodate, ա. ոգ. մանշատ:

Iode, ա. ոգ. իոդ, մանիշ. teinture d'—, երփնաջուր մանշոյ:

Iodé, e, ած. ոգ. մանիշեալ, մանշացեալ:

Ioder, ն. ոգ. մանիշել, մանշել:

Iodeux, euse, ած. ոգ. մանշոտ, մանշուտ, acide —, մանշոտաթթու:

Iodhydrate, ա. ոգ. մանշաջրած:

Iodhydrique, ած. ոգ. մանշաջրածնային. acide —, — թթու:

Iodide, ա. ոգ. մանշիդ, մանիշիդ:

Iodifère, ած. մանիշարեր, մանշարեր:

Iodiforme, ա. մանշակերպ. բաղադրութիւն մանշախառն եռման քրոմակերպի:

Iodique, ած. ոգ. մանշային:

Iodiré, e, անց. մանիշեալ:

Iodisme, ա. բժ. մանշութիւն, մանշահարութիւն:

Iodite, ա. հբ. մանշարար. հն. **Iodargyre.**

Iodobenzine, ի. ոգ. մանշաբենզին:

Iodo-borique, ած. ոգ. մանշաբորային:

Iodocacodyle, ա. ոգ. իոդոժանոտուտ:

Iodo-chlorure, ած. մանշաքլորուկ:

Iodo-cyanure, ա. ոգ. մանշախառնուկ. բաղադրութիւն գոնեայ զանախառնութեամբ խառնուկի ընդ մանշուկի:

Iodoforme, ա. ոգ. մանշակերպ:

Iodoformé, e, անց. ղգ. մանշակերպեալ:

Iodognosie, ի. մանշագիտութիւն:

Iodol, ա. ոգ. մանշոլ, մանիշոլ

Iodométhé, ի. բժ. մանշաբերցութիւն. արբեցութիւն մանշային:

Iodomètre, ա. մանշաչափ:

Iodométrie, ի. ոգ. մանշաչափութիւն:

Iodo-nitrique, ած. մանշաազոտային:

Iodonium (իոդոնիոմ) ա. ոգ. մանիշոն:

Iodophénol, ա. ոգ. մանշափենոլ:

Iodophosphorique, ած. ոգ. մանշաֆոսֆորային:

Iodophthisie, ի. բժ. մանշաճաքախտ. հոգեխտ յառաջ եկեալ յանչափ մատակարարութենէ մանշի:

Iodopyrine, ի. ոգ. մանշափիրին:

Iodosé, ած. ոգ. մանիշախառն. 2. ոգ. մանշիկ:

Iodosel, ա. ոգ. մանշաղ:

Iodosulfure, ա. մանշածծմբուկ:

Iodosulfurique, ած. ոգ. մանշածծմբային:

Iodothérapie, ի. բժ. մանշաբուժութիւն:

Iodure, ա. ոգ. մանշուկ. — d'arsénic, զառիկամանշուկ. — de potassium, խալիումամանշուկ:

Iodure, e, ած. մանշուկեալ. tisane —e, եփուկմանշուկ:

Iodylé, ած. ոգ. S. Iodosé.

Iole, ի. S. Yole.

Iolithe, ի. հբ. մանշաքար:

Ionène, ի. ոգ. մանշին:

Ionide, ա. ոգ. մանշիդ:

Ionien, enne, ած. յոնիական, յոնիացի. dialecte —. Mer —enne,

յոնիական ճով . îles —ennes, յոնիական կղզիք . 2. ա. —, յոնիական բարբառ. 3. գ. les —s, Յոնիացիք , Յոնիասիք :

Ionique, ած. յոնիական , յոնիացի . dialecte —. Ordre, chapiteau, colonne —.

Ionone, ի. ոգ. մանիշաիոտ, մանիշաիոտ . * քոյր (parfum) արուեստական որ մանուշակի հոտն ունի :

Iota, ա. յոտա , եոթ . ինններորդ գիր այբուբենից Յունաց , համապատասխանիչ մերում Ի տառի . 2. փ. — մի, նշանախնց մի. դոյզն՝ սակաւիկ ինչ , * քան մի . tu n'ajouteras ni n'ôteras un —. Il n'y manque pas un —, եւ ոչ —՝ ինչ ոչ պակասի ի նմա . 3. Ի.—. Քիմեան գիշերային :

Iotacisme, ա. յոտացեղծութիւն. յաճախ գործածութիւն յոտի :

Iouler, չ. եաուլել , եուլել . եուլածայն երգել , քան եղանակի Քիրոլեանց :

Ipécacuanha, ա.բ. ոսկեառնկ . Ռուսի Պրազիլի , որոյ կեղեւ արմատոյն կգործածուի իբրեւ մաղձագեղ (émétique) *սիկիատիկ* անուամբ :

Ipécacuanhique, ած. ոգ. ոսկեարնկային . acide —, ոսկեառնկաթթու:

Ipomée, ի. բ. կանաեղնիկ . ազգ բառեղի (convolvulus).

Ipoméine, ի. ոգ. կանաեղնիկին:

Ipoméique, ած. ոգ. կանաեղնիճային . acide —, կանաեղնիճաթթու :

Ipomopside, ի. բ. Տ. **Cantua.**

Ips (իփս) ա.մր. իպս. միջատ ինչ:

Ipso facto, մ. լ. նովին իսկ գործով . celui qui frappe un prêtre est excommunié —.

Ir... մասնիկ նման մերում *ան.* irréprochable, անագիտ: [ակ»:

Iradé, ա.ած. հրովարտակ «իրա-

Iragnon, ա. Եաչնացանց . Ոբուշոն բանելու ցանց :

Iranien, enne, ած. իրանեան . race —enne. Langues —ennes, — լեզուք. յորս համարին զինեն, փեհլի, հայկականս եւ պարսկերէն :

Irascibilité, ի. ցասկոտութիւն :

Irascible, ած. ցասկոտ, զայրացկոտ , վաղցասուկն , դիւրագրգռացող . homme, caractère —. 2. իս. ցասմնական . la faculté —.

Irato (ab) լ. մ. ի բարկութեան . ne prenez aucune résolution —. Faire son testament —.

Ire, ի. հ. Տ. **Colère.**

Irénarque, ա. խաղաղապետ :

Irène, ի. Իրենէ . դիցուհի Խաղաղութեան . 2. աս. —. մոլորակ գտեալ ի1851. 3. ա. ոգ. իրին. ջրածնաբոնաձխուկ (hydrocarbure) ինչ :

Irénique, ած. աբ. խաղաղական, խաղաղարար , խաղաղապարգեւ . livres —s.

Irétol, ա. ոգ. հիրկախիժուլ :

Iriartea, Iriartée, ի.բ. իրիարտէա , իրիարտենի . ազգ արմատենոյ :

Iribin, ա. Ե. արբեա . ազգ բազէի :

Iridation (սիօն) ի. բգ. ծիածանութիւն :

Iridectome, ա. վ. ծիածանահատ (գործի) :

Iridectomédialyse, տ. **Iridotomédialyse.**

Iridectomie, ի. վ. ծիածանահատութիւն :

Iridectomique, ած. վ. ծիածանահատական :

Iridées, Iridacées, ի. յ. բ. հիրիկեայք , հիրիկազգիք . ամիմ բուսոց , որոց տիպ է հիրիկ (iris).

Iridescent, e, ած. ծիածանագոյն: [նատ . oxyde —.

Irideux, ած. ա. ոգ. իրիդիո-

Iridié, e, ած. ոգ. իրիդիանատան : [նային :

Iridien, enne, ած. մգ. ծիածա-

Iridifère, ած. հբ. իրիդիանաբեր:

Iridine, ի. ոգ. հիրկախեժ. *իւղային ոեւթին որ հիրիկի արմատէն կ'հանի :

Iridinées, ի. յ. բ. հիրիկազգիք, իւխեայք . միապտուկ ոստնկք :

Iridipenne, ած. կ. ծիածանաթեւ. որոյ թեւքն են ի գոյն ծիածանի:

Iridique, ած.ոգ. իրիդիանային. oxyde —.

Iridite, ի. բժ. ծիածանաբորբ , ծիածանատապ . բորբոքումն ծիածանի աչաց . հն. **Iritis.**

Iridium, ա. ոգ. իրիդիում . մետաղ դիւրաթեկ արծաթափայլ :

Iridocèle, ի. պտ. ծիածանոսկ . անկումն ծիածանի աչաց :

Iridochoroïdite, ի. պտ. ծիածանաթաղանթաբորբ . բորբոքումն մզեննի:

Iridocolobome, ի. պտ. ծիածանահատում :

Iridodialyse, ի. պտ. ծիածանապատ . բաժանումն ծիածանի :

Iridoline, ի. ոգ. ծիածանին :

Iridoptose, ի. վ. ծիածանապատաղաչանկ.յառաջանկումն (procidence) ծիածանի աչաց :

Iridoscope, ա. վ. ծիածանադէտ (գործի) :

Iridosmine, ի. հբ. իրիդիոսմին. *կոպրաոյք իրիդիումի :

Iridotomédialyse, ի.պտ. ծիածանահատապատում :

Iridotomie, ի. վ. ծիածանահատումն . հն. **Iridectomie.**

Irien, enne, ած. մգ. ծիածանային : [հին. **Iridine.**

Irigénine, ի. ոգ. հիրիկածին .

Irine, ի. ոգ. հիրկին . *նիւթ բիւրեղանալի որ հիրկի արմատէն կ'հանի :

Iris (իրիս) ի. դց. Իռիս , հիրիկ. պատգամաւոր դից . ceinture d'—, գօտի Իռիսի , ծիածան *ծիրանի գօտի . 2. —. կին սիրելի . un baiser cueilli sur les lèvres d'—. 3. —. մոլորակ գտեալ յամին 1847.

Iris, ա. իռիս , իրիս , հիրիկ , ծիածան , *ծիրանի գօտի . les couleurs de l'—. 2. —. գոյնն որ շուրջ զիրօք երեւեալ ի հայելին դիտակաւ . 3. Ե. —. Քիմեան երփնագոյն . 4. մգ. —. գունաւոր մասանց աչաց շուրջ զբիօք . 5. բ. հիրիկ . երկնագոյն՝ կապոյտ՝ լուրջ շուշան «մավի զամբակ» . || — des marais, մօրաիրիկ, մօրաշուշան. դեղին շուշան . 6. poudre d'—, կլ. —, հիրկափոշի , հիրիկ . անուշահոտ փոշի յարմատոյ հիրկի . 7. pierre d'—, կլ. —, հիրկաքար :

Irisable, ած. ծիածանելի :

Irisage, ա. ծիածանումն :

Irisation, ի. ծիածանութիւն , գոյն ծիածանի . de belles —s.

Irisé,e, ած. ծիածանիկ, ծիածանագոյն , երփնագոյն . verres —s. Pierre, coquille —e.

Iriser, ն. ծիածանել , ծիածանագունացանել . ծիածանագոյն գործել.

S'iriser, դ. ծիածանանալ . ծիածանագոյն լ.: [կին :

Irisine, ի. ոգ. իրիսին , հիրիկ-

Irisopsie, ի. պտ. ծիածանատեսութիւն :

Irite, ի. հբ. ծիածանաբար :

Iritique, ած. ծիածանային :

Iritis (իրիթիս) ի. տ. **Iridite.**

Irlandais, e, գ. Իրլանտացի , Իրլանտուհի . 2. ա. իրլանտերէն . լեզու Իրլանտացւոց :

Irone, ի. ոգ. իռոն . հոտաւէտ ստրկն իռիսի եւ մանուշակի :

Ironie, ի. հնգն , հեգնութիւն . les traits de l'—, հեգնաբանութիւն . par —, հեգնօրէն , ընդ հնգս . qui aime l'—, հեգնասէր :

Ironique, ած. հեգնական , հեգնող. discours, ton, sourire —. D'une manière —, հեգնաբար . D'une voix —, հեգնաձայն :

Ironiquement, մ. հեգնօրէն , հեգնաբար , հեգնակի :

Ironiser, չ. հնգնել , հեգնաբանել : [բան :

Ironiste, ա. հնգնիչ , հեգնա-

Iroquois, e, գ. իրոքուացի . անուն վայրենի ժողովրդեան հիւսիսային Ամերիկեայ . 2. փ. եւ բ. այլանդակ . c'est un —, — mն է. quel —! || ած. une humeur —e. 3. ա. l'—, իրոքուացերէն . իրոքուացւոց լեզուով . || փ. c'est de l'—, անիմանալի իմն է :

Irraccommodable, ած. անկարկառ , անկարկառելի :

Irrachetable, ած. վերագնելի :

Irracheté,e, անց. չվերագնեալ :

Irracontable, ած. անպատում , անպատմելի :

Irradiateur, trice, գ. ճառագայթիչ :

Irradiation, ի. բգ. ճառագայթում , շողում , շողացում , շողարձակութիւն . l'— du soleil à travers les nuages. 2. մգ. —, արձակում , ափռում . — des fibres, des vaisseaux.

Irradier, չ. բգ. ճառագայթել , ցոլանալ . c'est de là que la lumière irradie. 2. փ. ճառագել , տարածանիլ . la douleur irradie du point lésé.

Irraisonnable, ած. անբան , անբանական , անիմաստ , անիոս , անիոսուն . animal —.

Irraisonnablement, մ. անբանաբար :

Irraisonné,e, ած. անխորհուրդ-

Irrassasiable, ած. անյագ, անյագելի. || փ. désir —.
Irrassasiablement, մ. անյագ, անյագաբար:
Irrassasié,e, ած. չյագեալ, անյագ. faim —e.
Irratifiable, ած. անվաւերելի, անվաւերագործելի:
Irrationnel, elle, ած. անբանաւոր. 2. չփ. աննիամասփ. nombre —. Quantité —elle.
Irrationnellement, մ. անբանաւորապէս:
Irréalisable, ած. անիրանալի, անիրագործելի, դժուարագործ. projet, expérience —.
Irréalité, ի. անիրականութիւն:
Irrecevabilité, ի. անընդունելիութիւն:
Irrecevable, ած. անընդունելի. pièce, témoignage, demandeur —.
Irrecherchable, ած. աննկնդրելի. *որ չփնտռուիր:
Irrécitable, ած. անյիշելի:
Irrécompensable, ած. անվարձատրելի: [տատրեալ:
Irrécompensé, e, անց. չվարձ-
Irréconciliabilité, ի. անհաշտութիւն:
Irréconciliable, ած. աննիաշտ, անհաշտելի. ennemis —s.
Irréconciliablement, մ. անհաշտաբար:
Irréconcilié,e, ած. չհաշտեալ, անհաշտ. des ennemis —s.
Irrécouvrable, ած. անգանձելի. compte —.
Irrectifiable, ած. անուղղելի, անուղղայ: [նալի:
Irrécupérable, ած. անվերադառ-
Irrécusable, ած. անմերժելի, անմերժական. preuve, témoin —. Des témoignages —s.
Irrécusablement, մ. անմերժաբար:
Irrédentisme, ա. յեռադարձութիւն: [կան:
Irrédentiste, ա. յեռադարձա-
Irréductibilité, ի. անվերածականութիւն, անվերածութիւն. — d'une équation.
Irréductible, ած. հիւ. անվերածական, անվերածելի, terme —. 2. տգ. —. oxyde métallique —. 3. վ. աննիասառնալի, անկազդուրելի, անբժշկելի, դժուարադարմանելի. luxation, fracture, hernie —.
Irréel,elle, ած. անիսկական:
Irréfléchi,e, ած. անխորհրդած, անխորհրդաճեալ, *չմտածուած, աղիփեղց, ափեղցիեղ. action —e, un homme —.
Irréflété, e, անց. չզոլացեալ:
Irréflexion, ի. անխորհրդութիւն, անխորհրդաճութիւն, *անմտածութիւն:
Irréformabilité, ի. անբարեկարգելիութիւն:
Irréformable, ած. անբարեկարգելի, անփոփոխելի. jugement —.
Irréfragabilité, ի. աննիակառակելիութիւն. — des lois.
Irréfragable, ած. աննիակառակելի, անընդդիմաբանելի, անընդդիմադրելի. autorité, témoignage —.
Irréfragablement, մ. աննիակառակաբար:
Irréfutabilité, ի. աննիերքելութիւն:
Irréfutable, ած. աննիերք, աննիերքելի. argument, preuve —.
Irréfuté, e, ած. չհերքեալ, աննիերք. livre —.
Irrégénérable, ած. անվերանորոգ, անվերանորոգելի:
Irrégularité, ի. անկանոնութիւն, տարականոնութիւն. — d'un bâtiment, des saisons. 2. անկարգութիւն. — de la conduite. 3. բժ. անկանոնութիւն. — du pouls. 4. անկանոնականութիւն. անկանոնական վիճակ քահանայի. tomber dans l'—. Encourir l'—.
Irrégulier, ère, ած. անկանոն, տարականոն. bâtiment, corps, mouvement —. Troupe —ère, անկանոն զօրք, գուգազ. 2. բ. անկանոն. verbe —. 3. վ. —, անկարգ. esprit —. Marche, conduite —ère. Mœurs —ères. Pouls —. 4. անկանոնական. prêtre —. 5. բ. անկանոն. corolle —ère.
Irrégulièrement, մ. անկանոնապէս, անկանոն. cela est bâti —. 2. անկարգ, անկարգաբար. vivre —.
Irréinoculabilité, ի. բժ. անվնասաստուածութիւն:
Irréinoculable, ած. անվնասաստուածելի:
Irréitérable, ած. անկրկնելի:
Irrejetable, ած. անմերժելի:
Irrelatif,ive, ած. անվերաբերական: [բար. vivre —.
Irréligieusement, մ. անկրօնա-
Irréligieux,euse, ած. անկրօն. homme, discours, sentiments —.
Irréligion, ի. անկրօնութիւն. entretenir l'esprit d'—.
Irréligiosité, ի. անկրօնականութիւն: [événement —.
Irremarquable, ած. աննշան.
Irremboursable, ած. անիատուցանելի. dette —.
Irréméable, ած. անդարձ, անդառնալի. lieu, enfer —.
Irrémédiable, ած. անդարմանելի, անճարակ. mal, plaie —. 2. փ. —, անճար, անկանգնելի, անինարին, դժնդակագոյն. faute, coup —. Causer des maux —s.
Irrémédiablement, մ. անդարմանաբար: [ներելի. crime, faute —.
Irrémissible, ած. աննողոքի, անողոքելի, անիներելի. 2. ներելի. crime, faute —.
Irrémissiblement, մ. առանց ողոքելոյ՝ ներելոյ. il sera puni —.
Irrémission, ի. աննողոքութիւն:
Irrémitent,e, ած. աննող, անթեթեւ: [նորդելի:
Irrémplaçable, ած. անփոխա-
Irréparabilité, ի. անդարմանելիութիւն:
Irréparable, ած. անդարմանելի, անճար, անճարակ, անկանգնելի, անկարկատ, անկարկատելի. fautes —s, անբաւելի յանցանք. — affront, malheur. Coup —. 2. անգիտ, անփոխարինելի. le vol — du temps. Perte bien —.

Irréparablement, մ. անդարմանաբար:
Irréparé, e, անց. չդարմանեալ:
Irrepassable, ած. անանց, անանցանելի:
Irréplicable, ած. անպատասխանի. argument —.
Irreposé, e, չհանգուցեալ, *չը հանգչած:
Irréprehensibilité, ի. անբասիրութիւն, անպարսաւելիութիւն:
Irréprehensible, ած. անգիտ, անպարսաւ, անպարսաւելի, անբասիր. vie —. Témoignages, vers —s. — dans leurs mœurs.
Irréprehensiblement, մ. անգիտ, անպարսաւ. vivre —.
Irreprésentable, ած. աննկայացուցանելի:
Irrépressible, ած. անարգել, անզսպելի:
Irréprochabilité, ի. անպարսաւելիութիւն, անգիտութիւն:
Irréprochable, ած. անկշտամբելի, անպարսաւ, անպարսաւելի, անգիտ, անբասիր, անբասելի. homme, conduite —. ||իգ. témoin —, վկայ անմերձական. 2. անթերի. *պակասութիւն չունեցող. un cheval —.
Irréprochablement, մ. անբասիրաբար, անպարսաւ, անգիտօրէն. gouverner, vivre —.
Irreproductif, ive, ած. քղ. ս. անբեր, անբերի, անարգասաւոր. consommation —ive.
Irrésistance, ի. անդիմադրութիւն, անդիմակայութիւն:
Irrésistibilité, ի. անընդդիմակութիւն, անընդդիմակացութիւն:
Irrésistible, ած. անընդդիմակ, անդիմակալ, անընդդիմակալ, անընդդիմադրելի, անդիմադրելի, անընդդիմանալի, անընդդիմարգել, աննիակառակելի, անընդդիմադարձ. une attaque, une curiosité —. Charme, grâce, penchant, argument —. C'est un homme —. Une sympathie —, անդիմադրելի համակրանք:
Irrésistiblement, մ. անընդդիմաբար, անարգել. entraîner —.
Irrésolu, e, ած. երկմիտ, վարանամիտ, տատանեալ. homme, esprit, cœur —. Ame —e. Elle porte au hasard ses pas —s.
Irrésoluble, S. **Insoluble**.
Irrésolument, մ. երկմտութեամբ, վարանօք. répondre —.
Irrésolution, ի. երկմտութիւն, վարանք. être dans l'—.
Irrespectueusement, մ. անպատկառ, անակնածաբար:
Irrespectueux, euse, ած. անպատկառ, անակնածող, անակնածելի. propos —, անպատկառ բանք. se montrer — envers son supérieur. Contenance, pensée —euse. Parler d'une manière —euse, անպատկառ խօսիլ:
Irrespirabilité, ի. անշնչականութիւն. — du gaz acide carbonique.
Irrespirable, ած. անշնչելի, անշնչական. air, gaz —.

Irresponsabilité, ի. անպատասխանատուութիւն :
Irresponsable. ած. անպատասխանատու . agent —.
Irresponsablement, մ. անպատասխանատուութեամբ :
Irrétractable, ած. անյետադարձելի . erreur —.
Irréussite, ի. տ. **Insuccès**.
Irréveillable, ած. անզարթուցանելի :
Irrévélable, ած. անյայտ :
Irrévéremment, մ. անպատկառ . parler — de qn.
Irrévérence, ի. անմեծարութիւն , անմեծարանք , անպատկառութիւն , անակնածութիւն . parler avec — de qn. Faire une —.
Irrévérencieusement, մ. անմեծարաբար , անպատկառ . parler — de qn.
Irrévérencieux, euse, ած. անմեծար , անպատկառ , անակնածող, անակնածելի . personne —euse. Paroles —euses.
Irrévérent,e, ած. անպատկառ, անմեծար , անակնածող , անակնածու . des discours —s. — envers les immortels.
Irrévocabilité, ի. անյետադարձութիւն , անդարձութի . — du passé.
Irrévocable, ած. անյետադարձ, անդարձ . parole, décision, volonté, donation —.
Irrévocablement, մ. անդարձ , անդարձաբար , անդարձօրէն . projet — arrêté. Cela est décidé —.
Irrévoqué, e, ած. անյետակոչ . չկոչեալ յետս, անեղծ, անեղծեալ :
Irrigable, ած. առոգելի :
Irrigateur, ա. առոգիչ . գործի առոգանելոյ՝ *ջրելու . 2. առոգագրեհ . ազգ գրեհի «հօգնա» . — à jet continu, à double courant, յաթացայտ՝ մշտացայտ , կրկնահոսան —.
Irrigation, ի. առոգում . canal d'—, առոգաջրանցք . տ. **Arrosement**.
Irrigatoire, ած. առոգական , առոգիչ . machine —, առոգամեքենայ :
Irriguer, ն. հ. առոգանել , առոգել , * ջրել , ջուր տալ . — des terrains. տ. **Arroser**.
Irrision, ի. հ. ծաղր :
Irritabilité, ի. գրգռականութիւն , դիւրագրգռութիւն . il est d'une grande —, դիւրագրգիռ յոյժ է . — du caractère.
Irritable, ած. գրգռական, դիւրագրգիռ . homme, esprit, caractère, tempérament —.
Irritant,e, ած. իգ. ջնջիչ , խափանիչ . condition, clause —e. 2. գրգռիչ , զայրացուցիչ , բարկացուիչ . paroles —es. Discussion —e. Discours —. 3. բժ. գրգռիչ , զայրացուցիչ . médicaments —s. Remède —. || ա. —. les —s, —ք. գրգռադեղք :
Irritatif, ive, ած, բժ. գրգռական , գրգռող . travail —.
Irritation, ի. գրգռութիւն, գըրգիռ , զայրացումն , զայրացութիւն . calmer l'— des esprits. Dans son —, il a prononcé des paroles compromettantes. 2. բժ. գրգիռ , գրգռութիւն . un vésicatoire détermine une — très vive de la peau.
Irrité,e, ած. գրգռեալ , զայրացեալ , խոժոռ , դժկամակ . être —, դժկամակել ը., դժկամակիլ . flots —s, մռմռեալ ալիք . amant, peuple —. — par la tempête, մրրկազայք . 2. բժ. գրգռեալ. les poumons —s.
Irriter, ն. գրգռել , զայրացուցանել , խոժոռեցուցանել , գիծեցուցանել, դառնացուցանել . — un taureau, un lion, un homme. 2. գրգռել , զայրացուցանել , բորբոքել , վառել . — le mal, la fièvre, l'envie, les désirs, la soif, l'amour, la curiosité. 3. բժ. գրգռել . cela m'irrite les nerfs. La fumée irrite l'œil.
S'irriter, դ. գրգռիլ , զայրանալ, դառնանալ , դաժանիլ . il s'irrite facilement. Il s'irrite contre la vertu, զգրգռի ընդդէմ առաքինութեան . ils s'irritèrent contre lui, խոժոռեցան նմա . 2. փ. յուզիլ, ալեկոծիլ . la mer s'irrite, commence à —. 3. գրգռիլ, զայրանալ . les haines s'irritent. || բժ. —. sa gorge s'irritait à force de parler.
Irrorateur, ա. ցողիչ , սրսկիչ :
Irroration, ի.ո. ցողումն , սրսկումն . bain par —, լոգանք սրսկմամբ :
Irruption, ի. խուժումն , իրոսում, գրոհ . — des barbares. Faire —, խուժել. celui qui fait une —, խուժող , իրոսող. faire —, խուժել, գրոհ տալ . la foule fit — dans l'enceinte. L'— de bandes populaires dans la salle de l'assemblée. 2. փ. վեղումն , ողող ջուրց :
Irvingia, Irvingie, ի. բ. իրվինգիա , իրվինգենի . սեռ փինգենեայց . ծառ յԱփրիկէ :
Isabelle, ած. դեղձան , *բաց դեղին . couleur, ruban, cheval —. 2. ա. դեղձան , դեղձանաձի , *բաց դեղին ձի . un bel —. Monter un —.
Isadelphe, ած. բ. իամորձայ . որոյ որձայք միացեալք են :
Isadelphe, ած. հշբ. իամեղբայր, զուգամարմին : [թիւն :
Isadelphie, ի. բ. իամեղբայրու-
Isaire, ի. բ. տ. **Isaria**.
Isalizarine, ի. ագ. զուգալաժարին . նիւթ ինչ դեղին :
Isamique, ած.տգ. տ. **Isatique**.
Isanthe, ած. բ. իամածաղիկ , զուգածաղիկ . որոյ ծաղիկք նման են միմեանց :
Isanthère, ած.բ. իամաբեղնան , զուգաբեղնան :
Isanthraflavique, ած. տգ. տ. **Anthraflavique**.
Isapiol, ա. տգ. տ. **Apiol**.
Isard (իզար) ա.կ. խաբրոն . ազգ յառուրի (antilope).
Isaria, ի. բ. իմոդիկ . ազգ սրենկոյ :
Isariées, ի. յ. բ. իմոդիկեայք :
Isatane, ա. տգ. լրջան :
Isatate, ա. տգ. լրջատ, լրջուատ:
Isatène, ի. տգ. լրջուէն :
Isathyde, ի. տգ. լրջուջրածին :
Isatide, ի. բ. լրջու , լրջաբոյս . կն. **Isatis**. [ջուեայք :
Isatidées, ի. յ. բ. լրջեայք , լըր-
Isatiline, ի. տգ. լրջուիլին :
Isatimide, ի.տգ. լրջուամիդ :
Isatine, ի. տգ. լրջուին :
Isatique, ած. տգ. լրջուային :
Isatis, ա. բ. լրջու , լրջաբոյս . հն. **Isatide**. 2. կ. լրջաղուէս. կապտագոյն աղուէս :
Isatite, ա. տգ. լրջուիտ :
Isatogène, ա. տգ. լրջուածին :
Isatogénique, ած. տգ. լրջուածնային : [ծմբատ :
Isatosulfate, ա. տգ. լրջուա-
Isatosulfite, ա.տգ. լրջուածծմբային : [ջուածծմբային:
Isatosulfurique, ած. տգ. լրը-
Isatropique, ած. տգ. զուգաշիտակատային . տ. **Atropique**.
Isatyle, ա. տգ. լրջուտա . chlorure d'—.
Ischème (իսքէմ) ի. բժ. արիւնադադրել , արիւնագրաւ :
Ischémie (իսքէմի) ի. ախ. արիւնագրաւութիւն , արիւնադրելութիւն . արգելումն շրջանի արեան :
Ischémique, ած. բժ. արիւնագրաւ, արիւնագրաւական. les étourdissements —s. [զուգեղբարք :
Ischiadelphe, ած. եւ ա. յ.
Ischiagre, ի.բժ. ճռացաւութիւն:
Ischial,e (քի) ած. մգ. ճռական:
Ischialgie,ի.ախ. տ. **Ischiagre**.
Ischiatique, ած. մգ. ճռային :
Ischio-anal, e, ած. մգ. ճռաւրրանային . muscle —.
Ischio-caverneux, euse, ած. մգ. ճռանախոռոչաւոր :
Ischiocèle (իսքիոսէլ) ի. մգ. ճռանաձափուքիւն :
Ischio-clitoridien, enne, ած. մգ. ճռանահամային :
Ischio-coccygien, enne, ած. մգ. ճռակկուային . muscle —.
Ischio-fémural,e, ած. մգ. ճռաբարձոսկրային . muscle —.
Ischion, ա. մգ. ճուռ , գիստոսկըր . ոսկր զբստի :
Ischiopage, ած. հշբ. ճռակից . monstres —s. [քիւն :
Ischiopagie, ի. հշբ. ճռակցու-
Ischio-périnéal,e, ած. մգ. ճռաւսարգական :
Ischiopodite (իսքիոփոտիթ) ա. ոտ. ճռաոտն :
Ischio-tibial, e, ած. մգ. ճռաւոքային . muscles ischio-tibiaux.
Ischnogaster (իսքնօգաստէր) ա. մբ. ճռաորովայն . ազգ Քաղանքաքնե միջատաց արեւելեան Հընդկաց :
Ischnophonie (իսքնօֆոնի) ի.բժ. տկարածայնութիւն . տկարութիւն ձայնի :
Ischnoptère (իսքնօփիթէր) ի. մբ. նրբաթեւ , ազգ ուղղաթեւ միջատաց:
Ischurétique, ած. բժ. միզագրաւաբոյժ . բուժիչ միզագրաւի :

Ischurie (իսքիւրի) ի. բժ. միզագրաւ, միզագրաւութիւն, միզարգելութիւն. atteint d'—, միզագրաւ։

Isengrin (իզանկրէն) ա. գայլ։

Isentropie, աճ. զուգադարձաչերմութիւն։

Isérine, ի. հբ. իզերինեան. բնական տիտանատ երկաթի։

Isertie (Ֆի) ի. բ. իզերտենի. ազգ տորնատներից (rubiacées).

Iséthionique, աճ. տգ. զուգեֆիոնային. acide —, — ՖՈու։

Isiaque, աճ. իսիական, իսիական. table —, իսիատախտակ. ուր քանդակել էին իսորիդատօնք Իսիսի։

Isindazol, ա. տգ. զուգինդազուլ։

Isis, ի. Իսիս. դիցուհի Եգիպտացոց. 2. աս. —, մոլորակ գտնել ի 1856.

Islam, ա. մահմետականութիւն. կրօնք եւ երկիր մահմետականաց։

Islamique, աճ. մահմետական։

Islamisme ա. իսլամութիւն. S. **Mahométisme.**

Islamite, ա. մահմետական, մահմետականութիւն։

Islandais,e, աճ. Իսլանդացի, իսլանդական. || l'idiome —, կգ. l'—, — բարբառ, իսլանդերէն։

Ismaéliens, ա. յ. իսմայելեանք, իսմայելացիք. մահմետական աղանդաւորք։

Ismaélisme, ա. իսմայելութիւն. աղանդ իսմայելեանց։

Ismaélite, ա. իսմայելացի, ապաքացի։

Isnardie, ի. բ. իսնարդենի, իսնարդացոյց։

Iso... յ. մասնիկ հաւասար. *զոյգ, զուգ* ..

Iso-alcool, ա. տգ. զուգալկոլ։

Iso-amylique, աճ. տգ. զուգօսլային։

Isoamylméthilcarbinol, ա. տգ. զուգօսլմեթիլկրնաճխուլ։

Isoamylméthylcétone, ա. տգ. զուգօսլմեթիլկիտոն։

Isoaxique, աճ. հբ. զուգառանցք. որոյ հաւասար են առանցք. type —.

Isobaphie, ի. բպ. միակգունութիւն. վիճակ մարմնոյ որ մի եւ նոյն գոյն ցոլացուցանէ։

Isobare, աճ. օդ. զուգաճանր։

Isobarométrique, աճ. բգ. զուգաճանրաչափական։

Isobarique, աճ. բգ. զուգաճանրական։

Isobiphénique, աճ. տգ. զուգաֆենային. acide —, զուգաֆենաթթու։

Isobrésiléine, ի. տգ. զուգաբզխին. S. **Brésiline.**

Isobryé, e, աճ. բ. զուգաբոյս, հաւասարաբոյս. embryons —s.

Isobutényle, ա. տգ. զուգաբութենուտ։

Isobutyle, ա. տգ. զուգաբութիլ։

Isobutylénique, աճ. տգ. զուգաբութենուտային։

Isobutyléthylcarbinol, ա. տգ. զուգաբութիլեթիլկրնաճխուլ։

Isobutylique, աճ. տգ. զուգաբութիլային։

Isobutyltoluène, ա. տգ. զուգաբութիլտոլուէն։

Isobutylxylène, ա, տգ. զուգաբութուտօքսիլէն։

Isobutyrique, աճ. տգ. զուգակոգային։

Isocaprique, աճ. տգ. զուգայճային։

Isocarde, ի.կ. զուգասիրտ. կակղամիս երկապատեան։

Isocarpé, e, աճ. բ. զուգապտուղ։

Isocèle, S. **Isoscèle.**

Isochimène (իզոքիմէն) աճ. օդ. զուգածմեան, հաւասարածմեան, զուգածմեանային. ligne —.

Isocholestérine (իզոքոլէսթերին) ի. տգ. համամաղձաճարպին։

Isochore (իզոքոր) աճ. ֆ. տղ. զուգահեռաբ. vers —.

Isochriste, ա. զուգաքրիստոս, զուգաքրիստոնական։

Isochromatique, աճ. զուգագոյն։

Isochromie, ի. զուգագունութիւն. հմ. **Lithochromie.**

Isochrone, աճ. զուգամանակ. mouvements —s.

Isochronique, S. **Isochrone.**

Isochroniquement, մ. զուգամանակաբար։

Isochronisme, ա. զուգամանակութիւն, հաւասար ժամանակ՝ տեւողութիւն. l'— des vibrations d'un pendule.

Isocicutine, աճ. տգ. զուգախնդակոնային։

Isocinchoméronique (իզոսինքոմէրոնիք) աճ. տգ. զուգամասնակինոնային։

Isocline, աճ. զուգամէտ, զուգահակ. *հաւասար թեքաճ։

Isococaïne, ի. տգ. զուգակոկային։

Isocole, Isocolon, աճ. զուգանդամ։

Isoconicine, ի. տգ. զուգախրնդամոլին։

Isocyanate, ա. տգ. զուգախաժային։

Isocyanique, աճ. տգ. զուգախաժային. acide —, զուգախաժաթթու։

Isocyanurique, աճ. տգ. զուգախաժիզային. acide —. զուգախաժիզաթթու։

Isocylindrique, աճ. զուգագլան. *հաւասար գլաններով։

Isodactyle, աճ. կ. զուգամատն. որոյ հաւասար են մատունք։

Isodiamétrique, աճ. զուգատրամագիծ։

Isodimorphe, աճ. զուգերկակերպ։

Isodome, աճ. զուգաշէն, հաւասարաշէն։

Isodonte, աճ. կ. զուգատամն. որոյ հաւասար՝ նման են ատամունք։

Isodulcite, ի. տգ. զուգաքաղցրիտ։

Isodurène, ա. տգ. զուգախրտեն։

Isodurénol, ա. տգ. զուգախրտենուլ։

Isodurol, ա. տգ. զուգախստուլ։

Isodurylique, աճ. տգ. զուգաչամանուստային։

Isodynamique, աճ. զուգազօր, հաւասարազօր։

Isoédrique, աճ. հաւասարանիստ։

Isoète, ա. բ. զուգամ. տես տրնկոց ի տոհմէ զուգամեայց (isoétées).

Isoétées (իզօէՓէ) ի. յ. բ. զուգամեայք. բոյսք որք անփոփոխ մընան զամն ողջոյն։

Isoférulique, աճ. տգ. զուգաբոխային։

Isogame, աճ. բ. զուգասեր։

Isogamie, ի. բ. զուգասերութիւն։

Isogéotherme, աճ. բգ. զուգերկրաջեր. ligne —.

Isogone, Isogonique, ա. եչ. զուգանկիւն, հաւասարանկիւն։

Isographie, ի. զուգագրութիւն, հաւասարագրութիւն, նմանագրութի։

Isohypse (իզօիփս) աճ. զուգաբերձ, զուգաբարձր։

Isolable, աճ. զատելի։

Isolant, e, աճ. բգ. զատիչ, կըղզիացուցիչ. որ չհաղորդէ զելեկտրականութիւն. corps —s, — մարմինք. tabouret —.

Isolateur, ա. բգ. զատուցիչ, կղզիացուցիչ։

Isolatif, ive, աճ. բ. զատական։

Isolation, ի. բգ. զատումն, զատուցումն, կղզիացումն. — d'un fil télégraphique. 2. առանձնացումն։

Isolé, e, աճ. զատուցեալ, առանձնացեալ, կղզիացեալ, մեկուսի, մենաւոր, մենաձայն, առանձին. corps —. Maison —e. Homme —. Acclamations —es. Vivre —.

Isolement, ա. առանձնութիւն, մենութիւն, առանձնացումն, կղզիացումն. — d'une maison au milieu des bois. Vivre dans l'—, մենակեաց՝ առանձնակեաց լ. 2. ճ. անջրսկտութի. 3. բգ. զատուցումն, կղզիացումն։

Isolément (իզօլէման) մ. առանձին, ուրոյն, զատ. vivre —. Chacun de ces objets considérés —.

Isoler, ն. զատուցանել, զատել, մեկուսացուցանել, առանձնացուցանել, կղզիացուցանել. — un bâtiment, un corps, un homme.

S'isoler, դ. մեկուսանալ, առանձնանալ, մենանալ, կղզիանալ. vous vous isolez trop. — au milieu de la cour.

Isoline, ի. տգ. զատին։

Isolithe, ի.հբ. ոսոլաքար. բրածոյ կարմիր ռետին։

Isologue, աճ. տգ. նմանախառն. [corps —s.

Isoloir, ա. բգ. առանձնոց, կըղզենոց. * փայտեայ անուռակ ապակոտն, որոյ վերայ ելեքտրացուցանելի մարմինք կդրուին։

Isomalique, աճ. տգ. զուգախնձորային. acide —, զուգախնձորաթթու։

Isomarche, աճ. զուգընթաց։

Isomère, աճ. հբ. զուգամասն. corps —s.

Isomérie, ի. տգ. զուգամասնութիւն։

Isomérique, աճ. զուգամասն, զուգամասնական, զուգամասնեայ։

Isomérisme, ա. տգ. զուգամասնականութիւն։

Isométrique, աճ. հբ. զուգաչափ, հաւասարաչափ։

Isométrope, ա. տբ. զուգատես. verre —, — ապակի։

Isomorphe, ած.ազ. զուգակերպ:
Isomorphie, ի. **Isomorphisme**, ա. ազ. զուգակերպութիւն :
Isonandre, ա. բ. զուգոյնի . ծուխ ի տոհմէ բրնասերից (sapotacées).
Isonicotinique, ած. տգ. զուգանիկոտինային . acide —, նիկոտինաթթու : [կիլ :
Isonitrile, ա. տգ. զուգաբորա-
Isonitrosé, ած. տգ. զուգաբորակեալ : [cristaux —s.
Isonome, ած. հբ. զուգօրէն .
Isonomie, ի. հբ. զուգօրէնութիւն . — des cristaux. [թիւն :
Isopathie, ի. բժ. զուգախտութիւն .
Isopérimètre, ած. եչ. զուգաշրջաչափ . figures —s.
Isopétale, ած. բ. զուգաթերթ . plantes —s.
Isophone, ած. բ. զուգաձայն :
Isophosphorique, ած. զուգալուսակրային :
Isophylle, ած. բ. զուգատերեւ , հաւասարատերեւ :
Isopode, ած. կ. զուգոտն , նրմանաձաձ . || ա. յ. les —s, զուգոտունք . կարգ ինչ խեցեմորթաց :
Isopolitie (իզօփոլիթի) ի. քղգ. զուգաքաղաքականութիւն . հաւասարութիւն քաղաքական իրաւանց :
Isoprène, ա. տգ. զուգաալրէն . հեղուկ չրածնաբնածխուկ ինչ :
Isopropylacétylène, ա. տգ. զուգապրոպուստելեկտրագազ :
Isopropylbenzène, ա. տգ. զուգապրոպուստինդրէն : [պուստ :
Isopropyle, ա. տգ. զուգապրո-
Isopropylethylène, ա. տգ. զուգապրոպուստեթիլէն :
Isopsèphe, ած. հխ. յն. զուգաթիւ , համահաշիւ :
Isopyre, ի. բ. իշկութիւրան . ազգ հրանկասերից (renonculacées). 2. հբ. համահուր. ազգ ապականման մետաղի :
Isorcine, ի. տգ. զուգապրտորին . փննուլ զուգամասն պրտորինի (orcine).
Isoscèle, ած. եչ. զուգակողմն , հաւասարակողմ , հաւասարակողմեան , զուգաբարձ , հաւասարասրուն . triangle —, — եռանկիւն :

Isoscélie, ի. **Isoscélisme**, ա. եչ. զուգակողմութիւն :
Isospore, ի. բ. զուգաձոյծ :
Isosphérique, ած. զուգագունդ, զուգաբոլոր : [չիւռ :
Isostatique, ած. հաւասարակը-
Isostémone, ած.բ. զուգոյնեայ. fleur —. [գինեմորթական :
Isotartrique, ած. տգ. զուգա-
Isotèle, ա. հխ. յն. զուգաիարկ:
Isotélie, ի. հխ. յն. զուգահիարկութիւն :
Isothère, ած. օդ. զուգամառն , զուգամառնային . ligne —.
Isothermal, e, ած. զուգաջեր , զուգաջերական :
Isotherme, ած. բգ. հաւասարաջերմ , զուգաջեր . lignes —s.
Isothermiquement, մ. զուգաջերմաբար :
Isotome, ա. բ. զուգահատ. երկպրուկ տունկ ի տոհմէ զանգակասերից (campanulacées).
Isotrope, ած. զուգադարձ , հաւասարադարձ :
Isotropie, ի. զուգադարձութիւն:
Isotropis (իս) ա.բ. զուգագիատ. ազգ Փիներնասերից Աւստրալիոյ :
Iso-urique, ած. տգ. զուգամիզային . acide —, զուգամիզաթթու :
Isoxazol, ա. տգ. զուգաթթնջկազուլ : [տէն:
Isoxylène, ա. տգ. զուգափայ-
Isoxylique, ած. տգ. զուգափայտային :
Israël, ա. Իսրայէլ . անուն Յակոբայ . 2. —, Իսրայելացիք , Հրեայք . tout — se leva comme un seul homme.
Israélite, ա. Իսրայէլացի , Հրեայ . || ած. c'est un bon —, այր բարեմիտ է . 2. ած. —, Իսրայէլեան , իսրայէլական . culte, consistoire —.
Israélitisme, ա. իսրայէլութիւն. կրօնական գաղափարք Հրէից :
Issant, e, ած. կգ. արտելակ . *կէս մէջքէն վահանակէն դուրս ելած. animal —.
...issime, վերջայանգ կազմիչ գերադրականի . grandissime, ամենամեծ :
Issu, e, ած. սերեալ , ծնեալ , ճագեալ, ելեալ . — d'arménien, հայասեր , հայասերունդ . — de sang royal, du sang des rois, արքայազն , Թագաւորազն , Թագաւորազարմ , Թագազն , Թագազարմ . — de bas lieu, ցածազգի , վատազգի . — de cette race, des parents. Être —, սերիլ :
Issue, ի. ելք , դուռն . sans —, աննկ. s'échapper par une — dérobée, գաղտագնաց լ. cette maison a deux —s, երկդուռն է տունդ . || A l'—, մ. յելս , *ելիքս առնն . à l'— du conseil, de son dîner. 2. ելք, անցք, ճակ . l'eau n'a point d'—. Ménager une — à la fumée. 3. յ. les —s d'une ville, d'une maison, արձակավայրք քաղաքի , մտտակայ վայրք , շրջակայք տան . cette maison de campagne a de belles —s. 4. ի. ելք , դուռն , կատարած , աւարտ , վախճան . — des choses, — իրաց . l'— en est douteuse. — d'un combat. Bonne, heureuse, mauvaise, triste —. 5. ելք , ելի ազագք, դուռն, հնարք, հայհոյանք . je ne vois, je ne trouve point d'— à cette affaire, չըկարեմ ելս գտանել իրացդ . il nous reste une seule —. 6. ելք . ամենայն մասունք կենդանւոյ բաց ի մսոյ . une — d'agneau. 7. յ. մաղունչք , *մաղուք , խոշրտուք , մանրամաղ Թեփ . des —s de blé, — ցորենոյ :
Isthme, ա. աշ. պարանոց, կիրճ. պարանոցածեւ ցամաք ի մէջ երկուց ծովուց . l'— de Suez, de Panama, de Corinthe. Percer un —. || — du gosier, որկոր , կոկորդ :
Isthmien, enne, Isthmique, ած. իսթմեան , պարանոցային . jeux —s, պարանոցախաղք , — խաղք . կատարէին ի պարանոցն Կորնթոսի . 2. ի. յ. les Isthmiennes, les Isthmiques, —ք . տալք յօրինեալ ի Պինդարոսէ ի գովեստ յաղթողաց յիսթմեան խաղսն :
Isthmocarpe, ած. բ. պարանոցապտուղ :
Istiophore, ած. եւ ա. կ. առագաստակիր, առագաստաւոր . 2. ա. ձր. առագաստածուկն :
Istiure, ա. սր. քողամողէզ. ազգ մոլիզաց :
Isuretine, ի. տգ. զուգամիզիա :
Itacisme, ա. իոտականութիւն :
Itaciste, ա. իոտական :
Itacolumite, ի.հբ. իոտակոլումքար . ժայռ փայլատակերպ (micacu).
Itaconique, ած. տգ. իոտակոնային . acide —.
Ita est, մ. լտ. այդպէս է :
Itague, ի. նւ. բնանաթարծապարան. *բռնել վար վերցնելու չուան :
Italianisateur, ա. իոտալացուցիչ : [լացուցում :
Italianisation (սիօն) ի. իոտա-
Italianiser, ն. իոտալացուցանել , *իոտալացունել. — son nom. = S'—, դ. իոտալանալ :
Italianisme, ա. իոտալականութիւն , իոտալաբանութիւն :
Italien, enne, ած. իոտալական . théâtre —. Musique —enne. 2. գ. Իոտալացի , Իոտալուհի . un —. Une —enne, Իոտալուհի. 3. ա. իոտալերէն. իոտալական լեզու . || en —, իոտալերէն . || à l'Italienne, մ. իոտալաբար , իոտալօրէն : [հի :
Italiote, գ. Իոտալացի , Իոտալու-
Italique, ած. իոտալական . la race —. 2. տպ. caractère —, կգ. l'—, —, նօտրագիր , բաբակգիր . բարակ գիր . S. **Cursif.**
Italiqué, e, ած. բարակագիր , բարակատառ :
Italisme, S. **Italianisme.**
Italo-gothique, ած. իոտալագոթացի :
Itamalique, ած. տգ. իոտամալային . acide —, իոտամալաթթու :
Itapyruvique, ած. տգ. իոտապիւրիվային . acide —, իոտապիւրիվաթթու :
Itatartrique, ած. տգ. իոտագինեմբրային . acide —, իոտագինեմբրաթթու :
...ite, վերջայանգ իգական որ ի բժշկութեան նշանակէ բորբ , տապ , բորբոքումն . bronchite, փողակաբորբ . բորբոքումն փողակաց . 2. ի հանքաբանութեան յայտարար ժայռից եւ բրածոյից . 3. ի տարրագիտութեան յայտարար աղից , որոց Թթուն յանգիցէ ի eux.
Itée, ա. բ. ուռէն . ազգ տնկոյ ի տոհմէ քարբեկասերից (saxifragacées).
Item, մ. լտ. եւս , նոյնպէս դարձեալ . — j'ai donné tant pour cela. || ա. յօդուած, նիւթ (հաշուի) . plusieurs petits —. || բ. voilà l'—, այս է խնդիրն՝ դժուարութիւնն , աւասիկ աստ է կնճիռն :

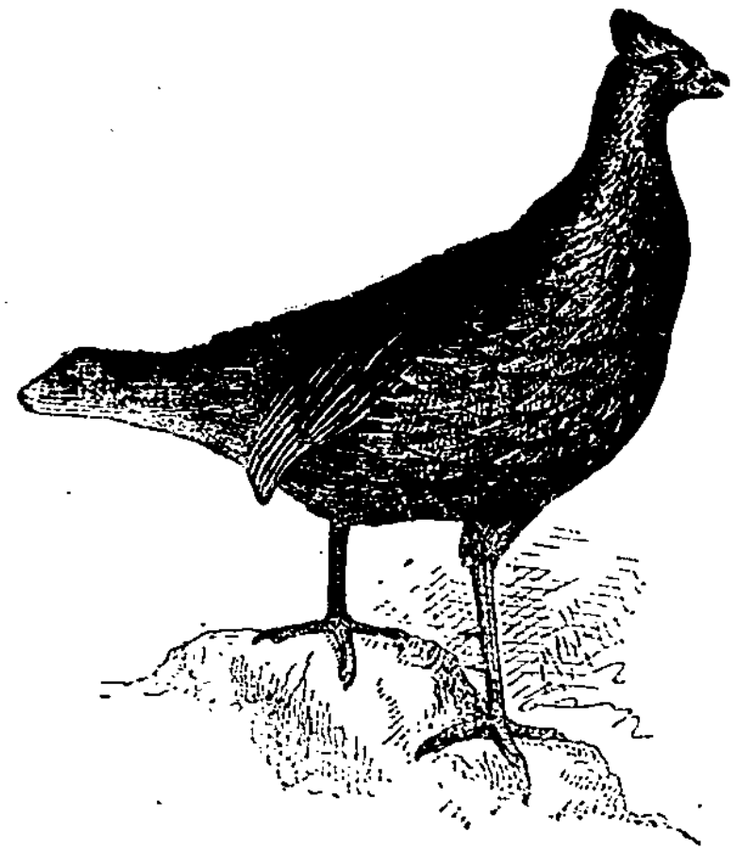
Itératif, ive, ած. կրկին, կրկնական. ordre —. Nos —ives remontrances. 2. բ. ս. **Fréquentatif.**

Itération (սիօն) ի. կրկնութիւն:

Itérativement, մ. կրկին, կրկին անգամ. on l'a sommé —.

Itérer (j'itère; j'itérerai) ն. ագր. կրկնել: [փառիանի:

Ithagine, ի. բ. կարկոր. ազգ

Ithagine.

Ithos, ա. ճա. բարոյական. վերջին մասն ճառի յունաց հարց:

Ithyphalle (իթիֆալ) ա. հխ. ուղղափալ, ուղղատնանդամ. *ուղղաբերմ առնի անդամ, որ իբրեւ բժժանք կզործածուէր եւ վէրն կը կախուէր:

Ithyphallique, ած. հխ. ուղղափալային. culte —.

Itinéraire, ած. ճանապարհական, ուղեցոյց, ուղեգիծ. mesures, directions —s. Colonne —, ուղեսիւն. 2. ա. ճանապարհացոյց, ուղեցոյց, ուղեգիծ. tracez-moi mon —. 3. ճանապարհորդարան, ուղեգիրք, ուղեգրութիւն. — de Paris à Constantinople. — de Suisse. Qui fa un —, ուղեգիր. 4. ուղաղօթք. աղօթք վասն ճանապարհորդաց. dire s.n —.

Itinérant, e, ած, ուղեքարոզ. պտանդաւոր:

Itinérite, ի. հբ. իտներաքար. մեռած ինչ կապտագոյն:

Iulacé, e, ած. բ. ճանակասեր:

Iule, ա. բ. ճանակ (ճաղկանց). 2. մբ. —. ազգ հազարոտանց (myriapodes).

Iuliforme, ած. բ. ճանակաձեւ:

Iva, ա. բ. ս. Ive.

Ivaïne, ի. ագ. խոտին:

Ivaol, ա. ագ. խոտուլ:

Ive, ivette, ի. բ, խոտ, ճանկխոտ, գեանի փիճի:

Iveteau, ա. բ. գեղձիկ. ս. **If.**

Ivoire, ա. փղոսկր «ֆիլ տիշի». en —, d'—, փղոսկրեայ. corps d'—, փղոսկրամարմին. || — végétal, բուսափղոսկր. || blanc comme l'—, փղոսկրափայլ. un cou d'—. Plus blanc que l'—. Dents blanches comme l'—. 2. —. փղոսկրեայ գործուած. un bel —. 3. ած. եւ բ. —. մարմին փղոսկրափայլ. l'— de son cou, de son sein, de son front. || Noir d'—, սեւափղոսկրափոշի:

Ivoirerie, ի. փղոսկրագործութիւն. արուեստ փղոսկրագործի. 2. փղոսկրավաճառանոց:

Ivoirier, ա. փղոսկրագործ:

Ivoirin, e, ած. փղոսկրեայ, փղոսկրանման:

Ivoride, ա. փղոսկրակ. նմանութիւն փղոսկրի:

Ivraie, ի. բ. սիմն, ցորնակ «տէյիճ օՒու». || recueillir de l'—, բաղել —. եւ փ. ոչ բարւոք վարձատրել զանից. 2. փ. —. l'— et le bon grain, չարք եւ բարիք. եւ՝ չար եւ բարի վարդապետութիւն. || arracher l'—, խլել զչար վարդապետութիւնս. séparer l'— d'avec le bon grain, զատուցանել զչար վարդապետութիւնն ի բարւոյն, զչարս ի բարեաց. || — vivace, աշխուռկ. կն. **Ray-grass.**

Ivre, ած. արբեալ, գինեխմեալ, գինեհար, արբշիռ, *գինով, հարբած, խմած. être —, — է, *քաղաքն տալ. il est —, il chancelle, — է, սխալակէ. —mort, գինեկիզ, գինեզէն, գինելից. || ո. — comme une soupe, նոյն է. — de sang, արիւնախանձ. || փ. արիւնաբիրս. — de carnage, գիշախանձ, մարդախոշոշ. 2. փ. արբեալ, արբշիռ, արբեցուս, զգլխեալ, գմայլեալ. — de joie, — խընդութեամբ. — des beautés de la nature, գեղով էիցս զուարճացեալ. — d'espérance, d'amour, de volupté, d'orgueil, de gloire.

Ixia.

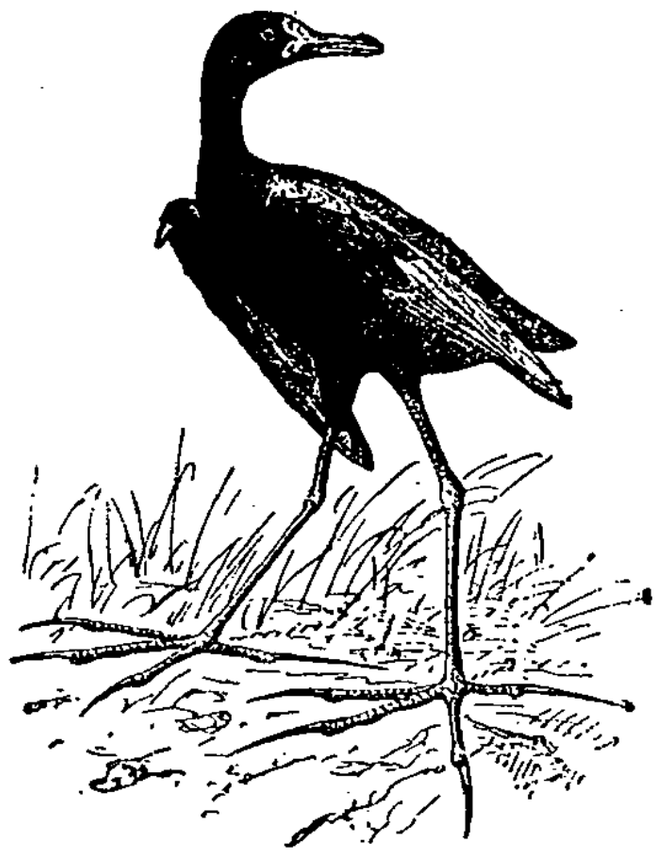
Ivresse, ի. արբեցութիւն, արբշռութիւն, գինեզեղուութիւն, գինեհարութիւն, գինեզնուութիւն, գինեհարութիւն, գինեզնուութիւն, գինեհարութիւն, գինեզն

Jabonine, ի. տզ, յաբոնին :
Jaborandi, ա. տզ. յաբորանդի . կալաբարակերպ ինչ :
Jaborandine, Jaborine, ի. տզ.

Jabiru.

յաբորանդին . * մուգ ինչ հանեալ յաբուրանդւոյ տերեւէն :
Jaborique, ած. յաբորային . acide —, յաբորաթթու :
Jaborose, ա. բ. յաբորենի . ազգ երկպտուկ անկոց ի տոհմէ մօրմառներից (solanacées).
Jabot, ա. խածի «գուշ գուրաղը». հն. **Panse**. Petit —, խածեակ. || remplir son —, se remplir le —, կշտանալինդ ուտել . 2. —, խածեմարմաշ (շապկի տրանց). || p. faire —, պարզել զմարմաշ շապկի ի ցոյց, շոշափանս առնել , շոշոկել , սիգալ , * ալէվուկ գալ :
Jabotage, ա. գարգաչանք :
Jaboter, չ. բ. գարգաչել . ces perruches jabotent. 2. վ. —, շաղակրատել . comme elles jabotent.
Jaboteur, ա. գարգչող . տարեակ Ափրիկեայ :

Jacana.

Jabotière, ի. խածեմարմաշ . 2. Ծ. գարգաչուկ . աւգ կարապոյ :
Jabouine, ի. տզ. յաբուին . կալաբարակերպ ինչ գարշահոտ :
Jacamar, ա. Ծ. յակամար . սեռ Ծուչնոց ի կարգէ մագլոցաց :
Jacana, ա. Ծ. յականա . սեռ բարձրասրուն Ծուչնոց :
Jacaranda, ա. բ. յակարանդ . երկպտուկ բոյս ի տոհմէ բիգնոնեայց (bignoniacées).
Jacasse, ի. ռ. դդչուտ , շաղակրատ , շառաչուսուհի . c'est une petite —.
Jacasser, չ. կարկաչել . cette pie ne fait que —. 2. —, դդնչել , դդըչել , շաղակրատել . empêchez ces enfants de — ainsi.
Jacasserie, ի. կարկաչ , դդչիւն, շաղակրատանք, շաղակրատութիւն :
Jacée, ի. բ. ամեակ . բոյս գեղածաղիկ :
Jacent, e, ած. անտէր , անտերունչ, անժառանգ. biens —s. Succession —e.
Jachère, ի. ինքնադալ . 2. դլանդ , դլարտ . արտ անդ Ծողեալ ի հանգստեան . labourer des —s.
Jachérer (je jachère, je jachérerai) ն. եգ. արօրադրել , արօրադիր առնել (զարտ Ծողեալ ի հանգստեան):
Jacinthe, ի. բ. յակինթ, ամբուլ. բոյս եւ ծաղիկ «ախմպիլ». cueillir une —. 2. կոկոճեղոն . սալոր երկայնաձեւ եւ մանիշակագոյն . 3. յակինթ , ակունդ . քար ազնիւ :
Jacinthées, ի. յ. բ. յակինթեայք:
Jaco, ա. Ծ. ժարօ . ժողովրդական անուն Ծուխակաց (perroquets).
Jacob, ա. յակոբ . 2.—, Հրեայք. 3. աս. le bâton de —, գաւազան Յակոբայ , գօտին Հայկայ :
Jacobéa, ի. բ. յակոբենի :
Jacobin, e, գ. յակոբեան , դոմինիկեան կրօնաւոր՝ կուսան. 2. յակոբեան , կողմնակից ռաթրապայման ռամկապետութեան . club des —s, երեսաւ Յակոբինկաց :
Jacobinière, ի. յակոբինկաբան , յակոբինկանոց . երեսաւ յակոբինկաց :
Jacociniser, ն. յակոբինկել . տալ զկարծիս Յակոբինկաց :
Jacobinisme, ա. յակոբեանութիւն . խորհուրդք՝ կողմնակցութիւն յակոբեանց :
Jacobite, գ. յակոբիկ . * ասորի դէռսկորեան . 2. —. կուսակից Յակոբայ երկրորդի, արքային Անգղիոյ:
Jacobus(իւս) ա. յակոբինկադրամ. հին դրամ արքային Անգղիոյ :
Jaconas, ա. բամբակատեռ. բամբակեայ ցանցառ պատառ ինչ. acheter du —. Une robe de —, շրջազգեստ բամբակատեռեայ :
Jacquart, ի. յաքար . գործի յօտասղնանկել զպատառ :
Jacquerie (ժաքըրի) ի. գեղջայուղութիւն . ապստամբութիւն գեղացւոց ընդդէմ ազնուականաց :
Jacques (ժաք) ա. Յակոբ , գեղջայ , գեղացի :
Jacquier (ժաքիէ) ա. բ. յակոբի. ծառ տոհմէ եղիճատիպաց (utriacées).
Jacquinia (ժաքինիա) ա. բ. յագինիա , յագինաբոյս . ազգ երկպտուկ անկոց ի տոհմէ միրսինատիից (myrsinacées).
Jacquot (ժաքօ) **s. Jaco.**
Jactance, ի. մեծաբանութիւն , մեծախօսութիւն , պոռոտաբանութիւն , յոխորտանք , կոկովանք , սրնապարծութիւն , պանծանք , պանծութիւն , պարծանք . ses —s. Des discours pleins de —. Des —s ridicules. Parler avec —, sans —.
Jactancieux, euse, ած. մեծաբան , մեծախօս, ինապարծ . la jeunesse —euse.
Jactation, Jactitation (սիօն) ի. բժ. մաղձայուզումն , մաղձայուզութիւն . յուզումն որով հիւանդն փոխէ անդադար զդիրս իւր յանկողնի . 2. հիւ. արդնախաղ , արդնկեցութիւն :
Jaculateur, ած. ա. ջրընկեց . labre —. 2. ա. Ծ. կաղամիաբ :
Jaculatoire, ած. ջրընկեց . fontaine —. 2. ի. սլաքական , սլացական , երկնասլաց , սրտնուանդն . oraison —. Prières —s, — աղօթք :
Jade, ա. հբ. յասմակաքար. ազգ կարծր կանաչորակ քարի. 2. բժ. քարուկ. — néphrétique, երիկամնաքարուկ :
Jadéite, ի. հբ. յասմիկաքարիտ :
Jadien, enne (ժատիէն) ած. յասմիկաբուսեայ :
Jadis, մ. երբեմն , * առնով . dans Florence — vivait un médecin. || p. le temps de —, կլ. le temps —, անցեալն , անցեալ ժամանակն . les bonnes gens du temps —. Au temps —.
Jadot, ա. Ծագակ. Ծագածու կաղապար (հացագործաց) :
Jaffet, ա. ակիշ , կեռ (*ծառոց ճիւղերն վար իջեցնելու՝ պտուղներն ժողվելու համար) :
Jaguar, ա.կ. վագրակուզ . վագր ամերիկեան :

Jaguar.

Jaïet, s. Jais.
Jaillir, չ. ցայտիլ , ժայթքիլ , ցնցղանալ , ցնցղկանալ . l'eau jaillit de la source. Les fontaines jaillissent. Le sang jaillit avec force. Faire —, բղխեցուցանել . 2. ցայտիլ, ծագիլ , վռղել . la lumière jaillit du choc des opinions. Faire —, ցայտել , * ցանկեցնել . il lit — du feu d'un caillou. Faire — des étincelles. 3. փ. —, արտայայտիլ . les traits brillants qui jaillissent de l'imagination de ce poète. La vérité jaillit du plus léger indice.
Jaillissant, e, ած. ցայտող, ցայտուն . fontaine —e. Les puits artésiens sont —s.
Jaillissement, ա. ցայտք , ցայ-

տումն , ցնցուղ . — des eaux, ջրացայտ :

Jais, ա. գագաթ . ազգ կարծրակպրոյ . հն. **Gagate**. || Noir comme du —, բացասեւ, արջնաներոյը, արջնագոյն . 2. —, երփնապակի . 3. ած. սեւագոյն , սեւաներոյը :

Jalabre, ա. յալաբուկ . վայրենի աքաղաղ Ալպեանց :

Jalage, ա. գինետուրք . բաժ տուեալ հողատեառն վասն գինւոյ մանրամասն վաճառելոյ :

Jalap, ա. բ. ջալղուպա . տունկ յազգէ վրանաճաղկի , որոյ արմատն է մաքրողական զօրաւոր «ճալափա». 2. faux —, գիշերազուարճ «կէնէսէիա» :

Jalapine, ի. ոգ. ջալղուպին :

Jalapique, ած. ոգ. ջալղուպային . acide —.

Jale, ի. տաշտ «ձէքնէ» :

Jalet, ա. ռմբաքար :

Jalle, ի. եր. խճախառ :

Jalon, ա. ուղղացից , ձողաիար , ցից ուղղութեան. planter un —. կանգնել —. 2. փ. նշանակէտ, կռնան. poser les —s de son travail.

Jalon.

Jalonnement, ա. ուղղացդում :

Jalonner, չ. ա. ուղղացցել , ձողաչափել . կանգնել ուղղացից՝ ցից ուղղուի . on a jalonné. 2. ն. ուղղացցել . — une allée, une direction. || ը. — une ligne, կլ. ուղղացցել . կանգնել արս ի տեղի ուղղացցոց առ ի սահմանել զգիծ ուղղութեան . 3. փ. ուղղել , հոլդել . — la route.

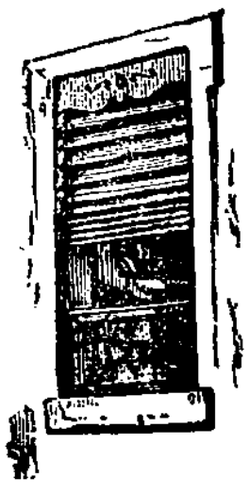
Jalonneur, ա. ուղղացցիչ. կանգնիչ ցցից ուղղութեան . 2. ը. —. գինաւոր կացեալ ի տեղի ուղղացցից :

Jalousement, մ. նախանձոտաբար :

Jalouser, ն. նախանձել , նախանձ բերել , նախանձաբեկ լ., մախալ , խանդալ . on jalouse ses supérieurs.

Se jalouser, դ. նախանձիլ ընդմիմեանս . les gens du même métier se jalousent souvent entre eux.

Jalousie, ի. նախանձ , նախանձութիւն , նախանձոտութիւն , նախանձաւորութիւն , նախանձաբեկութիւն , մախանք , խանդանք , խանդուխ , յաչագանք . nourrir contre qn. des sentiments de —. Inspirer de la —, exciter la —, նախանձ՝ նախանձուկս արկանել. exciter la — de qn., խանդացուցանել , նախանձեցուցանել , ի նախանձ գրգռել՝ վառել զոք . petite —, վատ նախանձ. noble —, ազնուական նախանձ , նախանձընդդէմ ջանք . par —, առ նախանձու . par

ա., * ճիւերն բարձր՝ երկայն ըլլալ . aux —s alertes, առոյգաբարձ . — deci, — deça, գիրանս աճեալ , հնճեալ . à mi-—, ցկէս սրունից . l'eau lui venait à mi-—. Aller, courir à toutes —s, արշաւակի՝ մեծաքայլ ընթանալ . je lui romprai bras et —s, բազկակոտոր, բարձրեկ՝ գանաբեկ գանալից արարից զնա. faire la belle —, ցուցանել զսրունս իւր չընդացան. passer la — à qn., ընթել՝ գնեցուցանել զոք . փ. գլել գնովաւ , գերազանցել , * վեր ըլլալ . jouer des —s, prendre ses —s à son cou, զոտս ամբարձեալ փախչել , խոյս տալ , *կրծիկն դնել . jouer de l'épée à deux —s, փախչել փոխանակ պաշտպանելոյ զանձն . couper bras et —s à qn., ի դերեւ հանել զչաս ուրուք , բառնալ զինարս յաջողութեան , եւ եւս՝ ի վիատութիւն կործանել , լքուցանել զոք , վիատեցուցանել , * մէկուն ներսն կտրել . cet événement, cette nouvelle a coupé bras et —s. || Jeter un chat aux —s à qn. կամ de qn., արկանել գյանցանս ի վերայ ուրուք, խոչ եւ խոտ յարուցանել՝ յուզել շփոթ ընդդէմ ուրուք . jouer qn. par-dessous — կամ par-dessous la —, դիւրաւ չարկել ուժք , ի դերեւ հանել գխորհուրդս նորա . traiter qn. par-dessous la —, արհամարհանօք վարիլ ընդ ուժք , չաճել ակն յուժիք . faire —s de vin, ո. ըմպել գինի ի կազդուրուժն անձին . n'aller que d'une —, գայլ ի գայլի գնալ , ոչ բարւոք ընթանալ գործոյ . cette affaire ne va que d'une —. 2. փ. les —s, բարձք, սրունք , զօրութիւն քայլելոյ՝ գնալոյ . conservons nos —s tant que nous pourrons. Avoir de bonnes —s, les —s bonnes, բաշարբուն՝ բաշընթաց՝ բաշընթացիկ է. n'avoir plus de —s, ոչ եւս ունել զօրութիւն քայլելոյ . avoir ses —s de quinze ans, ը. ասի զծերոյ որ բաշարսրուն իցէ տակաւին. 3. — կենդանեաց . les —s d'un chien, d'un cheval, d'un bœuf. || փ. il a des —s de cerf, այր բաշընթացիկ է . || ce cheval n'a point de —s, վատնարեալ են առաջակողմեան բարձք ձիոյդ . 4. — de bois, փայտեայ սրունք . եւ ը. une — de bois, անկարող փայտասրուն . 5. բարձք՝ սրունք (կարկնոց) * կարկինի ոտքերն . 6. ճ. — de poutre, տ. **Jambage**.

Jambé, e, ած. bien —, առոյգաբարձ , բաշասրուն , գեղասրուն . mal —, ծառասրուն , վատասրուն :

Jambette, ի. բարձիկ, *տոտիկ . || donner la — à qn., ընթել . 2. մոյթ , խեչ , խեչակ . 3. զմելին , կտրոց :

Jambier, ère, ած. մգ. սրունային . les muscles —s, կգ. les —s, դնդերք սրունից , սրունայինք :

Jambière, ի. սոնապան «պաճագ գրքիր» :

Jambon, ա. խոզաձամբ , խոզապուխտ , *աղելիցք . — fumé.

Jambonneau, ա. խոզապխտիկ . փոքրիկ խոզապուխտ :

Jambosier, ա. բ. յամբոսենի, հնդկատուբա, ճամբենի. ազգ մըրտենազ:

Jambosine, ի. տգ. յամբոսին. կալաքարակերպ հանեալ ի յամբոսենազ:

Jamesonite, ի. հբ. յամեսոնաքար. կրկին ծծմբուկ ճարմոյ եւ կապարի:

Jan, ա. խղ. տապալանեւ. երկոքին ձեռք տապալուոյ. 2. Միաւիարուած. հարուածն որով խաղացողն Միւ կկորսնցունէ կամ կորսնցունել կուտայ:

Janiceps, ա. հշբ. յանուսագլուխ, երկագլուխ:

Janie, ի. բ. յաննակ. ազգ լո[ղից:

Janissaire, ա. նոր մարտիկ. հետեւակ զինուոր Տաճկաց «եէնիչէրի». le corps des —s. 2. փ. արբանեակ:

Janrinette, ի. պ. յովհաննաուանձ. ազգ տանձի:

Jansénien, enne, ած. յանսենեան:

Jansénisme, ա. յանսենութիւն, յանսենականութիւն. ուղանդ յանսենեանց. 2. փ. —. խստութիւն բարուց:

Janséniste, գ. յանսենեան. c'est un —. Les —s, —ք. || ած. —. խրատ morale —. Principes —s.

Jante, ի. հեց, խեց, հետան:

Janthine, ի. կ. մանշաժժմակ. ազգ որովայնոտն փափկամորթից:

Janthinides, ա. յ. կ. մանշաժժմակեայք:

Jantier, ère, ա. ար. հետանոց:

Jantille, ի. ար. հետանեակ (անուոյ պտղոյ):

Jantiller, ն. ար. հետաննիել. դնել հետանեակս:

Janus, ա. դց. Յանոս. դիք Հռովմայեցւոց, որոյ մեհեանն բաց էր ի ժամանակս պատերազմի, եւ փակ ի խաղաղութեան, վասն որոյ երկդիմի նկարագրէք. les portes de — par vos mains sont fermées. || փ. Fermer le temple de —, փակել զմեհեան —ի. վախճան առնել խաղաղամբոխ իրաց:

Janvier, ա. յունուար. cela eut lieu en —. Au mois, dans le mois de —, յամսեանն —ի:

Japaconine, ի. տգ. յապոնընձաղոտին. կալաքարակերպ ինչ ածանցեալ ի յապոնընձաղոտինէ:

Japaconitine, ի. տգ. յապոնընձաղոտին. * կալաքարակերպ բիւրեղանալի որ կգտնուի Յապոնի ընձաղոտին (aconit du Japon) մէջ:

Japet, ա. աս. յապետ. պայծառագոյնն յարբանեկաց Կռոնոսի:

Japhet, ա. Յաբեթ. մին յորդւոց Նոյի:

Japhétique, ած. յաբեթական, յաբեթեան, յաբեթածին. race —. հն. Race indo-européenne, Aryenne. Langues —s, — լեզուք:

Japon, ա. Ճափոն, ճափոնացի, Յապոն, յապոնացի յախճապակ. ancien —. Des —s. || Rose du —, s. Camélia.

Japonais, e, ած. Ճափոնացի, Յապոնացի, Ճափոնուհի, Յապոնուհի. ambassade —e. 2. գ. —. les —. 3. ճափոներէն, յապոներէն:

Japonisme, ա. ճափոնութիւն, յապոնութիւն:

Japoniste, ա. ճափոնագէտ, յապոնագէտ, ճափոնաբան, յապոնաբան, յապոնախօս:

Japonner, ն. ճափոնացուցանել, յապոնացուցանել. կրկին Քրծել գյախճապակս զօրէն ճափոնացւոց:

Jappage, ա. կաղկանձիւն. le — du chacal.

Jappement, ա. կաղկանձուն, հաչուն. les —s de ces roquets. — du renard.

Japper, չ. կաղկանձել, Ճնճկալ, կռնչել, հաչել. les chiens jappent souvent en dormant. ||փ. —, ղօղանչել. ils jappent pour gagner un écu. 2. ն. ղօղանջել. ասել բարբառանայն. — des vers.

Jappeur, euse, գ. կաղկանձող:

Jaque, ա. հագապուղ. 2. հ. վարսակ. — de mailles, — վերտավարսակ:

Jaquemart, ա. ժամահար անդ[րի՝ արձան:

Jaquerie, s. Jacquerie.

Jaquette, ի. կարճազգեստ. || on lui a bien secoué sa —, գանալից առաբան գնա, * աղէկ մի ծեծեցին. || 2. —, պարեգօտիկ մանկանց. un enfant à la —, մանուկ դեռահասակ. trousser la — à un enfant, հարկանել խարազանաւ զմանուկն. 3. ո. s. Pie.

Jaquier, ա. բ. հացենի, հացապտղի. հն. Arbre à pain, կն. Artocarpe.

Jar, ա. ձար. * բրդին մէջ գըտնուած խոշոր եւ կարծր մազեր:

Jard, ա. ար. գետախիճ, մանրախիճ (gravier) հանեալ ի գետոյ:

Jarde, ի. անբ. կարճուռոյց. ուռեցք ձիոյ:

Jardin, ա. պարտէզ, բուրաստան, դրախտ. petit —, պարտիզիկ. — de fleurs, ծաղկանոց, ծաղկոց, ծաղկաստան, բուրաստան. — suspendu, կախաղանաւոր բուրաստան, կախաղանաբուրաստան. le — des Tuileries. Se promener dans le —. — anglais, անգղիական —. — des plantes, — botanique, տնկաբանական —. — potager, բանջարանոց «պօսքան». — fruitier, պտղանոց, պտղաբեր —. || փ. jeter une pierre, des pierres dans le — de qn., անուղղակի յարձակիլ ի վերայ ուրուք. 2. փ. —, երկիր բազմաբեր. la Touraine est le — de la France.

Jardinage, ա. պարտիզագործութիւն, պարտիզաբարութիւն, պարտիզպանութիւն. un amateur de —. 2. պարտէզք. la moitié de cette ville est en —. 3. բանջարք, * խոտեղէն. mener une voiture de — au marché. 4. անտ. պարտիզագործութիւն. հատանել զգօսացեալ կամ զաւուրացեալ ծառս անտառաց. 5. բիծք, արատք ադամանդի:

Jardinatoire, ած. պարտիզական: [բծաւոր. pierres —es.

Jardiné, e, ած. հբ. արատաւոր,

Jardiner, չ. պարտիզել, մշակել զպարտէզ, պարտիզաբար լ. || անտ. — un bois, պարտիզագործել զանտառն: [տիկ պարտէզ:

Jardinet, ա. պարտիզիկ, * պըզ-

Jardineux, euse, ած. արատաւոր, բծաւոր. émeraude —euse.

Jardinier, ère, գ. պարտիզապան, պարտիզական, պարտիզային, դրախտապան, պարտիզագործ «պաղչէվան». un bon, habile —, քաջ, ճարտար —. la belle —ère, գեղանի պարտիզպանուհի. le chef des —s, պարտիզպանապետ. 2. պարտիզագէտ. 3. ած. պարտիզական, պարտիզպանական. plantes, cultures —ères.

Jardinière, ի. ծաղկակալ, Քաղաքակալ. 2. բանջարախահ. կերակուր ի բանջարոց. 3. աղնագործական. փոքրիկ աղնագործութիւն դերձանեայ յեզերս Քեզանեաց շապկոյ. 4. ծաղկակառք. փոքրիկ կառք գեղացւոց եւ պարտիզպանաց:

Janissaires.

Jardiniste, ա. պարտիզայարդար, պարտիզագործ :

Jardon, ա. S. **Jarde.**

Jargon, ա. կորճայ, կորճաբառք, կորճաբանութիւն, կորճալեզու. je ne saurais parler votre —. S. **Argot.** 2. —, խառնակուր լեզու, անիմանալի բարբառ. je n'entends pas leur —. 3. —, գայտնախօս լեզու, ծածկաբանութիւն. 4. դեղնադամանդ. ադամանդ դեղնագոյն :

Jargonelle, ի. պ. լուռկէն. տեսակ տանձի :

Jargonner, չ. կորճռել, կորճաբանել, խաժաբանել. ils jargonnaient ensemble. = ն. —. qu'est-ce qu'ils jargonnent? Ils jargonnaient je ne sais quoi.

Jargonnesque, ած. կորճական, կորճաբանական. discours —. Paroles —s.

Jargonneur, ա. կորճաբան, [կորճախօս :

Jarnac (coup de) S. **Coup.**

Jarni, Jarnibleu, Jarnidieu, Jarnigué, Jarniguienne, մչ. յիշողք ինչ :

Jarosite, ի. հբ. յարոզաքար :

Jarosse, ի. ռ. S. **Gesse.**

Jarre, ի. կարաս, *բուզ, բուդ, ծոփ « քիւփ ». des —s. Une —. 2. բգ. բղուղ, բղուկ. 3. ար. Երծաղքիւր. 4. ար. ձար. հն. **Jar.**

Jarre.

Jarret, ա. կարճ. յետին կողմն՝ կրկնուած ծնգաց. plier le —. Il a le — souple. Couper les —s aux chevaux, կարճակոտոր առնել զձիս. || avoir du —, քաջրննաց՝ քաջրննացիկ լ. || վ. եւ բ. être ferme sur ses —s, աներկիւղ լ. 2. ճ. —, անհաւնութիւն, խորտարորտ, * դուրս ցցուած մասն. il y a des —s dans cette voûte. Faire —, խորտարորտ՝ անհարթ առնել :

Jarreté, e, ած. մերձակարճ, մերձարուն. * նոեի սրունքն ներս դարձած, որով կարճքն իրարու կը գարնուին քալելու ատեն. mulet —. 2. ճ. կարճառոր, խորտարորտ. pilastre —. Voûte —e.

Jarretelle, ի. ծնկակապիկ :

Jarreter (je jarrette) ն. ծնկակապել. դնել ծնկակապ. être mal jarreté. Être jarreté avec recherche. = չ. ճ. կարճել. առնել կարճս, խորտարորտ լ.

Se jarreter, դ. ծնկակապել. դընել զծնկակապս իւր. — au-dessus du genou.

Jarretier, ère, ած. մերձակարճ, մատաղից. որոյ կարճք կարի մերձ են միմեանց. cheval —.

Jarretière, ի. ծնկակապ, ծրնբակալ « տիկ չորապը պաղը ». ||ordre de la —, կարգ —ի :

Jarreux, euse, ած. ձարալից. laine —euse.

Jarron, ա. կարասիկ :

Jars (ր) ա. որձաոագ. արու սագ «երբեք գազ». || փ. եւ ռ. il entend le —, խորամանկ է, չէ դիւրախաբ :

Jas (ժա) ա.ն. փայտաձեւ. փայտեայ ձեռք խաթախի նաւու. 2. կոթի. * փայտէ խողովակ ուսկից ծովուն ջուրն կ'անցնի ալ շինելու :

Jasement, ա. շաղակրատումն, շաղակրատութիւն :

Jaser, չ. շաղակրատել. * փուճուճումն խօսիլ. il ne fait que —. 2. յայտնել զգաղտնիս, փսսքել. faire — qn., տալ ասել ումեք զգաղտնիս, *մէկն խօսեցունել, բերնէ բան առնուլ. si vous jasez vous nous perdez. On le fit —. 3. շաղակրատել, խօսիլ (ծուչնց). le geai, la pie, le perroquet, le merle jase. || — comme une pie, comme une pie borgne, շաղակրատել, շատախօս լ.:

Jaseran կամ **Jaseron**, ա. հ. վերտապրանի :

Jaserie, ի. շաղակրատանք, շատախօսութիւն. une — continuelle.

Jaseur, euse, գ. շաղակրատ, դդչուտ, շատախօս. c'est un grand —, une grande —euse. Elle est furieu-

sement —euse. 2. փսսքուռ, անխորհրդապահ. défiez-vous de lui, c'est un —. 3. կ. շաղակրատ. սեռ ճրնճղկանման ծուչնց. || petite jaseuse, շաղակրատիկ :

Jasione, ի. բ. յասիոնէ. ազգ վրանաճապկի :

Jasionées, ի. յ. բ. յասիոնեայք. տոհմ տնկոց նախատիպ ունելով զյասիոնէ :

Jasius (իւս) ա. կ. յասուսկ. Քիծեռն գեղեցիկ :

Jasmin, ա. յասմիկ, յասմին «նասէմին». 2. — ճաղիկն. bouquet de —. Eau de —, յասմիկաջուր. poudre de —, յասմիկափոշի. || — sauvage, հոտուռ. 3. հբ. յասմնաքար : [յասմկազգիք :

Jasminées, ի. յ. բ. յասմիկեայք,

Jaspagate, ի. յասպակատ. քար կազմեալ յասպիսէ եւ յակատէ :

Jaspage, ա. յասպումն, յասպիսումն :

Jaspe, ա. հբ. յասպ, յասպիս. ազնիւ քար « եչշիմ». 2. —, յասպիսագոյն. || — opale, յասպիսաքար :

Jaspé, e, ած. յասպիսեայ, յասպիսանմման, յասպիսագոյն. marbre —. Tulipe —e.

Jasper, ն. յասպել, յասպիսել. յասպիսագոյն յօրինել՝ ներկանել :

Jaspiller, S. **Jaspiner.**

Jaspiner, չ. շաղակրատել, շատախօսել :

Jaspique, ած. հբ. յասպիսային :

Jaspoïde, ած. հբ. յասպիսակերպ:

Jaspure, ի. յասպիսումն, յասպումն. 2. յասպած, յասպիսած. երփն՝ նարօտ յասպիսագոյն. les —s d'un livre.

Jatropha, Jatrophe, ա. բ. բուժախոտ. հն. **Médicinier.**

Jatte, ի. դաշխուրան. une — de bois, փայտեայ —:

Jattée, ի. դաշխուրան մի, դաշխուրանաչափ. une — de lait.

Jauge, ի. օրինաչափ. օրինաւոր չափ. ce tonneau, ce boisseau n'a pas la —. 2. ծողաչափ. ծող չափելոյ գոտկատ. mesurer avec la —. 3. տակառաչափ. տակառ ի չափել գայլ տակառս. 4. չրաչափատուփ. 5. S. **Jaugeage.**

Jaugeage, ա. չափումն (տակառաց, նաւաց), տարողութիւն. 2. չափավարձ, չափողէք :

Jauger (jaugeant; jaugeons) ն. չափել, առնուլ զչափ իրիք. — un tonneau, un navire, une source, une pompe. 2. փ. չափել զնկոյս ուրուք. je l'ai jaugé tout de suite.

Jaugeur, ա. չափիչ, չափող :

Jaumée, ի. բ. խաթ. ազգ օրինակոյ ի տոհմէ պատուածաթեայց (sénécionidées).

Jaumière, ի. ն. դեկաճակ նաւու :

Jaunâtre, ած. դեղնորակ, շիկակարմիր, * դեղնկին «սարըմՐրագ»:

Jaune, ած. դեղին, դեղնագոյն. դեղնափայլ, դեղնաձոյր «սարը». graine —, դեղնահատ. —s épis, —՝ պտղատեսիլ հասկը. d'un — d'épi. || — clair, ցրդեղին. * բաց դեղին. || — d'Orléans, — Օրլէանի. || être —, tout —, դեղնագոյն լ., դեղնագունիլ, դեղնիլ. être — comme un coing, լ. — իբրեւ զսերկեւիլ. race — ou mongole, — ցեղ, Չինացիք եւ Ցաճարք եւ գ. les —s, —ք, մարդիկ — ցեղոյ. canari —, ըրբմահանդերձ դեղձանիկ. 2. fièvre —, դեղին ջերմ՝ տենդ, դեղնաջերմ, դեղնատենդ. 3. մ. դեղնագոյն, դեղնաձոյր, դեղնափայլ, * դեղին ծուռնով. la lampe brûlait —. || փ. rire —, բռնի՝ ակամայ ծիծաղել, ծիծաղել հանդերձ տիսաճուխեամբ. 4. ա. դեղին, դեղին գոյն. d'un — d'aurore, ըրբմագոյն. 5. դեղին, դեղինն ներկ. — indien, — Հնդկաց, հնդիկ —. 6. — d'œuf, դեղնուց, *բօլ, ձուկին դեղնուց «եումու ՝Ցա սարըսը». 7. — antique, դեղնակին. դեղին մարմարիոն. || — de chrome, դեղին քրոմի, դեղնուկ :

Jauneau, ա. բ. դեղնաձիրանունկ. ձիրանունկ դեղին :

Jaunelet, ա. բ. S. **Chaterelle.**

Jaunement, մ. դեղնաբար, *դեղին կերպիւ :

Jaunet, ette, ած. դեղձան,

*դեղնկնկ . fleurs —elles. 2. ա, ռ. ոսկի , ոսկի դաճեկան . avoir des —s. Compter ses —s . 3. ցինգ . դեղին ծաղիկ դաշտի . cueillir des —s. || — d'eau, ջրացինգ . ազգ ֆարսնամատնի (nénuphar).

Jaunifique, ած. դեղնարար , դեղնագործ :

Jaunir, չ. դեղնիլ , դեղնանալ , դեղնագունիլ . les plaines jaunissent de moissons. Les feuilles de cet arbre jaunissent, դեղնատերեւ լինի ծառդ. = ն. դեղնեցուցանել, *դեղնցուննել, le soleil jaunit les moissons. Se — le visage, — զդէմս , *երեսն —:

Jaunissant, e, ած. դեղնեալ , դեղնագոյն , դեղնորակ . une moisson —e. Feuillages, épis —s. D'un front ridé les replis —s.

Jaunisse, ի. դեղնութիւն . 2. բ. դալուկն , դեղնացաւ , դեղնացաւութիւն «սարըլըգ» . qui a la —, դալկոտ , դեղնացաւ . il a la —, դալկոտ , դալնկագոյն է . || ին. **Ictère**. 3. դալուկն . սխտ ծառոց եւ շերամից :

Jaunissement, ա. դեղնութիւն :

Jaunoir, ա. դեղնուկ . սարեակ սեաւ եւ դեղին : [կոյ :

Jaunotte, ի. դեղնոտ. ազգ սրն-

Javanais, e, ած. յաւանացի , յաւանուհի :

Javanine, ի. տգ. յաւանին . *կալաքարակերպ հանուած տեսակ մի քինաքինայէն :

Javart, ա. աբ. ոտնուռ. *կարծր ուռեցք ձիոց եւ եզանց ի պճիղն :

Javel, eau de —, ժաւելաջուր . ին. քլորուկի խալուոյ (chlorure de potasse). [գակղզի :

Javeau, ա. աւազակոյտ , աւա-

Javelage, ա. ծորումն , սփռումն որայից . 2. ծորավարձ :

Javelé, e, ած. avoines —es, վարսակք ծորեալք :

Javeler (je javelle; je javellerai) ն. եգ. ծորել . սփռել զորայս ցորենոյ ի ցամաքիլ . 2. չ. ծորիլ , դեղնիլ , ցամաքիլ , *չորնալ . le blé javelle. Laisser — le blé, l'avoine.

Javeleur, euse, գ. ծորիչ . սրիչ հասկաց ցորենոյ :

Javeline, ի. տ. **Javelot**. 2. եգ. որայիկ :

Javelle, ի. եգ. որայ , օրան «պուղտայ տեմէնի» . տ. **Gerbe**. || Mettre du blé, de l'avoine en —, ծորել որայս , սփռել զորայս ցորենոյ , վարսակի ի ցամաքիլ . 2. խրոխ . խուրձն բարունակաց որոյ . mettez une — au feu. 3. Un tonneau tombe en —, քայքայիլ տակառի :

Javelot, ա. արդն , * արդնուկ :

Jayet, տ. **Jais**.

Jazeran, ա. տ. զ. **Cuirasse**.

Je, դեր. ես . je dis, ես ասեմ , ասեմ . j'aime, սիրեմ . je lirai, ընթերցից , *պիտի կարդամ . je soussigné, ես ստորագրեալս . que fais-je? զի՞նչ առնեմ . où suis-je? ո՞ւր եմ . puissé-je ? կարե՞մ , կարիցե՞մ . dussé-je ? պարտի՞մ . fussé-je ? պարտիցի՞մ . eussé-je ? եղե՞ց , եղիցի՞մ :

Jean-le-blanc, ա. թ. տ. **Queue-blanche**. || յ. des —.

Jeannette, ի. Յովհաննեակ . 2. ոսկեխուզ . * ոսկի խաչ վզէն կախուած : [un —, — ոք է :

Jeannot (ժանօ) ա. անմիտ. c'est

Jeannotisme, ա. անմտութիւն :

Jécoraire, ած. մգ. լերդային . || veine —, կզ. la —, — երակ , լերդերակ :

Jécorine, ի. տգ. լերդին . նիւթ ինչ անկենսեալ :

Jectigation (սիօն) ի. բժ. դողցաւ . դողումն բազկերակի (pouls).

Jectisse, ած. ի. փոխադրեալ , փոխադրելի . *ուրիշ տեղ; բնութ. terres —s, — հողք . || pierre —, ձեռնադիր քար , * ձեռքով դրուող քար :

Jeffersonia, Jeffersonie, ի. բ. յեֆերսոնիա , յեֆերսոնի . բոյս ի ցեղէ ծորենեայց (berbéridées).

Jeffersonite, ի. հբ. յեֆերսոնաքար :

Jéhovah, ա. եբ. աիհաի, Եհովա, Որ Էն , Տէր Աստուած :

Jéjuno-iléon, ա. մգ. աղիճաքաշ:

Jéjunotomie, ի. վ. աղիճահատութիւն , աղճահատութիւն :

Jéjunum (ժէժիւնոմ) ա. մգ. աղիճ . երկրորդն նրբաղեաց :

Jennérien, ienne, ած. յեններեան , յեննեռական :

Jéquirity, ա. բ. յեքիրիտի . տունկ ընդարեր . հն. **Abrus.**

Jéquirityne, ի. տգ. յեքիրիտին. տարրն հանեալ ի հատից յեքիրիտի (jéquirity) բուսոյ :

Jéréméjéwite, ի. հբ. յերեմէյեքար. սրսիդ բոլի եւ ալիւմինիոնի :

Jérémiade, ի. երեմիական, ողբ, ողբումն . * ձանձրանալի գրուածք . cette lettre est une —. Vos —s me fatiguent.

Jérose, ի. երիքովատարդ, *ճանկ, Յաննիկ. հն. **Rose de Jéricho.**

Jersey (ժէրզէ) ա. ժէրսէ . առաձգական հիւսուած . 2. —. լանջազգեստ կանանց՝ ձիգ իրանի (buste) վրայ :

Jérusalem, ա. Երուսաղէմ :

Jervine, ի. տգ. յերվին . կալաքարակերպ բիւրեղանալի բովանդակեալ յարմատն ապիտակ եղեբօրի :

Jésuite, ա. յիսուսեան . les —s, —ք. 2. վ. եւ ը. նիզվիտ, կեղծաւոր. c'est un —.

Jésuitesse, ի. յիսուսեանուհի . կուսան՝ կրօնաւորուհի ի կարգէ Յիսուսեանց . 2. փ. նիզվիտուհի, կեղծաւորուհի . կին կեղծաւոր :

Jésuitique, ած. յիսուսական , նիզվիտական , կեղծաւորական. conduite —.

Jésuitiquement, մ. յիսուսեանաբար, նիզվիտաբար, կեղծաւորաբար:

Jésuitisme, ա. յիսուսականութիւն , * նիզվիտութիւն . c'est du — tout pur.

Jésus, ա. Յիսուս . —Christ, — Քրիստոս . enfant —, մանուկ —. 2. compagnie de —, միաբանութիւն Յիսուսեանց . 3. տպ. —. papier —, յիսունաթուղթ. մեծադիր թուղթ տրպագրութեան :

Jet, ա. ընկեցումն , արկումն , արձակումն , ձիգ . — d'une pierre, քարընկեց մի . le — d'une bombe, des dés. 2. ն. ընկեցումն՝ ամալն ի ծով . faire le —, ընկենուլ՝ ամալ ի ծով . 3. ձո. — d'un filet, ուռկանարկութիւն, ցանցարկութիւն, *ցանց ձգելն . 4. ձո. ձկունքն որսացեալ . acheter le — de filet. 5. — d'un fossé, հողն արտաքս հանեալ ի փոսոյն . 6. նկ. le — d'une draperie, ծալք՝ ծալած՝ կրկնուած հանդերձից . des draperies d'un beau —. 7. ձուլումն, ձոյլ , *ձափելն . d'un seul —, միաձոյլ . fondre, couler une figure d'un seul —, միաձոյլ ձուլել՝ * ձափել . statue d'un seul —, միաձոյլ անդրի . || փ. d'un seul —, ափ յափոյ , յապտրակի, ի միում նուագի . 8. ցայտ , ցայտումն , բղխումն . un — plus gros que le bras. Un — de vapeur. La saignée donna un — fort et continu. || — d'eau, ջրացայտ, շատրուան «ֆիսքիյէ» . au bruit de tant de —s d'eau qui ne cessaient ni jour ni nuit. 9.— de lumière, ճառագայթ, նշոյլ , շող լուսոյ . 10. փ. premier —, նախագիր , նախագիծ , ծրագիծ. le premier — d'un ouvrage. Ce n'est qu'un premier —. || Du premier —, ի միում նուագի , ափ յափոյ , անդէն եւ անդ . j'ai fait cette tirade du premier —. 11.— d'abeilles, նորածին պարս մեղուաց , * փեթակէն նոր ելած մեղուաց խումբն . 12. ուղէշ , * ջախջ «շախ , ֆիլիս» . cet arbre a donné de beaux —s cette année. 13. Un —, անճնկակապ եղէգն. une canne d'un seul —, անճնկակապ՝ անվարսակ եղէգն «պօղումսուզ գամըշ» . voilà un beau —. Ce — est fort cher. 14. ո. ոտնակապ . ôter les —s à un oiseau.

Jetage, ա. արկումն, արկուած , *ձգիլն . — d'un pont sur une rivière.

Jeté, ա. կբ. կիսաքայլ (կաքաւի մէջ):

Jetée, ի. Ցումբ , ամբարտակ . 2. խճայատակ . on a fait une — dans ce chemin. 3. բպ. նորապարս (մեղուաց) :

Jeter (je jette; je jetterai) ն. ընկենուլ , արկանել , ընկեցիկ առնել , ձգել , * նետել . les vents nous jettèrent sur un écueil. Il le jette aux pieds du prince, à mes pieds. — un filet à la mer. — dans la rivière, գետամոյն՝ գետաձեղծ՝ գետաձեղծիկ առնել, *գետն նետել. — par mépris, շպրտել . || տ. **Plume, Poudre, Feu, Cognée, Pierre, Bonnet, Chien, Pied.** || — par terre, à terre, յերկիր —, զգետնի հարկանել, զգետնել , գետին նետել զարնել . — un homme par terre. || — une maison, une cloison, un mur, տապալել , կործանել . նոյն է , — bas.

2. արկանել, զգենուլ, զգեցուցանել , *ձգել , նետել. — un châle, un manteau sur ses épaules, sur les épaules de qn., — զուսոլք՝ զան-

ձամբ արկանել, *ուսն —, ֆագնիլ, ֆագուցուցանել. ce vêtement, cette draperie est jetée avec grâce, avec élégance. || նկ. — une draperie, նկարել զծալս հանդերձից. || փ. — un voile sur une chose, քող արկանել զիւիք, լռելեայն անցանել.

3. արկանել, կառուցանել, շինել, *ձգել. — un pont sur une rivière. || S. **Fondement.**

4. նւ. արկանել, ընկենուլ, *ձրգել, նետել. — l'ancre, խարիսխ —. || S. **Plomb, Sonde, Grappin.**

5. ընկենուլ, ի բաց ընկենուլ՝ արկանել, ընկեցիկ առնել, *նետել, մէկդի նետել. il jeta ce qu'il tenait à la main. || — les armes, ses armes, զէնքնկէց լ. || S. **Froc, Carte.**

6. ընկենուլ, արկանել, դնել, *նետել. je le jetai dans une voiture. || փ. — dans les bras, արկանել ի գիրկս, *գիրկն նետել. — dans un couvent, արկանել՝ մուծանել ի վանս. || փ. եւ ը. — au lit de qn., արկանել յանկողին ուրուք, տախտել զկին ոք լ. ամուսին ուրուք. || — qn. dans un cachot, dans les fers, ի բանս՝ ի շղթայս արկանել զոք.

7. նւ. — son navire à la côte, խրել զնաւն.

8. թզ. — l'oiseau du poing, արձակել յորս.

9. ազ. — un blanc, une espace, une interligne, Ցողուլ սպիտակ.

10. արկանել, սփռել, ուսրաճանել. — des fleurs. Le peintre a jeté une couleur grise sur son tableau. || փ. la tristesse que l'idée de votre délicate santé a jetée sur toutes mes pensées. — l'ombre, les ténèbres.

11. ընկենուլ, արկանել, արձակել. il jeta la tête en arrière. — les yeux, la vue, les regards sur, աչս արկանել՝ արձակել, զակն տալ, ֆայել, ականել. l'assemblée jeta les yeux sur Mentor. || — les yeux sur..., յակն արկանել, ի քնին առնուլ, քննել, *աչք անցուցանել. jetons les yeux sur le peuple même (Boss.) Je n'ai fait que — les yeux sur cette brochure. || փ. — les yeux sur qn., աչս արձակել, ակն դնել, քնարկել, *աչք տնկել. il a jeté les yeux sur ce jeune homme pour en faire son gendre. || — un coup d'œil, աչս արձակել, ակն՝ զակն տալ, ակնապիշ լ., *աչք նետել, նայիլ. եւս՝ յակն արկանել, *աչք անցուցանել.

12. ընկենուլ, արկանել, *նետել. il le jette aux pieds du prince, à mes pieds.

13. փ. արկանել, *ձգել. — qn. dans l'embarras, ի նեղ՝ ի վիշտս — զոք. — son soupçon sur qn., արկանել զկասկած իւր ի վերայ ուրուք, կասկածել զոք. — qn. dans des soupçons, ի կասկած — զոք. — des soupçons contre qn., կասկածելի առնել զոք. — de la crainte, երկիւղ —. — des louanges, գովեստ արկանել, գովել. — des brocards, ծաղր առնել.

14. — sur le papier, մատնանշան ծանկեցուցանել, գրել, ֆարկանել, գծագրել. — ses idées, un plan, une esquisse sur le papier.

15. արկանել, արձակել, հրատարակել. — une excommunication. — les bans d'un mariage.

16. արկանել, ընկենուլ ի վերայ, համարել, ընծայել, գրել, *վրան նետել. — la faute sur qn.

17. արկանել, մուծանել զարծաթ. — six millions dans le commerce.

18. — l'argent, ընկենուլ՝ վատնել՝ շռայլել զարծաթ, *սուակ մսխել. || — son bien, — tout par les fenêtres, վատնել զինչս իւր. il ne jette pas son bien par la fenêtre, չէ ընչավատն, *մսխող չէ. || փ. եւ ը. — une marchandise à la tête, անարգ գնոց տալ. || փ. եւ ը. — une chose à la tête de qn., մատուցանել ինչ ումեք առանց խնդրելոյ նորա.

19. — au sort, վիճակ արկանել՝ *ձգել, սահմանել ինչ քուէիւք. ils ont jeté ma robe au sort, ի վերայ պատմուճանի իմոյ վիճակս արկին. || S. **Dé, Sort.**

20. արկանել, արձակել, ցայտել, ելանել. — de la lumière, des reflets dorés, une noire fumée. La flamme des trépieds jetait des feux sinistres. — du sang. — une odeur, ֆոտ արձակել, բուրել. || — des larmes, արտասուս արձակել՝ իջուցանել, յարտասուս ֆարկանիլ, լալ. — des larmes de joie, արտասուս խնդութեան արկանել՝ իջուցանել. — des menaces, սպառնալ. || S. **Cri, Soupir, Feu, Flamme.**

21. արկանել, Ցափել. il a jeté tout son venin.

22. — des œufs, ձուս արկանել, *ֆաւկիթ ածել.

23. ծնանել, արձակել մեղուաց նոր պարս. les mouches ont jeté deux essaims cette année. եւ ակ. ces mouches n'ont point encore jeté.

24. շառաւիղել, պտկել, բնձիւղիլ, ճլիլ. la vigne commence à —.

25. բուսուցանել, արձակել, վրիժել. — des scions, շառաւիղս արձակել. — des fleurs, ճաղկարձակ լ. S. **Racine.**

26. Ցարախիլ. la plaie commence à —. Son cautère jette beaucoup.

27. արձակել, արտաքս ֆոսել. cet abcès jette du pus. || S. **Gourme.**

28. խլինս արձակել ձիոյ. ce cheval jette.

29. ձուլել, *Ցափել. — une statue en bronze. — en moule. լկ. ce fondeur jette bien. || փ. եւ ը. cela ne se jette pas en moule, չձուլի այս ի կաղապարի, *կաղապարի մէջ չՑափուիր այս.

Se jeter, դ. արկանիլ, ընկեցեալ՝ ընկեցիկ լ., *նետուիլ. les pierres qui se jettaient avec les frondes. 2. ընկենուլ՝ արկանել զանձն, *ինքնզինքն նետել, նետուիլ. — du pont à bas dans la rivière. — par la fenêtre. — dans le feu. Il se jetait le visage contre terre, ակնկոթեալ զերեսս ի վայր արկանէր. 3. Ցափիլ, յանգիլ, իջանել. ce fleuve, cette rivière se jette dans telle autre, dans la mer, dans un lac. || նւ. — à la côte, խրիլ.

4. անկանել, դիմել. — dans, entre les bras de qn., դիմել ի գիրկս ուրուք, ապաւինիլ, ապաստան լինա. — au cou de qn., անկանել զպարանոցաւ ուրուք, *մէկուն վիզն պլլուիլ. — aux pieds de qn., անկանել յոտս ուրուք, *մէկուն ոտքն իյնալ. 5. —, խոյանալ, յարձակիլ, գրոհ տալ. — dans le camp. — dans la mêlée, խիզախել ի մարտ. || — en avant, ընկենուլ զանձն իւր յառաջ, դիմագրաւել. || — sur un lit, sur un siége, անկանել ի վերայ, ընկողմանիլ ի մահիճս, յանդուն. je me jetai tout habillé sur mon lit. || — à la tête de qn., եւ ակ. — à la tête, ինքնամատոյց լ., մատուցանել զանձն առանց ուրուք խնդրելոյ. || — sur qc., դիմել ի վերայ իրիք անյապաղաբար, զառաջանիլ. *բանի մի վրայ իյնալ. 6. դիմել, միջամուխ՝ միջամուխ լ., մտանել. il se jeta dans une allée obscure et disparut. Il se jette dans une voiture et se fait conduire chez lui. || փ. — dans un couvent, մտանել՝ մնանալ՝ առանձնանալ ի վանս. — dans un désert. || — dans un parti, մտանել ի կողմն, *կուսակցութեան մի մէջ մտնել. 7. — au travers, à la traverse, entre, ընդ մէջ անկանել, արգել արկանել՝ լ., *մէջ մտնել, արգելք ըլլալ. 8. — sur, անկանել, զեղուլ ֆիւթոց, ֆարկանել ախտից. la goutte s'est jetée sur l'estomac.

Jeton, ա. դրամանիշ, նշանադրոշմ. être faux comme un —, կեղծամիտ՝ կեղծադէմ լ. || — de présence, ներկանիշ. նիշ ներկայութեան:

Jettature, ի. աչարձակութիւն:

Jette-feu, ա. ֆրարկ:

Jettement, ա. արկումն, ընկենումն, ընկեցումն:

Jeu, ա. խաղ, զբօսանք «օյուն, զվզգ». se faire un — de qc., խաղ՝ զբօսանս անձին ֆամարել, խաղալ իւիք, ախորժել, զուարճանալ իւիք, *մէկ բանով խաղալ. petit —, խաղիկ. — de bourse, սակարանախաղ.

2. խաղ. — de hasard, de la fortune, բախտախաղ. || փ. եւ քծ. les —x sanglants de Mars, արիւնահեղ —ք Արեսի, մարտ, պատերազմ. — de mots, բառախաղ. —x d'esprit, մտախաղ. ֆանճարեղ բանք.

3. խաղ «օյուն». le — des barres, գերիախաղ «եէօիր ալմաճա». — de mains, ձեռնախաղ. — de bague, մատանախաղ. — de doigts, մատնախաղ. le — de colin-maillard, աչխփիկ՝ *աչկապուկ խաղ. — de mail, մականախաղ. — de boules, de balle, գնդակախաղ, գնդախաղ. aimer le —. Perdre, gagner au —, կորուսանել, շահիլ ի խաղի, *խաղի մէջ կորնցունել, վատնկիլ. vivre du —, կեալ ի խաղոյ, *խաղի՝ խաղով ապրիլ. tromper au —. La perte, le gain du —. —x innocents,

անմեղ խաղք . — d'enfant, մանկըտւոյ՝ *տղու խաղ . եւ փ. դիւրին ինչ . ce n'est pas un — d'enfant, չէ ինչ մանկաւոյ խաղ , մեծ ինչ է . se faire un — de, խաղ առնել , խաղալ. ce n'est qu'un — pour lui, խաղ իմն է՝ դիւրին ինչ է նմա . || — à découvert, յայտնապէս, մերկախորհուրդ . || —x de mains, ձեռնախաղ , *ձեռքի խաղ՝ կատակ «էլ շագասը». || n'être pas du —, չլինել ի խաղոյ՝ ի խաղացողաց . jouer le — de qn., խաղալ զխաղ՝ զախորժելի խաղ ուրուք . եւ փ. ընկեր՝ կցորդ՝ համախոհ՝ շահակից լ. նմա . եւս՝ յանգէտս՝ յանկամս նպաստել շահուց ուրուք . || tenir le — de qn., խաղալ փոխանակ ուրուք, *մէկուն տեղն խաղալ . || mettre au —, coucher en —, դնել զխաղադրամ իւր . || փ. mettre au —, ի վտանգ արկանել զցանկալիս . je ne l'ai pas appris sans mettre beaucoup au —. || Tenir —, յառաջ վարել զխաղն ընդ պարտեալն . couper —, Ցողուլ զխաղն շահով՝ չկամեցեալ յառաջ վարել զայն ընդ կորուսանողի՝ պարտելոյն . || entrer en —, ի խաղ մտանել . եւ փ. ձեռն ի գործ արկանել , մտանել ի գործ՝ ի վէն . || d'entrée de —, ի սկզբանէ անտի խաղուն . փ. անդէն ի սկզբան. || se piquer au —, յամառել ի խաղի , խաղալ հանդերձ կորստեամբ . փ. համարել ի գլուխ հանել զիմն հանդերձ արգելիւք , ոչ ինչ միտ եդեալ խոչից . || jouer bon —, bon argent, խաղալ կամօք հաստուցանելոյ առժամայն . || փ. եւ բ. bon —, bon argent, առանց կատակի , հաւաստեաւ. || փ. եւ ից. à quel — l'a-t-on perdu? յորո՞ւմ խաղի կորուսին զնա , այսինքն ընդէ՞ր այրդ ոչ եւս երթայ յայս ինչ տուն կամ ընկերութիւն , ուր սովոր էր երթալ . || փ. mettre qn. en —, յիշել , մուծանել զոք ի գործ ինչ յանգէտս նորա . || mettre en —, վտանգել , դնել ի վտանգի . il met en — mon honneur. || Maison de —, խաղատուն , * խաղի տուն . il y a grand — dans cette maison, ժողովին անդ բազում խաղացողք . || tenir un —, տալ խաղալ ի տան իւրում կամ հրապարակաւ ունել խաղատուն .

4. le —, խաղն . կանոնք՝ ճարտարութիւն խաղոյ . jouer le —, քաջ խաղալ . c'est le — de jeter vos cœurs. || փ. եւ բ. c'est son —, շահ նորա է , *իւր բանն է . c'est son — de tirer l'affaire en longueur. ասի եւս , c'est un homme qui sait bien son —.

5. խաղ , խաղաձուղք , * խաղացողին ձեռքի ձուղքեն . regarder son —. Avoir une carte de trop dans son —. Il lui est venu beau —. || Je n'ai point de —, չունիմ յաջող խաղ՝ ձուղս . || donner beau —, տալ յաջող ձուղս . || փ. donner, faire beau — à qn., տալ ուժք պարապ յաջողելոյ յիմն . avoir beau —, ունել պարապ յաջողելոյ . || perdre à beau —, կորուսանել հանդերձ ունելով յաջող ձուղս . եւ փ. ձախողել յիրս որոց յաջողութիւնն հաւաստի ձուէր . || փ. voir beau —, վկայ՝ ականատես լ. մեծի իրիք . || փ. faire voir beau — à qn., խուել զոք , վրնաս հաստուցանել՝ յայտնել ուժք . || voir beau —, կրել ինչ պատիժ . || փ. faire bonne mine à mauvais —, զուարթերես ծածկել զտիաճութիւն՝ զնեղութիւն իւր . || faire meilleure mine que bon —, խոստանալ առաւել քան թէ կատարել զխոստումն . || bonne mine et mauvais —, ասի զառնէ որ ընդ կեղծաբանօք ուրախութեան ջանայ ծածկել զտխմութիւն իւր . || S. Jouer. || Jouer bien son —, բարւոք խաղալ զխաղն, ճարտարութեամբ ի գլուխ հանել զգործ ինչ . || jouer un nouveau —, դիմել նորագիւտ հնարից . || cacher son —, ծածկել զխաղն իւր յոտխէն . եւ փ. ցյայտնել զինարս յաջողութեան իւրոյ , || փ. le dessous du —, գաղտնիք իրաց . n'y a-t-il pas moyen de voir le dessous du —? || Avoir le — serré, զգուշաւոր լ. ի խաղի , չխաղալ յանդգնաբար . եւ փ. զգուշաւոր լ., գործել խոհականութեամբ .

6. խաղ , կազմածք՝ սակք խաղոյ «օյուն Ցագըմը». un — d'échecs, de dames. || — de cartes, ձեռք մի խաղաձուղք . — entier, ամբողջ ձեռք , խաղաձուղք . faux —, ձեռի՝ պակասաւոր խաղաձուղք .

7. խաղ . խաղադրամ . jouer un — d'enfer, մեծադրամ՝ բազմադրամ խաղալ . il joue un — à se ruiner. || Tirer le —, վիճակաւ սահմանել զխաղադրամն . || faire le —, դնել զխաղադրամն . || jouer beau —, խաղալ զխաղն խնդրեալ՝ կամեցեալ յայլոց . || S. Gros, Epingle.

8. խաղարան . un — de boule.

9. յ. խաղք , հանդէսք . —x olympiques, խաղք ոլոմպիայ , ոլոմպիախաղք . —x sanglants. —x publics, —ք հասարակաց , հանդէսք մրցանաց . || S. Floral.

10. les Jeux, խաղք . զբօսադիք . les Jeux et les Ris, խինճք , խընճողանք .

11. քԹ. խաղ. les —x de la scène, տեսարանախաղք , Ցատերախաղք . || les —x de Thalie, խաղք Ցալիայ , կատակերգութիւն. || les —x de Melpomène, —ք Մելպոմենեայ . ողբերգութիւն . || les —x de Terpsichore, —ք Տերփսիքորայ . կաքաւ .

12. խաղ , գինախաղ , գինախաղութիւն . un — habile. || Savoir le — de qn., գիտել զիարուածս՝ զգործս ուրուք .

13. խաղ , աղեքախք . հարկանելն գնուագարանս . avoir le — beau, brillant, large, hardi.

14. խաղ , խաղարկութիւն , ձեւացումն . ce comédien a le — pathétique. Un — noble. || փ. c'est un — joué, կեղծիք համախորհուրդ .

15. խաղ , կատակ . cela passe le —. [— de physionomie.

16. խաղ , տեսիլ դիմաց . quel

17. խաղ , նշոյլ, շող , ցոլ . le — de la lumière, des nuances fugitives.

18. խաղ . դիւրութիւն շարժման. donner du — à une porte.

19. խաղ , գործ , շարժումն . — de piston, մխոցախաղ . — de machine, մեքենախաղ. || — de la politique. Mettre en — son imagination, ի գործ արկանել՝ վառել զ— իւր .

Առ. Jeu de mains, jeu de vilains, ձեռնախաղ՝ ձեռնական անարգախաղ՝ իշակատակ , այսինքն * ձեռքի խաղն միշտ անհամութեամբ կվերջանայ :

Jeudi, ա. հինգշաբաԹի , *հինգշաբԹի . — gras, — բարեկենդանի . — de l'absoute, — saint, աւագ —. || n. la semaine des trois —s, երբէք, ոչ երբէք . je le lui donnerai la semaine des trois —s.

Jeûn (à—) մ. յանօԹեաց , անօԹուց , անսուաղ , նօԹի , ծոմաջան , *ծոմ , անօԹի փորանց «աճ գարնըն» . être —, ծոմել , ծոմապահ լ., *ծոմ ըլլալ :

Jeune, ած. երիտասարդ , մանուկ , մատաղ , ճիղմ, տխեղծ , նորատիպ , դեռատիպ , մատաղատիպ , մատաղածին , մատաղահասակ , նորահասակ , ծաղկահասակ , դեռաճաղիկ , *մատղաշ . de —s enfants, մատաղերամ մանկունք. le — prince, մանուկ իշխան . — homme, երիտասարդ , պատանի . — homme ! մանուկ դու . — enfant, մանուկ տղայ , մանուկ մատաղ . նորահաս՝ նորահասակ մանուկ՝ տղայ . — fille, մանուկ՝ երիտասարդ՝ մատաղ՝ մանկամարդ՝ մանկահասակ օրիորդ , երիտասարդուհի . ce précepteur est bien —. Je suis —, մանուկ եմ ես . il a laissé un — fils, եՁող որդի մատաղ հասակաւ . mourir —, մանուկ տիովք վախճանիլ , երիտասարդ մեռանել . devenir — homme, յաստիս երիտասարդութեան հասանել , երիտասարդ լ. toujours —, միշտաւոյգ . || une — personne, S. Personne. || —s gens, S. Gens. || Un — cœur, երիտասարդ մարդ կամ աղջիկ. || — France, Turquie, Arménie. — Grèce. մատաղ՝ երիտասարդ Յունաստան . — Bulgarie, մատաղ Բուլգարիա. ||բ. une — barbe, նորահասակ՝ երիտասարդ ոք . vous avez la barbe trop —, դեռաբոյս յոյժ է մօրուքդ . — veuve, աղջկամարդ՝ դեռահասակ այրի կին , *— որբեւայրի . 2. մանուկ , մատաղ , մատաղօրեայ , անտիական , մանկական , երիտասարդական . de —s ardeurs. Le — âge, մանուկ՝ մանկական տիք , ճիղմ հասակ . dans son — âge, dans son — temps, en sa — saison, ի մատաղական տիս՝ ի սկզբնաբոյս հասակին , յերիտասարդութեան իւրում . la plus — de ses filles, կրտսերագոյն ի դստերաց իւրոց . dans la fleur de sa — saison, ի դեռաճաղիկ հասակին . 3. նորաբոյս , նորաբողբոջ , մատաղարոյս , նորանուն . — esprit, style. — chair, մատաղ՝ դալար՝ Ցարմ միս . — arbre, մատաղատունկ՝ *մատղաշ ծառ. — plante, fleur, դե-

ռաթոյս՝ դեռաբուսիկ՝ դեռաթողթոջ տունկ, ծաղիկ. un — chêne. — veau, semence, մատաղ որթ, սերմանիք. — chien, կորիւն շան. un — chat, un — coq. — graine, նորաբողբոջ սերմն. 4. երիտասարդավայել, մանկատիպ. couleur —. Cette couleur est trop — pour une femme de son âge. 5. մատաղ, աղարծի, նոր, նորատնկիլ. — visage, մանկադէմք. avoir la voix, le visage —, մանկածայն, մանկադէմ լ. c'est un cœur toujours —, սիրտ է միշտանորոգ.. avoir encore le goût —, les goûts —s, ունել ի ծերութեան ախորժ երիտասարդական. 6. կրտսեր, *սրզտիկ. ta — sœur, — քոյր քո. եւ գ. je préfère la —. || կրտսեր. որոյ հակադիրն է երէց. Denys le —, —ն Դիոնեսիոս. 7. մանկամիտ, տղայամիտ, տղայահանգաւ, մանկաբարոյ, խակ, խակամիտ, տհաս, ծանծաղամիտ. il sera toujours —. Vous croyez cela, vous êtes —. 8. մանուկ, պարմանի, օրիորդ, երիտասարդուհի, պարմանուհի. — efféminé, մանուկ կնամարդի. faire le —, la —, երիտասարդութիւն կերպարանել, *երիտասարդ՝ երիտասարդուհի ձեւանալ. 9. ա. յ. les —s, երիտասարդք. || un — de langue, աշակերտ արեւելեան լեզուաց. des —s de langue. || Ած. — premier, դերակատար առաջին սիրահարի:

Jeûne, ա. անսուաղութիւն, ծոմ, պահք, ծոմապահք, ծոմապահութիւն. — rigoureux, սրբապահ, սրբապահութիւն. de —, ծոմական, *ծոմի. S. **Rompre**. 2. փ. —, ժուժկալութիւն, զրկումն. ne pas pouvoir lire est un véritable — pour l'esprit. Nous avons été jusqu'ici dans un — effroyable de divertissements.

Jeunement, մ. ը. երիտասարդապէս. dans cette affaire vous avez agi un peu —. 2. ո. նորոգ, նորոգարոյս. cerf de dix cors —.

Jeûner, չ. ծոմել, ծոմապահ լ., պահել, պահել պահս, *ծոմ բռնել. faire —, ծոմացուցանել, *ծոմ բռնել տալ. 2. փ. ժուժկալել, պահել զանձն, անձնապահ լ., զրկել զանձն. — de qc.

Jeunesse, ի. երիտասարդութիւն, պատանութիւն, մանկութիւն, առտիք, աստիք մանկութեան. dans sa —, յերիտասարդութեան իւրում. — enjouée, riante, folâtre. — florissante, քաջածաղիկ՝ զուարթածաղիկ —. — vive, bouillante, facile à séduire, զուարթագեղ՝ գեղածիծաղ, գրասէր, զուարթածաղիկ, քաջառոյգ՝ եռանդուն, դիւրախառ՝ դիւրասէտիր —. — dorée, ոսկեզօծ —. première —, սկզբնաթոյս՝ մատաղ՝ զուարթածաղիկ մանկութիւն, մանկախառակութիւն. dès sa première —, անդստին ի մանկութենէ՝ ի մանուկ տիոց. tendre —, դեռածաղիկ մանկութիւն, սկզբնաթոյս հասակ. — verte, արթունք. avoir une tendre —, տակաւին յաստիս երիտասարդութեան լ. fleur de —, գեղածաղիկ մանկութիւն. 2. մանկութիւն, անտիութիւն, տղայութիւն, խակամտութիւն. il prit soin d'instruire ma —. 3. seconde —, երկրորդ երիտասարդութիւն, աստիք, աստիք երիտասարդութեան, արբունք. arriver à la seconde —, յաստիս երիտասարդութեան՝ յարբունս հասանել. 4. փ. առոյգութիւն, եռանդն. — d'esprit, d'imagination, de cœur. 5. երիտասարդք, մանկտի, մատաղերամ բազմութիւն. la — arménienne, հայ —. la — de la ville, — քաղաքի. 6. երիտասարդ, մանկամարդ, օրիորդ. c'est une jolie —. Cette —-là fait la coquette. 7. մատաղութիւն, *մատղաշութիւն. — կենդանեաց եւ տնկոց. 8. նորութիւն (ըմպելեաց). l'excès de — dans les eaux-de-vie est nuisible. 9. խակութիւն, անփորձութիւն. qui est-ce qui n'a eu ses —s? C'est une —.

Առ. Il faut que — se passe, հարկ է անցանել երիտասարդութեան. ասի առ անբասիր առնել զյանցանս երիտասարդաց գործելոց առ անփորձութեան. si — savait et vieillesse pouvait, les choses en iraient mieux, եթէ երիտասարդք փորձք էին եւ ծերք կարողք՝ լաւագոյն ընթանային իրք:

Jeunet, ette, ած. ը. մատաղ, մատաղուկ, մանուկ մատաղ, պատանեակ, մանկամարդ. il est bien —. Le malheur fut qu'elle était trop —ette.

Jeûneur, euse, գ. ծոմապահ, սրբապահ, սրբկեր, պահող. c'est un grand —.

Jéwellite, ի. հբ. յէվելլաքար. խառնուրդ երկաթի եւ նիքէլի:

Jiquilite (ժիքիլիթ) ա. մշկան եղիճ. ազգ լեղակի:

Joaillerie, ի. ակնագործութիւն, գոհարագործութիւն, ակնավաճառութիւն, գոհարավաճառութիւն «ճէվահիրճիլիք». 2. ակնագործք, գոհարեղէնք. ակնակապ զարդք:

Joaillier, ère, գ. ակնագործ, գոհարագործ, ակնավաճառ, գոհարավաճառ «ճէվահիրճի»:

Job, ա. Յոբ. || pauvre comme —, աղքատ իբրեւ զ—. աղքատ յոյժ. || les amis de —, բարեկամք Յոբայ, ասին որք կշտամբեն զայր Աշուառ. || ո. c'est la femme à —, կին նեղասաստ:

Jobard, e, գ. ը. անմիտ՝ դիւրահաւատ՝ դիւրախաբ որ:

Jobarder, ն. բ. խաբել զոք ծաղր առնելով զնա. — qn.

Jobarderie, ի. ը. անմտութիւն, դիւրահաւատութիւն, դիւրախաբութիւն:

Jobelin, Jobelot, ա. անմիտ:

Jobet (ժոպէ) ա. երկաթաձեւ:

Joc, ա. դադար (աղօրեաց). mettre un moulin à —, դադարեցուցանել զաղօրիս, *կեցուցանել, կայնեցընել:

Jockey (ժոքէ) ա. ձիավարիկ, ձիավարժ, վարաւանդաստան. — club, երաստ ձիավարկաց. les membres du —.

Jocko (ժոքո) ա. կ. անճուկ. ազգ կապկի ի ցեղէ անտառամարդոյ (orang-outang) ին. **Pongo**.

Joconde, ա. կանանցախոյզ. այր որ ջանայ սիրելի առնել զանձն կանանց եւ յաջողի ի նոյն:

Jocrisse, ա. նտ. պանդոյր. այր անմիտ որ պատուի ի չնչին իրս տան իգապէս. 2. ծառայ անմիտ՝ անճարակ:

Jodot, s. **Lavis**.

Joel, ա. ձբ. սլա «իլարեա»:

Jog, s. **Yoga**.

Johannésie, ի. բ. յովհաննիսիա, յովհաննիսեայք. ին. **Anda**.

Johannéséine, ի. ոգ. յովհաննիսէին. *մաքրողական յովհաննիսային հանուած:

Johannique, ած. յովհաննիսեան:

Johannisberg (ժոհաննիսպէրկ) ա. հաճենպերկի. գինի Ռենոսի:

Johanite, ա. յովհաննեան. աղանդաւոր:

John-bull (ճոնպուլ) ա. ը. ծովհաննէս ցուլ. գիրապարար անգլիացի:

Johnstonite, ի. հբ. ճոհնստոնաքար. *ազգ գալէնի պարունակելով շատ ծծումբ:

Joie, ի. ուրախութիւն, խնդութիւն, խրախութիւն, խինդ, բերկրութիւն, բերկրանք, հրճուանք, ցնծութիւն. avec —, խնդութեամբ, ուրախութեամբ, հրճուանօք, բերկրանօք, խնդագին. j'ai de la — à vous voir, j'ai la — de vous voir, ուրախ եմ տեսանել զձեզ. je n'ai pas eu la — de vous voir, չունէի ինձ խնդութիւն տեսանելոյ զքեզ. j'ai la — de voir que, ուրախութիւն է ինձ տեսանել զի... sauter, bondir, tressaillir de —, խայտալ, խայտալ առ խնդին, ինդս առնուլ, հօրան լ., խնծղալ, ցնծացեալ բերկրիլ, հրճուիլ. — maligne, չարախնդութիւն. ne pas se posséder de —, այլ յայլմէ լ. առ խնդին, հրճուիլ. la — fut en son cœur, զուարթացաւ սիրտ նորա. dans la — d'un festin, ի հրճուանս խնջոյից. S. **Cri, Transport**. || Être la —, faire la — de qn., լ. — ուրուք, ուրախ առնել զոք. || se donner au cœur — կամ à cœur — de qc., s'en donner à cœur —, վայելել առատապէս, յափրանալ. յագնիլ. || S. **Feu**. || De —, ուրախական, խնդական, ցնծային. 2. յ. բերկրանք, վայելք, վայելչութիւն. les —s du paradis, du monde. || S. **Fille**,

Joignant, e, ած. կից, յար, մերձակայ, մօտաւոր. maison —e à la mienne. Les maisons —es ont été brûlées. Un camp — la prairie. 2. նխ. կից, առընթեր, առ երի. tout — cette pierre.

Joindre (ծ. Je joins, n. joignons; je joignais; je joignis; je joindrais; joins; joignons; que je joigne; que je joignisse; joignant; joint; jointe) ն. կցել, յարել, զօդել, յօդել, կցորդել, միաւորել, ագուցանել. — deux planches avec de la colle forte, avec des chevilles. — deux morceaux

d'étoffes en les cousant ensemble. || — les mains, կցել զձեռս, ձեռնամած լ., *ձեռք ձեռքի կպցունել. || փ. l'amitié nous joignit bien plus que la nature. Un ami, qui m'est joint d'une amitié fort tendre. 2. կցել, յարել, միաւորել. — les deux jardins. || S. **Bout, Bribe** 3. կցել, յաւելուլ. — l'intérêt au capital. 4. փ. կցել, կցորդել, միալուծ բերել յանձին, խառնել. — l'utile à l'agréable, la modestie au mérite. A vos douleurs je viens — mes larmes. 5. հասանել, գտանել, մաուչիլ. — գո. = չ. կըցիլ, յարիլ; կից լ. ces planches, ces portes ne joignent pas bien. Faire —, կցել.

Se joindre, դ. կցիլ, յարիլ, միանալ, միաւորիլ, յօդիլ, զօդիլ, կըցորդիլ, կցորդ լ. la force commence à — au courage. Je me joins à vous pour... Il se joignit avec Astyage. Me sera-t-il permis de me — à vos vœux? 2. պատահիլ, հասանել առ միմեանս. depuis que nous sommes à Paris, nous n'avons pu nous — une seule fois. 3. զուգիլ, զուգաւորիլ, գալ ի խառնս. le bélier se joint avec la chèvre comme le cheval avec l'ânesse. [ծուն:

Joinquée, ի. բաճին. Քանիս մա-

Joint,e, ած. կցեալ, կից, յար, միայար, յօդեալ, մածեալ, միաւորեալ, *կիպ, կպած. ces pièces de bois n'ont pas été —es, ne sont pas bien —es. || A mains —es, ձեռնամած, *ձեռք ձեռքի կպած. demander, prier à mains —es. || A pieds —s, ոտնամած. sauter un fossé à pieds —s. 2. միացեալ, կցորդ. être —s, միաբան լ. 3. ci-joint, ներփակեալ. ci-joint la copie que vous demandez. Vous trouverez ci-joint copie du contrat. փոխոխ՝ la copie ci-jointe. Vous trouverez ci-jointe la copie, une copie du contrat. 4. — que, նխ. հանդերձ այսու, ի վերայ այսր ամենայնի, Քաղ զի:

Joint, ա. յօդուած, կցուած. le — de l'épaule. Trouver le — en découpant un poulet. || փ. եւ ը. trouver le —, զկտ իրացն՝ եւի աղագս գտանել, * բանին ճարն գտնել. 2. կըցուած (քարանց). remplir les —s avec du mortier.

Jointe, ի. S. **Paturon.**

Jointé,e, ած. ձբ. cheval long —, court —, ձի երկայնապընդ, կարճապընդ:

Jointée, ի. ափամէջք. ափք երկու լցեալ. une — d'orge.

Jointement, ա. կցումն:

Jointif, ive, ած. կից, յարեալ:

Jointivement, մ. կցաբար, միաւորաբար:

Jointoiement, ա. կցումն, միաւորութիւն:

Jointoyer, ն. ճպ. լնուլ՝ միաւորել շաղախով՝ բոով զկցուածս քարանց. — un mur. եւ լկ. il ne reste plus qu'à —.

Jointure, ի. կարաւորք. յօդ, յօդուած, կցուած, զօդուած, խաղալիք ոսկերաց. il a des douleurs dans les —s. Au dessus de la —. 2. կցուած քարանց՝ տախտակաց. ses deux pièces sont si bien ajustées, qu'on n'apercoit pas les —s. 3. փ. հնարք:

Joli,e, ած. գեղեցիկ, գեղանի, անձնագեղ, գեղեցկատես, գեղեցկատեսիլ, գեղեցկադիտակ, բարեգեղ, վայելչագեղ, գեղապատշաճ, ակնահաճոյ, բարեքիկ, բարեձեւ, ազնիւ, սիրուն, սիրունիկ. il est —, գեղեցկանձն՝ անձնագեղ է. elle est —e, գեղեցկադէմ է. — enfant, minois, figure, habit, jardin, cheval. Une —e plante, գեղաղէշ տունկ. faire de —s vers, գեղեցկահիւս բերդուածս յօրինել. qui a une —e voix, barbe, figure, un — corps, regard, de —s yeux, de —s pieds, une —e main, գեղեցկածայն, գեղեցկամօրս, գեղեցկադէմ, գեղեցկամարմին, գեղեցկահայեաց, գեղաչեայ, գեղեցկատես, գեղեցկածեռն է. — air, գեղեցկանուագ երգ. d'une —e couleur, գեղեցկաներոյթ. plus —, գեղեցկագոյն, գեղագոյն. très —, գեղեցկագեղ, գեղեցկահիաշ, գեղեցկահիաց. || de —es choses, գեղեցիկ իրք. dire de —es choses, չարախօսել. dire de —es choses de qn., չարիս ասել՝ խօսել, չարախօս լ. զանձն. je viens d'apprendre de —es choses. 2. լաւ, շահաւոր, շահաւէտ, օգտաւէտ. le voilà dans une très —e position. Obtenir une —e place. On lui donne cent mille francs de dot, cela est fort —. 3. հգ. եւ ը. անհատոյ, ճարպիկ, նպատիկ, սոգոտանելի, անշահ, անօգուտ. vraiment vous êtes — de me parler ainsi. Sa paresse est —e dans le commerce. Vous faites là un — métier, de —es affaires. Il lui a joué un — tour, անարժան գործեաց նմա, չարաչար խաբեաց զնա. || il est dans un — état, գիւնեայր՝ *գլուխ է. եւս՝ յաղէտս է, ի Քշուառ պայմանի կայ. || S. **Cœur.** 4. ա. գեղեցիկն. cela passe le —. 5. ը. զուարճալին. le — de l'affaire, de l'histoire est que...

Jolibois, ա. գեղափայտ. աղգ դափնոյ:

Joliet, ette, ած. ը. գեղեցիկ, գեղեցկագին, գեղանի, սիրունակ. elle est —ette.

Joliment, մ. գեղեցիկս, գեղեցկագոյնս. cela est — travaillé. Ceci est — écrit. Elle chante —. Il danse fort —. 2. հգ. եւ ը. գեղեցիկս, բարւոք, *լաւ մի. j'ai — arrangé le drôle. 3. ը. կարի, յոյժ, *շատ. vous vous êtes — trompé.

Jolivetė, ի. գեղեցիկ բանք՝ իրք, խաղալիկք. mille —s qui dans l'esprit me viennent. Il sait faire mille petites —s. 2. գուարանք, նազանք. cet enfant fait, dit cent petites —s.

Jombarde, ի. եռաճակ սրինգ:

Jonc, ա. ը. կնիճն «սազ». corde de —, կեմ. une canne de —, եղեգնագաւազան. || — d'Égypte, պրուտ. հն. **Papyrus.** 2. եղէգն, գաւազան. acheter un —. || ը. être droit comme un —, ուղղադիտակ՝ ուղղածիգ լ., * հասակն շիւի շիտակ ըլլալ. 3. — odorant, անխաթ, վաղամեռուկ, վաղմեռուկ, ճղեմն. || — marin, S. **Ajonc.** 4. օղ «հալգա». — d'argent, de diamants.

Joncacées կամ **Joncées**, ի.յ.ը. կնիճնայք:

Joncer, ն. կնիճնել. հիւսել զԲոռն կնիճով:

Jonchaie, ի. խարձ, կնիճոց, կնիճնաստան «սազլըգ»:

Jonché,e, ած. սիրեալ, տարածեալ. — de fleurs, ծաղկաստիւռ:

Jonchée, ի. սիրուք. խոտք՝ ծաղիկք՝ ոստք սիրեալք յերկիր. faire une — d'herbes et de fleurs, խոտս եւ ծաղիկս սիրել՝ տարածանել. 2. մաճարակ «Քազէ փէնիր». acheter de la —.

Jonchement, ա, սիրումն, տարածումն:

Joncher, ն. սիրել, տարածանել, տարածել. — les rues d'herbes et de verdure. — la terre de fleurs, ծաղիկս — յերկիր. 2. փ. ծածկել, լնուլ. le champ de bataille était jonché de morts, ճակատամարտեղին ծածկեալ էր դիակաւքք.

Se joncher, դ. սիրիլ, սիրեալ լ., ծածկիլ. les rues se jonchèrent de feuilles et de fleurs.

Jonchère, S. **Jonchaie.**

Jonchet, ա. կնիճնիկ. նուրբ գաւազան ի խաղալ:

Joncheur, ա. սիրիչ, տարածիչ:

Joncinées, S. **Joncacées.**

Joncinelle, ի. ը. կնիճնածաղիկ:

Jonction, ի. կցումն, կցուած, խառնումն, միաւորութիւն, կցորդութիւն. — de deux chemins, de deux armées. — de l'Europe et de l'Amérique par le câble transatlantique.

Jongermanne, Jongermannie, ի. ը. ծիրակ. ազգ լերդատունկոց ի ոտիմէ ծրակաստիից (jongermanniacées). [կասերեայք:

Jongermanniacées, Jongermanniées, ի.յ.ը. ծրակեայք. ցեղ լերդատունկոց (hépatiques).

Jongler, չ. ձեռնածել, ձեռնածութիւնս առնել:

Jonglerie, ի. սաքափաճանք, ձեռնածութիւն «հօգգապազլըգ». 2. փ. պատրանք, խաբանք. je ne suis pas la dupe de ses —s.

Jongleur, ա. սաքափաճ, ձեռնածու «հօգգապազ». 2. փ. —, պատրիչ, խաբեբայ. les —s politiques. C'est une jongleuse.

Jonque, ի. նե. նռնկայ. նաւ Հնդկաց եւ Ճինաց:

Jonquille, ի. հօրուս, հօրոտ. բոյսն եւ ծաղիկն «ֆուլիա». — simple, double, պարզ, բարդ —:

Jordanite, ի. հր. յորդանաքար:

Josaphat, ա. vallée de —, ձորն Յովսափատայ. յորում պատեցին մարդիկ ի յարութեան մեռելոց:

Joséite, ի. հբ. յեսուաքար:

Joseph, ա. Յովսէփ. 2. ած. papier —, յովսեփեան Քուղթ. *տեսակ

մի բարակ ու Ցափանցիկ ՑուղՑ . || coton —, — բամբակ , *տեսակ մի մանած բամբակ :

Jonque.

Jouable, ած. խաղալի :

Jouailler, չ. ը. խաղալկել. խաղալ առ զբօսանս . il ne fait que —.

Jonquille.

2. —. հարկանել նուագարան ոչ յոյժ ճարտարութեամբ . elle jouaille du clavecin et de la harpe.

Joubarbe, ի. բ. գառնադմակ «գայա գօրուղս». petite —, գառնադմակիկ . || — des vignes, S. **Orpin**, բ.:

Joue, ի. այտ, Ցուշ , Ցուրծ «եանագ». petite —, այտիկ , Ցուշիկ . couler le long des —s, այտաՑորիլ . —s pleines, creuses. Frapper sur la —. Avoir la — enflée. Les larmes coulaient sur ses —s, աղի վիժակս այտք իւր իջուցանէր , արտօսր ընդ ծընօտան իջանէր . —s colorées, գունագեղ —ք . qui a les —s rouges, vermeilles, կարմրայտ , կարմրաՑուշ . gonfler les —s, զայտսն ուռուցանել . aux —s de rose, վարդայտ . || ի. ը. avoir les —s cousues, վոխիտ յոյժ ունել զդէմսն . || ի. s'en donner par les —s, վատնել գինչս ի կերակուրս . || ը. donner sur la —, couvrir la — à qn., ապտակ ածել ումեք . || tendre la —, կարկառել՝ տալ՝ մատուցանել զայտն ի համբոյր . cet enfant tend la — pour que vous l'embrassiez. || Coucher, mettre en —, նշան առնուլ , ուղղել զիրացան ի նպատակն, դիտել հրացանաւ զնպատակն . եւ փ. ակնկառոյց լ., սեւեռեալ հայել . coucher en — une jeune fille. || զչէ. en —! յա՛յտս . en joue ! feu! 2. նէ. ճնօտ . 3. մգ. այտոսկր :

Jouée, ի. ճ. Ցանձրութիւն (որմոյ դրանց, պատուհանաց). cette fenêtre a beaucoup de —.

Jouelle, ի. եգ. չեչմայր :

Jouer, չ. խաղալ , զբօսնուլ . — avec un pistolet. Laissez — un enfant.

2. խաղալ, զբօսնուլ խաղիւ . — à colin-maillard. — la belle, S. **Beau.** — aux échecs, au trictrac, aux boules. — avec qn., contre qn. || — à quitte ou à double կամ — quitte ou double, խաղալ յետին անգամ ի զերծումն ի պարտուց կամ ի հատուցումն նոցին. փ. զամենայն ինչ ի վտանգ արկանել ի ճողոպրել զանձն ի դժնդակ ինչ գործոյ . || — de son reste, խաղալ մնացեալ արծաՑովն . փ. սպառել զմնացորդս ընչից . եւս՝ զյետին հնարս հնարել . || — de malheur, չունել յաջողութիւն ի խաղի , չարաբախտ լ. փ. չյաջողիլ , դիպել ձախողանաց , ձախողիլ . || — de bonheur, ունել յաջողութիւն ի խաղի . փ. յաջողիլ , յաջողութեամբ ի գլուխ ելանել : || փ. — à jeu sûr, անվրկբայ լ. ընդ յաջողութիւն հնարից , յապահովս գնալ . — au plus sûr, յերկոցուն հնարից զապահովագոյնն ընտրել . || S. **Fin** ած. || փ. — à, դնել զանձն ի վտանգի , խիզախել . elle jouait à se noyer. Il a joué à nous brouiller.

3. խաղալ, սովոր լ. խաղալոյ արծաՑով , * ստակով խաղալու սովորութիւնն ունենալ . c'est que je joue. || Donner à —, տալ խաղալ, ընդունել ի տան զխաղացողս . on ne donne plus à — dans cette maison. || Il jouerait les pieds dans l'eau, ասի կարի՝ զրղձակերտ խաղացողէ . || — aux écus, խաղալ դրամով . || — au dernier écu, խաղալ յետին դրամովն . փ. ի վտանգ արկանել զամենայն .

4. խաղալ, վարել , ի կիր արկանել . — du battoir, au battoir. — avec une raquette. — de masse. || — des mains, խաղալ՝ կատակել ձեռօք եւ ո. գողանալ . || փ. — d'adresse, ճարտարութիւն ի գործ ածել՝ *բանեցընել. S. **Jambe, Mâchoire.** || փ. եւ ո. — de la poche, հանել արծաՑ ի գրպանէն ի հատուցանել . || — du pouce, ճախս առնել , հատուցանել զպարտս . || — de la prunelle, առնել մեղմեհանս աչաց , ակնարկել՝ նայել սիրով . || — du drapeau, դրօշ ճաճանել .

5. հարկանել , բախել , նուագել , հնչեցուցանել , նուագարանս ածել՝ *զարնել , ածել , նուագել . — de la harpe, քնար բախել՝ հարկանել, երգել քնարաւ . — de la flûte, նուագել սրնգաւ . — du piano, նուագել դաշնակաւ , դաշնակ ածել , * զարնել , նուագել դաշնակի վրայ . — du hautbois, du violon. — un instrument, նուագարան հարկանել՝ բախել , երգել ձեռամբ . — un air gai, հարկանել՝ բախել նուագ ուրախական .

6. խաղալ , շարժիլ , դառնալ , *բանիլ . ce ressort joue bien. || փ. faire — toutes sortes de ressorts, վարել՝ ի գործ ածել զամենայն իշխանութիւն իւր , զամենայն հնարս հընարել , գուն գործել . faire — l'intrigue, les intrigues, հնարս ի կիր արկանել՝ հայՑայՑել . faire — les intérêts, les passions, շարժել , գրգռել .

7. խաղալ , շարժիլ . une pièce mal consolidée joue

8. խաղալ , ցայտել , ժայՑքել , հոսել . les pompes, les eaux jouent. Faire — les eaux, les pompes, խաղացուցանել , ցայտել , ցայտեցուցանել , * ցաՑկեցուցանել .

9. արձակիլ, պայՑիլ , *նետուիլ , ճաՑիլ . la mine, le fourneau joue. Quand le canon eut joué. Faire —, արձակել .

10. ն. խաղալ . — une partie de piquet. — une dame. — cœur, carreau. || — une carte, —, արկանել . — le jeu, խաղալ ըստ կանոնաց խաղոյ . vous ne jouez pas le jeu. || փ. il jouerait jusqu'à sa chemise, խաղասէր է անհնարին . — gros. Grand —, S. **Jeu, Gros, Jambe.** || փ. — sa vie, յանդուգնութեամբ դնել զանձն ի վտանգ՝ ի կշիռս. ||փ. — qn., խարել՝ պատրել զոք .

11. նուագել , հարկանել . երգել նուագարանաւ . — une valse. — un air sur le violon, sur le piano. || լկ. ce violoniste joue bien.

12. խաղալ , հանդիսացուցանել , ի հանդէս ածել , * ձեւացունել . — une tragédie, une comédie, un drame, un opéra, le Tartuffe. — un rôle: il joue le rôle d'Oreste. || փ. — un rôle, լ.՝ գտանիլ յիրս ինչ , *դեր խաղալ. il a joué un rôle dans cette misérable intrigue. — un grand rôle, ունել պաշտօն կարեւոր ի Պետութեան . — un rôle, կարեւոր լ., ունել ազդեցութիւն մեծ . — le rôle de, լինել , գործել իրրեւ , ունել զտեղի , *...ի դերն խաղալ . || լկ. cet acteur joue fort bien. ||փ. — une pièce, un tour, un parti à qn., խաղ խաղալ ընդ ումեք , նենգ գործել ումեք , * մկնուն խաղ մի խաղալ . — un vilain tour à qn. ||— la comédie, խաղալ զկատակերգութիւն , կատակերգակ լ. փ. կեղծաւորել , կեղծել , կերպարանել . vous le croyez affligé il joue la comédie. || — la douleur, ցաւ կերպարա-

նել . — l'homme d'importance, այր կարեւոր զանձն ցուցանել .

13. — qn., խաղ առնել, հննգնել . ես՝ պատրել , խաբել . vous m'avez joué.

14. նմանիլ , բերել զնմանութիւն՝ զկերպարանս . cette étoffe joue la soie.

Se jouer, դ. խաղալ , խայտալ . զբօսնուլ . — sur l'herbe. || փ. խաղալ, ընձանալ , սողոսկիլ . les divers canaux qui formaient ces îles, semblaient — dans les campagnes. Un zéphyr léger se joue dans nos voiles.

2. — de qc., խաղալ , գլել , յաղթել . il se joue de toutes les difficultés.

3. — de qc. խաղալ, խաղ առնել, քամահել . — des lois. — de la faiblesse de qn., զեղծանիլ տկարութեամբ ուրուք. || — de qn., խաղալ զոմամբ, խաղ՝ ծաղր առնել զոք . ne voyez vous pas qu'on se joue de nous ?

4. — de qn., խաղալ ընդ ումեք , խաղ՝ խաղալիկ առնել զոք . le chat se joue de la souris qu'il a prise. || — de qn., պատրել զոք , ի զուր յուսացուցանել . || — de son fief, բաժանել զկրկինն պարգեւական , վաճառել մասն մի յաւարէ .

5. — à qn., խաղալ՝ յարձակիլ ի վերայ ուրուք , յանխորհուրդս ձեռն արձակել յոք . || — à qc., խաղալ իւիք , յանխորհուրդս ձեռն արկանել յիմն . il ne faut pas — à ce remède. Ne vous jouez pas à cela.

6. — soi-même, պատրել՝ ի զուր յուսացուցանել զանձն, ինքնախաբ լ.

7. խաղալ , * խաղցուիլ . le whist se joue à quatre.

8. հարկանիլ , նուագիլ . cet instrument se joue avec la bouche, avec les doigts.

9. ի հանդէս ածիլ , * խաղցուիլ . le Tartuffe se joue ce soir.

Առ. Qui a joué jouera, որ խաղաց խաղասցէ . չՔողու մարդ զիւին սովորութիւնն :

Jouereau (ժուրօ) ա. սգր. ը. խաղակ . *գէշ խաղցող :

Joues-cuirassées, ի. յ. զ. այտազրահք :

Jouet, ա. խաղալիկ , խաղալիք , խաղկտոց , խաղ «օյունճագ» . — d'enfant, — տղայական , մանկուտ խաղ . 2. փ. խաղալիկ , խաղ , նըշաւակ , ծաղր . être le — de qn., servir de — à qn., խաղալիկ՝ խաղ լ. ուրուք . être le — de tout le monde, առակ նշաւակի՝ ի ծաղր եւ ի ծաղանս լ. ամենեցուն . être le — des flots, կոիակակոծ՝ ալեկոծ լ. faire un — de qn., խաղալիկ՝ խաղ առնել զոք , խաղալ զոմամբ. — de ses passions, du sort.

Joueur, euse, գ. խաղացող, խաղալիկ . cet enfant est très —, խաղասէր է . || un rude —, une —euse, բիրտ —՝ կատարիչ , *որ չկրնար խաղալ առանց մէկուն վնասելու , առանց մէկն վիրաւորելու . փ. c'est un rude —, ընդ որ չէ պարտ խաղալ՝ կատակել. 2. խաղացող, *խաղցող. — de boules, գնդակախաղ, *գընդակ —. — de whist, d'échecs. 3. սկ. —, դրամախաղաց, խաղակ, խաղասէր. որ խաղայ արծաթով, *ստակով —. c'est un —. || Bon —, աննենգ՝ անխարդախ —. beau —, անխռով՝ անվրդով —. mauvais —, նենգամիտ՝ խարդախ —. || 4. նուագահար, նուագածու, ածող . — de flûte, սրնգահար . —euse de harpe, տաւղահարուհի. 5.— de farces, խաղակատակ . — de gobelets, ձեռնածու . — de marionnettes, լարախիլ :

Joufflu, e, ած. մեծայտ , Ջշող «իբի եանագլը». enfant —. 2. գ.—. un gros —. Une grosse —e.

Joug, ա. լուծ , սամիք , *մանկուռ «պօյունտուրուգ». mettre au —, արկանել ընդ լծով. ôter le —, քառնալ գլուծրն, լծարձակ առնել . qui résiste au —, լծընդդէմ. qui secoue le —, լծընկէց . qui se prête au —, լծկան. 2. փ. —, գերութիւն, ծառայութ . secouer le —, s'affranchir du —, լծընկէց՝ լծարձակ լ. imposer un —, լծադիր լ. rester, tenir sous le —, կալ՝ ունել ընդ լծով. passer sous le —, անցանել՝ մտանել ընդ լծով . le — de la servitude, de la loi, լուծ ծառայութեան, օրինաց . porter le —, լծարաբ՝ լծածիգ լ. résister au —, լծընդդէմ լ. sans —, անլուծ . 3. լուծ (կշռոց «Քէրազի գօլու»). 4. նե. լուծ :

Jouir, չ. վայելել , ըմբոշխնել . — de son bien, des tendresses de sa famille, de sa victoire, de la vie. || լկ. il est riche, mais il ne sait pas —. || — de l'embarras, de l'affliction, de la détresse... de qn., խնդալ՝ ոտնհար լ. ընդ Քշուառութիւն ուրուք . 2. —, յօրանալ . le gastronome jouit en mangeant de bons morceaux. 3.—, ժառանգել , սոսկեալ ունել . — d'une grande réputation, de l'estime publique, d'une terre, des droits civils, politiques. || C'est homme ne jouit pas de sa raison, անկեալ է ի մտաց , խելակորոյս՝ խելագար է , * խելքն տեղն չէ . || փ. la réputation méritée dont jouit cet ouvrage. Cette entreprise jouit d'une grande faveur dans le public. Cette contrée jouit d'un printemps perpétuel. Les animaux qui jouissent de la faculté de voir dans l'obscurité. 4. — de qn., վայելել յոք , կենակից լ. nous jouirons de lui pendant son séjour à la campagne. 5. — d'une femme, գիտել , ունել հաղորդութիւն :

Jouissance, ի. վայելչութիւն , վայելումն , վայելք , վայելուած . une longue — d'une des plus nobles couronnes de l'univers. La — d'un privilège, d'un droit. Avoir pleine et entière — de biens. Entrer en —, վայելել . il n'a point la propriété de cette terre, il n'en a que la —. 2. —, զմայլումն, բերկրութիւն , բերկրանք, հաճոյք . —s champêtres, գիւղական վայելմունք . les nobles —s de l'esprit. Pour lui le travail est une —. 3. սկ. վայելումն , ստացումն . trois pour cent, — 1er janvier. 4. avoir la — d'une femme, վայելել ի կին ոք . ունել կենաց կցորդութիւն ընդ նմա :

Jouissant, e, ած. վայելող , վայելելի . mineur — de ses droits.

Jouisseur, euse, գ. վայելող , վայելաւէտ :

Joujou, ա. խաղալիկ . donner des —x à un enfant. || փ. —, մանկտուց խաղ . c'est un —.

Joule, ի. բգ. յուլ . միութիւն ելեկտրականութեան :

Jour, ա. օր , տիւ , ցերեկ , ցրեկ . premier —, նախօր . sans —, անօր, անտիւ, անցերեկ. qui vit au — le. —, օրակեաց, օրակեցիկ . de cent —s, հարիւրօրեայ . —s alcyoniens, խոՔական աւուրք. de —, ցերեկեայ . de vingt-huit —s, քսանուՔօրեայ . au — le —, օրը օրին. de — en —, օր ըստ օրէ, *օրէ օր . — de payement, վճարօր. — maigre, օր պահոց,*պաքի օր. — gras, ուտիք. aux —s gras,*ուտիք օրեր . la fin du —, օրաւարտ . la lumière du —, լոյս տուընչեան . point du —, այգ, առաւօտ. au point du —, ընդ այգն , ընդ առաւօտն , ի լուսանալ առաւօտու . le milieu, le haut du —, հասարակ օր , *կէս օր . le — se lève, ծագի օրն՝ տիւն . le — paraît, երեւի՝ ծագի առաւօտն . de tous les —s, հանապազօրեայ , մշտօրեայ, յաւերժօրեայ . tous les —s, հանապազօր. — par —, օր ըստ օրէ. deux —s, երկտիւ . au —, լուսով , *լոյս՝ ցերեկ առեն . de deux —s, երկօրեայ . bon —, օր տօնական . chercher le —, օրախնդիր լ. un —, գիշերատիւ , * ամբողջ օր , գիշեր ցերեկ . pendant le —, ի տուէ, զցերեկ . voir le —, տեսանել զլոյս , ծընանիլ . de —, ի ցերեկի , * ցորեկ առեն . il est — maintenant à cinq heures du matin. Sitôt qu'il sera —, ընդ ծագել աւուրն՝ տուընչեան . quand le — commençait à poindre, այն ինչ կամէր առաւօտն ի գիշերոյն մերկանալ , իբրեւ այգն զառաւօտն մերկանայր . le — paru, մերկացաւ՝ ծագեաց առաւօտն . il est —, il fait —, տիւ՝ առաւօտ է , առաւօտանայ, օրն լուսանայ , լուսանայ , *առաւօտ՝ ցորեկ է , կլուսնայ . quand il fait —, յառաւօտանալ ժամուն , ընդ այգոյն առաւօտանալն . le — est déjà bien avancé, le — baisse, օրն տարաժամի՝ կարճատի՝ խոնարհի , դառնայ օրն յերեկս , ընդ երեկս կոյս խոնարհի տիւն՝ ժամն , արեւն ի մուտս է . avant la fin du —, չեւ խոնարհիեալ տուընչեան՝ արեգական. avant le —, յառաջ քան զլուսանալ աւուրն . le — n'y finit point, անդ աներեկ ծագէ տիւ . changer le — en ténèbres, զտիւ ի գիշեր մթացուցանել . les feux du — naissant, բոց նորանշոյլ տուընչեան . voir le —, տեսանել զարեւ . || քի. le père, l'astre, l'étoile, le flambeau du —,

ատողն առաւօտուն՝ առաւօտին . ա-
բեգակն . || un —, un beau —, յա-
ւուր միում , օր մի յաւուրց. || grand
—, մեծ օր, մեծօր, երկայն օր , տիւ ,
լոյս տուընջեան . examiner une étoffe
au grand —. եւ փ. աշխարհաւոհս
յայտնութիւն , հրապարակութիւն ,
լոյս . fuir le grand —. Être exposé
au grand —, հրապարակաւոհս՝ աշ-
խարհաւոհս՝ աշխարհաւոհսիկ է. || փ.
clair comme le —, ամենայայտ , քա-
ջայայտ , դիւրահաս . || c'est le —
et la nuit, c'est la nuit et le —,
բոլորովին աննման են միմեանց .
|| փ. եւ բ. brûler le —, վառել մոմ
ի տուընջեան, *ցորեկն հրագ վառել .
|| փ. եւ բ. il est — chez lui, chez
elle, յաթուղեալ է յանկողնոյ , *ան-
կողնին ելած է , ելած է . || est-il —?
յաթուղեա՞լ իցես՝ իցէ յանկողնոյ .
|| il est petit — chez lui, chez elle,
այն ինչ յառնէ յանկողնոյ , *դեռ
նոր անկողնին կ'ելլէ . || petit —, ա-
բեւագալ , արեւածայրք, այգ . || փ.
voir le —, տեսանել զլոյս , գալ՝ ե-
կանել ի լոյս , յերեւան գալ , հրա-
տարակիլ . livre qui n'a vu le —
qu'après la mort de l'auteur. || փ.
mettre au —, ի լոյս հանել՝ ընծայել,
յերեւան ածել , հրատարակել . հրա-
պարակել . || փ. elle est belle, il est
beau comme le —, լուսագեղ՝ չքնա-
ղագեղ է .

2. օր, տիւ,ցերեկ.*արեւուն ծագե-
լեն մինչեւ մտնելու ժամանակն.chaque
— que je me lève en bonne santé. —
et nuit, գտիւ եւ գգիշեր , գցայգ եւ
գցերեկ , ի տուէ եւ ի գիշերի , ի
տուընջեան եւ ի գիշերի , *գիշեր
ցորեկ . || faire du — la nuit et de la
nuit le —, գտիւ ի գիշեր փոխարկել,
ննջել ի տուէ եւ յառնել ի գիշերի .
les longs —s, երկայնաւուրք. || le —,
de —, dans le —, en plein —, ցեր-
եկակ , գցերեկակ , ցերեկ , գցերեկ ,
ի տուընջեան , ի տուէ , *ցորեկն «կիւնոիւզիւն».

3. օր , օրագիշեր , տիւ եւ գիշեր
միանգամայն , օրն ամբողջ . la se-
maine a sept —s. Ses —s de fête se
changèrent en des —s de pleurs.
Deux —s, երկտիւ . || — pour —,
à pareil —, ի նմին՝ ի սմին աւուր ,
*նոյն օրն . il y a aujourd'hui 20
années, — pour —, que Votre Majesté
se couvrait de gloire. || Prendre —,
fixer, indiquer, donner, assigner un
—, ժամակալ՝ ժամադիր լ. René prit
— avec eux pour... || Prendre le —
de qn., յարմարել զանձն ժամանակի
ուրուք. je prendrai votre —. || Pren-
dre son —, ընտրել զօրն որ յարմա-
րագոյնն իցէ անձին . || avoir son —
pour faire qc., ունել օր սեպհական
առնելոյ գիմն . || un de ces —s, ի
միում յաւուրց , ընդ հուսկ, ի մօտոյ ,
*այս օրերս . || le même —, le —
même, առ օրին , նոյն օրին , ի նը-
միւն աւուր , անդէն ի նմին աւուր ,
*նոյն օրն . || d'un — à l'autre, ի
սակաւ՝ յետ սակաւ ժամանակի .
|| de — à autre, միտ ընդ միտ ,
երբեմն երբեմն . || du — au lende-
main, մինչեւ գվաղիւ , անյապաղ ,
վաղվաղակի . || de — en —, օր քան
զօր. je sens de — en — dépérir mon
génie. || Du premier —, անդէն յա-
ռաջնում աւուր , *առաջին օրէն .
|| au premier —, ընդհուպ, ի մօտոյ.
|| par —, առ օր , յաւուր , *օրն .
|| tous les —s, tous les —s du monde,
զօր հանապազ , զօր ամենայն , զա-
մենայն աւուրս , *ամէն օր . || tous
les —s, օր քան օրէ , օր քան զօր .
il devient tous les —s plus intraitable.
|| De tous les —s, հանապազօրեայ ,
հանապազորդ , հանապազօրեայ ,
օր քան օրէ , սովորական , հասա-
րակ . les vêtements de tous les —s.
|| Mettre à tous les —s, սովորական
առնել , ի կիր արկանել զամենայն
աւուրս , *ամէն օրուան անել , հա-
սարակ դարձուցանել . || se mettre à
tous les —s, սովորական՝ գնուճ առ-
նել , չխնայել՝ յոտնակոխ լոյժ զանձն,
*ինքզինքն հասարակ դարձուցանել .
|| être de —, օրապահ՝ օրաւորակ լ.
|| être à son dernier —, լ. մերձ ի
մահ. jusqu'à mon dernier —, մինչեւ
զօրն իմ յետին , մինչեւ զվերջին օր
կենաց իմոց , *մինչեւ վերջին օրս ,
մինչեւ կենացս վերջին օրն. son der-
nier — approche, օր վախճանին մեր-
ձենայ , *վերջին օրն՝ մեռանելոն օրն
կմօտենայ . || le — du Seigneur, le
dernier — de la vie, օր Տեառն, վեր-
ջին օր կենաց . || dernier —, յետին
օր , օր վերջին դատաստանի . au
dernier —, յաւուր յետնում . || — de
Dieu ! օր Տեառն , օ՛ն եւ օ՛ն , *Աս-
տուած վկայ . || gagner sa vie au —
la journée, vivre au — la journée,
au — le —, օրապաւէն լ., *օրուան
վաստկածովն ապրիլ . || փ. vivre au
— le —, au — la journée, ոչ ինչ
փոյթ ունել զվաղուն՝ զիանդիպելոյն,
*վաղուան օրն չմտածել . || un —,
օր մի , ի միում աւուրց , յաւուր
միում , *օր մի . un — que je me
promenais. || Un —, յաւուր միում ,
առ յապա . il voulait acquérir ce
qu'il devait un — mépriser. || p. quel-
qu'un de ces jours, յաւուրս յայտ-
նիկ . ընդ հուսկ , *այս օրերս , մօ-
տերս . || du —, աւուրն , օրական ,
օրացի , *օրուան . être du —, — լ.,
*նոյն օրուան ըլլալ . ces fruits, ces
poissons sont du —. || Le pain du —,
զօրըստօրէն հաց , *օրուան հացն .
|| le saint du —, սուրբն աւուր , *օր-
ուան սուրբն . փ. այրն մեծարեալ՝
համբաւեալ ի ժամուն . || le goût du
—, արդի՝ այժմու ախորժակ .

4. օր . les —s caniculaires. Un —
d'hiver, d'été. Un — de beau temps,
օր գեղեցիկ . un vilain —. Le beau
—! Le soir d'un beau —. || փ. les
beaux —s, գարնանագեղ աւուրք ,
աւուրք գարնայնոյ . remettez votre
voyage aux beaux —s. փ. գեղաճիճ
ծաղ աւուրք մանկութեան , երջան-
կաւէտ աւուրք կենաց . || p. un beau
—, օր մի , ի միում աւուրց , յաւուր
միում . un beau — il décampa. Dans
ma tête un beau — ce talent se
trouva. || Les bons —s, les grands
—s, աւուրք ոսկից , ոսկեայ աւուրք , *ոսկի օրեր . la belle mit
son corset des bons —s. Dans les
grands —s, յաւուրս ոսկից . || p.
faire son bon —, կատարել զիւր բա-
րեպաշտութիւնս , մատչել ի սուրբ
Հաղորդութիւն . || donner le bon —
à qn., ողջունել զոք , մաղթել ումեք
զօր բարի . || les —s gras, s. Gras.
|| —s de barbe, աւուրք զմօրուսն ա-
ծիլելոյ . || — critique, վտանգաւոր
օր հիւանդութեան . ասի եւս զաւուրց
վերջին դաշտանի կանանց . || un
mauvais —, օր ցաւակիր՝ վշտակիր .
un bon —, օր ոսկեա՝ անվիշտ . il a
la fièvre, et c'est aujourd'hui son
mauvais —, demain sera son bon —.
C'est son — de fièvre. || Avoir des —s
de gaieté et des —s de tristesse, ու-
նել աւուրս ուրախութեան եւ տրտու-
մութեան. || être dans un mauvais —,
դժխո՝ դժկամակ՝ տիսո՝ բարկա-
նալ՝ խռովիլ լ. ասի եւս՝ il n'est
pas dans ses bons —s, փ. un —, օր
մի , սակաւամբ ժամանակ . ce
changement n'est pas l'ouvrage d'un
—. || D'un —, միօրեայ , սակաւա-
մբ , կարճաւուր . beauté d'un —,
միօրեայ գեղ . ces émotions d'un —.

5. յ. աւուրք , ժամանակ . ces
—s-ci, յաւուրս այսոսիկ . de nos —s,
dans nos —s, յաւուրս մեր , *մեր
օրերն . dans les derniers —s de l'au-
tomne, յետս աշնայնոյ . presque de
nos —s, ոչ յոյժ երիցագոյն քան
զմեզ ժամանակաւ . en peu de —s,
ի սակաւ աւուրս . le commerce lan-
guissait tous les —s de plus en plus,
վաճառականութիւնն երթայր եւ ան-
կանէր . de — en — il se relâchait,
երթայր եւ խթնանայր . || l'Ancien
des —s, Երկայնաւուրցն . Աստուած .
|| mourir plein de —s, մեռանել լի
աւուրբք՝ ծեր յոյժ .

6. աւուրք կենաց , կեանք . finir
ses —s, զրաւել ի կենաց՝ ի կենցա-
ղոյս . perdre le —, կորուսանել
զկեանս . arracher le — à qn., tran-
cher les —s de qn., ravir le —, զրա-
կել զոք ի կենաց , հատանել զթել
կենաց ուրուք , յարեւ արկանել զոք.
sauver les —s de qn., ազատել՝ փրկել զկեանս ուրուք . recevoir le —,
տեսանել զլոյս , լ. ի կեանս , կեալ .
եւս՝ գալ ի լոյս՝ յաշխարհ , ծնանիլ .
vivre de longs —s, երկայնօրեայ լ.
il a perdu le —, կացին աչք նորա ,
կտրացաւ . respirer le —, կեալ ,
*ապրիլ . mettre au —, donner le —,
ծնանել , *աշխարհիք բերել . ceux qui
m'ont donné le —, ծնողք իմ . || de
mes —s, ցտչափ իցեմ ի կեանս ,
*քանի որ կ'ապրիմ . je ne veux vous
recevoir de mes —s. || Sur nos vieux
—s, dans nos vieux —s, ի ծերութիւնս
մերում .

7. լոյս . le — artificiel que don-
nent les bougies, le gaz. || Demi—,
կիսալոյս , *կէս՝ աղօտ լոյս . mon-
trer des étoffes dans un —.

8. փ. լոյս , պայծառութիւն , մեկ-
նութիւն . jeter du — sur une ques-
tion, ի լոյս՝ յերեւան՝ ի յայտ ածել .

9. լոյս, լուսադիրք. placer, mettre qc., un tableau dans son —, à son —, քաջատես՝ քաջատեսիկ՝ քաջափայլ՝ լուսափայլ առնել. ce tableau n'est pas dans son —. Mettre une pensée dans tout son —, լուսաբանել, քաջայայտ առնել. || faux —, կեղծ՝ պատիր լոյս. լոյս ծագեալ առ ի շեղ՝ այլազգ զգոյնս ցուցանել. ce tableau est en faux —, dans un faux —.

10. լուսանցոյց, պատուհան. pratiquer des —s, à un appartement. —s de souffrance, պատուհան ի վերայ տան դրացւոյն.

11. ճեղք, ճեղքուած, ճերպք. ces planches ne sont pas bien jointes, il y a du — entre elles. || Se faire —, հորդել անձին ճանապարհ. la flamme se fit —. Cette troupe se fit — à travers l'ennemi. || փ. յերեւան՝ ի յայտ գալ. tôt ou tard la vérité se fait —. || մտանել, ընդմտանել, հասու՝ խելամուտ լ. j'ai su me faire — jusqu'au fond de son âme.. Ses yeux se font — dans les cœurs. || Faire —, հորդել ճանապարհ, *ճամբայ բանալ.

12. à —, խաղխաղեայ, վանդակակերպ. cette cloison est à —. Cet édifice, cette maison est à —, անդուռն եւ անպատուհան է տակաւին շէնն, տունն. || ճակոտկէն, հիւսկէն. broderie à —. || Percé à —, Ծափ անցեալ՝ անցուցեալ, Ծափանցիկ, ի խոր խոցեալ. || փ. percé à —, յայտնի, հոլանի, մերկապարանոց, նշաւակ. son secret est percé à —. C'est un fourbe, on le connait, il est percé à —. 2. A —, երկդիմի. monter à — une pierre, երկդիմի ընդելուզանել զակն.

13. փ. հնարք, ելք. vous voyez — à réussir. Dès que nous y trouverons —.

Առ. A chaque — suffit son mal, շատ է աւուրն չար իւր. || les —s se suivent et ne se ressemblent pas, աւուրք զաւուրս յաջորդեն աննմանք իրերաց. || bon —, bonne œuvre, ի սոճական աւուր՝ բարի գործ. եւ հգ. il a volé le — de Pâques, bon —, bonne œuvre.

Jourd'hui, ա. ce —, դտ. այսօր:

Journal, ա. օրագիր, օրագրութիւն, յիշատակագիր. — d'un voyage, d'un siège. 2. օրագիր, օրթՆերՒ «թուղթամէջ». — mensuel, ամսագիր, ամսաՒերՒ. — hebdomadaire, շաբաԹագիր, շաբաԹաՒերՒ. — du soir, երեկոյաՒերՒ. — scientifique, ուսումնաՒերՒ. — quotidien, օրաՒերՒ. le bureau d'un —, օրագրատան. lire, parcourir un —. Lire dans un —. Vanté dans les journaux. 3. հ. օրավար, արտավար. 4. ած. ա. օրական, օրըստօրէական, օրաւոր, օրըստօրեայ, առօրեայ, առաւուր. livre —, — հաշուեգիրք, օրհաշիւ գիրք. 5. ա. օրագիր, օրամատեան, օրահաշիւ, օրհաշիւ, օրահաշուեգիրք, ձեռատետր:

Journalier, ère, ած. առօրէական, առօրեայ, հանապազորդ, հանապազօրեայ, ամենօրեայ. c'est ma tâche —ère. Travail —. Secours —s. 2. առօրեայ, յեղյեղուկ, փոփոխական. la fortune est souvent —ère. Il est plus — qu'une femme. Caractère —. Le sort — des armes. || Une femme —ère, կին կամշոտ, եւս՝ կին օրափոխ. որ ի միում աւուր գեղեցիկ երեւի, եւ ի միւսումն ոգեղ. 3. ա. օրավար, օրաւորակ, օրաշխատ, օրամշակ. վարձկան աւուր «կիւնտէլիքցի»:

Journalisme, ա. օրագրութիւն, լրագրութիւն. il s'est jeté dans le —. 2. —, օրագիրք. le — français. La puissance du —.

Journaliste, ա. օրագրիչ, լրագրիչ, լրագրագիր, օրաՒերՒագիր:

Journée, ի. օր, ցերեկ, տիւ. toute la —, զօրն ողջոյն. toute la sainte —, ցերեկ ի բուն, * բոլոր օրն. toute une —, ողջ՝ ամբողջ օր մի, գիշերատիւ. pendant la —, ցերեկաւ, ցերեկ, զցերեկաւ, զցերեկ, ի տուընջեան, ի տուէ, *ցորեկն «կիւնտուզիւն», dans la — et dans la nuit, ի տուէ եւ ի գիշերի. dans la —, ի ցերեկի, ցերեկ. 2. օր, տիւ. la — fut belle. Passer gaiement, tristement sa —. Passer la — à, անցուցանել զօրն՝ զցերեկն, երեկոյանալ՝ երեկանալ աւրեք՝ յիմիք. 3. օրավաստակ, *գործ մի օրուան. à la —, օրագործ, օրավաստակ. travailler à la —, aller en —, օրագործ՝ օրավաստակ լ., օրաչափ վաստակել. homme, femme de —, օրագործ, օրավաստակ. ouvrage à la —, օրագործ. 4. օրավարձք, *աւուրչէք, օրողչէք, օրչէք. on lui doit dix —s. Il a bien gagné sa —. Payez-lui sa —. 5. օրագնացք, *մի օրուան ճամբայ. aller, marcher à petites, à grandes —s, յամրագնաց, արագագնաց՝ արագընթաց լ. de demi —, կիսօրեայ. 6. օր պատերազմի, մարտ. ce fut une sanglante —. 7. օր նշանաւոր. — des Barricades. || S. Jour.

Journellement, մ. օր ըստ օրէ, զօր հանապազ, զօր ամենայն, հանապազօր, * ամէն օր. je travaille à cela —.

Joute, ի. նիզակախաղ, նիզակամարտ. — sur l'eau, նաւանիզակամարտ. 2. փ. մրցութիւն, մրցանք, գուպար. dix concurrents prirent part à la —. 3. մրցամարտ, կռիւ (կենդանեաց). — de coqs.

Jouter, չ. մրցիլ ի մի նիզակօք, նիզակամարտիլ, նիզակամարտ լ. les chevaliers joutèrent. 2. faire — des coqs, des cailles, ի կռիւ ածել, կռուեցուցանել զաքաղաղս, զլորս. 3. փ. մրցիլ, մաքառիլ, ոգորիլ, կռուիլ. — contre, avec qn.

Jouteur, ա. ձիանիզակամարտ, նիզակամարտ. || փ. un rude —, քաջ մրցամարտ՝ կռուող:

Jouvence, ի. երիտասարդուի. fontaine de —, աղբիւր երիտասարդութեան, դուխեան, մատաղաղբիւր. || փ. il a bu de l'eau de —, երիտասարդացեալ Ծուի:

Jouvenceau, ա. երիտասարդ, պատանի, պարմանի. deux —x.

Jouvencelle, ի. աղջիկ մանկամարդ, օրիորդ, պատանուհի, պարմանուհի. une aimable, gentille —.

Jovial, e, aux, ած. ուրախ, զուարթ, զուարթամիտ, զուարթալից. hommes joviaux. Il est —. Face, humeur —e. Mener une vie —e.

Jovialement, մ. զուարթաբար, ուրախ զուարթ:

Jovialité, ի. զուարթութիւն, զուարթամտութիւն:

Joyau, ա. գոհար. les —x de la couronne, —ք արքունեաց. orné de —x, գոհարազարդ. petit —, գոհարիկ:

Joyeusement, մ. խնդալից, զուարթօրէն, զուարթագին. j'ai — passé la journée.

Joyeuseté, ի. զուարթամտութիւն, կատակ:

Joyeux, euse, ած. ուրախ, խրախ, ուրախամիտ, զուարթ, զուարթագին, զուարթամիտ, զուարթերես, զուարթադէմ, զուարթալից, հըրճուալից, ցնծուն, խնդուն, ցնծալից, հրճուական, հրճուագին, ցրնծամոյն, զուարթատեսիլ, ուրախատիպ, խնդատես. homme —. Il est d'humeur —euse. Des cris, des chants —. Regards —, զուարթահայեաց՝ զուարթագեղ աչք. — buveur, կերող եւ արբեցող, գինեսէր. || mener une vie —euse, mener —euse vie, զուարճալից՝ բերկրալից անցուցանել կեանս. bande —euse, խնդալից խումբ. 2. ուրախաբար, զուարթարար. nouvelle, chanson —euse.

Jubarte, ի. կ. կէտատամն. ազգ կիտի (baleine).

Jubé, ա. միջնաբեմ (եկեղեցւոյ). || փ. venir à —, հպատակիլ՝ հաւանիլ բանի. je le ferai venir à —.

Jubée, ի. բ. յուբինի. ազգ արմատնեայ իգիլի:

Jubilaire, ած. յոբելեան, յիսնամեայ. année —, — ամ՝ տարի. 2. գ. յոբելինաւոր, յոբելինաւոր. S. Jubilé.

Jubilant, e, ած. ցնծալից, հրճուալից. un air —.

Jubilate, ա. եպ. կարմիր կիրակի. *երրորդ կիրակի Զատկէն յետոյ:

Jubilation, ի. ցնծութիւն, հրճուանք. un air de — se répandit sur son visage.

Jubilé, ա. յոբելեան, յիսնամեակ. ամ Ծողութեան. 2. յոբելեան. յոբելեան ներողութիւն (Հռոմէականաց). de —, յոբելական. || faire son —, կատարել զ— իւր. կատարել զամենայն զիոգեւոր հրահանգս հրամայեալս ի կոնդակի յոբելեան ներողութեան. || խղ. faire —, հառնակել՝ եղծանել գխաղն, *խաղն աւրել՝ խառնշտկել. || mariage de —, յոբելեան հարսանիք. հարսանիք կատարել վերստին զկնի յիսնամեայ տեւողութեան. 3. ած. յոբելեան,

յոբելինական, յոբելեար, յոբելինատեր. religieux, docteur —.

Jubiler, չ. ը. ցնծալ, հրճուիլ. il jubile.

Juc, s. **Juchoir.**

Juché,e, ած. Ճառեալ. 2. անբ. cheval —. s. **Bouleté.**

Jucher, չ. Ճառիլ. դադարիլ հաւուց ի վերայ Ճառի՝ ծողոց. les poules juchent dans le poulailler, les faisans sur les arbres. 2. փ. եւ ն. —, *բարձր տեղ բնակիլ. il est allé — à un cinquième étage. 3. ն. զետեղել, նստուցանել, * տնկել. on le jucha sur l'impériale de la diligence. =*Se* —, դ. Ճառիլ:

Juchoir, ա. Ճառ. *հաւուց հանգչելու գաւազան:

Judaïque, ած. հրէական, յուդայական. loi —, — օրէնք. || pierre —, հրէաքար. ծիծաղաւորաձեւ քար բրածոյ գտեալ ի Հրէաստան:

Judaïquement, մ. հրէաբար, հրէապէս: [հրէադաւան:

Judaïsant, e, ած. հրէամիտ,

Judaïser, չ. հրէանալ. զինետ գործել հրէական օրինաց:

Judaïsme, ա. հրէութիւն, հրէականութիւն, յուդայութիւն:

Judas, ա. Ցուդայ. 2. փ. —, տիրանանգ, տիրադաւ, մատնիչ. c'est un —. Baiser de —, համբոյր —. 3. —, ծակ հայեցիկ. regarder par le —.

Judée, ի. Հրէաստան. vigne de —, s. **Douce-amère, Morelle.**

Judelle, s. **Foulque.**

Judéo-chrétien, ա. հրէաքրիստոնեայ:

Judéo-christianisme, ա. հրէաքրիստոնէութիւն:

Judica, ա. եպ. կիւրակէ չարչարանաց:

Judicateur, ա. դատիչ:

Judication (սիօն) ի. իս. դատողութիւն:

Judicatum solvi, դատավճար. երաշխաւորութիւն ճախուց դատաստանի պահանջեալ յօտարականէ որ դատ վարիցէ ի Գաղղիա ընդդէմ Գաղղիացւոց:

Judicature, ի. դատաւորութիւն. il s'est mis dans la —.

Judiciaire, ած. դատաւորական, դատական. 2. դատաստանական. enquête, acte, témoin —. 3. ն. ա. տեսական. genre —. Éloquence —. 4. Astrologie —, կարծական աստղագիտութիւն, բաղդեւութիւն. 5. ի. դատողականն, դատողութիւն. cet homme a une bonne —.

Judiciairement, մ. դատաստանապէս, դատաստանօրէն, դատաստանաւ:

Judicieusement, մ. հանճարով, իմաստութեամբ, *խելքով. parler, agir —. Cela est — pensé.

Judicieux, euse, ած. կորովամիտ, կորովահանճար, քաջախոհ, խոհական, ողջամիտ, հանճարեղ. իմաստուն. homme, auteur —. Le — favori. Discours —. Réflexion, critique —euse.

Judith, ի. Յուդիթ. գիրք Յուդիթայ:

Jugal, e, ած. մգ. լծոսկրային. ին. **Zygomatique.** 2. ա. լծոսկր:

Juge, ա. դատաւոր. Dieu est le souverain —. Le — suprême, ամենադատաւորն. comme un —, en —, իբրեւ զ—, դատաւորաբար. bon, mauvais —. || — de paix, հաշտարար —, հաշտադատաւոր, խաղաղարար. 2. հաշտարան, հաշտարար դատարան. || la femme d'un —, դատուհի. || — commissaire, պատուիրակ —. || s. **Instruction.** 3. փ. —, իրաւարար. soyez — entre lui et moi, դատ արարէք ընդ իս եւ ընդ նա. prendre, choisir qn. pour —. Se faire, s'établir, se constituer — de, s'ériger en — de qn., de qc., — կալ՝ լինել. faire l'univers — de sa conduite. 4. փ. դատաւոր, ընտրող, ճանաչող. l'œil n'est pas toujours un bon —. La postérité est un — impartial. 5. Le livre des Juges, կլ. les Juges, գիրք Դատաւորաց, դատաւորք. եօթներորդ գիրք աստուածաշունչ Գրոց:

Jugé, e, ած. եւ գ. դատեալ:

Jugeable, ած. դատելի:

Jugement, ա. դատաստան, դատավճիռ, դատակնիք, վճիռ. — équitable, իրաւադատութիւն. — sévère, խստադատութիւն. — d'un procès. Prononcer un — en faveur de qn., rendre un — contre qn., վճիռ հատանել ի նպաստ՝ ընդդէմ ուրուք. rendre des —s iniques, Ճիրել զիրաւունս. subir un —, անկանիլ ընդ դատաստանաւ. exécuter un —, կատարել զ—. mettre qn. en —, արկանել զոք ընդ դատաստանաւ, *դատաստանի տակ ձգել. entrer en — avec qn., մտանել ի դատ, դատ դնել՝ վարել ընդ ումեք, * դատաստան անել. ester en —, դատախազ լ., մտանել ի դատ, * դատի կենալ. la femme ne peut ester en — sans l'autorisation de son mari. 2. Le —, le — dernier, դատաստան, յետին՝ վերջին դատաստան. jour du dernier —, օր վերջին դատաստանի. 3. փ. դատումն, դատաստան,. selon mon —, ըստ իմ դատման. donner son — sur qc. Faire des —s téméraires. Je m'en rapporte à votre —. Il s'est rendu à mon —. Il s'en tient à votre —. 4. դատաստան մտաց, դատումն, դատողութիւն. le — doit conduire toutes nos actions. Il avait trop de — pour croire vos impostures. Bon, sain, solide —. Avoir un — droit.

Jugeoline, ի. ռ. s. **Sésame.**

Juger, ն. դատել, դատաստան՝ դատ առնել, դատաւոր կալ, վճիռ հատանել. — un procès, une personne. Dieu juge tous les mortels avec d'égales lois. — un procès, une affaire. Chose jugée, անփոփոխելի վճիռ. — de, դատաստան առնել զիմեքէ. — en toute rigueur, խստիւ դատել. — mal une chose, ոչ բարւոք դատել զիմն.

2. դատել, սահմանել. un coup difficile à —. Je m'en rapporte à ce qu'il en jugera.

3. դատել, դատաստան առնել, յայտ առնել զկարծիս իւր. — un homme, un livre. Il ne faut pas — les gens sur la mine, par l'apparence.

4. դատել մտօք, իմաստասիրել, իմանալ, զմտաւ ածել, խելամուտ լ. il n'est plus difficile de — ce qui en arrivera. Je jugeai à son air qu'il était malade. Il est aisé de — d'où cela part.

5. համարել, խորհիլ, կարծել. je l'ai jugé trop peu digne de foi. — nécessaire de. Il a jugé à propos, բարւոք Ճանեցաւ նմա. il a jugé bon, հաճեցաւ, բարւոք Ճանեցաւ նմա. il a jugé convenable, ի դէպ Ճանեցաւ նմա. j'ai jugé nécessaire, կարեւոր դատեցայ.

չ. — de, դատել, դատաստան առնել. — mal de son prochain. Il juge bien de tout le monde.

7. ի միտ առնուլ, իմանալ, խելամուտ լ. je ne pouvais pas bien — de la distance. Vous pouvez — de ma surprise. L'œil juge des couleurs, l'oreille des sons.

8. առնել դատաստան, յարգել, ճանաչել. il juge mal de ces sortes de choses. Il juge bien de la peinture.

Se juger, դ. դատել զանձն՝ զմիմեանս, դատաստան առնել ի վերայ անձին՝ ի վերայ միմեանց. 2. համարել՝ կարծել զանձն. il s'était jugé digne d'une récompense. 3. դատիլ, *դատուիլ. le procès se jugera demain. [ւոր:

Jugeur, ա. ձգ. դատիչ, դատա-

Juglandacées, ի. յ. բ. ընկուզասերք. ին. **Juglandées.**

Juglandées, ի. յ. բ. ընկուզեայք, ընկուզազգիք. տոհմ տնկոց որոց տիպ է ընկուզի:

Juglandine, ի. տգ. ընկուզին. *նիւթ դառն, որ ընկուզի կեղեւէն ու տերեւներէն կ'ելլէ:

Juglans (լան) ա. ընկոյզ, *կակալ. գա. **Noix**ի. || — regia, ընկոյզ արքայական, արքայակաղին:

Juglone, ի. տգ. ընկուզաքացխոն:

Juglonique, ած. ընկուզաքացխոնային. acide —.

Jugulaire, ած. մգ. փողային, կոկորդային. veine, glande —. 2. ի. փողերակ, փողային երակ. on l'a saigné à la —. 3. ի. յ. լ. les —s, ծնօտակապ, կզակակապ (գլխանոցի զօրաց). baisser, relever les —s d'un shako (շաքօ):

Jugulateur, ա. վնասեցուցիչ, ձանձրացուցիչ:

Juguler, ն. ը. տալ վնաս մեծ. կորճանել. cette imprudence le jugulait. 2. ձանձրացուցանել, նեղել, աշխատ առնել. vous me jugulez.

Jugulibranche, ած. ծբ. փողախռիկ:

Juif, ive, գ. Հրեայ, Հրէուհի. il est —. Elle est —ive. || Le — errant, Ճափառական —. || փ. եւ ը.

c'est un vrai — errant, այր երերեալ եւ տատանեալ է, ասէպ փոխէ զբնակութիւնն, չկայ երբէք ի տան. || être riche comme un —, մեծատուն՝ ընչաւէտ է. 2. փ. եւ ը. վաշխառու, զօշաքաղ, Քանկավաճառ. quel —! Un jeune homme bien —. 3. ած. հրեայ, հրէական. le peuple —. || à la —ive, մ. հրէաբար, հրէօրէն:

Juillet, ա. յուլիս. il est né en —. Le mois de —, ամիսն —. || La mi-—, կիսայուլիս. կէսն յուլիսի:

Juin, ա. յունիս. au mois de —, յամսեանն —ի. || la mi-—, կիսայունիս. կէսն յունիսի:

Juiverie, ի. հրէանոց. Քաղ՝ փողոց Հրէից. 2. փ. եւ ը. հրէութիւն. ոխիդ եւ ժգին վաճառականութիւն՝ վաճառանոց «չըիքվըլըգ». c'est une vraie —. Il m'a fait une —.

Jujube, ի. յունապ, իլար «հիւնապ». 2. ա. յունապահոյզ. pâte de —, յունապախիւս:

Jujubier, ա. յունապի, իլապենի «հիւնապ ագաճը»:

Jule, ա. յուլիկ. դրամ ի Հռոմ. 2. մր. S. **Iule.**

Julep, ա. բժ. Ճուլապ. օշարակ բժշկական:

Julien,enne, ած. յուլեան, յուլիոսեան. ère, année, période —enne. — Ուտական, ամ շրջան. || S. **Calendrier.**

Julienne, ի. մնծուր. բոյս եւ ծաղիկ. 2. խառնապուր, խոտապուր. servir une —. Potage à la —, —.

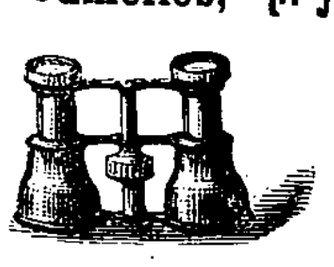
Jumart, ա.կ. իշացուլ, ձիացուլ:

Jumeau,elle, ած. երկուորեակ, խեղեփ, զուգածին, երկուորի, համասեր, համաճին. deux frères, deux chiens, deux abricots jumeaux. Deux sœurs —elles. 2. գ. երկուորեակ, խեղեփ. ces —elles se ressemblent singulièrement. Un —, une —elle. Mère de —x, երկուորամայր, երկուորածին, երկուորակածին. 3. lits —x, — անկողինք. համաձեւ անկողինք զուգահեռապէս զետեղեալք ի նմին սենեկի. 4. մգ. muscles —x, խեղեփ դնդերք, կգ. les —x, —ք. երկոքին դնդերք շարժիչք ազդրի:

Jumelage, ա. պահանգումն, յարամբումն:

Jumeler, ն. եւ. պահանգել, յարամբել. ին. **Acclamper.**

Jumelles, ի. յ. երկուորեակք. կրկին փայտեայ՝ մետաղեայ համաձեւ սիւնք կամ ձողք իմեքենայս. 2. կգ. երկուորեակ երիցի (ի կնիքս). 3. Քատերադիտակ, Քատրադիտակ, տեսարանադիտակ, կրկնադիտակ, երկադիտակ:

Jument, ի. զամբիկ, սարակ, ճայիկ, ճակ, մատեան. մատակ ձի «գրսրագ». S. **Cheval.** [րան:

Jumenterie, ի. մատակախազա-

Jumenteux, euse, ած. մրրախառն, պղտոր, * դրտոտ. urine —euse, — մեզ, *ջրվաճ:

Juncacées, S. **Joncacées.**

Jungermannie, S. **Jongermannie.**

Jungle, ի. եղեգնապուրակ, եղեգնուտ (ի Հնդիկս):

Junkérite, ի. հբ. յունքերաքար. անջուր բնածխատ երկաթոյ:

Junon, ի. դց. Յունոն, Օդոյի,

Այերա, Հերա. || oiseau de —, Քրէյունն Հերայ, սիրամարգ. 2. աս. —. մոլորակ:

Junte, ի. ժողով (ի Սպանիա եւ ի Լուսիտանիա). la — suprême).

Jupe, ի. կիսազգեստ, միջազգեստ, միջաշրջազգեստ:

Jupin, ա. հ. Արամազդ:

Jupiter, ա. դց. Արամազդ, Որմիզդ, Զեւս, Դիոս. — qui a soin des étrangers, որմզդական դիք վանատուր. — tonnant, foudroyant, fulminant, որոտագոչ, որոտածայն, որոտընդոստ, ամպրոպային, ամպայարոյց, շանթընկէց, շանթածիգ —. — Olympien, ողիմպիական Զեւս. 2. աս. լուսնեակ. les satellites de —. 3. տգ. անագ «գալայ»:

Jupitérien,enne, ած. արամազդեան, որմզդական:

Jupon, ա. վտաւակ «միսս»:

Juponné, e, ած. վտաւակեալ, վտաւակակիր. femme bien —e.

Juponner, ն. վտաւակել, *վտաւակ հագցունել:

Jurade, ի. պարէտք, պարէտաժողով:

Jurande, ի. հ. արուեստապետութիւն «էսնաֆպաշըլըգ». 2. արուեստապետք «էսնաֆ պաշլարը»:

Jurassique, ած. եբ. յուրայեան. terrain —, — հող:

Jurat (ժիրա) ա. հխ. պարէտ. les —s de Bordeaux. Le corps des —s, S. **Jurade.**

Juratoire, ած. դտ. caution —, երդմնական երաշխաւորութիւն:

Juré, e, ած. երդուեալ. écrivain —. 2. անհաշտ, ոխերիմ. ennemi —, — Քշնամի. 3. ած. եւ ա. երդմնադատ. երդուեալ դատաւոր քաղաքացի. les —s l'ont déclaré coupable. Messieurs les —s, տեարք՝ պարոնայք երդուեալք:

Jurement, ա. երդումն. on ne vous croit pas malgré tous vos —s. 2. հայհոյութիւն, յիշոցք «քիւֆիւր». prononcer des —s, յիշոցաւոր է., հայհոյել «քիւֆիւր է.»:

Jurer, ն. երդնուլ, վկայ կոչել. le Dieu que j'ai juré connait tout. Je jure le ciel que je le défendrai. Je vous jure ma foi que. || — ses grands dieux, երդմամբ հաստատել՝ խոստանալ, * երդում պատառ ընլալ. il jura ses grands dieux qu'elle ne l'écouterait de sa vie. 2. երդնուլ, երդմնի է., *երդուընլ, երդում անել. — fidélité au souverain. Je jure éternelle alliance avec toi. Il a juré de dire la vérité. Je vous jure qu'il n'en est rien.

Se jurer, դ. երդնուլ միմեանց. nous nous jurâmes une éternelle amitié. 2. երդնուլ, վճռել, դնել ի մտի հաստատութեամբ. — la mort de qn. Votre perte est jurée. 3. հայհոյել, Քշնամանել. — Dieu, le nom de Dieu. = ց. երդնուլ. je jure par le Seigneur, au nom de Dieu, երդնում ի Տէր, յանուն Աստուծոյ, կենդանի՛ է Տէր. — par soi-même, երդնուլ յանձն իւր. jurez sur cette épée. Il a juré sur son honneur. || Faire —, երդմնեցուցանել, երդմնի առնել, *երդուընցունել. il le fit —. || Jurer sur la parole du maître, երդնուլ բանիւ տեառն, ընդունել զբանս տեառն կուրաբար. 7. երդնուլ, հաստատել՝ խոստանալ երդմամբ. je vous jure. Je jure que j'ai sauvé la patrie. || Je ne jurerai pas, je ne voudrais pas —, չերդնում, չկամիմ —, չհաստատեմ. on jurerait, on aurait juré que... երդնուցու որ, *մարդ երդում կ'անէ որ... || — de, երդնուլ, հաստատութեամբ դնել ի մտի. vous avez beau faire la garde, j'en ai juré, elle sera à nous. || Il ne faut — de rien, չէ պարտ երդմամբ հաստատել ինչ. 8. երդնուլ, երդմնահար է. on ne croit pas ceux qui jurent tant. — à tout propos. 9. հայհոյել, յիշոցս ասել, յիշոցաւոր է. — comme un païen, comme un charretier. Il jure de son mieux. 10. չմիաբանիլ, է. հակառակ. le vert jure avec le bleu. Ces deux peintures jurent. L'orgueil jure avec la misère. Un mari qu'on aime! cela jure dans le grand monde. 11. ճռընչել նուագարանաց. un violon qui jure sous l'archet. Il fait — son violon. 12. մռմռալ (կատուի).

Se jurer, դ. երդնուլ, հաստատիլ երդմամբ. la paix se jura entre les deux adversaires.

Jureur, ա. չատերդումն, երդմնահար, երդմնասէր, հայհոյիչ:

Juri, S. **Jury.**

Juridiction (սիօն) ի. իրաւասութիւն. 2. փ. իշխանութիւն. cela

n'est point de votre —. 3. առեան . cette — est bien, mal composée.

Juridictionnel, elle, ած. իրաւասական . droit, pouvoir —.

Juridique, ած. առենական , դատաստանական , օրինական . acte, procédure —.

Juridiquement, մ. իրաւամբ դատաստանի , դատաստանաւ , դատաստանօրէն . procéder, condamner —. Une sentence prononcée —.

Jurinée, ի. բ. յուրինէ . ազգ տնկոյ ի տոհմէ մուտիսիաասերից (mutisiacées). [kiteի :

Jurinite, ի, հբ. հին անուն **Broo-**

Jurisconsulte, ա. իրաւագէտ , օրէնագէտ , օրինագէտ . savant —.

Jurisprudence ի. իրաւագիտութիւն , օրէնագիտութիւն , իրաւաբանութիւն . 2. —. պայման դատելոյ . la — de la cour n'a jamais varié sur ce point.

Jurisprudentiel, elle, ած. իրաւագիտական , իրաւաբանական :

Juriste, ա. իրաւուսոյց , իրաւագէտ , իրաւաբան . un savant —.

Juron, ա. երդումն. ventre-saint-gris était le — d'Henri IV. 2. յիշոցք , հայհոյութիւն « քիֆրը » . lâcher un —, un gros —.

Jury (ժիւրի) ա. ի. երդմնաժողով , երդմնադատ , երդուակոյտ . խումբ երդուեալ դատաւորաց . convoquer, congédier un —, գումարել , արձակել զ—ն . être membre, faire partie du —. Faire appel au —, ողոքել յ—. en appeler au jugement du —, բողոքել ի դատաստան երդմնաժողովոյ . déclaration, verdict du —, վճիռ —ոյ . jugement par —, դատաստան —ով . 2. փ. —. քննիչ յանձնաժողով . le — de l'exposition universelle.

Jus, ա. հոյզ , մուզ , ջուր . — de dattes, արմաւաջուր . — de fruits, մրգաջուր . — de citron, լիմոնաջուր . — de viande, մսաջուր . du — d'herbes, խոտաջուր . plein de —, հիւթեղ, *ջրոտ . || le — de la vigne, de la treille, արիւն խաղողոյ , բեր որթոյ , գինի :

Jusant, ա. նա. տեղատուութիւն . նուազումն ջուրց ծովու :

Jusée, ի. ար. աղաղալոյծ , աղաղաջուր . լուծուած աղաղի :

Jusque, նխ. մինչեւ , մինչ , ց..., *ինչուան. jusqu'à ce jour, jusqu'aujourd'hui, մինչեւ ցայսօր , ցայսօր . jusqu'ici, ցայսմայր , *ինչուան հոս . jusque-là, ցայն վայր , ցայդ վայր , մինչեւ ցայդ վայր , * մինչեւ հոն . jusqu'à la maison. Jusqu'à moi, մինչեւ առ իս, *ինչուան ինձ. jusqu'au bout, մինչեւ ցծայր, *մինչեւ ծայրն . — sur le trône, մինչեւ ի վերայ գահոյն . jusqu'au fond des enfers, մինչեւ ի խորս դժոխոց . jusqu'au ciel, մինչեւ յերկինս . — par-dessus la tête, մինչեւ զգլխով, *— գլխուն վրայ . jusqu'à dix heures, մինչեւ ցտասն ժամ. jusqu'à la fin, մինչեւ ցվերջ՝ ցվախճան ; * մինչեւ վերջն . jusqu'à présent, մինչեւ ցայժմ , ցայժմ , ցարդ , *մինչեւ հիմա. jusq'où? մինչեւ ո՞ւր . 2. jusque-là, ցայնմայր , ցայնժամ , *ինչուան այն առեն՝ այն կէտն . tu pourrais être lâche jusque-là! || Jusqu'à quand ? մինչեւ ցե՞րբ , ցե՞րբ , *ինչուան ե՞րբ . || jusqu'à demain, մինչեւ ցվաղիւ , * մինչեւ վաղն . jusqu'à hier, մինչեւ ցերէկն , *մինչեւ երէկ . 3. jusqu'à ce que, եւ ը. jusqu'à tant que, նխ. մինչեւ գի, *ինչուան որ . je resterai jusqu'à ce que vous ayez fini 4. jusqu'à, ընդ աներեւոյթ բայի . j'en fus affligé jusqu'à en être malade. 5. Jusqu'au point de, ընդ աներեւութի , մինչեւ գի . 6. մինչեւ , անգամ . aimer jusqu'à ses ennemis, jusqu'aux défauts d'une personne, սիրել մինչեւ զթշնամիս , սիրել զթշնամիս անգամ , մինչեւ զներուիլնա ուրուք . || jusques գրի երբեմն նախընթաց ձայնաւորի եւ s առն կցի ընդ յաջորդ ձայնաւորի . jusques au ciel.

Jusquiame, ի. բ. բանդ, բանկ , *աղուէշբանկ , խոզբակլայ «պէնք օՁու». || — noire, սեաւ —, որ ոկ. **Hanebane.**

Jusquiamine, ի. տգ. բանգամուզ . մուզ բանգի :

Jussiée, ի. բ. յուսիաբոյս . ազգ երկսլրուկ տնկոյ , ի տոհմէ ապուզանասերից (œnothéracées).

Jussion, ի. հրաման արքունի . lettre de —, հրովարտակ :

Justaucorps, ա. վարագանակ . || հգ. un — de pierre, բանտ :

Juste, ած. արդար , արդարուհի , արդարացի , իրաւ , ուղիղ , օրինաւոր . sentence, action —. Cause —. Votre refus est —. La — colère des dieux, արդար ցասումն դից . trouver —. — récompense, արդար՝ արդարակշիռ՝ արդարացեալ հատուցումն՝ վարձ. || ը. comme —, որպէս արդարացի է . || comme de —, ո. ասելի է comme il est —, որպէս — է . 2. արդար , արդարագործ , արդարադատ , իրաւադատ , արդարակորով , ճշգրտաչքեան , արդարամիտ , արդարախոհ , իրաւախոհ . magistrat, prince —. — Dieu! — ciel, արդա՛ր Տէր՝ երկինք , ո՛վ Տէր , ո՛վ երկինք . une — modération, զգաստասէր չափաւորութիւն . 3. արդար , արդարասէր , բարեպաշտ . homme —. 4. արդար, արժան , պատշաճ , վայելուչ . il est — que, արժան եւ իրաւ է զի . il est — de, արժան է , արժան եւ իրաւ է . mais il est — que, բայց արժան է զի. ce qui sera — je vous le donnerai, որ ինչ արժան իցէ տայց քեզ . il ne semble pas —, ոչ ի ճահ՝ արժան Ձուի ինձ . ce passage est — à votre sujet. 5. ուղիղ , ճիշդ , ճշգրիտ . compte, addition, comparaison —. L'heure —. La — proportion. Avoir le coup d'œil —. Se faire une idée — de qc. Cette montre, pendule est —. Balance —, արդար՝ արդարամէտ կշիռ . 6. ուղիղ , ճիշդ , ուղղաձայն , քաշաձայն . son, voix, instrument, corde, oreille —. || ճիշդ , ճշգրիտ . dessin —. Des contours —s. 7. նեղ , անձուկ , հանգուշն , զուսպ , կարճ . ces souliers me sont trop, bien —s. Cet habit m'est —. Être chaussé trop —, ագանել անձուկ ոտնամանս . d'une manière —, հանգուշն . 8. ճիշդ , ուղղածիգ . ce fusil est —. 9. ի. քաջածիգ , դիպալեղ . ce tireur est fort —. — arquebusier. 10. ա. արդարն , ուղիղն , արդարացին . le — et l'injuste. 11. արդար , արդարագործ , ուղղագործ . le sommeil du —, քուն արդարոյ . dormir du sommeil du —, ննջել ի քուն արդարոյ . le séjour, la demeure des —s, բնակարան արդարոց, արքայութիւն. 12. մ. արդարապէս, քաջ , բարւոք . peser, mesurer, chanter, raisonner, parler, deviner, viser —. Il a tiré très —. Cela entre —, tout —, հագիւ՝ ճիշդ մտանէ . fermer —, քաջ փակել . frapper —, կշիռ հարկանել , *ճիշդ՝ ժամանակին զարնել. 13. —, tout —, մ. ճիշդ , ճշգրիտ , քուն . c'est — l'homme qu'il nous faut. Je suis arrivé — au moment où l'on se mettait à table. 14. Au —, մ. ճիշդ , ճշդիւ , ճշգրտիւ , հաւաստեաւ . je vous dirai au — ce que cela coûte, à combien cela revient. Savez-vous au — à quel âge il s'est marié. Connaître au — la distance de la lune à la terre. [կանանց) :

Juste, ա. նեղազգեաս (գեղացի

Justement, մ. արդարապէս , իրաւապէս , իրաւամբք . il agit, condamne —. Il a été puni —. Homme — accusé d'adultère. 2. ճիշդ , ճըշդիւ , ճշգրիտ . voilà — ce qu'il me fallait. Il arrive — à l'heure du dîner. C'est — cela.

Justesse, ի. ուղղութիւն , ճըշդութիւն , ճշգրտութիւն , պատշաճութիւն, յարմարադրութիւն. balance d'une grande, extrême —. La — de la voix, des sons. Écrire, parler, répondre, penser avec —. Ces réflexions sont pleines de —. La — d'une réponse, d'une expression. La — des dents, գեղեցկադաս կարգ առամանց . 2. ճշդութիւն , ճշգրտութիւն , կրթովութիւն . — du coup d'œil, — de l'oreille, ճշդականջութիւն , քաջունկնութիւն . — de l'esprit, կրթովամտութիւն . — du tir, կրթովութիւն հրաձգութեան , ճշդաձգութիւն . avec —, avec beaucoup de —. Il a un coup d'œil d'une — extraordinaire. Chanter avec —, ճշդաձայն լ. La — de cette réponse.

Justice, ի. արդարութիւն . la — humaine, մարդկային —. Gouverner avec —. Chacun le sien, c'est —, իւրաքանչիւր իւրն , — է . c'est — de le récompenser, — է վարձահատոյց լ. նմա . cela est de toute —, իրաւունք է այս . rendre —, իրաւունել՝ տալ . 2. իրաւունք . en bonne —, en toute —, selon toute —, avec —, իրաւամբք , իրաւամբք եւ արդարութեամբ . avoir la — de son côté. Rendre, faire — à qn., իրա-

ւունս՝ իրաւ՝ դատ առնել ուժիք, * իրաւունք տալ, դատաստան կրտրել. rendre la — sans acception de personnes, տալ գիրաւունս առանց աչառութեան. rendez-moi — contre mon adversaire, դատ արա ինձ յոսոխ իմմէ. rendre la —, դատ առնել, դատել. il n'y a pas de — dans ce pays, չիք յերկրիդ իրաւունք եւ դատաստան. n'y a-t-il donc plus de —? ո՞չ եւս իցեն իրաւունք եւ արդարութիւն. obtenir —, ընդունել՝ գրտանել իրաւունս. — vous sera faite, տացին քեզ իրաւունք. demander —, խնդրել իրաւունս. || փ. faire — de qn., պատժել՝ պատուհասել զոք ըստ արժանեաց. || faire — à qn., ստգտանել, պարսաւել. faire — à soi-même, իրաւունս առնել անձին, առնուլ զվրէժ անձին. ce n'est pas au peuple à se faire —. || Se faire —, դատապարտ առնել զանձն, ինքնադատապարտ, անձնադատ՝ ինքնադատ լ., * ինքնգինքն դատապարտել. || rendre, faire — à qn., իրաւունս առնել ուժիք, ճանաչել զարեմտանութիւնս նորա. rendre — au mérite, au courage...de qn., ճանաչել՝ գովել՝ հոչակել զարժանաւորութիւնն՝ զքաջութիւնն ուրուք. 3. արդարութիւն, արդարագործութիւն, ուղղութիւն, բարեպաշտութիւն. 4. La Justice, Արդարութիւն. դիք արդարութեան. la —, la balance à la main. 5. յ. արդարագործութիւն, գործք արդարութեան. les —s du ciel, պատուհաս երկնից, երկնառաք պատիժ. 6. առեան դատաստանի, դատաստանարան. appeler, citer en —, կոչել ի դատ՝ ի դատաստան. traîner en —, ի դատ քաշել, դատավնտ առնել. — civile, criminelle. 7. — de paix, դատաստանարան խաղաղութեան. aller à la — de paix. եւս՝ պաշտօն դատաւորի խաղաղութեան. 8. La Justice, Արդարութիւն. Ministère de la —, նախարարարան արդարութեան. 9. արդարարան. employé à la —.

Justiciabilité, ի. դատելիութիւն:

Justiciable, ած. եւ գ. դատելի. comme militaire, il est — du conseil de guerre. || փ. un auteur est — de la critique.

Justicie, ի. բ. յուստաբոյս. Ծուի ի տոհմէ կեռանտասերից (acanthacées).

Justicier, ն. դատավճռել. *դատավճիռն գործադրել. on fit — ces voleurs. Il a été justicié.

Justicier, ère, ած. եւ գ. արդարաչէր, արդարակորով, իրաւարար. 2. դատաւոր:

Justifiable, ած. արդարանալի. action —. Ses procédés ne sont pas —s.

Justifiablement, մ. արդարանալիաբար, *արդարանալի կերպով:

Justifiant,e, ած. աբ. արդարացուցիչ, սրբարար. foi, grâce —e, — հաւատք, շնորհք:

Justificateur, trice, գ. ար. տառայարդար. գործաւոր եւ գործի:

Justificatif, ive, ած. արդարացուցիչ, ապացուցիչ. fait, moyen, mémoire —. Pièces —ives.

Justification, ի. արդարացումն, արդարացուցումն, արդարանութիւն, արդարագործումիւն, ապացուցումիւն, հաւաստիք. la — de mes actes, de ma conduite. La — d'un fait. 2. տպ. հաւաստուիք տողից. 3. տառայդկումն, տառայարդար. յոկումն՝ յարդարումն տառից:

Justifier, ն. արդարացուցանել, արդարանել, անմեղադիր՝ անբասիր՝ անդատապարտ՝ անպարսաւ՝ անտոգիտ առնել, ջատագովել. — un accusé. — qn. d'une faute, d'un crime. — sa conduite, ses actions, une ambition, sa haine. 2. փ. հաւաստարմացուցանել, հաւաստել, հաստատել. il a justifié toute ma confiance. Il n'a point justifié les espérances qu'on avait conçues de lui. — un fait, un acte. Je vous justifierai le contraire. || իգ. — de. Il devra — de sa qualité. Il a justifié du paiement en montrant la quittance. 3. աբ. արդարացուցանել, արդարագործել, սրբել. — les pécheurs. 4. տպ. յարդարել՝ յերիւրել զհաւատարմութիւն տողից. cette ligne n'a pas été bien justifiée. 5. տառայդկել.

Se justifier, դ. արդարացուցանել, անմեղադիր՝ անբասիր առնել զանձն. je vous aiderai à vous justifier. Je me justifierai de ces reproches. 2. արդարանալ, անմեղադիր՝ անբասիր՝ անստգիտ լ. ma conduite se justifie d'elle-même.

Justifieur, ա. աբ. տառայարդարիչ:

Jute, ա. բ. հնդկականեփ:

Juter, չ. բ. հիւթիլ, ջրիլ, *ջրոտիլ. la pipe qui jute.

Juteux, euse, ած. հիւթալից, ջրալից, * ջրոտ. melon —. Pêche —euse.

Juvavique, ած. եբ. յուվաեան:

Juvénile, ած. երիտասարդական, առոյգ. ardeur, grâce —. Des formes —s. Un éclat —.

Juvénilement, մ. երիտասարդապէս, երիտասարդօրէն:

Juvénilia, ա. յ. երիտասարդականք. քերդուածք յօրինեալք յերիտասարդութեան. ce sont des — de Montesquieu.

Juvénilité, ի. նբ. երիտասարդութիւն, պատանեկութիւն. la — des formes. — de son esprit.

Juxtalinéaire, ած. նոյնագիծ, համագիծ, * միեւնոյն գծի վրայ. traduction —, — թարգմանութիւն:

Juxtaposé, e, ած. մերձադիր, վերադիր, առընթերադիր, * մօտ՝ վրան դրուած. molécules —s.

Juxtaposer, ն. ո. առնել, առադրել, առընթերադրել, * քովն՝ վրան դնել. = *Se* —, դ. —իլ:

Juxtaposition (սիօն) ի. առադրումն, առադրութիւն, առադրութիւն, առընթերադրութիւն:

Juxtatropical, e, ած. մերձարեւադարձային:

K

K (քա) ա. մետասաներորդ տառ այբուբենից եւ ուՒներորդն բաղաձայն:

Kaaba, տճ. S. Caaba. [նից:

Kabak, ա. աշխարհաւանդ, *գինեսուն ի Ռուսիա «մէյխանէ»:

Kabaïte, ի. մբ. քաբայաքար. ջրաճախուկ ինչ:

Kabin, ա. տճ. մահիր, վարձանք (Մահմետականաց) «քեապին»:

Kabyle, գ. քապիլ. բնակիչ Քապիլաստանի. 2. քապիլերէն. լեզու քապիլաց:

Kachemire, S. Cachemire.

Kadine, ի. տճ. տիկին, *խաՒուն «գաղտն»:

Kadoche, ա. քադոշ. բարձր սապիճան ի փրամատնուՒեան:

Kadsure, ա. բ. քադսուրա. երկայրուկ տունկ ի տոհմէ մագնոլիատերից (magnoliacées).

Kaeksinter, ա. հբ. պանձաւ:

Kæmpferie, ի. բ. քեմփէր. բոյս խոտանէն ի տոհմէ համեմեայց (amomées).

Kæmmérite, ի. հբ. քեմմէրթար:

Kagne, ի. երիզախմոր (յիտալիա):

Kagou, ա. Ծ. քագու. Ծուչուն Նոր Կալեդոնիոյ:

Kahouanne, ի. կ. վիշապակրայ «իրի Ծագաղը»:

Kaïmac, ա. տճ. սեր «գայմագ»:

Kaïnça, S. Caïnça.

Kaïnite, ի. հբ. քայինաքար. * կգտնուի աղուճակի (sel gemme) հանքերուն մէջ:

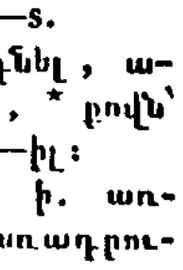
Kaïnosite, ի. հբ. նորաքար:

Kairine, ի. տգ. քէրին:

Kairocolle, ի. տգ. քէրոկոլ:

Kairoline, ի. տգ. քէրոլին:

Kakatoès, ա. կ. S. Cacatoès.

Kakerlaque, Kakrelas, ա. մբ. ռա. Blatte:

Kaki, ա. բ. քաքի:

Kakil, ա. բ. արմաւենի Քոնկոյի:

Kakodyle, ա. տգ. Kakatoès. S. Cacodyle.

Kakoxène, ա. հբ. չարօտաբ:

Kaléidophone, ա. գեղադիտակածայն (գործի)։ [cope.
Kaléidoscope, ա. տ. Caléidos-
Kali, ա. բ. խալի, կալի, կալաբոյս. փշալից օշնան «տիբէնկի չէօյէն». 2. տգ. խալի, ալկալի, կալի, կալաքար, կալեքար «գալեխ Ֆաշը»։ [քար։
Kaliborite, ի. հբ. գեղաբորա-
Kalisaccharique, տ. Glycique.
Kalium, տ. Potassium.
Kalkspath, ա. հբ. կրասպաթ։
Kalmie, ի. բ. քալմաբոյս, քալմի. բոյս ի տոհմէ ցախեայց (éricinées). [ազգ անկոյ։
Kalmusia, ա. բ. քալմուսիա.
Kalotype, տ. Calotype.
Kalpak, ա. տճ. մորթակ «գալփագ». տ. Colback.
Kamacite, ի. հբ. օդամետաղ։
Kamala, ա. քամալա, կարմրափոշի. փոշի կարմիր ռետնային։
Kamichi, ա. Ց. քավիքի, սալաւարտահաւ. *տես Ծոչուն հնդկահաւի նման։

Kamichi.

Kandjar, Kandjiar, ա. տճ. դաշնակ. դաշոյն երկսայրի «խանչեր»։
Kanelstein, ա. տ. Cinamite.
Kanguroo, Kangurou, (քանկիւրու) ա. կ. կանգուրու, ագեվազ, պարկաւոր չորքոտանի. գրի եւս **Kangarou, Kangourou**, հն. Halmature.

Kanguroo.

Kankan, ա. գաքգաչ. ծայն բադից. le bruyant — des canards.
Kantien, enne, ած. քաննեան։
Kantisme, ա. քաննութիւն, քաննականութիւն։
Kantiste, ա. քաննական, կուսակից Քաննի։
Kaolin, ա. լսնակաւ, քաոլին, ճենաիող. սպիտակ կաւ որով շինի չախճապակ (porcelaine).
Kaolinique, ած. քաոլինային, լսնակաւային։
Kaolinisation, ի. լսնակաւացումն։
Kaoliniser, ն. լսնակաւել. *լսնակաւ դարձնել. = Se —, դ. —, լսնակաւանալ։
Kaoutchouc, ա. տ. Caoutchouk.
Kappa, ա. 10րդ տառն այբուբենից Յունաց. գրի եւս Cappa.
Kappe, ի. բ. քաբ. բոյս հիւսելի բնիկ ի Ճաւա։
Karabé, տ. Carabé.
Karagan, ա.կ. կարագան. շաղղակեր յազգէ շան։
Karaka, ա. բ. քարաքա. բոյս օտարաշխարեայ։
Karakine, ի. տգ. քարաքին. տարբն հանեալ յընկուզոյ քարաքայի։
Kararfvéite, ի. հբ. քարաւֆվաքար. ծորաֆոսֆատ (fluophosphate) կերիոնի (cérion).
Karat, տ. Carat.
Karata, ա. քարատա. հալուէ ամերիկեան։ [բրոմելասերից։
Karatas, ա. բ. քարատաս. ազգ
Karélinite, ի. հբ. քարելինաքար. Ֆռուսծծմբուկ բիսմուֆի։
Karmatique, ած. քարմային։
Karnak, ա. քարնաք. մեհեան հին Եգիպտոսի։
Karolingien, enne, ած. կարոլոսեան. ի ցեղէ Մեծին Կարոլոսի. || գ. —. les —s, —ք։
Karsténite, ի. հբ. քարստենաքար. հն. Anhydrite.
Karyocinèse կամ **Karyokinèse**, ի. բս. կորիզաշարժ. խորշային ծլարձակութիւն շարժմամբ կորիզոյ։
Karyokinétique. ած.բխ. կորիզաշարժային։
Kasbah, ա. տ. Casbah.
Katakoua, տ. Kakatoës.
Katasalénie, ի.փշ. ստորսլենի. ազգ. երեներայց։
Katatonie, ի.բխ. ստորածրգտուն։
Katran, ա. տճ. տ. Goudron.
Kaulfusia, Kaulfusie, ի. բ. քաուլֆուսիա, քաուլֆուսենի. ազգ տոհմի կոտիրասերից (marattiacées) որ է ազգ ծարխոտոյ ի Ճաւա։
Kauri, ա. տ. Dammara.
Kawaïne, ի. տգ. գավքավին. *լեղի նիւթ քավքավայի (kawa-kawa) արմատէն ելած։
Kawa-kawa, ա. բ. քավքավա. *պղպեղի տեսակ որ կրուանի հիւսիսային ծովու կղզիներու մէջ։
Keepsake (քիփսէք) ա. անգղ. յիշատակագիր, *յիշատակի համար ընծայ տրուած գիրք. des —s.
Kéfir (քէֆիր) ա. քէֆիր. ըմպելի ինչ. grains de —, հատք քեֆիրի։
Kehl, ա. քէհլ. գետ Բրուսիոյ։
Keilhauite, ի. հբ. քելհոյաքար։
Kélène, ա. տգ. քելէն. քլորուկ ածխի։
Kelline, ի. տգ. քելլին։
Kéloïde, տ. Chéloïde.
Kélotomie, ի.վ. ուռոյցահատութիւն։
Kenngottite (քէնկոթիթ) ի. հբ. քենգոտաքար. հն. Miargyrite.
Kénozoïque, ած. եբ. նորակենդան, նորակենդանական. terrain —.
Kentia, ա. բ. քենտիա, քենտի. ծառ ի ցեղէ արմաւենեայց։
Képi, ա. քեպի. գլխարկ գաղղիացի զօրաց եւ աշակերտաց վարժարանաց։ [եան։
Képlérien, enne, ած. քեպլերեան։
Kéracèle, ի. անբ. սմբակուռ, սմբակայտոյց։
Kéraphilleux, euse, ած. անբ. եղջերաթերթ. tissu —.
Kéraphyllocèle (քերաֆիլոսել) ի. անբ. սմբակաթերթայտոյց (ձիոյ)։
Kérapseude, ի. անբ. կեղծակճղակ։
Kérargyre, տ. Cérargyre.
Kérargyrite, ի. հբ. եղջերծաքար։
Kérasine, ի. հբ. տ. Mendipite.
Kératectomie, ի. վ. եղջերիկահատումն։
Kératéponge, ի. պղբ. եղջերասպունգ. կմախք սպնգանման պոդիպարհոց։ [զեռուն։
Kératerpéton, ա. եղջերա-
Kératine, ի. տգ. եղջերին. նիւթն եղջերաց չորքոտանեաց։
Kératiniser, ն. եղջերացուցանել. =Se —, դ. եղջերանալ։
Kératique, ած. մգ. եղջերիկային։
Kératite, ի. բժ. եղջերիկաբորբ, եղջերիկատապ. բորբոքումն եղջերկի աչաց. հն. Corneïte. 2. հբ. եղջերաքար։
Kératocèle, ի.վ. եղջերիկայտոյց. այտոյց եղջերկի աչաց։
Kératocone, ա. բժ. եղջերիկակոն. կոնածեւ աչաձին։
Kérato-conjonctivite, ի. ախ. եղջերակնազօդաբորբ, եղջերակնազօդատապ։ [բոյս։
Kératogène, ած. մգ. եղջերա-
Kératoglosse, ա. եղջերալեզու։
Kératoïde, ած. եղջերակերպ, եղջերածեւ։
Kératomalacie, ի.վ. եղջերիկակակղումն. կակղումն եղջերկի աչաց։
Kératome, ա. ախ. եղջերիկայտոյց. ուռոյց եղջերկի աչաց։
Kératonyxis, ի. վ. եղջերաճաճկումն։
Kérato-pharyngien, enne, ած. մգ. եղջերըմբանային։
Kératophyte, ա. բպ. եղջերատունկ։
Kératose, ի. ախ. եղջերախտ. արտադրութիւն ի վերայ մորթոյ եղջերածեւ նշանաց։
Kératostaphylin, ած. ա. մգ. եղջերազանգիկ. muscle —, կգ. le —, դնդեր —, կգ. —.
Kératotome, ա. վ. եղջերահատ (գործի)։
Kératotomie, ի. վ. եղջերահատութիւն։ [rayons —s.
Kéraunique, ած. շանթային. **Kéraunographique**, ած. բգ. շանթագիր, շանթատպրշմ. empreintes —s.
Kérite, ի. ար. մոմաքար։
Kermès, ա. բպ. որդան, որդան կարմիր «գըրմըզ». || — végétal,

բուսական որդան . || — minéral, — հանքային . 2. որդանօղի , կարմրօղի . հն. **Alkermès.**

Kermesse, ի. տօնավաճառ (ի Հոլանտիա «ֆիլէմէնք փանայըրը»). 2. տօնավաճառանկար . une — de Rubens.

Kermessite, ի. հբ. որդանաքար :

Kérodon, ա. կ. եղջիւրատամն . փոքրիկ կրծող կեդրոնային Ամերիկոյ :

Kérosène, ի. կպրանաւթ :

Kerrie, ի. բ. քերաթոյս :

Kersantite, ի, հբ. քերսանտաքար . հն. **Kersanton.**

Kersanton, ա. հբ. քերսանտոն :

Ketch, ա. անգ. քըչ , քըչանաւ :

Kétine, ի. տգ. քէտին :

Ketmie, ի. բ. բաղբջուկ . սեռ բուսոց ի տոհմէ մոլոշազգեաց . հն. **Hibiscus.**

Kétol, ա. տգ. տ. **Indol.**

Kétone, ի. տգ. տ. **Acétone.**

Keuper, ա. եբ. քէպէր :

Keupérien, enne, կիպրեան :

Keuprique, ած. եբ. կիպրային . terrains —s, — հողք :

Khalife, տ. **Calife.**

Khamsin, ա. խորշակ . հն. **Simoun.**

Khan, ա. տն. խաքան , խան , իշխան . 2. խան , իջեւան :

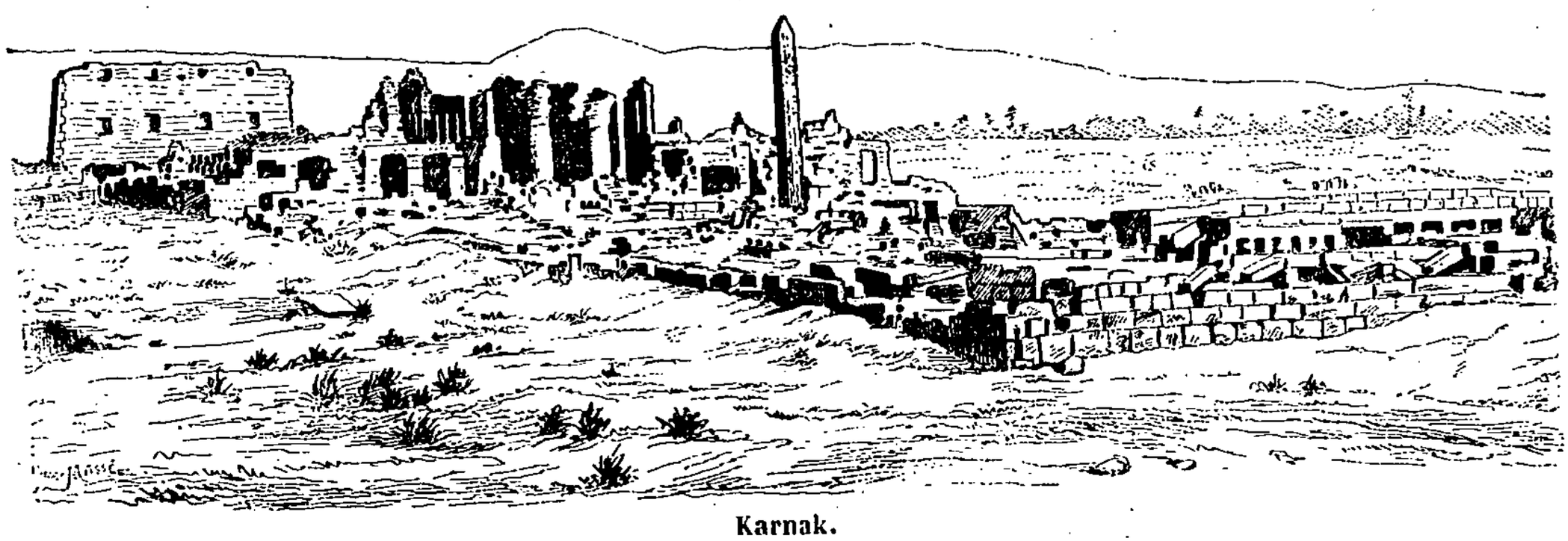
Khanat, ա. խանութիւն :

Kharadj, ա. տն. գլխահարկ :

Khasnadar, ա. տն. գանձապետ :

Khasséki-sultane, ի. տն. բամբիշ . sultane favorite.

Khaya, ա. բ. խայենի . երկպլուկ

Karnak.

տունկ ի տոհմէ մոլաիացասերից (méliacées). [բայ:

Khédive, ի. իշխան , փոխարքայ :

Khédivat, տ. **Khédiviat.**

Khédivial, e, ած. իշխանական , փոխարքայական :

Khédiviat, ա. իշխանութիւն , փոխարքայութիւն :

Khédivien, enne, ած. իսմայիլեան : [«խալաթ»:

Khélat, ա. տն. խալայ , խիլայ

Khodja, ա. տն. տէր :

Khroumirs, ա. յ. Խրոմիրիա . աւազակաւոր ինչ ցեղ :

Kibara, ա. բ. քիբարի . ազգ տնկոյ ի տոհմէ մոնիմիասերից (monimiacées).

Kibdélophane, ի. հբ. ապականատեսիլ . ազգ երկաթոյ :

Kickxella, ա. բ. քիքսելլա . ազգ սնկոյ :

Kieselguhr (քիզելկուր) ա. հբ. քիսելգուհր . * տեսակ մի մեռած՝ ուժանակ (dynamite) շինելու գործածուած :

Kiésérite, ի. հբ. քիեզերաքար . ազգ ծծմբատի մագնեսիոյ :

Kilbrickrénite, ի. հբ. քիլբրիքրէնաքար . հն. **Géocronite.**

Kiliare, ա. հազարակալ . հազար կալ կամ տասն եկտար :

Killinite, ի. հբ. քիլլինաքար :

Kilmeyera, ա. բ. քիլմեյերա . ազգ երկպլուկ տնկոց ի տոհմէ տերնստրեմիասերից (ternstrémiacées).

Kilo... նախադաս յոյն մասնիկ , որ նշանակէ քիլոյ , քիլօ , հազար , հազարագրամ (kilogramme). հն. **Kilo.**

Pont de Kehl.

Kilogramme, ա. հազարագրամ, քիլոգրամ . համառօտութեամբ ասի **Kilo.** Cinquante kilos. Un kilo. Un demi-kilo.

Kilogrammètre, ա. հազարագրամաժետր , քիլոմետր . un cheval vapeur est évalué à 200 —s.

Kilolitre, ա. հազարլիտր :

Kilométrage, ա. հազարամետրաչափ. 2. հազարամետրաչափումն, հազարամետրումն :

Kilomètre, ա. հազարամետր , հազարամետրաչափ :

Kilométrer (je kilomètre; je kilométrerai) ն. հազարամետրաչափել , հազարամետրել . — une route.

Kilométrique, ած. հազարամետրական . mesure —.

Kilométriquement, մ. հազարամետրաչափ :

Kilostère, ա. հազարաստեր . հազար ստեր :

Kilowatt, ա. բգ. հազարուաթ . միութիւն ազդեցութեան հազարուաթի . տ. **Watt.**

Kilsérite, ի. հբ. քիլսերաքար . ջրատեալ ծծմբատ մագնեսիոյ :

Kimméridgien (քիմմէրիտճիէն) ած. եբ. քիմմերիտճեան (յՍնգլիա) :

Kina, տ. **Quinquina.**

Kinat, Kinique, տ. **Quinat, Quinique.**

Kincajou, ա. կ. կինկաժու, ձեռտալոր. * կատուանմման չորքոտանի յԱմերիկա. || գրի եւս **Kinkajou, Quincajou.**

Kinématographe, տ. **Cinématographe.**

Kinématographie, տ. **Cinématographie.**

Kinésiomètre, ա. շարժաչափ:

Kinésithérapie, ի. բժ. շարժաբուժութիւն. բժշկութիւն մարմնակրթութեամբ:

Kinésodique, ած. բխ. շարժուղիղ, շարժիչ:

Kinétite, ի. շարժունակ. նորագիւտ պայծուցիկ նիւթ:

Kinétographe, ա. շարժագիր:

Kinétographie, ի. շարժագրութիւն: [շարժացոյց:

Kinétoscope, ա. շարժադիտ,

King, ա. քինկ, գիրք. հասարակ անուն համօրէն մատենից ճեմագն կամ չինացի իմաստասիրաց. եւ մասնաւորապէս հինգ կրօնական եւ բարոյական գիրք Կոնֆուկիոսի (les cinq kings).

King-charles (քին-չարլս) ա. անգ. արքայ կարոլոս, կորնակ:

Kinine, տ. **Quinine.**

Kinique, ած. ագ. քինային. acide —, քինաթթու:

Kinkajou, տ. **Kincajou.**

Kinnor, տ. **Cinnor.**

Kino, ա. դղգ. քինոյ, քինօ. խէժ ինչ կարմրագոյն:

Kinoïne, ի. տգ. քինոյին. բիւրեղացեալ գոյացութիւն հանեալ ի քինոյէ:

Kinovate, ա. տգ. քինովատ:

Kinovine, ի. տգ. քինովին. տարրն հանեալ ի քինքինայէ:

Kinovique, ած. տգ. քինովային. acide —, քինովաթթու:

Kinzigite, ի. հբ. քինզիգթալաքար:

Kiosque, ա. ճ. պորմ, հովանոց «քէօշք». avec —, պորմաւոր:

Kiotome, ա. վ. լարաձայտ (գործի): [ագգ ծառոյ:

Kirganélie, ի. բ. քիրգանելի.

Kirrhonose (քիրրոնօզ) ի. բժ. դեղնախտ. տ. **Mélanose.**

Kirsch, Kirsch-wasser, ա. կեռասաջրի. boire du kirsch, un verre de kirsch.

Kirwanite, ի. հբ. քիրվանաքար:

Kischtimite, ի. հբ. քիշթիմաքար:

Kittaibélie, ի. պ. քիտեբելի. Փիլիկ ի տոհմէ մոլոշեայց (malvacées).

Kizlar-aga, ա. ած. ներքինապետ «գըզլար-աղասը»:

Klaprothie, ի. հբ. քլապրոթիաքար. կն. **Lazulite** վասն կապուտակ գունոյն:

Klavais, ա. կլաւիկ. երակ հատանող խշտեաց (lits) հանքածխոյ:

Kleinie, ի. բ. քլէյնիա. ագգ Ռբիոյ:

Klephte, տ. **Clephte.**

Kleptomanie, ի. գողամոլութիւն. մոլութիւն գողանալոյ. հն. **Clopémanie.**

Klipper, ա. նա. քլիփըր. երագընաց նաւ:

Klipsteinite, ի. հբ. քլիփսթեյնաքար. հն. **Opsimosel:**

Knauffite, ի. հբ. քնօփաքար. հն. **Volborthite.**

Knebélite, ի. հբ. քնեբէլաքար:

Knef, տ. **Cnef.**

Kneiffia, ա. բ. քնէփիա. ագգ սնկոյ:

Knépier, ա.բ. ճոռոտ. ագգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ օճառատերից (sapindacées).

Knot (քնօթ) ա. անգ. հանգոյց. մասն երկայնութեան ենթածովային պարանի հեռագրութեան:

Knout (քնութ) ա. արջառաջիլ, խարազան «գըրպաճ»:

Knowltonia, ա.բ. քնովլտոնիա, քնովլտոնի. ագգ երկպրուկ տնկոց, ի տոհմէ հրանունկատերից (renoncutacées). [(Japon).

Kobang, ա. ոսկեդրամ Յապոնի

Kobellite, ի. մբ. քոբելլաքար:

Kobez, ա. Ե. ճեհար. ագգ բազէի կարմրոտն:

Kobold, տ. **Cobolt.**

Koboldine, ի. հբ. քոբոլդին:

Kochlani, Kocklani (քօքլանի) ա. ած. գեղազան «քէօհէյլան»:

Kochlorine (քոշլորին) ի. ոպ. փոնոկաքին. ժժմակ ինչ:

Kodsu, ա. բ. քոդսու. քոյս Յապոնացւոց աշխարհին:

Kœnigie (քէօնիժի) ի. բ. քէօնիգիա, քէօնիգենի. երկպրուկ տունկ ի տոհմէ մատիտեղասերից (polygonacées).

Kœnigiées (քէօնիժիէ) ի. յ. բ. քէօնիգեայք. ցեղ տնկոց ի տոհմէ մատիտեղեայց:

Kœnlinite (քենլինիթ) ի. հբ. քէօնլենաքար:

Kœnlite, ի.հբ. քէօնլաքար. գըտեալ ի Zեյլեսիա (Զուիցերի):

Kœttigite, ի. հբ. քէօտտիգաքար. գառնատ գինկի:

Koff, ա. նա. երկկայմիկ. երկակայմ ափնայած նաւ հոլանտացի:

Kohol (քոլ) ա. գեղադեղ:

Kola, ի. բ. քոլա, կպչուկ. տունկ ի տոհմէ մոլոշասերից (malvacées).

Kolback, տ. **Colback.**

Kombe, ա. քոմբ. *Ավրիկեցւոց նետերուն գործածուած Ցոյն:

Koniaku, ա. բ. քոնիաքիւ. ագգ նոսիկեայց Յապոնի:

Konichalcite, տ. **Conicalcite.**

Konigine, ի. հբ. քոնիգին. հն. **Brochantite.**

Koninckidés (քոնինքիտէ) ա. յ. փՁ. քոննինքեայք. տոհմ բրածոյ կարճոտն փափկամորթոց:

Koninckine, ի. փՁ. քոննինքին. ագգ բրածոյ կարճոտն փափկամորթոց: [մա Ռուսաց:

Kopeck, ա. կոպեկ, պղնձի լու-

Koran, տ. **Coran.**

Korthalsia, ա. բ. գորթալսիա, գորթալսի. ագգ արմաւենւոյ Ովկիանիոյ:

Korynite, տ. **Corynite.**

Kos, տ. **Cos.**

Kosine, տ. **Cosine.**

Kotchubéa, ա. բ. քոչուբէա, քոչուբի. ագգ տորոնեայց (rubiacées).

Kotschubéite, ի. հբ. քոչուբէթաքար:

Kouan, ա.բ. սուսրաքոյս. տունկ յորոյ սերմանցն կազմի սուսր (carmin). [բամբոյի:

Kou-chou, ա. բ. քուշու. ագգ

Koufique, տ. **Coufique.**

Koumis (քումիս) ա. գումիզ. * ձիու կաթի փրփրալից ըմպելի. գրի նաեւ **Kumys.** [ի Կուբանա:

Koupara, ա. կ. քուպարա. շուն

Koupholite, ի.հբ. քհՁհեւաքար:

Koussine, ի. քուսին. *դեղին ռետին որ քուսսոյէն կ'ելլէ:

Kousso, ա. բ. քուսսոյ, որդնահալածադեղ. * ծառ ԵՁովպիոյ ի տոհմէ վարդենեաց, որոյ ծաղիկն կգործածուի դեղարանաց մէջ իբրեւ ճճնհալած:

Krablite, ի. քրաբլաքար:

Krach (քրաք) ա. քրաք, կործանումն:

Kraméria, ա. բ. քրամէրիա. ագգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ կաճնխոտեայց (polygalées).

Kranchil, ա. կ. քրանշիլ. փոքրիկ որոճող ի Սումատրա նման մըշկապորտ այծեման (chevrotin).

Krantzite, ի. հբ. քրանցաքար:

Kreittonite, ի. հբ. քրիտոնաքար. ագգ երկրախառն գահնիտակի (gahnite).

Kremersite, ի. հբ. քրեմէրսաքար:

Kreutzer (քրէօցէր) ա. լումայ գերմանական, վեցհաններորդ մասն ֆիորինի:

Krisuvigite, ի. բ. քրիսուվիգաքար. հն. **Brochantite.**

Krona, ի. քրոնա. արծաթադրամ չուետացի, արժէ 1 ֆրանք 35:

Kronprinz, ա. Ձագիշխան. իշխան ժառանգորդ Ձագի:

Krotophone, ա. աբ. ժխորածայն: [**Crain.**

Krouffe, ա. հբ. կաւաժայռ. տ.

Kroumirs, ա. յ. քրումիրք. ցեղ արիւնարբու ժողովրդեան:

Kuhnie, ի. բ. քիւհնիա, կիւհնի. ագգ տնկոյ ի տոհմէ երեսնակեայց (eupatorées). [կռիւ:

Kulturkampf, ա. քաղաքակրթա-

Kummel (քիւմէլ) ա. չամանօղի:

Kumys, տ. **Koumis.**

Kunckélie, ի.կ. քիւնքէլիա. ագգ նախակենդանաց:

Kunite, ի. հբ. քիւնաքար:

Kunthie, ի. բ. քիւնթի. քոյս ի տոհմէ արմաւենեաց:

Kupférite, ի.հբ. քիւպֆէրաքար:

Kupfernickel, ա. մլտ. պղնձանիքէլ. սուտ նիքէլ:

Kurde, ա. քիւրտ. en langue —, քիւրտերէն:

Kurdistan, ա. քիւրտիստան:

Kurtchis, ա. ազատագունդ (Պարսից):

Kustélite, ի.հբ. քիւստէլաքար:

Kutera, ի.բ. քուտերա. ծառ իՀընտ-

դիկս , որոյ խէժն կոչի gomme de Bassora. [ի Ռուսիա:

Kwas, ա. կվաս . խմելի ոամկին

Kydia, ա. բ. փառնի. ազգ երկպլուկ տնկոց ի տոհմէ մոլոշեայց (malvacées).

Kyllinga, ի. բ. քիլինգա . ազգ միապլուկ տնկոց ի տոհմէ կիպերասերից (cupéracées).

Kyllopodie, Kyllose, ի. վ. ցաշմոտուԹիւն «այագ սագաոլըլը»:

Kymographion, ա. բխ. Ժնդագիր , երակազարկագիր , երակազարկացոյց . երակաց Ժնդմունքն գրող :

Kymrique, ած. կիմբրական , կիմբրեան . l'idiome —, կգ. le —, — բարբառ :

Kynaucie, տ. Cynaucie.

Kynurénique, տ. Cynurénique.

Kynurine, տ. Cynurine.

Kyrie, Kyrie-eleison, ա. Տէր ողորմեա. 2. —. նուագն. un beau —.

Kyrielle, ի. կիրէլէսօն , Տէր ողորմեա . 2. փ. բ. —. երկայնաձիգ շար . une — de reproches. Une longue — d'invectives.

Kyriologie, ի. խոկաբանուԹիւն :

Kyriologique, ած. խոկաբանական , բնագրական . écriture —.

Kyriosite, ի. հբ. քիրոզաքար:

Kyste, ա. ախ. բուշտ :

Kysteux, euse, ած. բշտոտ , բշտալից :

Kystique, ած. վ. բշտային . cavité —.

Kystitome, ա. բշտահատ . — à curette, — դրաճառոր :

Kystitomie, ի. վ. բշտահատուԹիւն :

Kystoptose, ի. վ. բշտանկ . անկումն բշտի . հն. Cystoptose.

Kystotome, ա. վ. բշտահատ :

Kystotomie, ի. վ. բշտահատուԹիւն . հն. Cystotomie.

L

L (էլ, լը) երկոտասաներորդ տառ այբենբենից Գաղղիացւոց եւ իններորդ բաղաձայնից. || **L**, ի հռովմէական Թուանշանս նշանակէ 50. **XL** առնէ 40. գիծ եդեալ ի վերայ **L** առնէ 50,000. [տ. Le.

La (լա) ի. յօդ. տ. Le. 2. ի. դեր.

La (լա) ա. եժ. լա . վեցերորդ ձայն . 2. —. երկրորդ լարն նուագարանաց ոմանց . remettez un — à ce violon. 3. —, լարածայն . ձայնն լա լարի . donner, prendre le —.

Là (լա) մ. անդ , անդր , այդր , անդէն , անդանօր, *հոն . allez-vous en —. Je vais —, հոն կ'երԹամ. c'est — qu'il demeure. Qu'est-ce que cela fait d'être — ou —. ||տ. Ici. 2. անդ, անդէն. là-bas, անդ , անդ՝ անդէն ի խոնարհ , անդանօր . là-haut, là-dessous, là-dessus, là-dedans, là-dehors, là-contre, տ. Haut, Dessous, etc. || Les choses de là-bas, անդէք, *անդիի բաններն. 3. ça et là, տ. Ça. 4. դնի զյետ դերանուանց եւ անուանց առ քաջ եւս ցուցանել զնոսինս. au lieu de donner celle-là. Ce M. Turgot-là. Ce paresseux-là. Ce marchand de vin là est très bien assorti. 5. իբրեւ սաստկացուցիչ խմաստից . que me dites-vous-là? On sent bien que c'est là le rhéteur qui parle. 6. բ. եւ իբր Թարմառար . là, mettez la main sur la conscience. Là, regardez-moi bien. Dites-vous franchement, là... 7. զկնի բայից նշանակէ յայս կէտ , յայսինչ , յայսմ , յայսմիկ . s'en tenir là. En venir là. S'arrêter là. 8. De là, անտի, այտի, ընդ այն , ի տեղւոջէն . à cinq ou six cents pas de là venait Sisigambis. De là nous pouvions apercevoir l'église. De là à quelques années. || De là, յայսմանէ , յայսմ իրաց , յիրացդ. il résulte de là que la beauté n'est qu'une chimère. 9. Dès là, տ. Dès. 10. Jusque-là, տ. Jusque. 11. Par là, par-ci par là, տ. Par. 12. Là où, ուր , ուրանօր , յորում վայրի , *ուր որ , ուր տեղ որ . là où je suis, — եմ՝ կամ . || là où, անդ , անդանօր , ուր , ի դէպս յորում . en fait de mots, l'analogie n'a lieu que là où l'usage l'autorise. 13. դդ. մի՛ ասեր , c'est là où je demeure; c'est là où je veux aller, այլ c'est là que je demeure; c'est là que je veux aller.

La կամ **La la**, մջ. աղէ , բարի է , քաջ է , շատ է . la, en voilà assez. La la, rassurez-vous. La la, ne pleurez point tant. 2. La la, ոչ յոյժ , ոչ ըստ բաւականին , այսպէս եւ այնպէս , չափաւորապէս , *սանկ նանկ . cet enfant travaille-t-il? La la.

Labarum, ա. լտ. արծուանշան . արծուէնշան դրօշ Հռովմայեցւոց . 2. խաչանշան . դրօշ Մեծին Կոստանդիանոսի : [raire.

Labbe, ա. Ժ. լար . հն. Stercо-

Labdacisme, տ. Lambdacisme.

Labdanum (լապտանոմ) տ. Ladanum.

Labech, ա. հարաւային արեւմտեան հողմ :

Labelle, ա. բ. շրԹնիկ . սորին մասն ճաղկապսակի բուսոց ոմանց :

Labellé, e, ած. շրԹնաւոր . coquille —e.

Labéon, ա. ձր. մեծաշուրԹն . ձուկն ի տոհմէ կիպրինոսակերպից (cyprinoïdes).

Labeur, ա. երկ , երկասիրուԹիւն, աշխատասիրուԹիւն, վաստակ, աշխատուԹ. quel fruit de ce — pouvez-vous recueillir? Il jouit du fruit de ses —s. Vivre de son —. Grand —. — ingrat. 2. հերկ . ces terres sont en —, ի հերկս՝ հերկեալ են . 3. տպ. երկ , երկասիրուԹիւն . բազմահատոր եւ բազմաԹիւ տպագրուԹիւն :

Labiacées, ի. յ. բ. շրԹնածաղկասերք , շրԹնածաղկունք :

Labial, e, ած. շրԹնական , շրթնաւոր . articulation —e. Muscle —. 2. բ. շրԹնական , շրԹնահնչիւն . — nasale, շրԹնառնգածայն . lettre —e, կգ. une —e. Les —es sont b, p, v, f, m, շրԹնականք են b, p, v, f, m.

Labiatiflore, ած. բ. շրԹնածաղիկ . plantes —s.

Labiatiforme, ած. բ. շրԹնաձեւ. corolle —.

Labidomètre, տ. Labimètre.

Labidophore, ած. կ. ագցանակիր . insectes —s.

Labidoure, ած. կ. աքցանածեւ. insectes —s.

Labié, e, ած. բ. շրԹնաւոր, շրթնաւածեւ. fleurs —es, շրԹնածաղկեայք. plantes —es, շրԹնատունկք. || —e, ի. la lavande est une —e. 2. կ. շրԹնակերպ , երկայնաշուրԹն :

Labiées, ի. բ. յ. շրԹնաւորք , շրԹնածեւք :

Labile, ած. սահական , դիւրասահ , սահուն , անկայուն, *սահուկ . || mémoire —, տկար՝ դիւրամոռաց՝ զաղիափոխն յիշողուԹիւն :

Labimètre կամ **Labidomètre**, ա. ագցանաչափ .

Labio-nasale, ած. շրԹնառնգաձայն . lettre —.

Labitome, ա. վ. ագցանահատ :

Labium (լապիում) ա. շրԹնակ (միջատաց) :

Lablab, ա. բ. լաբլաբ . ընդեղէն նման լուբիայց :

Laboratoire, ա. տգ. տարրագործարան, քիմիարան, քիմիատուն, բնագիտարան . 2. փ. le — de la nature. 3. աշխատանոց, գործանոց, երկարան :

Laborieusement, մ. երկամբ , մեծաւ աշխատուԹեամբ . cet écrivain ne produit que —. 2. վաստակելով , երկասիրաբար , աշխատասիրաբար . vivre gaiement et —.

Laborieux, euse, ած. երկասէր , աշխատասէր , վաստակասէր , գործասէր , ժիր , աշխատաժիր . femme —euse, ժրագլուխ կին . homme —. Vie —euse. — valet. 2. բազմաշխատ, աշխատախոնջ , ճգնախոնջ , աշխատագործ , բազմավաստակ , տաժանագործ , տաժանելի . recherches —euses. Accouchement —, դժուարածին տղաբերուԹիւն . 3. դժուարին , դժնդակ . digestion —euse, դժուարամարսուԹիւն :

Laboriosité, ի. երկասիրուԹիւն, աշխատասիրուԹիւն . sa frugalité et sa —.

Labour, ա. հերկ, հերկագործու-

Ֆիւն, արօրադրուՖիւն, վար. donner un seul —, հերկել, արօրել. donner deux —s, կրկնարօր առնել. — d'été, ամառհերկ. — automnal, աշնհերկ. 2. հերկավայր, արօրավայր. *հերկուած երկիր:

Labourable, ած. հերկելի, արօրադրելի, վարելի, մշակելի. terre —, հերկահող, վարելահող:

Labourage, ա. հերկումն, հերկ. le — des terres. 2. հերկագործուՖիւն, արօրադրուՖիւն, հողագործուՖիւն:

Labourer, ն. հերկել, արօրադրել, արօրել, արօրածիգ՝ արօրադիր առնել, հերկ՝ հերկս հարկանել, արտավարել, վարել, մշակել, հերկագործել, հերկս արկանել, գործել. — un champ. — avec la charrue, à la bêche. — avec des chevaux, avec des bœufs. Terre labourée, հերկեալ՝ արօրածիգ՝ արօրավար երկիր. fraîchement labouré, դեռահերկ. 2. փ. հերկել, արօրել, խարխալել, փորել. les sangliers, les taupes ont labouré tout ce pré. Le canon a labouré le champ. 3. ակօսել, ակօսածիգ առնել. comme un vaisseau qui laboure les vagues. 4. տապալել, կոտորել. l'artillerie labourait les rangs de l'ennemi. 5. կեղեքել, ցըտել. la balle lui a labouré le visage. 6. փ. խորշոմեցուցանել, խորշս արկանել՝ իջուցանել, *կնճռել. les chagrins ont labouré son front. 7. ձվ. — le terrain, գՖել՝ սայմաքիլ ձիոյ «գայմագ, եկէք գափանմագ». 8. քերել նաւու խարսխի գյատակ ծովու. 9. փ. եւ ը. երկնել, վաստակիլ, աշխատ է., ճգնիլ. || ն. — sa vie, բազում վշտօք կեանս վարել, վշտալից ունել կեանս:

Laboureur, euse, գ. հերկաբար, հերկահայր, հերկագործ, արօրադիր, արօրածիգ, արտավար, հողագործ, երկրավաստակ, հողագործուհի. un riche —. || փ. les directeurs des consciences, ces —s spirituels.

Labradorite, ի. հբ. լաբրադորաբար. հն. **Feldspath.**

Labrax (աբս) ա. ձք. լաբրակ. հն. **Chirus.**

Labre, ա. կ. պռունգն. վերին շուրթն. || — auriculé. տ. **Aurite.** 2. պռնգածուկն. || տ. **Chéiline.**

Labreux, euse, ած. պռնգոտ:

Labridés, տ. **Labroïdes.**

Labroïdes, ա. յ. կ. պռնգածրկնակերպք. տոհմ ձկանց որոց տիպ է պռնգածուկն:

Labrosaure, ա. սք. պռնգամողիգազգիք. տոհմ զեռնոց:

Labrum (լապրօմ) ա. լտ. հխ.հռ. լոգարան, լուարան:

Labrusque, տ. **Lambrusque.**

Labry, ա. լաբրի, հովուաշուն (chien de berger).

Laburnum (լապուրնօմ) ա. գա. **Ébénier** ի:

Labyrinthe, ա. բաւիղ, լաբիւրինթոս. le — de Crète. Petit —, բաւղակ. en forme de —, բաւղակաձեւ. semblable à des —s, բաւղակումն. || փ. —, խառնակուՖիւն, վարանք, տագնապ. je m'y trouvais dans un — d'embarras, de difficultés. Pour sortir d'un — où il nous a mis. 2. մգ. —. ներքին խորշ ականջաց:

Labyrinthiformes, ա. յ. ձք. բաւղակաձեւք. տոհմ ինչ ձկանց:

Labyrinthique, ած. բաւղային, բաւղակաձեւ:

Labyrinthodon, ա. սք. բաւղա-
Labyrinthodontes, ա. յ. սք. բաւղատամունք. ազգ բրածոյ զեռնոց:

Labyrinthulés, ի. յ. կ. բաւղակաւորք. խումբ նախակենդանեաց:

Lac, ա. լիճ, ծովակ. grand —, ծովալիճ, լճաձով. petit —, լճակ. bord du —, լճափն, լճեզր:

Laçage, ա. ար. խրացումն:

Laccine, ի. տգ. լայքային. *հիւթ ինչ որ լայքայէ կ'ելլէ:

Laccique, ած. տգ. լայքայային:

Lacé, e, խրացեալ, երիզապինդ. corset —. Femme —e.

Lacédémonien, enne, գ. լակեդեմոնացի, լակեդեմոնուհի:

Lacement, ա. խրացումն:

Lacer, ն. խրացել, պնդել՝ կապել խրացիւք, երիզապինդ առնել. — un corset, une femme. Se faire —. 2 նշ. — la voile, ամիոփել՝ կապել զառագաստն յառագաստակալն. 3. ելանել արուի ի վերայ մատակի. un mâtin a lacé cette chienne.

Se lacer, դ. խրացիլ. պնդել՝ կապել զխրացիս իւր, երիզապինդ առնել զանձն. elle se lace elle-même.

Lacérable, ած. պատառելի:

Lacération (սիօն) ի. իգ. պատառումն. — d'un écrit, d'un libelle.

Lacérer, ն. իգ. պատառել, *պատռել. — un écrit, un livre scandaleux. 2. վ. —. la balle a lacéré les parties qu'elle a traversées.

Lacéret, ա. ար. դհիրիկ «քիչիւք պուրդու». տ. **Tarière.**

Lacerie, ի. ա. ար. ոզբաՖիւս, յարդաՖիւս:

Lacerne, ի. հխ. հռ. կրկնոց

Laceron, տ. **Laiteron.**

Lacert, ա. ձք. խրացածուկն. ռա. **Callionyme-lyre** ի:

Lacertiens, Lacertidés, ա. յ. սք. մողիգանք, մողիգազգիք. տոհմ զեռնոց:

Lacet, ա. խրաց. լար երկաձայր. 2. լար, վարմ, Ճակարդ, ծուղակ, որոգայթ, հալբք (կաքաւուց, նապաստակաց . . . յորս «իլմէք, աղ, տուզագ»). || փ. ծուղակ, որոգայթ; վարմ, Ճակարդ, հալբ. tendre des —s à qn., լարել ուժեք որոգայթս. attirer qn. dans ses —s. || Être pris dans ses propres —s, բմբռնիլ յորոգայթ՝ յալբս իւր, անկանիլ յորոգայթն լարեալ այլում. 3. լար, խեղդ, *խղդելու չուան. envoyer le — à un pacha, առաքել զուժեք զ—ն առ ի խեղդամահ առնել զնա:

Laceur, ա. հիւսկէնագործ:

Lâchage, ա. Ճուլացումն, Ճողումն:

Lâche, ած. Ճոյլ, լոյծ «կեվշէք». la corde de cet arc est —. Nœud —. 2. անօսր, անգայտ, *ցանցառ «սէյրէք». toile, drap, étoffe —. Épi —. 3. լոյծ, կակուղ. ventre —. Le raisin rend le ventre —. Avoir le ventre —, լուծանել որովայնի, ունել լուծումն որովայնի, որովայնած է. || temps —, Ճոյլ՝ խոնաւ օդ. 4. փ. վատ, Ճոյլ, ժեղկ, անառակ. style —. Ouvrier — au travail. || գ. c'est un grand —, այր վատ՝ Ճուլամիտ՝ մեղկախորհուրդ է. 5. վատ, անարի, վատասիրտ, աղջկամարդ. soldat —. Arrête, ô le plus — de tous les hommes, կա'ց մնա, վատ այնց. || գ. —. ah —! le —! 6. վատ, վատոգի, վատՃաւ, վատշուէր, անպատիւ, ամօՃալից. action, intérêt —. Cœur —, վատահամբոյր սիրտ:

Lâchement, մ. վատաբար, վատապէս, Ճուլաբար, ժեղկաբար. travailler —. 2. վատաբար, անարգանօք. s'enfuir, se conduire —. Trahir — son ami.

Lachénalie, ի. բ. լաքենալի. ճադիկ ի տոհմէ շուշանաձեւից:

Lâcher, ն. Ճուլացուցանել, *Ճուլցընել. — une corde, un corset. 2. լուծանել, *լուծել, քշել. cet aliment lâche le ventre. եւ կ. les pruneaux lâchent, լուծանեն զորովայն, *փոր կքշեն. 3. ձվ. — la bride, la main. տ. **Bride, Main,** 4. — pied, le pied, տ. **Pied.** 5. Ճողուլ, արձակել, ազատել. nous allons vous —. — un oiseau, un prisonnier. 6. արձակել, *վազցունել. — les chiens. || փ. եւ ը. — une personne après une autre. — les huissiers après un débiteur. 7. արձակել, փախուցանել, *փախցունել, ձեռքէն Ճոլուլ՝ հանել. — sa proie. || — prise, տ. **Prise.** || Lâchez tout! արձակեցէք զամենայն. հրաման արձակելոյ զամենայն զչուանս օդապարիկի. 8. արձակել, բանալ. — la bonde d'un étang. — une écluse. — le robinet d'une fontaine. եւ փ. — la bonde à ses larmes, à ses plaintes, à sa colère. — les eaux. 9. Ce malade lâche tout sous lui, *այս հիւանդն տեղն կ'անէ. || ը. — de l'eau, ջուր հեղուլ, առնել ջուր, միզել, *ջուր Ճաթիլ, ջրվաՃիլ, շռնդալ. || — un vent, փուք հանել «օսուրմագ». 10. արձակել, ձգել, *նետել. — un coup de fusil, de pistolet, de canon, հրացան, աղբիւրանակ, ՃնդանօՃ արձակել. — un trait, նետ արձակել. || ն. — un coup, հարուած տալ, հարկանել. — un coup de poing, կռուիս հանել, *բռունց տալ. — une ruade, կիպս բնկնուլ «չիֆթէ վուրմագ». — un soufflet, ապտակ ածել՝ հանել, *զարնել, իջեցընել. || փ. արձակել. — un pamphlet dans le public. — quelque trait, des sottises, des épigrammes. || — une parole, un mot, ասել ինչ ընդ իսկ՝ անխորհրդաբար, * առանց մտածելու բերնէն խօսք

ֆանել. || — un mot, une parole, ասել ինչ խորհրդով. || — la parole, le mot, ասել զվերջին բան՝ գինն, եւս՝ հաւանիլ, հուսկ ուրեմն տալ գհաւանութիւն իւր. = է. Թուլանալ աղելան... || արձակիլ հրացանի...

Se lâcher, դ. Թուլանալ. un ressort qui se lâche. || արձակիլ հրացինուց, *նետուիլ. || վ. ը. վատ Ֆարս խօսել լեզուաւ, ասել բանս անխորհուրդս՝ անվայելս, *բերանն եկածն խօսիլ. il se repentit de s'être tant lâché devant eux. — en propos imprudents. 2. ո. փութս ֆանել, *տտռել, Ծաղել «օսուրմագ»:

Lâcheté, ի. վատութիւն, անարիութիւն, անարութիւն, վատասրտութիւն. s'enfuir avec —. La — de sa conduite. 2. վատութիւն, ծուլութիւն. cet élève est d'une — incorrigible. 3. վատութիւն, վատՖարութիւն, գործ անարգ՝ անարժան. faire une —. C'est une — de battre un ennemi qui ne peut se défendre.

Lâcheur, euse, գ. նբ. վաղՃող, բարեկամաՃող. un —. Une —euse.

Lachnanthe (լաքնանթ) ա. բ. ասրաճաղիկ. ազգ միապտուկ տընկոց, ի տոհմէ արենապատենաՃեից (hémodoracées).

Lachne (լաքն) ա. մբ. ասրաճճի:

Lachnée (լաքնէ) ա. մբ. կիրոր:

Lachnolème, ա.ծբ. ասրաճուկն:

Lachnosperme, ա. բ. ասրասերմն. Ֆփիկ ինչ:

Laciniation (սիօն) ի. ցաւատումն:

Lacinié, e, ած. բ. ցաւատեալ, ցաւատ, անհարՃահատ, *կտրտուած. feuilles —es.

Lacinifolié, e, ած. ցաւատատերեա, անհարՃատերեա:

Laciniure, ի. բ. ցաւատումն, *երկայնաձեւ՝ նեղ եւ անհաւասար կտրուածք:

Lacis, ա. ցանցկէն. գործած հիւսկէն:

Lacistémacées, ի. յ. բ. ցաւատապատակասերք. ազգ տնկոց ոյց նախատիպ է ցաւատապատակն(lacistème).

Lacistème, ա.բ. ցաւատապատակ. տիպ տոհմի ցաւատապատակեայց:

Lacistémées, ի. յ. բ. ցաւատապատակեայք:

Lac-laque, S. Laque.

Laconien, enne, գ. լակոնացի, լակոնուհի. || à la —enne, լակոնաբար, քաջուԾեամբ իբրեւ գլակեդեմոնացիս:

Laconique, ած. լակոնիկ, լակոնաբան, լակոնախօս, լակոնական, կարճառօտ, հակիրճ, կարճաբան. style, élégance, discours, réponse, lettre —. Il était — dans ses propos.

Laconiquement, մ. լակոնիկ, լակոնաբար, կարճառօտս, հակիրճ, կարճաբան. exposer — un fait. Écrire —. Parler —, լակոնիկ խօսիլ, լակոնախօսել, լակոնաբանել:

Laconisme, ա. լակոնականութիւն, լակոնաբանութիւն, կարճառօտութիւն, կարճաբանութիւն, դուզնաբանութիւն:

Lacryma-christi, ա. արտասուք Քրիստոսի. գինի ազնիւ Նէապօլսոյ՝ յոտս Վեսուվի:

Lacrymaire, ի. կ. արտոսրակ. ազգ ջրաՃճեաց ի տոհմէ պարամիկասերից (paraméciens).

Lacrymal, e, aux, ած. մգ. արտասուային, արտօսրագործ, արտասուաբուխ, արտօսրաբուղխ, արտասուական, արտօսրական, արտասուածոր, արտօսրաԾոր, արտօսրալիր. appareil —, արտասուաման. glande —e, արտասուագեղձ. voies —es, ապրիլրք արտասուաց, արտասուածորք. conduits lacrymaux, արտասուացնցուղք, արտօսրացնցուղք. sac —, արտասուապարկ. os —, կղ. le —, արտօսրոսկր:

Lacrymatoire, ա. հխ. հռ. արտօսրալիր, կօշարայ. կաւիոր արտասուաց. 2. ած. արտօսրային, արտօսրալիր. vase —.

Lacrymatome, ա.վ. արտասուահատ: [ուածնե:

Lacrymiforme, ած.հբ. արտասուա-

Lacrymine, S. Dacryoline.

Lacrymule, ի. արտասուիկ:

Lacs, ա. լար, առաուտուկ. 2. եղագազ, վարմ, հաղբ, որոգայԹ (Ծուչոց). 3. ի. հաղբք, վարմ, որոգայԹ. la coquette tendit ses —s, պչրուհին լարեաց զորոգայԹս իւր:

Lactaire, ած. ո. կաԹնեղէն. || հխ. հռ. colonne —, կաԹնասիւն. յորոյ վերայ դնէին գլենկեղիկ մանկունս ի Հռոմ. 2. ա. կաԹնասունկ. ազգ սնկոյ, ի տոհմէ խորոպատընկեայց (hyménomycètes).

Lactalbumine, ի. տգ. կաԹնասպին:

Lactame, ա. տգ. կաԹնամ:

Lactaméthane, ի. տգ. կաԹնամեԾան:

Lactamide, ի. տգ. կաԹնամիդ:

Lactamidique, ած. տգ. կաԹնամիդային. acide —, կաԹնամիդաԾու:

Lactarique, ած. տգ. կաԹնասնկային. acide —, կաԹնասնկաԾու:

Lactate, ա. տգ. կաԹնատ:

Lactation (սիօն) ի. բժ. կաԹնասնուԹիւն, կաԹնառուԹիւն:

Lacté, e, ած. կաԹնային. diète —e. || Fièvre —e, կաԹնաջերմն. ջերմն կաԹին. 2. մգ. կաԹնաբեր, կաԹնաբուղխ. vaisseaux —s, կաԹնանաւՃք. veines —es, կաԹնեբակք. || բ. —. plantes —es. 3. աս. ծիրանագոյ կարԾ. voie —e, ծիր կաԹին, յարդագող:

Lactéipenne, ած. կ. կաԹնաւիեպտուբ. որոյ վերայքն կաԹնագոյն են:

Lactéoline, S. Lactoline.

Lactescence, ի. ո. կաԹնանմանութիւն, կաԹնաբղխութիւն:

Lactescent, e, ած. կաԹնահոյզ, կաԹնաբուղխ. plantes —es.

Lactide, ի. տգ. կաԹնիկ. գոյացուԹիւն յառաջ եկեալ ի կաԹնաԾուէ (acide lactique).

Lactifère, ած. կաԹնաբեր. conduits —s. Plantes —s.

Lactifique, ած. կաԹնաբար, կաԹնածիր, կաԹնամատոյց. aliments —s.

Lactiforme, ած. կաԹնաձեւ:

Lactifuge, ած. կաԹնահալած:

Lactigène, ած. կաԹնածին:

Lactimide, ի. տգ. կաԹնիմիդ:

Lactine, ի. տգ. կաԹնին, կաԹնաշաքար. շաքար կաԹին:

Lactique, ած. տգ. կաԹնային. acide —, կաԹնաԾու:

Lactobionique, ած. տգ. կաԹնբրոմային. acide —, կաԹնաբրոմաԾու: [հոգիաչափ:

Lactobutyromètre, ա. կաԹնա-

Lactodensimètre, ա. կաԹնախտաչափ:

Lactoïde, ած. կաԹնակերպ:

Lactoline, ի. խտակաԹն. *իրտացուցած կաԹ:

Lactomètre, S. Galactomètre.

Lactone, ի. տգ. կաԹնոն:

Lactonique, ած. տգ. կաԹնոնային. acide —, կաԹնոնաԾու:

Lactoprotéine, ի. տգ. կաԹնապրոտեսային:

Lactoscope, S. Galactoscope.

Lactose, ի. տգ. S. Lactine.

Lactosine, ի. տգ. կաԹնաբմատ. *շաքարախառն նիւԹ գտնել յարմատն շահրբրամաց:

Lactuca, ի. բ. S. Laitue.

Lactucarium, ա. դղ. հազարուկաԹն, հազարուկահիւԹ. հիւԹ հազարուկի:

Lactucine, ի.տգ. հազարուկին:

Lactucique, ած. տգ. հազարուկային:

Lactyle, ա. տգ. կաԹնուստ. chlorure de l'—, քլորուկ —ի:

Lacunaire, ած. հբ. վտառաւոր. 2. հբ. —:

Lacune, ի. բ.մգ. վտառ. խոռոչ փոքրիկ. — du rectum. 2. փ. Ծերի, պակասորդ. ընդհատուԹիւն կարգի ի գիրս, *պարապ տեղ. il y a une grande — dans cette décade de Tite-Live. Combler, remplir un —. 3.փՒ. վտառախցի:

Lacunette, ի. վտառիկ:

Lacuneux, euse, ած. բպ. վտառաւոր, խոռոչաւոր:

Lacunosité, ի. վտառուԹիւն:

Laçure, ա. խրացումն:

Lacustre, ած. ո. լճային. 2. լճաբնակ, լճասուն, լճասէր. plantes —s. Habitation —. || հն. **Hydrophile**.

Ladanifère, ած. բ. լառանաբեր:

Ladanum, ա.բ. լառան «լառէն»:

Ladre, ած. եւ ա. ուրուկ «ուշուզլու». lièvre —. 2. անզգայ. il est —, il ne sent rien. 3. կծծի, մանրակծծի, ժլատ, կղիր «խըչըզ». c'est un —.

Ladrerie, ի. ուրկուԹիւն, ուրկոտուԹիւն «ուշուզլուգ». 2. ուրկանոց. 3. կծծուԹիւն, ժլատուԹիւն խըչըզլըգ»:

Ladresse, ի. ուրկուհի. կին ուրկոտ 2. կծծուհի. կին կծծի՝ ագահ յոյժ:

Lady, ի. անգ. տիկին, օրիորդ «հանըմ». — Betty. Des —, ladys կմ. ladies.

Lædipodes, ա. յ. կ. ուլնո-

տունք . տոհմ ողորկապատենից :

Lætare (լէձարէ) ա. չորրորդ կիւրակէ պաղհացից . ըստ Հայոց է հինգերորդ կիւրակէ եւ կոչի կիւրակէ դատաւորի :

Lætia (լէսիա) ա. բ. լեսիա , լեանենի . երկպրուկ տունկ ի տոհմէ իրկասերից (bixacées).

Lafoensie, ի. բ. լափօէնսիա , լափօէնսի : [լագենի :

Lagenaria, Lagenaire, ի. բ.

Lagène, ա. կ. լագորդ :

Lagenides, ա. յ.կ. լագորդեայք. ազգ ծակաբերից (foraminifères).

Lagéniforme, ած. ո. լագածեւ :

Lagénule, ի.բ. սակորնակ. ազգ Քիոյ , բնիկ Քոշենշինի :

Lagestræmia, Lagestrémie, ի. լագեստրէմիա , լագեսթրէմի . Քուփ գեղածաղիկ :

Laget, ա. բ. ժանեկածառ . Քուփ Ամերիկոյ . կն. **Bois de dentelle.**

Lagocéphale, ած.կ. նապաստակագլուխ :

Lagochile (քիլ) ա. բժ. նապաստակաշրուքն . հն. **Bec-de-lièvre.**

Lagomys, ա. կ. նապաստակամուկն , մկնանապաստակ :

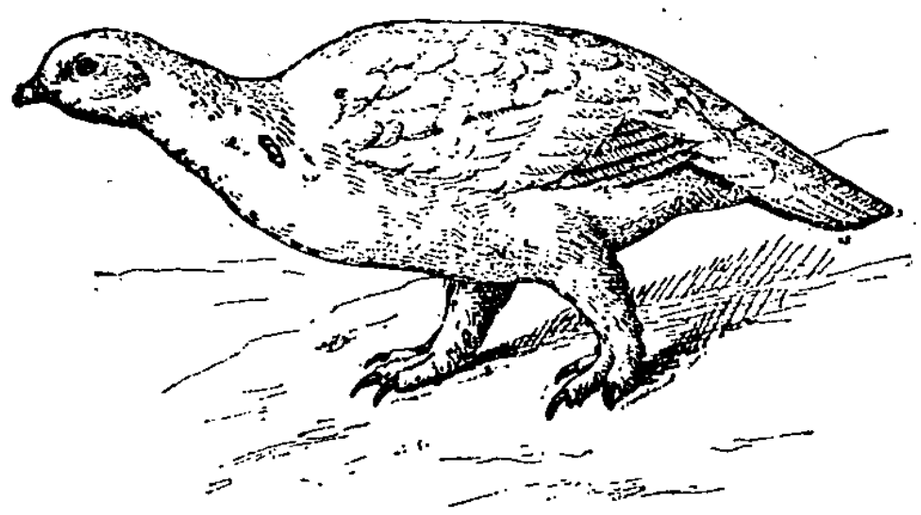
Lagon, ա. մօր , լճակ :

Lagonite, ի. հբ. մօրաքար :

Lagonyque, ա. բ. նապաստակի եղունգ :

Lagope, ա. կ. նապաստակոտն , ոտն նապաստակի :

Lagopède, ա.Ք. նապաստակոտն.

Ձուչուն լեռնաբնակ . կն. **Perdrix de neige**, ձիւնակաքաւ :

Lagophthalmie, ի. բժ. նապաստակակծկուԹիւն . կծկուԹիւն վերին աբտեւանաց :

Lagostome, ա. վ. նապաստակաբերան . հն. **Bec-de-lièvre.**

Lagostomides, ա. յ. կ. նապաստակաբերանեայք . տոհմ կրծողաց :

Lagothrix, ա. կ. նապաստակամազ . ազգ ամերիկեան կապկի :

Lagotis (լակօԹիս) ա. կ. նապաստակի ականջ . ազգ կրծողաց :

Lagotriche, ա. կ. նապաստակամաթ . ազգ ամերիկեան կապկաց :

Lagre, ի. աբ. ապակատախտակ:

Lagrimoso, մ. եժ. իտ. արտասուագին :

Lague, ի.նւ. արագուԹիւն նաւի:

Laguis (լակի) ա. նւ. չուան , չուաններէնք :

Lagunaire, ի. բ. սրուակաբոյս :

Lagunculaire, ա. բ. սրուակաԹուփ :

Laguncule, ի. փԹ. սրուակ , սրուակախեցի . մերձակից վտառխեցւոյ (lacune).

Lagune, ի. ծովախիճ , լճակ . les —s de Venise. 2. խաղ. *չքոտ տեղ :

Lagure, ա. բ. նապաստակագի :

Lai, e, ած. աշխարհական . || ա. les clercs et les —s. 2. աշխատաւոր. frère, moine —. Sœur —e. S. **Convers.** [դարս) :

Lai, ա. քերդուածիկ (ի միջին

Laïc, S. **Laïque.**

Laiceron, S. **Laiteron.**

Laîche, ի. բ. բոշխ . սեռ. տոհմի դերակերպեայց (cypéroïdes). հն. **Carex.** [իականացումն :

Laïcisation (սիօն) ի. աշխարհ-

Laïciser, ն. աշխարհիականացուցանել . — un hôpital, une école. = *Se* —, դ. աշխարհիականանալ :

Laïcisme, ա աշխարհիականուԹիւն, աշխարհիականուԹիւն :

Laïcité, ի. աշխարհիականուԹիւն:

Laid, e, ած. տգեղ , անգեղ , անգեղեցիկ , խոշորագեղ , չարագեղ , խոժոռագեղ , անգեղեայ , ժանտատեսիլ , ձառագէմ . homme, visage —. Elle a les mains —es, la gorge —e. Elle est —e à faire peur. Il est — comme une chenille. Un chien fort —. Très —, կրկնատգեղ . || ը. un — magot, այր տգեղ յոյժ . une —e guenon, կին յոյժ տգեղ . 2. տգեղ , անախորժ , վատՀար , յոռի . cette maison est —e. Le temps est bien — aujourd'hui. Il me firent —e grimace. 3. տգեղ , անարժան , դժպիհի , անպատեհ . ce que vous dites là est bien —. Il est bien — à vous d'avoir manqué à votre devoir. Il est — de mentir, չիք ինչ տգեղագոյն քան զսուտ , չէ բարւոք՝ դժպիհի է ստել . 4.գ. տգեղ այր՝ կին. fi ! le —! La plus aimable —e du monde. 5. տգեղն , տգեղուԹիւն .

Առ. il n'y a point de belle prison ni de laides amours, չիք բանտ գեղեցիկ, չիք եւ սէր տգեղ , չիք բանտ ախորժելի եւ ոչ կին սիրելի որ չիցէ սրտահաճոյ :

Laidement, մ. տգեղագոյնս , տգեղաբար :

Laideron, ի. կին՝ օրիորդ չարագեղ՝ կրկնատգեղ ձառագէմ :

Laideur, ի. տգեղուԹիւն , անգեղեցկուԹիւն . la — du visage, ժանտատիպուԹիւն . la — d'une personne. 2. —, յոռուԹիւն , գազրուԹիւն . montrer l'hypocrisie dans toute sa —. La — du vice.

Laider, չ. տգեղանալ :

Laie, ի. մատակ կինճ «տիշի եապան տօնուզու» . 2. նրբուղի , կածան յանտառի . 3. քարհատ . տամնամուրճ քարհատի . գրի եւ **Laye.**

Laïfication, S. **Laïcisation.**

Lainage, ա. ասուեղէնք , բրդեղէն . commerce des —s. 2. բուրդ . ce mouton, cette brebis a un beau —. 3. բրդուԹիւն , բրդագզուԹիւն . գբզուԹիւն բրդեղինաց :

Laîche.

Laine, ի. ասր , գեղմն , բուրդ «ենիւն» . — préparée pour être filée, սիմակ , Ձապուլ . filer la —, մանել զասր, *բուրդ մանել . de —, ասուի, ասուեայ , ասրեայ , ասրեղէն , բրդեայ , բրդեղէն , *բրդէ . fil de —, Ձեռ , բրդէ Ձել . || cardeur de —, գզիչ , * բուրդ գզող . || marchand de —, commerçant en —s, ասրավաճառ, բրդավաճառ. commerce de —, ասրավաճառուԹիւն , բրդավաճառուԹիւն . || peau couverte de sa —, գզաԹ «փէօսԹէքի» . || couvert de —, բրդազգեաց . || bêtes à —, ասրաբեր՝ գեղմնաւոր՝ գեղմնաբարձ անասունք . || փ. laisser manger la — sur le dos, չգիտել պաշտպանել զանձն . || prime ou mère —, ազնիւ՝ ազնուագոյն —. || — seconde, երկրորդական —, որ է — կողից . || — tierce, երրորդական —, որ է բուրդ ուլան կամ որովայնի . || — morte, մեռեալ — . որ խուզի զկնի մահու կենդանւոյ . || — crue, անգործ , *չբանած —. || — haute, laine-chaine, — երկայն եւ խոշոր . || layer la — sur pied, լուանալ զգեղմն ի վերայ կենդանւոյն նախ քան զխուզելն. || — en suint, ասր անլուայ. 2. ֆ. tirer la —, գողանալ գիշերային ի փողոց զասուեայ վերարկուս , եւ առիւսապարակ զամենայն ինչ . || փ. des jambes de

—, կՁոտ՝ տկար բարձք . 3. գոռոզ հերք սեւամորՁաց :

Lainer, ն. բրդել , բրդգզել . գզել զասուիս՝ զչուխայս :

Lainerie, ի. ասուիք , ասուեղինք , բրդեղինք . 2. ասրարան , բրդարան «նիւնիանէ» . 3. խուզարան . * ոչխարաց բուրդն կարելու տեղ . 4. ասրագործուՁիւն , բրդագործուՁիւն , * բրդեղէն շինելու արուեստ. 5. ասրավաճառուՁիւն, բըրդավաճառուՁիւն :

Lainette, ի. ասրամամուռ , բըրդամամուռ , ազգ մամռոյ :

Laineur,euse, գ. բրդիչ , բըրդգզիչ . գզիչ ասուեաց . || Laineuse, ի. բրդգզոց . գզիչ գործի :

Laineux, euse, ած. ասուեղ , բրդեղ , բրդոտ , գեղմնաւոր , գեղմնաբեր , գեղմնաբարձ . mouton —. 2. ասուեղ , բրդոտ , Ձաւ . drap bien —. 3. բ. ասուեղ, բրդեղ, Ձաւ, *բրդոտ . plante, tige —euse. 4. ասրակերպ , ասրատեսակ , ստեւագիսակ , գռզաբուրդ . cheveux —. Chevelure, tête —euse.

Lainier, ière, գ. հ. ասրագործ , ասրավաճառ , բրդավաճառ «նիւնճիւ». 2. ասրագործ , բրդագործ :

Lainifère, ած. ասրաբեր , ասրարոյս :

Laïque, ած. աշխարհիկ , աշխարհական , աշխարհականաց . juge. habit, condition —. 2. գ. un —. Une —. Les —s et les ecclésiastiques. Être réduit à l'état de —, ընդ —ս համարիլ . réduire à l'état d'un simple —, ընդ աշխարհիկս գրել :

Lais, ա. յ. մասամաղաստանկ (անհատ Ձողեալ յանտառի). 2. եգ. հողաարդ . * ծովին՝ գետէ մի ձեւացած երկիր . հն. **Agan.**

Laïs, ի. յայիս , վարձակ . բոզ յոյն՝ հռչակաւոր հանճարովն եւ գեղով . 2. փ. —. կին պչրող , վարար:

Laisse, ի. սոռն , *շանկապ . des chiens de chasse qui vont en —, խառնաձիգ շունք որսականք . être en —, սոռնիլ . son chien est attaché à une — d'or et de soie. Sans —, անսոռն , աննկապ . || une — de lévriers, զոյգ մի բարակաց . mener un taureau en —. Le postillon à cheval tenait un autre cheval en —. || փ. mener qn. en —, վարել զոք քան կամս իր , *մէկն ուզածին պէս կառավարել՝ դարձընել . 3. գլխակապ . կապ գլխարկի :

Laissées, ի. յ. ո. քակոր (գայլոյ, վարազի, եւն.) ասի եւս **Laisses.**

Laisser, ն. Ձողուլ . laissez-le ici. || փ. — qn. derrière soi, — զոք յետս , * ետեւն —. || —, — là qc., qn., —, ի բաց —, լքանել , *Ձող տալ , ձգել . laissez là ces vains scrupules. Il a laissé là son projet. Laissez là cette femme. Laisse! laisse là! Ձող անդր . laissons cela de côté, ի բաց Ձողցուք զայս , * մէկդի Ձողունք զայս . || ը. laissez-le pour ce qu'il est, ոչ ինչ միտ դիր նմա, *քանի տեղ մի՛ դներ զինքն . || — des traces, des vestiges, հետս՝ նշանս Ձողուլ . il a laissé des traces de son passage. Cet événement a laissé des traces dans la mémoire des hommes. 2. փ. —, կորուսանել . il y laissa la vie. ||ը. — ses os, ses bottes, — զոսկերան , մեռանիլ . || փ. եւ ը. — des plumes, կորուսանել, առնել կորուստ դրամոյ . il a laissé de ses plumes dans cette affaire. || Les ennemis ont laissé tant de mille hommes sur la place, Ձշնամիք Ձողին ի տեղւոջ այսչափ հազար, եղեն նոցա ի տեղւոջ այսչափ հազար արք մեռեալք կամ վիրաւորք .

3. —, քարձի Ձոգի առնել , լքանել . — un ami dans le danger. || ը. cette marchandise est à prendre ou à —, պարտ է առ զգինն խնդրեալ, ապա Ձէ ոչ Ձողուլ . || il y a à prendre et à — dans ces marchandises, գոն լաւք եւ յոռիք , * մէջերնին աղէկն կայ գէշն կայ . || փ. il y a à prendre et à — dans cette affaire dans cette entreprise, dans ce que vous proposez. || ը. avoir le prendre et le — dans qc., ունել գինարուՁիւն, ունել իշխանուՁիւն ընտրելոյ , ընտրոյ տէր լ.

4. —, շնորհել , առալ . je lui en laisse l'honneur. — qn. maître d'une chose, տէր կացուցանել զոք իմիք , Ձողուլ ինչ ի կամս ուրուք . || փ. — le champ libre à qn., ազատ Ձողուլ ուժք զառապարէզ , — զոք արձակ համարձակ, հրաժարիլ ի հետամուտ լինելոյ ուժք .

5. —, տալ , վաճառել , *ձգել . — du drap à 10 fr. le mètre. — un cheval pour 100 fr.

6. —, Ձողուլ կտակաւ. — aux pauvres, à qn. tout son bien.

7. Ձողուլ ի մեռանելն . il laisse une femme et des enfants. — de grands biens, բազում ինչս —. — une bonne, une mauvaise réputation après soi, համբաւ բարի՝ չար —ելնի իւր .

8. — զինի , *եարն —. — un bon, un mauvais goût. Ce voyage m'a laissé des souvenirs agréables. Cette maladie lui a laissé une incommodité fâcheuse.

9. —, յանձն առնել , յանձնել , աւանդել , հաւատալ . — tous ses papiers à son avocat. Je vous laisse ce soin. Je vous laisse cela en garde. — qc. au soin, à la discrétion, à la prudence de qn. Je vous en laisse le soin. J'ai laissé votre lettre au concierge.

10. Ձողուլ, չհանել. — son enfant en nourrice. Laissez-moi auprès du feu. Il le laissa à la porte. ||ը. — qn. dans l'embarras, dans le danger, dans la misère. || — qn. tranquille, Ձողուլ զոք հանգիստ . — qn. en paix, en repos, — զոք ի խաղաղուՁեան , ի հանգստեան .

11. Ձողուլ . Ձողուլ հանգիստ . laissez-moi là, laissez-moi, laisse-moi donc, եւ լկ. laissez donc, Ձող անդր. laissez, Ձող գիս , Ձոյլ տուք ինձ , Ձո՛ղ . || ը. laissez que, Ձող՝ Ձոյլ տուր՝ ներեա զի . laissez que je vous réponde.

12. Ձողուլ , չփոխել . — un champ en friche. — un ouvrage imparfait.

13. —, չառնուլ , չքառնալ . les voleurs lui ont laissé son habit, lui ont laissé la vie. Ses occupations ne lui laissent pas un moment de repos. Laissez-moi un peu de place. — de la marge. || Ne — que les quatre murs, murailles, Ձողուլ եւ ոչ ինչ , քառնալ տանել զամենայն , * չորս պատ միայն Ձողուլ .

14. Ձողուլ , չտանել , չաճել ընդ իւր. il a laissé son fils avec son précepteur. Je vous laisse ma voiture. — un espace, un vide. || —, մոռանալ , առնուլ՝ տանիլ ընդ իւր . — ses gants, sa montre.

15. ձվ. — la bride sur le cou à un cheval, Ձողուլ զաճն զուլամբ ձիոյ , սանձարձակ Ձողուլ զայն . || փ. եւ ը. — la bride sur le cou à qn., սանձարձակ Ձողուլ զոք , ազատ Ձողուլ զոք ի կամս անձին .

16. — en blanc, — սպիտակ՝ անգիր , * ճերմակ —. — un nom en blanc.

17. —, լռել , զանց առնել . laissons ces détails. Laissons cela. Laissons de leur amour la recherche importune.

18. —, պահել . laissons cela pour demain.

19. — qc. à, —, Ձոյլատրել իրեւ անարժան . laissez les pleurs à ces jeunes enfants.

20. փ. — à, —, մատնել . ils furent laissés à leur propre défense.

21. — à penser, տալ խորհել . cela laisse beaucoup à penser, * շատ խորհրդածուՁեանց նիւթ՝ տեղի կուտայ այս . cela laisse beaucoup à dire, բազում ինչ ասելի է զայսմանէ, * վրան շատ բան կայ ասելու . — à désirer, չհաճել բոլորովին. cet ouvrage laisse beaucoup à désirer, բազում ՁերուՁիւնք են գործոյդ .

22. — à qn. à faire une chose, Ձողուլ ուժք զիոգ իրիք . je vous laisse à conduire cette affaire selon mes désirs. Je vous laisse à penser ce qui en arrivera. Je vous laisse à juger.

23. Ne pas —, չՁողուլ , չՁողացուցանել .

24. ne pas — de, չդադարիլ . il est riche, mais il ne laisse pas de travailler s'il profite de l'occasion.

25. ընդ աներ. բայի նշանակէ՝ —, Ձոյլ տալ , ներել . — partir, passer, dire. Laissez-nous jouir de votre bienfait. — faire le temps. Laissez-le faire, Ձո՛ղ՝ Ձոյլ տուր նմա առնել , *Ձող տուր որ անէ . || laissez-moi faire, Ձո՛ղ ինձ զիոգ զայդ , յիմ վերայ հոգդ այդ , *ինձ Ձող . || — voir, ցուցանել , * տեսցնել . cette fenêtre laisse voir la campagne. — voir sa pensée. — échapper, փախուցանել , վերծուցանել , * փախցունել. — tomber, տալ անկանել , ընկենուլ

«տիւշիւրմէք». || — tout traîner, Ձողուլ զամեննայն անկարգ, *բան մի տեղն չդնել. || — aller les choses, le monde, չունել հոգ գիրաց, չարգելուլ՝ Ձողուլ զամեննայն որպես էնն. || ը. je me suis laissé dire telle chose, ունկն մատուցի իմիք առանց հաւատս ընծայելոյ.

26. — faire, Ձողուլ առնել, Ձոյլ տալ. laissez-moi faire.

Se laisser, դ. Ձողուլ զանձն, Ձոյլ տալ՝ ներել անձին. — vaincre, battre, նկուն լ., յաղթիլ, յաղթահարիլ, *յաղթուիլ. — mourir, մեռանել. laissez-vous toucher, ի գութ խանդաղատեսջիր, *Ձող սիրտդ շարժի. — pénétrer, ի վեր հանել զմիտս՝ զխորհուրդս իւր, *միտքն լաւ չկարենալ ճանճկել՝ պաթաքկել. — corrompre par cupidité, Ձիրիլ զիետ զջշաթաղութեան, S. **Corrompre.** — entraîner, aller, բերիլ, մղտաթերիլ, զառածանիլ, տեղիւրիլ. — aller à de vaines rêveries, ընդունայնս յեթազիլ, բանդագուշել, եթազոյզ՝ եթազատես՝ ունայնախոհ լ. — aller à la paresse, ի ծուլութիւն հատանիլ, *ինքնգինքն ծուլութեան տալ. || — aller, Ձուլանալ, մոլկանալ. ||ը. cette jeune fille s'est laissée aller, մոլորեցաւ, գՁեցաւ, յանցեաւ օրիորդս. — gouverner, conduire, mener, եւ ը. — mener par le nez, Ձողուլ առնուլ իշխանութիւն ի վերայ իւր, չունել զօրութիւն զդէմ ունելոյ. || — faire, Ձողուլ առնել անձին, չլինել դիմակալ, չպաշտպանել անձին. եւս ընդունել սիրով զգգուանս, գիանոյս. || ը. ce livre, cet ouvrage se laisse lire, մարթ է ընթեռնուլ զգիրս զայն անձանձրոյթ. || cela se laisse manger, ուտի այս ախորժանօք, *սիրով կ'ուտուի. 2. Ձողուլ, Ձողանիլ, Ձողեալ լ., *Ձողուիլ. cela se prend et se laisse.

Laisser-aller, ա. անփոյթութիւն, անհոգութիւն. avoir du —, ունել —, անփոյթ՝ անհոգ լ. 2. Ձեռնհասութիւն բարուց:

Laisser-courre, ա. ո. արձակավայր. վայր արձակման շանց. 2. փողանշան (արձակման շանց). sonner le —.

Laisser-passer կմ. **Laissez-passer**, ա. անցցէ, անցագիր, անցահրաման. donner un —.

Laisses, S. **Laissées.**

Lait, ա. կաթն «սիւտ». sucer le —, ծծել՝ դիել զ—. sucre de —, կաթնաշաքար. — frais, Ձարմ —. elle nourrit son enfant de son —, կաթամբ իւրով մանուկն զորդեակն. — épais, clair, pur, Ձանձր, անգայտ, անապակ —. — clair, շճուկ. petit —, շիճ, շիճուկ, շճուկ. le premier — de la mère, դալ, *մօր առջի կաթն. jeune —, *կաթն մատաղածին՝ նորածին կնոջ. vieux —, հինօրեայ —, վաղածին՝ *շատոնց ծնած կնոջ. le — monte, եռալ բտեանց, գալ կաթին նորածին կնոջ. fièvre de —, կաթնատենդ. — concentré, խտացեալ —. on a troublé le — à cette nourrice, յղի է սաքնտուդ. — tourné, լուս, *կտրած —. frère, sœur de —, դայեկորդի, կաթնեղբայր, կաթնքոյր. dents de —, S. **Dent.** || Veau, agneau de —, որթ, գառն դիեցիկ. cochon de —, S. **Cochon.** || Vache à —, S. **Vache.** Pot de —, կԸոց, *կաթի աման. || փ. sucer avec le — une doctrine, une opinion, un sentiment, ծծել կաՁամբ զվարդապետութիւն, զկարծիս, զզգացումն, ընդունել զնոսքն անդատին ի մանկութենէ. il a sucé le — de la doctrine évangélique, des saintes doctrines, etc. 2. Vivre de —, ne vivre que de —, կաթնաստուն լ., *կաթով ապրիլ. se nourrir de —, se mettre au —, կաթնատնուդ՝ կաթնաքոյծ լ. battre le —, ընդել, խնոցել, *կաթն հարիլ՝ կարագն հանելու. — coupé, խառնակաթն. — խառնել. — coupé avec de l'eau, — ջրախառն. ||soupe au —, soupe de —, S. **Soupe.** || Pot au —, S. **Pot.** || — caillé, մածուն «եօղուրտ». || փ. եւ ը. il avale cela doux comme —, անյապաքար ընդունի զամեննայն զգոլեստս, եւ կամ վատութեամբ չլսելոյն առնէ զՁշնամանս. || bouillir du — à qn., առնել ումեք հաճոյ ինչ. || veiller à qc. comme au — sur le feu, ուշի ուշով հսկել ի վերայ իրիք. 3. —. սպիտակ հեղուկ ի Ձերխորով ծուս. 4. —. սպիտակ հոյզն ոմկոց եւ պտղոց ոմանց. — de figuier, de coco. 5. —. ըմպելիք ոմանք կաթնագոյնք. — d'amandes. || — de poule, հաւկաթն. *կակղացուցիչ ըմպելի՝ հաւկթի դեղնուց՝ ջրով եւ շաքարով լաւ մի զարնելով շինուած. ||.— de chaux, կրակաթն, կրաջուր. ջրախառն կիր. blanchir un mur avec du — de chaux. 6.ը. arbre à —, կաթնատաւ:

Laitage, ա. կիթք, կԸեղէն, շաշ, *կաթնեղէնք, կԸեղէն կերակուրք. celui qui fait le —, շաշորդ:

Laitance, Laite, ի. սերմնակաթն. սերմն ձկանց:

Laité, e, ած. սերմնաւոր. hareng —, carpe —e. || փ. եւ ը. poule —e, այր կնատ՝ կնամարդի. c'est une poule —e.

Laiterie, ի. կաթնարան, կաթնատուն. 2. կաթնագործութիւն. S. **Crémerie.**

Laiteron, ա. ը. կաթնուկ, կաթնբեկ, իշկաթնուկ. հն. **Laceron.**

Laiteux, euse, ած. կաթնաւոր, կաթնաբուղխ, կաթնալից. plante —euse. 2. կաթնագոյն. opale —euse. 3. maladies —euses, կաթնատիպ, կաթէ պատճառած հիւանդութիւնք:

Laitier, ա. կաթնավաճառ «սիւտճի». 2. ած. կղկղափրփուր. 3. ը. կաթնատունկ:

Laitière, ի. կաթնավաճառուհի. կին կաթնավաճառ. 2. une bonne —, կԸան՝ կաթնատու՝ *շատ կաթ տուող կով. || ը. cette nourrice est une bonne —, կԸան՝ կաթնաւէտ է սաքնտուդ. 3. ած. կԸան, կաթնատու. vache —, կով —:

Laiton, ա. արոյր. դեղին պղինձ «փիրինճ». de —, արուրի. ||հն. **Cuivre jaune.**

Laitonné, e, անց. արուրեալ, **Laitonner**, ն. ար. արուրել. արուրապատ առնել:

Laitue, ի. հազարուկ «Ձոփ սալա-

Ձա». — pommée, գնդհազարուկ. — romaine, հազար «մարուլ». || — sauvage, S. **Escarole.** — vireuse, — վնասաբեր:

Laitue vireuse.

Laïus, ա. ը. ճառ. piquer un —, — արկանել՝ խօսել:

Laize, ի. ո. լայնուցք. լայնութիւն կերպասուց «գումաշ էնի»:

Lakiste, ած. լճական. les poètes —s, — բերդողք՝ բանաստեղծք. եւ ա. les —s, լճականք:

Lallation (սիօն) ի. լալահնչումն. l տառերն սաստիկ հնչելն. || հն. **Lambdacisme.**

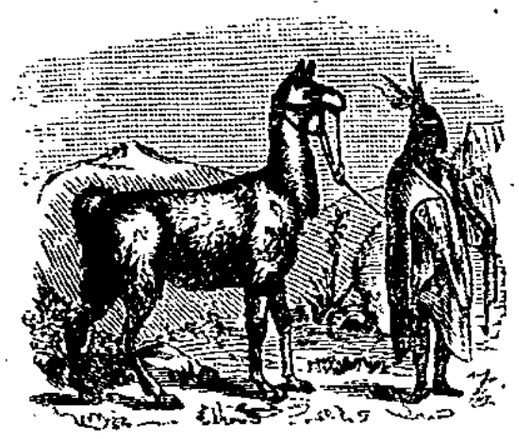
Lama, ա. լամա. քուրմ Պուտհա դից. grand —, dalaï —, լամայապետ, տալայի լամա:

Lama, ա. կ. այծուղտ, ուղտայծ, լամա. որոնդ չորքոտանի ի Փերու՝ նման ուղտու:

Lamaïque, ած. լամայական, լամայեան :

Lamaïsme, ա. լամայականութիւն . կրօնք տալայի Լամայ :

Lamaïste, Lamaïte, ա. լամայական :

Lama.

Lamanage, ա. նւ. նաւուղղութիւն (ի նաւահանգստի) :

Lamaneur, ա. նւ. նաւուղիղ նաւահանգստի . || ած. pilote —.

Lamantin, ա. կ. ծովեզն . կն. կոտոր , նշխարք . les —x de l'Empire romain. || En —, քցքցեալ, *ծրւիլ ծրւիլ , բզիկ բզիկ :

Lambel, ա. կգ. ծիր. շրթնաշղթայ զարդ ի զինանշանս կրտսեր որդւոց ազնուականաց :

Lambic ou Lambick (լանպիք) լանբիկ . ազգ գարեջրոյ Բրիւքսելի :

Lambin, e, գ. ը. յամրեղ , դանդաղ , դանդաղկոտ , ծանրաշարժ , յամրաշարժ , *տնտրնացող , կմկմացող , կամկաբ . c'est un —. C'est une —e. || ած. —. c'est la femme la plus —e que je connaisse. Quel homme —!

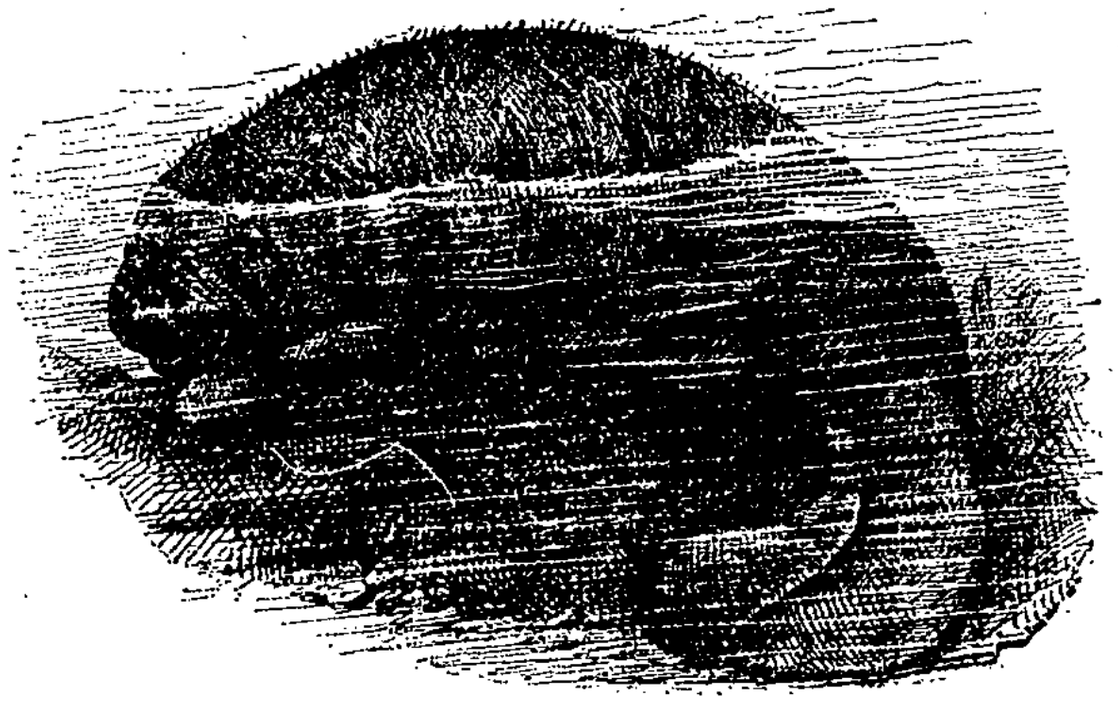
Lambiner, չ. ը. դանդաղիլ , յամր գործել , *տնտրնալ , կմկմալ , ծանր շարժիլ . il ne fait que —.

Lambis, ա. եղջերախեցի . ազգ միթազաւոր խեցեմորթի :

Lambourde, ի. մարդակ «քիրիշ, քիրիշլամէ». հն. **Linçoir**. 2. լամբուրդ . քար կամ կաւուղ . 3. պ. մանրոտ, ճիւղ :

Lambre (լանպր) ա. խբ. լանբրիկ. ազգ խեցեմորթաց :

Lambrequins, ա. յ. կբ. վիժակք . զարդք սաղաւարտի ի զինանշանս . 2. —. վայրաբեր զարդք հովանոցաց , վրանաց , վարագուրաց :

Lamantin.

Bœuf marin. տ. **Dugong, Halicore**.

Lamarckie, ի. բ. լամարքիա , լամարքենի . սեզ ինչ Միջերկրական ծովու :

Lamartine, ա. Լամարտին . de —, լամարտինական , լամարտինեան :

Lamaserie, ի. լամայակցութիւն. եղբայրութիւն լամայից :

Lambda, ա. լամբդա . մեռաս աներորդ գիր այբուբենից Յունաց :

Lambdacisme, ա. տ. **Lallation**.

Lambdoïde, ած. մգ. փքնածեւ , լամբդակերպ . suture —.

Lambeau, ա. պատառ , կոտոր . — de chair. Mettre en —x, քցքցել , *բզիկ բզիկ անել . des —x pleins de sang. 2.—, ծուէնք, Ծամբատոց, Ծամբատեակ, կապերտ . en —x, պատառ պատառ , ցրցուն , ի ծուէնս ծուէնս , ծիւ ծիւ , *բզիկ բզիկ , պատռտած , ցրցնքած . couvert de —x, պատառատունս զգեցեալ . ses vêtements sont, s'en vont en —x, son habit s'en va par —x, պատառատուն են հանդերձք նորա. un — de son habit. Déchirer en —x, ի ծուէնս ծուէնս պատառել , ցրցնքել , պատառոտել , *բզքտել , բզիկ բզիկ անել . tomber en —x, պատառ պատառ յերկիր անկանիլ . 3. փ. պատառ , հատած կտոր , նշխարք . les —x de l'Empire romain. || En —, քցքցեալ, *ծրւիլ ծրւիլ , բզիկ բզիկ :

Lambel, ա. կգ. ծիր. շրթնաշղթայ զարդ ի զինանշանս կրտսեր որդւոց ազնուականաց :

Lambic ou Lambick (լանպիք) լանբիկ . ազգ գարեջրոյ Բրիւքսելի :

Lambin, e, գ. ը. յամրեղ , դանդաղ , դանդաղկոտ , ծանրաշարժ , յամրաշարժ , *տնտրնացող , կմկմացող , կամկաբ . c'est un —. C'est une —e. || ած. —. c'est la femme la plus —e que je connaisse. Quel homme —!

Lambiner, չ. ը. դանդաղիլ , յամր գործել , *տնտրնալ , կմկմալ , ծանր շարժիլ . il ne fait que —.

Lambis, ա. եղջերախեցի . ազգ միթազաւոր խեցեմորթի :

Lambourde, ի. մարդակ «քիրիշ, քիրիշլամէ». հն. **Linçoir**. 2. լամբուրդ . քար կամ կաւուղ . 3. պ. մանրոտ, ճիւղ :

Lambre (լանպր) ա. խբ. լանբրիկ. ազգ խեցեմորթաց :

Lambrequins, ա. յ. կբ. վիժակք . զարդք սաղաւարտի ի զինանշանս . 2. —. վայրաբեր զարդք հովանոցաց , վրանաց , վարագուրաց :

Lambris (լանպրի) ա. պրշակ , պշրակ , որմադրուագ . տախտակամած որմոց «գափլամա». 2. պրշակ, առաստաղադրուագ , տախտակամած առաստաղաց , ձեղուն «Ծավան գափլամաը , Ծավան» . — doré, ոսկեձեղուն . 3. փ. պրշակ , ոսկեձեղուն տուն , շքեղ բնակարան . les — des rois. Sous l'or de vos —. Le bonheur se trouve rarement sous les — dorés. || քԾ. — céleste, les célestes —, երկնաձեղուն յարկ , երկնակամար , երկինք . — étoilé, աստեղազարդ կամար . ||— de verdure, դալարազարդ պրշակ՝ ձեղուն , ճառագարդ հովանոց , Ծուխայ :

Lambrissage, ա. պրշակումն , պշրակումն , դրուագումն :

Lambrissé, e, ած. պրշակեալ , դրուագեալ , տախտակամած :

Lambrisser, ն. պրշակել , պշրակել , տախտակամած յօրինել , դրուագել . — de bois, de marbre, de plâtre, տախտակամած , մարմարապատ , գաճապատ առնել :

Lambrissure, ի. պրշակումն :

Lambruche, Lambrusque, ի. լամբրուսկենի . վայրի որթ «եէպանի ասմա» :

Lame, ի. զանակ . կառած տախտակ . — de fer, d'argent, d'or, — երկաթոյ , արծաթոյ , ոսկւոյ . 2. ռազմական , ուսումնական , գրական , գիտական , արուեստական . les —s, les gens de —, զինուորք , զինուորականք , ռազմիկք , զինուորականութիւն , զինուորութիւն . 3. ծայր , երկաթ , *շեղբ, շեղբիկ , շեղբակ . — de bonne trempe, բաջամուխ երկաթ . — de rasoir, de canif, de couteau. La — se faussa. || փ. ը. une bonne —, քաջ սուսերաձիգ . || փ. une fine —, կին խորագէտ՝ խորամանկ . 6. աւիւք , կոհակ , ծովածփանք . 7. — d'eau, կուտակ ջուրց . 8. ի. տապան , գերեզմանաքար .

Առ. la — use le fourreau, երկաթն մաշէ զպատեանս . մեծ ժրութիւն, ոգւոյ կամ մտաց մաշէ զկեանս :

Lamé, e, ած. Ծեփածիգ , հուռ . robe, étoffe —e d'or, ոսկեթել՝ ոսկեհուռ շրջազգեստ . — d'argent, արծաթաթել՝ արծաթաճաճանչ. elle portait une robe —e, ագանէր շրջազգեստ ոսկեհուռ :

Lamellaire, ած. ո. Ծերթաւոր . cassure —.

Lamellation, ի. ո. Ծերթում . բաժանումն ի Ծերթս Ծերթս :

Lamelle, ի. ո. Ծերթիկ , Ծանթիկ , շերտակ :

Lamellé, e, ած. բպ. Ծերթային . cassure —e.

Lamelleux, euse, ած. ո. շերտածեւ , բազմաթերթ , խաւ ի խաւոյ . pierre —euse.

Lamellibranche, ած. կ. Ծերթախիկ . || ա. յ. les —s, —ք, տոհմ անգղուխ կակղամսոց :

Lamellicorne, ած. կ. Ծերթեղջիւր , Ծանթեղջիւր , բողկուկաւոր . || ա. յ. les —s, —ք . տոհմ պատենաւեից :

Lamellifère, ա. կ. Ծերթաբեր . || ա. յ. les —s, —ք . տոհմ պողիպոդից :

Lamelliforme, ած. Ծերթածեւ :

Lamellipède, ած. կ. Ծերթոտն . || ա. յ. les —s, Ծերթոտունք . տոհմ կակղամսոց :

Lamellirostre, ա. կ. Ծերթակտուց , Ծանթակտուց . || ա. յ. les —s, —ք . տոհմ մաշկոտն Ծուչնոց , որոց տիպն բադ :

Lamellosodenté, e (լամելլոզոտանէ) ած. Ծանթատամն :

Lamentable, ած. ողբածայն, ողբարծակ , վայկոտ , եղկելի , ողբալի, աշխարելի , կողկողագին , ցաւագին , ապիողորմ , կականալիր , կականաբարձ, կականագոչ , եղերական, կեղերչական . ils virent ce que la guerre a de plus —, եւ տեսին անդ որ ինչ աղտնք եղերականք արգասիք են մարտի. destin, sort, exemple, mort, voix, cri —.

Lamentablement, մ. ողբագին, ողբածայն , ողբալով , կողկողագին , կականաբարձ , վշտագին , ողորմ . après avoir — conté ses malheurs.

Lamentation, ի. ողբումն, ողբ , կոծ, աշխարհ, կական , կողկողանք,

ջայլանք, քուք, վայնասուն, եղեր, on n'entendait que —s, եղերունք վիայն լսելի լինէին. les —s de Jérémie. || Sans —, անաշխաթ, անողք:

Lamenter, ն. ողբալ, կոծել, աշխարել, կական բառնալ, կականել, քուքալ. — la ruine de sa patrie. 2. չ.—. vous avez beau pleurer et —.

Se lamenter, դ. —, կոծ առնել՝ առնուլ՝ դնել, կական բառնալ, հեծել, կականել, կողկողիլ. vous vous lamentez sans cesse. Les femmes se lamentent pour la moindre chose. — sur la perte de qc.

Lamentin, S. **Lamantin.**

Lamette, ի. Ներքիկ:

Lamiaire, ած. մբ. լամիազգի. S. **Lamie.**

Lamiaires, ա. յ. մբ. լամիայք. ցեղ տոհմի պատենաՒնե երկայնեղջերց:

Lamie, ի. հխ. լամիա. օձամարմին կին մանկակեր. 2. ձբ. լամիա. շանաձուկն վիՒխարի. 3. մբ. —. միջատ ինչ պատենաՒնե.

Lamier, ա. ոսկեՒելագործ, արծաԹաՒնելագործ. 2. բ. լսննդին. կն. **Ortie blanche.**

Laminage, ա. կռանումն. *երկաՒն տափկեցնել:

Laminaire, ած. հբ. ՆերՒային, ՒիՒեղնային. 2. ի. բ. ՆերՒախոտ. ազգ խաՒնոյ (varech).

Laminariées, ի. յ. բ. ՆերՒախոտեայք. տոհմ տնկոց:

Laminarite, ա.բ. ՆերՒախոտիկ. ազգ բրածոյ լօտից:

Lamine, ի. կռածիկ:

Laminé, e, ած. կռածոյ, կռանակուռ. fer —.

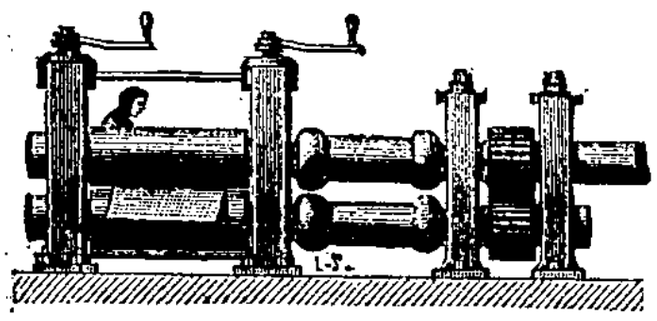
Laminer, ն. կռել, կռանել. *ՒիՒեղ գործել. — le fer. = ***Se —,*** դ. —իլ:

Laminerie, ի. կռանարան. գործարան կռանելոյ զմեռազս:

Lamineur, ա. կռիչ, կռանիչ, ՒիՒեղնագործ:

Lamineux, euse, ած. բլ. ՆերՒաւոր, բազմաՒներՒ:

Laminoir, ա. կռանոց, ՒիՒեղնոց (գործի). passer au —, անցուցանել ընդ —, * —է անցուՒնել. || փ. բ. passer au —, ընդ կիրՒ անցանել, *սասոիկ փորձուիլ:

Lamique, S. **Lamaïque.**

Lamiste, S. **Lamaïste.**

Lamp (լանփ) ա. ձբ. կաՒՒեղաձուկն. ազգ փշոտ ձկան:

Lampadaire, ա. հխ. ճրագակիր. 2. կաՒՒեղակիր, կաՒՒեղակալ:

Lampadite, ի. հբ. կաՒՒեղաքար:

Lampadiste, ա. հխ. յն. ջահընՒաց, ջահրնՒացիկ:

Lampadophore, ա. կաՒՒեղակիր, լապտերակիր, ջահակիր:

Lampadophories, ի. յ. լապտերատօն, կաՒՒեղատօն (ի հին Յունաստան):

Lampant, e, ած. կաՒՒեղաբորբոք, կաՒՒեղալոյց. huile —e.

Lampas (լանփա) ա. լամպա. մետաքսեայ պատառ ազնիւ ճննց. 2. հ. եւ ռ. կոկորդ, որկոր. humecter le —, Ւանալ զ—, ըմպել գինի. 3. աբ. S. **Fève.**

Lampascope (լամփասքոփ) ա. լապտերադէտ, լապտերացոյց:

Lampassé, e, ած. կգ. լեզուակարկառ. lion —.

Lampate, ա. տգ. լամպատ:

Lampe, ի. կաՒՒեղ, լապտեր ղամբար «գանտիլ, լամփա». allumer, éteindre la —. — à esprit de vin, ցքակաՒՒեղ. — vénitienne, վենետիկեան լապտեր. || — de sûreté, լապտեր ապահովուՒեան. — électrique, էլեկտրալապտեր. 2. cul-de-lampe, S. **Cul.** || — à incandescence, տարալոյս —. || S. **Huile.**

Առ il ne faut pas mettre la — allumée sous le boisseau, չէ պարտ ՒագուցանՒել ընդ գրուանաւ զկաՒՒեղն վառեալ. չէ պարտ զլանալ ուժեր զՒնարս լուսատուՒեան՝ կըրՒուՒեան:

Lampée, ի. ռ. մեծուկ. ումպ բերանալիր. il en avala cinq —s. || D'une —, tout d'une —, միումպ, ի մի ումպ. 2. ռ. բիճ, ապատ. elle a une — d'huile sur sa robe.

Lamper, ն. ռ. ըմպել բերանալիր՝ կոկորդալիր, *տՒնկել, կոՒճել. — trois bons verres de vin. || լկ. il aime à —.

Lamperie, S. **Lampisterie.**

Lamperon, ա. պատրուգակալ:

Lampier, ա. լապտերակալ:

Lampion, ա. լապտեր, կաՒՒեղիկ:

Lampique, ած. տգ. լամպային:

Lampiste, ա. կաՒՒեղագործ, կաՒՒեղալաճառ «գանտիլճի, լամփաՒը». 2. ա. եւ ի. կաՒՒեղայարդար:

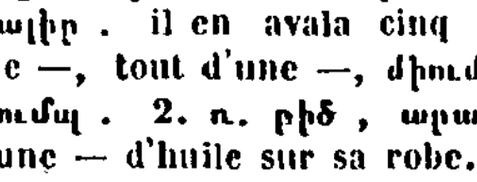
Lampisterie, ի. կաՒՒեղագործուՒիւն. 2. կաՒՒեղարան:

Lampon, ա. հ. բանք կսկծելիք:

Lampotte, ի. խայծ, *կեր ձկան «եէմ»:

Lampourde, ի. բ. խոյլխոտ. բոյս խոտոՒէն տարեւոր:

Lamprillon (լանփրիյլօն) ա. ձբ. քարադիացիկ:

Lamproie.

Lampris (լանփրիս) ա. ձբ. լուսնաձուկն. ի տոհմէ ՒիՒնիկաց (scombéroïdes) կն. **Poisson-lune.**

Lamproie, ի. ձբ. քարալէզ, քարադիաց:

Lampromètre, ա. քգ. լուսաչափ:

Lamproyon, S. **Lamprillon.**

Lampsane, ի.բ. լամպսան, խաբուսկ, խարչուկ:

Lampyre, ա. լուսնիկ, աստղատակ, փոսուռայ, *կայծուիկ, լուսոիկ, լուսաոնիկ, լուսորդ «աՒՒիշ պէօճէյի». ռ. **Ver luisant, Luciole.**

Lampyrides, ա. յ. կ. փոսուռազգիք. *տոհմ միջատաց, որոց տիպ փոսուռայ:

Lanaire, ի. բ. ասրաթոյս:

Lan, Lanc, Lans (լան) ա. ՒԹ. նաւացուց:

Lançage, արձակումն. 2. փ. յայտնումն. le — d'un journal, d'un roman, d'une femme.

Lancastérite, ի. հբ. լանկաստերաքար. հն. **Hydromagnésite.**

Lance, ի. Ւիզակ «մզրագ». — à poignée, երկայնաբուն —. — homicide, մարդասպոշ՝ մարդասպողխող —. tuer d'un coup de —, ՒիզակաՒով առնել. S. **Hérissé.** || Baisser la —, զրպարտուՒիւն խոստովանել, մեղմանալ, ՒուլանալՒ տեղի տալ, զիջանիլ. baisser la — devant qn., խոնարհիլ առաջի ուրուք. || rompre une — avec qn., պայքարիլ, մրցիլ, մաքառիլ ընդ ումեք. || rompre une —, des —s pour qn., պաշտպանել ումեք ընդդէմ ախոյեանից. || à beau pied sans —, հետի, հետիոտս, *ոտքով. il est venu, il est retourné à beau pied sans —. 2. հ. S. **Lancier.** 3. ձող դրօշու. 4. աս. ՒիզակՒ ՒիզակաձեւՒ օդերեւոյՒ:

Lancée, ի. արձակումն. 2. ՒիզակախառՒ (մանկանց):

Lancement, ա. ՒԹ. իջուցումն, ծովարկուՒիւն. — d'un navire.

Lancéolaire, S. **Lancéolé.**

Lancéolé, e, ած. բ. ՒիզակաձեւՒ. feuilles —es.

Lancer, ն. արձակել, ձգել, պարսել, *ՒետՒել. — des traits, ՒետՒընկեց լ. — son dard, արդՒընկեց լ. d'une main tremblante et précipitée il lance son dard, դողդոջ եւ խուճապ կշռաց զոեգն. — des pierres. Le soleil lance ses rayons. — la foudre, le tonnerre, շանՒս արձակել, շանՒաձիգ՝ շանՒընկեց լ. — un coup, un coup de pied, կիցս ընկենուլ՝ արձակել, *կից զարնել. S. **Étincelle.** 2. փ. արձակել. — des regards, des œillades, աչս արձակել, *աչք ՒետՒել՝ զարնել. — un regard de colère, ակնարկել զայրագին, հայել բարկացայտ աչօք. 3. արձակել, հրատարակել. — une épigramme contre qn. — un décret. On lança contre lui un mandat d'amener. 4. արձակել, արշաւեցուցանել, * եռեւէՒ վազցունել. — les chiens après le voleur. — un escadron. 5. ձվ. արշաւեցուցանել, *վազցունել. — un cheval, une voiture. 6. ռ. որջատել. * երէՒ որջէՒ դուրս հանել եւ շանց մատՒնել. — la bête, le cerf, le sanglier... 7. ՒԹ. — un navire, իջուցանել՝ մխել զՒնաՒ ի

ծով . 8. փ. — qn., յառաջեցուցանել , յառաջածիգ՝ յառաջամատոյց՝ յառաջադէմ առնել , *առաջ քշել , առաջացունել. 9. արձակել , յառաջարկել , առաջարկել. — une affaire, une banque.

Se lancer, դ. դիմել , սրանալ . — dans l'eau, à l'eau, dans le feu. 2. —, յարձակիլ ի վերայ , խոյանալ , սլանալ , *նետուիլ . — sur l'ennemi. 3. փ. եւ ը. — dans le monde, dans la littérature, dans les affaires, յառաջամուխ՝ միջամուխ՝ միջամուտ լ., մտանել , բնակիլել . || ը. դիմագրաւել , դիմագրաւ դիմել . c'en est fait, je me lance.

Lanceron, ա. ձր. նիզակածուկն:

Lancette, ի. վ. երակահատ , նշտիր, նշտրակ «նէշՔէր». — à saigner, à vacciner, — երակահատութեան , պատուաստի :

Lancette.

Lanceur, ա. նը. արձակիչ , յառաջարձակ , յառաջարկու . — d'affaire, գործարձակ :

Lanche, ի. նւ. երկկայմ , *երկու կայմով պզտիկ նաւ :

Lancier, ա. նիզակաւոր «մըզրագլը». 2. նիզակապար :

Lancière, ի. ջրարձակ . աղօրեաց ջուր բերող ծակն. 2.—. vanne—.

Lancifolié, e, ած. բ. նիզակատերև :

Lancinant, e, ած. բժ. կտտուն, դառնակսկիծ . douleur —e.

Lancis, ա. ն. որմայարդար :

Lançoir, ա. վերնադուռն (ջուրց աղօրեաց). 2. **Glissoir**.

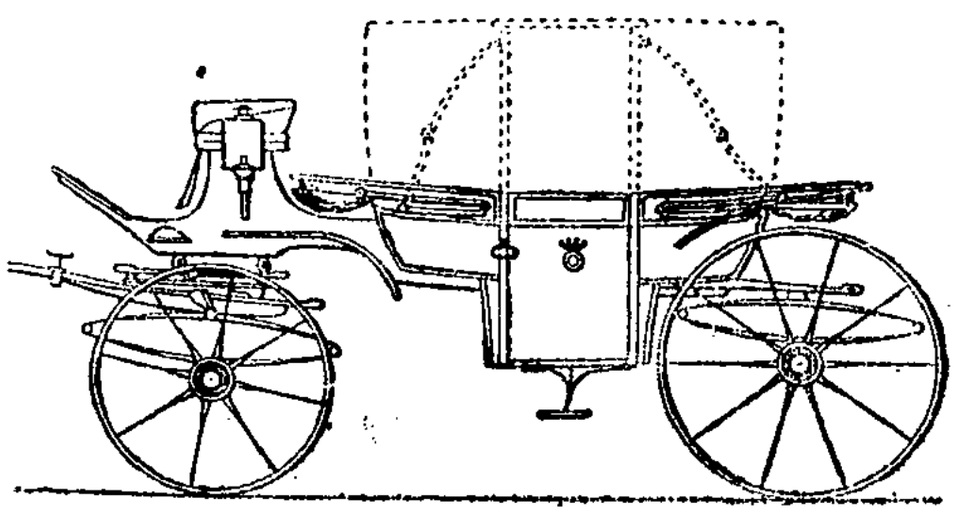
Lançon, տ. **Lanceron**.

Landaise, ի. շ. երիզակ :

Landamman, ա. գաւառապետ (ի Շվեւետիա) :

Landammanat, ա. գաւառապետութիւն (ի Շվեւետիա) :

Landau, ա. լանդոյ , լանդակառք , բացվերիկ , *կառք քառանիւ

որ կբացուի կգոցուի . il m'a conduit dans son —.

Lande, ի. երէզ , տափաստան , կորդ երկիր . հն. **Garigue**.

Landgrave, ա. լանգբաւ , երկրակոմս , աշխարհակոմս . սիտղոս իշխանաց ոմանց Գերմանիոյ . 2. ի. լանգբաւուհի , լանգբաւակին:

Landgraviat, ա. լանգբաւութիւն , երկրակոմսութիւն , աշխարհակոմսութիւն :

Landier, ա. մեծ վայրակալ (իսիանոցի) «պէօյիւք օճագ տէմիրի» :

Landit, տ. **Lendit**.

Landlordisme, ա. հողատիրութիւն :

Landsturm, ա. լանդստուրմ , աշխարհաժողով . միահամուռ զօրաժողոյ ի Գերմանիա ի վտանգս հայրենեաց :

Landwehr, ի. պահեստազօր . զինեալ մասն ժողովրդեան ի Գերմանիա :

Laneret, ա. տ. **Lanier**.

Langage, ա. բարբառ , լեզու . — des yeux, de la passion, du geste, des fleurs, des oiseaux. || Le — des enfants, — մանկանց, հեշտախօսութիւն . 2. —, ձեւ բանից , ասացած , ասացուած , խօսք , բան . — obscur, խրթնաճաճուկ լեզու . — figuré, naïf, obscur, incorrect. — des halles, de la cour. Tous avaient le même —, մի խօսք էին ամենեցուն . faire des fautes de —. Comment peux-tu me tenir ce —? Vous me tenez là un étrange —. Les charmes du —, շքեղութիւնք զօշոռիչք . ce — ne me plaît pas. Changer de —, բանաշուրջ՝ բանափոխ լ., *լեզուն՝ խօսքն փոխել:

Lange, ա. խանձարուր , խորճուն մանկան, շոր, մանեւար , մանեւոր , * բալուլ «գունաւոր» :

Langé, e, ած, խանձարրաւալաւ , *բալուլած . enfant —.

Langer, ն. խանձարրել , բալուլել . — un enfant.

Langite, ի. հր. լանգաքար . ենթածծմբատ պղնձոյ ջրատեալ՝ ի կանաչորակ բիբերոս :

Langoureusement, մ. կաճոգին , խանդակաթ . il tourna — le regard. Il a — répondu.

Langoureux, euse, ած. սիրահալ , մեղկասէր , մեղկախորհուրդ , մեղկոտ , նուաղկոտ , նուաղուն , մեղուական, տարփալի , հոլուն , ծուլամօրթ . homme —. Il a un air —. Parler d'un ton —, կակղաբան՝ բալցրաբարբառ լ. 2. մեղմատեսիլ, նազելի , կղկղաթ , կաճոգին , տարփալի, խանդակաթ , սիրատարփ , անձկայրեաց , անձկաբեկ , անձկակարօտ . jeune fille —euse. Regard, sourire —. || ա. faire le — auprès d'une femme, կղկղաթ կաճոգին լ. զինոջէ , բծնիլ ընդ կին , * կնկան մի քսուբտիլ . faire la —euse, *նուաղուն ձեւեր առնուլ :

Langouste, ի. խագուլ , կաճաբոս «պէօճէք». տ. **Homard**.

Langoustier, ա. **Langoustière**, ի. կ. խագուլոց :

Langrayen (լանկրէյէն) ա. Ո. անառ . փոքրիկ ճննդուկք բնակեալք յայրերեալ գետից :

Languard, e (լանկար, բա) ած. հ. լեզուանի , շատախօս :

Langue, ի. լեզու «տիլ» . petite —, լեզուակ . la — primitive, նախալեզու . tirer la —. Montrer la —.au médecin. Le bout de la —, ծայր —ի. par le bout de la —, լեզուածայր , *լեզուին ծայրով . — chargée, աղտեղի՝ *աղտուտ —. || tirer la — à qn., լեզու արձակել առ ոք, ծաղր առնել՝ արհամարհել զոք . || tirer la —, արձակել զլեզուն ոգեսպառ շան արտաքս քան զբերան . || ի. tirer la — d'un pied de long, լինել ի չքաւորութեան . || se mordre, s'écorcher, se brûler la —, խածանել , կեղեքել , այրել զ—ն . || avoir soif à avaler sa —, ծարաւի յոյժ լ., պապակիլ. || ennuyeux à avaler sa —, ձանձրացուցիչ յոյժ . || ը. avaler sa —, կաթճել զ—, լուռ կալ . || jeter sa — aux chiens, տ. **Chien**. || Se mordre la—, խածանել զ— յատելն . եւ փ.՝ կաթճել զ—, լռել յանկարծ զանպատշաճս եւ կամ զոր չկամիցի ոք ասել . j'allais dire une sottise, je me suis mordu la —. || Se mordre la — d'avoir parlé, զղջալ՝ տրտնջանալ ի վերայ բանից . à peine eut-il lâché cette parole, qu'il s'en mordit la —. || Sans —, անլեզու . || qui a la — mordante, սլաքալեզու . || qui a la — coupée, լեզուաճաւ, լեզուատ . || qui a la — lente, յամրալեզու . qui a la — lourde, ծանրալեզու . || — de serpent, qui a une — de serpent, օձալեզու . || de deux —s, երկլեզու, երկլեզուեան . de sept —s, եօթնալեզուեան . || mince comme la — d'un chat, նուրբ յոյժ , * խիտ բարակ . || donner sa — au chat, ընծայութիւն անգիտութեան մատուցանել առ իմն, խոստովանել զանհաստութիւն մտացն առ այն . || la — lui va toujours, շատախօս՝ արագալեզու՝ արագախօս է .

2. ո. ձվ. donner de la —, կոչել , գրգռել զշուն, զձիան ձայնիւ լեզուի. || les aides de la —, օճանք լեզուի , ձայնք ամանք հնձելոյն ի խթախուսել զձի .

3. —. — de carpe, ծածանալեզու . la — de biche, եղնալեզու . la — de passereau, ճնճղկալեզու , * ծագի՝ ճնճղկի լեզու . || la — vulgaire, ռամկալեզու . || faire cuire une —. Manger une — de bœuf. — fumée.

4. լեզու (իբրեւ զորճի խօսելոյ). votre — vous perd. || Avoir la — grasse, épaisse, ծանրալեզու լ. || ը. avoir la — bien pendue, լեզուանի լ. avoir la — bien affilée, լեզուագար՝ շատախօս լ. || dénouer, délier la — à qn., արձակել զ— ուրուք , *ձեռնուն լեզուն՝ բերանն բանալ տալ . || avoir la — liée, կապեալ ունել զ—. չիշխել խօսել զումեքէ՝ զիմեքէ . || ը. la — lui va toujours, անդուռն բերան է , * լեզուն չդադրիր . || tenir sa —, կաթճել զ—, լռել , * լեզուն բռնել . || il a bien de la —, il a la — bien longue, il ne saurait tenir sa —, լեզուագար՝ շատախօս՝ շաղփաղփ է . c'est avoir bien de la — que de ne pouvoir se taire de ses propres affaires. || մշ. quelle —! որ-

պիսի՛ —, որպիսի՛շատախոս. ||n'avoir point de —, սակաւախօս է. եւ կամ՝ լուռ կալ յորժամ հարկ իցէ խօսել. || être maître, ne pas être maître de sa —, գիտել՝ չգիտել լռել, *լեզուին տէր ըլլալ՝ չըլլալ. || ne pas savoir conduire sa —, mal gouverner sa —, ասել բանս զորս պարտ էր լռել, *լեզուն կառավարել չգիտնալ, գէշ կառավարել. || avoir une grande volubilité de —, արագախօս է., *շատ շուտ խօսիլ. ||S. Fourcher, Doré. || ը. avoir un mot sur la —, sur le bout de la —, sur le bord de la —, ունել գբառ ինչ ի ծայր լեզուի, *բառ մի լեզուին ծայրն ունենալ, կէս մի միտքն գալ. ||c'est une mauvaise, une méchante —, une — dangereuse, une — de serpent, de vipère, չարալեզու՝ չարախօս՝ սլաքալեզու՝ օձաբիմ է. || coup de —, չարախօսութիւն, քսութիւն. ces femmes qui donnent toujours le petit coup de — en passant. || փ. եւ ը. donner du plat de la —, առնել գեղեցիկ խոստմունս առանց խորհելոյ կատարելոյ. || faire la — à qn., ծլատիր է. ոմեմբ, *մէկուն զուրցելիքն բերանն դնել. || prendre —, առնուլ տեղեկութիւնս, տեղականալ.

5. լեզու, բարբառ, բան. apprendre sa —, sa — maternelle, ուսանիլ զ— իւր, զմայրենի իւր —. parler une — étrangère, խօսիլ օտար ինչ —, *օտար — մի խօսիլ. || une belle —. Une — riche, douce, harmonieuse, sonore, pauvre, rude, dure, barbare. — énergique, forte, pompeuse. Enrichir, appauvrir, polir, perfectionner une —. Le génie, le caractère d'une —. La pureté de la —. Étudier, apprendre une —, ուսանիլ զ—. l'étude des —s, ուսումն լեզուաց. enseigner la — française. Bien parler une —. Il écrit et parle bien sa —. Elle recevait les ambassadeurs et parlait à chacun sa —. L'origine, la formation, la confusion des —s. En — arménienne, հայերէն լեզուաւ՝ խօսիլ. traduire en — grecque, յունարէն Թարգմանել, յեղուլ ի յոյն բան. d'une — étrangère, օտարալեզու, տարալեզու. sa —, իւրալեզու. || la — arménienne, հայ լեզու, հայկական բարբառ. — française. — mère, morte, ancienne, vivante, moderne, մայր, մեռեալ, հին, կենդանի, արդի —. — vulgaire, աշխարհաբառ —, աշխարհիկ բարբառ, *աշխարհաբար. en — vulgaire, յաշխարհիկ բարբառ, *աշխարհաբար. — écrite, littéraire, գրոց բարբառ, գրաբառ. en — littéraire, ի գրոց բարբառ, *գրաբար. —s orientales, արեւելեան —ք. don des —s, ձիր լեզուաց, լեզուախօսութիւն. avoir le don des —s, լեզուս՝ ի լեզուս խօսել. maître de —s, վարժապետ լեզուագիտութեան.

6. լեզու, կանոնք լեզուի. respecter la —. C'est contre la —.

7. լեզու, բարբառ, յեղանակ խօսից. la — du sentiment, du cœur, de l'amour, de l'intérêt. La — technique, ուսումնական լեզու. la — des dieux, — աստուածոց՝ դից. բանաստեղծութիւն.

8. լեզու. դարձուած բանից. la — de Racine.

9. լեզու, բառք. la — d'une science, de la métallurgie.

10. Les —s, լեզուք, ազգք, ազինք. [feu, հրեղէն —ք.

11. լեզու. լեզուածեւ ինչ. —s de

12. Եւ. — de terre, լեզու՝ ցամաք կարկառեալ ի ծով.

Առ. un coup de — est pire qu'un coup de lance, հարուած լեզուի չար է քան զիարուած նիզակի. || beau parler n'écorche pas la —, * քաղաքավարութեամբ խօսիլն լեզուն չմաշեր. || il faut tourner sept fois sa —, dans sa bouche avant de parler, եօթնից պարտ է դարձուցանել զլեզուն ի բերանի նախ քան զխօսել, յառաջ քան զխօսել պարտ է խորհել հասուն մտօք:

Langué, e, ած. կգ. լեզուարձակ:

Langueter, ն. լեզուահատել. լեզուածեւ կտրել:

Languette, ի. լեզուիկ. փոքրիկ լեզու. 2. —, լեզուածեւ. 3. լեզուակ (նուագարանաց). — d'une clarinette. || ին. **Anche.** || A —, լեզուակաւոր. 4. —՝ մէտ կշռոց «Քէրազէ տիլի». 5. ճ. միջնորմ (վառարանի):

Languette, ի. բ. S. **Aizoon.**

Langueur, ի. նուաղութիւն, նուաղկոտութիւն, նըթոյժն, հիւծումն. maladie de —. Mourir de —. — d'estomac. || փ. tomber en —, նըթոյժիլ, նըթիլ, լքանիլ, ծիւրիլ. mettre qn. dans un état de —, ծիւրել, ծիւրեցուցանել, նուաղել, նուաղեցուցանել, լքուցանել. tenir qn. en —, քաղել զոգիս ուրուք, *նրկար առեն մէկուն բան մը սպասել՝ փափաքել տալ. 2. յ. վիշտք, նեղութիւն. les —s de l'âge, d'une vie sans occupation. 3. Թուլութիւն, անբարգաւաճութիւն. la — du commerce, des affaires.

Langueyer, ն. լեզուաքննել. * լեզուն քննել՝ նայիլ. — un porc.

Langueyeur, ա. քննիչ լեզուի խոզից:

Languide, ած. նուաղկոտ:

Languido, մ. իտ. եժ. նուաղաձայն:

Languier, ա. լեզուապուխտ. ապխտացեալ լեզու խոզի:

Languir, չ. նուաղիլ, ճնգիլ, հիւծիլ, հալիլ եւ մաշիլ, հիւծանիլ, ծիւրիլ, նըթոյժիլ, Թոշնիլ, դորսովիլ. ce malade ne fait que —. Il a langui longtemps avant de mourir. || փ. —, ծմրիլ, ծմրդիլ, յոգւոց հանիլ, տառապիլ. — dans les fers, dans la misère. Il languit dans le désir d'être délivré, հաշի եւ մաշի անձկանօք զերծանելոյն. — dans, անկեալ դրնիլ. faire —, հաշել մաշել, նուաղել, նուաղեցուցանել, կողկողեցուցանել, ծիւրել, ծիւրեցուցանել, Թոշնացուցանել. il me fait — prisonnière en ces lieux. On le fit — dans les supplices. — d'ennui, dans l'incertitude. 2. նուաղիլ, Թոշնիլ, խամրիլ, Թարշամիլ, *Թոռմիլ. ces arbres languissent faute d'eau. La nature languit pendant l'hiver. 3. ճնճղերիլ յիշատակաւ սիրոյ ուրուք, կաՀոգնիլ, կոլկողիլ. — pour qn. — d'amour, խանդակաթ Թեռանիլ, խանդակաթ՝ կաՀոգին է. 4. նուաղիլ, տկարանալ, անկանիլ, մեռած է. ի դադարումն. ces vers languissent. L'intérêt languit. La conversation languissait. Le commerce languit, վաճառականութիւնն անկանի. les travaux languirent. 5. նուաղիլ, սորիլ, կկոցիլ. ses grands yeux noires languissaient. 6. նուաղիլ, յերկարիլ, յերկարածգիլ. l'affaire languit. 7. դէտակն կալեալ սպասել, մնալ անձկանօք. ne me fais plus —. Je languis après les jours de poste. Je languis d'avoir de vos nouvelles.

Languissamment, մ. նուաղաբար. sa tête sur un bras — penchée. 2. խանդակաթ, կաՀոգին. elle le regardait —.

Languissant, e, ած. նուաղեալ, նուաղկոտ, ճնգուռ, տկար, ծիւրեալ, առկայծեալ, Թոշնեցուցիչ. maladie —e. Ame —e. Aux yeux —s, մեղուակն. je cours —e, abattue. 2. նուաղ, նուաղական, նուաղաձայն, Թոյլ, մեղկ, անբորբոք. esprit, écrit —. Vieillesse —e. անզօր —. style —, անկորով —. pas —, կըՀուցեալ՝ կՀուռ քայլ. voix —e, նուաղ ձայն. santé, vie —e, գայՀ ի գայՀ՝ գայՀ ի գայՀի առողջութիւն՝ կեանք. une conversation —e. 3. խանդակաթ, կաՀոգին. regards —s. Démarche —e, ճեմք նազելիք. 4. անբարգաւաճ, սակաւագործ, սակաւավաճառ, սակաւաշահ. des affaires —es. Commerce —.

Languissement, ա. նուաղումն, նուաղկոտութիւն, Թոշնումն:

Langurides, ա. յ. մբ. սաՀաճճիք. ոտիմ եւայօդ պատենաՀեից:

Langurie, ի. մբ. սաՀաճճի:

Laniadées, S. **Lanidées.**

Laniaire, ած. մգ. պատառիչ. les dents —s, եւ գ. les —s, — պատառմունք, —ք. ին. **Dents canines.**

Lanice, ած. ի. bourre —, խուզած բրդոյ՝ *բրդի խոշրոտուք:

Lanidées, ի. յ. Ք. կաչաղակնայք:

Lanier, ա. Ք. բազէն. ազգ որսահաւի ի տոհմէ բազէից:

Lanière, ի. փոկ, քարիկ «գաւդ»:

Lanifère, ած. ասբաբեր, գեղմնաբեր, գեղմնաբաժ. animaux —s. 2. բ. ասուեղ, Թաւ. plantes —s.

Lanigère, ած. բպ. ասեւաբեր, ասեւաւոր:

Lanille (լանիյլ) ի. բրդիկ. բրդագործ պատառ Փլանդիոյ (Flandre).

Laniste, ա. հխ. հռ. ուսուցիչ սուսերամարտութեաց:

Lanius (լանիւս) գա. **Pie grièche**:

Lanoline, ի. ագ. ասլին, բըրդ-ւղին . նիւթ ճուխ , ալարաւո եւ գաբշահոտ :

Lansium (լանսիօմ) ա. բ. մագ-լակ . երկպտուկ տունկ ի տոհմէ մե-լիաներից (méliacées).

Lansquenet, ա. հ. լանսքենէ , երկրասպաս . հին հետեւակ գնդմա-նացի. 2. լաստենէ. ազգ ձղճախաղի:

Lansquenette, ի. լաստենէձա-ճուր . ճուր լաստենեայ :

Lantane կամ **Lantanier**, ա. բ.

լանտաննի . ազգ աղաւնիճաւներից (verbénacées).

Lantanées, ի.յ.բ. լանտաննեայք . ցեղ աղաւնիճաւներից (verbénacées). նախատիպ ունելով պլանտաննի (lantanier).

Lantanine, ի. լանտանին . ջեր-մահալած ինչ նիւթ :

Lantanium (լանթանիօմ) ա. տգ. լանտանիոն :

Lanter, ն. ար. կռանել , կռա-նահարել , *ուռուլ ծեծել :

Lanterne, ի. լապտեր «ֆինէր». il fait du vent, prenez une —. — de voiture. Tenir, porter, avoir une —. Allumer, éteindre la —. — en main chercher un homme, — ի ձեռին խնդրել այր . || բ. faire croire que des vessies sont des —s, այլանդակաց հաւատս ընծայեցուցանել . || — sourde, գողալապտեր «խըրթըղ ֆի-նէրի». || — magique, — մոգական , մոգալապտեր «լանթէրնամաճիքա» . || ի. բ. c'est une — magique, une vraie —, ասի զննկերուհիէն յորում արք զարս յաջորդին անդադար . 2. լապտեր , կանթեղ . les —s des rues. 3. յ. բաջալանք , բարբան-ջանք , սնոտիք . voilà bien des —s. Conter des —s, բարբանջել , բաջա-ղել. 4. ճ. լապտեր. լուսիջոյց երդն. la — du dôme des Invalides. 5. լապտեր . վանդակապատ սննեակ . 6. մթ. —.

Lanterneau, ա. ար. լապտերիկ. *սիւնազարդ աշտարակիկ գմբեթի՝ շէնքի վրայ :

Lanterner, չ. ի վարանս լ.; վա-րանել , դանդաղիլ , դեգերիլ , ձար-ձառիլ , ժամավաճառ լ., *տնտնալ , ժամանակ կորսնցունել «օյալանմագ». il ne fait que — et n'avance à rien. Il ne faut pas — avec vous. Sans —, անյապաղ , *առանց տնտնալու . 2. ն. ձարձափեցուցանել , ի զուր յու-սացուցանել . vous me lanternez depuis longtemps. 3. բարբանջել, շաղ-փաղփել . — qn.

Lanternerie, ի. վարանք , դե-գերանք , դանդաղանք , ձարձա-փանք . il a manqué son affaire à force de —. 2. բարբանջանք , սնո-տիք . dire, lire des —s.

Lanternier, ա. լապտերագործ , կանթեղագործ «ֆինէրճի , գանտիլ-ճի». 2. կանթեղավաճ փողոցաց . 3. փ. եւ բ. վարանեալ , տարտամ , երկմիտ , դանդաղկոտ , յամրել , *կամկաթ , տնտընացող . 4. բար-բանջուտ , շաղփաղփ , *փուճուտճուճ խօսող . quel est le — qui vous a dit cette nouvelle?

Lanternon, ա. ճ. լապտիկ , գմբեթիկ :

Lanthane, ա. տգ. լանթան .

Lanthanite, ի. հբ. լանթանա-քար :

Lanthopine, ի. տգ. լանթոպին ,

Lantiponnage, ա. ռ. շաղակ-րատանք , շաղփաղփանք , *փճախօս-ութիւն . que de —s!

Lantiponner, չ. ռ. շաղակրա-տել , շաղփաղփել , *փճախօսութիւն անել . ne lantiponnez pas d'avan-tage. = ն. —. il m'a lantiponné je ne sais quelles sottises.

Lanture, ի. կռանահարութիւն , կռանագարդ :

Lanturelu, Lanturlu (լան-թիւրլիւ) մ. մկնալով , մնթնելով , խուսափելով . il lui a répondu —, — եւս նմա պատասխանի :

Lanugineux, euse, ած. ռ. ասր-պատեակ , ասրաքաւոակ , *բրդի նման . 2. ծաւ , բրդազգեաց , մա-զեղ , *բրդոտ . 3. ծաւ , բրդեայ , աղուամազ, *աղուամազոտ . la pêche est un fruit —.

Lanuginique, ած.տգ. ասրային, բրդային . acide —, ասրաթթու :

Laophis (լաօֆիս) ա. սր. բարած. սողուն ինչ բրածոյ :

Laoptéryx, ա.թ. քարաթեւ, թըռ-չուն ինչ բրածոյ :

Lapagerie, ի.բ. լապագերի. բոյս խոտեղէն շատակեաց ի տոհմէ շուշա-նասերից (liliacées). [անկութիւն :

Laparocèle, ի. վ. կողանկ, կող-

Laparotomie, ի. վ. կողահատում-մըն , կողահատութիւն :

Lapathifolié, e, ած. բ. աւելկա-տերեւ : [Patience] :

Lapathum (լափաթօմ) ա. բ. գա.

Lapement, ա. լափումն, լակումն:

Laper, ն. լափել, լակել, *լեզուին ճայրովն խմել . le drôle a lapé tout en un moment. = չ. le chien lape.

Lapereau, ա. ճագարիկ . ձագ ճագարի :

Lapicide, ած. կ. վիմափոր , քարափոր, վիմասոյզ, վիմադարան . mollusques —s. 2. բ. վիմաբոյս , քարաբոյս . plante —, — տունկ :

Lapidaire, ա. ակնահատ , ակ-նագործ . 2. ակնավաճառ . 3. ած. վիմագրական , արձանագրական . style —, — ոճ:

Lapidairerie, ի. ակնգործուիւն, ակնավաճառուիւն :

Lapidateur, ա. քարկոծիչ :

Lapidation, ի. քարկոծումն , քարկոծուիւն , քարկոծանք . la — de St. Étienne.

Lapider, ն. քարկոծել , քարկոծ՝ քարակոշկոճ առնել . — qn. || փ. —, նախատակոծ առնել . tant pis! il se fera — par les dames.

Lapidescence, ի. վիմափոխու-իւն :

Lapidescent, e, ած. վիմափոխ , որ քարանայ :

Lapideur, ա. քարկոծիչ :

Lapideux, euse, ած. քարեղէն , վիմեղէն , վիմարդեայ . montagne —euse.

Lapidicole, ած. կ. քարասոյզ , վիմասոյզ , վիմադարան , վիմաբը-նակ , վիմաբոյն :

Lapidification, ի. քարացումն . — d'une couche terreuse.

Lapidifié, e, անց. քարացեալ :

Lapidifier, ն. քարացուցանել , վիմացուցանել . հն. **Pétrifier**.

Se lapidifier, դ. քարանալ , վի-մանալ . ce bois s'est lapidifié.

Lapidifique, ած. քարացուցիչ . eau —.

Lapilleux, euse, ած. բ. քա-րուտ , *քարոտ . fruit —.

Lapin, ա. ճագար , *սվորիկ , խոզիկ «ատա ճավշանը» . || — de garenne, — վայրի՝ վայրենի . || բ. il court comme un —, քաջընթացիկ է , *—ի պէս կվազէ. ||c'est un fameux —, այր քաջ՝ կորովի է . || peau de —, ճագարենի . || cabane de —, ճագա-րանոց :

Lapine, ի. մատակ՝ էգ ճագար . || բ. c'est une —, une vraie —, կին բազմածին է :

Lapiner, չ. ճագարել . * ցնկնիլ ճագարի : [գարանոց :

Lapinière, ի. ճագարան , ճա-

Lapis կամ **Lapis-lazuli**, ա.հբ. լրջաքար , պարտիզաքար, լաճվարտ, լազուարդ ջղդաքար . հն. **Lazulite**. || Lapis infernalis, դժոխաքար :

Lapithes, ա. յ. լապիթեայք :

Lapon, e, գ. լապոնացի , լապո-նուհի. les —s, —ք. || փ. c'est un —, այր կարճահասակ է . 2. ած. լապո-նական , լապոնացի . la race —e.

Lappa, ա. բ. գա. **Bardane**ի :

Lappacé, e, ած. բ. կարթակոր :

Lappagine, ի. բ. երիզօն . ազգ սիզաբուսոյ :

Lappaginées, ի. յ. բ. երիզօն-եայք . տոհմ սիզաբուսոց :

Lappago, ա. բ. տ. **Lappagine**.

Laps, ա. — de temps, անջրպետ՝ միջոց ժամանակի , *ժամանակամի-ջոց . après un — de temps.

Laps, e, ած. անկեալն յուղղա-փառ հաւատոց , հաւատափոխ . վա-րի ընդ relaps, վերադարձող բառի . il fut traité de laps et de relaps. Il est — et relaps.

Lapsane, ի. բ. տ. **Lampsane**.

Lapsus (լափսուս) ա. լտ. ը. սը-խալ , սխալանք , վրիպակ , վրէպ .

un — de mémoire, յուշամբեկ, վրիպակ յիշողութեան. — de langue, լեզուավրեկ, վրիպակ լեզուի. — calami, գրչավրեկ, վրիպակ գրչի. c'est un —, — է:

Laquais (լաքէ) ա. լաճ, սպասաւոր (՛ոիքոջ կամ ոիկնոջ եռեւէն գնացող). j'ai l'habit d'un —, et vous en avez l'âme. || Mentir comme un —, ասել լրբաբար՝ *աննիւսաբար. menteur comme un —, անամօթ սուտասս:

Laque, ի. լայքա, դոճի խէժ, *կնքախէժ «լէօք». ին. Gomme —. 2. դոճ, լայքա «լէօք պօյաալ». 3. դոճ, ներաջնարակ. ներական ջնարակ. le beau — de la Chine. 4. դոճ, դոճապատաս, *դոճէ՝ ջնարակապատ անօթ. de jolis —s.

Laqué, e, ած. դոճապատ, լայքայատեղի:

Laquer, ն. դոճել, դոճապատ առնել. — une armoire.

Laqueton, ա. հ. եւ բ. լաճիկ, սպասաւորիկ:

Laqueur, ա. դոճող:

Laqueux, euse, ած. դոճական, դոճանման, դոճագոյն:

Laraire, ա. հին. հռ. Տէրափարան. առանին մեհեան:

Larbin, ա. ռ. S. **Laquais.**

Larcin, ա. գողութիւն. 2. գողօն, գաղտագողօնք, *գողցած բան. 3. գողօն, բանագողութիւն. les plus beaux endroits de son livre sont des —s. || փ. un doux —, քաղցրահամբոյր գողօն. գողունի՝ գաղտագողացի համբոյր կնոջ:

Lard, ա. խոզտի, խոզաճարպ, խոզենի, գիրուց «ոսնուզ եաղը». omelette au —, խոզաճարպածուռզել. || ռ. faire du —, գիրանալ. être gras à —, ճարպապարարտ՝ գէր յոյժ լ.:

Lardacé, e, ած. բժ. ճարպակերպ, ճարպառուց. tissu —. Consistance —e.

Lardé, e, ած. խոզաճարպ, խոզաճարպապատ. perdrix —e.

Larder, ն. խոզաճարպել. պատել՝ հանդերձել ճարպով խոզենեաւ. || բ. — qn. de coups d'épée, բազում վէրս արոյ ի վերայ դնել, առատապահաս առնել զոք. || փ. — qn. d'épigrammes, de brocards, etc., վիրաւորել զոք բանիւք կսկծանաց. || — ses discours, ses écrits de citations, de mots grecs ou latins, etc. լնուլ՝ խըճողել զբանս՝ զգրուածս իւր վկայութեամբք, յոյն՝ լատին բառիւք եւն.:

Larderasse, ի. նւ. խծուծատուան:

Larderellite, ի. հբ. լարդերել[լաքար:

Lardiforme, ած. ո. խոզաճարպաձեւ. tissu —.

Lardite, ի. հբ. ճարպաքար. հն. **Stéatite.**

Lardivore, ած. կ. խոզաճարպ[պակեր:

Lardizabale, ա. բ. շքար. Ծուի պատառուկ:

Lardizabalées, ի. յ. բ. շքարեայք. ցեղ ոտիվի լուսնահիւնդեայց (ménispermées) որոց նախատիպ է շքար:

Lardoire, ա. խոզաճարպոց. շամփուր ի խոզաճարպել:

Lardon, ա. խոզաճարպաշերտ. faire des —s. 2. փ. եւ բ. երգիծանք, երգիծաւութիւն, եպերանք. lancer des —s à qn., երգիծանս արձակել ոմեք. || être le — du quartier, լինել չարաչիզու՝ չարահոս Ծալին:

Lardonner, ն. խոզաճարպաշերտել. 2. փ. երգիծանել, եպերել:

Lare, ած. առանին, տնական. un dieu —, Ներատ. les dieux —s — դիք, Ներատիք. le culte touchant des —s. 2. բն. ասն՝ երդ հայրենի. oh! puis-je revoir mes —s paternels. Abandonner, revoir ses —s.

Larentie (լարանի) ի. մբ. լարչնա. մանր Թիթեռն ի տոհմէ գիշերաթիթառաց (phalénites).

Large, ած. լայն, լայնշի, լայնանիստ, լայնադիր, լայնատարած, լայնաճաւալ, լայնատարր, լայնածիր, լայնատիպ. — vêtement, լայն՝ լայնատարած զգեստ. une — base. La rivière est — en cet endroit. — plaie, blessure, ներատաց՝ վիրաբերան խոց. de —s gouttes de pluie, լայնակայլակ շիթք անձրեւոյ. — barbe, լայնամօրուք, լայնատիպ մօրուք. il a les épaules —s, լայնաթիկունք է. d'une — figure, լայնադէմ, լայներես. qui a de —s feuilles, ongles, un — cou, լայնատերեւ՝ լայնատատակի, լայնեղունգն, լայնապարանոց. qui a une — face, լայնադէմ, լայներես. cheval — du devant, լայնատանջ երիվար. ce morceau de bois est — de 30 centimètres. 2. լայն, ընդարձակ, մեծ, ընդարձակատարր, ընդարձականիստ, արձականիստ. je vous fais une — concession. Donner un pouvoir bien —. Faire du cuir d'autrui — courroie, կաշուով օտարին առնել փոկ լայնակամար. օտարին ընչիւք լինել առատաձեռն. 3. փ. լայն, ընդարձակ, ընդարձակագնաց, ընդարձակատես, ոչ յոյժ խղճամիտ. opinion —. Principes —s. Avoir la conscience, la manche —, լայն՝ ընդարձակ ունել խիղճ, չլինել խղճամիտ. 4. առատ, առատաձեռն, առատաձիր, ընդարձակաձեռն, ճոխաձիր. homme —. Il n'est pas —. 5. առատ, մեծատարած. mener une vie —. 6. նկ. մագ. լայնարձակ, լայնաձիգ, ճոխ. des contours, des draperies, des lumières —s. Une touche, une manière —. 7. մ. լայն, լայնագոյնս. il faut l'habiller — pour qu'un enfant soit à son aise. Peindre —.

ա. լայնութիւն, *լայնք. ce royaume a cent lieues de —. Cette étoffe a un mètre de —. || Donner du —, տալ միջոց, միջոց՝ տեղ տալ. 2. նւ. ծովամէջք, խորք. qui va au —, խորագնաց. prendre, gagner le —, խաղալ ի խորս, ունել ի խորս ծովուն, անդնդատախտ՝ ծովատախտ լ., միջածովել, *ծովուն խորն երթալ, բացն ելլել. եւ փ. բ. խոյս տալ, փախչել, *կծիկն դնել. || au —! օ՛ն ի խորս, ի խո՛րս ծովու, * բա՛ցն. || au —! passez au —! ի բա՛ց, ի բացո՛ւստ, * բա՛ցէն, բացէ՛ն անցէք «ալա՛րկա».

Au —, մ. լայնագոյնս, ընդարձակագոյնս. il est logé bien au —. || Au —, ի հանգստեան, ի դիւրի, յանդորրու. me voilà au —. Vivre, se mettre, être au —, ընդարձակաստուն լ., ի դիւրոջ՝ յարձակի եւ ի դիւրոջ լ., ի բազում առատութեան վայելել «կենդչիքսէ օլմագ». mettre au —, դիւր առնել ոմեք, ճոխացուցանել զոք. se mettre au — ի դիւրոջ լ. 2. au long et au —, մ. ընդ ամենայն կողմն, *ամէն կողմ. s'étendre au long et au —. || En long et en —, de long en —, մ. ընդ երկայնութիւն եւ ընդ լայնութիւն, *դէպի երկայնութիւն եւ լայնութիւն. aller en long et en —. || Il en a eu du long et du —, գանալից՝ նախատակոծ եղեւ. donnons-en à ce fourbe et du long et du —, գանալից արատցուք զննգատորդ:

Largement, մ. լայնապար, լայնապէս, ընդարձակապէս, ճոխագոյնս, առատօրէն, առատապէս. récompenser, payer —. User — de son pouvoir. Il but — du vin nouveau. 2. փ. լայնագոյնս, պարտաւորագոյնս, ճոխագոյնս. peindre, dessiner, composer —, — նկարել, գծագրել, շարադրել:

Largesse, ի. առատաձեռնութիւն, բաշխոյք. faire des —s, de grandes —s, առատաձեռնել, առատաձեռն պարգեւել. combler qn. de —s. մեծապարգեւ առնել զոք:

Larget, ա. մտղ. կռաճ. կռաճ երկաթի կամ պողպատիկ տախտակ՝ փոխելի յետոյ ի Թանագ (tôle).

Largeur, ի. լայնութիւն, *լայնք. la — d'une rue, d'une étoffe. || 2. փ. ընդարձակութիւն. la — de ses idées.

Larghetto (լարկէԹԹօ) մ. իտ. եղ. լայնագոյն, յամրագոյն:

Largo, մ. իտ. եղ. լայն, յամր, յամրաբար:

Largue, ած. նւ. vent —, կողմնական հովմ. avoir vent —, aller vent —, porter —, նաւել կողմնական հովմով ուռուցեալ առագաստիւք. 2. ա. խորք ծովու, ծովամէջք, միջածով, * բացն «էնկին». prendre, tenir le —, միջածովել. տ. **Le large.**

Larguer, ն. նւ. Թուլացուցանել զչուանս լարաձիգս, *առագաստի չուաններն Թուլցունել. = չ. բայքայել. ce bâtiment a largué de l'avant; il largue de partout.

Larice, ա. բ. կեչի. հն. **Larix.**

Laricique, ած. տպ. կեչային. acide —, կեչաԹթու:

Laridées, ի. յ. Թ. որորազգիք:

Laridon, ա. ամճաբեր, խամհամր, խոհարար «աշճր». oh! combien de Césars deviendront —s!

Larigot, ա. սրիւկ. փոքրիկ սրուկ (flageolet). ազգ. սրինգի (flûte). 2. ռ. boire à tire —, անչափ ըմպել, *խիստ շատ խմել:

Larin, ա. մք. պարտուկ . միջատ ինչ :

Larinoïde, ած. ո. ձարպակերպ :

Larix, ա. S. **Larice**.

Larixinique, ած. տզ. S. **Laricique**.

Larme, ի. արտօսր, արտասուք , *արցունք . sans —, անարտասուք , անարտօսր . ruisseau, torrent de —s, ուղխ , հեղեղ արտասուաց , վտակայեղց —. des —s mêlées de douleur et de joie coulèrent sur ses yeux, արտասուք զուարճախառն սրտմտութեան քամէին յաչաց նորա . elle noya ses yeux de —s, հոսէր յաչաց հեղեղս արտասուաց , հեղոյր արտասուս բազում , արտօսր բազում ցողէր . des torrents de —s amères coulaient de mes yeux, ուղխք կրկնավտակ ադի արտասուաց իջանէին յաչաց իմոց , վտակք ջուրց իջին յաչաց իմոց . en disant cela il versait des torrents de —s, եւ ի բարբառելն զայսոսիկ հեղոյր ուղխս արտասուաց. il versait des —s de ses jolis yeux, արտօսր ի չքնաղ աչացն կաթնցուցանէր . verser des —s amères, հեղուլ դառն՝ ադի արտասուս . verser des torrents de —s amères, հեղուլ՝ իջուցանել ուղխս դառինս արտասուաց . il l'arrosait de ses torrents de —s, Քանայր զնա վտակայեղց արտասուօք . je l'arrosais de mes —s, Քանայի զնա արտասուօքս . S. **Arroser**. || Les —s lui vinrent aux yeux, իղձկեցաւ յարտասուաց . S. **Œil**. —s amères, գերարտօսր . fondant en —s, արտասուալից՝ արտասուայեղց , գերարտօսրալից . yeux mouillés de —s. արտասուաթաց աչք. sans jeter une seule —, առանց արտասուաց , անարտօսր . retenir ses —s, ունել զարտասուս, ժոյժ ունել արտասուաց. rire aux —s, jusqu'aux —s, սաստիկ ծիծաղիլ . faire venir les —s aux yeux, արտասուս իջուցանել յաչաց , * աչքին արցունք բերել տալ . les —s lui vinrent aux yeux, արտասուք իջին յաչաց նորա , *աչքին արցունք եկաւ. pleurer à chaudes —s, être tout en —s, fondre en —s, se noyer dans les —s, ջերմ արտասուս իջուցանել , արտասուս արկանել՝ իջուցանել՝ հեղուլ՝ կաթնցուցանել , յարտասուս հարկանիլ՝ ցնդիլ՝ լ., լալ դառնապէս . s'abreuver de —s, vivre dans les —s, vivre de —s, լալ անդադար , կեալ արտասուօք՝ յարտասուս . sécher, essuyer ses —s, սրբել զարտասուս իւր , մխիթարիլ . essuyer les —s de qn., սրբել զարտասուս ումեք , ցամաքեցուցանել զարտասուս յաչաց , մխիթարել . mêler ses —s à celles de qn., արտասուակից՝ արտասուակցորդ լ. ումեք , *մէկուն հետ լալ. avoir recours aux —s, յարտասուս դիմել , լալ ի գօրավել գոք . avoir les —s dans la voix, արտասուածայն՝ արտասուաճաղաջ լ. avoir le don des —s, լալ ըստ կամի , *ունգած ասենն կարող ըլլալ լալ . հմ՝ արտասուս առնել ումեք , *մէկն կարող ըլլալ լացունել . la — à l'œil, les —s aux yeux, աչք յարտասուս avoir toujours la — à l'œil, դիւրագորով լ. en —s, արտասուագին , արտասուալիր, արտասուագոչ , արտասուայեղց . des —s de sang, — արեան . pleurer des —s de sang, լալ յարտասուս արեան. || փ. —s de crocodile, կոկոդիլեան՝ կեղծ —. || փ. եւ բն. les —s de l'aurore, — արշալոյսոյ . ցօղ .

2. արտասուք , արտօսրանիշ . un drap mortuaire semé de —s, դագաղածածք արտօսրաձիւռ՝ արտասուագարդ . en —, en —s, արտասուածն .

3. արտօսր , շիճ , կաթիլ . donnez-moi une — de vin. Ne m'en versez qu'une —.

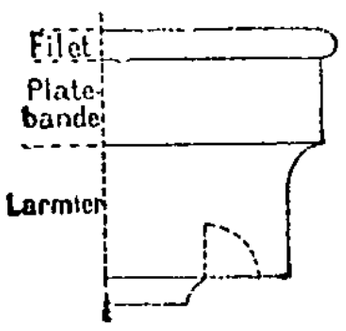
4. արտօսր . հիւթ՝ հոյզ ծառոց . les —s de la vigne, du sapin.

5. —s de verre, ապակւոյ կաթիլք, ապակաշիճք . —s bataviques, բառաւեան արտասուք՝ շիճք . —s volcaniques, հրաբղխային արտասուք՝ շիճք .

6. — de Job, S. **Coix**. || — du Christ, S. **Grémil**.

Larmeux, euse, ած. արտասուալիր , արտօսրաթիր :

Larmier, ա. 1. դարտաւանդ (տանեաց). 2. արտօսրանոթ , արտասուարան . անկիւնն աչաց , յորում գոյանան արտասուք . 3. ծր. բունք ձիոց . saigner un cheval aux —s. 4. S. **Larmières**.

Larmières, ի. յ. արտասուարան . *Քաղաքնեաց պարկ եղջերուի աչքին տակ :

Larmille (լարմիյլ) ի. S. **Coix**.

Larmoiement, ա. բժ. արտօսրահիւծութիւն . անդադար հոսումն արտասուաց :

Larmoyant, e, ած. արտասուալից , արտասուալիր , արտասուայեղց , գերարտօսրալից . il vint tout — implorer des secours. On la trouva toute —e. Des yeux —s. 2. արտօսրալիր , արտօսրաբուղխ , արտօսրածին , արտասուահիւս . style, récit —. Le genre —. 3. ա. արտասուալիր :

Larmoyer, ն. (ձե. իբր **Employer**) արտասուել , *արցունք Քաւիլ. les yeux larmoient dans la rougeole. Il ne fait que —.

Larmoyeur, euse, գ. արտասուահիւս , արտասուասէր :

Larrates, ա. յ. մբ. լառազգիք . խումբ Քաղաքնեաց միջատաց ի տոհմէ լառի (larre).

Larre, ի. մբ. լառ . միջատ ինչ Քաղաքնեաց :

Larron, nesse (լարօն, լարօնէս) գ. գող . || փ. **laron**nesse des cœurs. || փ. un — d'honneur, — պատուոյ , որ խարդաւանէ զկին ուրուք , *մեղքի կիսօնէ . 2. աւազակ . խաչակից Քրիստոսի . le bon, le mauvais —. Notre Seigneur fut crucifié entre deux —s. 3. Larron, տպ. փոՁ , փոՁուած (ի տպագրեալ ՁերՁս). ||—. *պատառիկ Ձղձոյ որ տպագրելի ՁերՁին վրայ գալով՝ բռնած տեղն անտիպ կմնայ . 4. կզ. գրաՁերՁիկ, *որուն ծայրն ծալլուելով անիւատ կը մնայ . 5. մոմաւազակ . *պատրուգի կտոր որ մոմին վրայ իյնալով կվառի եւ մոմն կիյալեցնէ .

Առ. l'occasion fait le —, առիՁն առնէ զգող :

Larronneau, ա. ը. գողիկ :

Larronner, չ. գողանալ :

Larronnerie, ի. գողութիւն :

Larronnière, ի. այր գողոց՝ աւազակաց :

Larus (լաս) ա.Ձ.գա. **Mouette**ի:

Larvaire, ած. որդնային . forme —.

Larve, ի. հխ. շուտ . ոգի վնասակր . qui fait sortir la —, շուտահան . 2. մբ. ՁրՁուր . la chenille est la — du papillon. [—e.

Larvé, e, ած. բժ. Ձաքուն . fièvre

Larvicole, ած. կ. ՁրՁբաբնակ . parasite —, պատառաբոյծ —:

Larvipare, ած. կ. ՁրՁբաճին . insectes —s, — միջատք :

Laryngalgie, ի. բժ. խռչափողացաւ :

Laryngé, e, ած. մգ. խռչափողային . nerfs —s. De la diphtérie —e, S. **Croup**.

Laryngectomie, ի. վ. խռչափողահատումն :

Laryngien, enne, ած. մգ. խռչափողեան . || tube —, խռչափող . խողովակ ի փչել զօդ ի Ձոքս :

Laryngisme, ա. բժ. խռչափողակծկումն :

Laryngite, ի. բժ. խռչափողաբորբ, խռչափողաւտաք . բորբոքումն խռչափողոյ :

Laryngographie, ի. խռչափողագրութիւն . նկարագիր խռչափողոյ :

Laryngologie, ի. խռչափողաբանութիւն . ճառ գխռչափողոյ :

Laryngologique, ած. խռչափողաբանական :

Laryngoscope, ա. խռչափողադէտ , խռչափողացոյց :

Laryngoscopie, ի. խռչափողադիտութիւն . զննութիւն խռչափողոյ՝ խռչափողացոյց գործւով :

Laryngosténose, ի. ախ. խռչափողակծկումն :

Laryngostome, ած. կ. խռչափողաբերան :

Laryngotome, ա. վ. խռչափողահատ (գործի) :

Laryngotomie, ի. վ. խռչափողահատում, խռչափողահատութիւն:

Laryngotyphus, ա. բժ. խռչափողաժանտատենդ :

Larynx, ա. խռչափող «խրթնլաք». S. **Trachée-artère**.

Las, asse (լա , լաս) ած. խոնջ , վաստակ , խոնջ եւ վաստակ , վաստակեալ , *յոգնած . être —, — լ. me trouvant —... Je suis —. Être — de marcher. 2. յափրացեալ , տաղտ-

կացեալ , ձանձրացեալ . — des orgies. Je suis — de vous voir. Être — de la vie. || S. Guerre.

Las (լա) մջ. S. **Hélas.** Las ! je n'ai que trop fui. Las! que sais-je?

Lascif,ive, ած. ցանկասէր , շուայտասէր , շուայտոտ , շուայտաբարոյ , պագշոտ, կաճուռ , գագաշոտ , մախազ , լկտի, ճակաճան, յայրատ, յայրատաւոտ , վաւաշ , վաւաշոտ , անպարկեշտ . homme, tempérament —. Femme, danse —ive. Regards, vers, livres —s. Paroles, postures —ives. Tableau —, ախտարծարծ պատկեր . qui a les yeux —s, ակնայայրատ , յայրատաճայեաց :

Lascivement, մ. վաւաշաբար , յայրատս, լկտաբար . regarder, danser —.

Lasciveté, ի. վաւաշոտութիւն , ցանկասիրութիւն , պագշոտութիւն , մախազութիւն , ճակաճանութիւն , լկտութիւն , յայրատութիւն , լրկոտանք , անպարկեշտութիւն . la — de Cléopâtre, d'un regard. Il y a beaucoup de — dans ce tableau, dans ces vers.

Laser (լազէր) **Laserpite,** ա. բ. **Laserol,** ա. ուպանում :

Laserpitiées (սիէ) ի. յ. բ. ուպանեայք :

Laserpitine, ի. ագ. ուպանին . * ուպանի արմատէն եկող գոյացութիւն :

Laserpitium (լազէրփիսիօմ) ա. ուպանատակ . ուպանի տակ :

Lasiandre (լազիանտր) ա. բ. Ծաւոթ . ազգ. երկպտուկ տնկոյ ի տոհմէ սեւաբերանասերից (mélastomacées).

Lasiocampe, ի. մբ. Ծաւաձբրծուբ . մեծ միջատ գիշերային Ծեփաձեւ :

Lasionite, ա. հբ. հերակ . հանածոյ հնութձեւ :

Lasiopétale, ա. բ. Ծաւաձերձ . Ծիփիկ Աւստրալիոյ հասկաճապիկ :

Lasiopétalées, ի. յ. բ. Ծաւաձերձեայք :

Lasiorhine, ա. սք. Ծաւաքիթ . կենդանի որոյ Ծաւ է քիթն :

Lasquette, ի. կնգմննիկ :

Lassant, e, ած. S. **Fatigant.** Travail —. Besogne —e. C'est une chose bien —e de dire toujours à une même personne: je vous aime !

Lassé, e, S. **Fatigué.** Être —. Avoir les bras —s.

Lasser, ն. S. **Fatiguer.** աշխատ՝ վաստակաբեկ առնել , վաստակեցուցանել , * յոգնեցուցնել . un voyage si long doit vous avoir lassé. ||լկ. cette danse lasse beaucoup. || փ. La moisson de nos champs lassera nos faucilles. 2. աշխատ առնել , *յոգնեցուցնել . — la patience de qn. Les maux ont lassé mon courage. 3. տաղտկացուցանել . j'ai peur de vous —. Il n'était pas encore lassé de me persécuter. || լկ. rien ne lasse comme les choses extraordinaires devenues communes.

Se lasser, դ. աշխատ՝ վաստակաբեկ լ., վաստակիլ , յոգնիլ , տաժանիլ . ils se sont lassés à force de courir. 2. աշխատ լ., տաղտկանալ , տաղտկալ , յափրանալ , ձանձրանալ . on se lasse bientôt de l'amour d'une femme. Il ne se lassait point d'admirer, ոչ դադարէր ի զարմանալոյ . il ne pouvait — de la regarder, չյագէր ի հայելոյ . les plus généreux se lassent à prêter à ceux qui ne rendent point. Et sa miséricorde à la fin s'est lassée. Sans —, անձանձիր :

Lasseret, S. **Laceret.**

Lasserie, ի. ար. կողովագործութիւն :

Lassitude, ի. խոնջ , խոնջութ, խոնջութիւն , վաստակ , վաստակաբեկութիւն , յոգնութիւն , ձանձրոյթ, * յոգնածութիւն . ses beaux yeux fermés de —. 2. լրութ, լուծութիւն, sentir de grandes —s dans les membres, dans tout le corps. Je sens parfois des —s par tous les membres. 3. տաղտկութիւն , ձանձրութիւն . la — prit Charles-Quint, et il abdiqua. On fit la paix par — de la guerre.

Lasso, ա. լարածիգ , փոկ օղա-

Last, Laste, ա. լաստ . չափ կշռոյ Հոլանտացւոց , որ է երկու հազար հազարագրամ :

Lasting, ա. անգ. լաստինգ . * տեսակ մի բրդեղէն :

Lastræa, Lastrée, ի. աստղա-

բոյս . ազգ ձարխատոյ :

Latanier, ա. բ. լատանենի . հովանոցատեւս արմատենի :

Latemment (լաթաման) մ. Ծաքնաբար , ծածկաբար :

Latent, e, ած. ո. Ծաքուն , ծածուկ . chaleur, maladie —e. Mal —. 2. —. des dangers —s.

Latéral, e, aux, ած. կողմնական, կողմանաւոր. galerie, porte —e. Mur —. Rochers latéraux. 2. բ. —, կողմնաբոյս . anthère —e. Cotylédon —.

Latéralement, մ. ի կողմանէ , առ ի կողմն , կողմնակի , կողմանակի :

Latéralisée, ած. ի. վ. կողմնականեալ , կողմնեալ . méthode —.

Latéralité, ի. կողմնականութիւն :

Latere (a) ալաթէրէ. S. **Légat.**

Latéricomposé, e, ած. բ. կողմնաբաղադրեալ :

Latériflexion, ի. վ. կողմնաշեղութիւն . * դէպի մէկ կողմն ծռիլն արգանդի : [տերև. :

Latérifolié, e, ած. բ. կողմնա-

Latérigrade, ած. կ. կողմնագնաց . araignée —. || —s, ա. յ. բպ. —բ. ցեղ մամուկաց : [ջիղ :

Latérinervé, e, ած. բ. կողմնա-

Latérite, ի. նբ. կողմնաքար . կաւային գոյացութիւն գտեալ ի Զբնդիկս : [շրջումն :

Latériversion, ի. վ. կողմնա-

Latex, ա. բ. բուսակաթն . հոյզ բուսոց :

Lathyre, S. **Lathyrus.**

Lathyrus, ա. բ. գա. Gesseի :

Lati... *մասնիկ որ կմտնայ բազմաթիւ բուսական եւ կենդանական բաղկացութեանց մէջ , եւ նշանակէ լայն... զօ. latirostre, լայնակտուց :

Latialithe, ի. լասիաքար . հն. Haüyne.

Laticifère, ած. բ. կաթնաբեր . vaisseaux —s, — անօթք :

Laticlave, ա. հխ. հռ. միջնաճիրանի . լայն ժապաւէն ճիրանոյ սինկղիտոսաց Հռովմայեցւոց :

Laticlavien, enne, ած. միջնաճիրանազգեաց :

Laticosté, e, ած. կ. լայնակող :

Latiflore, ած. բ. լայնածաղիկ :

Latifolié,e, ած. բ. լայնատերեւ:

Latilabe, ած. կ. լայնաշուրթն :

Latilabre, ած.կ. լայնապուտկն:

Latin,e, գ. լատին , լատինացի , լատինուհի . qui aime les —s, լատինասէր . — d'esprit, լատինամիտ . 2. ած. —, լատին , լատինական . les peuples —s. Les villes —es. La langue —e. Mot, discours —. En langue —e, ի լատին լեզու՝ բարբառ, լատիներէն . || l'Église —e, լատին՝ արեւմտեան եկեղեցին . le rit —. || Le pays, le quartier —, լատին Ծագն . Ծագն դպրոցաց ի Փարիզ . 3. ն. voile —e, առագաստ երեքկուսի , եռանկիւնի . 4. ա. le —, լատիներէն , լատին լեզու . enseigner, apprendre, étudier, savoir, comprendre le —. Bon, mauvais —. || Le bas-latin, սոսկին —. պատառ լատին բարբառ Միջին դարու . || — moderne, արդի —. || փ. être au bout de son —, ի նեղ անկանիլ , չը գիտել զի՛նչ ասել՝ առնել . || perdre son —, չգիտել իրիք հասու՝ խելամուտ, կորուսանել զժամանակ՝ զվաստակ իւր , ի զուր վաստակիլ . j'y perds mon —. || Il parle —, c'est du —, անիմանալի խմն է . || à la latine. լատինօրէն :

Latin-arménien, ա. լատինահայ . les —s, լատինահայք :

Latineur, ա. հգ. լատինագէտ , լատինագիր :

Latinisant,e, ած. լատինաճէս :

Latinisant,e, ած. լատինական , լատինահաւատ . arménien —, լատինահայ . grec —, լատինայոյն :

Latinisation, ի. լատինականութիւն :

Latinisé, e, ած. լատինացեալ , *լատինացուցած . un mot grec —.

Latiniser, ն. լատինացուցանել .

լատինացի գործել, *լատինացուցանել. — un nom. = տ. լատինանալ. 2. ը. լատինաբանել, լատինախօս լ.։

Latiniseur, ա. լատինաբան, լատինախօս, լատինագէտ։

Latinisme, ա. լատինաբանութիւն, լատին ոճ։

Latiniste, ա. լատինագէտ, գիտուակ լատին բարբառոյ։

Latinité, ի. լատինականութիւն. լատին ասացած. fixer, déterminer la — d'un mot, d'une phrase. || Basse —, տ. Bas-latin.

Latique, ած. ախ. Քաքուն. fièvre —, — ջերմն, որոյ նոպայք են երկարածիգ եւ հագիւ նշմարելի։

Latirostre, ած. Ք. լայնակտուց. || —s, ա. յ. —ք. ցեղ ճնճղաց։

Latitant,e, ած. Քաքչող, *պահուրտող։

Latitude, ի. աշ. եւ աս. լայնութիւն. 2. կլիմայ, բաժին. l'homme peut vivre sous toutes les —s. 3. փ. ընդարձակութիւն. donner trop de — à une proposition. Ce principe peut avoir une grande —. || —, ազատութիւն, իշխանութիւն. je vous laisse toute —. Avoir la — nécessaire pour faire une chose.

Latitudinaire, ա. ընդարձակական, ընդարձակասէր (ի կրօնս). || ած. —. principes —s.

Latitudinarien, տ. Latitudinaire.

Latitudinarisme, ա. ընդարձակականութիւն, ընդարձակասիրութիւն։

Latitudinariste, տ. Latitudinaire.

Latomie, ի. հբ. քարահատք, քարահանք։

Latone, ի. լատոնա. դիցուհի մայր Ապողոնի եւ Արտեմեայ (Diane).

Latreutique, ած. աբ. երկրպագական, երկրպագու։

Latrie, ի. աբ. culte de —, պաշտօն, երկրպագութիւն (առ. Աստուած)։

Latrines, ի. յ. ճեմիշ, աղբոց, աղբանոց, արտաքնոց, ապարահանոց, տուոց «վէմիշ, քննէ՛ք»։

Latrodecte, ա. բպ. գերախած. *սեռակ մաժուկի։

Lattage, ա. կաւարում։

Latte, ի. կաւար. բարակ տախտակ «փէտավրա»։

Latter, ն. կաւարել. պատել՝ պատատել՝ դրուագել նուրբ տախտակօք։

Lattis, ա. կաւարամածք, առատաղակալք. դրուագ նուրբ եւ նեղ տախտակօք։

Laudanine, ի. տգ. լաւտանին. նիւթ անգոյն եւ բիւրեղական որ ափիոնի կ'ելլէ։

Laudanosine (լոտանոզին) ի. լոտանոսին. կալաքարակերպ հանելի յափիոնէ։

Laudanum (լոտանոմ) ա. դղգ. լաւտան, լաւտանոն, * հոմի խունկ «ափիոն բուիր». 2. փ. գովաստանութիւն, փաղաքշանք, խունկ. donner du — à qn., գովել՝ փաղաքշել զոք։

Laudatif, ive, ած. գովեստական, գովասանական, դրուատական, discours —. Phrase —ive.

Laudes, ի. յ. օրհնութիւնք. երկրորդ մասն ժամերգութեան։

Laumonite, ի. հբ. տ. Zéolithe.

Lauracées, ի. յ. բ. դափնասերք, սարդենասերք, սարդասերք. հն. Laurinées.

Laurate, ա. տգ. սարդատ. սեռական անուն աղից եւ եթերաց կազմելոց սարդային թթուով։

Laure, ի. խուց. les —s de la Thébaïde, du mont Athos, խցկենաց, * խցեր Թեբայիդի եւ Աթոս լերան։

Lauréat, ած. ա. պսակել, պսակաւորեալ, պսակաւոր, պսակառու, սարդապսակ, դափնեպսակ, մրցանակաւոր, մրցանակառու. poète —. Les élèves —s. || գ. un jeune —. Les —s. [tête —e.

Lauré, e, ած. դափնեպսակ.

Laurées, ի. յ. բ. դափնեայք, սարդեայք, սարդենեայք. ցեղ տոհմի դափնասերից (lauracées).

Laurelle, ի. տ. Laurier rose.

Laurène, ա. տգ. տափնէն, սարդէն. ջրաբնածխուկ ինչ։

Lauréole, ի. բ. գրնակ. հն. Daphné.

Laurier, ա. դափնի, դաբնի, սարդ, սարդի, սարդենի, սարդիատունկ, սարդենիկ, չարի «Քէֆէնէ ագաճը». de —, սարդենասեր, սարդենեան. 2. փ. յ. պսակ յաղթութեան, յաղթանակ, մրցանակ, փառք. cueillir des —s, առնուլ զպսակ յաղթութեան. flétrir ses —s, աղօտացուցանել՝ անշքացուցանել զփառս յաղթութեան իւրոյ, տուեալ զայն ուրիշի։

Laurier.

Lauriérè, ի. դափնիք, սարդենիք, դափնուտ, դափնեստան։

Laurifolié, ած. բ. դափնատերեւ. որոյ տերեւք նման են տերեւոց դափնւոյ։

Laurine, ի. տգ. սարդին. նիւթ բիւրեղական։

Laurinées, ի. յ. բ. դափնեայք, սարդեայք. տոհմ տընկոց որոց տիպ դափնի։

Lauriot, ա. փարտոց. տաշտ ի լուանալ զփարտիչ (écouvillon) փուռն հացագործաց։

Laurique, ած. տգ. սարդային. acide —, — թթու, սարդենաթթու։

Laurite, ի. հբ. սարդաքար. ծծմբուկ հրաթենիոնի։

Laurocérasine, ի. տգ. տ. Amygdaline.

Laurol, ա. տգ. դափնոլ, սարդոլ. հն. Laurène.

Laurone, ա. տգ. դափնոն, սարդոն։

Laurose, ա. տ. Laurier rose.

Laurostéarique, ած. տգ. սարդաճարպային։

Laurostéarone, ի. տգ. սարդաճարպոն։

Lauroxylique, ած. տգ. սարդաջրածնային. acide —, սարդաջրածնաթթու։

Laurus(լուս) գա. Laurier։

Lauryle, ա. տգ. դափնուստ, սարդուստ, դափնահիւթ, սարդահիւթ։

Laurylène, ա. տգ. դափնուստէն, սարդուստէն։

Lava, ա. լաւա, խանձող, խանձաքար. հրաբղխական հրաիոսանք. կն. Lave.

Lavabo, ա. եկ. լուացայց. ագօթք ի լուանալ քահանայի զմատունսն ի պատարագի. 2. դաստառակ (սրբիչ մատանց իպատարագի). 3. լուացանոց։

Lavage, ա. լուացուն, լոգանք. — des laines, des vitres, des métaux. 2. լուացանք, ֆեղեղ, ողող, *լուալու համար խիստ շատ Քաֆուած ջուր. vous avez jeté trop d'eau sur ce plancher; quel — avez-vous fait là ? 3. լուացու. կերակուր՝ ըմպելի բազմաջուր, *լուացուք. cette soupe n'est qu'un —.

բաժս ածել գյաղթանակաւն. être chargé de —s, մեծայաղթ՝ բազմայաղթ՝ մեծափառ լ. s'endormir sur ses —s, չվարել յառաջ զընթացս կենաց փառօք սկսեալ. se reposer sur ses —s, à l'ombre de ses —s, վայելել ի հանգիստն արժանացեալ մեծամեծ յաջողութեամբք՝ յաջողուածովք. les —s de... l'empêchent de dormir, ասի զառնէ որ ելեւեյս առնիցէ զոմամբ՝ մրցիցէ ընդ ումեք. 3. — cerise, — amandier, ծուաղենի. fruit du — amandier, ծուաղ «գարա եէմիշ». || — rose, դափնեվարդ, վարդասարդ, ճիճի «զրգըմ». հն. Oléandre. — tin, վայրեդափնի. — avocatier, տ. Avocatier.

Lavanche, ի. տ. **Avalanche.**

Lavande, ի. բ. եպնդեղ «լավանտա չիչեյի». eau de —, եպնդեղաջուր «լավանտա սույը»:

Lavandier, ած. լուացապետ արքունի:

Lavandière, տ. **Blanchisseuse.** 2. տ. **Bergeronnette.**

Lavandol, ա. ոգ. եպնդեղուլ:

Lavandula, ի. բ. գա. **Lavande**ի:

Lavange, ա. տ. **Avalanche.**

Lavaret, ա. ձբ. լաւարէտ. ազգ կարմրախայտ ձկան (truite) ի լիճս Զուիցերիայ:

Lavasse, ի. ոգ. տ. **Averse.** 2. տ. **Lavage.** Cette soupe n'est qu'une —, que de la —.

Lavatère, ի. բ. լաւատեր, լաւատերբաղդս. սեռ ոռիճի մալոշեայց:

Lavatérien, enne, ած. լաւատերեան:

Lavatoire, ա. եկ. լուացարան. * մեռած եկեղեցականաց մարմինն լուալու քար:

Lave, ի. տ. **Lava.**

Lavé,e, ած. լուացեալ. — à moitié, կիսալուայ. 2. պայճառ, պայծառագոյն, * բաց. cheval de poil bai —. Bai brun — aux flancs. || նկ. couleur —e, պղտոր գոյն. 3. լուացեալ, առուերացուցեալ, գունաւորեալ. dessin —.

Lavée, ի. ար. լուացարուրդ. *գեան լուացուած բրդի դէզ:

Lave-main, ա. լուացարան. *ձեռք լուալու աման. des —s.

Lavement, ա. լուացումն. — des pieds, ոտնալուայ, ոտնալուացուիւն. * ոտնլուայ. — des mains, ձեռնալուայ, ձեռնալուացուիւն. || le — des pieds, ոտնալուայ. պատկեր յորում Քրիստոս լուանայ զոտս Առաքելոց. 2. տկնոր, գրհիադեղ, դեղ գրհի, գրհի «իիւիգան». prendre, donner, administrer un —, — առնուլ, տալ. garder, rendre un —, պահել, արտաիանել զ—. prendre en — une décoction de graine de lin. — purgatif, laxatif, astringent, raffraichissant. — de graine de lin. 3. —, գրհի, տկնոր. հն. **Seringue, Clysoir, Clysopompe, Clystère.** || ռ. Un —, այր ձանձրացուցիչ:

Laver, ն. լուանալ, լոգացուցանել, * լուալ. — du linge, la vaisselle. — une plaie avec du vin. Se — les mains, — զձեռս, * ձեռքն —. à —, լուացիկ. || կ. լուանալ, լուացս առնել, * լուալ, լուացք առնել. elle lave bien. Elle sait bien —. || փ. եւ բ. se — les mains d'une chose, չկամիլ է. իրիք պատասխանատու, ի բաց կալ. je m'en lave les mains, լուանամ զձեռս, չեմ պատասխանատու. || փ. եւ բ. — la tête à qn., լուանալ զոք. սաստկակոծ առնել. խստիւ կշտամբել, * մէկուն գլուխն լուալ, սաստիկ չեխել. || փ. — ses mains, ses bras dans le sang, յարեան — զձեռս, զբազուկս. սպանանել արս բազումս. 2. կ. լուանալ զձեռս յառաջ քան զկերակուր. on se lava et on se mit à table. || Donner à — à qn., մատուցանել ումեք ջուր եւ դաստառակ. || pierre à —, լուացարար. 3. — un livre, les feuillets d'un livre, une estampe, լուանալ, մաքրել զարատս (Քրջելով զ... ի Քրիստու բլորաչրային). || — du papier, Քրջել զիուղն ի պալլեղախառն ջրի. || — la laine à dos, մաքրել զբուրդ ոչխարի յառաջ քան զխուզելն. 4. — un dessin, լուանալ, սուռերացուցանել, շուք տալ, երանգել (ներաներանքով կամ այլ ինչ գունով). 5. հոսել, անցանել գետոյ ծովու առիւք. les plaines que l'Euphrate lave. Jusqu'aux pieds des murs que la mer vient —. 6. փ. —, սրբել, ջնջել. dans le sang ennemi tu peux — ton crime. — ses péchés avec ses larmes, — զմեղս իւր արտասուօք. cette âme que vous venez de — dans les eaux du jubilé. 7. —, պատժել, վրէժխնդիր է. il m'a rendu l'honneur, il a lavé ma honte. Laissez-moi — mon affront au sang d'un scélérat. || — une injure, un outrage dans le sang, հեղմամբ արեան առնուլ զվրէժս նախատանաց. ce n'est que dans le sang qu'on lave un tel outrage. 8. ո. վաճառել, * ծախել. il a lavé sa montre.

Առ. une main lave l'autre, ձեռն զձեռն լուանայ, * ձեռք ձեռքն կլուայ, ազգականք, բնկերք օգնեն՝ պաշտպանեն միմեանց. || à — la tête d'un âne, d'un nègre, on perd sa lessive, ի լուանալ զգլուխ իշոյ՝ խափշկի՝ կորուսանի՝ որ զմոխրաջուրն, * մարդ աշխատանքն կկորսնցուսանէ յամառ՝ անմիտ մէկն կրթել, անոր խելք սովրեցունել ուզելով.

Se laver, դ. լուանալ, լոգանալ, լուանալ զանձն, * լուացուիլ. il se lavait trois fois par jour. || — զձեռս, *—, ձեռքն լուալ. je me lave. 2. փ. —՝ սրբել՝ մաքրել զանձն. ne te souille pas au lieu de te —. || — d'une calomnie, արդարացուցանել՝ անբասիր առնել զանձն ի զրպարտութենէ. — d'un opprobre, d'un crime. 3. —, սրբիլ, ջնջիլ. si mon crime par là se peut enfin laver.

Laverie, ի. լուարան, լուացարան:

Laveton, ա. խոշոր բուրդ:

Lavette, ի. ամանլուայ, ջնջան «գաւազ պէգի»:

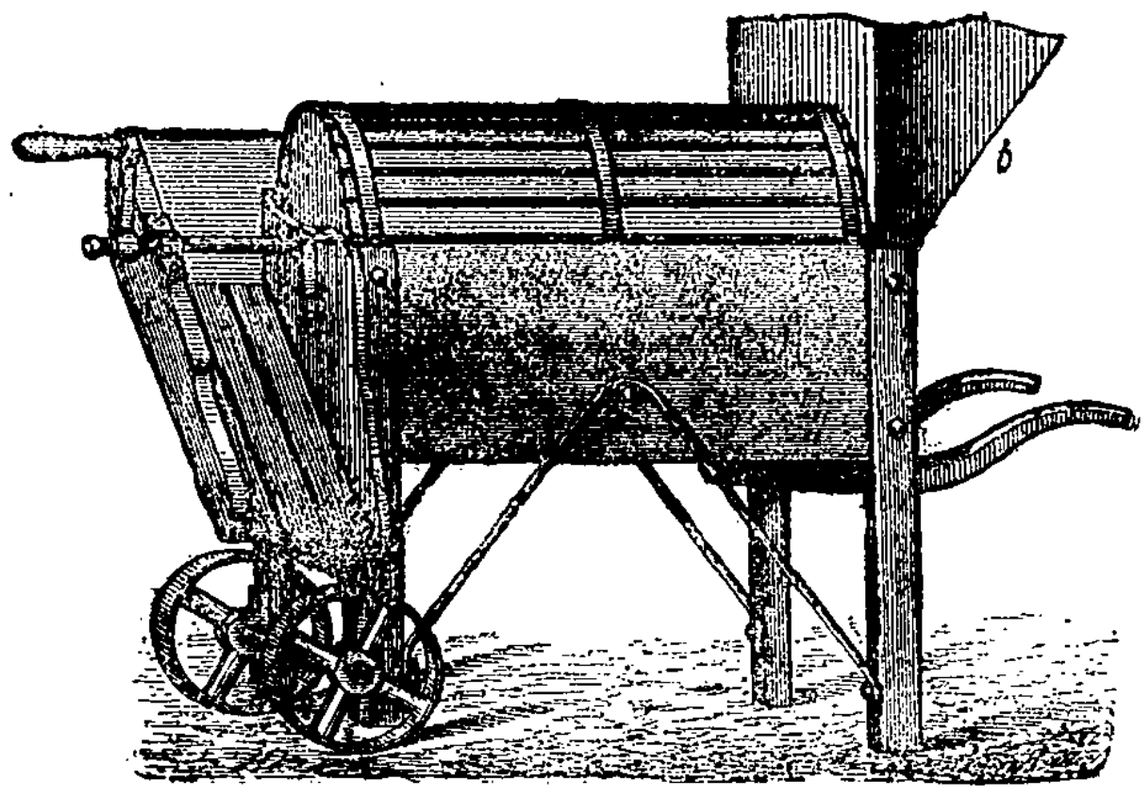
Laveur,euse, գ. լուացիչ, լուացող, լուացարար, լուացուհի. — de vaisselle, սպասալուաց «գաւազ նըչգայան». || — de cendres, մոխրալուաց, *ոսկերչաց մոխրէն ոսկի՝ արծաթ հանող:

Laveuse, ի. լուանոց բրդոյ. 2. գործի որով ի Քլիագործութեան սպիտակացուցանեն զցնցուղս:

Lavique, ած. եր. խանձոդային. roche —, խանձոդաժայռ, խանձարար:

Lavis, ա. լոգանկար, լոգաներկ. գունաւորելն զգծագիր ներաներանքով կամ ջրագանգ ինչ գունով, եւ գծագիրն այսպէս յօրինեալ. un beau —.

Lavoir, ա. լուարան, լուացարան. հն. **Blanchisserie.**

Laveuse.

Lavoisière, ի. բ. լավուազիէր, լավուազիէրաբոյս:

Lavoisiérées, ի. յ. բ. լավուազիէրեայք:

Lavroffite, ի. մբ. լաւրօֆիտ. ազգ գունաւոր հրանոթի (pyroxène).

Lavure, ի. լուացու, լուացուք, լուացանք «նայգաննը». — de vaisselle, — «գաւազ սույու». || ք. — de vaisselle, —. արգանակ՝ ապուր ջրալից աննիւթ. 2. լուացումն (մոխրոյ ոսկերչաց). 3. լուացուք, լուացուկք. մանրուած՝ զանակք ոսկւոյ՝ արծաթոյ հանելով ի մոխրոյ ոսկերչաց:

Lawn-tennis (լաունթենիս) ա

մարմանդագունդ . խաղ ինչ գնդաձարիւ (raquette).

Lawsonia (լաոսնիա) ա. բ. լավսոնիա , լավսոնի . ազգ երկպլուկ անկոց ի տոհմէ արևնաճաղկաաերից (lythrariacées).

Laxatif, ive, ած. որովայնանց , լուծիչ, լուծողական , փորլուծական , *փոր քշող . le melon est —, որովայնանց է սեխն . 2. ա. —. un bon —. Les —s.

Laxiflore, ած. բ. զատաճաղիկ . *որուն ճաղիկներն իրարմէ շատ հեռու են :

Laxité, ի. ո. Ծուլութիւն , *Ծուլնալն . la — de la peau du ventre, d'une corde.

Laye, S. **Laie.**

Layer (լե. իբ. **Payer**) ն. անտ. կածանել , *ճամբայ բանալ . — un bois, une forêt. 2. —. չկտրելի ծառերն նշանակել . 3. ն. կոփել , տաշել :

Layetier, ա. արկղագործ , գրզրոցարար «սանտրգճը» :

Layette, ի. արկղիկ , գգրոց , գգրոցիկ . 2. խանձարուր , բալուլ «գունաւագ Ծագրմը» :

Layetterie, ի. արկղագործութիւն , արկղավաճառութիւն :

Layeur, ա. անտ. կածանիչ . բացիչ նրբուղի կածանաց յանտառի . 2. նշանակիչ անհատ Ծողի ծառից յանտառի :

Layia, ա. բ. պոնտոբ. ազգ տոհմ-

մի բարդաճաղիկ պատ.աւաճարեայց (sénécionidées).

Layon (լէյօն) ա. ո. նրբուղի :

Lazagne, ի. լանդակ . լայն դրդման «եասը մագարնա» :

Lazaret, ա. արգելան , արգելարան, արգելանոց, զգուշարան. մաքրանոց «լազարէԾ» :

Lazariste, ա. ղազարոսեան. կրօնաւոր ի կարգէ սրբոյն Վինկենտիոսի Պաւլայեցւոյ :

Lazarone, ա. մուրացիկ (Նէապոլսոյ). des lazaroni.

Lazuli, S. **Lapis.**

Lazulite, ի. հբ. հն. **Lapis.** S. **Outremer.**

Lazurite, ի. հբ. լազուարԾ :

Lazzi, ա. իտ. ծաղրածուԾիւն , խնդկատակուԾիւն . des —.

Le, La, Les, յօդ . le livre, մատեանն . l'homme, այրն . l'épi, հասկն . || la, յօդ իգ. la femme, կինն . l'âme, հոգին. l'heure, ժամն. || les, յօդնական երկոցուն յօդից . les livres, մատեանքն . les roses, վարդքն :

Le, La, les, դ. զնա , զայն , զայնս , զնոսա . je le vis, je l'ai vu. Je la connais. Je l'honore. Ne l'y laissez pas. Tirez l'en au plus tôt. Prends-le. Aimez-la. Aimez-les.

Lé, ա. լայնուԾիւն , լայնութ , *լայնք , մաթ . un — de velours, de satin. Draps de lit de deux —s. Demi—, կէս լայնուԾիւն , կիսալայնութ . cette jupe a quatre —s et demi.

Leader (լիտըր) ա. անգ. առաջնորդ ; պարագլուխ :

Leadhillite ի. հբ. լիտհիլլաթ . ծծմբաթնաճխաւտ կապարոյ :

Léaus, մ.հ. անդ՝ անդէն ի ներքս, *հոն ներսն : [խարատ :

Lebeckia, ի., **Lebeckie,** ա. բ.

Leberkise, ի. հբ. լերդաիբրքար . Ծխագոյն ծծմբուկ երկաԾոյ :

Lebéton, Lébéton, Lébétonnaire, ա. լիբիտոն . պատմուճան առանց Ծեզանաց :

Lébias (աս) ա. ծբ. լէբիաս :

Lébie, ի. մբ. պրունճ . ազգ պատենաԾև միջատաց :

Lécanomancie, ի. հխ. գևգանադիւԾուԾիւն :

Lécanora, Lécanore, ա. հբ. լիկանոր , ճաիքոս . ազգ քարաքոսի (lichen).

Lécanorine, ի. տգ. լիկանորին :

Lécanorique, ած. տգ. լիկանորային . acide —, լիկանորաԾուս :

Lèche, ի. ը. նրբաշերտ «լնճէ տիլիմ» . une — de pain, de jambon. || — cul, անարգ շողոքորԾ , *ոչխէ . un — cul.

Léché, e, ած. լիզեալ , *լզած . || փ. եւ ը. un ours mal —, այր կոպտաբանն , բիրտ , անկիրԾ . 2. փ. —, մանրագործ , մանրակտիտ, մանրակրկիտ . tableau —, trop —. Ouvrage trop —.

Lèchefrite, ի. խ. ճարպոց , լիզանոթով . երկաԾի տապակ խորովոյից տակն դրուած :

Lécher (je lèche, je lécherai) ն. լիզուլ , լիզաչինչ առնել , *լզել «եալամագ» . — un plat, —, լիզաչինչ առնել . le chien lèche son maître. || ը. on s'en lèche les doigts, c'est à s'en — les doigts, համեղաճաշակ յոյժ է , *մարդ մատուրներն կլզէ . || փ. — l'ours, — զարջ . ծախել իրիք ժամանակ բազում . || փ. il n'a qu'à s'en — les barbes, ի զուր յուսայ ունել ինչ շահ՝ մասն , *մօրուքն Ծող լզէ «ավուճունս եալասըն» . || qui lèche toujours, յաթալէզ . || փ. — la poussière, — զիող , խոնարհիլ յոյժ . 2. փ. լիզուլ , բազում խնամով աւարտել . ce peintre lèche trop ses ouvrages. Il ne faut pas — ses écrits au point de les énerver.

Se lécher, դ. — զանձն, *ինքզինք լզել . un chat qui se lèche.

Lécheur, euse, գ. ը. լիզանող , որկորամոլ , հացկատակ , *լզող :

Lécidéacées, ի. յ. բ. պնակասերք :

Lécidéa, ա. **Lécidée,** ի. բ. պնակենի . ազգ սնկոյ ի տոհմէ քարքաքոսից (lichens).

Lécidinées, ի. յ. բ. պնակեայք . S. **Lécidéacées.**

Lécithine, ի. տգ. դեղնուցին , ձուադեղնին . *նիւԾ կենդանական հաւկԾի դեղնուցին մէջ գտնուած :

Leçon, ի. դաս , դասախոսուԾիւն , *համար . donner —, des —s, դաս ասել՝ տալ . suivre les —s d'un professeur. Une belle —. — de droit, de chimie, de médecine, d'arménien, de français. Commencer, reprendre ses —s. Ce professeur a fait une savante —. Arriver au commencement, au milieu, à la fin de la —. || Il en ferait —, des —s, քաջ գիտէ , ուսուցանել իսկ կարող է (զայդ գիտութիւն , զայդ ինչ) . tel a assez d'esprit pour exceller dans une certaine matière et en faire des —s. Prendre des —s, — առնուլ . prendre des —s de chant d'un excellent maître. Donner des —s de danse, de peinture, de musique, d'arménien. — en ville. || — vivante, կենդանի —. զոր ինչ ուսուցանէ ոք առնելով անձամբ՝ օրինակաւն իւրով. apprendre, étudier, réciter, savoir sa —, ուսանիլ , առնլ , գիտել զդասն . savoir sa — par cœur, գիտել զ—ն ի բերանոյ՝ *բերնուց . retenir bien sa —. Dites votre —, vos —s. Les enfants ont pris leur — de français. Repasser sa —. —s mal apprises. || փ. il récite une —, sa —, ասէ զ—ն , ասէ ոչ զոր ինչ գիտէ կամ խորհի , այլ զոր ինչ պատուիրիցին նմա ասել .

2. դաս , ուսումն . les —s de l'expérience, du malheur.

3. խորհուրդ , Ծելադրութիւն . je lui ai fait sa —. Profiter de la —. || Faire la — à qn., ուսուցանել ումեք զոր ինչ ասելոց կամ առնելոց իցէ յիմիք .

4. խրատ , օրինակ բարեաց , ազդարարութիւն . le silence du peuple est la — des rois. Mon mariage est une — bien parlante à ... C'est une — pour bien des gens. Tous ses mots sont autant de —s. C'est une grande — aux hommes. || C'est une —, խրատ է ինձ այս .

5. կշտամբանք , յանդիմանութիւն, *չխ . il a reçu une bonne —, * — կերակ . je suis las d'entendre tes —s. Il faisait de temps en temps de petites —s au chevalier. Il s'irrite quand on lui fait la —. || Donner des —s, կշտամբել , սաստել . || ը. donner une — à qn., խրատել , պատժել զոք բանիւ կամ գործով . il a donné une — à cet insolent.

6. եպ. ընԾերցուած . la — des lamentations de Jérémie (U. գրոց).

7. մտգ. ընԾերցումն , վերծանութիւն (ձեռագրաց) . il y a deux —s diverses de ce texte. Voici la bonne —.

8. փ. եւ ը. յեղանակ պատժելոյ , վէպ , պատմութիւն . voilà votre

récit, mais il y a une autre —, une — toute différente.

Lecteur, trice, գ. ընթերցող, ընթերցիչ, ընթերցանելի, ընթեռնլի, վերծանող, ընթերցողուհի, ընթերցուհի, *կարդացող. — infatigable. — de romans, վիպավերծան. cet homme est un grand —. Cet ouvrage a peu de —s. Les —trices de cet ouvrage. || Avis au —. փ. ազդարարութիւն, խրատ, յանդիմանութիւն. vous entendez bien ce qu'il vient de dire, c'est un avis au —. 2. ընթերցիչ. — du roi. —trice de la reine. 3. ուսուցիչ աստուածաբանութեան՝ իմաստասիրութեան. 4. եմ. ընթերցիչ. c'est un fort bon —. Il n'est pas —. 5. եպ. ընթերցիչ, գրակարգաց. *չորս փոքր աստիճանաց մին առած. un excellent —.

Lectionnaire, ա. եպ. ընթերցուածագիր, գիրք ընթերցուածոց:

Lectisterne, ա. հխ. հռ. անկողնասոն:

Lecture, ի. ընթերցումն, կարդացումն, վերծանութիւն. la — de cet ouvrage est attachante. Il a profité de ses —s. Donner — de, ընթեռնուլ, կարդալ. la — de romans, վիպընթերցանութիւն. qui aime la —, ընթերցասէր. amour de la —, ընթերցասիրութիւն. || cabinet de —, ընթերցարան. 2. ընթերցուած, *կարդացուած բան. —s édifiantes. 3. ընթերցողութիւն, *կարդացմունք. enseigner la — aux enfants. 4. ուսումն, գիտութիւն. il avait beaucoup d'esprit et de —.

Lécythide, ա. S. **Lécythis.**

Lécythidées, ի. յ. բ. լամաչազգիք. ցեղ տոհմի մրտեայց որոց տիպ է լամաչու: [ինչ:

Lécythis, ա. բ. լամաչու. Ծուփ

Léda, ի. Ղետով. կին Տինդարոսի արքային Սպարտացւոց, եւ մայր Կաստորի, Պողիկեւտայ եւ Հեղինեայ. 2. աս. —. մոլորակ գտեալ ի 1856.

Lède, ա. բ. լատանի, կատ. Ծուփ ինչ. հն. **Lédon.**

Ledebouria, ա. բ. լեդեբուրացոյս. ազգ միապտուկ տնկոց, ի տոհմէ շուշանասերից:

Ledène, ա. տգ. լատաղաղէն. չրաբնածխուկ ինչ:

Leditannique, լատաղաղային:

Lédocarpe, ա. բ. կատապտուղ. սեռ տոհմի կատապտղեայց:

Lédocarpées, ի. յ. բ. կատապտղեայք. ազգ երկպտուկ տնկոց որոց նախատիպ է կատապտուղ:

Lédon, ա. բ. S **Lède.**

Ledre, ի. մբ. ամօթլի. ազգ կենդանեաց (hémiptère) միջատաց:

Ledum (լէդում) ա. գա. **Lédon**ի:

Légal, e, aux, ած. օրինաւոր, օրինական. formalités —es. Intérêt —. Moyens légaux. || S. **Médecine.** 2. օրինական, *ինն օրէնքի. impureté —e.

Légalement, մ. ըստ օրինի, օրինօք, օրինապէս. tout s'est fait —. Procéder —.

Légalisation, ի. օրինաւորութիւն, վաւերացումն. la — d'un acte.

Légaliser, ն. օրինաւորել, օրինաւոր առնել, վաւերել, վաւերացուցանել. — un acte, une signature. Faire — une signature. — l'autorité de qn. — une sentence.

Légalité, ի. օրինականութիւն. — d'un acte.

Légat, ա. կուսակալ. 2. լեգատ, պատուիրակ (Ս. Պօղի). — a latere, կողմնական պատուիրակ կամ ծիրանապատուիրակ. ծիրանաւոր (cardinal) արտաքոյ կարգի պատուիրակ կամ դեսպան Քահանայապետին Հռոմայ:

Légataire, գ.իգ. հրամատակատար, հիմնադիր. être — de qn. — universel, ընդհանրական —. — particulier, մասնական —. S. **Bénéficiaire.**

Légation, ի. կուսակալութիւն. 2. նահանգ կուսակալութեան. 3. պատուիրակութիւն. 4. պատուիրակարան. aller à la — de Suède. 5. պատուիրակութիւն. մարդիկ պատուիրակարանի. la — anglaise. La — de Russie. [միաւոր:

Legato, մ. իտ. կից, *կապած,

Légatoire, ած. province —, նահանգ կուսակալութեան:

Lège, ած. նե. սակաւաբեռն, նաւեաբեռն. vaisseau —, — նաւ. || bâtiment qui fait son retour —, նաւ որ դարձ առնէ անբեռն՝ դատարկ:

Légendaire, ա. մատենագիր վարուց սրբոց. 2. ած. զրուցային, հրաշապատում, հրաշավիպային, առասպելապատում. récit, personnage —.

Légende, ի. յայտմատուրք, վարք Սրբոց. 2. յայտմատուրք, աւանդութիւն. երկայնածիգ եւ տաղտուկ բանք՝ գրուած. 3. շրջագիր (դահեկանաց). Dieu protège la France, est la — des pièces de monnaies françaises. 4. հրաշաբանութիւն, զրոյց, հրաշավէպ, առասպելավէպ, աւանդավէպ. առասպելական պատմութիւն:

Léger, ère, ած. նեղ, նեղեաբեռն, նեղեակշիռ. corps, air, habit, fardeau, joug —. Voiture —ère. Brise —ère, նեղեաշունչ սիք. pièce —ère. Napoléon — d'un grain, de deux grains. || փ. être — d'un grain, թախած լ., *քիչ մի խեղճ՝ թախտկ ըլլալ. terre —ère, նեղեաւոյ՝ անօսրաիող երկիր.

2. փ. նեղեւ, նեղեաբեռն, դիւրատար, դիւրշմարիտ, վաղանցուկ. peines —ères. Mon mal est —.

3. նեղեւ, դոյզն, դուզնաքեայ, փոքր, չնչին. —ère apparence, դոյզն երեւոյթ. faute, offense, somme, perte, blessure, différence —ère. Travail, bruit —. Un — soupçon. Sommeil —, նեղեւ՝ անօսր քուն. avoir le sommeil —, նեղեաքուն լ., *նեղեւ քուն ունենալ.

4. նեղեւ, դիւրաիալ, դիւրամարս. aliment —.

5. նեղեւ, նեղեւանունդ, սակաւանունդ, նեղեւախորտիկ. donnez-moi quelque chose de —. Prendre un — repas, un repas —.

6. նեղեւ, անզօր, տկար. un vin —. Une infusion —ère. Du thé fort —.

7. նեղեւ, նեղեւաշարժ, արագ. marcher d'un pied, d'un pas —, ընթանալ նեղեւ ոտիւք, նեղեւագնաց՝ նեղեւաքայլ լ. — à la course, նեղեւընթաց. une course —ère, նեղեւ նեղեւագնաց ընթացք. danse —ère. || p. je suis allé là de mon pied —, հետի՝ հետիոտս գնացի այդր, *ոն ոտքով գնացի.

8. նեղեւ, նեղեւաթռիչ, նեղեւաթռե. un oiseau —. Au vol —, նեղեւաթռիչ. troupes —ères, նեղեւազէն՝ մեկնակազէն զօրք. infanterie, cavalerie —ère, նեղեւազէն հետեւակախումբ՝ հեծելագունդ. vaisseau —, նեղեւընթաց՝ արագընթաց նաւ. ||navire — de voiles, նեղեւառագաստ նաւ. — de rames, նեղեւաթի. || bâtiment —, նաւափայտ նեղեւ՝ նեղեւամոխ, *որ ծովն շատ չը մտնար. cheval — à la main, փափկերախ երիվար.

9. նեղեւ, նեղեւազգեաց, նեղեւաձանդիպ. —ère, elle allait à grands pas, նեղեւազգեաց՝ մեծաքայլ ընթանայր. || être — d'argent, չունել արծաթ բազում, անարծաթ լ., *սակ շատ չունենալ. || être — d'une chose, չունել ինչ, վրէպ լ. յիմեքէ, *բան մի չունենալ.

10. փ. նեղեւանդամ, կայտառ, կազմ եւ պատրաստ, յօժարամիտ, արտայօժար. je me sens — ce matin. Avoir la voix —ère, դիւրադարձ ունել զձայն, փափկաձայն լ., *խաղան ձայն ունենալ. || avoir la main —ère, լինել վաղվաղուն ձեռօք առ ի ճարկանել, *ձեռքն զարնելու պատրաստ ըլլալ. եւս՝ ունել վիրաբուժի ձեռն ճարտարաձայտ.

11. նեղեւ, փափուկ, անօսրամարմին, նուրբ, բարակ. touche, taille —ère. Style —. Ornement —. Broderie —ère.

12. նեղեւ, համառօտագիծ, մանր, փանաքի. ouvrages —s. Poésies —ères, մանր քերդուածք.

13. նեղեւ, օդագոյն, անօսր, աղօտ. couleur —ère. Flamme, vapeur —ère.

14. նեղեւ, նեղեւագործ, անհատատ. architecture, construction —ère.

15. նեղեւ, վարկաբեկի, հաբեւանցի. n'avoir qu'une —ère notion de qc. Pour vous en donner une —ère idée. Prendre une —ère teinture d'une science.

16. փ. նեղեւ, նեղեւամիտ, նեղեւախոհ, նեղեւախորհուրդ, նեղեւակամ, յեղամիտ, անխորհուրդ, ծանծաղամիտ, *նեղեւսօլիկ. femme —ère, կին նեղեւամիտ. esprit —. Fête —ère. Peuple vain et —. Propos —. Homme —. —ère dans sa conduite, նեղեւավարք. — de caractère, նեղեւաբարոյ.

17. à la —ère, մ. ՔեՔեւ, ՔեՔեւս, ՔեՔեւագոյն, ՔեՔեւակի. être vêtu à la —ère, ՔեՔեւս զգենուլ, *ՔեՔեւ հագուիլ. || փ. ՔեՔեւամտուՔեամբ, առանց հասուն խորհրդոյ. entreprendre, décider une chose à la —ère. Croire, s'engager à la —ère.

18. ա. ՔեՔեն, ՔեՔեւուՔիւն:

Légèrement, մ. ՔեՔե, ՔեՔեւս, ՔեՔեւակի, ՔեՔեւապէս, ՔեՔեւօրէն, ՔեՔեւաբար. marcher, courir —. Armé —, ՔեՔեւազէն. vêtu —, ՔեՔեւազգեստ, ՔեՔեւազգեաց, ՔեՔեւահագնդեր, սակաւահագնդեր. — tracé, dessiné, ՔեՔեւագիծ. — fait, ՔեՔեւագործ. 2. ՔեՔե, սակաւ. souper —. Punir —. 3. ՔեՔեւս, փափուկս, վայելուչ, ազնիւս, *ՔեՔե՝ փափուկ կերպով. ce tableau est — touché. Dessin — fait, ՔեՔեւագործ՝ փափկագործ՝ ճարտարագործ է ուրուագիծդ. 4. ՔեՔեւս, ՔեՔեւամտուՔեամբ, անխորհրդաբար. croire, s'engager —. Donner une permission trop —. 5. ՔեՔեւակի, հարեւանցի, գործ առ գործով, վարկաբեկի, վեր ի վերոյ. passer, toucher — sur, հարեւանցի անցանել ընդ. 6. առանց պարտաւորուհաճ ուճձարանաց. traiter — un vieillard.

Légéreté, ի. ՔեՔեւուՔիւն, ՔեՔեւաբեռնուՔիւն, անհոգութիւն. la — d'une substance, de l'air. Avec —, ՔեՔեւս, ՔեՔեւօրէն. 2. —, արագուՔիւն. marcher, courir avec —, —Քեամբ. la — à la course, ՔեՔեւընթացուՔիւն. la — d'un danseur. 3. —, ճարտարուՔիւն, յաջողակուՔիւն. — de main, de pinceau. Avoir une grande — de main. 4. դիւրադարձուՔիւն, *խաղանուՔիւն. — dans la voix. 5. ՔեՔեւուՔիւն, ՔեՔեւանք, ՔեՔեւամտուՔիւն, ծանծաղամտուՔիւն, *ՔեՔեւօլիկուՔիւն. la — des Athéniens. La — française, — de caractère, ՔեՔեւաբարուՔիւն. — de l'esprit, ՔեՔեւամտուՔիւն. cette — ne méritait pas une si forte punition. Ce ne sont que des —s qui tiennent à son âge. Il faut lui pardonner ses —s. 6. անխորհրդուՔիւն, անխոհականուՔիւն, անխոհեմուՔիւն. la — de sa conduite, de ses discours. 7. ՔեՔեւուՔիւն, փափկուՔիւն, վայելչուՔիւն, ազնուուՔիւն. la — de son style. Il a de la — dans la conversation.

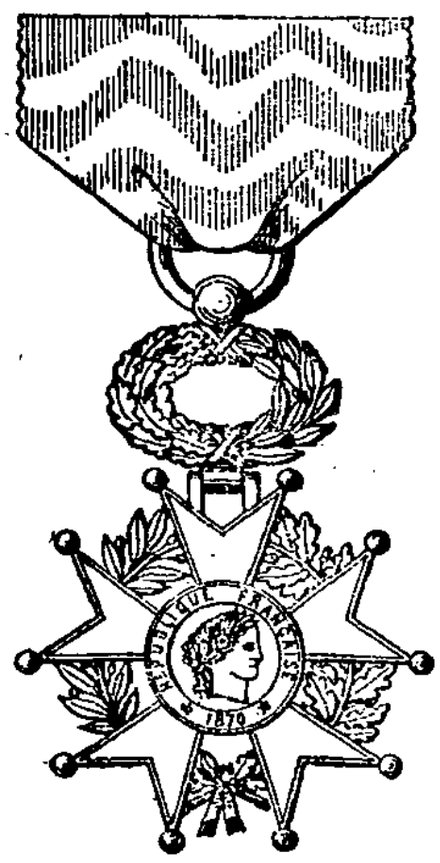
Légiférer (je légifère, je légiférerai) չ. նբ. օրինադրել, օրինադիր լ., օրինել, օրէնս դնել. ils ont tous la manie de —.

Légile, ա. եպ. գրակալապատառ. *ժամի գրակալի վրայ դրուած լաւ:

Légion, ի. հին. հռ. լեգէոն, զօրախումբ՝ գունդ. les —s de César. 2. յ. —ք, զօրք. ses —s traversaient les Alpes. 3. փ. եւ ը. —, խումբ, խուռն բազմուՔիւն, բազմուՔիւն. ils étaient une —. Des —s de menteurs. Une — d'hommes et de femmes, de fourmis. 5. Սգ. լեգէոն, գունդ. — d'anges, de démons. || — d'honneur, լեգէոն պատուոյ:

Légionnaire, ա. լեգէոնեան. զինուոր լեգէոնեան. 2. —, անդամ լեգէոնի պատուոյ. 3. աճ. —, լեգէոնախումբ. soldat —. 4. կ. —. fourmis —s.

Légis (լէժիս) ի. վճ. ընտրաժեռաքս. ընտրելագոյն մեռաքս Պարս-

Légion d'honneur.

կաստանի. 2. աճ. —. soies —s, ընտրամեռաքք:

Législateur, trice, գ. օրէնադիր, օրէնադրիչ, օրինադիր. Moïse fut le — des juifs, Lycurgue celui des Lacédémoniens, Solon celui d'Athènes. || աճ. —. un roi —. 2. փ. —. Boileau est le — du Parnasse français. Les femmes sont, à Paris, les législatrices du code moral. || Le divin —, աստուածային —ն. Քրիստոս:

Législatif, ive, աճ. օրէնադիր, օրէնադրական, օրինադրական. le pouvoir, le corps —. Assemblée —ive, եւ ի. la —ive, օրէնադիր ժողով. mesures, dispositions —ives.

Législation, ի. օրէնադրուՔիւն. օրէնադրական իշխանուՔիւն. 2. օրէնադրուՔիւն, օրինադրուՔիւն, օրէնք. réformer la —. 3. օրէնագիտուՔիւն. cours de —.

Législativement, մ. օրինաբար, օրինօք:

Législature, ի. օրէնադիրք. la — vient de décider une grande question. 2. օրէնադիր ժողով. une — nombreuse, complète. 3. ժամանակ իշխանուՔեան օրէնադիր ժողովոյ:

Légiste, ա. օրէնագէտ, օրինագէտ. un habile —.

Légitimaire, աճ. իգ. օրինաւոր. droit, portion —.

Légitimation, ի. օրինաւորացուման, հարազատացման. — d'un enfant. 2. օրինաւորուՔիւն. — des pouvoirs.

Légitime, աճ. օրինաւոր. autorité, dynastie, prince, roi —. Les pouvoirs —s. Mariage —. 2. —, արդար, իրաւացի, պատշաճ. demande —. Avec une — fierté, — գոռոզուՔեամբ. 3. հարազատ. enfant —. 4. ի. իգ. օրինաւոր բաժին ժառանգուՔեան, օրինաբաժին. 5. գ. ո. այր, *էրիկ, կին, ամուսին. c'est son —. C'est sa —.

Légitimement, մ. օրինապէս, օրինօք, ըստ իրաւանց. cette somme lui est due —. Bien — acquis.

Légitimer, ն. օրինաւոր՝ հարազատ առնել, հարազատացուցանել. — un enfant naturel. 2. օրինաւորել. faire — ses pouvoirs, son titre. 3. օրինաւոր կացուցանել, արդարացուցանել. rien ne peut — une mauvaise action.

Se légitimer, դ. օրինաւոր լ., արդարանալ. des actes qui se légitiment par la nécessité.

Légitimisme, ա. օրինաւորականուՔիւն. կարծիք օրինաւորականաց:

Légitimiste, գ. օրինաւորական. || աճ. —. le parti, famille —. Les opinions —s.

Légitimité, ի. օրինականուՔիւն, օրինաւորուՔիւն. — d'un mariage, d'une action, d'une prétention, d'une demande. 2. հարազատուՔիւն, օրինաւոր ծնունդ. on lui dispute sa —. 3. օրինաւորականուՔիւն. partisan de la —. Servir la —.

Legs, ա. լիզատ, լիզատոն, հրամանք, հոգեգատուր. մահանգուՔիւն՝ զարգեւ մոլեալ կտակաւ. faire, laisser un —. Accepter, recevoir, refuser un —. Acquitter, payer un —. Un — de dix mille francs.

Léguer (je lègue; je léguerai; je léguais, n. léguions) ն. կտակել, հրամանել, հրամանք՝ կտակ առնել, մոլել կտակաւ. — à qn. une somme, une propriété. 2. փ. հրամանել, մոլել, աւանդել. — ses vertus à ses enfants.

Se léguer, հրամանիլ, աւանդիլ. des haines qui se lèguent de père en fils.

Légumage, ա. ընդեղէն:

Légume, ա. խաւարտ, բանջար, բանջարեղէն, դալարեղէն, *խոտեղէն, կանանչեղէն, աւտար, լոբի. un peu de —, բանջարիկ, *քիչ մի խոտեղէն. manger des —s, բանջարակիր, բանջարաճաշակ՝ բանջարաբուտ՝ դալարակիր լ. se nourrir de —s, ընդաբուտ լ. marchand de —s, ընդավաճառ, բանջարավաճառ. || —s verts, բանջար «զէպզէվաճ». 2. ունդ, ընդեղէն, *հնտեղէն. —s secs, ունդ. manger des —s, ընդակիր՝ ունդակիր՝ ընդաբուտ լ. un peu de —, ընդիկ. 3. պատիճ ընդոց «գաղուգ»:

Legumen, ա. տգ. ունդանիւթ:

Légumier, ère, աճ. բանջարական. jardin —, բանջարանոց «պօստան». 2. ա. բանջարոց, ունդոց, *բանջարեղէն՝ ընդեղէն դնելու աման:

Léguminacées, ի. յ. բ. ընդասերմանք:

Léguminaire, աճ. բ. պատճական. déhiscence —.

Légumine, ի. տգ. ունդին:

Légumineux, euse, աճ. ընդե-

ղեն , ընդազգի , ընդաբեր . 2. ա.յ. les —, բանջարեղենը , ընդեղենը :

Légumineuse, ի. բ. ընդարեր . le trèfle est une —.

Légumiste, ա. բանջարադարման «պօսճանը». 2. բանջարակեր, բանջարաբոյս . հն. **Végétarien.**

Lehm, ա. եբ. կաւահիկ . ազդ կաւոյ :

Leibnizianisme, լէյբնիցութիւն, լէյբնիցականութիւն :

Leibnizien, enne, ած. լէյբնիցեան , լէյբնիցական :

Leiche (լէշ) ա. ձբ. լիմնոս. *ազգ շանաձկան (squale) որ Գաղղիոյ ծովափունքն կգտնուի :

Leimacopsidés, ա. յ. կ. կողինջատեսազգիք . տոհմ տափորդանց (planaire)

Leimacopsis (սիս) ա. կ. կողինջատես*. ազգ տափորդանց :

Leiocère, ած. կ. ոլորկեղջիր . 2. ա. —. ազգ յամուրի (antilope).

Leiocome, ա. ոլորկախիժ . խիժ ոլորկական :

Leiomyome, ա. ախ. ոլորկադնդեր . ուռոյց ինչ :

Leiophylle, ած. բ. ոլորկատերեւ :

Leipoa, ա.Ա. լէյբուկ. ազգ Ռուչնոյ ի տոհմէ Ժեռոտնազգեաց :

Leipoa.

Léistes, ա. յ. մբ. պիճորք . ազգ պատենաձեւ միջատաց ի տոհմէ ԺաՔիկեայց (carabiques).

Leit-motiv, ա. եմ. պարարներգ. պարագլուխ բնորգ :

Lékène, ա. ոգ. լեքէն . ջրաբնաճխուկ ինչ :

Léma, ա. մբ. փողուկ . ազգ պատենաձեւ միջատի :

Lémanée, Lémanie, ի. բ. լեմանիա , լեմանի . ազգ լօտի :

Lémanées, Lémaniées, ի. յ.բ. լեմաննեայք . ցեղ լօտից :

Lémanite, ի. հբ. լեմանաքար :

Lémargidés, ա. յ. ձբ. լեմարգազգիք . տոհմ ձկանց :

Lémargue, ա. ձբ. լեմարգ . ազգ շանաձկան (squale).

Lembe, ա. ջ. նաւակաճճի . ազգ ջրաճճեաց :

Lembidés, ա. յ. ջ. նաւակաճըճիք . տոհմ ջրաճճեաց :

Lemmatique, ած. չգ. առաճական :

Lemme, ա. չգ. առած , առումն:

Lemmus (իւս), **Lemming**, ա. լեմինգ . նապաստակ Նորվեկիոյ :

Lemna, Lemne, ի. բ. ջրոսպ «պուս մէրճիմէյի» :

Lemnacées, ի. յ. ջրոսպատերք . տոհմ միապտուկ տնկոց ի կարգէ սիզաբուսոց :

Lemnées, ի. յ. բ. ջրոսպեայք . հն. **Lemnacées.**

Lemnien, enne, ած. լեմնեան , լեմնացի . Լեմնոս կղզոյ . terre —enne, — հող :

Lemniscate, ի.հխ. արտախոյր :

Lemnisque, ա. հխ. արտախուրակ :

Lémodipodes, ա. յ. ոտ. ոչնոտունք . ցեղ ոլորկապատենից :

Lémonal, ա. տգ. **S. Géranial.**

Lémonol, ա. տգ. **S. Géraniol.**

Lémur, ա. կ. գա. **Maki** ի :

Lémures, ա. յ. հխ, խուճք. ուրուականք մեռելոց :

Lémuriens, ա. յ. կ. աղուէսացուկք . կապկատեսակ տոհմ քառանձեռնեայց , որոց նախատիպ է աղուեսակապիկ (maki).

Lémuries (լէմիւրի) ի. յ.հխ. հս. խուճատունք . տուն ի պատիւ ուրուականաց :

Lendemain, ա. վաղայաջորդօր , վաղ , վաղիւ , վաղորդայն , վաղուն օր . penser au —, հոգալ վասն վաղուն . le — du bal, վաղորդայն պարահանդիսի . sans souci, sans inquiétude pour le —, առանց հոգալոյ վաղուեանն՝ վասն վաղուն . le —, ի վաղիւ , ի վաղիւ օր , ի վաղիւ անդր , զայգոյ . || du jour au —, վաղ ընդ վոյն, արագ արագ :

Lendit (լանտի) ա. հին տօնավաճառ Պարիսու . 2. արձակուրդ (աշակերտաց համալսարանի) . 3. վարձք ուսուցչաց. 4. — scolaire, մրցումն մարմնակըրՏուՔեան (ի մէջ աշակերտաց) :

Lendore, գ. լոտո , դանդաղկոտ , յամրել , յոյլ . c'est un —, un grand —.

Léniceps, ա. վ. մեղմահան :

Lénifier, ն. բժ. կակղել , մեղմացուցանել , ամոքել . || փ. — l'aigreur de ses esprits.

Lénitif, ive, ած. բժ. մեղմացուցիչ , ամոքիչ , *կակղըննող . remède —. Potion —ive. հն. **Adoucissant.** || ա. մեղմացուցիչ , մեղմադեղ . le miel est un bon —. 2. փ. ա. մեղմացումն , սփոփումն , սփոփանք , դիւր . cette agréable nouvelle fut un grand — à sa douleur

Lennée, ի. բ. խոտոտ . ազգ երկպրուկ տնկոց գոլով նախատիպ խոտոտեայց :

Lennoées, ի. յ. բ. խոտոտեայք . տոհմ երկպրուկ տնկոց, որոց նախատիպ խոտոտ (lennée).

Lennor, ա.բ. **S.Corallophylle.**

Lent, e, ած. յամր , դանդաղ , յամրել , դանդաղկոտ , յամրաշարժ , հեղգ , հեղգազնաց , * կամկաթ . il est — dans, à tout ce qu'il fait, Homme —. 2. յամր , դանդաղ , անելուածաէր . c'est un esprit —, դանդաղամիտ է esprit, remède, poison —. Une mort —e. A pas —s, յամրաքայլ , յամրագնաց . pouls —. 3. բժ. fièvre —e, երկարօրեայ ջերմն:

Lente, ի. անիծ «պիծ սիրքէսի»:

Lentement, մ. յամր , յամրապէս , դանդաղօրէն , դանդաղաբար. parler, agir —. Marcher —, յամր՝ յամրաքայլ՝ յուշիկ ընթանալ , յամրագնաց է., * դանդալ՝ կամաց քալել . hâtez-vous —.

Lenteur, ի. յամրութիւն , դանդաղութիւն , դանդաղանք . sans —, անդանդաղ . agir avec —, *կմկմալ. pardonner la — aux vieillards. Les —s de la procédure. Il a une grande — d'esprit, կարի դանդաղամիտ է . la — de son esprit, դանդաղամտութիւն նորա . il y a trop de — dans la marche de ce roman. La — de ces scènes. Il y a des —s dans cette comédie.

Lentibulariées, ի. յ. բ. ոսպնաձեւատոք . **S. Utriculariées.**

Lenticelle, ի. բ. ոսպնակ . շիկագոյն սրատ ճառոց կեղեւին տակ:

Lenticillé, e, ած. բ. ոսպնիկաւոր . branche —e.

Lenticulaire, ած. ոսպնաձեւ . tache —. || Verre —, — ոսպակի . 2. մգ.os —, — ոսկր կամ ոսպնոսկր . փոքրագոյնն ի չորից ոսկերաց ականջաց . 3. հբ. pierre —, կգ. une —, ոսպնաքար :

Lenticule, ի. բ. **S. Lemne.**

Lenticulé, e, **S. Lenticulaire.**

Lenticuline, ի.խբ. ոսպնախեցի. խեցեմորթ բրածոյ :

Lentiforme, ած. բպ. ոսպնաձեւ . հն. **Lenticulaire.**

Lentigineux, euse, ած. բժ. ոսպնոտ , ոսպնախտոտ , շառաբըծոտ . visage —. Peau —euse.

Lentigo. ա. բժ. ոսպնախտ, շառաբիծ . շառագոյն բիծ . **S. Éphélide.**

Lentille. ի. ոսպն «մէրճիմէք ֆիտանը». 2. — «մէրճիմէք». manger des —s. Une soupe de —s, aux —s, ոսպնաձան , *ոսպէ ապուր . — d'eau, ջրոսպ . — de marais, հն. **Lemne, Lenticule.** 3. տբ. ոսպն , ոսպնաձեւ . ապակի ոսպնակերպ . — divergente, ցրիչ —. — à échelon, ոսպն սանդխատեսակ . — achromatique, ոսպնաձեւ անգոյն. — de pendule, ոսպն ժամացուցի , բոլորաձեւ մեռաղ կախեալ զճայրի ճօճանակին. 4. յ. մգ. ոսպք, շառաբիծք . շառագոյն բիծք ի մարմնի :

Lentilleux, euse, **S. Lentigineux.**

Lentillon, ա. ոսպնիկ :

Lentiprisme, ա. ոսպնահատուածակոպտ :

Lentisque, ա. բ. հերձի , «սագըզ ալաճը»: [բաձայն:

Lento, մ. իտ. եմ. յամր , յամ-

Lenzinite, ի. հբ. լենզինաքար :

Léodice, ի. կ. սնկիկ . ազգ ծովորդանց (vers marins).

Léonides, ի. յ. աս. առիւծականեր :

Léonin, e, ած. առիւծական. || փ. société —e, ընկերութիւն —. maxime —e. Une politique —e. Un contrat —. || փ. une part —e, ասի ես, la part du lion, առիւծամասն. 2. մոգ. vers —s, դեւոնդեան ոտանաւորք :

Léonotis (իս) ի. բ. առիւծաքոր. ելեւիանդական ախտ ինչ դիմաց :

Léontice, ա. բ. առիւծախոտ :

Léontide, տ. **Léonotis.**

Léontine, ի. լէոնտին. կրկին շղթայ ժամացուցի կանանց :

Léontodon, ա. բ. առիւծատամն, առիւծաժանի. սեռ մոնկոց որոց տիպ է եղերդ (chicorée).

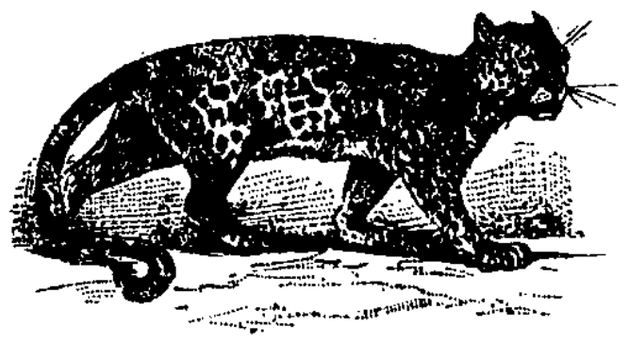
Léontomige, ա. բ. առիւծաշուշան :

Léontopétale, Léontopétalon, Léontopode, ա. բ. առիւծաճանկ, առիւծոտն, առիւծաձեռիկ :

Léontophthore, ա. առիւծասպան :

Léonure, ա. բ. առիւծապի :

Léopard, ա. ընձառիւծ. peau

de —, ընձենի. || կգ. եւ փ. les —s, —ք. պինանշան Անգղիոյ :

Léopardé, e, ած. ընձառիւծեալ :

Léopoldite, ի. հբ. լէոպոլդաքար. հն. **Sylvine.**

Lépadogastre, ա. ձբ. կոնքորովայն. ազգ փշալից ձկան :

Lépargylique, ած. տգ. խեցաթծաձայնի. acide —, խեցաթծաձաւծու. հն. **Azélaïque.**

Lépas (լեփաս) ա. փծ. տ. **Patelle.**

Lépéta, ա. փծ. ճերմոկ. ազգ որովայնոտն կակղամորթոց :

Lépétidés, ա. յ. փծ. ճերմոկեայք. տոհմ որովայնոտն կակղամորթոց, որոց նախատիպ է ճերմոկ (lépéta).

Lépicène, ի. բ. հասկաձեւ. ծեի ծաղկանց եւ բուսոց :

Lépid... կամ **Lépido...** նախադաս մասնիկ, ծեփ...

Lépidène, ա. տգ. ծեփէն :

Lépidie. ի. **Lépidier**, ա. բ. նուաքխոտ, նուաքոտակ «խոբօսճուզ». lépidier cultivé, սրկոտիմն. հն. **Cresson des jardins, Cresson alénois.**

Lépidiées, ի. յ. բ. խեցենեայք. ցեղ բուսոց ի տոհմէ խաչաթերից :

Lépidine, ի. տգ. նուաքխոտին :

Lépidium (լէփիտիօմ) ա. բ. խեցենի. ազգ երկպտուկ մոնկոց ի տոհմէ խաչաթերից :

Lépidocare, ա. բ. խեցընկոյզ. ազգ երկպտուկ մոնկոց ի տոհմէ արմաւենեաց (palmiers).

Lépidocarpe, ած. բ. ծեփապտղ.

Lépidocarye, ի. բ. ծեփընկոյզ. ազգ արմաւենոյ :

Lépidocaryées, տ. **Lépidocarynées.**

Lépidocarynées, ի. յ. բ. ծեփընկուզիայք :

Lépidocentre, ա. փշ. ծեփախայծոց. ազգ բրածոյ ծովընթաց :

Lépidocentridés, ա. փշ. ծեփախայծոցեայք. տոհմ բրածոյ ծովընթաց :

Lépidocère, ած. կ. ծեփեղջիւր :

Lépidochromie, ի. աբ. ծեփագոյն, ծեփագոյնութիւն. * թիթեռնիկներն իրենց գունովն ծղթի վրայ նկարելու արուեստն :

Lépidodendracées, ի. յ. բ. ծեփաճառասերք. հն. **Lépidodendrées.**

Lépidodendre, ա. բ. խեցաճառ :

Lépidodendrées, ի. յ. բ. տ. **Lépidodendracées.**

Lépidodendron, ա. բ. ծեփաճառ. ազգ բրածոյ բազմազգի ծառոց գտեալոց յածխային երկիրս :

Lépidoïdes, ա. յ. ծեւակերպք :

Lépidolèpre, ա. ձբ. կաթծրածեփ. կն. **Grenadier.**

Lépidolithe, ա. հբ. ծեփաքար :

Lépidomélane, ի. հբ. սեւածեփ. ազգ փայլաթի (mica).

Lépidope, ա. ձբ. ծեփոտն. ազգ ինինիկանման ձկան :

Lépidoptère, ա. կ. ծեփաթեւ. 2. ած. —. insecte —.

Lépidoptériste, ա. ծեփաթեւագէտ :

Lépidosarcome, ա. բժ. ծեփամիս. * բերնին մէջ ծեփոտ ուռեցք :

Lépidosauriens, ա. յ. սբ. ծեփամողիգներ. խումբ զեռնոց բովանդակելով զօձազգիս եւ գետոիգեանս :

Lépidosirens, (լէփիտոսիրէն) ա. յ. կ. ծեփասիրէնք. ազգ զեռնոց :

Lépidostée, ա. ձբ. խեցակրաձուկն. տ. **Ganoïdes.**

Lépisme, ա. բ. ծեփի. 2. մբ. ծեփի, ծեփորդն. միջատ անթեւ, ծեփամորթ :

Lépisostée, ա. ձբ. ծեփոսկր. մեծ ձուկն ամերիկեան ծովուց :

Lépocytode, ա. կ. կեղեւախորշ :

Léporides, ա. յ. կ. նապաստակեայք :

Léporidés, ա. յ. կ. նապաստակազգիք. տոհմ կենդանաճնաց որոց տիպ է նապաստակ :

Lépraire, Lépraria, Léprarie, ի. բ. բորխոտ :

Lèpre, ի. բոր, բորոտութիւն «ուլուզ». être couvert, tout blanc de —. Être frappé, guéri de la —. || — blanche, — սպիտակ. կն. **Alphos** եւ **Morphée.** 2. փ. le vice est une —. La — du péché. 3. պ. —. հիւանդութիւն պտղաբեր ծառոց :

Lépreux, euse, ած. բորոտ «ուլուզու». un homme —. 2. գ. un —. Une —euse, բորոտուհի. devenir —, բորոտանալ, բորոտիլ :

Léprome, ա. ախ. բորուտ :

Léproserie, ի. բորոտանոց :

Leptandre, ի. բ. նրբորձ. հն. **Pédérote.**

Lepte, ա. լուիճակ. միջատ փոքրիկ. 2. ի. բ. —. տունկ ինչ :

Leptinotarse, ի. մբ. նրբուլն. ազգ պատենաձեւ միջատաց :

Lepto... նախադասական, նրբա, մանրա...

Leptobos (պօս) ա. սբ. նրբեզն. *բրածոյ եզի տեսակ :

Leptobrachidés (քիտէ) ա. յ. կ. նրբաբազկաձեւք. տոհմ ձեռուսայց, որոց նախատիպ է նրբաբազուկն (leptobrachie).

Leptobrachie (քի) ի. կ. նրբաբազկութիւն :

Leptocardiens, ա. յ. ձբ. նրբասրտեղ :

Leptodisque, ա. կ. նրբասկուտ. ազգ օձի :

Leptognathe, ա. սբ. նրբակզակ.

Leptograpte, ա. կ. նրբաքանդ. ազգ բրածոյ ձեռուսայց :

Leptograptidés, ա. յ. կ. նրբաքանդակեայք :

Leptolépidés, ա. յ. ձբ. նրբածեփեայք. ազգ բրածոյ ձկանց :

Leptolépis (իս) ա. ձբ. նրբածեփ. սեռ ինչ բրածոյ ձկանց :

Leptologie, ի. հս. նրբաբանութիւն :

Leptoméningite, ի. ախ. նրբախեղւոպատաբորբ. բորբոքումն ծաղանթոյն սարդոստենոյ (aracnoïde).

Leptomère, ած. նրբամասն, մանրամասն :

Leptoméria, ա. բ. նրբաբուն. ազգ երկպտուկ մոնկոց ի տոհմէ ճանդալասերից (santalacées).

Leptomorphique, ած. հբ. նրբակերպ :

Lepton, ա. լուսոյ Յունաց :

Leptophonie, ի. նրբաձայնութիւն :

Leptopode, ա. բ. նրբոտն :

Leptopodie, ի. ոտ. նրբոտութք. ազգ տատնոտն ժամակաց :

Leptorhinien, enne, ած. կ. նրբառունգն, նրբաքիթ :

Leptosome, ած. եւ ա. նրբամարմին :

Leptosperme, ա. բ. մանրասերմն. սեռ տոհմի մրտասերից :

Leptospermées, ի. յ. բ. մանրասերմնեայք. ցեղ տոհմի մրտասերից :

Leptostracés, ա. յ. կ. նրբախեցիք. խումբ խեցեմորթաց :

Leptostrobus (իս) ա. բ. նրբկոն. ազգ կոնաբերից :

Leptosyne, ի. բ. նրբեսին. ազգ տոհմի պատաւածարեայց (sénécionidées).

Leptothrix, ի. նրբամազ. մազակերպ մանրէ :

Lepture, ած. եւ ա. նրբատուտն :

Leptynite, ի. հբ. նրբաքար :

Lépuropétale, ա. բ. ծեփաձեւթ. ազգ ձարբենեաց :

Lequel (լքէլ), **Laquelle** (լաքէլ) որ, զոր. de laquelle, որոյ, յորմէ. auquel, à laquelle, առ որ, որում.

յ. Lesquels, Lesquelles (լէքէլ) որք, զորս. Desquels, Desquelles, յորոց, զորոց. Auxquels, Auxquelles, առ որս, որոց. դ. ին. **Qui**, եւ վարի զանձանց եւ գիրաց. choisissez lequel

Leptosyne.

vous voudrez, ընտրեա զոր եւ կամիս. au nombre desquels on me range, որոց ի միւս կարգեն զիս. l'homme avec lequel, այրն ընդ որում. celui contre lequel je parle, նա որում հակառակ խօսիմ. celui pour lequel je parle, նա որ վասն խօսիմս. on a entendu trois témoins, lequels... 2. ո՞ր. lequel, laquelle aimez-vous le mieux? զո՞ր... duquel des deux voulez-vous vous défaire? յորմէ յերկուցունց կամիս զերծանիլ. lequel des deux? ո՞, ո՞րն յերկուցունց:

Lérida, ի. երգիծանք. երգիծական երգ:

Lernée, ի. սպ. լերնէ. ողորկապատեան ինչ պատառաքարոյծ:

Lernéides, ա. յ. սպ. լերնէազգիք:

Lérot, ա. ճմոռ. ազգ առնէտի

Lerwa, տ. Ծ. Ծուչնակաքաւ. ազգ կաքաւ Ծուչնոյ:

Les տ. **Le.**

Lesbiaque, ած. հին. յն. լեսբիա-

Lerwa.

կան. Լեսբոս կղզւոյ. || livres —s, — գիրք. երեքին գիրք գրեալ ի Դիկէարքեայ (Dicéarque) ընդդէմ անմահութեան հոգւոյ. || mètre —, — չափ. սափովեան ոտանաւոր (vers saphique).

Lèse, ած. ի. ազիւն, վնասեալ, վիրաւորեալ, քրէական. crime de lèse-majesté, արքայադաւ՝ արքայընդդէմ ոճիր, քրէական յանցանք. 2. փ. crime de —nation, ազգընդդէմ՝ ազգավնաս՝ ազգաւեր՝ ազգակործան ոճիր. crime de —humanité, ոճիր ընդդէմ մարդկութեան:

Lésé,e, ած. վնասեալ. j'étais —. Les intérêts —s par cette mesure.

Léser (je lèse, je léserai) ն. վնասել, գրկել, անիրաւել. il a été lésé par son associé. 2. վ. վնասել, վիրաւորել, խոցել. le coup a lésé un des poumons. La balle lésa le tendon. = *Se* —, դ. —իլ:

Lésinant,e, ած. կծծի:

Lésine, ի. կծծութիւն, կծծանք, ոչտութիւն «խըչըգլըգ». trait de —. Être d'une — incroyable, honteuse, կծծի յոյժ է. porter de la — partout, կծծի է. յամենայնի. faire une chose par —, կծծութեամբ առնել զիմն. sa — s'exerce sur les moindres objets de sa dépense.

Lésiner, չ. կծծիանալ, կծծի է., ոչտանալ, կցրել, ճշդել. — sur tout. — avec sa femme.

Lésinerie, ի. կծծանք, կծծութիւն, ոչտութիւն. il a fait une grande —. Faire des —s. Cet homme est d'une — incroyable.

Lésineur, ա. ոչտող:

Lésineux, euse, ած. կծծի, կըցիր «խըչըգ»:

Lésion, ի. վնաս, վնասումն, զըրկանք. 2. բժ. խանգար, խոցուած, վէրք. la — du crâne par un coup sur la tête. Les —s organiques du cœur. La balle a produit une — dans l'abdomen.

Leskéacées, ի. յ. բ. լեսքեասերք:

Leskée, Leskie, ի. ք. լեսքի, լեսքիա. ազգ մամռոյ:

Lesse, տ. **Laisse.**

Lessertie (լէսէրթի) ի. բ. լեսերտաբոյս:

Lessivage, ա. մոխրաջրումն. լուացումն մոխրաջրով:

Lessive, ի. մոխրաջուր «քիւլ սույու, պուղատա». faire la —, — առնել, մոխրաջրել «պուղատա է.». mettre du linge à la —. Linge blanc de —. տ. **Couler.** || փ. Faire la — du Gascon, դարձուցանել զկըտուաիս, *ներմակելէնին միւս կողմն դարձունելով հագնիլ. 2. փ. եւ ը. —. կորուստ մեծ ի խաղի. il a fait une —, une forte —, կորոյս՝ կորուստ մեծ արար ի խաղի. 3. մոխրաջրումն, լուացումն մոխրաջրով. faire la —, մոխրաջրել, լուանալ մոխրաջրով. ce linge ne sera tout à fait blanc qu'après plusieurs —s. 4. լուացք. կտաւիք լուացեալք՝ լուանալիք. ma — est prête à mettre dans le cuvier. 5. փ. լուացումն, լոգանք:

Lessiver, ն. մոխրաջրել. լուանալ՝ մաքրել մոխրաջրով «պուղատայա գօմագ». — des draps de lit.

Lessiveur,euse, գ. մոխրաջրիչ. *մոխրաջրով լուացող:

Lessonie, ի. բ. լեսսոնիա, լեսսոնի:

Lest, ա. նւ. խիճ, նաւախիճ, «կիվի սաֆրաալ». || sur son —, խըճաթաղ նաւ. le vaisseau qui était sur son —. Le navire est parti, est retourné sur son —, անբեռն՝ դատարկ մեկնեցաւ՝ դարձաւ նաւն:

Lestage, ա. խճումն, խճադիրք. *նաւին խիճ դնելն. տ. **Délestage.**

Leste, ած. շոյտ, շուտափոյթ, Ծեծեւանդամ, Ծեծեւաշարժ, արագաշարժ, Ծեծեւբնաց, առոյգ, կայտառ. ce vieillard est encore fort —. Enfant —. Marcher d'un pas —, Ծեծեւագնաց՝ արագաքայլ ընթանալ. — et joyeux je montais six étages. || Avoir la main —, վաղվաղուն է. ձեռօք առ ի հարկանել, *զարնելու պատրաստ լինել. 2. Ծեծեւ, Ծեծեւանդամ, Ծեծեւազգեստ. vêtements avec lesquels on est très —. Des troupes —s. Un équipage —, Ծեծեւ կառք լծեալ Ծեծեւբնաց երիվարօք. 3. Ծեծեւ, նաւք. un habillement —. 4. ճարտար, յաջողակ. c'est un homme — en affaires. 5. փ. արձակաբարոյ, Ծեծեւաբարոյ, Ծեծեւ, անխորհուրդ, անզգաստ, կատ, *բաց. des propos —s, լկտեաբանութիւն. cette femme est fort — dans ses actions. Une conduite fort —.

Lesté,e, ած. խճեալ. un navire —. || փ. un homme bien —, այր կշտացինդ:

Lestement, մ. Ծեծեւակի, շոյտ, շուտափոյթ, Ծեծեւս, արագութեամբ, կայտառութեամբ. il marche fort —. 2. փ. ճարտարութեամբ, յաջողութեամբ. il s'est — tiré de ce mauvais pas. 3. Ծեծեւութեամբ, անխորհուրդ, յանխմաստս. décider —. 4. առանց ակնածութեան, անպատկառ. traiter qn. —. Répondre —.

Lester, ն. խճել, դնել խիճս. — un vaisseau. || փ. եւ ը. se — l'estomac, լնուլ զստամոքս, ուտել, ըմպել.

Se lester, դ. ուտել կերակուր, ըմպել, *փորն կշտացունել, խմել. — d'une liqueur. 2. փ. զգաստանալ, խմաստնանալ, *գլխին խելք դնել. il y a des têtes qui ne se lestent jamais.

Lesteur, ա. նւ. խճակիր, խճաբարձ, խճադիր, *խիճ կրող. || ած. bateau —, խճակիր նաւակ:

Lestève, ի. մբ. ճգար. ազգ պատենաւոր միջատաց:

Lestrygon, ա. լեսթրիգոն. անուն մարդակեր ժողովրդեան ինչ Իտալիոյ ի հնումն. 2. փ. un —, այր խուժադուժ, * բարբարոս մարդ:

Léthalité, ի. նբ. մահացութիւն, մահածութիւն. — d'une blessure, d'un poison.

Léthargie, ի. քնաւ, քնաւութիւն, մահաՃմբիր՝ դառնանիրի քուն, մահաքուն, Ճմբրախտ. être en —, tomber en —, քնաւ՝ մահաքուն՝ Ճմբրախտ է. 2. փ. Ճմրութիւն, անզգայութիւն, անիւութիւն, անիոգութիւն. il est plongé dans une — honteuse.

Léthargique, ած. քնաւ, քնաւական, մահաքուն, Ճմբրախտական, դառնանիրի. état —. Som-

meil —, գառնանիրի՝ ճանչարՁուն քուն, նինչ մահաքուն. 2. Ձմբրախտ, Ձմբրախտաւոր. elle était —. 3. փ. անզգայ, անփոյԹ, աննիոգ. gouvernement —.

Léthé, ա. դց. ԼեՁԷ. մին ի գետոց դժոխոց, գետ մոռացուՁեան. || փ. avoir bu de l'eau du —, ունել սակաւ յիշողուՁիւն, սակաւայուշ կարճայուշ լ.։ [plante —.

Léthifère, ած. մահաբեր. suc —.

Léthomanie, ի. ախ. մահամոլուՁիւն. մոլուՁիւն անձնասպանուՁեան։

Lèthre, ա. մբ. լեՁբոս. միչտ ինչ պատենաՁեւ։

Lettre, ի. նչանագիր, գիր, ատա. grande, petite —. — gothique, anglaise. — capitale ou majuscule, գլխագիր. — cursive ou courante, նօտրագիր. première —, նախատառ. — labiale, sifflante, nasale. — ornée, զարդագիր, զարդատառ. l'enfant commence à connaître ses —s. —s numérales, Ձուական —ք. écrire un mot en toutes —s, գրել զբառն առանց համառօտագրուՁեան. écrire un nombre en toutes —s, գրել նչանագրօք եւ ոչ Ձուանքչանօք. — grise, զարդարուն գլխագիր. — morte, մեռեալ տառ. à la —, բառ տառին. || փ. եւ ք. dire, écrire une chose en toutes —s, մերկապարանոց ասել՝ գրել գիմն. sot en trois —s, սասիկ յիմար. vous êtes un sot en trois —s. || —s d'or, ոսկի՝ ոսկեղէն՝ ոսկեպրոշմ գիր՝ տառք. en —s d'or, ոսկատառ, ոսկեգիր. cela devrait être écrit, imprimé, gravé en —s d'or. || —s de sang, արիւնագիր՝ արիւնատառ. cela est écrit en —s de sang dans l'histoire. — moulée, տպագիր. cet écrivain imite parfaitement la — moulée. Écrire en —s moulées.

2. տպ. գիր, տառք տպարանի. la — manque. Nous n'avons plus de —.

3. գիր, արձանագիր, խորագիր, մակագիր. estampe, gravure avant la —, նախագիր, անխորագիր. եւ գ. une gravure avant la —. Estampe après la —.

4. գիր, իմաստք, նկատագիր. la — tue et l'esprit vivifie, գիրն սպանանէ եւ ոգին կեցուցանէ. c'est contre la — de la Sainte Écriture. Faire entendre la — de l'Évangile. || փ. — morte, գիր մեռեալ՝ անգոր. cette loi est devenue — morte. || A la —, au pied de la —, բառ նրկաբագրական մտաց, բառ բուն իմաստից բանին. je vous aime de tout mon cœur, mais c'est au pied de la —, sans en rien rabattre. Je crois tout au pied de la —. Prendre à la —, au pied de la —. || à la —, բան առ բան, բառ առ բառ. traduire à la —. || ճշդիւ, ճշգրիտ. cela est vrai à la —. J'ai exécuté vos ordres à la —. || Aider à la —, լնուլ գիրերին իմաստից ի գիրս. եւ փ. մեկնել, բացայայտել զիմաս՝ զբանս ուրուք. եւ մերՁ՝ կամակորել՝ Ձիւրել զճշմարտուՁիւն. || ajouter à la —, ասել զոր ինչ չիցէ յընՁեռնլին, ասել առաւել քան զոր էն.

5. գիր, նամակ, ՁուղԹ. petite —, Ձղճիկ. entretenir un commerce de —s avec qn., նամակագիր լ., ունել ՁղճագրուՁիւն՝ ՁղճակցուՁիւն ընդ ումեք. le secret des —s, գաղտնիք նամակաց. — de recommandation, գիր յանձնարարուՁեան, յանձնարարական, ընծայական. — d'avis, ազդագիր. — de bénédiction օրհնագիր. — de ratification, վաւերագիր. — capitale, երկաՁագիր, գլխագիր. — en forme d'oiseau, Ձռչնագիր. — en forme de poisson et d'oiseau, ձկնաՁռչնագիր. — de démission, հրաժարագիր. — de demande, հարցագիր. — de félicitations, շնորհաւորագիր. longue, grande, courte, belle, aimable —. Une — d'une page, de trois pages, de quelque lignes. Recevoir une —. Recevoir —s sur —s de qn. Écrire une —, des—s, — գրել, նամակագիր լ., Ձղճագրել, Ձղճել. écrire des —s, նամականի առնել. porter une — à la poste. Affranchir une —. — d'affranchissement, ազատագիր. dater une —. Faire une —. Intercepter une —. Cacheter, fermer, ouvrir, décacheter une —. Dicter, signer une —. Violer le secret des —s. — d'affaires, de galanterie. — d'amour, սիրագիր, սիրաՁուղԹ. — de compliments, բարեմաղՁագիր. — de condoléances, ցաւակցագիր. — anonyme, անանուն ՁուղԹ. — de faire part, ազդարարագիր. un bout de —. — en chiffres, ծածկագիր. — circulaire, շրջաբերական ՁուղԹ, շրջաբերական, շրջանամակ. les —s de Mme de Sévigné, նամականի՝ ՁղՁեան Սեվինեէ տիկնոջ. boîte aux —s, նամակատուփ. celui qui écrit une —, նամակագիր, Ձղճագիր. || — de change, փոխանակագիր «փոխիչ». || S. Crédit, Gage. || — de voiture, կառագիր, բեռնագիր. ||—, —s de créance, հաւատարմագիր. վկայաՁուղԹ դեսպանուՁեան. l'ambassadeur présente ses —s de créance. || — de cachet, կնքագիր. *մէկն բռնելու. — close, փակագիր. կրնքեալ գիր արքունի. || փ. եւ ք. — close, —s closes, գաղտնիք, անիմանալի՝ անհաս ինչ. ces matières pour vous sont encore —s closes. || —s patentes, հրամանագիր «ֆէրման, պէրաՁ». || — de santé, առողջագիր. || — de marque, ծովամարտագիր, ծովաբշաւագիր. || — de grande naturalisation. || —s de grâce, շնորհագիր. || — de répit, յապաղագիր. գիր արքունի ի յապաղել զիատուցումն պարտուց. || փ. les —s de répit qu'il prend contre la mort, ne lui serviront guère. || —s de noblesse, ազնուականագիր. գիր ազնուականուՁեան.

6. յ. գիր, գրականուՁիւն, գրագիտուՁիւն, դպրուՁիւն, բանասիրուՁիւն. les —s forment la jeunesse et font les charmes de l'âge avancé. Protéger les —s. Homme de —s, գրագէտ, մատենագէտ, բանասէր. homme sans —s, այր անդպիր՝ անուսում՝ առանց դպրուՁեան. gens de —s, գրագէտք, մատենագէտք, բանասէրք. || les belles —s, գեղեցիկ դպրուՁիւնք, գեղատառք (քերականուՁիւն, ճարտասանուՁիւն, բանաստեղծուՁիւն). || les saintes —s, աստուածճեղէն տառք, սուրբ Գիրք։

Lettré, e, ած. գրագէտ, բանագէտ, մատենագէտ, գիտուն. un homme —. Une femme —e. Des gens non —s, արք անդպիրք՝ անգրագէտք. 2. գ. —. les —s, —ք։

Lettrille, ի. Ձղճիկ (ատանատր նամակիկ ի Սպանիա)։

Lettrine, ի. տպ. գրիկ. փոքրիկ նչանագիր յայտարար ճանաՁուՁեան. 2. յ. գլխագիրք (ի վերին եզերս բառագրոց)։

Lettsomite, ի. հբ. լեռնամաքար. հն. **Cyanotrichite.**

Leu (լէօ) ք. à la queue leu leu, մի զկնի միոյ, *եռեւ եռեւ։

Leuc... Leuco... նախամասնիկ յոյն, սպիտակա... լնա...

Leucade, ի. saut de —, լեւկադաւազք. վազգն ընդ Լեւկատ. սար ի Յոնիական կղզիս, ուստի սովոր էին տարիքաւորք ընկենուլ զանձինս ի ծով առ ի բժշկուՁիւն տարփանաց. Sapho tenta le saut de — et périt dans les flots.

Leucadendron, ա. բ. սպիտակաճառ. *ճառ Գլխոյ Բարեյուսոյ արճաՁափայլ տերեւներով։

Leucæthiopie, ի. սպիտակաեՁովպիա. հն. **Albinisme.**

Leucaniline, ի. տգ. սպիտականիլին։

Leucanthe, ած. եւ ա. բ. սպիտակաճաղիկ։

Leucanthème, ած. եւ ա. բ. սպիտակափնիճ։

Leucatropique, ած. տգ. սպիտակշիկատատակային. acide —.

Leucaurine, ի. տգ. սպիտակոսկին։

Leucéine, ի. տգ. լեւկին։

Leucémie, ի. ախ. լնարիւնուՁիւն, սպիտակարիւնուՁիւն. ախտ մի սպիտակ գնդից արեան։

Leucine, ի. տգ. լեւկին։

Leucinimide, ի. տգ. լեւկինիմիդ. բորակիկ ածանցեալ ի լեւկինէ (leucine).

Leuchtenbergite, ի. հբ. լեօխտենբերգաքար։

Leucique, ած. տգ. լեւկինային։

Leucite, ի. հբ. սպիտակաքար, լնաքար. հն. **Leucolithe.**

Leucobase, ի. տգ. սպիտակատակ։

Leucocéphale, ած. սպիտակագլուխ. singe —. 2. ա.բ. լնաքոյս։

Leucocère, ած. կ. սպիտակեղջիւր. 2. ի. մբ. —. ազգ պատենաՁեից։ [դիկ (արեան)։

Leucocyte, ա. մգ. սպիտակգընդ-

Leucocythémie, ի. բժ. սպիտակ գնդարիւնուՁիւն։

Leucocythémique, ած. սպիտակարիւնային :

Leucocythique, ած. տգ. սպիտակգնդիկային:

Leucocytose, ի. ախ. սպիտակախտ . *ախտ արեան ներմակութենէն պատճառած : [ածանց:

Leucodérivé, ա. տգ. սպիտակ-

Leucogastre, ած. ա. կ. հն. **Albiventre.**

Leucographie, ի. սպիտակագրութիւն . նկարագիր սպիտակամորթից (albinos).

Leucographite, ա. հբ. լանագծաքար :

Leucoium (լէօքօիում) ա. տգ. սպիտուկ . գա. **Névéole**ի :

Leucolithe, տ. **Leucite.**

Leucolyte, ած. տգ. սպիտակալոյծ . métaux —s.

Leucoma, Leucome, ա. վ. սպիտականիշ . սպիտակ բիծ եղջերկի աչաց . տ. **Albugo.**

Leucomaïne, ա.տգ. սպիտասեր, սպիտականիւթ :

Leucome, տ. **Leucoma.**

Leucon, ա. ոպ. սպիտակուկ . ազգ փոքրիկ ժմակի :

Leuconique, ած. տգ. սպիտակային . acide —, սպիտակաթթու :

Leucopathie, ի. լանախտ. հն. **Albinisme.** [սպիտակատեսիլ հանք:

Leucophane, ա. հբ. լեւքոփան .

Leucophlegmasie, ի.ախ. մարմնաջրգողութիւն . տ. **Anasarque.**

Leucophlegmasique, ած. մարմնաջրգողական : [agaric —.

Leucopile, ած.բ. ներմակախոյր.

Leucopode, ած.բ. սպիտակոտն:

Leucopogon, ա. բ. սպիտակամօրուք . ազգ երկպտուկ անկոց ի տոհմէ կոլվիկազգեայց (épacridées).

Leucopyge, ած. սպիտակուռ :

Leucopyrite, ի. հբ. լանահրաքար :

Leucorosolique, ած. տգ. լանավարդագոյն . acide —.

Leucorrhée, ի. բժ. սպիտակահոսութիւն, սպիտակադաշտան. սպիտակ դաշտան. elle est affectée de —, սպիտակահիւս է, *ներմակ դաշտան ունի . ‖ ո. **Fleurs blanches.**

Leucorrhéique, ած. բ. սպիտակահիւս , արգանդահիւս , սպիտադաշտան. un écoulement —. 2. ի. une —.

Leucospore, ած. բ. սպիտակաբոյծ :

Leucotine, ի. տգ. սպիտակակոտոյին . սպիտակ տարբն հանեալ ի կոտոյէ (coto).

Leucoturique, ած. տգ. լանապանրային . acide —, լանապանրաթթու :

Leude, ա. ընկերակից՝ հաւատարիմ արքայի :

Leur, դերանուն երկսեռ . նոցա , նոցին , այնոցիկ . donnez-leur. Dis-leur. Je — ai dit. Donne-le-leur. Donne-les-leur. 2. սեռացական ած. երկսեռ . նոցա , իւրեանց . — père, — mère. Les auteurs se plaignent dans — ouvrage. Les chevaux ont perdu leurs fers. Leurs yeux étaient enflammés. —s meilleurs amis. — plus riche habit. Le —, la —, իւրեանցային , *իրենց . les —s, իւրեանցայինք . ils vinrent vers les —s, եկին առ իւրեանցայինան. 3. գ. իւրեանցային . je ne veux rien du —, չկամիմ ինչ յիւրեանցայնոցն. je m'intéresse à eux et aux —s.

Leurre, ա. լոգոր . Ձուչնածեւ կարմիր կաշի հաւորսաց . 2. փ. խայծ , կեր, հրապոյրք, պատրանք . l'exemple est un dangereux —. La loterie est un —.

Leurré,e, ած. փ. հրապուրեալ , պարտեալ . — par de vaines promesses.

Leurrer, ն. լոգորել . վարժել զբազէ ի Ձուչնածեւն. 2. փ. կեր արկանել , խայծիւ յինքն ձգել , հրապուրել , պատրել . — la souris par des appâts. Il s'est laissé —. On l'a leurré de cet espoir. Quoi ! par un feint amour vous m'auriez donc leurrée ?

Se leurrer, դ. լոգորիլ . վարժիլ ի Ձուչնածեւն . ces oiseaux-là ne se leurrent pas facilement. 2. փ. պատրել անձն, անձնախաբ՝ ինքնապատիր լ. — d'un vain, d'un doux espoir.

Leutrite, ի. հբ. լանաքար :

Levain, ա. խմոր , *ՄՄխմոր «մայա». pain sans —, անխմոր հաց, բաղարջ . 2. —, — de bière. 3. փ. խմոր , մնացորդ , սերմն . ce mal là ne se guérit jamais si bien qu'il n'en reste quelque —. Se défaire d'un vieux —, — du péché, սրբել ի բաց զիին խմոր մեղաց . 4. փ. խմոր , խառն , հրապոյրք , մոլորութիւն . — de révolte, de sédition, de haine, de discorde. Gardez-vous du — des pharisiens et des saducéens, զգոյշ լերուք ի խմորոյ փարիսեցւոց եւ սադուկեցւոց :

Levant, ած. ծագող , նորածին , նորածագ . soleil —, — ծայրակարմիր արեգակն . à soleil —, au soleil —, ի ծագել արեւու , ընդ արեւածայրս , ընդ արեւագալ . je serai là à, au soleil —. ‖ փ. adorer le soleil —, պաշտօն մատուցանել — արեգական , շողոքորթել զիւչակաւոր այր ժամանակին :

Levant, ա. արեւելք , արեւելակողմն . du — au couchant, յարեւելից յարեւմուտս , *արեւելքէն մինչեւ արեւմուտք . 2. արեւելք , աշխարհի արեւելից . voyager dans le —. հն. **Orient.**

Levantin, e, ած. արեւելեան , արեւելեայ . les peuples —s. Les nations —es. 2. գ. արեւելեան , արեւելցի , արեւելուհի . les —s, —e. Une —e, արեւելուհի :

Levantine, ի. արեւելակերպաս . մետաքսեայ պատառ . robe de —.

Lève, ի. գնդակաբարձ . *երկայնաբուն տարգալ ինչ փայտեայ՝ ընկած գնդակներն ժողվելու :

Levé,e, ած. ամբարձեալ , վերացուցեալ , *վերուցած. les mains —es au ciel. ‖փ. aller partout la tête —e, tête —e, բարձրագլուխ՝ աներկիւղ՝ հանդուգն . — du conseil, de la séance. 14. ամբարտակ , Ձումբ , հոլակոյտ . se promener sur la —.

Lève-gazon, ա. դալարաբարձ , դալարահան (գործի) :

Lèvement, ա. ամբարձումն , բարձրացումն , վերացումն :

Lève-nez, ա. եւ. բարձունչ . չուան ինչ փոքրիկ . 2. փ. եւ ը. un —, անմտադիր՝ ուսումնատեաց աշակերտ :

Lever (je lève, je lèverai) ն. ամբառնալ , բարձրացուցանել , վերացուցանել. levez cela davantage. — les bras. — la poutre en l'air, — յօդս զգերան . — les mains au ciel, զձեռս

յերկինս —.‖փ.— la main, le bâton, le sabre sur qn., ձեռն բառնալ ի վերայ ուրուք, — զձեռն ի հարկանել զոք, *մէկուն վրայ ձեռք վերցունել. quelque mauvais que soit un fils, peut-il — la main sur son père? ‖ — la main, — les mains vers le ciel, ձեռս ամբառնալ. բառնալ զձեռն յերկինս յերդնուլ. levez la main et prononcez le serment. ‖ ը. j'en lèverai la main, երդնում ընդ այն, *վրան կ'երդնում. ‖ — la toile, le rideau, բանալ զվարագոյր Թատեր. ‖ — le menton à qn., պաշտպանել, օգնել ումեք. ‖ — les yeux, ամբառնալ՝ ի վեր ամբառնալ զաչս, բառնալ զակն ի վեր՝ զաչս իւր ի վեր, *աչքն վեր վերցունել. — les yeux au ciel, զաչս յերկինս ամբառնալ. — les yeux, ամբառնալ զաչս, հայել յանդիման. եւ փ.՝ il n'ose pas — les yeux, չիշխէ զաչս ի վեր ամբառնալ՝ հայել յանդիման. ne pas — les yeux, չամբառնալ ի վեր զաչս, չդադարել ի հայելոյ, *աչքն չվերցունել. il n'a pas levé les yeux de dessus son livre. ‖ — les yeux sur qn., հայել յոք. ‖ ը. — le pied, զոտս ամբարձեալ փախչիլ, գաղտագնաց լ. S. Épaule, Crête. ‖ փ. — la tête, le front, գլուխ ամբառնալ, բարձրավիզ լ., հպարտանալ. ‖ եգ. — les guérets, հերկել, վարել զանվար՝ *վարուցան չեղած երկիրն.

3. բառնալ, յարուցանել, կանգնել, կացուցանել, *վերցունել, կեցունել. — un malade sur son séant. — un tonneau, un pont-levis. — qn. ‖ ո. — le lièvre, les perdrix, հանել յորջոյն, արտաքս հանել. ‖ նւ. — l'ancre, խարխս ամբառնալ՝ վերացուցանել՝ *վերցունել.

4. բառնալ, հանել. le chirurgien a levé le premier appareil. — le scellé, une serrure, la nappe. Lorsqu'il arriva pour dîner, le premier service était levé. ‖ փ. — une difficulté, un empêchement, un obstacle, des doutes, un scrupule, le masque. ‖ — les défenses, l'interdit, l'excommunication, une opposition, la consigne, etc. ‖ պ. — de terre, կլ. —, հանել ի հողոյ, *հողէ հանել. — des tulipes, des renoncules. ‖ — un arbre, une plante en motte, հանել յերկրէ հողով արմատոցն. ‖ — le siège d'une place, բառնալ զպաշարումն քաղաքի. ‖ փ. եւ ը. — le siège, ի բաց գնալ, մեկնել. ‖ — le camp, բառնալ՝ խաղաղացուցանել զբանակն, չուել. cette armée a levé le camp. ‖ — la garde, la sentinelle, պահակափոխ լ. ‖ — la séance, արձակել զաւտեան, վախճան առնել ժողովոյն. la séance est levée, աւարտեցաւ ժողովն. ‖— les cartes կամ — la main, առնուլ ձեռն՝ բաժին մի ի Ճղճախապի.

5. հատանել, կտրել մասն մի. — une cuisse de poulet. — trois mètres d'étoffe sur une pièce.

6. քաղել, ժողովել. — les fruits d'une terre. ‖ — des impôts. — la dîme. — des troupes, des soldats, une armée, զօրաժողով հաւտանել, զօրաժողով լ. ‖ — un corps, բառնալ զմեռեալն, *մեռելն վերցունել. ‖ — un arrêt, une sentence. ‖ — le plan de, հանել՝ գծագրել գյաւտակագիծ իրիք. — des cartes, աշխարհացոյցս առնել՝ յօրինել. ‖ փ. — l'étendard, ամբառնալ զդրօշ, զգլուխ, գլուխ կալ կուսակցութեան. — l'étendard de la révolte, ամբառնալ զդրօշ ապստամբութեան, ապրստամբել. — l'étendard contre qn., դրօշ ամբառնալ ընդդէմ ուրուք, նշկահիլ:

Lever, չ. բուսանիլ, բողբոջիլ, ընձիւղիլ, ծլիլ. les blés lèvent. 2. խմորիլ, ուռնուլ. la pâte lève. Le levain fait — la pâte.

Se lever, դ. ամբառնալ, վերանալ. au théâtre la toile se leva. Ma main se lève. 2. յառնել, կանգնիլ՝ կալ, յոտն կանգնիլ՝ կալ, *ելլել, ոտք ելլել. il se leva de sa chaise, յարեաւ յաթոռոյն. je ne puis me lever. Lève-toi! արի՛, *ե՛լ, ելի՛ր. ‖ levez-vous! արի՛ք, օ՛ն արիք, *ելէք ‖ — de table, ելանել ի սեղանոյ, *սեղանէ ելլել. ‖ — pour ou contre une proposition, — ի ժողովի յընդունել կամ ի մերժել զառաջարկութիւն ինչ. 3. յառնել՝ ելանել յանկողնոյ, *անկողինէ ելլել. — dès le matin, կանխել ընդ առաւօտն. il se lève tard, *ուշ կ'ելլէ. 4. ծագել, ելանել. le soleil se levait, արեւն ընդ ծայր հարկանէր, ծագէր արեգակն. Vénus se lève à l'horizon. Le jour se lève. 5. յառնել, ելանել, շնչել. le vent se lève, յառնէ հողմ. il se leva un brouillard épais. ‖ Le temps se lève, պարզին օդք, *օդն կբացուի. 6. ժողովիլ. les impôts se lèvent difficilement.

Lever, ա. ամբարձումն, վերացումն. ‖ Թա. le — de la toile, du rideau, — վարագուրի Թատեր. ‖ un — de rideau, վերացումն վարագուրի. Թատերախաղ փոքրիկ. 2. ժամ այգորելի, ժամ յառնելոյ, յառնելոյ յանկողնոյ, *ելլելն, անկողնէ ելլելն. il faut aller chez lui à l'heure de son —, à son —. 3. այգորելն, ժամ այգորելի, *Թագաւորն անկողնէ ելլելով մարդ ընդունելն՝ ընդունելու ժամանակ. au — du roi. Le roi disait à son —. 4. ծագումն, ելք. le — du soleil, de la lune. Au — du soleil, ի ծագել արեգական, յելս արեւու. le — du jour, de l'aurore, d'une étoile. 5. նկարագիր. le — d'un plan, — յատակագծի:

Lever-Dieu, ա. ամբարձումն մարմնոյ Տեառն ի պատարագի. les—.

Leveur, euse, գ. ԹերԹաբարձ:

Léviathan, ա. լեւիաԹան, վիշապ:

Levier, ա. լծակ, բառնալիք, ամբառնալիք. — hydraulique. 2. վ. —. առամնահան գործի. 3. փ. —, բարոյական զօրութիւն. l'éloquence est un puissant — pour remuer la multitude. Le — de la puissance n'a d'autre appui que l'opinion. ‖ A —, լծակաւոր:

LEVIER.

Lévigateur, ա. լեսիչ, լեսոց գործի:

Lévigation, ի. դղգ. լեսումն, մղեղումն, *փոշի դարձուցանել:

Léviger, ն. դղգ. լեսուլ, մղիղել, *փոշի դարձուցանել:

Lévirat, ա. **Lévir**ation (սիօն) ի. հխ. հրէական. նուամուսնութիւն. *եղբօր կնոջն հետ կարգուիլն որ պարտաւորեալ էր ըստ օրինաց Մովսիսի:

Lévirostre, ած. նրբակտուց:

Levis, ած. ա. pont —, զոմ, շարժակամուրջ. շարժուն կամուրջ:

Lévitation (սիօն) ի. ոգեհարցուկութիւն. 2. ոգեզմայլումն (սրբոց):

Lévite, ա. ղեւտացի. 2. փ. —, քահանայ. 3. ի. —, ղեւտազգեստ. ազգ երկայն հանդերձի:

Lévitique, ած. ղեւտական. la loi —. 2. ա. —, ղեւտիկոն, գիրք Ղեւտացւոց. le —.

Lévogyre, ած. ոգ. ձախադարձ:

Levrauder, ն. նապաստակել. զիետ պնդիլ, հալածել զոք իբրեւ զնապաստակ. — qn.

Levraut, ա. նապաստակիկ. կորիւն՝ ձագ նապաստակի:

Lèvre, ի. շուրթն, շրթունք, *պռկունք «տուտագ». la — inférieure, supérieure, վերին, ստորին —. la couleur vermeille des —s. —s vermeilles, incarnates, de corail, de carmin, de rose, կարմրալար՝ կարմրաճիր՝ վարդակարմիր —. avoir les —s plates, minces, fraîches, rouges, pâles, livides, décolorées, amoureuses, closes, entr'ouvertes. Dont les —s sont minces, նրբաշուրթն. dont les —s sont roses, վարդ շրթունք. le vif incarnat des —s. Les roses, le corail de ses —s. Qui a de fortes —s, Թանձրաշուրթն, *պռկոշ. remuer les —s. ‖ Se mordre la —, les —s, խածանել զշրթունս, *պռկունքն խածնել. ‖ se mordre les —s de qc., զղջալ ընդ իմն՝ *բանի մի վրայ. ‖ փ. avoir encore le lait sur les —s, դեռ եւս ունել կաթն ի վերայ շրթանց, մատաղօրեայ եւ անփորձ լ., *բերանն դեռ կաթ հոտիլ. ‖ serrer les —s, լռել. ‖ rire du bout des —s, S. **Bout**. ‖ Avoir la mort sur les —s, մերձ լ. ի մեռանել, մազկռինչ մերձ ի մահ լ.

2. փ. —, բերան, լեզու, բար-

բառ . la douce persuasion était sur ses —s. La vérité semble habiter sur ses —s. Les grâces et la persuasion semblaient couler de ses —s. Toute la terre n'avait qu'une —, եւ էր եր-կիր ամենայն մի՛աշուրթն , ունէր զնոյն լեզու . || il le dit des —s, mais le cœur n'y est pas, շրթունքն ասեն զայն, այլ ոչ եւ սիրտն . du bout des —s, ծայրիւ շրթանց , ակամայ , բրտ-նի . n'honorer Dieu que des —s, que du bout des —s, շրթամբք պատուել զԱստուած . avoir une chose sur les —s, sur le bord des —s, ունել ինչ ի վերայ շրթանց՝ ի ծայր շրթանց , ոչ եւս յիշել քաջ .S. Cœur.

3. ձվ. ce cheval s'arme de la —, խստերախ է .

4. վ. շրթունք , եզերք վիրաց . rapprocher les —s d'une plaie.

5. բ. —. 6. շուրթն (անօթոց):

Levreteau, S. Levraut.

Levreter, չ. ցնկնիլ նապաստա-կի :

Levrette, ի. էգ բերծէ «տիշի Ցազը» . 2. բրծիկ . փոքրաւոեսակ բերծէ «ուֆագ Ցինս Ցազը»:

Levretté, e, ած. բրծանման . նրբամարմին իբրեւ զբերծէ . épagneul —.

Levretter, ն. բերծել. յորս ելանել ընդ բերծէս . 2. չ. ծնանել բերծէի :

Levretterie, ի. բերծակրթու-թիւն : [*բերծէ մեծցունող :

Levretteur, ա. բերծասնոյց ,

Levrier, ա. բերծէ «Ցազը». || փ. il court comme un —, երագընթաց է. 2. փ. եւ բ. խուզակ , խնդրակ . les —s de la justice.

Levron, ա. բերծիկ. կորիւն բեր-ծէոյ «էրքէք Ցազը եավրուսու». 2. բերծէիկ . ազգ ինչ փոքրիկ բերծէի :

Levronne, ի. բերծիկ. մատակ կոր-իւն բերծէոյ «տիշի Ցազը եավրուսու»:

Lévulane, ա. տգ. մեղրան :

Lévuline, ի. տգ. մեղրին :

Lévulique, ած. մեղրային :

Lévulose, ի. տգ. մեղրուց , մեղ-րանիւթ :

Levure, ի. գարեջրափրփուր . 2. խոզաճարպակեղեւ . կեղեւ խո-զաճարպի . 3. այգ. խաղողամանրէ :

Levuro dinamomètre, բգ. խը-մորուժաչափ :

Levuromètre, ա. խմորաչափ :

Levyne, ի. հբ. եռիկ. ազգ եռա-քարի (zéolithe).

Lewisia, ա. բ. լեվիզիա, լեվիզե-նի . երկպրուկ տունկ ի տոհմէ փըր-փրեմասերից : [բառագէտ :

Lexicographe, ա. բառագիր ,

Lexicographie, ի. բառագրու-թիւն , բառագիտութիւն :

Lexicographique, ած. բառա-գրական , բառագիտական. travaux —s. [ռագրօրէն :

Lexicographiquement, մ. բա-

Lexicologie, ի. բառախօսու-թիւն , բառագիտութիւն :

Lexicologique, ած. բառախո-սական , բառագիտական :

Lexicologue, ա. բառախօս , բառագէտ :

Lexigraphe, S. Lexicographe.

Lexigraphie, S. Lexicographie.

Lexilogie, S. Lexicologie.

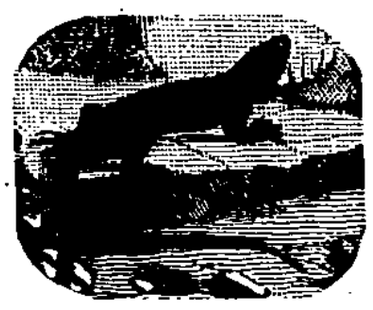
Lexique, ա. բառգիրք , բառա-գիրք , բառգրքոյկ , բառարան, բա-ռացուցակ : [լէյտեան շիշ:

Leyde, ա. բգ. bouteille de —,

Leyssère, ի. բ. լէյսէր :

Lez, նխ. հ. S. Près. զօ. Saint-Denis-lez-Paris.

Lézard, ա. սք. մողէզ, մո-ղիզ , *խլեզ «բէրվէնբէլէ» . 2. աս. —. փոքրիկ աստ-ղատուն հիւ-սիսային :

Lézarde, ի. էգ մողէզ. 2. ծերպ, պատառուած որմոյ . 3. մողէզ . ե-րիզ ինչ ատամնաւոր :

Lézardé, e, ած. ծերպեալ, փեռե-կեալ , ճեղքեալ . mur —.

Lézardelle, ի. բ. մողիզուկ . ազգ տնկոց ի տոհմէ մողիզազգեայց (soururées).

Lézarder, ն. ծերպել , փեռնկել , ճեղքել , պատառել . les fortes gelées ont lézardé cette muraille .

Se lézarder, դ. —իլ . ce mur se lézarde.

Lherbachite, ի. հբ. լհերբաքա-քար . սեւնուկ կապարի եւ սնդկի :

Lherzolithe, ի. եր. լհերցարար:

Li, ա. լի . չափ երկայնութեան Չինաց , հաւասար 576 մետրից :

Liage, ա. կապումն . 2. խառ-նուրդ : [քար :

Liais (լիէ) ա. արաստ . կարծր

Liaison, ի. կցուած , զօդ , կապ, աղի , ընդելուզուած . la soudure est une espèce de —. — des pièces. 2. կցուած , գրակապ , կցագիծ , *գրչի բարակ գիծ՝ գրերն իրարու կապող . faire bien les —s. 3. հժ. խազագիծ, խազակապ . *կոր գիծ խազերն իրա-րու կապող . || կցումն . — d'harmonie, de chant. 4. խ. ամրանք «Ցէր-պիչ». 5. ոշ. կցուած , շաղախ . 6. փ. կապ , զօդ , յօդակապ , ա-ղերս , կցորդութիւն , *կապակցու-թիւն . — dans les idées. La — des scènes dans une tragédie. Il n'y a pas de — entre ces deux affaires. 7. փ. զօդ , յօդ , յօդակապ , կցորդու-թիւն , սէր . — d'amitié, d'intérêts. Être difficile, constant dans ses —s. Une conformité de mœurs et d'inclinations qui fait les —s parfaites. — étroite. || յ. կենաց կցորդութիւն , ընտանութիւն , մտերմութիւն . ne faites pas de nouvelles —s; connaissez avant d'aimer. Soyez circonspect dans vos —s avec les femmes. Prendre, contracter des —s avec qn., ունել կցորդութիւն ընդ ումեք . cultiver des —s fatales. —s dangereuses. Les —s de la princesse avec les cours étrangères.

Liaisonner, ն. կցել , զօդել , կապել : [բաղեղան :

Liane, ի. բ. մզրուկ, ճկենի. ազգ

Liant, e, ած. կակուղ . դիւրա-դարձ . bois, fer —. Cire, pâte —e. 2. փ. համբոյր , դիւրահամբոյր , քաղցրահամբոյր , *ճկուն . homme, esprit —. caractère —, քաղցրաբա-րոյ . 3. ա. կակղութիւն , դիւրա-դարձութիւն , *ճկունութիւն. le — de cette fonte de fer. Ce danseur a du —. 4. փ. քաղցրութիւն . quel — dans l'esprit! որպիսի՛ քաղցրամտութիւն . le — de son esprit, քաղցրամտու-թիւն նորա . — dans le caractère, քաղցրաբարութիւն :

Liard, ա. փշիտ , բնիոն, դանգ, նաբաբակիտ «մանղըր» . || n'avoir pas un —, n'avoir pas le —, անար-ծաթ՝ աղքատ յոյժ լ. || je n'en donnerais pas un —, եւ ոչ մի — տաց այնմ . || chose à deux —s, դանգար-ժեայ՝ անպիտան ինչ . || il couperait un — en deux, ագահ յոյժ է :

Liarder, չ. բնիոնել . * իբր բը-նիոնն, իբր ստակն տալ . payons notre écot, il faut — 2. S. Lésiner. C'est un avare, qui liarde sur tout. Il est honteux de — ainsi.

Liardeur, euse, S. Lésineur.

Lias (լիա) ա. եբ. լիա , գետնա-խաւ :

Liasien, enne, ած. եբ. լիայեան:

Liasique, ած. եբ. լիային . հն. Liassique.

Liasse, ի. խրծաձուղթ , ծղթա-ծրար , խուրձն՝ ծրար ծղթոց կապե-լոց ընդ միմեանս :

Liassique, ած. եբ. լիական , լիային . la période —.

Liatride, Liatris (իս) ի. բ. լիատրիս . բոյս բազմատեսակ ի հիւ-սիսային Ամերիկայ :

Libage, ա. հիմնաքար . խոշորա-կոփ քար հիմանց :

Libanomancie, ի. հխ. խնկա-դիւթութիւն , խնկահմայութիւն :

Libanote կամ **Libanotis** (իս) ի. բ. զառնաբ , հայխունկ . բոյս ի տոհմէ հովանոցաբերից :

Libation, ի. հխ. խառնելիք, ըմ-պելածօն , քաւութիւն . նուէր ըմպել-եաց ի պատիւ դից . faire des —s, խառնել խառնելիս . նուիրել դից գի-նի՝ ըմպելիս, հեղուլ ըմպելիս ի նուէր, քաւել . on faisait couler avec abondance un vin exquis pour les —s, հեղոյր ուղխօրէն գինի ճաղկահոտ ի քաւութեան . 2. յ. բ. գինարբուք . nous avons fait d'amples —s, արբաք գինի բազում, *շատ գինի խմեցինք :

Libatoire, ա. հխ. հս. խառնա-բան , ըմպելիքախառնոց , ըմպելա-նոց , բաժակ :

Libellatiques, ա. յ. գրաւորք . այսպէս կոչէին քրիստոնեայք որք ի ժամանակս հալածանաց առ ի զեր-ծանել ի տանջանաց գնէին գիրս վր-կայութեան Ե՛ զոհիցին դից :

Libelle, ի. գիր . — de divorce, — ապահարզանի , արձակմանն . — d'accusation, — ամբաստանութեան . 2. պարսաւատուր , պարսաւագիր . un faiseur de —, պարսաւագիր . faire des —s, պարսաւագրել , պար-սաւագիր առնել :

Libellé, ա. իգ. գիր, գրուածին. — d'un jugement, d'une demande.

Libeller, ն. դտ. ընդ գրով արկանել, գրել. — un exploit. — une ordonnance, — զպատճառս տալի արծաթոյն. *— տալիք տակին պատճառներն:

Libelliste, ա. պարսաւագիր. յօրինիչ պարսաւագրոց:

Libellule, ի. մբ. շերեփկոծիկ, շերեփագի, *ճանապի. S. **Aeschne**, **Demoiselle**, **Adélaïde**.

Libellule.

Libelluliens, ա. յ. մբ. շերեփագեանք:

Liber, ա. բ. խծիծ, փառ, փառեղ. *Քաղանթ ճառոց, որոյ վրայ կգրէին յառաջ քան զգիւտ Թղթոյ:

Libera, ա. լտ. եկ. ազատեա, վրկեա, ննջեցելոց. des —s. || ի. chanter un —, ազատիլ, պրծանիլ:

Libérable, ած. ազատելի:

Libéral, e, aux, ած. ազատական. éducation —e. || Arts libéraux, ազատ արուեստք. 2. գուարթառատ, տրաստէր, տրաքաշխ, առատածեռն, առատաձիռ, առատ, առատածիր, աննախանձ. homme —. Main —e. Table —e, առատասեղան. յիախորտիկ սեղան. 3. ազատամիտ, ազատաբար. idées, institutions, opinions —es. Le parti —. D'un caractère —, ազատաբարոյ. esprit —, ազատամիտ. principes libéraux. || ա. —. un —. Les libéraux.

Libéralement, մ. ազատաբար. ազատօրէն. élevé —. 2. առատաձեռնօրէն, առատաձեռնաբար, առատամիտ կամօք, աննախանձ. donner — à manger. Payer —. 3. ազատասիրաբար, ազատամտաբար, ազատամտօրէն. penser, parler —.

Libérales (լիպէրալէս) ի. հխ. բակքոսատօնք:

Libéraliser, ն. ազատ՝ ազատամիտ գործել:

Libéralisme, ա. ազատամտութիւն, ազատասիրութիւն, ազատախոհութիւն:

Libéralité, ի. ազատականութիւն. — de jugement. 2. առատաձեռնութիւն, գուարթառատութիւն, տրասիրութիւն, առատաբաշխութիւն. avec —, առատապէս. donner avec —, տալ առատաձեռն՝ լիաձեռն, առատաձեռնել. 3. պարգեւ. faire des —s. 4. S. **Libéralisme**.

Libérateur, trice, գ. ազատիչ, ազատարար. le — de l'Arménie. 2. ած. —. armée —trice. Le fer —.

Libération, ի. ազատութիւն, ազատումն (ի պարտուց, ի ճառայութենէ):

Libératoire, ած. ազատիչ, զերծ:

Libéré, e, ած. ազատեալ, զերծ. forçat —, փիազերծ, փիազատ. être — du service militaire. 2. բոլորահատոյց. emprunt —.

Libérer (je libère, je libérerai) ն. ազատել, ազատ կացուցանել, արձակել. — sa maison d'une servitude. 2. S. **Exonérer**. 3. հատուցանել, բոլորահատոյց առնել. — un emprunt.

Se libérer, դ. ազատիլ, զերծանիլ. — des poursuites de qn., de la tyrannie d'un père. 2. հատուցանել զպարտս, ազատանալ ի պարտուց, *վճարել:

Libérien, enne, ած. բ. լիբերեան. tissu —.

Liberté, ի. ազատութիւն. c'est la — qui fait le mérite d'une action. Mettre qn. en —, ազատել, ազատ Թողուլ՝ ազատ առնել զոք. se mettre en —, recouvrer sa —, յ— ելանել՝ հասանել, ի ձեռս բերել զ— իւր. donner la —, ազատ առնել, արձակել. être en —, ազատ լ., արձակիլ. défendre la —, պաշտպանել, պաշտպան կալ —ութեան, մարտնչել ի վերայ —ութեան. être le dernier rempart de la —, կալ յետին ամուր ապաստանի —ութեան. rendre la — à qn., տալ —, ազատ առնել՝ կացուցանել զոք. — de conscience, — խղճի. — de la presse, des cultes, du commerce, — տպագրութեան, կրօնից, վաճառականութեան. — politique, civile, individuelle. Vive la —! կեցցէ՛ —.

2. —, անձնիշխանութիւն. engager, garder sa —. Ma — est mon seul bien. || — d'esprit, ազատամտութիւն.

3. ազատութիւն, համարձակութիւն. — de langage, համարձակախօսութիւն. prendre la —, de —, համարձակութիւն առնուլ, համարձակիլ. j'ai pris la — de vous écrire. Prendre trop de —s, կարի իմն համարձակիլ, ձեռներէց լ., ժպրիծիլ, *սաստիկ — առնուլ. donner — à sa plume, տալ — գրչի, գրել համարձակ՝ անարգել. prendre, se donner des —s. || Prendre des —s avec une femme, կարի իմն համարձակութեամբ՝ ընտանութեամբ վարիլ ընդ կնոջ.

4. հրաման. je vous demande la — de vous écrire.

5. յ. ազատութիւնք, ապահովք. les —s des communes. Les —s de l'Église gallicane.

6. ազատութիւն. այլաբանական դիցուհի առ նախնիս.

7. ազատութիւն, դիւրաշարժութիւն. une douleur de rhumatisme lui ôte la — de ses membres. La — des mouvements. Il fait tout avec beaucoup de — et de grâce. Ce ressort n'a pas assez de —.

8. յաջողակութիւն, ճարտարութիւն. — de pinceau, de crayon, de burin. || — de ventre, արձակութիւն՝ անպնդութիւն որովայնի.

En —, մ. ազատութեամբ, ազատ, համարձակ, ազատադէմ. agir, parler en —, en pleine, en toute —, —՝ ամենայն ազատութեամբ գործել, խօսիլ:

Liberticide, ած. նբ. ազատասպան. ordonnance, projet, loi, mesure —.

Libertin, e, ած. անառակ, արձակաբասանակ, խառնակեցիկ, լպիրշ, խառնագնաց, լկտի, ցուի, ցոփակեաց, վաւաշ, վաւաշոտ, բորբորիտ, բորբորիտոն, խննէշ, ճակաճան. combien la jeunesse est —e. Une vieille femme fort —e. Devenir —. Ton —. Mœurs —es. 2. վայրայած, դատարկայած, վայրավատին, յեղյեղուկ, յոդդողդ. imagination —e. 3. անառակ, ստահակ, ապերասան. cet enfant est fort —. C'est un petit —. 4. ի. անօրէն, ամպարիշտ. 5. ի. ազատասէր. 6. գ. անառակ, ցուի. c'est un —, un grand, un franc —. C'est une —e, վարար:

Libertinage, ա. անառակութիւն, լպրշութիւն, լպրշանք, վաւաշութիւն, ցոփութիւն, լկտանք, լկտութիւն, ճակաճանութիւն, խառնակեցիկ կեանք. vivre dans le —, խառնակեցիկ լ. 2. վայրայածութիւն, յոդդողդութիւն, յեղյեղուկ բարք. cet écrivain s'abandonne au — de son imagination. Un — d'esprit. Voyez un peu où me porte le — de ma plume. 3. ի. ամպարշտութիւն, Թերահաւատութիւն, ապերասանութիւն:

Libertiner, չ. ը. անառակիլ, առնել անառակութիւնս, խառնակեցիկ վարել կեանս. 2. ստահակել, ստահակս գնալ. դատարկ շրջիլ. cet enfant ne fait que —.

Se libertiner, դ. անառակիլ, անառակ լ., լկտանալ, լկտիլ, վաւաշիլ. il commence à —.

Libéthénite, ի. հբ. լիբեթենաքար. փոսփատ պղնձոյ:

Libidineux, euse, ած. ցանկասէր, վաւաշոտ, վաւաշական, վաւաշալից, վաւաշ, յայրատ, լկտի, պագշոտ, տուիոտ. appétits —.

Libidinosité, ի. վաւաշոտութիւն:

Libitum (ad) մ. լ. ըստ կամս, *կամքին կախուած. cela est —.

Libouret, ա. ձո. բազմակարճախանձոց (յորս բիւնիկ ձկան):

Libraire, ա. գրավաճառ «գիրապակը». || ի. une —, գրավաճառուհի. — éditeur. — commissionnaire. Imprimeur —. 2. ած. —. une marchande —, գրավաճառուհի. un commis —.

Librairie, ի. գրավաճառանոց. խանութ գրավաճառի. 2. գրավաճառութիւն. 3. գրավաճառք:

Libration, ի. աս. ճօճումն, երերումն (լուսնի զառանցիքն):

Libre, ած. ազատ, ազատաբարոյ, անձնատէր, անձնիշխան, անձնակամ. l'homme est né —. Vous êtes — d'accepter ou de refuser. Qui a des idées —s, ազատամիտ. qui a le caractère —, ազատաբարոյ. absolument —, ինքնատէր, անձնատէր. — comme l'air, օդազատ, ազատաօդ:

2. ազատ, ազատեալ, արձակեալ ի գերութենէ. me voilà —. — sur parole.

3. ազատ , ինքնօրէն , ադիկամի . État —. Ville, nation —.

4. ազատ , արձակ , անարգել . commerce, presse —. Les votes ne furent pas —s.

5. ազատ , անբռնադատ . on est — dans cette maison. — dans mes soupirs. Parole —, բարբառ ազատախօս .

6. ազատ, *չբռնուած . cette place est —.

7. ազատ , անամուսնացեալ , անայր , ամուրի . cette jeune personne est —. Un commerce entre personnes —s.

8. ազատ , արձակ . traduction —. Vers —s, ազատ ոտանաւորք , այլ եւ այլ չափովք .

9. ազատ , անդրուագ , անդրոշմ, աննկնիք . papier —.

10. —, արձակ , բնդարձակ . air —, —՝ արձակ օդ . à l'air —.

11. —, անարգել , անվտանգ . les chemins, les mers sont —s.

12. ազատ , անգբաղ , անգբօս . avoir l'esprit — Avoir son temps —. Les heures qu'il avait —s. Être —, ազատ՝ անգբաղ լ.

13. avoir ses entrées —s, avoir — accès, un — accès chez qn., ազատ մուտս ունել առ ոք , *մէկուն քովն ազատ՝ համարձակ մտնել ելլել .

14. ազատ , անկոչ , անհրաւէր . venez dîner avec nous si vous êtes —.

15. ազատ , անսիրաշար . avoir le cœur —, ազատ լ. սրտին , չլինել հարեալ ի սէր , *սիրոն ազատ ըլլալ , սիրահարած չըլլալ .

16. — *à*, ազատ ի . je suis — à disposer de moi. — à vous de sortir ou de rester.

17. — *de*, ազատ , զերծ . cœur — de passion, սիրտ — յախտից . âme — de tous les attachements du monde. ‖ փ. Être — avec qn., մբտերիմ լ., մտերմանալ ընդ ումեք . avoir le champ —, ունել ազատութիւն գործելոյ . laisser à qn. le champ —, ազատ Թողուլ ումեք զասպարէզ , չլինել նմա արգել .

18. բպ. ազատ , անկից *չկապած .

19. ազատ , ազատաբերան , ազատախօս , անպարկեշտ , անհամեստ , բոզաբարոյ , արձակաբարոյ , շղութաբարոյ , անզգոյշ , խառնախօս , լկտի , յայրատ , համարձակ , *բաց . il est bien — avec les femmes. Trop —, արձակերասան , արձակերասանակ . être — en paroles, ազատախօս՝ լրբախօս լ. il a des manières —s, un ton très — avec les femmes. Propos —s, լկտերանութիւն, *անպարկեշտ խօսքեր . vers, chansons —s.

20. ազատ, արձակ, դիւրաշարժ . le mouvement de cette hanche-là n'est pas bien —. Cette roue, ce ressort, ce pendule est — dans ses mouvements. ‖ Avoir la voix —, ազատ՝ արձակ՝ անարգել ունել զձայն , *ձայնն բաց ըլլալ. avoir la parole —, արձակախօս լ.

21. գրբ. ազատ , արձակ , յաչողակ , ճարտար. pinceau, crayon —.

22. բժ. Avoir le ventre —, չունել պինդ զորովային «միւսիմ օ.».

Առ. les volontés, les opinions sont —s, կամք , կարծիք ազատք են :

Libre-échange, ա. ազատ փոխանակութիւն , մաքսազատութիւն , մաքսամերժութիւն :

Libre-échangiste, ա. ազատփոխանակեան , մաքսազատեան :

Librement, մ. ազատ , ազատաբար , ազատօրէն , ազատապէս , անձնիշխանաբար . vivre —. J'en use — avec vous. 2. —, համարձակ , արձակ համարձակ , համարձակօրէն, մերկապուխ , ազատադէմ . parler —, ազատաբանել , ազատախօսել , ազատախօս՝ համարձակախօս լ. dire — sa pensée sur un objet. 3. համարձակ , անպարկեշտաբար . parler —.

Libre-pratique, ի. ազատ հրա-

Librettiste, ա. Ծատրերգագիր, երաժշտագիր :

Libretto, ա. Ծտ. Ծատրագիր , երաժշտագիր . des —s, des libretti.

Libricide, ած. մատենասպան , գրատպան :

Libriforme, ած. բ. խնճածեւ :

Liburne, ի. հխ, հռ. ցռկանաւ :

Libythée, ի. մբ. հուկոր . ազգ պատենաՒեւ միջատաց :

Libythéides, ի. յ. մբ. հուկրազգիք :

Licaréal, ա. տգ. բիբրոտալ . ցբքանջրածին (aldéhyde) ինչ :

Licarène, ա. տգ. բիբրոտէն . հն. Linalonène.

Licaréol, ա. տգ. բիբրոտուլ . հն. Linalol. [ցքի ինչ :

Licarhodol, ա. տգ. բիբրոտիոլ .

Licari, ա. բ. բիբրոտ . ազգ երկպրուկ մանկոց ի տոհմէ դափնասերից:

Lice, ի. ասպարէզ , մրցարան , կռուարան , հանդիսարան , կռուանոց . entrer en —, յասպարէզ մտանել . ouvrir, fermer la —. ‖ փ. —. le barreau est une — ouverte à l'éloquence. 2. —, պայքար, վէճ , կռիւ, entrer en — contre qn., յասպարէզ՝ ի հանդէս՝ ի պայքար մտանել, մրցիլ , մաքառիլ . il fuit honteusement la —. 3. ծնօտ (կամրջաց). 4. ագբն. հն. Lisse. 5. մատակ շուն որսական :

Licence, ի. անչափ ազատութիւն՝ համարձակութիւն , ժպրիութիւն. prendre des —s avec qn., կարի համարձակութեամբ վարիլ ընդ ումեք, *մէկուն հետ սաստիկ համարձակութեամբ վարուիլ . 2. ապերասանութիւն , սանձարձակութիւն . la — détruit la liberté. 3. դպ. ազատութիւն . — poétique, քերթողական —. 4. բաջուսումնութիւն, աստիճան համալսարանի. 5. հ. հրաման, Թոյլտուութիւն :

Licencié, e, անց. արձակեալ . les troupes —es à la paix. 2. ա. վարժաւարտ, բաջուսումն . — ès lettres, ès science, ès droit, — դպրութեան , գիտութեանց , իրաւագիտութեան :

Licenciement, ա. արձակումն :

Licencier, ն. արձակել , ի բաց արձակել՝ առաքել , *ճամբել . — une partie de l'armée.

Se licencier, դ. չպահել ղէպի անձին , ժպրիլ , կարի իմն համարձակիլ :

Licencieusement, մ. ապերասանաբար , արձակերասանակ , անառակութեամբ . vivre —.

Licencieux, euse, ած. ապարասան , ընդարձակագնաց , խառնագնաց , անառակ , գեղխ , լկտի , պղծապատում . peuple —. Société, conversation, conduite —euse. Mener une vie —euse, խառնակեաց է. il est très — en paroles, խառնախօս է:

Licer, ն. նւ. ծնօտել . *ծնօտ կապել շինուած նաւին :

Licet (լիսէԹ) ա. հրամայ. obtenir un —.

Lichaven (լիշավան) ա. բարա- [սեղան . S. Dolmen.

Lichen (լիքէն) ա. բ. քարաքոս , քարի քոս . — des rochers, ժայռաքոս . հն. Orseille. 2. ախ. քոս :

Lichénacées (լիքէնասէ)ի.յ.տգ. քարաքոսասերք :

Lichénate, ա. տգ. քարաքոսատ:

Lichénées (լիքէնէ) ի. բ. յ. քարաքոսեայք . տոհմ քարաքոսից :

Lichéneux, euse, ած. քարաքոսուտ :

Lichénicole, ած. քարաքոսակեաց , քարաքոսատուն :

Lichéniforme, ած. քարաքոսաձեւ . mousse —.

Lichénine, ի. տգ. քարաքոսին :

Lichénique, ած. տգ. քարաքոսային . acide —. [կեր :

Lichénivore, ած. քարաքոսա-

Lichénographe, ա. քարաքոսագիր . *քարաքոսներու վրայ գրող:

Lichénographie, ի. քարաքոսագրութիւն :

Lichénographique, ած. քարաքոսագրական :

Lichénoïde, ած. բ. քարաքոսակերպ . 2. ախ. —. éruptions —s, քոս : [նութիւն :

Lichénologie, ի. քարաքոսաբա-

Lichénologique, ած. քարաքոսաբանական : [բան :

Lichénologue, ա. քարաքոսա-

Lichénopore (լիքէնօփոր) ա. պղբ. քարաքոսածակոփ . ազգ պողիպարենոյ :

Lichénostéarique, ած. տգ. քարաքոսաճարպային . acide —.

Lichenstéarate (լիքէնսԹէարատԹ) ա. տգ. քարաքոսաճարպատ :

Lichenstéarique, ած. տգ. քարաքոսաճարպային :

Licher (լիշէ) ն. ռ. ըմպել , *խըմել . — un verre de vin.

Licheur, ա. ռ. արբշիռ , գինեսէր , *կերուխում սիրող :

Lichtensteinia, ա. բ. լիխտենստեննիա , լիխտենստենի . ազգ երկպրուկ մանկոց ի տոհմէ հովանոցաբերից :

Licier, ա. ագբնագործ. S. Lisse.

Licine, ի. մբ. պաղուոր . ազգ պատենաՒեւ միջատաց :

Licitation (սիօն) ի. իգ. պնդաճուրդ. vendre une maison par —.

Licitatoire, ած. իգ. պնդաճրդական. acte, contrat —.

Licite, ած. օրինաւոր. օրէնքէ չարգիլուած. ce n'est pas une chose —. C'est un gain fort —. 2.ա. le —, օրինաւորն. որ ինչ օրինաւոր է:

Licitement, մ. օրինօք, օրինաբար, ըստ օրինաց. peut-on faire — cette action?

Liciter, ն. իգ. պնդաճրդել, դանել յաճուրդ, *աճուրդով ծախել շատերուն ընկածն. — une maison. Faire — un héritage.

Licol, S. **Licou.**

Licorne, ի. կ. միեղջերու «կերկիտան». || — de mer, — ծովու. ձն. **Narval.**

Licou, ա. լկամ, Քլկապ, *ծամ:

Licteur, ա. խհ. հռ. սակրաւոր:

Licuala, ա. բ. լիքուալա. ծառ ի տոհմէ արմաւենեաց:

Lie, ի. մրուր, *դիրտ «ՔօրՔու». — de vin, գինեմրուր, *գինիի դիրտ. la — de cidre, de bière. — d'huile de lin, կոպտոն. || փ. boire le calice jusqu'à la —, մրրախառն՝ մինչեւ ց—ըմպել գրաժակ՝ քաժել գրաժակ. տանել անհնարին վշտաց. 2. փ. — du peuple, սինկրորք ժողովրդեան, խառնաղանճ ամբոխ, խաժամուժ, խառնիճաղանճ. la — du genre humain, des nations, de la ville.

Lie, ած. ճ. ուրախ, զուարՔ. faire chère —, խնճոյս խրախուՔեան կացուցանել:

Lié, e, ած. կապեալ, *կապած. on l'a mené pieds et poings —s. Les mains —es, ձեռս ի կապ, — ձեռօք. || փ. pieds et poings —s, — ձեռօք եւ ոտիւք, անարգել. il a les mains —es, — են ձեռք նորա. անհնարին է նմա առնել ինչ. non —, անզօր. la crainte tenait toutes les langues —es et muettes. 2. —, Քանձրացեալ. une sauce bien —e. 3. —, կցեալ, մածեալ. tout bâti de grandes pierres —es ensemble avec du plâtre. Des lettres mal —es. 4. փ. —, յօդեալ, յարեալ, զօդեալ. ces pensées ne sont point —es. La destinée du monde était —e à celle de cette princesse. 5. կապեալ, բարեկամացեալ, մտերիմ. avec qui j'étais fort —, ընդ որում էր ինձ բարեկամուՔիւն յոյժ. il est — avec elle. 6. կապեալ, ըստիպեալ. — par une promesse formelle. — de mariage.

Liebigite, ի. ճր. լիեպիգաբար:

Liège, ա. սնկենի «մանՔար աղեր». 2. սունկ «մանՔար»:

Liéger, ն. սնկել. պատել սընկամբ զուռկանն «պալըգ աղընը մանՔարլամագ»:

Liégine, ի. տգ. սնկին:

Liement, ա. կապումն:

Lien, ա. կապ, սարիք «պաղ». — de jonc, d'osier. Premier —, նախակապ. || sans —, անկապ, անկապակից. 2. յ. կապանք, պարաւանդ, պարաւանդանք, սարիք, շղՔայ. briser ses —s, խորտակել զ—ս իւր. 3. փ. —, գերուՔիւն, ստրկուՔիւն. il est dans les —s de cette femme. Il trouve ses —s bien doux. 4. փ. կապ, յօդ, միաւորուՔիւն. — de société, յօդակապ ընկերուՔեան. les —s de parenté, զօդ ազգականուՔեան. les —s de l'amour, կապանք սիրոյ. le — conjugal, — ամուսնական. les —s du sang, արիւնակցուՔիւն, ազգականուՔիւն, ազգակցուՔիւն:

Lienterie, ի. բժ. տիալաՔանչք. *փորիարուՔիւն՝ յորում կերակուրք դուրս կելլեն կիսամիալ կամ կէս մարսած: [տիալաՔանչային. flux —.

Lientérique, ած. տիալաՔանչ,

Lier, ն. կապել, պարաւանդել. — un fagot. Qui lie, կապիչ. — un homme à un arbre, à un poteau. || փ. — les mains à qn., կապել զձեռս ուրուք, անձեռնհաս առնել ի գործել, *մէկուն ձեռքն կապել. — la langue à qn., կապել զլեզու ուրուք, արգելուլ ի խօսելոյ, *լեզուն կապել. la crainte de vous déplaire m'a lié la langue. 2. կապել, առնել հանգոյց. — les cordons de ses souliers. 3. կապել, կցել, միաւորել, յարել, հիւսել ընդ միմեանս. le ciment lie les pierres. — les lettres, les mots. || փ. —, զօդել, յօդել, կցորդել. — ses idées. Il ne sait pas — deux idées ensemble. L'intérêt nous lie. J'ai lié mon sort à celui des Valois. || — amitié avec qn., S. **Amitié.** — conversation avec qn., զբանիւք անկանել ընդ ումեք, *մէկուն հետ խօսակցիլ. — commerce, société avec qn., առնել կենաց կցորդուՔիւն՝ ընտանուՔիւն ընդ ումեք. 3. կապել, Քանձրացուցանել, հոծ եւ մած գործել զկոյտ համեմանս. — une sauce. 4. կապել, ստիպել, հարկել, պարտիս ի վերայ դնել. il n'est plus lié par son vœu d'obéissance. Par les nœuds des serments as-tu lié son cœur? Non, rien ne te lie. Les paroles, les contrats lient les hommes. 5. եկ. — et délier, կապել եւ արձակել, տալ կամ չտալ զարձակումն.

Se lier, դ. կապել՝ պարաւանդել զանձն. il se lia lui-même au poteau. 2. կապել, Քանձրանալ, հոծ եւ մած լ. il faut remuer une sauce jusqu'à ce qu'elle se lie. 3. կապիլ, կցիլ, կցորդիլ, զօդիլ, յօդիլ, միաւորիլ, յարիլ, հիւսիլ. les scènes de cette pièce se lient mal entre elles. Ces couleurs se lient bien. 4. կապել զանձն, խոստանալ. — par un serment. 5. բարեկամանալ, խառնել բարեկամուՔիւն ընդ ումեք. — avec qn. Avant de nous lier, il faut nous mieux connaître.

Lierne, ի. զօդափայտ:

Lierner, ն. ար. զօդափայտել «գափլամագ»:

Lierre, ա. շաղապատուկ, բալղեղն. || — terrestre, գետնաշաղապատուկ. ձն. **Glécome.**

Liesse, ի. ճ. S. **Allégresse.**

Lieu, ա. տեղի, վայր, *տեղ. il désigna le —. — humide, vaste, étroit, désert, marécageux. — charmant. Voici un beau —. Vos appas vous suivent en tous lieux. En ces —x, ի տեղիս յայսոսիկ, յայսմ վայրի, աստանօր. en tout autre —, յայլ ամենայն տեղիս, *ուրիշ ամէն տեղ. en quelque — que ce puisse être, ամենայն ուրեք՝ յամենայն տեղիս եւ իցի, *ո՛ւր եւ ըլլայ. que' — les a vu naître. — public; հասարակաց վայր՝ տեղի. — de chasse, որսավայր, որսարան. — proposé, նպատակատեղի. — d'assemblée, de récréation, de supplice. Quel est le — du rendez-vous? — d'amusement, զբօսավայր, զբօսատեղի. j'ai — de croire, *տեղի ունիմ կարծելու. || — de sûreté, — sûr, անքոյթ վայր, ամուր, *ապահով տեղ. être en — sûr, յամրի լ. se réfugier dans un — sûr, յամուր անկանիլ. եւս՝ բանտ. on l'a mis en — sûr, եդին զնա ի բանտ. — couvert où on retire les barques, նաւատուն. — d'oracle, պատգամատեղի, պատգամատուն. de — en —, տեղի ի տեղւոջէ, *տեղէ տեղ. || le — saint, le saint —, սրբավայր. տաճար, եկեղեցի. || les —x saints, les saints —x, տնօրինական՝ սուրբ տեղիք. saint —, սրբատեղ, սրբատեղի, սրբավայր. les hauts —x, բարձունք, *բարձր տեղ շինուած զոհարանք. le peuple immolait dans les hauts —x, ի բարձունս՝ *բարձր տեղեր ժողովուրդն զոհ կմատուցանէր. || — de plaisance, ամարաւտուն ապարանք, տուն զբօսանաց. || S. **Franchise, Asile.** Le — de la race, տոհմավայր. — de départ, չուարան. — de cadavre, սատակնոց. — habité, շինատեղի. — retiré, առանձնավայր. — fixé, նշանատեղի. — central, կեդրոնատեղի. qui a — souvent, յաճախադէպ. — d'examen, քննատեղի, քննարան. — de réunion, ժողովավայր. — de débauche, շուայտարան.

2. mauvais —, խառնախուռ խըշտիկք, բոզանոց.

3. —x d'aisances, կլ. les —x, ապարահանոց, ճեմիշ, տուող, արտաքնոց «մէմշէ». aller aux —x, aux —x d'aisances, երՔալ ի ճեմիշ. lieux à l'anglaise, անգլիական ճեմիշ.

4. ժամադիր տեղի՝ վայր. prenez l'ordre et du temps et du —.

5. յ. բնակարան, բնակատեղի. les juges ordonnèrent une descente sur les —x. Voir si les —x sont en état. Réparer les —x. || Vider les —x, դատարկացուցանել զվայրն՝ զտեղիս, ելանել ի բնակարանէն՝ հանելով զկահս. || état des —x, de —x, վիճակատեղի, տեղավիճակ, տեղավիճակագիր. *գրուածք որ տան՝ բնակարանի ... վարձուած ժամանակ ի՛նչ վիճակի մէջ գտնուիլն կցուցնէ. faire l'état des —x d'un appartement. || S. **Feu.**

6. տեղի, կարգ. chaque chose viendra en son —. Quel vassal à ce — s'est jamais vu monté?

7. տեղի , *տեղ . il faut que chaque chose soit mise en son —. || Être au — et place de qn., լ. ի տեղի ուրուք, փոխանակել զոք , *մէկուն տեղն բռնել՝ անցնիլ . subrogé en son — et place, փոխանակ նորա . tenir — de, ունել՝ լնուլ զտեղի ուրուք՝ իրիք . l'approbation tenait — de récompense. Il m'aurait tenu — d'un père. || En premier —, նախ եւ առաջ . en second, en troisième, en dernier —, երկրորդ՝ երրորդ՝ վերջին անգամ , ի վերջնում նուագի .

8. տուն , ազգատոհմ , տոհմ , ընտանիք . on tient toujours du — dont on vient. Sortir du haut —, du bas —, մեծազգի՝ մեծտոհմիկ՝ ազնուատոհմ , վատազգի՝ վատատոհմիկ լ. gentilshommes de haut —, քաջազգի՝ քաջատոհմիկ որեար . bas —, գծուծ տոհմ , աննշան զարմ .

9. bon —, բարի՝ բարւոք ընկերութիւն . on a parlé de vous en bon —. եւս՝ արժանահաւատ՝ հաւատարիմ մարդիկ . tout ce détail est de très bon —. Je tiens cela de bon —. || Haut —, արքունիք , տէրութիւն , պետութիւն . il en sera question en haut —.

10. դիպան՝ պատեհ տեղի , դէպ ժամ , *յարմար տեղ՝ առնն. ce n'est pas le — de parler de cela. En temps et —, ի դէպ ժամու՝ ժամանակի , *առնին , երբոր ժամանակն գայ .

11. տեղի , պատեհ առիթ , պատճառ . j'ai — d'être surpris. Il n'y a pas — d'en douter, չիք տեղի երկբայութեան . avoir —, տեղի գտանել , դէպ լ., պատահիլ , լինել . cet événement eut — l'an dernier. La séance publique aura — à la fin de ce mois. Avoir — d'espérer, մեծայոյս լ. donner —, տեղի տալ , լ. առիթ՝ պատճառ .

12. տեղի , վայր գրոց . Montesquieu a émis cette opinion dans plus d'un —. 14. ճ. —x communs, հասարակաց տեղիք , հասարակամտութիւն , հասարակ՝ հնացեալ բանք՝ խորհուրդք . il épuisa tous ses —x communs à tourner la musique en ridicule. L'orateur ajouta ici un petit — commun. Ces vérités éternelles que vous appelez des —x communs.

13. *Au — de*, նխ. փոխանակ , *տեղն . au — de me dire. La débauche au — du plaisir.

14. *Au — que*, շ. փոխանակ զի , մինչդեռ , մինչ զի, *փոխանակ որ . tu es savant, avant que d'être médecin, au — que les autres sont longtemps médecins, avant que d'être savants.

Lieue, ի. փարսախ , խրասախ . une demi-—. Un quart de —. Une bonne —. || Une — à la ronde, մ. — մի շուրջանակի . ce bruit a été entendu une — à la ronde. || փ. long d'une —, երկայն՝ երկայնածիգ յոյժ . discours long d'une —. || Sentir qn. d'une —, զգալ՝ գուշակել զգալուստ ուրուք . || être à cent —s, à mille —s d'une chose, հեռի յոյժ լ. չիմնել, չխորհիլ բնաւ զիմաքէ . vous en êtes à cent —s, ի քէն եւ անդր է փքինն . || il n'écoute pas, il est à mille —s d'ici, այլուր են միտք նորա, *խելքն ուրիշ տեղ է . || S. **Botte**.

Lieur, euse, գ. կապիչ (որայից, խրձան խուռոյ) :

Lieutenance, ի. տեղակալութիւն , եռտեղակալութիւն, եռտեղապահութիւն «վէքիլիք, գայմագամլըգ». la — générale du royaume.

Lieutenant, ա. տեղակալ, եռտեղակալ , տեղապահ . — colonel, տեղակալ . — général, հանրական —. || — civil, criminel, փոխանորդ դատաւորի :

Lieutenante, ի. հ. կին փոխանորդի դատաւորի :

Lièvre, ա. նապաստակ «ճավշան» . || être peureux comme un —, երկչոտ յոյժ լ., սաստիկ վախկոտ ըլլալ . || lancer un —, արտաքս հանել յորջոյն . եւ փ.՝ հանել դժուարութիւն . || փ. lever le —, յուզել ինչ խնդիր , *խնդիր մի՝ բան մի դուրս հանել . || il a une mémoire de —, կարճայուշ է , *յիշողութիւնն շատ կարճ է. || mener une vie de —, հալածեալ լ. || փ. bailler le — par

l'oreille, մնոտի յուսով ճարճատեցուցանել՝ պատրել զոք , *մէկն խաբխրել. || փ. courir le même —, ցանկալ միեւնոյն իրի , ի խնդիր լ. մի եւ նոյն կնոջ . || bec de —, հերձաշուրթն , *երկու բաժնուած պրկունք . avoir un bec de —, être bec de —, հերձաշուրթն լ. 2. աս. —. աստեղատուն հարաւային կիսագրնոյ . 3. ձր. — marin, S. **Aplysie**.

Առ. c'est vouloir prendre les —s au son du tambour, չէ մարթ ըմբռնել զ—ս ի ձայն ճմբկի , *ճաճուկ եւ վարպետութեամբ անելիք բանն՝ յայտնապէս ուզել անել . || c'est là que gît le —, անդաւթ է որջացեալ —ն , *բանին գաղտնիքն՝ դժուարութիւնն հոն է . || il ne faut pas courir deux —s à la fois, qui court deux —s, n'en prend aucun, չէ պարտ զիետ լ. երկուց նապաստակաց միանգամայն, որ պնդի զկնի երկուց —աց՝ ունի եւ ոչ զմին, *միանգամայն երկու գործի ետեւէ եղողն եւ ոչ մէկն կյաջողցունէ . oh dame! on ne court pas deux —s à la fois.

Lièvreteau, ա. նապաստակիկ . նապաստակ փոքրիկ . les —x.

Liévrite, ի. հբ. նապաստակաքար :

Ligament, ա. մգ. նեարդակ , նեարդակապ , յօդակապ , կապ . les —s de l'articulation du genou. — de la glotte, ձայնակապ :

Ligamenteux, euse, ած. մգ. նեարդապատ . tissu —. 2. բ. —. plantes —euses.

Ligature, ի. վ. կապուածք, կապ . faire la — d'une artère, կապել զշընչերակ . 2. վ. կապ. հմայք կախարդութեան . 4. տպ. կապ , կցատառ, կցագիր (œ, ff) :

Ligaturer, ն. վ. կապել :

Lige, ած. լիճ , լիգիոն . արգադիր սպասաւոր . homme —, այր լիճ . hommage —, լիճ մեծարանք :

Ligeauté, ի. աւ. լճութիւն, սպասաւորութիւն , ճորտութիւն :

Ligéens, ա. յ. մբ. լիգեանք :

Ligement, մ. աւ. լիճաբար , սպասաւարաբար :

Ligence, ի. S. **Ligeauté**.

Ligie, ի. ոպ. լիգիա . ազգ ողորկապատենի :

Lignage, ա. հ. ազգատոհմ , տոհմ , ցեղ . être de haut —, մեծազգի՝ մեծատոհմիկ լ. ils sont de même —, տոհմակից են . 2. գինի հասարակ Օրլէանի :

Lignager, ա. իգ. տոհմակից :

Ligne, ի. գիծ . petite —, գծիկ . — noire, սեւագիծ. — droite, courbée, parallèle, horizontale, — ուղիղ , կոր , զուգահեռական , հորիզոնական. — de démarcation, սահմանագիծ . — âpre, անողորկ գիծ . — médiane, միջագիծ . mener, tirer une —, — ձգել՝ *քաշել . || — de points, կիտագիծ . hors —, արտագիծ . en première —, նախագիծ , ամենէն յառաջ . || S. **Démarcation, Flottaison**.

2. գիծ , գծաչափ . en — droite, ուղիղ գծիւ, դէպ ուղիղ , ուղղակի , *շիփ շիտակ . || — équinoxiale, կլ. —, գիշերահաւասարային գիծ , հասարակած . passer la —, անցանել ընդ հասարակածն .

3. գիծ, ուղղութիւն , ճանապարհ. aller quelque part en droite —, գրնալ ուրեք ուղղակի . || փ. suivre la — du devoir, de l'honneur, գնալ զճանապարհ պարտուց , պատուոյ . — de conduite, ընթացք կենաց , վարք .

4. գիծ , կարգ . être, marcher sur la même —, ունել զնոյն կարգ . être, mettre en première —, լ.՝ դնել յառաջնում կարգի. ce candidat a été présenté en première —, en seconde —. || Hors —, արտաքոյ կարգի , արտակարգ , չքնաղ , գերազանց . voilà un tableau hors —. Génie, courage hors —, անսովոր հանճար՝ քաջութիւն .

5. լար , լար ուղղութեան . tirer une muraille à la —. De longues allées d'arbres, plantées à la —.

6. կարթ , խանձոց , կարթալար «օլթա». pêcher à la —, կարթել , կարթընկէց լ., *կարթով ձուկ որսալ .

7. նշ. առասան «սիճիմ».

8. գիծ՝ կարգ ծննդոց , ազգատոհմ, ցեղ . issu d'Hercule en droite —, ուղիղ գծիւ . mon père me faisait descendre de Minos en droite —. La — masculine s'éteignit dans cette maison. — directe, ուղիղ —, որդի ի հօրէ . — collatérale, — կողմնակի .

9. տոմ . d'une —, միաւոր . de

deux —s, երկտող՝ երկտողեան . de trois —s, եռատող . de quatre —s, չորքտողեան. je m'empresse de vous écrire ces deux —s, ces quelques —s, փութով գրեմ զերկտողս. en quelques —s, en peu de —s, երկտողիւք , սակաւատող , սակաւագիծ տողք . à la —, նոր տող , նորատող . mettre un mot, un passage à la —, դնել ի նոր տող , գրել ի նոր տողի . écrire hors —, գրել արտաքոյ տողի . || p. deux —s, երկտող , կարճատօս նամակ . je vous écrirai deux —s, կամ quelques —s pour, փութամ գրել քեզ գիր երկտող . || S. **Compte.**

10. գիծ , կրնմունք ձեռաց . la — de vie est celle qui est au-dessous du pouce. [visage.

11. գրր. գիծ , ծիր . les —s du

12. զ. գիծ , դակիշ , ճակատ , ռազմ , շար զօրաց . — de bataille, ճակատամարտ . la — appuyait sa gauche au village et sa droite à un bois. Entrer, rentrer, se mettre, être en —, ճակատ կազմել՝ յարդարել , ճակատիլ . rompre, forcer la —, la — d'opération. || Troupe de —, կ. la —, ճակատամարտ զօր , ճակատամարտ . régiment de —, ճակատագունդ .

13. ճակատ՝ շարք նաւուց . former, serrer, ouvrir la —. Vaisseau de —, ճակատամարտիկ նաւ .

14. պշ. յ. պատուարք, պատնէշք, ամուրք . forcer les —s. Sortir de ses —s pour combattre.

15. — télégraphique, հեռագրական գիծ , հեռագրագիծ . || — d'un chemin de fer, գիծ երկաթուղւոյ . || փ. երկաթուղի . la — de Paris à Orléans. Mettre une — en exploitation. Cette — n'est pas bonne, elle ne couvre pas ses frais. || Une — d'omnibus, գիծ՝ ընթացք համակառաց . la — des boulevards. || —, աս. — des nœuds, հանգուցագործի:

Ligné, e, ած. գծեալ , գծաւոր :

Lignée, ի. տոհմ , զարմ , սերունդ . un père eut pour toute — un fils.

Ligner, ն. գծել , *գիծ քաշել . — du papier, de la toile.

Lignerolle, ի. նս. շաղամաճաճել : [նապ» :

Lignette, ի. առասան «գըն-

Ligneul, ա. ձիւճալար . ձիւճապատ լար կօշկակարաց :

Ligneux, euse, ած. բ. փայտային , փայտեղէն . substance, fibre, plante —euse. Corps —. 2. ա. փայտանիւթ : [փայտաստուն :

Lignicole, ած. կ. փայտաբնակ ,

Lignidextrine, ի. տգ. փայտաջին :

Lignifiant, ած. փայտացուցիչ :

Lignification, ի. բ. փայտացումն :

Lignifier (Se) դ. փայտանալ , փայտ լ.: [ձեւ :

Ligniforme, ած. հբ. փայտա-

Lignine (լիկնին) ի.տգ. փայտին:

Ligniperdes (լիննիփէրտ) ա. յ. . փայտահաթք:

Lignirode, ած. տգ. փայտակուրծ . gomme —, — խէժ :

Lignite, ի. հբ. փայտաքար , փայտածուխ, խոյժ. ածուխ բրածոյ . — de terre կամ — terreuse, գետնածուխ , հողածուխ , հողախոյժ . — fibreuse, նաբդածուխ , Ցելախոյժ . — friable, փխրածուխ , փխրախոյժ :

Lignitifère, ած.եբ. փայտածխաբեր . terrain —.

Lignivore, ած. կ. փայտակեր . || ա. յ. les —s, —ք . միջատք . հն. **Xylophages.**

Lignocellulose, ի. տգ. փայտախորշուց :

Lignocérigue, ած.տգ. փայտա-

Lignone, ի. տգ. փայտոն . մին ի տարերց կիզման փայտի :

Lignose, ի. տգ. կիզուց , կիզանիւթ :

Lignosité, ի. փայտութիւն :

Ligoriste, Liguoriste, ա. լիգուորեան :

Ligote, ի. ք. կապ :

Ligoter, ն.ք. կապել, *կապկպել:

Ligroïne, ի. տգ. հանիւղ . հն. **Essence minérale.**

Ligue, ի. նիզակակցութիւն . — offensive, défensive. Former une —, — առնել՝ կազմել . 2. փ. միաբանութիւն , դաւաճանութիւն . il triompha de la — de ses ennemis.

Ligué,e, ած. նիզակակցեալ, միաբանեալ . les princes —s contre Venise. 2. փ. ils sont tous —s contre moi.

Liguer (je liguais, nous liguions, que je ligue; que nous liguions) ն. նիզակակցել , նիզակակից առնել , միաբանել . contre votre tyran j'ai ligué ses amis. 2. փ. —. — les intérêts, les passions.

Se liguer, նիզակակից լ., նիզակակցիլ , միաբանիլ . — avec qn. contre... 2. փ. —. toute la France se ligua pour la défense de sa liberté.

Ligueur, euse, գ. նիզակակից :

Ligule, ի. բ. բպ. լեզուակ . 2. աբ. —. ազգ մանր որդան . 3. փխ. —. ազգ երկպատեան ժժմակաց :

Ligulé, e, ած. բ. լեզուակաւոր. :

Ligusticum.

Ligulifiore, ած.բ. լեզուակաճապղիկ , լեզուածաղիկ : [ձեւ :

Liguliforme, ած. բ. լեզուակա-

Liguline, ի. տգ. կիպրին . դեղին նիւթ : [Livèche֊ :

Ligusticum (լիկիւսթիքում) ա.գա.

Ligustrine, ի. տգ. կիպրոսին . * դեղին նիւթ լեղի՝ կիպրոս (troène) ծաղիկէն հանուած :

Lilacé, e, ած. եղրեւանազգի . || —es, ի. յ. բ. —ք :

Lilacine, ի. տգ. եղրեւանին :

Lilalithe, ի. հբ. եղրեւանաքար . ազգ փայլարի (mica).

Lilas, ա. բ. եղրեւանի «լէյլագ». 2. եղրեւան (ծաղիկն). 3. ած. եղրեւանի , եղրեւանագոյն . robe, ruban —.

Liliacé, e, ած. բ. շուշանազգի , շուշանասեր . plantes —es. || ի. les —es, —ք . բոյսք ոյոց տիպ շուշան (lis). une —e.

Liliago, ա. բ. լիլիագոյ . բոյս շուշանատեսակ :

Liliées, ի. յ. բ. շուշանեայք . ցեղ բուսոց ի տոհմէ շուշանասերից (liliacées).

Liliforme, ած. շուշանածեւ :

Lilium, ա. բ. ոսկեշուշան :

Lilium.

Lilliput, ա. լիլիպուտ . մտացածին երկիր Ցգկաց :

Lilliputien, enne, ած. լիլիպուտեան . Ցզուկ կաթնիկ :

Limace, ի. կողինջ , * շողոտ «սիւմիքլիս պէօճէք» :

Limace.

Limacien, enne, ած.կ. կողնջային . 2. մգ. —. nerf —, կողնջային :

Limaciforme, ած. կողնջածեւ :

Limaçon, ա. խոնջայլ, խոյունջն, խալիզոն «սալանկէօզ». հն. **Escargot, Colimaçon.** || փ. cet homme est retiré chez lui comme un — dans sa coquille, առանձնակեաց յոյժ է այրդ . c'est un — qui sort de sa coquille, ասի զգծուծ առնէ որ ի վեր քան զիւրն կամի երեւիլ պայման , *իբ վիճակէն աւելի երեւնալ ուզողին կ'ըսուի. || — de mer, կոքոլի . 2. մգ. —. 3. ճ. escalier en —, խոնջնաձեւ՝ պտուտակաձեւ սանդուղք «տօլաշըգլը մէրտիվէն». 4. —. պտուտակն Արքիմիդեայ :

Limaçonne, ի. մբ. լորտնուկ :
Limaconner (Se) դ. լորտնուկանալ . *լորտնուկի պէս քաշուիլ :
Limaçonnière, ի. խղնջնարան , խղնջանոց :
Limage, ա. խարտուամն :
Limaille, ի. խարտ , խարտած , *խարտուք «էյէնթի» :
Limailleux,euse, ած.ար. խարտուտ :
Limande, ի. ձք. խարտածուկն «ուֆագ փխի պալըդը». 2.նւ. խարտակտաւ . կտաւ կպրապատ :
Limander, ն. նւ. խարտակտաւել . կպրապատ կտաւաւ առնել :
Limapontidés, ի. յ.փՁ. կողընջածովազգիք . տոհմ որովայնոտն կակղամորթոց :
Limas (լիմա) S. **Limace**,
Limbaire, ած. բ. եգրաբոյս :
Limbe, ա. չփ. եզր «քէնար» . — d'un instrument de mathématiques. 2. բ. —. — d'un calice, ծաղկեզր . 3. աս. բակ. — du soleil, de la lune.
Limbes, ա.յ. լիմպոս , կայանք . || փ. être dans les —, *ցնդիլ , ցրնդած լ.
Limbifère, ած. բ. եգրաբեր :
Limborie, ի. բ. եգրենի . ազգ քարաքոսի (lichen).
Limboriées, ի. յ.բ. եգրենեայք :
Limburgite, ի. հբ. լիմբուրգաքար . պազալտի նման քար :
Lime, ի. խարտոց «էյէ» . passer la — sur une clef. Les dents de cette — sont usées. Cette — ne mord pas. || — sourde, անձայն —. փ.՝ ծածկամիտ ոք . 2. փ. —, յղկումն , ողորկանք . donner le dernier coup de — à un ouvrage. Il faut donner encore quelque coups de — à cet écrit. 3. կ. —. խեցեմորթի նման ոստրէի :
Limé, e, ած. խարտեալ , խարտածոյ «էյէլէնժիշ» , fer —. 2. փ. յղկեալ , ողորկեալ , ճախարակեալ . ouvrage, style trop —.
Lime-bois, ա. մբ. խարտափայտ . որդն փայտակեր :
Limée, ի. բ. S. **Liméole**.
Liménitis (Ժիս) ա. մբ. նշրիԺ . ազգ պատեճաԺեւ միջատաց :
Liméole, ա. բ. եզնակճիճ :
Limer, ն. խարտել , *խարտոցել «էյէլէժէք». 2. փ. յղկել , ողորկել , ճախարակել . — et perfectionner ses écrits. — un ouvrage, des vers, un poëme, un discours.
Limette, ի. բ. քաղցրալեմոն . քաղցրահամ լեմոն «ՔաՔլը լիմօն»:
Limettier, ա.բ. քաղցրալեմոնի . *ծառ քաղցրահամ լեմոնի :
Limettine, ի. տգ. քաղցրալեմոնին :
Limettique, ած. տգ. քաղցրալեմոնային . acide —, քաղցրալեմոնաՔթու :
Limeur, ա. խարտիչ «էյէլէյիճի». 2. ած. machine —euse, խարտոց:
Limeuse, ի. խարտուկ (գործի):
Limicole, ած. սկաբնակ , սկասուն :
Limicule, ի. Ժ. S. **Limosa**.
Limier, ա. հետախոյզ ; ընգաւար որսաշուն . || փ. les —s de la police. հետախոյզք՝ լրտեսք ոստիկանուԹեան :
Liminaire, ած. նախաշաւիղ , նախակարգ . épitre —.
Limitatif, ive, ած. իգ. սահմանիչ , սահմանարկու . disposition —ive.
Limitativement, մ. սահմանաբար :
Limitation, ի. սահմանուԹիւն , սահմանարկումն , սահման , չափ . obtenir un congé sans aucune — de temps.
Limite, ի. սահման , սահմանակողմն . lieu de —, սահմանավայր . les Pyrénées sont la — de la France du côté de l'Espagne. La rivière sert de — à ma propriété. Les —s de l'Europe. 2. փ. սահման , չափ . sa grandeur n'aura point de —. Passer, franchir les —s, անցանել ըստ —. étendre, restreindre les —s d'un art. La vertu même a besoin de —s. Avec une —, սահմանաւ , չափով :
Limité, e, անց. եւ ած. սահմանեալ , սահմանաւոր , սահմանափակ . pouvoir, congé —. L'esprit de l'homme est —. Pour un temps —, սահմանաժամանակ. Très —, անձկասահման :
Limiter, ն. սահմանել , սահմանաւորել , եզերել , սահման հաստատանել , սահմանափակել . la mer limite ce royaume au midi et au couchant. Qui limite, սահմանադիր . 2. փ. —, չափ դնել. le pouvoir, les droits, l'autorité. — un temps, un prix, un congé.
Se limiter, դ. սահմանել զանձն , սահման՝ չափ դնել անձին. un pouvoir qui se limite lui-même. 2. սահմանիլ, կարճիլ. les désirs de l'homme ne peuvent —.
Limitrophe, ած. սահմանակից . cette province est — de l'Arménie.
Limnadie, ի. կ. մօրախեցի . ազգ խեցեմորԹաց :
Limnanthacées,Limnanthées, ի. յ. մօրածաղկասերք , մօրածաղկեայք :
Limnanthe, ա. բ. մօրածաղիկ . ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ խորդենասերից (géraniacées).
Limnée, ի. կ. մօրախղունջն :
Limnerpétidés, ա. յ.սբ. մօրասողնազգիք :
Limnerpeton, ա. սբ. մօրասողն :
Limnite, ի. հբ. մօրաքար . ազգ սկաքարի (lemonite) պարունակելով շատ ջուր :
Limnobie, ի. մբ. եւ բ. մօրակնաց :
Limnométre, ա. լճաչափ :
Limnométrique, ած. լճաչափական :
Limnophile, ած. բպ. մօրասէր :
Limnorie, ի. կ. մօրակ . ազգ խեցեմորԹաց :
Limnothérium (թիօմ) ա. կ. մօրագազան . ազգ բրածոյ գազանի :
Limoctonie, ի. քաղցամահ . *անօԹուԹեննէն մեռնիլն :
Limoine, ի. բ. բազուկ վայրի «եապանի փազը» :
Limon, ա. սիկ. les grands fleuves charrient des sables ou du —. Dieu forma l'homme du — de la terre. || De —, սիկային. 2. փ. կաւ , զարմ . nos mères nous ont faits du même —. 3. առեղ , քեղի . le — d'une charrette, սայլացից. 4. բ. լեմոն , կիտր «լիմոն». հն. **Citron**.

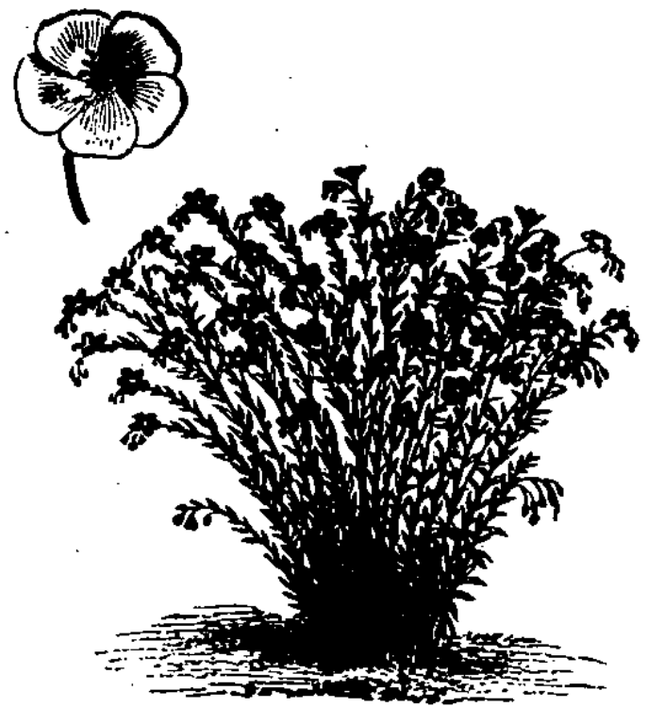

Limonade, ի. լեմոնաջուր «լիմոնատա». un verre de —. — gazeuze, գազային —, գազալեմոնաջուր :
Limonadier, ère, գ. լեմոնաջրագործ , օշարակագործ , օշարակավաճառ «լիմոնատաՃր» :
Limonage, ա. սկումն :
Limone կամ **Limonine**, ի. տգ. լեմոնին . նիւԺ բիւրեղական գտեալ ի հատս լեմոնի եւ նարնջի :
Limonelle, ի. նարնջակ . ազգ փոքրիկ նարնջի :
Limonellier, ա. բ. S.**Limonia**.
Limonène, ի. տգ. լեմոնէն . ջրաբնաԾխուկ (hydrocarbure) ինչ :
Limoner, չ. անտ. քեղել . *քեղի շինելու յարմար ծառ լ. ces taillis limonent. 2. սկատել . *ձուկն եռացած ջրի մէջ խօԹել որպէսզի սրկի համն ելլէ :
Limoneux, euse, ած սկնդէն , սկախառն . terrain —. 2. տղմասէր. plantes —euses, — տունկք :
Limonia, Limonie, ի. բ. մարգենի . ազգ բաղկասերից (aurantiacées).
Limonier, ա. քեղաւոր , քեղաձիգ (ձի) , քեղակից. 2. բ. լեմոնի «իլիմօն աղաճը» :
Limonière, ի. առեղ , քեղիք (կառաց). 2. քեղաձիգ :
Limonine, ի. տգ. լեմոնին . սկիզբն որ ի հատս լեմոնի եւ բաղուկի (orange).
Limonite, ի. հբ. սկաքար :
Limoniteux,euse, ած.եր. սկաքարուտ :
Limosa, ա. Ժ. մօրահաւ . հն. **Barge**.
Limoselle, ի. բ. սկաբոյս . սեռ ջրասէր բուսոց :
Limosinage, ա. որմաճուԹիւն , որմաշինուԹիւն :
Limousin, ա. որմաշէն , * որմադիր «տիվարճը» :
Limousinage, S. **Limosinage**.
Limousine, ի. մուզ . ազգ վերարկուի :
Limousiner, ն. որմել . * պատշինել :
Limpide, ած. յստակ , վճիտ, ականակիտ, սրբամաքուր. eau, liqueur —. Fontaine —, յստակաջուր աղբիւր . ciel —, պայծառ՝ անամպ երկին . || փ. style —, յստակ՝ յստակախօս՝ պարզաբան ոճ :
Limpidité, ի. յստակուԹիւն , վճիտուԹիւն , ականակիտ մաքրուԹիւն . la — de l'eau, du diamant, de l'atmosphère, de l'air. || փ. — du style, յստակուԹիւն, պայծառուԹիւն, պարզուԹիւն ոճոյ :

Limule, ա. փմ. լիմուլ. խեցեմորթ ինչ մեծ ծովային:

Limure, ի. խարտ, խարտուն, խարտոցուն «էյելէնմէ, էյելէնմէ». la — de cette grille sera longue. 2. խարտ. cette tabatière est d'une — parfaite. 3. S. **Limaille**,

Lin, ա. կտաւ, վուշ, *քնան «քէնէն». — fin, բարակ բարակաման —. toile de —, կտաւ «քէնէն պէզի». 2. կտաւ, *կտաւէ լաթ «քէնէն պէզի». vêtu de —, կտաւազգեստ, *կտաւ հագած. || de —, կտաւի, կտաւեայ, կտաւեղէն, *կըտաւէ. habit de —. || Graine de —, կտաւահատ «քէնէն Թօխումու». farine de graine de —, կտաւատ. ||huile de —, իւղ կտաւատի «պէզիր եաղը»:

Linacées, ի. յ. բ. կտաւասերք. S. **Linées**.

Linaigrette, ի. բ. ասրարոյս. սեռ. տոհմի կիպերխեայց. հն. **Eriophore**.

Linaire, ի. բ. կտաւախոտ, վշեղէն:

Linalol, ա. տգ. լինալուլ. ցքի տերպենային:

Linalonène, ա.տգ. լինալունէն. չրարնածխուկ տերպենային:

Linamarine, ի.տգ. լինամարին. քայցրուցիդ (glycoside) ինչ:

Linarite, ի. հբ. լինարիքար:

Linaria, Linarie, ի.բ. լինարենի:

Linaria.

Linceul, ա. պատան, պաստառակալ «քէֆին». envelopper le corps dans un — blanc. Ma froide dépouille étendue au cercueil sera couverte du funèbre —. Enveloppé dans un —, պատանապատ. || փ. —. les noirs —s de nuit sur l'horizon se posent. Առ. le plus riche n'emporte qu'un —, փարթամագոյնն տանի — միեւնոյն, *ամենէն հարուստն անգամ — միմիայն կտանի:

Linçoir, ա. S. **Lambourde**.

Lincolnite, ի. հբ. լինկոլնաքար:

Lindenbergie, ի. բ. լենդենբերգիա, լենդենբերգի. սեռ տոհմի խուլաբուսեայց. հն. **Brachycorys**.

Lindera, ա. բ. լինդէրա. ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ դափնասերից (lauracées).

Lindernie, ի. բ. լենդեռնիա, լենդեռնի. ազգ խուլաբուսեայց:

Lindor, ա. լենդոր. Քղձախաղ ինչ. հն. **Nain jaune**.

Line, ի. մբ. հուտ. ազգ պատենաՁեւ միջատի:

Linéaire, ած. գծական, գծային, գծածեւ. dessin —, գծագրութիւն. géométrie —, գծագրական երկրաչափութիւն. 2. բ. գծակերպ. feuille —.

Linéal,e, ած. իգ. ազգատոհմական. succession —e. 2. գոր. գծական. harmonie, perspective —e.

Linéalement, մ. գծաբար:

Linéament, ա. գիծ, գծագիր, գծագրութիւն. les —s du visage. 2. նախագիր, ծրագիր, սուերագիր. il suffit à l'homme d'entrevoir les principaux —s du plan de la nature.

Linéatifolié, e, ած. բ. գծատերթ:

Linées, ի. յ. բ. կտաւիք, կտաւատեսակք:

Linette, ի. կտաւաիատ:

Lineux, euse, ած. վշուտ, վշեղէն:

Lingam, ա. լինգամ. խորհրդանշան արգասաւորութեան:

Linge, ա. կտաւիք, կտաւեղէն, սպիտակեղէն, *լաթեղէն, ներմակեղէն, լուացք. — sale. Ouvrière en —, կտաւագործուհի. petit —, կտաւիկ, լաթիկ. gros —, խոշոր — (սաւանք, փռոցք, անձեռոցք, շապիկք ...). — fin, նուրբ —, (օձիք, քողէք, բազպանք, Քեզանիք...) S. **Blanchisseuse**. || — de corps, — մարմնոյ (շապիկք, սաւանք...). — de maison, — տան (փռոցք, անձեռոցք...). — de table, — սեղանոյ, *սեղանի լաթ. — de lit, — անկողնոյ(սաւանք, բարձերեսք...) — de cuisine, — խոհանեպոցի (ղենջակք, ջնջոցք...) 2. կըտաւիք, սպիտակեղէն, *ներմակեղէն. il ne porte que du beau —. Il a de beau —. Il a beaucoup de —. Changer de —, փոխել զկտաւիս, կըտաւափոխ լ., *—ն փոխել. 3. կտաւ, կտաւատեակ, խորձունձ, խորձունք, ջոր, քուրջ. essuyer avec un —. Vieux —. — à barbe. || բ. il n'a pas plus de force qu'un — mouillé, կամ c'est un — mouillé, տկար է յոյժ. 4. կտաւիք, լուացք «չամաշըր». donner son — à la blanchisseuse. Recevoir, compter son —. || բ. paquet de — sale, ապտեղի՝ ապտեղասէր ոք. la voilà faite comme un paquet de — sale. C'est un vrai paquet de — sale.

Առ. il faut laver son — sale en famille, չէ պարտ հրապարակագոյժ առնել զամօթալիս ընտանեաց:

Linger, ère, գ. կտաւագործ, կտաւավաճառ. 2. հանդերձապաթ:

Lingerie, ի. կտաւագործուհի, կտաւավաճառուհի. elle est dans la —. 2. կտաւարան, կտաւատուն, հանդերձապարան. une femme entendue est à la tête de la —.

Lingot, ա. քծուար, ձոյլ, շանթ «քիւլչէ, սեպիքէ». — d'or, d'argent. 2. ո. քծուար. *գլանածեւ երկաթի կամ կապարի կտոր՝ գնդակի տեղ հրացանի մէջ դրուած. on a tiré ce sanglier avec des —s. 3.տպ. քծուար:

Lingotière, ի. քծուարաձոյլ, քծուարոց. քծուարան, դարիճակ:

Lingotiforme, ած. ո. քծուարաձեւ:

Lingual,e,aux, ած. մգ. լեզուական, լեզուային, les nerfs linguaux. Artère —e. Os —, լեզուոսկր. հն. **Os hyoïde**. Pince —e, ունելի —, լեզունելի. 2. բ. —, լեզուաձայր. consonnes —es, որպէս *d, t, l, n, r*. 3. ի. բ. une —e, լեզուաւոտ, լեզուագիր:

Linguatule (լենկուաթիւլ) ա.բբ. S. **Pentastome**.

Lingue, ի. ծբ. լօսդ. փշոտ ձուկ փողոշի (morue) տեսակ:

Linguet, ա. նե. անուորդակալ:

Lingueter (լէնկըէյ) ն. ար. լեզուակել:

Linguiforme, ած. բպ. լեզուածեւ:

Linguiste, ա. լեզուագէտ, լեզուաբան, լեզուաքնին. un habile —.

Linguistique, ա. լեզուագիտութիւն, լեզուաբանութիւն. լեզուաքննութիւն. — comparée, համեմատական —. 2. ած. լեզուագիտական, լեզուաբանական, լեզուաքննական. études, travaux, découvertes, recherches —s.

Linguistiquement, մ. լեզուագիտօրէն:

Lingulacées, ա. յ. ծբ. լեզուիկասերք. S. **Lingule**.

Lingule, ի. կ. լեզուիկ, լեզուախեցի. լեզուածեւ կակղամիս անգլուխ երկպատեան:

Lingulidés, ա. յ. ծբ. լեզուիկազգիք. S. **Lingule**.

Lingulés, ա. յ. լեզուիկեայք. S. **Lingule**.

Linier, ère, ած. կտաւագործ, կտաւագործական. industrie —ère, կտաւագործութիւն:

Linière, ի. կտաւարտ, վշարտ, կտաւատան, վշատան:

Liniment, ա. դղգ. տլոմ. — calcaire, — կրային. — sédatif, ամոքիչ —, ամոքատլոմ:

Linitis (իս) ի. ախ. խորշաբորբ, խորշատապ. բորբոքումն խորշային Քաղանձի ստամոքսի:

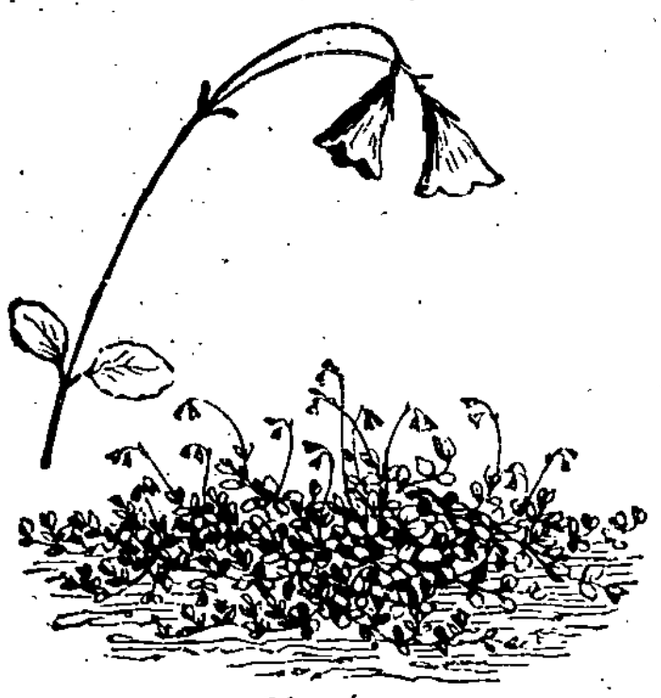
Linnée, ի. լինաբոյս. գեղեցիկ բոյս նուիրեալ Լինէոսի:

Linnéen,enne, ած. լինեան, լինէոսեան. classification —enne.

Linnéite. ի. հբ. լինաքար. ծբծբմբատ կոբալտի եւ նիքէլի:

Linocière, ի. բ. լինակենի. ազգ ձիթենասերից :

Linographie, ի. ար. կտաւագրութիւն, կտաւատպութիւն. *կըտաւի վրայ գրելն կամ տպելն :

Linnée.

Linoléine, ի. ոգ. կտաւիւղ :

Linoléique, ած. կտաւիւղային. acide —, կտաւիւղաթթու :

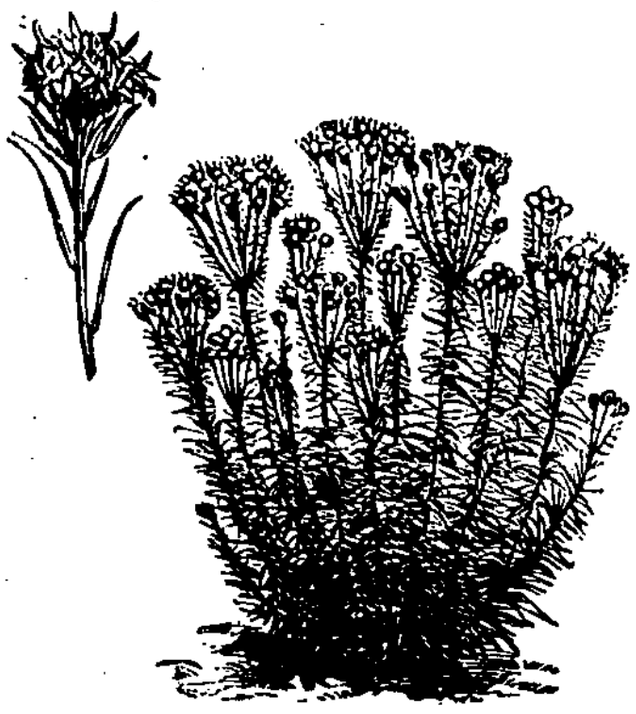
Linoleum (լէօմ) ա. ար. կտաւակ :

Linon, ա. Քլայ « քէմէն Քիլպէնա ». du —.

Linostole, ած. կտաւազգեստ :

Linostome, ա. բ. կտաւաբերան. Քուփ ինչ :

Linosyride, Linosyris, ի. բ.

կտաւաբուն. ազգ տոհմի *բարդածաղկեայց :

Linot, ա., **Linotte**, ի. Ք. վշահաւ, կտաւահաւ « քէմէն գուշու » || փ.ը. il a une tête de linotte, c'est une tête de linotte, c'est une linotte, սակաւամիտ՝ ճանճաղամիտ՝ Քէմէուամիտ է. || ռ. siffler la linotte, ըմպել անչափ. եւս՝ լինել ի քանտի:

Lint (լինթ) ա. վճ. Քաւկոտաւ. *որ յԱնգղիա ծուատի « Քիքիքը » տեղ կգործածուի :

Linteau, ա.ճ. բարաւոր. *դրան վերի սեամն :

Linum (նօմ) ա. բ. գա. Lin:

Linyphie, ի. կ. ոստայնանկ. ազգ սարդի (araignée).

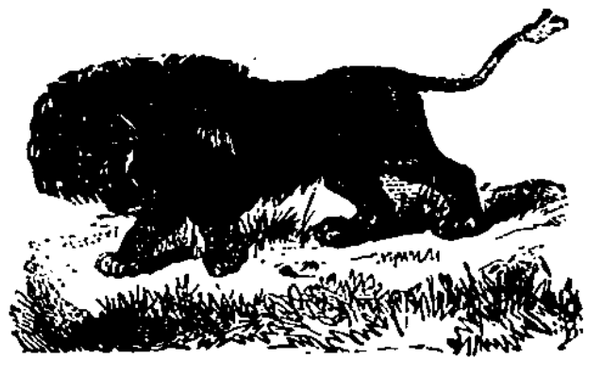
Lio... նախամասնիկ որ նշանակէ ողորկ, լերկ :

Liocarpe, ած. բ. ողորկապտուղ, լերկապտուղ :

Liocome, տ. **Liotrique.**

Lioderme, ած. բպ. լերկամորթ :

Lion, ա. առիւծ «արսլան». mugissement d'un —, մռնչիւն՝ գոչիւն առիւծու. le — mugit, մռնչէ՝ գոչէ —ն. peau de —, առիւծենի. qui a une tête de —, առիւծագլուխ. qui a des manières de —, առիւծակերպ. qui ressemble au —, առիւծանման. || փ. le partage du —, մասն առիւծու, մեծագոյն մասն. c'est un —, un vrai

—, քաջ՝ քաջայանդուգն է. cœur de —, առիւծասիրտ. այր քաջ եւ վեհանձն. se défendre, combattre comme un —, պաշտպանել ըմանձն՝ մարտընչել առիւծաբար՝ անհնարին քաջութեամբ. combattre avec un —, առիւծամարտիկ լ. être comme un —, comme un petit —, լ. իբրեւ զ—, իբրեւ զկորիւն առիւծու, *առիւծ դառնալ. || en —, առիւծաբար. c'est une lionne, une vraie —, elle est comme une —. իբրեւ զմատակ՝ առիւծու, իբրեւ զառիւծ մատակ՝ մոլեգին է. 2. փ. —. այր քաջ եւ անվեհեր. combat de —, առիւծամարտ. ce fier —. 3. երիտասարդ զարդասէր՝ նորաձեր. c'est un —, une lionne. 4. — marin, ծովառիւծ. ազգ փոկոյ. 5. աս. —. աստեղատուն. 6. —, առիւծադրամ. 7. chien-lion, առիւծաշուն. || os de —, առիւծոսկր.

Առ. à l'ongle on connaît le —, ի դոյզն իրաց ճանաչի մարդն. || un chien vivant vaut mieux qu'un — mort.

Lionceau, ա. առիւծակորիւն, կորիւն առիւծու :

Liondent, տ. **Léontodon.**

Lionne, ի. մատակ առիւծ. տ. **Lion.**

Lionné, e, ած. կգ. գետնատող (առիւծ, ընձառիւծ) :

Lionnesse, ի. հին անուն մատակ առիւծու (lionne).

Liophylle, ած.բ. ողորկատերեւ :

Liosperme, ած.բ. ողորկասերմն, լերկասերմն :

Liothé, ա.մբ. Քիք. ոջիլ Քուչնոց:

Liotia, ա. փՔ. լիոտեակ. ազգ ժմակաց :

Liotinés, ա.յ.փՔ. լիոտեակեայք. ազգ որովայնոտն փափկամորթոց. որոց նախատիպ լիոտեակ (liotia).

Liotodon, ա. առիւծատամն, առիւծաժանի :

Liotrique, ած ողորկահեր, փափահեր. races —s,

Lioube, ա. նւ. Քորիճակ. *անկիւնաձեւ բացուածք Քորիճի (mortaise).

Liouber, ն. նւ. Քորիճակել. *անկիւնաձեւ բանալ Քորիճն :

Lipari, ի.ծբ. բին. ծուկն փշալից

Liparide, տ. **Liparis.**

Liparides, ա. յ. մբ. լիպարեայք:

Liparie, ի. բ. լիպարիկ. Քուփ ի Գլուխն Բարեյուսոյ :

Liparis (իս) ի. մբ. լիպար. մի-ջատ փոքրիկ պտղակեր :

Liparite, ի. հբ. լիպարաքար. ազգ կանաչորակ փայլարի (talc).

Liparocèle, ի. վ. ճարպայտոյց. ուռեցք ճարպային :

Liparoïde, ած. դղգ. ճարպակերպ :

Liparolé, ա. դղգ. ճարպադեղ :

Liparolique, ած. դղգ. ճարպադեղային :

Lipochète (քէՔ) ի. բ. Քափահեր:

Lipochlore, ի. տգ. փ. ճարպաքլոր : [գրական :

Lipogrammatique, ած. Քերա-

Lipogrammatiste, ա. Քերագրող :

Lipogramme, ա. Քերագիր. գրուած՝ յորում խորհրդով չիցէ ի կիր արկեալ նշանագիր ինչ :

Lipoïde, ած. ճարպատեսակ :

Lipomateux, euse, ճարպապալարուտ :

Lipomatose, ի. ճարպախտ :

Lipôme, ա. վ. ճարպապալար :

Lipopsychie (լիփոփսիքի) **Lipothymie**, ի. բժ. ուշագնացութիւն, ուշաթափութիւն, *մարմրուք :

Lipoptène, ա.մբ. Քուչնդադար. ազգ միջատի, մակաբոյծ Քուչնոց :

Lipothymie, տ. **Lipopsychie.**

Lipotriche, ա.բ. տ.**Lipochète.**

Lippe, ի. բ. արթաշուրթն. առնրին շուրթն մեծ՝ յառաջակարկառ, *վարի խոշոր պռկունք դուրս ընկած. || faire sa —, faire une grosse, une vilaine —. || Faire la moue, տ. **Bouder.** 2. յ. շրթունք, *պռկունք. c'était une grosse créature avec de grosses et vilaines —s.

Lippée, ի. հ. տ. **Bouchée.** 2. ճաշ «Քաամ». franche —, ձրի —. chercheur de franches —s, պատառաբոյծ, հացկատակ «տալգավուգ». courir la —, լինել պատառաբոյծ, *ձրի ճաշ խնդրել :

Lippie, ի. բ. լիպկենի. ազգ

երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ աղաւնիճասերից (verbénacées).

Lippitude, ի. բժ. բժականութիւն, բժոտութիւն, ցպուտութիւն :

Lippu,e, ած. ժեծաշուրթն, Քանձրաշուրթն. un more très —. 2. գ. շրթնել, * ֆաստապուռնք. c'est un gros —. Une —e.

Lipyrie, ի. ախ. ներբնաջերմն. *ջերմի տեսակ, որով ախտացեալն տաքութիւն կզգայ ներսէն:

Liquater (լիքուաթէ) ն. մզգ. մետաղալուծել, ֆալազատել, ֆալեզով զատել. — un minerai de cuivre argentifère. [ղալուծուածին:

Liquation (լիքուասիօն) ի. մետա-

Liquéfaction (լիքէֆաքսիօն) ի. ֆալումն, ֆալողուածին, հեղուկացումն, յաղկումն, լուծուած, լուծուածին:

Liquéfiable, ած. ֆալելի, յաղկելի, հեղուկելի, լուծանելի:

Liquéfiant, e, ած. յաղկիչ, հեղուկիչ, լուծիչ:

Liquéfier (լիքէֆիէ) ն. ֆալել, հեղուկել, յաղկել, լուծանել, լուծել. le feu liquéfie le plomb, l'argent. On peut — l'or au moyen de l'eau régale. — la cire, la graisse, le beurre, les résines.

Se liquéfier, դ. ֆալիլ, լուծանիլ, հեղուկանալ, ջրանալ, մոդխիլ, ջրջրկիլ, յաղկիլ, *լեքիլ, լկիլ, ջրոտիլ:

Liqueur, ի. հեղուկ, հեղանիւթ, սգր. լգ. **Liquide.** 2. ըմպելի, մարապայ, * խմելիք «իքսիր, անպէրիյէ». prendre un verre de —. Marchand de —s, ըմպելավաճառ «անպէրիյէնի». —s digestives, կառք կերակրոց, * կերակուրն մարսեցնող խմելիք. — spiritueuse, ոգելից ըմպելի. || ք. — bachique, բակքոսեան ըմպելի, գինի. ||vins de —, քաղցրահամ անոյշ գինիք. un verre de vin de —. || Ce vin a de la —, trop de —, քաղցրահամ անոյշ, կարի քաղցրահամ անոյշ է գինիդ. 2. —s fraîches, օշարակք «շէրպէթ»:

Liquidable, ած. յարդարելի, հաշուակարգելի:

Liquidambar, ա. բլ. արուսենի (ծառն). 2. արուս (խունկն):

Liquidambarées, ի. յ. բ. արուսեննեայք. ցեղ բուսոց ի տոհմէ քարբինգասերից (saxifragacées).

Liquidateur, ա. հաշուակարգ, հաշուակարգիչ, հաշուայարդար, պարտայարդար. — d'une faillite. 2. ած. —. commissaire —.

Liquidatif, ive, ած. իգ. հաշուայարդար, հաշուայարդարական:

Liquidation, ի. հաշուակարգութիւն, հաշուայարդարութիւն. 2. հաշուեկարգ, հաշուեյարդար, պարտայարդար, պարտահաշուակարգ, պարտահաշուակարգումն. loi de —. — d'une société de commerce. 3. փ. —. la — d'une situation politique difficile.

Liquide, ած. հեղուկ, հոսանուտ, ծորուտ, ծորիլի, ծորան. les substances —s, հեղուկ նիւթք, հեղանիւթք. ||métal —, ֆալամետաղ, ֆալեալ մետաղ. ||le — empire, la plaine —, լոյծ խոնաւական մկանունք. ծով. ||— élément, լոյծ տարրն. ջուր. 2. —, ջիր. cette encre n'est pas assez —, յակն արկանել, *աչքէ անցունել. || փ. c'est un ouvrage qu'on ne peut —, չէ մատեան ընթեռնլի, * կարդալու գիրք չէ. *ձանձրանալի՝ շատ քաց է. || ը. ce livre, cet ouvrage se laisse —, անաշխատ՝ անձանձիր ընթեռնու ոք զմատեանդ, *այս գիրքն կկարդացուի.

4. — la musique, — գերաժշտութիւն՝ գխազս. il lit facilement, fort bien la musique. Il lit à livre ouvert, — ի տես, յառաջնում տեսութեան.

5. —, ժեկնել. — un auteur à des élèves.

6. —, իմանալ, *ֆասկընալ. il ne parle pas l'arménien, mais il le lit assez bien, assez facilement.

7. փ. —, նշմարել, խելամուտ լ., ի միտ առնուլ, ճանաչել. — dans la pensée, dans le cœur de qn. — sur le front, sur le visage de qn. Je lis dans vos yeux que vous consentez. J'ai lu jusqu'au fond de son âme. Elle lit au fond de mon cœur, de ma pensée. Je lis dans ses regards sa fureur et sa rage.

Se lire, դ. ընթեռնուլ, ընթերցեալ լ., *կարդացուիլ. cette écriture se lit facilement. || փ. sur mes yeux égarés ma tristesse se lit. J'aime les gens dont l'âme se peut lire. || դ. il se lit que... on lit que... ընթեռնու գի..., *կկարդացուի որ ... il ne se lit point que jamais un tableau tout entier ait été produit de cette sorte.

Lire, ի. յիրա. դահիճան խոտացի իրր 1 գրանք:

Lirio, ա. բ. S. Iris.

Lirio.

Liriodendrine, ի. ոգ. շուշանածառին. *շուշանածառէն հանուած նիւթ:

Liriodendron, ա. բ. շուշանածառ [ծառ:

Liroconite, ի. հբ. զառկապրդինձ. պղինձ զառկաւոհալ:

Liron, S. Lérot.

Lis (լիս) ա. շուշան (բոյս եւ ծաղիկ «զամպակ»). — blanc. Blancheur des —. Blanc comme un —, շուշանափայլ, շուշանաւոյր. le — est le symbole de la virginité, de la candeur, de l'innocence, de la pureté. Dont le bout est orné de —, շուշանաճայր, dont la tête est ornée d'un —, շու-

չանագլուխ . || փ. teint de —, շուշանագոյն , շուշանափայլ . teint de — et de roses, շուշանափայլ եւ վարդագոյն . || քՒ. les — de son teint, de son visage, շուշանք՝ շուշանագեղ սպիտակութիւն երեսաց . les roses et les — de votre beau visage, վարդք եւ —ք գեղատեսիլ դիմացդ . sur les — de son sein ses cheveux épars. Leurs blonds cheveux flottaient autour d'un sein de —. 2. կգ. fleurs de —, շուշանք . կնիք Քագաւորաց Գաղղիոյ . 3. քՒ. les fleurs de —, Քագաւորութիւն Գաղղիոյ . || քՒ. les Lis, Գաղղիա . l'empire, le trône des Lis. || Ceindre des —, լինել Քագաւոր՝ դշխոյ Գաղղիոյ . || ordre du —, շուշանակարգ . կարգ շուշանի . 4. fleur de —, շուշան . խարան շուշանածեւ . 5. — de mer, ծովաշուշան . ազգ կենդանաբուսոյ . 6. բ. — de marais, մօրաշուշան . հն. Iris. — narcisse, նարգէս շուշան :

Fleur de lis.

Lisage, ա. ընՔերցուածն , կարդացուածն , վերծանութիւն :

Lisage, ա. ար. ոստայնաեզերութիւն :

Lise, ի. շարժուն աւազ :

Liser, ն. ար. ոստայնաեզերել :

Liserage, ա. գիկուածն , ծրածուածրն , ծրածութիւն «զէհ չէքմէ» :

Liseré, e, ած. ծրածեալ , ծրաքոլոր, գիկեալ . 2. ա. ար. գիկ. ծիր հանդերձից «զէհ». — d'or, d'argent, de soie.

Liserer, ն. գիկել , ծրածել , գիկ՝ ծիր ածել , ծրաքոլոր առնել , * ծիր քաշել « զէհ իշլէմէք՝ չէքմէք ». — un jupon. [նման բառելի (liseron).

Liserolle, ա.բ. բառելնիկ . բոյս

Liseron, Liset, ա. բ. բառելն , բառել , վրանածաղիկ «չատըր չիչէյի». — pourpre, — ծիրանագոյն . — des champs, բառել դաշտաց . || հն. Convolve, Convolvulus.

Lisette, ի.մբ. ծիլքալ. S. Bêchelisette.

Liseur, euse, գ. ընՔերցող , ընՔերցասէր , կարդացող :

Liseuse, ի. ընՔերցող (մեքենայ):

Lisianthe, ա.բ. շուշանածաղիկ . ազգ երկպրուկ անկոց ի տոհմէ բոգեայց (gentianées).

Lisibilité, ի. դիւրընՔերցութիւն. — des écritures.

Lisible, ած. ընՔեռնլի , դիւրընՔերց . écriture —. 2. փ. ընՔեռնլի, արժանի ընՔերցանութեան , *կարդալու, կարդացուելու արժանի . cela n'est pas —. Ce livre est —.

Lisiblement, մ. ընՔեռնլիաբար, ընՔեռնլի՝ դիւրընՔերց օրինակաւ , *կարդացուելու կերպով . écrire —.

Lisier, ա. եգ. գումէզ . * մէզ անասնոց՝ անոնց աղբին հետ խառնուած , որ ընտիր պարարտութիւն է հողոյ :

Lisière, ի. գիկ, ոստայնոյը «չուխա՝ գումաշ քէնարը». 2. գիկ, ոստայնագօտի . գօտի նորաքայլ մանկանց. || փ. —. nous sommes de vieux enfants; nos erreurs sont nos —s. Mener qn. à la —, par la —, վարել զոք ըստ կամս՝ ըստ իւոյս իւր , * մէկն ուզածին պէս կառավարել՝ դարձնել . il sera toujours à la —, c'est un homme qu'on mène à la —, par la —, *ինքգինքն կառավարող մարդ չէ . 3. սահմանք , սահմանաճայր . la — de Champagne. La —, les —s d'une forêt, d'un champ. [ռաց):

Lisoir, ա.ար. բադրոնակալ (կա-

Lissage, ա. յղկումն, ողորկումն :

Lisse, ած յղկեալ , ողորկ , ողորկուն , ողորկակող , ողորկակեղեւ , ողորկապատեան . cheveux —s. Surface, caillou —. 2. լերկ, լերկամոլի, լերկամարմին. peau —. 3. ա. ողորկ. cette table est d'un — parfait, քաջողորկ է; սեղանդ . 4. ի. ար. ազրն , ազրնոց. haute —, բարձրազրն. 5.նե. կողնոց (նաւու). հն. Préceinte.

Lissé, e, ած. յղկեալ , ողորկ , կոկ . cheveux peignés et —s. 2. ա. ողորկ . je promenais les doigts avec plaisir sur le — du cylindre.

Lisser, ն. յղկել , ողորկել , կոկել .

Se lisser, դ. — զանձն , * ինքնգինքն —. le chat se lisse en se léchant.

Lisser, ն. նե. կողնոցել . կողնոց դնել նաւի :

Lisseur, euse, գ. յղկիչ , ողորկիչ . 2. ած. —. cylindre —.

Lisseuse, ի. յղկոց :

Lissier, S. Licier.

Lissoir, ա. ողորկոց :

Lissotrique, ած. ողորկահեր :

Lissure, ի. յղկանք , ողորկանք , ողորկութիւն :

Liste, ի. ցանկ , ցուցակ , երկրորդուած . la — des membres de l'Académie. Faire une —. Grossir la —. — des marchandises, վաճառացուցակ , վաճառացանկ . — des mots, բառացուցակ . — des mets, խորտկացուցակ , կերակրացուցակ . — du dîner, ճաշացոյց , ճաշացուցակ . — des décès, մահացուցակ . 2. — civile, անձնական գանձ , անձնական մուտք արքայի :

Listel, ա. ճ. գծազարդ , Քելազարդ . des listeaux.

Liston, ա. կգ. նշանաբանակալ . երիզ ոտոյ վերայ արձանագրի նշանաբանն :

Lisyanthe (լիզիանթ) ա. բ. շուշանածաղիկ . գրի եւ Lisianthe.

Lit, ա. անկողին , մահիճք . petit —, անկողնիկ . dans le —, au —, յանկողնի , ի մահիճս . sans —, անանկողին . — d'enfant, անկողնեակ , Քշար . méchant, mauvais —, խըշտեակ , խշտիք . — par terre, գետնանկողին . — à colonnes, սիւնամահիճ . — trop mou, trop dur. Un beau, un bon —. — d'acajou, — mahagénéen. monter, démonter un —. Un — de fer, — երկաթի , *երկաթէ անկողին . un — de bois, փայտանկողին . bois de —, անկողնափայտ . Un — bien garni. Faire le —, յարդարել՝ *շինել զանկողին . dresser, faire un —, անկողնարկ լ., անկողինս արկանել , *— ձգել . se tenir au —, կալ յանկողնի. se mettre au —, մտանել յանկողին , ելանել ի մահիճս . sortir, descendre, sauter du —, ելանել , իջանել , ոստնուլ յանկողնոյ . se jeter, se mettre sur son —, անկանիլ՝ ընկողմանիլ ի վերայ անկողնոյն . se jeter hors de son —, à bas de son —, անկանիլ , ոստնուլ , ի վայր ոստնուլ յանկողնոյն. au sortir du —, յելանելն՝ յառնելն յանկողնոյն . — de plume, փետրանկողին . փետրալի —. dans son —, յանկողնի իւրում . il est encore au —, տակաւին յանկողնի է, * դեռ անկողինն է . défaire, découvrir, border, bassiner un —. Il n'a même pas un — pour se coucher, եւ ոչ է նորա — ի ննջել . կարի աղքատ է . dormir dans le —, ննջել յանկողնի . || ils ne font qu'un —, ննջեն ի միասին ի նմին անկողնի , *մէկ անկողին կպառկին . || compagnon de —, անկողնակից . || garder le —, կալ յանկողնի, անկեալ դնիլ ի մահիճս , ծառայել անկողնոյ , *անկողին կենալ հիւանդութեամբ . son mal de tête l'obligeait à garder le —. || Prendre le —, կալ յանկողնի , * անկողին իյնալ . il a pris le — il y a huit jours, et depuis lors la fièvre ne l'a pas quitté. || Au saut du —, յելանելն՝ յառնելն յանկողնոյ . prendre qn. au saut du —, յայց ելանել ուժք վաղ քաջ ընդ առաւօտն . || être au —, լինել՝ կալ յանկողնի , *պառկիլ. il était encore au — à dix heures du matin. եւս՝ անկեալ դնիլ յանկողնի . je suis au — depuis un mois avec la fièvre continue. || փ. — de mort, անկողին մահու . au — de mort, յանկողին մահու , մերձ ի մահ . à son — de mort, il s'est réconcilié avec son fils. Être au — de la mort, au — de mort, sur son — de mort, մազկռինչ մերձ ի մահ լ., զախտ մահու ջերանել , ի դրունս մահու հասանել՝ հասեալ լ., մերձ ի մահ լ. || mourir dans son —, մեռանել յանկողնի իւրում բնական մահուամբ . || faire — à part, ննջել յառանձինն անկողնի . ոչ եւս ննջել ամուսնոց ի նմին անկողնի , *զատ անկողին պառկիլ . || il va du — à la table et de la table au —, ասի զառնէ ոտոյ գործ եւեթ է ուտել եւ ննջել .

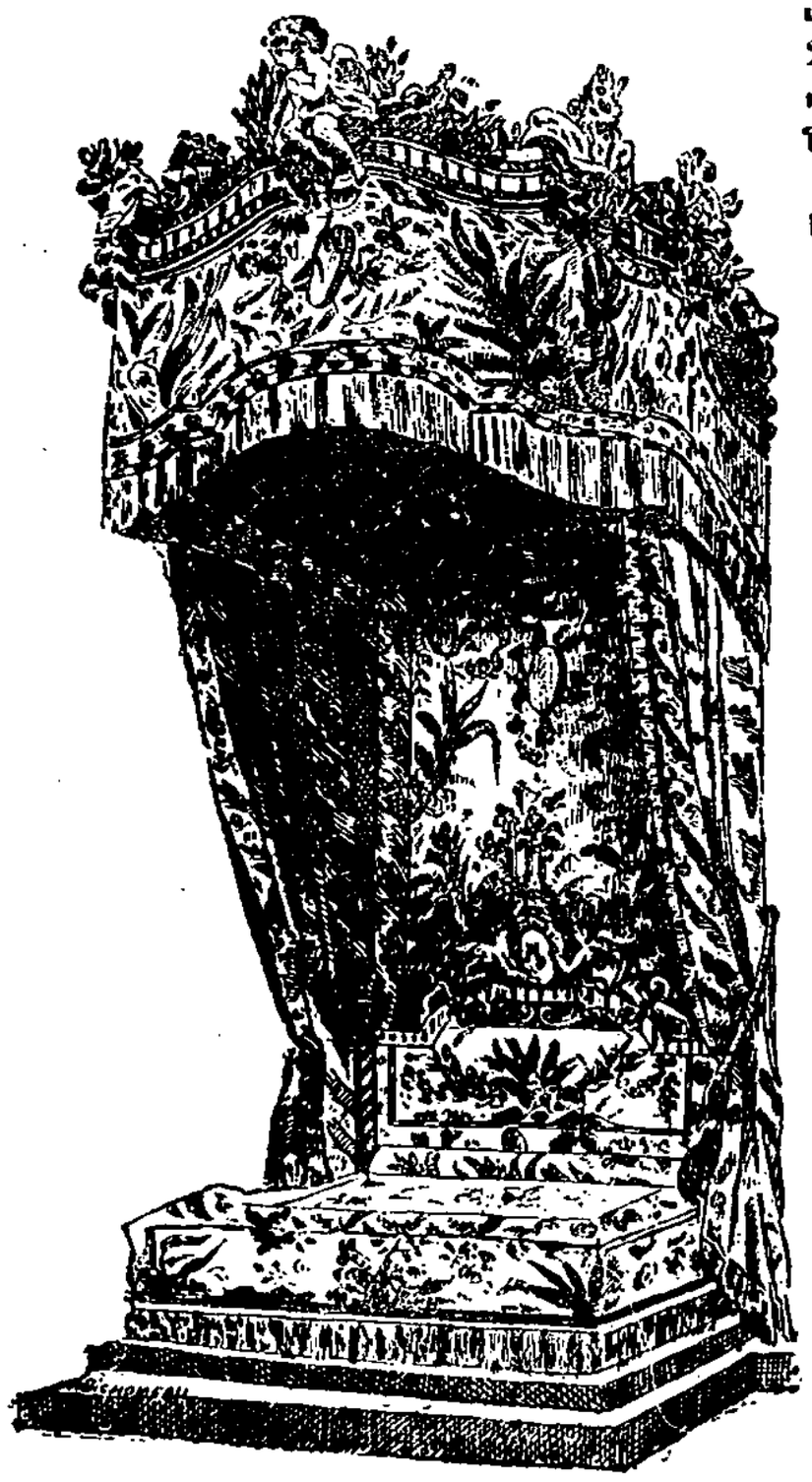
2. անկողին , խշտի. — de travail, de misère, — երկանց . յոտոյ վերայ դնի կինն ծննդական . || — de douleur, — ցաւոց . յոտոյ վերայ անկեալ դնի հիւանդ մահացու . || — de parade, — շքոյ . || — de feuilles, տերեւախշտի . || — de sangle, փոկանկողին . — de camp, բանակախշտի . || — de veille, — հսկման . դնի ի սենեկի հիւանդի առ ի հսկել նմին . || — de repos, — հանգստեան. mettez-vous sur votre — de repos. || — nuptial, անկողին հարսանեաց , առագաստ .

3. մահիճք , բազմիք «սէտիր» . — de roses, վարդամահիճ՝ վարդասփիւռ —. — de pourpre, ծիրանամահիճ . բազմիք ծիրանի. || փ. n'être

pas sur un — de roses, անհանգիստ՝ վշտալից է։

4. փ. անկողին, խշտիք, խըշտեակ. un — de feuillage, de gazon, de verdure. La terre était son —. Le — glacé du tombeau.

5. գահ, գահաւորակ «Թախտ, ԹախԹիրէվան». un — de pourpre, ծիրանեզատ գահ. — de justice, — արդարութեան. գահին արքայի է խորհրդարանի. եւս՝ առեան արքայի յաւագաժողովի. tenir un — de justice.

6. փ. անկողին, ամուսնութիւն. les enfants du premier, du second —. Nous n'étions pas du même —, չէաք համահայր՝ համամայր. || entrer au — d'autrui, souiller le — d'autrui, le — nuptial, ելանել յանկողինս ուրուք, ելանել յառաջ մահիճս, ներծնիլ ի կին ուրուք, շնալ. souiller son —, պղծել զանկողին իւր, շնալ.

7. անկողին, փոս, գոգ (գետոց, ծովուց). le — de la Seine, de la mer, de l'océan.

8. նիստ, խաւ, շար. — de pierre, de terre, de chaux, de sable. Par —, խաւ ի խաւոյ.

9. նաւ. le — du vent, ընթացք՝ ուղղութիւն հողմոյ.

10. յորձանք, յորձանուտ. le — de la marée, d'un courant.

Առ. comme on fait son lit on se couche.

Litage, ա. ար. գունագծումն։

Litanies, ի. յ. լիտանեայք, Տէր ողորմեաց «լիԹանիա». réciter, dire les —. || ը. mettre qn. dans ses —, աղօթել զԱստուած վասն ուրուք. 2. փ. եզ. երկայն եւ տաղտուկ բանք, երկայնաճիգ շար բանից, երկայնաբանութիւն. cet ancien militaire nous a fait une longue — de ses campagnes. Une — à n'en plus finir.

Առ. c'est toujours la même —, միշտ միեւնոյն բանք՝ խորհուրդք՝ միտք են։

Litchi, ա. բ. լիչի. ժոխենի (framboisier), որոյ պտուղն նման է ժոխի (framboise).

Liteau, ա. գունագիծ. գունաւոր գիծ. serviette à — bleu. 2. ո. ցերեկորջ (գայլոյ), կաղաղ. 3. ար. ստէծ (ոստայնանկաց)։

Litée, ի. ո. որջոց. * ջոկ երէոց նոյն որջի մէջ։

Liter, ն. ար. գունագծել։

Liter, ն. ձբ. խաւել. *խաւ ի խաւ շարել. — la morue, les harengs. = *Se* —, ը. խաւիլ։

Literie, ի. անկողնայք «տէօշէք Թագըմը». la — d'un collège. Commerce de —, անկողնավաճառութիւն. magasin de —, անկողնավաճառոց։

Lithagogue, ած. եւ ա. բժ. քարավան։

Lithanthrax, ա. կապարծուխ։

Litharge, ի. գտ. քարմարգանակ, մարդասանկ «մխիրտէնք»։

Lithargé, Lithargyré, ած. քարմարգանակախառն։

Lithe, S. Litho.

Lithélites, ի. յ. կ. վիմանանք. տոհմ շողիկեան նախակենդանաց, որոց նախատիպ է վիմոս (lithélius).

Lithélius, ա. կ. վիմոս. ազգ շողիկեան (radiolariens) նախակենդանաց Միջերկրականի։

Lithéospore, ա. հբ. քարաՌօծ. կն. Pierre de Bologne.

Lithéxère, ա. վ. քարահան (գործի)։

Lithiase, Lithiasie, ի. բժ. քարագործ, քարահարութիւն. գոյանալն քար ի միզական անցս. — biliaire, մաղձաքար. 2. կոպուռոյց. ուռոյց ճայրի արտեւանանց։

Lithine, ի. տգ. լիԹին։

Lithionite, ի. հբ. S. Lépidolithe.

Lithique, ած. տգ. լիԹային. acide —, լիԹաԹթու։

Lithistidés, ա. յ. վիմամուտք. տոհմ քարուտ սպնգաց։

Lithium, ա. տգ. լիԹիոն. պարզ մարմին, մետաղ՝ հիմն լիԹինի։

Lithmate, ա. տգ. լիԹմատ. — de calcium.

Lithmique, ած. տգ. լիԹմային։

Litho... յոյն տարր բաղադրութեան, որ նշանակէ քար, վէմ։

Lithobie, ի. մբ. վիմակեաց. միջատ բազմոտանի։

Lithobilique, ած. տգ. վիմամաղձային. acide —, վիմամաղձաԹթու։

Lithocarpe, ա. քարապտուղ. քարացեալ պտուղ։

Lithocérame, ի. քարախեցի։

Lithochromie, ի. վիմագունութիւն, քարագունութիւն. գունաւորումն պատկերաց։

Lithochromique, ած. ար. վիմագունական, վիմագոյն. procédés —s.

Lithochromiste, ա. ար. վիմագունիչ, վիմագունատիպ։

Lithochromographie, S. Chromolithographie.

Lithoclase, ի. եբ. քարբեկումն։

Lithoclaste, ա. վ. քարաբեկ (գործի)։

Lithoclastie, ի. վ. քարբեկութիւն։

Lithoclastite, ի. քարբեկիչ։

Lithocolle, ի. քարասոսինձ։

Lithodendre, ա. քարածառ։

Lithodome, ա. փՌ. քարաբնակ. ազգ փափկամորթ կենդանւոյ։

Lithodyalise, ի. բժ. քարլուծուած։

Lithofellique, Lithofellinique, ած. տգ. քարմաղձային. acide —.

Lithofracteur, ա. քարբեկիչ. պայԹուցիկ խառնուրդ նման ուժանակի (dynamite).

Lithogénésie, ի. քարածնութիւն։

Lithoglyphe, ա. քարափոր, վիմափոր։

Lithoglyphie, ի. քարափորութիւն, վիմափորութիւն։

Lithoglyphique, ած. քարափորական, վիմափորական. 2. ի. la —, —ն։

Lithographe, ա. վիմագիր, քարագիր. 2. ած. imprimeur —, վիմագրատիպ, քարագրատիպ։

Lithographie, ի. վիմագրութիւն, քարագրութիւն. վիմատպութիւն, քարատպութիւն. 2. վիմատիպ, քարատիպ. une bonne —. 3. վիմատպարան, վիմագրատուն. établir une —.

Lithographié, e, անց. վիմագրեալ, քարագրեալ, վիմագիր, քարագիր։

Lithographier, ն. վիմագրել, քարագրել։

Lithographique, ած. վիմագրական, քարագրական. les procédés —s. Pierre, encre —.

Lithoïde, ած. վիմատեսակ, քարատեսակ. pâte, substance —.

Litholabe, ա. վ. քարակալ (գործի)։

Litholie, ի. մբ. քարաճճի։

Lithologie, ի. քարաբանութիւն, վիմաբանութիւն, վիմախօսութիւն, քարագիտութիւն։

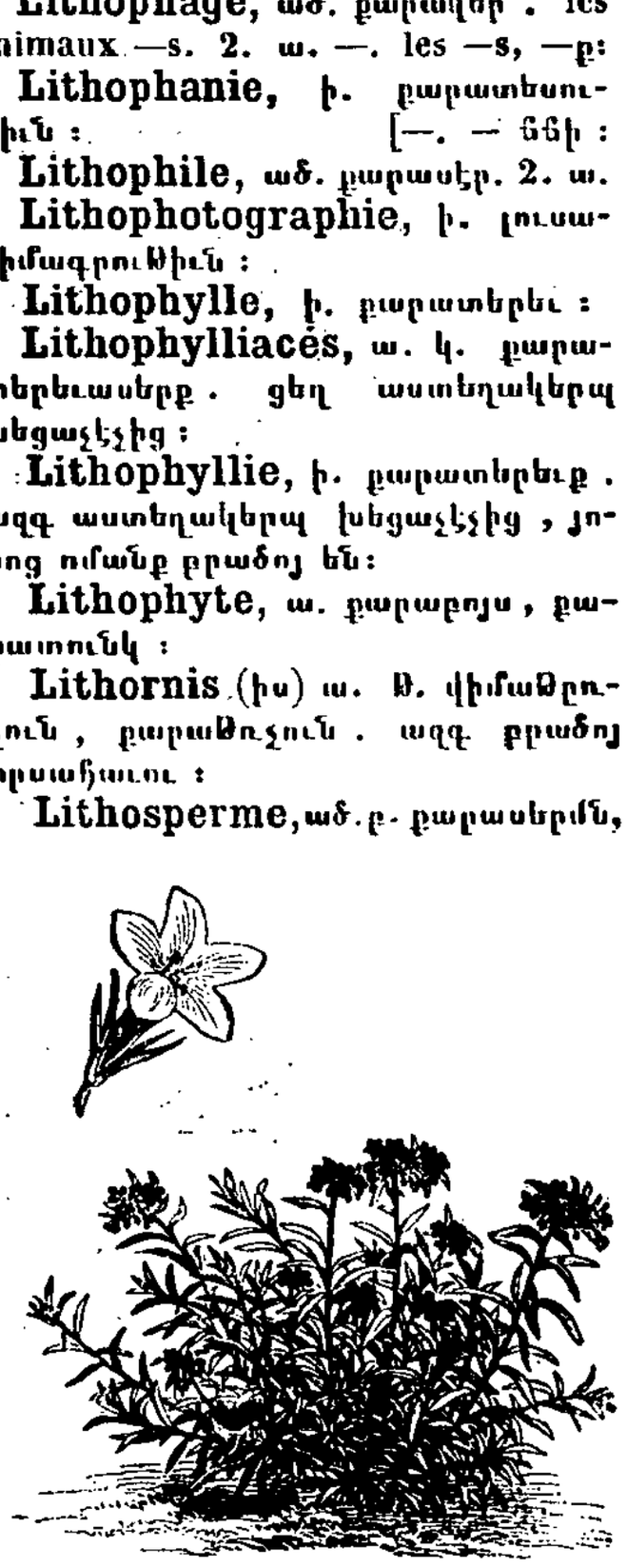
Lithologique, ած. քարաբանական, վիմաբանական, վիմախօսական։

Lithologue, ա. քարաբան, վիմաբան, քարախօս, վիմախօս, քարագէտ, վիմագէտ։

Litholysie, ի. բժ. քարլուծումն, քարլուծութիւն։

Lithomancie, ի. քարադիւթութիւն, քարահմայութիւն։

Lithomarge, փ. ի. հբ. քարալուսանցք. կաւ ինչ :
Lithomorphite, ի. հբ. քարակերպ :
Lithomyleur, ա. վ. քարաղաց
Lithontriptique, ած. բժ. քարափխուր. փխրիչ քարանց. substance —. 2. ա. փխրադեղ. un —.
Lithophage, ած. քարակեր. les animaux —s. 2. ա. —. les —s, —ք:
Lithophanie, ի. քարատեսութիւն : [—. — ճճի :
Lithophile, ած. քարասէր. 2. ա.
Lithophotographie, ի. լուսավիմագրութիւն :
Lithophylle, ի. քարատերեւ :
Lithophylliacés, ա. կ. քարատերեւասերք. ցեղ աստեղակերպ խեցաչէչից :
Lithophyllie, ի. քարատերեւք. ազգ աստեղակերպ խեցաչէչից, յորոց ոմանք բրածոյ են:
Lithophyte, ա. քարաբոյս, քարատունկ :
Lithornis (իս) ա. Ե. վիմաճրուչուն, քարաճուչուն. ազգ բրածոյ որսահաւու :
Lithosperme, ած. բ. քարասերմն,

քարասերմնիկ. 2. ա. —. հն. **Grémil.**
Lithospongies, ի. յ. կ. քարասպունգք. ենթակարգ նեարդապատ սպնգաց : [տակումն :
Lithothlibie, ի. վ. քարախորհ-
Lithotome, ած. վ. քարահատ (գործի). || S. **Cystotome.**
Lithotomie, ի. վ. քարահատութիւն. || S. **Cystotomie.**
Lithotomiste, ա. քարահատ. 2. ած. —. chirurgien —, — վիրաբոյժ : [Ձիան :
Lithotrésie, ի. վ. քարածակու-
Lithotripsie, S. **Lithotritie.**
Lithotrite, Lithotriteur, ա. վ. քարափշրիչ (գործի) :
Lithotritie (լիթոթրիսի) ի. վ. քարափշրութիւն :
Lithotypie, ի. վիմատիպ, վիմատպութիւն, վիմատպագրութիւն :
Lithotypographie, ի. վիմատպագրութիւն :
Lithoxyle, ա. քարափայտ, փայտարքար :
Lithuanien, ա. լիթուաներէն. լեզու Լիթուանիացւոց :
Lithurate, ա. տզ. քարմիզատ :
Lithurique, ած. տզ. քարմիզային. acide —, քարմիզաթթու :
Litière, ի. լիտիք «Ձախճիրէվան». 2. խշտիք. * անասնոց տակ դրուած յարդ. faire la —. || ce cheval est sur la —, * այս ձին հիւանդ՝ խեղ է. || փ. être sur la —, անկեալ դնիլ ի մահիճս, *անկողին իյնալ. || փ. faire — d'une chose, վատնել, օգտել խօլ առատութեամբ, *մխել :
Litigant, e, ած. իգ. հ. դատավար. les parties —es.
Litige, ա. իգ. դատ, վէճ, հակառակութիւն, կռիւ :
Litigieux, euse, ած. դատելի, վիճելի, վիճական, կռուական. droit, point —. 2. հակառակասէր, վիճասէր, կռուասէր. homme, esprit —. Humeur —euse.
Litisdécisoire, ած. իգ. դատավճռական :
Litispendance, ի. իգ. դատաւեւ. ժամանակ տեւելոյ դատի :
Litmine, ի. տզ. խամբարին :
Litmus, լա. **Tournesol** ի :
Litorne, ի. Ե. մոխրասպրդիկ. սարդիկ (grive) մոխրագլուխ :
Litote, ի. ճս. աղուաբանութիւն, մեղմաբանութիւն :
Litre, ի. սգանշան. *լայն սեւ եռիզ պատած այն եկեղեցւոյ վերայ ուր կդրուին ննջեցելոյն զինանշանքն:
Litre, ա. լիտր. *մեծին տասներորդ մասին խորանարդն :
Litron, ա. կապիճակ. հին չափ :
Litséa, ի. բ. կանկրակ. ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ դափնասերից (lauracées).
Littéraire, ած. գրական, գրաւոր, գրականական, գրաւորական, գրագիտական. société —. La critique —. Journal, propriété —. || Le monde —, գրագէտք. || langue —, գրոց բարբառ, գրաբառ :
Littérairement, մ. գրաւորապէս, գրականօրէն. il faut juger — les choses littéraires.
Littéral, e, ած. տառական, բառական. sens —, — իմաստք. traduction, version —e, բառական Ձարգմանութիւն. || cet homme est trop —, կարի նիւթական է այրդ, *շատ նիւթական մարդ է. 2. հհ. նշանագրական. grandeurs —es.
Littéralement, մ. տառապէս, բառօրէն, բան առ բան, բառ առ բառ. traduire, expliquer —.
Littéralisme, ա. նք. S. **Littéralité.** [նաբան :
Littéraliste, ա. տառաբան, նոյ-
Littéralité, ի. տառաբանութ, նոյնաբանութ. տառական նշդութ. la — d'une traduction. [տենագէտ :
Littérateur, ա. գրագէտ, մա-
Littératrice, ի. նք. գրագիտուհի, մատենագրուհի :
Littérature, ի. գրագիտութիւն, գրականութիւն, դպրութիւն. la — est la connaissance des belles-lettres. 2. գրագիտութիւն. մատենայած գիտութիւն. avoir une vaste, une profonde, une immense —. 3. մատենագրութիւն. ճամօրէն մատեանք ազգի՝ դարու. la — arménienne, française. La — du moyen âge.
Littéré, e, ած. գրանիշ :
Littoral, e, aux, ած. ծովեզերեայ, ծովափնեայ. la partie —e de la France. || Oiseaux littoraux. ծովեզրաբնակ՝ ծովեզրայած Ճուչունք. 2. ա. ծովեզերեայք. ծովեզերեայ կողմանք. le — de la France.
Littorelle, ի. բ. ափնաբոյս. ազգ ջրասէր խոտոյ : [մակի :
Littorine, ի. կ. Ճոնճ. ազգ ծըմ-
Littorinides, ի. յ. փՃ. Ճոնճազգիք. տոհմ օրովայնոտն փափկամորթոց : [րէային :
Littré. de —, լիտրէական, լիտ-
Lituite, ի. փՃ. ճոկանաձեւմամակ. ազգ բրածոյ փափկամորթոյ :
Liturgie, ի. պատարագամատոյց. եկեղեցական պաշտամունք. — romaine. 2. —, խորհրդատետր :
Liturgique, ած. պատարագամատուցական, եկեղեցական պաշտամանց. ouvrage —.
Liturgiste, ա. պատարագամատուցագէտ, պատարագամատուցագիր : [փոր «զուրնա» :
Lituus (լիթիւս) ա. հխ. հռ. շի-
Liure, ի. բեռնակապ (չուան սայլի) :
Livarde, ի. նս. խճուճածայր. *խուճուճէ չուանի ծայր :
Livarot, ա. լիվարոյ. ազգ պանրոյ գործեալ ի համանուն քաղաքի Գալվաոս գաւառի Գաղղիոյ :
Livèche, ի. բ. կապնդեղ, քաշմ, քեղ «սէլամ օՃու». graines de —, քեղոյ սերմ. || կն. **Ache de montagne**, լեռնալախուր :
Livide, ած. կապուտակագոյն, կապուտակ, կապուտատիպ, Ճլփաւորդ, դալկահաւ. une pâleur —, կապուտակ տժգունութի. un teint —. Des taches —s sur la peau. Un jour — et sombre. Un nuage —. Devenir —, կապուտակիլ, կապուտականալ, *կապուտնալ «մօրարմագ»:
Lividité, ի. կապուտակութիւն. la — du teint, de la peau.
Livistone, ի. բ. լեւիստոնի. ծառ յազգէ արմաւենեաց :
Livrable, ած. յանձնելի. marchandise —.
Livraison, ի. վճ. յանձնումն. || faire —, յանձնել. recevoir —, ընդունել զ—. prendre —, ընդունել. 2. վճ. պրակ. par —, պրակ առ պրակ. la deuxième — de ce dictionnaire vient de paraître. Ouvrage en cent —s, գործ հարիւրպրակեայ :
Livrancier, ա. յանձնատուիչ, վաճառատուր :
Livre, ա. գիրք, մատեան «քիՃակ». petit —, գրքոյկ, գրիկ, գըրգուկ, մատենիկ. — manuscrit, imprimé. Les —s d'une bibliothèque. Vieux —s, հնագրեանք, հնագիրք, *հին գրեանք. — doré sur tranche, relié, broché, en feuilles, ոսկեզօծ, կազմեալ, Ճղճակազմ, ի Ճերմակ Ճերմակաթղթ. — blanc, անգիր —. les marges d'un —, լուսանցք. —

de lecture, ընթերցարան, *կարդալու գիրք. — des canons, կանոնագիրք. — de notes, ծանօթագիրք. — de sortes ou de fonds, իւրագիրք, իւրատիպք, իւրատիպ մատեանք. — de comptes, հաշուեգիրք, հաշուոց. — d'office, ժամագիրք. — de classe, դասագիրք. — d'or, ոսկեգիր, ոսկեմատեան. petit — d'or, ոսկեմատենիկ. — offert, նուիրագիրք. — dédié, ձօնագիրք. || à — ouvert, յառաջնում անդ տեսանելեան, անդէն ի տեսանելն, առանց պատրաստութեան, *գիրքն բանալուն պէս, տեսածին պէս. lire à — ouvert. Expliquer le grec, le latin à — ouvert. Traduire un auteur à — ouvert. Chanter, accompagner, jouer un morceau à — ouvert. || A l'ouverture du —, ի բանալ անդ մատենին, *գիրքն բանալուն պէս. je suis tombé à l'ouverture du — sur le passage dont j'avais besoin. || Le — de vie, գիրք կենաց. être écrit dans le — de vie. ||Le — du destin, Ճակատագրագիրք. գիրք Ճակատագրի. cela était écrit dans le — du destin.

2. —, դպրութիւն. — bien écrit, mal écrit. Mettre un — au jour, ի լոյս ընծայել զ—. publier, faire paraître un —, հրատարակել, ի լոյս ընծայել. faire un —, des —s, գիրս դնել, մատենագրել, *գիրք շինել. un bon — est un bon ami. Commencer, achever un —, սկսանել, աւարտել զ—. les mauvais —s, չար՝ վնասակար՝ անպարկեշտ —. —s populaires, ժողովրդական՝ դիւրաստաց՝ սակաւագին —. —s élémentaires, տարրական՝ սկզբնական —. —s classiques, ընտիր մատենագիրք. նա՝ դասական —. — de bibliothèque, — մատենադարանի. — d'église, եկեղեցական —. — de dévotion, աղօթագիրք. || les saints —s, սուրբ գիրք, գիրք աստուածառաւ. պատգամաց. || փ. on ferait un — de..., մարթ է մատեան ինչ յօրինել ի..., *վրան գիրք մի կրնայ շինուիլ. || ը. il n'a jamais mis le nez dans un —, չէ երբէք ընթերցեալ ինչ, *գիրք՝ բան մի կարդացած չէ. || ը. sécher, pâlir sur les —s, ցանկորդել ի գիրս, զգրովք գալ, *աչքն գրքի վրայէն չվերցունել, անդադար կարդալ. || ը. parler comme un —, իբրեւ զ—ս գիտութեամբ խօսել, *գրքի պէս խօսիլ. le —, le grand — de la nature.

3. գիրք. գլխաւոր բաժանումն երկասիրութեան իրիք. les douze —s de l'Énéide.

4. գիրք, տումար, հաշուեգիրք, հաշուեմատեան. — de dépense, ծախագիրք. — de compte, հաշուեգիրք. || tenir les —s, ունել զ—, *— բռնել. tenir ses —s en partie double, կրկնատումար ունել զ—ս. — de caisse, արկղագիրք. S. Tenue. || Être porté, կլ. être sur le — d'un marchand, լինել ի հաշուեգրի վաճառականի ուրուք, *վաճառականի մի հաշուեգիրքն մտնել՝ անցնիլ. || փ. être sur le — de qn., լինել ի յուշի ուրուք ի վրէժխնդրութիւն. || — journal, օրահաշուեմատեան, օրահաշուեգիրք «էլ տէֆթէրի». || le grand —, մայր տումար.

5. գիրք, արձանագիր. — de bord, — նաւու. || — d'or, ոսկեգիրք, ոսկեմատեան. արձանագիր անուանց ազնուականաց:

Livre, ի. լիտր. կշիռ 500 գրամից «լիպրա». une — de viande. 2. —. դահեկան, լիրա, ֆրանք մի. avoir dix mille —s de rente. 3. — sterling, S. **Sterling**.

Livrée, ի. համազգեստ, սպասազգեստ. il a porté la —, համազգեստակիր՝ ծառայ եղեւ. || փ. porter la — de qn., արբանեկել զուրուք. անձնանուէր լ. ումեք. || homme de —, այր սպասազգեստոյ, սպասաւոր, ծառայ. gens de —, սպասազգեստք, սպասաւորք, ծառայք. la — se mutina. || փ. battre la — de qn., կրուել ընդ բաբեկամս՝ ընդ կուսակիցս ուրուք. 2. — de la noce, de la mariée, գունաւոր ժապաւէն զոր հարսն գեղջուկաց տայ ազգականաց եւ բարեկամաց. 3. —s d'une dame, ժապաւէնք տիկնոջ. les chevaliers portaient les —s de leurs maîtresses. 4. փ. նշան, կերպարանք. la — de la misère, de la servitude. 5. ո. խայտամորթ. խայտաբղետ մորթ երեց ոմանց:

Livré, e, անց. տուեալ, յանձնեալ, մատնեալ, մղեալ. guerres toujours —es, մշտամուղ պատերազմունք. 2. փ. անձնատուր:

Livrer, ն. տալ, ընծեռել, յանձնել, աւանդել. — de la marchandise. — du bois, du charbon. Il doit — telle chose le 5 du mois. || — à l'impression, յանձնել տպագրութեան.

2. տալ՝ մատնել ի ձեռս, մատնել. — un coupable à la justice. — aux mains de qn., արկանել զոք ի ձեռս ուրուք. || — un manuscrit, un ouvrage à l'impression, ի տիպ ընծայել, տալ տպագրել. || փ. եւ ը. je vous livre cet homme-là marié, avant qu'il soit peu, je vous le livre ruiné dans un an, հաւաստի առնեմ ձեզ զի այդր ամուսնացի յետ սակաւուց, եւ կործանեցի զինի միոյ ամի. je vous le livre chez vous à telle heure, աներկբայ լեր զի յայս ինչ ժամու աճիւն զնա առ քեզ. je vous livre cet homme-là pieds et poings liés, երաշխաւորեմ ձեզ զի առաջի այդր զոր ինչ եւ կամեսջիք. || — aux bêtes, գազանընկէց առնել. || — à la mort, au supplice, մատնել ի մահ, ի տանջանս.

3. մատնել, մատն՝ մատնուս ը. Judas livra Jésus aux Juifs pour 30 deniers. — une ville, une place à l'ennemi. Il leur livra une porte de la ville. 4. մատնել, տալ. — la ville au pillage, à la fureur des soldats. — les voiles au vent. || փ. — ses secrets à un imprudent. — son âme à la douleur, à l'espérance.

5. տալ, մղել. — une bataille, un combat. — bataille, — պատերազմ, մարտ, պատերազմել, մարտընչել. — un assaut, յարձակիլ, արշաւել. || փ. — bataille, combat pour qn., պաշտպանել յոյժ զօգուտ ուրուք.

Se livrer, դ. տալ՝ մատնել զանձն, անձնամատոյց՝ անձնամատն՝ անձնատուր՝ ինեւակոխ լ., ինեւակոխել, զակատիլ, խանձիլ. — à la joie, à la douleur, à l'étude, au désespoir, aux plaisirs, à l'amour. — aux vices, յախտս զառածանիլ, մեծարել զախտ. — à la lecture des livres, զգրով՝ զգրովք գալ. — à la mollesse, ի փափկութիւն զանձն հատանել, ի փափկութիւն հատանիլ՝ հնամակիլ. — à la paresse, ի ծուլութիւն հատանիլ. action de —, անձնատուութիւն. — au sommeil, զքնով անկանիլ. — aux recherches, ի խնդիր անկանիլ, խոյզ եւ խնդիր առնել. — à la colère, ի բարկութիւն բրդիլ.

2. հաւատալ զանձն ումեք, յանձնապաստան՝ վստահ լ. յոք՝ յիմն. il se livre tout entier à ma foi. — aveuglément aux vaines promesses. — à de faux amis. La femme qui se livre, est bientôt abandonnée, կին անձնամատն՝ բարձի ինի ընդ հուպ. || փ. c'est un homme qui ne se livre pas, անվստահ՝ շրջահայեաց՝ զգուշահայեաց ոք է.

3. մատնել զանձն, մատն լ. անձին, անձնամատն լ. je me livre moi-même.

4. տալ զանձն, զինուս լ., պատրաստիլ, պարապիլ. — au commerce, aux mathématiques.

5. մատնիլ. la ville fut livrée au pillage, յաւար մատնեցաւ՝ յաւար եղեւ քաղաքն. la bataille fut livrée, se livra, մղեցաւ՝ խառնեցաւ՝ ընդխառնեցաւ պատերազմն:

Livret, ա. գրքոյկ, գրքուկ, գրիկ, մատենիկ «քիթապճըգ». — de caisse d'épargne. 2. ծառայագիրք, սպասագիրք. 3. S. **Libretto**. 4. Եք. աղիւսակ. Եուաբանական տախտակ:

Livreur, euse, գ. յանձնիչ:

Livrier, ա. մատենագրակ. յոռի մատենագիր. *գէշ գիրք շինող:

Lixe, ա. մբ ծրիտ. *տեսակ մի ուտիճ:

Lixieux, ա բժ. մոխրաջուր. *ոտք լուալու մոխրախառն տաք ջուր: [մոխրաջրաման:

Lixiviateuse, ի. մոխրաջրանօթ,

Lixiviation, ի. տք. մոխրալուացք, մոխրալուացումն:

Lixiviel, elle, ած. տգ. հ. մոխրալուաց. հանեալ լուացմամբ մոխրոյ. sel —.

Lixivier, ն. մոխրաջրել:

Lizarique, ած. տգ. ալիզարային. acide —, ալիզարաԵեռ:

Lize, ի. S. **Lise**.

Llama, S. **Lama**.

Llano, ա. առօտ, դաշտ. des —s.

Lloyd, ա. լոյտ. ընկերութիւն ծովային ապահովագրութեան:

Loam, ա. անգ. արտ , անդ :
Loase, ա. բ. հիրճ . ազգ երկ-

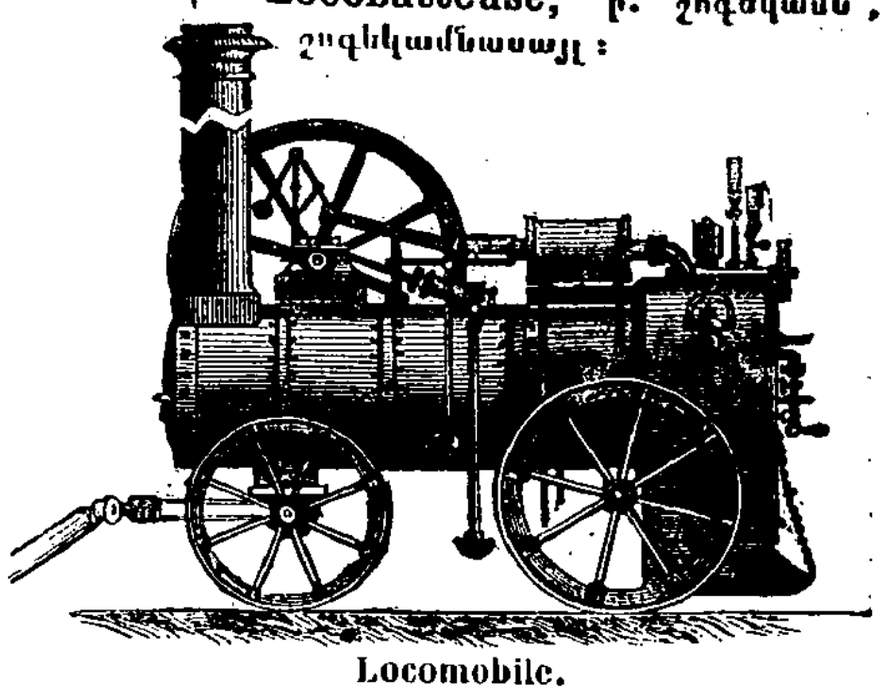

պրուկ տնկոց ի տոհմէ հրճեայց :
Loasé, e, աճ. բ. հրճանման , հրճեայ . || —ées, ի. յ. հրճեայք . տոհմ երկպրուկ տնկոց ի կարգէ զատաճերիից (dialypétales).
Lobarie, ի. բ. մշուկ . ազգ քարքաքոսի (lichen).
Lobaire, աճ. բպ. բլճակային :
Lobarique, աճ. տգ. մշուկային . acide —, մշուկաճիու :
Lobe, ա. մգ. բոյճ , բլճակ . le — de l'oreille, ականջաճու , ականջարոյճ . les —s du foie, —ք լերդի , լերդաբոյճք. les —s du poumon, ծոքաբոյճք. —s du cerveau, ուղղաբոյճ. 2. բ. սերմնաբոյճ . — սերմանց :
Lobé, e, աճ. բպ. բլճակաւոր :
Lobéliacées, ի. յ. բ. լոբելասերք . տոհմ տնկոց որոց տիպ է լոբելիա :
Lobélie, ի. բ. լոբելիա , լոբելե-

նի . տունկ ի տոհմէ զանգակածաղեից (campanulacées).
Lobeliées, ի. յ. բ. լոբելեայք . ցեղ բուսոց ի տոհմէ զանգակասերից (campanulacées).
Lobéline, ի. տգ. լոբելին :
Lobite, ի. կ. լոբիտ , բոյճակենդան . ազգ բրածոյ ամմոնեղջերց (ammonites).
Lobitinés, ա. յ. կ. լոբիտեայք . ազգ բոյճակենդանաց :
Loboïte, ի. հբ. լոբոյաքար . ազգ իդոկրասի (idocrase).
Lobomonériens, ա. յ. կ. բոյճամոներեանք . հատուած մոներեան նախակենդանաց : [նոր :
Lobulaire, աճ. բպ. բլճակիկա-
Lobule, ա. բպ. բլճակիկ, բլճակ փոքրիկ . — du nez, ունչ . — de l'oreille, ունկնաբոյճ , ականջճու :
Lobulé, e, աճ. բլճակաձեւ :
Lobuleux, euse, աճ. բլճակուտ:
Lobulin, տ. **Lobule.**
Lobulisation (սիօն) ի. բգ. բլճակաձեւութիւն :
Local, e, aux, աճ. տեղական, տե-

ղաւոր, վայրական. coutume —e. Mal —. Cela dépend du gouvernement —. Les autorités —es. Les usages locaux. || բժ. —. *որ բոլոր մարմինն չտարաճուիր . maladie, douleur, affection —e. Traitement —. Applications —es. || նկ. couleur —e, — գոյն , *ամէն առարկային յատուկ գոյնն . եւ փ. ՝ճշգրիտ դիտողութիւն բարուց, սովորութեանց , ժամանակաց եւ տեղեաց . 2. ա. տեղի, վայր, *տեղ. un vaste —. Les locaux dont il dispose. Petit —, տեղիկ , վայրիկ :
Localement, մ. տեղաբար , տեղօրէն , ըստ տեղւոյ :
Localisateur, trice, տեղացուցիչ , զետեղիչ :
Localisation, ի. ո. տեղացումն, զետեղումն :
Localiser, ն. տեղացուցանել , զետեղել , *տեղաւորել .
Se localiser, դ. տեղանալ , զետեղիլ , *տեղաւորուիլ . la maladie se localise.
Localité, ի. տեղի , տեղանք , * տեղ , տեղուանք . — malsaine. Certaines lois doivent-être modifiées en raison des —s. Connaître les —s. Dans telle —, on trouve un autre usage. 2. իս. տեղական հանգամանք , տեղայատկութիւն , *տեղ . la langue française s'est modifiée suivant les —s.
Locataire, գ. վարձաւոր , վարձուոր , վարձակալ «քիրանը». cette femme est ma —. || Principal —, ենթավարձակալ . գլխաւոր —, *որ բոլոր տունն կվարձէ՝ մասն մասն ուրիշի վարձելու համար :
Locateur, euse, գ. սգր. վարձող , * վարձի տուող :
Locatif, ive, աճ. վարձաւորական , վարձակալային . réparations —ives. 2. վարձական , վարձաբեր . valeur —ive.
Location (սիօն) ի. վարձ , վարձուման , վարձաւորութիւն . — d'un logement, d'une loge de théâtre. 2. վարձ , վարձուման , վարձաւորութիւն , վարձակալութիւն . ma — est chère. — de loges. 3. վարձագին . 4. —, կամ bureau de —, վարձարան. prendre un billet à la —.
Locatis (իս) ա. բ. գրաստ , *վարձու անպիտան ձի :
Locelle, ի. բպ. խորշիկ :
Loch (լօք) ա. նե. երագագործի . * չափող արագագնացութիւն նաւու :
Lochage, ա. երերում :
Loche, ի. ձբ. խերտակ . փոքրիկ ինչ ձուկն վտակի . հն. **Cobitis.**
Locher, չ. շարժիլ՝ երերիլ պայտի . || փ. avoir toujours quelque fer qui loche, ունել յաճախ ծեծել հիւանդութիւնս , լ. հիւանդոտ, չլինել քաջառողջ , *միշտ բան մի ունենալ . une fille toujours a quelque fer qui loche. || փ. il y a quelque fer qui loche, է արգել ինչ յաջողութեան գործոյդ . * բանին մէջ արգելք կայ. = ն. շարժել :
Lochet, տ. **Louchet.**
Lochies (լոքի) ի. յ. բժ. ծնաղաշտան . դաշտան ծննդական կանանց :
Lochine (լոքին) ի. բխ. ծնաղաշտանին . վտական հիւթ դաշտանի ծննդականի :
Lochiorrhagie (լոքիոռաժի) ի. բժ. անչափ ծնաղաշտանահոսութիւն. անչափ հոսումն դաշտանի ծննդականց :
Lochiorrhée (լոքիոռէ) ի. բժ. ծնաղաշտանահոսութիւն . հոսումն դաշտանի ծննդականի :
Lochiorrhéique (լոքիոռէիք) աճ. բժ. ծնաղաշտանահոսային :
Lochnère, ի. բ. լոքների :
Lochromètre, ա. երագաչափ :
Lockiste, ա. լոքական . կուսակից Լոք իմաստասիրի :
Locman, տ. **Lomaneur.**
Locobatteuse, ի. շոգեկամն , շոգեկամնասայլ :

Locomobile.

Locomobile, աճ. տեղափոխ , տեղաշարժ . machine —. 2. ի. շարժագործի , շոգեգործի :
Locomobilité, ի. ո. տեղափոխականութիւն :
Locomoteur, trice, աճ. տեղաշարժ , տեղաշարժիչ :
Locomotif, ive, աճ. վայրաշարժ, տեղափոխական . faculté —ive, — կարողութիւն . 2. machine —ive, կգ. une locomotive, վայրաշարժ, շոգեկառք :
Locomotilité, ի. ո. տեղաշարժականութիւն :
Locomotion, ի. ո. տեղաշարժութիւն . le besoin de —.
Locomotive, ի. վայրաշարժ, շոգեկառք : [կանութիւն :
Locomotivité, ի. տեղափոխա-
Loculaire, աճ. բ. խորշաւոր , բազմախորշ :
Locule, ի. բպ. խորշիկ , *տեղիկ:
Loculicide, աճ. բ. խորշահերձ . fruit —. [տեղապահ :
Locum tenens (լօքումթենենս) ա.
Locustaires, ա. յ. կ. մարախեայք . տոհմ ուղղաթեւ միջատաց որոց տիպ մարախ :
Locuste, ի. կ. գա. **Sauterelle** ի:
Locustelle, ի. Ծ. մարախաձրուչուն . մարախակեր Ծուչուն Եւրոպիոյ ի կարգէ ճնճղկաց :

Locustides, ի. յ. **Locustiens**, ա. յ. մարախազգիք, մարախեանք. ցեղ մարախաց որ կոչին ռամկօրէն **Sauterelles**.

Locution (սիօն) ի. ասք, ասացած, ասացուած, ասուիւն, *խօսուածք, զուրցուածք. une — élégante. Une mauvaise —. —s vicieuses. — adverbiale.

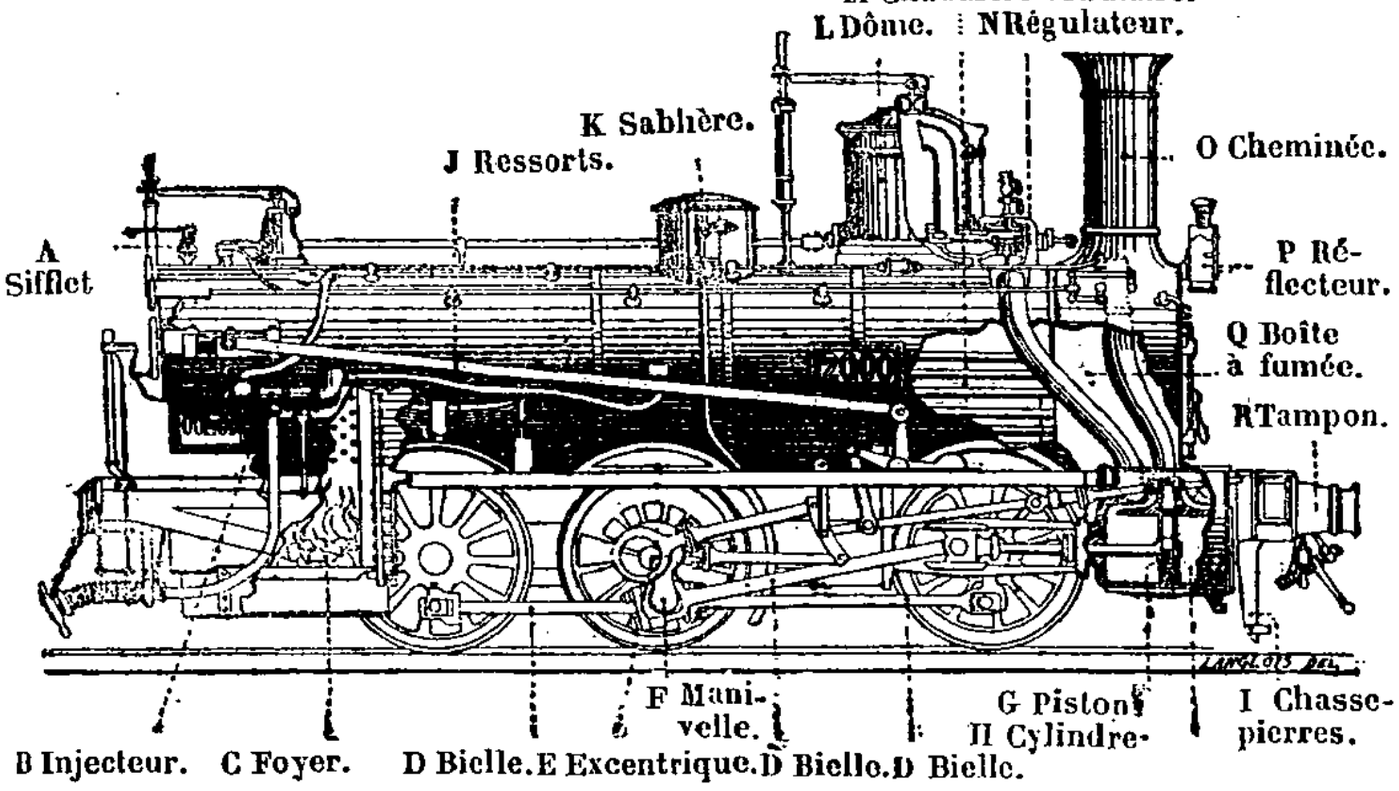
Lofer, չ. նե. հողմել, *բաժինն կողմն երթալ՝ գալ:

Logaédique, ած. հ. տչ. բաներգական, բաներգակ:

Loganiacées, ի. յ. բ. շաշմիրասերք:

Loganie, ի.բ. շաշմիր. ազգ տոհմի շաշմիրասերից Աստրալիոյ:

Loganiées, ի. յ. բ. շաշմիրեայք.

LOCOMOTIVE.

Lodde, ա. ձք. լոգաստեակ. S. **Saumon**.

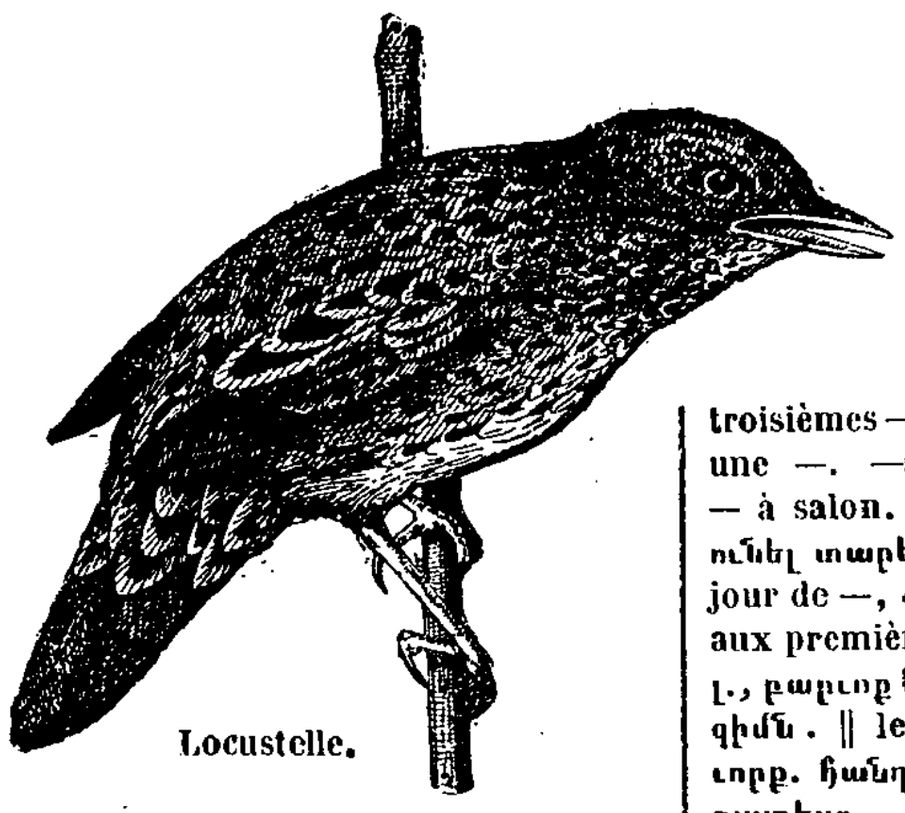
Lodicule, ի. բ. նուագուան. ներքին պատեան ծաղկի սիզագուսոց:

Lodoïcée, ի. բ. լոդովիկի. հն. **Cocotier**.

Lods, ա. յ. հ. իգ. — et ventes, հարկ՝ բաժ վաճառման:

Lœlingite, ի. հբ. լոլինգաքար:

Lœmographie, ի. ժանտախտագրութիւն:

Locustelle.

Lœmologie, ի. ժանտախտաբանութիւն: [կայ:

Lœri, ա. Ք. սեւագլուխ պապ-

Lœss (լէօս) ա. եք. կաւահող:

Lœwigite (լէվիժիթ) ի. հբ. լէվիգաքար. ջրաւեալ ծծմբատ պողպեղկի եւ խալի (potasse).

Lof, ա. նե. հողմակողմ (նաւու), *նաւուն բամիէն զարնուած կողմն. virer — pour —, դարձուցանել ի հողմն կոյս զմիւս կողմն նաւի. aller, venir au —, S. **Lofer**.

Logaédique, ած. հ. տչ. բաներգական, բաներգակ:

Loganiacées, ի. յ. բ. շաշմիրասերք:

Loganie, ի.բ. շաշմիր. ազգ տոհմի շաշմիրասերից Աստրալիոյ:

Loganiées, ի. յ. բ. շաշմիրեայք.

ցեղ տոհմի շաշմիրասերից, ունելով նախատիպ զշաշմիր (loganie).

Logarithme, ա. Ք. Թուանշանակ, նշանակացոյց. table des —s.

Logarithmique, ած. Ք. Թուանշանական:

Logarithmotechnie (Թէքնի) ի. Թուանշանակարուեստ. *արուեստ հաշուելոյ զԹուանշանակս (logarithmes) եւ զանոնք հաշուի գործածելու. S. **Chiffre**.

Locustelle.

Loge, ի. հիւղ, խուղ «գուլիպէ». 2. խուց (դռնապանի). 3. ճ. պատշգամ, հովանոց «շահինիշիր». 4. կըպակ, խանութ (ի ոսնավաճառս). 5. օթեակ (ի Թատերս) «լօճա». premières, secondes, troisièmes —s. —s d'avant-scène. Louer une —. —s découvertes, couvertes. — à salon. Avoir sa — à un théâtre, ունել տարեւոր — ի Թատրոնի ուրեք. jour de —, օր օթեկի, օթեկօր. || փ. être aux premières —s, յառաջին տեսարան լ., բարւոք կարող լ. տեսանել՝ դառել գիմն. || les —s, օթեակք, օթեկաւորք. հանդիսատեսք օթեկաց, Թատրատեսք. les —s ont applaudi. 6. խցիկ գուսանաց (ի Թատերս). 7. օթեակ՝ ժողովարան փրանմասոնից. — maçonnique. 8. ժողովարան՝ ժողովեստ (վաճառականաց). 9. խցիկ (յիմարաց ի յիմարանոցս). 10. գառագեղ, արգելոց. la — du lion, du tigre. || La — du chien, լգ. la niche. 11. փքարան. տեղի փքոց երգիոնի. 12. բ. խինձ՝ խորշ սերմանց (cellule).

Logé, e, ած. բնակեալ, *բնակած. — au premier étage. || Être —,

բնակիլ, ունել բնակուիւն. il est commodément —. Il est — fort à l'étroit. || Être — aux quatre vents, բնակել ի հողմակոծ՝ *գէշ գոցուած տան մէջ. 2. գետեղեալ, կացեալ. le volant — dans un arbre. || փ. de folles idées —es dans sa tête.

Logeable, ած. բնակելի. la maison était très —, n'est pas —.

Logement, ա. բնակուիւն, բնակարան, բնակայարկ. un — composé de six pièces. Chercher, louer un —. Le — du concierge, du jardinier. || — garni, կահաւոր՝ կահազարդ բնակարան. || il y a beaucoup de — dans cette maison, գոյ բնակարան բազում ի տանս, *շատ բնակարան՝ տեղ՝ բնակելու տեղ կայ այս տունը. 2. իջեւան արքայի եւ արքունականաց. 3. բնակուիւն (գինուորաց ի տունս քաղաքացւոց). billet de —, բնակատոմս. 4. գ. ամրաձաձուկ կայան, պատնէշ:

Loger, չ. բնակիլ, ագանիլ. il loge chez son frère. — avec qn. Où je logeais. Il a logé longtemps dans cette rue. || — à la belle étoile, — ի բացի՝ արտաքս. 2. փ. բնակիլ, կալ. aurait-on cru que sous tant de beauté logeât tant de malice? Le désir peut — chez une précieuse. 3. ն. բնակեցուցանել, ագուցանել, վանատու լ. — un ami chez soi. Où logez-vous toutes les personnes qui vous arrivent? Je n'aurai pas de quoi — tous mes amis. || փ.եւ ը. — le diable dans sa bourse, անարծաթ լինել. 4. ընդունել, գամագիտ լ. toutes les folies qu'un cerveau humain peut —. 5. դնել, արկանել. il lui logea une balle dans la poitrine. Cette petite fille a logé son volant dans un arbre. || փ. le soupçon loge la haine où logeait l'amitié.

Se loger, դ. բնակիլ, ագանիլ. il s'est logé dans un hôtel garni. Il veut — sur le boulevard. Il s'est logé très agréablement à la campagne. 2. գ. ամրանալ, պատսպարիլ ի պատնէշս. 3. գետեղիլ, մնալ. la balle s'est logée dans la poitrine.

Logette, ի. հիւղիկ, խղիկ, խցիկ:

Logeur, euse, գ. բնակեցուցիչ, բնակեցուսող, վանատու. — à la nuit, գիշերավանատու. — en garni, կահվանատու:

Logicien, enne, գ. տրամաբան, տրամաբանուհի. || փ. la passion n'est pas bonne —enne.

...logie, ...բանուիւն. théologie, աստուածաբանուիւն:

Logique, ի. տրամաբանուիւն. les règles de la —. 2. —, գիրքն. la — de Port-Royal. 3. —, ողջմտուիւն. il a de la —. Il manque de —. Il n'y a point de — dans cet ouvrage. || փ. la — du cœur, des passions. La — cachée des événements. 4. ած. տրամաբանական, ողջամիտ. ce raisonnement n'est pas —. || ք. analyse —, տրամաբանական վերլուծուիւն:

Logiquement, մ. տրամաբանօրէն. raisonner —.

Logis, ա. բնակուիւն, տուն.

on m'attend au —. Elle est la fille unique du —. Le maître du —, տանուտէրն . changer de —, տնապիոխ է., *տունն փոխել. garder le —, տընապահ է., *տունն պահել. rester au —, կալ ի տան , *տունն կենալ . sans —, անտուն , անպատսպարան . || փ. եւ բ. il n'y a plus personne au —, անկանի ի մոաց , խնկագարի , *տունն մարդ չկայ . || բ. le — du roi, տուն արքայի , բանտ . || փ. la folie du —, երեւակայութիւն . 2. corps de —, մեւ՝ մասն տան . 3. ի-ջեւան , պանդոկ . passer la nuit dans un mauvais —. || Maréchal des —, օձեւանապետ (բանակի) :

...logiste, S. **Logue.**

Logistique, ած. հաշուական . logarithmes —s.

Logodiarrhée, ի. բառաքանչ , շառախօսութիւն :

Logographe, ա. բանագիր :

Logographie, ի. բանագրութիւն:

Logographique, ած. բանագրական . dispute —s.

Logogriphe, ա. բառեղծուած . բառական առեղծուած . || փ. խրթնաբանութիւն :

Logogripher, բ. խրթնաբանել . արտայայտել խրթնաբանութեամբ :

Logogriphique, ած. նք. բառեղծական, խրթնախօս , խրթնաճաճուկ. style —.

Logomachie, ի. բառակռիւ , բառակռուութիւն :

Logomachique, ած. բառակռուական , բառակռիւ :

Logophanie, ի. ար. բանայայտնութիւն . յայտնութիւն Բանի :

Logorrhée, ի. նր. շառախօսութիւն :

Logos, ա. իս. Բանն :

Logotachygraphe (Վաքիկրաֆ) S. **Sténographe.**

Logothète, ա. բանակարգ.*կրնբադային կամ պաշտօնեայն արդարութեան (garde des sceaux) արեւելեան կայսերութեան . il y avait deux —s, l'une pour le palais, l'autre pour l'église.

Loguer, ն. ար. խոնաւել :

Loguette, ի. նւ. նաւակածիգ չուան :

Loi, ի. օրէնք. faire régner la —. Donner des —s, օրէնս տալ , օրէնադիր բ. եւ փ. հրամայել տիրաբար . faire des —s, օրէնս դնել , օրէնադիր բ. || avoir force de —, ունել զօրութիւն օրինաց , լինել հաւասարազօր օրինաց , զօրել իբրեւ զկանոն . cet usage a force de —. || Passé en —, օրէնք լեալ , յօրէնս համարեալ , *օրէնք եղած . la coutume passée en —. || Force est restée à la —, օրէնք յաղթականեցին . || —s positives, écrites, դրական, գրաւոր —. —s non écrites ou naturelles, անգիր , բնական —. || n'avoir ni foi ni —, անօրէն է., *հաւատս օրէնք չունենալ . || être sans —, անօրէն է. || faire —, յօրէնս համարիլ, օրէնքի տեղ բռնել:

2. յ. les —s, —, օրէնագիտութիւն. ce juge connaît bien les —s. Les —s de la nature, — բնութեան , բնական —ք. la — divine, les —s divines, աստուածային —, աստուածատուռ պատգամ . les —s humaines, մարդկային —.

3. la — ancienne, կ. la —, հին —, —. — Մովսէսի . les docteurs de la —, վարդապետք օրինաց . || փ. c'est la — et les prophètes, — եւ մարգարէք . ասի զառնէ՝ զմատենէ որոյ իշխանութիւնն աներկբայ իցէ . || la — nouvelle, la — de grâce, la — de l'Évangile, նոր —, — շնորհաց, — Աւետարանի . այսինքն — Քրիստոսի , — քրիստոնէից . || les —s de la guerre, — պատերազմի . || la — fondamentale d'un État, la — constitutionnelle, հիմնական — Պետութեան , սահմանադրական —. || la — de l'État, կ. la —, — Պետութեան , կ. —. observer, exécuter la —. Invoquer la —. Les —s politiques, քաղաքական —. —s organiques, civiles, գործնական , քաղաքական —, — pénale, fiscale, պատժական , գանձային —. — martiale, պատերազմական՝ գիւտրական —. proclamer la — martiale. ||— du talion, համապատիժ օրէնք , ակն ընդ ական . || homme de —, օրէնագէտ . consulter un homme de —. Les gens de —, օրէնագէտք .

4. —, պարտք, պարտաւորութիւն. vivre selon ses —s, ինքնօրէն կեալ . ne vous imposez donc point de — si tyrannique. || Se faire une — de qc., պարտս համարել , պարտ վարկանել անձին . les —s du devoir, de l'honneur, de la politesse.

5. օրէնք, պատուէր . faire, dicter, imposer la —, օրէնս՝ պատուէր տալ . donner la —, օրէնս տալ, հրամայել . être une — pour qn., լինել ուղիք յօրէնս , ընդունելի է. իբր օրէն . recevoir la —, ընդունել օրէնս , հրապատակիլ . prendre — de, հնազանդիլ .

6. օրէնք, տէրութիւն , իշխանութիւն. j'ai rangé sous mes —s une grande partie de l'Asie. Il mit Carthage sous sa —. La — du plus fort, — հզօրագունին. || օրէնք . իշխանութիւն կնոջ ի վերայ առն . il vivait sous tes —s. Hermine a vu plus de cent fois cet amant irrité revenir sous ses —s. J'ai vu Rosette et mon cœur a subi ses —s.

7. բ. օրէնք, կանոն . les —s de la grammaire, de la syntaxe, du jeu.

8. յարգ դաւիճականաց «սիրէք զայրը» :

Loin, մ. հեռի , ի բացեայ , *հեռու . qui voit —, հեռահայեաց , հեռատես . qui va —, հեռագնաց . qui voyage —, հեռաչու . bien —. très —, — յոյժ , * շատ —. je vais très —. Il ne demeure pas si —, չբնակի այնչափ —. plus —, հեռագոյն , * աւելի —. se tenir —, հեռի՝ ի բաց կալ , *— կենալ . || բ. il ne voit pas plus — que son nez, que le bout de son nez, չէ հեռատես, կարճատես է , *քթին ծայրէն — չտեսնար . եւ փ.՝ չէ ինչ հեռատես՝ նախատես . չլինի խելամուտ իրաց . || voir —, հեռատես՝ հեռատեսանողէտ՝ հեռահայեաց է., * հեռու՝ հեռուէն տեսնել . փ.՝ հեռատես է., տեսանել զիանդերձեալն . || aller —, հասանել յաւագութիւնս , ճոխանալ , փարթամանալ , *բարձր պաշտօննեաց հասանիլ, հարստանալ . mener —, յաւագութիւնս հաստացանել , ճոխացուցանել , փարթամացուցանել . cet emploi peut le mener —. Sa valeur doit le mener —. եւս՝ գահալէժ առնել՝ արկանել ի դժնդակ իրս , կորճանել . || փ. aller —, յառաջադէմ է.՝ ընթանալ , * յառաջադիմութիւն անել : || aller plus —, հեռագոյնս՝ անդր ընթանալ , զառածանիլ , զեղծանիլ . եւս՝ առաւել յառաջադէմ է. || aller trop —, անցանել ընտ չափ , *չափն անցունել. ||n'allez pas plus —, *աւելի հեռու մ'երթաք . փ.՝ շատ՝ հերիք է այս , * այսչափ կ'օգտէ . || il ne le portera pas —, ընդհուպ կրնայէ զպատիժն , լուծցէ զվրէժն . || փ. renvoyer bien — qn., qc., ի բաց՝ բացէ ի բաց մերժել. ||ce malade n'ira pas —, մեռանիցի ընդ հուպ . || փ. avec la dépense qu'il fait, cet homme n'ira pas —, ծախիւքն զոր առնէ այրդ՝ կորճանեսցի ընդ հուպ , * շատ հեռու չերթար .

2. non loin de, non — de là, ոչ ինչ հեռի ի..., մօտ , մերձ. Trajan, non — du Gange, enchaîna trente rois. De —, ի հեռուստ , ի հեռատանէ , ի բացուստ , *հեռուէն . voir de —, ի հեռուստ՝ ի բացուստ տեսանել . il est difficile de juger de si —. || Je vous vois venir de —, գուշակեմ զոր ինչ ասելոց՝ առնելոց ես , գուշակեմ զնպատակդ . || revenir de —, de bien —, զերծանիլ ի ծանր հիւանդութենէ՝ ի մեծէ վտանգէ. la jeunesse revient de bien —, դիւրաւ ապաքինին ի խօճութենէ երիտասարդք . || բ. ne connaître qn. ni de près, ni de —, չճանաչել զոք ոչ ի մօտոյ եւ ոչ ի հեռուստ , չճանաչել բնաւ . || nous sommes parents, mais de —, ազգականք եմք, բայց հեռաւոր .

3. *De* —, ի հեռուստ , ի վաղուց , ի վաղ ժամանակաց , ի բազում ժամանակաց հետէ , * շատոնց . j'ai prévu d'assez —. Qui prévoyait de plus —? Je ne sais point prévoir les malheurs de si —. || Voir de —, հեռահայեաց՝ հեռատես՝ նախատես է. || du plus — que, d'aussi — que, շ. բացուստ՝ բացէ ի բաց , կարի հեռի, հեռագոյն , *շատ հեռուէն . d'aussi — qu'il vous a vu paraître. Du plus — qu'il me vit, il accourut vers moi. || ի. հեռուստ , ի վաղ ժամանակաց, ի վաղուց. Du plus — que je me souvienne, qu'il m'en souvienne, la chose était ainsi. || C'est du plus — qu'il me souvienne, ասի զիմքէ որոյ յիշատակն գոգցես չնչեալ իցէ .

4. *Au* —, մ. հեռի , հեռագոյնս . voir au —. Voyager, aller au —, հեռագնաց է.

5. au plus — que, որչափ եւ հեռի. հեռագոյնս, *որչափ կարելի է հեռու. au plus — que ma vue puisse s'étendre, je n'aperçois rien.

6. — *à* —, *de* — *à* —, *de* — *en* —, մ. հեռի ի միմեանց, բացէ ի բաց, բացուստ ի բաց, աստ անդ, *իբարմէ հեռու, աստին անդին. planter des arbres — à —. Les maisons sont semées — à —, de — à —, de — en —. || երբեմն երբեմն; մերթ ընդ մերթ, *հեռուէ հեռու, հեռուանց. il ne vient plus me voir que de — à —. De semblables événements n'arrivaient que de — en —. Nous avions toujours continué à nous écrire de — à —.

7. — *de*, նխ. հեռի ի, *հեռու. — de la maison, — ի տանէ. nous sommes encore — du carnaval. Demeurer — de Paris. —d'ici. || փ. son cœur est — de moi, սիրտ նորա հեռացեալ մեկուսի է ինէն. combien tout ce qu'on dit est — de tout ce qu'on pense. || զէ. —, bien —, tristes pensées, հեռի՛ ի բա՛ց տխուր խորհուրդք. — de moi les pensées de ces impies! հեռի՛ ի բա՛ց ինէն խորհուրդք ամպարշտացդ. — de moi une pareille pensée! — de nous les héros sans humanité! — d'ici les profanes! || — de là, զնորին հակառակին, չէ պարտ զանց առնել. on vous conseille d'abandonner cette affaire; — de là, il faut la pousser activement. || Être — de son compte, վրիպիլ ի խորհուրդս, ի հաշիւս, յակնկալութենէն իւր. || ils sont encore tous deux bien — de compte, երկոքին եւս հեռի են տակաւին ի սակ արկանելոյ՝ ի միաբանելոյ. || être —, bien — de faire une chose, հեռի, հեռի յոյժ է ի գործելոյ զիմն, չինել բնաւ յօժար. je suis — de vanter ma victoire.

8. Bien —, կլ. — de, փոխանակ, ոչ միայն ոչ. — d'être les protecteurs du peuple, ils en sont les oppresseurs.

Առ. — des yeux, — du cœur, հեռի յաչաց, — ի սրտէ. հեռատրութենն հովացուցանէ՝ նուազեցուցանէ զսէր. || près de l'Église et — de Dieu. մերձ յեկեղեցի, — յԱստուած. ասի զառնէ որ բնակի մերձ յեկեղեցի եւ չէ ինչ աստուածասէր. ||il est auprès de cette belle comme le bénitier est dans l'église, près de la porte et — du cœur (chœur). ասի զսիրահարէ որ չիցէ սիրեցեալ ի սիրուհւոյն. || à beau mentir qui vient de —, ասի զարանց որք եկեալ ի հեռաւոր աշխարհաց անհաւատալիս պատմեն. || pas à pas on va —, քայլ առ քայլ հեռագնաց լինի որ:

Lointain, e. ած. հեռի, հեռաւոր, հեռածիգ, հեռարձակ, հեռաբնակ, հեռատեսիլ, բացական, բացակայ, բացածիգ. j'entends le bruit — des rochers écumants. Pays —. 2. ա. հեռաստան, հեռաւորութիւն. apercevoir dans le —. || նկ. le — d'un tableau, հեռաստան՝ հեռավայրք նկարու:

Lointainetė, ի. հեռաւորութիւն:

Loir.

Loir, ա. կ. առնէտ «կէմի սրչանը». || փ. ծոյլ, հեղգ:

Loiseleuria, ա., **Loiseleurie,** ի. բ. մերուշան. ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ ցախատերից (éricacées).

Loisible, ած. ծոյլ տուեալ, ներելի, օրինաւոր, արժան. il vous est — de partir, ծոյլ տուեալ՝ ներելի՝ օրէն է քեզ մեկնել, *կրնաք երթալ:

Loisiblement, մ. ներելաբար:

Loisir, ա. պարապ, ժամ՝ ժամանակ պարապոյ, պարապոյ ժամ, դատարկաժամ, *պարապ առեն՝ միջոց. heure de —, ժամ պարապոյ. ses —s, պարապոյ ժամանակք նորա. je n'ai pu dignement employer ce —. Avoir du —, պարապ առնուլ. jouir d'un doux —. Bien employer les heures de —, ses heures de —. || p. il faut qu'il ait bien du — de reste, ասի զառնէ որ զբօսնու սնոտեօք, եւ կամ միջամուխ լինի յիրս որ ոչ անկ իցեն նմա, *որ փուճ բաներով կը զուարճանայ, եւ կամ իրեն չվերաբերած բանին կխառնուի. || à —, պարապով. tout à —, պարապով, ըստ անձին դիւրի, հանգրտաբամբ. tu pourras me répondre tout à —. Vous ferez cela à —. 2. պարապ, պարոհի ժամանակ. դիպող ժամ, ժամ, ժամանակ. avoir le —, պարապ՝ ժամ առնուլ՝ գտանել, ժամանել. je n'ai pas le — de vous écrire. J'ai tout le — de répondre. Donner du —, պարապ՝ ժամ տալ. faites cela à vos heures de —. Je n'ai pas un moment de —. Son absence va vous donner, vous laisser du —. Vous ne lui donnez seulement pas le — de respirer.

Lok, S. **Loock.**

Lokaïne, Lokaétine, ի. տզ. լոքային, լոքայէթին, կանաչին:

Lokao, ա. լոքաօ. կանաչ գոյն ճիճաց:

Lokaonique, ած լոքաօնային. acide —, լոքաօնաթթու:

Lokaose (լոքաօզ) ի. տզ. լոքաօնուց. նիւթ կանաչտակ:

Lokaote, ա. տզ. լոքաօտաս. նիւթ շաքարային հանեալ ի լոքաօնաթթուէ:

Loligo, ա. գա. **Calmar** ի:

Loligopsidées, ի. յ. Ծոդանիկեայք:

Loligopsis (ափս) ա. Ծ. Ծոդանիկ. գա. **Calmaret** ի: [Livraie]

Lolium (լոլիօմ) ա. գ.

Lollacées, ի. յ. բ. որոմնապգիք. ցեղ տոհմի սիզաքուսոց, որոց տիպ որոմն:

Lomatie (լոմաթի) ի. բ. լոմատիա, լոմատի. Ծուի յԱմերիկա:

Lombago, S. **Lumbago.**

Lombaire, ած. մգ. սնակշտային, միջային. région —, միջավայր. vertèbres, nerfs, artères —s.

Lombard, e, գ. լոմբարդացի. 2. ած. —, լոմբարդական. écriture, architecture —e. L'école —e. 3. ա. սկ. —, լոմբարդատոմս, լոմբարտապարտամուրհակ. acheter des —s.

Lombes, ա. յ. մգ. մէջք, սնակուշտ «պէլ»:

Lombo-abdominal, e, ած. մգ. միջագանձակային. muscle —.

Lombo-costal,e, ած. մգ. միջակողային :
Lombo-huméral, e, ած. մգ. միջաբազկոսկրային :
Lombo-sacré,e, ած. մգ. միջսրբանոսկր :
Lombric, ա. լպրծուկ , երկբմայր , գետնի ագիք՝ պտուղ , սողուն «սօղուլճան» :
Lombricaire, ի. բ. երկբմայր . ազգ տնկոյ ի տոհմէ լօտից :
Lombrical,e,aux, ած. կ. երկբմայրանման , սողնային . 2. մբ. —. muscles lombricaux. [նայք :
Lombriciens, ա. յ.սբ. լպրծուկ-
Lombricinés, ա. յ. սբ. սողունազգիք :
Lombricite, ի. երկբմայրաքար , որդնաքար : [կերպ :
Lombricoïde, ած. երկբմայրա-
Lombrinière, ի. միջաբոտոտ :
Loméchuse (լոմէքիւզ) ի. մբ. վերջքորդն : [ճաւորք :
Lomentacées, ի. յ. բ. պաբկա-
Lompe, ա. ձբ. ծովանապատուակ. ազգ ձկան , կն. **Lumpe** եւ **Lièvre de mer.** [ինչ :
Lonas (աս) ա. բ. փեռխի . խոտ

Lonas.

Lonchite (լոնքիթ) ի. բ. նիզակախոտ . ազգ ձարխոտոյ :
Lonchiure (լոնքիիւր) ա.ձբ. նիզակաձեւ , նիզակագի . ազգ ձկան :
Lonchophore (լոնքոֆոր) ա. խբ. նիզակակիր :
Londonais,e,Londonien,enne, ած. լոնդոնեան. la circulation —enne. L'aglomération —e.
Londres, ա. Լոնդոն , Լոնդրա. մայրաքաղաք Անգլիոյ . qui habite —, լոնդոնաբնակ , լոնդրաբնակ :
Londrès (լոնդրէս) ա. լոնդրէս . ազգ ծխագլանի (cigare).
Londrin, վճ. ա. լոնդոնիկ. ազգ չուխայի :
Long, gue, ած. երկայն, երկար. à —gue queue, երկայնաւոտուն . —s cils, երկայնաւեզ թարթեւանունք . — dard, երկայնաբուն սէգ . qui a la barbe —gue, le cou, le nez, le menton —, երկայնամօրուս , երկայնապարանոց , երկայնաքիթ , երկայնաճնաւոր . être de —gue vie, երկայնաւուրս լ. à —gues jambes, երկայնաբարձ , երկայնաբուն . une canne —gue d'un mètre. Une —gue allée, երկայնաւարած ծառուղի . un — hiver, երկարաձմեռն , * երկայն ձմեռ . très —, երկայնաձիգ , երկարաձիգ . de —s regards, երկարաձիգ հայեցուածք. vos tristes yeux avec de —s regards se tournent vers les cieux. || փ. Avoir les dents —gues, bien —gues, սովալլուկ լ. || փ. il a les bras —s, les mains —gues, երկայնաբազուկ՝ երկայնաձեռն է , ունի իշխանութիւն ի վերայ բազում իրաց . de —gue main, ի բազմաց հետէ . || prendre le plus —, գնալ ուրեք ընդ երկայնագոյն ճանապարհ , * երկար ճամբան բռնել . փ.՝ այնպիսի հնարս ի կիր արկանել որովք չիցէ մարթ փութով յաջողել զգործն . || habit —, պճղնաւոր , *եկեղեցականաց երկայն հագուստն. il était en habit —, պճղնաւորազգեստ էր , *պճղնաւոր հագած էր . || vue —gue, սրատեսութիւն , հեռատեսութիւն . lunette de —gue vue, կլ. —gue vue, հեռադիտակ «տիւրպին».

2. —, երկայնաձեւ , երկայնաւարած , երկայնաձիգ . un champ —. Ce jardin est plus — que large.

3. —, երկարատեւ, երկարաձիգ , ձիգ , բազմաժամանակեայ , բազմահոլով , բազմադարեան . —gue vieillesse, յերկար՝ բազմաժամանակեայ ծերութիւն. une —gue règle. —gue route, երկայնաձիգ ճանապարհ . voyage au — cours, երկայնագնաց ծովագնաց ճանապարհորդութիւն . —gues années, յամայր ամք . bail à —gues années, à — terme, բազմամեայ , երկայնժամանակեայ վարձ. de —gues années, յերկարաձիգ ամօք , յամայր ամս՝ ամօք , * երկայն տարիներ . vivez de —gues années, ողջ լեր յամայր ամս. —gue échéance, երկայնժամանակեայ պայմանաժամ . à —s jours, երկայնօրեայ . || ը. զչ. il ne la fera pas —gue, ոչ ընդ երկար կեցցէ , *երկար պիտի չապրի .

4. երկայն , երկայնաձիգ , երկայնաբան , երկարապատում . un — discours, poème. J'évite d'être —.

5. յամր , յոյլ . que vous êtes —! Les vieillards sont —s en tout. Ces arbres sont —s à pousser. Vous êtes bien — à faire votre charge.

6. ը. երկար , երկայն . syllabe —gue, կգ. une —gue, — վանկ, — մր.

7. —, երկար, երկարք , երկայնութիւն . ces rideaux ont deux mètres de —. || S'étendre de son —, tout de son —, երկայնեալ յերկիր տարածանիլ , *գետինն փռուիլ . un homme étendu de son — auprès d'une haie. || փ. tirer la langue d'un pied de —, անհնարին պէտս ունել . || ը. il nous en a dit —, bien —, ասաց մեզ բազում ինչ գիրացդ . || en savoir —, bien —, գիտել բազում ինչ . || en savoir —, ճարտար՝ խորամանկ լ. || savoir le court et le — d'une affaire, գիտել զամենայն զիանգամանս .

8. *De —, en —*, մ. յերկայնութիւն. fendre du bois en —. || փ. avoir les côtes en —, կարի ծոյլ լ. || ը. tirer de —, խոյս տալ , փախչել . փ.՝ երկարածգել , երկայնել , յապաղել . || en — et en large, — եւ ի լայնութիւն . aller en — et en large. Je me promène en — et en large. || նովին մտօք ասի եւս de — en large.

9. *Au —, tout au —*, մ. յերկար , երկարս , ընդ երկար , յերկարագոյն . il nous en a parlé tout au —. Raconter fort au —. երկարապատում առնել . conter une histoire au —, tout au —.

10. De —gue main, յերկարաձիգ ժամանակաց, ի վաղնջուց, ի վաղնջենէ հետէ, *երկար ատենէ ի վեր. je le connais de —gue main.

11. *Tout du —*, մ. ընդ ամենայն երկայնութիւն . mettre des pétards tout du — de l'allée. || ընդ ամենայն, ողջոյն . ayant crié dans la rue tout du — de la journée , . . . զօրն ողջոյն , բոլոր օրն . || փ. être tout du — dans un livre, dans un récit, մանրամասն գտանիլ՝ մանրապատում լ. ի գիրս ուրեք . tout du — de l'aune, յանհնարինս, ապատիկ . chacun y babille, et tout du — de l'aune, il en a eu tout — de l'aune, գանալից եղեւ, խուեցաւ յիրս ինչ. զչ. en donner tout du — à qn., գանալից առնել, խուել զոք. || en donner à qn. du — et du large, գանալից՝ չարագան առնել զոք, ապատիկ ծեծել . donnons-en à ce fourbe et du — et du large.

12. *Le —, tout le —, tout du —, au — de*, նխ. յերկայնութիւն, ընթացս առ ափամբք , առ եզերք , մօտ . le — de la côte, առ ափամբք, յափն կոյս. aller tout du — du rivage, գնալ զերկայնութիւն , քերել առ ափամբք ծովու . le — d'un clair ruisseau buvait une colombe. J'ai voulu prendre le — de la mer. Les larmes coulèrent le — de ses joues, ընդ այտան հոսէին արտասուք նորա . || tout le —, ընդ ամենայն , ողջոյն . je m'ennuie tout le — de la journée, ձանձրանամ զօրն ողջոյն :

13. *à la —gue*, մ. ընդ երկար , ժամանակաւ , ուշաւ . tout s'use à la —gue. [միտ :
Longanime, ած. նբ. երկայնա-
Longanimement, մ. նբ. երկայնամտաբար :
Longanimité, ի. երկայնմտութիւն , երկայնամտութիւն , համբերատարութիւն . la — de Dieu envers les pécheurs. On ne saurait trop louer la — de ce prince.
Longchamp (լօնշան) ա. երկայնդաշտ . դաշտավայր մերձ ի Փարիզ յանտառն Պուլոնիւ , ուր լինի ձիարշաւ :
Long-courrier, ած. նւ. երկայնաչուռ , երկայնագնաց . navire, bâtiment —.
Longe, ի. փողափոկ , փողփոկ , վզափոկ , * վզկապ «գայըշ , եուլար գայըշը». mener un cheval par la —. Ce cheval marche sur sa —. 2. մգ. միջամիս . — de veau, — որձու :

Longé, e, ած. կգ. փողփոկեալ. փողփոկն այլագոյն. faucon d'or — d'azur.

Longer, ն. երկայնել. խաղալ՝ գնալ յերկայնութիւն. — la rivière, — զգետն. — la côte, նաւել՝ նաւարկել առ ծովեզերք, *ծովեզերքի մօտէն երթալ. 2. ձգիլ՝ տարածանիլ յերկայնութիւն. un bois qui longe la côte. Cette prairie longe le bois.

Longer, չ. ո. երկայնել, հեռանալ, *հեռու երթալ. le cerf longe.

Longévif,ive, ած. երկայնակեաց, երկարակեաց, բազմակեաց, բազմակեցիկ, երկայնաւուրց, *երկայն ապրող. être —, — է. 2. գ. —. un —. Une —.

Longévité, ի. երկայնակեցութիւն, երկարակեցութիւն, բազմակեցութիւն, արեւշատութիւն:

Longi... ի բարդութիւնս վարեալ, երկայն... երկար...

Longicaude, ած. կ. երկայնաձետ, երկայնագի, երկայնաառուտն, *պոչն երկայն:

Longicaule, ած. բ. երկայնաբուն. plante —.

Longicomposé, e, ած. բ. երկայնաբարդ. feuilles —es.

Longicorne, ած. կ. երկայնեղջիւր, երկայնաբողկուկ. || ա. յ. les —s, —ք:

Longifeuille,Longifolié,e, ած. բ. երկայնատերեւ, երկարատերեւ:

Longilobé,e, ած. մգ. երկայնաբոյն, երկայնաբլթակ:

Longimane, ած. կ. երկայնաձեռն: [(գորիլ):

Longimètre, ա. երկայնաչափ

Longimétrie, ի. եչ. երկայնաչափութիւն:

Longimétrique, ած. երկայնաչափական: [շաշափուկ:

Longipalpe, ած. կ. երկայնա-

Longipède, ած. երկայնոտն. || ա. յ. les —s, երկայնոտունք:

Longipenne, ած. Թ. երկայնաթեւ. || ա. յ. les —s, —ք:

Longirostre, ած. կ. երկայնակտուց. || ա. յ. les —s, —ք:

Longistyle, ած. բպ. երկայնասլաք:

Longitarse, ած. կ. երկայնակինք. || ա. յ. les —s, երկայնակլունքազգիք:

Longitude, ի. աշ. երկայնութիւն. || bureau des —s, երկայնարան:

Longitudinal,e,aux, ած. երկայնաձիգ, երկայնատարած. traits longitudinaux. Fibres, Sarres —es.

Longitudinalement, մ. երկայնաբար, ընդ երկայն, յերկայնութիւն. coupé —.

Longiuscule, ած. ո. երկայնաձիգ, երկայնաձեւ, *երկայնկեկ:

Long-jointé, ած. ձվ. երկայնաճախանոց (paturon).

Long-nez, ա. կ. երկայնաքիթ. ազգ օձի եւ ձկան. des longs-nez.

Longrine, տ. **Longuerine**.

Longtemps, մ. բազմաժամանակ, ընդ երկար ժամանակս, ընդ երկար, յամայր ամս, յամերամ, հարուստ մի ժամ՝ ժամանակ, *երկար ժամանակ, շատ ատեն. le bruit dura —. Tarder —. — après, յետ հարուստ՝ բազում ժամանակաց. il y a —, ոչ սակաւ ժամանակք են. il était mort il y a —, մեռեալ էր յառաջ ժամանակս. il n'y a pas —, ոչ բազում ժամանակք են. || depuis —, ի բազմաց՝ ի վաղուց հետէ, ի բազում ժամանակաց, ոչ սակաւ ժամանակք են, *շատոնց ի վեր. je ne l'ai pas vu depuis —. Les dieux depuis — me sont cruels. || De —, ընդ երկար. je ne le verrai de —. եւս՝ ի բազում ժամանակաց, ի բազմաց հետէ. je vous connais de —. || Pendant —, ընդ երկար, ժամս ձիգ, հարուստ մի ժամանակ. ils ont parlé pendant —. || Pour —, բազում ժամանակ, ընդ երկար, *շատ ժամանակի համար. les voilà séparés pour —.

Longue-épine, ի. ծբ. երկայնափուշ. ծուկն ինչ. des longues-épines, երկայնափուշք:

Longue-langue, ի.Ծ. երկայնալեզու. des longues-langues.

Longuement, մ. երկարօրէն, ընդ երկար, երկայնագոյն, յերկար, երկայնաձիգ բանիւք. parler —, երկայնաբանել, երկարաբանել. raconter —, լայնագոյնս պատմել, երկարապատում է. écrire —, գրել յերկար՝ երկարագրել:

Longuerine, ի. նե. երկայնահեղ [ծան:

Longuet,ette, ած. երկայնաձեւ, *երկայնկեկ, երկայնուկ. corps —. 2. բ. երկայնաձիգ, *երկայնկեկ. son discours —. 3. ա. ար. ուռնադաշնակ:

Longueur, ի. երկայնութիւն. la — d'un bâton, d'une route. Ce salon a trop de — et pas assez de largeur. || En —, մ. յ—, * դէպի երկայնութիւնն. scier, fendre, mesurer en —. 2. երկարութիւն, երկարատեւութիւն. la — des jours et des nuits. La — d'un siège, d'une absence. 3. փ. երկայնութիւն, երկայնաբանութիւն, աւելորդ բանք. la — d'un sermon. Ce morceau de musique est d'une bonne —. La — assommante de ce discours. Il y a des —s dans cet ouvrage, երկայնաբան է մատեանդ. 4. դանդաղութիւն, յամրութիւն, դանդաղանք. on nous mine par des —s. La moindre — l'aurait laissé périr. Traîner en —, յերկարաձգիլ, յերկարաձգել, ի ձիգ արկանել, *երկրննալ, երկնցուցանել. l'affaire traîne en —. Traîner une affaire en —.

Longue-vue, ի. հեռադիտակ «տիւրպին». armé d'une —. Des longues-vues.

Lonicère, ա. բ. գա. **Chèvrefeuille**:

Lonicérées, ի. յ. բ. այծտերեւեայք. ցեղ տոհմի այծտերեւեայց նախատիպ ունելով զայծտերեւ (lonicère). [Lok.

Looch, ա. դղգ. լոք. գրի եւս **Lopézia, Lopézie**, ի. բ. լոպեզիա, լոպեզի. ազգ տնկոյ. — à grappes, լոպեսի ողկուզաբեր:

Loph... Lopho... ի բարդութիւնս ցցունք:

Lopha, ա. մբ. հուար. ազգ պատենաձեւ միջատի ի ցեղէ Քարիկեայց (carabiques).

Lophie, ի. ձբ. գա. **Baudroie**:

Lophine, ի. տզ. լոփին. նիւթ գտեալ Ծորմամբ (distillation) ջրակնդրկամիդի (hydrobenzamide).

Lophiocéphale, ի. օղ. ցցունագլուխ: [բրաճոյ անասուն:

Lophiodon, ա. կ. ցցաժանի.

Lophionotes, ա. յ. ձբ. ցցաքամակք. ոտիմ ձկանց:

Lophiure, ա. սր. ցցունաձետ. ազգ մողնանման գետնոց:

Lophobranche, ած. ձբ. ցցունախռիկ. որոյ ցցունաձեւ են խռիկք. || յ. ա. les —s, —ք: [Pauxi.

Lophocère, ա. Ծ. ցեղջիւր. ին.

Lophogastre, ա. խբ. ցցունորովայն. ազգ խեցեմորթոյ:

Lophorhina.

Lophogastridés, ա. յ. կ. ցցունորովայնազգիք:

Lophomonade, ի. կ. ցցունամոնադ.. ազգ հեղակաց (infusoires).

Lophomonadinés, ցցունամոնադազգիք: տոհմ հեղակաց:

Lophopéens, ա. յ. կ. ցցունազարդք:

Lophophore, ա. Ծ. ցցունակիր. Ծուչուն նման հինդկահաւի:

Lophopode, ա. կ. ցցնոտն:

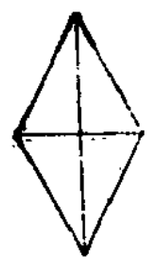
Lophorhina, ի. Ա. ցցունաձրուչուն : [գիք :
Lophoserinés, ցցունեղերդազ-
Lophoséris (իս) ա. պղբ. ցցունեղերդ . ազգ պողիպաբունոյ :
Lophyre, ա. մբ. ցցունատուն . ճճի փայտակեր :
Lophyropes, Lophyropodes, ա. յ. խբ. ցցնոտունք :
Lopin, ա. կոտոր , կտոր , պատառ . un — de la peau du renard. 2. մասն . il a eu un bon — dans

Lori.

cette succession. Un — de terre, de pré.
Lopomonères, ի. յ. կ. Ասիամիանգակազգիք . տ. **Monère**.
Lopus (իս) մբ. տ. **Grisette**.
Loquace (լոքուաս) ած. շատախոս , առատախոս , լեզուանի . homme, femme —.
Loquacité (լոքուասիթէ) ի. շատախոսութիւն , առատախոսութիւն , լեզուանութիւն . la — des femmes. Elle est d'une — fatigante.
Loque, ի. ը. ճուէնք , պատառ , կապկտա *բզիկ «փարչա». ses vêtements tombent, s'en vont en —s, ի ճուէնս ճուէնս պատառին հանդերձք նորա , *զգեստն բզիկ բզիկ կ'իյնայ . mon habit est en —s, պատառատուն է հանդերձ իմ. 2. շմբ. մեղուախտ . հիւանդութիւն մեղուաց :
Loquèle, ի. պարզախօսութիւն , դիւրախօսութիւն . il a de la —, պարզախօս՝ դիւրախօս՝ լեզուանի է :
Loquet, ա. դռնափակ , մղլակ «չըրխլագ , մանտալ» . fermer la porte au—. Ouvrir le —. ին. **Cadole**. 2. ար. խոշորաբուրդ. խոշոր բուրդ:
Loqueté, e, ած. կգ. պատառատուն . panthère —e.
Loqueteau, ա. մղլակիկ «փէնճիրէ մանտալը» :
Loqueter (je loquette) ն. մղլակել . շարժել զդռնափակն :
Loqueteux, euse, ած. եւ գ. պատառագգեստ . պատառատուն հանդերձիք. un pauvre —.
Loquette, ի. կապերտիկ , կապերտակ , ծուէնիկ , պատառիկ . une — de viande. Une — de morue.
Loqueux, euse, ած. miel —, մեղուախտոտ մեղր . տ. **Loque** 2.
Loquis, ա. ուլունք , *իլուունք «պօնճուգ» :
Loranthacées, ի. յ. բ. ճագո-
մասերք , փոկածաղկասերք . ազգ երկպրուկ տնկոց որոց է նախատիպ
Loranthe, ի. բ. ճագոմ , փոկածաղիկ . ազգ երկպրուկ տնկոց եւ նախատիպ տոհմի փոկածաղկասերից (loranthacées).
Loranthées, ի. յ.բ. ճագոմեայք. ին. **Loranthacées**.
Lorcha, ի. լորշա . ազգ չինացի նաւու :
Lord (լօր) ա. անգ. լորտ , տէր , պետ . — maire, քաղաքապետ շահապ Լոնդրայի , լոնդրաշահապ . la chambre des —s, խորհրդարան լրտից՝ ազնուականաց Անգլիոյ :
Lord-lieutenance, ի. լրտատեղակալութիւն :
Lord-lieutenant, ա. լրտատեղակալ . անուն կառավարչին Իրլանտիոյ :
Lordose, ի. բժ. ողկրակորութիւն , ողնակորութիւն , լանջակորութիւն . կորացումն ողկերաց կամ ողնոց :
Loré, e կամ **Lorré, e**, ած. կգ. Ասեճակեալ . այլագոյն Ասեճակօր . dauphin d'or — de gueules.
Lorette, ի. լորէթ . կին խառնակեցիկ . une jolie, une élégante —.
Lorgnade, ի. նայեացք , մեղմախանք աչաց , *նայուածք :
Lorgner, ն. գաղտագողի՝ ծայրիւ աչաց հայել . elle me lorgnait avec attention. 2. հայել դիտակաւ «տիւրպին իւէ պագմագ» . au spectacle il lorgne toutes les femmes. 3. — une femme, հայել ի կին ցանկութեամբ՝ մեղմախանօք՝ տարփանօք . 2. փ. ակն դնել , աչս արձակել, ցանկալ. — une charge, une place, un héritage.
Lorgnerie, ի. հայելն ծայրիւ աչաց, հայեցուածք սիրոյ , մեղմախանք աչաց. j'en fus pour mes —s, pour mes soupirs.
Lorgnette, ի. դիտակիկ . — de spectacle, տեսլադիտակ , տեսարանադիտակ , Ասատրադիտակ :
Lorgneur, euse, գ. հայեցող ծայրիւ աչաց՝ ցանկութեամբ :
Lorgnon, ա. ա. միականի . միապակի ակնոց :
Lori, Lorius, ա. Ա. լորի . ազգ կարմրափետուր Ասուէակի(perroquet).
Loricaire, ա. ծբ. գրահաձուկն . ազգ կարծրաթեփ ձկան :
Loricère, ի. մբ. փոկեղջիւր. միջատ պատեհաթեւ շաղղակեր :
Loricule, ա.Ա. գոնէաբիկ . ազգ փոքրամարմին Ասուէակի :
Loridés կամ **Loriidés**, գոնէաբազգիք . տոհմ Ասուէակաց :
Loriot, ա.Ա.դեղնուկ «ֆիլօրիա». 2. ը. compère —, տ. **Orgelet**.

Loripède, ած.կ. փոկոտն. ||ա. յ. les —s, փոկոտունք . սեռ անգլուխ կակղամսոց :
Lorique, ի. բ. գրահակ :
Loriqué, e, ած.բ. գրահակապատ:
Loris (լորի) ա. սբ. գոնէաբ . փոքրիկ չորքոտանի կապկանման :
Lormerie, ի. մանր երկաթեղէնք:
Lormier, ա. մանր երկաթագործ «տէմիրճի» :
Lorré, տ. **Loré**.
Lors, մ. յայնժամ , *այն ժամանակ . vous aviez — la panse un peu moins pleine. 2. — de, նխ. ի ժամանակի , ի պահու. — de son élection, de son mariage,, de son arrivée. 3. Pour —, մ. յայնմ ժամանակի , յայնժամ . les sciences florissaient pour —. Un prince qui pour — ne faisait que de naître. 4. տ. **Dès**.
Lorsque, շ. յորժամ , մինչ . seul vous vous haïssez, — chacun vous aime.. Lorsqu'on me trouvera mort.

Losange.

Los, ա.հ.տ. **Louange**.
Losange, ի. եչ. շեղանիւն :
Losangique, ած. շեղանկիւնի :
Losse, ի. ար. գչիր (տակառաց):
Lot, ա. բաժին, մասն . faire des —s, մասունս առնել . partager par —s, բաժանել ի մասունս . faire tirer les —s au sort. Acheter un — de soieries dans une vente. 2. փ. —, մասն եւ բաժին , վիճակ , բախտ . de tout temps la raison fut son — (de

Loris

l'homme). La misère est mon —. Mon — est d'être malheureux. 3. վիճակ . բաժին՝ մասն ելեալ վիճակաւ . gagner un — de mille écus. || Le gros —, մեծագոյն վիճակ . le gros — tomba à lui, վիճակն ել՝ անկաւ նմա. il a gagné le gros —.||à —, պարգեւա-
Lotalite, ի. հբ. լոտալաքար: [լոր:
Lote, ի. ձբ. տ. **Lotte**. [**Lotus**.
Lotées, ի. յ. բ. լուտասեայք . տ.
Loterie, ի. վիճակահանութիւն ,

վիճակախաղ «վիճանքը». tirer une—, վիճակ հանել. mettre un tableau en —, *պատկեր մի վիճակի դնել. gagner à une —, à la —, *վիճակախաղի մէջ վաստկիլ. 2. փ. le mariage est une —. Le monde est une —. C'est une —, բախտի գործ է, *բախտի բան է:

Loti, e, ած. վիճակեալ. bien, mal —, բարւոք, ոչ բարւոք —. la voilà bien —e avec un tel mari.

Lotier, ա. բ. բարառուոյտ «մաշկ ծնծղաւոր».

Lotion, ի, բժ. լուացումն, լոգանք. faire des —s avec de l'eau simple, avec une décoction. 2. լուացումն, բաղանիք. les —s fréquentes sont en usage dans les pays chauds. 3. լուացարար. ջուր լուացման. une — saline.

Lotionner, ն. բժ. լուանալ, լոգանալ. — une partie malade.

Lotir, ն. բաժանել ի մասունս. մասերու բաժնել, մաս մաս բաժնել. — une bibliothèque, une succession.

Lotissage, ա. մետաղափոր. *անգործ մետալէ մաս մ'առնուլն փորձի համար: [մասունս:

Lotissement, ա. բաժանումն ի

Lotisseur, ա. ի. մասնաբաժան. բաժանիչ ի մասունս:

Loto, ա. վիճակախաղ. jouer au —, — խաղալ. 2. վիճակախաղոց. acheter un —.

Lotophage, ած. լուտասակեր. ա. յ. les —s, —ք:

Lotos, S. **Lotus.**

Lotte, ի. ձք. լոպդ. դեղնագոյն ագնիւ ձուկն գետոյ:

Lotur, ա. բ. հիւսենեակ. ազգ հիւսենեոյ (symploque).

Loturidine կամ **Loturine,** ի. տգ. լուտասին. *կալաքարակերպ գտնուած լուտասի կեղեւին մէջ:

Lotus, ա. բ. լուտաս, լոտաս, անիաթ, լուտասենի. տունկ ջրային ի տոհմէ հապնեամատին (néuphar)

«չէրվէնմպիճ ադաճը». 2. լուտուտ «չէրվէնմպիճ». || փ. manger du —, կորուսանել զիշողութիւն:

Louable, ած. գովելի, գովանի, դրուատելի, ներբողելի. un — désir. Vie, conduite, action —. De —s habitudes. Sa — simplicité, արժանագով պարզութիւն նորա. il aime à louer ce qui est —. Tout ce qu'il faisait de —. ||ադ. selon sa — coutume, քան — սովորութեան իւրոյ. 2. ա.հ. il a du bon et du —. 3. բժ. լաւ. du sang, du pus —. Des déjections —s. || La matière —, S. **Excréments.** || բ. Se procurer une digestion —. Je me sens en disposition — de bien boire du vin.

Louablement, մ. գովապէս, գովութեամբ. se conduire —.

Louage, ա. վարձ «քիրա». prendre, tenir, donner à —, առնուլ, ունել, տալ ի վարձու. 2. վարձագին. payer tant pour le —, tant de —. Le — d'un cheval. || Voiture, cheval de —, վարձակառք, վարձածի, *վարձու կառք՝ ձի. prendre un carrosse de —. ||Domestique de —, վարձկան, վարձագին ծառայ:

Louange, ի. գովութիւն, գովեստ, գովասանութիւն, դրուատանք, դրուատիք. գով. grande —. — excessive, exagérée, outrée, méritée, fade, déplacée. Prodiguer, donner, obtenir, recevoir, s'attirer des —s, les —s, գովեստ՝ դրուատիս տալ, ընդունել. accabler de —s, combler de —s, բազմագով՝ բազմադրուատ առնել, լնուլ գովութեամբ. être sobre de —s, ոչ յոյժ գովել. chanter, célébrer les —s de Dieu, գովել, գոհաբանել, փառաւորել զԱստուած. chanter les —s de qn., գովել՝ դրուատել զոք, բարիս ասել զումեքէ. être au-dessus de la —, de toutes les —s, գերիվերոյ լ. գովութեանց. avoir besoin de —s, պէտս ունել գովութեան. s'étendre, ne pas tarir sur les —s de qn., վերիվայր յեղյեղել զդրուատիս ուրուք. toute la terre a retenti de ses —s, ղղրդեցաւ երկիրն ի գովեստից նորա. || à la — de, ի գովութիւն՝ ի դրուատիս՝ ի գովեստ. on a dit à sa — que... il faut dire cela à la — des anciennes lois. ||փ.եւ հգ. voilà des vers à sa —.

Louanger, ն. հգ. գովել, գովասանել, գովաբանել, դրուատել. — qn.

Se louanger, դ. — զմիմեանս. tour à tour vous et moi nous nous louangerons.

Louangeur, euse, գ. գովիչ, գովասան, գովաբան, դրուատիչ. un fade —. Un — éternel, fastidieux, insupportable, banal. 2. ած. —, գովասանական, դրուատական. discours —, գովասանութիւն. paroles —euses, — դրուատեալ բանք. il n'est pas —.

Loubine, ի. S. **Loup de mer.**

Louche, ած. շիլ, Թիւրակն, խէպ, շլակն. cet enfant est —. Devenir —, շլանալ. regard —. Regarder d'un œil —. || գ. un —. Une —, շլուհի. 2. փ. պղտոր. ce vin est —. 3. աղօտ, մթին. ton —. || —, երկդիմի, երկխօս. sens, phrase, expression —. || ա. Il y a du — dans cette phrase. 4. կասկածելի, կասկածաւոր. conduite —. || ա. կասկած. il y a du — dans cette affaire, dans cette conduite. Pourquoi faut-il qu'il y ait toujours du — en ce que tu fais? Jeter du — sur qc., կասկած արկանել, կասկածելի առնել:

Louche, ի. շերեփ «բէփէչ». petite —, չամչիկ. 2. ծբ. —. ձուկն ինչ. 3. ա. շերեփգէր:

Louchement, S. **Strabisme.**

Loucher, ն. շիլ Թիւրակն լ., շլել, շլանալ. *շիլ նայիլ, շլՓիլ «շաշի պագմագ, օ.» cet enfant louche d'une manière fort désagréable. Il arrive souvent aux myopes de — en regardant de près.

Loucherie, ի. շլութիւն, Թիւրակնութիւն «շաշիլիք»: [բէր:

Louchet (լուշէ) ա. եգ. հողա-

Louchette, ի. շլակ. *շլութիւնն շտկող գործիք: [դուկաց):

Louchir, ն. ար. պղտորիլ (հե-

Louchon, ա. բ. շիլ, շլակն. une petite —. Un vieux —.

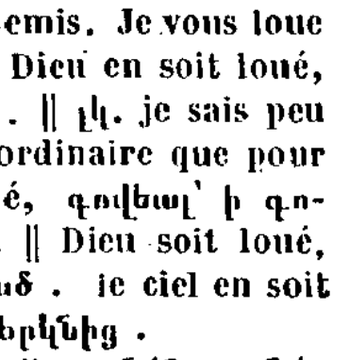
Louer, ն. վարձել, տալ ի վարձու, *վարձու տալ «քիրայա վ.». nouvellement loué, նորավարձ. — une maison à qn. Qui loue des meubles, կահավարձ. 2. վարձել, առնուլ ի վարձու. — un appartement — une loge dans un théâtre.

Se louer, դ. վարձել՝ տալ զանձն ի վարձու. il se louait pour tirer de l'eau. 2. վարձիլ, *վարձուիլ «քիրայա վէրիլմէք». les appartements se louent fort cher dans ce quartier. Cela se loue bien.

Louer, ն. գովել, ի գովութիւն առնուլ, դրուատել, գովաբանել, գովասանել, գոհանալ, փառաբանել. — qn. Je loue Homère, գովելի է ինձ Հոմերոս. il louait la vertu jusque dans ses ennemis. Je vous loue d'avoir ainsi agi. Dieu en soit loué, փա՛ռք Աստուծոյ. || լկ. je sais peu —. On ne loue d'ordinaire que pour être loué. Être loué, գովեալ՝ ի գովութիւն առեալ լ. || Dieu soit loué, օրհնեալ է Աստուած. le ciel en soit loué, գոհութի՛ւն երկնից.

Se louer, դ. գովել զանձն, անձնագով լ. il est mal séant de — soi-même. 2. գովել զմիմեանս. avoir à — de qn., de qc., գովել, յուգանել զիաճութիւն իւր, հաճ լ. ընդ ումեք՝ ընդ իմն, խօսել գովութեամբ զումեքէ՝ զիմեքէ. je ne puis trop me — de ses... չկարեմ քան բաւականին դրուատել՝ ի գովութիւն առնուլ զ...: je ne cesse de me louer de sa société.

Loueur, euse, գ. վարձիչ, որ տայ ի վարձու. — de chevaux, de voitures. —euse de chaises, վարձուհի աթոռոց, աթոռավարձուհի. 2. S. **Louangeur.**

Lougre.

Lougre, ա. սրանաւ. երկկայմ սրընթաց նաւ:

Louis, ա. լուդովիկ. ոսկի դահեկան Գաղղիացւոց, *քան ֆրանքնոց ոսկի. j'ai perdu dix —.

Loup, ա. գայլ «գուրտ». peau de

—, գայլենի , *գայլու մորթ . le — hurle, — ոռնայ , կաղկանձէ , *կըղկընձայ . caractère de —, գայլելէն բարք . || p. il fait un froid de —, կաթի ցուրտ է. être enrhumé comme un —, սաստիկ հարբուխ լ. || manger comme un —, ուտել անյագ . ils ont mangé comme des —s. || Aller, marcher à pas de —, անոտնաձայն անձայն քայլել՝ *քալել . || il est connu comme le — gris, comme le — blanc, քաջածանօթ է . || il a vu le —, հարբուխ է . ես՝ ընդ բազում դըժուարինս անցեալ է , բազմափորձ է , *գլխէն շատ բաներ անցած են . ես՝ cette fille à vu le —, աղջիկդ սիրեաց զայր ոք. || tenir le — par les oreilles, չգիտել ինչ առնել , յանհնարս մըտանել . || donner la brebis à garder au —, յանձն առնել ինչ անհատատարիմ ձեռաց. || enfermer le — dans la bergerie, դնել զոք ուրեք ուր կարէ առնուլ բազում չարիս . || hurler avec les —s, ասել՝ գործել իբրեւ զայլս. || au —! գա՛յլ կայ . 2. փ. —, այր անգութ՝ անագորոյն . quiconque est — agit en —. || La gueule du —, որկոր գայլոյ. վտանգ վերահաս՝ մօտալուտ. se mettre à la gueule du —. 3. ձք. — de mer. — marine, ծովագայլ , գայլածուկն . փ. եւ ը. հինաւուրց նաւավար « տէնիզ գուրտու ». 4. աս. գայլ աստեղատուն . 5. վճ. գայլուկ . սեաւ Թաշեայ դիմակ կանանց . elle a levé son —. 6. ար. գայլ . գործի գզելոյ զբուրդ :

Առ. quand on parle du —, on en voit la queue. ասի , * երբոր մարդու մի վերայ խօսուած ժամանակ՝ վերայ հասնի. || les —s ne se mangent pas, չարք միաբանին ընդ միմեանս . qui se fait brebis, le — le mange. || Le — mourra dans sa peau, դժուարին է առն ապիրատի դառնալ ի լաւութիւն՝ յուղղութիւն « խույլու խույունտան վազ կէչմէզ »: [cervier:

Loup-cerve, ի. մատակն **Loup-Loup-cervier**, ա. կ. եղջերուագայլ , գայլեղջերի. հն. **Lynx**. 2. փ. հգ. զօշակաղ, չարաշահ . des loups-cerviers.

Loupe, ի. ախ. մկնոն . գայլական ուռեցք . 2. բ. մայծրայ . քոս ծառոց . հն. **Broussin**. 3. բգ. խոշորացոյց, մանրացոյց , մանրադէտ . հն. **Lentille**. 4. ակգ. գայլ , գայլակն . une — de saphir, de rubis. 5. մլգ. քծուար . une — de fer, de cuivre, d'acier, [չիլ , կոնծել :

Louper, չ. ռ. ծուլանալ , հանգ-

Loupeur, euse, գ. ծոյլ , անգործ , գինքվպու :

Loupeux, euse, ած. օգր. մայծրաւոր , քոսուտ . arbre —.

Loup-garou, ա. մարդապայն քաղ , մարդագայլ «գարա գօնճօլօս». 2. փ.ը. —, այր մարդաւոեաց . des maris loups-garous. J'ai passé tous ces jours-ci comme un —. 3. ած. մարդաւեաց , accueil —.

Lourd, e, ած. ծանր , ծանրաքեռն , ծանրամարմին, ծանրաբերձ . — à porter, ծանրակիր , ծանրատար . un — fardeau. Tête —e. Très —, ծանրածանր, մեծաքեռն . || esprit —, ծանրամիտ . || l'air, le temps est —. ծանր՝ մլծկուտ՝ ծանրաշունչ է օդն. || faire une —e chute, անկանել սաստկաձայր , *սաստիկ իյնալ . 2. փ. ծանր , բազմածախ , մեծածախ . avoir une maison bien —e. Six enfants sont une charge bien —e pour ce pauvre homme. 3. ծանր , ծանրաբեռն , դժուարին , դժուարագործ , դժնդակ . une —e tâche, besogne. 4. ծանր , ծանրաշարժ , ծանրագնաց , ծանրախաղաց , ծանրանդամ , յամրաշարժ , ծանրամիտ, ծանրադանդաղ , դանդաղամիտ . les chevaux de Flandre sont —s. Pas lent et —. 5. ծանր , ծանրատաղտուկ , անհաճոյ , անհեթնեթ , անարուեստ . style —. Conversation —e. Manière d'écrire —e et ennuyeuse. La touche de ce peintre est —e. — de couleur, de dessin. Ton —. — artifice. 6. ծանր , մեծ . une —e faute, sottise. 7. ծանր , ծանծր , ապուշ , պանդոյր . homme, esprit —.

Lourdaud, e, ած. եւ գ. ծանրամիտ , ծանծրամիտ , ապուշ , հաստանձն , յալծամարմին , ծանծրադանդաղ , անշնորհ . un gros — de valet. Une grosse —e.

Lourdement, մ. ծանր , ծանրապէս , ծանուն , ծանրագոյնս . marcher —, *ծանրագնաց՝ ծանրախաղաց լ. tomber —. Être — vêtu, ծանրազգեստ լ. 2. ծանուն , չարաչար, անշնորհ, խոշորագոյնս, անճարս, անհեղեղս. se tromper —. Plaisanter —.

Lourderie, ի. անշնորհութիւն , անհեղեղութիւն , խոշորութիւն . la — de sa conduite en cette affaire est inexprimable.

Lourdeur, ի. ծանրութիւն, դանդաղութիւն , յամրութիւն . la — de son pas, de sa démarche. 2. ծանրութիւն , անշնորհութիւն , ծանրամտութիւն , խոշորութիւն, ծանծրութիւն. — d'esprit, ծանծրամտութիւն, la — de son style, de son ton. Cet écrivain est d'une — assommante. La — de cet édifice, de ces draperies.

Lourdise, S. **Lourderie**.

Loure, ի. հ. եժ. ծանրաքայլ կաքաւ . danser une —.

Lourer, ն. եժ. խազել , խազակցել: [**Losset**, ա. նւ. ջրամբար :

Lousseau, Loussec, Lousset, Loustic, ա. ը. խեղկատակ «մուգալլիտ». le — du régiment. Il s'est constitué le — du cette société.

Loutre, ի. կ. ջրաղուէս , ջրամոյր «սու սամուրը». manchon de —, ջրաղուեսեայ , ձեռնօդիկ :

Loutreur, ա. ջրաղուեսորդ. որսորդ ջրաղուեսու :

Louvage, ա. գայլագզում . գըզելն զբուրդ գայլ գործեաւ :

Louvard, Louvat (վար, վա) ա. գայլակորիւն (ի միոյ ամէ ցերկուս ամս) :

Louvat, S. **Louvet**.

Louve, ի. մատակ գայլ «տիշի գուրտ». 2. Հռովմ քաղաքն. les fils de la —, Հռովմայեցիք . 3. փ. ը. բոզ. c'est une —. 4. ձր. գայլացանց. ազգ. ուռկանի . 5. ար. քարլճակ , երկաթի լծակ :

Louver, ն. քարլճակել . *քարն լծակով վերցունել . il faudra — ces pierres.

Loutre.

Louvet, ette, ած. գայլագոյն , գայլորակ . une —ette. Cheval —. Jument —ette. [**Louvat.**

Louvet, ա. անբ. գայլախտ . հն.

Louvetase, S. **Louvage**.

Louveteau, ա. գայլիկ , գայլակորիւն , * գայլու ձագ :

Louveter (je louvette; je louvetterai) չ. ծնանել՝ ցնկնիլ գայլոյ . 2. ն. ար. գայլագզել . S. **Louvage**. — de la laine.

Louveterie, ի. գայլաոպաք . կազմածք գայլորսութեան . 2. գայլարան . տեղի պահելոյ զկազմածս գայլորսութեան .

Louvetier, ա. գայլորսորդ. grand —, գայլորսապետ :

Louvette, ի.կ. գայլասարդ. *մամուկի նման որդ՝ շան վրայ ապրող :

Louveur, ա. քարլճակիչ :

Louviers, ա. լուվասուի , լուվիկ «լուվիյէ չուխասը». un habit de —, de l'excellent —.

Louvoyage, ա. նւ. երթեւեկք :

Louvoyer, չ. նւ. երթեւեկս առնուլ . պատ առեալ երթեւեկիլ *օլթա վուրմագ . notre navire fut obligé de —. 2. փ. մանուածապատ շրջանօք դիմել , *մանուածոյ ճամբանօք բանալ . C'est une affaire difficile, on ne pourra réussir qu'en louvoyant.

Louvre, ա. Լուվր . գեղեցիկ պալատ ի Փարիզ . musée du —.

Love, ի. անգ. ար. լոճ . *օճառ աղիւսաձեւ կտրուած . — de savon.

Lovelace, ա. լովլաս , սիրալան, կնոջս . գեղաշուք պարմանի՝ մոլորեցուցիչ կանանց . c'est un —.

Lover, ն. գալարել , *պլլել . = *Se* —, դ. —իլ , *պլլուիլ . le serpent se love.

Loveur, ա. գալարող , *պլլող :

Lox... Loxo.., յն. մանիկ , շեղ , խոտորնակ՝ ի բարդութիւնս :

Loxarthre, ա. բժ. շեղայօդ . խոտորումն յօդուածոյ իրիք մարմնոյ :

Loxia, ա. Թ. S. **Loxie**.

Loxie, ի. Թ. շեղկտուց . — oryzivore, — որիզակեր :

Loxiées, ի. յ. բ. S. **Loxinées**.

Loxinées, ի.յ.Թ. շեղկտուցեայք:

Loxoclase (լօքսօքլազ) ի. հբ. շե-

դաբեկ . ազգ պնդաքարի (feldspath).

Loxocosme, ա. շեղաշխարհ . գործի որ ցուցանէ զշարժումն երկրի, զեղանակս եւ զանհաւասարութիւն աւուրց :

Loxodromie, ի.նե. շեղընթացք , շեղընթացութիւն . շեղ՝ խոտորնակ ընթացք նաւու :

Loxodromique, ած. նե. շեղընթաց , շեղընթացիկ . ligne —.

Loxodromisme, ա. շեղընթացութիւն :

Loxoptérygine, ի. տգ. լոքսոպտերիգին . կալաքարակերպ գտեալ ի կեղեւի կարմիր բուերքարոյի :

Loxopterygium, ա. բ. խոտոր թաթեւնակ. գա. Quebracho ծառի :

Loyal, e, aux, ած. անկեղծ, անխարդախ , անխառն . marchandise bonne et —e. Vin —. 2. —, հաւատարիմ , ուղղամիտ , արդար , անկեղծաւոր . homme — en affaires. Conduite —e. De bons et loyaux services. Parole —e. Il me donne un — appui.

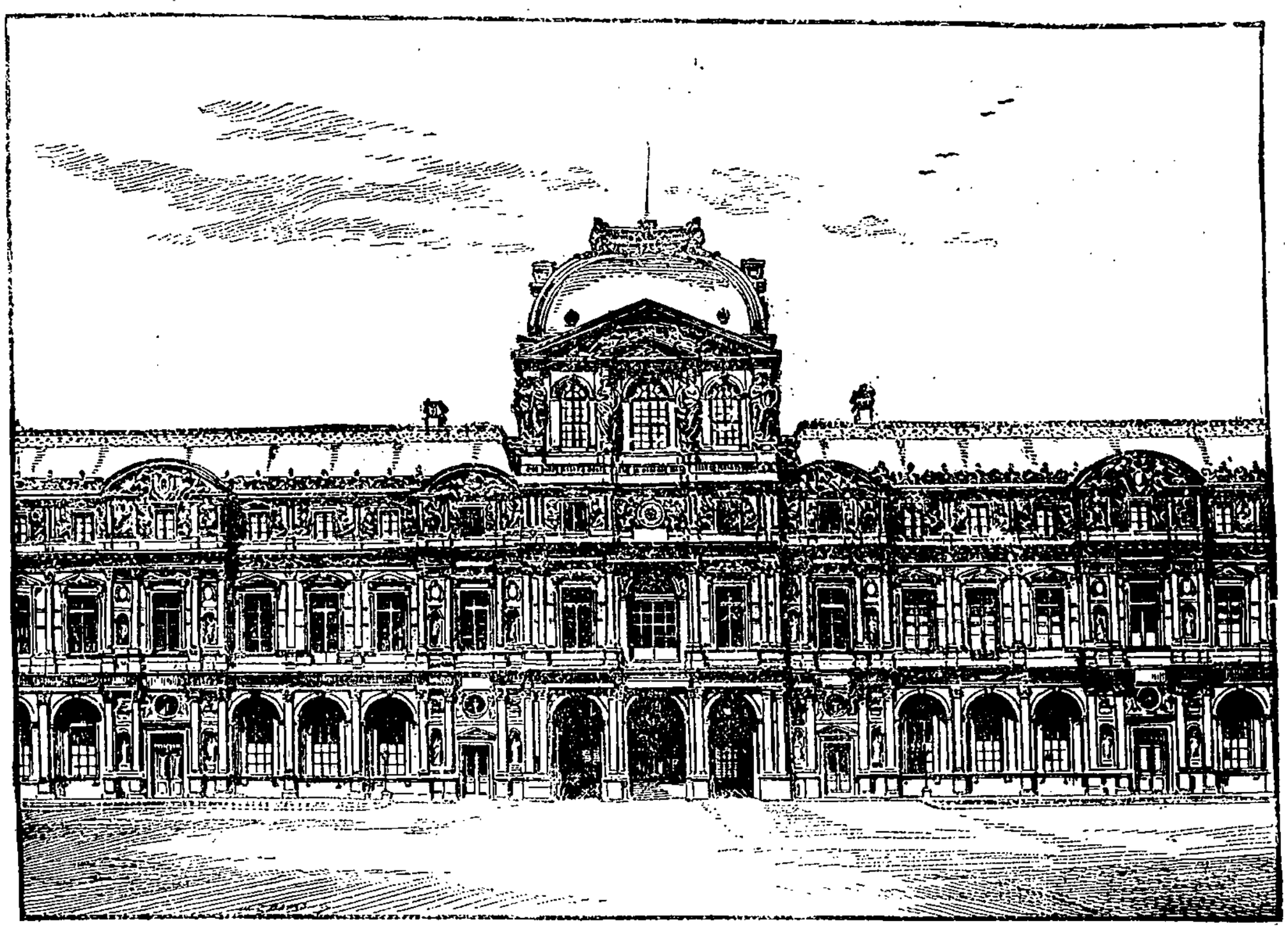
Loyalement, մ. անկեղծ , անխարդախ , հաւատարմաբար , ուղղամտօրէն . agir, se comporter —.

Loyalisme, ա. հաւատարմութիւն :

Loyaliste, ա. հաւատարմական :

Loyauté, ի. անկեղծութիւն, հաւատարմութիւն , ուղղամտութիւն . — de la conduite, des procédés.

Loyer, ա. վարձ «քիրա» . le — d'une maison, d'un appartement. Prendre une maison à —, վարձել՝ ի վարձու ունել զտուն . payer le —, son —, հատուցանել զ—ն . les —s augmentent. || Donner une ferme à —, տալ ի վարձու զագաթակն . 2. սգր. վարձ , Ջոշակ , ռոճիկ (ճառայի). 3. փ. վարձ , վարձատրութիւն . les bonnes actions trouvent leur — dans l'estime publique.

LOUVRE.

Loyola, ա. Լոյոլա . հիմնադիր Յիսուսեանց. enfants, disciples de —, որդիք, աշակերտք —յ, Յիսուսեանք:

Loyoliste, ա. լոյոլեան , յիսուսեան . աշակերտ Լոյոլայ :

Loyolitique, ած. լոյոլայական :

Lozange, S. **Losange**.

Lu, e, անց. **Lire** ի . ընթերցեալ , *կարդացուած . un livre — de tout le monde.

Luberne, ի. մատակ ընձառիւծ . 2. S. **Panthère**.

Lubie, ի. ը. ցնորախօսութիւն , ցնորախորհուրդ , խօլախորհուրդ , մտացածին՝ խօլական խորհուրդ . avoir des —s. Quelle — vous prend ?

Lubieux, euse, ած. հ. ցնորական , ցնորախոյզ :

Lubricité, ի. ցանկասիրութիւն , պագշոտութիւն , վաւաշոտութիւն , լպրշութիւն , լպրշանք , լկտութիւն , լկտութիւնք , յայրագութիւն , մախաղութիւն . allumer le feu de la —.

Lubrificateur, ա. լպրծիչ , լպրծող :

Lubrification (սիօն) ի.ո. լպրծութիւն , *սահուն դլալն .

Lubrifier, ն. ո. լպրծել , լպիրծ գործել , *սահուն՝ լպրծուն անել . la synovie lubrifie les articulations. La mucosité des intestins sert à les —.

Lubrique, ած. ցանկասէր, պագշոտ , լկտի , յայրագ , վաւաշ , կաճոտ , վաւաշոտ , բորբոքիտ , մախաղ . homme, dessein, spectacle —.

Lubriquement, մ. պագշոտաբար, յայրագապէս , լկտաբար, յայրագ . parler —.

Lucane, ա. կ. եղնաճճի . *տեսակ մի բզեզ :

Lucanidés, ա.յ.կ. եղնաճճեայք:

Lucarne, ի. ձեղուանանցք , լուսանցոյց , լոյսիջոյց , լուսամուտ , *երդիք «պատ՝ա , Ջավան փէնեիրէսի». || փ. երդ , խցիկ . — infortunée.

Lucernaire, ա. երկոյեան ժամերգութիւն. 2. կգ. լուսավառ. փոքրիկ կենդանի աստղածեւ :

Lucet, ա. մրտակ. պտուղ մրտկի. հն. **Mauret, Maurette**.

Luchage, ա. ապակեյղկումն :

Luche, ի. ապակեյղկոց :

Lucher, ն. ար. ապակեյղկել . *ապակէ յղկոցով ժանեակն (dentelle) յղկել :

Lucide, ած. պայծառ , լուսաւոր , լուսապայծառ , յստակ . esprit —, պայծառամիտ , յստակամիտ . idées —s. 2. պայծառախօս, պայծառաբան , զգաստ , * խելքն գլուխն . fou — par intervalles. Avoir des intervalles, des moments —s, ունել

ժամանակ զգաստութեան. 3: պայծառամիտ, լուսամիտ, յստակամիտ, յստակատես. ce magnétisé est —.

Lucidement, մ. պայծառապէս, ճկկին. exposer — une affaire.

Lucidité, ի. լուսաւորութիւն, պայծառութիւն, պայծառաբանութիւն. — de l'esprit, des idées, du style. — d'un auteur. 2. լուսամտութիւն, յստակատեսութիւն. la — de cette somnambule.

Lucie, ի. bois de Sainte —, S. **Mahaleb**. [տրայն:

Luci-électrique, ած. լուսեղկ-

Lucifer, ա. լուսաբեր, արուսեակ, լուսաստղ. աւտոլ առաւօտին. 2. Արուսեակ, սադայէլ. laissez mon voile, esprit —. 3. Ք. լուսաբեր. Ծուչուն նման Ծուչնաճանճի (oiseau-mouche).

Luciférianisme, ա. լուսաբերութիւն, սադայելութիւն:

Luciférien, enne, ած սադայելեան, դիւական. orgueil —.

Lucifuge, ած. կ. լուսախոյս. որ փախչի ի լուսոյ:

Lucigène, ա. ար. լուսածին:

Lucile, Lucilie, ի. կ. ոսկեճանճ:

Luciline, ի. լուսիլին. զտեալ քարխոյ լուսաւորութեան:

Lucimètre, ա. բգ. լուսաչափ:

Lucine, ի. պց. լուկինէ, կոչէր Անահիտ, եւ իբր տիկին ևրկնից խնամակալէր ծննդոց. éprouver les travaux de —, յերկունս լ., ծնանել. 2. փ. լուկինէ. փափկամորթ անգլուխ.

Lucinote, ած. բ. լուսափթիթ. *որոյ ծաղիկ լուսին կբացուի:

Luciole, ի. տ. **Lampyre**.

Lucioperca, ա. ձր. գ ա. **Sandre**:

Lucratif, ive, ած. շահաւոր, շահաբեր, շահաւէտ, վաստակալից. emploi, métier —. Profession, année —ive. Très —, բազմաշահ, մեծաշահ: [բար:

Lucrativement, մ. շահաբեր-

Lucre, ա. շահ. beaucoup de peine et peu de —! — malhonnête.

Lucrèce, ի. լուկրետիա. կին առաքինի. 2. հգ. —. կին առաքինի կերպարանեալ. faire la —, լուկրետել. կերպարանել զկին առաքինի:

Luctueux, euse, ած. բժ. խռընչոյ, խռնչածայն. respiration —euse.

Lucubrateur, ա. երկասիրող. — nocturne, գիշերաջան —.

Lucubration, ի. սգր. տ. **Élucubration**. [տ. **Facule**.

Lucule, ի. աս. լուսնախառիթք.

Lucullus, ա. Լուկուլլոս. որոյ բազմախորտիկ՝ բազմածախ է սեղան. les festins de nos —. — dîne chez —.

Lucuma, ա. բ. լուկումա. բոյս ի ցեղէ բրճասերից (sapotacées).

Lucumon, ա. լուկումոն. իշխան Ետրուրիոյ:

Lucumonie, ի. լուկումոնութիւն, իշխանութիւն:

Ludia, Ludie, ա. բ. լուդիա, լուդենի. Ծուփ ինչ:

Ludion, ա. բգ. ջրապարիկ:

Ludwigia, Ludwigie, ի. բ. լուդվիգիա, լուդվիգենի. բոյս ի ցեղէ ապուզանեայց (onagrariées).

Lues (լիւէս) լա. տ. **Contagion**. *այս միտքով գործածուած է բժշկական բառից մէջ. գօ. — vénéréa, համանշանակ է **Syphilis**:

Luette, ի. մգ. խաղողիկ, զանկիկ. la chute de la —, անկումն խաղողկի. հն. **Épiglotte**.

Lueur, ի. լուսիկ, նշոյլ, ցոլ, ազօտ լոյս, *սլապտուք. lire à la — d'une lampe. La — des flambeaux, du feu. La — de la lune, լուսնակ, *լուսնկայ. faible, sombre —, ազօտ, մռայլ նշոյլ. aux premières —s de l'aurore, լուսաբացին նորանշոյլ. 2. փ. լուսիկ, նշոյլ, դոյզն երեւոյթ, նըշմարանք. une — de raison. Les —s d'espérance. J'entrevoyais quelque — d'espérance. J'avais eu une fausse — d'espérance. De vaines —s. Des —s trompeuses. Une — de fortune. Il entrevoit les premières —s de sa grandeur future.

Luffa, ի. բ. կուշ. ազգ դդմենեայց «գօլ գապաղը»:

Lugubre, ած. սգաւոր, սգատեսակ, սգազգած, սգագործ, տրխրաստեսիլ, տխրազգած, տխրագին, տրտմաձայնորդ, աւաղական. cri, son, histoire, pensée, idée —. Le plumage — du corbeau. Paroles, récits —s. Un air sombre et —. Personnage, homme —. Très —, մեծաստգ:

Lugubrement, մ. սգաւոր, տրրտմագին, սղոմ. l'airain sacré sonnait —. Être vêtu —, սգազգեաց՝ սգազգած լ. chanter —.

Luhée, ա. բ. ճեռուրկ. ազգ երկպրտուկ տնկոց ի տոհմէ մոլոշեայց (malvacées).

Lui, դ. 3րդ դէմք երկասեռ. նըմա, նմին, այնմիկ, *իրեն, անոր. vous connaissez cette dame; parlez-—. Vous voyez cette homme; dites-—. Nous — devons tout. || զինի բայից կամ նախադրութեանց է միշտ արական. vous recevez de — une récompense. Allez à —. On dit du mal de —. Ce torrent entraîne avec — tout ce qu'il rencontre. 2. նա, այն. vous l'outragez, — qui vous aime si tendrement. En —, ի նա, ի նմա. mais —, voyait en moi la fille de son frère. C'est — qui m'a dit, ինքն ասաց ինձ. c'est — que je prétends honorer. || Ծարմաւոր. ce garçon a de l'esprit; je gage qu'il ne se plaint pas des femmes, —. 3. ա. նա, ինքն. il dit qu'il y a en — deux —; un — qui m'adore et un — qui m'étrangle. 4. Lui-même, նա ինքն, ինքնին, անձամբ. il est venu —même. Il l'a dit —même. || De —même, յանձնէ, իւրովի, ի քէն, *ինքիրմէ, ինքիրեն. utile de —même, օգտակար ի քէն. par —même, անձամբ. || il n'est plus —même, ոչ ևս նա ինքն է, *ալ նոյն մարդն չէ. je l'ai trouvé tout abattu de ce revers, ce n'était plus —même. || զնա ինքն. je n'aime en — que —même. 5. զնա, զայն. tu — verras subir la mort la plus cruelle. Nous avons avec nous son ami et —. Vous n'accusez que —.

Luidie, կբ. լուիդիա. ազգ փշամորթ կենդանաբուսոյ նման ծովաստեղ (astérie).

Luire (je luis, tu luis, il luit, n. luisons, v. luisez, ils luisent; je luisais, nous luisons; je luirai, n. luirons; je luirais, n. luirons; luis, luisons; q. je luise, q. n. luisions; luisant; lui) չ. ծագել, ճառագայթս արձակել, լուսաւորել, լուսանալ. enfin cet heureux jour nous luit. Le jour commence à —. Le jour ne luit que tard dans leur appartement. Le soleil luit. Ce soleil qui nous lui. 2. փայլել, փայլիլ, շողալ, նշուլել, նշողել, *փայփլիլ, պլպլալ. son front luit étoilé de mille diamants. Tout luit dans cette maison. Faire — un glaive menaçant, փայլել՝ փայլեցուցանել՝ շողացուցանել զսուր ըսպառնական. 3. փ. ծագել, շողալ, երեւիլ. un nouveau jour nous luit. Voilà un rayon d'espérance qui nous luit.

Առ. le soleil luit pour tout le monde, արեգակն ծագէ վասն ամենեցուն. գոն բարիք այնպիսիք յորս իրաւունք են ամենեցուն վայելել:

Luisamment (լիւիզաման) մ. լուսաւորաբար:

Luisance, ի. լուսաւորութիւն:

Luisant, e, ած. փայլուն, լուսաւոր, լուսափայլ, լուսափիւռ, լուսաճաճանչ, լուսագեղ, լուսափողփող, շողաւոր, շողազարդ, շողշողենի, նշուլազարդ, նշուլագեղ, փաղփուն, փաղփաղուն. flambeaux —s. Épée, étoffe, peau, encre —e. Cheveux — de pommade. 2. ա. փայլ, փայլիւն. le — d'une étoffe.

Luisante, ի. աս. լուսավառ. պայծառագոյն աստղ. la — de la Lyre.

Luisette, ի. շմբ. լուսախտ, սպիտակախտ. ախտ շերամոց. կն. **Clairette**. [բազի):

Luites, ի. յ. ո. երկուորիք (վա-

Lumachelle, ի. ֆր. խեցակուճ:

Lumbago, ա. բժ. միջացաւ, միջացաւութիւն, *միջքի ցաւ «պէլ աղբըսը»:

Lumière, ի. լոյս . une — vive, éclatante. Cet appartement reçoit peu de —. La — d'un flambeau, d'une bougie, du gaz, du soleil, de la lune, des astres. Un œil malade ne peut souffrir la —. Petite —, լուսիկ . || փ. —, տիս . ce matin j'ai voulu devancer la —. || Il a perdu la —, il est privé de la — du jour, կորոյս զլոյս աչաց իւրոց, կացին աչք նորա, կուրացաւ . || voir, revoir la —, ելանել ի բանտէ . || la — du jour, — առաւ տուընջեան . կեանք . nous saluons tous, en entrant au monde, la — du jour par nos pleurs. || Commencer à voir la —, la — du jour, սկսանել տեսանել զլոյս , զլոյս տուընջեան ; ի լոյս կենաց հասանել , ծնանիլ . || jouir de la —, voir la —, վայելել ի լոյս , տեսանել զլոյս ; կեալ . || il m'a ôté toute espérance de revoir la douce — de ma patrie, երբէք յինէն զամենայն յոյս տեսանելոյ անդրէն զքաղցր արեւ հայրենեացս . qui désire la —, լուսատենչ , լուսատենչիկ. d'une — pâle, աղօտալոյս . qui a besoin de la —, լուսակարօտ . plein de —, լուսաւէտ , լուսալիր . qui fait jaillir la —, լուսացայտ . à la —, ի լոյս , լուսով . — électrique, ելեկտրալոյս . dévoué à la —, լուսանուէր . || — zodiacale, լոյս զոդիակոսի. || la — éclaire encore ses yeux, լուսաւորէ տակաւին — զաչս նորա , տակաւին կեայ , *դեռ կ'ապրի . || perdre la —, être privé de la —, կորուսանել զ—, յարուէ անկանիլ , վրիպիլ ի լուսոյ , մեռանել . || sa — s'éteint, շիջանի — նորա , մեռանի . la — à ses yeux est ravie, բարձաւ — յաչաց նորա . մեռաւ . || chérir la —, սիրել զ—՝ զկեանս . mettre en —, ի լոյս՝ յերեւան հանել . mettre une vérité en —. || Mettre un livre en —, ի լոյս հանել զմատեան , տպագրել , հրատարակել . cet ouvrage n'a point encore vu la —, գործս այս չեւտես տակաւին զլոյս , *չէ հրատարակուեցաւ .

2. լոյս , ճրագ , բազմակ , մոմ . apportez de la —. Il nous faut de la —. Lire, écrire à la —. Travailler à une — trop forte. Faire usage d'une — trop faible. On nous a laissé sans —. Il y avait dans la salle un grand nombre de —s. Je voyais s'enfoncer sous l'horizon les —s de Venise. || S. **Boisseau.**

3. փ. լոյս. la — éternelle. Je suis la — du monde, ես եմ — աշխարհի . anges, enfants de —, հրեշտակ , որդիք լուսոյ . որք գնան ի ճանապարհս տեառն .

4. փ. լոյս , հրապարակութիւն , հրատարակումն . les malhonnêtes gens redoutent la —. Ses actions ne craignent point la —. Celui qui pèche, fuit la —.

5. փ. լոյս ; նշոյլ , պայծառութիւն : la — de la vérité, de la foi.

6. փ. լոյս , լուսաւորութիւն , խելամտութիւն , գիտութիւն , իմաստութիւն. — naturelle, բնական լոյս . éteindre les restes de la — naturelle, շիջուցանել զառկայծեալ լոյս մտաց . — acquise. Défaut de —. Avoir peu de —s. Être dépourvu de —s. Manquer de —s. Soumettre qc. aux —s de qn. Compter sur les —s de qn. Il jouit des —s de la science. La — de la raison, de l'expérience. Le progrès des —s. Le courage est la — de l'adversité.

7. փ. լոյս , տեղեկութիւն . il nous donnera, nous fournira des —s. Avoir des —s sur une affaire. Ce fait a jeté une grande — sur cette affaire.

8. փ. լոյս, պայծառութիւն, այր բազմագէտ՝ բազմարդիւն . c'est la — de son siècle. Ce docteur a été une des —s de l'Église. || հգ. une — de l'Église, լոյս եկեղեցւոյ . քահանայ առոգանձն կերակրապէր .

9. նկ. լոյս . un bel effet de —. Habile distribution de la — et des ombres. Les —s sont bien entendues, bien ménagées dans ce tableau. Mettre quelques —s à un tableau. On n'obtient de grandes —s que par l'opposition des ombres.

10. գ. հրաճակ. *հրազինուց կրակ տալու ճակն «ֆալեա տելիյի». déboucher la — d'un canon, d'un fusil.

11. ար. ճակ , ակն (աչք չափաբանական գործեաց , եւն.)

12. նւ. — d'une pompe, ջրաքուղէ ճակ ջրհանի .

13. յ. կգ. աչք վարազի՝ խոզկի (porc-épic).

Lumignon, ա. ճրագաբերան . *վառած պատրոյգի ծայր . 2. կոտո՝ ծայր ճրագի , ճրագիկ . voilà une bougie qui va finir, il ne reste plus qu'un petit —. 2. փ. ճրագիկ , լուսիկ . petit — de raison.

Luminade, ի. ջահալոյս . pêcher à la —.

Luminaire, ա. լուսարան, ճրագանք . le — dans une soirée, dans une église. Les frais de —, լուսաճախք. 2. լուսաւոր. աստղ լուսաւոր. les deux grands —s, le soleil et la lune. 3, ո. ճրագարան տեսութեան , ականօղիք , աչք :

Luminariste, ա. լուսանկարիչ :

Lumineusement, մ. լուսաւորապէս :

Lumineux, euse, ած. լուսաւոր, լուսեղէն , լուսատու , լուսաճաճանչ, լուսավառ , լուսաբորբոք , լուսափայլ , լուսալիր, լուսապայծառ, լուսատեսիլ , լուսաբուղխ , լուսազարդ , լուսազգեաց , լուսազգեստ , լուսաձոյլ , լուսակիզն , լուսակերպ , լուսակիր , լուսագեղ , լուսապայծառ , պայծառալոյս, լուսերանգ . corps —. 2. փ. —. idée, conscience, raison, vérité —euse. Esprit —, լուսամիտ :

Luminifère, ած. լուսաբեր :

Luminosité, ի. լուսաւորութիւն. la — d'un astre.

Lumme, S. **Huard.**

Lump, S. **Lompe.**

Lumps (լամփս) ա. անգ. գձձաշաքար . հասարակ շաքար :

Lunaire, ած. լուսնական , լուսնային , լուսնաձեւ. année, mois —, — ամ , ամիս . pierre —, լուսնաքար . 2. ի. բ. լուսնածաղիկ :

Lunaison, ի. լուսնաշրջան. շրջան լուսնի , շրջանն ի նոր լուսնէ գնորն , լուսնական ամիս . toute cette — a été pluvieuse.

Lunatique, ած. լուսնոտ , լուսնաթաւալ, լուսնական , լուսնամէջտ «Յուզարքգլը». être —, — է., լուսնոտիլ. 2. վէս , տարամիտ , կամազնաց , կամապէր . il est un peu —. || գ. c'est un —, une —.

Lunatisme, ա. անբ. լուսնատեսութիւն . *պարբերական աչացաւ ձիու :

Lunch (լընչ) ա. անգ. միջնաճաշ, ակրաւո, *հրամենք. faire un —.

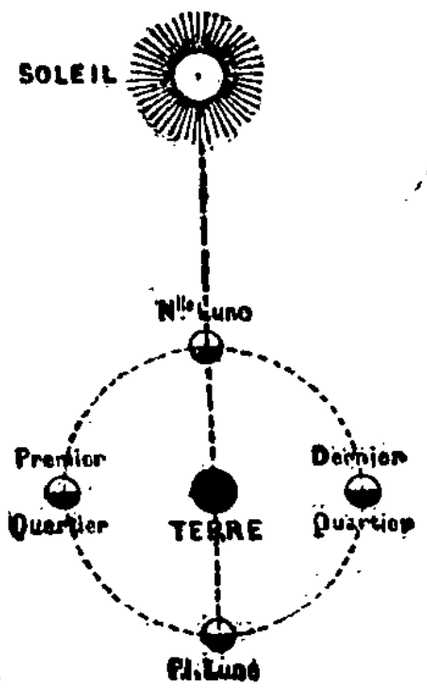
Luncher, չ. միջնաճաշել ; ակրաւոել :

Lundi, ա. երկշաբաթի , երկուշաբաթի , *երկուշաբթի «պազար էրթէսի». || — gras, — բարեկենդանի . || — saint, աւագ —. ||ո. faire le —, երկուշաբթել . չգործել յերկշաբաթուոջ , զբօսնուլ յաւուր երկշաբաթի , *չաշխատիլ . գործաւորք ամեն fêter saint —, célébrer la saint —.

Lundisme, ա. երկշաբաթագրութիւն :

Lundiste, ա, երկշաբաթագիր . *երկուշաբթիներն օրագրի յօդուած գրող :

Lune, ի. լուսին , տիկին երկնից «այ». le disque, les phases, les quartiers de la —. Nouvelle —, ընծայութիւն՝ ընծայումն լուսնի , ամսագլուխ , նոր լուսին . pierre de —, լուսնաքար. fausse —, կեղծալուսին . le croissant de la —, մահիկ . la — est pleine, լուսալիր , բոլորալոյս՝ լուսաբոլոր է —. la pleine —, լուսնալիր ; միջնալուսին , բոլորալուսին , ուռճալիր՝ կարականաձեւ՝ լուսալիր՝ պատրոյն —. en pleine —, ի լուսալիր լուսնի, ի լիալուսին. la — est dans son plein, լիալուսին է . nuit de pleine —, լիալուսին գիշեր . la — est nouvelle, նոր — է . le premier, le dernier quartier de la —, առաջին , վերջին քառորդ լուսնի . une éclipse de —, խաւարումն լուսնի. le décours de la —, փուլ՝ նուազումն՝ մաշումն լուսնի . clair de —, լուսնակ , լուսնակայ , *լուսնկայ «մահիճապ». au clair, à la clarté de la —, ի լուսնակի «մահիճապտա». il fait clair de —, լուսնկայ է. un beau clair de —. La — brillait au milieu d'un azur sans tache. L'âge de la — աւուրք լուսնի. la — a tant de jours.

Quel quantième de la — avons-nous? La — en conjonction, en opposition, զուգընթաց՝ հանդիպակաց է —. || քԹ. la — argentée, brillante, pâle. La reine des nuits, des étoiles, դշխոյ՝ իշխանականն գիշերոյ, բամբիշ եԹերացեմ, երկնացեմ հարսն. l'astre, le flambeau de la nuit, des nuits, աստղն, ջահն գիշերոյ, գիշերոց. — l'astre au front d'argent, աստղն արծաԹաճակատ՝ արծաԹափայլ. || փ. ը. aboyer à la —, աղաղակել ընդդէմ ուրուք որում չկարիցէ ոք ստնանել. vouloir prendre la — avec les dents, զանհնարին իրաց բուռն հարկանել. demander la —, խնդրել զանհնարին ինչ. c'est une —, un visage de pleine —, լայնադէմ է. faire un trou à la —, S. **Trou**.

2. —, արբանեակ. les —s de Saturne.

3. —, ամիս. à la prochaine — des fleurs. || փ. la — de miel, մեղրալուսին. առաջին ամիս ամուսնուԹեան. ils sont encore dans la — de miel, ի բերկրանս ամուսնուԹեան են տակաւին. || — rousse, S. **Roux**.

4. անձնական բարբ, քիմք «խուլ». il a des —s. Il est sujet à des —s, վէս՝ տարաժիտ՝ կամագնաց՝ քմահաճոյ է. prendre qn. dans sa bonne —, dans sa mauvaise —, ունել գործ ընդ ումեք ի զուարԹուԹեան՝ ի ցասման իբում. avoir la — dans la tête, un quart de —, լ. փոքր մի չիմար, *քիչ մի խեննի ըլլալ.

5. մահիկ «համայիլ».

6. արծաԹ.

7. — cornée, լուսին եղջերաւոր, կամ, քլորուկ արծաԹոյ (chlorure d'argent).

8. — d'eau, ջրալուսին:

Luné, e, ած. լուսնածեւ. 2. փ. լուսնամէտ, լուսնահար. être mal —, — լ. être bien —, բարեխոհ՝ բարեյօժար լ.

Lunel, ա. լիւնել, լիւնելագինի. de l'excellent —. 2. կր. կիսալուսին, մահիկ «եարըմ այ»:

Luner, չ. լուսնակ՝ լուսնակայ լ. il lunait sur la lande.

Lunetier, ère, գ. ակնոցակործ, ակնոցագործուհի, ակնոցավաճառ, ակնոցավաճառուհի. 2. ը. ակնոցակիր, ակնոցաւոր:

Lunette, ի. դիտակ. — achromatique, աներանգ —. — d'approche, մերձաւորիչ —. — de nuit, գիշերադիտակ. || փ. voir les choses par le petit bout, par le gros bout de la —, մանրաքնին՝ մանրախոյզ առնել գիրս. 2. յ. աչոց, ակնոց «կէօզլիւք». une paire de —s, աչոցք. mettre ses —s, mettre les —s sur son nez, s'armer de ses —s, braquer ses —s, դնել զաչոցն՝ զակնոց իւր. lire sans —s, ընԹեռնուլ առանց ակնոցի, անակնոց կարդալ. porter des —s, ակնոցակիր լ.; *ակնոց դնել. —s bleues, vertes. —s à branche, առեղնաւոր ակնոց. || փ. mettre, prendre des —s, խիստ լ. voilà un beau nez à porter des —s, քիԹ մեծ. il a mis ses —s de travers, ses —s sont troubles, ոչ բարւոք տեսանէ՝ դատէ գիրն. || verre de —, ապակի ակնոցի. 3. —s de cheval, աչոց երիվարի. պաշպանակ աչաց «աՀ կէօզլիւլիւ». 4. պշ. մաչիկ, կիսալուսնակ, մահկաձեւ պատնէշ. 5. ժմգ. ապակաշրջանակ. շրջանակ ապակւոյ ժամացույցի. 6. մահիկ. * ճաճանչին սրբուԹիւնն բռնած շրջանակն. 7. ճ. լուսամուտ կամարի. 8. նստատակ, * կլոր ծակ նստարանի արտաքնոցաց. 9. հաւքաշ. երկնիղ ոսկր լանջաց հաւուց «հաւէաՀ քէմիյի»:

Lunetté, e, ած. կ. ակնոցաւոր:

Lunettier, ա. ակնոցագործ, ակնոցարար, ակնոցավաճառ «կէօզլիւքճի»: [կիչ լուսնի:

Lunicole, ա. լուսնաբնակ. բնա-

Luniforme, ած. լուսնաձեւ:

Luni-solaire, ած. աս. լուսնարեւական. cycle, année, période —.

Lunnite, ի. հբ. արուրաքար. փոսիատ ջրատեալ արուրոյ կանաչորակ:

Lunulaire, ած. մահկաձեւ. 2. ի. բ. լուսնարոյս:

Lunulariées, ի. յ. բ. լուսնաբուսեայք:

Lunule, վ. լուսնիկ, արբանեակ. les —s de Jupiter, de Saturne. 2. եչ. մահիկ. 3. բզ. մահիկ. մահկաձեւ նիշ եղնգան, *պիծիկ. 4. մահիկ, սրբակալ. *մէջն սրբուԹիւնն դրուած ճաճանչին բիւրեղապատ ոսկի սրվիվը: [ongle —.

Lunulé, e, ած. բզ. մահկանիշ.

Lupanar, ա. պոռնկանոց, բոզանոց, բոզատուն, լկոց:

Lupanine, ի. ագ. գերմաստանին: [կանեմորԹի:

Lupée, ի. խբ. գայլախեցի. ագգ

Lupercales, ի. յ. խհ. հռ. պատնաւոնք. ոնք կատարեալ ի Հռովմ ի պատիւ Պան դից: [cales.

Luperque, ա. խհ. Տ. Luper-

Lupin, ա. բ. գերմաստ:

Lupinelle, ի. բ. ռա. Trèfle ի:

Lupinidine, Lupinine, ի. ագ. գերմաստին. *լեղի տարբն գերմաստի՝ անոր ալիւրէն հանուած:

Lupulin, e, ած. գայլուկային, հմուլային. 2. ա. գայլուկափոշի (դեղնագոյն գտեալ ի կոնս գայլուկի (houblon).

Lupuline, ի. բ. գայլառուոյտ. առուոյտ դեղին, *առաջան «գուրս ցօնեալք». 2. տգ. հմուլին. լեղի տարբն գայլուկի:

Lupulique, ած. տգ. գայլուկային. acide —, գայլուկաԹԹու:

Lupulus (իւս) ա. բ. լա. Houblon ի:

Lupus (լիւփիւս) ա. բժ. գայլացաւ, գայլկեղ. ուտիչ որբին յերեսս:

Luride, ած. ախ. դեղին, դեղնագոյն: [մորԹ:

Lurideux, euse, ած. դեղնա-

Luridité, ի. բժ. դեղնամորԹուԹիւն:

Luron, ա. այր զուարԹամիտ եւ քաջասիրտ. un franc —.

Luronne, ի. կին զուարԹամիտ եւ անվեհեր, քաջուհի, խնդանոյշ. quelle —!

Luscinia, ի. լա. Rossignol ի:

Luscinées, ի. յ. Ա. սոխակազգիք:

Luscinie, Տ. Luscinia.

Lusciole, ի. Ա. Տ. Luscinia.

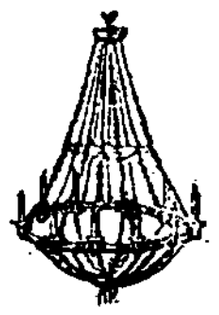
Lusiade, ի. լուսիտանական. քերդուած Քամօէնսի զուղեորուԹենէ Վասքոյ տը Կամայի:

Lustrage, ա. փայլումն, ողորկանք «ճիլա». — d'une étoffe, d'une fourrure, d'un ouvrage d'ébénisterie.

Lustral, e, ած. հխ. eau —e, օրհնեալ՝ օրհնած ջուր. 2. փ. l'eau —e, մկրտաջուր, մկրտուԹ. || jour —, օրհնեալ օր, յորում հեԹանոսք անուն դնէին նորածին մանկան եւ սրբէին զնա սրսկմամբ օրհնեալ ջրոյ:

Lustration, ի. հխ. մաքրահանդէս. հանդէս որով հեԹանոսք մաքրէին զմարդիկ, զդաշտս, զտունս. 2. ջրասրսկօն. սրսկումն սրբարար ջրոյ ի վերայ նորածին մանկան:

Lustre, ա. փայլ, փայլիւն, փայլուլուԹիւն, ողորկուԹիւն, *փայլունուԹիւն «ճիլա». le — d'une étoffe. La pluie ôte le — à un chapeau de soie. 2. փայլ, ողորկանիւԹ. նիւԹ՝ հանդերձանք փայլեցուցիչ «ճիլա, փէրտախԹ». un bon —. 3. փ. փայլ, փայլիւն, պայծառուԹիւն, շուք. le malheur ajoute un nouveau — à la gloire des grands hommes,

շուքն պայծառացուցանել լըփառս արանց աւագաց. le malheur donne du — à la gloire. Son mérite parut dans tout son —. La laideur d'une femme sert de — à celles qui l'entourent. 4. ջահ, ձեղնաջահ, ճրագաջահ. *ձեղունէն կախուած բազմաստեղեան ճրագարան «ասղը, ավիսէ». le — de l'Opéra. || հգ. chevalier du —, ճափաիար Ժատրոնի. 5. հնգամեակ. հնգամեայ ժամանակ. elle a six —s, երեսուն տարին բոլորած՝ երեսնամեայ է:

Lustré, e, ած. փայլուն, ողորկուն «ճիլալը, փէրտախԹլը». étoffe, percale —e. Son poil —. Un banc de chêne usé, —.

Lustrer, ն. փայլել, փայլեցուցանել, ողորկել «ճիլա՝ փէրտախԹ վիրմէք». — une fourrure.

Se lustrer, դ. — զմորԹ իւր. les chats se lustrent en se léchant. 2. փայլիլ, ողորկիլ «ճիլալանմագ, փէրտախԹլանմագ». ce tissu se lustre facilement.

Lustrerie, ի. ջահարան:

Lustreur, ա. փայլեցուցիչ, ողորկիչ «փէրտախԹճը, ճիլաճը». — en pelleteries.

Lustrier, ա. ջահագործ:

Lustrine, ի. փայլուկ, փայլակառ. մետաքսեայ՝ բամբակեայ փայլուն նուրբ պաստառ. une doublure de —. — verte.

Lustroir, ա. ար. փայլոց, ո-

ղորկոց , փայլեցուցիչ՝ ողորկիչ գործի :

Lustucru, e, գ. ռ. ծիծաղուկ . *ծիծաղելի մարդ. quel — ! C'est un pauvre —.

Lut (լիւթ) ա. մորտ , շոխ , *ամանի բերանն գոցելու ծեփ :

Lutation (սիօն) ի. տբ. մորտումն , ծեփումն :

Lutèce, ա. աշ. լուտեսիա . ֆին անուն Փարիզի :

Lutéine, ի. տգ. դեղնին . դեղնանիւթ . *հաւկթի դեղնուցի մէջ գտնուած դեղին նիւթ :

Lutéocobaltique, ած. տգ. դեղնակոբալտային :

Lutéol, ա. տգ. դեղնուլ :

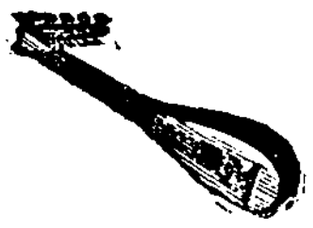
Lutéo-gallique, ած. տգ. դեղնագիորային . acide —.

Lutéole, ա. բ. S. Gaude.

Lutéoline, ի. տգ. ալիզարինին . դեղին նիւթ գտեալ յալիզարին :

Luter, ն. մորտել . — une cornue.

Lutetia, ի. լուտետիա . մոլորակ գտեալ ի 1852.

Luth, ա. վին, գաւիկ « լաւուծա » . 2. փ. —. խանդ քերթողական . accorder son —. Un — harmonieux.

Luther, ն. վինել . վինածեւ յօրինել . 2. վինել . երգել՝ յօրինել վնաւ :

Luthéranisme, ա. լութերականութիւն . աղանդ՝ վարդապետութիւն Լութերի :

Lutherie, ի. վնագործութիւն , նուագարանագործութիւն . 2. վնագործանոց , նուագարանոց :

Luthérien, enne, ած. լութերական , լութերեան . les dogmes —s. 2. գ. —, լութերախոհ . les —s, —ք:

Luthéro-calviniste, ա. լութերականալվինեան, լութերականալվինական:

Luthier, ա. վնագործ , նուագարանագործ «լաւուանը» :

Lutidate, ա. տգ. ոսկրիւղաա . աղ ոսկրիւղաթթուոյ :

Lutidine, ի. տգ. ոսկրիւղին . *ոսկրիւղ հանուած տակ :

Lutidique, ած. տգ. ոսկրիւղային . acide —, ոսկրիւղաթթու :

Lutidone, ի. տգ. ոսկրիւղոն :

Lutin, ա. դիւուկ , ցայգոգի «ինն». quel — est l'amour quand il est dans un cœur! 2. փ. —, ճուաղաբարոյ , սատանայ , չարաճճի , *սատանիկ . ce petit — met toute la maison en désordre. Cet enfant est un vrai —.

Lutin, e, ած. ճիւաղական , արծուն , կայտառ , գրգռիչ . elle a une figure —e. Un air —.

Lutiner, ն. սանձել , չարչարել , անհանգիստ առնել . — qn. || փ. j'ai une affaire qui me lutine. Être lutiné par qc., սանձիլ , չարչարիլ , անհանգիստ լ. = չ. ճիւաղանալ . *ճիւաղի պէս աղմկել , պոռալ կանչել . il n'a fait que tempêter, que — toute la nuit.

Lutorcine, ի. տգ. լիւտորսին :

Lutraire, ա. փծ. ջրախեցի . խեցեմորթ երկպատեան , որ կեայ յաւազի եւ խկի :

Lutrictis (թիս) ա. կ. ջրաղուէսաձեւոտ :

Lutrin, ա. գրակալ . chanter au —. 2. դասերգուք , *դասի երգիչք . c'est lui qui dirige le —, qui donne le ton au —.

Lutte, ի. գիրկընդխառն կռիւ՝ պայքար, մարտ , գօտեմարտ , գօտկռիւ , գօտեմարտութիւն , բազկամրցութիւն , ըմբշամարտք , մրցամարտք , գուպար , գուպարած «կիւրէշ , փէհլիվանլըգ». l'exercice de la —. Il est fort adroit à la —. 2. փ. մրցութիւն , մրցումն , մրցանք , մրցանակ , կռիւ , պայքար , գուպար , մաքառ , մաքառումն , ճիգն , նահատակութիւն . engager une —, մրցիլ, նահատակիլ . — d'esprit, մրցամտութիւն , մրցակցութիւն . — de vie, կենաւպայքար . sa vie entière fut une —. La — du pouvoir absolu et de la liberté. Prendre part à la — dans une controverse. Entrer en — avec qn., ի վէգ գալ ընդ ումեք . la — est prochaine. ||ը. emporter qc. de haute —, առնել գիմն բռնութեամբ՝ տիրաբար . || faire qc. de bonne —, գործել ինչ՝ առնել գիմն առանց ննջգութեան՝ անննջօրէն՝ անկեղծաբար . 3. եգ. խառնք՝ զուգաւորութիւն խոյոց ընդ մաքեաց :

Lutter, չ. գիրկընդխառն մրցել , գօտեկռիւ՝ գօտեմարտ լ., գօտեմարտիլ , բազուկ առ բազուկ կարկառել. գուպարել «կիւրէշմէք». — avec qn., contre qn. 2. մրցիլ , կռուիլ , մաքառիլ , ի պայքար մտանել , պայքարել , գուպարել , ոգորիլ , նահատակիլ , հանդիսանալ , յաղթող գրտանիլ . les deux armées luttèrent avec un égal courage. — contre la tempête, contre sa destinée, contre la mort. Faire —, աճել ի վէգ՝ ի պայգար :

Lutteur, ա. գօտեկռիւ , գօտեմարտիկ , պայքարող , ըմբիշ , ըմբշամարտիկ «կիւրէշճի , փէհլիվան» :

Luxation, ի. վ. խախտումն , ոսկրախախտումն , յօդաճափումն . — de l'épaule, ուսախախտումն . խախտումն ուսոյ :

Luxe, ա. պերճութիւն, պերճանք, շուք , շքեղութիւն . déployer du —, un grand —, պերճաշուք՝ պերճապայծառ լ. le — asiatique, ասիական —. aimer le —, պերճասէր լ. qui n'aime pas le —, անպերճասէր . le — des habits, de table. Un grand — typographique. La beauté du linge est le — des gens de bonne compagnie. 2. առատութիւն, յորդութիւն. — de végétation. Il y a dans ce poème un grand — de figures. 3. փ. շռայլութիւն. un — de précautions, զգուշաւանցութիւն, *չափազանց զգուշութիւն . || ը. c'est du —, զրաւիրճ՝ անօգուտ է :

Luxé, e, անց. ոսկրախախտ , ոսկրաքանց , յօդալոյծ :

Luxembourgia (լիւքսանպուրգիա) ա. բ. լուքսանբուրգիա , լուքսենբուրգենի . ազգ երկպրուկ տընկոց ի տոհմէ ողնասերից (ochnacées).

Luxembourgiées, ի. յ. բ. ողնեայք . ցեղ անկոց ի տոհմէ ողնասերից (ochnacées).

Luxer, ն. վ. ոսկրախախտել , խախտել զոսկերս , ոսկրաքանցել , ոսկրախախտ՝ ոսկրաքանց՝ յօդախաղաց՝ յօդաճափ առնել . sa chute lui a luxé l'os de la cuisse. Il s'est luxé le bras.

Se luxer, դ. ոսկրախախտիլ , ոսկրաքանցիլ , ոսկրաքանց՝ յօդախաղաց՝ յօդաճափ լ. խախտիլ ոսկերաց . il y a des os plus sujets à — que d'autres.

Luxor, S. Louqsor.

Luxueusement, մ. պերճաբար :

Luxueux, euse, ած. պերճ, պերճալի, պերճալից, պերճազարդ, պերճապանոյծ, պերճապայծառ , շքեղազարդ . toilette —euse. Ameublement —. 2. պերճասէր :

Luxure, ի. բղջախոհութիւն, անխառնութիւն, պակշոտութիւն, անառակութիւն : |թիւն :

Luxuriance, ի. ուռճազարդու-

Luxuriant, e, ած. ուռճազարդ , ուռճալիր , վարսագեղ , վարսագեղեալ . végétation —e. La nature —e. 2. փ. ուռճազարդ , ուշիմ , լայնարձակ . imagination —e. Esprit —, ուռճամիտ, ուշիմամիտ, լայնամիտ . 3. շքեղ , շքեղազարդ . draperie —e. Chevelure —e, յորդառատ հեր :

Luxurieusement, մ. բղջախոհութեամբ , պագշոտաբար , անառակաբար :

Luxurieux, euse, ած. բղջախոհ , անխուզ , գագաշոտ , ցանկասէր , վատշոտ , պակշոտ , անառակ . homme —. Voix —euse.

Luzerne, ի. ասպաստ. ազգ առուոյտի . || — sauvage, — վայրի , պաճուկ . || — houblon, S. Lupulus .

Luzernière, ի. ասպաստուտ . արտ ասպաստի :

Luzette, S. Luisette.

Luziole, ի. բ. կորնգան . ազգ տոհմի սիզախոտոյ :

Luzule, ի. բ. ջորջ. տունկ միապտղուկ ի տոհմէ կնիւննայց (joncées).

Lycaconitine, ի. տգ. գայլընձախոտին :

Lycanthrope, ա. գայլամարդ , գայլախտոտ . ախտացեալ գայլախտիւ :

Lycanthropie, ի. բժ. գայլամարդութիւն , գայլախտ . *չիմարութիւն որով կարծէ մարդ փոխիլ ի գայլ :

Lycée, ա. լիկիոն . լսարան յԱթենս . 2. լիկէոն , վարժարան :

Lycéen, ա. լիկիոնական . աշակերտ լիկիոնի :

Lycène, ի. մբ. գայլաթիթեռն . ազգ ցերեկեայ թիթեռան :

Lycénides, ա. յ. մբ. գայլաթի-

Քեռնագգիք . տոհմ Քեփաքեու միջատաց :

Lycéonne, ի. լիկիոնուհի :

Lychnide, ի., **Lychnis** (խս)

ա. բ. համասփիւռ , համապրամ :

Lychnite (լիքնիթ) ա. հբ. կանքեղակուճ :

Lychnomancie, ի. կանքեղադիւռնութիւն , կանքեղահմայութիւն :

Lyciet, ա. բ. մօռամբ , հազազ. ազգ մորմեայց (solanées).

Lycoctone, ած. գայլասպան :

Lycoctonine, ի. տգ. գայլասպանին . կալարաթակերպ ինչ :

Lycope, ա. բ. ջրահօտիսոյ . հօտիսոյ ջրային . բոյս շառավեայ ի ցեղէ շրքնաւորաց (labiées).

Lycoperdacées, ի. յ. բ. գայլափքասերք :

Lycoperdées, ի. յ. բ. գայլափքեայք . ցեղ սնկոց :

Lycoperdon, ա. բ. գայլափուք , գայլասունկ . սունկ ինչ գարշահոտ :

Lycopersycon, ա.գա. **Tomate**ի :

Lycopode, ա. բ. գայլոտն, գետնամամուռ , գետնամուշկ . *տեսակ մի մամուռ :

Lycopodiacées, ի. յ. բ. գայլոտնասերք , գետնամամռասերք :

Lycopodiées, ի. յ. բ. գայլոտնեայք . ցեղ բուսոց ի տոհմէ գայլոտնասերից :

Lycopodine, ի. տբ. գայլոտին , գետնամամռին . *գայլոտան փոշիին հանուած անկենդանացեալ (azoté) տարրն : [տլենեայք :

Lycopodinées, ի. յ. բ. գայլո-

Lycopside, ի. բ. գայլակերպ :

Lycorésine, ի. տգ. գայլոտնառետին . նիւթ բիւրեղանալի :

Lycorexie, ի. բժ. գայլաքաղց . *սաստիկ անօթութիւն :

Lycose, ի. կ. գայլասարդ . *մամուկի տեսակ :

Lycte, ա. մբ. փառակրծիկ. ազգ պատենաքեւից ի տոհմէ փայտակերաց :

Lyda, ի. մբ. լիդայ . Քաղանքաքեւ միջատ , *որոյ Քրքուրք ապականեն ծառոց տերեւքն :

Lyddie, ի. լիդդի . ազգ պայքուզիկ նիւթոյ :

Lydien, enne, ած. լիւդացի :

Lydienne, ի. հբ. լիւդաքար . տեսակ յասպիս քարի :

Lydite, ա. հբ. տ. **Lydienne**.

Lydus (խս) ա. մբ. հարոտ . պատենաքեւ միջատ :

Lygée, ա. մբ. անկրուկ . ազգ կիսաքեւ միջատի : [մորքի :

Lygie, ի. կ. ակրուկ . ազգ խեցե-

Lygodier, Lygodium (օմ) ա. բ. ձարխուտակ . ազգ վայրի ձարխուտոյ:

Lymnée, տ. **Limnée**.

Lymphadénie, ի. բժ. աւշագեղձարորք , աւշագեղձատապ :

Lymphadénome, ա. ախ. աւշագեղձայռոյց :

Lymphangiectasie, ի. ախ. աւշանօքաճաւալ . ճաւալումն աւշեղէն անօքոց մարմնոյ :

Lymphangite, ի. բժ. աւշանօքաբորբ , աւշանօքատապ . բորբոքումն աւիշեղէն անօքոց. հն. **Angioleucite**.

Lymphangitique, ած. բժ. աւշանօքաբորբային , աւշանօքատապային :

Lymphatique, ած. մգ. աւշային , աւիշեղէն , աւշկային , աւշալից. vaisseau —, աւշանօք. ganglions —s, խաղմոնք աւշայինք . 2. աւշային , աւշաւոր . tempérament —,

Lymphatisme, ա. բժ. աւիշութիւն , աւշութիւն , աւշայնութիւն , աւշաւորութիւն :

Lymphatocèle, ի. աւշուրց . ուռոյց աւշալից : [2. բ. աւիշ :

Lymphe, ի. մգ. աւիշ , աւիշկ .

Lymphite, տ. **Lymphangite**.

Lymphocite կամ **Lymphocyte**. ա. բխ. աւշինձ . տ. **Leucocyte**.

Lymphogène, ած. աւշածին :

Lymphoïde, ա. աւշակերպ :

Lymphomateux, ած. ա. բժ. աւշուռեցաւոր :

Lymphome, ա. ախ. աւշուռոյց . աւշային ուռեցք :

Lymphorrhagie, ի. բժ աւշահոսումն , աւշահոսութիւն :

Lymphosarcomateux, ած. ա. աւշամսաւոր :

Lymphosarcome, ա. բժ. աւշամիս : [Քիւն :

Lymphose, ի. բխ. աւշագործու-

Lymphotomie, ի աւշահատումն , աւշահատութիւն . հատումն աւշային անօքոց :

Lyncher, ն. լինչել . *պատժել ինքնին առանց արդարութեան վըճռոյն ապաւելու : [fièvre —.

Lyngode, ած. բժ. հիճատեսակ .

Lynx, ա. կ. լուսան , բառիւր «վաշագ». les —, լուսանունք . || փ. avoir les yeux de —, des yeux de —,

սրատես՝ քաջատես՝ քաջահայեաց է. || փ. examiner qc. avec des yeux de —. Le cœur a des yeux de —.

Lyonnais, e, ած. լիոնական, լիոնացի . compagnie —e. 2. գ. լիոնացի . les —. Une —e, լիոնուհի :

Lypémanie, ի. բժ. տիրամոլութիւն : [Քիւն :

Lypothymie, ի. Քալկահարութիւն :

Lyre, ի. քնար. petite —, քնարիկ. jouer de la —, — հարկանել , քնարել . air de —, քնարանուագ . qui hait la —, քնարատեաց . en forme de —, քնարաձեւ . 2. —. խանդ՝ հանճար քերդողական . la — d'Homère, de Pindare. Prendre, accorder sa —, առնուլ, յարդարել զքնարն , քերթողաբանել. quitter, déposer, suspendre sa —, ի բաց Քողուլ , կախել զքնարն . ոչ եւս յօրինել քերդուածս. ||les maîtres de la —, քերթողահայրք. գլխաւոր բանաստեղծք. 3. աս. քնար աստեղատուն :

Lyré, e, ած. բ. քնարաւոր , քնարաձեւ . feuille —e.

Lyrifère, ած. քնարաբեր :

Lyriforme, ած. ո. քնարաձեւ :

Lyrique, ած. քնարական , քնարերգական , քնարերգակ . poésie, poème —, քնարերգութիւն , բանաստեղծութիւն . poète, auteur —, քնարերգակ բանաստեղծ՝ քերթող , մատենագիր . 2. ա. քնարերգ , քնարերգակ , քնարերգող . Pindare, Horace sont des —s. 3. ա. քնարերգ , քնարերգութիւն :

Lyrisme, ա.նբ. քնարերգութիւն. le — de la Bible. 2. խանդ, եռանդն. cet homme a du —. La conversation a du —. [քնարաձեւ կիթառ :

Lyro-guitare, ի. քնարակիթառ .

Lysidine, ի. տգ. լիսիդին. նիւթ ինչ տարրագիտական :

Lysien, enne, ած. հբ. լուծական . terrains —s. Substances —ennes.

Lysigène, ած. բ. լուծածին :

Lysimachie (լիզիմաքի), **Lysimaque**, ի. բ. ումնտաշ . հն. **Monnayère, Nummulaire, Herbe aux écus.**

Lysimachiées, ի. յ.բ. ումնտաշեայք . տոհմ տնկոց նախատիպ ունելով զումնտաշ (lysimachie).

Lysimètre, ա. լուծաչափ :

Lysol, ա. տգ, լիսոլ . նիւթ ինչ քիմիական :

Lyssa, Lysse, ա. տ. **Hydrophobie.**

Lysses, ի. յ. բժ. կաղուցք. *կատղած շնէ խածուած մարդոց լեզուին տակն ելած պալարներ: [կիսաձեւ:

Lystre, ի. մբ. բերտ. միջատ

Lysure, ա. բ. պրծագի. ազգ անկոյ:

Lythracées, ի. յ. բ. արենածաղկասերք:

Lythraire, ա. տ. **Lythrum.**

Lythrariées, ի. յ. բ. արենածաղկաձաղկիայք. հն. **Lythracées.**

Lythrum (լիթրօմ) ա. բ. գա. **Salicaire**ի:

Lytta, Lytte, ի. մբ. շնորդն.

Lyxe (լիքս) ա. մբ. տորուիկ. միջատ պատենաձեւ:

M

M (էմ) ի. եւ բատ արդի հնչման մը. ա. երեքտասաներորդ նշանագիր այբուբենից եւ իններորդն բաղաձայնից. 2. հնչի իբրեւ զն յորժամ ի մէջ բառից նախադաս գտանիցի տառիցս b, p եւ երբեմն n, emblème, անպլէմ. emploi, անփլուա. condamner, քօնտանէ. 3. **M.** նախադաս յատուկ անուան՝ նշանակէ Տէր, Պարոն. MM (Messieurs), տեարք, պարոնայք. Mme (Madame), տիկին. Mlle (Mademoiselle), օրիորդ. 4. ի հռովմայական Թուանշանս M նշանակէ 1000. CM նշանակէ 900. 5. վերադիր գծիւ $\overline{M}$ նշանակէ հազար անգամ հազար կամ միլիոն:

Ma, ած. ի., որոյ արականն լինի **Mon.** տ. **Mon.**

Maba, ա. բ. մաբա. Թուփ ինչ:

Mabée, ի., **Mabier**, ա. մաբենի, ծխափողաձառ:

Macabre, ած. ի. danse —, մահապար, մահակաբաւ. պար՝ կաբաւ մեռելոց:

Macadam, ա. մակադամ, խըճուղի, տրամուղի, խճայատակ:

Macadamisage, ա. մակադամումն, խճայատակումն:

Macadamisation, մակադամումն, խճուղումն, խճայատակումն:

Macadamiser, ն. մակադամել, խճուղել, խճայատակել. chaussée macadamisée, խճայատակ միջնուղի:

Macagua, ա. Թ. մակագուա. ազգ բազէի ի Կույանա:

Macalline, ի. տգ. մակալլին. *կալաբաձեւ որ մակալլենի ճառոյն կեղեւն կ'ելլէ:

Macalla, ա. բ. մակալլենի. ճառ ի Մեկսիքա:

Macaque, ա. եւ ի. կ. մակաք, շնակապիկ. ազգ կապկի. un —. Une —. || Ver —, որդնամակաք. մորթայաք որդն:

Macaranga, ի. բ. մակարանգա. Թուփ ինչ:

Macaret, տ. **Mascaret.**

Macareux, ա. Թ. գայլագռաւ:

Macaron, ա. նշապան, նշակ, նշաճաղ «աճրպատէմ»:

Macaronée, ի. դդմաճականն, դդմաճաբերդուած: [նա»:

Macaroni, ա. դդմաճ «մագար-

Macaronique, ած. դդմաճական, դդմաճաբան, կորճալեզու, խառնամտան, ծեքավերջ, ճաղրածու. poésie —. Vers —s.

Macaronisme, ա. դդմաճաբանութիւն, կորճալեզու՝ լատինայանգ քանատեղծութիւն.

Macaroniste, ա. դդմաճագիր, դդմաճաբան:

Macédoine, ի. մակեդոնախառն, մակեդոնիկ, *անուշապուր. 2. փ. եւ բ. խառնակոյտ, խառնաբան. ce livre est une —.

Macédonien, enne, ած. մակեդոնական, մակեդոնային. phalange —enne. || ա. մակեդոնականն, մակեդոներէն:

Macer, տ. **Masser.**

Macératé, Maceratum (մասէրաթօմ) ա. դղգ. Թրջած, Թուրջ, *Թրջոց. մէջն դրուած նիւթով ոգոդուած ջուր:

Macérateur, ա. Թրմող. tonneau —, — տակառ:

Macération (սիօն) ի. տգ. Թրմումն, *Թրջոց. 2. փ. ճնշուիլն, անձնաչարչարութիւն, խստամբերութիւն, վշտամբերութիւն. expier ses crimes par des larmes et des —s.

Macéré, e, ած. Թրմեալ, *Թրջոց դրուած. plante —e dans du vin. 2. փ. ճնշեալ, մաշեալ. la chair —e dans les cloîtres. 3. տ. **Macératé.**

Macérer (je macère; je macérerai) ն. դղգ. Թրմել, *պաղ հեղուկի մէջ դրջոց դնել. — une plante dans du vin, dans de l'alcool. 2. փ. ճնշել, մաշել զմարմին. — son corps par de longues mortifications.

Se macérer, դ. Թրմիլ, *Թրջոց դրուիլ. cela se macère dans l'eau. 2. փ. ճնշիլ, մաշիլ, անձնաչար լ. — par des jeûnes.

Maceron, ա. բ. ձիալախուր, [ձիլախուր:

Macferlane, ա. մակֆերլան. վերարկու անձեւ՝ կոչեցեալ յանուն հնարողի:

Machabée, ա. մակաբայեցի: comme un —, մակաբայապէս. de —, մակաբէական:

Machabées, ա. յ. Մակաբայեցիք. գիրք Մակաբայեցւոց:

Machacoire, ա. եզ. տ. **Brisoir.**

Machærium (մաքէրիօմ) ա. բ. տ. **Machérie.**

Machaon, ա. մբ. մաքաւոն. ազգ Թիթռան, քառաթեւ եւ խայտաբղետ:

Mâche, ի. բ. նիւ, ճաւաղցան, բաղրիկ, *ադցանի խոտ մի. 2. տ. **Barbotage.**

Mâché, e, ած. ծամեալ, *ծամած. les viandes bien —es sont à demi digérées. 2. փ. պատրաստեալ, կազմ եւ պատրաստ. de la besogne toute —e. Il faut me donner les affaires toutes —es. || տ. **Papier.**

Mâchecoulis (լի) ա. պշ. որմաճակ, որմաճերպք (ամրոցաց). գն. **Mâchicoulis.**

Mâche-bouchon, ա. աբ. ծամխցան (գործի):

Mâche-dûr, ա. որկրամոլ, որկորաժէտ, *շատ ուտող:

Mâchefer, ա. կղկղանք, աղտ (երկաթոյ): [բանաստեղծ:

Mâche-laurier, ա. հգն. քերթող,

Mâchelier, ère, ած. ծամքողական. muscles —s. || Dents —ères, կմ. mâchelières, ծամքողականք, ծամատամունք: [մելն:

Mâchement, ա. ծամքումն, *ծամ-

Mâchemoure, ի. նե. պաքսիմատաւիշրան. փշրանք պաքսիմատի. faire de la —. Distribuer de la —.

Mâcher, ն. ծամել, ծամքել. — du pain, de la viande. Avaler sans —, անծամ կլլանել. || բ. — de haut, ուտել առանց ախորժակի. || — à vide, ծամել առանց ինչ ունելոյ բնդատամօք. եւ փ. պարարել զանձն մեռոյ յուսով. || փ. եւ բ. — à qn. sa besogne, պատրաստել զգործ՝ զվատակ ուրուք. || il faut lui — les morceaux, պարտ է նմա մեկնել զամենայն մանրամասն. || ne pas — une chose, անխնայ՝ համարձակ ասել զիմն. je ne mâche pas ce que j'ai sur le cœur. Ne pas — le mot. 2. —. ճգմել առատաբար առանց մանրելոյ. les enfants mâchent les hochets. Ce cheval mâche son frein.

Se mâcher, դ. —իլ, *ծամուիլ. une viande tendre qui se mâche facilement.

Machérie (մաքէրի) ի. բ. դանակաբոյս. ազգ Թիթեռնասեռից (papilionacées).

Mâcheur, euse, գ. ծամող. — de tabac. 2. ած. շատակեր, որկրուտ, *ուտան, Թշող «շիշպօղազ». c'est un grand —, une grande —euse.

Machiavel (քիաւէլ) ա. մաքիաւէլ. խորամանկ քաղաքագէտ:

Machiavélique (մաքիա) ած. մաքիաւելական, մաքիաւելեան, խորամանգ, նենգաւոր. gouvernement, politique, conduite —. Concevoir un projet —. Insinuation, habileté —.

Machiavéliquement, մ. մաքիաւելօրէն, խորամանգօրէն:

Machiavéliser, ն. մաքիաւելանալ. վարիլ ըստ զկզբանց մաքիաւելութեան:

Machiavélisme, ա. մաքիաւելութիւն, խորամանկութիւն, նեն-

գաւորութիւն , նենգութիւն . il a mis, il a employé beaucoup de — dans cette négociation. Sa conduite envers ses associés à été d'un — révoltant.

Machiavéliste, գ. մաքիաւելեան . հետեւող նենգաւոր սկզբանց Մաքիաւելի : [մանիւճ :

Mâchicatoire, ա. ծամոն , ծա-

Mâchicoulis, S. **Mâchecoulis.**

Mâchiller (մաշիյլել) ն. ը. ծանծաքել , * ծամծմել . je mâchille une écorce d'orange.

Machin, ա. ո. անձն, ինչ, *բան մի . Monsieur —!..., pardon! je ne me rappelle jamais votre nom. Fais-lui faire, tu-sais, ce — au fromage.

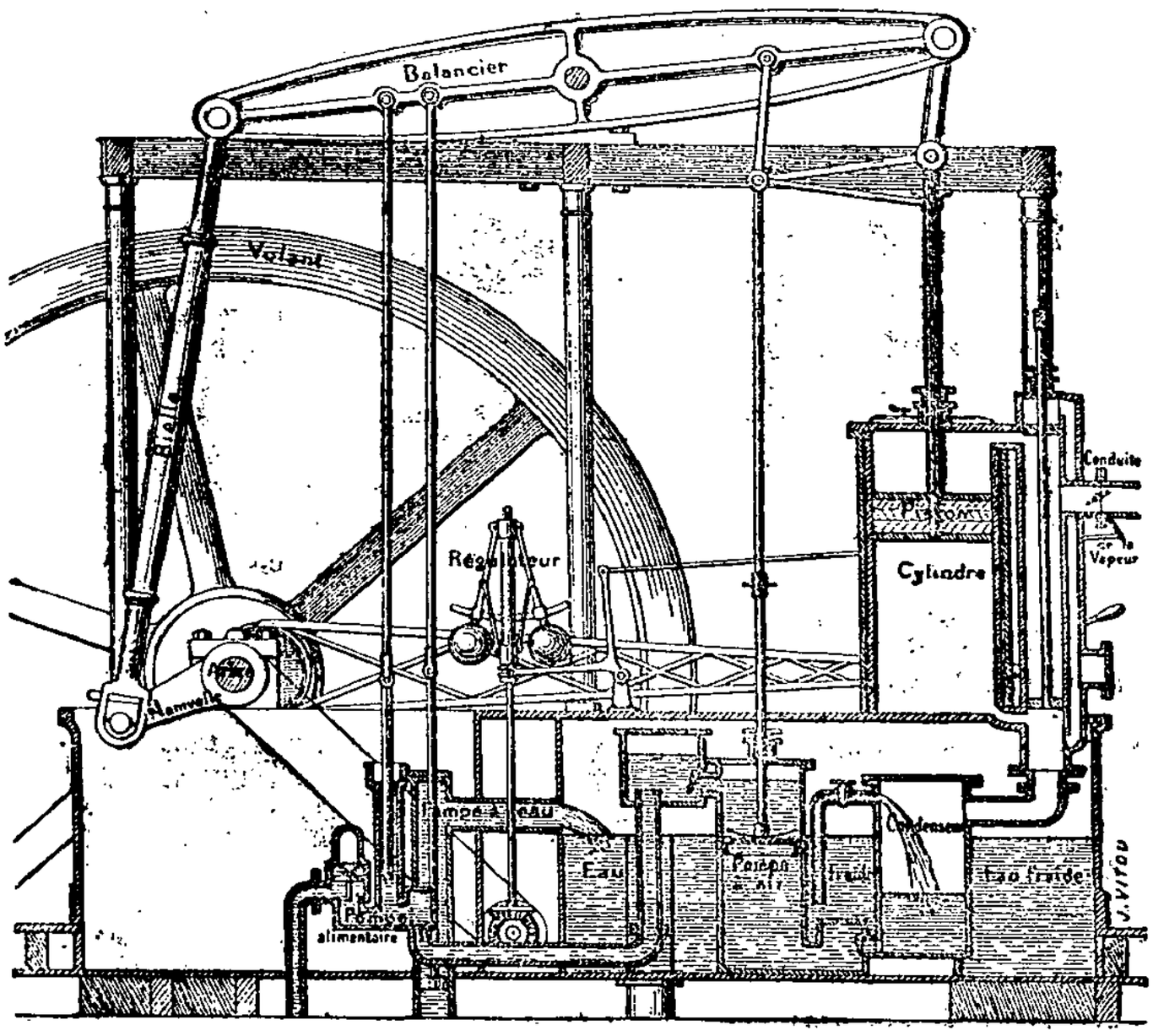
Machinal,e, ած. մեքենայական, մեքենական. mouvement —. Effet —. Action —e. Agir d'une manière —e, գործել մեքենապէս . || յ. ագր. machinaux.

Machinalement, մ. մեքենապէս. faire une chose —. Obéir, répondre, parler —.

Machinateur, trice, գ. մեքենայիչ , մեքենայող , մեքենաւոր, մեքենայոյզ , նենգագործ . elle fut la —trice du complot. — d'intrigues. C'est un grand —.

Machination, ի. մեքենայութիւն, մեքենաւորութիւն , մեքենայք , գաղտակծութիւն , չարարուեստ հնարագիտութիւն , հնարք , դաւաճանութիւն . — infernale. Découvrir les sourdes —s de qn. On lui faisait craindre de secrètes —s contre sa vie. Comme si c'était peu de toutes ces —s contre les bonnes mœurs. Il y a ici —.

Machine, ի. մեքենայ , մեքենայ , մեքենի. — ingénieuse, admirable. || — de guerre, պատերազմական —, մանգղիոն . — de plaisirs, — հաճոյից . — à vapeur, շոգեմեքենայ . || փ. il faut des —s pour le remuer, այր ծանրաշարժ՝ ծանրանդամ է . 2. —, գործի . une bêche est une —. — à vapeur, շոգեգործի . — d'Awood, անուքսեան —. — pneumatique. électrique. || — infernale, S. **Infernal.** || — à coudre, կարամեքենայ , *կարի մեքենայ . || փ. l'esclave n'est qu'une —. 3. մեքենայ , կազմած . une montre est une — compliquée. || փ. ce n'est qu'une —, c'est une pure —, une — ambulante, մեքենայ իմն է , այր անմիտ՝ անարի է . — du corps humain. L'homme est une — admirable. 4. քՁ. la — de l'univers, de la ronde, տիեզերք , աշխարհի . 5. la — de l'État, պետութիւն, տէրութիւն. 6. փ. մեքենաւորութիւն , հնարք , հնարագիտութիւն. je soupçonne dessous encore quelque —. Les —s de la politique.

MACHINE A VAPEUR.

Machiné, e, անց. մեքենայեալ . ||table —e, մեքենաւոր սեղան աճպարարի :

Machiner, ն. մեքենայել . կազմել զմեքենայս Ցատեր . 2. փ. մեքենայել , նիւթել , նիտալ . il avait machiné ma mort. — un crime, une trahison. Il machinait contre lui.

Machinerie, ի. մեքենայք :

Machineur, euse, գ. մեքենայող:

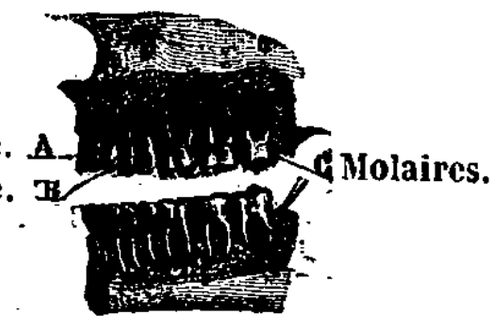
Machinisme, ա. մեքենայութիւն:

Machiniste, ա. մեքենավար , մեքենագէտ , մեքենագործ . chef des —s, մեքենագործապետ. un habile —. 2. Ցտ. մեքենավար , մեքենապետ . le — de l'Opéra.

Machinule, ի. մեքենեակ . փոքրիկ մեքենայ :

Machoiran, ա.ծք. լոգան. ձուկն նման լոգի (saumon).

Mâchoire, ի. ծամելիք , ծնօտ , կզակ , կլափն , դունչ «չէնի». avoir une fluxion à la —. — supérieure,

inférieure, վերին , ստորին ծնօտ . || ը. jouer des —s, ուտել. || փ. եւ ը. avoir la — pesante, lourde, ծանրամիտ՝ ծանրախօս է. c'est une —, ծանրամիտ՝ ծանրախօս է . || — de poulie, ծնօտ ճախարակի , *չուանին անցած տեղն . 2. ար. ունելիք , ապցան «գլուսաճ» . les —s d'un étau. 3. ունելաձիրացան. * ձրացանին քարն բռնած նոցրն : [բուժն :

Mâchonnement, ա. ծանծա-

Mâchonner, ն. ը. ծանծաքել , *ծամծրմել , լոմլոմել . 2. փ. —. անորոշ արտաբերել . il ne fait que — ses paroles.

Mâchonneur, euse, գ. ծանծաքիչ , ծամծմող :

Mâchure, ի.ար. ճնշած. *ճնշած՝ կոխած տեղն. — du drap, du velours.

Mâchuré, e, անց. ած. մրոտ , մրճռուտ. feuille —e. Visage, linge —.

Mâchurer, ն. մրել , մրոտել , մրճոտել , *մուրով աղաւոտել . — du papier, des habits. Il s'est mâchuré le visage. 2. ար. ճնշել , կոխել :

Macigno, ա. ձբ. խառնակոպիճ:

Macilence, ի. բժ. վատուժն , ծիւրութիւն , նիհարութիւն :

Macis (մասի) ա. բուրակ . ներքին կեղեւ մշկընկուզի (noix muscade). huile de —, բուրակիւղ :

Mackintosh (մաքինթօշ) ա. մաքինտոշ. *տեսակ մի լայն վերարկու:

Maclage, ա. մակլուժն :

Macle, ի. ձբ. մակլ . խումբ բիւրեղաց :

Macler, ն. մակլել . * խառնել հալած ապակին երկաթի ծողով :

Maclure, ա. բ. մակլոր . ազգ երկպտուկ ծառոյ ի տոհմէ եղջատերից (urticacées).

Maclifère, ած. ձբ. մակլաբեր :

Maclurine, ի. տգ. մակլորին . աղաղ (tanin) գտեալ ի դեղնափայտի (morin).

Maçon, ա. որմաշէն , որմաճու , որմադիր , որմագործ «տուվարեր». journée de —. Maître —, որմաճապետ. 2. S. **Franc-maçon.**

Maçon, onne, ած, որմաշէն . l'abeille —onne, — մեղու :

Mâcon, ա. մաքոն . գինի շրջակայից Մաքոն քաղաքի. du vieux —. Boire du —.

Maçonnage, ա. որմած , որմաճուժն , որմադրութիւն , որմաշինողէք . on a payé tant pour le — de cette maison.

Maçonner, ն. որմել , *պատշ շի-

նել. 2. որմել, *պատով գոցել. — une porte. 3. փ. եւ ը. խոշորագոյնս գոլծել, *վերիվերանց շինել. voyez comme il a maçonné cela.

Maçonnerie, ի. որմածք, որմածուածիւն, որմաշինուածիւն, որմագործուածիւն, որմադրուածիւն «տուվարձըլըգ». 2. —, որմած, որմ, *պատ. une — solide. 3. S. **Franc-maçonnerie.**

Maçonnique, ած. ազատ որմադրական, փրանմասոնական. loge —. Emblèmes —s.

Macouba, ա. մակուբա. ազնիւ ծխախոտ հայտնուն կղզւոյ Մարթինիկեայ:

Macoucoua, ա. ը. մակուկուա, մակուկենի. ազգ ծառոյ բուսելոյ ի Կույանա:

Macquage, ա. ար. վշտակումն:

Macque, ի. ար. վշտակ. Ծակ վշոյ «քէնին Ծօգմադը»:

Macquer, ն. վշտակել «Ծօգմագ իլլ, քէնին էզմէք»:

Macr... Macro... յոյն մասնիկ բարդուածանց, նշանակէ երկայն, երկար, մեծ, մեծա...:

Macranthe, ած. մեծածաղիկ. lonicère —.

Macraspide, ա. մբ. մեծավահան. միջատ պատենաւոր:

Mâcre, ի. բ. ջրաշաքանակ. ջրային շագանակ «սու քէսթանէսի». հն. **Chataigne d'eau.** 2. ջրաշաքանակենի «սու քէսթանէ ագաճը»:

Macrée, S. **Mascaret.**

Macreuse, ի. կ. ծովաբադ «սէկիզ էօրտէյի». || փ. il a un sang de —, այր ցուրտ՝ ցրտամիտ՝ անխուով՝ *պաղարիւն է:

Macro, մս. յն. որ նշանակէ երկայն, մեծ եւ վարի ի փարդուածիւնս:

Macrobien, enne, ած. երկայնակեցիկ:

Macrobiote, ա. կ. երկայնակեաց, երկարակեաց:

Macrobiotique, ի. երկայնակեցուածիւն, երկարակեցուածիւն:

Macrocalicé, e, ած. բ. մեծաբաժակ:

Macrocarpe, ած. երկայնապտուղ:

Macrocarpine, ի. տգ. երկայնաբաթարպին. դեղնանիւթ ինչ:

Macrocéphale, ած. կ. երկայնագլուխ, մեծագլուխ:

Macrocéphalie, ի. մեծագլխուածիւն:

Macrocère, ած. կ. երկայնեղջիւր:

Macrocerque, ած. կ. երկայնատուտն, երկայնագի. 2. ա. Ծ. —. սեռ Ծուչնոց. հն. **Ara.**

Macrochire (քիր) ած. երկայնաձեռն:

Macrochirie (քիրի) ի. երկայնաձեռնուածիւն:

Macrococcus (իւս) ա. կ. մեծորդան, մեծմանրէ:

Macrocole, ած. ճս. երկայնադամ:

Macrocosme, ա. մեծաշխարհ,

Macrodactyles, ա. Ծ. երկայնամագիլք. տոհմ բարձրասրուն Ծըուչնոց:

Macrodactylie, ի. երկայնամագիլուածիւն:

Macrodon, ա. ձբ. մեծատամն. ազգ ձկան:

Macrodonte, ած. երկայնատամն. 2. ա. բ. —. ազգ մամռոյ:

Macrogastre, ած. մեծաստամոք:

Macroglosse, ած. կ. երկայնալեզու, մեծալեզու:

Macroglossie, ի. բժ. մեծալեզուածիւն. * լեզուին չափազանց մեծնալն:

Macrogonidie, ի. բ. երկայնասերմնակ. արտադրիչ գործարանք մեծամարմին լօտից:

Macrologie, ի. երկայնաբանութիւն:

Macromélie, ի. մեծանդամութիւն:

Macromètre, ա. երկայնաչափ:

Macronucleus (մաքրոնիքլէիւս) ա. կ. մեծկորիզ:

Macronyx, ա. Ծ. մեծեղունգն. ազգ հնդկական:

Macropétale, ած. բ. երկայնաթերթ:

Macrophage, ած. մեծակեր:

Macrophylle, ած. բ. երկայնատերեւ, մեծատերեւ:

Macropiper, ա. բ. մեծապղպեղ. ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ պղպեղասերից (pipéracées).

Macropode, ած. բ. երկայնոտն, մեծոտն. 2. բ. երկայնակոնուն:

Macropodie, ի. մեծոտնուածիւն:

Macropodiens, ա. յ. երկայնոտեանք, մեծոտունք:

Macropodium (մաքրոփոտիում) S. **Micropode.**

Macroprosopie, ի. ատուարադիմութիւն:

Macroptère, ած. կ. երկայնաթեւ, մեծաթեւ:

Macrorrhize, ած. բ. երկայնարմատ, մեծարմատ:

Macroscélide, Macroskélide, ած. կ. երկայնասրուն, մեծասրուն, *սրունքներն երկայն՝ մեծ. || ա. յ. les —s, —ք:

Macroscélie (սէլի) ի. երկայնասրունք:

Macroscien, enne, ած. աշ. երկայնաստուեր. peuples —s. || ա. les —s, —ք:

Macroscopique, ած. մեծատես,

Macrosomatie, ի. ատուարամարմնուածիւն, Ծանձրամարմնուածիւն:

Macrosome, ա. մբ. երկայնամարմին:

Macrosporange, ա. բ. մեծաԾորճ,

Macrospore, ա. բ. մեծաԾորճ, մեծասերմն:

Macrostiche (Ծիշ) ած. երկայնագիծ, երկայնատող:

Macrostome, ած. մեծաբերան:

Macrostyle, ած. բ. երկայնասլաք:

Macrotarsien, enne, ած. կ. երկայնակինք:

Macrote, ա. կ. երկայնականջ. ազգ կենդանեաց հարաւային Ամերիկոյ:

Macroule, ի. S. **Foulque.**

Macroure, ած. կ. երկայնագի, երկայնաձեւ, երկայնատուտն:

Macrozoospore, ա. բ. մեծակենդանասերմն. հն. **Macrogonidie.**

Mactre, ի. փՁ. մակտրայ. ազգ երկպատեան ժմռակի:

Maculage, ա. արատուածիւն:

Maculaire, ած. բպ. արատաւոր, արատական.

Maculature, ի. տպ. արատաւորուածիւն. 2. խոշորաձուղՁ. * հատարակ՝ հատ ԾուղՁ «գապա քեաղաձ»:

Macule, ի. արատ, քիծ «լէքէ». papier plein de —s, արատաւոր ԾուղՁ. 2. փ. —. Agneau sans —, Գառն անարատ. Քրիստոս:

Maculé, e, ած. արատաւոր, մուրուտ. feuille —e, արատաձերՁ, մրթաձերՁ. 2. բպ. գորշախայտ, խայտաբղէտ:

Maculer, ն. արատել, բծել, *արատաւորել, մրոտել. on macule un livre quand on le bat trop fraîchement imprimé. = ց. —իլ. ce papier macule.

Maculiforme, ած. ո. արատաձեւ, *բծի նման:

Madame, ի. տիկին, տիրուհի, * խաՁուն. — la duchesse. — une telle. ||յ. Mesdames, տիկնայք. 2. —, բամբշեակ. տիտղոս դասերաց արքայից. — Élisabeth. 3. լկ. —. անդրանիկ դուստր արքայի՝ արքայորդւոյ. 4. —, բամբիշ. կին արքայեղբօր. — est morte. 5. վանաց տիկին, տիտղոս կուսանաց. — la supérieure, վանաց տիկին, աբբատուհի. Mesdames les chanoinesses. 6. հատատագրուածամբ Mme. 7. դդ. չէ պարտ ասել chère Madame, այլ chère Dame. սակայն կանայք ի գրելն առ միմեանս ասեն երբեմն ma chère —.

Madapolam, ա. մադապոլ, բամբակի «մանափոլ»:

Madarose, ի. բժ. ԾարԾչաԾափումն, արտեւանաԾափումն. անկումն ԾարԾչաց, արտեւանաց:

Madéfaction, ի. դղգ. տամկուածիւն, խոնաւուածիւն, Ծացուածիւն. la — d'un emplâtre.

Madéfier, ն. դղգ. տամկացուցանել, խոնաւեցուցանել, Ծացուցանել, Ծանալ. — un emplâtre.

Madeleine, ի. Մագդաղինէ. անուն մեղաւոր կնոջ Աւետարանի. pleurer comme une —, լալ իբրեւ —. լալ դառնապէս. 2. փ. —. une — repentante, կին ապաշխարող. 3. —, մագԾաղիննկար. la — du Corrége. 4. —. *պզտիկ կարկանդակ մի:

Madelonnettes, ի. յ. մագդաղինիկք. կրօնուհիք որ յանձանձեն զտունս մեղաւոր կանանց:

Mademoiselle, ի. օրիորդ, տամուժել, տամոջել. — votre sœur. — veut-elle danser le prochain quadrille? || յ. Mesdemoiselles, —ք. 2. օրիորդ (կոչէր իբրեմն անդրանիկ դուստր արքայի):

Madère, ա. մադէր. մադերեան գինի. du bon —.

Madi, S. **Madia.**

Madia, ի. մադիա, մադի. տունկ ինչ իւղաբեր սերմամբք:

Madiaïque, ած. տբ. մադիային. acide —, մադիաԾու:

Madone, ի. պատկեր՝ անդրի՝ արձան Տիրամօր, Աստուածածին :
Madonina, ի. տիրամայրիկ, աստուածածնիկ :
Madrague, ի. Քարբ, Քարփ. ուրկան Քիւնոս (thon) ձկան :
Madras, ա. մադրասիկ. մադրասեան կերպաս. le — sert de coiffure aux femmes.
Madré, e, ած. պիսակ, խայտ, * խատուտիկ «պէնէլի». bois, léopard —. Porcelaine —e. 2. փ. խրամանգ, խորագէտ, *վարպետորդի. un renard —. Homme —. || գ. C'est une —e.
Madrépore, ա. մադրէպոր, խեցաչէչ, չէչախեցի, * քամամայր. ազգ պողիպոդի. S. Coralloden-dron.
Madréporés, ա. յ. խեցաչէչա-
Madréporien, enne, ած. խեցաչէչեան. polypes —s.
Madréporifère, ած. խեցաչէչաբեր :
Madréporiforme, ած. խեցաչէչձեւ :
Madréporique, ած. խեցաչէչային :
Madréporite, ի. հբ. խեցաչէչաքար :
Madrier, ա. սոուարատախտակ :
Madrigal, aux, ա. քններգ, քննէջբանուկ. il va débitant des madrigaux à toutes les dames. 2. քննանուագ. jouer un —, ածել զքննանուագ :
Madrigalesque, ած. քններգակ, քններգական. style —.
Madrigalier, ա. մանրերգակ :
Madrigalique, S. Madrigalesque.
Madrigaliser, ն. քններգել, քննարանել :
Madrigaliste, ա. քններգող, քննարան :
Madrure, ի. պիսակուց, խայտուց (փայտի՝ մորթոյ «պէնէլը») :
Maestoso, ած. եմ. մեծավայելուչ, վսեմ :
Maëstral, S. Mistral.
Maestro, ա. իտ. երգապետ, նուագապետ, երաժշտապետ. un célèbre —. Les —s italiens.
Maestria, ի. արուեստագիտութիւն, *վարպետութիւն:
Mafflé, Mafflu, e, ած. մեծայտ, մեծաձիգ. son visage long, —. ||գ. մեծաձիգ. c'est une grosse mafflée.
Magagne, ա. մղգ. երկաթակ. երկաթ բեկանուտ (cassant).
Magasin, ա. շտեմարան, համբարանոց, համբարակ, մթերանոց. avoir des marchandises en —. || — d'armes, զինանոց. — de vivres, համբարանոց. — de poudre, à poudre, վառօդանոց. || փ. il en veut faire —, — առնել կամի. ասի զառնէ որ բազում նոյնատեսակ իրս գնիցէ. 2. կրպակ, խանութ, գործատուն. les —s, —ք, կրպականի, խանութայք. — de marchandises, վաճառատուն, վաճառանոց. — de livres, գրավաճառոց. || courir les —s, ի — յածիլ, * խանութներն պըտրտիլ. 3. մթերք, համբար «զախիրէ». || փ. vous avez des —s de belles paroles. Former un — de connaissances. 4. շտեմարան. կողով կառուց. 5. շտեմարան. ժողովածոյք գրաւորական նիւթոց. le — pittoresque, պատկերազարդ շտեմարան:
Magasinage, ա. շտեմարանում. 2. շտեմարանավարձ, շտեմարանոցէք. six mois de —. Il m'en a coûté 20 francs pour un —, de —.
Magasinier, ա. շտեմարանապետ, համբարապետ, մթերապահ, մթերապան. 2. կրպակաւոր, կրպակապետ, *խանութպան. 3. շտեմարանագիր «ամպար տէֆթէրի» :
Magdaléon, ա. դղգ. գլանաձեւադեղ. դեղ գլանաձեւ :
Mage, ա. մոգ. les —s, մոգեան. ||les trois —s, կլ. les —s, երեք մոգք, մոգք. l'adoration des —s. Chef des —s, մոգպետ. 2. S. Maje.
Magelona, ա. օղ. մագելոն. ազգ օդակաւորաց :
Magicien, ա. մոգ, քաւդեայ, գէտ, դիւ «միւնէճճիմ, սիհիրպազ». grand —, մոգպետ. || փ. մոգ, կախարդիչ. ce poète est un grand —. 2. ած. մոգիչ, կախարդիչ. pinceau —.
Magicienne, ի. մոգուհի, վհուկ:
Magie, ի. մոգութիւն, մոգականն, քաւդէութիւն, դիւնուքի. || — naturelle, blanche, բնական մոգութիւն, ձեռնածութիւն. — noire, սեաւ մոգութիւն, դիւնութիւն, կախարդութիւն. || ce n'est pas la — noire, առ այս չեն ինչ պէտք մոգութեան, դիւթաիաս՝ դիւթագործ իմն է. c'est la — noire, դժուարահաս՝ անիմանալի իմն է. 2. փ. մոգութիւն, դիւնութիւն. la — du style, du chant, de la parole, de l'espérance.
Magique, ած. մոգական, դիւթական. vertu —. Baguette —, մոգական գաւազան, քարմունք. 2. փ. մոգիչ, կախարդիչ, կախարդասար, հրապուրիչ. la campagne avait un aspect —. Cela est d'un effet —. Pouvoir, parole, style —. || S. Lanterne.
Magister, ա. Մագիստրոս, վարժապետ (գիւղական դպրոցի). c'est le — du village.
Magistère, ի. մագիստրութիւն, մագիստրոսութիւն. իշխանութիւն Մելիտինեան կարգապետի (ordre de Malte). 2. դղգ. հ. փոշի :
Magistral, e, aux, ած. մագիստրոսական, իշխանական, վարդապետական, ճոխական. voix —e. Avec un air —. Ton —. || Ligne —, գլխաւոր գիծ (յատակագրի քաղաքի՝ պարսպաց). || նկ. touche —e, ճարտար նկարումն. 2. մագիստրոսական, գաղիերիցու Մելիտինեան կարգի. 3. դղգ. médicaments magistraux, compositions —es, բժշկահիւրանան դեղք. դեղք հանդերձեալք ըստ հրամանի բժշկին :
Magistralement, մ. մագիստրոսաբար, վարդապետաբար, իշխանաբար, ճոխաբար. parler, dire, —.
Magistrat, ա. աւենակալ, դատաւոր, պաշտօնակալ. 2. աւագ, իշխան. premier —, իշխանապետ. 3. աւագանի. իշխանք քաղաքի. le — fit une proclamation.
Magistrature, ի. դատաւորութիւն, աւենակալութիւն. vieilli dans la — avec éclat. 2. —. ժամանակ —ութեան. cela est arrivé pendant sa —. 3. դատաւորք, աւենակալք. || la — assise, դատաւորք. la — debout, փաստաբանք :
Magma, ա. մրուր, ալմիք, ախծիւնք :
Magnan, ա. մբ. շերամ, շերամ :
Magnanage, ա. շերամատածութիւն :
Magnanerie, ի. շերամաբան, շերամատուն, շերամոց, շերամանոց. 2. շերամադարմանութիւն, շերամաբուծութիւն, շերամատածութիւն, շերամապահութիւն, շերամագործութիւն. il entend bien la —.
Magnanier, ա. շերամադարման, շերամաբոյծ, շերամաբար, շերամատած, շերամագործ, շերամապահ :
Magnanime, ած. մեծանձն, մեծահոգի, վեհանձն, վեհագն, մեծախոհ, բարձրահոգի, մեծախորհուրդ, մեծասիրտ. prince, action, cœur —. Se montrer —. || գ. Faire le —, — կերպարանիլ՝ ձեւանալ :
Magnanimement, մ. վեհանձնաբար. il s'est — comporté.
Magnanimité, ի. մեծանձնութիւն, մեծահոգութիւն, մեծահոգութիւն, վեհանձնութիւն, մեծահոգիութիւն. la — d'une princesse, d'un conquérant. La — est la vertu des héros.
Magnat, ա. աւագ, մագնատ. les —s polonais. Un — hongrois.
Magnatisme, ա. աւագութիւն, մագնատութիւն (ի Լեհաստան եւ ի Հունգարիա) :
Magnaud, S. Magnan.
Magnauderie, S. Magnanerie.
Magnaudeur, euse, S. Magnanier. [սաերկանաքար :
Magnéferrite. ի. հբ. մագնե-
Magnélithe, ի. հբ. մագնիսաքար :
Magnésico-ammoniaque, ած. տբ. մագնէսոշականային :
Magnesides, ա. յ. հբ. մագնէսիաազգիք, մագնէսիաատեսակք :
Magnésie, ի. տբ. մագնէսիա, դառնահող. — calcinée, այրեցեալ —.
Magnesié, e, ած. մագնէսիատուն :
Magnésien, enne, ած. մագնէսիան. terrains —s.
Magnésifère, ած. հբ. մագնէսիաբեր:
Magnésioferrite, S. Magnéferrite.
Magnésique, ած. տգ. մագնէսիային. sels —s.
Magnésite, ի. տգ. մագնէսիաքար, ծովափրիւք :
Magnésium (իում) ա. տգ. մագնէսիոն. *մետաղ սպիտակ որ ջրածնի հետ խառնուելով կ'արտադրէ մագնէսիա :
Magnétipolaire, ած. եբ. մագնիսիապատ :
Magnétique, ած. բգ. մագնիսային, մագնիսային. courant,

fluide —. Fer —, — երկաՓ . pole —. Influence —. Passes —s. 2. փ. —, հրապուրիչ . il y a quelque chose de — dans son regard.

Magnétiquement, մ. մագնիտաբար , մագնիսաբար :

Magnétisant,e, ած. մագնիտիչ, մագնիսացուցիչ :

Magnétisation, ի. մագնիտումն, մագնիտացումն , մագնիսումն, մագնիսացումն :

Magnétisé, e, ած. մագնիտեալ , մագնիսացեալ . une jeune fille —e. ‖ գ. un —. Une —e.

Magnétiser, ն. մագնիտել, մագնիտացուցանել , մագնիսել , մագնիսացուցանել . 2. փ. —, յինքն յանկուցանել , իշխել ի վերայ ուրուք :

Magnétiseur, euse, գ. մագնիտացուցիչ , մագնիսացուցիչ , մագնիսող , մագնիսագէտ :

Magnétisme, ա. բգ. մագնիտուՓիւն, մագնիտականուՓիւն, մագնիսականուՓիւն , մագնիսուՓիւն . — animal, terrestre, կենդանական , երկրաչին —.

Magnétite, ի. հբ. մագնետաքար , մագնիսաքար :

Magnéto-électrique, ած. բգ. մագնիտա-էլեկտրական :

Magnétographe, ա. մագնիտագիր , մագնիսագիր :

Magnétologie, ի. մագնիտաբանուՓիւն , մագնիսաբանուՓիւն :

Magnétomètre, ա. բգ. մագնիտաչափ , մագնիսաչափ :

Magnéto-parleur, ա. մագնիսախօս , մագնիսախօսող :

Magnétophone, ա. ար. մագնիսածայն (գործի) :

Magnificat, ա. լտ. պտ. մեծացուսցէ . օրհնուՓիւն սրբոյ Կուսին . chanter le —. ‖ փ. arriver à —, հասանել անագան , *շատ ուշ հասնիլ . entonner — à matines, առնել ինչ անժամ,*բան մի առնել դուրս ընել. des —.

Magnificence, ի. շքեղուՓիւն , մեծաշուք փառաւորուՓիւն , փառահեղուՓիւն , մեծապայծառուՓիւն , մեծվայելչուՓիւն . — royale, արքունական պերճուՓիւն . orner avec beaucoup de —, փառազարդել , շքեղաշուք զարդարել . 2. —, մեծագործուՓիւն. la — d'un temple, d'un palais. 3. շքեղուՓիւն , ճոխուՓիւն . — du style, des idées, des expressions, des images. 4. յ. հրաշակերտք , զարմանագործք , ճախք մեծամեծք; առասածնունուՓիւնք, պարգեւք. voilà bien des —s. Il a fait des —s extraordinaires.

Magnifier, e, մեծացուցանել , փառաւոր առնել :

Magnifique, ած. շքեղ , մեծաշուք , մեծապանծ , մեծավայելուչ , շքեղազարդ , շքեղագեղ , մեծապայծառ , պերճ , գերապանծ , պերճաշուք . récompense, titre, présent —. Promesses, paroles —s. L'avenir est —. 2. մեծագործ , պայծառակերտ . temple, palais —. 3. առասածնուն , պերճասէր . prince —. 4. բազմաճախ, մեծահանդէս . repas —, բազմախորտիկ սեղան . le souper fut —. 5. ը. գեղեցիկ , պայծառ . un temps —. 6. ա. պերճասէրն , մեծագործն . 7. Ք. շքեղ . ազգ դրախտահաւի :

Magnifiquement, մ. շքեղաբար, շքեղապէս , շքեղաշուք՝ մեծաշուք փառօք , փառաւորուՓեամբ , շքեղուՓեամբ, *առօք փառօք . recevoir, traiter —. Vêtu —, շքեղազգեաց :

Magnoferrite, Տ. **Magnéferrite.** [մագնոլենուոյ :

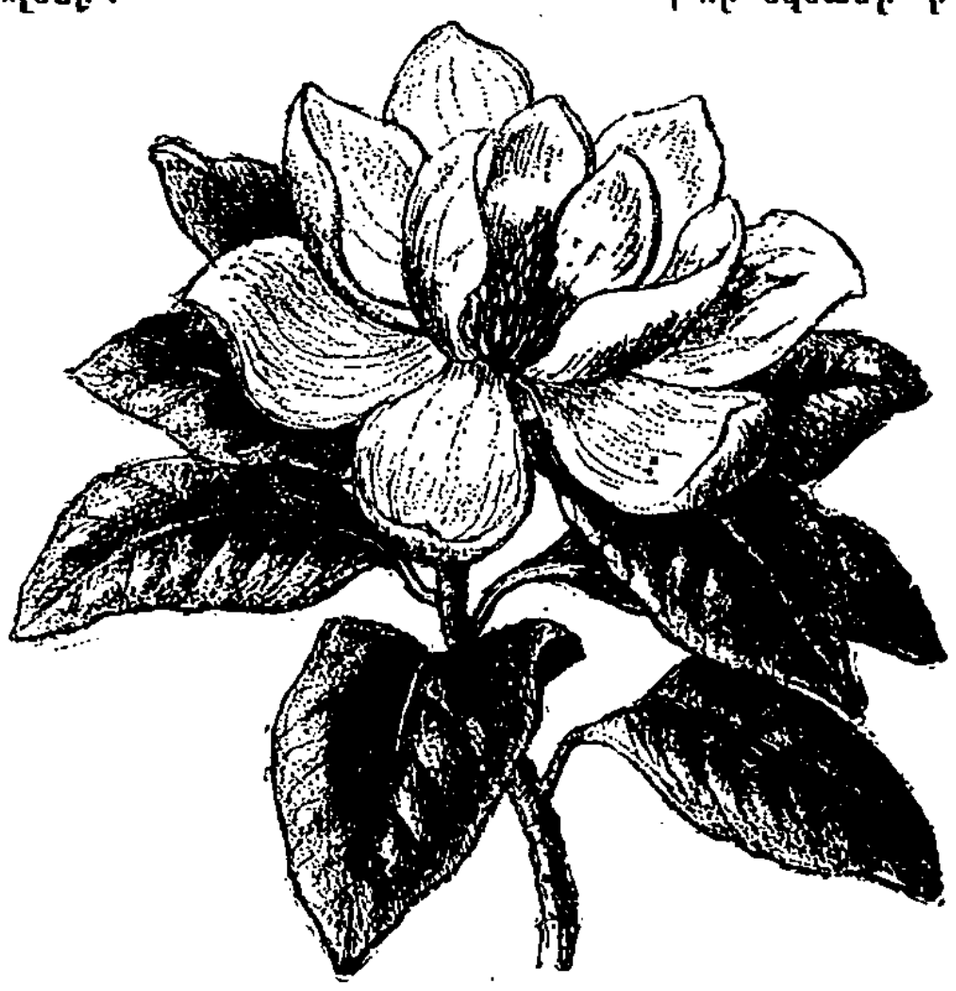
Magnole, ի. մագնոլ . ողկոյզ

Magnolia, ա. Տ. **Magnolier.**

Magnoliacées, ի. յ. բ. մագնոլասերք , մագնոլատեսակք , մագնոլազգիք : [եայք :

Magnoliées, ի. յ. բ. մագնոլ-

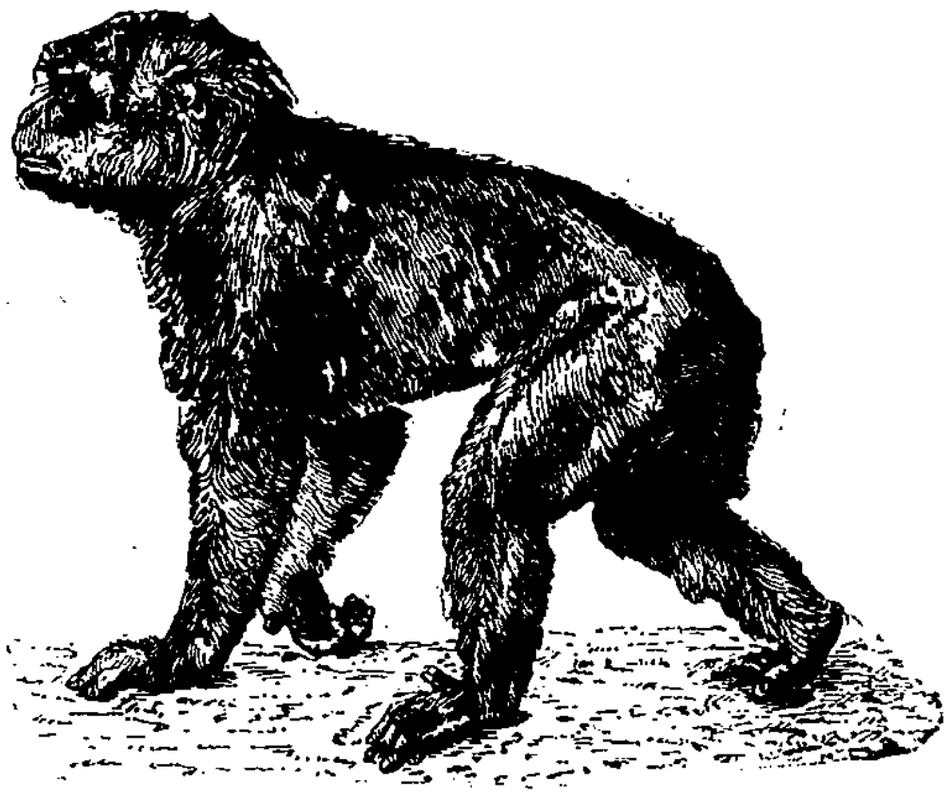
Magnolier, ա. մագնոլի , մագնոլենի :

Magnolier.

Magosphère, ի. կ. մոգազունդ . ազգ նախակենդանաց :

Magot (մակօ) ա. կ. Ծնպկ , Ծոքեկ . խոշոր կապիկ անպոչ . il est laid comme un —, այր ձառադէմ՝

տգեղ յոյժ է . c'est un —. Un vilain —. Un vieux —. 2. —, այր կոպտապանձն. c'est un —, un vrai —. եւ ի. une —otte. 3. —, յախճապակեայ ծրծան անճոռնի .

Mahagoni, Տ. **Mahogon.**

Mahaleb, ա. մահլպի , շշի . վայրի կեռասենի :

Mahari, Տ. **Méhari.**

Mahdi, ա. մահդի , մեսիա (ըստ մահմետականաց) :

Mahdiste, ա. մահդիական. կուսակից մահդիի :

Mahogon, ա. բ. մահագոնիա . ռա. **Swiéténie.**

Mahométan, e, գ. մահմետական . 2. ած. —. les pays —s. La religion —e, —՝ մահմետաւանդ կրօն . ‖ année —e, ամ —՝ Տաճկաց , որ սկսանի ի տարեդարձէ փախըստեան Մահմետի, մերՓ 354 եւ մերՓ 355 աւուրբք :

Mahométanisme, ա. մահմետականուՓիւն . մահմետական դէն :

Mahométisme, Տ. **Mahométanisme.**

Mahonne, ի. բեռնանաւ Տաճկաց « մաունա » :

Mahou, ա. խոշոր աւուի՝ չուխայ :

Mahout, Տ. **Cornac.**

Mahute, ի. ո. Ծեւածայր . ծայր Ծեւոց որսական Ծուչնոց :

Mai, ա. մայիս, ամսոյ հինգերորդ . au mois de —, յամսեանն մայիսի , ի մայիս ամսեան . le 5 —, ի հինգ մայիսի . 2 la mi-—, կէս մայիս ամսոյ , կիսամայիս . passé la mi-—. De —, մայիսեան . né au mois de —, né en —, մայիսածին , մայածին . 3. մայիսածառ , * մայիսի առաջին օրն մէկուն դրան առջեւ ի պատիւ տնկուած ծառն . planter le —. Danser autour du —. 4. Rose de —, մայիսավարդ :

Maïa, ա. կ. ծովասարդ , *ծովամամուկ:

Maïaca, ա. բ. մայիկա . ազգ երկպրուկ տնկոյ ի տոհմէ մոլաիբրկասերից (xyridacées).

Maïacées, ի. յ. բ. մայիկասերք. ցեղ բուսոց ի տոհմէ մոլաիբրկասերից (xyridacées).

Maïanthème, ա. բ. մարերի ծաղիկ :

Maïdan, ա. տճ. հրապարակ «մէյտան» :

Maie, ի. խմորատաշտ, *մակտրայ. տաշտ խմորոյ :

Maïens, ա. յ. խբ. ծովասարդեանք :

Maïeur, ա. աւագ . S. **Maire.**

Maigre, ած. վտիտ , նիհար , վատուժ «խըրա , զապուն» . homme, femme, figure —. Il est très —. Mouton, poulet, viande —. || ը. — comme un coucou, comme un chat de gouttière, վտիտ յոյժ. 2. անճարպ , անմիս . repas —. Jour —, օր պահոց , *պաքի օր . aux jours —s, *պաքի օրերուն . soupe —, անարգանակ Ճան «եավան՝ առուէ չօրպա». 3. Ճեմեւախորտիկ , չորաբեկ . un — repas, souper —, սեղան՝ ընձրիք —. il nous a fait faire — chère, ոչ բազմախորտիկ եւս մեզ սեղան . || փ. une — réception, ցուրտ ընդունելութիւն . 4. փ. սակաւաբեր, արուգ , ամուլ , անջրդի . terre, sol —. || արուգ , ազազուն . de —s épis. 5. ոգ. վտիտ , նիհար , բազմագայլայազ . argile, chaux —, **S. Mortier.** 6. փ. դոյզն , դուզնաքեայ , չնչին , սնոտի . voilà de —s raisons. Un — sujet, — պատճառ . un — divertissement, դոյզն՝ դուզնաքեայ զբօսանք . 7. մոգ. արուգ , ամուլ . il a choisi un sujet bien —. Style —, ցամաք՝ անզարդ ոճ . 8. գրր. անզօր , անճոխ , գծուծ . pinceau, crayon, trait, couleur, couche —. 9. վտիտ , նուրբ . lettre, caractère, écriture, filet —. || 6. —. colonne —. 10. — eau, ծանծաղ , սակաւաջուր մասն ծովու.

մ. գրկ. անճոխաբար, գծծակերպ . peindre, dessiner —. || Étamper —, եղնբաճակել. ճակել զերկաթ սմբակի ձիոց մօտ յարտաքին եզերս. 2. ա. անճարպ մասն մսոյ . servez-moi du —. 3. կերակուր պահոց, *պաքի կերակուր . le — me fait mal. Faire —, մսահատ լ., պահել պահս. 4. հուն. անջուր մասն գետոյ . 5. ձք. վտակ . *ծովու ձուկ փշոտ . S. **Sciénoïdes.**

Maigrelet, ette, ած. ը. վտտիկ. սակաւիկ մի վտիտ , *նիհարկեկ «խըրաճա». enfant —.

Maigrement, մ. վտտաբար, սակաւուք , կարի սակաւ, սակաւախորտիկ՝ չորաբեկ սեղանով , չորակերութեամբ. dîner —. Il nous a traités fort —. Il a de quoi vivre, mais —. Louer qn. —.

Maigret, ette, ած. վտտիկ, սակաւ մի վտիտ , *նիհարկեկ , վատուժկեկ . il est —. Épaules —ettes,

Maigreur, ի. վտտութիւն , նիհարութիւն , *վատուժութիւն . une grande —. D'une — extrême. A un tel point de —. La vieillesse amène nécessairement la —. 2. սակաւաբերութիւն , անարգասաւորութիւն . — des champs. 3. փ. ցամաքութիւն , անզարդութիւն . — de touche. La — du style. || 6. վտտութիւն, նրբութիւն . la — d'une colonne.

Maigri, e, ած. վտտեալ , *նիհարցած . il est bien —. — par les veilles.

Maigrir, չ. վտտիլ , նիհարանալ , *նիհարնալ , վատուժնալ . il maigrit à vue d'œil. Les bœufs maigrissent dans ces pâturages. = ն. վտտել , *նիհարցուցանել. sa barbe longue le maigrit.

Mail, ա. ար. մեծմուրճ . մուրճ մեծ երկաթի . 2. մական . *ճոկան փայտեայ գնդակ քշելու . 3. մական, մականախաղ , մականական խաղ . jeu de —. Jouer au —, մական խաղալ . 3. մականարան , մականախաղարան . un — planté d'arbres.

Mailcoach (մէյքօչ) ա. գումակ . *մի տեսակ բառանիւ մեծ կառք:

Maillage, ա. Ճակումն :

Maille, ի. օղ «էօրկիւ կէօղիւ» . rompre, reprendre une —. 2. ակն ուռկանի «աղ կէօղիւ». les —s de ce filet sont trop larges. 3. վերտ . օղ զրահից . une cotte de —s, վերտազրահ . 4. պիսակ ի Ճուս կաքաւու . 5. բոլորակ բիճ բրոյ աչաց . 6. խնբեւշ , բնիոն «մանդըր». il n'a ni denier ni —. Cela ne vaut pas la —. Je n'en rabattrai pas la —, une —. Ne laisser de sa bourse échapper une —. || փ. n'avoir ni sou ni —, անարծաԹ՝ աղքատ յոյժ լ. || փ. avoir — à partir avec qn., վիճել ընդ ումեք վասն չնչին՝ դանդաղժեայ իրաց :

Maillé, e, ած. վերտ , հիւսկէն , հիւսուածոյ , հիւսաւոնակ , ցանցակերպ . grille —e. Fer —. 2. պիսակացեալ , պիսակ , *պուտ պուտ «պէնբլի, պէնէք պէնէք». perdreaux —s. — de blanc et de noir, սպիտակասեւ. 3. կգ. եւ ո. վերտ , վերտաւոր. chien —.

Maillechort, ա. ար. մայլշոր , լմնապղինձ . բաղադրութիւն արծաԹանման . cuiller en —.

Mailler, ն. օղհիւսել. հիւսել օղս օղս , հիւսել , ցանցակերպ գործել . 2. վերտել , վերտաւորել զշուն յորս վարազաց. — les chiens. 3. Ճակել , Ճակակուի առնել , * Ճակով ճեղել . — les cuirs.

Mailler, չ. եւ ***Se*** —, դ. պիսականալ , *պուտ պուտ բլլալ . les perdreaux ne maillent pas encore. Ils commencent à se —.

Maillet, ա. Ճակ «Ճոգմագ» .

— garni de plomb, — կապարաւոր . 2. ձք. ուռն , ուռնաձուկն . ին. **Marteau.** || զ. — d'armes, ուռնալախտ :

Mailletage, ա. Ճակահարութիւն:

Mailleter, ն. եւ. (je maillette) Ճակահարել :

Mailleur, euse, գ. հիւսող :

Mailloche, ի. գրՃակ . մեծ Ճակ փայտեայ «վարեօզ» :

Maillon, ա. օղիկ :

Maillot, ա. խանձարուրք , անցուցանք , բալուլ , բին «գունտագ , պաղբրտագ». 2. փ. —, սկզբնաթոյս մանկութիւն. depuis le —, անդստին ի մանկութենէ . 3. բալուլ . սեւ միապատեան խնցևմորՃաց . 4. Ճտ. Ճռռոց , բալուլ . se faire voir en —. 5. կ. Ճակ. ին. **Cochlodonte.**

Maillure (մայլիւր) ի. բզ. խայտուգք . la — d'un perdreau, d'un oiseau de proie.

Maimon, ա. կ. խոզկապիկ . ազգ կապկի :

Main, ի. ձեռն, *ձեռք . petite —, ձեռնիկ , ափիկ , ՃաՃիկ . jolie, vilaine, grosse —. Sa — bienfaisante, աջ իւր բարերար . d'une — tremblante, դողդոջուն՝ դողդոջուն ձեռամբ . les —s croisées, ձեռքն ի կապ , խաչաձարած , * ձեռք ձեռքի վրայ . la — droite, կամ լոկ , la —, աջ . la — sur la poitrine, աջ ի լանջ . qui a des —s blanches, սպիտակաձեռն . || demander la —, *ձեռքն խնդրել , նշանուիլ . || de la — à la —, ձեռնիձեռն , առձեռնփոխ . || forcer la —, ստիպել , բռնադատել . || de longue —, ի բազմաց հեռէ , *շատոնց ի վեր .

2. de sa —, de sa propre —, ձեռամբ իւրով , *իւր ձեռքովն . il fait tout de ses propres —s. Il mourut par la — du bourreau, մեռաւ ձեռամբ դահճի. je vous écris de ma —, ձեռամբ իմով գրեմ քեզ .

3. s'échapper des —s de qn., փախչել՝ զերծանիլ ի ձեռաց ումեք, *ժէկուն ձեռքէն փախչիլ. qui n'a pas de —, կնաւտածորձ , *Ճոլլ՝ աշխոյ հիւսուած . — délicate, փափկաշօշափ՝ մեղկաշօշափ ձեռն :

4. changer de —, ձեռնափոխ լ., փոխել զձեռն .

5. battre des —s, frapper dans ses —s, ճափս՝ ճափ զճափի հարկանել , *ճափ զարնել . je battrai des —s pour votre retour.

6. Tenir par la —, ունել զձեռանէ , *ձեռքէն բռնել .

7. prendre par la —, ունել զձեռանէ , *ձեռքէն բռնել .

8. grand comme la —, ձեռնաչափ, յոյժ փոքրիկ , * ձեռքի չափ . son jardin est grand comme la —. Cet enfant n'est pas plus grand que la —.

9. Tenir dans la —, բովանդակիլ ի ձեռին , փոքր յոյժ լ. il a un appartement qui tient dans la —.

10. ը. — morte, մեռեալ ձեռն , *մեռած —, շարժողին կամացն Ճողուած . faire — morte, իբրեւ մեռեալ Ճողուլ զձեռն (ի կամս շարժողին) . || n'y pas aller de — morte, ուժգին հարկանել , *ուժով զարնել . փ. չխընայել ուժիք . les —s m'en tombent, յապուշ կրՃիմ , հիացեալ զարմանամ , *զարմացած կմնամ .

11. S. **Chaud, Laver, Lever, Long, Feu, Lier, Baiser, Mariage, Tour, Pâte, Gauche, Droit, Forcer, Imposer, etc.**

12. Donner, offrir la — à qn., à une dame, ձեռն տալ՝ մատուցանել ուիք՝ սիկնոջ , ձեռն խառնել ընդ ուիք , *— տալ . || փ. donner, prêter la — à qn., ձեռն տալ , ձեռնտու՝ աջակից՝ օգնական լ. ուիք . prêter ses —s, ձեռն տալ , ձեռնտու գործակից լ. ils ne prêteront pas leur —s à un méchant acte.

13. Se prêter la —, ձեռն տալ՝ ձեռնաու լ. իրերաց, *իրարու ձեռք տալ՝ օգնել.

14. Donner, prêter les —s à qc., իաւանել՝ իաճել ընդ իմն. || donner les —s, զպարտութիւն խոստովանիլ. donner la — à, ձեռն տալ, աջ կարկառել, աջակցիլ. au travers les abîmes l'ancien monde donne la — au nouveau. || Se donner la —, ձեռն տալ միմեանց, ձեռն ի ձեռն տալ, աջակից լ., միանալ ընդ միմեանս, *իրարու — տալ. bien loin d'être incompatibles, elles se donnent la — mutuellement.

փ. եւ բ. *faire sa* —, խոթել, գողանալ «խամին է.».

15. Tendre la —, ձգել զձեռն՝ զաջ իւր, *—ն երկնցուցանել՝ տալ. tendre la — à qn., աջ կարկառել ումեք, աջ իաւանութեան տալ ումեք.

16. Lever. porter la — sur qn., ձեռն բառնալ ի վերայ ուրուք, *մէկուն վրայ ձեռք վերցունել. lever, élever les —s au ciel, vers le ciel, իամբառնալ զձեռս յերկինս, *ձեռն երկինք վերցունել. les —s levées vers le ciel, բազկատարած յերկինս.

17. Mettre l'épée à la —, ձգել՝ մերկացուցանել զսուրն. || mettre la — à qc., ձեռն արկանել, ձեռնամուխ լ., բառն իարկանել գիմեալ. || mettre la — à l'œuvre, à l'ouvrage, ձեռն ի գործ առնել՝ արկանել. սկսանել գիմն, *ձեռք զարնել. || փ. mettre la — à la plume, ձեռն ի գրիչ արկանել, սկսանել գրել. || mettre à qn. quelque chose aux —s, դնել՝ արկանել ինչ ի ձեռս ուրուք, *մէկուն ձեռքն բան մի դնել. || փ. mettre à qn. les armes, le poignard à la —, մղել զոք ի պատերազմ, ի մարդասպանութիւն. || փ. mettre à qn. le pain à la — de qn., լ. առաջին պատճառ ճոխութեան նորա, *մէկուն ձեռքն իւց դնել. փ. mettre à qn. le marché à la —, յընթիր առնել ումեք պահել կամ լուծանել զդաշինսն. il a un domestique qui lui met le marché à la — dès qu'il gronde. || Ce maître lui a mis les armes, le violon à la —, նա նմա զառաջին դաս. || mettre la — sur qc., ձեռն արկանել, ի բառն արկանել՝ առնուլ, գբառմբ աճել՝ արկանել, ձեռնամուխ լ., գբառել, *ափ ձգել, վրան ձեռք դնել՝ դպցուննել. եւս՝ գտանել. || փ. mettre la — sur la conscience, քննել զխիղճ մոաց, *խղճմտանքն քննել. || mettez la — sur la conscience, խոստովանեա զքշմարտութիւն. || mettre à qn. la — sur le collet, բառն իարկանել զօձեաց ուրուք, ձերբակալ առնել զոք. || mettre la — sur qn., ձեռն արկանել՝ ձեռնամուխ լ.՝ մխել զձեռն յոք. իշխել մոաց նորա, *մէկուն վրայ ձեռքն դնել, մէկն իւր ձեռքն անցունել.

18. *Un coup de* —, յանկարծական՝ յանկարծահաս փոփոխութիւն. par un coup de —, յանկարծօրէն, յանկարծուստ, յեղակարծում.

19. *Mettre aux —s*, ի կռիւ արկանել, կռուեցուցանել, ի պայքար ածել, *կռուեցնել.

20. *A la* —, մ. ձեռամբ, ափցի, *ձեռքով, ափով. prendre les poissons à la —. || Acheter de la viande à la —, գնել առանց կշռել տալոյ՝ ձեռամբ եւեթ դատեալ զկշիռն. || à la —, ձեռամբ, ձեռամբացի, ձեռքացի, ձեռագիր, *ձեռքով. traité écrit à la —. Exemplaire chargé de corrections à la —. || A la —, ի ձեռին, *ձեռքն. la vengeance, un poignard à la —. La justice passa la balance à la —. || Avoir sans cesse l'argent à la —, ծախել՝ իաւուցանել անդադար. le verre à la —, բաժակ ի ձեռին, ըմպելով ի միասին. fait à la —, ձեռարուեստ. || avoir un livre à la —, ունել մատեան ի ձեռին, *ձեռքն գիրք մի բռնել. || à la —, ընդ ձեռամբ, ի բռան, մօտ, առձեռն պատրաստ. la promenade est à la —. || փ. եւ բ. avoir la parole à la —, դիւրաւ խօսիլ.

21. *De la* —, *avec la* —, ձեռամբ, ձեռօք, ձեռամբացի, ձերբացի.

22. *A deux —s*, երկոքումբք ձեռօք, եւ փ.՝ բառն, պինդ. il tient les choses à deux —s de peur qu'elles ne lui échappent. || Cheval à deux —s, երիվար երկձեռն. հեծանելի եւ կառավիզ. || բ. homme à deux —s, այր երկձեռն. այր իցեն պաշտամունք՝ արուեստք երկու, որ ճարտար իցէ յերկուս իրս.

23. փ. եւ բ. c'est un homme toutes —s, այր բազմահնար եւ մարդասէր է, *ամէն տեսակ ծառայութիւն մատուցանելու պատրաստ եւ կարող մարդ. c'est un épouseur à toutes —s, պատրաստ ի կին առնուլ զամենայն վկանայս. || փ. à toutes —s, à toute —, անխիղճ եւ անխնայ. prendre à toutes —s.

24. *A pleines —s*, մ. լիաձեռն, լիաբառն, բռնալիր, առատաւորեամբ. donner à pleines —s. Répandre des fleurs à pleines —s, սփռել ծաղիկս լիաձեռն՝ բռնալիր. || ce drap est à pleine —, լիաձեռն է ասուիդ.

25. *Les —s vides*, ձեռնունայն, *պարապ ձեռքով.

փ. *A belles —s*, լի ձեռամբ, բատ կամի. il en a pris à belles —s. || փ. faire la belle —, անձնահաճ՝ ինքնահաճ լ. || une belle —, գեղեցիկ գիր.

26. *A — armée, les armes à la* —, զէն ի ձեռին, բռնի, *ձեռքն զէնք՝ զէնքով.

27. *Aux —s*, ի կռիւ. être aux —s, en être aux —s, en venir aux —s, բազուկ առ բազուկ կարկառել, մրցիլ, գօտէմարտ՝ գօտեկռիւ լ., իջանել ի հանդէս մարտի, կռուիլ, անկանել ընդ ումեք՝ ընդ միմեանս՝ այր ընդ այր, ի դիմի իարկանիլ, ընդիաւանիլ, *մազ մազի գալ. on en vint aux —s, խռնեցաւ պատերազմն.

Homme de —, այր աջողաձեռն, իրաւամարձակ, այր գործոյ. || combat de —, բռնամարտ, բռնամարտիկ կռիւ, բռնամարտութիւն.

28. *Cheval de* —, ձօյգ «ձիւորը».

29. *Jeu de* —, ձեռնախաղ, *ձեռքի խաղ. եւս՝ ձեռնակատակ, *ձեռքի կատակ «էլ շագաթը».

30. *De — d'homme*, կլ. *de* —, ի ձեռն մարդոյ, ձեռնարուեստ, ձեռագործ, ձեռակերտ.

De — de maître, ճարտար ձեռամբ, ճարտարարուեստ, ճարտարագործ. ce meuble est fait de — de maître. Un sujet traité de — de maître, ճարտարաճիւս նիւթ.

31. *De bonne* —, *d'une bonne* —, ի բնիկ աղբերէ, ի իաւատարիմ առնէ, իաւաստեաւ, ստոյգ. je sais cela de bonne —.

32. *De — en* —, ձեռն ի ձեռն, *ձեռքէ ձեռք, բերնէ բերան.

33. *De la* —, ձեռամբ, *ձեռքով. parer un coup de la —. Écrire de la — gauche. || Les arts de la —, ձեռնարուեստք. les ouvrages de la —, ձեռագործք. || de la — de, ձեռամբ, ի ձեռն. il sera roi de ma —. Je meurs de la — de Jacques.

34. *De la — à la* —, ձեռանէ ի ձեռն, անգիր, *ձեռքէ ձեռք «էլտէն էլէ». je lui ai donné cette somme de la — à la —. Payer de la — à la —.

35. *De la première* —, յառաջին ձեռաց, ի բուն իսկ աղբիւրէ՝ տեառնէն՝ առանց միջնորդի. recevoir, acheter de la première, de la seconde, de la troisième —, ընդունել՝ գնել ինչ յառաջին, յերկրորդ, յերրորդ ձեռաց. || փ. tenir une nouvelle de la première —, ի բուն իսկ աղբիւրէն ունել զլուրն. ne tenir une nouvelle que de la seconde —. || փ. de première —, բնագիր, նախատիպ. ayez les choses de première —. Ouvrage de première —, օրինակագիր՝ բնագիր գործ. érudition de seconde —, երկրորդական հմտութիւն.

36. հգ. *De toutes —s, de toute* —, յամենայն ձեռաց, ի ձեռաց ամենացուն, *ամէն ձեռքէ, որուն ձեռքէն որ ըլլայ. il reçoit de toutes —s.

D'une —, . . . *de l'autre*, միով ձեռամբ..., եւ միւսովն... ի միոյ կողմանէ..., եւ միւսովն... ce qu'il donne d'une —, reprend de l'autre.

37. *Dans la* —, *dans les —s de*, ի ձեռս, *ձեռքն. cette somme sera déposé dans la —, dans les —s d'un tiers. Depuis que mon affaire est dans ses —s, elle marche un peu mieux. || Avoir dans la —, ունել ի ձեռին, իշխել. avoir dans la — toute l'administration.

Manger dans la —, ուտել ճաշնոց ի ձեռին՝ յափն ուրուք. եւ փ.՝ կարի իմն լ. ընդել, *չափազանց ընտանի ըլլալ.

38. եմ. avoir un passage, un morceau dans la —, քաջ գիտել՝ իարկանել զայն, *լաւ գիտնալ՝ զարնել.

39. *En* —, ի ձեռին, ի ձեռս, *ձեռքն. le fer en —. Tenant en — la balance. Nous avons en — les deux éditions. || ձվ. bride en —, քաջապինդ ունելով զաձն ի ձեռին. փ. marcher, aller bride en —, գնալ,

վարել, գործել զգուշութեամբ, զգոյշ՝ անձնապահ լ. || փ. avoir qn. ou qc. en —, en sa —, ունել զոք՝ զիմն ի բռին՝ ի ձեռին, *ձեռքն՝ ձեռքին մէջ ունենալ. avoir preuve en —, ունել փաստ ի ձեռին՝ առձեռն պատրաստ. || փ. բ. avoir la parole en —, խօսել պիւրութեամբ. || prendre en —, ի ձեռն՝ յանձն առնուլ. il prit en — la défense des rebelles. || Être en —, լ. ձեռնհաս. je serai mieux en — pour vous conter la chose. || En la — de, ի ձեռս ուրուք, * մէկուն ձեռքն. || en bonne —, en bonnes —s, յանքոյթ ձեռս, *ապահով ձեռք. je vous laisse en bonnes —s. || En mauvaise —, en mauvaises —s. Me savoir en si mauvaises —s.

40. *En — propre*, ի բուն ձեռս, *բուն անձին ձեռքն. remettre une lettre en — propre.

41. *Entre les —s*, ի ձեռս, ի խընամս, * ձեռքն. je me mets entre vos —s. Ce précieux dépôt restât entre les —s du roi. Se mettre entre les —s du médecin.

42. *Par les —s*, ընդ ձեռս, ի ձեռաց, *ձեռքէն. tous ses livres m'ont passé par les —s, փ. tout lui passe par les —s. || Il lui en a bien passé par les —s. || Cette femme lui a passé par les —s, անկաւ կինս այս ընդ նմա, գիտեաց զնա. || սպառնալիօք. cet homme passera par mes —s, me passera par les —s, պատուհասակոծ արարից զնա, հանից ի նմանէ զվրէժ իմ. || passer par les —s du bourreau, անցանել ընդ ձեռն դահճի, մեռանել ի ձեռաց դահճի. || par les —s de, ձեռամբ, * ձեռքով. c'est par vos —s qu'il aurait gouverné. Faire valoir un champ par ses —s.

43. փ. *Sous-—*, գաղտ, ի ծածուկ. || ա. le sous-—, գաղտնիք, ծածուկք. || sous la —, ընդ ձեռամբ, ընդ բռամբ, առձեռն, առձեռն պատրաստ, *ձեռքին տակ. il tue le premier qui se trouve sous sa —. Il me tomba sous la —. եւ փ.՝ ընդ ձեռամբ, ընդ բռամբ, ընդ իշխանութեամբ. être sous la main de qn., լ. ի — ուրուք. tomber sous la — de qn., անկանել ընդ բռամբ՝ ի ձեռս ուրուք, *մէկուն ձեռքն իյնալ. եւ սպռ. qu'il ne me tombe jamais sous la —! չանկցի ընաւ ի ձեռս իմ, *երբէք ձեռքս չիյնայ. || être sous la — de l'autorité, de la justice, ձերբակալ՝ ընդ դատաստանաւ լ. || փ. avoir le cœur sur la —, dans la —, անկեղծ՝ անխարդախ լ.

44. — haute, աջ, աջ ձեռն. — basse, ձախ, ձախ ձեռն. tenir la — haute, ի վեր ունել զերասանակ, *սանձն վեր բռնել. եւ փ.՝ tenir la — haute à qn., խստիւ գնալ ընդ ումեք, *մէկուն հետ խստութեամբ վարուիլ. || mener un cheval haut la —, բարձր ի վեր ունել զերասանակս ձիոյն. || փ. եւ մ. la — haute, haut la —, բարձրաձեռն, իշխանութեամբ. || փ. la haute —, մեծ իշխանութիւն. avoir la haute —, իշխել, հրամայել. avoir la haute — dans une affaire. || Faire — basse, աւարել, յաւարի առնուլ, աւար հարկանել, կողոպտել, գերել, գերփել, կոտորել ի սայր սուսերի, սրակոխ առնել. faire — basse sur tout. եւ փ. չխնայել.

45. եժ. ձեռն, խաղ, բախ, *զարնուածք. morceau à quatre —s, քառաձեռն՝ քառաձեռնեայ՝ քառաբախ նուագ. jouer à quatre —s, քառաձեռն նուագել. || ձեռն, գործ, ճարտարութիւն. on y reconnaît la — du maître. Ce peintre a de la —, ճարտարանկար է պատկերահանս. avoir la — bonne, ճարտար ձեռս ունել, լ. աջողաձեռն. || avoir la — légère, թեթեւաձեռն լ., ասի զձիաւորէ եւ զվիրաբուժէ որ ճարտարութեամբ վարիցեն զաանձ եւ զվիրահատ գործի. եւ բ. avoir la — légère, վաղվաղ լ. ի հարկանել. || avoir la — sûre, անդողդոջ ունել զձեռն՝ լ. ձեռին, * ձեռքն չդողալ. || avoir de la —, ճարտարաձեռն՝ աջողաձեռն լ.

La dernière —, վերջին ձեռն, յետին վաստակ (որ կատարելագործէ զգործն). mettre, donner la dernière — à, աւարտել, *լմնցուցանել.

Cheval dans la —, քաջավարժ՝ քաջակիրթ ձի. tenir un cheval dans la —, սլինդ ունել զաանձն. || lâcher, rendre la — à un cheval, թուլագոյն թողուլ՝ արձակել զաանձն. || փ. lâcher la — à qn., սանձարձակ թողուլ զոք, տալ ումեք առաւելագոյն ազատութիւն. || mener un cheval en —, սանձակալ տանել զձի անհնճ, *սանձն բռնել տանիլ ձին.

46. *Avoir la — forcée*, առնել ինչ բռնի. || փ. tenir la — à qn., խստութեամբ գնալ ընդ ումեք. tenir la — à qc., հակել ի կատարումն իրիք. || saisir entre les —s de qn., գրաւել ի ձեռս ուրուք, *արգելուլ որ մէկն ուրիշին տալու տակն չտայ. || donner d'une — et retenir de l'autre, պարգեւել զիմն առանց հանելոյ ի ձեռաց. || se payer par ses —s, հատուցանել անձին զպահանջն դրամօք պարտաւորին որ ի ձեռին իցէ.

Mainate.

47. խղ. ձեռն, * ձեռք. une —, մի ձեռն, *ձեռք մի. avoir, tenir la —, առաջին լ. ի խաղալ ի Քղքախաղի. prendre la —, առնուլ առաջին զկարգ խաղալոյ. donner la —, տալ ոսոխին առաջին զկարգ խաղալոյ. perdre la —, կորուսանել զկարգ խաղալոյ առաջին || avoir, faire la —, տալ զՔուղՔս ի խաղի. || avoir la — heureuse, բախտաւոր լ. ի խաղի. փ. avoir la — bonne, heureuse, յաջողել ի ձեռնարկս իւր, յաջողաբախտ լ.

48. ձեռագիր, ձեռնագիր. un billet de ma —. Une belle, une mauvaise —, գեղեցիկ, յոռի գիր. avoir une belle —, ունել գիր գեղեցիկ, գեղեցկագիր լ.

49. ամուսնութիւն. offrir, donner sa — à qn., ձեռն մատուցանել տալ ումեք, կին ածել՝ առնուլ զոք, ամուսնանալ, *նշանուիլ, կարգուիլ. aspirer à la — d'une personne.

50. ձեռն, անձն. je tiens ce cadeau d'une — bien chère.

51. ձեռն, գործակցութիւն. avoir la — dans une affaire. La police avait la — dans le complot.

52. գործ, վաստակ, * աշխատանք. la — de l'ouvrier est chère.

53. ձեռն, բռուն, աջ, զօրութիւն, իշխանութիւն. sa — les a vaincus. Tomber entre les —s de qn., անկանել ի ձեռս՝ ընդ բռամբ ուրուք, *մէկուն ձեռքն իյնալ. mettre qn. entre les —s de qn. Tenir dans sa —, ունել ի ձեռին՝ ի բռին, տէր լ. être en la — de qn., լ. ի ձեռին՝ ի բռին՝ ընդ իշխանութեամբ ուրուք. avoir une — de fer, բռնութեամբ՝ բուռն իշխանութեամբ վարիլ. avoir les —s longues, ունել իշխանութիւն՝ հնարս օգնելոյ կամ վնասելոյ.

54. *Les —s, la — de Dieu*, ձեռն՝ աջ Տեառն, զօրութիւն Աստուծոյ. la — du Seigneur était sur eux.

55. ձեռն, սոսկիչ. changer de —, անցանել յայլ ձեռն, փոխել զըստացիչն. cette maison a souvent changé de —.

56. — de justice, ձեռն արդարութեան. ձեռնադրօշմ գաւազան արքունի.

57. ՔաՔ, ձեռք եւ ոտք կենդանեաց. le singe a quatre —s. La — du perroquet.

58. — de fer, Քաքակիշ. ձեռն՝ ակիշ՝ ճանկ երկաթի. փ. depuis près de deux ans une — de fer serre mon cœur. [բռնելու տեղ.

59. ձեռն, բռնատեղ, * կոՔ,

60. ռ. —. բ. խիղբք «փիլիզ».

61. — de papier, տրցակ Քղթոյ. քան եւ հինգ Քերթք Քղթոյ. *ձեռք մի ՔուղՔ.

62. — courante, S. **Brouillard.**

63. — de mer, ծովաձեռն, *ծովու ձեռք. ազգ սլոդիպոդի։

Առ. une — lave l'autre, պարտ է օգնել միմեանց. froides —s, chaudes amours, ձեռք ցրտին, տարփանք ջերմին. ձեռացն ցրտութիւն՝ ջերմ սիրոյ է յայտարար :

Mainate, ա. Ծ. ծրծուկ. ազգ ճննդկի :

Main-d'œuvre, ի. ձեռագործ. գործ՝ վաստակ ձեռագիտի. quelquefois la — coûte plus chère que la matière. 2. ձեռավարձ, *գործատրտչէք, գործողչէք, բանողչէք, աւուրչէք. des mains-d'œuvre.

Main-forte, ի. Ծիկունք, զօրավիգն, օգնութիւն. donner, demander, quérir, prêter —. Prêtez-moi —. || A —, բուռն, բռնաբար, բռնի. tout le peuple nous poursuit à —.

Mainlevée, ի. իգ. արգելաբարձ՝ բարձումն արգելոց. demander — d'une saisie-arrêt. Obtenir des —s de ses créanciers.

Mainmise, ի. տ. Saisie.

Mainmortable, ած. հ. իգ. ձեռնամահ, անժառանգելի, անփոխանց, անփոխանցելի. fief —. Biens —s.

Mainmorte, ի. իգ. անժառանգութիւն. *քան աւատական օրինաց՝ գերեաց կտակ անել չկարենալն. 2. —. *միաբանութեանց ընչից անժառանգելի լինելն. || gens de —, միաբանակեացք :

Maint, e, ած. բազում, յոլով, *շատ. — homme. —e femme. —es beautés. || —e fois, —es fois, — անգամ. || յաճախ կրկնի բնաւորեալ. — et — défaut. Pousser — et — cri. Il m'a fait —e et —e difficulté.

Maintenant, մ. այժմ, այժմիկ, արդ, զարդիս, *հիմա. je le veux —. — nous allons partir. 2. de —, այժմու, *հիմակուան. les modes de —. 3. — que, շ. այժմ զի, *հիմա որ. — que je l'aime.

Maintenir, ն. (յծ. **Tenir**) ունել, պնդել, պինդ՝ ի վեր ունել, *բռնել. une barre de fer maintient la charpente. 2. փ. պահել, պահպանել. — les lois. 3. պնդել, հաստատել բանիւ՝ *խօսքով. je maintiens qu'il en est ainsi.

Se maintenir, դ. կալ մնալ, հաստատուն՝ պինդ՝ կանգուն կալ, *մընալ. ce vieillard se maintient bon. Il ne put — dans...

Maintenu, e, անց. պահեալ, *բռնուած. domination —e par les armes.

Maintenue, ի. իգ. պահպանութիւն. *տուգածն հաստատուն պահելու վճիռ. obtenir un arrêt de —.

Maintien (Ծին) ա. պահպանութիւն, անեղծութիւն. le — de l'ordre, de la discipline. 2. կերպարանք, տեսիլ, *նիստուկացք, դիրք. — modeste. Un noble —. || N'avoir pas de —, խռովեալ՝ այլայլեալ լ. perdre son —, խռովիլ, այլայլիլ. || avoir un —, զանձն ծանր եւ ի շքի ունել, *իւր ծանրութիւնն պահել :

Maïolique (մայօլիք) ի. տ. **Majolique**.

Mairain, ա. տ. **Merrain**.

Maire, ա. շահապետ, քաղաքապետ, պետ. — d'une ville, քաղաքագլուխ. — de Londres, տ. **Lord-Maire**, լոնդրաշահապետ. — d'un bourg, աւանապետ. — de la commune, գիւղախմբապետ. 2. շահապետ, Ծաղապետ. — d'un arrondissement. De —, Ծաղապետական. — du village, գիւղապետ, գեղաւագ, *գլխիր. || — du palais, տաճարապետ.

Mairesse, ի. հգ. շահապետուհի, քաղաքապետուհի, աւանապետուհի. գիւղապետուհի, կին քաղաքապետի, աւանապետի, գիւղապետի :

Mairie, ի. շահապետութիւն, քաղաքապետութիւն, աւանապետութիւն, գիւղապետութիւն. 2. շահապետութիւն, Ծաղապետութիւն. 3. շահապետարան, քաղաքապետարան, աւանապետարան, գիւղապետարան. 4. շահապարան, Ծաղապետարան :

Mais, մ. այլ, բայց, սակայն, այլ սակայն, բայց սակայն. il est riche, — avare. —, dites-moi. 2. այո՛, արդարեւ, *իրաւունք. elle y fut reçue très bien, — très bien. 3. — encore, այլ եւ, այլ նաեւ. non seulement il est bon, — encore il est généreux. 4. Eh —? յայտարար տարակուսանաց, զարմացման. eh —? qu'y a-t-il là dedans? 5. ա. այլ, բայց, սակայն. —... ce — que veut-il-dire? Que le diable t'emporte avec tes si et tes — ! —, —, voyons votre —. || C'est un homme qui n'a ni si ni —, այր հաստատակամ է. || des —, des si, des car, ընդդիմաբանութիւնք, դժուարութիւնք. || il y a un —, արժանի քննութեան է, *քննելու բան կայ :

Maïs (մայի, մայիս) ա. եգիպտացորեան, մսրացորեն, եգիպտահատ, մայճ, լազուտ, *դում «մրսրր պուղտայը». égrener le —, հատաճափ առնել զ—, *լազուտին հատերն հանել «տանէլէմէք». 2. մայճալիւր, դումալիւր. ալիւր եգիպտացորենոյ. 3. ած. դալ. *բաց դեղին :

Maison, ի. տուն «էվ». à la —, ի տան, *տունն. enseigner à la —, առանին ուսուցանել. petite —, արնակ, տնիկ. une jolie, belle —. — sublime, վեհատուն. voisin de —, տնակից, տնկից. la — des noces, de la noce, nuptiale, հարսնատուն, հարսնարան. vêtement de —, առանին հանդերձ, *տան հագուստ. courir de — en —, շրջել տանէ ի տուն, *տնէ տուն պարտիլ. garder la —, կալ՝ մնալ ի տան, *տունն կենալ. celui qui tient la —, տնակալ, տանուտէր. || փ. par-dessus les —s, կարի յոյժ, տարապայման. il fait des demandes par-dessus les —s. || La — de Dieu, de paix, տուն Տեառն, տաճար, եկեղեցի. || փ. la — céleste, տուն երկնային, երկինք, արքայութիւն. || — de commerce, կլ. —, վաճառատուն, վաճառարան, տուն. ouvrir une — de commerce. Il a une — à Paris. — de banque, դրամատուն. — de commission, յանձնատուն, յանձնարարատուն. — d'hiver, ձմերատուն, *ձմեռուան տուն. || — de ville, քաղաքատուն. — d'été, ամարատուն, ամարանոց. || — de lumière, լուսատուն. || — de réunion, ժողովարան, ժողովատուն, հաւաքատուն. || — centrale, կեդրոնատուն. — de prêt, փոխարան, փոխատուն. || — de plaisirs, զբօսատուն, զբօսարան. || — de reliure, կազմատուն, կազմարան. || — d'arrêt, de détention, արգելան, բանտ. || — de charité, ողորմատուն, գթատուն, աղքատանոց, անկելանոց. || — d'éducation, դաստիարակարան, դպրոց, վարժոց, վարժանոց. || — religieuse, վանք. || — de santé, առողջատուն, առողջարան, հիւանդատուն. || — publique, d'amour, de tolérance, հանրատուն, բոզանոց, բոզատուն, պոռնկատուն, պոռնկարան, պոռնկանոց, լկտանոց. || — de débauche, ցոփատուն, խառնախուռ խշտիկք. || — de correction, ուղղարան, զգօնարան, զգաստարան, զգաստանոց. || — de force, բռնատուն. տուն տաբապարիակ աշխատուեց. || — de jeu, խաղատուն, խաղարան, խաղատեղ, խաղետղ. || la — du prêtre, երիցատուն. || Petites-Maisons, յիմարանոց (երբեմն ի Փարիզ). il est à mettre aux Petites-Maisons. C'est un échappé des Petites-Maisons, յիմար է, անկեալ է ի մտաց, *խենթանոցն դնելու խենթ է. || — d'aliénés, յիմարատուն, յիմարանոց, *խենդանոց. || — mortuaire, մահատուն, մեռելատուն, տուն մեռելոյն. on se réunira à la — mortuaire. || — d'oracle պատգամատուն. || — de ville, քաղաքատուն. տուն բնակութեան ի քաղաքի. եւս՝ ապարանք՝ խորհրդատուն քաղաքի. || — de campagne, ամարատան, ամարանոց, գեղատուն, *գեղի տուն. || տ. **Garni**.

2. տուն. տան վերաբերեալք. une — bien ordonnée, բարեկարգ —. avoir une — montée, ունել — բարեզարդ. tenir la —, հոգալ՝ խնամել զ—, տնկալուչ լ., *տունն կառավարել. c'est elle qui tient la — chez son père. Tenir —, տէր կոչունս առնել. faire bien les honneurs de sa —, հիւրամիծար լ., *հիւրերն սիրով եւ պատուով ընդունել. bonne, grande —, ընչաւէտ, մեծ՝ մեծափարթամ —. faire bonne —, ժողովել բազում ինչս.

3. տուն. բնակիչք տան, գերդաստան, ընտանիք. Il est aimé de toute la —. Le maître de la —, տանուտէրն. l'enfant, le fils, la fille de la —, որդի, ուստր, դուստր տան. — gaie, triste, զուարթ, տխուր —. il est de la —, ի տանէ է, *տնէն է. je ne suis pas de la —.

4. տուն. ընդոծինք, ծառայք. un valet et deux servantes composent toute sa —. Entrer en —, մտանել ի տուն՝ ի ծառայութիւն, *տան մի ծառայութեան մտնել. faire beau-

coup de —s, շրջել տանէ ի տուն, փոխել յաճախ զտուն ծառայութեան. faire — nette, ի բաց վարել՝ արձակել միանգամայն զամենայն զծառայս, *բոլոր ծառայքն մէկէն ճամբել՝ փոխել. faire — neuve, առնուլ նոր ծառայս.

5. — du souverain, տուն Թագաւորին. իամօրէն ծառայք եւ սպասաւորք նորա. — militaire ou — du roi, de l'empereur. կլ. la —, զինուորական տուն կամ տուն արքայի, կայսեր. աննմանագիք, Թիկնապահք.

6. փ. տուն. ցեղ, ազգատոհմ, տոհմ, զարմ. la — de France. La — royale, impériale, տուն արքունի, Թագական տոհմն, արքայազն իշխանք, արքայազունք. les grandes —s, իւյակապ —ք. être de grande —, մեծազգի՝ ազնուատոհմ լ. cette — est éteinte, շիջաւ՝ սպառեցաւ տունս այս, *մարեցաւ՝ իառաւ. relever sa —, բարձրացուցանել՝ վերականգնել զ— իր. bonne —, ազնուատոհմ տուն. de bonne —, քաջատոհմիկ, տոհմիկ, ազնուատոհմ, ազնուազարմ.

7. տուն, վանք, միաբանութիւն.

8. աս. — du soleil, կենդանակերպ.

Առ. c'est la — du bon Dieu, տուն Աստուծոյ է, *ամենուն առջեւն բաց է:

Maisonnée, ի. ն. տուն, ընտանիք, *անցիք. je vous amène toute notre —. Toute la — est venue chez moi.

Maisonnette, ի. տնակ, տնիկ. il s'est fait bâtir une —.

Maître, ա. տէր. petit —, տէրուկ. seigneur et —, տէր իմ. habitation de —, բնակարան տանուտեառն, տիրական բնակարան. bon —, cher —, բարի, սիրելի — իմ, տիրասէր. parler en —, տիրաբար՝ իշխանաբար խօսել. être son —, — լ. անձին, անձնատէր՝ ինքնիշխան լ. — du monde, տէր՝ իշխան աշխարհի. Աստուած. le grand —, le — des humains, Տէրն տերանց, Աստուած. les —s de la terre, իշխանք աշխարհիս, Թագաւորք.

2. տէր, ստացիչ. le — de l'esclave, — գերւոյն. il resta — du champ de bataille, տէր եկաց ճակատամարտին. || se rendre — de, ի բուռն արկանել, զբռամբ արկանել՝ աճել, տիրել, իշխել. se rendre — des esprits, des cœurs. Se rendre — du royaume, պայազատել զԹագաւորութիւն, եւս՝ զառաջս առնուլ, արգելուլ. se rendre — du feu, de la maladie. || Il a trouvé son —, եգիտ զիզօրագոյն իւր, *իւր տէրն գտաւ. || qui aime son —, տիրասէր. qui est dévoué à son —, տիրանուէր. qui trahit son —, տիրամատնիչ, տիրադաւ, տիրադրուժ, տիրաննդ. qui tue son —, տիրասպան. qui vend son —, տիրավաճառ. amour pour son —, տիրասիրութիւն. || être — de, տիրել, իշխել, ի բուռն առնել. être — de soi, de soi-même, անձնատէր՝ ինքնատէր լ. être — de ses passions, տիրել՝ իշխել՝ իշխան լ. ախտից իւրոց. — de sa volonté, անձնակամ. nous sommes —s de nos actions, ինքնատէր եմք գործոց մերոց. vous n'êtes pas — de votre tête, բուռ գլխոյդ չես տէր. || ce chanteur est — de sa voix, վարէ զձայն իւր բուռ կամի. || être le —, être — de faire qc., տէր լ., ունել զիշխանութիւն առնելոյ զիմն. vous êtes bien le —, տէր ես, կարող ես առնել զոր ինչ կամիս. || կլ. être le — կամ —, տէր լ., իշխել, ունել իշխանութիւն.

3. տէր, իշխող. le — de ce château. — de la boutique, խանութի տէր, *խանութպան. le — de la maison, տէր տանն, տանուտէրն, *տանտէրն. l'œil du —, աչք՝ իոգ տանուտեառն. — d'hôtel, օթեւանապետ.

4. վարդապետ, վարժապետ, ուսուցիչ. — de langue, de français, — լեզուախօսութեան, գաղղիարէնի. — de langue arménienne, — հայերէնի. — de pension, վերատեսուչ դպրոցի. — d'école, մանկավարժ, վարժապետ. — d'étude, վարժապետ. — de danse, պարուսոյց. — de musique, երաժշտուսոյց. — de piano, դաշնակուսոյց. — de chant, երգուսոյց, *երգի —. — de ballet, պարուսոյց. — d'armes, զինուսոյց, մարտուսոյց. tambour — կամ — tambour, Թմբկուսոյց, *զօրաց Թմբուկ զարնել սովորեցնող. || փ. jurer sur la parole du —, երդնուլ ի վերայ բանի վարդապետին՝ վարժապետին. կուրօրէն զինեւ երեմն կարծեաց իմաստասիրի, են. grand —, վերատեսուչ:

5. փ. վարժապետ, հրահանգիչ. s'instruire par le malheur, ce grand — de l'homme.

6. վարդապետ, ճարտար, ճարտարագէտ, քաջագէտ, քաջահմուտ. il est — en éloquence.

7. վարդապետ, արուեստագէտ, արուեստապետ, նկարչապետ, վարժապետ, ճարտար նկարիչ. les —s de l'école française.

8. *En* —, տիրապէս, իշխանաբար, վարդապետօրէն, ճարտար. écrire en —. En — absolu, ինքնիշխանաբար.

9. ճարտար, ձեռագէտ, արուեստագէտ, արուեստաւոր, *վարպետ. passer —, — լ., *ըլլալ. փ. եւ ը. il est passé — en..., ճարտար է ի... *շատ վարպետ է... il est passé — en fourberie.

10. տէր, պետ, գործարանատէր, գործարանապետ.

11. պետ, գլուխ, տեսուչ, վերակացու. — d'œuvre, ձեռնապետ, *բանողներու գլուխ. — clerc, դպրապետ. առաջին դպիր նօտարի. — imprimeur, տպարանապետ. — de fonderie, ձուլարանապետ. — valet, ծառայապետ. — compagnon, որմադրապետ. գլխաւոր որմաշէն. — d'équipage, նաւաստապետ. հրամայող նաւաստեաց. — des hautes œuvres, դահիճ. — des requêtes, աղերսապետ «արզուհալ նազըրը». — des cérémonies, արարողապետ. grand — des cérémonies, մեծ արարողապետ. — du palais, խոռապետ, հազարապետ. — d'hôtel, սեղանապետ, սեղանայարդար, սեղանայօրէն. — de chapelle, երաժշտապետ՝ դպրապետ՝ երգապետ՝ դասապետ (եկեղեցւոյ).

12. երաժշտապետ.

13. *Grand* —, աւագ կարգապետ, մագիստրոս. le grand — de l'ordre de Malte, — Մելիտինեան կարգին. || grand — d'artillerie, հրետապետ.

14. տէր. տիտղոս փառատաքանից, նօտարաց եւ դատաստացաց. — Langeron, avoué à Paris.

15. ը. սատիկ, կատարեալ. — sot, — անմիտ.

16. աւագ, գլխաւոր, առաջին. le — autel, աւագ սեղան՝ խորան.

17. փ.եւ ը. petit—, պճնող, պըճնասէր, զարդարիկոս. զարդասէր երիտասարդ.

Առ. l'argent n'a point de —, անտէր է արծաթն. *կորսուած տանկն չգիտցուիր որո՛ւն ըլլալն. || nul ne peut servir deux —s, ոչ ոք կարէ երկուց տէրանց ծառայել. *շատ դըժուարին է երկու պաշտօն, երկու գործ միանգամայն տեսնել. || tel —, tel valet, որպէս տէրն եւ ծառայն. *ծառայք իրենց տէրերուն օրինակին կիյնան. || les bons —s font les bons valets, domestiques, բարի տեարք առնեն բարի ծառայս:

Maîtresse, ի. տիկին, տիրուհի. les domestiques et leur —. Il me laisse en ces lieux souveraine — || Grande —, կարգապետուհի. || ը dame et —, տիկին եւ դշխոյ. elle est ici dame et —. || — de maison, տանտիկին, տիրուհի. état de — de maison, տանտիկնութիւն. comme la — de la maison, տանտիկնաբար. || — de soi-même, տիրուհի՝ տէր անձին, ինքնատէր, անձնատէր. || être — de, la — de, տիրուհի՝ տէր լ. իմիք. || կլ. être la —, տիրուհի՝ տէր լ., առնել զամենայն զկամս իւր. || être — de, տիրել, իշխել. nos armées, —s de Naples. 2. տիկին, դըշխոյ, բամբիշ. la — du monde, աշխարհատիկին. la — des nations, դշխոյն ազգաց. Երուսաղէմ. 3. տարփածու, սիրելի, սիրուհի, սիրանոյշ, հոմանուհի, հոմանոյշ, տարփուհի. être la — de qn. Prendre une —. 4. վարպետուհի, ուսուցչուհի, վարժապետուհի, վարժուհի. — de piano, de chant, de langue, — դաշնակի, երգոյ, լեզուախօսութեան. — de pension, d'école, դպրոցամայր. վերակացուհի դպրոցի. || փ. վարդապետ, սադրիչ, առիթ. l'oisiveté est la — de tous les vices. 5. սատիկ, կատարեալ. une — coquine. 6. ճարտար, հնարիմաց, կորովամիտ, ժրագիտուհի, *նարպիկ. une — femme. 7. աւագ, մայր, բուն, գլխաւոր. les deux —s conditions d'un poème. — ancre,

մայր խարիսխ, բնախարիսխ. մեծագոյն խարիսխ նաւու. — poutre, բնագերան. 8. petite-— կին զարդաւէր, պչրող։ [պելի։

Maîtrisable, ած. իշխելի, զբա-

Maîtrise, ի. արուեստապետութիւն. 2. արուեսգիտութիւն, արուեսաւորութիւն, ճարտարութիւն, *վարպետութիւն, ճարպիկութիւն. ces grands coups de —. 3. La grande —, կարգապետութիւն, մագիստրոսութիւն. la grande — de Malte. 4. երաժշտապետութիւն՝ դասապետութիւն եկեղեցւոյ. il obtint la — de Notre-Dame. 5. երաժշտարան, դպրանոց։

Maîtriser, ն. տիրել, տիրանալ, տիրապետել, իշխել, զսպել, նուաճել. — ses égaux, les animaux, ses passions, la fortune, un fou. Être maîtrisé, se laisser — par qn., տիրիլ, տիրացեալ լ., *տիրուիլ, իշխուիլ.

Se maîtriser, գ. տիրել՝ իշխել անձին, ինքնասանձ լ., նուաճել զանձն, զսպել զկիրս։

Maja, տ. **Maïa.**

Majesté, ի. մեծվայելչութիւն, մեծափառութիւն, մեծավայելուչ փառք, սաստ իշխանակերպ. la — de Dieu, des rois, du culte, des cérémonies, du trône, de l'éloquence. L'homme a la force et la —, les grâces et la beauté sont l'apanage de l'autre sexe. 2. վեհափառ տէրութիւն, մեծվայելչութիւն արքունական, ծագաւորութիւն. 3. մեծվայելչութիւն, վեհափառութիւն. տիտղոս կայսերաց եւ ծագաւորաց. Sa —, Իւր Վեհափառութիւնն, Նորին Վեհափառութիւն, Վեհափառ Տէր. Sa — Royale, Նորին Արքայական վեհափառութիւնն. Votre —, Վեհափառ Տէրութիւնդ, Վեհափառութիւն Ձեր, վեհափառ՝ մեծափառ Տէրդ՝ Արքայ, Անմահ բարերարութիւնդ Քո. համառօտութեամբ գրի V. M. Votre — a ordonné... Sa —, վեհափառ արքայն. Sa — le Sultan, Վեհափառ Սուլդան. Sa — Impériale, կայսերական վեհափառութիւն Նորին. Sa — l'empereur, վեհափառ կայսրն։

Majestueusement, մ. մեծավայելչաբար, մեծավայելուչ՝ մեծապայծառ փառօք, վեհափառապէս, վեհօրէն, վեհաշքօրէն, շքեղապանծ. le roi s'avança —. Mississipi roule — ses eaux.

Majestueux, euse, ած. մեծավայելուչ, վեհափառ, մեծափառ, մեծապայծառ, մեծաշուք, վեհապանծ, վեհափայլ, վեհաշուք. un prince —. Des cérémonies —euses. Air, port —. D'un aspect —, վեհաւեսիլ. 2. սիգաճեմ, ճոխաճեմ. démarche —euse, — գնացք. 3. յաղթաձգուր, յորդահոս. fleuve —.

Majeur,e, ած. աւագագոյն, մեծագոյն. la —e partie, — մասն. || ordres —s, աւագ կարգք. քահանայութիւն, սարկաւագութիւն, կիսասարկաւագութիւն. 2. աւագ, մեծ, երէց, կարեւոր. un intérêt —. Une affaire —e. Cette cause est d'une importance —e. Force —e. 3. եժ. աւագ, աւագածայն. tierce —e, երբեակ —. || ա. աւագածայն. un air en —, երգ —. 4. նե. ա. աւագ՝ մեծ. mâts —s. 5. իգ. աւագաւեայ, կատարելահասակ, հասակեայ, հասակալից, հասակաչափ, հասակաւոր, *չափահաս. un roi —. Une fille —e. Être —, —՝ ի միտս եւ ի հասակ լ. || գ. —. un —. Une —e.

Majeure, ի. ածք. la —, աւագագոյնն, մեծագոյնն. առաջին նախադասութիւն ի հաւաքաբանութեան (syllogisme).

Majolique, ի. մայորկացի. ազնիւ հին յախճապակ։

Major, ա. հազարապետ, համարակալ (զօրաց). || adjudant-—, տ. **Adjudant.** 2. պետ, աւագ. — général, աւագ զօրապետ. || chirurgien-—, վիրաբուժապետ (գնդի). aide-—, օգնական վիրաբուժապետի. || tambour-—, trompette-—, sergent-—, état-—, տ. **Tambour, etc.**

Majorana, տ. **Marjolaine.**

Majorat, ա. երիցութիւն, երիցութիւն. իրաւունք՝ ժառանգութիւն արուանդրանկի։

Majorataire, ած. երիցաւոր. երիցութիւն առնող։

Majoration, ի. գնանումն։

Majordomat, ա. սպասակապետութիւն, հազարապետութիւն։

Majordome, ա. սպասակապետ, հազարապետ տան. — du pape.

Majorer, ն. գնաճել. *գինն աճեցուցանել՝ բարձրացուցանել։

Majorité, ի. իգ. հասակաչափութիւն, արբունք, արբուն հասակ, *չափահասութիւն. atteindre sa —, հասակաչափ՝ չափահաս լ. 2. մեծամասնութիւն. բազմագոյն՝ մեծագոյն մասն. la — des hommes pense ainsi. Grande —, ստուար —. Les pauvres et les infortunés font la — sur la terre. 3. մեծամասնութիւն. բազմութիւն քուէից՝ քուէարկուաց. loi obtenue à la — de cinq voix. Ministère soutenu par la —. — absolue, բացարձակ —. — relative, վերաբերական մեծամասնութիւն։

Majorité, ի. հազարապետութիւն՝ համարակալութիւն (գնդի զօրաց). 2. հազարապետարան, համարակալարան (գնդի զօրաց)։

Majuscule, ած. գլխագիր, գլխատառ, *տանգլուխ. lettre, caractère —, — տառ՝ գիր. écriture —, — գրուած. 2. ի. —. une —, —։

Maki, ա. կ. մաքի, պոլուսակապիկ։

Makis (մաքի) ա. ճաղապ, մացառք, Ճիւտք։

Mal, ա. չար, չարիք. faire du — à qn., չար՝ չարիս առնել՝ գործել ումեք, *մէկուն գէշութիւն անել. vouloir du — à qn., չարիս մաղթել ումեք. il vous en prendra —, — vous en prendra, cela vous causera du —, չար լիցի քեզ այն, *այս գէշ պիտի ըլլայ ձեզ, ասկէց ձեզ գէշութիւն պիտի գայ՝ չարիք պիտի ելլայ. prendre le — pour le bien, հաւատացանել չար՝ երախտեաց ուրուք. la science du bien et du —, գիտութիւն բարւոյ եւ չարի. éviter le —, խոտորել ի չարէ. induire qn. à —, առաջնորդել զոք ի չարիս, *մէկն չարիքի խօթել. penser, songer à —, չար խորհիլ, խորհիլ չարութեամբ, ունել չար խորհուրդս. rendre le — pour le bien, հատուցանել չար փոխանակ բարւոյ.

2. ցաւ, ախտ, խօթութիւն. j'ai — au ventre, ցաւ հարկանի որովայնիս, որովայն իմ ցաւէ, *փորս կը ցաւի. — de tête, ցաւ գլխոյ, *գլխու ցաւ, գլխացաւ. j'ai — à la tête,

Maki.

գլուխ իմ ցաւէ, *գլուխս կցաւի. — de dents, ատամնացաւ. — de gorge, փողացաւ. — d'enfant, ցաւք երկանց, երկունք ծննդականի, *տղաբերքի ցաւ. être en — d'enfant, յերկունս լ., երկնել, ունել երկանց. — de cœur, Ճալուկ, *սրտին խառնուիլն, սրտխառնուք. avoir — au cœur, Ճալուկ զսրտին գալ, *սիրտն խառնուիլ. փ. տաղտկանալ, *զզուիլ. || — de mer, ծովախտ, ծովահարութիւն, *ծով բռնելն. || — de montagne, լեռնահարութիւն. || — d'aventure, տ. **Panaris.** — caduc, Haut —, — sacré, տ. **Épilepsie.** || — de bright, բրայտախտ. ին. **Nephrite chronique.** || — de langue, տ. **Glossite.** || — d'oreilles, ունկնացաւ, ականջացաւ, ունկնացաւութիւն. || — de pays, տ. **Nostalgie,**

— des ardents, տապակ, տապատ. || Faire — à, ցաւեցուցանել, կծել, *ցաւցունել. faire —, ցաւիլ. le doigt me fait —, j'ai — au doigt, ցաւէ մատն իմ, *մատս կցաւի. se faire —, ցաւեցուցանել զանդամ ինչ, վիրաւորիլ, *մէկ տեղն ցաւցունել, վիրաւորուիլ. je me suis fait —, ի. անձին վնաս առնել. || — français, գաղղիախտ, գաղղիական ախտ. || — de pied, S. Pied.

3. չար, վիշտ, նեղութիւն, աշխատութիւն. à chaque jour suffit son —, շատ է աւուրն չար իւր. se donner du —, նեղութիւն կրել. avoir du — à faire une chose, նեղութեամբ՝ աշխատանօք առնել զիմն. եւս՝ յոչ կամաց առնել, դժկամակիլ, *չուզելով ընել. on a trop de — ici, վիշտ՝ նեղութիւն մեծ է աստ.

4. չար, վնաս. faire, causer du —, վնաս առնել՝ գործել՝ հասուցանել. rendre —, չարիս հատուցանել, չարահատոյց լ. la gelée a fait beaucoup de — aux vignes.

5. չար, չարիք, աղէտք. les maux de la vie, չարիք կենաց. Les maux qui affligent la terre.

6. չար, անպատեհութիւն, եղեռն, մեղ, վնաս, ապիրատութիւն. le — est qu'il s'absente souvent. Il n'y a pas de —, չէ ինչ չար, չիք ինչ մեղ. quel — y a-t-il ? զի՞նչ վնաս անտի. faire le —, չար գործել, մեղանչել, յանցանել. quel — ai-je fait ? զի՞նչ մեղայ, զի՞նչ յանցանք են իմ. il n'a rien fait de —, ապիրատ ինչ ոչ գործեաց, *գէշ բան մի չարաւ.

7. չար, չարիք, չարութիւն, չարախօսութիւն. dire du —, parler — de qn., չարիս՝ չարութիւն խօսել, ասել բան չարութեան զուարք, *մէկուն վրայ գէշ խօսիլ.

8. չար միաք՝ կողմն. tourner une chose en —, ի չար միտս մեկնել, *գէշ մտքով մեկնել. prendre en —, ի չարն առնուլ, *գէշ մտքի առնուլ.

Առ. aux grands maux, les grands remèdes. || Chacun sent son —. || Des personnes — pensantes, արք չարախոհք՝ չարախորհուրդք. des personnes pensant —, չարախոհ՝ չարախորհ՝ չարախոյզ արք.

Mal, մ. չարաբար, չարութ, չարաչար, յոռի, յոռեգոյն, ոչ բարւոք, *գէշ. juger —, — դատել. savoir —. Prendre — ses mesures. Vous faites —, — առնէք, *— կ'անէք. interpréter —, — մեկնել, կամակորել. — faire, — գործել, *—՝ պակասաւոր կերպով անել. — dire, — ասել, *—՝ — կերպով գրուցել. écrire —, —՝ յոռի գրել. vivre —, չարաւոք կեալ, *— ապրիլ. — vêtu, գծուծս զգեցեալ, գծծազգեստ, գծծակերպ, *գէշ՝ խեղճ հագած. parler —, յոռի՝ *գէշ խօսիլ. recevoir — qn., ոչ բարւոք՝ չարւոք ընդունել զոք. || — à l'aise, անհանգիստ. || prendre — une chose, միւթ իմանալ, ընդ միտս առնել, դժկամակ լինել, գչարիլ, *գէշ մտքի առնուլ, դժուարն գալ. || parler — de, չար խօսել, *գէշ խօսիլ. || se trouver —, վալկանալ, վալանալ, խելացնորիլ, նուազիլ, զգայագիրկ՝ ուշագնաց լ., *վրան մարելիք գալ, մարմրիլ, մարիլ. || se trouver — d'une chose, վնաս կրել յիմեքէ. || trouver —, չար վուիլ, չհաճիլ, դժկամակ լ., չլինել գոհ. || être — avec qn., գժտիլ, գժտութեամբ կեալ, ի գժտութեան կալ ընդ ումեք, *մէկուն հետ աղէկ չըլլալ, աւրուած ըլլալ. mettre qn. — avec..., գժտել, գժտութիւն արկանել, *մէկուն հետ աւրել. || être — en cour, չլինել սիրելի յարքունիս. || փ. être — avec la fortune, վշտաւոր տարաբախտ լ. || être —, կարի հիւանդ լ. être bien —, լ. ի վտանգի մահու. être au plus —, անյոյս լ. հիւանդին. || être — ensemble, խռովիլ ընդ ումեք, *մէկուն հետ աղէկ չըլլալ. || être —, չլինել ի բարւոք վիճակի, *աղեկ չըլլալ. || être — dans ces affaires, ոչ ի բարւոք պայմանի լ. գործոցն, *գործերն գէշ վիճակի մէջ ըլլալ. || être — en, ոչ բարւոք ունել, *գէշ ուննալ. il est — en femme. || — fait, անարդ, անձեւ, տմեւ. || ը. être —, յոռի՝ տգեղ լ. ce n'est pas —, չէ ինչ յոռի, *գէշ չէ. ce vin, ce thème n'est pas —. Cette jeune fille est —, տգեղ է օրիորդդ. n'est pas —, չէ ինչ տգեղ. || ը. pas —, բարւոք է, քաջիկ, *գէշ չէ, ձեռք կուտայ. || ը. pas —, ոչ սակաւ, բաւական. il y avait pas — de curieux, ոչ սակաւ հետաքննիք էին անդ. pas — de temps, ոչ սակաւ ժամանակ, յարուստ մի, յարուստ մի ժամանակ. || tant bien que —, կաղ ի կաղ, գայթ ի գայթի. || il est — d'acquérir la fortune par des voies illicites, չար է՝ չէ բարի ճոխանալ անօրէն հնարիւք.

Mal, e, ած. չար, *գէշ. bon an, — an, ամ բարի, ամ չար, *աղեկ ու գէշ տարի. || bon gré, — gré, S. Gré.

Malabathrum (Քրամ) ա. դպ. մալաբաթրոն կասլայ (daphné) Հընդկաց.

Malacentomozoaires, ա. յ. կակղահիւսուակենդանք. խումբ կենդանեաց՝ ունելով զկէս վիճակ կակղամարմոց (mollusques) եւ յօդաւորաց (articulés). հն. Malentozoaires.

Malachie (մալաքի) ա. մբ. կակղապատեան, կակղիկ. միջատ պատեանաձեւ.

Malachite (մալաքիթ) ի. հբ. դահանակ, մոլոշաքար. քար ազնիւ մոլոշագոյն.

Malacie, ի. բժ. խոլախորժ, խոլախորժակ. անկարգ ախորժակ.

Malaco... մս. յն. կակղա...

Malacoderme, ած. կ. կակղամորթ. || ա. les —s, —ք. ցեղ տոհմի պատենաձեւից.

Malacolithe, ի. հբ. կակղաքար.

Malacologie, ի. կակղաբանութի, փափկամորթաբանութի. ճառ զփափկամորթոց (mollusques).

Malacone, ա. հբ. կակղոն. ազգ ցիրկոնի (zircon). ակն պատուական.

Malacoptérygien, enne, ած. կ. ձբ. կակղաթեւ, կակղաթեւեան. || ա. յ. les —s, —ք. ազգ ձկանց.

Malacosarcose (սարքոզ) ի. բժ. կակղամսութիւն.

Malacosome (սոմ) ած. կ. կակղամարմին.

Malacostéose (սթէոզ) ի. բժ. կակղոսկր. կակղանալն ոսկերաց.

Malacostracés, ա. յ. կ. կակղավահեցիք. ննջատուաս խեցեմորթաց.

Malacozoaire, ած. կ. կակղակենդան. || ա. յ. les —s, —ք. ճիւղ կակղամարմնոց.

Malactique, ած. բժ. S. Émollient.

Malade, ած. հիւանդ, հիւանդոտի, խօթ, ախտաժէտ. être, tomber —, — լ., հիւանդանալ, խօթանալ, *— իյնալ, հիւանդնալ. être légèrement, gravement —, թեթեւ՝ ծանր հիւանդ լ. avoir l'air —, — թուիլ՝ *երեւնալ. rendre —, հիւանդացուցանել. toucher la partie —, *— մասին դպչիլ. son bras —, — թեւն. qui sent le —, հիւանդաբոյր. toujours —, հանապազահիւանդ. la vigne est —, խօթ է որթն՝ որթատունկն. || հգ. vous voilà bien —! — յոյժ էք, *շատ — էք. le voilà bien —. 2. հիւանդ, ախտացեալ, խօթացեալ. — de la poitrine. Il a les poumons —s. || փ. avoir l'esprit —, խօթամիտ՝ հիւանդամիտ՝ խելագար լ. un cœur —, խօթասիրտ. խռովեալ կրիւք ինչ. l'âme —, —՝ մեղաւոր ոգի. une société —, ախտաւոր ընկերութիւն. cette entreprise est —, —՝ վնասեալ է գործդ. cet habit est —, հիւանդ՝ մաշեալ է հանդերձդ. 3. գ. հիւանդ. visiter un —, յայց երթանել —ի, այց առնել —ի. aller voir un —, հիւանդաւոս գնալ, *երթալ — տեսանել. faire le —, խօթապատճառ լ., *— ձեւանալ.

Maladie, ի. հիւանդութիւն, խօթութիւն. — dangereuse, incurable, grande, longue. Simuler une —, — կեղծել. relever, sortir de —, *հիւանդութենէ ելլել. — de poitrine, կրծախտ, *կուրծքի —. — aiguë, սուր —. la — des vignes, des vers à soie. Les —s des chevaux. Les différentes —s du vin. || Faire une —, հիւանդ լ., հիւանդանալ, խօթանալ, *— քաշել. j'ai fait une —, հիւանդ եղէ՝ *հիւանդ եղայ, — քաշեցի. փ. եւ ո. ախտաւոյ առնել զիմն, *չուզելով անել. il fait une — toutes les fois qu'il rend un service. || — d'Addison, պղնձախտ. 2. —, ժանտախտ, սրածութիւն. n'allez pas dans cette ville, la — y est. 3. — du pays, S. Nostalgie. 4. փ. —. la — de l'âme. La guerre est une — affreuse. 5. մոլութիւն, ախտ. la — du jeu, des systèmes.

Maladif, ive, ած. հիւանդոտ, հիւանդագին, հիւանդաբար, ախտաբեկ, ախտաժէտ. une personne —ive. Enfant, air —.

Maladivement, մ. հիւանդաբար, հիւանդագին.

Maladministration, ի. յոռեվարչութիւն.

Maladrerie, S. **Léproserie.**

Maladresse, ի. անյաջողակութիւն, անճարտարութիւն, անատակութիւն, անձեռնհասութիւն, ապաժամանութիւն, անյարմարութիւն, անճարակութիւն, * անճարպիկութիւն. la — d'un chasseur, d'un ouvrier. La — d'un diplomate. Commettre une —.

Maladroit, e, ած. անյաջողակ, անյաջող, անճարտար, անհանճար, անատակ, ապաժաման, անձեռնհաս, անճար, անճարակ, փցուն, անիմաստ, անժիտ, անհանճար, * անճարպիկ. avoir la main —e. Il est — dans tout ce qu'il fait. 2. փ. —, անճահ, անպատկան, ծախող. démarches, paroles —es. Il a été —. || գ. un —. Une —e.

Maladroitement, մ. անյաջողակաբար, անմտաբար, անճահս, ծախողակի. il s'y est pris —. Il s'est — excusé.

Malaga, ա. մալագա. քաղցրահամ գինի համանուն քաղաքի Սպանիոյ. || raisin —, ալեւորուկ, ալեւորիկ, խառուղ:

Malagma, ա. դղգ. կակղակ. սպեղանի կակղացուցիչ:

Malaguette, ի. մալակունդ. ունդ պղպեղահամ, որ եւ կոչի **Poivre de Guinée**, պղպեղ Կուինեայ:

Malai, e, գ. մալայեցի. || ա. le —, la langue —e, մալայերէն, մալայեան լեզու. || ոմանք գրեն **Malais, e.**

Malaire, ած. մգ. այտային. os —, — ոսկր, այտոսկր:

Malaise, ա. նեղութիւն, անհանգըստութիւն. je sens, j'éprouve un — général. Éprouver du —. 2. նեղութիւն, անկեաց կեանք. être dans le —, ի նեղութեան լ., նեղիլ, * նեղն ընկալ:

Malaisé, e, ած. դժուարին. il est — de régler ses désirs. La vertu et la probité sont si —es à rencontrer. 2. դժուարին, դժուարակիր, դժուարընթացելի, դժուարակոխ, դժուարավայր, դժուարագնաց, անհարթ, անհանգիստ, escalier, chemin —. 3. նեղեալ, անկեաց, դժուարակեաց. une personne —e.

Malaisément, մ. դժուարաւ, նեղութեամբ. les filles qui se sentent jolies, se laissent — faire religieuses.

Malandre, ի. ծբ. ուրկուկ. * ձիու ծունկի կրկնուածի վրայ ճեղքուածք. 2. փտավարակ. * փայտի փտած վարակ «չիւրիւք պուտագ»:

Malandreux, euse, ած. bois —, փտավարակ փայտ: [ւազակ:

Malandrin, ա. հուդկաիայր, ա-

Malappris, e, ած. անուս, անուսումն, անհրահանգ, անխրատ, անկիրթ. enfant —. || գ. un —. Une —e.

Mal-à-propos, մ. տարաժամ, անժամ. arriver —.

Malaptérure, ա. ծբ. կակղաթեւագի. ազգ կակղաթեւ ձկան:

Malard, ա. կ. S. **Malart.**

Malaria, ի. իտ. օդավատութիւն. S. **Paludisme.**

Malarique, ած. օդավատ, օդավատական. infection —. Sang —.

Malart, ա. որձ վայրաբադ. արու բադ վայրենի:

Malate, ա. տգ. խնծորատ. աղ կազմեալ խնծորային թթուով եւ աղանալի տակիւք (bases).

Malaventure, ի. արկած, չարիք. * գէշ ձախող պատահար:

Malavisé, e, ած. անզգոյշ, անխորհուրդ, անիմաստ, անխոհեմ. un homme —. || գ. un —. Une —e.

Malaxation, Malaxage, ի. կակղումն, թրումն:

Malaxer, ն. դղգ. կակղել, թրել, թրմել, * շաղուել: [քենայ:

Malaxeur, ա. թրմոց. թրմող մե-

Malaxide, ի. բ. գեղուկ. ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ խոլորձեայց (orchidées).

Malaxidées, ի. յ.բ. գեղուկեայք:

Malaxis (խս) S. **Malaxide.**

Malbâti, e, ած. տձեւ, կոպտաձեւ, կոպտաբանձն, ժանտատեսիլ, անհեղեղ, այլանդակ. un homme —. Une femme —e. || գ. un grand —, կոպտաբանձն:

Malbouché, e, ած. անբ. վատաբերան, յոռեբերան. * բերնով տարիքն չցուցընող:

Malbrouk, ա.կ. մալպրուք. ազգ կապկի յԱմերիկա:

Malchance, ի. չարաբաստութիւն, չարաբախտութիւն:

Malchanceux, euse, ած. չարաբաղդ: [մագլոլ Թռչնոյ:

Malcoha, ա. Թ. մալկոհա. ազգ

Malcomplaisant, e, ած. անբարեսէր, անմարդահաճոյ, անկամակատար. [tent.

Malcontent, e, ած. S. **Mécon-**

Maldenté, e, ած. յոռատամն:

Maldisant, e, S. **Médisant.**

Maldonne, ի. վրիպատուր. * խաղի Թղթերն տալու ժամանակ սխալիլն. j'ai fait une —. Il y a —.

Mâle, ա. արու, որձ «էրքէր». le — et la femelle, — եւ էգ. enfant —. || — des oiseaux, վարուժան, վարուժանակ. 2. բ. —. fleurs —s, — ծաղիկք. 3. փ. ած. արուական, այրական, առնական, առնային, առնացի, հզօր, հուժկու. une figure —. Un visage, style, génie, pinceau —. Une vieillesse —. Architecture d'un caractère —.

Malebête, ի. եւ սգր. չարագազան, չար կենդանի, այր վնասասէր:

Malédiction, ի. անէծք. les —s du Seigneur. La — d'un père. la — est sur moi, sur cette maison. Il y a de la — là-dessus. — sur vous qui... Être frappé de —, անիծեալ՝ անիծակուր լ.:

Malefaim, ի. բ. եւ հ. չարաքաղց. սաստիկ քաղց՝ անօթութիւն. à ce métier on meurt de —.

Maléfice, ա. չարադիւթիւն, չարադիւթուհիւն, հմայք:

Maléficié, e, ած. դիւթեալ, հըմայեալ. 2. բ. չարադեւ, չարադիւակ, չարադիւթ, չարախտ, ախտաժետ:

Maléfique, ած. չարաբեր, չարագործ, չարագործ, չարազդեցիկ, չարաբախտ, չարախտավար, չարագործաբաշխ, չարադժնեայ. étoiles —s.

Malefortune, ի. չարաբախտութիւն:

Mal-égal, ա. խնդբունդք, խորտաբորութիւն:

Maléique, ած. տգ. խնծորային. acide —, խնծորաթթու: [կերպով:

Malement, մ. չարաչար, * գէշ

Malemort, ի. բ. հ. չարամահ, չարամահութիւն, * խեղճ մահ. mourir de —.

Malencontre, ի. չարադիպութիւն, անդիպաժամութիւն, դժպատեհութիւն, ձախողութիւն. il vous arrivera —. Cet homme porte —. Par — il y trouva son rival.

Malencontreusement, մ. անդիպաբար, անդէպ, ըստ չար բախտին, ձախողակի. il arriva fort —.

Malencontreux, euse, ած. անդէպ, անդիպող, չարաբախտ, չարաբաստ, դժբախտ. — dans ses entreprises. Personne —euse. || գ. un —, — ոմն. 2. —, աղետաբեր, չարագուշակ, դժպատեհ, չարադէպ, ձախող. sort, présage —. Un événement —. Circonstance —euse. [բեր:

Malendurant, e, ած. անհամ-

Mal-en-point, մ. բ. եւ սգր. չարամոյն, հէք, անկեաց, * խեղճ:

Malentendu, ա. թիւրիմաց, թիւրիմացութիւն, չարակարծիք, վրիպանք, * սխալ հասկացողութիւն՝ կարծիք. par un — nous crûmes n'avoir point de place. Des —s naissent les disputes. Ce — causa une longue contestation.

Malentente, ի. չարիմացութիւն, չարակամք, չարակամութիւն:

Malentozoaires, S. **Malacentomozoaires.**

Malepeste, մջ. վա՛շ, բա՛ի. —, vous êtes difficile!

Malesherbia, Malesherbie, ա. բ. մալէսհերբիա, մալէսհերբի. ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ մալէսհերբասերից:

Malesherbiacées, ի. յ. բ. մալէսհերբասերք. տոհմ տնկոց, որոց նախատիպ է Թուփն մալէսհերբիա:

Mal-être, ա. տմունութիւն, տրկարութիւն, խօթութիւն. avoir, sentir, éprouver le —. 2. չարակեաց կեանք, աղէտ, թշուառութիւն. passer sa vie dans le —. [րամիտ:

Malévole, ած. չարակամ, չա-

Malfaçon, ի. բ. եւ սգր. չարակերտութիւն, թերութիւն, պակասութիւն. il y a —, de la — dans cet habit. 2. խարէութիւն, նենգ. il y a dans cette affaire quelque —.

Malfaire, ե. չարիս առնել, վնասել, * չարիք՝ գէշութիւն անել. il est enclin, il se plaît à —.

Malfaisance, ի. չարարարութիւն, չարագործութիւն:

Malfaisant, e, ած. չարարար, չարագործ, չարաւէր. un être —. Esprit —, չարաւտութիւն. || գ. les —s, —ք. 2. վնասարար, վնասակար, ժանտագործ. aliments, animaux —s,

Malfaiteur, ա. չարագործ. punir un —.

Malfamé, e, ած. չարահամբաւ, չարակեցո, չարահռչակ, վատահամբաւ, անուանարկ. écrivain —. գրի եւս **Mal famé.**

Malformation (սիոն) ի. վատակազմուածքն:

Malgracieusement, մ. անշնորհաբար, անհեդեդս, * անշնորհ կերպով. parler, répondre —.

Malgracieux,euse, ած. ը. եւ հ. անշնորհ, անհեդեդ, ամարդի. le plus — des hommes. Réponse —euse.

Malgré, մ. ակամայ, յակամայ, յանկամս, հակառակ, ընդդէմ. — Job, յանկամս Յոբայ. il a fait — Moïse, յակամայ Մովսեսի արար. — ses parents, ընդդէմ կամաց ծնողաց. — lui, հակառակ կամաց նորա. — soi, յանկամս, ակամայ, յոչ կամս. || bon gré, —, ՅՁՀ կամաւ, ՅՁՀ ակամայ. 2. Ընդէմ. — notre innocence, Ընդէմ անպարտ էաք. il règne — sa stupidité, Յագաւորէ նա Ընդէմ ապուշ ոք է. — ses bienfaits, ի վերայ ամենայն երախտեաց նորա. || — cela, այսու ամենայնիւ, սակայն եւ այնպէս, հանդերձ այսու, տակաւին. — tout cela, հանդերձ այսու ամենայնիւ. — ses défauts, հանդերձ ամենայն Ներումեամբքն. — les ans, la jeunesse fleurie s'était renouvelée sur son visage, եւ յանցեալ հասակի գառոյգ մանկութեան ի դէմս բերէր զգեղեցկութիւն. Idoménée — la trahison de Protésilas, n'avait pu se résoudre à se défaire de lui, Իդոմենէս գիտելով չար զգաւաճանութիւն Պրոտեսիլայ, չիշխէր տակաւին մատնել զնա ի մահ. 3. — que j'en aie, ընդդէմ կամաց իմոց, *կամքիս հակառակ. — qu'il en ait, հակառակ կամաց նորա, *կամքին հակառակ:

Malhabile, ած. անյաջողակ, ապաժաման, չմարթու, անիմաստ, անհանճար, անմիտ, խակ, անիմաստուն, անառակ, անճարակ. vous êtes bien — d'avoir dit telle chose. Je suis très — en affaires. Il a été — dans cette négociation.

Malhabilement, մ. անյաջողաբար, անիմաստաբար, անիմաստաբար. il s'est — comporté.

Malhabileté, ի. անյաջողակութիւն, անիմաստութիւն, չմարթութիւն, անճարակութիւն:

Malhardi,e, ած. անհամարձակ:

Malheur, ա. աղէտ, Ընդառութիւն, չուառութիւն, ժամաչար, չարիք, արկած, չարաշուէր արկած, խարուանք, աւաղանք, փորձանք, ձախողանք, ձախողութիւն, ձախորդութիւն, ձախողակի ելք, անբախտութիւն, չարաբախտութիւն, չարաբաստութիւն, տարաբախտութիւն, եղկութիւն, չարաբաստ դէպք, * դժբախտութիւն, խեղճութիւն. tomber dans le —, ի Ընդառութիւն անկանիլ. réparer ses —s, դարման տանել աղետից իւրոց. avoir un —, du —, դժբախտութեան հանդիպիլ, *դժբախտութիւն ունենալ. avoir des —s, ձախողութեան հանդիպիլ. faire le —, Ընդառուացուցանել, յաղէտս կործանել. sa perte a fait mon —. Cet homme a fait le — de sa famille. Dans mes —s, յաղէտս՝ ի չարիս իմ. Dans le —, ի ձախողանս. exposer ses —s, յեղուկս անկանիլ, պատմել զաղէտս իւր, * խեղճ Ճափիլ. qui aura le — d'être votre père, որում դէպք ի չարիս եկցեն լ. քեզ հայր. qui porte —, աղիտաբեր, վատոտն. grand —, անչնաջին աղէտք, * մեծ դժբախտութիւն. հգ. le grand —! չէ ինչ, *բան չէ, հոգ չէ. c'est un petit —, չէ ինչ, * հոգ չկայ. le — me poursuit, չարաճակած լինիմ. jouer de —, S. Jouer. Être en —, յաղէտս լ., չյաջողիլ. porter —, աղէտաբեր՝ չարաբեր լ., * դժբախտութիւն բերել. || de —, չարեաց, աղետից. ce greffier de —, չարագուշակ՝ աղէտաբեր դիւանապետ. || pour son —, յաղէտ իւր, ի դժբախտութի՛ իւր. pour le — de, յաղէտս՝ ի Ընդառութի՛՝ ի տարաբախտութի՛... *դժբախտութեանն համար. hélas! pour mon — je l'ai trop écouté. Pour comble de —, ի լրումն աղետից՝ դժբախտութեան. || Au grand — de, ի մեծ աղէտս... || —! C'est un —! Quel —! աղէ՛տ, եղո՛ւկ, աւա՛ղ, վա՛յ, որպիսի՛ աղէտք. — à moi! վա՛յ ինձ, եղո՛ւկ գիս. — à toi! վա՛յ քեզ. — aux vaincus! վա՛յ պարտելոց. — à vous, riches avares! — sur eux et sur leurs enfants. — à la femme qui épousera ce méchant homme.

Par —, մ. Ընդառաջաբար, ըստ չար բախտին, * դժբախտաբար. par —, il ne le trouva pas. Il est arrivé par — que...

Առ. à quelque chose — est bon, աղետից յաջորդեն երբեմն բարիք, *երբեմն չարիքէն բարիք կ'ելլէ. || un — ne vient jamais seul, երբէք գան աղէտք միայնակ, *դժբախտութիւնն ոչ երբէք միտակ կուգայ. || il n'y a qu'heur et — en ce monde, S. Heur.

Malheureusement, մ. Ընդառաջաբար, չարաբախտաբար, յաղէտս, տարաբախտաբար, դժբաղդաբար. vivre —. Il a fini —. Il est mort —. Très —, ամենատարաբախտաբար. 2. ըստ չար բախտին, ըստ ձախողակ բախտի, ըստ ոչ բախտի, ըստ արկածից բախտի, ձախողակի, դէպք ի չարս ելին, *դժբախտաբար, ափսո՛ս որ, գէշն այն է որ. il est arrivé — que... — il s'est ruiné.

Malheureux,euse, ած. Ընդառ, Ընդառուհի, հէք, չուառ, Ընդառական, Ընդառամիտ, չուառ, չուառական, եղկելի. չարաբախտ, չարաղէտ, ապերջանիկ, վատաբաստիկ, տարաբախտ, տարաբախտիկ, չարաշուք, * դժբախտ, խեղճ. que je suis —! եղո՛ւկ եմ ես, եղո՛ւկ գինե, եղուկ գիս, վա՛յ ինձ, *վա՛յ գլխուս. ô — père, եղո՛ւկ Ընդառացեալդ հօր. être —, — լ., *դժբախտանալ. il est bien —. Le petit

MALI

—, աւադիկ, աւադուկ. || փ. եւ ը. être — comme les pierres, — յոյժ՝ բազմաՁշուառ լ. 2. Ձշուառ, չարաղէտ, աղետաւոր, բազմաղէտ, աղետալից, ապիրատ, ապրծելի, *խեղճ, խեղճուկ. vie, mort, guerre, position —euse. Événement —. 3. ձախող, ձախողակ, ձախորդ, *դժբախտ. entreprise —euse. 4. չարաբախտ, անբախտ, վատաբախտ, չարաբաստ, չարաբաստիկ, *դժբախտ. passion —euse. Ma —euse maison. — au jeu. Amour —, —՝ անփոխադարձ սէր. Concurrent —. || Avoir la main —euse, անյաջող ունել գործն, *բանի մի չկարել դպչիլ առանց կոտրելու. եւ փ.՝ չյաջողիլ երբէք. 5. չար, չարագուշակ. un — augure. փ. mémoire —euse, դիւրամոռաց՝ դժուարահաս՝ դժուարապատի յիշողութիւն. une —euse passion, անփոխադարձ կիրք՝ սէր. 6. գծուծ, անարգ, դանգաղժեայ. un — valet. Un — écrivain. Un — écu. 7. գ. Ձշուառ, *խեղճ. soulager les —. Une —euse, Ձշուառուհի. 8. Un —, ապիրատ, չարագործ ոք, *ներփից արմատ. une —euse, ապիրատ կին:

Malhonnête, ած. անպատիւ, անպարկեշտ, անարժան, անարդար. un — homme. Action —. 2. ամարդի, շինական, անկիրթ, անուպայ, * կոպիտ. un homme —. Un procédé —. Paroles —s, յիշողք:

Malhonnêtement, մ. անարժանապաւ, անարդարաբար, անպարկեշտութեան. agir —. En user —. 2. ամարդութեամբ, *կոպտաբար, անկրթութեան. il lui a répondu fort —.

Malhonnêteté, ի. անարժանութի՛, անարդարութի՛. անպարկեշտութի՛. il est d'une — choquante. 2. ամարդութի՛, անկրթութիւն, անվայելչութիւն, անկիրթ բարք՝ խօսք. il m'a fait une grande —. Il m'a dit des —s.

Malice, ի. չարութիւն, չարակամութիւն, չարահնարութիւն, չարասիրութիւն. le méchant périra par sa —. Ne pas entendre — à qc., չառնել՝ չասել ինչ չարութեամբ. entendre — à qc., առնել՝ ասել ինչ չարութեամբ. — noire, մեծեղեռն —. la — de ses discours. 2. չարութիւն, չարաբարութիւն, չարահնարութիւն, չարիմացութիւն, չարարուեստութիւն, խորամանկութիւն, նենգ, նենգախոհութիւն, նենգախոհութիւն, *սատանութիւն, չարաճճիութիւն. être plein de —. Méditer une —. Faire une — à qn., չարութիւն առնել ումեք. faire des —s.

Malicieusement, մ. չարութեամբ, չարաբարութեամբ, չարամտաբար, նենգութեամբ. agir —. dire qc. —. Il a — interprété cette réponse. Il interprète tout —.

Malicieux, euse, ած. չար, չարամիտ, չարաբարոյ, չարասէր, չարանիւթ, չարակամ, չարարուեստ, չարիմաց, չարիմաստ, չարախորհ, չարահնար, չարախորհուրդ, չարահնաբ, չարաճճի, սատանայամիտ, անբարեսէր,

խորամանկ, նենգամիտ, նենգախոհ, նենգախոս, նենգամէտ. un homme —. Intention, femme —cuse. Il est — comme un vieux singe. Un enfant —. || Cheval —, երիվար խեռ՝ կիցըն-կեց. || գ. un —.

Malicorium (իսմ) ա. դղգ. նրա-նակերև:

Maliforme, ած. բ. խնձորաձև.

Malignement, մ. չարութեամբ, չարամտութեամբ. un trait — décoché.

Malignité, ի. չարութիւն, չարամտութիւն, չարաբարոյութիւն, չարաբարութիւն. la — des hommes. Rire avec —, ընդ. հենգն ծիծաղել. 2. չարութիւն, դժնդակութիւն. — du sort, de la fortune. 3. ժանտութիւն, վնասակարութիւն, *գէշութիւն. corriger la — de l'air. La — de certaines fièvres, des humeurs.

Malin, igne, ած. եւ գ. չար, չարասէր, չարաբարոյ, նենգախոհ, չարամիտ. il est —. Pensée, interprétation —igne. || L'esprit —, le — esprit, կր. le —, այն չար, այս, սատանայ. || l'enfant —, մանուկն չար. Սէրն. || —igne joie, ուռնդարութիւն, խնդութիւն ընդ չարիս ուրուք. 2. չարահնար, չարարուեստ, չարագործ, չարանիւթ, չարաճճի. un esprit —, չարամիտ. le Français, né —. 3. չար, չարակն, չարակնեայ, դժնեայ. un regard —. 4. չար, խորամանգ, աղու, խորագէտ. c'est un —. Il est trop — pour se laisser duper. 5. չար, չարամոյն, ժանտ, վնասակար, չարակեղ, չարագուշակ. —igne influence. Fièvre —igne. Ulcère —, կեղ՝ չարակեղ. maladie —igne, չարաբարոյ հիւանդութիւն:

Maline, ի. նե. մեծ ծովախաղացք. մակընթացութիւն եւ տեղատուութիւն ծովու ի նոր եւ ի լրումն լուսնի:

Malines (մալին) ի. նրբաժանեակ «ինճէ Ճաննէլա». mouchoir en —. Une belle —.

Malingre, ած. չարամոյն, վատառոյգ, տկարակազմ. enfant —. Être —.

Malingrerie, ի. վատառողջութիւն, տկարակազմութիւն. retomber dans ses —s.

Malintentionné, e, ած. չարամիտ, չարիմաց, չարախորհուրդ, չարակամ. gens —s, արք —ք. être — envers զո. || գ. un —.

Malique, ած. տգ. խնձորային. acide —, — թթու, խնձորաթթու:

Malitorne, ած. կոպտաբանձն, *կոպիտ. personnage —, — ոք. || գ. un —, — ոք. une —, կին —. ce valet n'est qu'un —. Une grosse —.

Mal-jugé, ա. վրիպակ, վրիպակընթիր դատաստան, թիւր վճիռ, սխալ դատաստան. il y a eu —. Le — ne donne pas lieu à cassation.

Mallardite, ի. հբ. մալարդաքար:

Malle, ի. արկղ, *ճամբու՝ սընտուկ. faire sa —, յարդարել զարկղն, *սնտուկն չտկել. faire ses —s, պատրաստիլ ի ճանապարհ՝ ի չու, *ճամբու՝ երթալու պատրաստուիլ. défaire sa —, հանել յարկղէն զիանդերծանս, *սնտուկն աւրել. 2. Malle-poste, կր. malle, նամակակառք. voyager en —, նամակակառօք ճանապարհորդել. 3. նամակաճրար. la — des Indes est arrivée. 4. սապատ (փերթեզակաց). || փ. il porte toujours sa —, կրէ միշտ զսապատն. ասի զսապատողաց:

Malléabilité, ի. բգ. կռանելիութիւն, կռելութիւն. 2. փ. la — du caractère, դիւրահամբոյր բարք:

Malléable, ած. կռանելի, կռելի. l'or est le plus — des métaux. 2. փ. համբոյր, դիւրահամբոյր, հեզ, հեզահամբոյր, ճապուկ. un caractère —.

Malléamothe, S. Pavette.

Malléer, ն. կռել, կռանել, *կրնանով՝ ուռով ծեծել՝ կուռ անել:

Mallemolle, ի. վճ. կոզպատ:

Malléolaire, ած. մգ. պճեղնաւոր, կոճականաւոր:

Malléole, ի. մգ. բումբ, պճեղն, կոճակ, կոճիկ, *ճան «Ճօճուգ». հն. ո. La cheville du pied.

Malle-poste, ի. S. Malle.

Malletier (մալթիէ) ա. արկղագործ, սապատագործ. 2. ած. ouvrier —.

Mallette, ի. արկղիկ, սապատակ, *սնտուկիկ:

Malleus, ա. փՃ. կռանախեցի. հն. Marteau.

Mallier (մալիէ) ա. մորակավար երիվար, *ՃղՃատաբի ձի. հն. Brancardier.

Mallote, ա. բ. բուխտակ. ազգ երկպտուկ մոկոց ի տոհմէ կաղնչանասերից (euphorbiacées).

Mallomonade, ի. կ. գեղմամոնադ. ազգ նախակենդանաց:

Mallomonadinés, ա. կ. գեղմամոնադեանք:

Mallotoxine, ի. տգ. կարմրաՃոյն. *քամալայէ հանուած. S. Kamala.

Malmener (je malmène, je malmènerai). ն. չարչարել, տանջել, խռնել, Ճշնամանել. — rudement զո. 2. վնասել, վնաս հասուցանել, հարուածել. l'ennemi nous a malmené, a bien malmené l'avant-garde.

Malobathre, ա. բ. իւղատերեւ. ծառ. իւղատերեւ:

Malonate, ա. տգ. խնձորկատ:

Malonique, ած. տգ. խնձորկային. acide —, խնձորկաթթու:

Malonyle, ա. տգ. մալոնուտ, մալոնահիւթ:

Malonylurée, ի. տգ. խնձորկադիպհոմ:

Malope, ի. բ. բամՃուկ. ազգ մոլոշի:

Malotru, e, գ. նտ. կոպտաբանձն, *կոպիտ՝ անշնորհ մարդ. c'est un —. Un franc —. Une grosse —e. Un personnage —.

Malpeigné, ն. գ. ա. անձն աղտեղի եւ գձազգեաւ՝ գիսակուիս. c'est un —. Une —e, հերաւուկ:

Malpighiacées, ի. յ. բ. մալպիկասերք. տոհմ երկպտուկ մոկոց:

Malpighie, ի. **Malpighier**, ա. բ. մալպիկենի. ծուի բարդաճաղիկ:

Malplaisant, e, ած. անախորժ, ապատուկ. aventure —e. Personnage —.

Malplaquet, ա. հբ. երիվարուճ:

Malpropre, ած անմաքուր, աղտեղի. une femme —. Habit —. || գ. vous êtes un —.

Malproprement, մ. անմաքրաբար, աղտեղաբար, *անմաքուր կերպով. manger —. 2. խոշորս, խոշորապէս, անարուեստ, *գէշ. travailler —.

Malpropreté, ի. անմաքրութիւն, աղտեղութիւն:

Malsage, ած. անս. անիմաստ, անիմաստուն:

Malsain, e, ած. անառողջ, հակառողջ, վատառողջ, վատասուն, ախտաժէտ. enfant —. || փ. esprit —, —՝ խելայեղ՝ խելագարամիտ. littérature —e, —՝ վնասակար ժտեղնագրութիւն. 2. —, վնասակար առողջութեան, ժանտ, ժանտարեր, խօնարեր, վնասակար. air, fruit, hôpital, pays —. Eau —e.

Malséance, ի, անպատշաճութիւն, անվայելչութիւն:

Malséant, e, ած. անպատշաճ, անվայելուչ, անվայել. des manières —es à une jeune fille. Tenue —e.

Mal-semé, e, ած. ո. վատաբոյս, *գէշ բուսած. andouillers —s.

Malsentant, ա. հ. վատակրօնաւիս:

Malsonnant, e, ած. չարաձայն, չարալուր, անվայել, դժնդակալուր, անբարոյական, բարոյաւեր, մոլորամիտ, դժոխի. proposition —e. Cela est —. Expressions —es.

Malt, ա. կասկ. ծլագարի «պուրչագ»: [ջնեն գարւոյ:

Maltage, ա. կասկումն. բոլբո-

Maltais, e, ած. եւ գ. Մելիտինացի, Մալթացի:

Malter, ն. կասկել. բոլբոջեցուցանել զգարի:

Malteur, ա. կասկիչ:

Malthacite, ի. հբ. կակղաքար:

Malthe, ա. հբ. կապաճիւն:

Maltobionique, ած. տգ. կասկուցային. acide —, կասկուցաթթու:

Maltose, ի. տգ. կասկուց. շաքարանիւթ ինչ:

Maltôte, ի. հարստահարութիւն, հարկապահանջութիւն, կեղեքումն. 2. հարստահարիչք, կեղեքիչք:

Maltôtier, ա. հարստահարիչ, հարկապահանջ, կեղեքիչ:

Maltraitement, չարչարումն, տառապումն, լկումն, լկանք:

Maltraiter, ն. նեղել, չարչարել, խռել, լկել, տառապեցուցանել, գրկել, տագնապել, հարստահարել, կեղել զկեանս, խստիւ գնալ, կռփել, կռփահարել, խանդել, յաղթահարել, Ճշնամանել, նախատական առնել. — un valet. maltraité par le père, du sort. — զո. dans un écrit. 2. վնասել. վնաս հասուցանել. il a été très maltraité dans cette banqueroute. Le régiment

fut très maltraité dans le combat, գունդն արար կոտուստ մեծ ի մարտի:

Malva, ի. բ. S. **Mauve.**

Malvacé, e, ած. բ. մոլոշասեր. plantes —es. || —es, ի. յ. —ք. տոհմ տնկոց, որոց նախատիպ է մոլոշ (mauve). [հն. **Malvacées.**

Malvées, ի. յ. բ. մոլոշեայք.

Malveillance, ի. չարակամութիւն, չարամտութիւն, չարաիրութիւն, չարաբարոյութիւն, անբարեմտութիւն, խէթ, յաչաղ, յաչաղութիւն, յաչաղանք, յաչաղամտութիւն. s'attirer la — des envieux. On attribue cet incendie à la —.

Malveillant, e, ած. չարակամ, չարաբարոյ, չարամիտ, չարասէր, չարասես, չարախորհուրդ, չարանախանձ. չարանկատ, անբարեսէր, անբարեմիտ, յաչաղկոտ, Ջշնամի. il est — pour vous. Intention, main —e. Caractère —. Regards —s. || գ. —. les —s ont fait courir de fausses nouvelles. [տակ:

Malvenu, e, ած. դժպիղի, անա-

Malversation, ի. խորտմն «խաժին» . être coupable de —. Commettre une —, des —s, խորել:

Malverser, չ. խորել «խաժին է.». il a malversé dans son emploi. Il est accusé d'avoir malversé dans sa charge, dans sa gestion.

Malvoisie, ի. մալվազիա, մալվազագինի. գինի քաղցրահամ:

Malvoulu, e. ած. ատեցեալ, ատելի. — de tous ses camarades.

Maman, ի. մայր, մայրիկ (ըստ մանկանց). *մաթիկ, մամա. —! մայրի՛կ իմ, քաղցրի՛կ մայրիկ, *մաթիկս. || grand'—, bonne —, հանիկ, մամիկ, *մեծ մայրիկ. des grand'—s. || Belle —, մօրու, *խորթ մայր «էյէ անա». || զոքանչ, *կնկան մայրն «գայնանա». || սկեսուր, *էրկան մայրն «գայնանա». 2. բ. une grosse —, կին գէր՝ պարարտամարմին:

Mamanite, ի. հբ. մամանաքար:

Mame, ի. բ. համառօտութիւն madameի, տիկին, խանում. Mme Déquet.

Mamelière, S. **Mammelière.**

Mamelle, ի. ստին, կանանաղբիւր, տիտ, *ծիծ «ժէմէ». յ. ատինք. petite —, ստինիկ. grande et longue —, Ջոշլար. —s de la femme. — droite, gauche. —s molles, flasques, pendantes, longues, fermes, grosses, volumineuses, petites. Donner la — à un enfant, ունել զմանուկն ի ստեան, ատամս է., դիւցուցանել, *ծիծ տալ. les —s se gonflent, եւան ստինք. enfant, agneau à la —, մանուկ, գառն ատնդեայ՝ ատնդիացիկ՝ դիւցիկ. élever un enfant à la —. Dépourvu de —s, անստին. qui a plusieurs —s, բազմաստին. qui a les —s nues, մերկատիտ. || — des animaux, ստինք անասնոց, գուկ. 2. փ. —, մանկութիւն. dès la —, ի ստեանց մօրն, անդստին ի մանկութենէ. 3. ստին (արուի). փ. il n'a rien sous la — gauche, այր անսիրտ՝ անարի. porter un cœur sous la —, քաջասիրտ՝ ազնուասիրտ՝ առատասիրտ է.:

Mamellé, e, ած. ատնաւոր:

Mamelon, ա. մգ. պտուկ, պըտկունք ատեանց, ծծապտուկ, *ծիծին ծայրն «էմճէք». 2. բ. պտուկ, գընդակ. 3. աշ. սարակ:

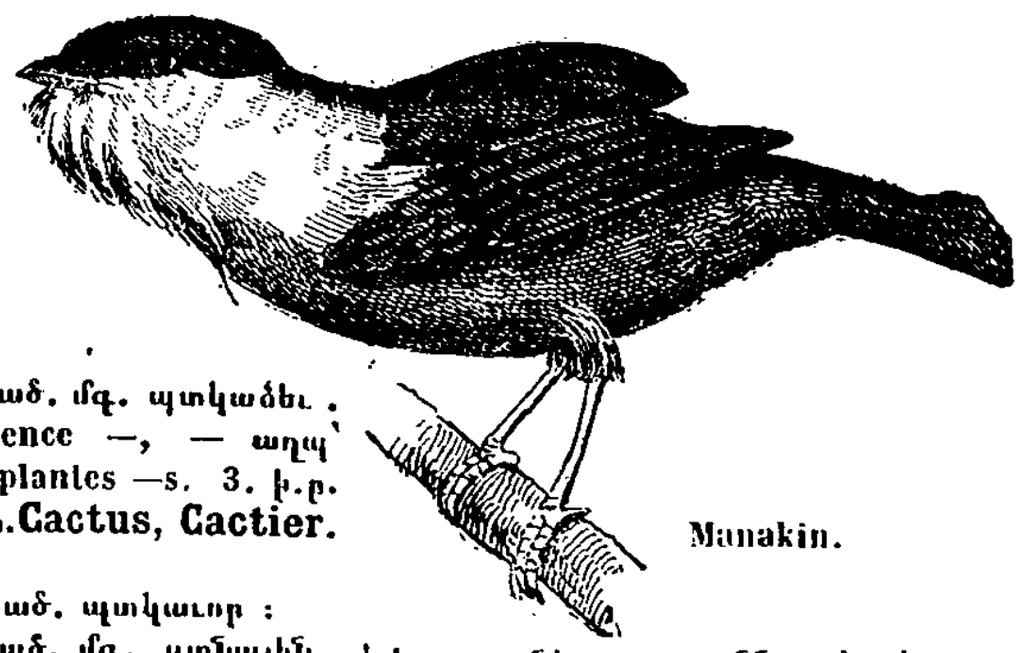
Mamelonné, e, ած. բ. պտկաւոր. racine —e. 2. եբ.—. terrain —.

Mamelouk, S. **Mameluk.**

Mamelu, e, ած. ռ. մեծաստնի, Ջոշլար, *մեծ ծիծ ունեցող. 2. —. un homme —. C'est une grosse —e.

Mameluk, Mamelouk (մամլուք) ա. մամլուք. երբեմն ստրուկ զինուոր Եգիպտոս:

M'amie (մամի) ի. հ. փկ. **Mon amie.**

Manakin.

Mamillaire, ած. մգ. պտկածեւ. tubercule, éminence —, — աղպ՝ բերդ. 2. բ. —. plantes —s. 3. ի.բ. կանկաւոնկ. հն. **Cactus, Cactier.** || Les —s, —ք:

Mamillé, e, ած. պտկաւոր:

Mammaire, ած. մգ. ստնային. glandes —s, ստնագեղձք. les artères —s, պտկաշնչերակք:

Mammalogie (մամալոժի) ի. ստնաբանութիւն. պատմութիւն բոլոր ստնաբեր կենդանեաց: [նական:

Mammalogique, ած. ստնաբա-

Mammalogiste, ա. ստնաբան:

Mammée, ի. բ. ստնածառ:

Mammelière, ի. կրծապատի. *զրահի կուրծքն պահող կտորն:

Mammifère, ած. բպ. ստնաբեր, կանանասուն, կանանաթոյծ. les animaux —s. 2. ա. յ. կ. les —s, —ք:

Mammiforme, ած. բպ. ստնածեւ:

Mammite, ի. բժ. ստնաբորբ, ստնատապ. *բորբոքումն ստեանց:

Mammologie, etc. S. **Mammalogie.**

Mammon (մամօն) ա. մամոնայ. աստուած հոխութեան. *հարստութեան չաստուածն. on ne peut à la fois servir Dieu et —, ոչ կարէք Աստուծոյ ծառայել եւ —ի. || le — d'iniquité, — անիրաւութեան. արծաթասիրութիւն:

Mammouth (մամութ) ա. մամութ, բեհիմովթ, մեծազազան. բրածոյ փիղխարի փիղ անցեալ:

Mammule (մամիւլ) ի.բ. ստինիկ:

M'amour (մամուր) ի. ք. շողոմք, շողոմութիւն, շոշականք. || ք. faire des —s, շողոմս՝ շոշականս առնել, շնծել, շողոմել, շողոքորթել:

Mam'selle (մամզէլ) ի. ք. համառօտութիւն **Mademoiselle**ի:

Man, ա. մբ. գշոր. Ջրծուր ծառարնդուան (hanneton).

Manakin, ա. Ջ. բերուկ. Ջուչուն ի տոհմէ ճնճղկաց:

Manant, ա. հ. շինական, գեղջուկ, գեղացի. 2. փ. շինական, գեղջուկ, տմարդի, անկիրթ, *կոպիտ մարդ. c'est un —.

Manate, ա. կ. ծովեզն՝ արուն. ծովակով՝ էգն. հն. **Lamantin.**

Mancenille (մանսընիյլ) ի.բ. ժանտախնձոր. խնձոր Ջունաւոր:

Mancenillier, ա. բ. ժանտախնձորի. կոչի եւս մահաճառ (arbre de mort).

Manche, ա. ձեղեխ, երախակալ, բռնատեղ, դաստապան, կոթ «սափ». — d'un couteau, d'un marteau. Branler au —, dans le —, շարժիլ՝ անհաստատ է. ի ձեղնխի. եւ փ. գայթ ի գայթի կալ, մերթ է. ի կորուսանել զպաշտօնն, զվարկ, զշընորհս... ce ministre branle au —. || S. **Cognée, Gigot, Balai.** 2. եգ. S. **Mancheron.**

Manche, ի. Ջեզանիք, *հագուստի Ջեւ. — large, longue, courte. à —, Ջեզաւոր, Ջեզանաւոր. relever les —s, ի վեր առնուլ զՋեզանիս, ծղիս ի վեր ամբառնալ՝ մարգել՝ պարզել, *Ջեւերն սոՋոնել, սոՋ-

Mancenillier.

տուիլ. || tirer qn. par la —, քարշել զՋեզանիս ուրուք, *ձեռն Ջեւէն քաշել. եւ փ. յուշ աճել ումեք զիմն, *ձեռն բան մի յիշեցուցանել. || փ. il ne se fera pas tirer la —, par la —, մուադիւր արասցէ, *սիրով պիտի անէ այս ինչ բանն. || փ. tenir, avoir qn. dans sa —, ունել զոք ի Ջեզանիս՝ յիշխանութեան իւրում,

վարել գնա ըստ կամի, *մէկն Ձեւին մէջ ունենալ, մէկուն կարող ըլլալ ուզածն անել տալ. || ի. être dans la — de qc., լ. ընդ իշխանութեամբ ութուք, կամակատար լ.նմա. || avoir la conscience large comme la — d'un cordelier, *լայն խղճմտանք ունենալ, բանի մի խղճմտանք չանել. || ի. il a la — large, լայն են — նորա, *կ'ասուի Ձուլցած խոստովանահօրէ. || ի. c'est une autre paire de —s, այս այլ ինչ է, *այս ուրիշ բան է. 2. նե. խողովակ՝ փող կաշեայ «խօրձում». — de pompe. 3. ծովաթազուկ. բազուկ՝ Ձեւ ծովու. || կ. la Manche, Մանշ. բազուկ ծովու ընդմէջ Անգղիոյ եւ Գաղղիոյ. 4. խաղ «փարթի». avoir une —, շահիլ զ—. 5. եգ. s. Mancheron. [փան աղաճը»:

Mancheron, ա. եգ. մաճ «սա-

Manchette, ի. ծղանոց, Ձեզանեակ, * Ձեւնոց. une paire de —s. Porter des —s, — արկանել, * — դընել. 2. տպ. լուսանցագիր. սրբագրութիւն ի լուսանցս. ouvrage à —s.

Manchon, ա. ձեռնօդիկ, ձեռնամուշտակ. 2. խողովակ (մեամէջ):

Manchot, e, ած. միածեռն, միածեռանի, ձեռնատ, ձեռնթեկ, Ձեւատ, փեցի «չօլագ». || ի. il n'est pas —, է ճարտար՝ ճարտարապետ. || գ. un —. Une —e. 2. ա. Ծ. Ձեւատ. սեռ մաշկոտն Ցուչնոց:

Manchot.

...mancie, վերադիր յն. որպէս chiromancie, ձեռնահիմայութիւն:

Mancipation (սիօն) ի. իգ. հ. օտարացումն (ընչից): [ինչ:

Mancône ա. բ. մանկոնի. ծառ.

Manconine, ի. ոգ. մանկոնին. *տեսակ մի Ցոյն:

Mandant, ա. իգ. յանձնարար:

Mandarin, e, ա. մանդարին. այսպէս կոչին քաղաքական եւ գինուորական պաշտօնակալը Չինաց. || ած. la langue —e, մանդարինեան լեզու. արդի լեզու Չինաց:

Mandarinal, e, ած. մանդարինական, մանդարինեան:

Mandarinat, ա. մանդարինութ:

Mandarine, ի. բ. նուռայ, մանդարին. *տեսակ մի պզտիկ հուռւէտ նարինջ:

Mandarinier, ա. նուռայենի, նուռայի:

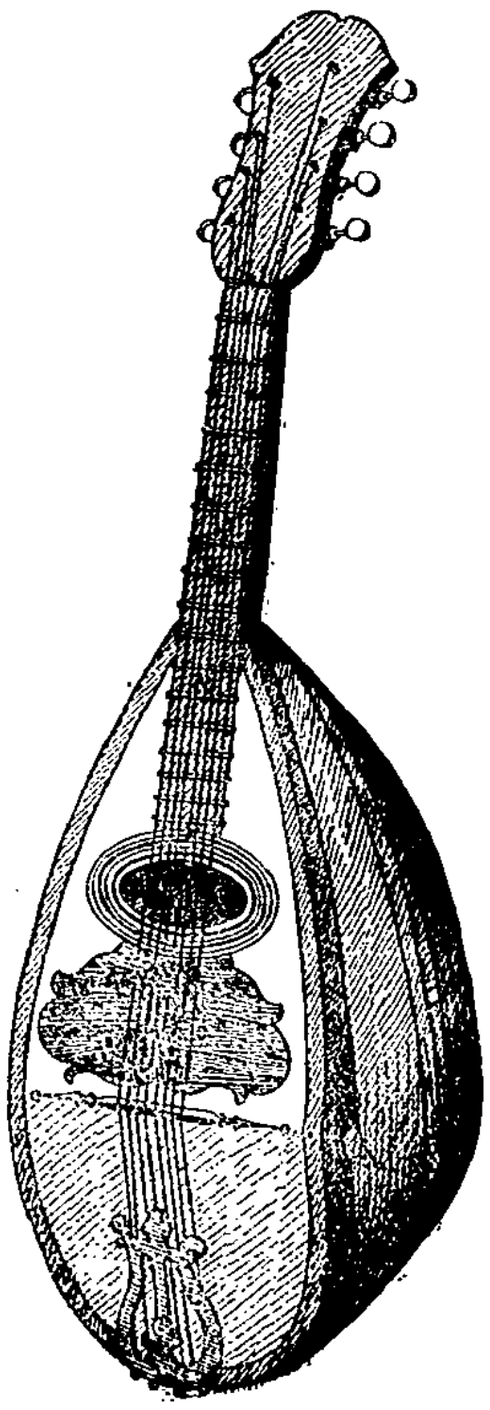
Mandarinisme, ա. մանդարինականութիւն:

Mandat, ա. պատուէր, կարդագիր, յանձնարարութիւն. remplir son —. 2. իգ. պատուիրագիր, հրամանագիր. — de comparution. — d'amener. || — d'arrêt, —, ձերբակալագիր. — judiciaire, դատագիր. 3. դրամագիր, վճարագիր. — de poste, Ցղճատարական —:

Mandataire, գ. հրամանատու, հրամանակատար, պատուիրակ. || — du peuple, երեսփոխան:

Mandaté, e, անց. դրամագրեալ. somme —e.

Mandatement, ա. դրամագրումն, դրամագրութիւն:

Mandoline.

Mandater, ն. դրամագրել. || ի. հրամանագիր տալ վճարելու. — une somme.

Mandatif, ive, ած. դրամագրական:

Mandeline, ի. բ. s. Érine.

Mandélique, ած. ոգ. մանդելային. acide —, մանդելաՁու:

Mandement, ա. կոչագիր. il doit venir au premier —. 2. պատուիրագիր (դատաւորի). 3. պատուիրանագիր, հաւատագիր, հաւատաՁուղՁ, իրատագիր. — de l'archevêque de Paris.

Mander, ն. կոչել. — զո. 2. իգ. հրամայել, պատուիրել. mandons et ordonnons. 3. հրամայել յղելոյ. — ses chevaux, sa voiture. 4. յղել, առաքել գիր՝ լուր. mandez-moi un petit mot. Mandez-moi de vos nouvelles. 5. ծանուցանել, զեկուցանել, ազդ առնել, *իմաց տալ. mandez-moi ce qu'il faut.

Se mander, դ. ծանուցեալ լ., *իմաց տրուիլ. des choses qui ne se mandent pas par la poste.

Mandibulaire, ած. բպ. կողկողիՁոսկերք, կողկողիՁային; ծնօտային. les os —s, — ոսկերք, կողկողիՁոսկերք:

Mandibule, ի. կողկողիՁ. ներքին կզակ՝ դունչ: [դիՁաւոր:

Mandibulé, e, ած. բպ. կողկո-

Mandille, ի. հ. կրկնոց. 2. ի. գծուռ հանդերձ, գրգլեակ, *խեղճ հագուստ:

Mandoline, ի. վիճեակ «Ձամպուրա». la — se pince avec une plume, —ն հարկանի փետրաւ:

Mandore, ի. փանդուռնակ, չորեքսղի:

Mandragore, ի. բ. մանրագոր, մարդախոտ, մարդածաղիկ «գան գուրուտան». racine de —, լօշտակ «առամ քէօփու»:

Mandragorine, ի. տգ. մանրագորին. կալաքարակերպ հանեալ ի մանրագորէ:

Mandrerie, ի. ոզորագործք, ոզորագործուիՁն:

Mandrier, ա. ոզորագործ, ոզորարար:

Mandrill (մանտրիլ) ա. հոլակապիկ. աղգ շնագլուխ կապկի:

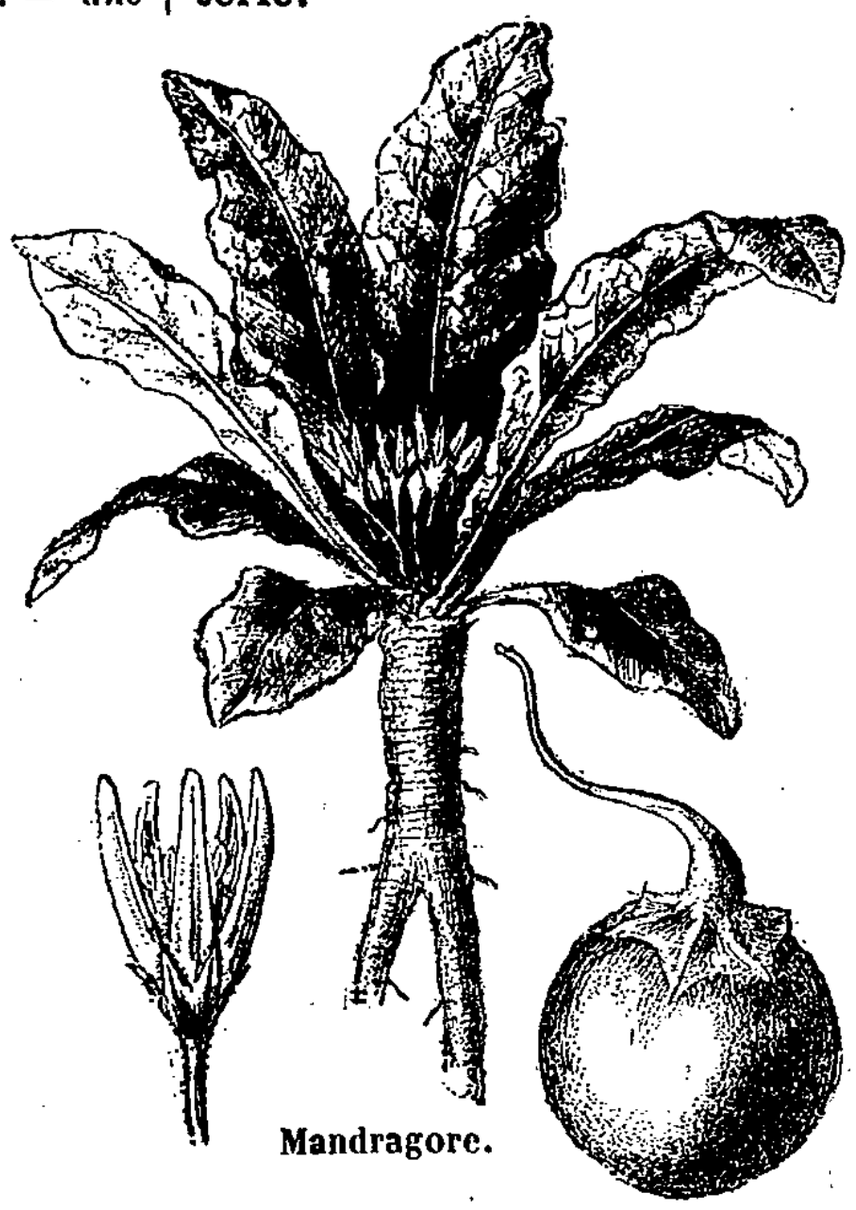
Mandrin, ա. փինչ «մագՁապ». 2. խճկակաղապար. կաղապար խճկի «գարՁուշ գալըպը»:

Mandriner, ն.ար. փինչել. *փինչի վրայ դնել բանուելու բանն:

Manducation, ի. բխ. ուտումն. l'appareil de la —. 2. աբ. — de l'agneau pascale, — զատկական գառին (առ Zբնայս). 3. հաղորդուիՁն, *հաղորդուիՁն առնուլն, հաղորդուիլն:

Manéage, ա. նե. պահկուիՁն. * ձրի աշխատուիՁն նաւատեաց:

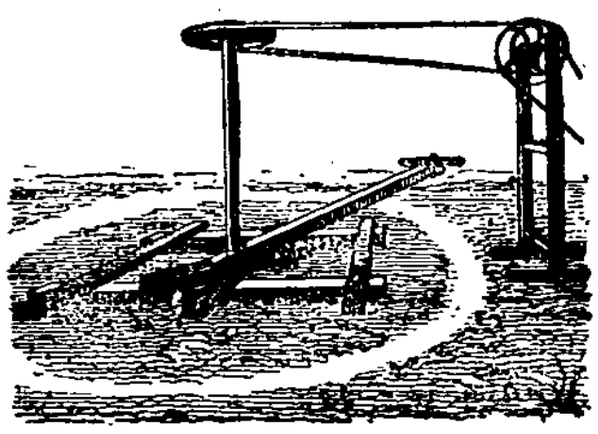
Manécanterie, s. Manicanterie.

Mandragore.

Manège, ա. ձիավարժք, ձիավարժուիՁն, ձիամարզուիՁն. un cheval propre au —. 2. կրկէս, ձիավարժոց, ձիամարզարան, հեծելա-

ման . mettre un cheval au —. Aller au —. 3. փ. գնացք , ընթացք , ընթարք , մեքենայ , ճարտարութիւն , խորամանկութիւն , *վարպետութիւն.

réussir à force de —. Le — des femmes. Avoir du —. ‖ հն. **Menée.** 4. շարժեակ . ծիաշարժ անիւ՝ մեքենայ:

Manéger, ն. ձիավարժել :

Mânes, ա. յ. ուրուականք, ոգիք. aux — paternels je dois ce sacrifice. Augustes —. Les — de tant de Troyens.

Manettia, ա. **Manettie,** ի. բ. կարկուկ. ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ տորոնասերից :

Mangabey, ա. կ. մանգաբէ . ազգ շնագլուխ կապկի Կուինէայի :

Manganate, ա. տգ. մանգաՓատ :

Manganèse, ա. տգ. մանգաՓ , մանգանէզ . մետաղ ինչ սպիտակ :

Manganésiate, տ. **Manganate.**

Manganésien, enne, ած. տգ. մանգանեզեան , մանգաննզախառն :

Manganésifère, ած. մանգաննաբեր :

Manganésique, տ. **Manganique.**

Manganeux, euse, ած. տգ. մանգաննատ . oxyde —.

Manganico-potassique, ած. մանգաննախալիային :

Manganides, ա. յ. հբ. մանգաՓազգիք :

Manganique, ած. տգ. մանգաՓային . oxyde —.

Manganite, ի. հբ. մանգաննաբար:

Manganium, տ. **Monganèse.**

Manganocalcite, ի. հբ. մանգաՓակրաքար :

Manganose-ammonique, ած. մանգաՓօշակային :

Manganoso-manganique, ած. տգ. մանգաՓմանգաՓային. oxyde —.

Manganoso-potassique, ած. տգ. մանգաննախալիային :

Mangé, e, անց. կերեալ , *կերատած . — par les vautours, անգղակեր :

Mangeable, ած. ուտելի. ce n'est pas —, չէ —, *ուտելու բան չէ . ce n'est plus —, ոչ եւս է —, *այլ չուտուիր :

Mangeaille, ի. կեր , բուտ , ճարակ «եէմ» . 2. ը. կերակուր , բուտ , կերակրեղէն . se crever de —.

Mangeant, e, ած. ուտիչ, կերիչ, կերող , *ուտող . une femme bien —e, քաջակեր՝ *աղէկ ուտող կին . soyons bien buvants, bien —s, քաջարբու , քաջակեր լիցուք՝ *ըլլամք :

Mangeoire, ի. մսուր «եէմլիք». ‖ փ. tourner le dos à la —, յետս ընդդէմ գործել , *նպատակին հասնելու համար անելիքին հակառակն անել :

Manger (mangeant, mangeons) ն. ուտել , ճաշակել . — du pain, de la viande. — des artichauts à l'huile. ‖փ. ils se sont mangés les yeux, կրուեցան՝ կագեցին յոյժ , *սաստիկ կռուրտեցան . — à qn. le blanc des yeux կ. le —, ուժգին զայրանալ ընդդէմ ուրուք . — qn., qc. des yeux, աչս արկանել՝ արձակել , հայել տենչանօք . — de la vache enragée, բազում զրկանս եւ տառապանս կրել . qui mange froid, ուճակեր , *պաղ ուտող . action de — froid, ուճակերութիւն . qui mange difficilement, դժուարակեր . difficulté de —, դժուարակերութիւն . qui mange des graines, ընդակեր . — en dévorant, Ցշել.— avidement, հաս եւ խած լ., անյագ —. qui mange, կերող, կերուհի.

2. լկ. —. il faut — pour vivre, et non vivre pour —. — hors de temps, տարաժամ —. — de tout, — անխտիր զամենայն, չլինել փափկակեր . bien —, — de bon appétit, բարւոք՝ ախորժակաւ —. savoir —, փափկակեր լ., *ուտել գիտնալ , լաւ ճաշէնալ ուտելի բաներն . avez-vous quelque chose à —? ունի՞ք ինչ ուտելոյ , *ուտելու բան մի ունի՞ք . — avec avidité, avidement, — անյագ՝ անյագաբար, հաս եւ խած լ. — à pleine bouche, լիաբերան ուտել . sans —, անկեր , անկերակուր , անուտաղ .

3. ուտել , ճաշել . il ne mange jamais chez lui. Il mange chez Mme de... — à l'hôtel. — dans sa chambre, ուտել ի սենեկի՝ առանձին . on mange bien chez cette personne, chez ce restaurateur. Donner à —, կերակրել , տալ՝ արկանել կերակուր . եւս՝ առնել ճաշ , հրաւիրել ի կերակուր , *կերակուրի հրաւիրել . եւս՝ տալ կերակուր , ունել ճաշարան , յորում գան մարդիկ ուտել հատուցանելով .

4. ուտել, կրծել , ճարակել . cette fourrure a été mangée par les vers. On a laissé — aux vers cette fourrure. ‖ ո. la pauvre enfant était mangée de puces.

5. ուտել , մաշել , հարկանել . la rouille mange le fer. ‖ փ. ուտել , մաշել . ծիւրել ախտից զմարմին . les écrouelles mangent cet enfant. Un ulcère lui mange la jambe.

6. ուտել , վատնել , ծախել , ըսպառել . — son patrimoine, sa fortune, tout son bien. ‖ փ. cette forge mange bien du charbon. Le grand jour mange les couleurs. Cette rivière mange ses bords. Les épinards mangent beaucoup de beurre.

7. ուտել , սպառել զինչս , կործանել . ses valets, ses chevaux le mangent.

8. փ. — qn. de caresse, կ. — qn., գրգել , գգուել , փայփայել զոք .

9. չածել ողջ զբանս , ծայրատ ասել ինչ, *ուտել , որոշ չարտաբերել. — ses mots, la moitié de ses mots, —, բառերն՝ բառերուն կէսն ուտել .

10. ը. մոռանալ . — un ordre, une commission.

Se manger, դ. ուտիլ , կերեալ լ., *ուտուիլ. les choux se mangent avec du lard. 2. — l'un l'autre, ուտել զմիմեանս , *միկզմէկ ուտել . les loups se mangent. եւ փ. վնասել միմեանց. ‖ — des yeux, հայել յիրերաս սարփագին՝ կաճոգին . ‖ ը. — le blanc des yeux, ուտել զաչս միմեանց , ի մեծի կռուի լ. ընդ միմեանս. 3. Տախիլ , վատնիլ . ses revenus se mangent par... 4. ը. կրճատիլ . l'*e* muet se mange devant une voyelle.

Առ. les gros poissons mangent les petits, աւազագոյնք ուտեն զանաւազս , հզօրագոյնք հարստահարեն զտկարս . L'appétit vient en mangeant. Տ. **Appétit.**

Manger, ա. կեր , կերակուր , ուտելիք , ուտեստ , * կերակրեղէն . un — délicat. ‖ը. il en perd le boire et le —, այնպէս մոայլոյզ է զի զուտել եւ զրմպել մոռանայ , * այնպէս զբաղած է որ ուտել խմելն անգամ կմոռնայ :

Mangerie, ի. կերողութիւն , շատակերութիւն , որկորոտութիւն . 2. փ. զայլոցկերութիւն , հարստահարութիւն, անիրաւ հարկահանութիւն:

Mange-tout, ա. ամենակեր , վատնիչ , սպառիչ . des —. 2. ամենակեր, մաշ բոլորակեր , *մաշ՝ որուն կճեպն եւս միկտեղ կ՝ուտուի. pois — դալարամաշ «Ճագէ պէզելիա»:

Mangeur, euse, գ. կերող , կերիչ , *ուտող . — de chair humaine. 2. կերող , շատակեր . un gros —, շատակեր , բազմակեր . un petit —, սակաւակեր . ‖ փ. — de charrettes ferrées, de petits enfants, պարծուկ , պարծենկոտ . 3. կերող , վատնիչ , անատակ, *մախող. 4. գրկիչ, հարբուտահարիչ . les —s du peuple. ‖ փ. — de livres, գրասէր , մատենասէր :

Mangeure (մանժիւր) ի. կերուած , * կերուած տեղ . — de vers, de souris.

Mangle, ա. եւ ի. մանգլ. պտուղ մանգլիի ծառոյ :

Manglier, ա. մանգլի , մանգլենի . պտղաբեր ծառ Ամերիկայ :

Manglietia (մանկլիէսիա) ա. բ. մանգլիէսիա , մանգլիէսենի . ազգ երկպրուկ տնկոյ ի տոհմէ մագնոլասերից :

Mangonneau, ա. մանգոիոն :

Mangoustan, ա. մանգուստենի. ծառ. նարնջանման ազնիւ պտղովք :

Mangouste, ի. մանգուստ . պրտուղ մանգուստենւոյ . 2. տ. **Ichneumon.**

Mangue, ի. մանգ , պտուղ մանգենւոյ . 2. կ. մանգ . կենդանաձին նման հիւսիսիանի :

Manguier, ա. մանգենի . ծառ Հնդկաց տանձանման ազնիւ պտղովք:

Mani, ա. մանի. ծառ կռիժաբեր :

Maniabilité, ի. դիւրավարութիւն :

Maniable, ած. դիւրավար, դիւրակիր , դիւրաշարժ . outil —. Drap doux et —. 2. կակուղ , դիւրագործ. fer —. 3. փ. հանդոյր , դիւրաբա-

րոյ , դիւբահիամբոյր , ընդել , ինգ , քաղցր . homme, caractère —. Une langue —, դիւբայայտ՝ մտայայտ լեզու , դիւբին ի բացատրել զխորհուրդս մտաց :

Maniacal, e, ած. բժ. մոլեգին . délire —, խելացնորութիւն :

Maniage, ա. ար. ձեռնումն , ձեռնավարումն :

Maniaque, ած. մոլի , մոլեգին , խելայեղ , շամբուշ . || գ. une —. C'est un —. 2. օտարաբարբ , տարամիտ , այլամիտ, այլախորհ , *արտառոց սովորութիւններ ունեցող . il est —.

Manicanterie, Manécanterie, ի. երգարան (հինղեցեաց) :

Manichéen, enne, գ. մանիքեցի , երկարմատեան . 2. ած. —. hérésie —enne.

Manichéisme, ա. մանիքեցութիւն . աղանդ Մանիքեցւոց :

Manichordion (քոր) ա. եժ. ի. ձեռնապի . ազգ ինչ տաւղի :

Manicle, ի. S. Manique.

Manicome, ա. յիմարանոց, *խենթանոց : [dion.

Manicorde, ա. S. Manichor-

Manicule, ի. ծաձուլ . *առջեւի ծաքիկ՝ տոտիկ՝ ոտք կենդանեաց :

Manicure, գ. ձեռադարման , ձեռադարմանուհի :

Manie, ի. մոլութիւն , մոլեգնութիւն , խելայեղութիւն , խելացնորութիւն. sa — est de se croire de verre. 2. փ. մոլութիւն , մտագարութիւն , շամբշութիւն . — des tableaux. 3. տարախոհութիւն , տարամտածութիւն , այլամտութիւն , տարամտութիւն. 4. մոլութիւն, մոլեկանութիւն, ցանկութիւն , ունչանք , զակառութիւն . avoir des —s, մոլիլ , ցանկալ , ունչալ , զակառիլ :

Maniement, ա. ձեռնումն , ձեռնավարութիւն , շօշափումն . le — d'une étoffe. 2. վարժք. — des armes, զինավարժք , զինավարժութիւն . 3. վար, վարումն , կիրառութիւն , գործածութիւն . — du pinceau, վրձնավար. — des couleurs, գունավար. 4. փ. վար, յանձնանձանք, տեսչութի, մատակարարութիւն . — des esprits. — des affaires, des deniers publics. 5. դրամավարութիւն . վարումն՝ վար արծաթոյ՝ դրամոյ . avoir un — considérable. Il a un grand — d'argent. 6. մագ. ճարպուց :

Manier, ն. ձեռնել , ձեռնավարել , շօշափել . — un drap. Ne maniez pas ces fruits. 2. վարել , ի վար՝ ի կիր արկանել , ի գործ ածել , *գործածել . — le ciseau, un outil, l'épée. Ce maçon manie bien le plâtre. || փ. cet écrivain manie bien la langue, la plume. Il manie bien la parole, l'ironie, la passion. || Habile à — l'arc et la glaive, կորովի յաղեղն եւ ի սուսեր . 3. վարել , ընթացուցանել ըստ կամի . — un cheval. 4. փ. վարել , ուղղել , առաջնորդել . esprits difficiles à —. Les enfants sont difficiles à —. 5. վարել, յանձանձել , մատակարարել . avoir des deniers à —. — une affaire. || — beaucoup d'argent, առնել գործս մեծամեծս. 6. նւ. ուղղել զնաւն . = ց. անասուն՝ հնազանդիլ (ձիոյ) . ce cheval manie bien sous l'homme.

Au —, մ. ի ձեռնամուխ , ի շօշափել , շօշափելով , շօշափմամբ . reconnaître une étoffe au —.

Se manier, դ. շօշափել զանձն . 2. փ. վարել՝ ուղղել զանձն . 3. փ. վարիլ , ուղղիլ , առաջնորդիլ . le peuple ne se manie pas facilement.

Manière, ի. յեղանակ , եղանակ, օրինակ , պայման , ձեւ , տարազ , սարաս , դաշնակ , կերպ , գնացք . petite —, կերպիկ . — de chanter, երգուած , *երգուածք . qui a des —s nobles, ազնուակերպ . de cette —s, այսու յեղանակաւ՝ օրինակաւ , զայս օրինակ, յայսմ օրինակի . զայս ձեւ օրինակի . de cette admirable —, այսու սքանչելի օրինակաւ. d'une —, միազգ , կերպիւ իւիք . de toutes les —s, ամենայն իրօք, *ամէն կերպով . d'une — ou d'une autre, այսպէս եւ այնպէս , * ասանկ անանկ , սանկ նանկ . de quelque — que ce soit, de toute —, de — ou d'autre, որով՝ որպիսի եղանակաւ՝ օրինակաւ եւ իցէ . de toutes les —s, ամենայն իրօք . de la même —, ըստ նմին օրինակի . à la — de, ըստ օրինակի... à la — d'un torrent, ուղիօրէն , հեղեղաբար . հեղեղատաբար . à ma —, ըստ իմումս օրինակի , ըստ իս . chacun est heureux en ce monde à sa —. D'une — quelconque, միով իւիք օրինակաւ . de quatre —s, չորիւք օրինակօք . d'aucune —, եւ ոչ միով օրինակաւ՝ յեղանակաւ . avec une —, յեղանակաւ իմն . de quelle —? Par quelle —? որո՞վ յեղանակաւ՝ օրինակաւ , ի՞նչ. d'une — damnable, դատապարտելի իմն օրինակաւ . d'une — convenable՝ ըստ պատշաճի. d'une — simulée, կեղծս ի կեղծս. d'une — de demander, հարցուածոյ պայմանաւ . de différentes —s, պէսպէս, բազմօրինակ, բազմազգի, բազմատեսակ օրինակօք , կերպակերպ .

2. պայման , սովորութիւն . agir à sa —. C'est sa —. Chacun à sa —.

3. յեղանակ , պայման, ոճ, կերպ. la — de Raphaël. — de bâtir.

4. յ. ձեւք , կերպք , կերպարանք, գնացք , վարք , բարք . —s simples et ingénues, ձեւք պարզք եւ անպաճոյճք-. —s déplaisantes, distinguées, անհաճոյ , ազնուական ձեւք . —s avenantes, les belles —s, բարեբիկ՝ գեղեցիկ ձեւք՝ կերպք. —s communes, élégantes, polies. Prendre les —s de, լ. ի կերպս , բերել զկերպարանս՝ զդէմ կերպարանաց , կերպարանիլ . n'avoir pas de —s, manquer de —s, անբարեձեւ՝ կոպտաձեւ լ.

5. պաճուճեալ պայման , պաճուճանք , արուեստակութիւն , ճարտարանք . cela sent la —.

6. ը. de la belle —, քաջիկ իմն . բազում՝ կարի յոյժ . il se lamentait de la belle —. || ինգ. de la bonne —, de la belle —, անհնոյ , խստիւ . on le recevra de la bonne —. Il fut grondé de la belle —. Il a été étrillé de la belle —. Se chasser de la belle —.

Expliquer la — de, զգիարդն յայտնել . || — de parler, — պայման՝ ոճ խօսելոյ , ասացած , *խօսելու կերպ , խօսուածք . cette — de parler est neuve, correcte. եւս՝ քան , խօսք . quand vous dites qu'il est riche, c'est une — de parler; il est tout au plus à son aise. Je suis à vous; ce n'est point une — de parler. Un tel m'a donné de belles paroles, mais ce sont —s de parler, գեղեցիկ բանս ասաց ինձ ոք , այլ անիիմն՝ ընդունայն են . || — de penser, յեղանակ խորհելոյ , մտածութիւն , մրտախոհութիւն , խորհուրդ , միտք . nos —s de penser s'accordent. Je n'ai pas là dessus votre — de penser, չեմ համախոհ յայսմիկ . || — de voir, յեղանակ նկատելոյ՝ դատելոյ զինչս . sa — de voir me déplaît. || — d'être, պայման , պայման կենաց , *կերպ .

?. d'une étrange —, նորօրինակ՝ տարօրինակ իմն եղանակաւ . || faire quelque chose par — d'acquit, հարեւանցի՝ վեր ի վերոյ առնել գիմն . || d'une — que, այնպէս զի , *անանկ որ . vous tournez les choses d'une — qu'il semble que vous avez raison.

De la — que, որպէս. de la — que je conçois la chose, la difficulté n'existe plus.

De — que, շ. այնպէս զի . vous faites les choses de — que tout le monde soit content. Faites les choses de — que tout le monde soit content.

De — à, d'une — à, նխ. այնպէս զի , մինչեւ . il parla de —, d'une — à convaincre les juges.

A la — de, նխ. ըստ օրինակի՝ տարազու , ըստ սովորութեան :

Maniéré, e, ած. պաճուճեալ , արուեստակեալ , պաճուճազարդ , սեպհականեալ . cet homme est fort —. Femme —e. Un ton, un air —. 2. ա. le —, — ոճ . 3. պաճուճազարդ. cet écrivain est un —. L'école des —s.

Maniérer, ն. պաճուճել , արուեստակել , պաճուճազարդ առնել , սեպհականել . — son style, sa tournure, etc. = ***Se —,*** դ. պաճուճիլ , պաճուճազարդիլ.

Maniérisme, ա. պաճուճազարդութիւն , պաճուճողութիւն , արուեստակութիւն :

Maniériste, ա. պաճուճազարդ , պաճուճող , արուեստակող :

Manieur, ա. ը. ձեռնող , ստէպ շօշափող . c'est un — d'argent, դրամաշօշափ է , *ձեռքն շատ ստակ կ'անցնի :

Manifestant, e, գ. յայտարար , ցուցարար :

Manifestateur, trice, գ. յայտարարող , յայտարարուհի :

Manifestatif, ive, ած. յայտարարիչ , արտայայտիչ :

Manifestation, ի. արտայայտութիւն . les —s de l'âme, de la pensée humaine. 2. յայտնութիւն . la — du Messie. 3. յայտարարութիւն , ցոյց .

— pacifique, bruyante. Faire une —, — առնել :

Manifeste, ած. յայտնի , բացայայտ . plagiaire —. Un crime —. Une lumière —. Erreur —. Il est — que, — է գի... 2. ա. յայտարարություն , յայտարարագիր . publier un —. Le — d'un prétendant, d'un parti. 3. վճ. վաճառագանկ :

Manifesté, e, անց. յայտնեալ , յայտ արարեալ . les bons sentiments —s par ce jeune homme.

Manifestement, մ. յայտնապես. — coupable.

Manifester, ն. յայտնել , յայտ առնել . l'autorité manifeste sa volonté. — ses chagrins.

Se manifester, դ. — զանձն, ինքնայայտ լ. Dieu se manifeste par ses œuvres. [Ձեռնածու :

Maniforme, ած. կ. ձեռնածու ,

Manigance, ի. ը. նիւթումն , դաւ , դաւաճանություն , գաղտնորոգայթ հնարք , մեքենայ . il y a de la — en cette affaire. Le mari ne se doutera point de la —. Je sais toute la —. Faire une —.

Manigancé, e, անց. նիւթեալ , մեքենայեալ . une intrigue —e de longue main.

Manigancer(manigançant, manigançons) ն. ը. նիւթել , մեքենայել. c'est vous qui avait manigancé tout cela.

Maniguette, տ. Malaguette.

Manihot, ա.բ. տ. Manioc.

Manillage, ա. օղումն :

Manille, ի. մանիլլ . ապգ Պղծախաղի . 2. օղ . 3. մանեակ , քօղէք :

Manille, ա. մանիլ , մանիլեան ծխագլանիկ . fumer un —.

Maniller, ն. օղել. *օղ օղի մէջ անցուցանել :

Manillon (մանիյլօն) ա. մանիյլոն . առաննակ մանիլլ Պղծախաղի :

Maniluve, տ. Manuluve.

Manioc, ա. մանիկ , մանիովկ . Նոսի ինչ Ամերիկոյ. || farine de —, այիւր —ի , մանիկալիւր :

Maniolle, ի. սկրիկակալ. *սկրիկ (éperlan) բռնելու ուռկան: [կոգ :

Maniotte, ի. կոգակ . *կարագի

Manipulaire, ա. դասակապետ (զօրաց առ նախնի Հռովմայեցիս) . 2. ած. դասակական . enseigne —, դասականշան , դասակադրօշ :

Manipulateur, ա. տգ. եւ դղգ. ձեռնագործ , *ձեռքով շինող . un — habile. 2. —, նշանարձակ (գործի հեռագրական :

Manipulation, ի. տգ. եւ դղգ. ձեռնագործություն. գործելն ձեռամբ. s'exercer aux —s chimiques.

Manipule, ա. դղգ. բուռն մի , ափ մի «պիր ալուճ». prenez deux —s de farine de lin. 2. դղգ. ունելիք . 3. բազպան (լատին քահանայից). 4. հռ. հիս. դասակ (զօրաց) :

Manipuler, ն. տգ. եւ դղգ. ձեռնագործել . գործել՝ կազմել ձեռամբ. — un médicament. || լկ. ce chimiste manipule bien. L'homme manipule avec la seule farine de froment une multitude de pâtisseries.

Se manipuler, դ. —իլ . ces substances se manipulent facilement.

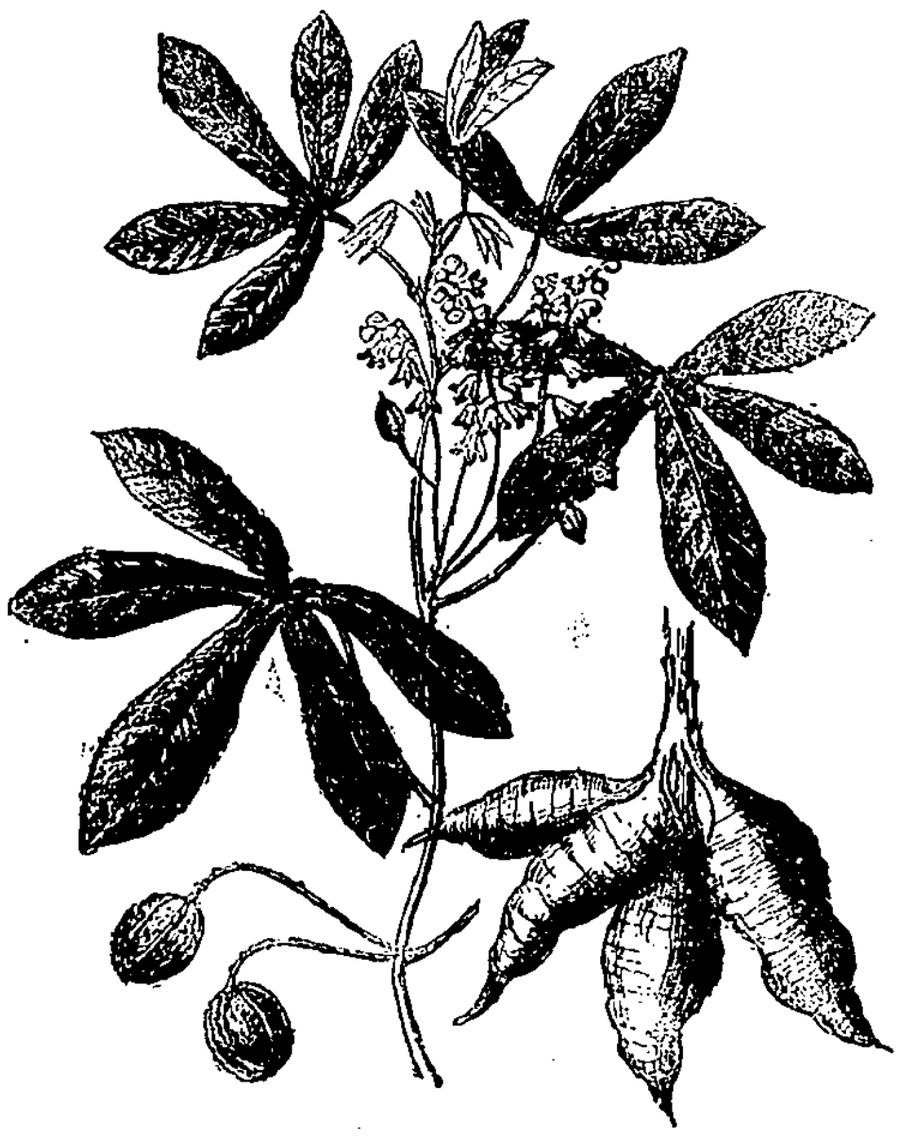
Manipuleur, ա. ֆգ. ձեռնագործ. գործող ձեռամբ. — ignorant.

Manique, ի. ձեռնակ . Քաֆպան արուեստաւորաց . || il est de la —, կարուակ «էսքիմի» է. || ռ. il entend la —, այր ճարտար է , *ճարպիկ է :

Manis, տ. Pangolin.

Manitou, ա. մանիթու , դիք Հիւսիսային Ամերիկոյ . les —s des sauvages. Le grand —, գերագոյն —:

Maniveau, ա. տառապան , կողովակ. տափակ կողով. un — d'éperlans.

Manihot.

Manivelle, ի. տռոմ , բէջ . *դարձունելու կոթ . tourner une —.

Manne (ման) ի. մանանայ, գազպէն . 2. փ. —. կեթակուր առատ եւ օգտակար . c'est une bonne —, une vraie —. || La — céleste, երկնային մանանայ , բան Տեառն . la vérité est une — céleste dont il faut se nourrir.

Manne, ի. զամբիւղ «զէմպիլ» . || — d'enfant, որոց ազդրաձիւս . || — à marrée, մեծ կողով ձկան :

Mannée, ի. կողով մի. une — de pommes, — խնձոր :

Mannequin, ա. մարդապատկեր , մարդանդրի , մարդարձան , մարդամեքենայ, փայտամարդ . c'est un —, — է , այր անմիտ է. 2. կեղծ, կայծ , որթ , կծոց «քիւֆէյ» . des arbustes en —, կեղծաւոր Նուիք :

Mannequiné, e, անց. բռնագրօսիկ , անբնական , պաճուճեալ . des draperies —es.

Mannequiner, ն. նկ. պաճուճել, բռնագրօսիկ՝ անբնական յօրինել . toutes les figures sont mannequinées.

Mannette, ի. զամբիւղիկ :

Mannide, ա. տգ. գազպէնիդ :

Mannifère, ած.բ. գազպէնաբեր:

Mannipare, ած.կ. գազպէնածին:

Mannitane, ի. գազպէնան :

Mannitartrique, ած. տգ. գազպէնագինեմբրային . acide —, — ՔրՆու :

Mannite, ի.տգ. գազպէնիտ :

Mannitine, ի.տգ. գազպէնիտին:

Mannitique, ած. տգ. գազպէնտային :

Mannitol, ա. տգ. գազպէնուլ :

Mannitose, ի. տգ. գազպէնուզ :

Manno-heptite, ի.տգ. գազպէնաեօՔնիտ :

Manno-heptonique, ած. տգ. գազպէնեօՔնային :

Manno-heptose, ի. տգ. գազպէնեօՔնուզ:

Mannonique, ած. գազպէնային . acide —, գազպէնաՔՆու :

Manno-nonose, ի. տգ. գազպէնաինինուզ :

Manno-octose, ի. տգ. գազպէնաուՔուզ :

Mannosaccharique (մաննօսաքքարիք) ած.տգ. գազպէնաշաքարային . acide —.

Mannose, ի. տգ գազպէնուզ :

Manocage, ա. ծխախրձումն. տ. Manoquer.

Manœuvrant, e, ած. եւ. դիւրադարձ , դիւրաշարժ . frégate bien —e.

Manœuvre, ի. գործ՝ գործողություն ձեռին. 2. շարժումն գործաւորաց եւ մեքենայից . il faut laisser de la place pour la —. 3. վ. գործառնություն . la — d'un instrument. 4. շարժումն , գործ . la — du chat pour prendre une souris. 5. եւ. նաւավարություն , նաւասություն , նաւուղղություն. faire, apprendre la —. Faire une fausse —, ոչ բարւոք ուղղել զնաւն. 6. պարանք՝ չուանք նաւու. 7. մարզահանդէս, մարտահանդէս, մարտամարզք, մարտափորձ, ռազմափորձ, ռազմամարզք , ռազմակրՔանք , մարզադաշտ. 8. զ. շարժումն (զօրաց). 9. փ. գաղտնորոգայթ՝ գաղտնագործ հընարք , հնարագիտություն , նենգ . il est parvenu à force de —s. J'ai découvert ses —s. — électorale. Il a fait une — qui a gâté ses affaires. || Faire une fausse —, անիմաստաբար վարիլ՝ գնալ , *խելքով չվարուիլ՝ չգործել :

Manœuvre, ա. ձեռագործ , ձեռագէտ, գործաւոր, սատար , *բանուոր, մշակ. 2. փ. յոռի՝ անարուեստ արուեստաւոր . ce n'est qu'un —. 3. ֆգ. այր հնարագէտ՝ նենգաւոր՝ խորամանգ . c'est un fin —, il faut s'en défier. || Travail, ouvrage de —, ճարկաքաղ՝ հաւաքումն համբերատար , *գործ մի որուն ժամանակ եւ

համբերութիւն միայն պէտք է. compiler un travail de —.

Manœuvré, e, անց. վարեալ, ուղղեալ. des galères —es par des forçats.

Manœuvrer, չ. վարել՝ ուղղել զնաւ, զպարանս նաւու. l'équipage a bien manœuvré. 2. ուղղել՝ շարժիլ նաւուց. ce vaisseau manœuvre bien. La chaloupe manœuvrait mal. = նս. ուղղել, վարել, շարժել. — un vaisseau, les voiles. 3. առնել զօրաց շարժմունս՝ հրահանգս. ces troupes ont bien, habilement manœuvré. Faire — des troupes, տալ —. 4. զօրաշարժ առնել, վարել զզօրն, միաբանել զշարժմունս զօրաց, համագունդ ժողովել զզօրս. le général manœuvrait pour couvrir sa retraite. 5. փ. հնարս ի կիր արկանել, ճրգնել. il a manœuvré adroitement et obtenu l'emploi qu'il sollicitait. — sourdement, գաղտ գործել, * ձեռքի տակէ՝ գաղտ բանիլ. — pour réussir.

Manœuvrier, ère, ա. բազմաշխատ նաւավար. 2. բազմաշխատ ռազմագէտ. 3. նաւուղղութիւն. մատեան որ զնաւավարութենէ ճառէ. 4. ած. —ière ճարտար նաւավար՝ զօրաշարժ. une armée —ère. Un général —, ճարտարաշարժ՝ բազաշարժ զօրավար.

Manoir, ա. բնակութիւն, բնակարան. || քծ. le sombre —, սանդարամեռք, դժոխք. || le — liquide, ջրաշեղջ դադար. ծով:

Manomètre, ա. բգ. անգայտաչափ: [փութիւն:

Manométrie, ի. անգայտաչա-

Manométrique, ա. անգայտաչափական:

Manoque, ի. եգ. ծխախուրձ. *տրցակ ծխախոտի տերեւներու:

Manoquer, ն. ծխախրձել. *ծրխախոտն խուրձ խուրձ դնել:

Manoscope, ա. անգայտադէտ, անգայտացոյց. հն. Baroscope.

Manouvrier, ère, գ. գործաւոր, մշակ, *բանւոր «կիւնտէլիքցի, իշճի»:

Manquant, e, ած. Ների, պակաս, պակսող. sommes —es. Soldats —s à l'appel. 2. գ. —. les —s, les —es.

Manque, ա. պակասութիւն, չբռութիւն, չէութիւն, չգոյութիւն, անգոյութիւն, Ներութիւն, նիազութիւն, նուազութիւն. — de foi, Ներահաւատութիւն. — de respect, անմեծարութիւն, անպատկառութիւն, անմեծարանք. — de volonté, չկամութիւն, անկամութիւն, դժկամակութիւն. le — d'héritiers, անժառանգութիւն, *ժառանգ չունենալն. — d'argent, անարծաթութիւն, *առատի պակասութիւն. — d'appétit, անախորժութիւն. — d'eau, ջրատուութիւն, անջրդութիւն. || trouver qc. de —, պակաս գտանել, չգտանել գիմն.

2. — *de, par — de,* նխ. առ չի, առ ի չգոյէ. ce n'est pas par — de soin. — de volonté.

3. — à toucher, — de touche, անհարուածահարութիւն, * պիլիարտ խաղին մէջ երբոր խաղացողն իւր գնտակովն միւս գնտակին չկրնար զարնել. des —s de touche.

Manque, ի. զ. չլինելն առաջիկայ ի կոչ:

Manqué, e, անց. վրիպեալ, վրէպ, պակասաւոր, Ների, Ներակատար. projet, effet, ouvrage —. Coup —, վրիպեալ՝ ի վրէպ անկեալ հարուած. un plat —, անյաջողեալ՝ *չյաջողած կերակուր. 2. անհանճար, անիմաստ, պակասամիտ, աղքատիմաց, նուազամիտ. un poète, un peintre, un avocat —.

Manquement, ա. պակասութիւն, Ներութիւն, վրէպ, վրիպումն, վրիպանք, չյաջողութիւն, զանցումն, յանցանք. les —s des grands capitaines. — de parole, խոստմնազանցութիւն, * խօսք չբռնելն. le — au devoir, պարտազանցութիւն. զանցումն պարտուց, զանց առնելն զպարտեաց. 2. պակասութիւն, չբութիւն, Ներութիւն. le — de mémoire, անյիշողութիւն. le — de liberté, անազատութիւն:

Manquer, ն. վրիպել, չյաջողել, կորուսանել. — une affaire, un rendez-vous, un mariage, une occasion, le but.

2. վրիպել, չդիպել, չհարկանել. — qn., un lièvre. La massue a manqué le coup, էջ յախտն ի վրէպ. ||փ. եւ բ. il ne l'a pas manqué, պարտախաճափ եղեւ նմա, * լաւ մի գինքն լուաց «պիր էյի ոսնաձտը». je ne le manquerai pas, ոչ զերծցի ի ձեռաց իմոց, *ձեռքէս պիտի չազատի.

3. չդիպել, չհանդիպիլ. — qn.

4. վրիպիլ, կորուսանել, չլինել առաջիկայ. — le spectacle, le train. || փ. la — belle, վրիպիլ ի յաջողութենէ, կորուսանել զառիթն բարեպատեհի, *առիթն կորսնցունել.

5. պակասել, Ներանալ, պակաս՝ Ների է՝ գտանիլ. la récolte a manqué. Deux hommes manquaient dans le régiment. Ne pas — de venir, *չըգալիք չընել. que te manque-t-il chez moi? գի՞նչ պակաս է քեզ առիս. il te manque une chose, մի ինչ պակաս է ի քէն, * քեզի բան մի կը պակսի. laisser —, պակասեցուցանել, Ներացուցանել. || լիւ. tout manque quand l'intérêt manque. Tout nous manque.

2. պակասեալ մեռանել. si vous veniez à nous —.

3. դգ. պակաս՝ Ների է. il ne me manque rien, ոչ իրիք կարօտ եմ. il manque un sens aux incrédules.

4. չքիլ, չքանալ. le sol manque sous ses pieds.

5. սայթաքիլ, գՆել, գայթել, *սահիլ. le pied lui manque.

6. պակասիլ, Նալկանալ, նուազիլ. le cœur lui manque, պակասի՝ նուազի սիրտ նորա, * սիրտն կմաքի. le cœur m'a manqué, սիրտ իմ եՆոյ զիս, սրտաբեկ եղէ. les forces lui manquent, անկանի յուժոյ, լքա-

նի. la voix lui manque, պակասիցի նմա բարբառ, նուազի բարբառն. la voix lui manqua, գելաւ ձայն նորա, * ձայնն մարեցաւ՝ քաշուեցաւ՝ բռնուեցաւ.

7. տապալիլ, կործանիլ, անկանիլ. cette maison manque par les fondements.

8. վրիպել, վրիպեալ գտանիլ, ի դերեւ ելանել, չյաջողիլ. le projet a manqué. Il ne manque jamais dans ses entreprises, յաջողի միշտ ի ձեռնարկս իւր. faire —, ի դերեւ հանել, *փուճն հանել.

9. չբուսանել, չբողբոջել, *չծլիլ հունտի.

10. չբորբոքիլ, չարծակիլ, *չը նետուիլ, չպարպուիլ. son fusil a manqué.

11. պակասիլ, կարօտանալ, կարօտիլ, կարօտ լ., նուազիլ, չքաւորիլ. չունել. — d'argent, de sagesse. L'armée manquait de vivres, կարճէին համբարք զօրուն. la terre manque d'hommes. Vous avez manqué d'esprit, վրիպեցար ի մտաց, *խելք չը բանեցուցիր. qui manque de pain, հացակարօտ, *հացի կարօտ.

12. զանց առնել, չպահել, դըրժել, ստել. — de parole, de promesse, դրժել՝ ստել խոստման, չպահել զխոստումն, զանց առնել զխոստմամբ, * խօսքն չպահել՝ չբռնել. — de foi, դրժել ուխտին, անհաւատարիմ լ. || — de respect, անպատկառ՝ անմեծարու լ., չյարգել, չմեծարել.

13. — de, բնդ ան. քայի անփոյթ՝ զանց առնել, մոռանալ առնել գիմն. ne manquez pas de venir, de dire.

14. յանցանել, յանցանս գործել. n'avez-vous jamais manqué?

15. վրէպ լ., վրիպեցուցանել. vous nous manquez! Il vaut mieux s'exposer à l'ingratitude que de — aux misérables.

16. չօգտիլ, չարիանիլ յօգուտ. un ennemi capable de — à sa fortune.

17. չառնել՝ չկատարել զպարտս՝ զխոստումն, Ներանալ ի պարտուց. je croirais — au public, à la vérité si je restait muet.

18. Ներանալ, չկատարել. — à son devoir, Ներանալ ի պարտուց, *պարտքն չկատարել. — à sa parole. — à l'égard de qn., անիրաւել յոք.

19. — de, բնդ աներեւոյթ բայի, լինել ի վտանգի, լ. մերձ ի... nous avons manqué de verser.

20. տնանկանալ, * սնանկանալ «միջին օ.». ce banquier a manqué. Cette maison a manqué de deux millions. [j'irai vous voir sans —.

21. Sans —, անպակաս, անվրէպ.

Se manquer, դ. չկարել սպանանել զանձն՝ զմիմեանս. il s'est tiré un coup de pistolet, et s'est manqué. Ils ont tiré ensemble, et se sont manqués. || — à soi-même, տհանել անձին, անպատիւ զանձն առնել.

2. դգ. il s'en manque, բազում ինչ պակաս՝ Ների է, *բանն պակաս է՝ լրացած չէ:

Mansarde, ի. ձեղնայարկ, ձեղունամէջ, վերնայարկ «Ցավան իչի». il habite une —. Demeurer dans une —. Il loge dans les —s.

Mansardé, e, ած. վերնայարկաձեւ. étage —.

Manse, ա. հ. բառականաչափ պարգեւական գետին:

Mansion, ի. կայան, կայարան, •Ցեւան. 2. աս. տուն:

Mansuet, ette, ած. հեզիկ, հեզամիտ, անբարկացող:

Mansuétude, ի. հեզութիւն, հեզանք, անսրտնութիւն, անբարկացողութիւն:

Mante, ի. կողոբ. կրկնոց կանանց. 2. զգեստ հաւատաւորաց, *մարապետի հագուստ. 3. մր. կիս. միջատ ուղղաթեւ:

Manteau, ա. կրկնոց, վերարկու «մանto, գավուա». || — militaire, վարապետական, տառատոկ. — de philosophie, աղաբողոն փիլիսոփայից. prendre le — de philosophie. || փ. le — de la nuit, գիշեր համատարած՝ աշխարհածաւալ. couvert du — de la nuit, j'attends son retour, ի համատարած գիշերի սպասեմ դարձին. l'hiver étend son — de glace sur nos champs. || փ. s'envelopper de son —, ի միջի վտանգաց անվրդով կալ մնալ հարուածոց բախտին. || vendre, débiter sous le —, գաղտ՝ գաղտագողի վաճառել զարգելեալն. 2. փ. վերարկու, պատրուակ. se couvrir du — de la vertu. 3. Ծ. եւ կ. Փիլնափետուր, Փիլնամագը. փետուրք կամ մազք Փիլանց Թռչնոց եւ անասնոց. 4. ճ. — de cheminée, ծածկոյթ վառարանի, *վառարանին խուցին մէջ դուրս ելած մասն. || փ. sous le — de la cheminée, ի ծածուկ, գաղտ. ՟Ծ. — gris, գորշ որի (corneille). — bleu, — noir, որոր. հն. **Mouette.**

Mantelé, e, ած. Ծ. կգ. կրկնոցաւոր. oiseau —, այլագոյն. corneille —e.

Manteler, ն.հ. կրկնոցել, կրկնոցապատ առնել:

Mantelet, ա. կրկնոցակ. 2. զ. ճ. շարժուն տախտապատնէշ (պաշարողաց):

Manteline, ի. հ. կրկնոցիկ (գեղջուկ կանանց): [մազ շան:

Mantelure, ի. այլագոյն Փիլնա-

Mantèque, ի. անասնաճարպ. * Արաբացիք կարագի տեղ կգործածեն:

Mantichore, Manticore (մանթիքոր) ա. մր. կիւսեակ. միջատ պատենաթեւ:

Mantidés, Mantiens, ա. յ. մր. կիւսազգիք, կիւսեանք. միջատք ուղղաթեւք, որոց նախատիպ է կիւս (mante).

Mantille (մանթիյլ) ի. քցափ, խաւուն. լայնակ սպանիացի կանանց:

Mantispe, ի. մր. կուբոր. ազգ միջատի:

Manucode, ա.Ծ. ձեռնագիր:

Manuduction (սիօն) ի. վ. ձեռնածութիւն:

Manuel, elle, ած. ձեռական, ձեռագործ, ձեռակերտ. arts —s, ձեռարուեստք. travail —. Correction —elle. 2. ա. ձեռամատեան, առձեռն. ձեռակիր մատեան, *ձեռքի գիրք. — du libraire, առձեռն գրավաճառի. ||փ. —. ce précieux recueil sera mon — dans le monde où je vais entrer.

Manuelle, ի. աբ. պրկոց. գործի պրկելոյ գլուխն. 2. ձեռադոյլ, *կոճ ունեցող դոյլ «գուլփլու գօվա»:

Manuellement, մ. ձեռն ի ձեռն, ձեռամբ, ձեռօք, ձեռամբացի, ձերբացի, *ձեռք ձեռք, ձեռքէ, ձեռքով. donner, recevoir —.

Manufacturable, ած. ձեռագործելի, տարազագործելի:

Manufacture, ի. ձեռարուեստ, ձեռարուեստուհի, ձեռագործութիւն, տարազագործութիւն. 2. գործուած, տարազ, ոստայն, ձեռագործ, ձեռակերտ. 3. գործանոց, ձեռագործարան, տարազագործարան. élever, monter une —. — de draps, չուխայարան. — de porcelaine, յախճապակարան. — d'armes, զինագործարան. 4. տարազագործք. գործատորք գործարանի. 5. փ. գործարան, արուեստարան. le bureau de ce journal est une — de calomnies. Une — de billets.

Manufacturé, e, անց. ձեռագործեալ, ձեռագործ, ձեռակերտ, տարազագործ. objets —s.

Manufacturer, ն. ձեռագործել, ձեռակերտել, տարազագործել, գործել, յօրինել. — des draps. = *Se* —, դ. —իլ:

Manufacturier, ère, ա. տարազագործ, ձեռագործ, ձեռակերտ, ձեռարուեստ, * արհեստաւոր. 2. գործարանապետ. 3. —ère, ած. ձեռագործական, ձեռակերտական, տարազագործական, ձեռագործ, ձեռակերտ, տարազագործ. industrie —ère. Ouvrier —. École —ère, տարազագործական դպրոց. 3. գործարանաւէտ. pays —.

Manufacturièrement, մ. ձեռագործօրէն, տարազագործաբար:

Manuluve, ա. բժ. ձեռնալուայ, *ձեռքն տաք հեղուկի մի մէջ խօթելն:

Manumis, e, ած. ձերբազատ:

Manumission, ի. ձերբազատութիւն. ազատութիւն ի ստրկութենէ:

Manus (in) (էնմանիւս) ա. աղօթք յանձն առնելոյ գիւղին իբր առ Աստուած. un — fervent. Dire son —, աւանդել գիւղի իբ ի ձեռս Աստուծոյ:

Manuscription (սիօն) ի. ձեռնագրութիւն:

Manuscrit, e, ած. ձեռնագիր, ձեռագիր, գրչագիր, *ձեռքով գրուած. une copie —e. 2. ա. —. les —s de la bibliothèque. 3. ձեռագիր. j'ai remis le — à l'imprimerie.

Manustupration, տ. **Masturbation.**

Manutenteur, ա. պահպանիչ:

Manutention, ի. սգբ. պահպանութիւն. la — de la discipline, des lois. Je lui ai confié la — de mes affaires. 2. տեսչութիւն, յանձնանք, հոգաբարձութիւն. la — des affaires. 3. հացարան, հացանոց, հացարարոց (զօրաց):

Manutentionnaire, ա. յանձնանիչ, հոգաբարձու. 2. հացարարապետ:

Manutentionner, ն. հացարարել. գործել հաց զօրաց:

Mappe, ի. տ. **Carte, Plan.** 2. ա. բ. կերգի:

Mappemonde, ի. հարթագունդ. համատարած աշխարհացոյց. || — céleste, երկնային հարթագունդ. համատարած երկնացոյց:

Mappie, ա. բ. խաբաւտուղ. հն. **Doliocarpe.** [ղեայք:

Mappiées, ի. յ. բ. խարաւպուտ-

Maprounéa, Maprounier, ա.բ. մապրունէա, մապրունենի. ծառ ի Պրազիլ:

Maque, տ. **Macque.**

Maquer, տ. **Macquer.**

Maquereau, ա. Փինիկ, բորտակ «իւթիմրի». — frais. Filets de —x. || հն. **Scombre.** տ. **Groseille.**

Maquereau, ա. կաւատ, պոռնկախառնիչ, բոզաբոյծ:

Maquerellage, ա. կաւատութիւն:

Maquerelle, ի. կաւատուհի:

Maquereller, ն. կաւատել, բոզարած լ.:

Maquerellerie, ի. կաւատութիւն:

Maquette, ի. մարկնակ. նախաձեւ կաղապար. une — du Christ enfant.

Maquignon, onne, ա. ձիավաճառ. վաճառական ձիոյ. լգ. **Marchand de chevaux.** 2. խարեբայ ձիավաճառ «աՖ ճանպագը». 3. ի. փ. եւ ը. միջնորդ, միջնորդուհի, առՖ. — d'amour. Une —onne d'affaires.

Maquignonnage, ա. ձիավաճառութիւն. 2. խարեբայ ձիավաճառութիւն. 3. փ. եւ ը. խարէութիւն, խարդախութիւն. je n'entends rien à tout ce —.

Maquignonner, ն. ձիազարդել. *ձիուն պակասութիւնն ծածկել, լաւ երեւցունել. — un cheval. 2. փ. եւ հգ. միջնորդ լ. — un mariage.

Maquillage, ա. գեղերեսում, շպարում, *երեսն գոյն քսելն:

Maquillé, e, անց. գեղերեսեալ. une femme —e.

Maquiller, ն. գեղերեսել, շպարել, ի ծարիր եւ ի սնգոյր շպարել, *երեսն գոյն քսել.

Se maquiller, դ. — զանձն, շպարիլ, * երեսն գոյն քսել. beaucoup de femmes du monde se maquillent.

Maquilleur (մաքիյլէօր) ա. ած. Փինիկառու. *Փինիկ քունող նաւ:

Maquilleuse, ի. գեղերեսուհի, շպարուհի:

Maquis (մաքի) տ. **Makis.**

Mara, ա. կ. մարայ. ստնաթեր

ի ցեղէ կրծողաց եւ գտանի ի հարաւային Ամերիկա :

Marabout, ա. մորպետ (մահմետական՝ յԱֆրիկէ « միւրապիթ » . 2. մորպետաբան . մզկիթ փոքրիկ . 3. փ. մարաբու . այր տգեղ՝ անհեդեդ . 4. մարաբու . մեծ ափոր սրճանոց «գահվէ եըպրըղը». 5. Ի. մարաբու, մարաբահիա . Ծուչուն ինչ . 6. մարաբու , մարաբափետուրք . chapeau orné de —s, մարաբազարդ գլխարկ :

Maraboutage, ա. մարաբուաժն :

Maraboutique, ած. մարաբուային :

Maraicher, ère, գ. մարգճակաբար՝ մարգճակուհի . պարտիզպան՝ պարտիզպանուհի բանչարեղինաց «պօսՁանը». 2. ած. մարգճակային , մարգճակաբոյս. պարտիզական . jardin —, մարգճակ , բանջրանոց . plante, industrie —ère.

Marais, ա. մարգճակ , մարգճախին . || fièvre de —, մարգճակատենդ . || փ. se sauver par les —, ազատել զանձն ի վտանգէ՝ ի տագնապէ որպէս զիարդ հնար իցէ . || — salant, տ. **Salant.**

Maranite, ի. հր. տ. **Chiastolithe.**

Maranta, ա. բ. դալդուճագ . ազգ միապտուկ տնկոց ի տոհմէ կամակաց (scitaminées).

Marantacées, ի. յ. բ. դալդուճագաստեղք . հն. **Marantées.**

Marantées, ի. յ.բ. դալդուճագեայք . ցեղ տոհմի կամակաց (scitaminées).

Marasme, ա. հալ եւ մաշ , հիւծումն , ծիւրութիւն , վտտակրութիւն . tomber dans le —.

Marasque, ի. բալ «վիշնէ» :

Marasquin, ա. բալօղի «վիշնէ բագբաը» :

Marâtre, ի. մօրս , կիսամայր , *խորթ մայր «էօյէ անա». 2. մօրս . մայր դաժան , * գէշ մայր . ce n'est pas une mère, c'est une —. 3. փ. —. — la nature, — en ces affreux climats. 4. ած. ժանտ , ժանտաժուռ . une haine —.

Marattia, ա. **Marattie** (բաթի) ի. բ. կոտիր . ազգ գաղտասերից ի տոհմէ կոտիրասերից :

Marattiacées, ի. յ. բ. կոտիրասեբք. տոհմ գաղտասերից ի կարգէ կոտիրեայց :

Marattiées, ի. յ.բ. կոտիրեայք . ցեղ գաղտասերից ի տոհմէ կոտիրասերից :

Marattinées, ի. յ. բ. կոտիրեայք . կարգ գաղտասեր ձարխոտեայց :

Maraud, e, գ. հգ. վատշուէր , շաղաշուտ , անառակ , անզգամ :

Maraudage, ա. ասպատակ, ասպատակութիւն , հինահարութիւն . 2. գողութիւն (բերոց երկրի), պողոտգողութիւն :

Maraudaille, ի. հ. շաղաշուտք , անզգամք . ces —s de Paris.

Maraude, ի. ասպատակ , ասպատակութիւն «չիմէ, չարգա». aller en —, à la —, ասպատակել , ասպատակ առնել՝ դնել . || փ. aller à la — dans mes ouvrages.

Marauder, չ. ասպատակել, ասպատակ առնել՝ դնել . 2. ն. ասպատակել , աւար հարկանել , հինահար առնել . — un village.

Marauderie, ի. ասպատակ , ասպատակութիւն :

Maraudeur, ա. ասպատակ, ասպատակաւոր , հինահար , մեկնակաղն «չարգացը , չէմէճի» . 2. պղտղագող . գող պտղոց :

Maravédis(մարավէտի)ա. դանգ. պղնձի դրամ Սպանիացւոց :

Marbre, ա. կիճ , կուճ , մարմար , մարմարիոն . Paros, fameuse par ses —s. Un bloc de —. Une carrière de —, մարմարահատք , մարմարահանք , կճահատք , կճահանք . graver sur le —. — blanc, սպիտակակուճ, սպիտակամարմար. — lumachelle, խեցեկուճ , խեցամարմար . — ruiniforme, աւերակակուճ . աւերականման կուճ . — coquillier, խեցակուճ . — turquin, տաճկակուճ . — coralloïde, բուստակուճ . || de —, կճեայ , մարմարեայ , մարմարեղէն, մարմարիոնեայ . une colonne, une statue, un tombeau de —. couvert de —, կճեայարկ , մարմարապատ. bâti de —, մարմարաշէն, մարմարակուռ. polir le —. || statuaire de —, անդրիագործ՝ արձանագործ մարմարեայ. || — antique, հին՝ վաղեմի —, *որուն հանքն կորսուած՝ հատած է. || — artificiel, — արուեստական՝ * շինծու . || փ. être froid comme un — կամ être comme un —, հանդարտ յոյժ՝ անվրդով է. նովին մնօք ասի եւս՝ il est de —, c'est un —. || Un cœur de —, քարասիրտ , սիրտ քարեղէն՝ վիմարդեայ , *քար՝ քարէ սիրտ . un visage de —, անխռով՝ անայլայլակ դէմք .

2. —, *տաշած ու յղկած մարմարիոնի կտոր . graver une inscription sur un —. Le — d'une cheminée. 3. յկ. un —, —. անդրի՝ արձան կրճեայ՝ մարմարեայ . 4. յ. —բ . գործք կճեայ , օրինակք այլ եւ այլ մարմարիոնաց . 5. կզ. —, կճակազմ . կրճագոյն կազմ . 6. կիճ , կուճ . *տրպարանի գրաշարաց քարէ տախտակն . 7. կիճ , կուճ . *վրան դեղ՝ ներկ ճգմելու քար :

Marbré, e, ած. կճակերպ , կրճնրանգ. կճեայ, մարմարակերպ. étoffe —e. Papier —, — նուղ, կճաձուղ. || teint —, կճագոյն :

Marbrer, ն. կճացուցանել , կրճներանգել . կճակերպ նկարել՝ յօրինել . — la tranche d'un livre. — un livre sur la tranche. — du papier. 2. փ. կճացուցանել. սպիացուցանել. *մարմնոյն վրայ բուսցունել սպիս նըմանս սպեաց եւ երակաց կճոյ .

Se marbrer, դ. կճանալ , սպիանալ . ses beaux yeux noirs se marbraient de noir.

Marbrerie, ի. կճագործութիւն , մարմարագործութիւն «մէրմէրճիլիք». 2. կճարան . գործարան կճագործի . 3. կճայք , կճագործք , մարմարագործք . կճեայ գործուածք :

Marbreur, euse, գ. կճացուցիչ . կճակերպ յօրինիչ :

Marbrier, ère, ա. կճագործ , կճակոփ, մարմարագործ, մարմարակոփ . 2. մարմարավաճառ , կճավաճառ . 3. կճիչ . *գործաւոր որ շինուածոց մէջ կիճ կնճանցունէ . 4. ած. կճեայ , կճոյ , կճի . industrie —ère.

Marbrière, ի. կճահատք , կճահանք , մարմարահանք , *մարմարիոնի հանք «մէրմէր մատէնի»:

Marbrure, ի. կճերանգ , կճակերպ երանգ , երփն կճոյ , *մարմարիոնի գոյն՝ կերպ Ձղձի՝ գրքի կողքի վրայ . 2. փ. սպիք ի մարմնի նման երակաւոր կճոյ . le froid produit des —s.

Marc (մար) ա. մարկ . կշիռ ուՁ ունկեայ . poids de —. 2. Le — d'or, d'argent, ոսկի՝ արծաՁի —. 3. au — le franc, տ. **Franc.**

Marc, ա. մրուր , կոխած , շիւ , չանչ , չէչ « ճիպրէ » . — d'olives, de pommes, de noix. — de graines, կոպտոն . — de vin, մառ. — de café, մրուր՝ *դիբտ սրճի . — de raisins, կնճիռն խաղողոյ , խեչ , չիչ :

Marcassin, ա. խոչկորակ , խոչկորակ . 2. —. *խոզի ձագ . une truie et ses —s. 3. ած. la gent marcassine, խոզեան , *խոզեր :

Marcassite, ի. լուսաքար , լոյսքար . տ. **Pyrite.**

Marcation, ի. տ. **Ligne.**

Marceau (մարսօ) ա. բ. որձուռնի . հն. **Marsault, Marseau.**

Marceline, ի. ճռ. մարսելին . մեռաքսեայ կերպաս ՁեՁեռ . 2. հր. —. ազգ բրոնաքարի . տ. **Braunite.**

Marcelianisme, ա. մարկեղեանութիւն . աղանդ մարկեղիանոսաց :

Marcelliens, ա. յ. Մարկեղիանոսք . հերետիկոսք ի Դ դարու :

Marcescence (մարսէսանս) ի. բ. ազազումն (անկոց) :

Marcescent, e (մարսէսան, նի) ած. բ. ազազուն . *որ տունկին վրայ կչորնայ իյնալին առաջ. feuilles —es. Calice —.

Marcescible, ած. բ. ազազելի :

Marcgravia, ա., **Marcgravie**, ի. բ. մարկգրաւիա , մարկգրաւենի. ազգ երկպտուկ տնկոյ ի տոհմէ տերնստրեմասերից (ternstrémicées).

Marcgraviacées, ի. յ. բ. մարկգրավիասերք . տունկ համազգիք տերնստրեմասերից :

Marchage, ա. զանգուած , զանգուած :

Marchais (մարշէ) ա. ձր. ջրջան. ազգ բիւնիկ (maquereau) ձկան :

Marchand, e, գ. վաճառական , վաճառուհի, վաճառականուհի , վաճառորդ , վաճառորդուհի «սաՁրճը». — de tabac, ծխավաճառ . — de choux, կաղամբավաճառ «լահանաճը». — d'images, պատկերավաճառ.

— de journaux, օրագրավաճառ, լրագրավաճառ, ԹերԹավաճառ. — de figues, Թզավաճառ. — d'eau, ջրավաճառ. — ambulant, S. **Ambulant** եւ **Négociant.** || — de soupe, Թանավաճառ. *այսպէս կկոչուին ամէն գիշերօԹիկ դպրոցի տէրերն. 2. գնող «միւշԹէրի». attirer, faire venir, tromper les —s. || փ. ne pas trouver —, չգտանել —՝ ցանկացող. une reine qui serait laide, ne trouverait pas —. 3. ած. վաճառելի, դիւրավաճառ. du blé loyal et —. 4. վաճառականական. prix —, վաճառականագին, վաճառագին. nom —, վաճառանուն. quartier —, բազմավաճառ՝ բազմավաճառական Թաղ. navire —, վաճառանաւ. նաւ վաճառականի. marine —e, վաճառանաւք. capitaine —. 5. վաճառաշահ, շահավաճառ. les nations —es. Ville —e, —՝ բազմավաճառ քաղաք. rivière —e, նաւագնաց՝ նաւելի գետ:

Marchandage, ա, սակարկուԹիւն «փազարլըգ». 2. գործառնուԹիւն:

Marchander, ն. սակարկել, սակ արկանել, *գին կտրել, չանալ գինն իջեցունել «պազարլըգ է., պազարլամագ». — du drap, un habit, des fruits. || լկ. il faut —. Il n'y a pas à —. Celui qui marchande, ճշդագնող. || փ. — la paix, la couronne. 2. — qn., դժուարուԹիւնս առնել ումեք, *մէկուն դէմ դժուարուԹիւն ցանել. || ը. ne pas — qn., չխնայել ումեք. || ne pas — une chose, չդըշդել, չխնայել իմիք., տալ անխնայ. ne pas — sa vie, չխնայել կեանց անձին, ի բուն ունել՝ դնել զոգի, *կեանքին չխնայել, քաջուԹեամբ ինքզինքն մահուան վտանգի դնել. = չ. — à, վաճառիլ, տարակուսել, երկբայիլ. nous marchandons à qui parlera le premier. C'est par trop —. || լկ. sans —, առանց վարանելոյ, աններկբայ.

Se marchander, դ. սակարկիլ, սակ արկանիլ, *գին կտրուիլ. se marchandaient publiquement les consulats. 2. խնայել միմեանց՝ *իրար. ils se marchandaient. [գնող:

Marchandeur, euse, գ. ճշդա-

Marchandise, ի. վաճառք, ապրանք, *ապրանք «մալ, մաՀա». petite —, վաճառիկ. — étrangère. Bonne, mauvaise, excellente —. Jeter une — à la tête de qn., անարգ գնոց տալ. || faire valoir sa —. Étaler, déployer sa —, տալ յարգել զվաճառքն. եւ փ. տալ յարգել զանձն, անձնագով է. || bien débiter sa —, տալ բարւոք յարգել զապացեալն յեղանակաւ ասելոյն. || — mêlée, խառն —. եւ փ. խառն ընկերուԹիւն՝ կազմեալ ամենազգի արամբք. c'est — mêlée. || փ. moitié guerre, moitié —, երկդիմի գնացք՝ գնացիք. il a fait sa fortune moitié guerre, moitié —. եւս՝ կէս կամայ եւ կէս ակամայ. il l'a obligé à lui vendre sa maison moitié guerre, moitié —. || Le pavillon couvre la —, դրօշն ծածկէ զվաճառս. ի ժամանակս պատերազմի չէ պարտ քննել զնաւ որոյ իցէ դրօշ չեզոք՝ պատճառանօք Թէ գուցեն ի նմին վաճառք Թշնամւոյ. 2. փ. —, անձն. c'est une —, qu'on ne trouve pas bien aisément. 3. վաճառ, վաճառականուԹիւն, տուրեւառ. || aller en —, ուղեւորիլ վասն տուրեւառի, *առուտուրի համար ճամբորդուԹիւն անել. || փ. faire métier et — d'une chose, առնել գիմն սովորաբար. եւս՝ առնել գիմն շահասէր մտօք.

Ած. — qui plaît, est à demi vendue, վաճառ ակնաՀաճոյ՝ կիսով չափ վաճառեալ է, *հաճոյացած ապրանքն կէս մի ծախուած է:

Marchant, e, ած. գնայուն, գնացող, *քալող. comme ce feu — que suivait Israël.

Marchantiacées, ի. յ. բ. մարշանտիասերք. հն. **Marchantinées.**

Marchantie (Թի) ի. բ. մարշանտինի, *աղբերաց լերդուկ, լերդամամուռ:

Marchantiées, ի. յ. բ. մարշանտիներք. ցեղ երկալուկ տնկոց, որոց նախատիպ է մարշանտինի:

Marche, ի. մարզ. փիւռոպական սաՀման. la — de Brandebourg.

Marche, ի. գնացք, քայլ, ճեմ, *քալուածք. ralentir, accélérer sa —. Avoir une — majestueuse. — à pied, ՀետագնացուԹիւն. — confuse, խառնագնացուԹիւն. — au pas, քայլնոց. 2. գնացք, ճանապարհ. il y a d'ici là deux heures de —. Faire une longue —. Une — de trois heures. 3. խաղացք, չու (զօրաց). fausse —, սուտ՝ կերպարանեալ — զօրաց. se mettre en —, խաղալ, խաղալ գնալ, չուել, չու առնել, ի չու անկանիլ. sonner, battre la —, ի չու փողել, զչու Հարկանել. faire une — forcée, բռնընթաց է., առնել ճանապարհ առաւել քան զսովորականն. à —s forcées, բռնընթաց. 4. զ. մչ. —! օ՛ն, յառա՛ջ. 5. նաւ. ընԹացք, արագուԹիւն. la — d'un navire. 6. ընԹացք, Հանդէս. — triomphale. Fermer, clore la —, փակել զ—ն, զՀետ գալ —ին. 7. աս. խաղացք, գնացք, ընԹացք աստեղաց. 8. ժգ. ընԹացք ժամացուցից. 9. եմ. գնացք, չուերգ, քայլերգ. — solennelle, Հանդիսաւոր —. triomphale. Jouer une —. — funèbre, մահերգ. 10. —. խաղացք. ընԹացք (իւրաքանչիւր քարի ի սատրինջ եւ յայլ խաղս). la — du roi. 11. փ. գնացք, ընԹացք, վարք, վարմունք. — équivoque. Il cache habilement sa —. 12. խաղացք, գընացք, ընԹացք, յառաջխաղացուԹիւն. la — de la nature, de l'esprit humain, de la civilisation, d'une affaire, de la science. — d'un poème, d'un ouvrage. 13. որոշք, բազրատն, սանդղամատն. աստիճան սանդղոց «նէրթիւպան այաղը, պասամագ». gravir, monter deux —s à la fois. || փ. être sur les —s du trône, գաՀաժառանգ՝ աԹոռաժառանգ է. 14. բազրատն (ճախարակագործաց եւ ատաչնանկաց):

Marché, ա. վաճառանոց, վաճառատեղի, վաճառափողոց, շուկայ, կրպականոց «պազար, չարշը». le cours du —, գին —ի. aller au —. Acheter au —. Revenir du —. — aux chevaux, ձիավաճառ, ձիավաճառանոց «աԹ պազարը». || — aux fleurs, ծաղկավաճառանոց. — aux bestiaux, անասնավաճառ. il y a — dans cette ville deux fois par semaine.

2. վաճառաբան. Surat était le grand — de l'Inde.— étranger. Les —s d'Europe, d'Orient.

3. վաճառ, գնածոյ իր, գնելն, *գնածն, գնած բանն. montrez-moi votre —. || Faire son —, գնել, *Հարկաւոր եղածն գնել. եւս՝ անճարք գնալ ի վաճառանոցն. la dame fait son —. || փ. il a bientôt fait son —, վաղ ընդ փոյԹ եղ ի մտի, խորհուրդ կալաւ, *շուտով միտքն որոշեց.

4. Faire un bon, un mauvais —, առնել տուրեւառ շահաւէտ՝ անշահ. փոխաբերաբար ասի եւս զայլոց իրաց. Il fait bon — en épousant une fille aussi innocente que belle. || Un sot —, վաճառ անշահաբեր՝ վնասաբեր. un — d'or, վաճառ բազմաշահ՝ ամենաշահ.

5. վաճառագին. faire son —, գին Հաստանել՝ *կտրել՝ որոշել. — fait, գին Հաստեալ՝ *որոշուած. || aller, courir sur le — de qn., բարձրացուցանել զգինս ուրուք, *մէկուն տուած գինն բարձրացունել. փ. Հետամուտ է. պաշտամանն խնդրելոյ յայլմէ ումեքէ, միջամուխ է. գործոյ ուրուք.

Le bon —, ածնուԹիւն, դիւրագնուԹիւն, ածանագին, ածան. || devenir bon —, ածանանալ. établissement de bon —, դիւրագին ՀաստատուԹիւն. meilleur —, ածանագոյն, ԹեԹեւագին, սակաւագին, *աւելի ածան. je vous ferai meilleur — qu'un autre. Il l'a eu à une pistole meilleur — que moi. ||A meilleur —, à bon —, մ. դիւրագին, ԹեԹեւագին, փոքրագին, սակաւագին, ածան, *աւելի ածան «ուճուզ, ուճուզա». vendre, acheter à bon —, — վաճառել, գնել. vivre à bon —. On vit à bon — dans cette ville. || Le plus bon —, ամենաժան. եւս՝ փ. եւ ը. սակաւ ծախիւք, դոյզն աշխատուԹեամբ, դիւրաւ. cet écrivain s'est fait une réputation à bon —. || En être quitte, en sortir à bon —, գերծանել ի վտանգէ՝ ի նեղուԹենէ դիւրագոյն քան զկարծիս. || փ. եւ ը. faire bon — d'une chose, վաստնել, չխնայել. il fait bon — de la vie. Il fait bon — de sa réputation. || փ. եւ ը. avoir bon — de qn., դիւրաւ յաղԹել ումեք. il a eu bon — de son adversaire.

C'est — donné, c'est un — donné, ձրի իմն է, *ձրիի պէս է. là-dessus, je vous la laisse à tant, c'est — donné. || ը. par-dessus le —, յայնր վերայ, Հանդերձ այնու, ի վերայ այսր ամենայնի, ձրի «ճապա». je vous donne cela par-dessus le —. եւ փ. բաց յայսմանէ, Հանդերձ այսու,

միանգամայն. une jeune fille un peu coquette, et, par-dessus le —, intéressée.

6. սակ, սակարկութիւն «պազարկ». rédiger un — par écrit. Mettre une condition dans son —. Le cours du —. Rompre un —. Être en — de qc., սակ արկանել վասն իրիք. conclure un —, սակարկութիւն կնքել. || փ. mettre à qn. le — à la main, S. Main.

7. սկ. սակ. — au comptant, — առժամահատոյց. — à terme, — յետահատոյց. — ferme, — հաստահատոյց. — libre, à prime, — ազատ, վարձահատոյց.

8. փ. սակ, պայման. le maître et la servante ayant fait leur —. Agnès me regardait sans parler, c'était notre —.

Առ. on n'a jamais bon — d'une mauvaise marchandise, յոռի վաճառք ծանրագին են միշտ, *գէշ ապրանքն միշտ սուղ է. || se ruiner en bons —s, աղքատանալ գնելով սակաւագին իրս. ասի եւս les bons —s ruinent. || դղ. վրիպակաւ ասի. յաճախ j'ai acheté ce livre bon —, փկ. ասելոյ à bon —. [գաւիթ.des marches-paliers.

Marche-palier, ա.ճ. սանդխա-
Marchepied, ա. պատուանդան. — du trône, de l'autel. || փ. —. le ciel est mon trône et la terre mon —, երկինք աթոռ իմ է, եւ երկիր — ոտից իմոց. 2. —, ելանելի. il faut un — pour atteindre à ce rayon de bibliothèque. 3. —. սանդուղք կառաց. 4. փ. պատուանդան. հնարք հասանելոյ աւագութեանց. cette place lui a servi de — pour arriver au ministère. Ne sois jamais le — de personne. 5. գետուղի, նրբուղի առ գետեզերբ, *գետեզերքն նեղ ճամբայ:

Marcher, չ. գնալ, ընթանալ, քայլել, շրջիլ, *քալել. — sur le pavé, sur l'herbe. Prenez-garde où vous marchez. — en avant, յառաջ խաղալ. — de pair, ensemble, համընթաց՝ զուգընթաց լ. — à pas pesants, համրաքայլ ընթանալ. qui marche à pied, հետի՝ հետիոտն *ոտքով քալող. — à pied, հետի ընթանալ, հետագնաց լ., ոտնքայլել. action de — à pied, հետագնացութիւն. qui marche sur l'eau, ջրագնաց. action de — sur l'eau, ջրագնացութիւն. qui marche doucement, ցածագնաց. qui marche lentement, յամրագնաց. il lui marcha sur le pied, *ոտքին վրայ կոխեց. || — sur les pas, sur les traces de qn., գնալ՝ ընթանալ՝ երթալ զհետ ուրուք, *մէկուն ետեւէն երթալ. եւս՝ նմանող լ. նմա. || — sur les talons de qn., գնալ՝ լ. զհետ ուրուք, *մէկուն կռնակն կոչիլ, մէկուն ետեւէն երթալ. il marche, il est toujours sur mes talons. եւ փ.՝ նման լ. ուժեք տիօք՝ ընչիւք՝ յաջողութեամբ. || փ. — sur des épines, S. Épine. || փ. — sur des charbons ardents, գնալ ընդ ածուխս հրաբորբոք. արագ անցանել ընդ նիւթ դըժուարին եւ վտանգաւոր. || il ne faut pas lui — sur le pied, չէ պարտ կոխել զոտն նորա, *պէտք չէ ոտքին կոխել՝ գրգռել. quand j'étais jeune, il ne fallait pas me — sur le pied, non plus qu'à présent. || փ. եւ ը. — sur, հանդիպել ամենայն ուրեք. on marche sur les mauvais plaisants. || փ. եւ ը. — sur les gens, յոչինչ՝ առ ոչինչ համարել զմարդիկ, *քանի տեղ չդնել.

2. —, ընթանալ, ոտնափոխ լ. cet homme marche bien. — à grands pas, à petits pas, մեծաքայլ, փոքրաքայլ ընթանալ. — lentement, յամրագնաց լ. — à pied, հետեւակել, հետի գնալ՝ ընթանալ. — d'un pas lent, համրաքայլ գնալ՝ ընթանալ. || — tout seul, ինքնին գնալ՝ ընթանալ, *մինակ քալել. փ. չունել պէտս օգնութեան, *օգնութեան պէտք չունենալ. cela marche tout seul. || ը. — comme un Basque, comme un chat maigre, արագ —, արագընթաց՝ արագագնաց լ., *շատ շուտ քալել. || — sur les mains, գնալ ի ձեռս՝ ի վերայ ձեռաց, *ձեռքի վրայ քալել. — à quatre pattes, S. Patte. || — à pas de loup, S. Loup. || — à pas de tortue, յամրաքայլ գնալ, *կրիայի պէս՝ խիստ կամաց քալել. || — à pas de géant, հսկայաքայլ ընթանալ՝ *քալել, ոտքերն մեծ մեծ առնուլ. եւ փ. յառաջադէմ ընթանալ, *շատ յառաջադիմութիւն անել. || փ. — entre des précipices, des écueils, ընդ վախս եւ ընդ խութս գնալ՝ ընթանալ. ամենայն ուրեք հանդիպել վտանգաց, *ժայռերու մէջէն քալել, չորս դիէն վտանգի մէջ գտնուիլ. || փ. — sur le bord du précipice, գնալ՝ ընթանալ ընդ եզր գահաւանդի, լ. ի մեծի վտանգի, մերձ լ. կործանումն, *գահաւանդին եզերքն քալել, իյնալու՝ կործանելու վրայ ըլլալ.

3. ձվ. — en avant, յառաջ ընթանալ. — large, ընթացուցանել զձին զօրմով ձիավարժոցին, *ձիավարժոցին պատին բովէն քալեցնել ձին. — de côté, կողմանակի գնալ՝ ընթանալ ձիոյ, *բովընտի քալել. — l'amble, կողագնաց՝ կողընթաց լ. «էշքին կիմժէք». S. Orgueil.

4. նւ. գնալ, ընթանալ, յառաջ խաղալ, *քալել. ce navire marche bien, marche mal. || — dans les eaux d'un autre vaisseau, — գնոյն ճանապարհ, անդէն հասանել անցանել ընդ նոյն ջուրս, *նոյն ճամբէն երթալ. փ. — dans les eaux de qn., ձեռնտու՝ օգնական լ. ուժեք.

5. — devant, գնալ՝ երթալ առաջի, յառաջընթաց լ., *առջեւէն երթալ. il marchait devant, les autres suivaient.

6. գնալ, երթալ, հետի, ի ձի, կառօք... cet homme marche toujours bien accompagné. Voilà nos alliés, marchons de ce côté.

7. — à, ընթանալ, դիմել. il marcha à la mort avec un grand courage.

8. խաղալ, խաղալ գնալ, չուել, չու առնել զօրաց. faire —, խաղացուցանել, *քալեցունել. || en avant marche! յառաջ ընթացա՛րուք. || — au pas, քայլել, յամրաքայլ ընթանալ, գնալ ի քայլ, *կամաց քալել, քայլ առ քայլ գնալ. || ce régiment, ce corps marche, գունդն գնայ ի պատերազմ.

9. — sous, լ. ընդ զօրավարութեամբ՝ ընդ հրամանաւ ուրուք. sous ce chef redouté marchent les cuirassiers. Les soldats ne marchent plus sous lui. || — sous les lois de qn., լ. ընդ իշխանութեամբ ուրուք, հպատակել օրինաց ուրուք.

10. գնալ, ընթանալ, երթալ, *քալել, բանիլ. cette voiture publique marche deux fois la semaine. La neige empêche le train de —. Ma montre marche bien, ne marche pas. Le moulin, la machine, la lampe marche. Faire —, գնացուցանել, ընթացուցանել, *քալեցունել, բանեցունել. faire — la montre.

11. գնալ, ընթանալ, անցանել. le temps marche.

12. փ. գնալ, ընթանալ, դիմել. nous marchons tous à la mort. — hardiment à son but.

13. գնալ, յառաջ խաղալ. les peuples à l'envie marchent à la lumière.

14. գնալ, ընթանալ, վարիլ, *վարուիլ. — droit, ուղիղ՝ ուղղութեամբ՝ ուղիղ մտօք գնալ, *շիտակ քալել՝ վարուիլ. avec lui il faut — bien droit. Je le ferai — droit, չՈղից գնա խոտորել ի պարտուցն, *չեմ Ողղուր որ պարտքին դուրս ելլէ. || — d'un même pas dans une affaire, համաքայլ՝ համամիտ ընթանալ՝ գործել յիրիք. || — à tâtons, en aveugle dans une affaire, առ խաբխաբ՝ կուրաբար գնալ յիրիք, *խաբխաբելով՝ կուրաբար վարուիլ. || — dans, գրնալ, կեալ. — dans la crainte, dans la loi du Seigneur, — յերկիւղ, յօրէնս Տեառն.

15. գնալ, ընթանալ, դիմել, յառաջել, յառաջադիմ լ., *առաջ երթալ. les choses marchent vers une solution. Cet État marche à sa ruine. L'affaire marche à merveille. Cette affaire ne marche pas. || լկ. la civilisation, le monde marche. || — avec, ensemble, գնալ՝ ընթանալ ի միասին, ընթացակից՝ զուգընթաց լ. la vaillance et la justice sont deux vertus qui ne marchent guère ensemble. || Ne pas — sans, չգնալ՝ չընթանալ առանց, անբաժ՝ անմեկին լ.

16. փ. անապաքս ընթանալ, *քալուկ ոճ ունենալ. ce discours, ce poème marche bien. Ces vers marchent bien.

17. ար. ն. կոխել, Որմել, զանգել, զանգանել. — l'argile. || ճնշել. — l'étoffe d'un chapeau.

Marcher, ա. գնացք, ընթացք, խաղացք. reconnaître qn. au —, à son —, յընթացից ճանաչել զոք, *մէկն քալուածքէն ճանչնալ. 2. ճանապարհ, շաւիղ, *քալելու տեղ, ճամբայ. nous avons sous nos pieds

un — doux et sec. L'herbe est un — doux.

Marchette, ի. որոշիկ . *բարակ գաւազան որ լարած կաիճուլը «գափհանեա» պրկած կպահէ :

Marcheur, euse, գ. գնացող , ընթացող , քայլող , *քալող . un bon —, une bonne —euse, քաջգնաց , քաջընթաց , բաջընթացիկ , քաջընթացուհի . c'est une petite —euse. un mauvais —, յամրագնաց. — infatigable, անխոնջ —. 2. նե. grand —, սրընթաց՝ *քալուկ նաւ . mauvais —, յամրագնաց նաւ . || ձվ. քաջարշաւ՝ քաջընթաց՝ *քալուկ ձի . 3. ած. գընացող , գնացական , գնայուն , ընթացիկ. le régiment —. Les animaux —s. La force marcheuse.

Marcheuse, ի. Ցտ. շրջուհի :

Marcionisme, ա. մարկիոնուհիւն . մարկիոնեան աղանդ :

Marcionites, ա. յ. մարկիոնեանք . մարկիոնեան աղանդաւորք :

Marcite, ի.եգ. կոյամարգ. մարգ կոյաջրայից :

Marcosiens, ա. յ. մարկոսեանք. մարկոսեան աղանդաւորք :

Marcottage, ա. պանդրում , տաշտաձաղում . հն. **Provignage**.

Marcotte, ի. պ. տաշտ , տաշ-

տաձաղ , աղուրի , պանդրի «տալտրըմա» :

Marcotté, e, անց. տաշտաձաղ. vigne —e, — որթ :

Marcotter, ն. պ. տաշտաձաղել, տաշտաձաղ առնել , պանդրել , *տակռեցունել «տալտրըմա է.» :

Mardi, ա. երեքշաբաթի , *երեքշաբթի «սալի , սալի կիւնիւ». venez me voir —. Cela arriva un —. J'y vais tous les —s. || — gras, գեր —. վերջին օր բարեկենդանի . faire le — gras, զուարճանալ ի վերջնում աւուր բարեկենդանի :

Mare, ի. մօր , ջրկայք , ջրակոյտ . mener les bestiaux boire à la —. 2. փ. une — de sang, ճապաղիք արեան , *արեան լիճ :

Marécage, ա. ճահիճ , եղտիւր . երկիր ճախճախուտ :

Marécageux, euse, ած. մօրուտ, մօրական , ճախճախուտ , ճախճախային . sol —. || Goût —, ճահճահամ, *ճահիճ հոտող (որս կամ ձուկ). || air —, ճահճաշունչ՝ ճահճասիզ հողմ . 2. ճահճաբնակ , ճահճասէր . animaux —. Plantes —cuses.

Marécanite, ի. հբ. ճահճաքար :

Maréchal, e, aux, ա. պայտար , լուսնող «նալպէնտ». ասի եւս — ferrant, — vétérinaire. յ. des maréchaux ferrants. 2. — des logis, վանապան «գնապգլը» . || — de camp, հն. général de brigade, վաշտապետ , զօրավար վաշտի . || — de France, մարթալխան , զօրագլխապետ Գալղիոյ. les maréchaux, զօրագլխանան . bâton de —, վարպ . grand —, մեծ —, միագլխապետ . || grand — du palais, մեծ մարթալխան արքունեաց՝ պալատան : [Ինն :

Maréchalat, ա. մարթալխանուհիւն

Maréchale, ի. մարթալխանուհի . կին մարթալխանի . Madame la —.

Maréchalerie, ի. պայտարուհիւն «նալպէնտիք». 2. պայտարան : [merie.

Maréchaussée, ի. S. Gendar-

Marée, ի. երեւեակ ծովու , ծովախաղացք . մակընթացուհիւն եւ տեղատուութիւն . — montante, մակընթացուհիւն , *ծովուն բարձրանալն . հն. **Flux**. || — descendante, basse, ամբոխ , տեղատուութիւն , *ծովուն իջնալն՝ ցածնալն . հն. **Reflux**. || A la — haute, à la — montante, յաճել ջուրց , ի մակընթացութեան , *ծովուն բարձրացած ժամանակն. grande —, մեծ —. la — monte. աճին ջուրք , * ջրերն՝ ծովն կբարձրանայ . եւ փ. բրդի ի բարկութիւն , *բարկութիւնն կ'ելլէ՝ կրունէ. || avoir vent et —, aller contre vent et —, S. **Vent**. 2. ձուկն ծովու , ծովաձուկն , marchand de —. ծովաձկնավաճառ . la — n'est pas encore arrivée, *ծովաձուկն չեկաւ տակաւին , դեռ չիասաւ. || ո. cela arrive comme — en carême, այս հասանէ ի դէպ , * աղէկ՝ յարմար կիասնի՝ կուգայ . || odeur de —, հոտ ծովու :

Marégraphe, ա. երեւեակագիր . գործի չափելոյ զմակընթացուհիւն եւ զտեղատուութիւն ծովու : [Ինն :

Marégraphie, ի. երեւեակագրու-

Marégraphique, ած. երեւեակագրական . station —.

Marelle, ի. յընկու . խաղ ինչ մանկանց . հն. **Merelle**.

Maremmatique, ած. բժ. ծովադաշտային, մարեմային . fièvres —s.

Maremme, ի. մարեմ , ծովադաշտ . * միջին Իտալիա գտնուած ծովեզերեայ վատառողջ դաշտեր :

Marengo, ա. մարենկոյ . ազգ չուխայի. 2. խ. —. տեսակ Ցացանի. à la —, մարենկաձացան , poulet, veau à la —. 3. ա. le —, մարենկոյ . Ցուխ գոյն սպիտականիշ . un habit de drap —. Une redingotte brun —.

Maréographe, S. **Marégraphe**.

Maréomètre, ա. երեւեակչափ. հն. **Marégraphe**.

Maréorama, ա. ծովապատկեր :

Maresque, ած. եր. ճախճախուտ. terrain —.

Mareyeur, euse, գ. ծովաձկնավաճառ , ձկնավաճառ :

Marfil, S. **Morphil**.

Margajat, ա. կարճիկ , Ցզուկ «ճիւճէ» : [բատեսակ :

Margaramide, ի. տգ. մարգա-

Margarate, ա. տգ. մարգարատ :

Margarimètre, ա. բգ. մարգարաուաչափ : [կարագ :

Margarine, ի. մարգարին. *սուտ

Margarino-sulfurique, ած. տգ. մարգարածծմբային :

Margarique, ած. տգ. մարգարային . acide —, մարգարաԾՈՒ :

Margaritacé, e, ած. կ. մարգարտածին. coquilles —es. || ի. յ. կ. —է. երկպատեան փափկամարԾք :

Margaritana, ի. փԾ. մարգարտաժժմակ . մարգարտաբեր ժժմակ :

Margarite, ա. հբ. մարգարտաքար : [տաբեր :

Margaritifère, ած. կ. մարգար-

Margaritique, ած. տգ. մարգարտային. acide —, — ԾՈՒ : [քար :

Margarodite, ի. հբ. մարգարիտա-

Margaroïde, ած. մգ. մարգարտակերպ. tumeur —. [մարգարաիւԾ :

Margaryle, ա. տգ. մարգարուստ,

Margay (մարկէ) ա. կ. կզավագր , վագրակատու . հն. **Chat-tigre**.

Marge, ի. լուսանցք . եզր՝ եզերք գրոց «հաշիյէ» . les —s d'un livre. Mettre en —. Écrire une note en —. A la — d'un acte. Laisser une —. || վ. եւ բ. avoir de la —, ունել ժամանակ՝ ինչս առաւել քան զպէտս , * հարկաւոր եղածէն աւելի ժամանակ՝ միջոցներ ունենալ. սովին մտօք ասի իսկ , donner, laisser de la — à qn. 2. եզր « քինար » . les —s d'un chemin, ուղեզր . 3. բ. եզր, ծիր :

Margé, e, ած լուսանցեալ , լուսանցաւոր. 2. բ. եզրաւոր, ծիրաւոր. feuilles —es.

Margéage, ա. լուսանցում :

Margelle, ի. հորապատակ , հորաձնօտ « գուլա պիւեզիի » . la — d'un puits. S. **Cétoine**.

Marger, ն. տպ. լուսանցել . *լուսանց Ցողուլ :

Margeur, euse, գ. լուսանցիչ , լուսանցող . 2. ա. լուսանցիչ (մեքենայ) :

Marginaire, ած. լուսանցական :

Marginal, e, aux, ած. լուսանցային , լուսանցագիր . note —e. Des astérisques marginaux.

Marginé, e, անց. լուսանցագրեալ , լուսանցագիր . exemplaire — de ma main. 2. բպ. եզերաւոր , եզրաւոր . graines —es.

Marginelle, ի. կ. եզրաժժմակ . ազգ փափկամորԾոց :

Marginer, ն. լուսանցագրել , լուսանցանիշել . գրել՝ նշանակել ի լուսանցս :

Marginicolle, ած. կ. եզրապատնոց , եզրավիզ :

Marginiforme, ած. կ. եզրաձեւ:

Marginipenne, ած. կ. եզրափետուր , եզրաԾեւ :

Margot, ի. նուազականն **Marguerite**ի, Մարգարիտ. 2. ո. անձեղ . 3. փ. չատախօսուհի :

Margotin, ա. ոչին , *ակլուցք . չոր ճիւղերու կապոց :

Margoton, ի. հգ. նուազականն **Margot**ի . une —, կին խառնակեցիկ :

Margotter, ն. ո. լորել , լորամարգել . * լորի՝ լորամարգի ձայն հանել . la caille margotte.

Margouillis, ա. բ. մօրատ , ժախնոց. *ցեխով ու աղտոտութեամբ

լեցուած տեղ. mettre le pied dans le —. || փ. եւ ո. mettre, laisser qn. dans le —, դնել, Ձողել զոք ի ժախնոցի՝ ի տագնապի. 2. ժախնոց, *խառնուրդ ապուրի եւ ուրիշ կերակուրներու:

Margoulette, ի. ծնօտ, ծամելիք «չէնէ». je te casserai la —.

Margousier, ա. S. Azédarac.

Margrave, ա. մարզպետ. 2. ի. la —, madame la —, մարզպետուհի, կին —ի: [կան. branche —e.

Margravial,e, ած. մարզպետա-

Margraviat, ա. մարզպետութիւն:

Marguerite, ի. մարգարիտ «ինճի». il ne faut pas jeter les —s devant les pourceaux, չէ պարտ արկանել զմարգարիտս առաջի խողոց. || փ. des —s devant des pourceaux, գեղեցիկ՝ մնծագին ինչ արկեալ առաջի անարժանից. 2. բ. —, մարգարտաճաղիկ. offrir un bouquet de —s. Petite —, մարգարտիկ. || reine-—, դշխոյ —, մնծաճալիկ մարգարիտ. || S. **Pâquerette**. 3. յ. —ք. *ձիոց բունքին վրայ ճերմակ մազեր:

Marguillerie, ի. եկեղեցապանութիւն. briguer la — de sa paroisse. 2. դիւան՝ դիւանագիրք եկեղեցւոյ:

Marguillier, ա. եկեղեցապան, եկեղեցական:

Marguillière, ի. եկեղեցապանուհի. կին եկեղեցականի:

Margyricarpe, ա. բ. նիզար. ազգ երկպրուկ մանկոց ի տոհմէ վարդենեաց:

Mari, ա. այր, ամուսին, *էրիկ «գօճա». un bon —. Un — jaloux, bourru, empressé, complaisant, aimant, fidèle. Un vieux, jeune —. Un — âgé. Un joli, beau —. Un — laid, distingué. Prendre —, un —, épouser un —, առն՝ արանց լ., *— առնուլ, կարգուիլ. donner un —, առն տալ, *կարգել. mauvais —, — չար, *գէշ —. mon petit —, այրիկ. qui n'a pas de —, sans —, *անայր, *էրիկ չունեցող. qui aime son —, այրասէր, ամուսնասէր, *էրիկն սիրող. amour d'une femme pour son —, այրասիրութիւն. qui déteste son —, այրատեաց, *էրիկն ատող. qui a quitté son —, այրաթող. qui adore son —, այրապաշտ, *էրիկն պաշտող. dévouée à son —, այրանուէր. qui a plusieurs —, բազմայր, բազմամուսին, բազմանկողին. qui n'a qu'un —, միայր. le — de la belle-sœur, *տալերիկ:

Mariable, ած. ամուսնանալի, *ամուսնացու. jeune fille —. Je me trouve une petite veuve assez —. Monsieur, vous n'êtes plus —.

Mariage, ա. ամուսնութիւն. — hâté, précipité, վաղամուսնութիւն. — d'inclination, հակամտամուսնութիւն. — d'amour, սիրամուսնութիւն. — de raison, բանաւոր —. — de convenance, — պատշաճից. — d'argent, — արծաթոյ՝ *ստակի. heureux, malheureux —. Trouver son bonheur dans le —. Les douceurs, les devoirs du —. Le — d'une fille,—՝հարսնութեան աղջկան. acte de —, ամուսնագիր. contrat de —, ամուսնադաշն. donner en —, ամուսնացուցանել, հարսնացուցանել, տալ առն՝ ի կնութիւն. demander une fille en —, խնդրել զաղջիկ ի հարսն՝ ի հարսնութիւն՝ ի կնութիւն. promettre sa fille en — à qn., խոստանալ զդուստր իւր ի հարսնութիւն. apporter une dot en —, բերել օժիտ յամուսնութեան՝ ի հարսնութիւն. dissoudre le —, լուծանել զ—. dissolution d'un —, ամուսնալուծութիւն. contracter un —, ամուսնանալ. || faire un bon —, բարւոք ամուսնանալ, *աղէկ կարգուիլ, երջանիկ ըլլալ. faire un bon, un beau, un riche —, *հարուստ էրիկ՝ կնիկ առնուլ. || faire un —, հարսնիլսս՝ հարսնածու՝ փեսայածու՝ խնամիլսս լ. || né hors du — կամ hors —, ծնեալ արտաքոյ ամուսնութեան. կոչին որդիք անհարազատք. cette nombreuse jeunesse née hors du —. || — de conscience, — խղճի մտաց, *խրղճմտանքի —, յորում պսակն ճածուկ եղած է. || — in extremis, — ի յետին պահու, մահահամբոյր —, *մահուան ժամանակն եղած —. || — mixte, խառն՝ խառնակրօն —. յորում ամուսինք չեն հաւակրօն. || — subséquent, յետագայ —, *երբոր կկարգուին տղայ ունենալէն ետքն, եւ կ'օրինաւորեն զայն —Ձեան դաշնագրին մէջ. || — morganatique, S. **Morganatique**. || — de la main gauche, ձախաձեռնեան —.

2. —, հարսանիք, պսակ, պսակադրութիւն. être invité à un —. Assister au — de qn. Le jour, la célébration du —.

3. ֆ. օժիտ «ֆէֆէզ». elle a eu cent mille francs en —. Je lui donne vingt mille écus en —. J'augmente de dix mille écus le — de ma fille. Il a donné un très bon — à son fils,

4. փ. հարսնութիւն. նուիրումն կնոջ ի կրօնաւորական կեանս.

5. փ. ամուսնութիւն, միութիւն. la pensée de ce — de neuf ans avec un fermier. Le — des eaux de deux fleuves. Ne voyez-vous pas qu'il se fait comme un — entre les objets et les sens? [Վախտպի:

6. խղ. հարընախաղ. ազգ Ձըղ-

Marialite, ի. ֆբ. մարեմբար:

Marianthe, ա. բ. մարեմճպիկ. ազգ Ձիոյ ի տոհմէ ռետնասերմնեայց (pittosporées).

Marié, e, անց. ամուսնացեալ, ամուսնաւոր, հարսնեւոր, *կարգուած, պսակուած. un homme —, այր —, կանամբի, *— մարդ. une femme —e, կին —՝ հարսնացեալ՝ արամբի, առնակին, *— կնիկ. les —s, հարսնեւորք, ամուսնութիւնքնկալ կողմանք, այր եւ կին. cette personne est —e. Prêtre —, կնաւոր երէց. 2. փ. միացեալ, զօդեալ. 3. գ. un —, փեսայ, ամուսին. une —e, հարսն, հարսնուհի, ամուսին, կողակից. de vieux —s, ի ծնօթեայ ամուսինք. nouvellement —, դեռամուսին. la nouvelle —e, նորահարս, նորհարս. petite —e, հարսնուկ. comme une —e, հարսնօրէն. habillé comme une —e, հարսնազգեստ՝ հարսնազգեաց. habiller comme une —e, հարսնազգեստել. փեսայազգեստ առնել. parer comme une —e, հարսնագեղել. parée comme une —e, հարսնապատնոյն. le nouveau —, նորփես, նորափեսայ. comme un —, փեսայաբար. habillé comme un —, փեսայազգեստ՝ փեսայազգեաց. habiller comme un —, semblable à un —, փեսայանման. Le frère de la —e, հարսնեղբայր. || փ. se plaindre que la —e est trop belle, տրտունջ ունել զորմէ պարտ էր ուրախ լ., *բանի մի վրայ ուրախ ըլլալու տեղ գանգատիլ:

Marier, ն. ամուսնացուցանել, ամուսնաւորել, արամբել, փեսայացուցանել, հարսնացուցանել, պսակել, *կարգել. le maire, le curé les a mariés. 2. ամուսնացուցանել, ամուսնաւորել, հարսնացուցանել, առն տալ. — sa fille avec qn., à qn. Cette fille est bonne à —. On cherche à — ce jeune homme. 3. փ. կապել, յարել, ևցել, զօդել, միաւորել. — la vigne à l'ormeau. — les cœurs. — sa voix au son d'un instrument. 4. ճահել, ճահաւորել, յարմարել. — les couleurs.

Se marier, դ. ամուսնանալ, կին ածել՝ առնուլ, *կարգուիլ. il s'est marié. 2. ամուսնանալ հարսնանալ, առն՝ արանց լ., *կարգուիլ. Marie s'est marié avec Guy. 3. ամուսնանալ, գալ յամուսնութիւն, *կարգուիլ, աշխարհիք մտնել. ils se sont mariés. — de bonne heure, վաղամուսնիկ լ., *կանուխ կարգուիլ. qui pense à —, ամուսնախորհուրդ, *կարգուիլ մտածող. — pour la seconde fois, երկեակ —, *երկրորդ անգամ —. 4. փ. կցիլ, ճահիլ, ճահաւորիլ, յարմարիլ. sa voix se marie bien avec կամ à cet instrument.

Marière, ի. ֆբ. ոսկրահող:

Marie-salope, ի. նւ. տղմանաւ, աւազանաւ:

Marieur, euse, գ. ամուսնացուցիչ, առաջախօս՝ առիթ ամուսնութեան, փեսայածու, հարսնածու. c'est un grand —, une grande —euse.

Marigot, ա. աշ. առուակ:

Marikina, ա.կ. առիւծակապիկ. ին. Singe-lion.

Marin, e, ած. ծովային, ծովական. animaux, oiseaux —s. Plante —e. Carte —e, ծովաքարտէս. montre —e, ծովաժամացոյց. les dieux —s, ծովադիք. || crevette —e, ծովախեչ. || peintre —, ծովանկարիչ. || sel —, ծովաղ. աղ հասարակ. || trompette —e, S. **Trompette**. || Avoir le pied —, չգիտել՝ չանկանել յերերմանէ նաւու. փ. չխռովիլ ի դժուարինս. 2. ա. նաւատի, նաւազ, նաւորդ «ակէմիճի». état de —, նաւատութիւն, նաւորդութիւն. la vie des —s est périlleuse. || ք. — d'eau douce, — ա-

նոյշ ջրոյ , գետանաւորդ . *որ աւելի գետի մէջ նաւարկած է քան ինք ի ծովու :

Marinade, ի. խ. աղաջուր, *ալջուր «սալամուրա» . 2. հաւեմաքացախ «պահարկը սիրքէ» . 3. աղաւիս . poulet en —, — հաւ :

Marinage, ա. աղաջրում . *ծովու վրայ կերակրելէն պահելու հընարք :

Marine, ի. նաւարկութիւն , նաւուղղութիւն , նաւաստութիւն , նաւաստականութիւն , նաւավարութիւն. il entend bien la —. 2. նաւային՝ ծովեցի զօրք , նաւազօրք . officier, soldat de —, սպայ , գինուոր ծովային զօրաց . 3. — militaire, կլ. la —, ծովամարտիկ՝ ծովային զօրութիւն , նաւք , նաւատորմիղ . — puissante. 4. — marchande, վաճառական նաւք. 5. պաշտօնարան ծովային զօրաց , ծովարան . employé à la —. 6. հատ՝ նաշակ՝ հոտ ծովու . 7. ծովանկար . peintre de —s, ծովանկարիչ :

Mariné,e, անց. աղաջրեալ , աղծեալ , * աղած , աղի մէջ կրկոց դրած. huîtres —es, աղածոյ ոստրէք. lièvre —. 2. ծովահար . ապականեալ ի ծովէ. marchandises —es. 3. ձկ. ձկնագի . *ձկան պոչ ուննցող :

Mariner, ն. աղաջրել , աղծել . * աղի մէջ կրկոց դնել «սալամուրա է». — des viandes, des aliments. — un poulet. [se sont marinées.

Se mariner, դ. —իլ . ces viandes

Maringouin, ա. մր. մժղուկ Ամերիկոյ, մոճակ:

Marinier, ա. նաւավար , նաւորդ «կեմիճի , մարնել» :

Mariniste, ա. ծովանկար, ծովանկարիչ . նկարիչ ծովու :

Marionite, ի. հր. մարիոնաքար:

Marionnette, ի. խամաճիկ . * խուամաճիկ , խոճիկ « խէյապիլ » . faire jouer les —s, խամաճիկս խաղացուցանել . * — խաղցունել . joueur, montreur de —s, խամաճկախաղ «խէյապիլճի». je suis allé voir les —s. || փ. pauvres —s, qui ne savons ni pourquoi ni comment une main invisible fait mouvoir nos ressorts. || փ. faire jouer les grandes —s, զամենայն հընարս հնարել ի յաջողել , *յաջողելու համար ամէն ջանք Ընել . 2. փ. —, անձն Ներեւոյթ՝ յողդողդ . c'est une —, une vraie —. 3. կին կարճահասակ :

Marisque, ի. պ. մարիսքա. Ծուզ մեծ եւ անհամ . 2. ախ. Ծուզ , Ծզապալար , պալար մսոս :

Marital, e, aux, ած. այրական, *էրկան . puissance —e, — իշխանութիւն . pouvoirs, droits maritaux.

Maritalement, մ. այրաբար , *էրկան պէս . le juge lui ordonna de vivre — avec sa femme. 2. ամուսնաբար , ամուսնօրէն . ils ne sont pas mariés, mais ils vivent —.

Maritime, ած. ծովային , ծովական . l'empire —. Les puissances —s, — պետութիւնք . le commerce —. Les forces —s, — զօրութիւնք . législation, code —. Plantes —s. 2. ծովեզերեայ , ծովափնեայ , ծովեզերակաց, ծովահայեաց , ծովանիստ . ville —, — քաղաք : [տեղի :

Maritorne, ի. աղջիկ տգեղ՝ աղ-

Marivaudage, ա. նրբաստութիւն. պատուճեալ՝ սեռներեւոյթ ոճ :

Marivauder, չ. նրբասել . պատուճել՝ սեռներեւոյթ զոճն :

Marjolaine, ի. մարզանգոշ , մարզանոն «մէրջինկիւզ , քէքլիք օ-ծու» : [խորիզուրդ :

Marjolet, ա. հ. պատանի ան-

Marli, ա. մարլի , շղարշ :

Marmaille, ի. ը. մանկերամ , մանկտեակ , * մանր տղայք . cette jolie —. J'entends la —. [քար :

Marmatite, ի. հբ. մարմատա-

Marmelade, ի. բանդակ, մզմուկ «միւրէպալա». — de pommes. 2. —. *սաստիկ եփած բան . viande en —, բանդակամիս , *սաստիկ եփած միս. cela est en —, բանդակացեալ է , *սաստիկ եփած է այս . || փ. avoir la figure, la joue en —, ճմլեալ՝ չախչախեալ ունել զերեսս՝ զայտս :

Marmenteau, ա. bois —, շքապուրակ . անտառակ բարձրաբերձ ծառոց անհատ Ծոլեալ :

Marmite, ի. սան, *պարտոշ «Քէնճիրէ» . — de terre, պոյտն. || S. **Écumer, Écumeur, Bouillir**. || La — est renversée, կորճանեալ է —ն . ասի զառանին յորում ոչ եւս տայցեն ընթրիս. || — de Papin, սան Պապինի . հն. **Digesteur**. || La — suspendue par la crémaillère, ձեռնակախ . 2. սան , սանաչափ լի . une — de soupe. || Sœurs de la —, բորբ սանի՝ ողորմուԾեան :

Marmitée, ի. սանաչափ . une — de soupe.

Marmiteux, euse, ած. ը. եւ հ անառողջ , ցաւագար , ցաւագնոտ , ցաւած , հէք , * խեղճ . il est tout —. Un pauvre —. || գ. un —.

Marmiton, ա. խոհեակ «աշընեամարը». — crasseux, — ճննճնթաւիր՝ *ժննճոտ : [քար :

Marmolite, ի. հբ. մարմարա-

Marmonné, e, անց. մռմռալ , մռմռուն . des paroles —es.

Marmonner, ն. ը. մռմռալ , *տռտռալ . qu'est-ce que vous marmonnez-là ? Il marmonne entre ses dents. || լգ. **Maronner**.

Marmoréen, enne, ա. մարմարեղէն, մարմարեայ, մարմարակերպ, կճեայ . dans sa splendeur —enne Vénus s'enferme sans retour. 2. փ. նր. —, վիմարդեայ , կճեայ . une impassibilité —enne. Une poitrine —enne. [քածեւ , կճածեւ :

Marmoriforme, ած. մարմա-

Marmorisation (սիօն) ի. հբ. մարմարացումն , կճացումն :

Marmoriser, ն. մարմարացուցանել , կճացուցանել . les pierres que la nature marmorise.

Marmot, otte, ա. հ. կապիկ. 2. արձանիկ այլանդակ . 3. փ. եւ ը. մանկիկ , *տղեկ . un —. Une —otte, մանկիկ , ազջկիկ . des —s, մանկունք, տղայք՝ առանց խորոյ սեռի.

|| փ. եւ ը. croquer le —, սպասել ընդ երկար , *երկար առեն սպասել . il m'a fait croquer le — pendant deux grandes heures.

Marmotte, ի. մկնարջ , արջամուկն « տաղ արչանը». || ը. dormir comme une —, խոր ի քուն ննջել , *խորունկ քընանալ . 2. մարմօթ . գլխադիր ինչ կանանց . porter une —. Être coiffé en —.

Marmotté, e, ած. մրմնջեալ . des prières —es.

Marmotter, ն. շշնջել, մռմռալ , րթմնչել, *տռտռալ. que marmottez-vous ? — des prières, des patenôtres. — qc. entre ses dents. || լկ. — par dépit. Ne faire que —.

Se marmotter, դ. շշնջիլ , *փըսփսուիլ . des paroles qui se marmottaient à l'oreille.

Marmotterie, ի. շշնջիւն, րթմընջանք , րթմնջիւն , * տռտռուք :

Marmotteur, euse, գ. րթմընչող , մռմռացող , *տռտրո. :

Marmouset, ա. անհեդնդ արձանիկ . 2. մանկիկ , տղիկ . taisez-vous, —! 3. այրուկ , * մարդուկ . quel — (en parlant d'Ésope)! 4. արձանաւոր փայտակաւ կրակարանի :

Marnage, ա. եգ. կրակաւումն :

Marne, ի. կրակաւ, կրահող. une carrière de —, կրակաւահանք . — terreuse, կրակաւահող. — pierreuse, կրակաւաքար :

Marner, ն. եգ. կրակաւել . պարարտացուցանել զարտս տարաճելով կրակաւ ի վերայ . — la terre.

Marneron, ա. կրակաւահան . գործաւոր որ հանէ կրակաւ :

Marneur, ա. S. **Marneron.**

Marneux, euse, ած. կրակաւուտ . sol —, կրակաւահող . couche —euse, կրակաւախառ :

Marnière, ի. կրակաւահանք :

Marolles. ա. մարօլ . պանիր համանուն գեղջէ Գաղղիոյ. de bon —.

Maronite, գ. մարոնի . *Լիբանան լեռն բնակող ասորի կաթոլիկ . couvent des —s. 2. ած. —. un prêtre —.

Maronner, չ. ն. րթմնչել , մրմռալ . = ն. —. qu'est-ce que tu maronnes ?

Maroquin, ա. ար. քեմոխտ «սահնիյան» . — à gros grain, խոշորահատ —. — à petit grain, փոքրահատ —. livre, relié en —, քեմխտակազմ գիրք . morceau de —, քեմխտափեղկ , * քեմխտի կտոր . 2. papier —, քեմխտաձուղթ , * քեմոխտի պէս շինած Ծուղթ :

Maroquinage, ա. քեմխտումն , քեմխտագործութիւն :

Maroquiné,e, անց. քեմխտեալ , քեմխտանման . papier —, քեմխտաձուղթ , քեմխտանման Ծուղթ :

Maroquiner, ն. քեմխտել , քեմոխտել . — du papier, — գձուղթ , *քեմոխտի նմանցունել:

Maroquinerie, ի. քիմխտագործուԹիւն . 2. քիմխտավաճառուԹիւն. 3. քիմխտագործք , * քիմուխտէ շինուած բաներ . 4. քիմխտարան , քիմքխտագործարան :

Maroquinier, ա. քիմխտագործ , քիմխտավաճառ «սախԹիյանը» :

Marotique, ած. մարոյեան , ինքնաբան . style —, — ոճ :

Marotiser, չ. մարոյանալ :

Marotisme, ա. մարոյուԹիւն . նմանուԹիւն ոճոյ քերԹուածոց Մարոյի :

Marotiste, ա. մարոյական :

Marotte, ի. բոժոժացուպ . բոժոժաւոր ցուպ՝ գաւազան ՅիմարուԹեան . 2. փ. եւ ը. յիմարուԹիւն . նիւԹ յիմարեցուցիչ , ցանկալի իրք , տարփանք « սէվտա ». une femme stupide est donc votre —? Chacun a sa —. C'est sa —.

Marouflage, ա. կափուցումն :

Maroufle, ա. նտ. այր բիրտ , տմարդի , * կոպիտ մարդ . ce —là me laisse toute seule à la maison comme si j'étais son chien. 2. այր անարգ , անարժան . c'est un —. Un de ces —s qui font des libelles pour gagner du pain.

Maroufle, ի. նկ. կափոց . խիստ սոսինձ նկարչաց :

Marouflé, e, ած. կափեալ , կափուն , սոսնձամած . toile —e.

Maroufler, ն.նկ. կափոցել. * խիստ սոսինձ քսել . — une toile.

Maroute, ի.բ.ռ.ա. **Camomille**ի:

Marquage, ա. նշանումն :

Marquant, e, ած. նշանաւոր , երեւելի , ականաւոր . un homme, un personnage —. Une personne, une idée —e. Trait —. 2. նշանաւոր , քաջատեսիլ . une couleur —e. 3. Cartes —es, նշանակիք՝ ^ կէտեր վաստկցնող Խաղիք .

Marque, ի. նշան , նշանակ , նըշանադրոշմ , նշանագիր . donner des —s, * նշանագիր տալ . mettre la — sur de la vaisselle. La — des moutons. Ce papier porte la — du fabricant, du marchand. La — de la fabrique. Cette marchandise est à la — de tel marchand. || Farine de première —, ներմակ ալիւր «խաաս ուն». || les —s françaises, գաղղիական վաճառք «ֆրանսզ մալը». || փ. ancienne —, հին հաւատարմուԹիւն . c'était un docteur de l'ancienne —. նոյնպէս ասի եւս de la bonne —.

2. Խաղիշ , Խաղնշան ի վերայ վաճառաց , վաճառանուն . consulter la — avant de dire le prix de marchandise.

3. կնքոց «տամղա պատճագ առէԹ» . apportez la — pour marquer cette vaisselle.

4. նիշ , կնիք , դրոշմ «տամղա». la — de la douane, de la monnaie. — de papier, ԽղԹանիշ . — de fabrique, վաճառանիշ . — d'achat, գնանիշ .

5. խարան . condamner à la —. La flétrissure par la — est indélébile.

6. նշան , խաչ . mettre sa — au bas d'un écrit. [— du linge.

7. նշան , * Խելգիր «մարգա» . la

8. փ. նշան , նշանակ , ցոյց , հաւաստիք , առիթատչեայ . donner les dernières —s de sa tendresse, զվորովանաց իւրոց զվերջին տալ հաւաստիս . prodiguer des —s d'affection. Donner à qn. une — d'estime, des —s d'estime, d'amitié, de son estime, de son amitié. Donner des —s de grandeur d'âme, de courage, de lâcheté. Laisser en partant des —s de sa reconnaissance. — de reconnaissance, de confiance, առիթատչեայ շնորհակալեաց , վստահուԹեան . — de beau temps, de bonheur, de malheur.

9. նշան, սպի , երաշխէպք , բիծ , ապաճ , չեչ . il porte encore les —s de ses blessures. Il a été frappé au front, la — y est encore. Avoir sur le front la — d'un coup. Les —s des griffes d'un chat. La petite vérole laisse des —s. Une brûlure qui laisse une — ineffaçable. || p. faire porter ses —s à qn., գանալից՝ չարագան առնել զոք , * լաւ մի ծեծել մէկն .

10. նշան, հետք, նշմարանք «իզ». la — du pied, ոտնահետք . — des roues, անուահետք. ces murs portent encore les —s du feu.

11. նիշ , նշան, պիտակ «պէնէք» . naître avec une — sur le front.

12. նշան , նշանակ պատուոյ . les —s de leur dignité. La décoration de la Légion d'honneur est une — d'honneur. || Un homme de —, des gens, des personnages de —, այր արք նշանաւորք , ազագ որեաք .

13. նշան , յուշարար . faire un nœud à son mouchoir pour servir de —. Faire une — dans un livre.

14. ծր. նիշ , նշան (յատամունս ձիոց՝ յայտարար սիոց՝ հասակին) . || —s de Judas, նիշք Յուդայ . կարմիր արաճք՝ բիծք . [սի».

15. նիշ , նշան « էքմէքճի չէՔէլէ-

16. նշան (ի խաղի) . || իգ. il est heureux à la —, ասի զխաղացողէ որ առաւել քան զպարտն նշանակէ :

Marqué, e, անց. նշանեալ , նշանակեալ , նշան եդեալ , դրոշմեալ , * նշանուած, նշան դրուած . du linge — d'une N. Serviettes —es en mon nom. || փ. ouvrage — au bon coin, քաջադրոշմ՝ քաջահիւս երկասիրուԹիւն . 2. être — de petite vérole, կլ. être —, պիտակուտ՝ ծաղկաւեր՝ չեչոտ լ. 3. խարեալ , նշանաւոր «տամկալը» . 4. նշանաւոր , * որուն վրայ նշան մի կայ . être — au front, à la joue, ունել նշան ի ճակատ , յայտս . être né —, նշանաւոր ծնանիլ , * ծնած աւեն նշան մի ունենալ . 5. փ. նշանաւոր , յայտնի , ականեբեւ , ականյայտնի . de la manière la plus —e. Taille —e, կերպարանեալ՝ ականեբեւ, * աչքի երեւցող մէջք. avoir les traits —s, խոշորագէմ՝ խոշորագեղ լ., * երեսին գծերն շատ յայտնի

ըլլալ . avoir un goût — pour, սիրել յոյժ . elle avait un goût — pour la poésie. Avoir des égards —s pour qn., մեծապատիւ մեծարել զոք . 6. Թտ. rôle —, coquette —e, jeune premier —, հասակալից , * տարէց , տարիքն առած . 7. նշանակեալ , * նշանուած. visite —e sur l'agenda du médecin. Votre heure est —e. Jour — par une bonne action. || Être — sur le livre rouge, յանցաւոր լ., * յանցաւոր ճանչցուիլ . 8. սահմանեալ. le temps — de Dieu.

Marquer, ն. նշանել , դնել նըշան , նշանակել , դրոշմել . — de la vaisselle, du linge, des moutons, etc. || փ. Dieu marqua ce roi mourant du sceau de sa colère. — qn. de l'encre rouge, ունել խորհուրդ չար զումեքէ , ոխս ունել ումեք . * մէկուն ոխ պահել. 2. խարել «տաղլամագ». — un forçat. 3. խարանել, սպի գործել, Խողուլ երաշխէպս «պէրէլէմէք». il a reçu un coup de pierre qui lui a marqué le front. 4. Խողուլ հետս՝ նշմարանս , * նշան Խողուլ . le torrent a marqué son passage par un grand dégât. 5. փ. նշանաւոր՝ երեւելի լ. le commencement de son règne fut marqué par des proscriptions. Des grands malheurs ont marqué la fin du règne de Louis XIV. 6. նշանել , դնել նշան . — un passage dans un livre. — dans un livre l'endroit où l'on a cessé de lire. Voyez les lignes que j'ai marquées avec du crayon. 7. — son jeu, նշանել , նըշանակել գխաղն . || լկ. je marque, j'ai gagné. 8. — la taille, կերպարանել՝ ձեւակերպել՝ ի յայտ ածել զմէջս՝ զհասակ . 9. նշանել , նշանակել , գրել . j'ai marqué cela dans mon agenda. 10. նշանակել , ցուցանել , յայտ առնել. — la place. L'horloge marque midi, deux heures. Le thermomètre marque 20 degrés. || փ. voilà qui marque de la méchanceté. Son regard marque la colère. — du respect. — à qn. son estime, son affection, sa reconnaissance. Je lui ai marqué mon mécontentement. || նժ. — la mesure, le pas, նշանակել՝ հարկանել զամանակ ձեռամբ՝ ոտամբ , * ձեռքով՝ ոտքով ամանակն զարնել . 11. նշանակել , սահմանել . — le temps. — un jour pour...

Marquer, չ. նշանակել՝ ցուցանել առամանց ձիոյ զհասակն . ce cheval marque encore. 2. աճել , մեծանալ ծառոց . cette nouvelle allée commence à —, աճին՝ մեծանան ծառք ծառուղւոյ . 3. նշանակել՝ ցուցանել զժամս . ce cadran solaire marque encore, ne marque plus. 4. նշանաւոր լ., յակն անկանել, * աչքի զարնել. cela marquerait trop. Cet homme ne marque point. Il n'a rien dans ce livre qui marque.

Se marquer, դ. նշանիլ , նշանակիլ . le cours du soleil se marque sur un cadran. 2. զանձն նշանել՝ նշանակել :

Marqueté, e, անց. պիտակա-

ցեալ, պիսակ, խայտաբղէտ. ce marbre est bien —. — d'argent, ընդելուզեալ արծաթով, արծաթակուռ, արծանփայլ:

Marqueter, ն. պիսակացուցանել, պիսակ՝ խայտաբղէտ գործել, խայտաբղէտել, խայտացուցանել, *պուտ պուտ անել. — une peau en manière de peau de tigre, խայտաբղէտ գործել զմորթ իբրեւ զմորթ վագրի. cette éruption lui a marqueté la peau. 2. խայտախաբել՝ խայտաբղէտ զարդարել. le plafond était marqueté de vieilles armoiries peintes.

Marqueterie, ի. խայտադբուագ. խայտաբղէտ դրուագ. un parquet de —, խայտաբղէտ տախտակայատակ. ouvrage de —, գործ խայտաբղէտ. — d'or, ոսկեխառնաց՝ ոսկեկուռ դրուագ, ոսկեդրուագ. — de marbre, կճադրուագ. 2. խայտադրուագագործուածքն. connaître la —. 3. փ. խառնամառն յօրինուած բանից. ce livre est une —.

Marqueteur, ա. խայտադրուագիչ. 2. փ. խառնախօս՝ կցկցուռ մատենագիր:

Marquette, ի. մոմապան. պան [անգործ մոմոյ:

Marqueur, euse, գ. նշանակիչ, կնքադիր, դրոշմիչ. — de draps. Une —euse de linge, նշանակչուհի. *նշան դնող կին. 2. նշանակիչ (Ծուոյ խաղոյ):

Marqueuse, ի. նշանոց, դրոշմոց [(մեքենայ):

Marquis, ա. ի. մարգիզ, մարզպետ, սահմանակալ. 2. մարգիզ. արդի տիտղոս ազնուականութեան. Monsieur le —, տէր —. || փ. եւ ը. — de Carabas, այր մեծափարթամ, *շատ հարուստ մարդ:

Marquisat, ա. մարգիզութիւն, մարզպետութիւն. 2. մարգիզութիւն. տիտղոս ազնուականութեան:

Marquise, ի. մարգիզուհի. կին մարգիզի. Madame la —. || Les —s de la fourchette, պատառաքոյծ՝ հացկատակ կանայք. 2. —. տանձ համեղաճաշակ. 3. ծածկոյթ (վրանի). 4. հովանեակ. *փողոցի դրան վրայ յարկ՝ անձրեւէ պաշտպանելու համար. 5. հովանոցակ «շէմխիէ»:

Marquiser, ն. մարգիզացուցանել. — un ouvrier.

Se marquiser, դ. — զանձն, մարգիզանալ. il s'est marquisé.

Marquoir, ա. նշանադիր (գործի). 2. նշանագիր. *նշան դնելու օրինակ գրեր:

Marraine, ի. կնքամայր. le parrain et la —. Être la — d'un enfant. || փ. la — d'une cloche.

Marre, ի. եգ. մարկեղ. բաճ այգեգործի: [հով քրել:

Marrer, ն. եգ. մարկեղել. *բա-

Marri, e, ած. ի. վշտացեալ, զղջացեալ. être — d'avoir offensé Dieu.

Marron, ա. կասկ. մեծ շագանակ. —s grillés, bouillis, խորովեալ, խաթշեալ՝ *խորոված, խաշած —ք. || փ. tirer les —s du feu avec la patte du chat, կամ se servir de la patte du chat pour tirer les —s du feu, կ, tirer les —s du feu, ճարտարութեամբ ի ձեռն այլոց կատարել զվտանգալից իւր գործ, *վարպետութեամբ ուրիշի ձեռքով իւր վտանգաւոր գործն տեսնել. || —s glacés, շաքարապատ —ք. 2. ած. անի. couleur —, կասկադոյն, մաշկամրգագոյն. un habit —. Une étoffe —. || ա. —. il a la tête d'un beau — foncé. 3. — d'Inde, հնդկասկ, շաքապատ. պտուղ հնդկասկենոյ (marronnier d'Inde). 4. — d'eau, ջրասկ. *ջրի շագանակ «սու քեսթանէսի». 5. ի. կասկախոպոպիք. խոպոպիք գնդաձեւ. 6. ար. կասկ, իրասկ. տեսակ իրախաղի:

Marron, onne, ած. անտառախոյս, *անտառն փախած. nègre —, négresse —onne, անտառախոյս սեւամորթ սորուկ. il est devenu —. 2. կնճացեալ, վայրենացեալ. cochon —. 3. փ. գաղտագողի, գաղտամեաց, ինքնահրաման, անիրաման. courtier, imprimeur —, — վաճառարկու, տպագրիչ. եւ ա. c'est un —. 4. ա. ար. un —, գաղտադրոշմ՝ գաղտատիպ գիրք, *ճաճուկ տպուած գիրք:

Marronnage, ա. անտառախոյս լինելն սեւամորթ սորկի, *սեւ գերւոյն անտառ փախչիլն. 2. հանգամանք գաղտագողի վաճառարկուի՝ տպագրողի: [գինւոյ:

Marronner, ն. ի. խոպոպել

Marronnier, ա. կասկենի. մեծապտուղ մաշկամրգի. allée de —s, կասկենաստուն ճառուղի. S. **Châ-**

Marronnier.

taignier. || — d'Inde, հնդկասկենի. վայրի շագանակենի:

Marrube, ա. բ. հօտխոյ, խորտակծոծիկն «ֆէյրասխոնե». ռ. **Bal-**

lote. || — noir, սրմրբ, շանխոտ, շնխոտ, շանշուելիք. || — aquatique, ջրային հօտխոյ, ջրահօտխոյ. հն. **Lycope.**

Marrubine, ի. ագ. հօտխոյին. չեղի տարբն բուսնդակեալ ի սպիտակ հօտխոյն:

Mars, ա. Արէս. դիք պատերազմի. 2. փ. պատերազմ, մարտ. les travaux de —, le métier de —, պատերազմ. les favoris de —, սիրելիք Արեսի, պատերազմողք. 3. Արէս, պատերազմող, մարտիկ, զինուոր. ce jeune — qu'on loue a su jadis te plaire. || S. **Champ.** 4. աս. Արէս, հրատ, հրաւոր, ճկրաւորի, ճպաւոր. մոլորակ. 5. ի. երկաթ. 6. Մարտ, Արեգ ամիս. le 5 —, ի հինգ մարտի. au mois de —, յամսեանն —ի. fin —, ի վերջ —ի, *—ի վերջն, || cela vient comme — en carême, գայ այս իբրեւ Մարտ ի քառասնորդս՝ ի մեծ պահս, անվրէպ գայ հասանէ այս, որպէս միշտ մեծ պահք գան ի մարտ ամսեան. 7. բպ. արէս. Քիթեռն. 8. ա. յ. les —, ցան մարտի.. *մարտ ամսոյն մէջ ցանելիք սերմանիք:

Marsala, ա. մարսալա. գինի ազնիւ համանուն քաղաքի Սիկիլիոյ:

Marsouin.

Marsault, Marseau (մարսօ) ա. բործուռի. *տեսակ մի ուռենի:

Marsdénie, ի. բ. մարսդենիա, մարսդենի. ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմի ասկղեպեայց:

Marseillais, e, գ. Մարսելիացի, Մարսելուհի:

Marseillaise, ի. մարսիլերզ, մարսելիացի. մարտայորդոր եւ հայրենասիրական երգ Գաղղիոյ. chanter la —.

Marseille (մարսէյլ) ի. աշ. Մարսիլիա. qui habite —, մարսէյլարնակ:

Marsiléacées, ի. յ. մարսիլասերք. տոհմ ջրաբոյս եւ գաղտասեր բուսոց:

Marsilée, ի. բ. մարսիլ. ջրաբոյս եւ գաղտասեր խոտ, նախատիպ տոհմին մարսիլասերից (marsiléacées).

Marsouin, ա. կ. ծովախոզ. || ռ. եւ նա. gros —, vilain —, այր ծառադէմ, ժանտատեսիլ եւ ապտեղի:

Marsupial, e, ած. մգ. կ. պարկածն. poche —e. Os —, պարկոսկր. 2. կ. պարկաւոր:

Marsupiaux. ա. յ. կ. պարկերք, պարկաւորք:

Marsupium (փիօմ) ա.մգ. պարկ:

Marsypianthe, ի. Marsypianthus (իւս) ա. բ. պարկածաղիկ. ազգ երկպրուկ մոկոց, ի տոհմէ շրթնաւորաց (labiées).

Martagon, ա. բ. հրճու, կալմրաշուշան, լեռնաշուշան:

Marte, ի. տ. Martre.

Marteau, ա. ուռն, կռան, մուրճ «չէքին». bruit des coups de —, կռանածայնք. grand —, մեծուռն, ոռնուրագ. qui fait cesser le —, ուռնադադար. || բ. avoir un coup de —, ունել այլանդակ ինչ սովորութիւն. 2. մրճահար, որով պաշտօնաւորքն նշանակէ զիատանելի ծառս անտառի. || — d'armes, —, ուռնապէն. ուռն դաշնակի. || — à crochet, ճանկուռն. — d'une cloche, ուռն զանգակի, Թակաղ. || — d'horloge, ուռն ժամացուցի. || — de porte, դրնՓակ, դրՓակ, դռնահար. ուռն դրան, *ջախջախ, ճլիկ, ճկիկ. || փ. եւ բ. graisser le —, ճարպել զ—. դրամով շահել զդռնապան տան ուրուք. 2. ծր. ուռն, ուռնաձուկն. հն. **Maillet.** 3. խբ. ուռն, ուռնախեցի. խեցեմորթ ինչ:

Martel, ա. հ. ուռն, մուրճ. Charles —. 2. փ. հոգ, մտայուզութիւն, խլՓ. cela me donne, me met — en tête. Avoir — en tête, հոգ՝ խլՓ ի մտի ունել, մտայոյզ լ:

Martelage, ա. կռանահարութիւն, կռանարկուՓիւն. 2. մրճահարութիւն. *ծառի մի կտրուելի մասերուն մրճով նշան ընելն:

Martelé, e, անց. կռեալ, կռածոյ, կռանակուռ, կռանակոփ. vaisselle —e. Médaille —e. 2. եղ. trille —, կռածոյ գեղց՝ յորում երկոքին ձայնք լոկն յաւտակ. 3. փ. կռածոյ, կռանակուռ, բազմաշխատ. vers —s.

Marteler, ն. կռել, կռանել, կռանահարել, *ուռով ծեծել. — sur l'enclume. — les armures. 2. մրճահարել. *անտառին կտրուելու ծառերն մրճով նշանել. 3. փ. կռել, կռանել, յօրինել բազում աշխատութեամբ. il martèle ses vers. 4. փ. նեղել, մտայոյզ՝ անհանգիստ առնել. cette affaire me martèle. 5. ո. բռնել. *բոյն դնել:

Martelet, ա. ուռնակ. ուռն փոքրիկ «չէքինիք»:

Marteleur, ա. ուռնաւոր, կռանագործ «չէքինչիէն»:

Marteline, ի. կոցամօրթ. կրտցաւոր մուրճ արձանագործի «տիշլի չէքին»:

Martellerie, ի. կռարան, կռանագործարան, կռանահարարան:

Martial, e, aux, ած. արեսեան, արիական. պատերազմական, մարտիկ, ռազմիկ, ռազմամուտ. un air —. Une tenue —e. || Cour, loi —e, պատերազմական ատեան, օրէնք. 2. հ. երկաթեղէն, երկաթախառն. les préparations —es, — դեղք. եւ գս. յ. les martiaux, երկաթադեղք:

Martialité, ի. արիականութիւն, պատերազմականութիւն:

Martin, ա. կ. մարՓէն, մարտինոս. || il y a plusieurs ânes qui s'appellent —, գոն բազում էշք որ կոչին —, *մէկ նշանով միայն պէտք չէ բան մի հաստատել. c'est le prêtre — qui chante et qui répond, — քահանայն է որ երգէ եւ պատասխանէ, *կ'ասուի մարդու մի որ հարցմունքն ու պատասխանն կ'անէ միանգամայն, որ ամէն բանի կ'ուզէ խառնուիլ. pour un point — perdit son âne, վասն միոյ կիտի — կորոյս զէշն, *կասուի անոնց որ չնչին բան մի պահելու համար մեծ բան կկորսընցունեն. 2. —. արջն արգելեալ ի գառագիսս. 3. կեռնա. Ծուչուն նման սարեկի (merle).

Martin-bâton, ա.բ. այր բռաւոր՝ գաւազանաւոր. — accourt, l'âne change de ton.

Martin-chasseur, ա Ծ. որսահոն. Ծուչուն Ափրիկեայ եւ Հնդկաց, նման **Martin-pêcheur**ի. des martins-chasseurs.

Martiner, ն. կռանահարել. *կռանով զարնել:

Martinet, ա. Ծ. մարտալուկ. ազգ ճիճառան «տաղ գրքուկը». || — noir, սեաւ —. 2. մր. մեծուռն. 3.

խարազան (դպրոցի). 4. ձեռնաշտոնական «էլ չէմտոնը»:

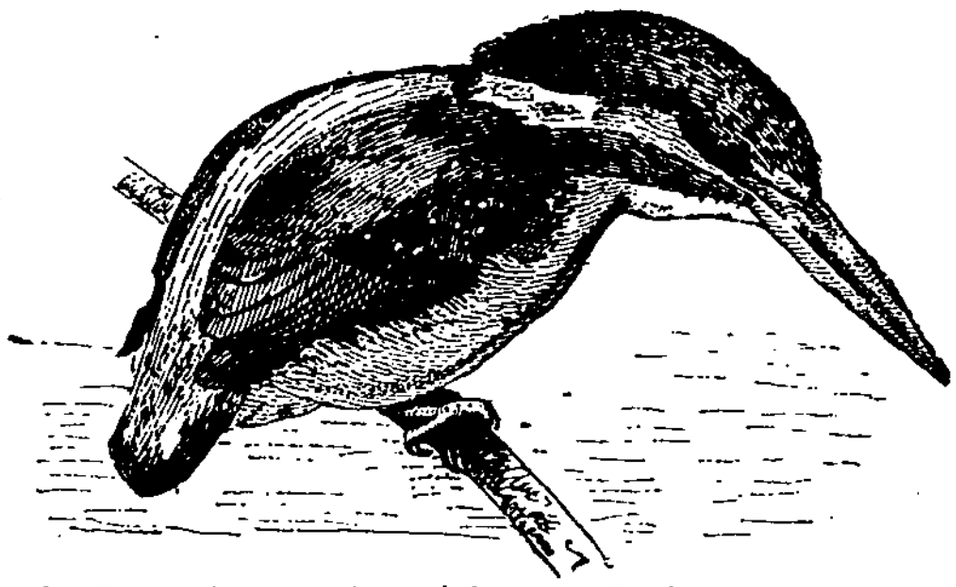
Martingale, ի. ուղնալար, ուղնափոկ (ձիոյ). || fausse —, կեղծ —. 2. կրկնադրամ խաղ «իբր գաՓընաօյնամա»:

Martingaler, ն. կրկնադրամ խաղալ. *խաղին տոկոն կրկնապատկել ամէն անգամ որ մէկն խաղն կորսնցուցանէ: [նութիւն:

Martinisme, ա. մարտինականութիւն:

Martiniste, գ. մարտինական:

Martin-pêcheur, ա. Ծ. խոՓ

«մարՓը». des martins-pêcheurs. S. **Alcyon.**

Martin-sec, ա. պ. կսկծատանձ. կսկուծ տանձ աշնան. des martins-secs.

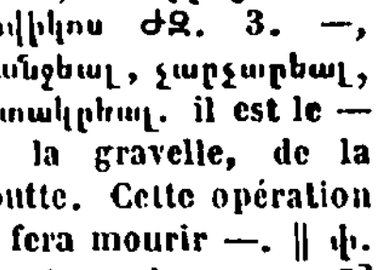
Martin-sire, ա. արքայատանձ. տանձ աշնանային խոշոր եւ երկայնաձեւ:

Martinsite, ի. հբ. գռնի. ազգ աղուճակի (sel gemme).

Martin-sucré, ա. շաքարատանձ. des martin-sucrés.

Martoire, ա. կռանիչ. երկժանի մուրճ դարբնաց:

Martre, Marte, ի.կ. կուզ «զերտէվա». la — blanche, տ. **Hermine.** — zibeline, տ. **Zibeline.** || փ. prendre — pour renard, առնուլ զ— փոխանակ աղուեսու. *բան մի ուրիշ բանի տեղ առնուլ. 2. —, կուզենի. *կուզի մորՓ. un manchon de —.

Martynie, ի. բ. մարտինիա, մարտինի. ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ գեսներաւաներից (gesnéracées). հն. **Craniolaire.**

Martyr, e, գ. մարտիրոս, վկայ, նահատակ, մարտիրոսուհի, վկայուհի, նահատակուհի. un — de la foi. Vierge et —e. 2. փ. la chasteté a ses —s aussi bien que la foi. Le — de la sciencer du bien public. L'amou, console ses —s par quelques plaisirs secrets. Le roi —, — արքայ, Լուդովիկոս ԺԶ. 3. —, տանջեալ, չարչարեալ, վշտակրեալ. il est le — de la gravelle, de la goutte. Cette opération le fera mourir —. || փ. être le — de qn., տանջել՝ չարչարել՝ կիսկծել՝ չարչարիլ՝ կիսկծուիլ՝ faire de qn. son —, տանջել՝ չարչարել՝ տառապեցուցանել յոյժ՝ չարալուրկ առնել զոք. être le — de ses passions, վիշտս անհնարին կրել յախտից իւրոց. || տ. **Commun.**

Martyre, ա. մարտիրոսութիւն, վկայութիւն, նահատակութիւն. nous souffrirons le — plutôt que de... La cause de leur —, c'a été le mépris des idoles. Au sortir du — on courait au —. Endurer le —. La couronne du —. 2. փ. անհնարին ցաւ, տանջանք, չարչարանք, տառապանք, վիշտ. ce dernier soupir met fin à mon —. Ce mal de dent me fait souffrir le —. Sa conversation est pour moi un —. || — d'amour, կլ. —, — սիրոյ, վիշտք կրեալք ի սիրակաՓէ... d'un commun — tous deux brûlaient, sans oser se le dire. Conter son —, son amoureux —, son douloureux —, ասել՝ յայտ առնել կնոջ զսէրն զոր զգայցէ ոք վասն նորա, զվիշտս որոց պատճառ է նա. celle qui cause mon —.

‖Commun des —s, հասարակաստեղծ մահկանացու :

Martyrisé, e, անց. մարտիրոսացեալ, նահատակեալ. — sous Dioclétien, — առ Դիոկղետիանոսի՝ *Դիոկղետիանոսի ժամանակ :

Martyriser, ն. մարտիրոսացուցանել, մարտիրոս առնել, նահատակել. — գր. 2. փ. տանջել, չարչարել, վշտացուցանել, տառապեցուցանել. cet homme me martyrise par ses assiduités.

Se martyriser, դ. տանջել՝ չարչարել զանձն. ինքնատանջ, ինքնաչարչար լ.:

Martyrium (իում) ա. վկայարան:

Martyrologe, ա. վկայաբանութիւն. le — arménien. 2. փ. —. le — des nations. [բանական :

Martyrologique, ած. վկայա-

Martyrologiste, ա. վկայաբան:

Marum, ա. բ. աղուս, հալեբուկ, հալուրեակ, հալուրիկ, հալուրիկ, մարմախուր :

Marute, ի. բ. S. **Maroute.**

Maryland (մարիլան) ա. մարիլան. ծխախոտ բերիալ ի համանուն գաւառէ Միացեալնահանգաց: [նոց:

Mas, ա. ամարաստան, ամարա-

Masarides, ա. յ. մբ. ճնշորագիք. խումբ ինչ թիթռանց :

Masaris (իս) ա. մր. ճնշոր. ազգ Ճանճանեւ թիթռանց :

Mascagnine, ի. ին. մասքանիաքար. ծծմբատ օշակի :

Mascarade, ի. դիմակաւորութիւն «մասգարա գըլյաֆէֆինէ կիրմէ». il y a des —s à... Il n'y a point de carnaval ni de —s en Angleterre. Une brillante —. Une — singulière. ‖ փ. —, կեղծիք «մասգարալըգ». ce monde n'est que —. 2. դիմակաւորք. խումբ դիմակաւորաց. la — est entrée chez lui. 3. դիմակապար. պար դիմակաւորաց. on a dansé une belle —. 4. դիմակերգ. երգ պարուց դիմակաւորաց :

Mascaret, ա. աշ. ուղխ՝ ուղխաջուրք գետոց :

Mascaron, ա. ճ. մեծադիմակ. դիմակածեւ զարդ :

Masculiflore, ած. արականածաղիկ, որձածաղիկ :

Masculin, e, ած. արական, արուական. le sexe —, — սեռ. succession, ligne —e. 2. ք. —. corolles —es. 3. ին. —, արուակերպ, այրակերպ. jeune mariée très emportée, très —e. 4. ք. արական. genre —, — սեռ. article, pronom —. ‖ ա. le —, —ն. 5. տչ. —. terminaison, rime —e, — յանգ. որ չյանգի անձայն e ի :

Masculination (սիօն) ի. այրացումն. la — de la femme. [պէս:

Masculinement, մ. արականա-

Masculiniser, ն. արականել, արականացուցանել, արական առնել. — le mot femme.

Masculinité, ի. արականութիւն, արուութիւն. la — est nécessaire pour avoir droit à la couronne de France. 2. ք. արականալի, *արական ըլլալն:

Masonite, ի. ին. մազոնաքար:

Masopine, ի. տգ. մազոպին. *տարբն պարունակեալ Մեքսիքոյի ծառի մի տուած ռետնային նիւթին մէջ:

Masourka (մազուրքա) **Masourque** (մազուրք) S. **Masurka.**

Masque, ի. ը. եւ նտ. ձառադէմ՝ տգեղ կին, աղջիկ. la — encore après lui fait civilité. (Mol.)

Masque, ա. դիմակ «սուրաթ». mettre, porter un —, — արկանել, դնել, կրել. ôter son —, բառնալ՝ ի բաց բառնալ զ—ն, *—ն հանել. lever, arracher le — à qn., բառնալ՝ մերկանալ զ— ուրուք, դիմակաւորալ առնել զոք. — en carton, en cire. ‖ — de fer կամ l'homme au — de fer, Le — երկաթի, այր երկաթադիմակ. ‖ փ. faire un — à qn., — առնել ումեք, *բան մի նետելով մէկուն երեսն մալակոնել. il prit de la boue et lui en fit un —.

2. գլխ. —. երկաթաթի պահպանակ դիմաց :

3. —, տեսիլ, ձեւ, կերպարանք գուսանաց. cet acteur a un bon —, le — mobile, un — comique, etc.

4. —, կաւադիմակ, *կաւով մէկուն երեսին առնուած կաղապարն. buste fait d'après un —.

5. նկ. եւ արձ. դիմակ, անիրան կերպարան. on a mis des —s à toutes les clefs de ces arcades.

6. փ. —, պատրուակ, առագաստ, քող, պատիր երեսաց. se couvrir d'un —, դիմակս արկանել. prendre le — de l'amitié, de la vertu, առնուլ զդիմակ բարեկամութեան, առաքինութեան, բարեկամութիւն՝ առաքինութիւն կեղծարանել. la vertu sert aux jeunes de —, aux plus vieux de risée. Ce — trompeur de fausse hardiesse. Le — est levé de votre trahison. Vous voyez sous quel — de sympathie je me déguise pour lui plaire. Trahir sous un — hypocrite. D'un — saint ils couvrent leur vengeance. ‖ լկ. au travers de son — on voit à plein le traître. Le — tombe, l'homme reste. ‖ Lever le —, մերկանալ՝ բառնալ զդիմակ, *—ն հանել, համարձակ խօսիլ, իրօք եղածին պէս երեւնալ. ‖ arracher, ôter le — à qn., խլել՝ խզել՝ բառնալ զ— ուրուք. յայտնել զտութիւն, զննգութիւն... ուրուք. ‖ être toujours en —, ի դիմակս՝ դիմակակիր լ. միշտ. *ցուցուցածէն տարբեր զգացմունք ունենալ.

7. բժ. դիմակ, տեսիլ դիմաց. ‖ — des femmes en couches, դիմակ ծննդական կանանց. *յղութեան վերջի ատեններն եւ ծնանելէն ետքն կանանց երեսին մասնաւոր գոյնն.

8. դիմակաւոր «սուրաթլը մասգարա». aller voir les —s. ‖ փ. je vous connais, beau —, ճանաչեմ ըզքեզ, գեղեցիկ դիմակաւոր. ասի զառնէ որ ճանաչիցի ընդ դիմակաւ, կամ որոյ ի յայտ գայցին խորհուրդք մտաց :

Masqué, e, անց. դիմակաւոր. bal —, դիմակապար, դիմակահան-

դէս. դիմակաւոր պարահանդէս. non —, անդիմակ. 2. քողասուզեալ, քողարկեալ, ճաճկեալ. la porte était —e par des coudriers. ‖ Batterie —e, քողասուզեալ՝ քողաւոր մարտկոց, *այնպէս ճաճկուած որ չկրնար տեսնուիլ. 3. փ. քողարկեալ, պատրուակեալ, առագաստեալ. vertu —e. De ses vices —s il se fait des vertus. ‖ Être toujours —, սովոր լ. կեղծաւորելոյ :

Masquer (je masquais, nous masquions, vous masquiez; que je masque, que nous masquions, que vous masquiez) ն. դիմակ արկանել, դիմակել, դիմակաւորել, *երեսն դիմակ դնել. — գր. 2. ծպտել, այլակերպել. *մէկուն երեսն դիմակ դնել ու հագուստն փոխել. — գր. Ils ne sont pas masqués d'habits extraordinaires. 3. քողասուզել, քողարկել, պատրուակել, ճաճկել. ce mur masque ma maison. — une fenêtre. ‖ գ. — une batterie, un mouvement. 4. եւ. արգելուլ, խափանել. — le vent. 5. փ. — une odeur par une autre, փարատել՝ ընդդել զիւոտ նոր ինչ հոտով. le sucre brûlé masque les odeurs fétides. 6. փ. քողարկել, առագաստել, պատրուակել, ճաճկել. — ses intentions, ses projets. — la nature.

Se masquer, դ. դիմակաւորիլ, յայլակերպս լ., ծպտիլ, *երեսն դիմակ դնել, հագուստ մտնել. nous nous masquâmes pour aller au bal. 2. փ. պատրուակիլ, ճաճկիլ. cet hypocrite se masque sous les dehors de la dévotion. Le vice se masque sous l'apparence de la vertu. Nos sentiments ne se masquent jamais.

Massacrant, e, ած. սպանիչ, կոտորիչ, *սպաննող. ‖ փ. եւ բ. վէս, նեխասաստ, անհամբոյր, *նեղսիրտ «թիթիզ, ծէրս». humeur —e, — բարք. il est d'une humeur —e, վէս բարուք՝ նեխասաստ՝ բարքախտալոտ է :

Massacre, ա. սպանումն, կոտորած, *ջարդ. l'Europe fut un champ de —. Grand —. Le — des Innocents. 2. ո. սպանդ, կոտորած, նախիրք, *ջարդ. faire un grand — de sangliers, de chevreuils, etc. 3. փ. եղծումն, խանգարումն, *պատռական բան մի առնել՝ փճացնելն. faire le — d'une chose, եղծանել, խանգարել. c'est un —! եղո՛ւկ, ափսո՛ս, *մէկ ստկի եղաւ, մե՛ղք. ‖ — d'un opéra, յոռի հանդիսացումն Ճատրըգուեան. ‖ — d'une volaille, յոռի յօշումն հաւի, *հաւի կտրտումն՝ եղկոտոր առնելն. 4. յոռի գործիչ, խանգարիչ, եղծագործ, խանգարագործ, *գործ աւրող բանուր, եղծաբանուր «չօլիազ». cet ouvrier est un —. 5. ո. խալամ. գլուխ եղջերուի, այծեման... ‖ sonner le —, հարկանել զկոտորածն. ի ձայն փողոյ կոչել զորսորդս եւ զշունս առնել զորսամասն (curée). 6. կգ. անմիս խալամ. մսազերծ գլուխ կենդանեաց :

Massacré, e, անց. սպանեալ, կո-

տորեալ . 2. փ. եղծեալ , խանգարեալ, *ճղակտոր եղած. de la besogne —e. Musique, volaille —e.

Massacrer, ն. սպանանել , խողխողել , կոտորել , սրախողխող առնել , ջարդել . le peuple massacre ses soldats. César a-t-il été massacré au milieu du sénat ? || լկ. pour faire quelque figure dans l'histoire il faut — par millions. || փ. il a été massacré, ընկալաւ բազում հարուածս , վիրալից եղեւ , *շատ տեղէն զարնուեցաւ . 2. ո. — , նախիջիս գործել . dans leurs chasses, les princes massacrent une grande quantité de gibier. 3. փ. եւ բ. խանգարել , եղծանել , վնասել , յոռի յօրինել՝ գործել , *ատրել , փճացուցանել , ճղակտոր անել . — un habit, un travail, de la besogne, de la musique, une pièce. || — une volaille, յօշոտել , կտրատել . *գէշ կտրել , կտրտել :

Massacreur, ա. սպանանիչ, կոտորիչ, *սպաննող . venez, —s. 2. փ. եղծիչ , խանգարիչ , յոռի գործիչ. — de musique. — de besogne, գործաբեկ , *գործն՝ աշխատանքն փճացուցնող :

Massage, ա. մարմ , մարմուման , մարմանք . շփուման մարմնոյ :

Massalia, ի. ա. մասալիա . փոքրիկ մոլորակ գտեալ ի 1852.

Masse, ի. կոյտ, շեղջ , կարկառ, հատոր. la — des Alpes. — de pierres. 2. զանգուած, ծոյլ. une — de plomb, de métal. 3. զանգուած , մարմին անարդ՝ անձնե՝ կոշտ . l'ours en naissant, paraît n'être qu'une —. L'hippopotame n'est qu'une —. || բ. c'est une — de chair, բլուր մսեղէն է. այլ Քանդրամարմին եւ Քանդրամիտ. 4. բգ. զանգուած . la gravitation s'exerce en raison directe des —s. La — de l'air, du sang. 5. գումար , գումարութիւն , խումբ . la — des connaissances humaines. Des —s. La — des citoyens. La — des créanciers. || փ. ամբոխ , բազմութիւն . Il faut moins considérer les détails que les —s. Les —s se portèrent sur tel point. Cela est bon pour la —. S'adresser aux —s. Agir sur les —s. Émouvoir les —s. 7. ն. շինուած , *շէնք . la — de Saint-Pierre de Rome. — imposante. 8. նկ. ձոյլ , խումբ . la peinture divise en grandes —s ses clairs et ses obscurs. 9. եժ. յ. խումբ , համանուագ մասունք . cet instrument fait bien dans les —s. 10. ար. բարեհատոր «Քաշ մատենի՝ օճառը». 11. զոմբ. մեծ մուրճ . 12. դրամագլուխ . verser à la —. — sociale. Toute la — est de cent mille écus. La — des biens. || — active, պահանջք , * առնելիք . — passive, պարտք , *տալիք . || իգ. faire — de. գումարել , առնել զգումար... faire — des frais... 13. ց. դրամաժողով , * իբրաքանչիւր զինուորի Քոշակէն բանի մի համար պահուած ստակ . — d'habillement. Mettre à la —. 14. En —, մ. խուռներամ , միահոյլ , միահամուռ , միահաղոյն , համագունդ , համախումբ , խմբովին . aller, se porter, se lever en —. Faire une levée en — des citoyens.

Masse d'arme.

Massé, e, անց. գումարեալ , խմբեալ . des groupes bien —s dans un tableau. L'infanterie —e derrière la colline. 2. ա. մզգ. նետած. *բուրթային տակ մնացած մնաւոդ :

Massé, e, անց. մարձեալ . — au bain par des mains exercées.

Massé,e, անց.հ. եդեալ ի խաղու, խաղադրամ . dix pistoles —es.

Massepain, ա. նշածաղ «փագլաւա» :

Masser, ն. կուտել , շեղջել . — des terres. 2. գղ. խմբել . il a bien massé les figures, les ombres, les lumières. || լկ. ce peintre masse bien. 3. ց. խմբել , համախմբել , գումարել . — son infanterie, des troupes.

Se masser, դ. խմբիլ, համախմբիլ , գումարիլ , խռնիլ :

Masser, ն. մարձել . շինել զմարմին . se faire —, տալ —. 2. վերահարել . *գնդակախաղին մէջ գնդակահարով վերջն գնդակին հարուած իջեցունել :

Masser, ն. հ. դնել (արծաթ) ի խաղու , *խաղի ստակ դնել . — mille oboles.

Masséter (մասէթէր) ա. մգ. ծամիչ , muscle —, — դնդեր , *ծամելիքն շարժող դնդեր :

Masseterin, e, ած. ծամական :

Massette, ի. ար. մեծուն , ըստուարամուրճ (քարահատաց) :

Massette, ի.բ. որձախոտ , որձախոտ , ջրխոտ , ջրեախոտ :

Masseur, ա. մարմիչ , մարմող :

Masseuse, ի. մարմուհի :

Massicot, ա. կապարաժանգ . 2. Քղհահատ (գործի) :

Massier, ա. մահակաւոր , գաւազանակիր . les —s de l'université. տ. **Masse**.

Massif, ive, ած. ծոյլ , միածոյլ , միապաղաղ , միատարր , *միակըտուր . une croix d'argent —. Or —. 2. կուռ , հոծ , հաստամեստ , հաստատեստ , ստուար , յաղթ , մեծամարմին . ornement, corps —. 3. փ. խոշոր , անհարթ , Քանդր . il a l'esprit bien —, Քանդրամիտ է . 4. ա. հիմորմ . որմ հիման . 5. պ. խաւիղ . խումբ ծաղկանց՝ տնկոց. un — d'arbres. ծառախաւիղ . — de verdure.

Massivement, մ. հաստամեստ , ստուարահարկաւ *հաստրկեկ . cela est bâti —.

Massiveté, ի. ստուարութիւն , հաստամեստ շինուած՝ գործուած :

Massone, Massonie, ի. բ. մասոն , մասոնիա . բոյս ի տոհմէ շրէշեայց (asphodélées).

Massorah (մասօրա) **Massore** (մասօր) ի. մասորաք. քննութիւն եբրայական բնագրի Աստուածաշունչի:

Massorètes, ա. յ. մասորաքննիչ . քննիչք բնագրի Աստուածաշունչ գրոց :

Massorétique, ած. մասորական. քննեալ ի վարդապետաց Հրէից :

Massue, ի. մանկլաւ , մահակ , լախտ , *շաշփար «Քօփուզ». — garnie de pointes de fer, — երկաթասայր . — noueuse, ոստախիտ —. frapper avec une —, մանկլաւել , մահակաւոր՝ լախտաւոր առնել . || փ. faire de sa tête —, դնել զգլուխ ի կըշիռս , արկանել զանձն ի վտանգ առ ի յաջողել զգործ ինչ . || փ. coup de —, հարուած —ի , աղէտք յանկարծահաս , *անակնկալ . il fut frappé de ces paroles comme d'un coup de —. Tout était prêt, il arrive un coup de — qui rabaisse la joie.

Mastaba, ա. հխ. մաստաբա . հին շիրիմ եգիպտական :

Mastacanthe, ա. բ. ընչացածաղիկ , ունչածաղիկ . ազգ Քփոյ :

Mastic, ա. մազտաքի , կիր , տիկնակիր , ճաման « սագըզ ». 2. մաճիկ «մաճուն» :

Masticage, ա. մաճիկումն :

Mastication, ի. ծամքումն, ծամքողուքիւն , ծամկուքիւն :

Masticatoire, ա. բժ. ծամոն , ծամանիւն . le tabac en chique est un —. 2. ած. ծամելի, ծամքողական. préparation, remède —.

Masticine, ի. տգ. մազտաքին . ռետին հանեալ ի մազտաքէ :

Mastigadour, ա. անք. կոճէք :

Mastigocère, ա. մբ. խարազանեղջիւր :

Mastigophore, բ. հխ. խարազանակիր. 2. բ. —. հն. **Sendtnère.**

Mastigopus (իւս) ա. խբ. խարազանոտն :

Mastiquer (je mastiquais, nous mastiquions, vous mastiquiez; que nous mastiquions, que vous mastiquiez) ն. մաճուցանել , *մաճիկով կպցունել . 2. չ. ռ. ծամքել , ծամել . il mastique bien.

Mastiqueur, ած. մաճուցիչ . vitrier —.

Mastite, ի. հբ. ստնաբար. *բարձ ձեռվ. 2. բժ. ստնաբորբ , ըստնատապ . բորբոքումն ստենից :

Mastoc (մասթօք) ա. ռ. այլ ծանրամարմին եւ յաղթանդամ, յաղթամարմին «հանթալ» . c'est un —.

Mastocéphale, ած. բ. ստնագլուխ . agaric —.

Mastodonte, ա. ստնատամն , պտկատամն , ստնաժանի , պտկաժանի. բրածոյ կենդանածին նման փղի:

Mastodontoïde, ած. ստնատամնակերպ , պտկատամնակերպ :

Mastodynie, ի. բժ. ստնացաւ , պտկացաւ,*ձձի ցաւ, ձձի ծայրի ցաւ:

Mastoïde, ած. ստնակերպ, պտկակերպ . apophyse —, — արձէն , ստնարձէն , պտկարձէն :

Mastoïdien, enne, ած. մգ. լսա-նակերպեան, պտկակերպեան, պրո-կածեւ. muscle —, ստնադնդեր. ouverture —enne, պտկաբացուած. cellules —ennes, խորշք պտկածեւք. trou —, պտկածակ:

Mastoïdite, Mastoïte, ի. բժ. **S. Mastite.**

Mastoïdo-huméral, e, ած. մգ. պտկակերպաթաթզկային. muscle —e.

Mastothèque, ի. կ. ստնակալ. * պարկերէոց (marsupiaux) ծիծևրն բռնող պարկն:

Mastozoaire, ած. կ. ստնակեն-դան. ստնաւոր, * ծիծ ունեցող. || ա. յ. les —s, —e. հն. **Mammifère.**

Mastozoologie, ի. կ. ստնաւո-բաբանութիւն. մասն կենդանաբա-նութեան որ զստնաւորաց նառէ:

Mastozootique, ած. եր. ստնա-ւորային. terrain —, ստնաւորահող. յորում գտանին բրածոյ ստնաւոր կենդանիք:

Masturbation, ի. սերմնահեղու-թիւն. ինքնագործ գիջութիւն:

Masturber (Se) դ. սերմնահե-ղուլ, գիջանալ:

Masulipatan, ա. վճ. մազիւլի-պատան. հնդիկ բեհեզ:

Masure, ի. աւերակ. 2. խար-խուլ տուն. 3. փ. տնիկ:

Masurka, Polka-masurka, Ma-surque, ի. վերվերուկ, մազուրքա, փոլքա մազուրքա. ազգային պար լե-հացի. danser la —, — պարել. 2. —, մազուրքանուագ. jouer une —, — հարկանել՝ նուագել:

Mat, ա. խղ. échec et —, կլ. —, պաշարումն արքայի (ի ճատրակ (échecs) խաղու «շահ մաե»). voilà un beau —. || Échec et — du berger, պաշարումն (որ գինի երկուց կամ ե-րից հարուածոց ի սկիզբն խաղու). || être sous le —, մնալ ի պաշարումն լ., * պաշարման վախի մէջ ըլլալ. || փ. donner échec et — à qn., բոլո-րովին յաղթել ումեք. || փ. donner un —, տալ հանդիպելով ումեք ձախո-ղանաց, *մէկն ձախորդութեան հան-դիպցունել. 2. être échec et —, կլ. être —, կորուսանել գխաղն, յաղթիլ, *խաղն կորնցունել, յաղթուիլ. com-ment ai-je pu être — avec un jeu si bien disposé? || Faire —, faire échec et —, պաշարել՝ պարտել զոք «շահ մաե է.». je vais le faire — en deux coups. եւ փ. յաղթել՝ գեր ի վերոյ լ. ումեք:

Mat, e, ած. աղօտ, անփայլ «տու-նուկ». or, argent —. Vaisselle —e. 2. նկ. —. couleur —e, աղօտագոյն, — գոյն. 3. խիտ, հոծ, սեղմ. gâteau, pain —. Une pâte —e. 4. փ. խիտ, հոծ, *խուկած «ապըր». bro-derie —e. 5. եժ. աղօտ, աղօտաձայն, սակաւաձայնչիւն. son —, — ձայն. 6. ա. le —, աղօտն. աղօտ գոյն:

Mât, ա. կայմ «սէրլն՝ կէմի տի-բէյի». grand —, մեծակայմն. մեծ —. || — de hune, հայեկակայմ, դիտա-կայմ. || — de cacatois, կակաուա-կայմ. || S. **Cocagne.**

Matador, ա. սպ. մաւոադոր, գլասպան. 2. մաւոադոր. այսպէս կոչին աւազ քարտէսք յայրուկ խաղի (hombre). || փ. եւ ք. —, ջոջ, աւագ. * մեծ մարդ իւր արուեստին՝ իւր կարգին մէջ. les —s de la finances. C'est un —.

Mâtage, ա. կայմումն:

Matamata, ի. կ. մաւոամաւոա. ազգ կրիայի յԱմերիկա:

Matamore, ա. սպ. մաւոամոր, մեծաբան, պարծուկ. il fait le —, il n'est qu'un poltron.

Matare կամ **Mazare,** ի. հ. գե-զարդն. ազգ արդեան (javelot).

Matasse, ի. վճ. անման՝ * չմա-նած մեռաքս:

Matassin, ա. խեղկատակ.

Matassinade, ի. խեղկատակա-պար. պար խեղկատակաց:

Matassiner, չ. խեղկատակապա-րել:

Mataziette, ի. ար. մաւոազիէտ. ազգ ուժանակի (dynamite).

Maté, ա. ք. մատէ. Ծուի հա-րաւային Ամերիկոյ եւ ի տերևոցն ըմպելի. boire du —. [**Maté.**

Matéine, դ. տգ. մատէին. S.

Matelas, ա. նեղբանոց, * նեղբ-նակ «շիլէ». un bon, un mauvais —. Coucher par terre sur un —. Tour-ner les — du lit. 2. բազմական՝ բարձ կառաց:

Matelassé, e, անց. նեղբանալիր. il le reçut sur un sopha — de plumes de colibri. || փ. պատուաւոր. le nid des merles est — en dedans.

Matelasser, ն. նեղբանոցել. նեղ-քանոց յօրինել՝ ընել. — des chaises. — une chambre pour un fou furieux.

Matelassier, ère, գ. նեղբանո-ցագործ:

Matelassure, ի. նեղբանոցա-պատուառ, պատուառակ:

Matelot, ա. նաւաստ, նաւաս-տի, նաւազ «կէմիճի, մառնէլ». 2. ուղևիկ՝ օգնական նաւ «եէտէք կէ-մի». — d'arrière, — d'avant. եւ ած. vaisseau —. 3. նաւաստազգեստ. elle habille sa fille en —. 4. խբ. նաւազ. ժամակ ինչ ծովային:

Matelotage, ա. նաւաստութիւն. école de —. 2. նաւազավարձք:

Matelote, ի. նաւաստախառն, *ձուկով ու գինիով եփած կերակուր. à dîner on nous donnait de somp-tueuses —s. — d'anguilles, — օձա-ձկան. anguilles en —, — օձաձուկն. || sauce —, à la —, — Ծագան. 2. նաւաստապարզ. 3. à la —, մ. նա-ւազօրէն, *նաւաստեաց պէս:

Matéologie, ի. ընդունայնաբա-նութիւն, նանիրխօսութիւն:

Mater, ն. պարտել՝ պաշարել զարքայն (ի ճատրակ խաղու). il le mata avec une tour. 2. փ. նուաճել, նկուն առնել, խոնարհեցուցանել. la mauvaise fortune l'a maté. Il faut — ce caractère opiniâtre. || փ. — son corps, sa chair, ճնշել՝ մեռուցանել զմարմին. 3. ո. կրթել՝ ընդելացու-ցանել զՔրիստոն:

Mater, ն. պղծացուցանել, ա-

MATE զօտ՝ անփայլ գործել. — du verre, une dorure. 2. խաւացուցանել, հո-ծել. — une pâte. || ասի եւս **Matir.**

Mâter, ն. կայմել, կանգնել զգ-կայմ, զարդարել կայմիւ. — un vaisseau. Machine à —, կայմադիր մե-քենայ. 2. կանգնել, *կեցունել, որն-կել. — les avirons.

Mater Dolorosa (մաՔէր տօլօ-րօզա) ի. մայր ցաւագին. արուես-տագիտաց նկար Տիրամօր յոտս խաչին, կամ ունելով զԱստուածորդին ի գիրկս. 2. հգ. —. կին Ցախծադէմ. elle a toujours l'air d'une —.

Mâtereau, ա. նե. կայմիկ, ման-րակայմ: [Ցացումն, նիւԱւորումն:

Matérialisation (սիօն) ի. նիւ-

Matérialiser, ն. նիւՑացուցա-նել, նիւԱւորել. — toutes les opé-rations de l'âme. Les passions maté-rialisent l'âme.

Se matérialiser, դ. նիւՑանալ, նիւԱւորիլ. le génie se matérialise dans la main de l'homme.

Matérialisme, ա. նիւՑականու-թիւն, նիւՑապաշտութիւն:

Matérialiste, գ. նիւՑական, նիւՑապաշտ, նիւՑասէր. être —, — ե. 2. ած. —. les opinions —s, — կարծիք:

Matérialité, ի. նիւՑութիւն, նիւՑականութիւն, տարրաւորութիւն. la — et la mortalité de l'âme.

Matériaux, ա. յ. շինուածա-նիւԹ. 2. փլածիք, փլածեղէնք. ven-dre des —. 3. փ. նիւԹ, առաջա-նիւԹ. rassembler des — pour écrire l'histoire.

Matériel, elle, ած. նիւՑական, նիւՑաւոր; նիւՑեղէն, տարրեղէն. substance —elle. L'âme n'est point —elle. 2. փ. նիւՑական, խոշոր, անիմաԹ, անարդ, անարուեստ «գա-պա». ornement —. Cette orfévrerie est —elle. 3. Ցանձրամարմին. il de-vient —. 4. փ. Ցանձրամիտ. il est —. C'est un esprit bien —. 5. նիւ-Ցական, նիւՑապաշտ, կերակրասէր. 6. ա. նիւՑ. le — de la religion. Il possède le — de l'art. 7. նիւՑե-ղէնք, կահեաք, ապիւ. le — de la guerre, de la marine, d'une armée, de l'imprimerie, d'un chemin de fer.

Matériellement, մ. նիւՑապէս. l'homme est mortel —. 2. նիւՑապէս, խոշորագոյնս, անիմաԹ. cette table est faite bien —, խոշորագոյն՝ խոշո-րագործ է սեղանդ. 3. նիւՑապէս, իրօք. cela est — impossible.

Maternel, elle, ած. մայրական, մայրենի, մայրօրինակ, մայրագո-րով, մայրագուՑ. l'amour —, — սէր. tendresse, sollicitude —elle, — գուՑ՝ գորով, խնամք. 2. մայրենի, *մօր կողմանէ. biens, parents —s. Côté —. Ligne —elle. || Langue —elle, մայրենի լեզու:

Maternellement, մ. մայրաբար, մայրօրէն, *մօր պէս. embrassez-moi le plus — que vous pourrez.

Maternité, ի. մայրուՑիւն «ա-նալրգ». 2. մայրանոց, մայրարան, ծնալան, ծննդանոց, ծննդատուն.

տուն յորում որդեներեն ալքատ կանայք :

Mateur, ա. ալօտիչ :

Mâteur, ա. կայմագործ , կայմարար : [տարաշխարհիկ:

Mateza, ի. բ. մատեզա . բոյս

Matézite, ի. ոգ. մատեզիտ . նիւթ ձգախիժանման (caoutchouc) շաքարահյամ :

Matézodambose, ի.տպ. մատեզոդանբոզուց . նիւթ ինչ շաքարահյամ :

Mathématicien,enne, ա. ուսող, ուսողագէտ , քանակագէտ , չափագէտ, մաթեմատիկոս , ուսումնական. || —enne, ի. ուսողուհի , չափագիտուհի , կին չափագիտուհի :

Mathématique, ած. ուսողական , ուսումնական , չափագիտական , մաթեմատիկական . vérité, langage —. Horizon —, ուսումնական հորիզոն . exactitude —, մաթեմատիկական ճշդութիւն . point —, — կէտ . — géographie, ուսումնական աշխարհագրութիւն . sciences —s, — գիտութիւնք . 2. ի. —s, ուսողութիւն , ուսումնականն , ուսումնականութիւն , չափաբերականն, չափագիտութիւն , չափաբերութիւն , մաթեմատիկա . un cours de —s, դասախօսութիւն —ի մասն . —s pures, abstraites, պարզ՝ անջատ —. —s spéciales, élémentaires.

Mathématiquement, մ. ուսողապէս . չափագիտապէս , չափաբերապէս . démontrer —. 2. ի. —, ճշդիւ , ճշդիւ գուակաւ :

Mathématisme, ա. չափագիտութիւն :

Mathiole, տ. Matthiole.

Mathurin, ա. մաթիրէն . || ի. devoir une chandelle à saint —, յիմարիլ , յիմար լ. 2. ո. un —, նաւասարդ :

Mathusalem (մաթիւսալէմ) ա. Մաթուսաղէմ , որ մեռաւ 969 ամաց . vivre comme —, մաթուսաղեմահաչափ կեալ , *—ի չափ ապրիլ :

Mati, e, անց. աղօտացեալ , աղօտ . métal —.

Maticine, ի. տգ. մատիկին . լեղի տարբն մատիկոյ բուսոյ :

Matico, ա. բ. մատիկոյ . բոյս պղպեղատեսակ :

Matière, ի. նիւթ . — informe, confuse. — céleste. — colorante, գունանիւթ , ներկանիւթ . la — du drap est la laine. La — coûte bien moins que la façon. — solide, molle, dure, combustible. — liquide, հեղանիւթ . —s d'or et d'argent, քննարք ոսկւոյ եւ արծաթոյ . —s premières, նախանիւթք . *չբանուած նիւթք. — brute, անգործ՝ անգործարանաւոր —. — organisée, գործարանաւոր —. — cosmique, շամանդաղ . — ligneuse, փայտանիւթ . — fécale, կղկղանք . —s sèches, չորանիւթք . — animale, végétale, minérale, կենդանական , բուսական , հանքային —. — de la peau, մաշկանիւթ . plein de —, նիւթալից , նիւթալիր . 2. բգ. նիւթ . — électrique. La — du calorique. 3. ի. նիւթ. cet être presqu'inconnu qu'on nomme —, est-il éternel? La — première, նախնական —, տարր . 4 փ.նիւթ. s'élever au-dessus de la —. Des intelligences célestes dégagées de toute —. Être enfoncé dans la —, նիւթական՝ նիւթապաշտ լ. 5. նիւթ, իր. la — imposable, հարկահատոյց —. || table des —s, ցուցակ նիւթոց. 6. բժ. նիւթ , հիւթ , խիխաւրաս , ամաժանդ . la — des vomissements. —s indigestes, անդրոյթք. || — purulente, կլ. —, Ծարախ «իրին» . il est sorti beaucoup de — de cette plaie, de cet abcès. || — médicale, տ. Médicale. 7. փ. նիւթ , պատճառ , խնդիր . approfondir, épuiser une —. Il y a là — à procès. Il n'y a pas là — à rire, à se fâcher. Fournir —, donner — à... Belle — à traiter. — sèche, aride, stérile. La — d'un crime, d'un délit. || Entrer en —, սկիզբն առնել գրելոյ՝ ճառելոյ՝ խօսելոյ վիմերէ , *բանի մի վրայ գրել՝ խօսիլ սկսիլ . — criminelle, civile. 8. *En — de,* նախ. ի նիւթի , ի խնդիրս . en — de religion, de droit, — կրօնից, իրաւանց:

Matin, ա. առաւօտ «ապահ». tous les —s, ընդ առաւօտս առաւօտս , յառաւօտին , *ամէն առաւօտ , առաւօտներն . ce —, զայս առաւօտ , առաւօտուընդ . le —, dès le —, ընդ առաւօտն . de — en —, յառաւօտէ յառաւօտ , *առաւոտէն առաւոտ . depuis le —, յառաւօտէ . depuis le — jusqu'à midi, յառաւօտէ ցհասարակ օր . || vers le —, ընդ առաւօտն , *առաւօտուան դէմ . || du —, առաւօտեայ , առաւօտին . le soleil du —, առաւօտածագ՝ առաւօտածին արեգակն . étoile du —, ասող առաւօտու՝ առաւօտին , այգասող , արուսեակ . || du — au soir, jusqu'au soir, depuis le — jusqu'au soir, յառաւօտէ մինչեւ ցերեկոյ , յայգուէ մինչեւ իրիկուն , բոլոր օրն . եւ փ. du soir au —, կամ du — au soir, վաղ ընդ փոյթ , արագ արագ . || du —, ընդ առաւօտն , այգուն , *առաւոտ կանուխ. je me suis éveillé du —. || Être du —, վաղայարոյց լ., *առաւոտ կանուխ եղել . de grand —, de bon —, վաղ քաջ ընդ առաւօտն , ընդ այգն՝ ընդ առաւօտն, վաղ քաջ, *առաւօտն կանուխ .

2. մ. ընդ առաւօտն , *առաւօտն կանուխ. se lever —, fort —, très —, առաւօտ առնել , վաղայարոյց լ., *կանուխ՝ շատ կանուխ եղել . vous vous levez trop —. || Dès le —, առաւօտու , ընդ առաւօտն , *առաւոտ կանուխ. || plus —, կանխագոյն եւս, աւելի կանուխ. vous viendrez demain plus —. || Demain —, վաղիւ առաւօտուն , *վաղն առաւօտ . || hier —, յերէկն ընդ առաւօտն , *երէկ առաւօտ .

3. բ. un —, un de ces —s, un beau —, յառաւօտու միում , յաւուր միում ընդ առաւօտն, *առաւօտ մի , առաւոտ մի «պիր սապահ» . j'irai vous voir un de ces —s. Un beau — on vint l'arrêter. L'un de ces —s, je lui dirai deux mots.

4. բԹ. առաւօտ , արեւածագը , արեւագալ , տիւ , օր . les portes du —, դրունք առաւօտու , արեւածագը , արշալոյս . le —, ընդ այգանալ աշխարհացն . ses lèvres comme un bouton de rose cueilli depuis deux —s.

5. փ. առաւօտ՝ սկիզբն կենաց . dès le — de la vie. Cueillons, cueillons la rose au — de la vie. Comme il était rêveur au — de son âge. Je remonte du couchant de ma vie à ce riant —. Sans —, անառաւօտ .

6. առաւօտ . *գլխու ժամանակն մինչեւ կէսօրն. il travaille tout le —.

7. առաւօտ , * կէս գիշերէն մինչեւ կէսօրուան ժամանակ. une heure, deux heures, onze heures du —. || դր. Partir, se lever de bon —, եւ ոչ partir, se lever bon —.

Mâtin, ա. գամիռ , *նոլ , բերց «սամսուն» . 2. ո. նո. —, mâtine, —, շնամիտ, շնաբարոյ, *շուն , շուն-շանորդի . ah ! mâtine ! nous vous y surprenons en faute contre nous.

Matinal, e, ած. առաւօտու . առաւօտին , առաւօտածագ , առաւօտածին , առաւօտեան . la brise —e. L'aube —e. 2. վաղայարոյց , վաղարթնուն , *առաւոտ կանուխ եղող . elle n'est pas si —e. Nous sommes —s aujourd'hui. Être —, — լ. || Fleurs —es, առաւօտաբոյս՝ *առաւօտն բացուող ծաղիկունք :

Matinalement, մ. ընդ առաւօտն , *առաւուընէ , առաւօտանց :

Mâtineau, ա. գամիռիկ. գամիռ փոքրիկ :

Matinée, ի. նախամիջօր , նախամիջօրեայ՝ առաւօտեայ ժամանակ. nous avons eu une délicieuse, une belle —. Travailler toute la —. La — se passait dans ce cruel exercice. Passer la — à lire, à dormir. || de—, նախամիջօրեայ . || dormir la grasse —, տ. Gras. 2. առաւօտահանդէս , ցերեկոյթ , ցերեկահանդէս . une — musicale, littéraire, երգանուագ, գրագիտական —. une — d'enfants, մանկերամ՝ մանկախումբ — :

Mâtiner, ն. վերգամիռել , վերմատակել . ելանել գամիռի կամ այլոյ շան ի վերայ մատակի . || ն. ամուսնանալ (կնոջ). cette femme a été mâtinée. 2. փ. եւ ն. Ջշնամանել , նախատել :

Matines, ի. յ. առաւօտապաշտօն , առաւօտեան ժամերգութիւն , գիշերապաշտօն . sonner, réciter, chanter les —, հարկանել , կատարել , երգել զ—. 2. ժամագիրք առաւօտեան ժամերգութ: [nal. 2.

Matineux, euse, ած. տ. Matinal-

Matinier, ère, ած. l'étoile —re, ասող առաւօտին, այգասող, Արուսեակ :

Matir, ն. աղօտացուցանել, փայլատել . աղօտ՝ անփայլ գործել . — l'or, l'argent. || հն. **Mater.**

Matisie, ի. բ. մատիզենի . ծառ Ամերիկայ :

Matité, ի. աղօտութիւն, սակաւանչութիւն :

Matlockite, ի. հբ. մաւլոքա-

Matoir, ա. աղօտող. աղօտացուցիչ գործի :

Matois,e, ած. բ. խորագէտ, խորամանգ, *վարպետորդի. il est bien —. Un air —. || գ. un —. C'est une —e.

Matoisement, մ. խորագիտութեամբ, խորամանկութեամբ. il est venu —.

Matoiserie, ի. խորագիտութիւն, խորամանկութիւն, *վարպետորդիութիւն. vous ne connaissez pas sa —. 2. խաբէութիւն, նենգութիւն. voilà une fine —.

Matou, ա. որձի, արու կատու. un gros —. 2. փ. եւ հգ. այր, *երիկ «գօճա». j'embrasse le —. 3. այր դժնեաւոխել եւ դժնաբարք, *մարդ անախորժ դիմօք եւ բարուք. un vieux —. || յ. des —s.

Matourée, ի. բ. վայրառաիան. ռկ. **Basilic sauvage.**

Matraque, ի. բիր, գաւազան :

Matras (մաթրա) ա. մատրա. երկայնափող ապակեայ սրուակ տարբարձրաց :

Matricaire, ի.բ. արգանդախոտ, արգանդաց ծաղիկ, մածնիծաղիկ. — camomille, օշօշ, ծղոշիկ. ազգ վայրի երիցկի :

Matrice, ի. մգ. արգանդ, համբարան, ծննդատնոց, աման ծննդեան. le col de la —, արգանդափող. l'orifice de la —, արգանդաբերան. maladie de —, արգանդախտ. chute de la —. Inflammation de la —. 2. տպ. մայր, մայրատառ. մայր նշանագիր. պղնձէ կաղապար տառից. 3. մայր (կաղապար). — d'une monnaie, d'une médaille. 4. մայր. օրինաւոր չափ եւ կշիռ. կն. **Étalon.** 5. մայր. արձանագիր տրոց. — des contributions, — հարկաց. 6. ած. ի. մայր. église —, — եկեղեցի. langue —, — լեզու. 7, նկ. մայր, գլխաւոր, պարզ. couleurs —s, — գոյնք (սեւ, սպիտակ, կապոյտ, դեղին, կարմիր) :

Matricide, գ. մայրասպան. Oreste —. 2. մայրասպանութիւն :

Matriculaire, ա. անուանագրեալն (յարձանագրի անուանց). 2. ած. անուանագրական. inscription —.

Matricule, ի. անուանագիր, անուանագրութիւն. արձանագիր անուանց. rayer qn. de la —. Du jour de sa —. Il a sa —. 2. ած. registre —, անուանագիր. արձանագիր անուան :

Matrimonial,e, aux, ած. ամուսնական. droits matrimoniaux.

Matrimonialement, մ. ամուսնապէս, ամուսնօրէն : [թիւն:

Matrimonialité, ի. ամուսնու-

Matrissage, ա. ծղծումն :

Matrisser, ն. ծղծել :

Matrone, ի. կին հռովմայեցի. les vierges et les —s. 2. կին հասակալից. une respectable —. 3. տանտիկին, խաւուն. 4. մանկաբարձ. հն. **Sage-femme.** 5. բոզապետ, բոզապետուհի :

Matte, ի. քուց. ներազուտ քրծուար մետալի. — de fer, de cuivre.

Matteau, ա. վճ. մետաքսակարժ:

Matteauphone, ա. մատռճայն, գործի նուագայարդար :

Matthiole, ի.բ. մատթիոլաբոյս. ազգ երկպրուկ տնկոյ ի տոհմէ խաչաբերից :

Maturatif, ive, ած. բժ. հասուցիչ, հաբախեցուցիչ, հաբախաբեր, *վէրքն հասցունող. un topique —. 2. ա. հասդեղ, հաբախաբեր. un bon —.

Maturation, ի. հասունութիւն, խայծումն (պտղոց). 2. բժ. հասուննելութիւն. հաբախումն վիրաց :

Mâture, ի. կայմք, կայմեաք. la — de ce vaisseau est excellente. Bois propre à la —. 2. կայմափայտ. *կայմ շինելու փայտ. on a de Norvège beaucoup de —s. 3. կայմաշինութիւն, կայմագործութիւն, կայմագիտութիւն. le constructeur entend bien la —. 4. կայմարան, կայմանոց. 5. կայմածիգ մեքենայ :

Maturément, մ. հասուն մտօք :

Maturité, ի. ժամանումն պտղոց, հասունութիւն, առողջութիւն. — de l'épi, առողջութիւն հասկի, հասկահասունութիւն. — du raisin, խայծուած խաղողոյ. — des fruits, պտղահասունութիւն. — des poires. Venir à —, ի հաս գալ, հասանել, *հասունանալ. 2. բժ. հասունութիւն, խղխայծումն. cet abcès n'est pas à sa —. 3. փ. հասունութիւն. la — d'une découverte, d'une affaire. Vous verrez le progrès d'une opinion nouvelle depuis sa naissance jusqu'à sa —. 4. փ. հասունութիւն, հասուն հասակ. la sagesse n'attendit pas en elle la —. La — de l'âge. 5. փ. հասունութիւն, հասուն միտք, զգօնութիւն, իմաստութիւն, ալեւորութիւն. — d'esprit, du jugement. Avec —, հասուն մտօք՝ խորիմդով, *հասուն խելքով. 6. փ. հասունութիւն, ճշդութիւն, ճշգրտութիւն, ճշգրտաբանութիւն. son style acquerra de la —.

Matute, ա.խբ. մատուտ, մատուտախեցի. խեցեմորթ ինչ տափարակաձեւ : [nal 1:

Matutinal,e, ած. ազգ. S. **Mati-**

Maubèche, ի. Ք. ծովատատրակ. ազգ կտցարի (bécasse).

Maudire (je maudis, tu maudis, il maudit, n. maudissons, v. maudissez, ils maudissent; je maudissais, n, maudissions; maudis, maudissons, maudissez; q. je maudisse, q.n. maudissions; maudissant. այլ եղանակս բայիդ լծորդի իբրեւ զ**Dire.**) ն. անիծել, անիծակուր առնել, անէծս զինեա ուրուք արկանել. Dieu maudit le méchant. Qui maudit son pays, renonce à sa famille. Il m'a maudit. — sa destinée.

Se maudire, դ. — զանձն, անձնանէծ լ. il se maudissait de son imprudence.

Maudissable, ած. անիծանելի :

Maudisson, ա.ը. եւ հ. S. **Malédiction.** Je me moque de tous vos —s.

Maudit,e, անց. **Maudire**ի. անիծեալ, անիծակուր. Caïn — de Dieu. —e ambition. Un acte —. || փ. ce — tailleur me fait bien attendre. — soit le butor! || գ. un —. Une —e. Allez, —s, au feu éternel. 2. յոռի, վատթար, դժնդակ. un temps —. Un — métier, chemin.

Mauge, Maugère, ի. եւ. կոմբեակաշի :

Maugrebleu, մչ. յիշոցք իմն «քիֆիւը». — de la question! ի կո՛ւսս խնդիրդ. — du geste!

Maugréer, չ. ը. անիծել, անիծանել, հայհոյել. nous maugréions contre la pluie qui nous empêchait de sortir. [անիծանող :

Maugréeur, euse, ա. անիծիչ,

Maulite, ի. հբ. մօլլաքար. ազգ լաբրոդորաքարի (labrodorite).

Mauléonite, ի. հբ. մալէոնաքար. բլորաղ Մալէոնի :

Maupiteux, euse, ած. հ. անգութ, անողորմ. || faire le —, եղկելի զանձն համարել. տրտնջել, ողբալ առաւել քան զարժանն՝ առանց մեծ պատճառի :

Maure, S. **More,**

Maurelle, ի. S. **Tournesol** 1.

Mauresque, S. **Moresque.**

Mauret, Maurette, S. **Lucet** եւ **Myrtille.**

Mauricaud, S. **Moricaud.**

Mauricie, ի., **Mauritia** (մօրիտիա) ա. բ. մարիկ. արմաւենի հովանոցակիր :

Mausolée, ա. մաւսոլէոն, հոյակամբան, մահարձան. շիրիմ հոյակապ :

Maussade, ած. անախորժ, անհաճոյ, անշնորհ, խոշոր, անհնդեղ. habit, bâtiment, travail —. 2. դժնդակ, դժնեայ, դառնամաղձոտ, խոժոռ, ժանտատեսիլ. enfant, caractère —. S. **Air.** || Le temps est —, ամպամած՝ ընկալեալ՝ տխուր է օդն :

Maussadement, մ. անախորժաբար, դժնդակապէս, անհնդեղս. il fait tout —.

Maussaderie, ի. անախորժութիւն, դժնդակութիւն, անհնդեղութիւն. elle est belle, mais elle est d'une — insupportable.

Mauvais, e, ած. չար, յոռի, վատ, վատթար, անբնտիր, խոտան, *գէշ, անպիտան. — vin, pain. Très —, ամենաչար, ամենայոռի, *շատ գէշ. — goût, անկիրթ ախորժակ. —e plume, — գրիչ, գրչակ. — mets, չարաճաշ խորտիկ. ce vin n'est pas —, չէ ինչ յոռի գինիս այս, * գէշ չէ. — conducteur, յոռի հաղորդիչ ելեկտրականութեան. — habit, chemin. — plaisant, անհամ՝ չարաճաշակ ծաղրածու.

2. չար, վնասակար, վտանգաւոր, ժանտ, * գէշ. — livre, principes. Le fruit est — pour certains estomacs.

—e graisse. L'air est — en ce pays. Les excès sont — à la santé.

3. խառնակեցիկ, անկարգ, *գէշ. —e vie, — կեանք. —e compagnie. Femme de —e vie, կին խառնակեցիկ, բոզ. —e connaissance, չարահամբաւ ընտանակցութիւն. — lieu, խառնախուռ խշտիկք, բոզանոց. hanter les — lieux.

4. չար, ձախող, ձախողակի, չարագուշ. — succès, անյաջողութիւն. —e émulation, honte, ձախողակի նախանձ՝ ամօթ. || S. **Humeur, Grâce, Physionomie.** || Les temps sont —, անյաջող՝ ալիտաբեր են ժամանակք. || avoir — visage, —e mine, այլագունեալ՝ ոժգունեալ ունել զդէմս, *երեսն արտաճ ըլլալ, *աղէկ դէմք չունենալ. || փ. faire — visage, —e mine à qn., խոժռուցանել ունք զդէմս, *մէկուն գէշ՝ խոժռ նայիլ, ժանիք ածել. || —e chance, չարաբաստ, չարաբաստութիւն. || trouver une chose —e, անախորժ գտանել գիմն, չախորժել, *բան մի գէշ գտնել. je trouve ce vin —. || փ. trouver —, չար՝ դժպատահ ունել, չունել հաճոյ, չախորժել, դժկամակիլ. j'ai trouvé cette plaisanterie —e. Il trouve — qu'on se conduise ainsi. Je ne trouve point — que vous me disiez votre sentiment. Personne ne trouve — qu'on tue une bête enragée. ||prendre, interpréter en —e part, S. **Part.**

5. չար, չարածայն, տալտուկ, չարագոյժ, չարագուշակ, դժնդակ, դժնդակալուր, չարակնիծ. —e réputation, չար՝ չարահամբաւ անուն. — bruit, discours, présage, augure.

6. անպիտան, անպէտ, ոտմպէտ. —es jambes. Je ne puis me servir de ma —e main. || Avoir les yeux —, la vue —e, ոչ բարւոք տեսանել. *գէշ աչք ունենալ, լաւ չտեսնել.

7. անպտուղ, անպտղաբեր, անբոյս, անբուսածին, անարգասաւոր, անբեր, անբեղուն, անբեղնաւոր. —e terre.

8. ալետանջ, ալեկոծ, ալեծուփ, *գէշ. la mer est —e. || — temps, դժնդակասիք՝ դժնդակ օդ, անհարթութիւն օդոց, *գէշ օդ.

9. չար, չարահամբոյր, չարակամ, չարասէր, չար-սիրտ, չարաբաստ, չարահնար, չարատիտ, չարախորհ, չարախորհուրդ, անբարի. un — homme, այր —՝ անլաւ. — voisin, չարադրացի. une —e femme. — vieillard, չարածեր, դառնածեր. — domestique, չար ծառայ, չարածառայ. qui a une —e opinion, չարակարծիք. || q. faire le —, la —e, — լ. oh! le —! Ah! petite —e! Comme il est —! Ne soyez pas —. || — œil, չարակնութիւն. de — œil, չարակնաբար, չարակն, չարակնաբար. || չար, կռուասէր. — garçon.

10. չար, անբարի, *գէշ. — père, fils. || Le — ange, չար հրեշտակ, սատանայ. || un — esprit, այր չարմիտ. եւս՝ չար միտք, չարամտութիւն. un — esprit règne dans les troupes, dans cette province. || —e volonté, S. **Volonté.** || n. —e bête, չարաճճի, այր՝ կին չարաբարբ. || —e tête, S. **Tête.** || Un — cœur, այր չարասիրտ. || — garnement. — sujet, S. **Garnement, Sujet.** ||Qui regarde d'un — œil, չարակն, չարակնեայ. regarder d'un — œil, չարակնել, *գէշ աչքով նայիլ, աչքիլել.

11. յոռի, անհանճար, փտաքիմաց. — écrivain, — մատենագիր, գրչակ. — peintre.

12. ընդ բացասականի՝ յաճախ նշանակէ լաւ բան բաւականի, եւս՝ լաւ յոյժ. ce n'est pas un — homme. Ce vin n'est pas —.

13. ա. չարն, *գէշն. il y a du bon et du — dans cet homme, dans cet ouvrage. Discerner le bon du —.

14. մ. չար, վատ, *գէշ. sentir —, — հոտել, չարահոտ՝ ծաիաիոտ է-, ծաիաիոտիլ, *գէշ հոտիլ, հոտիլ. fi! cela sent —, bien —. La viande commence à sentir —. Il sent bien — ici. || Il fait — à, չար է, վտանգաւոր է, *գէշ է. il fait — pousser tant de gens en colère. Il fait — marcher, դժուարագնաց՝ դժուարագնացի են ճանապարհք. || il fait —, ոչ բարւոք են օդք, վատ են օդք, *օդն գէշ է. il fait bien — aujourd'hui. Il a fait très — hier.

Mauvaisement, մ. չարաչար:

Mauvaiseté, ի. չարութիւն:

Mauvaniline, ի. տգ. մոլոշանիլին. *գունաւորիչ նիւթ, որ մեռաքան եւ բուրդն կ'ընէ մոլոշագոյն:

Mauve, ի. մոլոշ «էպէմ կիւժեֆի». || — rose, մոլոշավարդ. ին. **Passe-rose, Rose trémière, Alcée.** || — en arbre, մոլոշածառ. ին. **Ketmie.** || — sauvage, վայրի փերփիրք. 2. ած. եղնկատուկ. ազգ ճրճրկիի. 3. ած. կապուտակագոյն, մեղոյշ «մօր». couleur —, մեղոյշ գոյն:

Mauveine, ի. տգ. մոլոշին. կարմրագոյն ներկանիւթ:

Mauviette, ի. ժուլակ. տեսակ արտուտի. 2. փ. եւ ը. ժուլակ. վըտիտ՝ տկար ոք. c'est une —.

Mauvis, ա. Ծ. սարսարակ. ազգ ճնճղկի:

Mauvisque, ի. ը. աղջկատակ, աղճկատակ. Ծուփ ի տոհմէ մոլոշեայց. ին. **Achanie.**

Maxillaire, ած. մգ. ծամելային, կզակային. artères, veines —s. || Os — inférieur, supérieur, ոսկր ստորին՝ վերին ծամելեաց, ծնօտոսկր. 2. մգ. ա. ծնօտոսկր, կզակոսկր. on lui a fait l'ablation du —.

Maxillé,e, կ. ծնօտաւոր. coquille —e.

Maxilleux,euse, ած. մբ. ծնօտ-

Maxillo-dentaire, ած. մգ. ծրնօտատամնածնե:

Maxillo-labial, e, ած. մգ. ծնօտաշրթնային. muscle —.

Maxillo-musculaire, ած. մգ. ծնօտադնդերային. artère —.

Maxima, ա. յ. Maximum ի:

Maxime, ի. առած. — de morale. Sa — fondamentale était de, կէտ անշարժելի առաջի եդեալ էր. ce sont là des —s de votre morale. C'était sa —. Les —s d'État. || յ. —ք. տիտղոս բարոյական գրոց ոմանց. les —s de la Rochefoucauld. || ին. **Adage.**

Maximer, ն. նք. բարձրագնել, գրաբձրագոյն գին դնել. — les marchandises. 2. առած առնել. c'est un homme qui maxime ses sottises.

Maximum (մաքսիմում) ա. ծայրագոյն՝ առաւելագոյն՝ մեծագոյն՝ վերջին աստիճան. le — de densité, ծայրագոյն խտութիւն, ծայրագոյն աստիճան խտութեան. des maxima, ծայրագոյնք, ծայրագոյն աստիճանք. déterminer les maxima et les minima, սահմանել զմեծագոյն եւ զփոքրագոյն աստիճանս. || thermomètre à maxima, ծայրացոյց ջերմաչափ, *որ փորձի մի ժամանակ ջերմութեան ամենէն բարձր եղած աստիճանն կցուցընէ անփոփոխ. 2. մեծագոյն. մեծագոյն գումարն. le maximum de la dépense sera de 1000 francs, մեծագոյն ծախքն լիցին 1000 ֆրանք. le — de la pension est de... Le — du prix du blé. 3. մեծագոյն (պատիժն). condamner au — de la peine, ի մեծագոյն պատիժն դատապարտել. on lui a appliqué le — de la peine, *մեծագոյն պատիժն իրեն տուին. 4. բարձրագոյն գին. loi du —. 5. փ. ծայրագոյն՝ բարձրագոյն աստիճան. c'est le — de la vertu, du vice. Atteindre le —, ի ծայրն հասանել. un — de précision. || յ. կն. des maximums.

Maye (մայ) ի. խղակալ. ընդունարան խղոյ:

Mayonnaise, ի. խ. ձիւաձուացան, մայօնէզ. * ձիւով՝ քացախով եւ հաւկթի դեղնուցով զարնուած ծացան. 2. —. ձիւաձուացանով պատրաստուած կերակուր. une bonne — de volaille, de homard.

Mays (մայիս) ա. բ. մայծ, եգիպտացորեան:

Maytène, Maytenus (մէյթէնիւս)

ա. բ. մեռնի . ծառ ի հարաւային Ամերիկայ :

Mazagran, ն. մազագրան . ըմպելի ինչ . 2. սրճագաւաթ :

Mazare, ի. S. **Matare.**

Mazarinisme, ա. մազարինականութիւն : [կուսակից Մազարինի:

Mazariniste, գ. մազարինական.

Mazdéisme, ա. մազդէզականութիւն , մազդէականութիւն , դինիմազդեզն , գրադաշտութիւն :

Mazéage, ա. ար. նախազտումն (երկաթի) :

Mazer, ն. նախազտել. *առաջին անգամ գտնել :

Mazerie, ի. նախազտարան :

Mazette, ի. յոռեակ . ձի յոռի «հերկելէ». être monté sur une —. Une vieille —. Piquer la —. 2. փ. եւ ը. —. այր անզօր, անարի . 3. —. այր անատակ , անվարժ ի խաղի . il ne sait pas jouer, c'est une —.

Mazurka, S. **Masurka.**

Me, դեր. զիս . il me laisse, Թողու զիս . il m'afflige. 2. ինձ . vous me donnez un sage conseil, խորհուրդ իմաստուն տաս ինձ. il m'est parent, ազգական է ինձ :

Mé... Més... նախամասնիկ պակասական. compte, mécompte; allier, mésallier, etc.

Meâ culpâ, ա.լտ. մեղայ. || dire, faire son —, խոստովանել զմեղս՝ զանցանս իւր , *յանցանքն խոստովանիլ՝ ասել . des —.

Méan, ա. ար. կրկոր . ինդբորդ աւազան աղարանի :

Méandre, ա. Մէանդր . գետ Փռիւգիոյ . 2. ք. —. մանուածապատ շրջան գետոց . ce ruisseau décrit mille —s. 3.—, մէանդրագործ. ոլորան զարդ . 4. փ. մանուածոյ՝ պատ ի պատ բանք՝ դարձուածք՝ պատուածք :

Méandrine, ի. կ. մէանդրաբոյս . ազգ պոլիպորդի :

Méandrique, ած. մէանդրեան , մանուածոյ , մանուածապատ . les routes —s d'un labyrinthe. 2. փ. —. Discours —.

Méat, ա. մգ. խուակ , անցք , փող . le — auditif, ականջափող . || — urinaire, միզանցք , միզաբերան , գոզբերան , *շռճակ . 2. բ. անցք :

Mécanicien, enne, ա. մեքենագէտ . ingénieur —. Une —enne, մեքենագիտուհի , — կին . 2. մեքենագործ . 3. մեքենավար . — երկաթուղւոյ :

Mécanique, ած. մեքենական . moyens, arts —s. 2. —, մեքենագիտական , մեքենախօսական . les arts —s, S. **Art.** Actions —s. La partie — d'un art. 3. փ. մեքենական, նիւթական , գծուծ , նկնախոհ . une âme vile et —. Geste —. 4. մեքենական , մեքենագիտական . lois, principes —s.

Mécanique, ի. մեքենականութիւն , մեքենագիտութիւն . գիտութիւն մեքենայից եւ շարժիչ զօրութեանց . || la — céleste, երկնային —. գիտութիւն շարժման աստեղաց . 2. մեքենականութիւն , մեքենաբանութիւն , մեքենախօսութիւն . մատեան որ զմեքենականութենէ ճառէ . 3. մեքենական կազմուած , յօրինուած . la — du corps humain, d'une montre. 4. մեքենայ , կազմուած . une — compliquée. Une étoffe fabriquée à la —, մեքենայագործ պատուան :

Mécaniquement, մ. մեքենապէս , մեքենայօրէն, *մեքենայի պէս. il a tracé cette figure —.

Mécaniser, ն. մեքենացուցանել, մեքենաւորել , մեքենագործել . l'industrie mécanise les hommes. — les arts.

Mécanisme, ա. մեքենաւորութիւն , մեքենականութիւն , կազմաւորութիւն , յօրինուածութիւն , յօրինուած , կազմուած . — de l'univers, d'une montre, du corps humain, du langage.

Mécénat, ա. մեկենատութիւն :

Mécène, ա. Մեկենաս . պաշտպան գիտութեանց եւ արուեստից . Fouquet fut un digne — pour La Fontaine. Colbert, le — de tous les arts.

Méchage, ա. ծծմբում :

Méchamment, մ. չարութեամբ , չարաբար. il a fait cela —. Tous ces faits ont été — inventés.

Méchanceté, ի. չարութիւն, չարաբանութիւն , չարամտութիւն , չարակամութիւն , անբարութիւն . la — de cette femme. Agir avec —. Quelle —! — de caractère, չարաբարոյութիւն . 2. չարութիւն , չարիք , չարագործութիւն , ապիրատութիւն , ժանտագործութիւն . il a fait, il a commis une horrible —. Faire des —s. — noire. Il a fait mille —s. Ils se font des —s les uns aux autres. 3. չարութիւն , չարիք , չարախօսութիւն . dire des —s, չարիս խօսիլ , չարախօսել . 4. ը. խնդութիւն , յամառութիւն . la — de cette petite fille. 5. յոռութիւն , անպիտանութիւն , *գէշութիւն . — des vers.

Méchant,e, ած. չար, չարաբար, չարաբարոյ , չարամիտ , չարակամ , չարագոռ , չարախորհուրդ , չարասիրտ , չարախօս , չարաչնդուռ , չարագործ , չարաբարոյ . homme —. Un juge —. — voisin, չարադրացի . —e langue, չարախօս այր կամ կին չարալեզու .

2. չարաչէր , անբարի , անբարեսէր , անմարդասէր . vous êtes bien — de m'avoir laissé si longtemps en peine. Vous êtes toujours bien —e quand vous parlez de Mme... || Faire le —, — է.

3. չար , ապիրատ , անօրէն , անարդար , անիրաւ . une —e action.

4. չար , խեղ, յամառ . enfant —. — garçon, այր ապառնալից . faire le — garçon, ապառնալիս առնել , յոխորտալ , խրոխտալ . || ը. faire le —, չարագոռ է., չարիս ապառնալ , ապառնալիս առնել բարկութեամբ .

5. գ. un —, une —e, չար ոք, այր՝ կին չար՝ չարասիրտ , *գէշ մարդ՝ կնիկ . fuir les —s, խոյս տալ ի չարաց , *չարներէն փախչիլ .

6. յոռի , վատաբար , անպիտան , *գէշ . — auteur, յոռի՝ անհանճար մատենագիր . — lit, յոռի անկողին , խշտիք , խշտեակ . — habit, vêtement, հանդերձիկ , զգեստիկ , ձորձիկ , գրգլեակ , գրգլիք. —e viande. Une —e santé. — poète, cheval, poulet.

7. անյաջողակ , ապաժաման , անատակ , աննաւակ , աննպաստ , աննպակ . un — ouvrier, — գործաւոր .

8. չնչին , աննշան, անպէտ , վատնաթի , դանգաթծեայ . de —s vers. Pour un — soupir.

9. չար , չարապատահ , չարաշրջուկ , դժնդակ , վտանգաւոր . une —e affaire. Cela aura de —s effets. || դ. յետադաս կամ նախադաս գոյականի՝ փոխի նշանակութիւն . des —s vers, չարիմաստ՝ չարաբոտնաւ՝ չարախայծաղ քերդուածք . un — homme, չար այր , այր ապիրատ . un homme —, այր չարախօս՝ չարաժիտ . une —e mine, չարատեսն եւ գծուծ կերպարանք . une mine —e, չարակասկած կերպարանք :

Mèche, ի. պատրոյգ , բուծին «ֆիթիլ» . la — d'une lampe, d'une bougie. || ա. il n'y a pas —, չիք հրնար , * ճար չկայ . || փ. découvrir, éventer la —, ի վեր հանել՝ յայտնել զդաւաճանութիւն. 2. չնի. չուանեայ ճայր խարազանի. la — de votre fouet est usée. 3. — de cheveux, փունջ , բուծաւ , հերծիլ . Elle lui donna une — de ses cheveux. — sur le front, փունիկ . 4. բուծին . պատուածնե պաք գայլիկոնի , խցահանի . — de vilebrequin. — գչրոյ:

Méchef, ա. հ. ապիտք, արկածք. s'il n'y prend garde, il lui arrivera —.

Mécher (je mèche, je mécherai) ն. ծծմրել , ծծմրաւորել . — un tonneau, du vin.

Mécheux, euse, ած. պատրուգոտ , պատրուգածեւ :

Méchoacan (մէչօական) ա. բ. մրախառակ . տունկ պատուաստիչ եւ արմատն . || — noir, S. **Jalap.**

Mécomètre, ա. երկայնաչափ , սաղմնաչափ :

Mécompte (մէքօնթ) ա. հաշուավրէպ . վրիպած՝ սխալ հաշուի . il y a du — dans ce calcul. Il y a du — en cette addition. Des —s de chronologie. 2. պակաս (արծաթ). il y a du — dans ce sac d'argent. J'ai recompté cette somme, il y avait du —. 3. փ. վրիպայոյս. յոյս վրիպեալ՝ դիպուածեալ , *պարապ ելած յոյս. trouver du —, վրիպայոյս է., վրիպիլ ի յուսոյն , ի դիպիւ ելանել յուսոյ, *յոյսն պարապ ելլել . ce qui fait souvent le — d'un écrivain, որ ինչ յաճախ ի դիպիւ հանէ զյոյս մատենագրի , *յոյսն պարապ կհանէ :

Mécompter (Se) դ. վրիպահաշուել . *հաշուի մէջ սխալիլ , սխալ հաշուել . en faisant l'addition, il s'est mécompté. 2. վրիպիլ, սխալիլ.

on a beau étudier les hommes, on s'y mécompte tous les jours. Il s'est fort mécompté dans cette affaire. = է. վրիպամամ հարկանել, վրիպահար լ., * ժամերն սխալ զարնել. il n'est pas trois heures, cette pendule mécompte.

Méconarcéine, ի. տգ. մեկոնարկէին. կալաքարակերպ ափիոնի:

Méconate, ա. տգ. մեկոնատ:

Mécone, ի. մեկոն, խաշխաշ. հն. **Pavot.**

Méconidine, ի. տգ. մեկոնիդին.

Méconine, ի.գտ. մեկոնին, մեկոնահիւթ. տարրն ափիոնի:

Méconique, ած. տգ. մեկոնային. acide —, — ՍՍու, մեկոնաՍՍու:

Méconium (օմ) ա. մեկոնիոն. հիւթ մեկոնի՝ խաշխաշի. 2. —. ալը նորածին մանկան:

Méconnaissable, ած. անճանաչելի. sa maladie l'a rendu —. Être, se rendre —, — լ.:

Méconnaissance, ի. սգ. անճանաչողութիւն, ապաշնորհութիւն, անշնորհակալութիւն, ապերախտութիւն, երախտամոռացութիւն:

Méconnaissant, e, ած. գ. անճանաչող, ապաշնորհ, ապերախտ, երախտակորոյս, երախտամոռ., երախտամոռաց. il ne sera pas — du bien que vous lui ferez.

Méconnaître (լծ. իբրև **Connaître**) ն. անգիտանալ, չճանաչել, *չճանչնալ. dans ce costume on peut le —. 2. — կերպարանել, ժխտել, ուրանալ, *— ձեւանալ. — ses parents, un ami. 3. չճանաչել զյարգ, ապահոս առնել, *յարգն չճանչնալ. — les bienfaits, յուրացան լ. յերախտեաց, *երախտիքն չճանչնալ. les Juifs ont méconnu Christ. Milton a été méconnu de ses contemporains.

Se méconnaître, դ. չճանաչել զչափ անձին, մոռանալ զանձն. les parvenus se méconnaissent.

Méconnu, e, անց. չճանուցեալ, ապահոս. être —, — լ.:

Méconopsis (իս) ա. բ. բիրաս. ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ խաշխաշազարդից (papavéracées).

Méconseiller, ն. չարախորհուրդ՝ չարախրատ լ., տալ չար խորհուրդս՝ խրատս:

Mécontent, e, ած. դժգոհ, տրժգոհ, տիաճ, անգոհ, դժկամակ. — des hommes, de la fortune. Être — de soi-même, — լ. զանձնէ, անձնադատ՝ անձնադատով լ., * ինքիրմէն գոհ չըլլալ. 2. գ. —. Un —. Une —e. Ce ministre a fait bien des —s. Être —, տիաճիլ:

Mécontentement, ա. դժգոհութիւն, տրժգոհութիւն, դժգոհանք, տիաճութիւն, դժկամակութիւն. donner des sujets de — à ses parents. Un — général se manifesta.

Mécontenter, ն. դժգոհ՝ տրժգոհ՝ տիաճ՝ դժկամակ առնել, տրհաճել, * դժգոհացուցանել. — son père, ses maîtres.

Se mécontenter, դ. — լ., տժգոհիլ, տիաճիլ, *տժգոհալ, գոհ չըլլալ:

Mécréance, ի. անհաւատութիւն, այլակրօնութի, հաւատաուերծութիւն:

Mécréant, e, ած. այլահաւատ, այլակրօն, անհաւատ, անկրօն. les nations —es. 2. անհաւատ, դժուարահաւատ. vous avez l'âme bien —e. || գ. un —. C'est un —.

Mécroire (լծ. իբրև **Croire**) է. չհաւատալ, չհաւատալ, *չաւտալ. on me mécroirait.

Ած. il est dangereux de croire et de —, վտանգաւոր է հաւատալ եւ չհաւատալ:

Médaille, ի. դրոշմած, դրամ, շքադրամ, մետալ. || — d'honneur, — պատուոյ. — militaire, — զինուորական. — d'or, d'argent. || Le revers d'une —, հակակողմն մետալի, *մետալին միւս կողմն. || փ. հակակողմն մետալի. * բանի մի գէշ կողմն. on vous a dit du bien de cet homme, de cet affaire, mais voyez le revers de la —. || Chaque — a son revers, ամենայն ինչ ունի զբաղին եւ զչարն, *ամէն բան իր աղէկ ու գէշ կողմն ունի. je ne vois la — que par son revers consolant. || S. **Cabinet** եւ **Effigie.**

Médaillé, e, ած. դրոշմածաւոր, մետալաւոր. — pour une vache au concours agricole. || գ. —. Un —.

Médailler, ն. դրոշմածել, մետալաւորել:

Médailleur (մէտայլէօր) ա. մետալագործ. փորագրիչ մետալաց:

Médaillier, ա. դրոշմածարան, մետալարան, մետալանոց. 2. դրոշմոյթ. հաւաքումն դրոշմածոց. un riche —.

Médailliste, ա. դրոշմածագէտ, դրոշմածասէր, մետալասէր:

Médaillon, ա. մեհեանդ, մետալիոն. մեծ դրոշմած՝ մետալ. 2. —. զարդ բոլորշի՝ ձուաձեւ. — d'or, ոսկի —:

Médailloniste, ա. մեհեանդաբար, մետալագործ:

Médecin, ա. բժիշկ «հէքիմ». — malgré lui, — յակամայս. petit —, բժշկակ, բուժակ. bon, habile —, ճարտար, առուգահմուտ՝ համառօտաբար, *վարպետ —. mauvais —, յոռի՝ անարուեստ —. || բ. — d'eau douce, քաղցրաջուր՝ վրիպարիեստ —. || une femme —, բժշկուհի, կին —. 2. փ. l'exercice et le régime sont d'excellents —s. Le temps est un habile —. || փ. — des âmes, — հոգւոց. քահանայն, խոստովանահայրն. 3. — vétérinaire, S. **Vétérinaire.**

Առ. médecin, guéris-toi toi-même, բժիշկ, բժշկեա զանձն քո. || il vaut mieux aller chez le boulanger que chez le —, լաւագոյն է երթալ առ հացագործն քան եթէ առ բժիշկն:

Médecine, ի. բժշկութիւն, բժշկականութիւն, բժշկականն «հէքիմութիւն». — légale, օրինական —. étudier, apprendre la —. Il sait bien la —. Faire, exercer, pratiquer la —. || Livre de —, բժշկարան, գիրք բժշկութեան. || étudiant en —, ուսանող բժշկութեան, բժշկութիւն, բժշկական. faculté de —, բժշկանոց. բժշկարան. école de —, դպրոց բժշկութեան. բժշկարան, բժշկանոց. docteur en —, վարդապետ բժշկութեան, բժիշկ. — opératoire, վիրաբուժութիւն. par la —, բժշկապէս. 2. դեղ «իլաճ». prendre une —, — առնուլ. — amère, դառն —, դառնադեղ, *լեղի —. — expectante, մեղմական —. 3. սրբադեղ, * մաքրողական. prendre —, — առնուլ. cette — a bien opé.é. || բ. — de cheval, — զօրաւոր յոյժ. || փ. avaler la —, առնուլ յանծն բզդմնդակ ինչ, գիչանիլ. || cela sent la —, դեղահամ է, *դեղ կիոտի. 4. փ. բժշկարան, դեղ. la — de l'esprit, du cœur, de l'âme, des passions.

Առ. il ne faut pas prendre la — en plusieurs verres, պարտ է անդէն միանգամայն առնել զդժնդակս:

Médeciner, ն. բ. դեղատուել, դեղել, դեղ տալ. cette femme est toujours à — ses enfants. Ce médecin médecine trop ses malades.

Se médeciner, դ. դեղ առնուլ անդադար. il s'est usé le corps à force de —.

Médéole, ի. բ. դրճոյլ. ազգ երկպրուկ տնկոյ ի տոհմէ շուշանեայց:

Médiaire, ած. բ. միջակայ, միջակային. embryon —.

Médial, e, aux, ած. բ. միջին, միջակայ. lettre —e, — գիր. caractères médiaux. || գ. une —e, միջագիր:

Médialement, մ. միջնաբար:

Médian, e, ած. մգ. միջին, միջակայ. ligne —e, — գիծ, միջնագիծ. veines —es, միջներակք. 2. բգ. —. [գիծ:

Médiane, ի. միջներակ, միջնա-

Médianoche (մէտիանոշ) ա. հ. գիշերընթերիք. *կէս գիշերէն ետքն մսեղէն կերակուր. il y aura grand — demain. Faire —. On servit le plus grand — du monde en viandes très exquises. [նոյթակ:

Médiante, ի. եժ. միջնակ, միջ-

Médiastin, e, ա. մգ. միջամոյթ, միջնաձաղանի, միջնամաշկ. միջին ծաղանի կրծոց. 2. ած. միջնամաշկային. artères —es

Médiastinite, ի. բժ. միջնաձաղանիաբորբ, միջնամաշկաատապ. բորբոքումն միջնաձաղանիի:

Médiat, e, ած. միջնորդական. pouvoir —, cause, juridiction —e. 2. տգ. միջնական. héritier —. Principes —s.

Médiatement, մ. միջնորդաբար; անմիջաբար, անընդմիջաբար. cette cause a agi —.

Médiateur, trice, գ. միջնորդ «միյանոը». c'est à vous à vous rendre —, քեզ անկ է խաղաղաբար կալ ի միջի. — de la paix. Jésus-Christ est notre — auprès de Dieu. Il fut choisi pour —. Elle se rendit —trice entre les deux partis. 2. ած. —. les puissances —trices.

Médiation, ի. միջնորդութիւն. on refusa sa —. Offrir sa —. Accepter la — de qn., ընդունել զ— ուրուք.

elle employa sa — pour accorder une telle querelle. Il s'est réconcilié avec vous par la — de la reine mère. Sans —, անմիջնորդ :

Médiatisation, ի. միջնորդականութիւն :

Médiatiser, ն. միջնորդականել, միջնորդական գործել. — un prince, un territoire.

Médicage, ա.բ. գա. **Luzerne**ի:

Médical, e, aux, ած. բժշկական. livres médicaux. Question —e. Langage —. 2. բժշկական, բժշկիչ, բժշկարար, բուժական, բուժիչ. les vertus —es d'une plante. || Matière —e, բժշկանիւթ, բուժանիւթ. հաւօրէն դեղք եւ գիտութիւն նոցին :

Médicament, ա. դեղ «իաց». — pour les yeux, ակնդեղ. l'opium est un — précieux. —s internes, ներքին —ք, ներքնադեղք. — externe, արտաքին —ք, արտադեղք, արտաքնադեղք. — doux կամ bénin, մեղմ —. — actif կամ fort, ազդոյ, զօրաւոր —. administrer un —, դեղ տալ՝ մատուցանել. il se ruine en —s. || յ. դեղք, դեղորայք. հն. Drogues. 2. փ. եւ բ. —. պատճառ ձանձրութեան. cet homme est un vrai —; sa conversation est un —.

Médicamentaire, ած. դեղական. code —.

Médicamentation (սիօն) ի. դեղատուութիւն : [տալ. — qn.

Médicamenter, ն. դեղել, *դեղ

Se médicamenter, դ. դեղս առնուլ, *դեղեր առնուլ. il n'aime pas à —.

Médicamenteux, euse, ած. դեղական. || aliment —, — սնունդ. սննդարար եւ — միանգամայն. le lait est un aliment —.

Médicastre, ա. նս. բժշկուկ. յոռի բժիշկ :

Médicateur, trice, ած. բժշկիչ, բուժիչ. l'action —trice de la quinine.

Médication, ի. դեղատուութիւն. — locale, générale, տեղական, ինքնական —. — tonique, astringente.

Médicinal, e, ած. բժշկական, դեղական. herbe —e. Eaux —es. 2. փ. բժշկիչ, հոգեբոյժ : la grâce —e de Jésus Christ. Les pénitences expiatoires et —es.

Médicinalement, մ. դեղօրէն, *դեղի պէս. les substances qui agissent —.

Médicinier, ա. բժշկաձուկ. s. Jatropha, Sanicle.

Médico-légal, e, ած. բժիշկոքրնական. question —e. Recherches —es.

Médico-psychologique (մէտիքօփսիքօլօժիք) ած. բժ. բժշկահոգեբանական. études —s.

Médiéval, e, ած. միջնադարեան :

Médiévisme, ա. միջնադարագէտ :

Médiéviste, ա. միջնադարագէտ :

Médifixe, ած. բ. միջնայար, միջնակից. anthère —.

Médifourche, ի. միջնողն (միջատաց) :

Médimne, ա. հխ. կեղծ. գրիւ նախնի Յունաց :

Médinille (մետինիյլ) ա. բ. տորփի. ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ սեւ աթերանաւորից (mélastomacées).

Médiocre, ած. միջակ, միջին, միջասահման, փանաքի, չափաւոր. fortune —. Les esprits —s condamnent d'ordinaire tout ce qui passe leur portée. D'une — condition, իրեւ զմի ոք ի բազմաց. 2. դոյզն, դուզնաքեայ, սակաւ, փանաքի. son revenu est très —. Son talent est bien —. || Plus que —, դուզնաքեայ, դոյզն ինչ. mes espérances sont plus que —s, դոյզն ինչ՝ սակաւ յոյժ են ակնկալութիւնք իմ. || ընդ բացասականի՝ ոչ դոյզն ինչ, կարի մեծ. l'impatience que j'ai n'est pas —. 3. փանաքի, փանաքիմաց, սահմանաւոր. homme, personne —. 4. ա. միջակն, փանաքին. le — est insupportable. || Au-dessous du —, դուզնաքեայ, դանգարժեայ, փանաքի յոյժ. ce tableau, cet homme est au-dessous du —. || Les —s, միջակք, *միջին աստիճանի մարդիկ :

Médiocrement, մ. չափաւորապէս, ոչ յոյժ, ոչ բաւ բաւականին. *միջակ աստիճանի, սանկ նանկ, քիչ. il est — savant, riche. Il a — de l'esprit, d'esprit. Les gens qui ont l'esprit — cultivé. Cela n'est que — bien. 2. սակաւուք. il ne voulait pas — ce qu'il voulait. || ք. assez —, սակաւ յոյժ, *խիստ քիչ :

Médiocrité, ի. միջակութիւն, միջասահմանութիւն, փանաքութիւն, չափաւորութիւն. la — de sa fortune. — d'esprit, փանաքիմացութիւն. 2. փանաքութիւն, փանաքիմացութիւն. homme d'une grande —, այր փանաքիմաց յոյժ. 3. գործ դուզնաքեայ le fatras prodigieux de nos —s. 4. այր փանաքի՝ փանաքիմաց. une des —s de ce temps. 5. արք փանաքիք՝ փանաքիմացք. 6. միջակութիւն. միջին աստիճան հարստութեան. vivre dans la —. 7. հ. չափոյք, չափաւորութիւն. il faut garder la — en toutes choses. La — des désirs est la fortune du philosophe.

Médio-dorsal, e, ած. մգ. միջանիկնային :

Médio-jurassique, ած. եր. միջայուրասեան :

Médionner, ն. միջնել. առնուլ զմիջինն : [կուրծք :

Médipoitrine, ի. մբ. միջ-

Médique, ած. Մար, մեդացի. guerres —s, պատերազմունք Մարաց:

Médire (ո. médisons, v. médisez; médis, médisons, médisez, մնացեալն իբրեւ զDire) չ. չարախօսել, բամբասել, ասել բան չարութեան զուժելք. il y a des reproches qui louent et des louanges qui médisent. Ne médisez de personne.

Médisance, ի. չարախօսութիւն, բամբասանք. contre la — il n'est point de rempart. Les traits, le venin de la —. C'est une pure —. 2. չարախօսք, բամբասողք. faire taire la —. La — ne l'a point épargné.

Médisant, e, ած. չարախօս, բամբասող. langue —e, չարալեզու. 2. գ. —. un —. Une —e.

Médisternum, ա. մբ. միջանջոկք :

Méditatif, ive, ած. մտախոհ, խոհուն, խորհող, խորհրդածու, խորհրդական. homme, génie, air —. Vie —ive. 2. մտախոհ, խորհող. —. les —s sont ordinairement distraits.

Méditation, ի. խորհողութիւն, մտախոհութիւն, մտածութիւն, խոկումն. profonde —. 2. խոկումն, մտածութիւն, *մտածական. les religieux font la —. Entrer en —, խոկալ, *— անել. l'heure de la —. 3. խոկմունք, գիրք մտածութեանց, *մտածականք. les —s de Descartes. 4. խորհրդածութիւն. les —s de Lamartine.

Méditer, ն. խորհիլ, խոկալ, զմտաւ ածել. — un sujet, une vérité. 2. —, մտաբերել, երկնել. — la ruine de qn., de sa patrie. — le mal contre qn., չարիս նիւթել ումեք. — de noires pensées, խորհուրդս չարութեան նիւթել. entreprise longtemps méditée.

Méditer, չ. մտախոհ լ., խորհիլ, խոկալ, զմտաւ ածել. խորհրդածել, մտածել. — sur un sujet, sur une question, sur Dieu, sur l'âme. Peu lire et beaucoup —. — de réparer une faute. — si on continuera d'écrire. — où l'on ira, par où on attaquera l'ennemi. — comment on conduira une discussion. — à qui on confiera un dépôt, à quoi on bornera ses demandes, à quel tribunal on aura recours. || չի. passer sa vie à —. 4. խոկալ, առնել մտաւորական աղօթս, *մտածական անել. les religieux ont des heures pour — en commun.

Se méditer, դ. խորհեալ լ., *մտածուիլ. il y a longtemps que cela se méditait.

Méditerrané, e, ած. միջերկրական, միջերկրեայ. les pays —s. Les mers —es. 2. ի. la Méditerranée կամ la mer Méditerranée, Միջերկրական, Միջերկրական ծով :

Méditerranéen, enne, ած. միջերկրական, միջերկրեայ. poissons —s. Région —enne.

Médium (մէտիում) ա. բ. հնարք, ճարակ. chercher, trouver un — dans une affaire. 2. եմ. միջածայն, միջին ձայն. avoir la voix belle dans le —. 3. միջնիկ, ոգեհարց, ոգեհարցուկ. des —s.

Médius (մէտիւս) ա. միջնամատն, միջնուկ. միջին մատն «օրհնա փարմագ» :

Médiuscule, ած. տպ. միջնատառ. lettres —s, — նշանագիրք. 2. ի. une —, —. [եան :

Médivalve, ած. բ. միջնապատ-

Médjidieh (մէճիտիէ) ա. տճ. շքանշան կարգեալ յԱպտ-իւլ-Մէճիտ

արքայէ յամին 1851, ի վարձ քաղաքական եւ զինուորական ծառայութեանց :

Médjidite, ի. հբ. մեճիտաքար :

Médo-bactrien,enne, ած. մարթաքակտրիացի :

Médoc (մէտոք) ա. մետոք . գինի Մետոքի . du bon —. Boire du —. Une bouteille, un verre de —.

Médogastre, ած. միջնոտովայն , միջնափոր :

Médo-perse, Médo-persique, ած. մարտապարսիկ :

Médullaire (մէտիւլլէր) ած. ուղղաւոր , ծուծաւոր , ոսկրածուծաւոր , ոսկրուղղաւոր , ոսկրուղեղ , ոլնուղեղաւոր , ոլնածուծային . canal —, — անցք . rayons —s, — շառաւիղք. membrane —, — Քաղանթ:

Médulle (մէտիլ) ա. բ. սօճ , սրտուկ (անկոց) :

Médulleux, euse, ած. բ. ծուծուտ , ուղղալից . le sureau est —.

Médulline, ի. ագ. ծուծին. ազգ խորշուցի (cellulose).

Médullique, ած. ագ. ոսկրուղղային , ոլնածուծային . acide —, ոսկրուղղաթթու :

Médullite, ի.բ. ոսկրուղղաբորբ, ոսկրուղղատապ . բորբոքումն ուղղոյ ոսկերաց : [ղախորշ :

Médullocelle, ի. մգ. ոսկրուղ-

Médusaires, ած. յ. կ. մեդուսայինք . ցեղ պողիպոդից :

Méduse, ի. Մեդուսա . մին ի Գորգովնայց , որոց գլուխն օձախուիւ վիմատաւէր զտեսողս . ||փ. tête de —. գլուխ Մեդուսայ. աիաբկու՝ աիագնատես ինչ , * աիւելի քան մի. ce fut pour moi la tête de —, աիաբեկ արար զիս . 2. կ. —, ծովու մայր , ծովմայր «աէնիզ անասք» :

Méduser, ն. նբ. ը. աիաբեկ առնել , վիմատաւել . — զո., — զոք :

Médusoïde, ած. կ. մեդուսակերպ : [ոյ :

Meesie, ի. բ. հիկոր . ազգ մամ-

Meeting, ա. անգ. միհինկ , ամբոխաժողով . համախմբութիւն ժողովրդական ի սահմանել զկնդիր ինչ. faire un —, — առնել :

Méfaire (լծ. իբեւ **Faire**) չ. ագբ. չարագործել , չարիս առնել , *չարիք անել . il ne faut ni — ni médire. Il a méfait.

Méfait, ա. ը. չարագործութիւն , չարիք , ոճիր , եղեռն , յանցանք . il a été puni pour ses —s. Mes —s, աղունք . || ասի եւ զգովելի գործոց . se déclarer l'auteur d'un —.

Méfiance, ի. անվստահութիւն Քերահաւատութիւն , կասկած , կասկածանք . une grande —. Une excessive —. Une — extrême, injurieuse. La — est mère de sûreté.

Méfiant,e, ած. անվստահ , Քերահաւատ , կասկածոտ . homme —. Esprit —, կասկածամիտ . 2. գ. —. un —. Une —e.

Méfier (Se) դ. (je me méfiais, n. n. méfiions, v. v. méfiiez; que je me méfie, que n. n. méfiions, que v. v. méfiiez) չվինել վստահ , չվստահիլ , անվստահ լ., կասկածել , Քերահաւատել . il se méfie de moi. Je me méfie de ses caresses. || Méfiez-vous, զգոյշ լեր , զգուշացիր . il se méfie de tout le monde. On se méfie de soi. On se méfie des autres. On se méfie de ses intentions.

Méga... Mégal... Mégalo... յոյն նախամասնիկ որ նշանակէ մեծ:

Mégabasite, ի. հբ. մեծահիմնաքար :

Mégacéphale, ած. մեծագլուխ :

Mégacère, ած. կ. մեծեղջիւր :

Mégacéros (օս) ա. մեծեղջերու . բրածոյ եղջերու մեծեղջիւր :

Mégachile, ի. մբ. մեծաշուրթն . ազգ Քաղանթաթեւ միջատի :

Mégaderme, ա. կ. մեծամորթ . ազգ սոնաթերից :

Mégal... S. Méga.

Mégalanthe, ած.բ. մեծածաղիկ:

Mégalanthropogénésie, ի. աւազայրածնութիւն . կարծեցեալ արուեստ ծնանելոյ արս հանճարեղս :

Mégalégorie, ի. ճս. ճոռոմաբանութիւն , պոռոտախօսութիւն :

Mégalème, ա. Ք. մեծոլոր :

Mégalésies, ի. յ. կիւբեղատօնք. տօնք Իիին Հռովմ իպատիւ Կիւբեղէ դիցուհւոյ :

Mégalésiens (մէկալէզիէն) ած. յ. jeux —, մեծախաղք . կատարեալ ի Հռովմ ի պատիւ Կիւբեղեայ :

Mégalichthys (իս) ա. ձք. մեծաձուկն :

Mégalithe, ա. իլս. մեծաքար . մեծ քար նախապատմական :

Mégalithique, ած. իլս. մեծաքարային . monuments, tombeaux —s.

Mégalo... S. Méga.

Mégalodon, ա. փՔ. մեծատամն. ազգ ժամակի :

Mégalodontidés, ա. յ. փՔ. մեծատամնազգիք :

Mégalogone, ած. իք. մեծանկիւն . cristal —.

Mégalographie, ի. մեծագրութիւն : [Քիւն :

Mégalomanie, ի. մեծամոլու-

Mégalonyx, ա. կ. վբ. մեծեղունգն . բրածոյ կենդանի :

Mégalope. ա. ձբ. մեծակն . ազգ ոսկրաւտ ձկան :

Mégalopolis (իս) ա. աշ. մեծաքաղաք : [ճակտի :

Mégalopore, ած. բպ. մեծա-

Mégaloptère, ած. կ. մեծաՔեւ . || ա. յ. les —s, —ք . ցեղ ինչ միջատաց :

Mégalosaure (մէկալօսօր), **Mégalosaurus** (մեկալօսօրիւս) ա. կ. մեծամողեզ. մողեզ մեծ քարացեալ :

Mégaloscope, S. Mégascope.

Mégaloscopique, S. Mégascopique.

Mégalosome, ա. մք. մեծամարմին :

Mégalosplénie, ի. քժ. մեծփայծաղն :

Mégalote, ա. կ. մեծականջն . ին. **Fennec.**

Mégamètre, ա. աս. մեծաչափ :

Megamorinés, ա. յ. կ. ՔՔագիք :

Mégamys (միս) ա.կ. մեծամուկն. ազգ բրածոյ կրծողաց :

Méganthe, ած. բ. մեծածաղիկ :

Mégapode, ա. Ք. մեծոտն :

Mégapodidées, ա. յ. Ք. մեծոտնազգիք :

Mégarde, ի. par —, անզգաստաբար , անզգուշաբար , ընդ խաբ , ընդ խաբս , * սխալմամբ . il a brisé ce verre par —. Il lui est arrivé par — de blesser son ami. C'est par — qu'il a fait cela.

Mégarique, ած. իմ. մեգարեան, մեգարացի . école —, — դպրոց :

Mégascolex (լէքս) ա. սք. մեծաորդն :

Mégascope, ա. բգ. մեծացոյց , աստուածացոյց , * խոշորադէտ , խոշորդիտակ , խոշորացոյց :

Mégascopique, ած. մեծացուցական :

Mégasème, ած. մեծանիշ , մեծանշան :

Mégasome, S. Mégalosome.

Mégastome, ած. կ. մեծաբերան:

Mégathère,Mégathérium(իում) ա. մեծազազան . մեծ կենդանածին բրածոյ :

Mégatome, ի. մբ. մեծահատոր . ազգ պատենաՔեւ միջատաց :

Mégatriton, ա.կ. մեծատրիտոն. ազգ սալամանդրի , մեծագոյն քան զամենայն տեսակս :

Mégère, ի. Մեգերայ . մին յերից Կատաղեաց . ô haines ! ô fureurs dignes d'une Mégère! (Corn.) 2. փ. —, ջատուկ. կին ժանտ եւ կատաղի . il a épousé une —. C'est une vraie —. Quelle —! 3. —. ՔիՔեռնիկ ինչ . 4. —. ազգ օձի:

Mégéthologie, ի. մեծաբանութիւն . դրութիւն մեծութեանց . ին. **Algèbre.**

Mégie, ի.աբ. մորՔագործութիւն, կաշեգործութիւն :

Mégille (մէժիյլ) ի. մբ. ջորջ . ազգ Քաղանթաթեւ միջատաց :

Mégir, Mégisser, ն. կաշեգործել , մորՔեգործել , * կաշի շինել :

Mégis (ժի) ա.աբ. մորՔակ. *մորՔ կակղցուցող խիւս :

Mégisser, S. Magir.

Mégisserie, ի. մորՔագործութիւն , կաշեգործութիւն , կաշեվաճառութիւն :

Mégissier,ա. կաշեգործ, մորՔագործ , մորՔանեակ , մորՔավաճառ :

Mégot, ա. S. **Orphelin.**

Méhari, ա.կ. ուղտ արագընթաց:

Meilleur, e, ա. բաղդատական ն **bon**ի , լաւագոյն , ազնուագոյն . cet enfant est bon, mais son frère est —. Rendre —, լաւագունել , լաւացուցանել , ազնուացուցանել . devenir —, լաւագունիլ . les lois rigoureuses ne rendent pas les peuples —s. Mon pain est — que le vôtre. Donnez-nous de —vin, de —e viande.

Cela est un peu —. Apporter de —es nouvelles. Le malade est en — état. Rien de — pour nous que la vertu. Il est digne d'un — sort. Ma santé est —e qu'elle n'était. Son caractère n'est pas —. Il est le — homme du monde. C'est le — ouvrage de cet auteur. L'esprit de parti trouble les —es têtes. C'est mon — ami. Ce sont vos —s parents. C'est la —e leçon que vous puissiez prendre. L'homme est le — et le plus méchant des animaux. La raison du plus fort est toujours la —e. C'est le — homme qui soit au monde. 2. q. le —, la —e, —n. 3. ա. լաւագոյնն. le — de l'affaire. Le — est que... Quand on n'a rien a dire, le — est de se taire. Il lui faut toujours le plus beau et le —. Le moins de servitude qu'on peut est le —. Le plus tôt que vous pourrez sortir d'ici serait le —. || Du — de l'âme, du cœur, ի բոլոր սրտէ. du — de mon cœur je voudrais vous complaire. Je vous parle ici du — de mon âme. Le prier du — de mon cœur. 4. p. boire du —, tirer du —, քաշել ի լաւագոյն գինոյ. 5. մ. il fait — chez nous.

Ած. le — n'en vaut rien, լաւագոյնն չարժէ ինչ։

Meiogone, ած. հբ. սակաւանկիւն։

Meionite, ի. հբ. սակաւանկիւնաքար։

Meistre կամ **Mestre** (մէնթր)ած. աւագակայմ, միջնակայմ. աւագ՝ մեծ կայմ «մակնթրա տիրէյի». voile de —. || կն. **Arbre de —.**

Méjuger, բ. Ինքզինքը դատել՝ դատաստան առնել. — de qn., de qc.

Se méjuger, դ. — զանձն, զմիմեանս. les hommes se méjugent les uns les autres.

Méla.. Mélan... Mélano... նմ. որ նշանակէ սեւ, սեւա...

Mélaconise, Mélaconite, ի.հբ. սեւաքոշի։

Mélæna, ա. բժ. տ. **Méléna.**

Mélaïne, ի. ոգ. մելանին, սեւանիւթ։

Mélaleuque, ա. բ. սեւաճառ. ազգ երկպտուկ մնկոց ի ոռիմէ մրտաւաթերից (myrtacées).

Mélam, ա. ոգ. մելամ. ճերմակ նիւթ։

Mélambo, ա. բ. մելամբաս. կն.

Mélamine, ի. ոգ. մելամին։

Mélampode, ա. բ. սեւոտն. ազգ խոտոյ։

Mélampodées, ի. յ. բ. սեւոտնեայք. ննջացեղ աստեղակերպից, որոց նախատիպ է սեւոտն։

Mélampyre (մէլանփիր) ա. բ. աղուէսագի (queue de renard). կն. ա. **Blé de vache**, կովացորեան։

Mélampyrine, ի. ոգ. կովցորենին։

Mélampyrite, ի.հբ. տ.**Dulcite.**

Mélanagogue, ած. բժ. մաղձահալած. médicament — կամ un —, — դեղ, մաղձադեղ։

Mélanchlore, ա. հբ. սեւաքլոր։

Mélanchyme. ի. հբ. սեւամաղձ, մելամաղձ, սեւ մաղձ «գարա սաֆրա». 2. սեւամաղձ, սեւամաղձոտ, դառնամաղձութիւն, * մաղձոտութիւն, մելամաղձութիւն «գարա սէվդա». — sombre, triste, profonde. Tomber dans la —. Se plonger dans la —. Accablé de —, abattu par la —, սեւամաղձայ, դառնամաղձայ, մաղձաւոտակ դէմ, *մաղձոտ. 3. Թախծութիւն, Թախիծ տրտմութեան, տրխրութիւն, տրտմութիւն. la — a ses charmes. Une légère teinte de — rend sa figure plus attrayante. Chasser, dissiper, égayer la —.

Mélancolique, ած. սեւամաղձեայ, դառնամաղձեայ, մելամաղձեայ, մելամաղձիկ, *մելամաղձոտ, մաղձոտ. || գ. —, սեւամաղձոտ, դառնամաղձոտ. un —. Une —. 2. ած. եւ գ. —, դառնամաղձ, տրխրալոյզ, տխուր. lieu, entretien, caractère, chant —. Écrire sur des sujets —s. Figure —, մաղձաւոտակ դէմք. qui a une figure —, Թախծադէմ, տխրատեսիլ. être —.

Mélancoliquement, մ. տրտմագին, տխրութեամբ. il penchait la tête —.

Mélancoliser, ն. տխրեցուցանել, *տրտմեցուցանել։

Mélandrye, ի. մբ. սեւակաղնուկ. ազգ պատենաւոր միջատի։

Mélandryides, ի. յ. մբ. սեւակաղնուկազգիք։

Mélané, e, ած. բգ. սեւաձոյլ, սեւագոյն. 2. բժ. սեւախտոտ։

Mélanellite, ի. հբ. տ. **Mélanchyme.**

Mélanémie, ի. բժ. սեւաբիւնութիւն։

Mélange, ա. խառնուածն, խառնուրդ. un — de bouillon et de vin. Un — de vins. — frigorifique, — grammatical, գրամատիկական խառնուրդ. — des couleurs, — գունոց. sans —, անխառնակ, անխառնաբար, անխառնակաբար. 2. փ. —. sa vertu n'a aucun — de faiblesse. Bonheur sans —, անխառն երանութիւն. un — de toute sorte de gens. 3. խառնք, խառնուրդք. զանգուածութիւն այլազգի՝ այլատեսակ կիներէ անոց. le — des blancs avec les noirs produit les mulâtres. 4. յ. խառնուրդ, խառնարան. խառնագաւառ հասարակ բանից։ —s de littérature. —s littéraires, historiques.

Mélangé, e, անց. խառնեալ, * խառնուած. différents ingrédients —s ensemble. 2. խառն. du vin —. 3. խառն, այլայլախառն. société —e, — ընկերութիւն. 4. այլագոյն. drap —. 5. խառն, այլատեսակ. espèce —e.

Mélangeoir, ա. խառնոց, խառնարան։

Mélanger (je mélangeais; mélangeons) ն. խառնել. ce cabaretier mélange son vin. — les couleurs.

Se mélanger. դ. խառնիլ, *խառնուիլ. ces deux liquides ne peuvent pas —.

Mélangeur, euse, գ. ար. խառնիչ։

Mélanie, ի. փթ. սեւախնձի. խնձենիի միապատեան. 2. —. ազգ շերեփակոճի. տ. **Demoiselle** մբ.

Mélanien, enne, ած. ո. սեւագոյն, սեւաձոյլ. taches —ennes. || Les peuplades —ennes. եւ գ. les —s, սեւագոյնք, սեւախնձիք։

Mélanine, ի. ոգ. տ. **Mélaïne.**

Mélanique, ած. բժ. մելանային, սեւագոյն. tumeur —.

Mélanisme, ա. բժ. սեւամորթութիւն. հակադիր **Albinisme**ի։

Mélanite, ի. հբ. սեւքար. ազգ սեւաթաթի. 2. մբ. —. ազգ պատենաձեւ միջատի։

Mélanocère, ած. կ. սեւեղջիւր։

Mélanocérite, ի. հբ. սեւակերինաքար։

Mélanochroïte (մելանոքրոիթ) ի. հբ. սեւաձոյլ։

Mélano-gallique, ած. ոգ. սեւագալծային։

Mélanolite, ի. հբ. սեւաքար. ազգ հիզինգերաքարի (hisingérite).

Mélanome, ա. ախ. մելանոյծուցք, սեւուռ։

Mélanophthalme, ած. բգ. սեւաչեն, սեւաչեայ։

Mélanopside, Mélanopsis (ս) ի. փթ. սեւադէմ։

Mélanorrhée, ի. բ. ճաճան. ազգ երկպտուկ մնկոց ի ոռիմէ պատենաձեւներից (anacardiacées).

Mélanos, ա. սեւամորթ։

Mélanose, ի. բժ. սեւախտ։

Mélanosome, ած. սեւամարմին։

Mélanotique, ած. սեւախտային։

Mélanotrique, ած. սեւամազ, սեւահեր։

Mélanoxyle, ա. բ. սեւախշտի։

Mélanterie կամ **Mélantérite**, ի. հբ. սեւաձոյլ, երկաթարջասպ։

Mélanthacées, ի. յ. բ. սեւաճապկաւորք. հմ. **Colchicacées.**

Mélanthe, ա. բ. սեւաճապիկ. ազգ խոտոյ։

Mélanthine, ի. ոգ. սեւաճապկին։

Mélanite, ի. մբ. սեւուկ. միջատ պատենաձեւ. 2. հբ. —. ազգ սեւաւակի (grenat).

Mélanurine, ի. բժ. սեւամէզ. *սեւակ մի հիւանդաց. չրվաթին մէջ գտնուած սեւնիւթ։

Mélanurique, ած. սեւամիզային։

Melaphyre, ա. ե. բհ. սեւաքարբեղ։

Mélaphyrique, ած. հբ. սեւաքարբեղային։

Mélanthérite, ի. հբ. սեւաքար։

Mélas (մէլաս) ա. սեւակ. *սեւակ մի Թիթեռնիկ. 2. —. *սեւակ մի կաւոտ ի Ճապա։

Mélasictère (մէլասիքթէր) ա. բժ. սեւադալուկն, սեւադեղնուածին։

Mélasis (ս) ա. մբ. մելաս. միջատ ինչ։

Mélasme, ա. բժ. սեւանիշ, սեւաբիծ. սեւ բիծ ի մարմնի ծնից։

Mélasome, ած. մբ. սեւամարմին. 2. —s, ա. յ. —ք. ոռիմ պատենաձեւ միջատաց։

Mélasse, ի. մեղրակ. *շաքարի դիրթ։

Mélassique, ած. ոգ. մեղրակային. acide —, մեղրակաթթու։

Mélastomacées, ի. յ. բ. սեւաբերանաձեւք . տոհմ ինչ մանկոց :

Mélastome, ի. բ. սեւաբերան . ազգ երկպտուկ մանկոց ի տոհմէ սեւաբերանաձեւից : [chort.

Melchior (մէլքիոր) S. **Maille-**

Melchisédech (մէլքիսէտեք) ա. Մելքիսեդեկ , արքայ Սաղեմի , քահանայ Բարձրելոյ. ||փ. enfant de —, որդի —ի . այր անճառօք ամենեին :

Melchisédécien, ա. մելքիսեդեկեան :

Mêlé,e, անց. խառնեալ, խառն . de l'eau —e avec du vin. Lettre —e de vers et de prose. — du vulgaire, ռամկախառն . 2. խառն , այլայլախառն, խառնակ. compagnie, société, marchandise —e. 3. խառն, անզուտ. vins —s. || Sang —, խառն արիւն . անձն ծնեալ ի մերձաւորութենէ սպիտակի եւ սեւոյ . 4. խառն , խառնակ , խուռեալ , խառնամանուած , խառնափնդոր . écheveaux, cheveux —s. Affaire —e. || փ. il a les dents —es, դանդաչէ լեզու նորա չարբեցութենէ , * գինովութենէն լեզուն չըդառնար . 5. խառնեալ , կցորդ , մասնակից. — dans une malheureuse affaire. Il était — là-dedans.

Méléagre, ա. փիւ. եւ բ. գալոտակոտ : [Pintade.

Méléagride, ի. խայտահաւ . հն.

Méléagridés, ա. յ. խայտահաւազգիք :

Méléagris (ես) S. **Méléagride.**

Mélecte, ի. մբ. մեղրաճաճանճ :

Mêlée, ի. խառնուրդ , խուռն . sanglante —. Dans la —, ի խուռն մարտին . se jeter dans la —, դիմազրաւել ի խուռն մարտին . 2. կռիւ «տեսիլ» . il a perdu son chapeau dans la —. 3. կազ «գաղափար , նիւթ» . la discussion devint une —.

Mêlement, ա. խառնուածն :

Méléna, ա. բժ. սեւափսխած . * վիրէն եւ վարէն սեւ նիւթեր դուրս ածոն :

Mélène, ա. տգ. մելէն :

Mêler, ն. խառնել . — des drogues. — du cuivre dans de l'argent. La Marne mêle ses eaux avec celles ou à celles de la Seine. || — le vin, — զգինի . *այլ եւ այլ տեսակ գինիներ իրարու հետ —. || փ. — ses larmes à celles de qn., արտասուակից՝ վշտակից լ. ուժիք . || փ. — le ciel à la terre, վեր ի վայր հարկանել զամենայն , * ամէն բան —՝ ակնուվրայ ընել . 2. նկ. —, զուգախառնել. բաղադրել զգոյնս . 3. —, խառնակել . — du fil, un écheveau, des écheveaux. ||— les cartes, — զխաղաթուղթս , * խաղի թղթերն խառնել եւ փ. խառնակել զգործս . || — une serrure, — զփականս , *փականքն աւրել . 4. —, բովանդակել , հաւմարել . — qn. dans une accusation. ||Être mêlé dans une mauvaise affaire, խառնիլ , գոռանիլ . || — qn. dans des discours, dans des propos, խառնել , յիշատակել զոք. 5. փ. —, կցել , յօդել , միաւորել «գաղափար» . — l'agréable à l'utile, la douceur à la sévérité, les affaires au plaisir. On les entend — les imprécations aux prières publiques. || — son mot, կցորդ լինել խօսակցութեան , խօսակից լ.

Se mêler, դ. խառնիլ, *խառնուիլ «գաղթշմագ» . la Marne se mêle avec la Seine. || —, զանգիլ . le vinaigre et l'huile ne se mêlent pas. 2. խառնիլ , խնամձնալ , * խնամի լլլալ . les familles se mêlent par des mariages. 3. խառնիլ , գալ ի խառնս , զուգաւորիլ . les Tartares se sont mêlés avec les Circassiens. 4. խառնիլ , միջամուխ՝ միջամուտ լ , մտանել . — dans la foule, միջամբոխ լ. 5. խառնիլ , խառնակիլ , խուռնանալ . les écheveaux se sont mêlés. || փ. խառնիլ , խառնակիլ , * խառնակուիլ . les choses se mêlent de plus en plus. 6. խառնիլ, յարիլ, միանալ, կցորդ՝ մասնակից լ. — au cortège. Quoi ! vous vous mêlez au vœu d'une troupe infidèle! 7. — de, խառնիլ , հոգալ , հոգ յանձին ունել , ձեռն միսել , ձեռնամուխ՝ միջամուխ՝ միջամուտ լ., պատրաստիլ , զբաղիլ . — seul de ses affaires. Il paraît bien que votre main toute-puissante s'en est mêlée. ||Mêlez-vous de vos affaires. — des affaires d'autrui, օտարասնուչ լ., * ուրիշի բանին խառնուիլ . || ne te mêle pas des affaires de ce juste, չկայ ինչ քո եւ արդարոյն այնորիկ . — de tout, միջամուխ լ. յամենայնի , * ամէն բանի խառնուիլ . || mêlez-vous de filer votre quenouille, մանաք զաղեկատդ, *բոքդ մանէ . կ'ասուի կնոջ որ էրիկ մարդու գործերուն կ'ուզէ խառնուիլ. 8. — de, խառնիլ , մասնակից լ., *խառնուիլ , մտնալ . — de la conversation. [reau.

Mélés (էս) ա. ար. գա. **Blai-**

Melet, ա. ձր. հրձուկ . ազգ ձրկան, նման տառեխի (hareng).

Melette, ի. ձր. S. **Melet.**

Mélèze, ա. կաենի «գաճրան ադաղձր» :

Mélézitose, ի. տգ. կաենուց . նիւթ շաքարահամ, *կաենուոյ տերեւներն հանած :

Mélia, ի. բ. մոլահացի. հն. **Mélie.**

Méliacées, ի. յ. բ. մոլահացաւորք . տոհմ մանկոց՝ նախատիպ ունելով զմոլահացի :

Mélianthe, ի. բ. մեղրածաղիկ :

Mélianthées, ի. յ. բ. մեղրածաղկեայք :

Mélibée, ի. կ. մելեբուկ . * տեսակ մի ծիծեռնիկ :

Mélibiose, ի. տգ. մեղրուց . շաքարանիւթ :

Mélicérique, աճ. բժ. մեղրպալարային . croûte —.

Mélicéris (ես) ա. բժ. մեղրապալար . *տեսակ մի դեղին ուռուցք :

Mélicerte, ա.մբ. մելիկերտ. միջատ պատենաւոր . 2. —. ազգ մեդուսայ . 3. —. ազգ մանրաճճուոյ . 4. —. ծիծեռն ինչ ցորեկաժուիչ :

Mélicocca, Mélicoque, ա. բ. մեղրավոճակ . ազգ երկպտուկ մանկոց ի տոհմէ օճառասերից (sapindacées).

Mélicrat (քրա) ա. մեղրախառնուրդ . ազգ մեղրաջրոյ (hydromel).

Mélido-acétique, աճ. տգ. մելիտոքացախային . acide —.

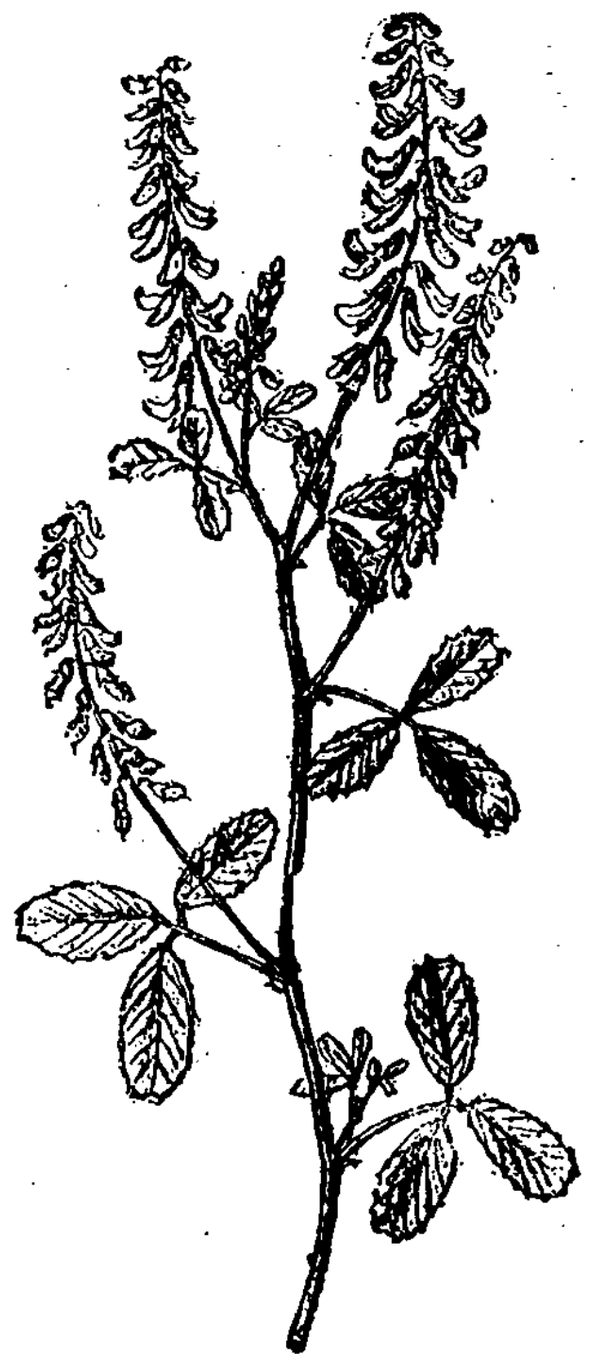
Mélie, ի. S. **Mélia.**

Méliées, ի. յ. բ. մոլահացեայք . հն. **Méliacées.**

Mélier, ա. բ. մեղրի , մեղրենի . ազգ տոհմի մոլահացասերից :

Mélilite, ի. հբ. մեղրաքար :

Mélilot, ա. բ. մեղրաՅուծ , մեղրածաճճուկ :

Mélilotique, աճ. տգ. մեղրաճուճային . acide —, մեղրաճուճաՅՅու : [թախնձոր :

Mélimèle, ա.դղգ. սինձ. 2.մեղ-

Méli-mélo, ա. ռ. խառնակուփին , խառնափնդորուփիւն :

Mélinet, ա. բ. մեղուաճաղիկ . հն. **Cérinthe.**

Mélinite, ի. հբ. մելինիտ. պայՅուցիկ նիւթ զօրաւոր յոյժ :

Mélinophane, ի. հբ. մեղրատես, մեղրատեսիլ :

Mélinose, ի. հբ. մեղրուց , մեղրանիւթ :

Méliosma, Méliosme, ի. բ. մեղրաչուռ . ազգ երկպտուկ մանկոց ի տոհմէ շրթնաւորաց (labiées).

Méliphage, ի. Ծ. մեղրակեր :

Méliphanite, ի. հբ. մեղրատեսաքար . հն. **Mélinophane.**

Mélipone, ի. մբ. մեղրագործ :

Mélique, ի. բ. մեղրախոտ . անգ ինչ :

Mélisse, ի. Ծուրինջ խոտ , Ծրբընջխոտ , *պատրինջ «օդուլ օՅու» . || eau de —, Ծրնջխոտաջուր . ճապկին կոչի Ծոր . 2. S. **Abeille, Citronelle.**

Mélissées, ի. յ. բ. Քրնջխոտեայք :

Mélissine, ի. տգ. Քրնջխոտին :

Mélissique, ած. տգ. Քրնջխոտային . alcool —

Mélissographie, ի. մեղուագրութիւն . նկարագիր մեղուաց :

Mélitée, ի. մբ. մելիտէ :

Mélithémie, ի. բաղցրարիւնութիւն. հն. **Glycémie.**

Mélithrepte (մելիթրէփթ) ա. Ք. մեղրասուն: [որքիւն կեղեւային:

Mélitogre, ա. բժ. մեղրախտ .

Mélitophile, ած. մբ, մեղրասէր . || les —s, —բ :

Mélitose, ի. տգ. մեղրաց. սկիզբն բիւրեղանալի գտեալ ի մանանայն Աւստրալիոյ :

Mélitte, ի. բ. մեղրուկ . տունկ ի տոհմէ շրթնաձևից . 2. —. ազգ խեցեմորթի . հն. **Mellite.**

Mélittothère, ա. Ք. որսամեղու . Քսչուն ինչ :

Méliturgie, ի. մեղրագործութիւն :

Méliturie, ի. բժ. մեղրամիզութիւն , շաքարամիզութիւն . հն. **Diabète sucré.**

Mellamide, ի. տգ. մեղրամիզ :

Mellamique, ած. տգ. Տ. **Mellique.**

Mellate (լ) տգ. մեղրատ :

Melléolé, ա. դղգ. մեղրաթև :

Mellier (մելիէ) ա. մեղրարդ . երբորդ առաջնթա որոնողաց :

Mellifère (մելլիֆէր) ած. բպ. մեղրաբեր. || ա. յ. les —s, —բ. տոհմ միջատաց :

Mellification (մելլիֆիքասիօն) ի. մեղրագործութիւն :

Mellificateur, ա. մեղրահաւ:

Mellificiens, ա. յ. մբ. մեղրագործք :

Mellifique, ած. կ. մեղրագործ . abeilles —s.

Melliflue (մելլիֆլիւ) ած. հ. մեղրալից . 2. փ. մեղրակաթ , քաղցրանոյշ . paroles —s, — բանք . discours —s.

Mellilite, Տ. **Mélilite.**

Mellimide, ա. տգ. մեղրիմիդ :

Mellique, ած. տգ. մեղրային . acide —, մեղրաթթու :

Mellisophillum (ֆիլօմ) ա. մեղրատերև , մեղրախոտ :

Mellisuge, ա. Ք. մեղրածուծ . հն. **Colibri.**

Mellite, Տ. **Mélitte.**

Mellithate, Տ. **Mellate.**

Mellithe, ի, մեղրաքար :

Mellithique, Mellitique, ած. տգ. մեղրաքարային . acide —.

Mellitionidés, ա. յ. կ. մեղուազգիք :

Mellivore, ած. կ. մեղրակեր :

Mello-extracteur, ա. ար. մեղրահան (գործի) :

Mellogène, ա. մեղրածին :

Mellon, ա. տգ. մեղրոն :

Mellonique, ած. տգ. մեղրոնային . acide —, մեղրոնաթթու :

Mellonure, ա. տգ. մեղրոնուկ :

Mellophanique, ած. մեղրատեսիլ : [ա. բ. փշատեխ :

Mélocacte, Mélocactus (թուս)

Mélochie, ի. բ. Տ. **Aleurodendron.** [ին. **Mélanisme.**

Mélodermie, ի. սեւամորթութի .

Mélodie, ի. մեղեդի, նուագերգ, նուագերգութիւն . douce —, քաղցրերգութիւն. cet air a beaucoup de —, բազմանուագ է երգս . les —s de Schubert. 2. փ. քաղցրերգութիւն , քաղցրածայնութիւն , քաղցրահնչութիւն . la — du style, de ses paroles.

Mélodieusement, մ. նուագածայն , քաղցրանուագ . chanter —.

Mélitte.

Mélodieux, euse, ած. նուագաւոր , նուագածայն , քաղցրանուագ , քաղցրածայն, գեղեցկանուագ, նուագուն , քաղցրահնչին . chant —, գեղգեղանք . son —. Voix —euse. Accents —. Oiseau —.

Mélodion, ա. Տ. **Melodium.**

Mélodique, ած. նուագական , քաղցրերգական , քաղցրանուագական , գեղգեղածայն . marche —.

Mélodiquement, մ. նուագաւորաձայնիւ , գեղգեղածայն :

Mélodiste, ա. նուագերգու, նուագակատարդար :

Mélodium (ոիօմ) ա. գեղգեղ , ազգ երգեհոնի :

Mélodramatique, ած. նուագախաղ , նուագախաղական. un air —.

Mélodramatiser, ն. նուագախաղել , նուագախաղ առնել:

Mélodrame, ա. նուագախաղ . նուագախաղն Քառերախաղ . || փ. héros de —, դիւցազն —ի , * չափազանց զգացմունք ունեցող մարդ :

Méloé, ա. մբ. մեղրաճճի , մեղրիճ . միջատ պատենաւոր նման բնդոան :

Mélographe, ա. նուագագիր (գործի): [Քան:

Mélographie, ի. նուագագրութիւն .

Méloïdes, ա. յ. մեղրաճճակերպք. տես մեղրաճճաց (méloé).

Mélolonthe, ա. մբ. մրոր . ազգ պատենաւոր միջատաց :

Mélolonthides, ա. յ. մբ. մրորատոհմք :

Mélolonthine, ի. տգ. մրորին :

Mélomane, գ. նուագամոլ , երաժշտամոլ , երգասէր, երգողասէր :

Mélomanie, ի. նուագամոլութիւն , երաժշտամոլութիւն :

Mélomèle, ած. կրկանդամ. monstres —s.

Melon, ա. սեխ , սեխենի « գավուն ֆիտանք » . 2. սեխ « գավուն » . une tranche de —, շերտ մի —. || petit — parfumé, շամամ . || — hâtif, շալախ . * շուտ հասունցող սեխ . || — d'eau, ջրասեխ, ձմերուկ «գարփուզ». հն. **Pastèque.**

Melonė,e, ած. բ. սեխաձեւ:

Melongène, ի. բ. պատինճան , պատնճան , հատաղ , սմբուկ . հն. **Aubergine.** — Erixa, ամպաճ :

Melonite, ի. հբ. սեխաքար:

Melonnée, ի. բ. դդմակ . ազգ սեխոյ :

Melonnière, ի. սեխաստան «գավունդուզ» :

Mélopée, ի. նուագահանութիւն , երգահանութիւն , երգարարութիւն :

Mélopépon, ա. բ. մեղրապոպ , մեղրապուկ :

Mélopéponite, ի. Տ. **Melonite.** [կեր :

Mélophage, ա. մբ. խաշնա-

Mélophare, ա. նուագապատեր , երգալապտեր :

Mélophone, ա. եժ. քաղցրաձայն. նուագարան ինչ փքաւոր:

Méloplaste, ա. եժ. ձայնարան :

Méloplastie, ի. բժ. այոակազմութիւն . հն. **Génoplastie.**

Mélopsite, ի. հբ. մեղրապիտ . ազգ մերկաթաթի (gymnite).

Mélose, ի. վ. վիրաչափութիւն , վիրադիտութիւն :

Mélosé, ա. մեղրած :

Mélosire, ի. բ. շահիճ . ազգ տրամահատեայց (giatomées).

Mélosirées, ի. յ. բ. շահիճեայք : [(գործի) :

Mélotrope, ա. եժ. երգադարձ

Melpomène (մելփոմէն) ի. Մելպոմենէ . մին յինն Աւստայից, դշխոյ ողբերգութեան. 2. —. մոլորակ գտեալ ի 1852:

Mélusine, ի. պարիկ « հիւթի , ճիննիյէ». || բ. cris de —, սաստկագոչ աղաղակ :

Mélyre, ա. մբ. մեղրաճճի . միջատ պատենաւոր :

Mélyrides, ա. յ. մբ. մեղրաճրճեայք :

Mémarchure (շիւր) ի. վրիպաքայլ . գելուձն ոտից ձիոյ :

Membrace, ի. մբ. հերճ . ազգ միջատի :

Membracides կամ **Membraciens,** հրճեայք, հրճեանք . միջատք նման ճպուռաց եւ անվնաս բուսոց :

Membranacé,e, ած.բ. Թաղանթեայ :

Membrane, ի. մգ. Թաղանթ . — muqueuse, խլնաթաղանթ . — du tympan, Թմբկաթաղանթ, մշնաջիեան . fausse —, կեղծաթաղանթ . — cellulaire, խորշաթաղանթ . — séreuse, շճաթաղանթ . 2. բ. —.

Membrané, e, ած. բ. Թաղանթաձեւ , Թաղանթազգած . — hyaloïde, ապակեթաղանթ :

Membraneux, euse, ած. Թաղանթային , Թաղանթազգած , Թաղանթեայ . tissu —. Partie —e. 2. բ. Թաղանթեայ , Թաղանթատեսակ :

Membraniforme, ած. Թաղանթաձեւ :

Membranule(ման)ի. Թաղանթիկ:

Membre (մանբր) ա. անդամ . il sent de grandes douleurs dans tous ses —s. Il a les —s du côté droit paralysés. Un — pourri, gâté, gangrené. — cassé, անդամալուծ, անդամահատ . || — viril, առնի —, վարոց . S. **Pénis, Verge.** || Premier —, նախանդամ . || les —s, —ք . 2. —, անդամակից . cet État était — de la confédération. Devenir —, — է., անդամատրիլ . un — actif, գործօն —. — bienfaiteur, բարերար —. — d'honneur, — պատուոյ, պատուանդամ . le — du Sénat. — dans la même société, անդամակից. — de la même communauté, միաբանակից. le —. Les —s d'une famille. 3. գրկ. գ. անդամ , անդամուհի . tous les —s, համանդամք . les —s d'une période. 4. հհ. անդամ. les —s d'une équation. 5. ճ. անդամ , մասն . les —s d'un bâtiment.

Membré,e, ած. անդամակցեալ , անդամատուր . il est bien —. Fortement —, հաստանդամ :

Membru, e, ած. յաղթանդամ , անձնեղ , անձնեայ . un homme —. C'est un gros —.

Membrure, ի. անդամք , անդամոյթ . la forte — d'un athlète. 2. փայտաշրջանակ. 3. նաւանդամք. 4. անդամաչափ , * չափ՝ վառելի փայտի :

Même, ած. նոյն ինքն . de — espèce, նոյնատեսակ , նոյնագգի , համագգի , *նոյն տեսակ , նոյն տեսակին . moi-même, ես ինքն . lui-même, նա ինքն , ինքնին . vous-mêmes, դուք ինքնին, ինքնին . eux-mêmes, նոքա ինքնին . c'est cela —, այս է ամենաին . c'est l'empereur — qui l'a ordonné. Les préjugés —s doivent être combattus avec prudence. Faire une chose de soi-même, իւրովի՝ ինքնին առնել գիմն . il est allé de lui-même, իւրովի՝ ինքնին գնաց . Dieu est la Sagesse —, նա ինքն իմաստութիւն է, Աստուած. cet homme est la probité —. Cette femme est la fausseté —. Pierre et Céphas, c'est le — apôtre, Վէմ եւ Կեփաս , նոյն ինքն առաքեալն է. c'est le — homme que j'avais rencontré. Il a encore le — habit. Ils sont de la — ville, քաղաքակից են , *նոյն քաղաքէն են . deux plantes de — espèce, նոյնատեսակ երկու ոտունք . c'est une seule et — question, միեւնոյն խնդիր է . pour les —s raisons. Ils mangent à la — table, սեղանակից են . ils boivent le — vin.

|| Être soi-même, ինքնին լ. je l'ai trouvé tout découragé, il n'était plus lui-même. Cette femme est toujours la —. Cela revient au —. Ces deux sœurs ont toujours la — toilette. On vous fera le — traitement qu'on lui a fait. Tous les hommes ont les —s besoins.

2. նաեւ , իսկ , այլեւ , անգամ . je vous dirai —, quand il me l'aura dit. Il lui a tout donné, — ses habits. Les plus sages — peuvent se tromper. On doit rendre justice — à ses ennemis. Non seulement il n'est pas avare, mais — il est prodigue, ոչ միայն չէ ագահ՝ այլ եւ վատնող է .

A —, մ. վարի ընդ բայս Être, Mettre, Laisser, եմն. être à —de faire une chose, կարող լ. առնելոյ գիմն , *բան մի ընելու կարող ըլլալ. mettre, laisser qn. à — de faire une chose, կարողացուցանել՝ կարող առնել զոք գործել գիմն . je l'ai mis à — de se faire une belle position. || n.. Boire à — la bouteille, կլ. Boire à —, *նոյն իսկ շիշն խմել , *շիշն բերանի դնելով խմել . boire à — une cruche, բմպել ինքն իսկ ի սափորոյ , * նոյն իսկ սափորէն խմել .

De —, *tout de* —, մ. նոյնպէս , սակայն , սակայն եւ այնպէս , բայց դարձեալ . j'ai vécu, je mourrai de —. Je n'y vais pas de bon gré, mais j'irai tout de —.

De — que, շ. որպէս , իբրեւ , զոր օրինակ , որպէս ... այնպէս . de — que la cire molle reçoit aisément toutes sortes d'empreintes, de — un jeune homme reçoit facilement toutes les impressions qu'on veut lui donner.

Mémécyle, ա. բ. վարս , դեղնախտուն :

Mémécylon, ա. բ. շահինդ . ազգ երկպտուկ տնկոյ ի տոհմէն սեւաբերանասերից (mélostomacées).

Mêmement, մ. հ. իբրեւ , նոյնպէս :

Memento (մէմէնթօ) ա. յուշարար , յուշանիշ . j'ai mis un — à ma tabatière. Des —s. || Le — des vivants, des morts, յիշատակ կենդանեաց եւ մեռելոց ի պատարագի :

Mémoire, ի. ուշ , յիշողութիւն . une bonne, une heureuse —. Une — prodigieuse. Cultiver, enrichir sa —. Il a la — courte. Il manque de —. Ma — m'a trahi. Il a beaucoup de —. Gravez, gardez cela dans votre —. Cela m'est échappé de la —. Se remettre en —. Repasser quelque chose dans sa —. || Échappé de la —, պրծանիլ յուշոյ *մտքէն ելլել. || — artificielle, S. **Mnémonique.**

2. յիշումն , յիշակ , յիշատակ . je n'ai pas — de cela. J'en ai perdu la —. J'en garderai toujours la —. N'avez-vous point — de telle chose ? Je n'en ai pas la moindre —. Point du tout —. Il vivra dans la — de tous ceux qui l'ont connu. Il n'a plus de —. Un événement digne de —, արժանայիշատակ դէպ . des actions d'éternelle —, յաւերժայիշատակ գործք . abolir, éteindre, renouveler la — de quelqu'un, de quelque chose. L'Église fête aujourd'hui la — de tel saint. De — d'homme on n'avait vu pareille chose. Cette colonne a été érigée en — des conquêtes du roi. La — des bienfaiteurs de l'humanité doit être éternelle. La — des tyrans est odieuse. Sa — est en honneur, en vénération, en exécration. Cette action ternit sa —. Cela est injurieux à sa —. Rendre des honneurs à la — d'un grand homme. Calomnier, noircir, flétrir la — de qn. Réhabiliter, purger la — d'un défunt. A la —, à l'heureuse, immortelle — de... D'heureuse —, de glorieuse —, երջանկայիշատակ, փառայիշատակ . de triste —, չարայուշ՝ անբարեյուշ՝ անբարայիշատակ. de digne —, արժանայիշատակ.

3. դիցուհի՝ դիցանոյշ յիշատակաց . les filles de—, դստերք յիշատակաց . le temple de —, տաճար յիշատակաց :

Mémoire, ա. ճանաչութիւն , ճանուցագիր , տեղեկութիւն , տեղեկագիր. donnez-moi un petit — de votre affaire. 2. հաշուեճախ , հաշուեգիր , հաշիւ ճախուց . j'ai demandé le — du menuisier, du serrurier. 3. յիշատակագրութիւն , յիշատակարան . il a publié un excellent — sur les antiquités phéniciennes, sur l'histoire des langues sémitiques. 4. յիշատակագիր , յիշատակարան . —s de l'académie des sciences. Les —s de Saint Simon. Les —s d'un bourgeois de Paris.

Mémorable, ած. յիշատակելի , արժանայիշատակ . action, fait, événement, journée, bataille —. Actes, paroles —s. Il n'a rien fait de —.

Mémorablement, մ. յիշատակարար , յիշօրէն :

Mémorandum (մոմ) ա. յիշատակագիր . l'ambassadeur Français a remis un —.

Mémoratif,ive, ած. հ. եւ բ. յիշող . je n'en suis pas bien —.

Mémorer, S. **Remémorer.**

Mémorial, aux, ա. յիշատակ , յիշատակարան , յուշարան . le — de Sainte-Hélène. 2. յիշատակարան , տեղեկագիր . on a présenté plusieurs mémoriaux au Pape. 3. յուշատետր , ձեռատետր (վաճառականի) :

Mémorialiste, ա. յիշատակարանագիր :

Menable, ած. ածելի :

Menaçant,e, ած. սպառնական, սպառնալից. être — de, սպառնալ. visage, air, regard, geste —. Termes, cris —s. Une voix —e. Un avenir, un temps —. Une mer —e.

Menaccanite (մենաքքանիթ) S. **Ilménite.**

Menace, ի. սպառնալիք, սասո, բոիմունք. grave, terrible, horrible, furieuse —. Faire des —s, սպառնալ, սպառնալիս առնել. il veut m'épouvanter avec ses —s. Des paroles de —s. Des discours pleins de —s. L'effet a suivi de près la —. Il emploie tour à tour les caresses et les —s. S'emporter en —s, չարագոռ լ. || փ. եւ բ. —s en l'air, սուտ, սպառնալիք :

Menacé,e, անց. սպառնացեալ. Il est — d'un grand malheur. || Être — de fièvre, d'apoplexie, *տենդի, կաթուածի վախ ունենալ.

Menacer, ն. սպառնալ. il l'a menacé du bâton, de coups de bâton. — de l'œil, չարակնել. — de la main. Vous me menacez. — quelqu'un de mort, մահ սպառնալ ումեք, երկիւղ մահու դնել ի վերայ ումեք. վարի եւս անխնդիր. il jure, il menace. 2. փ. եւ բ. մօտալուտ լ. հասնել գալ. il a échappé aux périls qui le menaçaient. Une mort certaine le menaçait, մահն անշուշտ առաջի նորա էր. || — ruine, ի կործանումն բերել, *կործանման վտանգի մէջ ընկալ, խարխուլ ընկալ. cet établissement, cet empire menace ruine. 3. փ. եւ բ. սպառնալ, բարձրանալ, յերկինս կցիլ. — le ciel, les cieux. Cette montagne, cette pyramide menace le ciel. Ces arbres menacent les cieux, երկնաբերձ են ծառք. 4. բ. յուսացուցանել. il me menace d'une grande fête. Il nous menace d'un excellent repas.

Se menacer, սպառնալ միմեանց. les lâches se menacent, les braves se battent.

Menaceur, ա. սպառնացող :

Ménade, ի. հխ. մոլեգնուհի.

Ménage, ա. տնաբարութիւն, տնաշինութիւն, ընտանեկարկ, *տըննպաստութիւն, տնտեսութիւն տան. tenir —, տնաբար լ. être dans son —. Elle conduit bien son —, տնաշէն է. c'est un — bien réglé. Il a un — fort dispendieux, բազմածախ է, տուն նորա. le — regarde les femmes. Il donne tant à sa femme pour faire aller le —. || Faire des —s, տնաբարել, *տուն նայիլ. ||բ. entrer en —, se mettre en —, ամուսնանալ, *կարգուիլ. ||faire bon — avec qn., *ժէկուն հետ սիրով ապրիլ. ils font bon —, mauvais —, *սիրով՝ գէշ կ'ապրին, կկռուբտին. || mettre une fille en —. || Avoir un — en ville, պահել սիրուհի :

Ménagé,e, անց. խնայեալ, քաջադէպ, քաջայարմար. des couleurs bien —es. Des incidents bien —s.

Ménageable, ած. խնայելի :

Ménagement, ա. հ. վարարութեան, *կառավարելու արհեստ. le — des esprits, մտավարութիւն. le — des affaires, գործառնութիւն. 2. խնայողութիւն, ակնածութիւն, զգուշութիւն, կարգադրութիւն, գործածութիւն. agir avec —. Employer des —s. Ayez pour lui de grands —s. Sa santé demande beaucoup de —. || Sans —, առանց խնայողութեան, անխնայ. traiter qn. avec —, *մէկուն հետ ակնածութեամբ՝ զգուշութեամբ վարուիլ. traiter qn. sans —, անխնայ վարիլ ընդ ումեք, *մէկուն հետ անխնայ վարուիլ. cette affaire délicate doit être conduite avec beaucoup de —. Sans aucun —, ամենեին անխնայ. par —, խնայաբար :

Ménager, ն. խնայել, խնայողութեամբ ի գործ ածել, վարել, *խրնայողութեամբ գործածել. — son revenu, son bien. Je vous laisse ma bourse, ménagez-la. — sa santé, խրնայել յառողջութիւն իւր. — ses forces, ses troupes, son crédit, ses propres intérêts. լկ. il ménage pour l'avenir, pour sa vieillesse, pour ses enfants. || փ. — un terrain, զեղինն օգտիւ գործածել. ձեռն եղած միջոցներն խոհեմաբար գործածել. — une étoffe. — ses termes, ses expressions, ses paroles, մեծաւ զգուշութեամբ խօսիլ, խնայել յոյժ, *խնայելով վարուիլ, վրան գէշ չխօսիլ, || — le temps, խնայել ի ժամանակն. *ժամանակն լաւ գործածել. 2. հայթայթել, հոգալ. je lui ai ménagé une pension, une place. Il avait le dessein de — une réconciliation entre les amis. 3. վարել, ուղղել. après avoir ménagé le destin de Rome. 4. կարգել, յարդարել. ce peintre a bien ménagé l'ombre et la lumière dans son tableau.

Se ménager, դ. խնայել յանձն, հոգ ունել զանձնէ՝ զառողջութենէ իւրմէ. *իւր անձին՝ առողջութեան հոգ տանիլ. cet homme ne se ménage pas assez. Si vous voulez vivre longtemps, il faut vous ménager. 2. ակն ածել ի միմեանց, *ակնածութեամբ իրարու հետ վարուիլ. 3. վարիլ ընդ ումեք զգուշութեամբ, *մէկուն հետ զգուշութեամբ վարուիլ. il a su — entre deux partis. || Ne pas —, *իւր չափն չգիտնալ, չափաւորութիւն՝ զգուշութիւն չունենալ:

Ménager, ère, ած. տնաբար, տնապան, տնաշէն, երդաշէն, տանտիկին, տնապան, ժրագլուխ. action d'être —ère, տնաբարութիւն, տանտիկնութիւն. c'est un homme fort —, une femme forte —ère. C'est un mauvais —. Elle est grande —ère. || փ. Il n'est pas bon — de sa santé. L'homme sage est — du temps et des paroles, || Eaux —ères, տնական՝ անմաքուր ջուր. || —ères, ի. տնասպասեակ, տնավարուհի. il est content de sa —ère. || ո. ma, notre —ère, կին իմ, *կինս :

Ménagerie, ի. տնասնարան, տնասնոց, գազանանոց, երկոց, գաղեղ, գազաննոց. la — du Jardin des Plantes.

Ménageur, euse, գ. խնայող, խնայուհի :

Mendiant,e, գ. մուրող, մուրկ, մուրացկան, մուրացիկ. une —e, մուրացկանուհի. donner l'aumône à un —. 2. ած. մուրող, մուրացիկ. religieux, moine —. || փ. les quatre —s, լկ. les —s, չորեքին մուրացկանք. մուրացկանք. *չորս տեսակ չոր պտուղներ (ընկոյզ, կաղին, չամիչ եւ նուշ). une assiette des quatre —s.

Mendicité, ի. մոյր, մուրոյութիւն, մուրացութիւն, մուրացկանութիւն. il est réduit à la —. 2. —, վիճակ մուրոյի. détruire, extirper la —. 3. մուրոյք, մուրացիկք. dépôt de —, մուրանոց, աղքատանոց :

Mendier, ն. ի մոյր ելանել՝ խընդրել՝ շրջիլ, մուրանալ, մուրալ. il mendie son pain, sa vie. Il est réduit à —. || փ. — des lettres de recommandation, les suffrages. — des louanges. — l'assistance, la protection de qn. [քար :

Mendipite, ի. հբ. մանդիպատ-

Mendole, ի. ծբ. մանդօլ. ազգ փշոտ ծիան :

Mendozite, ի. հբ. մանդոզատար:

Méné, ա. ձբ. մենդոս. ազգ փշաթեղակ ձկան :

Meneau, ա. ճ. հատուածք (պատուհանի) :

Ménechme (մէնէքմ) ա. նմանորդ, նմանադէմ, *ուրիշի նմանող մարդ. ce sont deux —s. C'est son —.

Menée, ի. հնարք, հնարագիտութիւն, խորամանգութիւն. j'ai découvert ses —s. Il a tant fait par ses —s que... 2. ո. շաւիղ. suivre la —, être à la — d'un cerf, *փախչող եղջերուի շաւիղն բռնել.

Meneghinite, ի. հբ. մենեղինատար :

Mener, ն. առնել, ածել. — un enfant par la main. — une femme au bal, à l'Église. Si vous ne savez pas le chemin, je vous mènerai. — des troupes au combat. — des captifs en triomphe. On le mena au supplice. || փ. c'est un aveugle qui mène un autre, S. **Aveugle.** || Débauche mène à la misère. — battant l'œil — tambour battant, S. **Battant.** 2. առնել, հանել, ելանել. ce chemin mène à Paris. Tout chemin mène à Rome. 3. առնել, մուծանել. menez-moi chez le ministre. 4. առաջնորդել, կալ գլուխ՝ պարագլուխ. — la danse, le branle. — le deuil. 5. վարել. le capitaine mène sa compagnie. — des troupes à la boucherie, ի բազանդ վարել զզօրս. — les bêtes aux champs. — paître des vaches. — de front trois chevaux. — une voiture, une charrette, un bateau, une barque. || փ. — bien sa barque. S. **Barque.** — à la mort, վարիլ ի մահ. || փ. — de front les travaux et les plaisirs. — de front plusieurs affaires, յառաջացուցանել միանգամայն գործս բազումս. 6. տանել. — du blé au

marché. — du bois par bateau. 7. բերել . il mena tout son monde avec lui. 8. տանել՝ ձգել տանել զինի իր . le voleur a mené loin les gendarmes. || fig. cela me mènerait trop loin, հեռացուցէ այս զիս ի նիւթոյն, *ասիկայ զիս շատ հեռու պիտի տանի . les femmes le menèrent loin. Cet argent ne le mènera pas loin. Ces munitions ne peuvent nous — loin. 9. վարել . il se laisse — par les événements. C'est sa femme qui le mène. C'est l'ambition, l'intérêt qui le mène. — qn. par le nez, S. **Nez**. || — qn. en laisse, S. **Laisse**. 10. վարիլ , գնալ ընդ ուժք . — qn. doucement, rudement. 11. Թոյլատիճցուցանել զոր . il y a un an que vous me menez sans que je voie aucun effet de vos promesses. 12. վարել , ուղղել . — la maison, le ménage, le négoce. || — à bien, բարւոք կատարել . || — une vie, վարել կեանս, կեալ , *ապրիլ . || — un train, un grand train, S. **Train**. 13. ձգել , քաշել . — une ligne.

Ménestrel, ա. շրջերգակ , աշուղ . շրջող բանաստեղծ՝ երաժիշտ . jeune, aimable —. [րու) :

Ménétrier, ա. ջուճակահար (պա-

Meneur, ա. վարիչ, առաջնորդող, շրջեցուցիչ, *շրջեցնող. il faut un — à cette quêteuse. || — d'ours, արջապան . 2. ի. վարիչ , պարագլուխ , առաջնորդ . c'est un —, C'est un grand —. On arrêta les —s du parti. — du peuple, ժողովրդավար :

Mengite, ի. հր. S. **Monazite**.

Menhir, ա. երկայնաքար :

Menhir.

Méniane, ի. ճ. մննիսանան , պատըշգամիկ :

Ménianthe, ա. բ. լուսնաճամիկ. կն. ջրատուոյտ , ջրի երիցնուկ (trèfle d'eau).

Ménianthées, ի. յ. բ. ջրատուոյտեայք :

Ménidas, ա. յ.ձբ. մննդոսեանք . ցեղ ձկանց . S. **Mendole**.

Ménidrose, ի.ախ. ամսաքիրոն. քիրոն պարբերական :

Menin (մինէն) ա. մննէն . արքայորդւոյ ծառայող վից ազնուականաց մին ի Սպանիա եւ ի Գաղղիա :

Meninage, ա. մննէնութիւն :

Méninge, ի. մգ. խելապատ . *ուղեղն պատող երեք մզանց անուն:

Méningé, e, ած. մգ. եւ բժ. խելապատական . artère, apoplexie —e.

Méningite, ի. ախ. խելապատաբորբ , խելապատատապ :

Méningitique, ած. ախ. խելապատային :

Méningocèle, ի.ախ. խելապատանիկուածն . անիկուածն խելապատի :

Méningo-encéphalite, ի. բժ. խելապատազանկուղեղապորբ , խելապատազանկուղեղատապ . բորբոքումն խելապատի եւ զանկուղեղի :

Méningose, ի. մգ. խելապատուածն . միացումն երկուց ոսկերաց խելապատի :

Méniscoïde, ած. ք. կիսալուսնաձեւ , մահիկաձեւ :

Ménispermacées, ի. յ. բ. լուսնասերմնեայք . S. **Ménispermées**.

Ménisperme, ա.բ. մահիկասերմն, լուսնասերմն . ազգ երկպտուկ տնկոյ ի տոհմէ մահիկասերմնեայց (ménispermées).

Ménispermées, ի. յ. բ. մահիկասերմնեայք, լուսնասերմնեայք . տոհմ բուսոց :

Ménispermine, ի. ոգ. մահիկասերմնին , լուսնասերմնին :

Ménispermique, ած. ոգ. լուսնասերմնային . acide —.

Ménisque, ա. եչ. մահիկակ . հաստատուն մարմին, որոյ մի կողմն է գոգաւոր եւ միւսն կոնվարդ . 2. —. ոսպնաձեւ ապակի , որուն մի կողմն է գոգաւոր եւ միւսն կոնվարդ. — convergent, — զուգամերձ. — divergent, — զուգահեռող :

Ménobranches, ա. յ. կ. մննախոխիք . ազգ գետնոց :

Ménodore, ի. բ. մննոդոր . ազգ բուսոյ :

Ménologe, ա. յայսմաւուրք :

Menon, ա. կ. քնճխուայծ . *ազգ արեւելեան այծու , որուն մորթէն կը շինուի քնճխաս (maroquin).

Ménopause, ի. բժ. դաշտանադադար . դադարումն դաշտանի :

Ménopome, ա. ար. մննոպոմ . ազգ սողնոյ :

Ménorrhagie, ի. բժ. սեռասուխն . վաղումն դաշտանի :

Ménorrhagique, ած. սեռասային :

Ménorrhée, ի. բժ. դաշտանասուխն . հոսումն դաշտանի :

Ménostasie, ի. բժ. դաշտանակաց . խափանումն դաշտանի :

Menotte, ի. ձեռնիկ , ձեռիկ , ափիկ . la jolie —. De petites —s. 2. յ. ձեռնակապ , ձեռնաշղթայ . mettre les —s à un prisonnier.

Menotté, e, ած. ձեռնակապ :

Menotter, ն. ձեռնակապել , ձեռնակապ առնել . — un voleur.

Ménoxénie, ի. բժ. դաշտանախոտութիւն :

Mens sana in corpore sano, առողջ միտք յառողջ մարմնի :

Mense, ի. իգ . հաց , եկամուտ եկեղեցական . — abbatiale, épiscopale.

Mensole, ի. ճ. կամարակիցք . պատ կամարի. կն. **Clef de voûte**.

Mensonge, ա. սուտ, սուտութիւն, սոսկասուտութիւն , սոսկաքանութիւն . c'est un horrible —. Un — innocent. Un — officieux. Dire un —, սուտ ասել . faire, inventer, forger un —. Débiter des —s. Réfuter, combattre un —. Discerner le — d'avec la vérité. Gros —, քնաւսուտ . || l'esprit de —, le père du —, ոգին՝ հայրն սուտին. Սատանայ . 2. սուտութիւն , մոլորութիւն , ոտնայնութիւն , պատրանք . le monde n'est que —.

Mensonger, ère, սուտ , սուտաբոյծ , սուտմոլար , սոսկասուտ , սոսկաքան , սոսկաքանական , պատիր , խաբեպէս , պատրական , ստեղծական , ստեղծեալ , ստեղծուած . histoire —ère. Discours —. Promesses, caresses —ères. Des plaisirs —s.

Mensongèrement, մ. սոսկաբար

Menstruation (սիօն) ի.բժ. դաշտանահոսութիւն . հոսումն դաշտանի :

Menstrue, ա.ոգ. S. **Dissolvant**.

Menstruée, ած.ի. դաշտանեալ . femme —.

Menstruel, elle, ած. բխ. դաշտանային . le sang —. Flux —, դաշտան , սպարտի :

Menstrues (մանսթրիւ) ի. մգ. դաշտան , սպարտի , սուտահոսք , ամսական . des — abondantes, régulières, retardées, avancées. Exposée aux —, ամսացոյց, հն. **Flux menstruel, Affaires, Règles, Mois**.

Mensualité, ի. ամսականութիւն. *ամէն ամիս արուած գումար :

Mensuel, elle (մանսիւել) ած. ամսեայ , ամսային , ամսօրեայ , ամսաւոր , ամսական . recette, dépense, publication —elle. Journal —, ամսագիր : [cette revue paraît —.

Mensuellement, մ. ամսաբար .

Mensurabilité, ի. չափելիութիւն .

Mensurable, ած. չափելի :

Mensurateur, ա. չափիչ . — du col, վզոչափ :

Mensuration (սիօն) ի. չափումն:

Mentagre (մանթակր) ի. բժ. մօրուսնկիք :

Mental, e (մանթալ) ած. մտային , մտաւոր . oraison —e. Restriction —e. || Aliénation —e, S. **Aliénation**.

Mentalement, մ. մտաբար, մըտօրէն , մտապէս , մտաւորապէս , մտովի . prier, pécher —.

Menterie, ի. ք. սուտիկն , սըտաբանութիւն , սուտախօսութիւն , սուտ . soutenir une —. Ce ne sont que des —s.

Menteur, euse, ած. սուտախօս , սուտաբան , սուտ , *սուտիկ , սուտպրոյց . il est très —. — comme un arracheur de dents. Une femme —euse. 2. գ. c'est une —euse. Il faut qu'un — ait bonne mémoire. || Visage, langage —. Physionomie —euse.

Menthane, ոգ. S. **Menthène**.

Menthanol, ա.ոգ. S **Menthol**.

Menthe (մանթ) ի. բ. անանուխ , աննուխ , անանիխ «նանէ» . — sauvage, — de montagne, քաթանանուխ , քաթի՝ սարի աննուխ , քարնշուշ , դաղձն . — des champs, իգադաղձ . || essence de —, esprit de —, անանուխիւղ , անանխոգի . խակութիւն անանուխի . || — de coq, հոտմ անանուխ . — poivrée, պղպեղանանուխ . անանուխ պղպեղային :

Menthe-coq, S. **Balsamite**.

Menthène (մանթէն) ա. ոգ. անանուխէն . խակութիւն անանխոյ :

Menthique, ած. ոգ. անանուխային . acide —, անանուխաթթու :

Menthoïdées, ի. յ. բ. անանուխակերպք . տոհմ շրթնաւորաց, որոց նախատիպ է անանուխ :

Menthol, ա.ոգ. մանթոլ, անանուխոլ :

Menthonaphtène, ա. տգ. ա-նանուխանաւթէն :
Menthone, ի. տգ. անանուխոն :
Menthonitrile, ա.տգ. անանուխաթթորակիլ :
Menthylamine, ի. տգ. անանուխամին :
Menthyle (մանթիլ) ա.տգ. մանթիլ, աննուխատէն, աննուխանիւթ :
Mention (մանսիօն) ի. յիշատակութիւն, յիշուած. aucun historien n'a fait — de cette éclipse. Il en a été fait — dans le contrat, dans l'histoire. On n'a pas fait — de lui dans tout cet entretien. Il en a été fait — au procès-verbal. || — honorable, կլ. —, պատուաբեր —. son mémoire a obtenu une —, la première —.
Mentionner, ն. յիշատակել, յիշել. il faudra — cette clause dans le contrat. La proposition sera mentionnée au procès-verbal. Les raisons ci-dessus mentionnées. — en passant, անցողաբար. || — honorablement, կլ. —, — պատուով :
Mentir, չ. սուտ, սուտաբանել, *սուտ խօսիլ. il ne fait que —. Il ment effrontément. Il ne ment pas d'un seul mot. — à sa conscience. Il en a menti, * այդ բանին մէջ սուտ. || sans —, à ne point —, անսուտ, սուտիւ, * իրաւ որ. || faire — qn., ի սուտ հանել զոք. || faire — le proverbe, ի սուտ հանել զառակն, *ընել բան մ'որ հաստատակաց կարծեաց անհատանական է. || à beau — qui vient de loin, որ գայն ի հեռաստանի՝ մարթի սուտ համարձակ. || il en a menti par la gorge, * սուտ խօսեցաւ :
Mento-labial, ած. բժ. դնչակզբնային :
Menton (մանսօն) ա. կզակն, ծնօտ, կզակ, դունչ. — pointu, rond, court, plat, etc. Le — d'un cheval, d'une chèvre, d'un bouc. Avoir de la barbe au —. || փ. եւ բ. elle a deux —s, un double, un triple —, ունի նէ բազմածալ՝ ծալ ի ծալ կզակս. || փ. lever le —, բարձրամիտ լ.
Mentonnet, ա. դռնափակակալ. *մետաղի ծայրն մտնող երկաթէն. 2. մբ. սեպատամն :
Mentonnier, ère, ած. կզակային, կզակային. trou —. Artère —ère.
Mentonnière, ի. կզակակապ, ծնօտակապ, *լանկզոտակ, լմպանք :
Mentor (մէնթոր) ա. մենտոր, առաջնորդ. il aurait grand besoin d'un —. Le frère aîné leur sert de —.
Mentulagre, ի.բժ. վարոցագրգռութիւն, գրգռութիւն վարոցի (ներքինեաց) :
Mentzélie, ի. բ. մենտզելի. ազգ երկպտուկ անկոց ի տոհմէ հրճեայց (loasées).
Menu, e, ած. մանր, մանրուկ, մանրամանր, մանրածաւալ, մանրահատ, նուրբ, բարակ. cet enfant a le corps bien —. Homme —. Avoir les bras, les doigts —s. Les jambes —es. Cette corde est trop —e. Du — plomb. || — bois, փայտիկ. || herbes —es, մանրախոտք. || pluie —e, մանր անձրեւ. il tombe une pluie très —e. || — bétail, S. **Bétail.** || — gibier, S. **Gibier.** || — rôti, մանրախորովք. մանր խորովելիք. || —e monnaie, դրամիկ, մրագրամ. || — charbon, մճիր, մոճիր *մանրուք. 2. փ. —s frais, —es dépenses, մանր ծախք, մանրածախք. || —es réparations, մանր նորոգութիւնք. || —s plaisirs, մանրահաճոյք. || — peuple, մանրամբոխ, խաժամուժ ամբոխ. 3. ա.

Menthe.

մանրամասնութ. մանր պարագայք. vous saurez tout par le —. Entrer dans les —s d'une affaire. 4. կերակրացուցակ, խորտկացուցակ, ճաշացուցակ. le — d'un repas. 5. մ. մանր. écrire —. || p. dur et —, մանր, մանրամանր. marcher, trotter dur et —, մանրաքայլ ընթանալ :
Menuaille (մընիայլ) ի.բ. մանրադրամք, *մանրուք. il m'a payé en —. 2. մանրածախութիւնք. on a mis dans cette matelotte beaucoup de —. 3. մանրամասնութիւնք, խնչերանք, *ծափծփուք. que ferez vous de cette —?
Menuet (մընիէ) ա. եժ. մանրապար, մանրակապար. danser un —. 2. մանրերգ, մանրանուագ. chanter, jouer un —.
Menuise (մընիւիզ) ի. ծբ. մանրածուխն :
Menuiser, ն. եւ չ. հիւսանել, *հիւսուածիւն անել. il aime à —.
Menuiserie, ի. հիւսուածիւն, հիւսնականն «տէրկէրիք». apprendre la —. 2. հիւսուած. հիւսան գործ. une belle —. 3. հիւսանոց, հիւսնարան :
Menuisier, ա. հիւսն, փայտակոփ «տէրկէր». || de —, հիւսնական :
Menuisier, ère, ած. փայտաքրնակ, ծառաքնակ. abeille —ère.
Ménure, ա. թ. քնարահաւ :
Ményanthe, ա.բ. լուսնածաղիկ. ին. ջրաոտոյտ (trèfle d'eau).
Ményanthine, ի. տգ. լուսնածաղկին. քաղցրիդ (glucosite) գլուսեալ ի տերեւս լուսնածաղկի :
Ményanthol, ա. տգ. լուսնածաղկուլ :
Menziézie, ի.բ. մենզիեզի. ցեղ մշտադալար ի տոհմէ ցախեայց (tricines).
Méon, S. **Méum.**
Méphisto, Méphistophélès, ա. մեփիսթոփելէս. անուն սատանայի :
Méphistophélique, ած. մեփիսթոփելեային :
Méphite, կ. Méphites, ա. ժահահոտութիւն, նեխահոտութիւն, նեխութիւն :
Méphitique, ած. չարաձոյն, ժահահոտ, ժանտահոտ, նեխահոտ, մգլահոտ, անշնչական. air, vapeur —.
Méphitisé, e, ած. չարաձոյն, չարահոտ, նգոտեալ :
Méphitisme, ա. ժահահոտութիւն, չարահոտութիւն, ծանեալ արուաշնչութիւն. le — des marais, des égouts, des fosses d'aisance.
Méplat, e (մէփլա) ած. մերթահարթ, կիսահարթ, կիսատափարակ. *մի կողմն աւելի հատ. ligne, forme —e. 2. ա. մերթահարթութիւն, կիսատափութիւն, տափակողմն. lorsque l'on peint une tête, il faut faire sentir les —s.
Méprendre (Se) վրիպիլ, սխալիլ. ces jumeaux se ressemblent tellement, qu'il n'est personne qui ne s'y méprenne. Ce calcul est inexact, nous nous sommes mépris. Vous vous êtes mépris sur ce que je vous disais. Il ne faut pas s'y méprendre, cette affaire a de la gravité. 2. փ. սխալիլ, չակնածել, չառնուլ ակն. à qui pensez-vous parler? vous vous méprenez.
Mépris (մէփրի) ա. արհամարհանք, քամահանք, անգոնութիւն. être à —, շարժել յարհամարհանս, *արհամարհանք շարժել. s'exposer au —, արհամարհելի լ. braver le — public. Être sensible au —, զգայուն լ. արհամարհանաց. être dans le dernier —, արհամարհելի յոյժ լ. tomber dans le —, dans le dernier —. être à —, յարհամարհանս՝ արհամարհ լ. mettre, avoir à —, յարհամարհանս դնել՝ ունել, արհամարհել, քամահել. faire — de, արհամար-

հանս՝ քամահանս առնել զիւիք՝ իմիք, արհամարհել. || le — de soi-même, ինքնաարհամարհութիւն. 2. արհամարհանք. արհամարհ ինչ. que ta religion, qui fonda l'imposture, soit l'éternel — de la race future. 3. արհամարհանք, քամահանք, արհամարհութիւն. le — de la mort, des richesses. 4. յ. արհամարհանք, քամահանք, անարգանք, Ջշնամանք. endurer les —. Je ne suis pas fait pour souffrir vos —. Les — d'un tel homme valent des louanges.

Au — de, նխ. յարհամարհիանս, ընդ հեռագն, ոչ ակն առեալ, ոչ միտ եդեալ, *արհամարհելով, քանի տեղ չդնելով. au — de l'ordre. Au — du bon sens.

En — de, նխ. արհամարհելով. en — du devoir.

Méprisable, ած. արհամարհ, արհամարհելի, անարգ. homme, ennemi, conduite —. Il s'est rendu — par ses dérèglements. Il n'y a rien de — dans la nature. Il n'y a rien de si — et de si indigne qu'un homme qui ne veut se rendre utile.

Méprisablement, մ. արհամարհանօք, արհամարհապէս:

Méprisamment, մ. նր. արհամարհանօք, քամահանօք:

Méprisant, e, ած. արհամարհիչ, քամահիչ, անարգիչ, անգոանաւէր. un ton, un air —. Accueil —. Termes —s. Regard —. Manières —es. Le monde est —. Devenir —. Parler d'un ton —.

Méprise, ի. սխալանք, վրիպանք. lourde, grossière, grande —. Par —, ընդ խաբ, ընդ խաբս, *սխալմամբ. — impardonnable, inconcevable. Tomber dans une —, ի —նս անկանել, սխալիլ. commettre une —, —նս առնել, սխալիլ, վրիպիլ. une heureuse —.

Méprisé, e, անց. արհամարհեալ, անարգեալ, ապախտ. être —, — լինել. — par son ami.

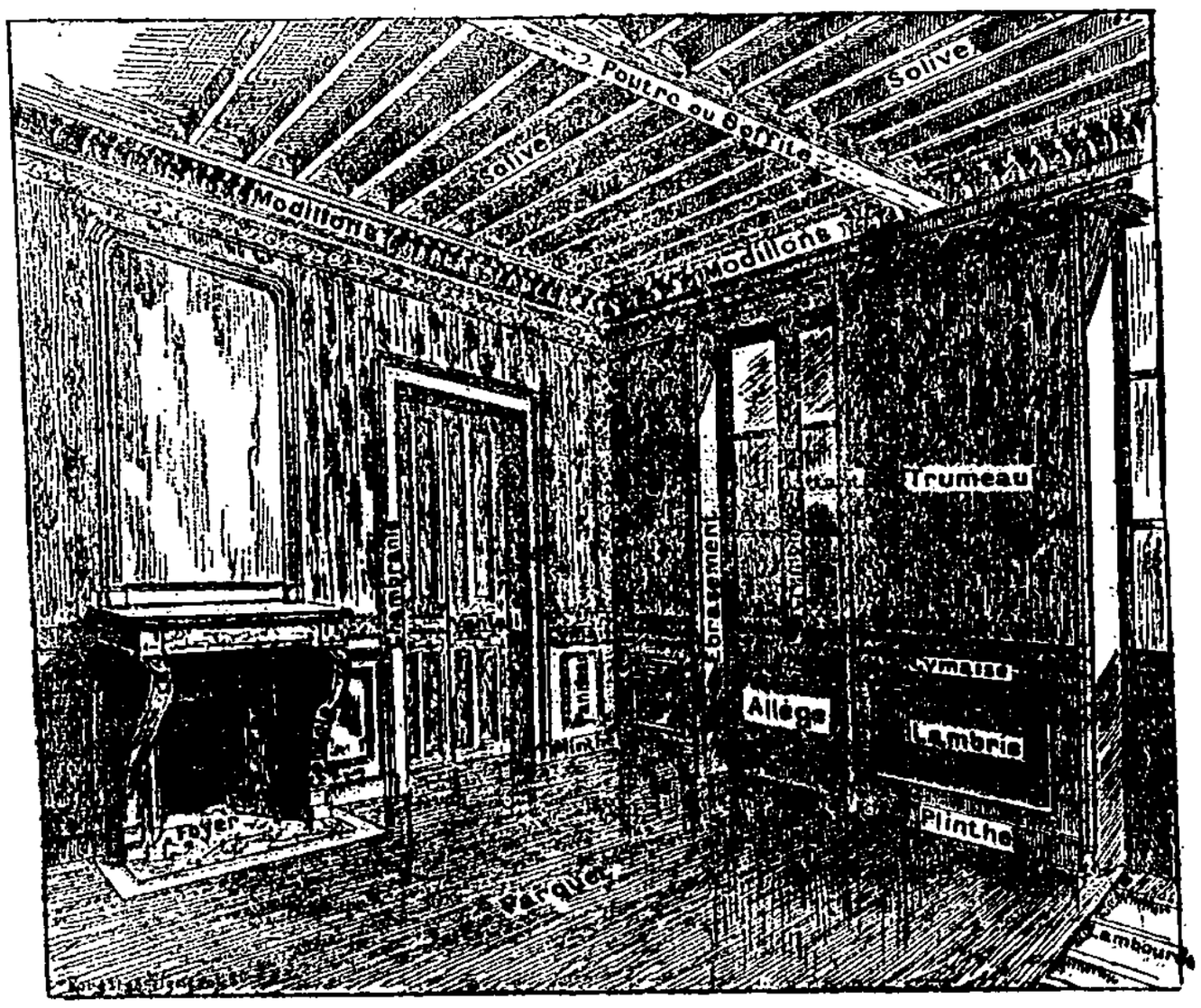
Mépriser, ն. արհամարհել, քամահել, անգոանել, անարգել. — les méchants. Ses mains ne méprisent point le travail. — la loi. 2. —, ապախտ առնել, խոտել, առ ոչինչ գրել՝ համարել, ունչս առնել, յընչաց թերել. — le danger, les honneurs, la vie, les riches. — la mort, յաչս դնել զմահ.

Se mépriser, դ. արհամարհել զանձն. 2. արհամարհել զմիմեանս. ces deux hommes se méprisent. 3. արհամարհիլ, *արհամարհուիլ. l'or se méprise rarement.

Mépriseur, ա. արհամարհիչ, արհամարհող, քամահիչ:

Mer, ի. ծով, կապոյտ՝ երկնագոյն դաշտ. — Méditerranée, Միջերկրական ծով. — Adriatique, Ադրիական —, Ջանդրին անդունդք. — Rouge, Կարմիր —. — Noire, Սեաւ՝ Սեւ —. — Glaciale, Սառուցեալ —. — Caspienne, Կասբից՝ Կասպեան —. — Morte, Սեռեալ —. — Atlantique, Ատլանտեան —. — Egée, Եգեան —. — Britannique, Բրիտանեան —. — du Nord, Հիւսիսային —. — du Sud, Հարաւային —. — des Indes, Ջընդկային —. — Baltique, Պալդիկ —. par —, ընդ —, *ծովէ. combattre sur terre et sur —, պատերազմիլ ընդ ծով եւ ընդ ցամաք, * ծովու ու ցամաքի վրայ. aller sur —, en —, naviguer sur —, գնալ ընդ —, ծովագնաց՝ ծովաչու՝ ծովամուխ լ., ծովել, *ծովով գնալ. mettre un vaisseau en —, à la —, ի ծով իջուցանել՝ խաղացուցանել զնաւն, *նաւն — իջեցուցանել. ce prince, cet Etat est puissant sur —, հզօր է ի ծովու՝ ծովազօր է իշխանս, պետութիւնս այս. mêlé de —, ծովախառն. milieu de la —, ծովամէջ. un homme de —, ծովայր, ծովամարդ. c'est un homme accoutumé à la —, այր ծովավարժ է, *ծովու վարժած մարդ է. balayer, nettoyer la — des pirates, զերծուցանել զծովն ի հինից, հինագերծ առնել զծովս. couvrir la — de voiles et de vaisseaux, առագաստիք եւ նաւօք ծածկել զծովն. traverser la —, անցանել ընդ —. jeter, précipiter à la —, ծովընկէց՝ ծովընկեցիկ՝ ծովամոյն առնել. se jeter, se précipiter à la —, — լ. travailler sur —, ծովավաստակ լ., *ծովու վրայ աշխատիլ. devenir la proie de la —, ծովակուլ լ. périr au milieu de la —, ծովակուլ կորնչիլ. la — était pleine des feux du jour naissant, ծովն ցոլանայր ի բոց նորաշոյլ տուընչեան. — calme, immobile, tranquille, azurée, orageuse, furieuse, en fureur, courroucée, écumeuse, bruyante, mugissante, indomptable, menaçante, impitoyable, vaste, immense, — ջրմախաղաղ, անշարժ, խաղաղ՝ խաղաղաւէտ, կապուտակային, մրրկալից, մոլեգին, զայրագին, փրփրադէզ, սաստկաշունչ, ահեղագոչ, անսանձ, սպառնալից, անգութ, ընդարձակ՝ լայնաճաւալ՝ լայնատարած՝ լայնատարածութիւն, անհուն. la — est grosse, agitée, houleuse, ալեկոծ՝ փոթորկալից է ծովն. la — grossit, ալեկոծի ծովն. la — écume, commence à moutonner, փրփրէ —ն. le courroux, la fureur de la —, մոլեգնութիւն՝ կատաղութիւն ծովու. agitation de la —, ծովածիանք. les gouffres, les abimes de la —, անդունդք ծովու. l'azur des —s, կապուտակն ծովուց. || haute —, pleine —, միջածով, ծովամէջք, խորք ծովու «էնկին». en pleine —, ի խորս ծովու «էնկինտէ». naviguer en pleine —, նաւարկել իծովամէջս, միջածովել, նաւել ի խորս ծովու. il vogue en pleine —, միջածովէ, այր մեծ ափս թողեալ՝ *շատ հարուստ է. || sur —, ի վերայ ծովու, ծովափնեայ. Boulogne sur —. || Près de la —, ծովամերձ. || S. **Homme, Armée, Bras, Port, Ecumeur.** || Mettre un vaisseau en —, ծովամուխ առնել զնաւն, *նաւահանգստէն դուրս հանել. || Ել. mettre en —, à la —, prendre la —, tenir la —, ծովամուխ լ., ծովել, ծովաչու՝ ծովագնաց լ., նաւել ի խորս ծովու. || se mettre en —, ծովամուխ՝ ծովագնաց՝ ծովաչու լ. elle se met en — au mois de février.

Par —, ընդ ծով. || փ. եւ ը. chercher qn. par terre et par —, ընդ ծով եւ ընդ ցամաք՝ ամենայն ուրեք խընդրել՝ որոնել զոք. || c'est la — à boire, անհնարին՝ դժուարին՝ անսպառ ինչ է. ce n'est pas la — à boire, չէ ինչ անհնարին՝ դժուարին՝ անսպառ. || c'est un homme qui avalerait la — et les poissons, այր պապակեալ, ահավասիկ է, * սատիկ ծարաւի՝ անօթի է. եւ փ. այր ընչաքաղց յոյժ է. || փ. porter de l'eau à la —, ջուր ի

Menuiserie.

ծով բերել. բերել ինչ ուրեք ուր առատապիր իցէ. || փ. c'est une goutte d'eau dans la —, շինծ մի՝ կաթիլ մի ջրոյ է ի ծովու, *ծովու մէջ կաթիլ մի ջուր է, բերածդ բան մի պիտի չերեւայ.

2. ծով, մակընթացութիւն եւ տեղատուութիւն ծովու. la — est pleine, est basse, լիացուր, սակաւացուր է ծովն. la — monte, descend, բարձրանայ, ցածնու —ն. il est basse —, ցածացուր է —ն.

3. coup de —, ծովակոծութիւն, ալեկոծութիւն.

4. յ. les —s, ծովք. souveraine, dominatrice des —s, դշխոյ ծովուց. les vastes —s. L'étendue des —s.

5. ծով, ընդարձակ տարածութիւն. la rivière débordée couvrait la campagne, c'était une —. || — de sable, ծով աւազոյ, աւազածով, ընդարձակ տարածութիւն աւազալիր երկրի.

6. փ. ծով, յորդութիւն. des —s de sang, ծով՝ ճապաղիք արեան. une — de poussière, ծով՝ մրրիկ փոշւոյ.

7. փ. ծով, կենցաղ. բերմունք կենցաղոյս, մարդկային իրք. la — de la vie, ծով կենցաղոյս՝ աշխարհիս, ծովակենցաղ.

8. փ. ծով, անդունդ. cette — si vaste et si agitée des opinions humaines. Son âme toute entière est plongée dans une — de tribulation et d'amertume. Perdu dans la — immense de mes malheurs.

9. ծով. ծովածաւալ հմտութիւն՝ գիտութիւն. cet ouvrage est une — d'érudition, ծով հմտութեան է մատեանս.

10. հին. ծով. աւազան ջրոյ, տաշտ, կոնք մեծ. — d'airain, ծով պղնձի.

11. — de glace, սառնածով. սառնապատ ծով ի Սպիտակ լեառն:

Mercanette, ի.ա. S. Sarcelle.

Mercante, ա. վաճառականի:

Mercantile, աճ. վաճառա՛կանական, Վանգաբական, տուրիւռական. des spéculations —s. 2. շահասէր, զշաքաղ. une politique fausse et —.

Mercantilement, մ. վաճառականօրէն:

Mercantilisme, ա. նբ. վաճառասիրութիւն, շահասիրութիւն. — littéraire.

Mercantille, ի. հ. փերեզակութիւն «չէրչիճիլիք». faire la —, փերեզակ լ. «չէրչիճի օլ.»: [tan.

Mercaptal, ա. տգ. S. Mercap-

Mercaptan, ա. տգ. անդկառ:

Mercaptide, ա. տգ. անդկառազգի:

Mercaptol, ա. տգ. անդկառուլ:

Mercenaire, աճ. վարձառորական, վարձական, վարձառոր, *վարձի համար եղած. labeur, travail —. Amour —, վարձկանական սէր. homme, esprit, âme —. 2. փ. —, շահասէր. le véritable amour n'est jamais —. Louanges —s. 3. վարձական, վարձկան, վարձառոր, *վարձի՝ ստակի համար բան մի անող. soldat —. Troupes —s, — զօրք. écrivain —, վարձկանագրիչ. 4. ա. վարձկան, վարձառոր, վարձուոր, *ստակի համար բանող գործաւոր. on ne doit pas marchander le salaire du —. || Travailler comme un —, ստոտիկ աշխատիլ. 5. փ. եւ բ. այլ շահասէր. c'est un vil —. 6. ա. վարձկան, *վարձքով զինուոր բռնուած օտարական. enrôler un corps de —s.

Mercenairement, մ. վարձկանապէս, վարձկանօրէն. écrire, servir —.

Mercenarité, ի. վարձկանութիւն [Թիւն:

Mercerie, ի. ապրիշմագործութիւն, ապրշմավաճառութիւն, փերեզակութիւն. 2. ապրշմավաճառք, փերեզակավաճառք. վաճառք փերեզակի. acheter de la —. 3. ապրիշմարան, ապրշմակրպակ, փերեզակրպակ. խանութ ապրիշմագործի, ապրշմավաճառի, փերեզակի. aller à la —. 4. յ. ապրիշմագործք, փերեզակք:

Mercerisage, ա. ար. մերսերիսագործութիւն

Merceriser, ն. մերսերել. *բամպակի հիւսուածն սոդայի ջրի մէջ խոթել:

Merci, ի. շնորհք, գոհութիւն, շնորհակալութիւն. Dieu — ! գոհութիւն Աստուծոյ՝ Տեառն. Dieu — ! tout alla à souhait. 2. մշ. — ձեզ. —! vous êtes bien aimable, *շէն կեցիր՝ կենաս. || ա. — de ma vie ! — de moi! վա՛յ ինձ, *վա՛յ գլխուս. 3. գթութիւն, ողորմութիւն. un homme sans —, այր անգութ՝ անողորմ. sans —, անխնայ. n'attendez aucune —. Crier, demander, implorer —, — կարդալ, հայցել. || être, se mettre à la — de qn., լինել՝ մատնել զանձն ի ձեռս ումեք. livrer à la — de qn. մատնել ի ձեռս ումեք. livré dans un désert à la — des bêtes, մատեալ յանապատի ի ձեռս գազանաց. || փ. à la — de, նշաւակ՝ խաղալիկ լեալ. des vaisseaux à la — des vents. Il erre à la — de sa propre inconstance. || L'ordre de la Merci, Notre-Dame de la Merci, կարգն՝ Տիրամայրն Ողորմութեան. ուխտ ինչ կարգեալ ի գերնել զգերիս ի ձեռաց անհաւատից. 4. ա. գոհութիւն, շնորհակալութիւն. un grand —. Cela ne me coûte qu'un grand —. Dire —, շնորհակալ լինել, շնորհ ունել. il ne m'en a pas seulement dit —. || լկ. —, շնորհակալ եմ, շնորհ ունիմ. grand —, շնորհ յոյժ ունիմ, շնորհակալ եմ մեծապէս, *շատ շնորհակալ եմ:

Mercier ère, գ. ապրիշմագործ, ապրիշմավաճառ, փերեզակ. S. Lanier.

Mercredi, ա. չորեքշաբաթի, *չորեքշաբթի «չարշէնպիհ». il viendra —. Il reçoit tous les —s. — prochain, dernier. || Le — des cendres, օր Մոխրոց:

Mercure, ա. դց. Ջերմէս. չաստուած վաճառականութեան եւ պերճախօսութեան. 2. —, կաւառ «փէզեվէնք». 3. —. գրուած պարբերական. le Mercure de France. 4. տս. փայլածու, օտարիտ. մոլորակ մօտագոյն արեգական. 5. տգ. անդիկ, արծաթ կենդանի, ժիպակ «ճիվա»:

Mercureux, euse, աճ. տգ. սընդկաւոր, *սնդիկոտ. oxyde —.

Mercurial, աճ. ա. սնդկական:

Mercuriale, ի. առենաբանութիւն. sa — fut applaudie. 2. փ. կշտամբանք. faire, recevoir une —, կշտամբել, կշտամբիլ. il m'a adressé une — assez vive. 3. պաշտօնացուցակ. պաշտօնական ցուցակ գնոց արմտեաց. 4. բ. կմշտրուկ, հալածուկ «օղալ օձու»:

Mercurialine, տգ. կմշտրուկին:

Mercurialiser, ն. բժ. սնդկաբոյ առնել:

Mercurialisme, ա.բժ. սնդկախտութիւն. S. Hydrargyrie.

Mercuriaux, ա. յ. դղ. սընդկադեղք. սնդկախառն դեղք. administrer les —.

Mercurico-ammonique, աճ. տգ. սնդկօշակային:

Mercurico-ferreux, աճ. ա.տգ. սնդկերկաթային:

Mercurico-manganeux, աճ. ան. տգ. սնդկամանգանային:

Mercuriel, elle, աճ. սնդկական, սնդկեղէն, սնդկախառն. onguent —. 2 բժ. սնդկական, սնդկաւոր. maladie —elle. Tremblement —.

Mercurifère, աճ. սնդկաբեր:

Mercurification(սիօն) ի. սընդկացումն:

Mercurique, աճ.տգ. սնդկային. oxyde —.

Merdaille (մէրթայլ) ի. մանկըտեակ, *պզոի տղայք. faites taire cette —.

Merde, ի. բց. ալք, ապառատ, բակոր «պօգ, նէհասէվ, Ջէվէք». couleur — d'oie, ի գոյն բակորի սագի, սագադրագոյն, *սագի բակորի գոյն. taffetas — d'oie.

Merdeux, euse, աճ. բպ. ալրին, ալրալից, ալրուտ, ալրոտ. ալտեղեալ ալրով. bâton —. 2. փ. գ. ցոփ, խնդիչ:

Merdicole, աճ. ալրաբնակ, ալրաբոյն. fourmi —.

Merdigère, աճ. կ. ալրակիր:

Mère, ի. մայր «անա, վալիտէ». jeune —, մատաղ՝ դեռահասակ —, մատաղամայր. petite —, մայրիկ, *մարիկ, մերիկ «անաջղ». — noble, ազատամայր. — du roi Pharaon, արքայամայր. — tendre —, ազնիւ՝ բարի՝ բարեբուծ՝ ազնուագուն —. — méchante, mauvaise չարամայր. — dénaturée, indulgente. — adoptive, մայրագիր, *հոգեմայր. qui aime sa —, մայրասէր. qui tue sa —, մայրասպան, մայրախողխող, մայրափողոտ. qui ressemble à sa —, մայրանման. qui tourmente, qui hait sa —, մայրատանջ, մայրատեաց. elle est — de deux enfants, — է երկուց որդւոց, *երկու տղոց —է. de —, մայրական. ils sont frères de père et de —, եղբարք են ի հօրէ եւ ի մօրէ՝ համահայր եւ համամայր. elle est ma sœur de père et non de —, քոյր իմ է ի հօրէ եւ ոչ ի մօրէ. il est parent du côté de la —, ազգա-

կան է ի կոլմանէ մօրն. remplir bien ses devoirs d'épouse et de —, բարւոք լնուլ՝ կատարել զպարտս ամուսնոյ եւ մօր. aimer, adorer, perdre sa —, սիրել, պաշտել, կորուսանել զ— իր. avoir soin de sa —. Mon incomparable —, մայրն իմ անզուգական. sa — est faible et sans autorité. Dès le ventre de ma —, անդստին ի յորովայնէ մօր իմոյ. elle est née d'une — qui peut lui servir d'exemple et de guide, ծնեալ է նա ի մօրէ որ կարէ օրինակ լ. նմա եւ առաջնորդել. que ne peut point un fils sur le cœur d'une —! || La — de Dieu, Աստուածամայրն. notre première —, նախամայրն մեր. Ève. la — des dieux, դիցամայրն, Կիբելէ. || փ. cette femme est la — des pauvres, կինս այս — է աղքատաց.

2. —. էգն կենդանեաց. une chienne — de trois petits. La — nourrit ses petits.

3. — de famille, մանկամայրն, — բնաւանեաց՝ որդւոց, տանտիկին, * աղոց տէր մայր. la véritable — de famille, loin d'être une femme du monde, n'est guère moins recluse dans sa maison que la religieuse dans son cloître.

4. — nourrice, մայր դիեցիկ, դայեակ, սոնոռս, *ծիծմայր, ծծմայր «սիւռանա».

5. grand'mère, mère-grand, S. Grand'mère. ||Belle-mère, S. Belle-mère.

6. Notre — commune, մայր հասարակաց՝ ամենեցուն, մայր երկիր՝ հող, երկիրն. [est notre —,

7. մայր, բնագաւառ. l'Arménie

8. փ. la — des fidèles, մայր հաւատացելոց. Եկեղեցին. notre sainte — Église, —ն մեր սուրբ Եկեղեցի. || église —, մայր եկեղեցի՝ եկեղեցեաց.

9. փ. եւ ը. մայր, *մարիկ, մերիկ «ապլա». La — Simonne.

10. մայր, մայրապետ, *մարապետ. on demande au parloir la — une telle... — abbesse, — supérieure, la — prieure, պետ մօրց, մարգպետ, մայր վանից.

11. փ. մայր, դպիեակ, պատճառ. l'oisiveté est la — de tous les vices, դատարկութիւն է մայր ամենայն ախտից. la Grèce, — des arts, Յունաստան, դպեակ արուեստից.

12. մայր. պատուաստելի ծառ՝ ճիւղ.

13. — de vinaigre, մայր քացախոյ, *ամանի մէջ կեցած քացախի վրայ պատած դոնդողային մաղանձն.

14. ած. մայր. la reine —, դշխոյ —. || la — patrie, մայր հայրենիք. հայրենի գաւառ, բնագաւառ. || langue —, S. Langue. || L'idée — d'un ouvrage, բնիկ՝ գլխաւոր իմաստք մատենի. || — branche, մայր՝ գլխաւոր ոստ՝ ճիւղ. || — perle, մարգարտամայր, գաղտակուղ, գաղտակիպայ. խեցեմորթ՝ յորում են բազում մարգարիտք. || — montagne, մայր՝ գլխաւոր լեառն, յորում են այլ լերինք. || ազ. eau —, մայր ջուր. Ջուրք աղաջուր որ ոչ եւս գոյացուցանէ բիւրեղս.

15. S. Dure-mère, Pie-mère.

Mère, ած. ի. զուտ, սեռն, անխառն, «սաֆի, իալիս». — goutte, գինի ծորածոյ, * խաղողն չկոխուած վազած գինին. || — laine, բնաւոր բնաիրն գեղման, *ոչխարի կռնկի բուրդն:

Méreau, ա. հին. նշանադրամ:

Mérenchyme, ա.բ. Ծուլոստայն:

Mérendère, ի.բ. մերենտրաբոյս. խոտեղէն ի տոհմէ շամպիռակատերից (colchicacées).

Mérendérées, ի. յ. ք. մերենտերեայք:

Mérelle, S. Marelle.

Merganette, ա. Ծ. հողամաղաքաղ. ազգ հողամաղանման բադի:

Merger, ա. եգ, քաթակոյտ. գր. Murger.

Mergue (մէրկ) ա. Ծ. S. Harle.

Mergule, ա. Ծ. լուղին. *ազգ լուղորդ Ճուչնոյ:

Mériandra, Mériandre, ա.. բենար. ազգ երկպտուկ մենկոց ի տոհմէ շրթնաւորաց (labiées).

Méricarpe, ա.բ. մասնապտուղ. մասն պտղոյ:

Méride, ի. եմ. մասնակ. երիք մասունք ուիճաձոյնի:

Méridien, ա. միջօրէական. շրջանակ միջօրէական. — céleste, terrestre, magnétique, երկնային, երկրային, մագնիսական —. 2. միջօրէական. արեւային շրջանակ որ ցուցանէ զմիջօրէ՝ զկէսօր:

Méridien, enne, ած. միջօրէական, միջօրեայ. aspect —. Ombre, hauteur —enne. 2. բ. —. *որոց ճաղիկն կէս օրուան դէմ կրացուի. ligne —enne, կր. la méridienne, միջօրէական գիծ, միջօրէականն. 3. la —enne, միջօրէաքուն, * կէս օրուան քուն. faire la —enne, — է., *— ըլլալ:

Méridional, e, aux, ած. հարաւային. les pays méridionaux || Le pôle —, — բեւեռ. 2. միջօրէական, միջօրեայ. cadran —, — շրջանակ. 3. գ. հարաւաբնակ. les méridionaux, —ք, հարաւայինք. c'est un —.

Mérier-blanc, ա. Ծառակք, *Ծրենկերուկ Ճուչուն. des mériers-blancs.

Mérine, ած. ի. մերինոսեան, մերինեան. race —, — ցեղ. ցեղն մերինոսաց:

Méringue, ի. մրենկ, փշրուկ. *անուշեղէն մի շաքարով ու հաւկիթ ներմուծով շինած:

Méringué, e, անց. մրենկացեալ. gâteau —.

Mérinos (նօս) ա. մերինոս. ոչխար նրբագեղմն. un —. Les —. || ած. անի. bélier —, brebis —. 2. ա. —. ոտայն գործեալ ասրով մերինոսի. un beau —. Une robe de —, մերինոսեայ շրջազգեստ:

Mériolex, ա. բ. հիրիք. ազգ խոտոյ Աւստրալիոյ:

Mérion, ա. Ծ. մերիոն. Ճուչուն ի տոհմէ ճննդկանց, նման շիկահաւու (fauvette).

Mérione, ի. կ. խորձան. ազգ կրծողաց եւ տեսակ խրձուկի (gerbille).

Merise, ի. կեռասուկ, հաւկեռաս, վայրակեռաս. կեռաս վայրի «եապանի քիրազ»:

Merisier, ա. կեռասկենի, հաւկեռասի, վայրակեռասի «եապանի քիրազ ապաճր»:

Mérismatique, ած. բխ. բաժանական. multiplication —.

Mérisme, ա. ճբ. բաժանում:

Méritant, e, ած. արժանաւոր, վաստակաւոր, արդիւնաւոր, արդիւնական. un homme fort —, այր բարեացապարս. des personnes —es. Donner des récompenses aux plus —s, տալ վարձս արժանաւորագունից:

Mérite, ա. արժանիք, արժանաւորութիւն, արդիւնք, վաստակք, արդիւնք վաստակոց, երախտիք. qui a beaucoup de —, յոգնարդիւն, բազմարդիւն, արդիւնաշատ, բազմերախտ. — éminent, supérieur, superficiel, personnel, solide. Dieu vous récompensera selon votre —, հատուսցէ քեզ Տէր ըստ վաստակոց քոց. hauts —s, բարձր արժանիք. grand, faux —. Être sans —, անվաստակ լ. avoir du —, ունել արժանիս՝ արժանաւորութիւնս՝ արդիւնս՝ բարեմասնութիւնս. le — est sujet à l'envie. Reconnaître, honorer le —. Donner les emplois au —. Il a le — de savoir se taire. On a récompensé en lui le — de ses ancêtres. La modestie doit accompagner le —. On lui a rendu de grands honneurs à cause de son rare —. Ces deux hommes ont des —s différents. || De —, արդիւնաւոր, արդիւնական, վաստակաւոր. homme de —, արդիւնական այր. homme d'un grand —, այր մեծարդիւն՝ մեծավաստակ. plein de —, բազմարդիւն, բազմավաստակ. être plein de —, — լ. du premier —, բազմարժանի, մեծարդիւն, բազմավաստակ. savant du premier —, բազմերախտ գիտնական. sans —, անարդիւն, անվաստակ. selon son —, selon le —, ըստ արժանեացն, ըստ արժանաւորութեան. Dieu vous rendra selon votre —, selon vos —s, հատուսցէ քեզ Տէր ըստ վաստակոց քոց. récompenser chacun selon son —, հատուցանել ըստ իւրաքանչիւր արժանեաց գշնորհին, ըստ իւրաքանչիւր արժանաւորութեան հատուցանել. ils seront récompensés selon leur —, ըստ արժանեացն ընկալցին զհատուցումն. ne pas avoir de —, ոչ ունել արժանիս. il sera traité selon ses —s, ըստ արժանեացն դառնացի՝ ընկալցի զհատուցումն. || ֆգ. faire valoir tous ses —s, ըստուարացուցանել զարժանիս՝ զարդիւնս վաստակոց իւրոց. || se faire un — de qc., փառս անձին համարել, պանծալ, պարծիլ ընդ իմն՝ * բանի մի. ils se font un — de leur ignominie.

2. —, արք արդիւնաւոր, վաստակաւորք. honorer le —.

3. արժանիք, արժանաւորութիւն, պիտանութիւն. le — d'un ouvrage,

d'une belle action, du style. Cette tragédie n'est pas sans —, beaucoup de —, bien du —. Ce qu'il a fait est d'un grand —. Le temps seul décide du — des ouvrages. Le — de la vertu, de l'obéissance. Le grand — des épîtres de Boileau est d'être naturelles, correctes et raisonnables. On ôte du — aux bienfaits qu'on retarde.

4. Les —s de la passion de Jésus-Christ, եղելութիք, արժանաւորութիւնք, չարչարանք եւ մահ Քրիստոսի. les —s des saints, — բարեգործութիւնք սրբոց.

5. հանճար, քաջութիւն, վաստ քաջութեան. il est bon juge du — militaire.

Mérité, e, անց. արժանացեալ, արժանի, արժանաւոր. récompense, punition —e. Eloge —.

Mériter, ն. արժանի՝ արժանաւոր լ., զանձն արժանի կացուցանել, արժանաւորիլ, արժանանալ, արժանի գտանիլ. — le prix, la récompense. — les bonnes grâces, l'estime de qn., արժանի գտանիլ շնորհաց ուրուք. — d'être loué. — des louanges, արժանի՝ արժանաւոր լ. գովեստից՝ դրուատից. il faut lui donner une récompense, il l'a bien méritée. Faire son éloge comme il le mérite, քան արժանւոյն գովել՝ դրդուռանալ զնա. il mérite, արժան՝ արժանի է, *կ'արժէ. il reçut le châtiment qu'il méritait, զարժանին պատուհաս լոյծ զյանցանացն, ընկալաւ զարժանին պատուհաս, * արժանաւոր պատիժն առաւ. je mérite punition, châtiment. Cette action mérite récompense, արժանի՝ արժանաւոր վարձուց է գործս այս. il mérite d'être protégé, արժանի պաշտպանութեան է, * պաշտպանութելու արժանի է. cela mérite qu'on y songe, արժանի է այս մտադրութեան. cette nouvelle mérite confirmation, արժանի տոհմութեան է լուր. il mérite qu'on le punisse, il mérite d'être puni, արժանի պատժոյ է, * պատժուելու արժանի է. mon amour mérite votre haine. || bien — de, արժանի՝ վաստակաւոր լ., մեծամեծ ծառայութիւնս մատուցանել, *գոհացումն տալ. bien — de la patrie, արժանի լ. հայրենեաց. il a bien mérité de son roi. || — qc. à qn., արժանի առնել՝ կացուցանել զոք իմիք, արժանաւորել, արժանացուցանել. ses services lui ont mérité cette place, ծառայութիւնք նորա արժանի պաշտամանս կացուցին զնա, * իւր ծառայութիւններն գինն այս պաշտօնին արժանի ըրին. sa justice lui méritait la vénération et l'amour de tous les peuples. || — une femme, արժանի լ. առնլոյ զկինն. || իկ. — beaucoup, արժանի լ. վարձուց.

Se mériter, դ. արժանի լ., արժանաւորիլ. l'estime ne se mérite que par les talents et les vertus. 2. արժանի լ. վիմեանց. ils travaillaient sans y penser à se plaire et à se — l'un l'autre.

Mérithalle (մէրիթալ) ա. բ. ոտաձէղ, տերեւաձէղ. միջոցն որ ընդ մէջ երկուց տերեւց.

Méritoire, ած. արժանի վարձուց, արժանաւոր վարձուց ճառագման. il est — de pardonner les injures. Rendre nos souffrances —s. Les actions —s, գործք բարիք, վաստակք, արդիւնք վաստակոց, երկք առաքինիք. c'est un acte très — de...

Méritoirement, մ. արժանապէս, արժանաւորապէս, ըստ արժանաց. en cette circonstance, il a agi —. [խնջախառն:

Merl, ա. ձբ. խեցաւազ. աւազ

Merlan, ա. ծբ. ակրիկ, * ձովա-

ձուկ մի. — noir, սեւաակրիկ:

Merle, ա. սարեակ, * ղօղալ, «գարա Ծառգ». le — chante, ramage, ի տւիճս եւ ի մրմունջս Ծեւակոխէ —. || փ. jaser comme un —, շառաչոս լ. || փ. fin —, այր խորամանգ՝ խորագէտ. || un vilain —, այր դըժպրիճ՝ դժխեմ՝ անախորժ.

|| — blanc, սպիտակ —. դժուարագիւտ ինչ. || փ. si vous faites cela, je vous donnerai un — blanc, առ ի ցուցանել Ձէ անհնարին է նմա առնել զայն. || rare comme un — blanc, սակաւագիւտ, դոյզնագիւտ. || — d'eau, ջրասարեակ.

Առ. Faute de grives on mange des —s, առ ի չգոյէ սարդիկաց ուտեն զ—, առ ի չգոյէ լաւագունին՝ չէ պարտ արհամարհել զլաւն:

Merleau, ա. Ծ. սարեկիկ. սարեակ փոքրիկ:

Merlesse, ի. իգասարեակ. հն. **Merlette.**

Merlette, ի. կգ. սարեկ. Ընդհանուն անուն եւ անկոուց. 2. Ծ. իգասարիկ. էգ սարեակ:

Merlieau, ա. Ծ. սարեկիկ:

Merlin, ա. կախարդ, դիւթ. 2. Ծոպոլոց. լախտ երկայնաբերան. 3. փայտատ, փայտահատ. 4. նե. երեքկոլ, երեքկող:

Merlon, ա. պշ. սարակ. ժայռ պարսպի:

Merluche, ի. **Merlus** (լիւ) ա. ձբ. մոլէ. աղեալ՝ չոր փայտածուկն «գուրու պագգալա պալըղը»:

Merlut, ա. ար. մորենի, *ածեւս մէջ չորցած մորի ոչխարի, նոխազի եւ այծու:

Méroblastique, ած. բպ. մասնաբողբոջ. œufs —s.

Mérocèle, ի. բժ. ցայլանկ «գաղզ տիւշմէսի»:

Mérodon, ա. մբ. զատատամն. ազգ երկնեւից: [Ծիւն:

Mérologie, ի. ո. մասնաբանութ

Méromyaires, ա. յ. օղ. մասնաղնդիք:

Mérops (մէրոփս) ա. Ծ. երաշտաձիւ. գա. **Guêpier.**

Mérostomes, ա. յ. խբ. զատաբերանք. խումբ խեցեմորթաց:

Mérovingien, enne, ած. Մերովինգեան. || ա. les —s, —ք. հին տոհմ արքայական ի Գաղղիա:

Merrain, ա. տախտակաշերտ, շերտ տախտակաց. 2. ո. եղջերաբուն. բուն եղջերաց եղջերուի:

Mersion, ի. ընկղմումն:

Mertensia, ա. **Mertensie,** ի.բ. մերտենսիա, մերտենսի. ազգ ծաղկոտոյ:

Mérula, ա. գա. **Merle**ի:

Mérule, ա. բ. սարեկատունկ. ազգ բազմաճակ սնկոյ:

Mérulide, ած. Ծ. սարեկեայ, սարեկատեսակ. || —s. ա. յ. Ծ. —ք. ցեղ տոհմի սարեկանման Ռէչնոց:

Merveille, ի. սքանչելիք, հրաշալիք, հրաշք, հրաշակերտ, զարմանալիք, զարմանագործք. ô —, ո՛վ հրաշիցս. une — de l'art. Les —s de nos jours, de notre siècle, de la nature. On raconte des —s de ces pays-là. Ce poème est une —. L'Iliade d'Homère est la — du génie. Il fut regardé comme la — de son siècle. Cet enfant est vraiment une —. Une — de beauté, կին զարմանագեղ՝ հրաշագեղ. Mérinette est une — d'esprit. || ը. faire —, des —s, քանչելիս առնել, հրաշս գործել, հրաշագործել, քաջայաղթ հանդիսանալ. cet orateur a fait aujourd'hui des —s. || Faire —, հրաշագեղ՝ հրաշատես՝ հրաշատեսիլ՝ հրաշատեսիկ լ. un ruisseau qui fait — dans le paysage. Cette figure fait — dans ce tableau. || Dire —s, des —s de qn., զարմանալիս ասել զիմեքէ, գովել յոյժ. on en disait des —s. On dit des —s de notre bon pape, de votre conduite. || Crier à la —, crier —, ո՛վ հրաշիցս գոչել, բարձրաձայն յայտ առնել զզարմանս իւր. || փ. promettre monts et —s, խոստանալ զարմանալիս, առնել խոստմունս մեծամեծս. || conter monts et —s, conter —s, des —s, հրաշալիս՝ զարմանալիս պատմել. || les sept —s du monde, եօթն հրաշալիք՝ հրաշակերտք աշխարհի. || ը. c'est une des sept —s du monde, c'est la huitième — du monde, մին յեօթն հրաշից աշխարհի է, ութերորդ հրաշալիք աշխարհիս է. || être la — de, հիացումն լինել, ի զարմանս՝ ի հրաշս զարմացման ածել. cette princesse est la — de la cour. || C'est une —..., c'est — de... que de..., զարմանալի է, զարմանալի իմն է, զարմանք են զի. c'est une — de faire cela քան que de faire cela. C'était — de la voir, de l'ouïr. || Ce n'est pas — que, ce n'est pas — de, ce n'est pas — si..., չեն ինչ զարմանք եթէ՝ զի... ce n'est pas — qu'il ait échoué. Ce n'est pas —, s'il faut une force assez sensible. Ce n'est donc pas — si les peuples en faisaient moins de cas. Puisque vous logez chez un médecin, ce n'est pas — que vous soyez malade. Pour elle ce n'est pas — de troubler l'ordre

de mes jours. 2. ք. հրաշածապիկ.
A —, մ. սքանչելապէս, բարւոք յոյժ, կարի քաջ, *սքանչելի՛, շա՛տ լաւ. il se porte à —. Tout allait à —. Chanter, danser à —.

Merveilleusement, մ. սքանչելապէս, հրաշապէս, զարմանալի իմն օրինակաւ. il sait — exciter la passion. Elle est — bien faite. Il peint —. Un esprit — fécond.

Merveilleux, euse, ած. սքանչելի, զարմանալի, հրաշալի, հրաշալուր, հրաշատես, սխրալի, զարմանահրաշ, սքանչելահրաշ, զարմանակերտ, հրաշակերտ, սքանչելալուր, սքանչելաշուք, սքանչելագործ. homme, enfant, récit —. Femme, adresse —euse. De — exploits, հրաշագործ արուեստիք. une éducation —euse. D'une beauté —euse, հրաշագեղ, զարմանագեղ, սքանչելագեղ. 2. ա. հրաշալին. le — de cette aventure est que, etc. L'homme aime le —. 3. ա. եւ ի. այր՝ կին զարմանահրաշ՝ անձնագով:

Mérycique, ած. բխ. որոճական. mastication —.

Mérycisme, ա. բժ. որոճումն, վերբերումն:

Mérycole, գ. որոճող:

Mérycologie, ի. որոճաբանութիւն. ճառ զորոճմանէ կամ զորոճողաց: [ryodendron.

Méryte, ի. բ. մերիա. հն. Bot-

Mésa, ա. բ. հրուռ. հն. Béobotrys. [ma. տ. Mon.

Mes, յ. սա. դերանուն. mon, **Mes...** կամ **Més...** նմ. տ. Mé.

Mésaconique, ած. տգ. սրակ. acide —, սրակաթթու:

Mésair կամ **Mézair,** ա. ձվ Քերաւազք (ձիոյ):

Mésaise, ի. սգբ. անհանգստութիւն, անբարեկեցութիւն:

Mésalliance, ի. վատախնամութիւն. ամուսնութիւն՝ խնամութիւն ընդ անառոյի. il a fait une —. Il ne veut pas souffrir de — dans sa famille.

Mésallié, e (մէզալիէ) անց. վատախնամի. խնամացեալ՝ ամուսնացեալ ընդ անառոյի. femme —e.

Mésallier (je mésalliais, n. mésalliions, v. mésalliiez, q. je mésallie, q. n. mésalliions, q. v. mésalliiez) ն. վատախնամել. ամուսնացուցանել ընդ անառոյի. par avarice son père la mésallia.

Se mésallier, դ. վատախնամիմնալ. ամուսնանալ՝ խնամութիւն առնել ընդ անառոյի. il n'a pas voulu —. Jamais on ne s'est mésallié dans cette famille. La noblesse allemande ne se mésallie guère. 2. ի. եւ ք. անպատուիլ, անարգիլ զանձն. cet homme craindrait de —, s'il fréquentait ses égaux, quand ils sont moins riches que lui.

Mésange, ի. պարիկ, *մոխրիկ «փիլօրիա». հն. Parus. || — charbonnière, Փիկատար. հն. Petit moine, սրեղուկ, արեւագագ:

Mésangette, ի. պարիկակաղ:

Mésaraïque, ած. միջընդերքային. les vaisseaux —s, — անօթք:

Mésarriver, չ. դգ. չաջողիլ, ձախողիլ, *վնասիլ գէշի երթալ. si vous ne changez de conduite, il vous en mésarrivera. Ne faites pas cela, il peut vous en —. Prenez garde, il vous en mésarrivera. Il m'en est mésarrivé.

Mésaticéphale, ած. մք. միջնագլուխ. crâne —.

Mésavenant, e, ած. անպատեհ, անպատշաճ:

Mésavenir (լծ. իրրեւ Venir) չ. դգ. ձախողիլ, չաջողիլ. agissez toujours, il ne peut rien en —. Il vous en mésaviendra.

Mésange.

Mésaventure, ի. արկածք, ձախողանք, չաջողութիւն, *փորձանք «պէլա, գազա». il vous en adviendra quelque —. Il m'est arrivé une singulière —. Une — étrange. Sans cette —, nous serions arrivés deux heures plus tôt. [շինութիւն:

Mésédification (սիօն) ի. չարա-

Mésédifier, ն. չարաշինել, գայթակղել, գայթակղեցուցանել:

Mésembryanthème, ա. բ. միջօրածաղիկ, *կէսօրին բացուող:

Mésembryanthémées, յ. ի. բ. միջօրածաղիկք, միջօրածաղկեայք. տոհմ անկոց որոց տիպ է միջօրածաղիկն: [sembryanthème.

Mésembryanthémum, տ. Mé-

Mésenchymateux, euse (քի)ած. մգ. կապճաիւնոտ. տ. Enchyme.

Mésengère, ի. Ե. ռա. Mésange charbonnière ի: [Եռովպիոյ:

Mésenna, ա. բ. մուզենի. Եուի

Mésentendre, ն. յոռելսել, չլսելոյն զարնել: [չլսելոյն արարեալ:

Mésentendu, e, անց. յոռելսեալ,

Mésentère, ա. մգ. միջընդերք, միջաղի, միջնաձաղանճ:

Mésentérique, ած. մգ. միջընդերքային. vaisseaux, glandes —s.

Mésentérite, ի. բժ. միջընդերքաբորբ, միջընդերքատապ. բորբոքումն միջընդերաց:

Mésestimable, ած. նբ. անյարգելի, անարգ, արհամարհ, խոտան:

Mésestime, ի. չյարգութիւն, անարգութիւն, արհամարհութիւն. ils ont la — de tous.

Mésestimé, e, անց. անյարգ, անարգեալ, արհամարհեալ. je me hais de me voir ainsi —.

Mésestimer, ն. անյարգել, անարգել, արհամարհել, անձնանախատ առնել. — qn. 2. նուազեցուցանել զգինն, տժգնել. — un diamant.

Se mésestimer, դ. անյարգել՝ անարգել՝ արհամարհել զանձն, ինքնարհամարհ՝ անձնախատ լ:

Mésicérine, ի. տգ. ներքնամոմին. տ. Cérine.

Mésidine, ի. տգ. մեզիտին:

Mésintelligence, ի. անմիաբանութիւն, անհամամտութիւն, երկպառակութիւն, գժտութիւն. mettre de la —, գժտութիւն արկանել՝ *ձգել, երկպառակել. être en —, անմիաբան՝ երկպառակ լ., հակառակ լ. միմեանց. il règne de la — entre eux. Entretenir, fomenter la — entre les membres d'une famille. La — se glissait entre les puissances alliées. Quelle — entre l'esprit et le cœur! Il y a de la — parmi les chefs.

Mésintéroïde, ած. բժ. միջընդերակերպ:

Mésinterprétation, ի. վերծ՝ ծուռ մեկնութիւն:

Mésinterpréter (je mésinterprète, je mésinterpréterai) ն. վերծ՝ ի չար միտս՝ ծուռ՝ *գէշ մեկնել. — la familiarité de qn.

Mésite, ա. տգ. մեզիտ, խայծպանաիւծ:

Mésitine, ի. տգ. մեզիտին:

Mésitique, ած. տգ. մեզիտային. alcool —, — ցի:

Mésitol, ա. տգ. մեզիտուլ:

Mésityle, ա. տգ. մեզիտուսա, մեզիտանիւծ: [ային:

Mésitylène, ի. տգ. մեզիտուս-

Mésitylénique, ած. մեզիտուսային. alcool —.

Mésitylide ա. տգ. մեզիտուսիդ: [յին:

Mésitylique, ած. մեզիտուսա-

Meslier, ա. բ. հա. Néflier ի:

Mesmérien, enne, ած. մեսմերական. 2. գ. —. կուսակից մեսմերականութեան:

Mesmérisme, ա. մեսմերականութիւն. կենդանական մագնիսականութիւն:

Méso... նմ. յն. միջն...

Mésobraque, տչ. միջնաստղ. որոյ միջին վանկն սուղ իցէ:

Mésocæcum (մէզոսէքում) ա. մգ. միջնակուրայի:

Mésocarpe, ա. բ. միջնապտուղ, միսն՝ մսուտ մասն պտղոյ:

Mésocéphale, ա. մգ. միջնագլուխ:

Mésocéphalique, ած. միջնագլխեան, միջնագլխային:

Mésochilium (մէզօքիլիօն) ա. բ. միջնաշրթնեն: [vers —.

Mésoclaste, ած. տղ. միջնաբեկ.

Mésocôlon, ա. մգ. միջնաղիքաղի. տ. Côlon.

Mésocrâne, ա. մկ. միջնագանկ միջակայրն գլխոյ:

Mésoderme, ա. բ. միջնամաշկ :
Mésodiscal,e, աճ. բ. միջնաակուտեղ . insertion —e.
Mésoffrir (լծ. իբրեւ **Offrir**) չ. տալ գինս նուազ քան զարժէս, տրժգնել . on lui avait mésoffert, il ne voulut pas vendre. Les marchands surfont et les acheteurs mésoffrent. Vous mésoffrez trop de cette marchandise.
Mésogastre, ա. մգ. միջնորովայն , միջնափոր . միջին որովայն , *փոր :
Mésogastrique, աճ. միջնորովայնային . région —, միջնորովայնավայր :
Mésohippus (իւս) ա. վբ. կ. կիսաձանձի :
Mésole, ի. հբ. մեզոլ :
Mésoline, ի. հբ. մեզոլին :
Mésolite, ի. գ. մեզոլաքար :
Mésologie, ի. միջոցաբանութիւն:
Mésologique, աճ. միջոցաբանական :
Mésomacre, աճ. հ. ոչ. միջնակայն :
Mésomérie, ի. մգ. ազդրամէջ , բարձամէջ :
Mésomètre, ա. մգ. արգանդաչափ :
Mésomphale, ա. տ. **Ombilic.**
Mésomydes, ի. յ. մբ. կիսաճանճք :
Mésophragme, ա. մբ միջնաններքին . ներքին անջրպետ լանջաց միջատաց :
Mésophryon (ֆրիօն) ա. մգ. միջնակայ :
Mésophylle, ա. բ. միջնատերեւ:
Mésophyte, ա. բ. միջնատունկ . գիծն որ բաժանէ զարմատ տնկոյ ի բնոյ կամ ի ցօղնոյ . հն. **Collet.**
Mésophytique, աճ. բ. միջնատնկային :
Mésopithèque, ա. կ. միջնակապիկ ազգ բրածոյ կապկի :
Mésoplodon, ա. վբ. կ. միջակինատամն . բրածոյ կենդանի :
Mésopotamien, enne, աճ. միջագետեայ , միջագետացի :
Mésorectum (Թօմ) ա. մգ. միջնաՀատիան . առագաստ նախաղեղոյ :
Mésoroptre, ա. բխ. միջնատես:
Mésorrhinion (ռինիօն) ա. կ. միջնատունգն . մասն կոցոյ Քաչնոց որ ընդ մէջ ռնգաց :
Mésosème, ա. մգ. միջանիշ :
Mésosperme, աճ. բ. միջնասերմն. միջոցն որ ընդ մէջ երկուց պատենից սերման : [S. **Thénar.**
Mésothénar, ա. մգ. միջնաշող .
Mésothèque, ա. բ. միջնատուփ:
Mésothérium (մեզօԹէրիօմ) ա. միջնագազան. անասուն բրածոյ գրտեալ մերձ ի Պուէնօս-Այրէս :
Mésothorax, ա. մբ. միջնալանջ :
Mésothroque, աճ. օղ. միջնանիւ:
Mésotype, ի. հբ. միջատիպ :
Mésoxalique, աճ. տգ. միջոքսալային . acide —, — ԹՀու :
Mésoxalylurée, ի. տգ. հն. **Alloxane.**
Mésozoïque, աճ. եր. միջակենդանական . terrains —s.
Mespilodaphné, ա. բ. զկեռակատայ : [**Neflier.**
Mesplier Mesplus, ա. բ. տ.

Mesquin, e, աճ. գնուճ, ճղճիմ, անշուք , փցուն, հէք, եղկելի, *խեղճ, ողորմելի . mine —e. Air —. 2. գրնուճ , անպաճոյճ , *խեղճ . chambre —e. 3. գնուճ , գձամտեսակ , գձակերպ , փցուն , անարուեստ , * խեղճ dessin —. Architecture —e. La manière de ce peintre est —e. 4. գնուճ , գձասէր , փոքրոգի , փցուն . idée —e. Pensée —e, նրկնախոհ՝նուաստախոհ միտք՝խմաւոք, խորհուրդ. sentiments —s, 5. գձասէր , ճղճիմ , ճղճասիրտ . politique —e. Caractère —. —e jalousie, փոքրոգի նախանձ . 6. ճղճիմ , կցիր , կճճի «խըչըգ» . il est bien —. Elle est bien —e. Un présent —, կճճի պարգեւ . repas —.
Mesquinement, մ. գձաբար , յոռեկեց , հիքուԹեամբ . elle est vêtue —, գձազգեաւ է. être chaussé fort —. Ils l'enterrèrent le plus — qu'ils purent. Cette salle est bien — décorée, meublée. 2. կճճաբար, կրճճուԹեամբ. il vous fit souper bien —. Il vous a reçus et traités bien —. Vivre —.
Mesquinerie, ի. գձուԹիւն , փցնուԹիւն , նկնուԹիւն , հիքուԹիւն , *խեղճուԹիւն . la — d'une peinture, d'une politique, de ce salon, de ce spectacle, de cette fête. 2. կճճուԹիւն «խըչըգլըգ». cette femme est d'une — ridicule.
Mesrob, Mesrop, ա. de —, մեսրոպեան. caractères de —, — նշանագիրք :
Mess (մէս) ա. անգ. սպայաճաշ . ճաշ սպայից . le — des officiers de tel régiment, ճաշ սպայից այս ինչ գնդի :
Message, ա. պատգամ , պատգամագիր . on m'a chargé d'un —. Il s'est mal acquitté de son —. Je ferai votre —. — du trône, գահաճառ . le — annuel du président des Etats-Unis. 2. պատգամ , գրոյց , բանբերուԹիւն. porter un —, պատգամաբեր՝ բանբեր լ. recevoir un —. || mauvais —, գոյժ , բօԹ :
Messager, ère, գ. պատգամաւոր , պատգամաբեր , բանբեր, գրուցատար , հրեշտակ , * լուր բերող . je lui ai envoyé un —. Remettez-moi cette lettre, je serai votre —. Triste — d'un événement si funeste. || — d'Etat, — պետուԹեան . || քՀ. le — des dieux, —ն դից. Հերմէս. la —ère de Junon, — Հերայ . Իրիս . || քՀ. la —ère, համբաւն. || la fidèle —ère de l'antiquité, հաւատարիմ —ն հնուԹեան . պատմուԹիւն . || փ. — de malheur, գուժկան , գուժարեր , բօԹաբեր . 2. քՀ. աեւտաբեր. l'hirondelle, —ère du printemps, ծիծառն, — գարնան. la —ère du jour, —ն տուրնջեան , արշալոյս . 3. սուրհանդակ . 4. Ծ. տ. **Secrétaire.** 5. աճ. պատգամաբեր , պատգամաւոր , բանբեր. pigeon —:
Messagerie, ի. սուրհանդակատան . 2. սուրհանդակուԹիւն . 3. սուրհանդակակառք . կառք սուրհանդակաց . aller par la —. Prendre les —s. 4. սուրհանդակատներք . հակ եւ վաճառք բերնալը յերկաԹուղոյ :
Messaline, ի. Սեսալինէ , կին Կղոդիոս կայսեր . խառնակեցու-

Ծեամբ անուանի . 2. փ. —. կին խառնակեցիկ՝ շուայտասէր . c'est une —.
Messe, ի. պատարագ . célébrer la sainte —, մատուցանել զսուրբ —. dire des —s pour qn., pour le repos de l'âme de qn. Entendre la —, — լսել . chanter, servir la —, երգել ի պատարագի , սպասաւորել —ի . la — est dite. Au sortir de la —. Il a perdu, manqué la —. Répondre la —. La — est à l'évangile. Un livre de —, աղօԹագիրք . — basse կամ petite —, Ցիս. —. — de paroisse. — solennelle, haute, grande — կամ grand'—, հանդիսաւոր՝ ձայնաւոր —. est-ce une grande —? — des morts, — ննջեցելոց . la première —, առաջին —, *որ կ'ըսուի առաւօտն կանուխ . la première — d'un prêtre, առաջին — նորընծայ քահանայի . — musquée, մշկաՀոտ՝ վերջին —. որում առաջիկայ գոռանին սովորաբար մեծամեծք . — de minuit, — կէս գիշերոյ , — Տրագալուցի ծնընդեան . — en musique, երգածայն —. || ը. voilà une — qui sort de la sacristie, ահա քահանայն ելանէ ի պահարանէ ի մատուցանել զ—. voilà une — qui sonne, ահա հարկանի կոչնակ՝ ժանգակ —ի . || ce prêtre vit de ses —s, il n'a que ses —s pour vivre, քահանայս այս —օք իւրոյք կեայ , *—ովն կ'ապրի . 2. —. երգածայն՝ նուագարան —. La — de Chérubini est un chef-d'œuvre. Ce musicien a composé une belle —.
Ած. il ne faut pas se fier à un homme qui entend deux —s, չէ պարտ վստահիլ ի կեղծաւորս, պարտ է չլինել վստահ ի կեղծաւորս . il ne va ni à — ni à prêche, այր անկրօն՝ անհաւատ է , *ոչ —ի կերթայ , ոչ բարոյի :
Messéance, ի. անպատշաճուԹիւն , անվայելչուԹիւն , անվայելչուԹիւն . il y a de la — de la part

de ce magistrat de parler de la sorte, անպատշաճ՝ անպատեհ է դատաւորիդ խօսել զայս օրինակ :

Messéant, e, ած. անպատշաճ, անպատեհ, անվայելուչ. il n'est pas — de craindre la perte d'une chose précieuse. Quelquefois la témérité n'est pas —e à un jeune homme. Ce que vous venez de dire est très —. Posture —e.

Messéniennes, ի. յ. մեսենականք. ազգային քերդուածք որ յերգ արկանեն զաղէտս հայրենեաց. les — de Casimir Delavigne. || Une messénienne, մեսենական :

Messeoir (je messieds, tu messieds, il messied, n. messeyons, v. messeyez, ils messeyent; je messeyais, etc.; je messiérai, etc.; je messiérais; q. je messeye, q.n. messeyions, q.v. messeyiez, qu'il messeyent; messéant, անտեղի յայլ ժամանակս) չ. չլինել անկ՝ պատշաճ, չպատշաճիլ, չվայելել. un peu de jalousie, même injuste, ne messied pas à un amant. Cette couleur messied à votre âge. Il vous messied, չէ քեզ անկ՝ պատշաճ. il ne vous messied pas, չէ քեզ անպատշաճ. il ne messied pas même au vieillard d'apprendre. Cet habit ne vous messiéra pas. Cela messied, այս չէ անկ՝ չէ պատշաճ՝ վայելուչ :

Messer (մէսէր) հ. տէր «տուլա». հն. **Messire** եւ վարի ի հնոտան ոճս եւ նե. notre —. l'âne à — lion. — Gaster, սոսմոքան. — loup, գայլն:

Messiade, ի. մեսիական. քերդուած Քրիստոսի :

Messianique, ած. մեսիային :

Messianisme, ա. մեսիականութիւն :

Messianiste, գ. մեսիական. կուսակից մեսիականութեան :

Messianité, ի. մեսիայութիւն :

Messidor, ա. ոսկեհունձ. տասներորդ ամիսն հասարակապետական տարւոյ :

Messie, ա. Մեսիա, Օծեալ, Քրիստոս. la venue du —, գալուստ Մեսիայ. || փ. եւ բ. il est attendu comme le —, սպասի մեծաւ անհամբերութեամբ. 2. faux —s, սուտ Մեսիայք :

Messier (մէսիէ) ա. մրգապահ :

Messieurs (մէսիէօ) ա.յ. տեարք, *պարոնայք «աղալար». եզ. **Monsieur.**

Messire (մէսիր) ա.հ. տէր, պարոն «աղա, էֆէնտի». — de Joinville. — rat. 2. պ. poire de — Jean, un — Jean, տիրատանձ. տանձ դիւրաբեկ եւ շաքարոտ. des — Jean.

Mestre (մէսթր) ա.նւ. տ. **Meistre.**

Mestre de camp (մէսթր տը քան) ա. հ. գնդապետ «միրալայ» :

Mesua, ա. բ. երկաթածառ. կն. **Arbre de fer.**

Mesurable, ած. չափելի. quantité —.

Mesurage, ա. չափումն. 2. չափագիր. տեղեկագիր գետնաչափի. 3. չափաբաժ, *չափողչէք :

Mesure, ի. չափ «էօլչի». la — de la terre. Système des poids et —s, դրութիւն կշռոց եւ չափուց. vendre à fausse —. Qui n'a pas la même —, անհամաչափ. celui qui prend —, չափառու. action de prendre —, չափառութիւն. sur —, *չափի վերայ. — de pas, քայլաչափ. || փ. avoir deux poids et deux —s, changer de poids et de —s, աչառութեամբ դատել, աչս առնուլ, աչառել. || փ. faire tout avec poids et —, չափով եւ կշռով՝ մեծաւ զգուշութեամբ առնել զամենայն. || de —, չափով, արդարաչափ, արդարակշիռ. son bois fut saisi pour n'être pas de —. || փ. եւ բ. cet homme n'est pas de —, այրս այս չէ կարող՝ ձեռնհաս առնելոյ զգործն, մրցելոյ ընդ ոսոխին.

2. չափ, *չափելու աման. — comble, — լի՝ ծանծաղուն, *լեցուն. grande, petite —, — մեծ, փոքր. — de blé, — ցորենոյ. || faire bonne —, բարւոք լնուլ զչափն.

3. չափ. նիւթն բոլանդակեալ ի չափի. une — d'avoine, չափ մի վարսակ. demi—, կէս չափ, կիսաչափ. || փ. combler, remplir la —, լնուլ զչափն, անցանել լսա չափ, *չափն լեցուցանել՝ անցուցանել. la — est comble, լրացեալ՝ լցեալ է չափն, *չափն լեցուած է.

4. չափ (դերբայիկ). tirer sa — de sa poche.

5. չափ, տարածութիւն. prendre la — du pied de qn., առնուլ զ— ոտից ուրուք, *մէկուն ոտքի չափն առնուլ. prendre — d'un habit. Prendre les —s d'un bâtiment, առնուլ զչափ շինուածոյ. se faire prendre — d'un paletot. Le cordonnier lui a pris —, կօշկակարն էառ զ— նորա, *չափն առաւ. || փ. donner sa —, տալ զչափ՝ զչափ կարողութեան անձին, *իր չափն՝ կարողութիւնն ցուցուցանել. dans la — de nos forces, լսա չափոյ կարողութեան մերոյ, լսա կար զօրութեան մերոյ, մերովանն, *մեր կարողութեան չափ. dans la — de mes forces, իմովանն, *կարողութեանս չափ.

6. փ. չափ, չափաւորութիւն, հնարք, հայհոյանք, խորհուրդ, դարման, զգուշութիւն, *միջոց, ճար. une sage —, une — habile. Garder la —, prendre des —s, հնարս հնարել, ի հնարս հայհոյանաց մրտանել, զամենայն զգուշութիւն ի միջ առնուլ. prendre de sages —s, des —s infaillibles. Prendre ses —s, prendre toutes ses —s, զամենայն զգուշութիւն ի կիր արկանել, խորհուրդ ի մտի դնել, զգոյշ լինել, հնարս գտանել, զաւաղս ունել. || demi—, միջի —, կիսադարման, անբաւական զգուշութիւն. ne prendre que des demi—s. Le décret qui vient de paraître, est une demi—. || փ. Rompre, traverser les —s de qn., ի դերեւ հանել զհնարս ուրուք.

7. եմ. չափ, ամանակ. battre la —, ամանակ հարկանել՝ տալ՝ *զարնել. chanter, jouer, danser en —, չափով երգել, հարկանել՝ նուագել, պարել. — à deux temps, à trois temps, — երկամանակ, եռամանակ. || demi—, կէս —, կիսաչափ, կիսամանակ.

8. տղ. չափ. la — de l'alexandrin est de douze syllabes. Ce vers n'a pas la —.

9. սխ. չափ. օրինաւոր հեռաւորութիւն. être à la —, en —, լինել ի չափու՝ յօրինաւոր հեռաւորութեան. || փ. être en —, en — de faire une chose, կարող՝ ձեռնհաս լինել առնելոյ զիմն. il se mit en — de fournir son cautionnement, կարող զանձն կացոյց՝ հայհոյանաց զինարս տալոյ զերաշխադրամն. || être hors de —, լինել արտաքոյ քան զչափն, չլինել յօրինաւոր հեռաւորութեան. եւ փ. չլինել կարող՝ ձեռնհաս առնելոյ զիմն. || փ. mettre qn. hors de —, ի դերեւ հանել զխորհուրդ ուրուք, *մէկուն դիտաւորութիւնները փուճացուցանել. || rompre la —, լուծանել զչափն, *սրի վերք չառնելու չափ հեռու կենալ.

10. փ. չափ, պայման, կանոն, սահման. la vraie — du mérite du cœur c'est la capacité d'aimer. La — du possible. Cette idée passe la — de son esprit. Vous poussez la tristesse au delà de toutes les —s. Son luxe n'avait plus de —, անչափ էր պերճութիւն նորա. cela passe toute —, այս անցանէ լսա չափ, * այս ամէն չափ կ'անցունէ.

11. չափ, չափոյք, չափաւորութիւն, զգաստութիւն. manquer de —, չգիտել զչափ անձին. tenir dans la juste —, ի չափու ունել. se tenir dans une juste —, զանձն ի չափու ունել, կալ ի չափու. il n'a gardé aucune — avec moi, envers moi. Avec —, չափով, չափոյիւք, չափաբար. garder la — en tout, ի չափու ունել զանձն յամենայնի. il ne garde de — en rien.

12. *A — que,* շ. լսա չափու, լսա համեմատութեան. à — que j'avançais, il reculait, որչափ յառաջէի ես, նոյնչափ՝ այնչափ յետս ընկրկէր նա, լսա չափու յառաջ խաղալոյս՝ յետս ընկրկէր նա. la chair prend toujours plus de dureté à — qu'on avance en âge. A —, հետզհետէ. on vous payera à —. || A — de, նխ. լսա չափոյ, լսա համեմատութեան. les Romains augmentaient toujours leurs prétentions à — de leurs défaites.

13. Au fur et à —, տ. **Fur.**

14. *Outre —,* մ. արտաքոյ՝ առաւել քան զչափն, անչափ, *չափէ դուրս. il est affligé outre —. Il dépense outre —.

15. *Sans —,* անչափ. un bonheur sans — et sans fin.

16. *En même —,* նովին չափով, նոյնչափ, լսա նմին համեմատութեան.

Առ. de la — dont nous mesurons les autres, nous serons mesurés, նովին չափով որով չափեցուք չափեսցի մեզ, *ուրիշներն ինչ չափով որ

չափենք այն չափով ոլիտի չափուինք:

Mesuré, e, անց. չափեալ, չափաբեր, զգոյշ, չափով. pas —. 2. des paroles —es. Ton —. Il paraît sage et — au milieu des plus grands périls, բերելով զգօնութիւն եւ չափոյս յաջագին վտանգաց. une femme —e. 3. չափածոյ, չափով, չափաբերական, ոտանաւոր. il a fait imprimer un volume de sottises —es.

Mesurément, մ. չափով:

Mesurer, ն. չափել «էօլչմէք». — un champ, du blé, la durée de quelque chose. 2. —, չափով վաճառել՝ տալ. mesurez-moi un litre de pommes de terre. 3. փ. չափել, կշռել, տալ. on dirait que le ciel aux cœurs plus magnanimes mesure plus de maux. 4. չափել, կշռել, քննել. — ses paroles, խօսիլ զգուշութեամբ. — ses actions, ses démarches. || — des yeux կամ avec les yeux, — աչօք՝ ակամբ զիեռաւորութիւն կամ զմեծութիւն իրիք. — des yeux la hauteur d'une tour. || փ. — un homme des yeux, — զոք աչօք՝ ակամբ. je le voyais qui me mesurait depuis les pieds jusqu'à la tête. || — les épées, չափել զուսերս ոտխաց ի տեսանել եթէ հաւասարք իցեն. փ. — son épée, ses armes avec qn., մենամարտիկ ոգորիլ ընդ ումեք. || — la terre, չափել զերկիր, յերկիր անկանիլ, *գետին իյնալ. 5. չափել, կշռել, կարգել, ուղղել, համեմատել. le ciel mesure ses faveurs au mérite des hommes. — le châtiment à l'offense. — sa dépense sur ses revenus. || — un coup, կշռել զիարուածն.

Se mesurer, դ. չափիլ, * չափուիլ. tout ce qui se mesure finit. ||փ. votre puissance doit être mesurée par le nombre des hommes. 2. կըշռիլ, կշիռ՝ համեմատ լ. nous voulons que la sagesse divine se mesure à nos intérêts. || — des yeux, չափել՝ կշռել, քննել զմիմեանս ակամբ. l'un et l'autre rival s'arrêtant au passage, se mesure des yeux, s'observe, s'envisage. || — avec qn., մրցիլ՝ մաքառիլ՝ կռուիլ՝ մենամարտիկ ոգորիլ ընդ ումեք, համեմատել՝ հաւասարել զանձն ումեք. te mesurer à moi! qui te rend si vain? Ils se sont mesurés. Le prince a bien voulu lui faire l'honneur de — avec lui.

Առ. S. **Brébis.**

Mesureur, ա. չափող:

Mésus (մէզիւ) ա. հ. յոռեգործածումն: [ծիւն:

Mésusage, ա. յոռեգործածու-

Mésuser, չ. վնասանել իւիք, չարաչար ի կիր արկանել, խառնաւար առնել, * գէշ գործածել. — de son bien, de son pouvoir. Il a mésusé de vos bienfaits.

Mésuseur, ա. վնասանող:

Mét... կամ **Méta...** յն. նմ. փոխա... յառա..

Méta-antimonique, ած. տգ. փոխառաջրային:

Métabole, ի. ճա. փոխադրութիւն. 2. մբ. փոխադիր. insectes —s.

Métabolélogie, ի. բժ. փոխաբանութիւն. նկարագիր փոփոխութեանց հիւանդութեան:

Métabolique, ած. փոխադրական. phénomènes —s.

Métabolisme, ա. փոխադրականութիւն:

Métacarpe, ա. մգ. ափոյք. ենթափաստակ. os —, ափոյքոսկր:

Métacarpien, enne, ած. մգ. ենթափաստակային, ափուքային. les os —s, — ոսկերք. les —s, ափուքոսկերք:

Métacarpo-phalangien, enne, ած. մգ. ափուքափոնգային:

Métacentre, ա. նւ. փոխակենդրոն, անդրակենդրոն:

Métacentrique, ած. նւ. փոխակենդրոնային. courbe —.

Métacétone, ա. տգ. փոխաքացետոն: [խագէս:

Métachète (քէթ) ած. օդ. փո-

Métachloral, ա. տգ. փոխաքլորալ: [բաքար:

Métachlorite, ի. հբ. փոխաքլո-

Métachorèse (քո) ի. ախ. Տ. **Métastase.**

Métachromasie, ի. փոխերանգութիւն: [փոխութիւն:

Métachromatisme, ա. գունա-

Métachronisme, ա. փոխաժամանակութիւն. *Պուտականի սխալ որով դիպուած մի պատահած ժամանակէն առաջ կդրուի:

Métacinnabarite, ի. հբ. փոխակինաբարիտաքար:

Métacinnaméine, ա. տգ. փոխակինամոնամէին:

Métacinnamine, ի. հբ. փոխակինամին:

Métacinnamique, ած. փոխակինամոնային:

Métacroléine, ի. տգ. փոխակռիւղին: [նունդ:

Métagénèse, ի. բխ. փոխածըն-

Métagénésique, ած. կ. փոխածննդային:

Métagramme, ա. փոխատառ.:

Métairie, ի. վարձագարակ, *վարձով բռնուած ագարակ:

Métal, aux, ած. հրահալ, հրահալելի, մետաղ, հրահալական՝ քրայական նիւթ «մաէն». les métaux, —ք. հալականք, հրահալք, հրահալելիք. — natif կամ vierge, զուտ —. épurer les métaux, կղկղել՝ զտել զհրահալս. de —, մետաղեայ. fait de —, մետաղաշէն. dont les os sont de —, մետաղոսկր. || métaux précieux, ազնիւ՝ պատուական —ք (ոսկի, արծաթ եւ փլաթին). || — anglais, անգլիական —. ազգ անագի. une cuiller en — anglais, դգալ յանգղիական մետաղէ. 2. փ. les quatre métaux, չորեքին մետաղք, չորեքին դարք աշխարհի (ոսկի դար, արծաթի դար, պղնձի դար, երկաթի դար).

Métalbumine, ի. տգ. փոխասպտին: [ցրաչրաճին:

Métaldéhyde, ի. տգ. փոխան-

Métalepse, ի. ճա. փոխակարգութիւն. ձեւ ճարտասանական:

Métalimnéen, enne, ած. փոխանրոդակ:

Métalléité, ի. ա. մետաղութիւն:

Métallescence, ի. ո. մետաղագունութիւն: [գոյն:

Métallescent, e, ած. մետաղա-

Métallifère, ած. հբ. մետաղաբեր. gîte, région, contrée —.

Métalliforme, ած. հբ. մետաղաձեւ:

Métallin, e, ած. մետաղեան, մետաղատեսակ:

Métallique, ած. մետաղական, հրահալային, հրահալական, մետաղային, հանքային, քրայական. corps —. État, apparence, son —. 2. դրոշմածական, մետալական. science —, գիտութիւն —. || histoire —, պատմութիւն —, ցուցեալ մետալօք. 3. մետաղական, դրամական. la réserve — de la Banque. 4. ա. յ. les —s, մետաղադրամք. մետաղեայ դահեկանք «մէտալիք». 5. ի. հ. S. **Métallurgie.**

Métalliquement, մ. մետաղօրէն, դրամօք, դահեկանօք. recevoir — un salaire. [տումն:

Métallisage, ա. մետաղացում-

Métallisation, ի. մետաղացումն, շրջումն ի մետաղ:

Métalliser, ն. մետաղացուցանել, * մետաղ դարձունել. 2. մետաղացուցանել, մետաղապատ առնել. — une glace, un miroir.

Métallochimie, ի. մետաղաքարբագիտութիւն. մասն քարբագիտութեան որ զմետաղաց ճառէ:

Métallochimique, ած. մետաղաքարբագիտական:

Métallographe, ա. մետաղագիր. որ գրէ զմետաղաց:

Métallographie, ի. մետաղագրութիւն. 2. մետաղագիտութիւն

Métallographique, ած. մետաղագրական:

Métalloïde, ած. տգ. մետաղակերպ. 2. ա. —. ազարգ մարմին:

Métalloïdique, ած. մետաղակերպական:

Métallothérapie, ի. ախ. մետաղաբուժութիւն:

Métallurge (մէթալլիւրժ), Տ. **Métallurgiste.**

Métallurgie, ի. մետաղագործութիւն, մետաղաբանութիւն «մաէնիլիք»:

Métallurgique, ած. մետաղագործական. usine, opération —.

Métallurgiste, ա. մետաղագործ «մաէնիլի»:

Métamère, Métamérique, ա. տգ. փոխամասն: [ծիւն:

Métamérie, ի. փոխամասնու-

Métamorphique, ած. եբ. կերպարանափոխական, փոխածեւ, այլակերպ. couches —s, — խաւք. roches —s, — ժայռք:

Métamorphisme, ա. եչ. փոխածեւութիւն. փոխակերպութիւն հողոց ազդեցութեամբ ջերմութեան:

Métamorphiste, ա. փոխածեւական, այլակերպական. անուն աղանդաւորաց յեօթնեւտասներորդ

դարու որք ասէին եթէ մարմին Քրիստոսի փոխեցաւ յԱստուծոյ յերկինս:

Métamorphopsie, ի. փոխածեւատեսութիւն. *Երեւիլն տեսութեան որով առարկաններն ուրիշ ձեւով կամ մեծութեամբ կտեսնէ:

Métamorphose, ի. փոխակերպութիւն, կերպարանափոխութիւն. les —s de la chenille. 2. փ. —. je l'ai vu court et replet, le voilà mince et élancé, quelle — !

Métamorphosé, e, անց. փոխակերպեալ, կերպարանափոխ. tout paraît — dans la nature.

Métamorphoser, ն. փոխակերպել, կերպարանափոխ առնել, փոխել. Diane métamorphosa Actéon en cerf. 2. փ. le mariage l'a métamorphosé en un homme grave et rangé. La fortune l'a complètement métamorphosé. Les honneurs l'ont métamorphosé.

Se métamorphoser, դ. —իլ, կերպարանափոխ լ. — en cygne. || փ. —. փոխել զբաղս իւր, *բնաւորութիւնն փոխել. avec l'âge il s'est métamorphosé.

Métamorphosique, ած. բպ փոխակերպական. les évolutions —s des lépidoptères.

Métamylène, ա. տգ. փոխօսլային: [դող:

Métapectine, ի. տգ. փոխադոնդողային.

Métapectique, ած. տգ. փոխադոնդողային. acide —, — ՔՔու:

Métaphore, ի. ճա. փոխաբերութիւն, այլակերպ յորջորջումն՝ յորջորջանք, այլասացիկ՝ այլաշրջիկ յորջորջումն, այլափոխ բանք. c'est un lion, փոխանակ ասելոյ c'est un homme courageux.

Métaphorique, ած. փոխաբերական, այլափոխ, այլափոխիկ. sens —. Langage —.

Métaphoriquement, մ. փոխաբերաբար, այլափոխ բանիւ. pour parler — d'un brave qui ne craint pas le péril, on dit que c'est un lion.

Métaphoriser, ն. փոխաբերել:

Métaphoriste, ա. փոխաբերական. աղանդաւոր ինչ:

Métaphosphate, ա. տգ. փոխափոսփատ:

Métaphosphorique, ած. տգ. փոխափոսփորային. acide —.

Métaphragme, ա. կ. փոխանջրպետ. անջրպետն որ ընդ մէջ կրծոց եւ փորոյ միջատաց:

Métaphrase, ի. փոխաբանութիւն. ընդարձակ Թարգմանութիւն:

Métaphraste, ա. փոխաբան. որ մեկնօրէն Թարգմանէ գիրքնախօս մատենագիր:

Métaphrastique, ած. մտգ. փոխաբանական. traduction —.

Métaphysicien, ա. բնազանցախօս. 2. ած. բնազանցական. école métaphysicienne d'Elée.

Métaphysique, ի. բնազանցութիւն. 2. փ. —, խրթնութիւն. il y a trop de — dans cet ouvrage. 3. ած. բնազանց, բնազանցական. preuves —s de l'existence de Dieu. Raisonnement —. Philosophie —. 4. փ. —, խրթին. des idées obscures et —s.

Métaphysiquement, մ. բնազանցաբար, բնազանցօրէն. prouver — l'existence du souverain être.

Métaphysiquer, չ. բնազանցել, բնազանցախօս լինել:

Métaphysiquerie, ի. բնազանցականութիւն:

Métaplasma, ա. բ. յետակազմութիւն, յետակազմանիւթ:

Métaplasme, ա.բ. փոխակազմութիւն. փոփոխութիւն բառի՝ յաւելմամբ, կրճատմամբ կամ փոփոխմամբ տառի կամ վանկի. l'élision, la syncope, etc. sont des —s.

Métaplastique, ած. բ. փոխակազմական:

Métaptose, ի. բժ. ախտափոխութիւն. փոփոխութիւն ախտի:

Métartrique, ած. տգ. փոխագինեմրբային. acide —, փոխագինեմրբաթթու: [հաշաքարային:

Métasaccharique, ած. տգ. փո-

Métaschématisme (մէԹասքէմաԹիսմ) ա. բժ. S. **Métabolélogie.**

Métaspermes, ի. յ. բ. յետասերմանք:

Métastannique, ած. տգ. փոխանագային. acide —, փոխանագաթթու:

Métastase, ի. բժ. ախտատեղափոխուէ. տեղափոխուէ հիւանդուէ. 2. —, *ուրիշի վերայ յանցանքն դնելն:

Métastatique, ած. բժ. ախտատեղափոխային: [խուլ ?

Métastirol, ա. տգ. փոխատաշ-

Métasyncrise, ի. բժ. փոխախառնուած. նորոգումն խառնուածոյ մարմնոյ: [խառնուածային, վերանորոգիչ:

Métasyncritique, ած. բժ. փոխա-

Métatarse, ա. մգ. ոտնափոյք. ոտնափոյք. երեսք ոտից:

Métatarsien, enne, ած. մգ. ոտնափուքային. articulations, artères —ennes, — յօդք, շնչերակք. les os —s. Les —s, — ոսկերք, ոտնափոյքոսկերք. հն. **Avant-pied.**

Métatarso-phalangien, enne, ած. ոտնափուքակոճային:

Métatérébenthène, ի. տգ. փոխաբեւեկնէն:

Métathèse, ի. ք. տառափոխութիւն. փոխադրութիւն տառի, որպէս berloque փոխանակ breloque, դրսով փոխանակ դսրով. 2. բժ. տեղափոխութիւն:

Métathorax, ա. կ. յետալանջք. յետին հատած լանջաց միջատաց:

Métatroque, ած. օղ. յետանիւ:

Métatypie, ի. բպ. փոխատիպ. փոփոխումն տպի:

Métayage, ա. եգ. ագարակավարձ, ագարակավարձութիւն. *վարձու տալն զագարակ:

Métayer, ère, գ. ագարակավարձու, ագարակավարձուհի. վարձուոր ագարակի:

Métazoïque, ած. եբ. յետակենդան. գինի երեւման կենդանեաց. terrains —s.

Métécie (մէԹէսի) ի. հխ. յն. փոխաբնակութիւն. S. **Métèque.**

Méteil, ա. ցորենահացաբ, հացաբախառն ցորեան. 2. ած. blé —, ցորեան հացաբախառն:

Métel, ա.բ. S. **Noix.** [կան:

Métempirique, ած. գերփորձա-

Métempsycose (մէԹանփսիքոզ) ի. հոգեփոխութիւն:

Métempsycosiste, ա. հոգեփոխական. որ հաւատայ ի հոգեփոխութիւն:

Métensomatose (մէԹանսոմատոզ) ի. մարմնափոխութիւն:

Météore, ա. օդերեւոյթ, մետէորոյ. — brûlant, պռեստեր. || —s aériens, օդերեւոյթք, հողմք. || —s aqueux, ջրերեւոյթ, պաղն, եղեամ, անձրեւ, ձիւն, կարկուտ, շաղ, եւլն. || —s ignés, հրեղէն երեւոյթք, հրերեւոյթք, որպիսիք են շրջմոլիկ հուրն, փայլակն, կայծակն, Ուրիչ աստղք, աստղք. || —s lumineux, լուսերեւոյթք, լուսաւոր —ք. ծիածան, արեւանմանութիւնք, հիւսիսայգք, եւլն. 2. փ. —. անձն մեծահռչակ այլ սակաւատեւ. ce conquérant fut un — qui épouvanta le monde.

Météoride, ա. S. **Météorite.**

Météorine, ի. ա. S. **Souci**, ծաղիկն:

Météorique, ած. օդերեւութական, մետէորական. phénomène —. Influences —s. Pierre —, օդերեւութաքար, օդաքար. 2. բ. —. plantes. —s, — բոյսք, *որոց ծաղկունք կբացուին ու կգոցուին օրին համեմատ. զօ. calendula pluvialis առաւօտն չը բացուիր՝ Ըէ որ ցորեկն անձրեւ պիտի գայ: [Ըատկէս:

Météoriquement, մ. օդերեւու-

Météorisation (սիօն) ի. բժ. օդահարութիւն, *փորուռեցումն. հն. **Tympanite.**

Météorisé, e, անց. օդահար, փքուռոյց. abdomen —. Ventre —, փորուռոյց. ce malade est —.

Météoriser, ն. բժ. օդահարել, օդահար՝ փքուռոյց առնել, *փորն ուռեցունել. certains fourrages mangés trop verts météorisent les bestiaux.

Se météoriser, դ. — լ., *փորն փուքով ուռիլ, le ventre de ce malade se météorise.

Météorisme, ա. բժ. փքուռուցութիւն. *փուքով փորին ուռիլն:

Météorite, ի. օդերեւութաքար. les aérolithes sont des —s. —s pierreuses, métalliques, pulvérulentes.

Météoritique, ած. օդերեւութական:

Météorognosie (րօկնօզի) ի. օդերեւութագիտութիւն:

Météorographe, ա. օդերեւութագիր (գործի). 2. —, որ գրէ զօդերեւութից: [ագրութիւն:

Météorographie, ի. օդերեւու-

Météorographique, ած. օդերեւութագրական:

Météorolithe, ա. օդերեւութաքար. հն. **Aérolithe.**

Météorologie, ի. օդերեւութաբանութիւն, մետէորաբանութիւն:

Météorologique, ած. օդերեւութաբանական; մետէորաբանական. instrument, observation, table —.

Météorologiste, Météorologue, ա. օդերեւութաբան, օդերեւութախոս, մետէորաբան, մետէորախոս :

Météoromancie, ի. օդերեւութագուշակութիւն :

Météoromancien, enne, գ. օդերեւութագուշակ, օդերեւութահմայ:

Météoronomie, ի. օդերեւութագիտութիւն :

Météoroscope, ա. օդերեւութադէս, մետէորադէս (գործի) :

Météoroscopie, ի. օդերեւութադիտութիւն, մետէորադիտութիւն :

Météque, ա. մբ. Յայոտ. միջազգ ինչ պատճառներ :

Méthacrylique, ած. տգ. մեթիլակրիլային. acide —.

Méthal, ա.գ. մեթալ. ցրի մշկընկուզային :

Méthanal, ա. տգ. մեթանալ. ցրանջրածին (aldéhyde) մեթիլային :

Méthanamide, ի. տգ. մեթանամիդ. Տ. **Formiamide.**

Méthane, ա. տգ. մեթան :

Méthanesulfonique, ած. տգ. մեթանոսծմբունային :

Méthanoïque, ած. տգ. մեթանային. acide —, մեթանաթթու. ին. **Fornique.**

Méthanol, ա. տգ. մեթանոլ :

Méthanthrène, ա. տգ. մեթանթրէն : [կենսային. acide —.

Méthanzonique, ած. տգ. մեթան-

Méthémérine, ած. բժ. առօրեայ, առօրեական, օրական. fièvre —, — ջերմն :

Méthémoglobine, ի. տգ. փոխադարխնագնդին. Տ. **Hémoglobine.**

Méthène, ա. տգ. Տ. **Méthylène.**

Méthényle, ա. տգ. մեթենոսա, մեթենային :

Méthionique, ած. տգ. փոխածծմբային. acide —, փոխածծմբաթթու. գաւանի խառնելով զեթնը ընդանջուր ծծմբային թթուոյ :

Méthode, ի. մեթոդ, ոճ, եղանակ, յօրինուած, եղագ, կարգ. la — qu'il suit pour sa santé n'est pas bonne. Sans —, անմեթոդ, անոճ, mauvaise —, յոռի՛ գէշ ոճ. il fait tout avec —, ոճով առնէ զամենայն. 2. ոճ, կարգադրութիւն. il y a de la — dans ce livre. 3. իս. եւ մաթ. ոճ, հնարք. — synthétique, comparative, շարադրական, համեմատական —. 4. տգ. ոճ. — analytique. 5. բլ. ոճ. naturelle, artificielle, բնական, արուեստական —. 6. եկ. ոճ. la — des tangentes, ոճ շօշափողաց. 7. բժ. ոճ. — curative, բուժական —. 8. մեթոդ, ոճ. մատեան փոքրիկ. la méthode de Port-Royal. 9. եմ. խազգիրք. — de chant, երգագիրք, երգարան. — de violon, ջուաակագիրք. 10. եմ. ոճ, կանոն (բարուք երգելոյ կամ նուագելոյ). cette chanteuse n'a pas de —. Chanter avec —. Elle a une belle, une excellente, une bonne —. La — de ce maître ne vaut rien. 11. ոճ, սովորութիւն. chacun a sa —. Il ne salue jamais le premier, c'est sa —.

Méthodique, ած. մեթոդաւոր, կարգաբան, կարգաւոր, կանոնաւոր. livre, grammaire —. Homme, esprit —, խորամիտ այր. 2. փ. մեթոդական, խղճամիտ, խստակոնդ. որ զամենայն չափով եւ կշռով առնէ :

Méthodiquement, մ. մեթոդով, մեթոդապէս, մեթոդաբար, մեթոդօրէն, ոճով, կարգաւ, յօրինուածաբար, ըստ կանոնի, *կանոնով. traiter, agir —.

Méthodisme, ա. մեթոդականութիւն, ոճականութիւն, ոճապաշտութիւն, կարգախնդրութիւն :

Méthodiste, գ. մեթոդական, ոճական, ոճապաշտ. 2. գ. —. ազգ բողոքականի. c'est un —, une —. La secte des —s. 3. ած. մեթոդաւոր, կարգախնդիր, կարգապահանջ, կարգասէր. il est —, elle est —.

Méthodologie, ի. իս. ոճաբանութիւն : [նական :

Méthodologique, ած. ոճաբա-

Méthodologiste, ա. ոճաբան :

Méthol, ա. տգ. մեթոլ. մարմին հանեալ ի ցրոյ փայտի :

Méthomanie, ի. բժ. գինեմոլութիւն. արբշռութիւն :

Méthose, ի. տգ. մեթոզ. մեթիլանիւթ շաքարահամ :

Méthoxy (մէթօքսի) ա. տգ. մեթիլաջրածին : [ջրածին:

Méthoxyle, ա. տգ. մեթանա-

Méthyl, ա. տգ. մեթիլ (ի տարրագիտական բաղադրութիւնս) :

Méthylacétanilide, ի. տգ. մեթիլքացետանիլիդ :

Méthylacrylique, ած. տգ. մեթիլակրիլային :

Méthylal, ա. տգ. մեթիլացրածին : [մին:

Méthylamine, ի. տգ. մեթիլա-

Méthylaniline, ի. տգ. մեթիլանիլին : [թիլածխին:

Méthylanthracène, ա. տգ. մե-

Méthylanthraquinone, ի. տգ. մեթիլածխաքինոն :

Méthylapidique, ած. տգ. մեթիլաճարպային : [զաւկին :

Méthylarsine, ի. տգ. մեթիլ-

Méthylate, ա. տգ. մեթիլատ :

Méthylation (սիօն) ի. մեթիլումն : [կնդրէն :

Méthylbenzène, ա. տգ. մեթիլ-

Méthylbenzoïque, ած. տգ. մեթիլկնդրկային :

Méthylbutylacétylène, ա. տգ. մեթիլբուտիլեթինածագազ :

Méthylbutylcarbinol, ա. տգ. մեթիլբուտիլքածխոլ :

Méthylcetol, ա. տգ. մեթիլկետոլ :

Méthylchlorhydrique, ած. տգ. մեթիլքլորաջրածնային :

Méthylcrotonique, ած. տգ. մեթիլկրոտոնային :

Méthyldiéthylméthane, ա. տգ. մեթիլերկեթիլմեթան :

Méthyle, ա. տգ. մեթիլ. բաղկացուցիչ ջրածնի եւ բնածխոյ :

Méthyle-amyle, ա. տգ. մեթիլօսլ :

Méthylène, ա. տգ. մեթիլէն. գազ անգոյն, բաղկացեալ ի բնածխոյ եւ ի ջրածնէ. [ենային :

Méthylénique, ած. տգ. մեթի-

Méthyler, ն. մեթիլել. *մէջն մեթիլ խօթել :

Méthyléthylbenzène, ա. տգ. մեթիլեթիլբենզէն :

Méthyléthylcédone, ի. տգ. մեթիլեթիլկետոն :

Méthyléthylpropionique, ած. մեթիլեթիլնախածաթթուային :

Méthyléthylpropylcarbinol, ա. տգ. մեթիլեթիլպրոպիլքածխոլ :

Méthyléthylpropylique, ած. տգ. մեթիլեթիլպրոպիլային :

Méthyléthylpropylméthane, ա. տգ. մեթիլեթիլպրոպիլմեթան :

Méthyléthylpyridine, ի. տգ. մեթիլեթիլպիրիդին :

Méthyliaque, ի. տգ. մեթիլիթ. կալաթարածեւ ինչ : [ղակիւղ :

Méthylindol, ա. տգ. մեթիլին-

Méthylique, ած. տգ. մեթիլային. acide —, մեթիլաթթու :

Méthylnaphtalène, ա. տգ. մեթիլնաւթալէն. նաւթալէնէ ածանցեալ ջրաբնածխուկ :

Méthylorange, ի. տգ. Տ. **Hélianthine.** [փնոլ :

Méthylphénol, ա. տգ. մեթիլ-

Méthylphosphine, ի. տգ. մեթիլֆոսֆակրին :

Méthylpropylbenzène, ա. տգ. մեթիլպրոպիլբենզէն :

Méthylpropylcarbinol, ա. տգ. մեթիլպրոպիլքածխոլ :

Méthylpropyléthylène, ա. տգ. մեթիլպրոպիլեթիլէն :

Méthylprotocatéchique, ա. տգ. մեթիլպրոտոկաճուային :

Méthylpyridine, ի. տգ. մեթիլոսկեկրին : [թիլքինոլին :

Méthylquinoléine, ի. տգ. մե-

Méthylquinoléine-carbonique, ած. տգ. մեթիլքինոլինբնածխային: [թիլսաճային:

Méthylsuccinique, ած. տգ. մե-

Méthylsulfate, ա. տգ. մեթիլծծմբատ : [թիլծծմբուս :

Méthylsulfureux, ած. տգ. մե-

Méthylsulfurique, ած. տգ. մեթիլծծմբային. acide —, մեթիլծծմբաթթու: [nidine.

Méthyluramine, ի. տգ. Տ. Gua-

Méthylure, ա. տգ. մեթիլուր. — de mercure, — սնդկի :

Méthylurée, ի. տգ. մեթիլմիզակ : [waïne.

Méthysticine, ի. տգ. Տ. Ka-

Méticuleuse, ի. մբ. երկչոտ. ազգ գիշերաշրջիկ միջատի :

Méticuleusement, մ. նրբախղճօրէն, խղճմտաբար, խղճամիտ :

Méticuleux, euse, ած. նրբախիղճ, մանրակրկիտ, մանրախոյզ, խղճամիտ, *բամբասակ. esprit, caractère, écrivain —. Une femme —euse.

Méticulosité, ի. նբ. նրբախղճութիւն, խղճմտութիւն, *բանբասութիւն :

Métier, ա. արուեստ, արիեստ, ձեռնարուեստ, ձեռագիտութիւն, ձեռակերտիկ արուեստ, ձեռագործութիւն, ձեռագործական՝ ձեռական արիեստ «սէնաաթ». petit —, արիեստիկ, արուեստիկ. le — de peintre, նկարչութիւն, պատկերահանութիւն. le — de cordonnier, կօշկագործութիւն, *կօշկակարութիւն «գունտաբաճըրգ». — de tailleur, դերձակութիւն «Թէրզիլիք». — de serrurier, դարբնութիւն «չիլինկիրլիք». — de tisserand, ոստայնանկութիւն, *ջուլհակութիւն. apprendre, savoir, avoir, exercer un —. — manuel ձեռնարուեստ. il est maçon de son —, որմաշէն է արուեստիւ. parmi les Egyptiens tous les —s jusqu'aux moindres étaient en estime, առ Եգիպտացիս արուեստք համօրէն մինչեւ ցիծաղուն յարգի էին. qui ne sait son —, doit fermer sa boutique. Le — va bien, *արուեստն լաւ կբանի. faire d'un art un —, ձեռնարուեստ առնել զարուեստն. vivre de son —, ի ձեռացն արուեստէ կեալ, ձեռնարուեստիւ իրով կերակրեալ լ., *արիեստովն ապրիլ. || un homme de —, արուեստաւոր, արուեստագէտ, ձեռագէտ. des gens de —, —. ||փ. c'est un homme de tous —s, այր հնարագէտ՝ ննգաթոհ է. || arts et —s, արուեստք եւ ձեռագործք. l'École des arts et —s, դպրոց արուեստից եւ ձեռագործութեանց.

2. corps de —s, արուեստապետք, «էսնաֆ».

3. ***De*** —, արուեստիւ, յարուեստէ. rien n'est plus méprisable qu'un parleur de —. || par —, նոյն. écrire par —.

4. նկ. եւ անդ. ձեռագիտութիւն, ձեռաճիմութիւն. avoir du —, ձեռաճիմուտ՝ ձեռագէտ լ.

5. արիեստ, արուեստ. le — des armes, de la guerre. La chose la plus importante de toute la vie, c'est le choix du —. || Homme du —, այր ձեռաճիմուտ իրիք, իրագէտ. être du —, լինել յարուեստին, ձեռագէտ՝ ձեռաճիմուտ՝ իրագէտ լինել իրիք, ճարտար գիտել գիմն, *արիեստն ըլլալ, բան մի լաւ գիտնալ. vous savez que je suis quelque peu du —. Il faut être du — pour juger ainsi.

6. փ. արուեստ, գործ, պաշտօն. c'est un rude — d'être toujours en représentation devant le public. Il fait le — de parasite. C'est un méchant — que celui de médire. Cet avocat manie la parole avec une grande facilité, c'est son —. Je ne dis jamais tout ce que je pense, et il y a soixante ans que je fais ce —. || Faire un vilain —, faire un joli —, ոչ բարւոք գործել, գործ մի չար առնել, *լաւ չվարուիլ. votre maîtresse fait un fort joli —. || p. de son —, par —, արուեստիւ, յարուեստէ. fripon de son —. Donner, servir un plat de son —. Jouer un tour de son —. || Avoir cœur, le cœur au —, սրտի մտօք վաստակիլ՝ աշխատիլ. || c'est une femme du —, կին խառնակեցիկ՝ բոզ է.

7. հոր, ջահիրուկ, ջահիրայ, ջուհիրիկ «տէսկեահ, քէրկէֆ». un — de tisserand, ոստայնագործի. — de brodeur կամ — à broder, ասղնագործի. — à tapisserie, պատատառագործի. des bas fait au —, ջահիրուկագործ գանկապան. monter un —. Il a deux étoffes sur le —. || փ. vingt fois sur le — remettez votre ouvrage. || փ. avoir sur le —, երկասիրել գիմն, վաստակիլ յիմն, *շինելու վրայ ըլլալ, բանի մի աշխատիլ. sa comédie depuis longtemps est sur le —.

Métis, isse, ած. խառնածին, խառնածնատեսք, *ճերմակէ ու սեւ ծնած. les Espagnols naturels et les Espagnols —. 2. —. սերեալ յայլատեսակ կենդանեաց. animaux —. Des races —isses. 3. գ. խառնածին. troupeau de —. Né d'un —, սերեալ՝ ծնեալ ի խառնածնէ:

Métisation (սիօն) ի. խառնածնութիւն:

Métissage, ա. խառնածնուժն:

Métissé, e, անց. խառնածնեալ, խառնածին:

Métonien կամ **Métonique**, ած. ա. մետոնեան, մետոնային. cycle —, — շրջան:

Métonomasie, ի. ռ. անուանափոխութիւն. փոփոխումն յառաջ անուանց, որպէս փոխանակ Փիլադելփոսի ասել Եղբայրասէր. par —, անուանափոխաբար:

Métonymie, ի. հր. փոխանուն, փոխանուանութիւն, որպէս cent voiles վասն cent vaisseaux, la ville վասն les habitants, belle main վասն belle écriture, Cérès et Bacchus վասն pain et vin.

Métopage, ած. ճակատակից. monstres —s, եւ գա. les —s, ճակատք. —ք:

Métopagie, ի. ճակատակցութիւն

Métope, ի. հ. սիմնաճակատ, ճակատ:

Métopique, ած. մկ. ճակատային. suture —, կարուած ճակատու. crâne —.

Métopisme, ա. ճակատութիւն, ճակատակարուժն:

Métopocère, ա. սք. եղջերաճակատ. ազգ վուշոյ:

Métoposcope, ա. ճակատադէտ, խորադիմայ:

Métoposcopie, ի. ճակատադիտութիւն, խորադիմայութիւն:

Métoposcopique, ած. ճակատադիտական, խորադիմական. examen —.

Métrage, ա. մետրուժն, մետրաչափուժն. չափուժն մետրիւ:

Métralgie, ի. բժ. արգանդացաւ:

Métralgique, ած. բժ. արգանդացաւային:

Métratome, ա. վ. արգանդաճառ (գործի):

Mètre, ա. չափ. 2. փ. բերդուած, ոտանաւոր. les —s d'Horace. 3. մետր, չափ. — carré, cube, քառակուսի, խորանարդ —. vendre par —, au —, վաճառել մետրիւ, *մետրով. dix francs le —, տասն ֆրանքաց մետրն, *մետրն տասն ֆրանքի. || de —, մետրային, *մետրանց:

Métré, ա. մետրաչափ:

Métrer (je mètre, je métrerai) ն. մետրել, մետրաչափել. չափել մետրիւ:

Métrète, ի. հ. մաք. չափ հոսանուն իրաց առ նախնիս Յոյնս:

Métreur, ա. մետրիչ, մետրաչափող:

Métricien, ա. չափող, տաղաչափ:

Métriopathie, ի. ախտաւորութիւն. զգոյն զախտս:

Métrique, ած. չափական, չափածոյ, չափով. vers —s, — բանք. 2. ի. la —, չափողութիւն, չափականութիւն, տաղաչափութիւն. 3. ա. S. **Métricien**. 4. ած. չափային. les système —s de l'antiquité. 5. մետրական, մետրային. le système —, — դրութիւն:

Métrite, ի. ախ. արգանդաբորբ, արգանդաւառում:

Métrocampsie, ի. ախ. արգանդախոտորուժն. խոտորուժն արգանդի:

Métrocèle, ի. ախ. արգանդանկուժն. անկուժն արգանդի. S. **Hystérocèle**.

Métrodynie, ի. ախ. արգանդացաւ, արգանդացաւութիւն:

Métrographe, ա. չափագիր:

Métrographie, ի. չափագրութիւն:

Métrologie, ի. չափաբանութիւն, չափախօսութիւն. գիտութիւն չափոց եւ կշռոց՝ հնոց եւ նորոց. 2. —. գիրք:

Métrologique, ած. չափաբանական, չափախօսական:

Métrologiste, Métrologue, ա. չափաբան, չափախօս:

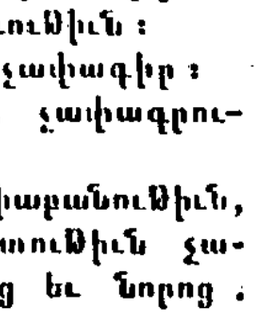
Métroloxie, ի. բժ. արգանդաչորութիւն. չորութիւն արգանդի:

Métromane, գ. չափամոլ, տաղամոլ. *ոտանաւոր շինելու խենթ. c'est un —. C'est une —.

Métromanie, ի. բժ. արգանդամոլութիւն. կատաղութիւն արգանդի. S. **Nymphomanie**. 2. տաղամոլութիւն, *մոլութիւն ոտանաւոր շինելու:

Métromètre, ա. չափաչափ. զա. **Métronome**.

Métronome, ա. բժ. երգաչափ:

Métronome.

Métropathie, ի. բժ. արգանդախտ:

Métropéritonite, ի. բժ. արգանդափորամաշկաբորբ, արգանդափորամաշկաւառում. բորբոքումն արգանդի եւ փորամաշկի (péritoine).

Métrophlébite, ի. ախ. արգանդերակաբորբ, արգանդերակաւառում. բորբոքումն երակաց արգանդի (phlébite).

Métropole, ի. մայրաքաղաք,

քաղաքամայր , մայր քաղաքաց , ոստան . les —s des empires. Paris est la — de l'art. 2. քաղաք արքեպիսկոպոսանիստ. Paris, Bordeaux, Toulouse, sont des —s. 3. աԾ. église —, մայր՝ արքեպիսկոպոսական եկեղեցի :

Métropolie, ի. մետրոպոլուԹիւն :

Métropolitain, e, աԾ. մայրաքաղաքական , մայրաքաղաքացի . le gouvernement —. Ville —e, մայրաքաղաք, քաղաքամայր . 2 արքեպիսկոպոսական , մետրապոլտական . église —e, մայր եկեղեցի . siège —, — աԹոռ. . 3. արքեպիսկոպոս , մետրապոլիտ :

Métropolite, ա. մետրապոլիտ , արքեպիսկոպոս Ռուսաց :

Métropolype, ա. վ. արգանդապոլիպ . պոլիպոդ արգանդի :

Métroptose, ի. վ. արգանդանկ. անկումն արգանդի :

Métrorrhagie (մէԹրոռաժի) ի. բժ. արգանդահոսուԹիւն , մեռաառնոսուԹիւն . արիւնհոսուԹիւն արգանդի :

Métrorrhagique, աԾ. բժ. արգանդահոսական , մեռաառնս :

Métrorrhée, ի. բժ. դաշտանուԹիւն . հոսումն արգանդի . հն. **Ménorrhée.**

Métrorrhéxie (մէԹրոռէքսի) ի. բժ. արգանդաբեկ . բեկումն՝ պատառուաԾ արգանդի :

Métrosidère, ա. բ. խիժաձառ . կն. **Arbre à la gomme.**

Métrosidéros (օս) ա. բ. արգանդատունկ . Ծուի գեղեցիկ , բընիկ Աւստրալիոյ :

Métrosphère, ա. գնդաչափ :

Métrotomie, ի. վ. արգանդահատուԹիւն . հատումն արգանդի :

Métrotomique, աԾ. վ. արգանդահատական :

Métroxyle, ա. բ. չափափայտ . հն. **Sagoutier.**

Mets (մէ) ա. խոհ , կերակուր , խորտիկ «նէմէք , Ծաամ». — chaud, ջերմիկ , * տաք կերակուր . — délicats, recherchés, exquis, համադամք. — grossier, խոշոր —. nous avons fait bonne chère, tous les — étaient excellents. || — de blé et de viande battus, հերիսայ :

Mettable, աԾ. դնելի , արկանելի , զգենլի . ce manteau, cette robe n'est plus —. Cet habit est encore —, * այս հագուստն դեռ կրնայ հագնուիլ :

Mettage, ա. դրումն , դիր . — en couleur, գունադրուԹիւն , գունաւորումն . 2. տ. — en pages, իջաբաշխումն, երեսադրուԹիւն, * երես բաժնելն :

Metteur, euse, գ. դնող. || — en œuvre, ընդելուզիչ «մրխլայբըճը» . || փ. cet écrivain est un habile — en œuvre des idées d'autrui. || — en pages, իջաբաշխ , իջադիր , երեսադիր , * երես բաժնող . || անդ. — au point, արձանակոփ , արձանատաշ . || — en scène, տեսարանադիր , * իւրաքանչիւր դերասանին ընելիքն Ծատերաբեմին վրայ սորվեցուցող :

Mettre (je mets, tu mets, il met, nous mettons, v. mettez, ils mettent; je mettais, n. mettions; je mis, n. mîmes ; je mettrai, n. mettrons; je mettrais, n. mettrions; mets; mettons; que je mette, que n. mettions; que je misse, que n. missions, mettant; mis, mise) ն. դնել, արկանել . — un cheval dans l'écurie, du bois dans la cheminée, une assiette sur la table, etc. — les deux bouts ensemble, * երկու ծայրերն իրարու բերել . || — sous les yeux, S. **Œil.** — au monde, S. **Monde.** || փ. — aux mains, դնել ի ձեռս , տալ ստանալ .

2. նե. — un vaisseau à la mer, ի ծով իջուցանել՝ խաղացուցանել զնաւ, * նաւն ծով իջեցունել .

3. դնել , արկմանել , խառնել . — de l'eau dans du vin, du sel dans un ragoût, quelques gouttes de laudanum dans une potion.

4. — dehors, արձակել , ի բաց արձակել , * ճամբել , վռնտել «հօլ վէրմէք , գօվմագ» . — dehors un domestique, un employé.

5. դնել , զետեղել . on m'a mis à côté de lui à table. — un fardeau à terre, — un écran devant le feu. Mettez vos livres avec les miens.

6. փ. — son espérance en qn., en qc., դնել՝ խարսխել զյոյս իր յոք , յիմն . l'espoir de son salut en lui seul était mis. — obstacle à qc., արգել արկանել յիմն . — le deuil dans une famille, ի սուգ դնել՝ արկանել՝ համակել զազգատոհմն . — le trouble dans une maison, խառնականել , խառնվել զտուն . — la mort dans un cœur. || — dans la tête de qn., դնել՝ արկանել ի միտս ուրուք , Ծեղադրել՝ ազդել ուժք գինչ , * մէկուն գլուխն բան մի դնել . il lui a mis dans la tête de se retirer à la campagne. || — qc. dans la tête, դրնել՝ հաստատել ինչ ի միտս իր , * մխաքն բան մի դնել . mettez-vous en tête que vous n'aurez jamais ma fille.

7. դնել , կարգել , կացուցանել . — qn. à la tête d'une entreprise, dans ses intérêts.

8. դնել , արկանել , * ձգել . — qn. dans l'embarras.

9. դնել , արկանել , անցուցանել , ագուցանել . — une manche à un balai, un fer à un cheval. || — les chevaux à la voiture, լծել զձիս ի կառս , * ձիերն կառքի լծել .

10. արկանել , ձգել . la fièvre l'a mis dans une grande faiblesse.

11. դնել , զետեղել . on me mit dans une belle chambre. — un enfant en nourrice, au collège կամ dans un collège, en apprentissage, etc. Il a mis son fils chez le notaire. || — une personne auprès de qn., * մէկն մէկուն քով դնել . || — un prince sur le trône, դնել՝ ամբառնալ յաԹոռ . || — qn. dans un poste, դնել՝ կարգել զոք ի պաշտօն ինչ. || S. **Monde, Jour, etc.**

12. արկանել , զգենուլ , ագանիլ , * դնել , հագնիլ , — un habit, արկանել հանդերձս . — des bottes, կօշիկս ագանել . elle mit son soulier, էարկ յոտս զմուճակ . — sa chemise, son habit, son chapeau, ses bas, ses chaussettes, etc. — sur soi, sur ses épaules, զանձամբ արկանել՝ առնուլ, * վրան առնուլ , ուսն ձգել . je ne mets plus que des bottes. || — un habit à qn., ագուցանել , զգեցուցանել , * դնել , հագցունել . mettez cet habit à monsieur. || — sur soi tout ce qu'on gagne, ծախել՝ վատնել ի հանդերձս զամենայն զշահ իւր , * բոլոր վաստկածն հագուստի վատնել .

13. հանդերձել , ամոքել . — une carpe au blanc, en matelote, un turbot à la sauce piquante.

14. դնել , արկանել , ի կիր արկանել , գործածել . — son argent à la caisse d'épargne, dans une manufacture. N'allez point — là de l'argent. — à intérêt, դնել շահու, շահեցուցանել , յարգել. || — au jeu, դնել ի խաղադրամն . || — à la loterie, առնուլ ոմանակ մի վիճակախաղի .

15. դնել, գրել . — une remarque à la marge. || — qn. dans un livre, dans un journal, դնել զոք ի մատենի , յօրագրի , խօսել զնմանէ . — dans une lettre, dans un écrit. || — qn. sur une liste, դնել՝ արձանագրել զոք ի ցուցակի . || — en écrit կամ par écrit, ի գրի հարկանել , ընդ գրով արկանել , գրել , * գրի առնուլ . || — en, Ծարզմանել , յեղուլ , հանել . — en français, en arménien. || — en vers, գրել ոտանաւոր զարձակ բան . — en dialogue, շրջել ի գրուցատրուԹիւն . || բ. — en français, ի գաղղիաբանուԹիւն վերածել , ուղղել զվրիպակս գաղղիերէնի .

16. դնել , արկանել , մատնել . — un homme en prison, aux fers. — qn. à mort, ի մահ մատնել զոք . — un enfant en pénitence, դնել՝ արկանել պատիժ մանկան , պատժել մանուկն . il fut mis à l'amende.

17. դնել , յայտնել , ցուցանել՝ ի վեր երեւեցուցանել. — de la passion, de la colère. — de l'âme, de l'expression dans son chant. — du mystère dans sa conduite.

18. փ. դնել զանձն իւր ի վերայ ուրուք , զանձն ի վերայ դնել սիրոյ ուրուք , զոհել , մատուցանել . — sa vie pour son ami, դնել զանձն ի կշիռս վասն բարեկամին , * բարեկամին համար կեանքն տալ՝ վտանգի դնել . ils ont mis leur repos, leur santé pour avoir ces richesses. || — le tout pour le tout, ի վտանգ արկանել զամենայն , * ամէն բան վտանգի դնել . || — du sien, զոհել արծաԾ , * ստակ զոհել . եւ փ. անձնազոհ լ., զոհիլ զկամս , զիջանիլ , տեղի տալ , * զոհ ընել . si l'on veut s'entendre, il faut que chacun mette du sien. եւս՝ պաՃուճել՝ զարդարել զպատմուԹիւն. tout cela n'est pas fort exact; il a mis beaucoup du sien.

19. դնել , ի կիր արկանել , ան-

gուցանել. il a mis deux heures à faire cette copie. Il y a mis onze ou douze ans. La flotte mit sept jours pour aller... Je mis à ce voyage une quinzaine de jours. Il a mis du temps. Il n'a pas mis beaucoup de temps, *շատ ժամանակ չդրաւ՝ չանցուց.

20. ընդ անյօդ գոյականի. — fin, վախճան դնել՝ առնել, աւարտել, վախճանել, *վերջ դնել, վերջացուցանել. — obstacle, արգել դնել՝ արկանել, արգելուլ. — remède, դարման առնել՝ *ընել. — ordre, S. **Ordre.**

21. ընդ à նախդրի. — une ville à contribution, ի հարկի կացուցանել զքաղաքն, * հարկի տակ դնել. — à bas, խոնարհեցուցանել. — à bas l'orgueil. — à bout, S. **Bout.** — à feu et à sang, ի հուր եւ ի սուր մաշել, այրել եւ սպանանել. || — à, մղել, գրգռել, տալ սկսանել. quand on me met à causer. || — au hasard, դնել՝ արկանել ի վտանգ. il met sa cause au hasard de la guerre. || — au fait, à la raison, S. **Fait, Raison.** || — à prix, գին հատանել՝ *կոթել.

22. աճել. — qn. à la besace, ի մոյր շրջեցուցանել՝ կործանել զոք. — aux abois, ի յետին տագնապ հասուցանել. — un employé à la retraite. — un étang à sec, ցամաքեցուցանել զլիճն. — une marchandise au rabais, գեղչել զգին վաճառաց. — au néant, ի չիք դարձուցանել. || — à l'eau, ի ջուր դատապարտել, պատուիրել ջուր միայն խմել. — au régime, pզգուշացուցանել ի կերակրոց. on m'a mis au lait de chèvre, պատուիրեցին ինձ ըմպել կաթն այծի. || — qn. au pis, au pis faire, à pis faire, յորդորել զոք առնել զամենայն գչարիս զոր կարիցէ՝ կամ խորհիցէ առնել, առնել չարիս առաւել քան զոր արարն.

23. դնել, համարել, արկանել. il mettait sa gloire à devenir mon ami. Jésus-Christ a mis l'honneur à souffrir. On ne met pas seulement le courage à mépriser la mort.

24. դնել, կցորդ՝ հալորդ առնել. il me met dans toutes ses affaires. Il me mit de sa partie de chasse. || — de côté, S. **Côté.**

25. — en, դնել, շրջել, դարձուցանել. — en feu, en cendres, ի հուր, յաշիւն դարձուցանել՝ դատել. — en pièces, en quartiers, ջախջախել, խորտակել, պատառել, յօշ յօշ պատառել, *ջարդուբուրդ ընել, pգքտել. — une vigne en espalier, որմայեց դնել՝ յարդարել զոլնն. — une chose en poussière, դնել ինչ ի փոշի, * բան մի փոշի դարձնել. — une chambre en couleur, ներկել զսենեակն. — une armée, un régiment en ligne, en bataille, մարտ՝ ճակատ դնել, ճակատ յարդարել. il a mis sa petite chambre en cabinet, զսենեկիկ իւր արար գրասենեակ. || — en main, S. **Main.** || — en musique, S. **Musique.**

26. — en, դնել, վարել, ի կիր արկանել, ի գործ ածել, *բանեցունել. — son argent en fonds de terre, en rentes, ի կալուածս՝ ի հաստ դընել զարծաթն իւր. || — une terre en blé, en seigle, en orge, gորեան, հաճար, զարի դնել՝ սերմանել յերկրի. il a mis vingt arpents en vigne, en bois, քսան արտավարս անկեաց այգի՝ փայտ. || փ. — en faveur, en honneur, պատիւ առնել. cet action l'a mis en honneur. — sa conscience en repos, հանգուցանել զխիղճ իւր. || փ. — en délibération, S. **Délibération.** || — en plein jour, քաջայայտ առնել. || — qn. en colère, en fureur, ի մեծ բարկութիւն բերդել զոք. — en servitude, ի ծառայութիւն կացուցանել.

27. — sécher du linge, * լաթ չորցունել. — chauffer de l'eau, դնել ջուր ի ջեռնուլ՝ ի ջեռուն, * տաքնալու ջուր դնել. || — bien ensemble deux personnes, հաշտեցուցանել ընդ միմեանս զարս երկուս, *երկու հոգի իրարու հետ հաշտեցունել. les — mal, գժտեցուցանել ընդ միմեանս, *իրարու հետ աւրել. || — qn. hors de soi, այլ յայլմէ առնել զոք, *մէկն սաստիկ կիրք հանել՝ բարկացունել. || — hors d'haleine, ոգեսպառ առնել, * շունչն կտրել. la course et l'émotion l'ont mis hors d'haleine. || փ. — au-dessus, գերիվերոյ զանձն համարել, առոչինչ համարել, ոչ ինչ միտ դնել. — au-dessus des préjugés, du qu'en dira-t-on. || — sur les rangs, Ցեկն ածել զիրիք, * բանի մի եռեւէ իյնալ.

2. նստիլ, բազմիլ. mettez-vous là. — à table, ի սեղան —. il s'est mis à côté de moi à table.

3. զգենուլ, ագանել, *հագուիլ. il se met bien, բարւոք զգենու, *աղէկ՝ լաւ կհագուի. sa façon de —. Les Parisiennes se mettent si bien. || — mal, ոչ բարւոք —, *լաւ չհագնիլ. — ses bottes, բառիմանիլ, *կօշիկներն դնել.

4. — en, գալ, մատչիլ, անկանիլ. — en repos, գալ ի հանգիստ, հանգչիլ. — en mouvement, գալ ի շարժումն, շարժիլ. — en route, en voyage, յուղի, ի ճանապարհ, ի չոր անկանիլ, *ճամբայ ելլել. — en course, ընթացս առնել, ընթանալ. — en sueur, ընդ քիրտն մտանել՝ հարկանիլ, քրտնիլ. — en prière, յաղօթս կալ, աղօթել. — en défense, պաշտպանել անձին, *ինքզինքն պաշտպանել. — en colère, բրդիլ ի բարկութիւն, *բարկութիւն ելլել. || — au nez, *քիթն խօթուիլ. — en peine, անհանգիստ լ. || — en état de, կարող լ. il s'est mis en état de passer son examen.

5. մտանել, *մտնել. — au service de qn., մտանել ի ծառայութիւն ումեք. — au lit, մտանել յանկողին, *անկողին մտնել. — à la fenêtre, յառել զգլուխն ընդ պատուհանն, *պատուհանն ելլել, կենալ. || — à prix, գին հատանել անձին, *իւր գինն կտրել. || — à qc., après qc., գալ գիւիք, նկրտիլ, Ցեւակոխ լ., Ցեւակոխել, զբաղիլ, պատադիլ, ձեռն արկանել, ձեռն ի գործ արկանել՝ առնել. || — à tout, ձեռն արկանել՝ ձեռնամուխ լ. յամենայն, օգտակար զանձն առնել յամենայնի. elle se met à tout. || — au régime, զգուշանալ ի կերակրոց. || — au lait, սկսանիլ կաթն ըմպել, * կաթ խմել սկսիլ. || — au fait, իրազեկ լինել. || — à ընդ աներեւոյթ բայի, սկսանիլ, գալ, մատչիլ, հանդերձիլ. — à écrire, գալ ի գրել, սկսանել գրել. — à parler, à causer, ի խօսս գալ՝ մատչիլ, զբանիւք անկանիլ, բան ի գործ առնել, *խօսելու սկսիլ. — à menacer, մատչել ի սաստ, գալ ի սպառնալիս. — à dire, ի կարգ անկեալ ասել, սկսանիլ ասել. — à la recherche du Seigneur, տալ զինքնս խնդրել զՏէր. — au travail, արկանել զանձն յաշխատութիւն, *աշխատութեան՝ աշխատելու սկսիլ. || փ. s'y mettre, գալ գիւիք, զբաղիլ, պատադիլ, Ցեւակոխիլ. je vais m'y mettre. || — sur la cérémonie, զանձն ծանր եւ ի շքի ունել, *մեծապանք ընել, ծանրէն քաշել.

6. — bien auprès de qn., մտանել յաչս ումեք, գտանել շնորհս առաջի ումեք, *մէկուն աչքն մտնել, հետն բարեկամանալ. || — mal avec qn., Ցշնամանալ ընդ ումեք, *մէկուն հետ աւրուիլ.

7. n. — avec une femme, կեալ ընդ կնոջ, *կնկան մի հետ բնակիլ.

8. յօդանալ, յարիլ. — d'une société, d'un complot.

9. — à fruit, պտղաբեր՝ պտղատու լ. ծառոյ.

10. դնիլ, եղեալ լինել, * դրուիլ. le poteau se mit au bout de l'allée. || փ. — sur le tapis, յուզիլ, յուզեալ լինել, նշաւակ կալ.

11. արկանիլ, զգեցեալ լինել, *դրուիլ, հագնուիլ. ces sortes d'habits se mettent avec cérémonie.

12. հանդերձիլ, ամոքիլ. ce gigot se mettra en daube. L'anguille se met au court-bouillon.

13. փ. — en usage, ի վար՝ ի գործ

արկանիլ՝ աճիլ, *գործածուիլ. d'autres secrets se mettent en usage.

14. փ. անկանիլ, մտանիլ, ալլըդիլ. les maladies se mirent dans l'armée. Le feu s'est mis chez moi. || փ. l'épouvante se mit partout. Si la division se mettait entre eux.

15. — à prix, գին դառանիլ, *գինն կտրուիլ, արժեցուիլ. cela ne se met pas à prix.

Metzgerie, ի.բ. մեցգերի. առնել ի տոհմէ ծրագրերիայց (jongermanniées). [եայք:

Metzgeriées, ի. յ. բ. մեցգեր-

Meublant, e, ած. կահիչ, կահաւորիչ, *կահելու յարմար. une étoffe bien —e. Le velours est bien —. || ի. meubles —s, շարժուն կահիք՝ կահ կարասիք, *խուցի մի շարժուն կահ կարասիքն:

Meuble, ած. եգ. կակուղ, ծեծեւահող, անօսրահող. terre —, — երկիր. || գ. biens —s, շարժուն ըստացուածք.

2. ա. կահ, կարասի, կազմած, ադիս, կահ կարասի. marchand de —s, կահավաճառ. acheter des —s. Il a de beaux —s. Il est bien en —s, ունի կահս գեղեցիկս. il est mal en —s, ունի կահս յոռիս. le luxe des —s. — en acajou, en noyer, — մահակեննայ, ընկուզափայտեայ. vendre ses —s. Être riche en —s, ճոխակահ՝ *հարստակահ լ. || se mettre dans ses —s, ինքնակահ լ. գնել իւր կահս ի զարդարել զինակարան իւր. être dans ses —s, անձնակահ լ., քընակիլ ի բնակարանի որոյ իւր իցէ կահքն. es-tu dans tes —s? || Mettre une femme dans ses —s, տալ կնոջ զկահս բնակարանին. un — de tapisserie. [d'un — complet.

3. Broder un —. Faire présent

4. կահ, կազմած (կրելի). ce couteau est un — fort commode. ||փ. —. une fille élevée à la cour était un terrible — pour la campagne. La vertu sans l'argent est un — inutile.

5. իգ. շարժուն ինչք՝ առացուած. en fait de —s, la possession vaut titre. Biens —s, շարժուն գոյք.

6. կգ. կահ. ամենայն ինչ որ գրուանի ի վահանակի (écu). des animaux, des fruits, des arbres sont des —s de l'écu.

Meublé, e, անց. կահեալ, կահաւորեալ, կահաւոր, կահազարդ. maison —e. Appartement —. || Être bien —, գեղեցկակահ լինել. être mal —, յոռեկահ լ. || ը. avoir une cave bien —e, ունել շտեմարան լըցեալ ազնիւ գինւոք. || avoir la bouche bien —e, ունել գեղեցիկ առտմունս, գեղաուամն՝ գեղեցկատամն լ. || փ. avoir la tête bien —e, բազմագէտ՝ բազմահմուտ լ:

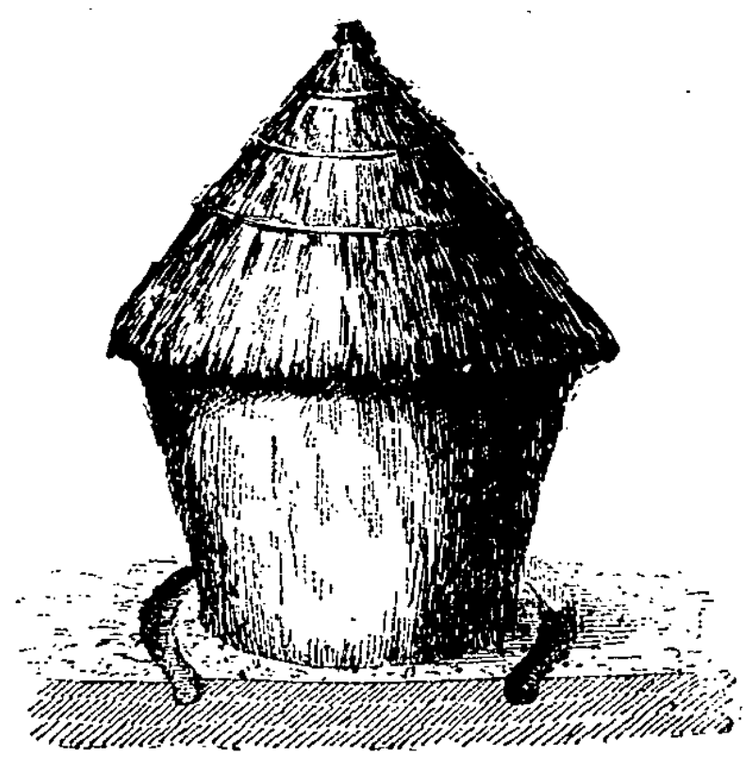
Meubler, ն. կահել, կահաւորել, կահազարդել. — une maison, un appartement, une chambre. || լկ. կահիլ. cette étoffe meuble bien. || — une ferme, հոգալ զկարիսն կահս եւ զկազմածս ագարակի. — de bestiaux une ferme, հոգալ զկարիսն բեւռ անասունս ագարակի. 2. փ. կահիլ, զարդարել, ճոխացուցանել. — la mémoire de beaux vers. — sa tête de. — une bibliothèque de livres intéressants.

Se meubler, դ. կահիլ, կահազարդիլ. cette chambre commence à —. 2. կահիլ. առնել՝ գնել իւր կահս. commencer à —.

Meuglement, տ. Beuglement.

Meugler, տ. Beugler.

Meule, ի. երկան, երկանաքար «ակռիսմէն Ջաշը». — tournée par un âne, երկան իշոյ. la — de dessous, le gîte կամ la — gisante, dormante, ներքին երկան, ներքնակ, *ագօրիքի վարի քարն. — de dessus, — courante

կամ tournante կամ supérieure, վերին երկան, վերնակ. 2. յեսան, յեսանաքար. aiguiser un couteau sur la —. Passer un rasoir sur la —. 3. երկան, ալան պանրոյ. une — de gruyère. 4. եգ. օրան, գադիշ, կոյտ, դէզ, բարդ. — de blé, de paille, de foin. 5. եղջերաբուն. բուն՝ խարիսխ եղջերաց եղջերուի. 6. ա. անկախաբ. խաւ անկոյ:

Meulerie, ի, երկանաբան:

Meulette, ի. տ. Meulon.

Meulier, ա. երկանագործ, երկանավաճառ:

Meulière, ած. ի. pierre —, երկանավէմ, վէմ երկանաքար. || ի. la —, երկանաքար. 2. carrière —, երկանահանք, երկանահատ «ակռիսմէն Ջաշը օճառը»:

Meulon, ա. եգ. օրանիկ, կուտակ. 2. ադակոյտ:

Méum (մէօմ) ա. բ. մռ. *բժշկական խոտ մի:

Meunerie, ի. ջաղացպանութիւն «ակռիսմէնութիւն». 2. ջաղացպանք, մլաղացք «ակռիսմէնիքէր»:

Meunier, ère, գ. ալօնատոր, մլաղաց, մլաղացուհի, երկանաղաց, ջաղացպան, ալօրեպան, ալօրեպանուհի «ակռիսմէնի, ակռիսմէնճի գարբ». || —ère, մլաղացուհի. կին ջաղացպանի «ակռիսմէնճի գարբոք». 2. ած. garçon —, մանուկ — «ակռիսմէնճի ուշադը». 3. ա.ծբ. բախընթակ. *գետի ձուկ եւ տեսակ մի սունկ եւ Ծաչուն. 4. ի. Ծ. պարիկ (mésange) երկայնատուտն.

Meurt-de-faim, ա. տ. Mourir.

Meurtre, ա. սպանութիւն, մարդասպանութիւն. commettre, faire un —, մարդասպան լինել, *մարդսպանիլ. accusé de —, ամբաստանեալ իբրեւ մարդասպան. il est coupable de —, մարդասպան է. venger le — de son père. Le meurtre s'exerçait avec impunité. Crier au —, *մարդասպանն պոռալ. || փ. եւ ը. crier au —, մեծագոչել՝ մեծաձայն արտասուիլ՝ բողոք առնել զանիրաւութենէ. il crie au — contre ceux qui lui ont fait perdre cette place. || փ. Il s'en défend comme d'un —, քացէ ի քաց մերժէ՝ ուրանայ զգործ՝ զրան ինչ. il s'en défend comme d'un —, mais ses actions le trahissent. 2. փ. եւ ը. վնաս, մեղք. c'est un —, վնաս է, մեղք են, *մեղքի բան է, մեղք եղեր է. c'est un — que vous soyez la femme d'un fat comme lui. C'est un — de laisser perdre de si beaux fruits. Quel —! Ah! quel —!

Meurtri, e, անց. սպանեալ. 2. ճմլեալ, կապտակիեալ. cœur —. Chair —e. || — de coups, չարազան, գանալից. 3. պ. ճմլեալ, վիրաւորեալ, վիրաւոր. des fruits —s, pomme, pêche —e. || փ. —. cœur —.

Meurtrier, ère, գ. սպանող, սպանիչ, սատակիչ, մարդասպան. un — des rois, արքայասպան. — des prophètes, մարգարէասպան. être le — de qn. 2. ած. —, սատակիչ, մահաբեր, արիւնաքիւղ. le glaive —, l'épée —ère, մարդախաշոշ՝մարդախոպիոպ երկաթ՝ սուսեր. armes —ères, guerre, maladie —ère. Des lois —ères. Fille —ère. La dent —ère du loup. Une main —ère.

Meurtrière, ի. որմածեղմ, հրացանի «մազդալ տէլիյէ». կն. Machicoulis եւ Créneau. [պանեաբար:

Meurtrièrement, մ. մարդասպանութիւն,

Meurtrir, ն. սպանանել, ճմլել, վիրաւորել ճմլելով, ցտել, կապտակացուցանել «էգիբ, մօրթմագ». — de coups le visage de qn. — les chairs, son corps. 2. ճմլել, վիրաւորել. — un fruit, une pêche. 3. — le cuir, կակղել զկաշի.

Se meurtrir, դ. ճմլել գանձն՝ *ինքզինքն. il s'est meurtri contre la table, — avec des pierres, կոծել գանձն քարամբք. 2. ճմլիլ, կապտակիլ. ce fruit s'est meurtri en tombant.

Meurtrissant, e, ած. ճմլական, ճմլիչ. le toucher dur et — du violoncelle.

Meurtrissure, ի. ճմլանք. կապոյտ նշան ի ճմլելոյ «էգիբ, էգինՁի». chaque coup sur la chair laisse une —. Couvert d'horribles —s. Faire une —. 2. պ. ճմլանք (պտղոց). la — des fruits en fait craindre la prochaine pourriture.

Meute, ի. ո. շներամ, պատա-

կան , հոյլ պատականաց . belle —. — de cent chiens. || chef de —, շընագլուխ . || փ. եւ ը. chef de —, պարագլուխ . 2. փ. հոյլ , վոհմակ . une — d'ennemis, d'accusateurs.

Mévendre (լծ. իբրեւ **Vendre**) ն. վնասավաճառել , ի վայր ոժգնել, *ապրիչգինէն վար՝ վնասով ծախել . j'ai mévendu. Ces marchandises ont été mévendues.

Mévendu,e, անց. վնասավաճառեալ , վնասավաճառ . ces marchandises ont été —es.

Mévente, ի. վնասավաճառ, վնասավաճառումն. se plaindre de la — de son mobilier. 2. անվաճառուիլ . դադարումն վաճառման. les magasins de ce négociant sont encombrés de marchandises par suite de —. [լաւ մի:

Mexicaine, ի. մեքսիկացի. *բրդէ

Mézair (զէր) տ. **Mésair.**

Mézéréine, ի. ազ. եղրեղէն. ազդու սկիզբն եղրեղոյ :

Mézéréon, ա. եղրեղի . Քուսի ինչ . հն. **Bois gentil** եւ **Garou.**

Mezzanine (մըզանին) ի. ճ. միջնակ , միջնայարկիկ , դասիկոնիկ . փոքրիկ դասիկոն ընդ մէջ եկուց մեծագունից . 2. կիսապատուհան . կէս քառակուսի պատուհան . 3. ի. ած. fenêtre —, կիսապատուհան :

Mezzo, Mezza (մէցօ , մէցա) ած. իտ. եմ. կէս . mezza voce, կիսաձայն . mezzo forte, կիսազօր :

Mezzo-soprano, ած. իտ. կիսագիլ , միջակաձայն :

Mezzo-termine (մէցօՔէրմինէ) ա. իտ. միջնաճնարք , հնարք . * միջին միջոց . chercher un — pour accommoder cette affaire. Vous êtes pour les —. հն. **Moyen terme.**

Mezzo-tinto (ցօՒինՔօ) ա. իտ. կիսագոյն . սեւաներկ քանդակ ի պղնձի :

Mi (մի) բառ անե. կէս , կիսա , մէջ . mi-mort, կիսամեռ . à mi-chemin, ի կէս ճանապարհին , *կէս ճամբան . mi-circulaire, կիսաշրջանակ . une étoffe mi-fil et mi-coton կամ mi-fil et coton, ոսկայն կիսաՒել եւ կիսաբամբակ . 2. խօսելով զօտայինից մարդ է յապաւել զնախդիրն à. 3. կից *carême* բառի եւ անուանց ամսոց՝ առնու գյօդն la : la mi-carême, միջինք.*ևնճպաքին կէսն. vers la mi-juin, ի կէս կոյս յունիսի, *յունիսի դէպի կէսն . après la mi-août, ինչ կիսոյ օգոստոսի , *օգոստոսի կէսէն յետոյ . 4. մոտանէ ի բարդութիւն անուանց ամանց , midi, միջօրէ , հասարակ, *կէսօր . minuit, միջագիշեր,*կէս գիշեր. parmi, ի մէջ:

Mi, ա. եժ. մի . երրորդ խազն ձայնարանի . 2. մի . Քեղն նուագարանի որ հնչէ զձայն մի . le gros mi d'une guitare, առուար մի կիթառի . le mi ou chanterelle du violon, մի կամ գիլ ջուխակի :

Miamine, ի. ազ. միամին :

Miaou (միաու) ա. մլաւիւն , *միաու միաու. 2. կատու . un petit —.

Miargyrite, ի. հգ. նուագարծաք . ծծմբուկ ծարիոյ եւ արծաթոյ :

Miasmatique, ած. ժահահոտ . 2. ժահահոտագործ , ժահահոտաբեր, ժահաբուրային , ժահածխային . maladies —s.

Miasme, ա. բժ. մեղծ , ժահահոտութիւն , ժանտահոտութիւն, ժահաբոյր , ժահածխութիւն . ապականաթոյր հոտ՝ բուրմունք . dégager, exhaler des —s. —s varioliques, pestilentiels.

Miaulant, e (միօլան) ած. մլաւող . la race —e, — ցեղն . կատուք:

Miaulement, ա. մլաւիւն(միաւ):

Miauler, ն. նուագել , մլաւել, միաւել , *միաու միաու կանչել . le chat miaule, նուագ՝ մլաւէ կատուն. 2. փ. —. ոչ բարւոք երգել . elle ne chante pas, elle miaule. [chat —.

Miauleur, euse, գ. մլաւող .

Mica, ա. հբ. միկա , փայլար . քար ինչ իւաւ ի խաւոյ ապականման. — argentin, կղարծաձ, սուտ արծաձ. — violet, մանիշակագոյն —. հն. **Lépidolithe.** -- magnésia, մագնեսեան —:

Micacé,e, ած. հբ. փայլաբաստեր, փայլաբախառն , միկաառեակ , միկանման . paillettes —es. 2. բ. —. agaric —.

Micaschiste (քաշիսթ) ա. հբ. միկահերձաքար, փայլաբիհերձաքար. ժայռ բրածոյ կազմեալ ի միկայէ եւ ի հերձաքարէ :

Micaschisteux, euse, ած. միկահերձաքարուտ , փայլաբիհերձաքարուտ . formation —euse. [քար :

Michaëlite, ի. հբ. միքայելա-

Miche, ի. գրաւակ « սամուն » . grande —, փառնիկ :

Michel (Saint-) ա. poire de —, տանձ Սրբոյն Միքայելի . ազգ տանձի . || կ. du Saint-Michel. 2. Ordre de —, կարգ Միքայել Հրեշտակի . կարգ զինուորական հաստատեալ ի Գաղղիա ի Լուդովիկոս մեռաւանիորդէ . 3. ի. la Saint-Michel, ասն Միքայել Հրեշտակի , միքայելաւոն :

Michelia, Michélie, ա. բ. միքայելիա , միքայելի . ազգ երկպտուկ անկոյ ի տոհմէ մագնոլաստերից (magnoliacées).

Mi-chemin, ա. կիսուղի :

Michna, տ. **Deutorose.**

Michotte, ի. գրաիկ :

Micmac (քմաք) ա. ը. ննգ , գաղտնի հնարք , դարան . il y a du —, des —s. Il y a eu bien du — dans cette affaire. On ne connaît rien à tout ce —, à tous ces —s.

Micocoule, ա. բ. լուսուս , լըտուս «չէՔէլէմպին» :

Micocoulier, ա. անձնի , լուտենի , փաշնի . խաոսափայտ ծառ նըման կնձնոյ «չէՔէլէմպին ազաճը» . հն. **Celtis.**

Miconia, Micon, Miconie, ի.բ. միկոնիա , միկոն , միկոնի . բոյս ի տոհմէ սեւաբերանաստերից (mélastomacées).

Micr... Micro... յն.նմ. փոքր..., փոքրա..., մանր..., մանրա...

Micracoustique, ած. փոքրալուր. un porte-voix est un instrument —.

Micraster (Քէր) ա.կ. մանրաստղազգ երկնեայց :

Micro, տ. Micr.

Microbase, ա. բ. փոքրահիմն :

Microbe, ա. միկրոբ , մանրէ . մանրադիտական էակ խմորիչ . plein, rempli de —s, միկրոբալից , մանրէալից :

Microbicide, ա. միկրոբասպան, մանրէասպան :

Microbie, ի. մանրակցութիւն :

Microbien, enne, ած. միկրոբեան , մանրէական :

Microbiologie, ի.բզ. միկրոբաբանութիւն , մանրէաբանութիւն :

Microbiologique, ած. միկրոբաբանական , մանրէաբանական :

Microbiologiste, ա. միկրոբաբան , մանրէաբան :

Microbique, ած. միկրոբային , մանրէային :

Microbromite, ի. հբ. փոքրաբրոմաքար :

Microcarpe, ած. մանրապտուղ :

Microcaulie, ի. բժ. փոքրավարսութիւն . փոքրկութիւն եւ դադարումն աճման վարսոյն (verge).

Microcèbe, ա. կ. փոքրակապիկ. ազգ առնաբերից (mammifères).

Microcédine, ի. ազ. փոքրապտղին : [բազկուխ :

Microcéphale, ած. կ.եւ բ. փոքր-

Microcéphalie, ի. բժ. փոքրագլխութիւն :

Microcère, ած. փոքրեղջիւր :

Microchimie, ի. ազ. մանրաքիմիա , մանրատարրագիտութիւն :

Microchimique, ած. մանրաքիմիական, մանրատարրագիտական :

Microcline, ած. փոքրահակ :

Micrococcus (բօքքուս) ա. գնդամանրէ :

Microcoque, ա. մանրագնդիկ :

Microcosme, ա. իս. մանրաշխարհ , փոքրաշխարհ . փոքր աշխարհ , մարդն . je suis un —.

Microcosmique, ած. մանրաշխարհային :

Microcotyle, ա. մբ. փոքրագուշ , փոքրախոռոչ . ազգ մանր որդոց . տ. **Cotyle.** [մատն :

Microdactyle, ած. կ. մանրա-

Microdonte, ած. կ. եւ բ. մանրատամն , փոքրատամն :

Microfarad, ա. բգ. փոքրափարադ . *եղեկտրական միութիւն որ փարադի հազարերորդ մասն կցուցանէ :

Microglosses, ա. յ.Ծ. մանրալեզուք . խումբ կողկուկաց (cacatois).

Microgonidie, ի. բ. փոքրասերմնակ :

Micrographe, ա. մանրագիր :

Micrographie, ի. մանրագրութիւն : [գրական :

Micrographique, ած. մանրա-

Microlæna, ա. բ. մանրապատեան . ազգ երկպտուկ անկոյ ի տոհմէ մոլոշեայց (malvacées).

Microle, ա. փոքրաճնի :

Microlépidoptères, ա. յ. մբ: փոքրաՒեփաՒեք . խումբ Ճիճուանց.

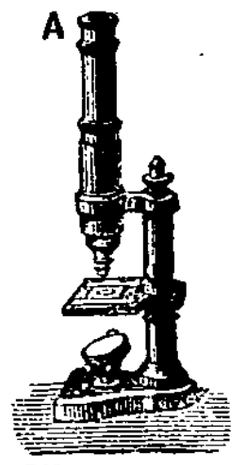
Microlithe, ա. հբ. փոքրաքար :

Micrologie, ի. մանրաբանութիւն:
Micrologique, ած. մանրաբանական :
Micrologue, ա. մանրաբան :
Micromérie, ի. բ. փոքրաթուն . խոտ մինչ ճախճային :
Micromètre, ա. մանրաչափ :
Micrométrie, ի. մանրաչափութիւն :
Micrométrique, ած. մանրաչափական:
Micrométriquement, մ. մանրաչափօրէն :
Micromillimètre, ա փոքրահազարաչափ . հազարերորդ մասն հազարաչափի :
Micrommate, ի. կ. մանրաչեայ . սեռ օդակաւորաց :
Micron, ա. մանրտիպարած , փոքրաձայն . *այս գործիով լսին տիպարագոյնը ի ձայնից . 2. ած. —.
Microphonie, ի. տիպարաձայնութիւն :
Microphonographe, ա. փոքրաձայնագիր :
Microphotographie, ի. մանրալուսանկարչութիւն :
Microphtalme, ած. կ. մանրաչեայ :
Microphylle, ած. բ. մանրատերև , փոքրատերև :
Microphyte, ա. մանրաւոյն , մանրաբոյս , մանրաբուսիկ :
Microphytique, ած. մանրաւոյնական :
Micropolyadénopathie, ի. ախ. մանրաբազմագեղձախտութիւն :
Micropore, ած. բզ. մանրածակոտի :
Microps (րոփս) ա. կ. մանրակն . ազգ վիշապաձկան (cachalot).
Micropsie, ի. բժ. մանրատեսութիւն. *աչքի այլայլութիւն որով առարկաները եղածէն աւելի մանր կուենան :
Microptère, ած. Բ. մանրաթեւ :
Micropyle, ած. բ. փոքրադուռն, մանրածակ :
Microrchide, ած. կ. մանրսերմնկուորի, փոքր երկուորի :
Microrchidie, ի. բժ. փոքրերկուորութիւն . *երկու մանր երկուորիք ունենալն :
Microrganisme, տ. **Micro-organisme.**
Microrrhize, ած. բ. մանրարմատ :
Microscope, ա. մանրադիտակ , մանրադիտող , մանրագոյց . — solaire, — արեգակնային . || վ. il voit tout avec un —, մանրադիտակ տեսանէ՝ առատաբար ցանէ զամենայն, *ամէն բան մանրադիտով՝ մեծ կուենայ :
Microscopie, ի. մանրադիտութիւն , մանրադիտաքննութիւն :
Microscopique, ած. մանրադիտական , մանրագուցական . observations —s. 2. —. տեսանելի մանրագուցիւ եղեւ . animalcules —s. || ա. յ. les —s, —ք . մանրագուցիւ միայն տեսանելի կենդանիք. հն. **Infusoires, Microzoaires.**
Microscopiser, ն. մանրագուցանել :
Microscopiste, ա. մանրագուցաւէր , *խոշորագոյց գործածող :
Microsème, ած. մանրանիշ ,
Microsisme, ա. փոքրդող , փոքրշարժ :
Microsismographe, ա. մանրացնցագիր . *մանր ցնցումն ցուցնող գործի :

Microglosses.

Microptère.

Micronème, ած. կ. մանրգոլուկ , մանրեղջիւրուկ :
Micronucléus (նիւքլէիւս) ա. կ. մանրակորիզ :
Micro-organisme կամ **Microrganisme**, ա. մանրաբոյսինութած :
Micro-organus (իւս) ա. մանրագործարան :
Microparasite, ա. բ. մանրապատառաբոյծ . մանր պատառաբոյծ էակ :
Microphage, ած. մանրակեր , փոքրակեր :
Microphone, ա. մանրաձայն ,

Microscope.

Microsomatie (միքրոսոմաթի) ի. մանրամարմնութիւն :
Microspectroscope, ա. մանրապատկերացոյց :
Microsporange, ա. բ. մանրաքորճան . * մանր քորճեր պարունակող քորճան կամ քորճարան :
Microspore, ած. բ. եւ ի. մանրաքորճ , մանրասերմն :
Microsporon, ա. բ. մանրահիւնաս. ազգ փոքրիկ սնկոյ :
Microstachyde, ի. բ. փոքրահասկ . ազգ տոհմի կաղնչանեայց (euphorbiacées).
Microstome, ած. փոքրաբերան :
Microtasimètre, ա. բզ. մանրածգուտաչափ :
Microtée, ի. բ. մանրախոտ , մանրածաղիկ :
Microtéléphone, ա. բզ. մանրահեռաձայն :
Microtome, ա. մանրահատ , նրբահատ :
Microxénographe, ա. մանրտարաչափ :
Microzoaire, ա. փոքրակենդան՝ մանրագուցիւ եղեւ տեսանելի . հն. **Infusoire.**
Microzoonite, ա. կ. տ. **Infusoire.**
Microzoospore, ա. բ. մանրասերմն . հն. **Microdinie.**
Miction (սիօն) ի. բժ. միզումն . — volontaire, involontaire. || հն. **Urination.**
Micturition (սիօն) ի. բժ. միզածութիւն :
Midas (միտաս) ա. Միդաս . արքայ Փռիւգիոյ . 2. վ. —, այր տգէտ , տխմար . 3. վ. —, այր բազմագանձ . 4. կ. առիւծակապիկ :
Middletonite, ի. հն. միդլթոնաքար . Անագոյն ռետին բրածոյ :
Midi, ա. միջօր , միջօրէ , հասարակ օր , օրհասարակ , միջօրեայ , հասարակօրեայ , ճաշաժամ . *կէսօր «էօյլէ». à —, à l'heure de —, à — sonnant, vers le —, sur le —, վիջաւուրք , վիջօրէին , ի միջօրէի , վհասարակ աւուրք , ի միջօրեայ ժամանակի , *կէսօրն, կէսօրուան դէմ . depuis l'aube jusqu'à —, յայգազոյն մինչեւ վհասարակ օր , * առաւօտ մինչեւ կէսօր . ils sont venus à —, նոքա յօրհասարակին , * կէսօրին եկան . il est —, — է . — est sonné. Avant —. Après —, յառ միջաւուր , յեռամիջօր. entre onze heures et —. Entre — et une heure. Il est — et demi. — et un quart de —. — un quart. — et trois quarts կամ — trois quarts. Nous dînons à — précis. || Chercher — à quatorze heures, դժուարութիւնս խնդրել ուրանօր չիք եւ ոչ մի . || en plein —, ի միջօրէի, հրապարակաւ , աշխարհիատես յայտնութեամբ . || ը. ne voir point clair en plein —, վիճել գյայտնի իրաց . || de —, հասարակօրեայ .

2. հարաւ, հարաւակողմն , հարաւակոյս . se tourner vers le —. Le vent du —, հարաւահողմ , * հարա-

ային քամի «լծոսս» . mettre une serre au —. Cet espalier est au —, regarde le —.

3. հարաւակողմն, հարաւային երկիր . les peuples, les productions du —. Voyage dans le —. Le — de la France, de l'Europe.

4. քՒ. le — de la vie, միջօրէ կեանց, ընդմէջ մանկութեան եւ ծերութեան . être dans son —, à son —, լինել ի միջօրէ կենաց . au — de mes années. || դղ. — չվարի յ. je m'y rendrai sur le —, եւ ոչ sur les —.

Midrasch (միտրէշ) ա. անգ. մեկնութիւն . յ. **Midraschin.**

Mie (մի) ի. հացմիջուկ . միջուկ հացի «երմէք իչի». la — d'un pain, հացմիջուկ . ne manger que de la —. Un morceau de —. Frotter avec de la — de pain. || փ. jeûner entre la — et la croûte, ասի զառնի, զոր ծոմն չարգիրս յուտելոյ . 2. հ. S. **Miette.**

Mie, ի. համառօտութիւն **Amie** բառիդ. սիրելի, սարփածու . aimer sa —, sa douce —. Ma —. Ta —. ||ք. ma mie, ասի կնոջ սորին առանձնի . || ասի եւս արհամարհանօք . je ne souffrirai pas vos impertinences, ma —. [l'aurez mie.

Mie, մ. հ. ոչ, ոչ բնաւ . vous ne

Miel, ա. մեղր . — blanc, jaune, exquis, délicieux, pur. || — vierge, — de goutte, — ծորածոյ . || փ. եւ ք. être tout sucre et tout —, քաղցրանոյշ՝ քաղցրաբարոյ՝ քաղցրաբան՝ քաղցրախօս է. || doux comme —, plus doux que —, քաղցր իբրեւ, քաղցրագոյն քան զ—, * մեղրի պէս անոյշ , մեղրին աւելի անոյշ , սաստիկ անոյշ . || փ. cet orateur a toujours le — sur les lèvres, քաղցրաբան՝ քաղցրախօս է առնաբանս այս. || un parler de —, քաղցրաբանութիւն , քաղցրախօսութիւն . 2. փ. եւ քՒ. մեղր, քաղցրութիւն . le — de son baiser. 3. La lune de —, մեղրալուսին . mois de —, մեղրամիս . || — mercurial, սնդկամեղր. սնդկային —. sucre de —, մեղրաշաքար . — rosat, վարդամեղր . || de —, մեղրային , մեղրախառն .

Առ. on prend plus de mouches avec du — qu'avec du vinaigre, առաւել յաջողի ոք քաղցրութեամբ քան Ըէ խստութեամբ :

Miélaison, ի. մեղրակութք, * մեղր ժողովելու ժամանակ :

Miellat (միէլա) ա. մեղրուկ , մեղրահիւթ :

Miellé, e, ած. մեղրեալ , մեղրոտ , մեղրախառն . eau —e, մեղրաջուր . 2. մեղրագոյն . jacinthe —e. 3. փ. մեղրահամ , մեղրահոս , մեղրակաթ , քաղցր իբրեւ զմեղր . ses paroles —es.

Miellée, ի. տ. **Miellat.**

Mielleusement, մ. մեղրահամ՝ քաղցրանոյշ բանիւք :

Mielleux, euse, ած. մեղրոտ , մեղրահամ. les —euses bananes. || փ. —, մեղրակաթ , մեղրահոս , մեղրածորան , քաղցրախօս , մեղրանոյշ , քաղցրանոյշ, քաղցրաբան, մեղուշիկ. langage —, անուշ՝ հնչատախօս լեզու . bouche —euse. Style —. 2. անիամ քաղցր. cette liqueur a un goût —. || փ. un homme —, այր քաղցրախօս՝ կակղաբան , փափկախօս. des paroles —euses, բանք անբնիկ քաղցրութեամբ. elle est un peu —euse, կերպարանեալ իմն է քաղցրութիւն նորա :

Miémite, ի. հր. միէմորթաբ. ազգ դոլոմաքարի (dolomie).

Mien, enne, ած. ատ. եւ յար. իմ , * իմին «պէնիմ» . un — frère, նեքայր իմ . une —enne cousine. Au travers d'un — pré. Ses intérêts sont —s. Dites votre avis, je dirai le —. Cet Achille, auteur de tes maux et des —s. 2. ա. le —, իմն , իմս , որ ինչ իմ է , * իմս , իմինս , իմ բանս . je ne réclame que le —. || J'y mets du —, ծախեմ առ այս գործոցն իմ, * ասոր առակս կգոհիմ. եւ փ. տեղի տամ , զիջանիմ . || փ. je mets du —, յաւելում յանձն է , առատաբարոյանամ , պաճուճեմ . je raconte sans y mettre du —. 3. Du —, յինէն , յինէն կողմանէ , * իմ բովէս . je risque plus du — que tu ne fais du tien. 4. Le tien et le —, քոյդ եւ իմս , * քուկինդ՝ քուկդ եւ իմս . 5. ա. յ. les —s, իմքն , ազգականք՝ բարեկամք իմ . les —s me sont chers. || ք. j'ai fait bien des —ennes dans ma jeunesse, անմտութիւնս բազումս արարի ի մանկութեան իմում , * շատ խենթութիւններ ըրի երիտասարդութեանս ժամանակ :

Miette, ի. փշրանք . ramasser les —s. Les —s qui tombent de la table, sous la table. || Mettre en —s, փշրել . 2. նշխար , կտորիկ , * կտրտուք . j'en voudrais une —. Vous ne lui avez donné qu'une —. En voilà une belle —. Il n'en est pas resté une —. || փ. ce monde-ci est une grande table où les gens d'esprit font bonne chère; les —s sont pour les sots.

Mieux, մ. լաւ եւս , լաւագոյն . je te connais, et — que tu ne crois. De mon —, իմովհան . on ne peut —, բարիոք յոյժ, կարի բաջ , բաջիկ. nous verrons qui tiendra — parole des deux. Il chante — qu'hier. Il a — chanté aujourd'hui qu'hier. On n'en peut pas user — que je fais. Il écrit — que vous. Vos enfants seront-ils — soignés? Ses affaires vont — que jamais. Vous seriez — sur ce fauteuil que sur cette chaise. Il vaut —. || Aller —, լաւագոյն լ., կազդուրիլ ի հիւանդութենէ . je vais, je suis —. Il est —, un peu —, beaucoup —. Il n'est guère —. Il était — hier qu'aujourd'hui. || Être —, գեղեցկագոյն՝ գեղեցկադէմ՝ գեղեցկատեսիլ լ. elle est —, beaucoup — que sa sœur. || Être —, լաւագոյն՝ բարեբարոյ լ. || — que tout cela, լաւագոյն քան զայս ամենայն . || il vaut — կամ — vaut, լաւագոյն է, լաւ եւս է . il vaut — atténuer un peu. — vaut s'accommoder que de plaider. ||— փխ. le —, լաւագոյն . il savait — notre langue.

2. ած. լաւագոյն, պատշաճագոյն. il n'y a rien de —, rien n'est — que ce que vous dites, չէր ինչ լաւագոյն քան զոր ասեր , * ձեր ըսածին աւելի լաւ բան չկայ . || ne pas demander —, լաւագոյն համարիլ , յօժարիլ , մտադիւրագոյն լ. || pour — dire, լաւագոյն՝ ստուգագոյն ասել , * աւելի լաւ ըսելու համար .

3. առաւել , * աւելի . j'aime — cette étoffe que l'autre. || Tant —, S. **Tant.**

4. ընդ *le* գերադրական է . առաւելագոյն , լաւագոյն . de tous nos grands écrivains, c'est lui que j'aime le —. Qu'il soit le — vanté de tous les beaux esprits. Le vers le — rempli. || յորնակի մարդ է ասել les hommes le — doués կամ les — doués. Ceux qui étaient les — versés dans sa sainte loi. || Des —, լաւագոյն , լաւ արչափ հնար է . je m'acquitte des — de la charge commise. Il cause des —, elle chante des —. Enfermez-vous des —. Un beau carrosse, étoffé des —.

5. *Mieux,* նշանակէ երբեմն այլ ինչ, գերագոյն ինչ . vous lui supposez dix mille livres de rente, il a — que cela. Cette dame se donne trente ans, elle a — que cela, սիրկին այս երեսնամեայ զանձն ասէ , այլ քազմամեայ քան զայն է , * երեսուն տարեկան եմ ի'ըսէ , բայց աւելի է .

6. ա. լաւագոյնն . Dieu fait tout pour le —.

7. *Mieux,* առանց յօդի . en attendant —. [գունին .

Faute de —, առ ի չգոյէ լաւագ.

ք. à qui mieux —, մրցելով , զիրար եանելով , եւեւելս զիրեարս առնելով «եարբշա չըգարագ» . faire à qui mieux —, զիրարս՝ այր զարամբ եանել .

8. ա. լաւն , լաւագոյնն , լաւութիւն (յառողջութեան հիւանդի). le — ne s'est pas soutenu. Le — se soutient. Il y a du — dans son état, il y a un — sensible. Hier matin il était sans fièvre, ces sortes de — sont quasi toujours traîtres. || Aller de — en —, ի լաւ անդր ընթանալ , * երթալով լաւնալ՝ առնիլնալ .

9. դղ. յորժամ *mieux* նախադաս իցէ երկու աներեւոյթ բայից զառելոց ի միմեանց *que*ի , դնի *de* նախ քան զերկրորդն. il vaut — prévenir le mal que d'être réduit à le punir. J'aime — vous déplaire que de vous tromper, սակայն չէ սխալ զեղչել զ*de*.

Au —, *tout au* —, *le* — *du monde,* մ. կարի բաջ , բարւոք յոյժ, * խիստ լաւ. cela est au —, tout au —. Vous parlez le — du monde. || Être le — du monde avec qn., սիրով յոյժ՝ մեծաւ մտերմութեամբ լինել ընդ ումեք, * մէկուն հետ շատ սիրով ըլլալ .

De —, *le* — *que,* շ. որչափ հնար՝ մարթ է . ne manquez pas de la faire enterrer du — que vous pourrez. Il s'en est tiré le — qu'il a pu.

Առ. Le — est l'ennemi du **bien,**

— Քշնամի է բարոյ . լաւագունին անյագ տենչ՝ բառնայ եւ գլան առ ի միջոջ . || faire de son —, գոն գործել , * ձեռքն եկածն՝ կրցածին չափ ընել . je ferai de mon —. Il y fit de son —.

Mieux-disant, ա. լաւախօս :

Mieux-être, ա. նք. լաւագունութիւն , լաւակեցութիւն :

Mieux-faisant,e, ած. լաւագործ:

Mièvre, ած. բ. կայտառ , չարաճճի , սառահակ «նպատակ , արագ , խաչար». cet enfant est —, est bien —. Il n'a jamais été ce qu'on appelle — et éveillé. || գ. un petit —. Une petite —. 2. արուեստակեալ , պաճուճազարդ . style —.

Mièvrement, մ. իբրեւ զմանուկ սառահակ , սառահակութեամբ :

Mièvrerie, Mièvreté, ի. բ. կայտառութիւն , սառահակութիւն , չարաճճիութիւն . un enfant d'une — amusante. Faire une —. Ce n'est qu'une —.

Mignard, e, ած. նազկի , նազկոտի , նազուտի , քնքուշ . un parler —, langage —, նազաբանութիւն . un air —. Sourire —. || գ. faire le —, la —e, նազիլ , քնքշանալ , սիգալ . 2. ա. նկ. le —, մանրագործն. donner dans le —.

Mignardement, մ. քնքշանօք , նազանօք . parler, sourire —.

Mignarder, ն. նազկոտցանել , քնքշել, քնքշնոտցանել. — un enfant. 2. պճնել , պաճուճել . — son style.

Se mignarder, բ. նազիլ , քնքշել , քնքչիլ , սիգալ . cette femme se mignarde trop.

Mignardise, ի. նազանք , քնքշանք , քնքշութիւն . la — de son visage, des traits. 2.—, մեղմիկանք, քծինք . se laisser prendre aux —s d'une femme. Cet enfant obtient tout ce qu'il veut de sa mère par ses —s. 3. նազանք , պաճուճանք , ճարտարանք . — du langage, նազաբանութիւն . — du style. 4. նկ. մանրագործութիւն . j'aime mieux la rusticité que la —. 5. բ. շահոքրամիկ . շահոքրամ (œillet) փոքրածաղիկ . planter de la —. նշ. **Mignonnette.** 6. նազանք . ազգ աղնագործի «սիզիճնի» :

Mignon, onne, ած. նազիկ , նազելուհի , նազուհի , քնքուշ , գողար, մանրիկ , *վրնիկ, պուլիկ, սիրուն. visage, pied —. Bouche —onne. Une beauté —onne. Des souliers —s. Si —onne et si belle... que la beauté la plus grande est laide auprès de vous. Sonnet —. || բ. argent —, զրօսադրամ, ֆանոյատրամ . avoir de l'argent —. || Péché —, մանր մեղք . chacun a son péché —. La médisance est son péché —. 2. գ. սիրելի , սիրուն , սիրական , գողտրիկ . mon —. Mon petit —. Ma —onne, ma petite —onne. 3. որդի գրգանաց , *ամենասիրելի զաւակ. cette enfant est la —onne de sa mère, մանուկս այս — մօրն է. 4. ի. —onne, սիրելի, սարփաճու «մաշուգա». le commandeur et sa —onne. 5. օրիորդ՝ աղջիկ դեռատի , կին մանկահասակ . figurez-vous la plus jolie petite —onne. 6. խաղացուկ «չինկի». passer sa vie avec ses infâmes —s. Les —s de Henri III. հն. **Ganymède, Giton.**

Mignonne, ի. տպ. մանրիկ. ազգ ինչ մանր տառից . 2. պ. —. ազգ մանր տանձի եւ դեղձոյ :

Mignonnement, մ. քնքշաբար , վայելուչս . cela est — fait.

Mignonnet, ա.բ. խնձորուկ. ազգ առուտուի . հն. **Trèfle des prés.**

Mignonnette, ի. նազիկ. կին՝ օրիորդ նազելի . 2. նազիկ . ազգ բարակատն ժանեկի «ինձ Յանձնէ». 3. բ. **S. Mignardise.** 4. ծեծատզրզեղ . պղպեղ ծեծեալ մեծատհատ . 5. պ. նազիկ . ազգ մանր տանձի. 6. վճ. նազիկ. ազգ մեռաքաղհատն առուի . 7. տպ. նազիկ , մանրագիր :

Mignonneuse, ի. նազիկուհի , նազիկաբար գործաւորուհի :

Mignoter, ն. բ. քնքշել , քնքշնոտցանել , գրգել , գգուել , փայփայել. elle mignote trop ses enfants. Petite fille trop mignotée.

Mignotie (մինիօթի) ի.բ. քնքուշ. ազգ գեղատաղիկ շահոքրամի :

Mignotise, ի. քնքշանք, գրգանք. գգուանք , փայփայանք :

Migraine, ի. անգաւ , *կէս գլխացաւ . avoir la —.

Migraineux, euse, գ. բժ. անգաւոտ :

Migrateur,trice, ած. գաղթող,

Migration (սիօն) ի. գաղթակատութիւն , գաղութ , գաղթ , չոտ . — des peuples, des animaux.

Migratoire, ած. գաղթականական . le mouvement — des populations.

Migrer, չ. գաղթել :

Mijaurée, ի. պչրուհի , ծեքծեքուհի , *կոտրտուող «էգիպիոս պիգիլեն գաթը՝ գըզ». quelle —! Faire la —, պչրիլ , *կոտրտուիլ :

Mijoter, ն. մեղմ մեղմահաւ եփել . — un ragoût. Une soupe mijotée. 2. փ. ագբ. գրգել , փայփայել . — un enfant.

Se mijoter, բ. մեղմ եփիլ . le potage se mijote tout doucement. || փ. եւ ո. նիւթիլ , *եփիլ . c'est une petite intrigue qui se mijote. 2. գրգրել զանձն , քնքշալ . il se mijote beaucoup.

Mikania, Mikanie, ի. բ. միքանիա , միքանի . բոյս երկպրտակ ի տոհմէ բաղադրիչոց :

Mil (միլ) ած. S. **Mille.**

Mil (միլլ) ա. բ. կորեակ . բոյսն եւ հատնան «տարր». donner du — à la volaille. Semer du —. Un grain de —, կորեահատ . || — à épis, S. **Sorgho.** || — à grappes, S. **Panie.** || ասի եւ **Millet.**

Milady (միլէյթի) ի. անգ. տիկին, կին լորդի՝ պարոնիկի . vous avez raison, —. Oui, —. Des —s կամ miladies.

Milabre, S. **Mylabre.**

Milan, ա. ցին, ուրուր «չաչլուգ»:

Milandre, ա. ձբ. ծովաշուն :

Milaneau, ա ցնիկ . ցնոյ ծագ :

Milanière, ի. ցնարան, ցնանոց . *ցին պահելու տեղ :

Milan.

Mildew (միլտիու) S. **Mildiou.**

Mildiou, ա. եգ. որթատունկ :

Milésie, ի. մբ. միլեզուկ . ազգ միջատի:

Miliacées, ի. յ. բ. կորեակազգք . տոհմ սիզաբուսաց որոց սերմ է կորեակ :

Miliaire, ած. կորեանման , կորեակերպ . éruption —, ուռուցումն —, *կորեակի . || fièvre —, կլ. la —, կորեակցնդմն , կորեակառնգ , կարմրացաւ «տարբ հիւմմաթ» . 2. բ. —. glandes —s, կորեագեղձ . 3. կ. —, կորեահաչափ :

Milias, Miliasse, ի. փոխինդ :

Milice, ի. հ. զինուորութիւն . 2. հ. արշաւան. — sacrée (croisade). || փ. tout le temps de la vie présente est une — continuelle. 3. մարտիկք , զօրք . Rome nourrissait une — admirable qui ne respirait que la gloire. Une si vaillante — lui promettait la victoire. 4. գուգազ . քաղաքացոյ զինուորութիւն , քաղաքացի մարտիկք . 5. փ. եւ քխ. les —s célestes, երկնային զօրք , հրեշտակք , երանելիք :

Milicien, ա. մարտիկ :

Milieu, ա. մէջ , միջավայր , միջոց , միջնադիրք , *մէջտեղ «օրհա». — de la place, d'un livre. Nous sommes dans le —, ի միջավայրի կամք . couper un fruit par le —, ընդ մէջ հատանել՝ միջակատ առնել զպտուղն . être coupé par le —, ընդ մէջ հատանիլ , միջակատ լ. divisé par le —, կիսապատիճն . le — des yeux, աչամէջք , * երկու աչքին մէջտեղն .

2. մէջ . le — du corps, — մարմնոյ , մարմնամէջ . le — d'un mot, բառամէջ . le — de la France, միջնաշխարհն Գաղղիոյ . || Royaume կամ empire du Milieu, Թագաւորութիւն՝ կայսերութիւն Միջնաշխարհի . Չինաստան .

3. մէջ , միջավայր , * պատուոյ տեղ . il tient le — en se promenant avec ses égaux.

4. մէջ , կէս . le — de la nuit, մէջ գիշերոյ , * կէս գիշեր . vers le — de la nuit, être au — de l'été, de l'hiver, լինել ի մէջ՝ ի կէս ամարայնոյ , ձմերան . || քխ. le soleil était au — de son cours, արեգակն էր ի մէջ ընթացիցն , մէջօր՝ * կէսօր էր . la nuit était au — de sa course, գիշերն էր ի մէջ ընթացիցն , միջագիշեր՝ * կէս գիշեր էր .

5. միջնորդ. qu'est-ce que l'homme dans la nature? Un néant à l'égard de l'infini, un — entre rien et tout.

6. մէջ, միջավայր. entre ces deux

extrémités (l'autorité et la liberté), un peuple, d'ailleurs si sage, n'a pu trouver le —.

7. juste —, մէջն , միջաւաճման , չափ , չափաւորութիւն . garder en tout un juste —, voilà la règle du bonheur, ի չափու ունել զանձն յամենայնի , միակ օրէնք երանութեան . la vertu consiste dans un juste —.

8. հնարք , ճանապարհ . on prit ce —. Il n'y a point de —, կ. point de —, չիք այլ ինչ հնարք՝ միջին ճանապարհ . հարկ անհնարին ի վերայ կայ . point de — pour lui, le trône ou l'esclavage:

9. միջոց, միջավայր. l'air est le — dans lequel nous vivons, միջոցն՝ միջոցն յոր կեամք՝ *ուր կ'ապրիմք . l'eau est le — où vivent les poissons. L'âme ne reçoit les impressions des objets que par des —x interposés; les sens sont ces —x.

10. փ. միջավայր , վայր , բնկերութիւն , սովորական գրաւմունք . vivre dans un honnête —. Rester dans le — où l'on vit. || — social, բնկերական կցորդութիւն .

Sans —, անմիջոց . || qui n'a pas de —, անմիջակ :

De —, ի միջոյ , * մէջեղէն . le point —, միջնակէտ .

Au — de, նխ. ի մէջ , ի միջի . au — de la nuit, ի մէջ գիշերի . au — de l'assemblée, des airs, ի մէջ ամենից , օդոց . s'en aller au — du sermon. Cette langue de terre s'avance au — de la mer. || Au — des hommes, ի մէջ մարդկան , յաշխարհի . au — des festins, ի կոչունս . || փ. vivre au — des plaisirs. Périr au — de ses succès, de ses victoires. Elle croissait au — des bénédictions de tous les peuples. Au — de ma fureur. || ք. au beau —, ի մէջ , ի միջի , ի միջավայրի , *մէջտեղն . il est tombé au beau — de la rue. || ք. au — de tout cela, հանդերձ այսու , այսու ամենայնիւ , սակայն եւ այնպէս .

Du — de, ի միջոյ , * մէջէն . un homme se lève du — de l'assemblée. Le Seigneur vous parla du — de cette flamme.

Militaire, ած. զինուորական . l'ordre, la discipline —. Les autorités —s. L'art —, — արուեստ . justice —, — արդարութիւն . architecture —, — ճարտարապետութիւն . un gouvernement —. Femme —, զօրականուհի , զինուորուհի . || heure —, —, հշգրիտ ժամ . 2. ա. զօրական , զինուոր . les —s et les bourgeois, un bon, un brave —. 3. զօրականք , զօրք. la noblesse du —. Cette ordonnance déplut au —. L'esprit du —. 4. զինուորականն , զօրականութիւն , զինուորութիւն . entrer dans le —, ի զինուորութիւն մտանել :

Militairement, մ. զինուորապէս , զինուորաբար , զինուորօրէն , զինուորականօրէն , *զինուորի պէս . agir, vivre, exécuter les ordres —.

Militant,e, ած. ար. զինուորեալ. l'Église —e, — Եկեղեցի . le fidèle toujours — dans la vie. 2. —, մարտնչող , մրցող , կռուող . Politique —e.

Militarisation (սիօն) ի. զինուորացուցանել :

Militariser, ն. զինուորել , զինուորակցուցանել :

Militarisme, ա. նր. զինուորականութիւն . les excès du —.

Militer, չ. զինուորել , կռուիլ , մրցիլ , նպաստել . les fidèles qui militent sur la terre. 2. —. cela milite en sa faveur. Cette raison, cet argument milite pour moi.

Mille, ած. հազար . — hommes, deux — hommes. Dix —, տասն հազար, բիւր . cent —. un — de fagots. — deux. — trois. — vingt. — ans. — et un, — եւ մի , *հազար եւ մէկ .

2. —, բազում , բիւր , բիւրապատիկ . avec — couleurs, երփն երփն երանգօք . de — diverses couleurs, բազմագոյն , բազմերփեան . — et — siècles écoulés, բիւրք բիւրուց դարուց սահեալ . de — manières, formes, բիւրազգի , բիւրակերպ . — fleurs naissantes, ծաղկունք հոյլ ի հոյլ դուռափիթք . entouré de — dangers, բազմավտանգ . en — et —, հազարաւոր . — songes affreux. — petits ruisseaux, բազմահոյլ վտականի . souffrir — morts, բիւր մահիւնս մեռանիլ. il y a — et — choses à dire.

3. ա. — multiplié par vingt, par cent. || ասի եւս le nombre —, le numéro —.

4. ա. un —, հազար . un — de fagots. Cela se vend tant le —. || n. des — et des cents, հազարաւոր , բիւրաւոր , բազմաթիւ .

— et une nuits, հազար եւ մի գիշերք . անուն արաբացի վիպասանութեան .

5. դղ. ի հաշիւս ամաց երկոքին վերջին տառք mille զեղջին յորժամ զինի նորա գայցէ միւս Քուական ածական , l'an mil huit cent.

Mille, ա. մլն «միլ». deux —s.

Mille-feuille, ի. բ. հազարտերեւուկ, վիրապաք «ճիվան փերչէմի». S. **Chiliphylle**.

Mille-fleur, ի. բիւրածաղիկ . || eau de —, բիւրածաղկաջուր . ցքի տոգորեալ բազմապատիկ քաղցրահոտ ծաղկօք . || eau de —, գուէղ . մէզ կովու : [տերեւուկ :

Millefolium (օմ) ա. բ. հազար-

Millénaire (միլլենէր) ած. հազարաւոր . le nombre —, — Քիւ . || ա. le —, —ն . հազարացոյց Քուանշանն . 2. ա. հազարամեայ ժամանակ , հազարամեակ . հազար ամ . le quatrième — du monde. 3. —s, հազարամեայք (աղանդաւորք) . 4. ած. հազարամեայ. règne —, — Քագաւորութիւն :

Millénarisme, ա. հազարամէուԲիւն . վարդապետութիւն հազարամեայց :

Millénium (իօմ) ա. հազարամ :

Mille-pattes, ա. մր. ռա. **Scolopendre**ի :

Mille-pertuis (միլփէրԲիւի) ա.բ. պոպզակ, խնծորճաղիկ, միանապիք . — de chine, ճննապոպզակ . — élégant, արեւբուրիկ :

Mille-pattes.

Mille-pieds, ա. կ. ցոլկ «գրրպայազ». հն. **Myriapodes**. || S. **Scolopendre**.

Mille-points, ա. ին. հազարակէտ . խեցեմորթ ինչ :

Millépore, ա. բպ. հազարծակոփ , բիւրածակ . ազգ պողիպոդի . S. **Myriopore**.

Millerand (միլրան) ած. հազարահատ . raisin —, — խաղող . *տեսակ մի անկուտ խաղող :

Millerandage, ա. եգ. կիսամիժուն (որոց) . մասնական վիժուն ողկուզից :

Millerandé, e, ած. կիսամիժ , կիսավիժեալ. grappe —e, ողկոյզ —.

Milleret, ա. կորնկիկ , կորնկազարդ . վերջաւոր զարդ շրջազգեստի կանանց :

Millérite, ի. հբ. միլլերաքար :

Millésime (միլլէզիմ) ա. հազարերորդ. Քուական դրամոց եւ դրոշմածոց :

Millet (միյլէ) ա.բ. կորեակ «տարը». հն. **Mil**, —. Grain de —, կորնկահատ . semer du —. || — jaune, S. **Mélampyre**. || Gros —, սամիր, *խոշոր —. || — noir, S. **Sarrasin**. || — à grappes, S. **Panic**. 2. բժ. կորեակ . խաղաւարտ կորնկանման . S. **Miliaire**.

Milliaire, ած. մղոնական. borne —, մղոնասահման . pierre —, կլ. le —, մղոնացոյց , մղոնաքար :

Milliard (միլեար) ա. միլիար , երկիլիոն , հազարամիլիոն , *հազար միլիոն . հն. **Billion**.

Milliardaire, գ. միլիարատր , միլիարատէր :

Milliare (միլիար) ա. հազարորդական . հազարերորդ մասն կալի . S. **Are**.

Milliasse (միլիաս) ի. հազարատր , բիւրք բիւրուց . անհիւ բազմութիւն . une — de mendiants.

Millième, ած. հազարերորդ . — partie d'une somme, — մասն գումարի. la — année après la naissance de J.-C. 2. ա. le —, —ն, — մասն . cinq —s, հինգ —ք . il est intéressé dans cet affaire pour un —.

Millier (միլիէ) ա. հազար , հազարեակ . un — d'arbres, etc. 2. —. հազար լիտր կամ 500 քիլոկրամ . un — de fer. 3. հազարատր , բիւրատր . des —s, —ք, բիւրք բիւրուց , *հազարումէկ . des —s d'hommes, հազարատր՝ բիւրատր մարդիկ , բիւրատրք մարդկան . des —s de morts. Faire un — de malheureux.

A —s, par —s, մ. հազարատր , բիւրատր , բիւր , բիւրս . on en trouve à —s, par —s.

Milligramme (միլլիկրամ) ա. հազարորդագրամ . հազարերորդ մասն գրամի :

Millilitre, ա. հազարորդալիտր. հազարերորդ մասն լտեր :

Millime (միլլիմ) ա. հազարորդ. հազարերորդ մասն ֆրանքի :

Milliomètre, ա. հազարորդամետր. հազարերորդ մասն մետրի :

Million, ա. միլիոն, հազարք հազարաց, հարիւր բիւր, *հազար անգամ հազար, un — de francs. Mille —s. || ը. être riche à —s, միլիոնաւոր՝ միլիոնատէր՝ բազմագանձ է, *միլիոններ ունենալ, շատ հարուստ ըլլալ. compter par —s, միլիոնիւ՝ *միլիոններով հաշուիլ. d'un —, միլիոնաչափ. 2. բիւր, բիւրք բիւրուց. անորոշ Թիւ անհամար բազմութեան. des —s de soleils éclairent des milliards de mondes. Un — de fois, բիւր անգամ. rendre un — de grâces, բիւր շնորհս ունել, *անթիւ շնորհակալութիւն ընել :

Millionième, ած. միլիոներորդ. 2. ա. —. միլիոներորդ մասն :

Millionnaire, ած. միլիոնաւոր, միլիոնատէր, բազմագանձ, մեծափարթամ, *մեծահարուստ. être —. || գ. un —, une —, — ոք. je connais des —s. [նաբար :

Millionnairement, մ. միլիո-

Millistère, ա. հազարորդաստեր. հազարերորդ մասն ստերի :

Millouin, տ. **Milouin**.

Milnéa, ա. բ. միլնէա, միլննի. ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ մոլոշաներից :

Milnée, ի. բ. միլնարոյս. Ծուի արեւադարձային Ասիոյ :

Milnésie, ի. ջ. միլնզի. ազգ ջրաննեաց :

Miloïdien, enne, ած. աղօթական. ligne —enne, — գիծ, աղօթագիծ :

Milord (միլօր) անգ. ա. տէր իմ, վեհազն տէր. 2. փ. եւ ո. միլորտ, մեծատուն ոք, *շատ հարուստ մարդ. c'est un —. 3. միլոր, միլորակառք. կառք քառանիւ :

Miloschine, ա. հր. միլոշին. կաւ ինչ կապոյտ կամ կանաչ :

Milouin (միլուէն) ա. որորակ. ազգ ոռիակտուց վայրի բադի :

Milphose, ի. բժ. արտեւանանկ. անկումն արտեւանաց :

Miltonia, ա. բ. միլտոնիա, միլտոնի. բոյս ի տոհմէ խոլորձեայց (orchidées).

Miltonien, enne, ած. միլտոնեան. un vers —.

Milvius (իւս) ա. Ե. տ. **Milan**.

Mime, ա. միմոս, այպնակատակ գուսան, հոպիտ, նմանախօս «ձագիտճի, մուգալիտ». c'est un bon —. 2. ած. —. il est —. 3. ա. միմուսիւն, միմոսախաղ :

Mimensuel, elle, ած. կիսամսեայ :

Mimer, ն. նբ. հոպալ, նմանցուցանել, *ձեւերով նմանցունել՝ հասկցունել. les sourds-muets miment ce qu'ils veulent dire. Il mima parfaitement ses rôles. || լկ. il mime avec beaucoup de vérité.

Mimèse, ի. ճս. միմեսիւն, **Mimétèse**, ի. հբ. միմակ. քլորազուակաս (chloro-arséniate) կապարոյ :

Mimétisme, ա. միմոսականութիւն, նմանողութիւն :

Mimeuse, ի. տ. **Mimosa**.

Mimeux, euse, ած. բ. հոպիտ. *կ'ըսուի բոլոց, որոնք դպչուելուն պէս կկծկին. les plantes —euses. || ի. յ. les —euses, —ք. սեռ. անկոց, յորս է պատկառուկն (sensitive).

Mimïambe (միմիանպ) ած. միմավերջ, միմոսավերջ. vers —s, ազգ մնճավերջ ոտանաւորի ի կիր արկեալ ի միմոսաց :

Mimicologie, ի. միմոսաբանութիւն. ճառ զմիմոսութեանն :

Mimique, ած. միմոսական. pièce —. Jeux —s, միմոսախաղք. 2. հրապիտ, նմանական. langage —. Signes —s. 3. ի. la —, միմոսականն, միմոսութիւն. la — est un langage à part. || փ. là — des passions, — կրից :

Mimodrame, ա. միմոսախաղ :

Mimographe, ա. միմոսագիր. մատենագիր խեղկատակութեանց :

Mimographie, ի. միմոսագրութիւն : [գրական :

Mimographique, ած. միմոս-

Mimographisme, ա. միմոսագրականութիւն :

Mimologie, ի. միմոսաբանութիւն, նմանախօսութիւն, նմանաբանութիւն :

Mimologique, ած. միմոսաբանական, նմանախօս. 2. ը. նմանաբանական. substantif, verbe —, — գոյական բայ. brouhaha est un substantif —.

Mimologisme, ա. ը. եւ ճս. նմանաբանութիւն :

Mimologue, ա. միմոսաբան, նմանախօս. 2. նմանաբան :

Mimoplastique, ած. նմանագործ. tableaux —s, — պատկերք :

Mimoporphyre, ա. հբ. նմանաբիրեղ. ժայռ նման բիւրեղի :

Mimosa, ա. բ. միմոսա, հոպքուուկ, պուրմ. ազգ պատկառուկի (sensitive). || — pudique, տ. **Sensitive**. [գրութիւն :

Mimosagraphie, ի. պուրմա-

Mimosées, ի. յ. բ. միմոսեայք, պուրմեայք. տունկք՝ որոց տիպ է միմոսա : [tannique.

Mimotannique, տ. **Cachou-**

Mimule, ա. բ. միմոսիկ. ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ խուլաբուսաներից (scrofulariacées).

Mimusope, ա. բ. միմոսոպ, միմոսատնկիլ. կաՓնաբեր ծառ Հրնդկաց.

Minable, ած. ական հատանելի. 2. փ. խարուեալ, եղկելի, ողորմելի, *խեղճ. air —. Vêtements —s, բրդգզեալ զգեստք :

Minage, ա. հ. գրուանաբաժ. բաժ գրուանի «քիլէ վէրկիսի» :

Minaret, ա. ած. բրգանիկ, *մնիբայ «մինարէ». 2. բպ. աշտարակաձեւ. խեցեմորի ինչ աշտարակածեւ :

Minaret, ա. հբ. հանագուբ, հանքագուբ :

Minauder, ն. պչրել, հպարիլ, նազիլ, ընդ պչրանս գալ, շոշակել, պչրանս՝ շոշականս առնել, մեղմնեալ, *ալեվկիլ, ճորալ, կոտրտուիլ, շփանալ «էգիլիպ պիւգիւլմէք, նազլանմաք». elle minaude. Cette femme ne fait que —.

Minauderie (մինօտրի) ի. պչրանք, գնացք պչրանաց, հպտանք, շոշականք, նազանք, մեղմեխանք, ճնքճնքանք, *ալեվլուք, ճորանք, կոտրրտուք, կոտրտուածք «էգիլիպ պիւգիւլմէք, նազլանմա, նազ, շիֆքեթալըգ». elle est d'une — insupportable. Quelle insupportable —! Petites —s. Les grâces séduisantes dans la jeunesse, deviennent des —s dans l'arrière-saison. Leurs —s nous séduisent. Je déteste toutes ces —s. Sans —, առանց ճնքճնքման. avec —, նազկապէս, նազկօրէն :

Minaudier, ère, գ. պչրող, հրպտող, նազող, նազուհի, *ալեվլուկ, կոտրտուող «նազը, շիվէքեաբ». une petite —ère. Elle est trop —ère. Homme —. 2. ած. —. figure, femme —ère. air —. Manières —ères.

Mince, ած. նուրբ, անօսր, նօսր, բարակ, նրբին, բարակաման, նրբանալ «ինձէ, նուիֆգա». lame, tranche —. Étoffe —. Avec son habit —. Un peu —, *բարակուկ. || taille —, personne —, նուրբ՝ անօսր՝ բարակ մէջք, անձն. || գ. un grand —, այր բարձրահասակ եւ նրբամարմին. 2. փ. դժգոն, դուշնաբեայ, սակաւ. — héritage, dot, revenu. — dîner, ճաշ դժգոն՝ անպաճոյճ. || —, փառաբի. mérite, esprit, raison —. — savoir, savoir bien —. Auteur, talent —.

Mincement, մ. նրբաբար :

Mincer, ն. խ. նրբել, անօսրել, *բարակ կտրել. — de la viande.

Minceur, Minceté, ի. նրբութիւն, անօսրութիւն, բարակութիւն «ինձելիք» :

Mine, ի. կերպարանք, դէմք, երեսք, տեսիլ. — fière. Bonne —, բարեդիմութիւն, բարեկերպութիւն, բարեձեւութիւն, բարետեսութիւն, *բարի դէմք՝ կերպ. homme de —, de bonne —, այր բարեդէմ՝ բարետեսիլ, առոյգ, կայտառ. il a une terrible —, աիեղադէմ՝ աիեղակերպ՝ աիեղատես՝ աիեղատեսիլ է. || avoir bonne —, de la —, բարեդէմ՝ բարետեսիլ լ. j'ai de la — encore assez pour plaire aux yeux. || Avoir bonne —, de la —, բարետեսիլ՝ գեղեցկատես՝ գեղեցկահայեաց լ. ասի եւս գիրաց. cette maison a de la —. Ce chapeau a bonne —.

Sur la —, ըստ կերպարանաց. juger des gens sur la —. || Homme de mauvaise —, այր չարադէմ՝ չարատեսիլ՝ չարաշուէր. || payer de —, բարեդիմութեամբ պատրել. || avoir une bonne, une mauvaise —, քաջատոյզ, վատատոյզ երեսիլ. vous avez bonne —, քաջատոյզ երեսիք, *երեսուդ գոյնն լաւ է, դէմքերնիդ լաւ է.

Avoir la — longue, խոնարհիլ, անկանիլ երեսաց, վրխալ ի յուսոյն.

ը. *avoir la — de* ունել զկերպա-

բանս , բերել յանձին զկերպարանս , երեւիլ . Monsieur a toute la — d'être un fort bon mari. || Avoir la — de vouloir faire une chose, երեւիլ, Թուել կամել առնել գիմն. || փ. avoir la —, հաւատացուցանել . կարծեցուցանել . j'ai bien la — de payer plus cher vos folies. Vous avez bien la — d'avoir donné un bon exemple.

Faire la —, ասի երբեմն փկ. avoir la — de. Il me semble que vous me faites la — de m'en accuser.

Porter la — de, բերել զկերպարանս , նման է. il porte la — d'un fripon.

Faire — de qc,, կերպարանել , ցուցանել , *ձեւացունել , երեւցունել. il fait — de vous aimer. Fais — un peu d'en être mécontent. Voilà les beaux jours qui font — de revenir.

Faire bonne, mauvaise — à qn., բարւոք , ոչ բարւոք՝ չարւոք ընդունել՝ ասպնջականել զոք , *երեսն չնայիլ . || ը. faire triste —, grise, froide — à qn., ոչ սիրով՝ հովուեաբար , *պաղատեամբ ընդունիլ զոք .

2. ժանիք, խոժոռ հայեացք՝ դէմք, խոժոռութիւն , խոժոռադիմութիւն , *խոժոռ՝ ծուռ՝ խոյոր նայուածք «չէիրէ» . faire la — à qn., խոժոռ դէմս ցուցանել ուրեք , *մէկուն ծուռ նայիլ , քիթուպոչ՝ ժանիք բնել . depuis quelques jours il nous fait la —. || լկ. faire la —, խոժոռեցուցանել՝ գժգոհեցուցանել զդէմս , խոժոռ հայել , խոժոռիլ . *երեսն կախել՝ քիթուեցունել , Թու երես՝ ժանիք՝ քիթուպոչ բնել , խոյոր նայիլ . qui fait la —, խոժոռ , խոժոռեալ , խոժոռադէմ . || S. **Jeu**.

3. յ. պչրանք , մեղմեխանք , նազանք . faire des —s կամ de petites —s à qn., պչրանս՝ մեղմեխանս առնել ուրեք . || լկ. faire des —s, պըչրանս՝ մեղմեխանս առնել , պչրել , մեղմեխել , նազիլ , *կոտրտուիլ , աչէվուկ գալ «նազանմագ , էգիլիս պիզիլմէք».

Faire des —s à qn., ակնարկի առնել , ակնարկել ուրեք « իշմար՝ կէօզ էվմէք ». || S. **Payer**.

Mine, ի. բովք , հանք « մատէն եէրի , մատէն ». une — d'or, ոսկեհանք, ոսկեհատք «ալթըն մատէնի». — d'argent, արծաթահանք «կիւմիւշ մատէնի». — de fer, երկաթահանք , երկաթահատք « տեմիր մատէնի » . — de plomb, կապարահանք , կապարահատք «գուրշուն մատէնի». — de charbon, ածխահանք . — de cuivre, պղնձահանք . — de métaux, մետաղահանք, հանքատեղի. — de naphte, նաւթահանք. — de lignite, խժահանք. travailler aux —s, dans les —s. La — s'éboula. || peine des —s, մետաղք . condamner aux —s, դնել՝ դատապարտել ի մետաղս . || École des —s, դպրոց հանքաբանութեան . 2. փ. —. ce sujet est une — féconde de beautés poétiques. || C'est une — de savoir, — է գիտութեան , այր բազմագէտ՝ բազմահմուտ է: 3. — de plomb, ին. **Plombagène**, S. **Graphite**. Dessiner à la — de plomb կամ à la —. 4. ական , գետնափոր «լաղըմ». charger, faire jouer une —. Mettre le feu à la —. || Éventer la —, S **Éventer**.

Mine, ի. մնաս . *հին չափ . une — d'avoine. 2. —. հին կշիռ ինչ եւ դրամ :

Miner, ն. ական հատանել , փորել գետնափորս « լաղըմ ազմագ » . — un bastion. Le Kremlin est miné, ականահատ է Քրեմլին . 2. փորել . la mer mine ses bords. L'eau mine la pierre. 3. փ. մաշել , ծխրել, կործանել . cette maladie le chagrine, le mine. Une fièvre brûlante mine le corps. Le temps mine tout. L'étude mine peu à peu la santé.

Se miner, դ. մաշիլ , ծխրիլ , հիւծիլ , կործանիլ , սպառիլ . — dans la solitude par ses regrets. Sa fortune se mine.

Minerai, ա. հրահալք , հանածոյք , բրածոյք , քրայանիւթ. *հանքին ելած անգործ մետաղ. — fusible. Les —s, —ք. Laver, écraser, fondre le —.

Minéral,e,aux,ա. հանածոյ,*հողին մէջն եւ երեսն գտնուած ամէն անգործարանատուր մարմին , ինչպէս մետաղք , քարինք եւլն. un —. Des minéraux, —ք, հանք. les minéraux et les végétaux. 2. ած. հանքային, քրայական. Eau —e, հանքաջուր, հանածուր . || règne —, — ցեղակարգութիւն . || charbon —, հանքածուխ , հանածուխ . || essence —e, հանիւղ :

Minéralisable, ած. հանքանալի, հանածուելի . corps —.

Minéralisateur,trice, ա. տգ. եւ հր. հանքացուցիչ, հանածուրող. 2. ած. հանային . substances —trices.

Minéralisation (սիօն) ի. հանքացումն , հանածուումն :

Minéraliser,ն.տգ. եւ հր. հանքացուցանել , հանածուել , հանագործել :

Minéralogie, ի. հանքաբանութիւն , հանաբանութիւն, հանքագիտութիւն :

Minéralogique, ած. հանքաբանական , հանաբանական , հանքագիտական: [բանօրէն, հանաբանօրէն:

Minéralogiquement,մ. հանքա-

Minéralogiste, Minéralogue, ա. հանքաբան , հանաբան , հանքագէտ , հանագէտ , մետաղաբան :

Minéralurgie,ի. հանքագործութիւն:

Minéralurgique, ած. հանքագործական : [Թիւն :

Minérographie, ի. հանքագրու-

Minerval, ած. Ամենասական :

Minerve, ի. դց. Միներուա, Ամենաս . աստուածուհի գիտութեանց եւ պատերազմի. || rimer malgré —, յօրինել յոռի ոտանաւորս . 2. գլուխ, ուղեղ , միտք. fatiguer sa —. 3. փ. Ամենաս. կին պարկեշտասուն եւ գեղեցիկ. || կին բարեկիրթ, ժրագլուխ. 4. տպ. միներուիկ. *ոտքի փոքր մեքենայ :

Minerviste, ա. տպ. միներուիկ, միներուիկաւար . *ոտքի փոքր մեքենավար . compositeur—, միներուիկգրաշար . * Ի գրաշարութիւն եւ Ի մեքենավարութիւն ընող :

Minet, ette, գ. ը. փխրիկ , կատուիկ «քէտիճիք». un beau —. Jolie petite —ette. 2. ը. —ette, քնքուշ , դեռատի՝ դեռահասակ աղջիկ , կին . oui, —ette, je le ferai. Ma chérie, ma belle —ette.

Minette, ի. բ. S. **Lupuline**.

Mineur, ա. հանքահան , հանահան , բովահատ , հանքագործ, հանքավաստակ . || ած. —. ouvrier —, — գործատեր . 2. ա. ականահատ , ականագօր. || ած. sapeur —, սակրատր —:

Mineur, e, ած. փոքր. l'Asie Mineure, Փոքր Ասիա . || les quatre ordres —s. Les quatre —s, չորքին փոքր աստիճանք. || frères —s, փոքր՝ կրտսեր եղբայրք , *տեսակ մի կրօնաւորք . 2. եժ. կրտսեր , փոքր . tierce —e, — երրեակ . երրեակ յօրինեալ միով ձայնիւ եւ միով կիսաձայնիւ . || sixte —e, — վեցեակ . միջոց երից ձայնից եւ երկուց կիսաձայնից . || ton կամ mode —, le —, փոքրաձայն, կրտսերաձայն. passer du — au majeur, * կրտսերէն աւագն անցնիլ . 3. իգ. անարբուն , անչափահաս , անչափահասակ , տարիհասակ , կրտսեր, *օրինաւոր տարիք չունեցող «եէնիմ , սապի ». des enfants —s. Une fille —e. || գ. —. un —. Une —e.

Mineure, ի. տմբ. փոքրագոյնն . երկրորդ նախադասութիւն հաւաքաբանութեան (syllogisme). Tout homme est mortel (majeure); or Socrate est un homme (mineure); donc il est mortel (conclusion).

Mineuse, ի. կ. փորիչ . *կրտսեր կենդանեաց որ հողն կամ ծառոց բունն կփորեն մէջն բնակելու համար . || ած. vers —s, փորիչ որդունք :

Mingrelet, ette, ած. հ. վտիտ, նիհար : [ոտն պոլիսցոց :

Miniade, ի.կ. փինիադ. ազգ ան-

Miniature, ի. մանրանկար, մանրանկարչութիւն . la — se fait sur l'ivoire. Portrait en —, մանրանկար կենդանագիր . image en —, մանրանկար պատկեր . peintre en —, S. **Miniaturiste**. 2. մանրանկար , մանրապատկեր . նկար՝ պատկեր մանրագործ . une jolie —. 3. փ. մանրանկար . փոքրիկ ինչ եւ գեղեցիկ . cette boîte, cette personne est une —, une vraie —: Ce ruisseau est un torrent en —, վտակս այս հեղեղ է մանրանկար . il a donné une description en — de toutes les parties du globe.

Miniaturiste, ա. մանրանկարիչ:

Minier, ère, ած. հանքային . les gisements —s. L'industrie —ère.

Minière, ի. բովք , հանք , մետաղահանք :

Minimâ (մինիմա) մ. ի. նուազագոյնքն , փոքրագոյնքն . appel à —, բողոք փոքրագունի , զոր առնէ հաստարակաց պաշտօնեայն յորժամ ոչ բաւական համարի զպատիժն ասիմանեալ . S. **Minimum**, որ է եզականն : [volume —.

Minimal, e, ած. նուազական .

Minime, ած. փոքր, փոքրիկ, դոյզն. une somme —. Objet, intérêt —. Il ne s'agissait que d'un intérêt —. D'une valeur —, դանգարժեայ. 2. ի. հ. եժ. կրտսեր. արդի սպիտակ խաղն (blanche). 3. գ. —. միանձն, միանձնուհի:

Minimité, ի. փոքրկութիւն, *պզտիկութիւն. la — de service que la Banque rend au public.

Minimum (մօմ) ա. փոքրագոյնն, նուազագոյնն. փոքրագոյն չափ՝ ատեան. il a été condamné au — de l'amende, de la peine. Appliquer le —. Le gouvernement sera dans son — d'activité. Thermomètre —, սառրատիճանեայ ջերմաչափ. le — de chaleur, de vitesse. Les maxima et les minima, բարձրագոյնք եւ նուազագոյնք:

Ministère, ա. պաշտօն, սպաս, գործ. exercer les plus vils —s. Un magistrat qui n'a rien négligé dans son —. Remplir les devoirs de son —. || Le — de la parole, de l'éloquence, etc., գործ ատենախօսութեան, պերճախօսութեան. || le — des autels, le saint —, պաշտօն սեղանոց, նուիրական պաշտօն, կլ. le —, քահանայութիւն. || — de la justice, պաշտօն արդարութեան, պաշտամունք՝ գործ դատաւորի. || — public, ատենակալք, դատախազք տէրութեան. 2. պաշտօնէութիւն, պաշտօնատարութիւն, նախարարութիւն. le — de Colbert. 3. պաշտօնատան, պաշտօնատուն, նախարարատան, նախարարատուն. le — de la guerre, — պատերազմի՝ պատերազմական. — des finances. Aller au — des affaires étrangères. 4. պաշտօնեայք, նախարարք «վիեքլա». le — a donné sa démission. Changer le —. 5. բարեխօսութիւն, ձեռնտուութիւն. je vous offre en cela mon —. Vous ne me refuserez pas votre — pour telle chose. Comptez sur mon —.

Ministérialisme, ա. պաշտօնէականութիւն, նախարարականութիւն. կողմնակցութիւն պաշտօնէից՝ նախարարաց. son — est d'assez fraîche date. Le journal s'est converti au —.

Ministériel, elle, ած. պաշտօնեային, պաշտօնէական, նախարարական. politique, dignité —elle. Dépenses —elles. Circulaire —elle. Les fonctions —elles, պաշտօնէութիւն, նախարարութիւն. || officiers —s, — պաշտօնատարք հասարակաց (նոտարք, իրաւբնտիրք, նուիրակք, դիւանադպիրք). 2. նախարարական, պաշտօնէական. կողմնակից նախարարաց՝ պաշտօնէից. les journaux —s, un député —.

Ministériellement, մ. պաշտօնապէս, պաշտօնէաբար, նախարարապէս. il m'a répondu —.

Ministral, e, ած. պաշտօնական, երիցական (ի բողոքական եկեղեցւոջ). autorité —e.

Ministre, ա. պաշտօնեայ. le — de ses charités. Des vengeances des rois, — rigoureux. Ma main, — de ma volonté. || քՁ. le — de la mort, — մահու, դահիճ. || փ. les —s de la mort, մահատուք, մահատիճք. || les —s du Seigneur, de Dieu, de Jésus-Christ, de l'Evangile, de la parole de Dieu, des autels, les —s saints, Տեառնէ, Աստուծոյ, Քրիստոսի, Աւետարանի, Բանին Աստուծոյ, սեղանոյ, սուրբ՝ սրբանուէր պաշտօնեայք, քահանայք. 2. առ բողոքականս, — du saint évangile, կլ. —, պաշտօնեայ սրբոյ Աւետարանի կլ. պաշտօնեայ. քարոզիչ. 3. պաշտօնեայ, նախարար. les —s, պաշտօնեայք, նախարարք, նախարարեան. — des affaires étrangères, — արտաքին գործոց. — de l'instruction publique, — հասարակաց կրթութեան. — de l'intérieur, — ներքին գործոց. fonction de —, նախարարութիւն. premier —, առաջին —, նախարարապետ. fonction du premier —, նախարարապետութիւն. conseil des —s, նախարարախորհուրդ. խորհուրդ նախարարաց՝ նախարարական «մէճլիսի վիեքլա»:

Minium (օմ) ա. հր. նօճ:

Minois (մինուա) ա. ը. կնքպարանք, երեսք, մանկադէմք. avoir un joli —, գեղեցկադէմ է. un joli petit —, գեղեցկադէմ աղջիկ:

Minon, ա. ը. կատու, կատուիկ «փիս փիս, փիսի փիսի». || առ. il entend bien chat sans qu'on lui dise —, բարւոք ի միտ առնու զամենայն, *ամէն բան կէս խօսքով կհասկընայ:

Minorat, ա. փոքր ատենաւորութիւն:

Minoratif, ive, ած. բժ. եւ դղ. կակղացուցիչ, *փորն կակղեցնող «միւկեյիմ». médicament, remède —.

Minoration (սիօն) ի. բժ. կակղումն, *փոքրս փորլուծութիւն:

Minoré, ա. փոքր ատենաւոր:

Minorité, ի. փոքրութիւն, փոքրկութիւն, սակաւութիւն, *քիչութիւն. la — des Arméniens, des suffrages, des votants. 2. փոքրամասն, փոքրամասնութիւն. la — de l'assemblée. Être de l'avis de la —. || Être, se trouver en —, փոքրամասն լ., ունել ընդ իւր զփոքրամասն քուէարկուաց. le ministère s'est trouvé en — sur cette question. Les ennemis du gouvernement sont en —, en faible —. 3. կրտսերութիւն, անարդութիւն, անարքունք, անչափահասութիւն. durant la — du prince.

Minot, ա. կողուն. *ինն չափ մի:

Minotaure, ա. միւնոտաւրոս, միւնովացուլ. 2. առ. հն. Sagittaire եւ Centaure.

Minoterie, ի. ալիւրարան «ունիւանէ». 2. ալիւրավաճառութիւն «ունիւուլուգ»:

Minotier, ère, ա. ալիւրագործ, ալիւրագործուհի, ալիւրավաճառ, ալիւրավաճառուհի «ունիւու»:

Minuit, ա. միջագիշեր, կիսագիշեր, հասարակ գիշեր, *կէս գիշեր. il est —, — է, հասարակ է գիշեր. Il était —, ժամ էր հասարակ գիշերոյ, — էր. à —, vers —, sur le —, à l'heure de —, զհասարակ գիշերս, * կէս գիշերուն. — est sonné, եհար —, *— զարկաւ. — sonnant, ի հարկանել հասարակ գիշերոյ. à — et demi. A — un quart. Jusqu'à —. Voilà —, c'est l'heure des amours. 2. առ. հասարակածն գիշերոյ:

Minuscule, ած. փոքրագիր, փոքրատառ. *պզտիկ գիր. caractère —. || ի. —. Une —.

Minutaire, ած. վայրկենական:

Minute, ի. վայրկեան. la — contient soixante secondes. Une demi—, կէս վայրկեան, կիսավայրկեան. une — et demie, վայրկեան մի եւ կէս, *մէկ ու կէս վայրկեան. un quart de —, քառորդ մի վայրկենի. || compter les —s, համարել զ—ս, անհամբեր սպասել. 2. փ. վայրկեան, վայրկեան ժամանակի. կարճառտ. ժամանակ. je ne serai absent qu'une —, վայրկեան մի եւնի եղէց բացակայ. quand j'en suis séparé une seule —. Il n'y a qu'une — qu'il est parti. Je reviens dans une —, ի միում վայրկենի ևկից, *մէկ վայրկենին կուգամ. je suis à vous dans une —. || ը. c'est un homme à la —, il est à la —, այր ճշդագործ է, *մեծ ճշդութիւն ունեցող է. ||dans la —, ի վայրկեան ժամանակի, ի միում վայրկենի, վաղվաղակի, *մէկ վայրկենէ, շուտով. je suis à vous dans la —. || Côtelettes à la —, վաղեփեաց կողիկք. 3. ած. վայրկեան. վաճառներոյ մասն միոյ յաստիճանաց բոլորակի. 4. նե. վայրկենաչափ. * աւազաժամացոյց որ վայրկեան մի միայն կառնէ:

Minute, ի. մանրագիր. écrire en —, մանրագիր՝ մանր գրով գրել. 2. առուերագիր, նախագիծ «միւսէվէտէ». faire la — d'une lettre. Ne point faire de — à ses lettres. n'en point garder les —s. Les —s de ses réponses. 3. պատճէն, բնագիր. la — d'un contrat, d'un acte notarié. Garder la —.

Minuté, e, անց. առուերագծեալ, նախագծեալ, նախագիծ, առուերագիծ. projet — de sa main. Acte —.

Minuter, ն. գրել մանր, մանրագիր ը. 2. առուերագծել, նախագծել. — un acte, une déclaration. 3. փ. եւ ը. դնել՝ հաստատել ի մտի, խորհիլ. — sa fuite, son départ, une entreprise. — de s'en aller, de faire qc.

Minuterie, ի. վայրկենացոյց:

Minutie (մինիսի) ի. անուիք. դոյզն իրք. s'arrêter à des —s, միտ դնել անուեաց. —s grammaticales. Ce n'est qu'une —, une pure —.

Minutier, ա. պատճենակալ:

Minutieusement, մ. մանր, մանրախուզիւ, մանրախուզաբար. observer, relever — les faits. Examiner —, մանր քննել, մանրաքննի՝ մանրակուիս առնել, մանրախուզիւ քննել:

Minutieux, euse, ած. մանրախոյզ, մանրաքիս, մանրակրկիտ, մանրակուիս, բազմախոյզ, մեծա-

յոյզ , ներքազնին, ներքանդիր, մանրախուզարկու. homme, esprit —. Un soin —. Recherches —euses. Attention —euse. Travail —. || գ. —. un —. Une —euse.

Minyanthe (նիանԹ) ի. բ. ջրատուոյտ «սու ճանճաաք» :

Minyanthine, ի.տգ. ջրատուտին . հոյզ ջրատուտի :

Miocène, աճ. եր. միջահինակ . terrain —, — հող . բրածաքեր հող :

Mioche, գ. ռ. մանկիկ, տղայիկ . un —. Une petite —.

Miohippus (իփիփուս) ա. կ. մի-

Mi-oiseau, ա.Թ. կիսաԹռչուն :

Miopithèque, ա. սբ. միջակապիկ :

Miose, ի. ճս. S. **Litote.**

Mi-parti,e,աճ. երկամասն, երկմասնեայ , *երկու մաս ունեցող. robe —e de blanc et de noir. 2. —, *երկու բաժնուած . l'opinion est —e. Les avis sont —s. Les électeurs étaient —s. 3. կգ. écu —.

Mi-partition (սիօն) ի. երկամասնուԹիւն . յերկու բաժանումն :

Mirabelle, ի. զարուք . *տեսակ մի պզտիկ դեղնագոյն ազնիւ սալոր :

Mirabilis (իս) ա. բ. զարմանածոյս :

Mirabilite, ի. հբ. հրաշարար :

Miracle, ա. սքանչելիք , հրաշք , նշան , սքանչելագործուԹիւն , զարմանալիք, զարմանագործուԹիւն «միուԹիւնէԹ» . qui fait plusieurs —s, բազմահրաշ . qui fait des —s, հրաշագործ , զարմանագործ , սքանչելագործ . opérer, faire un —, des —s, սքանչելիս՝ հրաշս՝ զարմանալիս՝ զարմանագործս՝ նշանս առնել , քսքանչելագործել , հրաշագործել . le don des —s, ձիր՝ պարգեւ հրաշագործուԹեան . 2. փ. սքանչելիք , հրաշք , զարմանալիք , զարմանագործք . զարմանալի՝ անսովոր ինչ՝ գործք . une vie pleine de —s. Un héros, comme un dieu, peut faire des —s. O — d'amour! Un jour sans douleur est pour moi un —. Il y a du — à un si prompt changement. Le succès tenait du —. C'est un — qu'il se soit sauvé d'un si grand péril. C'est un — qu'il n'ait pas été tué dans cette bataille. C'est un — qu'il soit venu si vite, qu'il ait achevé si promptement cet ouvrage. || ը. c'est un — de vous voir, հրաշք՝ զարմանք են տեսանել զձեզ, *ասյս ի՛նչ հրաշք. կըսուի երկար ժամանակէ իվեր չտեսնուած մարդու. || ը. crier au —, crier —, որպիսի՛ հրաշք, ո՛վ հրաշիցս գոչել . *կըսուի երբոր մէկն սովորուԹենէն դուրս բան մի անէ . || ը. faire des —s, faire —,

Ինն, հայելավաճառուԹիւն «այնաՏրլրգ» :

Miroitier, ière, գ. հայելագործ, հայելավաճառ «այնաՏը» :

Miroton, ա. խ. միրոտոն, *եփած մսի շերտով ու սոխով շինուած կերակուր :

Mirza, ա. պր. միրզա, իշխան :

Mis, e, անց. **Mettre** բայի. եդեալ, *դրուած. livre — dans une bibliothèque. 2. զգեցեալ, *հագած, հագուած. bien —, բարեզգեաց, բարեզգեստ, *լաւ՝ աղէկ —. mal —, չարազգեստ. յոռեզգեստ, *գէշ —. un gentilhomme des mieux —. Il était mieux — que lui. Elle arrivait —e à peindre.

Misaine, ի. ն. առաջակայմ. կայմ առաջակոլման «միջանկ սիրէյի». la voile de —. կլ. la —, առագաստն առաջակայմի :

Misanthrope, ա. մարդատեաց. 2. ած. —, մարդատիցիկ. caractère —, — բարոյք :

Misanthropie, ի. մարդատեցուԹիւն. sa — augmente tous les jours.

Misanthropique, ած. մարդատեցիկ. une réflexion —.

Miscellanea (միսէլլանէա) կամ **Miscellanées** (միսէլլանէ) ա. յ. խառնաբանութիւն, խառնուրդ գրագիտականք :

Mischna (միշնա) ի. միշնա. քաղուածոյք առաջնական աւանդուԹեանց անդատին ի Մովսիսէ :

Mischnique, ած. միշնական. les écrivains —s. || Les —s, —ք :

Miscibilité, ի. ո. խառնելիուԹ :

Miscible, ած. խառնելի. l'eau et l'alcool sont —s.

Mise, ի. եղուած, դրամագլուխ. nous jouons petite —, la — n'est que de cinq francs. || — de fonds, դրամագլուխ «սէրմայէ». 2. աՃրդագին, գին (առեալ յաՃրդի). faire une —, գին տալ յաՃրդի. j'ai fait plusieurs —s, mais on a toujours surenchéri. || — à prix, աճուրդ, աՃրդագին. 3. հ. ծախք. la — excède la recette. 4. լինելն յարգուն, *առակին անցուկ ըլլալն. monnaie de —, յարգուն դահեկան, *բանուկ՝ անցուկ տառակ. ces espèces-là ne sont plus de —. || բ. եւ ք. de —, յարգի, վճճարոյ, բարեարոյ. cet homme est de —, այր — է. || խօսելով գիրոյ՝ être de —, ընդունելի պատշաճ լ. combien en connaissais-je à qui tout est de —? Une excuse de —. || Cette étoffe n'est plus de —, պատառս այս ոչ եւս նորելուկ է. կամ՝ չէ ի դէպ եղանակի տարւոյն, եւ կամ մաշեալ է. 5. իգ. — en possesssion, հաստատելն զոք ի տուացուածի. || — en accusation, ամբաստանուԹեան տակ ձգելն. || — en liberté, ազատ Ձողուլն, ազատելն. || — en cause, *դատաստանի կանչելն. || — en demeure, S. **Demeure.** || — en couleur, գեղերեսումն. || — en vente, վաճառադրուԹիւն, *ծախու հանելն. || — en œuvre, en action, գործադրուԹիւն. || — en scène, տեսարանադրուԹիւն, ի հանդիսումն, ներկայացումն. || — en pages, երեսադրուԹիւն, իջադրուԹիւն, *երես բաժնելն. || — en disponibilité, à la retraite, à pied, S. **Disponibilité, Retraite, Pied.** || նւ. — à l'eau d'un navire, ծովիջ նաւի, *նաւ մի ծով իջեցունելն. 6. գեցումն, ճանդերձ, *հագուստ, կապուստ. une — décente, convenable. Elle a une — divine. 7. վճ. — hors, կանխադրամ. *դրամն հատուցեալ կամ կանխաւ տրուած՝ գործի մի ծախքին համար. || — en train, երԹ երԹումն. տպ. պատրաստուԹիւն տպագրուեր. 8. —bas, ցնկնումն, ծռնումն. la —bas d'une chienne, ցընկնիլն բածի, *շան ցնկնիլն՝ ծնանիլն :

Misénite, ի. հբ. միզենաքար :

Miser, ն. *գինն բարձրացունել, խալի ստակ դնել :

Misérable, ած. ողորմելի, ողորմուկ, եղկելի, Ձշուառ, հէք, տառապեալ, չուառ, *խեղճ. homme, famille —. 2. —, Ձշուառապետ, Ձշուառաքիրտն, Ձշուառաբեր, Ձշուառահասոյց, ապիողորմ, ողորմ, ողորմագին, չուառական, *խեղճուկ. une — condition. Être dans un état —, երիՃացեալ եւ բրդգլեալ լինել, *խեղճ վոլորմելի վիճակի մէջ ըլլալ. faire une fin —, ողորմամահ լ., չարաման մեռանիլ, *խեղճ վախճան ունենալ, խեղճուԹեամբ մեռնիլ. un être —, խառնեալ եւ երիՃացեալ որ. 3. չար, ապիրատ, չարաշուէր, վատշուէր. il faut être bien — pour faire une telle chose. — que vous êtes. —, tu cours à ta perte. Mort —, ողորմամահուԹիւն. || գ. —. c'est un —. C'est une —. || C'est un petit —, մանուկ՝ պատանի ախտամոլ է. 4. ողորմելի, դոյզն, փառաբի, չնչին, յոռի, *խեղճ, գէշ. un auteur, un livre —. Un — salaire. Une somme —. Une santé —. — jalousie, փոքրոգի նախանձ. 5. գ. ողորմելի, եղկելի, Ձշուառ, հէք, տառապեալ, *խեղճ. un —, une —. Assister les —s. 6. գ. Ձշուառամիտ, ապիրատ, վատշուէր, անզգամ, անպիտան. c'est un —. C'est une —.

Misérablement, մ. Ձշուառաբար, հիքաբար, ողորմելաբար, ողորմ, ողորմագին, ողորմաձայն, *խեղճուԹեամբ, խեղճաբար, ողորմուկ. périr, vivre —. Traîner — sa vie. 2. չարաչար, յոռեզէս. la vie de l'homme est — courte. Écrire —. — administré.

Misération (սիօն) ի. S. **Miséricorde.**

Misère, ի. ՁշուառուԹիւն, Ձըշուառանք, հիքուԹիւն, չուառուԹիւն, աղէտք, ցաւանք, տառապանք, խարուանք, վիշտք, *խեղճուԹիւն. tirer qn. de la —, հանել զոք ի գրոյ տառապանաց. les —s de la vie. Voir la fin de ses —s. Mourir de —. Ce monde est une vallée de —s. C'est une — que les procès. Tomber dans la —, ի ՁշուառուԹիւն անկանիլ, *խեղճուԹեան մէջ իյնալ. c'est une — que d'avoir affaire à lui. 2. lit de —, անկողին երկանց՝ մանկաբերուԹեան, *տղաբերքի անկողին. || collier de —, S. **Collier.** || La — du temps, des temps, աղէտք ժամանակի «քէսատ, քէսատլըգ». ne vendre rien par suite de la — du temps. || p. faire des —s, Ձշուառացուցանել, տառապեցուցանել, վիշտս հասուցանել, ներել. vous me faites des —s. 3. աղքատուԹիւն, *տնանկուԹիւն. il est dans la —. Être réduit à la —, մուրացիկ լ. grande, profonde, affreuse —, յեռին, անհնարին —. 4. տկարուԹիւն, ոչնչուԹիւն, *խեղճուԹիւն. la — humaine. Tout témoigne de la — de l'homme. 5. Mal de —, S. **Pellagre.** 6. չարիք, չարախօսուԹիւն. il a dit toutes sortes de —s de vous. 7. մնոտիք, դոյզն ինչ. c'est une —. Se fâcher pour une —. Ne reprocher que des —s.

Miséréré, ա. պտ. Տէր ողորմեա, ողորմեա ինձ. dire un —, le —, — ասել. 2. եժ. ողորմաերգ, ողորմեանուագ. le — de Verdi. 3. ողորմեա. ժամանակն — ասելոյ. je demeurai deux bons —s sans parler. Je reviendrai dans un —. 4. բժ. S. **Iléus.** Avoir le —, փին ընդ բերան գալ. զննդգոյծուԹիւն աղբոյն վերադարձուԹեամբ վճարել, *աղբն բերնէն գալ. mourir d'un —, փին ընդ բերան գալով մեռանիլ. colique de —, խիՃ փին ընդ բերան գալոյն :

Miséreux, euse, ած. նբ. ողորմելի, եղկելի, ողորմուկ. || գ. les —.

Miséricorde, ի. ողորմուԹիւն, գԹուԹիւն, գուԹ ողորմանաց, ողորմածուԹիւն, ողորմանք. c'est un homme sans —, այր անողորմ է. n'avoir pas de —, անողորմ՝ անգուԹ լ. n'avoir de — envers կամ pour personne, անողորմ լ. առ ամենայն ոք՝ առ ամենեսին. || être à la — de qn., զողորմուԹենէ՝ զգԹուԹենէ ուրուք կախեալ լ. se remettre, s'abandonner à la — de qn., յանձն՝ ապաստան լ.՝ ապաւինիլ ի գԹուԹիւն ուրուք. pratiquer, exercer la —, les œuvres de —, ողորմուԹիւն՝ գործս ողորմուԹեան՝ ողորմածուԹեան առնել. obtenir —, ողորմուԹիւն գտանել. 2. շնորհք, ներումն, ՁողուԹիւն. vous n'aurez point —. Faire — à qn., ներել ումեք. obtenir — de leur rigueur. Demander, crier —. Implorer la — du prince. Ne faire aucune —. Sans —, առանց նեղելոյ, առանց ՁողուԹեան. 3. la — de Dieu, la — divine, ողորմուԹիւն, գԹուԹիւն Աստուծոյ. c'est une grande — que Dieu nous a faite. Dieu vous recevra dans sa —. Chanter les —s de Dieu. Le père des —s. Implorer ses —s, sa —. Le Dieu de —. Recevoir la — de Dieu. Espérer en sa —. Mériter sa —. 4. Miséricorde! Տէ՛ր ողորմեա. յայտարար զարմացման. —! un portier chez moi! || A l'aide, —! վա՛յ ինձ, ողորմեցարո՛ւք. || crier —, վա՛յ ինձ կարդալ, *սաստիկ ցաւէն պոռալ. 5. գաշոյն «խանչէր». 6. նւ. ancre de —, խարիսխ ողորմուԹեան. ին. **Maîtresse ancre.**

Առ. A tout péché —, պարտ է ներել յանցանաց :

Miséricordieusement, մ. ողորմ, ողորմագին, ողորմութեամբ, գթութեամբ, ողորմիկ. recevoir — les pécheurs.

Miséricordieux, euse, ած. ողորմած, գթած, ողորմադրս, ողորմագին, ողորմագոչ, բարեգութ, ազնուագութ, յորդագութ, առատագութ, բազմագութ. Dieu est —. Homme — envers les pauvres. Ses vues toutes —euses. || գբ. ողորմած. bienheureux sont les —, երանի՛ ողորմածաց :

Misocapnie (միզօքափնի) ի. ծխատեցութիւն, *ծխախոտ ատելն :

Misogame, գ. ամուսնաատեաց, * ամուսնութիւնն ատող :

Misogamie, ի. ամուսնաատեցութիւն :

Misogyne, ա. կընաատեաց. *կնիկ ատող մարդ.

Misogynie, ի. կընաատեցութիւն :

Misopédie, ի. կըրնաատեցութիւն. ատեցումն կրթութեան :

Misophobie, ի. ազատաւախտութիւն. *ազատուենալ վախ :

Misopogon, ա. մօրուաատեաց :

Misotte, ի. բ. աւազուտ մարգագետին :

Mispickel, ա. իր. միսպիքել. *զառիկով ու երկաթով խառն մետաղ :

Miss, ի. անգ. օրիորդ. — Mary. — Beard.

Missel, ա. պատարագամատոյց, խորհրդատետր. le — romain. — parisien.

Mithra.

Mission, ի. յանձնարարութիւն, պատգամաւորութիւն, պաշտօն, պաշտօնավարութիւն, պատուէր. belle —. — importante, honorable, secrète. Recevoir, donner une —. Remplir, accomplir sa —. Remplir bien ou mal sa —. Avoir une —. Donner — pour qc. Avoir — pour parler, pour agir. Agir sans —. Aller en —. || փ. la — de notre siècle. 2. առաքելութիւն, քարոզութիւն, քարոզչութիւն, միսիոնարութիւն. faire une —, en —, — առնել՝ *ընել. on l'a envoyé en —, ի քարոզութիւն առաքեցին զնա. || Pères de la Mission, Հարք առաքելութեան. կոչին եւս Lazaristes, Ղազարոսեանք. որք քարոզեն ի գիւղս. եւ առաքելականք. կոչի վանք նոցա. il est en retraite à la —. || Prêtres des Missions étrangères, քահանայք օտարաշխարհիկ առաքելութեանց. || missions étrangères, օտարավանք, կոչի բնակարան նոցա ի Փարիզ. 3. առաքեալք, քարոզք, քարոզիչք, միսիոնարք. la — de la Chine. La — y a fait de grands fruits, elle a fait de grandes conversions. Il est arrivé une — dans la ville. 4. առաքելարան. les —s catholiques, protestantes.

Missionnaire, ա. քարոզիչ, քարոզչուհի, առաքեալ, առաքելուհի, միսիոնար, միսիոնարուհի. les —s ont été souvent martyrs. Un — zélé. 2. փ. —. les —s du socialisme.

Missionnarisme, ա. առաքելականութիւն, առաքելամտութիւն :

Missive, ած. ի. յղելի. lettre —, — նամակ. 2. ի. ը. նամակ, ծուղթ, գիր, ողջունարեր ծուղթ, ողջունագիր, *բարեւագիր. écrire, recevoir une —.

Mistenflûte (միսթանֆլիւթ) ա. ռ. այս անուն, այս ինչ «ֆիլանճա» :

Mistigri, ա. ը. կատու. — a pris une souris. 2. ի ծղծախաղի ճառայն առուտուի կոչի եւս համառօտութեամբ misti.

Mistral, ա. տ. Nord-ouest.

Mistriss (միսթրիս) ի. անգ. տիկին, *իանծուն. այսպէս կոչին յԱնգղիա ամուսնացեալ կանայք :

Mitaine, ի. ծանպան, կիսաձեռնոց «էլէք». porter des —s. Une paire de —s. 2. փ. եւ ը. զգուշութիւն. je suis obligé de prendre des —s pour lui parler. Dire une chose sans —s, առանց զգուշութեան ասել գիմն.

Mitainerie, ի. ծանպանարան. գործարան ծանպանի. 2. ծանպանավաճառուի :

Mitainier, ա. ծանպանագործ, ծանպանավաճառ :

Mite, ի. մեղ «գուրտնըղազ». — du fromage, de la farine. || փ. des —s, —ք. ամենատանր արարած. 2. մեղ «կիւվէ». j'ai trouvé une — sur mon habit. Herbe aux —s, մեղախոտ. ին. **Molène blattaire.** 3. ած. մեղ. ոչիլ ծուչնոց :

Mité, e, ած. մնգակեր, մեղամէղ «կիւվէլենմիշ». fourrure —e.

Mithra, Mithras (միթրա, միթրաս) ա. միհր, արեգական. գաստուած Պարսից :

Mithriacisme, ա. միհրութիւն, միհրապաշտութիւն :

Mithriaque, ած. միհրական. culte —. Mystères —s.

Mithridate, ա. միհրդատեան դեղաձափ՝ *դեղձափ. || vendeur de —, բժիշկ վրիպաբիեստ՝ խաբեբայ, եւ փ.՝ շաղփաղփ, պարծուկ, * մեծ մեծ խոստացող ու բան չընող :

Mithridatique, ած. միհրդատեան. guerres —s, — պատերազմունք :

Mitidja, տ. **Métidja.**

Mitigatif, ive, ած. մեղմացուցիչ, ամոքիչ :

Mitigation, ի. մեղմութիւն, ամոքումն. — de la douleur, des peines.

Mitiger, ն. մեղմացուցանել, ամոքել. — le caractère. 2. փ. —. — la douleur, les passions, une proposition, une loi, une peine.

Se mitiger, դ. մեղմանալ, ամոքիլ :

Miting, ա. ամբոխաժողով :

Mitis (իս) ա. ըմպրուշ, կատու :

Miton, ա. դաստակալ. — de laine, բրդադաստակալ. 2. ը. կատու (մանկական լեզուաւ). 3. տ. **Mie.** 4. փ. եւ ա. c'est de l'onguent — mitaine, դեղ անօգուտ եւ անվնաս. եւս՝ գուբ իրնաթք, անօգուտ հայհոյանք :

Mitonné, e, անց. մեղմեփեաց. մեղմ եփեալ. potage —. 2. փ. գրգեալ, փափկասուն. je vous trouve bien dorlotée et bien —e.

Mitonner, չ. մեղմեփեաց է., մեղմ եփիլ. le potage mitonne. Il faut le laisser — quelque temps.

Mitonner, ն. մեղմ՝ մեղմահուր եփիլ. mitonnez-les dans du bouillon. || փ. je cache ma joie, je la mitonne. 2. փ. եւ ը. — զո., փաղաքշել, ողոքել զոք. || մեղմով պատրաստել. je vous ai mitonné cette ressource, ce protecteur. — une affaire. 3. փայփայել, գրգել եւ գգուել, դարմանել խնամով. sa femme le mitonne.

Se mitonner, դ. մեղմեփեաց է. la soupe se mitonne. 2. փ. գրգել զանձն, գրգանալ, քնքշիլ, քնքշանալ, փափկանալ. je vous ai laissé vous mitonnant dans votre lit. Il aime à —. 3. փ. գաղտ պատրաստիլ. l'affaire se mitonne. Il se mitonne nombre de banqueroutes.

Mitou, ա. Ք. նուագամ. տեսակ հաւի :

Mitoyen,enne, ած. միջին, միջնել, հասարակորդ, *երկու կողմի «միշՔելբը». mur —, միջնորմ «միշՔելբը տուվար». puits, fossé —. ||ի. միջին, միջնել «օրՔա». avis —, — կարծիք. || état —, միջին պայման, *վիճակ, աղքատուՔեան եւ ճոխուՔեան մէջտեղն:

Mitoyenneté, ի. հասարակորդուՔիւն, միջուՔիւն, միջնակուՔիւն. la — d'un puits. La — d'un mur, որմակցուՔիւն:

Mitraillade, ի. քարտիճածգուՔիւն:

Mitraille, ի. հ. քարտիճ, հրաքարտիճ. *հին երկաՔի ու պղնձէ կտորներ. les batteries les écrasèrent de —. Canon chargé de —, à —, հրաքարտիճ ՔնդանօՔ. tirer à —, tirer le canon à —, հրաքարտիճ արձակել զՔնդանօՔս. 2. ը. քարտիճ. պղնձի դահեկան «պագըր ապչէ, ուՔագ փարա». il ne m'a payé qu'en —.

Mitraillé, e, անց. հրաքարտիճահար. ennemi —. Armée —e.

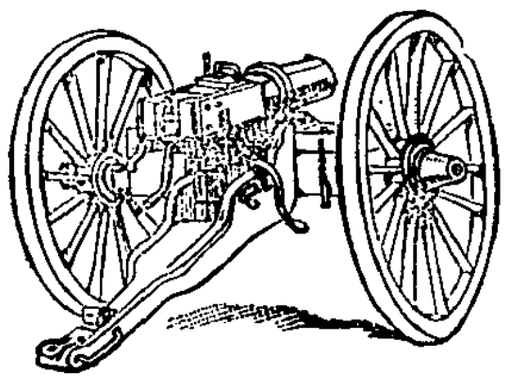
Mitrailler, չ. քարտիճել, հրաքարտիճ արձակել, հրաքարտիճաձիգ՝ հրաքարտիճածիգ լ. on a mitraillé pendant une heure.

Mitrailler, ն. հրաքարտիճահար առնել. — l'ennemi.

Se mitrailler, դ. — զիրենք. les deux armées se mitraillèrent.

Mitrailleur, ա. հրաքարտիչ. *հրաքարտիճածիգ, հրաքարտիճարձակ:

Mitrailleuse, ի. քարտիճոց.

հրաքարտիճածիգ ՔնդանօՔ:

Mitral, e, ած. մգ. խոյրածեւ, Քագածեւ. S. Valvule.

Mitre, ի. հին. խոյր, արտախոյր, արտախուրակ, միտր. 2. խոյր, Քագ, միտր եպիսկոպոսաց:

Mitre.

Mitré, e, ած. խոյրադիր, Քագադիր, միտրաւոր. abbé —.

Mitrémyce, ա. բ. խոյրասունկ:

Mitrides, ի. յ. կ. խոյրազգիք. որովայնոտն փափկամորթք:

Mitriforme, ած. բզ. խոյրածեւ:

Mitron, ա.ո. մանուկ հացագործի «էրմէքճի չըրաղը»:

Mitsumata, ա.բ. միտսումատա. բոյս Յապոնաց (Japons).

Mitte, ի. ժաքր, ժաքահոտ (ալքանոցաց):

Mitylène, S. **Mytilène**.

Mixte, ած. խառն, խառնուածոյ, խառնեալ. corps —. 2. խառն. gouvernement, commission —. || բ. boutons —s, — կոկոնք, որք բերին տերեւս եւ ճաղիկս միանգամայն. || Քբ. nombre —, — Քիւ, կազմեալ ամբողջ եւ կոտորակային Քուոք. 3. տգ. ա. հ. խառն. մարմին խառնուածոյ:

Mixtiligne, ած.եչ. խառնագիծ. figure —, — ձեւ:

Mixtinerve, ած. բ. խառնաջիղ. feuille —.

Mixtion (սիօն) ի. դղգ. դեղախառնումն. *այլեւայլ դեղեր իրարու խառնելն. 2. դեղախառնուած. *խառնուած դեղն:

Mixtionner, ն. խառնել. — un breuvage, du vin.

Mixtionneur, ա. խառնիչ:

Mixtiternaire, ած. հբ. խառներեակ. cristal —, — բիւրեղ:

Mixtitriunitaire, ած.հբ. խառնեռամիակ. cristal —.

Mixtiunibinaire, ած. հբ. խառնեռմիերեակ. cristal —.

Mixto-barbare, ած. խառնադուժ, *կէսն գրաբար կէսն աշխարհաբար յունարէն. je ne puis du tout apprendre sa préface —.

Mixture, ի. խառնուրդ. — frigorifique. 2. դղգ. —. խառնուածոյ դեղ՝ ըմպելի:

Mizzonite, ի. հբ. միցոնաքար:

Mnémonique, ած. յիշողական, յուշարար. art —. Figures —s. 2. ի. la —, յիշողականն, յիշողականուՔիւն. ուսումն արուեստական յիշողուՔեամբ:

Mnémoniquement, մ. յիշողականաբար. արուեստական յիշողուՔեամբ:

Mnémoniser, ն. յիշողականել, դիւրայուշ առնել:

Mnémosyne, ի.դց. Մնեմոսինէ. դիցուհի յիշողուՔեան եւ մայր Մուսայից. 2. —, յիշուհի:

Mnémotechnicien, ա. ուշուսոյց:

Mnémotechnie, ի. ուշարուեստ, *յիշողուՔիւն տալու կամ աՔեցուներու արհեստ:

Mnémotechnique, ած. ուշարուեստ, ուշարուեստական. procédés —s.

Mobile, ած. շարժուն, շարժական. un sable —. Matière, roue, pont —. || տպ. caractères —s, — տառք՝ նշանագիրք. || fêtes —s, —՝ փոփոխական տօնք. 2. գ. շարժուն. troupes —s, — զօրք, շարժազօրք, ասի հակադրուՔեամբ troupes sédentaires՝, նստեակաց զօրք, նստեազօրք. || Garde —, — պահապանք. || ի. la —, շարժապահք, շարժազօրք. || ա. un —, շարժուն, շարժագինուոր. զինուոր ի շարժազօրէ. 3. շարժուն՝ անհաստատ՝ յողդողդ՝ դիւրափոխինչ. caractère —, յողդողդաբարոյ. esprit —, յողդողդամիտ. un cœur faible et —. Il n'y a rien de plus — que les têtes exaltées. 4. շարժանակ. շարժեալ մարմին. un — communique une partie de son mouvement à un autre — qu'il rencontre. 5. շարժիչ, շարժարան. շարժիչ զօրուՔիւն. la vapeur est un puissant —. ||փ. —, շարժառիՔ, դրդիչ, դրգիռ. l'intérêt est le — de toutes ses actions. L'argent est le premier — des affaires de ce monde. L'argent est son unique —. La gloire, ce puissant — de toutes les grandes âmes.

Mobiliaire, ած. շարժուն, շարժական. richesse, propriété —. 2. շարժակ, շարժաստացուած. շարժուն ստացուած. contributions —s.

Mobilicorne, ած. կ. շարժեղջիւր:

Mobilier, ère, ած. շարժուն, շարժական. biens —s, — ստացուածք. 2. կահական, կարասիական. || propriété, richesse —ère, — կալուած, ճոխուՔիւն. succession, vente, saisie —ère. ||Crédit —, շարժավարկ. շարժուն վարկ. 3. ա. արարք, կարասիք, կահ կարասի. petit —, կարասեակ. joli —. avoir un beau, un fort beau —. Riche —. — mesquin, antique. Vendre un — par autorité de justice. Vente de —, կահավաճառ. hériter d'un gros —.

Mobilisable, ած. գ. շարժելի, մարտացու. une partie de la garde nationale est —.

Mobilisation, ի.իգ. կահացումն, շարժականացումն. la — de la propriété foncière. 2. գ. զօրաշարժ. *զօրքն շարժուն վիճակի դնելն:

Mobiliser, ն. իգ. կահացուցանել, շարժականել. շարժուն գործել զանշարժ ստացուածս. 2. գ. զօրաշարժել. զեռելակալ զօրս մարտացու առնել, վառել ի պատերազմ, *զօրքն շարժուն վիճակի մէջ դնել. — une partie de la garde nationale.

Mobiliste, ա. զօրաշարժական:

Mobilité, ի. շարժողուՔիւն, շարժականուՔիւն. la — du mercure, de la terre, d'une boule. 2. փ. յողդողդուՔիւն, անհաստատուՔիւն, դիւրափոխուՔիւն. — d'esprit, յողդողդամտուՔիւն, փոփոխամտուՔիւն. — de caractère, բարոյափոՔիւն. — de la physionomie, դիմափոխուՔիւն:

Mocassin, ա. մաշկակօշիկ. *մորՔէ ոտքի աման:

Moche, ի. մանամեռաքս. *ծրար մանամ մեռաքսի:

Mocheuse, ի. մեռաքսաման (գործի):

Moco, ա. կ. մոկոյ. ազգ կրծողաց (rongeurs).

Mococo, ա. կ. մոկոկոյ. քառաձեռնի կենդանի նման աղուեսակապկի (maki).

Modal, e, aux, ած. իս. պայմանաւոր. les accidents modaux. || Proposition —e, une —e. — առաջարկուՔիւն. 2. եմ. նուագային. notes —es. — խազք, նուագախազք:

Modalité, ի. իգ. պայման, որակիսուՔիւն, հանգամանք. la blancheur est la — de la neige. 2. եմ. հպանակացոյց. il faut déterminer la —.

Mode, ա. իս. եւ տրբ. պայման, եղանակ, հանգամանք. 2. պայման, ձեւ, օրինակ, տարազ, *կերպ.

— de gouvernement, d'enseignement. 3. ք. պայման՝ եղանակ բայից . les —s sont en français l'indicatif, l'impératif, le subjonctif, le conditionnel, l'infinitif et le participe. —s personnels, դիմառոր —ք . —s impersonnels, դիմազուրկ —ք , որպէս infinitif եւ participe. 4. եժ. եղանակ . — majeur, աւագ —. — mineur, կրտսեր —.

Mode, ի. փ. պայման , օրինակ , տարազ , կերպ , սովորութիւն , ձաճոյք . chacun vit à sa —, իւրաքանչիւր կեայ ըստ ճաճոյս իւր . à la —, նորաձեւ . faire à sa —. || A la vieille —, ըստ նախնի սովորութեան. || à la — d'Italie, d'Espagne, etc., ըստ սովորութեան Իտալիոյ , Սպանիոյ, ապանիաձեւ , իտալաձեւ, եւլն. || oncle, tante à la — de Bretagne, մօրաքեւորդի , հօրաքեւորդի , հօրեղբօրադուստր , մօրաքեւադուստր ըստ օրինի Պրեթայնի . neveu, nièce à la — de Bretagne, ուստր , դուստր մօրաքեւորդւոյ՝ հօրաքեւորդւոյ , հօրեղբօրադուստր , մօրաքեւադուստր ըստ օրինի Պրեթայնի :

2. նորաձեւութիւն , նորաձեւք , նորոյթ, նորելոյթ , նորամուտք , նորաձեւ տարազ , նորամուտ սովորութիւն «մօտա» . introduire, amener une —, նորաձեւս մուծանել՝ առնել՝ ձեւել, նորաձեւել , *նորելուկ ճանել . suivre la —, les —s. || Être esclave de la —, գերի է. նորաձեւութեան . les caprices, l'empire, les bizarreries de la — .L'assujettissement aux —s. Telle est la magie de la — que la dernière vous paraît toujours la plus jolie. Changer de —, նորաձեւափոխ է. une femme surtout doit tribut à la —. De la — jusque dans la médecine. || Passer de —, ոչ ևս լինել նորաձեւ , հնանալ , *անցնիլ , հինանալ «մօտաւոր կիջմիք» . || mettre à la —, նորաձեւ՝ նորամուտ առնել «մօտա էմիք». || à la —, նորաձեւ , նորամուտ , նորաձեւաբար , առժամապիտան , նորագիտուն , *նորելուկ «մօտա , ենէի չըգմա». l'hypocrisie est un vice à la —. Le mérite et l'esprit ne sont plus à la —. || Cet homme, cette femme est à la —, est fort à la —, այրս այս , կինս այս նորագիտուն՝ բազմաթաղձիկ՝ բազմաոճնչիկ՝ ցանկալի է . un homme à la — dure peu, car les —s passent. || Il est de —, նորաձեւ է . puiser dans la Bible est de —.

3. խ. bœuf à la —, եզն խոզաճարպ, *խոզի եղով եփած եզան միս.

4. յ. նորաձեւք , նորամուտք , նորաձեւութիւն . նորաձեւ զարդք եւ վաճառք , *նորելուկ «մօտա՝ եէնի չըգմա էմիքա» . marchande de —s, նորաձեւավաճառուհի,*նորելուկ ծախող կին . tenir les —s, նորաձեւավաճառել ., *— ծախել . magasin de —s.

Modecca,ա.ք. գրդան. ազգ երկպրուկ ոնկոց ի տոհմէ հրկասերից :

Modelage, ա. կաղապարումն «գալըպլնը չըգարմա» . 2. կաւապատկեր :

Modèle, ա. օրինակ «էօրնէք» . un — d'écriture, de broderie, etc. Suivre, imiter le —. 2. —. *նկարուելու համար կեցած անձն . faire le métier de —. Servir de —, — ի. la nature est le — des arts. — vivant, կենդանի —, այր կամ կին . — mort, — անկենդան . || poser le —, դնել կացուցանել զ—ն ըստ պատշաճ դիրս. || être fait comme un —, être digne de servir de —, գեղեցկամարմին է., գեղապատշաճ է. մարմնով . 3. —, տիպար , նախագիծ՝ նախանկար օրինակ՝ տիպ « էօրնէք » . un — de terre, de cire կամ en terre, en cire. — de vaisseau, de canon. — en grand, en petit, մեծ, փոքր —. Cette statue est un —.

4. փ. օրինակ , մանրակերտ, տիպար . beau —, գեղեցիկ օրինակ . prendre qn. pour —, առնուլ —՝ յօրինակ , առաջի ունել զոք , *ձեկն իրեն օրինակ առնուլ . celui qui commande doit être le — de tous les autres. Les anciens sont nos —s en tout genre. Avoir un — devant les yeux. Cela vous servira de —. La vie de cet homme est un — de vertus. Regarder qn. comme un — de patience. Sa conduite est le — de la mienne. Réglez-vous sur ce —. — parfait, կատարեալ՝ կատարելատիպ օրինակ՝ տիպար . être le — des rois. Prendre, choisir, imiter un mauvais —. ||C'est un —, օրինակ է , *կրսուի առաքինազարդ , շատ կատարելութիւն ունեցող մարդու .

5. օրինակ , օրինագիր . l'Iliade et l'Énéide sont de beaux —s.

Modelé,e,անց. օրինակեալ, կաղապարեալ . figure bien —e, գեղեցկագիծ՝ գեղանկար դէմք . — sur la même forme, կերպարանակից , համանման. — sur lui, համանման՝ յար եւ նման . 2. նկ. եւ անդ. կաղապարումն, կերպարանակցութիւն. un beau —.

Modeler (je modèle, je modèlerai) ն. անդ. կաղապարել , կաւակերտել , կաւապատկերել , օրինակաւորեցնել . կազմել զկաղապարն , կերպարանել ի կաղապարի, *հողով , մոմով կամ գաճով բանի մի պզտիկ կաղապարն՝ օրինակն հանել , յետոյ մեծն շինելու. — une statue en terre. || կ. ce sculpteur modèle bien. 2. փ. կերպարանել, յարդարել , յերիւրել , կարգել . — sa conduite sur celle des gens de bien. 3. կաւապատկերել . — sa vie sur...

Se modeler, դ. առնուլ յօրինակ՝ ի տիպար , նմանիլ , նմանող է. les jeunes animaux se modèlent sur les vieux.

Modeleur, ա. գդր. կաղապարիչ, օրինակաւորիչ , կաւակերտիչ :

Modénature, ի. ճ. հանակ . զարդ ճարտարապետական :

Modérantiser (Se) դ. չափաւորել , չափաւորական է.:

Modérantisme, ա. չափաւորականութիւն :

Modérantiste, ա. չափաւորական :

Modérateur,trice, գ. չափաւորիչ, ուղղիչ, վարիչ . — des mœurs. Elle est l'esclave plutôt que la —trice des événements. || Le souverain —, գերագոյն —ն . Աստուած . La providence est la souveraine —trice de l'univers. 2. չափաւորիչ . il est le — de son parti. || աճ. —. influence —trice. Pouvoir —. 3. մք. ուղղիչ . կոչի եւ régulateur. 4. ա. — կամ lampe à —, ուղղականնեղ , չափականնեղ . *մխոցաւոր կանոնեղ , որուն մէջի կոնաձեւ երկաթէ գաւազանն եղին վեր եւլելն կկանոնաւորէ :

Modération, ի. չափաւորութիւն, չափոյք , չափ կամ զգաստութիւն , զգօնութիւն , ցածութիւն , խաղաղասիրութիւն . manque de —, չափչգիտութիւն . — dans la prospérité, զգաստութիւն ի յաջողուածս. avec —, չափոյիւք . la vraie gloire ne se trouve que dans la — et dans la bonté, ճշմարիտ փառք արգասիք են չափոյից եւ բարութեան . garder la —, ի չափոյն կալ , պահել զկշիռ չափոյ, *չափաւորութեան մէջ կենալ. une juste —, զգաստասէր չափաւորութիւն . la — est le trésor du sage. Grande —. — d'esprit. Esprit de —. Se conduire avec beaucoup de —, avec peu de —. Apporter toute la — possible dans une affaire. User de —. Garder de la — dans la bonne fortune. Mettre de la — dans ses désirs. Être un grand exemple de —. User des meilleures choses avec —. Sortir des bornes de la —. 2. նուազութիւն. la — d'un prix, d'une taxe, d'une contribution. 3. մեղմութիւն , ամոքանք. — d'une peine, d'une amende, etc.

Modérato, աճ. եժ. չափաւոր . [allegro —.

Modéré, e, անց. չափաւորեալ , կարգեալ , նուազեալ . les passions —es par la raison. 2. փ. չափաւոր , զգաստ , զգօն , չափասէր , զգաստասէր , անշուայտ , զգոյշ , զգուշաւոր , ցածուն , անվրդովասէր . les esprits —s, զգօնամիտք . un esprit —, զգօնամիտ . soyez plus — dans vos désirs. — dans ses paroles, չափաւոս . être —, պատկառ կալ չափոյից . une passion —e. Un livre, le parti —. 3. չափաւոր , չափաճոյ, բարեխառն . une chaleur —e. Un exercice, un feu —. Prix —. 4. եժ. չափաւոր . 5. ա. un —, les —s, չափաւոր , չափաւորք . որք պշնամի են ծայրայեղից :

Modérément, մ. չափաւորապէս, չափոյիւք , զգաստութեամբ . user — de qc. Boire, manger —. Il s'est comporté —.

Modérer (je modère, je modérerai) ն. չափաւորել , չափ՝ համ դնել , ամոքել. — sa haine, son transport, sa colère, ses passions, ses désirs, son ambition, son ardeur. — le zèle de qn. — la rigueur, la sévérité d'une loi. Le temps modère notre affliction. — sa douleur. 2. չափաւորել, կարճել , նուազեցուցանել . — le feu

d'un fourneau, la course d'un cheval. — ses pas, sa marche. — sa dépense, չափ դնել ծախուցն .

Se modérer, դ. զանձն ի չափու ունել , կալ ի չափու , * ինքնզինքն չափաւորել . — dans les prospérités. — un peu. 2. չափաւորիլ , կարճիլ , նուազիլ , ամոքիլ , ցածնալ , մեղմանալ . son zèle se modère. Le froid commence à —. La chaleur s'est beaucoup modérée.

Moderne, ած. արդի , արդեան, այժմեան , այժմու , նոր , նորաժամ , նորամոյծ , նորասովոր , նորագոյն . un auteur —, արդի մատենագիր . d'une forme —, նորաւուրազ . histoire —, նորագրամութիւն . tableau —, արդի նկար . école, architecture —, արդի՝ այժմեան դպրոց , ճարտարապետութիւն . || cours —, — դասընթացք . 2. ա. un —, արդի ոք, *հիմակուան ժամանակի մարդ . les —s, արդիք , յետինք , *հիմակուան ժամանակի մարդիկ . les anciens et les —s, նախինք եւ —ք . || le —, արդին , յետին ինչ , *հիմակուան ժամանակի բան մի . l'antique l'emporte sur le —.

A la —, մ. ըստ արդի՝ ըստ նորագոյն ճաշակի՝ պայմանի՝ ոճոյ . bâtir à la —.

Moderné,e, ած. նորակերտ, նորագործ . édifice —.

Modernement, մ. արդիաբար , ըստ արդի պայմանի , նորագործ :

Moderner, ն. ե. արդիել , նորակերտել , նորագործել . նորոգել ըստ արդի ճաշակի , յօրինել ըստ արդի պայմանի . — un édifice.

Modernisation, ի. նբ. արդիացումն :

Moderniser, ն. նբ. արդիացուցանել, նորացուցանել . տալ նոր ինչ կերպարան .

Se moderniser դ. արդիանալ :

Modernisme, ա. արդիասիրութիւն , արդիապաշտութիւն :

Moderniste, ա. արդիասէր , նորասէր , արդիապաշտ :

Modernité, ի. նբ. արդիութիւն , նորութիւն :

Modeste, ած. համեստ , համեստիկ , համեստուկ, պարկեշտ. պարկեշտագեղ , պարկեշտասէր , պարկեշտասուն , անպարծ , անանձնագով , անպերճ , անպերճասէր , ըզգաստասէր. beauté —, գեղ ցածուն. esprit —, պարկեշտամիտ . d'un air —, համեստադէմ, համեստահայեցուած. un maintien —, un — maintien. Ses désirs —s, ses —s désirs. Un homme — ne parle point de soi. Récompenser le mérite —. Une femme, une fille —, համեստուհի , պարկեշտուհի . *համեստ կին՝ աղջիկ . un langage —, պարկեշտաբանութիւն, պարկեշտախօսութիւն . qui a un langage —, պարկեշտաբան , պարկեշտախօս . une mine —, համեստադէմ . très —, համեստունակ . համեստափայլ . || գ. —. faire le —, la —, համեստ, համեստուհի կերպարանիլ՝ *ձեւանալ . 2. համեստ , չափաւոր . prix —. — dans sa dépense. 3. համեստ , պարզ , անզարդ, անպաճոյճ. habillement —. Demeure —. Table —, անպաճոյճ՝ սակաւախորտիկ սեղան :

Modestement, մ. համեստաբար, պարկեշտաբար, զգաստաբար . élevé —, համեստասուն. commander, vivre —. Il s'est comporté —. Il s'est — comporté dans cette occasion. 2. համեստաբար , պարզ՝ անպաճոյճ օրինակաւ . une table — servie.

Modestie, ի. համեստութիւն , պարկեշտութիւն , զգաստութիւն , անմեծարգութիւն , անպարծութիւն . grande —, մեծ —. une aimable, charmante, gracieuse —. Mettez dans vos discours un peu de —. La — est le plus bel ornement d'une fille. La — est au mérite ce que les ombres sont aux figures dans un tableau. Recevoir les éloges avec —, համեստութեամբ ընդունել զգովեստս . blesser la —. || Par —, ա. համեստութեան, *համեստութեան համար . 2. համեստութիւն, չափաւորութիւն. la — dans la dépense, — ի ծախս. vivre avec —.

Modicité, ի. սակաւութիւն, փոքրութիւն , փոքրկութիւն, *քիչութիւն, պզտիկութիւն . la — de son revenu, d'une somme, d'un prix.

Modifiable, ած. փոփոխելի , բարեփոխելի :

Modifiant, e, ած. փոփոխիչ , ամոքիչ . amendements —s, — բարեփոխմունք : [Փիւն :

Modificabilité, ի. փոփոխելիութ-

Modificateur,trice, ած. փոփոխիչ . les agents —s. Cause —trice. 2. ա. —.

Modificatif, ive, ած. փոփոխական. un terme —. Proposition —ive. 2. ա. ք. սահմանիչ , նշանակիչ . les adverbes sont des —s.

Modification, ի. փոփոխութիւն, բարեփոխումն , բարեփոխութիւն . opinion susceptible de beaucoup de —s. Faire, introduire des —s, —s առնել , մուծանել , * — ներս ընել , մտցունել՝ խոթել . le projet subit des —s.

Modifié, e, անց. փոփոխեալ , ուղղեալ . articles —s. Propositions —es.

Modifier (je modifiais, nous modifiions, vous modifiiez; q. je modifie, q. n. modifiions, q. v. modifiiez) ն. փոփոխել , բարեփոխել . une loi, une phrase, une substance. L'adverbe modifie l'action que le verbe exprime. 2. —, ուղղել . l'éducation modifie la nature de l'homme. 3. փոփոխել , ամոքել , չափաւորել . — une peine, une amende.

Se modifier, դ. —իլ . leur opinion s'est beaucoup modifiée. 2. ի չափու ունել զանձն , ի չափու կալ , *չափն գիտնալ :

Modillon (միլլօն) ա. ճ. պճղակ, քուամոյթ . տ. **Mutule.**

Modiolaire, ած. միջնանուագեր:

Modiole, ի. փթ. սունկ . ազգ փափկամորթոց (mollusques).

Modique, ած. սակաւ , դոյզն , դուզնաքեայ , փանաքի . revenu, pension, taxe, somme —. Ce — champ le lie à son pays. Sa fortune est —. Un repas —, un — repas, ճաշ սակաւախորտիկ :

Modiquement, մ. սակաւուր , չափաւորաբար . place rétribuée — կամ — rétribuée. Il paye — ses domestiques.

Modiste, գ. նորթիկ, նորածեւագործ, նորածեւավաճառ. 2. ի. խոյրարարուհի, գլխարկագործուհի «մօտիսթրա» : [հին չափ:

Modius (իւս) ա. մոդ . *ցորենի

Modulant,e, ած. եմ. ձայնոլոր , գեղգեղածայն :

Modulateur, trice, գ. եղանակիչ , գեղգեղիչ :

Modulation, ի. եմ. նիւթեղը , եղանակումն . 2. ձայնոլորումն , գեղգեղումն , գեղգեղանք , քաղցրաձայնութիւն . c'est une musique sans — où l'accent de l'âme humaine ne se fait pas sentir. || փ. —. j'aurais voulu dans son style plus de —.

Module, ա. ճ. չափարան . չափ համեմատութեան . 2. տրամաչափ (սեանց , դահեկանաց):

Module, e, ած. գեղգեղածայն . chant —, երգ —.

Moduler, ն. եղանակել , յեղյեղուկս արկանել , գեղգեղել , նուագել . — un air. 2. փ. գեղգեղել , քաղցրածայն յօրինել. — ses phrases.

Modumite, ի. հբ. մոդումաքար :

Modus vivendi, ա. լտ. համաձայնութիւն :

Moelle (մօալ) ի. ոսկրուղեղ , ոսկրծուծ , ուղղածուծ , ողնուղեղ , ծուծ, ասի «իլիք» . sucer la — d'un os, ծծել գուղեղ ոսկեր, *ոսկրի ծուծն ծծել . || փ. le froid m'a pénétré jusqu'à la — des os, *ցուրտն ոսկորներս մտաւ . || փ. un os plein de —, բազմաշահ ինչ . || փ. եւ բ. il le suce jusqu'à la — des os, ծծէ զնա մինչեւ ցուղեղ ոսկերաց , ընչաքաղց առնէ զնա բոլորովին , *բոլոր ունեցածն ուռնչացնէն ձեռքէն կառնու . || փ. jusque dans la — des os, մինչեւ ի խորս սրտին . habitudes qui sont entrées jusque dans la — de ses os, սովորոյթք որ մինչեւ ցուղեղ ոսկերացն տարրացեալ են . || corrompu jusqu'à la — des os, jusqu'à la —, ապականեալ մինչեւ ցուղեղ ոսկերաց, *բոլորովին աւրուած . || — épinière, տ. **Épinière**. 2. բ. սիրտ , սրտուկ, ասի *բուսոց՝ մնկոց ծուծն . de la — du sureau. — allongée, երկանաձուծ. — épinière. 3. փ. ուղեղ , * ծուծ , ուղեւծուծ «խիլասա». tirer, extraire la — d'un bon livre. || գր. la — de la terre, ուղեղ՝ պարարութիւն երկրի:

Moelleusement (մօալլէօզման) մ. փափուկս , քնքուշս «նազիքմէ» . chanter, peindre —.

Moelleux,euse, ած. ուղղալից , *ծուծով լեցուն «իլիքլի» . un os —. 2. բ. սրտալից , վարակալից . du bois —. 3. փ. քաղցր եւ զօրաւոր . vin —, — գինի. 4. փափուկ, փափ-

կիկ, քնքուշ, կակուղ . étoffe —euse. 5.փ. voix —euse, փափկաձայն՝ փափկալուր ձայն . chant —, փափկաձայն երգ . style —, փափկախօս ոճ . pinceau —, փափկանկար՝ փափկեբանգ վրձին. touche —euse, փափկեբանգ նկարուածք . burin, ciseau —, փափկաքանդակ գրոց . 6. ա փափկութիւն , կակղութիւն . avoir du — dans la touche, dans la couleur, փափկանկար , փափկեբանգ լ. le — des contours, — ծրագրոց . le — de son chant, փափկութիւն , փափկաձայնութիւն երգոց նորա . || avoir du —, փափկասրտի՝ փափկածունկ լ. կաթուչի , *ձկուն սրունք՝ ծնկուրներ ունենալ :

Moellon, ա. ճ. փուխքար, որմաքար , * խոռայ , պատէ քար . 2. քարորմ , ՙքարէ պատ :

Moellonage, ա. որմաքարակերտ:

Moellonaille (մօէլօնայլ) ի. որմաքարիկ :

Mœnides (մէնիտ) ա. յ. ձբ. մենեայք . ազգ Եեփոտ ձկանց :

Mœuf (մէօֆ) ա. հ. ք. եղանակ բայից . զա. **Mode.**

Mœurs, յ. ի. բարք , վարք . bonnes —, բարի՝ բարեկիրթ՝ զգօն՝ անարատ՝ ընտիր —, լաւաբարուքիւն, բարք բաղցունք . — pures, անբիծ՝ անարատ —. mauvaises —, անբարի —, չարաբարուքիւն , չարաբարոյութիւն , վատաբարուքիւն , վատաբարոյութիւն . — honnêtes, décentes, réglées. — corrompues, dépravées, dissolues. Former les — de qn. Réformer, régler ses —, ուղղել զբաս իր . adoucir les —, ամոքել զբաս. corrompre les —, խանգարել՝ եղծանել՝ խաթարել զբաս , * բարքն ապրել . de — austères, խստակրօն . changer de —, փոխել զբաս՝ զվարս. l'innocence, la pureté des —, անեղծուքիւն բարուց . la dépravation, la corruption, la perversité, le dérèglement, la dissolution des —. Action contraire aux —, aux bonnes —. Qui porte une grave atteinte aux —. Les grands devraient régler les — publiques et ils les corrompent. Les — des grands forment les — publiques. Les — du temps, du siècle, du jour, կենցաղ . de bonnes —, բարեբարք , բարեբարոյ . de mauvaises —, չարաբարք , չարաբարոյ . de douces —, քաղցրաբարոյ , հեզաբարոյ . || certificat de vie et de —, de bonne vie et —, վկայագիր կենաց եւ բարուց՝ վարուց, բարուք կենաց եւ բարուց .

2. լկ. բարի վարք , բարեբարուքիւն , բարեբարոյութիւն . avoir des —, բարեբարոյ լինել , * բարի վարք ունենալ. եւս՝ զգուշանալ ի կանանց, չլինել իգամոլ . n'avoir point de —, չարաբարոյ՝ վատաբարոյ է., *լաւ — չունենալ . un homme, une femme sans —, այր , կին չարաբարոյ՝ վատաբարոյ . on n'est rien sans les —.

3, բարք , սովորութիւն . les —, plus que les lois font et caractérisent une nation. Cela n'est pas dans les — de telle nation.

4. բարք , յօժարութիւն . chaque âge a ses plaisirs, son esprit et ses —.

5. բարք կենդանեաց .

6. մոգ. բարք . որ ինչ համեմատիցէ սովորութեանց աշխարհաց, տեղեաց եւ անձանց որ ի քերդուածի , ի Ծատերախաղի. . . գտանիցին . les — sont bien gardées dans cette tragédie, dans ce poème. այժմ կոչի couleur locale.

7. նկ. բարք . հանդերձ եւ սովորութիւն այլ եւ այլ ժամանակաց եւ տեղեաց . les — sont bien observées dans ce tableau.

8. ճս. բարք . մասն ճարտասանութեան որոյ գործ է յինքն յանկուցանել զունկնդիրս .

Առ. Les honneurs changent les —, պատիւք փոխեն զբաս . || une fille suit les — de sa mère, գիեա բարուց մօրն գնայ դուստրն . * մօր օրինակին կիետեւի աղջիկն. || autres temps, autres —, ո՛վ ժամանակ , ո՛վ բարք , *տարբեր ժամանակք, տարբեր բարք:

Mofette, ի. գարշուկ, ժահագազ. անշնչանակ գազ գետնափորից . հն. **Moufette.** 2. կ. գարշելի . ինդանաճին ինչ գարշահոտ :

Mogilalisme, ա. քաղնատուութիւն, Ծոծովախօսութիւն «վէրվէլիք»:

Moha, ա. բ. իշակորեակ . ազգ կորնկի :

Mohair (մոհէր) ա. այծամազ . մազ այծու . 2. այծամազ , մոհէր . *այծու մազով խառն բրդէ բամբակի՝ լաթ :

Mohatra, ած. contrat —, վաշխական դաշն , * որով մէկն բան մի խիստ սուղ մէկուն կծախէ յատուց , եւ յետոյ կանխիկ ստակով իրմէ կգնէ խիստ աժան. || ա. le —, վաշխավաճառ . * բան մի խիստ սուղ մէկուն ծախել ու յետոյ շատ աժան գնել կանխադրամով :

Moi, դր. եզ. ա. դէմք երկասեր . ես . moi je veux, ես կամիմ . c'est moi, ես եմ.

2. վարի իրբեւ յատկացուցիչ նախադրութեանց. entre toi et moi, ընդ իս եւ ընդ քեզ , * իմ ու քու մէջդ . selon moi, ըստ իս. ce livre est à moi, իմ է մատեանդ, *այս գիրքն իմս է . il parle de moi, խօսի զինէն , *իմ վրաս՝ կամ վրաս կխօսի . il vint à moi, եկն առ իս , * ինձ եկաւ . loin de moi, հեռի յինէն, * ինձմէ հեռու . il l'a dit à moi, ինձ ասաց զայն,*զայն ինձ ըսաւ . avec moi, ընդ իս , * իմ հետս , հետս. il s'attache à moi, յարի յիս , *ինձ կկապուի . il n'est pas en moi de faire telle chose, չէ յիս , չէ յիմում ձեռին առնել զայն ինչ , * իմ ձեռքս չէ այդ բանն ընել .

3. վարի իրբեւ խնդիր սեռի եւ խնդիր բնութեան հրամայական եղանակի բայից . menez-moi, ած՝ տար զիս. dites-—, ասա ինձ . || եթէ խնդիր սեռի բային իցեն *le, la, les*, դնին վկնի բայի եւ նախադաս *moi* ի. donnez-le-—, տուր ինձ զայն. || նոյնպէս նաեւ ընդ *leur, lui* խնդիրս բնութեան . donnez-leur-— sur les oreilles.

4. *Moi* վարի իրբեւ խնդիր սեռի որպէս Ծարմատար ի յաւելուլ ի կորով ասացելոյն , faites-moi taire ces gens-là.

5. *Moi* վարեալ միայնակ իրբեւ պատասխանի , մարթի լինել տէր բայի կամ խնդիր սեռի եւ ունել զտեղի ամբողջ ասացուածի . je partirai demain; et vous? Moi, la semaine prochaine.

6. ի բաղադրեալ տէր բային յորժամ մտանիցէ դերանունն առաջին դիմաց , վարի *moi et* ոչ *je*. Mon avocat et moi sommes de cet avis. || մարթ է դնել եւ *nous* իրբեւ Ծարմատար . vous et moi nous sommes contents de notre sort. || մարթ է դնել զայս բաղադրեալ տէր բային ի վերջ բանին , nous irons à la campagne, lui et moi.

7. յորժամ *moi* նախադաս իցէ յարաբերական դերանուան եւ դիպուածական նախադրութեան , բայն այսր դիպուածական նախադրութեան պարտի դնել յառաջին դէմս , եւ ասելի է moi qui t'aimai եւ ոչ moi qui t'aima. C'est moi qui me nomme Pierre եւ ոչ c'est moi qui se nomme.

8. *Moi* վարի երբեմն ընդ *je* ի առ յաւելուլ կորով յիմաստ բանին եւ դնի նախադաս բայի . vous le voulez, vous, et moi, je ne le veux pas. Moi, je m'arrêterais à de vaines menaces! Moi, je ne parle jamais de moi.

Moi դնի եւս ընտանեբար զկնի բայի . je le savais bien, moi, que vous l'épouseriez. Est-ce que j'ai une de ces physionomies-là, moi ?

9. երբեմն *moi* է միայնակ , եւ *je* եւ բայն զեղչեալ են . moi, trahir le meilleur de mes amis ! Faire une lâcheté, moi! (այսինքն՝ moi, je pourrais trahir le meilleur de mes amis ! Je pourrais faire une lâcheté, moi !) Moi ! le faire empereur ! Moi, vous sabrer ? || յայսպիսի բացագանչութիւնս , *moi* մարթի կազմիլ ընդ ածականի . moi, jalouse ! Moi, jolie. || այս դարձուած վարի երբեմն եւ ի ֆարցական ասացուածս. si ma femme a failli, qu'elle pleure bien fort; mais pourquoi moi pleurer, puisque je n'ai point tort ?

10. *Moi* դնի եւս նախադաս կամ յետադաս *me* ի . voudriez-vous me perdre, moi, votre allié ?

11. *Moi* կազմի ընդ դերանուանս *ce* եւ *il* ի դիմազուրկ ինչ դարուածս. c'est moi qui vous en réponds, ես եմ պաշխատող լինիմ քեզ . il n'y a que moi à qui ces choses-là arrivent. Ce n'était pas moi.

12. զկնի շաղկապի պարտ է միշտ վարել զ moi. Mon frère et moi. Mon frère ou moi. Mon frère aussi bien que moi. Ni mon frère ni moi. Personne que moi ne lira cette lettre. Nul autre que moi.

13. *A moi* ! առ ի՛ս , ազգ բացագանչութեան ի կոչել զոք փութով առ իս . à moi, soldats !

14. *De vous à moi*, ի մէջ մեր խո-

սեցնալ , *մեր մէջն՝ մէջերնիս խօսելով . de vous à moi, il ne vaut pas sa réputation. Ceci est de vous à moi, ceci de vous à moi. || De vous à moi, նշանակէ ես՝ ի մէջ մեր, *մէջերնիս. seigneur bandit, de vous à moi pas de reproche !

15. Quant à moi, pour moi, իսկ ես , * իմ մասիս . quant à moi կամ pour moi, je sais bien ce qui en est. || ը. quant-à-moi, ա. իսկ ես . սէգ՝ խրոխտ կերպարանք . garder son quant-à-moi, se tenir sur son quant-à-moi.

16. ***Moi*** կից ընդ ***même*** ածականի. moi-même, ես ինքն, *ինքնուիլ, ինքնուիին . à moi-même, առ ես ինքն . je me le redis souvent à moi-même, առեալ ի մտի մտամ յեղյեղեմ զայն . je disais en moi-même, ասէի ընդ միտս, *մտքես կ'ըսէի . de moi-même, յինէն , ինձէն , * ինձմէ . par moi-même, ինձէն , *ինձմէն .

17. ա. un autre moi-même, միւս ես՝ ես ինքն .

18. chez moi, ի տան իմում , *տունս. vous me trouverez chez moi. || ա. un chez moi, տուն , բնակարան . je n'ai pas un chez moi.

19. ա. le moi, ես , եսասիրութիւն , ինքնասիրութիւն . le moi est haïssable. Le moi choque toujours.

20. իմ . le moi, ես , եսութիւն , անձն . le moi consiste dans ma pensée. L'idée du moi exprime si bien l'idée de l'âme. || Le non-moi, անես , ոչ ես . ամէնայն ինչ որ չիցէ ես, արտաքին աշխարհ՝ առարկայ :

Moignon (մուանեան) ա. վ. կոճեղ , հատածայր . 2. բ. կոճոպ . * կորսուած հատս ճիւղի մնացած կոտորն. 3. բպ. կոճոպ. les oiseaux, dits manchots, n'ont qu'un — d'aile.

Moinaille (մուանայլ) ի. նս. արհեստ , արհեստիոյլ , վանականք . la — et la prêtraille.

Moindre, ած. փոքրագոյն, նուազագոյն, սակաւագոյն . cette colonne est — que l'autre en hauteur. La distance est — que je ne croyais. Ma douleur n'est pas — que la vôtre. Nous sommes en — nombre aujourd'hui, սակաւաթիւ եմք այս օր. La somme fut bien —. La distance est infiniment —. La hauteur est beaucoup —. Les fleurs sont en — nombre, սակաւաթիւ են ծաղիկունք. la — difficulté vous arrête. Le — bruit vous effraie. 2. նուազագոյն, փոքրիկ, փոքրագոյն, գձձագոյն , դոյզն , դուզնաքեայ , տրուպ. tenir un — rang. Un — inconvénient. La place qu'il occupe est bien —. Ils étaient plus que rois, ils sont — qu'esclaves. 3. սոսկին, յուսգոյն, ոչ այնչափ լաւ. ce vin-là est — que l'autre. De ces deux étoffes, celle-ci est —, est — de beaucoup. 4. ընդ յօգս *le, la, les*, ամենանուազ, ամենադոյզն, փոքրագոյն , դոյզն . c'est le — de mes soucis, փոքրագոյնն է ի հոգոց իմոց, ոչ ինչ փոյթ է ինձ զայնմանէ . le — bruit, կռինչ մի . le — sentiment d'orgueil. Punir les —s fautes, պատիասել զդոյզն յանցանս . || sans le —, առանց ամենադոյզն. || ը. կից ընդ petit. Au — petit bruit, յամենանուազ ձայն . le — petit morceau de pain, յամենափոքր պատառ հացի . 5. ընդ յօդի՝ նախադաս ժխտականաւ՝ նշանակէ ոչինչ , եւ ոչ դոյզն . je n'en ai pas la — appréhension. Il ne lui a pas dit le — mot. 6. գ. le —, la —, դուզնաքեայն , տրուպն . le — du peuple. Tous les hommes, jusqu'aux —s, veulent qu'on les flatte. || Le —, փոքրագոյնն, սակաւագոյնն:

Moine, ա. մոնազն , մոնազոն , արհեղայ , վանական , կրօնաւոր , միանձն. les —s, արհեղան. petit —, արհեղուկ , մոնազնուկ . || faux —, խաբեղայ . || ը. gras comme un —, գէր իբրեւ զ—. գէր յոյժ. || — bourru, S. **Bourru.** 2. արհեղայ , անկողնաջեր , ջեռակ . ջեռուցիչ անկողնոյ .

Առ. l'habit ne fait pas le —, S. **Habit.**

Moineau, ա. Թ. ճնճղուկ , չիտ «սերչէ գուշտ». — franc, domestique, ընտանի —. || Tirer sa poudre aux —x, ի զուր ծախս առնել , * չարժող բանի համար ծախք ընել . || manger comme un —, ուտել իբրեւ զ—, սակաւ յոյժ «գուշ կիսլի նեմիչք» . || փ. c'est un vilain —, եւ նպ. un joli —, այր ագնդ, անախտիժ, չար է. 2. պշ. ճնճղուկ . մարտկոց ինչ տափարակ:

Moinerie, ի. նս. արհեղան , արհեղայք , արհեղութիւն , միանձնութիւն . toute la — jeta les hauts cris. 2. արհեղարան , արհեղանոց , միաբնաւան . ce religieux n'a point de —.

Moinesse, ի. նս. արհեղուհի , միանձնուհի , կուսան , միանձնուհի , *մարդուկն :

Moinillon, ա. արհեղուկ , մոնազանուկ . արհեղայ փոքրիկ կամ աննշան :

Moins, մ. նուազ , պակաս , սակաւ , ոչ այնչափ . parlez — haut. Un peu plus, un peu —, սակաւ մի աւելի կամ պակաս , *քիչ մի աւելի կամ պակաս . plus ou —, աւելի կամ պակաս. un an — de cinquante, միոյ ամաւ պակաս քան զյիսուն . pas — des premiers, ոչ ինչ ընդհատ յառաջնոցն . il n'est pas — de, չէ պակաս ի ...է . qui n'enivre guère — que le vin, որ ոչինչ ընդհատ ի գինւոյ արբեցուցանէ . pas — de, ոչինչ նուազ՝ պակաս՝ ընդհատ քան զ... il ne prenait pas — de 200 francs, առնոյր ոչինչ պակաս քան զերկերիւր ֆրանքս . il avait sept ans — que lui, եօթն ամօք կրտսեր էր քան զնա . deux ans — que quarante, ամս երկուս պակաս ի քառասնէ . en qui suis-je —? ի՞ւ իւիք պակաս իցեմ . bien —, նուազագոյն , սակաւագոյն, պակասագոյն . il ne s'y trouve pas — de trente personnes, գտանին՝ են անդ արդ ոչինչ նուազ՝ պակաս՝ առաւել քան զերեսուն . je ne suis pas — que lui, ոչինչ իւիք պակաս իցեմ քան զնա . ils étaient bien — qu'eux, կարի յոյժ նուազ էին քան զնոսա , *անոնցմէ խիստ շատ քիչ՝ քիչերը էին . elle est — souffrante, ոչ այնչափ հիւանդ է . tu me haïssais plus, je ne t'aimais pas —, առէիր զիս առաւել , չսիրէի զքեզ նուազ . les jours sont — longs, երկայնագոյն են աւուրք , ոչ այնչափ կարճատեւ են աւուրք .

2. Ne . . . pas —, n'en . . . pas —, ոչ ինչ ընդհատ , սակայն՝ ձէ պէտ եւ այնպէս . je suis souffrant, mais je n'en irai pas — à l'église, խօ եմ , սակայն եւ այնպէս գնացից եկեղեցի . je n'en mourrai pas —.

3. — que jamais, երբեք , բնաւ ամենեւին .

4. encore —, նուազագոյն ես , *աւելի քիչ . tu connais donc son fils ? — encore.

5. Moins . . ., moins . . ., որչափ նուազ՝ սակաւ . . . այնչափ նուազ. . . plus..., moins..., որչափ առաւել ... այնչափ նուազ... moins... plus..., որչափ նուազ... այնչափ առաւել ... plus je suis votre amant, — je suis Curiace, որչափ առաւել եմ քոյդ , այնչափ նուազ եմ Կուրիակ.

6. le —, նուազագոյն , սակաւագոյն . nous demandons au ciel ce qu'il nous faut le —. Quand j'y pensais le —.

7. Ne . . . pas le — du monde, ոչ ինչ իւիք , ամենեւին , բնաւ ամենեւին . il ne s'en aperçut pas le — du monde. || լկ. avez-vous eu connaissance de ce bruit? Pas le — du monde.

8. C'est — que rien, ոչինչ է . ասի զանձանց եւ գիրաց . cette femme est — que rien. Cette blessure est — que rien. || ի խօս ինչ սովորութիւն է դնել *de* փոխանակ *que*. Cela coûte — de dix francs, արժէ այս նուազ՝ պակաս քան զտասն ֆրանքս .

9. ***En — de, dans — de,*** յառաջ քան , մինչ չեւ անցեալ. il finit cette guerre en — de dix semaines, աւարտեաց զպատերազմն յառաջ քան զտասն եօթնեակս , մինչ չեւ անցեալ տասն եօթնեկաց . dans — d'une heure je serai avec vous. || En — de rien, ի սակաւ ժամանակի , ի միում վայրկեան ժամանակի, ի քիչ ինչ կամ , յակնթարթի .

10. ***A — de,*** նպ. նուազ՝ պակաս՝ ի վայրկեան , *պակաս , վար . je ne donnerai pas ce cheval à — de mille francs. || լկ. à —, սակաւագնի, *աւելի ածան. vous avez beau marchander, vous ne l'aurez pas à —. ես՝ վասն դոյզն ինչ իրաց . on se fâcherait à —.

11. ***A — de,*** եթէ ոչ , բայց եթէ . tout est perdu, madame, à — d'un prompt remède. || A — que de, ընդ անբերեայ բայի . բայց եթէ, եթէ ոչ. toute puissance est faible à — que d'être unie. միայն է յատուկ զ*que*. à — d'être fou, il n'est pas possible de raisonner ainsi .

12. ***A — que,*** նպ. վասն ընդ առնադատականի եւ *ne*ի եւ նշանակէ բայց եթէ, եթէ ո՛չ. à — qu'un homme ne soit un monstre, la douceur d'une femme le ramène et triomphe de lui

tôt ou tard. երբեմն *ne* յապաւի, մանաւանդ յոտանաւորս. à — que pour régner le destin les sépare.

13. երբեմն վարի իբրեւ գոյական. il a — de fortune que vous, նուազ՝ նուազագոյն է ճոխութիւն նորա քան զքոյդ, * իմաստութիւնն ձերինէն պակաս է. il a — de capacité que son frère. Ni plus ni —, ոչ աւելի ոչ պակաս. il n'en fait ni plus ni —. || Quand je me fâcherai, il n'en sera ni plus ni —, c'est-à-dire la chose restera la même.

14. *Moins* վարեալ իբրեւ գոյական ընդ *le* յօդի, փոքրագոյն մասն. le —, առ նուազն, առ սակաւն. le plus et le —, աւելին կամ պակասն. || le —, pour le —. Le — qu'on puisse faire, առ նուազն. le — que vous puissiez faire, c'est d'aller le voir, առ նուազն պարտիս երթալ տեսանել զնա. c'était bien le — qu'ils fissent brûler Zadig pour le mauvais tour qu'il avait joué.

15. վարի եւս իբրեւ գոյական ընդ *du* եւ կցի ի *plus*. Tous les hommes sont fous, et ne diffèrent entre eux que du plus ou du —.

16. ա. գի. նուազ. գծիկ հորիզոնական (—) որ է նշանակ հանման. un —. A — B ou A moins B. Ա — Բ կամ Ա նուազ Բ.

17. տպ. նուազ, գծիկ.

18. *Au* —, մ. գոնէ, գոնեայ, գէթ, փոքրեա. sait-on au — où vous allez ? Il a au — dix mille francs. ասի եւս tout au —, pour le —, à tout le —.

Au —, ի վեր քան զամենայն, մանաւանդ. au — prenez garde, c'est votre affaire.

Du —, շ. գոնէ, գէթ. rends-toi digne du — de ce que tu demandes. Du — il a bon cœur.

19. *De* —, մ. նուազ, պակաս «էրսիք». il y a dix francs de —.

En —, նուազ, պակաս. vous compterez cela en —. J'ai reçu en — trois francs.

Rien — que, S. **Rien.**

Rien de —, S. **Rien.**

Առ. Qui peut le plus, peut le —, որ կարէ զաւելին կարէ եւ զսակաւն:

Moins-value, ի. արժէնուազութիւն. նուազութիւն արժէից:

Moirage, ա. ար. վիտոյիտումն, վիտակումն. — des étoffes, du fer-blanc.

Moire, ի. վէտ «մէվճ». 2. վիտակ, զառնաւուխտ, ղամդայ. կերպաս վիտոյիտեալ. robe de —. || — antique, — խոշորագծեր:

Moiré,e, անց. վիտակեալ, ղամդայեալ. étoffe —e. 2. ա. վիտակումն, ղամդայումն:

Moirer, ն. վիտոյիտել, վիտակել, ղամդայել. վէտս վէտս յօրինել. — de la soie, un ruban, du fer blanc.

Moireur, ա. վիտակիչ, ղամդայիչ:

Mois, ա. ամիս «այ». au commencement du —, ի սկիզբն ամսոյ, *ամսոյն սկիզբն. le premier jour du —, յամսակիզբն. — d'amour, սիրամիս. ամսամուտ՝ առաջին օր ամսոյ. dans les premiers jours du —, յամսամուտս՝ յառաջին աւուրս ամսոյն կամ ամսեան, *ամսոյն առաջին օրերն. fin du —, ամսավերջ, վերջ ամսոյն, *ամսոյն վերջն. à la fin du —, յամսավերջն, ի վերջ ամսոյ, *ամսոյն վերջն. vers la fin du —, ի վերջ կոյս ամսեան, *ամսոյն դէպի վերջն. d'un —, ամսեայ, ամսաւոր, ամսօրեայ. vers le milieu du —, ի միջ կոյս ամսեան, *ամսոյն մէջտեղուանքն. le premier du —, ամսագլուխ, ամսամուտ. c'est le premier du —, — է. la lettre est écrite, est datée du — dernier. Les plus beaux, les plus rigoureux — de l'année, գեղեցկագոյն, խստագոյն՝ խստաշունչ — տարւոյ. S. **Quantième.** Payer par —, հատուցանել ամիսէ ամիս. || le premier, le second jour du —, կլ. le premier, le second du —, առաջին, երկրորդ օր ամսեան. ասի եւս le deux du —, եւ զկնի այսր նուոյ բացարձակ Թիւրն միայն վարին որպէս՝ le trois, le quatre, le cinq... le douze du mois. Le premier jour de chaque —, առաջին օր ամսոյ՝ ամսագլխոյ, յաւուրն ամսամտից.

2. ամիս, ամսօրեայ ժամանակ. միջոց երեսուն յաջորդական աւուրց՝ յորմէ օրէ ամիսն սկսանիցի. le — finira le douze septembre ou le douze de septembre, ամիսն աւարտիցի յերկոտասան սեպտեմբերի. de trois —, եռամսեայ. de six —, վեցամսեայ. tous les six —, զամենայն վեց ամիսս, *ամէն վեց ամիս. dans un —, ի միում ամսեան, յամսօրեայ ժամանակի. եւս՝ յետ միոյ ամսեան, *մէկ ամսուան մէջ, մէկ ամսէն. dans deux —, յերկուս ամիս. եւս՝ զկնի երկուց ամսոց. s'absenter pour un —. Il y a un — et demi qu'il est parti, — մի եւ կէս է յորմէ հետէ մեկնեցաւ, *երեքկէն ի վեր ամիս ու կէս է. le — est expiré. Garder le lit deux —, ամիսս երկուս կալ յանկողնի. compter les — et les jours. Par —, — par —, tous les —, ամիս յամսոյ, ամսոյ ամսոյ, *ամսէ ամիս, ամէն ամիս. au —, ամսեայ, յամիսս, *ամսուան. gagner tant par —. Payer tant par —, — par —. Au —. Louer une chambre au —. D'un —, միամսեայ. de deux —, երկամսեայ. tous les —, զամենայն ամիսս, ամիս յամսոյ, *ամէն ամիս. obtenir un congé de deux —, ընդունել արձակուրդ երկամսեայ. tous les trois —, զամենայն՝ ընդ ամենայն երեք ամիսս, *ամէն երեք ամիս. demi—, ամսակէս, *կէս ամիս. il y a quelques —, ամսովք յառաջ, *քանի մի ամիս կայ.

3. ամիս, *ամսչէք, ամսական «այլոգ, մաաջ» payer le —, les — d'une nourrice. Je dois un — à son maître. Donner, avancer le —, demi—, ամսակէս, *կէս ամսական.

4. Ամիս, ամսական. դրամն տուեալ երիտասարդի կամ կնոջ ի պակս մանր ծախուց կամ զարդուց.

5. ամիս (յղութեան կանանց). cette femme est dans son septième —.

6. յ. առամսեայք, ամսական, դաշտան, լուսնացաւ, օրէնք կանանց. cette femme a ses —.

7. աս. — solaire, արեգակնային ամիս. — lunaire, լուսնական ամիս, ին. **Lunaison.** — périodique, synodique, պարբերական, զուգընթացական —.

Առ. on a tous les ans douze —, *առանց խմանալու կծնրաձանք:

Moise, ի. մարդական «խաՃըլ, տիրէք»:

Moisé,e, անց. մարդակեալ, պահանգակապ. charpente —e.

Moiser, ն. մարդակել. պահանգակապ առնել. — les fermes d'un comble.

Moisi, e, անց. բորբոսեալ, մգլեալ, մգլահոտ, նգոսեալ, բորբոսահամ, բորբոսահոտ. *մգլած, մգլոտած «քիսիկնմիշ, քիսիկ». confiture —e. Pain, fromage —. Du pain —, շինոտ հաց. 2. ա. բորբոս, *մգլութիւն «քիզ». qui sent le —, բորբոսահամ, բորբոսահոտ, մգլահոտ. cela sent le —, բորբոսահոտ՝ մգլահոտ է. odeur de —, բորբոսահոտութիւն. ôter le —.

Moisir, չ. բորբոսիլ, մգլիլ, *մգլոտիլ «քիսիկնմէք». ce pâté commence à —. || փ. —, մնալ ընդ երկար. il ne laisse point — l'argent entre les mains de ceux qui lui doivent. 2. ն. բորբոսացուցանել, *մգլոտել «քիսիկնտիրմէք». l'humidité moisit tout ici.

Se moisir, դ. բորբոսիլ, մգլիլ «քիսիկնմէք». le fromage se moisit.

Moisissure, ի. բորբոս, բորբոսութիւն, *մգլոտութիւն «քիզ». c'est la — qui a gâté la confiture. La — s'y mettra. || La — du vin, ծաղիկ գինւոյ. — du pain, շինոտ, բորբոս հացի. 2. —, մգլոտած տեղ. ôter, enlever la —. 3. յ.բ. բորբոսնիք. սերական անուն բազմատեսակ մանր սնկոց:

Moissi, ի. կ. ծովակով:

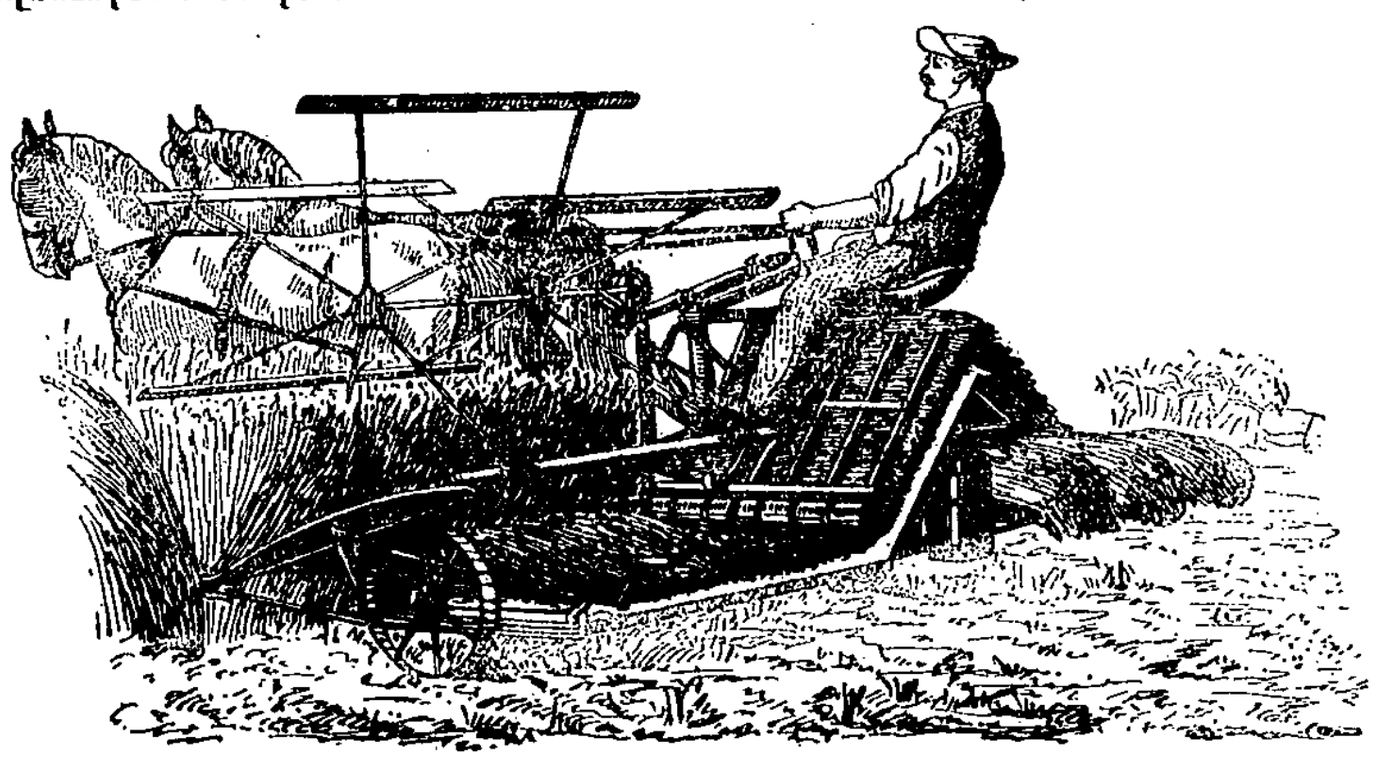
Moissine, ի. ողկուզակորդ. բարուական ողկուզալից. suspendre les —s au plancher.

Moisson, ի. հունձք, արտհունձք, հաբաւունք. belle, bonne, riche, abondante —. Triste, pauvre, chétive, maigre —. — féconde, superbe, ondoyante, flottante, blonde, jaune, jaunissante, dorée, riante. Le temps de la —, ժամանակ հնձոց. faire, faucher la —, հնձել հունձս. campagne couverte de riches —s. J'errais parmi les fleurs, les —s. 2. —. ժամանակ հնձոց. la — approche. 3. փ. հունձք, բաղուածոյք, վՃիռք. ce savant a fait une riche — dans les archives du royaume. Mars nous fait recueillir d'amples —s de gloire. Ces —s de lauriers. Cette quêteuse a fait une abondante —. Les —s d'or et d'argent qui lui venaient du nouveau monde. 4. սգ. հունձք. դարձ հոգ-

աց. la — est grande, mais il y a peu d'ouvriers, — բազումք են եւ մշակք սակաւք. 5. փ. հունձք, ամ, տարի. depuis trois —s.

Moissonné, e, անց. հնձեալ, *հնձած. les blés, les champs —s, 2. փ. —, կտրեալ, վախճանեալ. *կտրած. fleur si tendre et si tôt —e. Votre vie en sa fleur doit être —e. Le fils d'Idoménée est — dès son premier âge.

Moissonner, ն. հնձել, քաղել. — les froments, les orges, les avoines. — un champ, — զարտն. || կ. հնձել, քաղել զհունձն. on a moissonné. || փ. comme tu sèmeras, tu moissonneras, որպէս սերմանիցես, այնպէս հնձիցես, ըստ գործոց քոց վարձատրեսցիս. 2. փ. եւ քԹ. — des palmes, des lauriers, հնձել բրաբիոն, սարդննիս. ունել յաջողութիւնս մեծամեծս, տանել շքեղապանծ յաղթութիւն. 3. փ. եւ կ. հնձել, քաղել, առնուլ. dans le champ du public largement ils moissonnent. 4. փ. հնձել, կոտորել, ջնջել. il moissonne par le fer tranchant tout ce qui a échappé au feu, զապրեալսն ի հրոյ՝ բազմախողխող երկաթոյ տայր ի ճարակ. le fer moissonne tout. Nous avons vu la faim et la mort — nos citoyens. La Parque a-t-elle moissonné l'espoir de sa famille ?

Moissonneuse.

Moissonneur, euse, գ. հնձող, արտահունձ՝ արտհունձ, ցորնքաղ. louer des —s.

Moissonneuse, ի. հնձոց. հնձող

Moite, ած. խոնաւ, գէջ, նայ, նամէս, տամուկ, * քիչ մի Թացկեկ «նէմլագ». une chaleur —. Avoir les mains —s, խոնաւածեռն լ. peau —, խոնաւամորթ. || ը. le — élément, — տարրն. ծով. 2. փ. Թոյլ, անզօր. esprit —, տկարամիտ:

Moitement, մ. խոնաւաբար:

Moiteur, ի. խոնաւութիւն, տամկութիւն, գիջութիւն «նէմլագլըգ». cette chambre est humide, il y a de la — aux draps du lit. 2. բժ. — մրսոյ, քիրտ ՕեՕեւ. il y a de la —.

Moitié, ի. կէս, կիսամասն, կիսաչափ, կիսորդ, խնդեի, *կէսն. les deux —s d'un cercle. La — de 12 est 6. La — de cette succession lui appartient. Coupé par la —, կիսահատ. couper par la —, կիսահատել, կիսահատ առնել. || partager par la —, երկկիսել, կիսամասն՝ կիսաբաժին առնել, ընդ մէջ հատանել՝ բաժանել. *կէսէն բաժնել. le diamètre coupe le cercle par la —. Partagé par —, կիսաբաժին, կիսամասն. || partager un différend, le différend par la —, ընդմէջ հատանել զվէճն, *վէճն կտրել. par —, կէսակէս. || partager qc. par la —, կիսաբաժին առնել գիմն, * բան մի մէջերնին կիսակէս բաժնել.

2. կէս, *կէսն. la — d'un pain, d'un poulet, du genre humain. je n'ai fait que la — de son ouvrage. Je vous donnerai la — de ma place. Vous ne connaissez pas la — de ma tendresse pour vous. La — de l'âge, կիսահասակն. *հասակին կէսն. || la — du temps, բազում այն է, յաճախ, *շատ անգամ. la — du temps il est sans argent.

3. ը. — de la vie, de soi-même, կէսն կնոջ՝ անձին. ô — de ma vie ! cher époux, հատոր կնոջ իմոց, սիրեցեալդ ամուսին.

4. կողակից, կին. rends-toi digne du nom de ma chaste —. O d'un illustre époux noble et digne —.

5. La plus belle — du genre humain, du monde, գեղեցկագոյն կէսն մարդկային սեռի՝ աշխարհի. կանայք առ հասարակ, կանանին.

6. մ. կէս՝ կիսով չափ, ըստ մասին, *կէս մի. — sérieusement, — en plaisantant. — par adresse, — par force, il se rendit le plus puissant. || S. **Marchandise, Figue, Poisson.**

7. *A* —, մ. կէս, կիսով, կիսովին, կիսով չափ, կէսակէս, ըստ կիսոյն, *կէսուկէս. je l'ai persuadé à —, կէս մի համոզեալ եմ զնա. de l'argent plus d'à — dépensé, արծաթ կիսով չափ վատնեալ. brûlé à —, կիսակէզ, կիսայրեաց, Թերայրեաց. un fruit à — pourri, պտուղ կիսափուտ. qui donne à —, կիսատու, կիսապարգեւ. à — gelé, Թերասառոյց, * կէս սառած. à — égorgé, կիսախողխող. à — mort, կիսամեռ. à — achevé, կիսակատար, կիսատ. à — fait, կիսագործ. à — mangé, կիսակեր. à — cuit, կիսեփեաց, կիսեփ, *կէս եփած. à — ruiné, կիսաւեր, կիսակործան. à — chaud, կիսատաք, *կէս տաք. délivrance à —, կիսափրկութիւն. անկատար փրկութիւն. louer une terre à — fruits, կիսապտուղ առնել ի վարձու երկիր. à — chemin, կիսուղոյն՝ ճանապարհին, *ճամբուն կէսն. à — prix, կիսագին, *կէս գնով.

եգ. *A* —, կիսապատուղ, կիսաբեր, *ժէջերնին բաժնելով պտղոյն՝ բերքին կէսն. donner, prendre des terres à, — տալ, առնուլ զանդս. || il laboure cette terre à —. Il fait cette vigne à —. || A — de perte et de gain, եւս՝ à — perte et gain, բաժանելով վընասն եւ զշահ զոյգ հաւասար, *վընասն ու շահին հաւասար բաժնելով. || դուն ուրեք ասի plus qu'à —. De l'argent plus qu'à — dépensé.

8. Être de —, se mettre de —, ընկերանալ ուժիք բաժանելով զշահին եւ վնաս զոյգ հաւասար. ils sont de — dans cette affaire. Mettons-nous de — pour cette partie d'écarté. || փ. être de —, մասնակից լինել. avec toi je serai de —. || Mettre de —, մասնակից առնել. je le mets de — à tout ce qui est beau.

De —, կամ à la —, մ. կիսով չափ աւելի, բազմօք, առաւել. les Caraïbes sont de la — plus heureux que vous. || En rabattre de — կամ de la —, բազմօք նուազցուցանել գյարգըն ընծայեալ ուժիք:

Moitir, ն. խոնաւել, խոնաւացուցանել, տամկացուցանել, *Թրջել. — le papier.

Moka, ա. մոքա. խաիւէ ի համանուն քաղաքի Արաբիոյ «եէմէն գահվէսէ». de bon —, de vrai —. 2. —. խաիւէ եփեալ. une tasse de —.

Mol (մօլ) S. **Mou.**

Molaire, ած. աղօրի, աղօրիատամն. dents —s. կգ. ի. les —s, աղօրիք, աղօրիատամունք, ծամօրատամունք, լեռատամունք, ժանիք «ազգ սիշկերի»:

Molariforme, ած. բպ. աղօրաձեւ:

Molarite, ի. իբ. աղօրաքար. քար որով գործեն երկանք աղօրեաց:

Molasse, ի. եբ. կոպճակ. ներքնահող կազմեալ կրաքարով խառն ընդ աւազոյ եւ կաւոյ:

Molassique, ած. եբ. կոպճակային. dépôt —.

Môle, ի. բժ. մսուկ. սպիմն անկերպարան. 2. ա. ամբարտակ (նաւահանգստից). 3. ի.ծբ. լուսնածուկն «այ պալըղը». 4. ար. արուրաքեել. որով գործին գլուխք գնդասեղոց:

Moléculaire, ած. մասնկական, մասնկային. force, attraction —, — զօրութիւն, ձգողութիւն:

Moléculairement, մ. մասնկապէս:

Molécularisation (սիօն) ի մասնկացումն:

Molécullariser, ն. մասնկացուցանել :

Molécule, ի. մասնիկ . փոքրիկ մասն մարմնոյ իրիք . 2. տգ. —. փոքրագոյն մասն մարմնոյ իրիք բաղադրելոյ . || —s intégrantes, ամբողջացուցիչ մասնկունք. || —s constituantes, բաղկացուցիչ մասնկունք :

Molène, ի. բ. խունդատ , ձկան մահաբար , եգին ագի կամ եզնագի , փղոմոս «սըղըբ գուլլուղու» :

Molesquine, ի. ջնարակուած . կտաւ ջնարակեալ :

Molestation (սթօն) ի. խռովանք . նեղելն , խռովելն :

Moleste, ած. S. **Incommode.**

Molester, ն. նեղել , խռովել , չարչարել . — զո., le corps.

Moleter, S. Moletter.

Molettage, ա. ար. արծիլումն :

Molette, ի. անք. Անդոն . այտոյց ի սրունս ձիոց . || scie à —, Անդոնաալոց . 2. —. ներկ տրորող քար . 3. խնամիս « մահմուզ եըլտըզը » . — d'éperon, — մտրակի. 4. ար. արծել . ունելիք ոսկերչաց , * Ճոռ :

Moletter, ն. ար. արծիլել . *արծելով՝ ունելիքով բռնել :

Moliérisme, ա. մոլիէրականութիւն , մոլիէրասիրութիւն :

Moliériste, ա. մոլիէրական , մոլիէրասէր : [ութիւն :

Moliérolâtrie, ի. մոլիերապաշ-

Molinie, ի. բ. մոլինաբոյս , մոլիննի . ազգ միապտուկ անկոց ի տոհմէ սիզաբուսոց (graminées).

Molinien, enne, ած. մոլիննեան. proposition —enne.

Molinisme, ա. մոլինականութիւն . մոլիննեան վարդապետութիւն գշնորհաց :

Moliniste, գ. մոլինական . հետեւող Մոլիննայ . 2. ած. մոլինական , մոլիննեան . les opinions —s.

Molinosisme, ա. մոլինոսութիւն. վարդապետութիւն Մոլինոս ապանիացի քահանայի :

Molinosiste, գ. մոլինոսեան . հետեւող Մոլինոսի . 2. ած. — les opinions —s.

Mollah (մօլլա) ա. տն. մալում . օրէնագէտ, երէց մահմետական «մօլլա» :

Mollasse, ած. Թոյլ , կակուղ . une substance, chair, peau —. 2. փ. Թուլամարմին , Թուլամորթ , Թուլամիտ, Թոյլ . il est —.

Mollé, ա. բ. պղպեղաճառ :

Molle, ի. ոզորդենի :

Mollement, մ. կակղօրէն, մեղկօրէն . être assis, couché —. Vivre —. 2. Թուլաբար , Թուլակի , Թուլամտաբար . se balancer —. Agir, travailler —.

Mollesse, ի. կակղութիւն , Թուլութիւն . la — des chairs, du corps. 2. կակղութիւն , մեղմութիւն , քաղցրախառնութիւն , *կակուղութիւն . la — de ce climat. La — de la prononciation, de la langue italienne, du style. 3. մեղմութիւն , մեղկութիւն . la — des mouvements dans la danse. — du pinceau. 4. փ. Թուլութիւն , մեղկութիւն , Թուլամորթութիւն , Թուլասրտութիւն , Թուլասըրտութիւն , կնատութիւն . cette indigne —. Grande, excessive, honteuse, lâche —. — voluptueuse, հեշտասէր Թուլամտութիւն . agir avec beaucoup de —. — de caractère, Թուլաբարոյութիւն . avoir de la — dans le caractère, Թուլաբարոյ՝ Թուլամիտ՝ Թուլամորթ լ. la — de nos mœurs, Թուլաբարուքիւն մեր . conduire une affaire avec —, Թուլակի յառաջ վարել զգործ ինչ . un esprit languissant de —, այր Թուլամիտ . la — de ce père a perdu ses enfants. Vivre dans la —, կեալ ի մեղկութեան , փափկանալ , քնքշալ , գրգալ , խննեշանալ . la — asiatique, ասիական մեղկութիւն . son cœur nage dans la —. Être élevé avec trop de —, մեղկասուն լ.

Mollet, ette, ած. կակղագոյն , *կակուղկկ , կակուղիկ . un lit, coussin —. Il cherche (le chat) les meubles les plus —s pour s'y reposer. || Pain —, չօՓ « փխուէ » . || œuf —, ձու Թերխորով , * Թերխաշ հաւկիթ «բաժատան եումուրթա» :

Mollet, ա. Թամբ , դնդղուց «պալտըր». avoir de beaux, de gros —s, գեղաթամբ՝ ստուարաթամբ լ. || Faux —, կեղծ՝ * շինծու —. Avoir de faux —s. || բ. avoir des —s de coq, ունել Թամբ աքաղաղի, նրբաթամբ լ.

Molletière, ի. Թամբապան :

Molleton (մօլԹօն) ա. Թաւշակ , կակղակ . — de laine, de coton, de soie, — բրդեայ , բամբակեայ , մետաքսեայ :

Molletonné, e, ած. Թաւշակեայ, Թաւշակապատ :

Molletonneux, euse, ած. Թաւշակուտ, կակղատտեւ . étoffe —euse.

Mollificatif, ive (մօլլիֆիքաԹիֆ) ած. կակղիչ , կակղացուցիչ , *կակղեցուննող :

Mollification, ի. կակղումն :

Mollifié, e, անց. կակղացեալ , *կակղած . tumeur —e.

Mollifier (je mollifiais, n. mollifiions, v. mollifiiez; que je mollifie, que n. mollifiions, que v. mollifiiez) բժ. ագբ. կակղել , կակղացուցանել , *կակղցուննել . — un abcès. Ce cataplasme mollifiera la tumeur,

Mollipennes, ա. յ. մբ. կակղաԹեք. S. **Apalytres.**

Mollir, չ. կակղանալ , կակղիլ , Թուլանալ , * կակղնալ . ces fruits mollissent. 2. Թուլանալ , մեղկիլ , տկարանալ , * Թուլնալ . les plus hardis mollissent. 2. փ. գԹել , կԹոտել (ձիոյ). ce cheval commence à —. 3. նե. մեղմանալ , հանդարտիլ . le vent mollit. 4. փ. Թուլանալ , մեղկիլ . son courage mollit. Les troupes commençaient à —.

Molliuscule, ած. բպ. կակղագոյն , *կակղկեկ :

Mollugine, ի. բ. Ճրմոր . ազգ երկպտուկ անկոց ի տոհմէ փրփրիճակերպից (aizoïdées)

Molluginées, ի. յ. բ. Ճրմորեայք . ցեղ բուսոց ի տոհմէ փրփրիճակակերպից :

Molluscoïdes, ա. յ. կ. կակղամորթակերպք :

Molluscum (մոլլիւսքօմ) ա. բժ. կակղամորթախտ :

Mollusque (մօլիւսք) ա. կ. կակղամորթ, Թուլամորթ , լերկամարմին, լերկամորթ , Թուլաւորք , փափկամորթ, կակղամիս. l'huître est un —.

Moloch (մոլօք) ա. դց. մողոք . *Չաստուած Փիւնիկեցւոց եւ ԿարԹագինեցւոց :

Molochite (մօլօքիԹ) ա.հբ. մոլոշաքար . մոլոշագոյն քար պատուական :

Molosse, ա. տչ. սոնք . * եռավանկ բառ որուն ամէն վանկն երկար է . 2. կ. մոլոս . շուն պահապան ճօտին . 3. խբ. մոլոս . ազգ միապատեան խեցեմորթի :

Molossiens, ա. յ. կ. մոլոսեանք. ցեղ Թեւաճեռնեայց (chéiroptères).

Molossique, ած. տչ. սոնքային. *կ'բսուի յոյն կամ լատին ոտանաւորի, որուն ամէն ոտքերն սոնք են :

Moly, ա. բ. մոլի . բոյս զարմանալի ըստ Հոմերոսի :

Molybdate, տգ. արճիճատ :

Molybdaté, e, ած. հբ. արճիճեալ , *արճիճ դարձած :

Molybdène, ա. հբ. արճիճ , մոլիբդէն , արճաԹակապար :

Molybdénite, ի. հբ. արճիճաքար : [ճակաւաքար :

Molybdénocre, ի. հբ. արճի-

Molybdeux, ած. ա. տգ. արճիճուտ . oxyde —.

Molybdico-ammonique, ած. տգ. արճիճաօշակ . sel —.

Molybdico-potassique, ած. տգ. արճիճախալիային :

Molybdico-sodique, ած. տգ. արճիճանատրային :

Molybdides, ա. յ. հբ. արճիճատեսակք . տոհմ հանածոյից յորում է արճիճն եւ բաղադրութիւն նորին :

Molybdine, ի. հբ. արճիճիկ :

Molybdique, ած. տգ. արճիճային . acide —.

Molybdite, ի. հբ. արճիճաքար , կապարաքար . հն. **Molybdénite.**

Molybdoïde (մօլիպտօյիտ) ի.հբ. կապարակերպ. ազգ կապարի :

Molybdoso-ammonique, ած. ա. տգ. արճիճուտ-օշակային . sel —, աղ արճիճուտ միացեալ ընդ օշակային աղի :

Molybdoso-potassique, ած. ա. տգ. արճիճախալիային. chlorure —.

Molybdoso-sodique, ած.ա.տգ. արճիճանատրային :

Molysite, ի.հբ. արճիճադրուագ:

Mombin, ա. բ. S. **Spondias.**

Môme, ա. ռ. լակոտ . * պզտիկ տղայ . c'est un —.

Moment, ա. վայրկեան , ժամ , ժամանակ , պահ . un seul —, վայրկեան մի եւեՓ, վայրկեան մի միայն . un petit —, պահիկ մի . petit —, պահիկ . pour le —, առժամս , առժամապէս, *հիմակու հիմա . par —, գամու գամու , ժամանակ ժամանակ.

le — où je parle est déjà loin de moi. Il n'y avait pas un seul — à perdre. Le — était venu, ևկեալ ֆաս-նալ էր ժամն . le — fatal était venu, ժամանեալ էր օրհաս ճակատագրին . le fatal — est arrivé. Au — de son passage, ընդ անցանելն , * անցնելու ժամանակին . le — arrivait, ֆասանէր ժամն . dans un — pareil, յայսպիսում ժամանակի , *ասանկ մէկ ժամանակ . pour le —, առ այժմ . les —s me sont chers. Ce malheureux —, Ce — heureux, délicieux. — suprême. Chacun a ses —s de folie. Le — est venu de prendre un parti. Voici le — de se décider. Le — critique. Le — présent, առաջիկայ ժամանակն . le — est mal choisi pour faire cela. Passer d'heureux —s, անցուցանել ժամանակ երջանիկ . on passe des —s bien heureux auprès de ses amis. Avoir des —s pénibles dans la vie. Avoir des —s de honté, de rage. Les plaisirs partageaient les —s. Demander un — d'audience. Arriver trop tard d'un —. N'avoir plus qu'un — à vivre. Prendre quelques —s de repos, de sommeil. || N'avoir pas un — à soi, ունել եւ ոչ մի վայրկեան պարապդ , բազմագրաղ է., * վայրկեան մի պարապ չունենալ .

Les derniers —s, վերջին վայրկեանք կենաց ոմանց , օրհաս . à ses derniers —s, ի վերջայս իր. ses derniers —s ont été affreux. Les malheurs ont avancé ses derniers —s. || p. un —, վայրկեան մի, կաց վայրկեան մի , *վայրկեան մի սպասէ . un —, j'ai à vous parler. Ah! de grâce, un —.

2. պատեհ ժամ՝ ժամանակ , պարապ , * յարմար առեն . profiter du —. Ces rapides —s d'où dépendent les victoires. Trouver un — favorable, ժամանակ պատեհի գտանել , ժամ՝ ժամանակ առնուլ՝ գտանել , * յարմար առեն գտնել . quand il y aura un — favorable, յորժամ ժամ լինիցի , *երբոր յարմար ժամանակ ըլլայ . attendre le — կամ un — favorable, ժամանակի մնալ՝ սպասել , կամ ըսպասել դիպող ժամանակի , *յարմար առենի սպասել . choisir, prendre, saisir le — favorable. Profiter de tous les —s.

Un bon —, le bon —, դիպող՝ բարեպատեհ ժամ՝ ժամանակ , *յարմար առեն . au bon —, ժամու, ի ժամու , *ալեկ առենին . choisir, prendre un bon —. Attendre les bons —s. Il saisit toujours les bons —s. Un mauvais —, չար՝ անդէպ ժամ , *գէշ՝ անյարմար ժամանակ՝ առեն .

Arriver dans un mauvais —, ի չար՝ յանդէպ ժամու հասանել , *գէշ՝ անյարմար ժամանակ հասնիլ .

Avoir de bons —s, ունել ժամանակ զգաստութեան , զգաստ է. երբեմն , * կ'ըսուի խելքն կորսնցուցած կամ բարկասիրտ մարդու որ առեն առեն խելքն գլուխն կուգայ կամ բարկութիւնն կանցնի . il est ordinairement colère, mais il a de bons —s.

Le — de, ընդ աներեւութի , այն ինչ, հապա. je n'eus que le — de faire un geste de remerciments, այն ինչ կարացի առնել շարժուձն ինչ շնորհակալութեան .

Un —, pendant un —, quelques —s, pendant quelques —s, մ. վայրկեան մի , վայրկեանս ինչ , * վայրկեան մի, քանի մի վայրկեան . attendez-moi un —, quelques —s. Il ne faut pas vous éloigner un —, եւ ոչ վայրկեան մի պարտ է հեռանալ . || pour un —, pour quelques —s, վայրկեան մի , առ ժամ մի , առ ժամանակ մի, սակաւիկ մի , *քիչ առեն .

Dans un —, յեւ սակաւ ժամանակի, յեւ սակաւ միոյ , *քիչ առենէն՝ ժամանակէն . je reviens dans un —. || En un —, ի միում վայրկենի , ի վայրկեան , ի սակաւ ժամանակի , *քիչ ժամանակի մէջ , շուտով . j'aurai fait en un —.

Dans le —, ի սակաւ ժամանակի . je reviens dans le —. եւս՝ ի ժամուն , ի նմին ժամու , *նոյն առենը , միեւնոյն ժամանակ՝ առեն . il croyait me prendre au dépourvu; mais dans le —, je me rappelai tout ce qui avait eu lieu, et je lui répondis en conséquence.

En ce —, այս պահուս . *à ce —*, յայնժամ , *այն առեն՝ ժամանակ .

A tout —, à tous —s, à chaque —, յամենայն վայրկենի , յամենայն ժամ , ժամու ժամու , յորժամ , *ամէն առեն՝ ժամանակ . j'ai besoin à tout — d'oublier que je l'aime.

De —s en —s, ժամէ ի ժամ , յամենայն վայրկենի , յորժամ , անդադար . de —s en —s sa tête s'égarait.

D'un — à l'autre, ժամ ի ժամ , ժամէ ի ժամ , ժամ ընդ ժամ , յամենայն իսկ վայրկենի . mademoiselle, vous direz qu'on n'ôte pas mes chevaux, par ce que je peux sortir d'un — à l'autre.

En ce —, dans ce —, այժմ , ի ժամու , *հիմա . je suis trop occupé en ce — pour vous répondre. Que fais-tu dans ce triste —?

Pour le —, առ այժմ, առ այժմուս, առ ժամանակս , առ ժամ մի , ընդ ժամս , * հիմակու հիմա . pour le — c'est assez. On ne peut lui donner pour le — qu'une chambre. || Pour ce —, առ այն ժամ՝ ժամու , ի ժամն , ի ժամուն , *այն առենին .

Par —, par —s, dans certains —s, ժամ ժամ , ընդ ժամ ժամ , ժամ ընդ ժամ, մէջ ընդ մէջ, *առեն առեն, երբեմն երբեմն . il est fou par —.

Dès ce —, յայսմ վայրկենէ, այժմէն, *այս վայրկենէն . հիմակուընէ . partez dès ce —.

Au — de, նախ. ի ժամ , ի ժամու , ի պահու . au — de partir, — մեկնելոյն , յերթալն , *երթալու առեն՝ ժամանակ . au — de fermer ma lettre. || Au même —, ի նմին վայրկենի՝ ժամու՝ ժամանակի , ի ժամն , ի մի ժամ , *նոյն առենն, միեւնոյն ժամանակին .

Au — où, au — que, dans le — où, dans le — que, շ. ի ժամն՝ ի ժամուն՝ ի պահուն յորում , յորժամ , *այն առեն որ . . . au — où il arrivera, — հասանիցէ , *հասնելու ժամանակն . j'arrivai dans le — même qu'il venait de sortir. Dans le — où il sortait. Au — que je parle, il brave la mort.

Du — que, շ. յորժամ , մինչ . du — que je l'ai connu, je l'ai aimé. եւս՝ որովհետեւ , եւ զի . du — que votre père y consent, je n'ai plus rien à dire.

Depuis le — que, յորմէ հետէ , *. . . է ի վեր . depuis ce —, յայնմ ժամանակէ հետէ, յայնմհետէ, յայնմհետէ եւ այսր , *այն առենէ ի վեր :

Moment, ա. մր. — d'un levier. կլ. —, մէտ , — կամ ոյժ շարժեալ մարմնոյ .

Momentané, e, ած. վայրկենական , սակաւժամանակեան , վաղանցուկ , անցաւոր . un effort —. Plaisir —.

Momentanément, մ. վայրկենապէս . վայրկենաբար , րոպէապէս , առժամաբար , առ ժամանակ մի , սակաւ մի ժամանակ , առ սակաւ ժամանակ , առ սուղ ինչ , առ վայր մի , *քիչ առեն, քիչ առենի համար . il n'est à Paris que —.

Momerie, ի. կեղծիք , կերպարանք , *կեղծաւորութիւն . il y a des gens dont la vie n'est qu'une — continuelle. Ce méprisable sénat qu'on amusait par des —s auxquelles il répondait par d'autres —s. 2. կերպարանութիւն , կերպարանիլ արարողութիւն . il (Henri III) était persuadé que ces —s expiaient les péchés. Les protestants ridiculisaient ce qu'ils appelaient les —s des catholiques. Faire des —s. 3. ի. խեղկատակութիւն . c'est une plaisante —.

Momie, ի. մոմիայ , մումիայ , մոմակ . զմռսեալ մարմին նախնի Եգիպտացւոց. devenir une —, մոմիանալ . || p. —. cet Ali d'Egypte ne remue pas plus qu'une —. 2. —. դի զմռսեալ եւ չորացեալ . 3. փ. —. վտիտ եւ սեւագոյն որ . c'est une —. 4. p. —, անփոյթ՝ անկարող որ . cet enfant est une vraie —.

Momificateur, trice, ած. մոմիացուցիչ , մոմիապար :

Momification, ի. մոմիացումն , *մոմիայ դառնալն . 2. փ. —. անհնարին նիհարութիւն :

Momifier, ն. մոմիացուցանել .

Se momifier, դ. մոմիանալ , *մոմիայ դառնալ. || —, ծմրիլ. սաստիկ նիհարնալ : ..

Momon, ա. դիմակաւոր . 2. դիմակապար . jouer un —, — խաղալ :

Momordique, ի. բ. իշկոյ վարունգ , իշավարունգ . կն. **Concombre sauvage, Elatérium** եւ **Ecbulle.**

Momot, ա. բ. մոմոտ . ազգ ճրնճղկի :

Momus (մօմիւս) ա. դց. Մոմոս . դիք ծաղու , աստուած խեղկատա-

կանեան . 2. փ. ցոց , երգ ուրախանալի :

Mon (մոն) ա. **Ma** (մա) ի. **Mes** յ. ած. սա. իմ «պէնիմ». mon pied, ոտն իմ . *ոտքս . ma sœur, քոյր իմ, *քոյրս , իմ քոյրս . mes malheurs, ալէտք իմ , *Ձշուառութիւններս . 2. նախադաս իգական անուան սկզբանեալ ձայնաւոր տառիւ կամ անձայն *h* իւ՝ յեզականն դնի *mon* փոխանակ *ma* ի . mon âme, mon humeur. 3. վարի եւ ի խօսելն առ որ կամ զոր երթալոյ ուժով; . rends-moi mon Curiace. Ma Marinette adorée. 4. ը. դնի ի ցուցանել գիրս ընդ որս կցորդութիւն իցէ խօսողին եւ կամ յառաջագոյն յիշատակեալ իցեն . voilà mes fous. Voilà mon homme pris. 5. նովին մտօք վարի եւ նախադաս յատուկ անուանց . je connais — Racine, — Paris, etc. 6. *mon, ma, mes* նախադաս մակրայից կամ բաղդատական աճականաց կազմեն զգերադրականն . — meilleur ami, լաւագոյն բարեկամ իմ . ma plus chère espérance, յոյս իմ ամենասիրելի :

Monacaille, ի. նո. խուժան վանականաց . կրօնաւորք :

Monacal, e, aux, ած. միայնակեացական, միանձնական , վանական, մենազօնական, ասեղայատկան. esprit, pouvoir, habit —. Vie —e, — կեանք, վանականութիւն , կրօնաւորութիւն . les ordres monacaux.

Monacalement, մ. միանձնաբար , կրօնաւորապէս , վանականաբար, միայնակեացօրէն. il a toujours vécu —.

Monacanthe, ա. ձկ. միափուշ :

Monachisme (մոնաշիսմ) ա. միայնակեացութիւն , միանձնութիւն , վանականութիւն , կրօնաւորութիւն :

Monacide, ած. տգ. միասնու , մենասնու :

Monaco, ա. մոնաքոյ. սու արաբեալ ի Մոնաքոյ. 2. փ. —. յոռի սու . || ը. avoir des —s, ընչաւէտ լ, *հարուստ ըլլալ :

Monactinellides, ա. յ. կ. միաճառագայթեայք . ազգ սպնգաց :

Monadaire, ած. իս. մենականան. 2. ա. յ. կ. les —s, մենականք. մանր ճճիք որոց տիպ է մենակ (monade).

Monade, ի. իս. մոնադ , մենակ. էակ պարզ եւ անմասն ըստ փիլիսոփայից . 2. Քբ. միակ , միասիս . Ին միանշան , որպէս 1, 2, 3, եւն. 3. կ. մոնադ , մենակ , մենատոհմ, մենաճճի . ճճի մանրագոյնիւ եւեթ տեսանելի . S. **Cryptomonade.**

Monadelphe, ած. բ. խմբորձայ . որոյ որձայն միախուրձ կցեալ են նոյնպէս Քելօք :

Monadelphie, ի. բ. խմբորձայութիւն . դաս դրուեան Լիննէի որոց տունկք խմբորձայք են :

Monadelphique, ած. խմբորձական : [մենաճճեայք :

Monadiens, ա. յ. կ. մենականք,

Monadiforme, ած. ի. եւ ջ. մոնադաձեւ :

Monadines, ի. յ. ջ. մոնադինք . տոհմ անբնդել բազմօրովայնից , որոց մարմինք. ոչ Քարքչաւոր (cilié) են եւ ոչ յատկութեամբ ունին :

Monadinie, ի. բ. մենագեղձ . սեռ տոհմի խոլորձնայց :

Monadisme, ա. մոնադութիւն , մենականութիւն . դրութիւն իմաստասիրական որ ջանայի են մենականք կազմեալ են զտիեզերս :

Monadiste, ա. մոնադական , մենականական . կուսակից մենականութեան :

Monadologie, ի. մոնադաբանութիւն . վարդապետութիւն Լայպնիցի զմոնադէ . S. **Monade.**

Monadologique, ած. մոնադաբանական :

Monakidés, ա. յ. կ. միախայծոցք . տոհմ բրածոյ սպնգաց :

Monalite, ի. հբ. մոնազար :

Monamide, ի. տգ. միամիդ :

Monamine, ի. տգ. S. **Amine.**

Monandre, ած. բ. միառէջ . *մէկ առէջ (étamine) միայն ունեցող :

Monandrie, ի. բ. միառէջութիւն, միառէջք . դաս միառէջ անկոց :

Monandrique, ած. բ. միառէջական :

Monanthe, ած. բ. միածաղիկ . *մէկ ծաղիկ ունեցող :

Monanthère, ած. բ. միաբեղնան . * մէկ բեղնան (anthère) միայն ունեցող: [Քիւն :

Monanthropie, ի. միամարդութիւն

Monarachine, ի. տգ. միաՁողոպին . S. **Arachine.**

Monarachique, ած. տգ. միաՁողոպային :

Monarchie, ի. միապետութիւն , միահնճանութիւն. — héréditaire, élective, constitutionnelle, absolue, despotique, tempérée, représentative, ժառանգական , ընտրական , սահմանադրական , միահնճան՝ բացարձակ , ինքնիշխան , չափաւորեալ , երեսփոխանական —. 2. միապետութիւն . միապետական տէրութիւն . les —s de l'Europe. Cette — s'agrandit.

Monarchien, ա. միապետեան . կուսակից միապետական իշխանութեան :

Monarchique, ած. միապետական , միահնճան . un pouvoir —. 2. ա. միապետութիւն :

Monarchiquement, մ. միապետաբար, միահնճան իշխանութեամբ:

Monarchiser, ն. միապետել , միապետական առնել :

Monarchisme, ա. միապետականութիւն , միապետասիրութիւն :

Monarchiste, ա. միապետական. կուսակից միապետութեան . 2. ած. —, միապետասէր . un peuple —.

Monarde, ի. բ. մոնարդ . ազգ միապտուկ տնկոյ ի տոհմէ շրթնաւորաց (labiées).

Monarque, ա. միապետ , միահնճան իշխան , արքայ , Քագաւոր . grand, puissant, glorieux —.

Monase, ա. Ք. S. **Barbacou.**

Monastère, ա. մենաստան , վանք , կրօնաւորանոց , կրօնաւորատուն . — d'hommes, de filles. Les —s, վանեաք, վաներայք, վանորայք : bâtir, fonder un —. Se retirer, s'enfermer dans un —. Sortir du —.

Monastique, ած. վանական , միանձնական , կրօնաւորական . vie —, vœux —s, վանական կեանք՝ ուխտք : [նին:

Monatomique, ած. միաֆիւլէա-

Monaul, S. **Lophophore.**

Monauriculaire, ած. միաունկնեայ , միականջաւոր , միականջ :

Monaut, ա. ի. միունկանի, միականջ . *մէկ ականջ ունեցող . un chien, un chat, un cheval —. Un enfant —.

Monazite, ի. հբ. մոնոզնաքար :

Monbin, ա. բ. S. **Spondias.**

Monceau, ա. կարկառ , կուտակոդեգք , զրահունք , շեղջ , շեղջակոյտ , կոյտ , դէզ . dressons lui des autels sur les —x d'idoles. Des —x d'or. — de morts, դէզադէզ դիք՝ դիակք . || — de gerbes, գադիշ . || ը. avoir des —x d'une chose, ունել բազում յոյժ յիմնքէ . *բանէ մի խիստ շատ ունենալ . avoir des —x d'or, բազմագանձ լ., *շատ հարուստ ըլլալ :

Mondain, e, ած. աշխարհիկ , աշխարհային, երկրաւոր . la science —e. 2. փ. —, աշխարհիասէր , աշխարհամոլ , երկրասէր, սուրնասէր, կենցաղասէր , կենցաղամոլ , երկրաքարշ, գետնաքարշ . vie —e, երկրակեաց կեանք , աշխարհիազրօս կենցաղ . mener une vie —e, աշխարհավար . աշխարհիազրօս լ. occupations —es, աշխարհիազրօս զրաղանք . grandeurs —es, աշխարհական՝ աշխարհիկիր մեծութիւնք . tous ces hommes —s. Une femme —e, — կին. la vie —e, կենցաղագիտութիւն. || գ. —. un —. Une —e. || Demi—e, կիսաշխարհիկ , կիսաշխարհիուհի :

Mondainement, մ. մ. քան աշխարհի , աշխարհապէս , աշխարհօրէն . 2. աշխարհիասիրաբար , երկրաւորօրէն , երկրասիրաբար :

Mondaniser, ն. աշխարհիականել . = *Se* —, դ. աշխարհիականանալ :

Mondanité, ի. աշխարհիկեցութիւն , աշխարհիահայեցութիւն , երկրաւորութիւն . faites profession de — où vous l'aviez faite pour le christianisme. 2. աշխարհիասիրութիւն , երկրասիրութիւն, երկրաքարշութիւն. on y apporte toutes les dispositions d'une — voluptueuse. Le mépris des —s.

Monde, ա. աշխարհ . la création du —. || ը. depuis que le — est —, ի սկզբանէ աշխարհի , *աշխարհիքիս սկիզբէն ի վեր . le — physique, բնականաւ զգալի աշխարհ . le — moral, intellectuel, բարոյական , իմանալի —. || le — idéal, մտացածին —. se former, se créer un — idéal. Vivre dans un — idéal. Les illusions du — idéal font oublier le — réel. 2. աշխարհ . արեգակնային դրութիւն մեր

հանդերձ մոլորակօք եւ արբանեկօք եւ գիսաւորօք. la pluralité des —s.

3. աշխարհ, երկիր. faire le tour du —. Les cinq parties du —. || Tout ce qui est au —, աշխարհագումար՝ աշխարհաժողով՝ աշխարհախումբ բազմութիւն. tout ce qui est au — était à ce sermon. || Courir le —, ընծանալ ընդ աշխարհ, *շատ ճամբորդութիւն ընել. || le bout du —, ծայր՝ ծագ աշխարհի. d'un bout du — à l'autre, ծագաց ի ծագս՝ մինչեւ ծագս աշխարհի, ընդ ամենայն երկիր, *աշխարհիս մէկ ծայրէն միւս ծայրն. || p. loger au bout du —, à l'autre bout du —, ի ծայր —ի՝ հեռի յոյժ բնակիլ, *—իս մէկ ծայրն՝ շատ հեռու բնակիլ. || fig. et p. c'est le bout, c'est tout le bout du —, Ջէ քաջ, հազիւ հազիւ, հազիւ Ջէ, հազիւ հազ, *շատ շատ, հազիւ. si vous tirez cent francs de ce cheval, c'est le bout du —. || De par le —, ընդ աշխարհս ուրեք, *աշխարհիս, տեղ մի. il y a de par le — un homme qui...

Du monde յարի ի գերադրականս առ ոեզգնագոյնս յայտնել զոր ինչ հատառարիցէ որ կամ ժխտիցէ. le meilleur homme du —, այր ամենաքարի՝ ամենալաւ, *աղեկին աղեկն. la meilleure chose du —, ամենալաւ ինչ. pas le moins du —, ամենևին, բնաւ ամենևին. le plus méchant homme du —, այր ամենաչար. la plus mauvaise chose du —, ամենալաւ՝ ամենայոռի ինչ, *ամենագէշ՝ շատ գէշ բան. l'invention du — la plus heureuse. Cela est, cela va le mieux du —, ամենալաւ՝ ամենապատշաճ՝ ամենավայելուչ է այս, *այս շատ լաւ է, շատ լաւ կ'երթայ. tout va le mieux du —, ամենայն բարւոք յոյժ ընթանայ, *ամէն բան խիստ լաւ կ'երթայ. nous sommes le mieux du — ensemble, բարւոք յոյժ եմք ի միասին, *մէկտեղ խիստ աղեկ եմք.

Du monde յարի եւս նովին մտաց ի գոյականս. il dit de vous tout le bien du —, բազում յոյժ բարիս խօսի զքեզ, * վրադ խիստ շատ բարիք կխօսի. ne pas manquer à sa parole pour tous les trésors du —. L'humilité est la chose du — la plus difficile.

Tout au —, զաշխարհ ամենայն, *բոլոր աշխարհիքն. je donnerai tout au — pour l'avoir. || Faire tout au — pour, զամենայն հնարս հնարել ի . . .

Rien au —, չիք ինչ յաշխարհի զի . . . *աշխարհիս վրայ բան մի չկայ որ..., Rien au — ne me fait tant de plaisir. Rien au — ne le fera céder.

Le —, ce bas —. ce —, աշխարհս, կենցաղս, ասպիր. on n'a pas toutes ses aises en ce —. Tout au — est mêlé d'amertume et de charme. Il y a un royaume qui n'est pas de ce —. Voilà une pensée qui n'est pas de ce —.

Dans le — entier, ընդ ամենայն աշխարհի, *բոլոր աշխարհիք. le — entier, աշխարհի ամենայն.

Venir au —, գալ յաշխարհի՝ ի լոյս, ի լոյս կենաց հասանիլ, ծնանիլ, *աշխարհիք գալ. mettre au —, ծնանել, *աշխարհի բերել. || être au —, լինել յաշխարհի, կեալ, *աշխարհիք ըլլալ, ապրիլ. cesser d'être au —, n'être plus au —, ոչ եւս լինել յաշխարհի, ոչ ես կեալ, *աշխարհիք չըլլալ. il n'était plus au —. Quand elle ne serait plus au —. || Mettre un enfant au —, ծնանիլ, *աշխարհիք բերել. elle mit au — une fille.

4. Le — ancien, l'ancien — des anciens, հին աշխարհ. Ասիա, Եւրոպա, Ափրիկէ. || le nouveau —, նոր աշխարհ. Ամերիկէ եւ Ովկիանիա. le — maritime, ծովային աշխարհ. Ովկիանիա. || fig. mettre un — entre... խոիր մեծ արկանել ընդ մէջ... || fig. un — tout différent, այլ իմն յեղանակ զգալոյ, իմանալոյ, յայտնելոյ. quand on passe de Cinna à Polyeucte, on se trouve dans un — tout différent.

|| p. *De quel — venez-vous*, յորմէ՞ աշխարհի գաս, *ո՞ր աշխարհիքէն կուգաս. ասի զմարդոյ որ անգիտանայցէ զաշխարհաճանաչ ինչ.

5. աշխարհ. երկիր բնաբնակ եւ բազմամարդ. Paris est un —, Փարիզ — իմն է, *Փարիզ — մի է. c'est un — que votre château.

6. աշխարհ. բովանդակութիւն գաւառաց, բնակութեանց, քաղաքակրթութեանց. le — oriental. Le — arménien. Le — chrétien, քրիստոնեայ —. քրիստոնեայք. || le — politique, քաղաքական աշխարհ. բնակութիւն եւ վարչութիւն նորին.

7. աշխարհ, մարդիկ, ազգ մարդկան. l'opinion du —. Jésus-Christ est le Sauveur du —. Le — est une étrange chose. Sa vie est utile au —.

8. մարդիկ, որեար. peu de —, սակաւ —, *քիչ մարդ. il y avait peu de —. Beaucoup de —, խառն բազմութիւն, *շատ մարդիկ. il a amené beaucoup de — avec lui. Il y avait beaucoup de — à l'Opéra. Le — commençait à venir. J'entends venir du —. Il a invité du —. Une grande partie du — alla coucher à Reims. Le manque de soins avait fait périr autant de — que les armes. || Avoir du —, ունել մարդիկ ի տան, *մարդ ունենալ. nous avons du —. || Recevoir du —, ընդունել մարդիկ ի տան, *մարդ ընդունել. je ne me sens pas d'humeur à recevoir du —.

9. մարդ, ոմն, ոք, *մարդ. n'entrez pas, il y a du — dans son cabinet. Y a-t-il du — ici ? Il n'y a personne.

10. աշխարհ, մարդիկ. il ne faut pas accuser le — légèrement. Devant le —, առաջի աշխարհի՝ մարդկան. elle n'ose pas chanter devant le —. Devant tout le —, առաջի ամենեցուն. mettre en vue de tout le —, montrer à tout le —, աշխարհաւառս առնել. faire savoir à tout le —, աշխարհաճանաչ՝ աշխարհաքարոզ՝ աշխարհագոյժ առնել, *ամենուն յմացուցանել.

Tout le —, համաշխարհ, համօրէն աշխարհ, ամենայն մարդիկ, ամենայն ոք, իւրաքանչիւր ոք, *ամէն մարդ. tout le — sait cette nouvelle. Connu de tout le —, աշխարհաճանաչ. tout le — le dit.

Ընդ *tout le monde*ի մարթ է վարկել զգերազանցն *leur*. avec quelle condescendance engageait-elle tout le — à leurs devoirs! Il laissait tout le — en repos dans leur commerce.

Un —, խումբ, խառն, ջոկ, բազմութիւն. être servi par un — d'esclaves, d'ennemis, d'adversaires, d'affaires, de recettes. Tout ce — d'ajustements qui donne le prix à nos femmes.

11. ընդ առաջական դերանուան՝ ծառայութիւնք, ծառայք, սպասաւորք. il a congédié tout son —. tout mon — est venu.

12. իւրայինքն, իւրքն, արք. մարդիկ որ ընդ ձեռամբ ուրուք. *իւր մարդիկն. le capitaine n'avait avec lui que la moitié de son —. J'ai fait embarquer tout mon —.

13. սպասել մարդիկ, հրամիրեալք, *սպասաւոր մարդիկ. notre — n'est pas encore arrivé, մերքն՝ մերայինք չհասին տակաւին, *մեր մարդիկն՝ մերիններն դեռ չհասան. attendons notre —.

14. ընտանիք, տոպիկանք. tout mon — vous fait ses compliments. || Mon petit —, որդիք իմ. || le petit —, մանկտի, մանկտինք, *տղայք. le petit — sera à la petite table. || fig. connaître son —, քաջ գիտել ընդ ո՞մ է գօթն, *գիտել որո՞նք հետ բան ունենալն. apprendre à qn. à connaître son —, ուսուցանել ումեք վարիլ ընդ մարդիկ, *մէկուն մարդս հետ վարուիլ սովրեցնել.

15. եւ. նաւաստիք կամ մասն նաւաստեաց «մէջի Քայիֆէսի». tout le — sur le pont! Envoyer du — à terre.

16. աշխարհ. բնակութիւն, կենցաղ. l'usage du —. Être du —. Vivre dans le —. կեալ յ—ի. aller dans le —, յառաքել ի ժողովս մարդկան, ի զբօսանդէսս, եւն. aimer, ne pas aimer le —, սիրել, չսիրել զ—. l'entrée dans le —, կենցաղամուտք. il ne voit qu'un certain —. Le voilà jeté dans le —. Avoir l'expérience du —. || Connaissance du —, կենցաղագիտութիւն. à son entrée dans le —. || Homme du —, այր կենցաղագէտ. les gens du —, արք կենցաղագէտք, կենցաղորեարք. S. Gens.

Savoir son —, savoir bien le —, լինել վարժ ի վարիլ ընդ մարդկան, *մարդու հետ վարուիլ գիտնալ. || manquer de —, être sans —, չգիտել վարիլ ընդ մարդկան, *մարդու հետ վարուիլ չգիտնալ. || connaître le —, ճանաչել զաշխարհի՝ զմարդիկ, *աշխարհիք՝ մարդ ճանչնալ. il a de l'esprit, il connaît le —. || La science

du —, գիտութիւն աշխարհի. ‖n'être plus du —, ոչ եւս լինել յաշխարհի, ոչ եւս յաճախել զընկերութիւն մարդկան. quitter le —, renoncer au —, se retirer du —, Ձողուլ զաշխարհ, հրաժարիլ, հեռանալ յաշխարհէ. ‖ voilà le —, ահա աշխարհ, այսպէս են մարդիկ. ainsi va le —, այսպէս գնայ աշխարհ, այսպէս վարին՝ գործեն մարդիկ. ‖ c'est le — renversé, յետս ընդդէմ է, վեր ի վայր հարեալ է ամենայն, *ամէն բան տակն ու վրայ է. ‖ c'est un homme qui doit à Dieu et au —, պարտի ամենեցուն, *ամենուն պարտք ունի, պարտքի տակ կիտտի.

17. le grand —, աւագորեար, աւագանի, մեծամեծք, մեծաւոնք. fréquenter le grand —, յաճախել ի ժողովս մեծամեծաց. être reçu dans le grand —. Aller dans le grand —. ‖ Grand — նշանակէ եւս բազմութիւն մարդկան. avoir grand —, ունել բազմութիւն՝ բազում մարդիկ, *շատ մարդ ունենալ. il n'y avait pas grand — à cette fête. ‖ք. le petit —, հասարակ մարդիկ. ‖ le beau —, պերճազգեաց մարդիկ, շքեղաշուք աղք. aller dans le beau —. Voir le beau —. ‖ Du beau —, շքեղազգեաց մարդիկ՝ որեար, գեղեցիկ՝ փառաւոր հագուած մարդիկ. j'ai vu là beaucoup de beau —. ‖ Le — des salons, ազնուականք, ազնուականքրք. le — élégant, վայելչասէրք. ‖ le — savant, իմաստունք, գիտունք. le — littéraire, le — des lettres, գրագէտք. le — géomètre, երկրաչափք. ‖ demi—, կիսաշխարհիկ, կիսաշխարհին, կիսորեարն. կիսաշխարհիկ՝ վատահամբաւ կանայք.

18. աշխարհ, ունայնութիւն աշխարհի, երկրասիրութիւն. Dieu ne veut pas d'un cœur où le — domine. Renoncer au — et à ses pompes.

19. աշխարհ, աշխարհական կեանք. abandonner le —, Ձողուլ զաշխարհ. quitter le — pour se mettre dans un cloître. Un religieux qui rentre dans le —. Renoncer au —.

L'autre —, հանդերձեալ աշխարհ, անտի կեանք, * անդիի աշխարհք. dans l'autre —, ի հանդերձեալ —ի, ի հանդերձեալն, *անդիի —. cherchons le repos de l'autre —, խնդրեսցուք զանտի հանգիստն. jouir des choses de l'autre —, վայելել յանտիան. ‖ ք. envoyer dans l'autre —, յուղարկել ի հանդերձեալ աշխարհն, սպանանել, *անդիի աշխարհք ղրկել. aller dans l'autre —, գնալ ի հանդերձեալ աշխարհն, մեռանիլ, * անդիի աշխարհք երթալ. ‖ de gens de l'autre —, արք հանդերձեալ՝ անտի կենաց, անգէտք սովորութեանց աշխարհիս, *անդիի աշխարհքի մարդիկ. ‖ dire des choses de l'autre —, ասել բանս անտի կենաց, բանս անհաւատալիս, *անհաւատալի՝ անճառնի բաներ ըսել.

Un autre —, այլ աշխարհ. փոփոխութիւն պայմանի՝ վիճակի, *ուրիշ աշխարհք. depuis qu'il en est guéri, il se croit dans un autre —. Depuis que j'ai quitté votre société, je me crois dans un autre —, dans un tout autre —.

20. աշխարհ. տիտղոս այլեւայլ հրատարակութեանց. le Monde illustré, պատկերազարդ Աշխարհ. le Monde religieux.

Monde, ած. (վարեալ ի սուրբ գիրս եւեթ) մաքուր, սուրբ. les animaux —s et immondes.

Mondé, e, անց. կեղեւահալ, փեցոկեալ, *կեղեւած. de l'orge —e, անկեղեւ՝ անփոցոկ գարի:

Monder, ն. կեղեւել, փեցոկել. — des amandes, de l'orge. 2. վ. S. **Mondifier**.

Mondificatif, ive, ած. վ. մաքրիչ վիրաց, վիրամաքրիչ:

Mondification, ի. վ. մաքրումն:

Mondifier, վ. մաքրել. — une plaie, un ulcère.

Mondrain, ա. աւազակոյտ:

Mone, ի. կ. մարդակապիկ:

Monédule, ի. Ծ. գա. **Choucas**:

Monère, ա. կ. մենաւոր. փոքրիկ կենդանի միաբջիջ փոքրագոյն քան զինդակս (infusoires) եւ զնախակենդանս (protozoaire). կն. **Cytode**.

Monesia, Monésie, ի. բ. մոնեզիա, մոնեզի. բժշկական կեղեւ ծառոյ միոյ ի Պրազիլ:

Monésine, ի. ագ. մոնեզին:

Monétaire, ա. ի. երբեմն ածուչ դրամահատութեան «զարպիատեան նագըրը». 2. ած. դրամական. art, système —. Les questions —s.

Monétairement, մ. դրամապէս:

Monétisation, ի. դրամումն, դրամացումն. փոխելն ի դրամ:

Monétiser, ն. դրամել:

Mongol, e, գ. մոնգոլ, մողոլ. un —. Une —e, մոնգոլուհի, մողոլուհի. 2. ած. la race —e, — ցեղ:

Mongolique, ած. մոնգոլեան, մողոլեան. race —.

Mongoloïde, ած. մոնգոլակերպ. type —.

Monheimite, ի. հբ. մոնհէյմաքար. ազգ երկաթարեր բնածխատի գինոյ:

Monilicorne, ած. բս. մանեկեղջիւր. որոյ եղջիւրք մանեկածեւ են:

Monilifère, ած. բս. մանեկաբեր:

Moniliforme, ած. բս. մանեկաձեւ, քայտածեւ:

Moniloïde, ած. մանեկակերպ:

Monimiacées, ի. յ. բ. մոնիմիասերք. տոհմ երկպտուկ տնկոց, որոց նախատիպ է մոնիմի:

Monimie, ի. բ. մոնիմիա, մոնիմի. Ծուփ ինչ ի Մատագասկար:

Monimiées, ի. յ. բ. մոնիմեայք. S. **Monimiacées**.

Monimolite, ի. հբ. մոնիմիաքար. ծարրատ կապարոյ:

Monisme, ա. մենութիւն. դրութիւն իմաստասիրական որ համարի զտիեզերս վարեալ ի մի եւ նոյն սկզբան. S. **Dualisme**.

Moniste, ա. մենական. կուսակից մենութեան:

Monistique, ած. մենային:

Moniteur, ա. ազդարար. les jeunes gens ont besoin d'un — fidèle et assidu. 2. —. անուն օրագրի. le Moniteur universel.

Moniteur, trice, գ. ուսուցիչ աշակերտ՝ աշակերտուհի. cette petite fille est —trice dans sa classe.

Monition (սիօն) ի. իգ. ազդարարութիւն:

Monitoire, ա. ազդարարագիր. fulminer, lancer un —. 2. ած. lettre —, գիր ազդարարութեան:

Monitor, ա. ազդիչ. գեղուն մողիսատեսակ որ ազդ առնէ մարդոյ զվերծումն կոկորդիլոսի. 2. —, բերդանաւ:

Monitorial, ale, ած. lettres —es, ազդարար նուագք, ազդանուագք:

Monnaie, ի. դրամ, դահեկան, արծաթ, փող, *սոակ «ագչէ, սիքքէ, փարա». — d'or, d'argent, de cuivre, ոսկի, արծաթի, պղնձի —. une pièce de —, դրամ, դահեկան. petite —, դրամիկ, մանրադրամ. de la petite —, դրամկունք, *մանրուք. faire de la petite —, մանրել, *մանրուք ընել. — blanche, սպիտակ դրամ, *ճերմակ սոակ. avoir droit de battre —, ունել իրաւունս հատանելոյ. *— կոտրելու իրաւունք ունենալ. — ayant cours, de la bonne —, յարգուն —, *անցուկ՝ բանուկ —. cours des —s, ընդացք դրամոց. — qui a cours, յարգուն՝ վրան —. mauvaise —, տարագծեալ՝ անարգ՝ խոտան՝ անպատիւ —. de la grosse —, սոուաք —, * խոշոր —. — étrangère, օտար —. ‖ — pour les dépenses, ծախսէք. battre —, դահեկան հատանել, դրամ հատանել՝ հարկանել, *սոակ կոտրել՝ կոխել. եւ փ. հայհոյեալ՝ գոռանալ՝ հոգալ դրամս՝ արծաթ, * սոակ գոռալ՝ ճարել. — de fiançailles, նշանադրամ.

2. — de compte կամ — imaginaire, հաշուադրամ կամ մտացածին դրամ. հակադիրն՝ — réelle կամ effective, իրական՝ բուն —. la livre tournois était une — de compte.

3. — obsidionale, պաշարադրամ. դրամ հատեալ ի պաշարման քաղաքի.

4. papier —, Ձեռադրամ «գայիմէ». — divisionnaire, S. **Divisionnaire**. — d'appoint, մանրուք:

5. — fiduciaire, S. **Fiduciaire**.

6. Fausse —, սուտ՝ տարագծեալ՝ անպատիւ —՝ *սուտ — «գալպ ագչէ». faire de la fausse —, սուտ դահեկան հատանել, *սուտ սոակ կոտրել. ‖ ք. être décrié comme de la fausse —, անպատիւ լինել իբրեւ զսուտ դահեկան, անուանարկ՝ վատահամբաւ լինել.

7. մանրադրամ, դրամկունք, *մանրուք, մանր սոակ. avez-vous de la —? ունի՞ք —, *— ունի՞ք. je n'ai pas de — sur moi. Je n'ai pas un sou de —. Changer une pièce d'or en —. Donner la — d'une pièce de cent francs.

8. Donner à qn. de belle —, տալ ոսկի կամ արծաթի դրամ փոխանակ պղնձի դրամոյ . || փ. rendre à qn. la — de sa pièce, հատուցանել ուժեք զդարձ փոխարինի , կըշռել՝ տալ զհաւասարն , վրէժ հատուցանել , վրէժ առնուլ .

Payer qn. en — de singe, փոխանակ հատուցանելոյ՝ ճարտ առնել ոք , ճարտ առնել զպարտատէրն եւ չհատուցանել նմա . || փ. payer en même —, հատուցանել ուժեք զհատուցումն՝ զիւրոյ փոխարէնն . il l'a payé en même —, հատոյց նմա զիւրոյ փոխարէնն՝ զդարձ փոխարինի , վրէժս հատոյց նմա .

8. Hôtel de la —, des —s, կլ. la —, փողերանոց «զարպխանէ» . aller à la —. [Տիեն :

Monnayage, ա. դրամահատու-

Monnayé, e, անց. դրամահատ . argent —, — արծաթ . 2. փ. արժանեալ . ses louanges sont —es, — են գովեստք նորա :

Monnayer (լծ. իբրեւ **Payer**) ն. դահեկան՝ դրամ հատանել՝ հարկանել , *ստակ կտրել . — des lingots d'or. 2. արժանել «սիրքէլէմէք» . ce balancier monnaye tous les jours tant de milliers de pièces d'or. || լկ. l'art de —. [mulaireի :

Monnayère, ի. բ. ռա. **Num-**

Monnayeur, ա. դրամահատ , *ստակ կտրող . 2. faux —, դահեկանահատ , դրամակոփ, կեղծ դրամահատ «գալպազան» :

Monnina, Monnine, ի. բ. մոննէն . ազգ երկպտուկ անկոց , ի տոհմէ կաճնխոտեայց (polygalées).

Monninine, ի. ոգ. մոնինին . նիւթ ուռնային եւ լեղի :

Mono... նմ. յն. միա... մենա...

Monoacide, ած. ոգ. S. **Monacide.**

Monoatomique, ած. ոգ. միաֆիւլէ , միաֆիւլէային . acides, bases —s.

Monobaphie, ի. ար. միագուենութիւն . *մակերեւոյթի մէկ գոյն միայն ունենալն :

Monobase, ած. բպ. միաֆիմն , միատակ :

Monobasique, ած. ոգ. միաֆիմնային, միատակ , միատակային. acides —s, — ՈՒուք :

Monoblépharidées, ի. յ. բ. միաՔարՔիչեայք . տոհմ անկոց :

Monoblépharide, ա. բ. միաՔարՔիչ . ազգ անկոյ :

Monoblepsie, ի, բժ. միատեսութիւն . * մէկ աչքով միայն լաւ տեսնելն :

Monocalcique, ած. ոգ. միակրային :

Monocanthe, ա. ձր. միափուշ . ազգ փշալից ձկանց :

Monocarpe, ած. բ. միապտուղ . *որ մէկ պտուղ միայն կուտայ :

Monocarpellaire, ած. բ. միածաղկեզ :

Monocarpien, enne, ած. բ. միապտուղ . *որ մէկ անգամ միայն ճարիկ ու պտուղ կուտայ :

Monocarpique, ած. բ. միածաղկիգային : [չային :

Monocellulaire, ած. միախոր-

Monocéphale, ած. բպ. միագլուխ , միագլխի . 2. բ. —.

Monocéphalien, enne, ած. հշբ. միագլխեան . monstres —s.

Monocère, ած. բպ. միեղջիւր :

Monocéros (մոնոսէրոս) ա. միեղջիւրս . հն. **Licorne**. 2. աս. —. հարաւային աստեղաստուն :

Monochire, ա. ձբ. միաձեռանի . տոհմ տափակ ձկանց :

Monochlamydé, e, ած. բ. միապատեան . *որոց ճարիկն մէկ պատեան միայն ունի :

Monochloré, e, ած. ոգ. միաքլոր , միաքլորեայ : [րուկ :

Monochlorure, ոգ. միաքլո-

Monochroïte, ած. հբ. միագոյն , միագունի . *մէկ գոյն ունեցող . substances —s.

Monochromatique, ած. միագոյն . *մէկ գոյն միայն ունեցող . lumière —.

Monochrome, ած. միագոյն , միերանգ , *մէկ գունով . peinture —, — նկար . 2. ա. ստ —, միագունանկար. միագոյն պատկեր :

Monochromie, ի. միագունութիւն :

Monocle, ա. միականի , միակնոց , միաչեայ , *մէկ աչք ակնոց . 2. վե. միականի. ազգ խնցեմորիի . կն. **Cyclope**. 3. վ. ակնապատ. պատան միոյ ական : [տական :

Monoclinal, e, ած. եր. միախոյզ-

Monocline, ած. բ. միախոյտ . plante —, — բոյս . կոչի եւս **Hermaphrodite**, որթեւէգ , զի երկու ունի սերս ի նմին ծաղկան :

Monoclinique, ած. հբ. միահակ. type —, տիպ —.

Monoconque, ած. կ. միապատեան. coquille —. լա. univalve. 2. ի. une —. —.

Monocorde, ա. ի. եղ. միաթի :

Monocotylaire, Monocotyle, ած. կ. միաճճիկ . *մէկ ճճիկ (suçoir) ունեցող միջատ :

Monocotylédone, ած. բ. միապտուկ . *մէկ պտուկ ունեցող. || ի. յ. les —s, —ք . մին յերից ճիւղից բուսական ցեղակարգութեան . le lis est une —. Les palmiers sont des —s.

Monocotylédoné, e, ած. բ. ին. **Monocotylédone.** Embryon —.

Monocotylédonie, ի. բ. միապտուկութիւն. *մէկ պտուկ ունենալն. 2. միապտուկք . հատուած բուսական ցեղակարգութեան յորում են միապտուկ բոյսք :

Monocrâne, ած. եւ ա. հշբ. միագանկ :

Monocranie, ի. մբ. միագանկնի . ազգ պատենաւոր միջատաց :

Monoculaire, ած. միաչեայ . vision —.

Monocule, ա. միականի , միաչեայ , * միաչին . մէկ աչք ունեցող :

Monoculiste, ա. նտ. միականի:

Monocyané, e, ած. ոգ. միալսային :

Monocystis (մոնոսիսթիս) ա. կ. միափամփուշտ . ազգ նախակենդանաց :

Monodactyle, ած. կ. միամատն, միամատնի . *մէկ մատ ունեցող . || ա. les —s, միամատունք , միամատնիք . 2. ձբ. միամատն . ազգ փշաՔեղեակ ձկան :

Monodelphe, ած. կ. միարգանդ. animal —. 2. ա. ստ —.

Monodie, ի. մեներգ, մեներգութիւն . S. **Chorodie.**

Monodonte, ած. կ. միատամն , միաժանի . *մէկ ակռայ ունեցող :

Monodontides, ա. յ. կ. միատամունք . կիտասերք առ հատակ :

Monodore, ա. բ. մենանուէր. ազգ տնկոց ի տոհմէ քրՔատերից (anonacées).

Monodyname, ած. բ. միազօր . որոյ միւն յատուկ յերկայնագոյն քան զայլս իցէ . plante —.

Monœcie (մոնէսի) ի. բ. մենաբնակք , միաբունք . դաս տնկոց ի դրուեան Լիննէի որ ի միում բունի բերեն ուրոյն որձ եւ էգ ծաղիկս :

Monœcique (մոնէսիք) ած. բ. միատուն , տնակից :

Monoépigyne, ած, բ. միավերէգ . plante —, — տունկ . S. **Épigyne.**

Monoépigynie (մոնօէփիժինի) ի. բ. միավերիգութիւն . դաս դրուեան Ժիւսիէօի յորում բովանդակին միապտուկ տունկք , որոց առէջքն վերէգ (épigyne) իցեն :

Monogame, ած. միակնի , միակին . *մէկ կին ունեցող . ին. **Polygame.** Populations —s. 2. միամուսին. *մէկ անգամ միայն կարգուած . || գ. un —, une —. || կ. espèces —s, — տեսակք , յորս արուն եւ էգն զուգին գիհանս կամ գոնէ ամ մի . tous les oiseaux, autres que les gallinacés et les palmipèdes, sont —s. 3. բ. նոյնատք . plante —, — բոյս . որոյ ծաղիկունք նոյնատիք են :

Monogamie, ի. միակնութիւն . *մէկ կին միայն առնուլն . S. **Polygamie.** 2. միամուսնութիւն . * մէկ անգամ միայն կարգուիլն . || կ. —. միութիւն կենդանեաց ոմանց որք կեան զոյգ զոյգ արու եւ էգ . 3. բ. նոյնատերութիւն :

Monogamique, ած. միակին , միակնի , միամուսին . les sociétés —s. 2. բ. միատեր . *որս ճարիկներն զատ եւ որոշ են :

Monogastrique, ած. կ. միստամոքս . *մէկ ստամոքս միայն ունեցող , ինչպէս մարդս , ձին :

Monogène, ած. մենածին , մենատիր :

Monogéné, e, ած. բպ. միատիր

Monogènèse, ած. կ. մենածին , ինքնածին . les espèces —s,

Monogénétique, ած. ոգ. ինքնածին , ինքնածնային :

Monogénie, ի. բպ. ինքնածնութիւն:

Monogénique, ած. բպ. մենածին . 2. հբ. հատատեր , միատարր . roches —s, — ժայռք :

Monogénisme, ա. մբ. մենածնութիւն, համասեռութիւն. դրութիւն որով կարծի ենէ հաւօրէն մարդկային ցեղը ի միոյ զուգէ եւեթ սերնալ են:

Monogéniste, ա. միասեր, միասերական, համասեր, համասերական:

Monogonopores, ա. յ. օղ. մենածննդածակտի. հատած որդանց:

Monogrammatique (մոնոկրամմիք) ած. մենատառական:

Monogramme, ա. մենատառ, նշանագիր յօրինեալ գլխաւոր տառիւք անուան «Յուղդա». I. H. S est le — de J.-C. || — parfait, — կատարեալ կոչի յորժամ բովանդակիցէ զիամօրէն տառս անուան. || clef d'un —, բանալի մենատառի, կոչի տառն կամ գիրն որ առաջին իցէ յայրութենական կարգի. 2. մենատառ. նշանագիրն կամ նշանն զոր դնեն ձեռագէտք ի ստորև գործոց իւրեանց. 3. ած peinture —, — նկար:

Monogrammique, տ. **Monogrammatique**.

Monogrammiste, ա. մենատառագիր. յօրինող մենատառից:

Monographe, ա. մենագիր. յօրինող մենագրութեան. 2. ած. —. որ գիոյ եւեթ նիւթոյ ճառէ. des ouvrages —s.

Monographie, ի. մենագրութիւն. նկարագիր առանձին իւրի. — des végétaux. La — de la cathédrale de Bourges. [գրական:

Monographique, ած. մենա-

Monographtidés, ա. յ, վբ. վաղախորագրեայք:

Monogyne, ած. բ. միասեր, միախցայ. fleur —.

Monogynie, ի. բ. միասերութիւն, միախցայք:

Monogynique, ած. տ. **Monogyne**. [ջրած:

Monohydrate, ա. ոգ. միա-

Monohydraté,e, ած. ոգ. միաջրածեալ: [ջրային:

Monohydrique, ած. ոգ. միա-

Monohyle, ած. կ. միանիւթ:

Monohypogynie, ի. բ. մենաներքոյսք. ցեղ միապտուղ մենից ըստ Ժուսիէոյի, որոց առէջք ենեթ բոյս (hypogyne) են:

Monoïque, ած. բ. մենաբնակ. plante —, — տունկ. *որ նոյն ցօղունի վրայ արու եւ էգ ծաղիկներ կուսայ իրարմէ զատ. || ա. —. le maïs est un —. 2. ած. կ. —, երկատեր. *կ'ըսուի կենդանւոյ մի որ արու եւ էգ ըլլայ միանգամայն, սակայն սեռական անդամքն իրարմէ որոշ ըլլան:

Monolithe, ած. միաքար, միապաղաղ. colonne —. 2. ա. միաքար. l'obélisque est un —.

Monolithisme, ա. մենաքարութիւն:

Monologique, ած. մենախօս, ինքնախօս. scène —.

Monologie, ի. մենախօսութիւն, ինքնախօսութիւն. belle —. — ennuyeuse, trop longue, fatigante.

Monologue, ա. մենախօսութիւն, ինքնախօսութիւն:

Monologuer, հ. մենախօսել, ինքնախօսել. il continua son chemin tout en monologuant.

Monologueur, ա. մենախօս, ինքնախօս:

Monomachie (շի) ի. մենամարտ, մենամարտութիւն:

Monomane, ած. բժ. մենամոլ, ինքնամոլ. *բանի մի խնդութիւն «մէրագը». il est, elle est —. || գ. —. un —, une —. [մենամոլիչ:

Monomaniaque, ած. մենամոլ,

Monomanie, ի. բժ. մենամոլութիւն, ինքնամոլութիւն. *բանի մի խնդութիւն «մէրագ»:

Monomaque, ած.ա. մենամարտ, մենամարտիկ, մենակռիւ:

Monôme, ա. հհ. մենակ. քանակութիւն հանրահաշուական. *a* et *ab* sont des —s.

Monomère, ած. կ. միամասն, միամասնեայ. insecte —.

Monométallisme, ա. միամետաղութիւն. միամետաղ դրութիւն դաւիզականաց: [դական:

Monométalliste, ա. միամետա-

Monomètre, ած. տչ. միամասնակ, միաչափ. poème, vers —.

Monométrique, ած. միամասնակ, միաչափական:

Monomyaire, ած. կ. միադրնդեր. coquille —.

Mononeure, ած. կ. միաջիղ. les insectes sont —s.

Mono-oxygéné,e, ած.ոգ. միաթթուածնեալ:

Monopède, ա. միոտանի. * մէկ ոտք ունեցող:

Monopégie, ի. բժ. մասնագլխացաւ, մասնագլխացաւութիւն. գլխացաւ մասնաւոր մասին գլխոյ:

Monopérianthé,e, ած. բ. միապատեան, մենաշրջածաղիկ:

Monopérigyne, ած. բ. միաշրջաձորք. plante —, — տունկ, որոյ առէջքն չեռեալ են շուրջ զձուաբանաւ:

Monopérigynie, ի. բ. միաշրջաձորութիւն. ի դրութեան Ժուսիէօի. բովանդակէ զդաս միապտուղ միաշրջածոր մենից:

Monopétale, ած. բ. միաթերթ. corolle, fleur —. [թիւն:

Monopétalie, ի. բ. միաթերթա-

Monophalien, enne, ած. հշբ. միապորտ, համապորտ. monstres —s.

Monophane, ի. հբ. միներեակ. հն. Épistelbite.

Monophobe, ած. մենասիրող, մենավախ:

Monophobie, ի. մենասիրութիւն, մենավախութիւն:

Monophone, ած. միաձայն:

Monophthalme, ած. միականի, միաչեայ. *մէկ աչք ունեցող:

Monophylle, ած. բ. միատերեւ, միակտուր, *մէկ կտորէ. calice —. 2. միատերեւ. plante —.

Monophysisme, ա. միաբնութիւն, միաբնութենականութիւն. կարծիք այնոցիկ որ մի եւեթ բնութիւն ընծայէին Քրիստոսի:

Monophysite, ա. միաբնութենական. հետեւող միաբնութենականութեան:

Monophyte, ած. բ. միաբոյս:

Monoplégie, ի. ախ. մասնանդամալուծութիւն: [Ոտքք:

Monopneumones, ա. յ. կ. միա-

Monopode, աս. կ. միոտն, միոտանի. 2. ա. հխ. —. — սեղան:

Monopodie, ի. հշբ. միոտանիութիւն. *մէկ ոտք ունենալն:

Monopole, ա. մենավաճառ, մենավաճառութիւն. le — du tabac, de la poudre, des monnaies, du sel. 2. ի. —. cet écrivain s'est réservé le — de l'injure. 3. ած. մենավաճառ; մենավաճառիչ. une industrie —.

Monopoleur, euse, գ. մենավաճառ, մենավաճառիչ «մաքթապազ»:

Monopolisateur, ա. մենավաճառիչ:

Monopoliser, ն. մենավաճառել. տալ ի ձեռս միոյ ուրուք. — l'éligibilité entre un petit nombre de citoyens. 2. մենավաճառել. ինքնին առնուլ՝ վաճառել. — le tabac. || ի. —. il y a des plaisirs qu'il n'est pas donné à la fortune de — pour elle seule.

Monoprionidés, ա. յ. վբ. միաողնեայք. հատած բրածոյ մեդուսայց:

Monopsie, ի. հշբ. միականութիւն. *միաչէն ըլլալն:

Monoptère, ած. հ. ճ. միաթեւ. temple —, տաճար —. տաճար սիւնաթաթմ եւ անտեմ. || ա. ստ —, — մի. 2. ած. բզ. միաթեւ, *մէկ թեւ՝ թեւեակ ունեցող. || ա. ձբ. —. ծովկն ինչ: [միաթեւեակ:

Monoptérygien, enne, ած. ձբ.

Monoptote, ա. բ. միավիրչ. * բառ մի որուն վերջաւորութիւնն չփոխուիր իոլոլուած ժամանակն:

Monopylés, ա. յ. կ. միադրնեայք. խումբ չորաւորաց (radiolaires).

Monopyrène, ած.բ. միակորիզ, միակուտ. fruit —.

Monorchide, ած. միորձի. || ա. ստ —. 2. բ. —, միակոճղեզ. plante —, — տունկ, որոյ արմատն մի եւեթ ունի կոճղեզ:

Monorchidie, ի. միորձութիւն:

Monoréfringent,e, ած.բզ. միաբեկբեկիչ:

Monorime, ած. տչ. միայանգ, նոյնայանգ. poème à couplets —s.

Monosépale, ած. բ. միաթերթ:

Monosilicate, ա. ոգ. միագայլախաղաւտ:

Monositie, ի. ու. միակերութիւն. *օրն մէկ անգամ միայն կերակուր ուտելն:

Monosomien, enne, ած. հշբ. միամարմին. monstres —s.

Monospermatique, ած. բ. տ. **Monosperme**.

Monosperme, Monospermique, ած. բ. միասերմն. *որոյ պտուղն մի սերմն միայն ունի:

Monospermie, ի. միասերմնութիւն :

Monosporé, e, ած. բ. միահունտ . *որ մի հունտ կամ բուսացիչ մարմին ունի՝ իսկելով զգաղտնամուսին տնկոց . thèque —.

Monostachyé, e (մոնոսթաքիէ) ած. բ. միահասկ . որոյ ճաղիկը ի մի հասկ են ժողովեալ :

Monostègues, ա. յ. վր. միայարկք . հատուած ծակաբերից (foraminifères).

Monostigmaté, e, ած. բ. միասոսրդ . *մէկ սոսրդ ունեցող ճաղիկ :

Monostigmatie, ի. բ. միասոսրդութիւն :

Monostique, ած. միատող, միատուն . les sentences —s de Ménandre. || ա. un —, միատող . վերատուութիւն կամ արձանագիր միատող :

Monostome, ած. կ. միաբերան . *մէկ բերան ունեցող :

Monostyle, Monostylé, ած. բ. միասլաք . ovaire —.

Monosubstitué, e, ած. տգ. միագոյացութիւն : [րուկ :

Monosulfure, ա. տգ. միածծմբ-

Monosyllabe (մոնոսիլլապ) ա.բ. միավանգ . *մէկ վանկով բառ . rendre —, միավանկել . || ne parler que par —s, —ի ետեւ խօսել , հազիւ խօսել . 2. ած. —, մէկ վանկ ունեցող . un mot —. Un vers —.

Monosyllabique (մոնոսիլլապիք) ած. միավանգ , միավանկեայ . réponses —s, — պատասխանիք. || vers —, — առանաւոր . յօրինեալ ի միավանգից որպէս , le jour n'est pas plus pur que le fond de mon cœur.

Monosyllabisme, ա. միավանգութիւն . * մէկ վանկ ունենալն . le — de la langue chinoise. 2. միավանգասիրութիւն . *միավանկ բառերով պատասխան տալու սէրն :

Monosymptomatique, ած. բժ. միախտանշանական :

Monotéléphone, ա. բգ. մեհեհնուածայն :

Monothalame, ած.կ. միախշտի. coquille —. [ծական :

Monothéique, ած. միաստուա-

Monothéisme, ա. միաստուածութիւն . *վարդապետութիւն որ մի Աստուած միայն ընդունի . le — des Hébreux.

Monothéiste, ա. միաստուածեան . որ մի Աստուած միայն պաշտէ . devenir —. || ած. —. peuple —.

Monothélisme կամ **Monothélitisme**, ա. միակամութիւն , միակամադատանութիւն . մոլորութիւն որ մի եւեթ կամս դատանէր ի Քրիստոս:

Monothélite, ա. միակամեայ , միակամադատ . հետեւող միակամադատանութեան . l'hérésie des —s. || ած. —.

Monothionique, ած. տգ. միածծմբային . acides —s.

Monothyre, ած. կ. միադուռն , միապատեան . coquille —.

Monotocarde, ա. S. **Cténobrance.**

Monotone, ած. միաձայն. *միշտ նոյն ձայնի վրայ . parole, chant —. փ. —. acteur, orateur —. 2. փ. —, միակերպ , միօրինակ . une vie —. Plaisir —. Style —.

Monotonement, մ. միաձայնաբար , միօրինակաբար :

Monotonie, ի. միաձայնութիւն . la — de sa récitation, de cette musique. Musique d'une — fatigante. 2. փ, —, միակերպութիւն , միօրինակութիւն . sa vie est d'une — ennuyeuse, տաղտուկ միաձայնութեամբ լի է կեանք նորա . j'aime la — des sentiments, de la vie. La — de ses habitudes. Ce poème a de la —.

Monotrème, ած. կ. միաճակ :

Monotriglyphe, ա. ճ. միախազարակայք . միջոց լայնութեան միոյ խազարակայից ընդ մէջ երկուց սահց. 2. ած. փ. —, միակերպ. portique —.

Monotrope, ի. բ. մեհաբոյս . տունկ միապտուկ շատակեաց :

Monotropées, ի. յ. բ. մեհաբուսեայք :

Monotype, ած. բպ. միատիպ :

Monovalent, ած. տգ. միազօր . élément, radical, alcool —.

Monoxène, ած. բ. մեհաճիւր . ազգ մակաբոյծ սնկոյ :

Monoxyde, ա. տգ. միաձուխդ:

Monoxyle, ած. միափայտ. *կ'ըստէպ մէկ կտոր փայտէ փորուած նաւակներու. canot —. 2. ա. —. un —.

Monoxylées, ի. յ. բ. միափայտեայք : [դատուածիւն :

Monozoïcité, ի. կ. ինքնակեն-

Monozoïque, ած. կ. ինքնակենդան . *ինքնիրմէն ապրող . animaux —s

Monozoniens, ա. յ. կ. միագօտեանք . հատուած հազարոտեայց :

Monradite, ի.հբ. մոնրադաքար. ջրատեալ գայլախազատ մագնիսոյ եւ երկաթոյ :

Mons (մոնս) ա. հ. համառօտագրութիւն Monsieur et Monseigneur բառից :

Monseigneur, ա. վեհազն Տէր . տիտղոս իշխանաց . — est absent. 2. տիտղոս եպիսկոպոսաց եւ արքեպիսկոպոսաց . գերապայծառ տէր , գերապայծառ . — l'archevêque de Paris, գերապայծառ արքեպիսկոպոսն Փարիզու . des Messeigneurs, վեհազն տեարք , վեհազն տեարք իմ. կամ Nosseigneurs, վեհազն տեարք , վեհազն տեարք մեր . Nosseigneurs les évêques.

Monseigneuriser, ն. հգն. վեհազնել , տալ զվեհազն տիտղոս . — qn. || *Se* —, դ. վեհազնել զանձն, տալ անձին զտիտղոսն վեհազն :

Monsieur (մոսիէօ) ա. տէր , *պարոն «էֆէնտի , աղա , խօճա» . oui, —, այո՛ տէր՝ *պարոն . je vous prie, —, աղաչեմ զքեզ —. tranquillisez-vous, —. — le duc. — le prince. || դնի ի սկիզբն նամակաց cher Monsieur, mon cher Monsieur, սիրելի —, սիրելի — իմ . || donner le — à qn., տէր կոչել զոք , *մէկն պարոն կանչել . || p. faire le —, տիրանալ , պերճանալ , ճոխանալ , * մեծութիւն ծախել . || — de Paris, դահին Փարիզ քաղաքի .

2. տէր , ազնուական՝ բարեկիրթ օք . un — vous a demandé. || Un beau —, այր շքեղազգեաց , *փառաւոր հագած մարդ , եւ փ. այր անախորժ՝ տաղտուկ , *անախորժ՝ անտանելի մարդ . || p. c'est un vilain —, այր դժուարաբարոյ՝ նեխասաստ է . || un gros —, այր մեծատուն , * հարուստ մարդ .

3. տէր , տանուտէր «աղա , էֆէնտի». — est-il chez lui ? — est sorti.

4. նա. petit —, տիրուկ , *պարոնիկ . que veut donc ce petit —? Mais mon petit —, prenez-le un peu moins haut. Ma foi, mon grand —, je le prends comme il faut.

5. ասի ի խօսելն բարկութեամբ զումեք . je fais ce que je peux et — se fâche. — ne songe à rien. || ասի բարկութեամբ եւ զընտանեաց . — mon fils.

6. կցի երբեմն ի նախատական բառս . ce n'est pas ce que je vous dis, — le sot.

7. յ. Messieurs, տեարք , *պարոնայք , պարոններ . des —, —. — les députés, երեսփոխան տեարք . — les membres du Corps législatif, տեարք անդամք օրէնադիր ժողովոյ . — du parlement, անդամք խորհրդարանի . — les juges, դատաւորք , դատաւոր տեարք . vous et — vos parents. Je vous prie —, աղաչեմ զձեզ —. || ces —, տեարքդ , արքդ , *այս պարոններն . j'ai prié qu'on fît venir un médecin : il y a de ces —-là dans tous les quartiers.

8. գլխագրով՝ Monsieur, երէց եղբայր արքայի , արքայեղբայր .

9. պ. prune de Monsieur, տիրասալոր «պարտագ էրիյի» . || համառօտութեամբ ասի եւ լոկ monsieur փոխանակ տիրասալորի եւ տիրասալորենոյ , եւ յոքնակին լինի monsieurs եւ ո՛չ messieurs. Ce — produit beaucoup de fruits. Ces —s sont excellents.

Առ. — vaut bien madame, կամ madame vaut bien —, այրն եւ կինն հաւասար՝ նոյն են . եւ հգն. մին չէ լաւագոյն քան զմիսն :

Monsonie, ի. բ. գրեան . ազգ կոնկնեայ (géranium).

Monstère, ա. բ. ծուխոր . ազգ միապտուկ տնկոց ի տոհմէ նուիկեայց (aroïdées).

Monstre, ա. հրէշ , հրաշք , ճիւաղ , *ցուցանք. — horrible, effroyable, épouvantable, hideux. petit —, հրէշիկ. — à deux têtes, — երկգլխի. cette femme est accouchée d'un —. Qui a le caractère d'un —, ճիւաղաբարոյ . les fleurs doubles sont des —s. || փ. ce — composé de bouche et d'oreille, la Renommée.

2. —. գազան վիթխարի . || քՒ. les —s des forêts, գազանք վայրի . || —s marins, նիւանգք ծովային , վիթխարի ձկունք . on a servi des —s sur cette table.

3. փ. un —, իրէշ, ճիւաղ. ահարկու ինչ. || faire un — d'une chose, կարի վտանգաւոր՝ դժուարին՝ անհնարին համարել գիմն. vous lui faites un — de l'amour. || Se faire un — de qc., իբրեւ անհնարին կամ կարի դժուարին ածել զմտաւ գիրս ինչ. se faire des —s de tout, զամենայն ինչ անհնարին՝ ամենադժուարին համարել.

4. փ. իրէշ, ճիւաղ, անգութ՝ այլանդակ ոք, *ցուցանք. Caligula, Néron sont des —s. Des —s de la société. Un — d'ingratitude, d'avarice, de cruauté, d'orgueil, իրէշ ապերախտութեան, ագահութեան, անգթութեան, ամբարտաւանութեան. կարի ապերախտ՝ ագահ՝ անգութ՝ ամբարտաւան ոք. || —s d'hommes, արք ճիւաղաբարոյք. ces —s d'hommes n'en font pas d'autres.

5. փ. իրէշ, ճիւաղ, *ցուցանք. ամենագեղ ոք. cette femme est un —. || նովին մտօք ասի եւս un — de laideur, — ագեղութեան. ագեղ անհնարին. || փ. —. այլանդակաւոր՝ անհիներդ ինչ. partout la jalousie est un — odieux. Cette lettre est un — d'écriture. Quels —s d'opinions se faut-il mettre dans l'esprit? La discorde, — sanguinaire. L'homme est un — incompréhensible.

6. ած. ը. ահագին, սոսկալիաչխար, նոքանշան. un bouquet —. Un dîner —. Un concert —.

Monstrueusement, մ. իրէշաբար, ճիւաղաբար, անհիներդս, անհնարին, ահագին, ահագնագին, ահագնակի. un homme — gros.

Monstrueux, euse, ած. իրէշական, իրէշային, իրէշատ, իրէշատիպ, ճիւաղային, ճիւաղական, ճիւաղակերպ, անարդիլ, այլանդակ, այլանդակաւոհալ, անճոռնի, *ցուցանքաւոր, ալխազուր. un animal —. Conformation —euse. Accouplement —. 2. փ. ահագին, ահագնահասակ, այլանդակ, անհիներդ, անճոռնի, նոքանշան, այլանշան, սոսկալի, անհնարին. grosseur, tête —euse. Prodigalité —euse. Une —euse ingratitude. Crime —. Cela est —, սոսկալի իմն է այն:

Monstruosité, ի. իրէշութիւն, ճիւաղութիւն, ահագնութիւն, այլանդակութիւն, անհիներդութիւն. || փ. —, անհնարութիւն, անճոռնութիւն. la — de son crime. 2. ահագին՝ այլանդակ՝ անհիներդ ինչ. sa conduite est une —. Cette action est une —.

Mont, ա. լեառն, *լեռ «տաղ». le — Ararat, Արարատ —. les —s Pyrénées, Պիրենեան լերինք. le — Sina, Սինա —. || փ. եւ ը. promettre —s et merveilles, զարմանալիս՝ մեծամեծս խոստանալ, *մեծամեծ բաներ խոստանալ. || promettre des —s d'or à qn., խոստանալ ումեք մեծափարիամ ճոխութիւն, շահս մեծամեծս. || un — d'or, գումար մեծ արծաթոյ. cela lui coûte des —s d'or. 2. կ. յ. les —s, լերինք. գօտի լեռնոց. եւս Ալպեանք, Ալպեան լերինք. passer les —s. Par —s et par vaux, մ. ընդ լերինս եւ ընդ ձորս, ընդ ամենայն կողմն, *ամէն ուր ձոր aller, courir par —s et par vaux. Chercher qn. par —s et par vaux.

3. ք. le — sacré, լեառն սուրբ՝ սրբանուէր՝ սրբազան. Պառնաս.

4. — pagnote, S. **Pagnote**.

5. Mont-de-Piété, գրաւատուն, գրաւատեղի. reconnaissance du —, գրաւագիր. մուրհակ գրաւատան. mettre au —, դնել ի —. retirer du —, հանել ի գրաւատունէ.

6. մգ. սար. — de Vénus, — Ասղղկան, ափրոդ իտասար. հն. **Pénil**.

Montage, ա. վերելումն, վերելք, *վեր ելլելն. le — de la crème sur le lait. 2. վերահանումն, *վեր հաննելն. le — du bois. 3. վերհանավարձ. *վեր հանելու վարձք, վերհանողչէք. payer le —. 4. յարդարումն, յօրինումն, յօրինուած, *շտկելն. le — d'une filature, d'une pendule, etc.

Montagnard,e, ած. լեռնական, լեռնային, լեռնորդեայ, լեռնաբնակ, լեռնակեաց. région —e, լեռնավայրք, լեռնակողմն. 2. լեռնական, լեռնային. costume, chant —. Les populations —es. || գ. un —. Une —e. Les —s, —ք, լեռնորդեայք. 3. լեռնական, խռովայոյզ:

Montagne, ի. լեառն, *լեռ. de — en —, զլեառն լեռնայն, *լեռնէ լեռ. les —s de la lune, լերինք լուսնի. les —s de Juda. La — d'Athos. Hérissé de —s, լեռնաձիզով. grande, haute —. — élevée, rude, escarpée, բարձր՝ բարձրարերձ՝ դժուարագրնաց՝ դժուարելանելի՝ դժոխելանելի, սեպացեալ, առապար. le sommet, le haut, la cime, le mamelon d'une —. — de neige, ձիւնալեառն. — de glace, սառնալեառն, *սառնալեռ. le penchant, la pente, la descente, le versant, le pied d'une —. Gagner le haut d'une —. Gravir une —, sur une —. Se retirer dans une —. || Chaîne de —s, գօտի լերանց, լեռնագօտի. || les flancs de la —, կողաձք, կողք լեռին. || — primitive, secondaire, tertiaire, volcanique, նախնական, երկրորդական, երրորդական, հրաբուխ —. || փ. la — a enfanté une souris, — ծնաւ մուկն, *լեռն մուկ մի ծնաւ, կ'ըսուի երբոր մեծամեծ խոհիւրդներ փուճ կ'ելլեն.

2. փ. լեռնակարկառ, լեռնակոյտ. ces —s de morts, լեռնակոյտ կարկառք դիակաց, *լերան պէս դիզած մեռելներ. de morts et de mourants cent —s plaintives. — humide, լեռնակոյտ՝ լեռնակուտակ ալիք, լեռնային կոհակք.

3. փ. լեռնահանգէտ՝ լեռնանման գործք. || il a sa — dans sa tête, բազմագրաղ է գլուխն խորհրդով իւիք.

4. — d'eau, ջրալեառն. ժայռ ինչ արուեստական ուսոի բղխեն ապրիլք բազմացայտք.

5. փ. la Montagne, Լեառն. մոլի-

գին մատն հաւատարակապետականաց.

Առ. Si la — ne vient pas à vous, il faut aller à elle, պարտ է զառաջին քայլս առնել՝ առ որում պէտս ունիցիմք՝ եթէ ժխտիցէ նա առնել:

Montagnette, ի. լեռնակ:

Montagneux, euse, ած. լեռնային, լեռնական, *լեռնոտ. la Grèce est un pays —. Pays —, լեռնամուտ՝ լեռնային երկիր, լեռներկիր:

Montant, ա. վերելք. *ծովուն բարձրանալու ժամանակն. il y a encore une heure de —. 2. —, կանգնաւոր սիւնակ. les —s d'une échelle, —ք սանդղոց, *սանդուխին երկու կողմի փայտերն. les —s d'une porte, d'une croisée, բարաւորք դրան, պատուհանի. 3. ք. բուն, ցօղուն տընկոց. 4. բոլանդակ, բոլանդակութիւն. le — de la note, de la recette, des dépenses. 5. կծուութիւն, սաստկաբոյր հոտ. le vin a du —. Le — de la moutarde. ||— de la bride, ամբարձիգ. երախակալ երասանի:

Montant,e, ած. վերել, վերելակ, ամբարձիգ, *վեր ելլող. marée —e, S. **Marée**. || Bateau —, — նաւ, վերելանաւ, *գետէն վեր ելլող նաւ. || robe —e, վերնոցկէն, *մինչեւ վիզն կոճկուած շրջազգեստ. || garde —e, վերել պահակ. պահակակալ զինուոր. S. **Descendant**. || եռ. train —, վերել կառք. միջնաշխարհն գնացող. S. **Descendant**. || զառ. ի վեր, *դարվեր. chemin —, — ճանապարհ, *— ճամբայ. || եմ. վերերգակ. note —e, վերերգակ հնչ. gamme —e, S. **Descendant**.

Mont-blanc, ա. սպիտակ լեառն:

Mont-de-Piété, S. **Mont**.

Mont d'or, S. **Mont**.

Monte, ի. վերելք. *շերամնբուն ճիւղերէն վեր ելլելն. 2. խառնք՝ զուգաւորութիւն ձիոց եւ այլոց ընտանի կենդանեաց. 3. ժամանակ խառնից:

Monté,e, անց. **Monter**ի. || Être bien, être mal —, հեծեալ լինել ի վերայ գեղեցիկ, յոռի ձիոյ. || être bien, être mal — en chevaux, կլ. être bien, être mal —, ունել քաջ, յոռի ձիս. || փ. être bien կամ mal — en qc., ունել շատ կամ սակաւ յայնմանէ. il est bien — en habit, բազմազգեստ՝ բազմահանդերձ է. || maison bien —e, տուն քաջակազմ՝ բարեզարդ. || instrument — à un certain ton, նուագարան դաշնակեալ ի ձայն ինչ. || փ. եւ ը. il est — sur un ton plaisant, կատակէ. || vous êtes bien —, mal —, յօժարամիտ, անյօժար էք. || être —, avoir la tête —e, գլգռեալ՝ գայրացեալ լ. il est — contre vous, գայրացեալ է ընդդէմ ք, *վրադ բարկացած է. || — en couleur, բազմագոյն, քաջաձոյր, կարմրագոյն, կարմրորակ, կարմրերանգ. visage — en couleur, կարմրագոյն դէմք. || plat —, լեղանգ, պաճուճեալ կերակուր:

Montée, ի. ելք, ելումն, *ելլելն, վեր ելլելն. la descente et la —, էջք եւ ելք, *ելել իջնալն. 2. ելք, զա-

ռիվիր, մատոյց «նօգուշ» . petite —, զառիվիրակ . 3. սանդուղք . descendez par la —. Prenez garde de tomber sur la —. || n. faire sauter les —s à qn., արտաքսել՝ վարել՝ մերժել զոք ի տանէն Քշնամանօք եւ բռնութեամբ , *նախատանքով եւ բռնութեամբ մէկն տնէն վռնտել . 4. ն. բարձրութիւն . la — d'une colonne, d'un édifice. 5. բոխուն . la — du lait, — կաթին , *կաթին ծիծերն ելլելն՝ գնալն :

Monter, ն. ելանել , վերելակել , վերառնել , *նլլել , վեր՝ վրան նլլել «նզգմագ» . — à une échelle, à un arbre, sur un arbre, à la tour, dans sa chambre կամ à sa chambre, au second étage, sur une hauteur, sur une montagne, sur une chaise. — vite, lentement, avec peine, faiblement. Les écureuils montent au haut des arbres. La fumée monte au ciel, ծուխն յերկինս ելանէ՝ ամբառնայ . — et descendre, էջս եւ ելս առնել , էջք ու. ելք առնել , իջանել եւ ելանել. — haut, ի վեր —, վերառնել . — plus haut, ի վեր մատչել . — dessus, sur, վերելակել , վերառնել . || փ. — au ciel, S. **Ciel**. || — chez qn., ելանել առ ոք , գնալ ի բնակարան ուրուք . || ը. — en haut, ելանել ի վեր անդր, *վեր նլլել. montez un instant en haut.

2. ելանել , հեծանել , աշտանակել , զերանան ածել , *հեծնալ . — à cheval, sur un mulet, ձիավարել , — ի ձի , ի ջորի, *ձի՝ ջորի հեծնալ . — en voiture, — ի կառս , *կառք հեծնել . il monta dans sa voiture, եմուտ ի կառս իւր , *կառքն մտաւ . — dans les carrosses du roi. || Faire —, հեծուցանել, *հեծցուցանել. || փ. — sur ses grands chevaux, S **Cheval**. ||ո. — à l'arbre, aux nues, բրդել ի բարկութիւն , զայրանալ , բարկանալ . faire — à l'arbre, զայրացուցանել , *բարկացուցանել . || — à l'assaut, յարձակիլ ի վերայ պարսպի, գրոհ տալ . || — sur un vaisseau, sur un bateau, sur un navire, ելանել՝ մտանել ի նաւ . nous sommes montés dans le bateau à 6 heures. || — sur mer, ծովագնաց՝ նաւագնաց՝ նաւաչուն է., *նաւ մտանել եղեալ . || — sur un trône, ելանել՝ նստել յաթոռ. , *աթոռն նլլել՝ նստիլ . || փ. — au trône, sur le trône, յաթոռ՝ ի գահ ելանել, գահակալել , Թագաւորել , * աթոռն նլլել . || — dans la chaire, ելանել ի բեմն , *բեմն՝ ամպիոնն նլլել . || փ. — en chaire, ելանել ի բեմն , քարոզել. || — sur le théâtre, sur les planches, գուռան՝ դերասան է. || — sur les tréteaux, S. **Tréteaux**.

3. համբառնալ , վերանալ , բարձրանալ յօդս , * բարձր նլլել , բարձրանալ . il n'y a point d'oiseau qui monte plus haut que l'aigle. Le ballon monta. La flamme montait plus haut que les maisons. L'encens qui monte jusqu'au trône de Dieu.

4. Թռչիլ . — sur l'aile, առաւնիլ . — à l'essor, Թեւարձոյս՝ Թեւարձուսիկ լեալ անդէն Թռչիլ .

5. բարձրանալ , աճել . la mer monte pendant le flux.

6. ելանել ի վեր , բարձրանալ . le mercure monte dans un thermomètre. La sève monte. Le lait chauffé monte. Le baromètre, le thermomètre monte, ճանրաչափն , ջերմաչափն բարձրանայ . սնդիկն բարձրանայ . le brouillard monte.

7. բարձրանալ , մեծանալ , ուռճանալ , * մեծնալ . cet arbre monte trop. — en épi, ատորանալ , *կռնիլ. || — en graine, կլ. —, S. **Graine**. ces laitues ont monté, elles ne sont plus bonnes à manger.

8. ելանել , բարձրանալ . les astres, le soleil montent sur l'horizon. Ce mur, ce collet d'habit, cette robe, montent trop haut, . . . բարձր յոյժ են . ce mur, ce collet, etc. ne montent pas assez haut, . . . չեն բարձր ըստ բաւականի , *բաւական բարձր չեն .

9. փ. ելանել , վերանալ , համբառնալ , հասանել . il est monté au grade de capitaine. Il a monté en grade. Cet écolier était en troisième, il est monté en seconde. — au faîte des honneurs, համբառնալ՝ հասանել ի ծագ պատուոյ . || լկ. il n'était pas fait pour — si haut. — à la tête, գալ գլուխ , զգլխել , *գլուխ զարնել . le vin pur monte à la tête, գինի անապակ գայ գլուխ՝ զգլխէ , *գուտ գինին գլուխ կզարնէ . le péril est comme le vin, il monte à la tête. || նոյնպէս ասի . le feu, le sang me monte au visage, հուր , արիւն յերեսս իմ հարկանի , *կրակն, արիւնն երեսս կզարնէ. la rougeur me monte au visage, շառագունիմ , շիկնիմ , *երեսս կկարմրի . ces mots ont fait — la rougeur sur son front, այս բանք շառագունեցուցին զնախատն նորա . le courroux lui monte au cerveau, բրդեալ է ի բարկութիւն .

10. փ. ելանել , բարձրանալ , ամբառնալ , հասանել. le cri de son peuple est monté jusqu'au ciel. Puissent jusqu'au ciel vos soupirs innocents, monter comme l'odeur d'un agréable encens ! Que leurs vœux jusqu'à toi montent avec les miens! || Faire —, բարձրացուցանել , ամբառնալ , հասուցանել. quelle fut la première voix que votre cœur fit — vers le Seigneur ? || փ. աճել , առաւելուլ . le luxe monte tous les jours. Jusqu'à quel point son insolence monte !

11. եղ. ելանել , *նլլել , ճանրէն՝ վառէն մինչեւ սուրն երթալ . ce chanteur monte jusqu'à l'ut.

12. բարձրանալ , առաւելուլ գրոյ , *գինն բարձրանալ՝ առնլնալ . le blé a monté jusqu'à 40 francs l'hectolitre. La rente monte. Toutes les valeurs montent.

13. հասանել . l'armée montait à deux cent mille hommes. La dépense, le tout, monte à cent francs. || Ce mémoire monte bien haut, հաշուեգիրն բազմաճախ է . cette dépense n'a pas monté bien haut, ոչ յոյժ ելեն ճախքն , * ճախքն շատ չեղաւ .

14. զառիվեր է., *դարվեր ըլլալ . le terrain, le jardin monte.

Monter, ն. ելանել , ի վեր —, *նլլել, վեր —. — une côte, les degrés, l'escalier, — ընդ զառիկողն , ընդ աստիճանս , ընդ սանդուղս . || — un fleuve, une rivière, ելանել՝ գնալ յաղբերակունս գետոյն , վտակի .

2. տանիլ՝ կրել ի վեր , *վեր տանիլ՝ կրել՝ հանել . — le blé au grenier. On monte les gros fardeaux avec des grues.

3. բարձրացուցանել , համբառնալ , հանել ի վեր . il faut — un peu ce cadre. Ce jupon, ce pantalon n'est pas assez monté.

4. հեծանել , *հեծնել . — un cheval. — un cheval à nu, à dos nu, à poil, à cru, մերկ՝ անթամբ՝ անհամեմ —, — ի ձի անհամեմ՝ անթամբ մերկանդամ . || — un cheval, մլել՝ վարժել զձի .

5. ելանել ի մատակն, գալ անասնոց ի խառնս . le cheval montait la jument. հն. **Saillir**.

6. — un navire, ելանել՝ մտանել ի նաւ , նաւամուտ է. եմ՝ հրամայել նաւին , նաւապետ է. — la garde, S. **Garde**. || — la tranchée, պահ առնել խրամի . || — un cavalier, վառել՝ հանդերձել զհեծեալն .

7. հայթայթել՝ հոգալ զկարեւորս , հանդերձել, կազմել . — son ménage, sa maison. — une imprimerie, տպարան բանալ . — une imprimerie de ses presses, հոգալ զմամուլս տպարանի . — qn. en linge.

8. լարել «զուրմագ» . — une montre.

9. յարդարել , ագուցանել , կազմել . — une machine et la faire marcher. — un métier, une batterie, un lit.

10. փ. նիւթել, մեքենայել , պատրաստել . — une cabale, un coup, une affaire. || — une partie, խնջոյս առնել .

11. ընդելուզանել , յեռուլ . — un diamant. Monté en diamants, ականակուռ , ականայեռ , ականակապ , ընդելուզեալ ակամբ. monté en perles, ընտելուզեալ մարգարտով, մարգարտայեռ , մարգարտաշար , մարգարտահիւս . — de pierres précieuses, ականայեռ՝ ականակապ առնել .

12. յարդարել , յօրինել , յերիւրել . — un bouquet, un bonnet de femme..

13. կանգնել , կառուցանել , կազմել . — un théâtre. || — une pièce, Թատերախաղ պատրաստել , առնել զկարեւոր պատրաստութիւնս ի հանդիսացուցանել .

14. յարդարել , յօրինել . — un violon, une harpe, une guitare, un piano, յարդարել զ..., դնել նոր ներդաշնակ յաղիս . ce violon est bien, est mal monté, քաշաղի , վատաղի է ջուխակդ . || քմ. եւ փ. — sa lyre, յարդարել զքնար իւր , յօրինել քնարս . l'amour en sa faveur avait monté ma lyre. — un instrument de

musique, բարձրացուցանել զձայն նուագարանի . — une corde de violon, de harpe, etc.

15. բազմացուցանել. — son train, sa dépense.

16. նկ. սաստկացուցանել . — sa couleur.

17. փ. եւ բ. — la tête à qn. կլ. le —, գրգռել զոք , *մէկուն գլուխն տաքցունել .

Se monter, դ. վերելակեալ լ., ելանել ընդ զառիվեր , *ելլուիլ . la côte se monte péniblement.

2. հեծանիլ , վերելակիլ , *հեծուիլ , հեծնուիլ . ce cheval se monte difficilement.

3. առանալ , առնուլ , գնել . — en, առանալ՝ գնել իր . — en argenterie, en meubles, en linge.

4. լարիլ , *լարուիլ . cette pendule se monte tous les quinze jours.

5. յարդարիլ , կազմիլ . cette machine se monte facilement.

6. ելանել , բարձրանալ . il s'est monté à un ton qu'il ne soutiendra pas. Voyant le haut point où leur gloire se monte.

գրգռիլ , բորբոքիլ , *բռնկիլ . son imagination, sa tête se monte. cet homme se monte aisément. ||գրգռել՝ բորբոքել զմիմեանս .

7. հաւաքել . son armée se monte à vingt mille hommes. La somme se montait à 100 francs.

8. դր. monter քմտրդի ընդ être ամանդակի յորժամ զվիճակն յայտ առնէ . il est monté dans sa chambre depuis une heure. եւ ընդ avoir ամանդակի յորժամ զգործ յայտնէ . il a monté deux fois à sa chambre dans la journée. La rivière a monté de 10 centimètres depuis hier.

Monteur, euse, ա. ընդելուզիչ, յեռիչ , յարդարիչ . || ի. —euse de bouquets, de fleurs, փնջայարդարուհի . || փ. եւ ա.. un — de coups, այր խաթիրայ. 2. ժամացուցատախտակ. տիտղոս ժամացուցաց «զարիֆը» :

Montgolfière.

Montgolfière, ի. օդապարիկ :

Monticellite, ի. հբ. մոնտիսելլաբար :

Monticole, ած. բգ. լեռնակեաց , լեռնակեցիկ :

Monticule, ա. լեռնակ «տաղտ» :

Montinie, ի. բ. լեռնաբոյս :

Mont-joie, ա. քարակարկառ . կոյտ քարանց , *քարի դէզ . 2. — Saint-Denis! կլ. mont-joie! խրախոյս՝ աղաղակ պատերազմի Գաղղիացւոց ի միջին դարու . 3. դրօշ , *դրօշակ «պայրաղ» :

Montmorency, ի. պ. բալ «վիշնի». acheter des —.

Montmorillonite, ի. հբ. մոնտմորիլլոնաքար :

Montoir, ա. ձիապատուանդան . *պատուանդան ձի հեծնելու «պլինէք Քաշը» . ne pouvoir monter à cheval sans —. || Le côté du —, ձախակողմն պատուանդանի , ձախակողմն ձիոյ . || le pied du —, ձախ ոտն ձիոյ :

Montrable, ած. ցուցանելի , *որ կրնայ ցուցուիլ . ma figure n'est pas —.

Montre, ի. ցոյցք , շոշականք , հանդէս . faire —, ցոյցս՝ հանդէս՝ շոշականս առնել , ցուցանել, *ցուցուցանել . elle étale ses beautés, fait — de ses charmes. Faire — de son esprit, d'érudition, de son érudition. Malheur à vous, hypocrites, qui n'avez qu'une vaine — de probité.

2. ցուցակ , առգին , օրինակ . une — de blé, d'avoine. Acheter du blé sur —.

3. ցուցակ, արտաքինք, *դուրս դրուած ապրանք . tout cela n'est mis que pour servir de —. Faire des —s, դնել հասարակ վաճառս արտաքս ի ցոյց . || ne point faire de —, անդէն ցուցանել զառագոյնս ի վաճառացն .

4. վաճառադարան . ապակեպատ դարան՝ օրինակի վաճառաց . || փ. la vertu leur sert de — pour se concilier la faveur des hommes.

5. ցուցակ վաճառելի ձիոց .

6. ցուցակ , արտաքինք . արտաքին փողք՝ խողովակք երգիոնի :

7. փ. ցոյց, տեսիլ, երեւոյթ. il est des choses qui ont une — douteuse. || La — des blés est belle, բաջատեսիլ՝ բաջահասկ՝ բաջաբեր են ցորեանք . || n'être que pour la —, ի ցոյցս՝ ի տեսիլ եւեթ լ., * տեսքի համար միայն ըլլալ .

8. զօրահանդէս . հանդէս զօրաց . զա. revue. || փ. եւ բ. passer à la —, ընդունելի լ. *ընդունուիլ .

9. ծոցաժամացոյց , ժամացոյց . — d'or, d'argent, ոսկի , արծաթի ժամացոյց . monter sa —, լարել զժամացոյցն . ma — va bien, va mal. Ma — avance, retarde, Mettre à l'heure, régler sa —. Retarder, avancer sa —. — bien réglée, բաջուղիղ՝ ճշդացոյց —. acheter une —. Vendre sa —. A ma — il est deux heures. — à double boite, կրկնատուփ —. — à secondes, րոպեացոյց՝ մանրիկրորդատոր ժամացոյց . donner sa — à réparer, à nettoyer. — détraquée, dérangée, || — à répétition, à réveil, S. **Répétition, Réveil.** ||— à carillon, նուագաժամացոյց . || — en bague, մատնաժամացոյց . մատնադիր ժամացոյց. || — marine, ծովային —, ծովաժամացոյց :

Montré, e, անց. **Montrer** ի . avoir été bien —, mal —, լ. ուսեալ՝ կրթեալ ի բաջ՝ կամ ի յոռի ուսուցչէ, *աղէկ կամ գէշ վարպետ ունեցած ըլլալ :

Montrer, ն. ցուցանել , *ցուցուցանել . — à qn. sa maison, ses bijoux. || փ. եւ ա.. — son nez quelque part, — զանձն ուրեք , երեւիլ , *տեղ մի երեւնալ . || — les dents, les talons. la corde, S. **Dents, Talon, Corde.**

2. —, նշանակել. — quelque chose du doigt, մատնացոյց առնել զիմն . il n'est pas fort poli de — qn. du doigt. — le chemin à qn. Ces poteaux montrent le chemin. Un cadran qui montre l'heure. || փ. — qn. au doigt, մատնացոյց՝ ծաղր առնել զոք հրապարակաւ . || — la porte à qn., արտաքսել զոք , *մէկն դուռն դնել , վռնտել . || փ. — le chemin aux autres, ցուցանել այլոց զճանապարհն, տալ օրինակ , * ուրիշներու ճամբայ ցուցունել՝ օրինակ տալ . — une lettre, un écrit, ցուցանել , տալ ընթեռնուլ , *ցուցունել , կարդացունել տալ .

3. ցուցանել , յայտ առնել , յանդիման առնել՝ կացուցանել , յերեսան ածել , երեւեցուցանել , *ցուցունել , երեւցունել . tout son visage montre une fierté. — de la joie, de la douleur, de la tristesse, de la crainte. — du courage, արիանալ , քաջանալ , քաջութիւն յանձին բերել, հանդէս առնել քաջութեան , առաքինանալ . — de l'indulgence, ներող՝ ներողամիտ լ. — un visage gai, triste, զուարթ , տխուր դէմս ցուցանել , զուարթադէմ՝ զուարթներես, ծախծադէմ լ. il montra du sang-froid en ce péril. — un bon, un mauvais cœur, de la sagesse.

4. ցուցանել , ապացուցանել . je lui ai montré que la proposition est fausse. — qu'on a raison.

5. ուսուցանել , *սովրեցունել . — les langues, l'arménien, les mathématiques, la grammaire. — à écrire, à lire. ||փ. il montre aux plus hardis à braver le danger. || լկ. il montre bien aux enfants. || ապառնալեօք , je lui montrerai bien à vivre, ուսուցից նմա կեալ , *իրեն կը ցուցունեմ՝ կսովրեցունեմ .

Se montrer, դ. ցուցանել՝ երեւեցուցանել զանձն՝ զինքն , * ինքզինքն ցուցունել , երեւնալ . montrez-vous pour sauver ce héros du trépas. Le soleil ne s'est pas montré aujourd'hui.

2. ցուցանել զանձն , յաճախել . il faut vous montrer un peu.

3. երեւիլ , չվարգուցանել զանձն , *երեւնալ . il est bien hardi de — après cela ! Ose-tu bien te montrer devant moi? || N'oser —, չիշխել երեւիլ՝ յանդիման լ. n'avoir qu'à — pour, ընդ երեւիլն եւ . . . , *երեւնալուն՝ ինքզինքն ցուցունելուն պէս...

4. ցուցանել՝ ի յայտ ածել զվիճակ՝ զանձն իր , *ինքզինքն ցուցունել , իր միտքն յայտնել. j'aime un esprit aisé qui se montre, qui s'ouvre. Montrez-vous bon ami. Il s'est montré digne de moi. — complaisant, կամակատար լ. || — tel qu'on est, մերկապարանոց զանձն ցուցանել՝ յանդիման առնել , * եղածին պէս ինքզինքն ցուցունել .

5. փ. se montrer, se bien montrer, քաջ հանդիսանալ , առաքինանալ , արիանալ , հանդէս առնել քաջութեան՝ առաքինութեան . il faut

—. Il s'est bien montré. ‖Se montrer mal, վատանալ, վատՃարիլ.

6. ցուցանիլ, երեւիլ, ի յայտ՝ յերեւան գալ, ի վեր երեւիլ, *տեսնուիլ. la lune se montrait entre les nuages. ‖ փ. sa foi dans mon malheur s'est montrée à mes yeux.

Montreur, euse, գ. ցուցիչ, ցուցող, * ցուցընող. un — de lanterne magique, — մոգական լապտերի. — de bêtes féroces, գազանացոյց:

Montueux, euse, ած. լեռնային, *լեռնոտ. pays —.

Montuosité, ի. լեռնայինութիւն, *լեռնոտութիւն:

Monture, ի. հեծանելիք, անդրուար, անդրուվար «պինէք». les ânes firent toujours sa — ordinaire. Le cheval est la meilleure de toutes les —s. Chercher une —. Sa — était un tigre superbe. 2. կազմած, բուն, բռնատեղ «Ճագրմ, սափ». la — d'un thermomètre, d'un éventail, d'un fusil, d'une scie. ‖ — d'un violon, d'une basse, etc., աղիք ջուձակի... 3. յօրինուած, յօրինուածք, ընդելուզուած, ընդելուզուածք, յեռուած, յեռուածք. vous payerez tant pour la —. 4. կապիճ, շրջանակ. une — d'or. — fort belle, délicate.

Առ. qui veut aller loin, ménage sa —, S. **Ménager.**

Monument, ա. յիշատակ, յիշատակարան, արձան, արձան յիշատակաց, յուշարձան. devenir un — éternel, կալ արձան անմոռաց. pour servir de — à la postérité, առ ի յապայան յիշատակ. les —s antiques, հին —ք. ériger un — à la gloire d'un grand homme, կանգնել արձան ի փառս ազգ առն. 2. դաստակերտ, հոյակապ շինուած. les —s publics. Les —s d'une ville. 3. յիշատակարան, յիշատականոց, շիրիմ, մահարձան, յիշակերտ «Ճիւղէ». élever un magnifique — à qn. ‖ ասի եւս — funéraire. 4. փ. յիշատակ, վկայ. cet ouvrage est un véritable —. Les œuvres d'Homère sont le plus beau — de l'antiquité. ‖ — de victoire, նշանակ յաղթութեան. Babel, premier — de l'orgueil et de la faiblesse des hommes. Un beau — de la piété du roi. Son poème (d'Homère) fut presque le seul — de cette grande époque. Cette statue est un des plus beaux —s de l'art. Un des plus précieux —s de la littérature.

Monumental, e, aux, ած. յիշատակական, հոյակապ, ահռակատոյց. une gare —e. Des édifices monumentaux. ‖ փ. une destinée historique et —e.

Monumentaliser, ն. յիշատակել, յիշատակագործել:

Monumenté, e, ած. յիշատակիչ, յիշատակագործ, յիշատակացոյց:

Mops, ա. կ. S. **Carlin.**

Moquable, ած. ծաղրելի, ծաղու:

Moquer (Se) դ. ծաղրել, ծաղր՝ այպն՝ այպն եւ կատակ առնել, կատակել, ծաղել, այպն կատակ լինել, ընդ վաղ արկանել, այպանել, *ծաղր ընել, վրան խնդալ. — de qn. de sa tournure. Vous vous moquez de moi. Ils se sont moqués de nos menaces. 2. անգոռնել, արհամարհել, առ ոչինչ գրել. — de l'opinion publique, des lois. — d'un présent. ‖ Je m'en moque comme de l'an quarante, ոչ ինչ փոյթ է ինձ զայնմանէ, առ ոչինչ գրեմ զայն, * զայն բանի տող չեմ դներ «փապուճումա պիլէ սայմամ, ումուրում տէյիլ». ‖ — du monde, des gens, առ ոչինչ գրել զմարդիկ, չառնել ինչ փոյթ, խաղ առնել, խաղաբանել. c'est — du monde. ‖ Se faire moquer, ծաղր լինել, * ըլլալ. il s'est fait moquer pour sa conduite étourdie. Il s'est fait moquer de tout le monde. Vous vous ferez moquer de vous, ծաղր լինիցիս.

Առ. Il ne faut pas — des chiens qu'on ne soit hors du village, չէ պարտ ծաղր զշուն առնել չեւ արտաքս ելլեալ ի գեղջ՝ ի գեղէ. չէ պարտ խիզախել զոր ցորչափ կարէ վնասել քեզ. ‖ S. **Fourgon.**

Moquerie, ի. ծաղր, ծաղրանք, այպն, այպն կատականաց, այպանուն, այպանութիւն, ձաղ, ձաղանք, կատականք, այպնաբարութիւն. la — est souvent indigence d'esprit. — maligne, outrageuse. Être exposé aux —s de la multitude, ծաղրեցաւս է. *բազմութեան առջեւ ծաղր ըլլալ. 2. ծաղր, ծաղրալից ինչ, *ծիծաղելու բան. c'est une — que de vouloir soutenir une telle proposition.

Moquette, ի. Ճաշգորգ, գանգրագորգ. գանգրաւոր գորգ. fauteuil de —.

Moqueur, euse, ած. ծաղրաբար, ծանակ, այպնարարող, այպանող, *ծաղր ընող, ծաղրող. il a l'air —. Il a l'humeur —euse. Un rire, un discours —. Le Français quelquefois est léger et —, mais toujours le mérite eut des droits sur son cœur (Volt.). Un langage —. 2. գ. —. les —s sont moqués. C'est un —. C'est une —euse. 3. ա. Ա. ծաղրաբար, ծանակ, ծաղրուկ. * Ուչուն ինչ Ամերիկայ:

Moquilée, ի. բ. ծոփուկ. ազգ երկպտուկ մանկոց ի տոհմէ վարդենաւորից (rosacées).

Mora, ա. բ. հինակ. ազգ երկպտուկ մանկոյ ի տոհմէ ընդեղինաց (légumineuses).

Moracées, Morées, ի. յ. բ. ՄՄենասերք, ՄՄենայք. ցեղ բուսոց որոց նախատիպ է ՄՄենի (mûrier).

Moræa, ա. բ. հիրիկնակ, սուտ հիրիկ. ազգ միապտուկ մանկոյ ի տոհմէ հիրիկնայց (iridées). հն. **Morée.**

Morailler (մօրայլէ) ն. ար. շրուշակել:

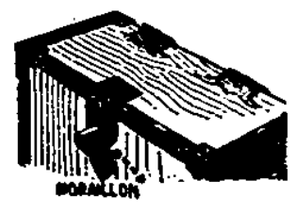
Morailles (մօրայլ) ի. յ. ար. շրուշակ ձիոյ:

Moraillon (մօրայլօն) ա. արկղա-

կիշ. ակիշ փականաց հաստատեալ ի կափարչի արկղի:

Moraine, ի. եք. պարիսպ, առապար. 2. քարակոյտ, կարկառ. 3. մեռելաբուրդ. * մեռնելէն յետոյ խուզած բուրդ ոչխարին. 4. ած. laine —, մեռելաբուրդ:

Moral, e, aux, ած. բարոյական, բարոյիկ. sens —. Préceptes moraux. Réflexions —es. Ce livre est —. 2. բարոյատուր, բարոյալից, բարեկրօն, բարեսէր, լաւիմաց, բարեվիճակ, *լաւ վարք՝ միտք ունեցող. personne —e. Un homme, un écrivain —. 3. բարոյական, մտաւորական. les vertus —es, բարոյական առաքինութիւնք. influence, action —e. Facultés —es. 4. իս. բարոյական, իրական, բուն. certitude, impossibilité —e.

Moral, ա. բարոյականն, միտք. plein de —, բարոյալից. au — et au physique, բարոյապէս՝ բարոյականապէս եւ բնականապէս. le physique influe sur le —. Son — est affecté. Remonter le — d'une armée, անդէն վառել զմիտս զօրաց. son — s'est relevé. 2. բարոյականն, բարոյականութիւն. qu'est-ce en effet que le — de l'amour?

Morale, ի. բարոյական, բարոյագիտութիւն, բարոյախօսութիւն. la — est la science des lois naturelles. — dépravée, relâchée, dangereuse, pure, austère, sévère, rigoureuse, indulgente, douce. La — de Jésus-Christ. La — en action, գործնական՝ իրական բարոյական. cours de —, դասախօսութիւն գբարոյականէ, բարոյախօսութիւն. 2. բարոյական, բարոյականութիւն, ուղղութիւն վարուց. offense à la — publique, վշտնամանք ընդդէմ հասարակաց բարոյականի՝ ուղղութեան վարուց. 3. բարոյական. գիրք՝ ճառ. գբարոյից. la Morale ou les Morales d'Aristote. 4. բարոյական, դաս բարոյականի. une —. La — d'un ouvrage, de la fable. 5. բարոյական, յանդիմանութիւն, խրատ, յորդորակ. faire la —, parler —, բարոյախօս լ., բարոյախօսել, խրատ տալ, յորդորել ի զգաստութիւն. faire la — à un enfant. Son père lui a fait la —, une —.

Moralement, մ. բարոյապէս, բարոյականապէս, բարոյաբար, բարոյախօսաբար, se conduire —. կլ. —, բարոյապէս, բարոյականապէս, հաւանականաբար. il était — parlant, impossible que..., բարոյապէս անհնարին էր, յանհնարիցն էր, անհնարին յոյժ էր գի... il était — sûr de.

Moralisateur, trice, ած. նբ. բարոյացուցիչ., բարոյական, բարոյախօս, խրատիչ, զգաստացուցիչ, enseignement —. Œuvre —trice.

Moralisation (սիօն) ի. նբ. բարոյականումն, բարոյաւորումն. la — du peuple par l'instruction.

Moraliser, ֆ. բարոյախօսել, բարոյախօս լ., բարոյաբանել. — sur les vicissitudes de la fortune. Il moralise sans agir. Déplaire à force de —. || C'est assez —, շատ՝ հերիք է այսչափ. 2. ը. խրատել, խրատաբանել. — un enfant. 3. նբ. բարոյականել, բարոյացուցանել, բարոյաւորել. բարոյական՝ բարեբարոյ առնել. — les masses, les classes ouvrières.

Se moraliser, դ. բարոյականանալ, բարոյանալ, բարոյաւորիլ, բարեբարոյ լ.:

Moraliseur, euse, ա. բարոյախօս, *բարոյական իօսող:

Moraliste, ա. բարոյագէտ, բարոյախօս. ուսուցիչ՝ մատենագիր բարոյականի. La Rochefoucauld, La Bruyère, Vauvenargues sont nos plus grands —s.

Moralité, ի. բարոյականութիւն. բարոյական խորհուրդ. belle —. Recueil de —s. — chrétienne. 2. բարոյականութիւն. բարոյական իմաստ՝ միտք, խրատ. la — cachée sous cette fable. 3. բարոյականութիւն. բարոյական ընտրողութիւն՝ խիղճ մտաց. les actions des fous sont dénuées de —. 4. բարոյականութիւն, բարեբարոյութիւն, ուղղութիւն վարուց, բարի վարք. prendre des renseignements sur la — de qn. Certificat de — բարոյագիր. 5. բարոյականութիւն, բարոյական հանգամանք. tous les rites chrétiens sont de la plus haute —. 6. բարոյախաղ. 7. բարոյավէպ, բարոյական վէպ (roman moral).

Morasse, ի. տպ. օրագրափորձ. փորձ՝ սրբագրութիւն օրագրի:

Morassien, ա. օրագրափորձիչ. *օրագրափորձն սրբագրող գործաւոր:

Morate, ա. տգ. Ջեննաւտ:

Moratoire, ած. իգ. յետաձգիչ, յապաղիչ, յապաղեցուցիչ. intérêts —s, շահ յապաղման. sentence —.

Moratorium (օմ) ա. իգ. յետաձգուժն, յապաղանք:

Morave, ած. մորաւեան. frères —s, — եղբարք. S. **Hernutes.**

Morbeux, euse, ած. բժ. S. **Morbide.**

Morbide, ած. բժ. ախտաւոր, ախտաւոր, ախտաբորբոք, ախտաբոյր. état —. Phénomènes —s, — երեւոյթք. 2. նկ. եւ անդ. փափկամարմին, փափուկ. chairs —s.

Morbidement, մ. ախտաւորաբար, հիւանդաբար, հիւանդագին.

Morbidesse, ի. նկ. եւ անդ. փափկութիւն մարմնոյ. 2. փ. փափկութիւն:

Morbidité, ի. ախտաւորութիւն:

Morbifique, ած. բժ. ախտաբեր, ախտագործ, ախտաբորբոք, ախտածին, ախտածնական. principe —. Miasmes, exhalaisons —s. Matière —. Germes —s.

Morbleu, մջ. բա՛րէ, վա՛շ, օ՛ն, *գետին անցնի, շունչանորդի՛, խե՛ղն անիծած, Ջուառակա՛ն. — ! je trouve la pièce détestable. (Mol.) Non, —! c'est à vous. (Id.) Eh bien ! c'est Pascal, —. (Sév.)

Morceau, ա. պատառ, կտոր, կտոր «փարչա, լօգմա». petit —, պատառիկ, *կտորիկ. les —x, —ք, պատառք, *կտորուանք. — délicat, friand, փափուկ, փափկակեր —. couper un —, հատանել — մի, *— մի կտրել. — de pain, բրդոն, *հացի կտոր, բրդուճ. couper par —x, բրդել պատառս, յօշոտ պատառել, պատառոտել, կտորատել, *պատառ պատառ՝ կտոր կտոր կտրել, mâcher, avaler un —. Avaler en un —, ի մի պատառ կլանել, *մէկ պատառ մի ընել. avaler de gros —x, * խոշոր կտորներ կուլ տալ.

ը. manger un —, ուտել պատառ մի՝ Ջեջեւախտրտիկ, *պատառ մի ուտել, պատառ մի բան առնուլ.

ը. doubler les —x, mettre les —x doubles, ուտել շատապաւ.

փ. prendre le —, ի հայրս անկանիլ, պատրիլ, խաբիլ, *խաբուիլ. — honteux, վերջին պատառ մնացեալ ի սկաւառակի.

փ. ne faire qu'un — de qn., ի մի պատառ կլանել զոք, անջան յաղթել ումեք, *մէկն մէկ պատառ ընել.

փ. s'ôter les —x, les —x de la bouche, գրկել զանձն ի կաթեւորաց յօգնել այլոց, *պատառներն բերնէն հանել ուրիշի կերցունել.

փ. tailler les —x à qn., կարգել՝ կարճել զծախս ուրուք, *մէկուն ճախքն կարգի դնել՝ չափաւորել.

փ. rogner les —x à qn., նուազել՝ կարճել զշահս՝ զիաաս ուրուք, *մէկուն շահն, եկամուտն քիչցունել. || on lui compte ses —x, *պատառներն կհամրեն, հապիւ ապրելու չափ կուտան.

2. փ. կտոր, պատառ, բեկոր, կապերտ, շերտ, *կտոր «փարչա». mis en —x, շերտակոտոր. petit —, կտորակ, կտորիկ, *կտորտուք. un — de cire, de bois. Un — de parchemin, պատառ մի մագաղաթ. — d'étoffe, ծուէնք, պատառ, կապերտ, *լաթի կտոր. — de cuir, սեկաւիերթ, *կաշիի կտոր. — d'os, նշխար՝ խրխոր ոսկերաց, *ոսկրի կտոր. déchirer en deux —x, յերկուս ծուէնս պատառել. tomber en —x, պատառ պատառ յերկիր անկանիլ. déchirer en —x, ծուէնս ծուէնս՝ յօշ յօշ՝ անդամ անդամ պատառել, *բզիկ բզիկ ընել. couper en —x, հատակոտոր առնել, *կտոր կտոր կտրել, կտորբրդուճ ընել. d'un seul —, միածոյլ, միապաղաղ, *մէկ կտորէ, միակտուր «եէքփարչէ». fait de pièces et de —x, հատակոտոր, հատակարկատ. եւ փ. —, կցկտուր, կցկցուն. || փ. les —x en sont bons, մինչեւ յետին կտորքն պատուական են. ||փ. un — d'homme, այրիկ, այրուկ, *մարդու կտոր,

3. կտոր, պատառ, հատոր. — de terre, d'héritage. Il a attrapé un bon — de cette succession.

4. հատած, հատուած, հատուած՝ կտոր (գործ). traduire un — de Virgile. Les beaux —x de Corneille. || —x choisis, հատընտիր՝ ճաղկապաղ հատուածք.

5. պատառ, *ամբողջ բան ուտելու. un faisan est un — délicat. || Les bons —x, համադամք, *համեղ ուտելիք. aimer les bons —x, համադամասէր՝ փափկակեր լ. || փ. եւ ը. c'est un — trop cher, c'est un — de prince, de roi, պատառ ծանրագին՝ իշխանավայել՝ արքայավայել է, *կ'ըսուի ամենագնիւ բանի կամ անձի մի. || փ. c'est un — friand, c'est un — de roi, պատառ համադամ՝ համեղաճաշակ՝ արքայավայել է. ասի զգեղեցիկ կնոջէ կամ զօրիորդէ. avouez que la fille de Mme Poisson est un — de roi.

6. փ. կտոր, կերտ, նկար, երկ, գործ, վաստակ, երկասիրութիւն. la colonnade du Louvre est un beau —. Voilà un beau — de sculpture, d'orfévrerie. Ce ravissant —. Son — sur les mœurs des Anglais.

7. եժ. երգ, նուագ, երգահատուած, նուագահատուած. — de musique, կլ.—, կտոր, կտոր, հատուած. cette ouverture est un beau —. Jouer un —, *կտոր մի նուագել՝ ածել. || — de chant, երգահատուած, երգակտոր. || — de piano, դաշնակահատուած, դաշնականուագ. || — d'ensemble, բազմածայն —.

8. — d'Adam, հն. **Pomme d'Adam,** S. **Pomme.**

Morceler (je morcelle, je morcellerai) ն. հատակոտոր՝ լաթաթաժին առնել, *կտոր կտոր ընել, կերտաւել. — les héritages, une propriété.

Se morceler, դ. հատակոտոր՝ լաթաթաժին լ. *կտոր կտոր ըլլալ՝ գաւուիլ. la propriété s'est beaucoup morcelée depuis la Révolution.

Morcellement, ա. մանրաթաժանումն, մանրաթաժանումն, կտրատումն. le — d'un domaine, des terres. [ժեծ:

Mordache, ի. մշտոց. ունելիք

Mordacité, ի. մաղկատութիւն, խածակութիւն, հարիչ՝ մաշիչ զօրութիւն. la — de l'eau-forte. 2. փ. մաղկատութիւն, խածանողութիւն, խայծողութիւն, *խածանութիւն. la — de Voltaire, de sa langue.

Mordamment, մ. մաղկատաբար, խածանաբար:

Mordançage, ա. ար. մաղկատումն, խածակումն:

Mordancer, ն. ար. մաղկատել, խածակել. դնել մաղկատիչ ի վերայ ոսկւոյն. S. **Mordant.**

Mordant, e, ած. մաղկատիչ, խածատիչ, խածանող, *խածնող, խածակ. la dent de la lime —e. Bêtes —es, — անասունք. 2. մաղկատիչ, խածակ. հարիչ, մաշիչ. l'eau-forte est —e. 3. փ. մաղկատիչ, խածանող, կծուակիծ, կսկծեցուցիչ, կծու, խայծիչ, սլաքալեզու, *խածան, կծող. un homme —. Il est très —. Des paroles —es, — բանք.

raillerie —e. Esprit, style —. 4. աստակաինչիւն. une belle voix de basse, étoffée et —e.

Mordant, ա. մաղկատիչ, խածակ. ջնարակ ոսկերչաց. 2. մաղկատիչ, խածակ. հիւթ հատատիչ գունոց ի վերայ ատապնից. 3. ի. մաղկատուիւն, խածողուիւն, խայծողուիւն, կծուիւն. avoir du — dans l'esprit, մաղկատիչ՝ խայտիչ միտս ունել. 4. սրուիւն, ծափանցողուիւն. cette voix a du —, ատր՝ ծափանցիկ է ձայնդ. 5. տպ. խածակ. փայտեայ ունելիք ձեռագրոց:

Mordéchi, Mordéhi, ա. ախ. մորդախտ. հիւանդուիւն ի Հընդիկս՝ նման հնդախտի (choléra).

Mordelle, ի. մբ. խածորդն. ազգ պատեհաձիւ միջատի:

Mordellides, ա. յ. մբ. խածազգիք. մանր պատեհաձիւ միջատք:

Mordénite, ի. հբ. խածիկ. ջրաւեալ գայլախառզատ արգնկի (alumine), կրոյ եւ սոդայի:

Mordeur, euse, ա. խածանող, *խածնող. 2. աճ —. խածան. cheval —. Jument —euse.

Mordicant, e, աճ. մաղկատիչ, կծու., կծիչ, կծանող, *կնող. humeur, salive —e. || բժ. chaleur —e, մաղկատիչ՝ կծու ջերմուիւն, *մարմի տարուիւն մի որ դպչողին ձեռքն կիջնէ. 2. փ. եւ բ. մաղկատիչ, կրծու, կծանող, կծուակիծ, կսկծեցուցիչ, սլաքալիզու, ծակրարար. des discours, des traits —s. Elle est toujours —e.

Mordication (սիօն) ի. բժ. կծանողուիւն, *կծողուիւն:

Mordicus (քիւս) մ. յամառաբար, պնդագոյնս. soutenir qc. —, յամառաբար պնդել գիմն. soutenir son opinion —, յամառաբար պնդել ի կարծիս իւր. je vous soutiendrai —.

Mordienne, ի. յիշոցք ինչ. — vous! ժո՛ղտ ի վերայ քո, *կրողն գրիզ տանի. ||à la grosse —, մ. վարկապարագի, մտերմաբար. nous vous recevrons à la grosse —.

Mordieu, մջ. բարէ՛, վա՛շ. —, il a raison!

Mordillage, ա. խածատումն:

Mordiller, ն. խածատել, առատացնել; *խածխծել. les jeunes chiens mordillent.

Mordoré, e, աճ. բատրագոյն, բատրաթոխ, ոսկեծուխ. des souliers —s. 2. ա. բատր. բատրաթոխ գոյն. 3. ա. բատր. ազգ ադաւնոյ:

Mordorure, ի. բատրագոյն:

Mordre (je mords, tu mords, il mord, n. mordons, v. mordez, ils mordent; je mordais, n. mordions; je mordis, n. mordîmes; je mordrai, n. mordrons; je mordrais, n. mordrions; mords, mordons, mordez, que je morde, que n. mordions; que je mordisse, que n. mordissions; mordant; mordu) ն. խածանել, *խածնել «բարբառ». le chien l'a mordu. Il a été mordu d'une vipère. — ses ongles, — զնդզոտնս իւր. եւ փ. աշխատ առնել զվիտս իւր. || լկ. —. ce chien mord. || — jusqu'au sang, արխնաճուծ —, *արիւն հանել չափ —.

փ. — à qc., ախորժել գիմն, ջնկն աճել, յատաջադիմ լ. il désire vivement cette place, mais il ne saurait y —. Ce jeune homme mord aux mathématiques. || քՒ. — la poudre, la poussière, la terre, — գիրշի, տապատատ առկանիլ ի փոշւոջ, մնալ ի մարտի, *պատերազմի մէջ սպանիլ. || faire — la poussière, տապատատ արկեալ բերանել ի փոշի, ի փոշի բերանել. 2. խածանել, խայնել. le perroquet le mordit. Cet enfant est tout mordu de puces. 3. մաշել, ուտել. les flots mordent le rivage. 4. փգ. խածակել, խածանել, փորել. — une planche. 5. ար. խածանել, առնուլ. l'étoffe mord la teinture.

Mordre, չ. խածանել, հարկանել, մաշել, ուտել, փորել. l'eau-forte mord sur les métaux. La lime ne mord pas dans l'acier trempé. 2. եւ. խածանել, վխել. մտանել ծայրի խարսխի չափիւք. 3. խածանել, մրատանել. cette pièce de bois mord dans le mur. 4. խածանել, առատախտանիլ անուշ. — dans l'étoffe, *պատատան ներսէն կարել. փ. խածանել, խածատել, խծծել, չարախօսել. leurs louanges mordent. L'envie mord.

Se mordre, դ. խածանել զանձն, *ինքինքն խածնել. il s'est mordu en mâchant. 2. խածանել զիմեանս, *միկնմէկ խածնել. ces chiens se sont mordus cruellement. 3. փ. —, վնասել վիմանց, * իրարս վնասել. || փ. — la langue, S. **Langue.** — les lèvres de rage, de dépit, etc. առ. կատաղութեան — զշրթունս, *կատաղութենէն պակունքն —. || s'en — les doigts, les pouces, գոչալ, առրջանալ ընդ իմն, *բան մի ընելոն վրայ գոչալ. j'ai eu trop de confiance en lui, je m'en mords les doigts.

Առ. S. **Chien.**

Mords, ա. խածիչ(մասն աքճանի):

Mordu, e, անց. **Mordre**ի, խածեալ, *խածուած. — du chien, par la critique.

More կամ **Maure,** ա. մուրի, մաւրիտանացի «մաղրեպը». || փ. traiter qn. de Turc à —, անգութաբար՝ խստութեամբ վարիլ ընդ ումեք, *մէկուն հետ անգթութեամբ՝ խստութեամբ վարուիլ. 2. une —, մաւրիտանուհի. լա. une moresque. || փ. à laver la tête d'un — on perd son temps et sa lessive, ի լուանալ զգլուխ մուրոյ՝ կորուսանի ոք զժամանակ իւր եւ զմոխրաջուր, *մէկու մի խելքին վեր եղած բանն հասկցունելու համար մարդ բրած չանքն կկորսնցունէ. || cheval cap de —, ձի սեւագլուխ. || gris de —, սեւագորշ, սեւագոյն:

Moreau, աճ. ի. բաչառս. des chevaux —x, — ձիք. 2. ա. un —, սեւաձի, *սեւ ձի:

Morée, ի. բ. S. **Moræa.**

Moréées, ի. յ. բ. հիրիկեայք. S. **Moræa.**

Moréine, ի. տգ. ՈՒՒէին:

Morelle, ի, բ. մորմ, մորմուկ, շանխաղող, շնխաղող«իւ իշգիմիս». la — noire, սեաւ՝ սեւագլուխ —. տունկ Ուռնատոր. հն. ո.. **Crève-chien.** || la — grimpante, — պատատան. հն. **Douce-amère, Vigne de Judée.** || La — tubéreuse, գետնախնձոր:

Morelle, ի. պ. ՈՒուկ. ազգ խընձորոյ. 2. Ի. փարփառ. ազգ փարփարի (foulque).

Morénosite, ի. հբ. մորենոզիկ. ջրատեալ ճճմբատ նիքէլի:

Moresque, աճ. մուրիտան, մաւրիտանական, մաւրիտանացի. fête, édifice, architecture, style, costume —. || Danse —, կլ. la —, մաւրիտանապար. || peinture —, à la —, կլ. la —, մաւրիտանանկար. 2. ի. une —, մաւրիտանուհի, մաղրուհի. կին մաւրիտանացի՝ մուրի:

Morfa, ա. մբ. մորփ. փոքրիկ միջատ պատեհաձիւ:

Morfée, ի.եգ. մորփատ. ախտ ձիւնենաց, նարնջենաց եւ կիտրենաց:

Morfer, չ.հ. մղել. *շատ ուտել:

Morfil, ա. փշուր. նուրբ մկրճ անտեսանելիք ի սայրս ածելոյ՝ պատակի, եզն. on ôte le — au rasoir en le passant sur la pierre. 2. փըղոսկր. ժանիք փղաց անգործ՝ *չրատած:

Morfondre (լճ. իբրեւ **Fondre**) ն. գրտացուցանել, գրտաչարել, *մսեցունել. l'air glacial de la nuit l'a morfondu. Le vent vous morfond.

Se morfondre, դ. գրտանալ, մրսիլ, *մսել. — dans la rue, dans le jardin. 2. փ. կղճկիլ, ժամամաճառ լ., *իբր ժամատակն սպասելով կրտնջունել «փանէմէք». — dans les antichambres. — à attendre qn.

Morfondu, e, անց. **Morfondre**ի. գրտացեալ, գրտաչոր, *մսած. || գ. j'ouvre au pauvre —. 2. փ. ժամամաճառ. courtisan —. 3. փ. վրնասեալ, վշտացեալ:

Morfondure, ի. գրտաչարուիւն [(ձիոց):

Morganatique, աճ. mariage —, մորկանական՝ անառիմ ամուսնուիւն. հն. **Mariage de la main gauche,** S. **Gauche.**

Morganatiquement, մ. մորկանապէս, ձախաձեռն. épouser —, — ամուսնանալ՝ *կարգուիլ:

Morgeline, ի. բ. բզրուկ. կն. **Alsine** եւ **Mouron des oiseaux.**

Morgue, ի. խոժոռուիւն, խոժոռատես՝ խոժոռադէմ երեսք, *ժանիք «չէիրէ». — de magistrat rébarbatif. 2. —, խրոխտումն, ամբարտաւանուիւն. les pédants sont pleins de —. Avoir de la —, խրոխտ՝ ամբարտաւան՝ ամբարհաւաճ՝ գոռոզ լ., խրոխտալ, ամբարհաւաճիլ, ամբարտաւանիլ. 3. քննարան բանտարկելոց, զննարանս. 4. դիարքննարան, դիարան, դիակնարան. porter un corps à la —.

Morgué, մչ. յիշողք գեղչկաց. ս. **Mordieu**. —! quel mal te fais-je.

Morguer, ն. խոժոռ հայել. ցածյել սպառնական դիմօք «Ինչո՝ էօթ-ֆիւ պագմագ». il faut bien — le public et le traiter avec la dernière insolence (Volt.). || ի. morguant la destinée (Régnier.).

Se morguer, դ. խոժոռ հայել յիրեարս, *իրարու ժանիք ընել:

Morgueur, ած. խոժոռադէմ, խոժոռատես, խոժոռական, *ժանիք ընող:

Morguienne, մչ. յիշողք գեղչկաց. ս. **Morgué**. —! si j'avais su ça.

Moribond, e, ած. օրհասական, ոգիվար, հոգեհան, մահամերձ. || être tout —, մերձ ի մեռանել է., *մեռածի պէս ըլլալ. || գ. —. un —. Une —e.

Moricaud, e, ած. եւ գ. ր. Ինդեմ, ԻնամօԹ «էսմէր». 2. ր. խափշիկ, խափշիկուհի, սեւադէմ, սեւուկ, *սեւլուկ «ֆապշի»:

Moriforme, ած. ԹՌաձեւ:

Morigéner (je morigène, je morigénerai) ն. ի. ուղղել զբաղս ուրուք, կրԹել. il faut — ses enfants. 2. ր. յանդիմանել, կշտամբել, խրատել. c'est un étourdi qui mérite que vous le morigéniez sévèrement.

Moriglione, ա. կ. սեւաբաղ:

Morille, ի. մորխ, սեւասունկ. սունկ ուտելի:

Morillon, ա. գ. սեւակ. ազգ սեւ խաղողոյ «պիր ճինա սիյահ իւզիւմ». 2. Ե. սեւակ. *տեսակ մի մանր սեւ բադ. 3. ա. յ, ին. սեւակը. անգործ զմրուխտը:

Morine, ա. ոգ. դեղնափայտ, ԹՌիկ. գունաւորիչ դեղին ստացող ԹՌենոյ. ին. **Bois jaune**.

Morinde, ա. բ. սեւաբոյս. ազգ երկպտուկ անկոց ի տոհմէ տօրմաստերից (rubiacées).

Morindine, ի. ոգ. սեւաբուսին. *գունաւորիչ նիւթ գտեալ սեւաբուսի (morinde) արմատոյն մէջ:

Morindone, ի. ոգ. ս. **Morindine**.

Morine, ի.բ. մորենաբոյս:

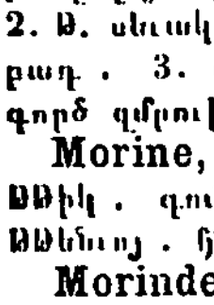
Morine, ի. ոգ. ԹՌենին. տապրն բիւրեղանալի գտեալ ի ԹՌենոջ:

Moringe, ա. բ. բան. ս. **Ben**.

Moringées, ի. յ. բ. բանեայք, բանազգիք. ցեղ բնդեղինաց:

Moringique, ած. ոգ. բանային. **acide** —, — ԹՌու, բանաւԹու. իւղայից ԹՌու հանեալ յիւղոյ բան ծառոյ:

Morio, ա. մբ. հինտ. ազգ ցրեկաԹռիչ ԻնփաԹեաց:

Morion.

Morion, ա. մրԹակ. գլխանոց ԹՌԹռեագոյն քան զսպառատրտ. 2. հբ. տեւական. ազգ եղընբաթաի:

Morioplastie, ի. վ. մասնակազմուԹիւն. արուեստ կազմելոյ վիրաբուժօքն զեղծեալ մասունս գործարանաց մերոց. հն. **Autoplastie**.

Morique, ած. ոգ. ԹՌային. **acide** —, — ԹՌու գտեալ ի կեղեւս սպիտակ ԹՌենոյ. || կն. **Moroxylique**.

Morisonie, ի. բ. մորիսոնիա, մորիսոնի. փոքրիկ ծառ ի ցեղէ կապարացգեայց (capparides).

Morisque կամ **Maurisque**, ա. Մաւրիտանացի:

Mormolyce, ա. մբ. վկարդ. ազգ պատեանաԹեւ միջատի:

Mormon, e, ա. մորմոն, մորմոնեան. աղանդ ինչ ի հիւսիսային Ամերիկա, որ ընդունի պրազմականուԹիւն. 2. ած. —. l'église —e, — եկեղեցի. 3. կ. —. ազգ շնագլուխ կապկի:

Mormonisme, ա, մորմոնուԹիւն, մորմոնականուԹիւն. կրօն մորմոնեանց:

Mormophyllés, ա. յ. մբ. կերպատեղիք. տոհմ պատեանաԹեւ միջատաց:

Mormyre, ա. ձր. մորմիւռոս. ազգ փշոտ ձկան.

Morne, ած. տխուր, Ինամատես, տրտմազգեաց, տխրասեռիկ, խոժոռ, հոգած. être bien —. — et silencieux. — et pensif. Triste et —. Visage, air, œil —. — silence. || Temps —, տխուր՝ աղօտ՝ ԹՌագոյն՝ ամպամած օդ. || couleur —, տրխրԹութեան՝ աղօտ՝ անփայլ՝ մուԹ գոյն:

Morne, ա. լեռնակ, սար, բլուր. 2. ի. օղ, *օղակ «հալգա»:

Morné, e, ած. օղաւոր, օղակաւոր. lance —e. 2. կգ. ժօռատ, անկտուց, անկռու՝ լեզուատ, անհիրան, անմնա:

Mornement, մ. տխրաբար:

Morner, ն. օղակել, օղածայր առնել. — une lance.

Mornette, ի. կգ. օղակիկ:

Mornifle, ի.ր. ապտակ «շամար». donner une —, — տալ՝ածել:

Moronobée, ի.ր. ձգտենի. ծառ յԱմերիկա:

Moronolite, ի. հբ. ձգտակ:

Moropus (իւս) ա. կ. ԹՌոտն. ազգ ստնաբերից (mammifères).

Morosaure, ա. սր. ԹՌամողէս. ամերիկեան զեռուն վիԹխարի քան մետրեայ:

Morosauridés, ա. յ. կ. ԹՌամողեսեան:

Morose, ած. տխուր, անժպիտ, խոժոռ. վէս, վիրաբարոյ, նեխատես, մռոս, *մրմռոս. hier j'étais faible et —. De caractère, d'humeur —, տխրաբարոյ, վիրաբարոյ:

Morosif, ive, ած. իգ. անհոգ, Ներհնոգ. débiteur —,

Morosité, ի. տխրուԹիւն, խոժոռուԹիւն, վիրուԹիւն, մռոռուԹիւն:

Morosophie, ի. մորոսանք. մորոսիմաստուԹիւն. ազգ ծանրաբարոյ յիմարուԹեան:

Morothérium (օմ) ա. կ. ԹՌագազան. ազգ բրածոյ գազանի:

Moroxylique, ս. **Morique**.

Moroxyte (մօրօքսիԹ) ի. հբ. ս. **Apatite**.

Morphalogie, ի. ձեւաբանուԹիւն, ձեւախօսուԹիւն, կերպաբանուԹիւն, կերպախօսուԹիւն, կազմաբանուԹիւն:

Morphée, ա.դց. Մորփէոս. որդի Քնոյ եւ դիք երազոց. Être dans les bras de —, լինել ի գիրկս Մորփեայ, ի քուն լ., *Մորփէոսի գիրկն՝ քուն ըլլալ. les pavots de —, մեկոնք —ի. — avait versé sur lui tous les pavots. Allumé par le —, մահաբոյց. 2. բմ. մորփեախտ. հն. **Lèpre blanche**.

Morphides, ա. մբ. կերպազգիք. ԻնփաԹեաւ տոհմ միջատաց:

Morphine, ի. ոգ. մորփին, բընաւիսն. տարբն ափիոնի:

Morphiné, e, ած. մորփինահար:

Morphinisme, ա. մորփինահարուԹիւն, մորփինականուԹիւն:

Morphinomane, գ. մորփինամոլ.

Morphinomanie, մորփինամոլուԹիւն:

Morphiomane, ս. **Morphinomane**.

Morphiomanie, ս. **Morphinomanie**.

Morphique, ած. ոգ. մորփինային:

Morpho (մօրֆօ) ա. մբ. ձեւաճպճիկ.. ազգ Ինփաթեաւ ցերեկեայ միջատաց:

Morpho, յն. նմ, ձեւ, ձեւա..., կերպ, կերպա...

Morphogénie, ի. ձեւակերպուԹիւն. — moléculaire.

Morphographie, ի. կերպագրուԹիւն:

Morphologie, ի. ձեւաբանուԹիւն, ձեւախօսուԹիւն, կերպաբանուԹիւն, կերպախօսուԹիւն, կազմաբանուԹիւն:

Morphologique, ած. կերպաբանական:

Morphologiquement, մ. կերպաբանօրէն:

Morphon, ա. կ. աքիլուկ. սեւ Ինփաթեաւ միջատաց:

Morphose, ի. բզ. կերպաւորուԹիւն.

Morphotropie, ի. կերպափոխուԹիւն, ձեւափոխուԹիւն:

Morphozoaire, ած. կերպակենդան:

Morpion, ա. մբ. ցայլոջիլ «գազգ պիՖի»:

Morrhuine (մօռիւին) ի. ոգ. փողոշին, փողոշիւղին. կալաքարակերպ ինչ:

Morrhuique, ած. ոգ. փողոշային. acide —, փողոշաԹՌու:

Morrhuol, ա. դզ. փողոշիւղուլ:

Mors, ա. սանձ, դանդանաւանդ, ճիմ, լիամ «կէմ». mettre le —, արկանել — ի կզակս, դնել — ի բերան «— գօմագ՝ Ծագմագ». || փ. l'homme, en ses passions toujours errant sans guide, a besoin qu'on lui mette et le — et la bride. || Prendre le — aux dents, առնուլ զանձ յատամունս, սանձակոտոր սանձազանց ալեխուրցաՌափլ. ձիոյ. son cheval a pris le — aux dents. եւ փ. կատաղիլ, զայրագնիլ, բրդիլ ի բարկուԹիւն. եւս՝ զարԹնուլ ի ԾմրուԹենէ, փուԹաջան լ. || փ. ronger le —, եւ լս. ronger le frein. ս. **Frein**.

Morse, ա.կ. ջրափիղ, ծովափիղ, ծովացուլ:

Morsure, ի. խածումն, *խածնելն. 2. խածուած, խածատուանք.

վէրք խածաւոտանաց . — dangereuse, envenimée, mortelle. Faire une profonde —. La — d'un chien enragé, d'un cheval. Guérir une —, guérir d'une —. 3. խայծուած , խայ. ծուած . — de puce, d'un serpent. 4. փ. խածուած , խածաւոտանք , խայծուած . les —s de la calomnie.

Morse.

Mort, e, անց. **Mourir**ի . մեռանել , մահացեալ , վախճանեալ , մեռելոտի, *մեռած. homme —. Femme —e, մեռելուհի , croire qn. —, մեռեալ՝ ընդ մեռեալս համարել զոք , *մէկն — կարծել . il est —. Tomber —, անկեալ մեռանել , *— իյնալ , իյնալ մեռնիլ . cheval —, մեռեալ՝ սատակեալ՝ *—՝ սատկած ձի. comme —, իբրեւ մեռեալ , մեռօքն , *մեռածի պէս . — prématurément, վաղամահ , վաղազրաւ, վաղավախճան. || — ou vif, եթէ մեռեալ եւ եթէ կենդանի , *մեռած կամ կենդանի. եւ փ. յորում վիճակի եւ իցէ. || c'est un homme —, ասի զառանէ որ ի մեծի վտանգի իցէ . || chair —e, մեռեալ՝ փտեալ՝ *փտած մարմին . peau —e, մեռեալ մորթ. || à demi-—, կիսամեռ, * կէս —. || — ivre կամ ivre —, S. **Mort-ivre.**

2. մեռեալ , գօսացեալ , գօս , *չորցած . un arbre —. Bois —. || — bois, փուշք, մացառք . || feuille —e, մեռեալ՝ չորացեալ՝ անկեալ՝ *չորցած տերեւ. || Նկ. nature —e, S. **Nature.**

3. մահաւոիպ . une —e pâleur s'empare de son front. || Avoir le teint —, մահատեսիլ՝ մահաւոիպ լ. || avoir les yeux —s, մահագոյժ՝ մահագուշակ ունել զաչս . || avoir les lèvres —es, մահաւոիպ՝ Ցալնկագոյն ունել զշրթունս . || couleur —e, գոյն մահաւոիպ՝ ալօտ՝ նսեմ .

4. մեռեալ , անզգայ . avoir le cœur —. || Avoir la langue —e, լռել. || n'y pas aller de main —e, S. **Main-morte.**

5. ընդարմացեալ , կարկամեալ . avoir une jambe —e.

6. փ. — à, pour, մեռեալ վասն , հրաժարեալ , ի բաց կացեալ , *մեռած . — au monde, au plaisir. — à l'espérance, յուսակորոյս :

— *de,* մեռեալ , ոգեսպառ , *մեռած , հոգին ելած . — de fatigue, — յաշխատութենէ , * աշխատանքէն —.

7. փ. մեռեալ , անկենդան , անզօր , անկարող . des sociétés —es. Foi —e. || Langue —e, մեռեալ լեզու, *որ ալ չխօսուիր . || balle —e, մեռեալ՝ անզօր գնդակ , *ռումբ ուժն կորսնցուցած . || eau —e, մեռեալ՝ լճացեալ ջուր . || bras —, մեռեալ բազուկ . *գետոյն այն կտրին, որուն ջուրն արգիլուելով ալ չվազեր . ||mer —e, մեռեալ ծով . || morte-eau, փոքրիկ մակընթացութիւնք եւ տեղատութիւնք ծովու յառաջին եւ ի վերջին քառորդս լուսնի . եւս՝ ժամանակ փոքրիկ մակընթացութեանց եւ տեղատութեանց . nous sommes en morte-eau. եւս՝ յետին նուազութիւն ջուրց ծովու .

8. մեռեալ , անգործ . argent —, անշահաբեր արծաթ , *մեռած՝ չբանեցուած սառակ . || papier —, զա. papier libre, S. **Libre.** || Lettre —e, մեռեալ գիր՝ առն . անզօր գրուած . || pays —, մեռեալ , անվաճառաշահ երկիր . || saison —e, S. **Morte-saison.**

Mort,e, գ. մեռեալ , մահացեալ , հանգուցեալ , վախճանեալ , ննջեցեալ , հրաժարեալ « մէրիւմ » . les —s, մեռեալք , գերեզմանականք . les volontés des —s sont des lois souveraines (Ducis.) Un —, une —e, մեռեալ . être pâle comme un —, մեռելագունատ լ. || avoir l'air d'un —, մեռելատիպ լ. être comme un —, մահակերպարան լ. enterrer, ensevelir les —s. Porter un — en terre. Prier Dieu pour les —s. Le service, l'office des —s, պաշտօն ննջեցելոց. || le jour des —s, օր մեռելոց . || liste des —s, մահացուցակ . || être trouvé parmi les —s, ընդ մեռեալս՝ ի մէջ մեռելոց գտանիլ . || ա. un —, մեռեալ , մեռելոտի, գէշ , դի , դիակն, *մեռել . || քն. le rivage, la demeure des —s. Chez les —s, ափունք , օճախ՝ բնակարան մեռելոց . || tête de —, գլուխ՝ գանկ մեռելոց , * մեռելի գլուխ «գաւխա». || faire le —, մեռեալ զանձն կերպարանել, չտալ նշան կենդանութեան , *մեռնիլ ձեւանալ , սուտ մեռնիլ , սուտմեռուկ լ. փ.՝ չտալ պատասխանի . || danse des —s, S. **Macabre.** 2. ա. նե. le — de l'eau կամ le — d'eau, յետին նուազութիւն ջուրց ծովու . լաւագոյն է ասել morte-d'eau.

Առ. les —s ont toujours tort, մեղադրին միշտ մեռեալք , անբասիր լինին միշտ կենդանիք ի վնաս մեռելոց , *մեռելներն միշտ կմեղադրուին . յանցանքն միշտ մեռելոց վրայ կ'իյնայ :

Mort, ի. մահ «էօլիւմ». — naturelle, բնական —. — accidentelle, անբնական՝ պատահական —. — heureuse, douce, violente, prompte, lente, douloureuse, tragique, funeste, déplorable, երջանիկ, քաղցր՝ քաղցրանինջ, բռնական , արագահաս , յարմ՝ յարմահաս , ցաւալի՝ ցաւագին, եղեռնական , աղետալի , ողբալի —. d'une — violente, սաստկամահ, բռնամահ . périr de — violente, բռնամահ լ. mourir soudainement, յանկարծամահ լ. — subite, յանկարծամահութիւն . — prématurée, վաղամահ , վաղավախճան , վաղամեռիկ . — glorieuse, sainte, փառաւոր , սուրբ —. — honteuse, infâme, ամօթալից , խայտառակ —. être menacé d'une — prochaine, ի վտանգի լ. մօտալուտ մահուան . || la — dans l'âme, մահ ի հոգի՝ ի սիրտ . souhaiter, désirer la —, խնդրել — անձին , *մահն փափաքիլ . être puni de —, մահու մեռանիլ , *մահուան պատիժ ընդունել . courir, aller à la —, ի մահ ընթանալ՝ դիմել, երթալ, *մահուան վազել , գնալ . attendre la —. Avoir toujours la — devant les yeux. Avoir peur de la —, craindre, redouter la —, երկնչիլ ի մահուանէ, *մեռնելէն վախնալ . qui regarde la —, մահահայեաց . d'une — prématurée, վաղավախճան , վաղազրաւ , վաղամեռ . près de la —, մահամերձ . voir la — de près, մերձ ի մահ՝ մազիւինչ լ. le jour de sa —, օր մահուան իւրոյ . à l'heure de sa —, ի ժամու մահուան . les approches, les transes, les frayeurs, les affres, le hoquet de la —, մատոյցք , արհաւիրք , հեկեկանք մահու . ce malade, cette maladie tourne à la —, *այս հիւանդն՝ հիւանդութիւնն մահուան կդառնայ . donner la —, մեռուցանել , մահացուցանել , յարեւէ արկանել , զրաւել ի կենաց . se donner la —, ընդ իւր զէնս՝ սուր ելանել , գիւրովին երթալ , կարճել զանձն ի կենաց , ի կենդանութենէ արկանել զանձն , անձնամահ՝ անձնասպան՝ ինքնասպան լ. * ինքզինքն մեռուցանել . se donner la — volontairement, կամամահ լ. mourir d'une — naturelle, de sa propre —, ինքնամեռ լ. mettre à —, կարճել՝ գրաւել՝ արկանել՝ լուծանել՝ բառնալ ի կենաց , մեռուցանել , մահացուցանել , * մեռուցանել . mériter la —, մահապարտ լ. livrer à la —, մատնել ի մահ , * մահուան մատնել . condamner à —, ի մահ դատապարտել , մահու պարտ առնել , * մահուան դատապարտել . porter la —, ածել զմահ՝ մահունս . rencontrer la —, մահու հասանել , * մահուան հանդիպիլ . affronter, braver la —, դիմագրաւ լ.՝ խիզախել ի —. || être à l'article de la —, S. **Article.** || Être aux portes de la —, ի դրունս մահու հասանել, առ դուրս մահու հասեալ կալ . || mourir d'une — ignominieuse, խայտառակամահ լինել . || mettre à —, S. **Mettre.** || Belle —, գեղեցիկ՝ փառաւոր՝ պանծալի —. || une bonne —, բարի —. || ը. mourir de sa belle —, բնական մահուամբ մեռանիլ . || entre la vie et la —, ընդ մէջ կենաց եւ մահու , ի մեծ վտանգի . || être au lit de —, ի մահիճ մահու անկեալ դնիլ , *մահուան անկողինն ըլլալ . || à son lit de —, ի մահիճի մահուն , նախքան զմեռանելն , ի մեռանելն , *մահուան անկողինն . || avoir la — entre les dents, ունել զմահն յատամունս , լինել ծեր յոյժ կամ կարի հիւանդ . || avoir la — sur les lèvres, ի շրթունս ունել զմահ , մերձ լինել ի մեռանիլ . || mille —s, բիւր մահուն . la goutte lui a fait souffrir mille —s. A travers mille —s se faire un chemin glorieux. Plutôt de mille —s dussiez-vous me punir (Rac.). || Vouloir mal de —, բազում չարիս մաղթել ումեք . je me veux mal de — d'être de votre race (Mol.).

2. մահ , անձնաւորեալ . la — ne surprend point le sage; il est toujours prêt à partir (La Font.). Ô —, cruelle —!

3. La Mort, Մահն . անձն դիցաբանական կմախուածու եւ մանգաղ ի ձեռին . || les ombres de la —, բառերք մահու , մահն .

4. — d'homme, մարդասպանութիւն , այրասպանութիւն . il y a eu — d'homme.

5. մահ , գլխապարտութիւն . abolir la peine de —, ջնջել զպատիժ մահու . || sentence, arrêt de —, վճիռ մահու , դատակնիք .

6. իգ. — civile, մահ քաղաքական . կորուստ քաղաքական իրաւանց .

7. la — éternelle, — յաւիտենական . դատապարտութիւն մեղաւորաց ի դժոխս . || — de l'âme, — հոգւոյ . կորուստն սրբարար շնորհաց ի ձեռն մահուչափ մեղաց. || — morale, — բարոյական . վիճակ հոգւոյ յորում համօրէն բարոյական զգայմունք շիջեալ իցեն .

8. la — au monde, հրաժարումն յաշխարհէ .

9. փ. մահ . ջնջումն , սպառումն , կործանումն . le monopole est la — de l'industrie. La — du paganisme.

10. մահ. անհնարին տրտմութիւն՝ վախճութիւն . ce fils dénaturé lui donne la —. ||Avoir la — dans l'âme, dans le cœur, ծանրամխիթ՝ վշտահար՝ վշտալից յոյժ լ. || c'est ma —, անտանելի՝ դժոխքմբեր ինչ է ինձ .

11. — aux rats, մկնդեղ «սրչան օձու». ||— aux mouches, ճանճադեղ. || p. — aux chiens, տնջան .

12. *A* —, մ. ի մահ , կարիվէր . blessé à —, — խոցեալ՝ վիրաւորեալ . || փ. être frappé à —, խոցիլ՝ հիւանդանալ առ ի մահ . || condamner, juger à —, ի մահ դատապարտել . être condamné à —, ի մահ դատապարտիլ , դատիլ . || combat à —, մահացու պատերազմ . || ո. à —, սաստիկ . boire à —, բմբել սաստիկ . || à —! մջ. ի մա՛հ . à — les traîtres! ի մա՛հ՝ մատնեցի՛ն՝ ի մահ մատնիչք. ասի եւս — aux traîtres !

13. *A la* —, մ. մահուչափ , սաստիկ . s'ennuyer, haïr à la —. Battre à la —, զմահու գան հարկանել , սաստկահարուած առնել , *մեռնելու չափ ծեծել . être malade à la —, մահացու հիւանդ լ., հիւանդանալ ի մահ , *մեռնելու հիւանդ ըլլալ .

14. *A la vie et à la* —, մ. ի մահու եւ ի կեանս , մինչեւ ի մահ , մինչեւ ցմահ, ցկեանս, մինչեւ ցվախճան կենաց , *մինչեւ մահս . je suis votre ami à la vie et à la —. || Entre nous, c'est à la vie et à la —, բարեկամութիւն մեր տեւեցէ յաւիտեան , *բարեկամութիւննիս միշտ պիտի տեւէ . || il ne me pardonnera ni à la vie ni à la —, ոչ երբեք ներիցէ ինձ .

15. *Par la —!* երդնում ի մահ , *մահն գիտէ, որ ... quiconque remuera, par la —, je l'assomme ! (Mol.). || — de ma vie, երդնում յիմ մահ , *մահուանս վրայ կերդնում որ . . . || — de ma vie, que les gens sont fous quand ils sont amoureux ! (Brueys.)

Ատ. Dieu ne veut pas la — du pécheur, չիւաի Տէր զմահ մեղաւորին . պարտ է ներողամիտ լ. մարդկային սկզբունքն. || il y a remède à tout, hors à la —, գոյ դարման ամենայնի՝ բացի մահուանէ , *մահէն զատ ամէն բանի ճարն կգտնուի:

Mortadelle, ի. մորտատել . տեսակ երշիկ Պոլոնիոյ :

Mortaillable, ած. հ. իգ. մահապարկատու , տիրաժառանգ . *որուն ժառանգութիւնն իր տիրոջն կ'իյնայ. gens —s, — տոլուկք :

Mortaille, ի. հ. իգ. մահահարկ, տիրաժառանգութիւն . ժառանգելն տեառն գինչս անզաւակ սպկի :

Mortaisage, ա. Ծորիծումն , փորումն :

Mortaise, ի. Ծորիծ :

Mortaiser, ն. Ծորիծել , փորել , ծակել : [ծիչ մեքենայ :

Mortaiseuse, ի. Ծորիծող. Ծորի-

Mortalité, ի. մահկանացուութիւն , մահուիւն , մահացուիւն , մեռելութիւն . le fils de Dieu s'est revêtu de notre —. 2. մահկանացուութիւն , մահուիւն , մահրերուիւն . la — d'une blessure. 3. մահ , մահաճուիւն , մարդամահ , մանկամահ , անառնամահ . la — fut grande dans le choléra, մեծ եղեւ մարդամահն ի ժամանակս հնդախտի . la — s'est mise sur les bestiaux. La — des moutons, խաշնամահ . 4. մահուանք, մահուիւն , մեռեալք , մեռելաթիւ . à Paris la — est d'un individu sur trente.

Mort-bois, ա. մեռելափայտ . *մացառք եւ փուշք անտառի մէջ , չոր փայտի կտորտանք :

Morte-eau, ի. մեռուկ . մակընթացութեան սակաւագոյն ժամանակն :

Mortel, elle, ած. մահկանացու , մահացու «էօլիժէ Ծապի» . tous les hommes sont —s. || La dépouille —elle, տ. **Dépouille**. || գ. —. les —s, —ք . ազգ մարդկան, մարդիկ . || ը. un heureux —, այր երջանիկ , *երջանիկ՝ բախտաւոր մարդ . 2. —, օրհասաբեր , մահառիթ , մահաշունչ մահահոտ , մահամատոյց , մահաշշուկ , մահաձիգ , մահաձիր , մահահանգոյն , մահահամբոյր , մեռելատիպ , մեռելաշունչ , կենագրաւ , կենախուզ . maladie —elle, մահացու՝ մահառիթ ախտ՝ հիւանդութիւն . blessure —elle, մահացու՝ օրհասական՝ կարիվէր խոց . poison —, մահացու՝ մահաշունչ՝ մահաբեր Ծոյն՝ դեղ . assoupissement —, մահահանգոյն Ծմբրութիւն . || le coup —, մահացու՝ մահառու հարուած . || péché —, մահուչափ՝ *մահացու մեղք . || — ennemi կամ ennemi —, մահուչափ՝ մահացու՝ ոխերիմ Ջշնամի . être l'ennemi — de qn. Il vous traitait en — adversaire. 3. փ. մահաբեր , մահագոյժ . անհնարին , ապտտուր , դժնդակ , սաստիկ . haine —elle. Un si — affront. 4. ը. բազմաշխատ , ծանրաւաղուտ . il y a d'ici là deux —elles lieues. Quinze —s jours.

Mortellement, մ. ի մահ, առ ի մահ , մահու չափ, կարիվէր . blessé, frappé —, մահավէր, մահահարուած. — atteint d'une flèche, նետահար ի մահ. 2. pécher —, մահուչափ գործել մեղս , *մահացու մեղք գործել. haïr, offenser —. Être — ennuyeux.

Mortellerie (մօրթելրի) ի. տապախագործութիւն :

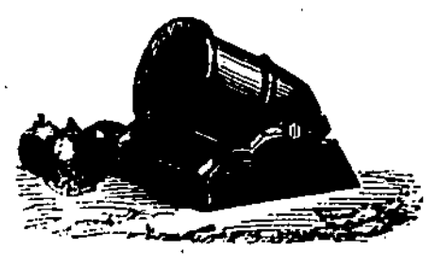
Mortellier (մօրթելիէ) ա. տապախագործ : [Paye.

Morte-Paye (մօրթիէյ) ի. տ.

Morte-saison ի. մահեղանակ , մեռելանակ . անգործ՝ սակաւագործ ժամանակ . des mortes-saisons.

Mort-gage, ա. իգ. մեռելագրաւ. գրաւ շահաբեր պարտատեառն եւն. des morts-gages.

Mortier, ա. սանդ , անկան , *սիտորգուշ , սիտործեծ «հավան , տիպէք» . piler dans un —, լեռաւ՝ ծեծել ի սանդի՝ յանկանի «հավանտա տէյժէք» . || իգ. — électrique, սանդ ելեկտրական. 2. հ. սանդ. գլխանոց սանդաձեւ . || փ. սանդ , սանդակիր . * սանդաձեւ գլխանոց կրողն. 3. գ. սանդ, հրասանդ «հա-

վան Ծօիու». charger le —. Mettre le feu au —. Batterie de —s, սանդհամարտակոց . 4. տապախ, *աւազով ու կրով շինած «սրվա չամուրա՝ գում վէ քիրէճ իլէ հաւիրմըշ» . || — gras, պարարտ —, * որուն մէջ շատ կիր կայ . — maigre, վտիտ՝ նիհար —, *որուն մէջ բաւական կիր չկայ . || փ. եւ ը. cette soupe est du —, տապախեայ՝ Ծանձր յոյժ է Ծանդ :

Mortiérelle, ի. իգ. գշարդ . ազգ սնկոյ :

Mortierellées, ի. յ. ը. գշարդեայք . ցեղ սնկոց :

Mortifère, ած. բժ. մահաբեր , մահառիթ . substance —.

Mortifiant, e, ած. մահացուցիչ , մեռուցիչ . des pratiques —es, մահիրահանգք. 2. մահացուցիչ , Ծըշնամանիկ , ամօթալից . un refus —. Un — refus. Injure —e.

Mortification, ի. բժ. մեռուցումն. փտութիւն մարմնոյ . un bandage trop serré produit la — de la peau. — des chairs, մարմնամեռութիւն , մարմնահարութիւն . 2. ի. մեռուցումն . կակղումն մսոյ . 3. փ. մեռուցումն , մեռելութիւն , անձնահարութիւն , ճնշումն , * մահացուցումն . la — chrétienne. La — de la chair, du corps, մեռուցումն մարմնոյ , մարմնամեռութիւն . la — des

passions, ախտամեռուքիւն, ախտաապականուքիւն. 4. մեռուցումն, կոթանք, վշտագնուքիւն, ամօթ, ընդնեմանք, *մահացուցումն. recevoir, essuyer, s'attirer une grande, une cruelle —. Donner de grandes —s à qn. 5. վիշտ, վշտագնուքիւն, վշտամբերուքիւն. Dieu nous envoie des —s.

Mortifié,e, անց.բ. մեռուցեալ, փտեալ. on trouve dans la hernie l'intestin —. 2. ի. մեռուցեալ, կակղեալ. mangeant de la chair de cheval crue ou un peu —e sous la selle de leurs chevaux (Buff.). 3. բ. մահացեալ, մեռուցեալ, գրգռեալ, ցընշեալ. son teint — prêche la continence. Une vie —e, —՝ խստամբեր կեանք. nos désirs si longtemps —s. 4. բ. մահացեալ, կոթացեալ, ամօթահարեալ. ces rois —s par leurs défaites.

Mortifier (je mortifiais, n. mortifiions, v. mortifiiez; que je mortifie, que n. mortifiions, que v. mortifiiez) ն. բժ. մահացուցանել, մեռուցանել, փտել. un bandage trop serré peut — la peau et les muscles. 2. ի. մեռուցանել, կակղել, *կակղցուցանել. le grand air mortifie la viande. 3. բ. մահացուցանել, մեռուցանել, ցնշել. — sa chair, — զմարմին. — ses passions, — զախտս իւր, ախտաապական լ. — ses sens, 4. մահացուցանել, կոթացուցանել, զլճնցուցանել, գրգռեալել, յամօթ առնել, վշտացնել. son refus me mortifie plus que je ne puis l'exprimer. Je ne fus mortifié de...

Se mortifier, բ. մահանալ, մեռանիլ, փտիլ. les parties trop serrées se mortifièrent. 2. բ. մահացուցանել՝ մեռուցանել զանձն, անձնահար լ., ցնշել զմարմին իւր. — pour l'amour de Dieu. 3. մահացուցանել՝ վշտացնել զիմեանս:

Mort-ivre, ած. ա. գինեհար, գինեզին, արբշիռ, *մեռածի պէս գինովցած. ասի նաև ivre-mort. Des morts-ivres. ‖զինոչէ ասի ivre-morte, des ivres-mortes.

Mort-né,e, ած. ա. մեռելածին, *մեռած ծնած. enfant —, — մանուկ՝ տղայ. des mort-nés, des mort-nées.

Mortuaire, ած. մեռելոյ, յուղարկաւորութեան. lit —, անկողին մեռելոյ, *մեռելի, մեռելանկողին. ‖ registre —, մահաւոմար. արձանագիր մեռելոյ. ‖ domicile —, մահարնակարան. բնակարան մեռելոյ. ‖ chambre —, մեռելասենեակ. drap —, դագաղածածկոյթ, *դագաղածածք. ‖ maison —, մահատուն, մեռելատուն, *մեռելատուն. on se réunira à la maison —. ‖ Extrait, acte —, մահագիր, մեռելագիր. ‖ droits —s, մեռելատուրք, *ձաղման տուրք. 2. ա. մահադէպ, *դիպուած մահու. 3. ի. մահացանկ, մահացուցակ, *մեռելներու ցուցակ:

Morue, ի. փողոշ. huile de foie de —, փողոշիւղ. ‖ — franche, la — fraîche, S. **Cabillaud.** ‖ — verte, աղածոյ՝ *աղած —. — noire, սեւ-

փողոշ. — sèche, չոր —. ին. **Merluche.**

Morutier, ա. փողոշորս. *փողոշ որսացող՝ բռնող:

Moruyer, ած. ա. vaisseau —, փողոշորս նաւ, *փողոշ որսալու գնացող նաւ:

Morve, ի. խլինք, խլիկք, *խըլիք «սեմիք». cet enfant a la — au nez. 2. բ. խլնախտ, խլնացաւ. *ձիոց քիթն վազելու հիւանդութիւնն «սեմիք խլէիք»:

Morveau, ա. Ճանճախլինք. Ճանճ խլինք «գաճը սեմիք»:

Morvenite, ի. ին. խլնաքար:

Morveux, euse, ած. խլնոտ, *խլլոտ «սեմիքլիւ». nez, enfant —, ‖ գ. ը. եւ նտ. —, մանուկ, տղայ, աղջիկ. c'est un —, une petite —euse. Un — d'officier. ‖ Traiter qn. comme un —, արհամարհանօք՝ Ջղնամանօք վարիլ ընդ ումեք. 2. անք. —, ագնգահոս, խլնացաւոտ, * խլինքոտ, քիթն վազող. cheval —.

Առ. Il vaut mieux laisser son enfant — que de lui arracher le nez, *լաւագոյն է փորթիկ ցաւ մի՝ հիւանդութիւն մի քաշել քան Ը; առաջացնել զայն դեղերով. ‖ qui se sent — se mouche, *յանցանք ունեցողն պէտք չէ ուրիշին բերանն իր վրայ բանայ: [տաքս:

Morvolant, ա. ար. յոռամի-

Mosaïque, ած. մովսիսական, մովսիսեան, մովսիսադիր. la loi —.

Mosaïque, ի. միւսիոն, խճանկար. մանրախիճ նկար՝ յօրինուած. une belle —. ‖ de —, en —, միւսիոնեայ. 2. միւսիոն. արուեստ յօրինելոյ զմիւսիոն. 3. բ. միւսիոն. երկասիրութիւն բազմահաւուած եւ բազմանիւթ. cet ouvrage est une —.

Mosaïsme, ա. մովսիսականութիւն. մովսիսական օրէնք:

Mosaïste, ա. միւսիոնագործ. 2. ած. —. les maîtres —s.

Mosandrite, ի. ին. մոզանդրաքար:

Mosarabe, S. **Mozarabe.**

Mosasaure, ա. կ. մոսամոլէզ:

Moscatel, ա. մշկագինի, մշկօղի:

Moscatelle, ի. բ. մշկենի. ին. **Adoxe.**

Moschaire, Moscharia (մոսքէր, մոսքարիա) ի.բ. մշկաքոյս. ազգ երկպրուկ անկոց ի տոհմէ բաղադրելոց.

Moschifère, ած. կ. մշկաբեր.

Moschus (մոսքիւս) ա. կ. մըշկայծեամն. գա. **Chevrotain** ի:

Moscouade, ի. շաքարակ. անգործ՝ անգուտ շաքար «խամ շէքէր»:

Moschidés, ա. յ. կ. մշկայծեմեայք:

Mosquée, ի. մզկիթ, տաճար տաճկաց «ճամի, մէսճիտ»:

Mossotite, ի. ին. մոսաքար. ազգ արագոնաքարի (aragonite).

Mot, ա. բառ, բան «բուկէ». — français, arménien, grec, latin. — barbare, rude, harmonieux, vieux, suranné. — usité, inusité, nouveau. Petit —, բառիկ. des —s, —ք, բանկունք. qui dit peu de —s, սակաւաբան, սակաւաբան. — qui commence à s'introduire, նորամուտ բառ. — de deux, de trois syllabes, — երկավանկ՝ եռավանկ. ces deux —s sont synonymes, հոմանշանակ են —ք. choisir ses —s, ընտրել զբառս իւր. effacer, rayer, ajouter un —, բառ մի ջնջել, յաւելուլ. bien prononcer, bien articuler les —s, զբառս քաջ հնչել՝ յօդել. — expressif, significatif, բառ բացայայտիչ՝ նշանակիչ. — qui n'est pas de la langue, օտարաբիւրս՝ օտարախորհ —. Emploi, arrangement, choix des —s. — qui a plusieurs significations, plusieurs acceptions différentes, բազմանշանակ —. — familier, ընտանի —. — simple, composé, պարզ, բարդ՝ բաղադրեալ —. — dérivé du grec, de l'arménien, — ածանցեալ ի յունէ՝ ի հայէ. — emprunté du latin, — փոխառեալ ի լատինէ. il n'y a pas un — de cela dans le contrat, չիք ի սմանէ; — մի ի դաշնագրին. il n'en a pas mis un —. Autant de —s, autant de sentiments de piété, որչափ —ք, նոյնչափ եւ զգացմունք բարեպաշտութեան. mauvais —, չար՝ յոռի —. — déplacé, — անպատշաճ՝ անվայել. dire quelques —s obligeants, quelques —s de consolation, d'amitié, ասել բառս ինչ ազնուամիտս, բառս ինչ մխիթարականս, բառս ինչ բարեմտականս. ‖ p. traîner ses —s, ծանրաքոս՝ ծանրաքեղս՝ յամրաքոս՝ յամրաքեղս լ., * կամկաք՝ ծանր խօսիլ, լեզուն ծանր ըլլալ. ‖ compter ses —s, յամր եւ պատճառանօք խօսիլ, *բառերն համրել. ‖ manger ses —s, S. **Manger.** ‖ լկ. pas un —, եւ ոչ մի —, լուռ, մունջ. ‖ p. n'entendre pas un — de qc., անգիտանալ բնաւ՝ չգիտել ամենեւին զիմն, *բան մի ամենեւին չգիտնալ. il n'entend pas un — de finances. ասի նաև նոյնն մասք, il n'en sait pas un —, il n'en sait pas le plus petit —. Elle ne sait pas le plus petit — de tout ceci. ‖ Dire les —s, անպատրուակ՝ յամարձակ ասել զիմն. ‖ un — à double entente, à deux ententes, à double sens, — équivoque կամ ambigu, երկիմաստ՝ երկդիմի —. ‖ il n'y a pas un — de vrai dans ce qu'on vous a rapporté, չիք ինչ ճշմարիտ, *ձեզ ըսած բառին մէջ բառ մի ճշմարիտ չկայ. ‖ —

nouveau, forgé, նոր՝ նորաիննար՝ նորագիւտ —. || — propre, բնիկ՝ *յատուկ —. — impropre, անբնիկ՝ *անյատուկ —. || —s consacrés, նուիրեալ՝ սեպհականեալ —ք. || —s sacramentels կամ sacramentaux, խորհրդական՝ նուիրական —ք. եւս՝ էական՝ գլխաւոր —ք դաշանց.

2. բան, խօսք. dites lui un — en ma faveur, ասա նմա բան մի ի նպաստ իմ. il ne m'ont jamais dit un — de leur amour, եւ ոչ բան մի երբէք չասացին ինձ զսիրոյ իւրեանց, *իրենց սիրոյն վրայ եւ ոչ խօսք մի երբէք ըսին ինձ. si je n'en disais —, je n'en pensais pas moins. || N'avoir pas le —, le plus petit — à dire, չունել իրաւունս եւ ոչ բան մի ասելոյ. || au premier —, անդէն յառաջնում բանի, անդէն ի խօսելն՝ ի բարբառելն. || dire deux —s, ասել բանս ինչ, *երկու խօսք ըսել. j'ai deux —s à vous dire de la part de... Encore deux —s en sa faveur. Je vous dirai deux —s de cette affaire. || սպառնալիօք. j'ai à me plaindre de lui, je lui en dirai deux —s. || Ne dire —, ne répondre —, ne sonner —, ne souffler —, չասել ինչ, լուռ լինել՝ կալ, *բան մի չասել. || un —, deux —s, s'il vous plaît, ասի ընտանեբար ի կոչել զոք ընդ ումի ունիցի որ խօսել. || j'ai un — à vous dire, բանք են ինձ ընդ ձեզ՝ առ ձեզ. *ձեզ ըսելու խօսք մի ունիմ. || je lui écrirai un, deux —s, գրեցից նմա բանս ինչ՝ երկուողս, *երկու խօսք՝ ուղղ իրեն պիտի գրեմ. || ce sont des —s, բանք՝ գրոյցք են, անուտի բանք են, *խօսք են, փուճ խօսքեր են. || un — d'écrit, un —, deux —s, Թղթիկ, երկուղղ, կարճառօտ գիր. || ը. gros —s, յիշոցք «քիւֆիւր». dire de gros —s, յիշոցաւոր լ. «քիւֆիւր է.» || vilains, sales —s, զազրաբանութիւն, զազրախօսութիւն, *գէշ՝ աղտոտ խօսք. dire de vilains, de sales —s, զազրաբանել, զազրաբան՝ զազրախօս լ., *աղտեղի խօսիլ. || —s grossiers, Թշնամանք, *կոպիտ խօսք. || ը. avoir des —s, կշտամբել՝ յանդիմանել զմիմեանս, *մէջերնին խօսք ունենալ. || grands —s, վերոյհիշեալ —ք. || un grand —, կարեւոր —. le grand — est lâché.

3. բան, խօսք, իմաստք, առած. un bon —, բան հանճարեղ. un diseur de bons —s, հանճարապաշտ, հանճարախօս, *խելացի խօսքեր ըսող. || լկ. de bons —s, բանք հանճարեղք. || — fin, le fin —, բան խորախորհուրդ՝ մտացի. եւ փ. գաղտնիք՝ կարեւորութիւն, վախճան. je n'entends pas le fin — de tout cela. || Dire le fin —, յայտնել զվիտս, զիորհուրդս իւր. || ը. — pour rire, ծաղու՝ խաղոյ բանք. *ծիծաղելու խօսք. || il n'y a pas là le plus petit — pour rire, չեն ծաղու բանքդ՝ իրրդ, *խնդալու բան չկայ հոս, ծիծաղելու խօսք չէ.

4. գին «պէհա». je n'en rabattrai rien; je n'ai pas deux —s. Le premier —, առաջին գին. le dernier —, վերջին գին. c'est mon dernier —. || Au bas —, ի ցածագոյն գինս «էն աշագը պէհասընա».

5. սահմանումն, որոշումն. c'est votre dernier —, վերջին որոշումնիդ է. || prendre au —, անդէն ընդ առնել ընդունիլ զառաջարկութիւնն.

6. բան, վիտք, իմաստ, լուծումն. le — d'une énigme, d'une charade, d'un logogriphe.

7. բան, մեկնութիւն. le — de la situation. — d'une devise. Chercher, avoir le — d'une chose, որոնել, ունել զ— իրիք. || jeu de —, բառախաղ. || —, կամ — d'ordre, նշանախօս, նշանաբան, կարգաբան, կարգախօս. donner, prendre le — d'ordre, տալ, առնուլ զնշանաբան. || le — de passe, անցաբան. բանն զոր պարտ է ասել առ ի կարող լինել անցանելոյ ընդ վայրն պահպանեալ.

8. փ. բան, պատուէր, հրաման. prendre le — de, ընդունել — ի... գործել ըստ բանի՝ ըստ հրամանի ուրուք. || փ. avoir le —, ունել բան ի բերանի. լինել յառաջագոյն Թելադրեալ ասելոյ կամ առնելոյ գիտն. donner le —, բանս ի բերան դնել, Թելադիր լ. ուժք, *մէկուն բերանն դնել ըսելիքն, ցուցանել ընելիքն, տուն տալ. se donner le —, բանս ընդ իրեարս դնել, ի բանի լ., բան ունել ընդ ումիք, *մէջերնին խօսք կապել՝ խօսք մէկ ընել.

9. *En un* —, մ. ի մի բան՝ բառ, միով բանիւ, համառօտ՝ համառօտիւք՝ կարճառօտիւք՝ համայն՝ բովանդակ՝ միահամուռ՝ միանգամայն ասել, միանգամայն իսկ ասացեալ, եւ միանգամայն իսկ ասել, եւ համառօտ իսկ ասացեալ, զի՛ եւս յերկարել իմ, առանց յերկարելոյ իսկ ասացից, եւ առանց յերկարելոյ զբանս ասացից, եւ զի՛ երկայնեմ զբանս, կնիք բանիս, գլուխ բանիցս, *մէկ խօսքով, մէկ բառով. en un —, il faut vivre. Elle flotte, elle hésite, en un —, elle est femme. C'est écrit en un —. || En deux —s կամ trois —s, երկտողիւ, բանիւք ինչ, *երկու եր բեք բառով՝ խօսքով. || en peu de —s, սակաւ բանիւք, սակաւաբան, սակաւուք, կարճաբան, կարճապատում, կարճառօտ, կարճառօտիւք. || ը. en un — comme en cent, comme en mille, etc., միով բանիւ, համառօտ՝ համայն՝ միանգամայն ասել. en un — comme en cent, je ne puis faire mieux. En un — comme en mille, tournez tant qu'il vous plaira, il n'y a rien de tel que d'être sage.

10. — *à* —, — *pour* —, բառ առ բառ, բան առ բան. répondre — pour — à chaque question. Elle me conta — à — une conversation qu'elle avait eue avec le roi. Cela est — à —, — pour — dans Montaigne, dans Bossuet. Dicter — à —. Traduire — à —. || ա. le — à —, բառ առ բառն, բառական Թարգմանութիւնն. faire le — à —, առնել զբառական Թարգմանութիւնն.

11. à ces —s, յայս բան, յեռս բանիցս այսոցիկ, զոյգ ընդ բանին՝ ընդ բանիցն՝ ընդ բանիցս, *այս խօսքին.

12. à demi-—, կիսաբառ, կիսաբան, կիսով բառիւ՝ բանիւ, առանց ասելոյ զամենայն, *կէս բառով՝ խօսքով. s'expliquer, comprendre à demi-—. || ա. le demi-—, կիսաբառն, կիսաբանն, *կէս բառն՝ խօսքն. կէս բառով՝ խօսքով միտքն հասկցունելն. cette parole malicieuse, ce demi-—. || յ. des demi-—s, —ք, հրապոյրք՝ յորդորք ծածկամիտք.

13. à —s couverts, քողածածուկ՝ պատրուակեալ բառիւք՝ բանիւ, *գոց բառերով.

Առ. qui ne dit — consent, որ չասէ ինչ հաւանի, լռութիւն է հաւանութիւն, *բան չըսողն կհաւանի, լռութիւնն հաւանութիւն է:

Motacille, ի.Թ. գա. Bergeronnette:

Motet, ա. հոգեբգ. երգ հոգեւոր. faire de beaux —s. Exécuter un —.

Moteur, trice, գ. շարժիչ, *շարժող. le premier —, առաջին շարժիչն. Աստուած. Dieu est le grand — de l'univers. || —, շարժարան. le — d'une machine. || —s animés, կենդանի —ք, մարդն եւ կենդանիք. — inanimé, անկենդանական՝ անշունչ —. || —s hydrauliques, ջրաշարժ մեքենայք. 2. փ. —, դրդիչ, *շարժառիթ. adressez-vous à Dieu en qualité de — des cœurs. Ce sont les femmes qui furent les motrices de cette révolte. Etre le — d'une intrigue. Qu'est devenu ce sentiment intime qui, sous les noms d'amour et d'amitié, de l'univers est le — sublime? 3. ած. շարժիչ. la force motrice des corps, — զօրութիւն մարմնոց. 4. մկ. —. les muscles —s de la jambe, du bras, etc., — մկունք սրունից, բազկի... || nerf —, — ջիղն, շարժաջիղն. le nerf — externe de l'œil, արտաքին շարժաջիղն աչաց:

Motif, ա. պատճառ, առիթ, դրդիչ. je sais par quel — vous m'êtes si contraire. Par un — de gloire, պատճառաւ փառաց. le — seul fait le mérite des actions des hommes. Servir de — à, — լինել իրիք. exposer ses —s. Avoir un — pour faire une action. Agir par un pur — de zèle, de conscience. N'avoir point d'autre — que celui de la gloire de Dieu. L'intérêt est le seul — qui le fait agir. Imaginer des prétextes pour cacher un véritable —. Bon, mauvais, puissant, faible, secret, apparent, louable, honnête —. 2. եմ. կացուրս, բներգ. գլխաւոր եղանակն. le — de cet air est heureux. Beau —. — commun. 3. գրք. յանդիմանական, *առարկայ:

Motilité, ի. բխ. շարժականութիւն:

Motion (սիօն) ի. շարժումն, շարժուիչ. 2. փ. առաջարկութիւն. faire une — pour tel objet, sur tel objet, relativement à tel objet. Faire la —

d'ajourner la délibération, առաջարկել դադարեցնել որոշման. Il y a eu des —s, des —s très diverses. Appuyer la —, délibérer sur la —. Amender la —. Retirer la —. Rejeter la —. — d'ordre, — կարգի :

Motionnaire, ա. առաջարկող, առաջարկու :

Motionneur, S. **Motionnaire.**

Motival, e, ած. իգ. պատճառական :

Motivé, e, անց. պատճառաբանել, պատճառաբանեալ, պատճառաւոր. un arrêt —.

Motiver, ն. պատճառաբանել, հաստատել՝ ցուցանել պատճառօք, պատճառել. — son refus. Les juges sont obligés de — leurs jugements. 2. պատճառ լինել, պատճառել. voilà ce qui a motivé cette mesure. Ces doutes étaient assez motivés par la nature des objections. || — les entrées et les sorties dans une pièce de théâtre, կարեւոր ցուցանել զնւ եւ զմուտ անձանց ի թատերախաղի.

Se motiver, դ. պատճառիլ, պատճառեալ լինել. cette opinion se motive par plusieurs raisons.

Moto, ա. իտ. եմ. շարժառած. con —, —ով, եռանդուն :

Motocycle, ա. շարժանուրդ, շարժանիւ :

Motographe, ա. եգ. ինքնագիր :

Motricité, ի. բխ. շարժողութիւն :

Motte, ի. գուղձն, կունձն, հողակոյտ, հողակոշտ «քէսէր». — de terre. Rompre, casser, briser les —s d'un champ, խորտակել զգուղձս՝ զկնճուռս արտոյ. 2. պ. —. հող կռառեալ յարմատս. lever un arbre en —, գղձաբարձ առնել, գղձալիր՝ գղձամբ բառնալ զծառն, *ծառն հողի կոշտովն վերցուցանել. replanter un arbre avec sa —. || — à brûler, կ. —, կիզագուղձն. գուղձն այրելի. || — de beurre, կոգագուղձն, կաթագագուղձն. գուղձն՝ զանգուած կոգւոյ՝ կարագի. || S. **Gangue.**

Motter (Se) դ. գղձիլ, *պահուրտիլ կարաւի հողակոշտերու ետեւ:

Mottereau, ա. Ծ. ափնաճիճառն (hirondelle de rivage).

Moteur, ա. կիզագղձագործ :

Motteux, ա. գուղձուկ, գղձաճուճուն :

Motu proprio (de) (տրմօթիւ փրօփրիօ) մ. ինքնակամ, ինքնայօժար, ինքնայորդոր. je le ferai —. Décision prise —, || ա. un —, ինքնակամութիւն, ինքնայօժարութիւն. c'est un —.

Motus (իւս) մջ. ը. լուռ լե՛ր, *առ-ես-եղիր «սուս». ne parlez pas de cela, —!

Mou, Molle, ած. կակուղ, ծոյլ, ծուլաւարտ, ծուլամարմին «եուշշագ». poire, chair, cire molle. Fromage, corps —. || ա. կակուղ, կակուղ ինչ. l'un demandait du —, l'autre du dur. 2. կակուղ, ծոյլ, ջերմ եւ խոնաւ, նայ. le temps est —, ծոյլ է օդն. le vent est —. 3. փ. ծոյլ, մեղկ, անզօր, անկորով, տրկար. cheval —. Homme — au travail. Cet homme est — à servir ses amis. Style —. Touche molle, pinceau —. 4. ծոյլ, մեղկ, ծուլամորթ, ծուլամիտ, ծուլասիրտ, մեղկախորհուրդ, ծեղգասիրտ. հիղգամիտ, նայ. un peuple —. Nos mœurs sont molles. Une vie molle et oisive. Qui a le cœur —, ծոյլասիրտ. caractère —. 5. եւ. ծոյլ. cordage —.

դղ. ի բանաստեղծութեան դնի երբեմն *mol* յեզականն յորժամ յաջորդ բառն սկսանիցի ձայնաւորիւ, զօ. un mol abandon. մարթ է դնել *mol* փոխանակ *mou*ի եւս յորժամ յաջորդ բառն սկսանիցի բաղաձայնիւ. ce mol consentement.

Mou (մու) ա. ծոք (անասնոց). le chat a-t-il eu son —?

Moucenna, ա. S. **Mésenna.**

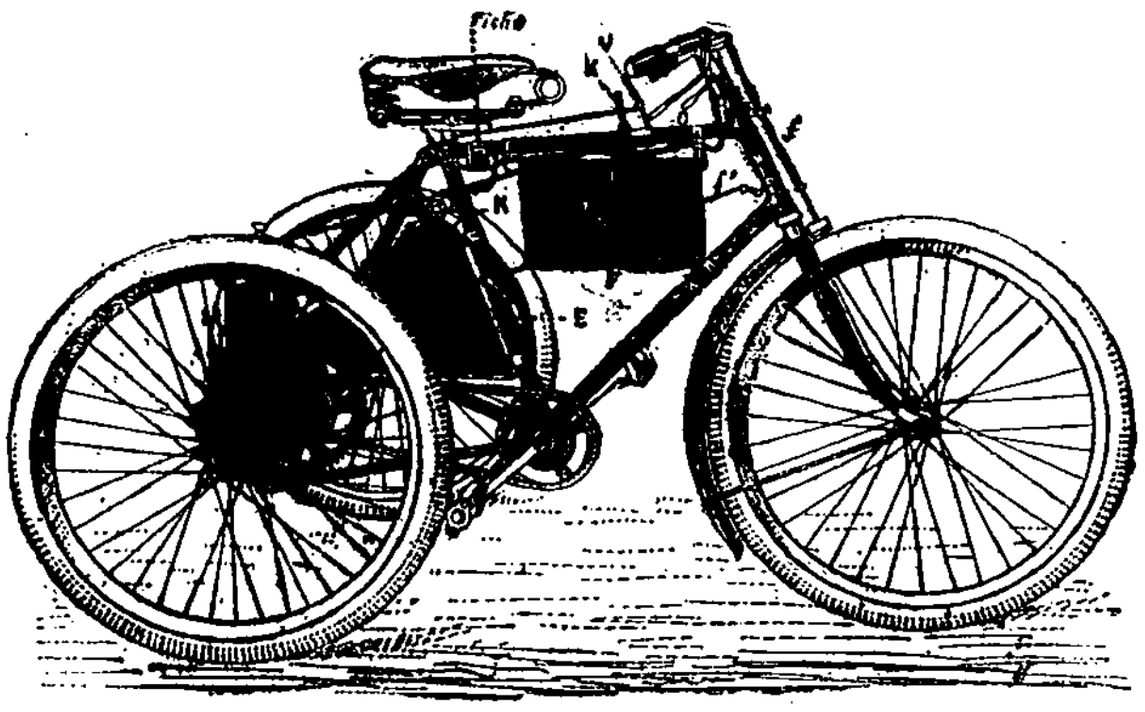
Moucharabi, ա. S. **Machicoulis.**

Mouchard, e, ա. լրտես (ոստիկանութեան). faire le —, լրտեսել. || ը. ի. c'est une petite —e. || Comme un —, լրտեսաբար :

Mouchardage, ա. լրտեսութիւն:

Moucharder, չ. լրտեսել, լրտեսութիւն առնել. 2. ն. — զո. լրտեսել՝ դիտել զոք :

Mouche, ի. ճանճ «սինէք». petite —, ճանճիկ. grosse —. La — pique, խայթէ —ն. la piqûre d'une —, խայթուած —ի. attraper des —s, — որսալ. || cheval tendre aux —s, ձի անժուժկալ խայթուածոց՝ —ից. || փ. être tendre, sensible aux —s, դիւրազգաց է՝ տիգանութեանց, *տիգանութիւն ի սաստիկ զգալ. ||chien à —, շանաճանճ. || — à viandes, մսաճանճ. || փ. եւ ո. gober des —s, S. **Gober.** || փ. prendre la —, դժկամակիլ, դժկամակ լ., *սրդոդիլ. || quelle — le pique? Quelle — l'a piqué? || Faire querelle sur un pied de —, *չնչին բանի ի ճամաբ կռո-

Motocycle.

ուիլ. || faire d'une — un éléphant, սոուաբացուցանել զչնչին ինչ, *ոչինչ բան մի չափազանցութեամբ մեծցուցանել. || la — du coche, S. **Coche.**

2. — à miel կ. —, մեղու. élever des —s, մեղուաբոյծ լ., *մեղու պահել. || — à feu, — luisante, կածուիկ, փոսուրայ «աՒէշ պէօճէյի». ին. **Ver luisant, Lampyre.**

3. կոլ «գունտուզ պէօճէյի». || կոլախարան. խարան կոլախարան «գունտուզ պէօճէքրի նագը». appliquer une —. || — vésicante, խարանաճանճ.

4. pattes, pieds de —s, ոտունք ճանճի, ճանճագիր. մանր եւ անձեւ գիր, * ճանճի տոտիկք. il m'écrit des pieds, des pattes de —s.

5. բժ. —s volantes, ծուաճանճք. ծուցիկ ճանճք, *աչքին աւրուելէն ճանճի պէս բաներ տեսնել. ին. **Myodopsie.**

6. ճանճ, խալ, *դնչուկ. զարդի համար կանանց երեսն կպցուցած կլորիկ կերպաս «ճանճիկս պէնէք».

7. ճանճ, սրաճանճ. * խաղաստւրին ճայրն դրուած կաշիի կտոր. S. **Fleuret.**

8. ճանճ, մօրուափունջ. փունջ մօրուաց. ին. **Impériale.**

9. ճանճ, նշանաճանճ. նշան ի ձգավայրի. S. **Tir.** Faire —, հարկանել ի ճանճըն. S. **Cible.**

10. ճանճ. խանձ ձկնորսակ, կեր ճանճաձեւ.

11. փ. լրտես.

12. ը. fine —, այր խորագէտ, *վարպետորդի, սատանորդի.

13. եւ. լրտեսանալ.

14. ճանճ, ճանճամակոյկ, շոգեճանճ, շոգեմակոյկ.

15. ճանճախաղ, ճանճ խաղ. ծղծախաղ ինչ.

16. ած. la Mouche, կամ լուսագոյն l'Abeille, ճանճ, մեղու. աստեղատուն հարաւային կիսագնդոյ. || — indienne, ինդկաճանճ.

17. բժ. յ. նախերկունք. առաջին եւ ծեծու եղկունք ծննդականի. cette femme commence à sentir des —s, les —s.

Առ. on prend plus de —s avec du miel qu'avec du vinaigre, * աւելի մեղրով կորացուին ճանճք քան թէ քացախով, բաղցրութեամբ աւելի կյաջողի մարդ քան թէ խստութեամբ:

Mouché, e, անց. ունչասրբեալ. սրբել զունչս, *քիթն սրբած. enfant — par sa mère. 2. յարդարեալ, *քիթն կտրած. des chandelles mal —es. 3. լրտեսեալ. — par un ennemi secret.

Moucher, ն. ունչասրբել. սրբել զունչս, *քիթն սրբել. — un enfant, ունչասրբել զմանուկն, սրբել զունչս

մանկան , *տղուն քիթն սրբել . || լկ. le tabac fait —. — du sang, արիւն գալ ընդ ունչս , *խնչելու ժամանակ քիթէն արիւն գալ . 2. յարդարել . — la chandelle, — գերագ , *ճրագին քիթն կտրել . — une chandelle trop court, trop près, *ճրագին քիթն շատ կարճ կտրել . || — une chandelle avec le pistolet, յարդարել զճրագ առրճանակաւ . արձակել այնպէս դէպ ուղիղ զի գնդակն յարդարիցէ զճրագն՝ հատանիցէ զպատրոյգն. || n. — qn., *մէկուն չափն գիտցունել , պատժել , ճեճել . tu vas te faire —, *ճեճ պիտի ուտես . 3. նե. հատանել զծայր չուանի Ճելածնե քակելոյ , *Ճել Ճել քակուած չուանին ծայրն կտրել .

Se moucher, դ. ունչասրբիլ, սրբել զունչս , *քիթն սրբել , խնչել . mouchez-vous, *քիթդ սրբէ, *խնչէ . || il n'a pas le temps, le loisir de —, չունի պարապ զունչս սրբելոյ , բազմագրաղ յոյժ է , *քիթն սրբելու ժամանակ չունի, շատ զբաղած է. 2. տ. Moucharder.

Առ. qui se sent morveux se mouche, տ. Morveux, || Il ne se mouche pas du pied, այր ճարտարախոհ՝ հանճարեղ՝ դիմագրաւ է , *ճարտար՝ խելացի մարդ է :

Moucherie, ի. խնչախտ :

Moucherolle, ի. Ճ. ճանճկեր . ճնճղուկի նման. տ. Gobe-mouches.

Moucheron, ա. կ. ճանճիկ , մուն . || n. ճանճիկ , մանկիկ , տրղայիկ, մանչիկ , մանչուկ. 2. պատրուգածայր . ծայր պատրուգի «փիթիլ ուճու» :

Mouchet, ա.Ճ.ո.ա. Fauvette թ:

Moucheté,e, անց. խայտ , խայտճուռ , խայտաբղէտ, խայտախաբիւ , պիտակ , խայտապիտակ. taffetas —, խայտաճամուկ կերպաս . hermine —e, սպիտակախայտ կնգմենի. tigre, chat, papillon —. Cheval —, ճպտուկ, ճանճկէն՝ ճանճաճերմակ՝ սպիտակախայտ ձի. հն. Rubican. || Blé —, ժանգահար ցորեան . հն. Blé charbonné կամ Niellé. 3. ճանճաել , ճանճածայր , ծայրագամ . épée —e.

Mouffette.

Moucheter (je mouchette, je mouchetterai) ն. խայծեցուցանել , պիտակել , խայտախաբիւ գործել՝ յօրինել . — une étoffe, խայտաճամուկ յօրինել գլատտաս . || — de l'hermine, կարել ի տեղիս տեղիս կոտրս սեաւ մուշտակի .

Հ. պ. խայծիլ , խայծոտիլ , *խայծուռիլ . *Se moudre*, դ. աղալ , աղացեալ լինել , * աղացուիլ . une graine qui ne se moud pas facilement.

Moue, ի. ծռուիւն դիմաց , խոժոռուիւն , դժկամակուիւն , խոժոռ դէմք , * ժանիք , Ճիու երես . faire la —, ծռել զշրիւնս , *պռկունքն ծռմռկել . elle fait la — pour montrer une petite bouche. || ի. faire la —, խոժոռիլ , գժդժիլ , խոժոռ զանձն ցուցանել, խոժոռ զեղեսս ցուցանել , պռստել , խոճռտել , *երեսն Ճիուեցունել՝ կախել , ժանիք՝ քիթ ու պոչ ընել . qui fait la —, խոժոռ , խոժոռեալ , խոժոռադէմ :

Mouée, ի. n. չանի . ջարը որ սաչանց՝ յարենէ որոց, ի կաճանէ եւ ի հացէ :

Mouet, ա. աղաչափ . չափ աղի :

Mouette, ի.Ճ. որոր . հն Larus.

|| — tachypète, մղլակ . երագաճռիչ —.

Mouezzin (մուէզին) տ. Muezzin.

Moufette, տ. Mofette.

Mouflard,e, գ.բ. ցուկել , լայնադէմ , լայներես , մեծայտ . voyez ce —, cette —e.

Moufle, ի. Ճաճպան . *բոյծ մատն միայն ունեցող ձեռնոց. 2. ցլորդ.*բազմաճախարակ մէքենայ , ճանր բեռներ վեր հանելու կամ իջեցունելու . 3. որմակալք . * պատի երկաթի պահանգք . 4. ա. ոտ. հալոց, խառեակ:

Mouflé, e, ած. poulie —e, բազմաճախարակեայ լիսեռնիկ :

Moufler, ն. Ճշնել , ուռուցանել զայտս ուրուք ճնշելով զերեսն :

Mouflettes, ի. յ.ար. Ճաճպանք. *տեսակ մի ունելիք :

Mouflon, ա. առն , արտիկ , *մարալ . ոչխար վայրենի . հն. Argali.

Mouflon.

Moufti, տ. Mufti.

Mouillade, ի. Ճրջուձն, Ճրջումն :

Mouillage, ա. Ճրջուձն, Ճրջոց . le — des étoffes. Le — de l'orge. 2. ջրախառնուձն . le — des vins, de l'eau-de-vie. 3. նե. խարխարան , խարխարիկեր , խառակայք . *երկաթ նետելու յարմար տեղ . un bon —. Ce — n'est pas sûr. Le vaisseau est au —. հն. Ancrage. || l'ancre est au —, ասի յորժամ մերձ իցէ խարխիւ անկանելոյ ի յատակն :

Mouillé,e, անց. Ճացեալ , Ճրջեալ , *Ճրջած , Ճաց . un drap —.

Être —, tout —, —, ճայրաՔաց է., *սաստիկ — ըլլալ. j'étais — comme un canard. Yeux —s de larmes, արտասուաՔաց՝ արտասուայեղց՝ արտասուալիր՝ արտասուահոս՝ արտասուաՔոր աչք. non —, անՔրիչ, *չՔրջած. || փ. c'est du papier —, — ՔուղՔ է. *կ'ըսուի դիրքամաշ լաՔի. 2. լկ. Քաց, խոնաւ, նաժէտ, անձրեւայոյզ, *Քաց, անձրեւոտ. quand il fait —, je ne sors pas, յորժամ — է օդն, չելանեմ արտաքս. || փ. poule —e, S. **Poule**. || Doigt —, S. **Doigt**. 3. ա. Քացն, ՔացուՔիւն. le sec et le —. 4. բ. նայ, կիսաՅեգ. lettre —e, — տառ, որպէս /, // ի bail, ailleurs,... || ա. le —, նայն, կիսաՅեգն:

Mouille-bouche, ի. պ. բերանալոյծ, բերանՔացիկ. *տեսակ մի ջրոտ տանձ. des — կամ —s.

Mouillée, ի. Քրջացնցուտիք (ՔրջՔագործուՔիան):

Mouillement, ա. Քացումն, Քրջումն:

Mouiller, ն. Քանալ, Քրջել «բալանմագ». — les étoffes. || — un linge dans l'eau. La pluie a mouillé les chemins, les prés. || լկ. le brouillard mouille. 2. պ. —, նայացուցանել, ոռոգել, *Քրջել, ջրել. il faut — cette nouvelle plante. 3. փ. — qn., qc. de larmes, de ses larmes, Քանալ զոք, զիմն արտասուօք, *արցունքոյն Քրջել մէկն, բան մի. des larmes mouillaient son visage, արտասուք Քանային զդէմս նորա, *արցունք երեսն կՔրջէին. je mouillais son visage de mes larmes, Քանայի զդէմս նորա յուղիս արտասուաց. — les yeux de larmes, de pleurs, Քանալ զաչս արտասուօք, արտասուս իջեցուցանել յաչաց, *աչքին արցունքոյն Քրջել. || — les lèvres, — գշրՔունս, *զուկունքն —. 4. խ. Քանալ, Քրջել. յաւելուլ զհեղուկ ինչ ի կերակուրն. — une fricassée avec du bouillon. 5. ն. — l'ancre, կլ. —, խարիսխ արկանել՝ ընկենուլ՝ *նետել՝ ձգել «առիւիր աՔմագ». — un vaisseau, ընկենուլ զխարիսխ նաւու. être mouillé, խարիսխ ընկեցեալ լինել, *խարիսխ նետած ըլլալ. 6. բ. նայացուցանել, կիսաՅեգ հինչել. — les deux //, կիսաՅեգ՝ կակուղ հինչել, որպէս ի seuil, paille. || — qn., նայացուցանել, հինչել որպէս agneau.

Se mouiller, դ. Քանալ, Քրջիլ, *Քրջուիլ «բալանմագ». il se mouilla et s'enrhuma. Mes yeux se mouillent. 2. բ. կիսաՅեգ հինչիլ. les deux // se mouillent dans famille.

Mouillette, ի. Քացիկ, հացաշերտիկ. *երկայն ու բարակ հացի շերտ՝ Քերխած հաւկԹի մէջ ՔաՔխելու. faire des —s, —ս առնել՝ *ընել:

Mouilleux, euse, ած. խոնաւ. Քաց. terrain —.

Mouilloir, ա. Քացարան, ՔրջանօԹ. *մառուբներուն ճայրն Քրջելու տեղ. 2. —, տաշտ ՔլՔագործի գնգռտիքն Քրջելու:

Mouillure ի. Քացումն, Քրջումն, Քրջուած. la — du papier avant l'impression. 2. ՔացուՔիւն, տեղուՔիւն «բալագլըգ, նէմլիք»:

Moujik, ա. մուժիք. ռուս գեղջկայ՝ գեղացի:

Moulage, ա. կաղապարումն, ձուլումն «գալըպա տէօքմէ». atelier de —, կաղապարարան. 2. փայտաչափումն. չափելն զփայտ:

Moulage, ա. աղացումն, *ապրանք:

Moule, ա. կաղապար, դարիճակ «գալըպ». jeter en — une statue, արկանել ի —, կաղապարել՝ ձուլել զանդրի, *արձան ՔաՓել. un — à balles, — գնդակի. cela est fait au —, կաղապարաւ գործեալ է, ձուլածոյ է. || փ. cela ne se jette pas au —, ասի զգործոյ որ խնամով եւ ժամանակաւ եւեՔ կատարի. || le — en est cassé, ասի զանակատագիտս իրաց կամ մարդոյ. || fait au —, գեղեցկագործ, գեղեցկանդամ, գեղապատշաճ. son corps est fait au —, գեղեցկամարմին է. elle est faite au —, գեղեցկամարմին է. taille, jambe faite au —, գեղեցկագործ՝ ճախարակեալ մէջք, սրունք. || jetés dans le même —, համանման են. ces deux personnes ont été jetées dans le même —. 2. փ. —, օրինակ. formons nos ouvrages aux —s si parfaits de ces grands personnages, (Régnier). 3. կաղապար «գալըպ». — à faire des biscuits, etc. || — de bouton, — կոճակի. 4. փայտաչափ. հին չափ այրելի փայտի. || bois de —, փայտ այրելի. 5. S. **Mandrin**.

Moule, ի. ձկանականջ, ձկնականջ, *քիմոխոտ, ալանկաճ «միտիա».

manger des —s, De bonnes —s. Des —s bien fraîches. S. **Dreissène**.

Moulé, e, ած. կաղապարեալ, ձուլեալ, ձուլածոյ, ձուլադրոշմ. un buste —. Médaille —e. || փ. une femme —e, կին գեղեցկամարմին՝ գեղեցկակազմ, գեղանդամ, գեղեցկադիտակ. 2. lettre —e, պատագրեալ գիր կամ նման տպագրելոյ, տպագիր, *տպած՝ տպածի պէս գիր. || ա. le —, տպագրեալ նշանագիրք, տպանշանագիրք, տպատառ, տպագրուՔիւն. || la moulée, ձուլագիր, տպագիր. *տպածի պէս տեսակ մի գիր. la ronde, la —e.

Mouler, ն. կաղապարել, ձուլել, — une figure, une statue, un bas-relief, des ornements en plâtre, etc. 2. — la figure d'une personne, կաղապարել զդէմս ուրուք. *կենդանի կամ մեռած մարդուն երեսն գաճ դնելով նմանուՔիւնն հանել. 3. կաղապարել, կիսպարանել, ի տեսիլ ածել, *ճեւացունել. ma robe de chambre moule tous les plis de mon corps. 4. փ. կաղապարել, տպատել. elle cherchait à — son âme sur la sienne. 5. — du bois, չափել զփայտ այրելի, *այրելու փայտ չափել.

Se mouler, դ. կաղապարիլ. 2. —. քաջիկ իմն ցածնուլ ի մարմին եւ քարտ յագչիլ, *փակչիլ, կպչիլ. cet habit serrait le corps et s'y moulait. 3. կաղապարիլ, առնուլ յօրինակ, նմանիլ, կիսպարանակից է. les grands en toutes choses se forment et se moulent sur de plus grands (La Bruyère).

Moulerie, ի. կաղապարարան «գալըպխանէ»:

Moulet, ա. կաղապարիկ:

Mouleur, ա. կաղապարիչ, կաղապարող «գալըպճը». 2. ի. չափող փայտի:

Moulier, ա. կաղապարագործ:

Moulière, ի. ձկնականջարան. *ձկնականջ որսալու տեղ:

Moulin, ա. աղօրիք, ջաղացք «տէյիրմէն». — à vent, հողմաղաց «եէլ —ի». — à eau, ջրաղաց «սու —ի». — à bras, ձեռնաղօրիք, ձեռնաղաց. — public, ազատաղաց. հասարակաց ջաղացք. — à café, սրճաղաց «գահվէ —ի». — à vapeur, շոգեղաց. || — à bis, Քիւղիւր —. — à blanc, սպիտակալիւր —. || aile de —, Քեւ հողմաղացի. || roue de —, ջաղացանիւ, *ջաղացքի անիւ. || փ. faire venir l'eau au —, գշահ անձին՝ իւրայնոցն հայՔայՔել, *իրեն՝ իրեններուն օգուտն ձեռք բերել. il viendra moudre à mon —, պէտս ունիցի ինձ, առիթ գտցէ իմ ի նմանէ, *ինձ պէտք կ'ունենայ, վրէժս կ'առնուի իրմէն. || փ. jeter son bonnet par-dessus les —s, S. **Bonnet**. || փ. ը. un — à paroles, խօսաղաց, անգուտն բերան, շատախօս. || փ. vêtu comme un —, կտաւագգեաց, *վերէն վար կտաւ հագած. || փ. se battre contre des —s à vent, զհողմս ապաճել, *մնոտի բաներու համար ըլլալ. 2. աղօրիք, մաղուր. — à huile, ձիՔահանք, ձիՔաղաց. հն. **Défritoire**. || — à papier, ՔղՔաղաց. — ՔղՔագործաց. || — à foulon, S. **Foulon**. || — sciant, աղացաղաց. աղացող —:

Moulinage, ա. ար. աղացումն. 2. կարժառամանումն. մանումն մետաքսի ի վերայ կարժառի (bobine).

Mouliné, e, անց. կարժառաման. մանեալ ի վերայ կարժառի. soies —es. 2. ճՃկներ, բուռտակներ, որդնահար. bois —. 3. cire —e, փխրեալ՝ փխրուն մեղրամոմ:

Mouliner, ն. կարժառամանել. մանել զմետաքս ի վերայ կարժառի (bobine). 2 փորել (որդանց գփայտ):

Se mouliner, դ. կարժառամանիլ. la soie se mouline. 2. ճՃկներ՝ բուռտակներ՝ որդնակեր է. ce bois se mouline rapidement.

Moulinerie, ի. աղացարան:

Moulinet, ա. հ. աղօրեակ «տէյիրմէնՃիք». — à vent, հողմաղօրեակ. ձկաձիգ գործի եղեալ ի վերայ խճախճանաց. 2. մալլաղ. ա-

նուակ հողմաղացի. 3. մաղլող. ճախարակ ի ձգել զբեռինս «պօճուրդաս». || faire le —, մաղլաղ՝ ճախարակ առնուլ. շուրջ գիրեն ապագ ապագ սուր շողացուցանել կամ շարժել զգաւազան. j'ai fait le — avec mon bâton. 4. մաղլաղ, անցարգել. *բաժարաններու քով դրուած փայտերու շարք. 5. գելարանակ, *գելրնակ. *չուան մի պրկելու գաւազան. 6. կր. մաղլաղ՝ ճախարուկ (ի քառապարի) տ. Quadrille.

Moulineur, Moulinier, ա. մետաքսաման, * մետաքս մանող:

Moulinière, ի. մետաքսամանուհի: [խարտեզ:

Moulon, ա. եգ. խարակոյտ,

Moult (մուլթ) մ. ի. բազում, կարի չոյժ. il avait — d'argent, բազմաթիւ էր:

Moulu, e, անց. Moudre. աղացեալ, աղացիկ, աղուն, *աղած. du blé —. Café —. 2. փ. — կամ — de coups, գանակից, չարագան, *ծեծի տակ փոտած. je suis tout —, գանակից չարագան եմ. || avoir le corps tout —, մարմնաիւր՝ ցաւագար լ. 3. or —, կուռ՝ կռացոյ ոսկի, *ամենաբարակ ծեծած՝ Ցերի եղած ոսկի. || argent, cuivre —, կուռ՝ կռացոյ արծաթ, պղինձ:

Moulure, ի. ն. ցցուակ:

Mouluré, e, ած. ցցուակակիր:

Moulurier, ա. ցցուակագործ:

Mouphti, տ. Mufti.

Mouquette, ի. ար. ոսկրագլան (դարձող անուի):

Mourant, e, ած. ոգեվար, օրհասական, մահամերձ, չոգիս ապաւան, ոգեապառ, * մեռնելու մօտ. une personne —e. Il est —, մահամերձ է, մերձ է ի մեռանել. être —, մազկռինչ, մերձ ի մահ լ. 2. մեռելատիպ, մահագոյժ, մահազիկոյց, մահագուշակ, մահաշշուկ, մահատիպ, մահաքուն. des regards —s. Il ouvre un œil —. || փ. des yeux, des regards —s, անձկայրեաց, անձկաւտոչոր՝ ադիողորմ՝ անձկակարօտ՝ սիրաուարի աչք. || voix —e, նուաղ՝ նուաղեալ՝ աղօտ՝ սրտաուուչ ձայն. 3. նուաղեալ, շիջեալ, շիջանուտ, սպառեալ. une clarté —e, լոյս շիջելափառ՝ աղօտալոյս՝ աղօտաճաճանչ՝ աղօտաջահ՝ աղօտածագ. une étincelle —e, շիջելաստուեր կայծ. un feu —, հուր շիջանուտ՝ մերձ ի շիջանել. les défenseurs d'une liberté —e, պաշտպանք օրհասական ազատութեան. 4. մեղմիչ, որ մեղմով խոնարհի՝ ցածնու, որ երթայ եւ ցածնու, * որ երթալով կցածնայ. une plage —e. 5. աղօտ, աղօտերեակ. les feuilles étaient d'un vert pâle et —. || նկ. —. tons —s, couleurs —es, — գոյնք, երանգք. 6. եժ. en —, աղօտ, աղօտածայն. * բարձր ձայնէն ցածն անցնիլ այնպէս կամաց որ հազիւ լսուի. 7. գ. un —, une —e, օրհասական, ոգեվար. un champ de bataille couvert de morts et de —s. Les blessés et les —s.

Moureiller, ա.ա. **Malpighier** ի:

Mourine, ի. ձգ. արծուածուկն. հն. Aigle de mer,

Mourir (je meurs, n. mourons, ils meurent; je mourais; je mourus; je suis mort; je mourrai; je mourrais; meurs, mourons, mourez; que je meure; que je mourusse; mourant, mort) չ. մեռանել, մահանալ, վախճանիլ, վախճանել զաւուրս՝ զկատարած իւր, կատարիլ, կատարել զկեանս իւր, զրաւիլ ի կենցաղոյս՝ ի կենաց՝ յաստեացս, զրուն մահու չերանիլ, վճարիլ, վճարիլ ի կենաց, վճարել զկեանս իւր, կարճիլ ի կենաց, պակասիլ ի կենաց, լուծանիլ ի կենաց՝ ի կենցաղոյս՝ յաշխարհիէ, փոխիլ՝ անցանել յաշխարհիէ, յարեւ անկանել, ճաշակել զմահ, կենագրաւ՝ կենախուզ լ., * մեռնիլ. — à l'étranger, օտարամահ լ., * օտար երկիր—. — subitement, d'une mort subite, յանկարծամահ լ., *յանկարծ՝ յանկարծական մահուամբ —. — de vieillesse, de maladie, — առ ծերութեան, ի հիւանդութենէ, * ծերութենէն, հիւանդութենէն —. || faire —, մեռուցանել, յարեւ արկանել, մահիլ. || se faire —, անձնամահ լ. *ինքզինքն մեռցուցանել սալ. || — roi, prince, etc., Թագաւոր, իշխան —, յաթոռակալել, յիշխանաշուք փառս —. — repentant, coupable, զղջացեալ, յանցաւոր —. || — dans une croyance, — ի հաւատս ինչ. — dans la religion de son pays. || — dans son péché, — ի մեղս իւր՝ անզղջ. || — dans son lit, S. Lit. || — au champ d'honneur, au lit d'honneur, արիաբար — ի պատերազմի. || — de sa belle mort, S. Mort. || իգ. — dans les formes, — ըստ օրինի բժշկութեան. || bien —, բարւոք՝ բրիստոնէապար —. || — tout entier, անյիշատակ —. || — à la peine, ի վիշտն՝ վշտաչարչար —. եւ փ. չկալ յհոս ի ձեռնարկեալ գործոյն, մինչեւ ցմահ չլինել ձեռնհաս յիմիք. je viendrai à bout de mon dessein, ou je mourrai à la peine.

2. դէզ. մեռանի, մեռանին, * կը մեռնի, կմեռնին. il meurt tant de personnes à Paris. Il est mort beaucoup de monde du choléra. Les mois dans lesquels il meurt le plus de monde sont mars, avril et mai, et ceux pendant lesquels il en meurt le moins sont août, juillet et septembre (Buff.).

3. իբր երդումն. je veux —, que je meure à l'instant, si ce que je vous dis n'est pas vrai, մեռայց անդէն եթէ զոր ինչ ասեմ քեզ չիցէ ճշմարիտ, * իսկոյն մեռնիմ եթէ որ քեզի ըսածս ճշմարիտ չէ.

4. faire — qn., մեռուցանել՝ վախճանել զոք, զրաւել՝ կարճել՝ բառնալ՝ արկանել՝ լուծանել զոք ի կենաց, արկանել զոք ի կենդանութենէ՝ յարեւ; զրաւ առնել կենաց ուրուք, *մէկն մեռցունել. faire — un esclave. Le chagrin l'avait fait —. Vous me ferez — de chagrin. || Vous me faites —, Թափես զոգիս իմ, վշտահաի՝ վշտաչարչար առնես զիս, *հոգիս կհանես. || faire — qn. à petit feu, S. Feu.

5. *A* —, մահու չափ, անհնարինս, չարաչար, *մեռնելու չափ. une toux me tourmente à —. Je suis triste à —.

6. — sur, անհնարինս՝ չարաչար աշխատ լինել իմիք, *բանի մի սատակիլ յոգնիլ. — sur un livre.

7. մեռանիլ, տառապիլ, տանջիլ, *մեռնիլ, տանջուիլ. — de chaud, de froid, — ի տապոյ, ի ցրտոյ, *տաքէն, ցրտէն —. — de soif, —՝ Թուլանալ ի ծարաւոյ, ծարաւահիւծ՝ ծարաւահատ լ., *ծարաւէ մեռնիլ. — de jalousie, — առ նախանձու, նախանձաբեկ՝ նախանձախոց լ., *նախանձէն —. — de tristesse, — առ տրտմութեան, *տրտմութենէն —. — d'envie, ըղձապափաք լ., * փափաքէն —. — de rire, Թուլանալ ի ծաղու, * խնդալէն —. — de fatigue, —՝ Թուլանալ յաշխատութենէ, * աշխատանքէն —. || — de faim, սովամահ՝ սովալուկ՝ սովաբեկ լ., * անօթութենէ —. || գ. un meurt-de-faim, սովամահ, սովալուկ, սովաբեկ: des meurt-de-faim.

8. մեռանիլ վասն ուրուք՝ ի սէր ուրուք, *մէկուն համար՝ մէկուն սիրոյն համար մեռնիլ. je meurs pour Isabelle (Rac.).

9. իգ. être mort civilement, մեռանիլ, մեռեալ լ. քաղաքականապէս, կորուսանել զիրաւունս քաղաքացւոյ. || մեռանիլ, հրաժարիլ (ի մարմնական ցանկութեանց). un chrétien toujours attentif à combattre ses passions, meurt tous les jours (Boss.).

10. Être mort tout vif, կենդանւոյն մեռեալ՝ ի մահուչափ մերձ լ. la veuve qui passe sa vie dans les plaisirs est morte toute vive (Boss.).

11. — à, հրաժարիլ յիմիքէ, *բանէ մի բոլորովին եւս կենալ. — à ses passions, au monde, etc.

12. Être mort pour qn., մեռանիլ վասն ուրուք, ոչ եւս լ. նմա գիտանացու կամ ունել ընդ նմա կենաց կցորդութիւն. || փ. être mort pour qc., մեռանիլ վասն իրիք, անզգայ լինել իմիք. j'étais mort pour la gloire.

13. պ. մեռանիլ, գօսանալ, չորանալ. ce pêcher est mort d'un coup de soleil, արեւահար մեռաւ՝ գօսացաւ դեղձիդ.

14. փ. մեռանիլ, անհետ լ., կորընչիլ. les empires meurent en leur temps comme le reste des choses humaines (Boss.). Notre religion a vu naître et — mille cultes fantastiques. Les communautés ne meurent point.

15. փ. մեռանել, դադարել, շիջանել, անցանել. ne laissez pas — le feu. Le boulet du canon vint — à mes pieds. || փ. ma haine va — que j'ai crue immortelle. L'amour meurt où l'espoir ne vit plus. Un souvenir qui

ne meurt point, յիշատակ անմահ . vos bienfaits ne mourront point dans mon cœur. Les œuvres de ce poète, de ce peintre ne mourront pas. Mon nom ne mourra pas.

16. մեռանել , Ցերախօս է., կալ անբարբառ . à ces mots la parole meurt dans sa bouche, յայս բան՝ մեռաւ բարբառն ի բերանի նորա, յայս բան՝ եկաց անբարբառ՝ կարկամեցաւ բերան նորա , լեզու նորա ի քիմս իւր կցեցաւ , գելաւ ձայն նորա , *այս խօսքին՝ լեզուն բռնուեցաւ . les paroles lui meurent dans la bouche.

17. մեռանել՝ դադարել՝ չլսելի է. ձայնի. les tintements de la cloche allaient — au loin.

18. նկ. faire — les couleurs, աղօտացուցանել զգոյնս .

19. կղկղած՝ կաթոգին՝ անձկաբեկ՝ անձկայրեաց է. elle avait les plus beaux yeux du monde, mais ils n'étaient jamais si beaux que quand ils mourraient.

20. Scier կամ couper un morceau de bois en mourant, ճայրախուզ սղոցել կամ հատանել զփայտ, *փայտն այնպէս սղոցել կամ կտրել որ երեսակ հաստութիւնն քիչնայ .

21. խոս. մեռանիլ , ելանել ի խաղէ կորուսեալ զամենայն . on meurt en tant de points.

Se mourir, դ. վարի միայն ի ներկայն , յանկատարն եւ յաներեւոյթն . մերձ ի մահ՝ մազլուինչ է., զանա՝ զգայ՝ զբուն մահու ջերանիլ , *մեռնելու մօտ՝ վրայ ըլլալ. elle se meurt. — d'une mort triste et lente. || փ. — d'amour, de peur, d'impatience, d'envie, de dormir, etc. Le pauvre enfant se meurt de peur.

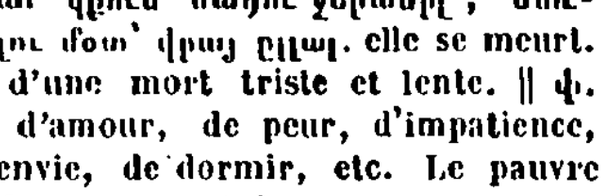
2. շիջանել , լինել առկայծեալ . le feu, la lampe se meurt. 3. ա. մեռանիլն , *մեռնիլն . le vivre et le —, կեանն եւ —ն . *ապրիլն ու —ն .

Առ. nous mourons tous les jours, զօր ամենայն՝ հանապազ մեռանիմք, *օր չկայ որ դէպի մահ քայլ մի չընեմք :

Mouron, ա. բ. բզրուկխոտ , բզրկենի , բզրկախոտ , ճիճաղուկ , հաւկտիկ . տունկ մանրածաղիկ . կն. — **des oiseaux, Morgeline** եւ **Alsine**. || — des champs, տ. **Anagallis**. 2. Grand —, տ. **Seneçon**. || Le — d'eau, տ. **Samole**. 3. ո. սք. կն. **Salamandre**.

Mourre, ի. մատնախաղ. *մատի խաղ «փարմագ օյունու». jouer à la —, *— խաղալ :

Mousquet, ա. հ. հրանան. հրացան պատրուգաւոր «վիճիլի էսքի զաման Փիւֆէնկի» . || Porter le —,

հրանանակիր է. (լինել գինուոր հետեւակազօրու) :

Mousquetade (մուսքէթատ) ի. հ. հրանանահարուած . հարուած հրանանի . 2. հ. հրանանաբախք . միահարոյն արձակուած հրանանից :

Mousquetaire (մուսքէթէր) ա. հ. հրանանակիր , հրանանաւոր . հետեւակ գինուոր հրացանակիր . զա. **Fusilier**.

Mousqueter, ն. հրանանել . արձակել հարուածս հրանանի :

Mousqueterie (մուսքէթրի) ի. հ. հրանանութիւն. գործածութիւն պատրուգաւոր հրացանի . 2. հրանանաձգութիւն, հրացանաձգութիւն. միահարոյն արձակուն բազմաթիւ հրանանից՝ հրացանից :

Mousqueton, ա. հ. կարճահրանան . կարճափող հրացան պատրուգաւոր . 2. հրացանակ . կարճափող հրացան հեծելազօրու :

Moussa, ա. բ. կոթեկափոխինդ . փոխինդ կոթեկի Հնդկաց :

Moussache, ի. վճ. մանիկօսլայ . օսլայ մանիկի . տ. **Manioc**.

Moussage, ա. եզ. մամուացումն:

Moussant, e, ած. փրփրական , փրփրաբեր , փրփրադէզ , փրփրածին . de la bière —e.

Mousse, ած. բուռ , բեացեալ , գուլ «քէօրլէնմիշ». cette cognée est —. Cette pointe est —. || փ. —. ma pénétration naturellement très —, mais aiguisée à force de s'exercer. 3. կ. chèvre —, այծ անեղջիւր , բուիկ , բօշիկ :

Mousse, ա. նս. նաւամանուկ , նաւատեակ , նաւագիկ «միչօ , կէմի միչօսու»:

Mousse, ի. մամուռ «հօսուն» . couvert de —, մամուապատ . || — aquatique, ջրամամուռ . լճացեալ ջրերու վրայ գոյացած կանանչ նիւթն. || — de mer, ծովամամուռ , ծովաքաղանթ. 2. փրփուր «քէօփիւք» . la — du vin de champagne, du savon, etc. On vous sert un pot de bière, la — aux bords.

Առ. pierre qui roule n'amasse pas de —, քար ի գիլ մնայ անմամուռ , գլորող՝ չկեցող քարն մամուռ չժողվեր . օգուտ քարիլու համար անփոփոխ տեղ մի կենալու է :

Mousseau, ա. նկանակ :

Mousselinage, ա. ար. բեհեզումն , բեհեզագործութիւն :

Mousseline, ի. բեհեզ , մարմաշ «Փիլպէնա» . de —, բեհեզեայ . comme de la —, բեհեզատիպ . vêtu de —, բեհեզազգեաց, բեհեզազգեստ. *— հագած . fabricant de —, բեհեզագործ. || — de laine, ասքաբեհեզ , *բրդէ — « եիւն — » . || — de soie, մետաքսաբեհեզ « իփէք — ». 2. ած. անփ. նրբին (խօսելով դյանճապակեայ) :

Mousseliner, ն. ար. բեհեզել , **Mousselinette**, ի. վճ. բեհեզիկ . Ցեղեւ բեհեզ :

Mousselinier, ère, գ. բեհեզագործ, բեհեզավաճառ «տիւլպէնտճի»:

Mousser, չ. փրփրել , փրփրալ , *փրփրիլ « քէօփիւրմէք » . l'eau de savon, la bière mousse. Sous nos yeux mousse un nectar digne des dieux. || Faire —, փրփրել , փրփրեցուցանել , *փրփրցունել «քէօփիւրմէք». եւ փ. առուաթացուցանել , մեծացուցանել , պանծացուցանել , *մեծցունել . — un succès, un avantage, une victoire, etc. 2. ն. փրփրալ՝ փրփրել սրտմտութեամբ . ne mousse donc pas comme ça.

Mousseron, ա. բ. մամուաւունկ «հօսուն մանեաքը» : [կարան :

Mousseronnière, ի. մամուաբեր-

Moussette, ի. բ. մամուախնձոր :

Mousseux, euse, ած. մամուաւոր, մամուոտ. plantes —euses. ||Rose —euse, մամուավարդ. ||agates —euses, մամրակատ . 2. փրփրական , փրփրելոց , փրփրաբեր . de la bière —euse. Du vin —.

Moussier, ա. մամուոց . մամուոյ հատարմունք :

Moussillon, ա. բ. մամուիկ :

Moussivore, ած. մամուակեր :

Moussoir, ա. փրփրոց. *փրփրըցունելու գործի :

Mousson, ի. մուսումիոլմ , մուսում , տարեւոր հողմ «մէվսիմ բիւզկեարը» . 2. ած. les vents —s, մուսում հողմունք. 3. ի. մուսմեղանակ. եղանակ տարեւոր հողմոց . la — d'été, d'hiver.

Moussu, e, ած. մամուաւոր, մամուապատ , մամուոտ « հօսունլու » . arbre —. Pierre —e. Donjon —. || Rose —e, տ. **Mousseux**.

Moustac, ա. կ. ունչակապիկ :

Moustache, ի. պերեւեշտք , ունչք , ընչացք , *բեղ , պեխ «պըչըգ» . qui a des —s, * պեխաւոր . porter des —s, ունել պերեւեշտս , *պեխ ունենալ . arranger sa —, պընչոլք առնել , *պեխն շտկել . || բ. brûler la — à qn., արձակել ուժեր առբանեակ դէմ յանդիման , *մէկուն երեսին առբանեակ պարպել . || փ. եւ բ. sur la —, ունչս առնելով ուժեր , *երեսին ճիճաղելով . on n'est pas bien aise de voir sur sa — cajoler hardiment sa femme ou sa maîtresse (Mol.). || Enlever qc. à qn. sur la — կամ sous la —, բառնալ յուժեր զիմն յանդիման նորա եւ ընդդէմ կամացն . || ո. donner sur la — à qn., հարկանել զերեսս ուրուք , *մէկուն երեսին զարնել . || փ. une vieille —, ինեաւոյց գինուոր . c'est une vieille —. Ce sont de vieilles —s. 2. — կենդանեաց . la — du chat. [*պեխաւոր :

Moustachu, e, ած. ունչեղ ,

Moustille, ի. վճ. փրփրուկ . գինի փրփրադէզ :

Moustiquaire, ի. մժոլակակալ , մժեղարգել , մժոլակապահ «նիւսպինտիք» :

Moustique, ա. մժեղ , մժոլուկ , *մոճակ «ախվրի սինէք». հն. **Cousin**.

Moût, ա. քաղցու , *մումուկ «շիրա» . — bouilli, խազմուզ , *եփած —.

Moutabea, Moutabée, ի. բ. լրջուն . Ցուի գեղածաղիկ :

Moutard, ա.ո. մանուկ , տղայ . ce petit —.

Moutarde, ի. մանանեխ , մա-

նանուխ , մաննեխ « խարտաղ » . — fort piquante, կծուակիծ —. || sucrer la —, անուշել զ—. ամոքել զկշտամբանս , զդժնդակս . || s'amuser à la —, ժամավաճառ լ. ի սնոտիս, *փուճ բաներով ատենն անցուննել . || la — monte au nez, կծէ —ն զունչն , *—ն կկնէ. եւ փ. սկսանի անհամբեր լ.՝ նեղասրտիլ , * համբերութիւննն կսկսի հատնիլ . || փ. c'est de la — après dîner, մանանեխ է զկնի ճաշի. կարի անագան , *հարկաւորութիւննն բանն բանէն անցնելէն յետոյ կուգայ. || farine de —, մանանեխալիւր . || — blanche, սպիտակ —. ||— des champs, ախտնա կամ ալկունա . վայրի անանուխ : [մուկ (raifort).

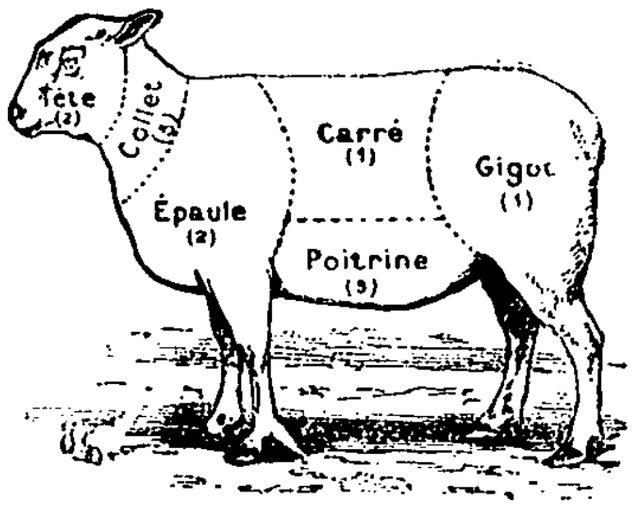
Moutardelle, ի. բ. վայրի շողգ-

Moutardier, ա. մանանխոց . *մանանուխի աման «խարտաղ գաւաթ». 2. մանանեխագործ , մանանեխավաճառ «խարտաղը» . || փ. եւ բ. il se croit le premier — du pape, կարծէ գանձն առաջին — Պապի , *կրտսի ինքնիշխն մեծ բանի տեղ դնող ճասարակ մարդու :

Moutardin, ա. սպիտակամանանեխ . սպիտակ մանանեխ :

Moutier, ա. հ. տ. **Monastère.**

Mouton, ա. ոչխար , օդի , մալ «գոյուն , գրվըրնգ» . petit կամ jeune —, ոչխարակ , ոչխարիկ, գոնչակ . — de deux ans, շիշէկ . — à large queue, մեծաոուսն՝ դմակաւոր

ոչխար . état de —, ոչխարութիւն . sacrifice de —, ոչխարային, ոչխարպիտութիւն. || — sauvage, տ. **Moufle.**

2. ոչխար. միս ոչխարի «— էնի». manger du —. Gigot, côtelette, épaule, pied de —. Aimer le —.

3. ոչխար , խաշն «գոյուն». les —s, ոչխարք, խաշինք . troupeau de —s, հօտ խաշանց՝ ոչխարաց. garder, tondre les —s. Marchand de —s, ոչխարավաճառ . éleveur de —s, ոչխարպոյծ , խաշնապոյծ , խաշնապարման . || փ. revenons à nos —s, նկեցուք անդրէն ի նիւթն մեր, *մեր խօսքին գանք . || sauter comme les —s de Panurge, առնել գիմն նմանողութեամբ , *բան մի պարզ ուրիշի նմանելու հոգւով ընել . տ. **Panurge.** || En vrais —s, comme des —s, ոչխարանման , ոչխարաբար , *ոչխարի պէս , անմտաբար ուրիշին ըրածին հետեւելով . vêtement de peau de —, ոչխարազգեստ , օդիկ .

4. — կամ peau de —, ոչխարենի , օդենի , *ոչխարի մորթ «գոյուն տէր պիսի». vêtu de —, ոչխարազգեստ , խաշնազգեստ .

5. փ. ոչխար , գառնուկ , այր հեզաբարոյ . c'est un —. Il est doux comme un —, C'est un vrai —. Par l'amour, les loups deviennent des —s. Pauvre —! J'ai fait un — de lui. Se laisser égorger comme des —s, իբրեւ զոչխարս՝ առանց ընդդիմակացութեան մորդալ փողոտել զանձն .

6. փ. ոչխար . բանորսակ , լրտես կալանաւորի .

7. ոչխար , ցցահարձակ «մօզմագ». [ծիանք :

8. յ. փրփրալից ալիք , կոհակք ,

Mouton, onne, ած. ոչխարային, ոչխարանման . caractère —, ոչխարաբարոյ . une figure —onne, ոչխարատիպ դէմ :

Moutonnaille (նայլ) ի. բ. ոչխարամիտ՝ ոչխարաբարոյ մարդիկ :

Moutonné, e, անց. գանգրեալ , խոպոպեալ , *մազերն ոլորած . tête —e. 2. սպիտակեալ , սպիտակախայտ , գառնացան , * պուտ պուտ ճերմակ . ciel —, — երկինք. 3. ոչխարանման. tête —e, գանգրագլուխ. 4. փրփրացեալ , փրփրադէզ . mer —e. [ծիանք :

Moutonnement, ա. ծփումն ,

Moutonner, ն. գանգրել , խոպոպել. — la tête d'un enfant. 2. փ. — un prisonnier, լրտեսել զկալանաւորն , *ջանալ վստահութիւննն շահիլ ու բերնէն բան առնել .

Moutonner, յ. ծփիլ , փրփրիլ ջուրց . la mer commence à —. Rivière qui moutonne. || faire —, ծրփիլ , ծփեցուցանել. tantôt les lames, en faisait — leurs cimes.

Se moutonner, դ. հգ. ոչխարանալ . լինել հետ իբրեւ զոչխար . il faut que l'un de nous se moutonne.

Moutonnerie, ի. բ. ոչխարութիւն , միամտութիւն . 2. ոչխարութիւն , ոչխարամտութիւն , անմիտ հետեւողութիւն. 3. անհամ հոլովերգութիւն :

Moutonneux, euse, ած. ծփին, ալեկոծ , փրփրադէզ . mer —euse.

Moutonnier, ère, ած. ոչխարաբարոյ . la —ère créature. 2. փ. ոչխարամիտ , անմտանչ , *կուրբար ուրիշին օրինակին հետեւող . la multitude ignorante et —ère. Peuple —. Sa —ère patience.

Moutonnièrement, մ. ոչխարաբար :

Mouture, ի. աղացուն , կապճակ . ce meunier prend tant pour sa —. 2. աղօն , աղուն , կապճակ . ce moulin fait d'excellente —. 3. աղանձադործ , կապճակ , * աղալու վարձք . le meunier a pris double —. || փ. tirer d'un sac deux —s, կրկին շահիլ ի գործ ինչ , *գործի մի մէջ կրկին՝ երկու կողմէն շահիլ . 4. աղօնահատնուրդ . խատնուրդ ցորենոյ , հաճարի եւ գարւոյ :

Mouvage, ա. ար. խլրտումն :

Mouvance, ի. իգ. հ. աւատական կախումն , հպատակութիւն :

Mouvant, e, ած. շարժիչ . force —e, — զօրութիւն . || փ. il veut que la foi soit la cause —e qui fasse agir en vous toutes les vertus. 2. շարժուն . ce n'est qu'une idole —e. Les plis —s d'une robe. 3. խարիսուլ . terrain, sable —. || փ. —, զաղփաղփուն , անհաստատ, դիւրաշարժոխ . la cour est un terrain —. 4. իգ. կախեալ , հպատակ . * ուրիշէն կախում ունեցող . la terre de Montmorency était —e de l'abbaye de Saint-Denis.

Mouvement, ա. շարժումն , շարժ , շարժիւն , շարժողութիւն , *շարժուած , խլրտումն . faire un —, շարժիլ , խլրտիլ . il ne pouvait pas faire le plus petit —, չկարէր բնաւ շարժել՝ խլրտիլ . — spontané, ինքնաշարժութիւն . — propre, atmosphérique, de translation, շարժումն բնական , օդային , տեղափոխ . se mettre en —, շարժիլ , խաղալ . || en —, ի շարժման . être en —, ի շարժման լ. la côte était couverte de chariots en —. || Être toujours en —, յար ի շարժման լ., չդալ չդադրիլ . || se donner du —, bien du —, շարժիլ , այսր անդր ընթանալ, *սաստիկ շարժիլ , սադին անդին վազել . եւ փ.՝ գործել բազում եռանդեամբ՝ մեծաւ ժրութեամբ , բազմագործ լ. || mettre en —, շարժել . եւ փ. տալ գործել ժրութեամբ .

2. աս. շարժումն , հոլովումն , շրջան . le — de la terre autour du soleil, de la lune autour de la terre. Le — du soleil dans l'espace vers quelque astre.

3. մբ. շարժումն . — uniforme, accéléré, simple, composé, rectiligne, curviligne. || — perpétuel, մշտաշարժութիւն, մշտնջենաւոր —. ||փ. chercher le — perpétuel, որոնել զ—. խնդրել գլուծումն անլուծանելի խնդրոյ . || փ. եւ բ. — perpétuel, այր մշտաշարժ՝ յարաշարժ , * տեղ մի հանդարտ կենալ չկրցող .

4. բգ. շարժումն , շարժ , շարժութիւն . le — est essentiel à la matière. — de main, ձեռնաշարժ, ձեռնաշարժութիւն. — du corps, մարմնաշարժ, մարմնաշարժութիւն.

5. — de terre, շարժումն՝ տեղափոխութիւն հողոյ . les fouilles et les —s de terre que nécessite l'ouverture d'un canal.

6. բխ. շարժումն , խլրտումն , խաղացք , խաղացումն . le — du sang dans les artères. Le — péristaltique des intestins. Les —s musculaires. Demeurer sans —, անշարժ՝ անխլիրտ կալ .

7. բժ. —, յուզումն , յոյզք . avoir un — de fièvre, ունել դոյզն ինչ ջերման . mettre les humeurs en —, շարժել՝ յուզել զհիւթս : mettre le sang en —.

8. գ. շարժումն , խլրտումն , խաղացք զօրաց . — de troupes. — en avant, en arrière, — յառաջ , յետս կամ յառաջընթաց՝ յառաջխաղաց , յետսախաղաց՝ յետսախաղաց շարժումն . faire faire divers —s à l'ar-

mée. Observer les —s de l'ennemi. — savant, bien exécuté. — de l'aile droite, de l'aile gauche. La science du — des troupes. — militaire, զօրաշարժուձն.

յ. եւ. շարժմունք, խլրտմունք.

9. եո. շարժուձն. * կարգադրութիւն այլ եւ այլ գացող ու եկող կառաց. le chef du —.

10. շարժուձն. le — d'un port, — նաւահանգստի. միահամուռ նաւք որ մտանեն եւ ելանեն. le — de la navigation sur une rivière, — նաւագնացութեան գետոյ. on a supposé que le — de la navigation montante et descendante serait de trois bateaux par jour sur le canal de Saint-Denis.

11. փ. շարժուձն, փոփոխուձն, փոփոխութիւն. le — de la population, des prix du grain, des valeurs de la bourse. ||— d'un hôpital, d'une prison, շարժուձն, փոփոխութիւն Ցաւոց անձանց բնակելոց. || — d'une place de commerce, առևտուր՝ տուր եւ առիկ փոխոխմունք՝ *առուտուր շահաստանի՝ շահաչահաւ քաղաքի.

12. շարժուձն, յառաջգնութիւն. il y a du — dans cette administration par la mise à la retraite de plusieurs employés.

13. եժ. շարժուձն. խաղացք, ընթացք երգոց. presser, ralentir le —, ce morceau est d'un — lent, յամրաշարժ է, ճաւուածս այս.

14. նկ. եւ անդ. շարժուձն, կենդանութիւն. il y a du — dans le tableau, կենդանանկար՝ կենդանի նկարեալ է պատկերն. || — d'une draperie, շարժուած՝ ծալք հանդերձի. [Ցին (շինուածոյ).

15. ճ. շարժուձն, բազմակերպութ-

16. le —, les —s du terrain, շարժուձն, նկեւէջ «էնիշ եօզուշ». des jardins délicieux, un grand — de terrain.

17. մոգ. շարժուձն. եռանդն. les —s oratoires. Il y a du — dans ce discours. Son style est sans —.

18. փ. շարժուձն, յոյզք, գրգիռ, յորդոր, իղձ, յօժարութիւն. les —s de l'âme, des passions, շարժմունք հոգւոյ, կրից. n'avoir aucun — de compassion, չունել բնաւ գութ գոլովոյ. || de son propre —, de son —, ինքնաշարժ, ինքնայորդոր, ինքնայօժար, ինքնակամ, իւրովի. *ինքիմէն. agir, parler de son propre —, յանձնէ իւրէ խօսել. || le premier —, առաջին —. dans un premier — d'indignation, ի նախկին յոյզս ցասման.

19. շարժուձն, խլրտուձն, վրդովուձն, ամբոխուձն, խռովութիւն, աղմուկ. les esprits sont en —. Pacifier les —s d'une province. Les —s populaires.

20. շարժուձն, խլրտուձն, դղրդուձն, երկեւեկ, երկեւեկութիւն, le — d'une grande ville.

21. շարժուձն. կրծութիւն մարմնոյ. j'ai besoin de —.

22. փ. շարժուած, գնացք. observer les —s de qn.

23. նք. շարժուձն, նորութիւն, նորաձեւութիւն. le parti du —.

24. շարժուձն. զպաճանակք՝ գործիք ժամացուցից. changer le —.

Mouvementé, e, ած. նք. շարժլատոր, շարժուձնաւոր, բազմակերպ, բազմայեղ, գեղազան, գեղազանակ. terrain —. Paysage —. Une scène —e.

Mouvementer, ն. շարժլել. — une scène dramatique. — la main.

Se mouvementer, դ. —իլ. les figures de ce tableau se mouvementent bien.

Mouver, ն. պ. քրքել՝ խարխարել. — la terre des pots ou des caisses avec un petit outil de fer ou de bois. [(գործի):

Mouveron, ա. ար. շարժակ

Mouvet, ա., **Mouvette,** ի. ար. շարժելակ (գործի փայտեայ):

Mouvoir (je meus, tu meus, il meut, n. mouvons, v. mouvez, ils meuvent; je mouvais; je mus; j'ai mu; je mouvrai; je mouvrais; meus, mouvons, qu'ils meuvent; q. je meuve; q. je musse; mouvant, mu, mue) ն. շարժել, խլրտել, խաղացուցանել. l'eau qui meut la roue d'un moulin. — une chose de sa place. — une pierre. 2.փ. շարժել, խլրտել, դրդել, յորդորել, գրգռել, յօժարեցուցանել. l'âme meut le corps. L'intérêt seul vous meut. || լկ. un corps qui ne vit, ne meut. 3. յուզել, յարուցանել, *բանալ. — une querelle, une question, կռիւ՝ խընդիրս յուզել.

Mouvoir, չ. լինել հպատակ, կախեալ լինել զայլմէ, * ուրիշէ; կախում ունենալ. les ressorts secrets qui font mouvoir les cours et les empires (Mass.).

Se mouvoir, դ. շարժիլ, խլրտիլ, խաղալ ի տեղւոջէն. il ne pouvait —. Tout se meut par une puissance irrésistible. || զեղջելով զդերանունն se, faire mouvoir, շարժել, խլրտել.

Moxa, ա. վ. կիզախարան. *վառած բամբակով բացուած խարան «նագը»:

Moxibustion (մօքսիպիւսթիօն) ի. վ. կիզախարանուձն:

Moye (մուա) ա. քարածուծ. կակուղ խաւ քարի:

Moyen, ա. հնարք, հայթայթանք, ճար, *միջոց. il y a —, գոյ հնար, *ճար՝ ճարն կայ. quel est le —? զի՞նչ հնար է, *ինչ է ճարն. par quel —? որո՞վ հնարիւք, ի՞րը, *ի՞նչ հնարքով. il n'y a pas —, չիք հընար՝ ճար, ոչ գոյ հնար՝ ճար, *ճար չկայ. c'est l'unique — de. Par un —, հնարիւք իմն, *հնարքով մի. j'ai trouvé le — de lui dire, գտի հնար ասելոյ նմա, հնարիւք իմն ասացի նմա, *ճարն գտայ իրեն ըսի. un — infaillible. Trouver le — de faire qc., զկս իրացն գտանել, հնարս իմանալ՝ գտանել, *բան մի ընելու ճարն գտնել. trouver un —, s'aviser d'un —, եղի ազագս գտանել, մարթել, ճար եւ ճարակ գտանել, *հնարք մի՝ ճար մի գտնել. trouver —, des —s, գտամագիս լ., հնարս առնել՝ իմանալ, եւս՝ եւս իրաց իմանալ. trouver un — de se tirer d'affaire, զկս իրացն գտանել. employer tous les —s, զամենայն հնարս հնարել, շարժել զամենայն քար, *ամէն ճարն ընել, ամէն քար շարժել. —s détournés, հնարք, մարթանք, եղք, *վարպետուձիւն. chercher un —. Employer un —. Il emploie tous les —s, զամենայն հնարս հնարի. fournir un — à qn. Se servir d'un bon, d'un mauvais —. Savoir le —, les —s de faire qc. C'est un — admirable. C'est le — de faire fortune. Trouver le — de s'évader, réussir par un tel —. Faciliter à qn. les — de faire une chose. Songer à un —, եւս ի մտի դնել, *հնարք մի մտածել. par divers —s on arrive à la même fin. || Les petits —s, մանր հնարք. c'est surtout en ne négligeant aucun des petits —s qu'on réussit. || pl. les grands —s, մեծ՝ մեծամեծ հնարք, յետին հիգն. il fallut employer les grands —s, հարկ եղեւ զամենայն հընարս հնարել, ի հնարս հայթայթանաց մտանել, զամենայն ջան ի գործ արկանել, գուն գործել. || la fin justifie les —s, վախճանն արդարացուցանէ զհնարս. առած՝ որով երթեմն գոյ հնարս ի կիր արկանեն վասն բարւոյ վախճանի. || —s de guerre, հնարք՝ մարթանք պատերազմի.

2. հնար, կար, կարողուձիւն. chacun selon ses —s, իւրաքանչիւրն ըստ իւրում կարի. il n'y a pas — de faire cela. Avez-vous le — de faire cela? Il n'y a pas —, չիք հնար, անհնարին՝ անկարելի է. il n'y avait plus — de se sauver, ոչ եւս հնար էր անձնապատ լինելոյ՝ փախչելոյ. manquer de —, *ճարն հատնիլ.

3. եզ. եւ յ. կար, կարիք, ինչք, գոյք, *կարողուձիւն. il a le — de faire cette dépense. Il n'avait pas les —s, չէր ձեռն նորա բաւական, *—ունէր. selon ses —s, ըստ իւրում ձեռին բաւականի, ըստ կարացն, իւր կարողութեան չափ. —s de vivre, d'existence, հայթայթանք կենաց, *ապրելու —. n'avoir pas le —, les —s de subsister, չունել դրամ կելոյ, *ապրուստ չունենալ. trouver un — d'existence, պաճարել, հայթայթել զկեաս անձին, *գլխուն ճարն գտանել, ապրուստ ճարել. donnez selon vos —s. Mes —s ne sont pas grands. Mes —s ne me permettent pas. ||Voies et —s, հայթայթանք հասից պետութեան «վարիսաձ».

4. յ. բնական կարողուձիւնք, միտք, հասողութիւն, ուշիմուձիւն, հանճար, *խելք. cet enfant a des —s, ուշիմ՝ բաջամիտ՝ խելացի է մանուկդ. un homme sans —s, այր տկարամիտ՝ սակաւամիտ՝ անհանճար, *անխելք մարդ.

5. իգ. պատճառք. produire ses —s dans une requête. —s de nullité, de cassation.

6. հնարք, միջնորդ, միջնորդութիւն, օգնականութիւն, *միջոց. *Par le — de*, նխ. հնարիւք, միջնորդութեամբ, միջնորդաւ, ձեռամբ, ի ձեռն, ընդ ձեռն, *միջոցաւ. obtenir une chose par le — d'un ami. Il s'est avancé par le — de l'intrigue.

Au — de, նխ. ի ձեռն, *միջոցաւ. réussir au — d'une démarche. Le prisonnier s'est évadé au — des intelligences qu'il avait au dehors.

Առ. S. **Fin.**

Moyen, enne, ած. միջին, միջակ, միջասահման «օրհա գաւէր». la — enne région de l'air, միջակայ գաւառ՝ սահման օդոց. taille —enne, չափ հասակաւ, միջահասակ «օրհա պօյու». de —enne grandeur, միջակ մեծութեամբ. || être de — âge, միջահասակ է., *միջակ ծեր ըլլալ «օրհա նաշլը ե.». || — âge, միջին ժամանակ, միջնադար. de — âge, միջնադարեան. || costume — âge, միջնադարեան զգեստ, միջնադարազգեստ. զգեստ միջնադարու. || la —enne latinité, միջին լատինաբանութիւն. || des médailles de — bronze, մետալք միջակ մեծութեամբ.

2. փ. —, ոչ բարի ոչ չար, *ոչ լաւ ոչ գէշ. || ը. femme de —enne vertu, կին՝ միջակ՝ կնդակարծ կասկածելի առաքինութեամբ՝ գնացիւք.

3. տմբ. — terme եւ ա. le —, միջին անդամ, միջինն. *միջնակ անդամն հաւաքաբանութեան որ իրարու կցէ երկու մնացեալ անդամներն. || փ. եւ ը. — terme, միջնաշաւիղ, միջին ճանապարհ՝ *ճամբայ. proposer, prendre un — terme.

4. Termes —s, les —s, միջին անդամք կամ միջինք. երկոքին միջին անդամք առաջարկութեան.

5. ի. —enne proportionnelle arithmétique, կլ. **Moyenne**, համեմատական միջինն մաւաբանական, կլ. միջինն, միջնակն, *միջին քանակութիւն երկու ուրիշ քանակութեանց մէջ, որոց գլխովին որչափ մեծ է՝ նոյնչափ եւս գլխիկ է մեծէն. || — intermédiaire, միջասահմանութիւն.

6. աս. temps, —, միջին ժամանակ. *ժամանակն նշանակեալ համարելով եմք արեւն միշտ նոյնննաց ընթաց. [բարեխառնութիւն.

7. բգ. température —enne, միջին

8. vie —enne, S. **Vie.**

9. Cours —, միջին դասընթացք.

10. ք. verbe —, միջին՝ հասարակ բայ, որ ներգործական եւ կրաւորական է միանգամայն.

11. écrire en —, միջակագիր՝*միջակ մեծութեամբ գրել.

12. ի.Քր. —enne, միջինն, միջնակն, կիսագումարն երկուց քանակութեանց, եւ առհասարակ գումարն այլ եւ այլ քանակութեանց բաժանելոյ Քուով նոցին. prendre la —enne, առնուլ զմիջինն, զմիջին Քիւն.

En —, միանգամայն առեալ, ի միասին համարեալ, *վրայէ վրայ «իսկ իսկէ».

Moyen-âgeux, euse, ած. միջնադարեան, հինաւրեան, հինաւրեայ:

Moyen-âgiste, ա. նք. միջնադարագէտ: [ազգ բուէճի:

Moyen-duc, ա. Ք. միջնաբուէճ.

Moyennant, նխ. միջնորդաւ, ի ձեռն, *միջոցաւ. acheter une chose — la somme de tant. — ce secours, այսու օգնութեամբ՝ նպաստիւք. — quoi, որով. remettre mille francs à qn., — quoi l'on est quitte.

— *que*... շ. այնու, եթէ, *Քէ որ. on aura ses services — qu'on le payera.

Moyenné, e, անց. միջնորդեալ, հոգացեալ. une réconciliation —e par des amis communs.

Moyennement, մ. չափաւորապէս. — riche.

Moyenner (մուայէնէ) ն. միջնորդել. հոգալ՝ հայհոյանել իւրով միջնորդութեամբ. un bon gage a moyenné l'accord. Qu'il moyenne la paix comme médiateur, Ծող հայհոյիցէ զհաշտութիւն իրրեւ միջնորդ:

Moyer, ն. ար. կիսահաս՝ կիսակատար առնել (զքար):

Moyette, ի. եգ. կոպալ. փոքրիկ օրան կամ դէզ ցորենոյ՝ գարւոյ:

Moyeu, ա. միջնանիւ, *անիւին միջուկն. 2. ի. դեղնուց. *հաւկիթի միջուկ. զա. jaune d'œuf. 3. դեղնուկ. *տեսակ մի դեղին եփած սաւոր. un pot de —x.

Mozambé, ա. բ. մոզամբ. բոյս տարաշխարհիկ ի տոհմէ կապարաղգեայց (capparidées).

Mozarabe, ա. մոզարաբացի. *այսպէս կոչեցան քրիստոնեայք Սպանիոյ՝ Մաւրիտանացւոց ժամանակն. 2. ած. —.

Mozarabique, ած. մոզարաբացին. liturgie —.

Mozette, S. **Mosette.**

Mû, ue, անց. **Mouvoir**ի, շարժեալ. un corps —. 2. փ. la volonté mue par la grâce de Dieu.

Muabilité, ի. փոփոխականութիւն:

Muable, ած. փոփոխական, փոփոխելի, յողդողդ. volonté, nature —. Peuple, volage, —, variable.

Muablement, մ. փոփոխաբար:

Muance, ի. ձայնափոխութիւն. փոփոխումն ձայնի պատանեկաց. la voix des enfants est en —, փոխի՝ փոփոխի ձայն մանկանց. 2. եմ. ձայնափոխութիւն. փոփոխումն ձայնի յայլ ձայն:

Mucamide, ի. տգ. խլնամիդ:

Mucate, ա. տգ. խլնատ. աղ կազմեալ խլնային Քիւով (acide mucique). [Gluten.

Mucédine, ի. տգ. բորբոսին. հն.

Mucédinées, ի. յ. բորբոսնիք. մանր սունկք որ կոչին եւ **Moisissures.**

Muche-pot (à) (ամիշփօ) մ. գաղտ, ի ծածուկ, գաղտուկ «կիզլի». հն. à musse-pot.

Mucilage, ա. հոյզ, բուսահոյզ. հիւթ մնկոց:

Mucilagineux, euse, ած. հուզուտ, հուզեղէն, հուզաւոր, հիւթեղ. plante —euse.

Mucine, ի. տգ. հուզին. հիւթ նման մնձանի. S. **Gluten.**

Mucipare, ած. մի. խլնածին, խլնաբեր. glandes —s.

Mucique, ած. տգ. խլնային. acide —, խլնաՔՔու:

Muco, ա. բ. միւկոյ. ծառ ի տոհմէ մոլոշազգեաց, պտուղն ուտելի:

Muconique, ած. տգ. խլնիկային. acide —, խլնիկաՔՔու:

Muco-pus(միւքօփիւս)ա.ախ. հու:

Mucor, ա. բ. բորբոսասունկ:

Mucorées, ի.յ.բ. բորբոսաբնկեալք. ցեղ ինչ սնկոց:

Mucorinées, ի. յ. S. **Mucédinées, Mucorées.**

Mucosine, ի. տգ. խլնկին:

Mucosité, ի. խլինք, խլնիք, խլնիք, Քիժ, ճիք. les —s des narines, խլինք. — de l'estomac, մալաս, խուխ «պալղամ». il a rendu beaucoup de —s. 2. բ. հոյզ. աւիշ մնկոց «լուապ». cette plante abonde en —.

Mucoso-sucré, e, ած. տգ. հուզաշաքար. *հոգի ու շաքարի բնութիւն ունցող. la manne est une matière —e. || ա. le —, —, *տեսակ մի անկատար շաքար որ զա. **Sucre incristallisable.**

Mucroné, e, ած. բ. սրածայր. feuilles —es. 2. կ. խայՔոցաւոր:

Mucronule, ի. բ. խայՔիկ:

Mucuna, ա. բ. խայՔուկ. Քուփ ինչ:

Mucus (միւքիւս) ա. բն. խլինք, խլնիք, խլիկք, *ծոլոլ:

Mudar, ա. բ. մուդար. ծառ բարձրաբերձ ի Հնդիկս:

Muder, ն. նե. առագաստակալել. *առագաստակալն (vergue) քովի առագաստին անցունել:

Mue, ի. փետրափոխ, խորխափոխ՝ խորխափոխութիւն, եղջերափոխ, եղջերափոխութիւն. փոփոխումն փետրոյ, խորխի, եղջերաց. la — de l'oiseau, փետրափոխ՝ փետրափոխութիւն, *Քէպլփոխ. la — du cerf, եղջերափոխ՝ եղջերափոխութիւն եղջերուի. la — du serpent, խորխափոխ՝ խորխափոխութիւն՝ մորՔափոխ՝ մորՔափոխութիւն օձի. 2. ժամանակ փետրափոխութեան՝ խորխափոխութեան՝ մորՔափոխութեան. la — est passée. 3. խորխափոխութիւն շերամի. 4. խորխն՝ մորՔն ընկեցեալ. — du serpent, ընկեցեալ խորխ օձի. — du cerf, ընկեցեալ եղջիւրք եղջերուի. 5. լաւրչտին վանդակ հաւուց. 6. վանդակ նորածագ հաւուց «գօլօչգա գաֆեխ». || փ. se tenir en —, կալ ի տան, *տունն կենալ. 7. ձայնափոխ, ձայնափոխութիւն (պատանեկաց):

Mue, ած.ի. ի կիր արկեալ միայն ի բանիդ. rage —, կատաղութիւն անբարբառ՝ անխօս:

Mué, e, անց. փոխեալ, *փոխուած. les couleurs de l'aurore —es du rose au pourpre. 2. Oiseau —, փետրափոխ՝ նորափետուր, *Քէպլըր-

փոխ՝ Ձեպրխիլ Ծաչուն. 3. voix —e, ձայնափոխ . փոխեալ ձայն :

Muer (je muais, n. muions, v. muiez; que je mue, que n. muions, que v. muiez) ն. փոխել , փոփոխել . qui de Méduse eût vu jadis la tête était en roc mué soudainement(Volt.). 2. սր. — sa tête, — եղջերուի զեղջիւրս իւր .

Muer, չ. փետրափոխ լ., նորափետուր զարդարիլ , փոփոխել զիեռուրս , զմազս , ի բաց ժխրկանալ՝ ընկենուլ զմորխն . un paon muait. Voyant — quelquefois sa peau (du serpent), ils (les hommes) durent croire qu'il rajeunissait (Volt.). Ce chien, ce chat mue. Il y a des chevaux qui muent de corne. || վարի ***avoir*** իւ յորժամ զգործն յայտ առնէ . l'oiseau à mué hier եւ ***être*** օժանդակաւ յորժամ զվիճակն յայտ առնէ. l'oiseau est mué depuis quelques jours. 2. փոփոխիլ ձայնի պատանեկաց , ձայնափոխ լ., * ձայնն փոխուիլ . sa voix mue, commence à —.

Muet, ette, ած. համր , մունջ , անխօս , անբարբառ , անխօս «տիւսիզ». être —, sourd et —, համր , խուլ եւ համր՝ խուլահամր լ. devenir —, համրանալ , համր լ., * լեզուն կապուիլ . rendre —, համրացուցանել , համր գործել . || pr. n'être pas —, չլինել —. խօսել համարձակ կամ շատ . || վ. carte —ette, համր աշխարհագրութիւն . տախտակ աշխարհագրական յորում չիք ինչ գրեալ . 2. վ. —, լուռ , անխօս , անխօսուն , անբարբառ , անմռունչ , անշշունչ , լուռ լուռ , լռանիստ , լուռ մուռ, լռիկ , լռիկ մնջիկ, լռին, լռուն . — d'étonnement. — à mes soupirs. La terre rend un — hommage. Demeurer, devenir —, ըմբերանիլ . rester —, անբարբառ կալ , լուռ լինել՝ կալ . bouche —ette, անխօս բերան . les grandes joies sont —ettes aussi bien que les grandes afflictions. Un mépris — est la meilleure réponse aux railleries. La douleur —ette est la plus attendrissante. La loi est un juge —. 3. Armes —ettes, անշառաչ զէնք . || fontaine —ette, անխոխոջ՝ անջուր աղբիւր . || Թատ. jeu —, անխօս խաղ . scène —ette, անխօս՝ անբարբառ տեսարան . || վ. il se passera entre nous une scène —ette. || Personnages —s, անխօս անձինք ի Թատերախաղի . || le — langage, լեզու անբարբառ , *առանց խօսելու՝ միտքն հասկցնելու կերպն . le — langage des yeux, անխօս լեզու աչաց . 4. ք. անձայն, համր . lettre —ette, — նշանագիր . la lettre *p* est —ette dans *compter* (քոնթէ), dans *dompter* (տոնթէ). || ի. une —ette, անձայն, անձայն գիր . 5. գ. համր. un —. Une —ette. Faire le —, համր՝ համրութիւն կերեւարանել , *— ձևանալ . 6. յ. —s, համերք , ապաւաւորք արքայից Տաճկաց . le sultan lui envoya les —s, qui l'étranglèrent. 7. կ. le —, համր , համրօձ . ազգ բոժոժաւոր օձի .

A la —ette, մ. լռիկ մնջիկ, *սուսիկ փուսիկ . il arrive à la —ette. դր. ընդ մարդիկ դնի միշտ զկնի գոյականի, այլ ընդ իբս մարթի դնել յառաջ եւ յետոյ : [սիգլիք» :

Muétisme, ա. համրութիւն «տիլ-

Muette, ի. որսատուն :

Muettement, մ. լռիկ մնջիկ , անբարբառաբար :

Muezzin (մուէզին) ա. տճ. հրաւիրող յաղօթս , քարոզ . || ասի եւս **Mouezzin.**

Muffeton, ա. կ. ո. աւարեկ .

Mufle, ա. կնճիթ , ցուռկ , քիթ «հայվան պուռնու» . — de taureau, de lion. 2. նկ. եւ անդ. խալամ՝ գլուխ (կենդանւոյ , մանաւանդ առիւծոյ) . 3. վ. եւ հգ. կնճիթ , դէմք մարդոյ . || donner sur le — à qn., հարկանել զերեսս ուրուք . 4. ո. կընճիթ , այր տգեղ եւ անախորժ . 5. ք. — de veau, որթացուռկ, *հորթուս քիթ. — de bœuf, եղնացուռկ . — de chien, շնացուռկ . կնճռածալկունք պարտիզաց . հն. **Muflier.**

Muflier, ա. ք. կնճռածալիկ , ցուկածալիկ :

Muflière, ի.եգ. ցուկարգել. *կովիւրս ծիծն դրուած լաթէ արգելք , որպէս զի հորթերն չկարենան կաթ ծծել :

Mufti, ա. տճ. վճռապետ , դնապետ «մուֆթի» . ||գրի եւս **Muphti.**

Muge, ա. ձր. կեխալ , գլխան , գլխածուկն «քէֆալ պալըղը» . || ասի եւս **Mulet.** 2. — volant, տ. **Exocet.** [սոճւոյ (pin).

Mugho, ա. ք. սոսրովենի . ազգ

Mugiloïdes կամ Mugilides, ա. յ. ձր. կեխալակերպք . տոհմ ձրկանց նախատիպ ունելով զկեխալ (muge).

Mugir, չ. բչել , բնչել , բառաչել «պէօյիւրմէք» . on entendait — les taureaux, les bœufs. Cette vache mugit après son veau. 2. գոռալ , գոչել , մռնչել , մռմռել, մռմռալ . le lion mugit, գոչէ՝ մռնչէ՝ կոշէ՝ մռմռայ առիւծն. la mer, l'onde mugissait. Les vents mugissent. La terre se met à —. || վ. —. բառաչել մարդոյ . il mugissait de fureur, de rage, de douleur.

Mugissant, e, ած. բչող , բառաչող , պոչուն . taureau —. Des bœufs, des troupeaux —s, արջառք ի բառաչ . 2. մռնչական, գոչող , գոչողական , *պոռացող , մռմռացող . des eaux —es. Entends-tu l'aquilon —? Les ondes —es. Flots —s.

Mugissement, ա. բչիւն , բառաչ , բաչիւն, բառաչիւն , պոչիւն , պռռոչիւն , բնչիւն , բնչուիւն . le — des bœufs, des taureaux. Ses —s font trembler le rivage. 2. գոռումն , գոչիւն , մռնչիւն , մռռոնչ. Les —s de la mer, des vagues, des flots, des vents. Le — de la tempête. Les —s affreux des victimes.

Muguet, ա. ք. մշկածաղիկ, հովտաշուշան , շուշան հովտաց , շուշանիկ . տունկ գարնանաբոյս եւ սպիտակածաղիկ քաղցրաբոյր . հն. **Convallaire** եւ **Lis de vallée.** || Petit —, — des bois, տ. **Aspérule.** Cueillir du —, քաղել —. 2. փ. պըճնասէր եւ քծնող կանանց . c'est un —, un jeune —. Faire le —, պճնասէր եւ քծնող լինել կանանց . 3. բժ. բերանաձկիկ , բաժբակախտ . սպիտակապալար ախտ բերանոյ նորածին մանկանց :

Mugueté, e, անց. քծնեալ . une jeune fille —e.

Mugueter (մուկէթէ) (il muguette, il muguettera) ն. քծնել , տրփալ , *քաուել, սիրահարուիլ «սիւրիւնմէք». vous muguetez sa fille, elle a de quoi vous plaire. || վ. ակն դնել , ցանկալ , փափաքիլ . il muguetait sa riche succession.

Muguetterie (մուկէթրի) ի. քծինք , տրփանք :

Muharrem (մուհարէմ) ա. տճ. մուհարէմ . առաջին ամիսն տարւոյ Տաճկաց :

Muid (մուի) ա. հ. գրուան , բռ. «քիլէ». 2. մար (գինւոյ). il est gros comme un —, այր մեծամարմին է :

Muire, ի. աղաջուր :

Mulasse, ի. ջորիկ , *ջորւի ձագ արու կամ էգ :

Mulasserie, ի. ջորեբուծութիւն :

Mulassier, ère, ած. ջորեբոյծ . *ջորւի մեծցուցող . pays —. Industrie —ère, — ճարտարութիւն, ջորեբուծութիւն . 2. jument —ère, կ. une —ère, ջորեծին զամբիկ՝ մատակ ձի , կ. ջորեծին :

Mulâtre, ած. խառնածին, խառնածնունդ , կիսասեւ . ի սեաւ եւ ի սպիտակ ծնողաց ծնեալ , *սեւաբուկ «մէլէչ». une domestique, un domestique —, — աղախին , ծառայ . || գ. un —. Une — կամ mulâtresse.

Mule, ի. շղուակաճ «փապուճ» . 2. հոլաձափ , *չիզմի . baiser la — du pape.

Mule, ի. ջորի մատակ , էգ ջորի «տիշի գաճըր» . || être fantasque, têtu comme une —, կամագնաց՝ կամապաշտ՝ յամառ լ. իբրեւ զջորի . || վ. ferrer la —, շահել ի գնելն ինչ վասն այլոց , * ուրիշի համար գնած բանին վրայ շահիլ .

Առ. à vieille —, frein doré, ծեր մատակ ջորւոյ սանձ ոսկեզօծ . ասի զարդարասէր պառաւոյ :

Mule-Jenny, տ. **Mull-jenny.**

Mules, ի. յ. ձմոյճ . ձմեռնակ՝ գրատաիարութիւն ի գարշապարս . avoir les — au talons, գրատիալ լ. գարշապարաց, *գարշապարն ձմեռնակ ըլլալ . 2. անք. — traversines կամ traversières, ձմոյճ , ճախճախեղբ. *ճեղքուած ճախճախի (paturon) ձիոց ի գրատիարութենէ :

Mulet, ա. ջորի , կիսէշ , իշակէս , կիսածի , կիսագրաւս «գաճըր» . — de bât, de selle. Petit, grand —. Des —s, ջորիք , ջորեան , *ջորիներ . le — crie, սնքռտալ ջորին . cri du —, սնքռտիւն , վրնջիւն ջորւոյ . || chargé comme un —, բեռնաւորեալ իբրեւ զջորի , ճանրաբեռնեալ , ճանրաբեռն . եւ փ. ընկ-

ճեալ ընդ աշխատութեամբ . || être tête comme un —, լինել յամառ իբրեւ զջորի . յամառ յոյժ լինել . || v. garder le —, սպասել ուժիք ընդ երկար անհամբերութեամբ . 2. խառնածին , խառնաբոյս . հն. **Métis** եւ **Hybride**. 3. ձք. գլխածուկն «քէֆալ պալըղը». հն. **Muge**. || — barbu, մօրուածուկն :

Muleter, ն. իր. սգբ. տուգանել. դատապարտել ի տուգանս . on le mulcta de 500 francs, դատապարտեցին զնա ի տուգանս հինգհարիւր ֆրանքաց . 2. փ. նեղել , խռովել , վշտել :

Muletier, ա. ջորեպան, ջորեբոյծ, ջորեպան «գաւթըրը» :

Muletière, ի. ջորեպանուհի . *ջորեպանի կին :

Muleton (միւլթօն) ա. ջորիկ , ձագ ջորւոյ :

Mulette, ի. եգ. ցորենագադիշիկ . փոքրիկ գադիշ ցորենոյ :

Mulette (միւլէթ) ի. խարոյկն , քարճիկ . խածի գիշատիչ ձուկնոց . 2. խարոյկն . խեցեմորթ ինչ երկապատեան նման ձկնակաղջի «միւռեա» . || — margaritifère, մարգարտաբեր . 3. խարոյկն . խեցի նկարչաց :

Mulgède, ա. բ. կաթնքուղիի . ազգ երկպրուկ անկոց ի ռահիմ; բաղադրիչոց :

Mulier, ա. ձո. գլխանակալ , գլխանուկան . S. **Muge**.

Mulle, ա. ձբ. գլխածկոյկ . ազգ գլխածկան (muge).

Mullerine, ի. ճբ. մուլլերիկ . ճանք ինչ :

Mullicite, ի. ճբ. S. **Vivianite**.

Mullidés, ա. յ. ձբ. գլխածկնազգիք :

Mull-jenny, ա.աբ. անգ. մանոց:

Mullos (օս) ա.մգ. S. **Vagin**.

Mullus, ա. ձբ. S. **Mulet**.

Mulot, ա. շիկամուկն. S. **Campagnol** եւ **Surmulot**. || — volant,

— ծուղիկ . ազգ չղջիկան ի Մարտինիք :

Muloter, ն. ո. շիկամկնել . շիկամկանց բոյնն փնտռել վարգի :

Mulquinerie, ի. ար. բարակաման կտաւագործուիւն :

Mulquinier, ա. բարակաման կտաւագործ՝ կտաւավաճառ :

Mulsion, ի. կիթ , *կաթ կթելն :

Multangulaire, ած. բազմանկիւնաւոր . figure —, ձեւ —:

Multangulé, e, ած. բազմանկիւն , բազմանկիւնի :

Multi... նմ. լտ. որ նշանակէ բազում , բազմա...

Multiarticulé, e, ած. բլ. բազմայօդ :

Multiaxifère, ած. բ. բազմառանցքաբեր . inflorescence —.

Multicapsulaire, ած. բ. բազմապատիճ:

Multicaule, ած.բ. բազմաբուն , բազմացօղուն . le mûrier —.

Multicellulaire, ած. բազմախորշ: [բազմերանգ :

Multicolore, ած. բազմագոյն ,

Multicorne, ած. բպ. բազմեղջիւր :

Multicuspidé, e, ած. բպ. բազմաճայր . dents —es. [մատն :

Multidigite, ած. բպ. բազմա-

Multiembryonné, e, ած. բ. բազմամբեւտ : [գիծ :

Multifascié,e, ած. բպ. բազմա-

Multifère, ած. բ. բազմաբեր :

Multifide, ած. բազմահերձ , բազմաթաշխ :

Multiflore, ած. բազմածաղիկ . pédoncule —.

Multifoliolé, e, ած. բազմատերեւիկ : [ծակ :

Multifore, e, ած. բպ. բազմա-

Multiforme, ած. բազմաձեւ . || մգ. os —, — ոսկր. հն. **Le cunéiforme**. [լուծ :

Multijugué, e, ած. բ. բազմա-

Multilabre, ած.կ. բազմաշուրթն:

Multilatère, ած. բազմակողմն , բազմակողմանի :

Multilobé,e, ած.բպ. եւ բ. բազմաբլթակ : [մախորշ :

Multiloculaire, ած. բպ. բազ-

Multimamme, ած. կ. բազմաստին . *շատ ծիծեր ունեցող :

Multinervé,e, Multinervié,e, ած. բ. բազմաջիղ :

Multinôme, S. **Polynôme**.

Multiovulé, e, ած. բ. բազմասերմնիկ :

Multipare, ած. կ. բազմածին :

Multiparité, ի. բազմածնուիւն:

Multipartite, ած. բազմամասն , բազմամասնեայ :

Multipède, ած. կ. բազմոտն , բազմոտանի . || ա. les —s, բազմոտունք , բազմոտանիք :

Multipétalé,e, ած. բազմաթերթ:

Multiple, ած. բազմապատիկ , յոգնաստիկ , բազմադիմի , բազմակողմանի . des fonctions —s. 2. ած. —. douze est — de six. || ա. —. neuf est un — de trois. 3. բ. —. sujet —. Attribut —. 4. մք. —. poulie —, — ճախարակ . միութիւն բազում ճախարակաց . 5. écho —, բազմահնչիւն արձագանգ , *որ շատ անգամ նոյն ձայնն կկրկնէ :

Multiplement, մ. բազմապատկաբար , յոգնապատկաբար , բազմապատիկ , յոգնապատիկ :

Multiplex, ած. բազմագիր :

Multipliable, ած. բազմապատկելի . tout nombre est —.

Multipliant, e, ած. բազմացուցիչ . || verre —. կլ. un —, — ապակի , կլ. —. * հատուածաձեւ ապակի որ բան մի շատ անգամ կրկնուած կերեւցունէ :

Multiplicande, ի. ած. բազմապատկելի . Միւն բազմապատկելի . le — et le multiplicateur sont les deux facteurs du produit.

Multiplicateur, ա. ած. բազմապատկիչ , բազմապատկող . *Միւն որով ուրիշ Միւ մի կբազմապատկուի:

Multiplicatif,ive, ած. բազմապատկական :

Multiplication, ի. ած. բազմապատկուիւն «զարպ». faire une —. La preuve d'une —. La — de 100 par 10. 2. բազմացումն . la — des crimes. La — des pains, du genre humain, des plantes.

Multiplicité, ի. բազմուիւն , բազմաւորուիւն . la — des dieux, des lois, etc.

Multiplié,e, անց. բազմապատկեալ , *բազմապատկած . un nombre — par un autre. 2. —, բազմացեալ , բազմակրկին , *շատցած . des accidents —s par la négligence. Les maux —s qui affligent les hommes (Volt.).

Multiplier (je multipliais, n. multipliions, v. multipliiez; que je multiplie, que n. multipliions, que vous multipliiez) ն. ած. բազմապատկել «զարպ է.». — cinq par trois, par cent, par une fraction. 2. —, բազմապատիկ առնել , բազմացուցանել , յոլովել , յոգնապատկել , *շատցունել . Jésus-Christ multiplia les cinq pains. Il ne faut pas — les difficultés. — leur race comme les étoiles du ciel.

Multiplier, չ. բազմապատկիլ , բազմապատիկ լ., բազմանալ , յոլովիլ, *շատնալ . croissez et multipliez, աճեցէք եւ բազմացարուք . les hommes ne multiplient pas aussi aisément qu'on le pense (Volt.).

Se multiplier, դ. —իլ , բազմապատկիլ զանձն՝ գինքն . ce peuple se multiplie à l'infini (Fén.). || բ. առնել բազում ինչ միանգամայն , *շատ բան մէկտեղ ընել . il se multiplie.

Multiplieur, S. **Multiplicateur**.

Multipolaire, ած. բազմաբեւեռ:

Multiponctué, e, ած. բպ. բազմակէտ :

Multiséculaire, ած. բազմադարեան . la végétation — des cèdres du Liban.

Multiséqué, e, ած. ո. բազմահատ , բազմահատուած :

Multisérié, e, ած. բազմակարգ:

Multisiliqué, e, ած. բ. բազմապատիճ . || ի. յ. les —es, —ք :

Multisiliqueux, euse, ած. հն. **Multisiliqué**. Fruits —.

Multisonore, ած. բազմաձայն , բազմահնչիւն : [ղովակ :

Multitubulaire, ած. բազմախո-

Multitude, ի. բազմուիւն , յոլովուիւն, յոգն , *շատուիւն «չօգլուք» . — des enfants, բազմորդուիւն , բազմազաւակուիւն , բազմասերուիւն . — des Arméniens, բազմահայուիւն . une — incroyable d'habitants. Une — d'objets. Je dois des —s de lettres. — de maux. 2. բազմուիւն, խուռն . գումար բազմաթիւ անձանց «ճէմաաթ , գալապալըգ» . — immense, une grande —, աշխար-

հախտամբ՝ աշխարհակոյտ՝ մեծախտամբ բազմութիւն. les flots de la —. 3. բազմութիւն, ժողովուրդ, խառնաղանճ, ամբոխ « ճեմասէր, խայտ ». Télémaque se dérobe à la — qui l'environne. On ne s'explique pas avec la —. Prendre la — par l'appât de la liberté. Rechercher, briguer la faveur de la —.

Multivalve, ած. բզ. բազմապատեան, բազմատիփ. || ի. յ. de belles —s, գեղեցիկ —ք՝ խեցեմորթք. 2. բ. —. péricarpes —s.

Multongulé, e, ած. կ. բազմեղունգն. || ա. յ. les —s, բազմեղունգք :

Mundtia (մունտսիա) ա., **Mundie,** ի. բ. իշկաՓնուկ. ազգ կաՓնախոտի (polygala).

Muni, e, անց. ամրացեալ, պաշրջապեալ, պնդեալ, հոգացեալ. ville —e de provisions de guerre, պաշարապինդ՝ ռազմամՓերապինդ քաղաք. — d'un dîner, ճաշապինդ. — de l'ordre du ministre.

Municipal, e, aux, ած. ի. ոստանիկ. Cicéron été d'origine —e. Lois —es. 2. քաղաքապետական, քաղաքացուական. les règlements municipaux. Conseil —, — խորհուրդ. || garde —e, — պահակ, — պահապանք. garde —e à pied, à cheval. || ա. garde —, կամ ն. un —, քաղաքապահ զօրական. 3. քաղաքօրէն, քաղաքապետազօր, քաղաքաքաշխ, քաղաքաստեաց. le corps —, —ք. քաղաքաքաշխք. || ա. յ. les municipaux. քաղաքօրինք, քաղաքաքաշխք. վերակացուք քաղաքի :

Municipalement, մ. քաղաքօրինաբար, քաղաքապետօրէն. les villes gouvernées — sont riches.

Municipalisme, ա. քաղաքապետասիրութիւն, քաղաքապետամբոտութիւն :

Municipalité, ի. քաղաքացուեցուՓիւն, քաղաքապետութիւն. 2. քաղաքացուեչարան, քաղաքապետարան :

Municipe, ա. ոստան, ազատ՝ ինքնօրէն քաղաք. 2. ա. ոստանիկ. բնակիչ ոստանի :

Munificence, ի. առատաձեռնութիւն, առատաբաշխութիւն. — royale. Laisser en partant des marques de sa —. Cet hospice est dû à la —.

Munir, ն. ամրացուցանել, պընդել, պարսպել. — une place de vivres et d'armes. — les endroits faibles d'une place. 2. պնդել, պատրսպարել, հոգալ, հայՓայՓել, *ճարել. — qn. d'un passeport, d'une recommandation, etc.

Se munir, դ. ամրանալ, պնդել՝ պատսպարել զանձն. ne se pouvant munir contre tant de maux. 2. պընդել զանձն, հոգալ՝ հայՓայՓել անձին, առնուլ ընդ իւր, *ճարել, ինան առնուլ. — d'un manteau, de pistolets, d'argent, etc. || — de patience, de courage, պնդել զանձն համբերութեամբ՝ արիութեամբ, կազմել՝ պատրաստել զանձն համբերութեամբ՝ քաջութեամբ հանդուրժելոյ :

Munition, ի. մՓեր, պաշար, համբար, նպար, նպարակ «միւիիմմաՓ». —s de guerre, — պատերազմի, ռազմամՓերք, մարտանպարք. —s de bouche, պարէն, *ուտելիք. || des —s de gueule, պաշար, պարէն, նպար, նպարակ. || —s d'amour, — սիրոյ. մնգոյք, ծարիր, խոյք, իոյք, եւն. sa suivante lui apporta toutes ses —s d'amour. 2. ռազմամՓերք, ռազմապիտոյք, ռազմապէտք, մարտանպար. վառօդ եւ ռումբք. les —s commençaient à manquer. 3. Pain de —, զինուորահաց, պաշարահաց, *զինուորաց տրուած հացն «Յային էքմէյի». || fusil de —, պաշարահիրացան. մեծադիր հրացան հետեւակազօրու :

Munitionnaire, ա. համբարապան զօրաց :

Munitionner, ն. համբարել, նպարակել. լնուլ պաշարօք. — une place.

Munjistine (մունժիւսՓին) ի. տգ. մունժիւստին. կարմիր գունաւորիչ նիւթ Հնդկաց :

Muntingie, ի. բ. մունտինգիա, մունտինգի. Ծուփ ինչ տարաշխարհիկ :

Muntjac, ա. սբ. մունժաք. կըրծող կենդանի Հնդկաց :

Muphti, S. **Mufti.**

Muqueux, euse, ած. ի. խլնոտ, glandes —euses, խլնագեղձ. || membrane —euse. կգ. la —euse, խլնաՓաղանՓ. || fièvre —euse, խլնաջերմն :

Mur, ա. որմ, *պատ «տուվար». — épais, Փանձր —. bon —. — de pierres, քարորմ. — de moellons, de briques, de terre, de pisé. Sans —, անորմ. l'épaisseur, la hauteur, la longueur d'un —. Le pied, le chaperon d'un —. Bâtir, élever un —, — շինել՝ կանգնել. attacher un — à un autre, — յորմ կցել, *— պատի կըպցուցանել. crépir un —, ծեփել զորմն, — ծեփել. entouré de —s, որմափակ. entourer de —s, որմել, պատել որմով, որմափակ առնել, *պատով պատել. sceller qc. dans le —. Enclore d'un — un terrain, un jardin, որմել՝ որմափակ առնել. fermer un passage par un —, որմել՝ որմարգել առնել զանցս. d'un — à l'autre, de — en —, որմ զորմոյն, *պատէ պատ. les —s d'une chambre, d'un cachot, որմունք սենեկի, բանտի, *խուցին՝ բանտին պատերն. percer un —, որմափոր լ., *պատն ծակել՝ փորել. || gros — կամ — de refend, միջնորմ, *խոշոր —. || — d'appui, յեցորմ (կանգնաչափ բարձրութեամբ). || — de clôture, որմափակ, *պատ. || — mitoyen, միջնորմ. || — de face, դիմահայեաց —. || — latéral, կողմնական —, կողմանց. || ne laisser que les quatre —s, զչորեսին որմունս եւեթ Ծողուլ, *չորս պատերն միայն Ծողուլ. || entre quatre —s, յանկահ՝ յանկագմ բնակարանի. elle vit sous un toit entre quatre —s tout dépouillés. եւս՝ որմարգել, ի բանտի, *չորս պատի մէջ, բանտի մէջ փակած. on l'a mis entre quatre —s, որմարգել արարին զնա. || ի. être au pied d'un — sans échelle, չյաջողիլ գիմն առ. ի չգոյէ կարեւորաց, *հարկաւոր եղածն չհոգալուն համար գործի մի՝ բանի մի չյաջողիլ. || ի. mettre un homme au pied du —, ի նեղ արկանել զոք, *մէկին նեղն խռնել. || se battre la tête contre un —, se donner la tête au —, donner de la tête contre un —, ընդ որմն հարկանել զգլուխն, զրաջան լ., *գլուխն —ին զարնել, փուճ տեղ ջանալ.

2. —s d'une ville, կլ. les —s, քաղաքորմ, պարիսպ. [—s.

3. —s, քաղաք. il est dans nos

4. ի. որմ, պարիսպ, պաշտպանութիւն. Sparte avait subsisté longtemps sans avoir d'autres —s ni d'autre défense que le courage de ses citoyens. Ces hommes-là sont des —s, իրրեւ զպարիսպ են արդ. || un — d'airain, պարիսպ պղնձի, ամրութիւն անվիանդ. || ի. — de séparation, — d'airain, խարոյց, անջրպետ. il y a un — d'airain entre ces deux hommes. [**Oreille.**

Առ. les —s ont des oreilles, S.

Mûr, e, ած. հասուն, հասեալ, առոյգ, *հասած, եղած. fruit —, հասուն, առոյգասեխլ պտուղ. des pêches, des pommes, des cerises —es. Blés, épis —s, հասուն՝ առոյգ՝ առոյգասիաւ ցորեան, հասկք. un peu —, *հասունկիկ. melon qui n'est pas —, սեխ սիաս, խակ՝ *չեղած. fruit — pour être cueilli, առոյգասեխլ՝ առոյգաՓամբ պատուղ. bien —, très —, քաջահաս, *շատ եղած. à demi —, կիսահաս, *կէս եղած. 2. հասուն, հասուկ, կատարելամիտ, խոհական, *եփուն. homme —. Esprit —. —e délibération, հասուն խորհուրդ. 3. հասուն, ի չափ հասեալ, չափահաս. âge —, հասուն հասակ, ասպագոյՓ. 4. հասուն, խղխղայՓեալ, *հասած. cet abcès est —. 5. մաշեալ, հնացեալ, *մաշած, հնցած. cet habit est —. 6. հասեալ, մերձ ի, մօտալուտ. ô cité —e pour la ruine. 7. հասուն, պատրաստ, քաջակազմ. cette affaire est —e.

Առ. la poire est —e, հասուն է տանձն. *գործն այն աստիճանին հասած է որ ալ սկսելու է :

Murage, ա. որմած, *պատով պատելն. le — d'une porte.

Muraille (միւրայլ) ի. որմ, *հաստ պատ. escalader la —. Saper une —. Il fut écrasé par la chute d'une —. || Se ranger contre la —, հպիլ յորմս տանց առ ի զգուշանալ ի կառաց, *կառքերէն զգուշանալու համար պատերուն քով քաշուիլ. || p. enfermer qn. entre quatre —s, որմարգել՝ բանտարգել առնել զոք, *չորս պատի մէջ փակել, բանտ դնել. || entre quatre —s, յանկահ եւ յանզարդ՝ ի մերկանդամ բնակա-

բանի. vous voilà niché entre quatre —s. || Il n'y a que les quatre —s, չորեքին որմանք եւեի գոն. ասի զանկաի եւ զանկազմած բնակարանել, *չորս պատերն միայն կան. || être comme une — devant l'ennemi, իբրեւ զ— կալ առաջի Թշնամւոյն. ասի գնակատէ զօրաց զոր չկարէ Քշնամին վհանդել. || se casser la tête contre la —, որմահար ջախջախել զգլուխ իւր, *յուսահատօրէն գլուխն պատին զարնելով ինքնիւրեան մեռցուանել. եւ փ. գրաջան՝ գրավասական է., *փուճ տեղ ջանալ՝ աշխատիլ. || couleur de —, որմագոյն, *պատի գոյն. 2. պարսպորմ, պարիսպ «հիսար». sans —, անպարիսպ. les —s d'une ville. — de la Chine, կլ. grande —. De hautes —s, բարձրապարիսպ. entouré de —s, պարսպապատ. 3. անբ. ամբակորմ. ձիոյն ոտքն պատող եղջերային խաւն. 4. փ. յ. քաղաքորմ, քաղաք. ce fleuve serpente autour de nos —s.

Առ. les —s parlent, ont des oreilles, S. Parler, Oreille.

Muraillement, ա. որմաճք, որմաճուճիւն:

Murailler, ն. որմել, պնդել որմով, *պատով հաստատել. — un puits de mine, un souterrain, un remblai. Tranchée muraillée, որմապատ խրամ:

Mural, e, aux, ած. որմոյ, որմական. || carte —e, որմայեց աշխարհացոյց. || peinture —e, որմանկար. || plante —e, որմաբոյս, տունկ որ բուսանի յորմս. || աս. cercle —, կլ. —, որմաշրջանակ. գործի աստղաբաշխական պնդեալ յորմն. յ. des cercles muraux, des muraux. || Couronne —e, որմապսակ, պարսպապսակ. պսակ ոսկի զոր տային Հռովմայեցիք որոց նախայարձակ ի պարիսպս լինէին. || machine —e, պարբսպամարտիկ. *պարիսպ՝ քաղաք առնելու մեքենայ:

Mûral, e, aux, ած. ախ. ՈՈային, ՈՈակերպ. յ. ա. mûraux.

Murchisonite, ի. հբ. մրրչիսոնեարար:

Murdannia, ի. բ. Ցայիր. ազգ միապտուկ տնկոց ի տոհմէ կոմելինասերից (commélinacées).

Mûre, ի. Ցուի, պտուղ ՈՈենւոյ. — blanche, տգուր. — noire, խաշՑուի, խատՑուի կամ խարՑուի. || — sauvage կամ — de haie, մօրենի, *մօրմենի «պէօյիւրՑէն». հն. **Muron**.

Mure, ի. աղաջուր. հն. **Muire**.

Muré, e, անց. որմեալ, որմած, որմափակ, որմապատ. chambre —e. Une porte —e. || փ. la vie privée doit être —e, առանձնական կեանքն պարտի — լ. չէ պարտ հրատարակել զառանձնական կեանս ուրուք. 2. որմեալ, պարսպափակ, պարբսպատ. ville —e et fortifiée. 3. որմարգել, արգելական, *վանքն գոցուած:

Mûrement, մ. հասուն մտօք՝ խորհրդով, *հասուն խելքով՝ մտքով. après avoir — réfléchi. — délibéré. peser —, քաջ կշռել. pensez-y —. — délibérer sur une affaire.

Murène, ի. ձբ. միւռինէա «մօրինա պալըը»:

Murénophis, ա. կ. միւռինօճ. ազգ ձկան:

Murer, ն. որմել, պարսպել, *պատով՝ պարսպով պատել. — une ville. || փ. — sa vie. 2. որմել, որմափակ առնել, *պատով գոցել. — une fenêtre, une porte.

Mûreraie, ի. ՈՈենիք «ՑուՑուտ»:

Muret, ա. որմիկ, *պատիկ:

Mureux, euse, ած. որմաշէն. pierre —euse.

Murex (միւրէքս) ա. փՒ. զմիւռնիա. խեցեմորթ ճիրանարեր «խրքէրլէՒ պէօճէյի». S. **Conchyle**.

Murexane (միւրէքսան) ի. տզ. ճիրանափոշի:

Murexide, ա. տգ. ճիրանիկ. ճիրանատ օշակի (ammoniaque), կարմիր գոյն ճիրանւոյ:

Mûri, e, անց. հասեալ, *հասած, հասունցած «օլմուշ». des fruits —s dans une serre. 2. փ. —, զգօնացեալ. — par l'âge.

Muriate, ա. տգ. աղջրատ. հին անուն **Chlorhydrate**ի:

Muriatique, ած. տգ. աղջրային. հին անուն **Chlorhydrique**ի:

Muricaire, ի. բ. արջականջ. խոտ ինչ:

Muricidés, ա. յ. փՒ. զմիւռնազգիք. որովայնատն խեցեմորՒք. S. **Murex**.

Muricite, ի. հբ. զմիւռնիաքար:

Muriculé, e, ած. բ. մամռապատ:

Muridés, Muriens, կամ **Murins**, ա. յ. կ. մկունք, մկնաներք, մկնազգիք:

Murie, S. **Muire** եւ **Mure**.

Muriens, S. **Murins**.

Mûrier, ա. ՈՈենի «Ցուի ազգը». || — noir, մրրի. սեռ ՈՈենիի, *սեռ ՈՈենիի «գարա Ցուի ազգը». || — blanc կամ de la Chine, սպրի, *ճերմակ ՈՈենիի «պէյազ Ցուի ազգը»:

Mûriforme, ած. ՈՈանեւ:

Murins, ա. յ. կ. մկնաներք. ցեղ կրծողաց:

Muriqué, e, ած. սպրապատ:

Mûrir, չ. հասանել, ի հաս գալ, աստքանալ, *հասունանալ, հասնիլ «օլմագ, եէՒիշմէք». les raisins n'ont pas mûri cette année. Les fruits, les moissons mûrissent. Les raisins commencent à —, խայծի խաղողն. faire —, հասունացուցանել, խայծեցուցանել, *հասցունել. 2. փ. —, խոհեմանալ. son esprit mûrira. Choisissez vos amis dans un âge un peu au-dessus du vôtre; vous en mûrirez plus promptement (Fénel.). Il faut du temps pour que la réputation mûrisse. || փ. laisser —, Ցոյլ հասանել. laissons — le dessein de ce voyage. Laissez — l'enfance dans les enfants (J.-J. Rouss.).

Ե. հասուցանել, հասուն գործել, խայծեցուցանել, աստքացուցանել, հասունցունել, հացունել «եէՒիշմէք» le soleil mûrit les moissons, les fruits. 2. փ. —. cet emplâtre mûrira l'abcès. La chaleur mûrit les rhumes. 3. հասուն գործել, զգօնացուցանել, *եփել. l'âge peut le —. Il faut que le temps mûrisse peu à peu une opinion nouvelle (Pasc.). La foi mûrit la raison (Mass.). — un projet.

Mûrissant, e, ած. հասուն, *հասած, եղած «օլմուշ». grappe —e. 2. հասուցիչ, աստքացուցիչ, *հասունցունող. chaleur —e.

Murmurant, e, ած. կարկաջուն, խոխոջուն, գլգլածայն, կարկաջահոս, կարկաջասահ, դդչող, մըրմռածայն, մրմնջուն, բարեշաչիւն, source, fontaine, onde —e. Des vagues —es. 2. բ. խարշափուն. platane —.

Murmurateur, ա. բրՒմնջող, տրտնջող, *մռմռացող. Moïse exterminant les —s. 2. ած. —. les Juifs —s.

Murmuration (սիօն) ի. բրՒմընջանք, բրՒմնջուն:

Murmure, ա. խոխոջք, խոխոջիւն, խոխոջանք, կարկաջ, կարկաջանք, դնդչուն, դդնչմունք, դդրչիւն, ճոփիւն, *ֆշող, ֆշռող. le — des eaux, — ցուրց. le doux — des ruisseaux. Une fontaine y faisait un doux —. 2. շնչիւն, հնչիւն. le — des vents, des zéphyrs. 3. բ. խարշափ, խարշափիւն, շարշափիւն, խոշիւն, սօսափ, սօսափիւն, սօսաւիւն, շրշիւն, սօսիւն, խշրտիւն, *խշրտոց. — du feuillage, — տերեւոց. 4. կ. մռմռուն, մռունչ, մրմնչիւն, մրմնջիւն. l'ours par son gros —. 5. փ. ցչուն, ցշնջիւն, ցշուկ, մրրմունջ, մնջիւն, շուինդ, հծծիւն, հծծանք, *մրմռ, վզվզուկ. — d'approbation, d'improbation. Un doux — marquait les sentiments de toute l'assemblée. Il se fit un petit — qui m'était favorable. Un — plaintif se fait entendre. Sans —, անշշուկ, անշշուկ, անմռունջ, *առանց փռռոցի. 6. բրՒմնջիւն, տրտունջ, *տրտունոց, մռլտոց. apaiser, exciter, les —s du peuple. Sans —, անտրտունջ. sa disgrâce ne lui arracha aucun —. Le — du cœur, des passions, du sang, de la vanité, etc. J'en ressens dans mon âme un — secret.

Murmuré, e, անց. ցշնջեալ, հծծեալ. des paroles —es dans l'oreille, բանք —յականջս:

Murmurer, չ. խոխոջել, կարկաչել, մռմռալ, դդչել, *խշշալ, ֆշալ, ֆշֆշալ. un ruisseau qui murmure sur les cailloux. Les eaux murmurent. Faire —, կարկաջեցուցանել, դնդչեցուցանել. 2. շնչել, հնչել. le vent murmurait dans la forêt, dans le feuillage. Le vent murmure. 3. մռմռել, խարշափել, սօսափել. le feuillage murmure, խարշափեն տերեւք. 4. ցշնջել, մրմնջել, հծծել, *փսփսալ. on en murmure.

5. քրմնջել, տրտնջել, *տռլտալ, մրմրալ, մռմռալ. — entre ses dents, քրմնջել, * քթին տակէն —. se soumettre sans —, անտրտունջ հլաւտակիլ. — de la conduite de qn. — contre ses supérieurs, ses parents. || — des bêtes, չռշել, *մրմռալ գազանաց. || fig. —. la chair murmure. La bouche obéit mal lorsque le cœur murmure (Volt.). 6. ն. մրմնջել, մնչել, *մեղմ ձայնով՝ քթին տակէն ըսել՝ երգել. — des vers, un hymne.

Se murmurer, դ. չշնչիլ, հծծիլ, *փսփսուիլ. cette nouvelle se murmure.

Mûron, ա. մօրենի, *մօրմենի. ռա. **Framboisier sauvage**ի:

Muros (**extra** կամ **intra** —) (էքսթրա, էնթրա միւրօս) ներքսապարիսպ, արտապարիսպ. որ ի ներս եւ արտաքս քաղաքորմի իցէ, *պարսպէն ներս, դուրս եղող. les débitants de boissons intra — կամ extra —.

Murraya, ա. բ. միւռայաբոյս. ազգ երկպտուկ անկոց ի տոհմէ փեգենասնիից (rutacées).

Murrayine, ի. ոգ. միւռային, սպիտակ փոշի հանեալ ի միւռայաբոյսոյ:

Murrhe, ա. հխ. զմուռս:

Murrhin, e (միւռէն, ռին) ած. հխ. զմռսեայ. vases —s, զմուռսանօթք. անօթք զմռսոյ «միայն պուխուրու գապլարը»:

Murucuja, ա. բ. մուրուկաժա. ազգ անկոց ի տոհմէ չարչարածաղկեայց (passiflorées).

Mus (միւս) ա. կ. **S. Rat.**

Musa, ա. բ. ադամաձզենի. գա. **Bananier**ի. — paradisiaca, ադամախնձոր. — sapientum, ադամաձզենի:

Musacées (միւզասէ) ի. յ. բ. ադամաձզենասերք. տոհմ միապտուկ բուսոց, որոց նախատիպ է ադամաձուզն:

Musagète, ած. ա. մուսավար. Apollon —, Ապողոն —, առաջնորդ՝ վարիչ Մուսայից:

Musange, ա. բ. մալաքորի. ազգ երկպտուկ անկոց ի տոհմէ եղնասերից (urticacées).

Musanna, ա.բ. մուսաննա. բոյս ինչ, որոյ տերեւքն լինին դեղ սատակիչ երիզորդաց (ténia).

Musaraigne, ի.կ. մկնաքիս «սիվըլի սըչան»:

Musaraigne.

Musard, e, ա. ը. ժամախաճառ, անտախտակ, *ժամահակն փուճ բաններու անցուդարձ. || գ. un —. Une —e. C'est un vrai —. Faire le —, **S. Muser.**

Musarder, չ. ռ. **S. Muser.**

Musarderie (միւզարթրի) **Musardise**, ի. ժամախաճառութիւն, անտախտակութիւն:

Musc (միւսք) ա. կ. մուշկ, մշկենէ. մշկապորտ այծեամն. 2. մուշկ. essence de —, մուշկիւղ, մշկիւղ «միսք եաղը». sentir le —, մշկահոտ լ., *—հոտիլ. se parfumer de —. || Couleur de —, մշկագոյն. sur un fond couleur de —. || Drap —, կլ. —, մշկաստէ. մշկագոյն ատաղ. || peau de —, մշկամորթ. մշկահոտ մորթ. || — végétal, բուսամուշկ. իւղ մշկատնկոյ.

S. **Muscatelline.** || գլ. gros — d'hiver, ձմեռնամուշկ. տանձ ինչ երկայնաձեւ. des gros —s. 3. բ. herbe au —, մշկախոտ:

Muscade, ի. մշկընկոյզ, նարգիլակ «հինախատան ճէվիզի». || ասի եւս noix —. 2. Rose —, մշկավարդ. 3. մշկագնդիկ. գնդիկ ձեռնաճուաց. partez —.

Muscadelle, ի. գլ. մշկատանձիկ. տանձիկ մշկահոտ «միսքէմ արմուտու»:

Muscadet, ա. մշկագինի. գինի մշկահոտ:

Muscadier, ա. մշկենի, մշկընկուզի «հինախատան ճէվիզի աղաճը». || — à suif, ճարպենի:

Muscadin, ա. մշկահոտ. մշկահոտ շաքարահոտ. 2. փ. պճնող, պըճնասէր, զարդասէր, *զարդարկոտ երիտասարդ «սիւսլիւ, մօտամխ»:

Muscardin, ա. կ. մշկամուկն «միսք սըչանը». || — volant, — թռուցիկ. ազգ չղջիկան:

Muscardine, ի. ախ. բորբոսախտ. հիւանդութիւն ինչ շերամի:

Muscardinique, ած. բորբոսախտային. 2. բորբոսախտոտ, բորբոսախտաւոր:

Muscari, ա. բ. մշկուկն. տունկ միապտուկ ի տոհմէ շուշանասերից (liliacées). || — chevelu, **S. Vaciet.**

Muscarine, ի. տգ. մշկին. կաղապարածեւ ինչ եւ հոյն զօրաւոր:

Muscat, ած.ա. մշկահոտ, մշկահամ. 2. raisin —, կլ. —, — խաղող, մշկախաղող «միսքէմ իւզիւմիւ, միսքէմ». des —s que je mange. 3. Vin —, կլ. —, — գինի, մշկագինի «միսքէմ շարապը, միսքէմ». — de Frontignan. 4. ա. պ, մշկահանձ, ամբաւիկ. — royal, արքայական —. petit —. — vert.

Muscatelle, ի. չոր մշկախաղող:

Muscatelline, ի.բ. մշկահունկ. **S. Musc.**

Muschelkalk, ա.եբ. խեցկիր. հող խեցախառն եւ կրախառն:

Muscicape, ի.թ. ճանճորսակ. գա. **Gobe-mouches**ի:

Muscicapidés, ի. յ. կ. ճանճորսակեայք:

Muscicole, ած. կ. մամռակեաց:

Muscides (միւսիտ) ի. յ. կ. ճանճեայք, ճանճատեսակք:

Muscinées, ի. յ, մամրեայք, մամռատեսակք:

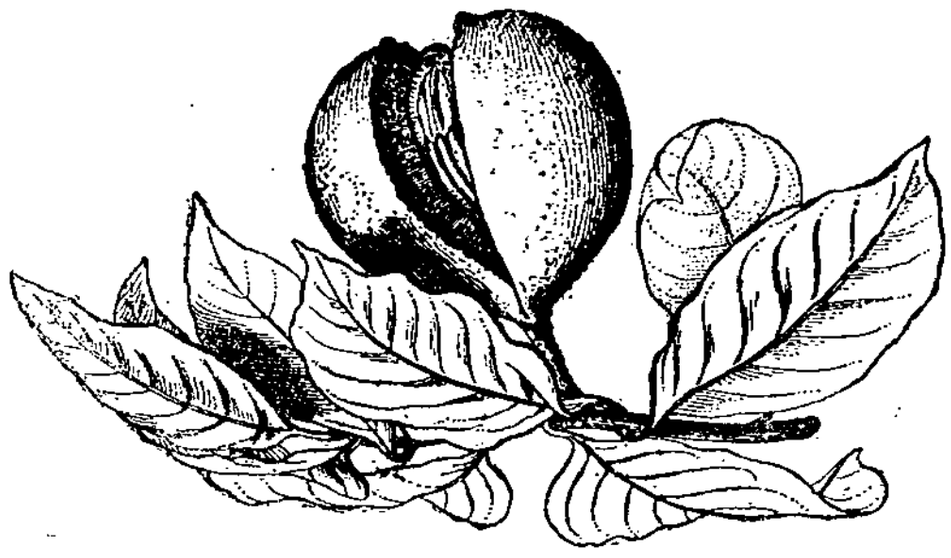
Muscipule, ած. բ. ճանճակալ: [oiseau —.

Muscivore, ած. կ. ճանճակեր.

Muscle, ա. մգ. դնդեր, մուկն «ազալէմ, սինիրլի է». les —s, դնդերք, մկունք. la langue est un tissu de petits —s. Ce sculpteur rend bien les —s. — dorsal, — մկնային. — grand dentelé, մեծ —ն առամնաւոր. — facial, դիմային —, դիմադնդեր. || — buccinateur, փողարձնդեր, փողամուկն. || — biceps, երկգլխեան —:

Muscle, e, ած. դնդերաւոր, մկնաւոր, դնդերապատ «ազալէմլի». || նկ. bien —, դնդերապինդ. cette figure, cette statue est bien —e.

Muscler, ն. բխ. դնդերել, դնդերապինդ առնել. l'exercice muscle les membres.

Muscade.

Muscïdde, ած. մամռակերպ:

Muscologie, ի. բ. մամռաբանութիւն. ճառ գմամռոց:

Muscologique, ած. մամռաբանական:

Muscologiste, ա. մամռաբան, մամռախօս, մամռագէտ:

Musculaire, ած. մզ. դնդեր-ային, մկնային. tissu, chair —. Contractions —s. Force —, կաշխուժն ոյժ՝ ծերուԹիան. système —, — դրուԹիան. բոլանդակուԹիան — մասանց մարմնոյ. tissu —, — հիւսուած։

Muscle.

Musculation, ի. բն. դնդերախաղ, դնդերաշարժ։

Musculature, ի. գրբ. դնդերք՝ մկունք (մարմնոյ՝ արձանի, եւլն.)։

Muscule, ա. հխ. մկիկ. պատերազմիկ մեքենայ իպատապարել զպաշարողս։

Musculeu'x, euse, ած. մկնուտ, մկնեղ, դնդերապատ. partie —euse. corps, homme —.

Musculine, ի. տգ. դնդերին։

Musculo-cutané, e, ած. մգ. դնդերամորքային։

Musculosité, ի. դնդերաւորուԹիան։

Muse, ի. Մուսա. դիք գեղարուեստից. les neuf —s, —յք իններին, *ինն —յք, Կղիով՝ — պատմուԹեան. Կալլիոպէ՝ — պերճախօսուԹեան եւ դիցազներգուԹեան. Մելպոմենէ՝ — ողբերգուԹեան. Թալիա՝ — կատակերգուԹեան. Եւտերպէ՝ — երաժշտուԹեան. Երատով՝ — նուագից սիրոյ. Տերփսիկոր՝ — պարերգուԹեան. Պոլիմնիա՝ — տաղերգուԹեան. Ուրանիա՝ աստեղաբանուԹեան. invoquer les —s. || dixième —, տասներորդ —, բանաստեղծուԹիւն, քերԹողուԹիւն. || les nourrissons, les favoris des —s, ձեռնասունք, սիրելիք Մուսայից. քերԹողք, բանաստեղծք. un nourrisson des —s, քերԹող որ. 2. փ. —. գեղեցիկ դպրուԹիւնք եւ մանաւանդ բանաստեղծուԹիւն. cultiver les —s, մշակել զմուսայս. 3. —, արուեստ բանաստեղծուԹեան, տաղաչափուԹիւն. enfin Malherbe vint . . . et réduisit la — aux règles du devoir (Boil.). || Les —s grecques, latines, françaises, arméniennes, etc., յոյն, լատին, գաղղիական, հայկազեան մուսայք՝ բանաստեղծուԹիւն. այսու մտօք ասի եւս եզ. la — française, arménienne, գաղղիական, հայկազեան մուսա. 4. մուսա, խանդ, աւիւն քերԹողական, ոգի բանաստեղծական. il est de ceux à qui la — accorde aisément ses faveurs. 5. մուսա. ոգի քերԹողի, տիպ կերպարանաց քերԹուածոց նորա. la — de Racine. Quittez la lyre, ô ma —. 6. մուսա. քերԹող, բանաստեղծ. une —. 7. մուսա. անձն կամ զգացումն որ վառէ խանդիս գքերԹողն. l'indignation est sa —. La brillante marquise de la Sablière, la femme du monde qui a inspiré le plus de jolis vers, puisqu'elle était la — de son mari.

Muse, ի. ո. նախախոհեմուԹիւնք. սկիզբն ջոնելոյ եղջերուաց. la — dure cinq ou six jours.

Museau, ա. ցուռկ, կնճիթ, բիՆք. le — d'un chien, d'un loup, d'un renard, d'un cochon, d'un poisson. 2. ո. եւ նո. ցուռկ, կնճիթ, դէմք, երես. montrer son —. 3. անք. noir —, սեւացուռկ, ցուռկախտ (ոչխարաց). կն. **Bouquet**.

Musée, ա. մուսէոն, Յանգարան. le — du Louvre. Un — d'histoire naturelle. Le — d'artillerie. 2. —. տիտղոս մատենից. Le — Landon.

Musées, ի. յ. մուսաոնք. ոմն ի պատիւ Մուսայից հաստատեալ ի հին Յունաստան։

Muselé, e, անց. ցուկակապեալ, բերանակապ. un chien —.

Museler (je muselle, je muselerai) ն. ցուկակապել, բերանակապ առնել, *ցուկն՝ բիՆն՝ բերանն կապել. — un ours, un cheval, un chien. 2. փ. ցուկակապել, բերանակապ առնել. արգելուլ ի խօսելոյ, *բերանն կապել. — la presse, le peuple.

Muselière, ի. ցուկակապ, բերանակապ, երախեան, դնչանոց, *բերնոյ «պուրունաղըգ, Խանչք». mettre une — à un cheval, à un chien.

Musellement, ա. ցուկակապուԹիւն. le — des chiens.

Musénite, ի. հբ. տ. **Linnéite**.

Muséographe, ա. մուսէոնագիր. մատենագիր որ առնչ գնկարագրուԹիւն մուսէոնի իրից։

Muséon (միւզէոն) տ. **Muséum**.

Muser, չ. ը. ժամավաճառ լ՝ գրօսնոյ սնոտեաք, *փուճ բաներով ժամանակն անցունել՝ զուարճանալ. — quelques moments. Je m'en vais musant et baguenaudant jusqu'à Naples. || դր. c'est assez musé, on a assez musé, շատ է այլևս —, *այլևս — հերիք՝ բաւական է.

Առ. qui refuse muse, մերժելով գիմն կորուսանի; որ զառիՆն։

Muser, չ. սր. ցլալ. սկսանել եղջերուի ջոնիլ։ [(ձիոյ)։

Muserolle, ի. բագ. ցուկակապ

Musette, ի. փուք, տիկ հովուական, տկզար, տկնոր «գայտա, Մուլտում». danser au son de la —. Je vais chanter sur ma — les naïfs amours de nos bois. || հն. **Cornemuse**. 2. տիկերգ, տիկանուագ. երգ, նուագ հովուական տկով. jouer, chanter, danser une —. 3. հովուամախաղ. մախաղ հովուական. 4. վարսակապարկ. պարկ վարսակալից կախեալ զպարանոցաւ ձիոց «եԷմ Վօրպաք»։

Muséum (միւզէոմ) ա. մուսէոն. հն. **Musée**. — d'histoire naturelle. des —s.

Musical, e, aux, ած. երաժշտական, նուագածական. l'art —, — արուեստ, նուագարանականն, երաժշտուԹիւն. gazette —e, — լրագիր. caractères musicaux. 2. երաժշտական, նուագարար. soirée —e, — ցայգահանդէս՝ երեկոյԹ։

Musicalement, մ. երաժշտաբար, երաժշտապէս, երաժշտօրէն։

Musicastre, Musicâtre, ա. երաժշտակ. յոռի երաժիշտ։

Musicien, enne, գ. երաժիշտ, երաժշտուհի, նուագածու, նուագածուհի, նուագիչ, նուագահար, նուագերգ, աղեգիտ. un bon, habile —, բաջ, ճարտար —. Grande —enne. les — ailés, Ծեւաւոր —ք. — froid, insensible. Un — de l'Opéra. Chef des —s, երաժշտապետ. rendre —, երաժշտացուցանել, երաժիշտ առնել. devenir —, երաժշտանալ, երաժիշտ լ. non —, աներաժիշտ. || փ. les —s des bois, —ք՝ երաժշտակք անտառաց. երգեցիկ Ծուչունք. 2. ած. —, երաժշտական. des oreilles —ennes.

Musico, ա. երաժշտաց, զբօսարան (ի Զալանտա). des —s.

Musicographe, ա. երաժշտագիր, նուագագիր. մատենագիր եւ գործի։

Musicomanie, տ. **Mélomanie**.

Musif, ive (միւզիֆ, իվ) ած. միւսիոնեան. or —, — ոսկի. բաղադրուԹիւն ծծմբոյ եւ անագի որով շինին բարձկնեարն եկեղեցական մեքենայի. || ապ եւս **Mussif**.

Musique, ի. երաժշտուԹիւն, երաժշտականն, երաժշտականուԹիւն, նուագարանականն, նուագածուԹիւն, նուագագիտուԹիւն. apprendre, savoir, enseigner la —, ուսանիլ, գիտել, ուսուցանել զերաժշտուԹիւն, *երաժշտուԹիւն սովրիլ, գիտնալ, սովրեցուցանել. classe, leçon de —, դասարան, դաս երաժշտուԹեան. faire de la —, երաժշտել, *— առնել՝ — ընել. maître de —, վարժապետ երաժշտուԹեան. avoir du goût pour la —. Aimer la —, երաժշտասէր լ.

2. երաժշտուԹիւն, նուագ, երգ. composer de la —, նուագս՝ երգս յօրինել, նուագայարդար՝ երգայարդար՝ երգահան լ., *երգ շինել. — instrumentale, vocale, նուագարանական՝ գործիական, ձայնական երաժշտուԹիւն. messe en —, նուագաւոր՝ ձայնաւոր պատարագ. mettre en —, յերգ արկանել, *երգի դնել. faire de la — sur les paroles, յերգ արկանել խօսս, երգ յօրինել ի վերայ խօսից, *խօսքերուն վրայ երգ շինել, * խօսքերն երգի առնել. faire de la belle, d'excellente —, յօրինել երգս գեղեցկանուագս. — savante, agréable, faible, bien écrite, mal écrite, correcte, harmonieuse, mélodieuse, divine, céleste, charmante, tendre, douce, moelleuse, sonore, bruyante, grave, vive, animée, expressive, désagréable, détestable. Nous avons entendu de bonne —. Faire, composer la — d'un opéra, d'une cantate. — pour le piano, pour la harpe, etc. — de piano, de violon, etc. — dramatique, d'église, de bal, militaire. Entendre la —. Avoir de la —. Exécuter de la —. — d'une exécution difficile, facile. — gravée, copiée. Ecrire, copier de la —. Lire de la —. Marchand, éditeur de —. Copiste de —. — ita-

lienne, française, arménienne. — de chambre, de salon, սենեկանուագ, սրահանուագ. || — enragée, — d'enfer, անախորժ՝ դժոխալուր —. || instrument de —. S. **Instrument**. || Notes de —, խազք. || livre de —, cahier de —, կլ. —, նուագագիրք, երգատետր. || papier de —, երաժշտահաձուղթ.

3. երաժիշտք, նուագածուք, արուեստականք. la — de l'Opéra. Une — de régiment.

4. ի. երաժշտութիւն, նուագ, ձայն ախորժ կամ անախորժ. la voix de cette personne est une — délicieuse. Il n'y a pas de — plus agréable que la voix de celle qu'on aime. Il vous fait là une belle —! Quelle — vous fait cet enfant avec ses cris!

5. — mécanique, մեքենական երաժշտութիւն. այն որ ի ժամացոյցս եւ ի քնատուփս լսի:

Musiquer, չ. ք. երաժշտել, երաժշտութիւն առնել՝ *ընել. nous musiquâmes tout le jour. 2. ն. —, երաժշտացուցանել, յերգ արկանել, *երգի դնել. — des vers.

Musiquette, ի. երաժշտութիւնիկ. փոքրիկ երաժշտութիւն:

Musophage, ա. Ե. ադամաճգաւկեր, բանանակեր. *ճնճղուկի տեսակ Ռուչուն:

Musophagidées, ա. յ. Ե. բանանակերեայք. տոհմ մագլոցաց (grimpeurs).

Musqué, e, անց. մշկահոտ, մշկաբոյր «միսք զօգուտս». un vêtement, un homme —. Un galant —. Papier —. || ի. եւ ք. messe —e, S. **Messe**. || Les bisons կամ bœufs —s, բռնոսոք կամ մշկահոտ եղջիւր. || rosier —, — վարդենի, մշկավարդի. 2. մշկահամ. poire —e, — տանձ, ամբաւիկ «միսքէ ազմուտս». raisin —, — խաղող, ժոխտ, մշկան. canard —. Rat —. 3. ի. պաճուճեալ, պճնեալ, պաճուճազարդ. poète, écrivain —. Style, langage —. 4. բաղձ, հրապուրիչ, ոգոք. paroles —es.

Musquer, ն. մշկել, մշկահոտել. մշկահոտ գործել «միսք զօգուտս ի.». — des gants.

Se musquer, դ. մշկիլ, մշկահոտիլ. մշկահոտ զանձն գործել:

Musser (Se) չ. հ. Ե. թաքչիլ, ղողիլ, *պահուըտիլ. [ծուկ:

ք. à musse-pot, գաղտ, ի ծա-

Mussif, ive, S. **Musif**.

Mussitation, ի. բժ. շրթնաշարժ, շրթնախօսութիւն. *հիւանդին պրուկունքն շարժելն իբրեւ Ե; ցած ձայնով խօսելը:

Mustang, ա. վայրենածի (հարաւային Ամերիկոյ):

Mustela, Mustele, ի. կ. պիս. գա. **Belette**. 2. ձք. պիսածուկն:

Mustélides, ա. յ. կ. պիսազգիք:

Mustélin, e, ած. կ. պիսեան. || ա. յ. —s, —ք. տոհմ կենդանածնաց, որոց տիպ է պիս. ին. **Mustélides**.

Musulman, e, գ. մուխամ, մահմետական, տաճիկ. 2. ած. —. la religion —e, — մահմետականք՝ մահմետականաց կրօնք. les peuples —s, — ժողովուրդք:

Musulmanisme, ա. մահմետականութիւն, մահմետական կրօնք. embrasser le —. || ասի յաճախագոյն **Islamisme**.

Musurgie, ի. եմ. հ. երաժշտագործութիւն. արուեստ վայելուչ վարելոյ զդաշնակութիւն եւ զանդաշնակութիւն:

Mutabilité, ի. փոխականութիւն, յողդողդութիւն, անհաստատութիւն. la — de nos désirs, des choses humaines. Nous sommes tous sujets à la —. (Volt.)

Mutacisme, ա. ձննաինչութիւն. Ե արտաբերութիւն հնչելոյ *m*, *b* եւ *v* բառաձայնս փոխանակ այլոց:

Mutage, ա. ծծմբութիւն:

Mutation, ի. փոխոխութիւն, յեղափոխութիւն. des —s de matière et de forme (Buff.) Les —s des empires. 2. փոխոխութիւն. *մկնան տեղ ուրիշն դրուիլն. il y a eu de nombreuses —s dans cette administration. || իգ. —, *առացուածքի մի ուրիշի անցնիլն վաճառականք, ժառանգութեամբ, եւլն. payer un droit de —.

Muté, e, անց. ծծմբեալ:

Mutelline, ի. ք. միաձկաբոյս. բոյս նոսրիկաւ Սիբիր բուսաբանի:

Muter, ն. ծծմբել (զգինին):

Mutilateur, trice, գ. ծայրատիչ, կրճատիչ. les —s des œuvres d'art. 2. ած. —, ծայրաքաղ. ciseaux —s.

Mutilation, ի. ծայրատութիւն, ծայրաքաղութիւն, կրճատութիւն, խեղութիւն. toute — défigure le corps. 2. ի. —. réparer les —s d'une statue, d'un arc de triomphe, d'un tableau. 3. կրճատութիւն. *գրուածք մի հատուածներ վերցուցանել. ouvrage qui a subi de grandes —s de la part des censeurs. Faire essuyer des —s à un ouvrage, կրճատել զերկասիրութիւն ինչ:

Mutilé, e, անց ծայրատեալ, կրճատեալ, ծայրաքաղ, ծայրակտուր, ծայրակտոր, կրճատ, խեղ. personne —e. || գ. un —, des —s. 2. ի. —. statue —e. Comédie —e par la censure.

Mutiler, ն. ծայրատել, կրճատել, ծայրաքաղ՝ ծայրակտոր՝ ծայրակտուր՝ հատակտոր առնել, խեղել. — գո. d'un bras, հատանել զբազուկ ուրուք, *մկնան Ե՝ն կտրել. — գո. de la langue et des mains, ի բանից եւ ի ձեռաց անպիտան առնել զոք, *մկնան լեզուն ու ձեռքն կտրել. — une statue, un monument, un ouvrage, un livre. On a mutilé ce tableau à coups de couteau. || — un arbre, — գծառն, *հարկաւոր ճիւղերն կտրել. 2. կրճատել, ներքինացուցանել, մաղել. — գո.

Se mutiler, դ. կրճատիլ, ծայրատիլ, ծայրաքաղ՝ անդամահատ զանձն առնել. 2. կրճատիլ, ներքինանալ, ներքինացուցանել զանձն:

Mutillaire, ած. մբ. գշարդեայք. || —s, ա. յ. մբ. —ք. ցեղ միջատաց, որոց տիպ է գշարդ (mutille).

Mutille, ի. մբ. գշարդ. ազգ Ե՝ղանձաձեւ միջատի:

Mutillides, S. **Mutillaires**.

Mutin, e, ած. ինամ, առատիակ, առատբակ, խառատբակ, խնդ, անառակ. enfant —. Elle est —e. Calme les flots —s. Caractère —. || գ. un —. Une —e. Faire le —, ինամել, առատիակիլ, խնդալ. 2. առատբակ, ապստամբ. peuple —. Arrêter les —s. 3. կոյտատ, եռանդուն. un visage, un air, un œil —.

Mutiné, e, անց. ինամեալ, առատիակեալ, խնդալեալ. peuple, cœur —. || ի. les flots —s, կոհակաւէտ ալիք. les vents —s, առատկաշունչ՝ բռնաշունչ հողմք:

Mutinement, ա. ինամութիւն, առատիակութիւն:

Mutiner, ն. ապստամբեցուցանել, զայրացուցանել, գրգռել, յուզել. les vents mutinent l'air. || Vous ne ferez que — son amour propre.

Se mutiner, դ. առատիակել, ինամել, խնդալ, յամառիլ. cet enfant se mutine. 2. —, ապստամբել, *գլուխս բաշել՝ վերցնել. l'armée se mutina. Les troupes se mutinèrent. || զեղչմամբ *se* դերանուան, ապստամբեցուցանել. le nouveau roi fait mutiner la ville. 3. զայրանալ. on ne se mutine guère contre la nécessité.

Mutinerie, ի. առատիակութիւն, առատբակութիւն, խառատբակութիւն, ինամութիւն, ինամանք, խնդութիւն, յամառութիւն. faire qc. par —. il faut punir les enfants de leur —. 2. —, ապստամբութիւն. esprit de —. Son ordre excitait seul cette —.

Mutique, ած. բզ. անխայծոց, անփուշ, անբիտ, անռատամն:

Mutisiacées, վ. յ. բ. մատիսածք. տոհմ անկոց ոյց նախատիպ է մատիսիա:

Mutisie, ի. ք. մատիսիա, մատիսենի. ազգ ծիրանեզոյն անկոց ի տոհմէ շրթնաճաղկանց (labiatiflores).

Mutisme, ա. համրութիւն, անխօսութիւն «տիլթիզիք». — de naissance, — ի ծնէ. — accidentel. || ի. —, անիօսութիւն, անբարբառութիւն. le — imposé à la presse.

Mutité, ի. բժ. S. **Mutisme**.

Mutoscope, ի. փոփոխադէտ (գործի:) [Ե՝ն:

Mutualisme, ա. փոխակեցութիւն.

Mutualiste, ա. փոխադարձիչ:

Mutualité, ի. նք. փոխադարձութիւն. le système de la — pour l'enseignement primaire. 2. զիմեանականութիւն, *մէկմէկ բռնելն ապահովագրութեան ընկերութեանց:

Mutuel, elle, ած. փոխ, փոխադարձ. amour —, փոխադարձ սէր. leur flamme est —elle; il adore Emilie et il est adoré d'elle. Délivrons-nous d'un — souci. Des besoins —s. || Enseignement —, իրերակից-ութիւն, իրերադարձ ուսումն. || assu-

rance —elle, փոխադարձական ապահովութիւն. փոխադարձ ապահովութիւն. || n. la —elle, փոխադարձական ապահովութիւն. միմեանցմէ ապահովագրութիւն. privation —elle, զրկումներու փոխադարձութիւն. amour —, միմեանցմէ սէր:

Mutuellement, մ. փոխադարձաբար, փոխադարձօրէն. s'aider, s'estimer, se respecter —. Un mari et une femme se donnent — leur cœur.

Mutuellisme (էլիսմ) ա. միմեանցականութիւն: [կան:

Mutuelliste (էլիսթ) ա. միմեան-

Mutule, ի. ճ. պեղակ. զարդ քուոյ դորացի կարգի, որ modillon կոչի յայլ կարգս:

Myaires, ա. յ. կ. ծովախեցեայք. տ. Mye.

Myalgie, ի. բժ. դնդերացաւ. ցաւ դնդերաց. հն. Myodynie.

Myce, ա. ախս. սունկն (վիրաց եւ կեղաց):

Mycélial, e, ած. սնկաձեւկային:

Mycélium (միսէլիսմ) ա. բ. սնկաձեւիկ. ջոլ (thalle) սնկոց:

Mycète, ա. բ. միկէտ. ազգ սնկոյ. 2. կ. կռնչակապիկ. ազգ ոռնակաց. տ. Alouate

Mycétographie, ի. սնկագրութիւն. նկարագիր՝ պատմութիւն սնկոյ:

Mycétoïde, ած. բ. սնկակերպ:

Mycétologie, ի. սնկաբանութիւն: [կեր:

Mycétophage, ած. մբ. սնկա-

Mycétophagides, ա. յ. մբ. սնկակերազգիք:

Mycoderma, Mycoderme, ա. բ. սնկամաշկ, մաշկասունկ. ցուպիկ՝ մանր՝ ինչ. 2. ազ. acide —, քացախային —. — vini, գինեմանր՝. մանր՝ գինւոյ:

Mycogénie, ի. բպ. սնկածնութիւն. տ. Mucédinées.

Mycogénique, ած. սնկածին:

Mycoglycose, ի. ոգ. մածաքաղցրուց: [թիւն:

Mycographie, ի. սնկագրու-

Mycologie, ի. սնկաբանութիւն. պատմութիւն սնկոց. հն. Mycétologie. [phage.

Mycophage, ած. տ. Mycéto-

Mycophile, ած. սնկասէր:

Mycophobe, գ. սնկատեաց, սնկակաւախ:

Mycoprotéine, սնկապրոտին. սնկակերպ նիւթ:

Mycose, ի. տգ. հաճարուց. *բիւրեղական նիւթ շաքարուտ՝ հաճարէ հանած. հն. Tréhalose,

Mycosis (իս) ա. ախ. սնկախտ. կարմիր այտոյց սնկանմամբ:

Myctérie, ի. Ք. ռնգաձուչուն. սեւ ձուչնոց ի կարգէ բարձրաթռչունից, յորում է —ն ամերիկեան (— américaine). ռկ. Jabiru.

Myctérisme, ա. ծաղրաբանութիւն, հեգնուկք:

Myctériste, ա. մբ. կնճռուկ. միջատ պատենաձեւ:

Mydas, ա. մբ. միդաս. միջատ երկնեւ:

Mydasiens, ա. յ. մբ. միդասեանք. ցեղ միջատաց ի Բրազիլ:

Mydaus (միտոս) ա. սբ. գարշահոտ. չորքոտանի բրածոյ:

Mydine, ի. տգ. գարշահոտին. կալաքաթակնոյ ինչ:

Mydriadique, տ. Mydriatique.

Mydriase, ի. բժ. բբակծկումն, տկարատեսութիւն:

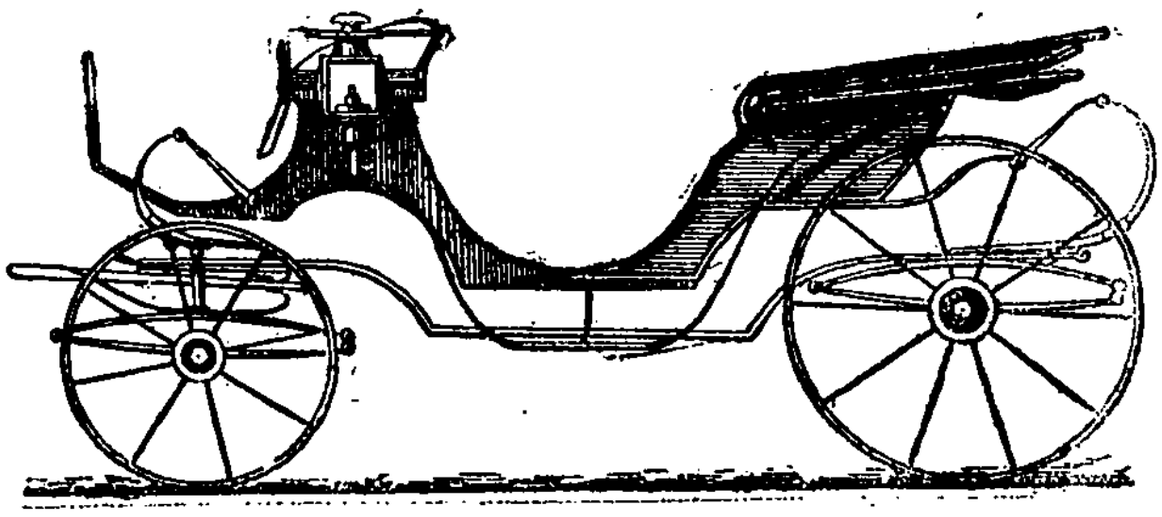
Mydriatique, ած. բժ. տկարատեսական:

Mye (մի) ի. կ. ծովախեցի. կակղամիս երկպատեան:

Myélencéphale, ա. մգ. ուղղախելապատակ: [հիւեային:

Myélénique, ած. մգ. ուղղա-

Myéline, ի. մգ. ուղղին, ուղղահիւեւ. ուղղային հիւեն գտեալ ի ջղային անցս:

Mylord.

Myélite, ի. բժ. ուղղաբորբ, ուղղատապ. բորբոքումն ուղղոյ:

Myélocèle, ա. ախ. ուղղայտոյց. ըղեղի ուռեցք:

Myélocite, ա. մգ. ուղղախորշ.

Myélogène, ած. բխ. ուղղածին:

Myéloïde, ած. ախ. ուղղակերպ. tumeur —.

Myélomalacie, ի. բժ. ուղղակակղումն. կակղումն ուղղոյ:

Myélome, ա. ուղղուռոյց. ուռոյց յուղեղն գլխոյ:

Myélopathie, ի. ախ. վիճախտութիւն, դնդերախտութիւն:

Myélopathique, ած. վիճախտական, դնդերախտական:

Myéloplane, ի. մգ. ուղղակուած:

Myéloplaxe, ա. մգ. ուղղաձեւ:

Myélosarcome, ա. ախ. ուղղախուլիկ:

Myélosclérose, ի. մգ. ուղղակարծրութիւն. կարծրութիւն ուղղոյ:

Mygale, ի. միգալ, Ոռչնաապրդ. Ոռչնակեր սարդ. * տեսակ մի խոշոր մամռուկ:

Mygindie, ի. ք. լրջուն. սեռ երկպրուկ սնկոց ի տոհմէ հաճարազգեայց (ilicacées).

Myitis, ի. բժ. դնդերաբորբ. բորբոքումն դնդերաց:

Mylabre, ա. մբ. գանգուր. միջատ պատենաձեւ:

Mylacéphale, ա. հշբ. երկանագլուխ. հրեշ անգլուխ եւ անկերպարան

Mylacéphalie, ի. հշբ. երկանագլխութիւն:

Myliobate, ի. ձբ. արծուաձուկն:

Mylitta, ի. դց. աշխարհամայր. դիցուհի Ասորեստանեայց:

Mylodon, ա. կ. երկանատամն. ազգ բրածոյ կենդանեաց:

Myloglosse, ա. մգ. երկանալեզու:

Mylo-hyoïdien, ած. եւ ա. մգ. ծաղքակոքոսկրային:

Myloïde, Myloïdien, ած. մգ. աղօրնական:

Mylord, տ. Milorde.

Myo... նմ. յոյն որ նշանակէ դընդեր:

Myoblaste, ա. մգ. դնդերաբողբ. տ. Blaste.

Myocarde, ա, մգ. սրտադնդեր:

Myocardite, ի. սրտադնդերաբորբ, սրտադնդերատապ:

Myocèle, ի. ախ. դնդերայտոյց. այտուն դնդերային:

Myocéphale, ի. բժ. ճանճագլուխ:

Myoclasie, ի. ախ. դնդերաբեկում:

Myoctonine, ի. տգ. վիճդեղ:

Myoctonon, ա. բ. մկնասպան. այսպէս կոչեր ի հնումն ընձախոտն (aconit).

Myodaires, ա. յ. բ. տ. Muscides.

Myodopsie, ի. բժ. ճանճատեսութիւն. ասի նաև Mouches volantes. [վիճացաւութիւն:

Myodynie, ի. բժ. դնդերացաւ,

Myodynique, ած. դնդերացաւային, վիճացաւային:

Myoépithéliale, ած. մգ. դընդերավերնամաշկ, վիճավերնամաշկ. cellules —s.

Myographe. ա. բխ. դնդերագիր՝ վիճագիր (գործի):

Myographie, ի. բխ. դնդերագրութիւն, վիճագրութիւն. նկարագիր դնդերաց՝ վիճոց:

Myographique, ած. դնդերագրական, վիճագրական:

Myohyoïdien, ա. մգ. դնդերակոքոսկրակերպ:

Myoïde, ած. ախ. դնդերակերպ. tumeurs —s. [րումն:

Myolement, ա. մգ. դնդերաւո-

Myologie, ի. մգ. դնդերաբանութիւն, վիճաբանութիւն:

Myomalacie, ի. բժ. դնդերակակղումն. կակղումն՝ Ոուլութիւն դնդերաց:

Myomancie, ի. հխ. դնդերահմայութիւն, վիճահմայութիւն:

Myome, ա. ախ. դնդերայտոյց, վիճայտոյց. այտոյց դնդերային՝ վիճային:

Myomères, ա. յ. մգ. դնդերամասունք, վիճամասունք:

Myopathie, ի. ախ. դնդերախտ. վիճախտ. հիւանդութիւն դնդերաց:

Myopathique, ած. ախ. դնդերախտային, վիճախտային:

Myope, գ. կարճատես, բծաճայեաց, բծատես, ճանրսճայեաց, *ճաւկոբ. un —. Une —. 2. ած. —. Une personne —. Une vue —. Un œil —, — ակն՝ աչք. || փ. —. Un esprit —. 3. ի. մբ. կարճատես. սեռ. երկնեւ միջատաց որ կեան ի վերայ ճաղկանց:

Myophone, ա.բ. դնդերաձայն:

Myopie, ի. կարճատեսութիւն, բծատեսութիւն:

Myoplastique, ած. դնդերաձազմային:

Myopore, ա.բ. ճանճաճակ. ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ փաղիփասերից (sélaginacées).

Myoporées, Myoporinées, ի. յ. բ. ճանճաճակեայք. ցեղ տընկոց:

Myopotame, ա.կ. գետամուկն:

Myoptère, ա. կ. մկնաթեւ. S. **Mulot.**

Myoschilos (միոսքիլոս) ա. բ. ճանդուկ. ազգ ճանդալասերից (santalacées).

Myosine, ի. մկնին, դնդերին:

Myosis (իս) ի. ախ. բբակծկումն:

Myosite, ի. ախ. դնդերաբորբ, դնդերատապ:

Myosotis (միոզոթիս) ա. բ. մրկնականջ, անմոռացուկ. կն. **Oreille de souris.** նա ասի խորհրդաբար կոչի ne m'oubliez pas, մի՛ մոռանար զիս. souvenez-vous de moi, յիշեա՛ զիս. plus je vous vois, plus je vous aime, ո՛րչափ տեսանեմ զքեզ, այնչափ առաւել սիրեմ զքեզ:

Myospectroscope, ա. բգ. դընդերացոյց (գործի):

Myosthénie, ի. ախ. դնդերատկարութիւն, մկնատկարութիւն:

Myosure, Myosurus (իւս) ա.բ. մկնագլի:

Myosure, ա. կ. մկնագլի. *պոչն մկան պոչին նման փոքրիկ անասուն:

Myothère, ա. Ե. ճանճորսակ:

Myothique, ա. բժ. բբամիոփադեղ. դեղ ամփոփիչ բբի:

Myotilité, ի. բժ. մկնակծկութիւն, դնդերակծկութիւն. կծկութիւն դնդերաց:

Myotome, ա. վ. դնդերահատ, մկնահատ (գործի):

Myotomie, ի. մգ. դնդերահատութիւն. մկնահատութիւն:

Myotomique, ած. վ. դնդերահատական, մկնահատական:

Myrcène, ի. տգ. մրտէն. * իւղ ինչ որ մրտասերից (myrtacées) տեսանի կելլէ:

Myria, նմ. յոյն որ նշանակէ բիւր, տասն հազար, բազում. լաւագոյն էր ասել **Myrio...**

Myriactis (իս) ա. բ. բազմաշող. խոտ Հնդկաց բազմատեսակ:

Myriacanthe, ած. բ. բազմափուշ:

Myriade, ի. հին. բիւրեակ, բիւրութիւն, բիւր. 2. բիւրեան, բիւր, բիւրաւոր, աննիւ, անհամար. une — de rêveries. Des —s de fourmis. Il y a des —s d'étoiles qu'on ne peut apercevoir à l'œil nu.

Myriagramme, ա. բիւրագրամ. տասն հազար գրամ:

Myriamètre, ա. բիւրաչեար. բիւր՝ տասն հազար մետր:

Myriane, ի. օղ. միրիան. ճճի ինչ:

Myrianthe, ա. բազմածաղիկ:

Myriapode, S. **Myriopode.**

Myriapore, ա. կ. բիւրածակ. ազգ նախամամռոց (bryozoaires).

Myriare ա. բիւրակալ. տասն հազար կալ:

Myriaspore, ա. բ. բիւրասերմն:

Myrica, ա. բ. մուրիկ, միրիկէ, միւրիկէ, մրկենի. S **Galé.** || Le — cérifère, — մոմաբեր:

Myricacées կամ **Myricées**, ի. յ. գզմաստասերք:

Myricaire, ա. բ. գզմաստ. ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ մոշատերից (tamaricacées).

Myricine, ի. տգ. մրտին. գորճարանական տարրն մոմոյ մուրիկի (myrica).

Myricique, ած. տգ. ցախային. acide —, ցախաթթու:

Myricyle, ա. տգ. ցախուստ, ցախահիւթ:

Myringe, ա. մգ. Ականկախտ:

Myringite, ի. ախ. Ականկաբորբ, Ականկատապ:

Myrio... նմ. յոյն որ նշանակէ բիւր, տասն հազար:

Myriobiblon, ա. բիւրամատեան, բիւրագիրք:

Myriodesmées, ի. յ. բ. բիւրակոդք. ցեղ լօտից:

Myriogone, ա. բիւրակողմն, բիւրակողմեան: [բազմանուն:

Myrionyme, ած. բիւրանուն,

Myriophthalme, ած. կ. բիւրաչեայ, բիւրաչեայ:

Myriophylle, ա. բ. բիւրատերեւ, բիւրատերեակ:

Myriopode, ա.կ. բիւրոտն, հազարոտն. —s, բիւրոտունք. 2. ած. հազարոտանի, բիւրոտանի, հազարոտի, հազարոտուի, բիւրոտեան, հազարոտեան, բիւրոտանի:

Myristate, ա. տգ. մշկընկուզաթ:

Myristica, ա. գա. **Muscadier** ի:

Myristication (սիօն) ի. մշկընկուզումն:

Myristicacées կամ **Myristicées**, ի. յ. բ. մշկընկուզածերք, մշկընկուզեայք. տոհմ տնկոց որոց տիպ է մշկընկուզի:

Myristicine, Myristine, ի. տգ. մշկընկուզին. իւղն կոգւոյ մշկընկուզոյ խառնելոյ ընդ ցքի:

Myristicol, ա. տգ. մշկընկուզուլ:

Myristique, ած. տգ. մշկընկուզային. acide —, մշկընկուզաթթու:

Myristone, ա. տգ. մշկընկուզոն:

Myrmécie, ի. բժ. մրջմնակոծիծ. կոծիծ յափն եւ ի գալշապատս ոտից:

Myrmécobie, ա. սր. մրջմնակեաց. ազգ ստնաբերից բնակելոյ ի հարաւային Աւստրալիա:

Myrmécoléon, ա.մբ. գա. **Fourmi-lion** ի:

Myrmécophage, ած.կ. մրջմնակեր, *մրջիւն ուտող:

Myrméléon, ա. մբ. մրջնառիւծ:

Myrméléonies, ա. յ. մբ. մրջմնառիւծեանք:

Myrméléonides, ա. յ. մբ. մրջնառիւծազգիք:

Myrmice, ի. մբ. ճառամրջիւն. ազգ մրջման:

Myrmidon, ա. Միրմիդոն. անուն հին ժողովրդեան Թեսաղիոյ. 2. փ. եւ հգ. այրուկ, *մարդուկ, մարդու կտոր. petit — que vous êtes. Ce — passe pour un grand homme!

Myrobalan, Myrobolan, ա. բ. միրաբոլանոս, հնդկանուշ, հալիլա «ամիւլէ, հելիլէ»:

Myrobalanées, ի. յ. բ. հնդկանշեայք. ցեղ բուսոց որք տիպ է հընդկանշի (badamier).

Myrobalanier, ա. հնդկանշի «ամիւլէ ապաճը». հն. **Badamier.**

Myrobolant, e, ած. ա. հիանալի. voilà qui est —. Une toilette —e.

Myrodendron, բ. հոտածառ. հն. **Humirie.**

Myronate, ա. տգ. հոտատ, մանանխատ. աղ կազմեալ ի բալագրաճնի մանանխային ճաշոյ ընդ հիման իրիք:

Myronique, ած. տգ. հոտային, մանանխային. acide —, հոտաթթու, մանանխաթթու:

Myrosine, ի. տգ. հոտին, մանանխին. հոտաւէտ նիւթ սպիտակատեսակ:

Myrosperme, ա. բ. մեռնասերմն, հոտասերմն, մանանխասերմն. ծառ. հոտաւէտ սերմամբք:

Myroté, ա. դղգ. հոտադեղ:

Myroxyle, ա. հոտափայտ, հոտածառ. հն. **Myrosperme.**

Myroxyline, ի. տգ. հոտափայտին. իւղ հոտաւէտ:

Myroxylique, ած. տգ. հոտափայտային, հոտային. acide —, մեռնաթթու, հոտաթթու:

Myrrhe (միր) ի. զմուռն, զմուռս. խունկ անուշահոտ «միւռռ». tremper de —, զմռսել:

Myrrhé, e, ած. զմռսեալ, զմռսահոտ. vin —.

Myrrhide, ի. բ. S. **Myrrhis.**

Myrrhis (միռիս) ա.բ. զմռնենի. ասի եւս **Cerfeuil musqué** եւ **Cicutaire odorante.**

Myrrhinium կամ **Myrrhinion**, ա. բ. գզոցնիճ. ազգ զմռսենւոյ:

Myrrhite (միռիթ) ա. հբ. զմռսաքար. դեղին ակատ զմռսահոտ:

Myrrhoïde, ի. տգ. զմռսակերպ. խիժ գտեալ ի զմռսի:

Myrrhoïdine (միռոիտին) ի.տգ. զմռսակերպին. տարրն գտեալ ի զմռսակերպի: [մրտատեսակ:

Myrsine, ի. բ. միրսենի. ծառ

Myrsinacées, Myrsinées, ի. յ. բ. մրսենասերք, մրսենազգիք:

Myrtacées, ի. յ. մրտասերք, մրսենասերք. տոհմ երկպրուկ տընկոց որոց տիպ է մրտենի:

Myrte, ա. մուրտ , մրտի , մրրտենի «մէրսին աղաճը» . lieu planté de —s, մրտենիք, մրտաստան. 2. փ. եւ քխ. մուրտ , մրտենի , սէր . քան-

զի մրտենին նուիրեալ էր աստղկան . votre époux à son — ajoute ce laurier, Du — amoureux ceindre sa tête altière. || — épinax, S. **Fragon**.

Myrtées, ի. յ. բ. մրտեայք :

Myrtifère, ած. կ. մրտաբեր :

Myrtifolié,e, ած. բ. մրտատերեւ :

Myrtiforme, ած. մգ. մրտանման. caroncule —.

Myrtil (միրթիլ) ա. կամ **Myrtille** (միրթիյլ) ի. մրտիկ , հապալասի. հն. **Airelle** եւ **Canneberge**.

Myrtophylle, ա. բ. մրտատերեւ . ազգ բրածոյ տնկոյ :

Myscolus (իւս) ա. բ. մրտուկ . ազգ մրտանման տնկոյ :

Mysis (սիս) ա. փխ. միսիս . ժըժմակ ինչ : [սորաքար :

Mysorine, ի. հբ. միսորիկ , մի-

Mystacètes, Mysticètides, ա. յ. սր. կիտազգիք :

Mystagogie, ի. հխ. խորհրդազգածութիւն . ուսումն խորհրդոց կրօնից :

Mystagogue, ա. հխ. խորհրդազգածու . ուսուցիչ խորհրդոց :

Myste, ա. հխ. խորհրդազգած :

Mystère, ա. հխ. խորհուրդ , խորհրդաւոնք . les —s des égyptiens, —ք Եգիպտացւոց . initié aux —s, խորհրդազգած . 2. խորհուրդ կրօնից. le — de la rédemption, խորհուրդ փրկութեան . les saints —s, les sacrés —s, խորհուրդ սրբոյ պատարագի . 3. փ. խորհուրդ , խորհրդաւորութիւն , գաղտնիք , ծածուկք . les —s de la politique, de la nature, du cœur humain. C'est un —, գաղտնիք իմն է , *գաղտնիք մի է . faire —, faire un — d'une chose, գաղտ՝ ի ծածուկ պահել զիմն, *քան մի ծածուկ՝ գաղտնի պահել . || ը. c'est de la tête aux pieds un homme tout —, այր ծածկախորհուրդ՝գաղտնածածուկ՝ ծածկամիտ է :

Mystérieusement, մ. խորհրդով , խորհրդաբար . les prophètes ont parlé —. 2. —, գաղտ, ծածուկ . se conduire, parler, etc. —.

Mystérieux,euse, ած. խորհրդաւոր , խորհրդական , խորհրդաշուք , հրաշապատում . un songe —. || ա. —ն. le beau et le —. 2. Քաղնախորհուրդ , ծածուկ , գաղտնի . des paroles —euses. Une maison —euse. 3. Քաղնախորհուրդ , ծածկամիտ . c'est un homme tout —. Être —.

Mysticisme, ա. նր. միստիքականութիւն , խորհրդազգածութիւն , աստուածկցորդութիւն . կրօնական կամ փիլիսոփայական կարծիք՝ ծածուկ հաղորդակցութեան մարդոյ ընդ Աստուած. 2. խորհրդաւորութիւն . վարդապետութիւն որ խորհրդաւոր միտս ընծայէ սուրբ գրոց եւ համարին իրաց աշխարհի :

Mysticité, ի. միստիկութիւն , խորհրդականութիւն , խորհրդաւորութիւն , խոհրդաբանութիւն , խորհրդապաշտութիւն . des sentiments de —. 2. խորհրդազգածութիւն . նրբութիւն ի հոգեւորս :

Mystificateur, ա. պատրիչ , խաբիչ , խաբեբար :

Mystification, ի. պատրանք , խաբէութիւն , *աչկապութիւն :

Mystifié,e, անց. պատրեալ, խաբեալ . — par de mauvais plaisants.

Mystifier (je mystifiais, n. mystifiions, v. mystifiiez; q. je mystifie, q. n. mystifiions, q. v. mystifiiez) ն. պատրել , ի պատրանս արկանել , խաբել . — qn., le public.

Mystique, ած. միստիքական , խորհրդաւոր , խորհրդական , հոգեզգած . l'Église est le corps — de Jésus-Christ. Les fidèles sont les membres du corps — de Jésus-Christ (Bourd.) || ա. le —, —ն , խորհրդազգածութիւն . 2. ած. եւ գ. խորհրդակիր , խորհրդազգած , հոգեկիր , հոգեբեր . auteur, livre —. Un —, une —. 3. ի. la —, խորհրդական աստուածաբանութիւն . ուսումն հոգեկանութեան . la théologie dont la — est une branche (Boss.)

Mystiquement, մ. խորհրդապէս , խորհրդական մտօք , interpréter l'Écriture —.

Mystiquerie, ի. չարամիստիկութիւն . չար միստիկութիւն :

Mystre, ա. միստրաս . չափ ինչ ըմպելեաց առ նախնի Յոյնս :

Mytacisme, ա. մէնակրկնուն . *շատ անգամ կրկնելն մ տառն՝ նոյն խօսքին մէջ :

Mythe, ա. առասպել , զրոյց , դիցավէպ «մէնգրպէ» . 2. փ. եւ ը. առասպել , ոչինչ . on dit qu'en politique la justice et la bonne foi sont des —s.

Mythique, ած. առասպելական , առասպելայօդ. héros, explication —.

Mythisme, ա. առասպելախառնուն : [գիր :

Mythographe, ա. առասպելա-

Mythographie, ի. առասպելագրութիւն :

Mythologie, ի. դիցաբանութիւն. 2. առասպելաբանութիւն , առասպելարկութիւն :

Mythologique, ած. դիցաբանական . 2. առասպելաբանական , առասպելաբան , առասպելախօս :

Mythologiquement, մ. դիցաբանօրէն . 2. առասպելաբանապէս :

Mythologiser, ն. դիցաբանել , առասպելաբանել :

Mythologiste, Mythologue, ա. դիցաբան . 2. առասպելաբան , առասպելախօս , առասպելարկու :

Mytilacés կամ **Mytilides**, ա. յ. կ. ձկնականջաձեր, ձկնականջեայք. փափկամորթք ինչ :

Mytiliculture, ի. ձկնականջաբուծութիւն :

Mytilis (իս) գա. **Moule** :

Mytiloïdes, ա. յ. կ. ձկնականջակերպք. տոհմ բրածոյ խեցեաց որք նման են ձկնականջաց :

Mytilotoxine, ի. տգ. ձկնականջաթոյն :

Mytocisme, ա. բ. S. **Mytacisme**.

Myure (միւր) ած. բժ. մկնագի, մկնագիական . pouls —, — երակածնդիւն . *երակի զարկ որ քանի երթայ կտկարանայ :

Myxamie, ա. բ. խլնայեղակ . S. **Myxomycètes**.

Myxine, ի. ձբ. խլնաձուկն :

Myxome, ա. ախ. խլնայոյց . այտոյց խլնային :

Myxomycètes. ի. յ. բ. խլնասունկք :

Myzocéphale, ած. կ. սրուակագլուխ . որոյ գլուխն սրուակաձեւ իցէ :

Myzoxyles, ա յ. կ. փայտաճուճք . *ծառոց հիւթն ծծող ճճիներ:

N

N (էն) ի. եւ ըստ արդի հնչման նը. ա. բաղաձայն . չորեքտասաներորդ գիրն այբուբենից . 2. N. S. նշանակէ Notre-Seigneur, Տէրն մեր . N. D. նշանակէ Notre-Dame, Տիրամայրն . 3. աս. եւ նւ. N ցուցանէ զհիւսիս . N. E. արեւելեան հիւսիս . N. O. արեւմտեան հիւսիս . 4. տգ. N յայտ առնէ զնադրունածինն կամ

զանկինդան . 5. N. կամ N. B. համառօտութիւն *Nota* կամ *Nota bene*, միտ դիր , քաջ միտ դիր :

Nabab, ա. նաբապ . շահապ կամ իշխան հնդկաց . 2. փ. եւ հգ. նաբապ . այր մեծատուն :

Nababie, ի. նաբապութիւն . իշխանութիւն նաբապի . 2. նաբապութիւն . երկիր իշխանութեան նաբապի :

Nabale, Nabalus (լես) ա. բ. կազոյծ . ազգ երկպտուկ անկոց ի տոհմէ բաղադրելոց :

Nabca, ա. բ. S. **Nabquah.**

Nable, ա. նե. նաւախից , խից :

Nabot,e, գ. նտ. եւ ք. կարճիկ , կարճուկ , ձղուկ , *գաճաճ «ճիւճ, պօռուր» :

Nabquah, ա. բ. նաբգենի , ներգին . տունկ ինչ յԱրեւելս :

Nacarat, ա. նարնջագոյն . գոյն նարնջոյ . 2. ած. անփ. նարնջագոյն «ծաւրունճի» . des rubans —. Une étoffe —.

Nacelle, ի. կուբ , նաւիկ , նաւակ «գայըգ» . il passa la rivière dans une —. || փ. la — de Saint Pierre, — սրբոյն Պետրոսի . հասկական եկեղեցին . 2. օդանաւ , օդանաւակ . — օդապարիկ . 3. ճ. կուբ. զարդ նաւակածեւ. 4. ք. կուբ. 5. կ. կուբ . խեցեմորթ միապատեան . կն. **Patelle.**

Nacre, ի. գաղտակուղ , սատափ «սէտէֆ» . || ասի եւս — de perles.

Nacré, e, ած. սատափագոյն , սատափափայլ . éclat —. 2. սատափակիր . 3. ա. մր. սատափուկ . տեսակ մի միջուկի :

Nacrer, ն. սատափել , սատափափայլ գործել :

Nacrier, ère, գ. սատափագործ:

Nacrite, ի. հր. սատափաքար :

Nactage, ա. ար. սատափուտն . *սանդրիով բարակ բուրդն մաքրելն:

Nadir, ա. աս. նադիր , սուզակէտ :

Nadiral, e, ած. նադիրական . observations —es.

Nævus (նէվիւս) ա. բժ. խոլ :

Nafé, ա. բամիա , բամիկ «գամիա» . հն. **Gombo, Gombaut.**

Naffe, ի. eau de —, հին անուն eau de fleurs d'oranger, բաղուկաջուր , նարնջածաղկաջուր , ծաղկաջուր «չիչէք սուլա» :

Nage, ի. լող , լոյղ , լիւղ , լողացուման «եիւզմէ». գ. **Natation.** || à la —, մ. ի լիւղ , ի լուղ , *լողալով . se jeter à la —, ի լիւղ՝ ի լող անկանիլ , *ջուրն նետուիլ լողալու . passer à la — la rivière, ի լիւղ անցանել ընդ գետն, *լողալով գետէն անցնիլ . se sauver à la —, փախչել ի լող, *լողալով փախչիլ . 2. նե. վարելն միակօք , *մի քաշելն «քիւրէք չէքմէ». 3. ք. entrer en —, tout en —, ընդ քիրտն մտանել՝ հարկանիլ , քրտնելից՝ քրտնաթոր՝ քրտնազանգ՝ քրտնահար լ. *սատկիկ քրտնիլ «մէր ի-չինուէ եիւզմէք». il revint essoufflé, tout en —. Nous sommes venus tout en —.

Nageant, e, ած. ք. լողակ , լողական , *ջրի վրայ լողացող . plante —e.

Nagée, ի. լող մի , լողաչափ , *մէկ լող . լողացողին ամէն մէկ անգամներն շարժելուն ըրած ճամբան :

Nagelfluhe, ա. հբ. խճակոյտ :

Nagement, ա. լող , *լողալն . le vol des oiseaux, le — des poissons.

Nageoire, ի. թեւ, թեւճակ , *լողարան . les —s des poissons. 2. թեւճակ . *վրանիփուշտ կամ այլ ինչ թեւին տակ դրուած լողալու համար. se servir de —s.

Nager (je nageais, n. nageons) չ. լողալ «եիւզմէք» . bien —, քաջ —. apprendre à —. L'art de —. — avec grâce. — comme un poisson. — sur le dos, թիկնալող լ. chien qui aime à —, լողասէր շուն . || il nage comme un chien de plomb, չգիտէ բնաւ լողալ . || փ. — en grande eau, յընչաւէտութեան՝ ի յղփութեան լ., լինել ի պաշտամունս յորս մարթ է վարձամանալ . || — entre deux eaux, լողալ ընդ ջրով . *ջրի տակէն լողալ , եւ փ.՝ կալ չէզոք , չյարիլ յոք՝ ի կողմն ինչ . ասի եւս՝ — entre deux partis. || փ. — contre le courant, contre le torrent, — ընդդէմ յորձանաց . հակառակ կալ հաստատակաց կարծեաց .

2. նե. S. **Ramer,**

3. լողալ. ծիլել , ծլիլ. le bois, le liège, l'huile nage sur l'eau. Ce poisson nage dans le beurre. || փ. Ces grands corps de lumière qui nagent pour ainsi dire, dans les espaces.

4. նե. լողացուցանել , աճել . — la chaloupe à bord. 5. փ. — dans..., լողալ , յղփանալ , յօրանալ , յորդել , համակիլ . — dans les plaisirs, dans les délices, ընկղմիլ ի ծով բերկրանաց , փափկութեանց . je nage dans la joie. Son cœur nage dans la mollesse, ի մեղկութիւն հատանի սիրտ նորա . — dans l'opulence, ընչաւէտ լ. || — dans le sang, լողալ յարեան , գնալ ի լող ընդ ճապաղիս արեան , արիւնաթաթաւ՝ արիւնաթաւալ լ. || — dans son sang, լողալ յարիւն իւրում , ի լինել արեամբ իւրով . || tout nage dans le sang, ամենայն ինչ լողայ յարեան , ամենայն ինչ արիւնազանգ՝ արիւնաթաթախ է. 6. փ. լողալ . elle ouvre avec peine des yeux nageant dans l'ombre de la mort. Je sens dans un nuage épais — mes yeux éteints.

Nageret, ա. լողացիկ , լողանակ .

Nageur, euse, գ. լուղիչ, լողակ, լուղակ , լուղորդ , *լողացող «եիւզիւճի». grand —. Bonne —euse. Le buffle est excellent —. 2. ած. —. maître —, լողուսոյց . || oiseau —, — թռչուն , լողաթռչուն. || ա. յ. les —s, լողացողք. տոհմ չորքոտանեաց. 2. նե. S. **Rameur.**

Naguère կամ **Naguères,** ոչ բազում ժամանակք են , սակաւիկ մի յառաջ . cette ville — si florissante.

Nagyagite, ի. հբ. նագիաքար . հն. **Élasmose.**

Naïa, S. **Naja.**

Naïadacées, ի. յ. բ. նայադասերք. ազգ միապտուկ բուսոց ի տոհմէ սիզայնոց (graminées).

Naïade, ի. դց. նայադ . յաւերժահարսն շահապետ ապերաց եւ գետոց . 2. բ. —, գետաբոյս . սեռ. ջրային միապտուկ տնկոց . հն. **Fluviales.** || ի. յ. կ. —s, —ք . տոհմ կակղամսոց :

Naïadées, ի. յ. նայադեայք . *տոհմ միապտուկ տնկոց որք բուսանին ջրի մէջ եւ ջրի վրայ կլողան :

Naïf, ive, ած. հ. բնական , բնածին . une couleur de roses... avait... rehaussé de son teint la —ive blancheur. 2. փ. բնական , անպաճոյճ , անսեթեւեթ . une description, une peinture —ive. Les grâces —ives de l'enfance, ինքնազարդ շնորհք մանկութեան . 3. աննենգ, անխարդախ, անխորամանկ , յատակամիտ , անկեղծ. une personne franche et —ive. 4. փ. միամիտ , պարզամիտ . c'est un homme — dont on tire tout ce qu'on veut. Vous êtes bien —. Vous êtes — de croire cela. Il est un peu —. Une réponse —ive. Un amour propre —. 5. ա. բնականն, անպաճոյճն. l'école flamande offre des modèles du — en peinture.

Nain, e, գ. ձղուկ , կարճիկ , *գաճաճ , ջոռպ , կոստիկ «ճիւճէ». 2. — jaune, դեղնաձղուկ . *տեսակ մի ձղձախաղ . հն. **Lindor.** 3. ած. —, կարճահասակ . cette fille est —e. 4. բ. —, բարձ , բարձուկ . végétaux, arbres —s, —՝ կարճաբերձ՝ կարճաբուն բոյսք , ծառք . ||œuf —, անդեղնուց ձու , *դեղնուց չունեցող հաւկիթ :

Naïs, ա. օղ. նայս. մանր բառուտ:

Naïre (նաիր) ա. նաիր . այսպէս կոչին ազնուականք եւ գինուորականք ի Մալապար :

Naissance, ի. ծնունդ . la — d'un fils, d'un poulain. Depuis ma —, ի ծննդենէ իմմէ մինչեւ ցայժմ. le jour de la — de qn., օր ծննդոց ուրուք, *մէկուն ծննդեան օրն . fêter le jour de —, տօնել՝ տօնախմբել զօր ծննդոց ուրուք, *մէկուն ծննդեան օրն տօնել . à sa —, ի ծննդեան իւրում՝ նորա. au jour de sa —, յաւուր ծնընդեան նորա, *ծնած օրն. le lieu de sa —, տեղի ծննդեան նորա , ծննդավայրն, *ծնած տեղն . le pays où il a reçu la —, où il a pris —, երկիր ծննդեան իւրոյ . l'anniversaire de sa —, օր ծննդոց՝ տարեդարձ ծննդեան իւրոյ . acte de —, ծննդագիր. || donner la — կամ donner — à un enfant, ծնանել զորդի , *տղայ մի ծնիլ . || prendre —, ծնունդ առնուլ , ծնանել . il vous souvient des lieux où vous prîtes —. || Devoir la — à qn., ծնունդ՝ որդի լինել ուրուք. le prince pieux auquel il doit sa —. || —s masculines, արու ծնունդք . Ի՞նչ արու մանկանց ծնելոց . —s féminines, էգ ծնունդք. Ի՞նչ աղջկանց ծնելոց. || lieu de —, ծննդավայր , ծնելավայր , ծընելատեղ . bonne —, բարեծնութիւն.

2. ծնունդ, տոհմ, զարմ, ազգատոհմ, գրոհ. s'enorgueillir, rougir de sa —. Avoir des sentiments dignes de sa —. Haute —, բաջատոհմութիւն, բաջազգութիւն, բարետոհմութիւն, ազնուազգութիւն. d'une haute, de haute —, բարձրածնունդ. d'une noble —, ազատազգեայ, ազատածին. d'une illustre —, բաջածնունդ, բաջատոհմ, բաջատոհմիկ. բաջազգի, բարետոհմ, բարետոհմիկ, ազնուազգի, բարեզարմ. digne de sa —, զարմին արժանի. sans —, de basse —, d'une — obscure, անտոհմ, անտոհմիկ, ապատոհմ, ապատոհմիկ, վատազգի, վատատոհմ, վատատոհմիկ, *ցած ազգէ. bassesse, défaut de —. Vile կամ basse —, — commune, վատազգութիւն, վատագրոհութիւն, անտոհմութիւն.

3. լկ. ազնուականութիւն, ազնուազգութիւն, բարետոհմութիւն, բաջատոհմութիւն. c'est un homme de —, qui a de la —, այր ազնուական՝ ազնուազգի՝ բարետոհմ՝ բաջատոհմ է.

աբ. la seconde —, վերստին ծրնունդ, ծնունդ աւազանին.

փ. ծնունդ, ծագումն, սկիզբն. la — d'un Etat, d'une ville. La république faible encore et dans sa —. La — de l'hérésie, de troubles, de désordres. Étouffer une sédition dès sa —, dans sa —, sur le point de sa —. Donner — à un usage, սկիզբն առնել սովորութեան իրիք. prendre —, sa —, tirer sa —, avoir —, ծնունդ՝ սկիզբն առնուլ, ծնանիլ, սկիզբն ունել, ծագիլ.

— de la verdure, des fleurs, ծրնունդ՝ բոյս՝ բուսոյն դալարեաց, ծաղկանց

ծագումն, սկիզբն, ակն. || la — du jour, ծագումն տուընջեան. la — d'un fleuve, d'une tige, d'un rameau. Couper une branche à sa —.

4. ն. սկսուած, սկիզբն. — d'une colonne, d'une voûte.

De —, մ. ի ծննդենէ, ի ծնէ. boiteux de —, կաղ —.

Naissant,e, ած. նորածին, դեռածին, այժմածին. enfant —. Des animaux —s. Les peuples —s se multiplient et croissent beaucoup. 2. նորաբոյս, դեռաբոյս, դեռաբուսիկ՝ նորաբողբոջ, դեռաբողբոջ, դեռափթիթ, նորափթիթ. *նոր բուսնող. herbes —es, verdure —e, — դալարիք. fleurs —es, նորափթիթ՝ դեռափթիթ ծաղկունք. jour —, տիւ նորանշոյլ. aurore —e, նորափայլ՝ նորանշոյլ արշալոյս. 3. փ. նորածին, այն ինչ սկսեալ՝ բարգաւաճեալ, նորակերտ. industrie —e, նորածին՝ նորաստեղծ ճարտարութիւն. Etat —. République, ville, colonie —e. Compagnie, société —e. Fortune —e. Passion, hérésie —e. Pouvoir, amour —. Talents —s. Ces vertus —es se fortifient tous les jours. || Cheveux —s, դեռաբոյս հերք՝ մազ:

Naître (je nais, n. naissons; je naissais; je naquis; je suis né; je naîtrai; je naîtrais; nais, naissons; q. je naisse; q. je naquisse; naissant; né) ն. ծնանիլ, գալ յաշխարհի, *ծրնիլ «ծոլմագ». enfant qui vient de —, նորածին մանուկ. — le même jour, dans la même année, հասակակից. le moment où l'on est né, ծրնեալ պահն. être né dans une grande ville, ծնեալ լ. ի մեծի քաղաքի, *մեծ քաղաքի մէջ ծնած ըլլալ. être né gentilhomme. Être né sous une heureuse étoile, *բարեդուշակ աստղի տակ ծրնած ըլլալ. être né dans l'abaissement, dans la grandeur, ի հիգութեան, ի մեծութեան ծնած լ. être né de parents obscurs, pauvres, riches, illustres. Les enfants qui naîtront de ce mariage. Né du théâtre, Թատրածին. né noble, ազատածին, ազնուածին. né d'une origine différente, այլածին. né aveugle, կուրածին. né boiteux, կաղածին. être né avec une excroissance au front. — d'une vierge, ծնանիլ ի կուսէ, գալ ընդ արգանդ կուսական. né de la mer, ծովածին, ծովափիթ. né par miracle, հրաշածին, հրաշածնունդ. qui a fait — Homère, Հոմերածին. || être né de qn., ելանել յերանաց ոմնէ, ծնանիլ յոմանէ. ne pas être encore né, չլինել տակաւին ծնեալ, լ. յերանս հօր իւրոյ.

դր. il naît tous les ans tant d'enfants à Paris, ամ ըստ ամէ ծնանին ի Փարիզ այսչափ մանկունք, *ամէն տարի այսչափ տղայ կծնանի ի Փարիզ. il lui est né une fille, դուստր ծնաւ նմա, *աղջիկ մի իրեն ծնաւ, աղջիկ մի ունեցաւ. il lui est né deux jumeaux. Il naît une troupe d'enfants. Les mois dans lesquels il naît le plus d'enfants sont les mois de mars, janvier et février.

En naissant, ի ծնանիլն, ծրնդեամբ, *ծնանելու ժամանակ.

Naître առնու ածական կամ գոյական. — riche, prince, aveugle, boiteux, etc., ծնանիլ մեծատուն, իշխան, կոյր, կաղ... || ce que l'on est né, ծնունդ, բոյս բարուց, բնութիւն. il y a de la lâcheté à déguiser ce que le ciel vous a fait — (Mol.). || — poète, peintre, etc., բերթող, նկարիչ... ծնանիլ, ունել յարմարութիւն լինելոյ բերթող, նկարիչ... || être né pour qc., ծնեալ լ. վասն իրիք, *բանի մի համար ծնած ըլլալ, մեծ յարմարութիւն ունենալ. il semblait né pour, գոգցես յայն ծնեալ էր, Թուէր իմն յայն ծնեալ.

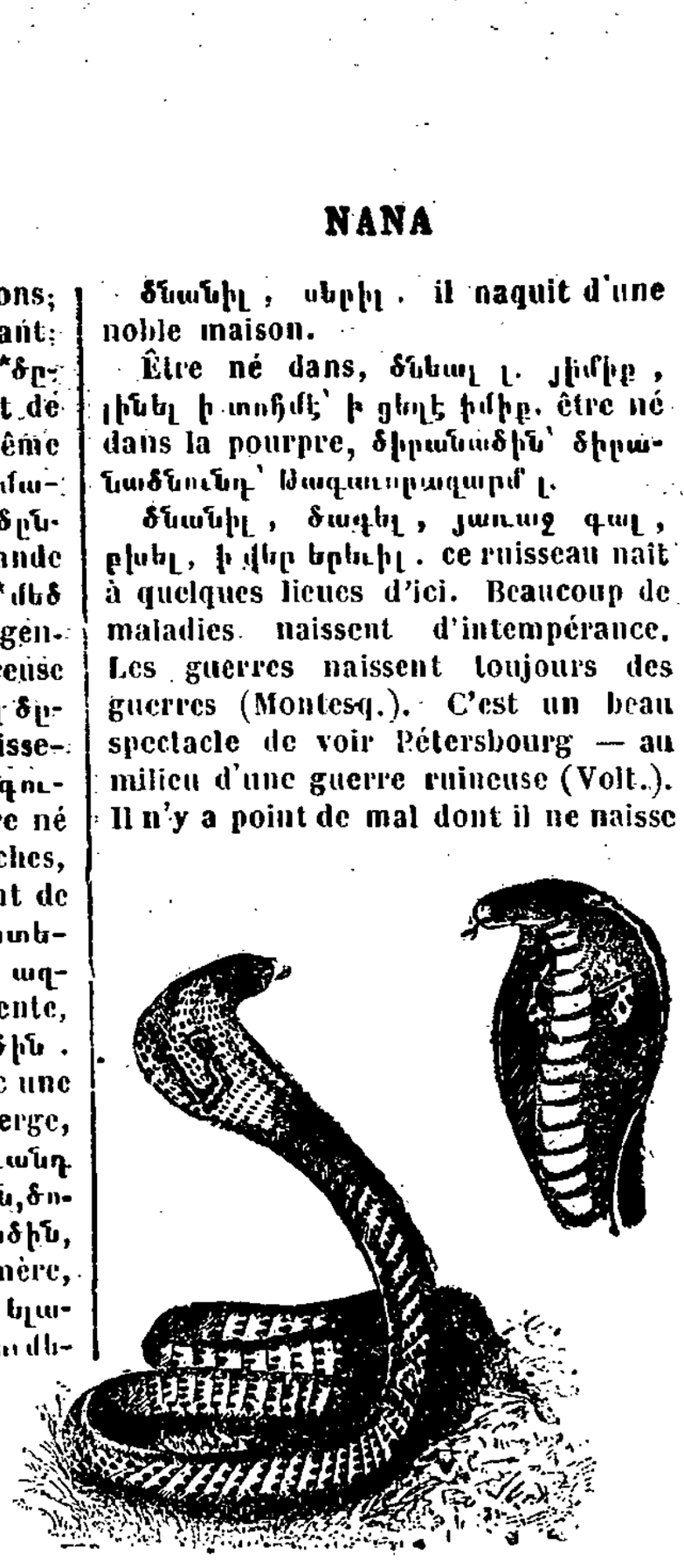
2. աբ. ծնանիլ որդւոյն Աստուծոյ ի Հօրէն. le Verbe naît éternellement du Père, d'une manière ineffable, Բանն ծնանի ի յաւիտենից ի Հօրէն անճառապէս. || ծնանիլ (կենդանեաց), ցնկնիլ. un agneau vient de —.

3. բՒ. բուսանիլ, բողբոջել, փրՒիլ. les fleurs du printemps naissaient sous ses pas, ծաղիկք գարնանոյ միաիամուռ փՒՒէին անդր առոտս նորա.

ծնանիլ, սերիլ. il naquit d'une noble maison.

Être né dans, ծնեալ լ. յիմիք, լինել ի տոհմէ՝ ի ցեղէ իմիք. être né dans la pourpre, ծիրանածին՝ ծիրանածնունդ՝ Թագատրազարմ լ.

ծնանիլ, ծագիլ, յառաջ գալ, բխիլ, ի վեր երեւիլ. ce ruisseau naît à quelques lieues d'ici. Beaucoup de maladies naissent d'intempérance. Les guerres naissent toujours des guerres (Montesq.). C'est un beau spectacle de voir Pétersbourg — au milieu d'une guerre ruineuse (Volt.). Il n'y a point de mal dont il ne naisse

Naja.

un bien. (Id.) De là est née la poésie, այսի ծնաւ բերթողութիւն.

ծնանիլ, սկսանիլ. un pouvoir qui ne fait que de —. || լկ. je l'ai vu —, տեսի զծնունդ՝ զսկիզբն փոքրամասնութեան նորա.

Faire —, ծնանել, ծնուցանել, առնել ի լոյս, ի վեր երեւեցուցանել. les grands hommes que la Providence fait —. Faire — des soupçons. || ծրնուցանել, ասել զոր ծնեալ յայսինչ տեղի. les anciens poètes font — Bacchus en Egypte. || փ. ծնանել, ծնուցանել, ազդել. cela me fait — l'idée de voyager.

Naïvement, մ. անկեղծօրէն, անպաճոյճս, միամտութեամբ, միամբ, սաթար, աննենգ. parler, exprimer —. Il a avoué — sa faute կամ il a — avoué sa faute.

Naïveté, ի. անկեղծութիւն, միամտութիւն, յատակամիտ բարք. la — d'un paysan, d'un enfant. 2. բրնական՝ անպաճոյճ պարզութիւն՝ վայելչութիւն. il y a une grande — dans la pose, dans l'expression de cette figure. — de pinceau. Une — d'expression et de caractère tout à fait piquante. 3. միամտութիւն, պարզամտութիւն. son orgueil est d'une — risible. 4. միամիտ խօսք, պարզամիտ բանք. dire des —s. Voilà une grande —.

Naja, ի. կ. նայայ. ազգ օձի:

Nanan, ա. (բուս լեզուի մանկանց) քաղցրաւենիք, համադամբ, *քաղցրեղէն, անուշեղէն. c'est du —,

2. փ. եւ ը. ախորժ՝ ազնիւ ինչ. lisez cela, c'est du —.

Nandhiroba, ի. բ. օձընկոյզ. ին. **Feuillée.**

Nandhirobées, ի. յ. բ. օձընկուզեայք:

Nandine, ի. բ. նանդին. ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ դդմատեսից (cucurbitacées).

Nandou, ա. Ա. նանդու. ջայլմն ամերիկեան. կոչի նաեւ **Churi.**

Nandou.

զուկուՓիւն, ՁզկուՓիւն, *գանգատուՓիւն «ճիւնկլիք»:

Nankin, ա. վճ. նանքին, նանքինակ. կտաւ դեղնագոյն. 2. ած. անփ. couleur —, նանքինագոյն:

Nankinette, ի. վճ. նանքինեակ. նանքին բարակաւան:

Nanocéphalie, ի. բժ. Ձզկոգլխութիւն, փոքրագլխութիւն:

Nanomélie, ի. փոքրանդամութիւն. անսովոր փոքրութիւն անդամոց:

Nanosaure, ա. սր. Ձզուկամողէզ. վեռուն բրածոյ:

Nanosomie, տ. **Nanisme.**

Nanquinette, ի. տ. **Nankinette,**

Nansouk, ա. վճ. նանսուք. բարակաՓիլս բամբակեայ պաստառ:

Nanti,e, անց. գրաւեալ. գրաւատացեալ, յապահովեալ գրաւատ. il prête, mais —. 2. փ. ամրացեալ, պատսպարեալ. — de ces papiers en qualité d'acquéreur.

Nantir, ն. գրաւել, յապահովել գրաւատ, տալ գրաւական. pour qu'il consente à prêter, il faut le —. հն. **Hypothéquer.** 2. փ. ամրացուցանել, պատսպարել. je ferai tous mes efforts pour vous — de ces papiers qui vous importent. || ասի եւս. il est bien nanti, * աղէկ դիզած է.

Se nantir, դ. գրաւիլ. յապահովել զանձն գրաւատ, առնուլ գրաւական. il ne perdra rien dans cette affaire, car il s'est nanti. || դա. — des effets d'une succession, գրաւել զինչս ժառանգութեան. 2. ը. հոգալ՝ հայթայթել անձին. il s'est nanti d'un bon manteau. 3. շահիլ, ժԹեբել, դիզել. pendant qu'il était en place il s'est nanti. Il a perdu sa place, mais il s'est bien nanti.

Nantissement, ա. գրաւ, գրաւական «բէհին». avoir un bon —. Exiger, donner des pierreries pour son —, en —. Prêt sur —, փոխ գրաւատ:

Naophore (նաօֆոր) ա. հխ. մեհենաբարձ, մեհենակիր. statuette —.

Napacé, e, ած. տ. **Napiforme.**

Napée, ի. նապէ, խոխոմուհի. յաւերժահարսն անտառաց եւ լերանց:

Napel, ա. բ. շամբաշ, շնՓուր. շողգոմաձեւ ընձախոտ. aconit —, շամբաշեակ:

Napelline, ի. տգ. շնՓուրին. կալաքարաձեւ սպիտակ փոշի հանեալ ի շնՓուրէ (napel).

Naphtadile, ի. հբ. նաւԹադիլ. ազգ օզոմոխի (ozocérite) սիմանց Կասպից ծովու:

Naphtalase, տ. **Naphtase.**

Naphtalène, ա. տգ. նաւԹալէն. ջրաբնածխուկ ինչ:

Naphtalénique, տ. **Naphtoïque.**

Naphtalide, ի. տգ. նաւԹալիդ:

Naphtaline, ած. տգ. նաւԹալին. նիւԹ հաստատուն:

Naphtalique, ած. տգ. նաւԹալին: [ստոլ:

Naphtanisol, ա. տգ. նաւԹանիսոլ

Naphtase կամ **Naphtalase,** ի. տգ. նաւԹազ. նիւԹ դեղին:

Naphtazarine, ի. տգ. նաւԹազարին:

Naphtazine, ի. տգ. նաւԹազին:

Naphte, ա. նաւԹ «նէֆԹ եաղը». || de —, նաւԹային:

Naphtéine, ի. հբ. նաւԹաբար. ազգ հաչՓիկի (hatchettine).

Naphtène, ա. տգ. նաւԹէն:

Naphténique, ած. տգ. նաւԹէնային: [Թիոնային:

Naphtionique, ած. տգ. նաւ-

Naphtoate, ա. նաւԹոատ:

Naphtohydroquinone, ի. տգ. նաւԹաջրաքինոն: [յին:

Naphtoïque, ած. տգ նաւԹոա-

Naphtol, ա. տգ. նաւԹոլ:

Naphtolate, ա. տգ. նաւԹոլատ:

Naphtol-carbonique, ած. նաւԹոլաբնածխային: [բանիսար գազ:

Naphtoline, ի. տգ. նաւԹոլին. նո-

Naphtol-sulfonique, ած. տգ. նաւԹոլծմբօնային: [նիտրիլ:

Naphtonitrile, ա. տգ. նաւԹա-

Naphtopyridine, ի. տգ. նաւԹոպիրին: [Թաքինոլին:

Naphtoquinoléine, ի. տգ. նաւ-

Naphtoquinon, ի. տգ. նաւԹաքինոն: [ռեսորկոռնգին:

Naphtoresorcine, ի. տգ, նաւԹ-

Naphtotanin, ա. տգ. նաւԹաղաղ:

Naphtoyle, ա. տգ. նաւԹոատ:

Naphtyl, ա. տգ. նաւԹոատ. արմատականն յետագայ բաւից:

Naphtylamine, ի. տգ. նաւԹոատամին: [նաւԹաֆիւԹ:

Naphtyle, ա. տգ. նաւԹոատ,

Naphtylène, ա. տգ. նաւԹոատէն:

Naphtylène-diamine, ի. տգ. նաւԹոատէներկամին:

Naphtylique, ած. տգ. նաւԹոատային: [ձեւ:

Napiforme, ած. բ. շողգոմա-

Napitelles, ի. յ. մբ. սիռոցաՓիւսք. *մամուկի տեսակք:

Napoléon. ա. նապոլէոն. ոսկի դահեկան քան Ֆրանկաց:

Napoléona, ի. բ. նապոլէոնի. երկպտուկ բոյս յազգէ մրտենեայց (myrtacées).

Napoléonien, enne, ած. նապոլէոնեան. dynastie, politique —enne. || գ. —. հն. **Bonapartiste.**

Napoléonisme, ա. նապոլէոնուՓիւն. սէր Նապոլէոնի կամ ազգատոհմի նորա: [նաքար:

Napoléonite. ի. հբ. նափոլէո-

Napolitain, ած. ա. նէապօլսեցի, նափոլիՓանցի, նէապոլսեան. 2. դղգ. onguent —, սպեղանի —:

Napolitaine, ի. նէապոլսուհի, նափոլուհի. 2. նէապոլսեակ. ոսոտայն Նէապոլսոյ:

Nappe, ի. սիռոց, փռոց «սուՓրա պէզի». — fine, damassée, unie, blanche, sale. Mettre la —, յարդարել զսեղան, *սեղան դնել. lever, ôter la —, բառնալ զսեղան, * սեղանն վերցունել. || փ. եւ բ. la — est toujours mise dans cette maison, ի տանդ միշտապատրաստ է սեղան. || trouver la — mise, ճաշել առ այլս, * ուրիշի տուն ճաշել. la paresse trouve toujours la — mise. || Servir la — à qn., պատրաստել ուխք գյաջողուՓիւնն. || — d'autel, խորանաձիռոց, խորանաճաճկոյՓ, ճաճկոց սեղանոյ՝ խորանի. || — de communion, — հաղորդուՓեան, *հաղորդառնողներուն առջեւն դրուած ներմակ կտաւն. 2. մորՓ երէոց. 3. վարմ, ցանց «գուշ աղը». 4. սահանք. une fontaine qui faisait une — d'eau en tombant d'un rocher (Fén.). Ces fleuves s'épanchent en —s transparentes (Delille). || — d'eau, ջրակոյտ. լայնատարած՝ լայնածաւալ ջուր. leur terrain est une grande — d'eau. || — de feu, հրակոյտ. հուր լայնածաւալ:

Napperon, ա. փռոցակ. *փռոցի վրայ դրուած անձեռոց:

Naquet, ա. հ. ճառայ:

Naqueter, չ. հ. սպասել առ. դրան ուրուք. || faire — qn, տալ ուժք սպասել ընդ երկար:

Narcéine, ի. տգ. նարկէին, Ձմբրին. *ափիոնին ամենէն Ձմրուցուցիչ մասն:

Narcine, ի. ձբ. նարկա, նարկէս. ազգ Ձմբրածկան (torpille).

Narcisse, ա. բ. նարգէս, նարգիսածալիկ, նարկէս, նարկիս *նրուճէս ««նէրկիզ, զէրէն». — odorifé-

rant, — հոտաւէտ . 2. փ. այր հարեալ ի գեղ իւր , *իւր գեղեցկութեան զարնուած մարդ . c'est un —. Un beau —.

Narcisse.

Narcissées, ի. յ. բ. նարգիսեայք :

Narcissine, ի. տգ. նարգիսին . նիւթ սպիտակ հանեալ ի նարգիսոյ :

Narcissoïde, ած. բ. նարգիսակերպ , նարգիսանման . || ի. յ. —s, —ք : [Քին :

Narcolepsie, ի. բժ. Քմրատու-

Narcomanie, ի. ախ. Քմրադեղամոլութիւն :

Narcose, ի. բժ. Քմրութ :

Narcotine, ի. ոգ. Քմրին, Քմրադեղ . Քմրեցուցիչ կալակերպն դառեալ յափրոնի :

Narcotique, ած. բժ. Քմրային, Քմրական , Քմրեցուցիչ . fleur —. Remède, médication —, Քմրադեղ . plante, substance, odeur —. || ա. Քմրեցուցիչ , Քմրադեղ . un —. 2. փ. եւ բ. Քմրեցուցչէ , ձանձրացուցիչ . style, discours, histoire —. || ա. —. ce livre est un vrai —.

Narcotisme, ա. Քմրութիւն , Քմրութիւն :

Nard, ա. բ. նարդ , նարդոս . տունկ եւ արմատ հոտաւէտ «նէրտին». || — sauvage, նարդին վայրենի , նարդոս վայրի. հն. **Cabaret** եւ **Asaret**.

Nardet, ա. բ. նարդուկ . սեզ ինչ «սիր նեվ այրզգ օձու» :

Nardostachide, ա. բ. նարդաձաւակ . ազգ վիսալրուկ տնկոյ :

Narghilé կամ **Narguilé** (նարկիլէ) ա. տճ. նարկիլէ , կլկլակ , ծխան . fumer le —, *—ն կուռ կուռ քաշել :

Nargue, ի. արհամարհանք , քամահանք, *բանի տեղ չդնելն . || dire — d'une chose, ունչս առնել, անգոնել , քամահել, արհամարհել, *բանի տեղ չդնել . || faire — à qn., à qc., արհամարհել , առ ոչինչ գրել , քամահել . եւս՝ գլել , գերիվերոյ լ., գերազանցել . nos vins font — aux vôtres. 2. մջ. վա՛շ , վա՛հ , վա՛յ , *վա՛յ , վա՛յ գլխուն . — de ceux qui me faisaient la guerre. (La Font.) — du chagrin!

Narguer (je narguais, n. narguions, v. narguiez; q. je nargue, q. n. narguions, q. v. narguiez) ն.ք. ունչս առնել , արհամարհել , քամահել , անգոնել . — les mécontents, ses ennemis.

Narguilé. S. **Narghilé**.

Narine, ի. առնգն, ունչք, պինչ, քիթ. cet enfant a mal à la — droite, || Les —s, ռնգունք , քթափողք , ծուծք , վտառք ռնգաց, *քթին երկու ծակերն . les —s d'un cheval, d'un taureau. 2. փ. —. ses —s se gonflent d'orgueil, զքիթս ի վեր տանի , հըպարտանայ :

Naringine, S. **Aurantiine**.

Narquois, e, ած. խորամանկ , խաբուսիկ , ծաղրաբար «հիլէպազ , գալլաշ» . un paysan —. || գ. un —. Une —e. || Parler —, ճաճկախօս լ.. խօսել ճաճուկ բարբառով , *ճաճուկ լեզուով խօսիլ : [կաբար :

Narquoisement, մ. խորամանկ-

Narrateur, trice, գ. պատմիչ , պատմաբանիչ, վիպագիր . — intéressant, ennuyeux, fastidieux, amusant, fidèle, exact.

Narratif, ive, ած. պատմական , պատմաբանական , վիպական , պատմագրական . le genre —. Style —. Poésie —ive. 2. պատմիչ, պատմող. procès-verbal — du fait.

Narghilé.

Narration (սիօն) ի. պատմութիւն , պատմաբանութիւն , պատմագրութիւն. soyez vif et pressé dans vos —s (Boil.).

Narré, e, անց. պատմեալ, *պատմուած . un fait — avec simplicité. 2. ա. պատմած , վէպ . le — fidèle d'un fait. Faire le — d'une chose.

Narrer, ն. պատմել , վիպել . — un fait. || լկ. vous narrez très agréablement.

Narthécie, ի. բ. տիեզի . հն. **Abama**.

Narthex (նարթէքս) ա. հխ. նախախմբատան (մայր եկեղեցեաց) :

Narval, ա. կ. նարվալ , ռնգա-

կէտ. ազգ կիտասերից (cétacés) նման ծովախոզի (marsouin).

Nasal, e, aux, ած. մգ. ռնգական. canal —, ռնգախոխոմ. os —, ռընգոսկր , քթոսկր . le muscle —. Fosses —es, քթափոսք , պինչ , պինչք . 2. —, *քթէն. sons nasaux, — ձայնք, prononciation —e, —՝ ռնգածայն հընչուն , ռնգահնչուն . || voyelles —es, կլ. les nasales, ռնգական ձայնաւորք , ռնգածայնք . են՝ *an, in, on, un.* || Consonnes —es, կլ. les nasales, — բաղաձայնք , կլ. ռնգաձայնք , են՝ *m* եւ *n*.

Nasal, ա. քթոց, քթապատ. պահպանիչ քթի . հն. **Naselle**.

Nasalement, ա. ք. ի ռնգաց , ռնգածայն . prononcer —, — հնչել :

Nasalisation, ի. ք. ռնգացուն. *ձայնաւորի մի քով ռնգական բաղաձայն դնելն :

Nasaliser, ն. ք. ռնգացուցանել , ռնգածայն հնչել . — une voyelle.

Nasalité, ի. ք. ռնգականութիւն:

Nasard, ած. ռնգածայն . lire d'un ton —. 2. ա. —. մին ի խազից երգիոնի :

Nasarde, ի. ռնգապոնդ «պուրունա վուլուլան ֆիսքէ» . donner une —, պոնդ տալ ռնգաց , ռնգապոնդ տալ . recevoir des —s, ռնգապոնդ ընդունել . || փ. եւ բ. donner une —, des —s à qn., ծաղր առնել զոք . || homme à —s, այր նշանակ ծաղրու եւ արհամարհանաց :

Nasarder, ն. ռնգապոնդ տալ , հարկանել մատամբ ի ռնգունս . 2. փ. եւ բ. քմծաղրել , ունչս առնել , յընչաց բերել , ծաղր առնել արհամարհանօք . — qn., le ministère.

Nase, ա. ձբ. ռնգածուկն . ձուկն յազգ կիպրինոսի (cyprin).

Naseau, ա. ռնգունք , քթափողք կենդանեաց ոմանց, մանաւանդ ձիոյ. le — du cheval. De ses —x brûlants il respire la guerre. || փ. եւ բ. fendeur de —x. S. **Fendeur**.

Naselle, ի. S. **Nasal**, ա.

Nasi, ա. գահներէց առնի Հրէից:

Nasicole, ա.բբ. քթաբնակ. քթին մէջ ապրող փոքրիկ որդ :

Nasicorne, ած.կ. քթեղջիւր, *որ քթին վրայ եղջիւր ունի. 2. ա.մբ. —. *տեսակ մի բզեզ . 3. կ. —. կրիայ ծովու :

Nasière, ի. քթանց . * եղներն քթէն տանելու ունելիք :

Nasillard, e, ած. ռնգաձայն . sermon —. Voix —e. D'un ton —, ռնգաձայն . || գ. ռնգախօս . un —. Une —e.

Nasillardement, մ. ռնգաձայն, ռնգախօս . il débite son fait fort —.

Nasillardise, ի. **Nasillement**, ա. ռնգախօսութիւն , *խմխմալն:

Nasiller, չ. ռնգախօսել , ռընգաձայնել , ռնգախօս լ., ռնգաձայն խօսել , *քթէն խօսիլ , խմխմել . il nasille. = ն. —. — du latin.

Nasilleur, euse, գ. ռնգախօս , *քթէն խօսող : [սութիւն :

Nasillonnement, ա. ռնգախօ-

Nasillonner, չ. ռնգախօսխօսել. սակաւիկ մի ռնգախօսել , * քիչ մի քթէն խօսիլ :

Nasillonneur, euse, գ. ռնգալսօսլսօս :

Nasique, ա. սբ. քՁակապիկ :

Nasitort (նազիՁօր) ա. հն. **Cresson alénois,** տ. **Alénois.**

Naso-labial, ած. մգ. քնչաշրթնային :

Naso-lobaire, ած. մգ. ռնգաբլՁակային . nerf —.

Nason, ա. ձբ. քՁածուկն . ազգ փշոտ ձկան . [Ձին :

Nasonnement, ա. ռնգածայնու-

Nasonner, չ. ռնգածայնել :

Naso-oculaire, ած. մգ. ռնգաչային . nerf —.

Naso-palatin,e, ած. մգ. ռնգաքմային . ganglion —.

Naso-palpébral, e, ած. մգ. ռնգաբտեւանային :

Naso-sourcilier, ère, ած. մգ. ռնգայօնային :

Nassauviacées, Nassauviées, ա. p. նասովիասերք , նասովեայք :

Nassauvie, ի. բ. նասովենի. ազգ երկպտուկ անկոց ի ցեղէ շրՁնածաղկեայց (labiatiflores).

Nasse, ի. ոզոբակողով (ձկնորսաց). 2. ցանց , վարմ «գուշ առը». 3. փ. ցանց, հաղթ. il ne songea plus qu'à me faire tomber dans la —. || բ. être

dans la —, լինել ի հաղթս. ի դժուարին ինչ եւ ի դժնդակ գործս գտանիլ . 4. փՁ. կոլովաժժմակ . ազգ փափկամարմնոց (mollusques).

Nassone, ա. ձբ. ոզոբակողովակ (յորս խնչափառաց):

Nassule, ի. կ. նասուլ. ազգ ծուաձիւ հեղակաց (infusoires).

Nasturce, ա. **Nasturtie,** ի. բ. կոտիճն , կոտեմ . — officinal, հն. **Cresson de fontaine.**

Nasturtium, գա. **Nasturce** ի :

Naste, Nastus (իս) ա. բ. խտենի . ճառ ատրաշխարհիկ եղեգնանման ոտոտախտ :

Natal,e, ած. ծննդեան . jour —, օր ծննդոց, *— օր. pays, sol, lieu —, terre —e, երկիր —՝ հայրենի , հայրենիք , ծննդատեղի , ծննդավայր , բնավայր , բնագաւառ . air —.

Natalité, ի. ծննդականութիւն :

Nataloïne, ի. ոգ. նատալիկ :

Natation, ի. լողացումն , լող . la —est un exercice salutaire. 2. լողացողութիւն , լուղորդութիւն . école de —, լողատպրոց . exercices de —, լողացողական կրՁանք :

Natatoire, ած. լողական , լողացողական . exercice —. || Vessie —, լողափամփուշտ :

Natice, ի. փՁ. լողաժժմակ. ազգ որովայնոտն փափկամարմնոց (mollusques). [հայք :

Naticides, ի. յ. փՁ. լողաժժմակ-

Natif, ive, ած. բուն , բնիկ , բնակ , ծնեալ , ծնած . — de Paris. 2. ա. բնիկ , բնակ , տեղացի . un — de Saint-Malo. 3. բուն , բնական , անխառն . or, cuivre —. 4. բուն , բնական, բնածին, ընդածին, ինքնածին . qualité, vertu —ive. || État —, բնածին վիճակ . 5. բնական , բնիկ , ինքնաբուն , ոեպիական . Sirius luit à nos yeux par sa lumière —ive.

Nation, ի. ազգ . — puissante, belliqueuse, guerrière, civilisée, policée, barbare, sauvage, riche, pauvre, commerçante, industrieuse. Chef de la —, ազգապետ , ազգագլուխ . — grave, spirituelle. —s rivales, ennemies, alliées. Chaque — a ses coutumes, ses mœurs. Les défauts d'une —. La — française, գաղղիական —, —ն Գաղղիացւոց . la — arménienne, —ն Հայոց՝ հայկեան՝ արամեան ազն գրոհ՝ սեռ հայկական՝ հայկազարմ՝ հայկազնեայ , հայկազեանք. l'esprit, le génie, l'humeur d'une —. De toutes les —s, հանրազգային . — primitive, նախազգ . de — primitive, նախազգային . visiter, fréquenter les —s étrangères. Voyager chez différentes —s. ուղեւորել յայլեայլ ազգս . soutenir l'honneur de sa —, պահել զպատիւ ազգին իւրոյ . les lois, les droits, les libertés, la constitution, le gouvernement d'une —. Civiliser, policer une —. Toutes les —s, ազգք եւ ազինք . être arménien, français de —, հայազգի , գաղղիացի է. հայ, գաղղիացի է. ազգաւ. 2. փ. —, գրոհ, ազն , խումբ . — impie, dévote. La — des poètes, des comédiens, etc. La — des belettes (La Font.). 3. ի. ազբ. է. ազգք , հնՁանոք . || docteur, apôtre des —s, վարդապետ , առաքեալն ազգաց , Սուրբ Պօղոս :

National, e, aux, ած. ազգային. fête, récompense —e. Esprit, caractère, honneur, pavillon —. Les intérêts nationaux. Assemblée —e. Haine —e. Les biens nationaux, — ինչք. 2. ա. է. les nationaux, —ք, համազգիք . nos nationaux, մերազգիք, մերազգեայք, մերազնեայք , մերաւեք :

Nationalement, մ. ազգայնաբար , ազգայնապէս , ազգայնօրէն , իբրեւ ազգային . 2. ազգային հրամանաւ, հրամանաւ ազգին . les biens des émigrés vendus —.

Nationaliser, ն. նբ. ազգացուցանել , ազգայնացուցանել . — les grandes industries.

Se nationaliser, դ. ազգանալ . la liberté se nationalise.

Nationalité, ի. ազգութիւն, ազգայնութիւն . la — d'un homme, d'un peuple. — ottomane, օսմանցութիւն . 2. համազգութիւն :

Nativement, մ. ի ծնէ , ի բնէ , ի բնութեան . l'âme possède — les idées nécessaires.

Nativiste, ա ծննդական :

Nativité, ի. ազ. ծնունդ. le jour de sa —. 2. —, սուն ծննդեան . 3. une —, ծնունդ, ծննդանկար , ծնընդապատկեր . 4. աս. ծնունդ, ծնընդաբաստ . || thème de —, ծննդաբանութիւն . *Մկկուն ծննդեան ժամանակն եղած գուշակութիւն աստեղաց :

Natrium (օմ) ա. նադրում, նրդրում . հին անուն **Sodium** ի :

Natrix (իքս) ա. սբ. ջրօձ . ազգ անՁոյն օձի :

Natroborocalcite, ի. հբ. նատրոբորակակիր . ջրատեալ բորատ սոդայի եւ կրոյ :

Natrolite, ի. հբ. նատրաքար , նատրոնաքար : [չափ :

Natromètre, ա. տգ. նադրոնա-

Natron (նաՁրօն) կամ **Natrum** (նաՁրօմ) ա. նատրոն , հայրոլակ . հն. **Carbonate de soude** (քնածխատ օշնանի) :

Natroniter, ի. հբ. նատրաբորակ:

Natte, ի. փսխաՁ, պաթիխ , տապատ , հասիր , խսիր «հասըր» . coucher sur de la —, sur une —. Rouleau de —. — de paille. — de jonc, պրտուեայ , պրտուելէն . faire de la —. Clouer de la — sur un plancher. 2. հիւս , հիւսակ , հիւսկէն , հիւսուած . une — d'or et d'argent, հիւս՝ հիւսակ ոսկեհան եւ արծաՁահան . — de cheveux, հիւսակ վարսից . cheveux tressés en —, հերք հիւսուածոյք :

Natté, e, անց. փսխաՁապատ , պրտուածած . murailles —es. 2. հիւսեալ , հիւսկէն , հիւսուածոյ . cheveux —s.

Natter, չ. փսխաՁապատ՝ պրտուածած առնել . — un mur, un plancher. 2. հիւսել «չօրմիք». — des cheveux, de la soie, les crins d'un cheval. =*Se* —, դ. հիւսիլ . ses cheveux se natten facilement.

Nattier, ա. փսխաՁագործ, փսխաՁավաճառ «հասըրճը». 2. բ. փսխաՁի , փսխաՁածաւ :

Naturalibus (in) (ինաթիւրալիպուս) մ. է. ի մերկութեան, մերկ ի մօրէ , մերկամեղամ , *բոլորովին մերկ «չըլչըպլագ» . voir qn. —.

Naturalisation, ի. քաղաքացութիւն . des lettres de —. Recevoir des lettres de —. Conférer la —. 2. կ. եւ բ. բնացումն , բնակցութիւն , բնակաւորութիւն, *օտար երկրի կենդանի՝ բոյս մի բնական դարձնել ուրիշ երկրի . || փ. —. *օտար բառ մի լեզուի մի ընՁելն :

Naturalisé, e, անց. քաղաքակցեալ . un Arménien — Français, հայ որ գաղղիացի եալ . 2. փ. —, բնակցեալ , բնաւորեալ , բնացեալ , բնիկ՝ բնական եալ . dans les monarchies la politesse est —e à la cour (Montesq.) Dans la partie du monde où le despotisme est —, qui est l'Asie (Id.)

Naturaliser, ն. քաղաքակցել , քաղաքակից առնել . — un étranger. Se faire — français, գաղղիացի առնել զանձն , *ինքնիմնին գաղղիացի ընել . 2. կ. եւ բ. բնակցել , բնացուցանել , բնաւորել , բնաւորացուցանել . — en Europe des animaux d'Afrique. — une plante, un arbre

en France. || փ. —, մուծանել, բարգաւաճել. — dans un pays sauvage les arts de l'Europe. — un mot, une tournure, une mode, etc.

Se naturaliser, դ. քաղաքակիցիլ, քաղաքացի՝ քաղաքակից լ. ces étrangers se sont naturalisés en France. 2. կ. եւ բ. բնանալ, բնակցիլ, բնաւորիլ, *բնացուիլ. ces plantes se sont naturalisées facilement. || փ. la lumière de Dieu étant une fois éteinte, tous les crimes l'un après l'autre se naturalisent dans notre cœur (Boss.) 3. բնաւորիլ, սովորիլ, վարժիլ. quand il sera naturalisé avec le péché (Bourd.).

Naturalisme, ա. բնականութիւն, բնական հանգամանք. le — des convulsions de Saint-Médard. 2. բնականութիւն. դրութիւն որով ընծայի ամենայն ինչ բնութեան իբրեւ նախկին տարրն. 3. բնակրօնութիւն, բնապաշտում, բնապաշտութիւն, իրապաշտութիւն:

Naturaliste, ա. բնապատում, բնագէտ, բնապատմագէտ, բնամոլ, բնախոյզ. 2. բնակրօն, բնապաշտ, իրապէտ:

Naturalité, ի. բնականութիւն. բնական վիճակ. l'esprit humain dans sa —, aime les formes symboliques. 2. բնիկութիւն, բնկութիւն. բնիկն՝ բնաշխարհիկն լինել. droit de —. || Lettres de —, Թղթեան —. զս. lettres de naturalisation.

Naturant, e, ած. բնաւենակից:

Nature, ի. բնութիւն, բնոյթ, հանրակայք. toute la —, բնութիւնն համօրէն, համագոյք. toute la — s'émeut, դողդին արարածոց բնութիւնք. la — inorganique, végétale, animale, անգործաբանաւոր, բուսական, կենդանական բնութիւն. qui a une — opposée, հակառնոյթ. en —, բնօք, նիւթեղէն. payement en —, բնօք հատուցում.

2. բնութիւն. բնական կարգ՝ յօրինուած տիեզերաց. les merveilles, les lois de la —, հրաշալիք, օրէնք բնութեան.

3. բնութիւն. անձնաւորութիւն իմն բնական օրինաց. la — n'est point avare, ne s'épuise point. ||Payer le tribut կամ tribut à la —, հատուցանել զիարկ բնութեան, մեռանիլ. || philosophie de la —, իմաստասիրութիւն բնութեան. || զգ. jeu de la —, S. **Jeu.**

4. բնութիւն, էութիւն. la — de Dieu. La — humaine.

5. բնութիւն. իսկութիւն, գոյութիւն, յատկութիւն. la — du feu est de brûler.

6. բնութիւն, բնածին՝ ընդաբոյս բարք, բոյս բարուց. chaque animal obéit à sa —. || Passer en —, բնութիլ լ., բնաւորիլ.

7. բնութիւն. ազգ, տեսակ. les circonstances et la — du gouvernement font les vices et les vertus des nations (d'Alembert.).

La — des choses, բնութիւն՝ հանգամանք իրաց. || il est dans la — des choses, բնական է. il est dans la — des choses que la faveur l'emporte souvent sur le mérite.

8. La — humaine, կ. la —, մարդկային բնութիւն, կ. բնութիւն. բովանդակութիւն բնական եւ բարոյական պայմանաց մարդկային էակի. les besoins, la voix de la —. || Cet homme ennemi de la —, այրս այս Քշնամի է; բնութեան. չարիս առնէ; անձին կամ այլոց, կամ դատապարտէ զամենայն ազգ զբօսանաց. || forcer la —, բռնագբօսել զբնութիւն. կամել առնել ի վեր քան զկարն.

La — humaine, մարդկային բնութիւն, մարդկային սեռ, համօրէն մարդիկ.

9. բնութիւն. ակզբնածին վիճակ մարդոյ. l'homme dans l'état de —. || p. être dans l'état de pure —, մերկ՝ մերկանդամ լ.

10. աբ. l'état de —, պայման՝ վիճակ բնութեան. բնական վիճակ մարդոյ:

11. բնութիւն. կազմութիւն կենդանի մարմնոյ, ակիզբն որ պահէ զինս. la — s'affaiblit en lui. Une — défaillante. La médecine tantôt aide la —, tantôt la laisse agir.

12. բնութիւն. բարեխառնութիւն, խառնուած մարմնոյ. il est de — bilieuse, sanguine, մաղձաւոր, արիւնոտ է բնութեամբ՝ ի բնէ. sa — sèche et robuste. || De —, de sa —, ի բնէ, ի բնուստ, բնութեամբ.

13. բնութիւն. բարոյական զգացումն բնածին. la — nous donne les premières notions du juste et de l'injuste.

14. բնութիւն. վիրաւորութիւն, յօժարութիւն. une — heureuse. Il est enclin de sa — à tel vice, ի բնէ յօժարամիտ է յայս ինչ մոլութիւն.

15. բնութիւն. բարոյական մասն կենդանեաց. la — fidèle du chien. || Par —, բնութեամբ, ի բնէ, ի բնուստ, բուս բնութեան, ի բնութենէ. le singe est malicieux par —, envieux par —.

16. բնութիւն. արիւնակցութիւն, ազգակցութիւն. les droits de la —. La — et l'amour ont leurs droits séparés. C'est un sentiment que la — inspire.

17. բնութիւն. տեսակ. la — du terrain.

18. բնութիւն. գործք՝ բերք բնութեան եւ ոչ արուեստի. creusé par la —, բնափոր. l'art perfectionne la —.

19. բնութիւն. բնական եւ բարոյական օրինակ. que la — donc soit votre étude unique (Boil.).

20. նկ. եւ անդ. բնութիւն. բուն իրն նկարելի կամ արձանագործելի. dessiner sur —, գծագրել բուն բնութեան. peindre d'après —, կենդանի՝ *բնականէն նկարել. || փ. d'après —, բուս բնութեան, նշգրտաւոխիլ, *բնականէն. lorsque vous peignez les hommes, il faut peindre d'après nature (Mol.). || Belle —, գեղեցիկ բնութիւն. բնութիւնն նմանեալ միայն ի գեղեցկատեսիլ եւ ի քաղցրալուր իրս եւեթ. || figures plus grandes, plus petites que —, կերպարանք մեծագոյն, փոքրագոյն քան զբնութիւն՝ զբնական համեմատութիւն. || figures de demi-nature կամ demi-nature, կիսաբուն կերպարանք. որ զկէս միայն ունին բնական համեմատութեանց. || — morte, մեռեալ՝ անկենդան բնութիւն. սպանեալ կենդանիք եւ բոյսք, որոց նմանութիւնն կազմէ առանձին ազգ նկարչութեան. des natures mortes, մեռեալ բնութիւնք. peintre de — morte, նկարիչ մեռեալ բնութեան.

21. բնական բերք. la dime se levait en — sur la récolte. || Payer en —, հատուցանել զիարկն բնական բերօք երկրի.

22. բնութիւն. ծննդական անդամք, մանաւանդ մատակ կենդանեաց. la — d'une jument.

23. ած. բնական, անիւաժիմ. bœuf, côtelettes —.

24. Contre —, մ. հակառակ բրնութեան. il est contre — qu'un père persécute ses enfants. || Vice contre —, ախտ ընդդէմ բնութեան, արուագիտութիւն. [est —!

25. ած. բ. բնական. comme cela

Առ.. L'habitude est une seconde —, սովորութիւնն է երկրորդ բնութիւն:

Naturel, elle, ած. բնական. l'étude des corps —s. Les phénomènes, les effets —s. || Mort —elle, — մահ. || la loi —elle, S. **Loi.** || Dieux —s, — դիք, որպէս արեգակն, օդն, երկիր, եղն. || sciences —elles, — գիտութիւնք, բնագիտութիւնք. հանօրէն գիտութիւնք որ զբնութենէ եւ զբերց նորին ճառին. || histoire —elle, — պատմութիւն, բնապատմութիւն. գիտութիւն որ զկենդանեաց, զբուսոց եւ զհանածոյից ճառէ. եւս՝ տիտղոս մատենից որ զայսմ գիտութենէ ճառեն. l'histoire —elle de Buffon.

2. Enfant —, չօրինաւոր զաւակ. անհարազատ որդի, տալչկորդի. ասի եւս fils —, fille —elle.

3. Parties —elles, S. **Partie.**

4. բնական, բնածին, ընդաբոյս, բնուս. qualités —elles, բնածիրք. il a de l'esprit —. Il a une éloquence —elle. Une gaîté —elle et qui n'a rien de forcé, բնական եւ անբռնազբօս զուարթութիւն.

5. բնական, բնակերտ, անձնագործ, աստուածաստեղծ, ինքնագործ, ինքնաբուն, ինքնաբուղխ, ինքնաբոյս, ինքնեղ, ինքնեկ. cette perruque imite les cheveux —s. Les eaux —elles. Grotte —elle, բնափոր այր. || vin —, բնական՝ անխառն՝ անխարդախ գինի, անապակ.

6. բնական, բուն, սեպհական. la raison est un attribut — de l'homme. La mer est sortie de ses bornes —elles. || p. ordre — des mots, բնական կարգ բառից.

7. եժ. բնական. ut —. Note —elle.

8. Թր. բնական. nombres —s, — Թիւք, որք են 1, 2, 3, 4 . . .

9. բնական , բնաւոր , բանաւոր . en cette circonstance sa conduite est toute —elle. Équité —elle, բնականաւոր արդարութիւն . il n'est pas — de s'exposer à un si grand péril. Il est — à l'homme de... || Cela est —, բնական է այս . cela n'est pas —, ce n'est pas une chose —elle, չէ այս բնական , չէ ինչ այս բնական .

10. բնական , բնիկ , բնակ , *իւր երկրին մէջ ծնած . sujets —s d'un souverain, — հպատակք ծագաւորի . || juges —s, — դատաւորք (զորս օրէնք կարգեն ամբաստանելոց). || վ. les gens de goût sont les juges —s des productions de l'esprit.

11. բնական , բնաւոր , բնաւորական , սովորական . il lui est — de marcher très vite.

12. բնական , բուն , բնիկ , ինքնիկ , ինքնաբուխ . le sens — d'une phrase. Donner une explication —elle.

13. բնական , ինքնազարդ , անպաճոյճ , անսեթեւեթ . rien n'empêche tant d'être — que l'envie de le paraître (La Rochef.). Langage —, — լեզու . tous ses mouvements sont —s. Elle a des grâces —elles. Une démarche —elle et gracieuse. Il a l'esprit —. Un poète —. Des vers —s. || նկ. couleur —elle, բնական գոյն .

Naturel, ա. բնակ , բնիկ , *տեղացի , երկրցի , on ne reçoit dans cette milice que les —s du pays. Les —s, բնակք , բնաշխարհիկք . 2. բնութիւն . le — de l'homme est d'être sociable. 3. բնութիւն , բնաւորութիւն , բնոյթ , բոյս բարուց . selon son bon —, ըստ ընդարոյս բնածին բարի բարուցն բուսոյ. d'un — excellent, բարեբարոյ . bon —, բարեբարութիւն , բարեբարոյութիւն . — ardent, եռանդուն —. Son — était sincère, անկեղծ էր նա ի բնէ . qui corrompent les plus beaux —s, որ զեղծուցանեն զեւս բարեբարոյս. être d'un — jaloux, նախանձաբարոյ՝ նախանձամիտ լ. c'est le — du genre humain d'être plus sensible au mal qu'au bien (Boss.). La mollesse et l'oisiveté corrompent les plus beaux —s (Fén.). 4. բնականութիւն. ce tableau manque de —. Avoir du — dans l'esprit, բնականամիտ լ. le — a tant de charmes qu'il plaît même à ceux qui n'en ont pas (Genlis.). 5. սէր , գութ, գորով , ծնողասիրութիւն . des enfants ingrats et sans — (Bourd.). 6. մարդասիրութիւն , զգայութիւն . il faut être sans — pour ne pas soulager les malheureux quand on le peut.

Au —, մ. ըստ բնութեան , համեմատ բնութեան , ճշգրիտ , ճշգրտական . vous me le dépeignez si fort au —, que je crois l'entendre (Sév.). || վ. rien ne représente plus au — l'état d'une âme tiède (Mass.). || au —, ասի զկենդանեաց կամ զբուսոց որ կերպարանիցեն բնական գունովք իւրաքանչիւր . 2. խ. au —, առանց հանգերձանաց, պարզիփեաց, *պարզ եիաճ . du bœuf au —. ասի եւս du bœuf —.

Ահ. S. Galop.

Naturellement, մ. բնապէս , բնութեամբ , ի բնէ , ի բնում . il est — sincère, անկեղծ է ի բնէ . les femmes aiment — à parler, ի բնէ՝ բնութեամբ յօժարամիտ են կանայք ի խօսել . le lièvre est — timide. Être — brave. 2. բնականապար , բնականապէս , ինքնին , * բնական կերպով , ինքիրմէ. la chose s'explique —. Cela ne se fait pas —. Cela se fait —. 3. բնականապէս , բնականաբար , առանց արուեստի՝ պաճուճանաց. parler, écrire —. Cette fleur croit —. — parlant, un mort ne peut revivre. 4. բնականապէս , բնականաբար , բնականօրէն , ի հարկէ . on l'attaqua, — il se défendit. 5. ի բնէ , ի բնուստ , ի ծնէ . il était riche — (Sév.). 6. համարձակ. répondez-moi —. 7. բնականապէս , ճշգրիտ . contrefaire les gens très —.

Naturisme, S. Naturalisme.

Naturiste, ա. բնութենական . բժիշկ որ ի խնամս բնութեան Տողու զբժշկութիւն հիւանդին :

Nauclée (նօքլէ) ի. նաւենի , նաւադոյս . Ծուի պատատուկ :

Nauclère, ա. Ք. նաւահաւ. ազգ բազէի . 2. ձր. նաւածուկն . ազգ բիւնիկակերպ (scombéroïdes) ձկանց:

Naucore, ի. մբ. ճողոր . ազգ ճնոյ :

Naucrate, ա. ձր. նաւակալ . ին. Échène եւ Rémora.

Naufrage, ա. նաւաբեկութիւն, նաւաբեկուիլ, նաւակոծումն, նաւակոծութիւն, ծովակոծուիլ. faire —, նաւաբեկել , նաւակոծել , նաւաբեկ՝ նաւակոծ՝ ծովակոծ՝ ծովակուր լ. faire — sur un banc, à une côte. Ne pouvoir rien sauver du —. Ceux qui sont échappés du —. Un navire qui venait de faire —. Les débris d'un —. || Faire — au port, նաւաբեկիլ՝ նաւակոծիլ անդէն ի նաւահանգստի , կորընչիլ ի հասանելն . եւ փ. ոչ բարւոք յաջողել յելս գործոյն . la gabare heurta contre une pile du pont et fit —. 2. փ. —, կորուստ , կործանումն. cette mer est célèbre en —s. Leur cœur était corrompu, avant que leur foi fît — (Mass.). Assister au — de sa fortune. || Le — du temps, — ժամանակի . մոռացութիւնն զոր ժամանակն ածէ ի յիշողութեան մարդկան:

Naufragé, e, ած. նաւաբեկեալ , նաւաբեկ , նաւակոծեալ , նաւակոծ , ծովակոծ , ծովակուր , վտանգեալ . des marins —s. Un navire —. || գ. de malheureux —s. Recueillir un —.

Naufrager (ո. naufrageons, je naufrageais) չ. S. faire naufrage.

Naulage (նօլաժ) ա. S. Nolis.

Naumachie (նօմաշի) ի. նաւամարտութիւն, նաւակռուութիւն, նաւամարտ , նաւամարտիկ կռիւ , նաւակռիւք . 2. նաւամարտարան :

Naumannite, ի. իր. նոմանիտ քար :

Naupathie, ի. ախ. ծովախտ :

Nauplius (օս) ա. կ. նոպլիոս . ազգ պողիպոդի :

Nauscope (նօսքօփ) ա, ն. նաւադէտ , *հնուէն նաւերն տեսնելու գործի :

Nauséabond, e, ած. նողկացուցիչ , նողկ , նողկալի , տաղտկալի , *զզուեցուցիչ , զզուելի . odeur —e. Remède —. 2. փ. —. ces détails sont —s.

Nausée, ի. նողկանք , Ցաւուկ , *սրտի խառնուք «երբէք պուլանմասը». avoir des —s, նողկալ , *սիրտն խառնուիլ . 2. փ. նողկանք , տաղտկանք, գարշանք,*զզուանք cela donne des —s, նողկացուցանէ՝ տաղտկացուցանէ այս,*այս զմարդ կզզուեցունէ. éprouver, avoir des —s, նողկալ, տաղտկալ . *զզուիլ :

Nauséeux, euse, ած. բժ. նողկացուցիչ, *սիրտ խառնող. efforts—.

Nausithoé, ի. կ. նաւսիթոէ . ազդ մեդուսայից :

Nausithoïdés, ա. յ. կ. նաւսիթոհեայք . տոհմ մեդուսայից:

Nautile (նօթիլ) ա. նաւախեցի, նաւախեցի . խեցեմորթ կակղամիս . հն. Ammonie.

Nautiloïdes, ա. յ. վե. նաւախեցակերպք . S. Nautile.

Nautilite, ի, նաւախեցաբար , նաւախեցի բրածոյ :

Nautique, ած. նաւական , նաւարկական . carte —, — աշխարհագոյց . art —, նաւարկութիւն . 2. ծովական , ծովագնացիկ . qualités —s d'un vaisseau, — հանգամանք նաւու:

Nautomètre, ա. ծովաչափ :

Nautonier, ère, գ. քե. նաւուղիղ , նաւավար. || le — des sombres bords, — նեմեստուեր ափանց . Քարոն :

Naval, e, ած. նաւական , նաւային . l'architecture —e. || Science —e, նաւագիտութիւն, նաւագործուի, նաւարարութիւն , նաւակառուցութիւն , նաւուղղութիւն . || forces —es, —՝ ծովամարտիկ զօրութիւն՝ զօրք. || bataille, guerre —e, combat —, նաւամարտ , նաւակռիւ , ծովամարտ, ծովամարտութիւն . || école —e, — դպրոց, նաւադպրոց :

Navarchie, ի. հլ. նաւապետութիւն :

Navarque, ա. հլ. նաւապետ :

Navée, ի. բեռն միոյ նաւի :

Navet, ա. շաղգամ , շողգամ , «շալկամ». manger des —s. Un canard aux —s. || Chou—, կաղամբ-շողգամային . || petit —, գուներշ :

Navette, ի. բ. շողգամ . շաղգամ վայրի. 2. —. ունդ վայրի շաղգամի . 3. —. իւղաբեր վայրի շաղգամ. հն. Colza. || huile de —, շողգամիւղ :

Navette, ի. խնկանոց , խնկաման «պուխուրման» . 2. կկոց , մակոկ , մագոգ «ժէքիք» . tisser avec la —, կկել . || փ.եւ բ. faire la —, երթեւեկս առնել , երթեւեկիլ . faire faire la —, տալ երթեւեկել :

Navicelle, S. Nacelle.

Naviculaire, ած. մգ. եւ բ. նաւակոյր, նաւածեւ, * նաւու պէս փորուած. os —, նաւոսկր. fosse —, նաւփոս. bractée —.

Navicule, ի. բ. նաւակոյր. ազգ

Naviculé, e, ած. բզ. նաւակածեւ :

Naviculées, ի. յ. բ. նաւակոյր. նայք. ցեղ յօռից :

Naviformе, ած. նաւածեւ. os —, նաւածեւոսկր :

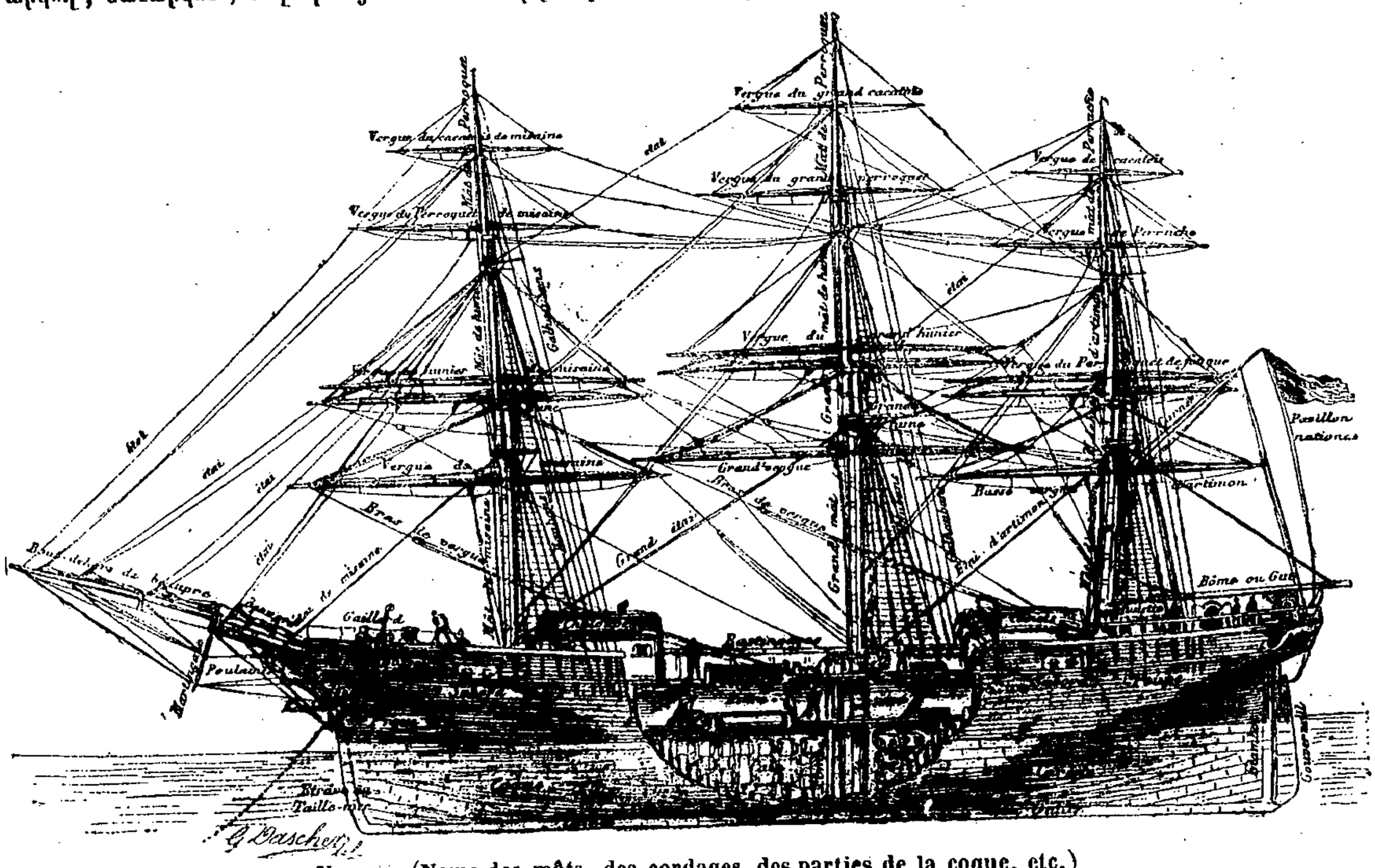
Navigabilité, ի. նաւագնացութիւն. la — de cette rivière. 2. ծովագնացութիւն. la — d'un navire.

Navigable, ած. նաւագնաց, նաւելի, նաւարկելի. un fleuve, une rivière —.

Navigateur, ա. նաւորդ, նաւարկող, նաւարկու, ծովագնաց. — hardi, habile, infatigable. Grand —. 2. ած. —. peuple —. 3. նաւապետ, նաւուղիղ, նաւավար. c'est un excellent —. 4. բ. օդանաւորդ :

Navigation (պիօն) ի. նաւարկութիւն, նաւագնացութիւն. longue —. — périlleuse, դժուարանաւելի. gêner, faciliter, activer, suspendre la —. || La — intérieure, ներքին —, որ ի վերայ գետոց, լճաց եւ ջրանցից լինի. || canal de —, նաւագնաց ջրանցք. 2. նաւորդութիւն, նաւաչու, * նաւով ճամբորդութիւն. nous avons fait de longues —s sur la mer Rouge (Fén.). 3. — aérienne, օդաչու նաւարկութիւն, *օդապարիկով ճամբորդութիւն. 4. la —, l'art de la —, նաւարկութիւն, նաւապետութիւն, նաւուղղութիւն, նաւաստութիւն, նաւազութիւն «կէմիճիլիք, գափտանլըգ». entendre bien la —. || école de —, դպրոց —ութեան, նաւադպրոց :

Naviguer (je naviguais, nous naviguions, v. naviguiez; q. je navigue, q. nous naviguions, q. vous naviguiez) չ. նաւել, նաւարկել, նաւավարել, նաւագնաց՝ ծովագնաց՝ ծովաչու՝ գետագնաց լինել, * նաւով ճամբայ ընել ծովու կամ մեծ գետոց վրայ. — en pleine mer, le long des côtes, sur un fleuve. 2. նաւավարել, նաւապետել. ce pilote navigue bien. 3. ծովել, ծովագնաց՝ գետագնաց լինել, ծովու՝ գետի վրայ աղեկ երթալ. ce bâtiment navigue bien, navigue mal. 4. ն. ա. — une cha-

Vergue du grand cacatois
Vergue du grand perroquet
Vergue du perroquet de misaine
Vergue du perroquet de misaine
Vergue du grand hunier
Vergue du Perroquet de fougue
Vergue de cacatois
Vergue de perroquet
Vergue de Perruche
Pavillon nationa
Grand'vergue
Vergue de
Bras de vergue
Grand hunier
Hune
Hune
Grand mât
Grand mât de misaine
Grand mât de perroquet
Grand mât de hunier
Grand mât de perroquet de fougue
Grand mât de cacatois
Grand mât de perruche
Grand mât de flamme
Grand mât de pavillon
Grand mât de misaine
Grand mât de perroquet de misaine
Grand mât de perroquet de fougue
Grand mât de cacatois
Grand mât de perruche
Grand mât de flamme
Grand mât de pavillon
Artimon
Hune d'artimon
Bôme ou Gui
Gaillard
Poulaine
Beaupré
Bras de vergue de misaine
Bras de vergue de misaine
Bras de vergue de misaine

ne sais pas, je n'ose pas, etc. || յաճախագոյն դնի կից ընդ *pas* կամ *point* առ ի կատարեալ գործել զբացասութիւնն, il ne veut pas, չկամի նա, ne dis pas, մի՛ ասեր. || ne... pas... ne pas... կրկին բացասութիւն որ հաստատէ. je ne puis pas ne pas croire qu'il en est ainsi, c'est-à-dire je suis forcé de croire qu'il en est ainsi. || *ne* է նշանակական զննի craindre, appréhender, avoir peur, etc. Je crains qu'il ne pleuve. Je tremble qu'il ne s'aperçoive de ma faute, etc. || *ne* է Թարմատար զննի համեմատականի անհատասարութեան կից ունելով q*ue* եւ զբան ինչ լրացուցիչ. vous écrivez mieux que vous ne parlez. || սակայն ևս առաջին անդամն բացասական իցէ, սովորաբար երկրորդն չառնու *ne*. vous n'écrivez pas mieux que vous parlez.

Né,e, անց. **naître** բայ. ծնեալ, *ծնած. premier —, սկզբնածին, նախածին, առաջածին. — imparfaitement, Թերածին. || bien —, բարիծնունդ, բարեսիմ, լաւազգի.

2. — à, — pour, ծնեալ յարմար բազայարմար ի... les esprits —s à la tyrannie. Son génie — pour l'action. Qui n'est pas — pour la fraude, անկեղծ ի բնէ. || փ. tu sais bien que mon style est — pour la satire (Boil.).

3. ծնեալ, ելեալ յաշխարհի իւիք, բնութեալ ընդ իւր ծննդեամբ ձիրս ինչ. — par miracle, հրաշածին. — au mois de mai, մայիսածին. — ministre de Dieu. Carle Vanloo était — peintre.

4. — dans կամ sur, ծնեալ յիմիք, ի վերայ իրիք, նշանակէ բնութիւն յանձին գիմն ի ծնանելն. un homme — dans les richesses, այր ծնեալ ի ճոխութեան, *հարստութեան մէջ ծնած մարդ. une princesse —e sur le trône, *իշխանուհի ծնեալ իվերայ գահոյից, Թագաւորական աթոռի վրայ ծնած իշխանուհի.

5. bien —, mal —, ազնուաբարոյ, չարաբարոյ. à tous les cœurs bien —s que la patrie est chère (Volt.). || — de, ծնեալ, յառաջ եկեալ. goûtez des jours sereins, —s du sein des orages (Volt.).

6. ***Né*** կցեալ գծիւ ընդ ածական ինչ՝ նշանակէ զի հանգամանքն յայտնաբարեալ՝ ի ծնել են. mort-—, մեռեալ ծնեալ, մեռելածին, *մեռած ծնած. des enfants morts-—s. Une fille mort-—e. եւ փ.՝ չյաջողեալ, անյաջող. une tragédie mort-—e. || Nouveau-—, նորածին՝ նոր ծնած. une fille nouveau-—e. || ա. un nouveau-—. Des nouveaux-—s. || Premier-—, նախածին, նախաածին, անդրանիկ. չիք իգական. առաջին արու զաւակն. les enfants premiers-—s. || ա. un premier-—, նախածին, անդրանիկ. les premiers-—s. || ասի եւս զկինդաննաց. || dernier-—, վերջածին, յետածին, *ամենէն վերջն ծրնած արու զաւակ. || ա. un dernier —, —. յ. derniers-—s.

7. ***Né*** կցի գծիւ ընդ անուանս ինչ առ ի յայտ առնել զի յորջորջումն սեպհականեալ իմն է նոցին իրաւամբք ծննդեան. protecteur-— des sciences et des arts, պաշտպան ծնեալ՝ ի ծնէ գիտութեանց եւ արուեստից. il est l'ennemi-— de la fausseté, ծնեալ՝ ոխերիմ Թշնամի է սուտհաւն:

Néanmoins (նէամոէն) մ. բայց, այլ սակայն, սակայն, սակայն եւ այնպէս, հանդերձ այնու, այսու ամենայնիւ. — je lui parlerai. Si — vous voulez faire le voyage. Il est encore très jeune, et — il est fort sage.

Néant, ա. ոչինչ, չեւթիւն, ոչէութիւն, չքուիւն, ոչնչուիւն, անէութիւն, անգոյութիւն, անգոյք, անէք, անինչ. Dieu a tiré l'univers du —, ի չգոյէ՝ յոչգոյից ի գոյ էած՝ յանէից՝ յանգոյից առեղծագործեաց Տէր զտիեզերս. 2. դա. mettre au —, à —, յոչինչ դարձուցանել, մերժել, չընդունել. réduire à —, յոչինչ՝ ի չիք դարձուցանել, եղծանել. 3. ոչինչ, չնչին ինչ. mes jours ne sont qu'un —. Qu'est-ce que l'homme dans la nature? Un — à l'égard de l'infini (Pasc.). 4. ոչնչութիւն, ունայնութիւն, նկնութիւն, գձձութիւն. l'humilité ne voit que son propre — (Mass.). Le — des grandeurs. Qui aime le —, ոչնչասէր. || homme de —, ոչինչ այր՝ մարդ. 5. ը. ոչինչ, բնաւ ամենեւին. quant à l'esprit, —. 6. դնի եւս փկ. ոտի, ոչինչ, ոչ. si c'est une vieille, —.

Néarthrose, ի. վ. նորայօդ:

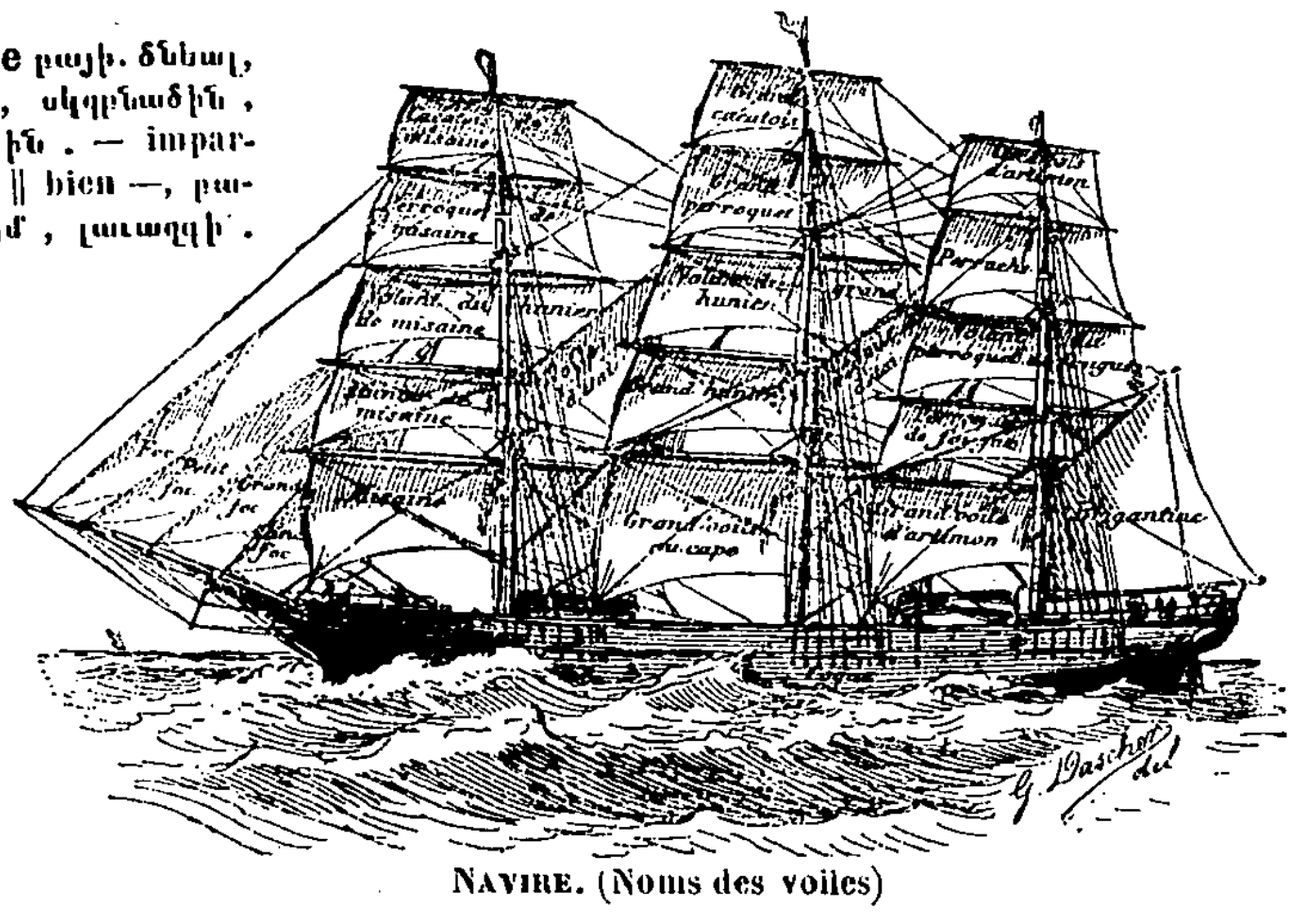
Nébride, ի. ին. եղնորինի. մորթ եղնորնի:

Nébrie, ի. մր. եղնորնաճնի:

Nébulé, e, ած. ամպածեւ, ամպաւոտեալ. face —e.

Nébuleux, euse, ած. ամպամած, ամպոտ, ամպածածուկ, բալուտ, Թխպամած, բալածիգ. un ciel —. || փ. ce jour — qu'on nomme la vie (Volt.). L'horizon est —, —, սպառնալից՝ չարագուշակ է հորիզոնն. visage —, տրխուտեալ դէմք. front —, տխրագգած՝ Թախծագէմ ճակատ. 2. միգապատ, միգակերպ, շոգեւոեակ. 3. փ. միգապատ, մԹագին, խրթնաեսուս. écrivain, style —. 4. étoile —euse, կլ. la —euse, միգապատ աստղն, կլ. միգապատն. աստղ աղօտալոյս. la —euse d'Andromède. 5. cristal —, միգապատ բիւրեղ «տիեզմանը պիլօր». pierres —euses, միգապատ՝ աղօտալոյս ակունք:

Nébulosité, ի. մէգ, մառախուղ, բալ «փուս, տխաման». les —s qui environnent les comètes. 2. փ. միգապատուիւն, մԹաւիւն, խրթնաւիւն. la — des idées.

NAVIRE. (Noms des voiles)

Nécessaire, ած. կարեւոր, պիտոյ, հարկաւոր «իգիւիզալը, լագըմ». l'air est — à la vie. Il faut que les guerres soient —s pour le bien public. || Choses —s, կարեւոր իրք, կարեւորք. || juger —, կարեւոր՝ հարկ համարել. || il est —, — է, հարկ է, հարկ ի վերայ կայ. il est — d'être sage pour être content de soi-même. Il n'est pas — d'entrer dans ce détail, չէ ինչ կարեւոր՝ չէ հարկ՝ չէ ինչ հարկ այսպէս մանրապատում առնել. il n'est pas — que vous sortiez d'ici. Il est — que nous soyons à la maison. Il a été — de protester, հարկ եղեւ բողոքել. il était — à la gloire des hommes.

2. կարեւոր, անհրաժեշտ. un ministère —. Cette personne m'est —. Se rendre —, — զանձն ընծայեցուցանել՝ առնել.

3. իս. —. je sens que je peux n'avoir pas été; donc je ne suis pas un être — (Pasc.). || L'être—, էակն —, Աստուած. || lois —s, — օրէնք, առանց որոց չկարեն կալ տիեզերք. || causes —s, անվրէպ պատճառք. le soleil est la cause — du jour. || Effet —, անվրէպ արդասիք. || vérité —, անվրէպ ճշմարտութիւն. c'est la suite, la conséquence — de ces principes, անհրաժեշտ հետեւանքն են սկզբանց.

4. ա. կարեւորն, կարեւորք, կարեւոր իրք, պիտոյք, *հարկաւորն. il faut s'occuper du — avant de songer à l'agréable. Je parlerai le —, խօսեցայց զարժանն. *հարկաւոր եղածն կխօսիմ. || faire le —, առնել զկարեւորն՝ զարժանն, որ ինչ կարեւոր՝ արժան իցէ, *հարկաւոր՝ պէտք եղածն ընել.

5. կարեւոր, կարեւոր պէտք,

պարէնք , * ապրուստ , ուտելիք . manquer du —, չունել զկարեւորն . être privé du —, զրկիլ ի կարեւորաց. avoir le —, ունել զկարեւորն՝ զկարեւոր պէտս .

6. ա. կարեւորաց . տուփ՝ գզրոց , յորում են կարեւոր կազմածք ի պէտս ճանապարհի կամ ապրնեգործութեան . —s de voyage, —ք ճանապարհի . 7. կարեւորաց . կազմածք որ ի տփի . un — en argent.

Nécessairement, մ. ի հարկէ , հարկաւ , հարկաւորապէս . il faut — manger pour vivre. Le soleil luit, — il fait jour. 2. —, անվրէպ. l'effet suit — la cause.

Nécessitant, e, ած. հարկեցուցիչ , բռնադատիչ . grâce —e, — շնորհք :

Nécessité, ի. կարեւորութիւն , աղցաւորութիւն , հարկ , կարեւոր հարկ , հարկաւորութիւն . la — de cette chose ne se faisait pas sentir. Sans —, առանց կարեւորութեան՝ հարկի , յումպէտս . c'est une — de mourir, հարկ է մեռանիլ . je ne vois pas la — de cette chose, չտեսանիմ զ— այսր իրի . quand on a beaucoup d'affaires, c'est une — de prendre des voitures, յորժամ բազմագործ իցէ ոք , կարեւոր է՝ հարկ է առնուլ կառս . il faut se soumettre à la —, պարտ է անսալ հարկի իրաց . les dures lois de la —. Une — morale n'est pas une — absolue (Volt.), բարոյական հարկն չէ ինչ հարկ անիրաժեշտ .

2. հարկ , բռնադատութիւն, ստիպումն . réduire qn. à la — de dire des choses désagréables, հարկ առնել ումեք՝ բռնադատել զոք ասել զանախորժս . mettre qn. dans la — de faire qc., բռնադատել՝ ստիպել զոք առնել զիմն . céder, se soumettre à la —. || Faire de — vertu, զհարկն առաքինութիւն առնել . սիրով առնել եւ զանախորժելին յորժամ ստիպեալ իցէ ոք առնել .

3. հարկ , պէտք , պիտոյք . — absolue, grande —, հարկ կարեւոր . de première —, ամենակարեւոր կենաց . l'eau est de première —. Quelle — y avait-il de faire ce que vous avez fait?

4. չքաւորութիւն , կարօտութիւն . tomber dans la —, չքաւորիլ , կարօտանալ , ի կարօտութեան լ. être réduit à la dernière, à l'extrême —, ի չնին — անկեալ լ.

5. պէտք , պիտոյք, կարիք, աղցք. les —s de la vie, կարեւորք կենաց . les —s humaines que tu peux soulager par tes aumônes (Fléch.). || Les —s, պէտք կենաց, կարիք, իրք կարեւորք կենաց . les —s les plus pressantes, անհրաժեշտ կարիք .

5. les —s de la nature, կարիք՝ կարեւորք՝ աղցաւոր պէտք բնութեան. || aller à ses —s, faire ses —s, անցանել ուրեք ի կարիս մարմնոյ , վճճարել զպէտս մարմնոյն , *հարկաւորութեան երթալ . désirer faire ses —s, կամիլ կատարել զկարիս մարմնոյ . il entra dans une caverne pour une — naturelle.

De —, մ. ի հարկէ . il faut de — que tout ce que nous avons dit arrive en lui (Boil.).

Par —, մ. առ հարկի , ի հարկէ կարօտութեան , առ կարօտութեան . il vend sa montre par —. Obéir par —. Faire une chose par —, առնել ինչ առ հարկի .

Առ. — n'a point de loi, հարկն՝ կարօտութիւնն չունի օրէնս , հարկին՝ կարօտութեան չեն օրէնք , *հարկն՝ կարօտութիւնն օրէնք չունի. մեծ վտանգն՝ յեսին կարօտութիւնն արդարացունէ բազում ինչ :

Nécessité, e, անց. ստիպեալ , պահանջեալ . une conduite —e par les circonstances.

Nécessiter, ն. հարկաւորել , հարկեցուցանել , բռնադատել , ստիպել . — qn. à se défendre, à faire qc. de faire qc. 2. հարկաւորել , կարեւոր առնել, պահանջել , *հարկաւոր ընել . cela nécessite une démarche. Votre intervention nécessite une grande dépense.

Nécessiteux, euse, ած. կարօտ, չքաւոր . heure —euse, ժամաչար . personne —euse, — ոք. le luxe —. || գ. un —. Les —euses.

Nechère, ի. բ. նէքէրի . սեռ. մատոց :

Neckérie, ի. բ. նէքէրիա . հն. [Corydale.

Nec plus ultra (նէք փլիւզիւլթրա) S. **Non plus ultra.** Sa conduite est le — de la fourberie.

Nécro . . . նմ. յոյն որ նշանակէ մեռեալ... մահ...

Nécrobie, ի. մբ. գիշակեաց . պատենաւճեւ ինչ միջատ :

Nécrobiose, ա. բկ. մահակենդան :

Nécrode, ի. մբ. մահակեր . միջատ պատենաւճեւ :

Nécrolâtre, ա. մեռելապաշտ :

Nécrolâtrie, ի. մեռելապաշտութիւն : [պաշտական :

Nécrolâtrique, ած. մեռելա-

Nécrolithe, S. **Trachyte.**

Nécrologe, ա. մահաբան . աբաննագիր՝ յիշատակարան մեռելոց :

Nécrologie, ի. մահաբանութիւն, մեռելաբանութիւն. պատմութիւն վարուց մեռելոց անուանեաց . une — bien faite.

Nécrologique, ած. մահաբանական , մեռելաբանական . article, notice —. [ռելաբան :

Nécrologue, ա. մահաբան , մե-

Nécromancie, Nécromanie, ի. մեռելահմայութիւն , մեռելահայրգութիւն . 2. մոգութիւն , կախարդութիւն :

Nécromancien, enne, գ. մեռելահայրգուկ , մեռելահմայ . 2. մոգ, կախարդ : [cien.

Nécromant, ի. S. **Nécroman-**

Nécrophage, ած. կ. մեռելակեր, շաղդակեր :

Nécrophobe, գ. մեռելավախ :

Nérophobie, ի. մեռելավախութիւն :

Nécrophore, ա, մբ. մահակիր , մեռելակիր . միջատ պատենաւճեւ :

Nécropole, ի. հն. մեռելաքաղաք , մահաքաղաք , * մեռելներն պաղելու համար քաղաքին մէկ մասն. les —s de l'Egypte. Les —s étrusques. 2. նբ. մեռելատան , գերեզմանատուն :

Nécropsie կամ **Nécroscopie**, ի. բժ. մեռելադիտութիւն , դիազննութիւն :

Nécrose, ի. բժ. փուտ , փտութիւն . — des os, ոսկրափտումն , ոսկրափտութիւն. la — des mamillaires. — de coagulation, մածափտութիւն . 2. եգ. — céréale, արմտեաց փտութիւն . հն. **Nielle.**

Nécroser, ն. բժ. փտել , *փրտոտեցունել . — les os de la mâchoire.

Se nécroser, դ. փտիլ , *փտոտիլ. les os s'étaient nécrosés.

Nécrotomie, ի. բժ. մեռելահատութիւն , դիահատութիւն :

Nécrotomique, ած. մեռելահատական , դիահատական :

Nectaire, ա. բժ. նեկտարոց , մեղրոց . մեղրակիր մասն ծաղկան , ուստի մեղուք ծծեն :

Nectandra, Nectandre, ա. բ. նեկտարի , նեկտարենի. ազգ դափնասերից (lauracées).

Nectar, ա. նեկտար , աստուածըմպելի , անմահական՝ անմահարար բաժակ , ըմպելի դից զմայլական . verser, servir le —, մատուցանել՝ պաշտել զ—. 2. փ. նեկտար . ազնիւ ըմպելի , անուշակ գինի . ce vin est du —. La génisse apporte son — argenté (St. Lambert). N'avez-vous point du miel le — parfumé? (Delille). — doux, précieux, délicieux, pur, embaumé, savoureux, vermeil. || Le — de la treille, —ն որթոյ , գինի . 3. փ. նեկտար. որ ինչ քաղցրախորժ է մտաց եւ սրտի . goûter le — idéal. Il y vit dans les pleurs, — de pénitence (La Font.). Dès que sur l'incarnat d'une bouche charmante, il a bu des baisers le — inconnu (Legouvé). Mêlé de —, նեկտարախառն . 4. բ. նեկտար. մեղրահամ հոյզն ծաղկանց:

Nectaradène (նէքթարատէն) ի. բ. նեկտարագնդ . գնդն որ կաթեցուցանէ զմեղրահամ հոյզն ծաղկանց :

Nectaré, e, կամ **Nectaréen, enne**, ած. նեկտարանման , նեկտարեան , նեկտարաբուղխ , նեկտարահամ . glandes nectarées.

Nectarifère, ած. բ. նեկտարաբեր , նեկտարաբուղխ . glandes —s.

Nectarifique, ած. բպ. նեկտարագործ :

Nectarothèque, ի. բ. նեկտարադարան . մասն ծաղկան որ պատէ զնեկտար :

Nectique, ած. հբ. լոլական . silex —.

Nectria, Nectrie, ի. բ. նեկտարասունկ :

Nectridés, ա. յ. սբ. լոլականք . խումբ բրածոյ գորտանց :

Nectriées, ի. յ. բ. նեկտարասնկեայք . ցեղ սնկոց :

Nécydale, ի. մբ. նեկտաճճի. միջատ պատենաՁեւ :

Nef (նէֆ) ի. քՁ. նաւ. sa — avait franchi les colonnes d'Alcide (Delille). 2. Moulin à —, ջրաղացք նաւու. 3. ճ. խմբարան, միջավայր՝ կոնք՝ առեան եկեղեցւոյ. —s latérales, S. **Collatéral.** 4. նաւ. անօՁ նաւակաձեւ :

Néfaste, ած. հխ. հռ. jours —s, օրաչարք. ի հնումն աւուրք սգոյ՝ ի յիշատակ հասարակաց ինչ աղետից. || զարդիս՝ jour —, օրաչար, օր չարաղէտ՝ չարագոյժ՝ չարագուշակ, 2. փ. չարաղէտ, չարագոյժ, չարագուշակ, չարաշուք. action, guerre —. Une personne —.

Nèfle, ի. զկեռ, զղեաբ, զկեր «մուշմուլա» :

Néflier, ա. զկեռ, զկեռի, սկեռ, զկերենի, զղեաբենի, զղեաբ «մուշմուլա ալաճը» :

Négateur, trice, ած. ժխտող, ուրացող. esprit, philosophe —. || գ. —. les —s de la philosophie.

Négatif, ive, ած. ժխտական, նուազական, բացասական. réponse —ive, բացասական պատասխանի. proposition —ive. Terme —. || ք. particule —ive, — մասնիկ. *ne* est une particule —ive. Argument —, preuve —ive, — փաստ, ցոյց. || avoir voix —ive dans une assemblée, ունել — քուեայս ի ժողովի. ունել իրաւունս խափանելոյ զընդունելութիւն առաջարկութեան իրիք. 2. ժխտող, զրկացող. cet homme est —, այր — է. air, visage —. || փ. la félicité de l'homme ici-bas n'est qu'un état — (J.-J. Rouss.). 3. Ար. բացասական, նուազական, պակասական. grandeurs, quantités —ives, — մեծութիւնք, քանակք. որոց նախադասի իցէ նուազական նշանն (—). 4. բգ. բացասական, ժխտական. électricité —ive, — ելեկտրականութիւն, *որ ոտնային մարմնոց վրայ կ'երեւի. հկդ. դրական ելեկտրականութիւն, électricité positive, որ ապակւոյ վերայ կ'երեւի. || pôle — et positif, — բեւեռ եւ դրական՝ առաւելական. || état —, — վիճակ, *յորում մարմին մի — ելեկտրականութիւն միայն կ'երեւցունէ. || տգ. —. ասի եւս électro-négatif, ելեկտրաբացասական. || քնկ. —, épreuve —ive, ժխտական պատկեր, — փորձ. *պատկեր՝ որ հակառակ գուներով օրինակն կներկայացունէ, մուխն՝ պայծառ, պայծառն՝ մուխ :

Négation, ի. ժխտումն, մերժումն, ուրացութիւն, բացասութիւն. — absolue. Toute proposition contient affirmation ou —. 2. ք. բացասութիւն, բացասական մասնիկ. deux —s valent une affirmation. Les —s *ne, pas, non,* etc.

Négative, ի. ժխտումն, մերժումն, ուրացութիւն, բացասութիւն. soutenir la —. Persister dans la —. Des —s sèches et vigoureuses. || Il est fort sur la —, սովոր է ժխտելոյ՝ զրլանալոյ. || se tenir sur la —, ժխտել, զլանալ միշտ. 2. ք. բացասութիւն. *non, ni, ne,* sont des —s.

Négativement, մ. ժխտողաբար, ժխտապէս, ժխտաբար, բացասաբար. il a répondu —.

Négativité, ի. բգ. ժխտականութիւն, բացասականութիւն. * վիճակ մարմնոյ որ ժխտական ելեկտրականութիւն կցուցունէ :

Négatoire, ած. դտ. ժխտական, ուրացական, մերժական, բացասական. action —.

Négligé, e, անց. անփոյթ արարեալ, անխնամ Ձողեալ, *անհոգ Ձողուած. un jardin — par le propriétaire. Barbe —e, անյարդար մօրուք. être —, անոես՝ անփոյթ՝ ապախտ է. || maladie —e, հիւանդութիւն անխնամ Ձողեալ. un rhume —. 2. անփոյթ, անարուեստ, անհոգ. style —, — ոճ. écrivain —. 3. անհոգ, անփոյթ, Ձերաձոգ. elle vous trouve un peu —e, ma fille (Sév.). Il y a des grâces —es qui plaisent plus que des beautés régulières (St Evremond). 4. լկ. խօսելով զկնոջէ՝ անզարդ, անարդուզարդ, անյարդար, անպաճոյճ. Zélidé, toute —e, elle brillait davantage (Volt.). Je suis belle les dimanches et —e les jours ouvriers (Sév.). 5. ա. պարզութիւն՝ անզարդարութիւն կանանց. un élégant —. J'étais restée dans mon —. Un — plus piquant que la parure. || լկ. cela n'est point toilette, c'est —. 6. առանին արկանելի, անպաճոյճ հանդերձ տան արանց եւ կանանց, *տան հագուստ. être dans son —, dans un grand —. Un — élégant. Le plus joli des —s. Il est en —. Paraître en —. 7. գրր. անփոյթութիւն, անզարդութիւն. un beau — est souvent un artifice du peintre.

Négligeable, ած. զանցառելի, անփոյթ առնելի, *որ կրնայ անփոյթ ըլլուիլ՝ Ձողուիլ. des quantités —s.

Négligement, ա. անփութութիւն, անհոգութիւն. quelques —s du pinceau (Fén.).

Négligemment, մ. անհոգաբար, յանհոգս, անփութաբէն, անխնամ, վեր ի վերոյ. faire qc. —. Ses cheveux noués par derrière —. Couché — sur un lit de pourpre, բնկողմանեալ բուռ հաճոյս ի բազմոց ծիրանի :

Négligence, ի. անփութութիւն, անհոգութիւն, չփոյթ, չպէտք, զանցառութիւն, սպուժումն. de la — à l'égard des plus petites choses, l'on va promptement à la — dans les grandes (Bourd.). La — de purger ses fautes (Boss.). Votre — à répondre (Volt.). Grande, extrême —. — coupable. Quelle —! Il y a en cela de la — de votre part. Avec —, անհոգութեամբ, անփութութեամբ. 2. —՝ անխնամութիւն (ի հանդերձս), *հագուստի անհոգութիւն. je suis toute réjouie . . . que vous conserviez sous votre — une beauté si merveilleuse (Sév.). Une trop grande —. Une petite — de style. Relever la moindre — dans un ouvrage. 3. անտեսութիւն. անոես առնել զոք. une juste impatience vous accusait déjà de quelques —s (Rac.).

Négligent, e, ած. անփոյթ, անհոգ, Ձերաձոգ, անփոյթաբար. un intendant —. — en affaires, en tout, — յիրս, յամենայնի. je suis fort —. Mon amitié n'est point —e. || գ. —. un —. Une —e.

Négliger (je négligeais, négligeons) ն, անփոյթ՝ անտես՝ զանց՝ ապախտ՝ չպէտս առնել, անտեսել, սպրուժել, Ձերաձոգ լ. յիւիք, *քանի մի անհոգ ըլլալ, զանց ընել. il néglige de connaître ses intérêts. — sa santé. || — qn., անտես առնել զոք, չելանել նմա յայց սաչել. — ses amis. || Ne — aucun moyen, չառնել զանց զինարիւք իւիք, *ամենին հնարք մի զանց չընել. || — une occasion, անփոյթ առնել զպատեհութիւնն, չարկանել զայն ի կիր յօգուտ. — une occasion de faire fortune. || — les menaces d'un ennemi, ապախտ առնել, չառնել փոյթ զսպառնալեաց Ձշնամւոյն.

Se négliger, ղ. անփոյթ առնել՝ չառնել խնամ զանձնէ. ce vieillard se néglige. Elle se néglige un peu, beaucoup. 2. յանհոգութիւն հասանել, չընտրել զպարսս իւր, *անհոգանալ, անհոգութեան զարնել. Pompée croit que son nom soutiendra tout et se néglige (Boss.).

Négoce, ա. Ձանգարութիւն, գործ, արուեստ, զբաղումն. la contrebande est un périlleux —. || Faire un vilain —, միջամտել լ. ի գործ ինչ անարժան, *ամօԹալի բանի մի խառնուիլ. || հգ. vous faites-là, monsieur, un fort joli —, 2. սգբ. Ձանգարութիւն, շահավաճառ, շահավաճառութիւն. հն. **Commerce.** Se mettre dans le —, Ձանգար՝ շահավաճառ լ. faire le —, Ձանգար լ., շահավաճառ առնել :

Négociable, ած. տուրեւառիկ, շահավաճառելի, վաճառելի. du papier —, — ՁուղԹ. effet —.

Négociant, ա. Ձանգար, վաճառաշահ «պազիրկեան, Ձաճիր, Ծիւճար». gros, riche, habile —. Les —s arméniens, հայ՝ հայազգի —ք :

Négociantisme, ա. վաճառասիրութիւն :

Négociateur, trice, գ. բանագնաց, բանակից, խօսնակից. il se porte — entre la majorité et la minorité de la chambre. || — d'un mariage, հարսնախօս, հարսնաձու, առիԹ. cette dame est la —trice du mariage.

Négociation, ի. բանակցութիւն, բանագնացութիւն. entrer en —, ի — մտանել, բանագնաց լ., *—Ձեան մտնել, բանակցիլ. — heureuse. Réussir, échouer dans une —. Il est en — pour acheter une charge de notaire, բանագնաց լինի գնել զպաշտօն նօտարի. on l'a chargé d'une — importante. 2. տուրեւառ, տուրեւառութիւն, տուրեւառիկ փոխանումն. la — du papier, des effets.

Négocié, e, անց. բանագնաց, առնել, խօսեալ. un traité de commerce — par les deux gouvernements. Un mariage — par un ami commun. 2. վճ. տուրեւառիկ, արկեալ ի տուրեւառ. un billet — à perte.

Négocier (je négociais, n. négociions, v. négociiez; q. je négocie, q. n. négociions, q. v. négociiez) չ. առնել տուրեւառ՝ տուրեւառիկ փոփոխումն, վաճառաշահ լ. — en épicerie, en draperie. — en pays étranger. — օտար աշխարհի. 2. ն. բանակցել, բանագնացել, բանագնաց լ., խօսնակից լ., առնել. — une importante affaire. — un traité, la paix, un mariage. Quand deux ministres négocient ensemble, ils ne disent jamais la moitié de leur secret (Volt.). 3. տուրեւառ, առնել, շահավաճառել, վաճառել. — un billet, une lettre de change.

Se négocier, դ. տուրեւառիկ լ., շահավաճառիլ, վաճառիլ. les papiers de ce banquier se négocient aisément.

Nègre, ա. սեաւ, սեւամորթ, սեւադէմ, հնդիկ, խափշիկ, Ափրիկեցի «արապ». 2. գերի սեաւ՝ սեւամորթ «արապ բէօլէ». ||բ. traiter qn. comme un —, խստութեամբ եւ արհամարհանօք վարիլ ընդ ումեք, *վէկուն հետ գերիի պէս վարուիլ. || travailler, faire travailler qn. comme un —, իբրեւ զգերի չարաչար աշխատել, աշխատացուցանել զոք, *գերիի պէս սաստիկ աշխատիլ՝ աշխատացունել մէկն. 3. ած. սեաւ, սեւամորթ, սեւադէմ. nation, race —.

Négrerie, ի. սեւաստան, սեւամորթաբան, խափշիկնոց. տեղի սեւամորթաց վաճառելոց. 2. —. տեղի ուր սեւամորթք աշխատին:

Négresse, ի. սեւամորթուհի, խափշիկուհի:

Négrier, ած. ա. սեւավաճառ. vaisseau կամ bâtiment —. կբ. —, սեւամորթակիր նաւ. կբ. սեւամորթակիր. նաւ սեւամորթ գերեաց. 2. capitaine —, նաւապետ սեւամորթակիր. նաւապետ սեւամորթակիր նաւու. 3. ա. un —, սեւամորթավաճառ. վաճառական սեւամորթաց:

Négril, ա. մբ. սեւաճճի. հն. **Eumolpe.**

Négrillon, onne, գ. սեւուկ, սեւուկուհի. սեւամորթ այր կին. 2. ած. սեւուկ, սեւորակ:

Négrillos (նէկրիյլօս) ա. խափշիկ:

Négromancien, Négromant, ա. տ. **Nécromancien.**

Négrophile, ած. եւ գ. սեւասէր. սիրող սեւամորթաց եւ կուսակից բարձման գերութեան:

Négus(նէկիւս) ա. նեգիւս. կայսր Եթովպացւոց:

Neige, ի. ձիւն «գաթ». — menue, fine, մանր —, նրբաձիւն. gros flocons de —, ձիւնաբերք, ձիւնաճիւ, *խոշոր — «գուշ պաշը —». ce temps couvert nous amènera, nous apportera de la —, ամպամած օդն ձիւնաբեր լիցի. il tombe de la —, — տեղայ՝ իջանէ, ձիւնէ, *— կ'իջնայ՝ կուգայ. la — voltige, s'amoncelle, փռանի, դիզանի —. de la — fondue, durcie, ցալեալ, սկղացեալ —. campagne couverte de —, ձիւնապատ՝ ձիւնաւոտած՝ ձիւնապաճոյճ դաշտօրայք. terre couverte d'un mètre de —. Les premières —s, առաջին ձիւնք. des montagnes couvertes de —, de —s éternelles, ձիւնապատ՝ ձիւնախաղաղ՝ մշտաձիւն լերինք. se perdre dans les —s, ձիւնաւոյզ լ., *ձեան մէջ կորսուիլ. se battre à coup de pelotes de —, de boules de —, ձիւնածեծ զիմեանս առնել, *ձիւնի գընդակներով կռուիլ, ձիւնով ծեծկուիլ. être battu par la —, ձիւնածեծ լ. boire à la —, ձիւնաջուր ըմպել. être enterré dans la —, ձիւնաթաղ լ. plus blanc que —, ձիւնափայլ, *ձիւնէ ճերմակ. enseveli sous la —, ձիւնաթաղ. plein de —, ձիւնալիր, ձիւնալից. être suffoqué par la —, ձիւնահեղձ՝ ձիւնախեղդ լ. mêlé de —, ձիւնախառն. comme la —, ձիւնանման, ձիւնակերպիկ. de —, ձիւննէն, *ձիւնէ. ||—s perpétuelles, մշտակաց՝ մշտաւոտած՝ մշտակարկառ —ք, —ք յաւիտեննից. || blanc comme —, ձիւնասպիտակ՝ ձիւնագոյն՝ ձիւնաճոյր՝ ձիւնափայլ, եւ փ. անմեղ յոյժ. || cela grossit comme une boule de —, c'est une pelote de — qui grossit, cela fait la boule de —, ասի զամենայնէ որ աճի ժամանակաւ եւ հաւաքմամբ. || boule de —, ձիւնագունդ, ձիւնճաղիկ. || — glacée prête à fondre, լոքս. — fondue, լուլախ. — gelée, glacée, եղուրց.

2. —, saison des —s, ձիւնաբերք, եղանակ ձեան. certains peuples comptent par —s.

3. փ. ձիւն, ձիւնափայլ ինչ. il a de la — sur la tête, ձիւն իջեալ է ի գլուխ նորա, ապիտակահեր է, *գլուխն ձիւն իջած է, *մազերն ճերմկցած են.

4. ձիւն. սառոյցն պտղոց ոմանց կազմեալ շաքարաւ եւ ջրով.

5. œufs à la —, ձիւնածուք, *ձիւնհաւկիթք. անոյշ կերակուր հաւկիթ ճերմկուցն եռացած կաճով զարնելով շինած.

6. հին տգ. — d'antimoine, — ճարբաքարի. օգսիտ ճարբաքարի.

7. — rouge, կարմիր —.

8. ը. եւ փ. de —, ձիւնեղէն, դանգարժեայ, ոչինչ. voyez le beau héros de — (Scarron).

Neigé, e, ած. ձիւնապատ, ձիւնաւոտած, ձիւնապաճոյճ. des cimes —es. 2. անբ. սպիտակախայտ մօրթ անասնոց:

Neiger, չ. դգ. (il neigeait) ձիւնել, ձիւն տեղալ՝ * գալ. il neige, ձիւնէ, ձիւն տեղայ՝ *կուգայ. il a neigé toute la journée. Nous avons vu — dans le mois de mai. 2. փ. ձիւնել, տեղալ՝ իջանել իբրեւ զձիւն, * ձեան պէս իջնալ՝ իյնալ. il neige des feuilles à l'automne. 3. փ. եւ ը. il a neigé sur sa tête, ձիւնեաց՝ ձիւն տեղացաւ ի գլուխ նորա, ապիտակահեր է, *գլուխն ձիւն իջած է, մազերն ճերմկցած են:

Neigeux, euse, ած. ձիւնաբեր, ձիւնոտ. temps —, — օդ. 2. ձիւնապատ, ձիւնալիր, ձիւնախաղաղ, ձիւնաթաղ. montagnes —euses.

Neille (նէյլ) ի. ար. տակառախծուծ:

Nélanides, ի. յ. փթ. նելանազգիք. տոհմ որովայնոտն փափկամորթաց (mollusques).

Nélombées, ի. յ. բ, գղգիղեայք. տոհմ երկպրուկ տնկոց ի կարգէ գըղգիղաց:

Nélombo, ա. բ. գղգիլ. ազգ երկպրուկ բուսոց ի տոհմէ գղգիղեայց (nélombées).

Némale, ա.բ. նեմալ. ազգ լօտի.

Némaliacées, ի. յ. բ. նեմալասերք. տոհմ լօտից:

Némalion, տ. **Némale.**

Némalite, ի. հբ. նեմալաքար:

Némaloïde, ած. եւ ա. կ. Ծելակերպ:

Némaspore, ա. Ծելաձորճ:

Némate, ա. մբ. Ծելաճանճ:

Némathelminthes, ա. յ. կ. Ծելորդնազգիք:

Nématocère, ած. կ. Ծելեղջիւր. որոյ եղջիւրիկք Ծելածեւ են. 2. ա. —:

Nématocyste, ա. կ. Ծելափամփուշտ:

Nématodes, ա. յ. կ. Ծելածեւք, Ծելորդնուկք:

Nématolithe, ի. հբ. Ծելաքար. բնական գայլախազատ մագնեսիոյ:

Nématomyce, ա. բ. Ծելասունկ. սունկ Ծելածեւ:

Néméens(մէէն) ած. ա. յ. հիւ. Նեմէական. jeux —, — խաղք, Նեմեայք:

Néméobie, ի., **Néméobius**(իուս) ա. մբ. փայտակեաց. միջատ ինչ:

Némerte, ի. մբ. Նեմերտ. ազգ ցնեաց որովայնի:

Némertes, ի. յ. Նեմերտք. կամ **Némertiens,** ա. յ, Նեմերտեանք. ազգ երկՃեւ միջատաց:

Némésie, ի.բ. Նեմեսիա, Նեմեսեան, խոտ ի տոհմէ խուլաբուսեայց (scrofularinées).

Némésis (գիս) ի. դց. Նեմեսիս. դիցուհի վրէժխնդրութեան եւ պատուհասիչ անիրաւութեանց. 2. —. անուն քաղաքածոյ երգիծաբանական քերդուածոց առ Քագաւորութեամբ Լուի-Փիլիփ, Գաղղիացւոց արքայի:

Némestrine, ի. մբ. Նեմեստրիկ. ազգ միջատի:

Némoblaste, ա. բ. Ծելաբողբ:

Némocères. ա. յ. մբ. Ծելեղջիւրք, երկայնբողկուկք. տոհմ միջատաց:

Némopanthe, ա. բ. Ծելածաղիկ. Ծուփ Քանատայ:

Némophile, ա. փայտասէր. սէր տնկոց Ամերիկոյ որ վարին ի զարդ:

Némoptère, ա. մբ. ԾելաՃեւ. միջատ ջղաՃեւ:

Némoral, e, ած. բպ. անտառաբնակ, անտառաբոյս:

Némosome, ա. մբ. Ծելամարմին. միջատ պատենաՃեւ:

Ne m'oubliez pas (նը մուպլիէ վա) տ. **Myosotis.**

Némoure, ի. մբ. Քելագի, Քելաառուն. միջատ պատենաՔեւ:

Nénies (նէնի) ի. յ. հխ. աշնաբրանք, կոճ, եղերգ, ձայնարկուԹիւնք (եղերամարդց ի դիահանուԹեան առ նախնի հեռվմայեցիս):

Nenni (նանի) մ. ը. ոչ, *չէ. voulez-vous aller à la chasse? —. Nenni da. Dites toujours —, vous ne serez jamais marié. 2. ա. ոչ, մերժուն. un doux —.

Nenni da, մ. անշուշտ ոչ, ոչ ամենևին:

Nénufar կամ **Nénuphar** (ֆար) ա. նոնուֆար, նոնիֆար, նունուֆար, հարսնամատն, կոկոս. շուշանաճաղիկ ծովային կամ ջրային, *կոկոսիկ. տ. **Nymphia.**

Néo... նմ. յն. նոր, նորա...

Néo-catholicisme, ա. նորակաԹոլիկուԹիւն: [րակաԹոլիկ:

Néo-catholique, ած. եւ գ. նո-

Néo-chrétien, enne, ած. եւ գ. նորաքրիստոնեայ:

Néo-christianisme, ա. նորաքրիստոնէուԹիւն:

Néocomien, enne, ած. եր. le terrain —. կլ. le —, նորահող. կն. կանաչաւազահող (vert grès).

Néocore, ա. հխ. մեհենակալ, մեհենապան, տաճարապարտիր:

Néoctèse, ի. հբ. նորաստաց. զտուկաս (arséniate) երկաԹոյ:

Néocyclique, ած. ժ. նորաշրջան:

Néodyme, ա. տգ. նորադիդիմ:

Néoformé,e, ած. մգ. նորածե:

Néogala, ա. բժ. դալ. առաչին կաԹն մօր:

Néographe, ած. եւ ա. նորագիր. հետեւող նորոյ ուղղագրուԹեան:

Néographie, ի. նորագրուԹիւն. նորահնար ուղղագրուԹիւն:

Néographique, ած. նորագրական, նորագիր. système —.

Néographisme, ա. նորագրականուԹիւն. կանոնք նորահնար ուղղագրուԹեան:

Néogrec, cque, ած. նորայոյն արդի յոյն. langue, littérature —cque.

Néo-latin, e, ած. նորլատին. նոր լատիններէն. l'espagnol, le français, l'italien sont des langues —es.

Néolithe, ի. հբ. նորաքար:

Néolithique, ած. նորաքարային:

Néologie, ի. նորաբանուԹիւն:

Néologique, ած. նորաբան, նորաբանական, նորահնար. expression —. [օրէն:

Néologiquement, մ. նորաբան-

Néologisme, ա. նորաբանասիրուԹիւն. սէր նորաբանուԹեան. 2. տ. **Néologie.** 3. նորաբանուԹիւն. նոր բառ կամ հին բառ նոր իմաստիւք:

Néologiste, Néologue, ա. նորաբան. սիրող՝ հնարիչ նոր բառից:

Néomélie, ի. բժ. նորախնամուԹիւն:

Néomembrane, ի. մգ. նորաԹաղանԹ:

Néoménie, ի. հ. աս. նորալուսին, նոր լուսին. 2. հխ. լուսնատօնք. 3. ամսամուտք, ամսագլուխ:

Néon, ա. տգ. նորուկ:

Néophron, ա. Ա. ոսեկան. գիշատիչ Ճուչուն նման անգղ:

Néophyte, գ. նորատունկ, նորթաիաւատ. une jeune —. Un zèle, une ardeur, une ferveur de —.

Néoplasie, ի. տգ. նորակերտուԹիւն:

Néoplasique, ած. նորակերտական

Néoplasme, ա. մգ. նորակազմ:

Néoplastie, ի. բժ. նորակազմուԹիւն:

Néoplastique, ած. բժ. նորակազմային, նորակազմական:

Néo-platonicien, enne, ած. նորպղատոնեան. la philosophie —enne. 2. ա. նորպղատոնական. հետեւող նորպղատոնականուԹեան:

Néo-platonisme, ա. նորպղատոնականուԹիւն:

Néorama, ա. շինուածացոյց:

Néossine, ի. տգ. բունին:

Néotokite, ի. հբ. նորածնունդ. ազգ. վարդագոյն (rhodonite).

Néottie, Néottidie, ի. բ. նեոտիա, բունուկ, Ճուչնաբոյն:

Neottiées, Néottidiées, ի. յ. բ. Ճուչնաբունեայք. ցեղ բուսոց ի տոհմէ խոլորձեայց (orchidées).

Néozoïque, ած. եր. նորակենդան. les espèces —s. Terrains —s.

Népaul, ա. Ա. նեպալ, նեպոլեզ

Nèpe, ի. մբ. ջրակարիճ: [հաս:

Népenthacées (փէնԹասէ) կամ **Népenthées** (փէնԹէ) ի. յ. բ. ցընծ-

ղենասերք, ցնծղենեայք. տոհմ երկպտուկ մնկոց, որոց տիպ է ցնծղենի:

Népenthe (փէնԹ) տ. **Népenthès.**

Népenthès (փէնԹէս) ա. ք. ցնծղենի, նեպենԹ, նեպենԹէս, ոչրտամաքոյժ, ցաւաքոյժ. բոյս փոքրատիպ տրտմուԹեան:

Népérien, enne, ած. չգ. նեպերեան, նեպերագիտ, նեպերահնար. logarithmes —s. || Baguette —enne, — գաւազան. ազգ հաշուեցոյց քանոնի:

Népète, ի. բ. կատուականջ. բազմաՔիւ սեռ շրՔնածեւ մնկոց. տ. **Cataire.**

Népétées, ի. յ. բ. կատուականջեայք. ցեղ մնկոց, որոց նախատիպ է կատուականջ (népète).

Néphèle, ա. բ. ամպենի. ազգ երկպտուկ մնկոց ի տոհմէ օճառասերից (sapindacées).

Néphéline, ի. հբ. ամպաքար. քար ինչ Ճաթանցիկ:

Néphélion (ֆէյիօն) ա. վ. աչամպիկ. մՃաքր՝ բիժ աչաց:

Néphélium (օմ) ա. բ. ամպածառ:

Néphélomantie, ի. ամպահարցուԹիւն, ամպահմայուԹիւն:

Néphile, ա. կ. նեփիլ. ազգ հնդկային սարդի:

Néphralgie, ի. երիկամնացաւ. ցաւ երիկամանց «պէօպրէք ացրըսը»:

Néphrébie, ի. բժ. երիկամնաժեռուԹիւն:

Néphrectomie, ի. ախ. երիկամնահատուածուԹիւն:

Néphrétique, ած. բժ. երիկամնային. douleur, affection —. Colique —, կլ. la —, երիկամնախիԹ. || ա, un —, երիկամնացաւոտ, երիկամնաժէտ. 2. երիկամնաբոյժ. remèdes —s. 3. ա. un —, երիկամնադեղ, երիկամնաբոյժ. les substances alcalines sont de bons —s.

Néphridien, enne, ած. կ. երիկամնեան. sac —.

Néphridies, ի. յ. մբ. երիկամնաճՃիք. ցեղ միջատաց:

Néphridion, ա. երիկամնաճարպ:

Néphrine, ի. տգ. տ. **Urée.**

Néphrite, ի. բժ. երիկամնաբորբ, երիկամնատապ. բորբոքումն երիկամանց «պէօպրէք իլՃնէՔի». — chronique, երկարատեւ —. — albumineuse, ալիւմային —. 2. հբ. կանաչաքար. հն. **Jade.**

Néphro... բատ. յոյն եւ նշանակէ երիկամն:

Néphrocèle, ի. երիկամնանկ. անկումն երիկամանց:

Néphrode, Nephrodion, ա. ք. երիկամաբոյս. ազգ ձարխոտոյ (fougère).

Néphrodie, ի. տ. **Néphrode.**

Néphro-gastrique, ած. բժ. երիկամնաստամոքային:

Néphrographie, ի. երիկամնագրուԹիւն. նկարագիր երիկամանց:

Néphroïde, ած. երիկամնակերպ:

Néphrolithe, ի. բժ. երիկամնաքար. քար գոյացեալ յերիկամունս:

Néphrolithiase (նէֆրօլիԹիազ) ի. բժ. երիկամնաքարախտ:

Néphrolithique, ած. բժ. երիկամնաքարային, քարագործ. ischurie —.

Néphrologie, ի. երիկամնաբանութիւն . ճառ երիկամանց :

Néphropneustes, ա. յ. վՓ. երիկամնաշունչք . բաժին փափկամորթոց (mollusques).

Néphrops (օփս) ա. վՓ. երիկամնաժամակ :

Néphropyique (նէֆրօփիք) ած. բժ. երիկամնաՓաբախային, խոխոյՓային :

Néphropyose, ի. բժ. երիկամնախոխոյՓ . խոխոյՓուժն երիկամանց :

Néphrorraphie, ա. յ. վ. երիկամնակարան :

Néphrorrhagie, ի. բժ. երիկամնարիւնհոսուԹիւն :

Néphrotomie, ի. վ. երիկամնահատուԹիւն . հատումն երիկամանց :

Néphrozymase, ի. ազ. երիկամնախմոր . խմոր ապիտակատեսակ գտեալ ի միզի :

Néphtée, ի. կ. նեփտէ . ազգ պողխպոդի :

Népides, ա. յ. մբ. ջրակարիճ-ազգիք . ցեղ երկնեա միջատաց :

Népotisme, ա. նեպոտուԹիւն, տոհմակցուԹիւն , տոհմաշահուԹիւն . յառաջնգուԹիւն տոհմակցաց . les abus du — ont été funestes au pouvoir pontifical. 2. փ. —.

Neptunalies, ա. յ. հխ. հո. պիսիդոնաւոնք, պոսիդոնաւոնք:

Neptune, ա, դց. պիսիդոն , պոսիդոն . չաստուած ծովու . 2. —. մոլորակ գտեալ ի 1846.

Neptunien, enne, ած. եբ. պոսիդոնական , ջրային . terrain —, — գետնակ. || théorie —enne, տ. **Neptunisme**. 2. ա.—, հն. **Neptuniste**.

Neptunisme, ա. պոսիդոնականուԹիւն . կարծիք ընծայելոյ յազդեցուԹիւն ջրոյ զկազմուԹիւն ժայռից որ գոյծն զինեալ երկրագնոյ :

Neptuniste, ա. պոսիդոնական . կողմնակից պոսիդոնականուԹեան :

Nérée, ա. դց. Ներէոս , ծովու չաստուած. || փ. Ներէոս . ծովն :

Néréide, ի. դց. ներէիդ , ծովահարսն . յաւերժահարսն ծովու . les —s, ներեայք , ներեանք , ծովահարսունք :

Néréides, Néréidiens, ի. յ. կ. ներէիդեանք , ներեանք , ծովհարսեանք . ծովային որդունք :

Néréocyste, ա. հնդկամորուկ . մորուկ (liane) հնդկաց :

Nerf (ներֆ . յ. des nerfs, հնչի ներ) ա. ջիղ, ջիլ, *պրճուկ «սինիր». — optique, լուսերակ . — dentaire, առամնաջիղ . — vocal, ձայնաջիղ . — auditif, լսելաջիղ. gros —s, —s du front, վարազաջիղք , * հաստ ջղեր . — d'arrêt, կասեցուցիչ —. se fouler un —. Irriter, calmer les —s, գրգռել , հանդարտեցուցանել զջիղս . douleur de —s, ջղացաւ , ջղացաւուԹիւն . maladie de —s, ջլախտ, ջղագարուԹիւն , *ջղի հիւանդուԹիւն . avoir mal aux —s ցաւել ջղաց . *չըղերն ցաւիլ . donner sur les —s, ջլատել , անհամբեր առնել , * ջղերուն դպչիլ , համբերուԹիւնն հատցուիլ . attaque de —s, տ. **Attaque**. Avoir ses —s, avoir des —s, գրգռեալ՝ դիւթագրգիռ է. cela fait mal aux —s, ջլատէ այս , *այս ջղերուն կդպչի . avoir les —s tendus, ջլաձիգ է., *ջղերն պիրկ ըլլալ . || — de bœuf (նէր որ պիՓոճի), ջալլուտ , արջառաջիլ «գըբպան». 2. ջիլ , առատան , լար կողից գրոց . 3. եժ. լար (նուագարանաց) . les —s blessés de la lyre expirante (Lamartine). 4. փ. ջիղ , կարշն , զօրուԹիւն , կորով . avoir du —, ունել զօրուԹիւն , ջլապինդ լինել . n'avoir pas de —, ջլատիլ , անզօր է. il n'y a point de — dans ses discours. Cet ouvrage est plein de —, կորովալիր է ճառեանդ. donner du —, ջլացուցանել , ջլապինդ առնել . 5. փ. ջիղ . դրամ . le — des affaires, de la guerre, etc., — գործոց , պատերազմի , եւն:

Néron.

Ner-féru, ա., **Nerf-férure**, ի. անք. ջղաճարուԹիւն . *ծիւն եռեւի տոքերու ջղերուն վիրաւորուիլն :

Nérion, ա. տ. **Laurier-rose**.

Nérite, ի. վՓ. նաւէտ , նայախեցի. խեցեմորՓ ինչ միապատեան :

Néritier, ա. վՓ. նաւէտաբնակ . կակղամիսն որ ի նաւետի :

Nérium (օմ) բ. նաւեւոնկի. բոյս երկպրուկ ի տոհմէ շնատեայց :

Néroli, ա. ազ. ներոլի , նարինջիւղ . իւղ ծաղկանց նարնջի :

Néroline, ի. ներոլին. հն. **Naphtanisol**.

Nérolol, ա. տ. **Géraniol**.

Néron, ա. Ներոն . կայսր հռովմայեցւոց , անգՓուՓեամբըն հռչակաւոր . || փ. c'est un —, — է, այր անգութ է :

Néronien, enne, ած. ներոնեան, անգութ :

Nerprun, ա. բ. դժնիկ «ազ տիՓ

Nertschinskite, ի.հք. ներչինսքաքար (սիպերիոյ) :

Nerval, e, aux, ած. բժ, ջղաբոյժ. baume —. Remèdes nervaux. 2. բ. ջղատեսակ . vrilles —es.

Nervation (սիօն) ի. ջղատուՓիւն :

Nervé, e, ած. ջլապատ , ջղապատ՝ ջղազարդ առնել . — des panneaux. 2. կգ. — un livre, ջլել զգիրս՝զմատեան. յարդարել զչիղս կողից եւ պնդել սոսնձով. տ. **Nerf**, 3.

Nerveusement, մ. ջղապինդ , կորովակի . 2. ջլաձիգ . elle sanglotait —.

Nerveux, euse, ած. ջղոտ , ջլուտ, ջղատեսակ, ջղային. tunique —euse de l'estomac. Le tissu —. Toux —euse, ջղային հազ . || système —, ջղային դրուՓիւն . բոլոր ջիղք . || maladies —euses, ջղային հիւանդուՓիւնք . 2. ջղուտ , ջլուտ , ջլապինդ , կարշնապինդ , կարշնել , կարշըմբուռն . des bras —. Homme —. 3. ջղաժէտ , ջղախուժէտ , ջղագրգիռ , դիւթագրգիռ . յոյժ զգայուն . personne —euse. Être —, — լինել , դիւթագրգիռ ունել զչիղս . 4. ջղուտ , ջղապինդ , *ջղոտ «սինիրլի». viande —euse. Le pied et la main sont les parties les plus —euses du corps humain. 5. փ. ջղայից , ջղապինդ , կարշնել , կորովի , կորովաբան , կորովախօս , զօրաւոր . discours —. Style —, ջղայից ոճ . éloquence —euse. 6. կարշնել , * պինդ, դիմացկուն . fil —. Soie —euse. Fer —. 7. բ. եւ կ. ջլուտ, ջղուտ , ջղապինդ :

Nervifolié, e, ած. բ. ջղատերև

Nervin, ած. ա. բժ. ջղապինդ , ջղաբոյժ . baume —. 2, ա. ջղադեղ . les —s.

Nervinervorum, ա. ջղաջիղ :

Nervoir, ա. ջղալուծ :

Nervose, ի. բժ. ջղախտ :

Nervosisme, ա. բժ. ջղականուՓիւն , ջղայնուՓիւն :

Nervosité, ի. ջղոտուՓիւն, կարշնոտուՓիւն :

Nervule, ի. բ. ջղիկ :

Nervure, ի. բնաջիղք . ջիղք կողից գրոց . 2. ճ. բնաջիղք (շինուածոց). 3. բպ. բնաջիղք . ջիղք տերեւոց եւ Փեւոց միջատաց :

Nescio vos (նէսիօ վօս) մ. լ. ը. ոչ գիտեմ զձեզ , ի բաց գնացէք , *զձեզ չեմ ճանչնար , բաներնիդ գըննացէք :

Nésée, ա. բ. նեսէա . ազգ երկպրուկ տնկոյ ի տոհմէ արիւնատերից (lithracées).

Neslie, ի.բ. նեսլաբոյս. ազգ խաչ

Nestor, ա. Նեստոր. ծերունի բազմամեայ եւ պատուաւորագոյն քան զամենեսին . c'est le — de la compagnie. 2. Փ. —. Փչուն ինչ յափշտակիչ :

Nestorianisme, ա. Նեստորականութիւն . ազանդ Նեստորի :

Nestorien,enne, ած. Նեստորական . 2. ա. —, Նեստորիանոս :

Nestorius, ա. Նեստոր . պատրիարք Կոստանդնուպոլսոյ, մեռեալ ի 439 եւ գլուխ Նեստորական ազանդաւորաց :

Net, ette, ած. մաքուր , ջինջ , յստակ, վճիտ, սուրբ «Ջէմիզ, փաք». diamant —. Glace —ette. Une eau pure et —ette. De la vaisselle —ette. Des dents, des mains —ettes. || փ. avoir les mains —ettes de qc., սուրբ ունել զձեռս՝ ձեռնպահ լ. յիմնէ , չունել ինչ խէն յիմնէ , * բանի մի համար խիղճն չտանջուիլ . || լկ. il a les mains —ettes, այր արդարակերով՝ արդարաւէր՝ արդարամիտ է .

2. յստակ , պարզ , անխառն , զուտ , սեռն . du froment —. Du vin —.

3. փ. մաքուր, սուրբ, վերջ , ազատ . pur et — de tout péché. Un texte — de toute faute de copiste. || Avoir le cœur — d'une chose, խղճմտանք լ. իրէ , քաջ ի վերայ հառաջել , *բանի մի պատճառն լաւ հասկանալ . il a voulu en avoir le cœur —.

4. յստակ , պարզ , մեկին , պայծառ . cette écriture est très —ette. Nous vivons au jour le jour, sans rien voir de — dans l'avenir. || Voix —ette, յստակ ձայն . || avoir la vue —ette, յստակատես՝ պայծառատես լ., *յստակ՝ պայծառ տեսանել. vue —ette, յստակատեսութիւն .

5. դատարկ, Քափուր, * պարապ . faire place —ette, մաքրել՝ դատարկացուցանել զտեղին , տեղն պարպել . faire les plats —s, դատարկացուցանել զկաւառակս , *զնակներն մաքրել՝ պարպել . || faire tapis —, շահել ի խաղու զամենայն արծաթն. || փ. եւ ը. faire maison —ette, S. **Maison.**

6. մաքուր, զուտ . ազատ ի պարտուց . des rentes claires et —ettes, recette —ette, զուտ հասոյթ . revenu —, զուտ եկամուտ. payer une somme —ette. || Produit, bénéfice —. || Prix —, բուն գին . զոր ոչ եւս մարթի է նուազեցուցանել . || poids —, մաքուր՝ զուտ՝ բուն կշիռ. իրիք . ի բաց հանեալ զկշիռ անօթոյն . || յայս միտս յաճախ անփոխ է *net*. Ce colis pèse 50 kilogrammes —.

7. յստակ , յստակամիտ , պայծառ , մեկին . un esprit —, յստակամիտ . avoir la conception —ette, յստակամիտ լ. notion —ette. Un langage —, պայծառախօս լեզու . style —.

8. յստակ , անխարդախ . cela est —. Une âme franche et —ette. Un avis franc et —. Réponse —ette.

9. յստակ , դիւրին . des affaires —ettes.

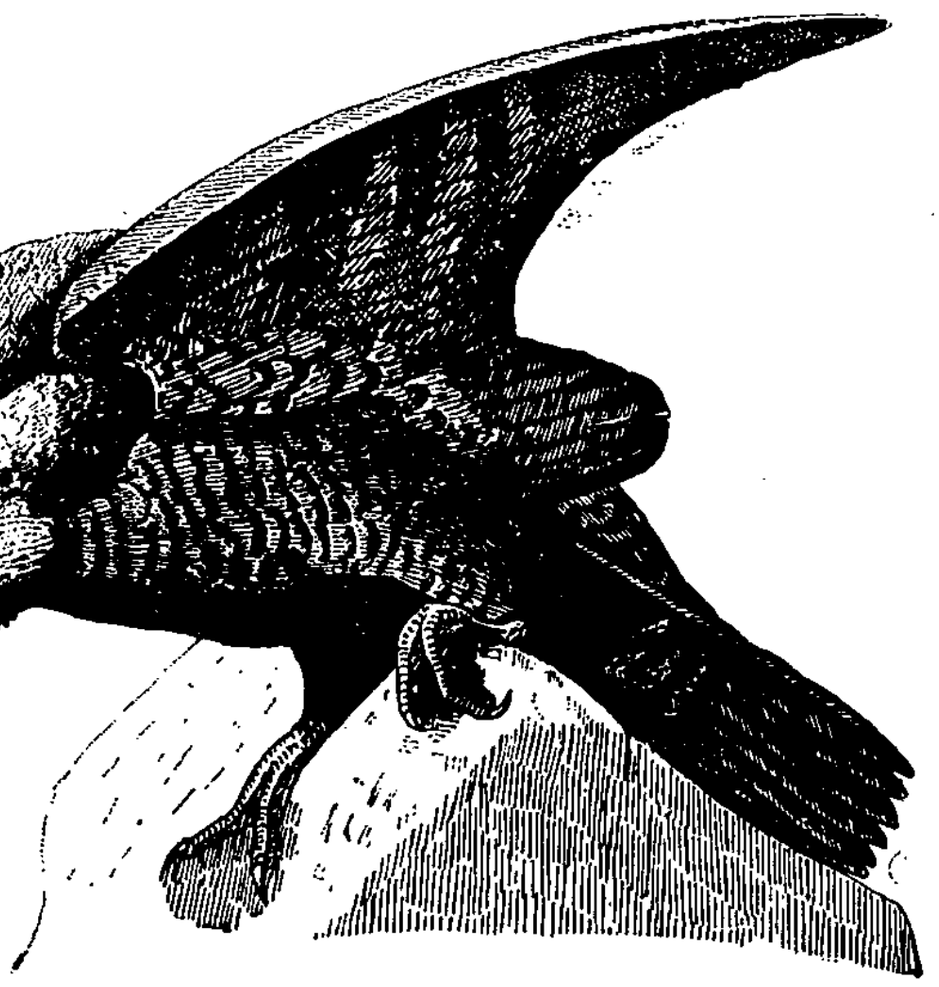
10. անարատ , ողջանդամ . un cheval sain et —. || փ. մաքուր , անբիծ , անարատ. je suis — là-dessus. Avoir la conscience —ette. Une conduite —ette. || ը. son cas n'est pas —, չէ ինչ անօթ .

11. ա. mettre au — un écrit, գրել զմաքուրն , *մաքուրն քաշել՝ գրել .

12. մ. միանգամայն , բոլորովին , ողջոյն . cela s'est cassé — comme un verre. || փ. payez donc cent écus —s et comptant (La Font.). Ah! mon ami, vous m'avez oublié — (Volt.) || Le trancher —, համարձակ ասել զիմն , *բան մի համարձակ ըսել . question tranchée —ette. || մեկին, յայտնապէս, պարզապէս . puisqu'il faut parler — (La Font.). Refuser —. J'ai déclaré — que... || Tout —, համարձակ , պարզապէս . dire tout — sa pensée. Je vous défends tout — de...

Nettement, մ. յստակ . cette lunette fait voir — les objets. Concevoir — une chose. 2. մաքրապէս , մաքուր . tenir — un enfant, * տղայ մի մաքուր բռնել . 3. փ. յայտնապէս, մեկին , պարզապէս . s'expliquer —. Exposer — un fait. 4. համարձակ . parler —. Dire — que cela est faux

Netteté, ի. յստակութիւն . la — de l'eau d'une fontaine. 2. մաքրութիւն . la — du corps. || փ. la — des mains, անբծութիւն՝ անարատութիւն ձեռաց , արդարամտութիւն , արդարասիրութիւն . 3. յստակութիւն , պայծառութիւն , յստակամտութիւն . la — de l'esprit, յստակամտութիւն . s'expliquer avec —. La — des expressions, du style. || La — de la voix, յստակութիւն ձայնի , յստակաձայնութիւն . || la — de l'écriture, յստակութիւն գրուածոյ՝ գրոյ , *յստակագրութիւն :

Nestor.

Nettoiement, ա. մաքրումն , *մաքրութիւն . — des grains, des terres, des bois.

Nettoyable, ած. մաքրելի :

Nettoyage, ա. ին. **Nettoiement.** Le — des rues, des places publiques.

Nettoyer (je nettoie, je nettoierai) ն. մաքրել , յստակել , ջնջել , սրբել . — les rues, la chambre, la maison, les verres. || լկ. nettoyez partout. 2. փ. եւ ը. մաքրել , մերկացուցանել , կողոպտել , Քափուր կացուցանել , դատարկացուցանել . les voleurs ont nettoyé la maison. || — les brocs, քամել զվակոյիս , քաշ ըմպել , * լաւ մի խմել . || — les plats, մաքրել՝ լիզաջինջ՝ սրբաջինջ առնել զպնակս , * լաւ մի ուտել . || — le tapis, շահել զամենայն արծաթն խաղու . || — une personne, շահել զամենայն արծաթ ուրուք . 3. փ. մաքրել , զերծուցանել . les escadres de Louis XIV nettoyaient les mers infestées par les corsaires. 4. ը. հալածել զինշամին ի տնկուջէն . || — la tranchée, մաքրել զխրամն , հալածել անտի զպաշարողս . 5. — son bien, մաքրել զինչս իւր , ազատել ի պարտուց , ի գրաւականէ , եւն. 6. նկ. — les contours, մաքրել՝ ուղղել զծիրս .

Se nettoyer, պ. մաքրել՝ սրբել զանձն , * ինքնագինքն մաքրել . || փ. il s'est nettoyé de vices (Malh.). 2. մաքրիլ, *մաքրուիլ. cette étoffe se nettoie facilement. — les dents, մաքրիլ զատամունս իւր :

Nettoyeur, ա. մաքրիչ, մաքրող:

Neuf (նէօ՝ յորժամ նախադաս ի ցէ բաղաձայնի կամ հագագային *հի*. որպէս՝ neuf chevaux (նէօ շըվօ), neuf haches (նէօ հաշ) . նէօվ՝ նախադաս ձայնաւորի կամ անձայն *հի* , neuf ans (նէօվ ան), neuf hommes (նէօվ օմ). եւ նէօֆ՝ յորժամ միակ իցէ կամ չիցէ նախադաս ոչ ածականի եւ ոչ գոյականի . ils étaient neuf, neuf et demi, tous les neuf arrivèrent à la fois. ած. ինն «ոգուզ». — mille, — հազար . — cents, — հարիւր . vingt-neuf, քսաներինն. || ասի եւս le nombre —, le chiffre —, Քիւն —, Քուանշանն —. 2. իններորդ . le roi Louis —, արքայն Լուդովիկոս — (որ գոգցես գրի միշտ Louis IX). Chapitre —, գլուխ —. 3. ա. ինն , իններորդ օր ամսոյ . le — de janvier, de mai... կամ le — janvier, mai... յինն յունուարի , մայիսի . . . 4. ինն . Քիւն՝ Քուանշանն ինն . faire un —, des —. 5. Un — de cœur, de carreau, եւն., իններեակ սրտի, ադիւռոյ ի Քրդ-Քախտալի . les quatre —. 6. ը. le —

d'une femme, իններորդ ամիս յղութեան կնոջ. cette femme est entrée dans le —, dans son —. || ես՝ իններորդ օր հիւանդութեան. il entre dans le —, dans son —.

Neuf,uve (նէօֆ, նէօվ) ած. նոր, նորոգ, նորագործ. une maison —uve, նոր՝ նորակերտ՝ նորաշէն՝ նորակառոյց տուն. un habit, un meuble —, նոր՝ նորագին՝ նորաբակերտ, նորաճաշառ զգեստ՝ կահ. des souliers —s. || Cheval —, նոր՝ նորագին ձի. la vieille ville et la —uve, հին եւ նոր քաղաքն. tout —, նոր, նորոգ, *նորնոր, նորզնոր. un habit tout —. Une âme toute —uve, նոր՝ նորածին ոգի. un sujet —, նոր՝ նորագիւտ՝ նորահնար նիւթ. pensée —uve. Monnaie —uve, նոր՝ նորահատ դահեկան. caractères —s, նորածոյլ տառք. || փ. faire corps —, նորոգել զմարմին. կազդուրել զինի ճաշը հիւանդութեան. || փ. faire maison —uve, տ. **Maison**, || Tout —, եւ ա. tout battant —, ամենևին՝ բոլորովին նոր. || terre —uve, երկիր կորիւ՝ անգործ՝ *չբանած. || ք. voilà une chose toute —uve pour moi, այս նոր՝ նորատես՝ նորատեսիլ ինչ է ինձ, *այս ինձ համար նոր բան է. 2. նոր, նորավարժ, նորամարզ, խակ, անփորձ, ներավարժ. il est — aux affaires, — dans ce métier, etc.

ա. նորն. coudre le — avec le vieux. || փ. նոր ինչ, *նոր բան. je croyais qu'on allait faire du grand et du —. Donnez-nous du —. Dire du —.

A —, մ. նոր, նորոգ, նորանոր, վերատին «նէնիտէն, Ջէրրար». refaire qc. à —, — շինել՝ յօրինել, նորոգել գիմն. remettre un tableau à —, նորոգել գաւակերն. blanchir des dentelles à —, իբրեւ նոր լուանալ գիւեսկին. remis à —, նորայարդար, նորոգայարդար, նորագործ. habillé à —, նորագգեստեալ, նորագգեստ, *նորիր հագած.

De —, մ. նորահանդերձ, նորագգեստ, *նորեր. habiller qn. de —, — զգուցանել զոք, *մէկուն — հագցունել. vêtu de —, նորագգեստ:

Neufchâtel, ա. fromage de —, կլ. —, պանիր Նէօշաթէլի, կլ. նէօշաթէլ. ամիս պանիր Գաղղիոյ. mangez de ce —. Des —s.

Neukirchite, ի. հր, նէօքիրշիտաքար:

Neurade, ա. բ. ջլաբոյս. ազգ երկպտուկ տնկոյ ի տոհմէ վարդենեաց (rosacées).

Neuradées, ի. յ. բ. ջլաբուսեայք. ցեղ բուսոց ի տոհմէ վարդենեաց:

Neural, e, ած. մգ. ջղային:

Neurapophyse, ի. մգ. ջղարձէն:

Neurasthénie, ի. ախ. ջղանզօրութիւն, ջղագարութիւն, ջղատկարութիւն, ջղագրգռութիւն:

Neurasthénique, ած. ախ. ջղանզօր, ջղանզօրական, ջղագարական, ջղագրգռական, ջղատկարական:

Neurasthénisant,e, ած. ջղանզօր, ջղագար, ջղագրգիռ:

Neurasthénisme, բժ. ջղանզօրութիւն, ջղագրգռութիւն:

Neurépine, ի. մգ. ջղափուշ:

Neuridine, ի. ոգ. ջղորդին.

Neurilité, ի. քխ. ջղութիւն:

Neurine, ի. մգ. տ. **Névrine**.

Neurite, ի. հբ. ջղաքար:

Neurobate, ա. հխ. լարախաղաց «ի վեր ճանապարը».

Neurokératine, ի. ոգ. ջղեղջերին. տ. **Kératine**.

Neurologie, ի. ջղաբանութիւն:

Neuromimésie, ա. բժ. ջղանմանութիւն. նմանութիւն ջղային հիւանդութեանց:

Neurone, ա. ջղն. ժողովումն ջղային մասանց մարմնոց:

Neuropathologie, տ. **Névropathologie**.

Neuroptère, տ. **Névroptère**.

Neuroptéride, տ. **Neuroptéris**.

Neuroptéridées, ի. յ. բ. ջղապտերեայք:

Neuroptéris (իս) ա. բ. ջղապտեր. ազգ բրածոյ ձարխոտոյ (fougère).

Neurosperme, ա. բ. ջղասերմն. ազգ երկպտուկ տնկոյ ի տոհմէ դդմատեսակից (cucurbitacées).

Neusticure, ա. սք. ձեռալող, ագելող. ազգ մողիզանց:

Neutralement, մ. ք. չէզոքապէս, չէզոքաբար. un verbe employé —.

Neutralisant,e, ած. չէզոքացուցիչ. action —e, — ազդեցութիւն. || ա. les —s, —ք:

Neutralisation, ի. չէզոքացումն, *չէզոք ընել. la — de la Suisse. 2. ագ. եւ բգ. —. առնել անգործ՝ անազդեցիկ. la — de l'électricité positive par l'électricité négative.

Neutralisé,e, անց. չէզոքացեալ. pays —. 2. —. անգործ՝ անազդեցիկ լեալ. acides —s par des alcalis.

Neutraliser, ն. չէզոքացուցանել. չէզոք գործել. les traités de 1815 ont neutralisé la Suisse. 2. ագ. եւ բգ. —. — un acide. 3. փ. —. անգործ՝ անազդեցիկ գործել, ի դերեւ հանել, *փճացունել, փուճն հանել. — les efforts de qn., les projets de ses ennemis.

Se neutraliser, դ. չէզոքանալ. 2. —. ի դերեւ հանել՝ եղծանել զմիմեանս. ces deux effets ou ces deux forces se neutralisent.

Neutralité, ի. չէզոքութիւն, անկուսակցութիւն. garder la —, չէզոք կալ, ոչ միում յերկոցունց կողմանցն լ. ձեռնառու. 2. ագ. չէզոքութիւն:

Neutre, ած. ք. չէզոք. որ ոչ իգական է եւ ոչ արական. un mot —. || ա. —ն. le — existe en grec et en latin. || Verbes —s, — բայք. 2. չէզոք, անկուսակից. demeurer, rester —, — կալ. lieu, territoire, pavillon, ville, état —. 3. կ. չէզոք. 4. ագ. եւ բգ. չէզոք. sel —, — ազ. corps —s, — մարմինք:

Neutrement, մ. ք. չէզոքաբար:

Neutriflore, ած. բ. չէզոքածաղիկ:

Neutrophile, ած. չէզոքասէր:

Neuvaine, ի. իննօրեայ. իննօրեայ պաղատանք՝ պաշտամունք՝ յիշատակ սրբոց «նօվէնա». faire une — à Notre-Dame, առնել իննօրեայ յԵկեղեցւոջ Տիրամօր. faire des —s à tous les autels, իննօրեայ առնել իւրաքանչիւր խորանի:

Neuvième, ած. իններորդ. il a eu le — rang. C'est la — maison à droite. || ա. le —, —ն, —օր. il est arrivé le — du mois. Nous sommes dans le — de la lune. Il est dans le — de sa fièvre. || Le —, — ամիսն յղութեան. cette femme accouchera bientôt, elle est dans son —. || Le —, la —, —ն, որ ունի զ— կարգ. il est le —, elle est la — de sa classe. 2. ա. le —, —ն, իններորդ մասն. il a touché le — de sa créance. Il a un — dans cette affaire. Il est intéressé pour un —. 3. եմ. ի. la —, իններեակ, իններեակ:

Neuvièmement, մ. իններորդ, իններորդ անգամ:

Névé, ա. ձիւնեակ, մշտատես ձիւն, ձիւնադաշտ:

Néveole, տ. **Nivéole**.

Neveu, ա. եղբօրորդի, եղբայրորդի, քեռորդի. petit—, եղբօրորդեակ, քեռորդեակ. || — à la mode de Bretagne, հօրաքեռորդեակ, մօրաքեռորդեակ, հօրեղբօրորդեակ, մօրեղբօրորդեակ. 2. ագ. Ծոռն. || յ. բՀ. nos —x, Ծոռունք մեր. nos arrière—x, nos derniers —x, որդիք մեր եւ Ծոռունք, Ծոռնեայք մեր. jusqu'à nos derniers —x, մինչեւ ի Ծոռնեայս մեր, ի Ծոռանց մերոց մինչեւ ի Ծոռնեայս:

Névragmie, ի. բժ. ջղաբեկութիւն:

Névragmique, ած. բժ. ջղաբեկական, ջղաբեկ. méthode —.

Névraithémie, ի. ջղաիւս, ջղաիւսութիւն:

Névralgie, ի. բժ. ջղացաւ, ջղացաւութիւն «սիինիք ապրեալ». avoir la —, ջղացաւ լ., *ջիղն ցաւիլ:

Névralgique, ած. բժ. ջղացաւական: [**Axis**.

Névraxe, ա. մգ. ջղաառնակ. տ.

Névrilématique, ած. մգ. ջղապատենային:

Névrilème, ա. մգ. ջղապատեան, ջղամիզն:

Névrilité, ի. ջղութիւն:

Névrine, ի. ոգ. ջղին:

Névrite, ի. բժ. ջղաբորբ, ջղատուպ. բորբոքումն ջղի:

Névro... նախ. յն. ջիղ, ջղա...

Névrographe, ա. ջղագիր:

Névrographie, ի. մգ. ջղագրութիւն. նկարագիր ջղոյ:

Névrohypnologie, ի. ջղաքնաբանութիւն:

Névrokératine, ի. ոգ. ջղեղջերին. նիւթ ինչ ապիտակերպ:

Névrologie, ի. մգ. ջղաբանութիւն, ջղաբանութիւն:

Névrologique, ած. ջղաբանական, ջլաբանական : [բան:
Névrologue, ա. ջղաբան, ջլա-
Névrome, ա. վ. շղուռէց, ջղայուռց, *ջղուռեցք :
Névromimose, ի. բժ. ջղախտանմանուԹիւն. ազգ ջղախտի (névrose).
Névropathe, գ. ջլախտաւոր, ջլախտոտ :
Névropathie, ի. ջղախտուԹիւն, ջլախտաւորուԹիւն :
Névropathique, ած. ջղախտական, ջլախտաւորական :
Névropathologie, ի. բժ. ջլախտաբանուԹիւն :
Névroptère, ած. բպ. ջղաՖԹ. հն. Neuroptère.
Névroptéris (իս) ա.բ. տ. Neuroptéris.
Névrose, ի. բժ. ջղախտ, *ջղի հիւանդուԹիւն «սինիր իլլէԹի»:
Névrosé, e, գ. ջղախտաւոր, ջլախտոտ : [կան :
Névrosique, ած. ախ. ջլախտա-
Névrosisme, ա. ջղայնուԹիւն :
Névrosité, ի. բժ. ջլախտականուԹիւն: [rasthénie.
Névrosthenie, ի. բժ. տ. Neu-
Névrosthénique, տ. Neurasthénique. [ջղապտուկ :
Névrothèle (նէվրոԹէլ) ած. մգ.
Névrotome, ա. վ. ջղահատ. գործի երկաթյրի ի հատանել ջղիցս :
Névrotomie, ի. վ. ջլահատուԹիւն, ջղահատուԹիւն :
Newtonianisme, ա. նեւտոնականուԹիւն. բնական փիլիսոփայուԹիւն Նեւտոնի :
Newtonien, enne, ած. նեւտոնեան, նեւտոնական. le système —. Un philosophe —, նեւտոնական իմաստասէր. 2. ա. —. հետեւող Նեւտոնի. un —. [nisme.
Newtonisme, տ. Newtonia-
Nez, ա. ունչ, քիթ «պուրուն». gros —, լայնանիստ քիթ, կնճիթ. — de chien, շնքիթ. os du —, քնոսկր. saigner du —, արիւն հոսել ընդ ռնգունս. * քիԹէն արիւն գալ. avoir mal au —, ցաւել քիթց, *քիթն ցաւիլ. grand —, մեծաքիթ. petit —, փոքրաքիթ, մանրաքիթ. qui a le — fin, նրբաքիթ. qui a le — court, կաքճաքիթ, կաքճունչ. qui a le — courbé, de travers, կորունչ, ծուռքիթ. — aquilin՝ արծուաքիթ, արծռունգն. retroussé, camus կամ camard կամ épaté, տափաքիթ, տափունչ. — pointu, սրաքիթ, սուր քիթ. — long, խոյաքիթ, երկայնաքիթ. qui a un gros —, կնճռեալ. || — fleuri, bourgeonné, տ. Bourgeonné. || — enluminé, կարմրաքիթ՝ կարմրակտուց —. || vous avez le — tourné à la friandise, հեշտասէր էք.

Parler du —, խօսել ընդ ռնգունս, ռնգախօս լ. քիԹամայն խօսիլ, *քիԹէն խօսիլ. chanter du —, քիԹամայն երգել, *քիԹէն երգել. || փ. ne pas voir plus loin que son —, que le bout de son —, կարճամիտ լ., չլինել նախատես, *քիԹին ծայրէն անդին չտեսնել. || փ. tirer les vers du — à qn., ծափել գրանն յուժերէ, քաղել բանս ի բերանոյ ուրուք, քննռնեցուցանել զքիԹն, *մէկուն բերնէն խօսք առնուլ. || couper le —, պնչատել, *քիԹն կտրել. ||փ. mettre կամ fourrer son —, mettre le — dans, խառնիլ, միջամտել լ., *բանի մի մէջ քիԹն խօԹել, բանի մի խառնուիլ. || փ. mettre le — dans les livres, սկիզբն առնել ուսանելոյ, *սովրելու սկսիլ. || mettre à qn. le — sur, ցուցանել՝ ուսուցանել ուժիք զիմն, *մէկուն չտեսած՝ չլիտած բանն ցուցանել, աչքին առջեւն դնել. ||avoir toujours le — sur qc., ակնկառոյց լ., յառնալ հայել յիմն, *բանի մի վրայէն քիԹն չվերցուցանել. elle a toujours le — sur son ouvrage. || փ. mener qn. par le —, տալ առնել ուժիք զամենայն հաճոյս իւր, *մէկուն ամէն իւր ուզածն ընել տալ, մէկն քիԹն բռնել, քիԹն բռնած տանիլ. || se casser le —, ջախջախել զքիԹն եւ փ.՝ չյաջողիլ. || donner du — en terre, անկանիլ ի վերայ երեսաց յերկիր, *երեսին վրայ գետին իյնալ. եւ փ.՝ չյաջողիլ ի ձեռնարկուԹեան իրիք, նկուն լ., *ձեռնարկուԹեան մի մէջ չյաջողիլ, յաղԹուիլ. || փ. se couper, s'arracher le — pour faire dépit à son visage, բարկուԹեամբ վնասել կամելով ուժիք՝ անձին վնասել. || allonger le —, մերձենալ ի տեսանել, հաստատել, *քիԹն երկնցուցանել. dès qu'on lui parle de cela, il faut le voir allonger son —. Tu as beau allonger ton —, ça ne te regarde pas, ce n'est pas pour toi. եւս՝ խոժռիլ, խոժռեցուցանել զդէմս, դժկամակիլ, *քիԹ կախել, քիԹ ու պոչ ընել. il allonge le — sur tout ce qu'on lui donne. On lui sert ce qu'on a de meilleur, et il allonge le —. || Faire un pied de — à qn., ունչս առնել, մրուր տալ, մկՀալ, *մուր տալ. || il a un pied de —, ի դերեւ ել յոյս նորա, չաջողեաց, ամօԹապարտ է, *յոյսն պարապ ելաւ, բանն չյաջողեց. || n. ce n'est pas pour son —, չէ այս վասն նորա, *այս իրեն համար չէ.

2. քիթ, կնճիթ, ցուռկ (կենդանեաց ոմանց). le — du porc, կնճիթ խոզի, խոզակնճիթ.

3. երեսք. mettre son manteau sur son —. || Mettre le — dehors, եւլանել արտաքս, *քիԹն դուրս դնել, դուրս ելլել. c'était un temps à ne pas mettre le — dehors (Séver.). Sans oser mettre le — dehors (Id.). || Mettre le — à la fenêtre, հայել ընդ պատուհանն, *պատուհանն ելլել. պատուհանէն նայիլ. || — à —, երես առ երես, դէմ առ դէմ, դէմ յանդիման, *քիԹ քիԹ. se trouver — à —, *քիԹ քիԹ գալ. || montrer son —, le bout de son —, ցուցանել զանձն, *ինքզինքն ցուցունել. || donner sur le — à qn., հարկանել զերեսս ուրուք, *մէկուն երեսին զարնել. եւ փ.՝ յերեսս հարկանել, *մէկուն երեսն զարնել. || փ. donner d'une chose par le —, ասել ինչ յանխորհուրդս, *բան մի ափեղցփեղ զուրցել. || regarder qn. sous le —, կարի մերձ մատուցեալ հայել յոք խրոխտանօք, *մէկուն քիԹն մտնելով յանդուգն նայիլ. || fermer la porte au —, փակել զդուռն յերեսս ուրուք, *դուռն մէկուն երեսին գոցել. vous me deviez fermer la porte au —. Peu s'en est fallu que son portier ne vous ait fermé la porte au —. || p. au — de qn., յերես՝ յանդիման ուրուք, *մէկուն երեսին՝ երեսն ի վեր՝ առջեւն. ես՝ առ ոչինչ գրելով զոք. dire à leur — qu'ils n'ont rien fait qui vaille (Régn.). Elle écoute un amant, elle en fait un mari; le tout au — du mort qu'elle avait tant chéri (La Font.). || Rire au — de qn., ծաղր առնել զոք յայտ յանդիման. on me riait au —. A votre — elle se rit de vous (Mol.). || փ. jeter à qn. une chose au —, ի դէմս ածել՝ յիշեցուցանել ուժիք զիմն, *բան մի մէկուն երեսն զարնել: c'est un étrange fait du soin que vous prenez à me venir toujours jeter mon âge au — (Mol.). || Avoir le — tourné vers, դնել ի մտի գնալ ուրեք, առնել ինչ. j'ai le — tourné vers Paris.

4. քիթք, հոտոտելիք. ce chien a bon —, ընդհավաք է շունդ, *այս շան —ն սուր է.

5. փ. խորագիտուԹիւն, նախատեսուԹիւն. comme il a bon —, il n'est pas longtemps dupe (Sév.). || Avoir du —, հոտոտել, գուշակել. || p. mettre le — dessus, գուշակել զիրն, *բանն գուշակել.

6. նե. ցուռկ, նաւացուռկ. || être sur son —, մխել յոյժ նաւու ցուռկն ի ծով, *նաւուն քիԹն սաստիկ ծովն խոթել.

Առ. cela paraît comme le — au milieu du visage, երեւի այս որպէս քիԹն յերեսս. ասի զբաջայայտ ինչ իրաց. || S. Morveux.

Ni (նի) շ. ոչ, եւ ոչ. չվասի երբէք առանց *ne* ժխտական մասնիկն յառաջադաս կամ յետադաս եւ համանշանակ է *et*ի բացառական մտօք. 2. *ni* կրկնեալ նախադաս իբաքանչիւր բանից ժխտելեաց. elle n'a ni parents, ni supports, ni richesse (Mol.). 3. յորժամ *ni* չկրկնիցի, մասնիկ կազմի *pas* կամ *point*ի. que la fortune ne tente donc pas de nous tirer du néant (Boss.). 4. յորժամ *ni* կրկնիցի, չդնի մասնիկն *pas* կամ *point*. Il ne faut être ni prodigue ni avare. || սակայն լաւագոյնք ի մատենագրաց գիակառակն արարին. cela n'est pas capable ni de convaincre mon esprit, ni d'ébranler mon âme (Mol.). 5. յորժամ յոլով բայք յաջորդին միմեանց, չդնի *ni* նախադաս առաջնոյն. je ne veux, ni ne dois, ni ne puis obéir. || սակայն չէ բացարձակ կանոն. եւ Լապրեյէր ասաց. un sot ni n'entre ni ne sort comme un homme d'esprit. 6. *ni* ի կցելն զբանս ընդ միմեանս մասնիկ դնիլ ի սկզբան, մանաւանդ ի բարձրագոյն ոճ. ni sa main n'est point raccourcie, ni ses trésors ne

sont point épuisés (Boss.). 7. *Ni* դնի երբեմն առանց *ne*ի եւ առանց բայի զօրութեամբ իմանալով զրան ինչ. ni l'un ni l'autre, ոչ մին եւ ոչ միւսն. comment la trouvez-vous? Ni belle ni laide. 8. *Ni* իբր գոյական. ces deux *ni* avec *point* ne sont pas permis (Volt.). 9. դր. մարթ է ասել քան իմաստից ni la douceur ni la force n'y peut rien կամ n'y peuvent rien. Ni l'or ni la grandeur ne nous rendent heureux.

Niable, ած. ուրանալի, ժխտելի. tout mauvais cas est —.

Niais, e, ած. բզ. բունկալ, *բունէն դուրս չելած, բոյնն կեցած. un faucon, un oiseau —. 2. փ. խակ, խամ, անփորձ. un garçon —. Tournure —e. 3. անմիտ, ապուշ, ապուշիկ, խօնարհիտ, Յանծրամիտ, պարզամիտ, *բամբասակ, խմգրել. une démarche —e. || գ. un —. Une —e. || n. c'est de la graine de —, S. **Graine**. 4. մ. parler, rire —, խօսել, ծիծաղել անմտապաք, *ապուշ ապուշ ծիծաղիլ:

Niaisement, մ. անմտաբար, անմտապաք, պարզմտապաք. parler, applaudir, rire, regarder, raconter, croire, s'amuser —.

Niaiser, չ. ը. կորուսանել զժամանակն անմտապաք, ժամավաճառ. լ. ի մտոխս. ne faire que —. Il n'est pas question de —, il s'agit d'une affaire sérieuse.

Niaiserie, ի. մտոխք. ne s'occuper que de —s. S'amuser à des —s, զբօսնուլ անօտնօք, *փուճ բաներով զուարճանալ. débiter une —, ne dire que des —s, մտոխս խօսել, մտախոս լ. 2. անմտութիւն, պարզմտութիւն. la — de ce jeune homme est incroyable. Être d'une grande —, անմիտ՝ պարզամիտ յոյժ լ.

Niaouli, ա. բ. նիաուլի. բոյս քաղցրահոտ. essence de —, նիաուլիւղ. իւղ ինչ անուշահոտ հանեալ ի նիաուլիէ:

Nicaise, ա. ը. պատանի անմիտ՝ պարզամիտ. c'est un grand —, *անմտին մեծն է: [խոտոյ:

Nicandre, ի. բ. նիկանդրի. ազգ

Niccolate, ա. տգ. նիքելատ:

Niccolique, ած. տգ. նիքելային:

Nice, ած. հ. տխմար, անմիտ:

Nicéphore, ած. հլս. յաղթանակակիր. statue —.

Nicet, ette, ած. հ. տխմարիկ, անմտիկ:

Nichan, ա. նշան:

Niche, ի. որմախորշ, գողտ, առանձին խորշ. mettre une statue dans une —. Le chœur de cette église est orné de saints placés dans des —s. Une — de poêle. || — de lit, մահճախորշ, անկողնոց. || — à cru, գետնատարած —, *գետնի երեսէն սկսող —. 2. շնյարկ, կատուայարկ, *շան, կատուի տնակ. ce chien est entré dans sa —. 3. փ. տնակ, խղիկ. heureusement je me suis fait une — dans laquelle on peut vivre et mourir à sa fantaisie (Volt.) 4. ը. խաբ, խաղ, ներեք, չարաճիճի, *չարաճճիութիւն. faire une — à qn., խաբ գործել ումեք, խաղ առնել, *մէկուն չարաճիճի մի ընել. ces —s là ne me plaisent point.

Nichée, ի. ձագք միոյ բունի, *բոյն մի. une — de fauvettes. Il a pris la mère et toute la —. Une — de souris. 2. բ. եւ փ. բոյն. հաւօրէն որդիք ազգատոհմի. voilà toute la —. 3. բ. եւ նո. բոյն, խումբ, վոհմակ. բազմութիւն անօրէն մարդկան. une — de petits voleurs.

Nicher, չ. բունել, բոյնս դնել, բոյն կառուցանել, *բոյն շինել. la fauvette niche dans les buissons. || ասի եւս գչորքոտանեաց ոմանց. les ours nichent dans les vieux arbres (Buff.). || փ. en mille endroits nichait l'amour (La Font.). 2. փ. բնակիլ. — haut, բարձրաբնակ լ. — dans un lieu bien élevé, սարաւանդիլ.

ն. բունել, զետեղել, դնել, բնակեցուցանել. où l'a-t-on niché? || — գո. en prison. կլ. le —, ի բանտ արկանել զոք, *մէկն բանտ դնել.

Se nicher, դ. բունիլ, նստիլ, բնանակիլ, ղօղիլ. — dans un lieu. Où s'est-il niché? || փ. où la vertu va-t-elle —! (Mol.).

Nichet, ա. բունկալ «փոլ, փոլտ եռաստիճան»:

Nicheur, euse, գ. բունող, բունագործ, *բոյն շինող Թռչուն:

Nichoir, ա. ձագարան, Թխարան, Թխասանդակ. *Թուխս նըստելու վանդակն «չիիՓխանէ». 2. Թխաց, Թխասկողով, *հաւուց Թըխսելու կողովն:

Nickel, ա. նիքել. մետաղ ինչ նման երկաթոյ. — gris, գորշ —.

Nickelage, ա. ար. նիքելումն, նիքելազօծումն: [լազօծել:

Nickeler, ն. ար. նիքելել, նիքե-

Nickelglanz, ա. հր. տ. **Gersdorffite**. [ser —.

Nickélifère, ած. նիքելաբեր.

Nickeline, ի. մր. նիքելիկ. — blanche, տ. **Chloanthite**.

Nickelocre, ա. հր. նիքելակաւաբար: [սակ աղաւնոյ:

Nicobar, ա. Ը. նիկոբար. տե-

Nicodème, ա. նիկոդիմոս, այր պարզամիտ. c'est un grand —, *պարզամտին մեծն է:

Nicolaïte, ա. յ. նիկողայեցի, նիկողայիտ. հետեւողք Նիկողայոսի Անտիոքացւոյ.

Nicotiane, ի. նիկոտիան, ծխախոտ. այսպէս կոչեցաւ նախ tabac (ծխախոտ) յանուն Nicotի որ երեք զայն ի Փորթուգալէ:

Nicotianine, ի. տգ. նիկոտիանին, ծխախոտիւղ:

Nicotianique, ած. տգ. նիկոտիանային. acide —, նիկոտիանաԹթու:

Nicotidine, ի. տգ. նիկոդիտին. կալաբարակերպ ինչ Թունաւոր:

Nicotine, ի. տգ. նիկոտին, ծխախոտին. Թունաւոր նիւթ հանեալ ի ծխախոտոյ:

Nicotinique, ած. տգ. **Nicotique**, ած. նիկոտային, ծխախոտային. les accidents —s.

Nictation կամ **Nictitation** (սիօն) ի. բժ. տ. **Clignotement**.

Nictitant, e, ած. բժ. քԹող. membrane —e, քԹաԹաղանԹ:

Nid, ա. բոյն, ձագարան «եռվա». petit —, բունիկ. — de rossignol, սոխակաբոյն. chercher, trouver, dénicher un —. L'oiseau est dans son —. Faire son —, բունել, *բոյն շինել. bâtir, construire un —, բոյնս դնել, բոյն կառուցանել, *— շինել. || փ. trouver la pie au —, գտանել մեծ ինչ, յաջողաբախտ լ., *բախտն բանիլ. || il n'y a plus que le —, բոյնն եւեթ կայ, *բոյնն միայն կեցած է. կ'ըսուի երբոր տեղ մի երԹըսուի մէկին կամ բան մի գտնելու եւ տեղն միայն պարապ գտնուի. || prendre au —, առնուլ ի բունոյ, *բոյնէն՝ բուն տեղէն առնուլ. 2. բոյն, ձագք միոյ բունի. || — à rats, մկնաբոյն, *մկի բոյն. եւ փ. ողորմելի խցիկ. être logé dans un — à rats. A Madrid on couche dans des —s à rats (J.-J. Rouss.). 3. փ. բոյն, բնակարան. il est dans son —. Il a épousé une veuve fort riche, il a trouvé là un bon —. — de brigands, աւազակաբոյն. || le — paternel, տուն հայրենի. 4. փ. բոյն, աղբիւր. de ce — sortent tous les vices (Boil.).

Առ. petit à petit l'oiseau fait son —, առ փոքր փոքր Թռչունն առնէ զբոյն իւր, *փիչ փիչ Թռչունն բոյնն կշինէ. կամաց կամաց մարդ բանն՝ բանտն՝ տունն կշինէ:

Nidification (սիօն) ի. ո. բունագործութիւն. *Թռչնոց բոյն շինելն:

Nidiforme, ած. բունածեւ:

Nidoreux, euse, ած. բժ. հոտեալ, ապականեալ, գարշահոտ. des rapports —. [ազգ անկոյ:

Nidulaire, ի. բ. բունասունկ.

Nidulant, ած. կ. բունագործ, բունակերտ, *բոյն շինող:

Nidulariées, ի.յ. բ. բունասնկեայք:

Nié, e, անց. ուրացեալ, ժխտեալ. un fait — par les témoins.

Nièce, ի. եղբօրադուստր, քեռադուստր, եղբօրորդի, *եղբօրաղջիկ, քոյրորդի, քրոջ որդի՝ աղջիկ «եէկէն». 2. petite—, եղբօրորդեակ, եղբօրադստրիկ, քեռադստրիկ, *եղբօրաղջկան կամ քրոջ աղջկան աղջիկն. les petites—s —x. 3. — à la mode de Bretagne, հօրաքեռադստրիկ, մօրաքեռադստրիկ, հօրեղբօրադստրիկ, մօրեղբօրադստրիկ:

Nielle, ի. արջնդեղ, սոնիճ, սեւահունտ, սեւագնդիկ. սեւ հընտիկ «չէօրէք օՓու». — de Damas, արջնդեղ Դամասկոսի. — des champs. արջնդեղ արտորէից. 2. եգ. երեսիլ. ժանգ՝ հիւանդութիւն արմտեաց. — des blés, — ցորենոյ. 3. ա. —, սեւակիտուած. սեւ կիտուած, սեւագոյն զարդ ի վերայ արծաԹեղինաց:

Niellé, e, անց. նրեւիլաւիայ, ժանգաւիայ, ժանգակեր. blé —. 2. ար. արջնդեղեալ, սոնիճազարդ. sabre —.

Nieller, ն. նրեւիլել, նրեւիլաւիայ՝ ժանգաւիայ՝ ժանգակիր առնել. հարկանել նրեւիլաւ՝ ժանգով զցորեան. 2. արջնդեղել, սոնիճել, սեւակիտուած յօրինել. — une tabatière.

Se nieller, դ. նրեւիլիլ, նրեւիլաւիայ՝ ժանգաւիայ՝ ժանգակիր լ. les blés se niellent par le mauvais temps. 2. ար. արջնդեղիլ, սոնիճիլ. cette pièce ne doit pas —.

Nielleur (նիելէօր) ա. արջնդեղիչ, սոնիճող. սեւակիտուած յօրինիչ. 2. ած. —. les orfèvres —s.

Niellure (նիելիւր) ի. իգ. նրեւիլուն, ժանգաւիայուիւն (արմատաց). 2. արջնդեղագործուիւն, սոնիճագործուիւն, սեւակիտուածագործուիւն:

Nier (je niais, n. niions, v. niiez; q. je nie, q. n. niions, q. v. niiez) ն. ուրանալ, ուրացաւ լ՝ կալ, մերժել. — le fait. — Dieu. — un principe. Je nie d'avoir rien touché. L'on ne peut — que la longue vie ne soit souhaitable. — un dépôt, une dette. 2. մերժել, զլանալ, մերժել, ոչ ընդունել. il demeure libre d'octroyer la demande ou de la —.

Se nier, դ. ուրացեալ լ., *ուրացուիլ. ce sont là des choses qui se nient facilement.

դ. ***nier*** վարեալ ընդ բացասականի՝ առնու սովորաբար ***ne***. vous ne sauriez — qu'un homme n'apprenne bien des choses quand il voyage. Peut-on — qu'il n'ait avancé cette somme. || մարի է զեղչել զայս ***ne***. je ne nie pas qu'il ait fait cela.

Nigaud, e, ած. անմիտ, պանդոյր, ապուշ, *բանբառակ, խմբել, խմկել. il est bien —. || գ. un —. Une —e. 2. Ի. պանդոյր. ազգ մանր ծովագռաւի. S. Cormoran.

Nigaudement, մ. անմտաբար:

Nigauder, չ. անմտանալ, զբօսնուլ անուռնոք. ne faire que —. Passer son temps à —.

Nigauderie, ի. անմտուիւն, պանդոյրուիւն:

Nigelle, ի. բ. արջնդեղ, սոնիճ «չէօրէք օձու ֆիտանը». — de Damas, արջնդեղ Դամասկոսի. 2. S. Nielle, եգ.

Nigelline (նիժէլին) ի. տգ. արջընդեղին. դառն նիւթ հանեալ ի հատից արջնդեղոյ: [*սեւուկ:

Nigrescent, e, ած. ո. սեւորակ,

Nigrette, ի. S. Merle.

Nigri, նմ. լատին **Niger,** սեւ, սեւա...

Nigricorne, ած. կ. սեւեղջիւր, սեւեղջերիկ: [սեւագործ:

Nigrifiant, e, ած. սեւացուցիչ,

Nigrine, ի. հբ. սեւաքար. ազգ բուտիլի (rutile). [տուբ:

Nigripen, enne, ած. կ. սեւոտիեն-

Nigrirostre, ած. կ. սեւակուց:

Nigrisine, ի. տգ. սեւին:

Nigritie (նիկրիսի) ի. ախ. սեւուիւն:

Nigroil (նիկրօյլ) ա. ձբ. սեւաչն «գարա կէօզ պալըղը»:

Nigrotine, ի. տգ. սեւինին:

Nigrotinique, ած. տգ. սեւինիական:

Nihilisme, ա. իս. ոչնչականուիւն. 2. անկրօնուիւն:

Nihiliste, գ. ոչնչական. 2. ած. —. Une philosophie —. [ինչ:

Nika, ա. խբ. նիքա. խնցիմորի

Nilgau (նիլկօ) ա.սբ. կանաչեզն. ազգ յամուրի (antilope).

Nille, ի. ար. մեղեխակ. *մեղեխին անցուցած փայտէ բազպանն:

Nilomètre, ա. նեղոսաչափ:

Nilométrique, ած. նեղոսաչափական: [սոնիա, նիլսոնի:

Nilsonia, Nilsonie, ի. բ. նիլ-

Nima, ա. բ. նիմա, ազգ երկպտուկ տնկոյ ի տոհմէ սիմարուբասերից (simaroubacées).

Nimbe (նէնպ) ա. պսակ՝ ճաճանչ՝ լուսապսակ (սրբոց ի պատկերի). 2. դգ. պսակ (ի դիւոշմածս կայսերաց ոմանց):

Nimbé, e, ած. պսակազարդ, ճաճանչազարդ:

Nimbus (նէնպիւս) ա. անձրեւաբեր, ամպայոյզ:

Nimse, ա. կ. S. Furet.

Niobate, ա. տգ. նիոբատ. ալ ինչ: [Ի հեռնի ինչ:

Niobé, ի. դց. Նիոբէ. 2. կ. —,

Niobique, ած. տգ. նիոբային. acide —, նիոբաթթու:

Niobite, ի. հբ. նիոբաքար:

Niobium (օմ) ա. տգ. նիոբիոն. մետաղ ինչ:

Nipa, ա. բ. նիպա. ծաղիկ ի տոհմէ խառարեայց (pandanées).

Nipacées, ի. յ.բ. նիպասաներք. տոհմ երկպտուկ տնկոց որոց նախատիպ է նիպա (nipa).

Nippe, ի. հանդերձ, զարդ. avoir de belles —s, de bonnes —s. Ne laisser que de vieilles —s à ses héritiers. || ի. եւ բ. il en a eu, il en a tiré de bonnes —s, բազումս շահեցաւ անտի. 2. ո. յ. հնոտիք, *հինաւուրց լաթեր. ce ne sont que des —s.

Nipper, ն. զգեցուցանել, զարդարել. — qn., le bien —. = Se —, դ. — զանձն:

Nique, ի. faire la — à qn., ունչս առնել ումեք, ծաղր առնել՝ անպատուել զոք, *մէկուն քիմուպոչ ընել, արհամարհել:

Nirle, ի. ախ. S. Roséole.

Nirvahna, ա. նիրվանա. կրօնք Հնդկաց: [նուաճեան:

Nirvahnisme, ա. նիրվանականա-

Nirvahniste, ա. նիրվանական:

Nisan (նիզան) ա. նիսան. առաջին ամիսն հրէից:

Nitée, ի. հն. Nichée.

Nitidulaire, ած. մբ. փայլիկաւոր: [պատենաձեւ:

Nitidule, ի. մբ. փայլիկ. միջատ

Nitidulides, ի. յ.մբ. փայլիկեայք:

Nitila, գա. Lérot ի:

Nitouche, ի. բ. sainte —, կեղծաւոր. *կեղծաւոր փարիսեցի. c'est une sainte —. Est-ce que par hasard vous seriez un finaud avec votre air de sainte —? Faire la sainte —, կեղծաւորիլ, ձեւանալ կերպարանել, *բան մի չուզել ձեւանալ:

Nitraire, ի. բ. բորակածառ. Ցուփ Ափրիկեայ:

Nitramine, ի. տգ. բորակամին:

Nitranilate, ա. տգ. բորակապալընեղատ: [պալընեղային:

Nitranilique, ած. տգ. բորակա-

Nitrate, ա. տգ. բորակատ, բորկատ. || — d'argent, — արծաթի, դժոխաքար «ճիչինեմ Թաշը». || — de potasse, — խալոյ, բորակախալի:

Nitraté, e, ած. բորակատեալ:

Nitratine, ի. տգ. բորակին:

Nitration (սիօն) ի. բորակումն, բորակացումն:

Nitre, ա. բորակ:

Nitré, e, ած. բորակեալ, *բորակած, բորակախառն. anisol —.

Nitrer, ն. բորակել:

Nitréthane, ա.տգ. բորակէթան:

Nitreux, euse, ած. տգ. բորակուտ. une terre —euse. 2. acide —. բորակուտ Ա՛Ծու. նախկին անուն **Acide azoteux** ի. || gaz —, բորակուտ գազ. հին անուն **Bioxyde d'azote** ի: [բակահանք:

Nitrière, ի. բորակահանք, բո-

Nitrificant, e, ած. տգ. բորակագործ, բորակածնիչ:

Nitrification, ի. տգ. բորակացումն, բորակագործուիւն:

Nitrifier (Se) դ. բորականալ:

Nitrile, ա. տգ. բորակիլ:

Nitrique, ած. տգ. բորակային. acide —, բորակաթթու, որ ռ. կոչի eau-forte. հմ. **Azotique.**

Nitrite, ա. տգ. բորակիտ. աղ. հն. **Azotite,**

Nitrium ա. տգ. բորակիան:

Nitro, նմ. բորակ, բորակա...

Nitrobactérie, ի. բ. բորակամանրիկ: [ճանրիտ:

Nitrobaryte, ա. հբ. բորակա-

Nitrobenzène, ա. տգ. բորակընդրէն:

Nitrobenzide կամ **Nitrobenzine,** ի. տգ. բորակաընդրին:

Nitrobenzoyle, ա. տգ. բորակաընդրուտ, բորակաընդրաիւթ:

Nitrobromobenzine, ի. տգ. բորակաընդրին:

Nitrocalcite, ի. հբ. բորակակրաքար: [կաբնաճուխ:

Nitrocarbone, ա. տգ. բորա-

Nitrocellulose, ի. տգ. բորակախորշուց. S. Cellulose.

Nitrochlorobenzine, ի. տգ. բորակաքլորակընդրին:

Nitrochloroforme, ա. տգ. բորակաքլորոգի:

Nitrococcique, ած. տգ. բորակորդանային:

Nitrocolle, ի. բորակասոսինձ:

Nitrocryptopine, ի. տգ. բորակագաղտասիրոնին. կալաքարակերպ ածանցեալ ի գաղտասիրոնի (cryptopine)

Nitrodaturine, ի. տգ. բորակաթջրննկուզին . կալաքաթակերպ հանեալ յաթջրննկուզոյ (datura).

Nitro-éthane, ա. տգ. S. **Nitréthane**.

Nitroferrocyanure. ա. տ. բորակերկաթախառժուկ :

Nitroforme, ա.տգ. բորակածեւ:

Nitrogène, ա. տգ. բորակածին . հն. **Azote**. [ծնեալ:

Nitrogéné,e, ած. տգ. բորակա-

Nitroglycérine, ի. տգ. բորակաքաղցրին : [սպանդին :

Nitroharmine, ի. տգ. բորակա-

Nitro-hydrochlorique, ած.տգ. բորակաջրաքլորային :

Nitrol, ա. տգ. բորակուլ :

Nitroline, ի. տգ. բորակալին . պայծառացիկ նիւթ հանեալ ի բորակաթթուէ; (acide nitrique).

Nitrolique, ած. տգ. բորակուլային :

Nitrométhane, ա. տգ. բորակամեթան : [չափ :

Nitromètre, ա. տգ. բորակա-

Nitromonas (աս) ա.տգ. բորակծննակ . բորակային մանրէիկ; :

Nitropicrate, ա. տգ. բորակապիկրատ . բորակադառնատ :

Nitropicrique, ած. տգ. բորակապիկրային , բորակադառնային :

Nitroprussiate, ա. տգ. բորակապրուսիատ : [մին :

Nitrosamine, ի. տգ. բորակա-

Nitrosate, ա.տգ. բորակատ :

Nitrosé, e, ած. տգ. բորակեալ , բորակացեալ , բորակախառն :

Nitrosite, ա. տգ. բորակիկ :

Nitrosité, ի. բորակութիւն :

Nitroso,նմ. բորակ..., բորակա...

Nitrosobenzine, ի. տգ. բորակաբենզին :

Nitrosobiméthylaniline,ի.տգ. բորակերկմեթիլանիլին :

Nitrosochlorure, ա. գտ. բորակաքլորուկ :

Nitrosulfate, ա. տգ. բորակածծմբատ :

Nitrosyle, ա. տգ. բորակախառնուատ , բորակախառնաիւթ :

Nitrotolénique, ած.տգ. բորակատոլինային :

Nitrotoluène, ա. տգ. բորկատոլուէն :

Nitrotoluidine, ի. տգ. բորկատոլուիդին : [ոէն :

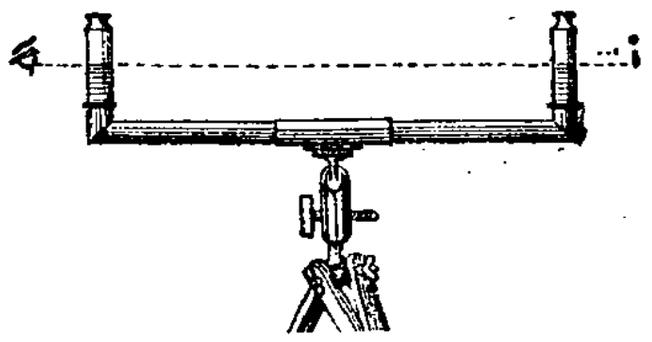
Nitroxylène, ա.տգ. բորկափայ-

Nitrure, ի. տգ. բորակուն :

Nitryle, ա. տգ. բորակուատ , բորակաիւթ :

Nivéal,e, ած. բ. ձմեռնափթիթ, *ձմեռն ծաղկող . 2. ձիւնաբնակ , * ձիւնի մէջ բնակող . || ի. la —e, s. **Perce-neige**.

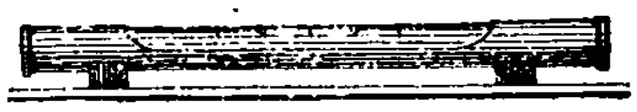
Niveau, ա. հարթակ , հարթաչափ . — d'eau, ջրահարթակ , ջրահարթաչափ . — à bulle d'air, օդահարթակ , օդահարթաչափ . dresser, mesurer qc. au —, avec le —, հարթակով ուղղել՝ չափել գիծն. 2. հարթակ . հարթ հաւասարութիւն , մակհաւասարութիւն , հարթայատակութիւն , հարթուիթն . prendre le — d'un terrain. 3. փ. հարթակ , հաւասարութիւն. — de la science, հարթակ գիտութեան . le — démocratique, — ռամկապետական . 4. նմ. մակերես.

Niveau d'eau.

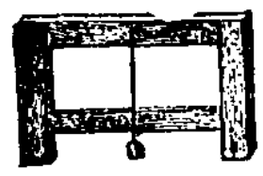
— de l'eau, — de la mer, — երեսք ծովու . եւս՝ ծփագիծ նաւու .

De —, au —, մ. հարթահաւասար, հարթայատակ , հարթյատակ . հարթ

Niveau à bulle d'air.

պահատ . une terrasse au — du jardin, de — avec le jardin, mettre au — de la terre, հարթայատակ առնել. mettre au — de, հարթել , հաւասարել , *շտկել , հաւասարցուցանել . || փ. հարթ հաւասար, հաւասար , միօրինակ . le danger, comme la mort, met tous les hommes de —. Il était simple, affable, toujours de — avec tout le monde.

Niveau de maçon

A son —, à leur —, à votre —, etc., հաւասար իր, նոցա, ձեզ , եւն. il n'est pas à notre —, չէ հաւասար՝ հանգիստապատիւ մեզ. être au — des grands écrivains, de — avec les grands écrivains. Son caractère était au — de son génie. Ouvrage qui n'est pas au — des connaissances actuelles. Se mettre de — avec qn. կամ au — de qn., հանգիստապատիւ ուժեք զանձն առնել . ne pouvoir s'élever au — de qn., n'être pas au — de qn. pour la fortune, չլինել ուժեք հաւասար ճոխութեամբ , չհաւասարել ուժեք փարթամութեամբ :

Nivelage, ա. հարթաչափումն , հարթաչափութիւն :

Nivelé,e, անց. հարթեալ , հարթ, հարթայատակ . un terrain —.

Niveler (je nivelle, je nivellerai) ն. հարթաչափել , հարթակել . չափել հարթաչափով , չափել գհարթութիւն . — une route, une allée. — une rivière pour savoir combien elle a de pente, չափել գհարթութիւն գետոյ . 2. հարթել , հարթայատակ առնել , *շտկել . — une route. 3 փ. հարթել , հաւասարել . la révolution nivelle les rangs, les fortunes.

Se niveler, պ. հարթիլ . ce terrain ne se nivellera pas facilement. 2. փ. հաւասարիլ . les fortunes tendent à — par les partages.

Nivelette, ի. հարթաչափիկ :

Niveleur,euse (նիվլէօր) գ. հարթիչ , հարթչուհի . 2. փ. հարթիչ . 2. փ. հարթ ընկերական կարգաց :

Nivellement, ա. հարթաչափումն , հարթաչափութիւն . — barométrique. Faire des —s. 2. հարթութիւն . travailler au — d'un terrain inégal. 3. փ. հաւասարումն , հաւասարութիւն . le — des fortunes, des rangs, des conditions.

Nivéole, ի. բ. ձիւնաճաղիկ , ձիւնծաղիկ :

Nivereau, ա. ռա. ձիւնաբրանկի «գար իսիինօզու» :

Nivet, ա. ռ. պրաշահ «գօմիսիօննու խաւինի» :

Niviforme, ած. հբ. ձիւնաձեւ , ձիւնանման :

Nivôse, ա. ձիւնալից . չորրորդ ամիսն առաջին հասարակապատուհան Գաղղիացւոց (ի 27 դեկ. ց19 յունուարի) :

Noachide (նօաշիտ) ա. եբր. Նոյական , նոյեան :

Nobiliaire, ած. ազնուական , ազատական . la caste —. Titre, ordre —. L'orgueil —. || Particule —, ազատական մասնիկ . մասնիկն որ դնի նախադաս անուան ազնուականաց . ի Գաղղիա է de, ի Գերմանիա von. 2. ա. ազնուականագիր , արձանագիր ազնուականաց երկրի իրիք . on trouve la généalogie de cette maison dans le — de la province.

Nobilissime, ած. ամենազնուական , բաջազնեայ , բաջատոհմիկ :

Noble, ած. ազնուական , ազատ, ազնիւ , ազնուատոհմ , ազնուականուհի , ազնուուհի , ազատատոհմ , ազատատոհմիկ , ազատաբարոյ, ազնուագգի , ազատազնեայ , ազատագգի , տոհմիկ , ազգիկ . les hommes —s, ազնուական՝ ազատ մարդիկ, ազատաբարոյն . il est — par, par sa race de naissance, ազատածին՝ ազատատոհմ է . de race — կամ de — race, ազատազարմ , ազատատոհմ , ազատազգի . une — mère, ազնուամայր , *ազնուական մայր . une femme —, ազատակին , ազատուհի . ազնուական կնիկ . il est plus honorable d'être — par soi-même que par autrui (Boiste). Être — de sang, d'un sang —. || p. être — comme le —, մեծազարմ՝ մեծազգի է :

2. ազատ , ազատական , ազատագունդ , ազատախառն , ազատամոլով . une terre —. — Masis, ազատն Մասիս . garde —. Soldats —s, ազատազօր . || cheval —, պերճատոմոյ երիվար , *վիզն փառաւոր ձի . || բզ. քաջօրս . ասի գյափշտակիչ Քաչնոց .

3. փ. ազնուական , ազնիւ , ազատ , ազնուախոհ , ազնուագուն , վսեմախոհ . les créatures les plus —s. Un cœur, une âme —. Air —. Une pauvreté — est tout ce qui me reste (Volt.). Un mot —. Style —. Qui vous inspire une si — audace. Une démarche —, նազելի գնացք . — de caractère, ազնուաբարոյ .

4. փ. ազնուական , շքեղ , հոյակապ , գերապանծ . une des plus —s couronnes de l'univers.

5. ազատամիտ, առատաձեռն. un roi —.

6. իբ. ճոխ. — veine de cuivre.

7. բխ. les parties —s, ազնուական մասունք, սիրան, ուղեղն, . . .

8. ա. ազնուական, ազատ. fils de —, որդի —ի, ազատորդի, ազնուորդի. les —s, —ք, ազատանի, ազատորեաք, ազատակոյտ. un — arménien, romain.

9. ա. ազնուականն. որ ինչ ազնուական՝ անուամբ է. le grand et le —.

Noblement, մ. ազնուականաբար, ազատաբար, *ազնուականի պէս. || vivre —, կեալ —, *— ապրիլ, գինուորութեամբ; զատ ոչինչ արհեստի չպարապիլ. 2. փ. ազնուականաբար, ազնուապէս, ազնուաբար, *ազնուական կերպով. tomber, s'exprimer, mourir —. Dire — les plus petites choses. Elevé —, ազնուատուն:

Noblesse, ի. ազնուականութիւն, ազատականութիւն, ազնուագգութիւն, ազնուատոհմութիւ, ազատատոհմութիւ, բարեծնդութիւ. — transmissible, héréditaire, manque de —, անազնուականութիւ, անազնուութիւ. qui manque de —, անազնուական, անազնիւ. prouver sa —, faire preuve de —, faire ses preuves de —, ցուցանել զ— իւր, *իւր —ն ցուցանել՝ ցոյց տալ. ne se point piquer de —, *ազնուականութեան վրայ չպարծիլ. déroger à —, à sa —, *իւր ազնուականութեան դէմ ընել. des lettres de —, Թուղթ ազնուականութեան. être entiché de sa —, *իւր ազնուականութեան վրայ յարած լ. || — d'extraction, ազնուագգութիւն, ազնուատոհմութիւն, ազատատոհմութիւն, բարեծնդութիւն, քաջատոհմութիւն, քաջագգութիւն. — d'épée, ազնուականութիւն սրոյ. առացեալ առանց ի ձեռին. || — militaire, գինուորական ազնուականութ. որ սեպհական էր գինուորաց հասելոյ յատկեան ինչ. || — de robe կամ d'office, դատաւորական ազնուականութիւն, շնորհեալ դատաւորաց. || — de finances, դրամաշահ ազնուականութիւն. ի ձեռս բերեալ գնելով զտիտղոս ինչ ազնուականութեան. || — personnelle, ազնուականութիւն անձնական. որ սկսանի յանձնէ եւ ոչ ի հաւուց.

2. ազնուականք, ազատք, ազատանի, ազատորեաք, ազատակոյտ. le clergé et la —. || Haute —, բարձրագոյն —. մասն ազատորեաց որ հինագոյն կամ փառաւորագոյն իցէ. || petite —, փոքր —. || ancienne —, հին՝ վաղեմի —. որ կայր ի Գաղղիա նախ քան գյեղափոխութիւն 1789 ամի. եւ nouvelle —, նոր —. որ գկնի կազմեցաւ.

3. փ. ազնուականութիւն, ազնուութիւն, վեհմութիւն, շքեղութիւն. la — des sentiments, dans les sentiments, ազնուականութիւն իմաստից, յիմաստս. la — de son maintien, de sa physionomie, de style, de langage, de cœur.

Առ. — vient de vertu, յառաքինութենէ; յառաջ գայ ազնուականութիւն. առաքինութեամբ եւ վաստակօք միայն գերիվերոյ լինի որ բան գլիւսն. || — oblige, ազնուականութիւնն պարտս ի վերայ դնէ, որ որ ազնուական զանձն ասէ, պարտի բարւոք քաղաքավարիլ, *ազնուականութիւնն կատիպ որ ազնիւ կերպով վարուինք:

Nobliau, ա. աղ. ազնուականիկ:

Noce, ի. հարսանիք, ամուսնութիւն «էվէնտ, նիքահ». յայս միոս վարի միշտ յոգնակի. le jour de ses —s. Il épousa une telle en premières —s. || Secondes —s, troisièmes —s, երկրորդ, երրորդ —. épouser, se marier en secondes —s. || —s d'argent, արծաթի —. ոն ի պատիւ քառասնհինգերորդ ամի հարսանեաց. —s d'or, ոսկի —. հուչակեաց 50 ամաց հարսանեաց. || n. եւ փ. il n'a jamais été à telles —s, à pareilles —s, *երբեք այսպիսի հարսնիք չգնաց, այսպիսի բան գլուխն չնկաւ. 2. հարսանիք, փեսայութիւն. յայս միոս վարի եգակի եւ յոգնակի. une — de village. Être de —s. Venir de la —. || Garçon de la — կամ de —, S.Garçon. || փ. եւ ք. faire la —, հարսանիս առնել, շուայտել, անառակել, խեղդանալ, զուարճանալ. || être aux —s, լինել ի հարսանիս, կոչումս առնել, բաժակ ուռել, *լաւ մի ուռել խմել. || փ. եւ ռ. n'être pas à la —, չլինել ի հարսանիս, լինել ի վուանգաւոր վիճակի. 3. հարսանեակք, կոչնականք հարսանեաց, *հարսնեւորք. la — est à la promenade.

Առ. Voyage de maîtres, —s de valets, ճանապարհորդութիւն տեառն, հարսանիք ծառայից. յորժամ տեարք ի բացակայ են, զուարճանան ծառայք. || allez-vous-en gens de la —, վերջացանգ հին երգոց, որ ասի արանց որոց ոչ եւս պէտք իցեն եւ վտիտքիցի երթ նոցա:

Nocer, չ. ռ. հարսանիս կատարել, զուարճանալ:

Noceur, euse, գ. ռ. անառակ, խեղդ, շուայտ, շուայտուտ, շուայտաբարոյ, շուայտասէր, զուարճասէր, գրօսասէր:

Nocher, ա. նաւավար. le vieux — des morts, հինաւուրց —ն մեռելոց. Քարոն:

Nochère, ի. վայտանցք:

Nocif, ive, ած. վնասակար. action —ive. Influences —ives.

Nocivité, ի. վնասակարութիւն:

Noctambule, գ. գիշերաշրջիկ, գիշերայած, *գիշերն քնացած ատեն պտրտող. 2. ած. —. la punaise est —.

Noctambuler, չ. գիշերաշրջիկ

Noctambulisme, ա. գիշերաշրջութիւն, գիշերայածութիւն:

Noctiflore, ած. բ. գիշերաճաղիկ, ցայգաճաղիկ, *որուն ծաղիկներն իրիկունն կբացուին եւ առաւօտն կգոցուին:

Noctilion, ա. կ. ցայգաձուիչ, գիշերաձուիչ. ազգ չղջիկան (chauve-souris).

Noctilionidés, ա. յ. կ. գիշերաձուչեայք. որոց նախատիպ է գիշերաձուիչն (noctilion).

Noctilucidés, ա. յ. կ. գիշերալուսեայք. որոց նախատիպ է գիշերալոյսն (noctiluque).

Noctiluque, ած. բս. գիշերալոյս. *կրծուի գիշերն բացուող ծաղկանց եւ գիշերն փոսփորային լոյս ունեցող կենդանեաց:

Noctivague, ած. կ. գիշերագնացիկ, գիշերայած:

Noctor, ա.կ. S.Nyctipithèque.

Noctue, ի. մբ. ցայգամիջատ, գիշերամիջատ:

Noctuélides, ի. յ. մբ. ցայգամիաներեայք, գիշերաթիաներեայք. ազգ միջատաց միաներակաց:

Noctuelle, ի. ցայգաբու, գիշերաբու. ազգ բուի. 2. ցայգամիաներեն, գիշերաթիաներեն. ազգ գիշերաձուիչ միաներակի:

Noctuines կամ **Noctuélines**, ա. յ. մբ. գիշերայածուք. ցեղ գիշերայածու միջատից:

Noctule, ի. ած. S. Chevêche.

Noctulle, ի. ցայգամուկն, գիշերամուկն. հին. Vespertilion.

Noctuo-bombycites, ա. յ. մբ. ցայգաբոմբուքք. ցեղ գիշերային միաներակաց:

Nocturnal, ա. գիշերապաշտօն, գիշերային ժամերգութիւն:

Nocturne, ած. գիշերային, գիշերական. apparition, cérémonie —. || Lampe —, գիշերալոյս՝ ցայգավառ կանթեղ. || la — courrière, գիշերավար, Արուսեակ. 2. գիշերագնաց, ցայգագնաց. — voyageur. 3. բ. fleurs —s, ցայգաբիծ ծաղկունք, *գիշերն բացուող ծաղիկք. || գիշերաբոյր, ցայգաբոյր, *գիշերն անոյշ հոտ տուող. plante —. 4. Ք. oiseaux —s եւ ա. les —s, գիշերաքաւք, *գիշերն որսող Քաչունք. 5. ա. ցայգապաշտօն, գիշերաժամ՝ գիշերային ժամերգութիւն. 6. եմ. ցայգերգ, ցայգանուագ:

Nocturnement, մ. գիշերային, գիշերի, *գիշերանց, գիշերով:

Nocturnes, ա.յ. S. Nocturne.

Nocuité, ի. վնասակարութիւն:

Nodal, e, ած. բգ. հանգուցային. figures —es, — ձեւք. || lignes —es, կգ. les —es, — գիծք, հանգուցագիծք:

Noddi, ա. Ք. S. Anous.

Nodicole, ած. վարակաբնակ:

Nodicorne, ած. կ. վարակեղջիւր. որոյ վարակոտ է եղջիւրն:

Nodiflore, ած. բ. վարակածաղիկ. որոյ ծաղիկք ի վարակս բուսանին:

Nodosité, ի. բ. վարակոտութիւն. la — d'un végétal. 2. բժ. —, բրտութիւն. les —s des doigts.

Nodule, ա. հանգոյցիկ. 2. կոբիզակ. կոբիզ փոքրիկ. 3. վարակ, կոշկոտակ:

Noduleux, euse, ած. վարակոտ:

Nodus (նօտիւս) ա. բժ. խոյլիկ. *պինդ ուռեցք:

Noël (նօէլ) ա. ածն ծննդեան, ծնունդ Քրիստոսի. quand — sera venu. Le petit —, փոքրիկ —ն, ծրնունդիկն. || à la fête de —, կր. à la —, à —, ի ածնի ծննդեան, ի ծնընդեան. || bûche de —, կոճղ ծննդեան. *ծննդեան գիշերն վառարանն դրուած կոճղն. || arbre de —, ծառ ծննդեան, ծննդածառ. * եղեւնի կամ փշատարդի խոշոր ճիւղ՝ շաքարեղինով եւ խաղալիքով զարդարուած. || փ. on a tant chanté, tant crié —, qu'à la fin il est venu, ասի բազմաժամանակեայ սպասուած բանի. 2. ծննդերդ. երգ ծննդեան. un beau —. Exécuter des —s sur l'orgue. [դուիին:

Noème, ա. իս. իմաց, իմացո-
Noergie, ի. իս. կորով, կաք:

Nœud, ա. հանգոյց, կապ «տիւյիւմ». — difficile à ouvrir, կղպկապ «քէօր տիւյիւմ». faire un —, հանգոյց առնել, կղպել, օղկել. *հանգոյց բնել «տիւյիւմ է.». défaire un —, արձակել զհանգոյցն, *հանգոյցն քակել. qui a un —, հանգուցաւոր. — lâche, serré, Ծոյլ, պինդ —. le — supérieur d'un saucisson, կապգլուխ. le — de la grappe, ողկոյզկապ. — difficile, դժուարարձակ՝ դժուարալոյծ —. corde à —s, հանգուցաւոր՝ բազմահանգոյց չուան. || — coulant, S. **Coulant.** || — gordien, գորդեան հանգոյց, անլուծանելի եւ անխզելի զոր Մեծն Աղեքսանդր եհատ սուսերաւն. եւ փ. անլուծանելի՝ անյաղթելի դժուարութիւն. couper le — gordien, հատանել զդորդեան հանգոյցն. բառնալ զդժուարութիւնն առանց լուծանելոյ. || — de tisserand, հանգոյց ոտայնագործի, հանգոյց հաստակապ.

2. նե. հանգոյց. մրնացոյց արագութեան նաւու. ce navire file 10 —s à l'heure. || փ.եւ ո. filer son —, ի բաց գնալ, մեկնիլ, գնալ.

3. հանգոյց, կապ, զարդակապ «գօգօցա». un — de ruban, de diamants. || — d'épée, կապ սուսեր, Ծրկապ.

4. խեղդ, խեղդան «իվէք». le — fatal. Avoir un — à la gorge, ունել խեղդան ի պարանոցի ի կախումն եւ փ.՝ ունել անախորժ ինչ զոր չէ հնար կլանել.

5. հանգոյցք, կապք, կապանք. il détacha vos —s, vous remit en mes mains. || փ. հաղեք, որոգայթ. ourdir quelque — subtil (Mol.):

6. հանգոյց. քնձռնոց օձի. le serpent siffle, s'enfle, roule, déroule ses —s.

7. փ. հանգոյց, կնճիռն, կապ, արգել, դժուարութիւն. le — de la difficulté, de la question. Trancher le —, հատանել զհանգոյցն, բառնալ զդժուարութիւն. trouver le —.

8. փ. հանգոյց, կապ, կապանք, ոլորք, զօդ. serre d'une étreinte si ferme le — de leurs chastes amours (Malh.). L'argent seul aujourd'hui forme les plus beaux —s (La Font.). Un saint — nous unira tous deux (Mol.). Le — d'une si sainte alliance (Boss.). Les —s de l'amitié, de l'hymen. Votre hymen est le — qui joindra les deux mondes (Volt.).

9. փ. մաթ. հանգոյց. կապ Ծառոտաթաղի՝ վիպատանութեան. le — de l'intrigue, հնարահանգոյց.

10. աս. հանգոյց. ligne des —s, գիծ հանգուցից, հանգուցագիծ. S. **Ascendant, Descendant.**

11. բգ. հանգոյց.

12. եմ. հանգոյց.

13. բ. հանգոյց, գնդակ. il faut tailler la vigne au second —.

14. բ. հանգոյց, վարակ, ծնկակապ, ոստ, ճուռ. ճունկ փայտի, քարի, մարմարիոնի «պօղում, պուտագ». se former des —s, ճուռ կապել «պօղում պաղլամագ».

15. հանգոյց, յօդք մատանց. le — du petit doigt.

16. հանգոյց. ոսկր ազոյ ձիոյ, շան, կատուի. on a coupé à ce cheval deux —s de la queue.

17. մգ. — vital, հանգոյց կենաց, կենսական հանգոյց. կապն կենդանութեան.

18. le — de la gorge, հանգոյց խուչափողոյ «խըրթլագ». || un rire qui ne passe pas le — de la gorge, բունի ծաղր. je ne me réjouis pas bien sans vous; et si je ris, cela ne passe pas le — de la gorge (Sév.).

19. վ. վարակ. եղունգն կարծր. հն. **Nodosité, Nodus.**

Nœudal, e, ած. հանգուցական. ligne —e, հանգուցագիծ:

Noguet, ա. կողով «սեփէճ»:

Noir, e, ած. սեաւ, սեւաձոյլ, արջնաձոյլ, սեւաձուխ, Ծխագոյն, ջրագոյն, սեւ «սիյահ, գաբա». une barbe —e, — մօրուք, սեւամօրուք. des cheveux, des animaux —s. Un cheval —. Du drap —. Un habit —. Une robe —e. Encre peu —e. — comme de l'encre. Raisin —. Très —, քաջասեւ. — et rouge, սեւակարմիր. peindre avec des couleurs —es, սեւագոյն նկարել. tout —, *սեւիսեւ. || point —, սեաւ կէտ. ամպիկ յայտարար փոթորկի. եւ փ.՝ սպառնալիք ապեւից. || փ. il n'est pas si diable qu'il est —, չէ այնչափ չար որչափ Ծուի, * երեւածին չափ գեշ չէ.

2. սեաւ, կիսասեւ, սեւորակ, Ծխագոյն, Ծուխ «սիյահ, էմէր». pain —. Teint —. Yeux —s, սեաւ, սեւորակ՝ Ծուխ աչք՝ աչկունք. très —, քաջաՃուխ. sang —, սեւաՃորմի՝ Ծուխ արիւն. il a la peau —e, սեւամորթ է. il a la figure —e, սեւադէմ՝ սեւերես է. || bête —e, արջնաձոյլ երէ, վարազ, կինճ. || p. cet homme est ma bête —e, ատելի՝ դժպիհ է ինձ այդ, *այս մարդն ատելի է ինձ. || viandes —es, սեւամիս, սեաւ միս. որպէս միսն նապաստակի, եւն. || blé —, S. **Blé sarrasin.**

3. կապուտակ, կապուտակեալ «մօր, մօրարմրշ». avoir l'œil tout — d'un coup.

4. սեաւ, մուճ, մթին, խաւարչին, խաւարչուտ. une nuée —e. Des cachots —s. Il y fait — comme dans un four (Mol.). || La nuit —e, մուճ գիշերոյ, խաւարամած՝ խոր գիշեր. il n'est rentré qu'à la nuit —e. || Le temps est bien —, մթին յոյժ են օդք, * օդն շատ մուճ՝ գոց է. tempête —e, ամպրոպայոյզ մրրիկ. || froid —, ցրտաշունչ եւ պղտոր օդք. || քԾ. le — Tartare, խաւարտորք՝ մշտագիշեր Տարտարոս. l'onde —e, սեաւ՝ սեւաԾոյր՝ սեւաԾորմի ալիք. մահն. passer l'onde —e, անցանել ընդ սեաւ ալիս, մեռանել. || chambre —e, S. **Chambre.**

5. սեաւ, աղտեղի. des mains —es. Du linge —.

6. փ. դժնդակ, դժխեմ, տխուր. une tristesse —e, un chagrin —, Ծախիճք դժնդակք. —s soucis, հոգք անդոհականք՝ դառինք. des idées —es, տխուր խորհուրդք. une humeur —e, տխուր՝ տխրասեսիլ՝ տրտմագնաց բնութիւն.

7. ձախող, չարագուշակ, չարագոյժ, չարաղէտ, աղետաւոր. jamais hymen formé sous le plus — auspice (Rac.). Il voit tout en —, սեւագոյն՝ սեաւ եւ մուճ՝ տխրելանդ տեսանէ զամենայն, *ամէն բան սեւ կտեսանէ. vous voyez, vous peignez tout si —. || Œil, regard —, բարկացայտ, կասկածոտ աչք, հայեցուածք. vous me regardez d'un œil —. Que son regard est —!

8. փ. ապիրատ, չարաննդ, չարահնար, մեծեղեռն, եղեռնաւոր, մահաբեր, դժնեայ, վատ. —e pensée, խորհուրդ չարութեան, չարաննդ խորհուրդ. une action si —e. Ce censeur qu'ils ont peint si — et si terrible (Boil.). Il y a tant d'esprits —s et mauvais qui ne trouvent de plaisir qu'à mettre le mal où il n'est pas (Mass.). Une —e ingratitude, trahison. La malignе aux yeux faux, au cœur —. Une calomnie, une vengeance —e. Incapable de rien de —, d'inique. Avouer ses —es impostures. Un — poison. Une —e envie. Avoir l'âme —e. || Blanc ou —, անմեղ կամ մեղաւոր՝ յանցաւոր. || couleurs —es, սեւաԾոյր գոյնք՝ երանգք, չարահամբաւ բանք. dépeindre qn. ou une action avec des couleurs —es. || Rendre —, աղարտել, չարահամբաւ առնել, զրպարտել զոք.

9. սեաւ, դիւամոլոր, դիւակոչ. cette —e science de la magie (Boss.). Livres —s, — մատեանք. գիրք մոգութեան, մոգամատեանք, մոգագիրք.

10. ա. le —, սեաւն, սեւութիւն, սեաւ գոյն՝ նկրկ. un beau —. Le — est pour moi la couleur favorite. — de jais. || փ. aller, passer du blanc au —, երթալ, անցանել ի սպիտակէ ի սեաւ, ի ծայրայեղ խոտորմունս զառաճանիլ, հակառակ բանս ասել կամ գործս գործել. ||p. mettre du — sur du blanc, մատնանշան ծաղկեցուցանել, գրել. || փ. եւ p.

faire broyer du —, S. Broyer.

11. Le —, սեաւն, Ծուխն, սեաւ գոյն սգոյ. s'habiller de —, en —, porter le —, être en —, Ծուխս զգենուլ, սեւազգեստ՝ Ծխագգեստ լ., *սեւ՝ սեւեր հագնիլ. vêtu de —, սեւազգեստ, Ծխագգեստ, *սեւ՝ սեւեր հագած. habiller de —, Ծուխս զգեցուցանել, սեւազգեստ առնել, *սեւեր հագցուցանել. chambre tendue de —, սեւապատ սենեակ.

12. սեւուկ. սեաւ գոյն՝ ներկ. peint en —, սեւագոյն, սեւաներկ. tirer, pousser au —, սեւանալ սառեցաց՝ նկարի ժամանակաւ. il y a trop de — dans ce tableau, dans cette gravure, սեաւն կարի շատ է, սառեցաւ չափազանց են ի նկարդ.

13. — d'ivoire, փղոսկրածուխ, ածուխ փղոսկրի. || — animal, կենդանական ածուխ, կենդանածուխ. || — végétal, բուսամրուր, բուսածուխ. || — de fumée, մրածուխ, մրաներկ. || — animalisé, ապաւառագոյր. փոշի դարձուցած մարդու քակտով շինուած ապր կամ պարարտութիւն.

14. փ. Ախիճ, սրտմտութիւն. cela met un — dans ma vie. S'enfoncer dans le —, ընկղմիլ ի սխալ խորհուրդս.

15. սեւանիշ. սեւանշան, նշանք. կապոյտ նշան վէրքի. le coup lui a laissé un —. Il a des —s sur tout le corps.

16. եգ. սեւախտ.

17. սեւ, սեւամորթ, սեւ «ապրանք». la traite des —s. La —e à faire peur est une brune adorable (Mol.).

18. մ. սրտմտիմ, տխրագին. vous rêvez —. || Il voit —, գուշակ լինի սրտմտանաց, *տխուր բաներ կգուշակէ. || regarder —, հայիլ բարկացայտ աչօք:

Noirâtre, ած. սեւորակ, սեւագոյշ, սեւուկ, Ծխատիպ, *սեւի զարնող, սեւկակ, սեւուկիկ. couleur, teint, eau —.

Noiraud, e, ած. ք. սեւուկ, սեւաթխմ, սեւամորթ, *սեւսեւուկ. œil —, սեւակն, *սեւաչք. || գ. il est tout —. Une grosse —e.

Noirceur, ի. սեւութիւն. la — de l'ébène, de l'encre, d'une étoffe, des cheveux, etc. 2. Ծուխիւն. la — des bois sombres, de la nuit. 3. սեաւ բիծ, պիսակ. il a des —s au visage. 4. փ. ծանրաձախիճ սրտմտութիւն. la — de mes pensées. 5. Ձախճագին խորհուրդք. les —s dans l'esprit, avec des peines si aiguës dans le corps. 6. փ. սեւութիւն, դժընդակութիւն, սաստկութիւն. la — d'un crime, d'une âme, de sa trahison, de son ingratitude, de son infidélité. 7. չարութիւն, ոճիր, եղեռնագործութիւն, *բամբասանք. il y a bien des —s dans ce qu'il dit. Dire des —s.

Noircir, չ. սեւանալ, *սեւնալ. les tableaux noircissent en vieillissant. La peau noircit au soleil.

Noircir, ն. սեւացուցանել, սեւել, մխացուցանել, *սեւցունել, սեւոտել. le charbon noircit les mains. — une muraille. || ը. — du papier, սեւել՝ մրել Ծուխս, գրել, *Ծուխ մրոտել՝ սեւցունել. 2. փ. տրտմեցուցանել. ce spectacle trouble la raison, noircit l'imagination (Mass.). 3. փ. վատանուն առնել, աղարտել. — la réputation de qn., չարահամբաւ՝ վատահամբաւ առնել զոք. j'ignore de quel crime on a pu me — (Rac.). — la conduite de qn.

Se noircir, դ. սեւանալ, սեւնալ. — à la fumée, մրոտիլ, մրնոտիլ. — les cheveux, —, սեւել գիներս իւր, *մազերն սեւցունել. — les sourcils, սեւել՝ մրել՝ մրոտել գյօնս. || le temps, le ciel se noircit, ամպանայ՝ մթանայ օդն, երկին, *օդն, երկինքն կ'ամպոտի՝ կմթնայ՝ կգոցուի. 2. փ. վատանուն՝ ասելի առնել՝ աղարտել զանձն. je ne me noircis pas pour le justifier. — par des infamies. 3. չարահամբաւ առնել, աղարտել զմիմեանս. les calomnies atroces dont ils se noircissaient réciproquement.

Noircisseur, ա. սեւացուցիչ, սեւագործ. 2. փ. — de papier, գրչակ. *Ծուխ մրոտող:

Noircissure, ի. սեւութիւն, սեւութիւն. d'où vous vient cette —? 2. եգ. սեւութիւն (գինոյ):

Noire, ի. եմ. սեւակ. խազ որ արժէ զկէս սպիտակի (blanche) եւ զկրկին կրճի (crèche). 2. —. սեւագոյն գնդակ ի խաղի. la rouge et la —.

Noirement, մ. սեւաբար:

Noir-museau, S. Museau.

Noise, ի. կագ, կռիւ. chercher — à qn., կագ ազարկանոյց լ., *կռիւ փնտռել:

Noiseraie, ի. կաղնաստան, կաղնիք «ֆրնտըգլըգ»:

Noisetier, ա. ք. կաղին, կաղնի «ֆրնտըգ ագաճը». հն. Coudrier. S. Chêne. || — franc, արքայկաղին:

Noisette, ի. կաղին, կաղնապտուղ, *կաղկաղին «ֆրնտըգ». cueillir, casser, manger des —s, — քաղել, կոտորել, ուտել. || — franche, արքայկաղին, արքայական կաղին, *խոշոր —. 2. couleur de — կամ couleur —, կաղնագոյն «ֆրնտըգի». 3. ած. անփ. —. des étoffes —. Drap —. 4. կ. — de terre, գետնի կաղին. 5. ք. — d'Inde, S. Arec.

Noix, ի. ընկոյզ, *կակալ, գուզ «ճէվիզ». amande d'une —, ընկոյզնուշ, կնուն. la moitié d'une —, տապակ. — verte, nouvelle, պոր, Ծարմընկոյզ. — anguleuse, difficile à ouvrir, քցիփ —, *խժու, կրկիա կակալ. — arménienne, հայընկոյզ. — vomique, սրծընկոյզ, փսխընկոյզ. — փսխեցուցիչ. — facile à écaler, կաճընկոյզ, փուրխ. un sac, un cent de —. Abattre des —, *կակալ Ծափել. — facile à ouvrir, բալաշխ. coquille, écorce de —, պատեան, փեճոկ, պոպոկ, կեղեւ ընկուզոյ «ճէվիզ գապուղը». huile de —, ընկուզիւղ, ընկուզեղ «ճէվիզ եաղ». une cuisse de —. — confite, շաքարապատ —. 2. ընկոյզ. ասի եւ զայլոց ընկուզանման պտղոց. — d'Inde, — de coco, հնդիկ —, — քոքոյի, պրտուղն քոքենոյ. || — muscade, մշկընկոյզ, նարգիլաւ «հինտիստան ճէվիզի». || — d'eau, S. Mâcre. || — de serpent, օձընկոյզ. || — de terre, գետնի պտուղ՝ ապիք, երկրատակ, երկրմայր. || — de métel արջընկոյզ, *արջու ընկոյզ. || — de galle, գրդՃոր «մազը». || — de ben, բանընկոյզ. 3. մզ. ընկոյզ, ընկուզափա. gite à la —, S. Gîte. — de gigot, զտտափս «տէօշիւն յօի էՃի». 4. ս. — du genoux, S. Rotule. 5. — de pipe, ծխակալ «ՃիՃիւն չըպուղս լիւլէսի». 6. bois de —, ընկուզափայտ. 7. S. Cerneau.

Nolanacées կամ **Nolanées**, ի. յ. ք. նոլանասերք, նոլանեայք. ոռիմ երկպտուկ տնկոց, որոց նախատիպ է նոլան:

Nolane, ա. ք. նոլան, ժլոր. ազգ երկպտուկ տնկոյ ի տոհմէ մորմաներից (solanacées).

Noli mi tangere (նոլի մի Ծանժէրէ) ա. ք. balsamine —. կբ. le —, անհուպ բալասանիկ, անհուպ, մի՛ որ ինձ հպիցի ինձ, մի՛ հուպ, *ինձ մի՛ դպչիր. տունկ որոյ փոնոկք սերմանեաց դպած ժամանակ կրացուին եւ սերմանքն դուրս կՃախուին. 2. փ. անհպակեղ. *տեսակ մի բալցկիոյ:

Nolis (լի) ա. նաւավարձ, նաւոլչեայ, նաւողչէք «նավլուն»:

Nolisateur, S. Affréteur.

Noliser, S. Affréter.

Nolissement, S. Affrétement.

Nolition (սիօն) ի. իս. չկամցոլումիւն:

Nolonté, ի. նք. չկամք:

Nom, ա. անուն «առ, իմ». mon — est Guy. Elle avait — Philis. — de terre, — երկրի՝ կարտաճոյ. qui a un seul —, միանուն. qui a un — obscur, նսեմանուն. qui a donné le —, անուանաւոր. qui a trois —s, եռանուն. qui a un — célèbre, հռչականուն. qui a deux —s, երկանուն. action de composer des —s, անուանաքերթուիւն. qui a le — cassé, անուանաթեկ. de leur —, իրենանցանուն. le — de la nation, ազգանուն. — de famille, տոհմանուն. — de la maison de commerce, վաճառատունանուն. le — contraire, հականուն. donner son — à un enfant au baptême, տալ զ— իր մանկան ի մկրտուիեան. qui donna son — à ce beau royaume, յորմէ գեղապանծն Ծագաւորութիւն զանունն կալաւ. un — de saint, — սրբոյ. qui a un beau —, գեղեցկանուն. qui a un bon, un mauvais —, բարեանուն, չարանուն. qui a plusieurs —s, բազմանուն, անուանաչաւ. appelé par son —, անուանայորջորջ, անուանակոչ. appeler qn. par son —, յանուանէ կոչել զոք, *մէկն անունովն կանչել. imposer un —, — դնել. l'imposition des —s, անուանադրու-

Ծին. avoir un beau —, ունել — գեղեցիկ, գեղեցկանուն լ. porter un grand —, ունել — մեծ, մեծանուն լ. porter le même — qu'une autre personne, անուանակից լ. ունել. porter le — de qn., յորջորջել յ— ուրուք. donner sa main et son — à une femme, տալ կնոջ գնուն իւր եւ զ—. hériter du — et des armes, ժառանգել զանուն եւ զգինանշան. ce — est un illustre, հոչակապ է —դ. — connu, inconnu, obscur, ծանօթ, անծանօթ, աննշան —. signaler, illustrer, dégrader, déshonorer son —, Se faire un —, առնել իւր —. éterniser, immortaliser son —. Quitter son —, Ծողուլ զ— իւր. changer son —, de —, փոխել զ— իւր, անուանափոխել, անուանափոխ առնել՝ լ. action de changer de —, անուանափոխութիւն. de — seulement, անուամբ եւեթ, յորջորջանօք. prendre un faux —, առնուլ — սուտ. le vrai — de qn., բուն — ուրուք. être assez connu par son —, ծանօթ լ. բաւականի անուամբ իւրով. faire enregistrer, écrire son —, տալ արձանագրել, գրել զ— իւր. usurper, emprunter le — de qn. Prêter son —. Plaider en son —. Ne pas savoir le — d'une plante, le — d'une rue, d'une ville, d'un pays, d'une rivière, d'une montagne. Appeler un chien par son —. Certaines gens portent trois —s.

— de guerre, S. **Guerre**. || — de baptême, — մկրտութեան, մկրտանուն. ին. **Petit —, Prénom**. Mon petit — est Guy, Marie. || բ. petit — կամ — de caresse, փաղաքշանուն. le petit — est souvent un — d'enfance. Elle lui dit publiquement mille choses tendres, et lui donne de petits —s. Son — d'enfance et de caresse était Lily. || — de famille, — գերդաստանի՝ ազգանոհմի, մականուն. || — de religion, կրօնանուն. — կրօնաւորութեան.

Nommer les choses par leur —, կոչել գիրս յանուանէ, տալ անուն իրաց եւ անձանց զանուանս որոց իցն արժանի. || n'avoir pas de —, անանուն լ. sa conduite n'a pas de —, արժանի յոյժ եպերանաց՝ սոգոտանաց՝ մեղադրանաց է գնացք նորա, *վարքն ամենամեղադրելի է. c'est un excès qui n'a pas de —. || Mettre les —s sur les visages, յիշել զանուանս անձանց ընդ տեսանելն. || բ. décliner son —, ասել զ— իւր, ծանօթս տալ զանձնէ, *անունն գուրցել, ինքնգինքն ճանչցունել.

2. փ. անուն, անձն. son — restera gravé dans tous les cœurs. Son — sera béni. || Les grands —s, արք հոչակապք՝ երեւելիք.

3. le — chrétien, le — Arménien, etc., անուն քրիստոնէի, համօրէն քրիստոնեայք, քրիստոնէութիւն, հայ անուն, համօրէն հայք՝ հայկազունք, հայօրեայն, եւլն. un prince qui a honoré le — français (Boss.).

4. դտ. անուն. il procède au — et comme tuteur, գործէ յանուն եւ իբր խնամակալ. || répondre d'une chose en son propre et privé —, երաշխաւոր լ. իրիք ի սեպհական եւ յատանձին — իւր, անձամբ լ. երաշխաւոր. || céder ses droits, —s, raisons et actions, յանձնել ուժեք զամենայն իրաւունս եւ զմուրհակս որովք պահանջիցէ ոք զիմն.

5. վճ. անուն. — social, ընկերական —. être en — dans une affaire, dans un commerce, յանուանէ լ. ի գործ ինչ, ի վաճառ իրիք. il fait partie de telle maison, de telle société commerciale, mais il n'est pas en —, մասնակից է այս ինչ տան, այս ինչ վաճառական ընկերութեան, սակայն չէ յանուանէ՝ անուամբ, կամ վաճառատունն չկրէ զանուն իւր՝ չկոչի յանուն իւր.

6. փ. անուն, հռչակ, համբաւ. il a laissé un — célèbre, détesté, odieux, exécré. Cet auteur a déjà quelque —. Ce — qu'il s'est acquis chez les peuples d'Espagne. S'acquérir, acquérir un grand —, ստանալ — մեծ. se faire un grand — dans les lettres, առնել իւր անուն մեծ ի գպրութիւն. se faire un grand — dans la guerre, հռչակել զանուն իւր ի պատերազմի. remplir toute la terre de son —. Avoir un grand — parmi les hommes. Porter son — jusqu'aux extrémités du monde. Ne laisser aucun —. La gloire de son —, փառք՝ հռչակ անուան նորա. la gloire de son — était parvenue jusqu'en ces contrées lointaines. Cet homme est sans —, c'est un homme sans —, այր անանուն՝ աննշան՝ վատանուն՝ վատահամբաւ է.

7. անուն՝ անուն ազնուականութեան, քաջանունութիւն, քաջատոհմութիւն. n'être pas riche, n'avoir pour soi que son —. Polyeucte a du — (Corn.). Les gens de — et de mérite (Mol.). Au sang d'Agamemnon Achille préféra une fille sans — (Rac.). Si vous portez un grand —, on le dispute à vos ancêtres (Mass.). Il avait un grand —, մեծանուն՝ քաջանուն էր.

8. անուն, յորջորջումն, յորջորջանք. si l'on doit le — d'homme à qui n'a rien d'humain (Corn.). Ce prince a mérité le — de grand. Être indigne du — d'ami, de bienfaiteur. Prendre le — de, առնուլ զանուն իրիք՝ ուրուք. porter le — de qn., յորջորջիլ յանուն ուրուք, անուանակից լ. ուժեք, *մկնուն անուանն կրել. vous me donnez des —s qui doivent me surprendre.

9. բ. անուն. — substantif, գոյական —. — masculin, féminin, neutre, արական, իգական, չէզոք —. — propre, commun, collectif, յատուկ, հասարակ, հաւաքական —. || — de nombre, Թուական —. trois, quatre, dix sont des —s de nombre.

10. անուն, որ ինչ չէ իրօք. elle se défend du —, mais non pas de la chose (Mol.). Jugeons par les choses et non par les —s (Volt.). || N'être qu'un —, անուամբ եւեթ լ. եւ ոչ իրօք. croire que les vertus les plus pures ne sont que des —s (Mass.).

11. *Au — de*, նխ. յանուն, ի դիմաց, *կողմանէ. je viens vous saluer au — de. En mon —, յանուն իմ, ի դիմաց իմոց, *իմ կողմանէ. en son —, յանուն իւր, ի դիմաց իւրոց. en votre —, յ— ձեր, ի դիմաց ձերոց. en leur —, etc., յ— նոցա, ի դիմաց նոցա, եւլն. au — du devoir, de l'amour, յ— պարտուց, սիրոյ. եւս՝ յանուն, ի սէր, *. . . համար, . . . սիրոյն համար. au — de votre fils, յանուն՝ ի սէր որդւոյդ. je vous demande cela au — de notre ancienne amitié. || Au — de Dieu, յանուն՝ ի սէր Աստուծոյ, *Աստուծոյ համար, Աստուծոյ սիրոյն համար. mon frère, au — de Dieu, ne vous emportez pas.

12. *De* —, անուամբ, յանուանէ, *անունով. ces deux dames se connaissent de — || անուամբ եւեթ, անուամբ միայն, յորջորջանօք, *անունով միայն. n'être roi que de —. Reine longtemps de —, mais en effet captive.

13. Sous le — de, անուամբ, յանուն. sous le — de qn., — ուրուք, *մկնուն անունով, faire une acquisition sous un — supposé.

Un. je ne lui ai jamais dit pis que son —, Ծշնամագիր ինչ չասացի նմա, չասացի ինչ նմա նախատական. *իրեն նախատական բան մի չըսի. on ne saurait lui dire pis que son —, այր վատանուն՝ անուանարկ է. c'est un homme à qui il ne faut pas dire plus haut que son —. այր ընդմտաւտաք է, *շուտով կ'առնուի. on ne lui a pas dit plus haut que son —, ինչ ոչ ասացին նմա, *իրեն խօսք մի բսող չեղաւ:

Noma, ա. բժ. բերանակեղ. անուն բերանային կեղոյ:

Nomade, ած. արօտական, անապատաստան, բնակափոխ, վաչկատուն, սայլատուն, վրանաբնակ. les —s, —ք, Նուժիդացիք. 2. փ. Ծափառական, վտարանդի. population —. || գ. un —. Une —.

Nomadiser, չ. բնակափոխ լ:

Nomadisme, ա. բնակափոխութիւն, բնակափոխակեցութիւն, բնակափոխ կեանք:

Nomarchie, ի. կուսակալութիւն:

Nomarque, ա. հին. կուսակալ:

Nombles, ա. յ. ո. ազդրաւորդ՝ որք եղջերուի. 2. աղիք եղջերուոր անասնոց:

Nombrable, ած. Ծուելի:

Nombrant, ած. ա. nombre —, վերաԾիւ:

Nombre, ա. Ծիւ. les chiffres servent à écrire les —s, Ծուանշանք վարին ի գրել զԾիւս. le — huit, ութԾիւ. assez grand —, բաւականաԾիւ. dont le — est complet, կատարելաԾիւ. d'un — égal, հաւասարաԾիւ. le — de syllabes, վանկաԾիւ. multiplier, diviser un —, par un —. Le — de dix, de quinze,

La division des —s. Les grands —s, մեծ —ք, բազմաթուանշան —ք. || — abstrait, concret, entier, collectif, ordinal, carré, cube, décimal. || — d'ordre, դասական —, — կարգի. premier, second, etc., sont des —s d'ordre, առաջին, երկրորդ, . . . են դասական —ք. || — rond, կլոր —, յորում ոտաննակք եւ հարիւրնակք են միայն. dix, cent, mille, sont des —s ronds, տաս, հարիւր, հազար, ... կլոր —ք են. || — premier, նախնական —, որ ինքեամբ կամ միւսեամբ եւեթ բաժանի, որպէս 3, 5, 7. || —s premiers entre eux, նախնական —ք. Միւք որոց չիք հասարակաց բաժանարար որպէս 14 եւ 15. || — pair, զոյգ —, դար. — impair, անզոյգ —, կոճառ. || ոգ. —s proportionnels, համեմատական —ք. հն. **Les équivalents.**

2. Les —s, Միւք, գիրք Մուց. Մի ի հինգ գրոցն Մովսեսի.

3. — d'or, ոսկեմիւ. շրջան տասնեւինն ամաց.

4. Միւ, համար, խումբ. un grand —, d'un grand —, մեծամիւ, բազմամիւ, բազումք. un petit —, սակաւամիւ, սակաւամուսիւն, սակաւ, սակաւք. un grand — d'hommes, մեծամիւ՝ բազմամիւ՝ յոգնամիւ՝ յոգնախումբ՝ մեծախումբ՝ բազմախումբ մարդիկ. d'un grand —, մեծամիւ, առատաբամիւ. un — prodigieux, բազմամիւ, յոգնախումբ. un petit — d'amis, սակաւամիւ բարեկամք. le — des combattants, des ennemis, Միւ մարտնչողաց, Միւ նեմեաց. un grand — d'intrigues, բազմամիւ հնարք. un certain — d'années, ամք ինչ, ամս ինչ, *քանի մի ամաց. par le — des années, ի պարագայս ամաց. abattu par le — des années, ի բազմահոլով ամացն ընկճեալ. un — infini de ruisseaux, բազմայոյզ վտականի. il était du — des sages, ի Մուց՝ ի խմբէ իմաստնոցն էր. en plus grand —, յոլովագոյն, բազմագոյն. — de fois, բազում՝ յոլով անգամ. — d'années, ամս բազում, *շատ տարիներ, || faire —, Միւ առնել, բազմացուցանել զՄիւն, յաւելուլ ի Միւն, *Միւն շատացուցանել. || n'être la que pour faire —, ի բազմացուցանել եւեթ լ., ումպէտ լ. ils ne servent qu'à faire —.

դղ. զկնի *un grand nombre*ի որոց կից իցէ գոյական յոգնակի, բայն դնի ըստ կամի յոգնակի կամ եզակի. un grand — de soldats fut tué dans ce combat. Un grand — de personnes avaient été conviées à la cérémonie. Un — infini d'oiseaux faisaient résonner les bocages de leurs doux chants, բազմիւամբ Թռչնոց հնչեցուցանէին զմայրիս ի քաղցրանուագ երգս իւրեանց. le plus grand — m'a assuré que... || ***Nombre*** յորմէ վերի առանց բայի՝ պարտի միշտ լինել յոգնակի. — de couverts furent supprimés. || Petit —, սակաւամիւ մարդ, սակաւք, սակաւութիւն, *քիչորութիւն. le petit — des Juifs qui avait reçu l'Evangile (Boss.). Je suis charmé du progrès qu'un petit — d'auteurs ont donné à notre poésie (Fén.). Le petit — de ceux qui courent après lui ne peut l'atteindre (La Bruy.). || յայս միտս բայն դնի յոգնակի կամ եզակի ըստ կամս. || le petit —, սակաւամիւ մարդիկ, սակաւք ի մարդկանէ. le petit — qui pense conduit le grand — avec le temps (Volt.).

5. Միւ, բազմամիւն. céder au —. Accablé sous le —.

6. թ. Միւ. — singulier, pluriel, եզակի, յոգնակի —.

7. Միւ. դաշնակաւոր յարդարութեն բառից. le son et le — charment l'oreille, Le — oratoire, Միւն ճարտասանական.

8. ***Dans le*** —, մ. ի Մուին, ի բազմաց միջի, *Միւին մէջ. j'ai vu ces tableaux, dans le — il y en a beaucoup de médiocres.

9. ***Au — de***, նխ. ի Միւ, ի համարի, ի կարգ, ի մէջ. ils l'avaient mis au — des magiciens. Etre au — des hommes illustres. Mettre qn. au — des saints, de ses amis. Se mettre au — de, ընդ Միւ մտանել, ի Միւ անկանիլ.

10. ***Du — de***, նխ. ի Մուոյ, ի խմբէ. être du — des élus, լինել — ընտրելոց.

11. ***Du*** —, մ. ի Մուոյ, ի համարի, ի մէջ, ի միջի. vous serez peut-être du —. Vous n'êtes pas du —. Plusieurs s'y rendaient, je me suis mis du —.

12. ***En*** —, բազմաւիւ, բազմութեամբ. ils viennent en —. Nous étions les plus fort en —, հզօրագոյնք էաք Մուով, բազմաւիւ քան զնոսա էաք.

13. ***Sans*** —, մ. անմիւ, անհամար. des maux, des réclamations sans —. Avoir de l'argent sans compte et sans —, ունել արծաթ անհիւ անհամար:

Nombrer, ն. Մուել, համարել «այմագ». qui peut — les étoiles?

Nombreusement, մ. բազմաւիւ, բազում, բազմօք. espèce — répandue.

Nombreux, euse, ած. Մուաւոր, բազմաւիւ, յոգնաւիւ, բազմահոլով, բազմակոյտ, բազմահոյլ, առատաւոր, *շատաւոր. quel — essaim d'innocentes beautés! Mes — forfaits. Ma famille est —euse. Père d'une —euse famille, հայր բազմամնունդ՝ բազմորդի ընտանեաց. troupe —euse, բազմաձեռն՝ յոլովաձեռն գունդ, յաճախագունդ զօրք. armée —euse, յաճախագունդ՝ յոգնագունդ՝ բազմագունդ բանակ՝ զօրք. peuple —, բազմաւիւ՝ բազմամբոխ ժողովուրդ. très —, բազմաւիւ, բազմաթիւ, բազմահոյլ, բազմախումբ, բազմագումար, աշխարհազօր, աշխարհախումբ, բիւրաւիւ, յոգնախուռն. —euse comme la trame d'une étoffe, ագրախումբ. || peu —, սակաւաւիւ, փոքրաւիւ. || նկ. composition —euse, բազմաղիսակ յօրինուած, նկար յորում բազում կերպարանք են. 2. Առատաւոր, դաշնակաւոր, գեղայօրէն, գեղայարմար. vers —. Période —euse. Style —.

Nombril, ա. պորտ «կէտքէ». 2. թ. —. || — de Vénus, S. **Cotyle.**

Nome, ա. հխ. նուագ, երգ. — éolien, béotien. 2. հխ. օրէնք, նահանգ, կառավարութիւն:

Nôme (նօմ). ա. հ. հհ. մասն, բանակ կցեալ այլում բանակի՝ կամ — նշանաւ ա — ք է երկամասն, որոյ երկոքին մասունքն են ա եւ ք. S. **Binôme.**

Nomenclateur, ա. հխ. անուանակոչ. առարկի հռովմայեցի որ ցուցանէր զբաղաքացիս յանուանէ. 2. —. որ կարգէ զանուանս գիտութեանց. 3. —. հաւաքումն անուանց արանց կամ տեղեաց. le — cicéronien.

Nomenclature, ի. անուանակոչութիւն, անուանակարգութիւն. la — chimique, տարրագիտական —:

Nomie, ա. մբ. կերպոս. միջատ պատենաւիս:

Nominal, e, aux, ած. անուանական. une erreur —e. 2. անուանական, յանուանէ, *անունով. appel —, կոչ —. 3. թ. անուանական. adjectifs nominaux. 4. անուանական, յանուանէ, անուամբ միայն. des espèces —es créées par le caprice des méthodes. Cela est purement —. || Valeur —e, անուանական արժէք. արժէք նշանակեալ դրամանիշով, փոխանակագրով, . . . 5. ած. եւ ա. անուանական. հետեւող անուանականութեան. les nominaux, —ք:

Nominalement, մ. անուանաբար, անուանապէս, յանուանէ, անուամբ. cela n'existe que —.

Nominalisme, ա. իս. ապ. անուանականութիւն:

Nominaliste, ա. անուանական. հետեւող անուանականութեան. 2. ած. —. la philosophie —.

Nominataire, ա. անուանեալ. կարգեալ յարքայէ ի հաս ինչ. 2. ի. —. օրիորդ կարգեալ յարքայէ ի կուսանաց:

Nominateur, ա. անուանող. որ կարգէ զոք ի հաս ինչ եկեղեցական. 2. —, ընտրող:

Nominatif, ive, ած. անուանական, անուանց. état — des employés d'un ministère. 2. անուանական, անուանայորջորջ. titre —. Action —ive. 3. ա.թ. ուղղական, անուանական. 4. ա. թ. անուն բայի:

Nomination (սի) ի. անուանումն. *պաշտօնի մի անուանելն՝ անուանութիւն. la — d'un directeur. Sa — à un emploi lucratif. 2. անուանումն. իրաւունք անուանելոյ՝ կարգելոյ ի պաշտօն՝ ի պատիւ ինչ:

Nominativement, մ. յանուանէ, յանուանէ յանուանէ, *անունով. sommé — de répondre.

Nominaux, ա. յ. S. **Nominal.**

Nommé, e, անց. անուանեալ, անուանակոչեալ, յորջորջեալ, կո-

չեցեալ . être —, անուանիլ , յորջորջիլ , կոչիլ . — Corène, Խորէն անուն . || ը. être bien —, mal —, ասի զառնէ որոյ յատուկ անունն նշանական իցէ եւ պատշաճ անձին կամ ոչ . || գ. —. le — Pierre. La —e Jeanne. Un —, այս անուն , 2. անուանեալ , նշանակեալ . les individus —s dans l'acte. || A point —, ի դէպ՝ ի պատեհ ժամու, *ատենին . vous serez servis à point — (Sév.). || A jour —, ի ժամանակեալ աւուր , *որոշուած օրն . se trouver au rendez-vous à jour —. 3. անուանեալ . կարգեալ ի պաշտօն ինչ . un tel — chef de bureau. Évêque —, եպիսկոպոս անուանեալ ի պապէ :

Nommément, մ. յանուանէ , յանկան յանուանէ. plusieurs se sont distingués, et — un tel. Déshériter — un fils. 2. մանաւանդ. l'influence du climat et — celle de l'humidité.

Nommer, ն. անուանել , անուանակոչել , յորջորջել , կոչել , առաձայնել , ձայնել . — son chien Argus. — un enfant au baptême. Son parrain l'a nommé ainsi. On le nomme Pierre. — un pays de son nom, du nom de celui qui l'a découvert, կոչել զերկիր ինչ յանուն իր , յանուն առն որ եգիտ զայն . l'amour de ce rien qu'on nomme Renommée. On a nommé Louis XII le Père du peuple. Je n'ose pas te — mon ami, չիշխեմ բարեկամ իմ զքեզ առաձայնել. 2. անուանել , ասել զանուն ուրուք . — un auteur, une plante. — les choses par leur nom. 3. անուանել , յայտնել՝ ճանուցանել յանուանէ . — ses complices. 4. անուանել , կարգել (ի պաշտօն ինչ) . on l'a nommé ministre des affaires étrangères, ambassadeur. Le roi l'a nommé à cette ambassade, à cette place, à l'évêché de... On l'a nommé pape, cardinal, évêque, préfet. Un avocat nommé d'office, իօճնակ կարգեալ ի պետութենէ . 5. անուանել , կացուցանել . — qn. son héritier.

Se nommer, դ. յայտնել՝ ասել զանուն իր . vous serez obligé de vous nommer. 2. անուանիլ , յորջորջիլ , կոչիլ , կոչումն ընդունիլ . comment vous nommez-vous? Comment se nomme cette rue? [գիրք :

Nomocanon, ա. օրինականոնա-

Nomographie, ի. օրինագրութիւն . գրութիւն զօրինաց :

Nomologie, ի. օրինաբանութիւն. իսօք զօրինաց :

Nomothète, ա. հխ. օրինադիր (յԱստիճս):

Non, բացառական մասնիկ . ոչ , մի՛ , * չէ . l'avez-vous fait? —. Je parle de Néarque et — de votre époux. || ը. je ne dis pas —, չասեմ՝ ոչ , չմերժեմ.

2. մարթի դնել փոխանակ գոյականի կամ ածականի . malice ou —, le mal est fait, եղէ չարութիւն իցէ եւ եղէ ոչ չարն՝ վնասն գործեցաւ . sage ou —, եղէ իմաստուն եւ եղէ ոչ .

3. յաճախ վարի ընդ *pas*. — pas, ոչ. prendrai-je cela? — pas. Je crains votre silence et — pas vos injures (Rac.). Commandez que je meure, et — pas que je fuie (Volt.).

4. դնի ի սկիզբն բացառական ասացուածոյ . —, je n'en ferai rien. — certes, — vraiment, je ne le ferai pas. || կցի յածականս, ի գոյականս, ի բայս . — solvable, անհատուցանող . — nuisible, անվնասակար , չվնասակար . —-pair, անզոյգ , կոճաւոր . — réussite, անյաջողութիւն , չյաջողութիւն , չյաջողութիւն . || վարի մասք ընդ *sans*, *loin* բառս . որպէս — loin de mon habitation, ոչ ինչ հեռի ի բնակութենէս . il vécut — sans gloire, եկաց ոչ ինչ առանց փառաց՝ անփառ՝ անփառունակ . — sans rougeur, ոչ առանց ամօթոյ :

5. — *seulement*, մ. ոչ միայն . mais encore, այլեւ . — seulement il n'est pas savant, mais il est très ignorant, ոչ միայն չէ՝ չէ ինչ իմաստուն , այլ եւ ոգէտ յոյժ է . — seulement je l'ai payé, mais encore je lui ai fait un présent. — seulement l'Église secourait ses enfants, elle veillait encore sur leur éducation. — seulement on obéit à un sage roi, mais on aime à lui obéir (Fén.). Mentor, — seulement ferme et courageux, mais doux et tranquille, semblait commander aux vents et à la mer (Id.).

6. ***Non plus que***, մ. ոչ ինչ առաւել , ոչ եւս , եւ ոչ . on n'en parle — plus que s'il n'eût jamais été. Je n'en sais rien — plus que vous. Son esprit, — plus que son corps, ne se pare jamais de vains ornements.

7. — *plus*, եւ ոչ , նոյնպէս եւ . . . ոչ . vous ne le voulez pas, ni moi — plus, չկամիս զայն եւ ոչ ես , նոյնպէս եւ ես ոչ . il ne le veut pas — plus lui, նոյնպէս եւ նա չկամի զայն .

8. — *que* ընդ առոգաստականի, իբր՝ իբրեւ ոչ եմէ , ոչ գի , ոչ եմէ գի . . . — qu'il ne soit fâcheux de souffrir, ոչ գի չիցէ դժնդակ կրել վիշաս . — que votre colère ou la mort m'intimide (Corn.). — que je veuille à Rome imputer quelque crime (Id.).

9. ա. ոչ . un —. Des —. || Pour un oui, pour un —, վասն ոչինչ իբիք , *ոչինչ՝ քիչ բանի մի համար . il se fâche pour un oui ou pour un —.

Non-activité, ի. անպաշտօնութիւն . առժամանակեայ անպաշտօն մնալն սպայի կամ պաշտօնէի . on a mis cet officier, cet employé en —, յ— եդին զսպայն , զպաշտօնեայն :

Nonadécane, ա. տգ. իննսնուկ :

Nonagé, e, ած. իննսնեակ, իննսներեակ :

Nonagénaire, ած. եւ գ. իննսնամեայ, իննսնամեանի . un —. Une —.

Nonagésimal, S. Nonagésime.

Nonagésime, ած. ա. աս. le — degré, կլ. le —, իննսուն աստիճան. իննսներորդ աստիճան ծրի խաւարման . 2. ի. իննսնեակ , իննսներեակ . ոսն իննսներորդ աւուր նախ քան զԶատիկ : [իննսներորդ :

Nonagesimo (նոնաժէզիմօ) մ.

Nonane, ած. ի. բժ. իններեակ . ֆièvre —, — ջերմն, *իննօրեայ՝ ամէն իւն օրն եկող ջերմ :

Nonante, ած. ի. իննսուն , իննսնեակ , այժմ ասի **Quatre-vingt-dix**. 2. աս. quart de —, քառորդն իննսնի՝ իննսնիկի . քառորդն շրջանակի բաժանելոյ յիննսուն աստիճանս : [նի բարձրացունել :

Nonanter, չ. իննսնել . *իննսու-

Nonantième, ած. ի. իննսներորդ . la — année de son âge.

Nonatélia, ա. բ. իննիկարոյս , իննիկնի . ազգ երկալրուկ աննից ի տոհմի մորինասերից (rubiacées).

Non-avenu,e, ած. S. Avenu.

Nonce, ա. նուիրակ , դեսպան . le — du pape. — apostolique.

Nonchain, ա. պ. աշնկենի , տանձ ինչ աշնան :

Nonchalamment (նոնշալաման) մ. անփութաբար , անհոգաբար , անհոգ , յանհոգս , յուլաբար , հեղգաբար. agir, marcher —. 2. Քուլաբար , ծուլկօրէն . être couché — sur un lit. S'appuyer — sur le bras de qn. Elle s'exprime —.

Nonchalance, ի. անփութութիւն , անհոգութիւն , հեղգութիւն , հեղգանք , յուլութիւն , ծուլամտութիւն . grande, extrême —. Laisser ses affaires en désordre par —, —Քեամբ յանկարգութեան Քոլոլ զգործս իր . se faire tort par sa —. Faire tout avec —. 2. Քուլութիւն , ծեղկութիւն. parler, marcher avec —.

Nonchalant, e, ած. անփոյթ , անհոգ , հեղգ , յոյլ , ծուլամիտ , Քոյլ , ծեղկ . être —. Personne —e. Une parole, une démarche, une humeur, une vie —e. || գ. un —. Une —e. C'est un — qui néglige toutes ses affaires.

Nonciature, ի. նուիրակութիւն . դեսպանութիւն (ի կողմանէ պապին). 2. նուիրակութիւն . ժամանակ նուիրակութեան . 3. նուիրակարան, նուիրակատուն. ոսն նուիրակի պապի :

Non-coaction (սիօն) ի. անբռնադատութիւն :

Non-combattant, ա. անպատերազմող , անմարտիկ :

Non-conciliation (սիօն) ի. իգ. անհաշտութիւն :

Non-conformiste, գ. անմիաբան , այլափառ , այլադաւան , այլակրօն . չհետեւող անգլիական եկեղեցւոյ. 2. ած. —. les Eglises —s.

Non-conformité, ի. անմիաբանութիւն :

Non-contagieux,euse, ած. բժ. անտարափոխ «պուլաշմազ» :

Non-délicatesse, ի. անփափկութիւն : [ոսնութիւն :

Non-disponibilité, ի. անպաշ-

None, ի. հխ. հռ. իններորդ ժամ. չորրորդ մասն աւուրն (ըստ նախնի Հռոմայեցւոց). 2. հ. իններորդ ժամ (հասարակաց աղօթից) :

Nones, ի. յ. հին. հռ. նոնայք, ութներորդ օր մարտ՝ մայիս՝ յուլիս եւ հոկտեմբեր ամսոց, եւ հինգերորդն այլոց ամսոց :

Non-être, ա. իս. չլինելն, չէութիւն, անլինելութիւն. l'être et le —, լինելն եւ չլինելն, լինելութիւն եւ անլինելութիւն :

Non-existence, ի. իս. անգոյութիւն, անէութիւն :

Non-géniome, ա. անսերմութիւն:

Nonide, ա. իննշաբաթի. իններորդ օր տասնօրեայ ութնեկի առաջնոյ հաստարակապետութեան Գաղղիացւոց :

Nonillion, ա. Ք. իննեակ :

Non-intervention (սիօն) ի. անմիջամտութիւն, անմիջնորդութիւն. système de —.

Nonius (իւս) ա. նոնիոս, վերնիէ, մասնաչափ. մանրաբաժին գործի չափագիտական :

Non-jouissance, ի. անվայելութիւն. չվայելելն :

Non-lieu, ա. դտ. անտեղի, անտեղութիւն. յայտարարութիւն դատարանի Ա՛ի չիք տեղի դատաստանի. ordonnance de —.

Non-moi, ա. իս. տ. Moi.

Nonnain, ի. ը. տ. Nonne.

Nonne, ի. միայնուհի, հաւատաւոր, կուսան, *մարագնա. une —. Un couvent de —s.

Nonnerie, ի. հգ. կուսաստան, կուսանոց, *կուսանաց վանք :

Nonnette, ի. միայնուհիկ, հաւատաւորիկ, կուսանիկ. մանկահասակ կուսան. 2. միայնուհիկ, համեմիացիկ. — fraîche. Des —s de Dijon. 3. Ա. տ. **Chèze.**

Non-noble, ած. անազնուական, անազատ :

Nono, մ. իններորդ. գրի եւս 9ո:

Nonobstant, նխ. Ա՛ելեւեւ, ընդդէմ, հակառակ. être obligé de payer, — appel. Il faut — tout, avoir pitié de lui. — opposition ou appellation quelconque. || Ce — կամ — ce, սակայն եւ այնպէս :

Nonogéniste, ա. միասեր, միասերական :

Non-ouvré, e, ած. անգործ, *չբանած. fer —, peaux —es.

Non-paiement, տ. **Non-payement.**

Non-pair, e, ած. անզոյգ, կոճառ « Ա՛էք » . || pair ou —, դար եւ կոճառ. jouer à pair ou —, դար եւ կոճառ խաղալ « Ա՛էքմէ չիքմ օյնամագ » :

Nonpareil, ille, ած. սգր. անհնման, անզուգական, անզուգակից. un mérite —. Une grâce —ille. Des vertus —illes. 2. ի. Ա. անզուգանահաւ. Ա՛ուչուն ինչ. 3. անզուգանիկ. նեղ ժապաւէն. 4. տպ. անզուգատառ, անզուգագիր. մանր ինչ նշանագիր. 5. պ. անզուգական. ազգ ազնիւ խնձորի :

Non-payement (նոնփէյման, նոնփէյման) ա. անհատուցում. des —s.

Non-pensant, ա. անխոհ, անխոկ, *չմտածող. les —s.

Non-permanence, ի. անտեւականութիւն.

Non plus (նոն փլիւս) մ. տ. **Non.**

Non plus que (նոն փլիւս քը) շ. տ. **Non.**

Non plus ultra (նոն փլիւս զիւլթրա) ա. վերջին սահման, յետին աստիճան, ծագ, կատար. ils sont l'un et l'autre le — des comédiens. C'est le — de la fauconnerie. || հն. **Nec plus ultra.**

Non-prix, ա. տ. **Prix.**

Non-recevoir, ա. տ. **Recevoir.**

Non-résidence, ի. բացակայութիւն :

Non-réussite, ի. անյաջողութիւն, չաջողութիւն, չյաջողութիւն :

Non-sens, ա. հակիմաստ, հակագծութիւն, անհանճարութիւն, անիմաստ՝ անհանճար ասացուած. discours plein de —. Cette phrase est un —.

Non seulement, մ. տ. **Non.**

Non-succès, ա. տ. **Non-réussite.**

Non-tolérant, ա. անհներող. des —s, անհներողք. տ. **Tolérant.**

Nontronite, ի. հբ. նոնտրոնաքար : [ոչ կարի :

Non troppo (նոն Ա՛րօփփօ) մ. եժ.

Nonuple, ած. իննապատիկ :

Nonuplé, e, անց. իննապատկեալ. un nombre —.

Nonupler, ն. իննապատկել, իննապատիկ առնել :

Non-usage, ա. անգործածութիւն, անկիրարկութիւն. les servitudes s'éteignent par le — pendant trente ans. Il y a des expressions qui tombent par le —.

Non-valeur, ի. անբերութիւն, անպտղութիւն. terre en —, անբեր՝ անպտուղ երկիր. la — de cette terre vient de ce qu'on la néglige depuis trois ans. 2. չընկալեալ՝ կոթուսեալ վարձք. du revenu que produit une maison, il faut déduire tant pour les —s. 3. անվաճառելի վաճառք, *մնացած ապրանք. 4. անհատոյց պարտք, անյոյս առնելիք :

Non-vente, ի. անվաճառ, անվաճառումն, *չծախելն. voilà trois jours de —, ահա երեք անվաճառ աւուրք :

Non-viabilité, ի. անկենդանութիւն, անկենսոլութիւն :

Non-viable, ած. անկենդան:

Non-vouloir, ա. չկամութիւն :

Nonyle, ա. գտ. իննուստ, իննահիւ :

Nonylène, ա. տգ. իննուսային :

Nonylique, ած. տգ. իննուսային. alcool —, ցրի —:

Noocratie (նօօքրասի) ի. իս. մտաւորութիւն. տիրելն մտաց ի վերայ այլոց կարողութեանց :

Noologie, ի. իս. հոգեբանութիւն. || հն. **Psychologie.**

Noologique, ած. իս. հոգեբանական : [դարուման աստեաց :

Nopage, ա. աստղում. յարդ-

Nopal, տ. ը. նոպալենի, հնդկաձենի, աստղակաճղենի. ձենի որդանոցիր. des —s. || տ. **Cochenillier.**

Nopalées, ի. յ. ը. նոպալենեայք:

Nopalerie, Nopalière, ի. նոպալենիք, նոպալարան, աստղակաճաստան :

Noper, ն. տ. **Énouer.**

Nopeuse, ի. աստղիչ աստեաց, *չուխայ սանտրող կին. տ. **Énoueuse.**

Nopal.

Norantée, ի. բ. ճմարդ. ծառ ինչ եւ Ա՛ուի :

Norantées, ի. յ. ը. ճմարդեայք. ցեղ անկոց որոց նախատիպ է ճմարդ (norantée).

Nord, ա. հիւսիս, հիւսիսակողմն. pays borné au — par une rivière. Au — de la ville, ի հիւսիսակողմն քաղաքին. les pays, les contrées, les régions du —. Le vent est au —, souffle du —, հողմն շնչէ ի հիւսիսոյ. le vent du —, հիւսիսային հողմն, հիւսիսի. maison exposée au —, հիւսիսահայեաց՝ *հիւսիսի նայող տուն. du — au midi, ի հիւսիսոյ ի հարաւ. 2. հիւսիս. այն մասն աշխարհի որ է ի կողմն հիւսիսային աստղ. l'aiguille aimantée se tourne vers le —. || Étoile du —, աստղն հիւսիսոյ, հիւսիսային՝ բեւեռային աստղ. 3. հիւսիս, հիւսիսի. հողմ հիւսիսոյ. հիւսիսային քամին «փոթեաղ» . le — a soufflé avec violence. || ած. հիւսիսային. le vent est —. 4. հիւսիսակողմն, հիւսիսային կողմն. le — de la France. || նա. faire le —, հիւսիսել. ճանապարհորդել ի հիւսիսակողմն, ի կողմանս հիւսիսոյ. 5. հիւսիսակողմն, հիւսիսային աշխարհք. il menaçait tout le —. Elle fut nommée la Sémiramis du Nord. 6. հիւսիս, հիւսիսայինք, հիւսիսականք, հիւսիսաբնակք . . . enfin la tyrannie fait signe au — de déborder sur nous (Bérang.).

Nordaltaïque, ած. աշ. հիւսիսալթայեան. race —, — ցեղ, այսպէս կոչին ազգք որ յԱլթայի լերանց իջին որպէս Ֆինք, Սամոյեդք, Տաճիկք եւ Մողոլք :

Nord-est, ա. հիւսիսային արեւելք, հիւսիս-արեւելք. արեւելեան հիւսիս. մասն աշխարհի որ ընդ մէջ հիւսիսի եւ արեւելից. le vent souffle du —. 2. արեւելեան հիւսիսի. հողմն որ շնչէ ի հիւսիսային արեւելից. 3. ած. արեւելեան հիւսիսային. le vent est —, — է հողմն :

Nordir, չ. նե. հիւսիսանալ. դառնալ ի հիւսիս. le vent nordit.

Nord-nord-est, ա. հիւսիսային արեւելեան հիւսիս. կէտն հորիզոնի որ ընդ մէջ հիւսիսոյ եւ արեւելեան հիւսիսոյ. 2. հիւսիսային արեւելեան հիւսիսի. հողմն որ շնչէ ի հիւսիսային արեւելեան հիւսիսոյ :

Nord-nord-ouest, ա. հիւսիսային արեւմտեան հիւսիս. կէտն հորիզոնի որ ընդ մէջ հիւսիսի եւ հիւսիսային արեւմտից. 2. հիւսի-

ապին արեւմտեան հիւսիսի . հոլմն որ շնչէ ի հիւսիսային արեւմտեան հիւսիսոյ :

Nord-ouest, ա. հիւսիսային արեւմուտք , հիւսիս - արեւմուտք . մասն աշխարհի որ ընդ միջ հիւսիսի եւ արեւմտից . le vent vient du —. 2. արեւմտեան հիւսիսի «զարա անել» . հոլմն որ շնչէ ի հիւսիսային արեւմտից . le — nous poussa vivement. 3. ած. հիւսիսային արեւմտեան . le vent est —.

Noria, ի. ջրուոր . դոլլակիր շղթայ «պօսեան գոյուսս ոլլապը» :

Norine, ի. ոգ. նորին . որպիդ նորինի : [ազգ կրանիտի:

Norite, ի. հբ. նորինաքար .

Norium (նօրիօմ) ա. ազ. նորին. միաոյ ինչ :

Normal, e, aux, ած. եչ. ligne —e կլ. une —e, ուղղագիծ . ուղղածիգ՝ ուղղահայեաց գիծ . les corps tombent suivant la —e. 2. փ. կանոնաւոր , բնական , օրինաւոր . état —. Être dans son état —. 3. վարժապետական , ուսուցչական . des cours normaux. || Etablissement —, օրինաւորիչ՝ տիպար՝ *օրինակ ըլլալու հաստատութիւն . || école —e, վարժապետանոց , վարժապետարան :

Normale, ի. եչ. ուղղագիծ :

Normalement, մ. կանոնաւորապէս , օրինակօր :

Normalien, ա. վարժապետացու :

Normalité, ի. ո. կանոնաւորութիւն :

Normand, e, ած. նորման , նորմանդիացի , նորմանատացի . les populations —es. Cheval —. 2. փ. —, խորամանգ . le plus — de tous les hommes. || Réponse —e, երկմիտ պատասխանի . || réconciliation —e, կեղծաբարեկամ՝ կեղակարծ հաշտութիւն . 2. գ. un —. Une —e, նորմանուհի . || փ. c'est un —, այր խորամանկ է . || répondre en —, պատիպատ՝ խարդախութեամբ տալ պատասխանի, *անորոշ պատասխան տալ :

Normatif, ive, ած. ո. կանոնական , օրինակարգ . les écrits apostoliques ont une autorité —ive dans l'Eglise.

Norme, ի. ագր. կանոն , օրէնք :

Noropiamique, ած. ոգ. նորափիոնային :

Norvégium, ա. ոգ. նորվեգիան. նորագիւտ միաոլական պարզ մարմին :

Nos (նօ), յոքնակի **Notre**ի :

Noséane, ա. հբ. նոզէան . միաոյ ինչ նորագիւտ . կն. **Nosine, Nosite, Noséite.**

Nosencéphale, ա. հշբ. գանկուղեղանոթ :

Noso... նմ. յն. որ նշանակէ հիւանդութիւն , խոշտութիւն :

Nosocome, ա. հիւանդապատի :

Nosocomial, e, aux, ած. հիւանդանոցային . typhus —. Fièvre —e. Établissement —. Les édifices nosocomiaux.

Nosocratique, ած. բժ. ախտաչարչար , ախտաշահ . ախտաշահ մարդ :

Nosodendre (նօզօտանտր) ա. մբ. ախտամօտ . միջատ պատենաձեւ :

Nosogénie, ի. բժ. ախտածնութիւն . հն. **Pathogénie.**

Nosographie, ի. ախտագրութիւն , խօնագրութիւն . նկարագիր հիւանդութեանց :

Nosographique, ած. ախտագրական , խօնագրական :

Nosologie, ի. ախտաբանութիւն, խօնաբանութիւն :

Nosologique, ած. ախտաբանական , խօնաբանական :

Nosologiste, ա. ախտաբան , խօնաբան :

Nosomane, գ. ախտամոլ , խօնամոլ :

Nosomanie, ի. բժ. ախտամոլութիւն , խօնամոլութիւն :

Nosophobie, ի. բժ. ախտավախութիւն , խօնավախութիւն :

Nosophore, ա. հիւանդակիր , հիւանդաբեր :

Nosseigneurs (նօսէնէօր) ա. յ. S. **Monseigneur.**

Nostalgie, ի. բժ. հայրենաբաղձութիւն , հայրենատենչութիւն, հայրենակարօտ . *հայրենից կարօտէն հիւանդանալ . avoir la —, être atteint de —, հայրենաբաղձ՝ հայրենակարօտ լ. հիւանդանալ ի կարօտ հայրենից :

Nostalgique, ած. հայրենաբաղձային . 2. հայրենաբաղձ , անձնիկարօտ հայրենից. devenir —, հայրենաբաղձ՝ հայրենակարօտ լ. || գ. հայրենաբաղձ , հայրենակարօտ . un —. Une —.

Nostoc կամ **Nostoch** (նօսթօք) ա. բ. բերիկ , գետնաճաղիկ . բոյս ի տոհմի լօռից . || հն. **Perce-terre.**

Nostocacées, ի. յ. բ. բերիկաձեր . տոհմ լօռից :

Nostocinées, Nostochinées (նօսթօքինէ) ի. յ. բերիկեայք :

Nostomanie, ի. բժ. դարձամոլութիւն . անչափ կարօտ դառնալոյ ի հայրենիս . հն. **Nostalgie.**

Nostradamus (նօսթրատամիւս) հգ. կախարդ , ապառնագէտ :

Nota կամ **Nota bene** (նօթա . նօթա պէնէ) մ. միտ դիր , քաջ միտ դիր , գիտասչիր , *ուշ դիր , աղեկ ուշ դիր՝ գիտցիր . il voulait me conter son procès, nota, nota bene qu'il était tard, et que je n'avais pas dîné. 2. ա. un —, դիտողութիւն (ի լուսանցս գրուածոց) . mettez-là un —. || յ. nota կամ nota bene է անփոփոխ . des nota, des nota bene.

Notabilité, ի. նշանաւորութիւն , երեւելիութիւն . 2. այր նշանաւոր՝ երեւելի :

Notable, ած. նշանաւոր , երեւելի , մեծ . il faut bien que le monde y prenne un — intérêt. Fait, préjudice, différence —. 2. —, ազգ . un personnage —. || Listes des —s commerçants, ցանկք — վաճառականաց. || ա. un —, այր ազգ . les —s, ազգոլեալ , ազգանի , մեծամեծք . assemblée des —s, ազգախումբ ժողով՝ ատեան :

Notablement, մ. երեւելապէս , մեծապէս . cette action contribua — à sa gloire.

Notacanthes, ա. մբ. փշոտունք. միջատք երկեւք :

Notage, ա. եմ. ձայնագրութիւն :

Notaire, ա. նօտար , մուրհակագիր . s'obliger par devant —, դաշինք կռնալ առաջի —ի. une étude de —. Clerc, premier clerc de —, դպիր, դպրապետ —ի . || — apostolique, առաքելական —. des —s, նօտարենի. || ատ. le — y a passé, ոչ եւս մարի է յեսս կոչել զբանան , *ալ խօսքն եւս առնուլ կարելի չէ :

Notalgie, ի. բժ. միկնացաւ , միկնացաւութիւն , *կռնկի ցաւ :

Notamment, մ. մանաւանդ , առանձին , յատկապէս յատուկապէս . il a cité plusieurs lois, et — celle-ci. Accuser les juges, et — tels et tels. Ces modifications consistaient — dans...

Notarial, e, aux, ած. նօտարական, նօտարի . fonctions —es. Jurisprudence —e. Actes notariaux.

Notariat, ա. նօտարութիւն . պաշտօն նօտարի . exercer le —.

Notarié, e, անց. նօտարեալ , նօտարագրեալ . acte —. Quittance —e.

Notasie, ի. հարաւային Ասիա :

Notation (նօթն) ի. եմ. խազագրութիւն. — musicale. 2. հհ. Քուագրութիւն . 3. վճ. նշանագրութիւն :

Note, ի. նշանակ , նշան . mettre une — en marge, des —s à la marge d'un compte. Petite —, նշանիկ . || փ. homme de —, այր նշանաւոր , երեւելի . || bonne —, բարենիշ .

2. ծանօթութիւն , ծանօթաբանութիւն , ծանօթագիր , մեկնութիւն . faire des —s sur un livre, առնել ծանօթութիւնս գիտաւեան . imprimer un ouvrage avec des —s, ծանօթութեամբ տպագրել գիտաւեան . —s au bas des pages. Je chargerai de —s mon exemplaire. Vos —s sur Racine sont si judicieuses, si pleines de goût, de finesse (Volt.). —s marginales.

3. տեղեկութիւն , տեղեկագիր , յիշատակ. յիշատակագիր, պիտակ . remettez-moi une — de vos affaires. Prendre — d'une affaire, առնուլ տեղեկութիւն գործոյ . prendre des —s, յիշատակել ի գրի , ի գիր դրոշմել , նշանակել . j'ai pris — de cela sur mon carnet, նշանեցի՝ նշանակեցի զայս ի վերայ յիշատակագրիս . j'ai pris — de ce qu'il y avait à faire, նշանեցի՝ նշանակեցի որ ինչ առնելի էր. — confidentielle. || prendre des —s à un cours, հաճառօտել դասախօսութիւն . || յ. յիշատակագիր , հաճառօտ բովանդակութիւն փաստաբանից, ատենաբանից, վարժապետաց . il parla sans —s. Il consultait incessamment ses —s.

4. հաշիւ (հատուցանելի) . la — d'un marchand, հաշիւ վաճառականի. demander, payer sa —. Donnez-moi ma —. || Payer sur —, հատու-

ցանել ի տես հաշուի, *հաշիւն տեսնելով վճարել.

5. ճանուցագիր. դեսպանագիտական տեղեկագիրք՝ յայտագիր. échanger des —s. La France et l'Italie échangèrent des —s. — diplomatique, դիւանագիր, դեսպանագիր.

6. դիտողագիր. զեկուցումն պետութեան ի պաշտօնական օրագրի.

7. դիտողագիր (վարժապետի ըստ վարուց եւ զբաղաքրութեանն աշակերտաց). cet élève a de bonnes —s, de mauvaises —s. —s hebdomadaires. —s de quinzaine. —s trimestrielles. || —s d'un fonctionnaire, կենցաղագիր պաշտօնատեառն, * իր վճռատին տուած վկայութիւնն. cet officier, ce professeur a de bonnes —s.

8. կեցո, բիծ, վատ անուն, խայտառականք. sa conduite déloyale en cette occasion est une — dans sa vie. C'est une — qu'il portera toujours. || — d'infamie կամ — infamante, նշաւականք, ճանականք, քարտականք. խայտառակիչ գիր դատաստանի վասն ծանր ինչ յանցանաց. le blâme en justice était une — infamante.

9. եմ. խազ, ձայնագիր, ձայնախազ, երգանիշ, ձայնանիշ, երգանշան «նօթա». mettre en —, ձայնագրել. —s d'un air, ձայնագրութիւն, եղանակախազ, եղանակաձայն. les sept —s de la gamme. — tonique, sensible, ձայնական, զգայուն —. || — piquée, վերնախազ. —s d'agrément, d'ornement կամ petites —s, զբօսախազք, զարդախազք, փոքր խազք. || —s basses, առօրեայ խազք. || chanter la —, երգել զխազն, խազերգել, նուագել զխազս. եւս՝ ուղիղ երգել այլ առանց զգացման. || bien attaquer la —, S. Attaquer. || փ. ne savoir qu'une —, վեր ի վայր զնոյն յեղյեղել, ցանգ զնոյն բան ասել. || changer de —, փոխել զխազն, փոխել գրանն՝ զգնացս իր. || փ. cela change la —, այս փոխէ զիրս՝ զգայման իրաց, *այս բանն կփոխէ. || à basse —, en basse —, դաշն ձայնիւ, մեղմաձայն, *ցած ձայնով:

Noté, e, անց. նշանակեալ. article — dans un compte. 2. նշաւակեալ, անուանարկ, վատահամբաւ. homme —. 3. ձայնագրեալ, խազագիր, խազադրօշմ. un air —. Musique —e.

Notencéphale, ա. հշբ. ուղեղաքաղ:

Noter, ն. նշանակել, դրօշմել, ի գիր դրօշմել, նշանել, ճանուցագրել. je noterai cela dans mon livre. — par écrit, ի գրի հարկանել, ընդգրով արկանել. 2. վիտ դնել, դիտել. notez l'heure. Notez ces deux points-ci. Notez bien que, գիտացիր եւ զայս, գիտութիւն լիցի զի. notez qu'il était son ennemi. Cela est à —. 3. փ. նշաւակել, խայտառակել. ce dernier trait le note très mal dans mon esprit. On ne peut plus — les impies, tant ils sont forts, (Boss.) Cela le notera aux yeux du public. || — d'infamie, նշաւակել, վատահամբաւ՝ անուանարկ առնել. 4. եմ. խազել, խազագրել, ձայնագրել, խազիւ գրել՝ խազադրօշմ առնել. — un air.

Se noter, դ. նշանակիլ, դրօշմիլ. il y a des choses qui se notent. 2. խազիլ, խազագրիլ. գրիլ խազիւ. cet air ne peut pas —.

Notère, ա. մբ. տահուկ. ազգ միջատի:

Noteur, ա. խազագիր, ձայնագրիչ, ձայնագրագէտ. օրինակիչ խազից. le — de l'opéra. || հն. **Copiste.**

Nothochlène (նօթօքլէն) ա. բ. խորճնիւ. ազգ ձարխոտոյ (fougère).

Nothosaure, ա. կ. խորճատոլէզ: [**Crypture.**

Nothure, ա. Ք. խորճագի. հն.

Notice, ի. ծանօթութիւն, տեղեկութիւն, տեղեկագիր, ծանօթ. je n'ai aucune — sur cette affaire. — historique. — biographique, nécrologique. 2. —. կարճառօտ ցանկ. on vient de distribuer la — des livres du cabinet de monsieur un tel.

Notidanides, ա. յ. ձբ. նոտիդանիդանք:

Notidanus, ա. ձբ. նոտիդանոս. ազգ բրածոյ ձկան:

Notificatif, ive, ած. զեկուցիչ, ծանուցիչ:

Notification (սիօն) ի. ծանուցումն, զեկուցումն, յայտարարութիւն:

Notifier (je notifiais, n. notifiions, v. notifiiez, q. je notifie, q. n. notifiions, q. v. notifiiez) ն. ծանուցանել. զեկուցանել. — un acte, un traité. On lui notifia qu'il eût à se retirer dans les vingt-quatre heures.

Notion (սիօն) ի. ծանօթուի, տեղեկութիւն. je n'ai qu'une faible — de ce que vous me dites. Il vous donnera des —s sur cette affaire. || յ. —ք. տիպոս համառօտ մատենի ի պետս դպրոցաց. —s de chimie. —s préliminaires, նախագիտելիք. 2. գիտութիւն, գաղափար. la — du bien et du mal, գիտութիւն բարւոյ եւ չարի.. les —s communes, հանրածանօթ գաղափարք:

Notiophile, ա. մբ. խոնաւասէր. ազգ պատենաւոր միջատի:

Notobranche, ած. կ. Ք. խռիկ:

Notocorde, ի. կ. Ք. նոտոքորդ:

Notodelphyidés, ա. յ. խբ. Ք. նոտոդելֆիադք:

Notodelphys (ֆիս) ա. խբ. Ք. նոտոդելֆ. ազգ խեցեմորթոյ:

Notodonte, ա. մբ. Ք. նոտոդոնտ. ազգ պատենաւոր միջատի:

Notoire, ած. յայտ յայտնի, յայտնատեսիլ, յայտերեւակ, աշխարհածանօթ, հանրածանօթ, աշխարհալուր, աշխարհաբարոզ, աշխարհագոյժ, աշխարհատես, աշխարհատուր. un fait public et —. Le fait est —. Tout cela n'est-il pas — au public? C'est une vérité —. Cela n'est que trop —. C'est une preuve — et convaincante. Rendre —.

Notoirement, մ. յայտնապէս, յայտ յայտնի, յայտնի եմ, ակն յայտնի. cela est — vrai, faux. Il est — coupable.

Notomèle, ա. հշբ. Ք. նոտոմէլ. որ ունի մի կամ երկու անդամս զՔ. կամբք:

Notonecte, ա. մբ. Ք. նոտոնէկտ. միջատ կիսաՔե որ լողայ ի վերոյ Ք. կանց: [նոտոդազգիք:

Notonectides, ա. յ. մբ. Ք. նոտոնէկտիդք:

Notophore, ա. հշբ. Ք. նոտոֆորք:

Notopode, ա. կ. Ք. նոտոպոտ:

Notoptère, ած. կ. Ք. նոտոպտեր, Ք. նոտոպտերեան:

Notoriété, ի. յայտնապիսութիւն, աշխարհաբար յայտնութիւն. la — publique l'accuse. Ce fait est de — publique. Il est de — publique que, աշխարհածանօթ է զի. յայտնի է ամենեցուն զի. cela est de toute —, քաջայայտ՝ աշխարհածանօթ է այս. || acte de —, աշխարհածանօթ գիր:

Notorrhize (նօթօռիզ) ած. բ. Ք. նոտորիզեան:

Notorrhizé, e, ած. բ. Ք. նոտորիզեան, Ք. նոտորիզեանաց. || ի. յ. les —es, —ք. հատած ի տոհմէ խաչաբերաց:

Notothérion, Notothérium (օմ) ա. կ. վբ. Ք. նոտոթերիոն. ազգ բրածոյ գազանի:

Notre (նօթր) եւ յ. **Nos** (նօ) ած. մեր, մերային. — père, հայր մեր. — fille, դուստր մեր. nos deux amis, երկոքին բարեկամք մեր, * մեր երկու բարեկամներն. — excellente mère, սքանչելի մայր մեր. — cheval, ձին մեր. à — nation, մերային՝ մերս ազգի, ազգի մերում. 2. ո. իմ. — femme, կին իմ. — maître, տէր իմ. 3. ի կիր արկեալ յաբբայից, յեպիսկոպոսաց, եւլն. ի դէպս յորս վարին զ*nous* փկ. *je* կամ *moi*, զօ. — ordonnance, — mandement. 4. անորոշ մասք ասի *notre* զարանց զորոց խօսիցիմք. nos deux époux suivaient. Voilà comment s'y prit — assiégeant. — homme fut éveillé. 5. *Notre* նախադասս բաղդատական ածականի կամ մակբայի՝ կազմէ յաբբաերական գերադրական. — meilleur ami. Nos plus beaux arts. Nos moindres ennuis.

Nôtre, ած. հատանշանակ է նախընթացին, այլ վարի առանց գոյականի եւ դիմորոշ յօդիւ *le, la, les*, մերն, մերայինք, * մերինն, մերն. votre intérêt et le —, շահ ձեր եւ —, *ձեր շահին ու —. Ses intérêts et les —s, շահք իր եւ մերքն՝ մերոյինքն, *իր շահերն ու մերիններն. sa vertu et la —, առաքինութիւն նորա եւ —. 2. վարի եւս առանց յօդի, այլ յորժամ դնի միշտ զկնի գոյականի եւ յաճախագոյն եւս զկնի բայի. ses effets sont —s. Vous serez toute —. 3. ա. le —, մերն, մերայինն, որ ինչ մեր է, *մերն, մերինն. nous défendons le —. Le vôtre et le —. || Il n'y va rien du —, չիք ինչ վտանգ մեզ անտի, *անկեց մեզ վտանգ չկայ. || du —, ի մերոյն, ի մերայնոյն,

*մերինն. ne mettons rien du — dans le compte que nous avons à rendre. 4. ա. յ. les —s, մերդն, մերայինք, *մերիններն. nous et les —s, մերք եւ մերայինք, մեք ու —. nous aimons les —s, զմերայինս սիրեմք. êtes-vous des —s? ի մերայնո՞ց էք, *մերիններիդ՞ն էք. 5. ի. յ. les —s, յիմարութիւնք՝ անմտութիւնք՝ խաղք մեր, վարեալ միայն յայսմիկ, nous avons bien fait des —s, բազում յիմարութիւնս արարաք, *շատ խննդութիւններ ըրինք։

Notre-Dame, ի. տիրուհի, տիրամայր, կոյս. 2. տօն Տիրամօր. nous sommes à la —. 3. պատկեր Տիրամօր. || յ. des Notre-Dame, պատկերք Տիրամօր. 4. եկեղեցի Տիրամօր. aller à —. Entendre la messe à —. 5. բ. chardon de —, S. **Chardon.**

Notule, ի. ճանաչութենիկ. հատառօտ ճանաչութիւն ի լուսանցս հին գրոց։

Nouage, ա. ար. հանգուցումն։

Noue, ի. ջրամատը. 2. ջրառու։

Noue.

Noué, e, անց. հանգուցեալ, հանգուցաւոր «տիւյիւմէնմիշ, տիւյիւմիլ»։ une corde —e. 2. փ. պնդեալ, խառնեալ. une amitié —e entre deux jeunes gens. || Une pièce bien —e, mal —e, բաջահիւս, վատահիւս Ռատերախառ. 3. ռ. ոսկրաթեք. enfant —. հն. **Rachitique.** || գ. un —. || փ. esprit —, intelligence —e, կարկամ միտք. 4. բ. գնդացեալ. fruits à peine —s.

Nouées, ի. ռ. եղջերուապր. ապր եղջերուի ի կիսոյ մարիսի ցվերջ օգոստոսի։

Nouement, ա. հանգոյց առնելն, կղպումն «տիւյիւմ էմմէ». — de l'aiguillette. S. **Aiguillette.**

Nouer, ն. հանգուցել, հանգոյց առնել, կղպել, կղպակապ առնել, խնդդ արկանել, կապել «տիւյիւմ է., տիւյիւմլէմէք». — une ficelle, une corde. || փ. — l'aiguillette, S. **Aiguillette.** 2. փ. նիւթել, կազմել, հաստատել. — une intrigue, une partie de plaisir. — l'amitié, բարեկամութիւն առնել՝ խառնել՝ *ընել. || Ռտ. —, կապել, հիւսել. bien — l'action. 3. կապել, ծրարել. — une pièce de monnaie dans le coin d'un mouchoir. 4. բ. գնդացուցանել. cet arbre noue son fruit.

Nouer, չ. կոճակ առնուլ, գնդանալ. les fruits ont noué, sont noués.

Se nouer, դ. հանգոյց լինել, կղպիլ, կապիլ. cette corde s'est nouée autour du pied de ce cheval. 2. փ. կապիլ, կցիլ. le sentier qui se noue au village (V. Hugo). 3. բ. կոճակ առնուլ, գլխաւորիլ, գնդանալ, *գլուխ կապել. les pommes commencent à —. || փ. ces fleurs. . . qui ne se nouent jamais pour donner des fruits. 4. կարկամիլ, կծկիլ, ոլորիլ. նաՁիւր լինել. cet enfant se noue.

Nouet, ա. կծիկ, դեղածրար, *Ձրջելու կամ եփելու համար կապած լաթի մի մէջ դրուած դեղ։

Noueur, euse, գ. կղպիչ, կըղպուիչ։

Noueux, euse, ած. վարակոտ, ոսոսախիտ, բազմոստ, կոշկոռուտ, ճնկակապ «պուտագլը, տիւյիւմլիւ». une massue —euse, ոսոսախիտ լախտ. arbre, bâton —, — ծառ., գաւազան. un vieux tronc —. Racine —euse, կապարմատ։

Nougat, ա. հրուշակ. — d'amandes, նշահիրուշակ «պատէմ ճէվիզի»։ [«էրիշէ»։

Nouilles, ի. յ. դդմաճիկ, տրէ

Noulet, ա. ջրոդրանիկ. խողովակ առանց «տամ օլուղու». S. **Noue.**

Nouméite, ի. հբ. նումէաբար։

Noumène, ա. իս. իսկ. *մտախոհութիւն քաննականութեան (Kantisme) մէջ։

Nounou, ի. ռ. S. **Nourrice.**

Nourrain (նուռէն) ա. մանրաձուկն, ձկնիկ. հն. **Alevin.**

Nourri,e, անց. **Nourrir** ի. դիեցուցեալ. un enfant — par sa mère. 2. սնեալ, կերակրեալ, բուծեալ. un homme — de viande. || bien —, բաջասնունդ, բաջաքուստ, բարնսնունդ, բարեքուստ, բուկան, պարարտ, գէր, *աղէկ սնած՝ սնուցած, գիրուկ. cet homme est bien —. Animal bien —, բաջաքուստ՝ բուկան՝ պարարտ անասուն. ses bras étaient nerveux et bien —s. Grain, blé bien —, ատոր՝ հասկաձուռ. ցորեան, *աղէկ լեցուն ցորեն. || mal —, ոչ բարւոք սնեալ՝ կերակրեալ, յոռասնունդ, վատասնունդ, *գէշ սրնած՝ սնուցած. 3. նկ. պարարտ, գէր. membres —s. 4. սնեալ, կերակրեալ, տաճեալ. un vieillard — par la charité. || փ. —, առլցեալ, ճարակեալ. un esprit — de la méditation de la loi de Dieu (Mass.). Cet esprit — de la sagesse antique. — de la lecture des excellents poètes de l'antiquité. || Un ouvrage — de pensées, de réflexions, մտածան առլցեալ՝ լի խորհրդովք՝ խորհրդածութեամբք. 5. սնեալ, *սնած, մեծցած. un enfant — dans la maison paternelle. Ma jeunesse —e à la cour de Néron. 6. սնեալ, կրթեալ, վարժեալ. — dans l'erreur. Son cœur — dans la dévotion. — dans la fourbe et dans la trahison. 7. սնեալ, տաճեալ, արծարծեալ, ճարակ գտեալ. l'incendie — par des matières inflammables. || փ. un cœur — d'amertume et de pleurs. Des haines longtemps —es. 8. գ. խիտ առ խիտ՝ կուռ արձակեալ, *նոսրէ նոսր նետած. une décharge mieux —e ralentit leur attaque. 9. նկ. une couleur —e, Ռանձրի՝ Ռանձրանկար գոյն. || un trait —, սուսեր՝ *հաստ գիծ. || cette lettre est bien —e, n'est pas bien —e, սուսեր, նուրբ է սուտ, *հաստ, բարակ է. 10. un style —, ճոխ ոճ.

11. պարարեալ, ամրեալ. ragoût — de bon jus. Pâté bien —.

Nourrice (նուռիս) ի. կաթնատու, սոնտու, մայր գեղեցիկ, դայեակ, *ծիծմայր, ծծմայր «սիւտանա». elle fut ma —. Une bonne —. — saine, inépuisable, soigneuse, attentive, vigilante. Entrer comme —, սոնտու մտանել մանկանն, *— ըլլալ. la — ne doit donner à l'enfant que le lait de ses mamelles (Buff.). || Mettre un enfant en —, առաքել զմանուկն առ — արտաքոյ տան, *տնէն դուրս բնակող ծիծմօր մի քով դնել տղայն. || retirer un enfant de —, ի քաց առնուլ զմանուկն ի սոնտուէ, *ծիծմօր քովէն տղան ետ բերել տալ. || changer un enfant en —, փոխել զմանուկն առ սոնտուի, *ծիծմօր քով նորոդ տղայն փոխել. son enfant a été changé en —. ||փ. il faut qu'il ait été changé en —, ասի զմանկանէ որ չնըմանի բնաւ ծնողացն. || — sur lieu, — ի տան, *տունն —, որ մօր տունն տղուն կաթ կուտայ. || — sèche, մանկակալ —. ||կաթնատու մայր. elle a voulu être la — de son premier-né. Elle a été la — de tous ses enfants.

փ. —, la mémoire est la — du génie (Marmontel), յիշողութիւն դայեակ է հանճարոյ. 2. փ. —, կերակրիչ. la Normandie est la — de Paris. La Sicile était la — de Rome. 3. սոնտու, կաթնատու զամբիկ, *կաթ տուող մատակ ձի։

Nourricerie, ի. դայեկութիւն, *ծծմարութիւն «սիւտանալըգ». 2. բուծարան, *անասուն գիրցունելու տեղ. 3. շերամոց. *շերամ մեծցունելու տեղ։

Nourricier, ère, ած. սնուցիչ, կերակրիչ, տաճիչ. suc —. 2. ա. —. les rois seront vos —s (Sacy). || այր սոնտուի, *ծիծմօր էրկին. 3. ած. le père —, դայեկահայր. սրնուցիչ հայր, այրն սոնտուի «պապալըգ». || փ. c'est son père —, կերակրիչ նորա է. c'est le père — des pauvres, կերակրիչն է աղքատաց։

Nourrir (նուռիր) ն. սնուցանել զոք կաթամբ, դիեցուցանել, կաթնածիր՝ կաթնամատոյց լ., *ծիծ՝ կաթ տալ. elle nourrit son enfant. || լկ. cette femme nourrit.

2. սնուցանել, բուծանել, տաճել, կերակրել. les aliments les plus propres à — l'homme. լկ. Le vin nourrit. Le pain nourrit beaucoup. N'être pas nourri, չսնանիլ, չունել կերակուր. on n'est pas nourri dans cette pension. Qui nourrit des chevaux, ձիապուտ. S. **Éleveur.**

3. կերակրել, տալ կերակուր. il ne nourrit pas ses domestiques, il leur donne leurs vivres en argent. La loi naturelle ordonne aux pères de — leurs enfants. On est bien nourri, on est mal nourri dans cette pension, բարի է, չէ բարի կերակուր դպրոցիս.

4. սնուցանել, *մեծցունել. Dieu lui nourrissait un vengeur (Boss.).

5. — dans, սնուցանել, դայեկել,

կրթել . les pères nourrissaient leurs enfants dans cet espoir (Boss.). Il avait été nourri dans la mollesse.

6. սնուցանել , բուծանել , բոնել , դարմանել . — des bœufs, des chevaux, etc.

7. սնուցանել , կերակրել , բուծանել . la Sicile nourrissait Rome.

8. սնուցանել , ունել , ճարակ է . ce pays nourrit une nombreuse population. Aimez donc la vertu, nourrissez-en votre âme (Boss.). La sagesse nourrit mon cœur, իմաստութիւն ճարակ է սրտի իմոյ .

9. սնուցանել , բուծանել , տածել, պարարել . — son imagination de chimères. La bonne terre nourrit les plantes. La pommade nourrit les cheveux.

10. սնուցանել , բուծանել , ճարակ տալ , արծարծել . des matières propres à — le feu. — la paresse. || — le feu, անընդհատ հրձիգ է ., *անդադար վառանիւ՝ հրացան պարպել .

11. սնուցանել , բուծանել , տածել , յանձին ունել՝ բերել . — un espoir, de la haine, des envies, des animosités. Cette vive et constante tendresse qu'elle nourrissait pour lui dans son cœur (Fléch.). Pourquoi nourrissez-vous le venin qui vous tue? Je nourrissais un malheureux amour. La haine qu'il avait nourrie dans son cœur contre Ulysse. Des passions que vous nourrissiez dès l'enfance. J'ai nourri mes chagrins sans les manifester (Volt.). Je nourris dans mon cœur le mépris des richesses.

12. սնուցանել , տածել , արկանել. — des divisions entre ses ennemis.

13. նկ. — un tableau de couleurs, սնուցանել՝ առնուլ զնկարն գունովք, Քանձրեթանգ. նկարել զպատկերն . || — le trait, առատապատուցանել զգիծն , *գիծն հատացուցանել . || — ses lettres, առատաբար *հաստ գրել . || հժ. — les sons, առատաբար եւ քաջահնչիւն արձակել զձայնս , * հատ եւ ամուր ձայն հանել . || — le style, ճոխացուցանել զոճն , զօրացուցանել զայն յորդառատ ասացուածովք կամ վրկայութեամբ .

Se nourrir, դ. սնանիլ , բուծանիլ , կերակրիլ . — de pain, հացիւ —. — de légumes, բանջարակիր՝ ընդակեր՝ բանջարարուտ՝ ընդարուտ լինել , * բանջարեղէնով՝ ընդեղէնով սնանիլ . — de viande, մսով —, մսակեր լինել . — bien, mal, բարւոք, ոչ բարւոք սնանիլ՝ ուտել , * ապէկ՝ գեշ ուտել՝ ապրիլ . cet enfant, cet animal se nourrit bien, se nourrit mal, մանուկս , անասունս այս բարւոք՝ ոչ բարւոք սնանի՝ առնու սընունդ , * կերած կերակուրն օգուտ կ'ընէ՝ չըներ , սնունդ կ'առնու՝ չառնուր , վրայ կուգայ , վրայ չըգար . || cet arbre n'a pas de quoi —, անարգասուր՝ անբեր է հող ծառոյս .

2. փ. սնանիլ, բուծանիլ , կերակրիլ , պարարիլ զանձն , պարարիլ . me nourrissant de fiel (Rac.). Il apprit à — de la vérité (Fén.). — d'idées tristes.

3. նմ. ամպել , ամպոթաս՝ ամպոթապարեր՝ մրրկաբեր՝ մրրկայոյզ է., *փոթորկի՝ փոթորիկ հանելու պատրաստուիլ . le ciel commence à —.

Առ. il n'y a si petit métier qui ne nourrisse son maître, չիք արուեստ փոքրիկ որ չսնուցանիցէ զարուեստաւորն , * չկայ աշխատանք մի որ աշխատողին ապրուստ չտար; :

Nourrissable, ած. սնեալի :

Nourrissage, ա. եզ. անասնաբուծութիւն , պատճարաբուծութիւն . — des bestiaux.

Nourrissant,e, ած. սննդական, սննդարար , սնուցիչ . des aliments —s. Lait —, սննդարար կաթն . cela n'est pas assez —.

Nourrissement, ա. սնումն , կերակրումն :

Nourrisseur, ա. անասնաբոյծ , պատճարաբոյծ , կովարբոյծ , ձիարբոյծ, *անասուն պահող՝ մեծցուցող :

Nourrisson,onne, գ. ստնդիւց, սան, *ծծկեր, ծծմանուկ, ծծկան մանուկ . 2. քո. սան , ծնունդս , աշակերտս . les —s des Muses, —ք Մուսայից , քերթողք , բանաստեղծք . 3. ձիարուծ. մտրուկ ձիոյ «մայ» :

Nourrissonne, S. **Nourrisson.**

Nourriture, ի. դիեցումն, սպասումիւն , դայեկումիւն , *ծիծ՝ կաթ տալն . sa — l'a fatigué. || Faire des —s, դայեկումիւն առնել , դիեցուցանել . cette nourrice a fait deux —s avec le même lait. ||Faire des —s, սնուցանել՝ բուծանել զանասունս , անասնարոյծ՝ հատարոյծ է., *անասուն, հատ պահել՝ մեծցունել .

2. դիեցումն , ժամանակ դիեցման , դայեկութեան . quand sa — sera finie.

3. հ. ին. **Éducation.**

4. սնունդ , կերակուր , կեր , բուռն , բուծ , ճարակ , ջամբ , սուրն պարէն , աւօրեկան կերակուր . petite —, կերակուրիկ , կերակրիկ . — abondante, copieuse, salutaire, agréable, détestable, simple, frugale, succulente, solide. Bonne, mauvaise —. Sans —, անսնունդ , աննկերակուր . — journalière, օրապահիկ . cette racine fournit une — facile à digérer. Refuser toute —. La moindre — lui suffit. Son travail lui procure, lui donne la —. Faire des excès de —s, անչափ ուտել . la — est bonne, est mauvaise dans cette pension, dans ce collège. Prendre de la —, կերակուր՝ կեր առնուլ . prendre pour —, առնուլ ի կերակուր . ne plus prendre de —, ոչ եւս առնուլ կերակուր , ոչ եւս ուտել . mourir faute de —, սովամահ մեռանիլ . dépenser beaucoup pour sa —. Prendre un domestique pour sa —. Il a sa — et son logement chez le duc de. . . La — des pigeons, des poulets, կեր աղաւնեաց , հաւուց . || chercher sa —, ի խնդիր է. կերակրոյն, *կերակուրն փնտռելու երթալ .

5. սնունդ , հիւթ կենդանարար :

cet arbre prend —, ne prend pas de —. Le membre commence à prendre de la —.

6. փ. սնունդ , կերակուր , կեր , ճարակ . c'est un feu qui s'éteint faute de —. L'esprit a besoin de — aussi bien que le corps. La science est la — de l'âme. L'honneur est la — des âmes bien nées (Pasc.).

Nous, դեր. յ. երկասեռ. . մեք . իբր անուն բայի՝ նախադաս է միշտ բայից՝ բացի հարցական ասացուածոց . — partirons demain. Partirons-— demain ?

2. զմեզ , խնդիր սեռ. il — conduit. Il — aime.

3. մեզ , խնդիր բնութեան . il — parlera. Parlez-—.

4. յորմէ ձայնակրական է բայն, խնդիրն *nous* նախադաս է բային , բաց ի հրամայական ասացուածոց առանց բացառական . — — convenions. — ne — convenions pas. Aimons-—.

5. *Nous* խնդիր է նաեւ նախադրութեանց . on est injuste envers —. Tout tourne contre —.

6. վասն յիշխանաւորաց փխ. je կամ moi դերանուանց . — avons ordonné et ordonnons ce qui suit. բայց յայնժամ անակնն կամ անցեալն եղիլ գուցէ՝ դնի եզակի , —, juge de paix soussigné, sommes convaincu, etc.

7. կոկզանօք դնի եւս փխ. je կամ moi դերանուանց. je vous apprendrai s'il faut sortir sans —. (Mol).

8. —-mêmes, S. **Même.**

9. բ. — autres, մեք . vous allez jouer, — autres — allons à la promenade. || — deux, երկոքին՝ երկոքեան մեք, *մեք երկուքս, զոյ եւ ես, նա եւ ես . de — deux, յերկոցունց ի միջոջ , *մեք երկուքին . à — deux, առ մեզ երկոցուն, *մեզ երկուքիս .

10. lui et moi — parlerons pour vous, նա եւ ես խօսեցուք վասն ձեր. vous et moi — partirons ensemble. Mon ami et moi — restons à la campagne. Il — cherche vous et moi. Songez-vous quel serment vous et moi — engage? (Rac.). Ma gloire loin d'ici vous et moi — appelle (Id.).

11. — partirons demain, — et nos domestiques. Il — a bien traités, — et nos amis. Il — a donné de l'argent à — et à nos compagnons.

12. Quand —, qui vivons sous des lois civiles, sommes contraints à faire quelque contrat que la loi n'exige pas, quand — pouvons...

13. ի բանս ուր գոյականին *en* կամ *y*, նախադաս նոցա եւ բայի դնի *nous*. il — en donnera. Il — y a conduit. Ne — en donnez pas. Ne — y conduisez pas. || եթէ բանն հրամայական իցէ առանց բացառականի, *nous* դնի զկնի բային . menez-—-y. Donnez-—-y une place. Donnez-—-en.

14. բ. վասն փխ. *il* կամ *elle*. on l'a fait apercevoir de sa faute, mais — ne voulons pas — corriger.

15. Chez —, առ մեզ, ի տուն մեր, ի տան մերում, յընկերուհիան մերում, յերկիր մերում. venez chez —, եկ առ մեզ՝ ի տուն մեր, *մեզի՝ մեր տունն եկար. chez —, — n'avons pas les mêmes habitudes, յերկիր՝ յաշխարհի մերում չունիմք զնոյն սովորութիւնս.

16. ա. մեր. ils commençaient à dire —; ah! qu'il est touchant ce —, — prononcé par l'amour! (Staël). Se servir de —.

Nouure (նուբը) ի. եգ. զնդանեայն պտղոց. 2. կարկամութիւն մանկան:

Nouveau (նուվօ) նախադաս տրական բառից սկսելոց բաղաձայնիւ կամ ձառ *հիւ*. **Nouvel** (նուվել) նախադաս տրական բառից սկսելոց ձայնաւորիւ կամ անձայն *հիւ*, եւ **Nouvelle** (նուվել) ընդ իգական բառս. ած. նոր, նորոգ, նորատունկ, նորոգատունկ, նորահաս, նորագիւտ, նորամուտ, նորագործ, նորոգագործ, նորատուր, նորոգատուր, *մատղաշ. qu'y a-t-il de —, զի՞նչ կայ նոր. il n'y a rien de —, չիք ինչ նոր. la disposition des matières est nouvelle. Cela m'a été très —, այս նոր յոյժ եղեւ ինձ. je suis accoutumé à son zèle; mais le vôtre m'est tout —. Plus —, նորագոյն. le plus —, նորագոյնն. goûtez tout le plaisir d'une grandeur nouvelle. C'est cette vertu, si nouvelle à la cour. La pompe de ces lieux est nouvelle à tes yeux. Nouvel objet. — désir. Ces —x objets. Ces mœurs nouvelles. La rage de dire des choses nouvelles. Un poison tout —, ցոյն նորանոր՝ նորահնար՝ նորագիւտ՝ առաւմագիւտ՝ դեռագիւտ. de quel trouble — tous mes sens sont atteints! Quand un nouvel abus s'introduit, ce n'est point innover que d'y proposer un — remède. || գ. c'est du fruit —, նոր՝ նորատունկ. սկզ՝ նորահաս ինչ, * նոր բան մի. c'est du fruit — que de vous voir. Voilà du fruit — dont son fils le régale.

2. նոր, նորահնար, նորագիւտ, առաւմագիւտ, նորածին, նորամուտ. nouvelle doctrine, religion. L'esprit —, նորահնար՝ նորածինչ՝ նորախրնդիր միտք՝ հանճար.

3. նոր, նորակոչ, նորադարձ, նորընծայ, նորակարգ, նորաճագ, նորապսակ. les —x chrétiens, նոր՝ նորադարձ՝ նորակնունք՝ նորածընեալ՝ նորածնունդ՝ նորընծայ՝ նորահաւատ քրիստոնեայք. — prince. || mots —x, նոր՝ նորահնար՝ նորակերտ բառք. || un habit —, նորածին զգեստ. l'habit que vous avez est —. || Un nouvel habit, նոր՝ տարբեր զգեստ. mettre tous les jours un nouvel habit. || —x livres, նոր՝ տարբեր գիրք. livres —x, նոր՝ նորատիպ գիրք. || docteurs —x, նոր՝ նորակրօն վարդապետք. —x docteurs, նոր՝ նորընծայ վարդապետք. || une chose nouvelle, նոր՝ նորագործ՝ նորահաս՝ նորահնար ինչ. une nouvelle chose, նոր՝ նորագոյն ինչ. || — vin, նոր՝ նորագործ գինի. || pommes de terre nouvelles, նոր՝ նորահաս՝ նորաբոյս գետնախնձորք. || le nouvel an եւ l'an —, նոր՝ նորատունկ տարի. || la saison nouvelle, նոր՝ նորաբոյս եղանակ, գարուն. || la nouvelle lune, S. **Lune**. || — monde, S. **Monde**. || Le — style, S. **Style**. || — Testament, S. **Testament**. || Un homme —, այր նոր՝ նորածան՝ նորահայլ՝ նորահաս, *նոր՝ նոր առաջ եկած մարդ. || nouvel homme կամ homme —, նոր մարդ, քրիստոնեայ նորածնեալ շնորհիւ. || nouvel Adam, նոր Ադամ, Քրիստոս Տէրն մեր. || un — visage, նոր երես՝ դէմք, նոր մարդ. je change de domestiques le moins que je peux, je n'aime pas les —x visages, voir de —x visages.

4. նոր, միւս, *ուրիշ. accepter un nouvel époux.

5. նոր, նորատուր, նորագտեալ. recevoir de nouvelles instructions, donner une nouvelle dignité à qn. Donner un — sujet de plainte.

6. նոր, միւս, երկրորդ. un nouvel Alexandre. Florence était alors une nouvelle Athènes.

7. նոր, նորանշան, նորակերպ, նորօրինակ, նորատեսիլ, անտեսանելի. c'est un style si — à nous autres Français. Cela m'est tout à fait —. || Il est — de լնդ անսովորութիւն, եւ il est — que լնդ սովորականի, նոր ինչ՝ նոր իմն է. il est assez — qu'un homme de son âge ait des charmes. Il fut — de voir des maréchaux de France obéir à d'autres.

8. նոր, նորագիւտ, նորատ, դեռագիւտ, դեռակիրթ, նորամատ, դեռամատ, նորահաս, անփորձ, խակ. comme je suis encore fort — dans mes affaires.

9. ա. նորն, նոր ինչ. vous aimez le —. Voilà du —. Qu'y a-t-il de —? || գ. voilà du —, ահա նոր ինչ, նորանշան՝ անակնկալ ինչ պատմեն. || comme du —, նորապէս, * նորիւն պէս.

10. մ. նոր, նորոգապէս, դեռադեռ, այն ինչ. du beurre — battu, նորահար՝ նորագործ կոգի. le —-né, նորածին, այժմածին, արդածին, դեռածին, այսօրածին, այնինչ ծընեալ. une fille —-née, նորածին աղջիկ. les —-nées, նորածինք. || ընդ այլ անցեալս բացի né՝ որ գոյականապէս վարեալ իցեն, — է ածական եւ հատածանի. les —x venus, նորընկք, դեռընկք, *նոր եկողներ. une nouvelle convertie, նորադարձ՝ նորահաւատ կին ումն. une nouvelle mariée, նորահարսն.

11. ***De*** —, մ. նոր ի նորոյ; ի նորոյ, դարձեալ, վերստին, այդրէն, այսրէն, կրկին անգամ, * նորէն. écrire de —, գրել —, նորագրել, կրկնագրել, *նոր՝ նորէն գրել. écrit de —, qui écrit de —. կրկնագիր. dire de —, ասել վերստին, կրկնապատմել. être accusé de —. Je viens tout de — vous apporter ma tête.

12. ***A*** —, մ. վերստին, միւս անգամ. c'est un travail à refaire à —. || գ. ի նոր հաշիւ, ի նոր հաշուի. créditer, débiter, porter à —.

Առ. Tout ce qui est — paraît beau, կամ հասարակագոյն, tout — tout beau, ամենայն ինչ որ նոր է, գեղեցիկ է. նորն գեղեցիկ է միշտ:

Nouveau-monde, S. **Monde**.

Nouveau-né, ա. նորածին, դեռածին, այսօրածին, արդածին. S. **Nouveau**.

Nouveauté, ի. նորութիւն. les charmes de la —. 2. նորութիւն, նորոյթ, * նոր բան. ce sont des —s. C'est une — pour moi. Qui aime la —, նորասէր. || ը. c'est une — de vous voir, նոր՝ նորանշան ինչ է տեսանել զձեզ, * զձեզ տեսնելն նորութիւն մի է, կ'ըսուի շատոնց չտեսնուած անձի մի. 3. նորութիւն, նորակերպութիւն, նորածեւ, նորածեւութիւն. le peuple est avide de la —, des —s. Toute — trouve des partisans. Introduire des —s, նորածեւս մուծանել՝ առնել՝ ձեւել, նորածեւել. introduire des —s dans un Etat, նորածեւս մուծանել ի պետութեան. 4. նորածեւք, նորամուտք, * նորիւք. les —s. Cette femme se ruine en —s, à acheter des —s. Ce marchand est toujours fourni de —s. Article de haute —, նորածեւագոյն ինչ. marchand de —s, նորավաճառ, նորածեւավաճառ, նորիւավաճառ «Вощанщը». la —, նորավաճառութիւն «Вощанщրրգ». il est dans la —. 5. նորութիւն, նորաբոյս գիրք՝ մատեան. il m'envoie toutes les —s. J'aime à lire les —s. 6. նորութիւն, նորախառն. նոր եւ նշանաւոր Քաղաքախառն. les —s ont ce désavantage qu'on y va moins en spectateur qu'en critique (Marmontel).

7. նորութիւն, ժամանակ նորութեան. cette mode est dans sa —.

8. գ. S. **Primeurs**.

Nouvel, S. **Nouveau**.

Nouvelle, ի. լուր, գրոյց, նորալուր, համբաւ «խաղիր». — télégraphique, հեռագրալուր. petite —, մանրալուր. recevoir une —, լուր առնուլ. bonne —, բարի լուր, բարութիւն, աւետ, աւետիք, * ազէկ լուր, աչքդ լոյս. donner, apprendre, annoncer une bonne —, աւետս տալ, աւետել, աւետաւորել, բարութիւնս աւետարանել. porteur de —, գրուցատար, գրուցաբեր, համբաւաբեր, լրաբեր, բանբեր, *լուր բերող. porteur de bonne —, աւետաբեր. porter une —, գրուցատար՝ բանբեր լինել, * լուր տանիլ բերել. mauvaise, fâcheuse —, չարալուր, լուր չարեաց՝ չար, չարագուշակ լուր, գոյժ, ցաւ, * գէշ լուր. recevoir, donner une bonne, une mauvaise —, լուր բարի՝ չար ընդունել, տալ. donner une triste —, ցաւ տալ, ցաւել, ցաւեցուցանել. la triste — de la mort, մահագոյժ. la triste — de Van, Վանգոյժ. vieille —, հին՝ հինաբեայ լուր. — importante, կարեւոր

լուր . c'est une — toute fraiche, նոր՝ նորանոր լուր է . ce que vous dites est une vieille —, ինն լուր է զոր ինչ ասես . savoir quelques —s, գիտել լուր ինչ . donner des —s de son voyage, de sa santé, տալ լուրս զուարթութիւններէն , զողջութիւններէն . faire courir, semer, répandre des —, լուր՝ գրոյց՝ համբաւ բնաջոյգանել , ցանել , տարածանել . tenir une — de qn., ունել լուր յուսալէ , *մէկէն լուր առնուլ . annoncer une —, լուր՝ աւետիս տալ . triste —, անխուր լուր, գոյժ , բօթ . les bonnes —s sont toujours retardées et les mauvaises ont des ailes (Volt.). || Faire la —, գրաել զուշ եւ զուրուշ . une guerre qui présentement fait la — publique, պատերազմ որ գրաէ այժմիկ զուշ եւ զուրուշ ամենուրեք . || être à la source des —s, լինել յաղբիւր՝ յաղբեղական լուոց . լինել ի տեղի անդ՝ ի բուն տեղի ուր անցանեն անոնք կարեւորք . || —s de basse-cour, d'antichambre, անհիմն լուրք՝ գրոյցք . || p. vous m'en direz des —s, լուր՝ գրոյց տայցես ինձ , տեսցես զի իրաւունս ունիմ , զի ո՛րչափ բարի՝ չար է գործն . || vous en pouvez dire des —s, քաջագէտ իրացդ ես քան զամենեսին . vous pouvez mieux qu'un autre en dire des —s (Corn.). || Je puis en dire, en savoir des —s, բաց գիտեմ զայն. || on n'en a eu ni vent ni —, ոչ որ գիտէ որ ինչ եղեն . ասի գիրաց եւ զանձանց . || avoir —, լուր՝ լսելի լ. ումեք . j'ai — de tous côtés que l'ennemi . . . || p. il y a bien des —s, voici bien des —s, լուրք՝ գրոյցք բազում են , կերպարանակս եղեն իրք , *չատ լուր կայ , բաներն փոխուեցան . || p. en voici la première —, ահա առաջին լուր , զայս առաջին անգամ լսեմ զիրացդ. || p. point de —s, չիք լուր , մի՛ ինչ յուսար , անօգուտ է , չէ ինչ , *լուր մը չկայ , բան մի ըլլալիք չունի , բան պիտի չըլլայ . mais de l'argent, point de —s (Régnier). Vos hirondelles auront beau m'appeler, point de —s (Sév.). || q. envoyer aux —s, հեծեալս արձակել ի լրտեսել զՔշնամին .

2. ողջոյն . լուր ողջունիան ուրուք «քեզի» . demander des —s de qn., հարցանել զողջունութիւնն ուրուք , * մէկուն առողջութիւնն հարցունել « քեզի սօրմագ ». avoir des —s de qn., ունել լուր զողջունել՝ զառողջութիւնն ուրուք . envoyer savoir des —s de qn., առաքել հարցանել զողջունել ուրուք , *դրկել մէկուն առողջութիւնն լուրն հարցունել. || mandez-moi de vos —s, տուր ինձ լուր զքեզ՝ զողջութիւններդ , * վրադ լուր տուր ինձ. || recevoir des —s de qn., ընդունել լուր՝ գիր յուսալէ , *մէկէն լուր՝ գիր առնուլ . il est en Arménie, je reçois de loin en loin de ses —s. || Vous aurez, vous entendrez de mes —s, վաղ հանից ի քէն գրկեմ իմ , * քիչ առենէն կտեսնա՛ս , կը տեսնես քեզ ի՛նչ կ՛ընեմ . || p. je sais de vos —s, գիտեմ զգաղանիս քո . || ne faites rien que vous n'ayez de mes —s, que vous n'ayez reçu de mes —s, մի ինչ արասցես չեւ լուեալ գինէն՝ չեւ ընկալեալ լուր յինէն , *ինձմէ լուր չառած բան չընես . || —s à la main, ձեռնագիր գրոյցք .

3. ա. յ. լրագիր . aimer à lire les —s. [— գեղեցկագիտ.

4. վէպ , նորավէպ . une jolie —, . Առ. Personne n'en est revenu dire des —s, ոչ ոք եկն՝ դարձաւ տալ գրոյց զիւանդրծնել աշխարհի, *անդի աշխարհին լուր բերել չեղաւ . || point de —s, bonnes —s, չիք լուր , բարի լուր , * երբոր մէկու մի վրայ լուր չառնուի՝ ալէկի նշան է. || il ne faut pas dire les —s de l'école, չէ պարտ ասել զլուրս դպրոցին . չէ պարտ իրատարակել զգաղանիս ընկերութեան իւրոյ :

Nouvellement, մ. նոր , նորոգ , նորոգապէս , նորապէս , այնինչ , դեռադեռ , դեռ եւս . un jardin — planté, նորաստեղծ *նոր անկած պարտէզ . il a eu tout — trois attaques. — acheté, նորագին , *նոր գնած . — arrivé, նորահաս , նորադէպ . — venu, նորեկ , դեռեկ . — bâti, construit, նորակերտ, նորաշէն, նորակառոյց . — trouvé, նորագիւտ, դեռագիւտ. — mariée, նորահարսն . femme — mariée, նորահարսն կին . — introduit, նորամուտ :

Nouvelleté (նուվէլթէ) ի. իգ. ժառանգագրաբ. գրաւոմն ժառանգաւորեան , ձեռնադրութիւն :

Nouvellier (նուվելիէ) ա. վիպագիր , բանահիւս :

Nouvelliste, ա. լրագրատուն , գրուցարան , գրուցասէր , համբաւաւոնչ . c'est un —. Les —s sont crédules. || — à la main, գրուցարար :

Novaculaire, ած. յեռանասուր :

Novaculite, ի. հր. յեռան , աճեկարար , *աճեկի արեւու քար :

Novale, ի. նախահիեկ՝ առաջին անգամ հերկած երկիր . défricher un bois et en faire une —. 2. ի. յ. տասանորդք նախահիեկ անդոց . 3. ած. նախահիեկ . terre —, — երկիր . dîmes —s, տասանորդ — անդոց :

Novateur, trice, գ. նորոգիչ , նորոգչուհի , նորածնիչ , նորամոյծ , նորակրօն . un hardi —. Un — imprudent. Le temps est le plus grand des —s. — en religion, նորակրօն . on appelait —s ces hérétiques, նորակրօն անուանէին զհերձուածողս զայսոսիկ . 2. ած. —. un esprit —, նորոգամիտ . des opinions —trices. Un ministère —.

Novatien (նովասիէն) ա. նովատեան. ազանդաւոր յերրորդ դարու:

Novation (սիօն) ի. իգ. նորոգումն , փոփոխումն :

Novelette, ի. եգ. մաքիկ , ոչխարիկ . * դեռ ճագ չբնած եգ ոչխար :

Novelles, ի. յ. նորօրէնք . օրինագիրք Յուստինիանոսի :

Novembre, ա. նոյեմբեր . au mois de —, յամսեանն —ի. né en —, ծնեալ ի —ի . le 5 —, ի հինգ —ի :

Novemdécimponctué, e, ած. մբ. իննգօտեան :

Novemfoliolé, e, ած. իննաթերթ:

Novemvir (նօվեմվիր) ա.հին. հռ. իննայր :

Novenaire, ած. ո. իննեակ , իններեակ . série —. [նել :

Nover, ն. նորել , նորոգել , փո-

Novice, գ. նորընծայ, *նոր վանք մտած . un jeune, une jeune —. Le directeur, le père, le maitre des —s. La maitresse des —s. Prendre l'habit de —, առնուլ զսքեմ —ի . || p. ferveur de —, եռանդն —ի . եռանդն որով կատարին պարտք նորոյ վիճակի . avoir, montrer une ferveur de —. Ferveur de — ne dure pas longtemps. 2. ն. նորընծայ , աշակերտ նեռասոի. 3. ած. ի. նորընծայ, նորամուտ , նորեկ , նորավարժ , Ներավարժ , նորաթեք , սկսնակ , դեռավարժ , դեռակիրթ , խակ , խակավարժ , խակամիտ . une chanteuse —. Un écrivain —. Être — dans un métier. — au métier de la guerre. Son cœur, — à l'infidélité. Les vieux soldats de Philippe, —s aux voluptés. Plume, main —, նորավարժ՝ Ներավարժ գրիչ , ձեռն . || n'être pas —, քաջագէտ՝ քաջավարժ՝ իրագէտ լ. 4. նորընծայ , նորամուտ յաշխարհի , անգէտ իրաց աշխարհիս . jeune et — encore.

Noviciat, ի. նորընծայութիւն . les épreuves du —. 2. —, ժամանակ նորընծայութեան . un long —. Être encore dans son année de —. Faire, achever son —, առնել , կատարել զ— իւր . sortir de —, ելանել ի նորընծայութենէ . 3. նորընծայարան . demeurer, être au —, բնակել , լինել՝ կալ ի —ի . 4. ի. նորընծայութիւն , աշակերտութիւն . faire son — à la guerre. Faire un rude — dans sa premier campagne.

Novissimé, մ. լ. ք. նորոգ , դեռադեռ , սակաւիկ մի յառաջ , այնինչ , * դեռ նոր , քիչ առաջ . cela est arrivé —, tout —.

Noxal, e, ած. վնասակար :

Noyade, ի. հեղձ , հեղձուն , *ջրի մէջ խղդելն . les —s de Carrier à Nantes. 2. ի. —, ընկղզուն, կորճանուն . — de qn.

Noyale, Noyalle (նօյալ կամ նուայալ) toile —s կլ. —, նոյակտաւ, *նաւու առագաստ շինելու հատ կտաւ .

Noyalière (նօյալիէր) ի. եգ. կոպիզարան, *պողպատեր ծառեր բուսցունելու համար կոպիզ ցանուած տեղ «չէրիրաէրիք» :

Noyau (նօյօ , նուայօ) ա. կորիզ «չէրիրաէր». S. Pépin. Casser le — pour en avoir l'amande. Planter des —x. Fruits sans —x, անկորիզ պտուղք . à —, կորզաւոր , կորիզաբեր. || eau de —, կորիզաջուր , կորզաջուր. || jeu des —x, կորիզախաղ , կորզախաղ . jouer aux —x, կորիզ՝ կորզախաղ խաղալ . 2. փ. խումբ , ջոկ , հոյլ . le — d'une colonie, d'un

rassemblement. 3. միջուկ, միջնակէտ. le — d'une montagne. 4. ատ. լուսավայր (գիսաւորաց). 5. միջուկ. *կաղապարի մէջն պատած կաւն. le — d'une statue, d'une cloche, d'un canon. 6. ն. միջնասիւն, միջուկ. Միջին գերան շրջանաւոր սանդղոց. — d'escalier.

Առ. Il faut casser le — pour en avoir l'amande, պարտ է բեկանել գկորիզն յառնուլ գնուշն, *մէջի նուշն առնելու համար կորիզն պէտք է կոտրել. բանէ մի օգուտ քաղելու համար նախ պէտք է վրան աշխատիլ:

Noyé, e, անց. հեղձեալ, հեղձուցեալ, հեղձիկ, հեղձամահ. — dans l'eau, ջրահեղձ՝ ջրահեղձիկ՝ ջրահեղձոյց, *ջրի մէջ խղդած՝ խըղդուած. homme, chien —. A demi —, կիսահեղձ, կիսահեղձիկ. — dans la mer, ծովահեղձ, ծովահեղձիկ, ծովահեղձոյց, ծովակուր, ծովակուլ, ծովասոյզ. — dans la rivière, գետահեղձ՝ գետահեղձիկ, գետակուր, գետամոյն. — dans la Seine. ||գ. un —, une —e. Rappeler un — à la vie, կենդանացուցանել՝ ի կենդանութիւն ածել գհեղձեալն. secours pour les —s, օգնութիւն ջրահեղձից. 2. փ. — de dettes, պարտահեղձիկ, ընկըղմեալ ի պարտս, ընկճեալ ընդ պարտաւոք, *պարտքի մէջ խղդած. 3. փ. կորուսեալ, կործանեալ. et le monde effrayé vous regarde déjà comme un homme — (Boil.). 4. ողողեալ, հեղեղատեալ, *ջուր կոխած. toutes les rivières sont débordées; tous les grands chemins sont —s (Sév.). || Teinte —e, ողողեալ՝ ոժգունեալ գոյն, *նեռած գոյն. || des yeux —s de larmes, արտասուահեղձ՝ արտասուալիր՝ արտասուալից՝ գերարտօսրալից աչք. mes yeux de pleurs toujours —s (Rac.). Ciel! vos yeux —s de larmes et votre visage défait m'annoncent quelque grand malheur (Beaumarch.). Jamais une joie n'a été —e de tant de larmes (Sév.). 5. — dans, ընկղմեալ՝ ցարեալ՝ անձնատուր ի... un jeune Lydien — dans les plaisirs (Fén.). 6. ընկղմեալ, կորուսեալ. des faits —s dans des contes à dormir debout. 7. ընկղմեալ, համակեալ, Ծաւալեալ, *Ծաւխած. Rome entière —e au sang de ses enfants, (Corn.), Հռոմ ողջոյն — յարիւն որդոց իւրոց:

Noyer.

Noyer (je noie, je noierai, je noyais, n. noyions, v. noyiez) ն. հեղձուցանել, հեղձամահ առնել, *հեղուկի մի մէջ խղդել. — dans l'eau, — ի ջուր, ջրահեղձ՝ ջրահեղձոյց՝ ջրահեղձիկ առնել, *ջրի մէջ խղդել. — un homme, un chien. — dans une rivière, գետահեղձ՝ գետահեղձիկ՝ գետակուր՝ գետամոյն՝ գետասոյզ առնել. — dans la mer, ծովահեղձ՝ ծովահեղձիկ, ծովահեղձոյց՝ ծովակուր՝ ծովամոյն՝ ծովասոյզ առնել. || փ. l'intérêt de la tendresse est noyé dans celui de l'orgueil (Sév.). || Il n'est bon qu'à —, հեղձուցանելոյ միայն է արժանի, *խղդելու միայն արժանի է. կըսուի անզգամի մի, կամ անօգուտ անձի կամ կենդանւոյ. [— qn.

2. փ. կործանել, կորուսանել զոք.

3. կորուսանել զյիշատակ, մոռանալ, ի մոռացօնս արկանել. — son chagrin dans le vin, մոռանալ զվիշտս իւր գինեաւ. noyons dans l'oubli ces petits différents (Corn.). || — sa raison dans le vin, անկանել ի մտաց ի գինաբբուս, գինեիաբիլ, գինւոյ գալ զակաւիք, *սաստիկ գինի խմելն խելքն կորսնցունել.

4. ողողել, հեղեղատել. — un pays. Les débordements de la rivière ont noyé son champ. || — les poudres, ողողել զվառօդարան նաւի. || ողողել, սաստիկ Ծրջել անձրեւոյ. une pluie traîtresse se met à nous — (Sév.). || — son vin d'eau, ողողել զգինի իւր, *սաստիկ ջուր դնել. || — de larmes, արտասուահեղձ առնել, հեղձուցանել՝ ողողել արտասուօք. Artémise de pleurs se noya le visage. Il noya de pleurs l'une des mains de Psyché (La Font.). — dans les larmes le souvenir des crimes.

5. փ. հեղձուցանել, *խղդել, երկայնաբանութեամբ բացատրել. — sa pensée dans un déluge de mots, de paroles, — զխօրհուրդս բազմութեամբ բառից, բանից.

6. նկ. հեղձուցանել, զուգախառնել. — les couleurs.

7. — une boule, հեղձուցանել ըզգնդակն. մղել զայն անդր քան զառիման նպատակին, *գնդակախաղին մէջ գնդակն նպատակէն անդին քշել.

Se noyer, դ. հեղձուցանել զանձն, ջրահեղձոյց զանձն առնել, *ջրի մէջ նետուելով ինքզինքն խղդել. le désespoir le prit, il se noya. || Ne pas songer à une chose plus qu'à s'aller noyer, հեռի յոյժ լինել ի խորհելոյ յիմն. je ne songe non plus à l'amour qu'à m'aller noyer (Mariv.). 2. հեղձնուլ, հեղձանիլ, հեղձամահ լինել, *խղդուիլ. — dans la rivière, գետահեղ՝ գետահեղձիկ՝ գետակուր՝ գետասոյզ՝ գետամոյն լինել, *գետն խղդուիլ. — dans la mer, — ի ծովս, ծովահեղձ՝ ծովահեղձիկ՝ ծովահեղձոյց՝ ծովակուր՝ ծովամոյն՝ ծովասոյզ լինել. les mouches se noient dans le lait. || Il est si malheureux qu'il se noierait dans un crachat, կլ. il se noierait dans un crachat, այնպէս Ծշուառ է զի հեղձամահ ի Ծքի լինիցի, կլ. հեղձամահ ի Ծքի լինիցի, *Ծքի մէջ կխղդուի. կ'ըսուի մարդու որուն ամէն բան ձախող կ'երեւայ եւ կամ անճարակ է. || փ. — dans une goutte d'eau, — ի կաթիլ մի ջրոյ, * կաթիլ մի ջրի մէջ խըղդուիլ, ամենափոքր արգելքի՝ դժուարութեան յաղթուիլ. || malheureux comme un chien qui se noie, Ծշուառ յոյժ. || il se prend à tout comme un homme qui se noie, իբրեւ զի հեղձեալն վակիոյժ լինի զամենայնէ, * խղդուող մարդու պէս ամէն բանի կը փաթթուի. կ'ըսուի մարդու որ գէշ գործէ մի ազատելու համար ամէն հնարք կրանցունէ.

3. լողալ. des pois verts qui se noyaient dans l'eau (Boil.).

4. փ. հեղձնուլ, ընկղմանիլ, ընկղնուլ, կորնչիլ. on se noie en amour aussi bien qu'en une rivière (Malh.). La raison pour marcher n'a souvent qu'une voie; pour peu qu'on s'en écarte, aussitôt on se noie (Boil.). || C'est un homme qui se noie, կորընչի՝ կործանի այրդ. || — de dettes, — պարտիւք. il s'est noyé de dettes (La Bruy.).

5. — dans les larmes, արտասուահեղձ լ., յարտասուս հարկանիլ, լալ սաստիկ. || — dans le sang, ողողել յարիւն, արիւնահեղ լ. dans leur sang, dans le mien il faut que je me noie (Rac.).

6. ընկղմիլ, համակիլ, Ծաւալեալ Ծաւծաւիլ. — dans la débauche, dans les plaisirs, dans le vin. Parmi les déplaisirs où son âme se noie (Rac.). Ah! dans le désespoir où mon âme se noie (Volt.).

7. մղել ի գնդակախաղի զգնդակ իւր անդր քան զառիման նպատակին.

Առ. Qui veut noyer son chien l'accuse de la rage, ou dit qu'il a la gale, որ զշուն իւր կամի ինեղծուցանել՝ ասէ զի կաւտալի կամ քոսոտ է։

Noyer (նուայեէ) ա. բ. ընկուզի, ընկուզենի, * կակալի, կակղի «ճկվիզ աղաճը». allée de —s, ընկուզաճառուղի. battre un —, Ռռնափել՝ *Ռռնուել —. des —s, ընկուզատ, ընկուզաստան. || — sauvage, վաիրական. 2. ընկոյզ, ընկուզենի, ընկուզափայտ. table, lit, meubles de —, en —, ընկուզափայտեայ սեղան, անկողին, կաիք։

Noyon (նօյօն, նուայօն) ա. հնոլծիկ. սահմանակալ գիծն ի գնդակախաղի ուստի արտաքս եղեալ հնձնու գնդակն։

Nu, e, ած. մերկ, մերկամարմին, անհանդերձ, անզգեստ, հոլանի, * տկլոզ, տկլօզ, տկլոր, բոբիկ «չբղկագ». un homme —. Une femme —e. Tout —, toute —e, մերկ ի մօրէ, մերկանդամ, մերկամարմին, մերկիկ, * բոլորովին մերկ. on l'a mis tout —, մերկացուցին զնա իբրեւ ի մօրէ. être —, մերկ լ. être tout —, մերկ ընդ մերկ՝ մերկ ի մօրէ լ., *մօրմէն մերկ լլլալ. les sauvages sont tout —s, մերկանդամ՝ մերկամարմին են վայրենիք. avoir la tête —e, մերկագլուխ՝ բացագլուխ լ., *գլուխն մերկ՝ բաց լլլալ. aller tête —e, — tête, մերկագլուխ՝ բացագլուխ գնալ. marcher —-pieds, aller pieds —s, բոկոտագնաց լ., մերկոտն՝ բոկ՝ բոկոտն՝ բոկանի, *բոպիկ գնալ՝ չբղկիլ. les bras —s, մերկաձեւ՝ մերկաթիկ, *Ռեռներն բաց. le sein —, մերկատիտ՝ *ծիծերն բաց. les jambes —es, մերկասրուն, *սրունքն բաց. — et gonflé comme une outre, *ոլիկ տկլոր.

դր. *Nu* է անփոփոխ յորժամ նախադաս իցէ գոյականի ընդ որում եւ կցի գծիկաւ. —-pieds, բոկոտն, բոկ, մերկոտն, * բոպիկ «եալըն՝ չբղկագ ալագ». il était —-tête et —-jambes. բայց փոփոխական է յորժամ նախադաս ունիցի գյօդն. la —e propriété, une —e propriété. փոփոխական է եւս յորժամ չնախադաս լիցի գոյականի՝. tête —e, jambes —es.

փ. եւ բ. un va —-pieds, բոկագընաց, մուբացիկ, չբաւոր, հէք. || demi—, կիսամերկ, *կէս մերկ «եարըմ չբղկագ». les grâces demi—es. || — comme la main, — comme un ver, comme un singe, մերկանդամ, մերկամարմին, անհանդերձ, անզգեստ, տարազգեստ ի հանդերձից. || mettre qn. — comme la main, մերկացուցանել զոք ի հանդերձից. եւ փ.՝ կողոպտել՝ ընչաքափ առնել զոք. || être — en chemise, ունել շապիկ եւեՌ զանձամբ, *շապկանց լլլալ.

2. չփգ. être tout —, մերկ լինել, անպիտան հանդերձս ունել. || փ. il est arrivé tout —, եկն եհաս մերկ՝ զուրկ ի կարեւորաց. || cheval —, մերկ՝ անՌամբ եւ անասնած ձի. ce cheval tout — me coûte mille francs.

փ. — *de*, մերկ, լերկ, Ռափուր. la terre, —e d'habitants, երկիր՝ — ի մարդկանէ, երկիր անմարդ՝ անմարդի՝ անմարդաբնակ. notre Dieu n'est pas un Dieu — de puissance. Un homme tout — de gloire et de courage (Malh.). Mes ouvrages sont trop —s de science et d'art (Ménard.).

3. իրք. —e propriété, մերկասացուած, մերկակալուած, *սացուած՝ կալուած որուն շահն ուրիշն կվայլէ. || յ. des —es propriétés. || Vendre son vin tout —, մերկ՝ առանց տակառի վաճառել զգինին.

4. աս. œil —, մերկ՝ սուկ՝ լոկ աչք. || à l'œil —, ակամբ լոկով, *պարզ՝ միայն աչքով. on ne peut voir ces insectes à l'œil — կամ à yeux —s. [կապատեան.

5. բ. մերկ, մերկատաբր, մեր-

6. կ. մերկ, լերկ, լերկամորթ, լերկամարմին, անմազ. il a les oreilles —es comme le rat domestique. Veau —.

7. մերկ, անտերեւ, անասղարթ. les arbres sont —s en hiver. || Une maison —e, մերկ՝ անկահ՝ անկազմած տուն. || pays —, մերկ՝ անծառ՝ անդալար՝ անդալարաբեր երկիր. || une épée —e, մերկապատեան սուսեր.

8. մերկ, անգարդ, անպաճոյճ. la façade de ce bâtiment est trop —e. Sans dentelles ni rubans une robe est —e. Une reliure —e. || փ. un style —. Une composition trop —e. Aimer la vertu toute —e. Une morale —e. || նկ. tableau —, մերկ՝ անզարդ նկար.

9. փ. մերկ, մերկապատանոց, անկեղծ. c'est la vérité toute —e. Je vous montre, je t'expose mon âme toute —e.

10. ա. յ. les —s, մերկք. vêtir les —s, զգեցուցանել զմերկս, *մերկերն հագուեցուցանել, մերկերուն հագուստ տալ.

11. ա. *le* —, մերկն, մերկութիւն. մերկ մասն մարմնոյ. le pied et le — de la jambe sont couverts d'une peau noire. || նկ. եւ քգ. —. le — de cette figure n'est pas correct. || Peindre d'après le —, ի մերկաց նկարել, մերկանկարել, մերկանկար առնել. *մերկէն նկարել.

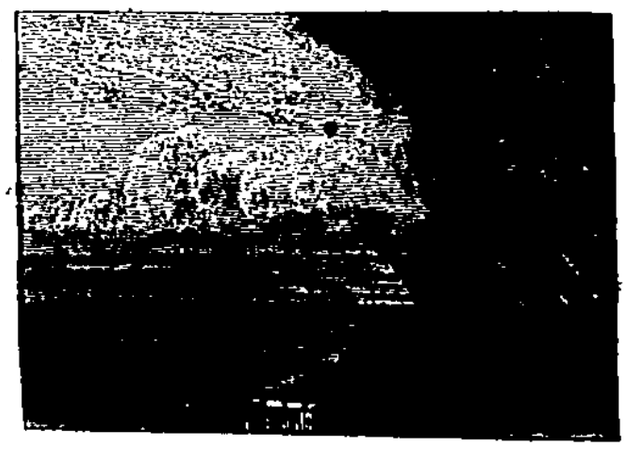
12. ճ. մերկ, մերկութիւն, մերկակերտ, հոլակառոյց, անզարդութիւն. il y a trop de — dans cette décoration. || Le — du mur, հարԸ՝ անզարդ երեսք որմոյ.

13. *A* —, մ. մերկ, մերկանդամ, ի մերկաց. laisser voir à — deux têtes sans cheveux. Toucher un bras, le corps à —. || Mettre à —, մերկացուցանել, հոլանել, *մերկացունել. եւ փ.՝ մերկապատանոց առնել, հոլանել, յայտնել. || combat à —, մերկամարտութիւն, *մերկ կռիւ. se battre à —, մերկամարտ՝ մերկակռիւ՝ մերկամարտիկ լ., մերկանդամ կռուիլ. || monter un cheval à —, à dos —, S. **Monter.**

փ. *A* —, մ. մերկ, մերկապատ-

ՆՈՑ, հոլանի, յայտնի, յայտնապէս. montrer à — ses passions. Découvrir, faire voir son cœur à —. Mettre à —, մերկանալ, մերկել, մերկապատանոց՝ հոլանի առնել, հոլանել։

Nuage, ա. ամպ «պուլութ». petit —, ամպիկ. — épais, obscur, ténébreux, noir, lugubre, pluvieux, orageux, brûlant, flottant, mouvant, errant, fugitif, léger, passager, gros, immense, humide, vagabond, argenté, entassé, déchiré, brillant, étincelant, entr'ouvert, dissipé, սպառնամած, Ռանձրամած, ստուերամած,

սեաւ՝ սեւաՌոյր, անձրեւաբեր, մրրկածին, հրածին, ՌեՌեւ, ըստուար, աիագնաստեսիլ, դէզադէզ, պատառեալ, լուսափայլ. qui pousse les —s, ամպավար. — noir, Ռուլր, *սեւ ամպ. un — d'or, éclatant d'or, d'azur, — ոսկեճաճանչ, լուսաբիծ, կապուտակ, կապուտակային. — doré, — ոսկեճաճանչ, ոսկեփայլ. — éclatant de pourpre, — ծիրանափայլ. ciel couvert de —s, ամպամած՝ ամպապատ երկին. qui chasse les —s, ամպահալած, ամպավար. se couvrir de —s, խառնել ամպովք, ամպամած՝ ամպապատ լ., ամպել, *ամպով ծածկուիլ, ամպոտիլ. semblable à un —, ամպանման, ամպաձեւ. en forme de —, ամպաձեւ. le soleil dissipe les —s, ցրուէ արեգակն զամպս. la lune sort d'un —, ելանէ՝ ծագէ լուսինն յամպոյ. soulever des —s, ամպս յարուցանել, *—հանել. || sans —s, անամպ. ciel sans —, անամպ երկին. il n'est point de beaux jours sans —s.

2. փ. ամպ. un — de poussière, de fumée, d'encens, — փոշւոյ, ծխոյ. խնկոյ. un — de poussière s'élevait jusqu'aux nues, փոշի դիզադէզ ամբառնայր՝ հասանէր յամպս. s'élevait un — de poussière qui dérobait peu à peu aux yeux des hommes la terre et le ciel, փոշի ամպաձեւ ի վեր ամբարձեալ գողանայր յաչաց զերկին եւ զերկիր. un — de poussière vole et couvre le ciel. Être enveloppé d'un — de poussière. D'une ruche s'élève un — d'abeilles.

3. մառախուղ, մուայլ, Ռարք, մէգ, խաւար, մուԸ, *մշուշ. des coups qui me firent vomir le sang et répandirent sur mes yeux un épais —. Je ne vois plus qu'à travers un —. Avoir les yeux couverts d'un —, մառախլապատ՝ մթապատ ունել զաչս.

4. փ. —. la vérité perça le — (Fén.). Le démon répand mille —s

sur l'esprit (Mass.). La vérité dissipe les —s de l'erreur. La vérité a percé le — qui la couvrait.

5. ամպրոպ, մրրիկ, վտանգ. ce coup du ciel qui vient de dissiper ce gros — (Fléch.). Quelle main salutaire a chassé le —?

6. կասկած, տարակոյս, խղճ, զժտութիւն. jamais nous n'avions eu le moindre — dans notre amitié (Sév.). Tous les jours de leur union ont été des jours sans —. Il s'est élevé entre eux des —s qui ont été promptement dissipés. Il ne reste plus entre ces deux personnes que de légers —s. Dissiper par des explications les —s qui s'étaient élevés, qui s'étaient répandus sur sa conduite. Leur querelle n'était qu'un —. Les —s qui avaient paru au commencement furent bientôt dissipés (Boss.).

7. վիշտ, վախիճ, տրտմութ. il n'y a guère de vie qui soit exempte de — (Sév.). Aucun — ne trouble la sérénité de son âme. Un — de tristesse s'est répandu sur son front, ամպ վախճութեան պատեցաւ զնա-կատ; նորա. ce front que la tristesse entourait d'un —.

8. փ. ամպ, մռայլութիւն՝ կեղա-կարծ՝ մեծին յորինուրդ. les esprits des hommes sont pleins de —s et de faux jours. || Se perdre dans les —s, յամպս կորնչիլ, ամպագուշ լինել, խօսել եւ գրել ծուռիկ եւ մուժ ո-ճով.

9. un — de lait, ամպ կաթին, *կաթի ամպ մի, չայի՝ ջէյի մէջ դը-րուած քիչ մի կաթ.

10. de —, ամպային:

Nuagé, e, ած. ամպատեսիլ, ամպանման:

Nuageux, euse, ած. ամպախիտ, ամպածածուկ, ամպալից, ամպա-մած, ամպագոյն, ամպայարկ, *ամպոտ. un ciel —, — երկինք. les sommets —, ամպախառն՝ ամպա-շուք՝ ամպախրոխտ կատարք՝ բար-ձունք. 2. ամպանման, ամպատես-իլ, ամպածեւ. les eaux —euses des fontaines. 3. փ. միգապատ, մուն, մթին, խրթին, des pensées —euses. Style, auteur —. 4. բպ. ամպատես-իլ, ամպանման. 5. ակգ. pierre —euse, ամպաւոր ակն, *ամպոտ քար «պուլուտու Քաշ»:

Nuaison (նիւէզոն) ի. նե. հողմա-տեւ. ժամանակ տեւելոյ հողմոյ:

Nuance, ի. երփն, երփնագա-նութիւն, գունագանութիւն, գունակ. sans —, աներփն, անգունակ. — douce, rude. Des —s mal entendues, անճաշ՝ անյարմար երփունք. de mille —s, երփն երփն, երփն առ երփն, գունակ գունակ, երփներանգ. briller de diverses, de mille —s, երփն առնուլ, երփնափայլիլ, երփն հա-կանիլ՝ հատանիլ. de belles —s, երփ-նագեղ. 2. փ. երփն, գունակ, խուն ինչ խոիր, դոյզն ինչ այլակերպու-թիւն. suivant les différences de rang, du mérite personnel, il donnait à sa politesse les —s que ces différences exigent (Condorcet). Il y a une — entre ces idées. 3. փ. երփն, փափ-կութիւն. les —s les plus fines dans l'expression. 4. նմ. երփն. խոիր ընդ մէջ սաստկածայնի եւ մեղմա-ձայնի. jouer sans —s, երփնագիրկ ածել. son jeu n'a pas de —s, երփ-նագիրկ է խաղ՝ ածել նորա:

Nuancé, e, անց. երփնեալ, երփ-նագանեալ, երփն երփն, երփնա-գոյն, երփին, երփներանգ, երփնա-գեղ, երփնանկար, երփնազարդ. couleurs bien —es, երփնաներկք. un noir à peine — de quelques reflets violets. Le reptile baisse son cou —. || փ. dans la nature tout est — à l'infini. Dans l'Ecole des femmes, l'imbécilité si bien —e avec l'ingé-nuité (Marmontel). 2. փ. նմ. երփ-նագել, երփնանակ. une voix —e. Leur chant s'exprime par une suite de modulations agréables et —es.

Nuancer (nuançant, nuançons) ն. երփնել, երփներփնել, երփնագու-նել, գեղերփնել, գունագեղել. — les couleurs, les crayons de pastel. 2. փ. երփնել, գեղերփնել, երփ-նագրել, երփնազանել. cet auteur sait bien — les caractères des per-sonnages. — les plaisirs, son chant.

Se nuancer, պ. երփնիլ. ces cou-leurs se nuancent agréablement.

Nuançoir, ա. երփնոց:

Nubécule, ի. բժ. մէարք, մէգ աչաց «կէօզ սիւմանը»:

Nubile, ած. յարդունս հասեալ, զարգուն, հարսնացու, ամուսնա-նալի, հասուն. une fille —, — աղ-ջիկ. être —, յարդունս հասանել. || âge —, հասուն հասակ. || փ. —. au printemps la terre est —, et brûle d'être mère.

Nubileux, euse, ած. ամպա-պատ, ամպամած. || փ. —, տրխուր. je remarquai un air fort —.

Nubilité, ի. արդունք, հարսնա-գութիւն, տիք ամուսնութեան. *կար-գունալու տարիք:

Nucal, e, aux, ած. մգ. ծոծրա-կային. la plaque —e de la carapace. Les os nucaux.

Nucelle, ե. բ. ընկուզիկ, միջ-.

Nucifère, ած. բ. ընկուզաբեր, *ընկուզ բերող:

Nuciforme, ած. բ. ընկուզաձեւ:

Nucifrage, ա. գա. Casse-noix Ծուչնոյ:

Nucifrage, ած. ընկուզաբեկ, *ընկուզ կոտրող, ընկուզկոտրուկ. 2. ա. —, հատաբեկ. ին. Gros-bec.

Nucitannique, ած. մգ. ընկուզ-ալպալային. acide —.

Nucivore, ած. կ. ընկուզակեր, *ընկուզ ուտող. perroquet —.

Nucléaire, ած. կորիզային, միջ-ուկային:

Nucléal, e, aux, ած. բ. կորիզա-յին. 2. աս. լուսավայրային:

Nuclé, e, ած. բ. կորիզաւոր. cel-lule —e.

Nucléifère, ած. բ. կորիզաբեր:

Nucléiforme, ած. բպ. կորիզա-

Nucléine, ի. մգ. կորզին: [ձեւ:

Nucléo-albumine, ած. մգ. կո-րիզաապուխտ:

Nucléobranches, ա. յ. փփ. կո-րիզախոխիկք: [լակորիզ:

Nucléole, ա. մի. կորիզակ, ման-

Nucléolithe, ի. կբ. քարակո-րիզ. ազգ բրածոյ եքինայից (échi-nides). [մանիւք:

Nucléoplasma, ա. կորիզակազ-

Nucléus (նիւքլէիւս) ա. բ. կո-րիզ. որ ասի երբեմն փոխանակ **Noyau**:

Nucode, ա. բ. բազմընկոյզ. պը-տուղ կազմեալ ի բազում ընկուզաց:

Nuculaine, ա. բ. Քնաքտուղ, կորիզամիրգ:

Nuculaire, ած. բ. Քնաւոր, կո-րիզաւոր. enveloppe —.

Nucule, ի. բ. Քին, Քնաճաւ. կորիզ փոքրիկ. 2. կ. Քին. խեցեմորթ ինչ երկպատեան:

Nudi... նմ. յ. մերկ, մերկա... լերկ. լերկա...

Nudibranche, ած. կ. մերկա-[լուխ:

Nudicaude, ած. կ. մերկա-ոտան, լերկաոտան:

Nudicaule, ած. բ. մերկաբուն. մերկացօղուն, *որուն ցօղունն մերկ՝ անտերեւ է: [նոց, լերկավիզ:

Nudicolle, ած. կ. լերկապարա-

Nudiflore, ած. բ. լերկածաղիկ:

Nudilimaces, ի. յ. կ. մերկա-խոնջայլք. անխեցի խոնջայլք «գա-ստուգաուզ սիւմիւրլիւ պէօճէք»:

Nudipare, ած. կ. մերկածին:

Nudipède, ած. կ. մերկոտն, լերկոտն. || —s, մերկոտնք:

Nudisexe, ած. բ. լերկասեր:

Nuditarse, ած. կ. լերկատափլ:

Nudité, ի. մերկութիւն, մեր-կանք, անզգեստութիւն. couvrir la — des membres. Couvrir, revêtir la — des pauvres. La — des pieds, բո-կոտութիւն, բոպիկութիւն. ayez hor-reur des —s de gorge et de toutes les autres immodesties (Fénel.). Honteuse, indécente —. — voluptueuse, pudi-que, chaste, innocente, voilée, natu-relle, primitive. 2. մերկութիւն, մեր-կանք, ամօթոյք. couvrir, cacher sa —. Les sauvages n'ont pas honte de leur —. Triste et honteux de voir sa —. 3. փ. մերկութիւն, մերկան-դամ յանդիմանութիւն. le crime dans toute sa —. La hideuse —. 4. նկ. մերկութիւն, մերկանք. մերկան-դամ նկարք. les peintres cherchent à faire voir leur art dans les —s (Corn.). Les —s profanes et lascives. 5. բպ. մերկութիւն, լերկութիւն, անդաստութիւն, անտերեւութիւն, անզարդութիւն. la — des rochers. Cacher des forêts la triste —.

Nudoflagellés, ա. յ. կ. մերկա-ձաղկեայք. ազգ ջրաճճեաց:

Nudoheliozoaires, ա. յ. կ. մերկարեւակենդանք. խումբ նախա-կենդանեաց. ս. **Héliozaire.**

Nudotentaculifères, ա. յ. կ. մերկեղջիւրկաբերք. խումբ եղջեր-կաբեր ջրաճճեաց (infusoires).

Nue, ի. ամպ «պուլուտ». la — d'azur et d'or, — կապուտակ եւ ոս-

կճաճանչ. — épaisse, légère, élevée, orageuse, enflammée, entr'ouverte. || La flamme s'élève et monte jusqu'aux —s, բոցն ելանէ ամբառնայ յամպս իսաանէ. des tourbillons de fumée et de flamme s'élevaient dans les —s, մրրիկ ծխոյ խառն ընդ բոցոյն ելանէր բարձրանայր, յամպս դիզանէր. ils portaient leurs têtes superbes jusque dans les —s, գլուխս գագաՒունս յամպս ծրարէին. dont le sommet fend les —s, որոյ գագաՒն յամպս ծրարի. l'éclair qui sort de la —. Le soleil perce la —. Le tonnerre gronde dans la —. Cet oiseau fend les —s, se perd dans les —s. || ին. **Nuage.**

2. ամպ, ամպախառնաց պարունակ. nous avons percé la — de cris de vive le roi! (Sév.). Tandis que dans les airs mille cloches émues, d'un funèbre concert font retentir les —s (Boil.).

3. ի. porter, élever une personne, une chose aux —s. Jusqu'aux —s. Louer jusqu'aux —s, յամպս բարձրացունել, մեծագով առնել, անչափ գովել. *մէկն, բան մի երկինք հաննել. || ի. cette pièce a été aux —s, յաջողեաց յոյժ, յաջողուՒիւն մեծ եգիտ Ցատերախաղս այս. par-dessus les —s, չափազանց, անչափ. vous me louez par-dessus les —s. || Il est au-dessus des —s, sur les —s, յաղՒեաց դժուարուՒեանց մեծաց, ի մեծի փարՒամուՒեան է, *մեծ արգելքի յաղՒեց, մեծ հարստուՒեան մէջ է. || monter, sauter aux —s, bondir dans les —s, զայրանալ. faire monter ou sauter aux —s, զայրացուցանել. cette pensée le fait sauter aux —s. Cela fait sauter aux —s (Sév.). Je vous prie de ne point monter aux —s (Id.). Les moindres intérêts la faisaient monter aux —s (Id.). Je saute aux —s quand je pense à cette infamie (Id.). || Tomber des —s, յանկարծ հասանել. ce personnage, cet incident tombe des —s. || Tomber des —s, յապուշ կրՒիլ, զարմանալ, հիանալ, սխրանալ, *ապշիլ մնալ. je tombe des —s (Mol). || ի. se perdre dans les —s, յամպս կորնչիլ, ամպակորոյս՝ ամպաչու՝ ամպայոյզ՝ խրՒնախօս լ., ունել ոճ Ցուցիկ եւ մԲին:

Nué,e, անց. **Nuer** ի. երփնեալ, երփներանգ, երփներփ, երփնանըկար. un arc-en-ciel — de cent sortes de soies (La Font.). || Or —, ոսկեՒել «գլաՓՒօն». || բ. une fleur —e d'incarnat, ծաղիկ կարմրերփեան՝ կարմրերփին՝ կարմրերանգ:

Nuée, ի. ամպակ. ամպ մեծ՝ Ւլփայորդ. le soleil se cachait dans une — d'or et d'azur. Cette — va crever. — épaisse, — Ցանդրամած՝ Ցանդրախիտ. grosse —, — ստուարախտիտ. il faut laisser passer la —. La — passe. Le vent chasse la —. 2. սին ամպոյ, սին ամպեղէն. 3. փ. ամպ, ամբոխ, խուռն, բազմուՒիւն. une — de traits obscurcit l'air, ամպ Ցանդրատարափ նետից մՒացոյց զօդ՝ զերկիր. des —s d'Arabes, հոյլք Արաբացոց. une — d'oiseaux, de papillons, երամ՝ տարմ Ցրուչնոց, ՒիՒռանց. quelle — de témoins! Les —s de commis et d'employés. Une — d'écrits. 3. փ. ամպրոպ, մրրիկ, սպառնալիք. la — a crevé sur ce pays. Cette — grosse de foudres et d'éclairs vient fondre sur la Picardie (Volt.). 4. ակգ. ամպ, մէգ ականց. 5. աս. —es de Magellan, Մակելլանեան ամպք, *հարաւային երկինքն միգապատ՝ աղօտալոյս աստեղք:

Nuelle, ի. ամպիկ:

Nuement, s. Nûment.

Nuer, ն. երփնել, երփներանգ գործել, *գոյներն յարմարցունել. — les couleurs. Cela est très bien nué. || — un dessin, երփնել զգծագիրն, *ճաղկանց վրայ գործուորին բանեցունելու գոյներն նշանակել. եւ փ. cet ouvrier sait bien —.

Nuire (je nuis, tu nuis, il nuit, n. nuisons, v. nuisez, ils nuisent; je nuisais; je nuisis; je nuirai; je nuirais; nuis; nuisons; q. je nuise, q.n. nuisons; q. je nuisse; nuisante, nui) չ.վնասել, վնաս առնել՝ գործել, զեան տալ, աՒնկել. — à qn., — ուժեք. cet homme peut vous — dans vos affaires. Il n'a pas l'intention, l'envie, le pouvoir de vous —. Cela ne nuit à rien, en rien, չիք ինչ վընաս աստի, *ասկէց վնաս չկայ. — à la réputation de qn., չարախօսել զոք. il ne peut pas vous —, չկարէ — քեզ. qui nuit à la nation, ազգավնաս. || փ. je n'ai pas de pouvoir quand il s'agit de —. || Ne pas —, չվնասել, օգնել, նպաստել, աստարել. vos bons offices n'ont pas nui à mon succès.

Se nuire, դ. — անձին՝ միմեանց. il s'est nui à lui-même. Ils se sont nui l'un à l'autre. Ces arbres se nuisent.

Առ. Abondance de bien ḱաՒ de biens ne nuit pas, առատուՒիւն ընչից չառնէ ինչ վնաս. || trop gratter cuit, trop parler nuit, կարի քերել՝ կծէ, կարի խօսել՝ վնասէ:

Nuisance, ի. վնաստուՒիւն:

Nuisant, ած. վնասիչ:

Nuisible, ած. վնասակար, վնասատու, վնասաբար, վնասաբեր. cela est — à vos affaires. — à la santé, à la vue. Tout excès est —. Détruire les animaux —s.

Nuisiblement, մ. վնասակարաբար, *վնասակար կերպով. l'Eglise ne décide point — au salut (Fén.).

Nuit, ի. գիշեր, ցայգ «կէՒէ». — délicieuse, douce, charmante, paisible, tranquille, calme, fraîche, humide, profonde, silencieuse, solitaire, épaisse, lugubre, sombre, ténébreuse, obscure, étoilée, rayonnante d'étoiles, soudaine, tombante, douteuse, claire, close, fermée. || A la — tombante, *մՒնկոխին, մՒնշաղին, Ցրագվառին. || la — était tombée, գիշերացեալ՝ երեկոյացեալ էր, *գիշեր կոխած էր. la — était avancée, առաջացեալ էր գիշերն. || sans —, անգիշեր. || vêtement de —, գիշերնոց. || passer la —, գիշերել, գիշերօԲել, գիշերօԲ՝ ցայգօԲ առնել. || il fait —, երեկոյ լինի, երեկոյանայ ժամն, *գիշեր կ'ըլլայ, կմՒննայ. la — commençait, երեկոյացեալ էր ժամն, *— կ'ըլլար. la — était venue, գիշերացեալ էր, գիշերանայր. il était —, il se faisait —, la — tombait, գիշեր էր, գիշերանայր, գիշերանայր ժամն՝ տիւն. c'était une — profonde, գիշեր էր խորին. à la faveur de la —, զգիշեր իւր օգնական առեալ. la — avec ses sombres voiles, y était inconnue, գիշերոյ քող նսեմ բնաւին էր անդ անճանաՕ. changer le jour en —, գիշերանման առնել զտիւն. il est déjà —, գիշեր ուրեմն է. combat de —, գիշերամարտ, ցայգակռիւ մարտ, գիշերամարտուՒիւն. qui combat la —, գիշերամարտ, գիշերամարտիկ. qui aime la —, գիշերասէր. voleur de —, գիշերագող, *գիշերուան գող. brigand de —, գիշերապիղծ, *գիշերուան աւազակ. la — de Noël, գիշեր Ծննդեան, *Ծննդեան գիշերն. la — du lundi au mardi, գիշերն երկուշաբաԹի. au commencement, à l'entrée, au milieu, à la fin de la —, ի սկիզբն, ի մուտս, ի մէջ, ի վերջ գիշերոյ. une partie de la —, մի մասն գիշերոյ, *գիշերուան մէկ մասն. pendant, durant la —, գիշերայն, գիշերի, *գիշերն. dans la —, ի գիշերի, գիշերայն, *գիշերուան մէջ, գիշերն. voyager dans la —, գիշերագնաց՝ ցայգագընաց լ. une belle — d'été, գեղեցիկ գիշեր ամարան, *ամառուան գեղեցիկ գիշեր մի. une longue — d'hiver, երկայնածիգ գիշեր ձմերայնեայ, *ձմերուան երկայն գիշեր մի. toute la —, զգիշերն՝ զցայգն ողջոյն՝ ի բուն, *բոլոր գիշերն. || toutes les —s, զցայգս հատորին, *բոլոր գիշերներն. il passait toutes les —s, անցուցանէր զգիշերս. || à — tombante, ի տարաժամել աւուրն, *գիշերն կոխելու ժամանակ. || la —, ի գիշերի, գիշերայն, *գիշերն, գիշերանց. || dans la —, ի գիշերի. on reposait la —. || Cette —, զայս գիշեր, Իգիշերիս այսմիկ, *այս գիշերն. || — close, — fermée, ի խոր գիշերի. on la voit à — fermée, entrer seule dans de petites rues. || Oiseau de —, գիշերաՒիւռ. || bonne —, բարի գիշեր, գիշեր բարի. je vous souhaite bonne —, գիշեր բարի մաղԲեմ ձեզ. || la — tombe tout à coup, յեղակարծումն ի վերայ հասանէ գիշերն՝ գիշերանայ տիւն, *յանկարծ գիշեր կկոխէ. || — blanche, անքուն գիշեր. passer une — blanche, անքուն անցուցանել զգիշերն, *գիշերն անքուն՝ առանց քնանալու անցունել. || une bonne —, գիշեր բարեքուն՝ անդորրաքուն, *հանգիստ քնացած գիշեր. passer une bonne —, բարւոք անցուցանել զգիշերն, *—ն լաւ ան-

ցունել, ալիկ — անցունել. depuis quelques jours il passe de meilleures —s յաւուրց ինեւ լաւագոյն՝ խաղաղապոյն են գիշերք նորա. || une mauvaise —, անքուն գիշեր. passer une mauvaise —, անքուն անցուցանել զգիշերն, *գէշ գիշեր անցունել. || bien, mal passer la —, բարւոք, ոչ բարւոք անցուցանել զգիշերն, *գիշերն ալիկ՝ լաւ, գէշ անցունել. || comment a-t-il passé la —? ո՞րպէս անցոյց զգիշերն, *գիշերն ի՞նչպէս անցուց. || ce malade ne passera pas la —, հիւանդս այս չանցանիցէ զգիշերն, *գիշերն չանցուննէ. || passer la — à étudier, à jouer, à danser, à boire, etc., անցուցանել զգիշերն, գիշերել յուսմունս, ի խաղի, ի կաքաւ, ի գինարբուս, ... *գիշերն սոխրելու, խաղալու, պարելու, խմելու անցունել. || լկ. passer la —, անցուցանել զգիշերն, գիշերել ուրեք, գիշերօթ՝ ցայգօթ առնել, գիշերօթել, *գիշերն անկն դուրս անցունել. où avez-vous passé la —? Passer la — auprès d'un malade.

2. քՁ. les feux, les flambeaux de la —, հրատք, ջահք գիշերոյ. աստեղք. || l'astre des —s, le flambeau de la —, la reine des —s, աստղն գիշերոյ, դշխոյն գիշերաց. լուսին. le soleil a cédé l'empire à la pâle reine de la — (Lamart.). || Les voiles de la —, քողք՝ խաւար գիշերոյ.

3. bonnet de —, chemise de —, table de —, pot կամ vase de —, sac de —, S. **Bonnet, Chemise, Table, Pot** կամ **Vase, Sac.**

4. նկ. Effet de —, տեսիլ գիշերոյ, գիշերատեսիլ. || une —, գիշեր, գիշերանկար. une — du Corrège.

5. դց. Գիշեր. դիցուհի գիշերոյ. charmante Nuit. ah! Nuit, si tant de fois, dans les bras de l'amour, je t'admis aux plaisirs que je cachais au jour (Boil.).

6. փ. գիշեր, խաւար, ալջամուղջ. une — épaisse enveloppe ce crime. Mais quelle épaisse — tout à coup m'environne? (Rac.). Nous fûmes enveloppés dans une — profonde (Fén.). D'une soudaine — ses beaux yeux sont couverts (Volt.). Mes beaux jours sont voilés d'une effroyable — (Régnier). La — du silence. || La — de l'ignorance, խաւար տգիտութեան. le flambeau des lettres a dissipé la — de l'ignorance. || փ. la — des temps, գիշեր՝ ալջամուղջ ժամանակաց, վաղնջուց անյիշատակ ժամանակք. l'origine de cet usage se perd dans la — des temps.

7. La — du tombeau կամ des tombeaux, la — du cercueil, la — éternelle, գիշեր գերեզմանի՝ գերեզմանաց, դագաղի, յաւիտենական. մահ. si ce doux espoir peut me suivre dans l'affreuse — du tombeau. Dans la — infernale. || փ. առ եւս — sans matin, — sans réveil, — noire, գիշեր անառաւօտ, մշտաքուն, սեւաթոռի՝ մշտախաւար. c'est une longue — qui n'a point de réveil. || L'éternelle —, գիշեր յաւիտենական. յաւիտենական պառաւպարտութիւն.

8. *De* —, մ. գիշերի, գիշերային, գոյգ, *գիշերանց, գիշերով, գիշերն. travailler, voyager de —, s'en aller de —, գիշերագնաց՝ ցայգագնաց լ-, *գիշերն երթալ.

9. — et jour կամ jour et —, մ. գոյգ եւ գցերկ, գոխ եւ զգիշեր, *գիշեր ցերկ. travailler — et jour կամ jour et —. || Ni jour ni —, ոչ զոխ եւ ոչ զգիշեր, ոչ ի տուընջեան եւ ոչ ի գիշերի, երբէք, բնաւ, *ոչ ցորեկն եւ ոչ գիշերն. n'avoir pas de repos ni jour ni —.

Առ. La — tous les chats sont gris, S. **Chat.** || La — porte conseil, S. **Conseil.**

Nuitamment, մ. գիշերային, գիշերապատառ. s'en aller —, գիշերագնաց լ. un vol commis —. Il arriva —.

Nuitée, ի. ցայգութիւն. գիշեր մի տղոյն. on a fait travailler les maçons pendant trois nuits, et on leur a payé tant par —. On fait payer dans cette hôtellerie tant par —. Ils se sont querellés toute une —.

Nul, ulle, ած. ոչ ոք, ոչ ինչ. — ne le connait, ոչ ոք ճանաչէ զնա, *մարդ զինքն չճանչնար. — souci, ոչ ինչ հոգ, *ամենեւին հոգ մի. — mortel, ոչ ոք ի մահկանացուաց, *մահկանացու մի. — péril ne l'émeut, *ամենեւին վտանգէ չշարժիր, ամենեւին վտանգն հոգն չէ. aussi — chevalier ne cherche à le défendre. N'avoir —ulle raison, չունել ինչ իրաւունս. —ulle espérance. — plaisir. N'avoir —ulle connaissance d'une chose, *բանի մի վրայ ամենեւին տեղեկութիւն չունենալ. cela est de — secours, անօգուտ է այս. en —ulle manière կամ façon, ոչ ինչ իւիք ամենեւին, բնաւին. —ulle part, ոչ ուրեք. n'aller —ulle part, չգնալ ուրեք, *տեղ մի չերթալ. — homme n'est heureux. —ulle chose ne peut le rendre heureux. L'homme ne trouve —ulle part son bonheur sur la terre (Mass.). — accident ne troubla mon voyage. —ulles gens. —s frais. —ulles raisons d'Etat ne m'en ont fait de lois (Corn.). Il n'a pris —ulles mesures pour... Ils ne reçoivent — avis... ils n'entendent —ulles remontrances. || De —ulle manière, ոչ ինչ իւիք, բնաւ ամենեւին, *ամենեւին կերպով մի, եւ ոչ մէկ կերպով. || sans —ulle vanité, առանց ինչ մանաւանութեան. sans — doute, առանց ինչ երկբայութեան, անտարակոյս, աներկբայ. sans —s empêchements vous pouvez sortir, անարգել՝ անխափան կարէք ելանել արտաքս. sans —s égards pour les petits, առանց ինչ ակն ածելոյ ի փոքունց. || — . . . que, չիք ինչ... կամ չիք եւ չիք... իրրեւ զ... —ulle parure que la simplicité. — ornement que la modestie (Boss.), չիք ինչ զարդ իրրեւ զպարզութիւն, չիք եւ չիք պաճուճանք իրրեւ զպարկեշտութիւն.

2. նզ. ա. լկ. ոչ ոք, ոչ ոք ի մարդկանէ, *մարդ մի. — que Dieu seul, ոչ ոք բաց յԱստուծոյ. — que moi, ոչ ոք բաց յինէն. — n'est content de sa fortune. — de nous, ոչ ոք ի մէնջ. — à Paris ne se tient dans sa sphère (Volt.).

3. ոչ ինչ, ոչինչ, անգոյ, անզօր. ces lettres sont —ulles et de —ulles valeurs, Ցուղթքս այսոքիկ ոչինչ եւ անզօր են. toute excuse est —ulle. || Lettre —ulle, անձայն տառ. l'l finale est —ulle dans coutil, etc.

4. ոչինչ, անպիտան, ապաժամանակ. son crédit, son talent est —, ոչինչ է յարգ, տաղանդ նորա, չիք նորա կամ չունի բնաւ յարգ, տաղանդ. || խօսելով զանձանց. j'avais la mortification d'être — pour elle, վիշտ էր ինձ ոչինչ լինել նմա. il me regardait comme —, իրրեւ զոչինչ համարէր զիս. || c'est un homme —, այր ոչինչ՝ դանգարժեայ է, *ոչինչ մարդ մի է. || c'est un homme — dans sa compagnie, այր աննշան է յընկերութեան իւրում.

5. իգ. ոչինչ, անվաւեր. faire déclarer — un testament. Cette donation est —ulle, cet acte est —. Cela est —, — է այս. ce mariage est — au jugement de tous, — է ամենեցուն ըստ կարծեաց ամենեցուն:

Nulle, ի. ոչինչ, *աննշանակութիւն գիր, վանկ կամ խօսք՝ ծածկաբան հնուագրի մէջ. ne vous arrêtez pas à ce caractère, c'est une —.

Nullement, մ. ոչ ինչ իւիք, ոչ ինչ օրինակաւ, ոչ բնաւ, բնաւ ամենեւին, *ամենեւին կերպով, եւ ոչ մէկ կերպով. je ne le souffrirai —. Je ne suis — instruit de cette affaire. Le monde en parlera, n'en doutez —. Il n'est — question de cela.

Nullification (սիօն) ի. ոչնչացուցմն, ջնջումն:

Nullifier (je nullifiais, n. nullifiions; q. je nullifie, q. n. nullifiions) ն. ոչնչացուցանել, ջնջել. — une loi. [զառակ:

Nullipare, ած. անծնունդ, ան-

Nullipennes, ա. յ. Թ. ոչնչաթեւք. հն. **Brévipennes.**

Nullité, ի. ոչնչութիւն, անվաւերացուցմն, անվաւերութիւն:

Numéniidés, ա. յ. Թ. ծկնկոլոզգիք: [Courlis:

Numénius (նիւս) ա. Թ. գա-

Nûment կամ **Nuement** (նիւման) մ. մերկ, ի մերկուց «էրկլոգ». les animaux demeurent — exposés à l'action de l'air (Buff.). 2. փ. մերկ, մերկաբար, մերկապարանոց, մերկին, պարզապէս, յայտնապէս. écrire les faits — et sèchement. Raconter — et simplement les faits. Exposer qc. — et sans déguisement.

Numéraire, ած. Թուական. placer des pierres —s sur la route éternelle du temps. 2. դրամական. valeur — de la pièce d'or, — արժէք

ոսկի դահեկանի . 3. ա. դրամ, դահեկան , արծաթ , * ստակ . payer en —, դահեկանաւ հատուցանել , *ստակով վճարել . le — abonde. || — fictif, կեղծ —, ՑղՑադրամ .

Numéral,e,aux, ած. Թուական . les adjectifs numéraux, — ածականք. || lettres —es, — նշանագիրք . || vers numéraux կամ chronologiques, — կամ ժամանագրական քերդուածք՝ տառանաւորք . S. **Chronogramme.**

Numérateur, ա. Ցբ. համարիչ. 2. Թուագիր (գործի) : [կան :

Numératif, ive, ած. համարա-

Numération (ասիօն) ի. Թուարկութիւն , Թուում , համար . — de deniers. 2. Ց. Թուարկութիւն . — écrite, parlée, décimale, գրաւոր , խոսուն, տասանորդական —.

Numérique, ած. Թուական . l'unité —, — միութիւն . calcul —, — հաշիւ . 2. —, Թուոց . force, supériorité, différence —, զօրութիւն , առաւելութիւն , խտիր —.

Numériquement, մ. Թուով , քան Թուոյն . des résultats — rigoureux. L'ennemi était — supérieur.

Numéro, ա. Ցիւ , Թուագիր , Թուահամար . le — de la page d'un livre, d'une maison. Il demeure dans telle rue, à tel —. Les —s pairs, impairs des maisons dans une rue. Le — d'une voiture de place. Prendre le — d'une voiture. Ce contrat est inventorié sous tel —. || — d'ordre, կարգաՑիւ, կարգահամար . || փ. եւ բ. connaître le — de qn., գիտել ոյտպէտ ուրուք, *մէկուն արժէքն գիտնալ . 2. Ցիւ . տեսակ վաճառաց ոմանց . du ruban — du fil — 20. Epingle de tel —. || — d'un verre de lunette, —՝ զօրութիւն ապակոյ ակնոցաց . ||փ. եւ բ. cette marchandise est du bon —, վաճառս այս ազնուաՑիւ՝ ազնիւ է . || փ. եւ ո. premier —, առաջնաՑիւ , ծայրաՑիւ . c'est de la folie du premier —. 3. Ցիւ , տոմսակ (վիճակախաղի) . avoir un bon —. Le —, les —s gagnants, շահիչ, *վաստկող Ցիւք . || փ. un bon —, յաջող ինչ յանկարծահաս . 4. Ցիւ (զոր երիտասարդք քարշեն ի գինուորագրութեան). un bon —, բարի Ցիւ , որ ազատ առնէ ի գինուորութենէ . un mauvais —, չար՝ *գէշ Ցիւ . որ պարտաւորէ ի գինուորութիւն . 5. Ցիւ . ման մատնից հրատարակելոց . un — de la Revue des Deux Mondes. Le — du jour, Ցիւ աւուրն :

Numérotage, ա. Թուագրութիւն, Թուանշանում . le — des maisons. 2. Թուակարգ . — vicieux.

Numéroté, e, ած, Թուագրեալ , Թուագիր , Թուատոր . les maisons —es. Une voiture —e. || բ. un char —, վարձակառք, *վարձու կառք :

Numéroter, ն. Թուագրել, Թուանշանել . — les pages d'un manuscrit. — les maisons.

Numididés. ա. յ. Ց. նիւմիդահաւք. տոհմ Թռչնոց յորս է **Pintade.**

Numismal,e, ած. դրամանման :

Numismate, s.Numismatiste, Numismatique, ած. դրամաբանական , դրամագիտական . les recherches —s, — խուզարկութիւնք . 2. ի. la —, դրամաբանութիւն, դրամագիտութիւն . savant dans la —, դրամաբան , դրամագէտ . étudier la —.

Numismatiste, գ. դրամաբան , դրամագէտ . un grand —, մեծ —. une jeune —. [մագիր :

Numismatographe, Numismatographie, ի. դրամագրութիւն . նկարագիր դրամոց :

Numismatographique, ած. դրամագրական :

Numistique, ած. դրամային :

Nummiforme, ած. բզ. դրամածեւ , դահեկանաձեւ :

Nummulacées, ի. յ. փՑ. դրամախեցեաւորք .

Nummulaire, ա.բ. S. **Lysimachie**. կոչի եւս **Herbe aux écus, S. Herbe.** 2. կ. դրամախեցի . խեցեմորթ ինչ բրածոյ . 3. ած. ախ. դրամածեւ . cautère —, խարան —:

Nummulée, Nummuline, ի. փՑ. դրամախեցի . ազգ կակղամոլոց՝ ի կարգէ գլխոտանց. հն. **Discolithe.**

Nummulite (նիւմիւլիթ) ի. դրամաքար . բրածոյ դրամախեցի . հն. **Discolithe.**

Nummulites, Nummulitides, ա. յ. կ. դրամիկք , դրամազգիք . տոհմ դրամածեւ նախակենդանեաց :

Nummulithe, ի. դրամաքար :

Nummulithique, ած. դրամաքարային , դրամաքարային :

Nuncupatif, ive, ած. testament —, կտակ բերանացի . * բերնով առաջի վկայից եղած կտակ:

Nuncupation (ասիօն) ի. իգ. բերանացուցիչ (կտակի) :

Nuncupativement, մ. բերանաբար , բանիւ բերանոյ :

Nundinaire, s. **Nundinal.**

Nundinal,e (նընտինալ) ած. հիւ. հռ. իններեակ . jour —, — օր . || lettres —es, — նշանագիրք . ութ առաջին նշանագիրք այբուբենից , որոց իւրաքանչիւրն նշանակէր ամ քան ամէ զաւուրս վաճառանոցի :

Nuphar, ա. s. **Nénuphar.**

Nupharées, ի. յ. բ. կոկոռնայք. ցեղ տնկոց ի տոհմէ հարսնամատաւորից (nymphéacées).

Nuptial (սիալ) **e, aux**, ած. հարսանեկան , հարսանեաց , ամուսնութեան , պսակի . bénédiction —e, հարսանեկան օրհնութիւն , օրհնութիւն հարսանեաց . anneau —, — մատանի . robe —e, հարսնաշրջազգեստ . les habits nuptiaux, հարսնազգեստք , — հանդերձք . revêtir qn. des habits nuptiaux. Chambre —e, հարսնասենեակ , առագաստ . lit —, couche —e, հարսնանկողին , առագաստ . souiller la couche —e. || իգ. gains nuptiaux, հարսանեաշահք . S. **Survie.**

Nuptialité, ի. հարսանեկանութ:

Nuque, ի. ծոծրակ , ծոծորակ , յետակողմն պարանոցի , *պաճիճակ, պոճոճակ «էնակ» . il lui donna un coup sur la —. Appliquer un vésicatoire sur la —.

Nuragh (նիւրաղ) , **Nurhag**, ա. ճ. կոնաձեւ . կոնաձեւ յիշատակարան :

Nuricides, ա. յ. փՑ. ախչիկեայք . տոհմ որովայնոտն փափկամորթոց (mollusques). [քար :

Nussiérite, ի. հբ. նիւսիէրիտ-

Nutant,e, ած. բ. երկրահակ . *ծայրն դէպի երկիր ծռած :

Nutation (սիօն) ի. ճօճում , երերում . — de la tête. 2. աս. ճօճում . — de l'axe de la terre, — առանցից երկրի. || période de la —, շրջան ճօճման առանցից. 3. բ. հակում (տնկոց յարեգակն կոյս) . la — des plantes.

Nutricier,ère, s. **Nourricier.**

Nutriment, ա. բխ. սնունդ , սնուցում :

Nutritif, ive, ած. սննդական , սնուցիչ , սննդարար , տաճիչ , տածողական , կերակրական . substance —ive. Parties, particules —ives. || Faculté —ive, S. **Nutrition.**

Nutrition (սիօն) ի. սնունդ,սնանում, տածուում , կերակրում , կերակրանք : [Ցիւն :

Nutritivité, ի. ո. սննդականու-

Nuttallite, ի. հբ. նիւտալքար. ազգ վեռներքարի (wernérite).

Nychthémère, ա. գիշերատիւ , օրագիշեր , *գիշեր ցորեկ :

Nychthémérique, ած. աս. օրագիշերային : [mère.

Nychthéméron, s. **Nychthé-**

Nyctage, ա. գիշերազուարճ , ցայգազուարճ . ո. **Belle de nuit.**

Nyctaginacées, Nyctaginées, ի. յ. բ. ցայգազուարճասերք , ցայգազուարճեայք . տոհմ տնկոց որոց տիպ է ցայգազուարճ (nyctage).

Nyctalope, ա. ցայգատես , գիշերատես . 2. գիշերակոյր , *գիշերն չտեսնող , հաւկուր :

Nyctalopie, ի. բժ. գիշերատեսութիւն , ցայգատեսութիւն . * գիշերն տեսնելն :

Nyctalopique, ած. գիշերատեսական , գիշերատեսիկ . un animal —.

Nyctanthe, ա.բ. գիշերածաղիկ, ցայգածաղիկ . յասմիկ Արաբիոյ :

Nyctère, ա. Ց. գիշերաՑուկն , ցայգաՑուկն . ազգ չղջիկան :

Nyctéribie, ի. մբ. գիշերակեաց. սեռ կարգի երկաՑեից :

Nyctériens, ա. յ. կ. գիշերականք . տոհմ գիշերային Թռչնոց ի կարգէ չղջկանց : [mère.

Nycthémère, ա. s. **Nychthé-**

Nycticèbe, ա. կ. ցայգակապիկ . անասուն գիշերային եւ քառաձեռնի ի ցեղէ պոլուեսակապկաց (maki).

Nycticorax (աքս) ա. կ. գիշերագուռ : [կապիկ :

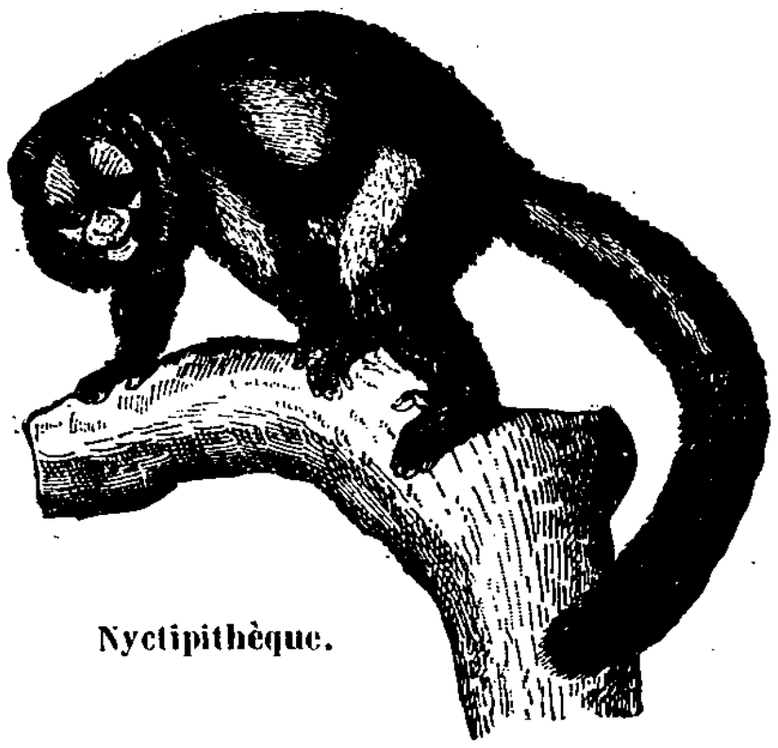
Nyctipithèque, ա. կ. գիշերա-

Nyctitropique, ած. բ. գիշերադարձային :

Nyctitropisme, ի. բ. գիշերադարձութիւն (բուսոց) :

Nycto... նմ. յն. գիշերա...

Nyctobate, գ. գիշերագնաց, ցայգագնաց, գիշերաշրջիկ, *գիշերն քալող. || ա. յ. les —s, —բ. սեռ այլամագիլ պատենաՁեւից:

Nyctipithèque.

Nyctographe, ա. գիշերագիր, ցայգագիր. *առանց տեսնելու գրելու գործիք:

Nyctographie, ի. գիշերագրություն. *առանց տեսնելու գրելն:

Nyctotyphlose, ի. բժ. գիշերակուրություն. գիշերային կուրություն:

Nymphacées (նէնֆասէ) ի. յ. կ. հարսասերք. տոհմ անգլուխ կակղամսոց:

Nymphale, Nymphalide, ա. մբ. հարսնաճնի:

Nymphe, ի. նիմֆայ, հարսն, յաւերժահարսն. շահապետ գետոց, անտառաց, լերանց. les —s, հարսունք, յաւերժահարսունք, նիմֆայք «հիւրիւ գըզլարը». 2. քՁ. —. օրիորդ չքնաղագեղ. c'est une —. Une — en habit de reine. Elle a une taille de —, ունի զվէջս յաւերժահարսի, հասակագեղ է. elle était jolie comme le jour et faite comme une —. 3. փ. —. վարձակ, կին պչրող. 4. բզ. հարսն, հարսնեակ, հարսանեակ. որդն մաշկապատ. || les —s des fourmis, հարսունք՝ հարսնեակք մրջմանց, որ ուկ. **Œufs de fourmis,** ծուք մրջմանց, *մրջինի հաւկիթներ. 5. մգ. հարսն. շրՁունք արգանդի. les —s, հարսունք: [phar.

Nymphéa (նէնֆէա) ա. տ. **Nénuphar.**

Nymphéacées, ի. յ. հարսնմատասերք, կոկոսասերք. տոհմ երկպտուկ ջրային լայնատերեւ տնկոց, որոց տիպ է հարսնմատն (nénuphar).

Nymphée, ի. կամ **Nymphéum** (օմ) ա. հարսարան, յաւերժահարսարան. արքիբարբուղն քարայր կամ մնհնան նուիրեալ յաւերժահարսանց.

Nymphéées, ի. յ, բ. հարսնմատեայք. ցեղ բուսոց ի տոհմէ հարսնմատասերից (nymphéacées).

Nymphéen, enne (նէնֆէէն) ած. հբ. յաւերժահարսեան, ջրային:

Nymphite, ի. ախ. հարսնաքորք, հարսնատապ. բորբոքումն շրՁանց արգանդի. հն. **Vulvite.**

Nymphomane, գ. եւ ած. հարսնամոլ, այրամոլ, արգանդամոլ:

Nymphomanie (նէնֆոմանի) ի. բժ. հարսնամոլութիւն, այրամոլութիւն, արգանդամոլութիւն. les vaches sont sujette à la —.

Nymphotomie, ի. վ. հարսնահատութիւն. հատումն հարսանց:

Nymphule, ի. մբ. հարսնմատիկ. ազգ գիշերային ՑեփաՁեւից:

Nyssa, ա. բ. խայՁուկ. ազգ երպուկ տնկոց ի տոհմէ հարիճասերից (combrétacées).

Nysson, ա. մբ. խայՁաՁիՁեան. ազգ ՑաղանՁաՁեւ (hyménoptère) միջատաց:

Nyssoniens, ա. յ. մբ. խայՁաՁիՁեանք. տոհմ ՑաղանՁաՁեւ միջատաց:

Nystagme կամ **Nystagmus** (իս) ի. բժ. քնաքիթ, ջրաքիթ. ջրային ՑալՁափ աչաց:

O

O, ա. հնգետասաներորդ գիր այբուբենիդ եւ չորրորդ ձայնաւոր. un grand O. Un petit o. 2. ի հռովմ. նշանագիրս նշանակէր ժեսասան. 3. յաշխարհագրութեան, յաստեղաբաշխութեան եւ ի նաւուղղութեան նշանակէ արեւմուտք:

O (զերս) ա. Ցիւ դասարկ, զոյ «սֆիրը». il faut deux 0 [zéro] après 5 pour faire cinq cents. || փ. c'est un 0 [zéro], զոյ՝ ոչինչ է. ասի զանձանց եւ գիրաց. 2. ի վաճառականութեան եւ ի տնտեսութեան երկու o այսպէս կարգեալ նշանակեն հարիւր. 5°/₀ հինգ առ հարիւր. 3. եմ. O նշանակէ զանձայն Ցնին ջուՁակի եւ կիՁառի. 4. փոքրիկ o զինի Ցուանշանի եւ ի վերոյ տողին նշանակէ աստիճան. 16° վեցտասան աստիճանք.

Ô մջ. յայտարար կոչականի. ո՛, ո՛վ. ô Romains! ո՛՝ ո՛վ հռովմայեցիք. ô ma mère! ո՛վ մայրիկ. 2. յայտարար զարմացման, խնդուԹեան, ցաւոց, բարկութեան, երկիւղի. փափաքանաց. ո՛, ո՛վ, է՛, ա՛յ, ո՛հ, բա՛լէ. ô femme, ո՛վ կին. ô reine admirable! Ô Ulysse! է՛ Ոդիսեա. ô toi! ա՛յ դու. ô vieux méchant, ա՛յ չարածեր. ô malheureux! ա՛յ Ցշուառական՝ Ցշուառամիտ. ô trahison! ո՛վ մատնութեանս. ô désespoir! Ô vengeance! Ô nuit désastreuse! Ô combien d'actions, combien d'exploits célèbres sont demeurés sans gloire au milieu des ténèbres! (Corn.).

Oasien, enne (օազիէն) ած. ովասիսեան. || ա. յ. les —s du Sahara, —բ՝ բնակիչք Սահարայ:

Oasis (օազիս) ի. ովասիս, դալարատ. դալարավայր յաւազուտ անապատի. l'— d'Ammon. La grande —. 2. փ. ովասիս. տեղի հանգըստեան, հանգստարան:

Ob, նմ. մակ... դիմա... ընդդիմա... հակա... տ. **Objection, Obstacle.**

Oba, ա. որա, որենի. ծառ ի տոհմի բեւեկնասերից. տ. **Iba.**

Oban, Obang (օպան) ա. որան. քծուար ոսկւոյ վարեալ ի Ճափոն իբրեւ դահեկան:

Obclavé, e, ած. բ. շրջալախտաձեւ. *դարձած լախտի ձեւով:

Obcomprimé, e, ած. շրջաՁնշուն:

Obconique ած. բ. շրջակոնաձեւ. *դարձած կոնի ձեւով:

Obcordé, e, Obcordiforme, ած. բ. շրջասրտաձեւ:

Obcrénelé, e, ած. բ. շրջատատմնաձեւ:

Obcurrent, e, ած բ. իրերադարձ. *իրարու դարձած:

Obédience, ի. հնազանդութիւն (կրօնաւորաց). la vie religieuse consiste en trois parties essentielles; pauvreté, —, chasteté. 2. հրաման հնազանդութեան. արձակուրդ տուեալ յարբայէ, *երԹալու հրաման. vous aurez une — de moi pour aller avec madame votre sœur (Boss.). Je m'offre à demander votre — à M. l'archevêque (Id.). 3. պաշտօն (ի վանս). cette religieuse est cellérière, c'est son —. 4. Ambassadeur d'—, դեսպան հնազանդութեան. յղեալ առ Պապն յիշխանէ ումեմնէ ի ցոյց որդիական հնազանդութեան իւրոյ. 5. pays d'—, երկիր հնազանդութեան. *երկիր ուր պապն տարին ուՁ ամիս իրաւունք ունէր պարապ եղած վիճակներն տալու. 6. lettres d'—, ՑուղՁ հնազանդութեան. վերկայագիրք քաջուտմնութեան տուեալ յարբայէ առ կրօնաւորս:

Obédiencier, ա. վիճակաւոր ի հնազանդութենէ եւեԹ. *որ իւր մեծաւորին հրամանով վիճակի մի կը ծառայէ՝ առանց տէրն ըլլալու. 2. հնազանդաւոր. *մեծաւորի մի հոգեւոր իշխանութեանն հպատակ եղող:

Obédientiel, elle, ած. հնազանդական. 2. ա. մատակարար (կանոնիկոսաց):

Obéi, e, անց. **Obéir** ի. հնազանդեալ. des lois exactement —es.

Obéir, չ. հնազանդիլ, հպատակիլ, հնազանդ՝ հպատակ լ. — à qn., aux ordres de qn., — ուժեր, հրամանաց ուրուք. il est meilleur d'— à Dieu qu'aux hommes. Un peuple libre obéit, mais il ne sert pas; il a des chefs et non pas des maîtres (J.-J. Rouss.). Le chien obéit à son maître. Faire —, հնազանդել, հնազանդեցուցանել, հնազանդ առնել. ne pas —, չհնազանդիլ, անսասել. se faire —, հնազանդել՝ հնազանդեցուցանել անձին. ‖ ce cheval obéit bien à l'éperon, à la main, aux aides, au mors, փափկերախ՝ դիւրալուր է երիվարդ, *դիւրաւ կկառավարուի. ne plus — au frein, խեռել սանձուց, չանսալ սանձաց, * սանձի մտիկ չընել. 2. հնազանդիլ, հպատակ լ. իշխանի. Trézène m'obéit (Rac.). 3. անսալ, շիջանիլ, տեղի տալ. — à la force, à la nécessité. Il faut que les passions obéissent à la raison. 4. փ. —, հակիլ, ծռիլ. ce bois obéit sans se rompre. Tel qu'un ruisseau docile obéit à la main qui détourne son cours (Rac.). Les corps obéissent à la gravitation. ‖ ես. — à la barre, au gouvernail, անսալ՝ տեղի տալ նաւու ղեկին ի փոխել ընթացս: [րէն:

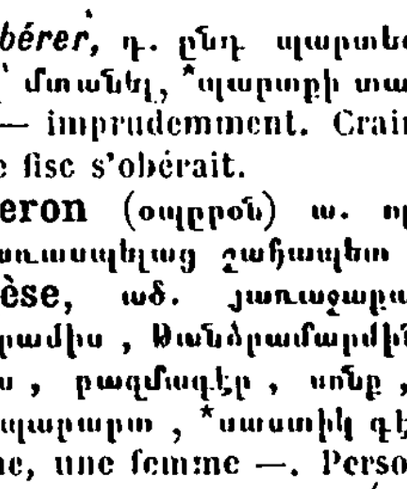
Obéissamment, մ. հնազանդա-

Obéissance, ի. հնազանդութիւն, հպատակութիւն. humble, prompte, parfaite —, խոնարհ, փութաջոյժ, կատարեալ՝ անվհատ —. — aveugle, servile, filiale, extrême. Être d'une grande —, հնազանդ յոյժ լ. aimer l'—, սիրել զ—, հնազանդասէր լ. l'— d'un enfant. Réduire à l'—, հնազանդ առնել. se plier à la plus parfaite —. Le devoir d'une fille est dans l'— (Corn.). L'— aux supérieurs. L'— d'un chien, d'un cheval. ‖ Être sous l'— de père et de mère, լ. ընդ —ս մօր ծնողաց, հպատակիլ օրինաւոր իշխանութեան ծնողաց. 2. —, իշխանութիւն. vivre sous l'— d'un prince, d'un père. Retenir les peuples dans l'— (Boss.).

Obéissant, e, ած. հնազանդ. être —, — լ. un enfant —. Vous avez été —s à ses ordres. Un chien, un cheval —. 2. քաղաքավարական ձեւ ի վերջ նամակաց. Votre très humble et très — serviteur, ամենախոնարհ եւ ամենահնազանդ ծառայ քո՝ ձեր. 3. փ. —, հպատակ. rendre ses passions —es à la raison, հնազանդ բանին առնել զկիրս իւր. 4. փ. կակուղ, դիւրակոր, փափուկ. du bois —. ‖ ես. navire —, նաւ դիւրալուր ղեկին:

Obélia, ա., **Obélie**, ի.կ. նեռախնձի. ազգ մեդուսայ:

Obélisque, ա. կոնող, քարկոնոյ «սիքիի նաշ». ériger, dresser un —, — կանգնել, կոնոդել. — majestueux, mémorable, pointu, carré, droit, élevé, élancé. — de pierre, քարկոնոյ. — de marbre, de granit. — couvert de stuc, de marbre, de plâtre, կոնոյ կճակա-

պատ հարմարագործ՝ գաճաղատ. l'— de Louqsor, —ն Լուքսորի. en —, կոնողածեւ. 2. կ. —. ազգ կակղամորց (mollusque).

Obéré, անց. ծանրաբեռնեալ պարտիւք, ընկճեալ ընդ պարտիւք, *պարտքի տակ ընկած՝ ընկճած. tant de familles —es. Cette compagnie est très —e. — de dettes.

Obérer (j'obère; j'obérerai) ն. ընկճել՝ արկանել ընդ պարտիւք, ծանրաբեռնել պարտիւք, *պարտքի տակ ձգել՝ ընկճել. cette entreprise l'obéra. Les guerres obèrent les nations.

S'obérer, դ. ընդ պարտիւք անկանիլ՝ մտանել, *պարտքի տակ մըտնել. — imprudemment. Craindre de —. Le fisc s'obérait.

Oberon (օպրրօն) ա. որերոն. քան առասպելաց շահասիրտ օդոց:

Obèse, ած. յառաջաթաղիք, Ճանճրամիս, Ճանճրամարմին, բազմամիս, բազմագէր, ոնք, յոյր, գիրագարշապ, *առատիկ գէր. un homme, une femme —. Personne —. Animal —. Devenir —, ոնքրանալ:

Obésique, ած. անթային:

Obésité, ի. յառաջաթաղիքութիւն, Ճանճրամութիւն, Ճանճրամարմնութիւն, բազմամութիւն, ոնքութիւն. անհնարին գիրութիւն. prévenir, causer l'—. L'— d'une personne. [Aubier.

Obier, ա. բ. ուիի. ‖ գրի ես

Obimbriqué, e, ած. բ. հակաշար:

Obisie, ի. մբ. ոիսաղ. ազգ մանր սարդի:

Obit (օպիթ) ա. պաշտօն հանգստեան ննջեցելոց. fonder, dire, chanter un —.

Obitoire, ա. մեռելատուն. զա. **Maison mortuaire.**

Obituaire, ած. registre —, կլ. un —, արձանագիր մեռելոց, մեռելագիրք, մեռելամատեան. յորում արձանագրին անուանք մեռելոց, օր Ճաշման նոցա, պաշտամանց, եւլն.:

Objecté, e, անց. առարկեալ, դիմադրեալ, ընդդիմադրեալ. les raisons —es par les cartésiens contre la gravitation.

Objecter, ն. առարկել, դիմադրել, ընդդիմադրել, դնել ընդդէմ՝ յանդիման, առաջի արկանել. — de bonnes, de mauvaises raisons. 2. յանդիմանել, սաստանել, *երեսն զարնել. on lui a objecté la corruption de ses mœurs. — à qn. ses défauts.

S'objecter, դ. առարկիլ, դիմադրիլ, ընդդիմադրիլ. voilà ce qui s'objecte en pareille circonstance.

Objectif, ive, ած. տր. առարկական, առարկայական, առարկայատես, առարկայացոյց. verre —, առարկագակի, առարկայատես ապակի, դիտոց, *այն որ տեսնուլու առարկային դարձած է. 2. ա. —. * դիտակի մէջ առարկային դարձած ապակին. ‖ փ. ասի եւս l'— d'une chambre noire, d'un daguerréotype, l'— photographique. 3. բս. ած. —, եւ ա. ասի զամենայն զարդափարէ որ գայ ի միտս յարտաքին առարկայից. réalité, idée —ive. 4. բ. le cas —, առարկական հոլով. որ ցուցանէ զինդիր սեռի բայի. 5. զ. առարկական. avoir tel point pour —, յառարկական ունել զկէտ մինչ, այսինքն ուղղել զյարձակումն յայն կէտ:

Objection (սիոն) ի. առարկութիւն, ընդդիմութիւն, դիմադրութիւն, ընդդիմադրութիւն, խնդիր հակառակութեան. faire une —, առարկութիւն առնել, առարկել. voici le fort de l'—. J'aurais de grandes —s à faire sur ce qu'il me propose. Faire respectueusement quelques —s à qn. Résoudre, réfuter une —, լուծանել, հերքել զ—. — ingénieuse, subtile, délicate, solide, forte, fondée, sans réplique, հանճարեղ, նրբամիտ, փափուկ, հաստատուն, զօրաւոր, հիմնական, անպատասխանի —. [կայացուն:

Objectivation (սիոն) ի. առար-

Objectivement, մ. իս. առարկայապէս, ըստ արտաքին առարկայից. examiner —.

Objectiver, ն. իս. առարկայացուցանել, առարկական գործել:

Objectivité, ի. իս. առարկականութիւն:

Objet, ա. էք, իր, նիւթ, պատճառ. des —s, իրք, իրեղէնք. —s d'art, արուեստակերտք, գեղակերտք. quel — se présente à mes yeux? Les images des —s. — sensible, frappant, agréable, gracieux, aimable, ravissant, dégoûtant, révoltant, affreux, horrible, épouvantable, funeste, odieux, déterminé, bas, vague. L'art de représenter les —s est fort différent de celui de les faire connaître. Les couleurs sont les —s de la vue, les odeurs de l'odorat. Un — important l'occupe présentement. Il ne saurait donner une attention suivie au même —. La médecine est l'— de ses études. C'est un — de peu de valeur, դանգաղեայ՝ դոյզն ինչ է. —s de première nécessité. — utile, inutile. Un — de dépense. Acheter divers —s. La théologie a Dieu pour —. L'— de la conversation. La conversation a changé d'—. Vous étiez l'— de notre entretien. 2. փ. պատճառ, առիթ, նշանակ, շահատիպ. — de dérision, առանց նշանակի. être un — de raillerie, être — de dérision, նշանակ՝ առանց նշանակի՝ ձաղ՝ ձաղածանակ լ., ի ձաղ եւ ի ձաղանս լ.

être l'— d'insultes, ի Ջշնամանս լ., նախատակոծ լ. puis-je d'un tel chagrin savoir quel est l'—? 3. վ. նպաստակ, կէտ նպաստակի, վախճան, դիտաւորութիւն, գործ. avoir pour — telle chose. N'avoir pour — qu'un sordide gain. L'unique — de l'Ecriture est la charité (Pasc.). Le grand — du maréchal de Saxe était de prendre Maëstricht (Volt.). || Remplir son —, հասանել ի նպաստակն, *նպաստակին հասնիլ. 4. վ. եւ բհ. անձն, կին սիրելի. ce cher —. Ô trop aimable — qui m'avez trop charmé (Corn.). Adieu, trop vertueux — et trop charmant (Id.). Dans l'— aimé tout leur devient aimable (Mol.). 5. —, բ. տէր բայի :

Objurgation (ոիօն) ի. ճս. կշտամբութիւն, կշտամբանք, յանդիմանութիւն :

Objurgatoire, ած. ճս. յանդիմանական, կշտամբողական :

Objurguer, ն. յանդիմանել, կշտամբել, *չնխել :

Oblade, ի. ձբ. ճնճորակ. ազգ փշոտ ձկան նման ճնճորակներից (sparoïdes).

Oblat, ա. հ. վանականէր մանուկ. *տղեկ նուիրեալ վնուածոյին. 2. աշխարհիկ եղբայր (վանքի մէջ) :

Oblation (ոիօն) ի. նուիրումն, մատուցումն, ձօնումն. Jésus fit à Dieu l'— solennelle de sa personne, Քրիստոս հանդիսապէս նուիրեաց զանձն առ Աստուած. 2. նուիրումն, նուիրագործութիւնն նուիրելն Աստուծոյ քահանայի զհաց եւ զգինի նախ քան զաղբագործելն. l'— du pain et du vin. 3. նուէր, ձօն, ձօնի. les prêtres ne vivaient autrefois que d'—s.

Oblationnaire (ոիօնէր) ա. նուիրատու, *նուէրներով ապրող քահանայ. 2. —. նուէրներն ընդունող սարկաւագ. 3. —. * պապին պատարագ ընելու տեղն նշանաբք եւ գինի բերող :

Obligataire, գ. պարտապարտիր, պարտաձեռնորդ :

Obligation (ոիօն) ի. պարտիք, պարտք, պարտայք, պարտաւորութիւն, պարտականութիւն. — d'honneur, de conscience, — պատուոյ, խղճի մբռաց. l'— de faire l'aumône, — առնելոյ զողորմելի. les —s du vendeur, de l'acheteur. Imposer une —, հարկադրել, հարկել, *— դնել. remplir ses —s, satisfaire à ses —s. լնուլ՝ կատարել զպարտս իւր. s'acquitter des —s d'un bon chrétien, լնուլ՝ կատարել զպարտս բարւոյ քրիստոնէի. faire honneur à ses —s, հատուցանել զպարտս իւր. || d'—, պարտաւոր, պարտաւորեալ, ի հարկէ, առ հարկի. la modestie est d'—. Une fête d'—. 2. երախտապարտութիւն, շնորհապարտութիւն, շնորհակալութիւն. avoir de l'—, des —s à qn., երախտապարտ՝ շնորհապարտ լ. ումեք. avoir de grandes —s, les plus grandes —s à qn. երախտապարտ յոյժ լ. ումեք. je vous en aurai — toute ma vie, զամենայն զկեանս իմ երախտապարտ՝ շնորհապարտ եղէց ձեզ. je vous en aurai bien de l'—, une grande —, երախտապարտ, շնորհապարտ եղէց ձեզ մեծապէս. je vous en ai toutes les —s du monde, շնորհապարտ, երախտապարտ յոյժ եմ ձեզ. je veux que vous m'ayez cette —. L'— que je leur ai de m'accorder cette grâce. Il a fait semblant de m'avoir — de l'avoir éclairé. 3. պարտագիր, պարտամարիկ, պարտաւորեմն, պարտաձեռն. payer une —. Prêter de l'argent sur —. — de la ville de Paris, des chemins de fer.

Obligatoire, ած. պարտաւորիչ, պարտադիր, հարկիչ, հարկադրիչ, բանադատիչ, ստիպիչ. une clause —. Acte, contrat —. Service militaire —.

Obligatoirement, մ. պարտաւորաբար. *պարտաւոր ընդով :

Obligé,e, անց. պարտականեալ, ստիպեալ. il fut — de partir, ստիպեցաւ՝ հարկ եղեւ նմա երթալ. j'ai été —, հարկ եղեւ ինձ. * ստիպուեցայ. je suis —, հարկ ի վերայ կայ ինձ, ստիպեալ եմ, *ստիպուած եմ. Le vendeur est — de livrer à l'acheteur, վաճառողն պարտական է ընդունել գնողին. հարկ է վաճառողին... 2. ստիպեալ, սովորական, կարեւոր, անհրաժեշտ. c'est le compliment —. Manières —es. 3. եմ. ստիպեալ, անհրաժեշտ. partie —e, — մասն. récitatif —. 4. երախտապարտ, երախտաւոր, պարտական. être —, — լ՝ գտանել ումեք. je te suis —, շնորհ ունիմ՝ քեզ, — եմ. je vous suis — de votre attention. Je vous en serai éternellement —. Je vous suis fort — de votre délicatesse, de la peine que vous avez prise. || ասի բաղաքավարութեամբ, je vous suis bien —, եւ գ. bien —. || Bien —, ասի երբեմն հգ. || գ. —, երախտագիտ, երախտաւոր. je suis votre —, կամ ձեզդ, votre —. M'avoir rendu son —. Tous ses —s.

Obligeamment, մ. կամակատարութեամբ, կամահաճութեամբ, բարեխրատ, մարդասիրաբար. il s'y est prêté —. En user fort —. Parler — de qn. Le traiter —.

Obligeance, ի. կամակատարութիւն, կամահաճութիւն, կամարարութիւն, երախտաւորութիւն, բարեխրատութիւն, մարդասիրութիւն. homme d'une grande —. Ayez l'— de me prêter un parapluie. Auriez-vous l'extrême — de m'accompagner?

Obligeant,e, ած. կամակատար, կամահաճոյ, կամարար, բարեկէր, մարդասէր, երախտագործ, երախտաւոր, բարեացակալ, բարեհամոյց, բարեհամբոյր, շնորհապարտիչ, un homme —. Une personne fort —e, extrêmement —e. Avoir des manières, des paroles —es. Parler à qn. d'un ton fort —. Un air, un accueil —. Un sourire —. Ce que vous me dites n'est pas —. || Dire à qn. des choses —es, բանս բաղցունս ասել ումեք. || ասի բաղաքավարեալ՝ շնորհապարտ. Ջիք ինչ խոսիր ընդ obliger de կամ obliger à ընդ անեքեւս. obliger de faire կամ à faire. || ի կրաւորականն ընտրելի է de. Ils furent obligés de finir la maison.

Առ. Noblesse oblige, S. **Noblesse**.

S'obliger, դ. զանձն պարտ՝ պարտական առնել, պարտս առանձնել, խոստանալ. — par devant notaire, — առաջի նոտարի. vous obligerez-vous à faire կամ de faire tous les frais de ce mariage? (Mol.). 2. — pour qn., երաշխաւոր լինել ումեք. 3. երախտիս՝ բարիս առնել անձին. obliger ceux qu'on aime..., c'est — soi-même.

Obligulé,e, ած. բ. երկլեզուակ. որոյ եզրն բաժանի յերկու լեզուակս ի ներքուստ. S. **Limbe**.

Obliquangle, ած. եռ. շեղանկիւն, շեղանկիւնի, Ջիւրանկիւն, Ջիւրանկինի. triangle —.

Oblique, ած. խոտոր, խոտորնակ, շեղ, շեղածիգ, կոր, Ջիւր, կողմնակաւն, կողմանակի, կողմնակի. angle, ligne —. Muscle —, խոտոր դնդեր. || la démarche du maki est —, կողմանազնացիկ է մարի, *քովընտի կերակ է. 2. բ. խոտոր. racine —. 3. վ. խոտոր, խոտորաբար, խոտորակեր, կամակոր, անուղիղ, Ջիւր, կեղծաւորաբար, ներգաւոր. un homme —. Conduite, moyen —. Une louange, une accusation —. 4. բ. cas —, հոլովեալ հոլով. որ չէ ուղղական կամ կոչական. 5. ի. une —, խոտոր, խոտոր գիծ.

6. ա. մգ. խոտոր . այսպէս կոչին այլեւայլ դնդերը . — supérieur կամ grand — de l'œil, վերին — կամ մեծ —ն ական , * աչքի գնդին վերի երեսին վրայի դնդերն . — inférieur կամ petit — de l'œil, ստորին — կամ փոքր — ական , * աչքին արտաքին կողմն եղած դնդերն :

Obliquement, մ. խոտոր , խոտորնակի, խոտորնակս , կամակորս, առ ի շեղ , կողմանակի , կողմնակի, Ֆիւր . un rayon qui passe — d'un milieu dans un autre. Obstacle — posé à la pesanteur. 2. փ. կամակորս , հակառակադէմ , Ֆիւր . agir —, — գնալ՝ գործել . 3. փ. անուղղակի . louer qn. —.

Obliquer, ն. գ. խոտորել , խոտորագիծ գնալ . — à droite.

Obliquité, ի. խոտորութիւն, Ֆիւրութիւն , շեղութն , ծռութիւն , կորութիւն, կամակորութիւն . l'— d'une ligne, de la sphère, — գծի , գնդոյ . ‖ l'— de l'écliptique, խոտորութն ծրի խաւարման . 2. փ. խեղաՖիւրութն , խեղաՖիւրութիւն , Ֆիւրութիւն, ննգութիւն. c'est presque toujours notre propre — qui nous instruit à la défiance (Mass.). L'— de la conduite.

Oblitérateur, trice, ած. ջնջիչ, եղծանող :

Oblitération (սիօն) ի. ջնջութն, եղծութն, ջնջուած. l'— d'une inscription, des timbres-poste. 2. մգ. խցութն . — d'une artère, d'une veine.

Oblitéré, e, անց. ջնջեալ , եղծեալ , *ապուած . des lettres —es. Un timbre —. 2. մգ. խցեալ . un conduit —.

Oblitérer, ն. ջնջել , եղծանել , *ապել . le temps a oblitéré cette inscription. — un timbre de la poste. 2. —, մոռացուցանել . le temps a oblitéré cette opinion. 3. մգ. խցանել , խնուլ , *գոցել . l'inflammation a oblitéré la veine.

S'oblitérer, դ. ջնջիլ , եղծանիլ . les lettres de cette inscription se sont oblitérées. 2. խնուլ , *գոցուիլ . le canal nasal s'est oblitéré.

Oblong, ongue, ած. երկայնաձեւ , ըմբերծիկ . une place —ongue. Livre —. Le format —. Périclès avait la tête —ongue.

Oblongifolié, e, ած. ք. երկայնատերեւ :

Obnubilation (սիօն) ի. բժ. մըթագին (աչաց) :

Oboïste (օպօիսթ) S. **Hautboïste.**

Obole, ի. դանգ , յունաց «մանդրը». ‖ փ. pas de pigeon pour une —, *առանց ջանքի , աշխատանքի բան մի ձեռք չբերուիր. 2. փ. դանգ. գումար փոքրիկ . et vous ne voulez rien donner à votre neveu? —Pas une —. ‖ Cela ne vaut pas une —, չարժէ եւ ոչ դանգ մի, դանգարժեայ իսկ չէ:

Obole, ի. փխ. լուսայ. ազգ ծովմանկի :

Obolidés, ա. յ. փխ. լուսայեանք. տոհմ ծովմանց :

Obombration (սիօն) ի. հովանուն :

Obombrer (օպօնպրէ) ն. հովանի լ., ծածկել . les anges l'obombraient de leurs ailes.

Oboval, e, ած. ք. շրջաձուաձեւ . * շրջուն ձուածեւի ձեւն ունեցող . feuilles —es.

Obové, e, ած. ք. շրջածու , *որ ունի շրջուն հաւկիթի ձեւն :

Obpyramidal, e, ած. շրջաբուրգն. *դարձած բուրգի ձեւն ունեցող :

Obreptice (օպրէփթիս) ած. ճշմարտասոյզ , ստայօդ . un privilège —. Une grâce —. ‖ հն. **Subreptice.**

Obrepticement, մ. ճշմարտասոյզ՝ ստայօդ բանիւք , ծածկելով զճշմարտութիւն. ‖ հն. **Subrepticement.**

Obreption (սիօն) ի. ծածկելն , գեղչելն զճշմարտութիւն , սուտ յայտարարութիւն. il y a — dans ces lettres. ‖ հն. **Subreption.**

Obscène (օպսէն) ած. պագշոտ , անպարկեշտ , լիսի , լպիրշ , պիղծ , յայրատ , ցոփ , ցոփաւիս , ցոփագնաց, խառնակաբան , խառնաբան, խառնախօս , ցոփաբան , ցոփախօս , պղծաբան , պղծախօս , ճակաճան . un mot —. Parole, peinture, image, chanson, idée —. Poète, personne —. Qui tient des propos —s, գաբշաբան, պղծաբան , պղծախօս , զազրաբան, զազրախօս , ոգեղաբան :

Obscénité, ի, պագշոտութիւն , լիսութիւն , լիսանք , լպրշանք , լպրշութիւն , յայրատութիւն , ցոփութիւն , պղծութիւն . 2. պագշոտ՝ պիղծ բանք , պղծաբանութիւն , ցոփաբանութիւն , խառնախօսութիւն . dire des —s, պագշոտ՝ պիղծ բանս ասել , պղծախօս՝ պղծաբան ցոփաբան լ. livre rempli d'—s. 3. պագշոտ՝ պղծագործ իրք . ce tableau est une —. Cette gravure est une —.

Obscur, e, ած. մուխ , մուիթ , մըթագին , մուգագոյն , մուգ , նրսեմ , նսեմամտութիւն, խաւարին , խաւարակուռ , խաւարուռ , խաւարչուռ , խաւարչուտին , խաւարչոտի , աղջամղջին , մղուռ , մղաւագոյն , անլոյս , աննշոյլ , *մինշաղ . une nuit —e. Temps, nuage, chemin, antre, lieu —. Fumée —e. ‖ Il fait —, մուխ է, մուիթ է օդն . ‖ il fait — ici, en cet endroit, մուխ է աստ , չէ լուսաւոր վայրդ . ‖ chambre —e, S. **Noire.** ‖ ա. l'—, մուխն , նսեմն . la peinture divise en grandes masses ses clairs et ses —s (Montesq.) ‖ **Clair-obscur,** S. **Clair-obscur.** 2. մուխ , մուիթ , մուգագին , աղօտ . couleur —e. D'un vert —, մուխ կանաչ . tableau —. Ton —. 3. փ. l'air —, խրխնաճայնաց , խռոռ , խռոռաձէմ , խռոռաստես . 4. մուիթ , մուախօս , խրխին , խրխնախօս , դժուարիմաց. livre, auteur, mot, discours —. Phrase —e. J'évite d'être long et je deviens — (Boil.). Langage —, խրխնաճաճուկ լեզու. 5. մուիթ, խրրխին , անշուք , անփառ , անփառունակ , անուոհիմ , նսեմանուն , գծուծ, նուաստ . mener une vie —e, մուիթ՝ անշուք՝ աննշան վարել կեանս՝ կենցաղ . un homme —, այր աննշան՝ անուոհիմ . cet homme est d'une naissance, d'une famille —e, այր անուոհիմ՝ անուոհիմի՝ անազգի՝ վատազգի է . une mort —e, աննշան՝ անփառունակ մահ . vivre dans un état —. 6. անճանաչ , անյայտ . l'— avenir.

Obscurant, ա. նբ. խաւարասէր, խաւարամիտ : [rant.

Obscurantin, ա. S. **Obscu-**

Obscurantisme, ա. խաւարասիրութիւն , խաւարամտութիւն :

Obscurantiste, S. **Obscurant.**

Obscuration (սիօն) ի. ատ. մուացութիւն , մուաւորութիւն :

Obscurci, e, անց. մուացեալ , մուագատ , խաւարագատ , խաւարամած , *մինցած . un ciel — par des nuages, երկին ամպախառատ՝ ամպամած . 2. փ. —, ծածկեալ . . . . lumières de la France, —es et couvertes de votre douleur comme d'un nuage (Boss.). Combien était —e la justice parmi tant d'erreurs! (Boss.).

Obscurcir, ն. մուացուցանել , նսեմացուցանել , խաւարեցուցանել , մղաւացուցանել , *մինցուցանել . les brouillards obscurcissent l'air. Les nuages obscurcissent le jour. Les ombres ont obscurci les cieux. Mille noires vapeurs obscurcissent le jour. Ces oiseaux vont par troupes très nombreuses, et si nombreuses que l'air en est quelquefois obscurci (Buff.). 2 —, ճայրատել, ճայրատեցուցանել. quelques pleurs répandus ont obscurci vos yeux (Rac.). 3. փ. մուացուցանել , մուին գժուարիմաց գործել , *մինցուցանել , խրխնացուցանել . — un discours, un écrit. ‖ փ. մուացուցանել, նսեմացուցանել, խաւարեցուցանել , աղօտացուցանել, անշքացուցանել , նուաստեցուցանել , ծածկել . leurs cruautés ont obscurci leur gloire (Volt.). Jamais l'envie n'a obscurci dans mes écrits la justice et la vérité (Marmontel). — les lumières de la justice, la joie, etc.

S'obscurcir, դ. մուանալ , նսեմանալ , մղաւանալ , խաւարիլ , խաւարանալ , *մինանալ . le ciel s'obscurcit, մուացան՝ խռոռեցան երկինք , *երկինքն մինցաւ. le temps, le soleil s'obscurcit. ‖ փ. la connaissance de l'homme s'est obscurcie par les passions (Pasc.). 2. մուանալ , մուագնիլ, խաւարիլ , մղաւիլ , ճայրատիլ . sa vue s'obscurcit, մուագնին՝ խաւարին աչք նորա . les yeux d'Héli s'étaient obscurcis, et il ne pouvait voir, աչք Հեղեայ սկսան ճանրանալ, եւ ոչ կարէր տեսանել. mes yeux commençaient à —, մուագնին աչք իմ . ‖ փ. խաւարանալ , կուրանալ . la raison s'obscurcit. 3. մուանալ , նսեմանալ , աղօտանալ (գունոց). ‖ փ. խաւարիլ, նսեմանալ , խրխնանալ , անշքանալ . sa gloire s'est obscurcie. 4. փ. մուանալ , նսեմանալ, խռոռիլ , անկանել դիմաց , *երեսն կախուիլ . à cette confidence son front s'est obscurci.

Obscurcissement, ա. մուութիւն, մուագնացութիւն , մուարութիւն, նսեմութիւն , մղաւութիւն , մղաւագունու-

Քիւն , խաւարուտն , խաւարուՔիւն . l'— du soleil. — de la vue, ժՔարուՔիւն աչաց , շլացուտն . 2. փ. ժՔուՔիւն , ժՔարուՔիւն , ապօտուՔիւն , խրՔնուՔիւն , դժուարիմացուՔիւն . l'— d'un passage par de fausses explications.

Obscurément, մ. ընդ ապօտ , ապօտաբար, ապօտակի , *մշուշ կերպով. la nuit approchait, on ne voyait les objets qu'—. 2. ժՔնագոյն, ժՔնակերպ. le dessus du dos est d'un brun — teint de verdâtre (Buff.). 3. փ. ժՔագին , խրՔնաբանս , *խրՔին՝ անհասկանալի կերպով. parler —, — խօսել , խրՔնախօս լ. 4. փ. անշքուՔեամբ, անխառուՔեամբ . vivre —, — կեալ , անշուք՝ աննշան վարել կեանս . 5. փ. անյայտ , անհատատի , անատոյգ . — plongé dans ce doute cruel (Volt.).

Obscurité, ի. ժՔուՔիւն , նահմուՔիւն , մուԹ , ապշամուղ , խաւար «գարանլրգ». une grande, une profonde — couvrit la terre. Percer, chasser, dissiper l'—, խաւարաճեղաճ լ. vivre dans l'—, խաւարակեաց լ., *մուՔի մէջ ապրիլ . habitué à l'—, խաւարասովոր , *մուՔի՝ ժՔուՔեան սովրած . l'— de la nuit, —՝ խաւարասանուՔիւն գիշերոյ, գիշերամուԹ. l'— du temps, d'un bois, d'une caverne, d'une chambre. Chercher l'—, խաւարախնդիր լ. voir l'— grossir à chaque instant. || Dans l'—, ի խաւարի , ի ժՔի , *մուՔին մէջ , մուԹ տեղ «գարանլրգաս» . nous sommes dans l'—, ի ժՔի եմք . 2. փ. ժՔուՔիւն , ժՔարուՔիւն , խաւար , անյայտուՔիւն . dans cette — tout me devient suspect (Corn.). Je regarde de toutes parts, et ne vois partout qu'—. La profonde — du cœur de l'homme (Boss.). C'était un homme plein d'artifice et d'— dans sa conduite (Volt.). || L'— des temps, de l'avenir, — ժամանակաց, ապագայի. 3. փ. ժՔուՔիւն , խրՔնուՔիւն, անիմացուՔիւն , խրՔնաբանուՔիւն . discours rempli d'—s. — du langage, խրՔնաբանուՔիւն . ô de ses derniers mots fatale — (Corn.). || Être dans l'—, ի խաւարի՝ խաւարամիտ լ., չառնոլ ի միտ , չլինել խելամուտ . jeter dans l'— ևմ jeter de l'— dans l'esprit, խաւարասոյզ առնել զմիտս , չտալ ի միտ առնուլ . 4. փ. ժՔարուՔիւն , անշքուՔիւն , անփառուՔիւն , գծծումՔիւն , նկնուՔիւն , անճանաչուՔիւն . — de la naissance, de la famille, — ծննդեան , ստիճի , անստիմուՔիւն , վատազգուՔիւն . vivre dans l'—, անշուք՝ աննշան վարել կենցաղ՝ կեանս . l'— vaut mieux que tant de renommée (Corn.).

Obsécration (սիօն) ի. նր. պաղատանք , Ջախանձանք . l'— par laquelle on conjure ses auditeurs au nom de leurs plus chers intérêts.

Obsédé, e, անց. Ջախանձեալ , ժռեալ. une femme —e par un amant. 2. պատեալ , պաշարեալ , դարանեալ , յուզեալ . — par la pensée de suicide. 3. այսահար , դիւահար . il est —, — է :

Obséder (j'obsède ; j'obséderai) ն. պատեալ պաշարել , դարանակալ լ., *մէկուն բովին չզատուիլ , կռնակն կալչիլ . — qn., դարանակալ լ. ումեք . il est obsédé par des gens intéressés, դարանակալ եղեալ յարանց չարաշահից . un tel homme vous obsède à toute heure, այդպիսի որ այր դարանակալ լինի քեզ յարաժամ . 2. Ջախանձել , ժռել , աշխատ առնել , *հանգիստ չՋողալ . il est obsédé par la foule des solliciteurs. 3. այսահար լ., բմբռնեալ ունել դիւին զոք . le diable l'obsède. 4. բմբռնեալ ունել , տանջել , յուզել. de tant d'objets divers mon âme est obsédée. Les remords obsédaient mon cœur. Les pensées obsèdent jusqu'à ce qu'on les ait déposées sur le papier (Boiste).

Obsèques, ի. յ. յուղարկաւորուԹիւն , յուղարկուԹիւն , դիահանք , դիահանուԹիւն . — magnifiques, pompeuses, շքեղ՝ ժՔ , ժՔաշուք —. les — d'un prince, des rois. Faire des —, առնել յուղարկաւորուԹիւն . célébrer les — de qn., կատարել զյուղարկաւորուԹիւն ումեք . ses — se feront en tel jour. Aux — de leur parent. Assister aux — d'une personne, առաջիկայ լ. յուղարկաւորուԹեան ումեք , *մէկուն Ջաղմանն ներկայ գտնուիլ :

Obséquieusement, մ. բազում ժՔաբանօք, անչափ պատուով :

Obséquieux, euse, ած. անչափ պատուադիր , կարի ժՔաբոյժ , ժՔամՔաբ . homme —. Personne —euse. Humeur —euse.

Obséquiosité, ի. նր. ժՔամՔաբուՔիւն , անչափ պատուադրուՔիւն , ստրապալեան ժՔաբանք . l'— lui semble dans son rôle.

Observable, ած. նկատելի, զգնելի . les phénomènes —s.

Observance, ի. պահպանուՔիւն, կատարումն . — de loi, օրինապահուՔիւն . l'— de la règle, կանոնապահուՔիւն . l'étroite, l'exacte —, ճիշտ , ճշգրիտ —. l'— des devoirs, — պարտուց , պարտապահուՔիւն . — des commandements, պատուիրանապահ , պատուիրանակատար . — d'un culte. L'— scrupuleuse de toutes les bienséances. 2. օրինապահուՔիւն , կանոնապահուՔիւն . les religions ont toujours roulé sur deux pivots, — et croyance. 3. կանոն , օրէնք . les —s de la vie religieuse.

Observantin, ա. խստապահ փրանկիսկեան . 2. ած. խստապահ . religieux —, — կրօնաւոր :

Observateur, trice, գ. պահապանիչ , պահպանող , կատարիչ , *պահող , կատարող . — des commandements de Dieu, — պատուիրա, նաց Աստուծոյ . — des commandements, պատուիրանապահ , պատուիրանակատար . — des lois, օրինապահ , օրինակատար . — des règles, կանոնապահ. cette religieuse est une grande —trice de la règle, կանոնապահ յոյժ է հաւատաւորդ . 2. օրինապահ , կանոնապահ. fidèle, strict —, հաւատարիմ, ճշգրիտ —. 3. զննիչ , գնող , դիտող , դէտ . — des astres, աստեղադէտ. — de la nature. — du cœur humain. 4. դէտ, լրտես. et mille —s que j'ai commis exprès (Rotrou). || —, քննիչ. 5. ած. գննիչ, դիտող . médecin —. Esprit —.

Observation (սիօն) ի. պահպանուՔիւն , *պահելն , բռնելն. l'— de sa parole, *խօսքն —. l'— des commandements, պատուիրանապահուՔիւն . l'— des lois, օրինապահուՔիւն . l'— des règles, կանոնապահուՔիւն . l'— du dimanche, — կիրակէի , *կիրակի —. 2. գնին , զննուՔիւն , դիտողուՔիւն , նկատուՔիւն , քննուՔիւն . l'— des phénomènes de la nature. — astronomique, աստեղաբաշխական գննուՔիւն . — météorologique. Faire de l'—, des —s sur..., ի գնին մատչել , գննուՔիւն առնել . profonde —, խորագննուՔիւն . || être ևմ se tenir en —, ի գնին կալ , դէտ կալ , գննել , դիտել . || armée, corps d'—, գննիչ՝ դէտ բանակ , գունդ , *աշնամեղն շարժմունքն դիտող զօրք . || avoir l'esprit d'—, գննիչ՝ դիտող ունել միտս . 3. յ. դիտողուՔիւն , դիտողագիր , տեսուՔիւն , քննուՔիւն , խելամուտուՔիւն . faire des —s sur un passage. Les savantes —s de ce critique. —s sur Virgile. 4. դիտողուՔիւն , խորիզդատուՔիւն . faire une —, — առնել՝ *ընել . permettez que je fasse une —. Je vous ferai une —. J'ai voulu faire quelques —s à notre jeune ami. — juste. Se permettre une —. Des —s.

Observatoire, ա. դիտանոց , դիտարան , աստղադիտարան . l'— de Paris, de Greenwich.

Observé, e, անց. պահեալ . lois —es. 2. գննեալ , դիտեալ . — par lui. || ած. —, նկատեալ , գտեալ . latitude, longitude —e. 3. դիտեալ , լրտեսեալ . dans mon malheur de trop près — (Rac.).

Observer, ն. պահել , կատարել , լնուլ . — les commandements, պահել զպատուիրանս , պատուիրանապահ լ. — les lois, պահել զօրէնս , օրինապահ լ. — les règles, պահել զկանոնս, կանոնապահ լ. — le jeûne, պահել , ծոմապահ լ., ծոմել , *ծոմ բռնել . — les statuts, les coutumes, l'étiquette, la discipline, les bienséances. Faire — la loi, տալ պահել զօրէնս, օրինադիր լ. ||փ. — les longues et les brèves, ևմ — les points et les virgules, ճիշդ եւ կարի զգոյշ լ., կարի միտ դնել ամենայնի . || — les distances, միտ դնել անչրպետաց , Ջողալ ընդ մէջ զկարեւոր զանչրպետս . եւ փ. չընտանենալ յոյժ ընդ ումեք .

2. գննել , դիտել , նկատել , ի գնին կալ՝ մատչել , դէտ լինել՝ կալ , դէտ ակն ունել , քննել . — la nature, les astres, les symptômes d'une ma-

ladie, les mœurs des différentes nations, les hommes. || — les oiseaux, ֆառադէտ լ. ||լկ. l'art d'—, արուեստ զննելոյ .

3. նե. զննել , առնուլ զաստիճանս չարչուռնեան ի մեռն ատենաքաշխուռնեան .

4. դիտել , միտ դնել . observez bien toutes ces circonstances. J'ai observé qu'il lisait avec soin ce papier. || Faire —, տալ —, յայտ առնել , * դիտել տալ . Je vous fais — que. Faites-leur — que...

5. դիտել , դէտ կալ , լրտեսել . si mes accusateurs observent tous mes pas (Rac.). Je suis observé.

S'observer, դ. պահիլ , կառավրիլ , *պահուիլ , բռնուիլ . les lois, les devoirs ne s'observent pas toujours. 2. դիտել զմիմեանս , դէտ կալ իրերաց . *միւսար դիտել . ces ennemis, ces deux armées s'observent. 3. անձնադէտ լ., միտ դնել անձին , զգոյշ լ. ces hommes s'observent beaucoup en mangeant, en parlant.

Obsesseur, ա. Ճախանձող , ժլատող , ժիտ :

Obsession, ի. պաշարումն , դերբանք , Ճախանձանք , ժուռնք, ժլատութիւն . il est toujours auprès de lui, on n'a jamais vu pareille —. Ces visites continuelles sont pour moi une véritable —. Perpétuelle, fatigante —. 2. այսաչարութիւն , դիւահարութիւն . || փ. cette espèce d'— dont il a été tourmenté par le dieu des vers (Laharpe).

Obsidiane, Obsidienne, ի. ից, որսիդաքար , եղեգնաքար , վառնիկաս . ֆրաքխային ապակի գոնալ յՕբսիդիոսէ :

Obsidional, e, aux, ած. պաշարման . médaille —e, պաշարադրամ . || couronne —e, պաշարաքարձ պսակ , որով պսակին Հռովմայեցիք զզօրավար, որ բառնայր զպաշարումն քաղաքի կամ զօրաց. || monnaie —e, S. **Monnaie.**

Obsolète, ած. նք. ինացեալ , անսովոր . mot, locution —.

Obstacle, ա. արգել , խոչ , խոչ եւ խոտ , խափան , խափանարիք , *արգելք . — aux pieds, խոչընդոտն, խոչտան , ոտնգաւոյց , *ոտքի —. — à l'œil, խոչընդակն , *աչքի —. nouvel —, նոր —. grand —, — մեծ . léger, petit —, փոքր , դոյզն , փոքրիկ —. — invincible, insurmontable, — անյաղթելի , անկոխելի . surmonter, franchir les —s les plus grands, ոտնակոխել զամենայն վնաս եւ վտանգ . vaincre les —s, triompher des —s, յաղթել՝ յաղթանակել արգելոց . être, mettre un — à, արգել լ.՝ արկանել իրիք , խափան՝ խոչ՝ խոչընդոտն՝ խոչոտն լ., խափան առնել իրիք , *— լլալ , դնել . faire naître un —, susciter, créer des —s, արգել առնել՝ արկանել՝ լ., *— ճանել . remontrer des —s, յաղթել արգելոց . opposer des —s, արգել արկանել . son courage s'enflamme par les —s. Un grand — au bonheur, c'est de s'attendre à un très grand bonheur. L'orgueil est souvent un — à la véritable grandeur. Sans —, անարգել, անխոչ, անխափան , անխոտ :

Obstétrical, e, aux, ած. բժ. ծննդական , մանկաբարձական . les préceptes obstétricaux.

Obstétricie, Obstétrique, ի. բժ. ծննդութիւն, մանկաբարձութիւն :

Obstination (սիօն) ի. յամառութիւն , * պնդագլխութիւն «ինաւո» . étrange, ridicule, grande, insupportable, invincible, sotte —. Quelle —! որդիսի՛ —. l'— tenace des Juifs. Sans —, առանց —ի մտի . par —, —ութեամբ . L'— des anciens à croire que...

Obstiné, e, անց. եւ ած. յամառեալ , յամառ , յամառամիտ , յեղամիտ , կամապաշտ , կամակացոյց , գլխակառ , անգայ , * պնդագլուխ «ինաւոք» . enfant —. Personne —e. — dans ses jugements. Une poursuite —e. Sa rigueur —e. || գ. յամառ . un —. Une —e. L'un de ces —s. 2. յամառ, երկարատեւ , յորատեւ . un rhume —. Goutte —e. Travail —, երկայնամիտ աշխատութիւն :

Obstinément, մ. յամառապէս , յամառաբար . refuser —. Soutenir — un mensonge.

Obstiner, ն. յամառ գործել , ի յամառութիւն ածել . — un enfant, une personne. Ce flatteur espoir m'obstine à souffrir (Corn.). || լկ. il suffit qu'on nous contredise, pour nous — davantage (Bourd.).

S'obstiner, — en, dans կամ *à,* դ. յամառիլ , պնդեալ կալ , ի խրդան կալ . ne vous obstinez point en cette humeur étrange (Corn.). Il s'obstine au silence. Cinna seul dans sa rage s'obstine. — dans son opinion, յամառիլ , պնդեալ կալ ի կարծիս իւր .

դդ. առնու զի՛ ընդ անձրեւոյն բայի . je voulus m'obstiner à vous être fidèle (Rac.). Le public révolté s'obstine à l'admirer (Boil.). || վարի երբեմն ընդ *de* եւ անձրեւոյն . si vous vous obstinez de vivre au milieu des périls. || լկ. que ferez-vous enfin si toujours il s'obstine? (Corn.). 2. յախորժի կալ , յարատեւել , չանգանել ցաւոց , ախտից . mon rhume s'obstine.

Obstipation (սիօն) ի. բժ. կոտրամաշութիւն :

Obstructif, ive, ած. բժ. խցիչ. corps —.

Obstruction (սիօն) ի. բժ. խըցումն , *գոցուիլն . — du foie. || հն. **Engorgement.** 2. փ. արգելումն :

Obstructionniste, ա. եւ ած. արգելիչ :

Obstrué, e, անց. խցեալ , փակեալ , փակ , * գոցած , գոց . conduit, organe —. Rue —e par la foule. Foie —.

Obstruer (j'obstruais, n. obstruions, v. obstruiez ; q. j'obstrue, q. n. obstruions, q. v. obstruiez) ն. խնուլ , խցել , փակել , *գոցել «ի՛ք զքաղաքն զայն» . — un passage, — ճանդր . la rue était obstruée par les voitures. Détroit obstrué par les glaces. || — un canal du corps, — ճանդր մարմնոյ . le dépôt de ces eaux obstrue les conduits.

S'obstruer, դ. խնուլ , փակիլ , *գոցուիլ «ի՛ք զքաղաքն զայն, փակեցաւ» . cette rue s'obstrue facilement. Ces conduits s'obstruent.

Obsubulé, e, ած. բ. աստաղաձեւ , *երկայնով ճաւաքցոյց . feuille —e.

Obsutural, e, aux, ած. բ. կըցային . cloison —e.

Obtecté, e, ած. ծոլանի :

Obtempération (սիօն) ի. հնազանդութիւն :

Obtempérer (j'obtempère, j'obtempérerai) ն. բգ. հնազանդիլ . — à un ordre, à un jugement, aux magistrats. Puisqu'amour l'ordonne il faut que j'obtempère.

Obtenir (լծ. իրրեւ **Tenir**) ն. ի ձեռս բերել , ընդունել , ստանալ , ճաւանիլ , ճանդիպիլ . — la paix, une place, une grâce, etc. La jeunesse croit tout —. On obtient tout de moi, quand on s'y prend de la bonne façon (Mol.). || — une chose à qn., տալ ընդունել՝ ի ձեռս բերել ինչ ումեք , * մէկուն բան մի ձեռք բերել տալ . || — de ընդ աներեւոյթ բայի , ընդունել զիրաման . . . j'ai obtenu de demeurer auprès de lui. || — que ընդ ստորադասական կամ պայմանական բայի , ընդունել զընթոքիս . le juste ne peut pas même — que le monde le laisse en-repos (Boss.). Obtenez qu'avec lui je puisse revenir (Volt.). || լկ. pour — du peuple, il vaut mieux exagérer ses prétentions que de les borner (Duclos). 2. դտ. — un arrêt, վճիռ ընդունել , ի ձեռս բերել զվճիռն խնդրեալ . 3. բերել ի ձեռս , գտանել , *ձեռք բերել, գըտնել. par la greffe on obtient de beaux fruits. Il a obtenu de très belles variétés d'œillets. On obtient la santé par l'exercice et la sobriété.

S'obtenir, դ. բերիլ ի ձեռս , գտանիլ , * ձեռք բերուիլ . cela ne s'obtient pas facilement. Les variétés de plantes s'obtiennent par le semis.

Obtenteur, ա. ընդունող , բերող ի ձեռս , բնկալուչ , *ձեռք բերող . l'— de cette grâce, շնորհընկալն . 2. նք. գտիչ , գտող , *գըտնող . le véritable — de la rose du roi.

Obtention (սի) ի. ընդունելումն, ի ձեռս բերելն , ընդունելութիւն , *ձեռք բերելն . l'— d'un privilège, d'une concession, d'un arrêt. 2. նք. գիւտ . * նոր տեսակ բոյս մի հնաբելն . l'— de la rose du roi.

Obtenu, e, անց. **Obtenir** բայի :

Obturant, e, ած. բժ. փակիչ , *գոցող :

Obturateur, ա. խփիչ , խցիչ , խցակ . 2. ոգ. —. 3. բ. —, ծակախից . muscle —.

Obturateur, trice, ած. փակիչ , *գոցող . nerf —. Artère — trice.

Obturation (աբօն) ի.վ. խփումն, խցումն. || — des dents, ատամնախցումն, *ակռայի ճակնին լեցուննլն :

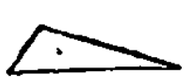
Obturbiné, e, ած. բ. շրջափոթոր, *դարձած փոթորի (toupie) ձեւ ունեցող : [ցանել :

Obturer, ն. խփել, խցել, խը-

Obtus, e, ած. բպ. բթացեալ, բութ. des feuilles —es, — տերեւք. 2. —, բթանկիւն. 3. փ. —, բթամիտ, անզգայ, ապուշ. esprit —, — միտք, բթամիտ. sens —, — զգայարանք :

Obtusangle, ած. եչ. բթանկիւն, *բութ անկիւն ունեցող. triangle —, — եռանկիւն :

Obtusangulé, e, ած. բ. բթանկիւնի, բթանկիւնաւոր, *բութ անկիւններ ունեցող. tige, feuille —e.

Obtusément, մ. բութօրէն :

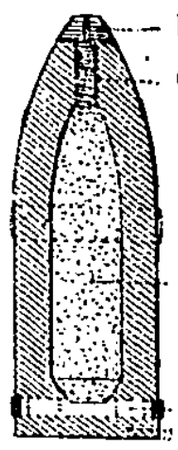
Obtusifolié, e, ած. բ. բթատերեւ. *բութ տերեւներ ունեցող :

Obtusilobé, e, ած. բ. բթաբլթակ. s. **Lobe.**

Obtusion, ի. բթութիւն. l'— du toucher.

Obtusirostre, ած. կ. բթակտուց :

Obus (օպիւզ) ա. զ. ռմբակ «օպիւզ գումպարաը». lancer un —, des —, — —ս արձակել, ռմբակաձիգ՝ ռմբակարձակ լինել. l'— est tombé, éclaté, անկաւ, ճայթեաց —ն, *—ն ընկաւ, ճայթեց. éclat d'—, կտոր —ի, ռմբակկտոր :

Obusier, ա. զ. ռմբակոց. սանդ ռմբակի «օպիւզ գումպարաը հաւանը». 2. ռմբակաձիգ :

Obusière, ի. զ. ռմբակոցակիր, *ռմբակոց կրելու նաւակ :

Obvenir, չ. իգ. գալ՝ անկանել ի պետութիւն, *տէրութեան գալ՝ իյնալ. ces biens obviennent de droit à l'Etat.

Obvention (աբօն) ի. հ. տուրք եկեղեցական :

Obvers (օպվէր) ա. տգ. երեսք, դրամակողմն. une médaille ayant à l'— une tête d'Hercule et au revers Minerve.

Obvier (j'obviais, n. obvions, v. obviez; q. j'obvie, q. n. obviions, q. v. obviiez) ն. զառաջս առնել, արգիլել, խափանել, *առջեւն առնել. pour — à tout scandale (Boss.). — à un malheur, à une maladie, à tous les inconvénients.

Obvoluté, e, ած. բ. գալարուն. *իրարու վրայ պլլուած. feuilles —es. Pétales —es.

Obvolutif, ive, ած. բ. պլլուպատ, *ուրիշ մասի վրայ պլլուող. feuilles —ives.

Oc (օք) langue d'—, ոկեան լեզու, որ խօսէր եբբեմն ի Գաղղիա ի հարաւակողմն Լուարայ գետոյ :

Oc... նմ. փիկ. **obի**, s. **Ob.**

Oca, ա. բ. հացաբոյս. բոյսն. որոյ արմատն կոչի նոյնպէս եւ է **Cavi.**

Ocarina, ա. եժ. ռագալան, սազանուագարան :

Occase, ած. ի. աս. արեւմտեան. amplitude —, — լայնութիւն :

Occasion, ի. պատեհ, պատեհութիւն, առիթ, պարապ, դիպող ժամ, պատեհ ժամանակ, ժամ, ժամանակ, դէպք. — favorable, propice. Bonne —, ժամ՝ դէպք բարեպատեհ, դէպ ժամանակ, դէպ եւ պատեհ ժամանակ, քաջադիպութիւն, *աղէկ, յարմար առիթ՝ ատեն. belle, propice —, գեղեցիկ. յաջող, պատեհ՝ առիթ. fréquente —. — pressante, périlleuse, difficile. Saisir l'—, *առիթն ձեռք ձգել. — extraordinaire, անսովոր առիթ. — favorable, պատեհ առիթ. prendre —, առիթ՝ ժամ՝ պարապ առնուլ. trouver —, առիթ՝ պարապ՝ պատեհ ժամ՝ ժամանակ՝ ժամանակ պարապոյ՝ տեղի գտանել. trouvant cette —, գայն ժամ պատեհ գտեալ. trouvant une —, ժամանակ իբ պարապոյ՝ առիթ գտեալ. si l'— se présente. Chercher —, une —, խնդրել պարապ՝ առիթ. profiter de l'—, des —s, յօգուտ ի կիր արկանել զպատեհութիւնն, *պատեհուէ՝ առիթէ օգուտ քաղել. profitant de l'—, ի ճահ առեալ գայն ժամ դիպող. quelle — avais-je? ո՞ր պարապ էր ինձ, *ի՞նչ առիթ ունէի. épier l'—, ժամապահ լ., յարմար առիթ՝ ժամանակի սպասել. perdre, manquer l'—, կորուսանել զառիթն. pour ne pas perdre l'—, ի մի՝ անցցէ զնոքօք բարեպատեհ ժամն. laisser échapper l'—, փախուցանել զ—ն. ne pas laisser échapper l'—, չփախուցանել զառիթն, *առիթն չփախցունել. || prendre, saisir l'— aux cheveux, բուռն հարեալ վակծոյժ լ. զիերաց պատեհ ժամու, չփախուցանել զառիթն.

2. դէպք, առիթ, դիպուած. en différentes —s, յայլեւայլ դէպս, *այլ եւայլ դիպուածի՝ առիթի մէջ. en toute —, յամենայն դէպս, *ամէն դիպուածի՝ պարագայի մէջ. se faire remarquer dans mille —s. || Les grandes —s, մեծամեծ դէպք, *կեանց մեծ՝ կարեւոր՝ ծանր դիպուածներն՝ պարագաներն. cela n'eût arrivé que dans les grandes —s. Ce sont les grandes —s qui font les grands hommes.

3. պատճառ, առիթ, յարուցք. faire naître des —s de guerre. Être l'— d'une dispute.

Par —, մ. դիպուածով, ի դիպաց իմն, *պատահմամբ. ce n'est que par — que je l'ai vu. 2. երբեմն, մեկ «պազը». il arrive par — que...

A l'— de, ի պատճառս ուրուք՝ իրիք, *մէկուն՝ բանի մի առիթով. à l'— de telle personne. A mon —, ի պատճառս իմ, *իմ առիթով, իմ պատճառաւս. accident arrivé à l'— d'une dispute, d'un procès. || լկ. à l'—, եթէ դէպ լիցի, եթէ հարկն պահանջիցէ, ի պահանջել հարկին, *եթէ հարկ ըլլայ, եթէ առիթն գայ. à l'— il prendra la parole.

A la première —, յառաջին դէպս, յառաջնում անդ պատեհ ժամանակի, *առջի առիթի մէջ, առաջին յարմար ժամանակ. il ne manquerait pas de l'épouser à la première —. Il promit de lui rendre cet argent à la première —. || A toute —, յամենայն դէպս, *ամէն առիթի մէջ.

Dans les —s, aux —s, ի դէպս, եթէ առիթն գայցէ, յորժամ պատեհ լինիցի, ըստ պատեհի՝ պատեհութեան. je l'avais déjà fait aux —s, et le ferais encore (Sév.). Il faudrait quelquefois ménager ceux qui pourraient faire un bon personnage dans les —s (Id.).

D'—, մ. դիպուածագին, դիպուածոյ, դիւրագնի, *ձեռքէ ինկած, գործածուած. acheter un livre d'—, — գնել մատեան, *— գիրք մի գնել. marchandise, meuble d'—. || փ. եւ բ. դանգաւժեայ, փանաքի, դոյզն. une vertu, un héros d'—.

Առ. l'— fait le larron, առիթն առնէ գող, *առիթն գմարդ գող կ'ընէ, առիթն մարդուս չկարծած բաներ ընել կուտայ :

Occasionnalisme, ա. իս. պատճառականութիւն :

Occasionné, e, անց. առնեալ, պատճառեալ, եղեալ. un accident — par une imprudence.

Occasionnel, elle, ած. ո. առիթիչ, ծնիչ. causes —elles, — պատճառք :

Occasionnellement, մ. ի դիպաց իմն, դիպուածով. je ne le vois qu'—.

Occasionner, ն. պատճառք՝ առիթ լ., առնել, *պատճառ ըլլալ, պատճառել. — des maux, des maladies. Cela vous occasionnera bien de l'ennui.

Occident, ա. արեւմուտք, *արեւուն մտած կողմն. à l'—, յարեւմուտս, ընդ արեւմուտս, յարեւմուտս կոյս. de l'—, յարեւմտից, *արեւմուտքէն. 2. —. *երկրագրնդին այն կարգն որ մեր կիսագնդին արեւմտեան կողմն է. les régions de l'—, արեւմտեայ՝ արեւմտեան գաւառք. que l'Orient contre elle à l'— s'allie (Corn.). 3. —. արեւմտեան Եւրոպա. les arts cultivés en —, արուեստք բարգաւաճեալք յԱրեւմուտս. || Église d'—, արեւմտեան Եկեղեցի, հռովմէական եկեղեցի. s. **Orient.** || Empire d'—, արեւմտեան Կայսերութիւն. մասն հռովմէական կայսերութեան որ ի մահուան Թէոդոսի տուաւ առ Ոնորիոս յամին 395. || Deuxième empire d'—, կամ empire d'—, կամ empire romain d'—, երկրորդ կայսերութիւն արեւմտեան, կամ կայսերութիւն արեւմտեան, կամ

հռովմէական կայսերութիւն արեւմտեան , որ հիմնեցաւ ի մեծն Կարոլոսէ յ800.

Occidental, e, aux, ած. արեւմտեան , արեւմտեայ , երեկոընեայ , երեկոընական . peuples occidentaux, — ժողովուրդք . 2. ա. յ. les Occidentaux, Արեւմտեայք , Արեւմտեանք , Արեւմուտք :

Occipital, e, aux, ած. բժ. ծոծրակային , շրուշակային . muscles occipitaux. || L'os —, հ. մգ. l'—, ծոծրակոսկր , շշան , շշոսկր. 2. կզ. ծոծրակայինն , շրուշակայինն :

Occipito... ծոծրակա...

Occipito-atloïdien, enne, ած. մգ. ծոծրակատլասակերպ . articulation —enne.

Occipito-axoïdien, enne, ած. մգ. ծոծրակատռնակերպեան . articulation —enne.

Occipito-frontal, e, aux, ած. մգ. ծոծրակաճակատային :

Occipito-latéral, e, aux, ած. մգ. ծոծրակակողմնական :

Occipito-méningien, enne, ած. մգ. ծոծրակաուղեղային :

Occipito-pariétale, ած. ի. ծոծրակոդմնոսկրային :

Occiput (օքսիփիւթ) ա. մգ. ծոծրակ , ծոծորակ , շրուշակ , շիշք . յետակողմն գլխոյ :

Occire (օքսիր) ն. հ. սպանանել . = *S'*—, դ. — զանձն , զմիմեանս :

Occis, e, անց. **Occire**ի. սպանեալ լ. *սպաննուած :

Occiseur, ա. հ. սպանող :

Occision, ի. հ. սպանութիւն :

Occlusif, ive, ած. խփիչ . bandage —. [խցանել :

Occlure, ն. վ. խնուլ , խցել ,

Occlus, e, անց. **Occlure** բայի . խփեալ , խցեալ , խից , փակ :

Occlusion, ի. փակումն . l'— d'un conduit, des paupières, de la pupille. 2. մգ.—, խցումն , խցանք . — intestinale,— աղեաց, աղէխցումն:

Occultant, e, ած. բ. ծածկիչ :

Occultation (օքսն) ի. աս. Ծածուցանել , Ծածկութիւն , ծածկուիլն . *աստղի կամ մոլորակի մի լուսնի եւեւ ծածկուիլն . l'— des satellites de Jupiter. 2. —, *պահուըտիլն . կ'բսէի Ծուչնոց ոմանց որ տարին ժամանակ մի աննիւոյթ կ'ըլլան . l'— du coucou (Buff.).

Occulte, ած. Ծածուն , ծածուկ . selon les —s dispositions de la Providence (Boss.). La cause sera éternellement — pour nous. Puissance, vertu, qualité —. || Sciences —s, — գիտութիւնք (ժեռելաչարչարութիւն , մոգութիւն , ալքիմիա , աստեղաբանութիւն , եւլն.) :

Occulté, e, անց. Ծագուցեալ , ծածկեալ : [ի ծածուկ .

Occultement, մ. Ծաքնաբար ,

Occulter, ն. աս. Ծագուցանել , ծածկել . tel jour, la lune occultera telle étoile.

Occultisme, ա. գաղտականութիւն , Ծաքնութիւն :

Occupant, e, ած. գրաւիչ . nous étions —s. 2. դատաինամ , * մէկ կողմին դատն հոգացող . l'avoué —. 3. գբաղեցուցիչ , * գբաղմունք՝ աշխատանք տուող , des gens très —s.

Occupateur, ա. գրաւիչ :

Occupation (սիօն) ի. գրաւումն. l'— a précédé la propriété. 2. զ. տիրութիւն , տիրապետութիւն . l'— d'une ville. Armée d'—, տիրող բանակն . 3. իգ. բնակութիւն . l'— ne constitue pas le droit de propriété. 4. պարապումն , պարապմունք , զբաղանք , գործ . les —s de sa charge. —s graves et sérieuses, գբաղանք լուրջք եւ ծանուք. avoir beaucoup d'—s, բազմագբաղ լ. première —, նախագբաղումն. — importante, կարեւոր՝ ծանրագբաղ գործ . — difficile, facile, pénible, frivole, innocente, utile. Grande, belle —. Il n'y a pas d'— plus douce, plus béatifiante, que celle de faire le bonheur d'autrui (Boiste). Les soins domestiques sont la plus chère — de la femme (J.-J. Rouss.). Manquer d'—, անգործ՝ անգբաղ լ. || donner de l'— à qn., գբաղել՝ գբաղեցուցանել զոք , տալ ուժք գործ, ի գործ վարել զոք . եւ փ.՝ ի տագնապ արկանել , տագնապեցուցանել զոք. l'— fait paraître les jours courts. Ouvrier sans —, անգբաղ՝ անգործ՝ անաշխատ գործաւոր . se faire de ses habits une — considérable, գործ եւ պարապումն առնել զհանդերձից յարդարանս . une — continuelle de sa parure.

Occupé, e, անց. կալեալ, տիրեալ. les passages —s par l'ennemi. 2. կալեալ , գրաւեալ . le terrain — par le palais. La place est —e. 3. բնակեալ. chambre —e par. 4. — à, զբաղեալ , պարապեալ ի . — à cultiver son jardin. || — de, —, միտ եդեալ. sérieusement — du soin de se vaincre soi-même (Boss.). Il n'est — que de sa personne. Avoir l'esprit — de, հալածանիլ՝ գալ գիւիք , * միտքն քանի մի զբաղած ըլլալ. 5. զբաղեալ , անպարապ , զբաղուն , զբաղկոտ, * զբաղած . je suis —, je ne veux voir personne. Être très —, բազմագբաղ՝ բազմահոգ լ. une vie — e, — կեանք. toujours —, մշտագբաղ . très —, բազմագբաղ . —s ensemble, համագբաղ :

Occuper, ն. յինքն գրաւել , ունել , տիրել , զբաղմամբ ածել՝ արկանել , ի բաին ունել՝ արկանել. — une ville, un fort, etc. 2. իգ. գրաւել , ունել . — une terre. || լկ. on peut — sans devenir propriétaire. 3 գրաւել , ունել , *բռնել . les eaux occupent les parties les plus basses. — le trône, ունել զաթոռ , նստիլ յաթոռ , գահակալել . le lit occupe toute la place. 4. գրաւել , ունել . cette discussion a occupé toute la séance. La lecture de son travail occupe deux heures entières. Ce travail l'a occupé toute sa vie. 5. ունել , լնուլ . — un rang distingué dans la société. — un emploi. Le poste qu'il occupait. 6. բնակել . — une maison, un logement, 7. գբաղեցուցանել , պարապեցուցանել , աշխատեցուցանել , ի գործ վարել, *բանեցուցանել . — beaucoup d'ouvriers, plusieurs ouvriers, des ouvriers. Il faut — les jeunes gens. Cette affaire l'occupe. 8. Ծախսափեցուցանել , գրաւել տալ . — ses loisirs à, գրաւել զպաբապոյ ժամս նոցա ի... 9. գրաւել , յափշտակել , լնուլ. — l'esprit, le cœur, — գլխոս, գսիրտ . quels desseins occupent sa pensée. La peur de leur départ occupe fort votre âme. 10. — de, գբաղեցուցանել , պարապեցուցանել , տալ միտ դնել . tu occupais l'assemblée de toi-même (Fén.). Je saurai l'— de soins plus importants (Rac.).

S'occuper, դ. զբաղիլ , պարապիլ , աշխատիլ , վաստակիլ . aimer à —. — à une chose, à son jardin. Il vaut mieux — à jouer qu'à médire (Boil.). — de beaucoup de choses, բազմագբաղ լ. || — de, պարապիլ , գբաղիլ , գալ գիւիք . de quoi s'occupe-t-il ? յինչ պարապիցի . personne ne s'en occupe, ոչինչ փոյթ է ումեք զայնմանէ՝ զնմանէ . ne pas — de, անփոյթ առնել . — de tout, միջամուխ լ. je m'occuperai de vous. Partons sans nous occuper d'elle. — des traductions, անպարապ լինել ի Ծարգմանութեանց . — de bagatelles, de son jardin.

Occurrence, ի. դիպոյք , պատեհ դէպք , պատահարք , դէպք , դիպուած , առիթ . en cette —, յայս դէպս , *այս առիթ՝ դիպուածի մէջ . j'y mets du mien selon les —s (La Font.). 2. պտ. հանդիպակցութիւն . հանդիպումն երկուց տօնից ի նմին աւուր :

Occurent, e, ած. դիպեալ , հանդիպեալ . cas —. Affaires —es. 2. պտ. fêtes —es, հանդիպակից տօնք. որք հանդիպին ի նմին աւուր :

Océan, ա. ովկիան , ովկիանոս , աշխարհածով . l'— Pacifique, Խաղաղական —. 2. ովկիանոս , ծով . furie de l'—. 3. դց. Ովկիանոս , Ովկիան . չաստուած ծովուց . invoquons l'—. 4. փ. ովկիանոս , անդունդք , խորք , աննիւ անհամար բազմութիւն . cet — de feux. Un — de blés, une mer de verdure. L'— des airs. L'— d'azur. || յ. sur des —s de verdure. 5. փ. եւ քչ. — des âges, ժամանակն . ne pourrons-nous jamais sur l'— des âges jeter l'ancre un seul jour ? (Lamart.). 6. փ. —. որ ինչ փոխարկալից է իբրեւ զՈվկիանոս . l'orageux — du monde. Soulevez-vous l'— plébéien? Ah! le peuple, —, onde sans cesse émue (V. Hugo).

Océane, ած. ի. ովկիական , ովկիաննան . la mer —, — ծով , Ովկիանոս :

Océanide (օսէանիտ) ի. Ովկիանի, ովկիանոյշ . յաւերժահարսն ծովու , դուստր Ովկիանոսի :

Océanie, ի. Ովկիանիա . խումբն կղզեաց Նոր Զոլանտոյ եւ Խաղաղական ովկիանոսի :

Océanien, enne, ած. ովկիանեան . les coups de vent —s. L'aspect de nos lacs —s.

Océanique, ած. ովկիական , ովկիանականաց , *ովկիանոսի մէջ ապրող . 2. ովկիական , ովկիանոսի վերաբերած . formation —.

Océanographie, ի. ովկիանագրութիւն :

Ocellation (օսէլլասիօն) ի. կ. աչեղութիւն . *սիրամարգի պետերուն եւ ուրիշ կենդանեաց մարմնոյն, պետերուն կամ փետուրներուն վրայ աչքի ձեւ :

Ocelle (օսէլ) ա. կ. աչիկ . *միջատաց աչքերն . 2. —. *աչքի ձեւով կլոր բիծ :

Ocellé, e, ած. բպ. աչեղ , աչքաւոր . *աչքի նման կլոր բիծեր ունեցող . le lézard —. [տու :

Ocelot (օսէլօ) ա. կ. վագրակա-

Ochlocratie (օքլօքրասի) ի. ամբոխապետութիւն . * խառնականեի կառավարութիւն :

Ochlocratique, ած. ամբոխապետական : [աշխարհիկ .

Ochna, ա. բ. ոչնի . ծառ տար-

Ochnacées, ի. յ. բ. ոչնասերք . տոհմ երկպտուկ տնկոց :

Ochnées, ի. յ. բ. ոչնայք . S. Ochnacées. [Ալիքայորդ :

Ochracé, e, ած. դեղնորակ ,

Ochthère, ա. մբ. ջրաճանճիկ . միջատ երկոնէ :

Ochroïte, ի. հբ. դեղնուկ :

Ochrosie, ի. դեղնախտ : դալուկն . * բուսոց ֆիւանդութիւն մի որով կդեղնին :

Ochthébie, ի. մբ. ափնակեաց . միջատ պատնաւոնէ :

Ocimum (օմ) ա.բ. գա.Basilic ի:

Ocnotropique, ած. բժ. յամրաստն : [նայ , քաշ :

Ocque, Oque կամ **Oke,** ի. օ-

Ocre, ա, կաւահող . հող կաւային . — jaune, դեղնախառնակ, դեղնդեղ . — rouge, կարմրադեղ , կարմրահող . || S. Argilolithe.

Ocrea, Ocrée, ի. բ. կոշկինի :

Ocreux, euse, ած. կաւահողուտ. couche —euse. [եւ լտ. ութ...

Oct... Octa... Octo... նմ. յն.

Octacnemus (նէմիւս) կ. ութասրուն . ազգ տկճորհանց (ascidiens).

Octacorde, ա. ութաղի , *ութ աղիքով քնար :

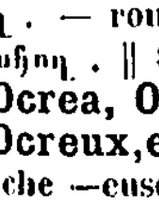
Octactinies, ա. յ. կբ. ութճառագայթեայք . կարգ ծաղկակենդանաց , որք կոչին եւս **Alcyonaires.**

Octadécane, ա. տգ. ութսունակ:

Octadécylène, ա. տգ. ութսունակնիլին :

Octadécylique, ած. տգ. ութսունակնիլենային :

Octaèdre, ա. նչ. ութանիստ .

*հաստատուն մարմին ութ կողմով՝ երեսով . 2. ած. —, * ութ երես՝ կողմ ունեցող. la forme —, — ձեւ:

Octaédrique, ած. ութանիստ :

Octaétéride, ի. աս. ութամեակ. 2ջանակ ութ ամաց :

Octagone, S. Octogone.

Octandre, ած.բ. ութառէջ . *իւրաքանչիւր ծաղկին մէջ ութ առէջք (étamine) ունեցող . plantes —s.

Octandrie, ի.բ. ութառիջութիւն, ութառէջք . ութերորդ դաս տնկոց ըստ Լիննէոսի , որոց ծաղկունք ութ առէջք են : [նան :

Octandrique, ած. բ. ութառեջ-

Octane, ած. ի. բժ. ութօրեայ . *ութ օրն միանգամ եկող . fièvre —, — ջերմն : [րաքնածխուկ ինչ :

Octane, ա. տգ. ութերեակ . ջը-

Octant (օքթան) ա. աս. ութեակ . *բոլորակին ութերորդ մասն ունեցող գործի , որով ծովու վրայ աստղաց բարձրութիւնն ու իրարմէ ունեցած հեռաւորութիւնն կչափուի . 2. —. *անջրպետ 45 աստիճանաց երկու աստղաց մէջ :

Octante, ած. հ. ութսուն . ակ. **Quatre-vingts.**

Octanthère, ած. բ. ութբեղնան. * ութ բեղնան (anthère) ունեցող . fleur —.

Octantième, ած. ութսներորդ . ակ. **Quatre vingtième.**

Octaples (օքթափլ) ա. յ. ութիչեան . Որոգինեսի ութ սիւնով բազմալեզու Աստուածաշունչն :

Octastyle, ած. ճ. ութասիւն . *ութ սիւն ունեցող . temple, façade —. 2. ա. —. un —.

Octateuque, ա. ութմատեան . * հին կտակարանին առաջին ութ գիրքն :

Octavaire, ա. պտ. ութօրեակ գիրք . * տոնի մի ութօրէքին բռնելու ժամերգութեանց գիրքն:

Octave, ի. ութեակ , ութօրէնք . ութօրեայ տօնախմբութիւն՝ պաշտամունք եկեղեցւոյ . l'—. des Pâques. 2. ութերեակ . ութերորդ՝ յետին օր ութօրեայ պաշտամանց . c'est aujourd'hui l'— du saint sacrement. Le jour de l'—. 3. ութեակ . ութօրեայ քարոզութիւն յութօրէս տօնի Մարմնոյ եւ Արեան Տեառն . il a fait imprimer son —. 4. ութեակ. ութտողեան ոտանաւոր , 5. եժ. ութեակ , ութաձայն , մակբառակ , ութերորդ ձայն . *ձայն մի որուն ձայնէ մի ութ աստիճանով հեռացած . || մակբառակ , ութեակ , ութաձայն . ութ աստիճան ձայնից մէկտեղ առած . parcourir toute l'—. || Double —, կրկին մակբառակ . faire des —s, մակբառակս յօրինել ի դաշնակի . 6. եժ. մակբառակիկ . բարձրաձայն սրինգ ութերորդ ձայնի . հն. **Octavin.**

Octavier, չ. մակբառակել. *ձայնի մի վերին մակբառակն հնչեցոնել . lorsque (le rossignol) par un effort du gosier, fait — sa flûte, en forçant le vent (Buff.). Les tuyaux à bouche sont sujets à —. La clarinette n'octavie pas. || ն. մակբառակել . ութաձայն խաղալ . il faut — ce passage.

Octavin, ա. եժ. մակբառակիկ . S. Octave.

Octavine, ի. եժ. մակբառակիկ . նուագարան նման ութաձայն կիսադաշնակի (épinette).

Octavo, մ. ութերորդ . 2. S. **In-octavo.**

Octavon, onne, գ. ութերորդեան , ութաճին . ծնունդ սեռ՝ ութերորդ աստիճանի :

Octène, ա. տգ. ոկտէն :

Octidi, ա. ութշաբաթի . ութերորդ օր տասնօրեայ շաբաթու հասարակապետական օրացուցի Գաղղիոյ :

Octil, (Քիլ) ած. ա. աս. aspect —, ութերեակ տեսիլ . *դիրք երկու մոլորակաց որ իրարմէ հեռի են 45 աստիճանով :

Octillion, ա. Քբ. ութսուն :

Octine, ի. տգ. ութին :

Octipède, ած. ութոտն, ութոտնեայ. *ութ ոտք ունեցող «բրնաբոյծ»:

Octobrachidé, e, ած. կ. ութձեռնեան , ութբազուկ :

Octobre, ա. հոկտեմբեր. le mois d'—, ամիսն —. le deux d'— կամ le deux —, յերկուս —ի , *—ի երկուքն՝ երկուքին . le premier —, ի մի —ի, *—ի մէկին՝ մէկն. le premier jour d'—, յառաջնում աւուր —ի , *—ի առաջին օրն. au commencement d'—, ի սկիզբն —ի, *—ի սկիզբն :

Octocarbure, ա. տգ. ութաբրենածխուկ . բնածխուկ ջրածնի լուսաւորութեան կապին հանուած :

Octocère, ած. կ. ութեղջիւր . *ութ եղջիւր ունեցող :

Octocorde, ա. ութաղի :

Octoculé, e, ած. կ. ութաչեայ . *ութ աչք ունեցող :

Octodactyle, ած. ութմատնեայ. *ութ մատ ունեցող :

Octodécane, ա. տգ. S. **Octadécane.**

Octodécimal, e, aux, ած. հբ. ութտասանանիատ . * տասնեւութ երես ունեցող : [**décylène.**

Octodécylène, ա. տգ. S.**Octa-**

Octodone, ած. ութատամն :

Octodontidæ, ա. յ. սբ. ութատամնեայք . տոհմ կրծողաց :

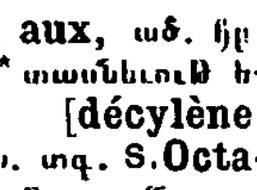
Octofide, ած. բ. ութաճիւղ . ութ մաս կտրուած :

Octogénaire, գ. ութսնամեայ , ութսնամնի . *ութսուն տարեկան . un —. Une —. 2. ած. —. homme, femme, vieillard —. Main, cervelle —.

Octogesimo (օքթօժէզիմօ) մ. ութսներորդ «աչքսիննի». գրի 80ը:

Octogonal, e, aux, ած. նչ. ութանկիւնի . * ութ անկիւն ունեցող . terrain —. Figure, pyramide —e. Des prismes octogonaux.

Octogone, ա. նչ. ութանկիւն .

*ութ անկիւն ունեցող , բազմանկիւն . 2. գ. —, *ութ մարտկոց ունեցող բերդ . 3 ած. ութանկիւն , ութանկիւնի. une tour, une figure —.

Octogyne, ած. ութիգայ . * ութ իգայ (pistil) ունեցող . fleur —.

Octogynie, ի. բ. ութիգայք :

Octogynique, ած.բ. ութիգայինս

Octoïque, ած. տգ. ութային . acide —, ութանիւթ :
Octonal,e, aux, ած. ութերեք :
Octoné, e, ած. բ, ութաթարդ . feuille —e.
Octopétale, ած. ութաձերպ . corolle —e. || ասի եւս **Octopétalé**.
Octophylle, ած. ութատերեք . feuilles —s.
Octopides, ա. յ. փՒ. ութոտաներք . ննջակարգ ժմկակաց :
Octopode, ած. ութոտն, ութոտնեայ. || ա. յ. փՒ. ութոտունք, ութոտնեայք . տոհմ կակղամարաց (mollusques).
Octoponctué, e, ած. ո. ութակէտ . *ութ գունաւոր կէտ ունեցող :
Octosépale, ած. ութբաժակաձերպ . *ութ բաժակաձերպ ունեցող :
Octostyle, ած. բզ. ութասլաք :
Octostyle, ած. S. **Octastyle**.
Octosyllabe, ած. ութավանգ . *ութ վանկ ունեցող .
Octovalve, ած. բ. ութպատեան. *ութ պատեան ունեցող :
Octroi, ա. շնորհումն , պարգեւումն , շնորհ , պարգեւ . — d'un privilège, 2. բաժ . * բաղաք մոցնելու ապրանքին համար տրուած մաքս. payer l'—. 3. բաժանում, բաժանում, բաժանարան. l'— de Paris. Aller à l'—. 4. բաժանարան . մասնակարարութիւն բաժանարանի . il est dans l'—.
Octroyé, e, անց. շնորհեալ, ընձեռեալ , պարգեւեալ . permission —e.
Octroyer (j'octroie, j'octroierai, j'octroyais, n. octroyions, v. octroyiez; q. j'octroie, q. n. octroyions, q. v. octroyiez) ն. շնորհել , պարգեւել , ընձեռել . — une grâce, une demande. C'est une liberté qu'il faut qu'elle m'octroie.
Octuple, ած. ութապատիկ. seize est — de deux.
Octuplé,e, անց. ութապատկեալ. un nombre —.
Octupler, ն. ութապատկել , ութապատիկ գործել՝ *ընել :
Octylamine, ի. տգ. ութիլամին:
Octyle, ա. տգ. ութուստ , ութիւե . ցքային արմատական որ բովանդակէ ութ հիւլէս ընածխոյ :
Octylène, ա. տգ. ութուտին , ութիւլէն :
Octylidène, ա. տգ, ոկտիլիդէն:
Octylique, ած. տգ. ութուստային . alcool —.
Oculaire, ած. մգ. աչային , աչական , *աչքի . nerf —, ակնաչիլ . 2. témoin —, ականատես վկայ . 3. ա. l'—, աչամերձ , ակնապակի . ապակի ներադիտակի :
Oculairement, մ ականատես լինելով , *աչքով տեսնելով . je m'en suis convaincu —.
Oculariste, ա. աչագործ :
Oculation (սիօն) ի. պ. աչապատուաստ :
Oculé,e, ած. աչեղ :
Oculi, ա. պտ. Dimanche d'—, աչակիպական . երրորդ կիւրակէ յետ աղուհացից (carême).
Oculifère, ած. բպ. աչաբեր :
Oculiforme, ած. բպ. աչաձեւ :
Oculine, ի. կր. ակնաբուսուտ . ազգ կենդանածաղկեայց (zoanthaires).
Oculiste, ա. աչաբոյժ , ակնաբոյժ , * աչքի բժիշկ . un bon, un célèbre —. 2. ած. —. médecin —, — բժիշկ : [thalmoïatrie.
Oculistique, ի. բժ. S. **Oph-**
Oculo-musculaire, ած. մգ. աչապղպային :
Oculo-palpébral, e, aux, ած. գ. աչաբուեանային :
Oculo-zygomatique, ած. մգ. աչալծոսկրային :
Oculos habent et non videbunt, ա. լո. աչս ունին եւ չտեսանեն :
Ocyme, Ocymum, S.Ocimum.
Ocymoïde, ած.բ. ռեհանակերպ:
Ocypode, ա. փՒ. երագոտն . ազգ խեցիմորթի :
Ocytocyque, ած. բժ. փութածընոյց , * ծնանելու օգնող . potions, pilules —s.
Od, ա. բզ. ոդ , մաանալոյս :
Odacanthe, ա. մբ. փշաոտուն :
Odalisque, ի. ոն. հարն «օտալըգ». belle, gracieuse —.
Ode, ի. գեղօն , տաղ , տաղերգ, տաղերգութիւն :
Odellette, ի. տաղիկ :
Odéon (ոն) ա. Ոդէոն, երկաթոթաղաթան. ազգ Քաւորնի ոք ի հնումն բանաստեղծք եւ երաժիշտք կնեռկայացնէին իրենց երկերն . 2. Ոդէոն. Քաւորն ի Փարիզ . faire jouer une pièce à l'—.
Odeur, ի. հոտ , բոյր «գօգու» . bonne —, հոտ անոյշ՝ անուշութեան, * անուշ հոտ . mauvaise —, ցամ , չարահոտ , չար հոտ , * գէշ հոտ . — suave, douce, հոտ անոյշ , հոտ անուշից՝ անուշութեան՝ անուշահոտութեան . — agréable, désagréable, — ախորժ՝ ախորժելի , անախորժ . — faible, forte, ներեւ՝ սկաւ , սաստիկ հոտ . exhaler une —, բուրել զհոտ . avoir l'— de, ունել՝ բուրել զհոտ , հոտիլ . avoir une mauvaise —, ցամաւտիլ , հոտիլ . — empoisonnée, չարաձոյն հոտ . une mauvaise — qui se répandait partout, չարահոտ հարկանէր յամենայն տեղիս , * գէշ հոտ մի որ ամէն տեղ կտարածուէր . une bonne, une douce — s'exhalait d'eux, հարկանէր՝ բուրէր ի նոցանէ հոտ անոյշ . qui a une forte —, սաստկաբոյր . d'une — fétide, infecte, նեխահոտ . sans —, անհոտ, անբոյր. qui a une — amère, դառնաբոյր, դառնահոտ. || փ. հոտ. le loup sent l'— de la poudre. || — de sainteté, հոտ սրբութեան . || en — de sainteté, առաք , սրբակեաց , սրբակրօն . || mourir en — de sainteté, սրբակրօն մահուամբ՝ իրրեւ զառաք մեռանիլ , * առաքի պէս մեռնիլ . || ը. il n'est pas en — de sainteté auprès de moi, չէ ինչ մեծարոյ յաչս իմ , * վրան լաւ հաճարմունք չունիմ 2. . փ. հոտ , ազդեցութիւն, ոգեւորութիւն . du fond de ses sentiments se répandait sur ses écrits une certaine — de vertu délicieuse (Fonten.). Une — d'antiquité qui plaît . || Être en bonne, en mauvaise —, բարեհամբաւ , չարահամբաւ է., *աղէկ , գէշ համբաւ՝ անուն ունենալ 3. . յ. բուրմունք , անուշահոտութիւնք , անուշութիւնք , * հոտեր , aimer les —s. La chose du monde la plus malsaine c'est de dormir parmi les —s (Sév.).
Odieusement, մ. ատելի իմն օրինակաւ , *ատելի կերպով . il s'est comporté — dans cette affaire. Il s'est — comporté.
Odieux, euse, ած. ատելի . un monstre —. —euse princesse. Il m'est —, —՝ դժոխի է ինձ . une femme —euse. Il avait rendu la royauté —euse. Les passions qui nous éloignent de Dieu, nous rendent injustes et — aux hommes (Mass.). Un nom — à toute la terre. Vice —. 2. ա. ատելին. l'— d'une action, d'une mesure, d'un crime.
Odin (օտէն) ա. Ոդին . քան Սկանդինաւեան դիցաբանութեան՝ առաջինն ի դիս , Արամազդ :
Odinia, ա. **Odinie**, ի. բ. S. **Galactie**.
Odinique, ած. ոդինեան , սկանդինաւեան . antiquités —s, — հնութիւնք :
Odographe, ա. ընթացագիր . հն. **Dromographe**.
Odomètre, ա. ուղեչափ . հն. **Hodomètre**.
Odontagogue, ա. վ. առամնահան (գործի) :
Odontagre, ի. բժ. առամնատուութիւն . *ակռայի ցաւ հանդերձ այտի ուռեցքով . հն. **Hémodie**. 2. ա. վ. առամնախիլ . *ակռայ քաշելու գործիք :
Odontalgie, ի. բժ. առամնացաւ , *ակռացաւ , ակռայի ցաւ :
Odontalgique, ած. բժ. առամնացաւային . les accidents —s. 2. առամնաբոյժ . élixir —. 3. ա. առամնաբոյժ . un bon —.
Odontiase (ծիազ) ի.բժ. առամնատուութիւն :
Odontine, ի. առամնադեղ :
Odontite, ի. բժ. առամնաբորբ , առամնատապ , ընդերաբորբ , ընդերատապ :
Odonto... յն. բառ որ նշանակէ առամն , առամնա . . .
Odontocètes, ա. յ. կ. առամնակէտք . տես կիտազգեաց . հն. **Hyperoodon**.
Odontogénie, ի. առամնաբուսութիւն :
Odontognathe (օտոնկնաթ) ա. ծբ. առամնաճնեան. ազգ փոքրիկ ձկան : [լեզու :
Odontoglosse, ա. բ. առամնա-
Odontographie, ի. առամնագրութիւն . նկարագիր առամանց :
Odontographique, ած. առամնագրական :
Odontoïde, ած. մգ. առամնակերպ , առամնաձեւ . apophyse —.

Odontoïdien, enne, ած. ատամնակերպական : ligaments —s.

Odontolcés, ա. յ. Ք. ատամնախիլք . կարգ բրածոյ Քաչնոց :

Odontolithe, ի. ատամնաքար . որ եւ կոչի **Tartre.**

Odontologie, ի. ատամնաբանութիւն, ատամնախօսութիւն . ճառ՝ գրութիւն զատամանց :

Odontologique, ած. ատամնաբանական, ատամնախօսական :

Odontologiste, ա. ատամնաբան, ատամնախօս : [տոյց :

Odontome, ա. բժ. ատամնա-

Odontopétale, ա. բ. ատամնաՔերՔ : [տրուան.հին. **Dentition.**

Odontophyie (ֆիի) ի. ատամնա-

Odontoptère, ի.բ. ատամնաՔեւ:

Odontornithe, ա. Ք. ատամնաՔաչուն . Քաչուն բրածոյ :

Odontorthosie, ի. ատամնուղղութիւն . *ճուռ բուսած ակռաներն շտկելու արհեստն: [սիւն :

Odontostyle, ած. կ. ատամնա-

Odontotechnie (օտոնՔոՔէքնի) ի. ատամնարուեստ . արուեստ ատամնաբուժի :

Odontothèque, ի. մկ. ատամնակապիճք . կապիճք ատամանց, *ակռային տեղն :

Odontotormès, ա. յ. Ք. ատամնաւորք . կարգ բրածոյ Քաչնոց :

Odontotyrannus (իս) ա.կ. վր. րռնաժանի . բրածոյ ինչ գազան :

Odontriteur, ա. ատամնաբեկ :

Odorabilité, ի. սք. հոտոտելութիւն, հոտաւորութիւն :

Odorable, ած. սք. հոտոտելի :

Odorant, e, ած. հոտարձակ, բուրիչ, * հոտ ձգող՝ հանող . les particules —es des corps. Les principes —s. 2. հոտել, հոտեան, հոտաւէտ, անուշահոտ, հոտանոյշ, քաղցրաբոյր, անուշաբոյր . un parterre —. Des fleurs —es. Rose —e.

Odorat, ա. հոտոտելիք, հոտոտիչք . — excellent, subtil, fin. Blesser l'—. Ne pas avoir d'—.

Odoratif, ive, ած. հոտոտիչ . * հոտուրտալու կարողութիւն ունեցող :

Odoration (սիօն) ի. հոտավարութիւն, հոտառութիւն :

Odorer, չ. հոտոտել, *հոտ առնուլ, հոտուրտալ . tous les animaux n'odorent pas. 2. ն. հոտոտել. զգալ հոտոտելիօք . Dieu a odoré et reçu l'odeur du sacrifice (Pasc.).

Odoriférant, e, ած. անուշահոտ, անուշաբոյր, հոտանոյշ, քաղցրահոտ, բուրումնաւէտ, հոտեղ . bouquet de fleurs —es. Bocage —, խնկահոտ ծառաստան. 2.փ. l'agréable et l'— jardin de la philosophie (Naudé.).

Odorifère, ած. հոտաբեր, հոտարձակ, հոտաւէտ :

Odorifique, ած. հոտարձակ . organe —. [Քիւն :

Odoroscopie, ի. հոտադիտու-

Odynère, ի. մբ. գոլխակ . միջատ ՔալանՔաՔեւ :

Odyssée, ի. Ոդիսականն (Հոմերոսի). l'Odyssée est une suite de l'Iliade. 2. փ. ոդիսական . պատմութիւն անասվոր դիպուածոց . le poème du pèlerinage de saint Brandan, cette — monacale,... (Montalembert). 3. ը. —. դիպուածալից կեանք. racontez-moi votre —.

Oé կամ **Ohé**(օէ)մջ. ո՛յ, է՛ «չիւ՛շ». * ձիերն կեցուննլու համար սայլորդին գոռալն :

Œcophore (էքօֆոր) ա. տնակիր. միջատ պատնաՔեւ :

Œcuménicité, ի. տիեզերականութիւն . l'— d'un concile.

Œcuménique (էք) ած. տիեզերական . un docteur — et universel. Concile —.

Œcuméniquement (էք) մ. տիեզերականաբար, առ հասարակ :

Œdémateux, euse (էմէ) ած. բժ. ջրուռոյց . հարեալ ի ջրուռեցէ . un membre —. 2. ջրուռց, ջրուռեցային . un gonflement —.

Œdématier (էմէ) ն. բժ. ջրուռեցել, ախտացուցանել ջրուռեցիւ . — les parties.

S'œdématier, դ. ջրուռեցիլ, ախտանալ ջրուռեցիւ . les mains se sont œdématiées.

Œdème (էմ,մ) ի. բժ. ջրուռց . ջրալից ուռեցք «առ չիալանք». S. **Hydatide.**

Œdémère (էմէ) ա. մբ. միջատ . միջատ պատնաՔեւ :

Œdémérides (էմէ) ա.յ.մբ. միջատազգիք . տոհմ պատնաՔեւ միջատաց : [խեցի :

Œdicère (էմի) ա. խբ. եղջերա-

Œdicérinés (էմի) ա. յ. խբ. եղջերախեցիք. խեցեմորՔք ինչ որոց նախատիպ է եղջերախեցի (œdicère).

Œdicnème (էմի) ա. Ք. միջատրուն . ագռ բարձրաստուն Քաչնոց :

Œdicnème.

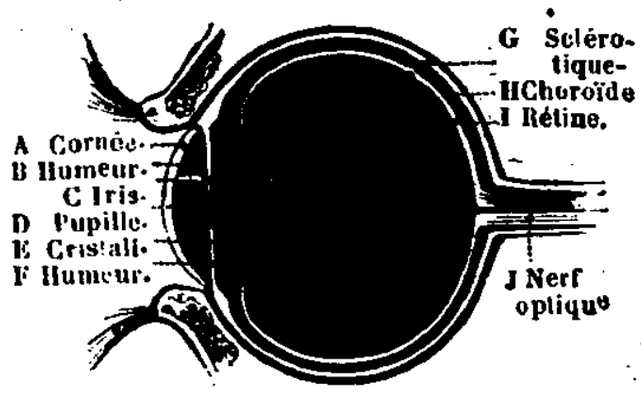
Œdipe (էտիփ) ա. Եդիպոս . *արքայ Թեբացւոց որ Սփինքսին հանելուկն մեկնեց . 2. փ. ը. —. այր կռովամիտ, * դժուարին խնդիրներն մեկնող խելացի մարդ . il faudrait être un — pour deviner ce que cela veut dire. Je ne suis pas un —.

Œdipodes (էտի) ա. յ. մբ. միջատունք . ազգ ուղղաՔեւ միջատաց ի տոհմէ մորեխեանց (acridiens).

Œdogone (էտօ) ա. բ. լոռիկ . տեսակ լոռի :

Œdogoniées (էտօ) ի. յ. բ. լոռիկեայք . տոհմ լոռից :

Œil (էյլ) ա. ակն, աչք, լիճ լուսոյ, ցրագարան տեսութեան, չուազրան . եւ յ. **Yeux** (եէօ) աչք, ականոցիք, տեսանելիք, նայելիք, աչեր . petit —, աչիկ, աչուկ . petits yeux, աչկունք, *աչիկներ . la cavité կամ l'orbite de l'—, կապիճք աչաց, ակնակապիճք . le globe, le coin, la prunelle de l'—. Le blanc de l'—, սպիտակուց աչաց, կարծրաՔանեան. qui a des yeux, աչեայ, աչացի, ականի, * աչք ունեցող . qui a les yeux bandés, աչապատ, աչապատեալ . avoir les yeux noirs, gris, verts, Քրխանի՝ սեւակն՝ սեւաչեայ, գորշակն, կանաչակն է., *սեւ՝ գորշ՝ կանաչ աչք ունենալ . regarder avec des yeux doux, մեղմախառն՝ քաղցրատես ակամբ հայել . yeux doux, մեղոյշ՝ քաղցրանոյշ՝ անոյշ աչք . qui a les yeux doux, մեղոյշ, մեղուակն, * անուշաչուի . qui a les yeux vifs, brillants, խայտակն, փարփառ . qui a de gros yeux, մեծակն, մեծաչեայ, աչկղ, * խոշորաչուի . yeux bleus, d'azur, կապուտակն, կապուտաչեայ, ճաւի . qui a de beaux yeux, աչագեղ, աչագեղեայ . avoir les yeux chassieux, գիջակն է. cligner les yeux, S. **Cligner.** Avoir la larme à l'—, les larmes aux yeux, արտասուալից ունենալ զաչս . avoir mal à l'—, aux yeux, ունել աչացաւ, աչացաւ՝ աչագաւ է., *աչքն ցաւիլ . ouvrir, fermer les yeux, բանալ, փակել զակն՝ զաչս, * աչքն Քանալ, գոցել . il avait les yeux arrêtés du côté..., յարեալ դիտէր ընդ կողմն... alors tous les yeux se tournèrent sur Mentor, յայնժամ ամենեցուն աչք հայեցին ի Մենտոր. mes yeux ont perdu le sommeil, քուն հատաւ յաչաց իմոց se frotter les yeux, քերել զաչս՝ զակն, * աչքն քերել . s'arracher les yeux, աչախիլ առնել զանձն . des

yeux ternis, attristés par la douleur. Vos yeux deviennent sombres, նսեմանան՝ մթագնին աչք քո. vos yeux deviennent rêveurs, hagards, երազատես, խոժոռատես են աչք քո. ses yeux s'éteignent, շիջանին աչք նորա. le feu, l'abattement, la langueur des yeux. L'— de l'homme, des animaux. Ses yeux se fermaient à la lumière, աչք նորա առկայծեալք խաւարէին. ses yeux presque déjà éteints, աչք իւր առկայծեալ. ses beaux yeux noirs s'éteignirent et furent couverts des ténèbres de la mort, շիջան աչկունք նորա սեւորակք եւ չքնաղագեղք սոուերաց մահու պատեալ զնոքօք. l'— tout en larme, արտասուահեղ աչօք. yeux enfoncés, աչք սրեալք՝ կկոցեալք՝, խորակն. ses yeux creux et étincelants, աչք նորա խորասոյզք եւ փայլակնացայտք. l'— de flamme. բոցակն, բոցաչեայ. aux yeux languissants, մելամաղձ. yeux vifs, աչք հրացայտք. avoir des yeux vifs, փարփառ լ. yeux hagards, աչք խոժոռք, դժնեհայեցք. mes yeux s'obscurcissent, մթագնին աչք իմ. ses yeux et ses sourcils montraient je ne sais quoi d'agité, de sombre et de farouche, աչք նորա եւ յօնք էին ի յոյզս սխուր եւ դժնեայ. ses yeux pleins d'un feu sombre et étincelant, paraissaient sortir de sa tête, աչք իւր հրացայտ՝ բարկացայտ ի դուրս կկոցեալ՝ յաղօտաճաճանչ փայլէին ի բոց. ses yeux se fermaient à la lumière, աչք նորա առկայծեալք խաւարէին՝ փակէին ի լոյս. il regarde de ses yeux encore à peine ouverts, ծանրագոյն Քերաբաց աչօք հայի. ses yeux se couvrirent des ombres de la mort, ծանրացան արտեւանունք նորա ի սոսերս մահու. regarder avec des yeux pleins d'indignation, բարկացայտ աչօք ակնարկել. yeux étincelants, հրացայտ՝ բոցատիպ աչք. yeux étincelants de fureur, de colère, բարկացայտ աչք. yeux austères, խոժոռ, խոժոռահայեաց աչք. regarder d'un — de compassion, հայել կարեկցաբար, *կարեկից աչքով նայիլ. de mauvais yeux, վատեալ՝ նուաղեալ՝ *գէշ աչք. avoir de bons, de mauvais yeux, սրատես՝ աչագար լ. de bons yeux, սուր՝ սրատես աչք. des yeux secs, ternes, fixes, ցամաք, անպայծառ՝ աղօտալոյս. աննաքոի աչք. yeux abattus, նուաղեալ, *կտրատած աչք. des yeux presque éteints, mornes, mourants, առկայծեալ աչք. ses yeux se couvrirent d'un épais nuage semblable à celui de la mort, մթանգնեցան աչք նորա որպէս օրհասականի ի մէզ. Քանձրախիտ. yeux noyés, baignés, pleins de larmes, գերաթոսպեալից՝ արտասուալից՝ արտասուահոս՝ արտասուաձոր՝ արտասուաձորմուխ աչք. yeux humides de larmes, արտասուայեղց աչք. les larmes aux yeux, les yeux baignés de larmes, արտասուալից, գերաթոսպեալից, ses yeux versaient des torrents de larmes, ողխս արտասուաց յաչացն իջուցանէր, յորդաբուղխ հոսէին յաչացն արտասուք. ils ont les yeux sur nous, յառեալ՝ ակնկառոյց կան ի մեզ, զակն կառուցեալ հային ի մեզ. les yeux voient en même temps, զուգատես են աչք. qui remue les yeux, աչակաթաւ. qui a de beaux yeux, աչագեղ, աչագեղեայ, *աղուոր աչուի. le milieu des yeux, աչամէջք, երկու աչքին մէջտեղն. S. **Ouvert.** Perdre ses yeux, կորուսանել զլոյս աչաց, *աչքին լոյսն կորնչացունել. || S. **Signe.**

փ. n'avoir des yeux que pour voir qc., յակճիռս կալ, չունել յաչս բայց միայն ի տեսանել ինչ, զայն ինչ միայն կարող լ. տեսանել. եւ փ. նախադաս առնել. la mère n'avait des yeux que pour voir le cadet, N'avoir des yeux que pour..., չունել աչս բայց միայն, վասն... սիրել՝ մեծարել ի վեր քան զամենայն. je n'ai jamais eu d'yeux que pour votre personne (Corneille). N'ayez d'yeux que pour moi, qui n'en ai que pour vous (Mol.). || N'avoir plus d'yeux pour... ոչ եւս ունել աչս վասն... ոչ եւս սիրել՝ մեծարել. je n'ai plus d'yeux pour vous (Corneille). Ils n'ont pas d'yeux pour tout ce qui se passe dans le monde (Mass.).

ը. Aimer qn. comme ses yeux, plus que ses yeux, սիրել զոք իբրեւ զակն իւր, ի վեր քան զակն իւր, կաճոգին սիրել, *մէկն աչքին պէս, աչքէն աւելի սիրել:

Conserver qc. comme la prunelle de l'—, comme la prunelle de ses yeux, պահել՝ պահպանել ինչ իբրեւ զբիբ ական, *բան մի աչքին բիբին պէս պահել. || S. **Couver, Dévorer, Manger, Fermer, Crever.**

Les yeux de l'esprit, աչք մտաց, առագ աչք. || փ. cela coûte les yeux de la tête, ծանրագին՝ մեծագին է, այս, *այս շատ սուղ է. les yeux lui sortent de la tête, մեծաչեայ է յոյժ, *շատ խոշոր աչքեր ունի:

Pleurer d'un — et rire de l'autre. լալ միով ակամբ եւ ծիծաղել միւսովն ցուցանել միանգամայն արտմուխին եւ ուրախութիւն, *մէկ աչքով լալ եւ մէկալով խնդալ.

Baisser les yeux, զաչս ի վայր արկանել, *աչքն վար առնուլ. les yeux baissés ակն ի խոնարհ, *աչքն վար.

Lever les yeux, զաչս ի վեր ամբառնալ, ամբառնալ՝ համբառնալ զաչս՝ զակն, *աչքն վեր վերցունել. lever les yeux au ciel, զաչս ամբառնալ յերկինս, *աչքն երկինք վերցունել. || փ. ne pas oser lever les yeux, չիշխել զաչս ի վեր ամբառնալ, ի կոր՝ ամօթապատ լ., *աչքն վեր վերցունել չհամարձակիլ. || ne pas en croire ses yeux, չհաւատալ աչացն, երկբայել եթէ ճշմարիտ իցէ տեսեալն, *աչքին չհաւատալ:

փ. եւ ո. se mettre le doigt dans l'—, խաբիլ, խաբել զանձն, վրիպիլ, *ինքնգինքն խաբել:

Il a plus grands yeux que grand ventre, il a les yeux plus grands que le ventre, աչք իւր մեծագոյն քան զորովայնն է, խնդրէ կերակուր առնել քան զոր կարէ ուտել, *աչքն փորէն մեծ է, ուտել կրցածէն աւելի կերակուր կ'ուզէ. եւ փ.՝ ի խնդիր է իրաց որ ի վեր քան զինքն են, *իրմէ վեր բաներու կփափաքի.

փ. jeter de la poudre aux yeux de qn., պատրել զաչս ուրուք, Քաղաքավարեցուցանել բանիւք իւրեանցնան զմիտս ուրուք, այլ ընդ այլոյ կարծեցուցանել ուժեք, *մէկուն աչքին խաբել.

Avoir de bons yeux, սրատես՝ քաջատես լ. || avoir bon pied, bon —, քաջաւոտ՝ քաջաւոյգ լ. եւս՝ զգոյշ՝ արթուն լ. || զչ. bon pied, bon —, զգոյշ լեր անձինդ, *զգուշացիր.

փ. Avoir les yeux malades, bouchés կամ de travers, չտեսանել զիրս որպէս են. Նովին մտօք ասի. où aviez-vous les yeux? ո՞ւր էին աչք քո, *աչքդ ո՞ւր էր. || փ. on ne sait où il avait les yeux, il fallait qu'il eût les yeux au talon, ասի զառնէ որ անշահ ինչ առնիցէ գործ.

Avoir des yeux de chat, ունել զաչս կատուի, գորշաշէկ ունել աչս, *կատուի աչք ունիլ. եւ փ.՝ տեսանել ի մթան, *մութի մէջ տեսնել.

Avoir des yeux d'aigle, S. **Aigle.** || Avoir des yeux de bœuf, մեծաչեայ լ., *կովի՝ խոշոր աչքեր ունիլ.

— nu, S. **Nu.**

— de verre, — artificiel, ապակեայ, արուեստական աչք.

2. աչք, ակն. իբրեւ գործարան կրից եւ յայտարար խորհրդոց. avoir l'— vif, malin, doux, tendre, inquiet, méchant, agaçant, spirituel, intelligent, etc. եւ յ. les yeux vifs, doux, tendres, mourants, languissants, effarés, éveillés, tristes. Elle a des yeux pleins de feu. Les yeux sont le miroir de l'âme. La gaieté, le courage, l'ardeur éclate dans ses yeux. L'orgueil brille dans ses yeux. || Jeter un — d'envie sur, աչս արձակել՝ արկանել, *աչք մնկել. l'— ardent de colère, բարկացայտ աչք. voir qc. d'un — de pitié. J'arrêterai l'— de ma colère sur cet homme. Ils se regardaient d'un — jaloux, նախանձալից աչօք հայէին յիրեարս, *նախանձալից աչքով իրարու կնայէին. jeter un — farouche sur qn., խոժոռ աչօք հայել յոք. voir qn. avec les yeux du cœur, avec des yeux jaloux. La douce langueur des yeux. Voir d'un — d'indifférence, անտարբեր աչօք տեսանել. l'— marque le remords, la paix d'une âme. Le ciel est dans ses yeux. || Voir, regarder qn. կամ qc. de bon — կամ d'un bon —, ուղիղ աչօք հայել յոք՝ յիմն, *աղէկ՝ լաւ աչքով մէկուն՝ բանի մի նայիլ. voir, regarder de mauvais, d'un mauvais —, ընդ ակամբ՝ խեթիւ հայել՝ զննել, *գէշ աչքով նայել. || jeter les yeux sur qn., արկանել զաչս իւր ի վերայ ուրուք, *մէկուն վրայ աչքն ձգել. || voir les choses d'un autre —, այլով ակամբ՝ ոչ նովին ակամբ տեսա-

նել գիրս , * ուրիշ աչքով՝ զգացմունքով քաներն տեսնել , նոյն աչքով չը տեսնել . || voir de même —, նովին ակամբ՝ անխտիր տեսանել , ունել զնոյն զգացմունս , * նոյն աչքով նայիլ , նոյն զգացմունքն ունենալ. nous regardons ces écrits du même — que vous (Boss.). Verrez-vous d'un même — le crime et l'innocence? (Rac.). Je vous vois toujours des mêmes yeux (Id.). || Voir une chose d'un — sec, ցամաք՝ աննպաց՝ անվիշտ՝ աննկարեկից աչօք տեսանել գիմն , * չոր աչքով՝ առանց վշտակցելու ախուր բանի մի վերայ նայիլ . || faire les doux yeux, les yeux doux à une femme, մեղմախանօք աչաց՝ սիրատարփ աչօք հայեցվածք ի կին ոք , քննիլ . elle m'avertit des gens qui lui font les yeux doux (ma femme) (Mol.).

3. ակն , աչք , նայելիք , նայեցած , հայեցուած , * նայուածք . se parler des yeux, ակնարկի առնել միմեանց , * աչքով իրարու հետ խօսիլ . chercher qn. des yeux, որոնել զոք ակամբ , * մէկին աչքով փնտռել . || l'— de Dieu, աչք Տեառն , * Աստուծոյ աչքն . || avoir devant les yeux, ունել առաջի՝ յանդիման աչաց, *աչքին առջեւն ունենալ . nous avons devant les yeux un beau spectacle. Chacun avait la mort devant les yeux. եւ փ.՝ ցանգ խորհիլ զուժիքէ կամ գիմիքէ , * միշտ մէկու մի՝ բանի մի վերայ մտածել . il a son devoir devant les yeux. Il n'a devant ses yeux que sa chère Marie. || Ôter des yeux, de devant les yeux, բառնալ յաչաց , * աչքին առջեւէն վերցունել. allons vite, ôte-toi de devant mes yeux. || Mettre sous les yeux, sous l'—, devant les yeux, դնել առաջի աչաց , առաջի՝ յանդիման առնել , ցուցանել , * աչքին առջեւն դնել . || sous l'—, առաջի՝ յանդիման աչաց , յանդիման , * առջեւն . je me trouvais sous l'— et sous la main du prince (La Bruy.). Vous ne connaissez pas les objets que vous avez sous l'—. || Avoir l'— exercé, քաջակիրթ՝ քաջավարժ ունել զակն , * աչքն վարժ ըլլալ բան մի շուտով տեսնելու եւ հասկնալու . || avoir des yeux de lynx, S. **Lynx.** || Avoir des yeux, ունել աչս , * աչք ունենալ . եւ փ.՝ ի միտ առնուլ զամենայն , խելամուտ լ. ամենայնի , չխաբիլ , * ամէն բան տեսնել , չխաբուիլ . montrons-leur que nous avons des yeux (Corn.). || Avoir des yeux au bout des doigts, աչս ի մատունս ունել , քաջ զգայուն ունել զճաշս մատանց , * մատուրներուն ծայրն շատ զգայուն ըլլալ . || avoir un bandeau sur les yeux, S. **Bandeau.** || Blesser les yeux, S. **Blesser.** || Dessiller les yeux, S. **Dessiller.** || Donner dans l'—, dans les yeux, S. **Donner** չ. || fasciner les yeux, S. **Fasciner.** || Sauter aux yeux, յակն աննկանիլ՝ գալ , ակներեւ՝ քաջայայտ լ. cela saute aux yeux. || Fermer l'— կամ les yeux sur , , , à , , ,, S. **Fermer.** || Détourner les yeux de qn., զակն արկանել յումեքէ , ի բաց դարձուցանել զաչս յումեքէ , *մէկէ մի երես դարձունել . || tomber sous les yeux, առ ակամբ դիպիլ , պատահիլ աչաց , ակնակռիւ լ. ընդհարկանիլ ընդ բիբ ական , ընդ բիբս տալ , * աչքին հանդիպիլ՝ դալիլ . || S. **Ouvert, Ouvrir.**

4. —, yeux, ակն , աչք , հսկողութիւն . l'— de la vigilance, de la prudence. || Être tout yeux, tout oreilles, յակնիւս կալ , աչառալ ամենայն ուստեք՝ յամենայն կողմանց՝ * աչք կտրիլ , ամենայն ուշադրութեամբ նայիլ՝ մտիկ ընել . || homme aux cent yeux, այր հարիւրաչեայ , մշտաթմբան . || avoir l'— au guet, S, **Guet.** || Avoir des yeux d'Argus, S. **Argus.** || Avoir, tenir l'— à qc., հոգ յանձին՝ խնամ ունել , հսկել . j'aurai l'— à tout. J'y tiendrai l'—. || Avoir l'— sur qn., հսկել ի վերայ ուրուք , զգուշանալ ումեք , * աչքն մէկուն վերայ ըլլալ . ayez l'— sur ces gens. || Avoir l'— sur qc. յակն առնուլ , հսկել , միտ դնել , հոգ յանձին ունել , *բանի մի վերայ աչք ունենալ , աչքն վրան ըլլալ . || avoir l'— sur qn., ակն ածել՝ հսկել ի վերայ ուրուք , խնամ տանել ումեք՝ * մէկուն վերայ աչք՝ հոգ ունենալ . || Avoir l'— sur, ակնկառոյց լ.՝ կալ , յառել զաչս , * աչքն վերան ըլլալ . toute la France avait les yeux sur le roi. || L'— du maître, — տեառն , * տիրոջ աչքն . || l'— du maître engraisse le cheval, չէ պարտ այլոց յանձն առնել զհոգ գործոց իւրոյ .

5. mauvais —, չարակնութիւն , ակնհարութիւն , վտնիրակ . être frappé du mauvais —, ակնահարիլ , ակնհարիլ , վտնիրակիլ , վտնիրակ առնուլ , *աչքիլուիլ .

6. p. voir de ses yeux, de ses deux yeux, de ses propres yeux, ականատես՝ ինքնատես լ., *բան մի աչքովն տեսնել. je l'ai vu, dis-je, vu, de mes propres yeux vu (Mol.). Je serai ravi de voir de mes deux yeux cette santé (Sév.). Nous ne le voyons de nos propres yeux (Id.). || Voir tout par ses yeux, տեսանել զամենայն իւրով աչօք, ականատես լ. ամենայնի, *ամէն բան իւր աչքովն տեսնել. il voit tout par ses propres yeux (Fén.). Ne nous fions qu'à nous, voyons tout par nos yeux (Volt.). || Voir par les yeux d'autrui, տեսանել ակամբ այլոց , դատել գիմն ըստ բանից այլոց , *ուրիշի աչքով տեսնել . ce prince faible ne verra que par les yeux d'un favori (Fén.). || Voir une chose par les yeux de l'esprit, մտաց՝ աւագ աչօք տեսանել գիմն , բանիւ քննել զայն . || Voir une chose des yeux de la foi, աչօք հաւատոյ տեսանել գիմն , բարեմտութեամբ հաւատալ իրիք , հաւատալ ըստ բանից այլոց , *հաւատքի աչքով բան մի տեսնել . || faire des yeux à qn., faire les gros yeux * բարկացայտ աչքով մէկուն նայել . sa mère lui faisait des yeux (Sév.). je la supplie de ne me plus faire les gros yeux (Dider.). || n. faire l'—, de l'—, ակնարկի առնել , ակն դնել, աչս արձակել՝ բերել , * աչք տնկել . faire l'— à une bouteille de vin.

7. փ. ակն , աչք , լոյս , լուսատու . la chronologie et la géographie sont les yeux de l'histoire. || քո. l'— du monde, de la nature, ակն աշխարհի , բնութեան . արեգակն . l'— du jour, du matin, ակն լուսոյ՝ տուընջեան . արեւ . || փ. Antioche, qu'on appelait l'— de l'Orient (Boss.).

8. փ. ակն , աչք . ներքին լոյս. la réflexion est l'— de l'âme (Boss.).

9. Le coin de l'—, ծայր ական , աչաց , * աչքի ծայր . regarder du coin de l'—, ծայրիք աչաց տեսանել՝ հայել , * աչքին ծայրովն նայիլ . եւ փ. regarder du coin de l'— une chose, աչս արձակել , ակն դնել իրիք ի ծածուկ, *աչք տնկել՝ փախաքիլ .

10. ակն , աչք , անձն . il y a des yeux qui voient tout. Des yeux infortunés. Peut-être d'autre yeux me sont plus favorables. Qui trompe l'—, աչախաբ. || un bel —, de beaux yeux, կին գեղեցիկ՝ չքնաղագեղ . || pour de beaux yeux, ի սէր կնոջ գեղեցկի, ի սէր աչագեղ կնոջ , *գեղեցիկ կնոջ սիրոյն համար . . . . que son mari n'avait pas assurément épousée pour ses beaux yeux (Hamilt.). || փ. pour les beaux yeux de qn., ի հաճոյս՝ ի սէր ուրուք , * մէկուն հաճոյիցն՝ սիրոյն համար . je ne t'arrêtais pas ici pour tes beaux yeux (Corn.). Pour vos beaux yeux. եւս՝ ձրի, ձրիաբար. croit-il que je le logerai chez moi pour ses beaux yeux?

11. Aux yeux de, sous les yeux, յաչս , առաջի՝ յանդիման աչաց , * աչքին առջեւն . celui qui égorge le fils aux yeux du père. Elle vit loin du monde sous les yeux de Dieu (Mass.). || փ. aux yeux, յաչս , ըստ կարծեաց , * աչքին . nulle promesse n'est sacrée à ses yeux. A mes yeux, c'est une grande faute qu'elle a faite, յաչս իմ , ըստ իս , ըստ կարծեաց իմոց՝ մեծ ինչ յանցանս գործեաց նա, aux yeux des satrapes, յաչս նախարարաց .

12. p. yeux, աչոցք, ակնոցք,*աչքնոց « կէօզլիւք ». il porte ses yeux dans sa poche. J'ai oublié mes yeux.

13. Coup d'—, S. **Coup.**

14. Clin d'—, S. **Clin.**

15. փայլ , շողուն . պայծառութիւն կերպասաց , ականց պատուականաց . cette étoffe, cette pierre n'a pas un bel —. L'— de ce noir n'est pas beau. || Avoir de l'—, շքեղափայլ՝ շքեղաշուք՝ շքեղագեղ լ., *աչքի երեւնալ , տեսքով ըլլալ . ce tableau a de l'—.

16. գոյն , երանգ . le noir de son plumage a des reflets qui lui donnent un — verdâtre (Buff.). || — de perdrix, գոյն կաքաւի , կաքաւագոյն , գոյն նման գունոյ աչաց կաքաւ. Քրչնոյ . || Ce vin a un — louche, գրեթէ ոչ գինիդ . || փ. cette affaire a

un -- louche, խառնակ՝ կեղակարծ՝ անատոյգ է գործդ . || vin couleur d'— de perdrix, կլ. vin — de perdrix, գինի կարմրորակ, *կարմիրկեկ գինի.

17. ակն . ճակ . l'— d'une meule, d'une grue,d'une roue,d'une aiguille, d'une perle, d'une bombe, d'obus, de l'ancre. || — de dôme, ակն՝ ճակն գմբեթի .

18 նւ. ակն , ճակ առագաստի ընդ որ անցանի չուան .

19. աչք , ճակ , խոռոչ . les yeux du pain, du fromage. Ce pain a de grands yeux. Ce fromage n'a point d'yeux. || աչք . նիշ ճարպոյ . ce bouillon est très-gras, il a beaucoup d'yeux.

20. պ. ակն , աչք , ակնուռ .

21. տպ. ակն , աչք , *գրին տրպուած կողմն . l'— de ce caractère est trop fin.

22. L'— de perdrix, linge à — de perdrix, կաքաւակն , կաքաւաչեայ կտաւիք , *կաքաւու աչքերու ձեւով բակած լաթ . || — de perdrix, կաքաւակն , *ոտքի մատուքներուն մէջ բուսած տեսակ մի կոշտ . || յ. des —s de perdrix.

23. — de bœuf, եզնակն . պատուհան՝ լուսանցոյց բոլորածև . des —s de bœuf. || — de bœuf, եզնակն . սրահի յատակաթես Վերսալի .

24. —de-loup, գայլու աչք, գայլակն . քար ինչ . || —de-serpent, օձակն . ազգ քարի . || —de-chat, կատուակն . ազգ կորինդոնի . des —s-de-loup, des —s-de-serpent, des —s-de-chat.

25. բ. —de-chèvre, այծակն , *այծու աչք . տունկ ինչ . || —de-bœuf, եզնակն , եզին աչք . *տեսակ մի երիցուկ . || —de-bouc, նոխազի աչք , քաղակն , աւիխմոն . || —de-chien, S. **Psyllium**. || —de-soleil, S. **Matricaire**.

26. A l'—, մ. աչօք , *աչքով . voir, découvrir à l'—, աչօք տեսանել . նշմարել . se voir à l'—, աչօք տեսանիլ , յանկն գալ , ընդ ակամբ անկանիլ , *աչքով տեսնուիլ. || faire toucher au doigt et à l'—, յայտ յանդիման՝ յայտնի ցուցանել , *աչքին առջեւ ցուցունել . || servir à l'—, աչօք ծառայել , ծառայել տեսան իւրոյ եռանդեամբ եւ ակնարկութեամբ նորին եւեթ . || n. à l'—, ձրի . il dine à l'— dans ce restaurant. Acheter à l'—. Dans cette maison il a tout à l'—.

27. A vue d'—, մ. ըստ կշռելոյ ական , *աչքին կտրելուն չափ «կէօզ գարէրիյլէ». je n'ai jugé cette distance qu'à vue d'—. եւս՝ ակն յայտնի , ակներեւ , յայտնապէս . sa faveur diminue à vue d'—.

28. De l'—, մ. աչօք , ակնդէտ , դէտակն ի վեր ամբարձեալ . il l'observe de l'— (Boil.). || վ. դէտակն , ուշի ուշով . je conduis de l'— toutes choses (Mol.). || Suivre qn. de l'—, դէտակն առնել՝ դէտ լ.՝ միտ դնել գնացից ուրուք , դիտել ուշի ուշով զգնացս ուրուք .

29. Entre deux yeux, entre les deux yeux, մ. ակնկառոյց , յառնալ աչօք , պշուցնալ. regarder qn. entre les deux yeux, ակնկառոյց՝ ակնկռիւ լ. յոք, պշուցեալ հայել յոք , *մէկուն վրայ աչքն անկած նայիլ .

30. Entre quatre yeux (անօր քանօր գիչէօ) մ. բերան ի բերան , առանձինն , ուրոյն . je lui dirai cela entre quatre yeux.

31. Jusqu'aux yeux, մինչեւ յաչս, մինչեւ յերեսս. ||վ. je suis en l'abondance jusqu'aux yeux.

32. վ. եւ բ. par dessus les yeux, ի վեր քան զչափ , յանչափս , կարի յոյժ . avoir des affaires par-dessus les yeux. եւս՝ ի վեր քան զկար, *կրքցածէն աւելի . en avoir par-dessus les yeux.

33. Non plus, pas plus que dans mon —, ոչ բնաւ , ամենեւին ոչ , ամենեւին. || ce qu'il en tiendrait dans mon —, որչափ ինչ բոլանդակիցի յաչս իմ , սակաւիկ յոյժ , *աչքիս առածին չափ , խիստ քիչ .

Առ. — pour —, dent pour dent, S. **Dent**. || Loin des yeux, loin du cœur, S. **Cœur**. || S. **Paille**.

Œillade, ի. հայեցուածք աչաց , հայեցուածք , հայեացք , նայեցածք , նայեցուածք, *նայուածք. 2. — գաղտագողի , մեղմիկնանք աչաց . ces —s qui parlent sans parler et qui disent bien plus que les paroles mêmes (Bourdal.). Partout ses yeux, pour m'alarmer, provoquaient l'— indiscrète (Bérang.). — jalouse, menaçante, amoureuse. Jeter une —. Lancer des —s à la dérobée. Favoriser d'une —.

Œillader, ն. նայել մեղմիկնանօք աչաց՝ գաղտագողի . elle m'œillade.

Œillard (էօյլար) ա. ակնակ . *երկանաքարի մէջտեղի ճակն :

Œillé,e, ած. բզ. աչեայ , աչքաւոր . agate —e.

Œillère, ի. աչաման . *աչք ծրելու աման . 2. աչապահ , աչոց . * ձիու աչոց . || վ. avoir des —s, աչոցս ունել , չտեսանել առ կանխակալ կարծեաց . 3. ած. dents —s, կլ. les —s, ակնատամունք . arracher une —, խլել՝ հանել զակնատամն . 4. բ. feuilles —s, ակնաւոր՝ ակնուռ տերեւք , *աչք ունեցող տերեւներ :

Œillet, ա. աչիկ. 2. օղ . կոճակ անցուցանելու ճակ . 3. բ. շաքորթամ . տունկն եւ ծաղիկ «գարէնֆիլ». planter des —s. Un bel —. || — d'Inde, S. **Tagète**. || — de poète, վարդեւորի :

Œilleterie (էօյլէթրի) ի. շաքորթամարան :

Œilleton, ա. բ. ակնիկ, ակնուռ. 2. ակնիկ , ընձիւղ շաքորթամի :

Œilletonner, ն. պտ. ակնաքաղել , ակնաքաղ առնել . քաղել՝ խլել զակնուռս :

Œillette, ի. մեկոն , խաշխաշ . հն. **Pavot**. || 2. մեկոնիւղ :

Œnanthate, ա. ագ. գինատ :

Œnanthe, ի. բ. գինեծաղիկ , գինեծաղիկ , այգուոյ ծաղիկ , * այգու մատնի :

Œnanthilate, S. **Œnanthate**.

Œnanthine, ի. տգ. գինեծաղկամածան . հիւծ մատղոզական եւ հոտառէտ Պտղոյ գինեաց :

Œnanthique, ած. գինեծաղկային . 2. տգ. գինելային . éther —, — եթեր , գինեթեր . իւղ գինեղ արտադրիչ հոտոյ նորին. S. **Bouquet**. || Acide —, գինաթթու. S. **Vinique**.

Œnanthol, ա. տգ. գինեծաղկուղ :

Œnanthyle, ա. տգ. գինեծաղկատ , գինեծաղկահիւթ :

Œnanthylène, ա. տգ. գինեծաղկատ ջին :

Œnanthylique, ած. տգ. ծաղկահիւթային :

Œnéléon, ա. իւղագինի . խառնուրդ գինեղ եւ իւղոյ :

Œno... յն. նմ. գինի , գինե...

Œnobaromètre, ա. գինեկշռաչափ :

Œnocarpe, ա. բ. գինեպտղի :

Œnochoé (էնօքօէ) ա. հին. յն. գինեման , մակոյկ գինեղ :

Œnocoloromètre, ա. ար. գինեգունաչափ :

Œnogala, ա. կաթնագինի , գինեկաթն . գինի կաթնախառն :

Œnolature, ի. բ. գինեմպելի :

Œnolé, ա. դղգ. գինադեղ .

Œnoline, ի. տգ. գինահիւթ :

Œnolique, ած. տգ. գինային . acide —, գինաթթու :

Œnologie, ի. գինեբանութիւն . 2. գինեգործութիւն :

Œnologique, ած. գինեբանական , գինեգործական :

Œnologiste, Œnologue, ա. գինեբան , գինեգործ :

Œnomancie, ի. հն. գինեհմայութիւն :

Œnomanie, ի. բժ. գինեմոլութիւն :

Œnomel, ի. դղգ. մեղրագինի :

Œnomètre, ա. գինեչափ :

Œnométrie, ի. գինեչափութիւն:

Œnométrique, ած. գինեչափական :

Œnophile, ած. գինեսէր . || société —, գինեսիրական՝ գինեվաճառիկ ընկերութիւն :

Œnophobe, ած. գինեվախ , գինատեաց -

Œnophobie, ի. գինեվախութիւն.

Œnophore, ա. հն. գինեկիր , գինեման . 2. գինեկիր, գինեպաշտ, մատուռակ :

Œnothéracées, ի. յ. բ. ապուզասերք . տոհմ երկպտուկ անկոց , որոց նախատիպ է ապուզան (œnothère):

Œnothère, ա. բ. ապուզան . հն. **Onagre**.

Œnothérées, ի. յ. բ. ապուզանեայք. հն. **Œnothéracées**.

Œrstédite, ի. հբ. երստեդաքար-

Œsophage, ա. մգ. ստուգն, որկոր «պօղազ տէլիյի , խրթիլագ»:

Œsophagien,enne, ած. ստուգնային , որկորային . collier —, ըստուգնամանեակ , որկորամանեակ :

Œsophagisme, ա. մկ. սրընգանք . ձգտումն որկորոյ :

Œsophagite, ի. բժ. սոուգնաբորբ , որկորաբորբ , սոուգնատապ, որկորատապ . բորբոքումն սանգան՝ որկորոյ : [նադիտուԹիւն :

Œsophagoscopie, ի. բ. սոուգ-

Œsophagotome, ա. վ. սոուսգնահատ , որկորահատ . — à pénétration limitée, — սահմանաւոր Թափանց :

Œsophagotomie, ի. վ. սոուգնահատուԹիւն , որկորահատուԹիւն :

Œstre (էսԹր) ա. կնիւ . միջատ ինչ երկԹև ճանճանման. — du bœuf, եզնաճանճ . — ovis, ոչխարաճանճ . 2. փ. խանգ , աւիւն . l'— poétique, musical, — քերԹողական, երաժշտական . || — vénérien, աւիւն մոլեգնուԹեան , տուփանք :

Œstrides, ա. յ. մր. կնիւնազգիք . տոհմ միջատաց :

Œstromanie, ի. տուփամոլուԹիւն :

Œtite, ի. հր. S. **Ætite.**

Œuf (էօֆ) **œufs** (էօ) ա. ձու , * հաւկիԹ «եումուրԹա». gros —, մեծ —, * խոշոր —. petit —, ձուիկ. * հաւկիԹիկ . — de poule, d'oie, de dinde, de cane, de pintade, de perdrix, de pigeon, d'autruche, — հաւու, սագի... pondre des —s, — ածել՝ արկանել , *— ածել . couver des —s, ի ձուս՝ ի Թուխս նստիլ . donner à une poule tant d'—s à couver. Faire éclore des —s. Prendre la mère sur les —s. — stérile, fécondé. Coque, coquille d'—. Le jaune d'—, դեղնուց , ձուի միջուկ , * հաւկիԹի դեղնուց . le blanc d'—, սպիտակուց , սպիտակաձու. *հաւկիԹի ճերմկուց. germe d'—. — du nid, բունկալ . — mollet, կակուղ —. — frais, — դալար «Ժամէ —». — pourri, — փտեալ՝ փուտ , * փըտած —. — gâté, ապականած , ննիաձու , *աւրուած՝ հոտած —. — couvi, S. **Couvi.** — hardé, քարնիԹ . — clair, S. **Clair** ած. — non formé, փխոլ . դեռահաս ձու . manger des —s, — ուտել. faire cuire des —s, — եփել . battre des —s. Casser des —s. Avaler un jaune d'—. Des —s à la neige, à la mouillette, S. **Neige, Mouillette.** — à la coque, դիւրոր , ձու Ժիւրխորով, S. **Coque.** — dur, պնդախաշ՝ պնդախորով ձու. des —s sur le plat, տապակած «եաղ իչինած —» . des —s au lait, կաԹնաձու , *հաւկիԹի դեղնուցով եփած կաԹ . des —s brouillés, S. **Brouillé.** Une omelette de six —s, ձուազեղ վեցաձու՝ * վեց հաւկիԹով . acheter un cent d'—s, գնել հարիւր —ս. || —s rouges կամ —s de Pâques, Զատկի՝ կարմիր —. || փ. եւ բ. donner à qn. ses —s de Pâques, տալ ուժիր պարգև՝ ընծայ ի Զատկի . || — blanc, — բիտխ . անդեղնուց —.

փ. marcher sur des —s, ի վերայ ձուոց քՆծանալ, *հաւկիԹի վրայ քալել, զգուշաԹեամբ գնալ՝ վարուիլ. || plein comme un —, լի բոլորովին . être plein comme un —, կշտացիկնդ է. || chercher à tondre sur un —, գծու խուզել , եւս ի փոքուն շահիլ կամիլ, *ամենապզտիկ բաներու մէջ անգամ շահիլ ուզել , շահ փնտռել . || փ. il pond sur ses —s, il couve ses —s, ձու ի վերայ ձուոց իւրոց ածէ , Թխամ գձուս իւր, * իւր հաւկիԹներուն վրայ կ'ածէ , իւր հաւկիԹներուն վրայ Թուխս կնստի.կ'ըսուի հարուստ մարդու որ աշխատելու կարօտ չէ . || mettre tous ses —s dans un même panier, դնել զամենայն գձուս իւր ի նմին կողովի , * բոլոր հաւկիԹներն նոյն կողովն դնել . բոլոր սուակն նոյն գործի՝ նոյն շահու դնել . || se ressembler comme deux —s, իրրեւ զերկուս ձուս նմանիլ միմեանց , *երկու հաւկիԹի պէս իրարու նմանիլ . || փ. donner un — pour avoir un bœuf, տալ ձու յառնուլ եզն. *— մի տալ եզ մի առնելու համար . պզտիկ ընծաներ ընել՝ մեծ ընծաներ ընդունելու յուսալ . || marchand d'—s, ձուավաճառ, *հաւկիԹի ծախող, հաւկիԹավաճառ . 2. ձու , հաւկիԹ (անասնոց) . —s de couleuvre, de brochet. Un — de tortue. Des —s de ver à soie, de fourmis.

Œnothère.

Œufrier (էօֆրիէ) ա. ձուանոց , ձուհիոց. * հաւկիԹի խաշելու աման :

Œuvé, e, ած. ձուալի , * հաւկիԹաձուն «եումուրԹալը» . hareng, brochet —.

Œuvre, ի. գործ , վաստակ , աթոռ «իշ» . — de main, — ձեռագ , ձեռագործ , ձեռակերտ . son —, —՝ ձեռակերտ իր. belle —, գեղագործ, գեղագործուԹիւն . — d'art, արուեստակերտ գործուած , — française, նոյն գործի՝ նոյն շահու դնել . || se ressembler comme deux —s, իրրեւ զերկուս ձուս նմանիլ միմեանց , *երկու հաւկիԹի պէս իրարու նմանիլ . || փ. donner un — pour avoir un bœuf, տալ ձու յառնուլ եզն. *— մի տալ եզ մի առնելու համար . պզտիկ ընծաներ ընել՝ մեծ ընծաներ ընդունելու յուսալ . || marchand d'—s, ձուավաճառ, *հաւկիԹի ծախող, հաւկիԹավաճառ . 2. ձու , հաւկիԹ (անասնոց) . —s de couleuvre, de brochet. Un — de tortue. Des —s de ver à soie, de fourmis.

ֆրանսական գործ , ֆրանսագործուԹիւն. || il ne fait — de ses dix doigts, չառնի՝ չգործէ ինչ, *բան մի չըներ . || mettre la main à l'—, ձեռն ի գործ առնել՝ արկանել , ի գործի կալ , աշխատիլ , *գործի ձեռք զարնել . || mettre en —, ի գործ ածել՝ արկանել՝ վարել , ընդ գործ արկանել , ի կիր արկանել , * գործածել , բանեցուցանել . l'art de battre le bois et le fer en —. Mettre toute sorte de remèdes en — pour guérir. || փ. mettre en — les résolutions prises. Mettre en — des personnes. Mettez-nous à l'—, et vous en serez content. || փ. mettre tout en —, զուն գործել՝ դրնել , զամենայն զուն գործել , ջան ի գործ արկանել. || mettre qn. à l'—, ի գործ արկանել զոք , * մէկն աշխատելու սկսեցունել . || se mettre à l'—, բան ի գործ առնել , ձեռն ի գործ արկանել , ի գործի կալ , գործոց լինել , * աշխատանքի ձեռք զարնել , աշխատելու սկսիլ . ասի նոյնպէս être à l'—, en —, se mettre en —.

2. Main-d'—, S. **Main-d'œuvre.**

3. Maître des basses —s, կոյանոցապարպար , կոյանոցամաքրիչ «լաղումը». || maître fait exécuteur des hautes —s, դահիճ «ճէլլատ».

4. ա. ճ. շինուած , *շէնք «պինա». || les —s sont hors de terre, որմք ի վեր բան գիմանալ են , կ'ըսուի շէնքի մի երբոր պատերն հիմունքէն վեր կբարձրանան . || gros —, բանուար որմք՝ որմունք, * հաստ պատեր .

Dans —, մ. ի շինուածոյն , *շէնքին մէջ. ce cabinet est pratiqué dans —. Cet escalier est dans —.

Hors d'—, մ.ար տարոյ շինուածոյն՝ ատուար որմոց . cet escalier est hors d'—. || եւ ա. ար hors d'—, արտաքին . || mesure hors d'— կամ hors —, չափ ԹանձրուԹեան որմոց . mesure dans —, չափ պարտուԹեան որմոց .

Sous—, en sous—, մ. ի ներքոյ շինուածոյն՝ որմոյ , *շէնքին՝ պատին տակ . reprendre un mur en sous—, նորոգել գիհմունս որմոյ . || փ. reprendre un travail sous—, en sous—, վերստին յօրինել գործն. || à pied d'—, առ ատոլոտով շինուածոյն , մօտ ի շինուածն .

5. փ. Hors d'—, արտաքոյ տեղւոյ կամ սովորական ժամանակի , անժամ, *տեղէն՝ առնէն դուրս. j'écris ceci hors d'— pour vous divertir (Sév). || արտաքոյ գործոյն , յաւելուածոյ , եկամուտ . cette description est hors d'—. Groupe de figures qui dans un tableau est hors d'—. եւ ա. un hors d'—, որ ինչ անժամ է . cette description est un hors d'—. Des hors d'—.

6. ի. ապանդեր «չէրէզ» . on a servit plusieurs hors-d'—,

7. ի. ակգ. ակնակապիճ . խորշ մատանւոյ « եիւգիք խանէսի , Քաշ էվի» . son diamant sortit de l'— et tomba. || Mettre en — une pierre précieuse, ընդելուզանել . || mettre une pierre hors d'—, հանել զակն ի կապճաց .

8. նւ. —s mortes, պատկողանոց. կողք նաւի ի վեր քան զջուրն . || —s vives, ողնափայտ . ջրասոյզ փոր նաւի . [առաղծ «քէքէաՒէ» .

9. անտ. Bois d'— կամ à œuvrer,

10. յ. Les —s, վաստակք, երկրագործութիւն .

11. փ. գործ , վաստակ , երկ . l'univers est l'— de Dieu. Les —s de la nature. — nationale, ազգային գործ . — de tant de jours en un jour effacé! (Corn.). La liberté de Rome est l'— d'Emilie (Id.). Montrons que sa fortune est l'— de nos mains (Id.). Faire d'une action de gloire une — mercenaire. Accomplir l'— de son salut, կատարել զգործ փրկութեան իւրոյ . faire des —s d'iniquité, գործել զանօրէնութիւն . rendre à chacun selon ses —s, հատուցանել իւրաքանչիւր ըստ գործոց՝ ըստ վաստակոց իւրոց. chacun sera jugé selon ses —s, selon ses bonnes ou mauvaises —s, իւրաքանչիւր ոք դատեսցի ըստ գործոց իւրոց , ըստ բարի կամ ըստ չար գործոց իւրոց . || bonnes —s, գործք բարիք , գործք բարութեան . բարեգործութիւնք , *բարի գործեր . faire de bonnes —s, առնել գործս բարեաց , բարեգործել , * — ընել . c'est une bonne —, գործ մի բարի է, գործ է բարութեան , բարեգործութիւն է . || լկ. les —s, գործք բարիք, վաստակք , արդիւնք վաստակոց , երկք առաքինիք. ||une — de charité, գործ ողորմութեան . || —s de miséricorde, գործք ողորմութեան . || —s mortes, մեռեալ՝ անօգուտ գործք . || l'— de la chair կամ l'— de chair, զուգաւորութիւն , մարմնական մերձաւորութիւն առն եւ կնոջ .

12. յ. եւ երբեմն ած. գործք, երկք, վաստակք, երկասիրութիւնք , աշխատասիրութիւնք , մատենագրութիւնք . les —s de Corneille, de Racine. Ses —s sont imprimées en tant de volumes. Les —s complètes de Korène. —s choisies, հատընտիրք. La Pucelle est encore une — bien galante (Boil.).

13. Chef-d'—, S. ի կարգին .

14. L'—, ինչք՝ հաս ժողովրդապետութեան՝ ժողովրդապետական եկեղեցւոյ . l'— de cette paroisse est fort riche, n'est pas riche. || Le banc de l'—, le banc d'—, կլ. l'—, նստարան եկեղեցականաց . les marguilliers sont assis dans l'—.

15. ա. գործ , երկ , երկասիրութիւն , աշխատասիրութիւն . հատուցումն հանօրէն դրոշմածոց փոքրագրոցի , կամ երգոց երգայարդարի . avoir tout l'— de Callot. L'— de Mozart, de Rossini.

16. Le grand —, ալբիմիա . գիտ շրջելոյ զմեռաղս յոսկի . || փ. je regarde l'amitié comme le grand —,

Առ. A l'— on connait l'ouvrier, ի գործոյն ճանաչի գործատուրն . || la fin couronne l'—, վախճանն պսակէ զգործն , չէ բաւական բարւոք սկսաւանել , հարկ է բարւոք աւարտել :

Œuvrer (էօվրէ) չ. գործել :

Offensant, e, ած. Պշնամանիչ , Պշնամանիկ , Պշնամանադիր . des paroles —es, — բանք :

Offense, ի. Պշնամանք , նախատինք . grave, grande, petite, légère, grossière —, ծանր , մեծ , փոքր , Պեպեւ , անհեթեթ —. — pardonnable, impardonnable, irréparable. Faire une —, Պշնամանել . dire une —, Պշնամանս ասել . réparer une —. Mépriser les —s. Souffrir une —. Pardonner les —s. Oublier, publier les —s. 2. մեղք . յանցանք . pardonnez-nous nos —s. Expier ses —s.

Offensé, e, անց. Պշնամանեալ , անիրաւեալ . la colère d'une femme —e. — par lui. L'amour-propre — ne pardonne jamais. Mon âme —e. || q. l'— pardonne.

Offenser, ն. Պշնամանել , նախատել , դժգոհ գոլ՝ լինել . — qn., Պշնամանել զոք. — grièvement, mortellement. || լկ. parler et —, pour de certaines gens est précisément la même chose (La Bruy.). 2. — Dieu, մեղանչել . ne faites pas cela, c'est — Dieu. 3. փ. վնասել , հպճանել , վիրաւորել . notre air étranger n'offense plus personne (Montesq.). — la vanité de qn. — les oreilles chastes, l'amour-propre. Vous avez cruellement offensé l'amitié qui était entre nous (Sév.). Les paroles indécentes offensent la pudeur. La lumière offense les yeux, անհանդուրժ լինի լոյսն, *լոյսն աչք կ'առնու. 4. մեղանչել , յանցանել . — les lois, la grammaire, etc. 5. վիրաւորել , խոցել . la balle a offensé le poumon. Ne vous en offensez pas.

S'offenser, դ. Պշնամանել զանձն, անձնախատս լ. je m'offenserais moi-même, si je pouvais un moment me défier de vous (J.-J.R.). 2. դժկամակիլ , գժգոհիլ , դժկամակ լ., ընդվիրա ասել . — d'un rien. — contre qn. Notre amour s'en offense (Corn.).

Առ. Il n'y a que la vérité qui offense.

Offenseur, ա. Պշնամանիչ, Պշնամանող . plus l'— m'est cher, plus je ressens l'injure (Rac.).

Offensif, ive, ած. վիրաւոր, վիրաւորական , հարուածող , Պշնամական . armes —ives. S. **Défensif.** || Traité —, ligue —ive, դաշն , նիզակակցութիւն վիրաւորական . || traité — et défensif, ligue կամ alliance —ive et défensive, դաշն՝ նիզակակցութիւն վիրաւորական եւ պաշտպանական . || guerre —ive, յարձակիչ , յարձակողական , դիմամարտ պատերազմ . || retour —, յարձակիչ դարձ . յարձակումն նահանջոյ զօրաց :

Offensive, ի. յարձակումն, յարձակողականն , Պշնամականն . prendre l'—, յարձակիլ , նախայարձակ լ.

Offensivement, մ. յարձակելով . agir — contre l'ennemi, contre qn.

Offert, e, անց. **Offrir**ի . — d'avance, կանխաւնուէր , կանխամատոյց . livre —, նուիրագիրք :

Offerte, ի. **Offertoire,** ա. կըցուրդ նուիրման ի պատարագի . 2. նուիրումն , նուիրագործութիւն . le prêtre en était à l'—. 3. եժ. նուիրական. * երգ որ կ'երգեցուի հատատամքի ու սուրբ սուրբի մէջ :

Office, ա. պարտք , պատշաճք . avocat d'—, խօսնակ կարգեալ ի պետութենէ . la probité dans les —s de la vie civile (Fléch.).

2. Les offices, —, յաղագս պատշաճից . գիրք Կիկերոնի որ զպարտուց եւ զպատշաճից ճառէ . on n'a pas besoin de savoir les —s de Cicéron pour être honnête homme(J.-J.R.).

3. պարտք , գործ , պաշտօն , պատա . c'est l'— du roi d'en purger sa contrée (des vices). Il y a fait l'— de juge (Corn.). A quel étrange —, amour, me réduis-tu? (Rotr.). D'un — d'ami simplement je m'acquitte (Regnard.). Vous pouvez m'employer à tout — (Id.). || Faire son —, կատարել զպարտս իւր , հպճանել զպաշտօն իւր , առնել զգործեցուիճն իւր. le sang fait son —. La tendresse paternelle fera son — (Rotr.). || Faire — de, l'— de, առնել զգործ՝ զպաշտօն..., ունել զտեղի , * տեղն բռնել . l'âne à messer lion fit — de cor (La Font.). Faire l'— de bourreau.

4. գործեալ , գործատեղի , պաշտօնարան , պաշտօնատուն . — de publicité.

5. երախտիք , պաշտօն , պաշտօնախատարութիւն , օգնութիւն , օգնականութիւն , ծառայութիւն . ce malheur me rend un favorable — (Corn.). Vous me rendez un merveilleux — (La Font.). Vous priver des petits —s que je pourrais vous rendre (Sév.). Mes mains ne purent lui refuser ce cruel — (Fen.). || Bon —, երախտիք , պաշտօն , ծառայութիւն , արթնկութիւն , սպաս ծառայութեան , օգնութիւն . il vous offre ses bons —s auprès de ses amis. Je vous devrai beaucoup pour un si bon —. (Corn.). Je vous prie de me rendre, de m'accorder vos bons —s. || mauvais —, Պշնամութիւն , վնաս , գործ՝ բան վնասիչ . il me rend près de vous tant de mauvais —s. Je ne vous ai point rendu de mauvais —s près du roi. Il n'y a point de mauvais —s qu'elle n'ait tâché de lui rendre.

6. ի. պաշտօն , բարձ . un — de judicature, de chancelier. || En titre d'—, à titre d'—, ի պաշտօնի, || դտ. d'—, յանձնի, յ|ւրոց կամաց, *ինքնիրմէ . le juge a infirmé d'—. || Nommé d'—, անուանեալ ի դատաւորէ՝ ի դատարանի . avocat nommé d'— pour défendre un accusé qui n'avait point de défenseur. Les trois experts seront nommés d'—. || փ. faire qc. d'—, առնել ինչ յանձնի՝ յիւրոց կամաց .

7. Le saint —, սրբաքնին առնան հաւատաքննութեան ի Հռոմ. la congrégation du saint —, ուխտ՝ առեան հաւատաքննութեան.

8. պաշտօն, պաշտօներգութիւն, ժամերգութիւն, ժամասացութիւն, ժամ. assister à l'—, aux —s. Entendre, dire l'—. L'— de la nuit, du matin, du soir, գիշերային, առաւօտեան, երեկոյեան —. — divin, աստուածեղէն պաշտօն, սուրբ պատարագ. — funèbre, պաշտօն հանգըստեան. — pour le repos de l'âme. || L'— des morts, պաշտօն ննջեցելոց՝ մեռելոց. l'— de saint Louis, — սրբոյն Լուդովիկոսի. || livre d'—, ժամագիրք.

9. սեղանայարդարութիւն, սպասայարդարութիւն, * սեղան շտկելու արհեստն. ce domestique sait bien l'—.

10. սպասաւորք, ծառայք սեղանոյ, *սեղանի ծառայք. un — nombreux.

11. ի. մառան, շտեմարան, կեղար «բիլեր». manger à l'—.

Official, ա. եկեղեցական դատաւոր:

Officialité, ի. եկեղեցական դատաւորութիւն. 2. առեան եկեղեցական դատաւորի:

Officiant, e, ած. պաշտօնակատար, ժամարար, ժամասաց, ժամաւոր, պատարագիչ. prêtre —, — քահանայ. || ա. —. l'— est à l'autel. 2. —e, ժամարարուհի շարաւաղաւոր. կուսան դասապետ ի ժամասացութեան: [Քեան:

Officiat, ի. տեսչութիւն առողջու-

Officiel, elle, ած. պաշտօնական. réponse —elle, — պատասխանի. nouvelle —elle, — լուր, պաշտօնալուր. lettre —elle, պաշտօնաձեռն, պաշտօնագիր. d'une manière demi—elle, կիսապաշտօնապէս. semi—, կէս —, կիսապաշտօն. non —, անպաշտօնական՝ անպաշտօն՝ աննտոյգ. || le journal —, պաշտօնաթերթ. օրագիր տէրութեան. || candidat —, պետընտրելի. ընտրելի՝ առաջարկեալ ի պետութենէ. les candidatures —elles. || Cela est —, —՝ ատոյգ՝ հաւաստի է այս. || un dîner —, պաշտօնաճաշ. հացկերոյթ կազմեալ յարթանց պետութեան:

Officiellement, մ. պաշտօնապէն, պաշտօնապէս. la nouvelle est publiée —. Non —, անպաշտօնապէս:

Officier (j'officiais, n. officiions, v. officiiez, q. j'officie, q.n. officiions, q.v. officiiez) ն. կատարել պատուաճոյն պաշտամունս, պաշտել զժամերգութիւն. || փ. il a toujours l'air d'—, գանձն ճանր եւ ի շքի ունի միշտ, *միշտ ճանրութիւն կը ձեւացուն. || փ. եւ բ. il officie bien à table, կշտապինդ ուտէ եւ ըմպէ, *լաւ կ'ուտէ կխմէ:

Officier, ա. պաշտօնեայ, պաշտօնակալ. grade d'—, պաշտօնակալութիւն. — de justice, — արդարութեան, դատաւոր. || — d'Académie, պաշտօնակալ Ակադեմիոյ. || —s de l'église, —ք եկեղեցւոյ. աշխարհական սպասաւորք որպէս լուսարարք, երգիչք, ժամկոչք. 2. սպայ (զինուորական) « օֆիչիալ ». grade d'—, սպայութիւն. — de marine, ծովասպայ. — d'infanterie, հետեւակասպայ. sous—, կիսասպայ. — de cavalerie, հեծելասպայ. — d'artillerie, հրետասպայ. || —s supérieurs, աւագ սպայք եննասպայք, որպէս հազարապետք, զօրապետք. grand —, մեծ սպայ. || —s généraux, հանրական սպայք, որ են մարաջախտք եւ զօրավարք. — de l'ordre de la Légion d'honneur, սպայ կարգի լեգէոնի պատուոյ. 3. հազարապետ տան իշխանաց «էվ քէհեասը». 4. մառանապետ «բիլէրճի պաշը». 5. — de bouche, խոհակերապետ արքայի. 6. — de santé, առողջասպայ. տեսուչ առողջութեան, որ ստորեւ քան զբժիշկն է աստիճանաւ:

Officieusement, մ. անպաշտօնապէս, *անպաշտօն կերպիւ. avertir —. Il s'est offert —.

Officieux, euse, ած. կամաբար, կամաիաճոյ. ami —. Personne —euse. Un zèle —. || գ. հզ. faire l'—, կարի — զանձն ցուցանել. || mensonge —, սուտ կամահաճոյ, *ուրիշին հաճոյք ընելու համար ըսուած սուտ. 2. անպաշտօնական. des renseignements —, փկ. ասելոյ non officiels.

Officinal, e, ած. դեղնոցագիտ, դեղնոցային. || compositions —es, դեղնոցապահ դեղք. S. **Magistral**. || Plantes —es, դեղական՝ բժշկական բոյսք, *դեղի բոյսեր:

Officine, ի. դեղնոց, *դեղ շինելու եւ պահելու տեղ. 2. փ. գործարան, գործանոց. une — de calomnies, de complots. Une de ces —s politico-littéraires.

Offrande, ի. ձօնի, դահամունք, ընծայ, ընծայաբերութիւն, նուէր (մատուցեալ Աստուծոյ), մատաղ. — impie, agréable. Une belle —. Il est venu faire ses —s au temple. Elle tient son — en sa tremblante main. Remplissez les autels d'—s et de sang. Pour les dieux la plus belle — est la piété, la sagesse. Faire des —s, ընծայաբեր՝ նուիրաբեր լ. faire des —s en mémoire des morts, մատաղել, մատաղ առնել. prix de l'—, մատաղագին. || փ. présentez à nos dieux des —s de pleurs (Volt.). 2. պատարագիք, ժամուց, յիշելիք, *յիշէք, պատարագուց. aller, donner à l'—. 3. փ. ընծայ, նուէր, նուիրադրամ. agréer, accepter, l'— d'une personne. Veuillez agréer l'— de mes vœux.

Offrant, ա. մատուցող, ընծայիչ, ընծայող, նուիրող. || au plus —, առաւելատուի, *առնի գին տուողին. || ասի յաճախ յաճուրդս. au plus — et dernier enchérisseur, առաւելատուի եւ յետին բարձրագնի:

Offre, ի, նուիրումն, ընծայումն, մատուցումն. — d'un présent, ընծայատրութիւն. 2. ընծայ, նուէր, ձօնի, ուղերձ. belle —. — avantageuse, riche, magnifique, séduisante. —s obligeantes. Accepter, agréer, refuser des —s. Quelques —s qu'on lui fasse. 3. դտ. ուղերձ, առաջարկութիւն. des —s suffisantes. Ses —s ont été reçues en justice, ont été déclarées bonnes et valables. || — réelles, իրական —ք. 4. ուղերձ, մատուցումն վաճառաց. l'— et la demande constituent l'état du marché. L'— et la demande, ընծայումն եւ հարցուած՝ խնդրանք:

Offreur, ա. մատուցիչ:

Offrir (j'offre, j'offrais; j'offris; j'offrirai; j'offrirais; offre; q. j'offre; q. j'offrisse) ն. մատուցանել, ընծայել, նուիրել, ձօնել, ուղերձել. — à qn. un livre, un bouquet, son cœur. — un présent, un cadeau, de l'argent, la paix, sa bourse, ses services. Qui offre un présent, ընծայող. || — la couronne, վագամատոյց՝ գահամատոյց լ. || — l'hospitalité, հիւրասիրել. || բղ. — l'hommage de son respect, de ses respects à qn., մատուցանել ումեք զիւրով մեծարանաց իւրոց. || հանդերձ *de*ի եւ աներեւութի. il vous offre de venir, ou d'attendre en son camp (Rac.). || j'offre de ընդ աներեւոյթ բայի՝ ասի ի հաստատել գիմն. s'il vous reste des doutes, j'offre de les dissiper. 2. մատուցանել. — un sacrifice, զոհ —. — des actions de grâces, գոհութիւն —. Elle offrait à Dieu toutes ses pensées. 3. լկ. նուիրել, ձօնիս առնել, մատուցանել ողջակէզս՝ զոհս, զոհել. le pontife offrait pour ses péchés et pour ceux du peuple (Boss.). || — le saint sacrifice de la messe, մատուցանել զսուրբ պատարագն. 4. մատուցանել, տալ. — mille francs d'un cheval. Il offre tant de ma ferme. — la propriété, l'usage d'une chose. Il m'a offert de me vendre son étude. 5. փ. ընծայել, յանդիման առնել. cette campagne offre des aspects agréables. L'aspect du désert offre un spectacle étrange. Il offrait de grandes difficultés, դժուարութիւնս մեծամեծս յանդիման առնէր. 6. մատուցանել, նուիրել, կարկառել, տալ, դնել ի ծառայութիւն ուրուք. — sa fortune, son épée à qn. — son bras, ses services, ձեռնտու լ. || — la main, le bras à une dame, մատուցանել՝ կարկառել՝ տալ զաջ՝ զբազուկ իւր կնոջ, *ձեռք՝ ձեռ տալ կնկան. 7. մատուցանել, առաջի առնել, առաջարկել. — le choix des armes à son ennemi. || — combat, ի մարտ մատչիլ, պատերազմ տալ՝ մղել, յառապարէգ կարդալ զքշնամին. 8. մատուցանել, նուիրել, դնել ի վտանգի. enfin qu'attendez-vous? il vous offre sa tête (Rac.).

S'offrir, դ. մատուցանել՝ նուիրել՝ ընծայել զանձն, ինքնամատոյց՝ ինքնանուէր՝ անձնամատոյց, յառաջամատոյց լ., * ինքնիւրեն նուիրել. || — à, մատուցանել՝ առաջի առնել զանձն. il s'offre à vous voir. 2. մատչիլ, ընծայիլ, յանդիման լ, հանդիպիլ. le premier objet qui

s'est offert à mes yeux. Les pensées s'offrent à l'esprit. 3. մատչիլ, մատուցանիլ, նուիրիլ, ընծայիլ, *նուիրուիլ, ընծայուիլ. c'était là que s'offraient les sacrifices (Boss.). Cette chose ne peut —. || փ. ընծայիլ, ինքնամատոյց դնել ը., յառաջ գալ. jamais l'occasion ne s'offrira si belle (Corn.).

Offuscation (սիօն) ի. պայղայնութիւն, մթագնութիւն, մթագնումն:

Offusqué, e, անց. մթագնեալ, մթագած. — par de grands arbres. On voyait ses yeux tantôt étincelants d'une tendre flamme, tantôt —s par ces larmes précieuses que l'amour fait répandre.

Offusquer (j'offusquais, n. offusquions, v. offusquiez; q. j'offusque, q. n. offusquions, q. v. offusquiez) ն. պայղայնել, մթագնել, մթագած առնել, նեմատնել. les nuées offusquent le soleil. 2. փ. —, պղտորել. les erreurs qui peuvent — notre lumière actuelle. La vanité offusquait ses lumières. La colère offusque sa raison. 3. չտալ տեսանել, խոչընդոտել ը., խափանել. ôtez-vous de devant moi, vous m'offusquez la vue. Tes voiles offusquent leurs yeux de toutes parts. 4. խոտոր, շլացուցանել, ճայրոտել. le soleil m'offusque les yeux. || լկ. une trop grande clarté offusque. 5. փ. մթագուցանել, ըստուերաձս ածել, դժպիի ը. n'offusquez pas sa vanité. Ce rival vous offusque. Le talent de son ami l'offusque.

S'offusquer, դ. մթանալ, մթագած ը., նեմանալ, ճարպոյ գալ զսկաւմբ. ma raison s'offusque, 2. դժկամակիլ, դժկամակ ը. il s'offusque de tout. [tion.

Offusquement, ա. S. Offusca-

Ogcoïte, ի. հբ. օգկոյաքար. ազգ բիպիտոլաքարի (ripidolithe).

Ogival, e, aux, ած. ճ. սրակամարաձեւ. architecture —e, — ճարտարապետութիւն:

Ogive, ի. ճ. սրակամար. || voûte, croisée en —, սրաձեւ կամար, պատուհան. 2. ած. սրաձեւ. arc —, — կամար, սրակամար:

Ogivette, ի. սրակամարիկ:

Ognette, ի.ար. դուր, մարմարագործի:

Ognon, S. Oignon.

Ogre (օկը) ա. ճիւաղ մարդակեր. || ը. manger comme un —, ուտել անյագ. 2. փ. եւ ը. ճիւաղ. այր դժնեայ՝ անագորոյն. son — de père, ճիւաղ հայր նորա. S. Vampire.

Ogresse (օկրէս) ի. ճիւաղուհի:

Oh! (օ) մչ. զարմացական. ո՛հ, է՛հ, բաւ՛. —! que c'est beau! —! —! quelle paresse! ո՛հ ո՛հ, որպիսի՛ ծուլութիւն. —! si nous pouvions l'avoir pour roi! ո՛ տայր մեզ զդա ի Նագաւոր. || մերձ յաւելու ի սաստկութիւն բանին. —! pour cela non. —! qu'il est cruel de n'espérer plus rien. [maître Orsini.

Ohé, մչ. ռ. է՛հ, ա՛յ, ապէ՛, —!

Ohm, ա. ոհմ. միաւորի չափոյ ելեկտրականութեան:

Ohmmètre, ա. ոհմաչափ:

Oïdium (օիտիօմ) ա. որդածաղիկ. *տեսակ մի հիւանդութեան որթատունկի:

Oie, ի. սագ «գալ». faire rôtir une —. Garder les —s. L'— cacquette, —ն կղկղայ. || — sauvage, — վայրի. 2. փ. անմիտ, *անխելք. c'est une —, il est bête comme une —, — ոմն է, *— է, —ին միկն է. quelle —! —! որպիսի՛ —. || bête comme une

— qui se laisse plumer sans crier, անմիտ յոյժ, *անմտինանմիտ. || n'avoir pas le sens d'une —, անմիտ յոյժ լ. 3. jeu d'—, սագախաղ. jouer à l'—, — խաղալ. 4. contes de ma mère l'—, առասպելաբանութիւն. առասպել պառաւեալ տղայոց. || փ. faire des contes de ma mère l'—, առասպելաբանել, անմտաբանել, անտրախասս լ., *խենդախելատ խօսիլ. 5. merde d'—, S. Merde. 6. Patte-d'—, S. յիլոմ կարգի:

Oignard (օննար)· **Oigne** (օննը) ի. պատազ. սուիչ բադ. S. Sifleur.

Oignon (օննօն) ա. բ. սոխ «սողան». faire cuire des —s. Soupe à l'—, սոխաձան, *սոխի Ճան. une tête d'—, գլուխ մի —. bolte d'—s, սոխաձրգակ, *սոխի տրգակ. chapelet d'—s, սոխատոդան, սոխաշարոյ «սողան տիղիսի, հէվինկի». — revenu, *սոխրած. || petits —s, սոխիկք. || փ. եւ հգն. aux petits —s, բարկ՝ անախորժ իմն, *անախորժ կերպով. je vous arrangerai cela aux petits —s. || pelure d'—, փեշնկ՝ կնկիւ սոխոյ. 2. փ. պատատ բարակամած, *խիտ բարակ մանած լաթ. je vous ai donné du satin fort et celui-ci est une pelure d'—. || Être vêtu comme un —, լինել կարի յոյժ պատեալ՝ պատատեալ հանդերձիւք. 3. բ. սոխ, կոճղիկ «չիչէք սողանը». des —s de tulipe, de lis, de jacinthe. 4. Flûte d'— կամ à l'—, S. Mirliton. 5. ախ. սոխ, բլիթեն «գաղաթիքը նասքը». 6. բ. en rang d'—s, մ. կարգաւ, ի նմին կարգի, *կարգաւ իրարու քով, նոյն կարգի վրայ. || se mettre en rang d'—s, անկոչ բազմել ի ժողովի ուրեք.

Առ. Marchand d'—s se connaît en ciboules, դժուարին է խաբիլ յիրս իրում արուեստի, * իւր արհեստի բաներուն մէջ դժուարին է խաբուիլն.

Oignonade, ի. սոխակերակուր:

Oignonet, ա. ալ. սոխատանձ, *տեսակ մի տանձ:

Oignonette, ի. սոխատերմն, *սոխի հոտառ:

Oignonière, ի. սոխատուտ, *սոխոց «սողանլըգ»:

Oille (օյլ) ի. ապանիապուր. *մսով ու այլ եւ այլ համեմներով շինուած Սպանիացւոց մեկ ապուրն:

Oindre (ուէնթր) (j'oins, tu oins, il oint, n. oignons, v. oignez, ils oignent; j'oignais; j'oignis; j'ai oint; j'oindrai; j'oindrais; oins; oignons; q. j'oigne; q. j'oignisse) ն. խղել, օծանել, *եղ քսել. — la tête, — զգլուխ, խղագլխել. — son corps. 2. օծանել, ծեփել. Jésus a fait de la boue, et en a oint mes yeux (Sacy). 3. օծանել, խղագլխել. քնարիկ զոք օծմամբ. on oint les évêques à leur sacre. On oignait les rois de France avec de l'huile de la sainte ampoule.

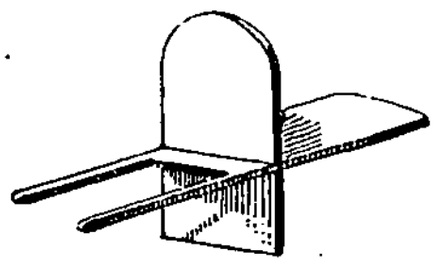
S'oindre, դ. օծանիլ, խղագլխիլ, *օծուիլ, եղ քսուիլ, նուիրուիլ:

Oing (ուէն) ա. անուռաճարպ. *կառաց անիւններուն քսուելու ճարպ:

Oint,e, (ուէն, ուէնթ) անց. **Oindre**ի. խղեալ, խղաքուրմ, օծեալ, *եղ քսած. nouvellement —, նորօծ, նոր օծեալ. 2. օծեալ, խղագլուխ, *օծած. Pépin fut — et bénit. || գ. les —s du Seigneur, օծեալք Աստուծոյ, Քագաւորք, քահանայք. || l'— du Seigneur, օծեալն Աստուծոյ, Քրիստոս:

Oisanite, ի. հբ. ուազանեքար:

Oiseau, ա. Թռչուն, հաւ «գուշ». petit —, Թռչնիկ, հաւիկ. un bel —, գեղեցիկ՝ գեղափետուր —. un — ravissant. Aux petits —x Dieu donne la pâture. — aquatique, nocturne, carnassier, ջրային, գիշերային, գիշակեր —. sans —, անԹռչուն. ventre d'—, քրինակ, Թռչնաթոր. — marchant dans l'air, օդասլ՝ օդագնաց՝ օդասլար՝ օդավար —. — qui chante dans l'air, օդանուագ —. || փ. եւ հգն. un bel —, այր ձարտարդէմ՝ անարգակենցաղ. || փ. եւ բ. անձն չքնաղագիտ. le rare —, չքնաղ՝ չքնաղագիտ —. il découvrit l'— rare (la jeune fille) (Béranger). || փ. եւ բ. l'— n'y est plus, l'— s'est envolé, ասի զփա-

Oiseau de maçon.

խուցեալ բանտարկեալէ. ասի եւս les —x sont dénichés. || փ. la plume de l'—, լաւագոյնն գործոյ իրիք. || —x domestiques, ընտանի Թռչունք, հաւք, որպէս աքաղաղք, մարիք, հնդկահաւք, բադք, սագք... || —x passagers կամ de passage, անցաւոր՝ բնակափոխ Թռչունք, որպիսիք են լորամարգք, կտցարք, ծիծառունք, ... || փ. un — passager, եկ, օտարական. || —x de volière, վանդակապահ —ք. || —x des bois, անտառաբնակ —ք, փասիանք, կատարք... || —x de rivière, գետային —ք, բադք, մրտմունք (sarcelles)... || il est comme l'— sur la branche, S. Branche. || Un — de mauvais augure, — չարագուշակ. || փ. եւ ռ. — de bon, de mauvais augure, —՝ անձն բարեգուշակ, չարագուշակ,

chassez cet — de mauvais augure. || Le roi des —x, la reine des —x, l'— de Jupiter, Թագաւորն՝ Թագուհին Առչնոց, —ն Արամազդայ. արծուի, արծիւ. || l'— de Junon, —ն հերայ. սիրամարգ. || l'— de Minerve, —ն Աթենասայ. բու. || l'— de Vénus, —ն Աստղկան. աղաւնի. || — de proie որսահաւ, որսական՝ յափըշտակիչ՝ գիշատիչ՝ ձըրձիւռ —. donner en pâture aux —x de proie, ի հաւակերի դնել. faire dévorer par les —x de proie, հաւաֆար առնել. 2. լկ. բզ. հաւորս, *որսի Առչուն. faire voler l'—.

3. —-mouche, Առչնաճանճ. հն. Colibri. || — abeille, Առչնամեղու. || — bourdon, Առչնաբզէզ. || — moqueur, S. Moqueur. || — de Paradis, S. Paradis. || փ. եւ ո. l'— de saint Luc, — սրբոյն Ղուկասի. հմն.

A vue d'—, մ. Առչնահայեաց, Առչնահայեցիկ, *վերէն նայելով. plan à vue d'—, բարձրահայեաց յատակագիծ. || փ. je n'ai fait voir les choses dans ce volume qu'à vue d'— (Volt.). || A vol d'—, մ. ԱռչնաՌուիչ, ԱռչնաՌիւ, դէպ ուղիղ, * չիտակ « ասմոլորու ». aller de Paris à Melun à vol d'—.

ո. եւ փ. aux —x, բարեաց յոյժ, քաջիկ, *շատ լաւ. il est meublé aux —x (Balz.).

Առ. Petit à petit l'— fait son nid, S. Nid. || Il a battu les buissons, et un autre a pris les —x, Նա վաստակեցաւ եւ այլ ոք վայելեաց յարդիւնս վաստակոցն. || la belle plume fait le bel —, փետուրք գեղեցիկ՝ առնեն զԱռչուն գեղեցիկ, գեղեցիկ հանդերձն գեղեցկացոյն զդէմսն ցուցանեն:

Oiseau, ա. չաղախաւոաշտ «ասելարեը Ռէքենէսի». porter l'—.

Oiselé, e, ած. որսակիրՌ, որսավարժ. faucon —.

Oiseler (j'oiselle, j'oiselerai) ն. բզ. որսակրՌել. կրՌել զԱռչունս յորս. 2. չ. որսալ Առչուն, *Առչուն բռնել: [Առչնիկ:

Oiselet, ա. հաւիկ, հաւուկ,

Oiseleur, ա. հաւորս, Առչնորս, Առչնաբոյծ, *Առչուն բռնող «գուշպազ». 2. ած. —. les serpents —s. 3. vents —s, հաւորս հողմք. կանոնաւոր հողմք որ շնչեն միշտ յնեղանակի յորում Առչունք զբոյնսն գործեն:

Oiselier, ա. հաւավաճառ, Քրոչնավաճառ, հաւաբոյծ, Առչնաբոյծ, *Առչուն մեծցուցող՝ ճախող «գուշնու»:

Oisellerie, ի. հաւորսութիւն, Առչնորսութիւն. 2. Առչնաբուծութիւն, Առչնավաճառութիւն. 3. Քրոչնարան. *Առչուն մեծցուցանելու տեղ:

Oiseusement, մ. անգործաբար, դատարկաբար:

Oiseux, euse, ած. անգործ, գործառեաց, դատարկ, դատարկասէր, դատարկակեաց, դատարկասուն, դատարկանձն. || գ. l'—. 2. դատարկ, դատարկասուն, դատարկաբանական, անպիտան, անօգուտ, անոտի. occupation, question, dispute —euse. Une épithète —euse.

Oisif, ive, ած. անգործ, պարապ, պարապորդ, դատարկ, դատարկասուն, դատարկակեաց, դատարկասէր. pourquoi restez-vous —, զի՞ կայք պարապ. ces âmes —ives. Homme —. Une femme —ive. Une —ive indolence. Une vie —ive, դատարկասուն կեանք. 2. դատարկ, անգործ, անպիտան. la valeur est —ive pendant la paix. Epée —ive. || Argent —, անթեր՝ անշահաբեր արծաԹ. 3. ա. դատարկանձն. les —s des villes, դատարկանձունք քաղքաց:

Oiseau-mouche.

Oisillon, ի. հաւիկ, Առչնիկ:

Oisivement, մ. դատարկաբար, անգործաբար:

Oisiveté, ի. դատարկութիւն, դատարկակեցութիւն, անգործութիւն, պարապութիւն. les pernicieuses rêveries de l'—.

Առ. L'— est la mère de tous les vices, —ն մայր է ամենայն ախտից:

Oison, ա. սագաձագ. ձագ սագու. || n'avoir pas plus de sens qu'un —, սակաւամիտ լ. 2.փ. եւ ը. un —, սագամիտ. այր կամ կին տխմար. ces —s-là, սագամիտքդ տխմարքդ այդոքիկ, *սա տխմարներն:

Oke,, ի. տ. Ocque.

Okénite, ի. հբ. օքենաքար:

Okonite, ի. օքոնաքար:

Okygraphie, ի. արագագրութիւն: [գրական:

Okygraphique, ած. արագ-

Olacacées, ի. յ. բ. աղցանաճառասերք:

Olace, ա. բ. աղցանաճառ. կն. Arbre de salade.

Olacées, Olacinées, տ. Olacacées.

Olafite, ի. հբ. ոլափքար:

Olaxa, ա. բ. տ. Olace.

Oldenlandia, ա., **Oldenlandie**, ի. բ. ոլդենլանդիա, ոլդենլանդենի. բոյս ի տոհմէ տորոնասերից (rubiacées). [դամնի:

Oldhamia, ի. բ. օլդամիա, օլ-

Oléacées, Oléinées, ի. յ. բ. ձիՔենասերք, ձիՔենեայք, իղատերք, իղեայք. տոհմ անկոց, որոց տիպ է ձիՔենի:

Oléagineux, euse, ած. իղուտ, իղոտ, իղալից, ձիՔալից. substance, matière —euse. || ա. իղուտ. un —. Cet —.

Oléandre, ա. տ. Laurier rose.

Oléandrine, ի. տգ. սարդեվարդին: [ձիՔենի վայրի:

Oléastre, ա. բ. մոլաձիՔենի.

Oléate, ա. տգ. իղատ.

Olécrâne, ա. մգ. արմկագլուխ, արմնկատար:

Olécrânien, enne, ած. արմկագլխեան:

Oléées, ի. բ. իղեայք. տ. Oléacées.

Oléfiant, e, ած. իղարար, իղիչ. gaz —.

Oléfine, ի, տգ. իղդրծին:

Oléides, ա. յ. իղատեսակք. տոհմ մարմնոց կազմելոց յիւղոց:

Oléifère, ած. իղաբեր. plantes —s.

Oléine, ի. տգ. իղին, ձիՔին, բնաձէՔ. հն. Élaïne.

Oléinées, ի. յ. բ. տ. Oléacées.

Oléigène, ած. իղածին, իղարուղխ:

Oléique, ած. տգ. իղային, ձիՔային, բնաձիՔային. acide —, իղաՔՔու, ձիՔաՔՔու. ||հն. Élaïque.

Oléomargarine, ի. տգ. իղամարգարտին. մին ի սկզբանց ձիՔոյ:

Oléomètre, տ. Élœomètre.

Oléone, ի. տգ. իղոն:

Oléophosphorique, ած. տգ. իղաֆոսփորային:

Oléoracé, e, ած. բ. ունդասեր. plantes —es, — բոյսք:

Oléorésine, ի. տգ. իղաւետին:

Oléorésineux, euse, ած. իղաւետնուտ:

Oléosaccharure, ա. դգ. իղաշաքարուկ:

Oléosucre, ա. իղաշաքար:

Oléosulfurique, ած. տգ. իղածծմբային. acide —, — ՔՔու, իղածծմբաՔՔու:

Oléule, ա. բժ. իղադեղ:

Olfactif, ive, ած. հոտառական. nerf —, — ջիղ. appareil —, — կազմած:

Olfaction (ոֆըն) ի. հոտառութիւն:

Olfactoire, ած. սգ. հոտառու. nerf —.

Olfactomètre, ա. հոտաչափ:

Oliban, ա. դգ. լիբանոն, կընդրուկ. plein d'—, կնդրկաւէտ:

Olibène, ա. տգ. լիբանէն:

Olibrius (օլիպրիւս) ա. բ. այր սպառնալից, խրոխտ, յոխորտ, մեծաբան, պարծուկ. c'est un —. Faire l'—, սպառնալիս առնել, խրոխտալ, յոխորտալ, մեծաբանել:

Olifant, ա. փղոսկրափող, շեփոր :
Oligacanthe, աճ. բ. սակաւա-
Oliganthe, աճ.բ. սակաւածաղիկ:
Oligarchie, ի. սակաւապետու-
թիւն : [տական :
Oligarchique, աճ. սակաւապե-
Oligarchiquement, մ. սակաւապետաբար :
Oligarchiser, ն. սակաւապետել. սակաւապետ առնել :
Oligarque, ա. սակաւապետ . les —s d'Athènes:
Oligiste, աճ. ա. հբ. օլիգիստ . fer —, կգ. ա. l'—, օլիգիստ, արիւնքար . հանածոյ սակաւաժետաղ :
Oligo... նմ. յն. սակաւ , նուազ :
Oligocarpe, աճ. բ. սակաւապղտուղ , նուազապտուղ :
Oligocéphale, աճ.բ. սակաւագլուխ , սակաւաիոյլ . որ ունի սակաւ գլուխս ծաղկանց . inflorescence —.
Oligochètes (քէթ) ա. յ. կ. սակաւաստուք . ազգ օղակաւոր որդանց , ի իմքէ ձաբաթաթից (chétopodes).
Oligochrone, աճ. սակաւժամանակ , սակաւժամանակեայ , սակաւակեաց :
Oligochyle (չիլ) աճ. բժ. սակաւախախուց , սակաւահիւթ :
Oligochylie, ի. բժ. սակաւախախացութիւն , սակաւահիւթութիւն :
Oligoclase, ի. հբ. օլիգոկլաս . ազգ պնդաքարի (feldspath).
Oligohémie, ի. ախ. սակաւարիւնութիւն :
Oligonite, ի. հբ. սակաւաքար . բնաճխատ երկաթոյ եւ մանկաթի :
Oligophylle, աճ. բ. սակաւատերեւ . plantes —s.
Oligoposie, ի. սակաւըմպութիւն , սակաւարբում :
Oligopsychie (փսիքի) ի.բժ. սակաւամտութիւն , նուազամտութիւն :
Oligosperme, աճ. բ. սակաւասերմն . fruit —.
Oligotrichie (թրիքի) ի. բժ. սակաւահերութիւն :
Oligotrique, աճ. սակաւահեր :
Oligotropie, ի.բժ. սակաւասանութիւն : [թիւն :
Oligurie, ի. բժ. սակաւամիզութ-
Olim (իմ) ա. հնաբամանագիրք խորհրդարանի Փարիզու . consulter les —. || Un —, մին յարձանագրոց :
Olinde, ի. օլինդեան շնոք :
Olinder, հ. առ շողացուցանել , առւսերածիգ լ:
Olindeur, ա. հ. առւսերածիգ :
Oline, ի. տգ. իւղին :
Olivacé,e, աճ. բպ. ձիթապտղագոյն , ձիթագոյն :
Olivaire, աճ. ձիթապտղածեւ . cautère —. 2. ա. յ. les —s, —ք . տոհմ կակղամոց , յորում են խեցեմորթք ձիթապտուղ կոչեցեալք :
Olivaison, ի. ձիթակուք . *ձիթապտուղ քաղելու ժամանակ. 2. ձիթակուք . կուք ձիթապտղոց :
Olivâtre, աճ. ձիթագոյն , ձիթապտղագոյն , լուրթ , լրթագոյն , լըրթատեսիլ , դալնկագոյն «գէյնուն». teint —. D'une couleur —, ձիթագոյն, լրթագոյն . une lueur —, լրթագոյն լոյս . la blancheur — de son teint.
Olive, ի. ձիթապտուղ «գէյթին». — noire, verte, — սեաւ, կանաչ . huile d'—, ձէթ «գէյթին եաղը» . || couleur d'—, գոյն ձիթապտղոյ , լուրթ . de couleur d'—, ձիթապտղագոյն «գէյնուն» . 2, ձիթագոյն . devenir —. Vert —, կանաչ ձիթագոյն . 3. ձիթենի «գէյթին աղաճը». le jardin des olives, պարտէզ ձիթենեաց , ձիթաստան . le rameau d'—, ոստ՝ ճիւղ ձիթենոյ . 3. ձիթենի , ճիւղ ձիթենոյ . l'— est le symbole de la paix. || վ. joindre l'— au laurier, խաղաղասէր լ. զինի պատերազմայաղթ լինելոյ . ses mains (de Henri IV) joignent l'— aux lauriers triomphants (Volt.). Sous les lauriers qui le couronnent, l'— est toujours dans ses mains (Id.). 4. բժ. ձէթ , իւղ . et l'— a coulé sur tes membres luisants (A. Chén.). 5. Boutons faits en —, boutons en —, կլ. —s, ձիթապտուղ , ձիթակոճակ . ձիթաձեւ կոճակք . 6. ճ. ձիթապտուղ , ձիթարդ . զարդ ձիթապտղաձեւ . 7. կ. ձիթապտուղ , ձիթախեցի. սեռ միապատեան խեցեմորթաց :
Olivénite, ի. հբ. ձիթապտղաքար :
Olivérie, ի. ձիթահանք , ձիթարան , ձիթագործարան «եաղխանէ»:
Olivète, ի. տ. Œillette.
Olivetier, ա. կ. ձիթապտղակալ . *ձիթապտուղ կոչուած խեցեմորթին մէջ բնակող կակղամիս կենդանին :

Église Russe sur le mont des Oliviers.

Olivette, ի. ձիթաստան «գէյթինլիք». 2. յ. ուլունք «պօնճուգ». 3. յ. ձիթապար . պար զինի կնոց ձիթապտղոյ . danser les —s, ձիթապարել:
Olivides, ի. յ. վթ. ձիթազգիք . տոհմ փափկամորթաց :
Olivier, ա. ձիթենի , եղենի «գէյթին աղաճը». un rameau, une branche d'—, ոստ՝ ճիւղ ձիթենոյ . l'— est le symbole de la paix. || Mont des —s, լեառն ձիթենեաց. || l'— sauvage, մոլաձիթենի , քարնշի . || — nain, S.Camélée.
Oliviforme, աճ. ո. ձիթաձեւ, ձիթապտղաձեւ :
Olivile, ա. տգ. ձիթուկ :
Olivine, ի. հբ. ձիթակն , ձիթաքար. ազգ ինչ զմրխտի «զէպէրճէյտ»:
Ollaire (օլլէր) աճ. pierre —, խեցաքար, խեցեղէն դիւրակոփ յորմէ պոյտն կազմեն:
Olla-podrida (օյլեափօտրիտա) ի. փտապուր. S.Oille. 2. վ. խառնակոյտ :
Olluco, ա.բ. ուլուկ. բոյս կոճղիզաւոր :
Ollulanus (իւս) ա. սք. սանաճճի : [fée.
Oloffée (ֆէ) ի. S.Aulof-
Olographe, աճ. S. Holographe. [նրկաճ :
Olosidère, ա. հբ. համ-
Olpide. ա.բ. ոլպիդ. ազգ անկոյ :
Olpidiées, ի. յ. բ. ոլպիդազգիք. ցեղ անկոց :
Olympe, ա. Ողիմպոս , դիւցընկէց լեառն՝ բարձունք. les dieux de l'—. Le brillant —, գեղարփի Ողիմպոս . 2. Ողիմպոս . ակմբահոյլ դիցն կացար. 3. վ. ոլիմպոս, երկինք . le jour s'approche et l'Olympe blanchit (Rac.).
Olymphangite, S. Angioleucite.
Olympiade, ի. ոլիմպիադ, ոլոմպիադ. l'ère des —s, Յունական ոլոմպիադաց :
Olympien, enne, աճ. ոլոմպիական. les dieux —s, — դիք . le Jupiter —, — Արամազդ. 2. նբ. —, վեհ, վեհափառ. front, regard —.
Olympionique, ա.հխ. ոլոմպիայաղթ. յաղթող յոլոմպիական խաղս:
Olympique, աճ. ոլոմպիական . jeux —s, — խաղք , ութոյախաղք , մրցամարաք. couronne —, — պսակ. 2. ի. —ն. առաջին մասն տաղերգուածոց Պինդարոսի, յորում հիւրակաց գլխոյնոյս Ողիմպոսի :
Olynthienne, ի. Ողինթեան , Ողինթական . այսպէս կոչին երեքին ճառք Տեմոսթենեայ ի պաշտպանութիւն Ողինթոս քաղաքի պաշարելոյ ի Փիլիպպոսէ արքայէ Մակեդոնացւոց . les —s, —ք :
Olynthus (թիւս) ա. բ. ժանտաթզենի . վայրի թզենի :
Olyre, ի. բ. ոլիրայ . ազգ սիզայնոց :
Omacéphale, աճ. հշբ. ուսագլուխ. monstre —, — հրէշ . 2. ա. —.

Omagre, ի. բժ. ուսառուկիւն. յօդացաւուկիւն ուաց :

Omalie, ի. մբ. լերկացնի :

Omalise, ա. մբ. լերկուկ. միջաս պատենաձև :

Omalgie, ի. ախ. ուսացաւ, ուսացաւուկիւն :

Ombelle.

Omasus (մասիս), **Omasum** (օմ), բարձիկ. երրորդ սամոթա պրոճոպաց:

Ombelle, ի. բ. հովանոց. ճաղիկ հովանոցակերպ, որպէս ճաղիկն Ծաննբուենոյ (sureau).

Ombellé, e, ած. բ. հովանաւոր, հովանոցաւոր :

Ombellifère, ած. բ. հովանոցակր. || ի. une —. Les —s, —ք :

Ombelliférone, ի. ոգ. հովանոցապերոն :

Ombelliféronique, ած. ոգ. հովանոցապերոնային :

Ombelliflore, ած. բ. հովանոցածաղիկ :

Ombelliforme, ած. բ. հովանոցաձև :

Ombellique, ած. ոգ. հովանոցային :

Ombellulaire, ի. կբ. հովանոցակ. ազգ կենդանաբուսոյ :

Ombellule (օնպելիւլ) ի. բ. հովանոցակ, հովանոցակաբոյս :

Ombellulé, e (օնպելիւլէ) ած. բ. հովանոցակաւոր, հովանոցակերպ :

Ombilic (օնպիլիք) ա. մգ. պորտ «կէսպէք». 2. բ. S. **Hile**. 3. պտ. պորտ պտղոց ; որ կոչի եւս **Œil**; ակն, աչք :

Ombilicaire, ած. պորտաւոր :

Ombilical, e, aux, ած. պորտական. cordon —, պորտալար. région —e, պորտավայր. hernie —e, պորտաճաքուիճն. vaisseaux ombilicaux. 2. պորտակերպ :

Ombilique, ած. բ. պորտային :

Omble, ա. ձբ. S. **Salveline**.

Ombon (օնպօն) ա. ին. կումբ. *վահանի միջակեղի ուռած մասն :

Ombrage, ա. հովանի, շուք, սաուք. vaste —, — ընդարձակածաւալ. — épais, agréable, délicieux. Frais —s, զով հովանի. cette forêt offre un — impénétrable aux rayons du soleil, անտառս այս անթափանց է ի ճառագայթից արեգական. sous les —s d'une forêt, ընդ հովանեաւ անտառի. les —s verts, դալարագեղ —.

2. հովանի, սաուք, շուք, վրուիճն. || faire —, հովանի առնել, սաուք արկանել, սաուքածս ածել, *շուք ձգել. je fais jeter de grands arbres à bas, parce qu'ils font —.

3. փ. կասկած, խէճ, զմբաղ. son humeur aigrie et portée à la défiance et aux —s par des malheurs continuels (J.J.R.). Ton esprit amoureux n'aura-t-il point d'—? (Corn.). L'un conçoit de l'envie, l'autre de l'— (Id.). ||Faire —, կասկած ի միտս արկանել, ի խեճի կացուցանել՝ անհանգիստ առնել՝ զմբաղել՝ կասկածել զոք, *մէկուն միտքն կասկած ձգել. tout vous fait de l'— (Corn.). Tout me fait — (Volt.). ||Prendre —, կասկած առնուլ, ի կասկած անկանիլ, լինել խէճ կամաց՝ սրտի ուրուք, խթիալ, անհանգիստ՝ նախանձաբեկ լ., խրտչիլ, սարսռուլ, շրտնուլ, զահանդիլ, հարճնուլ. mon mari de vous ne peut prendre d'— (Mol.). Le Sénat prenant un juste —, d'un empire si grand sous un si grand courage (Corn.). Tout autre aurait pour moi pris les mêmes —s (Rac.). || Porter —, սաուքածս ածել. ||donner de l'— à qn., կասկած ի միտս՝ նախանձ արկանել, նախանձաբեկ՝ անհանգիստ առնել, խրտուցանել, հարճուցանել, շրտուցանել, սարսուցանել. le moindre vaisseau dans la plage, donne aussitôt de l'— (Scarron). Il a eu le malheur de vous donner des —s (Fén.). Sous Domitien la religion chrétienne commença à donner quelque — au gouvernement(Vol.).

Ombragé, e, անց. հովանացեալ, հովանաւորեալ, ծմակացեալ, ծմակային, ծմականիստ, *հովանաւորած. chemin — d'arbres, ուղի — ծառօք. bien —, նախմատուռ, ծրմականիստ. 2. հովանացեալ, հովանաւոր. son feutre — d'un panache. Il couvre sa belle tête d'un casque d'or, — de plumes de héron et d'autruche (Volt.). || փ. — en naissant des lauriers paternels.

Ombrager (ombrageant, ombrageons) ն. հովանի առնել, հովանանալ, հովանաւորել, հովանացուցանել, ծմակեցուցանել, *շուք ընել՝ ձգել. un grand arbre ombrageait sa chaumière. Venez m'— de vos ailes. 2. փ. —, de longs cheveux ombrageaient sa tête. || փ. եւ բխ. les lauriers ombragent sa tête, son front, դափնիք հովանի առնեն գլխոյ՝ ճակատու նորա. ասի գրաբայալխ գործակցէ եւ գրիչոդէ. 3. հովանացուցանել, սաուքացուցանել, սաուքածս ածել, ճաճկել. 4. նկ. հովանագրել, սաուքացուցանել, շուք տալ. il faut — ce tableau, il est trop éclairé.

S'ombrager, դ. հովանանալ, հովանոցանալ, հովանաւորիլ, *շուք ունենալ. ce jardin commence à —. De mes propres fleurs mon front va — (Delille.).

Ombrageusement, մ. հովանաւ[թար :

Ombrageux, euse, ած. խրտչող, *խրչան, խրտուկ, խրտան «իւրքէք». un coursier, un cheval —. 2. փ. —, կասկածոտ. un homme —. Une humeur, une politique —euse. Caractère —. Le roi était — jusque dans les moindres choses. || գ. —. l'— s'offusque de rien.

Ombrant, e, ած. նկ. սաուքացուցիչ, *շուք տուող :

Ombre, ի. սաուք, հովանի, շուք «քէօրկէ». mêlé d'—, սաուքախառն. caché dans l'—, սաուքաղօղ. les —s croissent au coucher du soleil. L'— de la terre. || Couvrir d'—, հովանանալ, հովանաւորել, հովանի առնել՝ լինել. l'— de la montagne couvre la vallée. Être à l'—, լինել ընդ հովանեաւ, *շուքի տակ ըլլալ. || փ. jeter une — sur, սաուք արկանել, սաուքածս ածել, սաուքացուցանել, վրացուցանել, *շուք ձգել. cette hymen jetterait une — sur sa gloire (Corn.). || Les grandeurs du monde ne sont qu'— et que fumée, սաուք եւ ծուխ են մեծութիւնք աշխարհի. || passer comme l'—, անցանել իբրեւ զսաուք, սակաւատեւ՝ վաղանցուկ լ. || փ. mettre un homme à l'—, դնել զոք ի բանտի, բանտարգել առնել, *բանտ դնել. եւս՝ պատանել. || être dans l'—, լ. ի սաուքի, չերեւիլ. || փ. tout lui fait —, ամենայն ինչ խրտուցանէ՝ խուճապէ՝ սիացուցանէ զնա, կասկած ի միտս արկանէ. || faire — à qn., սաուքածս ածել ումեք, պաշտպանել զիաուս, գյարգուրուք. sa vertu nous fait — (Boss.). || փ. jeter de l'—, սաուքածս ածել, նախանձաբեկ՝ անհանգիստ առնել. jamais le laurier qui pare d'autres têtes, ne jeta d'— sur mon front (V. Hugo).

2. բխ. սաուք, գիշեր, մութ, խաւար. dans l'— de la nuit cache bien ton départ (Corn.). Les —s ont obscurci les cieux. Les —s des enfers. La nuit vient m'envelopper de ses —s. || փ. l'— de la mort, սաուք մահու. խաւար որ կից է մահուան. || les —s de la mort, l'— des tombeaux, սաուքք մահու, սաուք գերեզմանի. մահն ինքնին. || փ. l'—, les —s de la mort, սաուք, սաուքք մահու. անգիտութիւն Աստուծոյ, Քրիստոսի հաւատոց.

3. սաուք, հովանի, շուք տերեւոց, l'— des bois. Chercher l'—. Se coucher, se reposer à l'— d'un arbre, d'une haie. Cet arbre me protégeait de son —. Se reposer sous l'—, հովանանալ, *շուքի տակ հանգչիլ. se promener à l'—.

4. հովանի, հովանաւորութիւն, պաշտպանութիւն.

5. նկ. սաուք, շուք. l'— et la lumière, — եւ լոյս. || փ. c'est une — au tableau. — է նկարու. ասի գիծեր ինչ Քերուիճնէ որ գեղծանէ զգեղ իրիք, գրաբեմասնութիւնս ուրուք. c'est une — au tableau qui lui donne du lustre (Boil.). Ce sont des —s à un beau tableau (Volt.).

6. սաուք, Քախիճ. du chagrin le plus noir elle écarte les —s (Rac.).

7. փ. սաուք, Քաքնութիւն, անյայտութիւն, գաղտնիք. le crime se cache dans l'—. Les —s du mystère, սաուքք՝ գաղտնիք խորհրդոց. ||être, rester dans l'—, լինել՝ կալ ի սաուքի՝ յանդիստութեան, անյայտ՝ անճանաչ լ. la cause de cet événement reste dans l'—.

8. փ. սաուք, անշքութիւն, վհատակեցութիւն, առանձնութիւն. pas-

ser sa vie dans l'—, dans l'— de la paix. La timide infortune aime à gémir dans l'— (Dorat).

9. սուտը, շուք, պատկեր մարմնոյ. toi, qui faisais trembler l'— d'un tel rival (Corn.). || Il le suit comme l'— suit le corps. Il ne le quitte pas plus que son —, c'est son —, սուտը նորա է, անմեկին է ի նմանել, *շուքին պէս եռանէն է, իրմէ չզատուիր. || c'est l'— et le corps, մարմին է եւ սուտը. անբաժին են ի միմեանց, *իրարմէ չեն զատուիր. || avoir peur de son —, երկնչիլ ի սուտերէն՝ ի դոյզն իրաց, * շուքէն՝ փուճ բանէ վախնալ. || վ. courir après une —, դիտս ընթանալ սուտերի, դիտս լինել անհիմն յուսոյ, *փուճ յոյսի ետեւէ ըլլալ. courir après une — trompeuse, դիտս ընթանալ խաբուսիկ սուտերի՝ յուսոյ. || վ. prendre l'— pour le corps, առնուլ զսուտերն փոխանակ մարմնոյ. առնուլ զննոսի ինչ իրիս զիաւտատուն ինչ. || l'— d'une chose, սուտեր՝ ազօտ նմանութիւն իրիք. l'erreur qui nous a fait prendre l'— pour la vérité (Mass.). Astre dont le soleil n'est que l'— grossière (Rac.).

10. սուտը, ուրուական, ոգի մեռելոց. voir l'— de César. Son — vers mon lit a paru se baisser (Rac.). Quoi! viens-tu jusqu'ici braver l'— du comte? (Corn.).

11. սուտը, նշմարանք, երեւոյթ. cette — d'amitié (Corn.). Il ne lui laisse qu'une — de puissance (Boss.). Les dieux lui firent trouver ici la vraie royauté, dont toutes celles de la terre ne sont que de vaines —s (Fén.), աստ եռան նմա դիք զնշմարիտն Թագաւորութիւն՝ որոյ տիպք են ընտուրեակերպք երկրաւորքս առ հասարակ. il n'est plus que l'— de lui-même. Sémiramis n'est plus que l'— d'elle-même (Volt.). Je n'ai que l'— de l'amour (Id.). || Il ne peut pas avoir l'— du chagrin (Sév.), չկարէ բնաւ ունել տրտմութիւն, *ամենեւին տրտմութիւն չկրնար ունենալ. l'— d'un doute. De justice il n'y avait pas l'— (Volt.), չգոյր բնաւ արդարութիւն. n'avoir pas l'— du bon sens, յանմտութիւն հատանիլ. || Pas l'— de, բնաւ ամենեւին.

12. *A l'— de,* նախ. ընդ հովանեաւ, ի ծմակի, *շուքին տակ. à l'— d'un toit, des forêts, etc. Je me repose à l'— d'une montagne. || վ. ընդ հովանեաւ, ընդ պաշտպանութեամբ. je serai en sûreté et à couvert à l'— de vos ailes (Sacy.). A l'— de mon bras, de tes soins, du Seigneur.

13. *Sous l'— de, sous — de,* նախ. ընդ սուտերաւ, ընդ կերպարանօք, պատճառանօք, պատրուակաւ. on raille des dévotions de l'Eglise sous — de crédulité (Bourd.) || յորժամ ասիցի *sous l'— de,* պարտ է յաջորդ գոյականի ունել յօդ զս. sous l'— de l'amitié. յորժամ ասիցի *sous — de,* յաջորդ գոյականն չառնու յօդ, զս. sous — d'amitié.

14. *Sous — que,* շ. պատճառանօք՝ պատրուակաւ զի. sous — qu'elle est un peu belle (Mol.).

Ombre, s. Hombre.

Ombre, ա. ձր. սուտերաձուկն. ազգ ձողաձկան:

Ombre (**Terre d'—,** կր. **Ombre**) սուտերահող. սեաւ հող ի պէտս շուք տալոյ նկարուց:

Ombré, e, անց. սուտերացեալ. dessin —. || ի. tout le dessus du corps est d'un brun noirâtre, — de fauve (Buff.).

Ombrelle, ի. հովանոց, արեւանոց «օսմպրէլա, շէմսիյէ». une jolie —. Acheter une —. Porter une —. Ouvrir, fermer son —. 2. կ.—. մարմին մեղուաց. 3. հովանոցանեցի. ազգ միապատեան խեցեմորթաց:

Ombrer, ն. հովանոցել, ըստուերել, սուտերացուցանել. շուք տալ նկարաց եւ գծագրութեանց:

Ombrette, ի. թ. շրաձուղն:

Ombreur, ա. սուտերիչ:

Ombreusement, մ. սուտերաբար:

Ombreux, euse, ած. հովանաւոր, հովանուտ, սուտերամած, ըստուերապատ, սուտերաշուք, նսեմասուտը. sous les hêtres —. Une vallée —euse. Un bois —. 2. բ. հովանաւէք, *շուք տեղ պիրող:

Ombrine, ի. ձր. սուտերաձկնիկ. s. Chromis. [չափ:

Ombromètre, ա. բգ. անձրեւա-

Ombrométrie, ի. բգ. անձրեւաչափութիւն:

Ombrométrique, ած. բգ. անձրեւաչափական:

Oméga, ա. օմեգա. վերջին նշանագիր այբուբենիս յունաց. || վ. l'alpha et l'—, սկիզբն եւ վերջ. || վ. cet écolier est toujours l'— de sa classe, աշակերտս այս է միշտ վերջինն դասուն իրոյ:

Omégodus (տիւ) ա. կ. օմեգոդոս. կենդանի բրածոյ:

Omelette, ի. ձուագիր, ձուարդ, քուրս «գայլեանա». faire une —, — առնել՝ գործել. — au naturel, au lard, au jambon. — à l'oignon, մրխիլ. ձուագիր սոխախառն. — aux fines herbes, aux rognons. — baveuse, կիսեփ —. — au sucre, շաքարաձուագեղ. շաքարախառն —. 2. կ. ձուարդ. խեցեմորթ ինչ.

Առ. on ne saurait faire une — sans casser des œufs, չէ մարթ առնել — առանց ձուս կոտրելոյ. առ ի գործել ինչ՝ հարկ է յանձն առնուլ զանհնայն կորուստ եւ զզոհ:

Omentite, s. Epiploïte.

Omettre (լճ. իբր **Mettre**) ն. զանց առնել, ի բաց Թողուլ, անտես՝ ապաքոյ առնել. je n'omettrai aucune démarche pour vous être utile. Cet avocat a omis dans son plaidoyer ce qui était le plus important. Il a omis une formalité nécessaire. Tout cela a été omis à dessein. Evitez de rien — d'essentiel. Cet historien a omis des faits capitaux. || առնու անխտիր *à* կամ *de* Il a omis de faire cela. || — qn., զանց առնել զոմանէ, չարկանել ի Քիւ, *դուրս Թողուլ, չհամբել.

S'omettre, դ. զանց լ., ի բաց Թողուլ. cet artiste ne peut —.

Omineux, euse, ած. չարագուժ, չարագուշակ:

Omis, e, անց. **Omettre** ի. զանց լեալ, ի բաց Թողեալ, ապաքոյ. être —, զանց լ. un article — dans un compte. s. **Omettre.**

Omission, ի. զանցառութիւն, ի բաց Թողումն, անտեսութիւն, անհոգութիւն. l'— d'un principe mène à l'erreur (Pasc.). || ար. les péchés d'—, մեղք զանցառութեան. են մեղքն չառնելոյ գործոցն պարտաւորեալս. 2. զանց արարեալ՝ ի բաց Թողեալ ինչ, *դուրս ձգուած բան. une — importante.

Ommastriphe, ա. փռ. խեցակն. փափկամորթ ի տոհմէ գլխոտանց (céphalopodes).

Ommatidés, ա. յ. կ. աչաձեւք. ցեղ նախակենդանեաց:

Ommatodiscidés, ա. յ. կ. աչաձեւաբոյք. տոհմ բրածոյ նախակենդանեաց:

Ommatodisque, ա. կ. աչաակաւոր. ազգ բրածոյ նախակենդանեաց:

Omnibus, ա. համակառք, համաշխարհիկ կառք «տօլմուշ առաւտաւ, օմնիպիւս». prendre un —, l'—, aller en —, համակառագնաց լ. conducteur d'—, համակառուղիլ. une ligne d'—, համակառագիծ. ճանապարհ համակառաց. 2. ած. համաշխարհիկ. voiture —, — կառք. || ասի եւ զայլոց իրաց որ ի պէտս բազմաց իցեն. robe —.

Omnicolore, ած. ամենագոյն. *ամէն գոյն ունեցող:

Omniforme, ած. ամենաձեւ:

Omnipotence, ի. ամենազօրութիւն, ամենակարութիւն, ամենակալութիւն. l'— divine. l'— de Dieu. 2. ամենազօրութիւն, ամենակարութիւն. l'— du jury.

Omnipotent, e, ած. ամենազօր, ամենակար, ամենակարող, ամենակալ. le jury est —.

Omniscience, ի. աբ. ամենագիտութիւն. ամենագէտ գիտութիւն Աստուծոյ. 2. —, համայնագիտութիւն. գիտութիւն ամենայն իրաց. l'intelligence d'une jolie femme n'équivaut-elle pas à l'—?

Omniscient, e, ած. ամենագէտ, ամենագիտող, ամենագիտակ, համայնագէտ. Dieu est —.

Omnium (օմ) ա. վերջ, վախճան:

Omnivore, ած. բգ. ամենակեր. le rat est carnassier et même — (Buff.). || ա. —. les —s, —ք. կարգ ինչ Ընչից:

Omocotyle, ի. մգ. ուսագուշ. s. Cotyle.

Omo-hyoïdien (օմօհիոիտիէն) ած. մգ. ուսկրոսկրային. muscle —. կր. l'—, դնդեր — կր. —ն. մարդն որ կայ խառնուածի գլուխմամբք պարանոցի:

Omophage, ած. ո. համակեր, շաղղակեր. * հում միս ուտող:

Omophagie, ի. հմակերութիւն, շաղակերութիւն, *հում միս ուտելն:
Omophron, ա. մր. ոմոփրոն. միջատ պատենաձեւ:
Omoplate, ի. Թիկն, Թիկնոսկր, ուսոսկր, ուսաթիակ «քիւրեքքեմիի»:
Omotocie, ի. բժ. յառաջածնութիւն:
Omphacite, ի. հբ. ոմֆիալաքար. ազգ հրատի (pyroxène).
Omphalæ, ա. ոմֆալաքոյս. ազգ երկպլուկ անկոյ ի տոհմէ կաղնչաճանաչից (éphorbiacées).
Omphalier, ա. բ. ոմֆալի, ոմֆալենի: [պորտատապ:
Omphalite, ի. ախ: պորտաբորբ,
Omphalobie, ա.բ. պորտակնաց, պորտաբոյս:
Omphalocèle (օնֆալոսել) ի.ախ. պորտանկ, պորտաճաքուածք. *պորտին իյնալն «ինօպէք տիւշէսի»:
Omphalode, ա. պորտածակ, պորտիկ: [հմայութիւն:
Omphalomancie, ի. պորտա-
Omphalomésentérique, ած. մգ. պորտամիջընդերային. vaisseaux —s, — անօթք:
Omphalomyces (օնֆալոմիս) ա. յ. պորտասունկք. խումբ ինչ սրնկոց:
Omphalo-phlébite, ի.բժ. պորտերակաբորբ. բորբոքումն պորտերակի կամ պորտային երակի:
Omphalopsyques (օնֆալոփսիք) ա. յ. պորտոգիք, պորտահայեցք. տ. **Hésychiastes.**
Omphalorrhagie (օնֆալոռաժի) ի. բժ. պորտարիւնահոսութիւն:
Omphalosite, ած. հշբ. պորտասուն, պորտասնունդ:
Omphalotomie, ի. վ. պորտահատութիւն:
On, անորոշ դերանուն որ ցուցանէ զմի անձն կամ զրազում անձինս. — dit, ասի, ասէ որ՝ ոմն, ասեն, ասեն ոմանք, *կ'ըսուի, կ'ըսեն. — voit, է տեսանել, տեսանի, *կը տեսնուի. — croit que, կարծի եթէ, *կը կարծուի որ. — entendait des cris confus, լսէին խառնաձայն լսելի լինել. — ne surmonte le vice qu'en le fuyant.

2. ասի փխ. *je, te, il* կամ *elle, nous, vous, ils, elles*. Qu'— hait un ennemi quand il est près de nous (Rac.). — l'écouta, — se laissa lorgner (en parlant d'une femme). Vous, Narcisse, approchez, et vous qu'— se retire (Rac.).

3. — առնու զյօդն / մանաւանդ յորժամ քաջածանուութիւնն պահանջիցէ զայն. ce que l'— conçoit bien, s'énonce clairement (Boil.). C'est d'un roi que l'— tient cette maxime auguste (Id.).

4. յորժամ *on* դնիցի զինի բայի որոյ իցէ սկզբն կցի ընդ նմա գծիկաւ. pensait-— que je céderai? Le sort, dit-—, l'a mise en ses sévères mains (Rac.). ‖ յորժամ բայն վերջաւոյի անձայն *e*իւ կամ *a*իւ, կցի գծիկաւ ընդ բայի՝ առնելով ի միջի գրաչածայն նշանագիրն *t* prie-t-— ? Ira-t-— à Paris?

5. ը. յորժամ յայտնապէս զինոջէ իցէ բանն, ածականն մարդի դնել իգական. — est heureuse d'être mère. — n'est pas plus belle que cette femme-là.

6. ածականն դնի յոգնակի յորժամ *on* ցուցանիցէ զրազում անձինս. — est égaux après la mort.

7. — dit, ա. ասացեալ, ասացած, բան, խօսք. un — dit, des — dit, ասացեալ, ասացեալք, բանք, խօսք. croire les — dit, հաւատալ ասացելոց բանից առանց փաստից. les — dit, առակն եւ բառկն, * դնչոց մբնչոց. se moquer du qu'en dira-t'—, ծաղր առնել զրանիւք այլոց, *ուրիշին ըսելիքն բանի տեղ չդնել:

Onabaïne, ի. տգ. ոնաբային. տ. **Strophante.**
Onagrariées, ի. յ. բ. ցռեայք. ապուզանեայք. տոհմ երկպլուկ բուսոց, որոց տիպ է ցիռ, ապուզան:
Onagre, ա. կ. ցիռ, ցռէշ, իշավայր, իշավայրի. 2. էշ. քարբունկց մեքենայ. 3. բ. ցիռ, ցռխոտ, իշախոտ, ապուզան. կն. **Herbe aux ânes.** հն. **Œnothère.**
Onagriacées, ի. յ. բ. ապուզանասեր. հն. **Onagrariées.**
Onanisme, ա. ոնանականութիւն, գիջագործութիւն. հն. **Masturbation.** [տ. **Jamais.**
Onc կամ **Onques** (օնք) մ. հ.
Once (օնս) ի. ունկի «օնցա». une demi-—, կէս —. Une — et demie, մի — եւ կէս, * մէկուկէս —. vendre à l'—, * ունկեաւ՝ ունկիով վաճառել. 2. բ. —, սակաւիկ ինչ, * քիչ մի. un homme pâle et livide, qui n'a pas sur soi dix —s de chair (La Bruy.). ‖ փ. il n'a pas une — de sens commun, d'esprit, de jugement, չունի եւ ոչ դոյզն խելս, միտս, դատումն, *կատր մի խելք, դատում չունի. ‖ ne pas peser une —, Թեթեւ յոյժ՝ Թեթեւակշիռ լ. եւ փ. խրախամիտ՝ զուարճամիտ լ., *ուրախասիրտն ուրուքներն գեանէն կտրուիլ. comme j'étais content! je ne pesais pas une —. 3. ունկի. դահեկան ինչ. — d'or, ոսկեունկի: [**Jaguar.**
Once, ի. կ. ինձ, ինճ. հն.
Onceau, ա. հբ. ընձիկ, ընձակորքան:
Onchet, ա. տ. **Jonchet.**
Onciaire, ած. հխ. ունկիաւոր:
Oncial, e, aux, ած. հխ. lettres —es, երկաձագիրք, գլխագիրք. ‖ ի. l'— կամ ա. l'—, երկաձագիր, գլխագիր:
Oncidie, ի. բ. ոնկիդ. բոյս ի տոհմէ խոլորձեայց (orchidées).
Oncirostres, ա. յ. կոթակոտրք, կռակոտրք. *Ծուչտնք ծռեա կտուցով:
Oncle, ա. հօրեղբայր «ամուճա». — paternel, —. 2. մօրեղբայր, քեռի «տայի». — maternel, —. ‖ faire l'—, կշռամբել, յանդիմանել. ‖ bel —, մօրքուրդայր, հօրքուրդայր. այր մօրաքեռն՝ հօրաքեռն. ‖ — à la mode de Bretagne, տ. **Mode.** ‖ — d'Amérique, Ամերիկացի —. ազգական որ նկեալ ի հիւսասոանի; բերիցի; ումեք հօխութիւն մեծ. ‖ grand-—, եռեղբայր, եռքեռի. մեծ հօրեղբայր, մեծ մօրեղբայր. եղբայր հաւու կամ հանուց, * մեծ մօրեղբայր՝ մեծ հօրեղբայր:
Oncoba, Oncobe, ա. բ. ոնկոբի, ոնկոբենի. ծառ յԱֆրիկա:
Oncologie, ի. ախ. այտուցաբանութիւն: [քար:
Oncosine, ի. հբ. գանգուածա-
Oncotomie, ի. վ. այտուցահատութիւն:
Onction (սիօն) ի. օծումն, օծութիւն, *քսումն. — d'huile de myrrhe. 2. աբ. —, իւղագլխութիւն. je ne suis roi que par l'— (Sacy.). L'— du baptême, de la confirmation. L'— des évêques. ‖ Extrême-—, տ. **Extrême-onction.** 3. փ. —, ազդեցութիւն, Թելադրութիւն. l'— du Saint-Esprit. L'humilité naît de l'— de la grâce. 4. —, շնորհք, շնորհալից բանք, եռանդն. l'— de Fénelon. Prêcher avec —, avec beaucoup d'—.
Onctueusement, մ. օծութեամբ, շնորհալից բանիւք, եռանդեամբ. il a prêché —.
Onctueux, euse, ած. իւղալից, իւղալիր, իւղաՇատ. du bois —. 2. պաշարտ. une terre —euse. Des minéraux —. 3. փ. օծուն, եռանդնալից, քաղցրաբան. un sermon —. L'— auteur de Télémaque.
Onctuosité, ի. պաշարտութիւն «նաղլըլըգ»:
Ondatra, ա. կ. մշկամուկն:
Onde, ի. ալիք, ալեակ, վէմ, կոհակ, վիպանք, վիպանութք, կուտակ «տալկա». fendre les —s, հիմանել՝ պատառել զալիս. — azurée, կապուտակ ծուիք. sur la surface des —s, ընդ ծուիս վիպանաց. le vent fait des —s sur la rivière, հողմն ալիս յարուցանէ ընդ գետն. l'— approche, se brise (Rac.), մերձենան, խորտակին ալիք.

2. քՇ. ալիք, ծով. cet empire absolu sur la terre et sur l'— (Corn.). Le soleil se cache dans les —s. Sur la terre et sur l'—. A la merci des —s. Voguer sur les —s. Son vaisseau fut enseveli dans les —s. L'— amère, ալի՝ ալու՝ ալուաղային ալիք. ծով. ses rameurs sillonnent l'— amère. L'empire des —s, իշխանակալութիւն ալեաց. ծով.

3. ալիք, ջուր. sur le bord d'une — pure (Rac.). Se mirer dans le cristal d'une — pure, նկատել՝ տեսանել զանձն ի սառնորակ ալիս. les pâles —s du Tibre (Staël). Ce fleuve soulevé roulant sur nous son — (Volt.). L'— rajeunit l'arbre (Delille). — limpide, transparente, paisible. ‖ L'— noire, տ. **Noir.** [—s de la colère.

4. փ. ալիք, ծուիք, յոյզք. les

5. փ. ալիք, վէմ, կուտակ. en —, վէմ վէմ, վէմ ի վէմ. car le feu dont la flamme en — se déploie, fait de notre quartier une seconde Troie (Boil.).

6. ի. յ. 6. ալիք, կուտակ. les —s d'une colonne torse.

7. բզ. ալիք, վէտ, կոհակաձեւ գոյն՝ երանգ. les —s de la moire, d'un bois veiné.

8. կուտակ, բարձրութիւն. il se forme, à la surface de ces masses, des terres, des trous, des —s, des aspérités (Buff.). [պակուոյ.

9. ֆբ. կուտակ, վերուիլն ա-

10. ալիք, վէտ. lorsqu'on agite l'eau à un endroit de sa surface, on voit se former des —s qui se propagent circulairement autour d'un centre commun (Poisson.)

11. բգ. —s sonores, ձնչիւն վէտք, ծուխք օդոյ. — muette, անձայն վէտ. —s lumineuses, լուսաւոր վէտք:

Ondé,e, ած. վէտվէտ, կոհակաձեւ, ալեկերպ. une surface —e. La queue est —e de blanc, սպիտականիշ է պոչն. il a les bords du bec supérieur non pas droits, mais —s (Buff.). Etoffe —e, վէտ վէտ պաստառ. ‖cheveux —s, — գեղածփեալ՝ գեղածուփ հերք:

Ondée, ի. անձրեւայոյզք, յանկարծագնեղ անձրեւ, ասն «սաղանագ». une forte, une grosse —, սաստիկ՝ յորդահոս անձրեւ. recevoir toute l'—. Il pleut par —s. 2. փ. տարափ. nous allons faire pleuvoir sur toi une — de coups de bâton (Mol.).

Ondin,e, գ. շահապետ՝ ոգի ջրոց:

Ondoiement, ա. ծածանումն, ելեւէջք, ծուփ, ծփանք. l'— des vagues, des blés, des longs crins épars du cheval. 2. լողակնիք, լողակնունք. մկրտութիւն առանց արարողութեան եկեղեցւոյ:

Ondoyant, e, ած. ծածանեալ, ծփեալ, ծուփ ի ծուփ, ծածանուտ, ծփծփուն, ծփական, ծփանուտ, վէտ վէտ, վէտվէտուն, ալեկերպ, գեղածփեալ. vagues —es, moissons —es. Cheveux —s. Plaine, prairie —e. Une flamme —e. Tresses —es. La queue —e. La foule —e. La souplesse —e de la taille. 2. նկ. գեղածուփ, վէտ վէտ, ծուփ ի ծուփ. ligne —e. Des contours —s. Des draperies —es. 3. բգ. vol —, սաւառնումն:

Ondoyer (j'ondoie; j'ondoyais, n. ondoyions, v. ondoyiez; j'ondoierai; q. j'ondoie, q.n. ondoyions, q. v. ondoyiez) ն. ծփել, ծփալ, ծածանիլ, գեղածփիլ, վէտ վէտ խաղալ, ծալ՝ ծալ ի ծալ առնուլ, ճեմեալ ճօճել, ճօճել. les moissons ondoient comme les flots. Ses cheveux ondoyaient au gré du vent. Les rangs pressés de la foule ondoyaient comme une moisson que les vents agitent. Une plume touffue ondoyait sur sa tête. Des forêts de drapeaux, d'enseignes, de bannières ondoyaient dans les airs. 2. լողակնել, մկրտել առանց եկեղեցական արարողութեան:

Ondulant,e, ած. ծփական, ծրփին. le reflet de la lune sur ces eaux —es. ‖ բժ. pouls —, —՝ անմիակերպ ծնդիւն երակի:

Ondulateur, ա. ար. ծածանիչ:

Ondulation (սիօն) ի. ծածանումն, ծածանք, ծփումն, ծուփ, ծփանք, կոհակացումն, ելեւէջք, վէտ վէտ, վէտվէտումն, ալիք. — des vagues, ծածանումն՝ գանգուրք ալեաց. faire des —s, ծփալ, ծածանիլ. ‖ փ. les —s d'un champ de blé agité par le vent. Les —s d'une voile. ‖ les —s d'un terrain, ելեւէջք երկրի. ‖ les —s du style, ելեւէջք ոճոյ. 2. նկ. ծածանումն, ծուփ, վէտ վէտ, ծալ. les —s des draperies. 3. բժ. ելեւէջք. 4. բգ. ծածանումն. — de la voix, de la lumière, — ձայնի, լուսոյ:

Ondulatoire, ած. բգ. ծածանողական. ծփական, ծրփին, ալեկերպ. mouvement —, կոհակաձեւ շարժումն:

Ondulé, e, ած. ծածանեալ, վէտ վէտ, ալեձեւ. la surface du lac était légèrement —e. Les lames de mica sont toujours irrégulières et —es. Une étoffe —e. Cette moire est bien —e. 2. բ. —, գանգրային. feuilles —es. 3. փ. գեղածփեալ, գեղածուփ, գանգրեալ, գանգուր, գանգրագեղ. des cheveux —s, — հերք:

Onduler, չ. ծածանիլ, ելեւէջս առնել, ծալ առնուլ, ծալ ի ծալ առնուլ. l'éclat de l'astre de la nuit ondulait à leur surface (Diderot). Et la pourpre et l'argent et l'azur ondulent aux plis de leurs bannières. ‖ Faire —, ծփել, գեղածփել. le vent fait — les eaux. 2. ն. — ses cheveux, գանգրել զհերս:

Onduleux, euse, ած. ծփուտ, ծփին, վէտ վէտ. les flots — de ses cheveux. 2. խորշեղէն, խորշխորշուն, ծալ ի ծալ. les replis — d'un serpent, — գալարք օձի. 3. խորտարօրօտ, *դարուփոս. les rives —euses d'un fleuve.

Onégite, ի. ֆբ. օնեգաքար:

Onéirocrite, ա. երազահան:

Onéirocritie (սի) ի. երազահանութիւն, երազամեկնութիւն:

Onéiromantie (սի) ի. երազդիւութիւն, երազահմայութիւն:

Onéraire, ած.հ. իգ. հոգաբարձ, հոգաբարձու. tuteur, marguillier —.

Onéreusement, մ. ծանրաբեռն իմն օրինակաւ:

Onéreux,euse, ած. ծանրաբեռն, ծանրակիր. impôt —. Charge, condition —euse. D'une manière —euse. Être — à qn., ծանրաբեռն լ. ումիք, *ձկուն ծանրանալ, ծանրութի ըլլալ. 2. փ. —, ծանրատաղտուկ. les brahmanes considèrent la vie comme une chose —euse (Rollin.). 2. իգ. à titre —, ծանրաբեռն պարտիք, ծանուս. ‖ փ. n'envions point à une sorte de gens leurs grandes richesses: ils les ont à titre — (La Bruy.).

Onglade, ի. բժ. եղնգնակ. *մըսին մէջ մուած ըղունկ:

Ongle, ա. եղունգն, *ըղունկ «մբռնաք». qui a de larges —s, լայնեղունգն. le bout de l'—, եղնգնաբեղան. se laisser croître les —s, *— ծողոպել. les —s des mains, des pieds, եղնգունք ձեռաց, ոտից, *ձեռքի, ոտքի —ներ. couper, arranger, nettoyer les —s, հատանել, յօրինել, մաքրել՝ սրբել զեղնգունս, *—ն կտրել, շտկել, մաքրել. l'art de couper les —s, եղնգնահատակութիւն, *— կտրելու արհեստն. donner un coup d'—, եղնգնախոց առնել, վիրաւորել եղնգամբ. égratigner, s'égratigner avec les —s, *ըղնկով ճանկռտել, ինքնիրեն ճանկռտել. avoir les —s trop longs. L'— lui est tombé, անկաւ — նորա, *—ն ընկաւ. arracher un —. ‖փ. avoir des —s en deuil, en demi-deuil, ունել զեղնգունս ի սգի՝ անմաքուր. ‖ փ. rogner les —s à qn., ի բաց հատանել՝ հարկել զեղնգունս ուրուք, բառնալ՝ նուազեցուցանել զիշխանութիւն՝ զշահ նորա. ‖ փ. avoir de l'esprit jusqu'au bout des —s, մտացի՝ ուշիմ՝ բաջուշիմ լինել, *մինչեւ եղունգներուն ծայրն՝ շատ խելք ունենալ. ‖ être quelque chose jusqu'aux —s, լինել ինչ բոլորովին. ils ne veulent pas qu'on les traite comme des ouvriers, et ils sont ouvriers jusqu'aux —s. ‖ Ronger, manger, mordre ses —s, կրծել, ուտել, խածանել զեղնգունս. անհամբեր՝ տրտում լինիլ. ‖ avoir du sang aux —s, sous les —s, au bout des —s, բաշասիրտ՝ արիասիրտ լ. ‖ փ. avoir bec et —, գիտել բաշ պաշտպանել զանձն. ‖ rubis sur l'—, S. **Rubis.** ‖ փ. savoir une chose sur l'—, բաշ գիտել զիմն, *բան մի լաւ գիտնալ. ‖ donner sur les —s à qn., պատժել, կշտամբել զոք.

2. եղունգն, ճիրան, մագիլ (գազանաց), մագիլ, ճիրան, ճաթուռ (թռչնոց). les —s du lion, du tigre, de l'ours, des chats, de l'aigle, du vautour. Qui a des —s crochus, կռնատագիլ. ‖ à l'— on connait le lion, ի ճիրանաց ճանաչի առիւծն, ի դոյզն գործոց տեսանի այրն մեծահանճար՝ մեծասիրտ. ‖ c'est l'— du lion, ճիրան է առիւծոյ. ասի զմեծահանճար՝ զմեծասիրտ ինչ գործոյ.

3. սմբակ, կնդակ «ասն թըրնաղը». chute de l'—.

4. եղունգն, մագիլ. երկաթի բերոց կամ ճանկ. — de fer, — երկաթի.

5. վ. եղունգն. եղնգնածեւ լուսն աչաց. ‖ եղունգն. բիծ եղնգան աչաց. [թռչնոց:

6. բգ. եղունգնախտ. ախտ աչաց

Onglé, e, ած. բգ. ճապուռաւոր, մագլաւոր. ճիրանաւոր «փենչելի»:

Onglée, ի. մատնոշ. *ցրտէն մատուըններուն ծայրերն փայտ կըտրիլն. je ne puis écrire, j'ai l'—. L'— me fait tomber la plume des doigts. 2. ձբ. եղունգն. եղնգնածեւ լուսն աչաց ձիոց:

Onglet, ա. եղնգնիկ. մատնոց (ատենագործաց). 2. կ. եղնգնիկ. եղնգնագրիչ, *բան փորելու գրիչ. կոչի եւս **Onglette.** 3. բ. եղնգնիկ (ճաղկանց). dans l'œillet l'— des pétales est très allongé. 4. եղունգն, եղնգնիկ. ատորին մասն Ներքի. cartes montées sur —s, եղնգնակազմ, եղնգնակար աշխարհացոյցք. 5. ապ.

երկՁերՁ , երկիշեան ՁերՁ ի տեղի վրիպակ իշից . il y a trois fautes dans ces deux pages, il faudra faire un —. 6. եղնգնիկ . եղնգնածու հատուած . l'— d'une boîte, d'un canif. 7. եղնգնիկ , ծայր տախտակի կամ դրուագի որ կազմէ անկիւն 45 աստիճանաց փկ. յուղիլ անկիւն աւարտելոյ . couper, tailler l'—, եղնգնածու հատանել. 8. եղնգնիկ. *ՁերՁերն դիւրաւ բանալու համար գրքի մի լուսանցքն կպցուցած մագաղաթի կտոր . 9. վ. եղնգնիկ . S. **Ptérygion**.

Ongleté, e, ած. բ. եղնգնիկաձեւ .

Onglette, ի. S. **Onglet** 2.

Onglier, ա. եղնգնուտ, եղնգնոց:

Onglon, ա. կճղակ :

Onguent (օնկան) ա. դղ. սպեղանի «մէրիէմ» . une boîte d'—, տուփ մի —. faire de l'—, — առնել՝ *շինել . mettre de l'—, սպեղանել . — rance, ծանրահոտ՝ *ծՁուած —. || — pour la brûlure, այրեցաբոյժ —, եւ վ. de l'— pour la brûlure, հընաբոյր անձնապահ լինելոյ յարկածից կննաց . || — miton, mitaine, S. **Miton**.

Առ. Dans les petites boîtes sont les bons --s, ի փոքրիկ տուփս են լաւագոյն —ք. այսպէս ասի ի գովելն գիտողահաւասիկ անձինս :

Onguicule (օնկիւլիւլ) ա. կ. եղընգնակ . եղունգն փոքրիկ :

Onguiculé, e (օնկիւլիւլէ) ած. բպ. եղնգակաւոր :

Onguiforme (օնկիւֆորմ) ած. եղնգնաձեւ :

Ongulé, e, ած. բպ. եղնգնաւոր , սմբակաւոր , կճղնակաւոր, կճղակահիպ . animaux —s. || հն. **Fissipède**.

Onguline, ի. եղնգնախեցի . երկասպատեան խեցեմորթ եղնգնաձեւ :

Ongulograde, ած. սր. եղնգնագնաց :

Onirocrite, S. **Onéirocrite**.

Onirocritie (օնիրօքրիսի) ի. S. **Onéirocritie**.

Onirocritique, ի. երազահանութիւն , երազագիտութիւն :

Onirogme, ա. գիջութիւն , ցայգութիւն , երազափորձութիւն :

Oniromancie, ի. երազադիւութիւն , երազահմայութիւն :

Oniromancien, ա. երազադիւ , երազահմայ , երազագէտ :

Oniscus (քիւս), **Onisque**, S. **Cloporte**.

Onite, ա. մբ. աղբասիրտ . ազգ պատենաՁեւ միջատի :

Onobrychis (օնօպրիքիս) ա. բ. իշառուտ . հն. **Sainfoin**.

Onocentaure, ա. իշացուլ , յուշկապարիկ :

Onocérine, ի. տգ. ոնոկերին :

Onoclée, ի. բ. ոնոկլէա . ազգ գեղեցիկ բուսոյ :

Onocrotale, ա. Ձ. S. **Pélican**.

Onofrite, ի. հբ. ոնոփրաքար :

Onomasticon, ա.իս. բառացոյց:

Onomastique, ած. անուանական . nomenclature — des rois d'Arménie, անուանակոչութիւն արքայից Հայոց . 2. ի. անուանակոչութիւն , անուանացանկ : [նութիւն :

Onomatologie, ի. անուանաբա-

Onomatologique, ած. անուանաբանական . érudition —.

Onomatologue, ա. անուանաբան , անուանագէտ :

Onomatomancie, ի. անուանադիւութիւն , անուանահմայութիւն :

Onomatomanie, ի. անուանամոլութիւն :

Onomatopée, ի. անուանաքերթութիւն, անուանագործութիւն, նմանաձայնութիւն :

Onomatopéique, ած. անուանաքերթական, անուանագործական :

Ononétine, ի.տգ. S. **Ononine**.

Ononide, ի. բ. օձխուկ , իշախոռն . հն. **Bugrane**.

Ononine, ի. ա. իշախոռնին :

Ononis, S. **Ononide**.

Onoporde, onopordon, ա. բ. իշափուք , *իշատուկ . ռկ. **Pet d'âne**. || — acanthum, կաղնակ :

Onoséride, Onoséris (իս) ի. բ. իշեղերդ :

Onosma, ի., **Onosme**, ա. բ. օնոսմա , իշհոտուս , հաւաճոր :

Onospine, ի. տգ. օձխուկին :

Onothéra, ա. բ. S. **Œnothéra**.

Onothéracées, ի. յ.բ. S. **Œnothéracées**.

Onthophage, ա. մբ. աղբակեր . միջատ պատենաՁեւ :

Ontogénèse, Ontogénie, ի. բ. էակածնունդ , էակասերութիւն :

Ontogonie, ի. էակածնութիւն :

Onques, S. **Onc**.

Ontologie, ի. էակաբանութիւն . l'— c'est la science des êtres. || —. մատեանն որ խօսի զէակաց . l'— de Wolf.

Ontologique, ած. էակաբանական . notions —s.

Ontologiser, չ. էակաբանել :

Ontologiste, ա. էակաբան :

Onychie (օնիքի) ի. բ. եղնգնաբոյս . 2. ախ. եղնգնախտ :

Onychogryphose (քօկրիֆոզ) ի. ախ. եղնգնակազմութիւն :

Onychomancie, ի. եղնգնադիւութիւն , եղնգնահմայութիւն :

Onychophore, ած. եղնգնակիր :

Onychoptose, ի. բժ. եղնգնանկ . անկումն եղնգանց :

Onychose (օնիքօզ) ի. բժ. եղնգախտ : [ազգ անկոյ :

Onygène, ա. բ. եղնգնածին .

Onygénées, ի. յ. բ. եղնգնածնեայք . ցեղ սնկոց :

Onyx (իքս) բպ. եղունգն , եղնգնաքար «սիլէյմանի, պէյազ ագիգ». 2. ած. եղնգնեայ . une agathe —.

Onyxis (քսիս) ա.բժ. եղնգնացաւ:

Onzaine, ի. մետասանեակ :

Onze, ած. մետասան. — chevaux, personnes, francs, mille. Nous étions — à table. Il est — heures. Je viendrai entre dix et — heures. || դղ. անձայն e առն *le* յօդի , *de* նախադրութեան եւ *que* շաղկապի ոչ զերծի առաջի *onze*ի : le —. De — enfants qu'ils étaient. De vingt il n'y en a plus que —. Agé de — ans, մետասանամեայ . de — jours, մետասանօրեայ . de — syllabes, մետասանավանգ . les —, tous les —, մետասանեքեան , մետասանեքին . || յընտանեկան լեզուի ասի եւս երբեմն il n'y en a plus qu'onze. ՆՁէ նախընՁաց բառն *onze*ի բաղաձայնիւ վերջացի՝ բաղաձայնն այն չհնչի բնաւ. զօր. vers les — heures. A ses — sœurs. 2. մետասաներորդ. page —. Louis — (որ գրի Louis XI). Numéro —. 3. ա. մետասան . — multiplié par deux. Les — d'un lot. || —, մետասաներորդ օր ամսոյն . le — de janvier կամ le — janvier, ի մետասան՝ ի մետասաներորդ օր յունուարի . nous sommes au —, եմք ի մետասան ամսոյն . j'ai reçu une lettre du —, ընկալայ գիր ի մետասաներորդ օրէ ամսոյն , *ամսուն տասնըմէկին գիր առի . || les —, մետասանք . երբեմն դատուորք յԱՁէնս :

Onzième, ած. մետասաներորդ . le — du mois, —ն ամսոյն . dans sa — année. La — page. Il vivait au — siècle. || ը. ասի l'—. 2. ա. —ն . — մասն . j'en aurai l'—. Il a deux —s dans cette affaire. Il est héritier pour un —. || Le —, —ն, — օրն . c'est le — de son mal (Sév.). 3. ի. եժ. la —, —. կրկնումն միջոցի քառեակի (octave).

Onzièmement, մ. մետասաներորդ , մետասաներորդ անգամ . je lui ai fait observer —.

Oocyste, ած. ձուածնէ, հաւկՁածնէ . [նաՁնէ միջատի :

Oode, ա. մբ. ակի . ազգ պատե-

Oogénèse, S. **Ovogénèse**.

Oogone, ա. բ. ձուանկիւն, ձուախորշ :

Oolithe (օոլիթ) ի. հբ. ձուաքար:

Oolithique, ած. ձուաքարային . terrains —s.

Oologie, ի. ձուաբանութիւն :

Oologique, ած. ձուաբանական :

Oomancie, ի. ձուադիւութիւն , ձուահմայութիւն :

Oomycètes, ի. յ. բ. ձուասունկք:

Oophore, ա. ձուարան . հն. **Ovaire**.

Oophorectomie, ի. վ. ձուարանահատում , ձուարանահատութիւն:

Oophorite, ի. բժ. ձուարանաբորբ , ձուարանատապ . բորբոքումն ձուարանի (ovaire).

Ooscopie, ի. ձուադիտութիւն :

Oosite, ի. հբ. սոսաքար . ազգ սոճիճի (pinite).

Oosphère, ի. բ. ձուագունդ :

Oospore, ի. բ. ձուաՁորճ, ձուասերմն :

Oothèque, ի. բ. ձուադարան . ձուարան բուսոց ի տոհմէ ձարխուտոյ :

Opacifier, ն. դիմահար գործել . = *S'*—, դ. դիմահար լ.:

Opacité, ի. դիմահարութիւն:

Opalage, ա. ար. ոպալումն , արեւակնումն:

Opale, ի. ոպալ , արեւակն , արեւաքար, բազմագունի ակն, «այնի-

չէմա» . une belle —. || — de feu, հրաթեւակն . — à flammes, բոցակն . || — noble, ազնիւ —, ազնուաթեւակն . || — de bois, փայտաթեւակն . || — laiteuse, կաթնոպալ. || — irisée, — ծիածանիկ . || — inconstante, S. **Fiorite.** || Jaspe —, յասպիս ոպալ . 2. աթեւակնագոյն . ի գոյն աթեւաքարի :

Opalescence, ի. նբ. ոպալանքմանութիւն , աթեւակնանմանութիւն :

Opalin, e, ած. աթեւակնագոյն , աթեւաքարագոյն , բազմագունի . liquide —. [ինչ :

Opaline, ի. չ. ոպալին . չրաննի

Opalinidés, ա. յ. չ. ոպալինազգիք . խումբ չրաննաց :

Opalisé, ած. հր. ոպալացեալ :

Opaque, ած. դիմաչաք , ընդդիմաչաք , աննաւթանց , աննաւթանցիկ, անլոյս. la terre est —. Corps —.

Ope, ա. ն. ծակ :

Opégraphe, ա. բ. գրաստնկ :

Opéra, ա. Քաոսերանուագ, Քաոսրանուագ , Քաոսերգ , Քաոսերգութիւն , գուսաներգութիւն , նուագախաղ . un — nouveau. Un — bien exécuté. Un bel —. Composer, faire un —. Composer la musique d'un —. Jouer, représenter un —. J'ai vu plusieurs —s. Les —s de Rossini. Aimer l'—. Քաոսերգասէր լ. être passionné pour l'—, Քաոսերգամոլ լ. || grand —, մեծ —, — sérieux կամ — seria. || —-comique, կատերգակ նուագախաղ . || — bouffon կամ bouffe, խեղկատակ՝ խաղակատակ նուագախաղ. || — ballet, պարանուագերգ . 2. Քաոսերգատան . le nouvel — de Paris. Le grand —, մեծ —. l'—-comique, կատակերգակ —:

Opérable, ած. սրագործելի. հատանելի . ce cancer n'est pas —.

Opérant,e, ած. գործիչ, ազդիչ. la foi vive et —e par la charité(Mass.).

Opérateur, trice, գ. գործիչ , գործող . || փ. des —s d'iniquités. 2. սրագործ , վիրաբոյժ , մարմնահատ . un habile —. 3. չաղակրատ , սուտ բժիշկ . 4. փորձիչ , *տարրագիտութեան փորձեր ընող . 5. Քլվիատիչ :

Opératif,ive, ած. գործող , գործողական . propriétés —ives.

Opération (սիօն) ի. գործ, գործառնութիւն , արարուած , գործողութիւն . les —s de la nature, de l'âme. || խ. les trois —s de l'esprit, երեքին գործք մտաց .

2. գործ , ազդեցութիւն , ներգործութիւն . l'— du Saint-Esprit. L'—, les —s de la grâce.

3. Քր. գործողութիւն . les quatre —s de l'arithmétique, չորեքին —ք Քաոսրանութեան . — arithmétique, algébrique, Քաոսրանական, հանրահաշուական —.

4. գործառնութիւն , գործարարութիւն, գործողութիւն , գործ . l'amortissement de la dette publique est une — difficile. Ce traité de paix a été une des plus belles —s de son ministère. || հգ. vous avez fait là une belle —, voilà une belle —, գեղեցիկ է գործդ , ոչ մեծ ինչ արարեր, *ի՛նչ գեղեցիկ բան ըրիր , ըրածդ մեծ բան չէ , բան չարժեր .

5. գործառնութիւն , տուրեւառ , տուրեւառութիւն , տուրեւառի փոփոխմունք , *առուտուր . les —s du commerce, —ք վաճառաց . une — de bourse. Une — avantageuse, désastreuse. J'ai fait une belle —. Faire des —s commerciales, տուրեւառի փոփոխմունս առնել .

6. գ. գործառնութիւն , գործողութիւն . շարժումն յարձակման կամ պաշտպանութեան զօրաց . les —s militaires, զինուորական գործողութիւնք . les —s de l'armée française. Régler les —s de la campagne. Les —s avaient commencé par un temps rigoureux. || Ligne d'—, գիծ —ծեան.

7. վ. սրագործութիւն , վիրաբոյժութիւն, անդամահատութիւն. faire une —, սրագործել, վիրաբոյժութիւն առնել . le trépan est une — délicate et dangereuse. Le succès des —s dépend de l'habileté du chirurgien. La belle — de me rendre borgne et manchot! (Mol.). L'— de la cataracte, լուսնահատութիւն . faire l'— de la cataracte, լուսնահատութիւն առնել , լուսնահատել . — chirurgicale, վիրաբուժական գործողութիւն , սրագործութիւն . — césarienne, S. **Césarien.**

8. — chimique, pharmaceutique, տարրագիտական , դեղաբարական գործողութիւն .

9. գործ , ազդեցութիւն դեղոց . la médecine commençait heureusement son —. Attendre l'— d'un remède.

Opératoire, ած. սրագործ, սրագործական , վիրաբոյժական , գործադրական . médecine —. Procédés —s.

Operculaire, ի. բ. խխանաբոյս:

Opercule, ա. բզ. խխան :

Operculé, e, ած. խխանաւոր . coquillage —.

Operculifère, ած. խխանաբեր . une coquille, un mollusque —.

Operculiforme, ած. բզ. խխանանման :

Operculine, ի. խխանիկ . ազգ. [խեցեմորթի :

Operculite, ի. հր. խխանաքար, խխան բրածոյ :

Opéré, e, անց. գործեալ , կատարեալ . que de merveilles —es par la religion! Miracle, prodige —. 2. ած. սրագործեալ , վիրաբոյժեալ , մարմնահատեալ , անդամահատեալ, անդամահատ . — d'un cancer. || գ. un —, une —e, վիրաբոյժ , մարմնահատ , անդամահատ :

Opérer (j'opère; j'opérerai; j'opérerais) ն. գործել , առնել , կատարել , վճարել . — des miracles, հրաշս գործել , հրաշագործել . la science opère des prodiges, գրանչելիս առնէ գիտութիւն . Dieu opérait par eux de grandes choses (Mass.). Il a opéré d'utiles réformes dans son administration. — le salut, գործել փրկութիւն . cette division a opéré sa jonction avec le corps d'armée. || հգ. vous avez bien opéré, բարւո՛ք գործեցիք. վա՛շ. 2. գործել, ազդել, ներգործել . qui opère, ազդեցուցիչ, ազդիչ. la grâce opéra dans son âme. La grâce opère en nous. 3. գործել , առնել , *ընել . — une multiplication, une division, բազմապատկութիւն , բաժանումն —. — la combinaison de deux gaz, etc. || լկ. on ne saurait être bon chimiste sans —. 4. լկ. հաշուել , հաշիւ առնել . cet arithméticien opère avec beaucoup de facilité. Pour l'addition on range les nombres l'un au-dessous de l'autre, puis on opère. 5. սրագործել , վիրաբոյժել , վիրաբուժել , մարմնահատել , անդամահատել, հատանել. — un cancer, հատանել գրաղցկեղ . — un malade. — un homme affecté de la pierre. || Être opéré, սրագործել , վիրաբոյժել . il a été opéré par un habile chirurgien. || Se faire —, տալ սրագործել՝ վիրաբոյժել՝ անդամահատել զանձն , *վէրքն՝ անդամն կտրել տալ . se faire — de la cataracte, տալ հատանել լուսն, *աչքին լուսն կտրել տալ . || լկ. սրագործել , վիրաբոյժել . ce chirurgien opère bien. 6. գ. գործել , յարձակել՝ պատրաստել զմարտ . la division opérait sur la gauche de l'ennemi. 7. չ. գործել , ազդել , ներգործել , *բանիլ . le remède, le médicament commence à —. || Mon lavement d'aujourd'hui a-t-il bien opéré? (Mol.).

S'opérer, դ. գործիլ , կատարիլ , *գործուիլ , կատարուիլ . ce changement s'est opéré à vue. Il s'est opéré en lui un grand changement. Ils s'avancent vers la montagne où s'opère le salut des hommes (Chateaub.). La cristallisation a pu — par le feu.

Opérette, ի. օպերէտ , Քաոսերգիկ . Քաոսերգուհին փոքրիկ :

Ophélie, ի. բ. օփելիա , օփելաբոյս :

Ophi... կամ **Opho...** նմ. յն. որ նշանակէ օձ :

Ophiacanthidés, ա. յ. վշ. օձաթշեայք . տոհմ օձագիրազգեաց (ophiurides).

Ophiase, Ophiasis, ի. բժ. օձաւոյի , * մազերն տեղ տեղ Քափիլն :

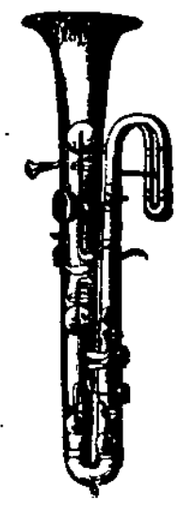
Ophicéphale, ա. ձբ. օձագլուխ :

Ophicléide, ա. գալարափող . 2. գալարափողաբ . s. **Serpent,** նմ.:

Ophidausauriens(սոփիէն) ա. յ. կ. օձամողէսք:

Ophidère, ա. մբ. օձաճճի :

Ophiderpeton, ա. սք. օձասողուն :

Ophicléide

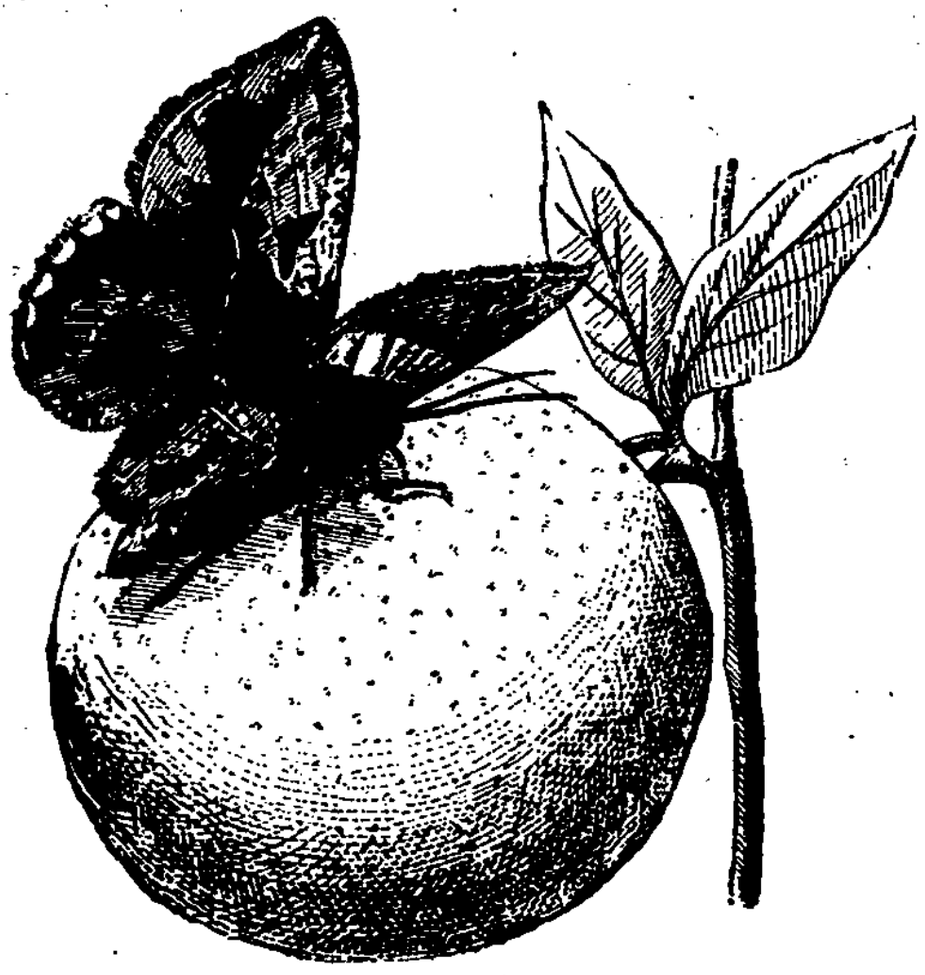
Ophidien, enne, ած. կ. օձական, օձային , օձազգի . || ա. յ. les —s, —ք :

Ophidion, Ophidium (օմ) ա. ձբ. ոլիխ. ազգ օձանման :

Ophiodonte, ի. օձատամն. *բազմացած օձի ակռայ :

Ophioglosse, ի. օձալեզու . ազգ ձարխտայ «երկան օձու» :

Ophioglossées, ի. յ. բ. օձալեզուեայք :

Ophidère.

Ophiographe, ա. օձագիր . *օձերու վրայ գրող :

Ophiographie, ի. օձագրութիւն. *օձերու նկարագիր :

Ophiographique, ած. օձագրական :

Ophiolâtre, ած. օձապաշտ . peuple —. || գ. les —s, —ք :

Ophiolâtrie, ի. օձապաշտութիւն :

Ophiolithe, ի. օձաքար :

Ophiolithique, ած. օձաքարային :

Ophiologie, ի. օձաբանութիւն :

Ophiologique, ած. օձաբանական :

Ophiologiste, ա. օձաբան :

Ophiomantie (օի) ի. օձադիտութիւն :

Ophiomaque, ած. օձամարտ :

Ophion, ա. մր. օձամիջատ. միջատ ձանձռաձեւ :

Ophiophage, ած. օձակեր :

Ophiopogon, ի. բ. օձամօրուք, օձամորու : [մորուքայք :

Ophiopogonées, ի. յ. բ. օձա-

Ophiorrhize, ա. բ. օձարմատ :

Ophiostome, ա. մբ. օձաբերան. *անասակ մի ճճի :

Ophiosure, ի. ձբ. օձաձիտ, *օձի պոչ . տեսակ մի ձուկ :

Ophyoxyle, ա. օձափայտ , օձի փայտ . բոյս օգտակար խածուածոյ օձից :

Ophire, ի. բ. օձարոյս :

Ophisaure, Ophisaurus (իս) ա. սր. օձամողէս :

Ophisure, տ. **Ophiosure.**

Ophite, ա. ոլիխտէս . կանանչաքայտ մարմարիոն. ին. **Ophiolithe.** || ած. marbre —, օձակից, օձակուճ . 2. ոլիխտան , օձապաշտ . անուն աղանդոյ : [նուռ :

Ophiteux, euse, ած. օձակից-

Ophiuchus (իուքիուս) ա. աս. օձակալ . ին. **Serpentaire.**

Ophium (օմ) ոլիխոն :

Ophiures (իիւր) ա. յ. շի. օձագիր . ազգ ծովաստեղց :

Ophiurides, ի. յ. օձագիրազգիք :

Ophone, ա. մբ. ոլիոն . վիշտ ինչ պատճառեիւ :

Ophrydacées, ի. յ. բ. յօնակաձեւք :

Ophryde, ա. բ. յօնակ . բոյս ի տոհմէ խոլորձեայց (orchidées).

Ophrydées, ի. յ. բ. յօնակեայք, յօնակազգիք :

Ophrydie, ի. բ. տ. **Ophryde.**

Ophryodendron, ա. ջ. յօնաձառ. ազգ չրաշենց :

Ophryoglène, ա. ջ. յօնակն :

Ophryoscolécidés, ա. յ. ջ. յօնորդնազգիք . ազգ չրաշենց :

Ophryoscolex (լէքս) ա. ջ. յօնորդն :

Ophryotroque, ած. օղ. յօնանիւ :

Ophrys (իս) ա. բ. յօնեղ :

Ophrys (իս) ա. բ. յօնաճապիկ , ձանձուբ. բոյս ի տոհմէ խոլորձեայց (orchidées).

Ophryte, ի. ախ. յօնաքորիք , յօնատապ : [ութիւն :

Ophthalmalgie, ի. բժ. աչացաւ-

Ophthalmie, ի. բժ. աչացաւ, *աչքի ցաւ «կէօզ ապրըտ» . — purulente, Ճարախտալից՝ Ճարախտածոյ —. — humide, գիշակնեայ՝ արտասուահոս —. — sèche, չոր՝ անհոս՝ անարտօսր —.

Ophthalmique, ած, աչային , *աչքի . nerf —, ջիղ —. pierre —, աչաքար. 2. աչացաւաբոյժ , օգտակար աչաց . pommade —.

Ophthalmite, ի. ախ. աչտորբք , աչատապ :

Ophthalmo... նմ. յն. աչա...

Ophthalmoblennorrhée, ի. աչահոսութիւն :

Ophthalmocèle, ի. տ. **Exophthalmie.**

Ophthalmocopie, ի. բժ. ակապատեհութիւն, *աչքի յոգնածութիւն:

Ophthalmodynie, ի. բժ. աչացաւ : [ցնորք:

Ophthalmofantôme, ա. աչա-

Ophthalmographie, ի. աչագրութիւն , ակնագրութիւն . նկարագիր աչաց : [թուժութիւն :

Ophthalmoïatrie, ի. բժ. աչ-

Ophthalmolégie, ի. ախ. աչտիպարութիւն. անդամալուծութիւն դիմադերաց աչաց:

Ophthalmolithe, ա. աչաքար :

Ophthalmologie, ի. աչաբանութիւն . ակնաբանութիւն :

Ophthalmologique, ած. աչաբանական . ակնաբանական :

Ophthalmologiste, Ophthalmologue, ա. աչաբան , ակնաբան , ակնախոս :

Ophthalmomètre, ա. աչաչափ :

Ophthalmorrhagie, ի. բժ. աչաբխնահոսութիւն , ակնաբխնահոսութիւն . հոսումն արեան յաչաց :

Ophthalmoscope, ա. աչադէտ , ակնադէտ . — bioculaire, à réfraction; — երկաչեայ , բնկրնկ բնկրնկիչ :

Ophthalmoscopie, ի. աչադիտութիւն . *աչքն դիտելով ճկուն բնութիւնն գիտնալ :

Ophthalmoscopique, ած. աչադիտական :

Ophthalmostat, ա. վ. աչակալ. *արտեւանունքն բռնելու գործի . — à vis de pression, — ճնշապտուտակ : [բող:

Ophthalmothèque, ի. ակնա-

Ophthalmotomie, ի. վ. աչահատութիւն :

Ophthalmoxyse, ի. վ. աչացտումն «կէօզ հաճամաթը»:

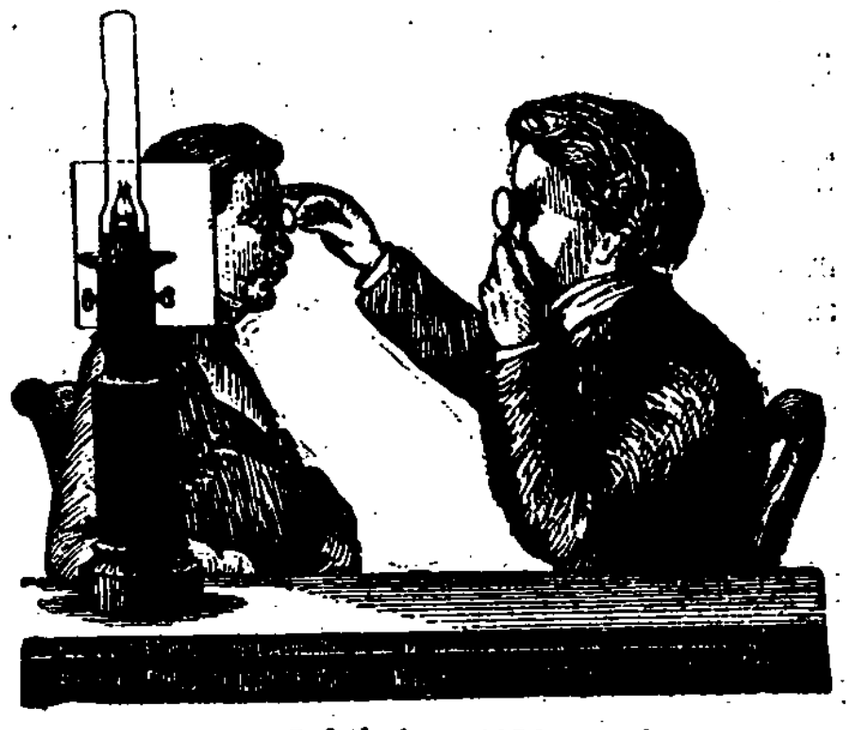
Ophthalmoxystre, ա. աչացըտիչ . նշդրտակ որով ցտեն զաչս :

Opiacé, e, ած. բժ. դղգ. ափիոնաեւոր, ափիոնախառն. préparations —es.

Opianique, ած. տգ. ափիոնային . acide —, ափիոնաթթու :

Opianine, ի. տգ. ափիոնին . ին. **Codéine.**

Opiat, ա. դղգ. ափիոնախիւս «ափիոն մաճունու » . 2. դեղախիւս

Ophthalmoscope.

ին. **Électuaire** « մաճուն » . 3. աստամնախիւս . խիւս մաքրիոյ զաստամունս : [tructif.

Opilatif, ive, ած. բժ. տ. **Obs-**

Opilation (սիօն) ի. բժ. տ. **Obstruction.**

Opiler, ն. բժ. խնուլ . ին. **Obstruer.** [cheux.

Opilie, մբ. փաղանգ . ին. **Fau-**

Opilie, ի. բ. նաբան . երկպրուկ

տունկ ի տոհմէ ձիթենասերից (oléacées).

Opiliées, ի. յ. բ. նարանեայք ։

Opime, ած. շքեղ, շքեղաճոխ, շքեղաշուք. tandis que tu rêvais sur le trophée —, un avenir si beau (V. Hugo). || ին։ dépouilles —s, — կողոպուտ, * հռովմայեցի զօրավարին Քշնամեաց զօրավարն ձեռքովն սպանելով ըրած կողոպուտն. եւ փ. գեղեցիկ աւար՝ կողոպուտ՝ ստացուածն, եւն.։

Opimes, S. **Opime.**

Opinant, ա. կարծատու. * կարծիքն տուող՝ ըսող. le premier —.

Opiner, չ. կարծել, ասել՝ տալ՝ յայտնել զիւր կարծիս, * իւր կարծիքն ըսել՝ տալ՝ յայտնել. — pour la paix. Il avait opiné qu'il fallait profiter d'une si belle occasion. || — du bonnet, S. **Bonnet.** 2. — à, լինել ի կարծիս, խորհիլ, դնել ի մտի. ils opinèrent tous à l'arrêt de ma mort. Chacun opine à la vengeance (La Font.).

Opineur, ա. կարծող ։

Opiniâtre, ած. յամառ, յամառամիտ, յամառասր, կամակացոյց, կամապաշտ, ապառամ «ինաւոր». la mule est —. Peuple, enfant —. Être sottement —, յամառել անմտութեամբ. esprit —, յամառ միտք, յամառամիտ. on cesse d'être — à maltraiter une personne qui est — à nous aimer malgré nos mauvais traitements. || գ. c'est un —, — ոք է. un petit —. 2. փ. անյողդողդ. un courage — faisait son caractère (Volt.). 3. երկարատեւ, աննուաճելի. le combat fut —. Faire une défense —. Il a gardé un silence —. Une haine, un zèle, un travail —. Un mal, une fièvre, un rhume —. Un travail —, անխոնջ աշխատութիւն ։

Opiniâtrément, մ. յամառաբար. il soutient — cette erreur. Persister — dans une erreur. 2. —, անյողդողդ. il défendit — cette place de la ville.

Opiniâtrer, ն. հաստատել յամառաբար. — ses pleurs. On ne saurait — plus mal à propos d'une affaire (Sév.). || լկ. il a opiniâtré de n'être point soigné (Sév.). 2. յամառ գործել, ի յամառութիւն գրգռել. n'opiniâtrez point cet enfant.

S'opiniâtrer, դ. յամառիլ, ի խրդդան կալ, պնդել, կամապաշտել. ne vous opiniâtrez point à cela. Vous vous étiez toujours opiniâtré à le refuser (Pasc.).

Opiniâtreté, ի. յամառութիւն, կամապաշտութիւն «ինաւ». grande, extrême —, — extrême. On plaint l'erreur, on hait l'— (J.-J. R.). Il soutient cette erreur, ce mensonge avec —. 2. պնդութիւն, անյողդողդ արիութիւն. l'— de la défense lassa les assaillants. L'— du travail, d'un combat, etc. Suivre une entreprise avec —.

Opinion, ի. կարծիք, ծուխք. l'— d'une assemblée, de la majorité, de la minorité. Les —s sont libres, ազատ են —. les —s sont partagées, չեն միաբան՝ համամիտ կարծիք. être de l'— de qn., partager l'— de qn., կարծակից՝ համակարծիք՝ համախոհ լ. ուիք, * մէկուն կարծիքէն ըլլալ, նոյն կարծիքի վրայ ըլլալ. il a été de l'— d'un tel. Je ne suis pas de votre — sur ce point, չեմ ձեզ համակարծիք յայսմ մասին, * այս կէտին վրայ ձեր կարծիքէն չեմ. c'est votre —, ce n'est pas la mienne, * ձեր կարծիքն է, բայց ոչ իմս. — générale, commune, probable, accréditée, raisonnable, folle, extravagante, erronée, ancienne, nouvelle. Avoir la même —, համակարծ՝ համակարծիք լ. avoir une — différente, ne pas partager l'— de qn., չլինել համակարծիք, տարակարծ՝ տարակարծիք, այլակարծ՝ այլակարծիք լ. partager l'—, համակարծիք լ. qui a la même —, համակարծիք, կարծակից. fausse —, սուակարծիք. qui a une fausse —, սուակարծ. qui a une — contraire, հակակարծիք. l'incertitude, la diversité des —s humaines. Être attaché à son —. S'en rapporter à l'— d'un autre, համակարծիք լ. այլում. attaquer, combattre l'— de qn. Ne pas avoir d'— arrêtée, finie sur une affaire. N'avoir d'— sur rien La vérité jaillit du choc, du conflit des —s. Cette — est universellement adoptée. Selon mon —, ըստ կարծեաց իմոց. selon votre —, ըստ կարծեաց ձոց. adopter, admettre une —, ընդունել զկարծիս ինչ. se départir d'une —, յետս կալ ի կարծեացն, * կարծիքէն ետ կենալ. il faut des siècles pour détruire une — populaire (Volt.) || C'est une affaire d'—, — են, * կարծիք մի է, բան մի է որուն վրայ ամէն մարդ ուզածին պէս կրնայ մրոտծել. || c'est une —, — իմն է., չէ ինչ հաւասի, * — մի է, ստոյգ բան չէ. || p. un mal d'—, մոացածին՝ երեւակայական չարիք. un mal d'— ne touche que les sots (Mol.). || Par —, կարծեօք, ի կարծ, * կարծիքով.

L'— publique, կլ. l'—, հանրային —, կարծիք հասարակաց, կլ. կարծիքն. craindre, braver, affronter, mépriser l'— publique. Respecter l'—. Le pouvoir, l'empire, l'influence de l'—. L'— est la reine du monde.

2. կարծիք, դատաստան. avoir bonne — de soi, de soi-même, ունել բարի կարծիս զանձնէ, անձնահաճ լ., * իւր վրայ լաւ կարծիք ունենալ. j'ai bonne — de cette affaire, ունիմ բարւոք կարծիս զգործոյդ, յաջող կարծեմ զայն. j'ai bonne — de cette artiste. Donner bonne — de sa sagesse. Il a donné au public une bonne — de son érudition (Boss.). Avoir mauvaise —, ունել չար կարծիս, * գէշ կարծիք ունենալ. եւս՝ չյուսալ ի յաջողութիւն իրիք. on a mauvaise — de ce candidat. Le médecin a mauvaise — de sa maladie. || լկ. avoir —, de qn., de qc., լաւ՝ բարւոք կարծիք ունել զուժեքէ՝ գիմերէ, յուսալ ի յաջողութիւն ուրուք, իրիք, * մէկուն վրայ՝ բանի մի վրայ լաւ. կարծիք ունենալ. j'ai — d'un tel. Je n'ai pas — du succès de cet ouvrage.

3. կարծիք. քաղաքական կամ կրօնական վարդապետութիւն. —s philosophiques, religieuses, իմաստասիրական, կրօնական —. l'— légitimiste. || L'— avancée կամ les —s avancées, յառաջացեալ՝ յառաջադիմ՝ կարի ազատամիտ կարծիք. || —s relâchées, ծուլամորթ՝ մեղմախորհուրդ կարծիք.

4. յ. կարծիք, քուէ, վիճակ. recueillir les —s, ժողովել զկարծիս. aller aux —s, արկանել վիճակս, * քուէ ձգել ։

Opiologie, ի. ափիոնաբանութիւն. ճառ զափիոնէ ։

Opiophage, ա. ափիոնակեր ։

Opiophagie, ի. ափիոնակերութիւն ։

Opisthobranches կամ **Opistobranches**, ա. յ. փթ. յետախոիկք ։

Opisthocèle, ած. կ. յետափոր ։

Opisthocélique, ած. յետափորային ։

Opisthocome, ա. Թ. յետագէս. Թռչուն ինչ Ամերիկոյ ։

Opisthocomidés, ա. յ. Թ. յետագնացեայք. ծովային որդունք նախատիպ ունելով զյետագնաց (opisthome).

Opisthocyphose, ի. բժ. յետակորութիւն. * ողնայարին դէպի ետեւ ծռիլն ։

Opisthodome, ա. հ. ճ. մեհենատուն ։

Opisthogastrique, ած. բժ. յետաստամոքսային. artère —.

Opisthographe, ած. ից. յետագիր. * ետեւէն գրուած. écriture —, — գրութիւն. * Թերթի մի ետեւն գրուած գրութիւն. || feuillet —, յետագիր Թերթ. * երկու կողմն գրուած Թերթ ։

Opisthographique, ած. յետագրական, յետագիր ։

Opisthome, ա. օդ. յետագնաց ։

Opisthomidés, ա. յ. օդ. յետագնացեայք. ծովային որդունք նախատիպ ունելով զյետագնաց (opisthome).

Opisthotonos (ոս) ա. բժ. յետահոգիք, հոգիք յետադարձութեամբ մարմնոյ. S. **Tétanos.**

Opistobranches, S. **Opisthobranches.**

Opium (օմ) ա. ափիոն «աֆիոն». une prise d'—. On lui a donné de l'—. Faire usage de l'—.

Oplite, ա. S. **Hoplite.**

Oplitodrome, ա. ից. յն. զինուաց ։ [chie.

Oplomachie (քի) S. **Hoplomachie.**

Opobalsamum (ամ) ա. ապրաստաղ, բաղսամոնաջիղ. հոյզ բալսամոնի. հն. **Baume de Mecque.**

Opocéphale, ած. եւ ա. հշբ. դիմագլուխ. monstre —.

Opodeldoch (տելտոք) ա. դպգ. baume —, կլ. —, ոպոդելդոք. իւղ ինչ ի դեղ ։

Opodyme, Opodidyme, ած. եւ ա. հշր. կրկնադէմ :

Opoponax (աբս) ա. ջոշիր կամ ճօշիր, ճաւշիր :

Opossum (սօմ) ա.կ. S.Sarigue.

Opothérapie, ի. ախ. հիւծաբուժութիւն :

Oppienne, ած. ի. հռ. իգ. ոպպեան. loi —, — օրէնք. հռչակաւոր օրէնք Ոպպիոս տրիբունի ընդդէմ զեղխութեան եւ անչափ ծախուց հանդերձից հռովմայեցի կանանց :

Opportun, e, ած. պատեհ, դիպաւոր, դիպող, պատշաճ, բարեժամ. il est — que vous partiez. Il est — de le dire. Attendre l'heure —e. En temps —, ի դէպ ժամանակի՝ ժամու. dans un moment —, ի պատեհ ժամու, ի դիպող ժամանակի. dans un temps plus —, ի դիպողագոյն ժամանակի. l'occasion est —e. Cas —, ժամագիտ դիպուածք. circonstance —e.

Opportunard, e, ած. պատեհասու, պատեհիչ :

Opportunément, մ. ըստ պատեհի, ի դէպ, ըստ պատշաճի, ի դէպ ժամու՝ ժամանակի, *առնին, յարմար առն. les choses n'ont de valeur qu'autant qu'elles sont faites —.

Opportunisme, ա. պատեհականութիւն :

Opportuniste, ա. պատեհական, դիպուածապաշտ :

Opportunité, ի. պատեհութիւն, բարեդիպութիւն, բարեժամութիւն, դիպողութիւն, պատշաճութիւն. profiter de l'— de la circonstance. 2. պատեհի, դէպ՝ դիպող ժամ՝ ժամանակ, պարագայ, բարեպատեհի առիթ. saisir l'—, պատեհի առնուլ, յօդուտ արկանել զպատեհի. il s'est prévalu de l'—.

Opposable, ած. մգ. ընդդիմադիր., դիմադիր, հանդիպակաց. le pouce est — aux autres doigts. 2. հակադիր., ընդդիմախօս, հակառակախօս. il n'y a pas d'argument — à ce dilemme.

Opposant, e, ած. մգ. ընդդիմադիր, դիմադիր, հանդիպակաց, ընդդիմակայ. le parti —, — կողմն. || ա. —ն. l'— du petit doigt. Les —s. 2. ընդդիմող, ընդդիմադիր, ընդդիմակաց, դիմակաց, ընդդիմադարձ, դիմադարձ, դիմամարտ, ընդդիմամարտ, դիմահար, հակամարտ, հակառակամարտ, դիմակայ, ընդդիմակից, հակառակադիր, հակառակող, *դէմ կեցող. il est — à cette mesure. ||գ. —. il y a plusieurs —s à cette résolution. Convaincre ses —s. || դ. —. se rendre — à un acte, à un mariage, etc., — լ., հակառակ կալ վճռոյ, ամուսնութեան, ... elle a été reçue —e.

Opposé, e, անց. եւ ած. հանդիպակաց, հակընդդէմ, հակադիր, դէմադէմ, ընդդիմակ, դիմահայեաց, *դիմացէ դիմաց եկող. la montagne —e, հանդիպակեաց. les deux rives —es. Le côté —, հանդիպակողմն. || եչ. angles —s, հակադիր՝ հակադարձ անկիւնք. || բ. feuilles —es, — տերեւք. || եւ. հակընթաց. vaisseaux —s, — նաւք. 2. հակառակ, ընդդիմակաց, ընդդիմադիր, հակառակընդդէմ, հակառակամարտ, դիմամարտ, դիմադարձ. — aux brigues et aux partialités. Des parties —es, ընդդիմամարտ կողմանք՝ կուսակցութիւնք. souvent —s d'opinions, toujours d'accord de sentiments (Marmontel), յաճախ հակառակամիտք, այլ միշտ միաբանք զգացմամբք. non —, անընդդիմամարտելի. intérêts —s, ընդդիմամարտ շահք. || —, հակակիր, հակառակակիր, ներհակ, հակադիր, հակառակադիր, հակառակատիպ, հակակայ. caractères —s. On a porté des jugements —s de mes livres (J.-J.R.). 3. տմբ. հակառակ, ներհակ, ներհական, ընդդիմակ. terme —, —՝ հակառակամիտ բառ. chaud et froid sont deux termes —s. D'une nature —e, հակառակարուն. || ա. —ն. le bien est l'— du mal. Dire tout l'—. ||ա. les —s, —ք, ներհական բառք :

Opposer, ն. դնել դէմ յանդիման, հանդիպակաց առնել. — une glace à une fenêtre. 2. հակընդդէմ դնել, հակադիր առնել. — dans un tableau des bruns aux clairs. 3. դնել՝ հաննել՝ յարուցանել ընդդէմ, հաստատել հակառակ, դիմամարտ՝ հակառակամարտ՝ դիմակաց առնել՝ կացուցանել. — une digue à un torrent, la force à la force. On leur opposa des troupes fraîches. On lui oppose un dangereux adversaire. — une batterie à une batterie. || փ. et comme un saint rocher opposant ton courage (Régnier). N'oppose aucun obstacle à cet ordre sacré (Volt.). — une grande résistance, հակառակ կալ արիաբար. ils vous opposeront de vastes solitudes (Rac.). Opposons la constance au péril (Corneille). || —, արձանագրուցանել զոք ընդդէմ ուրուք. il fallait — à tant d'ennemis un homme d'un courage ferme et assuré (Fléch.). Quels méchants l'un à l'autre ont su vous —? (Chén.). 4. ընդդէմ դնել, ի մէջ բերել, առարկել. qu'opposez-vous à cet argument? — de bonnes, de mauvaises raisons. 5. փ. ընդդէմ դնել, ի կիր արկանել ընդդէմ. — une recommandation, une autorité à une autre, etc. 6. ընդդէմ դնել, հակադիր առնել. — le vice à la vertu. 7. համեմատ դնել, ընդ միմեանս հարկանել, համեմատել. un homme que notre siècle oppose à toute l'antiquité (Balzac). — les anciens aux modernes.

S'opposer, դ. հակառակ՝ ընդդէմ կալ, ընդ հակառակս ելանել՝ լ.՝ կալ, ընդդէմ դառնալ, դիմադարձել, ընդդիմանալ, զդէմ ունել, ի դիմի հարկանիլ, հակառակիլ, ընդդէմ կրթիլ, դիմակալ՝ ընդդիմակալ՝ դիմադարձ՝ ընդդիմադարձ՝ դիմակայ՝ դիմակաց՝ ընդդիմակ՝ ընդդիմակաց՝ դիմակաց՝ դիմակայ՝ դիմադարձ լ. ումեք, հակառակ ելանել, լինել, *մէկուն դէմ ըլլալ. — dans la manière d'agir. — d'humeurs, de sentiments. Des —s de caractère. Il y a une grande — entre ces deux systèmes. La morale est trop souvent en — avec nos goûts. Par —, հակադրութեամբ.

3. Le parti d'—, կլ. l'—, ընդդիմակողմն, ընդդիմադիր կողմն. ընդդիմադրութիւն ի խորհրդարանի. l'— l'emporta. Il siège sur les bancs de l'—. Il est de l'—. Un membre de l'—. Passer à l'—. Journaliste de l'—. Faire de l'—, հակառակ լ. պատուհան..

4. ճս. հակադրութիւն, հակակայութիւն. une folle sagesse, un avare fastueux, une défaite triomphante,

ce sont des pensées qui ne brillent que par l'— (Buff.).

5. աս. հանդիպումներ . անչքնաումներ 180 աստիճանաց ի մէջ գրնայուն աստղաց . la lune est en — avec le soleil, հանդիպակաց՝ հանդիպահայեաց արեգական է լուսին .

6. գն. դիմադրումներ. être en —, դիմադիր լ.

7. նկ. հակադրումներ . հակակայումներ սուտերաց եւ գանոց :

Oppositi-penné,e, ած.բ. հակադիր :

Oppressé,e, անց. ճնշեալ , հեղձամղձուկ . poitrine —e, — լանջք . son cœur —, սրտաճմլիկ լեալ :

Oppresser, ն. ճնշել, հեղձամղձուկ առնել , նեղել . un poids m'oppresse la poitrine. La chaleur l'oppresse. 2. Être oppressé, հեղձամղձուկ լ., *դժուար շունչ առնուլ. || փ. le chagrin m'oppresse. || լկ. rien n'oppresse comme la douleur dont on rougit à ses yeux (Genlis). 3. հ. ճնշել , նեղել , հարստահարել . les royaumes qui l'ont oppressé, sont humiliés (Boss.).

S'oppresser, դ. ճնշիլ , հեղձամղձուկ լ. sa poitrine s'oppressa.

Oppresseur, ա. նեղիչ , հարստահարիչ , բռնաբարիչ , չծատանչ . 2. ած. —. un gouvernement —.

Oppressif, ive, ած. ճնշական , ընկճական, հարստահարական , յաղթահարիչ . moyens —s, — հնարք . loi —ive.

Oppression, ի. ճնշումն , ճնշողութիւն , դժուարաշնչութիւն , մղձուկ , *շունչ առնելու դժուարութիւն . éprouver de l'—. — de poitrine. 2. փ. նեղութիւն , անձկութիւն . chercher à soulager l'— de son cœur. 3. բռնահարութիւն , հարբուստահարութիւն , յաղթահարութիւն . l'Eglise gémissait dans l'—. L'aversion naturelle qu'on a pour les —s injustes. L'— d'une belle-mère.

Oppressivement, մ. հարստահարաբար :

Opprimant,e, ած. ընկճող . j'ai fait du genre humain deux parties, l'—e et l'opprimée (d'Alemb.).

Opprimé, e, անց. ընկճեալ, հարբուստահարեալ . peuple —. || գ. un —, — ող . défendre les —s, պաշտպանել գ—ս :

Opprimer, ն. ընկճել, ճնշել , հարբուստահարել , բռնահարել , բռնաբարել , յաղթահարել , նկուն առնել . — les peuples, les malheureux. || լկ. malheur à ceux qui oppriment.

Opprobre, ա. ծանականք, առականք , նախատինք . un — éternel, — յաւիտենական . couvert d'—, լի նախատանօք , նախատալից . vivre dans l'—, կեալ ի ծանականս . être l'— de sa famille, ի ծանականս՝ յառականս՝ ի նախատինս լ. ազգատոհմին , *ընտանեաց նախատինքն ըլլալ . un exécrable juif, l'— des humains (Rac.).

Opsigone (կոն) ած. վերջածին , վերջաբոյս , յետաբոյս . ասի վերջին իմաստութեան ակռաններու. les dents —s.

Opsimathie, ի. վերջուսումնութիւն , *ծերութեան առեն սովրելու փափաք . Caton l'ancien, qui apprit le grec à 80 ans, est un exemple d'—.

Opsimose, ի.հբ. գերաքար . ազգ վարդագարդի (rhodonite).

Opsiomètre, ա. բգ. տեսաչափ:

Opsiométrie, ի. տեսաչափութիւն :

Opsiométrique, ած. տեսաչափական :

Opsionose, ի. բժ. աչացաւ , աչացաւութիւն : [մոլ :

Opsomane, ած. բժ. կերակրա-

Opsomanie, ի. բժ. կերամոլութիւն , խաիամոլութիւն . *մատնաւոր ախորժակ մէկ տեսակ կերակուրի :

Opsophage, ած. եւ գ. կերակրակեր , որկրամոլ :

Opsophagie, ի. որկրամոլութիւն:

Optatif, ive, ած. ըղձական . plût à Dieu! est une formule —ive. || բ. mode —, կ. l'—, — եղանակ բայից, կ —ն :

Optation (սիօն) ի. ես. խոհ , ըղձանք :

Optativement, մ. ըղձանօք, ըղձանաձայն , ըղձալայտ . les verbes vivre, mourir , sont employés — dans les phrases: Vive la France! Meurent les tyrans!

Opter, չ. ընտրել . — entre ces deux emplois, entre sa fortune et sa conscience, entre deux maîtres. — de deux choses l'une ou l'autre. Il sera contraint d'—, s'il veut être prophète, médecin ou violon. Il faut — de deux, être dupe ou fripon. Il a opté pour la place la plus avantageuse. || լկ. il doit — dans un délai déterminé.

Opticien, ա. տեսաբան , տեսագէտ . 2. դիտակագործ , դիտակավաճառ , ակնոցագործ , ակնոցավաճառ «տիրպինճի , կիօղիրճի ». 2. ած. —. ingénieur —.

Opticité, ի. բգ. տեսականութիւն . l'— de la couleur bleue.

Opticographe, ած. մանրագրագիր . գրեալ մանրագրագիւ . écriture —, — գրութիւն. 2. ա. —. գործի :

Optimatie, ի. S. Aristocratie.

Optimé, մ. լտ. ը. կարի քաջ , ազնուագոյնս , *շատ՝ խիստ լաւ :

Optimisme, ա, բարեհաճութիւն, լաւատեսութիւն, լաւատեսութիւն, լաւագոյնութիւն :

Optimiste, գ. բարեհաճ , լաւատես, լաւագոյն . Leibnitz était —. Devenir —. 2. ած. լաւատեսիկ, բարեգուշակ . le système —.

Option (սիօն) ի. ընտրութիւն . avoir l'—, ունել գ—, ընտրոյ տէր լ. avoir l'— de deux choses քամ entre deux choses. Faire —, ընտրել , ընդընտիրս ձանել . laisser à l'— d'une personne, Թողուլ յ— ուրուք, յընտիր առնել ուժեք :

Optique, ած. տեսական , տես-

դական, տեսարանական. illusion —. 2. մգ. տեսական, տեսողական. nerf —, տեսաջիլ , լուսերակ :

Optique, ի. տեսարանութիւն , տեսագիտութիւն . traité, instrument d'—, տեսարանական. 2. —. մասնաւոր ցաւ զտեսարանութենէ . l'— de Newton. 3. տեսութիւն , տեսիլ , տեսարան հետաւոր իրաց . c'est un effet, une illusion d'—. L'— du théâtre. || փ. — du théâtre, տեսլագիտութիւն , Թատրագիտութիւն . 4. տեսարանացոյց , տեսլացոյց :

Optiquement, մ. տեսարանաբար : [թիւն :

Optographie, ի. բգ. տեսագրու-

Optomètre, ա. բգ. տեսաչափ :

Opulemment, մ. փարթամապէս , ընչաբար . vivre —.

Opulence, ի. փարթամութիւն , ընչեղութիւն , ընչաւետութիւն , ընչութիւն, *մեծ հարստութիւն . il est, il vit dans l'—. Nager dans l'—. Jouir d'une grande —. Il y a dans cette maison un air d'—. L'éclat de son —. L'— d'une contrée.

Opulent, e, ած. փարթամ , ընչաւէտ , ընչեղ , ընչաշատ , մեծատուն , մեծագանձ , բազմագանձ , ընչի , *շատ հարուստ . un homme, un royaume —. Une vie, une ville, une maison —e. Devenir —, փարթամանալ :

Opuntia (օփոնթիա) ա. բ. հընդ-

կաձկնի . հնդիկ Թզենի :

Opuntiacées (օփոնթիասէ) ի.յ.բ. հնդկաձկնատեսք. ազգ մանուց՝ որոց նախատիպ է հնդկաձկնի :

Opuntiées, ի. յ. բ. հնդկաձկնեայք :

Opuscule, ա. գրքոյկ , գրչիկ , մատենիկ . de curieux —s.

Oque, ի. S. Ocque.

Or (օր) շ. արդ , եւ արդ , իսկ արդ , որովհետեւ . —, vous devez savoir que. Tous les hommes sont mortels, — un roi est un homme; donc un roi est mortel. || —, — donc, — il est temps, ma sœur, de montrer qui nous sommes. 2. հա՛պա , ապէ՛, օ՛ն. —, dites-nous. — ça, monsieur. — sus, mettons-nous à l'ouvrage.

Or (օր) ա. ոսկի «պիրն». l'— et l'argent, — եւ արծաթ . — pur,

natif, vierge, զուտ, անխառն՝ բնական, անգործ —. poudre d'—, ոսկեփոշի «ալքին ծագում». mine d'—, ոսկեհանք, ոսկեհյուս, ոսկեկուռք. — en lingot, ոսկեձուլաք. — battu, կուռ ոսկի, *ծեծած —. — en feuilles, թերթ —, թերթոսկի. — mat, աղօտ —. — bruni, փուխ —. d'—, en —, ոսկեայ, ոսկի, ոսկեղէն, ոսկեգինիկ, *ոսկի, ոսկիէ. chaîne d'— կամ en —, ոսկի շղթայ. bouton d'—, ոսկեկոճակ. boule d'—, ոսկէօղ. bouclier d'—, ոսկեվահան. fait en —, ոսկեղէն, ոսկեգործ, ոսկեկերտ, *ոսկիէ շինած. || — en barre, S. **Barre.** || Juste comme de l'— կամ comme —, ճիշդ իբրեւ զ—, ամենաճիշդ, արդարակշիռ. || — de coupelle կամ — affiné, զտեալ՝ զուտ —. || — ducat, դրամոսկի. || — au titre, յարգուն — «այար ալքինը». || — bas, անյարգ՝ ցած — «այարսրգ ալքին». || — moulu, S. **Moulu.** || — de coquille, խեցոսկի. ջրոտ ոսկի գրելու համար. || lettres d'—, ոսկեգիրք. en lettres d'—, ոսկեգիր. || fil d'—, ոսկեթել «գըլապտոն». en fil d'—, ոսկեթել, ոսկեհուռ. drap d'—, ոսկեթելեղէն՝ ոսկեհուռ չուխայ՝ ասուի. || — clinquant, — de Paris, clinquant d'—, ոսկեթիթեղն, ոսկեշաոաչուկ «շամանա ծէլի». || — fin, ոսկեթել «խաս գըլապտոն». — faux, կեղծ ոսկեթել «խամ գըլապտոն». || écrire avec —, ոսկեգրել. փ. քթ. des jours filés d'— et de soie, ոսկեհիւսակ եւ մետաքսահիւս աւուրք. շքեղ եւ երջանկաբեր աւուրք. || դնի յոդնակի ի ցուցանել զայլեւայլ գոյնս ոսկւոյ. des —s jaunes, rouges et verts.

2. ոսկի, ոսկի դահեկան «ալքին». une pièce d'—. Payer en —, հատուցանել ոսկւով, *ոսկիով վճարել. || փ. il est cousu d'—, ոսկեկար՝ ոսկեկուռ է, մեծապարհամ՝ շատ հարուստ է.

3. փ. ոսկի, ճոխութիւն, փարթամութիւն, *հարստութիւն. ni l'— ni la grandeur ne nous rendent heureux (La Font.). La soif de l'—, ընչաքաղցութիւն. || acheter, vendre qc. au poids de l'—, ի կշիռ ոսկւոյ գնել, վաճառել գիմն, *բան մի ոսկիի ծանրութեամբ՝ շատ սուղ գնել, ծախել. || promettre des monts d'—, ոսկի լերինս՝ մեծամեծս խոստանալ, *մեծամեծ խոստմունքներ ընել, մեծամեծ բաներ խոստանալ. faire un pont d'— à qn., մեծամեծ շահս մատուցանել ումեք.

4. փ.եւ քթ. ոսկի, ոսկեգոյն. des cheveux d'—, — հերք՝ մազ, ոսկեհերք, ոսկեվարսք. qui a des cheveux d'—, ոսկեհեր, ոսկեվարս, ոսկեվարսեալ, *ոսկեգոյն մազ ունեցող. l'— flottant des moissons (Delille), ոսկեգոյն գեղաճուկ հունձք, գեղաճուկ հունձք ոսկի.

5. փ. ոսկի, *ոսկիի պէս ազնիւ բան. un cœur d'—, ոսկի՝ ոսկեգինիկ սիրտ. ազնիւ՝ գերազանց սիրտ. || il parle d'—, ոսկեխօս՝ ոսկեբարբառ է, գեղեցիկս խօսի, հաճոյագոյնս բարբառի, պատշաճագոյնս խօսի || un homme d'—, այր ոսկեգինիկ՝ ընտիր՝ պատուական՝ օգտաւէտ. || un livre d'—, ոսկեգինիկ՝ ընտիր՝ սքանչելի մատեան. || il vaut son pesant d'—, այր ոսկեգինիկ՝ չրքնաղագիւտ է. || Saint Jean bouche d'—, Յովհան ոսկեբերան. || une affaire, un marché d'—, գործ, վաճառ ոսկեգինիկ՝ շահաւէտ.

6. դց. l'âge, le siècle d'—, ոսկեգինիկ դար, ոսկեդար. || un homme de l'âge d'—, այր բարեբարոյ՝ առաքինի. il a les mœurs de l'âge d'—, այր բարեբարոյ՝ առաքինազարդ է.

7. Nombre d'—, S. **Nombre.**

8. տգ. — fulminant, շանթարծակ ոսկի.

9. հք. — blanc, լօնոսկի. հն. **Platine.** [sif.

10. — musif կամ mussif, S. **Mu-**

11. — faux, S. **Chrysocale.**

Առ. tout ce qui reluit n'est pas —, ամենայն ինչ որ փայլի՝ չէ ոսկի, *ամէն փայլած բանն ոսկի չէ. գեղեցիկ տեսքէն պէտք չէ խաբուիլ:

Oracle, ա. պատգամ, հրաման պատասխանատու. — mensonger, ambigu, սուտ, պատիպատ —. rendre des —s. || Autel de l'—, պատգամատեղան, դպրիր. 2. պատգամ. դիք պատգամատու. consulter, interroger l'—. L'— est muet. L'— de Delphes, — Դելփեայ. || փ. parler comme un —, խօսել իբրեւ զպատգամ, պատգամախօս լ., *պատգամի պէս խօսիլ. || comme un —, պատգամաբար. || parler d'un ton d'—, avoir un ton d'—, պատգամախօս լ., *պատգամ ասելու պէս խօսիլ. || s'exprimer en style d'—, պատիպատ բանիւք խօսիլ՝ յայտնել գիտաս իւր. 3. յ. պատգամք. պատուէրք սուրբ գրոց՝ Եկեղեցւոյ. les —s des prophètes. L'arche sainte est muette et ne rend plus d'—s (Rac.). L'Eglise par laquelle le Saint-Esprit rendait ses —s (Boss.). 4. փ. պատգամ, վճիռ. les —s de la justice. Les augustes tribunaux où la justice rend ses —s (Boss.). Il parle et chacun écoute ses —s (Fléch.). 5. փ. պատգամ, պատգամախօս. cette homme admirable qui était comme l'— de son siècle (Fléch.). C'est l'— de la famille.

Orage, ա. մրրիկ. grand, furieux —. — terrible, affreux, épouvantable. Une pluie d'—, անձրեւայորդք, ծանրակեզք. une pluie d'— commence à tomber par grosses gouttes. Plein d'—, մրրկալից. L'— menace. Le temps est à l'—. Nous aurons de l'—. Essuyer un grand —. Chercher un abri contre l'—. L'— a crevé sur ce pays. L'— passe, nous n'en aurons que la queue. Lutter contre l'—. Vaisseau battu par l'—, մրրկածուփ՝ մրրկայոյզ նաւ. l'— s'apaise. Il s'éleva un —, եղ՝ յարեաւ մրրիկ, *— եղաւ. se mettre à couvert de l'—. L'— gronde. Un — mêlé d'éclairs et de tonnerre. Il y a quatre jours qu'il fait un — continuel.

2, փ. մրրիկ, աղէտք, վիշտք, նեղութիւն. il a conjuré, détourné, dissipé l'— par sa prudence. Résister à l'— avec énergie. Laisser passer l'—. De toutes parts je vois grossir l'—. Des jours sans —, անմրրիկ աւուրք՝ *օրեր. tous les jours de ma vie ont été des —s (Volt.).

3. փ. մրրիկ, արկած, ծուփք, ալմուկ, խռովութիւն. les —s de la révolution. Les —s du cœur, — սրտի. ah! qu'il se passe d'—s au fond du cœur (Staël). Appeler l'— sur la maison de qn, մրրիկ՝ ալմուկ յարուցանել ի վերայ տան ումեք. les —s des passions ne peuvent plus l'atteindre. Les —s de la jeunesse. Il a su se dérober aux —s du monde. Des passions soulèvent dans le cœur de l'homme de violents —s. A l'abri de l'— des passions impétueuses. Sa fermeté a apaisé l'—.

4. փ. մրրիկ, հակառակութիւն, ցասումն, զայրոյթ, սաստ, կշտամբանք. vous ne sauriez avoir l'idée de l'— qu'excite contre moi la publication des lettres. Laissez passer l'—. || p. tout l'— tombera sur vous. Essuyer un grand —, սաստկակոծ լ., *սաստիկ չեխ ուտել. || —, տարափ. quels —s de coups vont fondre sur ton dos! (Mol.).

Orageusement, մ. մրրկալից. la séance s'annonçait —.

Orageux, euse, ած. մրրկածին, մրրկաբեր, մրրկալից, մրրկախառն, մրրկածուփ, մրրկատարափ. vent —. le temps est —. Un ciel —. Nuit, soirée, une journée —euse. Mer —euse, մրրկածուփ՝ մրրկայոյզ ծով. 2. փ. մրրկալից, մրրկածուփ, աղմկալից, խռովալից, խռովայոյզ. une vie, une jeunesse —euse. La malade a passé une nuit —euse. La séance, l'assemblée a été fort —euse. Le monde est une mer —euse (Mass.).

Oraison, ի. ք. բան, խօսք. — claire, obscure. 2. ճառ, բանախօսութիւն, ատենաբանութիւն, հրապարակախօսութիւն. les —s de Démosthène, de Cicéron, —ք Դեմոսթենեայ, Կիկերոնի. — funèbre, դամբանախօսութիւն, դամբանական ճառ, դամբանական ներբող. qui prononce une — funèbre, դամբանախօս. prononcer une — funèbre, արտասանել բան գերեզմանական, դամբանական ճառ՝ դամբանական ասել, դամբանախօս լ. 3. աղօթք. les —s des fidèles, — հաւատացելոց. être en —, se mettre en —, faire l'—, յաղօթս կալ, աղօթս առնել՝ *—ի կենալ, — ընել. — mentale, S. **Mental.** — dominicale, S. **Dominical.**

Oral, e, aux, ած. մգ. բերանական, *բերնի. cavité —e. Tradition —e, բերանացի, անգիր աւանդութիւն. enseignement —. || Examen —, կլ. l'—, բերանացի քննութիւն, il a échoué au baccalauréat ès-lettres pour l'—. 2. ա. l'—, քող, *լեզակ:

Orang, S. **Orang-outang.**

Orange, ի. նարինջ, բաղուկ

«փօրՓուգալ». — douce, aigre, petite, grosse —. — confite, շաքարապատ —. de l'écorce, des zestes d'—. || Couleur d'— կամ couleur —, նարնջագոյն, նարնջի. ruban couleur d'—, կլ. un ruban, des rubans —, — ժապաւէն, ժապաւէնք. 2. ած. l'—, նարնջագոյն, նարնջի. l'— de votre robe est plus beau que celui de la mienne. 3. հ. նարինջ, նարնջենի «փօրՓուգալ աղաճը». S. **Oranger**, Fleur d—, նարնջածաղիկ, բաղուկածաղիկ. 4. — amère, Ռուբինջ «Ռուբունն». écorce d'— amère, կեղեւ Ռուբնջոյ. 5. — musquée, rouge, d'hiver, մշկանարինջ, կարմիր —, — ձմերան.:

Orangé, e, ած. նարնջագոյն, բաղկագոյն, taffetas —. Rubans —s. 2. ա. —, *նարնջի՝ բաղուկի գոյն. préférer l'— au violet.

Orangeade, ի. նարնջաջուր, բաղկաջուր «փօրՓուգալ շէրպէթի». boire de l'—.

Orangeat, ա. նարնջատ, բաղկատ. քաղցրաւենի նարնջոյ «փօրՓուգալ գաղուղու բէչէլի». 2. —. շաքարապատ կեղեւ նարնջոյ:

Oranger, ա. նարինջ, նարնջի, նարնջենի, բաղկի, բաղկենի «փօրՓուգալ աղաճը». — en caisse, en plein air. Bel —. Une allée d'—s. **Greffer**, tailler des —s. Dormir sous des —s. Infusion de feuilles d'—. || Fleur d'—, նարնջածաղիկ, բաղկածաղիկ, *նարնջի ծաղիկ. les mariées portent une couronne de boutons et de fleurs d'—. La fleur d'— est prise pour le symbole du mariage. || Eau de fleur d'—, կլ. fleur d'—, նարնջածաղկաջուր, բաղկածաղկաջուր, *նարնջի ծաղկի ջուր «չիչէք սուլու»:

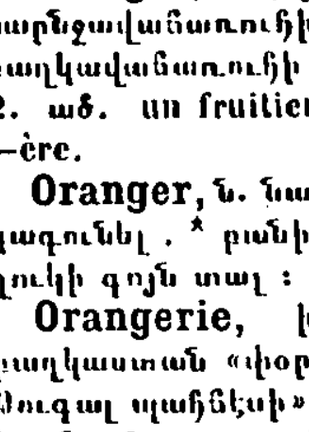
Oranger, ère, գ. նարնջավաճառ, նարնջավաճառուհի, բաղկավաճառ, բաղկավաճառուհի. la petite —ère. 2. ած. un fruitier —, une fruitière —ère.

Oranger, ն. նարնջագունել, բաղկագունել. * բանի մի նարնջի՝ բաղուկի գոյն տալ:

Orangerie, ի. նարնջաստան, բաղկաստան «փօրՓուգալլըգ, փօրՓուգալ պահճեան». 2. նարնջապան, նարնջանոց, բաղկապան, բաղկանոց «փօրՓուգալլըգ, իլիմօնլուգ». une belle —. Une — bien garnie.

Orangette, ի. նարնջիկ, բաղկիկ «փօրՓուգալճըգ»:

Orangine, ի. նարնջեակ, բաղկակ:

Orang-Outang.

Orangisme, ա. օրանժականութիւն:

Orangiste, ա. օրանժական. կուսակից Գուլիէլմոս Օրանժի. 2. նարնջագոյն, բաղկագոյն. un habile —.

Orangite, ի. հր. նարնջաքար, բաղկաքար:

Orang-Outang (օրանուԹան) ա. օրանգուտան, անտառամարդ, կապկամարդ. des orangs-outangs.

Orateur, trice, ա. ատենաբան, ատենախօս, հրապարակախօս, ճարտարախօս, ճարտասան, բանախօս. un grand —, un — puissant, éloquent, véhément. Un froid —. Les —s arméniens, français. || L'— romain, հռովմայեցի —ն, Կիկերոն. || — sacré, քեմախօս, բեմասաց. սրբազան —. || — du barreau, ատենաբան, ատենախօս, դատասաց, փաստաբան. || l'—, գահերէց խորհրդարանի երեսփոխանաց Անգլիոյ. || une femme —trice, ատենաբանուհի, ճարտասանուհի:

Oratoire, ած. ատենական, ատենաբանական, ճարտասանական, ճարտարախօսական, բեմական, բեմբասացական. style —. L'art —, ճարտասանականն, ճարտասանութիւն, ճարտարախօսութիւն. discours —, ատենաբանութիւն, ատենախօսութիւն, հրապարակախօսութիւն. || nombre —, S. **Nombre.**

Oratoire, ա. աղօթանոց, աղօթարան, աղօթատեղի. il était enfermé dans son —. || L'Oratoire de Jésus, կլ. l'Oratoire, աղօթավանք. il est entré dans l'—. Il est sorti de l'—. Un père, les pères de l'— de France. 2. եկեղեցի աղօթավանից. j'ai entendu la messe à l'—. La congrégation de l'—, միաբանութիւն աղօթավանից. || l'oratoire, տաճար Կալվինականաց ի Փարիզ:

Oratoirement, մ. ճարտարախօսաբար. s'expliquer —.

Oratorien, ա. աղօթարեան. կրօնաւոր աղօթավանից. les —s, —ք. un savant —. 2. ած. աղօթարեան. un père —, — հայր:

Oratorio, ա. մաղթանուագ, մաղթերգ, աղօթերգութիւն. սրբազան Վատրերգութիւն. la Création du monde de Haydn est un fort bel —. Les —s de Händel sont justement célèbres.

Oratrice, ի. ճարտասանուհի, ճառախօսուհի, բեմբախօսուհի:

Orbe, ա. աս. պարունակ. l'— d'une planète. 2. քեր. գունդ. les —s éclatants. || ի. sur l'— éblouissant de son bouclier d'or (Delille).

Orbe, ած. վ. coup —, ճիշիչ հարուած. 2. ար. mur —, անել որմն. անդուն եւ անպատուհան:

Orbi, S. **Urbi.**

Orbicole, ած. ո. աշխարհաբնակ, * որ կրնայ աշխարհին ամէն կողմն բնակիլ. il y a des animaux —s.

Orbiculaire, ած. բոլորշի, բոլորանման, բոլորակածեւ, բոլորակածիր. les taches de la panthère sont —s (Buff.). Dieu a donné aux planètes le mouvement — d'orient en occident (Volt.). 2. մգ. muscle —. կամ ա. l'— des paupières, բոլորշին արտեւանանց:

Orbiculairement, մ. բոլորանման շրջանօք, բոլորածեւ. les astres se meuvent —.

Orbiculé, e, ած. ո. պարունակածեւ:

Orbières, ի. յ. ար. աչոցք (ատնոց):

Orbitaire, ած. մգ. ակնակապճային. nerf —. Fosses —s, ակնակապիճք:

Orbite, ի. աս. շրջան՝ շաւիղ (գնայուն աստեղաց). l'— de la terre. 2. մգ. ակնակապիճ, ակնակոփ. ses petits yeux gris enfoncés dans leur — exprimaient la ruse. — oculaire, S. **Oculaire.**

Orbitoïde, ի. կ. պարունակակերպ. ազգ նախակենդանաց (protozoaires).

Orbuline, ի. կ. պարունակիկ:

Orcanette, ի. բ. շիկխարի, շիկխար. *կարմիր ներկող արմատ.

Orcanétine, ի. տգ. շիկխարին. *շիկխարին հանած կարմիր ուռուխ:

Orcéine, ի. տգ. ոսկեզէին. S. **Orseille.**

Orcheste, ա. մբ. ոստուկ. ազգ սատենաթեւ միջատի:

Orchestique (օրքէսթիք) ած. ֆիս. կաթաւական. 2. ի. l'—, —ն. արուեստ կաքաւելոյ:

Orchestographie, ի. կաթաւագրութիւն:

Orchestration (սիօն) ի. նուագարանութիւն, նուագախմբութիւն, նուագածայնութիւն. *այլ եւ այլ նուագարանաց ձայներն իրարու յարմարցունելն. ce compositeur entend l'—. Une — savante, mesquine.

Orchestre, ա. կաթաւարան (ի Վառերս նախնի Յունաց). 2. տեսարան (ճերմակուտի եւ ետեւեան կուսականաց ի Վառերս հռովմայեցւոց). 3. երաժշտախմբոց, *Վառերի մէջ երաժշտաց կեցած տեղն. 4. երաժշտախումբ, երաժիշտք. cet — est excellent. Un — bien composé. Il fait partie de l'— de l'Opéra. || Chef d'—, երաժշտապետ. un excellent chef d'—. 5. երաժշտոց. * Վառերի մէջ երաժշտարանին եւ գետնափային (parterre) միջտեղն եղած միջոցն. fauteuil d'—. Aller à l'—, երթալ յ—, *— երթալ. l'— de l'opéra. || Un —, — մի, տեղի մի —ի. 6. երաժշտոցատեսք. *—ի մէջ եղած Վառարտեսք. l'— était muet. 7. հն. **Orchestration.** Ce compositeur excelle dans l'—. L'— de Meyerbeer est toujours savant.

Orchestré, e, անց. նուագարանեալ. partition bien —e, քաջ —.

Orchestrer, ն. եմ. նուագարանել, նուագարանախմբել. *այլ եւ այլ նուագարանաց ձայներն իրարու յարմարցունելով գրել. Boieldieu a fait un pas immense dans l'art d'—.

Orchestrino, ա. երաժշտախմբիկ:

Orchestrion, ա. նուագերգեհոն. *տեսակ մի դիւրատար երգեհոն:

Orchialgie (օրքիալժի) ի. բժ. երկնորացաւ, ամորձացաւ. *ամորձուքի ցաւ:

Orchidacées (քի) ի. յ. բ. խոլորձասերք:

Orchide, ի. բ. S. **Orchis.**

Orchidées (օրքիտէ) ի. յ. բ. խոլորձեայք, խոլորձայինք:

Orchidien, enne, ած. մգ. երկուտրակային, ամորձային:

Orchiocèle (օրքիոսէլ) ի. բժ. ծուանկ. *ամորձանքին իյնալն, որ ն.կ. **Hernie humorale.** S. **Sarcocèle.**

Orchiodynie, ի. S.**Orchialgie.**

Orchiotomie, ի. վ. երկուտրահատուիքն, ամորձահատուիքն:

Orchis (օրքիս) ա. բ. խոլորձ, որձարմատ, նռնիճ, *ճլղտուկ, կոլոռճիկ, որձատակ, աղուէսաձուք, շանձուք «խասիյէվի սալէպ»:

Orchite (օրքիթ) ի. բժ. երկուտրաբորբ, ամորձատապ. *ամորձիքի բորբոքումն «խայա իֆիինէվի»:

Orchotomie, S. **Orchiotomie.**

Orcine, ի. տգ. ռոկեզին. S. **Orseille.**

Ordalie, ի. իգ, դատաստան Աստուծոյ. փորձ անմեղութեան ի միջին դարու:

Ordinaire, ած. հասարակ, սովորական, յաճախատես, հանապազորդեան. l'état — des choses. Le train — de la vie, des choses. En temps — կամ dans le temps —. L'usage —. La dépense — de sa maison monte à tant. Vin, nourriture —. Il est assez — de se fâcher quand on a tort. Comme un homme —, իբրեւ զդոյզն ոք ի մարդկանէ, *իբրեւ հասարակ մարդ մի, հասարակ մարդու պէս. la dissimulation est — à la cour. Il est assez — aux personnes à qui le ciel a donné de l'esprit... (Flèch.), սովորական է անձանց որոց երկին եւս միտս... plus qu'—, անսովորական, անսովոր. || question —, սովորական տանջանք. *առնով ամբաստանեալի մի տրուած առաջին աստիճանի տանջանքն. ||զ. pas —, սովորական յամրագնաց քայլ. || médecin —, սովորական բժիշկ, *որուն պաշտօնն բոլոր տարին կտեւէ. || conseiller d'Etat en service —, խորհրդական պետութեան ի սովորական ծառայութեան. || gentilhomme — du roi, կլ. un —, սովորական ազատ արքայի. կլ. սովորական. ազատ հրամանատար արքայի. || ambassadeur —, սովորական դեսպան, *որ տէրութեան մի քով կկենայ.

2. սովորական, հասարակ, դոյզն, դուզնաքեայ, փառաքի, մի ի բազմաց, *վարնոց. c'est un homme —, fort —. Une femme —, հասարակուհի. ce n'est pas un homme —, ոչ ի դոյզն ումեքէ՝ ի մարդկանէ է, * հասարակ մարդ չէ. esprit, gage, pensée —. L'étoile n'était pas —, աստղն ոչ ի բազմաց էր.

3. ա. սովորականն, սովորութիւն, սովորական կարգ. contre mon — je dormais tranquillement (La Font.). D'une taille au-dessus de l'— (Volt.). C'est un homme au-dessus de l'—. L'— de la multitude est de juger sur les apparences. C'est l'— des princes d'en user ainsi.

4. սովորականն. օրըստօրէ՝ հանապազօրեայ՝ *ամէն օրուան կերակուր. il a toujours un bon —. Si vous voulez manger chez moi, vous aurez mon —. Il n'a que deux plats à son —. Diminuer, augmenter son —. Je me contente de l'—. Un modeste, un pauvre —. — bourgeois. Tenir un bon —. Ne pas faire d'— chez soi. 5. սովորականն. բաժին կերակրոց ի պանդոկս. prendre un — chez le traiteur. Faire venir un — du restaurant, de chez le traiteur.

6. Vin d'—, սովորական գինի. *կերակուրի առն խմուած հասարակ գինին.

7. սովորականն. *կերակուրի առն ծառայից տրուած գինիի չափ. il a eu son —. Avez-vous eu votre —?

8. սովորականն. *առաւօտ իրիկուն ձիոց տրուած վարսակի չափ. mon cheval a-t-il eu son —?

9. L'— de la messe, սովորականն. հանապազօրեայ՝ անփոփոխ աղօթք պատարագի.

10. սովորականն. սովորական սուրհանդակ. je vous écrirai par le premier —, S. **Courrier.** || օր մեկնելոյ կամ հասանելոյ սովորական սուրհանդակի. il s'est passé trois —s sans que j'aie eu de vos nouvelles. Je vous écrirai au premier —.

11. L'—, եպիսկոպոս վիճակաւոր. եպիսկոպոս տեղւոյն. se pourvoir devant l'—.

12. դաշտան, *ամսական. cette femme a ses —s.

13. ***A l'—***, մ. բան սովորութեան, բան սովորականի, *սովորականին պէս. tout va ici à l'—.

14. ***D'—, pour l'—***, մ. սովորաբար, սովորապէս, սովորակի, հասարակօրէն, ի հասարակի, բազում այն է, առ հասարակ, հասարակաբար. on se repent d'— d'avoir trop parlé. Pour l'—, les sots sont présomptueux. On ne loue d'— que pour être loué.

Ordinairement, մ. S. ***A l'ordinaire.*** Cela arrive —. Les rois de Macédoine étaient — des princes habiles (Montesq.).

Ordinal, e, aux, ած. բ. կարգական, դասական. des adjectifs ordinaux, կարգական ածականք. des nombres ordinaux.

Ordinand, ա. ձեռնադրելին, նուիրեալ. examiner les —s.

Ordinant, ա. ձեռնադրիչ, ձեռնադրող. l'— doit célébrer la messe.

Ordinateur, trice, ած. կարգիչ, կարգաւորիչ, կարգադիր, կարգաւորող. la cause universelle —trice. 2. ա. ձեռնադրիչ:

Ordination (սի) ի. ձեռնադրութիւն. օծումն քահանայութեան. c'est tel évêque qui a fait l'—. Il s'est présenté à l'—. 2. կարգաւորութիւն, կարգադրութիւն. l'— est le gouvernement du monde (Diderot).

Ordo, ա. սահացոյց ժամակարգութեան. acheter un —.

Ordonnable, ած. կարգաւորելի, կարգադրելի:

Ordonnance, ի. կարգաւորութիւն, կարգ, կարգադրութիւն, յօրինուած, յարդարուն. la cavalerie en — de bataille, այրուձին ի ճակատ մարտի. la belle — des figures dans un tableau. L'— du festin, d'une tragédie. || ճ. կարգ. — dorique, ionique, corinthienne, դորացի յունական, կորնթեան —. || ճ. սինեկարգ. 2. կարգադրութիւն,, հրաման, պատուէր. contrevenir aux —s. — royale, հրովարտակ արքունի. — de police. Faire, rendre, publier, afficher une —. 3. իգ. վճիռ. — du juge. 4. բժ. պատուէր, նուսխայ, դեղագիր «րեչէթա». faire, donner une —. Suivre l'— du médecin, *բժշկին պատուէրին հետեւիլ. s'écarter de l'— du médecin. Porter l'— chez le pharmacien. || հն. **Formule.** 5. բանքեր, հրամանաբեր. այս մրտքով երբեմն կդրուի արական. || հն. officier d'—, — ապայ. || habit d'—, գինազգեստ. 6. հաւուցագիր. հրամանագիր հաւուցման. contrôler une —.

Ordonnancer (ordonnançons, ordonnançant) ն. տալ հրամանագիր հաւուցման, *տուակ վճարելու հրաման տալ:

Ordonnateur, trice, գ. կարգիչ, կարգաւորիչ, կարգադրիչ. être l'— d'une fête, լինել — տօնի, տօնապարդար լ. Dieu est l'— de l'univers. 2. ած. —. la doctrine d'un dieu — du monde (Dider.). 2. հրամանատու հաւուցման. chaque ministre est l'— des dépenses de son département. Commissaire —.

Ordonné, e, անց. կարգեալ, կարգաւորեալ, կարգադրեալ, *կարգաւորուած. une maison bien —e, կարգաւոր՝ բարեկարգ տուն. une tête bien —e, ուղղադատ՝ ուղղամիտ գլուխ. 2. ած. կարգաւոր, բարեկարգ. des mœurs —es et douces (Mass.). Mal —, անկարգ. 3. ձեռնադրեալ, *ձեռնադրուած. 4. հրամայեալ, *հրամայուած. le meurtre de Sénèque — par Néron. || դտ. — que, — է գի, *— է որ... — qu'il sera fait rapport à la cour.

Ordonnée, ի. եչ. կարգակ. *կոթագծի մի բոլորակէն ուղղորդ դէպի առանցքն քաշուած ուղիղ գիծ:

Ordonnement, ա. տալն զհրամանագիր հաւուցման:

Ordonnément, մ. կարգաւ, հրամանաւ.

Ordonner, ն. կարգել, կարգաւորել, կարգադրել. — une fête, un repas, un festin, les heures, un tableau, etc. — une armée, ռազմ կազմել. 2. ձեռնադրել, իւղագըլխել. — qn. prêtre, — զոք քահանայ. 3. հրամայել, պատուիրել, հրաման՝ պատուէր տալ, պատուէր հրամանի առնել, դուլ եւ պատուէր տալ. on a ordonné à votre frère de partir. On lui a ordonné de faire telle chose. Votre père a ordonné que vous le fassiez. Mon devoir me l'ordonne. || լկ. il ordonne sans

cesse. 4. պատուիրել, պատուէր տալ բժշկի. le médecin ordonna la diète, une saignée, etc. || լկ. ce médecin ordonne trop.

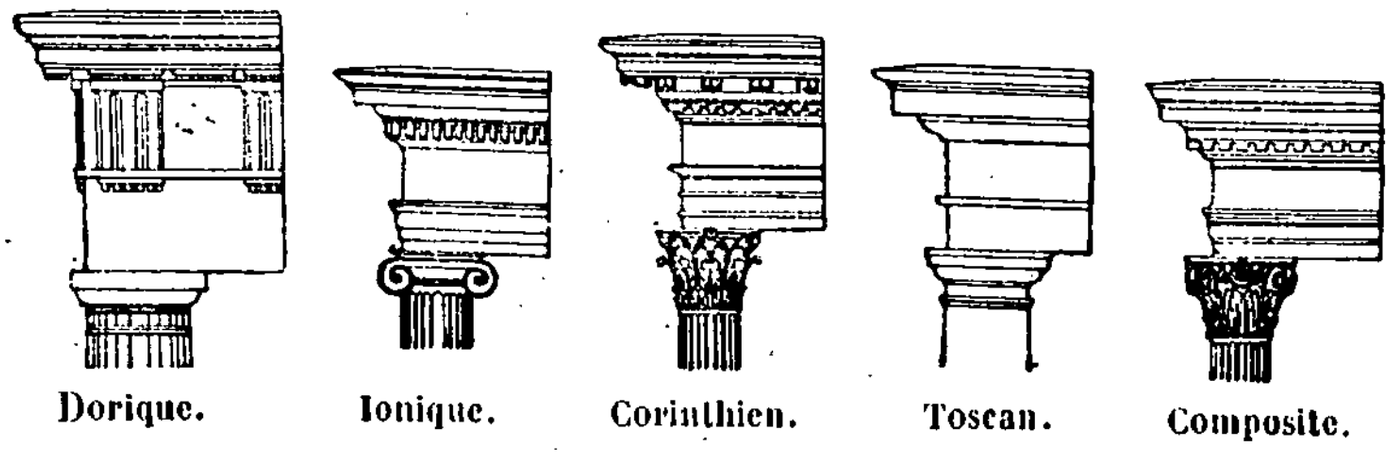
Ordonner, չ. — de, կարգել, կարգաւորել. ce sage législateur ordonne du commerce et de la police (Boss). 2. — de qn. կամ de qc., հրամայել, սահմանել, իշխել. le temps de chaque chose ordonne et fait le prix (Corn.). Ordonnez de ma vie.

S'ordonner, դ. հրամայիլ, պատուիրիլ, * հրամայուիլ, պատուիրուիլ. le sulfate de quinine s'ordonne en ces cas.

Ordre, ա. կարգ, կարգաւորութիւն, կարգադրութիւն, յօրինուած, յօրինուածութիւն. l'— de l'univers. Bon —, բարեկարգութիւն, բաջակարգութիւն, կոկութիւն. — merveilleux, naturel, սքանչելի, բնական կարգ. l'amour de l'—, կարգասիրութիւն. l'— pompeux de ces cérémonies. Il n'y a aucun — dans cet ouvrage, չիք ինչ կարգ յերկասիրութեանդ. rien ne vient à son —. Avec —, կարգաւ, ըստ կարգի, կարգաւորապէս, կարգաւորաբար, *կարգով, կարգով կանոնաւ. s'exprimer avec —. Changer, renverser, intervenir, rompre l'—. — du numéro, թուակարգ. — alphabétique. — des matières, նիւթակարգ. établir, maintenir l'—, հաստատել, պահել զկարգն. disposer en —, կարգաւ յօրինել՝ կազմել. avancer selon l'— d'ancienneté, յառաջել ըստ կարգի երիցութեան. dans un — inverse, յետս ընդդէմ. sans —, անկարգ, եղծ զկարգ.

2. բ. կարգ. l'— des mots, — բառից, բառակարգ. — analytique ou naturel, վերլուծական կամ բնական —. || mettre, donner, apporter —. donner ou mettre bon —, կարգ դնել, բարեկարգել. nous y mettrons bon —. || mettre — à sa conscience, դնել կարգ խղճի մտացն, * խղճին կարգ դնել, խղճմտանքն կարգադրել.

3. կարգ. — de succession, կարգ յաջորդութեան. ||իգ. — entre créanciers, — des créanciers, — պարտատերաց. || — du jour, կարգ աւուր, օրակարգ. * խորհրդարանին նոյն աւուր ընելիք աշխատանք կամ քննելի նիւթն. || passer à l'— du jour sur une proposition, մերժել զառաջարկութիւն եւ անցանել յօրակարգն, *առաջարկութիւնն մերժել եւ օրակարգին անցնել. on écarta cette proposition et l'on passa à l'— du jour. || Demander l'— du jour, օրակարգ խնդրել. j'ai sur toutes les requêtes demandé l'— du jour (Bérang.). || Rappeler à l'—, ի կարգ կոչել. appel à l'—, կոչ ի կարգ. || գչ. à l'—! à l'—!

Dorique. Ionique. Corinthien. Toscan. Composite.

CHAPITEAUX ET ENTABLEMENTS DES DIVERS ORDRES D'ARCHITECTURE.

6. կարգ, պատշաճք, կանոն, օրէնք. c'est dans l'—, ի կարգին՝ բնական է. il est dans l'— que les parents meurent avant les enfants. Ce que vous faites-là n'est pas dans l'—. || C'est un — établi. || l'— commun, կարգ հասարակաց, օրէնք հասարակ ամենայն իրաց. quelques faits qui sortent de l'— commun (Mass.). || — physique, astronomique, կարգ՝ օրէնք բնագիտական, աստղաբաշխական. || l'— de la nature, կարգ՝ օրէնք բնութեան. || — social, կարգ ընկերական. les fondements de l'— social. || — public, կարգ հասարակաց. պահպանիչ օրէնք ընկերութեան. || — moral, բարոյական կարգ, օրէնք բարոյականի.

7. բզ. կարգ, խումբ (բուսոց կամ կենդանեաց).

8. կարգ, բարեկարգութիւն. les magistrats sont chargés du maintien de l'—, du bon —. L'— règne dans tout le royaume. Maintenir l'—. Faire rentrer les mutins dans l'—. Troubler, rétablir l'—, վրդովել, հաստատել զբարեկարգութիւն. il aime l'—, կարգասէր է, *— կսիրէ. bon — social, ընկերային բարեկարգութիւն. sa chambre est en —, en bon —, ի կարգի՝ կարգաւոր՝ բարեկարգ է սենեակ. նորա, *խուցն կարգի՝ կարգաւոր՝ բարեկարգ է. bon —, բարեկարգութիւն, բարեզարդութիւն. tout est chez lui en mauvais — կամ en mal —, ամենայն ինչ անկարգ է ի տան նորա. c'est un homme d'—, այր բարեկարգ է, *բարեկարգ մարդ է. mettre en bon —, ի կարգ գեղեցիկ վերածել:

9. կարգ, ոճ, դրութիւն. — de choses, կարգ իրաց. nous voilà dans un nouvel — de choses. Le nouvel, l'ancien — de choses. || — d'idées, — իմաստից՝ գաղափարաց.

10. կարգ. դաս, աստիճան. il y avait trois —s parmi les Gaulois: les druides, les chevaliers et le peuple. || — hiérarchique, S. Hiérarchique. || — des avocats, կարգ՝ դաս փաստաբանից. դասակարգ, դասակարգութիւն իսանակաց. || l'— des séraphins, des chérubins, — սերովբէից, քերովբէից.

11. ած. կարգ, բարձ, աստիճան. du premier —, առաջնակարգ. un ouvrage, un esprit, un talent du premier —. D'un — supérieur, գերագոյն —ի. du dernier —, յետնակարգ, *յետին —ի. les poètes du second —, քերթողք երկրորդ կարգի.

12. կարգ, տեսակ. des puissances d'un — différent. Des preuves d'un — surnaturel.

13. կարգ, սէտ, միաբանութիւն. — religieux, կրօնակարգ. — militaire, զինուորակարգ. l'— des Templiers, de Saint-Benoît.

14. կարգ, ապեւոական կարգ. l'— de la Légion d'honneur, — Լեգէոնի պատուոյ. l'— de Saint-Louis, — սրբոյն Լուդովիկոսի. 2. նշան, շքանշան, պատուանշան. porter tous ses —s. Être décoré de plusieurs —s.

15. կարգ. մին յօծն խորհրդոց Եկեղեցւոյ. l'— du diaconat, de la prêtrise. Prendre, recevoir les —s, կարգ առնուլ. entrer, s'engager dans les —s sacrés, * կարգ մանել, դպիր լ. —s mineurs, փոքր աստիճանք, դպրութիւն.

16. ն. կարգ, յօրինուած. il y a cinq —s. le dorique, l'ionique, le corinthien, le composite et le toscan ou rustique.

17. հրաման, պատուէր, պատուէր հրամանի. donner —, des —s, ses —s, — տալ, դուլ եւ պատուէր տալ, հրամանատուլ. écrire l'—, պատուիրագրել. — écrit, պատուիրագիր, պատուիրագրութիւն. donner — à qn., հրաման տալ ումեք, պատուէր դնել ի վերայ ուրուք. agir par —, par les —s de qn., գործել՝ առնել հրամանաւ ուրուք, արբանակել հրամանաց ուրուք, * ձեկուն հրամանով ընել. de quel — agissez-vous? որո՞վ հրամանաւ գործիցես, *ո՞ր հրամանով կ'ընես. — exprès,

écrit, verbal. De l'— du roi, հրամանաւ՝ ի հրամանէ արքայի, * Քազաւորին հրամանովն. suivre, exécuter les —s de qn., գիտել գնալ հրամանաց ոմանց, կատարել զհրամանս ոմանց, հրամանակատար լ. ոմանք, *մէկուն հրամանին հնազանդիլ, հրամանն կատարել. agir sans —, անհրաման՝ առանց հրամանի գործել. je suis à vos —s, պատրաստ եմ հրամանիդ, հրամանակատար եմ ձեզ. recevoir l'—, ընդունել —. expédier des —s, հրամանս տալ, հրամանատուս լ. || jusqu'à nouvel —, մինչեւ ցնոր հրաման, ցնոր անօրինութիւն, առ այժմ, * մինչեւ որ ուրիշ նոր հրաման տրուի, հիմակուհիմա. jusqu'à nouvel — nous resterons ici. || Par —, ի հրամանէ, հրամանաւ.

18. զ. կարգաբան, կարգախօսք, նշանաբան. donner, envoyer, prendre l'—. Porter l'— aux capitaines. || Le mot d'—, կարգաբան, նշանաբան եւ փ. խորհուրդ, գիտուրթիւն. le mot d'— des partis. N'obéir à aucun mot d'—.

19. կարգագիր. յայտարարութիւն զօրավարի. mettre à l'— un soldat, un officier pour sa belle conduite. Ce trait de bravoure a été mis à l'—.

20. վճ. հաստագիր, հրամանհաստատման. mettre son — au dos d'un billet. || Billet à —, հրամանատոմս. մարիկ հաստատելի զառ հրամանի. je payerai à un tel ou à son —, est la formule d'un billet à —.

21. ***Par —***, մ. կարգաւ, կարգ առ կարգի, կարգ առ կարգէ, հետզհետէ. raconter, procéder par —. Avec —, d'—, կարգաւ, առ կարգի, *կարգով կանոնով. [ordre.

22 En sous-ordre, մ. S. **Sous-Ordure**, ի. աղտ, աղտեղութիւն, աղր, խոզր, աղտախիկը, անմաքրութ, աղբակուտոց, *մնատուքիւն. qui lèche l'—, աղբալիզ. tas d'—s, աղբակոյտ. cet abcès suppure, il jette beaucoup d'—. Défense de faire ou de déposer des —s le long de ce mur. Ce chien a fait là son —. 2. —, աղբեր, աղբախուզր. un panier d'—s. Jeter quelque chose aux —s. Jeter les —s. La chambre est pleine d'—s. || Boîte à —s, մախաոնոց. || վ. être jeté dans le panier aux —s, մերժեալ լինել իբրեւ անարժան ինչ. 3. աղտ «քիր». votre manteau est tout plein d'—s. Il lui est entré une — dans l'œil. 4. փ. աղտ, աղտեղութիւն, խոհեր, ժահ, զազրութիւն. il y a bien de l'— dans tout cela. Que le cœur de l'homme est creux et plein d'— (Pasc.). Cet âge (la vieillesse) est ordinairement souillé des —s de l'avarice (Boss.).

5. փ. աղտեղի բանք, աղտեղութիւն, աղտեղաբանութիւն, զազրաբանութիւն, զազրախօսութիւն, գարշաբանութիւն, պղծաբանութիւն, պղծախօսութիւն. il y a bien des —s dans Catulle et dans Martial. Vous dites-là une —. Dire des —s, զազրաբանել, աղտեղաբան, զազրաբան, զազրախօս, պղծախօս լ. qui aime les —s, աղտեղասէր, զազրասէր:

Ordurier, ère, ած. աղտեղի, զազիր, պիղծ. propos —, զազրաբանութիւն, աղտեղաբանութիւն. un conte —. Des chansons —ères. Des vers —s. 2. աղտեղաբան, զազրաբան, զազրախօս, պղծախօս, պղծաշուրթն, գարշաբան. un auteur, un écrivain, un poète —. Cet homme-là est bien —. || ա. —. c'est un —, — որ է. 3. ա. աղբակալ «ֆարաշ»:

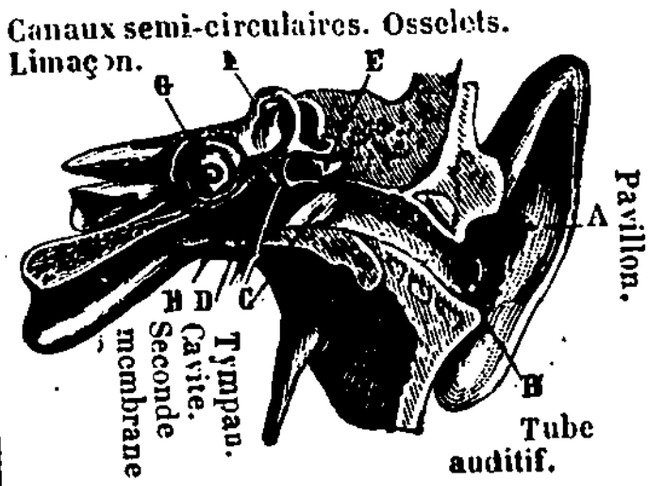
Oréade, ի. դց. Որէադ. յատբժահարսն շահապետ լերանց եւ անտառաց:

Orée, ի. հ. եզր՝ սպատուած անտառի:

Oreillard, e, ած. ականջեղ. une jument —e. Un cheval —. || ասի եւս **Orillard.** 2. ա. —. ազգ չղջկան:

Oreille, ի. ունկն, ականջ «գուլպ». les deux —s, երկոքին ականջք, *երկու ականջներն. l'— droite, gauche. Le trou de l'—, ծակ ունկան՝ ականջի. qui n'a qu'une —, միունկան. qui n'a pas d'—, անականջ. — pendante, կախականջ, * լոշի. conque de l'—, ականջակոնք. se boucher les —s, խնուլ զականջս, ունկնախիլ լ., * —ն գոցել. souffler dans l'—, փչել յունկն՝ յականջս,

Canaux semi-circulaires. Osselets.

*—ին մէջ փչել. avoir mal aux —s, ունել ցաւ յականջս. le mal, les maux d'—, ականջացաւ, * ականջի ցաւ «գուլպ ապրքար». qui a mal à l'—, qui souffre des —s, ականջացաւ, *—ն ցաւող. se mettre du coton dans les —s, դնել բամբակ յունկն՝ յականջս, *—ին բամբակ դնել. avoir un bruit, un bourdonnement, un tintement d'—, դունչին ականջաց, *ականջն խօսիլ. les —s me cornent, me tintent, դունչին ականջք իմ, * ականջս կխօսի. S. Corner. Il a les —s fines, նրբականջ՝ սրունկն՝ սրալուր է, *ականջն սուր է. parlez-lui du côté de sa bonne —, խօսեցա նմա ի քաջալուր ունկանէ նորա, * աղէկ լսող —էն խօսէ. curer, nettoyer ses —s, մաքրել զականջս իւր, * ականջն մաքրել. || վ. avoir les —s bouchées, ականջախիլ՝ լսելափակ՝ անլսող՝ անունկնդիր լ. || entendre des deux —s, երկոքումբք ականջօք՝ բարւոք լսել, *երկու ականջով՝ աղէկ լսել. || être tout —s, բաց լ. ականջաց, յականիս կալ, յականիս կալով ականջել, *բոլորովին ականջ կտրիլ. || ը. de toutes ses —s, ամենայն ականջօք, ուշի ուշով, * բոլոր ականջովն՝ ուշադրութեամբն. écoutez-moi de toutes vos —s. Nous y sommes de toutes nos —s. || փ. il entend, il n'entend pas de cette —-là, հասանի, չհասանի. || prêter l'—, ունկն դնել՝ մատուցանել, ունկնդիր՝ լսող լ., ականջել, *ականջ տալ՝ դնել, մտիկ ընել. prêtez l'— à mes discours. Prête-moi une — attentive. Quand tu parlais, tous prêtaient l'—, ի խօսել քոյին՝ ամենայն որ յականիս կայր. || փ. ouvrir l'—, les —s, բանալ զունկն, ունկն դնել, ունկնդիր լ., *—ն —նէն բանալ, մտիկ ընել. j'ouvre l'— et je n'entends rien. J'ouvre l'—, les —s au conseil de la rage. || փ. fermer l'—, խնուլ զունկն՝ զականջս, ունկնախիլ լ., չլսել, *— գոցել, մտիկ չընել. on ferme l'— aux plaintes. || փ. détourner ses —s de. Détourne tes —s de tout conseil barbare et mensonger (Rac.). || Parler à l'— de qn., խօսել յականջս՝ յունկն ոմանց, հընծծել ոմանք յունկն՝ յունկանէ, *—ն ի վար խօսիլ. ayant la mauvaise coutume de parler toujours aux —s des personnes et de faire un secret de tout (Scarr.). || Dire qc. à l'— de qn., խօսել յունկանէ՝ յականջս ոմանց, հծծել, *բան մի մէկուն ականջին զրուցել. || dire deux mots à l'— de qn., սպառնալ ոմանք. եւս՝ առաջի առնել նմա ժննամարտութիւն. || cela lui entre par une — et lui sort par l'autre, * այս անոր մէկ ականջին կմտնէ մէկալէն կ'ելլի, ամենեւին մտիկ չընար. || p. avoir les —s battues, rebattues d'une chose, ճանրաստաղտուկ լ.՝ ճանձրանալ ի բազում լսելոյ, *—ները երթալ բան մի շատ լսելէն. on a les —s battues, rebattues de cette question. || Étourdir, rompre les —s de qn., խլացուցանել զականջս ոմանց, անհանգիստ առնել բանիւք, *մէկուն —ները տանիլ.

2. ունկն, ականջք, լսելիք, լսարան, ականջալրութիւն, * ձայներն լսող զգայարանք. — bonne, fine, sûre —. avoir l'— fine, սրունկն լ., *—ն սուր, սուրականջ ըլլալ. être dur d'—, ծանրալուր լ., *—ն ծանր ըլլալ. entendre de ses propres —s, լսել իւրով ականջօք, * իւր —ովն լսել. entendre avec les —s d'autrui, լսել այլոց ականջօք՝ * ուրիշի —ովն. || n'avoir point d'—s pour qc., չունել ունկն՝ ականջս վասն իրիք, չկամիլ հասանիլ այնմն, * բանի մի համար — չունենալ, չուզել անոր հասանիլ. || n'avoir point d'— pour qn., չլսել, չդնել ունկն ոմանք, *չլսել, մտիկ չընել. il n'a point d'yeux pour vous, ni d'—s pour moi. || A l'—, յունկն, յականջալուրս, ի լուր ականջաց. || venir à l'—, aux —s de qn., հասանել յունկն՝ յականջս՝ ի գիտութիւն ոմանք, *մէկուն ականջին հասնիլ. si cela vient à l'— de votre père, vous recevrez une forte réprimande. Il ferait le diable à quatre, si cela venait à ses —s (Mol.).

‖Faire la sourde —, չլուելոյն՝ չլսելոյն առնել, *խուլ ձեւանալ.

3. ունկն, ականջը, դատումն եւ բաժշտական ձայնից, *ականջ. avoir l'— juste, fausse, քաշածայն՝ ուղղածայն՝ արուեստագ ունել զականջս՝ զունկն. ‖ լկ. avoir de l'—, նուագարուեստ ունել զունկն՝ զականջս. կարող լ. դատել զեշդութիւն ձայնից, *— ունենալ.

4. ունկն, ականջ, լսելիք, փափկութիւն լսելեաց. ce son blesse l'—, ձայնս այս հարկանէ՝ խոցէ զունկն, *այս ձայնն ականջ կը խայթէ. ‖ փ. avoir les —s délicates, փափուկ ունել զականջս, *ականջն փափուկ ըլլալ. դիւրաւ սրդողիլ՝ գայթակղիլ. ‖avoir les —s chastes, պարկեշտ ունել ականջս, պարկեշտասէր լ.

5. ունկն, ականջ, ականջամասն. ձագարաձեւ արուարքին մասն ականջաց, *ականջ. mettre un vésicatoire derrière l'—. Les —s d'un lièvre, du veau. ‖ Le lobe de l'—, ունկանաթոյթ, ականջաւոս. ‖ boucle, pendant d'—, S. **Boucle, Pendant.** ‖ Laisser passer le bout de l'—, արտաքս ծորալ զծայր ունկան, *ականջին ծայրն դուրս ծորալ. ո'վ ըլլան՝ ինչ ուզին ցուցոնել. ‖ փ. pendre à l'—, մտահաս՝ մտալուր լ., մտ առ կուրծս կալ, *վերահաս ըլլալ. un grand désagrément lui pend à l'—. ‖ Être toujours pendu aux —s de qn., անդրալ զիւս լ. ուրուք, անդրած լ. ի նմանէ., *մէկէն չզատուիլ. il me fatigue, il est toujours pendu à mes —s. ‖ —s d'âne, ականջք իշոյ, ականջք մեծ. ‖ փ. tenir le loup par les —s, S. **Loup.** ‖ փ. dormir sur les deux —s, S. **Dormir.** ‖ Dresser les —s, զականջս ուղղել, շականչել, —՝ — ներն տնկել. ‖ avoir l'— basse, գլխաթկիլ, կորանալ, ի կոր կործանիլ. եւս՝ խոնջ՝ վաստակաբեկ՝ ցաւալուկ լ., *սաստիկ յոգնած՝ ընկած ըլլալ. ‖ baisser l'—, խոնարհիլ, խոնջ՝ տխուր՝ վշտահար լ., *—ն՝ —ներն կախել. mais enfin ma fierté a baissé l'— (Mol.). En avoir sur l'—, խոնջ՝ վշտաբեկ լ., *ընկած ըլլալ. sa dernière maladie l'a beaucoup vieilli, il en a sur l'—. ‖ Tirer l'—, les —s à qn., ձգել զականջ ուրուք, *մէկուն —ն քաշել. ‖ tirer par l'—, ձգել յունկանէ, *—էն քաշել. ‖ se faire tirer l'—, ծանրացուցանել զականջս, դժուարալուր՝ դժուարահաւան լ. allons, faites les choses galamment, et sans vous faire tirer l'— (Mol.). Il s'est fait tirer l'— pour s'accommoder avec moi, ակամայ հաչտեցաւ ընդ իս. ‖ se prendre par les —s, կապել, կռուիլ, *կռուիլ, ճեճկուիլ. je lui couperai les —s, հատից զականջս նորա, *—ներն կ'կտրեմ. ընդառնալով կրսուի պատժոյ արժանի եղած մարդու. ‖ frotter les —s կամ donner sur les —s à qn., գան հարկանել ումիք, *ճեճել, ճեճ քաշել. je lui frotterai les —s, je lui donnerai sur les —s. ‖ Avoir sur les —s, գան ըմպել, *ճեճ ուտել. ‖ y laisser ses —s, Ցողուլ ուրիք զականջսն, չարալուկ լ., չդառնալ ողջամբ ի վտանգալից ինչ գործոյ, *տեղ մը —ներն Ցողուլ. il y a laissé ses —s. Il y laissera ses —s. Il sera bien heureux, s'il en rapporte ses —s, երջանիկ լիցի եթէ ականջաւս չդարձցի. ‖ se gratter l'—, քերել՝ քորել զունկն, ունել վիշտս, —ն քերել. եւս՝ չկարել յուշ ածել գիմն, *չկարենալ միաքն քերել՝ յիշել. ‖ avoir la puce à l'—, անհանգիստ լ. իւիք, *քանի մի համար անհանգիստ ըլլալ. il a la puce à l'—. ‖ Mettre la puce à l'—, անհանգիստ առնել. cette lettre lui a mis la puce à l'—. ‖ Échauffer les —s à qn., զայրացուցանել զոք բանիւ, *խօսքով մէկն բարկացունել. retire-toi, te dis-je, et ne m'échauffe pas les —s (Mol.). ‖ Secouer les —s, յընչաց քերել, ծայր առնել.

6. փ. ունկն, ականջք, միտք, ուշ, մտադրութիւն, խնամք, վստահութիւն, *ականջ. je dois ici l'— à d'autres intérêts (Corn.). Ne possédez-vous pas son — et son cœur? (Rac.). ‖ Avoir l'— de qn., ունել զականջս ուրուք, լսելի լ. յումեքէ. il a l'— du ministre.

7. ունկունք, բռնատեղ, անգեղ, *անկղ «գուլի». les —s d'une écuelle. ‖ —s de soulier, ունկունք՝ անգեղք մոճակի. ‖ l'— de la charrue, S. **Versoir.**

8. ունկն, ականջ, *նշան դնելու համար գրքի երեսն կտրելն. faire une — à un livre, առնել ունկն մատենի, *գրքի մի երեսի ծայրն կտրել՝ ծալել. լատագոյն ասի արդ, faire une corne à un livre.

9. բ. —de-lièvre, ականջ նապաստակի. ‖ —d'ours, արջականջ. ‖ —de-souris, մկնականջ, բոլոռակ հովտաց «մէրճանկիուշ».

10. անուն բազմապատիկ մնկոց. — d'âne իշականջ. — brune, արջնականջ. —de-chat, կատուականջ. — de Judas, գայլի սունկ, եհն.

11. jusqu'aux —s, մ. պարանոցաձեւ, յոտից մինչեւ ի գլուխ. il est crotté jusqu'aux —s. ‖ փ. il est dans cette intrigue jusqu'aux —s, պարանոցաձեւ՝ խորասոյզ է ի գաւազանեւեանդ. il est dans les procès jusqu'aux —s.

12. Par-dessus les —s, մ. անհնարին, անհնարինս, ի վեր քան զկարն. avoir des dettes, de la besogne par-dessus les —s.

Առ. Les murailles, les murs ont des —s, ականջք են որմոց, *պատերն ականջ ունին. ծածուկ պահելի ազգաւած բանն այնպէս զգուշանալով ըսելու է որ մէկն չլսէ. ‖ ventre affamé n'a point d'—s, սովալուկ որովայնի չիք ականջք, *անօթի փորն ականջ չունի, անօթի եղողն բան մտիկ չընել:

Oreillé, e, ած. բզ. ունկնաւոր,

Oreiller, ա. անար, բարձ երեսաց, երեսաբարձ, *երեսի բարձ «ելիզ եաստըղը». — de plume, de duvet, de crin, փետրալից, ծարալից —. ‖ փ. l'ignorance est un — assez doux pour bien des têtes.

Առ. Une conscience pure est un bon —.

Oreillère, ի. S. **Perce-oreille.**

Oreillette, ի. մգ. սրտականջ, սրտունկն. les —s du cœur, սրտականջք, սրտունկունք. 2. ունկնակ, *ականջին եռեւն դրուած լաթի կտոր. 3. բ. S. **Asaret.**

Oreillon, ա. ունկնասպաի. *սաղտաւարտին ականջները պահող մասն. 2. կ. ականջիկ. *տեսակ մեծականջ չղջկի. կէ. **Oreillard.** 3. յ. բժ. խոյլականջք. *ականջին ետեւ ուռած գեղձք:

Orémus (օրէմիւս) ա. լտ. աղօթք. dire, réciter des —, աղօթս ասել, *— ըսել. chanter des —.

Oréodaphné, ա. բ. լեռնադափնի:

Oréodonte, ա. կ. լեռնատամն. բրածոյ կենդանի:

Oréodoxa, ա. բ. ալքայարմատ. Յագաւորական արմատ:

Oréognosie, ի. լեռնագիտութիւն: [տական:

Oréognostique, ած. լեռնագի-

Oréographe, ա. լեռնագիր. *լեռները վրայ տեղեկութիւն գրող:

Oréographie, ի. լեռնագրութիւն: [կան:

Oréographique, ած. լեռնագրա-

Oréophasis (սիս) ա. Ե. լեռնահաւ. ազգ ինչ Ամերիկոյ:

Oréopithèque, ա. կ. լեռնապիկ:

Oréoselinum (նոմ) ա. բ. քեղաբարս. հն. **Cerfeuil.**

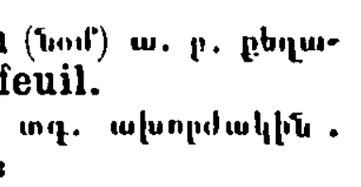
Orexine, ի. ագ. ախորժակին. նիւթ ինչ դառն:

Orfèvre, ա. ոսկերիչ, արծաթագործ, արծաթարար «գույումճու». chef des —s, ոսկերչապետ. ‖ — bijoutier, ոսկերիչ. ‖ — joaillier, ակնագործ «ճէվահիրճի». ‖ d'—, ոսկերչական:

Orfévrerie, ի. ոսկերչութիւն, արծաթագործութիւն «գույումճուլուգ». un chef-d'œuvre d'—. 2. ոսկերչագործք, արծաթագործք. il a acheté pour dix mille francs d'—. 3, ոսկերչանոց, *ոսկերչնոց. ‖ d'—, ոսկերչական:

Orfévri, e, ած. ոսկերչեալ, գործեալ յոսկերչաց. des meubles d'argent —.

Orfraie, ի. կ. բրդուռ, ոսկրակուլ, եփենէ, փենէ. la plainte de l'—, աշխար բրդռոյ. ‖ S. **Ossifrage, Pygargue** եւ **Huard.**

Orfroi, ա.հ. ժապաւէն ոսկեման. 2. ոսկեհուռն զարդք եկեղեցական զգեստուց: [հիւս բեհեզ:

Organdi, ա. օրկանդի. նրբա-

Organe, ա. գործարան, գործի. l'— de l'âme, գործարան հոգւոյն. les muscles sont les —s du mouvement. — des sens, զգայարանք. — de la vue, տեսանելիք, լսելիք. l'œil est

l'— de la vue. L'— de l'ouïe, լսելիք. — de l'odorat, հոտոտելիք. — du goût, ճաշակելիք. — de la voix, ձայնարան. les feuilles et les fleurs sont des —s essentiels des végétaux. L'— du poumon, կազմած թոքոյ. — élementaire, producteur, conservateur, գործարան տարրական, արտադրիչ, պահպանիչ. —s sexuels, սերնական գործարանք. || — génital de l'homme, արանք, առականք. — génital de la femme, խորոչիկ. || l'— de la génération, ծննդականք. —s génitaux sexuels, առականք. || médecine des —s, գործարանադարման բժշկութիւն. || les fils du télégraphe électrique, ces frêles —s de la communication entre les peuples. 2. փ. գործի. la science est l'— le plus nécessaire pour la conduite et pour l'instruction des hommes (Patru). La parole est devenue l'— de la dissimulation (Fléch.). 3. ձայն. ce chanteur n'a pas d'—, a un bel, un bon, un mauvais —. Cet acteur manque d'—. 4. փ. գործի, միջնորդ, ապրանեակ. il est l'— du prince. La volonté de Dieu dont les supérieurs sont les —s (Mass.) Le juge est l'— de la loi. 5. օրկան, օրագիր, Ծերթ. chaque parti a son —.

Organeau, ա. նւ. օղամանեակ:

Organicisme, ա. բժ. գործարանականութիւն: [կան:

Organiciste, ա. գործարանա-

Organier, ա. նր. երգեհոնագործ. || հն. facteur d'orgues.

Organino, ա. երգիոնիկ. երգիոն փոքրիկ:

Organique, ած. գործարանաւոր, գործարանական, գործարանային, գործիական. notre corps est —, c'est-à-dire, est composé de parties de différentes natures, qui ont différentes fonctions (Boss.). || Vie —, — կեանք. համօրէն գործողութիւնք որք են ի պէտս աննդեան կենդանեաց. || règne —, գործարանային ցեղակարգութիւն. բուսնդակութիւն համօրէն մարմնոց բուսոց եւ անասնոց. || substances —s, — գոյացութիւնք. համօրէն գոյացութիւնք հանեալք ի գործարանաւոր էակաց. || fonctions —s, — գործք. գործողութիւնք որք հասարակ են համօրէն գործարանաւոր էակաց. || chimie —, — տարրագիտութիւն. մասն տարրագիտութեան որ զկենդանական եւ զբուսական գոյացութեանց պատրոյ. 2. բժ. գործարանական, գործարանահար. maladie —, — հիւանդութիւն. lésions —s. 3. իգ. կազմական, կարգադրական. loi —, — օրէնք. 4. ի. հխ. գործիականն, գործիական երաժշտութիւն:

Organiquement, մ. գործարանականապէս:

Organisable, ած. կարգադրելի. *որ կրնայ կարգադրուիլ:

Organisant, e, ած. կազմիչ:

Organisateur, trice, գ. կազմակերպիչ, կարգիչ, կարգաւորիչ, կարգադրիչ, կարգադիր. un génie —. La puissance —trice. || գ. un grand —.

Organisation (սի)ի. գործարանաւորութիւն, կազմաւորումն, կազմաւորութիւն, կազմակերպութիւն, կազմած. l'— de l'homme, des végétaux. 2. կազմութիւն, կազմած, կազմուած, *մարմնոյ կազմուածք. — frêle, délicate. 3. փ. կազմութ, կարգաւորութ, կարգադրութիւն. l'— d'un ministère, de l'armée, des tribunaux. L'— sociale. Bonne —, քաջակազմութիւն, քաջակարգութիւն. 4. բժ. երգիոնացուցմն. կցիլն զերգիոն ի նուագարան ինչ:

Organisé, e, անց. գործարանաւորեալ, գործարանաւոր. les êtres —s, les corps —s, — էակք, մարմինք. կենդանիք եւ բոյսք. 2. կազմեալ, կազմակերպ, *կազմուած. bien —, քաջակազմ. une tête bien —e, քաջուշ՝ քաջուշեղ՝ քաջուշիմ գլուխ. || être bien — pour, քաջայարմար՝ քաջուշիմ՝ քաջահանճար ի. իրիք, *բանի մի բնական յարմարութիւն ունենալ. 3. փ. կազմեալ, կարգեալ, կարգաւորեալ, կարգաւոր. bien —, քաջակազմ, քաջակարգ. une armée —e. Une administration bien —e. 4. բժ. երգիոնացեալ, երգիոնաւոր. un piano —.

Organiser, ն. գործարանաւորել, կազմել, կազմակերպել, կազմաւորել. la nature est admirable dans la formation des corps qu'elle organise. 2. կազմել, կարգել, կարգաւորել, կարգադրել, յարդարել. — une administration, une armée, le tribunal, etc. 3. կազմել, կարգել, պատրաստել. — une partie de plaisir, une partie de jeu, etc. 4. բժ. երգիոնել. կցել զերգիոնն ի նուագարան ինչ.

S'organiser, դ. գործարանաւորիլ, առնուլ գործարան. des substances qui s'organisent. 2. կազմիլ, կարգեալ յարդարիլ, կարգաւորիլ; յարդարիլ. cette administration, ce corps, cette armée s'organise.

Organisme, ա. գործարանաւորութիւն, կազմուած, կազմութիւն, կազմաւորութիւն, կազմաւորումն, կազմած, յօրինուածութիւն. l'— du corps humain. 2. կազմութիւն, կազմած, մարմին կազմեալ. une fibre musculaire est un corps organisé, mais non un —.

Organiste, գ. երգիոնահար. l'— de telle église. Un bon, une bonne —.

Organite, ա. մգ. գործարանիկ:

Organo-calcaire, ած. կ. գործարանակրային:

Organodynamie, ի. գործարանազօրութիւն: [ծին:

Organogène, ած. գործարանա-

Organogénèse, Organogénie, ի. գործարանածնութիւն:

Organogénique, ած. գործարանածնային: [նագրութիւն:

Organographie, ի. գործարա-

Organographique, ած. գործարանագրական:

Organoleptique, ած. զգայարանական, propriétés —s.

Organologie, ի. գործարանաբանութիւն: [նաբանական:

Organologique, ած. գործարա-

Organo-métallique, ած. տգ. գործարանամետաղային:

Organo-métalloïdique, ած. տգ. գործարանամետաղակերպ:

Organomètre, ած. գործարանաչափ: [գործարան:

Organon, Organum (օմ) ա. իմ.

Organonymie, ի. գործարանանուանութիւն:

Organopathie, ի. բժ. գործարանախօնութիւն. հիւանդութիւն գործարանաց առ հասարակ. 2. գործարանական հիւանդութիւն:

Organophysie, ի. գործարանագիտութիւն:

Organoplastie, ի. գործարանակազմութիւն:

Organoplastique, ած. գործարանակազմական, գործարանակազմ:

Organoscopie, ի. գործարանադիտութիւն, գործարանագննութիւն:

Organoscopique, ած. գործարանադիտական, գործարանագննչին, գործարանադէտ:

Organotaxie, ի. գործարանակարգութիւն:

Organozoonomie (օրկանօզօոնօմի) ի. գործարանակենդանաօրինութիւն. նաւ զկազմութիւնն կենդանեաց:

Organsin (օրկանսէն) ա. ապրշում, ապրիշում «էպրիշիմ»:

Organsinage, ա. ապրշումումն. ապրշում գործելն:

Organsiné, e, անց. ապրշումեալ, ոլորեալ. soie —e, — մետաքս, ապրշում:

Organsiner, ն. ապրշումել. ապրշում գործել, ոլորել զմետաքս:

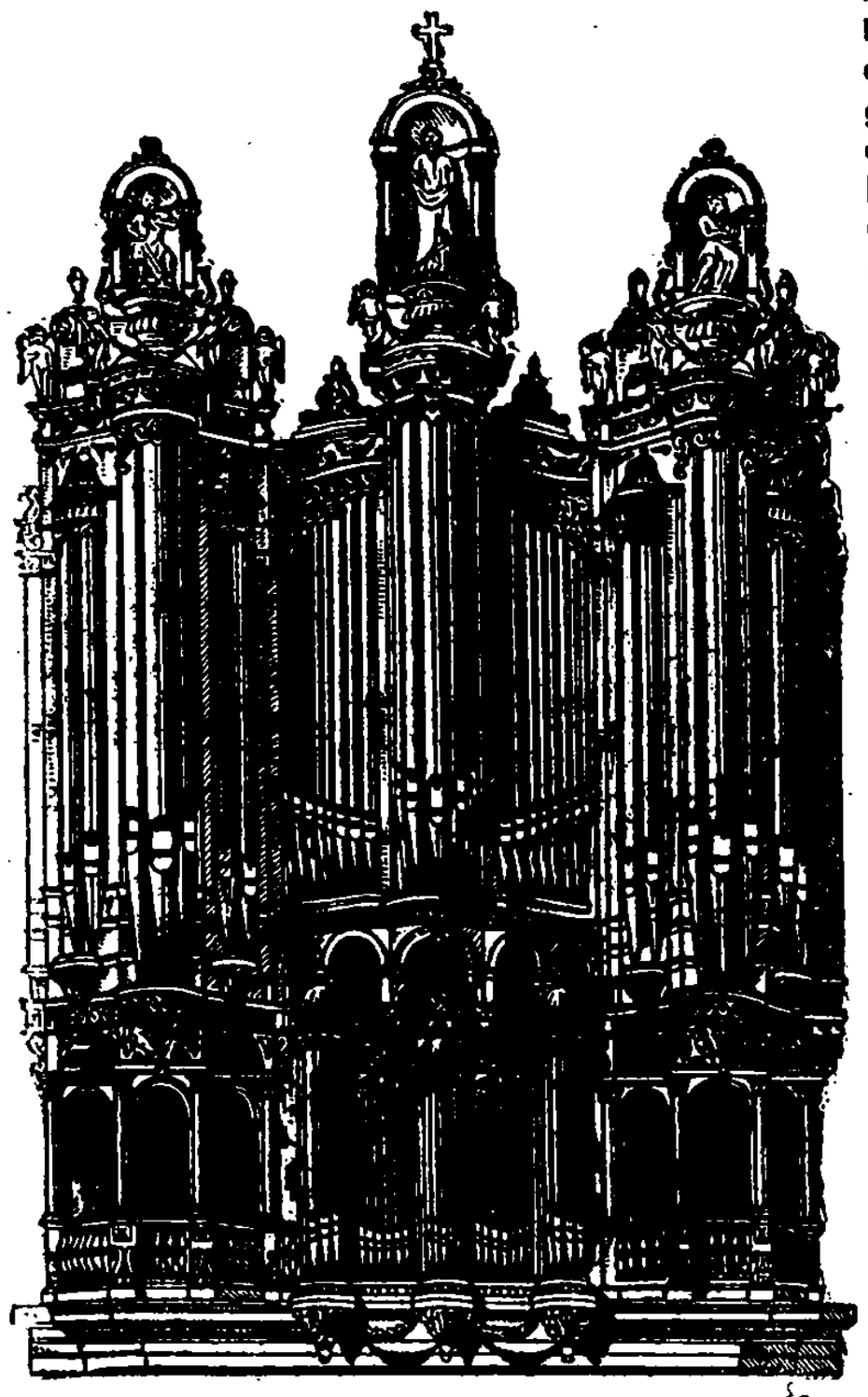
Organsineur, ա. ապրիշմագործ «իպրիշիմճի»:

Orgasme, ա. բժ. կաղուցք, իրլրտումն (ծննդական անդամոց). S. **Éréthisme**. 2. փ. խրտումն, բորբոքումն, եռանդն:

Orge, ի. բ. գարի, *կկխի, «արփա». des épis d'—. De l'— bien levée. semer de l'—. Farine d'—, գարեալիւր, *գարիի ալիւր. pain d'—, քաշկէն, *գարիէ հաց. || d'—, գարեղէն, *գարիէ. eau d'—, գարեջուր, *գարիի ջուր. en forme d'—, գարեհատաձեւ, *գարիի ձեւով. || բ. grossier comme du pain d'—, կարի բիրտ՝ տմարդի. || փ. եւ ո. faire ses —s, յաջողել ի գործս իւր, ճոխանալ. 2. ա. —. — mondé, S. **Mondé**. || — perlé, գարեձաւար, աշտխտ, երեմուկ. մարգարտաձեւ գարեհատ, *կեղեւած կլոր գարի «նէմճէ արփասը». eau d'— mondé ou perlé, գարեջուր «արփա սույու». il a pris un peu d'eau d'— mondé. On lui a recommandé de boire de l'eau d'— perlé. || հմգ. usé de l'eau d'—, եւս՝ de l'—. Elle a pris son —. 3. Sucre d'—, գարեշաքար. 4. grain d'—, գարեհատ. || S. **Orgelet**.

Orgé,e, ած. գաբիաուն . eau de ca relle —e.

Orgeat, ա. նշօշաբակ , նշաչուր, «սիրապիէ». un verre, une carafe d'—. Boire de l'—. Sirop d'—. ‖ բ. il est froid comme une carafe d'—, գրուա-վիտ է, *ի՛նչ պաղ մարդ է :

Grand orgue de Saint-Eustache.

Orgelet, ա. բժ. գարի , *կորեկ, խաՃուտուկ «արիաՆրգ». ‖ ասի եւս **Grain d'orge.** [կան :

Orgiaque, ած. խորիրդատօնա-

Orgiasme, ա. հխ. սանդարամե-տականութիւն :

Orgiaste, գ. սանդարամետա-կան : [տային :

Orgiastique, ած. սանդարամե-

Orgies, ի. յ. հխ. խորիրդատօնք, սանդարամետական ուրախ . célébrer les —. 2. յ. եւ եզ. գիներրութ, գի-արբութ, շուայտութիւն, *կերուխում. il se livre à des — continuelles. Ils ont fait une —, une abominable —. Chaque souper était une —.

Orgue, ա. երգիչ , երգեհոն . toucher, jouer de l'—. — հարկանել՝ ածել՝ *զարնել. un jeu d'—, խաղ —ի, երգեհոնախաղ . tuyaux d'—, պոկ . փող —ի . souffleur d'—, փչող —ի. souffler l'—, փչել զ—. ‖ յ. ի. —. de belles —s. Clavier d'—s. 2. —. վերնատուն երգիչի յարկեցույց. aller à l'—, aux —s. Il était dans l'—. 3. Buffet d'— կամ d'—s, գաթան երգիչի . 4. — de Barbarie, բռմբակ . *պզտիկ դիւրատար երգիչ որ գլան մի դարձնելով կզարնուի . jouer de l'— de Barbarie. 5. եմ. point d'—, կէտ երգիչի , երգիչնակէտ . faire un point d'—, երգիչնակէտ առնել :

Orgueil, ա. հպարտութիւն , ամբարտաւանութիւն , ամբարիշտաճա-ճութիւն , գոռոզութիւն , բարձրամտու-թիւն , բարձրամտու-թիւն . rabaisser l'— de qn., խոնարհեցու-ցանել զամբարտա-ւանութիւն ուրուք , խորտակել զերկիւր ամբարտաւանութեան ուրուք . — insupportable. Sot, fol —. Être gonflé, enflé, bouffi d'—. Plein d'—. Crever d'—. Flatter, nourrir l'—. Déguiser, dissimuler, cacher son —. Avec —, —ամբ, հպարտաբար, գոռոզաբար , պանծանօք. l'— perçait à travers son apparente modestie. Il abaisse à vos pieds l'— des diadèmes (Corn.). Flatter l'— de sa beauté. Souffrir l'— de ses reproches. 2. փ. պարծանք , շուք , մեծանձնութիւն . j'ai l'— de croire que je ne suis pas indigne de votre amitié, պարծիմ կրնալ անարժան բարեկամու-թիւդ բաղկանալ . mettre l'— à pardonner l'offense. Le noble — de l'innocence. ‖ Faire l'— de, être l'— de, être un sujet d'— pour, պարծանք ը. ի պարծանս ը. ումեք. elle fait tout l'— d'une superbe mère (Rac.). La fille d'Alpéric, l'— de l'Helvétie (Masson). Un chêne antique, — des paisibles hameaux. — de la naissance.

Orgueilleusement, մ. հըպարտաբար, ամբարիշտաճաբար, գոռոզաբար. il a répondu —. Il a — parlé de ses richesses. Marcher —, սիգաՃեմ ընթանալ , սիգալ :

Orgueilleux, euse, ած. հպարտ , ամբարտաւան , ամբարիշտաճ, գոռոզ, բարձրամիտ , մեծամիտ , գոռոզամիտ, բարձրավիզ , սիգ, բարձրայօն , կիզայօն , նախիր , նախրտական. peuple, homme, esprit —. — de son nom. Il est — d'avoir remporté le prix. Il lui répondit d'un ton —. Il lui fit une réponse —euse. 2. բթ. ամբարիշտաճ, գոռոզ, աՃեղ , աՃեղատեսիլ , սիգապանծ , շքեղ , հոչակաւոր . l'— Apennin. Les cimes —euses des montagnes. Là, tu briseras tes flots — (Fléch.). ‖ գ. —. C'est un —, — որ է. Dieu se plaît à abaisser les —. L'—euse m'attend à ses genoux (Rac.).

Orgyie (օրժի) ի. գիրկ. հին չափ Յունաց : [միջատի :

Oribate, ա. օդ. որիբատ . ազգ

Orichalque (քալք) ա. հխ. լեռնապղինձ . արուբի նման վետապղինձ բաղադրութիւն: [գեղ :

Oricou, ա. Ծ. որիկու . ազգ ան-

Oricule, ա. ունկեակ :

Orides, ա. ազ. ոսկեռնապակը , տոհմ ոսկեխառն մարմնոց :

Orient, ա. արեւելք, շողիք , շողաժուռք . *արեւուն հորիզոնի վրայ եղած կէտն . ‖ — d'été, d'hiver, ամառնային՝ ձմեռնային —. *ամառն , ձմեռն արեւուն եղած կէտն .

2. արեւելք, արեւելակողմն , արեւելակոյս . entre l'— et le midi, ընդ միջ արեւելից եւ հարաւոյ . de l'— au couchant, յարեւելից յարեւմուտս , *—էն մինչեւ արեւմուտք. à l'—, ընդ արեւելս , յարեւելակողմն . de l'—, յարեւելից . ce pays est à l'— de tel autre. ‖ L'— d'une carte de géographie, արեւելք աշխարհագրական . մաս որ յարեւակողմն մեր .

3. փ. արեւելք . ծագումն արեւու . tant de choses éclatantes ont eu leur — et leur couchant (Volt.). Elle s'est levée sur votre —, c'est-à-dire dès vos premières années (Boss.).

4. արեւելք. աշխարհ՝ տէրութիւնք արեւելից . en —, յԱրեւելս. va, jusqu'en — pousser tes bataillons(Corn.). Tout vient d'—. ամենայն ինչ գայ յԱրեւելից , *ամէն բան —էն կուգայ. les peuples d'—, ժողովուրդք Արեւելից , արեւելեան ժողովուրդք , արեւելեայք . ‖ l'extrême —, ծայրագոյն Արեւելք . Ասոյ ամենէն արեւելեան մասունքն , որպէս Չինաստան եւ Ճափոն .

5. Commerce d'—, վաճառականութիւն արեւելից . *արեւելեան վաճառականութիւն է այն որ ելնի յարեւելեան Ասիա Ովկիանոսով , մինչդեռ le commerce du Levant ելնի յարեւմտեան Ասիա եւ ելնի Միջերկրականով .

Oribate.

6. Empire d'Orient, Արեւելեան Կայսերութիւն . *հռոմէացւոց կայսերութեան արեւելեան մասն , որոյ մայրաքաղաքն էր Կոստանդնուպոլիս. || schisme d'—, արեւելեան հերձուած . * Յունաց եկեղեցւոյն հռոմէայ եկեղեցիէն բաժնուիլն 862ին.

7. արեւելք , արեւելեայք , *արեւելիք . tout l'— y était.

8. Grand —, Մեծ Արեւելք . մեծ ժողովարանն ազատ-որմաշինաց որ ի Փարիզ . [գաթոլի :

9. l'— des perles, վայլ՝ ջուր մարգարտի :

Oriental, e, aux, ած.աս. արեւելեայ . *որ արեւն առաջ կ'ելլէ . planète —e. 2. արեւելեան , արեւելեայ . région —e. Les peuples orientaux. Dans les terres —es || Les Indes —es, — Հնդկաստան . || langues —es, արեւելեան լեզուք , կենդանի կամ մեռեալ լեզուք Ասիոյ . || style —, արեւելեան ոճ . այլաբանական ոճ ի կիր արկեալ յԱրեւելեայց . || luxe —, արեւելեան նոխութիւն. 3. բ. արեւելեան , արեւելաբոյս , *Արեւելք բուսնող , Արեւելքէն եկող . plantes —es, — տունկք . 4. ի. pierre —e, արեւելեան ակն՝ քար. այսպէս կոչին կարկեհան , շափիղայ եւ տպագիոն յորժամ պատուական յոյժ իցեն . || perle —e. 5. ի. արեւելածագիկ . il quitte cette fleur pour l'—e.6. Les Orientales, Արեւելեայք . հատաքուն քերթուածոց Վ. Հիւկոյի. 7. ա.յ. les orientaux, Արեւելեայք, Արեւելեանք, Արեւելք,*արեւելիք. les orientaux et les occidentaux, — եւ Արեւմտեայք , *— եւ արեւմուտիք . une —e, արեւելուհի . un —, արեւելցի :

Orientalisme, ա. արեւելագիտութիւն : [un habile —.

Orientaliste, ա. արեւելագէտ .

Orientation (սիօն) ի. արեւելացուն, արեւելագիտութիւն, արեւելակարգութիւն , արեւելեան ուղղութիւն , արեւելասղղութիւն :

Orienté, e, անց. արեւելացեալ , արեւելակոյս . les anciennes églises sont presque toujours —es. Un plan bien —. Une carte mal —e. || Maison bien —e, mal —e, քաջադիր , յառնդիր տուն , *աղէկ , գեղ դիրք ունեցող տուն . || édifice —, քաջադիր շինուած , *որուն չորս երեսներն աշխարհիս չորս կողմին կնային :

Orientement, ա. արեւելացուն, ուղղութիւն :

Orienter, ն. արեւելացուցանել , ուղղել , արեւելակարգել . զտեղել՝ հաստատել յարեւելակողմն , կարգել քան չորից ծագաց աշխարհիս. — une serre, une salle de bain, etc. — avec la boussole. — un cadran, un globe, un plan. 2. ն. — les voiles, հողմառագաստել . ի հողմն կոյս դարձուցանել զառագաստս,*առագաստներն քամին դարձնել. = չ. un navire oriente bien, քաւորք կարգեալ է նաւ յընթացս իւր .

S'orienter, դ. արեւելանալ , *կեցած տեղին դիրքն գիտնալ . 2. ի. հաստ՝ խնդամուտ լ., կալ ի վերայ , աշխարհիլ . — à la cour. Donnez-moi le temps de m'—. Il cherche à — au milieu des opinions infinies.

Orienteur, ա. արեւելացուցիչ . *տարուըն ամէն օրերուն կէսօրն ցուցընող գործի :

Orière, ի. եգ. ճայրացանկ, ճայրափոս :

Orifice, ա. բերնուկ , բերան . l'— d'un vase, d'un tuyau. — de la matrice, արգանդաբերան . les —s de l'estomac, ստամոքսաբերանք . 2. —, ճակ :

Oriflamme, ի. ռազմավառ . le roi alla prendre l'— à Saint-Denis. Déployer l'—, պարզել զ—.

Oriforme, ած. բպ. բերանաձեւ :

Origan, ա. բ. զուիրակ «կիմիչի» օձու , սաձէր» :

Originaire, ած. բնիկ . le tabac est — d'Amérique, ծխախոտն բնիկ Ամերիկայ է, *ծխախոտն Ամերիկայէն եկած է . je suis — de Naples, բնիկ՝ հայրենեօք եմ ի Նէապոլսոյ . il est né à Paris, mais sa famille est — d'Italie. 2. —, բնածին, ընդարոյս. vice —. La cause — de tous les êtres. 3. դտ. բնիկ , սկզբնական , գլխաւոր . demande —. || Demandeur —, — դատախազ , *դատն սկսող :

Originairement, մ. ի բնէ , ի բնութա , ի ծնէ . cette famille est — arménienne. 2. ի բնէ , ի սկզբան . ce mot vient — du grec. Il avait — beaucoup de bien.

Original,e,aux, ած. բուն , բնագիր , ինքնագիր , ինքնաստիպ , ինքնական , սկզբնաստիպ , նախաստիպ , իսկաստիպ, տիրաստիպ, ինքնաստեղծ, նորաստեղծ, նախագիծ, նորօրինակ, նախօրինակ , նորագիւտ , նախաձեռն . un tableau —, բուն՝ նախանկար պատկեր. les textes originaux, բնագիրք , նախագիրք . le texte — de la Bible, բնագիրն Ս. Գրոց . pensée —e, նախաստիպ՝ նախախոհ՝ նոր՝ նորիմաց խորհուրդ . un auteur —, օրինակագիր՝ ինքնագիւտ մատենագիր . tragédie —e, բնագիր ողբերգութիւն. poète —, օրինակագիր քերթող . style —, տիրաստիպ ոճ . talent —, ինքնաստիպ տաղանդ . œuvre —e, ինքնագրութիւն. il n'y a plus d'hommes originaux, չիք այլ եւս արդ ինքնագործք՝ ինքնահոգիք . le jeu de cet acteur est —, ինքնաշարժ՝ նորօրինակ՝ նորատեսիլ է խաղ գուսանիդ .

2. տարախոհ , օտարախոհ, օտարամիտ , օտարածայն , այլմտաւոր , տարօրինակ, այլանդակ, անհեդեդ . penseur —, նորօրինակ խորհող . on n'est pas plus — que lui. Manières —es. Quel homme —! || գ. c'est un —, un grand —, un franc —. C'est une —e, une vraie —e. Fuir les originaux. || — sans copie, տարախոհ որ անօրինակ . եւս՝ անօրինակ՝ տարօրինակ ինչ . il était assurément unique de son espèce et — sans copie. Tout ce que vous dites de lui est admirable, ce sont des originaux sans copie (Sév.).

3. ա. բնագիր, նախագիր, նախագիծ, սկզբնագիր . l'— d'un contrat. Collationné conforme à l'—. Les originaux de ces pièces sont perdus. Copié sur l'—.

4. բնագիր , ինքնագիր , նախատիպ , սկզբնագիր , նախօրինակ , սկզբնատիպ , բնամատեան . la traduction s'éloigne de l'—. || L'— hébreu, եբրայեցերէն բնագիր Աստուածաշնչի .

5. օրինակ , նախատիպ , նախանկար . ces statues antiques sont devenues des originaux (Buff.). L'— de cette statue est à Rome. L'— et les copies. Il a des originaux des meilleurs peintres.

6. նախատիպ , կենդանագիր ուրուք . l'injure faite à l'image retombait sur l'— (Boss.),

7. նախատիպ . l'— d'après lequel il peint, est un tableau de Lesueur. Ce peintre n'imite aucun maître, la nature est son unique —.

8. ի. նախատիպ , սկզբնատիպ , նախաշաւիղ , օրինակ . les lois de Crète étaient l'— de celles de Lacédémone (Montesq.). || նախատիպ , նախագաղափար . chacun a l'— de sa beauté dont il cherche la copie dans le monde (Pasc.).

9. նախատիպ , սկզբնատիպ օրինակ , օրինակագիր. les anciens sont des originaux.

10. *D'—*, մ. ինքնաբուն , ինքնօրինակ , ինքնածեռն , ինքնագործ , ինքնահնար . le tour était-il d'—? (Mol.). || ինքնաբուն , ինքնաբուխ , բնագիր ինքնապատում՝ ստուգապատում . les nouvelles que je vous mande sont d'—es (Sév.). || Savoir une chose d'—, ի բնագրէն՝ ի բնաբանէն գիտել գիմն , *բան մի տեսնողէն կամ ընողէն գիտնալ .

11. *En —*, մ. բնագիր, օրինակագիր . ce traité existe en — dans les archives. Je vous envoie en — un morceau de la lettre de sa femme (Sév.).

12. En propre —, արդեամբք , իրօք , իսկապէս . il possède la libéralité en propre —(La Font.). ||բուն, ինքնին . oui, madame, vous-même, en propre — (Regnard).

Originalement, մ. տարօրինակ, նորօրինակ, ինքնատպօրէն. il pense, il s'exprime —.

Originalité, ի. ինքնուրոյնութիւն , ինքնականութիւն , ինքնակայութիւն , ինքնատեղծութիւն , իսկատիպութիւն , ինքնատպութիւն , բնատպութիւն . l'— d'un tableau, de ses idées, d'une pensée, de style. Son style a de l'—. Un caractère d'—. 2. տարօրինակութիւն, այլանդակութիւն , անհեդեդութիւն . l'— de cet homme, de son caractère, de ses manières. || յ. —ք , այլանդակ գործք . il était connu par ses —s.

Origine, ի. սկիզբն , ծագումն . expliquer l'—, գուսան եւ գիտիդն յայտնել . L'— du monde. On ne connaît pas l'— de sa fortune. L'— d'un usage, d'une coutume, d'une cérémonie. Chercher, découvrir l'— d'une chose. Depuis l'—, անդստին

ի սկզբանէ . . l'—, ի սկզբան , ի սկզբան անդ . 2. բպ. եւ աս. ծագումն . 3. ծագումն , ծնունդ , սերունդ . être Français d'—, Գաղղիացի լ. ծննդեամբ . tirer son —, ծագումն ունել , սերիլ . toutes les —s des peuples sont visiblement des fables (Volt.). Ils ont tous une même —, համասեռք՝ համաճիւնք՝ ծննդակիցք են ամենքին . 4. l'— d'un mot, սկիզբն՝ ծագումն՝ առուգաբանութիւն բառի . 5. փ. սկիզբն , ծագումն , ծնունդ , պատճառ . l'intempérance est l'— de la plupart des maladies. Une mauvaise plaisanterie a été l'— de cette guerre.

A l'—, dans l'—, մ. ի սկզբան , ի սկզբան անդ , անդուստ ի վերուստ . depuis l'—, depuis son —, dès l'—, ի սկզբանէ , անդստին ի սկզբանէ , *անդուստ ի վերուստ . dès l'— du christianisme, ի սկիզբն՝ յառաջին դարս քրիստոնէութեան :

Originel,elle, ած. սկզբնական , առաջին. les droits —s de l'humanité. Conserver sa candeur —elle. 2. ար. սկզբնական, բնաւորական. péché —, — մեղք . || փ. c'est le péché — de l'homme de vouloir être plus qu'il n'est (Bourd.). || փ. cet homme a le péché —, — մեղք են առնդ , *այս մարդն — մեղք ունի , այսինքն՝ այս ինչ պաշտօնի՝ պատուոյ հասնելուն արգելք են բնաւանիքն , ազգութիւնն՝ յարարերութիւնքն . || justice, grâce —elle, — արդարութիւն , շնորհք . *վիճակն անմեղութեան յորում ստեղծուեցաւ Ադամ :

Originellement, մ. ի ծնէ , անդստին ի ծնէ , ի բնաւսն . l'homme est — pécheur. [originaux.

Orignal, ա. տ. **Élan.** || յ. des

Orillard, arde, տ. **Oreillard.**

Orillette, ի. տ. **Mâche**

Orillon, ա. ունկնակ . *պզտիկ ականջ . || les —s d'une charrue, ունկունք արօրի . les —s d'une marmite. Écuelle à —s, ունկնաւոր պուտուկ . || bastion à —s, ունկնաւոր ճարտկոց :

Orillonner, ն. գ. ունկնաւորել :

Orin, ա. նւ. խարսխապարան. տ. **Bouée.** [եւ չ. —իլ:

Oringuer, ն. նւ. պարանել . = **Oriolus** (իւս) ա.թ. գա. **Loriot**ի:

Orion, ա. աս. Որիոն , Ձայկ . աստեղատուն հարաւային կիսագընդոյ . le baudrier d'—, կամար Ձայկայ :

Oripeau, ա. շառաչուկ «վարագ». 2. շառաչապատառ «խամ գրլապոծոյս գումաշ». cet acteur était couvert d'—x. Vos dames avec leurs habits d'— (Sév.). Chamarré de vieux —x. 3. փ. շառաչուկ, սուտ պաճուճանք. il y a bien de l'— dans cet ouvrage. Tout n'est pas or dans ce poème, il y a bien de l'—.

Orite, ա. հբ. լեռնաքար , լեռնակն . 2. բ. լեռնաբոյս :

Orlaya, ա.բ. օրլայա . երկպրուկ բոյս՝ ի տոհմէ հովանաթերից :

Orle, ա. ն. ծիր (խոյակի սեանց). 2. կգ. ծիր . 3. ծիր (հրաբխոյ) . les —s du cratère du Stromboli.

Orlé, e, ած. կգ. բոլորակաձիր :

Orléanisme, ա. օրլէանութիւն :

Orléaniste, ա. օրլէանեան. կուսակից օրլէանութեան :

Orléans (օրլէանս) ի. օրլէան . բամբակախառն ծեծեւ ասուի . redingote, robe d'—.

Orlet, ա. ն. տ. **Plinthe.**

Ormaie (օրմէ) կամ **Ormoie** (օրմուա) ի. կնձնիք, կնձնաստան «գաբա աղաճըզ»:

Orme, ա. կնձնի «գաբա աղաճ». planter des —s, —ս անկել . une allée d'—s, ծառուղի կնձնեաց , կնձնաստնի՝ կնձնազարդ ծառուղի . || — à trois feuilles, տ. **Ptélée.** || — à feuilles larges, étroites, լայնատերեւ , անձկատերեւ —. — tortillart, խեղակնձնի —. || — liège, սնկակնձնի. || juges de dessous l'—, փոքր դատաւորք գեղջ, *որ կդատէին կնձնիի տակ ստանուտեաց ապարանից դրան քով . || փ. attendez-moi sous l'—, սպասեայ ինձ ընդ կնձնեաւ , *—ի տակ սպասկ ինձ , կ'ըսուի երբոր մէկն սուաճ ժամադրութիւնն կատարելու միտ չունենայ :

Ormeau, ա. կնձնիկ , կնձնեակ . 2. կնձնի . les —x, —ք :

Ormier, ա. կ.փծ. տ. **Laliotide.**

Ormille, ի. կնձնիկ , կնձնեակ . 2. կնձնեակք , կնձնեկուտ . j'ai fait planter de l'—, կնձնեակս եսուս տնկել :

Ormin, ա. բ. արմինան . * եղեսպակի (salvia). տեսակ խոտ :

Ormoie, տ. **Ormaie.**

Ormus (օրմիւս) **Ormuzd** (օրմիզդ) ա. Որմիզդ :

Orne, ա. բ. բարիացի . վայրի հացի «ագ. աղաճը» . հն. **Frêne orné.** տ. **Frêne.**

Orné, e, անց. զարդարեալ , պաճուճեալ , պճնեալ , զարդալից , զարդագեղ , զարդաշուք , *զարդարած , զարդարուած . — de fleurs, ծաղկազարդ , ծաղկապաճոյճ , *ծաղիկներով —. — de fruits, պտղազարդ , *պտղով՝ պտուղներով —. chambre —e, bien —e, բարեզարդ , քաջազարդ սենեակ . mal —e, յոռեզարդ . appartement — de meubles, կահազարդ բնակարան. — de plumes, փետրազարդ . boutiques —es avec des fleurs, ծաղկեզարդ կրպակք . — de porcelaines, յախճապակեզարդ . chambre —e par une tapisserie, գեղացազարդ սենեակ . — de vieillesse, ծերունազարդ . — de vertus, առաքինազարդ . son style est —, զարդարուն՝ զարդախօս՝ ճոխաբան՝ պաճուճազարդ է ոճ նորա . une femme —e de talents. կին տաղանդազարդ. son âme —e de la vertu, ոգի նորա առաքինազարդ . richement —, ճոխապաճոյճ . || լկ. un esprit —, այր իմաստազարդ՝ իմաստակեղ՝ քաջգէտ . elle avait l'esprit —, իմաստահանճար , քաջագէտ էր , զարդարեալ էին միտք նորա գիտութեամբք :

Ornemaniste, ա. նբ. զարդագործ , զարդանկար :

Ornement, ա. զարդ , զարդարանք , բարեզարդութիւն , պաճուճանք , պաճոյճ . les —s royaux. Cette femme chargée de mille vains —s. — utile, futile, superflu, précieux, riche, mesquin. Bel —. Les —s de la vanité. — de bon goût. Prodiguer les —s. Se parer d'—s. Mettre, ajouter des —s. Ôter les —s. Se passer d'—s. Sans —s, անզարդ , անպաճոյճ . 2. ճ. զարդք . une façade chargée d'—s, զարդալից ճակատ . une boiserie nue et sans —s, փայտակերտք մերկ եւ անզարդ . 3. նկ. զարդ, զարդանկար. un peintre d'—s, զարդանկար . dessin d'—, զարդական գծագրութիւն . dessin d'— pour le tabac, ծխազարդ . 4. յ. զարդք , եկեղեցական զգեստք . —s pontificaux, քահանայապետական զարդք՝ զգեստք . le prêtre revêtu de ses —s, քահանայն արկեալ զանձամբ զզարդս՝ զարդահանդերձս իւր. || եզ. un —, զարդ , միազոյն ճանդերձ քահանայի եւ նուիրական սեղանոյ . en — blanc, rouge. Un bel —, 5. եժ. notes d'—, զարդախազք . 6. փ. զարդ , պարծանք . les hommes qui ont été l'— de leur siècle (Fén.). Faire l'—, le principal — de, զարդ պարծանաց լ. իմիք . elle est l'— de sa mère. La modestie est le plus bel — du mérite. 7. մագ. զարդ, սեղեակաձանք, պաճուճանք . — naturel, superflu, vain, recherché. Les —s du style. Style chargé d'—s. Discours trop chargé d'—s.

Ornemental,e, ած. զարդարուն, պաճուճեալ , պճնողական , պճնազարդ. style —, — ոճ. draperies —es, զարդաշուք օձոցք :

Ornementation (սիօն) ի. զարդագործութիւն, զարդարանք , զարդածեւ : [զարդագործել :

Ornementer, ն. զարդարել ,

Ornéode, ա. մբ. զարդամիջատ . միջատ փոքրիկ եւ գեղեցիկ :

Orner, ն. զարդարել , պաճուճել , պճնել . — une église. Des arbres ornent cette promenade. — de porcelaine, յախճապակել , յախճապակազարդ առնել . 2. փ. զարդարել , պճնել , ճոխացուցանել . — qn. de dignité. Ses vertus ornent l'âme. — la mémoire. Il a orné son esprit des plus belles connaissances. Les figures ornent le discours. — son langage, son style.

S'orner, դ. զարդարիլ , պճնիլ , պաճուճիլ . la campagne s'orne de verdure et de fleurs.

Ornier, ա. բ. տ. **Orne.**

Ornière, ի. անուահետ. հետք անուոյ . tomber dans une —. Chemin rempli, plein d'—s. 2. փ. արահետ , շաւիղ սովորութեան . l'— de la routine, de l'habitude, des préjugés. Sortir de l'—. Suivre l'—. Tomber, retomber dans l'—.

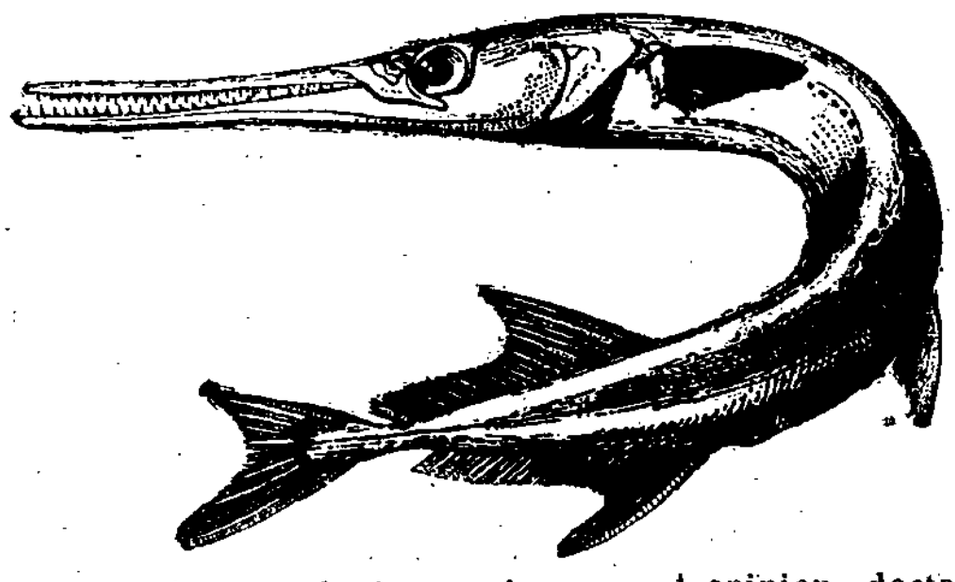
Ornismye, ա. թ. Թռչնաճանճ . հն. **Trochile.**

Ornithies (նիթի)ա. յ. հխ. Քրոչնաթերք . հոլմք ի Յունաստան :
Ornithique, ած. Քռչնային :
Ornithite, ի.հբ. Քռչնիա . չբաւեալ լուսակրաւ կրոյ :
Ornitho... նմ. յն. Քռչն . . . , Քռչնա . . .
Ornithocéphale, ած. բպ. Քրոչնագլխակերպ :
Ornithocéphaloïde, ած. սբ. Քռչնագլխակերպ :
Ornithochéire (քէիր) ա. սբ. Քռչնաձեռն . սողուն բրածոյ :
Ornithocœle, ա. վբ. սբ. Քռչնոլովայն . գեռուն բրածոյ :
Ornithodelphes, ա.յ.սբ. Քրոչնաթագանդք . S. **Marsupiaux.**
Ornithogale, ա.բ. Քռչնակաթն, շնախատոր, շանխատոր, աստղաշուշան . տունկ կաթնագոյն ծաղկօք :
Ornithoglosse, ի. բ. Քռչնալեզու . տունկ Գլուխ Բարեյուսոյ :
Ornithoïde, ած. բպ. Քռչնակերպ :
Ornitholithe, ա. Քռչնաքար :
Ornithologie, ի. Քռչնաբանութիւն , Քռչնագիր . մասն կենդանաբանութեան որ զՔռչնոց ճառէ :
Ornithologique, ած. Քռչնաբանական :
Ornithologiste, Ornithologue, ա. Քռչնաբան , Քռչնագէտ :
Ornithomance, Ornithomancie, ի. հաւահմայութիւն , հաւադիւթականն , Քռչնահմայութիւն :
Ornithomyse (Քօմիզ) ած. Քրոչնոջիլ :
Ornithope, ա. բ. Քռչնոտն . *տեսակ մի խոտ ուտելի :
Ornithophile, գ. Քռչնասէր :
Ornithopodes, այ. վբ. կ. Քրոչնոտութք . բրածոյ կենդանիք :
Ornithoptère, ա. մբ. Քռչնաթև :

Ornithorhynque (Քօրինք) ա.կ. ցամքող, հաւկտուց. տոքրոտանի Նորզոլանտոյ : [ղեզ :
Ornithosaure, ա. Ք. Քռչնամո-
Ornithoscelidés, ա. սբ. Քրոչնաոտնքեայք . խումբ բրածոյ զեռնոց :
Ornithoscope, ա. հաւադէտ , հաւակռիչ : [դիտութիւն :
Ornithoscopie, ի. հխ. հաւա-
Ornithotomie, ի. Քռչնահատութիւն, հաւահատութիւն. S. **Auspice.**
Ornithotrophie, ի. Քռչնաբուծութիւն . *հաւկիթ Քռչոյն հանելու եւ վաճառելու արհեստն :
Ornithurate, ա. տգ. Քռչնատ :
Ornithurique, ած. տգ. Քրոչնային :
Oro... նմ. յն. լեռնա . . .
Orobanche, ի. բ. գայլխոտ :
Orobanchées, ի. յ. բ. գայլխոտեայք. տոհմ երկպտուկ բուսոց որոց տիպ է գայլխոտ .
Orobe, ի. եւ ա. բ. քիսամն «ագպուրչագ» . — arménien, հայքիսամն.
Orobite, ի. հբ. ոլոռնաքար . հն. **Pisolithe.**
Orogénie, ի. լեռնածնութիւն . կազմութիւն լերանց :
Orogénique, ած. լեռնածնական, լեռնածին . mouvements —s.
Orognosie, ի. լեռնագիտութիւն:
Orognostique, ած. լեռնագիտական :
Orographe, ա. լեռնագիր :
Orographie, ի. լեռնագրութիւն:
Orographique, ած. լեռնագրական : [նածի . ձի բրածոյ :
Orohippus (իւս) ա. վբ. կ. լեռ-
Orohydrographie, ի. լեռնաջրագրութիւն :
Orologie, ի. լեռնաբանութիւն , լեռնախօսութիւն :
Orologique, ած. լեռնաբանական , լեռնախօսական :
Oronce, ա. բ. հնդոր . տունկ ջրասուն: [սերք :
Oronciacées, ի. յ. բ. հնդորա-
Oronge, ի. ոսկեսունկ . ուտելի կարմիր սունկ :
Oronte, ի. բ. S. **Oronce.**
Orpailleur, ա. ոսկեհան . *գետերու աւազէն ոսկի հանող :
Oropion, ա. հբ. որոպիոն կամ լեռնոճառ . *տեսակ կաւի :
Oroxyle, ա. բ. լեռնափայտ . ճառ Ամերիկայ :
Orphée, ա. դց. Որփէոս . 2. փ. —. քաջ բերող եւ երաժիշտ . la France a perdu son —. 3. Ծ. —. հն. **Moqueur.**
Orphelin, e, գ. որբացեալ, որբ, որբուհի «էօքսիւզ» . devenir, rester —, — է՝ մնալ , որբանալ . qui aime les —s, որբասէր . pauvre —. Petit —, որբիկ. mère des —s, որբամայր. père des —s, որբահայր . protéger, secourir l'—. || — de père, de mère, — ի հօրէ , ի մօրէ , *հօրմէն , մօրմէն —. 2. ած. —. il est — de père et de mère, — է ի հօրէ եւ ի մօրէ . 3. ա. յ. les —s, որբանոց :
Orphelin, ա. ծխնաածայր . *գետին նետուած ծխեցի (cigare) ծայր . կն. **Mégot.**
Orphelinage, ա. որբութիւն :
Orphelinat, ա. որբանոց :
Orphéon, ա. Որփէոն , նուագախումբ . *ձայնական երաժշտութիւն սովրեցունելու ընկերութիւն . 2. որփէոն . նուագարան ինչ :
Orphéonique, ած. որփէոնեան . concours —.
Orphéoniste, ա. որփէոնական , որփէոնեան . անդամ որփէոնի :
Orphie, ի. ձբ. որփուկ , որփաթոյս :
Orphique, որփէոսեան . || vie —,

— կեանք . զգօն եւ առաքինազարդ կեանք . 2. ա. յ. les —s, —ք . պիւծագրութեան իմաստասէրք , 3. ի. յ. les —s, — ոճք . խորհրդաոճք Բաքոսի . 4. ա. յ. les —s, —ք. բերդուածք Որփէոսի համարեալք :
Orphisaure, ա. սբ. օձամողէզ :
Orphisme, ա. որփէոսութիւն :
Orpiment, ա. տգ. ոսկեզաւրիկ . մկնդեղ ծծմբաճ դեղնագոյն . հն. **Azarnet.**
Orpimenter, ն. ոսկեզաւրկել . *ոսկեզաւրիկ զարնել :
Orpin, ա. բ. փերփեր , փերփեր բարի . 2. ռ.ա. **Orpiment**ի :
Orque, ի. դեգալ , * դելփին . ձկան տեսակ մի . կն. **Épaulard.**
Orse, ա.հ. նւ. S. **Bâbord, Lof.**
Orseille, ի. բժ. ոսկիզ . հն. **Lichen des rochers** (ժայռաքոս) :
Orsellate, ա. տգ. ոսկեզատ :
Orsellique, ած. տգ. ոսկեզային:
Orser, ն. նւ. S. **Lofer.**
Ort (օր) վճ. խառն կշիռ . peser —, կշռել խառն կշռով , կշռել զվաճառս հանդերձ պատատոմնօք, *ապրանքն պատատոներով կշռել . cette balle pèse cent livres —. S. **Brut.**
Ortalide, մբ. պրտոր . միջատ երկթեւ :
Ortalidées, ի. յ.մբ. պրտորեայք:
Orteil, ա. ոտնամատն , ոտքի մատ . les cinq —s, հինգ ոտնամատունք , * ոտքի հինգ մատերն . || le gros —, կ. l'—, բնամատն, *պալի, ոտքին բուն՝ մեծ մատն :
Orthanthera, ա. բ. ուղղաբեղնան . ազգ երկպտուկ տնկոց :
Orthite, ի. հբ. ուղղաքար :
Ortho... նմ. յն. ուղիղ , ուղղա...
Orthobasique, ած. հբ. ուղղահիմն , ուղղահարիսխ :
Orthocératidés, ա.յ կ. ուղղեղջերեայք . խումբ գլխոտն փափկամորթոց :
Orthocères, ա. յ. մբ. ուղղեղջիւրք . խումբ պատենաձեւ միջատաց : [ուղղագոյն :
Orthochromatique, ած. լնկ.
Orthochromatisme, ա. լնկ. ուղղագունութիւն . l'— parfait est difficile à obtenir.
Orthoclase, ի. հբ. ուղղահիերձաքար . հն. **Orthose.**
Orthocome, ա. Ք. ուղղագէս *ճնճղուկի տեսակ երկայնապոչ :
Orthodactyle, ած. կ. ուղղամատն :

Orthodon, ա. ձբ. ուղղատամնակէտ . * տեսակ մի կէտ՝ մեծ ձուկ :
Orthodonte, ած. ուղղատամն . * շիտակ ակռաներ ունեցող :
Orthodoxe, ած. ուղղափառ, ուղղահաւատ , ուղղակարծ , որթոդոքս , որթոդոքսական . opinion, doctrine —, — կարծիք. un pays —, — երկիր . auteur —. || փ.

les doctrines classiques et —s. Il n'est pas — en matière de littérature, de goût. 2. գ. ուղղափառ., ուղղահաւատ, օրթոդոքս. les —s et les hérétiques. [ռապէս :

Orthodoxement, մ. ուղղափա-

Orthodoxie, ի. ուղղափառութիւն, ուղղահաւատութիւն, օրթոդոքսութիւն. l'— d'une proposition. || փ. —. j'ai toujours douté de l'— de ses principes en grammaire, en littérature.

Orthodromie, ի. ն. ուղղագրնացութիւն. * նաւուն շիտակ դէպի նպատակակէտ հովերին վերեւն ըրած ճամբան. || հկ. է **Loxodromie.**

Orthodromique, ած. ուղղագնաց, ուղղընթաց, ուղղագնացիկ. ligne —. [նման. cristaux —s.

Orthoédrique, ած. հբ. ուղղա-

Orthoépie, ի. բ. ուղղաձայնութիւն, * շիտակ արտասանութիւն :

Orthoépique, ած. բ. ուղղաձայնական :

Orthognathe (օրթոկնաթ) ած. կ. ուղղածնօտ. || ա. յ. les —s, —բ :

Orthognathisme, ա. ուղղածնօտութիւն :

Orthogonal,e, ած. եչ. ուղղանկիւն, ուղղանկիւնի. projection —.

Orthogonalement, մ. ուղղանկիւնապէս : [ligne —.

Orthogone, ած. ուղղանկիւն.

Orthographe, ի. ուղղագրութիւն. savoir, apprendre, enseigner l'—, գիտել, ուսանիլ, ուսուցանել զ—. mettre l'—, —ութեամբ գրել, ուղղագրել. bonne, mauvaise, correcte —. L'— d'un mot. || Faute d'—, վրիպակ, սխալ —ութեան. faire une faute, des fautes d'—, առնել սխալ՝ սխալս —եան, * —եան սխալ ընել եւ փ. վրիպիլ. ի գնացս. || une dictée d'—, կր. une —, կրթութիւն —եան :

Orthographie, ի. ն. ուղղագիր. * շէնքի մի ճակատին ձեւն. 2. —. * պարսպի մի կիսանկարն կամ ուղղահայեաց մի կողմի ձեւն. 3. եչ. —. * բանի մի ամէն կէտերն յատակի մի վրայ ուղղահայեաց ձեւացուցնելու արհեստն :

Orthographier (j'orthographiais, n. orthographiions, v.orthographiiez; q. j'orthographie, q. n. orthographiions, q. v. orthographiiez) ն. ուղղագրել. ուղիղ գրել գրատ. comment orthographiez-vous ce mot? || լկ. orthographiant comme un laquais mal élevé (Volt.).

S'orthographier, դ. ուղղագրիլ, * շիտակ գրուիլ. ce mot ne s'orthographie pas ainsi.

Orthographique, ած. ուղղագրական. signes —s, — նշանք, որպիսիք են կէտ, միջակէտ, տողակէտ, . . . 2. եչ. —. dessin —, — ուրուագիծ :

Orthographiquement, մ. ուղղագրապէս. քան կանոնաց ուղղագրութեան. écrire —. — parlant.

Orthographiste, ա. ուղղագրիչ. մատենագիր՝ ուսուցիչ ուղղագրութեան :

Orthoiexie (օրթոլէքսի) ի. ուղղաբանութիւն :

Orthologie, ի. ուղղախօսութիւն. * շիտակ խօսելու արուեստն. 2. —. * այս արուեստին վրայ գրուածք :

Orthologique, ած. ուղղախօսական : [փական :

Orthométrique, ած. ուղղաչա-

Orthomorphie, ի. ուղղաձեւութիւն: [ղաջղաձեւք:

Orthonévroptères, ա. յ. կ. ուղ-

Orthoneure, ած. փխ. ուղղաջիղ:

Orthopédie, ի. վ. մանկուղղութիւն, մանկամարզութիւն, մարմնուղղութիւն. * տղոց մարմնոյն պակասութիւնները շտկելու արհեստ :

Orthopédique, ած. մանկուղղական, ուղղամարզական, մարմնուղղական. appareil, traitement —. Corset —, մարմնուղղական սեղմիչ :

Orthopédiste, ա. մանկուղղիչ, մարմնուղղիչ : [րոց :

Orthophallique, ած. ուղղավա-

Orthophrénie, ի. ուղղամտութիւն : [ձիւն :

Orthophonie, ի. ուղղաձայնութիւն.

Orthoplocées, ի. յ. բ. բազմագոյց, բազմավարակ :

Orthopnée, ի. բժ. ուղղաշնչութիւն. * տեսակ մի շնչարգելութիւն, որով ախտացեալն կացնած կամ նըստած կարող է շունչ առնել :

Orthopnoïque, ած. բժ. ուղղաշնչական. accidents —s. 2. ուղղաշունչ, ուղղաշնչուտ. il est —. || գ. un —.

Orthopodes, ա. յ. վբ. սբ. ուղղոտունք. ազգ բրածոյ գնդանց :

Orthoptère, ած. ուղղաթեւ, * շիտակ թեւ ունեցող. || ա. յ. les —s, —բ :

Orthorama, ա. ուղղատես, ուղղադիտակ (գործի) :

Orthoraphes, ա. յ. մբ. ուղղակարանք. մեծ բաժին երկթեւ միջատաց :

Orthorhéonome, ա. եւ. եղեկտրահոսանաօրէնք (գործի) :

Orthorrhombique (օրթոռոմբիք) ած. հբ. ուղղատարանկիւնային. prisme —.

Orthoscope, ա. ուղղացոյց :

Orthose (օրթոզ) ա. հբ. ուղղաքար. * տեսակ մի դէլսպաթ :

Orthosomatique, ի. ուղղամարմնութիւն : [սերմն :

Orthospermé, e, ած. բ. ուղղա-

Orthospermées, ի. յ. բ. ուղղասերմնեայք :

Orthotome, ա. Ց. ուղղակտուր. ազգ ճնճղուկի :

Orthotric, ա. բ. ուղղաձաթ. ազգ մամոյ :

Orthotrichoïdées, ի. յ. բ. ուղղաձաթակերպեայք. ցեղ մամոյ :

Orthotrope, ած. բ. ուղղադարձ:

Orthrine, ի. **S. Benzoïle.**

Ortiage, ա. նգ. դեղնուց. դեղնաւորեւ հիւանդութիւն այգեաց :

Ortie, ի. բ. եղինճ, * կճան, կլճանխոտ « բարբրան օձու ». || փ. եւ բ. jeter le froc aux —s, **S. Froc.** 2. — de mer, —, ծովեղինճ. հն. **Acalèphe.** 3. անբ. եղինճ. * տեսակ մի վէրքի պատրոյգ (ձիոյ) :

Ortiée, ած. ի. բժ. fièvre —, **S. Urticaire.** [Անլ:

Ortier, ն. եղինճել. * եղինճով խայ-

Ortive (Քիլ) ած. ի. ծագման, ծագոդական. amplitude —, արեւելեան լայնութիւն :

Ortolan, ա. տորդիկ «եելվէ դուշու». gras comme un —.

Orvale, ի. բ. վիրախոտ. հն. **Herbe aux plaies.**

Orvet, ա. կ. սոսկուկ. անվնաս օձ փոքրիկ. հն. **Anguis.**

Orviétan, ա. որվիէթան. խիստ ինչ դեղոյ երբեմն հռչակաւոր. prendre de l'—. || Marchand d'—, որվիէթանավաճառ. սուտ բժիշկ, խաբեբայ դեղավաճառ եւ փ. մեծաբան, * մեծ մեծ խօսելով խաբող. 2. որվիէթան, խաբէութիւն, շառլատանութիւն. on laisse les bonzes débiter leur — dans les places publiques (Volt.).

Orycte, ա. մբ. եղջերզէզ. ազգ պատենաձեւ միջատի :

Oryctère, ած. երկրաբիր, * գետին փորող. insectes —s. 2. ա. —. * — կենդանի :

Oryctérope, ա. կ. ատնաբիր :

Orycto... նմ. յն. բրածոյ, հանածոյ :

Oryctogéologie, ի. հբ. հանածոպատմութիւն. մասն բնական պատմութեան որ ուսուցանէ հանածոյից :

Oryctognosie, ի. հանածոգիտութիւն. մասն բնական պատմութեան որ ուսուցանէ ճանաչել եւ զանազանել հանածոյս :

Oryctographe, ա. բրածագիր :

Oryctographie, ի. բրածագրութիւն. նկարագիր բրածոյից :

Oryctographique, ած. բրածագրական :

Oryctologie, ի. բրածաբանութիւն, բրածախօսութիւն. պատմութիւն բրածոյից :

Oryctologique, ած. բրածաբանական, բրածախօսական :

Oryctologiste, Oryctologue, ա. բրածաբան, բրածախօս :

Oryctotechnie (օրիքթոթէքնի) ի. բրածարուեստ, հանարուեստ, հանածարուեստ. * հանքային նիւթերն ձեռք բերելու արհեստ :

Orynge, ա. կ. վայրենածի. վայրենի ձի :

Oryx (օրիքս) ա. կ. որիւքս. * տեսակ մի էշայծեամն :

Oryza, ի. բ. որիզ, բրինձ :

Oryzées, ի. յ. բ. որիզեայք :

Oryzivore, ած. որիզակեր, բրինձակեր. * բրինձ ուտող. animal —.

Oryzophage, ած. որիզակեր, բրինձակեր. populations —s.

Os (ո խօսքին վերջն եւ նախադաս բաղաձայնի, իսկ նախադաս ձայնաւորի կամ անձայն *h*ի օս. un os. էօն օս. les os, լէ զօ) ա. ոսկր, * ոսկոր «քէմիք». grand —, les —, ոսկրոտի, * ոսկորնիլ, ոսկրուտք. l'— de la jambe et du vertèbre, լնտան. — temporal, քնքոսկր. — pala-

tin, ընոսկր . — crochu, կոքոսկր . huile d'—, ոսկրիւղ . la jointure, l'emboîture des —, ոսկրազօդք. fracture, dislocation des —, բեկումն՝ բեկուածին , խախտումն ոսկրաց, *ոսկրննդուն կոտրիլն , խախտիլն . la moelle des —. — lenticulaire, ոսկնածիւ —. — carié, nécrosé. Bouillon d'—. — de bœuf, de mouton, de poulet. D'—, en —, ոսկրեայ , *ոսկրէ . couteau à manche d'—, ոսկրաբռնի՝ ոսկրամեղիս դանակ . manche de couteau en —, ոսկրեայ մեղիս դանակի, *ոսկրէ կոթ դանակի. entouré d'—, ոսկրապատ, *ոսկրով պատած . || ronger un —, կրծել զոսկր , *—կրծել . || փ. ronger, manger qn. jusqu'aux —, կրծել , ուտել զոք մինչեւ ցոսկերս , կեալ ճախիւք ուրուք , տալ ճախել նմա զմեծագոյն մասն ընչից . || փ. donner un — à ronger à qn., տալ ումեք մինչ ի կրծել , *մէկուն կրծելու բան մի տալ , բան մի տալ որ գինքն զբաղեցունէ՝ որ իրեն օգտակար ըլլայ . || փ. jeter un — à qn., արկանել — ումեք , արկանել — առաջի ուրուք , *մէկուն առջեւն — մի նետել , շահիլն մէկուն մատն մի տալ՝ գործին նպաստաւոր ըլլալու համար . || ը. rompre, briser, casser les —, խորտակել զոսկերս , չարաչար առնել , *—ներն կոտրել , նաստիկ ծեծել. || en chair et en —, անձամբ , իւրովի . || n'avoir que la peau et les —, միայն յոյժ լինել, *ոսկրը կաշի՝ աստիկ նիհար ըլլալ . նմ. ասի les — lui percent la peau, il a la peau collée sur les —, on lui compterait les — կամ il n'a que la peau sur les —, միայն յոյժ է, *աստիկ նիհար է . || ը. percé, mouillé jusqu'aux —, ոսկրաթաթախ, ոսկրաթաթաւ , անձրեւաթաց ցոսկերս , *—ներն անցած , մինչեւ —ներն աստիկ թրջած , խխում դարձած . S. **Percé.** || Jusqu'à la moelle des —, ուղղածուծ, մինչեւ ցուղեղ ոսկերաց, աստիկ , * մինչեւ —ներուն ծուծն . il est scrofuleux jusqu'à la moelle des —. || Il ne fera pas de vieux —, չծերասցի , վաղամեռիկ լիցի , * պիտի չծերանայ . || il y laissera ses —, Պողջ այդրէն զոսկերս իր , մեռցի ի նմին , *—ներն հոն պիտի Պողու , հոն պիտի մնանի . || — à moelle կամ à la moelle, ուղղալից —. եւ փ. օգտակար՝ մնծագին ինչ .

2. յ. քԹ. ոսկերք , ոսկրոտի , ոսկերոտի , դի , մարմին , *—ներ , դիակ . mettez mes — auprès de ses — (Sacy).

3. փ. les —, ոսկերք, ներքին մարդոյ . la frayeur de la mort dans mes — a couru (Lamart.), սարսափ մահու ընդ ոսկերս իմ ընթացաւ. quelle soudaine ardeur jusqu'aux — me consume? (Rotrou). || Jusque dans la moelle des —, մինչեւ ցուղեղ ոսկերաց , մինչեւ ի խորս հոգւոյ . il est avare jusque dans la moelle des —.

4. ի Ս. Գիրս , les — de mes —, ոսկերք ոսկերաց իմոց ,կին իմ , որդիք իմ . alors Adam dit: voilà maintenant l'— de mes — et la chair de ma chair (Sacy).

5. մգ. ոսկր. — hyoïde, կոքոսկր, լեզուոսկր. — iliaque, կշռոսկր .

6. կ. եղջերուաբիտ . բիտ եղջերուի «կէյիք մահմուզու».

7. ձր. — de sèche, սիպոսկր . ոսկրը սիպեայ , * սիպէ ձկան կռնակի ոսկրն .

Առ. les — sont pour les absents, ոսկերք վասն հեռաւորաց են , *չատ ուշ ևկողներն մնացածներն կ'ուտեն :

Osamine, ի. ոգ. քաղցրամին :

Osane, ի. կ. բաշայծքաղ . այծքաղ բաշոտ :

Osanore (օսանոր) ած. ոսկրոսկի. dent —, — առամն, կեղծատամն :

Osar (օզար) ա. եբ. ոզար . լեռնակ աւազախառն, խճախառն , խեցախառն եւ քարապատ :

Osazone, ի. ոգ. օզազոն . հն. **Osone.**

Osbeckie, ի. ը. ոսբեկախոտ :

Oscabrelle, ի. փԹ. նաւախղունջիկ. ազգ որովայնոտն փոքրիկ փափկամորԹոյ . հն. **Chitonelle.**

Oscabrion, ա. փԹ. նաւախղունջ. ազգ որովայնոտն փափկամորԹոց :

Oschéite (օսքէիԹ) ի. բժ. փոշտաքոյբ , փոշտատապ . բորբոքումն փոշտի :

Oschéocèle (օսքէօսէլ) ի. վ. փոշտանկ , փոշտանկուԹիւն . հն. **Scrotocèle.**

Oschéolithe, ի. բժ. փոշտաքար:

Oschéome, ա. **Oschéoncie,** ի. բժ. փոշտայտոյց . * փոշտի ուռեցք :

Oschéoplastie (օսքէօփլասԹի) ի վ. փոշտակազմուԹիւն, փոշտաշինուԹիւն . *արուեստով փոշտ նորոգելն : [լուի :

Oscillaire, ի. բ. ճօճարոյս. ազգ

Oscillant, e (օսիլլան) ած. ճօճ , ճօճուն , ճօճական . || փ. տատանեալ, երերուն, դանդաչուն. esprit —.

Oscillariacées, Oscillariées, ի. յ.բ. ճօճարուսասերք , ճօճարուսեայք :

Oscillation (օսիլլասիօն) ի. ճօճ , ճօճան , ճօճումն , ելեւէջք , տատանումն. les —s d'un vaisseau, du pendule, d'un fluide, d'une planète. centre d'—, կեդրոն ճօճման . 2. փ. դանդաչանք , ծփանք , յոյզք . les —s de l'opinion publique, du crédit, de l'âme, etc.

Oscillatoire (օսիլլաԹուառ) ած. ճօճական, տատանող. mouvement —.

Oscillatoriées, S. **Oscillariées.**

Osciller (օսիլլէ) ն. ճօճիլ , տատանիլ . le pendule oscille en temps égaux. || Faire —, ճօճել , ճօճեցուցանել . 2. փ տատանիլ , ծփիլ . ceux qui oscillent entre le vice et la vertu (Dider.). Il ne sait pas se décider, il oscille entre deux systèmes, entre les deux partis.

Oscine, ի. Ժ. հխ. հո. երգահայ, երգաձուչուն . 2. մբ. Ժնկիչ :

Oscitant, e (օսիԹան , անԹ) ած. բժ. յօրանջող . fièvre —e, — ջերմն:

Oscitation (օսիօն) ի. յօրանջ , յօրանջումն :

Oscite, ի. բժ. սրովայնաջրգողուԹիւն . փորու ջրգողուԹիւն :

Osculateur, trice, ած. եչ. համբուրիչ . * կրծուի բոլորակի որուն շրջանակն հատարակաց կէտ մի ունի ուրիշ բոլորակի կամ կորագծի հետ . cercle —. Courbe —trice.

Osculation (օսիօն) ի. եչ. համբոյր , համբուրումն , շօշափումն :

Oscule, ա. բ. բերանակ . 2. կ. ճճիկ կամ ճճիչ գործի երիզորդանց. S. **Tenia.**

Osculé, e, ած. կ. ճճիկաւոր :

Ose, վերջայանգ յոյն . . . ումն ...ուԹիւն կամ ...ուց . S. **Ostéose, Mélitose.**

Osé, e, անց. համարձակեալ , յանդգնեալ , ժպրիեալ . un rapt — en plein jour. 2. ած. յանդուգն , ժպրիչ , ժմերտ . sera-t-il assez — pour dire... Vous êtes bien —.

Oseille (օզէյլ) ի. բ. ԹրԹնջուկ , գառնականջ «գուզու գուլայը» . — sauvage, վայրի ԹրԹնջուկ . || sel d'—, ԹրԹնջկաղ . || petite —, — du bûcheron, S. **Oxalide** եւ **Surelle.**

Oser, ն. համարձակել , յանդգնել , ժանլ , ժպրիլ , իշխել , յաւակնիլ, ձեռներէց լինել , խիզախել , ժտիլ , ժմերտիլ , դիմագրաւ լինել . qui oserait le blâmer! J'oserai lui résister. C'est un homme à tout —. Il ne trouve plus rien qui ose lui résister. Oses-tu donc parler sans l'aide de ton roi? (Rac.). Osez ce qu'ont osé tant de conquérants (Rotrou). || լկ. il faut — en tout genre, mais la difficulté est d'— avec sagesse (Fonten.). || բցս. je n'ose, չհամարձակիմ , չիշխեմ . je n'oserai vous le dire. Je n'oserais le faire. Vous n'oseriez, չհամարձակիցիք , չիշխիցես , չխիզախիցես , չլինիս ձեռներէց . il n'osait plus parler à la reine. || Si j'ose le dire, si j'ose m'exprimer ainsi, եԹէ համարձակիմ այսպէս ասել՝ յայտնել զիմս իմ . si j'ose expliquer mes pensées (Rac.).

Oseraie, ի. ոզորիք, ոզորաստան «եապան սէօյիւտիւյիւ» :

Oseur, ա. համարձակող , յանդգնող, ձեռներէց . métier d'auteur, métier d'— (Beaumarchais).

Osier, ա. բ. ոզոր, ոզորի , ոզրի, ջրուռի, *ճիպան, ճիպանուկ . վայրի ուռենի «եապանի սէօյիւտ» . 2. —, *ոզորի Ճիւղ . un panier d'—, ոզորահիւս կողով . || ը. être pliant comme de l'—, հեզամիտ՝ հեզահոգի՝ հեզաբարոյ՝ հեզահամբոյր՝ հեզ է. || être franc comme l'—, համարձակամիտ՝ համարձակապէս՝ անվարդախ է. || — fleuri, ճաղկոզրի :

Osiriaque, ա. ոսիրիսապաշտ :

Osiris, ա. Ոսիրիս . մին յաստուածոց հնոյն Եգիպտոսի :

Osmanli, ա. եւ ած. օսմանցի , օսմանեան :

Osmazôme (օսմազոմ) ա. ոգ. մսահոտ , մսահիւԹ :

Osmie, ի. մբ. հոտիակ . ազգ. ասնօսրաԹեւ միջատի :

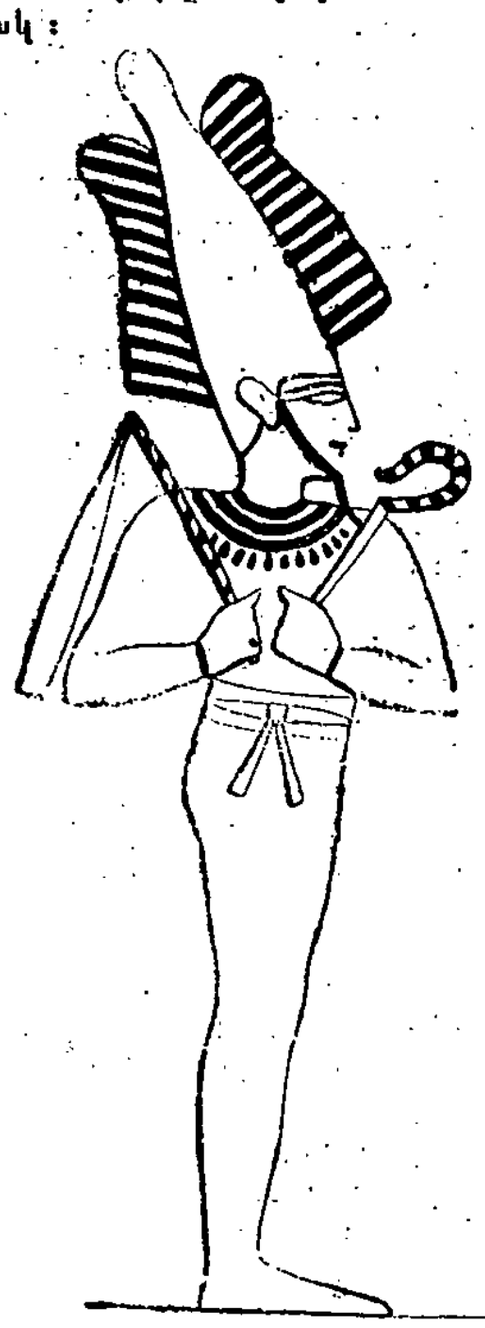
Osmieux, ա. ոգ. ոսմիուտ :

Osmiides, ա. յ. հոտեկատեսակք, հոտեկազգիք :

Osmique, ած. տգ. ոսմիայինն, ոսմիոնայինն . acide —, ոսմիաթթու :

Osmiridium (օս) ա. հբ. S. **Iridosmine.**

Osmium (օսմիօմ) ա. տգ. ոսմիան . պարզ մարմին մետաղատեսակ :

Osiris.

Osmiure, ա. տգ. ոսմիուկ, ոսմիոնուկ . բաղադրութիւն ոսմիոնի ընդ մետաղական ինչ մարմին :

Osmogène, ա. բգ. մղօնածին :

Osmologie, ի. հոտաբանութիւն. ճառ զիոտոյ :

Osmomètre. ա. բգ. մղօնաչափ:

Osmondacées, ի. յ.բ. ջրապտուղաբոյսք . տոհմ ձարխոտեայց (fougères).

Osmonde, ի. բ. ջրապտուղ :

Osmondées, ի. յ. բ. ջրապտղեղեայք . հն. **Osmondacées.**

Osmose, ի. բգ. իրեարախառնումն (հեղանիւթոց) :

Osmotique, ած. բգ. իրեարախառնիչ, մղիչ . force, pression —.

Osone, ի. տգ. օզոն. հն. **Osazon.**

Osotétrazone, ի. տգ. քառօզազոն :

Osotriazone, ի. տգ. եռօզազոն:

Osphrésiologie (օսֆրէզիօլօժի) ի. հոտաբանութիւն, հոտասնելաբանութիւն, ճառ զիոտոց եւ զիոտոտելեաց : [բանական :

Osphrésiologique, ած. հոտա-

Osphromène, ա. ձր. հոտաձուկն . ազգ. ոսկրոտ ձկան :

Ossature (օսաթիւր) ի. ոսկրոտի, կմախք . ոսկրեայ կազմած . comparer l'— de deux races de bœufs. || փ. l'— terreste. ||փ l'— de notre langue.

Ossec կամ **Osset**, ա. նւ. գոգաջրակոյտ . *ջրակոյտ լցարանի (cale) եւ ջրհանի մօտ :

Osséine, ի. տգ. ոսկրին :

Osselet (օսլէ) ա. մգ. ոսկրիկ . փոքրիկ ոսկր . les mains sont un tissu des nerfs et d'—s enchassés les uns dans les autres (Fén.) — de l'oreille, — ականջաց . 2. յ. լիցք, կոճ, ճան., վէգ «աշըգ» . jouer aux —s, — խաղալ « աշըգ օյնամագ », joueur d'—s, ոլնախաղաց . 3. անբ. կոճայատոյց . այսումն կոճի ձիոց . 4. մատնաձափ (տանջանարան) . 5. lettres en —s, ոսկրատառք . * ոսկրի ձեւով գլխագիրներ :

Ossements, ա. յ. ոսկրուտի, ոսկերոտի, * ոսկորներ, ոսկրատանք . des — humains. Les cimetières sont pleins d'—. Des — d'éléphant.

Osseret, ա. ոսկրաճատ . կացին մեծ :

Osserie, ի. ոսկրագործութիւն, ոսկրավաճառութիւն. 2. ոսկրագործք, ոսկրավաճառք :

Osseusement, մ. ոսկրարար :

Osseux, euse, ած. ոսկրեայ, ոսկրուտ, ոսկրեղէն, *ոսկրէ, ոսկորոտ . le tissu —, — հիւսուած . moelle —euse, ոսկրածուծ . la charpente —euse du corps. || Système —, — դրութիւն. *մարմնոյ կազմութեան մէջ մտած բոլոր ոսկորներ . || poisson —, ոսկրուտ ձուկն :

Ossianique, ած. ոսիանեան . style —, — ոճ :

Ossianisme, ա. ոսիանութիւն :

Ossiculaire, ած. ն. ոսկրածեւ, ոսկրակերպ, ոսկրատեսակ :

Ossicule, ա. ոսկրիկ :

Ossiculé, ած. կ. ոսկրուտ. poisson —.

Ossifère, ած. ոսկրաբեր, ոսկրակիր . un terrain —. Les cavernes —s.

Ossification(սիօն) ի.մգ. ոսկրացումն . * ոսկր դառնալն :

Ossifié,e, անց. ոսկրացեալ, *ոսկր դարձած . des matières —es.

Ossifier (j'ossifiais, n. ossifiions, v. ossifiiez; q. j'ossifie, q. n. ossifiions, q. v. ossifiiez) ն. ոսկրացուցանել, *ոսկր դարձուցանել . = S'—, դ. ոսկրանալ, * ոսկր դառնալ :

Ossifique, ած. ոսկրացուցիչ :

Ossifluent, e, ած. ախ. ոսկրահոս :

Ossifrage, ած. ոսկրաբեկ . le faucon —, — բազէ :

Ossifrague, ա. S. **Orfraie.**

Ossilarées, ի. յ. բ. ճօճանեայք:

Ossivore, ած. ոսկրակեր . le chien est —. 2. բժ. —, ոսկրամաշ . ulcère —.

Ossu,e, ած. ոսկրուտ, ոսկորոտ :

Ossuaire(օսիւէր) ա. ոսկրակոյտ. կոյտ ոսկերաց .. 2. ոսկրաբան, ոսկրանոց . * մեռելոց ոսկորներն դնելու յարկաձածուկ տեղ «քէմիքիք» . 3. հխ. հռ. ոսկրասափոր. մեռելոց ոսկրներն դնելու սափոր :

Ost (օսթ) ա. հ. զօրք . l'— des grecs (La Font.).

Ostagre, ի.վ. ոսկրակալ (գործի):

Ostariphyte (օսթարիֆիթ) ա. բ. ոսկրատունկ . *կուտ ունեցող պտուղ բերող ամէն տունկ :

Ostéalgie, ի. բժ. ոսկրացաւ, ոսկրացաւութիւն . հն. **Ostéodynie.**

Ostéalite, ի. ոսկրաքար :

Ostéide, ա. մգ. եւ հբ. ոսկրեակ:

Ostéine (օսթէին) ի.տգ. ոսկրին. հն. **Osséine.**

Ostéite, ի. բժ. ոսկրաբորբ, ոսկրատապ . բորբոքումն ոսկրային հիւսուածոյ :

Ostensible, ած. ցուցանելի . զոր մարթ է ցուցանել. faites-moi un mot de réponse —. 2. յայտնելեակ, *յայտնի երեւցած. c'est une vérité —.

Ostensiblement, մ. յայտնելեակ, յայտ յանդիման, յայտնապէս . l'Angleterre ne pouvait plus — attaquer les colonies espagnoles (Chateaub.). Dans ce pays règne — le dogme de la souveraineté du peuple (De Tocquev.). [ble.

Ostensif, ive, ած. S. **Ostensi-**

Ostension (սիօն) ի. ցուցումն :

Ostensoir կամ **Ostensoire**, ա. ճաճանչ (սրբութեան) :

Ostentateur, trice, գ. ցուցամոլ, ցուցասէր, անձնացոյց . on aura, au lieu d'un homme soumis, un — (Boss.).Une philosophie —trice.

Ostentation (սիօն) ի. ցոյցք, շոշափանք, ցուցասիրութիւն, ցուցամոլութիւն, պարծենոտութիւն . par —, ի ցոյցս, առ պարծանս. vaine —, անպարծութիւն . — ridicule, déplacée. Cet homme met de l'— dans toutes ses actions, այրս այս ի ցոյցս առնէ; զամենայն գործս իւր՝ անձնացոյց է . il y a de l'— dans tout ce qu'il fait, ի ցոյցս գործէ զամենայն, *ամեն բան տեսնելու համար կ'ընէ. faire — de ses richesses, de son savoir, հանդէս առնել ընչից, գիտութեան իւրոյ . * հարստութիւն, գիտութիւն ճախել . faire qc. par —, առնել ինչ ի ցոյցս այլոց, ի ցոյցս մարդկան . écrire par —, ի ցոյցս ինչ գրել . prier par —, ի ցոյցս մարդկան աղօթել . il n'agit que par —, ի ցոյցս եւեթ գործէ . il a plus d'— que de vraie grandeur. J'ai une antipathie invincible pour tout ce qui sent l'— (Arago). Faire de l'—, անձնացոյց է. l'— est la perte des bonnes œuvres (Boss.). Qui a de l'—, ցուցասէր, ցուցամոլ, անձնացոյց :

Ostéo... նմ. յն. ոսկրա...

Ostéoblaste, ա.մգ. ոսկրաբողբ, ոսկրատ դառնալի աճառուտ խորշ :

Ostéocèle, ի. ախ. ոսկրանկ . անկումն ոսկրային :

Ostéoclasie, ի. վ. ոսկրաբեկութիւն :

Ostéoclaste, ա. վ. ոսկրաբեկ (գործի) :

Ostéoclastie,ի. S.**Ostéoclasie.**

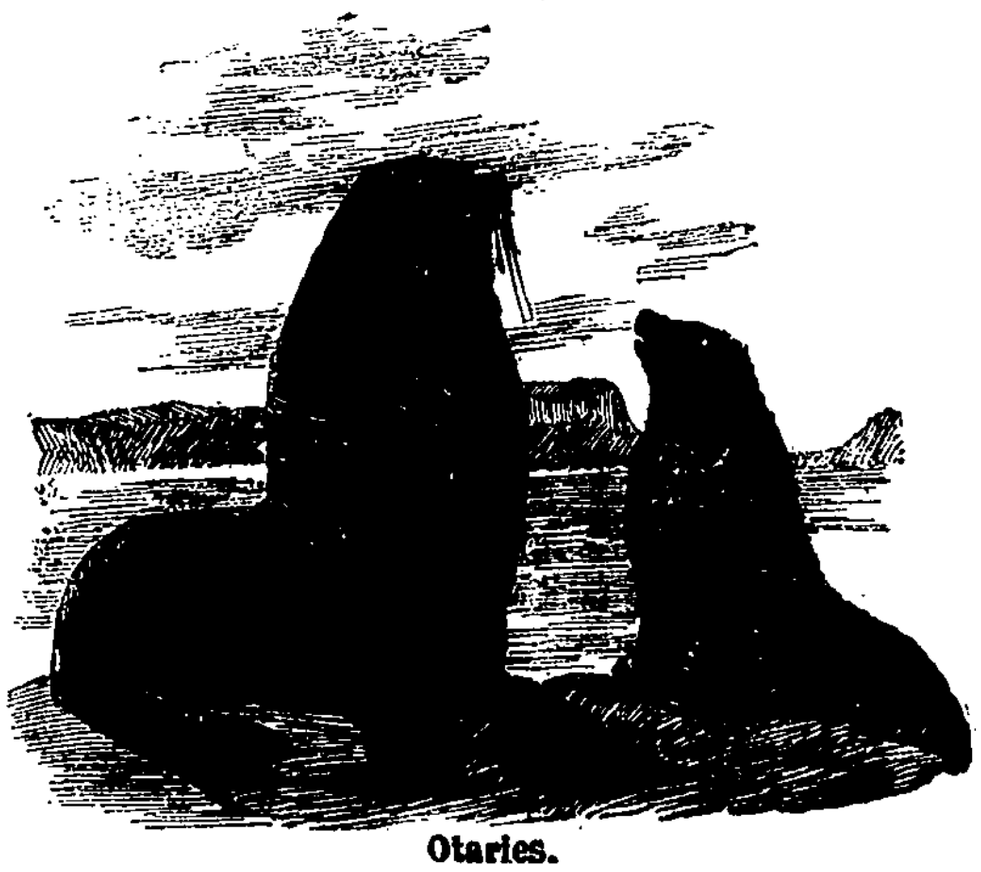
Ostéocolle, ի. հբ. ոսկրասոսինձ. սոսինձ ոսկերաց :

Ostéocope, ած. բժ. ոսկրատանջ, ոսկրակսկիծ . douleurs —s, — ցաւք:

Ostéoderme, ած.կ. ոսկրամորթ:

Ostéodynie, ի. բժ. ոսկրացաւ, ոսկրացաւութիւն, ցաւ ոսկերաց:
Ostéoelcose (օսթէոէլքոզ) ի. բժ. ոսկրակեղ. կեղ ոսկերաց:
Ostéogène, ած. ոսկրածին:
Ostéogénie, ի. ոսկրածնութիւն:
Ostéographe, ա. ոսկրագիր. մասենագիր ոսկրագրութեան:
Ostéographie, ի. ոսկրագրութիւն: [գրական:
Ostéographique, ած. ոսկր-
Ostéoïde (օսթէոիտ) ած. բժ. ոսկրակերպ. 2. ա. —, ոսկրանիւթ:
Ostéolithe, ա. ոսկրաքար. ոսկրացեալ. 2. ոսկրաքար. *բրածոյ ոսկորներ ունեցող ժայռ:
Ostéologie, ի. մգ. ոսկրաբանութիւն, ոսկրախօսութիւն, ոսկրագիտութիւն. *մարմնահատութեան (anatomie) ոսկորներու վրայ խօսող մասն:
Ostéologique, ած. ոսկրաբանական: [կրախօս:
Ostéologue, ա. ոսկրաբան, ոս-
Ostéolyse (օսթէոլիզ) ի. բժ. ոսկրալուծում, ոսկրալուծութիւն:
Ostéomalacie (Ոէոմալասի) ի. բժ. ոսկրակակղում. ոսկրակակղութիւն:
Ostéomalacique, ած. ոսկրակակղական:
Ostéome, ա. բժ. ոսկրայոյց. այոյց ոսկրային:
Ostéomètre, ա. ոսկրաչափ:
Ostéomyélite (Ոէոմիլիթ) ի. բժ. ոսկրուղեկաբորբ, ոսկրածծաբորբ. բորբոքում ոսկրաց:
Ostéonaure (Ոէոնօր) ա. ոսկրոսկի:
Ostéonose, Ostéopathie, ի. բժ. ոսկրախտ, ոսկրախտաւորութիւն:
Ostéopériostique, ած. մգ. ոսկրամզնաբորբային:
Ostéopériostite, ի. մգ ոսկրամզնաբորբ, որկրամզնատապ. S. **Périoste**.
Ostéophyte, ա. ոսկրաբոյս, ոսկրաբուսում:
Ostéophytique, ած. բժ. ոսկրաբուսային:
Ostéoplaste, ա. մգ. ոսկրակազմ:
Ostéoplastie, ի. վ. ոսկրակազմութիւն:
Ostéoplastique, ած. վ. ոսկրակազմական: [ոի:
Ostéoporose, ի. բժ. ոսկրածակ-
Ostéopsathyrose, ի. բժ. ոսկրափխրութիւն. փխրականութիւն ոսկերաց:
Ostéosarcome, ա. վ. ոսկրախլիրդն. S. **Cancer**.
Ostéosclérose, ի. բժ. ոսկրակարծրութիւն. հն. **Éburnation des os**.
Ostéose, ի. ոսկրացում. հն. **Ostéogénie** եւ **Ossification**.
Ostéospongiose (Ոէոսփոնճիոզ) ի. բժ. ոսկրասպունգ:
Ostéostéatome, ա. բժ. ոսկրաճարպայոյց. S. **Stéatome**.
Ostéotome, ա. վ. ոսկրահատ. *ոսկր կտրելու սղոց:
Ostéotomie, ի. ոսկրահատութիւն: [տիչ (գործի):
Ostéotomiste, ա. վ. ոսկրահա-
Ostéotyle (Ոէոթիլ) ա. բժ. S. **Exostose**.
Ostéotylose, ի. բժ. այտրծոսկրաբուսում. կազմութիւն կանկրուկի (cal).
Ostéozoaires (Ոէոզոէր) ա. յ. ոսկրակենդանք. ողնայարաւոր կենդանիք: [ծակ:
Ostiole, ա. բլ. ծակիկ. *պզտիկ
Ostiolé, e, ած. բլ. ծակիկաւոր. *ծակիկ ունցող:
Ostracaire, ա. խեցեմորթ:
Ostracé, e, ած. բլ. խեցեղէն, խեցեմորթ. 2. ա. յ. les —s, խեցեմորթք. 3. ոստրեայք. S. **Huître**.
Ostrocidie, ի. կ. ոստրակ. *մամուկի տեսակ: [խեցեմորթ:
Ostracin, e, ած. խեցապատ,
Ostracion, ա. ձր. գա. **Coffre**ի:
Ostraciser, ն. խեցեվճռել:
Ostracisme, ա. խեցեվճիռ, խեցեկոյտ վճիռ. **Thémistocle banni par l'—. L'— n'était pas infamant, sa durée était de six ans.** ||փ. —. **l'envie a son —. Mirabeau fut vengé par le peuple de l'— de la noblesse (Lam.).**
Ostracite, ի. վբ. փխ. խեցեքարմակ. խեցեմորթ քարացեալ:
Ostracoderme, ած. կ խեցեմորթ. *մորթն խեցիով պատած:
Ostracodes, ա. յ. կ. խեցեմորթք. հն. **Ostracées**.
Ostracologie, ի. խեցաբանութի:
Ostracopode, ած. խեցոտն:
Ostralège (Ոթալէժ) **Ostralègue** (Ոթալէկ) ի. Ո. ոստրիժողով. *տեսակ մի Ոռչուն որ կ'ըսուի նաեւ **Pie de mer**, ծովանձեղ:
Ostranite, ի. հբ. ոստրանիտ. տեսակ ցիրկոնի (zircon).
Ostrapode, S. **Ostracopode**.
Ostréicole, ա. ոստրային. **bassin —.** [ոստրաբոյծ:
Ostréiculteur, ա. ոստրաոած,
Ostréiculture, ի. ոստրաոածութիւն, ոստրաբուծութիւն:
Ostréiforme, ած. կ. ոստրանման.
Ostréides, ա. յ. ի. ոստրազգիք:
Ostréine, ի. տգ. ոստրէին. *ոստրէի մէջ գտնուած կենդանական նիւթն:
Ostréite, ի. հբ. S. **Ostracite**.
Ostréophile, ած. ոստրասէր:
Ostrogot, Ostrogoth, գ. ոստրոգոթ. արեւելեան Գոթացի. 2. փ. եւ ը. ամպրդի, խուժդուժ, *կոպիտ. **vous me prenez pour un —. Il est vêtu comme un —. C'est un —. Il parle, il écrit comme un —.**
Ostrogot, e, ած. ոստրոգոթա, ոստրոգոթութի. **elle est d'un goût —.**
Ostruthine, ի. տգ. ոստրուԹին. նիւթ ինչ բիւրդանալի:

Ostrya, Ostryer, ա. բ. Ոեփկի. բոյս երկպրուկ:
Osyride, Osyris, ա. բ. յոպոպաստար, աքլորկոտոշ. ազգ երկպրուկ տնկոյ ի տոհմէ ճանդալասեբից (santalacées).
Otacoustique, ած. ականջալուր, ունկնալուր. **instrument —, — գործի. 2.** ի. ականջալուրութիւն:
Otage, ա. պատանդ «բէհին». **donner en —, pour —, — տալ, տալ ի —. on donne deux officiers en —. Il était en — chez les ennemis. Servir d'—, — լ. on a livré des —s de part et d'autre. Ils réclamèrent des —s. Il s'offrit à servir d'—, — մասոյց զանձն, մատոյց զանձն ի —. donner, demander des —s, d'—, տալ, խնդրել —. Les ennemis se firent donner des villes pour —s.**
Otalgie, ի. բժ. ականջացաւ,

Otaries.

ականջացաւութիւն, ունկնացաւ *ականջի ցաւ «գուլագ աղբըր»:
Otalgique, ած. բժ. ականջացաւական. **accidents —s. 2.** ականջացաւաբոյժ. **médicaments —s.**
Otarie, ի. կ. ականջափոկ, ծովատիւծ, ծովարջ. փոկի նման ծովային կենդանի:
Ôté, e, անց. հանեալ, *հանած. **les livres —s de la bibliothèque. 2.** նխ. —, բացի. — **deux ou trois chapitres, cet ouvrage est excellent.**
Otelle (օԹէլ) ի. կգ. սլաքաճայր. ճայր սլաքի նիզակի:
O tempora! o mores! ո՛վ ժամանակք ո՛վ բարք. *բացագանչութիւն Կիկերոնի կատիլինեան առաջին ճառին մէջ:
Otenchyte (օԹանքիԹ) ա. վ. ունկնագրեխ. *ականջի գրեխ «գուլագ հօգնասը». 2. —. ականջի գրեխ տալու նիւթ:
Ôter, ն. հանել, բառնալ, ի բաց առնուլ. **otez la tiare, ի բաց առ ի քէն գլոյիդ. il a ôté tous les meubles de la maison. Ôtez les chevaux de la voiture. Faites — ces plâtres qui encombrent le passage. Il y a trop de bois dans le feu, ôtez-en la moitié. Ôtez le couvert, la nappe. — aux chameaux leur charge. — la**

peau, մորթել, մորթազերծ առնել, *հլոկել. || — la voile, — գքողն, *քողն հանել եւ փ.՝ հոլանել, մերկասպարանոց առնել. || — de devant les yeux, բառնալ յաչաց, ի բաց տանել, *աչքին առջևէն հանել՝ վերցուցանել. ôtez de devant mes yeux cette épée qui m'éblouit et me blesse. Ote-toi de devant mes yeux, տիր, տիր ովնանդր, տիր ով, ի բաց գնա:

2. —, ի բաց տանել, *հանել, վերցուցանել. ôtez cet enfant d'auprès du feu. Je suis venu t'— de leurs barbares mains. Qu'on l'ôte de mes yeux (Corn.).

3. հանել, բառնալ, ի բաց առնուլ զիանդերծս, *հանել. — son habit, son manteau, ses souliers, sa cravate, ses gants, son épée, etc. || — son chapeau à qn., հանեալ զգլխարկն ողջունել զոք.

4. բառնալ, ի բաց առնուլ, կորզել. les voleurs lui ont ôté son habit. Ses enfants, que le ciel lui ôta pour éprouver sa résignation (Fléch.). Vous m'ôtez le soleil. || — la vie à qn., բառնալ զկեանս ուրուք, յարեւ արկանել, զրաւել զոք ի կենաց.

5. փ. բառնալ, զրկել, *վերցուցանել. je ne veux pas vous — ce plaisir. Le vin lui ôte la raison. Ôte-lui ton amour. — sa confiance. || — l'honneur à qn., բառնալ զպատիւ ուրուք, անպատիւ առնել զոք. || — l'honneur à une femme, խարդաւանել զկին, *ժողովի խոնհել, պղծել. || փ. — à qn. une chose de la tête, de l'esprit, de la fantaisie, du cœur, բառնալ՝ ի բաց Եօթանիել զիմն ի գլխոյ, ի մտաց՝ ի խելաց, ի սրտէ ուրուք, *ձկկուն գլխէն, խելքէն, սրտէն բան մի հանել.

6. բառնալ, ի բաց բառնալ, հանել, յատկանել, *վերցուցանել, կտրել. il faut — dix centimètres de ce morceau de bois. — une branche d'un arbre. De cinq ôtez deux, reste trois. || փ. ôtez la paix de l'âme, et tous les plaisirs de la vie sont corrompus. || — qn., բառնալ զոք յուժեղէ, զրկել զոք յուժեղէ. huit jours de fièvre continue m'ont ôté cet illustre ami (Sév.).

7. բառնալ, հանել. cette eau ôte les taches. — les fers à un prisonnier.

8. բառնալ, փարատել, բժշկել, բուժել. rien ne peut m'— mon mal de tête. || փ. — l'amertume, բուժել զդառնութիւն,

9. փ. — qn. de, զերծուցանել զոք յիմեքէ, *ձկկուն բանէ մի ազատել. ôte-moi d'un doute.

S'ôter, դ. ի բաց գնալ, հեռանալ. il faut — de là. Insolent, ôte-toi pour jamais de ma vue (Corn.), լիրբ դու, երթ ի բաց յաչաց իմոց, ի բա'ց գնա յինէն. *աներե'ս, աչքէս հեռացի'ր՝ գնա. ôte-toi de mes yeux! (Mol.). Otons-nous de ces lieux. 2. փ. անձնապուր՝ անձնապուրծ լ., զերծուցանել զանձն, *ինքզինքն ազատել, ազատիլ, խալսիլ. pour m'ôter de souci (Corn.). Viens me priver du jour, tu m'ôteras de peine (Mairet.). 3. փ. s'— qc, բառնալ ինչ յանձնէ, զրկել զանձն յիմեքէ, *ինքզինքն բանէ մի զրկել. hélas! on n'a que sa pauvre vie en ce monde: pourquoi — ses petits plaisirs (Sév.). || — la vie, բառնալ զկեանս անձին, անձնասպան լ., զիւրովին երթալ, *ինքզինքն մեռցունել.

Առ. ôte-toi de là, que je m'y mette, *անդին գնա՝ որ տեղդ առնում:

Othématome, ա, բժ. ունկնաբնուռ. արիւնալից ուռեցք ականջի:

Othéoscope, ա. մլօնացոյց. *մլղոնի չափն ցուցանող գործի:

Othia, Othie, ի. մբ. բորբ. միջատ պատենաւոր:

Othonne, ի. բ. ոթոն, հնդկաշաղգամ:

Otiatrie, տ. Otoïatrie.

Oticodinose, Oticodinie. ի.բժ. ականջացաւ:

Otidiphaps(ֆափս) ա.թ. Եանծր. Եռչուն՝ նման արօսի (outarde).

Otiorhynque, ա. կ. ականջակտուց. միջատ պատենաւոր:

Otique, ած. մգ. ականջային. || médicaments —s, ականջադեղք, *ականջի դեղեր:

Otite, ի. մգ. ունկնաբորբ, ականջաբորբ, ականջատապ, ունկնատապ. բորբոքումն մաղատաւոր Եաղանթի ականջաց. 2. մբ. ականջուկ. միջատ ճանճատեսակ. 3. բ. ականջուկ. բոյս ինչ:

Otocéphale, ած. հշբ. ականջագլուխ, ունկնագլուխ. monstres —s, կր. les —s, —հրէշք, ականջագլուխք:

Otoclave, ած. ինքնախտաք:

Otoconie, ի. մգ. ունկնափոշի, ականջափոշի. *ականջին ներսն գտնուած փոշեսեռակ նիւթ:

Otocyste, ի. ականջափամփուշտ:

Otodynie, s. Otalgie.

Otographie, ի. ականջագրութիւն, ունկնագրութիւն. նկարագիր ականջաց: [Թիւն:

Otoïatrie, ի. բժ. ականջաբուժու-

Otolithe, ա. ականջաքար, ունկնաքար. *ձկանց ականջին մէջ գտնուած քարատեսակ նիւթ:

Otologie, ի. ականջաբանութիւն, ականջախօսութիւն, ունկնաբանութիւն, ունկնախօսութիւն. ճառ վասն ականջաց:

Otologiste, ա. բժ. ականջաբան, ունկնախօս, ականջագէտ, ունկնագէտ:

Otomys (միս) ա. կ. ականջամուկն. ազգ կրծողաց:

Otopathie, ի. բժ. ականջախտ, ունկնախտ: [մութիւն:

Otopiésis (պիս) ա. ունկնասեղ-

Otoplastie, ի. ականջակազմութիւն, ունկնակազմութիւն. *ականջ շինելն:

Otorrhée (օռոռէ) ի. բժ. ականջահոսութիւն, ունկնահոսութիւն. *ականջին վազելն:

Otoscope, ա. վ. ունկնադէտ, ականջադէտ. *ականջին ներսն զննելու գործի:

Otoscopie, ի. ունկնադիտութիւն:

Otoscopique, ած. ունկնադիտական. tube —, ունկնադիտակ:

Ototomie, ի. մգ. ականջահատութիւն, ունկնահատութիւն. հերձումն ականջաց:

Ottélia, ի. բ. օտտելիա, օտտիլեան. ազգ ունկոց ջրագեղեայց(hydrocharidées).

Ottoman (օթոման), e, ած. օսմանցի, օսմաննան. la Porte —e, — Դուռն. l'ambassade —e, — դեսպանատուն. || les —s, Օսմաննեանք, Օսմանցիք:

Ottomane, ի. բազմական, բառեռն «սոֆա». 2. օսմանուհի:

Ottrélite, ի. հբ. ոտրելաքար:

Ou, շ. կամ. oui — non, այո՛ կամ ոչ. vaincre ou mourir, յաղթել կամ մեռնիլ. 2. կամ, եւ կամ, կամ թէ. je vivrai sans reproche, — périrai sans honte (Corn.). Avant l'affaire, le roi, l'âne — moi, nous mourrons (La Font.). Sa perte — son salut dépend de sa réponse (Rac.). Byzance — Constantinople. || ածականն որ վերաբերիցի երկուց կամ յոլովագոյն գոյականաց կազմելով *ou*ի, պնի յոգնակի. on demande un homme — une femme âgés. || յորժամ *ou* նախադաս իցէ *lequel*ի, մարթ է դնել յառաջ քան զանուանս գնախադրութիւն *de*. զօ. lequel des deux fut le plus intrépide, de César — d'Alexandre? սակայն մարթ է զերծել գնախադրութենդ, qui des deux est plus fou, le prodigue — l'avare? (Regnard). || ***Ou bien***, եւ կամ. il payera, — bien il ira en prison.

Où, մ. ուր, ուրանօր, ուր ուրէք, *ուր, ուր տեղ որ. — il n'y a point de maître, tout le monde est maître, — չէք տէր, ամենայն որ տէր է, ամենեքին տեարք են, *— որ տէր չկայ, ամենքն տէր են. — vous irez, յոր վայր եւ երթիցես, *— որ երթաս. dites-moi — il est, ասա ինձ — իցէ, — il se trouve, — եւ գտանի, *— որ կգտնուի. || հարցական, ո՞ւր, յո՞, յորո՞ւմ վայրի, *ո՞ր, ո՞ւր տեղ. — menez-vous ces enfants? — suis-je? ո՞ւր՝ յորում վայրի իցեմ, *— եմ. — allez-vous? ո՞ւր՝ յո՞ երթիցես, *— կ'երթաք. || կազմի ընդ անեռուանի՝ լուծեայն իմանալով. *puis-je, pourrai-je, peut-on*, etc. — le trouver? ո՞ւր գտանել իցէ զնա, *ո՞ւր կարելի է զինքն գտնել. || *où ... que*, ո՞ւր ... եթէ ոչ. — naissent les passions que dans les palais des grands? ո՞ւր ծնանին ախտք եթէ ոչ յապարանս մեծամեծաց. || *où que* ընդ ստորադասականի, ուր եւ, *ուր որ. j'ai donné ordre à mon coureur de vous chercher — que vous soyez (J.-J. R.).

2. փ. յո՞, յո՛ր ինչ, *ի՞նչ բանի. — cela vous mènera-t-il. Ah! mon cher fils, — nous exposais-tu? Ah! destins ennemis, — me réduisez-vous? (Rac.). || առանց հարցականի. l'esprit se ramène en soi, n'ayant plus — se prendre(Corn.). Nous ne savions

tous — nous en étions (Sév.). || —, որում, *—, որուն. le rang — je suis parvenu. || —, յոր, յորում, առ որ, զորմէ. la maison — je demeure, առանն —՝ յորում բնակիմ, *առանն — որ կբնակիմ. l'instant — nous naissons est un pas vers la mort (Volt.). L'attente — j'ai vécu, n'a point été trompée (Corn.). ||Voilà — la providence triomphe. Chacun a son défaut — toujours il revient (La Font.). L'objet — vont mes vœux. Laissons la médecine — vous ne croyez pas (Mol.). C'est une chose — je suis déterminé (Id.). || C'est —, —, անդէն, յայնմ. la mort nous égale tous; c'est — nous attendons les gens heureux (Sév.). C'est — il n'y a point remède (Id.).

3. où այի ես զանձանց եւ զիրաց, առ որ, առ որս, յո՛ր, յորս. l'hôtesse — vous avez logé (Sév.). Les Egyptiens sont les premiers — l'on ait su les règles du gouvernement (Boss.). Les esprits — il n'y a point de remède (Sév.). Ces âmes — domine l'ambition (Boss.).

4. *D'*—, մ. ուսո՛ի, ո՞ստ ուստեք, յորմէ՞ անկուրէ, *ուսկի՞ց, ո՞ր տեղէն. d'— venez-vous? d'— me connaissez-vous? ուսո՛ի ճանաչես զիս. || փ. d'— tirez-vous cette conséquence? || D'— vient? զիա՞րդ է զի, *ի՞նչպէս կըլլայ որ... d'— vient que vous faites cela? D'— lui vient cette impudente audace? (Rac.), ուսո՛ի գայ նմա այս ապերն յանդգնութիւն. || d'— առանց հարցականի, յորմէ տեղուրէ, ուսո՛ի, *ուսկից, ո՛ւր տեղէն. ne regarde pas d'— tu viens, vois — tu vas (Beaumarch.) || ուսո՛ի, զորմէ, ուսկից. des secrets d'— dépend le destin des humains (Rac.). ||ուսո՛ի, յորմէ տեղուրէ, *ուսկից, ուր տեղէն. vous voyez, d'— vous êtes, tout ce qui se dit (Sév.). || ուսո՛ի, յորմէ, *ուսկից. d'— il suit. D'— je conclus que... Le pays d'— je viens.

5. *Par* —, մ. ուսո՛ի, ընդ ո՞ր կոյս, յորմէ՞ վայրէ, *ուսկի՞ց, ո՞ր կողմէն. par — irez-vous? Par — passer pour sortir? || առանց հարցականի. ուսո՛ի, յորմէ, յորմէ վայրէ, ընդ որ, *ուսկից. voilà par — j'ai passé, ահա ուսո՛ի ընդ որ անցի. il commence par — finit Auguste (Rac.). || հարցականիս, ուսո՛ի, ի՞ւ, ո՞րպէս, որո՞վ հնարիւք, որո՞վ պատճառաւ. par — prétendez-vous mériter une reine? (Corn.). Sans l'offre de ton cœur, par — peux-tu me plaire? (Rac.). || առանց հարցականի. ուսո՛ի, որով, յորմէ, որովք, յորոց, *ուսկից. dans tout discours il y a une idée par — l'on doit commencer, une par — l'on doit finir (Condillac). || ուր, * ուր որ. ah! tu sais me frapper par — je suis sensible (Corn.).

6. Ici —, աստ ուր, * հոս ուր. là —, անդ ուր, * հոն ուր. ici — vous êtes, աստ ուր ես, *հոս ուր ես. je l'ai laissé là — vous l'avez rencontré. || մարթ է գնդչել զնդ! Il n'y a plus de divisions ni de jalousie — il n'y a qu'un cœur et qu'une âme (Boss.). [vers — vous allez.

7. Vers —, —, ընդ որ. le bien

8. դր. մի ասեր c'est là — je vais, c'est à Paris — l'on voit de beaux monuments, այլ ասա c'est là que... c'est à Paris que...

Ouabaïne, ի. տգ. ուաբայինն. * տեսակ մի ծոյն:

Ouabaio, ա. բ. ուաբայոյ. *տեսակ մի բոյս տարաշխարհեայ:

Ouaiche, ի. նո. նաւահետ. S. **Houache.**

Ouaille (ուայլ) ի. հ. ոչխար. paître ses —s. 2. փ. —. un bon pasteur a soin de ses —s, հովիւ քաջ զանձն իւր դնէ ի վերայ ոչխարաց:

Ouais (ուէ) մջ. բ. բաւէ՛, ո՛հ. — !՝que signifie tout ceci? — ! vous êtes bien délicat,

Ouanderou (ուանտրու) ա. կ. ուանդրու. *տեսակ մի կապիկ:

Ouarine, ի. կ. ուարին. *տեսակ մի մեծ կապիկ:

Ouate, ի. կիզն, վադկայ, գըզուրդ. — de laine, de coton, de soie, — բրդոյ, բամբակի, մետաքսի. une feuille d'—, կիզնաթերթ, գզուրդաթերթ. թերթ մի կիզն. robe d'—, շրջազգեստ կիզնեայ. fabrique des —s, կիզնագործարան. 2. կիզն, գզաբամբակ, նրբաբամբակ, գզեալ բամբակն. une robe doublée d'—, կիզնասլատ շրջազգեստ. || փ. ces nues formaient dans les cieux des bancs d'une — éblouissante (Chateaub.), ամպքս այսոքիկ կազմէին յերկինս շարս լուսակիզն. 3. դր. յաճախ ասի de la — փկ. de l'—ի. une robe doublée de — փկ. d'—ի, չէ ինչ վրիպակ, զի *ou* վարի երբեմն իբրեւ բաղածայն:

Ouaté,e, անց. կիզնեալ, կիզնապատ. une robe de chambre —e.

Ouater, ն. կիզնել, վադկայել. պատել ընդ կիզնով. — une robe, un paletot. || փ. l'oisillon tisse et ouate son nid. L'hermine, vierge de souillure, qui, pour abriter les frissons, ouate de sa blanche fourrure les épaules et les blasons (Th. Gautier).

Oubli, ա. մոռաց, մոռացումն, մոռացութիւն, մոռացօնք. un profond —. Un — éternel. Réparer un —. Ensevelir dans l'—, Թաղել ի մոռացութեան. tirer de l'—, վերծուցանել ի մոռացութենէ. cette action sauvera son nom de l'—. Engloutir dans l'abîme de l'—, խորասոյզ առնել յանդունդս՝ ի վիհ մոռացութեան (Barth.). Les plaintes tombent dans le gouffre éternel de l'— (Volt.). L'— des dieux, de la femme. Echapper à l'— des temps. Condamner à l'—, ի մոռացութիւն դատապարտ առնել՝ մատնել. déjà l'obscure nuit versait l'— des maux (Delille). — du monde et de tous, hormis Dieu (Pasc.). La merveilleuse illusion de l'— fait aller le monde (Staël). || Tomber dans l'—, ի մոռացումն անկանիլ՝ գալ, *մոռանալ. les premières douleurs sont mises en —, առաջին ցաւք մոռացօնք եղեն, *առջի ցաւերն մոռցուեցան. || — des bienfaits, մոռացումն երախտեաց, երախտամոռացութիւն. qui a l'— des bienfaits, des services, երախտամոռ, երախտամոռաց. || — du passé, մոռացումն անցելոյն, անյիշողութիւն, անյիշատակութիւն. || — des injures, անյիշողութիւն՝ անյիշատակութիւն նախատանաց, անյիշաչարութիւն. || — de soi-même, մոռացումն՝ մոռացութիւն անձին, անձնամոռացութիւն, *ինքզինքն՝ իւր շահն մոռնալն. || — de ses devoirs, —՝ զանցումն՝ զանցաւորութիւն՝ զանցառութիւն պարտուց. || le fleuve de l'—, գետն մոռացութեան, Լեթէ, S. **Léthé.**

Oubliable, ած. մոռանալի:

Oubliance, ի. մոռացումն, մոռացկոտութիւն:

Oublie, ի. մոռացիկ. կարկանդակ ինչ նրբախառ:

Oublié,e, անց. մոռացեալ, *մոռցուած. || mettre une personne, une chose au rang des péchés —s, դնել զոք, զիմն ի կարգ — մեղաց, *մէկն, բան մի — մեղաց կարգն դնել, չյիշել:

Oublier (j'oubliais, n. oubliions, vous oubliiez; q. j'oublie, q. n oubliions, q. v. oubliiez) ն. մոռանալ, մոռացօնս առնել, * մոռնալ. n'oubliez pas que je vous attends. — sa leçon. Faire —, մոռացուցանել, մոռացումն առնել, *մոռցունել. || ընդ անեռութիւն առնու զնախադրութիւն de. Je n'oublierai jamais d'avoir vu... || ը. il a oublié d'être bête, մոռացաւ. անմիտ, մոռացի՝ խելացի է. || լիկ. il apprend facilement et il oublie de même.

2. —, չյիշել, զանց առնել. il vaut mieux que nous oubliions le passé (Sév). Il a oublié une citation importante. Vous avez oublié d'écrire. J'ai oublié à vous dire que... (Pasc.). || — l'heure, մոռանալ զժամ, *բան մի ընելու ժամն անցուցանել անմտադրութեամբ. || — l'heure, les heures, մոռանալ զժամն, զժամս, *առնուն մոռնալ ախորժելի բանի մի մէջ. on oublie l'heure, les heures à jouer, à lire. 2. մոռանալ, Թողուլ անմտադրութեամբ. il a oublié sa canne.

3. մոռանալ, անփոյթ առնել. — les soins de ses affaires, ses amis. || N'— rien pour, գոն գործել, զամենայն փոյթ ի մէջ առնուլ, զամենայն ջան ի գործ արկանել, զամենայն հնարս հնարել. l'Egypte n'oubliait rien pour polir l'esprit et fortifier le corps (Boss.).

4. մոռանալ, ի բաց դնել. il oubliait sa grandeur.

5. մոռանալ, ապախտ առնել, Թերանալ. tes prières m'ont fait — mon devoir (Rac.).

6. մոռանալ, չլինել նրախատագէտ. oublie tous mes services passés (Montesq.).

7. մոռանալ, չպահել ոխս. le bonheur de te voir me fait tout — (Volt.). — les injures. || լկ. cet homme n'oublie jamais.

8. մոռանալ զոք, անփոյթ առնել զումնքէ. on oublie bientôt les gens qui se sont dépouillés (Fén.). Vous ne venez plus nous voir, vous nous oubliez.

9. — qui l'on est, մոռանալ զչափ անձին, *ո՛վ ըլլալն մոռնալ, իր աստիճանին վեր ուզել ելլել. || ասի ես vous oubliez qui je suis, մոռանաս Քէ ո՛ ոք իցեմ, *ո՛վ ըլլալս կը մոռնաս, ինծ պատուպատշաճ պատուով չես վարուիր.

S'oublier, դ. մոռանալ զանձն, *ինքզինքն մոռնալ. il s'oublie. 2. մոռանիլ, մոռացեալ՝ մոռացօնք է., պրծանիլ յուշոյ յիշատակաց, *մոռցուիլ, մտքէ հլլել. tout s'oublie. Les bienfaits s'oublient. 3. մոռանալ զժամն, զգործն, *առնն, ըրածն մոռնալ. heureux cent fois l'auteur avec qui l'on s'oublie (Lamotte). 4. մոռանալ զանձն իր, անփոյթ առնել զանձնէ. il faut — entièrement quand on veut instruire les hommes (Volt.). 5. մոռանալ զշահս՝ զօգուտ՝ անձին. il ne s'est pas oublié. Il s'oublie lui-même pour se sacrifier au bien public (Fén.). Il ne s'oublie pas. 6. մոռանալ՝ չկնալ զպարոս իր, մոռանալ զչափ անձին. une grande princesse à ce point —! (Corn.). Dès qu'on a oublié la dignité de son état, on s'oublie bientôt soi-même (Mass.). 7. մոռանալ զչափ անձին, ամբարտաւանիլ. les parvenus s'oublient aisément.

Oubliette, ի. վիրապ, անյուշ բերդ, բանտ. être jeté dans une —, վիրապընկէց է. || վ. mettre aux —s, մոռանալ, անյուշ ընդունել, ապախտ առնել զինդիր, *մէկդի նետել:

Oublieusement, մ. մոռացա-

Oublieux, euse, ած. մոռացկոտ, ուշամոռաց, վուխմոռաց, մոռացասէր. un vieillard —. L'homme — de sa destinée (Boss.).

Ouest (ուէսթ) ա. արեւմուտք, արեւմտակողմն. les régions à l'— de l'Arménie, արեւմտեան գաւառք Հայաստանի. || le vent est à l'—, le vent est —, արեւմտեան է հողմն, յարեւմտից փչէ. 2. — երկրի իրիք. l'— de la France. || Le chemin de fer de l'Ouest, կլ. l'Ouest, երկաթուղին Արեւմտից. երկաթուղին որ ածէ ի Փարիզ ի Նորմանդիա եւ ի Պրեթայն:

Ouf (ուֆ) մջ. ա՛յ, վա՛յ «ո՛ւֆ». crier —, — կարկալ, *— կանչել. —! tu m'étrangles (Mol.).

Oui (ուի) մ. այո՛, *իա «էվէի». le — et le non, այոն եւ ոչն. un honnête homme qui dit — et non, mérite d'être cru (La Bruy.). Je crois que — կամ qu'—. || Il ne dit ni — ni non, ոչ — ասէ եւ ոչ ոչ, չկամի յայտնել զվիտս իր գիրաց. || dire —, այո ասել, հաւանիլ. avez-vous fait cela? —, այսինքն՝ j'ai fait cela. 2. —, ապաքէն. երբեմն պարզ հաստատական է առանց *non*ի. —, vous êtes le fils d'Ulysse, —, որդի ես Ոդիսևայ. || *ընտանեկան զուրցուածքի մէջ երբեմն վերջն կդրուի. notre sœur est folle, — (Mol.). Il a dit telle chose, —? || * կրկնելով սաստկութիւն կուտայ իմաստին. —, —, je le ferai, այո՛, այո՛, արարից զայն.

3. —-da, այո՛, արդարեւ, *իրաւցընէ. —-da je le ferai très volontiers, —-da, l'état de veuve est une douce chose (Regnard). || երբեմն է հեգնական, ամենեին իսկ. le croyez-vous? —-da, je n'en crois rien.

4. կից ընդ մակբայս. — vraiment, — արդարեւ. vraiment —. Eh mais, —.

5. ա. այո. un —, — մի. || savoir le — et le non de qc., գիտել զ—ն եւ զոչն իրիք, *բանի մի —ն եւ ոչն գիտնալ. բանի մի ըլլալիքն ու չըլլալիքն գիտնալ. || dire, prononcer le grand —, ասել զմեծ —ն, ամուսնանալ. || վ. pour un —, pour un non, վասն մեծի ինչ պատճառի, *մեծ պատճառի, բանի մի համար. pour un —, pour un non, on va se jeter à l'eau. Se fâcher pour un — ou un non. || Que votre — soit —, que votre non soit non, եղիցի ձեր —ն — եւ ոչն ոչ:

Ouï, e, անց. լսեալ, լսելի ըեալ, *լսուած. il fut condamné sans être —. J'ai — dire que... լսեալ գի... *լսեցի որ... 2. դա. — le rapport d'un tel. — les témoins. — un jugement rendu. Parties —es.

Ouiche (ուիշ) մջ. վա՛յ, ah! —.

Ouïcou (ուիքու) ա. ուիքու. *տեսակ մի խմելիք:

Oui-dire (ուիտիր) ա. լուր, գոյց, համբաւ. par —, ի լոյ, ի համբաւոյ. il ne sait que par —, ի լոյ՝ ի համբաւոյ եւեթ գիտէ. le —. des —. Je ne parle que par —. Il ne faut pas s'arrêter aux —.

Ouïe (ուի) ի. լսելիք. avoir l'— fine, subtile, délicate, սուր, փափուկ ունել զլսելիս, սրալուր՝ նրբալուր է. l'organe de l'—, լսարան. quand tout faillit en toi, plus de goût, plus d'— (La Fontaine). 2. —, ականջ, լսելուձին, լուր. || à l'— de, ի լուր. à l'— de ces mêmes sons, ի լուր ձայնիցդ. qui a l'— fine, նրբալուր. || *à perte d'—*, մ. ի լուր լսելեաց, * ո՛չցափ հետս որ լսելիքն կրնայ լսել. 3. բզ. ի. յ. les —s, լսելիք. ականջ ձկանց. 4. եմ. լսելիք. *ջուրն ականին վերի երեսն եղած ծակերն. *d'—, par* —, մ. ի լոյ, * դիտուց:

Ouïr (ուիր) (j'ois, tu ois, il oit, n. oyons, v. oyez, ils oient; j'oyais, n. oyions; j'ouïs, n. ouïmes; j'oirai, n. oirons կամ j'orrai, n. orrons; j'oirais կամ j'orrais; oyons; oyais; q. j'oye, q. n. oyions, qu'ils oient; q. j'ouisse; oyant, ouï) ն. ի կիր արկեալ միայն յանիրեւոյն եւ ի ժամանակս կազմեալս անցեալիս. մնացեալքն վարին յոճ Քեմեւ եւ ծաղրածու. լսել, ականջալուր է. quelle partie du monde habitable n'a pas ouï les victoires du prince de Condé? (Boss.). J'ai ouï dire, լուայ, *լսեցի, ականջս հասաւ. on l'a condamné sans l'—. || — la messe, առաջիկայ է. պատարագի, *պատարագ լսել. 2. —, ունկնդիր է., *լսել, մտիկ ընել. un juge doit — les deux parties. Oyez une merveille (La Font.). Daignez — nos vœux. || դա. — les témoins, լսել զվկայս:

Ouistiti (ուիսթիթի) ա. կ. արջակապիկ, ուիսթիթի. *տեսակ մի գեղեցիկ պզտիկ կապիկ ի Պրազիլ. les —s. || կն. **Arctopithèque** կամ **Singe-ours**.

Oukase (ուքազ) ա. տ. **Ukase.**

Ouléma, ա. տ. **Uléma.**

Ouistiti.

Oulite, ի. տ. **Ulite.**

Ouragan, ա. հողմայոյզք, ամպրոպ, ամբոխ. ամպրոպարիւ մրրիկ «գայ, գօրա». noir —. — terrible, épouvantable, affreux, fougueux, déchaîné, dévastateur. Il a fait un terrible —. Le terrible — mugit, part et s'élance, la ruine le suit et l'effroi le devance (Delil.). || վ. arriver comme un —, հասանել իբրեւ զմրրիկ՝ բուռն ասատկութեամբ. 2. վ. մրրիկ. — politique, — բարբարական. խռովութիւն. || — populaire, — ժողովրդական. l'— populaire grondait dehors.

Ouralien,enne, ած. ուրալեան. langues —ennes, — լեզուք :

Ouralite, ի. հբ. ուրալաքար, ուրալքար. *Ուրալ լերանց մէջ գըտնուած քար : [լումն :

Ouralitisation (սիօն) ի. ուրա-

Ouralo-altaïque, ած. ուրալ-ալտայեան : [ղաքար :

Ouralorthite, ի. հբ. ուրալուղ-

Ouranoplastie, s. **Uranoplastie.** [գափող :

Ouraque, ա. մգ. միզերակ, մի-

Ourdi, e, անց. անկեալ, հիւսեալ, *հիւսած, բանած. voilà sa toile —e. || քՁ. եւ փ. nous jouirons d'un âge — d'or et de soie (Racan.), վայելեցուք ի տիս ոսկեման եւ մետաքսահիւս, քաղցրահոս եւ երջանկաբեր. 2. փ. —, նիտեալ, նիւթեալ. la ruse la mieux —e. Une lâche trahison mal —e. 3. անկեալ, հիւսեալ, հիւսեալ. tragédie bien —e, քաջահիւս ողբերգութիւն.

Առ. à toile —e Dieu envoie le fil, կտաւոյ անկելոյ առաքէ Աստուած զՁել, *— կտաւին Աստուած Ձևն կղրկէ. սկսուած գործն լմնցնելու միջոցներն նախախնամութիւնն կիւգայ :

Ourdir, ն. անկանել, հիւսուլ, նիւթել, *հինել, բանիլ. — de la toile, la trame d'un drap. Elles étaient occupées à — les précieux tissus de laine (Marm.). || քՁ. եւ փ. —. vous (les Parques) dont les noires mains ourdissent nos années (Rotr.) La Parque à filets d'or n'ourdira point ma vie (La Font.). 2. փ. հիւսուլ, նիւթել, նիտալ. — une trahison, un complot, une ruse, une intrigue, դաւ՝ նենգութիւն նիւթել. 3. փ. անկանել, հիւսուլ, նիւթել, նիտալ, հիւսել. le talent de Virgile était de faire les tableaux plutôt que d'— avec art la trame d'une fable intéressante (Volt.).

S'ourdir, դ. անկանիլ, հիւսուլ, *բանուիլ, հիւսուիլ «տօգումագ». la toile s'ourdissait.

Ourdissage, ա. նիւթումն, հիւսուած, անկուած «տօգումա» :

Ourdisseur, euse, գ. նիւթող, հիւսիչ, ոստայնանկ, *բանող :

Ourdissoir, ա. տաստաձող. գործի ոստայնանկաց :

Ourdissure, ի. s. **Ourdissage.**

Ourébie, ի. կ. ուրեբ. ազգ յամուրի (antilope).

Ourlé, e, անց. խծպեալ, *խծիւ եղած, լուած «գըվըլըմըշ». mouchoir —. — à jour, ծակոտ խծիւ, *ծակ ծակ —. || oreilles —es, — ականջք, *որուն եզերքն խծիւ եղած պէս է :

Ourler, ն. խծպել, *խծիւ ընել, լուել. — une serviette.

Ourlet, ա. խծիւ, *լուիկ «գըվըրմա, գըվըրլըմըշ քէնար». faire un —, — առնել՝ *բնել «գըվըրմագ». || faux —, *կեղծախծիւ. կեղծ —. || s. **Piqûre.**

Ourlien, enne, ած. բժ. խոյլականջային. s. **Oreillon.**

Ourlon, ա. ռա. **Hanneton** ի :

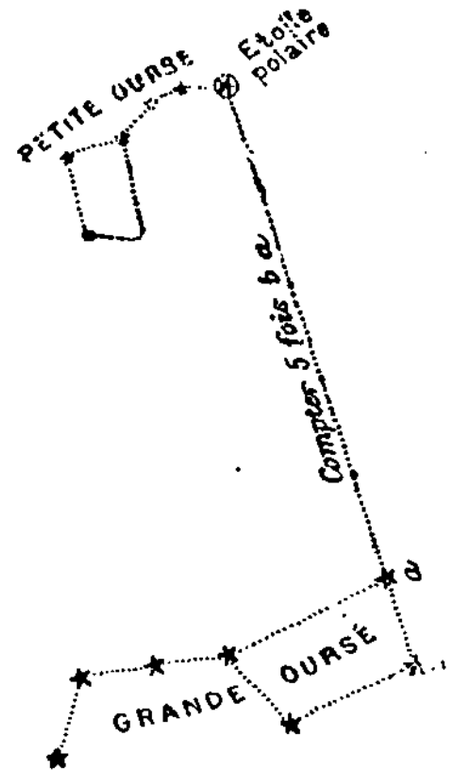
Ours (ուրս) ա. արջ «այր». l'— grondc, —ն փորոտայ, խառնչէ. peau d'—, արջենի. l'— blanc, սպիտակ՝ ճերմակ —. l'— brun, noir, Ձուխ, սեաւ —. || lécher l'—, լիզուլ՝ *լզել զ—ն. եւ փ.՝ մանր քննել. ||

ը. un — mal léché, կոպտաբանծն, *կոպիտ մարդ. || prenez mon —, առ զ—ն իմ, *—ս առ. կ'ըսուի երբոր վրայէն նետել ուզած բանն պնդելով մեկուն առաջարկէ մեկն որ գնէ.

Առ. il ne faut pas vendre la peau de l'— avant qu'on l'ait pris, avant de l'avoir mis par terre, չէ պարտ վաճառել զարջենին յառաջ քան զըզգեստնել, զըմբռնել զ—ն, *—ն չը բռնած, չժեռուցած պէտք չէ մոլին ծախել. պէտք չէ յուսալ միայն խորհուրդներ ընել ձեռք չբերուած բանի մի վրայ. || փ. եւ ը. —, մարդատեաց, աշխարհատեաց. c'est un —. 2. ած. bien fait de corps, mais — quant à l'esprit (La Font.). 3. — marin, ծովարջ :

Ourse (ուրս) ի. մատակ՝ էգ արջ «սիշի այր». 2.աս. la Grande Ourse,

Մեծ Արջ, Սայլ, Բազմոյի. la petite Ourse, փոքր Արջ. սայլակերպ աստեղք հիւսիսային աստեղատան. 3. քՁ. հիւսիս. le côté de l'—.

Ourserie, ի. արջութիւն :

Oursin, ա.կ. եքինոս, ծովընկի, ծովաշագանակ «ակնիզ քէսթանէսի». 2. արջենի, *արջամորթ մազերուն. || bonnet d'—, արջահոյր, *արջու մորթով շինած գլխարկ :

Oursine.

Oursin, e, ած. արջային:

Oursine, ի.բ. արջահագիլ «այր փէնչէսի». ին. **Pied d'ours.**

Ourson, ա. Ձոժիւն, *արջուկ «այր եավրուսու». 2. արջահոյր. *արջու մորթով շինուած գլխարկ. 3. սեւարջ. սեաւ արջ Ամերիկայ :

Ourvari (ուրվարի) ա. s. **Hourvari.**

Ousseau, s. **Lousseau.**

Outarde, ի. Ծ. արօս «Ձոյ գուշու» :

Outarde.

Outardeau, ա. Ծ. արօսիկ. ձագ արօսի :

Outil (ուԹի) ա. գործի, ձեռագործի «աչէՁ, ավատանլըգ». bon, mauvais —. Arranger, affûter des —s. Se servir des —s. Les —s d'un sculpteur, d'un menuisier, d'un jardinier. —s de labourage, de jardinage.

Առ. Un méchant ouvrier ne saurait trouver de bons —s, անյաջողակ գործաւորի չիք գործի ճարտար, *անճարակ գործաւորն լաւ գործիք չկրնար գտնել. անճարակ մարդն ձեռքն եղածէն օգուտ չքաղեր:

Outillage, ա. գործիք «աչէՁլէք, ավատանլըգ» :

Outillé, e, անց. հայՁայՁեալ գործօք, գործիաւոր. être bien, mal —, ունել բարի, յուի գործիս. 2. փ. եւ ռ. պատրաստեալ, կազմեալ. être bien, mal —, քաջակազմ՝ պնդակազմ լինել, չլինել. vous n'êtes pas assez bien — pour réussir.

Outiller, ն. հայՁայՁել՝ հոգալ գործօք. վառել. — un ouvrier, une usine.

S'outiller, դ. — զանձն գործօք, *իւր գործիքն ճարել :

Outilleur, ա. գործիագործ, գործիավաճառ. «աչէՁճի» :

Outrage, ա. Ձշնամանք, լուտանք, նախատինք. grand, cruel, sanglant —. — barbare, honteux, réparé, irréparable. Faire —, Ձշնամանս՝ նախատինս դնել ումեք, Ձրշնամանել, նախատել. on lui a fait — en sa personne, en son honneur. Recevoir, souffrir un —. Se venger d'un —. Faire — à une femme, Ձրշնամանել գայլոյ ամուսնուՁիւն. laver un —. || փ. faire — à la raison, à la morale, à la grammaire, au bon sens, etc., գործել կամ ասել ինչ որ հակառակ իցէ բանի, բարոյականի, բերականուՁեան, զգօնուՁեան, եւլն. || le dernier —, յետին —, անհաւատարմուՁիւն կնոջ առ այր իւր. vous ne m'avez point fait le dernier — (Lesage). || իգ. — à la religion, à la morale publique, Ձշնամանք գործեալ կրօնից, հաստատակաց բարոյականի. 2. փ. Ձշնամանք, եղծուած, եղծումն, վՁաբ, վնաս, զրկանք. échappé aux —s du temps, ապրեալ յեղծուածոյ ժամանակին. les —s de la fortune, զրկանք բախտին :

Outragé, e, անց. Ձշնամանեալ, նախատեալ, նախատուած. elle se sent —e. Dieu est —. Amour —. || գ. —. Distinguons l'agresseur de l'— (Volt.).

Outrageant, e, ած. Ձշնամանիկ,

Պշնամանադիր, Պշնամանիչ, Պշնամանող, Պշնամալից, նախատական, նախատիչ, նախատորդ. des paroles —es կամ d'—es paroles. — բանք՝ խօսքիք. certains termes —s. Un refus —. Des discours —s pour un homme d'honneur.

Outragement, ա. նախատինք:

Outrager (outrageant, outrageons) ն. Պշնամանել, լուտալ, նախատել. — qn. Non, je ne puis souffrir un bonheur qui m'outrage (Rac.). Qui se laisse —. On l'a outragé de paroles, բանիւք Պշնամանեցին զնա, *խօսքով զինքն նախատեցին. — qn. dans ses amis, dans sa personne. — զոք ի բարեկամս իւր, յանձն իւր. 2. ի. Պշնամանել, նուաճանել, վՊարել, աղարտել, վնասել. — l'hospitalité, la nature, les lois, etc. 3. Պշնամանել, պղծել. — le saint lieu. 4. Պշնամանել, խարդաւանել, պղծել. — une femme.

S'outrager, դ. Պշնամանել, նախատել զիրմեանս. ils se sont outragés publiquement.

Outrageusement, մ. Պշնամարար, Պշնամանօք, նախատանօք. traiter qn. —. 2. սաստիկ, չարաչար, անչափ. battre qn. —. Le curé a été — volé par ses ouailles (Volt.). Il est — bête.

Outrageux,euse, ած. Պշնամադիր, Պշնամանիչ, Պշնամանող, նախատող. un ennemi insolent et —. Il est — en paroles. 2. —, Պշնամանիկ, Պշնամալից, նախատական. des paroles —euses, — բանք՝ *խօսքեր. un soupçon —. On l'a traité d'une manière —euse. Cesse de me tenir un discours — (Corn.).

Outrance, ի. à —, à toute —, մ. անչափ, յանչափս, յանհնարինս, կարի, մինչեւ ի սպառ. brave à —. Des adulateurs à —. Poursuivi à toute — par l'implacable malignité de la fortune (Boss.). 2. մահու չափ, մահուչափ. combat à —, — պատերազմ. se battre, combattre à —, à toute —, — պատերազմիլ՝ մարտնչիլ. || ի. le parlement se bat à — avec les jésuites (D'Alemb.).

Outrancier, ère, ած. անչափասէր, աննիւնարաւէր:

Outre, ի. տիկ, տիկնոր «Պուլսում». comme une —, տիկտեսակ, *տիկի պէս. 2. բ. —. 3. ո. — de mer, S. **Ascidie**.

Outre, նխ. անդր, անդր քան, յայնկոյս. le pays d'—-Meuse, երկիրըն որ անդր քան զՄէօզ՝ որ յայնկոյս Մէօզի. d'—-tombe, անդրշիրիմեան, անդրաշիրիմեան, անդրշիրիմեան. —-mer, անդր քան զծով, անդրծովեան, յայնկոյս ծովու. les voyageurs d'—-mer, անդրածով՝ անդրածովային ուղեւորք. un pays d'—-mer. || ի. —-mesure, անչափ, յանչափս, տարապայման, *չափէ դուրս. il travaille —-mesure. || իգ. d'—-moitié, վնաս առաւել քան զկէսն, *կէսէն աւելի վնաս. 2. անդր՝ առաւել քան, բացի, զատ, — cela, բաց յայսմանէ՝ յայսցանէ, առ այսոքիւք, *ասկէց զատ. — ce que je viens de dire, բաց յայնմանէ զոր ասացի, *բացէ՛ս զատ. — la gloire, la descente d'une race royale... 3. մ. անդր, անդրագոյն, անդր եւս, հեռագոյնս, *աւելի հեռու. passer —, անցանել, անփոյթ առնել, զանց՝ անց եւ անց առնել գիւիք, *անդին անցնիլ, հոգ չընել, ուշ չդնել. || ի. passer — à qc., սկսանիլ կամ յառաջ վարել գլատարուժն իրիք. défense de passer — à la vente du bien. Passer — au procès, sans entendre l'accusé. 4. plus —, հեռագոյնս, *աւելի հեռու. j'irais plus —(Corn.).

***En* —**, մ. հանդերձ այնու, յայնր վերայ, միանգամայն, *աննէ զատ. je lui ai donné tout, et en — je l'ai nourri.

***D'— en* —**, մ. մինչեւ ի միւս կողմն, Պաի, *մէկ կողմէն միւս կողմն. un coup d'épée le perça d'— en —, սուրն Պաի կարանէ ի հարան անցեալ էր, *Պուրին հարուածն մէկ կողմէն միւս կողմն ծակեր վիրաւորեր էր գինքն.

— que, շ. հանդերձ այնու զի..., ոչ միայն. — qu'elle est riche, elle est belle et sage. — que votre Père vous le commande, l'honneur vous y oblige.

Outré, e, անց. եւ ած. անցեալ քան չափ, անդր քան զչափ, առաւելազանց, անչափ, չափազանց, բուռն, ուժգին. quand l'absurde est —. Un air — d'indifférence (Sév.). Louanges —es. Des sentiments —s. Cet homme est —, il est — en tout. || ա. առաւելազանցն, չափազանցն. nous allons tomber en tout dans l'— et dans le gigantesque (Volt.). 2. խանչ եւ վաստակ, պարտասեալ, տաժանեալ, խուեալ «հէլագ օլմուշ». —s du chaud et de la douleur de leur plaie (Vaugelas). || լկ. un cheval —. 3. ի. լցեալ, համակեալ. — de colère, de dépit, ծանրացաւսմն. 4. ցաւագեալ, զայրացեալ. — de tant d'indignités (Corn.). || լկ. je suis —, ծանրացաւսմն եմ:

Outrecuidance, ի. յանձնապաստանութիւն, ձեռներիցութիւն. parler avec —.

Outrecuidant, e, ած. յանձնապաստան, ձեռներէց. un homme —. || գ. c'est un —, — որ է. 2. ասի եւս զիրաց. je ne sais rien de plus — que, etc.

Outrecuidé,e, անց. S. **Outre-cuidant.**

Outre-marin, e, ած. անդրածովի. որ յայնկոյս ծովուց, *ծովերէն անդին. pays —.

Outrément, մ. սգր. անչափ, կարի. il s'est fatigué —.

Outre-mer, S. **Outre.**

Outremer, ա. իր. լազուարդ, լաժուրդ, լաժուարդ «լաձիվէրտ». belle couleur bleue nommée —. 2. Բ. լաժուրդ. Քոչուն նման ճնճղուկի. 3. ած. ծովագոյն, լուրջ, լուրջ:

Outremonts (d') մ. անդրալեռան, *լեռներէն անդին;

Outrepasse, ի. անս. անդրանցք, սահմանագանց. *անառաւին ճառերն կարելու առեն որոշուած սահմանէն անդին անցնիլն. des —s.

Outrepassé, e, անց. անդր անցեալ, անցեալ քան սահման. une limite —e. Des instructions —es.

Outrepasser, ն. անդր անցանել, զանցանել, անցանել զանցանել, անցանել քան սահման, *աւելի յառաջ՝ անդին անցնիլ. — une limite. 2. ի. —, անցանել՝ ելանել քան սահման՝ քան չափ, անցանել զանցանել. — ses pouvoirs, son pouvoir, les ordres qu'on a reçus. || լկ. il ne faut jamais —. 3. ն. ո. անցանել՝ ելանել շանց քան սահման՝ քան ճանապարհ, *ճամբէն դուրս ելլել շանց:

Outrepercer, ն. անչափ ծակել, Պափանց առնել:

Outrer, ն. անցուցանել քան սահման՝ քան չափ, անցուցանել զանցուցանել, անդր քան զսահման՝ յանչափն ձգտիլ, *սահմանն անցունել տալ, սահմանէն անդին անցնիլ. — la mode, un sentiment, les beaux sentiments, la morale, etc. C'est un homme qui outre tout. || լկ. —, *սահմանն՝ չափն անցունել. il ne faut jamais —. 2. սուաբացուցանել, անցուցանել բանիւք. on aura outré les rapports qu'on vous aura faits (Volt.). 3. կարի աշխատացուցանել, վաստակաբեկ առնել, պարտասեցուցանել, *սաստիկ յոգնեցուցանել. — les domestiques. || — un cheval, —՝ անչափ ընթացուցանել զձի, *չափէ դուրս վազցունել ձին. 4. կարի դառնացուցանել՝ զայրացուցանել զոք, *սաստիկ բարկացունել՝ կիրք հանել. ce manque de parole m'a outré contre lui (Sév.).

S'outrer, դ. կարի աշխատիլ, վաստակաբեկ լ., պարտասիլ. s'outrant pour acquérir des biens ou de la gloire (La Font.).

Ouvert, e, անց. բացեալ, բաց, անկիակ, բացերեակ, *բացուած, բաց. porte, boutique —e. J'avais la bouche —e pour vous le dire. Trop vite —, վաղաբաց. tombeau trop vite —, վաղաբաց գերեզման. || entr'—, կիսաբաց. qui a le cœur —, սրտաբաց. paraitre —, բացերեւել. || à livre —, S. **Livre.** || A main —e, մ. բացաւ ձեռօք, *բաց ձեռքով. եւ ի. լիաձեռն, լիաբուռն, ընդարձակաձեռն, առատ. répandre des dons à main —e. || Avoir les yeux —s, բաց ունել զաչս, չլինել ի քուն, *աչքն բաց բլլալ, չքնանալ. եւ ի. աչաբաց՝ անկնաբեր լ. les yeux —s, աչօք բացօք, *բաց աչքով. qui a les yeux —s, աչաբաց, *աչքն բաց. regarder les yeux —s, աչաբաց՝ աչօք բացօք հայիլ, *աչքն բաց նայիլ. || dormir les yeux —s, բաց աչօք ննջել. *աչքն բաց քնանալ. || ի. avoir les yeux —s sur, բաց ունել զաչս՝ հսկել ի վերայ իրիք, *բանի մի վրայ աչքն բաց բլլալ. || կգ. couronne —e, բաց Պագ.

2. բաց, բերանացեալ. plaie —e.

Il lui en est resté une blessure —e.

3. բաց, անպատապար, անպատուար, անպարիսպ. pays —, ville —e.

4. բաց, ընդարձակ, լայնածաւալ, ընդարձակատարած. un pays —. Une mer —e.

5. ն. բաց, հողմակոծ. rade —e. || Voile —e, բաց՝ հողմատուոյց առագաստ.

6. բ. բաց, փՈՒՆել. fleur —e.

7. բաց, լայն. front —.

8. բաց, անզգեստ, անհանդիպ, մերկ. je vais lui présenter mon estomac — (Corn.). || Les bras —s, մ. Ձեռատարած, բազկատարած, *Ձեռերն բաց՝ բացած. vous me trouverez toujours les bras —s (Boss.).

9. *A bras —s*, մ. Ձեռատարած, բազկատարած, գրկատարած, մոտիկ սիրով, *Ձեռերն բաց, սիրով. recevoir qn. à bras —s, գրկատարած՝ ուրախութեամբ մեծաւ ընդունել զոք, բազկատարած գիրկս արկանել ումեք, *— մկկն ընդունիլ. elle fut reçue à bras —s par son mari. || Table —e, S. **Table.**

10. բացեալ, սկսեալ. la chasse est —e, որան — է. || les paris sont —s, գրաւք սկսեալ են, մարթ է գրաւադիր լ. || la question est —e, խնդիրն —՝ յուզեալ է. la question reste —e, խնդիրն չեւ է սահմանեալ, *խնդիրն որոշուած չէ. || իգ. la succession est —e au profit d'un tel, այս ինչ անձն մարթի ընդունելի լ. իբրեւ ժառանգ. || վճ. compte —, բաց հաշիւ, *որուն ամէն օր նոր բաներ կրնայ աւելցուիլ. j'ai compte — chez ce marchand. || Payer à bureau —, հաւատացանել անդին զամենայն գնուրիակս՝ զպարտամուրիակս.

11. բաց, յայտնի. guerre —e, — պատերազմն. ils ne nous font pas une guerre —e. || Force —e, յայտնի բռնութիւն. || à force —e, մ. զէն ի ձեռին, *ձեռքն զէնք.

12. բաց, դիւրամատոյց. une âme —e à la douleur, à la médisance, etc. Le chemin est — au repentir. La porte de cette maison est —e à tous les honnêtes gens.

13. փ. բաց, ուշիմ, սրամիտ. une intelligence —e.

14. անկեղծ, անպատրուակ, համարձակ. un visage, air, caractère —. Une physionomie —e. Un cœur —. || A cœur —, մ. բաց՝ անկեղծ սրտիւ, բացասիրտ, անկեղծօրէն, համարձակ. parler à cœur —, — խօսել.

15. բաց, համարձակ, յաղորդական, դիւրահաղորդ. je ne suis pas même extrêmement — avec la plupart de ceux que je connais (La Rochef.)

16. ք. բաց *e, a, o* —, comme dans *succès, plat, bol.*

17. ա. ն. մուտք. nous nous présentâmes à l'— de la baie.

Ouvertement, մ. բացէ ի բաց, անպատրուակ, յայտնապէս, յայտ յանդիման, համարձակ, յայտնաբար, բացայայտ, բացերես, բացերեսաբար, մերկապարանոց. se déclarer — pour qn. Blasphémer —, արձակ համարձակ հայհոյել:

Ouverture, ի. բացուածք, ծակ. il y a une grande — à la muraille. Large —. Pratiquer une —, ծակ բանալ. l'— d'une plaie, վիրաբերան. l'eau pénètre par les plus petites —s.

2. ճ. բացուածք, դուռն, պատուհան. ce bâtiment a trop d'—s. — de porte, դռբաց. cette porte n'a pas assez d'—, a trop d'—.

3. եչ. բացուածք. l'— d'un angle, d'un compas.

4. մուտք, բերան. l'— d'un port. || Faire l'— d'un port, հրամայ տալ մտանելոյ ի նաւահանգիստ.

5. բացումն, բացուիլն, *բացուիլն. l'— d'une fosse, d'un coffre, d'une lettre, d'une dépêche, d'un testament, etc. || A l'— du livre, ի — մատենի, ի բանալն գմատեանն. à l'— du livre j'ai trouvé le passage que je cherchais. || — d'un corps, — մարմնոյ, *մեռելոյն մարմինն բանալն քննելու համար. || զ. l'— de la tranchée, — խրամոյն, *խրամն փորելու սկսիլն.

6. բացումն, սկիզբն, սկսուածք. — d'une séance, բացումն ժողովոյ. l'— des chambres, de la campagne, des vendanges, de la chasse, des cours.

7. եժ. բացիգ, նախնիգ, նախերգուիլն, նախերգան. l'— d'un opéra, d'un oratorio. L'— de Guillaume Tell.

8. իգ. սկիզբն. l'— d'une succession, de faillite. L'— de la faillite est déclarée par le tribunal de commerce. ||փ. նախաշաւիղ, առաջարկութիւն. faire des —s de paix, նախաշաւիղս առնել խաղաղութեան. il n'a pas écouté mes —s. C'est lui qui m'a fait les premières —s de ce mariage. Les premières —s de paix furent repoussées. Recevoir des —s de qn. Ces —s furent accueillies favorablement.

9. պարապ, պատեհ, հնարք. saisissez cette — pour vous sortir de cette affaire. Voyez-vous quelque — pour terminer ce procès. Je ne vois aucune — pour arriver à un but.

10. բացիրեւութիւն, յայտնութիւն գաղտնեաց, հանելն ի վեր, խոստովանութիւն. faire des —s. Faire à qn. l'— d'une chose, հանել ումեք ի վեր զիմն, խոստովան լ., *մէկուն բացուիլ. || — de cœur, անկեղծութիւն սրտի. il m'a parlé avec une grande — de cœur. || — d'esprit, կլ. —, կորովամտութիւն, սրամտութիւն, մտաւարժութիւն. trouver beaucoup d'— d'esprit à qn., կորովամիտ՝ սրամիտ՝ մտաւարժ գտանել զոք. il a de l'— pour les sciences. Des enfants qui manquent d'—.

Ouvirandre, ա. բ. մազագոշ, մարգգոշ. ազգ միապրուկ սնկոց ի տոհմի նայադասերից (naïadacées).

Ouvrable, ած. jour —, արձակ օր, օր գործոյ, արգոյ՝ լուր՝ լոկ օր, *լուր՝ գործի օր:

Ouvrage, ա. գործ, վաստակ, երկ, աշխատութիւն, աշխատանք. se mettre à l'—, ձեռն ի գործ արկանել՝ առնել, *գործի ձեռք զարնել, աշխատիլ. commencer, continuer, finir un —. Cet ouvrier n'a pas d'—, *այս գործատուն գործ չունի. ce domestique se plaint de ce qu'il a trop d'—. C'est l'heure où les maçons quittent l'—. Le monde est l'— de Dieu. Les —s de Dieu. Le miel, la cire est l'— des abeilles. Il y a beaucoup d'— à ce vase. Un — des Romains. — d'art, գործ նշանաւոր արուեստ. cette église est un — gothique. || ք. avoir cœur, du cœur à l'—, սրտի մտօք՝ եռանդեամբ վաստակիլ, *սրտով՝ եռանդով աշխատիլ. || — de maçonnerie, գործ որմածութեան, որմած. — de serrurerie, de tapisserie, de mosaïque, de sculpture, d'architecture, etc. || C'est l'— de Pénélope, S. **Pénélope.** || C'est un — de patience, գործ երկայնմտութեան է, *շատ ժամանակի եւ համբերութեան կարօտ գործ է.

2. փ. գործ, վաստակ, երկ, արգասիք. le rétablissement de la religion en France fut l'— de Napoléon. L'— si mémorable de l'Eglise (Boss.). Ce n'est pas l'— d'un moment que de faire un philosophe (Diderot). Cet établissement est son —, դաստակերտս այս է գործ նորա. ce succès fut l'— du hasard.

3. գործ, ասղնագործութիւն. mon — tomba de mes mains.

4. փ. գործ, գործուածք. moi qui suis l'— de vos mains, ձեռագործ՝ ձեռակերտ՝ դաստակերտ քո եմ. ils seront l'— de vos mains, ձեռատունկք ձեր լիցին. quoiqu'il soit votre fils, et même votre —, il est votre empereur (Rac.).

5. գործ, երկ, վաստակ, երկասիրութիւն, աշխատասիրութիւն, մատենագրութիւն, գիրք, մատեան, շարագրած, քերթած. — d'esprit, գործ հանճարոյ, երկ մտաց. faire un —, գիրս դնել, մատենագրել, *գիրք շինել. les longs —s me font peur (La Font.). Les —s de Racine. — instructif, intéressant. Composer, faire publier, faire imprimer un —. Mettre au jour un —, ի լոյս ընծայել. — d'érudition, d'histoire, de littérature, de morale, etc.

6. —s publics, հասարակաց շէնք՝ շինուածք. ||gros —s, սուտար գործք, որմք, որմունք, որմածք, հիմունք, *հաստ պատեր. menus —s, մանր գործք, ճխնելոյզք, ձեղունք, յատակք...

7. զ. ամուր, բերդ, պատուար, ամրութիւն. —s extérieurs, avancés.

Ouvragé, e, ած. գործուն, բազմապատկեալ, բազմաշխատ. une broderie —e. La garde de cette épée est fort —e, bien —e.

Ouvraison, ի. ար. բացումն:

Ouvrant, e, ած. à jour —, ի ծագել առաւօտու, բնդ այգ, բնդ սյգս այգուն. || à portes —es, à la

porte —e, ի բանալ դրանց քաղաքի, *քաղաքին դռներն բացուած ժամանակ. || image —e, բացխփիկ պատկեր, *փեղկով գոցուող ու բացուող սրբոյ պատկեր. || à audience —e, ի սկսանել ընդունելութեան:

Ouvre-bouche, ա. վ. բերանաբաց, լեզուաբաց — à crémaillère, մանկեուսուր —

Ouvré,e, անց. եւ ած. գործեալ, գործուն, *բանած. matières —es, — նիւթք. cuivre, fer —, — պղինձ, երկաթ. métaux —s, — մետաղք. 2. գործեալ, նկարուն, նկարչեն, ճաղկեայ, *բանած, նախշուն. toile —e. Linge —.

Ouvreaux, ա. յ. կողմնաճակք. կողմնական ճակք հնոցի ապակեգործաց:

Ouvrée, ի. օրավար. *օրւան միջ մշակի մի բանած երկիրն:

Ouvrer, ն. գործել, *բանիլ. — la monnaie, դահեկան հատանել, *սոակ կոխել. || — les bois, — դարմանել գանուածս. 2. չ. հ. գործել, աշխատիլ, *բանիլ. il est défendu d'— les fêtes et les dimanches.

Ouvreur, euse, գ. բացիչ, բացող, բացուիչ. les —s de lettres avaient abusé de cette licence (d'Alembert). || —euse de loges, օթևկաբացուիչ, *Քաղքոնի օթևակներն բացող կին. — d'huitres, — ոստրէբաց, *ոստրէ բացող:

Ouvreuse, ի. բացող (մեքենայ):

Ouvrier, ère, գ. գործաւոր, գործաւորուիչ, գործուիչ, *բանւոր, բանւորուիչ, գործակ, մշակ. habile, bon —, քաջ, ճարտար —. mauvais —, անպիտան —. — à la journée, օրագործ —. — en dentelle, ժանեկագործ —. — en robes, շրջազգեստաբար. — en linge, սպիտակագործ —. occuper un grand nombre d'—s, ունել բազմաթիւ —ս. faire la paye des —s, հատուցանել զգործաւորս, *գործաւորներն վճարել. — aux pièces, հատուածագործ —. — à façon, ստրագագործ —. || cela est du bon —, de la bonne —ère, այս ճարտարագործ է, այս գործ ճարտարի է. ||փ. de main d'—, ճարտարագործ. c'est fait de main d'—, ճարտարագործ է. || les —s, գործաւորք, դաս գործաւորաց. l'opinion, les réclamations des —s. D'—, գործաւորական, *բանւորական. la vie d'—, — կեանք, գործաւորուիչն, *բանւորուիչն.

2. le grand —, l'éternel —, l'— souverain, մեծ, յաւիտենական, գերագոյն գործաւորն, Աստուած.

3. փ. գործաւոր, գործակ. je suis l'— de ma fortune (Boss.). Cette comédie est d'un bon —. La tempérance est la meilleure —ère de la volupté (Fén.). || Les —s évangéliques, կլ. les —s, մշակք աւետարանի, մշակք, բահանայք. la moisson est grande, mais il y a peu d'—s, հունձք բազում են եւ մշակք սակաւ. || les —s d'iniquité, մշակք անիրաւութեան, չարք, չարագործք.

4. ա. եգ. գործաւոր. *վրայէն պատուաստ առնուած ծառն.

5. — hydraulique, ջրհան մեքենայ. *ջուր հաններու մեքենայ.

6. ած. գործաւոր. classe —ère, դաս գործաւորաց. || jour —, S. **Ouvrable**. || Cheville —ère, S. **Cheville**. || Abeilles —ères, եւ գ. les —ères, գործաւոր մեղուք, գործաւորք.

Առ. A l'œuvre on connait l'—, ի գործոյն ճանաչի գործաւորն, *գործէն գործաւորն կճանչցուի:

Ouvrir (j'ouvre; j'ouvrais; j'ouvris; j'ai ouvert; j'ouvrirai; j'ouvrirais; ouvre; q. j'ouvre; q. j'ouvrisse; ouvrant; ouvert) ն. բանալ. — une porte, une fenêtre, un rideau, une armoire, le robinet d'une fontaine, son bec, l'œil, un livre, etc. — et fermer son voile, բացխփիկ խաղալ, *քողն — գոցել. || լկ. բանալ, բանալ զդուռն. c'est monsieur, ouvre vite (Mol.). || լկ. բանալ, բանալ կրպակն, գործատեղն. ce marchand n'a pas encore ouvert. Les marchands n'ouvrent pas les jours de fête. || — ses portes, խօսելով զբաղաքի՝ անձնասուր լ. || փ. — la porte, բանալ զդուռն, մուտ տալ. — la porte aux abus, aux désordres. || — une maison, բանալ զտուն, զդրունս տան. || փ. — sa maison à qn., — ուժեք զտուն իւր, ընդունել զոք ի տան իւրում. || — la bouche, — զբերան. եւ փ. խօսել. || — la bouche à qn., — զբերան ուրուք, խօսեցունել զոք, *մէկուն բերանն —, մէկն խօսեցունել՝ խօսել տալ. || — une bourse, — արձակել զքսակն, *քսակն — բանալ. || փ. — sa bourse à qn., — ուժեք զքսակ իւր, տալ ուժեք արծաթ, *մէկուն քսակն — տակ տալ. ||փ. — la main, — գձեռն, վաստնել արծաթ, * տակ վաստնել. || — les yeux, — զաչս, եւ՝ զարթնուլ, *աչքն —, եւ՝ արթնալ. եւ՝ արթուն լ., հսկել, միտ դնել. l'infatigable ministre ouvre des yeux attentifs sur tous les tribunaux. || — les yeux des aveugles, — զաչս կուրաց, *կուրաց աչքն —. || փ. — les yeux, — զաչս իւր, ի միտ առնուլ, խելամուտ լ. || — les yeux à la vérité, — զաչս ի ճշմարտութիւն. ճանաչել զայն. || փ. — les yeux à qn., — զաչս ուրուք, խելամուտ առնել զոք. || — de grands yeux, յակճիռս կալ, զարմացմամբ հայել. || փ. — les oreilles, — զականջս, ունկն դնել ուշի ուշով, *ականջն —, ուշադրութեամբ մտիկ ընել. || փ. — de grandes oreilles, ունկն դնել զարմացմամբ, * զարմանալով մտիկ ընել. || փ. — l'esprit, — զմիտս, լուսաւորել. * միտքն՝ խելքն —. || փ. — le cœur, — զսիրտն, ընդունակ առնել բարի զգացմանց, *սիրտն —. եւս՝ պատրաստել զսիրտն. || — son cœur, son âme à qn., — ուժեք զսիրտն, զհոգին, *մէկուն սիրտն, հոգին —, ծածուկներն անոր յայտնել. || նոյնպէս ասի եւս՝ — sa pensée, ses secrets, ses sentiments, son intention, — զխորհուրդ իւր, զզաղտնիս իւր, զգացմունս իւր, զդիտաւորութիւն իւր. || — son cœur, son âme à qc., — ուժեք զսիրտ, զհոգի իւր, վստահ լ. il n'ose — son âme à l'espérance, son cœur à l'amour. || փ. — l'appétit, — զախորժակ, *ախորժակն — տալ,

2. եւ. բանալ, պարզել. — une voile, — զառագաստ, *առագաստ բանալ. — une batterie, բանալ՝ բղընկէց առնել զմարտկոցն. — une rade, un port, բանալ գնաւահանդիստն, հրաման տալ մտանելոյ.

3. բանալ, ճակել. on a ouvert une porte dans ce mur. || — un mur, — զորմն, *պատն —.

4. բանալ, փեռնկել, հերծուլ; *բանալ, ճեղքել, կտրել. — un pâté, un abcès, une boite, une caisse. || — la veine, երակ հատանել, *երակ բանալ, արիւն առնուլ. || — les veines, հատանել զերակս, մեռուցանել, *երակներն կտրել, մեռուցնել. || — qn., — զոք. *մեռնելին նորն մարմինն բանալ.

5. բանալ, պեղել, հատանել, փորել. — une carrière, un canal, une mine, etc. || գ. — la tranchée, խրամ —. || քն. — des abîmes, անդունդս բանալ, անդնդահիերծ լ.

6. բանալ, քեցել. — des noix, des huitres, etc. ||գ. — les rangs, բանալ՝ լայնել զռազմս. || — une lettre, բանալ՝ արձակել գնուիչ, *Քուղթ բանալ. || — les lettres, բանալ զքՔուղթս՝ գնամակներն ի նամակատան կամ առ անհատատիրմութեան.

7. բանալ, պարզել, տարածել. — les bras, les jambes. || փ. — les bras à qn., գրկատարած ձեռօք՝ սիրով ընդունել զոք. || — la poitrine, — զկուրծս՝ զանջս. les exercices ouvrent la poitrine.

8. բանալ, հորդել. — une issue, une route, — les chemins, ճանապարհ —. — une forêt, un bois, *անտառէն ճամբայ բանալ. s'ouvrir un passage, l'entrée, — անձին անցս, մուտս. ouvrez-moi seulement les chemins d'Arménie (Corn.) || — un pays, — ուժեք զերկիր ինչ, դիւրացուցանել ուժեք զմուտս նորին. la Sardaigne que la révolte ouvrit aux Romains (Boss.). || փ. — un champ libre à la justice (Boss.). Il a ouvert les grandes routes en mathématiques. Il a ouvert le chemin des richesses. L'océan leur ouvrit une autre carrière.

9. փ. բանալ, յայտնել, ի վեր հանել. je suis venu à vous pour vous — la connaissance des choses (Pasc.). Le moyen que je vous ouvre, est sans doute plus honnête (Pasc.).

10. փ. բանալ, սկսանել, սկիզբն առնել. — la campagne, un cours, une session. || — la lice, le champ, la carrière, յառաջել մտանել՝ կարդալ. || — boutique, կրպակ՝ խանութ բանալ. || — une école, դպրոց բանալ. — un café, un auberge, un hôtel, un bureau d'affaire, etc.

‖ — la chasse, — զոքան . ‖ — le bal, — զպարն, նախասպար է., *պարահանդէսին ձեռք պարն սկսիլ . ‖ — la danse, — զկարաուն , սկսանիլ կարաուել . եւ փ. եւ ո. սկսանիլ զպատերազմ . ‖ — la vendange, — զայգեկուն . ‖ — sa maison, բանալ զտուն իւր , սկսանիլ տալ հացկերոյթս , ցայգահանդէսս . ‖ — ses salons. ‖ ը. — le feu, — զիւրն , զկրակն , հրձիգ է., սկսանիլ արձակել զինդանօթս . ‖ — un dé, բանալ զթուէ ի տիրախաղի (jeu de dominos) , * քուէ բանալ , բուէն տեղէն շարժել . ‖ — un commerce, — վաճառականուիւն , * առուտուր —. ‖ — un avis, une opinion, խորհուրդ , կարծիս տալ՝ ի մէջ արկանել . ‖ վճ. — un crédit à qn., տ. **Crédit.** ‖ — un compte à qn., տ. **Compte.**

Ouvrir, ն. բանալ , բանիլ , *բացուիլ . les boutiques n'ouvrent pas les jours de fête. Cette porte n'ouvre jamais. Qui ne devra pas —, անբացիկ . ‖ —, մուտս տալ , *—, ելլել . cette porte ouvre sur la cour, sur le jardin. La fenêtre ouvre sur la rivière. 2. բանալ , բանիլ, սկսանիլ, սկիզբն առնուլ , *բացուիլ , սկսիլ . la scène ouvre par un chœur. La chasse ouvre aujourd'hui. ‖ —. le théâtre des Italiens n'ouvre pas. Les cours ouvrent.

S'ouvrir, դ. բանալ , բանիլ , բացեալ է., *բացուիլ. cette porte s'ouvre difficilement. Les boutiques s'ouvrent. ‖ փ. ses yeux s'ouvrent, բանին աչք նորա , ի միտս առնու զմոլորուիւն իւր , *աչքն կբացուի , սիրան կիսակընայ . ‖ sa bouche s'ouvre, բանի բերան նորա , խօսի, *բերանն կբացուի. [cipice s'ouvre sous vos pas.

2. բանիլ , բերանանալ . un précipice s'ouvre sous vos pas.

3. բանիլ , փթթիլ , կիչել , *բացուիլ . les fleurs s'ouvrent.

4. բանիլ , հեղձնուլ , պատռիլ , *բացուիլ , ճեղքիլ . la glace s'ouvrit sous leurs pieds. ‖ բանիլ, հետանալ , մեկուսի է., * բացուիլ , մէկդի քաշուիլ . la foule s'ouvre devant lui.

5. բանալ , հորդիլ , * բացուիլ . il s'ouvrait devant lui une belle carrière.

6. բանիլ , դաշտանալ . le pays s'ouvre, բանի՝ դաշտանայ երկիրն , ոչ ևս է անտառախիտ , լեռնային . son esprit s'ouvre.

7. փ. բանիլ , դիւրալուր է., սրտանալ . mon cœur s'ouvre à cette joie (Sév.). Quand le cœur s'ouvre aux passions, il s'ouvre à l'ennui de la vie. Son esprit s'ouvre.

8. բանիլ , սկսանիլ , սկիզբն առնուլ . cette année s'ouvrit par la déclaration de guerre contre l'Espagne. ‖ դգ. il s'ouvrait alors une grande scène (Vol.).

9 — à qn., բանալ զսիրտ իւր ուժը , ի վեր հանել զխորհուրդս իւր , ասել նմա զգաղտնիս իւր , * մէկուն բացուիլ . il s'ouvre à moi de son chagrin. C'était à lui qu'il s'ouvrait de sa passion. ‖ լկ. il s'ouvre et parle le premier (La Bruy.).

Ouvroir, ա. գործանոց :

Ovaire, ա. մգ. ձուանոց , ձուարան (կենդանեաց) , ծին (կանանց). 2. բ. սերմնարան, սերմնընկալ. *սերմնախակին (pistil) հունտն պարունակող մասն . տ. եւս **Fleur.**

Ovalaire, աճ. մգ. ձուարդ :

Ovale, աճ. ձուաձեւ , * հաւկիթաձեւ . une table —. 2. ա. —, ձուաձիր . un —. L'— du visage. ‖ en —, մ. ձուաձեւ. en demi —, կիսաձուաձեւ, մահիկաձեւ. 3. ար. ոլորոց, *մեսաքս ոլորելու մեքենայ :

Ovaler, ն.ար. ոլորել (զմեսաքս):

Ovalifolié, e, աճ. բ. ձուաձեւատերեւ . հաւկիթաձեւ տերեւներ ունեցող : [յօրինել , ոլորել :

Ovaliser, ն. ձուաձեւել , ձուաձեւ

Ovaliste, գ. մեսաքսոլոր . ոլորիչ մեսաքսի :

Ovalité, ի. ձուաձեւուիւն, *հաւկիթաձեւուիւն :

Ovarialgie, ի.բժ. ձուարանացաւ:

Ovarie, ի. ախ. ձուարանախտ , ծնախտ . հիւանդուիւն ծնի կանանց եւ մասուկ անասնոց :

Ovarien, enne, աճ. մգ. ձուարանային. vésicule —enne. 2. բ. սերմնարանային : [րեր :

Ovarifère, աճ. բ. սերմնարանա-

Ovariocèle, ի. վ. ձուարանային . անկումն ձուարանի :

Ovariotomie, ի. վ. ձուարանահատուիւն : [յին . artère —.

Ovarique, աճ. մգ. ձուարանա-

Ovarisme, ա. ձուականուիւն . *ամէն կենդանիք եւ ամէն գործարանաւոր մարմինք հաւկիթ առաջ կուգան բերելու ենթադրուիւնն :

Ovariste, ա. ձուական . կուսակից ձուականութեան :

Ovarite, ի.բժ. ձուարանաբորբ , ձուարանատապ . բորբոքումն ձուարանի (ovaire).

Ovariule, ա. մգ. ձուարանիկ :

Ovatifolié,e, աճ. բ. տ. **Ovalifolié.**

Ovation (սիօն) ի. հանդէս յաղթութեան առ նախանի հռովմայեցիս . faire une —, des —s à qn., — առնել ումեք . ուղեկից է. նմա հանդիսիս պատուոյ . se dérober à l'—. Recevoir l'—.

Ovarium (օմ) ա. սերմնարան :

Ove, ա. ճ. ձուակ , ձուազարդ . հաւկիթաձեւ զարդ շինուածոց . un

rang d'—s. — fleuronné, — ծաղկազարդ :

Ové, e, աճ. ձուաձեւ:

Ovibos, ա. կ մշկեզն, մշկացուլ :

Ovicapsule, ի. տ. **Ovisac.**

Ovicarpe, ա. կ. ոչխարանոխազ:

Ovicule, ա. ճ. ձուիկ . les —s du chapiteau ionique. տ. **Ove.**

Ovidés, ա. յ. տ. **Ovinés.**

Ovidien, enne, աճ. ովիդեան :

Oviducte, ա. մգ. ձուանցք , ձուընկէց . *Ոչնոց ձուարանէն հաւկիթներուն մարմնէն դուրս ելլելու անցքն:

Ovifère, աճ. կ. ձուարեր :

Oviforme, աճ. ձուաձեւ :

Ovification (սիօն) ի. ձուագործուիւն :

Ovigène, աճ. ձուածին. couche —.

Ovigénèse, ի. տ. **Ovogénèse.**

Ovigère, աճ. բ. ձուակիր :

Ovillé,e, աճ. բժ. ոչխարական . déjections —es, ապարահեղք —ք :

Ovine, աճ. ի. ոչխարային . les races —s. [գիք :

Ovinés, ա.յ.կ. օդիք, ոչխարազ-

Ovipare, աճ. բզ. ձուածին. animaux —s, — կենդանիք , Ոչունք , սողունք , ձկունք . ‖ ա. un —. Les —s. [ձուածնուիւն :

Oviparisme, ա. **Oviparité,** ի.

Ovipositeur, ա. ձուածու :

Ovis (իս) ա. գա. **Mouton** :

Ovisac, ա. մգ. ձուապարկ:

Oviscapte, ա. կ. ձուախոյս :

Ovisme, ա. տ. **Ovarisme.**

Oviste, ա. տ. **Ovariste.**

Ovivore, աճ. ձուակեր , ձուասուն , *հաւկիթակեր :

Ovo (ab) (ապօվօ) մ. ի ձուոյ , անդստին ի սկզբանէ , * հաւկիթէն , սկզբէն . reprenons la chose ab —.

Ovogénèse կամ **Ovogénie,** ի. բխ. ձուածնուիւն :

Ovoïdal, e, aux, աճ. ձուակերպային , ձուաձեւ, հաւկիթաձեւ . fruits ovoïdaux.

Ovoïde, աճ. ձուակերպ , ձուաձեւ , ձուարդ . figure —. 2. ա. —. հաւկիթաձեւ հատատուն մարմին . ce fruit est un —. 3. —. *տեսակ մի ձուկ եւ կակղամիս :

Ovoire, ա. ձուածեւոց (գործ) :

Ovologie, ի. ձուաբանութիւն . l'— humaine. [զային :

Ovo-urinaire, աճ. մգ. ձուամի-

Ovovivipare, աճ. ձուակենդանածին . * այսպէս կկոչուին կենդանիք որոց մարմնոյն մէջ հաւկիթներն կբացուին եւ կենդանի ծագեր դուրս կելլեն . 2. ա. un —. Le vipère est un —.

Ovula, ի. փթ. ձուաժժմակ . ազգ որովայնոտն փափկամարմնոց :

Ovulaire, աճ. ձուիկաւոր :

Ovulation (սի) ի.բխ. ձուիկումն. *ձուիկին ձուարանէն դուրս իյնալն :

Ovule, ա. բխ. ձուիկ . *հաւկիթն նախնական վիճակին մէջ . 2. բ. սերմնիկ . *հունտին տարրն . 3. կ. ձուիկ . կակղամիս միապատեան :

Ovulé, e, աճ. ձուիկաւոր:

Ovuliforme, աճ. ձուիկաձեւ :

Ovuligène, աճ. սերմանիկածին :

Ovuligère, աճ. ձուիկակիր :

Ovulite, ի. կ. ձուիկաքար . քարուտ պողիպոդ :

Ox... Oxy... (օքս , օքսի) նմ. յն. ՈՈու , ՈՈուա . . . ի տարրագիտութեան, եւ սուր, սրա . . . ի բնապատմութեան :

Oxacide, ա, տգ. սրաՈՈու, ՔրՈուածնաՈՈու : [տին :

Oxalantine, ի. տգ. օքսալան-

Oxalate, ա. տգ. ՈՈունիչատ . աղն կազմեալ ՈՈունիչային ՈՈուով եւ միով հիմամբ . — de chaux, — կրոյ . — de potasse — պոտասի:

Oxalhydrique, ած. տգ. ՕՀռանիջաջրային . acide —, — ՕՀու :
Oxalidacées, ի. յ. տգ. ՕՀռանիչասերք :
Oxalide, ի. բ. ՕՀռանիչ, ՕՀռանին, ՕՀուսրաշ . || — tubéreuse, հացարմատ. — corniculée, սիսիսիլի . ապգ ՕՀռանչի :
Oxalidées. ի. յ. բ. ՕՀռանիչեայք:
Oxaline, ի. տգ. ՕՀռանչին :
Oxalique, ած. տգ. ՕՀռանչային . acide —, ՕՀռանչաՕՀու :
Oxalis, ա. S. Oxalide.
Oxalite, ի. հբ. ՕՀռանիչաքար :
Oxalovinique, ած. տգ. ՕՀռանիչագինային . acide —.
Oxalurie, ի. բժ. ՕՀուամիզուժն :
Oxalurique, ած. ՕՀուամիզային:
Oxalyluréide, Oxalurée, ի. տգ. ՕՀուամիզակ :
Oxaméthane, ա. տգ. ՕՀուամեթան : [ՕՀռանիչամիդ:
Oxamide, ա. տգ. ոքսամիդ ,
Oxamique, ած. տգ. ՕՀռանիչային. acide —, ՕՀռանիչաՕՀու :
Oxatyle, ա. տգ. ՕՀռանիչատ , ՕՀռանիչահիւՔ : [Ոուագիմ :
Oxazime, ի. տգ. ոքսագիմ , Ըբ-
Oxazine, ի. տգ. ոքսագին , ԸբՈուագին : [Ոուագուլ :
Oxazol, ա. տգ. ոքսագուլ , Ըբ-
Oxazoline, ի. տգ. ոքսագոլին , ՕՀուագոլին : [Ոուագոն :
Oxazone, ա. տգ. ոքսագոն , Ըբ-
Oxéléon, ա. դդ. իղաբացախ . *իղոյ ու բացախով շինած դեղ :
Oxéolat, ա. դդգ. քացախադեղ . *քացախով շինած դեղ :
Oxéolé, ա. դդգ. դեղաքացախ . բժշկական քացախ :
Oxfordien, ա. օքսֆորդացի , ոքսֆորդեան :
Oxhydrique, ած. տգ. ՕՀուաջրային . acide —, — ՕՀու :
Oxhydryle, ա. տգ. ՕՀուաջրուսո , ՕՀուաջրահիւՔ :
Oxhydryler, ն. տգ. ՕՀուաջրել:
Oxime, ի. տգ. օքսիմ :
Oxine, ի. դդգ. ՕՀուագինի, ԸբՈուիկ , գինեակ : [մին :
Oxindamine, ի. տգ. օքսինդա-
Oxindol, ա. տգ. օքսինդոլ :
Oxoluine, Oxolyine, ի. տգ. քացախալոյծ : [սրա . . . :
Oxy, նմ. յն. ՕՀու, ՕՀուա, սուր,
Oxyacantha, Oxyacanthe, ա. բ. կոճոխուր, սրափուշ :
Oxyacanthine, ի. տգ. կոճոխուրին : [յին :
Oxyacétique, ած. կոճոխուրա-
Oxy-acide, ա. տգ. ՕՀուաՕՀու :
Oxyammoniaque, S. **Hydroxylamine.**
Oxyammonium (օքսիամմոնիում) ա. տգ. ՕՀուաբնօշակ :
Oxyanthraquinone, ա. տգ. ՕՀուածխաքինոն :
Oxyazoïque, ած. տգ. ՕՀուանկննային :
Oxybaphe, ի.բ. S. **Calymènie.**
Oxybase, ի. տգ. ՕՀուահիմն . *բաղադրուՔեան մի մէջ հիմն եղող ՕՀու :
Oxybasique, ած. տգ. ՕՀուահիմնային : [միջատի :
Oxybèle, ա. մբ. սրանիա . ապգ
Oxybenzène, ա. տգ. ՕՀուակընդրկին : [կնդրկային :
Oxybenzoïque, ած. տգ. ՕՀուա-
Oxybromocacodyle, ա. տգ. սրաժահաժանուսա :
Oxybromure, ա. տգ. ՕՀուաժահուկ : [կոգային :
Oxybutyrique, ած. տգ. ՕՀուա-
Oxycanthe, ա. բ. սրափուշ . հն. **Aubépine.** [ծառ :
Oxycaproat, ա. տգ. ՕՀուայ-
Oxycarboné,e, ած. տգ. ՕՀուաբնաճխած : [նաճխուկ :
Oxycarbure, ա. տգ. ՕՀուաբբ-
Oxycarburé, e, ած. տգ. ՔբՕՀուաբնաճխուկեալ . hydrogène —.
Oxycèdre, ա. բ. սրամայր . գինեակ վայրի . հն. **Cade.** 2. գինկիւղ. կոչի եւս **Huile de cade.**
Oxycelluse, ի. տգ. ՕՀուախորշուց , ՕՀուախորշանիւՔ :
Oxycéphale, ած. կ. սրագլուխ . 2. ա. —. ում —.
Oxycétone, ի. տգ. ՕՀուակետոն . S. **Cétone.**
Oxychlorate, ա. տգ. ՕՀուաքլորատ : [քիդ :
Oxychloride, ա. տգ. ՕՀուաքլո-
Oxychlorique, ած. տգ. ՕՀուաքլորային . acide —.
Oxychloroformyle, ա. տգ. ՔբՕՀուաքլորոգուսա . S. **Chloroformyle.**
Oxychlorure, ա. տգ. ՕՀուաքլորուկ . բաղադրուՔիւն քլորի եւ ՕՀուոյ միոյ . — d'étain, — անագի:
Oxycinnamique, ած. տգ. ՔբՕՀուակինամոնային :
Oxycitrique, ած. տգ. ՕՀուալիմոնային :
Oxycoccos (ոքքոս) ա.բ. ՕՀուահատ . ռս. **Airelle**ի :
Oxycomanique, ած. տգ. ՕՀուակոմինային :
Oxycrat (օքսիքրատ) ա. դդգ. քացախաջուր . խառնուրդ քացախոյ եւ ջրոյ :
Oxycroconique, ած. տգ. ՔբՕՀուաքրքմային : [մանէն :
Oxycumène, ա. տգ. ՕՀուաչա-
Oxycuminique, S. **Cuminamique.** [ճնախաժուկ :
Oxycyanure, ա. տգ. ՕՀուա-
Oxydabilité, ի. ժանգառուՔիւն. — du mercure par l'air.
Oxydable, ած. ՕՀուիդելի, ժանգառ , ժանգահար . *ժանգ կապող . le fer est —.
Oxydactyles, ա.յ. սբ. սրամատնեայք. ննջակարգ անագի գորտանց:
Oxydant,e, ած. ՕՀուիդացուցիչ, ոքսիդիչ , ժանգահարիչ , ժանգահարող :
Oxydation (սիօն) ի. տգ. ՕՀուիդացումն, ոքսիդացումն, ոքսիդումն, ՕՀուիդուՔիւն , ժանգացումն , ժանգահարուՔիւն . l'— du fer.
Oxyde, ա. տգ. ոքսիդ , ՕՀուիդ, ժանգ «փաս» . — de fer, — երկաՕոյ , երկաՕաժանգ , *երկաՕի ժանգ «տէմիր փաս» . — de plomb, քարմարցանկ . — de cuivre, ժանգաս , *պղՕնձի ժանգ «ժինկխար». — métallique, մեռաղոքսիդ . — de potasse, ՕՀուիդ խալւոյ . — d'aluminium, ՕՀուիդ բնաթզնի :
Oxyder, ն. տգ. ժանգոտել , ժանգահարել, ոքսիդել, ՕՀուիդել «փասլանարմագ».
S'oxyder, դ. ոքսիդանալ, ՕՀուիդել , ժանգահարել «փասլանմագ» :
Oxydiazol, ա. տգ. S. Oxazol.
Oxydine, ի. տգ. ոքսիդին , ՔբՕՀուիդին :
Oxydule, ա. տգ. ոքսիդաշ , ՔբՕՀուիկաշ , ՕՀուիդիկ :
Oxydulé, e, ած. տգ. ոքսիդուկեալ , ՕՀուիդաշնալ :
Oxyduler, ն. տգ. ՕՀուիդել , ոքսիդել :
Oxyécoïe (օքսիէքօի) ի. բժ. սբրալրուՔիւն . *սաստիկ զգայականուՔիւն լսելեաց :
Oxyfluorure, ա. տգ. ՕՀուաճռուկ : [ուած կաՔ :
Oxygale, ա. ՕՀուակաՔն , *ՔբՔ-
Oxygénable, ած. տգ. ՕՀուածնելի . *որ կրնայ ՕՀուածնով բաղադրուիլ : [նիչ . principe —.
Oxygénant,e, ած. տգ. ՕՀուած-
Oxygénation (սիօն) ի. տգ. ՔբՕՀուածնուժն , ՕՀուածնում . * մարմնոյ մի ՕՀուածնով բաղադրուիլն . — du sang.
Oxygène, ած. տգ. ՕՀուածին . gaz —, կլ. l'—, — գազ , —. պարզ գազ , որ օդին մի մասն լինելով՝ շնչառուՔեան եւ կիզման կծառայէ :
Oxygéné, e, ած. տգ. ՕՀուածընեալ , * ՕՀուածնած , ՕՀուածինով խառնած . eau —e.
Oxygéner (j'oxygène, j'oxygénerai) ն. տգ. ՕՀուածնել , * խառնել ՕՀուածինով .
S'oxygéner, դ. —իլ . le sang en passant par les poumons s'oxygène.
Oxygénifère, ած. ՕՀուածնաբեր. les corpuscules —s, — մարմնիկք . պղպջակք արեան :
Oxygone, ած. եչ. S. **Acutangle.**
Oxyhémoglobine, ի. տգ. ՔբՕՀուարենագնդակին :
Oxyhydrique, ած. տգ. ՕՀուաջրածնային :
Oxyhydroquinone, ի. տգ. ՔբՕՀուաքինոն : [շուկ :
Oxy-iodure, ա. տգ. ՕՀուամանգանաստ :
Oxylobe, ա. բ. սրաբոյծ . Օուփինչ : [մանգանատ :
Oxymanganate, ա. տգ. ՕՀու-
Oxymel, ա. քացախաՕան, *խառնուրդ ջրի , մեղրի եւ քացախի :
Oxymétrie, ի. ՕՀուաչափուՔիւն. *գոյացուՔեան մի մէջ որչափ ՕՀու ըլլալն չափելն : [կան :
Oxymétrique, ած. ՕՀուաչափա-
Oxynaphtalène, ա. տգ. ՕՀուանաւՔալին : [ՕՀու :
Oxynaphtol, ա. տգ. ՕՀուանաւ-
Oxynévrine, ի. տգ. S. **Bétaïne.**
Oxynoé, ա. փՔ. սրուկ . փափկամորՔ ինչ :

Oxyopie, ի. սրակնութիւն, սրատեսութիւն :

Oxyosphrésie (օքսիոսֆրէզի) ի. բժ. սրահոտառութիւն . * հոտառութեան սովորականէն աւելի սուր լինելն :

Oxyote (օքսիօթ) ած. կ. սրունկն, սրականջ , * սուր ականջ ունեցող :

Oxyphénol, ա. տգ. ՕՀուափենոլ :

Oxyphonie, ի. բժ. սրաձայնութիւն :

Oxyphosphure, ա. տգ. ՕՀուաֆոսֆորակ . բաղադրութիւն ֆոսֆորի ընդ մետաղական ՕՀուտիդի :

Oxypore, ա. մբ. սրանց . ազգ պատենաձեւ միջատի :

Oxypropionique, ած. տգ. ՕքՀուանախածաթթվային :

Oxypyridine, ի. տգ. ՕՀուտկրին : [ուագինամբրային :

Oxypyrotarrique, ած.գտ. ՕքՀ-

Oxyquinoléine, ի. տգ. ՕՀուքինոլին :

Oxyregmie, ի.բժ. ՕՀուազգայութ. ՕՀու զգայ. «էքչի կիյիմէ» :

Oxyrrhodin (օքսիռօտին) ա. ՕքՀուավարդ , վարդաքացախ :

Oxyrrhynque (օքսիռինք) ած.կ. սրակտուց. le mormyre —. 2. ա. —. Ձուկն ինչ :

Oxysaccharum (օքսիսաքարում) ա. ՕՀուաշաքար , շաքարաքացախ . իսունատրդ շաքարի եւ քացախոյ :

Oxysel, ա. տգ. ՕՀուաղ :

Oxystéarique, ած. տգ. ՕՀուճարպային :

Oxysterne, ա. բ. սրագօտի . ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ ցախասերից (éricacées). [բանք:

Oxystomes, ա. յ. խբ. սրաբե-

Oxystyle, ած. կ. սրասիւնակ . s. Columelle.

Oxysuccinique, ած. տգ. ՕՀուսաՀային :

Oxysulfure, ա. տգ. ՕՀուածծմբակ . * բաղադրութիւն ծծմբուկի ընդ ՕՀուտկի :

Oxytèle, ա. մբ. սրահեռուկ . ազգ պատենաձեւ միջատի :

Oxytoluène, ա. տգ. ՕՀուատոլուէն : [տոլուային :

Oxytoluique, ած. տգ. ՕՀուա-

Oxyton, ա. ք. յն. յանգաշեշտ , շեշտուղ , * վերջի վանկին վերայ սուր շեշտ ունեցող յոյն բառ :

Oxytriche, ա. ջ. սրամազ . ազգ ջրաձեաց :

Oxytrichinés, ա. յ. ջ. սրամազեայք . առիւծ ջրաձեաց , նախատիպ ունելով զսրամազ (oxytriche).

Oxyure (սիիւր) ած.կ.սրապի,սրաձեւ, սրաառուն . սուր պոչ ունեցող:

Oxyurée, ի. տգ. ՕՀուավիզակ :

Oxyuriens, ա. յ. կ. սրատանեանք :

Oxyvalérique, ած.տգ. ՕՀուազրբուկային . acide —.

Oyant, e (ուայան) գ. դտ. — compte, լսող ընդունող հաշուի ի դատաստանի . les —s compte.

Oyat (օյա) ա. բ. աւազաշամբ :

Ozène, ա. բժ. ռնգաժահ, ռնգահոտութիւն. գարշահոտ կեղ ռնգաց. — vénérien. 2. կ. ռնգաճճի. միջատ ինչ գարշահոտ :

Ozocérite(օզոսէրիԹ) **Ozokérite** (օզոքէրիԹ) ի. հոտամոմ, գարշամոմ. *տեսակ մի ռետին կամ բրածոյ մոմ, որ կկոչուի նաեւ poix minérale, հանքածիւԹ . հանքային ձիւԹ :

Ozonateur, ա. ոզոնիչ :

Ozonatine, ի. ոզոնին . հեղուկ կազմեալ հոտաւէտ տնկօք , յորոց ելանէ ոզոն :

Ozone, ա. տգ. ոզոն , հոտուկ . * ելեկտրականութեան պարպուելէն ՕՀուածնին հանած հոտն . 2. —. ելեկտրացած ՕՀուածին :

Ozoné,e, ած. s. Ozonisé.

Ozonéine, ի. տգ. ոզոնէին :

Ozonisation (սիօն) ի. ոզոնաւորում , հարուկումն . * ոզոնի յատկութիւններն ՕՀուածնին տալն . եւ կամ մարմին մի ոզոնեալ ՕՀուածնով լեցունելն :

Ozonisé, e, ած. ոզոնեալ , ոզոնաւորեալ , ոզոնախառն , հոտուկեալ , հոտուկախառն . oxygène —.

Ozoniser, ն. ոզոնել , ոզոնաւորել , ոզոնախառն առնել :

Ozoniseur, ա. ոզոնիչ . ոզոնաւորիչ :

Ozonomètre, ա. տգ. ոզոնաչափ , հոտուկաչափ :

Ozonométrie, ի. ոզոնաչափութիւն , հոտուկաչափութիւն :

Ozonométrique, ած. ոզոնաչափական , հոտուկաչափական :

P

P (փէ, փը) վեցտասաներորդ բաշխանագիր այբուբենից եւ երկոտասներորդն բաղաձայնից . 2. 5 p. °/₀, cinq pour cent, հինգ առ հարիւր . 3. P գլխագիր, նշանակէ ոտն , եւ p փոքրագիր նշանակէ բոյն . 4. եժ. P, piano, դաշն , յուշիկ , *կամաց . PP, piu piano, դաշնագոյն, առաւել յուշիկ , *աւելի կամաց . PPP, pianissimo, յոյժ դաշն , *շատ կամաց :

Paca, ա. կ. պակայ . կրծող չորքոտանի ի հարաւային Ամերիկա . ին. **Célogène.**

Pacage, ա. արօտ , արօտատեղի «օվկաց» . || droit de —, արօտաիրաւունք . իրաւունք արածելոյ յարօտս ուրիք :

Pacager (pacageant, pacageait) չ. արածել «օվկամագ». il est permis de — en terre vaine et vague. || Faire — du blé, du seigle, տալ ի ճարակ անասնոց ցորեան , հաճար , *անասնոց ցորեն՝ հաճար կերցունել :

Pacane, ի. բ. կոկակ. ձիաապրտղաձեւ պտուղ կոկենոյ :

Pacanier, ա. բ. կոկենի . ազգ ձիաձեւոյ : [դի :

Pacant, ա. ի. շինական , տմարդ-

Pace (**in—**) (ինիաս) մ. խիստ բանս (ի վանս). des —.

Pacha (փաշա) ա.տճ. կուսակալ, նախարար «փաշա».— à trois queues, եռաձեաւ՝ *հուպոչ —. les —s.

Pachalik, ա. տճ. կուսակալութիւն կամ նահանգ կուսակալութեան:

Pachée, ի. զմուխտակ. զմուխտ արեւելեան կանաչագոյն :

Pachirier (շի) ա. բ. պաքիրենի. ծառ մեծ եւ գեղեցիկ բնիկ Ամերիկայ:

Pachmina (քմի) ա. պաքիկ. կաշմիր (cachemir) շինելու գործածուած այծու մազ : [լաքար :

Pachnolite(փաք) ի. Հբ. պաքնո-

Pachomètre (քօ) ա. Օանձրաչափ . * հայելիներուն հաստութիւնն չափող գործի :

Pachy (քի) ... նմ. յն. Օանձրա ... Ոանձր ...

Pachyblépharose (փաքիպլէֆարոզ) ի. բժ. արտեւանաՕանձրութիւն . Ոանձրացումն արտեւանաց :

Pachycéphale, ած. կ. Ոանձրագլուխ , Ոանձրագանկ :

Pachycéphalie, ի. Ոանձրագանկութիւն , Ոանձրգլխութիւն :

Pachychymie (քիշիմի) ի. բժ. հիւԻանձրացումն . Ոանձրացումն հիւծոց :

Pachydactyle, ած. ար. Ոանձրամատն , մատնաՕանձր :

Pachydactylie, ի. մատնաՕանձրութիւն :

Pachydermatocèle, ա. ախ. ՈանձրամորՀայտոյց . այտոյց ի նեքոյ մորՀոյ :

Pachyderme (քիտէրմ) ած. քս. ՈանձրամորՀ . * մորՀն հաստ . un quadrupède —, — չորքոտանի. 2. ա. —. l'éléphant, le rhinocéros, le cochon sont des —s.

Pachygone, ա.ք. Ոանձրասերմն:

Pachygonées, ի. յ. ք. Ոանձրասերմնայք :

Pachylémuriens, ա. յ. կ. Ոանձրաղուեսացուկք . խումբ բրածոյ կապկաց : [ևելապատ :

Pachyméninge, ի.մգ. Ոանձրա-

Pachyméningite, ի. բժ. ՈանձրաԹևելապատաբորբ . բորբոքումն Թևելապատի (méninge) կամ կաթծրամաշկի (dure-mère) ուղղոյ :

Pachyphylle, ած. Ոանձրատերեւ :

Pachyscélis (փաքիսէլիս) ա. մբ. Ոանձրուկ . ազգ պատենաձեւ միջատի : [ձրամագ :

Pachytrique (քի) ած. մբ. Ոան-

Pacificateur, trice, գ. խաղաղարար , խաղաղացուցիչ . Catherine II, la —trice de la Pologne (Volt).

2. ած. —, la victoire de l'esprit — sur l'esprit de persécution (Volt.).

Pacification (սիօն) ի. խաղաղացումն, խաղաղութիւն, հանդարտութիւն. la — de l'Europe, du pays, des troubles, etc. || Édit de —, հրովարտակ խաղաղութեան՝ խաղարտութեան. 2. խաղաղութիւն, հաշտութիւն:

Pacifié,e, անց. խաղաղեալ, խաղաղացեալ, հանդարտեալ. pays —. Ville —e.

Pacifier (je pacifiais, n. pacifions, v. pacifiez; q. je pacifie, q. n. pacifiions, q. v. pacifiiez) ն. խաղաղել, խաղաղացուցանել. — l'Europe, un Etat. 2. —, հանդարտել, հանդարտեցուցանել. — les troubles. 3. դադարեցուցանել. — les différents.

Se pacifier, դ. խաղալիլ, հանդարտիլ. le pays allait se pacifiant. Cet Etat commence à —.

Pacifique, ած. խաղաղ, խաղաղասէր, խաղաղարար. un roi —. 2. ա. Salomon le — (Boss.). Heureux les —s, parce qu'ils seront appelés enfants de Dieu! երանի՛ խաղաղարարաց, զի նոքա որդիք Աստուծոյ կոչեսցին. 3. խաղաղ, խաղաղասէր, խաղաղիկ, խաղաղաւէտ, հաշտասէր, խաղաղասիրական, հանդարտ. des desseins —s. Un esprit doux et —. Avoir une humeur —, խաղաղարարոյ լ. mener une vie —. խաղաղակեաց լ. son règne fut —. Une ville —. || իգ. possesseur, titulaire —, խաղաղ ըստացիչ՝ տէր. 4. խաղաղական. la mer Pacifique, l'océan Pacifique եւ կլ. le Pacifique, — ծով, ովկիանոս, Խաղաղականն. հարաւային ծով կամ ովկիանոս:

Pacifiquement, մ. խաղաղապէս, խաղաղօրէն, խաղաղ, խաղաղիկ, խաղաղաբար, հանդարտաբար. régner, vivre —. Cet entrevue se passa fort —.

Packfong (փաքֆոնկ) ա. լանապինճ. սպիտակ պղինձ. ին. **Maillechort.**

Paco, ա. S. **Alpaca.**

Pacotille, ի. անդրծովավաճառք, * ապրանք նաւորդաց. une — de montres, etc. Il a bien vendu sa —. 2. աղխամաղխ, բեռն (նաւու). ce navire a des —s de quincaillerie. || Marchandise de —, ստորին՝ նուաստ վաճառք՝ * ապրանք. || նտ. c'est de la marchandise de —, կլ. c'est de la —, * յոռի՝ աննշան վաճառք են, * անպիտան՝ վարնոց ապրանք է. 2. փ. եւ բ. աղխամաղխ, կոյտ. vous vous plaignez de n'avoir pas assez d'habits, de meubles, de livres, vous en avez pourtant une belle —.

Pacotiller, չ. անդրծովավաճառել:

Pacotilleur, ա. անդրծովավաճառական, * ծովերէն անդին ապրանք տանող ծախող:

Pacourier, ա. բ. պակուրենի. բոյս ի տոհմէ շնաառեայց (apocynées).

Pacquage, ա. ձկնաշարուածն:

Pacquer, ն. ձկնաշարել. * աղած ձկները տակառներու մէջ շարելն:

Pacta conventa (փաքթա քոնվէննա) ա. յ. դաշինք կռեալք (ի ծածուկ). il y a entre eux —. Rompre un —. Renoncer à un —.

Pacte, ա. ուխտ, դաշն, դաշն ուխտի. il y a —. Un — entre eux. Faire un —, ի դաշն՝ յուխտ մտանել. Dieu fit — avec Abraham. Rompre un —, le —, լուծանել զ—. renoncer au —, à un —. — tacite, secret, illicite, constitutionnel. Le — social, ընկերական դաշն. || faire un — avec le diable, ի դաշն մտանել ընդ դիւի, * սատանային հետ դաշինք դնել. || — fédéral, սահմանադրութիւն Զուիցերացւոց. || փ. rompez, rompez tout — avec l'impiété (Rac.).

Paction (սիօն) ի. հ. դաշն, միաբանութիւն:

Pactiser, չ. դաշնադրել, ի դաշն՝ յուխտ մտանել, դաշինս կրնել, * դաշինք դնել. il est défendu aux avoués de — avec leurs clients. 2. իրաւախորհ լ., միաբանել, զիջանել. — avec le crime, avec la rébellion, avec un enfant. Il ne faut jamais — avec ses devoirs, avec sa conscience.

Pactole, ա. պակտողոս. ոսկեբեր գետակ Լիւդիոյ. 2. փ. —, աղբիւր հարստութեան. c'est le —. Les hautes classes de la société, où le — roule ses flots. Avoir tout l'or du —, մեծափարթամ՝ ընչաւէտ լ., * շատ հարուստ ըլլալ:

Padda, ա.ա, պադդայ. * Զինաստանի տեսակ մի ճնճղուկ:

Paddock, ա. ցանկափակ, ցանկապատ:

Paddy (փատտի) ա. վն. փոնկոբիզ. որիզ փոնոկապատ:

Padelin (փատլէն) ա. հայոց ապակագործի:

Padère, ա. կ, գա. **Couleuvre**ի:

Paderolle, ի. ռա. **Patience** բուսոյ:

Padischah կամ **Padisha** (փատիշա) ա. տճ. արքայ, Թագաւոր Տաճկաց «փատիշահ». les —s.

Padou, ա. պատաւիոն, խոշորաժապաւէն. ժապաւէն ի խոշոր մետաքս:

Padouane, ած. ի. պադաւիկ. médaille —, —դրոշմած. ին մետալներն նմանցուցող նորադրոշմ մետալ՝ փատուան հնարողին անունովն կոչուած. cette médaille n'est pas antique, c'est une —.

Pæ (փէ) ա. S. **Pé...**

Pædère, ա. մբ. կարմրորդն. ազգ պատենաձեւ միջատի:

Pædéria, ի. բ. կարմրենի:

Pædiatrie, ի. բժ. մանկաբուժութիւն:

Pædiomètre, ա. մանկաչափ:

Pæonia, ի. բ. գա. **Pivoine**ի:

Paf (փաֆ) մջ. բա՛ֆ. ձայն հարուածի «փաֆ, փաֆ». pif! —! բի՛ֆ բա՛ֆ «փաֆ քիւֆ». 2. ած. tomber à terre et faire —, անկանել ի գետին եւ առնել —, ձայն հանել. 3. ա. n. être —, * գինով լ.:

Pagaie (փակէ) ի. պագէ. Քի Ամերիկացւոց. voguer un bateau avec des —s au lieu d'avirons. 2. բ. պագենի. ծառ ինչ. 3. ար. պագեակ. մեծ խառնիչ շաքարագործաց:

Pagale (en —) մ. նւ. հապճեպ, շտապաւ, * արտորնօք. jeter des effets en —. Mouiller en —, — արկանել գնարիսխ:

Paganiser, չ. հեթանոսանալ, * հեթանոսի պէս գործել՝ մտածել. Je paganise dans le sanctuaire (Boss.). = ն. հեթանոսացուցանել, * հեթանոս դարձուցանել:

Paganisme, ա. հեթանոսութիւն la chute du —. Les superstitions du —. Durant les ténèbres du —.

Pagaye, ի. S. **Pagaie.**

Pagayer (լծ. իր. **Payer**) չ. նւ. պագել, * պագէ՝ Քի քաշել. l'indien se plaça à l'arrière, se mit à —.

Pagayeur (կէյէօր) ա. պագեվար. * պագէ՝ Քի քաշող:

Page, ի. էջ, երես «սահիճ». les —s d'un livre. Les deux —s d'un feuillet. Numéroter, parapher les —s d'un registre. Ce volume a 500 —s. Grande —, մեծ —. Petite —, էջիկ, երեսիկ. remplir la —. Cela tiendra tant de —s. || — blanche, սպիտակ՝ անգիր —. || փ. puisse toute ma vie être une — blanche! (Lamart.). 2. —. * երեսի մի մէջ պարունակուած գրուածք կամ տպագրութիւն. il y a tant de lignes à la —, գոն՝ են այսչափ տող յիջի, * երեսի մէջ այսչափ տող կան. || տպ. mettre en —s, յէջ դնել, * երես բաժնել. || metteur en —s, իջադիր, երեսադիր, * երես բաժնող. 3. —. * երեսին պարունակածն բուս իմաստից եւ բուս ոճոյ. il y a de belles —s dans ce livre. Il a écrit de belles —s. Deux ou trois —s auraient suffi pour la vérité. || փ. c'est la plus belle — de sa vie, գեղեցկագոյն —՝ գործ է կեանց նորա, * կեանքին ամենէն գեղեցիկ երեսն՝ գործն է, ամենէն ազնիւ իրեն պատիւ բնող գործն է. c'est la plus belle — de son histoire, այս է գեղապանծ էջ պատմութեան իւրոյ:

Page, ա. մանկլաւիկ, մանկտուագ, գահաւոր «իշ օղլանը, չուգաւար». — du roi, de la reine. Le gouverneur des —s, մանկլաւապետ. Entrer dans les —s. Tout marquis veut avoir des —s (La Font.). || Tour de —. չարութիւն, չարաճճիութիւն «շէյթանլըգ». || effronté comme un — de cour, կլ. comme un —, լիրբ իբրեւ զմանկլաւիկ, լիրբ անամօթ, * աներես. || être sorti de —, être hors de —, աւարտեալ լ. զմանուկ ծառայութեան իւրոյ ի մանկլաւիկս, եւ փ. անձնիշխան՝ անկախ լ. || mettre hors de —, անձնիշխան՝ անկախ առնել:

Pageau (փաժօ) **Pagel** (փաժէլ) **Pagelle,** ի. ձբ. պագել. * տեսակ մի ձուկ:

Pagination (սիօն) ի. իջագրու-

Ֆին , երեսագրութիւն , երեսահամար, Ֆուահյամար . une faute de —. La — ne se suit pas. Vérifier la — d'un livre. — exacte, fautive.

Paginé,e, անց. էջագրեալ , երեսագրեալ . livre, registre —.

Paginer, ն. էջագրել , երեսագրել . *երեսներն դնել . — un livre, un registre.

Pagne, ա. միջապատ . ափածանելի մերկամարմին սեւամորթաց . 2. կեղեւապաստառ . * ճառի կեղեւէ կամ տնկէ շինած տեսակ մի լաթ :

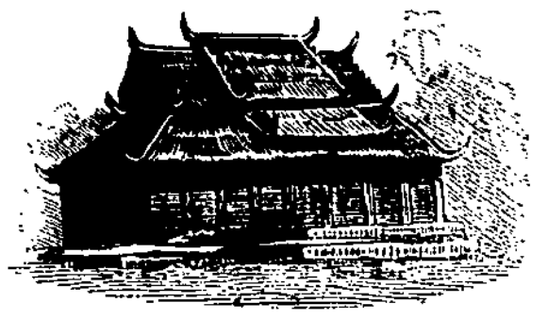
Pagnolle, ի. շրուանդաջուր :

Pagnon (փաննօն) ա. պանիոն . ազնիւ սեւ չուխայ . 2. ած. du drap —, — չուխայ :

Pagnote, ած. ի. անարի , վատ . fuyez, troupes —s. || ա. un —, — ոք. vous êtes un vrai —. Tu ne seras jamais qu'un —. || փ. եւ ք. mont —, բարձրաւանդակ, ուստի կրնայ մէկն անվտանգ տեսանել զպատերազմն :

Pagnoterie, ի. անարիւթիւն , վատութիւն . 2. ապշութիւն . cette — fait rire (Volt.).

Pagode, ի. պագոդ . կռատուն հնդկաց . une — chinoise. 2. —, կուռք . au fond d'un beau carrosse assis, je serai comme une — (Le-

grand). 3. փ. —. անմտանի՝ գլխատարժ արձանիկ . 4. —. հնդիկ ոսկի դահեկան որ արժէ 9 ֆր. 18 ս. 5. une manche —. լայն ձեռաններ , *հագուստի լայն ձեւ :

Pagodite, ի. հր. պագոդաքար , ձերմաքար . հն. **Pierre à magots, Agalmatolithe.**

Pagre, ա. ձր. փագրոս . ազգ ձկան :

Pagure, ի. փՁ. պագուր , փասուրիա . խեցեմորթ ինչ :

Pahlavi, ած. պահլաւիկ , պարսկաւարէն :

Paie, S. **Paye.**

Paiement, S. **Payement.**

Païen,enne, ած. հեթանոս . les philosophes —s, — իմաստասէրք . 2. հեթանոսական. la religion —enne, — կրօնք , հեթանոսութիւն . mener une vie —enne, — վարել կեանս . un auteur —, une dédicace —enne. 3. հեթանոս , հեթանոսամիտ , հեթանոսաբարոյ , կռապաշտ . les habitants de l'Inde sont —s. 4. գ. հեթանոս . vivre en —, հեթանոսաբար՝ հեթանոսօրէն կեալ , *— ի պէս ապրիլ . nous jugeons en —s. 5. փ. ամպարիշտ . c'est un vrai —. || Jurer comme un —, անհնարինս հայհոյել , *սոսկալի հայհոյանք ընել :

Paillage, ա. չարդում . * չարդով պատելն՝ ծածկելն :

Paillantine, ի. Ձիկնափետուր :

Paillard,e, գ. ճակատան , պագշոտ , անառակ : [ռակիլ :

Paillarder, չ. պագշոտիլ , անա-

Paillardise, ի. ճակատանութիւն, պագշոտութիւն , անառակութիւն . se livrer à toute sorte de —s.

Paillasse, ի. ապատն , խոտկոտուր , չարդանկողին . coucher sur une —. 2. երես (չարդալից անկողնոյ). remplir la —. 3. փ. եւ ն. որովայն, փոր . crever la — à qn., որովայնահար սպանանել զոք , * մէկուն փորն Ֆրով զարնելով մեռցունել :

Paillasse, ա. խեղկատակ «մուգալիտ». || փ. եւ ք. ce n'est qu'un —, այր դանգաղժեայ է , * ոչինչ մարդ է :

Paillasson, ա. չարդեակ, ոտնախսիր . essuyer les pieds au —. 2. չարդախսիր . * առանկէն գոցելու խսիր :

Paille, ի. չարդ , ճեղ «սաման». coucher sur la —, չարդախշտիլ, *չարդի վրայ պառկիլ . botte de —, արդցակ —ի . chaise, chapeau de —, չարդեայ՝ * չարդէ աՁոռ՝ գլխարկ . donner de la — aux chevaux, տալ — ձիոց . les fruits mûrissent sur la —. Brin de —, մղեղ —ի . || un cent, un millier de —, հարիւր , հազար արդցակ —ի . entouré de —, չարդապատ. couvert de —, չարդածածուկ. menue —, մղեղ , ունգ . la — qui reste sur le champ après la moisson, քլաղ . || aller à la —, երՁալ զ—ի , *— բերելու երՁալ . || cet homme a mis de la — en ses souliers, ճոխացաւ՝ հարստացաւ այրդ՝ ի սակաւ ժամանակի . || feu de —, S. **Feu.**

2. փ. յԱւետարանի՝ չարդ , նշանակէ՝ դատապարտութիւն .

3. փ. չարդ , Ձշուառութիւն , տրնանկութիւն . être couché sur la —, ի չետին տնանկութիւն հասանել , Ձշուառ չոչժ լ., *չարդի վրայ պառկիլ , շատ խեղճ ըլլալ . mettre à la —, sur la —, կորճանել , ի չետին տնանկութիւն հասուցանել . || il mourra sur la —, ասի զանէ որ կորճանէ զանձն իւր , վատնէ զամենայն ինչս իւր .

4. մղեղ , ունգ , շիւղ , շիղ , *չարդի կտոր . quand la balance est parfaitement égale, une — suffit pour la faire pencher (J.-J. R.). Voir une — dans l'œil de son prochain, et ne pas voir une poutre dans le sien, տեսանել զշիւղ չարդ եւ զգերանն չտեսանել , *ընկերոջն աչքին շիւղն՝ մանր պակասութիւնները տեսնել, եւ իւր աչքին գերանն՝ իւր խոշոր պակասութիւնները չտեսնել . || փ. rompre la —, լուծանել զդաշն, զաւկն. եւս՝ *գժտիլ, * աւրուիլ . || փ. cela lève, enlève, emporte la —, գերազանց՝ սքանչելի՝ տարօրինակ է այս. || tirer à la courte —, չարդավիճակ արկանել , *չարդ քաշել , անհաւասար չարդի կտորներով վիճակ հանել . || jeter la — au vent, հոսել հողմոյ զչարդ , *չարդըն քամիին նետել՝ ո՛ր կողմէն փչելն իմանալու համար. || de —, չարդեայ , դանգաղժեայ , ջնջին . homme de —, *ոչինչ մարդ . եւս՝ անուանատու . հն. **Prête-nom.**

5. գեզ , ճեղքուած (ձուլածոյ մետաղաց եւ ապակւոյ). բիծ, պղպջակ (ականց պատուականաց).

6. Ծ. paille-en-queue կամ paille-en-cul, չարդատուտն , չարդատրտնիկ .

7. couleur de —, եւ ած. couleur —, չարդագոյն «սամանի».

8. vin de —, չարդագինի . *չարդի վրայ չորցած խաղողով շինուած գինի .

9. ած. անփ. չարդագոյն . de la soie —. Des rubans, des gants —. || ա. չարդագոյն , չարդի գոյն . le — de cette étoffe est bien beau.

Paillé, e, անց. չարդեալ , չարդալից , չարդալիր . cette aire est trop —e, — չոչժ է կալդ . 2. բազ. չարդագոյն . 3. գեզաւոր . acier —. 4. կգ. բազմագունի :

Paillée, ի. չարդագադիշ . *կալի վրայ դիզուած որայ :

Paille-en-cul, S. **Paille** 6.

Paillement, ա. եգ. չարդումն . *չարդով պատելն :

Paille-en-queue (փայլանքէ) ա. S. **Paille** 6.

Pailler, ա.եգ. չարդաբակ, չարդալից բակ ագարակի . || փ. il est bien fort sur son —, հզօր է չոչժ ի —ին՝ ի բնակութեան իւրում . c'est un coq sur son —. 2. չարդանոց , մարագ « սամանլըգ » . 3. չարդաբարդ , չարդադէզ . բարդ՝ դէզ չարդի «սաման եղլբնը».

Pailler, ère, ած. չարդաբակատուն . chapon —. Poularde —ère.

Pailler, ն. չարդել . *չարդ տարածել՝ ցանած կամ տնկած գետնի վրայ . que la terre soit bien cultivée et paillée. 2. չարդել . *չարդով պատել . — des arbres, des figuiers. 3. չարդել , չարդաՁիւս առնել , *չարդով Ձիւսել . — une chaise. || լկ. cet ouvrier paille bien.

Pailleret, ա. Ծ. S. **Bréant.**

Paillet, ած. ա. չարդագոյն , կարմրորակ «պօզարագ». du vin —, —՝ քաց կարմիր գինի . 2. ա. չարդագինի :

Pailleté, e, ած. զանակաւոր «փուլլու». habit —. 2. ք. զանակաձեւ . 3. հր. բազմաՁերՁ , խաւ ի խաւոյ . mica —.

Pailleter, ն. զանակել , զանակազարդ առնել :

Pailleteur, ա. զանակաժողով . *գետէն ոսկիի հատիկներն ժողվող :

Paillette, ի. չարդիկ , մղեղ . 2. ար. զանակ «փուլ» . des —s d'or, ոսկի —. un habit à —s, զանակազարդ հանդերձ «փուլլու բուպա». il y a bien des —s à cette broderie. 3. փ. զանակ , փայլ , սեՁեւեռ . les —s du style. 4. զանակ . *գետի աւազին մէջ գտնուած ոսկիի մանրուք . 5. զանակ. բիծ ականց պատուականաց . ce diamant est exempt de —s. 6. ք. զանակ. *ճաղկանց փոճոկն կազմող փայլուն Ձեփք :

Pailleule, ի. բ. յարդախուռ :

Pailleur, euse, գ. յարդավաճառ, յարդավաճառուհի «սամանճր». 2. S. **Rempailleur.**

Pailleux, euse, ած. յարդեայ, յարդագործ, *յարդէ. litières —euses. 2. յարդախառն. chiffons —. Fumier —. 3. գեղտ. *ճեղք ունեցող. du fer, des rails —. Une lame, une glace —euse.

Paillis, ա. պ. յարդախշտի, յարդախշտեակ. *նորատունկ բոյսերն պահպանելու համար վրանին դրուած յարդ :

Pailloie կամ **Paillole**, ի. ծո. ունգուռնան. *ծուկ բռնելու տեսակ մի ուռկան :

Paillon, ա. ժեծազանակ «իրի փուլ». un habit garni de franges d'or et de —s. Un habit brodé de —s. 2. գունազանակ «փօյա». 3. զանակ. * կպցունելու համար անագի կտոր :

Paillonner, ն. զանակել. *հագնցուցած անագի կտորով կպցունել :

Paillot, ա. խոշիկ. * ողոց անկողինն դրուած պզտիկ խոիր :

Pain, ա. հաց, նկան «էքմէք». — frais, tendre, dur, chaud, — դաւար, կակուղ, կարծր՝ պինդ, ջերմ՝ *տաք —. — rassis, օձեկ՝ օձեկան — «պայտած —». bon, mauvais —, բարի, յոռի —, *ալեկ, գէշ —. petit —, հացիկ. morceau de —, կտոր՝ պատառ հացի, բրդոն, *հացի կըտոր, բրջան. — bien cuit, քաջնի հաց. — pas cuit, աննի՝ *խմոր հաց. — d'orge, գարնհաց, քաշկէն, *գարիէ հաց. — bis, Ռուխ —. — noir, սեւ հաց. — blanc, սպիտակ՝ գերմակ՝ *ճերմակ հաց. — rond, պան, *կլոր հաց. — long, երկայն հաց. — de ménage, տան հաց «էվ էքմէյի». — de boulanger, հացագործի հաց «էքմէքճի էքմէյի». croûte de —, կեղեւ հացի «— քինաբը». mie de —, հացմիջուկ, *հացի միջուկ «— իչի». miette de —, փշրանք հացի. — brulé, այրած —. — beurré et sucré, ճմուռ. soupe de — կամ au —, հացաՌան. — perdu, բրդուճ, շլպուր. — de millet, շաՌ. || corbeille à —, հացադիր. couper, rompre, casser du —, բեկանել՝ կծանել զհաց, *— կըտրել, բրդել. faire le —, հաց գործել՝ Ռրել, * — շինել. sans —, անհաց, առանց հացի «էքմէքսիզ». || — de munition, S. **Munition.** || Il mange son — dans sa poche, dans son sac, ուտէ զ— իր ի գրպանի, ի քսակի իւրում. *կ'ըսուի ագահ կամ առանձնակեաց մարդու. || il ne vaut pas le — qu'il mange, չարժէ զ—ն զոր ուտէ, *կերած —ն չարժեր. կ'ըսուի ծոյլ՝ անօգուտ մարդու. || il mange son — blanc le premier, զգերմակ հացն նախ ուտէ, *ճերմակ հացն նախ կ'ուտէ. * կ'ըսուի մարդու որուն երջանկութիւնն պիտի չտեւէ. || փ. ne manger que d'un —, ի նոյն հացէ միշտ ուտել. չունել ինչ զանազանութիւն. || փ. — dérobé, գողնի —. ծածուկ զուարճութիւն. || c'est du — bien dur, կարի կարծր է —դ, *շատ կարծր — է. *խիստ պայման մի է զոր կարծուածին կատարել ընդունել. || il est bon comme le bon —, comme du bon —, բարի է իբրեւ զ— ազնիւ. այր բարի եւ քաղցր է. || pour un morceau de —, վասն պատառի միոյ —ի, * պատառ մի հացի համար. շատ աժան. on l'a donné pour un morceau de —. || Qui manque de —, հացապակաս. qui a besoin de —, հացակարօտ. qui vend du —, հացավաճառ. qui donne du —, հացատու. || prix du —, հացագին. || — sec, ցամաք՝ աշտուճ՝ աստուճ՝ չորաքնկ՝ չոր — «գուրու —» եւս՝ ողոց սրուած պատիժ՝ որ փոխանակ կերակրոյ՝ չոր — կտրուի. mettre au — sec, ցամաք հացիւ պատժել, * չոր —ի դնել. || mettre au — et à l'eau, դնել ի — եւ ի ջուր, *ջուր — միայն տալ ի պատիժ. || n. faire passer, faire perdre le goût du —, սպանանել.

2. հաց, ուտեստ, պարէն «նախաքա». chaque jour amène son — (La Font.). || Gagner son — à la sueur de son front, S. **Gagner.** Gagner du —, son —, շահիլ զ— իւր, *—ն ճարել. disputer, défendre son —. Avoir son — assuré. Avoir du —. N'avoir pas de —. Être sans —, անհաց՝ անկթակուր լ. ce petit emploi lui donnera du —. || Demander son —, հաց մուրանալ, *—ն մուրալ. || manger le — de qn., ուտել զհաց ուրուք, *մէկուն հացն ուտել, մէկէն գոնել իւր ապրուստն, եւս՝ մէկուն ծառան լլալ. || ôter à qn. le — de la main, ôter à qn. le —, son —, * մէկուն հացն՝ ապրուստն ձեռքէն առնուլ. || s'ôter le — de la bouche pour qn., *հացն բերնէն հանել մէկուն տալ, ուրիշի համար ինքգինքն զրկել. || mettre le — à la main de qn., դնել զհաց ի ձեռն ուրուք, տալ՝ հայՌայՌել ումեք զպարէն եւ փ. լինել առաջին պատճառ ճոխութեան նորա. || փ. tremper son — de ses larmes, արտասուօք իւրովք Ռանալ զհաց իւր. * արցունքովն հացն Ռրջել. միշտ զրջման մէջ լլալ. || — quotidien, հացն հանապազորդ. հանապազօրեայ կերակուր. եւս՝ հանապազօրեայ սովորութիւն. il médit sans cesse, c'est son — quotidien. || — du roi, — արքայի. *Ռագաւորին բանաստեղծ տուած —ն. || il a mangé du — du roi, եղաւ ի բանս, * բանս դրուեցաւ. եւս՝ գինուոր եղեւ.

3. հաց. *չեփած խմորն. mettre le — au four. || Du — cuit, եփեալ՝ եփած հաց. եւ փ. պատրաստութիւն, խնայութիւն վասն ապագայի. voilà du — cuit. || Avoir son — cuit, յապահովի ունել զպարէն իւր, *ապրուստն ապահովցած ունենալ. ասի եւս avoir du — cuit sur la planche, կլ. avoir du — sur la planche. || — sans levain, անխմոր հաց, բաղարջ «խամուրսուզ». || — de proposition, հաց առաջաւորութեան՝ երեսաց. || — d'affliction, հաց չարչարանաց. *Զրկից ի յիշատակ Եգիպտոսէ ելլել-

նուն կերած հացն. || — de douleur, d'amertume, de larmes, հաց ցաւոց՝ դառնութեան՝ արտասուաց. *վշտացուցիչ բան.

4. — bénit, օրհնեալ —, մասն, *մաս. un morceau de — bénit. Rendre, distribuer le — bénit, տալ՝ բաշխել զմասն. || — d'épice, S. **Épice.**

5. հաց, նշխար պատարագի. || — céleste, — des anges, — de l'âme, երկնաւոր հաց, հաց հրեշտակաց, — հոգւոյ, սուրբ հաղորդութիւն. || փ. — du ciel, — de vie, հացն երկնից, հացն կենաց. Քրիստոս եւ վարդապետութիւն նորա. || — de la parole de Dieu, կլ. — de la parole, հաց բանին Աստուծոյ, կլ. — բանին. ուսումն՝ վարդապետութիւն քարոյական եւ կրօնական ճշմարտութեանց. || le — des forts, հաց հզօրաց. ճշմարտութիւն քրիստոնէական կրօնից. || — de chien, շան հաց, *շան տրրուելու հասարակ հաց :

6. — à cacheter, նշխար, կնքանշխար, *Ռուղի կնքելու նշխար «օսԲիա». || — d'autel, — à chanter, նշխար պատարագի.

7. պան, դիր, *գլուխ «քելէ, գալըպ». — de sucre, պան շաքարի, շաքարապան, *շաքարի գլուխ «պիր քելէ շէքէր». un — de savon, դիր սապոնի, լոհ «պիր գալըպ սապուն». — de fromage, մածառակ, * մէկ գլուխ պանիր «փէչինիր քելէսի». || en — de sucre, կոնաձեւ, կոնոնաձեւ. bonnet en — de sucre, կոնաձեւ գլխարկ «բիւլահ».

8. բ. arbre à —, հացենի. S **Artocarpe.** || — de coucou, S. **Alléluia** 2. || — de pourceau, S. **Cyclame.**

Ած. — coupé n'a point de maître, հաց բնկեալ՝ *կտրած —ն տէր չունի. կ'ըսուի երբոր մէկն սեղանի վրայ ուրիշին —ն կ'առնու :

Pair, e, ած. զոյգ, դար, հաւասար, *ջուխտ «չիֆԲ». sans —, անզոյգ, անզուգական, աննման. c'est un homme sans —. Mérite sans —.

2. Ռբ. զոյգ, դար. nombre —, — Ռիւ. *որ կրնայ բաժնուիլ երկուքով. || խղ. — ou non, դար Ռէ կոճառ. խաղ ինչ «Ռէք մէ չիֆԲ». jouer à — ou non, դար Ռէ կոճառ խաղալ «Ռէքմէ չիֆԲ օյնամագ».

3. բզ. զոյգ. des folioles —es.

4. ա. յ. նմանք, ընկերք. vivre avec ses —s. Être jugé par ses —s.

5. ա. յայս բան եւ ԲՌ. — et compagnon, զոյգ եւ հաւասար ընկեր. être — et compagnon avec qn., զոյգ հաւասար՝ ընկեր լ. ումեք, *մէկուն հաւասար ընկեր լլալ. || de — à compagnon, զոյգ հաւասար, իբրեւ ընկեր. être, vivre de — à compagnon avec qn., — լինել՝ կեալ ընդ ումեք, * մէկուն հաւասար լլալ, հետ իբրեւ ընկեր ապրիլ. traiter qn. de — à compagnon, իբրեւ ընդ ընկեր վարիլ ընդ ումեք, *մէկուն հետ հաւասարի՝ ընկերոջ պէս վարուիլ.

6. ա. վարուժան. արու կամ էգ ընկեր Ռուչնոյ ոմանց, մանաւանդ

տատրակի. la tourterelle a perdu son —.

6. ա. սեպուհ «տիվան պէյի». les —s de France. Chambre des —s, խորհրդարան սեպհաց, սեպհարան.

7. վճ. le —, գնահատարարութիւն. հատարարութիւն գնոց դրամափոխութեան. le change est au —, հատարագին՝ զուգագին է դրամափոխութիւնն.

8. ակ. հանգուցումն. *արժէքի հանման (émission) գնոյն հատարար ըլլալն. la rente est au —, հանագին՝ հատարագին է հասն. այսինքն կգնուի ու կծախուի ելած գնովն. || au —, զուգահատարար, հարիւրին հարիւր հաշուելով. || փ. au —, հաց ի բերան վարձու, անվարձ «պօղազ ոսգլուղունա». être au —, հաց ի բերան վարձու՝ անվարձ գործել «պօղազ ոսգլուղունա չալըշմագ». || փ. être au —, չունել ինչ յեանալ, * եա մնացած բան չունենալ. j'étais en arrière dans mon travail, maintenant je suis au —.

9. De —, մ. զոյգ, զոյգ հատարար, զուգընթաց. aller, marcher de — avec qn., avec qc., զոյգ երթալ, զոյգ՝ զոյգ հատարար ընթանալ, հատարար՝ զուգընթաց լ., զուգահեռ ընթանալ. զոյգ՝ հատարար երթալ՝ քալել. l'homme coquet et la femme galante vont assez de — (La Bruy.). ես՝ * մէկուն հատարար ըլլալ. il va de — avec les plus savants. Il va, il marche de — avec les grands seigneurs.

10. Hors de — կամ du —, մ. ի վեր քան զհատարար՝ զնմանիս իր. il s'est tiré du —, il est hors du —, գեր ի վերոյ հատարէիցն եղեւ, * իր հատարներն գերազանցեց, անոնցմէ վեր եղաւ. || tirer du — կամ de —, որոշել, ընտրել, * զանազանել, զատել: [rer.

Pairage, ա. քուատումն. S. Pai-

Paire, ի. զոյգը, ամոլք, լուծք, հարկիք, ջուխտակ, * զոյգ մի՝ ջուխտ մի համատեսակ կենդանեաց «պիր չիֆտ». une — de bœufs, — եզանց, * զոյգ մի՝ ջուխտ մի եզ «— էօքիւզ». une — de chevaux, զոյգը ձիոց, — ձի. une — de poulets, զոյգը հաւուց, — հաւ «— Ճավուգ». une — d'agneaux, զոյգը՝ ամոլք գառանց. || ը. ասի եւս զանձանց. զոյգը, ամոլք, զոյգ մի, ջուխտ մի. une — d'amis, — բարեկամաց, *— բարեկամ. j'ai une — de nièces fort aimables (Volt.). 3. զոյգը. երկու հատարանի իրք. *զոյգ մի, ջուխտ մի. une — d'habits, de pistolets, — ձորձոյ, առբանակաց. une — de bottes, — մի կօշկաց, *զոյգ մի կօշիկ. une — de gants, de bottines. || ը. une — de joues, d'oreilles, — այտից, ականջաց. || փ. une — de soufflets, զոյգը ապտակաց, երկու ապտակը. donner une — de soufflets à qn., տալ ուժեր զոյգս ապտակաց՝ ապտակս երկուս, * մէկուն երկու ապտակ տալ՝ զարնել. 4. ասի եւս գիրկնակ իրաց. une — de ciseaux, մկրատ. une — de lunettes, աչոցք, ակնոց «կէօզլիւք». une — de pincettes, մնեղիք «մաշա». 5. par —s, մ. զոյգս զոյգս, զուգաց զուգաց, զոյգ զոյգ, * ջուխտ ջուխտ «չիֆթէ չիֆթէ». le pinson noir va par —s.

Առ. Les deux font la —, զոյգը են երկոքին, համանմանք եւ համաբոյք են, * իրարու աղէկ յարմարած են, երկուքն աղէկ մէկմէկի գաւեր են:

Pairement, մ. Եբ. nombre — pair, կրկնազոյգ՝ կիսազոյգ Թիւ. *Թիւ մի որուն կէսն զոյգ՝ դար Թիւ է, եւ կրնայ չորս հատարար մասն բաժնուիլ. huit, douze, etc. sont des nombres — pairs. || Nombre — impair, կիսակոճատ Թիւ. * Թիւ որուն կէսն անզոյգ՝ կոճատ Թիւ է:

Pairer, չ. քուատել. *քուէն բաժնել (խորհրդարանի մէջ):

Pairesse, ի. սեպուհուհի, սեպուհ տիկին. կին սեպհի:

Pairie, ի. սեպուհութիւն:

Pairol, ա. պղնձախառկին. *խառկին մեծ պղնձի «պագըր գազան»:

Paisibilité, ի. խաղաղականութիւն. la — de son caractère, խաղաղարարք իր. — d'un lieu.

Paisible, ած. խաղաղ, խաղաղասէր, խաղաղին, խաղաղուն, խաղաղակեաց, խաղաղակրօն, հեզահամբոյր, անդորրաժիտ. homme —. Caractère —, խաղաղարարոյ, հանդարտարարոյ. une âme —, խաղաղ հոգի. 2. խաղաղ, հանդարտ, հանդարտագնաց, հանդարտահետ, հանդարտիկ. un agneau, un cheval —. Animal —. 3. խաղաղ, խաղաղական, խաղաղաւէտ, խաղաղուտ, խաղաղալինակ, խաղաղածաւալ, խաղաղասիզ, խաղաղաշարժ, անդորրաւէտ, հանգստաւէտ, անխռով, անվրդով, անծուխ. une — solitude. Une retraite —. Un séjour —. Lieux —s. Un règne —. Une habitation —. — possesseur d'un héritage. Un ruisseau —. L'empire d'Orient était —. Mener une vie —. Un sommeil —. Où tout est —, ուր ամենայն ինչ յանդորրու կայ:

Paisiblement, մ. խաղաղ, խաղաղաբար, խաղաղիկ, յանդորրու, հանդարտ, հանդարտիկ, հանդարտապէս, անխռով. demeurer —, կալ յանդորրու. vivre —, կեալ յանդորրու. il dormait bien —, խաղաղիկ ի քուն կայր, * անուշ քուն կքաշէր. jouir — d'un bien. Répondre —, խաղաղաբար պատասխանել:

Paissance, ի. արածումն, ճարակումն:

Paissant, e, ած. արածող, ճարակաւոր, արօտական, * արծող:

Paisseau, ա. խէչ, խէչակ, խեչակ «ասմա ոէսՔէյի»:

Paisselage, ա. եգ. խեչակումն:

Paisseler (je paisselle, je paisselerai) ն. խեչակել, խեչակս դնել այգւոյ. || լկ. le moment de — est venu.

Paisson, ա. ճարակ, արօտ. 2. տարածոց. *ձեռնոցագործաց կաշին բանալու գործիք:

Paissonner, ն. տարածակուշել. * կաշին տարածել՝ բանալ:

Paissonnier, ière, գ. արօտաբոյծ, արածող:

Paître (je pais, n. paissons, je paissais (պակասի անցեալ կատարեալն); je paîtrai; գ. je paisse (պակասի անկատարն ստորադասականի); paissant, pu) ն. ճարակել, արածել, * արծել «օՔլաՔմագ, կիտմէք». — ses brebis, les troupeaux. 2. փ. ճարակել, կերակրել. il faut qu'un curé paisse les fidèles du pain de la parole. 3. ճարակել, արածել, ուտել. — l'herbe nouvelle. Les pourceaux paissent les glands, խոզք ճարակեն պխոզկաղինս. || լկ. petits moutons, vous paissez dans nos champs. || փ. եւ ը. envoyer — ի բաց արձակել զոք բարկութեամբ՝ արհամարհանօք. envoyer — qc., ի բաց Թողուլ, լքանել զիմն, * բան մի Թողուլ, մէկդի Թողուլ. j'enverrais — toutes mes petites affaires. 4. բզ. — un oiseau, ճարակել՝ կերակրել զԹռչուն. = չ. բզ. ճարակիլ, ուտել. un faucon qui a pu.

Se paître, դ. ճարակիլ, արածիլ, արօտանալ, կերակրիլ, սնանիլ. les corbeaux se paissent de charogne. Les princes qui prennent l'Eglise sans se donner à elle, ne paissent point le troupeau, c'est du troupeau qu'ils se paissent eux-mêmes (Fén.). || փ. ճարակել՝ պարարել զանձն. — de vent, d'imaginations, de chimères, զհողմս արածել, ցնորակոծ լ., * միտքն երեւակայութեամբ՝ փուճ յոյսերով լեցուել. յաճախագոյն ասի se repaître.

Paix, ի. խաղաղութիւն, անդորր, անդորրութիւն. — générale, universelle, perpétuelle, longue, heureuse. — ferme et stable. Demander, offrir, donner, accorder, refuser la —. Mettre la — entre deux personnes, entre deux royaumes, dans un royaume. Pour l'amour de la —, ի սէր խաղաղութեան. faire la —, առնել խաղաղութիւն, խաղաղել, խաղաղեցուցանել. entretenir, troubler la —, Rétablir la — dans une ville. Avoir la —. Être en — avec tous ses voisins, խաղաղութեամբ կեալ ընդ ամենայն դրացիս իր, * իր դրացիներուն հետ խաղաղութեամբ ապրիլ. vous êtes ici bien en —. Durant la —. En — et en guerre. Jouir d'une — profonde. Le royaume était en —, jouissait de la —, Թագաւորութիւնն ի խաղաղութեան էր, վայելէր ի խաղաղութիւն. jouir en — du fruit de son travail. Il n'y a point de —, ամենեւին չէ խաղաղ. que Dieu lui fasse —, հանգուցէ Տէր զհոգի նորա, * Աստուած հոգին հանգչեցնէ. — douce, salutaire, aimable, bienfaisante, délicieuse, désirée, favorable, précieuse, stable, solide, feinte, fausse, trompeuse, éternelle, courte. Les nœuds, les liens, les douceurs de la —. Vivre en —, dans une — profonde, կեալ ի խաղաղութեան, ի խոր խաղաղութեան. deux coqs vivaient en —. On

vit ici dans une grande —, կեայ օք աստ ի մեծի խաղաղութեան. c'est la demeure de la —. — de l'âme, խաղաղութիւն հոգւոյ. son âme n'est point en —, չէ բնաւ ի խաղաղութեան հոգի նորա. La — du cœur. La — habite au fond de son âme. — intérieure, ներքին խաղաղութիւն. être en — avec soi-même. Allez en —, երթ՝ երթիջիր խաղաղութեամբ, երթ ի խաղաղութիւն. mettre sa conscience en —, խաղաղել զխիղճ մտաց իւրոց. la — soit avec vous, խաղաղութիւն ընդ ձեզ. aimer la —, սիրել զխաղաղութիւն, խաղաղասէր լ. ami de la —, խաղաղասէր. || pied de —, պայման՝ վիճակ խաղաղութեան. mettre l'armée sur le pied de —. || les arts de la —, արուեստք խաղաղութեան. արուեստք որոց օգտակար է խաղաղութիւն. || laisser en —, թողուլ ի խաղաղութեան՝ ի հանգստեան՝ յանդորրու, *հանգիստ թողուլ. եւ փ. laisser qn. en —, հանգիստ թողուլ զոք, չնեղել, չառնել աշխատ. || փ. laisser en — un objet, հանգիստ թողուլ զիմն, չհպիլ յայն, *քան մի հանգիստ թողուլ, չդպչիլ. || se reposer en —, հանգչել ի խաղաղութեան. || փ. ne donner ni — ni trêve à qn., անհանգիստ առնել զոք, թափել զիոգիս ուրուք, * մէկն հանգիստ չթողուլ, հոգին հանել. || քթ. le séjour de l'éternelle —, օթարան յաւերժական խաղաղութեան. տեղի ուր երթան հոգիք արդարոց զկնի մահուան. || փ. la — des forêts, des tombeaux, etc., խաղաղութիւն՝ լռութիւն անտառաց, գերեզմանաց.

2. խաղաղութիւն, հաշտութիւն. traité de —, ուխտ խաղաղութեան, դաշն հաշտութեան. faire, conclure la —, դաշն՝ ուխտ հաշտութեան կընքել, կռել ընդ ումեք ուխտ խաղաղութեան, *հաշտութիւն ընել. la — se fit avec, կնքեցաւ ուխտ հաշտութիւն ընդ . . . traiter de la —. Négocier la —, խօսել ի խաղաղութիւն՝ ի հաշտութիւն՝ ի հաշտութիւն խաղաղութեան. faire une — honorable, avantageuse, glorieuse, honteuse. Signer la —. Publier, proclamer la —. Les préliminaires, les conditions, les articles de la —. Enfreindre, violer, rompre la —. Dicter la —. C'est une contravention, une infraction à la —. On fête une — forcée, simulée. La — est ratifiée. || — fourrée, platrée, S. **Fourré, Platré.** || Faire la —, գալ ի սէր միաբանութեան, հաշտիլ, *հաշտուիլ. փ. faisons notre — avec la vérité (Boss.). || Faire sa —, մրտանել վերստին ի շնորհս ուրուք, * նորէն մէկուն աչքն մտնել. || paroles de —, բանք խաղաղութեան, խաղաղարար՝ հաշտարար բանք. je viens chargé de paroles de — (Bac.). Porter des paroles de — à qn., բերել ուժեք բանս խաղաղութեան. || homme de —, այր խաղաղութեան, այր խաղաղարար՝ խաղաղասէր. || ministre de —, պաշտօնեայ խաղաղութեան, քահանայ. || l'ange de —, հրեշտակն խաղաղութեան, Քրիստոս Տէրն մեր. եւ փ. ange de —, հրեշտակ խաղաղութեան. մանն հաշտարար՝ խաղաղարար. c'est un ange de —. || Loi de —, օրէնք խաղաղութեան. Աւետարանն. || baiser de —, համբոյր խաղաղութեան. * պատարագի մէջ քահանայից իրարու տուած համբոյրն. || փ. se donner le baiser de —, տալ միմեանց զհամբոյր խաղաղութեան, հաշտիլ, * իրարու հաշտութեան համբոյր տալ, հաշտուիլ. || l'arbre de la —, ծառն խաղաղութեան. ձիթենի. || la Paix, —. կին՝ ճիւղ ձիթենւոյ ի ձեռին.

3. մաղմայ ի համբուրել. * քահանային պագցունել տուած մաղմայն.

4. paix ! մջ. լուռ, լռութի՛ւն. chut, — ! —. —là, messieurs ! լո՛ւռ լերուք, լռութի՛ւն տեարք, *լուռ կեցէք, լռութիւն ըրէք տեարք. eh! — donc, ո՛հ, լուռ լեր՝ լերուք, *ո՛հ լռէ, լռեցէք, լուռ կեցիր՝ կեցէք. —là !messieurs, —là (J.-J.R.). —, tais-toi.

Pajsbergite, ի. հբ. պայսբերգիտ։

Pakfond, Pakfung (փաքֆան) ա. ճննարծաթ, նորարծաթ։

Pal (փալ) ա. ցից «գազրգ». le supplice du —, ցցառանջանք, ցցահարութիւն. Il fut condamné au —. 2. կգ. —. մի ի գլխաւոր մասանց վահանի (écu). Des pals, des paux.

Paladin, ա. դարպասեցի. բախտախնդիր ասպետ. || ը. c'est un vrai —, այր քաջ եւ իգաստէր է։

Palæophoneus (փալէոֆոնէիւս) ա. վբ. կ. վաղածայն. կենդանի ինչ բրածոյ։

Palafite, ի. ձողիք. * որ նախապատմական մարդոց լճային բնակութիւնն կկազմէին։

Palagonite, ի. հբ. պալագոնիտ քար։

Palagonitique, ած. հբ. պալագոնիտային։

Palais, ա. պալատ, ապարանք, դարպաս, արքունիք, արքայարան «սէրայ». le roi est dans son —. — royal, Թագաւորական՝ արքունական պալատ, ապարանք արքունի. le — du Luxembourg, de Tcheraghan. Le — du prince, ապարանք իշխանի. les coutumes du —, սովորութիւնք արքունեաց. révolution de —. ||Maire du —, S. **Maire.** 2. փ. պալատ, ապարանք, «գնագ». grand, superbe, magnifique, beau, somptueux —. Petit —, պալատիկ. || — de glace, առնապալատ. bâtir un —. Loger dans un —. Vous habitez un —. Voilà une belle maison, c'est un —. Un vrai —. Sa maison est un —. || — épiscopal, եպիսկոպոսարան. — archiépiscopal, արքեպիսկոպոսարան. — apostolique, առաքելական ապարանք. պալատն պապի. 3. le — de justice, կլ. le —, առենատուն, դատարան, դատաստանարան, դատաստան, դատաստանաց «մահքէմէ». || les gens de —, դատաւորք, փաստաբանք. il se met en noir pour avoir l'air d'un homme de —. || Jours de —, աւուրք —ի, *—ի օրեր. || style du —, de —, termes de —, ոճ, բառք —ի. * դատաստանի մէջ գործածուած ոճ, բառեր. 4. le —, դատարանն. համօրէն արք դատարանի. c'est l'opinion du —. 5. փ. փաստաբանութիւն. le — ne l'a pas enrichi.

Palais, ա. քիմք «ատամոյ». brûler le —. Cette herbe blesse le — des bestiaux. Un ragoût de — de mouton. 2. փ. քիմք. զգայարանք ախորժակի «ատամոյ». tout est amer à un — malade. Il a le — fin, փափկակեր է, *բարակ՝ փափուկ — ունի. il a surtout un — sûr, qui ne prend point le change (La Bruy.). 3. ը. քիմք. || — de lièvre, S. **Laiteron.**

Palamide, ի. ձր. S. **Pélamide.**

Palamidière, ի. ձո. Թինոսակալ. *Թինոս ձուկ բռնելու ուռկան։

Palan, ա. նւ. ճղուղ. *բեռ վերցունելու համար ճախարակով եւ չուանով շինուած գործի. 2. նւ. խառնելիք Թեաց. պարան ղեկի. հն. **Drosse.**

Palan.

Palanche, ի. ուսաբարձածող։

Palançon, ա. ոչ. մոլափայտ. շաղախակալ փայտ։

Palanque, ի. զ. ցցապատնէշ «փալանգա, շերամփով»։

Palanquer, չ. զ. ցցապատնիշել. ցցապատնէշ գործել։

Palanquin, ա. դեսպակ, գահաւորակ. un riche —. Elle se faisait porter dans son —. Remonter dans son —. Sauter en bas de son —.

Palastre, ա. փականակալ. տուփ փականաց։

Palatal, e, ած. քմային, քմածայն. consonnes —es, — բաղաձայնք. եւ են *k, g, ch, j, gn.* 2. ի. une —e, քմածայն։

Palatiforme, ած. կ. քմածեւ։

Palatin, e, ած. ա. պալատական, արքունական, դրանիկ «սարայլը». comte —, — կոմս. || l'électeur —, — կայսրընտիրն. 2. պալատինեան, ատենաւոր. * հողատէր որ պալատ ունէր եւ մէջն դատաստան կ'ընէր. 3. պալատինեան. troupes —es, — գունդք, 4. ա. պալատին. գաւառական ի Լեհաստան. || le — de Hongrie, պալատին՝ փոխարքայն Հունգարիոյ։

Palatin, e, ած. քմական, քմային. os —, քմոսկր. membrane —e, քմաթաղանթ. voûte —e, քմակամար. nerfs —s, քմաջիլք։

Palatinat, ա. պալատինութիւն. 2. —. գաւառ ի Լեհաստան.

Palatine, ած. ի. maison —, պալատինեան տուն. տուն կայսրընտրի. || princesse —, — իշխանուհի, պալատինուհի. կին պալատինի կամ իշխանուհի պալատինեան տան։

Palatine, ի. պալատին. ուսանող մաշտեակ կանանց. une belle —.

Palatite, ի. քմ. քմաբորբ, քմատապ. բորբոքումն քմոց։

Palato-labial, e, ած. մգ. քմաշրթնային . *քմաց եւ շրթանց վերաբերեալ :

Palato-pharyngien, enne, ած. մգ. քմըմբանային :

Palato-pharyngite, ի. բժ. քըմըմբանաբորբ , քմըմբանատապ :

Palatoplastie, ի. վ. քմակազմութիւն :

Palatorraphie, ի. վ. քմակարուձքութիւն :

Palato-salpingien, ած. ա. մգ. քմափողականջային :

Palato-staphylin, ա. մգ. քմախաղողիկային . muscle —.

Palâtre, ա. տ. **Palastre.**

Palave, ի. պալաւ , պալաւննի . տունկ ինչ . la — musquée.

Pale, ի. նւ. Քաճ (Քիոյ). 2. սահանք (լճոյ). 3. Քաճ , տախտակ (անուոյ շոգենաւուց). տ. **Aube.** 4. սկիճաճկոց . *սկիճի ճաճկոց :

Pale ale (փէլ էլ) ա. սպիտակ գարեջուրն (Անգլիոյ) :

Pâle, ած. դեղնեալ , դեղնագոյն, դեղնաշրթ , դալնկագոյն . դալուկ , դալնկոտ, դալկուն, դեղնուտ, դեղնափայլ , Քալճալ , այլագունեալ , տժգոյն , տմոյն , գունատ , *դեղնցած , դեղին , գոյնն նետած «սաթարմըշ, սօլուգ». figure —, դալկահար դէմք . qui a la figure —, դալկադէմ . il était — comme un mort, comme la mort, դալկահար՝ մահադէմ՝ մահատիպ՝ մեռելատիպ էր . il était tout —, դալկադէմ՝ դալկահար էր, հարեալ էր գոյն երեսաց նորա, *երեսն նետեր՝ պատ կտրեր էր . avoir le teint, le visage —. Les lèvres, les mains —s. Une figure — et tirée, դէմք դեղնեալ եւ երիՔացեալ . Il est — et défait. Etre — de colère. || քՔ. les —s ombres, ոգիք մեռելոց. 2. լուսաւ, լրՔագոյն . rose—, — վարդ . un bleu —, —՝ *բաց կապոյտ. ||տըժգոյն , աղօտ , աղօտաճաճանչ, աղօտաճագ . le soleil est — aujourd'hui. Cette bougie, cette lampe ne jette qu'une lumière —. La — lueur des éclairs. Les —s rayons de la lune. D'une lumière —, աղօտալոյս . d'un rouge —, դալկակարմիր. d'une couleur — entre le vert et le bleu, խաժ. 3. փ. տժգոյն , անզօր , անվարդ . style —. Cette poésie est —. 4. ախ. —s couleurs. տ. **Chlorose.**

Palé, e, ած. կգ. ցցաւոր . écu —.

Paléacé, e, ած. բ. յարդասեր :

Paléage, ա. նւ. ՔիակահանուՔիւն . *Քիակով նաւին բեռն պարպելն : [ցիցեր :

Palée, ի. ցիցք . *գետին տնկած

Palefrenier, ա. վարաւանդասպաս , ձիադարման , ձիապան «սէյիս». palefrenière, ի. ձիապանուհի :

Palefroi, ա. նժոյգ . սիգասար երիվար . monter sur un —. Sur son — s'avance un chevalier.

Paléiforme, ած. բ. յարդաձեւ :

Palémon, ա. աս. պալեմոն . Zեբակղէս աստեղատուն . 2. —. հովիւ ի հովուերգուՔիւնս . 3. —. մեծ ծովախառնիճ «իրի Քէքէ» . ին **Salicoque** եւ **Bouquet.**

Paléo.., նմ. յն. հին , վաղ , վաղեմի :

Paléoarchéologie (քէ) ի. վաղահինախօսուՔիւն :

Paléoarchéologique, ած. վաղահինախօսական :

Paléoblattariées, ի. յ. մբ. պոլոճեայք . խումբ բրածոյ պոլոճաց . տ. **Blatte.**

Paléocène, ած. եբ. հինանորոգ :

Paléochère (քէր) ա. կ. հինախոզ . ազգ բրածոյ կենդանւոյ :

Paléochérides (քէրիտ) ա. յ. կ. հինախոզեայք . խումբ բրածոյ կենդանեաց նախատիպ ունելով վհինախոզ (paléochère). [հին :

Paléochérique, ած. հինախոզա-

Paléo-ethnographie, ի. հինացեղագրուՔիւն :

Paléo-ethnographique, ած. հինացեղագրական :

Paléo-ethnologie, ի. հինացեղաբանուՔիւն , հինազգագրուՔիւն :

Paléo-ethnologique, ած. հինացեղաբանական :

Paléogéographie, ի. հինաշխարհագրուՔիւն :

Paléogéographique, ած. հինաշխարհագրական :

Paléographe, ա. հինագիր , գրչագէտ . *հինագրուՔեան վրայ գրող . հինագրուՔեան տեղեակ . 2. ած. —. archiviste —.

Paléographie, ի. հինագրուՔիւն, ձագագրուՔիւն , գրչագիտուՔիւն . գիտուՔիւն հնոց նշանագրոց եւ ձեռագրաց . versé dans la —.

Paléographique, ած. հինագրական , գրչագրական :

Paléographiquement, մ. հինագրապէս , հինագրօրէն :

Paléole, ի. բ. Քեփիկ :

Paléolithique, ած. հինաքարային : [քաքար :

Paléonatrolite, ի. Հբ. հինանատ-

Paléontographie, ի. վաղէակագրուՔիւն . նկարագիր գործարանաւոր բրածոյ մարմնոց :

Paléontographique, ած. վաղէակագրական :

Paléontologie, ի. վաղաբանուՔիւն , վաղախօսուՔիւն , հինէաբանուՔիւն . նկարագիր բրածոյ կենդանեաց եւ բուսոց . տ. **Archaïologie** եւ **Archéologie.**

Paléontologique, ած. վաղաբանական , վաղախօսական , հինէաբանական . découvertes —s.

Paléontologiste, ա. **Paléontologue,** ա. վաղաբան , վաղախօս , հինէաբան : [**Pétrosilex.**

Paléopètre, ի. հինաքար . հն.

Paléophyte, ա. բ. հինատունկ :

Paléophytique, ած. բ. հինատնկային : [ղեգք :

Paléosaures, ա. յ. կ. հինամո-

Paléothérien, enne, ած. եբ. հինագազանեան, հինագազան. période —e. Terrains —s.

Paléothérique, ած. եբ. հինագազանային :

Paléotherium (փալէոՔէրիում) ա. հինագազան . բրածոյ չորքոտանի:

Paléozoïque, ած. կ. հինակենդանական . *հին բրածոյ կենդանեաց վերաբերեալ . les espèces —s. || եբ. terrains —s, — հողք . *երկրորդական ամենահին հողեր որոց մէջ կգտնուին հին կենդանիք :

Paléozoologie, ի. հինակենդանաբանուՔիւն. բնական պատմուՔիւն բրածոյ կենդանեաց :

Paleron, ա. երբուծ . *կռնակ կենդանեաց . cheval blessé au —.

Palès, ի. դց. Պալէա . աստուածուհի հովուաց՝ պաշտեցեալ առ նախնի Հռովմայեցիս :

Palestine, ի. տպ. պաղեստին . 22 կիսաչափ նշանագիր :

Palestre, ի. մարտավայր , կրռուանոց , մրցարան , կրկէս մրցուՔեան, ախոյանական տեղի . 2. մրցանք, մրցուՔիւն :

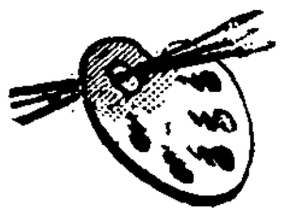
Palestrique, ած. մրցական . 2. ի. la —, մրցականն , մրցուՔիւն , մրցամարտք , արուեստ մրցուՔեան :

Palestrite, ա. գօտեկռիւ , կրռուող :

Palet, ա. ճիճան , լեփ , ցլիկ «գայտըրագ». jouer au —, — խաղալ «— օյնամագ» :

Paletot, ա. վերնազգեստ , *վերնոց «փալՔօ». — doublé en soie, մետաքսապատ —. — de drap noir. Un beau —. Un vieux —. || — sac, վերնոցապարկ . լայն վերնազգեստ :

Palette, ի. ՔաՔ. *տափակ տախտակէ գործիք՝ գնդակ կամ փետրագանդ խաղալու . jouer avec la —. 2. ՔաՔ . *ՔաՔաձեւ բարակ տախտակ , որով վարժապետք սղոց ձեռքին կզարնէին . 3. ո. տ. **Rotule, Omoplate.** 4. պնակ , երանգապնակ, երանգակալ , գունակալ , գունապնակ , *ներկի պնակ . || charger sa —, երանգս դնել ի պնակին գոյներ դնել. || փ. jeter là, la —, ի բաց արկանել զպնակն , *պնակն մէկդի նետել , պատկերհանուՔեամբ եւ քաշուիլ. || փ. la — d'un peintre, գործ , ճարտարուՔիւն նկարչի . ce peintre a la — brillante, ճարտարանկար՝ գեղեցկանկար է պատկերահանդ . || փ. պնակ, երանգ մտաց եւ ոճոյ . la — du poète moderne se couvre d'une variété infinie de teintes (Chateaub.). 5. ՔաՔ. *շոգենաւուց եւ ջրաղացից անուց Քեւերուն ճայրն դրուած տախտակներ . 6. Քիակ . 7. արիւնակալ « գան գապը » . il fit tirer à mon maître six bonnes —s de sang (Lesage).

Palétuvier, ա. բ. պալետուվենի. ճառ ինչ :

Pâleur, ի. դեղնուՔիւն, դալուկն, դալկուՔիւն , գունատուՔիւն , այլագունուՔիւն , տժգունուՔիւն , սգունուՔիւն . une — affreuse ternit ses joues, դալուկն դժնեայ եղծանէ զծղնօտիցն գեղեցկուՔիւն . une — mortelle se répandait sur son visage, դալուկն մեռելատիպ զդիմօքն գայր . — de défaillance, դալուկն մեռելա-

տիպ՝ մահագնկոյց . — livide, դալուկն կապուտակ , կապուտագոյն ժժգունութիւն . il lui est resté une grande — de sa maladie. Une — étrange couvre vos joues. On verrait la — sur tous les visages. || La — de la mort, դալուկն մահու , մահատիպ՝ մեռելատիպ դեղնութիւն . la — de la mort est déjà sur son teint.

Pâli, ա. պալի , պալերէն . նուիրական՝ սրբազան լեզու Սէյլան կղզւոյ . 2. աճ. —. la langue —, — լեզու կամ la langue —e. Manuscrits —s, — ձեռագիրք :

Pâli, e, անց. դեղնեալ , *դեղնցած . un visage — par la maladie.

Palicare, ա. տ. **Palikare.**

Palicourea, ա. բ. շահնդակ . ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ տօրթոնասերից (rubiacées).

Palier, ա. շուագ . նախամուտք սանդղոց «սահանդրգ». il y a un — à chaque étage d'une maison. Il m'attendait sur le —. Je suis sorti sur le — pour le suivre des yeux. || Demeurer sur le même —, բնակիլ ի նմին դստիկոնի, յարկակից ։

Առ. Un homme est bien fort sur son —, հզօր է որ ի տան իւրում , *մարդ իւր տունն զօրաւոր է ։

Palification (սիօն) ի. ցցահարութիւն . * ցիցեր կանգնելով գետինն պնդելն ։

Palifier (je palifiais, n. palifiions, v. palifiiez ; q. je palifie, q. n. palifiions, q. v. palifiiez) ն. ցցահարել . *ցիցեր խոթելով գետինն պնդացուցանել ։

Palikare, ա. յն. քաջ «իյիտ» ։

Palimbaschique (փալէնպաշիք) աճ. հ. տչ. շրջադարձատող ։

Palimpseste (փալէնփսէսթ) ա. կրկնագիր , ջնջագիր . * հին ձեռագիր մագաղաթ որ միջին դարու օրինակողներն աւրեր ու վրան ուրիշ բան գրեր են, ու. հիմա հնարքն գտեր են առաջին գրուածքն դուրս հանելու . la République de Cicéron a été tirée d'un — par le cardinal Maï. 2. աճ. —. manuscrit —, — ձեռագիր ։

Palindrome, աճ. անդրադարձ . vers, phrase —, — ոտանաւոր, խօսք. *որ նոյն իմաստն ունի Ք' ձախէ աջ կարդացուի եւ Ք' աջէ ձախ ։

Palindromie, ի. բժ. անդրադարձութիւն . դարձ՝ կրկնումն հիւանդութեան ։

Palingénésie, ի. վերածնութիւն. la — du phénix.

Palingénésique, աճ. վերածնական . système —.

Palinod (փալինօ) ա. վերերգ , վերերգութիւն . երգ՝ բանաստեղծութիւն ի պատիւ անարատ յղութեան կուսին ։

Palinodie, ի. յետս կոչումն . *խօսքն ետ առնուլն . chanter la —, յետս կոչել . *խօսքն ետ առնուլ . 2. յ. մտաշրջումն , մտաշրջութիւն , կարծափոխումն . քաղաքական կարծեաց փոփոխումն . je suis las de ces —s.

Palinodique, աճ. յետակոչական։

Palinure, ա. տ. **Langouste.**

Pâlir, չ. դեղնիլ , դեղնագունիլ , ժժգունիլ , գունատիլ , այլագունիլ , ցաւանիլ գունոց , * գոյնն նետել «սարսափագ , սոլմագ» . — à l'aspect du danger. Vous pâlissez, ցաւանի գոյն երեսաց քոց , Քալկանաս , *երեսիդ գոյնն կնետէ . — de colère, ցաւանել գոյն երեսաց առ բարկութեան , *բարկութենէն երեսին գոյնն նետել . tous les visages ont pâli, դարձան երեսք ամենայն ի գոյն դալկական . la couleur de cette étoffe a pâli, ցաւաւ գոյն պատառոտիս , *այս լաթին գոյնն նետեց . || փ. — sur les livres, տ. **Livre.** || Faire —, դեղնացուցանել , Քալկացուցանել , գունատել , այլագունել զերեսս , ցաւանել զգոյն երեսաց , * երեսին գոյնն նետել տալ . la moindre émotion le fait —. 2. այլագունիլ , նսեմանալ , աղօտանալ , նուագիլ . les étoiles pâlissent, le soleil pâlit. || փ. son étoile pâlit. Le diamant pâlit près d'un rayon du grand astre du jour (Delille). || Faire —, նսեմացուցանել , աղօտացուցանել , սուտերաձս աճել . le ciel fit pâlir tout ce qui avait précédé. 3. ն. դեղնացուցանել , ժժգունել , այլագունել զերեսն , ցաւանել զգոյն երեսաց , *դեղնցունել, երեսին գոյնն նետել տալ . la fièvre l'a pâli, vous a pâli le visage. La douce lumière qui éclairait son visage, pâlissait son teint (Staël).

Palis (փալի) ա. ձող , խաշար «գազրգ , սրբրգ . un jardin clos de —, ձողափակ՝ խաշարափակ պարտէզ . un bois entouré de —, ձողապատ՝ խաշարապատ անտառ . 2. ձողաբարձ , ձողապատ , * ձողերով՝ ցիցերով գոցած տեղ : entrer dans le —.

Palissade, ի. գ. ձողիք , ցցապատնէշ . tirer de derrière une —. 2. ցից՝ ձող պատնիշի . il fut blessé en regardant entre deux —s. 3. պ. ձողիք , ձողաբարձ , ծառապատնէշ , շարք ծառոց. — de charme, de houx, etc. Tendre une —. Des —s fort touffues. 4. ձողիք , խաղխամբ, շերտափակ ։

Palissadé, e, անց. ցցապատ , շերտափակ , շերտաւոր , * ցիցերով փակած . une contrescarpe —e. 2. ձողապատնէշ , ձողաբարձ , ծառապատնէշ. ծառաշարք . des allées —es.

Palissadement, ա. ցցապատնէշ կանգնելն , ձողաբարձ յօրինելն , ձողաբարձ յօրինուած ։

Palissader, ն. ցցապատնէշ կանգնել , շերտաւոր փակել . — une fortification. 2. ձողաբարձ յօրինել՝ զարդարել , պատել ծառօք . — les murailles d'un jardin avec des ifs.

Palissage, ա. ցցափակումն , ձողաբարձ՝ որմայեց յօրինումն ծառոց ։

Palissandre, ա. ծիրանեփայտ . փայտ մուգ մանիշակագոյն ։

Pâlissant, e, աճ. դեղնեալ , դեղնոտ , այլագունեալ , գունատ . un front —, 2, այլագունեալ , աղօտ , աղօտալոյս , աղօտաճաճ . la lune —e, աղօտաջահ լուսին . || փ. je sens que de mes jours le flambeau — s'éteint et se consume (Volt.). Le soleil —.

Palissé, e, անց. ձողաբարձ , ձողազարդ , որմայեց . un arbre —. 2. կգ. ձողաբարձ , ձողազարդ ։

Palisser, ն. ձողաբարձել , որմայեցել . ձողաբարձ՝ որմայեց յօրինել զծառս , *ծառոց ճիւղերն ձողաբարձի՝ պատի կապել ։

Palisson, ա. ձողակ . * մրջին կակղցունելու գործիք ։

Palissonner, ն. ձողակել. *մրջին կակղցունել ձողակ գործիքով ։

Palistrique, աճ. բաղխատրական ։

Paliure, ի. բ. ժանտափուշ, շապաղ . Ծուփ ինչ փշոտ ։

Palladamine, ի. տգ. պալլադամին ։

Palladeux, euse, աճ. տգ. պալլադեան ։

Palladate, ա. տգ. պալլադատ ։

Palladico-potassique, աճ. տգ. պալլադապոտասային ։

Palladiides (փալլատիիճ) ա. յ. պալլադատեսակք ։

Palladie, ի. բ. պալլադիա, պալլատոնի . բոյս ինչ ։

Palladique, աճ. տգ. պալլադային ։

Palladium (փալլատիում) ա. պալլադիոն . արծան պալլատայ . 2. փ. պալլադիոն. նախրական առիւծոյ , հաստատութիւն . la loi civile est le — de la propriété (Montesq.), C'est là qu'est le vrai — de la liberté (J.-J. R.).

Palladium, ա. տգ. պալլադիոն . սպիտակ մետաղ ։

Palladure (փալլատիւր) ա. տգ. պալլադեւոր . խառնուրդ պալլադիոնի եւ այլոյ մետաղի ։

Pallas (փալլաս) ի. դ. Պալլաս . յն. **Minerve.** Միներուա, Աթենաս . || oiseau de — կամ de Minerve, Քրտչուն Պալլատայ կամ Աթենասայ. բտ. || arbre de — կամ de Minerve, ծառն Պալլատայ կամ Աթենասայ . ձիթենի. || fruit de — կամ de Minerve, պտուղ Պալլատայ կամ Աթենասայ . ձիթապտուղ . 2. աս. —. * մոլորակ մի . 3. բ. —. *սեռակ մի կակաչ ։

Palliateur, trice, գ. բարկող , *պաթարկող . — des défauts du gouvernement. 2. աճ. բարեքիչ, ամոքիչ. excuse, cure —trice. Remède —.

Palliatif, ive (փալլիաթիֆ , իվ) աճ. պատրուակիչ , փոփոգիչ , սփոփիչ , ամոքիչ - traitement, remède —. || ա. un —, պատրուակադեղ , ամոքադեղ . — դեղ. ce remède n'est qu'un —. 2. փ. պատրուակիչ , բարեքիչ , առագաստիչ , * պաթարկող . une faible imagination —ive de grandes erreurs (Boss.). || ա. պատրուակ . անբաւական՝ անզօր հնարք . cette mesure n'est qu'un —. Les —s aggravent souvent la situation.

Palliation (պալլիասիօն) ի. պատրուակումն , պատրուակութիւն , բարեքնումն , առագաստումն , * պաթարկիլն . — d'une faute. 2. բժ.

փոխոգանք, ամօթանք. la — du mal, — գաւոց, ախտին :

Pallié, e, անց. բարկացեալ, պատրաստեալ, առագաստեալ, * պարսպեալ :

Pallier (փալիէ) (je palliais, n. palliions, v. palliiez ; q. je pallie, q. n. palliions, q. v. palliiez) ն. պատրաստել, բարկել, առագաստել, ծղոտել, *պարսպել. — ses défauts, une faute. De quelque manière qu'il pallie ses maximes. On palliera l'affaire. || փ. — le mal, — զախտ. le mauvais état des finances n'est pas un mal qui se laisse longtemps — et dissimuler (Marmontel). 2. բժ. փոփոգել, ամոքել, բժշկել. — un mal, une maladie. [ցախտիկ :

Palliobranche, ած. ձր. Փիկնո-

Pallium (փալլիոմ) ա. պալիեն, եպիսկոպոս. le pape envoie le — aux évêques. Des —.

Palma-Christi, բ. ռա. Ricin[ի:

Palmage, ա. նաւ. ուղուկուժն. *ուղուկով չափելն :

Palmaire, ած. ափային. aponévrose —. Région —. Le muscle —. 2. ա. ափ. le —.

Palmarés, ա. պսակաւորք. *պարգեւաբաշխութեան մէջ պսակ առնող աշակերտք :

Palmati... նմ. լ. ափ, ափա...

Palmatifide, ած. բ. ափաձիգ.

Palmatiflore, ած. բ. ափածաղիկ : [տերև :

Palmatifolié, e, ած. բ. ափա-

Palmatiforme, ած. բ. ափածեւ:

Palmatilobé, e, ած. բ. ափաբլթակ :

Palmatine, ի. տգ. արմաւին :

Palmatinervé, e, ած. բ. ափաջիղ : [բաշխ, ափամասն :

Palmatipartite, ած. բ. ափա-

Palmatiséqué, e, ած. բ. ափաճյատ. feuilles —es.

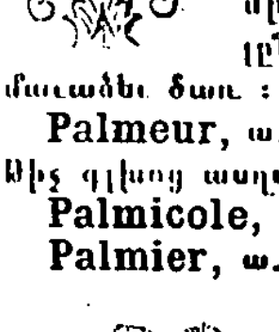
Palmature, ի. ափածեւութիւն :

Palme, ի. արմաւենի, ոստ՝ կողք արմաւենւոյ. ayant des —s à la main, արմաւենիս ի ձեռս իւրեանց. || dimanche des —s կամ des Rameaux, արմաւենեաց օր՝ ոստ, Ծաղկազարդ. 2. արմաւենի, բալիշ, բրաբիոն. il obtint la — du martyre, ընկալաւ զ—. 3. փ. բրաբիոն, բրաբիոն յաղթութեան. remporter la — dans un combat, dans une discussion, առնուլ՝ ընդունել՝ տանիլ զ— ի մարտի, ի վիճաբանութեան. on lui décerna la —. La — du vainqueur. Il vient d'obtenir une belle —. || բ. à vous la —, առ քեզ —ն, յաղթող ես, բո է յաղթութիւն՝ յաղթանակն. 4. արմաւենի. զարդ կամ քանդակ ի ձեւ ոստոց արմաւենւոյ. 5. բ. արմաւենի. *արմաւի ծառ «խուրմա աղաճը». || huile de —, արմաւիւղ, արմաւաձէթ. || vin de —, արմաւօղի, ամբրաւօղի :

Palme, ա. ուղուկ «գարշշ». la longueur d'un —, ուղուկաչափ. ||S. Empan եւ Paume.

Palmé, e, ած բ. ափածեւ, *բաց ձեռքի ձեւով. feuille, racine —e.

2. կ. մաշկոտն. des oiseaux à pieds —s, մաշկոտունք. — Ոտչունք. || demi—, կիսամաշկոտն :

Palmé

Palmellacées, ի. յ. բ. ճածիկասեր, ի տոհմէ լօսից :

Palmelle, ի. բ. ճածիկ. ազգ լօսի:

Palmellées, ի. յ. բ. ճածիկեայք. ցեղ լօսից :

Palmer, ն. ար. գլխահարել. *ասեղի գլուխն տափկեցուցանել. — les aiguilles.

Palmeraie, ի. S. Palmérier.

Palmérier, ա. արմաւաստան «խուրմայրք, խուրմաձոր» :

Palmette, ի. արմաւենեակ. արմաւենի կարճաբերձ. 2. ճ. —. քանդակ ի ձեւ տերեւոց արմաւենւոյ. 3. պ. —. * ծառի մի արմաւենիի ձեւ տալըն. arbre en —, արմաւաձեւ ծառ :

Palmeur, ա. գլխահարիչ. հարիչ գլխոց ասղանց :

Palmicole, ած. արմաւասուն.

Palmier, ա. արմաւենի, արմաւ «խուրմա աղաճը». un beau, superbe, noble —. Branche de —, ոստ՝ կողք արմաւենւոյ, արմաւենի. — mâle, femelle, արու, էգ —. || — nain, S. Chamérops. || Huile de —, S. Huile de palme. || Eau de —, արմաւաջուր. || lieu planté de —s, արմաւաստան, արմաւենիք :

Palmifolié, e, ած. բ. ափատերեւ. որոյ տերեւն է ափաձեւ :

Palmiforme, ած. բ. արմաւաձեւ, ափաձեւ : [victoire —.

Palmigère, ած. հխ. արմաւաբեր.

Palmine, ի. տգ. ոզինին. տարբրն ախիսոյ. S. Ricin.

Palminerve, ած. բ. ափաջիղ. ասի տերեւոց որոց ջիղք ափաձեւ են:

Palmipède, ած. կ. մաշկոտն, ափոտն. le pélican est —. 2. ա. —. les —s, մաշկոտունք, ափոտունք. les oies, les cygnes, les canards sont des —s.

Palmiphalangiens, ա. յ. ափածիղայինք. կոչին դնդերք որ ձգին յափոյ ձեռին կոճ մատանց :

Palmique, ած. ոզինային :

Palmiste, ա. բ. կաղամբարմատ. կաղամբաւոր արմաւենի. 2. կ. արմաւերէ. չորքոտանի վիճուշափ նման սկիւռի :

Palmitate, ա. տգ. արմաւատ :

Palmite, ա. արմաւասօճ. ծուծ արմաւենւոյ :

Palmitine, ի, տգ. արմաւին, արմաւիւղին. մասնաւոր նիւթ գլուեալ յարմաւիւղի. S. Palme,

Palmitique, ած. տգ. արմաւային, արմաւիւղային. acide —, արմատաձեռ. bougies faites d'acide — de paraffine.

Palmitolique, ած. տգ. արմաւիկային :

Palmitone, ի. տգ. արմաւոն :

Palmityle. ա. տգ. արմաւուստ, արմատաձիւն :

Palmoule, ի. եգ. մանրագարի :

Palmule, ի. փՁ. ափիկ :

Palmulé, e, ած. կ. ափիկաւոր :

Palmure, ի. փՁ. ափամաշկ :

Palombe (փալօմպ) ի. հաւիկ, հօփալ. ին. Ramier.

Palombin, ա. ապիտակակուճ. * ներմակ կուճ :

Palomet, ա. **Palomette,** ի. բ. պալոմիկ. *տեսակ մի ուռենի սունկ:

Palomière, ի. ռ. հաւիկորսակ, հաւիկալափարմ. * հաւիկ բռնելու վարմ : [rie] :

Palommier, ա.բ. ռա. Gaulthé-

Palomydes, ա.յ.մբ. մօրաճանճք:

Palon, ա. փայտաձիկակ «ատուն քիւրէք» :

Palonneau, ա. S. Palonnier.

Palonnier, ա. փոկակալ (կառ.ագ) :

Palot, ա. ռ. շինական, գեղջուկ, տմարդի «բէօյլիւ, հէօտիւք». c'est un —, un gros, un franc —.

Pâlot, otte, ած. բ. ոժգունիկ, * դեղնկնիկ, քիչ մի գոյնն նետած. cet enfant est —. Cette petite fille est toute —otte.

Palotage, ա. եգ. կոփումն :

Paloter, ն. եգ. կոփել. *կոփ բռնել :

Paloteur, ա. եգ. կոփող :

Palpabilité, ի. շօշափելիութիւն, աներկբայութիւն. la — d'un fait.

Palpable, ած. շօշափելի, շօշափական, ձեռնազնին, զննելի. tous les corps sont —s. || ա. —. on a dit qu'il n'y avait de vrai que le —(Staël). 2. փ. զգալի, ազդելի, յայտնի, աներկբայ. vérité —, ակահատես ճշմարտութիւն. preuves solides et —s. Ce que je vous dis est clair et —.

Palpablement, մ. ազդելաբար, ազդելի իմն օրինակաւ, յայտ յանդիման. on lui a montré — sa méprise. Rien n'était plus — insensé que son projet. [S. Palpe.

Palpal, e, ած. կ. շօշափակաւոր.

Palpation (սիօն) ի. բժ. շօշափումն, շօշափութիւն, զննութիւն. la — abdominale.

Palpe, ի. կամ ա. բպ. շօշափուկ, շօշափուկ. * միջատաց բերնին երկու կողմն եղած պզտիկ կոտոշ. la — d'un hanneton. —s maxillaires, ծնօտային —ք. 2. մօրուք ձկանց :

Palpé, e, անց. շօշափեալ, զննեալ. abdomen — avec soin.

Palpébral, e, aux, ած. մգ. կոպային, արտեւանային. muscle —. Ligaments palpébraux.

Palpébré, e, ած. կ. կոպաւոր. *արտեւանունք ունեցող :

Palpébrite, ի. բժ. S. Blépharite.

Palper, ն. շօշափել, զննել. le médecin l'a palpé. Qui palpe, շօշափող. || ը. — de l'argent, ընդունել արծաթ. || լկ. ընդունել արծաթ. dans cette affaire il a déjà palpé. Il a déjà palpé la dot.

Se palper, դ. շօշափել զանձն, անձնաշօշափ լ., *ինքզինքն շօշափել. il se releva et se palpa, croyant avoir quelque chose de cassé.

Palpets (փալփէ) ա. յ. կ. շօշփուկիկք, * կոտոշիկներ (ձկանց):

Palpeur, euse, ած. կ. երկայնաշօշփուկ. * երկայն կոտոշներ ունեցող:

Palpicorne, ած. կ. շօշփուկեղջիւր. որ ունի եղջիւրաձեւ երկայն շօշփուկս:

Palpifère, ած. կ. շօշփուկաբեր:

Palpiforme, ած. կ. շօշփուկաձեւ: [arachnide —.

Palpiste, ած. կ. շօշփուկաւոր.

Palpitant, e, ած. բաբախող, բաբախուն, սրտաբախ, տրոփող, դողդոջուն «Քրի Քրի աՁան». un cœur —. Des entrailles —es. 2. փ. սրտաբախ, սրտաՁունդ, սրտատրոփ, սրտաՁախ. il était tout — d'amour, սիրահարաբար՝ սրտակաՁ՝ սիրաբորբոք՝ սիրաառչոր էր. — de crainte, d'espérance, երկիւղիւ՝ յուսով —. le ravisseur tout — de joie. Toute —e de frayeur, սիաթեկ. 3. փ.եւ նբ. question —e d'intérêt, խընդիր ամենակարեւոր. || ասի եւս զչ. cela est —.

Palpitation (սիօն) ի. բաբախումն, բաբախիւն, տրոփ, տրոփումն, ՁափՁափումն, դողդոջ, դողդոջումն. il a une — à la paupière. || — de cœur, կլ. —s, Ձունդ՝ Ձնդիւն՝ վազք՝ բաբախումն՝ բաբախիւն՝ ՁափՁափումն սրտի. il a une — de cœur continuelle. Il est sujet à des —s de cœur. Avoir des —s de cœur, Ձնդալ՝ վազել՝ ի վեր վազել՝ բաբախել՝ ՁափՁափիլ սրտի, *սիրտն նեղել. il a des —s, de grandes, de violentes —s. Être affecté de —s.

Palpiter, չ. բաբախել, տրոփել, դողդոջել, երերիլ. les entrailles des victimes palpitaient, բաբախէին՝ դողդոջէին ընդերք զոհից. 2. Ձնդալ՝ ի վեր վազել՝ բաբախել՝ ՁափՁափիլ սրտի, * սիրտն նեղել, Քրի Քրի նեղել. mon cœur palpite. || փ. — de crainte, — առ սիին, *վախէն —. — d'amour, d'espérance. || Faire —, բաբախել, * սիրտն նեղել՝ զարնել տալ. ce souvenir fait — mon cœur. Quel secret dessein de terreur ou d'espoir fait — son sein?

Palsambleu, մչ. օ՛ն եւ օ՛ն. hé! —! si je le savais, je ne le demanderais pas (Regnard).

Paltoquet, ա.ը. ախմախ, տմարդի, այր աննշան՝ դանգարժեայ. c'est un franc —, — է, *աննշան՝ոչինչ մարդ է:

Paludéen, enne, ած. ճախճախին, ճախճախուտ. terrains —s, — երկիրք. || բժ. fièvre —enne, ճախճաջերմն, ճախճատենդ:

Paludelle, ի. ը. ճաիճաթոյս. *ճաիիճներու եղերքն բուսած տեսակ մի մամուռ:

Paludicole, ած. բպ. մօրատուն, ճաիճատուն, մօրատէր:

Paludier, ա. մօրավաստակ, ճաիճավաստակ. * ալի ճաիիճներն աշխատող գործաւոր:

Paludine, ի. կ. ճաիճախեցի, ճաիճաձմակ:

Paludisme, ա. ախ. ճաիճախտ. ախտ ճախճային:

Palus (փալիւս) ա. մօր, ճաիիճ. վարեալ միայն ի Palus Méotide, Մէոտեան —, Մէոտիս լիճ, որ է նախնի անուն Ազովի կամ Ազախու ծովու:

Palustre, ած. մօրական, մօրին, ճախճախուտ. terrains —s. Fièvre —, ճաիճատենդ. 2. մօրատէր, ճաիճատուն. plantes —s.

Pâmé, e, անց. Ձալացեալ, Ձալկացեալ, * մարմրած, մարած. elle tomba —e. — de joie, de douleur. || Carpe —e, — ծածան, *որ արեւուն շողած ժամանակն ջրին երես կ'ելլէ եւ աչքերն գոցելով եւ բերանն բացած մեռածի պէս կկենայ. || ը. faire la carpe —e, Ձալկացումն կերպարանել, * մարիլ ձեւանալ. || փ. carpe —e, կին դիւրագրգիռ, դիւրայարոյց. *քիչ բանէն այլայլող՝ տակնուվրայ եղող կին. c'est une carpe —e. 2. կգ. բերանաբաց. dauphin —.

Pâmer, չ. Ձալանալ, Ձալկանալ, նուաղիլ, *մարիլ. il n'en peut plus, il pâme. || — de rire, rire à —, Ձալանալ՝ լուծանիլ ի ծաղուէ, *խնդալէն մարիլ. il vous ferait — de rire. Sa femme a ri à —. || — de joie, de plaisir, de douleur, զգալ անբաւ խընդութիւն՝ ցաւ՝ բերկրութիւն.

Se pâmer, դ. ին. չ. || — de rire, Rire à —. — de joie. նոյն է ընդ ***Pâmer***.

Pâmoison, ի. Ձալկացումն, նուաղումն, * մարմրուք. tomber en —, Ձալանալ, Ձալկանալ, *մարիլ. ma — fut longue; et lorsque j'en fus revenue (Scarr). L'effroi la jette en — (Corn.). On l'a fait revenir de sa —.

Pampa, ի. պամպա, ընդարձակ դաշտ. դաշտ ընդարձակ ի հարաւային Ամերիկա. des —s.

Pampe (փանփ) ի. խմոր. տերեւ ցորենոյ, գարւոյ, վարսակի, եւն:

Pampéen, enne (փանփէէն) ած. պամպաբնակ. race, tribu —enne.

Pamphage, ած. տ. **Omnivore.**

Pamphile (նֆիլ) ա. խղ. համաբոլիկամ, համայնաբարիկամ, Քրիստեական ինչ. 2. —. ճառայն առուտուի (trèfle) ի սմին խաղի. 3. փ. —, այր աննշան. un — sent être grand, il croit l'être, il ne l'est pas (La Bruy.). 4. մբ. տ. **Lyda.**

Pamphilie, ի.մբ. տ. **Pamphile.**

Pamphlet (փանֆլէ) ա. պարսաւագիրք, պարսաւաւոհար. le — est le livre populaire par excellence (P.-L. Cour.) 2. փ. —. un — injurieux, séditieux. Un auteur, un faiseur de —s. 3. տ. **Pamphlétaire.**

Pamphlétaire, ա. պարսաւագիր, պարսաւագրող. յօրինիչ պարսաւագրոց. un vil —.

Pamphlétier, ա. նո. պարսաւագրչակ. յօրինիչ յոռի պարսաւագրոց: [taire.

Pamphlétiste, ա. տ. **Pamphlé-**

Pampination (սիօն) ի. եգ. բարունակումն. * որթի աչքերուն ճիւղանալն: [կածեւ:

Pampiniforme, ած. բարունա-

Pamplemousier, ա. բ. սադեկենի. ինդիկ լեմոնի:

Pamplemousse, ի. սադեկ. ինդիկ լեմոն «հինտիսան լիմոնու».

Pampre, ա. բարունակ, ուռ. տերեւազարդ ճիւղ որթոյ. vigne —. de —, որթ բարունակազարդ՝ աղարթագեղ, որթասաղարդ. couronne de —s, պսակ բարունակեայ. 2. ճ. բարունակ. զարդ որթասաղարթ եւ ողկուզալից:

Pampré, e, ած. կգ. բարունակեալ, բարունակաւոր:

Pan, ա. դ.ջ. ջոկ, Քեւակ, հատուակք, քղանցք, վտաւտ «փէշ, էՁէք». les —s d'un manteau. Le — d'une robe. 2. Քեւակ. մասն որմոյ, *պատի կտոր. abattre un — de mu De longs —s de muraille. || փ. quand les tempêtes ont abattu des —s entiers de forêts (Chateaub.). 3. Քեւակ, կողմն, երես. tour à six —s, վեցաՔեւակ՝ վեցակողմեան աշտարակ. salière à six —s. Les —s d'un prisme. || — coupé, հատեալ Քեւակ. *ձեւ մի որուն անկիւններն կտրած են. un salon à — coupé, հատաՔեւակ՝ անկիւնահատ սրահ. || — de bois, փայտաՔեւակ. փայտակերտ խտրոց սենեկաց. || — de comble, Քեւակ տանեաց. մի ի շեղ կողմանց յարկի տանեաց.

A —, tout à —, մ. ի, ի բովանդակ. vendanger tout à —. Mettre qn. à — d'un panier de fruits, գրկել զոք ի պտղալից կողովոյ. mettre un enfant à — d'un pot de confiture.

Pan, ա. դց. Պան. աստուած հովուաց. կն. նախազուտն, այծուան. || flûte de —, պանասրինգ. հօՔնափող սրինգ «չըղըՔմա»:

Pan (փան) ա. պան. անուանաբերՔուԹիւն որ յայտ առնէ զձայն հարուածոյ կամ ճայՔման «փաՔ». —! —! qui frappe en bas? (Bérang.). Il courut, —! le voilà par terre. 2. տ. **Pant.**

Panabase, ի. հբ. գորշապղինձ. կն. **Cuivre gris.** տ. **Fahlerz.**

Panacée, ի. ամենաթոյժ, համայնաթոյժ, համայնադեղ, համադեղ, օգտադեղ. il n'y a point de —. Il se vante d'avoir trouvé la —. || փ. —. le travail est la — contre les chagrins de la vie.

Panache, ա. գարգմանակ «սորդուէ». son chapeau, son casque était ombragé d'un —, d'un beau —. Les chevaux de la voiture du roi avaient la tête ornée de —s, գարգմանակա-

զարդ էին գլուխք կառաձիգ երիվարաց արքայի . || փ. la queue en — étalée, գարգմանակածեւ բացեալ տտան , * պոչն —ի ձեւով բանալով . || փ. arborer le — de l'orgueil, ամբառնալ զեղջիւր ամբարտաւանութեան . 2. —. վերին մասն կանթեղի եկեղեցւոյ. 3. ն.—. եռանկիւնի երեսք գմբեթապդի (pendentif) կամարի . 4. ն. —. զարդ ի փեսրոյ ջայլաման ի գլուխս սեանց. 5. բ. —. երփնաներփ ծաղկանց . anémone qui a un beau —, գարգմանագեղ, երփնագեղ պուտ . 6. կ. — de mer, —, ծովագարգմանակ . ջրային ինչ կենդանի . 7. ռ. avoir son —, ազատ լ. բոլորովին :

Panaché, e, ած. գարգմանակաւոր, գարգմանակազարդ . casque —. || oiseau —, ցցունազարդ թռչուն . 2. բ. երփնագոյն, երփներանգ, երփնազարդ , բազմերանգ , երփնագեղ . œillet —. || կ. des canaris —s de noir, սեւախայտ դեղձանիկք . || խ. glace —e, երփնապաղակ . երփնագոյն եւ բազմահամ պաղպաղակ . || salade —e, potage —, բազմախառն ալցան , ապուր . *երկու երեք տեսակ կանանչեղենով շինուած աղցան , ապուր . || fleur —e, երփնածաղիկ . երփնազարդ ծաղիկ :

Panacher, ն. զարդարել գարգմանակաւ , գարգմանակազարդ առնել՝ յօրինել . 2. երփնել , երփնագոյն առնել , * գոյնզգոյն ընել . les fleuristes ont des secrets pour — les fleurs. = չ. երփնիլ , երփնագոյն՝ երփներանգ լ., * գոյնզգոյն ըլլալ . cette tulipe commence à —.

Se panacher, դ. գարգմանակիլ , զարդարել զանձն գարգմանակաւ , գարգմանակազարդ լ. 2. երփնիլ , երփներանգ լ., գունաւորիլ . ces tulipes se panachent bien.

Panachure, խ. երփներանգք . *այլեւայլ գունով բիծեր ծաղկանց , պտղոց , տերեւոց եւ թռչնոց ումանց վրայ . de belles —s, գեղեցիկ —.

Panacoco, ա. բ. երփնածառ :

Panade, խ. հացաձան «փիրիճ» . faire de la —, une —, — առնել՝ *շինել . manger de la —, — ուտել . || փ. եւ ռ. —. այր անկորով՝ տկարամիտ . il est —, — է . c'est une —, — է :

Panader (Se) դ. տ. **Se pavaner.**

Panage, ա. հ. խոզարածավարձ . *խոզերն արածելու համար անտառի տիրոջ տրուած տուրք :

Panagée, ա. մբ. Յարիկեակ . միջատ պատենաձեւ :

Panagie (փանաժի) խ. յն. եկ. ամենասրբուհի , ամենատուրք Կոյսն Աստուածածին :

Panaire, ած. հացային . fermentation —, — խմորումն :

Panais, ա. բ. գազար . տեսպին վայրի. manger des —.

Panama, ա. պանամիկ . գլխարկ պրտուեայ՝ եկեալ ի Փանամա պարանոցէ . des —s.

Panard, ած. ա. Ձիւրոն . *ոտքերն ծուռ . cheval —.

Panaris, ա. վ. մատնաշուրթն , *մատնշուրթ, մատնշունչ «օլամա». il a un — qui lui cause une grande douleur.

Panarménie, խ. համահայութիւն:

Panarménien, enne, գ. համահայ , համահայուհի : [կական:

Panarménique, ած. համահայ-

Panasserie, խ. հացիկք :

Panathénaïque, ած. համանենական :

Panathénées, խ. յ. համանենականք , համաննենատօնք . տօնք Աննենասայ :

Panathénien, enne, ած. համաննենան. les jeux —s. || հն. **Panathénaïque.**

Panax, ա. բ. ամենաբոյս :

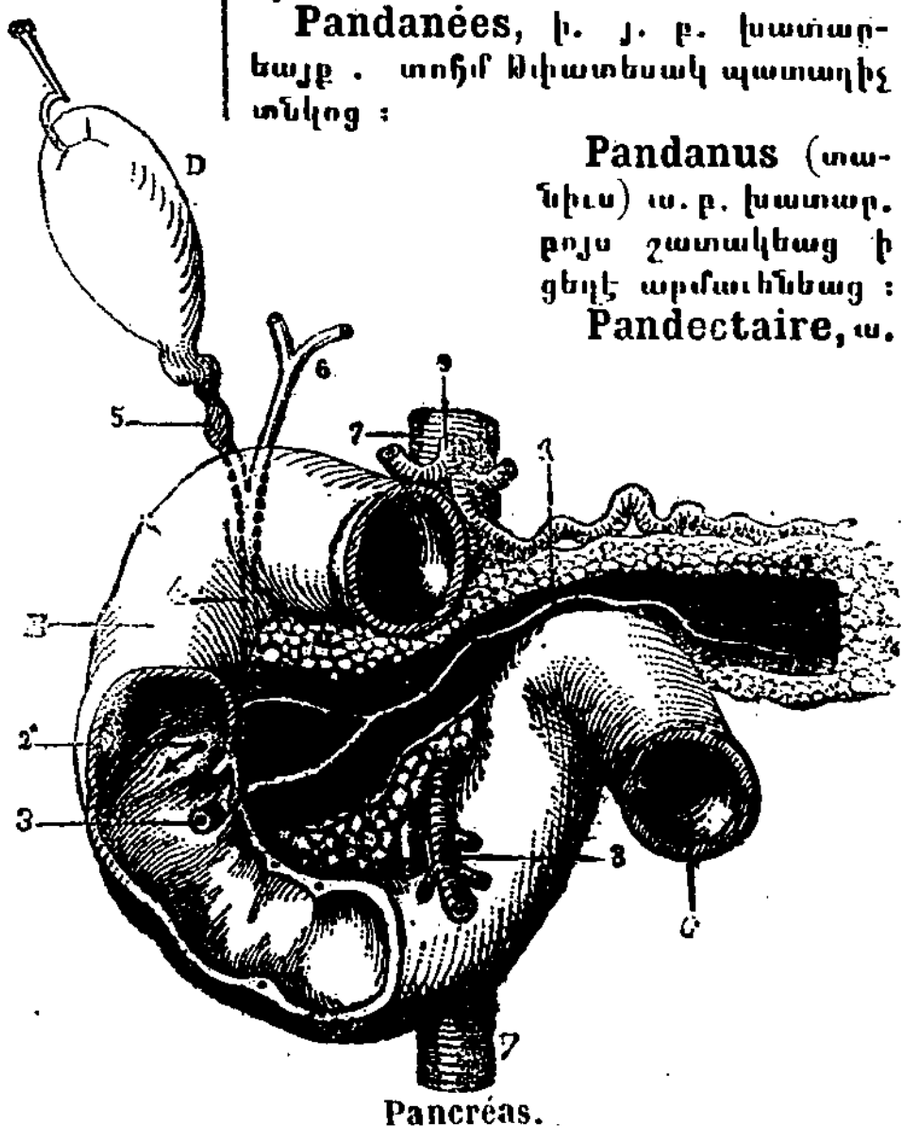
Pancaliers (փանքալիէ) ա. բ. գանգրակաղամբ. գանգուր կաղամբ. հն. **Chou frisé.** 2. ած. un chou —, նոյն :

Pancarpe, ա. ն. ամենապտուղ . բոլորք պտղոց եւ ծաղկանց :

Pancarte, խ. ճառագրիր « եաֆիա ». une — affichée à l'entrée d'un pont. 2. հգ. Ձուկն, գրուած . ôtez-nous toutes ces —s, toutes ces vieilles —s.

Panchre (փանքր) խ. հբ. ամենագունակ . ազգ պատուական քարի :

Panchreste (քրէսթ) ած. ամենօգտակար . sel —. 2. խ. —. հն. **Panacée.**

Pancréas.

Panchymagogue, ած. բժ. հիւծահալած . հն. **Pantagogue.**

Panclastite, խ. ագ. համայնախորտակ :

Pancrace, ա. հխ. պանկրատ , պանկրատիոն , հասեւաւիկ , ամենախումբ մարտ . 2. փ. պանկրատիոն . վիճասէր մարդ . docteur Pancrace, վճասէր վարժապետ , այր վիճասէր :

Pancrais, ա. բ. մկնատոխ, մկընատոխ . հն. **Scille.**

Pancratiaste (քրասիասթ) ա. հխ. պանկրատական . յաղթող ամենախումբ մարտի :

Pancratie (սի) խ. հխ. ամենակալութիւն , ամենակարողութիւն , ամենակարութիւն :

Pancratien (սի) ած. տչ. յն. vers —, մեծաւասր ոտանաւոր :

Pancratier, ա. բ. ձագարաշուշան : [**Pancratier** խ :

Pancratium (օմ) ա. բ. գա.

Pancréas (քրէաս) ա. մգ. պանկրեաս , շարայր , ստամոքսագեղձ , գեղձ ստամոքսի :

Pancréatalgie, խ. բժ. շարութացաւ , ստամոքսագեղձացաւ :

Pancréatico-duodénal, e, ած. մգ. շարութանաղիքնային :

Pancréatine, խ. տգ. շարութին, ստամոքսագեղձին :

Pancréatique, ած. մգ. պանկրեատական , շարութային , ստամոքսագեղձային . canal —. || Suc —, շարութահիւթ , շարութահոյզ . հիւթ ստամոքսագեղձային :

Pancréatite, խ. բժ. շարութաբորբ , շարութատապ , ստամոքսագեղձաբորբ, ստամոքսագեղձատապ. բորբոքումն գեղձի ստամոքսի :

Pancristallie (քրիսթալլի) խ. բգ. համաբիւրեղութիւն :

Panda, ա. կ. պանդայ . անասուն գիշատիչ , բնիկ Հնդկաստանի :

Pandanées, խ. յ. բ. խատարեայք . տոհմ Ձիատեսակ պատապիչ տնկոց :

Pandanus (տանիւս) ա. բ. խատար. բոյս շատակեաց ի ցեղէ արմատնեաց :

Pandectaire, ա. օրինագիր , գրիչ քաղուածոյից օրինաց :

Pandectes, խ. յ. օրինագիրք (Յուստինոսի). հն. **Digeste.**

Pandémie, խ. բժ. տ. **Epidémie.**

Pandémique, ած. բժ. տ. **Epidémique.**

Pandémonium (օմ) ա. դիւանոց. ժողովարան դիւաց. le Pandémonium de Milton. 2. փ. —. c'est un —, un vrai —, — է . ասի զժողովոյ ուր իցեն արք չարք :

Pandiculation (սիօն) խ. բժ. քոշքոտումն , ձգակառուցումն , անդամածգումն . ձգտումն բազկաց եւ սրունից առ ի խոնջութեան :

Pandit (փանտի) ա. պանդիտ. վարդապետ կամ իմաստուն հնդկաց :

Pandore, խ. դց. Պանդորա . կին Արամազդայ . || boîte de —, պանդրատուփ. տուփն Պանդորայ , յորմէ ելին ամենայն աղէտք եւ Ձշուառութիւնք ըստ առասպելաց , եւ ի յատակ տփոյն յոյսն միայն մնացեալ էր, յետին ապաւէն Ձշուառաց. j'aime mieux au fond de la boîte de — l'espérance que la science (Volt.).

Pandore, խ. փանդիւռ . նուագարան ինչ . 2. կ. —. խեցեմորթ երկպատեան :

Pandour, ա. պանդուր. անկանոն զինուոր ի Հունգարիա. 2. փ. —, այր տմարդի, վայրենի. c'est un vrai —.

Pandurifolié,e, ած.բ. փանդրիֆոլնաւոր. որոյ փանդռնաձեւ են տերեւք: [նաձեւ:

Panduriforme, ած.բ. փանդրո-

Pandynamomètre, ա. համայնաչափ:

Pané,e, անց. հացապատ. պատեալ փշրանօք հացի. côtelettes —es. || Eau —e, հացաջուր. 2. ած. S. **Panné**. [տօն:

Panégyrie, ի. հին. ամենաժողով

Panégyrique, ա. կաքոլիկան ներբող, ներբողեան, գովասան, գովասանութիւն, գովաբանութիւն. faire, composer, prononcer un —. Pline a fait le — de Trajan. Le — d'un saint, d'un prince. 2. փ. գովեստ, գովութիւն, դրուատիք, գովասանութիւն, գովաբանութիւն. il ne siérait mal de faire votre — à vous-même (Sév.). Il fait le — de son ami, առնէ զգովութիւն՝ զգովեստ դրուատիս բարեկամին իւրոյ, *իբր բարեկամին գովեստն կ'ընէ. elle est bonne et belle, voilà son — en deux mots. || հգն. —, չարախօսութիւն. vous lui faites là un beau —. Je ne vous ai pas chargé de faire mon —. 3. ած. կաքոլիկան, ներբողական, գովասանական. discours —, ներբողաբանութիւն, գովաբանութիւն, գովասանութիւն. 4. ած. հին. կաքոլիկան, ամենաժողով. fêtes, jeux —s, — ոճք, խաղք:

Panégyrisé, e, ած. գովասանեալ, ներբողեալ:

Panégyriste, ա. ներբողաբան, ներբողիչ, գովասան, գովաբան. Achille fut le plus heureux des mortels, puisqu'il eut un ami tel que Patrocle et un — tel qu'Homère (Barthél.). 2. փ. գովիչ, դրուատիչ, գովասան, գովաբան, գովող. il s'est fait le — d'un tel. Je hais ces —s perpétuels, qui ont toujours l'encensoir à la main (Saint-Réal). Ils veulent avoir des —s de leur générosité.

Panelle, ի. կգ. կաղամախատերեւ. տերեւ կաղամախւոյ:

Panémone, ա. ար. ամենահողմակ (գործի):

Panenthéisme, ա. ամենաստուածութիւն:

Paner, ն. հացել. պատել փշրանօք հացի. — des côtelettes.

Panerée (փանրէ) ի. կողովաչափ. կողով մի յն. une — de pommes, de raisins, etc.

Panetela (նէթելա) ի. փանէթելա. *ծխագլան (cigare) հավանի. fumer, savourer un —. Des panetelas, փանէթելաս:

Paneterie (նէթրի) ի. հացարան:

Panetier (փանթիէ) ա. հացապաշլս, * հաց բաշխող. || grand —, հացապետ:

Panetière (փանթիէր) ի. հացադիր. մախաղ հացի:

Paneton, ա. հացակալ, խմորկալ. *կողովիկ կտաւապատ յորում կդրուի հացի խմորն փուռն մտցուելու: [մանուելն:

Pangermanisme, ա. համագերմանիզմ.

Pangium (օմ) ա. բ. հրկեակ. ազգ երկպտուկ անկոց ի տոհմէ հրկասերից (bixacées).

Pangolin, ա. կ. պանգոլին. ազգ կենդանածնաց ի Հնդիկս եւ յԱմերիկա ի տոհմէ անատամանց. կն. ցամաքախոզ (cochon de terre).

Panharmonicon (փանհարմոնիքոն) ա. համահաչնակ. ազգ գլանաձեւ երգեհոնի:

Panhellénique (փանհելլէնիք) ած. համահելլենական, համայն:

Panhellénisme, ա. համհելլենութիւն, համայնութիւն:

Panic (նիք) ա. բ. ծիակօրեակ «արնավառ ոսկրաք»:

Panicaut (փանիքո) ա. երնջան, երնջակ, երնջեակ, երնջնեակ, երնճեակ, երնճան, երննեակ. բոյս հովանոցակերպ. հն. **Erynge**.

Panicé, e, ած. ծիակօրեակաձեւ:

Paniconographique, ած. համապատկերագրական:

Panicule, ի. բ. յորան. հասկ ճաղկանց. en —, յորանաձեւ, հասկաձեւ:

Paniculé, e, ած.բ. յորանաւոր:

Paniculiforme, ած. բ. յորանաձեւ, հասկաձեւ, խրձաձեւ:

Panier, ա. կողով, տատապան, կայծ, որձ, սապատ, *բանիկ, չափակ «քիլիչ, սեփէձ, սելէ». petit —, կողովիկ, սապատակ. grand կամ gros —. Le couvercle, le fond, le cul d'un —. — sans anse, à anse. Un — d'osier, de jonc, կաղարձ, կաղաձ. des —s pleins de provisions. — de vendangeur, կծոց, քաղելակ. || — de marée, ձկնապից կողով. || — à bouteilles, շիշակողով, շիշաբարձ կողով. || le — aux verres, բաժակակողով, *գաւաձի կողով. || le — à l'argenterie, արծաձակողով, *արծաձնելէնի կողով. || — à crottin, գխտակ. || il est sot comme un —, անմիտ յոյժ է, *շատ անխելք է. || փ. եւ բ. un — percé, ընչավատն, վատնիչ, *մխող, ծակ կողով. c'est un — percé, — որ է. || — à papier, թղթակողով, շիշաձոց. *մէջն ածէր զոր էորդ ընծան նետելու կողով. jeter au —. || — aux ordures, աղբակողով. || — à ouvrage, գործակողով, կարկողով. *բան բանելու՝ կարի կողով. || — roulant, շրջապային կողով. *տղայքն ոտք ձանելու գործիք. 2. —, — մի յի. *կողով մի լեցուն. un — de fruits, de raisins, — մի պտուղ, խաղող. || le dessus du —, կողովերնս. վերին՝ ազնուագոյն մասն կողովոյ. le fond du —, կողովատակ. *կողովի տակն. || փ. je vous donne avec plaisir le dessus de tous les —s, c'est-à-dire la fleur de mon esprit, de ma tête, de mes yeux, de ma plume, de mon écritoire (Sév.). 3. փ. l'anse du —, S. **Anse**. || — à salade, կողով աղցանի. աղցանակողով. || ռ. — à salade, բանտակառք. կառք բանտարկելոց. եւս՝ գնդեցիկ կառք ոզորաիւս. 4. ոզորակողով. կողով ոզորաիւս. *լաւ տաքցուելու, չորցուելու վանդակածեւ կողով «չամաչքր գաթէսի». 5. փեթակ. des —s à mouches, —, մեղուանոց, մեղուաբոյծ. 6. կողով. ուռուցիկ միջազգեստի կանանց.

Առ. il ne faut pas mettre tous ses œufs dans le même —, S. **Œuf**. || Petit mercier, petit —, փոքրիկ առքիշխամաճառաւ, փոքրիկ սապատակ. *ծախքն՝ ձեռնարկութիւնն համեմատ պէտք է ըլլայ հարստութեան. || adieu, —s, vendanges sont faites, բարեաւ մնայք կծոցք, այգեկութք կատարեցան. ասի երբ ապականեալ իցեն այգիք եւ փ. խանգարեալ իցեն իրք:

Panifiable, ած. հացանալի, հացագործելի. les produits —s de la mouture.

Panification (սի) ի. հացարարութիւն, հացագործութիւն. 2. պտ. հացափխութիւն:

Panifier, ի. հացագործել, * հաց շինել:

Panique, ած. պանական, յանկարծահաս. terreur —, երկիւղ —, երկիւղ՝ արհաւիրք՝ շուտ ուզնապի, սարսափ. խօլական զարհուրանք. *յանկարծական վախ. une terreur — s'empara des esprits. Inspirer une terreur —. 2. ի. պանահ, խօլազարհուր, աիաբեկումն. une —. La — se mit parmi les spéculateurs.

Panis (նի) ա. S. **Panic**.

Panislamisme, ա. համիսլամութիւն: [դիկս:

Panka, ա. հովահար մեծ ի Հընդ-

Pankater, ն. հովահարել:

Panmahométisme, ա. համամահմետականութիւն:

Panmastite, ի. բժ. համատոնաբորբ, համատոնատապ. բորբոքումն համօրէն տոնանց:

Panna, ա. բ. պաննայ. տեսակ ձարխոտոյ (fougère).

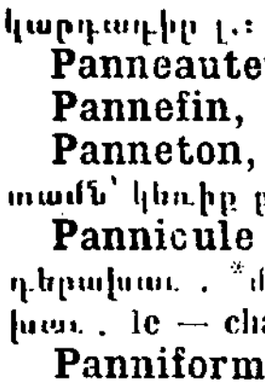
Panne, ի. պանեակ. ասուի՝ պատառ. Քաշակերպ. 2. մԹգ. —. ներմակ կամ մոխրագոյն մուշտակ. || ո. être dans la —, ի Թշուառութեան է., *խեղճութեան մէջ ըլլալ. 3. մոլեռանապ. ճապալ մոլեռոյ (անասնոց). 4. նե. en —, տեղատաց, անշարժ, *նոյն տեղն կենալով. nous passâmes la nuit en —. || Mettre un vaisseau en —, S. Empanner. || փ. եւ ը. être en —, se tenir կամ rester en —, դադրիլ առ ժամանակ մի, *բան մի ընելէն դադրիլ. trop de précipitation aurait pu gâter mon affaire, je me suis tenu en —, je suis resté en — jusqu'au moment d'agir. 5. 6. հեծանակալ. 6. ժանի. առ բերան մրճոյ. frapper de —, հարկանել ժանեաւ, ժաննիաթ առնել, *—ով զարնել:

Panné, e, ած. նք. ատաղեալ, հէք, չատ., չուառական:

Panneau, ա. 6. երես, երեսիկ. — de lambris, de porte. Une porte à —x, երեսաւոր՝ երեսիկաւոր դուռն. tableau peint sur —, երեսանկար, ներկեալ ի վերայ երեսկի. — de fer, de vitre, de glace, երկաներես, ապակիներես, հայելիներես. — d'ornement, de sculpture, գարդերես, դրօշներես. 2. ո. որոգայԹ, ծուղակ, Թակարդ. tendre un —, des —x, Թակարդել, Թակարդադիր՝ Թակարդապատ է. || փ. եւ ը. tendre un — à qn., *մէկուն Թակարդ լարել. donner dans le —, *որոգայԹի մէջ իյնալ, խաբուիլ. c'est un homme à donner dans tous les —x qu'on lui tendra. 3. հմ. բարձիկ (հաժիսի):

Panneauter, չ. Թակարդել, Թակարդադիր է:

Panneauteur. ա. Թակարդա-
Pannefin, ա. հոլանդաԹուղի:
Panneton, ա. բանալաձեւ. ատամն՝ կեռիր բանալոյ:
Pannicule (նիքիւլ) ա. մգ. դրնդերեսակ. *մորԹին տակ դնդերաց խաս. le — charnu.
Panniforme (նիֆորմ) ած. բզ. պանեկաձեւ, ատաղկաձեւ:
Panninterne (նինթէռն) ած. բ. ներքնամաշկ. ներքին ԹաղանԹ պատղապատենի:
Pannoir, ա. ար. գնդասեղամատիկ:
Pannus (իս) ա. բժ. S. Panus.
Panonceau, ա. վահանադրօշ: դրօշվահան ի գինաՀրշանի. les —x du prince. 2. վահանադրօշ. վահան եդեալ ի վերայ դրանց հօտաբաց եւ նուիրակաց ատենի (huissier),

Panonceau.

Panopée, ի. փԹ. պանոպէ. խեցեմորԹ ինչ:
Panophthalmie, ի ակն. համաչացութ:
Panophthalmite, ի. բժ. համաչացաւոր, համաչացաւական:
Panoplie, ի. զէնքազինուածք, զէնք. համօրէն զէնք ատակտի վրայ շարուած ատկատգիտ զէնք:

Panoplie.

Panoptique, ած. համայնատես, ամենատես, բոլորատես. lunette —, — դիտակ. || bâtiment —, — շինուած. * շէնք որուն ամէն կողմէն ներսն կտեսնուի. || ա. —. on a proposé de bâtir un — pour servir de maison de correction.
Panorama, ա. համագոյց, համայնագոյց, համայնատես, համատեսիլ, համատեսարան, համայնապատկեր, շրջապատկեր, շրջանկար. le — de Paris, de Jérusalem, de Constantinople. Des —s.
Panoramatique, Panoramique, ած. համատեսիլ, բոլորատես. une vue —, — տեսարան:
Panorographe, ի. համատաՀմանագիր (գործի):
Panorpates, S. **Panorpides**.
Panorpe, ի. մբ. ճանճակարիճ. ազգ չլանեւ միջատի:
Panorpides, ի. յ. մբ. ճանճակարիճներայք. ցեղ չլանեւ միջատաց:
Panotite, ի. բժ. ականջաբորբ, ունկնաբորբ, ականջատապ, ունկնատապ:
Panoufle, ի. ո. գլաՀակոտոր. կտոր գլաՀի «փէշօնէքի փարչատը»:
Pansacre, ա.բ. ո.ա. Œnanthe ի:
Pansage, ա. դարմանումն (կենդանեաց):
Pansard, e, ած. S. **Pansu**.
Panse, ի. ը. որովայն, փոր «գաբըն». || avoir la — ronde, կշտապինդ է., *կուշտ ըլլալ. || ո. se faire crever la —, վնասացանել զանձն ի մարտի կամ ի մենամարտի, * ինքզինքն վնասացնել տալ պատերազմի՝ մենամարտի մէջ. || փ. avoir les yeux plus grands que la —, աչքն մեծագոյն լինել քան զ—, որովայնաչէր՝ որովայնամոլ է., * աչքն փորէն մեծ՝ որովայնամոլ ըլլալ. 2. խաՀի. առաջին առաջնոյ որոճող կենդանեաց. հն. **Herbier**. 3. փոր. ձախակողմեան կամարաձեւ գիծ a նշանակագրի. une — d'a. 4. ար. փոր. — d'une bouteille, d'une corne.
Pansé, e, անց. դարմանեալ, պատեալ. une plaie bien —e. 2. դարմանեալ. cheval —. || փ. եւ ո. cet homme est bien —, կշտապինդ է այրդ, * այս մարդն աղեկ կերած խմած է:
Pansélène, ի. հ.աս. լիալուսին.
Pansement, ա. պատումն, վիրադարմանումն. դարման վիրաց. faire le — des blessés, դարմանել վիրաւորեալս. S. **Pansage**.
Panser, ն. դարմանել՝ պատել վէրս. — la plaie. — un blessé, un cheval blessé. On l'a pansé ce matin. Se faire —, տալ դարմանել վէրս իւր. || փ. — des maux, դարմանել զցաւս, դարման տանել ցաւոց. 2. — de la main, կլ. —, դարմանել «Քիմար է». — un cheval. — les chiens, les oiseaux.
Se panser, ը. դարմանել զանձն, անձնադարման է. եւ փ. գգուել՝ գըրգռել զանձն:
Panseur, ա. դարմանող, պատ[ող:
Panslave, ած. համասլաւ:
Panslavisme, ա. համասլաւութիւն:
Panslaviste, ա. համասլաւ, [համասլաւական:
Pansophie, ի. համիմաստութիւն, լիագիտութիւն:
Panspermie, ի. համասերմնութիւն, համայնասերմնութիւն:
Panspermique, ած. համասերմնային, համայնասերմնային:
Panspermiste, ա համասերմնական:
Pansu, e, ած. ը. մեծափոր, փոքով, մեծորովայն. c'est un homme fort —, այր — է. || գ. —. un gros —, — ոք. 2. փ. —. vase —, — անօԹ՝ աման:
Pant... Panto... նմ. յն. համայն, համա... բոլոր... ամեն...
Pantagnières, ի. յ. նե. կայմաձիգք. պարանք կայմից:
Pantagogue, S. **Pachymagogue**.
Pantagruel, ա. փանԹակրիէլ. դիւցազն գրոց Ռապլէի. 2. փ. —, գինեսէր. *կերուխում սիրող մարդ:
Pantagruélique, ած. փանԹակրիելեան. գինեսէր, կերակրասէր, որովայնապարար. boire avec une ardeur —. Il a un estomac —. Chanson —.
Pantagruéliser, չ. շատակեր՝ գինեսէր է., ի գինարբուս հատանել, *ինքզինքն կերուխումի տալ:
Pantagruélisme, ա. շատակերութիւն, գինեսիրութիւն, * կերուխում:
Pantagruéliste, ա. գինեսէր, շատակեր, կերակրասէր, կերող եւ արբեցող, *կերուխում սիրող:
Pantalon, ա. տաբատ, սնաձգեստ «փանԹալօն». — de drap, de coutil. — large, étroit, collant. — à sous-pieds, ներքանափոկ սնաձգեստ. tout le monde était en — noir. Mettre son —. || Pour —, տաբատացու. 2. հոպիտ, խեղկատակ. || փ. à la barbe de —, առաջի եւ ընդ հինգն ուրուք, *մէկուն աչքին առջեւ եւ իրեն դէմ. 3. փ. եւ ը. հոպիտ, կերպարանող, կեղծաւոր, ննջգաւոր. c'est un —, un vrai —. 4. խղ. հրապիտ. առաջինն ի կերպարանաց բառապարի.
Pantalonnade, ի. խեղկատակութիւն. il est venu faire une —, une plaisante —. 2. փ. կեղծիք. sa joie, sa douleur n'est que —. 3. ը. ճաղրալից խուսափանք, * ծիծաղական փախուստ. il s'en est tiré par une —.
Pantalonné, e, ած. տաբատաձգեստ:
Pantalonnisme, ա. հոպիտանք:
Pantanémone, ա. համայնահողմ. հողմաղաց կատարելագործեալ:

Pantelant, e, ած. Քասող, Քասուն, շնչասպառ, ոգեսպառ, *հեւացող «սօղույան». un vieillard —. Cheval tout fumant et —. Le flanc — de l'animal. 2, փ. ոգեսպառ. c'est un cœur —. || Chair —e, դողդոջուն միս, *նոր մորթուած կենդանւոյ դողդղացող միսն:

Pantélégraphe, ա. համայնահեռագիր:

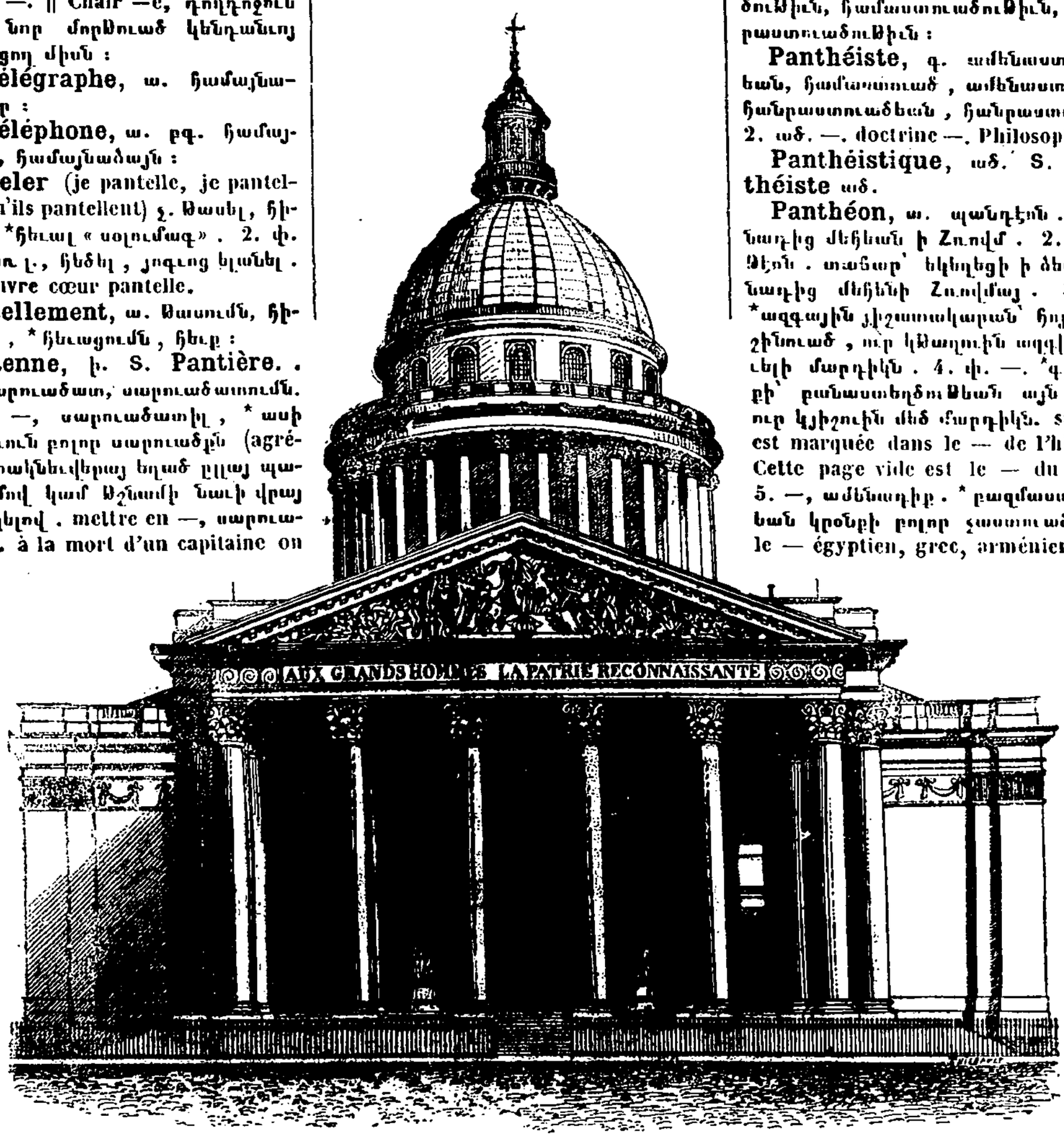
Pantéléphone, ա. բգ. համայնախօս, համայնածայն:

Panteler (je pantelle, je pantellerai, qu'ils pantellent) չ. Քասել, հինինալ, *հեւալ «սօղումագ». 2. փ. ոգեսպառ լ., հեծել, յոգւոց ելանել. mon pauvre cœur pantelle.

Pantellement, ա. Քասումն, հինինումն, *հեւացումն, հեւք:

Pantenne, ի. տ. Pantière. 2.նւ. սարուածատ, սարուածատուումն. être en —, սարուածատիլ, *ասի երբ նաւուն բոլոր սարուածքն (agrément) տակնուվերայ եղած ըլլայ պատերազմով կամ Քշնամի նաւի վրայ յարձակելով. mettre en —, սարուածատել. à la mort d'un capitaine on met en signe de deuil, les vergues du bâtiment en —.

Panthée, ած. ի. հիս. ամենադիցաձիգ —, — կերպարանք. *արձան մի որ բոլոր դից խորհրդանշանքն

PANTHÉON.

Panthère, ի. կ. յովազ. peau de —, յովազենի. || հն. Once եւ Jaguar.

Panthère.

Panthérin, e, ած. կ. յովազանիշ:

Pantière, ի. ո. վերածիգ. *վերջին վար ձգուած վարմ Քուչնոց. prendre à la —, որսալ վերածգով. les braconniers se servent de la — pour prendre des compagnies de perdrix pendant la nuit. 2. որսապարկ:

Pantin, ա. խամիկ. չուանաշարժ խաղալիկ մարդակերպ. donner un — à un enfant. 2. փ. եւ ը. —. *այլանդակ ձեւեր՝ շարժմունք ընող մարդ. c'est un —, un vrai —. 3. փ. —. միամիտ՝ անխելք մարդ. *որուն մէկն կրնայ ուզածն ընել տալ. c'est un —, un vrai —. 4. —. փոփոխամիտ. *անպատեհ կարծիքն փոխող մարդ. — politique. Que de —s ici-bas!

Pantogamie, ի. բխ. համամուսնութիւն, համազուգութիւն:

Pantographe, ա. համագիր, համագրող. *ամէն բան ընդօրինակող գործիք:

Pantographie, ի. համագրութի:

Pantographique, ած. համագրական:

Pantographe.

Pantographiquement, մ. համագրական, համագրօրէն:

Panthéisme, ա. ամենաստուածութիւն, համաստուածութիւն, համրաստուածութիւն:

Panthéiste, գ. ամենաստուածեան, համաստուած, ամենաստուած, համրաստուածեան, համրաստուած. 2. ած. —. doctrine —. Philosophie —.

Panthéistique, ած. տ. **Panthéiste** ած.

Panthéon, ա. պանդէոն. ամենադիցմեհեան ի Հռոմ. 2. պանթէոն. տաճար՝ եկեղեցի ի ձեւ ամենադից մեհենի Հռոմայ. 3. —. *ազգային յիշատակարան՝ հոյակապ շինուած, ուր կնքողին ազգին երեւելի մարդիկն. 4. փ. —. *գրուածքի՝ բանաստեղծութեան այն մասն ուր կյիշուին մեծ մարդիկն. sa place est marquée dans le — de l'histoire. Cette page vide est le — du poète. 5. —, ամենադիք. *բազմաստուածեան կրօնքի բոլոր չաստուածներն. le — égyptien, grec, arménien.

Pantoiement, ա. բգ. գժուարաշնչութիւն (Քուչնոց):

Pantois, e, ած. ի. շնչասպառ, ոգեսպառ, *շունչն կտրած. les poitrines toutes —es. 2. փ. եւ ը. հիացեալ, ապշեալ. le chevalier tout — et confus (Volt.). Je m'en allais tout —.

Pantomètre, ա. ամենաչափ, համայնաչափ. *եռանկեան երիք անկիւններն չափելու գործիք:

Pantomime, ա. մնջկատակ, համրախաղ. 2. մնջախօս, նմանախօս «Քագլիոճի». il était un excellent —.

Pantomime, ի. մնջկատակ, մընջկատակութիւն. la — de cet acteur est très expressive. 2. մնջախաղ, համրախաղ. exécuter une —. Cet acteur joue bien la —. La musique, l'air de —. 3. ած. մնջկատակ. danse ballet —, մնջկապար:

Pantomimer, ն. մնջկատակել, մնջախաղալ. il se mit à — le désespoir du père.

Pantomimique, ած. մնջկատակային, մնջկատակ. les signes —s.

Pantopélagien, enne, ած. կ. համածով, համածովեան:

Pantophage, ած. ամենակեր. *ամէն բան ուտող: [Ցիւն:

Pantophagie, ի. ամենակերութիւն.

Pantophobe, ած. համայնահ, *ամենավախ. ամէն բանէ վախցող:

Pantophobie, ի. բժ. համայնահութիւն, ամենավախութիւն. *ամէն բանէ վախնալն:

Pantophone, ա. ամենաձայն. *տեսակ մի երգէոն: [nide.

Pantopode, ա. կ. S. Pycnogo-

Pantoptère, ած. ձր. համաթռչ, բոլորաթռչ: [դիւր:

Pantouflard,e, ա, ծոյլ, անձնա-

Pantoufle, ի. հոլաճափ «փապուճ». — de maroquin. Une paire de —s, զոյգ մի —ք. être en —s, հողաճափաւոր լ. mettre ses —s, *—ները դնել. vieille —, — հնոտի, չանճ. || mettre son soulier en —, *ոտքի ամանին կռնակն կոտրել. || փ. եւ ը. raisonner comme une—, եւ գլ. raisonner —, անոտիս խօսել, սնաբան՝ վայրաբան՝ վայրախօս լ., *փուճ բաներ ըսել, բերանն եկածն դուրս տալ. || փ. en —s, հանգստեամբ, անհոգ. un siège en —s. 2. fer à —, կլ. —, faire լուսին, պայտ «նալ»:

Pantoufler, չ.հ. ին. Raisonner pantoufle, S. Pantoufle.

Pantouflerie, ի. սնաբանութիւն, վայրախօսութիւն:

Pantouflier, ա. հոլաճափագործ, հոլաճափավաճառ:

Panurge, ա. Փանիւրժ. մին ի դիւցազանց գրոց Ռապլէի. || փ. les moutons de —, ոչխարք —ի, ոչխարամիտ մարդիկ. *կուրաբար ուրիշի օրինակին հետեւողք:

Panus (փանիւս) ա. բժ. ակնդի. հիւանդութիւն եղջերվի աչաց:

Paon (փան) ա. սիրամարգ «ծառս գուշտ». un jeune —, —իկ. un beau —, հրաշադիտակ —. queue, des plumes de —, տուտն, փետուրք —ի. le — fait la roue, խրճացեալ կարականչ՝ կարականաձեւ յօրինէ — գոռտ. le — est le roi des oiseaux (Buff.). Un — muait, un geai prit son plumage (La Font.). || փ. prendre les plumes du —, առնուլ զփետուրս —ի, *—ի փետուրն հետն առնուլ, ուրիշի բանով ինքզինքն պատուել. || փ. եւ ը. glorieux comme un —, անձնապանճ՝ անապարճ՝ բարձրամիտ իբրեւ զ—, յոյժ անձնապանճ. || fleur de —, սիրամարգաճաղիկ. || — du jour, այգապիրամարգ. 2. աս. —. աստղաստուն հարաւային կիսագնդոյ. 3. —. *տեսակ մի ծիծեռնիկ:

Paonne (փանը) ի. էգ սիրամարգ «տիշի ծառս գուշտ»:

Paonneau (փանօ) ա. սիրամարգիկ. les —x.

Papa, ա. հայրիկ «պապաճըգ». il dit déjà — et maman, ասէ արդէն — եւ մայրիկ. où est votre — ? — est à la maison. Mon petit — mignon, սիրուն —ս. les —s et les mamans. || Grand-—, bon —, հաւ. «տէտէ». mon bon —. 2. ը. —, ծերուկ. vous avez bien raison — Michau. 3. հայրիկ. անգղ Ասերիկայ:

Papable, ած. պապանալի. արժանի պապ լինելոյ:

Papaïne, ի. տգ. հնդկասեխին:

Papal, e, aux, ած. պապական, քահանայապետական. dignité, autorité —e. Le règne —. || ա. յ. les papaux, պապականք. կուսակիցք պապի:

Papalin, ա. պապագինուոր. պինուոր պապի. 2. պապադրամ. *պապի սուակ:

Papalin,e, S. Papal ած.

Papas (փափա) ա. յն. պապաս, քահանայ «փափազ»:

Papat, ա. S. Papauté.

Papauté, ի. պապութի, քահանայապետութիւն «փափայըզ» aspirer à la —. 2. —. ժամանակ պապութեան. pendant sa —.

Papavéracé, e, ած. բ. խաշխաշասեր, խաշխաշատնկաւոր մեկոնասեր, մեկոնատեսակ. || յ.ի. les —ces, —ք. տոհմ տնկոց տիպ ունելով գմեկոն (pavot).

Papaver (փափաւէր) ա. բ. S. Pavot. [շեայք:

Papavérées, ի.յ. խաշխաշ-

Papavérine, ի. ազ. խաշխաշին. S. Codéine.

Papaya, Papaye, ի. հնդկասեխ. հնդիկ սեխ:

Papayacées (փափաեասէ) ի.յ.բ. հնդկասեխասերք. տոհմ տնկոց տիպ ունելով գհնդկասեխ: [եայք:

Papayées, ի. յ. բ. հնդկասեխ-

Papayer (փափայէ) ա. բ. հընդկասեխի. հն. հնդկասեխենի. հնդիկ սեխենի:

Papayine, ի. տգ. հնդկասեխին:

Papayotine, ի. տգ. S. Papaïne.

Pape, ա. պապ. քահանայապետ Հռովմայ. notre saint-père le Pape. Elire, faire un —. En appeler au —, առ —ն բողոքել. appeler du — au concile. Légat, nonce du —. Une bulle, un bref du —.

Pape, ա. Ծ. պապաիաւ. Ծուշուն նման հարաւցւոյ (gros-bec).

Papegai կամ **Papegay** (փափկէ) ա. պապկայ. 2. պապկայ. *փայտէ կամ ստուարաձեղնէ Ծուշուն՝ ձողի ծայրն դրուած իբրեւ նպատակ կամ Ծիւրախ. tirer au —. Celui qui abat le — remporte le prix.

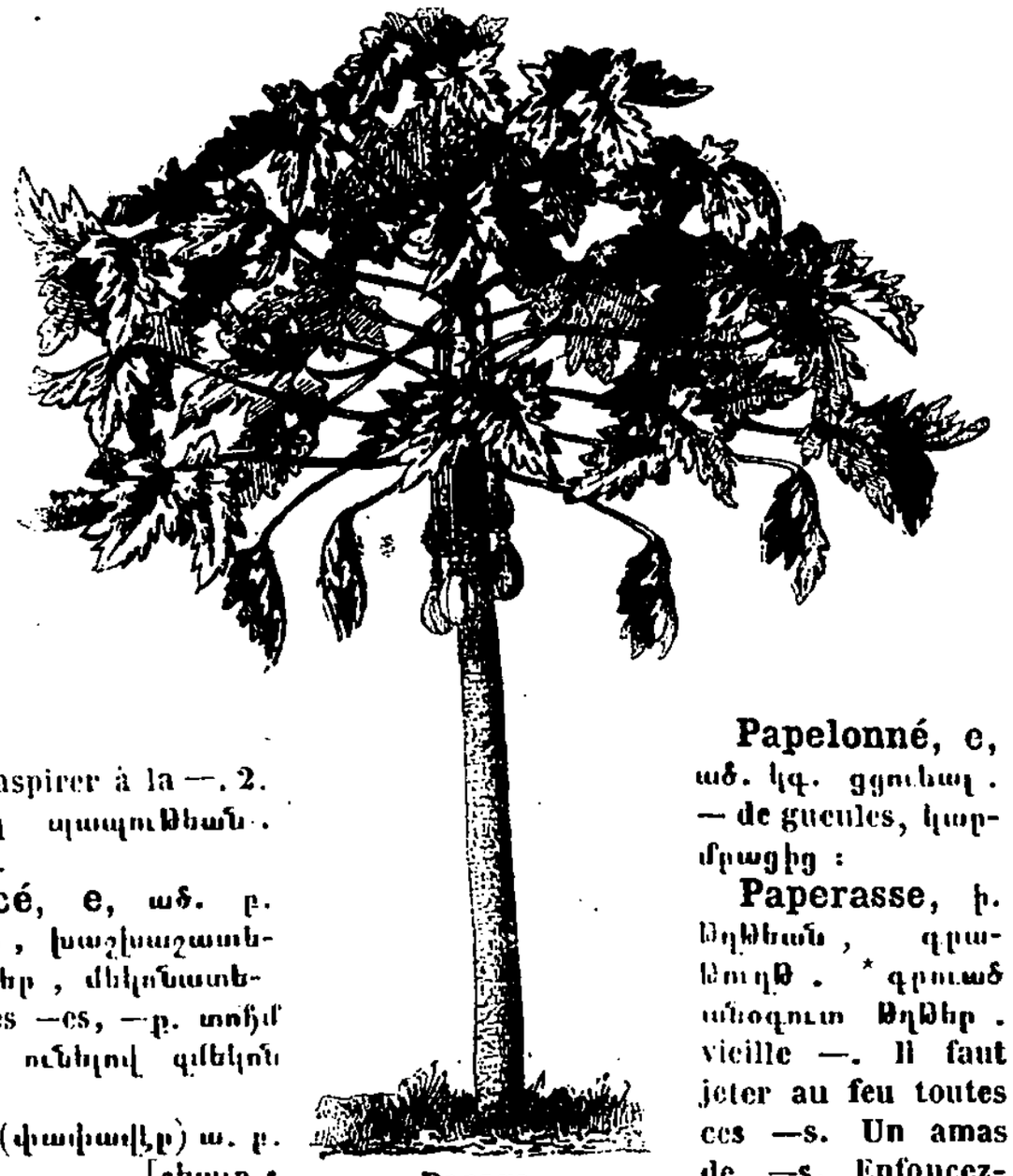
Papegot (փափկօ) ա. հգ. S. Papiste.

Papelard, e, ա. կեղծաւոր, սուտ բարեպաշտ. c'est un —, un franc —. O —s, qu'on se trompe à vos mines! (La Font.) 2. ած. կեղծաւոր, պատիր. d'une voix —e, խաբուսիկ ձայնիւ. d'un air —, կեղծադէմ. un ton —. Mine —e.

Papelarder, չ. կեղծաւորիլ:

Papelardie, Papelardise, ի. կեղծաւորութիւն, սուտ բարեպաշտութիւն:

Papeline, S. Popeline.

Papaya.

Papelonné, e, ած. կգ. ցցուեալ. — de gueules, կարմրացից:

Paperasse, ի. Ծղթեան, գրաԾուղԾ. *գրուած անօգուտ Ծղթեր. vieille —. Il faut jeter au feu toutes ces —s. Un amas de —s. Enfoncez-vous dans vos —s. Nous sommes inondés de papiers et de —s.

Paperasser, չ. յակն արկանել, դնել ի կարգի գԾուղԾս գրեալս. *գրուած Ծղթեր աչքէ՝ ձեռք անցուցանել՝ կարգի դնել. il a passé toute la matinée à —. 2. մրել՝ մրոտել ԾուղԾս, *անօգուտ գրութիւններ ընել. cet avoué aime à —. Elle se mit à — sur son bureau.

Paperassier, ère, ա. ը. ԾղԾամոլ, գրամոլ, *անօգուտ Ծղթեր ժողվել՝ պահել սիրող, կամ անօգուտ գրութիւններ ընել սիրող. 2. ած. —. L'administration est en général —ère.

Papesse, ի. պապուհի. կին պապ՝ քահանայապետ. la fable de la — Jeanne.

Papeterie (փափէԾրի) ի. ԾղԾավաճառութիւն, ԾղԾագործութիւն «քեաղըտճըլըգ». 2. ԾղԾարան, ԾղԾագործարան. *Ծղթի գործարան. 3. ԾղԾարան, ԾղԾանոց, գրատուփ.

*գրելու հարկաւոր եղած բաններու տուփ. 4. Թղթավաճառանոց, Թղթավաճառատուն:

Papetier, ա. Թղթավաճառ, Թղթագործ «բեադաուոր». la boutique, l'usine du —. 2.աճ. ouvrier —, Թղթագործ. marchand —, Թղթավաճառ:

Papetière, բ. Թղթավաճառուհի. Թղթավաճառ՝ Թուղթ ծախող կին «բեադրուոր գարը». || աճ. mouche —, Թղթագործաճանճ. *տեսակ մի Թուղթ շինող ճանճ:

Papicole, ա. պապապաշտ:

Papier, ա. Թուղթ, քարտ, քարտէս. «բեադրուո». bon, mauvais —. de —, Թղթեայ. — verré, ապակեԹուղթ. — fin, fort, gros, qui a du corps. Grand —. Petit —, Թղթիկ. demi-feuille de —, կիսաԹերթ Թուղթ, *կէս Թերթ Թուղթ «եարըմ Թապաղա —. — à lettres, նամակաԹուղթ. — à écrire, գրաԹուղթ, *գրելու —. — effet, շահաԹուղթ. — de mousse, մամռաԹուղթ. — blanc, écrit, réglé, սպիտակ, ներմակ, գրեալ՝ *գրած, գծեալ՝ *գծած —, գծաԹուղթ. les —s, Թղթեան. fabrique de —, Թղթարան, Թղթագործարան. fabriquer du —, Թուղթ գործել՝ շինել. je voulais transmettre au — ce que ce livre me met dans le cœur (Boss.). Écrire sur le —. Mes vers, comme un torrent, coulent sur le — (Boil.). Je prends sur le champ le — et la plume (Id.) Chacun à ce métier (de poète) peut perdre impunément de l'encre et du — (Id.) Un tas de —s, Թղթակոյտ. || confier au —, յանձնել՝ աւանդել Թղթոյ. գրել զգաղտնիս իւր. je confie au — les secrets de mon cœur (Boil.). || փ. dire au —, ասել Թղթոյ. et s'il ne m'est permis de le dire au — (Boil.). || Mettre, jeter ses idées, ses pensées sur le —, ի գիր արկանել՝ հանել, ի գրի առնել, զգրի՝ ի գրի հարկանել՝ ընդ գրով արկանել զխորհուրդս իւր, *գրի առնուլ, գիր անցուցանել. c'est un grand plaisir de mettre sur le — ses pensées (Volt.). Il jeta sur le — des observations sur les règles de la grammaire (D'Alemb.). || Sur le —, ի վերայ Թղթոյ. ի գրի, գրով. autant cette scène est plate sur le —, autant elle était jolie à la voir représenter (Sév.). || Sur le —, ի վերայ Թղթոյ, գրով եւն, *Թղթի վրայ, գրով միայն. une armée de quarante mille hommes sur le —. Il y a trente ans qu'il est gladiateur sur le — (Balz.). Il est plus aisé d'arranger tout sur le — que d'exécuter (Maintenon). || Cela est beau sur le —, գեղեցիկ է այս ի վերայ Թղթոյ, *Թղթի վրայ գեղեցիկ է. *կ'ըսուի առաջարկուածեան մի որ գրով գեղեցիկ կ'երեւայ, սակայն գործադրութիւնն անկարելի կամ վտանգաւոր է. || brouiller, barbouiller, gâter du —, Թուղթ մրել՝ մրոտել, *անօգուտ՝ ծիծաղելի բաններ գրել. || mettre de la marchandise en —, պատել Թղթով՝ Թղթապատ առնել զվաճառ., *ապրանքն Թղթով՝ Թղթի մէջ պատել.

— doré sur tranche, ոսկեկող —. || — écolier, vélin, vergé, S. **Écolier, Vélin, Vergé.** || — grand raisin, grand aigle, S. **Raisin, Aigle.** || — de Hollande, ՀոլանտաԹուղթ, *Հոլանտայի Թուղթ. || — de sûreté, ապահովաԹուղթ. որպիսի է Թուղթն դրամաԹղթոյ եւ այլոց արժէԹղթոց. || — maroquiné, marbré, S. **Maroquiné, Marbré.** || — bleu, կապոյտ Թուղթ, *քան պլլելու Թուղթ. || — de soie, մետաքսաԹուղթ, *քան պլլելու ամենաբարակ —. || — gris կամ — brouillard, S. **Gris, Brouillard.** || — Josephe, S. **Josephe.** || — de compte, հաշուաԹուղթ, *հաշիւ ընելու —. || — mécanique, մեքենական —, մեքենաԹուղթ. || — non collé, անսոսինձ —. || — parchemin, մագաղաԹեայ —. || — gélatine կամ — à calquer, դոնդողաԹուղթ, նմանահանաԹուղթ, նմանահան —, *Թափանցիկ Թուղթ բանի մի նմանութիւնն հանելու. || — végétal կամ à décalquer, բուսաԹուղթ, ծրահանաԹուղթ. || — à filtre կամ à filtrer, մղաԹուղթ. Թուղթ մղելոյ. || — de couleur, — coloré, գունաԹուղթ, գունաւոր —. || — goudron կամ à goudronné, կպրաԹուղթ. կպրագօծ —. || — timbré կամ marqué, դրոշմաԹուղթ, դրոշմաւոր —. || — libre կամ mort, անդրոշմ —. || — à polir, յղկաԹուղթ, *յղկելու —. || — de verre, ապիկաԹուղթ. ապիկեալ —. || — pierre, քարաԹուղթ. վիմագրական —. || — de musique, նուագաԹուղթ. || փ. il est réglé comme un — de musique, այր կարգաւորեալ՝ զգօնամիտ է. || — peint կամ papier-teinture, ներկաԹուղթ, նկարաԹուղթ, *պատն կպցուցանելու գունաւոր —. manufacture de —s peints. || նմմ. ասի եւս լոկ, il a renouvelé le — de son appartement, նորոգեաց զԹուղթ բնակարանին. pièce tendue de —, Թղթապատ սենեակ. voilà un joli —. — uni, միագոյն —. — arabesque, արաբացի —. || — soufflé կամ velouté, ԹաւշաԹուղթ, Թաւշակերպ —. || տպ. — réactif, հակազդակ —. || — chimique, քիմիական —, քիմիաԹուղթ. || փ. — mâché, — mouillé, ծամեալ, Թրջեալ —, *ծամած, Թրջած —. կ'ըսուի տկար՝ անգօր բանի. un corps de roseau et des organes de — mâché (Volt.). C'est un corps de — mouillé (Sév.). S. **Mouillé.** || փ. une figure, un visage de — mâché, դալկահար դէմք՝ յատուկապար վատառողջութեան եւ տկարութեան.

2. Թուղթ, մուրհակ, արձանագիր, յիշատակարան. des —s d'affaires, գործաԹուղթք, *գործի Եղերներ. perdre un — de conséquence, կորուսանել կարեւոր ինչ Թուղթ, *հարկաւոր — մի կորսնցունել. avez-vous apporté vos —s? Les —s d'une succession. || —s sur table, —ք՝ Թղթեան՝ հաւաստիք ի ձեռին. je vous prouverai, —s sur table, que vous êtes mon débiteur. Il faut voir cela en détail, il faut mettre —s sur table (Pasc.). || Être écrit sur les —s d'un autre, կլ. être sur ses —s, պարտական լ. ումեք, *մէկուն պարտապան ըլլալ՝ պարտք ունենալ. || être sur les —s de qn., լինել ի Թուղթս ուրուք, ամբաստանեալ լ. յումեքէ, *մէկուն Թղթերուն մէջ ըլլալ, մէկէն ամբաստանուած ըլլալ. il est sur les —s du préfet de police. || փ. եւ ը. être bien, être mal dans les —s, sur les —s de qn., քարի, չար լ. յաչս ուրուք, *մէկուն աչքն ըլլալ, չըլլալ. Coligny était mal sur les —s du régent (St. Sim.). || փ. être dans les petits —s de qn., լ. յաչս ուրուք, սիրելի լ. ումեք, *մէկուն աչքն ըլլալ, սիրելի ըլլալ. || փ. ôtez cela, rayez cela de vos —s, մի՛ ինչ յուսար յայն, *ասոր վրայ յոյսդ մի՛ դներ. vous croyez que je suis votre ami, rayez cela de vos —s.

3. — volant, Թուչուն՝ առանձին Թուղթ, *վրան բան գրելու զատ Թերթ. n'écrivez cela sur un — volant qui peut se perdre.

4. յ. Թղթեան, Թուղթք, անցագիր. վկայագիր. ses —s sont en règle. Cet étranger était sans —s, il attend pour se marier que ses —s soient arrivés de son pays. || Les —s d'un navire, վաւերական Թուղթք նաւի, որով հաստատի ինքնութիւն նորա.

5. Թուղթ, փոխանակագիր «բեադրա, փօլիչա». il m'a payé en —, Թղթով՝ փոխանակագրով հատոյց ինձ. || bon, mauvais —, լաւ՝ յարգուն, յոռի՝ խոտան՝ *գէշ —, որուն առաքագրողն լաւ հաստատուն է կամ չէ, եւ կամ հրապարակի վրայ քիչ կամ շատ կկրանցուներ է. || — court, long, կամ à courte échéance, à longue échéance, սակաւժամանակեայ, երկայնժամանակեայ —. || — sur Londres, կլ. du Londres, — ի վերայ Լոնտոնի կլ. Լոնտոն, *Լոնտրայի —, Լոնտրա. || le — d'un négociant, Թուղթ վաճառականի, *առաքագրած առմամբներն ու փոխանակագիրներն. je ne veux pas de son —. Son — perd beaucoup sur la place.

6. Թուղթ, արժէԹուղթ. le — hausse, baisse, —ն բարձրանայ՝ ելանէ, ցածնու՝ իջանէ, *—ն կբարձրանայ՝ կ'ելլէ, կ'իջնայ. tout son bien est en —. —s publics, հասարակաց —ք. || papier-monnaie, Թղթադրամ, դրամաԹուղթ «գայիմէ». des papiers-monnaies. || — de banque, տեղանաԹուղթ, դրամաԹուղթ.

7, —s publics, լրագիրք, օրագիրք. les —s publics parlent de guerre.

8. Թուղթ. *հիւսուածք պիճակաց՝ բոյներուն շինելու.

9. — fossile, Թուղթ բրածոյ. հիւսուած յատեսակ՝ յանկերգ քարէ.

Առ. le — souffre tout, Թուղթն համբերէ ամենայնի, *Թուղթն ամէն բանի կհամբերէ. ամէն բան կրնայ գրուիլ Թղթի վրայ:

Papifiant, աճ. պապագործ,

*պապ շինող՝ շինուող. cardinaux —s, — կարդինալք :

Papilionacé, e, ած. բ. Թիթեռնաձեւք, Թիթեռնածաղիկ. corolle —e. Presque toutes les fleurs des légumineuses sont —es. || ի. յ. les —es, —ք. le haricot, le trèfle sont des —es. 2. կ. Թիթեռնաձեւք. mouches —es, — ճանճք :

Papilionides, տ. Papillonides.

Papillaire (փափիլլէր) ած. մգ. պտրաւոր, պտրակերպ. corps —s. 2. բ. —. glandes, plantes —s.

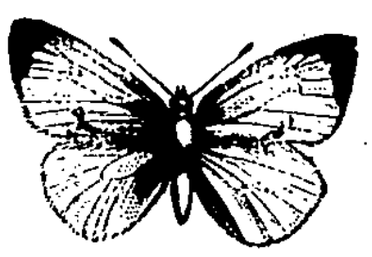
Papille (փափիյլ) ի. պտուր. մանր բշտիկ ի վերայ մորթոյ. 2. բ. —. մանր գնդիկ ի վերայ այլ եւ այլ գործարանաց մնկոց :

Papillifère (փափիլլիֆէր) ած. բպ. պտրաւոր : [նեւ :

Papilliforme, ած. բպ. պտրա-

Papilloma, Papillome, ա. ախ. պտրուտ. * տեսակ մի ուռ վերնամաշկի վրայ :

Papillon, ա. Թիթեռն, * Թիթեռնիկ, * ալիւմաշիկ «քէփէնէք». — léger, folâtre, badin, volage, doré, brillant, blanc, rouge, bigarré. Petit, gros —. Les ailes d'un —. Les vers à soie se changent en —s. Les —s ont d'abord la forme de chenilles. 2. փ. եւ բ. —, Թրթռակ, Թեթեւամիտ, փոփոխամիտ, ճանճաղամիտ. c'est un —, — որ է, * — մարդ է. || փ. courir après des —s, զհետ մնոտնաց ընթանալ, զբօսնուլ անուռեօք, * փուճ բաներու ետեւէ երթալ, փուճ բաներով զուարճանալ. || se brûler à la chandelle comme un —, պատրիլ ակնահաճոյ՝ ախորժելի կերպարանօք. || — à tête de mort, մեռելագլուխ՝ մահագլուխ —. ին. **Achérontie.** 3. փ. —s noirs, սեաւ երեւոյթք, տխուր խորհուրդք. 4. Թիթեռն, * Թիթեռնիկ. Թիթեռնաձեւ զարդ ինչ հերաց. elle place dans sa tête une étoile et un — de diamants (Genlis). 5. —. * մասն գլխադրի որ երեսով կայննայ՝ Թիթեռնիկի Թեւերուն պէս. 6. —. * փոքրիկ աշխարհացոյց՝ մեծ աշխարհացուցի քով դրուած. 7. —. կռուց՝ բերան լուսատուներուն :

Papillonacé, e (փափիլլեօնասէ) տ. Papilionacé.

Papillonage, ա. Թրթռումն, * աղջին անդին Թռչիլն՝ վազվզիլն. le — de ces jeunes fous.

Papillonides, ա. յ. կ. Թիթեռնազգիք. ցեղ ցերեկեայ Թիթեռանց :

Papilloniste, ա. Թիթեռնագէտ :

Papillonne, ի. բ. Թիթեռն, Թիթեռնակապոյտ. * տեսակ մի կակաչ «պիր նէվ լալէ» :

Papillonner, չ. Թռթռալ, Թրթռել, այսր անդր Թռչել, * Թռչտիլ, աղջին անդին վազվզել. elle papillonne toujours. Il ne fait que —. Il aima mieux subir ma compagnie que de me voir — autour de sa femme. Dans ce salon fourmillaient, s'agitaient et papillonnaient les plus jolies femmes de Paris (Balz.).

Papillotage, ա. Թիթեռնում, գանգրաձուլուածք. * մազերն ոլորելու համար գանգրաձողի մէջ դնելն. 2. գանգրաձուլիկք. * մազերն գանգրելու Թղթի կտորներ. faire, défaire un —. 3. Թրթռումն՝ երերումն աչաց, * աչքին խաղալն. le — des yeux. 4. փ. Թրթռումն, խաղալանք. շլացուցիչ պայծառութիւն լուսոյ՝ երանգաց. il y a beaucoup de — dans ce tableau. 5. փ. Թրթռումն. անօգուտ զարդք՝ սեթեւեթք ի գրուածս. le — du style. 6. տպ. Թրթռումն. * կ'ըսուի տպած Թերթի երբոր գրերն կրկին եղած ըլլան :

Papillote, ի. Թիթեռն, Թիթեռնիկ, գանգրաձուղ. mettre des —s, Թիթեռնաձեւ՝ գանգրաձուղս դնել. mettre les cheveux sous les —s, dans des —s, ի Թիթեռնս դնել զհերս, * մազերն —ի դնել. || fer à —s, գանգրելիք, * գանգուր շինելու երկաթ. || être en —s, գանգրաձղձապատ ունել զհերս. * մազերն —երու պէս ըլլալ. elle était en —s lorsque j'entrai dans sa chambre, * գանգրաձղձապատ էր նէ երբ սենեակն մտայ. || ի. avoir les yeux en —s, կիսաբաց ունել զաչս ի զարթնուլն, * արթնցած ատեն աչքերն բոլորովին բաց չըլլալ. || côtelette en —, Թղթաձապաւ կողիկք. 2. Թիթեռնիկ, շաքար Թղթաձապաւ «քեաղըտա սարըլը շէքէր» :

Papilloté, e, անց. Թղթաձապատ, Թղթագանգուր. la voilà toute —e. 2. գրպ. Թրթռուն, անհանգիստ, * աչք առնող. draperie —e. Plis —s.

Papilloter, ն. Թիթեռնել, Թիթեռնաձապատ՝ Թղթաձապատ առնել զհերս ուրուք, * Թիթեռնիկ դնել, Թիթեռնիկել. — une perruque. Le coiffeur viendra vous —. 2. չ. խաղալ՝ երերալ աչաց, * աչքն խաղալ. les yeux me papillotent continuellement. Les yeux lui papillotent. 3. ն. նկ. խրատել, շլացուցանել զաչս, * աչք առնուլ. 4. փ. խոտել՝ շլացուցանել զմիտս անչափ զարդուք՝ սեթեւեթիք. ce style papillote. 5. տպ. Թրթռել. կրկին տպագրել նշանագրաց.

Se papilloter, դ. Թիթեռնել, Թիթեռնաձապատ՝ Թղթաձապատ առնել զհերս իւր :

Papilloteur, ա. նկ. խոտիչ :

Papimane, ա. պապամոլ :

Papimanie, ի. պապամոլութիւն :

Papion, ա. կ. պապիոն. ազգ կապկի :

Papisme, ա. պապականութիւն. պապական կրօնք՝ եկեղեցի :

Papiste, ա. եւ ած. պապական, պապադաւան :

Papistique, ած. պապական. moyens —s. La transsubstantiation —.

Papotage, ա. շատաբանութիւն, շատխօսութիւն :

Papoter, չ. շատաբանել, շատախօսել : [grette բ.

Pappe, ա. բ. ցօղնք. տ. Aigrette

Pappeux, euse, ած. բ. ցօղնաձեւ :

Pappifère (փափիֆէր) ած. բպ. ցօղնաբեր :

Pappiforme, ած. բպ. ցօղնաձեւ :

Pappophore, ած. բ. ցօղնակիր :

Pappophorées, ի. յ. բ. ցօղնակրեայք :

Paptiste, գ. մկրտական :

Papulation (պիօն) ի. ախ. շիտակուտ :

Papule, ի. բժ. եւ բ. շուտ, շիտ. * պինդ ու չոր ուռեցք մորթի կամ բուսոց վրայ. հն. **Bouton** բժ:

Papuleux, euse, ած. բժ. եւ բ. շիտուտ. peau —euse.

Papulifère, ած. բ. շիտաբեր :

Papyracé, e, ած. բպ. Թղթատեսակ, Թղթանման. * Թղթի պէս բարակ ու չոր. nautile —. 2. մգ. երբրամաշկ. membrane —e.

Papyrier, ա. բ. պրտենի. ծառ ինչ :

Papyrifère, ած. բ. Թղթաբեր. plantes —s, — տունկք. * որոց կեղեւէն կրնայ Թուղթ շինուիլ :

Papyrine, ի. տպ. պրտին :

Papyrographie, ի. Թղթագրութիւն. արուեստ տպելոյ վիմագրութեամբ ի վերայ Թղթի կամ ստուարաթղթի. 2. —. արուեստ գծագրելոյ կամ գրելոյ ի վերայ քարաթղթոյ կամ վիմագրական քարի :

Papyrus (փափիրիւս) ա. բ. բիբլոս, պապիւրոս, պապիրոս, պապիր, պրտու. * տունկ որուն կեղեւովն Եգիպտացիք Թուղթ կշինէին. 2. —, պրտուաթուղթ. les — trouvés à Herculanum. || De —, պապիրոսեայ, պրտեայ : [Paquer.

Paquage, ա. տակառում. տ.

Pâque, ի. պասեք. զատիկ, * տօն Հրէից Եգիպտոսէն ելլելուն «խամոռսուզ պայրամը». célébrer la —. 2. պասեք, զատիկ, գառն զատկական. immoler, manger la —, ճաշել, ուտել զ—. 3. ա. Pâque կամ Pâques, Զատիկ, տօն յարութեան Քրիստոսի «փասգալեա». || la semaine de —s, զատկաշաբաթ, պասեքշաբաթ. * Ծաղկազարդէն մինչեւ Զատկի օրն. || le premier dimanche après —s, կրկնազատիկ. || la quinzaine de —s, հնգեւտասնեակն Զատկի. || œufs de —s, տ. **Œuf.** || —s fleuries, ծաղկազարդ, տօն՝ օր արմաւենեաց, * ծառազարդաց. || —s closes, նոր կիրակէ՝ կիրակի, կրկնազատիկ. || faire ses —s, ընդունել զզատկական հաղորդութիւն, * զատկական հաղորդութիւն առնուլ, Զատկին խոստովանիլ ու հաղորդիլ. || à —s, ի Զատկի, * Զատկին. jusqu'à —s, մինչեւ զ—, * մինչեւ —.

Paquebot, ա. Թղթաբեր նաւ՝ շոգենաւ. * նաւակ եւ ճամբորդ տանող շոգենաւ. il s'embarque sur le — qui va de Calais à Douvres.

Paquer, ն. տակառել. դնել՝ շարել ի տակառս զտարեխ ձուկն աղեալ :

Paqueresse, ի. տակառչուհի :

Pâquerette, ի. բ. նախաճաղիկ,

զատկի ծաղիկ, զատկածաղիկ, օշօշ «փաստալեա չիչէյի, փափաֆխա». S. **Marguerite** 2. բ.

Pâquerolle, ի. բ. կորնգան. *մարդարտի նման բարդ ծաղիկ:

Paquet, ա. ծրար, վաճառածրար, պատուո, փաֆանք, փաֆան, *կապոց «չրգրն, պօղչա». petit, gros —. — de linge tortillé, խցանկ. — d'allumettes, de livres, de serviettes. — de lettres, նամակածրար. faire un —, mettre en —, par —, ծրարել, *ծրար ծրար ընել. || faire son —, ses —s, պատրաստիլ ի չու, *երթալու պատրաստուիլ. ||ո. faire son —, չուել ի տանէ, մեկնիլ, *ոնէն երթալ. ||փ. plier son —, գաղտագողի երթալ, գաղտագնաց լ., *ծածուկ երթալ. || փ. faire son — pour l'autre monde, կլ. faire son —, պատրաստիլ ի մեռանիլ, *մեռնելու պատրաստուիլ. ||փ. hasarder, risquer le —, դիմագրաւ լ., միջամուխ լ. յերկրպագական ինչ. || փ. donner à qn. son —, ի բաց արձակել զոք, *մէկն նամբել՝ վռընտել. || ինձ. il porte son —, սպասողն է, կուզ է. || փ. recevoir son —, կշտամբիլ, յանդիմանիլ, *չեխ ուտել. || donner un — à qn., կշտամբել, յանդիմանել, սաստել զոք, *մէկուն չեխ տալ.

2. fermer un —. J'aperçois sur la cheminée un — à mon adresse.

3. Ձղճեան, Ձղճածրար, նամակածրար, *նամակի ծրար. նամականի բերեալ ի սուրիանդակէ. le — d'Angleterre.

4. փ.եւ ը. ծրար, պատառ, յոյր, գէր «չիչման». cette femme est devenue un —, est devenue bien —.

5. բնոն, ծանրութիւն. que je n'aie plus ce — sur la conscience! (Sév.). Il a eu le — d'aller annoncer cette nouvelle à la maréchale de Gramont (Id.). || Donner un — à qn., գրել՝ հաճարել ումեք գչար ինչ, *գէշ բան մի մէկուն ընծայել, վրան նետել. եւ ո. դարան՝ նենգ գործել ումեք, *մէկուն չարութիւն մի ընել, մէկն խաբել. || donner dans un —, յորոգայթ անկանիլ, խաբիլ. il a donné dans le —. Je ne donnerai plus dans ses —s, ոչ եւս անկայց յորոգայթս իւր. || փ. donner à qn. son —, կարկել՝ ըմբերանել՝ ափ ի բերան առնել զոք, *մէկուն բերանն կտրուկ պատասխանով գոցել լ. il voulait me plaisanter, mais je lui ai donné son —.

6. գրպարտութիւն, բամբասանք. faire un —, des —s sur qn., գրպարտել՝ բամբասել զոք, *մէկուն վրայ գրպարտութիւն ընել, մէկն բամբասել. il a fait des —s sur tout le monde. Un faiseur de —s, գրպարտիչ, բամբասող.

7. տպ. ծրար, *կապոց. շարուած շատ մի տողեր իրարու հետ կապուած.

8. խուրձ, տրցակ, *կապոց «տէմէք, տէսէխ». — d'oseille, d'épinard, de persil.

9. նւ. en —, սաստիկ, միանգամայն, անխնամ. amener les voiles en —. || Un — de mer, կոհակ. *փոթորկի ժամանակ նաւուն մէջ մտած խոշոր ալիք:

Paquetage, ա. ծրարումն, *ծրար ընելն «պօղչալամա, սարմա». papier de —, ծրարաթուղթ. *ծրար ընելու թուղթ:

Paquetaille, ի. ծրարամետաքս:

Paqueter (je paquette) ն. S. **Empaqueter**.

Paqueteur, euse, գ. ծրարիչ, ծրարող, ծրարուհի, *կապոց ընող, պլլող. || աճ. ouvrière —euse, ծրարուհի, *— գործատուրուհի:

Paquetier, ա. տպ. ծրարիչ, ծրարագործ, ծրարաշար, *ծրար ընող՝ շարող:

Paquette, ի. բ. մարգարիտ հովտ[ոց:

Paqueur, ա. տակառիչ. *աղած ձկներն տակառ դնող:

Paquis (փաքի) ա. ո. արօտ, արօտատեղի. *երէոց արածած տեղն. des — humides.

Par, նխ. ընդ, *...էն, ...մէջէն՝ վրայէն. il a passé — Paris, եանց — Փարիզ, *Փարիզէն՝ Փարիզու մէջէն՝ վրայէն անցաւ. aller — la ville, գընալ ընդ քաղաքն, *քաղաքէն՝ քաղաքին մէջէն երթալ. — mer, ընդ ծով, *ծովէն, ծովով. — terre, ընդ ցամաք, *ցամաքէն, ցամաքով. — toute la terre, ընդ ամենայն աշխարհ. jeter — la croisée, ընկենուլ ընդ պատուհանն, *պատուհանէն նետել.

2. ի ժամանակի, *ժամանակ, ատեն. — la pluie, յանձրեւի, *անձրեւի —. voyager — la pluie, ուղեւորիլ յանձրեւի, *անձրեւով ճամբորդութիւն ընել. où allez-vous — cette pluie-là? Rentrer chez soi — un beau clair de lune. Entreprendre un voyage — ce grand froid! — un temps délicieux. — le temps qu'il fait, ի ժամանակիս յայսմիկ, յայսպիսում ժամանակի, *այսպիսի —. il court au lac — une nuit noire, ի խաւարչտին գիշերի. je me promenais un matin — un beau soleil.

3. ի մէջ, ի..., յ..., ընդ... *մէջ. voyager — la France, ճանապարհորդել ի մէջ՝ ի Գաղղիա, *Գաղղիոյ — ճամբորդութիւն ընել. courir — les rues, ընթանալ ի փողոց՝ ի մէջ փողոցաց, *փողոցներու — վազել. quand on voit un homme — la rue. Cela se fait — tout pays.

4. ընդ, դէպ, *դէպի. il lui cingla un coup de fouet — le visage. — quel chemin, ընդ ո՞ր ճանապարհ, *— ո՞ր ճանբան, ո՞ր ճամբէն.

5. աշ. եւ նւ. ... ընդ, ի բարձրութեան. nous étions — trente degrés de latitude, էաք ի բարձրութեան երեսուն աստիճանաց լայնութեան, էաք ընդ երեսուն աստիճանս լայնութեան.

6. զ(ձեռանէ ունել) *...էն. prendre qn. — la main, զձեռանէ ունել զոք, *մէկն ձեռքէն բռնել. prendre — les cheveux, ունել զհերաց, *մազերէն բռնել. il le tira — les pieds, քաթշեաց զնա զոտից, *ոտքէն քաշեց. il le conduisit — la main dans sa tente.

7. վասն, սակս, ի պատճառս, *... համար. j'ai ouï condamner cette comédie à certaines gens — les mêmes choses que j'ai vu d'autres estimer le plus (Mol.). Homme de mérite estimable — ses talents (J.-J.R.)

8. առ, վասն, ... առ, ... ով, ... եամբ ... ընդ. *... էն ... ի համար. il est grand — son cœur, մեծ է սրտին իւրով. — faiblesse, առ տկարութեան, *տկարութեան համար, տկարութենէն. il périt — sa témérité, կորեաւ առ յանդգնութեան. — un esprit prophétique, մարգարէական ոգւով. — ignorance, առ ի չգիտելոյ. — malice, առ չարութեան, չարութեամբ. il a fait cela — bonté. — crainte, առ աիի, *վախէն. — sa force, ինքեան զօրութեամբ, զօրութեամբ իւրով, *իւր ուժովն. — mauvaise honte, առ ձախողակի ամօթոյ. — mépris, ընդ արհամարհանս, արհամարհանօք, արհամարհութեամբ. — mégarde. L'ennui est entré dans le monde — la paresse (La Bruy.), ծուլութեամբ եմուտ յաշխարհ ձանձրութիւն. — amour, ի սիրոյ, սիրով. il l'a épousé — amour. — son intercession, բարեխօսութեամբ նորա, *անոր միջնորդութեամբ.

9. առ, ի, ըստ. ցուցանէ զկարգն կամ զբաժանումն. — personne, — tête. — homme, առ այր, յայր, ի մարդ, *մարդ գլուխ. on paye tant — tête. — jour, առ օր, *օրն. — ordre, կարգ ըստ կարգէ, կարգաւ. diviser un livre — chapitres, ի գլուխս բաժանել գմատեան, *գիրք մի գլուխ գլուխ բաժնել. couper — morceaux, *կտոր կտոր կտրել. poème divisé — chants. Distribution — cantons, բաշխումն ըստ նահանգաց. toucher une rente — quartiers.

10. ի ձեռն, ընդ ձեռն, ...ամբ. ...եամբ, ...ով. — eux, ընդ ձեռն նոցա, ի նոցանէ, նոքիմբ. il a réussi — l'intrigue. Il ne voit rien que — tes yeux, il n'entend que — tes oreilles. Je les punirai — l'épée et — la famine, պատժեցից զնոսա սրով եւ սովով. — ordre du roi, հրամանաւ արքայի, *արքային հրամանովն. il m'appelle — mon nom, կոչէ զիս անուամբ իմով.

11. — quoi, որով, յոյր սակս, *որով, որուն համար. on s'y prit tard, — quoi l'opération manqua.

12. ի դիմաց, ի կողմանէ. — le roi, — l'empereur, ի դիմաց արքայի, կայսեր, *Ցազաւորին, կայսեր կողմանէ.

13. ըստ, *համեմատ, նայելով «կէօրէ». le pape était, — les dernières nouvelles, à la dernière extrémité (Sév.). Le Romain était jugé — la loi romaine.

14. ի կրաւորական բայս դնի փոխանակ բացառականի. ce temple fut fondé — M. de Naurois, տաճարս այս

հիմնեցաւ ի տը Նորուա տեառնէ. elle était formée — la bonne compagnie (Staël), կրթեալ էր նա յընտիր ընկերուհենէ. un projectile lancé — un canon.

15. վարի յերդնուլն. — la vie de Pharaon, երդուեալ յարեան Փարաւոնի. je te conjure — ta mère, երդուեալ յարեւ մօր քո. — les dieux, երդուեալ ի դիս. — le ciel, երդուեալ յերկինս. — la croix de J.-C., զօրութիւն խաչի քո Քրիստոս զի. — Dieu, երդուեալ ի Տէր Աստուած, յԱստուած, յանուն Տեառն.

16. սերեալ ի..., *սերած (քան լեզուի ծիրննացարանի). Austerlitz — James et Jane Eyre, Օսթերլից սերեալ ի Ճէյմսէ եւ ի Ճէյն Էյրէ.

17. առնու զաններեւոյթն յորժամ կախեալ իցէ գրայիցս *commencer, débuter, finir, terminer*. Il a commencé — être simple soldat. Il débuta — dire. J'ai fini — être servante. Je terminerai cet article — réfuter une erreur.

18. De —, հրամանաւ, տ **De par.**

19. կազմէ այլ բարդ նախադասութիւնս՝ նախադաս լինելով այլոց նախադրութեանց. — chez, ի տանէն, *տնէն. je n'ai point repassé — chez vous. || — entre, ին. — l'intervalle de, ի միջոյ, *միջէն. il fallait aux ennemis — entre les deux villages (St. Sim.). || —dessus, —dessous, —devant, տ. **Dessus**, եան. || — derrière, — deça, — delà, տ. **Derrière**, եան. || — devers, տ. **Devers.**

20. — ailleurs, տ. **Ailleurs.** || — en haut, — en bas, տ. **Haut, Bas.**

21. — ici, տ. **Ici.**

22. — là, անտի, այտի, ընդ այն, *անկէ, անկից. allez — là; moi j'irai — ici. || ի. — là, անտի, ընդ այն, այնու, յայսմ կողմանէ, այսու հնարիւք՝ բանիւք. j'ai été forcé d'en passer — là. Je l'attaquai — là. — là je pris son âme (Corn.). — là vous réussirez. Qu'entendait-il — là? — là il désignait son ami. || — où, զչ. — là où, ուստի. տ. **Où.** Je ne sais — où le prendre.

23. —*ci* —*là*, մ. աստ անդ, այսր անդր, ընդ այս ընդ այն, *ասդին անդին. ils étaient dispersés —ci —là. Nous avons couru —ci —là. On trouve encore dans ce livre quelques fautes —ci —là. || երբեմն երբեմն, ընդ ժամանակս ժամանակս, *ատեն ատեն «պագի պագի». je le vois —ci —là.

24. — trop, յոյժ, կարի, կարի յոյժ, *խիստ շատ. il est — trop pressé. C'est — trop fort. Vous êtes — trop importun. || — conséquent, տ. **Conséquent.**

25. Parce que, par ce que, շ. այնու զի. et parce qu'elle meurt, faut-il que vous mouriez? Par ce que l'on m'a dit, je juge que vous avez tort. || Parce que, քանզի, զի, վասնզի. je le veux parce que cela est juste.

26. դ. մի՛ ասեր il y a deux ans jour — jour que M. B. est mort, կամ copiez ce manuscrit page — page, ընդհակառակն ասա. je surveille sa conduite jour — jour, j'examine ce livre page — page.

Par (de) (տը փար) նխ. հրամանաւ, ի հրամանէ. de — le roi, — արքայի. de — la loi, յանուն օրինաց. de — le roi des animaux, fut fait savoir à ses vassaux (La Font.). || Croix de — Dieu, տ. **Abécédaire.** Je n'ai jamais appris que ma croix de — Dieu (La Font.). 2. ը. de — le monde, յաշխարհի. j'ai un cousin de — le monde, qui a fait une grande fortune.

Par... կամ **Pare.** նմ. յն. մակ... դեր... զոյգ... յար... յարա... [«փարա»:

Para, ա. տճ. փող, խերեւէշ

Parabanate, ա. **Parabanique**, ած. տգ. տ. **Oxalyluréide.**

Parabase (փարապազ) ի. զանցում, մասն յոյն կատակերգուեան ուր բանաստեղծն ինքնին խօսէր առ հանդիսատես:

Parabolain, ա. հխ. դիմագրաւ. *ժանտախտ ունեցողներն խնամող:

Parabole, ի. առակ. — de l'enfant prodigue, — անառակ որդւոյն. les —s de l'Evangile, —ք՝ առակաց Աւետարանի. dire une —, — արկանել. parler en —s, par —s, sans —s, առակաւ՝ առակօք՝ առանց առակի խօսիլ. les —s de Salomon. Les prophètes se sont servis de —s, առակս արկին՝ առակախօս եղեն մարգարէք. || ի Ս. Գ. devenir la — des nations, լ. յառակ ազգաց, — լ. ամենայն երկրի, — նշաւակի լ. ամենայն աշխարհի:

Parabole, ի. եչ. զուգորդ. un boulet lancé par un canon décrit une —. || Demi—, կիսազուգորդ. կէս —.

Parabolé,e, ած. զուգորդաձեւ:

Parabolicité, ի. զուգորդաձեւութիւն. — d'un miroir.

Parabolique, ած. առակական. sens —. Des prophéties —s. 2. եչ. զուգորդական. ligne, orbite —.

Paraboliquement, մ. առակաւ, առակօք. parler —, — խօսել, առակախօս լ. 2. զուգորդաբար, զուգորդօրէն. un corps qui se meut —.

Paraboliser, ն. զուգորդել, զուգորդաձեւել: [կերպ:

Paraboloïde, ա. եչ. զուգորդա-

Paraboréen, enne, ած. մակհիւսիսային. race —enne.

Parabromacétyle, տգ. մակժահաբացխուստ: [խին:

Parabuxine, ի. տգ. մակոսա-

Paracarpe, ա. բ. մակապտուղ:

Paracellulose, ի. տգ. մակխորշուց:

Paracentèse (փարասանթէզ) ի. վ. կողաճակումն. մարմնաճակումն, *կողն՝ մարմինն ճակիլն մէջի ջուրն հանելու. — thoracique, կրծաճակումն. — abdominale, գանձաճակումն. faire la —, մարմնաճակել:

Paracentral, e, ած. մակակեդրոն, մակակեդրոնային:

Paracentrique, ած. եչ. մակակեդրոն. *որ կեդրոնէ կիհեռանայ կամ կեդրոնին կմօտենայ. mouvement —.

Paracéphales, Paracéphaliens, ա. յ. դիրագլուխք:

Paracéphalophores, ա. յ. դիրագլխակիրք: [նոց):

Paracerque, ա. կեղճագի (Քրուչ-

Paracétyle, ա. տ. մակակիտուստ. տ. **Cétyle.**

Parachevable, ած. կատարելի:

Parachèvement, ա. հ. կատարումն, կատարած:

Parachever (je parachève) ն. հ. կատարել, լնուլ, ի կատար ածել. =*Se* —, դ. կատարիլ, լնուլ:

Parachloroacétyle, տգ. մակքլորաքացխուստ:

Parachronisme, ա. յետնաժամանակութիւն, ապաժամանակութիւն. *դիպուածի մի Քուականն բուն ժամանակէն ուշ դնելն. c'est par — que Virgile fait Enée contemporain de Didon.

Parachute, ա. անկարգել, պահպանակ, *օդապարիկին ասոտիկ կերպով գետին իյնալն արգիլող հովանոցանման մեքենայ:

Parachute.

Paraclate, ա. յարաբեկումն:

Paraclet, ա. Մխիթարիչ, հոգին սուրբ. 2. ած. մխիթարիչ. l'Esprit —, — հոգին: [կան:

Paraclétique, ած. մխիթարա-

Paracmastique, ած. բժ. մակաճուն. *մինչեւ աճման ծայրն հասած հիւանդութիւն:

Paracolombite, ի. հբ. դերկոլումբաքար. տ. **Colombite.**

Paraconicine, ի. տգ. դերկոնիոնին. տ. **Conicine.**

Paraconique, ած. տգ. դերկոնիոնային. տ. **Conicique.**

Paracorolle, ի. բ. յարտալսակ:

Paracotoïne, ի. տգ. տ. **Cotoïne.**

Paracoumarine, ի. տգ. մակակումարին:

Paracousie, ի. բժ. դերլսութիւն, դերալսութիւն, մակալսութիւն. դըրնչիւն ականջաց, *ականջին խօսիլն:

Paracrotte, ի. տղմարգել. *հագուստն ցեխէ պահպանելու համար կառքին երկու կողմն դրուած կաշի:

Paracyane, ա. տգ. մակխած:

Paracyanique, ած. տգ. մակխաժային:

Paracyanogène, ա. տգ. մակխաժածին, դերխաժածին:

Paracyésie, ի. բժ. առյղութիւն:

Paracynancie, ի. բժ. մակափողացաւ. Քեթի փողացաւ:

Paracyste, ա. բ. մերձաուսուշտ:

Paradactyle, ա. կ. մակամատն. կողմնական մասն մատանց Ոտիցն:

Parade, ի. ցոյց, հանդէս, շուք. cela est mis pour la —. || De —, շքոյ, շքադիր. cheval de —, սիգա-

սար երիվար , երիվար շքոյ . habit de —, շքահանդերձ . une chambre de —, շքասենեակ. un carrosse de —, շքակառք, հանդիսակառք . un meuble de —, շքակահ . || lit de —, շքամահիճք , * բարձր անկողին , որուն վրայ կդրուին երեսելի մարդիկ մահուընէ յետոյ . || փ. des vertus de — (Bossuet), արտաքնայարդար առաքինութիւնք . || faire — d'une chose, հանդէս առնել իրիք , պարծիլ ընդ իմն . elle fait — de ses bijoux. Faire — de beaux sentiments. Il fait — de son esprit, de son talent, de son savoir. La vertu dont il faisait — (Boist). Par —, ի ցոյց , ի պարծանս , *պարծանքի համար . la plupart de leurs belles sentences ne sont dites que par — (Boss.). || նե. faire —, հանդէս առնել , դրօշազարդ առնել զնաւն , * նաւն բոլոր դրօշակներով զարդարել . 2. զ. զօրապատոյտ . պահակափոխ զօրաց . aller à la —. Assister à la —. || Défiler la —, S. **Défiler.** 3. փ. կեղծիք, կեղպարանք , պատիր երեւոյթ . ses larmes n'étaient qu'une —. Cette cérémonie ne fut qu'une —. Il jouait une —. || — politique, քաղաքական —. 4, նախախաղ . la — vaut mieux que la pièce. || փ. Քատերախաղուկ . յոռի Քատերախաղ . 5. ձիավաճառանոց . *ճախելու ձիերն գնողներուն ցուցանելու տեղ . 6. ած. ձիակայք . *ձին կեցուցնել , ձիոյն կենալն . un cheval sûr à la —, est un cheval qu'on arrête facilement dans sa course. 7. պն. հարուածախոյս . * հարուածէն զգուշանալն . manquer la —. La — est difficile. — sûre, prompte, ferme. N'être pas heureux à la —. || փ. il n'est pas heureux à la —, չըգիտէ անձնապահ լ. ի կատականաց կամ ի կշտամբանաց , * կատակէ՝ յանդիմանութենէ զգուշանալ չգիտեր :

Parader, ն. ած. faire — un cheval, ի հանդէս հանել՝ վարել գերիվարն ի տեսիլ գնողաց . 2. ը. սիգալ , պարծ շրջիլ, երեւեցնել, *ժուռ գալ. il paradait dans ce salon. 3. հանդէս առնել զօրաց . 4. նե. երեւեցնել ի պատրաստութիւն մարտի . 5. շաղակրատել, ճամարտակել . il connait l'art de —.

Paradigme, ա. բ. յարացոյց , օրինակ . les verbes *aimer, finir, recevoir, rendre* sont les quatre —s de conjugaisons françaises.

Paradis, ա. դրախտ , դրաստ , պարտէզ. 2. le — terrestre, կր. le —, երկրային դրախտ , դրախտ , եդէմ . — de délices, դրախտ փափկութեան. Dieu chassa Adam et Ève du — terrestre, du —. || Arbre de —, դրախտածառ . 3. փ. եւ բ. դրախտ, դրախտ փափկութեան, արքայութիւն. հեշտալի վայր՝ բնակարան . ce pays est un —. C'est un — terrestre depuis La Haye jusqu'à Amsterdam (Volt.). Ce jardin est un —, un vrai —. L'amour et le cœur d'ange de mon Alphonsine ont fait un — de notre maison. 4. փ. դրախտ , արքայութիւն , արքայութիւն երկնից «ցնծութիւն». les joies du —. Il a gagné le — par ses bonnes œuvres. Il est en —. Si l'on pouvait prolonger le bonheur de l'amour dans le mariage, on aurait le — sur la terre (J.-J.R.) || փ. se recommander à tous les saints et saintes du —, լինել ի մեծի վտանգի, հայցել զպաշտպանութիւն ամենեցուն . || փ. être en —, se croire en —, dans le —, լինել ի մեծի խնդութեան կամ գերծանիլ ի մեծ ցաւոց , ի մեծէ տագնապէ . depuis que mes douleurs de dents ont cessé, je suis en —. || Vous ne l'emporterez pas en —, հանից ի քէն զվրէժ իմ վաղ կամ անագան , * ե'րբ ըլլայ քեզմէ վրէժս կհանեմ . 5. դրախտ . անուն քերդուածոց ոմանց . le Paradis perdu de Milton, Դրախտ Կորուսեալ Միլտոնի . Le Paradis, Դրախտն . մին յերից մասանց քերդուածոց Տանթէի. 6. le — de Mahomet, դրախտ Մահմետի , * ուր Մահմետականք պիտի ունենան ամէն տեսակ զուարճութիւն եւ հեշտութիւն. 7. փ. արքայութիւն. գերերջանիկ վիճակ. un bon ménage est le — sur terre կամ sur la terre. Paris est le — des femmes. Je serai en — quand j'entendrai ta belle voix. 8. Քտ. դրախտ , Քատերադրախտ , արքայութիւն . * Քատրատնաց ամենէն բարձր կեցած տեղն . 9. oiseau de —, դրախտահաւ. || դրախտահաւափետուր. փետուր դրախտահաւի զոր կրեն կանայք ի գլխարկի . son oiseau de — lui coûte fort cher. 10. Pommier de —, կլ. —, դրախտախնձորի. *տեսակ մի կարճ խնձորի. || pomme de —, կլ. —, դրախտախնձոր , ոսկեխնձոր . * տեսակ մի կարմիր խնձոր .

Ատ. c'est le chemin du —, ճանապարհ է արքայութեան, *արքայութեան ճամբան է . կըսուի նեղ ու դժուարելանելի ճամբու :

Paradisiaque, ած. արքայութենաբեր, արքայանման . les joies —s.

Paradisier , ա. դրախտահաւ :

Paradiste, ա. դրախտիչ . խեղկատակ ի դրուն փոքրիկ Քատերց:

Paradisier.

Paradoxal, e, aux, ած. նորանշան, նորատեսիլ , նորացոյց , նորօրինակ, նորասքանչ , նորահիրաշ , առասիլահիրաշ , հրաշաճառ , մոլեսքանչ , հակակարծական, ճշմարտազանցական. opinion —e. || ա. le —, —ն . 2. սիրող նորանշան իրաց , նորատէր . esprits paradoxaux. 3. փ. exisience —e, նորանշան՝ զարմանալի՝ անիմանալի կեանք . * կ'ըսուի այն մարդոց որոնք ամենուին հաբատութիւն չունենալով՝ հարուստի պէս կ'ապրին :

Paradoxalement, մ. նորանշանաբար :

Paradoxe, ա. հակակարծիք , ճշմարտազանցութիւն, հակափառութիւն, տարակերպութ. la rondeur de la terre a été longtemps regardée comme un —. Dire que pauvreté est préférable aux richesses, est un —. — hydraulique, ջրաբաշխական հրաշալիք . — hydrostatique, ջրակշռական հրաշալիք . || փ. connaissez donc, superbe, quel — vous êtes à vous-même. 2. ած. հ. S. **Paradoxal.**

Paradoxer, չ. նբ. հրաշաբանել:

Paradoxide, ա.կ. հրաշաժմակ. ազգ բրածոյ ոտորկապատենի :

Paradoxisme, ա. հակակարծութիւն , բնդդիմակարդութիւն :

Paradoxologie, ի. հրաշաբանութիւն : [տուտն :

Paradoxure, ա. սբ. հրաշա-

Paradrome, ա. ինս. ըմբշաբան :

Parafe, ա. նշանագիծ , ձեռնագիծ , * փակագիր «սահի» . signer avec —, sans mettre de —, սոսքա. գրել նշանագրով, առանց — դնելոյ. mettre son — pour approuver une addition, une rature. Mettez-y votre —. Votre — suffit.

Parafé, e, անց. նշանագրեալ , *փակագրած . le testament est —.

Parafer, ն. նշանագրել , փակագծել «սահի չէրմէք» . on parafe les écritures, de peur qu'on ne puisse en supposer d'autres (Boss.). — un renvoi. 2. դտ. — ne varietur, — յանփոփոխութիւն . * գրուածքի մի վրայ նշանագիրն դնել որպէս զի անփոփոխ մնայ :

Parafeu, ա. ո. հրակալ . *ապակեգործաց հինոցին կողմնակաւ ծակեծուն քովի պզտիկ պատն :

Paraffène, ա. տգ. տ. **Naphtène.** [ճարպուման :

Paraffinage, ա. խայծդանա-

Paraffine (փարաֆին) ի. տգ. խայծդանաճարպ. ֆաստատուն ու խոպին նիւթ :

Paraffiner, ն. խայծդանաճարպել:

Parafoudre, S. **Paratonnerre.**

Parage, ա. յ. նե. ծովակողմն, ծովեզր, ծովափն. ces —s sont habités par des sauvages. Nous nous trouvâmes dans tel —. La mer est très orageuse dans ces —s. 2. փ. եւ բ. ծովակողմն. ծովակոյս, ծովավայր, ծովատեղ. que venez-vous faire dans nos —s? Que faites-vous dans ces —s?

Parage, ա. աստիճան, տոհմ. de haut —, բարձրաստիճան, մեծաստիճան, բարձրագահ. des gens de haut —. Dame de haut —, մեծազգի՝ մեծազարմ՝ մեծատոհմիկ տիկին:

Parage, ա. նե. կողայղկումն. յղկումն կողից. 2. եգ. վերջնաիներկ. ներկ այգուոյ նախ քան զմեռն :

Paragénésie, ի. մակածնունդ :

Paragénésique, ած. մակածնունդական : [gueustie.

Parageusie (կէօզի) S. **Para-**

Paraglace, ա. նե. սառնարգել. * սառի կտորներէն նաեն պահպանելու համար դրուած փայտք կամ տախտակք :

Paraglobuline, ի. տգ. S. **Fibrinoplastique.**

Paraglosse, ի. մակալեզու. բերնի մակ լեզուի միջատուց :

Paragoge, ի. ք. վերջադրութիւն. * բառի վերջին վանկին վրայ դրուած բան, ինչպէս oui-dà.

Paragogique, ած. ք. վերջադրական. une lettre —.

Paragomphose (փարակոնֆոզ) ի. Ներամուտ. * ոտկին գլխուն անկատար կերպով մօրն կոնքն մտած ըլլալն : [ազգ միկայի :

Paragonite, ի. հր. մերմաքար.

Paragraisse, ա. ճարպարգել, աղտարգել. * մալերուն ճարպն ԾիկնաՁոռն չաղտոտելու համար վրան դրուած լաՁ կամ հիւսկէն :

Paragrammatisme (փարակրամաՁիսմ) ա. S. **Allitération.**

Paragraphe, ա. հատած. * մասն գրուածքի. ce — se lie mal au — précédent. Il y a dans ce chapitre plusieurs —s excellents. 2. տպ. հատած, հատածանշան (§). mettez un — dans cet endroit.

Paragrêle, ա. կարկտարգել. * կարկտէ պահելու կազմած :

Paraguante (փարակուանթ) ի. հ. ձեռնէք, պարգեւ, ընծայ. pour quelque —, on vous tuera votre homme (V. Hugo.).

Paraguatan (փարակուանճան) ա. պարագնի. * Ամերիկայի Ծուփ մի որուն կեղեւէն կարմիր ներկ կ'ելլէ :

Paraguay-roux, ա. դղգ. շիկպարագոյն. * ակռայի ցաւի դեղ :

Paragueustie (կէօսթի) ի. բժ. բմախանգարումն, խանգարումն ճաշակառութեան :

Paraison, ի. ապ. ձեւակերպուիր. * հալած ապակւոյն փչելով ձեւ տալն:

Paraisonner, ն. ապ. ձեւակերպել. փչելով ձեւ տալ ապակւոյ :

Paraisonnier, ա. ձեւակերպիչ. * փչելով հալած ապակիին ձեւ տուող գործաւոր :

Paraître չ. (je parais, tu parais; je paraissais; je parus; j'ai paru; je paraîtrai; parais, paraissons; q. je paraisse; q. je parusse; paraissant; paru, ue) երեւիլ, յայտնիլ, * երեւնալ. une croix lui parut dans l'air (Boss.).

2. երեւիլ, յանդիման լ. — devant qn., յանդիման կալ ուրուք, * մէկուն առջեւն երեւիլ՝ ելլել. devant ce fier monarque, Elise, je parus (Rac.). — en justice, երեւիլ՝ յանդիման կալ առեանի, * դատաստանի ելլել. || — chez qn., dans un salon, երեւիլ ի տան ուրուք, ի սրահի ուրեք, յայց ելանել.

3. — dans une affaire, երեւիլ, միջամուխ՝ ձեռնամուխ լ. ի գործ ինչ, * բանի մի մէջ երեւնալ. je vous conjure de ne — dans cette affaire-là que le moins que vous pourrez (Maintenon). Mais tu portes le coup et tu ne parais pas (Rotr.). Sans que vous paraissiez, il se charge du succès (Baron).

4. փ. երեւիլ, ի վեր երեւիլ, ի յայտ՝ յերեւան գալ, յերեսս գալ՝ անկանիլ, * տեսնուիլ. son orgueil paraît dans toutes ses actions. Ce grand cœur qui paraît aux discours que tu tiens (Corn.). L'homme est si grand que sa grandeur paraît même en ce qu'il se connaît misérable (Pasc.) Son innocence a paru.

5. երեւիլ, գալ յաշխարհ. les Mahométans parurent, conquirent et se divisèrent (Montesq.). Clément d'Alexandrie parut dans le second siècle (Dider.) Lorsque Lycurgue parut en Ionie (Barthél.).

6. երեւիլ, փառաւոր երեւիլ, երեւելի լ., պայծառանալ, հանդիսանալ. chacun veut —. La jeunesse aime à —. Chercher à —. Voulant — devant ses hôtes et les régaler (Scarr.).

7. երեւիլ, յակն անկանիլ, առնել ազդեցութիւն. nulle amitié ne paraît devant la sienne (Sév.).

8. երեւիլ, ծագիլ. le jour, le soleil paraît, երեւի՝ ծագէ առաւօտն. արեգակն. commencer à —, երեւիլ, ծագիլ. dès que l'aurore parut, ի ծագել արշալուսոյ, ընդ այգս այգուն, ցծագ այգուն. || երեւիլ, ի լոյս գալ, ընծայիլ, հրատարակիլ գրոց. en 1687 parut l'admirable livre de Newton. Votre article a paru dans tel journal.

9. երեւիլ, հանդիսանալ Ծատրախաղուց, * ձեւացուիլ, խաղցուիլ. cette tragédie (le Cid) l'une des plus morales et des plus intéressantes qui aient paru sur aucun théâtre du monde (Marmontel).

10. երեւիլ, Ծուիլ, բերել յանձին զկերպարանս իրիք. — vertueux. Vous paraissez jeune. Il paraît souffrant. Soyez ce que vous paraissez (Bourd.). La géante paraît une déesse aux yeux (Mol.). Pour — honnête homme, il faut l'être (Boil.). Le roi depuis ce temps paraît n'y plus penser (Rac.). Rien n'est comme il vous paraît. Des services plus importants ne m'ont pas paru si dignes de reconnaissance.

երբ *paraître* կազմի Ծուով ինչ ամաց ի ցուցանել զոխս ուրուք՝ զեղչեալ է բայն avoir. Elle paraît soixante ans, վաՁանամեայ երեւի, * վաՁսուն տարեկան կ'երեւայ. sa fille avait trente-cinq ans, et les paraissait (St. Sim.).

11. երեւիլ, գալ, լինել, խօսելով զանձանց եւ զիրաց. le plus grand roi qui ait paru. Il a paru autrefois des hommes audacieux qui... Quand il paraîtra de grands génies. Il paraît une comète. Il paraît deux petits volumes de lettres de Mme de Pompadour. || Il y paraît, երեւի, յերեւան գայ, տեսանի. sans qu'il y paraisse, c'est un homme fort instruit. || Il n'y paraît pas, il n'y paraît plus, չերեւի, ոչ եւս երեւի ինչ, անհետ լինի.

12. il paraît, երեւի, Ծուի. il me paraît que mon fils est à Paris. * ինձ կ'երեւայ որ որդիս Փարիզ է. il ne paraît pas qu'on ait défini le sublime (LaBruy.). Il me parut que je devais... երեւեցաւ՝ Ծուեցաւ ինձ զի պարտէի, * ինձ երեւցաւ որ պէտք էի...

13. laisser —, երեւեցուցանել, * երեւցունել. elle a bien plus d'esprit qu'elle n'en laisse — (Sév.). Faire —, երեւեցուցանել, յայտնել, ցուցանել, ի հանդէս ածել, յանդիման կացուցանել. quels sentiments aurai-je à lui faire —? Faites — vos talents (Boss.).

14. Faire —, ի լոյս ածել՝ հանել՝ ընծայել, հրատարակել. quand ferez-vous — votre grand Dictionnaire français-arménien?

15. ա. երեւիլն, երեւոյթ. préférer l'être au —.

դպ. *Paraître* առնու զաներեւոյթն առանց նախդրի. vous me paraissez douter de ma sincérité կամ il me paraît que vous doutez de ma sincérité. ի բացասական միտս առնու զահիմանական, il ne paraît pas que vous doutiez de ma sincérité.

Առ. Être et — sont deux, լինելն եւ երեւիլն չէ նոյն ինչ, * ըլլալն ու երեւնալն նոյն բանն չէ :

Parajour, ա. լուսարգել :

Paralactique, ած. տգ. յարակաՁնային :

Paralalie, ի. Ներախօսութիւն :

Paralamsie, ի. բժ. S. **Albugo.**

Paralbumine, ի. տգ. մակասպիտ. * սպիտէ տարբեր ազոտեալ նիւթ մի. S. **Albumine.**

Paraldéhyde, ի. տգ. յարացրքանչրածին :

Paraldol, ա. տգ. յարացքանչրածնուլ. S. **Aldol.**

Paralée, ի. բ. պարալէ. ծառ ի տոհմէ բեւեկնասերից (térébinthacées).

Paralipomènes, ա. յ. Մնացորդք, գիրք Մնացորդաց. 2. փ. մնացորդք, յաւելուած :

Paralipse, ի. ճս. զանցառութիւն . կերպարանեալ զեղչումն . *je passe sous silence vos brutalités* est une —. հն. **Prétérition.**

Paralique, ած. ծովեզերեայ :

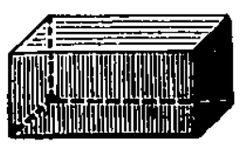
Parallactique (փարալլաքթիք) ած. տեղազանական . angle —, — անկիւն: [տեղազանութիւն :

Parallaxe (փարալլաքս) ի. աս.

Parallèle (փարալէլ) ած. եչ. զուգահեռական . հաւասար հեռաւոր . ces deux lignes sont —s l'une à l'autre. 2. ի. une —, զուգահեռական. հաւասար հեռաւոր գիծ . tirer une —, ձգել —, *— մի քաշել. 3. ի. պշ. —. զուգահեռական խրամ՝ պատնէշ . faire une —. || ա. —, զուգահեռական շրջանակ ի վերայ երկրագնտոյ . 4. ա. —. *զուգահեռական գծեր քաշելու գործիք . 5. ած. փ. զուգակշիռ , զուգակից , զուգակերպ , զուգանման , հանգէտ . une autre édition — à la sienne, pour la Hollande, l'Allemagne et l'Angleterre (J.-J.R.). || փ. les vies —s des hommes illustres par Plutarque. 6. ա. զուգակշիռ , կշիռ զուգութեան , զուգակշռութիւն , զուգակշիռ համեմատութիւն , համեմատութիւն . — de Corneille et de Racine. Un beau, un juste —. Faire le — d'Alexandre avec César կամ d'Alexandre et de César. Etablir un —. Mettre en —, ի կշիռ զուգութեան բերել , համեմատել , բաղդատել . mettre la raison en — avec l'instinct des animaux (Pasc.).

Parallèlement (փարալէլման) մ. զուգահեռապէս , զուգահեռակի . si on mesure le continent — à l'équateur. Murs construits —.

Parallélépipède (փարալէլէփիփէտ) ա. եչ. զուգահեռատն :

Parallélépipède

Parallélépipédique, ած. զուգահեռատնաձեւ . des blocs —s.

Parallélinervé, e, ած. բ. զուգահեռաջիղ . feuille —e, — տերեւ :

Parallélipipède, տ. **Parallélépipède.**

Parallélique, ած. զուգահեռական , համեմատական :

Parallélisation (սիօն) ի. զուգահեռականում :

Paralléliser, ն. զուգահեռականել . =*Se* —, դ. զուգահեռականանալ :

Parallélisme (փարալէլիսմ) ա. եչ. զուգահեռականութիւն . հաւասար հեռաւորութիւն . 2. փ. զուգակշիռ , զուգակշռութիւն , համեմատականութիւն . je remarque un — assez singulier entre ces deux genres d'oiseaux (Buff.).

Paralléliveiné, e (փարալէլիվէնէ) ած. բ. զուգահեռերակ . feuilles —es, — տերեւք . որոց երակք զուգահեռական են :

Parallélogrammatique (փարալէլօկրամաթիք) ած. զուգահեռագծաձեւ , զուգահեռագիծ . une place —, — հրապարակ :

Parallélogramme (փարալէլօկրամ) ա. եչ. զուգահեռագիծ , քառակողմեան ձեւ . որոյ հակադիր կողմերն հաւասար են եւ զուգահեռական :

Parallélographe, ա. չփ. զուգահեռագիր . * զուգահեռական գծեր քաշելու գործիք :

Paralogisme, ա. զառանցանք , *ծուռ մտածութիւն . il croyait avoir trouvé une démonstration, mais ce n'est qu'un —, un pur —. Faire des —s, զառանցել , *ծուռ մտածմունքներ ունենալ . quel —!

Paralogite, ի. հբ. պարալոգաքար . ազգ սպիտակ վերնէրաքարի :

Paraluminite, ի. հբ. դերարզնիկաքար . ջրատեալ ենթաածմնբատ արզնկի (alumine).

Paralysant, e, ած. անդամալոյծ:

Paralysateur, trice, ած. բժ. անդամալուծիչ :

Paralysé, e, անց. անդամալուծեալ , անդամալոյծ . il est — de la moitié du corps, * մարմնոյն կէսէն անդամալոյծ եղած է. son bras est —.

Paralyser, ն. անդամալուծել , անդամալոյծ գործել՝ ընել . cet accident lui a paralysé le bras. 2. փ. անդամալոյծ առնել , խափանել . la frayeur paralysait toutes ses facultés. Mes efforts ont été paralysés par sa mauvaise volonté.

Se paralyser, դ. անդամալուծիլ , անդամալոյծ լ. mon bras se paralyse.

Paralysie, ի. անդամալուծութիւն «քէօթրիմպիւք». tomber en —, անդամալոյծ լ. avoir une attaque de —. La — lui est tombée sur un bras. — de la moitié du corps, de la langue. 2. փ. —, անգործութիւն . tant de richesses tombent, pour ainsi dire en — (Montesq.).

Paralytique, ած. բժ. անդամալոյծ «քէօթրիմ». il est — de la moitié du corps, d'un bras. Rendre le mouvement au corps —. Rester, demeurer —, — մնալ . || գ. —. un —. une —.

Param, ա. տգ. պարամ :

Paramagnétique, ած. բգ. զուգամագնիսական :

Paramagnétisme, ա. բգ. զուգամագնիսականութիւն :

Paramaléate, ա. տգ. մականթնծորատ :

Paramaléique, ած. տգ. մականթնծորային . acide —, — թթու :

Paramastite, ի. վ. դերստին , դերաճիճ . * ճիճի վրայ կլշտրուկ (phlegmon).

Paramèce, ա., **Paramécie**, ի. մբ. պարամիկ . ազգ ջրաճենաց :

Paraméciens, ա. յ. մբ. պարամիկեանք . տոհմ ջրաճենաց :

Paraméconique, ած. տգ. մականեկոնային . acide —, — թթու :

Paraménisperme, ի. տգ. մականիկասերմն :

Paramèse, ի. հ. եժ. կողամէջ . հինգերորդ մնել քնարի :

Paramètre, ա. եչ. մակաչափ , յարաչափ :

Paramétrique, ած. մակաչափական , յարաչափական :

Paramétrite, ի. ախ. շրջարգանդաբորբ , շրջարգանդատապ :

Paramide, ի. տգ. մականիդ :

Paramylène, ա. տգ. մականլէն:

Paramnésie, ի. Ներյիշութիւն :

Paramo, ա. աշ. պարամոյ . մարգեակի տեսակ յԱմերիկա :

Paramorphine, ի. տգ. մականորփին . հիւթ նման մորփինի որ գըտանի յափիոնն :

Paramucique, ած. տգ. մականուզային . acide —, — թթու , S. **Mucique.**

Paramylon, ա. տգ. օսլեակ . * օսլայի նման գոյացութիւն :

Paranaphtaline, ի. տգ. մականաւթալին . հիւթ նման նաւթալինի :

Paraneige, ա. ծիւնարգել. պահպանակ ընդդէմ ձեան :

Paranète, ի. հ. եժ. վերջընթրակ. վերջընթեր մնել նուագարանաց կամ վեցերորդ մնել քնարի :

Parangon, ա. հ. համեմատութիւն , բաղդատութիւն . mettre en —, համեմատել . 2. հ. տիպար . — de beauté. 3. ակգ. perles, diamants —s, անարատ՝ անզուգական մարգարիտք , ադամանդք . ce diamant est un —, անարատ՝ անզուգական է ադամանդս . 4. տպ. gros —, petit —, մեծ , փոքր պարանգոն . *տեսակ մի տպագրութեան գրեր . 5. հբ. սեւակուճ . * սեւ կուճ :

Parangonnage, ա. տպ. հաւասարում . * այլ եւ այլ մեծութեամբ գրերն իրարու հաւասարցունելն :

Parangonner, ն. հ. համեմատել . 2. տպ. հաւասարել . * տարբեր մեծութեամբ գրերն իրարու հաւասարցունել . = *Se* —, դ. հ. համեմատիլ :

Paraniline, ի. տգ. դերանիլին :

Paranomase, ի. տ. **Paronomase.**

Parant, e, ած. զարդարիչ . nos belles et —es étoffes (Volt.).

Paranthine, ի. հբ. հն. **Wernérite**ի : [nucleus.

Paranucleus, ա. կ. տ. **Micro-**

Paranymphe (փարանէնֆ) ա. եւ ի. հյս. յն. հացերէց , փեսաւէր , հարսնաիրաւէր, հարսնեղբայր, հարսնաճու , *հարսնքուր . 2. հ. ներբողեան (վարժաւարտի հին համալսարանի մէջ . տ. **Licencié**).

Paranympher, ն. ներբողել :

Paranymphion, ա. բ. ճարճակ:

Parapectine, ի. տգ. մականոնրակ . մարմին զուգամասն սառնորակի . տ. **Pectine.**

Parapectique, ած. տգ. մականոնրակային . acide —, — թթու , *որ կգտնուի սառնորակային թթուն (acide pectique) երկար ժամանակ ջրի մէջ եփելով :

Parapegme, ա. հխ. պղնձատախտակ . պղնձի տախտակ , որոյ վերայ գրէին զօրէնս եւ զիրովարտակս . 2. ա. յ. տախտակք աստեղաբաշխականք . * յորս նշանակէին

Ասորիք եւ Փիւնիկեցիք զելս եւ գմուտս աստեղաց :

Parapet, ա. պսակ, վանդակորմ, փայտորմ . un pont sans —, անպըսակ՝ անճեռօտ կառուբջ . le — d'une terrasse. Les —s d'un quai. Garnir d'un —.

Parapétale, ա. բ. մակաւեռնի , յարաւեռնի . * կ'ըսուի ներնից նման մասանց :

Paraphe, Parapher, տ. **Parafe, Paraphernal, e, aux**, ած. կնոջային . biens paraphernaux կլ. paraphernaux, կնոջագոյք . tous les biens de la femme qui n'ont pas été constitués en dot, sont paraphernaux, 2. ա. les paraphernaux, կնոջագոյք :

Paraphernalité, ի. իգ. կնոջագոյութիւն :

Paraphimosis (փարաֆիմօզիս) ա. վ. շրջապատնուճաբորբ , շրջապատնուճադարձ . շրջումն ուռուցեալ պատնուճի , տ. **Prépuce** եւ **Phimosis.**

Paraphonie. ի. չարաձայնութիւն . անախորժ ձայն :

Paraphosphate, ա. տգ. մակիւոսփատ . * այլ տեսակ՝ մակիւոսփորային ՔՔուով չինուած :

Paraphosphorique, ած. տգ. մակիւոսփորային. acide —, — ՔՔու :

Paraphrase, ի. յարատութիւն . ընդարձակ մեկնութիւն . il a plusieurs —s sur les Psaumes. — de Cantique des Cantiques. 2. —. ընդարձակ՝ ճապաղ Թարգմանութիւն . sa traduction n'est qu'une lourde —. 3. —, երկայնաբանութիւն . je vous dis le fait sans aucune — (Sév.). Il pouvait nous dire la chose en deux mots, il nous a fait une longue —, fort ennuyeuse. 4. բ. —. Ինր՝ չարամիտ մեկնութիւն . il a fait une — maligne sur un propos fort innocent.

Paraphrasé, e, անց. յարատացեալ , մեկնեալ . un texte —.

Paraphraser, ն. յարատել , լայնագոյնս մեկնել , պարզաբանել , ընդարձակագոյնս Թարգմանել . Massillon a paraphrasé les Psaumes. ‖ լկ. ce n'est pas là traduire, c'est —. 2. սուտաբացուցանել , լայնել զբանն. vous ne rapportez pas le discours comme il est, vous le paraphrasez. ‖ լկ. dites la chose comme elle est, sans —.

Paraphraseur, euse, գ. յարատող , սուտաբացուցիչ. Ինր մեկնիչ. c'est un — éternel.

Paraphraste, ա. յարատաց, մեկնիչ , ընդարձակ Թարգմանիչ . les —s chaldaïques.

Paraphrastique, ած. յարատական :

Paraphrénésie, ի. բժ. ստոծանաբորբ . բորբոքումն ստոծանւոյ , տ. **Diaphragme.**

Paraphylle, ա. բ. մակատերեւ , յարատերեւ. բուսուկ նման տերեւոց:

Paraphyse, ի. բ. խիշտ :

Paraplégie, ի. բժ. կիսանդամալուծութիւն. * մարմնոյն կէսէն վար անդամալուծութիւն . տ. **Paralysie.**

Paraplégique, ած. բժ. կիսամարմին անդամալոյծ :

Parapleure, ի. կ. մակակող :

Parapleurésie, ի. բժ. դերակողացաւ . սուտ կողացաւ :

Paraplexie, ի, տ. **Paraplégie.**

Parapluie, ա, անձրեւոց , * անձրեւի հովանոց . un — de taffetas. Le manche, les baleines d'un —. Ouvrir, fermer son —. Déployer, étendre un —. Ne porter jamais de —.

Parapside, ի. մբ. մակակցակ :

Paraptère, ա. կ. մակաւեռ :

Pararabine, ի. տգ. մակակուբին . տ. **Arabine.**

Pararosaniline, ի. տգ. մակվարդանիլին . տ. **Rosaniline.**

Pararthrème, ա. վ. Թերախախտումն . Թերի խախտումն ոսկերաց :

Parasaccharose (փարասաքարոզ) ի. տգ. յարաշաքար . շաքար զուգամասն եղեգնաշաքարի :

Parasange, ի. փարսախ , խրասախ «ֆէրսէնք» :

Parascève, ի. պատրաստութիւն. * այսպէս կոչէին Հրեայք ուրբաթ օրն ուր շաբաթ օրուան պատրաստութիւն կատարէին :

Parasélène, ի. լուսնանմանութիւն . * երբեմն լուսնին բոլորտիքն տեսնուած լուսաւոր շրջանակ :

Parasitaire, ած. մակաբոյծ , մակաբուծական . maladies —s.

Parasite, ա. հացկատակ , երկապաշտ , սեղանաբոյծ , պատառաբոյծ , ժիժ, մակաբոյծ «տալգավուգ, միւքՔիօբ». տ. **Epiphyte.** les —s, —p , հացկատակեան . un franc —. c'est le — d'un tel. 2. փ. — de l'air, — ailé, ճանճ. 3. ած. plante —, պատառաբոյծ՝ մակաբոյս՝ այլաբուն՝ օտարաբոյն բոյս . * ուրիշ գործարանաւոր մարմնոց վրայ բուսնող ու աճեցող տունկ . de vieux arbres chargés de plantes —s. ‖ ի. une —, պատառաբոյծ , մակաբոյս . ‖ փ. une excroissance —, պատառաբոյծ՝ օտարաբուն բուսակ . 4. insecte —, պատառաբոյծ՝ օտարաբոյծ՝ այլաբոյծ միջատ , * ուրիշ կենդանւոյ վրայ ապրող միջատ . 5. ա. յ. les —s, պատառաբոյծք . les entozoaires sont des —s. 6. մտգ. աւելորդ , ումպէտ . mots —s, — բանք . un style plein d'ornements —s.

Parasiterie, ի. հացկատակութիւն , պատառաբուծութիւն :

Parasiticide, ած. պատառաբուծասպան . * որ սպանանէ պատառաբոյծ միջատն . poudre —, — փոշի :

Parasitifère, ած. պատառաբուծաբեր :

Parasitique, ած. հացկատակական , մակաբուծական , պատառաբոյծ . 2. ի. la —, հացկատակութիւն , պատառաբուծութիւն «տալգավուգլուգ»:

Parasitisme, ա. հացկատակութիւն . 2. պատառաբուծութիւն (բուսոց եւ կենդանեաց) :

Parasitogénie, ի. պատառաբուծածնութիւն :

Parasitophore, ած. պատառաբուծակիր :

Parasol, ա. հովանոց «շէմսիյէ». porter un —, հովանոցակիր լ. ouvrir, fermer son —. ‖ En —, մ. հովանոցածեւ. des pins en —. ‖ Plantes en —, հն. les ombrellifères, հովանոցաբերք . ‖ — blanc, սպիտակ —. տեսակ մի աղարիկոն . ‖ — frisé, գանգուր —. * տեսակ մի աղարիկոն Փարիզու բովերն . ‖ — chinois, ճենահովանոց . * տեսակ մի խեցեմորթ :

Parastade, ա. բ. մերձառէչ :

Parastamine, ի. բ. մակառէչ :

Parastilbite, ի. հբ. դերվերացոլաքար . տ. **Epistilbite.**

Parastyle, ա. բ. մակասլաք :

Parasynthétique, ած. բ. մակադրական . entablement —.

Paratarse, ա. կ. մակամագիլ . կողմնական մասն մագլաց Ռուչնոց :

Paratartrate, ա. տգ. մակգինեմբրատ . տեսակ աղից կազմելոց ի մակգինեմբրային ՔՔուոյ :

Paratartrique, ած. տգ. մակգինեմբրային . acide —, — ՔՔու :

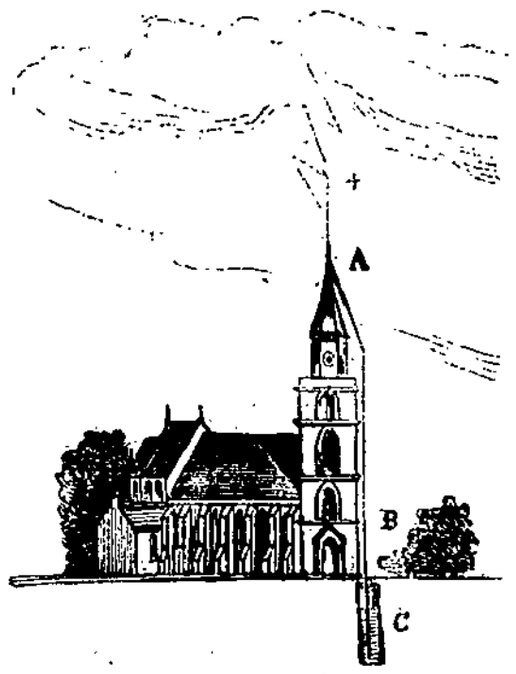
Parathénar, ա. մգ. մակշող . տ. **Thénar.**

Paratitlaire, ա. մատենագիր համառօտ մեկնութեան (օրինաց եւ իրաւանց) :

Paratitles, ա. յ. համառօտ մեկնութիւն (օրինաց եւ իրաւանց) :

Paratome, ա. կ. զուգահատ . * Ռուչնոց կատուցին վերի կէսին կողմնական մասն :

Paratonnerre, ա. շանթարգել ,

շանթածիգ. faire mettre un — sur sa maison. La tige du —.

Paratopie, ի. բժ. տեղափոխումն, տեղափոխութիւն :

Parâtre, ա. հ. յօրոյ , հօրու . խորթ հայր «էօյէ պապա» . 2. փ. յօրոյ , * գէշ հայր :

Paratrimme, ա. բժ. շիփք . * մարմնոյն մասանց իրարու շփուելով դուրս տալն :

Parauchène, ա. կ. դերավիզ . * կողմնական մասն պարանոցի կենդանածնաց եւ Ռուչնոց :

Paravalanche, ա. հիւսարգել : * ձեան հիւսերէ պաշտպանող գործիք:

Paravent, ա. հողմարգել . * հովէ պահող գործիք . ‖ փ. chinois de —, յոռի՝ աննպատակ կերպարանք ի նկարի :

Paraxanthine, ի. ոգ. մակադելին. ՙ դեղին նիւթ մկին մէջ գտնուած : [Ծուր :

Parazonium, ա. հխ. դան. կարճ

Parbleu, մչ. բա՛րէ, վա՛շ. ՙտեսակ մի յիշոցք. parbleu! tu jugeras toi-même si j'ai tort (Mol.).

Parc, ա. արգելոց, որմարգելոց, որմած, դարաստ, դարաստան, դրախտ. մեծ պարտէզ որմափակ. un — anglais, français. Faire clore un —. Le — de Fontainebleau, de Versailles. Les —s sont annexés aux châteaux, aux demeures royales. 2. մակաղատեղ, չափար, հօտարան. mettre les bœufs au —. — aux moutons, aux bœufs, մակաղատեղ, հօտաղ. || —s aux huîtres, մակաղատեղ ոստրէից, ոստրէարան. 3. պ. le — des vivres, հաւքարանոց՝ շտեմարան բանակի. || — d'artillerie, հրազինարան. տեղի ուր կան Ընդանօթք եւ վառօդ բանակի. 4. մարտակառք (բանակի) :

Parcage, ա. մակաղումն. — des moutons, — խաշանց :

Parcellaire, ած. մասնական. plan —. Cadastre —, կալուածագրութիւն —. 2. ա. —ն. le — d'une commune. [նութիւն :

Parcellarisme, ա. մասնակա-

Parcelle, ի. մանրամասն, մասնիկ. une — de l'hostie. Payer une somme par —s, մանրամասն հատուցանել զգումար ինչ արծաթոյ. il faut nous aimer nous-mêmes comme étant une petite — de ce grand tout qui compose l'univers (Fén.).

Parcellement (փարսէլման) ա. յարդաժին. մանր բաժանումն երկրի :

Parceller (փարսէլէ) ն. յարդաժին առնել, մանր՝ ի մանր մասունս բաժանել. — un champ, un propriété. [25.

Parce que (փարսքը) շ. S. Par

Parchasser, ն. ո. որսափակել :

Parchemin, ա. մագաղաթ. Ընդ մագաղաթեայ. une feuille de —, Ներ մի —. || de —, մագաղաթեայ, *— է. || փ. եւ ո. un visage de —, դեղնեալ եւ երիվացեալ կամ խռուեալ եւ երիվացեալ դէմք. * դեղնցած՝ կաշի դարձած երես. || allonger le —, երկայնել զմագաղաթ. բազմացուցանել զգրութիւնս առանց հարկի. 2. մագաղաթ, մուրհակ, դաշն, դաշնագիր. les papes donnaient des royaumes avec des —s (Volt.). 3. յ. փ. —s. մուրհակք ազնուականութեան. il est fier de ses —s. Il est toujours dans ses vieux —s. Montrer ses —s.

Parcheminé, e, ած. մագաղաթաւոր, մագաղաթատիպ :

Parcheminerie, ի. մագաղաթանոց, մագաղաթագործարան. 2. մագաղաթագործութիւն. 3. մագաղաթավաճառութիւն :

Parcheminex, euse, ած. մագաղաթային :

Parcheminier, ա. մագաղաթագործ, մագաղաթավաճառ. «Ֆիրշէնի» :

Parcimonie, ի. աշխուժիւն, ժլատութիւն, կծծութիւն, հշդութիւն «ընչքէսութիւն, ֆիմրիւիքը». il est d'une excessive —, մանրակծծի է. avoir de la —, ունի՝ ժլատ՝ կծծի է :

Parcimonieusement, մ. ընչտաբար, ժլատաբար :

Parcimonieux, euse, ած. ունի, ժլատ, կծծի, հշդոտ. un homme —. une femme —euse. Une économie —euse, trop —euse, կծծի, մանրակծծի խնայութիւն :

Parcourir (լծ. իր. **Courir**) ն. շրջիլ, շուրջ գալ, յածիլ, այսր անդր ընթանալ. — la ville, շրջիլ ընդ քաղաքն, շուրջ գալ զքաղաքաւ, *քաղաքն պտըտիլ. faire —, շրջեցուցանել, յածեցուցանել, * պտըտցունել. 2. շրջիլ, հատանել անցանել, ճանապարհ առնել, գնալ. le Nil parcourt du midi au nord toute la longueur du pays. Il a parcouru toute l'Asie, toutes les mers. || փ. nous avons parcouru la carrière des arts. Quelle carrière d'honneurs nous avons déjà parcourue! || — des yeux, կլ. —, յակն արկանել, կրկոել, շուրջ հայել, զաչս ածել զիւիք, *աչքէ անցուիլ. d'abord je le parcours des pieds jusqu'à la tête. J'ai parcouru des yeux la cour, Rome et l'empire (Rac.)., յակն արկի զարբունիս, զՀռոմ եւ զինքնակալութիւն. 3. յակն արկանել, անցանել ընդ մտեան, հարեւանցի՝ վարկպարագի ընթռնուլ, * գիրք մի աչքէ անցունել. — un livre, un journal. 4. փ. յածիլ մտօք ընդ իմն, յակն արկանել, քննել. parcourons les différents âges de la vie (Buff.). Quand l'on parcourt toutes les formes de gouvernement, l'on ne sait à laquelle se tenir (La Bruy.).

Se parcourir, դ. յակն արկանիլ, հարեւանցի ընթերցեալ լ., *աչքէ անցուիլ, վեր ի վերոյ կարդացուիլ. cela se parcourt, mais ne se lit pas.

Parcours, ա. շրջան, շրջագայութիւն, ընթացք. le — des omnibus, d'un fleuve. || libre —, ազատ —. 2. droit de —, կլ. —, իրաւունք արօտի կամ արածելոյ զանասունս ի մերձակայ աւանս :

Parcouru, e, անց. հատեալ, անցեալ. une distance rapidement —e.

Pard, ա. կ. S. **Once**.

Pardalianche, ի. բ. Ծուլան. *խոտի տեսակ :

Pardalide, ի. հխ. յովազնի. *յովազի մոլի :

Pardalis (իս) ա. S. **Panthère**.

Pardalote, ա. Ե. ընդաձուչուն :

Parde, ա. S. **Panthère**.

Pardessus, ա. վերարկու, վերնազգեստ :

Pardi (փարտի) **Pardine**, մչ. բ. աղաւաղումն **Pardieu**ի. բա՛րէ, վա՛շ. ah! —, monsieur Frélon, cette jeune personne n'est guère faite pour vous (Volt.).

Pardieu, մչ. ազգ հաստատական յիշոցի. բա՛րէ, վա՛շ. —, les plus grands clercs ne sont pas les plus fins (Régnier).

Pardon, ա. Ծոդութիւն, ներումն. le — des péchés, —՝ անդիշումիւն՝ անդիշաւորակութիւն մեղաց, չարեաց. le — des injures, des ennemis. Demander —, խնդրել Ծոդութիւն, ներումն հայցել. je vous demande mon —, le — de ma faute. Demander mille —s, խնդրել բիւր ներողութիւն. accorder le —, Ծոդութիւն տալ, Ծոդութիւն առնել՝ ներումն շնորհել ումեք. il a obtenu le — de ses péchés, Ծոդութիւն եղեւ մեղաց նորա, եգիտ Ծոդութիւն մեղաց իւրոց, *մեղքերուն Ծոդութիւն գտաւ, digne, indigne de —, արժանի, անարժան Ծոդութեան. vous m'avez accordé bien des —s. Je lui demandai —, il fut inflexible. C'est un homme qui ne pratique pas le —. Le — est la plus noble vengeance (Boiste). || Je vous demande —, կլ. —, mille —s, — խնդրեմ՝, Ծոդութիւն արա ինձ, *Ծոդութիւն կ'խնդրեմ՝, Ծոդութիւն ըրէք. Ծոդութիւն. je vous demande — si je vous interromps. Je vous demande — de venir vous voir ce matin. || je vous demande —, կլ. —, չեմ ձեզ հատամփոփ, *ձեր մտքէն՝ կարծիքէն չեմ՝ կսխալիք, այնպէս չէ. vous croyez qu'il est midi; je vous demande —, il n'est qu'onze heures.

2. ի. Lettres de —, Ծուղք Ծողութեան, զորս տայր արքայն վասն Ներեալոյն յանցանաց, որոց չէին պէտք Ծուղք շնորհաց (lettres de grâce). || —, jour du —, Ծոդութիւն, օր Ծոդութեան, յորում Ծոդութիւն առնուն հրեայք ամենայն չարեաց.

3. յ. ներողութիւն Եկեղեցւոյ. il est allé gagner les —s. || Le grand —, մեծ Ծոդութիւն, յոբելեան. || փ. եւ բ. croire gagner les —s, կարծել առնել գործ արժանի վարձուց. || փ. եւ բ. aller chercher des —s à Rome, գրնալ Ծոդութիւն խնդրել ի Հռոմ՝, գնալ հեռի ուրեք ի խնդրել զիմն, *հեռուն երթալ բան մի փնտռել. il n'allait pas quérir —s à Rome, quand il pouvait en rencontrer plus près (La Font.).

4. Ծոդութիւն, առանձնաշնորհութիւն. le — de Sainte Anne d'Auray.

5. — d'armes, Ծոդութիւն զինուց. ազգ նիզակախաղու ի միջին դարու:

Pardonnable, ած. Ծոդի, ներելի. une faute, une offense, une erreur, un crime —. Votre conduite n'est pas —. Ils sont —s de parler ainsi. || — à. Ah! tout est — aux douleurs d'un amant (Corn.).

Pardonné, e, անց. Ծոդեալ, ներեալ. il a besoin d'être —. Crime —. Offense, injure, faute —e. Tes péchés te sont —s, Ծոդեալ լիցին քեզ մեղք քո. une si grande bévue ne saurait être —e. Toutes ces fautes-là m'ont été —es à Noël. || Vous êtes tout —, *այսպէս կպատասխանուի մէկուն որ սաստիկ համարձակութիւն ցուցնելէն կամ անպատշաճ գործ ընե-

էն յեռոյ Աղուաիան խնդրէ քաղաքավարութեամբ.

Ան.. Péché caché est à demi —, *երբոր մեղքին վրայ գայթակղութիւնն չաւելնայ, չարիքն աւելի քիչ է:

Pardonner, ն. Աղուել, Աղուաիան առնել, Աղաչուցանել, ներել. — une offense. Je lui pardonne ses torts de m'avoir offensé. Je vous pardonne de tout cœur tout le mal que vous m'avez fait. Le roi lui pardonna. Cet écolier avait mérité une punition, le maître lui a pardonné. = չ. on pardonne aisément aux personnes qu'on aime. Pardonnez à ma franchise, à mon amitié les reproches que je vous fais. || լկ. il est plus beau de — que de punir. 2. Աղուաիան առնել, ներել. pardonnez-moi la liberté que je prends d'être d'une autre opinion que vous. Pardonnez-moi ce langage, ces expressions. ||լկ. pardonnez-moi, կլ. pardonnez si je vous contredis, Աղուաիան արա ինձ, Աղուաիան արա եթէ հակառակ ըսխօսիցեմ, *Աղուաիան ըրէք եթէ ձեզի դէմ կխօսիմ. || ը. Dieu me pardonne, Աստուած Աղուաիան արասցէ ինձ. *Աստուած Աղուաիան ընէ ինձ. à l'entendre parler, je croirais, Dieu me pardonne, qu'il a perdu l'esprit. 3. ներել, անթափիր առնել, արդարացուցանել. pardonnez mes craintes, mes soupçons. Le monde est un juge sévère qui ne pardonne pas les moindres fautes. 4. փ. շնորհել, աննախանձ տեսանել՝ ընծայել. on lui pardonne ses succès à cause de sa modestie. Il ne lui pardonne pas son mérite. Il ne sait pas se faire — sa supériorité. Elle a bien de la peine à — aux autres leur beauté. 5. չ. ներել, խնայել, *այս մտքով *ne* եւ *àու* միայն կգործածուի. la mort ne pardonne à personne. ||լկ. cette maladie ne pardonne point, մահաբեր՝ մահաւոր է միշտ հիւանդութիւնդ.

Se pardonner, դ. Աղուել, Աղուաիլ՝Աղուաիան լ.՝ առնուլ զնեղումն, քաւել. perfide, cet affront se peut-il pardonner? 2. ներել անձին. cet homme ne se pardonne rien. Nous nous pardonnons tout, et rien aux autres hommes (La Fontaine). — les uns aux autres les petits défauts (La Bruy.), ներել միմեանց փոքրիկ թերութիւնս:

Pardonneur, ա. Աղուիչ, ներող. la croyance d'un Dieu rémunérateur des bonnes actions, punisseur des méchancetés, — des fautes légères, est la croyance la plus utile au genre humain (Volt.).

Paré,e, անց. զարդարեալ, պաճուճեալ, պաճուճազարդ, *զարդարուած. femme bien —e, — կին. richement —, ճոխազարդ, ճոխապաճոյճ. un tombeau — de fleurs, ծաղկազարդ գերեզման. — de la dépouille des ours, զարդարեալ աքսննեաւ. jeune fille —e par sa mère, աղջիկ զարդարեալ ի մօրէն. Virginie si bien —e avec un mouchoir rouge autour de sa tête. Sa beauté était —e, սեթեւեթեալ էր գեղեցկութիւն նորա. || ը. elle est —e comme une châsse, comme une épousée, comme un autel, պաճուճազարդ՝ պճնազարդ՝ պճնապաճոյճ է, *սատափիկ — է. || un bal —, s. Bal. || panier —, — կողով, *որ լաւագոյն պտուղներն վրան դրուած են. 2. յարդարեալ, *շտկած, կոկած. côtelette —e, — կողիկ, *որուն աւելորդ մասունքն հանած են. 3. խուսեալ, կարճեալ, հեռացուցեալ. cent coups étaient portés et —s à l'instant (Volt.).

Paréage կամ **Pariage**, ա. հ. իգ. դաշնակցութիւն՝ զուղութիւն (հողատեաց):

Paréatis (թիս) ա. հրամանագիր արքայի այլոց դատաստանն կատարելոյ:

Pareaux (փարօ) ա. յ. ձո. ուռկանաքարինք. քարինք ի յատակս ուռկանի:

Paréchème (քեմ) ա. ք. ձայնավանկ. *ձայնակից վանկեր քովէ քով դրուած. զօ. il faut qu'entre nous nous nous nourrissions.

Parèdre, ա. եւ ի. հխ. գահակից, աթոռակից:

Pare-feu, ա. հրապահ:

Parégorique, ած. բժ. մեղմիչ, մեղմացուցիչ. remède —, — դեղ. 2. ա. ու —, մեղմադեղ. les —s. հ. **Anodin.**

Pareil, ille, ած. հաւասար, զուգական, հանգոյն, նման, նմանօրինակ, նոյնօրինակ, հանգէտ, զոյգ, համազոյգ, համանման, հանգուցեալ, հանգուցատիպ, այնգունակ, հանգիտակ. votre étoffe est —ille à la mienne. Nos crimes sont —s, ainsi que nos misères (Corn.). D'une fureur —ille ils coururent à l'autel. Les deux fauteuils sont bien —s. Ces deux choses ne sont pas —illes, աննմանք են երկոքին իրքս այսոքիկ, *այս երկու բաներն իրարու նման չեն. — de force et de courage. Ils ont une ardeur —ille pour l'étude. On n'a rien vu de —. Que feriez-vous en —ille occasion, en — cas? A — jour, à —ille heure telle chose m'est arrivée. || Tout à fait —, համանման. || sans —, անզուգական, աննման. il est d'une probité sans —ille. C'est un homme sans —. Ce remède est sans —. || փ. à nul autre —. Avec une innocence à nulle autre —ille (Mol.). || Toutes choses —illes, յորժամ ամենայն ինչ հաւասար իցէ. un parent, un ami, toutes choses —illes, doit l'emporter sur un homme qu'on ne connaît pas.

2. այսպիսի, այսգունակ, այնգունակ. un — ouvrage annonce du génie. Où rencontrer de —s amis? Comment avoir commis une —ille erreur? Vous supportez de —illes gens? De —s amis sont précieux. — exemple n'est pas à suivre.

3. գ. հաւասարն, նմանն, զուգականն. il n'a pas son —, աննմանն՝ անզուգական է, *նմանն չկայ. il a trouvé son —. Elle n'a pas sa —ille pour la malignité. Il a un beau cheval de carrosse, mais il ne peut trouver le —. Sa résolution a si peu de —illes (Corn.).

|| յետադաս ստացական ածականի ցուցանէ զարուեստակիցս, զվիճակակիցս, զաբս զործէ բանն իցէ. mes —s, նմանակիցք իմ, *նմաններս. vos —s, նմանք՝ նմանակիցք ըո, *նըմաններդ. voilà de vos —s les discours ordinaires (Mol.). Il n'a point son —.

4. ի. La —ille, հաւասարն, կըշիռն, փոխարէնն, հատուցումն. rendre la —ille, կշռել՝տալ՝հատուցանել զհաւասարն, առնել զդարձ փոխարինի՝ զհատուցումն փոխարինի, հատուցանել ուժիք զհատուցումն, հատուցանել ուժիք, զկշիռ հատուցմանն չափել, *նմանն հատուցանել. je vous rendrai la —ille. Trompeurs, attendez-vous à la —ille (La Font.).

5. ***A la —ille***, մ. ըստ նմին օրինակի, նոյնօրինակ, զնոյն օրինակ, նոյնպէս. il faut nous excuser à la —ille. || նոյնպէս եւ ես, նոյնպէս եւ ես արարից. si vous me faites ce plaisir-là, à la —ille.

6. ա. ը. ***du*** —, զնոյն պաստառ, ի նոյն պաստառէ. vous aurez de la peine à trouver du —.

Pareillement, մ. նմանապար, նմանապէս, ըստ նմին օրինակի, նոյն օրինակ զնոյն օրինակ. vous m'avez traité avec bonté, je vous traiterai —. 2. նոյնպէս, նաեւ, եւս. vous le voulez, et moi —. Je le désire —. Portez-vous bien, soyez heureux. Et vous —. [ը. պարիսի:

Pareira brava, ա. **Pareire**, ի.

Parélectronomique, ա. բգ. մակնիսկոտրօնական:

Parélie, s. **Parhélie.**

Parelle, ի. բ. ռա. աւելուկի (patience). 2. պտուկ. ազգ լօռի:

Parembole (փարանպօլ) ի. միջադիր. s. **Parenthèse.**

Parement (փարման) ա. զարդ, պաճուճանք. || — d'autel, նուագծան, *խորանի գոգնոց. un beau — d'autel. Un — de velours, de soie. Donner un— à une église. 2. կըրկնակ. *հագուստի մեբին կրկնուած ծայրն. les —s de cet habit sont usés. 3. ճ. կրկնակ. երեք պատի քարեղէն, տախտակաց. || կրկնակ, եզրաքար. 4. մզ. կրկնակ. ճարպ փորոյ ոչխարի՝ գառին. 5. les —s d'un fagot, կրկնակը, *մանր փայտի կապոցին մէջ եղած ամենէն հաստերն. il prit un — de fagot, et lui en donna des coups sur les épaules. 6. ո. կրկնակ. *կարմիր մխան եղջերուի մորթին կպած:

Parémiaque, ած. յն. տչ. պարեմիական. յոյն եւ լատին քերթուած՝ որոյ վերջին ոտք վեցաչափ են:

Parémiographe, ա. առակագիր:

Parémiographie, ի. առակագրութիւն: [նութիւն, առակախօսութիւն:

Parémiologie, ի. առակաբա-

Parencéphale, ա. մգ. S. **Cervelet.**

Parencéphalite, ի. բժ. ուղեղակաբորբ, ուղեղիկատապ, բորբոքումն ուղեղակի՝ փոքրուղեղի:

Parencéphalocèle, ի. բժ. ուղեղակացոյց. * ծոծրակային ոսկրէն դուրս ելած ուռցք:

Parenchymateux, euse (փարանշիմաթէօ, Թէօզ) ած. բպ. սպնգահիւս, սպնգատեսակ. organes —, — գործարանք. substance —euse, — նիւթ:

Parenchyme (փարանշիմ) ա. մգ. սպնգահիւս. սպնգատեսակ հիւսուած աղեաց եւ գեղձաւոր գործարանաց. 2. բ. սպնգահիւս. սպնգատեսակ հիւսուած տերեւոց, ցօղնոց եւ պտղոց:

Parénèse (փարէնէզ) ի. սգր. խրատ, յորդորակ, յորդորանք:

Parénétique, ած. խրատական, յորդորական:

Parent, e, գ. ազգական, տոհմակից, արենակից, արեանառու, ազգախառն, մերձաւոր «խրտմ». une —e, ազգականուհի. comme un —, իբրեւ զազգական, ազգականաբար, *ազգականի պէս. les —s, —ք, նայրանոտք, կարեկիցք մարմնոյ. proche —, մերձաւոր ազգական. — paternel, maternel. Il est mon — du côté de mon père, de ma mère. Ils sont proches —s, մերձաւոր ազգականք են. sans —s, անազգական, անոք. elle est un peu —e de la reine, ազգական իմն է դշխոյի, *նագուհւոյն քիչ մի — է. ils ne sont ni —s, ni alliés, ոչ —ք են եւ ոչ խնամի. c'est mon —, — իմ է. — au premier, au deuxième, au troisième degré. Il est de mes —s, յազգականաց իմոց է, *ազգականներէս է. elle est ma —e. Ils ne sont pas mes —s. Elles ne sont nullement —es. Être — éloigné de qn. Le mariage entre —s est prohibé à certains degrés. N'être ni — ni ami. Convoquer une assemblée de —s. Il n'est meilleur ami ni — que soi-même (La Font.). ||ը. les grands —s, աւագ ազգականք. on consulta les grands —s. On prit l'avis des grands —s. || նշանակէ եւս՝ հաւն եւ հանի, *պապ ու մամ. [en épousant ma cousine.

2. խնամի. il est devenu mon —

3. յ. Les —s, ծնողք, ծնեալիք, հայր եւ մայր. un enfant doit obéir à ses —s. Qui a les mêmes —s, համածնող. ||—s spirituels, հոգեւոր ծնողք, կրնքահայրն եւ կնքամայր. ||յ.փ. նախածինք, նախահարք, նախնիք. né de —s illustres. || Nos premiers —s, նախածնողք մեր, նախահայր եւ նախամայր մեր Ադամ եւ Եւա.

Առ. Nous sommes tous —s en Adam, ամենեքին ազգականք եմք յԱդամ. || un bon ami vaut mieux qu'un —, բարեկամ ազնիւ լաւագոյն է քան զազգական. || les rois et les juges n'ont pas de —s, Թագաւորք եւ դատաւորք չունին ազգականս, այսինքն՝ պարտին զոհել զանձնական սէր իւրեանց յօգուտ հասարակաց:

Parentage, ա. ազգականութիւն. un lion de haut — (La Font.), առիւծ բաջատոհմիկ՝ ազնուազգի. un cousin abusant d'un fâcheux —(Boil.).

Parentales (փարանթալ) ի. յ. հյս. հւ. ազգականահարկ. յետին սպաս զոր հարկանէին հռովմայեցիք ազգականաց իւրեանց:

Parenté, ի. ազգականութիւն, ազգախառնութիւն, ազգակցութիւն, խնամութիւն «խրտմլրգ». il y a — entre eux. Il n'y a entre eux qu'une — fort éloignée, հեռաւոր ազգականք եւեթ են, * հեռաւոր — միայն մէջերնին կայ. || degré de —, աստիճան ազգականութեան. — spirituelle, հոգեւոր ազգականութիւն. 2. ազգականք, խնամիք. il a donné à dîner à toute sa —. Il n'a vu qu'une partie de sa —.

Parentèle, ի. ազգականք. 2. ազգականութիւն:

Parenthèse, ի. փակագիծ, միջադրոք. ne faites point de —. Quand la — est trop longue, elle rompt le sens. On doit éviter les —s trop longues. || Par —, մ.բ. փակագծաբար, երկրորդաբար. je vous dirai par — que. Par — je remarquerai, j'ajouterai telle chose. Je dois par —, vous avertir que. 2. փակագիծ ( ). mettre une phrase entre —s. Ouvrir, fermer la —, բանալ, փակել, * գոցել զ—ն. 3. փ. S. **Digression.** S'il conte une nouvelle, il tombe en des —s qui font oublier le gros de l'histoire (La Bruy.).

Parer, ն. զարդարել, պաճուճել, պճնել, զարդ ի. — un autel, une église, une maison, une chambre, un enfant. Le printemps avait paré la nature de verdure et de fleurs. Des fleurs qui paraient la victime. || փ. il a paré sa pensée, son discours de l'imagination. On ne m'a point appris à — mes discours (Ducis). Plus d'autres ont paré le vice, plus je dois — la vertu (Lamotte). Ils m'ont paré d'un vain titre (Rac.).

2. յարդարել, մաքրել, * շտկել. — les allées d'un jardin, sa marchandise, l'ancre.

3. անբ. պայտ հատանել՝ բառնալ՝ *կտրել հանել. — le pied d'un cheval, բառնալ զաւելորդ սմբակ ձիոյ.

4. պ. — les racines, ճայրատել՝ ճայրակտուր առնել զարմատս, *արմատին ճայրերն կտրել.

5. մգ. յարդարել, հանդերձել, *շտկել. — les viandes, — զմիս. բառնալ զմոլին եւ զաւելորդ ճարպն. — un agneau, — զգառն. * մորթին վրայէն ճարպն հանել եւ եռեւի ոտքերուն վրայ ձգել. || խ. — les côtelettes, — զկողիկս. * եփելէն առաջ վրայէն աղէկ չեղած կտորներն հանել. — des poires, des pommes, կեղեւել.

6. մեգ. — un cuir, une peau, աղաղել զմորթն «սէփլէմէք».

7. — le cidre, le poiré, խմորել զխնձորաջուրն, զտանձաջուրն՝ բառնալով զանախորժ քաղցրութիւն.

8. խուսել, խուսորեցուցանել, հեռացուցանել, խափանել, դարմանանել. — un inconvénient. Et songeons à — ce fâcheux mariage(Mol.). Il vous faudra — leurs haines mutuelles.

նւ. — un abordage, խուսել ի նաւաբախէ, խափանել զնաւաբախն. || — un cap, քերեալ անցանել առ հրուանդանաւ. || être paré, խուսել՝ զերծանել ի վտանգէ, *վտանգէ մի ազատիլ. nous sommes parés. եւ լկ. ce vaisseau a paré. || — la balle, խուսել՝ անձնապահ լ. ի գնդակէ. եւ լկ. — et porter en même temps. || փ. — un coup, une botte, խուսել ի հարուածոյ, կարճել զհարուածն, անձնապահ լ., նաւ պատսպարել զանձն ի դժնդակաց. ce n'est qu'en fuyant qu'on pare de tels coups (Corn.). Et ce sont de ces coups que l'on pare en fuyant (Mol.). Je me tiens trop heureux d'avoir paré le coup qui nous perdait tous deux (Rac.). On ne pare point une haine, comme on pare un coup d'épée (Volt.).

9. ընդ *de* եւ *contre* նախդիրս պատսպարել, պահպանել. cela vous parera de la pluie, du soleil. Rien ne m'a pu — contre ces derniers coups (Rac.).

10. — à, չ. խուսել, անձնապահ լ., կարճել, դարմանանել. avec les armes de la foi, il pare à tous les coups (Bourd.). Je vais — à ce coup imprévu. On ne saurait — à tout.

11. ձվ. զկայ առնուլ ձիոյ, * կենալ. || ա. le —, կայք, * ձիոյն կենալն. un beau —.

Se parer, դ. զարդարել՝ պաճուճել զանձն, զարդ առնուլ, պճնաւ պաճուճիլ, պճնապաճոյճ զարդարիլ, հպտիլ, * զարդարուիլ. — richement, ճոխապաճոյճ պճնիլ, * հագուիլ սգուիլ, շքուիլ. elle a passé trois heures à —. Au printemps la terre se pare de mille fleurs. La terre se pare au printemps. Les noms les plus fameux dont se pare l'histoire (Corn.). || փ. —. — des plumes du paon, — փետրօք սիրամարգի, պարծիլ ընդ իրս օտարի.

2. զարդարել զանձն, կերպարանել, երեւեցուցանել. — d'un vain titre, des vertus qu'on n'a pas. || — de qn., պարծիլ՝ պանծալ յոք, *մէկուն վրայ պարծիլ.

3. անձնապահ լ., պատսպարել զանձն. de ce coup imprévu songeons à nous parer (Rac.). — du malheur qu'on craint (Mol.). Quoi! de votre poursuite on ne peut —? (Id.).

Parère (փարէր) ա. կարծիք (վաճառականաց). le livre des —s de Savary.

Parésie, ի. բժ. Թեթեւութիւն. * անդամալուծութիւն Թեթեւ՝ ուր անդամոց շարժմունքն բնութեան է, այլ ոչ միտքն:

Paresse, ի. ծուլութիւն, ծեղութիւն, պղերգութիւն, յուլութիւն. grande, horrible —. Quelle —! որպիսի՛ —. la — est un des sept péchés capitaux. La — produit la mi-

sère. La — donne entrée à tous les vices (Malebra.). L'ennui est entré dans le monde par la — (La Bruy.). — d'esprit, ծուլամտութիւն, հեղգամտութիւն. par —, ծուլութեամբ, ծուլաբար, հեղգաբար, յուլաբար. ||փ. եւ բ. relever qn. du péché de —, զերծուցանել զոք ի մեղաց ծուլութեան, փոյթեւանդն՝ ժիրաժիր կացուցանել զոր. 2. ծուլութիւն, անհոգութիւն, հանդարտութիւն. la — a ses douceurs. — aimable, voluptueuse. Une douce —. 3. փ. յուլութիւն, դանդաղութիւն. ils accusent ma — (Rac). Du jour trop long accuser la — (Boil.).

Paresser, չ. բ. ծուլանալ, հեղգալ, պղերգանալ, յուլանալ, *ծուլութիւն ընել. il a paressé toute la semaine. J'ai paressé toute la matinée dans mon lit.

Paresseusement (սէօզման) մ. ծուլաբար, ծուլապէս, յուլաբար, հեղգաբար, պղերգաբար, յուլօրէն. il dormait — dans son lit.

Paresseux, euse, ած. ծոյլ, յոյլ, հեղգ, պղերգ, լորտ, գործատեաց, անվարժասէր, աննկիծասէր. un écolier, un élève —. Il est si — qu'il néglige toutes ses affaires. Avoir l'esprit —, հեղգամիտ՝ ծուլամիտ լ. rendre —, ծուլացուցանել, հեղգացուցանել, յուլացուցանել, *ծուլցուցանել. il est — à remplir ses devoirs. ծոյլ՝ հեղգ է ի կատարել զպարտս իւր. quoiqu'il ne soit point — d'écrire (Sév.). Ce cheval est —. 2. բժ. estomac —, դժուարահալ՝ *պըժուարամարս ստամոք. 3. գ. un —, une —euse, ծոյլ. faire le —, ի ծուլութիւն հատանիլ, ծուլանալ, յուլանալ, *ծուլութիւն ընել, ծուլնալ. 4. ա. կ. հեղգուկ, յամրուկ. հն. Bradype, Aï. — à trois doigts, S. Aï. 5. ի. une —euse, ծուլադիր. դիւրապատրաստ գլխադիր կանանց. || corset à la —euse, ծուլադիր սեղմիրան, ծուլասեղմիրան:

Paresthésie, ի. ախ. S. Hallucination. [դարիչ:

Pareur, ա. ար. զարդարիչ, յարդ-

Parfaire (լծ. իբր. Faire) ն. ի. գլուխ հանել, կատարել, աւարտել. — un ouvrage. 2. տգ. լնուլ զվերին, լրացուցանել, *պակասն լեցունել, ամբողջացունել. — une somme, un payement. ||իգ. — le juste prix, լրացուցանել զգինն, լնուլ զվերին գնոյն.

Se parfaire, դ. ի գլուխ ելանել, կատարիլ, աւարտիլ. cela se parfera bientôt.

Parfait, e, անց. կատարեալ, աւարտեալ. || fait et —, ամենեւին —, *բոլորովին լմնցած. voilà donc qui est fait et — (Sév.). 2. կատարեալ, լրացեալ. — payement.

Parfait, e, ած. կատարեալ, ամենակատար, անվերի. Dieu seul est —, Աստուած միայն է —. les grands croient être seuls —s (La Bruy.). Un héros tout —, դիւցազն ամենակատար. || նախադաս գոյականի՝ նշանակէ կատարեալ չիւրում սերի. un — courtisan. Un — honnête homme. || փ. un — imbécile, կատարեալ անմիտ.

2. կատարեալ, անվերի, անվրդով, անտխեղճ. une amitié —e, կատարեալ բարեկամութիւն. beauté —e. Tranquillité —e. Jouir d'un calme —. Une solitude —e. —e santé. La guérison n'est pas —e. || Le — amour, filer le — amour. S. Amour. || եժ. — accord, կատարեալ դաշնակութիւն. cadence —e. || բ. fleurs —es, կատարեալ ծաղիկք. որոց է բաժակ, պսակ, առէջք եւ սերմնաբան. || կ. insectes —s, — միջատք. որոց լրացեալ իցէ կերպարանափոխութիւնք. || Քր. nombre —, — Թիւ. որ հաւասար իցէ գումարի համաչափ մասանց իւրոց. six est un nombre —. || ք. prétérit —, կ.ա. le —, կատարեալ ժամանակ բայի, կ. կատարեալ. j'ai aimé; le — de l'indicatif, կատարեալն սահմանականի.

3. ա. յ. les —s, կատարեալք, կատարեալ անձինք. c'est aux —s que la volonté de la Providence cause cette paix et cette soumission sans murmurer (Sév.).

4. ա. կատարեալն, կատարելութիւնն. remontrer le —.

Parfaitement, մ. կատարելապէս, *կատարեալ կերպով. aimer —. 2. —, քաջ, ճարտար. savoir —, — գիտել. il joue — du violon. Il écrit —. Il s'acquitte — bien de son devoir. 3. կատարելապէս, բոլորովին, ամենեւին. il est — guéri. Il est — ridicule. Être — heureux. La proposition vous convient-elle? — Parfaitement.

Parfilage, ա. Թելահանումն, le — d'un galon. 2. ոսկեթելք. une botte de —.

Parfilé, e, անց. Թելահանեալ. une étoffe —e. Un galon —.

Parfiler, ն. Թելահանել. հանել զԹելս ի պատառոց. — du galon, un morceau d'étoffe. || լկ. passer son temps à —. 2. փ. մանրակրկիտ՝ մանրաքնին առնել, *մանր պրպտել. on n'a jamais parfilé des riens avec plus de soin et de prétention.

Parfileuse, ի. Թելահան. *կերպասի մի Թելերն հանող կին:

Parfilure, ի. ոսկեթելք, արծաԹաԹելք (հանեալք ի կերպասէ). 2. մետաքս՝ ասուի (հանեալ ի պատառոյ):

Parfois, մ. մերթ, երբեմն. il arrive — que les plus habiles se trompent. — on est content.

Parfond, ա. ձո. ուղական կապարալից:

Parfondre (լծ. իբր Fondre) ն. նկ. հանրահալել. — les couleurs.

Parfondu, e, անց. հանրահալեալ. émail —.

Parfournir, ն. Թերահոգալ. *պակասն հայԹայթել՝ հոգալ:

Parfum, ա. բոյր, հոտ անոյշ՝ անուշից՝ անուշութեան, անուշահոտուի, բուրումն անուշից՝ անուշահոտուե. les —s, բուրմունք. doux —. Le — des fleurs, de la rose, de l'encens. —s exquis, քաղցրահոտ բուրմունք. répandre des —s, հոտ անոյշ՝ բուրմունս ծաւալել. plein de —, բուրումնաւէտ, բուրաւէտ, բուրեան. || փ. հոտ անոյշ, անուշահոտութիւն. le — de la louange, des louanges, de la renommée, — գովեստից, համբաւոյ. le — de la prière s'élève jusqu'à Dieu. Un — de vertu, de piété. Il y a dans ce livre un — d'antiquité. Ce livre respire un — d'antiquité, զհոտ անոյշ հնութեան բուրէ մատեանս, մատենագիրն խելամուտ է ոգւոյ նախնեաց. 2. ծխանելիք, ծխելիք, անուշունք, անուշահոտութիւնք, իւղ անոյշ՝ անուշութեան, անուշահոտ. — délicieux, խունկ՝ իւղ անուշահոտ. les —s, իւղք անուշունք, խունկք անուշից՝ անուշութեան, բուրմունք, իւղեփեցական անուշահոտութիւնք. couvert de —s, իւղաթուրմ, խնկահոտ, անուշահոտ. tu brûleras des —s sur mes autels (Fén.) L'essence de rose est un délicieux —.

Parfumé, e, անց. անուշահոտեալ, խնկեալ, անուշահոտ, խնկաւէտ. eau —e, անուշահոտ՝ խնկահոտ ջուր. tête —e, իւղաթուրմ գլուխ. des gants —s, papier —, անուշահոտ ձեռք՝ Թուղթ. cette chambre a été —e. Gants —s de musc, մշկահոտ ձեռնոցք. la brise du soir douce et —e. L'aspect d'une oasis —e. Très —, ամենաբոյր. || փ. quelle terre n'est —e des odeurs de sa renommée? (Malh.). Qu'il soit écrit en papier doré tout — de ses louanges.

Parfumer, ն. անուշահոտել, անուշահոտեցուցանել, անուշահոտ առնել, խնկել, խնկաւետել, *անոյշ հոտեցունել. — des habits, des gants, une maison, un appartement, une chambre. — l'air, les airs, —՝ խնկահոտ գործել զօդս. les orangers, les fleurs parfument l'air, les airs, ces beaux lieux. Dont la bonne odeur parfumait toute la campagne, որոյ հոտ անուշութեան բուրէր ընդ դաշտավայրն ողջոյն. — le corps, անուշահոտութեամբ զմարմինն խնկելով բուրեցուցանել.

Se parfumer, դ. անուշահոտիլ, *անոյշ հոտեր քսուիլ. vous vous parfumez trop. L'encens dont ils se parfument (J.-J. R.).

Parfumerie, ի. իւղեփեցութիւն, իւղագործութիւն, իւղաբուրութիւն, հոտավաճառութիւն:

Parfumeur, euse, գ. իւղագործ, իւղարար, իւղեփեաց, խնկեփեաց, հոտավաճառ, հոտավաճառուհի, «միսքճի, պուհուրճու, փումաճաճը, լավանտաճը»:

Parfumoir, ա. խնկանոց «պուխուրտան»: [քար:

Pargasite, ի. հբ. փարգասա-

Pargué, Parguenne կամ **Par**

guienne (փարկէ, փարկէն, փարկէս) մջ. յիշոցք. S. **Pardieu.**

Parhélie կամ **Parélie** (փարէլի) ե. արեւանմանութիւն :

Parhélique, ած. արեւանմանային :

Parhémoglobine կամ **Parahémoglobine**, ե. տգ. S. **Hémoglobine.**

Pari, ա. գրաւ, գրաւադրութիւն «պահիս, պէս». faire un —, գրաւ առնել՝ գրաւադիր լ. ընդ ումեք, *պէս բռնել. on a fait un gros —. un — de mille francs. Un — hasardeux. Il y a des —s pour et contre la paix. j'ai fait le —. j'ai gagné, j'ai perdu le —, mon —. Proposer, accepter un —. 2. գրաւ, գրաւագրամ, *գրաւ դրուած ստակն. payer le —.

Paria, ա. պարիա, չարամոյն, ջղեաց, յետնակարգ, տարամերժ, սինլքոր. 2. փ. —. c'est un —, — է, ոչ ոք կամի տեսանել զնա, տարագիր է յընկերութենէ :

Pariade, ե. ո. կաքաւախառնք. խառնք կաքաւուց. la chasse est défendue pendant la —. 2. Le temps de la —. 3. զուգակաքաւք, *զուգուած կաքաւք. il y a cinq ou six —s dans un champ.

Parfcine, ե. տգ. պարխին. նիւթ գտեալ ի քինքինայս :

Paridine կամ **Parine**, ե. տգ. պարիդին. սկիզբն գտեալ ի պարիսախառն. S. **Parisette.**

Parié, e, անց. գրաւ եդեալ, գրաւադիր. il y a eu cent louis de —s. Payer toute la somme —e.

Parien, enne, ած. պարոսեան. ի Պարոս կղզւոյ Յունաստանի. marbre —, — կիճ. հռչակաւոր սպիտակ մարմարիոն :

Parier (n. pariions, v. pariiez) ն. գրաւ առնել՝ դնել ընդ ումեք, գրաւադիր լ., *պէս բռնել. que voulez-vous —? Je parie cent louis que... Je parie cent contre un que cela est. Les uns parient pour, les autres parient contre. || Il y a à —, gros à —, beaucoup, mille, tout à — que, ստոյգ՝ հաւասի՝ անպիտոյ է զի. il y a à — qu'il ne viendra pas. Du train dont nous allons, il y a gros à — que nous n'arriverons pas avant une heure. Il y a mille à — contre un que... — sa tête, զգլուխ իւր դնել ի գրաւ, գրաւ մահու զանձն դնել, *գլխեն գրաւի դնել. հաստատութեամբ վկայել. je parie ma tête que. || լկ. il faut —. || — à coup sûr, գրաւադիր լ. հաւաստեաւ, *շահելն առաջուց գիտնալով գրաւ դնել. || ի ձիարշաւս. — contre un cheval 7 ou 8 contre 1, գրաւադիր լ. 7 կամ 8 փոխանակ 1 ընդդէմ այս անուն ձիոյ, ասել է՝ եթէ ձիդ յաղթիցէ՝ տաց քեզ 7 կամ 8 եւ եթէ պարտիցէ՝ տացես ինձ 1. եւ համաւասութեամբ գրի 8/1 huit contre un, ութն ընդդէմ միոյ, *ութի դէմ մէկ. 3. խղ. — pour qn., կլ. —, գրաւ դնել ընդ ումեք եթէ ո՞ յերկոցուն խաղացողաց յաղթիցէ. vous pariez pour monsieur, je parie contre. 4. փ. գրաւադիր լ., պնդել, հաստատել. je parie qu'il a dit cela.

Pariétaire, ե. բ. կուրինչ, ապիկոյ փրփուր, ապիկոյ խոտ, ապիկեխոտ, կաքաւոտնիկ, սոխորմ. ա.կ. **Perce-muraille.**

Pariétaire, ած. որմական. 2. կողմնական, գանկակից :

Pariétal, e, ած. բ. որմաբոյս, *պատի վրայ բուսնող. plantes —es, — տունկք. 2. մգ. կողմնական. les os pariétaux, կողմնոսկերք, գանկոսկերք. || ա. un —, կողմնագանկոսկրր. les pariétaux, կողմնոսկերք, գանկոսկերք :

Pariétine, ե. տգ. սոխորմին. նիւթ հանեալ ի սոխորմոյ (pariétaire).

Parieur, ա. գրաւադիր, *պէս բռնող. || փ. cela ne vaut rien pour les —s, չէ ինչ շահաբեր գրաւադրաց. *կրսուի բանի՝ որուն վերջն յաջող չ'երեւար եւ ոչ մէկ կողմին :

Parigline, Parilline, ե. տգ. գիշախոտին. նիւթ հանեալ ի գիշախոտոյ (salsepareille). հն. **Smilacine.**

Parinari, ա. բ. արտոն. ազգ երկպտուկ տնկոյ ի տոհմէ վարդազգաց (rosacées).

Parinervé, e, Parinervié, e, ած. բ. զուգաջիղ, հաւասարաջիղ :

Paripenné, e (փարիփինէ) ած. բ. զուգանիւ, հաւասարանիւ :

Paris, ա. Պարիս, Փարիզ, մայրաքաղաք Գաղղիոյ. les modes de —, նորելուկք Փարիզու. qui habite —, Փարիզացնակ. || un petit —, փոքրիկ —, Փարիզակ. || de —, փարիզու, Փարիզեան.

Առ. Paris n'a pas été fait en un jour, չեղեւ — ի միում աւուր, *մէկ օրուան մէջ —ն չեղաւ. ամէն բանի ժամանակ պէտք է :

Parisette, ե. բ. պարիսախոտ. հն. **Etrangle-loup.**

Parisianiser, ն. փարիզացուցանել, *փարիզցունել. = *Se* —, դ. փարիզանալ, *փարիզնալ :

Parisianisme, ա. փարիզութիւն, փարիզականութիւն. նրբութիւն՝ նրբաճոխութիւն փարիզական :

Parisien, enne, գ. փարիզացի, *փարիզցի. || ած. փարիզացի, փարիզեան, *փարիզցի, փարիզի. le goût —, — ախորժակ :

Parisienne, ե. փարիզուհի. 2. տպ. փարիզատառ. ազգ տառից :

Parisine, ե. փարիզիկ. ուղեծուծ՝ գերբնտիր մասն Փարիզու :

Parisis (փարիզիս) ած. անփ. հ. դգ. փարիզեան, փարիզադրոշմ. livre, sou —.

Parisite, ե. հբ. պարիզաքար. հանք ինչ նուիրեալ Պարիս հանքաբանի : [S. **Amygdalite.**

Paristhmite (փարիսթմիթ) ե. բժ.

Paristyphnine, ե. հբ. պարիստիփնիկ. հանք ինչ :

Parisyllabe (փարիսիլլապ) ած. բ. զուգավանկ, հաւասարավանգ :

Parisyllabique, ած. հն. **Parisyllabe.** Déclinaison, adjectif —,

Parité, ե. զուգութիւն, զուգաւորութիւն, զուգականութիւն, հանգիստութիւն. mettre en — deux choses, զերկու իրս ընդ միմեանս հարկանել, ածել ի կշիռ համեմատութեան. la — manquait entre les personnes. || je nie la —, միտեմ՝ մերժեմ զհանգիստութիւն, *չեմ ընդունիր որ յիշուած դիպուածն բան դիպուածին նման ըլլայ. 2. զուգութիւն, զուգաւորութիւն, *զոյգ ըլլալն, երկուքի հաւասար բաժնուիլն. la — d'un nombre.

Parjure, ա. երդմնազանցութիւն, սուտերդմնութիւն. horrible —. Un — manifeste. Faire, commettre un —, սուտերդում լ., սուտ երդնուլ. toutes ses paroles sont autant de —s. 2. երդմնազանցութիւն, երդմնահաբութիւն, երդմնակերութիւն, հաւատադրժութիւն. tous mes pas vers vous sont autant de —s (Rac.). Est-ce ainsi qu'au — on ajoute l'outrage? (Id.).

Parjure, ած. սուտերդում, երդմնասուտ, *սուտ երդում ընող. être —, — լ. le — Thésée a mérité ma haine (Corn.). Un amant —. Race —. Vous serez déclaré —. 2. գ. երդմնազանց, երդմնակեր, երդմնահաբ, երդմնաբաց, երդմնապրուժ, երդմնախոր. la —. C'est un —. Vous êtes une —.

Parjurer (Se) դ. երդմնազանց՝ երդմնահաբ լ., *երդում սուտ՝ չը բռնել. il m'avait fait mille serments, et cependant il s'est parjuré. 2. սուտերդում լ., սուտ երդնուլ. il s'est parjuré devant le juge. Voudriez-vous vous parjurer?

դղ. Գործածուեցաւ իբրեւ չեզոր բայ. vous ne parjurerez point (Saci), եւս՝ իբրեւ ներգործական բայ. Léandre a parjuré ses vœux (Mol.).

Parkérie, ե. բ. պարքէրի, պարքերաբոյս. ազգ ձարխոտոյ (fougère).

Parkia, ա. **Parkie**, ե. բ. պարքենի. ծառ ընդաբեր,

Parkinsonie, ե. պարքինսոնիա, պարքինսոնի. Ծուփ ընդաբեր եւ փշոտ :

Parlage, ա. շատախօսութիւն, շատաբանութիւն. à quoi bon tout ce —? Ce n'est là que du —, — իմն է, *պարզ շատախօսութիւն է. se laisser surprendre au — d'un fourbe.

Parlant, e, ած. բարբառուն, խօսուն, խօսող. les arbres et les plantes sont devenus chez moi créatures —es (La Font.). || Ծա. personnages —s, — անձինք. 2. փ. —, յայտնաբան, յայտնաբարբառ, յայտնանշան, յայտնակատ, յայտնատեսիլ. des yeux —s. Des preuves —es. Une leçon bien —e. || Armes —es, խօսուն զէնք՝ գինանշանք, որոց գլխաւոր մասն յայտ առնէ զանուն ազգատոհմին. 3. խօսուն, ճշգրտական, յոյժ նման. portrait —, — կենդանագիր. || ասի եւս, vous êtes — dans votre portrait, — ես ի կենդանագրիդ. || փ. —, կենդանի. air, port —. Image —e. 4. խօսող, շատախօս, *խօսիլ սիրող. cet homme

est —, — է այլևս, *այդ մարդն խօսիլ կսիրէ. jamais il n'avait vu sa fille si —e. Il est peu —, սակաւախօս է, *քիչ կխօսի :

Parlé, e, անց. խօսեալ, խօսեցեալ, *խօսուած. une langue —e de tout le monde, համաբարբառ լեզու. la langue française est —e dans les cinq parties du monde. 2. խօսուն. la langue —e, — լեզու. ‖ numération —e, — Ցուարկուիին. ‖ — դնի չերգս ի ցուցանել զմեռն զոր պարտ իցէ ասել առանց երգելոյ :

Parlement, ա. ատգաժողով. ժողով ատգանց. tenir le —, գումարել զ—. le roi a convoqué, a dissout le —. L'ouverture du —.

Parlementage, ա. բանագնացութիւն, պատգամագնացութիւն :

Parlementaire, ած. խորհրդարանական, բեմական. régime, éloquence —, — վարչութիւն, պերճախօսութիւն. 2. խորհրդարանական. պատշաճ սովորութեան խորհրդարանի. ce procédé n'est pas —. ‖ ը. —, մարդավարական, քաղաքավարական, բարեբարոյ. 3. ա. խորհրդարանական. կուսակից վարչութեան խորհրդարանի. les —s, խորհրդարանականք :

Parlementaire, ած. բանագնացական, պատգամագնաց. pavillon —. ‖ Vaisseau — կամ le —, բանագնաց նաւ, կլ. բանագնաց. նաւն, յորում իցէ բանագնացն. 2. ա. բանագնաց, պատգամագնաց. la personne des —s est sacrée. Envoyer un —. Venir, se présenter en —.

Parlementairement, մ. խորհրդարանապէս :

Parlementarisme, ա. խորհրդարանականութիւն :

Parlementer, չ. բանագնաց՝ պատգամագնաց լ. խօսել ի հաշտութիւն. le gouverneur de la place a demandé à —. 2. փ. բանագնաց՝ իրաւախորհ լ. nous en viendrons à bout, il parlemente.

Առ. Ville ou fille qui parlemente, est à demi rendue, քաղաք կամ աղջիկ բանագնաց՝ իրաւախորհ՝ *կէս մի անձնատուր է. երբոր մէկն մտիկ կ'ընէ առաջարկութեանց, նշան է Ե՛ր անոնց հաւանելու մօտ է :

Parler, չ. խօսել, բարբառել, խօսս առնել՝ ապկանել, յօդել բարբառ. — avec qn., խօսել՝ խօսս ի մէջ առնուլ ընդ ումեք, *մէկուն հետ խօսիլ՝ խօսակցիլ. se mettre à —, ի խօսս գալ՝ մատչել, բան ի գործ առնել. — avec douceur, հեզաբան լ. — toujours, sans cesse, մշտախօս՝ հանապազախօս լ. — tout seul, ընդ ինքն խօսել՝ բարբառել, ինքնախօս լ. j'ai peut-être trop parlé, գուցէ երկայնեցի զբանս, գուցէ երկայնեցի յոյժ զճառս. à peine avait-il parlé, մինչդեռ բանքն ի բերան նորա կային. à peine eut-il parlé, մինչդեռ բանքն ի բերանի էին. ne pas —, անխօս՝ անբարբառ կալ. sans —, առանց խօսելոյ, անխօս, անբարբառ. — peu, սակաւախօս լ. — beaucoup, շատախօս լ. qui parle peu, սակաւախօս, սակաւաբան, սակաւաբառ. qui parle beaucoup, շատախօս, շատաբան. il a une manière de — que..., է նորա յեղանակ իմն խօսելոյ՝ խօսից զի..., *խօսելու կերպ մի ունի որ. le malade ne parle plus, ոչ ևս խօսի հիւանդն. — de la gorge, կոկորդախօս լ., *կոկորդէն խօսիլ. — du nez, S. Nez. ‖ Commencer à —, ի լեզու գալ, *լեզու ելլել. l'enfant commence à —. ‖ — haut, բարձր՝ բարձրաձայն խօսել, մեծաձայն բարբառել, բարձրախօս՝ բարձրաբարբառ լ. եւ փ.՝ խօսել անպատկառ. ‖ — bas, ցածախօս լ., *ցած խօսիլ. ‖ — ferme, պնդագոյնս խօսել, պնդել, *պինդ խօսիլ. ‖ — d'amour, սիրաբանել. ‖ — à l'oreille de qn., S. Oreille. ‖ — avec éloquence, ճարտարախօսել, ճարտարաբանել. ‖ փ. il sait ce que — veut dire, գիտէ զի՛նչ իցէ խօսիլն, *կէս խօսքով կը հասկնայ. ‖ pour ainsi —, այսպէս ասացից, եթէ այսպէս պարտ իցէ ասել.

2. խօսել՝ *մարդու ձայն հանել Ցուչնոց. ce perroquet parle très bien. ‖ — comme un perroquet, Ցուակել, Ցուակախօս լ. — comme un oiseau, Ցուչնախօսել, Ցուչնախօս լ.

3. խօսել, զրուցել, զրուցաբանել, *ճառել. — d'affaires, sur des matières différentes. Ils parlent de guerre. — de politique. — comme un fou, յիմարաբանել, շամբշաբանել. ‖ — de la pluie et du beau temps, խօսել զանխտիր իրաց, *անտարբեր բաներու վրայ խօսիլ. ‖ il en parle bien à son aise, դիւրին է նմա այսպէս խօսել՝ ասել. vous en parlez fort à votre aise, et le métier de plaisant n'est pas comme celui d'astrologue (Mol.). ‖ Il en parle comme un aveugle des couleurs, խօսի իբրև կոյր զգունոց, *չգիտացած բանին վրայ կխօսի. ‖ il en parle en maître, տիրաբար՝ գիտունեամբ խօսի. il en parle en écolier, աշակերտաբար՝ անգիտունեամբ խօսի, *աշակերտի պէս կխօսի, խօսածն լաւ չգիտեր. ‖ ce que j'en dis n'est pas que j'en parle, մի մատուցանէք ունկն բանից իմոց, *բաածիս՝ խօսքիս յուշ մի՛ դընէք, ‖ cela ne vaut pas la peine d'en —, չէ ինչ արժանի խօսելոյ, չէ ինչ կարեւոր, *վրան խօսիլն չարժեր. ‖ ne m'en parlez pas, մի՛ ինչ խօսիր ընդ իս զայնմանէ, *անոր՝ այն բանին վրայ հետս մի խօսիր. ‖ parlez-moi de... խօսեցջիր՝ պատմեա ինձ զ...է. ‖ il n'y a que pour lui à —, նա միայն խօսի, մշտախօս է. ‖ — en public, հրապարակախօս լ. ‖ — comme un livre, S. Livre. ‖ — pour —, խօսել առանց ինչ ունելոյ ասել, գրախօս՝ ընդվայրախօս լ. ‖ — bien, քաջ՝ բարւոք խօսել, քաջախօս՝ քաջաբան լ. ‖ — mal, ne savoir pas —, ոչ բարւոք՝ յոռի խօսել, չգիտել խօսել, *գէշ խօսիլ, խօսիլ չգիտնալ.

4. — que, ասել. vous avez ouï — que ce monsieur Oronte a une fille (Mol.). ‖ — de, ընդ անեւթեամբ բայի, ասել. il parle de se marier.

5. — à qn., խօսել ընդ ումեք. apprenez à ne point oublier à qui vous parlez. ‖ փ. — à un mur, aux rochers, ընդ պատ, ընդ ապառաժս խօսել. ընդ անկարեկիր՝ բարբարոս խօսել, *պատին, ժայռին հետս խօսիլ. ‖ փ. trouver à qui —, խօսակից գտանել, *հետս խօսող գըտնալ. je n'ai pu trouver à qui — dans cette société, dans ce salon. Je n'ai trouvé personne à qui — dans cette maison, եւ հգ.՝ գտանել հակառակորդս. parbleu ! il a trouvé à qui — (Mol.). ‖ փ. — à son bonnet, S. Bonnet.

6. — à, ընդ անուան իրիք իբր խնդիր, խօսել ընդ, ազդել ի. tâchons de — à la fois aux yeux, aux oreilles et à l'âme (Volt.). — au cœur, avec cœur, սրտախօս լ. — couramment, դիւրաւ խօսիլ. — à l'imagination, aux passions. Cet adagio parle au cœur. — lentement, յամրախօս լինել. — tout seul, մենախօսել, մենախօս լ. j'ai à vous —, բանք են ինձ ընդ ձեզ. — sur les livres, մատենախօսել, մատենախօս լ. — le turc, Թրքախօս լ.

7. դտ. խօսել. պաշտպանել դատի ուրուք. cet avocat parla pour lui.

8. — bien de qn., բարիս խօսել զումեքէ. — mal de qn., չարիս՝ չարութիւն խօսել՝ չարախօսել զումեքէ.

9. — pour qn., խօսել՝ բարեխօսել առ ոք վասն ուրուք. leur posture suppliante parlait pour eux (Fén.), կերպարան նոցա աղաչաւոր բարեխօսէր վասն նոցա. ‖ փ. la nature ou l'amour parla pour chacun d'eux (Corn.). ‖ Tout parle pour lui, ամենայն ինչ նպաստաւոր է նմա. son mérite, ses services parlent pour lui, parlent en sa faveur, արդիւնք, վաստակք նորա խօսին վասն նորա, ի նպաստ նորա. ‖ — contre, հակառակ՝ ընդդէմ խօսել, *դէմ խօսել. ‖ դտ. cette pièce parle contre lui, ՑուղՑս այս հակառակ է նոքա.

10. խօսել, յայտնել զփոս՝ զկարծիս՝ զկամս իւր. le roi a parlé par la bouche de son ministre. Parlez-lui au nom de tous (Corn.). Laissez-moi —. ‖ N'avoir qu'à —, խօսել եւեթ հարկ իցէ. il n'a qu'à —, բան մի եւեթ նորա շատ է ի կատարել, *խօսիլն՝ մէկ խօսքն միայն բաւական է որ բանն ըլլայ.

11. խօսել, յայտնել զգալտնիս, *խօսիլ, ճաճուկ պահուելու բանն ըսել. il faut que quelqu'un ait parlé.

12. On parle, on en parle, խօսին զայդմանէ, ի խօսս՝ ի պրոյցս է, *վրան կխօսուի՝ խօսք կ'ըլլայ. tout l'univers ne parlait que de ta beauté, եւ անուն գեղեցկուՑեան քո ընդ ամենայն աշխարհ. ‖ il faut laisser — le monde, կլ. il faut laisser —, պարտ է Ցողուլ խօսել, չէ պարտ միոյՑ առնել զասացելոց, *մէկուն

մէկալին խօսքին պէտք չէ մտիկ ընել.

13. խօսել, յայտնել զգացմունս իր այլով իւիք քան բանիւք. les muets parlent par signes, նշանացի խօսին հաժերք. tu lui parles du cœur (Rac.), սրտիւ խօսիս ընդ նմա. un langage qui parle plus aux oreilles qu'aux yeux (Condillac).

14. խօսել, ասի զանկենդան իրաց որք Աստին իմն ունել լեզու ինչ. la peinture parle aux yeux. Son visage parle. L'honneur parle, il suffit. C'est la nature qui parle. || Les murailles parlent, խօսին որմք, *պատերն կը խօսին՝ լեզու ունին. շատ անգամ ամենաճաճուկ կարծուած բաներն անգամ կ'իմացուին. || cela parle de soi, cela parle tout seul կամ la chose parle d'elle-même, այս ինքնին յայտ է, յայտնի ինչ է, *այս յայտնի բան է.

15. խօսել, գրով յայտնել զիւիտս իր. les auteurs qui ont parlé de ce sujet. De quoi vous parle-t-il dans sa lettre? La loi est formelle là-dessus, elle parle très clairement. — avec un auteur, խօսել ի դիմաց մատենագրի, ի միջ ածել գրանս՝ գխորհուրդս իր. pour — avec saint Paul (Boss.).

16. խօսել, հնչել. les tuyaux d'un orgue, les instruments parlent bien, քաջ խօսին՝ հնչեն փողք երգեհոնի, նուագարանք.

17. ո. հաչել, կռնչել. le limier ne parle pas.

18. խօսել, ասել ի խաղի. c'est à vous à —.

19. Faire — qn., խօսեցուցանել՝ տալ բարբառել զոք, Աափել գրանն յումեքէ, * խօսել տալ, խօսքն բերանէն առնուլ, խօսքի բռնել. il tâchait de me faire —. || Faire — qn., խօսեցուցանել, բարբառեցուցանել, տալ բարբառել՝ ածել ի բարբառ՝ ի խօսս առնել զոք, բանս ի բերան դնել ուրուք, *մէկն խօսեցունել, մէկուն խօսել՝ տուն տալ, բերանն խօսք դնել. faire — les muets, — զիամերս. || սպառնալեօք. ne me faites pas —, մի խօսեցուցաներ գիս, *գիս մի խօսեցուներ, լեզուս բանալ մի՛ տար. || փ. faire — qn., խօսեցուցանել՝ տալ բարբառել զոք, *մէկն խօսեցունել, մէկուն չբսածն բերանն տալ. on m'a fait —, *չբսածս գրուցածի պէս ըսին. || փ. faire —, խօսեցուցանել, տալ բարբառել. ասի զանկենդան իրաց որոց լեզու ընծայիցի, * խօսեցունել. je devrais faire ici — la vérité (Rac.). Elle aura devant lui fait — ses douleurs (Id.). || Faire — à qn., խօսեցուցանել՝ տալ խօսել՝ խօսակից առնել ընդ ումեք. || faire —, խօսեցուցանել, ի խօսս լ., խօսք լեզուաց լ. assez de sots sans moi feront — la ville. || Faire — de soi, տալ խօսել, ի խօսս լ., խօսք լեզուաց լ., * ամենուն բերանն իյնալ, անունն ելլել. elle recommençait à faire — d'elle. || Cet homme n'a point fait — de lui, այրս այս չարար ինչ արժանի խօսից, * վրան խօսելու արժանի բան մի չըրաւ. || cette femme n'a jamais fait — d'elle, կինս այս չարար ինչ երբեք արժանի չարախօսուածեան.

20. ն. խօսել, գրուցել, ասել. je vous demande, ce que je parle sans vous, qu'est-ce que c'est? (Mol.). C'est une tragédie qu'il faut plutôt — que déclamer (Volt.).

21. խօսել, *լեզու մի խօսել. — français, arménien, italien, խօսել գաղղիարէն, հայերէն, իտալերէն. il parle l'allemand, խօսի գերմաներէն. — les langues, des langues, plusieurs langues, խօսել լեզուս՝ ի լեզուս, * լեզուներ խօսիլ. || փ. — un langage, խօսել լեզու մի, յայտնել զիւիտս իր առանձին իմն ոճով. chaque passion parle un différent langage (Boil.). || — français, S. Français. || — chrétien, S. Chrétien. || փ. — grec, bas-breton, haut-allemand, խրթնախօս լ., * անիմանալի կերպով խօսիլ. || — gascon, normand, խօսել գաղղիարէն կասկոնիացի՝ նորմանտացի հնչմամբ. || ը. — plébeius, խօսել Աոռոմ բանիւք, Աամարտակել.

22. խօսել, խօսս ի միջ առնուլ, բարբառել, գրուցել, գրուցաբանել. — musique, peinture, affaires, etc., — գերաժշտուածեանէ, գնկարչուածեանէ, զգործոց, եւն. || — raison, խօսել զգաստուածեամբ՝ իմաստուածեամբ՝ Աանճարեալս, պարկեշտ բարբառիլ, պարկեշտախօս՝ զգաստախօս լ., *խելքով խօսիլ. եւս՝ զգաստանալ.

23. կգտ. եւ դզ. խօսել, խօսեալ լ., *խօսուիլ. dans les traités il n'est point parlé d'eux (Corn.). || Il en est fort parlé dans le monde, ի խօս՝ ի գրոյցս է, խօսք լեզուաց է, * վրան շատ կխօսուի, հասարակաց խօսակցուածեան նիւթ եղած է. || il en sera parlé, ի խօս՝ ի գրոյցս լինիցի, խօսք լեզուաց լինիցի, * վրան պիտի խօսուի, խօսակցուածեան նիւթ պիտի ըլլայ.

Généralement parlant, մ. առհասարակ կամեցեալ խօսել, ընդհանուր ասացեալ, * ընդհանուր խօսելով. || humainement parlant, մարդկօրէն՝ իբրեւ մարդ խօսելով. || sans — de, առանց խօսելոյ զ...է, Աոգ զ... sans — de sa fortune, c'est un des hommes les plus heureux que je connaisse. Sans — de mainte caresse.

Առ. Trop gratter cuit, trop — nuit, կարի քերելն կծէ, կարի խօսիլն վնասէ. պարտ է զգոյշ լ. ի շատախօսելոյ. * շատ քերելն կկծէ, շատ խօսիլն կվնասէ:

Se parler, դ. խօսիլ, բարբառիլ, խօսուիլ. la langue française se parle partout. || դզ. il se parle de, խօսի զ...է, *բանի մի վրայ կխօսուի: les histoires seront abolies avec les empires, et il ne se parlera plus de tous ces faits éclatants dont elles sont pleines (Boss.). 2. խօսել ընդ միմեանս, խօսակից լ. elle et moi nous nous sommes parlé des yeux (Mol.). Les a-t-on vus souvent —? (Rac.). 3. խօսել ընդ անձն, ինքնախօս լ. *ինքնիրեն խօսել. je me parle à moi-même (Mol.).

Parler, ա. խօսելն, խօսումն, բարբառումն, խօսք, բարբառ, *խօսիլն. le trop —, շատախօսութիւն. le — peu, սակաւախօսութիւն, սակաւաբանութիւն. il a un doux —, քաղցրաբան՝ քաղցրախօս է. il a le — bref, lent, lourd, կարճաբան, ծանրաբան՝ ծանրախօս՝ ծանրաբարբառ է. un — traînant. L'affectation dans le geste, dans le — et dans les manières (La Bruy.). || Avoir son franc —, համարձակախօս՝ ազատախօս լ. 2. խօսք, բարբառ, գաւառաբարբառ. le — picard, normand.

Parlerie, ի. ը. շատախօսութիւն, շատաբանութիւն, բարբանջք:

Parleur, euse, գ. խօսող, խօսուն. — sincère. Un agréable —, ախորժաբան. un — éternel, միշտախօս, հանապազախօս. || un grand —, une grand —euse, ճոռոմաբան, լեզուանի, կոկոզաբան, շատախօս. faire le grand —, ճոռոմաբանել, կոկոզաբանել. || un beau —, գեղեցկաբան, գեղեցկախօս, գեղեցկաբարբառ, պերճախօս, քաջախօս, պատուճաբան, զարդախօս. 2. խօսող, խօսանակ, շատախօս. c'est un —. C'est une —euse. 3. ա. խոսող, պերճախօս, ատենաբան. il a fait voir du talent de —. 4. ած. խօսող, խօսելի, բարբառող. ces grands hommes n'étaient point —s (Boss.). L'oiseau —, խօսող՝ բարբառող Աուչուն. || խօսող, շատախօս, շատխօս, շաղփաղփ. elle n'est point —euse.

Parleuse, ի. խօսուկ. ելեկտրական ինչ գործի:

Parlière, ած. ը. խօսնակ, խօսուն. une philosophie —. Une éloquence —.

Parloir, ա. խօսարան, գրուցատեղ, ողջունարան:

Parlote, ի. նո. խօսանոց, *խօսնոց. փուճ ճառեր խօսուած տեղ. 2. նորահաւսակ փաստաբանից միջերնին ըրած խօսելու կրնութիւնն:

Parmélia, Parmélie, ի. բ. պարմելիա, պարմելի. ազգ սնկոյ:

Parmentière, ի. գետնախնձոր. հն. **Pomme de terre.**

Parmesan (փարմիզան) ա. փարմէզան. *տեսակ մի պանիր:

Parmi, նխ. ի միջ, ի, յ. — les hommes, ի միջ մարդկան, *մարդոց միջ. il fut trouvé — les morts. Se mêler — la foule. || — nous, ի միջի մերում, յաշխարհին մերում, * մեր միջն, միջերնիս, մեր երկիրն. — vous, ի միջի ձերում, * ձեր միջն, միջերնիդ. 2. ի միջ, ընդ միջ, *միջ, ունելով գինդիրն յոքնակի. quelle est ton occupation — ces arbres? (Mol.). — toutes les républiques dont la Grèce était composée, Athènes et Lacédémone étaient sans comparaison les principales (Boss.). || — les chemins, ի միջ ճանապարհի, զճանապարհայն, * ճամբուն միջ, ճամ-

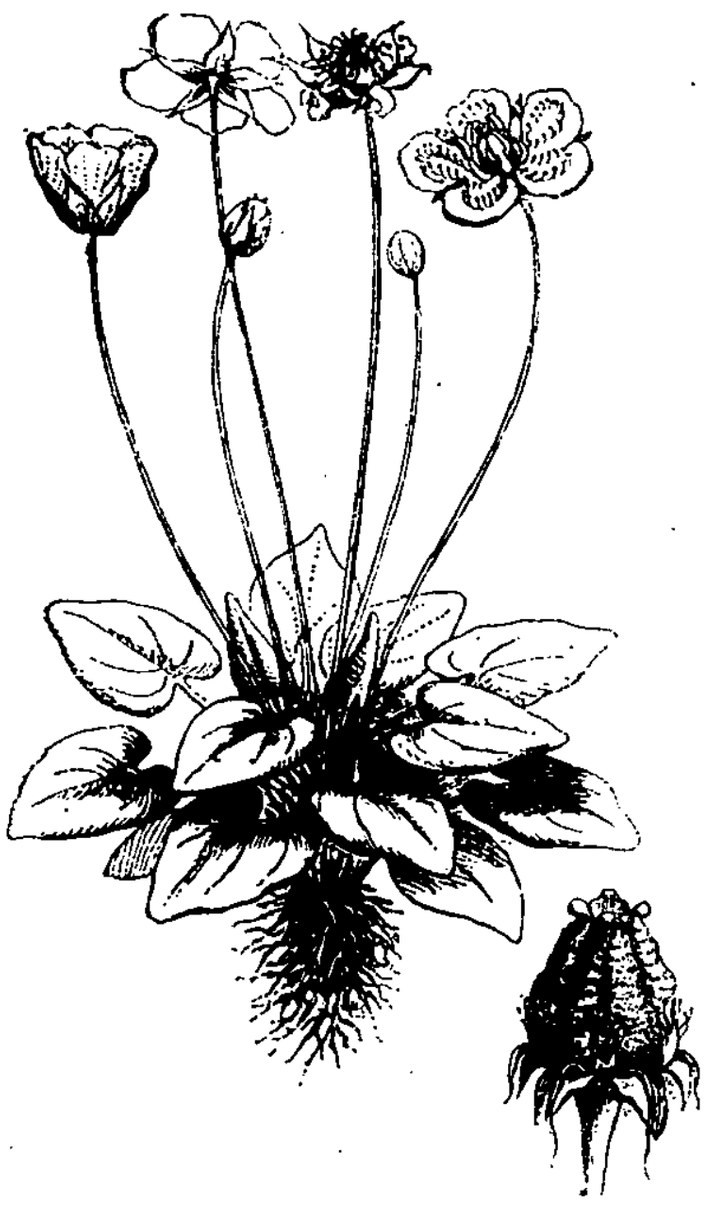
բան . 3. de —, նկ. ի միջոյ , *միջէն . un nom obscur et à peine échappé de — le peuple (Mass.). 4. մ. ի միջ , ի Քիւ , ի հատարի , *միջն , Քիւն . ranger — les élus, դասել ի Քիւ ընտրելոց . vos moutons sont chétifs, il y en a pourtant de bons —.

Parmophore, ա. փՔ. վահանակիր . ազգ ժժմակի :

Parnasse, ա. Պառնաս . լեառն ի Փովկիա՝ նուիրեալ Ապողոնի եւ Մուսայից . 2. փ. —, բանաստեղծութիւն . Phébus a-t-il pour vous aplani le —? (Boil.) L'amour est de tous les dieux celui qui sait mieux le chemin du — (Rac.). ‖Le — français, գաղղիական —. ‖ les nourrissons du —, բանաստեղծք , քերթողք . ‖ monter sur le —, ելանել ի —, յօրինել բանաստեղծութիւնս՝ քերդուածս. 3. —. քաղուածք բանաստեղծութեանց . le — français, գաղղիական —. քաղուածոյք գաղղիական քերդուածոց . 4. —. յանգարան . հն. **Gradus.**

Parnassides, ի. յ. պառնասուհիք , Մուսայք :

Parnassie, ի. բ. պառնասիա ,

պառնասենի . տունկ ինչ :

Parnassien, enne, ած. պառնասեան . les nymphes —ennes. 2. ա. —. բանաստեղծ . 3. մբ. պառնասաՔիՔեան . ՔիՔեան ինչ :

Parnellisme, ա. պառնելականութիւն . * քաղաքական վարդապետութիւն Պառնելի յիրլանտա :

Parnelliste, ա. պառնելական . կուսակից Պառնելի :

Parodie, ի. ծեքենայ , յարերգութիւն . * ծաղրական նմանութիւն արձակ կամ ոտանաւոր մեծ երկասիրութեան . la — de l'Enéide par Scarron. 2. փ. —. խեղկատակեալ նմանութիւն . la — des sentiments, des mœurs.

Parodier (je parodiais, n. parodiions, v. parodiiez; q. je parodie, q. n. parodiions, q. v. parodiiez) ն. ծեքենայել , ծեքենաբանել , կատակերգել , խեղկատակել . — une tragédie, un air. 2. ծեքենայել , ծաղրել , խեղկատակութեամբ նմանեցուցանել զկերպարանս՝ զխօսս ուրուք . — գն. 3. եժ. ծեքենայել , ծեքենաբանել .

Se parodier, դ. ծեքենայիլ , ծեքենաբանիլ . ces scènes se parodient très facilement.

Parodique, ած. ծեքենական -

Parodiste, ա. ծեքենայիչ , ծեքենաբան . 2. փ. ծեքենիչ, ծաղրաբար. d'une terrible époque imprudents —s.

Parodontis (Քիս) ի. դեբատամն. *ակռայի ուռեցք :

Paroi, ի. հ. որմ , *պատ . ‖ une — de rochers, ափափայք , պարեխ . 2. անջրպետ . les —s de cette chambre sont humides. 3. ներսակողմն , կող . les —s de l'intestin, de l'estomac, d'un vase, d'un tube. La — des fosses nasales, կող ռնգաց . 4. անք. կճղակ՝ սմբակ ձիոյ :

Paroir, ա. կճղակոց . քերիչ գործի :

Paroisse, ի. ժողովրդապետութիւն , *ծուխ . grande, petite —. Le curé de la —, ժողովրդապետ, աւագ երէց . être d'une —. La maison est de cette —, sur cette —. Les habitants d'une —, ծուխք. les marguilliers de la —. Il y a beaucoup de —s dans cet évêché. Ետre à la charité de la —. Habiter une —, dans une —, sur une —. ‖ փ. porter un habit de deux —s, զգենուլ զիանդերձ երկուց ժողովրդապետութեանց . երկուց կողմանց միանգամայն կողմնակից զանձն ցուցանել . ‖ փ. ces choses sont de deux —s, անջատեալ՝ անզոյգ են իրքդ . ասի զձեռնոցաց , զկօշկաց, եւն. ‖ փ. եւ ը. coq de —, աքաղաղն —Քեան . * գեղի , ժողովրդապետութեան ամենէն հարուստն ու պատուաւորն . c'est le coq de sa —. 2. ժողովրդապետական եկեղեցի. aller à la messe de sa —. Demeurer près de la —. Messe de —. Le clocher de la —. Cette église est une succursale de notre —. 3. ծուխ , բնակիչք ժողովրդապետութեան . toute cette — aime son curé. Assembler la —.

Paroissial, e, ած. ժողովրդապետական , ծխական . l'église —e, — եկեղեցի . les intérêts paroissiaux, — շահք :

Paroissien, enne, գ. ժողովրդապետական, ծխական , ծուխ . բնակիչ ժողովրդապետութեան, Քեմական . 2. ռ. այր , մարդ , ոք . c'est un drôle de —, *արտառոց մարդ մի է . 3. ա. աղօթագիրք . un — richement relié, ճոխակազմ —.

Parole, ի. խօսք , բան , գոյց , ասացուած , խօսուած . — mémorable, remarquable, admirable, sublime. Dire une belle —, ասել խօսք՝ բան գեղեցիկ. — pleine de justesse, pleine de sens. C'est une — digne d'un prince. Il faudrait écrire cette — en lettres d'or. Qui contient les mêmes —s, նոյնաբան , համաբան . selon la — du sage. — gracieuse, շնորհաբանութիւն . adoucissement de —s, մեղմասացութիւն . ‖ sans —, անխօս , անխօսուն . ‖ la — de Dieu, բանն Աստուծոյ, պատուիրան նորա . ‖ la — éternelle, la — increée, la — incarnée, կլ. la —, բանն, բանն Աստուծոյ , Բան Zօր , որդին միածին. հն. **le Verbe.** ‖ —s sacramentales կամ sacramentelles. եւ լոկ , —s, խորհրդական՝ նուիրական՝ նուիրագործ խօսք՝ բանք . quand le prêtre a prononcé les —s sacramentales, a dit les —s, il n'y a plus de pain ni de vin. ‖ փ. եւ ը. —s sacramentelles, գլխաւոր՝ էական բանք՝ խօսք գործոյ՝ դաշանց իրիք . l'affaire est conclue; il a dit les —s sacramentelles. ‖ —s magiques, մոգական՝ դիւական բանք՝ խօսք , *կախարդի խօսքեր եւ փ. մոգիչ՝ հրապուրիչ բանք . ‖ charmer, guérir avec des —s, հմայիւք բժշկել , հմայել հմայս ի բժշկել գիւանդութիւն ինչ . ‖ la — de Dieu, բանն Աստուծոյ , խոստմունք բովանդակեալ ի Սուրբ Գիրս . la — du Seigneur demeure éternellement, բան Տեառն մնայ յաւիտեան . la — de Dieu, la — Divine, la — de vie, la — sainte, կլ. la —, բան Աստուծոյ , բանն աստուածային՝ երկնային, բան կենաց , Բանն . Սուրբ Գիրք եւ բարոգքն որ մեկնեն զնոսին . ‖ le pain de la —, հաց բանին, քարոզութիւն . distribuer le pain de la —, բաշխել զհաց բանին . ‖ la — écrite, բան գրաւոր . Սուրբ Գիրք. — non écrite, բան անգիր . աւանդութիւն .

2. բան , խօսք, գոյց, *պարզ արտաբերուած բառ . les —s s'envolent et les écrits restent. —s distinguées, bien articulées, mal articulées, բաջայայտ՝ բաջայօդ , ոչ բարւոք յօդեալ բառք . —s entrecoupées de soupirs, de sanglots, հառաչախառն՝ հեկեկախառն բանք. prononcer une —. Traîner ses —s. Expliquer qc. en peu de —s. Répéter tout ce qu'on nous dit — pour —, *բան առ բան կրկնել մեզ բառածն . des sources d'eau vive sortent d'un rocher à la — de Moïse (Fléch.). Ah! quel impétuosité de —s (Mol.). La moindre —, դոյզն բան . par la simple —, բանիւ լոկով, *պարզ խօսքով . en — et en action, բանիւ եւ գործով , բանիւք եւ արդեամբք , *խօսքով եւ գործով . ‖ dispute de —s, բանակռիւ , բանակռուութիւն . avoir une dispute de —s, բանակռուիլ, բանակռիւ ել. ‖ փ. je n'ai jamais eu avec lui une — plus haute que l'autre, երբէք չեղեւ իմ վէճ ընդ նմա , * ոչ երբէք հետն խօսք մի՝ վէճ ունեցայ .

3. բան , բարբառ , ձայն արտաբերեալ՝ յօդեալ . la — n'est qu'un signe de la pensée.

4. բան , խօսք , գրոյց , *գրուած խօսք . pour me servir des —s fortes du plus grave des historiens (Boss.).

5. բան , խօսք , գրոյց , * խօսք , մէկուն միտքն , զգացմունքն յայտնող բառեր . — pleine d'autorité, գրոյց մեծաւասան . —s amicales, civiles, obligeantes, douces, doucereuses, hautaines, modestes, flatteuses, gracieuses, affectueuses, respectueuses, honnêtes, chrétiennes, éloquentes, dures, aigres, inciviles, outrageantes, inutiles, superflues, oiseuses, insignifiantes, insignificatives, obscures, claires, discrètes, indiscrètes. Fâcheuses —s. —s pieuses, impies, deshonnêtes. —s mystérieuses, énigmatiques, ambiguës, équivoques. Vilaines —s, չարաբանութիւն , յիշոցք , * գէշ խօսք . être libre, réservé, modeste, retenu en —s, համարձակախօս՝ ազատախօս , պարկեշտաբան՝ պարկեշտախօս լ. —s de civilité, d'honnêteté, de colère. —s obscènes, sales, գազիր բանք , գազրաբանութիւն . il faut peser, mesurer ses —s. Il dit plus en une — que vous en mille. Ajouter foi aux —s de qn. Dans tout ce qu'il dit, il n'y a pas une — de vérité. A ces —s, յայս բան , զայս ասացեալ , զայս իբրեւ ասաց , * այս խօսքին . achever ses —s, վախճաննել զբանս իւր , *խօսքն լմնցուննել . la douceur, la modestie de ses —s. Sa conversation est un déluge de —s. A quoi bon tant de —s? Il n'eut pas plus tôt laché la — qu'il s'en repentit, *խօսքն բերնէն հանած չհանած՝ վրան զղջացաւ . mal interpréter, prendre en mauvaise part, empoisonner les —s de qn. Maltraiter qn. de —s. Ce sont les —s d'un fou. Elle a fini sa vie avec cette —. Saisir les gens par leurs —s (Mol.). || De bonnes —s, բարեսէր՝ մարդասէր բանք . donner de bonnes —s, բարեսէր՝ մարդասէր լ. || de mauvaises —s, չար՝ չարասէր բանք. || ֆգն. de belles —s. S. **Beau.** || փ. —s emmiellées, S. **Emmiellé.** || Jeter quelques —s, բանս ի մէջ արկանել , *խօսք նետել . || prendre la —, ի խօս գալ , մատչել՝ սկիզբն առնել խօսելոյ , խօսել սկսիլ , *խօսք առնուլ , խօսել սկսիլ ժողովի մի մէջ. || reprendre la —, վերստին խօսել սկսիլ, *նորէն խօսելու սկսիլ. || adresser la — à qn., առ ոք ուղղել զբան իւր , խօսել սկսիլ , *խօսքն մէկուն ուղղել , հետն խօսիլ . || couper la — à qn., հատանել զբան ուրուք , *մէկուն խօսքն կտրել . եւ փ.՝ ամիբերան կարկել՝ պապանձել՝ պապանձեցուցանել զոք . ce mot lui coupa la — (Corn.). || Porter la —, խօսել յանուն՝ ի դիմաց ուրուք՝ իրիք . un magistrat qui porte la — de la justice devant le roi (Fléch.). C'était lui qui portait la — au nom de la compagnie. || Avoir la —, ունել իրաւունս խօսելոյ ի ժողովս . vous avez la —, ձեր են իրաւունք խօսելոյ , ձեզ անկ է խօսել , *խօսքն ձերն է . c'est l'avocat général qui a la —. Vous n'avez pas la —. || Demander la —, խնդրել խօսել , խնդրել զիրաւունս խօսելոյ, խնդրել լսելի լ., *խօսք խընդրել . || retirer կամ ôter, accorder, refuser la —, ի ժողովս բառնալ՝ տալ՝ շնորհել՝ զլանալ զիրաւունս խօսելոյ , *խօսելոյ իրաւունքն եւ առնուլ , խօսելոյ հրաման տալ , չտալ .

6. բան , խօսողութիւն , կարողութիւն խօսելոյ . les organes de la —. La — a été donnée à l'homme pour exprimer ses pensées (Mol.) || Perdre la —, l'usage de la —, չկարել խօսիլ. || recouvrer la —, արձակել լեզուի , կարել խօսիլ , *լեզուն բացուիլ . j'ai recouvré la — (Mol.). || Avoir le don de la —, manier bien la —, ճարտարաբան , պերճախօս լ. || avoir la — à commandement, avoir la — à la main, en main, բաջաբան՝ բաջաբանիկ՝ բաջախօս լ., *խօսքն բերանն լլլալ , դիւրաւ խօսիլ . || il ne lui manque que la —, *խօսքն միայն կպակսի, ամենանման է .

7. բան , բարբառ , յեղանակ խօսից . il a la — nette, rude, agréable, douce, brève. Cette — douce, simple et insinuante (Fén.). || փ. avoir la — haute, ամառակախօս լ., խօսել իշխանաբար՝ ժպրիաբար .

8. բան , ճարտարաբանութիւն . le pouvoir, la puissance, l'autorité de la —. Il possède le talent de la —. Mahomet subjugua l'Arabie par le glaive et la —. Dominer par la —. Porter au plus haut degré les grâces, les charmes de la —. On ne peut se défendre du charme de ses —s.

9. բանակցութիւն . il est avec Anselme en —s pour vous (Mol.). Nous étions en —s pour cela.

10. բան , յարաձգութիւն , պատգամ. —s de paix, d'accommodement, etc. || Porter — à qn., առաջարկել ինչ ուժք , * մէկուն առաջարկութիւն ընել .

11. բան խոստումն , * խօսք . — solennelle, positive, formelle, expresse, sacrée. La — des rois doit être inviolable (Corneile). Jamais on n'a douté de sa — (Boss.). Je suis engagé de —. J'ai reçu ta —. || Donner —, sa —, բան տալ ուժք , բանաւոր լ., խոստանալ , *խօսք տալ . ils ont donné —. J'ai donné ma —. Ma — est donnée. Je vous donne ma — que cela sera. Cela sera, je vous en donne ma —. Sa — y est engagée. Se fier à la — de qn. || Tenir —, sa —, garder sa —, պահել զխոստումն իւր , հաւատարիմ լ. խոստմանն , *խօսքն բռնել , պահել . je lui tiendrai —. Qui tient sa —, բանապահ . qui ne tient sa —, բանաշուրջ , բանափոխ , * խօսքն չբռնող . je vous aurais mal tenu ma — si... || Prendre la — de qn., առնուլ զ— ուրուք , *մէկուն խօսքն առնուլ. || un homme d'honneur n'a que sa —, այր պատուաւոր հաւատարիմ է խոստմանն , *պատուաւոր մարդն խօսքն կբռնէ . || n'avoir qu'une —, հաստատուն կալ յառաջին բանն , *մէկ խօսք ունենալ . || cet homme est à deux —s, il a deux —s, երկխօս՝ երկխորհուրդ է այրդ , * այս մարդուն մէկ խօսքն մէկելին չյարմարիր . || un homme de —, այր հաւատարիմ ի խոստմունս իւր , *խօսքի տէր մարդ . en femme de —, իբրեւ կին հաւատարիմ ի խոստմունս իւր , * խօսքի տէր կնոջ պէս . gens de —, արք հաւատարիմ ի խոստմունս իւրեանց , *խօսքի տէր մարդիկ. || avoir de la —, être de —, հաւատարիմ լ. ի խոստմունս իւր , *խօսքն բռնել , խօսքի տէր ըլլալ . || reprendre, dégager, retirer sa —, se dégager, se dédire de sa —, յետս առնուլ զխոստումն իւր , *խօսքն ետ առնուլ . || rendre à qn. sa —. || manque de —, պրծուն խոստման , *խօսքն չբռնելն . manquer à sa —, manquer de —, ne pas tenir sa —, դրժել խոստման , * խօսքն չբռնել՝ չպահել . j'aimerais mieux mourir que d'avoir manqué à ma —. || prendre la — de qn. || p. ma —, ma — d'honneur, — d'honneur, S. **Honneur.** Je vous donne ma — d'honneur. Ma — d'honneur cela s'est passé comme je vous le dis. Vous le ferez? votre —?

12. բանք , խօսք , մոռացածին բանք , մնոտի բանք՝ խոստմունք . ce ne sont que des —s. Moins de —s, plus d'effets. Il faut des actions et non pas des —s. Ne pas se contenter de —s. Amuser qn. de —s, avec des —s, le payer de —s. || փ. des —s vagues, des —s vaines, des —s en l'air.

13. յ. Աշնամանիկ բանք , * կծու՝ նախատական խօսքեր . des —s en venir aux mains, aux coups. Se prendre de —s, բանակռիւ լ. il y a eu quelques —s entre nous. Avoir des —s, quelques —s ensemble. En venir aux grosses —s, յիշոցաւոր լ., յիշոցս արձակել .

14. եմ. բանք , խօսք , * երգի մի խօսքերն՝ բառերն . je suis enthousiasmé de l'air et des —s (Mol.). Faire de belles —s sur un air. Les —s sont jolies. Se souvenir de l'air et oublier les —s.

15. Sur la — de, ըստ բանից ուրուք , *մէկուն խօսքին նայելով . il croit sur votre — que je vaux beaucoup (Balz.). Il n'est pas permis de croire les hommes sur leur —. || Jurer sur la — du maître, հաստատել ըստ բանից ուրուք . || sur —, ըստ բանից , բանիւ , *խօսքին նայելով , խօսքով միայն . je ne suis guère admirateur sur — (Duclos). Ah! sur — ainsi ne jouons point les gens (Gresset).

16. Sur sa —, sur ma —, ի վերայ՝ ըստ՝ վասն բանից իւրոց՝ իմոց , ի վերայ՝ ըստ՝ վասն խոստման իւրոյ, իմոյ , *իր խօսքին , խօսքիս, խոստմանս վրայ՝ համար , խոստմանն վրայ՝ համար . sur votre —, վասն ձեր բանիդ . jouer, perdre sur —, բանիւ խաղալ , կորուսանել , *խօսքով խաղալ , կորնչացունել . prisonnier sur —, բանագրաւ գերի , *իրեն տրուած

ազատութեամբ չդիպչելու խօսք տրուած գիրի. renvoyer sur — pour ménager l'échange des prisonniers. ‖ Revenir sur sa —, բանաշուրջ՝ բանախոս լ. *խօսքն չբռնել, խօսքէն դառնալ.

Առ. à grands seigneurs peu de —s, որանց ատագաց սակաւ բանք, *մեծերուն հետ շատ երկայն պէտք չէ խօսիլ. S. **Entendeur.** ‖ La — est d'argent, le silence est d'or, *խօսքն արծաթ, լռութիւնն ոսկի:

Paroli, ա. խ. կրկնապատիկն. faire, gagner le —, կրկնապատիկ առնել՝ շահիլ. ‖ փ. donner, faire, rendre le — à qn., կրկնապատկել զրանս՝ զգօրծս ուրուք, *մէկուն ըսածն կամ ըրածն կրկնապատկել. vous m'avez désobligé, mais je vous rendrai le —.

Parolier, ա. նբ. բանագիր, խոսագիր. *Վատերգութեան խօսքերն գրող:

Paromphalocèle, ի. վ. պորտանկ. *պորտին իյնալն:

Paronomase, ի. Ճ. յարադանութիւն. զօ. qui se *ressemble s'assemble; l'être* vaut mieux que le *paraître.*

Paronomasie, ի. յարաբառութիւն. զօ. balle, ballon.

Paronychie (փարօնիքի) ի. վ. S. **Paronyque.**

Paronychiées, ի. յ. S. **Paronyquiées.**

Paronyme, ա. բ. յարանուն. զօ. *bailler* եւ *bâiller, amende* եւ *amande* յարանուանք են:

Paronymie, ի. բ. յարանունութիւն. la — de deux termes, — երկուց բառից:

Paronymique, ած. բ. յարանուն[նական:

Paronyque, ի. բ. քիթ, մառնաշուրթն, մառնաշրթնաբոյս. 2. S. **Panaris.**

Paronyquiées (փարօնիքիէ) ի. յ. բ. քցմեայք, մառնաշրթնաբուսեայք:

Paropie, ի. մգ. դերակն. արտաքին անկիւն արտեւանանց մօտ ականջաց:

Paropsia, ա. բ. պնակենի. ազգ երկպտուկ անկոյ ի տոհմէ չարչարածաղկեայց (passiflorées).

Paropside, ի. մբ. գուշի. միջատ պատնաճիւ:

Paropsides, ա. յ. կ. գուշիազգիք. միջատք ինչ:

Paropsie, ի. բժ. դերատեսութ[իւն:

Parorchide (փարօրշօտ) ա. բժ. դերեկսորիք. *ամօթիքին լաւ դիրքի մէջ չկենալն:

Parotide, ի. մգ. ականակ, ականագեղձ. *ականջին քովն լորձնաբուղխ գեղձ. 2. բժ. ականակ, ականագեղձուռ. *ականակին ուռիլն:

Parotidien, enne, ած. մգ. ականակային. canal —.

Parotidite, ի. բժ. ականակաբորբ, ականակաուռապ. բորբոքումն ականակի (parotide).

Parotido-auriculaire, ած. մգ. ականակականջային:

Parotique, ած. մգ. ականակային, ականջակից, *ականջի մօտ եղած. région —.

Parou, ա. ար. կտաւահանդերձանք. S. **Apprêt.**

Paroxazine (օքսազին) ի. ազգ. մակրքսազին:

Paroxybenzoïque, ած. ազգ. մակրհատնդրկային:

Paroxyntique, ած. զայրուցային. jours —s, — աւուրք:

Paroxysme, ա. բժ. զայրուգք, զայրացումն. il est dans le — de sa maladie, de sa fièvre, ի զայրուցս հիւանդութեան, ջերման է, *հիւանդութեանն, ջերմին ամենաուժգին ժամանակն է. dans le — de sa goutte, de sa douleur, de son désespoir, de sa fureur, de la colère.

Paroxyste, ա. զայրացկոտ:

Paroxystique, ած. բժ. զայրուցային:

Paroxyton, ած. ա. յարաշեշտ, յարաշեշտոլոր. les mots —s, — բառք. 2. ա. —. un —.

Parpaillot, otte (փայլօ, օթ) գ. ո. կալվինական. 2. ը. ամբարիշտ, անհաւատ. c'est un —. Il fréquente un tas de —s.

Parpaing (փարփէն) ա. ոչ. պահանգաքար. *պատին հաստութեամբ քար. 2. —. քարեղէն պատուանդան փայտակերտ ոտից:

Parpine, ի. շիւղ:

Parque, ի. դց. Պարկայ. les —s, Պարկայք. երեքին քոյր՝ դիցուհիք կենաց եւ մահու, որք հիւսէին վիճակս մարդկան. կրտսերագոյնն Կղոտով՝ ունէր զաղէկաան, Լաքիսիս զինն, եւ Ատրոպէ մահատիպ մկրատին հատանէր զնէլ կենաց մարդկան. ‖ քն. les ciseaux de la —, մկրատն Պարկայ. les —s inexorables, անողոք —ք. la — a tranché le fil de ses jours, եհատ — զնէլ կենաց նորա. 2. քն. —, օրհաս, մահ. un véritable amour brave la main des —s (Corn.). La —, ravissant ou son fils ou sa fille, a-t-elle moissonné l'espoir de sa famille? (Boil.).

Parqué, e, անց. մակաղեալ. là des troupeaux —s en de gras pâturages (Delille). ‖ Huîtres —es, — ոստրէք. *մեծնալու համար ոստրագրելոց (clayère) ծգուած:

Parquer, ն. մակաղել, մակաղեցուցանել, դնել յարգելոցս՝ ի մակաղատեղս. — les bœufs, les moutons. 2. մակաղել. *երկրի մի վրայ բացօթեայ անասուններ բնակեցնելով պարարտացունել անոնց միզովն ու աղբովն. — une terre. ‖ Faire — un champ, մակաղեցուցանել զարտ. 3. — des huîtres, մակաղել ոստրէս. դնել ի ծովաջուր ատազանս. 4. զ. մակաղել, ժողովել, համբարել. — l'artillerie, les vivres en tel endroit. 5. փ. մակաղել, բնակեցուցանել. — des esclaves, des peuples. = չ. մակաղիլ. les moutons, les bœufs ne parquent pas encore. 6. զ. —, բնակիլ. l'artillerie parquait dans la plaine.

Se parquer, դ. մակաղիլ. կազմել զիրաքինարան բանակի. nos artilleurs se parquèrent du côté de la rivière.

Parquet, ա. մակաղ, մակաղատեղ. փոքրիկ արօտատեղի. 2. մակաղ, *առնին մէջ դառատրաց կեցած տեղն. 3. մակաղ. առեւտրական. le — du procureur. 4. մակաղ. առեւտրական, դառատրք. le — ordonne. 5. մակաղ. ժողովարան. — des agents de change. 6. սախտակամած, սախտայատակ. — de bois de chêne. — mosaïque. Poser des —s. Faire le —.

Parquetage, ա. սախտակամածումն:

Parqueté, e, անց. սախտակամած. un appartement —. Une chambre —e.

Parqueter (je parquette, je parquetterai)ն. սախտակամածել, սախտայատակել. սախտակամած՝ սախտայատակ յօրինել. — un salon.

Parqueterie (փարքրիթրի) ի. սախտակամածութիւն, սախտայատակութիւն, սախտակագործութիւն:

Parqueteur (քրիթօր) ա. սախտակամածող, սախտայատակող:

Parqueur, ա. ոստրարգելոցապահ, ոստրարգելաբոյծ:

Parquier, ա. մակաղիչ:

Parrain (փառէն) ա. կնքահայր. être le — d'un enfant. Il est le — de mon fils. Le — et son filleul, —ն եւ սան նորա. ‖ — d'une cloche, d'un navire, — զանգակի, նաւի. *օրհնուած ժամանակին անոնց անուն դնողն. 2. —. գնորընճայն ներկայացնողն. Bayard m'arma chevalier: je serai comme mon —, sans peur et reproche (Chateaub.). ‖ —s, կնքահարք. ի գաղղիական ակադեմիայն երկոքին ակադեմականք ներկայացուցիչք նորընտիր ակադեմականի:

Parrainage, ա. կնքահայրութիւն, կնքամայրութիւն:

Parraqua, ա. Ծ. պառաքուա. ազգ Նուէական:

Parricide, գ. հայրասպան, մայրասպան. devenir —, — լ. une —. 2. եղբայրասպան, որդեսպան. 3. արքայասպան. le — Ravaillac. ‖ած. —. Oreste —. Une main —. Des conseils —s. Bras —. 4. փ. սպանող. — de la liberté publique (Mirabeau).

Parricide, ա. հայրասպանութիւն, մայրասպանութիւն. commettre un —, հայրասպան, մայրասպան լ. 2. եղբայրասպանութիւն, որդեսպանութիւն. 3. արքայասպանութիւն. 4. սպանութիւն:

Parse, ա. եւ ի. զրադաշտական. *Զրադաշտի կրօնքին հետեւող. 2. ած. զրադաշտական. Զրադաշտի յատուկ:

Parseinte, ի. նե. դոհակապեր[տակ:

Parsemé, e, անց. սփռեալ, ցանեալ, *ցանած. chemin —, tout — de roses, վարդասփիւռ ճանապարհ, *վարդ սփռած ճամբայ. un firmament, un ciel — d'étoiles, աստեղազարդ երկին:

Parsemer (je parsème) ն. սփռել, ցանել, տարածանել. — un chemin de fleurs, ծաղիկս — զճանապարհաւ, ծաղկասփիւռ՝ ծաղկազարդ առնել զճանապարին, * ճամբուն ծաղիկ ցանել. || փ. — un habit de perles, de pierreries, մարգարտապատել՝ մարգարտազարդ առնել՝ յօրինել զհանդերձն.

Se parsemer, դ. սփռիլ, ցանիլ, սփռեալ է., *սփռուիլ, ցանուիլ. au printemps les prairies se parsèment de fleurs, ի գարնանի ծաղկազգեստ՝ ծաղկազարդ լինին մարգագետինք. || փ. les fleurs de rhétorique ne se parsèment jamais avec plus d'abondance que sur les morts (Boiste).

Parsi, e, ած. գրադաշտական. langue —e, — լեզու. 2. ա. —, կրակապաշտ. հետեւող դրնի Զրադաշտի. 3. ա. le —, հին պարսկերէն «ֆարսի»:

Parson, ի. գետնաճուխամատն:

Part (փար) ա. բժ. ծնունդ, զաւակ, որդի. || exposition de —, մանկընկեցուիւն. || suppression de —, որդեթարթուիւն. * անմիջապէս ծնանելէն յետոյ տղայ մի պահելն՝ իւր քաղաքական վիճակէն զրկելու համար. || supposition de —, որդեվարկումն. * տղայ մի այս ինչ կնոջմէ ծնած սեպելն՝ մինչդեռ ուրիշ կընոջմէ ծնած ըլլայ. || substitution de —, զաւակադրուիւն. * մեռած ծնած կամ չուզած սեռէ տղու մի տեղ՝ կենդանի ծնած կամ ուզած սեռէ տղայ դնելն. 2. ծնունդ. ծնընդագործուիւն. le lait du quatrième jour qui suit le — peut entrer dans le commerce (Genlis).

Part, ի. մաս, բաժին. faire trois —s de tout le bien d'une succession. — du butin, աւարամատն. avoir une — d'enfant dans une succession. Voilà votre —, et voici la mienne. Bonne, grande, grosse, petite —. La principale —. La plus forte —. La meilleure —. La moindre —. Une — double կամ une double —, կրկին —. une — et demie. Une demi—, կէս —. trois quarts de —. Céder sa —. Avoir tant pour sa —, à sa —. Donner sa —. Demander, réclamer, prendre sa —. Faire la — de qn., à qn. Faire les —s. Régler les —s. Devoir, avoir les trois —s, les cinq —s des six. Une — du blé battu dans l'aire, կալամատն ցորենոյ. une — de l'âme, հոգեբաժին. — de chasse, որսամատն. ||փ. avoir sa — de gloire. Je vous demande quelque — en votre amitié (Sév.). || փ. la — du lion, — առիւծու. մեծագոյն մասն զոր անձին ընծայէ հզօրագոյնն. || ne pas jeter sa — aux chiens, չարկանել շանց զբաժին իւր. *կ'ըսուի բանի մի վրայ իրաւունք ունենալ ցուցնող մարդու. || փ. avoir — au gâteau, S. **Gâteau.** || փ. avoir sa bonne — d'une chose, ունել զիւր բաժին. ունել բազում ինչ յիմիք. toute la cour est affligée, j'en ai ma bonne — (Maintenon). || Faire à qn. sa —, մասն առնել՝ հանել ուժք յիմիք՝ *մէկուն մաս հանել. || faire la — du feu, տալ զբաժին հրոյ, *հրդեհին՝ կրակին բովի շէնքերն փլցունել՝ մընացածներն ազատելու համար եւ փ.՝ ունեցածին մէկ մասն զոհել՝ մնացածն ազատելու. || faire la — des accidents, յառաջագոյն տեսանել զարգելս, զվնասն զոր դէպք մարթին բերել գործոյ իրիք. || առ հասարակ faire la — de, երեսս առնել, միտ դնել, ընծայել զիմն իրիք, պատճառ համարիլ զիմն իրիք, *բան մի բանի մի պատճառ սեպել. cet acteur a peu réussi dans son début, mais il faut faire la — du trouble, de la timidité. || Faire la — du diable, տալ զ— սատանայի, միտ դնել մարդկային տկարութեան. || faire la — de la critique, հանել — բանաքննութեան, խառնել գբանաքննութիւն ի գովութիւն. || faire la — de la jeunesse, ներողամիտ է. առ մանկութեան տիոց.

2. մասն, բաժին, մասն շահու «հիսկ». je lui promets un quart de — dans toutes mes affaires. S'il y a du profit, j'en aurai ma —, j'y aurai —. || Entrer en —, être de —, ունել —, մասնակից է. շահու գործոյ իրիք, *— ունենալ. Jeannot fut de — dans l'entreprise (Volt.). || Entrer en —, մասնակից՝ գործակից՝ գտնել է. vous entrez en — de leurs désordres (Mass.). || Mettre qn. de —, հանել — ուրուք, մասնակից առնել զոք շահուց. je t'apprendrai le métier et je te mettrai de — (Volt.). || նա. être, naviguer à la —, ունել մասն, մասնակից է. շահուց նաւարկութեան. || բաժին, բաժնեթուղթ. հն. **Action.**

3. մասն, մասնակցութիւն, կցորդութիւն, հաղորդութիւն. nous avons peu de — en nos destinées, tout est entre les mains de Dieu (Sév.). Vous n'avez point de — à nos misères (Corn.). Vous aviez votre — aux offenses, je vous ai réservé votre — aux vengeances (Id.). Le hasard n'y a point de — (Sév.). Le raisonnement n'avait point de — à une erreur si brutale (Boss.) Le hasard et la force ont beaucoup de — au succès (Fén.). || Avoir — à, մասն ունել, մասնակից՝ կցորդ է. avons-nous — au crime!. Avoir — à la dépense, aux bonnes grâces du prince. J'avais — à l'affaire. Avoir la principale — à un ouvrage. La reine a eu — à cette grandeur. Il eu — à la construction de... || Avoir sa — de, մասն ունել, մասնակից՝ կցորդ է., կցորդիլ. || ne pas avoir —, չունել մասն եւ բաժին, անմասն է. vous n'avez pas — à cela, քիչ քեզ մասն եւ բաժին յայսցանէ, *ասկէց մասն չունիս. n'avoir point de — à un beau fait d'armes. || Laisser qn. prendre —, մասնակից՝ մասնամուտ առնել զոք. || avoir la première — à qc., պարագլուխ՝ գլխաւոր է. իրիք. || avoir — en, մասնակից՝ զովոյ՝ հաղորդ՝ կցորդ է. je n'ai point eu de — en cet enlèvement (Corn.). || Avoir — en, մասնակից է.,

PART — 370 — PART

ունել մասն շահու. || faire — de qc. à qn., մասն առնել ումեք յիմիք՝, մասն՝ բաժին հանել ումեք յիմիք՝, մասնակից՝ հաղորդ առնել զոք իմիք. faire — de son bien aux pauvres. || Prendre — à, մասնակից՝ հաղորդ է. je prendrai — aux maux sans en prendre à la gloire (Corn.). Il a pris — à cette entreprise. Il n'a pris aucune — à la conspiration.

4. փ. մասն՝ բաժին բարոյական. — d'affection, d'amour, etc. Nous avons en son cœur peu de —(Corn.). Le Seigneur est ma —, բաժին իմ է Տէր. accorder une grande — de confiance à qn. || Prendre — à qc., մասնակից՝ հաղորդ՝ կցորդ է., վայթ յանձին՝ հոգ ի մտի՝ խնամ ունել. il y prend grand —. Prendre — à la douleur, à la joie de qn., à une entreprise, à un complot. Je prends — à tout ce qui vous touche. Quelle — prenez-vous à cette affaire? || Prendre une chose en bonne —, ի բարեաց մասին առնուլ, ի բարի միտս առնուլ՝ ժնկնել զիմն, *բան մի բարի մտօք առնուլ՝ ժնկնել. je prends en bonne — ce qu'il m'a dit. Prendre une chose en mauvaise —, ի չար միտս առնուլ, ի չար անդր ժնկնել; ընդ միտս առնել, կամակորել, Քիւրդ, *բան մի գէշ մտօք՝ գէշ մտքի առնուլ. en mauvaise —, ի չար միտս՝ կողմն, չար մտօք, չարտչար, *գէշ մտքի՝ մտօք. il l'a pris en mauvaise —.

5. տեղեկութիւն, խելամտութիւն. faire — de qc. à qn., մասնմուտ՝ հաղորդ՝ խելամուտ՝ իրազեկ առնել զոք իրիք, ճանուցանել՝ գիտուցանել ումեք զիմն, *բան մի մէկուն հաղորդել՝ իմացունել. faites lui — de ma lettre. Quand vous aurez des nouvelles faites-m'en —. Il m'a fait — de ses craintes, de ses espérances, etc. || Billet de faire —, կամ qէ. billet de —, մահագիր, ծննդագիր, հարսնագիր, եւն. envoyer à qn. un billet de faire —.

6. De la — de, ի կողմանէ, յերեսաց, ի դիմաց, *... ին կողմէն. de ma —, ի դիմաց իմոց, յինէն կողմանէ, յերեսաց իմոց, յինէն, *իմ կողմանէս, ինձմէ. de sa —, ի դիմաց իւրոց, յիւրմէ կողմանէ, *իւր կողմէն. de ta —, ի դիմաց քոց, ի քո կողմանէ, *քու կողմանէդ. de notre —, մերոյ կողմամբ, ի մերմէ կողմանէ, ի դիմաց մերոց. de votre —, ի դիմաց ձերոց, ի ձերմէ կողմանէ, *ձեր կողմէն. de leur —, ի դիմաց նոցա. ի կողմանէ իւրեանց, *անոնց կողմէն. Rodrigue de ma — n'a rien à redouter (Corn.). Dites lui cela de ma —. Saluez-le de ma —. Voyez-le de ma —. De la — de l'assemblée, ի դիմաց ժողովոյն. de la — des hommes, ի դիմաց՝ ի կողմանէ արանց, *մարդոց կողմանէ. il venait de la — d'Astarté. De quelle — viennent ces présents? յումմէ՞ գան այս պարգեւք, *որո՞ւն կողմանէ կուգան այս ընծաները. je sais cela d'autre —

que vous. De quelque — qu'il vienne, il sera bien reçu. Je lui demandai de quelle —. De la mienne, répondit-il fièrement (Lesage). || De bonne —, ի հաւատարիմ՝ յարժանահաւատ անձնէ. je sais de bonne — qu'on t'a fait appeler. || Pour ma —, յինէն կուսէ, իսկ ես, իմովսանն, * ես իմ կողմանէս. pour ma — j'ai fait tout ce que j'ai pu. || Pour notre —, մերովսան, *մեր մասին. pour sa —, յիւրմէ կողմանէ, իւրովի, իսկ նա, * ինքն իւր կողմէն.

7. մասն, կողմն, կոյս, վայր, տեղ. je vous ai vu quelque —, տեսի զքեզ ուրեք, * զքեզ տեղ մի տեսայ. je cherche mon bonheur autre — que chez moi (Boil.). Il faut que j'aille autre —. Mettez cela quelque autre —. Je l'ai lu quelque —, ընթերցայ զայն ուրեք, *տեղ մի զայն կարդացի. j'irai autre —, գնացից այլ ուրեք՝ այլուր. || nulle —, ոչ ուրեք, բնաւ ուրեք, * ամենեւին տեղ մի. on ne le peut trouver nulle —. || De toute — կամ de toutes —s, յամենայն կողմանց, ամենուստ, յամենուստ, ի սփիւռս, * ամէն կողմէն. j'entends de toute — menacer ma patrie (Rac.). Ruisselant de toutes —s, շուրջ վտականայր. ||de — et d'autre, աստի եւ անտի, ընդ ամենայն կողմանս, *մէկ դին մէկալ դին, *չորս դին. j'ai couru de — et d'autre, եւ ի՝ երկուստեք, յերկոցունց եւս կողմանց, *երկու կողմէն եւս. ils se sont bien traités de — et d'autre. || De — et d'autre, d'une et d'autre —, յամենայն կողմանց, * ամէն կողմէն. d'une et d'autre — je vois de grands avantages. || դտ. d'une — et d'autre —, ի դաշնադիր եւ ի դաւանագ կողմանց. transaction entre un tel d'une — et un tel d'autre. || Des deux —s, երկուստեք, յերկոցուն կողմանց, * երկու կողմէն, Ի՝ մէկուն եւ Ի՝ մէկալին կողմէն. sottise des deux —s.

8. ***De — en —***, մ. ի միոյ կողմանէ մինչեւ ի միսն, ի միջէ կուսէ մինչեւ ի միսն՝ մինչեւ ի միս կողմն, Ծակ ընդ Ծակ, *մէկ կողմէն մինչեւ մէկալ կողմն. le coup lui perça le bras de — en —. La muraille était percée de — en —. Elle eût de — en — percé son cœur.

9. ***A —***, մ. առանձինն, ուրոյն, մեկուսի, *զատ. || tirer à —. Mettez cela à —. Nous avons dîné à —. Faire bande à —. || փ. mettre, laisser à —, դնել, Ծողել ի միակողմն, մեկուսի առնել, *մէկդի դնել, Ծողել. quitte cette grimace, et mets à — la feinte. || A —, մեկուսի, առանձինն, ուրոյն. prendre à —, մեկուսի՝ *մէկդի առնուլ. il prit à — Télémaque et Mentor (Fén.). Je le tirai à — et lui dis. || փ. avoir un but à —, ունել վախճան առանձին. || փ. à —, առանձին, մասնաւոր, նոյնանշան, օտար. un fait, un homme à —. C'est un esprit à —. || A —, ի բաց Ծողեալ, ի բաց. raillerie à —. Plaisanterie à —. Intérêt personnel à —. Prévention, modestie à —, etc. || A —, ի բաց հանեալ, բացի. à — sa vivacité, on ne peut qu'être satisfait de son caractère. A — quelques auteurs favoris, j'ai renoncé à tous les livres.

Ծտ. Dire qc. à —, առանձինն՝ ուրոյն ասել գիմն, *բան մի առանձին գրուցել, այնպէս որ ննջադրուի Ծէ միւս դերասանն չլսեր:

Partage, ա. բաժանումն, բաշխումն, բաշխողութիւն. le — de l'empire d'Alexandre. Faire le —, բաշխել. procéder à un —, բաժանել, բաշխել. 2. բաժին, մասն. — inégal. Cette terre m'est échue en —. Voilà mon —. Le — de l'aîné, du cadet. Cette ferme fut son —. ||Avoir en —, մասն՝ բաժին ունել. 3. մասն, մասնակցութիւն. entrer en — de qc., մասնուստ՝ մասնակից լ. իրիք. 4. փ. բաժանումն. ne pas souffrir de —. Une âme comme celle là ne souffre point de —. || Sans —, մ. անբաժ, անբաժին, բոլորովին. posséder un cœur sans —. Vouloir un cœur sans —. Sois à moi sans —. Je te demande un amour sans —. 5. փ. բաժին, մասն, ձիր. les maladies et les misères sont le — du genre humain. L'ennui est le — des paresseux. || En —, ի բաժին. le ciel lui a donné en — un noble caractère. Les uns ont la grandeur et la force en — (La Font.). 6. փ. բաժանումն, երկպառակութիւն, տարածայնութիւն. recevant les compliments de toute la cour, car il n'y a point eu de — (Sév.). || —. * Ժողովի կամ դատաստանաթանի մէջ քուէից երկու հաւասար մասն բաժնուիլն. en cas de —, on recommencera le scrutin. — de voix, d'opinions. 7. բաժանումն, անջատումն. le — d'une ligne en diverses parties. Le — de la terre en cinq zones. || Point de —, կէս բաժանման, բաժանակէտ:

Partagé, e, անց. բաժանեալ, բաշխեալ. biens —s. La beauté est —e en mille différentes manières. Un pouvoir — n'est pas un pouvoir souverain. Honneurs —s. 2. փոխադարձ. un amour —, — սէր. il est heureux, il sait que son amour est —. 3. բաժանեալ, երկպառակեալ, անհամաձայն. Rome — en deux factions, երկպառակեալ Հռոմ. leurs opinions furent —es, բաժանեցան՝ երկպառակեցան կարծիք նոցա, *կարծիքքն բաժնուեցան՝ տարածայնեցան. les opinions sont —es, երկպառակ՝ անհամաձայն են կարծիք. je sentis mon cœur —, յածեալ կոծէի ի միտս իմ, բաժանեցայ ի միտս իմ. || voix —es, — քուէք. *կ'ըսէի Ժողովի մի մէջ երբոր կարծիքներն երկու հաւասար մասն բաժնուին. 4. փ. bien, mal — par le sort, du sort, կլ. il est bien, mal —, բարւոք, ոչ բարւոք վիճակեալ է. nous sommes les mieux —s. 5. բ. բաժանեալ, ժայռատոր, *ակռայ ակռայ:

Partageable, ած. բաժանելի, բաշխելի. propriété —.

Partageant, ա. բաժանակալ, բաժանակից. chacun des —s.

Partager (partageais, partageons) ն. բաժանել, բաշխել. — un gâteau, des meubles, des immeubles. — le travail entre des ouvriers, aux ouvriers. Nous sommes quatre à — la proie. — le butin, — գաւաթն, աւարառման առնուլ. il partage l'empire comme un héritage entre ses enfants. — avec qn., բաժանակից՝ մասնակից լ. il partage son butin à ses petits. — les profits, les bénéfices. Il a partagé inégalement son bien entre ses enfants. Il partage son bien avec les pauvres. || փ. ils partagent le gâteau ensemble, ի մէջ իւրեանց բաժանեն՝ բաշխեն զկարկանդակն, * կարկանդակն մէջերնին կբաժնեն. կրսուէ ծածուկ շահ մի ընելու միաբանողներուն. — l'opinion, * կարծիքն բաժնել. — par la moitié, կիսել. || — le différend par la moitié, կլ. — le différend, բաժանել՝ կիսել՝ երկակիսել զիաւիքն, * երկու կողմէն եւս հաւասար դիջողութիւն ընել. || sc — qc., — յինքեանս գիմն, * բան մի մէջերնին —.

2. բաժանել, տրոհել, անջատել, հաւասարակել. ce fleuve partage la province. L'équateur partage le globe. || — la terre, լաթաբաժին առնել զերկիր. — un nombre en deux, յերկուս բաժանել՝ երկակիսել զՔիւն, *Քիւ մի երկու —, բաժնել.

3. փ. հանել ուժք մասն, վիճակեցուցանել, պարգեւել, ընծեռել. la nature l'a bien partagé, mal partagé. Il est bien partagé du sort. Son père l'a partagé en aîné. Il lui partagera son propre diadème(Corn.). La nature sait entre les auteurs — les talents (Boil.)

4. փ. ունել մասն՝ բաժին, հաղորդ՝ կցորդ՝ հաւասարակորդ լ., կըցորդել. — la gloire de qn., բաժանորդ լ. փառաց ուրուք. — le trône, գահակից լ., գահակցիլ. il a partagé avec lui l'honneur de cette journée, մասնակից եղեւ նմա պատուոյ աւուրն. — les peines, la douleur de qn., վշտակից՝ ցաւակից լ., վշտակցիլ, ցաւակցիլ ուժք. — le chagrin de qn., տրտմակից լ. ուժք. — les sentiments, l'opinion, l'avis de qn., համամիտ՝ համախոհ՝ խորհրդակից՝ կարծակից լ., * նոյն զգացմունքն, նոյն կարծիքն ունենալ, նոյն կարծիքի վրայ ըլլալ. — la crainte, les soupçons, la défiance, la méfiance de qn., ունել զնոյն երկիւղ, զնոյն կասկածանս, զնոյն երկմտութիւն, զնոյն անվստահութիւն. — l'espoir de qn., յուսակից լ., յուսակցիլ ուժք, *մէկուն հետ նոյն յոյսն ունենալ. — la joie d'un ami, ուրախակից՝ խնդակից լ. բարեկամի. — les périls, վտանգակից լ. — les faveurs du prince. Je veux — votre destinée, votre sort. Je partagerai avec vous les fatigues et les dangers de cette entreprise. Il

partage avec eux les soins du gouvernement (Mass.).

5. փ. բաժանել, բաշխել, տալ. — son temps, sa vie entre l'étude et les plaisirs. — son cœur entre le monde et Dieu. — également sa tendresse entre ses enfants.

6. բաժանել, գրաւել. mille desseins partagent mes esprits (Rac.). Ces intervalles de repentir qui ont partagé toute votre vie (Mass.).

7. փ. բաժանել, երկպառակել, երկպառակտել. ces deux peuples jaloux partagèrent toute la Grèce (Boss.). Cette question a partagé la Chambre, les juges.

Partager, չ. բաժանել, առնուլ՝ունել բաժին, հաղորդ լ. il ne partage pas dans cette succession. Il est appelé à —. Achetez-le, nous partagerons par moitié, գնեա զայն, բաժանեցուք զայն ի մէջ մեր, *մէջերնիս կէս-կէս կբաժննք, մէջերնիս կբաժննք. ah! crois qu'avec César on partage sans peine (Volt.). || — en frères, բաժանել եղբայրաբար՝ եղբայրապէս՝ հաւասար, *եղբօր պէս մէջերնին բաժննել.

Se partager, դ. բաժանիլ, *բաժնուիլ. là le chemin se partage en deux branches, անդանօր յերկուս ճիւղս՝ առաջս բաժանի ճանապարհն. le nombre impair ne se partage pas en deux parties égales. 2. բաժանիլ, տալ զժամանակն իւր, զինամս, զսէր. — entre ses amis. La tendresse d'un père se partage également entre tous ses enfants. 3. փ. բաժանիլ, անմիաբան լ., երկպառակիլ, տարաձայնիլ. les opinions, les avis se partagèrent sur cette question.

Partageur եւ ո. **Partageux**, ա. բաժանող, *բաժնող:

Partance, ի. նաւ. երթ, չուս, մեկնումն. *նաւուն ճամբայ ելլելն. || coup de —, չուահարուած, *նաւուն ճամբայ ելլելու մօտ ըլլալն իմացունելու համար նետուած պարապ հնդանօթ. tirer le coup de —. || p. huit heures sonnent, voilà le coup de —. || bannière de —, չուափոշ. *նաւուն ճամբայ ելլելու ըլլալն իմացունելու համար բացուած դրօշակ. arborer la bannière de —. || En —, ի չուս, *ճամբայ ելլելու վրայ:

Partant, ա. երթող, *գնացող «կիտէն». les —s.

Partant, մ. նմին իրի, վասն այնորիկ, ապա. il avait du comptant, et — de quoi choisir (La Font.). Vous avez signé au contrat, et — vous êtes obligé. Il n'avait plus de fortune, et — plus d'amis. || — quitte, ազատ երկուստեք. *այսինքն բոլոր հաշիւներն ցիշդ գալով՝ երկու կողմերն իրարու տալիք չունին:

Partenaire, գ. խաղակից, խաղընկեր, դեբակից «օյունուշ». être le —, la — de qn. Nous sommes —s, —ք եմք. avoir qn. pour —, — ունել զոք. 2. խաղակից, պաբընկեր, պաբակից. choisir son —, sa —, ընտրել զ— իւր:

Partènement, ա. ապոց, ապաւազան. *ապի ջրով ապ շինելու աւազան:

Parterre, ա. ծաղկոց, բուրաստան, ծաղկանոց. — de fleurs. Les —s, բուրաստաններայք. — de gazon, մարմանդ. || — d'eau, ջրածու, աճուակերպ բաշխուման ջրոց. 2. Թատ. գետնավայր. մասն Թատրոնի կից երաժշտոցի (orchestre). Aller au —. Une place, un billet de —. || գետնավայրատոր. հանդիսատեսք՝ Թատրոնք գետնավայրի. le — a fort applaudi ce vers, cet acteur. Les applaudissements, les sifflets du —. 3. փ. ժողովուրդ. l'affaire réjouit fort le — (Sév.).

Parthénie, ի. Պարթենիա. մին յանուանց Կոյս (Vierge) աստղատան. 2. բ. —, կուսախոտ. բոյս ինչ:

Parthénogénèse, ի. բխ. կուսածնութիւն:

Parthénogénésique, ած. կուսածնական:

Parthénologie, ի. կուսաբանութիւն. *բժշկական գրուածք աղջկանց վրայ:

Parthénon, ա. հխ. պարթենոն, կուսանոց. մեհեան Աթենասայ Աթենա. 2. կուսանոց. *տան մի մէջ աղջկանց բնակարանն:

Parthénope, ի. Պարթենոպէ. *հին անուն Նէապոլիս կամ Նափոլի քաղաքի. 2. —, փոքրիկ մոլորակ.

Parthénopéen, enne, ած. պարթենոպեան. *Նափոլիի կամ անոր բնակչաց վերաբերեալ:

Parthique, ած. պարթեւական, պարթեւազեան. les guerres —s, — պատերազմունք:

Parti, ա. կողմն, Թեր, կողմնակցութիւն, կուսակցութիւն. «Ֆրրգա, Թարաֆ». un puissant —. Les —s politiques. Être dans le bon, dans le mauvais —. Être du bon, du mauvais —. Il y a un — formé. Le — de la ligue, des gens de bien. — libéral, ազատական կուսակցութիւն. se mettre dans un —, d'un —. Entrer dans un —. Tenir, prendre le — de qn. Prendre — pour qn. Être, se ranger du — de qn., de qc. embrasser le — de qn., զուրուք զկողմն ունել, լ. ի կողմն՝ ի Թ'ըէ ուրուք, Թեկն ածել ումեք, կուսակից՝ կողմնակից լ., կուսակցիլ, մտանել ընդ դրօշս ուրուք, *մէկուն կողմն բռնել՝ Թեր ելլել. prendre le — du plus faible. Se déclarer d'un —. Se détacher d'un —, quitter, abandonner un —, Թողուլ զ—ն, կողաքակ լ. quitter, abandonner le — de qn., Թողուլ զ— ուրուք, կողաքակ լ. quitter, abandonner le — de qn., Թողուլ զ— ուրուք, կողաքակ լ. յումեքէ, *մէկուն կողմն Թողուլ. ruiner, relever un —. Soutenir un —, պաշտպանել կուսակցութիւն ինչ. chef de —, կուսակցապետ. se faire chef de —. N'être d'aucun —. Chacun des —s. L'un et l'autre — a des torts. Être de —s opposés, de —s contraires, լինել ի հակառակ կողմանէ՝ կուսակցութեանց, *հակառակ կողմէն ելլել. || prendre — contre qn., հակառակ՝ ընդդէմ լ. ուրուք, *մէկուն դէմ ելլել. || prendre —, բնութիւն զ—, *կողմն բնութիւն. ils n'avaient point encore pris —. || Se mettre du — de qn., կուսակից լ. ումեք. se mettre du — de qn., prendre le — de qn., լինել ի կողմն՝ ի Թեր ումեք, Թեկն ածել՝ կուսակից լ. ումեք, *Թեր ելլել. || avoir un —, ունել կողմնակիցս՝ կուսակիցս. il a un grand — dans l'armée, à la cour, un nombreux — dans le public. Il a un grand —, un nombreux — contre lui, ունի հակառակ՝ ընդդէմ իւր կուսակցութիւն մեծ, հակառակորդք բազում են նորա, *իրեն դէմ մեծ՝ բազմաթիւ կուսակցութիւն ունի. || homme de —, կուսակից, կողմնակից. || esprit de —, ոգի կուսակցութեան, կուսակցական ոգի, կողմնասիրութիւն.

2. խորհուրդ, որոշումն, հաստատութիւն մտաց. prendre —, un —, դնել ի մտի, հաստատել ի միտս՝ ի մտի, սահմանել, որոշել, *որոշմունք մի ընել. il ne sait jamais prendre de —. C'est le — qu'il faut prendre. C'est le sage — à prendre. Prendre un — modéré, violent. || Prendre son —, դնել՝ հաստատել ի մտի, որոշել. նա՝ յանձն առնուլ, վիջանիլ, համակամիլ. j'en ai pris mon —. || Ne savoir quel — prendre, չգիտել ի՛նչ առնել, յանիւնաբս մտանել, *ընելիքն չգիտնալ. || — pris, կանխորոշութիւն, կողմնակցական ոգի, կողմնակալութիւն. || c'est un — pris սահմանեալ իմն է, *այս որոշուած բան է. || de — pris, հաստատութեամբ մտաց, խորհրդով, գիտութեամբ անդարձ մտօք, յամառութեամբ, *միտքն դնելով, մտքին չդառնալով. ces draperies sont traitées de — pris.

3. ինարք, պաճարանք. prends-moi le bon — (Boil.). Les —s extrêmes ne sont pas de son goût. C'est le — le plus sûr, le plus prudent, le plus honnête. Se décider pour le — le plus prompt. C'est le plus court —. Mourons, c'est le — qui seul me reste à suivre (Mol.). C'est un mauvais — (Id.).

4. օգուտ, շահ. tirer — de, յօգուտ ի կիր արկանել, ի շահ առնուլ, ի գործ ածել՝ արկանել, *օգուտ քաղել, բանի բերել. il tire — de tout, *ամէն բանէ օգուտ կքաղէ. il sait tirer — de ses amis. || փ. tirer — de la vie, վայելել ի կեանս, բարեկեցիկ լ., *կեանք վայելել, կենաց համն ճանել.

5. փ. պայման, վիճակ. c'est lui faire un bon —. C'est un bon — pour lui. Il a accepté le —. || փ. faire un mauvais, un méchant — à qn., խուել զոք, չարիս հասուցանել ումեք, դարան գործել կենաց ուրուք.

6. արուեստ, պաշտօն գործ. le — des armes, զինուորութիւն. le — de la robe, փաստաբանութիւն. || զ. prendre —, զինուորիլ.

7. գունդ՝ խումբ զօրաց. les —s vinrent jusqu'aux portes de Paris (Duclos).

8. ամուսին, ամուսնութիւն. — avantageux. Cette fille là est un bon, un riche —. Proposer à qn. un bon —. Refuser un grand —. N'être pas un assez bon — pour qn. C'est un mauvais —, un excellent —. Chercher un — sortable. || Prendre —, ամուսնանալ:

Parti,e, անց. **Partir**ի. բաժանեալ, *բաժնուած, զատուած. || **mi-parti**, S. **Mi-parti**. 2. կգ. երկակիսեալ, երկակէս, երկամասն, *վահանն վերէն վար երկու մաս բաժնուած. il porte — d'or et de sable. || ա. երկակէս, երկամասն, *վահանին վերին վար երկու մաս բաժնուիլն. 3. charte-partie, S. **Charte**.

Parti, e, անց. **Partir**ի. մեկնեալ, գնացեալ, *գացած. — de Paris, — ի Փարիզէ, *Փարիզէն —. il est — pour Paris, մեկնեցաւ՝ չոգաւ՝ գնաց ի Փարիզ, *Փարիզ գընաց. 2. ի. արձակեալ. un trait — d'une main ennemie,

Partiaire (փարսիէր) ած. իգ. colon —, մասնամասոյց. *երկրին բերքին մէկ մասն հողատիրոջ տուող երկրագործ:

Partial, e (փարսիալ) **aux**, ած. կողմնածու, կողմնակից, կողմնապր, անհաւատ, աչառու, կողմնասէր, *կողմն բռնող, Քեր եղող. des juges partiaux, — դատաւորք:

Partialement (սի) մ. կողմնակցութեամբ, կողմնապրութեամբ, անհաւատութեամբ, աչառութեամբ, առ աչս, *կողմ բռնելով, Քեր եղելով. il s'est conduit — dans cette affaire. Agir —.

Partialiser (Se) (սի) դ. կողմն առնել ուրուք, անհաւատ լինել, *կողմ բռնել, Քեր եղել.

Partialité (սի) ի. կողմնապրութիւն, կողմնակցութիւն, կուսակցութիւն, անհաւատութիւն, աչառութիւն. soupçon de —, կասկած անհաւատութեան. de la —. Être d'une — révoltante. Être sans —, exempt de —, անկողմնապէր՝ անաչառ է. montrer, témoigner de la — pour qn. dans une affaire, — ցուցանել ումեք ի գործ ինչ, *գործի մի մէջ մէկուն — ցուցանել. les —s nuisent extrêmement au bien public.

Partibilité, ի. ֆի. բաժանականութիւն: [բաժանական:

Partible, ած. բ. բաժանելի,

Partibus (in) (ին փարթիպուս) évêque — infidelium, կլ. évêque —, եպիսկոպոս անհաւատից, կլ. եպիսկոպոս անհեմ. *Քեմ՝ վիճակ չունեցող եպիսկոպոս. 2. բ. անպաշտօն. un professeur —.

Participable, ած. մասնակցելի:

Participant,e, ած. մասնակից, մասնակցող, մասնաւոր, կցորդ, հաղորդ. sa gouvernante, qui du secret n'était —e (La Font.).

Participatif, ive, ած. մասնակցական, մասնակից:

Participation (սի) ի. մասնակցութիւն, մասնաւորութիւն, հաղորդակցութիւն, մասնաւորութիւն, հաղորդութիւն. la — aux prières Non —, անմասնակցութիւն, անկցորդութիւն. || sans ma —, առանց մասնակցութեան իմոյ, առանց իմ, առանց օգնականի իմոյ. || փ. —. il n'a eu aucune — au complot. 2. վճ. société en —, մասնակից ընկերութիւն. *ընկերութիւն ի մէջ բազում վաճառականաց՝ հաւասար կամ անհաւասար բաժիններով:

Participativement, մ. մասնակցաբար:

Participe, ա. իգ. ի. մասնակից, կցորդ, գործակից:

Participe, ա.բ. ընդունելութիւն. le — présent, passé, — ներկայ, անցեալ:

Participer, ն. մասնակից՝ կցորդ՝ հաղորդ է., մասնակցիլ, կցորդիլ, մասնաւորիլ, առնել մասն. — à un complot, aux plaisirs, aux peines de ses amis, au malheur de qn. — à tous les profits et à toutes les pertes de la société. — aux prières des fidèles, aux sacrements. 2. — de, մասնակից՝ կցորդ է., առնել մասն՝ գրեթէ. le mulet participe de l'âne et du cheval. Le pathétique participe du sublime (Boil.).

Participial,e,aux, ած.բ. ընդունելութեան. les suffixes participiaux.

Participialement, մ. բ. իբրեւ գրեթէ ընդունելութիւն: [կան:

Particulaire, ած. բ. մասնակա-

Particularisation (սիօն) ի. մանրամասնութիւն:

Particulariser, ն. մանրամասնել, մանրամասն՝ մանրամասնաբար պատմել, նշանակել մի քան միջէ. — un fait, les moindres détails. 2. մասնաւորել, առանձնաւորել, մասնաւոր՝ առանձին, առնել. il faut — cette proposition générale. || դ. — une affaire, — զբաստն, դառ վարել ընդդէմ միոյ ուրուք ի մէջ բազում ամբաստանելոց.

Se particulariser, դ. մասնաւորիլ, առանձնաւորիլ, մասնաւոր՝ առանձին է. dans une grande république... les intérêts se particularisent (Montesq.).

Particularisme, ա. մասնաւորականութիւն, առանձնականութիւն. *վարդապետութիւն որ կ'ուսուցանէ Քրիստոս ընտրելոց համար մեռաւ եւ ոչ Քէ բոլոր մարդոց համար. 2. առանձնապետութիւն, *Բրուսիոյ Աւստրիոյ դէմ ունեցած պատերազմէն ի վեր (1866), դրութիւն այն Գերմանացւոց որ կ'ուզեն որ Բրուսիոյ հետ միացած տէրութիւններն անկախ մնան եւ իրենց առանձին օրինօքն կառավարուին:

Particulariste, ա. առանձնական. հետեւող առանձնականութեան. 2. ած. —, *առանձնականութեան վերաբերեալ. des opinions —s. 3. առանձնապետական. կուսակից առանձնապետութեան:

Particularité, ի. մասնաւորութիւն, առանձնաւորութիւն. 2. մասնաւորութիւն, մասնաւոր՝ առանձինն հանգամանք, առանձնայատկութիւն. il faut connaître les —s de cette action (Pasc.). Il avait beaucoup de —s à me dire (Boss.). Conter toutes les —s d'une affaire. Les —s d'un voyage. — essentielle, remarquable, importante, curieuse.

Particule, ի. մասնիկ. մասն փոքրիկ. — émané de la Divinité (Dider.). Les —s d'un corps, մասնիկունք մարմնոյ իրիք. les moindres —s. 2. պտ. մասնիկ, փշրանք նշխարի. 3. տպ. մասնիկ. 4. բ. մասնիկ. բառ ամենակարճ եւ անփոփոխ, որպէս *et, oui, ni, mais, que*. || — nobiliaire, S. **Nobiliaire**. || բան մասնիկունք են բառքն *re,de,* ի *redire* եւ ի *défaire,* որ ուրիշ բառերու կազմութեան մէջ կմտնեն եւ առանձինն բան չեն նշանակեր, եւ այժմ կկոչուին préfixe. || — qui montre le cas, հոլովանիշ: [կան:

Particulé, e, ած. բ. մասնիկա-

Particulier,ère, ած. մասնաւոր, առանձին, խնկայատուկ, ուրոյն, առանձնայատուկ. il a un goût — pour la peinture. La sotte vanité nous est —ère. Plante —ère aux climats tempérés. || Maître —, մասնաւոր՝ առանձին վարժապետ, որ առանձին դասեր կուտայ. || leçons —ères, մասնաւոր՝ առանձինն դասք. *աշակերտի մի դասարանէն դուրս առանձին վարժապետէ մի տրուած դասերն.

2. մասնաւոր, անձնական. avec une satisfaction —ère, մասնաւոր հաճութեամբ. sacrifier son intérêt — à l'intérêt général. L'intérêt général l'emporte sur l'intérêt —.

3. մասնաւոր, ինքնուրոյն, առանձին. audience —ère. Les fortunes —ères.

4. մասնաւոր, մտերիմ. il était mon ami —. Secrétaire —.

5. մասնաւոր, մանրամասն, մանրապատում. les circonstances les plus —ères.

6. մասնաւոր, առանձինն, ուրոյն, ինքնուրոյն, *ազատ. une chambre, une habitation —ère. Manger à une table —ère.

7. մասնաւոր, ճաճուկ. il y a quelque chose de — entre ces deux personnes. Liaison —ère.

8. մասնաւոր, մասնական, ինքնուրոյն, նորանշան, այլատարազ, անսովոր. cas —, մասնաւորապ. avoir un talent —, tout —. Il en fait un cas tout —. Elever ses enfants avec un soin —. Affaire qui exige une attention —ère. J'ai pour lui une affection —ère. Il a un zèle — pour la gloire de sa patrie. Nous n'avons rien de — à te dire. || Cela est —, voilà qui est —, նորանշան՝ օտարոտի իմն է այս. || un homme —, այլամիտ՝ առանձնապէր՝ մարդատեաց, *աստուածոց մարդ. c'est un homme, un caractère tout —. || Un esprit —, այլամիտ. des opinions —ères, այլամիտ՝ այլատարազ կարծիք.

9. ա. մասնաւորն, որ ինչ մասնաւոր է. conclure du — au général,

ի մասնաւորին յընդհանուրն իջանել, ՛մասնաւորին ընդհանուրն իջնալ.

10. մասնաւոր՝ մանրամասն՝ առանձինն՝ մանրապատում հանգամանք. lorsqu'on descend dans le — (Malebr.), յորժամ ի մասնաւորն իջանէ որ.

11. le —, մասնաւորն, ընտանեգոյն կենակցութիւն. le roi les admettait dans son — (Fonten.), արքայն ընդունէր զնոսա յընտանեգոյն կենակցութիւն. || être en son —, առանձնացեալ կալ ի սենեկի՝ ի գրասենեկի իւրում, *իր սենեակն՝ գրասենեակն քաշուած մնալ. || vivre, se mettre en son —, կեալ՝ կերակրիլ ի տան իւրում, *տունն ուտել, տունն կերակուր ուտել. il vivait en son —. Il mangeait avec un de ses amis, aujourd'hui il vit dans son —.

12. ինքնաւոյնութիւն, կենակցութիւն. dans ces sortes de réconciliations, le — de l'homme et de la femme est d'un grand secours pour terminer bien des contestations (Hauteroche).

13. հաւաքաբար, մասնաւորն, հակադիր publich (հասարակութիւն). le public et le — leur demandent compte de cette injustice (Sév.).

14. ա. un —, սոսկական ոք, մասնաւոր այր՝ ոք, ոմն ի ժողովրդենէ, մին ի բազմաց, *մարդ մի, մէկն. un — peut, այր ոք, սոսկական ոմն մարթի. c'est un —, սոսկական ոք է. les —s, մասնաւորք, սոսկականք, իւրաքանչիւր ոք, զիւրաքանչիւր ոք. des —s, մասնաւորաց, զիւրաքանչիւրոց. || ռ. հգ. un —, ռամիկ ոք, *ռամիկ մի, մարդուն մէկն.

15. *En* —, մ. առանձինն, մեկուսի, ուրոյն, ինքնուրոյն, *զատ. prendre en —, մեկուսի առնուլ. il le prit en — et lui dit. Quand il était en — avec moi, յորժամ առանձինն էր ընդ իս, *երբոր հետս առանձին՝ միայնակ էր. il faut le voir en —. Il dine en —. || En —, ի մասնաւորի, մասնաւորաբար, առանձնապէս, ինքնուրոյնաբար, առանձնակի. Socrate, ainsi que ses disciples, se sont moins occupés de la nature en général que de l'homme en — (Barthél.).

16. En mon —, pour mon —, եւ ը. pour mon petit —, իմ կամ իս, ըստ իս. en mon —, je suis d'avis que vous avez bien fait. || Vivre en son —, se mettre en son —, կեալ ի տան իւրում. être en son —, ի սենեակ իւր՝ ի գրասենեակ իւր առանձնանալ:

Particulièrement, մ. մասնաւորապէս, մասնաւորաբար, ի մասնաւորի, մասնակի, առանձինն, առաւելապէս, մանաւանդ. il vous honore —. On a recommandé — cette affaire. 2. մասնաւորապէս, մտերմաբար, մտերմագոյն. connaître — qn. 3. մասնաւորաբար, մանրամասնաբար, մանրապատում, մի ըստ միոչէ. je vous conterai cela tantôt plus —.

Partie, ի. մաս, բաժին. une bonne —. Une grande —. La meilleure —, մեծ, լաւագոյն մաս. la plus grande —. La majeure — des savants, մեծագոյն մասն գիտնոց. il a employé une — de sa vie à ce travail. Donner une — de son temps aux affaires. Une grande — de la nuit, զմեծ մասն՝ զմեծ ժամս գիշերոյ. la grande — de la journée, զմեծ մասն՝ զօգուտ ժամս աւուրն, *օրուան մեծ մասն. la grande — de l'empire, զմեծ մասն՝ զմեծ կէս պետութեան. le jugement est une — essentielle du génie. — supérieure, վերնամասն. de deux —s, երկմասնեայ. première — d'un livre, նախամասն՝ առաջնամասն մատենի. donner aux pauvres une — de son bien, տալ աղքատաց զմի մասն ընչից իւրոց, *ունեցածին մէկ մասն աղքատաց տալ. une — de l'armée, մի մասն բանակի. les cinq —s du monde, հինգ մասունք աշխարհի.

2. մասն մարմնոյ. appliquer un topique sur la — malade. — douloureuse, blessée, la plus faible. || —s nobles, ազնիւ մասունք, գործարանք կարեւորք կենաց. սիրտն, ծոքն, լեարդն, ուղեղն. || —s naturelles, honteuses, sexuelles, կր. —s, բնական՝ կարեւոր անդամք, բնականք, կարեւորք, պատկառանք, առականք, ամօթոյք. les —s de l'homme, արուական անդամք. —s de la femme, խորոչիկ. հն. **Vagin**. —s génitales, S. **Génitale**. || փ. — de moi-même, հատոր հոգւոյս.

3. ք. մասն. —s du discours ou d'oraison, մասունք բանի.

4. եղ. մասն, մասներգ, մասնաւոր. la — du ténor. Un morceau à deux —s, երկամասն նուագ. les —s d'orchestre. ||Chanter en —, faire sa —, երգել զ— իւր. || փ. faire, tenir bien sa —, բարւոք կատարել զպարտս իւր, զպատշաճն. || մասն, մասնաձուկ. *իւրաքանչիւր երաժշտին երգելու կտորն՝ ձեղի վրայ գրուած. voilà notre —.

5. վճ. մասն, մասնակ. *վաճառելու կամ գնելու դէզ, ապրանք. il a vendu une — considérable de café, de drap.

6. յ. հ. հաշիւ, հաշուեգիր. || փ. եւ ը. —s d'apothicaire, այժմ ասի mémoire d'apothicaire, S. **Mémoire** ա.

7. Tenue des livres en — simple կամ à — simple, պարզատումար, պարզ հաշուեատումար. tenir les livres en — simple կամ à — simple, պարզատումար ունել զհաշուեգիրս, *հաշուեգիրքն պարզատումար բռնել. || tenue des livres en կամ à — double, կրկնատումար. կրկնակ՝ կրկնագիր հաշուեատումար. tenir les livres en — կամ à — double. Compter en — double.

8. հ. բաժ, հարկ «վէրկի». || les —s casuelles, S. **Casuel**.

9. խաղ «փարթի». jouer une —, խաղ մի խաղալ. perdre, gagner une —, կորուսանել, շահիլ զխաղն.

une — de piquet, de paume, de dames, d'échecs, խաղ մի. jouer, faire une — de billard, խաղալ խաղ մի գնդախաղ. || faire la — de qn., խաղալ սովորաբար ընդ ումեք. les soirs je lui lis ou je fais sa —. || — d'honneur, S. **Honneur**. || Coup de —, խաղահարուած. *հարուածն որ խաղին կորուիլն կամ վաստակուիլն կ'որոշէ, եւ փ.՝ որ բանի մի յաջողին կ'իմացուն. || la — est inégale, n'est pas égale, խաղն անհաւասար է, չէ հաւասար, *խաղցողներուն այժն հաւասար չէ. եւ փ.՝ կ'ըսուի երբոր իրմէն աւելի զօրաւոր՝ աւելի վարպետ՝ աւելի յանդուգն մարդու հետ մէկն կռուի. || փ. c'est une — perdue, կորուսեալ է խաղն, *կորսուած խաղ է. կ'ըսուի երբոր մէկն ձեռք զարկած բանն յաջողելու յոյսն կորսնցուներ. || quitter la —, Ծոլոր զխաղն, խոստովանիլ Ձէ ընկերն խաղն վաստկեցաւ եւ փ.՝ յետս կալ՝ ձեռնձափ, է. չիմեքէ, *բանէ մի ետ կենալ՝ քաշուիլ. || փ. խաղ. la comédie ne serait pas moins jouée quand je serais demeuré derrière le théâtre; ma — est bien petite en ce monde (Boss.) || խաղարկու, գործիչ, գործակ. notre religion à nous, c'est notre histoire . . . nous sommes —s dans les scènes que le pinceau nous étale (Chateaub.).

10. խորհուրդ, միաբանութիւն. ils lièrent —, խորհուրդ կապան, միաբանեցան. nous avons fait la — d'aller le voir, խորհուրդ կապաք երթալ տեսանել զնա. il faut remettre la — à demain. La — est rompue.

11. զբօսանք, ճեմ. une — de promenade, ճեմք զբօսանաց, ճեմք. faire une — de promenade, ի ճեմս զբօսանաց ելանել, զբօսնուլ, ճեմել, ճեմ առնուլ. — de plaisir, օրական զբօսանք, զուարճութիւն. faire une — de plaisir, զբօսնուլ, զուարճանալ. faire une — de chasse, յորս ելանել, *որսի երթալ. faire une — de cheval, գնալ ի զբօսանս, զբօսնուլ՝ գնալ ձիով, *ձիով պտրտիլ. faire une — de campagne, ի հով ելանել, գնալ զբօսնուլ ի գեղջ, *գնդ երթալ պտրտելու. il est de toutes les —s de plaisir. Organiser une — de pêche, de promenade à cheval. Cette — a été très agréable, charmante, ennuyeuse, troublée par des fâcheux. || Être d'une —, de la —, լինել ի ծուոյ զբօսանողաց. il était de toutes les —s. || Être de la —, լինել ի համախոհից՝ ի միաբանելոց՝ ի միաբանութենէ. les muses ont été de la — et y ont mis beaucoup d'agrément (Fonten.). || Se mettre de la —, մասնակից՝ կցորդ է.՝ կցորդիլ խմբի. vous ne vous mettez point de la — (Mol.). Heureux, si le cœur ne se met pas de la —! (Montesq.). || — carrée, քառազբօսանք. զուարճութիւն երկու մարդոց եւ երկու կանանց մէջ. faire une — carrée. On voit Glycère en — carrée. || — fine, գաղտնագործ զուարճութիւն. ||c'est

— remise, * կ'բռնի բանի մի որ չէ յաջողած եւ նորէն պիտի սկսուի .

12. մաս , կողմն , կոյս . la — supérieure, վերին —, վերնակողմն . la — inférieure, ներքնակողմն .

13. ոսոխ , դատախնդիր , դատախազ , * մէկուն դէմ դատաստան բնող . sa — l'a fait condamner aux dépenses. — intervenante. Se porter — contre qn. || Forte —, ճգօր՝ զօրաւոր ոսոխ . *կ'ըսուի շատ կուսակից ունեցող մարդու՝ որուն դէմ դատաստան բացուած ըլլայ. || փ. avoir affaire à forte —, ունել ոսոխ՝ Աշնաժի աիագին . jugez à quelles fortes —s j'avais à faire (Marivaux). || — civile, դատախազ , * դատ բացող . il est intervenu dans le procès et il s'est constitué — civile. || — publique, հասարակաց դատախազ , հանրական դատախազ (procureur général). || Être juge et —, լինել դատաւոր եւ դատախազ , *միանգամայն դատաստան բանալ եւ դատել . || prendre qn. à —, ի դատ վարել՝ դատափետ առնել զոք , *մէկն դատաստանի ձգել . || prendre son juge à —, դատ դնել ընդ դատաւորին իւրոյ , * իւր դատաւորին դէմ դատաստան բանալ . || փ. prendre à —, գրել՝ արկանել ուժիք զինեան , * մէկուն վրայ ձգել եղած չարիքն . il n'a point pris le ciel, ni le sort à — (Corn).

14. կողմն (ի դատաստանի) . la — adverse, հակառակ կողմն. les —s, դատախազք . la — de maître un tel a été condamnée. Les —s plaidantes, assignées, դատախնդիր , եկակոչ կողմանք .

15. յ. կողմանք . toutes les —s intéressées sont d'accord. Les —s contractantes, դաշնադիր կողմանք , դաշնաւորք . || եզ. la — lésée, վնասեալ կողմն , վնասեալն . || —s belligérantes, պատերազմող տէրութիւնք . || —s prenantes, պարտատեարք . || ամուսնութիւնընկալ կողմանք .

16. արուեստ , արհեստ . son père est marchand de vin, il le mettra dans la —.

17. բարեմասնութիւն , * յատկութիւն . la principale — de l'orateur, c'est la probité (La Bruy.). Cicéron avec des —s admirables pour un second rôle, était incapable du premier (Montesq.).

18. *En* —, մ. մասամբ ինչ, ի մասն , ըստ մասին , ըստ մասնեայ , փոքր ի շատէ . il n'est héritier qu'en —. Ce bâtiment n'est élevé qu'en —. Vous êtes cause en — qu'il s'en est allé. || երբեմն զեղչի *en*. elle peut passer toute ou — dans un corps (Desc.). || յորժամ ասացուածս կրկնիցի, նշանակէ կիսով չափ, գոգցես, *կէս մի . un corps de troupes composé en — de Français, en — de Suisses կամ զեղչելով զ*en*, composé — de Français, — de Suisses.

19. *Par —s*, մ. մասն առ մասն , մասն առ մասին , *մաս մաս .

Առ. Qui n'entend qu'une — n'entend rien, որ զմի կողմն եւնի լսէ , լսէ եւ ոչ ինչ . ի բաւուք դատել , պարտ է լսել զերկոսին կողմանս , * յա դատաստան ընելու համար պէտք է երկու կողմն եւս լսել . ||qui quitte la — la perd, որ Աոլոր զխաղն կորուսանէ , * խաղն Աոլորն կկորսընցունէ . կըսուի ոչ միայն խաղի , այլ եւ պաշտօնի , վիճակի եւ ձեռնարկութեան համար . || il ne faut pas remettre la — au lendemain, չէ պարտ ի վաղիւ անդր արկանել գխաղն , * խաղն վաղուան պէտք չէ Աոլոր. այսօրուան ընելիքդ պէտք չէ վաղուան Աոլոր . շուտով ընել կրթացած բանդ պէտք չէ ուշացունել :

Partiel,elle (փարսիէլ) ած. մասնական. la somme —elle, մասնագումար . payement —, մասնավճար . 2. մասնական, մասնակի, ըստ մասնեայ. éclipse —elle. Lecture —elle.

Partiellement, մ. մասն առ մասն , մասնապէս , մասնաբար , ըստ մասին , մասնակի, *մաս մաս . payer —.

Partir, ն. հ. բաժանել . || փ. avoir maille à — avec qn. S. **Maille**.

Partir (je pars, tu pars, il part, n. partons; je partais; je partis; je suis parti; je partirai; je partirais; pars, partons; q. je parte; q. je partisse; partant; parti, e. լծ. ընդ **Être**ի կամ **Avoir**ի ըստ իմաստից) չ. մեկնել , գնալ , խաղալ , խաղալ գնալ , * գնալ . partons, օ՛ն արի գնացուք . — pour l'Arménie, մեկնիլ գնալ ի Հայս . — pour la promenade, pour la campagne, գնալ ի ճեմ , ի գիւղ , * պտըտելու՝ գնդ երթալ . il est parti de Paris, մեկնեցաւ ի Փարիզէ , * Փարիզէն գնաց . Il vient de — pour Rome, այն ինչ մեկնեցաւ ի Հռոմ . vous n'êtes pas plus tôt parti qu'il est arrivé կամ vous n'avez pas été plus tôt parti qu'il est arrivé. Il ne fait que de —. Cette voiture, la poste, le courrier part à telle heure. || նե. մեկնիլ , մեկնիլ ի նաւահանգստէ , ուղոյ լ., *գնալ , ճամբայ ելլել. ce navire partira bientôt.

2. մեկնիլ յաշխարհէ, երթալ , մեռանիլ . c'est la règle, ma fille, que je parte la première (Sév.).

3. փ. ճախիլ , վատնիլ , *երթալ . l'argent part.

4. մեկնել , ընթանալ , արձակել , Աուչել , փախչիլ . au moindre signal il part comme l'éclair. La colombe l'entend, part (La Font.). Le lièvre partit comme un trait. || — du pied droit, du pied gauche, սկսանիլ քայլել աջոյ ոտամբ , ձախոյ ոտամբ , *աջ ոտքով , ձախ ոտքով քալելու սկսիլ .

5. եզ. սկսանիլ . partez donc, musicien barbare (Régnard). || փ. — — d'un grand éclat de rire, զրրքիչ բառնալ , բարձրաձայն ծիծաղիլ .

6. ձվ. — juste, կշիռ մեկնիլ՝ ընթանալ . * կըսուի երբոր ձին առչեւի ոտուըներով կսկսի արշաւել . || — de pied ferme, պնդազոյնս մեկնիլ, *ձին մէկէն արշաւեցունել . || — de la main, *մէկէն սանձարձակ Աոլուլ ձին որպէս զի արշաւէ . || ce cheval part bien de la main, այն ինչ սանձարձակ Աոլեալ ձիդ իսկոյն արշաւէ , *այս ձիոյն սանձն Աոլուդ պէս մէկէն կ'արշաւէ . || փ. եւ ը. il part de la main, ասի զառնէ որ փութով կատարէ գխնդիր այլոց. || ա. ընթացք , գնացք ձիոյ. ce cheval a le — prompt, փութընթաց՝ փութագնաց է երիվարդ.

7. արձակիլ , * նետուիլ . le coup qui l'a perdu n'est parti que de lui (Rac.). Quand la foudre s'allume et s'apprête à — (Id.). La flèche part. Le fusil a parti tout à coup. J'ai vu — le coup.

8. սկսանիլ, սկիզբն առնուլ . partez de ce principe. Partant de cette supposition (Buff.). Cette rue part de la place et aboutit au boulevard.

9. ելանել , ծնանիլ , ճագիլ , ուռնել սկիզբն , յառաջ գալ . les nerfs qui partent du cerveau. Les artères partent du cœur Les sons partaient d'un point éloigné. Les vibrations partent de ce point. Du soleil partent sans fin des torrents de lumière (Volt.). Votre compassion part d'un bon naturel (La Font.). Cela part d'un bon cœur. Elle abondait des saillies charmantes qui partaient malgré elle (J.-J. R.).

10. *A — d'...*,նխ. սկսեալ՝ անդրսին ի ..., յետ . à — d'aujourd'hui, սկսեալ՝ անդսին յայսմ օրէ , յետ այսմ՝ սերկեանս առաւ , *այս օրուընէ սկսեալ , այսօրուընէ ետեւ . à — de tel endroit, սկսեալ՝ անդսին յայնմ տեղւոջէ , *այն տեղէ սկսած . à — de ce moment, * այս վայրկենէն սկսեալ . à — du troisième acte l'intérêt de cette pièce diminue.

A — de là, մ. եթէ այդ այդպէս իցէ , եթէ այնպէս համարեցուք , յայնմ հետէ , յայնմ ժամանակէ հետէ , *այն ասենէ ի վեր .

11. դ. չէ պարտ ասել , — à la campagne, — en Italie, այլ — pour la campagne, pour l'Italie, եւ ոչ ասել — en voyage, այլ ասել , — pour un voyage.

Partisan, e, ա. կողմնակից , կուսակից , կողմնաճու , համախոհ , *կողմն բռնող «Քարտիզիքր, Քարտիզք». les —s de César, de la république, des rois. Chacun a ses —s. Être le — de qn. — des deux métaux, երկմետաղեան . || vous n'avez point de — plus sincère (Volt.). || փ. l'éclat de mes hauts faits fut mon seul — (Corn.). 2. —. սիրող , պաշտպան. les —s de la musique italienne. Être grand — des nouvelles inventions. —s de plaisir, զուարճասէրք, հեշտասէրք. 3. հ. հարկապետ. un riche —. Il s'est fait —. 4. զօրավար անկանոն զօրաց . 5. անկանոն զօրք , մեկնազինք . corps de —s. Guerre de —s.

Partitif,ive, ած. ք. մասնական . adjectif —.

Partition (սիօն) ի. տրոհումն . || կգ. —. la — de l'écu, — վահանի .

|| p. —. la — de la tige. 2. եմ. համաձայնել. համօրէն մասունք Յովսեփեանց. la — de Don Juan. երկասիրութիւնն ինքնին. Guillaume Tell est la plus belle — de Rossini.

Partner (փարթներ) ա. S. **Partenaire.**

Partout, մ. ամենայն ուրեք՝ ուսոտեք, ամենուրեք, յամենայնուրեք, ընդ ամենայն տեղս, ընդ բնաւ, ընդ հանուր, *ամէն տեղ. se répandre —, համաստիւռ ծաւալիլ. aller —, être —, passer —, dire —. — on entend des cris. — on voit la douleur, le désespoir et la mort (Boss.). L'exilé — est seul (Lamenais). Je l'évite —, — il me suit. || p. se fourrer —, S. **Fourrer.** || — ailleurs, յայլ ամենայն տեղիս, *ուրիշ ամէն տեղ. ils étaient victorieux — ailleurs. || — où, ամենայն ուրեք ուր եւ, յամենայն տեղիս եւ. — où je trouverai des hommes, je me choisirai des amis (Montesq.). On reprend son bien — où on le trouve. On se moque de lui — où il va. || ***De*** —, ամենուրեքեայ, ամենայն ուստեք, յամենայն տեղեաց՝ կողմանց, *ամէն տեղէ. vous m'avez écrit de —. Voilà des lettres de — et pas une qui m'intéresse.

Առ. On ne saurait être —, չէ մարթ լ. ամենայն ուրեք, *անկարելի է երկու տեղ միանգամայն գտնուիլ, երկու գործի միանգամայն զբաղիլ:

Partschine, ի. հբ. պարչին. հանք ինչ:

Parturiente, ի. ծննդական. գաւակ բերած՝ բերող կին:

Parturition (սիօն) ի. ծննդականութիւն, ծնունդ, որդեծնութիւն, *բնական կերպով՝ առանց օգնութեան ծնանիլն. 2. ծնունդ (անասնոց):

Partzite, ի. հբ. պարզիտ:

Paru, e, անց. **paraître**ի. երեւեալ, *երեւցած. 2. նբ. ի լոյս ընծայեալ, հրատարակեալ. les volumes —s. Les livraisons —es.

Parulia, Parulie, ի. բժ. ընդակ, *ընդերքի ուռեցք. հն. **Épulide.**

Parure, ի. զարդ, զարդարանք, պաճոյժ, պաճուճանք. belle —, գեղեցիկ զարդ. la — d'une femme. Embelli par la —, զարդագեղ, պաճուճագեղ. ne s'occuper que de sa —. N'avoir pas besoin de —. La — ne lui sied pas bien. — recherchée, սեթեւեթ, հպտանք. || փ. les fleurs sont la — d'un jardin. La modestie est la plus belle — d'une jeune fille. Des arbres dépouillés de leurs —s, զարդաթափ ծառք. la — du printemps, — գարնան. ծաղկունք. || sans —, անզարդ, անյարդ. 2. պախճաւանդ. — de diamants, ադամանդեայ՝ ականակուռ —. — de rubis. Avoir des —s de pierres fines. 3. Une —, կուռազարդ. * կուռէ օձիք եւ Ջեզանիք:

Parus (իս) ա.Ջ. գա.**Mésange**ի:

Parvenir (լճ. իբրեւ **Venir**) է. հասանել, ժամանել, ժաման լ., *հասնիլ. — au haut de la montagne. Je n'ai pu — jusqu'à lui. || Faire —, հասուցանել, ժամանեցուցանել, ժաման առնել՝ կացուցանել. || փ. — à un grand âge, à la vieillesse, — յինուլ ի ծերութիւն. — à une extrême vieillesse, ի խոր ծերութիւն —. Vous êtes parvenue jusqu'à être reine (Saci). Son nom est parvenu aux oreilles du roi. Ma lettre parviendra jusqu'à lui. Ce bruit n'est pas parvenu jusqu'à moi. Ne pouvoir — à persuader qn. — à le décider à faire qc. Il est difficile de — à la perfection. 2. փ. —, ելանել, համբառնալ. — aux honneurs, au pouvoir, à une dignité, à un emploi, etc., — ի պատիւ, յիշխանութիւն՝ ի բարձ՝ յաւագութիւն, ի պաշտօն. — au trône, ի Թագաւորութեան ժամանել գահ. le désir de — à de grandes places. || լկ. հասանել ի պատիւ, ի մեծութիւն, ի ճոխութիւն, *պատուոյ՝ հարստութեան հասնիլ. Il ne peut pas manquer de —. Il veut — à quelque prix que ce soit. — par de mauvaises voies. Le meilleur moyen de —, pour —. Que de bassesse, que de peines pour —! Il aurait pu — s'il avait su se vaincre. || Faire —, հասուցանել յաւագութիւնս, ի մեծութիւնս:

Parvenu, e, անց. **Parvenir**ի. հասեալ, ժամանեալ, ժաման. — au haut de la colline, au faite des honneurs. 2. բախտաւիաս, բախտագլուխ. un soldat —. || գ. —, երիկեան, չըտես, *եղբեն տեսնող. c'est un —. Avoir toute l'insolence d'un —. Une —e. Ce sont des —s, երիկեան ոմանք՝ չտեսք են, * երկուան մարդիկ են. état de —, չտեսութիւն:

Parvicolle, ած.կ. կարճապարանոց, *վիզն կարճ:

Parviflore, ած.բ. փոքրածաղիկ, մանրածաղիկ:

Parvifolié,e, ած. բ. փոքրատերեւ, մանրատերեւ:

Parvis, ա. գաւիթ, ժամարան. le — de Notre-Dame, — մայր եկեղեցւոյ. 2. քթ. les sacrés —, եկեղեցի. 3. գաւիթ՝ սրահ խորանի վկայութեան՝ Հրէից հին տաճարին մէջ. 4. յ. les —, գաւիթ, անդաստակ. de ses — sacrés (du temple) j'ai deux fois fait le tour. || Les célestes —, երկինք, արքայութիւն երկնից:

Parvoline, ի. տգ. պարվոլին:

Parvulissime, ած. ամենամանր:

Pas (փա) ա. քայլ, քայլափոխ, ոտնքայլ, ոտնաքայլ, ոտնափոխ, ոտնաքակ, յեղյեղումն ոտից «ատրճ». un —, — մի. le — d'un homme, d'un enfant, d'un cheval. Il comptait ses —, Թուէր զքայլափոխս ոտից նորա. faire un —, քայլել, քայլս փոխել, քայլափոխել, ոտնափոխ լ., ոտնքայլել, *քայլ մի ընել. faire quelques —, առնել քայլս ինչ, *քանի մի քայլ ընել. faire un — en arrière, յետս գնալ քայլ՝ քայլափոխ մի, *քայլ մի ետ երթալ. revenir sur ses —, յետս դառնալ, ետ դառնալ. hâter, presser, précipiter, doubler, forcer, ralentir le —. Pas un —, pas un seul —, եւ ոչ քայլ մի. d'un — pesant et tardif, յոտնէ եւ ճանրաքայլ. passer le —, S. **Passer.** Où s'adressent vos —? ո՞ւր ուղղին քայլք քո. de quel côté tournez-vous vos —? յո՞ր կողմն դարձուցանես զքայլսդ. diriger ses —, *քայլերն ուղղել. vous marchez d'un tel — qu'on a peine à vous suivre (Mol.). || Aller un bon —, marcher bon —, marcher d'un — rapide, արագաքայլ ընթանալ, արագընթաց լ., *շուտ քալել. || à — lents, յամրաքայլ, դանդաղաքայլ, յամրագնաց. marcher à — lents, à — comptés, յամրաքայլ լ., դանդաղաքայլ ընթանալ. || d'un — chancelant, հիւանդաքայլ, գայթ ի գայթ. marcher d'un — chancelant, tremblant, գայթ ի գայթ գընալ. || aller plus vite que le —, ճապընաց՝ քաջընաց՝ փութագնաց լ. || faire un — en arrière, յետս գնալ, * ետ երթալ. || aller à — de loup, S. **Loup.** || Porter, diriger ses — vers un lieu, գնալ՝ դէմ եդեալ գնալ ուրեք. || conduire les — de qn., ուղղել զընթացս՝ զգնացս ուրուք. || s'attacher aux — de qn., գնալ զհետ ուրուք, յարիլ յոք, *ամէն տեղ ձկիսն եառնէն երթալ. || au petit —, à petits —, մանրաքայլ. marcher à petits —, մանրաքայլ ընթանալ. à — égal, aux mêmes —, համաքայլ. premier —, նախաքայլ, սկզբնաքայլ. — cassé, բեկաքայլ. qui a le — ferme, հաստատաքայլ. — militaire, զինուորական քայլ, զինուորաքայլ. à — redoublés, երագաքայլ. || փ. aller à — mesurés, զգուշութեամբ գործել. || marcher de même — que qn., համաքայլ գնալ ընդ ոտից, զուգընթաց լ. ոտից, *ձկիսն հաւասար քալել, քայլերն ձկիսն հաւասար առնել. || du même —, զուգընթաց, համընթաց. suivre les — de qn., զհետ երթալ՝ ընթանալ ուրուք, *ձկիսն եառնէն երթալ. եւ փ. զհետ գնալ՝ հետեւիլ օրինակի ուրուք. || aller, marcher sur les — de qn., ընթանալ զհետ շաւղաց՝ հետոց ուրուք. եւ փ.՝ նմանող լ. ուրուք. || sur les —, ըստ օրինակի, ըստ նմանութեան. sur les — d'Horace. || A grands —, մեծաքայլ, մեծաքայլս, *խոշոր քայլերով. եւ փ. արագ արագ. aller à grands — aux dignités, aux honneurs. || փ. faire des —, de grands —, յառաջադէմ լ., զարգանալ. faire faire de grands — à la science, յառաջադէմ առնել՝ զարգացուցանել զգիտութիւն. || à chaque —, ըստ քայլ քայլ, յիւրաքանչիւր քայլափոխի, *ամէն մէկ քայլին. s'arrêter à chaque —. եւ փ.՝ յամենայն վայրկենի, յամենայն ժամ, յարագաժամ, անդադար, *ամէն առեն. votre douleur redouble et croit à chaque —. || Aller à — de géant dans qc., հսկայաքայլ ընթանալ՝ յառաջադէմ յոյժ լ. իրիք. || aller à — de tortue, կրիայաքայլ յամր ընթանալ, յամրագնաց լ.

քթ. sous les —, ընդ գարշապա-

pop , ընդ ոտիւք . la verdure naît, les fleurs naissent sous ses —, դեղդեղաւք՝ ծաղկունք ընդ գարշապարս նորա բոլորին . les amours naissent sous vos —. L'abîme entr'ouvert sous ses —. || Retourner, revenir sur ses —, ընդ կրունկն՝ յետս ընդ կրունկն դառնալ, գարձ ընդ կրունկն առնել , յետս՝ յետս ընդդէմ դառնալ , * ետ դառնալ . || les premiers —, առաջին քայլք՝ քայլափոխք, նախաքայլք , սկզբնաքայլք . || փ. le premier —, mon fils, que l'on fait dans le monde, est celui dont dépend le reste de nos jours (Volt.). || փ. faire les premiers —, առնել զառաջին քայլս՝ քայլափոխս՝ առաջարկութիւնս . || փ. le premier —, առաջին քայլ՝ քայլափոխ , սկիզբն գործոյ իւրում՝ ձեռնարկի . on est assez embarrassé dès le premier — de cette campagne (Sév.). || փ. tout dépend du premier —, ամենայն ինչ կախեալ է զառաջին քայլափոխէ , *քանի մի յաջողութիւնն անոր սկսելու կերպէն կախուած է . || փ. en être au premier —, * քանի մի մէջ սկիզբն առնի առաջացած չըլլալ ..voilà déjà six mois d'écoulés, et nous n'en sommes encore qu'au premier —.

2. Faux —, Ծռիտա , գայթ, *գրիչն , ոտի ատիճն . faire un faux —, Ծռիտա առնել , գայթել , գրել ., *սխալ քայլ առնուլ , ոտն սահիլ . || փ. յանցանք , վրիպակ, սխալանք, սխալ . faire un faux —, յանցանել , վրիպել , սխալել . la plus haute vertu peut faire de faux — (Corn.). || ասի յ. de faux —. խակ եմ; faux — համարիցի իրեւ բարդ գոյական՝ des faux —.

3. կր. քայլ , քայլափոխ , ոտնափոխ , յեղյեղումն ոտից . այլ եւ այլ եղանակք քայլափոխութեան . — de valse, de ballet. Les — sont simples ou composés, զարդ կամ բարդ են —ք . || — seul, — միմնատար՝ *միոտորիկ . կոյս առ մէկ մարդով . — de deux, de trois, etc., — կրկնակ , երբեակ . . ., *երկու՝ երիք . . . մարդով եղած կերպաւ .

4. գ. քայլ , ընթացք , գնացք , *զօրաց այլ եւ այլ կերպ քայլուածքն . — de charge, յարձակաքայլ , յարձակընթաց . emporter une redoute au — de charge, յարձակաքայլ տիրել բերդակի . — ordinaire, սովորական —. — accéléré, արագաքայլ , արագընթաց —. — redoublé, կրկնաքայլ —. marcher au — accéléré, արագաքայլ՝ արագընթաց լ. || mettre, remettre la troupe au —, ի քայլ՝ ի քայլափոխ ածել զզօրս , տալ քայլել զօրաց. || փ. եւ բ. mettre qn. au —, ածել զոք ի զգաստութիւն՝ ի կառավարումն գործոց . || marcher, aller au —, քայլել , քայլափոխել , ոտնափոխ լ., *քալել . || ouvrir le —, սկսանիլ գնալ , *քալել սկսիլ . || changer de —, n'être plus au —, քայլափոխել , քայլափոխ՝ ոտնափոխ լ., *քայլն՝ քայուածքն փոխել . || au —, ի քայլ , քայլ ի քայլ . conscrits, au —! || — gymnastique, կրնաքայլ , ըմբշաքայլ .

5. եժ. un — redoublé, կրկնաքայլ քայլ , *նուագ մի որուն ամանակն յարմարցուցած է զօրաց քայուածքին.

6. ձվ. քայլ . *ձիու ամենէն դանդաղ քայուածքն . || cheval de —, ընթեր քայլոն եւ հեշտագնաց .

7. քայլ , հետք , գարշապար . on voyait des — d'hommes sur le sable. Les traces de ses —, հետք գարշապարաց նորա . || փ. vous devriez baiser chacun de ses —, la trace de ses —, պարտ էր քեզ համբուրել զքայլս ոտից նորա , զհետս գարշապարաց նորա . երախտագէտ յոյժ լ. նմա .

8. քայլ, քայլաչափ. mesurer au —, քայլաչափել. ce pistolet porte à tant de —, à tant de —. Avancer, reculer, s'éloigner d'un —, քայլ մի յառաջել , նահանջել , հեռանալ . il y a tant de — à la lieue française. Il est tombé à dix —.—géométriques, քայլ երկրաչափական , 5 ոտք կամ 1 մ. 62. ||il n'y a qu'un —, քայլ մի եւեթ է , *քայլ մի է. խիստ քիչ ճամբայ է. il n'y a qu'un — d'ici chez moi եւ փ.՝ սակաւ ինչ՝ գոյզն խարխ է , * խիստ քիչ տարբերութիւն կայ . il n'y a qu'un — du plaisir à la douleur, de la vie à la mort. De la première chûte à la dernière, souvent il n'y a qu'un — (Fléch.). Il n'y a qu'un — à faire entre le relâchement et le crime (Mass.). || նոյնպէս ասի à deux —, à quatre —, մօտ , մերձ . une petite maison à deux — de la ville. Nous étions à deux — l'un de l'autre. Je demeure à quatre — d'ici. Notre hôtel est à dix — de l'église. || փ. voyant à deux — de vous la prison et la mort. || Ne pas quitter d'un —, մերձ կալ , *մօտ կենալ . je ne le quitte pas d'un —. || D'un —, եւ ոչ քայլ մի , բնաւ , ամենեւին . il ne veut pas s'éloigner, reculer, avancer d'un —. Il ne faut pas le quitter d'un —, d'un seul —. || փ. à cent —, հեռի յոյժ . *շատ հեռու .

9. անցք , ճանապարհ . fermer le — à qn. Forcer le —. || Un mauvais —, դժուարին՝ վտանգաւոր անցք . elle évite heureusement tous les mauvais — (Hamilt.). Il y a là un mauvais —. || փ. դժուարին՝ վտանգաւոր պայման՝ վիճակ . il faut avec honneur franchir ce mauvais —. || փ. tirer d'un mauvais —, ազատել՝ գերծուցանել ի դժուարին ինչ իրաց . se tirer d'un mauvais —, գերծանիլ՝ ազատիլ ի դժուարին ինչ իրաց . || նոյնպէս ասի un — glissant, dangereux, périlleux, hasardeux, délicat, դժուարին՝ վտանգաւոր պահ՝ ժամ՝ առիթ . passer sans péril le — glissant du tête-à-tête (Marmont.).Quoi ! les abandonner en ce — dangereux ? (Corn.). Il sait bien se tirer d'un — si hasardeux (Id.). Je devins pressant, le — était délicat (J.-J. R.). || փ. passer le —, S. Passer. || Sauter le —, վեռանել. || փ. franchir, sauter le —, ոտ ոտիւն յառնն առնել զիմն, *վերջապէս չուզածն ընել . il a hésité longtemps à se marier, mais enfin il a franchi, il a sauté le —.

10. պահակ , դուռն , կիրճ , կապան , անձուկք «կէչիա» . le — de Suse, des Thermopyles. Gagner le — de la montagne.

11. կիրճ , նեղուց , անձուկք ծովու «պօղազ». le — de Calais.

12. սեամբ «կշիք» . elle causait sur le — de la porte. Il était sur le — de sa porte.

13. աստիճան , սանդղամատն . prenez garde, il y a un —. Il y a quatre — à monter.

14. փ. գահերիցութիւն , գլխաւորութիւն . le parlement avait le — sur les autres compagnies. Avoir, prendre le — sur qn. Céder, discuter le — à qn. || փ. avoir le —, գեր ի վերոյ լ., յաղթել , յաղթանակել , || փ. l'esprit doit sur le corps prendre le — devant (Mol.). || Donner le — à qn., առ քաղաքավարութեան Ծողոպել ուժեք նախ անցանել .

15. փ. քայլ , քայլափոխ, գնացք, արար. tous mes — ont été des égarements, ամենայն գնացք իմ եղեն զարտուղիք . un — hors du devoir nous peut mener bien loin (Corn.). Si mes accusateurs observent tous mes — (Rac.). Il assure nos — craintifs (J.-J. R.) || — de clerc, S. Clerc.

16. քայլ , քայլափոխ , երթեւեկ , փոյթ , ջան , հնար , բանագնացութիւն , հոգ , խնամ . faire des — pour qn., pour qc., փոյթ ի մէջ առնուլ , հոգ յանձին ունել , ջան դնել , հնարս հնարիլ , բանագնաց լ. faire bien des — pour obtenir une place, ջան ի գործ արկանել առ ընդունել զպաշտօն ինչ . cela lui a coûté bien des —, bien des — inutiles. Ne pas ménager, ne pas épargner ses — dans une circonstance. Vous perdriez vos —, je ne ferai pas un —, un — de plus, չարարիցս եւ ոչ մի քայլ. regretter, plaindre ses —. || ասի եւս — et démarches. || Salle des — perdus, սրահ կորուսեալ քայլափոխից . նախասրահ դատարանաց եւ երկաթուղեաց կայարանաց . mettre une chose au rang des — perdus, անիծոյն առնել զիմիրն :

17. շն. քայլ , կռիւ , ոտնկռիւ . || — de vis, քայլ պտուտակի , պտղոսակ , պղպսիկ . || — d'âne, գայլ (բերանոյ ձիոյ). եւ ն. p. S. Tussilage.

18. — *à* —, մ. քայլ առ քայլ , քայլ քայլ . s'avancer, aller — à —. || փ. il faut marcher — à — dans cette voie, քայլ առ քայլ պարտ է գնալ յայսմ ճանապարհի .

19. *de ce* —, *tout de ce* —, *tout d'un* —, մ. անդէն , առ ժամայն , անդէն ի նմին ժամու . allons-y de ce — (Corn.). J'y vais tout de ce — (Id.). Et tout d'un — s'en va trouver Janot (La Font.).

20. առ. — à — on va bien loin, քայլ առ քայլ գնայ որ հեռի յոյժ ,

*քայլ քայլ շատ հեռու կերթայ մարդ. բանի մի առանց ընդհատելու աշխատելով՝ շուտով առաջ կտանի մարդ . || il n'y a que le premier — qui coûte, առաջին քայլափոխն է միշտ դժուարին . * ամէն բանի մէջ դժուարինն է սկսիլն . || la peur a bon —, քաջընթաց՝ քաջագնաց է երկիւղն , *վախն շուտ քալել կուտայ :

Pas, մ. ոչ , ոչ բնաւ , մի՛ . սաստկացուցանէ զբօրութիւն *ne* բացասականի . je ne le veux —, չկամիմ՝ ոչ կամիմ զայն , * զայն չեմ ուզեր. n'y allez —, մի՛ գնայր այդր, *հոն մի՛ գնար՝ մ'երթար . je n'entends — cela. Il m'est indifférent d'écrire ou de ne — écrire. Je ne mange — depuis un mois. || հարցական n'avez-vous — été là? չգնացի՞ր այդր , *հոն չգնացի՞ր . ne m'avez-vous — appelé? || պիտակաբար *pas* բացատ երբեմն , եւս՝ առանց *ne*ի՝ ի հարցական խօսս . fit-il — mieux que de se plaindre? (La Font.) Nomme-t-on — aussi mouches les parasites? (Id.). Viens-tu — voir mes... (V. Hugo). || զեղչի *pas* եւ *point* առաջի *ni, rien, jamais, plus, aucun, persomne* բառից . je ne l'aime, ni ne l'estime. Cela ne vaut rien. je ne le verrai jamais, je ne lui parlerai plus. || *Pas* դնի բացառաբար առաջի գոյականաց , Քուց , են.՝ լռելեայն իմանալով զբացառութիւնն եւ զբայ . — d'argent, — de Suisse. Pauvre esprit, — deux mots! (Mol.). || *Pas* դնի բացառաբար առաջի բազում մակբայից՝ ի բացասական պատասխանի. avez-vous de l'argent? — beaucoup, — trop. Vous êtes donc facile à contenter? — tant que vous pourriez penser (Mol.). || ը. — vrai? փկ. n'est-il — vrai? || ա. un — grand'chose, այր դանգարժեայ, *մեծ բան մը չէ . || *non — que,* փկ. ce n'est — que, ոչ եթէ զի. il se déclara contre lui, non — qu'il fût son ennemi, mais... || *il n'est — que... ne,* անշուշտ, անտարակոյս . il n'est — que vous ne confessiez quelqu'un (Pasc.). || — *aussi,* եւ ոչ , չէ իսկ. il n'est donc — juste que nous les trompions (Pasc.). || *Ne... — que,* ի բանիդ je n'ai — que ce livre, վրիպակ մեծ է :

Pasan (փազան) ա. կ. տ. **Oryx.**

Pascal, e, ած. զատկական . agneau —, գառն —, պասեք . 2. զատկական . la communion —e.

Paseng (փազան) ի. կ. տ. **Oryx.**

Pasigraphie (փազիկրաֆի) ի. համագրութիւն , համագիր :

Pasigraphier, ն. համագրել :

Pasigraphique, ած. համագրական , համագիր :

Pasilalie, ի. ամենախօսութիւն . *ամենէն խօսուած լեզու :

Paspale, Paspalum, ա.բ. մամշայ . ազգ կորեկի :

Pasquin, ա. խեղկատակ . cet homme est un —, n'est qu'un —, — է այրդ . 2. գրուած . faire courir un —. 3. ծաղայ կատակերգութեան:

Pasquinade, ի. երգիծաբանութիւն , խեղկատակութիւն . faire des —s. [խեղկատակել :

Pasquiner, ն. երգիծաբանել ,

Passable, ած. անցանելի, չափաւոր , հանդուրժական , հանդուրժելի , բաւական , * ձեռք առուղ . une pièce —. Ce vin n'est pas excellent, mais il est —. Cette femme n'est pas si laide que vous disiez, elle est —. Cet acteur est —. Ces vers sont —s.

Passablement, մ. չափով իմն , չափաւորապէս , լաւ բաւականի , *ձեռք առնել չափ . il s'est acquitté — bien de ce message, de ce rôle. Ce vin est — bon. J'entends — l'arménien. Je sais lire —. Ses mains sont — grandes. Il est — sot.

Passade, ի. անցուդն, անց «կէս մի , կէսիտ». ce gîte est assez bon pour une —. || de —, en —, ի յանցին , յանցանելն, *անցնելու առեն. le P. Goutery prêchant de — dans une ville huguenote. || փ. une réputation de —, անցաւոր՝ վաղանցուկ համբաւ . des charlatans qui ont usurpé une réputation de — (Volt.). || A la —, յանցի , ի հարեւանցի . conférer à la — sur une matière (St-Sim.) || En —, ի. յանցին . elle sort de l'Odéon . . . et s'en va en — aux Folies-Saint-Germain jouer le . . . (Sarcey). || Cela est bon pour une —, բարեբ է այս վասն միոյ նուագի , *մէկ անգամուան լաւ է այս . 2. փ. եւ բ. անցաւոր սէր կամ հաղորդութիւն ընդ կնոջ . avoir une —, quelques —s. Il n'était ni assez riche ni assez sot pour payer si chèrement une — (Volt.). 3. փ. անցաւոր ախորժք՝ ախորժակ. vous n'avez jamais eu qu'une passion véritable, celle de faire du bien; tout le reste n'a été que —s (Volt.). 4. հ. մոյր . * ճամբու վրայ ուզուած ոտորմութիւն . demander la —, ի մոյր շրջել . donner la — à qn. 5. ձվ. երթեւեկ (ձիոյ). 6. զխ. խաղացք , յառաջխաղացութիւն . հն. **Passe.** 7. անց . * այն գործողութիւնն որով լողացողն ուրիշ լողացողն ջրին մէջ կ'ընկղմէ ու իւր տակէն կ'անցունէ. donner une —.

Passage, ա. անց , անցք , անցումն. le — de l'armée, des troupes. Le — des Alpes par Annibal. Le — de la mer Rouge. Le — d'un pont, d'un fleuve, du Rhin. — d'air, օդանցք . || cette route est d'un grand —, անցաւոր յոյժ՝ բազմակոխ՝ * շատ բանուկ է ճանապարհդ .

2. անց , տեղատեղութիւն , խաղացք , չու . le — des bécasses, des cailles, des harengs. || oiseau de —, Քուչուն անցաւոր՝ բնակափոխ՝ տեղափոխ՝ օդափոխ . եւ փ.՝ տեղ մի քիչ ժամանակ կեցող մարդ . || փ. de —, անցական , անցաւոր, վաղանցուկ , սակաւժամանակեայ . un bonheur de —. || De —, առժամանակեայ . l'armée fit quelques camps de — (St. Simon).

3. անց , * անցնելու ժամանակն . son — fut court.

4. անցք , ճանապարհ , *ճամբայ. donner —, անցս տալ . S. **Frayer.** Il nous ferme le —. Une carrière lui ferme les —s. Il se trouve sur le — des grands. Au milieu d'eux je me fais —, ընդ մէջ նոցա բանամ ինձ անցս , հորդեցի ինձ ճանապարհ . ôtez-vous du —. փ. je puis donner — à mes tristes soupirs (Corn.). Les —s dans les montagnes, լեռնանցք , լեռնամէջք . || փ. il me trouvera sur son —, յանցս իւր՝ զճանապարհաւ իւրով գտցէ զիս , *սպառնալեօք կ'ըսուի որուն արգելք կուզէ մէկն ըլլալ. || au —, sur son —, յանցս , զճանապարհաւ ուրուք , * մէկուն ճամբուն վրայ. je vois voler partout les cœurs à mon — (Rac.). Il l'attendit au —. Ce sont des fleurs qu'on jette partout sur votre — (Volt.). || փ. en tous lieux les chagrins m'attendent au — (Boil.)

5. անցապան , կրպականոց . *մեծ քաղաքաց մէջ վրան գոց ճամբայ ոտքով քալողներու . — éclairé au gaz, գազալոյս —. un — couvert de vitrage. Construire un —. Le — des Panoramas.

6. ճ. անցք . * նեղ ու կարճ ճամբայ երկու բնակարանաց մէջտեղն .

7. անցք , նաւաչու , նաւագնացութիւն, նաւարկութիւն . — de Toulon à Alger. Nous avons eu un beau temps pendant notre —. Un brick américain me donna — à son bord (Chateaub.). || — de la ligne, գիծ անցից , անցագիծ . *նաւի մի գիշերահաւասարի գծին տակէն անցնելու ժամանակն .

8. անցագին . գին նաւարկութեան. as-tu payé ton — sur le bateau à vapeur? Le — de sa famille en Amérique lui a coûté fort cher.

9. անցաբաժ . բաժ անցից , *կամըրջէն անցնելու առթք . payer le —, son —. Le — du pont appartient à une compagnie.

10. աս. անցք , առտղանց . * այն ժամանակն յորում աստղ մի կ'անցնի դիտողին աչքին եւ ուրիշ մարմնոյ մի մէջտեղէն . observer le — de Vénus sur le disque du soleil. || — du méridien, — միջօրէականի . * աստղի մի ամենաբարձր եղած ժամանակն՝ հաւասար հեռու արեւելքէն եւ արեւմուտքէն .

11. ձվ. անցք , ճեմք , սիգաճեմ [բանց . ընծացք երիվարի .

12. point de —, պահակ՝ կիրճ լե-

13. — de niveau, à niveau, հարթաչաւոակ անցք . * երկաթեայ մի հաստատակ ճամբու հանդիպած տեղն.

14. փ. անց , անցումն, փոխումն . — d'une vie à l'autre. Le — du jour à la nuit, d'un ton à un autre, etc. Le — de cette idée à celle qui la suit est trop brusque, n'est pas bien ménagé.

15. նկ. անցք. աստիճանաւոր յաջորդութիւն երանգաց գունոց՝ ամենամուխէն մինչեւ ամենապայծառն , յաջորդութիւն ստուերաց ամենաձանձրէն մինչեւ ամենաթեթեւն .

16. փ. անցք. փոփոխութիւն վիճակի, տրամադրութիւն հոգւոյ. la république de Marseille n'éprouva jamais ces grands —s de l'abaissement à la grandeur (Montesq.). Le — d'un amour violent à une haine implacable. Rien n'est moins surprenant que le — de la méchanceté à l'abjection (J.-J. R.).

17. փ. անցք. սակաւատես ինչ. chacun veut de la vie embellir le — (Gilbert). || La vie n'est qu'un —, անցք՝ սուերք են կեանք մեր.

18. փ. անցք. փոխում յաշխարհիէ, մահ. la religion seul a des secrets pour ce terrible — (Staël).

19. անցք, հատուած, վկայութիւն, *կտոր. — obscur, difficile. Citer, commenter, expliquer un —. Voilà le — entier du saint prophète. Un beau — de Bossuet.

20. եմ. երգանց, նուագանց. *երգի՝ նուագի մի անցքն, ce — est charmant. Faire un beau —, des —s. Il y a bien des —s dans cet air. Notes de —, անցախազք.

21. անցք. *նարտ խաղին մէջ ոտխին քար շարժելու բաց Ծողած տեղն.

22. անցք. *այլեւայլ դեղերէ անցունելով մորթին տրուած պատրաստութիւնն.

23. զ. անցք, խաղացք. մանաւանդ շարժմունք զօրաց. — de défilé, de lignes.

Passager, ն. ած. ճեմեցուցանել. — un cheval, —՝ սիգացեմ ընթացուցանել զերիվար, *ձին սիգացեմ քալեցուցանել՝ վազցուցանել. 2. չ. ճեմիլ, սիգացեմ ընթանալ երիվարի, *սիգացեմ քալել՝ վազել ձիոյ:

Passager, ère, ած. անցաւոր. les grues sont des oiseaux —s. Je suis médecin — qui vais de ville en ville (Mol.). 2. փ. անցաւոր, վաղանց, վաղանցիկ, վաղանցուկ, երագանցուկ, դիւրակապուտ, սակաւատես. la mauvaise foi ne peut avoir qu'un succès court et — (Rollin). La beauté est —ère. Les plaisirs de ce monde sont —s. Chagrin —. Fleurs —ères, անցաւոր՝ վաղաթառամ՝ վաղաթարշամ՝ դիւրաթառամ՝ դիւրախամրուր ծաղկունք. goût —. Des biens —s. 3. գ. անցաւոր, անցորդ, ուղեւոր. je l'ai ouï dire à des —s. Il accueillit le jeune —. Les hommes ne sont que —s sur la terre. 4. նաւորդ, նաւագնաց. il y avait plusieurs —s sur ce bâtiment. La voix de la —ère expirait sur la vague. || դ. մի՛ ասեր une rue —ère, այլ ասա՛ une rue passante.

Passagèrement, մ. հարեւանցի, սակաւ ժամանակ եւ եղ, *քիչ առենի համար. il n'est ici que —.

Passagèreté (ժէրթէ) ի. անցաւորութիւն, տեղափոխութիւն. la — des oiseaux de proie (Buff.).

Passale, ա. մր. փայտփոր. 2. բ. պատճան, պատճանակ:

Passant, e, ած. անցաւոր, անցիկ, վարուն, բազմագնաց, բազմակոխ, *անցուկ, բանուկ. une rue —e. || Chemin —, արահետ, *բանուկ ճամբայ. || կգ. գնայուն. animaux —s, — կենդանիք. 2. գ. անցաւոր, անցորդ, *անցնող. rassembler, amasser, dévaliser, regarder les —s. Vendre du vin aux —s. Demander qc. aux —s. 3. ա. անցոց. — de baudrier.

Passarille, ա. S. Passerille.

Passation (սիօն) ի. գտ. դաշնադրութիւն. *դաշինք դնել՝ անցունել. la — d'un contrat, դաշնադրութիւն. — d'un acte.

Passauite, ի. հբ. պատարաքալ. հանք գտեալ ի Պատոյ ի Պաւերիա:

Passavant, ա. նե. ազատագիր. *մաքսն վճարուած կամ մաքսէ ազատեղած ապրանքն տանելու հրամանագիր. se faire délivrer un —.

Passe, ի. անց, տեղափոխութիւն, չտ. (Ծուխոց). *ճամբորդ Ծըուխոց երկրէ երկիր անցնիլն. une — de pigeons ramiers. Le temps de la —. Il y a deux —s d'ortolans. 2. գխ. խաղացք, յառաջխաղացութիւն. faire des —s, յառաջախաղ՝ յառաջախաղաց է. 3. բգ. խաղացք, ձեռնհաշարժութիւն. *մագնիսացունողին մագնիսացելոյն վրայ ձեռքով ըրած շարժմունքն. 4. անցք. *երկաթի կամարիկ մականախաղի (jeu de mail) ուսկից գնդակն պիտի անցնի. cette — est trop large, trop étroite, est faussée. || Être, se mettre, venir en —, է.՝ կալ՝ գալ հանդէպ անցից, *անցքին դիմացն ըլլալ՝ կենալ՝ գալ. || փ. պայման, հանգամանք, ձեռնհասութիւն, ձեռնածութիւն. || բ. être en — de, ձեռնածիգ՝ ձեռնհաս է. ի յաջողել գիմն. il est fort peu d'emplois dont je ne sois en — (Mol.) Il est en — de devenir officier. || Être en belle —, dans une belle —, ձեռնածիգ՝ ձեռնհաս՝ յաջողեալ յոյժ է., *շատ յաջող վիճակի մէջ ըլլալ. il est en belle —, յաջողեալ է նմա. եւ հակառակ մտօք n'être pas dans une belle —, être dans une mauvaise —. N'être pas en — de réussir, չլինել ձեռնհաս յաջողելոյ. || mettre en — de, յաջողել, ձեռնածիգ՝ ձեռնհաս առնել իրիք, *բան մի ընելու կարող ընել՝ յաջող վիճակի մէջ դնել. || լկ. mettre en —, յաջողել, ձեռնհաս առնել, *կարող ընել, յաջող վիճակի մէջ դնել. . . met un homme en —. Qu'aviez-vous fait pour vous mettre en — et vous faire connaître? (Vauven). || փ. la —, les —s, պայման անձին, վիճակ. dans la — où j'étais à la cour, il ne me convenait plus de fréquenter des maîtres d'hôtel (Lesage). 5. խաղացք. մանաւանդ շարժումն մարմնոյ ի կաքաւ. || գըրկախառնութիւն ի պարու. 6. նե. անցք, կիրճ, նեղուց. sonder une —. 7. lettres de —, անցագիր. *Ծուղի տրուած մէկ պաշտօնէ միւսն անցնելու. 8. անցք. *ամէն մէկ առնուած խաղին դրուած նշաններն. mettre sa —. Gagner la —. La — est double. 9. անցք, լրումն. *հաշիւ ամբողջացունելու համար քանի մի հատ տուակի վրայ աւելցուցած փոքրիկ գումարն. vous me devez soixante-deux francs, et vous ne me donnez que trois pièces de vingt francs; il me faut encore deux francs pour la —. || La — du sac, գին քսակի. *ընդունուած տուակն պարունակող տոպրակին գինն. 10. մոյթ, ողորմութիւն (տուեալ անցաւորաց). 11. տպ. main de —, անցատրցակ. *ձեռք մի Ծուղի ամէն մէկ պրակէն (rame) աւելի տրուած՝ տպագրութեան առն աւրուած ԾերՁերուն տեղն բռնելու համար. la main de — est réglée à un dixième en sus du tirage. 12. անց. *կ'ըսուի բախտանիւին (roulette) մէջ 18էն վեր եղած Ձիւերն:

Passé, e, անց. անցեալ, *անցած. une rivière —e à la nage, վտակ ի լող —, *լողալով —. 2. անցուցեալ, տարեալ, *անցուցած, տարուած. les morts —s de l'autre côté du Styx par Charon. La main —e sur le dos du chat. 3. անցուցեալ, մուծեալ, արկեալ, *անցուցած, խօթուած, դրուած. un anneau — au doigt. Un habit — à la hâte. Le bras gauche — dans son bouclier. || կգ. épées —es en sautoir, խաչածեւ — սուիրք. || queue de lion —e en sautoir, ձեւ առիւծոյ երկնից. 4. խոցեալ. leurs habitants —s au fil de l'épée (Boss.), բնակիչք նոցա ընդ սուր հանեալ, *Ձէկ անցուցած. 5. քամեալ, պարզեալ, Ծոխեալ. une liqueur —e avec beaucoup de soin. 6. անցեալ, սահեալ անցեալ, *անցած. les événements —s. Trois ans déjà —s. Ce peu d'heures saintement —es dans les plus rudes épreuves (Boss.). Il est dix heures —es. || La semaine —e, անցեալ եօթնեակ, յանցեալ՝ յանցելումն եօթնեկի, *անցած շաբաթ. l'année —e, l'an —, յանցեալ՝ յանցելումն ամի, *— տարի. 7. անցեալ, որ ոչ եւս է, *անցած, անցած գնացած. il lui rappelait ses victoires —es, զկանխակալ յաղթութիւնս նորա յուշ աճէր նմա. les choses —es. Se ressouvenir de ses fautes —es. On connaît sa vie —e. Oublier les services —s. || բ. Participe —, S. Participe. 8. անցեալ, Ձառամեալ, Ձարշամեալ, *անցած, Ծոռմած. des étoffes —es, գունատեալ՝ գունաւ՝ ժժգոյն՝ *անցած՝ գոյնն նեռած պատառաք. des couleurs —es. Une viande —e, անցեալ՝ ապականեալ՝ *անցած միս. une fleur —e, Ձառամեալ՝ Ձարշամեալ՝ *անցած՝ Ծոռմած ծաղիկ. une poire —e. Elle est fort —e; mais je pense qu'elle a été assez jolie (Marivaux). 9. ընկալեալ, ընդունելի լեալ. la loi —e à une grande majorité. Il m'envoie un pouvoir — devant notaire. || Être — maître, ճարտար՝ ճարտարապետ յոյժ է., *շատ վարպետ՝ վարպետութիւն ըլլալ. le renard était — maître en fait de tromperie (La Font.). 10. արարեալ, հաստատեալ, կռեալ. convention —e. 11. — en habitude,

սովորութիւն լինալ՝ *սլաք . 12. նե. աւելի քան զ . . . * անդին , անցնելէն յետոյ . — l'équateur, l'homme n'est ni Anglais, ni Hollandais, ni Français . . . ‖ վինի , յետ , *. . . է յետոյ , . . . ն անցնելէն յետոյ . — le mois de juin, le rossignol ne chante plus. — cet âge. — minuit, dix heures. 13. անցիկ . *սեռական մի մասնաբանիւս ասդնագործ :

Passé, ա. անցեալն , * անցած բան՝ խօսք . oublions le —, մոռացուք զանցեալն . il ne faut plus se souvenir du —. Son — ne lui est pas favorable. 2. անցեալն , անցեալ ժամանակ. dans le —, յանցեալն . dans le — et le présent, յանցեալսն եւ ի ներկայս . le — et le présent nous garantissent l'avenir (Boss.). ‖ Comme par le —, որպէս յանցեալսն, որպէս երբեմն , յետանդն , որպէս յերէկն եւ յետանդ , որպէս միանգամն եւ միւսանգամն . ‖ par le —, յանցելոյն , յերէկէ եւ յետանդէ , *անցեալէն . 3. բ. անցեալ . — défini, indéfini, յարակատար, անցեալ անորիշ :

Passe-canal, ա. ջրանցիկ , ջրանցանաւ , *ջրանցքն անցնելու նաւակ . des passe-canaux.

Passe-carreau, ա. արդիւնատախտ . տախտակ արդիւնի դերձակաց . des —x.

Passe-cheval, ա. ձիանցանաւ . *ձիեր անցուցանելու նաւակ . des passe-chevaux.

Passe-corde, ա. չուանամատ-
Passe-cordon, ա. լարամախաձ. des —s.

Passe-debout, ա. անցահիւրանման . *վաճառք մի քանի մի քաղաքէ անմատոյց անցուցանելու հրաման .

Passe-dix (փասդիս) ա. տասնանց . *երեք բուէով խաղ մի , ուր խաղցողներէն մին գրաւ կդնէ տասնէն աւելի բռնելու . jouer au —. des —.

Passe-droit, ա իրաւանց . առանձինն շնորհք , արտօնութիւն . *իրաւանց եւ սովորութեան դէմ եղած շնորհք . on l'a reçu docteur sans l'examiner, c'est un — qu'on a fait en sa faveur. 2. անիրաւութիւն . on lui aura fait quelque —. Il a essuyé, éprouvé bien des —s.

Passée, ի. անց, անցուդն . ils ont eu plusieurs —s de gens de guerre. 2. անցք, կոցարանց. *կոցար Քրէնոց (bécasses) իրիկունն անտառէն դաշտ երթալն . prendre des bécasses à la —. 3. ո. անցք՝ հետք երէոց . les —s des bêtes fauves. 4. ձր. անցք. *ձկնեղն ձգուած ուռկանին տանելու համար խոտերն կտրած տեղն . 5. ար. անցք . * կկոցին երթալ գալն . la — de la navette.

Passefilage, ա. Քելանցուդն . elle entend très bien le —.

Passefiler, ն. Քելանցել . * Քել անցուցնելով կարկտել . — un bas, un mouchoir, une étoffe.

Passefilure, ի. Քելանց , * Քելանցած բան . voilà une — remarquable.

Passe-fin, ած. խորամանկ , խրթազէտ, *վարպետորդի . ces maîtres —s (les jésuites).

Passe-fleur, ի. բ. պուտ ակելինի չիչէլի». հն. **Anémone**. Des —s.

Passéger (փասէժէ) ն. S. **Passager**.

Passe-lacet, ա. անցախոպց . *մեռապի կտոր որով խրպացն օղակի կանցնուի . des —s.

Passement, ա. հիւսակ .— d'or, ոսկեայ —. — d'argent, de soie, արծաթի, մետաքսեայ՝ մետաքսեայ —.

Passementé, e, անց. հիւսակեալ . habit —. Des manches —es.

Passementer, ն. հիւսակել . պատել՝ զարդարել հիւսակաւ . — un habit.

Passementerie, ի. հիւսակագործուածքն, հիւսակավաճառութիւն. 2. հիւսակը , հիւսակագործք :

Passementier, ère, գ. հիւսակագործ , հիւսակավաճառ :

Passe-méteil (փասմէթէյ) ա. S. **Méteil**.

Passe-musc (փասմիւսք) ա. կ. փիշկ մշկոյ «միսք քիտիս». des —. հն. **Civette**.

Passe-parole, ա. ը. անցախօսք, անցաբարբառ, անցահրամանն. *գրնդի մի գլուխն արուած հրաման որ բերնէ բերան մինչեւ ծայրն կհասնի . des —.

Passe-partout, ա. համաբանանալի . *շատ դուռ բացող բանալի . 2. համաշրջանակ. mettre un —. 3. ապ. շրջագործ . des —.

Passe-passe, ա. passe-passe կամ tours de —, ձեռնածութիւն , սարքփաճանք «ճօգգապազլրգ». voilà un beau tour de —. Faire des tours de —. 2. փ. եւ բ. —, ճարտար խաբէութիւն . faire des tours de —, խաբել , պատրել . ‖ ce n'est pas jeu de —, չէ ինչ պատրանք . 3. * բոլորգալ , տղոց ձեռք ձեռքի տալով կլոր պարնին . des —.

Passe-perle, ա. մարգարտանց , մարգարտաձել . բարակ երկաթի Քել . des —.

Passe-pied, ա. ոտնանց . *տեսակ մի կաքաւ եւ երգ. danser le —. Après le dîner ils dansèrent des —s merveilleux (Sév.). Ils font des —s.

Passe-pierre, ի.բ. բարբիկ «Քաշ գբրան» . հն. **Perce-pierre, Saxifrage**. des —s կամ —.

Passepoil, ա. գիկ «գէհ» . mettre un — à la couture d'un pantalon. Les —s servent à distinguer les différents corps de troupes. Des revers bleus avec un — rouge. Des —s կամ —.

Passeport, ա. անցագիր , անցաՔուղՔ «փասափօրՔ». délivrer un —, — ած . faire viser un —. — pour l'étranger. ‖ Demander ses —s, խնդրել զ—ս իւր, *իւր —ներն ուզել . կ'ըսուի երբոր դեսպան մի պերսիենէ մի գոհ չըլլալով Պոլսոյ երթալ ուզէ . ‖ bureau de —s, անցագրատուն . 2. փ. —, * բան մի անցնիլ՝ ընդունուիլ ընող . l'allégorie sert de — aux vérités les plus hardies. Le peu de charme de son style servit de — à la hardiesse de ses idées (d'Alemb.). Des —s.

Passer, ն. անցանել , գնալ , չուել , *անցնիլ . — en Arménie, — ի Հայաստան. — de France en Angleterre. — par Paris, անցանել ընդ Փարիզ , *Փարիզէն անցնիլ . — par les champs, անցանել ընդ արտաքայս . où on passe difficilement, դժուարանցելի. difficile à —, դժուարանցանելի . — sur un pont, sur une planche, անցանել ընդ կամուրջն, ընդ տախտակն , * կամրջի , տախտակի վրայէն անցնիլ . — sous le pont, անցանել զկամրջատ , *կամրջի տախտակէն —. — par la porte, անցանել ընդ դուռն , *դռնէն անցնիլ . je passerai, je ne passerai qu'après vous. Ils passèrent à quatre pas de nous, *մեզմէ չորս քայլ հեռու անցան. ‖ — devant, անցանել՝ գնալ առաջի որուք , * մէկուն առջեւէն անցնիլ՝ երթալ . — devant. եւս՝ անցանել զամաբ , յառաջագահ լինել . եւ փ. անցանել , նախամեծար լ., *. . . վեր անցնիլ . ses plaisirs passent toujours devant ses devoirs (Maintenon). ‖ — chez qn., անցանել՝ գնալ ի տուն որուք , * մէկուն տունն անցնիլ՝ երթալ . je passerai chez vous ce soir en allant au spectacle. ‖ Ne faire que —, անցանել եւեթ , *անցնիլ միայն , ամենեւին չկենալ . je n'ai fait que — à Versailles եւ փ. սակաւատեւ լ. l'autorité n'a fait que — dans vos mains. Galba, Othon, Vitellius ne firent que — (Montesq.). ‖ — sous le joug, S. **Joug**. ‖ — sous les lois, անցանել՝ մտանել ընդ օրինաց . tout le monde passa sous ses lois (Boss.). Marguerite en passant sous les lois d'un époux (A. J. Chén.). ‖ — sur le corps de qn., անցանել ընդ մարմին որուք , * մէկուն գետին ընկած մարմնոյն վրայէն կոխկռտելով անցնիլ . ‖ փ. — sur le corps, le ventre de qn., յերկիր կոխանել, զգետնել , յաղՔահարել զոք . quoi ! vous doutez qu'avec mes huit mille braves Suédois je ne passe sur le corps à quatre vingt mille Moscovites? (Volt.). եւ փ. Mes amis s'impatientaient de voir dans une seule année quatre nouveaux académiciens me — sur le corps sans que j'en fusse ému (Marmontel). On nous oublie, on nous fait — nos cadets sur le corps (Marmontel). ‖ Passez au large ! S. **Large**. ‖ — à l'ennemi, անցանել ի Քշնամին , դաւաւիր լինել , * Քշնամին անցնիլ . ‖ փ. c'est à vous de — du côté de l'empire (Rac.). քեզ պարտ է անցանել ի կողմն ինքնակալութեան. des dieux qui sont passés dans le camp des vainqueurs (Volt.), դիք որ անցին ի բանակ յաղՔողաց . je vois tout le sénat — à notre avis (Id.).

2. անցանել , յանդիմանել ը., *անցնիլ , ներկայանալ . — au conseil de recrutement. — à un conseil de

de guerre, անցանել ընդ զինուորական առեան, *զինուորական առնել անցնիլ՝ դառնալ. || cette compagnie, ce régiment a passé en revue, անց ի ճանդէս գունդդ, *այս գունդդն աչքի անցուեցաւ.

3. անցանել, *անցնիլ, կրսուի շարժուած ունեցող բաներու. la Seine passe à Paris, անցանի Սենա ընդ Փարիզ, *Փարիզին կ'անցնի. quand la lune passe au méridien. Il passe du vent par-dessous la porte. || Il passera bien de l'eau sous les ponts, ոչ ընդ հուպ պառաիեսցի այս, *այս ըլլալու համար շատ ժամանակ պէտք է. || —debout, անցանել անցաիրամանաւ, *կրսուի անցաիրաման (passe-debout) ունեցող ապրանքի. || cette route, ce chemin passe par tel endroit, ճանապարհիս այս անցանի ընդ այս ինչ տեղի, *այս ճամբան այս ինչ տեղէն կանցնի. || — devant les yeux, անցանել առաջի աչաց, *աչքին առջեէն անցնիլ. || ը. եւ փ. — devant le nez, *կրսուի երբոր մէկն ձեռք բերել կարծած բանն ձեռքէն կ'ելլէ. cela lui passera devant le nez.

4. անցանել, փոխիլ, շրջիլ. je suis passé de l'excès de l'insolence à l'excès de la timidité (Sév.). Mathias Corvin avait passé de la prison sur le trône (Duclos). || եժ. — d'un ton, d'un mode à un autre, dans un autre, ի միոյ ձայնէ՝ յեղանակէ ի միւսն անցանել, Ցողուլ զձայնն, զեղանակն եւ առնուլ այլ. || փ. — du grave au doux, du plaisant au sévère (Boil.). || զ. — de l'ordre en bataille à l'ordre en colonnes, de l'ordre en colonnes à l'ordre en bataille, ասի զզօրաց որ ի ճակատ կարգեալ գոլով՝ գունդ կազմէ, եւ գունդ կազմեալ գոլով՝ ի ճակատ մտանէ. || — du blanc au noir, անցանել ի սպիտակէ ի սեաւն, ի ճայրայեղ խոտորմունս գառնացանիլ, փոխել յանկարծ զկարծիս, գլեզուն, *մէկ ճայրէ միւսն երթալ. || — en, անցանել, դառնալ, լինել, շրջիլ, փոխիլ. je vois tous mes soupçons — en certitudes (Corn.). Toute imputation passe en preuve invincible (J.-J. R.).

5. անցանել, մտանել, մուծանիլ. ce mot à passé de l'italien dans notre langue. Ce mot passera dans notre langue. Cette note a passé de la marge dans le texte. Cette lettre si digne de — dans nos annales (Mas.). || փ. ce sont des doutes qui passent dans l'esprit (Boss.). Elle m'avait déjà passé par la tête (Sév.). Il me passe par la tête cent choses plus bizarres l'une que l'autre (Baron). Il me passe dans l'esprit qu'il fallait que sa femme nous suivît aussi (Mariv.). Je voudrais savoir s'il passent quelquefois dans les cœurs des autres hommes... (J.-J. R.). || Cela lui a passé de la tête, de l'esprit, անց՝ ել այս ի գլխոյ, ի մտաց նորա, ոչ եւս զմտաւ աճէ զայն, մոռացաւ զայն, *ալ այս բանն գլխէն հաննց, մտքէն ելաւ, այս բանս վրայ ալ չմտածեր, մոռցաւ.

6. անցանել, դառնալ գալ. j'ai bien envie de — tout d'un coup à ce qui me tient le plus au cœur (Sév.). || լկ. passons, անցցուք, *անցնինք, չպնդենք.

7. անցանել, փոխիլ ի, *դառնալ. cette couleur passe au jaune doré. || — de cette vie en l'autre, — de cette vie à une meilleure, — de vie à trépas, անցանել՝ փոխիլ առ Աստուած, փոխիլ յաշխարհիէ, մեռանիլ. || լկ. փոխիլ, վախճանիլ, մեռանիլ. il vient de — entre mes bras. Il en prit une toux si violente, que je crus qu'il allait — (Lesage). || Son âme a passé, մեռաւ. || il a passé comme une chandelle, էանց՝ շիջաւ իբրեւ զնրագ. մոմի պէս մարեցաւ.

8. խ. չխաղալ. je passe. || յայլ եւ այլ խաղս՝ la carte passe, անցանի քարտէսն, ոչ ոք ի խաղացողաց հաւանի՝ կոչ, զայն. la main passe, խաղացողն կորուսանի զառաջ (donne) իւր. || *Passer* նշանակի եւս յաղթել՝ շահել բազում անգամ մի զինի միոյ, *եսեւէ եսեւ շատ խաղ վաստկիլ. je jouai, il passa sept fois (Genlis).

9. անցանել, ընկալեալ՝ ընդունելի լ., *անցնիլ. la loi a passé. Le jugement passa de deux voix. On peut croire que cette folie ne passa pas sans opposition (J.-J. R.). || Faire —, անցուցանել, ընդունելի առնել, *անցուննել. nous ferons — ce qu'il nous plaira. Il a fait — dans le Sénat un décret qui... (Barthél.). || դա. cette affaire a passé à l'avis du rapporteur, contre l'avis du rapporteur, դատեցաւ գործն ըստ կարծեաց, հակառակ կարծեաց տեղեկագրողի.

10. անցուցանել, քննիլ, հարցափորձ լ. — son examen, քննիլ, հարցափորձ լ., *քննութիւն անցուննել. — son baccalauréat, անցուցանել զբանախաւսութեան իւր. || լկ. quand passez-vous? || անցանել, ընդունելի լ., *անցնիլ, ընդունուիլ. il ne passera pas à l'examen. || — maître, S. **Maître.** || անցանել, արժել, *անցնիլ. cette monnaie ne passe plus. || ընկալեալ՝ ընդունելի լ. սովորութեամբ. le mot a passé. || — en proverbe, յառակս լ., *առակ ըլլալ՝ դառնալ. il était passé en proverbe de dire : cela est beau comme le Cid (Pellisson). La sagesse de Salomon a passé en proverbe.

11. անցանել, հանդուրժելի՝ ընդունելի՝ բաւական լ., *անցնիլ, ձեռք տալ. ce vin peut —. Cela peut —.

12. անցանել, փոխանցիլ, հաղորդիլ, հաստատել. — de bouche en bouche, de génération en génération, — բերանոյ ի բերան, յազգէ յազգ, *բերնէ բերան, ազգէ ազգ անցնիլ. cette nouvelle a passé jusqu'à lui. Et par vous cette lettre a passé dans ses mains (Rac.). Ces titres, ces manuscrits passent en d'autres mains, entre les mains d'autres personnes, մատեանքս, ձեռագիրքս այսօրիկ անցանեն յայլ ձեռս, ի ձեռս այլոց անձանց. souvent les vices, les maladies des pères passent aux enfants. La couronne passa des Valois aux Bourbons. || — à la postérité, անցանել՝ կալ ի յիշատակ յապա եկելոց, յաւերժայիշատակ լ., *ետքէն եկողներուն յիշատակ մնալ.

13. անցանել, *անցնիլ, մարսուիլ. il a une affection de l'estomac ; rien ne passe. Le lait ne lui passe pas.

14. անցանել ժամանակի, ամաց, ce temps a passé et il a passé bien vite. Avant que le jour passe. Ma vie a passé en un moment comme un nuage (Saci). Dans cette maison passe mon bas-âge (Sévign.). Avec des livres, le temps passe (Sév.). La Judée vit — le règne de... Ainsi que mes chagrins, mes beaux jours sont passés (Boil.). Deux années sont passées. — les jours, la nuit, անցուցանել զաւուրս, զգիշերն. — plusieurs heures à qc., անցուցանել բազում ժամս յիմն, բազում ժամս ընդ իմն հանել, *բանի մի շատ ժամ անցուննել.

15. անցանել, եղծանիլ, ջնջիլ, կորնչիլ, անհետ լ. ces couleurs passent vite. Tout passe sous le ciel après le terme qui lui a été prescrit (Saci). La beauté passe. Cette mode passera. Les hommes passent comme les fleurs. Le ciel et la terre passeront, mais mes paroles ne passeront pas. Toutes ces choses sont passées comme l'ombre. Ce qu'on dit passe, et ce qu'on écrit reste (C. Delav.).

16. անցանել, դադարիլ. cette mode passera. Il est en colère, mais cela passera. Le goût passe. Ce goût que j'ai pour vous ne m'a point passé (Sév.).

17. անցանել, լինել. — capitaine, colonel. || — outre, S. **Outre.**

18. — par, անցանել ընդ, միջամուխ լ. — par tous les grades, — ընդ ամենայն աստիճանս. il a passé par les emplois, par les dignités. || Cette affaire a passé par ses mains, գործս այս անց ընդ ձեռս նորա, ձեռնամուխ եղեւ յայս գործ, *այս գործն իւր ձեռքէն անցաւ. tout lui passe par les mains, ամենայն ինչ անցանի ընդ ձեռս նորա, ձեռնամուխ լինի ամենայնի, *ամէն բան ձեռքէն կանցնի. il lui en a bien passé par les mains. || սովին մտօք ասի եւս. — par qn. Tout ce qui passe par vous, en devient meilleur. || փ. il passera par mes mains, անցցէ ընդ ձեռս իմ, անկցի՛ ի ձեռս իմ, լուծից ի նմանէ զվրէժ իմ, *ձեռքէս կանցնի, ձեռքս կիյնայ. || փ. եւ ը. — par les mains d'un médecin, անցանել ընդ ձեռս բժշկի, դարմանիլ ի նմանէ, *բժշկի մի ձեռքէն անցնիլ. || փ. il est fâcheux d'avoir à — par ses mains, *վա՛յ է անոր ձեռքէն անցնողին. || փ. — par la main du bourreau, — par les verges, par

les baguettes, անցանել ընդ ձեռն դահճի, գանահաբ լ., դահճի ձեռքէն անցնիլ, ճեռ ուտել. || — par les armes, S. **Armes**. || փ. — par, անցանել ընդ, անցանել ընդ փոքր իրիք, զփոքր առնուլ, կրել, *անցնիլ, քաշել. — par de rudes épreuves, par de grandes tribulations, ընդ բազմադիմի վիշտս անցանել, անցանել ընդ փորձ բազմազգի տառապանաց. || փ. — par l'étamine, S. **Etamine**. || j'ai passé par là, je sais ce qui en est, անցի ընդ այն, զիրօք առի այնմիկ եւ գիտեմ զոր ինչ իցէ, *գլխէս անցաւ, գիտեմ ի'նչ ըլլալն. j'ai passé par là, c'est une des plus cruelles choses du monde (Sév.). || — par le fil de l'épée, par le fer, անցանել ընդ սուր, ի սայր սուսերի կոտորիլ, *Երկ անցնիլ, Երին բերանն իյնալ. || — par le feu, ընդ հուր անցանել, * կրակէ անցնիլ. || en — par, անցանել ընդ, հաւանիլ, ընդունել. oui, j'en passerai par ce qu'il dira (Mol.). Il faut en — par où il lui plait. Quoi! il faudra que Dieu en passe par votre choix! (Bourdal.).

19. փ. — par-dessus, անցանել բատ, ապաքէն առնել, լուծանել. — par-dessus la loi. || — par-dessus toutes les difficultés, անցանել՝ հաւանանել անցանել ընդ ամենայն դժուարութիւնս, յաղթել ամենայն դժուարութեանց. || — par-dessus les plus beaux endroits d'un livre, par-dessus les défauts d'un ouvrage, անցանել՝ զանց առնել զգեղեցկագոյն տեղիսք մատենի, զՆերումնամբք գրուածոյ, չդնել միտ յայնս. || il faut — par-dessus, պարտ է անցանել զայնու, պարտ է ներել այնմիկ, անտես առնել. je veux bien, pour cette fois, — là-dessus.

20. — sur, անցանել բատ՝ զ...ի, զանց՝ անտես՝ հարեւանցիկ՝ անիոյԹ առնել. — sur les défauts d'une personne. Je passe légèrement sur mille choses (Sév.). — sur une faute, ներել յանցանաց (Boss.).

21. — pour, համարիլ, լ. ի համարի, հաշուիլ, գրիլ, *սեպուիլ. — pour sage, pour un sage, pour l'auteur d'un livre. Il passe pour gouverner son maître. Ils veulent — pour bons, բարեպարիշտս զանձինս ընծայեցուցանեն. || p. —, անցանել ընդ այն, վրէժս տալ՝ լուծանել՝ պահանջիլ՝ *պատիժն քաշել. tout le monde y passe (Mol.). || y —, անցանել, մեռանիլ. || y —, *բան մի մէկուն ձեռքէն՝ աչքէն անցնիլ. le notaire y a passé, էանց ընդ այն նոտարն. *կրսուի բանի մի որ օրինաւոր մտրիւակով հաստատուած ըլլայ. il faut que le notaire y passe. La main du maître y a passé.

22. Faire —, անցուցանել, մուծանել, *անցուանել, մտցուանել. il le fit — dans le salon. || Faire —, անցուցանել, գնացուցանել, ընծայցուցանել, *քալեցուանել. je l'ai fait — devant moi, առաջի իմ ընծայցուցի զնա, * առջեւէս քալեցուցի զինքն. || faire —, անցուցանել, հաստատանել. faire — de belles vérités à la postérité, de l'argent à qn. || Faire —, անցուցանել, փոխանցել, հաղորդել. jusqu'à votre oreille il l'aurait fait — (ce bruit). (Corn.) Partout dans tous les cœurs j'ai fait — ma rage (C. Delav.) || Faire —, անցուցանել, կարճառաւ ցուցանել. *անցուանել տալ. cela fait toujours — une heure ou deux (Rac.). || Faire —, անցուցանել, ընդունելի առնել, *անցուանել՝ ընդունել տալ. le conte fait — le précepte avec lui (La Font.). Que ne fait-on — avec un peu d'encens! (Florian). || Faire — pour, անցուցանել ի տեղի... ընծայացուցանել, կարծեցուցանել, *... ի տեղ անցուանել տալ, կարծեցուանել. faire — pour nouveaux des vers déjà passés (Scarron). || Se faire — pour, զանձն ընծայեցուցանել, կերպարանիլ, *ինքզինքն... ի տեղ անցուանել տալ. se faire — pour un honnête homme. || Faire — sur, անցուցանել զիւիք, տալ զանց՝ անտես առնել. un motif si légitime me fit — sur les petites formalités ordinaires (Montesq.). ||Faire —, անցուցանել, բառնալ, ջնջել. faire — une tache. || Faire —, անցուցանել, հարկանել, շիջուցանել, *անցուանել. faire — le désir de qc., de qn., անցուցանել զփափաք իրիք՝ ուրուք. || faire — par, անցուցանել ընդ, փորձել, ...ի անցուանել. faire — par le feu pour purifier, ընդ հուր անցուցանել ի սրբել.

23. laisser —, անցուցանել, Թողուլ՝ Թոյլ տալ անցանել, *Թող տալ անցնիլ. Ulysse de ce premier torrent laissa — le cours (Rac.). Laissons — les fadeurs du jour de l'an (Volt.). || փ. laisser —, Թոյլ տալ անցանել, Թոյլ անելատասխանի, չսոգտանել, ընդունել, ներել. on ne peut laisser — cette proposition.

24. p. passe, անցի, հաւանիմ, հանիմ, * անցնի. un octogénaire plantait, passe encore de bâtir, mais planter à cet âge (La Font.). || Passe pour celui-là, mais n'y revenez plus; passe pour cette fois-là, mais que cela n'arrive plus, անցի; զայս նուագ, այլ մի' եւս յաւելուցուս, * այս անգամ անցնի, բայց չըլլայ Թէ նորէն սկսիս.

25. *En passant*, մ. յանցի, անցողակի, ընդ անցանելն, * ճամբան անցնելով, անցնելու ժամանակ. il m'est venu voir en passant. || Des hôtelleries où l'on n'était qu'en passant (Boss.). || փ. յանցի, անցողակի, անցողաբար, անց եւ անցս առնելով, հարեւանցի, հարեւանցօրէն, վարկպարագի, գործ առ. գործով, վեր ի վերոյ «իսկիւն քէօյիւ». ce n'est pas en passant qu'on traite cette chose (La Font.). Je ne lui ai parlé de votre affaire qu'en passant. Que cela vous soit dit en passant (Mol.). Soit dit en passant.

26. դ. առնու *avoir* կամ *être* ենէ զգործ կամ զվիճակ յայտ առնիցէ:

Passer, ն. անցանել, հատանել անցանել, *անցնիլ. — la mer, le pont, le détroit. — la rivière à la nage, en bateau, ի լիս, նաւակաւ անցանել ընդ գետն, *լողալով, նաւակով գետէն —. || — la porte, անցանել ընդ դուռն, ստիպեալ ելանել ի տանէ. || փ. — le pas, ակամայ առնել ինչ. il a fallu — le pas. Il a été obligé de — le pas. || — le pas, առնել դժուարին՝ կարեւոր ինչ. enfin voilà votre nièce sur le point de — le pas (se marier). || — le pas, վախճանիլ, մեռանիլ. le pauvre homme, après avoir langui, a passé le pas. || Faire — le pas à qn., մեռուցանել՝ սպանանել զոք. si on le prend, on lui fera — le pas.

2. անցանել, յառաջ վարել. — son chemin, — զճանապարհ իւր, * ճամբան անցնիլ՝ առաջ տանիլ. || փ. passez votre chemin, ասի ծանծիր առն, *ճամբադ անցիր, բանդ գնա.

3. ներել. — une faute.

4. անցանել, անցուցանել յայնկոյս, *անդին՝ միկալ կողմն անցնիլ, անցուանել. — la mer, — յայնկոյս ծովու. — une rivière, — յայնկոյս գետոյ. le batelier m'a passé à l'autre bord.

5. անցուցանել, փոխանցել, տալ, առանդել ի ձեռս. passez cela à votre voisin. Passez-moi ce volume. || — du père au fils, անցանել ի հօր՝ զօրդին. || գճ. — un billet, une lettre de change, à l'ordre de qn., անցուցանել զիւխանակագիրն հրամանի ուրուք, *փոխանակագիր մի ուրիշին հրամանին անցուանել.

6. անցուցանել, ընդունելի առնել, *անցուանել, քշել. — une pièce de monnaie fausse. || — des marchandises, des marchandises en fraude, անցուցանել՝ մուծանել վաճառս անմաքս, * մաքսէ վաճառք անցուանել՝ փախցուանել.

7. անցուցանել, մաղել. — de la farine au tamis, dans un tamis.

8. անցուցանել, քամել, մզել, պարզել, ծորեցուցանել, *անցուանել. — du bouillon. — une décoction dans un linge. Passez ce que vous buvez.

9. անցանել, անցուցանել, գնալ անդր քան, ելանել բատ չափ կամ բատ սահմանի, *սահմանն՝ չափն անցնիլ, չափէն ելլել, անցնիլ. — les bornes, la mesure. La boule a passé le but. Ne passez pas ce prix-là, մի' անցանիր զայս գին, * այս գինն մ'անցնիր. || ceci passe la permission. || փ. — les choses au gros sas, ընդ մաղ առաւար անցուցանել գիրս, չքննել մանր՝ մանրախոյզ.

Անցուցանել, կորուսանել զժամանակն, *անցուանել. — l'heure d'un rendez-vous. || Il ne passera pas la journée, l'année, l'hiver, չանցուցանիցէ զօրն, զամն, զձմեռն, * օրն,

տալին , ձմեռն չանցուններ , բոլոր օրն՝ տալին՝ ձմեռն չապրիր .

Անցանել , զանանցել , ի վեր ը., *անցնիլ . cet homme vous passe de toute la tête. || փ. il nous passe cent pieds par-dessus la tête (Sév.).

Անցանել , առաւելուլ, առաւել ը., անցնիլ . la dépense passe la recette. || փ. le plaisir de l'esprit passe celui des yeux (Volt.).

10. անցանել , յառաջել՝ կանխել քան զոք, *անցնիլ. — qn. à la course. Ce lévrier passe tous les autres à la course.

11. անցուցանել , ագուցանել , մխել , մուծանել , արկանել , *անցունել , խօթել . — un collier à son cou, son doigt dans une bague. — son épée au travers du corps. — les bras dans les manches de sa robe de chambre. — un lacet dans un œillet.

12. ագանել , զանձամբ արկանել , *անցունել , վրան անցունել , դնել . — son habit, sa robe. || — un habit à qn., ագուցանել՝ արկանել ումեք զգգեստն , * մէկուն հագուստն հագցունել .

13. անցուցանել , յածեցուցանել , շփել , շօշափել . — sa main sur ses cheveux, sur son front. — le fer sur du linge. — l'éponge sur une toile cirée. || փ. — les yeux, յածել՝ յածեցուցանել զաչն , *աչքերն պտըտցունել . il passait les yeux sur ce qui l'entourait. || փ. ne faire que — les yeux sur un ouvrage, sur une chose, յանկն արկանել զգիրս , գիմն հարեւանցի , *վեր ի վերոյ գիրք մի , բան մի աչքէ անցունել. || ո. — la jambe, գնեցուցանել , սայթաքեցուցանել , նաճել «սայագ չելմէք» :

14. կք. — un entrechat, ոտնդպուկ առնել , S. **Entrechat.**

15. անցուցանել , սրել , * անցունել. — des rasoirs sur la pierre, անցուցանել ընդ քար՝ սրել զածելին , *ածելին քարէ անցունել .

16. անցուցանել , վարել , *անցունել . — sa vie, — ծգել գկեանս . — le temps à qc. — plusieurs jours quelque part, առեալս բազումս անցուցանել՝ հանել ուրեք , * տել մի շատ օր անցունել . — ses vacances. — la nuit à danser, à jouer, à bien dormir. — la nuit sans dormir, անքուն անցուցանել զգիշերն . nous passerons la journée fort agréablement. — les nuits en prières, dans les prières. — sa jeunesse au couvent. Elle a passé plus d'une heure à sa toilette. — l'été à la campagne. — sa vie dans l'oisiveté, dans les plaisirs. Nous passerons une heure ensemble. || Bien — le temps, բարւոք անցուցանել զժամանակն , զբօսնուլ . il a bien passé le temps, son temps. || ը. il passe son temps comme un roi, զբօսնու՝ զուարճանայ յոյժ . || — mal le temps, son temps, ոչ բարւոք անցուցանել զժամանակն , կրել ցաւս՝ վիշտս , * ժամանակն ապեկ չանցունել . || — une bonne nuit, բարւոք անցուցանել զգիշերն , քաչ ի քուն ը., * գիշերն լաւ անցունել , ապեկ քնանալ. — une mauvaise nuit, ոչ բարւոք՝ անքուն անցուցանել զգիշերն , չլինել ի քուն , * գիշերն լաւ չանցունել , չքնանալ .

17. անցուցանել , շատ՝ բաւական՝ հերիք ը., * անցունել , բաւել . ce paletot me passera l'hiver. Il faut que ces provisions nous passent l'année.

18. անցուցանել , արկանել , պըննել . — du linge à la calandre, — des coutures au fer, անցուցանել գկաբըն ընդ արդուկ , հարկանել արդկով գկարն , արդկել «իւթիւլմէք». || — au bleu, անցուցանել ընդ կապոյտ, ի կապոյտ արկանել , *լաճն լուալեն եարն կապոյտ ջրէն անցունել . || փ. եւ ո. — au bleu, ջնջել . || — les peaux en blanc, սալխակացուցանել զմորթս . || — un soldat par les armes, ընդ զէնս անցուցանել զզինուորն , հրացանել , հրացանահար առնել , *զինուոր մի հրացանով մեռցունել . || — au fil de l'épée, S. **Épée.**

19. անցուցանել , հանդէս առնել . — des troupes en revue, — une revue, ի հանդիսի անցուցանել զզօրսն , զօրահանդէս առնել , * զօրքն աչքէ անցունել . || փ. — en revue les actions d'une personne, հանդէս առնել գործոց ուրուք , քննել մի բան միջէ , * մէկուն ըրածն մէկիկ մէկիկ աչքէ անցունել՝ քննել .

20. անցուցանել , արկանել . combien de pécheurs sont ainsi passés au jugement de Dieu (Bourd.). || — qn. maître, ի ճարտար ընդունել զոք , *մէկն վարպետ անցունել՝ ընել .

21. անցուցանել , հանդիսացուցանել , անցունել . il a bien passé son examen, բարւոք անցոյց զքննութիւն իւր , *քննութիւնն լաւ անցուց . — son examen d'une manière brillante, fort mal.

22. անցուցանել , անցանել , կրել , *անցնիլ . — une inspection, *աչքէ անցուիլ , քննութենէ անցնիլ .

23. առնել , կռել , * ընել . — un contrat, դաշինս կռել , * դաշինք ընել. — une procuration, une transaction, un compromis. Nous en passerons acte.

24. տալ , վաճառել . il m'a passé cet objet à un prix très modéré.

25. հաւանել , ընդունել , շնորհել . passez cette proposition. Passez-nous seulement notre lenteur (Sév.). On ne nous passera jamais cela. || փ. — condamnation, խոստովանել զյանցանսն , * յանցանքն խոստովանիլ .

26. անցուցանել , գրել , անցունել . — un article en dépense. || — une somme en compte, ի հաշիւ՝ ի համար անցուցանել զգումարն , իբրեւ ընկալեալ համարել զայն .

27. անցուցանել , նկրել , Ցողուլ . il faut être aussi bonne que je suis pour vous — toutes vos folies. — à qn. une faute, ses défauts. Elle n'est pas fille à lui — des familiarités (J.-J. R.). Il souffre, il faut bien lui — quelque chose (d'Alemb.). Il ne faut rien lui —.

28. անցուցանել , անցուցանել զանցուցանել , զանցանել , անցանել զանցանել , գլել , գերազանցել , ի վեր՝ գեր ի վերոյ ը. passez-les en prudence, aussi bien qu'en courage (Volt.). Il passera bientôt tous les savants. — qn. à la course. Une princesse dont le mérite passe la naissance (Boss.). Cet enfant passera tous ses camarades dans les études.

29. անցանել , անցանել զանցանել , ի վեր՝ անհաս ը. voici ce qui passe toute intelligence (Boss.). Les mystères qui passent les sens (Id.). Cela passe mes forces, ma capacité, mon intelligence. Cela passe l'imagination. || Cela me passe, անհաս՝ անհասանելի՝ անիմանալի է ինձ այս , *այս խելքէս՝ հասկցողութենէս վեր է. que ces vers soient d'un tel, cela me passe. Qu'ils trouvent des dupes, c'est ce qui me passe (La Bruy.).

30. անցանել , տարածանիլ , հրապարակագոյժ ը., հռչակիլ . je vous prie que tout ceci ne passe point vous et Mme de Guitaut (Sév.), *կաղաչեմ որ այս բաններն ձեր եւ տը Կիմոյ սիկնոջ մէջ մնայ . que cela ne nous passe pas, առ մեզ մնասցէ բանդ , *բանն մէջերնիս մնայ . que tout ce que je vous dis là ne vous passe pas.

31. անցանել , անցուցանել , ի մէջ անցուցանել՝ ածել , չիշել . il a passé cela adroitement, légèrement, délicatement.

32. անցանել , զանց առնել , անչիշատակ Ցողուլ , չչիշել . vous avez passé deux mots dans votre copie. Passez cet endroit. Passez cela, on le sait. Passons les qualités. — un fait. || կ. passez. || — sous silence, լռութեամբ անցանել , հարեւանցիկ առնել , անչիշատակ Ցողուլ , *լռութեամբ անցնիլ . — un fait sous silence. || — qn., անցանել՝ մոռանալ՝ անտես առնել զոք .

33. փ. անցուցանել , յագեցուցանել , * անցունել . se — une envie, — զփափաք իւր . — son envie d'une chose, — զփափաք իրիք , *բան; մի փափաքն անցունել՝ առնուլ . il en a passé son envie. — sa colère, անցուցանել զցասումն իւր , *բարկութիւնն —. Il passe sa colère sur son domestique.

Առ. Contentement passe richesse, հաճութիւնն անցանէ զհոխութիւն , ի վեր՝ գեր ի վերոյ՝ ընտրելի է քան զհոխութիւն , *գոհունակութիւնն հարստութենէ վեր է .

Se passer, դ. անցանել , սահիլ անցանել , *անցնիլ . la moitié de la vie se passe en sommeil (Pasc.). Ses années se passent, le temps se passe insensiblement. La matinée se passait dans ce pieux exercice (Boss.). Tout leur temps se passe en frivoles occupations. Ses jours se passent dans l'oisiveté. Toute notre vie se passe à former de vains désirs. Il se passa quatre cent trente ans avant que

Dieu donnât... (Boss.). Des moments précieux se passaient en reproches (Raynal).

2. անցանել, դադարել, ցաժնուլ. sa colère, son mal se passa.

3. անցանել, Ծափիլ, գոնաոփլ, ոժգոնիլ, *անցնիլ, նետել. les couleurs vives se passent facilement. Cette étoffe se passera.

4. անցանել, կորուսանել զզօրութիւն. ce vin se passe.

5. անցանել, իննանալ, *անցնիլ. cette mode se passe.

6. անցանել, Ծաբշամիլ, Ծառամիլ, *անցնիլ, Ծռումիլ. les fleurs des champs qui se passent du matin au soir (Boss.).

7. անցանել, ճերանալ, պառաւիլ. elle n'est plus aussi belle, elle se passe.

8. անցանել, նուազիլ, *անցնիլ, պակսիլ. le goût des liqueurs fortes se passe de jour en jour.

9. անցանել, դէպ լ., դիպել, իանդիպել, պատահիլ, *անցնիլ. comment la chose s'est passée. Dis-nous comment tout s'est passé. Les principaux événements qui se passent dans notre siècle. Ce qui s'est passé depuis deux jours. Ces faits se passèrent l'an mil. || դգ. pendant votre absence, il s'est passé bien des choses, bien des événements. Il se passa une scène assez plaisante (Chateaub.). Comment s'est passé votre voyage, votre dispute? Que s'est-il passé au conseil? || փ. cela ne se passera pas ainsi, ո՛չ այսպէս անցցի այս, *այս ասանկ պիտի չանցնի, այս անցած՝ եղած բանին վրէժ պիտի իանեմ. oh! cela ne se passera comme cela.

10. փ. անցանել, անցանել անցից, կրել ինչ, զգալ. je ne saurais dire ce qui se passait en moi, dans mon cœur, dans mon âme. Un singulier combat se passait en moi.

11. — à, չառանալ, գոհ լ., *բաւականանալ, հերիք սեպել. il se passe à peu, սակաւուք չառանայ, *քիչով կրաւականանայ. il a vingt mille francs de rente, on se passerait à moins. || ասի եւս, — de. La sagesse accoutume les hommes à — de peu (Fén.).

12. — de, իառանել զանձն, ժուժկալել, հրաժարիլ. — de vin, գինեիատ լ., *գինին կորուիլ, գինի չը խմել. — de feu, de médecin. — d'autrui, անկարօտ լ. այլոյ, *ուրիշի պէտք չունենալ. il ne saurait — de vous. Je me passerai bien de lui. On assure que vous avez raconté bien des choses dont je me serais passé volontiers (Fén.).

Աս. Il faut que jeunesse se passe, պարտ է մանկութեան անցանել, պարտ է ներողամիտ լ. Ներումեանց երիտասարդաց:

Passerage, ի. բ. կառապի, շոշ. ազգ նուաիտոի (lépidie). || grande —, պղպղիկ:

Passereau, ա. ճնճղուկ սէրչէ, սէրչէ գուշու». — solitaire, — մենաւոր. || —x, ա. յ. —ք, ճնճղկազգիք. երկրորդ կարգ դասու Ծռչնոց:

Passerelle, ի. անցիկ. *նեղ կամուրջ հետեւակաց համար. établir une — sur une rivière. 2. անցիկ. *երկաթուղով երկու բաժնուած երկիր մի իրարու կապող կամուրջն:

Passerigalles, ա. յ. Ծ. ճնճղկահատ. *խումբ Ծռչնոց որոց մարմինն հաւի կը նմանի եւ ոտքերն ճնճղկի ոտքերուն:

Passerille (փասրիյլ) ա. անցուկ. *կէս չորցած խաղող. du — de belle espèce, ազնիւ՝ բնաիր —. de bons —s. On fait beaucoup de —s à Frontignan. 2. մշկաիոտ չամիչ:

Passerine, ի. բ. տերեւատիկ. Ծուի նման տերեւատի (camélée). 2. կ. —. տես Ծռչնոց նման ճնճղուկի:

Passerinette, ի. շիկաիատիկ. ազգ փոքրիկ շիկաիատի. Տ. **Fauvette**.

Passe-rose, ի. մոլոշավարդ. des —. || հն. **Rose-trémière**.

Passe-temps, ա. ժամանց, զբօսանք, դիզերանք. Ծնծռ ու ախորժելի զբաղանք. — innocent, doux, agréable. Se donner du —, un —. Il lit par —.

Passette, ի. պարզուտիկ. պարզուտ փոքրիկ:

Passeur, euse, գ. ա. անցուցանող, անցուցանուհի. *նաւակով միւս կողմն անցուցող. appelez le —.

Passe velours, ա. բ. Ծատշաճաւիկ. հն. **Célosie**.

Passe-volant, ա. տատիկնուր «եարիմա նիֆիբր». 2. փ. եւ բ. անկոչ բազմական. nous ne voulons point des —s parmi nous. 3. նե. կեղծաիրեան. սեւ կեղծ Ծնդանօթ:

Passibilité, ի. կրականութիւն, չարչարելիութիւն:

Passible, ած. կրական, չարչարելի, չարչարական. le Christ s'est revêtu d'une chair — (Bourd.). 2. իգ. տուժելի, պատժելի. être — d'une amende, d'une impression. Accepter une succession, c'est se rendre — de toutes les dettes de celui dont on devient l'héritier.

Passif, ive, ած. կրող, կրական, կրաւորական. un état —. Des sensations purement passives. || Actif et —, ազդող եւ կրող. je renonce à toutes visites actives et passives (Volt.). || Avoir voix —ive, ունել իրաւունս ընտրելի իննելոյ, ընտրելի լ., *ընտրուելու իրաւունք ունենալ. 2. անազդակ, անգործ. votre rôle tout —. Avoir un rôle tout —. Se tenir —. || Obéissance —ive, բացարձակ՝ կատարեալ՝ կոյր հնազանդութիւն. le soldat est soumis à une obéissance —ive. 3. բ. կրաւորական. verbe —, voix —ive, — բայ՝ եղանակ. signification —ive, sens —, — իմաստ՝ եղանակութիւն. participe —, — բնդունելութիւն. || ա. le —, —ն. ce verbe est au —, — է բայդ. 4. վճ. dette —ive, պարտք, *տալիք. || ա. պարտք, եյք, *տալիք. l'actif surpasse, dépasse le —.

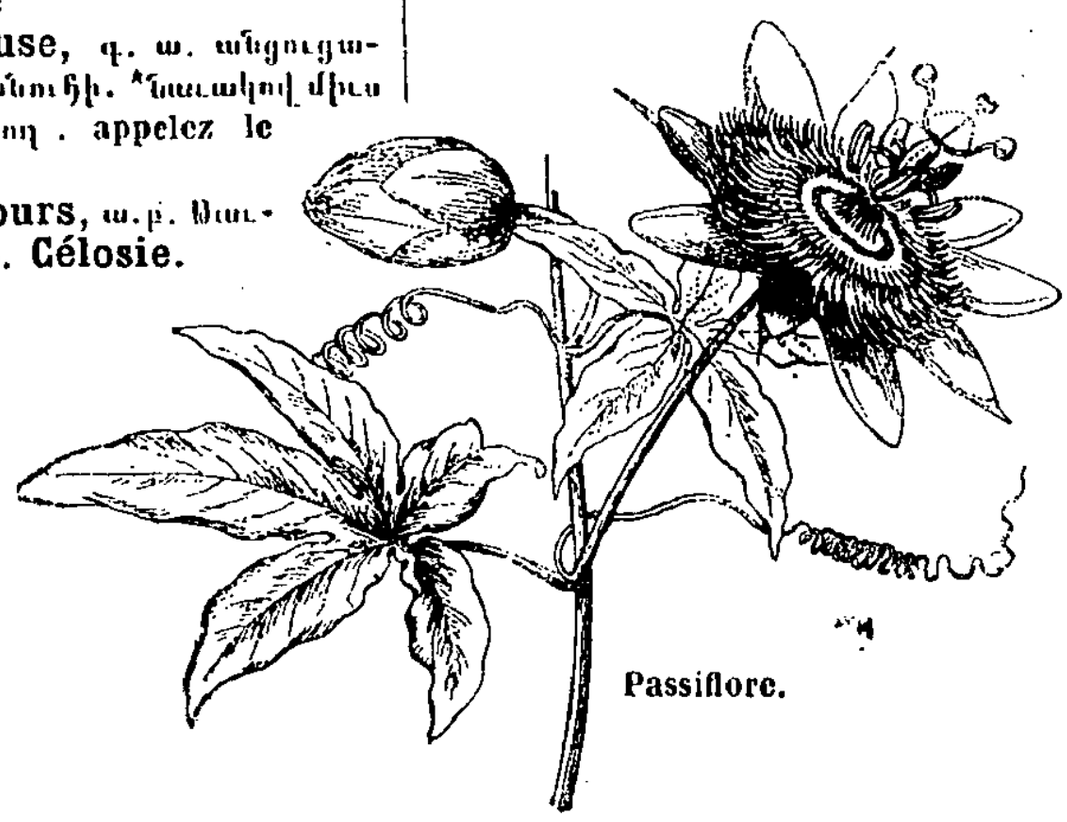
Passiflore, ի. բ. չարչարածաղիկ, անուածաղիկ. հն. **Fleur de la passion**.

Passiflorées, ի. յ. բ. չարչարածաղկեայք. տոհմ մնկոց, որոց տիպ է չարչարածաղիկն:

Passiflorine, ի. ազ. չարչարածաղկին. կալակերպ գոնել յարմաոն չարչարածաղկի:

Passim, մ. լտ. ասա անդ, այլ եւ այլ տեղիս:

Passion, ի. չարչարանք (Քրիստոսի եւ մարտիրոսաց). la — de Notre-Seigneur, չարչարանք Տեառն մերոյ. sermon sur la —, քարոզ ի վերայ չարչարանաց. || փ. եւ բ. souffrir mort et —, անհնարին չարչարանք՝ գաւս կրել, *սաստիկ չարչարանք՝ գաւս կրել. ce mal de dent lui a fait souffrir mort et —. եւս՝ սաստիկ անհամբեր լ. il hésitait à chaque instant dans son discours; je souffrais mort et — à l'entendre. || La semaine de la Passion, եօթնեակ՝ շաբաթ Չարչարանաց, չարչարաշաբաթ. le dimanche, le lundi de la Passion, կիրակի, երկուշաբաթի Չարչարանաց.

Passiflore.

2. —, չարչարանաքարոզ. քարոզ չարչարանաց. je veux demain aller à la — du P. Bourdaloue (Sév.). On a prêché la —. J'ai entendu la — de tel prédicateur.

3. —. Աւետարանին այն մասն, ուր Քրիստոսի չարչարանքն կպատմուի. la Passion selon saint Luc, selon saint Jean.

4. չարչարանք, չարչարանարգ. երգ զչարչարանաց Քրիստոսի. la Passion de Sébastien Bach.

5. Confrères de la Passion, եղբարք Չարչարանաց. *ընկերութիւն երիտասարդ դպրաց, որ Կարոլոս վե-

ցերդրէին ժամանակ իրապարակաւ եկեղեցւոյ խորհուրդներն կխաղային.

6. ի. բժ. ախտ, հիւանդութիւն. — iliaque, S. Iléus.

7. փ. ախտ, հրայրք, կարիք, կիրք. folle —, խօլախտ. grande, forte —. — violente, véhémente, ardente, déréglée, furieuse, aveugle. — noble, généreuse, abjecte, honteuse. —s douces, vives. Être maitre, esclave de ses —s. La — l'entraine, l'emporte, l'aveugle. Dompter, réprimer, régler, modérer, calmer ses —s. Commander à ses —s. իշխել կրից՝ ախտից. entretenir les —s, ոսճել զախտս՝ վիրս. se laisser aller à ses —s, suivre ses —s, lâcher la bride à ses —s, անձնաւոր՝ անձնամատն՝ սանձարձակ՝ ցիւս լ. ախտից՝ կրից իւրոց. obéir, céder à ses —s. Être soumis à ses —s. Triompher de ses —s. Ne pas écouter sa —. Le trouble, l'orage, la violence, le choc, l'ivresse des —s. Toutes ses —s sont extrêmes, ծայրայել են համօրէն —ք նորա. être à l'abri des —s. Être dans l'âge des —s. Satisfaire ses —s. Contenter, flatter les —s de qn., հաճել, գգուել՝ գրգռել զախտս ուրուք. l'âge amortit les —s. Dans le silence des —s, la raison se fait entendre. Ses —s s'enflamment promptement, mais elles s'éteignent plus promptement encore. Ses —s étaient assoupies, elles se sont réveillées plus vives que jamais. L'amour est la — dominante, prédominante des jeunes gens. En sachant la — dominante de chacun, on est sûr de lui plaire (Pasc.). C'est la — qui parle. La — est l'âme de la parole. Le langage de la —. Voici comment la — s'exprime. Cet orateur excite, émeut, remue les —s, toutes les —s. Savoir parler aux —s. La terreur et la pitié sont les deux —s que la tragédie se propose d'exciter. Les —s tyrannisent l'homme, —ք բռնաբարին զմարդ. tout ce qui augmente nos —s, multiplie nos peines. L'âge et les aliments diminuent les —s que la raison croit avoir domptées (Volt.). Toutes —s sont bonnes quand on en reste le maitre, toutes sont mauvaises, quand on s'y laisse assujettir (J.-J.R.). Les —s sont les seuls orateurs qui persuadent toujours (La Roch.). Son cœur fut combattu par deux —s contraires, որոնք նորա յերկոցունց հիւանդակիր կրից կոծեալ տառապէր.

8. սէր, տուփանք, ցանկութիւն, տուիք ցանկութեան, մոլեկան սէր. j'ai tendresse pour toi, j'ai — pour elle (Corn.). Il n'a pas fait voir assez de — pour Camille (Id.). Déclarer sa —. Mourir de — pour une femme. C'est sa première —. Une — vive et tendre est morne et silencieuse (La Br.). Avec —, տուփանօք, ցանկութեամբ, շամբշութեամբ. || aimer à la —, տուփանօք՝ կաԹոգին սիրել. il aime cette femme à la —. || Une grande —, les grandes —s, տուփանք, տուիք՝ կարիք ցանկութեան. սէր անձնաւորութիւն. éprouver une grande —, սէր մեծ յանձին զգալ, զգայական ի սէր. faire une —, une grande —, inspirer une grande —, սէր մեծ ազդել. Laure était assez belle pour faire une —. Cette femme a fait, a causé de grandes —s, առիթս՝ կաԹոգին սիրոյ սիրեցաւ կին այս. || une — malheureuse, գժբախտ սէր, սէր անփոխադարձ, եւ փ.՝ անյաջող. ախորժք՝ ախորժակ. il aime à faire des vers; mais ses vers sont bien médiocres; c'est une — malheureuse.

9. Belle —, սէր, գուԹ, գորով. elle sait la belle — que j'ai pour le père (Sév.). Se prendre de belle — pour qn., pour qc., անկիրտանալ, զգայական յոք՝ յինչ, *մէկուն՝ բանի մի զարնուիլ՝ օիրահարուիլ. se prendre d'une belle — pour la musique, pour les médailles.

10. սէր, տարփ, արիփ, տարփանք, ցանկութիւն, կիրք, տենչ, մոլութիւն. la — des biens, ընչասիրութիւն. il a la — des richesses, ընչասէր է. il a la — de la gloire, փառասէր է, փառատենչիկ է. il a la — du jeu, խաղասէր է. la — pour les femmes, կնասիրութիւն, իգասիրութիւն, կնամոլութիւն, իգամոլութիւն, իգախազութիւն. avoir la — des femmes, կնասէր՝ իգասէր՝ իգամոլ՝ իգատենչ լ., իգամոլիլ. se livrer avec —, հարկանիլ ի, հարկանիլ ի սէր... զգայական, անկիրտանալ. folle —, մոլեկան ցանկութիւն. — violente, մոլեգնութիւն, մոլեգնութք. avoir une grande, une forte — pour qc., անկիրտանալ՝ զգայական յիմն. la — qu'elle ressentait pour la gloire. Il n'avait pour toute — que le zèle du bien public (Fléch.). Prendre en — la musique, զգայական յերաժշտութիւն, տարփանօք սիրել զայն, տարփոյլ լ. այնմիկ. j'ai plus que jamais la — de la botanique (J.-J.R.). L'aveugle — de.

11. սէր, տուիք, տարփանք, նիւթ սիրոյ. cette femme est sa —. Sa plus forte — c'est le jeu. La musique est ma —.

12. կիրք, մտահաճութիւն, ախտութիւն. parler, agir, juger avec —, *կիրքով խօսիլ, գործել, դատել. je vous parle de cet homme, de cette affaire sans —. La — inspire, dicte tous ses jugements. Il met trop de — dans ce qu'il dit.

13. մոգ. եւ գրբ. կիրք, զգացումն կրից, եռանդն. les —s sont bien entendues dans ce poème, dans cette pièce. Les —s sont bien rendues dans ce tableau. Il y a beaucoup de — dans ce morceau.

14. ք. կրաւորութիւն, կրելն. le verbe passif marque la — du sujet.

16. *De* —, մ. տուիքանօք, տարփանօք, կաԹոգին. il aimait cette femme de —, — սիրէր զկինս այս:

Passionnaire, ա. չարչարանաբան. *Քրիստոսի չարչարանքն պատմող գիրք. 2. ի. բ. տ. Passiflore.

Passionnant, e, ած. ախտալից, ախտաշարժ, ախտաբար, ախտաբծարծ. discussion —e.

Passionné, e, անց. հարեալ, հարեալ՝ զգայական ի սէր, *զարնուած, սիրահարուած, սէր կապած. un homme fort — d'une dame. Il était — pour une autre femme. Un mari — de sa femme, այր ամուսնասէր. — pour la personne du roi, արքայասէր. un homme — pour la gloire, այր փառասէր՝ փառատենչիկ. il est — pour la danse, կարասէր է. un — de peinture, de musique, նկարասէր, երաժշտասէր. 2. սիրատարփ, սիրաբորբոք, սիրայորդոր, սիրագին, սիրաշարժ, ախտաւոր, ախտաբծարծ, ախտալից, ցանկասէր, կաԹոգին, կաԹուն, տուփասոր, տուիտ, տուիտուն, ախտաշարժ, չամբուշ. qui a une voix —e, սիրածայն, ջերմածայն. un baiser —, սիրահամբոյր, ախտաւոր՝ ախտաբծարծ համբոյր. amour —, տրտփուն՝ ախտաշարժ սէր. d'un ton, d'un air —. Des regards —s, սիրայեղ՝ սիրաբուխ՝ սիրաբորբոք՝ տրտփասոր հայեցուածք՝ աչք. elle est —e, առնամոլի՝ վառաշ՝ վարար է. femme —e, առնամոլի, վարար, վառաշ կին. amant —. Avoir l'âme tendre et —e. 3. դիւրագրգիռ, դիւրայոյզ, զայրացկոտ, աչառու, *կրքոտ. c'est un homme — qui s'emporte au moindre mot. Un écrivain, un historien, discours —. Parler en homme —.

Passionnel, elle, ած. խ. ախտաւոր, ախտաշարժ. les états —s de l'âme.

Passionnément, մ. ախտաբար, տուիտանօք, ցանկութեամբ, կաԹոգին. aimer —, — սիրել. être — amoureux d'une femme, տուիտանօք սիրել զկին. 2. տարփանօք, տենչանօք, սաստիկ փափաքով:

Passionner, ն. կաԹոգնել, շարժել՝ յուզել զկիրս, վառել՝ բորբոքել զեռանդն. la musique le passionne. Cette discussion passionne l'assemblée. || կ. c'est la réflexion qui remue, qui attendrit, qui passionne. 2. եռանդուն՝ կենդանի՝ ազդոյ գործել. — sa voix, son chant, son récit. La voix de Mentor passionnait jusqu'aux moindres choses (Fén.).

Se passionner, դ. յուզիլ կարեօք, *կրքով շարժիլ, կիրք ունենալ. le sage ne se passionne pas. 2. — de, pour, հարկանիլ, հարկանիլ ի սէր, զգայական, անկիրտանալ, *եռեռ ընկալ. — des études, կատաղիլ յուսմունս. — fort pour une affaire, pour la gloire. 3. —, բորբոքիլ սիրով, ցանկանալ, շամբշիլ, կաԹոգնիլ, կղկանձել, կղկանձ լ., *զարնուիլ, սիրահարուիլ. — d'une femme, կղկանձ լ՝ զգայական ի կին. — pour toutes les femmes que l'on voit. 4. զայրանալ, ցասնուլ, բրդիլ ի բարկութիւն, *կիրք ընկնել. ne vous passionnez donc point (Mol.).

Passionnette, ի. ախտիկ. c'est une —, une amourette qui passera vite.

Passionniste, ա. չարչարական . աղանդաւորք որք կարծէին Թէ Հայրն Աստուած չարչարեցաւ ի վերայ խաչի . 2. ած. չարչարագիր . *չարչարանաց վրայ գրող . poète —.

Passivement, մ. կրաւորաբար , կրողաբար . il n'a figuré que — dans toute cette affaire. 2. բ. —, կրաւորաբար, կրաւորականաբար. ce verbe se prend —. Tous les verbes actifs peuvent s'employer —.

Passiveté կամ **Passivité**, ի. կրաւորութիւն , կրաւորականութիւն:

Passoire, ի. պարզուտ , *քամոց «սիզակէչ» :

Passot, ա. հ. զ. երկայնաձուր . 2. երկայնաստուր , երկայնաստուտեր :

Passure, ի. կզ. անցոց :

Pastel, ա. երփնամատիտ . boite de —, երփնամատիտատուփ . dessiner, peindre au —, en —, գծագրել , նկարել երփնամատիտաւ. un portrait au —, en —, երփնամատիտանկար կինդանագիր . 2. երփնամատիտանկար . un beau —.

Pastel, ա. բ. լրջաթոյս . հն. **Guède**. 2. լրջանիւթ. կապոյտ նիւթ հաննալ ի լրջաթուսոյ :

Pastelliste, գ. երփնամատիտանկարիչ :

Pastenade, ի. հ. տ. **Panais**.

Pastenague, ի. ձբ. արիգոն , եւանկիւնաձուկն . ձուկն նման կատուաձկան (raie).

Pastèque, ի. ձմերուկ , մեղրապոպ , *աճուր «գարփուզ». la — est très rafraichissante. հն, **Melon d'eau**.

Pasteur, ա. հովիւ, խաշնարած , խաշնարոյծ , խաշնադարման , հօտարած, տուարած , տուարածական, անդէորդ. les anges annoncèrent aux —s la naissance du Messie. || ած. —. les peuples —s, — ժողովուրդք . les rois —s. 2. փ. հովիւ , հօտապետ , հօտերէց , հովուապետ . les —s des peuples. Jésus-Christ est le souverain — des âmes, Քրիստոս է հովուապետ հոգւոց . || le bon —, հովիւ քաջ՝ բարի (Քրիստոս , առաքինի եպիսկոպոս , քահանայ) . le bon — donne sa vie pour ses brebis, հովիւ քաջ զանձն իւր դնէ ի վերայ ոչխարաց՝ խաշանց իւրոց . 3 հովիւ . երէց բողոքական . il étudie pour être —. On l'a nommé —.

Pasteurique, ած. պաստէօրեան:

Pasteurisation (սիօն) ի. պաստորացում: [տորացուցանել:

Pastoriser, ն. պաստորել, պաս-

Pastichage, ա, նմանանկարում:

Pastiche, ա. նմանապատկեր , նմանանկար . ce n'est qu'un —. Les —s de Teniers. Les faiseurs de —s, նմանապատկերագիր , նմանանկարիչ . c'est un — des anciens maîtres. 2. նմանագրութիւն . մատենագրութիւն նմանութեան . cette singerie qu'on appelle —. 3. խառնաձայնութիւն . ժողովածոյ ձայներգութիւն . faire des —s. Les opéras de ce compositeur ne sont que des —s de Rossini.

Pasticher, ն. նբ. նմանանկարել, նմանագործել , նմանեցուցանել կամ զոն մատենագրի կամ զնկար նկարչի ուրուք :

Pastillage, ա. հայսապատկեր , հայսանդրի .

Pastille, ի. հոտահատ , բուրահատ , բուրիկ , հատիճ , * անուշահոտ հատիկ՝ ծխանելիք «գուրս, ծխնափ». — à brûler. —s du sérail. 2. խնձորկուլ , խնձորակուլ , հատ . — de menthe, անանխահատ , անանխաշաքար «նանէ շէքէրի» . — de chocolat, շոքոլահատ. — de gomme, խիժահատ , խիժաշաքար . — digestive, — մարսեցուցիչ, մարսահատ :

Pastilleur, ա. հոտահատագործ, բուրիկագործ :

Pastinaca, ա. գա. **Panais**ի :

Pastinacine, ի. տգ. գազարին . կալաքարակերպ գազարի :

Pastisson, ա. ռա. **Courge**ի :

Pastophore, ա. հն. կուռքակիր, մեհենակիր . *փոքրիկ կուռք՝ մեհեան կրող քուրմ . 2. փ. —. քահանայ (ըստ Վոլնեյի) :

Pastoral, e, aux, ած. հովուական , առաքեալական . la vie —e, — կեանք՝ կենցաղ. mener la vie —e, — կեանս վարել . des chants pastoraux, — երգք . des poésies —es, — բանաստեղծութիւնք՝ բերդուածք . le poème —. Habit —. Mœurs —es. Roman —. || Le genre —, կամ ա. հովուականն , հովուաբանութիւն . 2. հովուաբանութիւն . փոքրիկ վիպաստութիւն հովուական . 3. եժ. հովուերգութիւն . composer, jouer une —e. 4. եժ. հովուապար . || հովուանուագ. 5. ած. փ. հովուական . * հոգեւոր հովուաց յատուկ . bâton —, — gîte՝ գաւազան . des écrits pastoraux. Lettre —e, — ուղղ՝ նամակ. instruction —e, — հրահանգ. besoin — des âmes. || Une —e, հովուականն . հովուական հրահանգ . 6. պ. ի. la —e, հովուաւոանձ . *խոշոր տանձ աշնան :

Pastoralement, մ. հովուաբար , հովուապէս, *հովուի պէս . vivre —, կեալ —, *— ապրիլ . || փ. —, իբրեւ զհովիւ հոգեւոր . prêcher —.

Pastoraliser, չ. նբ. հովիւ է., հովուական վարել կեանս , *հովուական կեանք անցուցանել :

Pastorat, ա. հովուութիւն , երիցութիւն . պատիւ քողոքական քահանայի :

Pastoricides, ա. յ. երիցասպանք , քահանայասպանք . այսպէս կոչէին կրկնամկրտականք Անգլիոյ , որք սպանանէին զքահանայս :

Pastoureau, elle, ա. եւ ի. հովուիկ , հովուհիկ :

Pastourelle, ի. հովուերգութիւն. ազգ բանաստեղծութեան ի միջին դարու . 2. հովուապարիկ . ձեւ գաղղիական հակապարի (contredanse).

Pastréite, ի. հբ. ծծմբիա . երկաթախառն ծծմբատ ջրատեալ (hydraté).

Pat (փաթ) ա. պատուկ . արգիլեալ վիճակ Պազատորի ի ճատրակի «սաթրանճ». faire —, — առնել . être —, — լ.:

Pât (փա) ա. կեր , բուտ :

Patache, ի. պատաշ , մաքսանաւակ . 2. պատաշ , սայլ . voyager par les —s. Je suis venu dans une —.

Patachier, ա. պատաշավար , սայլորդ :

Patachon, ա. պատաշավար, սայլորդ . || փ. ք. mener une vie de —, մշտահանդէս՝ մշտախրախճանք լ.:

Patafioler, ն. ն. ամաչեցուցանել , յամօթ առնել , * ամրչցունել . վարեալ յայս բան եւեթ , que le bon Dieu te patafiole, que le diable te patafiole.

Patagium (ճիօմ) ա. հխ. հռ. ծիրանեակ . 2. Պեւակ (չղջկանց եւ ճկանց) :

Patagon, ա. պատագոն. հին արծաթի դրամ Սպանիոյ , որ արժէր 3 ֆրանք :

Patagon, e, գ. փաթագոնացի , փաթագոնուհի . բնակիչ Փաթագոնիոյ :

Patagonule, ի. ք. պատագոնաբոյս , պատագոննենի :

Patamide, ի. կ. գետակրայ , կրայ գետային :

Patapouf (փուֆ) ա. ն. այր մեծամարմին եւ դժուարաշունչ. *խոշոր ու դժուար շունչ առնող մարդ :

Pataquès (փաթաքէս) ա. ն. պատաքէս , վրիպակ , սխալ . cela n'est point un —. Faire des —, — առնել :

Patarafe, ի. ք. գրակ . յոռի եւ խառնիխուռն գիր՝ գրութիւն . excusez mes —s et mes ratures (Boil.). Faire des —s. Une écriture pleine de —s.

Patard, ա. հ. դանկ «ագչէ» . գործածուած միայն այս խօսքին մէջ. cela ne vaut pas un —, չարժէ եւ ոչ — մի . il n'a pas un —, չունի եւ ոչ — մի :

Patas (պաս) ա. կ. պատաս . կապիկ Սինեկալի :

Patate, ի. բատատ , հողկին . ամերիկեան գետնախնձոր «փաթաթ»:

Patati, Patata, ա. շաղակրատանք, սնապարծութիւն , *փնախօսութիւն . et patati et patata, prêtons bien l'oreille à ce discours-là (Béran.). || Monsieur et madame patati et patata, տիար եւ տիկին շաղակրատք :

Patatras (փաթաթրա) ա. դղրդիւն (մարմնոյ անկելոյ) . il pose le pied maladroitement, et —, le voilà par terre.

Pataud, ա. պաթաշնիկ. շնիկ պաթեղ . *խոշոր պաթեր ունեցող շնիկ . || ք. être à nage —, պաթալիլ լ. *կ'ըսուի ջուր նետուած շան . եւ ք. ջուր ընկած մարդու՝ որ դուրս ելլելու կջանայ . եւ փ.՝ յառատութեան՝ ի յդիւթեան լ. vous en parlez à votre aise, vous qui êtes à nage —.

Pataud, e, ած. անհեդեդ, խոշոր, մեծամարմին. cet homme est bien —. une femme —e. || գ. — այր , կին . quel gros —! Quelle grosse —e! C'est une —e. || Le noir —, ածխաւահան

«քեօվիւրնիւ». 2. մանուկ գիրապաթար, *գիրուկ տղայ «Ֆօփարլագ». votre petite sera dans quinze jours une —e blanche comme de la neige (Sév.). 2. գլր. ը. խոշոր :

Patauger (pataugeant, pataugeons) չ. գնալ ընդ տղմուտս, *ցեխի մէջ քալել. — dans la boue, ընդ գայռ՝ ընդ տիղմ գնալ, *ցեխի մէջ քալել. 2. փ. յափսիմերս գնալ՝ խաղալ. comme le diable de Milton pataugeant dans le chaos (Volt.). 3. շփոթիլ, կակազել. voyez comme il patauge.

Patchoulène, ա. տգ. պաչուլէն:

Patchouli (փաչուլի) ա. ը. պաչուլի. բոյս հոտաւէտ :

Patchouline, ի. տգ. պաչուլին:

Pâte (փաթ) ի. հայս, զանգուած, մածուկ, *խմոր «խամուր». — levée, խմորեալ —, ԹԹխմոր. pétrir de la —, հայս հարկանել, *խմոր շաղուել. de la — bien pétrie, քաջ Թրեալ, *լաւ շաղուած —. — sans levain, անխմոր —. ce pain n'est pas cuit, ce n'est que de la —. || փ. mettre la main à la —, ինքնին՝ անձամբ գործել գիմն, *բան մի անձամբ ընել. || փ. avoir la main à la —, ձեռնամուխ ը. ի գործ ինչ, *բան մի ընելու եռեւէ ըլլալ. il n'y a ni pain ni — au logis, չիք ինչ ի տան ուտելոյ, *ուտելու բան մի չկայ տունն. || je n'ai mangé aujourd'hui ni pain ni —, կերայ եւ ոչ ինչ այսօր, *այսօր բան չկերայ. || mettre de la viande en —, դնել միս ի հայս, *խմորի մէջ միս դնել. mettre un lièvre, des perdrix en —. || փ. être comme un coq en —, կալ ի փափուկ անկողնի՝ բարւոք ճաշկերալ, քաջասնունդ՝ բարեսնունդ՝ բարեկեցիկ լ. || se réduire en —, տոշկիլ, տոճկիլ. || —s d'Italie, իտալահայս, հաստեայք Իտալիոյ. *ապուր շինելու մանր խմորեղէն. 2. զանգուած, խորիսխ «խամուր». la — de ce fromage est bonne. — d'amande, d'abricots. 3. դղգ. զանգուած, խիւս. — de jujube, de guimauve, de lichen, de réglisse. La — digestive, մարսեցուցիչ զանգուած. 4. ար. զանգուած, խառնուրդ. — de carton, du papier. La — de la porcelaine. D'une — homogène, միաձոյլ. 5. եր. զանգուած. գլխաւոր նիւթ մարդի. 6. տպ. cette forme, cette page est tombée en —, ձեւդ, էջն անկեալ զանգեցաւ, *բոլոր ձեւին՝ երեսին գրերն ընկան խառնուեցան. 7. նկ. զանգուած. խառնուած գունոց. || peindre dans la —, en pleine —, նկարել ի զանգուածի. *կտաւին վրայ Թանձր գոյներ դնել եւ յետոյ զանոնք իրարու խառնել. 8. փ. եւ ը. զանգուած. խառնուած՝ կազմած մարմնոյ. vous êtes d'une — à vivre jusqu'à cent ans (Mol.). 9. փ. եւ ը. զանգուած, խառնուած բնութեան, բնութիւն, բոյս բարուց. c'est une bonne, une excellente, la meilleure — d'homme, այր բարեբարոյ է. c'est une fort bonne — de femme (Dancourt). C'est la meilleure — de mari qu'il y ait au monde (Boissy).

Առ. Quand on a la main à la —, il en demeure quelque chose aux doigts, *շատ գործ տեսողին՝ ձեռքն բան կմնայ «պալ եչյէն՝ պալաբզչըգմազ» :

Pâté, ա. բաղբաճ, մսաճաղ, ձկնաճաղ. — froid, chaud. — de lièvre, բաղբաճ նապաստակի, նապաստակաբաղբաճ. — de perdrix, de canard, կաքաւաճաղ, բադաճաղ. — de jambon, de veau, de saumon. — de foie gras. || Comme chair à —, մսահայս. միս մանրայոշ. || petit —, հաստեակ. ||c'est un prix fait comme celui des petits —s, հաստեակ՝ որոշեալ գին է. || je mangerais des petits —s sur sa tête, բարձր եմ հաստակաւ քան գլուխ, *գլխէն բարձր եմ. 2. փ. եւ ը. un gros —, պղակունտ, *գէր եւ մեծոլի տղայ. quel gros — que cet enfant-là! 3. փ. Թանաքակաթիլ, Թանաքաբիծ. կաթիլ՝ բիծ Թանաքի. il ne saurait écrire trois lignes sans faire un —. Il y a un —. 4. տպ. տառահայս. խառնեալ տառք՝ նշանագիրք. 5. զ. հաստեայ. պատուար կարկառեալ եւ ջրապատ. 6. ճ. խմբակ, խումբ տանց, շինուածոց. abattre un — de maisons. 7. խդ. faire le —, տալ՝ բաշխել անձին զպատագոյն Թուղթս, *լաւ խառնաթղթին իրեն տալ. quand il mêle les cartes, il fait le —.

Pâtée, ի. հատախիտս. *հատերն գիրցունելու համար ալիւրով ու խոտերով շինուած խիտս. 2. լափ, լակլաճ (կենդանեաց). la — du chien, du chat.

Patelin,e, ա. սուտակասպաս, փաղաքուշ, խաբու, խաբուկ, կակղաբան, *պօսպօսող, քսուբրտող. c'est un —, un vrai —, un grand —, un maître —. 2. ած. փաղաքշական, ողոքիչ, խաբուսիկ. homme —, — այլ. un air —, manières —es, մեղմախանձ. une voix —e, մեղմիկ՝ ազու ձայն:

Patelinage, ա. սուտակասպասութիւն, փաղաքշանք, մեղմախանձ:

Pateliné,e, անց. ողոքեալ, փաղաքշեալ. un pauvre homme — par un fourbe.

Pateliner, չ. ողոքել, փաղաքշել, մեղմիկել. il ne fait que —. 2. ն. ողոքել, փաղաքշել, քաղցրախառն բանիւք յինքն յանկուցանել. il a si bien su — ces gens-là qu'il les a fait venir à ses fins. 3. — une affaire, բարւոք վարեալ զգործ ինչ յաջողել, *գործ մի աղեկ կառավարելով յաջողցունել :

Patelinerie, ի. սուտակասպասութիւն, փաղաքշանք, մեղմախանձ :

Patelineur,euse, գ. սուտակասպաս, փաղաքուշ, ողոքիչ, մեղմիկ:

Patellaire, ի. ը. պնակաձեւ. ազգ. անկոյ :

Patellaire, ած. պնակաձեւ :

Patellariées, ի. յ. ը. պնականկեայք :

Patellarique, ած. տգ. պնակային. acide —, պնակաթթու :

Patelle, ի. հխ. պնակ. 2. կ. —, պնակախեցի. միապատեան խեցեմոլիւ. հն. **Lépas**. 3. ը. պնակ, պնակենի :

Patellé,e (փաթելլէ) ած. բպ. պնակաձեւ. հն. **Patellaire**. ած.

Patellier (փաթելլիէ) ա. պնակակեաց, պնակասուն. կակղամիսն բնակեալ ի պնակախեցի (patelle).

Patellimanes, ա. յ. մբ. պնակաձեռնիք. ցեղ տոհմի Քարիկեայց (caribiques).

Patellite (փաթելլիթ) ի. հբ. պընակաքար. պնակ բրածոյ :

Patellule (փաթելլիւլ) ի. ը. պընակիկ :

Patemar, ա. պատմաբ. սրընՔաց նաւ. Հնդկաց :

Patemment (փաթաման) մ. յայտնի, յայտնապէս :

Patène, ի. մաղզմայ. baiser la —, համբուրել զ—:

Patenôtre (փաթնօթր) ի. հայր մեր. cet enfant sait sa —. ||հն. **Oraison dominicale, Pater**. 2. աղօթք. dire sa — կամ ses —s. 3. փ. բարբանջ, բարբանջանք, բարբաջանք, *փուճ խօսք, ժամուց. il marmotte toujours certaines —s, où je ne comprends rien (Rac.). 4. յ.հատ վարդապանի, վարդապան. 5. ճ. հատուածներ. զարդ նման հատից վարդապանի. 6. ուռկանակալ, *ուռկանն ջրի վրայ կեցուցող վարդապանաձեւ տունկի հատեր կամ կտորներ:

Patenôtrier, ա. վարդապանագործ, վարդապանավաճառ :

Patent,e, ած. յայտնի, ակներեւ. un fait —. Une vérité —e. Cela est —. || Lettre —e, պետագիր :

Patentable, ած. պետագրելի :

Patente, ի. պետագիր «փաթենթա, պէրաթ». obtenir une —. Montrer, produire sa —, ses —s. Prendre une —. 2. առողջագիր «փաթենթա». — de santé, առողջագիր. || — nette, մաքրագիր. — brute, անմաքրագիր. || — suspecte, կասկածագիր. 3. վաճառագիր, աղխամաղխագիր. *ապրանքն յայտնող գիր :

Patenté, e, անց. պետագրեալ, պետագրաւոր «փաթենթալը, պէրաթլը». marchand —. Marchande —e. N'être pas —. || գ. c'est un —, — է:

Patenter, ն. պետագրել, պետագիր առնելու ստիպել. 2. * պետագրել, տալ պետագիր :

Pater (փաթէր) ա. հայր մեր, աէրունական աղօթք. dire son —. Dire cinq — et cinq Ave. || ը. savoir une chose comme son —, գիտել ինչ իբրեւ զհայր մեր. *բան մի հայր մեր մի պէս գիտնալ, լաւ գիտնալ բերնուց. || փ. il ne sait pas son —, չգիտէ զհայր մերն իր, *հայր մերն չգիտեր, շատ տգէտ է. || ասի եւս Pater noster (փաթէր նոսթէր). 2. հայր մեր. * հայր մեր մի ըսելու տեւած ժամանակն. 3. հայր մեր. մեծ հատ վարդապանի. les — de son chapelet sont en émeraude. **S. Avé**. 4. հգն. հայր մեր. կրօնաւոր, աբեղայ. le secret se répéta par le — (La Font.).

Patère, ի. հին. սկահ, սրսկաբան. 2. սկահ, սկահածեւ. *վաքագոյը վերցուննելու զարդ. 3. սրբսկարան. զարդ ինչ ճարտարապետական:

Paterne, ած. ը. եւ հգն. հայրական. un air et un ton —. Accueillir d'un air —.

Paternel, elle, ած. հայրական, հայրենի. bénédiction —elle, — օրհնութիւն. la maison —elle, տուն հայրենի. 2. հայրական, հայրենի, հայրենական, հայրենատուր. succession —elle, héritage —, ligne —elle. Parents —s. 3. փ. հայրական, հայրենի, հայրախնամ, հայրարուն. entrailles —elles. Tendresse, affection —elle. Avis —. Amour —. Soins, sentiments —s. Autorité —elle. Il a des soins —s pour ses domestiques. Il a fait à son élève une remontrance toute —elle. Ce monarque a pour ses sujets une tendresse toute —elle. Pays —, հայրենատուն:

Paternellement, մ. հայրաբար, հայրօրէն, հայրապէս. il l'a traité —.

Paternité, ի. հայրութիւն. les devoirs de la —, զարար հայրութեան. la recherche de la — est interdite par le code. Elle regardait la — comme le plaisir le plus doux de la nature (d'Alemb.). || — spirituelle, հոգեւոր —. *հնարաիօր եւ տանին մէջ հատատուած խնամութիւնն:

Pâteux, euse, ած. նկ. Ծանր, Ծանրամանրկ, Ծանրաձոյլ, Ծանրաիհիւթ, touche —euse, chairs —euses, pinceau —, —նկար՝ մարմինք՝ վրձին. 2. խեւուտ, խեւուտաւոր. ces poires sont —euses. Ces abricots sont —. Ce fruit a la chair —euse, միս պտղոյդ — է. 3. Ծանր, Ծանրամած. savon —. J'ai la langue, la bouche —euse, — է լեզու, բերան իմ. cela rend la bouche —euse. 4. կիսախիաց, անթափ. pain —, — հաց «խառատ էմէք». 5. պղտոր. liqueur —euse, vin —, — ըմպելի, գինի. || փ. ce diamant a un œil —, —՝ բծաւոր է ադամանդ. 6. տղմուտ, ճահճախուտ, սկախուռն. chemin, sol —. 7. փ. Ծանր, ծանր. style —, — ոճ:

Pathétique, ած. խոնարհազդուական, գորովագին, հոգեշարժ, արտաշարժ. orateur, discours —. Le dernier acte de cette tragédie est fort —. 2. մգ. nerf —, կրացուցիչ ջիլ. muscle —, բարացուցական դնդեր, հն. **Grand oblique de l'œil**, տ. **Oblique**. 3. ա. հոգեշարժն, արտայոյզն, արտաշարժն. il y a dans cette scène beaucoup de —.

Pathétiquement, մ. խանդագնագին, հոգեշարժապէս, արտաշարժաբար. scène, écrit —.

Pathogène, ած. ախտածին:

Pathogénésie, ի. բժ. ախտածնութիւն. մասն ախտաբանութեան որ խօսի զգացմանէ հիւանդութեանց:

Pathogénique, ած. ախտածնական:

Pathognomonique, ած. բժ. ախտագէտ, ախտագոյց. *հիւանդութեանն ցուցունոյ. signes —s. 2. ի. իս. ախտագիտութիւն:

Pathognostique, ած տ. **Pathognomonique.**

Pathologie, ի. բժ. ախտաբանութիւն, ախտախօսութիւն. — générale, interne, externe, spéciale, comparée, humaine.

Pathologique, ած. ախտաբանական, ախտախօսական. anatomie, ligne —.

Pathologiquement, մ. ախտաբանօրէն, ախտախօսաբար:

Pathologiste, ա. ախտաբան, ախտախօս, ախտագէտ:

Pathopée, ի. ճս. ախտածք, յոյզ կրից, ախտաչարժ ոճ:

Pathos (փաթոս) ա. յն. ախտածք, կարիք. les rhéteurs opposent le — à l'ithos. 2. փքացեալ պաճուճազարդ բանք. voilà bien du —. Tout cela n'est que du —.

Patibulaire, ած. կախաղանի. fourches —s, կախաղան տապ ադաճք». || փ. mine, air, physionomie —, կերպարանք արժանի կախաղանի. կերպարանք ժանտագործ մարդոյ. ce monsieur a l'air —. C'était une physionomie —. || Inclinations —s, ժանտագործ յօժարութիւնք, որք ի կախաղան ածեն. avoir les inclinations —s. 2. ա. կախաղան. le scélérat (renard) passa près d'un — (La Font.).

Patiemment, մ. համբերութեամբ, երկայնամտաբար. souffrir, supporter, attendre, écouter —.

Patience, ի. համբերութիւն, ժոյժ. grande —, մեծ —, երկայնամտութիւն. avoir —, de la —, —՝ ժոյժ ունել, համբերել, հանդուրժել, ժուժկալել, *— ունենալ. il faut avoir — jusqu'au bout, պարտ է համբերել մինչ ի սպառ. ayez —, համբեր, *— ունեցիր. avoir une longue —, երկայնամիտ է., երկայնամտել. avec —, —Ծեամբ, անձանձիր. avec une grande —, մեծ՝ մեծաւ —Ծեամբ, երկայնամտաբար. il faut avoir une merveilleuse —, un grand fonds de — pour souffrir cela, պարտ է ունել զարմանալի իմն —, — մեծ՝ անբաւ ի հանդուրժել այսմիկ, *ասաք դիմանալու համար զարմանալի, մեծ — պէտք է. il n'a pas eu la — de l'écouter. Mettre la — à une rude épreuve. Prier Dieu qu'il nous donne la — nécessaire. Avoir besoin de —, պէտս ունել —Ծեան, *—Ծեան պէտք ունենալ. il faut s'armer de —, faire provision de —. Il exerce ma —. Épuiser sa —. Ne vouloir pas abuser plus longtemps de la — de qn. Lasser la — de qn. || — d'ange, de saint, la — de Job, — իբեշտական, սրբոց, Յոբայ, մեծ —. || prendre en —, համբերել, ժոյժ ունել, ժուժկալել. il prend son mal en —. Il prit tout en —. Prenez toujours la vie en —. || Mettre, pousser la — à bout, տալ կորուսանել զ—. sa mauvaise conduite met ma — à bout. || La — m'échappe. *—ս կիսատնի. la — m'échappe à la fin. La — lui échappe, *—ն կիսատնի. 2. համբերութիւն, երկայնմտութիւն. prendre —, համբերել, երկայնամիտ լ. || perdre —, կորուսանել զհամբերութիւն, անհամբեր լ., կարճմտիլ. || prenez, ayez une once de —, համբեր՝ երկայնամիտ լեր փոքր մի, *քիչ մի համբերէ. 3. համբերութիւն, հանապազորդութիւն. — et longueur de temps font plus que force ni que rage (La Font.). Un pareil ouvrage demande une assiduité et une — d'ermite (Fenten.). Pour faire un bon livre il faut un temps prodigieux et la — d'un saint (Volt.). La — vient à bout de tout. || Ouvrage de —, համբերատար գործ, *որուն մեծ համբերութիւն պէտք է. 4. jeu de —, համբերախաղ. faire une —, — առնել. 5. կգ. համբերութիւն. ապամանդք հրապոյց. 6. համբերութիւն. *փայտ կամ երկաթէ գործի մեռած կոճակն մարքելոյ առանց չուխայն ապառակելու. 7. —...! մջ. համբերութի՛ւն. *նշանակէ տեսակ մի համակամութիւն. || —! համբերութի՛ւն. *նշանակէ եւս՝ Դոլ տուր ըսեմ՝ ըսեմ. —! ce n'est pas encore tout. —! —! s'il vous plaît. —! un moment de —. || ասի եւս ապառնալոք, —! j'aurai mon tour.

Patience, ի. բ. ատելուկ, լապաս, *բոքի, պոքի «աշխատն օձու». հն. **Parelle**. || La racine de —, ատելուկի. || — sauvage, տ. **Rumex**.

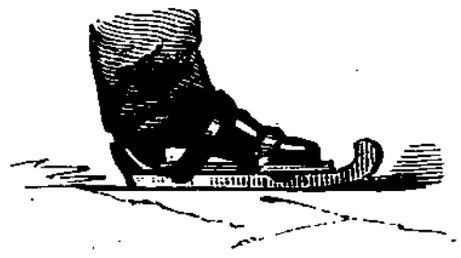
Patient, e, ած. համբերող, երկայնամիտ, ժուժկալ. c'est l'homme du monde le plus —. Il faut être fort — pour souffrir tout cela sans rien dire. Ce père a été fort — à l'égard de son fils. Ce maître est fort — dans son domestique. Ce juge est fort — dans les audiences qu'il donne. Dieu est — et miséricordieux. || զ. le — vaut mieux que le fort (Boss.). 2. —, համբերական, համբերատար, համբերաբարոյ. une vie simple et —e. Courage —. Ce n'est jamais qu'aux esprits —s et laborieux qu'appartient le don de l'invention dans les sciences naturelles (Volt.). 3. կրօ, կրեի, կրաւորական, ենթարկեալ. dans les passions..., l'âme est —e (Boss.). || ա. —ն. l'agent et le —, ազդողն եւ կրողն, այն որ կազդէ եւ այն որ կկրէ զազդեցութիւն. 4. մահապարտ, պատժապարտ. accompagner les —s au supplice. Le — était dans la charrette. 5. ախտակիր, ախտաժէտ, ախտացեալ:

Patienter, չ. համբերել, ժոյժ ունել, երկայնամտել, երկայնամիտ լ., ժուժկալել, հանդուրժել, սպասել համբերութեամբ. patientez un peu. Il faut —.

Patin, ա. չմուշկ, սղալ. parter des —s, չմուշկ ագանել. 2. չմուշկ, սահնակ. *ասուի վրայ սահիլու ոտնաման. aller sur des —s, en —, գնալ՝ շրջել ի չմուշկս. glisser sur des —s, չմշկատահ լ. *չմշկով՝ չմուշկի վրայ սահիլ. se livrer au plaisir du — en

hiver, * ձմեռն չմշկով զուարճանալ. 3. — l'eau fer à —, չմուշկ, չմշկաձև երկաթ սմբակի ձիոց. 4. 6. չմուշկ. գնալ ի ներքոյ սանդղոց:

Patinable, ած. չոշափելի, զգալի. main, bras —.

Patin.

Patinage, ա. չմշկուածն, չմշկութիւն. *սահիլն սառի վերայ:

Patine, ի. կոպկ. ժանգ պղնձի դահեկանաց եւ արձանաց. 2. կոպկ. ալօտ ինն նկարաց եւ կնիք:

Patiné,e, անց. չոշափեալ, *ձեռնոտած. des pêches —es qui ont perdu leur duvet.

Patiner, ն. չոշափել, *ձեռնոտել. ces fruits ont perdu leur fleur, on les a patinés. 2. չոշափել, զգալ կանանց (ձեռքն եւ մեւերն):

Patiner, չ. չմշկիլ. *չմշկով սառի վերայ սահիլ. nous allons —. Il patine bien. Savez-vous —? Qui aime à —, չմշկասէր, սահասէր:

Patineur,euse, գ. չմշկող, չըմըշկիչ, չմշկուհի. *սառի վերայ սահող. 2. չոշափող, զգուիչ, *կանանց ձեռքն՝ մեւերն չոշափող՝ զգալով. ah! doucement, je n'aime pas les —s (Mol.).

Pati, Pata, ՏԵ. **Patati, Patata.**

Pâtir, չ. կրել, կրել վիշտս՝ ցաւս, վշտապնդիլ, վշտանալ, չարչարիլ. ce malade a bien pâti avant de mourir. Quand on a un peu pâti, le plaisir semble meilleur (Mariv.). Les pauvres pâtissent beaucoup en hiver. L'armée pâtit dans cette marche. Les chevaux y ont plus pâti que les hommes. Cet arbre a pâti. || ի. ciel! que mon cœur pâtit (Mol.). Ma fierté pâtissait à retourner chez des gens qui m'avaient si mal reçu (J.-J R.). || Nature pâtit, ասի յորժամ ճգնիցէ որ ի ծաճկել զկիրս՝ զգացմանս իւր. 2. վնաս կրել, վնասիլ, տուժիլ. hélas! on voit que de tout temps les petits ont pâti des sottises des grands (La Font.). Il a fait des excès, sa santé en a pâti. Ce jardin a pâti. Ce tableau a un peu pâti. Votre bien pâtira de votre absence. Les affaires pâtissent depuis longtemps. Le commerce pâtit. 3. կրկին պատիժս, պատժիլ. souvent les bons pâtissent pour les méchants. Il ne faut pas que l'innocent pâtisse pour le coupable.

Patira, ա. կ. խոզ Ամերիկայ:

Pâtis (փաթի) ա. արօտ, արօտատեղի:

Pâtissage, ա. ծաղրարարութիւն. *կարկանդակ շինելն:

Pâtissant,e, ած. կարնիից. âme —e, — կեանք. mœurs —es. L'intérieur de sa maison offre un aspect —. 2. հայրապետական, պատրիարքա-

Pâtisserie, ի. ծալ, հաւտակ, կարկանդ, կարկանդակ, պղպակունդ, պղպակունաթ, *խմորեղէն. bonne, excellente, méchante, mauvaise —. manger de la —, ծաղակեր լ. aimer la —, les —s. ծաղաւէր լ. la — charge l'estomac. 2. ծաղարարութիւն. 3. ծաղարարոց:

Pâtissier, ère, գ. ծաղարար, պղպակունարագործ, կարկանդակագործ, ծաղարարուհի, կարկանդագործուհի. 2. ած. —. garçon —, մանուկ —, *—ի մանչ. 3. ա. ծաղարար. *ծաղարարի գիրք. le — français.

Pâtissoire, ի. ծաղոց. սեղան՝ ուսնուցական ծաղարարաց:

Patisson, ա. Ե. S. Pastisson.

Patois, ա. կորնայ, կորնալեզու, կորնարարբառ, գեղջալեզու. le — normand, gascon, etc. Parler —; կորնախօսել, կորնախօս լ., գեղջարանել, *կորնայ խօսիլ. cela est du —, — է այս. || փ. l'âne se plaint en son — (La Font.). 2. փ. կորնայ, գեղջարանութիւն, գռեհիկ ոճ. quel —!

Patoiser, չ. կորնախօսել, կորնախօս լ., գեղջարանել. 2. ն. կորնացուցանել, կորնալեզու առնել. — un rôle.

Patoiserie, ի. կորնարանութիւն, գեղջարանութիւն:

Páton, ա. հայտիկ. *բիծ հայտի որով հաւերն կգիրցունեն. 2. հայտիկ. *հացագործին Երամաճ խմորն:

Paton, ա. Ծաքիկ. *մուճակի երեսին ներսի ծայրն գրուած պզտիկ կաշիի կտոր:

Patouille (փաթույլ) ի. քեցուկ. *հողն երկաթի հանքին զատելու մեքենայ:

Patouiller, չ. ցեխագնաց լինել. *ցեխի մէջ քալել. — dans les marécages.

Patouillet (փաթույլէ) ա. քեցարան. *հողն երկաթի հանքին զատելու գործարան:

Patouilleur, ա. քեցիչ. *հողն երկաթի հանքին զատող գործաւոր:

Patouilleux, euse, ած. ցեխաՃաՃախ. 2. ն. կոհակատէս, կոհակալիք. lame, mer —euse, — ալիք, ծով:

Patraque, ի. գործի, մեքենայ (հին եւ մաշ). cette montre n'est qu'une —. 2. փ. եւ ը. անձն հիւանդոտ, *մաշած մարդ. je ne suis plus qu'une vieille —. 3. ած. il devient —. 4. ի. պ. մաշմաճ. ազգ դեւոնախինձորոյ:

Pâtre, ա. արածող, հովիւ, խաշնարած, անդէորդ, պաճարարոյծ, տուարածական, *հօտաղ. état de —, հովուութիւն:

Patres (ad) (առ փաթրէս) մ. լտ. առ հարս. aller —, երթալ՝ յաւելուլ —, մեռանիլ, *մեռնիլ. envoyer —, յղել —, մեռուցանել, *մեռցունել:

Patriarcal, e, aux, ած. նահապետական. gouvernement —. Vie —e, — կեանք. mœurs —es. L'intérieur de sa maison offre un aspect —. 2. հայրապետական, պատրիարքա-

կան. trône —. Croix, église —e. Sièges patriarcaux, — աթոռք:

Patriarcalement, մ. նահապետաբար. vivre —. 2. հայրապետաբար, պատրիարքաբար:

Patriarcat, ա. հայրապետութիւն, պատրիարքութիւն. être élevé au —. 2. —. երկիր իշխանութեան պատրիարքի. le — de Constantinople. 3. —, ժամանակ պատրիարքութեան. durant son —. 4. պատրիարքարան, պատրիարքանոց, հայրապետարան, հայրապետանոց. aller au — arménien, գնալ ի —ն Հայոց, *հայոց —ն երթալ:

Patriarche, ա. նահապետ. Noé, Abraham et les autres —s. Les saints —s. Mener une vie de —, նահապետաբար կեալ. *—ի կեանք անցունել. || փ. avoir l'air d'un —, ունել պատուառելի դէմս. || c'est un —, — է. *կ'ըսուի բազմաթիւ ընտանեաց մէջ ապրող ծերունւոյ. 2. հայրապետ, պատրիարք. le — arménien, des Arméniens, —ն Հայոց:

Patriarchie, ի. պատրիարքութիւն. այսպէս կոչին հնգեկին եկեղեցիք Հռոմայ. les —s sont Saint-Jean de Latran, Saint-Pierre, Saint-Paul, Sainte-Marie-Majeure et Saint-Laurent-hors-des-Murs.

Patrice, ա. պատրիկ, պայազատ, պայազն:

Patricial, e, aux, ած. պատրիկական. on voyait les plus grands rois accepter, briguer même les honneurs patriciaux (J.-J. R.).

Patriciat, ա. պատրիկութիւն. parvenir au —. 2. —, պատրիկք. cela offense le —. La constance est une vertu de — (de Salvandy).

Patricien,enne, ած. պատրիկական, պայազն, ազատաշխարհիկ. les familles —ennes, — տոհմք, ազնուականք. || փ. des manières —ennes. 2. գ. պատրիկ, պայազն, ազատաշխարհիկ, ազնուական. c'était parmi les —s qu'on prenait toujours les sénateurs.

Patrie, ի. հայրենիք, երկիր՝ յատուկ հայրենի՝ հայրենեաց, իւրական աշխարհ, հայրենասուան «վաՃան». mourir glorieusement pour sa —, մեռանիլ փառօք ի վերայ հայրենեաց. sortir de sa —, ելանել ի հայրենեաց իւրոց, *հայրենիքէն ելլել. quitter sa —, Ձոլուլ զհայրենիս, *—ն Ձոլուլ. s'éloigner de sa —, հեռանալ ի հայրենեաց, *—էն հեռանալ. retourner à sa —, դառնալ՝ գնալ ի հայրենիսն, *—ն դառնալ՝ գնալ. à tous les cœurs bien nés que la — est chère (Volt.). Dans l'exil, le cœur palpite au souvenir de la —. Le plus beau moral des instincts de l'homme, c'est l'amour de la — (Chateaub.). Reine du monde, ô France, ô ma — (Béranger). Ô —! ô doux nom que l'exil fait comprendre! (C. Del.). C'est un grand malheur de pleurer la — (P. Lebrun). Cicéron fut appelé le Père de la —, Կիկերոն յորջորջեցաւ Հայր հայրենեաց. voué,

dévoué à la —, հայրենասէր. qui connait la —, հայրենագէտ. privé de la —, հայրենազուրկ. qui détruit la —, հայրենաւեր. qui habite la —, հայրենաբնակ. qui sent la —, հայրենաբոյր. qui a perdu sa —, հայրենակորոյս. l'abandon de la —, հայրենաձողուիւիւն. utile à la —, հայրենօգուտ. || փ. l'univers est la — d'un grand homme (Raynal). || Un sans —, հայրենազուրկ, հայրենատեաց. 2. բնագաւառ, հայրենի գաւառ; *ծնած գաւառն՝ քաղաքն. Marseille est sa —. 3. La mère —, S. **Mère**. 4. հայրենիք. երկիր՝ կլիմայ յարմարագոյն կենդանեաց ոմանց եւ բուսոց. les régions arctiques sont la — de l'ours blanc. La — des palmiers. || փ. Athènes fut la — des philosophes. Ce pays est la — des sciences et des lettres. 5. La — céleste (Boss.), երկնաւոր հայրենիք, երկինք, արքայութիւն երկնից:

Patrimoine, ա. հայրենիք, հայրենի ժառանգութիւն, հայրենական սեպհականք. il a eu cent mille francs pour —. Dissiper, manger son —, զհայրենիսն վատնել, ընդ վայր ծախել. mince —, դոյզն —. Son père et sa mère lui ont laissé un grand —, un — opulent. || — paternel, maternel, հայրենի՝ հայրենական, մայրենի, *հօրենական, մօրենական ժառանգութիւն՝ սեպհականք. la Castille devient — d'un fils de France (Mass.). || փ. chaque découverte dans les sciences est le — de toutes les nations.

Patrimonial, e, aux, ած. հայրենի, հայրենական. biens patrimoniaux, — սեպհականք, հայրենիք. héritage —, — ժառանգութիւն. terre —e, — երկիր:

Patrimonialement, մ. հայրենի ժառանգութեամբ. ce bien lui appartient —.

Patrimonialiser, ն. հայրենականել:

Patrimonialité, ի. հայրենականութիւն:

Patrinite, ի. հբ. քառբենաքար:

Patriote, գ. հայրենասէր, ազգասէր. un vrai —, ճշմարիտ —. un bon —. Faux —, սուտ —. il a parlé, il s'est conduit en vrai, en zélé —. C'est un —. Il est très —. 2. ած. —. un ministre —.

Patriotique, ած. հայրենասիրական, ազգասիրական. sentiments, vertus, soins —s. Esprit, don, action, discours, zèle, ardeur —.

Patriotiquement, մ. հայրենասիրաբար, ազգասիրաբար. il a agi —.

Patriotisme, ա. հայրենասիրութիւն, ազգասիրութիւն. acte de —, գործ —ական. le — est une fièvre sublime qui dans ses accès triomphe de la nature (Young).

Patripassien կամ **Patropassien** (փաթրիփասիէն, փաթրօփասիէն) ա. հայրաչարչար:

Patristique, ի. հայրագիտութիւն. գիտութիւն վարուց, վարդապետութեան եւ երկոց նախնի հարց Եկեղեցւոյ:

Patrobe, ա. մբ. ճմիկ. ազգ պատենաձեւ միջատի:

Patrociner, չ. հ. շատ խօսել առ ի հաւանեցուցանել, *երկայն երկայն խօսիլ համոզելու համար. prêchez, patrocinez jusqu'à la Pentecôte (Mol.). Vous aurez beau prêcher et —.

Patrocle, ա. պատրոկլ. խնցեմբրի ինչ միջատատեաս:

Patrologie, ի. հայրաբանութիւն, հայրախօսութիւն. մասնաւոր ծանօթութիւն հարց եկեղեցւոյ. 2. —. տպագրութիւն բովանդակ հարց Եկեղեցւոյ:

Patrologique, ած. հայրաբանական, հայրախօսական:

Patron, onne, գ. պաշտպան, պեւարկու. il s'était porté pour — des Irlandais opprimés (Hamilt.) 2. պաշտպան՝ անուանակիր սուրբ. sainte Geneviève est la —onne de Paris. || փ. պաշտպան. mon — est Horace. 3. ը. տանուտէր, տանտիկին, տիրակին. où est le —, la —onne? || փ. le — de la case, ասի առն որ իշխանութիւն մեծ ունիցի ի տան. il est devenu le — de la case. 4. գործաբանատէր, արուեստապետ, վարպետ, վարպետուհի «ուսեալ». le — est sorti. Querelles des ouvriers avec les —s. 5. բարեկամ, *վարպետ. կ'բսուի սորին կարգի մարդոց. bonjour, —. 6. le — de la barque, d'une chaloupe, du bateau, նաւակավար, նաւավար, նաւապետ. 7. տէր. vendu comme esclave, il rencontra un — compatissant.

Patron, ա. կաղապար, օրինակ, տիպար «գալըպ, էօրնէք». beau, nouveau —. Le — d'un gilet, d'une robe. Prendre le — d'une chemise, առնուլ զ— շապկի, *շապկին —ն առնուլ. tailler sur le —. 2. փ. —. fais toutes choses selon le — qui t'a été montré (Pasc.). || Cet homme s'est formé sur un bon, sur un mauvais —.

Patronage, ա. պաշտպանութիւն, հովանաւորութիւն, պեւարկութիւն. le — de ce ministre lui a été fort utile. Sous le —, sous le haut — de S.M. l'Empereur, ընդ —ութեամբ, ընդ բարձր —ութեամբ Վեհափառ Կայսեր. accorder son — à, շնորհել զ— իւր:

Patronal, e, aux, ած. պաշտպան սրբոյ, անուանադիր. fête —e, տօն —. les saints patronaux, պաշտպան սուրբք:

Patronat, ա. պաշտպանութիւն. 2. տիրութիւն:

Patroniser, ն. պաշտպանել:

Patronné, e, անց. նկարեալ կաղապարաւ. les ailes des papillons —es sur une infinité de formes (B. de St.-P.). 2. նբ. պաշտպանեալ, պեւարկեալ. il était — par une grande dame. L'œuvre —e par...

Patronner, չ. նկարել կաղապարաւ կամ ճակոտկէն քարտիսիւ ի վերայ կտաւոյ. 2. ն. նբ. պաշտպանել, հովանաւորել, պեւարկել, պեւարկու լ. — qn.

Patronnesse, ած. ի. պաշտպանուհի. dame —, — տիկին. || ի. —. les —s d'une fête, —ք տօնի:

Patronnet, ա. մանուկ ծաղկեպարի:

Patronneur, ա. աբ. կաղապարիչ:

Patronymique, ած. հայրանուանական, հայրանուն. nom —, — անուն. Atrides est le nom — d'Agamemnon et de Ménélas, parce qu'ils étaient fils d'Atrée.

Patrouillage, ա. ը. պտտելութիւն ի յուզելոյ զաղմուտ ջուրս:

Patrouille, ի. գիշերապահ, գիշերապահութիւն «գօլ, գօլ կչզվէ». faire la —, faire —, գիշերապահ լ. aller en —, գիշերապահ գնալ. faire des —s hors de la place, hors du camp. 2. գիշերապահք, պահապահք, պահեկապանք «գօլ». on a doublé les —s. — à pied, à cheval, հետեւակ, ձիաւոր —. rencontrer la —. Les —s étaient nombreuses. La — marche par la ville.

Patrouillé, e, անց. շօշափեալ պտտելի ձեռօք. des fruits —s.

Patrouiller, չ. յուզել զջուր տրղմուտ, ընդ տիղմ գնալ՝ ծաւալիլ. des enfants qui patrouillent dans la rue, dans le ruisseau. Les canes, les cochons patrouillent dans la boue. 2. շօշափել պտտելի ձեռօք, *պտտոտ ձեռօքվ բռնել. — des fruits. =չ. զ. գիշերապահ լ՝ շրջել:

Patrouillis, ա. տղմուտք, ցեխ «պաճագ». mettre le pied dans un —.

Patte, ի. ոտն, *ոտիկ, տոտիկ կենդանեաց. — de singe, de lion, d'un ours, d'un perroquet. Qui a les —s de chien, շնակաքիք. la — de devant, ոտնուլ, *առջեւի ոտիկ՝ տոտիկ. la — de derrière, յետին ոտն. un insecte à huit —s, ութոտն միջատ. || փ. des —s de chat, անձն նշանագիրք՝ *գրեր. faire des —s de chat, անձն գրել. || faire — de velours, ի ներքս ձգել՝ ամփոփել կատուի զեիրանոնսն ի տալն զոտեն. եւ փ. ծաքուցանել ընդ ողոք կերպարանօք զխորհուրդ վնասելոյ. || se servir de la — du chat pour tirer les marrons du feu, S. **Marron**. || p. marcher à quatre —s, ի չորս՝ յափսիթեթս գնալ՝ երթալ, պշկիլ, *չորս ոտքի վրայ քալել. || փ. mettre l'homme à quatre —s, ի չորս գնացուցանել զայր. *չորս ոտքի վրայ քալեցունել, մարդն անբանի տեղ դնել. || il ne remue ni pied, ni —, անշարժ կայ. || ո. à —s, հետի, հետիոտս, *ոտքով, քալելով «եայան, եիւրիւյէրէք». nous ferons le chemin à —s. 2. ոտն, *ոտիկ, տոտիկ խեցեմորթաց եւ միջատաց ոմանց. une — d'écrevisse, de homard, de mouche, d'araignée. Tous les insectes ont six —s, et les arachnites huit. || Des —s de mouche, S. **Mouche**. 3. ը. ոտն, ձեռն. il a une grosse, une vilaine —. Ôtez donc vos —s de là. || Sous la —, ընդ ձե-

ռամբ , *ձեռքին տակ . quand vous le trouverez sous notre — (Sév.). || Tomber sous la — de qn., անկանել ի ձեռս ուրուք , * մէկուն ձեռքն իյնալ . allez, vous êtes une ingrate; ne tombez jamais sous ma — (La Font.). || Mettre la — sur qn., ֆարկանել , խուսել , չարչարիլ զոք. ||être entre les —s de qn., մատն լ. ի ձեռս ուրուք , * մէկուն ձեռքն մատնուած ըլլալ . || être sous la — de qn., ի-

Paturin des prés.

նել ընդ ձեռամբ՝ ընդ իշխանութեամբ ուրուք , * մէկուն ձեռքին տակն ըլլալ . || tenir qn. sous sa —, ընդ ձեռամբ՝ ի բռին ունել զոք , *մէկն ձեռքին տակն բռնել . || sortir des —s, se tirer des —s de qn., ի բաց կալ՝ զերծանիլ ի ձեռանէ ուրուք , *մէկուն ձեռքին տակէն ելլել , մէկուն ձեռքէն ազատիլ . || donner un coup de —, des coups de — à qn., խոցել , ընդ ակն խոցել , կծանել զոք բանիւք , *մէկուն կծու խօսք տեսել , խօսքով վիրաւորել . || graisser la — à qn. S. Graisser. || pl. les —s croisées, S. Bras croisés. 4. մագիլ , արմատ . — d'anémone, de renoncule, etc. || հն. Griffe. 5. Ճաճ , ոտն . un verre à —, խոռոչաւոր բաժակ , *ոտնաւոր գաւաճ . || նոյնպէս ասի la — d'un flambeau, d'un guéridon. 6. — կամ patte-fiche, Ճաճ , Ճանճագամ . սրածայր եւ լայնագլուխ բեւեռ . 7. նշ. Ճաճ . եռանկիւնի երկաճ խարսխի . — de l'ancre. 8. Ճաճ, գաբ . *միս կախելու ճանկ «էջ չէնկելի». 9. եմ. Ճաճ , գծոց . 10. Ճաճ (դերձակաց). 11. Ճաճ . *ձիու վրայ դրուած այլագոյն լանջի կտոր . 12. Ճաճ. լիզուակ գրապանակի՝ պահարանի :

Patté,e, ած. Ճաճաւոր, *ճանկաւոր . 2. նբ. —, լայնաւարտ . *կ'ըսուի խաչերու որոց ճայրերն Ճաճանձեւ կլայննան . croix —e.

Patte-d'oie, ի. ճանապարհակիցք, կիցք ճանապարհաց «տէօրթ եօլ ալը». des pattes-d'oie. 2. սագաճաճ. եռանկիւնի կիցք առուձից . 3. նե. en —, սագաճաճաձեւ. *կ'ըսուի երեք չուաններու որ նոյն կէտէն կսկսին եւ

մէչերնին այլ եւ այլ անկիւններ կձեւացունեն . 4. սագաճաճ . * աչքին անկիւնն ձեւացած կուինն . il n'est plus jeune, on lui voit déjà la —. Tu as la —. || —. գիծք ձեռաց ի ձեռնահիմայուճեան :

Patte-fiche, ի. տ. Patte.

Patte-pelu,e, գ. ապուշ , ապուշաբեղուր , խորամանգ . deux francs —s (La Font.). C'est une vraie, une dangereuse —e. 2. ի. —e, երեւիլ . միջատ ինչ .

Pattinsonage, ա. պատուենատումն . * կապարի հանքէն արծաթ հանելու Պատուենսոնի հնարած կերպն :

Pattu, e, ած. Ճաճաւոր, *խոշոր Ճաճեր ունեցող . 2. փետրոտն . un coq —, — աքաղաղ. le pigeon —, — աղաւնի . poules —es.

Patulipalle, ած. կ. հոլակըրկնոց. *կ'ըսուի անգլուխ կակղամոց որոց կրկնոցն բաց է :

Pâturable, ած. արօտական . devenir —.

Pâturage, ա. արօտ . արօտատեղի , արօտավայր . de gras —s, պարարտ՝ պարարտատեր՝ պարարտարօյս . abondant en —s, պարարտարօտ , արօտալից . — abondant, արօտ փափկուճեան . fertile, fécond —, արօտ պարարտուճեան . 2. իրաւունք արօտի՝ արօտանալոյ . avoir — sur une terre.

Pâturant, e, ած. արօտական , * արճոյ . animaux —s.

Pâture, ի. արօտ, ճարակ , կեր, բուռ . prendre la —, ճարակել . aux petits des oiseaux il (Dieu) donne la — (Rac.). Les cadavres servaient de — aux oiseaux de proie (Reynal). 2. —, խոտ , խար , յարդ . mettre de la — devant les bœufs, leur donner de la —. Les chevaux trouvaient dans l'écurie une pleine — (Boil). 3. քճ. ճարակ , կեր , կերակուր . être la — de, — ի. grand Dieu, tes saints sont la — des tigres et des léopards (Rac.). 4. արօտ , արօտատեղի «օճլաց». une belle, une vaste —. ||Mettre, envoyer des chevaux en —, յղնել , առաքել գձեան , * ձիերն արօտ դնել , արօտի դրկել 5. . փ. սքրուն , կերակուր , ջամբ , բուռ . c'est une bonne — que la pomme de terre. Il faut donner de la — à son esprit. La parole de Dieu est la — de l'âme. Tout sert de — à sa malignité. Donner — à la médisance.

Pâturé,e, անց. ճարակեալ, կերեալ . prairie —e par les animaux.

Pâturer, չ. ճարակել, խոտաճարակ լ., արածիլ. les bêtes cherchent à —, vont —. 2. ն. ճարակել, ուտել. une chenille va — la feuille naissante (B. de St.-P.)

Pâtureur, ա. գ. ձիարած, *ձիերն արօտ տանող . donner une escorte aux —s. [նման սիղոյ :

Paturin, ա. բ. արօտածիլ . բոյս

Paturon, ա. ճախան . տեղի ոտնակապի՝ ճախանոցի ձիոց :

Pauci (փօսի) նմ. լ. եւ նշանակէ սակաւ : [ղիկ :

Pauciflore, ած. բ. սակաւածա-

Paucifolié, e, ած. բ. սակաւատերեւ :

Pauciovulé,e, ած. բ. սակաւաձուիկ : [ճանկ :

Pauciradié, e, ած. սակաւաճա-

Pauciséminé,e, ած.բ. սակաւասերմն . *քիչ հունտ ունեցող :

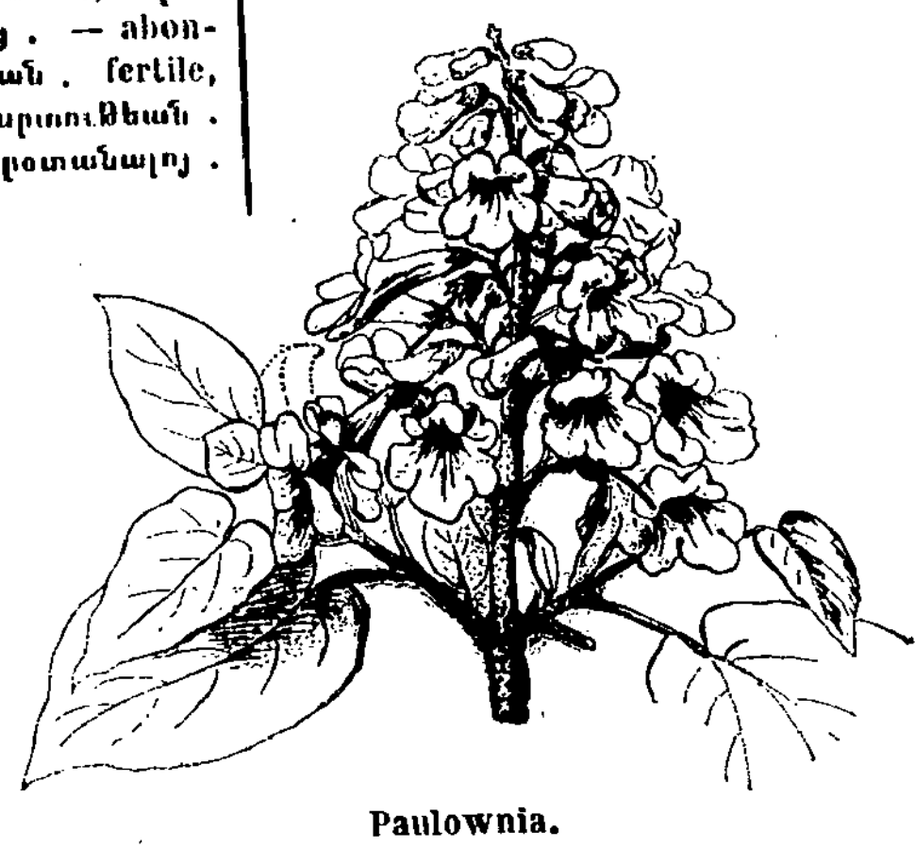
Paucité (փօսիթէ) ի. սակաւութիւն , *քիչութիւն , քիչութիւն . la — des remèdes, de la race humaine.

Paule (Ste) ի. սրբուհի Պաւլա:

Paulette (փօլէթ) ի. փոլէթ . առուրք զոր տային աքքայի գանձապահք եւ առնակալք :

Paulianiste, ա. պաւղինեան , պօղոսեան . *Պօղոս Սամոսատացի աղանդաւորին հետեւող :

Paulinien,enne, ած. պօղոսեան, Պօղոս առաքելոյն վերաբերեալ . la doctrine —enne.

Paulownia.

Paulite (փօլիթ) ի. հբ. պօղոսքար . հն. Hyperstène.

Paullinia, Paullinie, ի բ. պաւլինի . Ռուփ մագլող ի տոհմէ օճառատերից (sapindacées).

Paulonier, ա.բ. տ. Paulownia.

Paulo-post-futur (փօլօ փօսթֆիւթիւր) ա. յ. բ. մօտագոյն ապառնի հն. Futur antérieur.

Paulownia (փօլանիա) ա. բ. պաւլովնիա , պաւլովնաբոյս . ծառ Ճափոնի նուիրեալ համանուն դստեր Պօղոսի առաջնոյ :

Paume, ի. ափ, ափամէջք, ափոս. «ափուն». être blessé à la — de la main, վիրաւորիլ յափն, յափամէջս, *ափէն վիրաւորիլ. petite —, ափիկ «ափուճըղագ». || siffler en —, սուլել ափով. 2. ափ, ափուչափ. որով չափեն ձիոյ ծիոց. un cheval de seize —s. 3. գունդախաղ «վարան պիր». jeu de —, partie de —, գունդախաղ. nous avons fait une belle partie de —. Joueur de —, գնդախաղ, *— խաղցող. jouer à la —, գունդախաղալ. il excellait dans le jeu de —. ||Longue —, երկայնատոպրաճ —. *որ արձակ տեղ կխաղցուի. || courte —, կարճ —. * որ որմափակ տեղ կը խաղցուի. || կ. la —, —. la — est un exercice utile à la santé. J'ai perdu six francs à la —. 4. Jeu de —, գունդախաղարան, * գունդախաղ խաղալու տեղ. || jeu de longue —, երկայնատոպրաճ գունդխաղարան:

Paumé, e, անց. բռնահարեալ, կուփահարեալ. — par un vigoureux gaillard.

Paumelle, ի. գարնցան գալի «եազ արփասը». 2. ափոց. այլ եւ այլ գործիք:

Paumer, ն. ա. — la gueule de qn., հանել ուժեր կռուիս յերեսն կուփահարել զերեսս ուրուք, *ժկուն երեսին գարնել.

Se paumer, պ. նե. ափել. * նաւն ձեռքով քաշել:

Paumier, ère, ա. գնդախաղատպետ. տէր գունդախաղարանի. || ի. la —ère, տիրուհի գունդախաղարանի. || —raquettier, գնդահարագործ:

Paumoyer, ն. նե. ափկիցել:

Paumure, ի. ո. ափուկ, ճննդկէն. ծայր եղջերաց եղջերուի:

Paupérisme, ա. աղկատկութիւն, աղքատակեցութիւն, աղքատականութիւն. l'extinction du —.

Paupière, ի. արտեւանունք, արտեւանք, Թարթեւանք, կոպք «կէօզ գափաղը». la — supérieure, inférieure, վերին, ներքին —. ||փ. ouvrir la —, բանալ զարտեւանունս, զարթնուլ, *—ն բանալ, արթնանալ. || fermer, clore la —, փակել զարտեւանունս, ննջել, *—ն գոցել, քնանալ. La nuit passa toute entière sans qu'elle pût fermer un moment la — (Mol.). || Fermer la —, փակել զարտեւանունս, ննջեցուցանել, *քնացուցանել. quand la nuit des mortels a fermé la — (Lamart.). || Fermer les —s à qn., փակել զարտեւանունս ուրուք, * ժկուն —ն գոցել, մեռնելու ժամանակ քովն գտնուիլ. dès que ma triste main eut fermé sa —. || Fermer la —, փակել զարտեւանունն, մեռանիլ. 2. արտեւանունք, մազաւք աչաց «քիրիք». de longues, de noires, d'épaisses —s, երկայն, Ծոյրանձուխ, անուռատախիտ —. ses longues —s voilaient ses regards (Staël). || Sans —, անարտեւան:

Pause, ի. հանգիստ, դադ, դադար. faire une —, — առնուլ. faire à ce discours quelque — (Mol.). Faire de longues —s. Il fit deux ou trois —s en chemin. Le prédicateur a fait une — au milieu de son sermon. 2. —. սակաւժամանակեայ բնակութիւն. j'aurai fait ici une petite — de dix jours (Sév). 3. եմ. հանգիստ. demi—, կիսահանգիստ. || ի. compter des —s, վարձատր եւ անգործ ազատել:

Pauser, ն. եմ. հանգչել, հանգիստ առնուլ յերգելն. 2. ի. հանգչել. յամել ի վերայ վանկի իրիք յերգելն:

Paussus, ա. մր. պաւսուս. միջատ պատճառաբեր:

Pauvre, ած. աղքատ, չքաւոր, տնանկ, անինչ, անփարթամ, անքնչաւէտ, կարօտ, ապկաւկ, ցանկալ. un — artisan. Les paysans sont fort —s ici. Il a vécu —, est il est mort —. Une — femme, — կին. devenir —, աղքատանալ. être —, — ի. — comme Job. — իբրեւ զՅոբ, կարի յոյժ —. || mourir —, — մեռանիլ. || vivre —, կեալ աղքատաբար, *աղքատ ապրիլ. il est bien — pour un homme de son rang. 2. աղքատ. *բաւական տուակ՝ եկամուտ չունեցող. cette province, cette ville, ce village, ce pays, cet hospice est —. 3. աղքատ, աղքատին, աղքատակեալ. une — demeure. Qui porte des vêtements —s, աղքատահանդերձ, աղքատազգեստեալ. 4. աղքատ, անբեր, սակաւաբեր. mine —. || langue —, աղքատ՝ աննոխ լեզու, *քիչ բառ եւ դարձուածներ ունեցող. || sujet, matière —, աղքատ՝ ամուլ՝ անբերի՝ անբեղուն նիւթ. || rime —, աղքատ յանգ, *ուր չատ տատի նրմանութիւն չկայ. 5. գրր. աղքատ, աղքատին, անզարդ, անշուք անկոփով. tête, draperie, composition, architecture —. 6. ի. աղքատ, աղքատին, աղքատկամաց, աղքատիմաստ, աղքատամիտ. il a donné une — pièce. Il a fait un — discours. C'est un — poète, un — musicien. Un cœur, un esprit —. 7. ը. եղկելի, ին, Ճշուառ, տառապեալ, *խեղճ. ma — enfant (Mol.), — որդեակ. mon — ami, — բարեկամ իմ, *— բարեկամս. ce — M. Fouquet est mort (Sév.). Le — homme! il a bien souffert. Les moindres choses qui ont rapport à vous, ont fait impression dans mon — cerveau (Sév.). Voilà mes —s vignes gelées. Voilà mon — habit tout usé. 8. աղքատին, չնչին. pas un — petit procès (Bruy.). Je ne l'ai vu qu'une — fois, միանգամ եւեթ տեսի զնա, *մէկ անգամ միայն զինքն տեսայ. il ne m'a pas dit un — mot, եւ ոչ մի բառ՝ բան ասաց ինձ, *մէկ խօսք եւս ինձ չըսաւ. disons un — mot de ma fille, * խօսք մի ապրկանս վրայ ըսենք. 9. մերձ փաղաքշական. ah! mon — Scapin! (Mol.). Mais, ma — Toinette, crois-tu? (Id.). Mon — petit bec... (Id.). Ma — madame Drixa, ne vous fâchez pas contre mon mari. 10. աղքատ, դուզնաքեայ, չոռի, վատնար, չար. միանգի, չընչին, * խեղճ. cela fait un — effet. Une — étoffe. Faire une — chère, un — dîner. Quelle — espèce que le genre humain (Volt.). Cet habit a — mine. Il a fait une — ambassade. || Un — sire, այր ողորմելի՝ աննշան, *խեղճ՝ ոչինչ մարդ. || un — homme, այր ողորմելի՝ ապաժաման, *խեղճ՝ ձեռքէն բան մի չեկող մարդ. ||un — hère, S. **Hère**. 11. ի. աղքատ, Ճափռտ, անմատն, զուրկ, պիրկ. riches de mots, —s de sens. Ils étaient si —s de talents et de ressources (Diderot), այնչափ աղքատիմաստ էին եւ անինչք. 12. ա. աղքատ, մուրացիկ «Ֆուգարէ, սիլէնճի». les —s, —ք, աղքատանի, աղքատականք, *աղքատներ. on doit assister les —s. Qui a soin des —s, աղքատախնամ, աղքատահայեաց, *աղքատներն խընամող. qui nourrit des —s, աղքատաբոյց, աղքատասնոյց, *—ներն կերակրող. qui aime les —s, աղքատասէր. amour des —s, աղքատասիրութիւն. donné par le —, աղքատատուր. qui déteste les —s, աղքատատեաց. haine pour les —s, աղքատատեցութիւն. un petit —, աղքատիկ. comme un —, աղքատաբար, *—ի պէս. || les —s d'esprit, —ք հոգւով. նոքա որոց սիրտն ու հոգին քեցեալ են յընչից. || ը. les —s d'esprit, աղքատամիտք. || —s honteux, S. **Honteux**. || — volontaire, — de Jésus-Christ, աղքատաձեւ, կամաւոր —, —ն Քրիստոսի, որ կամաւորապէս հրաժարի յընչից աշխարհի. || faire le —, աղքատութիւն կերպարանել, *— ձեւանալ. || droit des —s, իրաւունք՝ հարկ աղքատաց. *Գալլիոյ մէջ Թատրոններէ եւ ուրիշ հասարակաց զուարճութիւններէ եկած տուակն՝ հիւանդանոցաց համար հաստատած մասն.

Առ. le — est toujours —, աղքատն միշտ — է. * այսինքն խեղճութենէն ելլելու միջոցներն կտակին իրեն. || les —s gens n'ont guère d'amis, աղքատաց չիք բարեկամք, անբարեկամ են աղքատք.

դր. գոյական իգական չասի երբէք une —, այլ une pauvresse. ||Un auteur —, աղքատ՝ անինչ մատենագիր. իսկ un — auteur, է աղքատիմաստ՝ յոռի մատենագիր:

Pauvrement, մ. աղքատաբար, աղքատապէս, աղքատօրէն, * աղքատի պէս. vivre, s'habiller, se vêtir, être vêtu, se nourrir —, — կեալ, հագնուլ. vêtu —, bien —, աղքատահանդերձ, աղքատազգեստեալ. logé, meublé —.

Pauvresse, ի. աղքատուհի, մուրացկանուհի. donner l'aumône à une —.

Pauvret, ette, գ. ը. աղքատիկ, ին, եղկելի. le — ne sait où aller. Peu s'en faut que d'amour la —ette ne meure (Mol.).

Pauvreté, ի. աղքատութիւն, չքաւորութիւն, անքնչութիւն, տնանկութիւն. affreuse, grande —. Tomber dans la —, dans une extrême —, անկանիլ՝ կործանիլ յ—, յանինաբին

—. tirer qn. de la —. || — évangélique, աւետարանական ապրուստ. կամաւոր հրաժարումն յարկաբաժնէ. ||— d'esprit, — հոգւոյ, քեցուծն յարկաբաժնէ. || — d'esprit, ապրուստամտութիւն. ապրուստ յոյս՝ սակաւութիւն լինելն. || la — de la langue, ապրուստն, աննոխտութիւն լեզուի. 2. ապրուստն, հիւրութիւն, եկուիւն. tâcher d'ennoblir la — des moyens par l'importance des objets; voilà toute la politique (Beaumarch.). 3. յ. ապրուստ. խոտան՝ անիմաստ՝ ծաղրալից գործք կամ բանք. ne dire, n'écrire que des —s. Les —s dont je remplis ma lettre (Sév.). 4. ապրուստ. ապրուիմաստ՝ հետեւակ բանք ի գրուածս. le public pardonne ces —s aux gens à talent (Volt.).

Առ. — n'est pas vice; — չէ ախտ. չէ պարտ յերեսս արկանել ուժք զ—իր:

Pauxi (փօքսի) ա. Ա. ցցեղջիր. Նոյնն Ամերիկայ. հն. **Laphocère.**

Pavage, ա. սալարկ, քարայատակ «տէօշէմէ». un — bien fait. — en bois, փայտայատակ. — de grès, խճայատակ. — en asphalte, կպրայատակ. 2. յատակումն, սալարկումն. le — de la cour est terminé. 3. սալարկէքը. payer le —.

Pavane, ի. սիրամարգապար. ազգ ինչ լուրջ պարու. danser la —, — ել., սիրամարգապարել. dansez une — au monsieur. 2. —. եղանակ այսր պարու:

Pavaner (Se) դ. սիգալ, սիգաճեմել, պարծ շրջել, սամսարել, տոհոմակել, փերեւեմել «Քալուս կիպի՝ դուրուր իւ՝ երիւմէք, նաս է.». voyez comme il se pavane! Elle aime à —. || փ. d'un air content l'orgueil se reposait, se pavanait sur son large visage (du financier) (Volt.). Tandis que je me pavanais dans cette idée (J.-J. R.).

Pavaneur, ա. կ. սիգաւոր, սիգակ. ազգ շիկահասի յԱփրիկէ.

Pavé, e, անց. յատակեալ, սալարկեալ, յատակաւոր, սալարկեայ, սալարկ, քարայատակ, *սալրկած. il n'y a point de ville —e comme Paris (Volt.). Chemin —, սալայատակ՝ քարայատակ ճանապարհ. mal —. Salle —e de marbre, կճայատակ՝ կճասալ յատակ. — de pierre, քարայատակ, սալայատակ. — de petits carreaux, սպիւսայատակ «Քուպլա տէօշէմէ». — de bois, փայտայատակ. || փ. gosier —, — կոկորդ, *որ սասոիկ զօրաւոր կամ խիստ տաք ըմպելի կրնայ վերցունել. 2. փ. —, պատեալ, լցեալ. leurs temples sont —s de cadavres (Volt.). || Les rues en sont —es, իւ են նոքօք փողոցք, *կ'բուսի արիամարիանօք տեսակ մի մարդոց որ քաղաքի մի մէջ լեցուն ըլլան:

Առ. l'enfer est — de bonnes intentions. ս. **Intention.**

Pavé, ա. սալարկ, քար յատակի *գալարբրմ Քաշք, տէօշէմէ». gros, petit —. || փ. quel — lui est tombé sur la tête! որպիսի՛ քար անկաւ ի գլուխ նորա, *այս ի՛նչ փորձանք է որ գլուխն եկաւ. || ասի ևս զանճահ գովեստից. c'est le — de l'ours. 2. սալարկ, սալայատակ, քարայատակ «տէօշէմէ, գալարբրմ». le — d'une rue, d'une cour. — de marbre, կճայատակ յատակ. — bien fait, mal fait. 3. սալարկ, քարայատակ, փողոց, ճանապարհ, *ճանբայ «գալարբրմ, սօգագ, եօլ». le — est glissant, mauvais, սահուն, դժուարագնացք են —ք. entretenir le —. Suivre le —. || Se promener sur le — de Paris, զգնալ ի փողոցս Փարիզու. || disputer le —, կռգել ի փողոցի վասն ճանապարհի, *ճամբուն համար կռիւ ընել. || փ. faire quitter le — à qn., ի բաց մերժել զոք, չտալ ուժք համարձակութիւն վերատին երեւելոյ. *մէկուն քաշուիլ տալ, այնպէս ընել որ մէյ մ'ալ չհամարձակի երեւալ. abandonner le — à qn., ազատ Թողուլ ուժք զասպարէզ. || փ. brûler le —, արշաւասոյր ձիավարել՝ կառավարել՝ ընթանալ, ճեպընթաց լինել, *սաստիկ շուտ երթալ ձիով՝ կառքով. || être sur le —, անբնակ՝ անյարկ՝ անտուն լ., ի յեսին տնանկութիւն հասանել, *փողոցն մնալ, տուն տեղ չունենալ. եւ փ. անպաշտօն լ.՝ մնալ. չունել ինչ պաշտօն, *առանց պաշտօնի մնալ. || mettre qn. sur le —, արտաքսել զոք ի բնակարանէն եւ չունիցի այլ տեղի բնակելոյ, *մէկն փողոցն նետել՝ բնակարանէն հանել. || on a mis ses meubles sur le —, ի փողոց արկին զկահ նորա, *կահ կարասիքն փողոցն նետեցին. || փ, être le maître du —, իշխել, տէր լինել. || battre le —, դատարկացած՝ դատարկաշրջիկ լ. || un batteur de —, դատարկացած, դատարկաշրջիկ, դատարկասուն. || tâter le —, գործել մեծաւ զգուշութեամբ. 4. le haut du —, վերին մասն սալարկի մերձ յորմս «գալարբրմըն իւսի պաշը». || փ. եւ բ. tenir le haut du —, ունել զառաջին տեղի, մեծարգի՝ մեծարգոյ լինել. || փ. ասի եւս il a pris le haut du — sur toutes les personnes de sa profession. 5. յատակ, քարայատակ. — de mosaïque, — միւսիոնեայ. — de rubis, — կարկեհանի, կարկեհանակակուռ յատակ. 6. հատոր համեմիացի. ս. **Épice.**

Pavement, ա. յատակումն, սալարկումն «տէօշէմէ, տէօշէիշ». le — d'une cour. 2. յատակ, քարայատակ «տէօշէմէ». un — en mosaïque, միւսիոնեայ՝ միւսիոնագործ —:

Paver, ն. սալարկել «տէօշէմէք». — un chemin, une rue, une cour, la place. — une église de dalles, սալարկել զեկեղեցի. — de marbre, կճայատակ՝ կճասալ յօրինել. — de brique, աղիւսել. — de cailloux, խճել. || լկ. on pave dans cette rue.

Pavesade (փավզատ) ի. հ. նւ. սրահակք, *նաւուն չորս կողմն դրուած կտաւեայ ծածկոյթն. tendre la —.

Pavette, ի. բ. պատենի. Ծուփ ի Մալապար. հն. **Malléamothe.**

Paveur, ա. յատակիչ, սալարկիչ, սալարկու «տէօշէյիճի, գալարբրմճը»:

Pavie, ա. ալոց. *միսն կուտին կպած դեղձ. հն. **Alberge.**

Pavier, ա. բ. բաւարոյս, բաւի. ծառ ի հարաւային Ամերիկա:

Pavier (je paviais, n. paviions) չ. նւ. սրահակել. *նաւուն բոլորտիքն կարմիր կտաւ քաշել՝ գինուորներն ծածկելու համար:

Pavillon, ա. խորան. ciel, — de l'homme. Des vastes cieux le — bleuâtre. 2. կգ. խորան. 3. մգ. հովանոց. — de l'oreille, — ականջաց. 4. ճ. հովանոց, բնակարան. louer un —. Bâtir un — au bout de son jardin. 5. խորան. խորանաձեւ բերան փողոց, ականջաց. — chinois, չինախորան. ազգ ծնօղայի ի գինուորական երաժշտութեան. 6. դրօշ, *դրօշակ «պայրագ». sur les murs renversés planter mes —s (Corn.). 7. նւ. դրօշ, ազգադրօշ. ազգային դրօշակ նաւու. le — de France, d'Angleterre. Arborer le —, կանգնել՝ արձակել՝ պարզել զ—ն. baisser le —, mettre le — bas, իջուցանել զ—ն. soumettez ces mers à nos fiers —s (Rac.). || Le — couvre la marchandise, վաճառականութիւնն չեզոքաց պարտի անբոյն լ. ի պատերազմող պետութեանց. || trafiquer sous le — neutre, sous — neutre, չեզոք նաւօք տալ կրել զվաճառս իւր ի ժամանակս պատերազմի. || amener le —, իջուցանել զ—ն առ ի մեծարանս կամ բանի. || amener son —, իջուցանել զ— իւր, անձնատուր լ. || փ. եւ բ. baisser —, տեղի տալ, խոնարհիլ, զպարտութիւն խոստովանիլ. je baisse — devant votre génie. || Arborer le — blanc, կանգնել դրօշ սպիտակ, քարեկամ ցուցանել զանձն կամ խնդրել հաշտութիւն. || փ. se ranger sous le — de qn., մտանել ընդ դրօշու՝ ընդ պաշտպանութեամբ ուրուք, *մէկուն դրօշակին՝ պաշտպանութեան տակ մտնել. 8. փ. տորմիղք նաւաց, նաւային զօրութիւն. le — anglais domine sur ces mers.

Pavillonné, e, ած. կգ. խորանաւոր. կ'ըսուի երբոր փողոց եւ շեփորայից լայն բերան մարմնին տարբեր ածնի (émail) ունենայ. կ'ըսուի նաեւ ապարանից եւ աշտարակաց, որոց հոլմացոյցն տարբեր ածնի ունենայ:

Pavillonnerie, ի. նւ. դրօշարան:

Pavillonneur, ա. դրօշագործ:

Pavimenteux, euse, ած. հբ. քարայատակային, սալայատակային. 2. մգ. յատակային. épithélium —.

Pavois, ա. հ. ասպար, վահան զա. (bouclier). Lorsque les seigneurs avaient élus les rois, ils les élevaient sur un grand — (Mézeray). || փ. élever sur le —, ամբառնալ ի վերայ ասպարի, մեծապատիւ առնել, *վահանի վերայ հանել. 2. հ. նւ. վահանափակ. *նաւուն բոլորտիքն դրուած վահաններ. 3. նւ. վահանասրահակ. սրահակ՝ վարագոյր պատենալ զերե-

սօք նալու ի գարդ կամ ի ծածկել զպատերազմող :

Pavoisé,e, անց. ն. սրահակեալ, զարդարեալ. vaisseaux... —s de fleurs (Bérang.). || դրօշազարդեալ, դրօշազարդ. tous les bâtiments furent à l'instant —s. Des milliers de bateaux —s.

Pavoisement, ա.ն. սրահակումն. 2. դրօշազարդումն :

Pavoiser, ն. ն. սրահակել. պատել զնաւն սրահօք յատուկս ծովից կամ պատերազմի. 2. դրօշազարդել, դրօշազարդ առնել. l'amiral fit — tous les vaisseaux de la flotte.

Se pavoiser, դ. դրօշազարդիլ, դրօշազարդ լ :

Pavonazzo, ա. իբ. երփնակուն :

Pavonia, ա. **Pavonie,** ի. բ. աչնիք. Ծուի այրեցած գոմաղ. 2. կ. աչաՔիՔեան :

Pavonien, enne, ած. կ. աչանիշ :

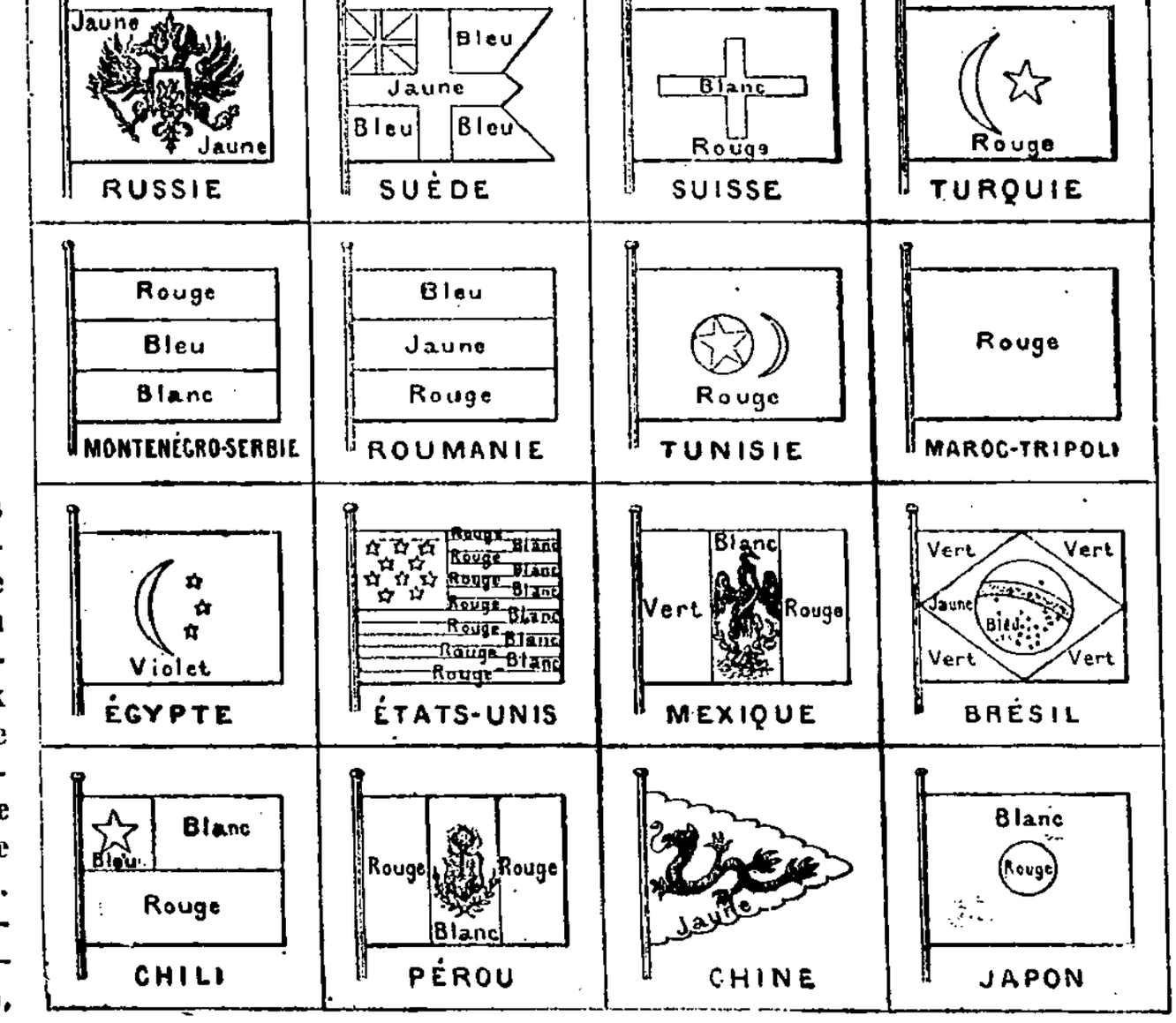
Pavot, ա. բ. խաշխաշ, ծիկոն, * մար «աՔիՔօ՛ չիչէի» . tête, graine de —. || քն. եւ ի. les —s, քուն, նիջ. que de nuits sans —s, que de jours sans soleil! (Lamart.). Les —s que le sommeil répand sur la terre (Fén.). Les —s du sommeil avaient appesanti ses yeux (Boil.). || Les —s de la mort, քուն մահիս. sans voir qu'elle y mêlait les —s de la mort (V. Hugo). || — sauvage, չարեան. վայրի խաշխաշ. || — cornu, խաշխաշ եղջերատոր :

Pavouane, ի. կ. պավուան. ԾուՔակ Կուայանայ :

Payable, ած. հատուցանելի, վճարելի. un billet — au porteur, à un tel ou à son ordre. Somme — en quatre termes. — à vue, — ի տեսուՔեան :

Payant, e, ած. հատուցանող, վճարող. de dix que nous étions à dîner, il n'y en avait que quatre —s. || գ. —. le nombre des —s était six seulement. 2. —, * որուն համար կը վճարուի, billet —, — տոմսակ. || carte —e, — քարտէս. պանդոկի կեթակուրի ծախքին հաշուեցուցակն :

Paye (փէյ) ի. վարձք «իշճի հագագ». cet ouvrier reçoit sa — tous les huit jours. || Demi-—, կիսավարձք, կէս վարձք. 2. հատուցումն, վճար. le jour de —, վճարօր. Faire la —, la — des imprimeurs se fait tous les samedis. La — des soldats. 3. զ. ռոճիկ, Ծոշակ «ապէր իւլուֆէսի». donner la — aux troupes. La — de l'armée, de capitaine. Avoir double —, կրկնահատոյց՝ կրկնավճար լ. on retient tant à chaque soldat sur sa — pour sa chaussure. || Haute —, բարձրաՔոշակ. բարձրագոյն քան զսովորականն. être à la haute —, recevoir la haute —. || բարձր ռոճկակեր, * բարձր ռոճիկ առնող. les hautes —s du régiment. 4. հատուցանող, վճարող, պարտապան. c'est une excellente —. C'est une bonne —, պարտահատոյց՝ պարտավճար է. 5, morte-—, ռոճկաւեւ, Ծոշակաւեւ, Ծոշակակեր. * պաշտօնն ընել չկրցող եւ Ծոշակ առնող գինուոր, սպառազէն. || յ. հարկաւեւք, * հարկ վճարել չկրցողներ. il faut tenir compte des morte-—.

PRINCIPAUX PAVILLON.

Payé, e, անց. հատուցեալ, վճարեալ, * վճարուած. une forte somme —e par le débiteur. Des créanciers, des ouvriers —s. || — d'avance, կանխահատուցեալ, կանխահատոյց, կանխավճար. || cela est bien —, n'est pas —, այս բարւոք — է, այս չէ —, * լաւ գինն է, գինն չէ, կ'ըսուի երբոր բանի մի արժած գինն կամ արժած գինէն վար տրուի. || une fois —, միանգամ վճարեալ, * կ'ըսուի իմացունելու Թէ այնուհետեւ ազատ է ամէն նոր պահանջմունքէ. || — cent francs à valoir, — հարիւր ֆրանք ի հաշիւ. || * երբ ***Payé*** գոյականէն առաջ կդրուի՝ չը հատուցանիր. 2. փ. հատուցեալ, փոխարինեալ, վարձատրեալ. vous serez — de toutes vos peines. Un instant de contrainte qui doit être — d'une félicité sans fin (Mass.). || հգն. te voilà — de ta raillerie (Mol.). || Il est — pour, առեալ է գինդն, * փոքն՝ համն առած է, գլուխն եկած է. il est pourtant — pour en être moins étonné qu'un autre (d'Alemb.). Il ne fréquentera plus cet étourdi, il est — pour cela. Je ne retournerai plus dans cette maison, je suis — pour cela. || Il n'est pas — pour ..., իրաւունս ունի չ. . ., * իրաւունք ունի չ... je ne suis pas — pour aimer cet homme, pour en dire du bien, իրաւունս ունիմ չսիրելոյ զայդ, չասելոյ բարիս զնմանէ, * այս մարդն չսիրելու, վրան աղէկ չխօսելու իրաւունք ունիմ :

Առ. tant tenu, tant —, պարտ է հատուցանել քան չափոյ ծառայութեանց. եւ փ. պարտ է հատուցանել՝ կշռել զհատուցն :

Payement, Paiement կամ **Paiment** (փէյման, փէման) ա. հատուցումն, վճարումն, վճար. le — d'un mémoire, de telle somme. Exiger le — d'une dette. L'ouvrier exige son —. — en numéraire, en papier, — դրամով, թղթադրամով. faire un —, հատուցումն ունել, հատուցանել, վճարել. le — se fera en trois termes, հատուցի յերիս նուագս, *երեք անգամի մէջ, երեք անգամէն պիտի վճարուի. le jour de —, օր հատուցման, վճարօր. suspendre ses —s, դադարեցուցանել զհատուցմունս, վճարքն դադրեցունել. — partiel, մասնավճար. — mensuel, ամսավճար. les —s, վճարք, վճարմունք, հատուցմունք. le — d'une semaine, շաբաթավճար. շաբաթական վճարումն. — annuel, ամավճար, տարեվճար. — anticipé, avancé, կանխավճար. || en —, ի հատուցումն, ի վճար. donner, prendre des effets en —. 2. փ. հատուցումն, փոխարէն. voilà le — de vos peines.

Pavot.

Payen, enne (փայէն, փայէ'նը) ած. եւ գ. S. **Païen.**

Payer, ն. հատուցանել, վճարել «էօտէմէք, էոա է.». — une dette, ses dettes, ses fournisseurs, ses domestiques, des ouvriers, un marchand, ses créanciers. — les troupes, — զօրաց զռոճիկն. — une somme d'argent. — le prix d'une chose, — զգինս իրիք, * բանի մի գինն —. — mille francs, — ֆրանքս հազար, * հազար ֆրանք —. il m'a payé une forte somme. — le port d'une chose. — les gages, les appointements, les intérêts, le loyer d'une maison, l'amende, sa quote-part. || փ. se faire bien —, մեհազնի վաճառել զծառայութիւնս, զվաստակ իւր, *ծառայութիւններն, աշխատանքն շատ սուղ ծախել. || se faire —, տալ — զծառայութիւն իւր, * ըրած ծառայութիւնն — տալ. || — un billet, վճարել զիոխանակագիրն. — զգումար արծաթոյ նշանակեալ ի նմին. || — pinte, chopine, bouteille à qn., ածել զոք ի գինետուն յարբ եւ հատուցանել վասն նորա, *մէկն գինետուն տանիլ գինի խմցունել. || — les violons, S. **Violon.** || — les pots cassés, S. **Pot.** || փ. եւ ապտ. il me le payera, հատուցիս նմա, հատուցիս նմա վրէժս, *վրէժս իրմէ կհանեմ. tu me le paieras, tu le paieras, հատուցես ինձ. faire —, հանել ընդ գլուխն, * քիչն բերել. || cela est à —, սքանչելի է. cet homme à — pour son originalité. || փ. — sa dette, le tribut à la nature, հատուցանել զպարտիս, զհարկ բնութեան, մեռանել. || — le tribut à la faiblesse humaine, — զհարկ մարդկային տկարութեան, ունել զթերութիւնս ինչ մարդկային բնութեան. || լկ. —. il refuse de —, չառնու յանձն —, *չուզեր —. il a fallu —. Il n'aime pas à —. J'ai été forcé de — pour lui. || — bien, — mal, բարւոք՝ առատաձեռնութեամբ —, ոչ բարւոք —, *ալէկ, գէշ —. || փ. — en monnaie de singe, S. **Monnaie.** || — pour, հատուցանել, կրել պատիժ, պատժիլ ի տեղի որուք, ի պատճառս իրիք. il payera pour tous. C'est à nous à — pour les crimes des nôtres (Rac.).

2. հատուցանել, վճարել, հատուցանել հարկ. ce marchand paye cent francs de patente. L'hectolitre de vin paye tant d'entrée.

3. կաշառել, կաշառաբեկ առնել. on a payé ce domestique pour qu'il livrât les papiers de son maitre. — des assassins.

4. փ. հատուցանել, վարձատրել, առնել դարձ փոխարինի, փոխարինել, փոխադրել. on a payé le zèle. Rien ne peut — une telle marque de dévouement. On l'a bien payé de ses services, de ses soins. || լկ. être prompt à — et tardif à punir. || — qn. de retour, հատուցանել ումեք զհատուցումն, առնել ումեք զդարձ փոխարինի, * մէկուն ըրածին փոխարինն ընել, անոր պէս վարուիլ. || — d'ingratitude, ապերախտ՝ երախտամոռաց լ. il n'a payé mes bienfaits que d'ingratitude, հատոյց ինձ չար փոխանակ բարեաց.

5. հատուցանել զվնասն, տալ զփոխարէն վնասուն, տուժել. la gloire de leur mort m'a payé de leur perte (Corn.). Ce moment de bonheur l'a payé de toutes ses peines.

6. հատուցանել, ծանրագնի՝ զոհիւք ընդունել զիմն. mon père paya cher ce dangereux honneur. Il a payé de sa liberté, de sa vie un court instant de plaisir.

7. հատուցանել, տուժել, քաւել. il a payé sa scélératesse. Il a payé de sa tête un si grand forfait. Vous payerez cette injure.

8. պատժել. on l'a payé de son insolence. Il a été bien payé de l'injure qu'il a dite. || լկ. il a été payé, զանձին հատոյց զպատիժ պատուհասի, պատժեցաւ, տուժեցաւ.

9. հատուցանել, մատուցանել. — à Dieu ce que vous lui devez (Racine). || — de raison ou de raisons, տալ պատճառս իրաւացիս, պատճառս հաւանութեան ի մէջ բերել. || — de mauvaises raisons, չտալ՝ չածել ի մէջ պատճառս հաւանեցուցիչս. || — de, հանել իւիք, ի մէջ ածել՝ բերել. — d'excuses, de paroles, de belles paroles, de mots. || — de sa personne, զանձն ի վտանգ արկանել, զոգի ի բուին ունել, դիմագրաւել. ի վտանգս, քաջանալ, ապրհանալ, նահատակիլ, հանդիսանալ. եւս՝ ջանալ ընդ միս մտանել, հաճոյանալ վարուքն կամ հանճարով, *իւր կերպերովն կամ խելքով հաճոյանալ. || — par sa mort, զկեանս իւր ի վերայ փոխանակել.

10. — *de*, հանդէս առնել, յանձին բերել, կերպարանել, ցուցանել. il faut — d'effronterie, d'obéissance, d'audace. || — de mine, զանձն պատկառելի ցուցանել, *կերպ ունենալ. il payait de mine, s'il ne fournissait beaucoup à la conversation (Hamilton). || Une femme prude paye de maintien et de paroles, une femme sage paye de conduite (La Bruy.). || Il paye de bonne mine, il ne paye que de bonne mine, ասի զառնէ որոյ ոչ մեծ իցեն արդիւնք, այլ գեղեցկահայեաց իցէ. || il ne paye pas de mine, չէ գեղեցկահայեաց.

Se payer, դ. հատուցանել՝ վճարել զանձն, անձնահատոյց լ., *ձեռքն ունեցած սուակին վրայէն իւր առնելիքն առնուլ, voilà une pièce de 20 francs; payez-vous de ce que je vous dois. Je pourrai me payer par mes mains (Genlis). || փ. գտանել յանձին զվարձ փոխարինին. un honnête homme se paye de l'application qu'il a à son devoir par le plaisir qu'il sent à le faire (La Bruy.).

2. հատուցանել, վճարել, հատուցեալ, վճարեալ լ., հատուցումն լ., *վճարուիլ. cette dette s'est payée difficilement. Cette marchandise se paye de suite. || փ. —, փոխարինիլ. l'amitié ne se paye que par l'amitié. Un tel service ne saurait — que par une reconnaissance éternelle. L'amour ne peut — que par l'amour (Mass.). Les bienfaits ne se payent nullement que par une vive reconnaissance. || Cela ne se peut payer, չէ մարդ հատուցանել զայս, անհատուցումն՝ անգին է.

3. գոհ լ., շատանալ. le monde se paye de paroles (Pasc.). — de mots, — բանիւք, * խօսքով գոհ ըլլալ. ne pas — de belles paroles. || — de raisons, հաւանիլ պատճառացն զոր ի մէջ բերիցէ ոք, *մէկուն բերած պատճառներուն հաւանիլ.

Սա. qui répond paye, որ երաշխաւորէ՝ հատուցանէ, *երաշխաւո-

ցոյն կվճարել. մէկուն համար երաշխաւոր եղողն պէտք է անոր տեղն վճարել. || il faut payer ou agréer quand on doit, հարկ է հաւուցանել կամ հաճել յորժամ պարտիցէ ոք, *հարկ է առակ կամ անոյշ խօսքիր տալ պարտատիրոջ. || qui paye ses dettes s'enrichit, S. **Dette.**

Payeur,euse, գ. հաւուցանող, վճարող. c'est un bon —. Mauvais —. 2. բանակակալ «քէսէտար». — de l'armée, — բանակի.

Ած. les conseilleurs ne sont pas les —s, S. **Conseilleur.**

Pays (փէյի) ա. երկիր, աշխարհ, գաւառ, նահանգ, կողմն. — riche, stérile, fertile, inculte, marécageux, montagneux, ouvert, chaud, froid, humide, maigre, gras. — de bois, de chasse, à blé. Bon, mauvais —. Beau —. Les — étrangers, lointains. — ruiné, désolé, peuplé, désert, perdu. Aller dans un —. Je le ferai sortir du —. Il a vu bien du —. L'homme est le même en tout —. Aller par le —. S'habituer dans le —. || — plat, երկիր դաշտային՝ դաշտական՝ դաշտայատակ՝ դաշտածաւալ՝ դաշտահարթ. || plat —, դաշտագետին, դաշտավայր, *դաշտ տեղ. || le haut —, վերնակողմն՝ լեռնակողմն՝ լեռնավայրք երկրի. || courir le —, այր անդր ընթանալ, մաքառիլ յերկրի. եւ փ. աշխարհագոյժ՝ աշխարհաբոզ լ. || tirer —, խոյս տալ, փախչել. || փ. battre du —, աշխարհաշրջած՝ աշխարհաշրջիկ լ., *շատ երկիր պարծիլ. || գ. battre le —, լրտեսել, դիտել զերկիր. || voir du —, ուղեորել, ճանապարհորդել. *երկիրներ տեսնել, ճամբորդութիւն ընել. || փ. faire voir du — à qn., վիշտս եւ նեղութիւնս հաւուցանել ումեք. || փ. savoir la carte du —, գիտել զաշխարհացոյց երկրին. ճանաչել զարս ընդ որս իցէ ուրուք գործ. || être du — de connaissance, S. **Connaissance.** || ը. եւ փ. de quel — venez-vous? յորմէ՞ երկրէ՝ աշխարհի գաս, *ո՞ր երկրէ՝ ո՞ր աշխարհի կ'ուգաս.

2. երկիր, գաւառ, հայրենի երկիր՝ գաւառ, երկիր հայրենի գաւառին; աշխարհ իւր, հայրենիք, բնաւավայր. avant que d'être à vous, je suis à mon — (Corn.). Doux — de nos aïeux, serons-nous toujours exilés (Id.). Mourir pour le salut, pour la gloire de son —. || լկ. le —, հայրենիք. mourir pour le — n'est pas un triste sort; c'est s'immortaliser par une belle mort (Corn.). De l'amour du — noblement transporté (Rac.). Aimer, défendre, sauver son —. Il n'est jamais sorti de son —. Il a encore l'accent de son —. L'Arménie est mon —. || — natal, ծննդավայր, ծնելավայր, ծնելատեղ. || — des barbares, խուժատուն. || — montagneux, լեռներկիր. || — paternel, հայրենատուն. || ils sont du même —, հայրենակիցք՝ համաշխարհիկ են. ils ne sont pas du même —, օտարերկրեայ են. || փ. եւ ը. il est bien de son —, պարզամիտ՝ միամիտ ոք է, *երկրէն նոր ելեր է. vous êtes bien de votre — de croire...

3. երկիր ծննդեան ուրուք, գաւառ իւր, *վէկուն ծնած գաւառն՝ տեղն. quitter le —. Ecrire au —. Recevoir des nouvelles du —. Retourner, revenir au —. || Vin du —, գինի երկրին՝ գաւառին, գաւառագինի, *այսպէս կկոչուի գաւառի մի գինին՝ երբ մատուռը անուանի գինի մի չունենայ. || ը. mal du —, անձուկ՝ կարօտ հայրենեաց. avoir le mal du —, անձուկ՝ կարօտ ունել դառնալոյ ի հայրենիս. S. **Nostalgie.**

4. ած. համաշխարհիկ, աշխարհակից, գաւառակից, *երկրցի «հէմշէհիրի». mon cher —, secourez-moi lui dis-je (Volt.). C'est mon —, un de mes —. || ի. —e. C'est ma —e.

5. բնակիչք երկրի՝ աշխարհի՝ գաւառի իրիք. chaque — a ses usages, ses mœurs. Avec tout le —, աշխարհաւ, աշխարհիօրէն. || — légal, օրինաւոր բնակիչք. որք ունին իրաւունս բնտրիչ լինելոյ.

6. փ. un — perdu, կորուսեալ՝ հեռաւոր երկիր՝ վայր՝ տեղ. il habite un — perdu. Il s'est allé loger en — perdu, dans un — perdu.

7. Le — latin, լատին աշխարհ. *կ'ըսուի Փարիզու մեծ դպրոցաց վարդն. les rois du — latin ont pour sceptre une férule (Maynard). || — de cocagne, S. **Cocagne.**

8. փ. երկիր, աշխարհ, վայր, տեղի. mais puisque nous voici dans les Tuileries, le — du beau monde et des galanteries (Corn.). Quelque découverte qu'on ait faite dans le pays de l'amour-propre, il y reste encore bien des terres inconnues (La Rochef.). Le — de l'érudition et des faits est inépuisable (d'Alemb.). || Le — d'où l'on ne revient pas, մահ.

9. les Pays-Bas, Սորին Նահանգք. Պելճիքա եւ Հոլանտա.

Ած. nul n'est prophète en son —, ոչ ոք է մարգարէ յիւրում գաւառի. *արդիւնաւոր մարդուն յարգն առնի օտար երկիր կեանչցուի քան թէ իր հայրենիքն:

Paysage, ա. տեսիլ՝ տեսարան երկրի, դիտակ. voilà un charmant, agréable —, գեղատեսիլ՝ գեղեցկադիտակ՝ ակնահաճոյ տեսարան. il y a de délicieux —s sur les bords de la Seine. Je suis entouré du plus beau — du monde (Volt.). — riant, գեղաճիճաղ տեսարան. la variété fait le charme du — (Fén.). 2. դիտակարուեստ. գաշտանկարչութիւն, գիւղանկարութիւն. étudier le —. Réussir dans le —. || Peintre de —, S. **Paysagiste.** 3. դիտականկար, գաշտանկար, գիւղանկար. faire des —s. Un beau —. || փ. ը. նր. cela fait bien dans le —, *լաւ ազդեցութիւն կրնէ այս. elle a une grosse dot, cela fait bien dans le —.

Paysager, ա. ած. պ. jardin —, դիտականկար պարտէզ, *անկանոն ձեւերով շինուած:

Paysagisme, ա. դիտականկարութիւն:

Paysagiste, ա. տեսարանանկար, տեսարանագիր, դիտականկար, դիտակագիր, դաշտանկար, դաշտանկարիչ, տեսարանանկարիչ, գիւղանկար, գիւղանկարիչ. bon, mauvais —, քաջ, անարուեստ —. c'est un —, — է. 2. ած. դիտականկար. jardin —, — պարտէզ. հն. **Paysager.**

Paysan,anne, գ. շինական, գեղջուկ, գեղջայ, գեղջային, շինակեաց, գեղչկուհի, *գեղացի, գիւղացուհի, գիւղուհի «բէօյլիւ». bon —, բարի —. un riche, un pauvre, un beau —. Une belle —anne, գեղեցիկ գեղչկուհի. les —s, —ք, *գեղացիներ. parler comme un —, գեղչկաբանել, *—ի պէս խօսիլ. || c'est un —, un gros —, il a l'air d'un —, — ոք՝ շինականաձիտ՝ բիրտ է, *— մի է, —ի կնճռանի, կոպիտ մարդ է. || à la —anne, գեղչկապէս, գեղչկօրէն, *գեղացիի պէս. un bonnet à la —anne, գեղչկագդակ. s'habiller à la —anne, գեղչկազգեստ՝ գեղչկահանդերձ լ., *—ի պէս հագուիլ. il est vêtu à la —anne, գեղչկահանդերձ՝ գեղչկազգեստ է. 2. ի. —anne, գեղջապար. *տեսակ մի պար. 3. ած. շինական, գեղջուկ, գեղջայ, գեղջային. c'est une assez mauvaise engeance que la race —anne (Daffcourt). [*գեղացիային:

Paysanesque, ած. գեղջային,

Paysannerie (փէյիզանըրի) ի. շինականութիւն, *գեղացիութիւն. j'aurais mieux fait de m'allier en bonne et franche — (Mol.). 2. գեղչկախաղ. *պարի Քաւթրախաղ որուն անձինքն գեղացիք են:

Payse (փէյզ) ի. S. **Paye.**

Paytamine, ի. տգ. պայտամին:

Paytine, ի. տգ. պայտին:

Peabody (փիպօտի) ա. պիբոտիացի:

Péage, ա. անցաբաժ, անցագին, կամրջատուրք. *անցնելու տուրք «պաճ». percevoir, payer le —. 2. անցատուն, բաժատուն. il faut arrêter au —.

Péager, ère, գ. բաժատու, բաժատուհի. 2. ած. բաժային. taxe —ère.

Péan, ա. հին. յն. հաւերգ, համբոյներգ. *հռոմայեցի երգ:

Peau, ի. մորթ «տէրի, փօսթ». les —x, —ք, մորթեան. la — de l'homme. Qui a la — molle, կակղամորթ. — rouge, կարմրամորթ. — salée, մորթաղ. à — nue, մերկամորթ. avoir la — dure, épaisse, noire, blanche, fine, douce, délicate, կարծրամորթ, ծանրամորթ, սեւամորթ՝ ինամորթ, սպիտակամորթ, նրբամորթ, կակղամորթ, փափկամորթ լ. la — du visage, des mains, du ventre. La — d'un animal, — կենդանւոյ. la — sans poil, մերկամորթ, *առանց մազի մորթ. ôter la —, մորթ-

Քաղեր առնել, *կաշին հանել. || porter à la —, քրտնացուցանել, *քրտինքցուցանել, քրտինք բերել. || maladie de — կամ de la —, մորճախտ. *մորճի հիւանդութիւն. || n'avoir que les os et la —, S. Os. || Il est gras à pleine —, գէր յոյժ՝ պարարտամարմին է, *առատիկ գէր է. ||փ. եւ ը. ne pas tenir dans sa —, այլ յայլմէ լ. առ ի խնդին՝ առ հրպարտութեան, *ուրախութենէն՝ հրպարտութենէն ընելիքն չգիտնալ. հեւ՝ ծոյժ ունել տենչանաց, ըղձափափաք՝ անհամբեր լ., *փափաքին չբերկարելնալ դիմանալ. || enrager dans sa —, ծանրացաւութեամբ լ., *առատիկ կաթելիլ. il crève dans sa —, S. Crever. || Il mourra dans sa —, il ne changera pas de —, չփոխեսցէ երբէք գրնութիւն իր, անուղղայ մնանիցի, *ինչպէս է անանկ պիտի մնանի, երբեք բնութիւնն պիտի չը շտկէ. il mourra dans la — d'un insolent, d'un fât, etc, լիրբ, անձնագով մնաանիցի՝ լիցի մերձ. || n. être dans la — de, լինել փոխանակ ուրուք, *մէկուն տեղն ըլլալ. je ne voudrais pas être dans sa —. || La — lui démange, գանահար լ. ցանկայ, *ծնծ կ'ուզէ, կռնակը կը քերուի.

2. մորճ, մաշկ, *մարմնոյն վերի մորճն. հն. Épiderme. Cette maladie lui a fait faire — neuve, մորճափոխ արար զինա. un serpent qui fait — nouvelle, մորճափոխ՝ խորխափոխ լինի. cette drogue lui a enlevé la —.

3. փ. եւ ը. անձն, գլուխ. trembler pour sa —, դողալ ի վերայ անձին իւրոյ, *իւր վրայ դողալ. il a soin de sa —, խնամ ունի անձին. aimer sa —, սիրել զ— իւր, չարկանել զանձն ի վտանգ. || փ. entrer dans la — de qn., *մէկուն մորճին մէջ մտնել. ինչ ընելիքն գիտնալ. || faire bon marché de sa —, առանց հարկի զանձն ի վտանգ արկանել. || risquer sa —, զանձն ի վտանգ արկանել, զոգին ի բուին ունել. || craindre, avoir peur pour sa —, վատասիրտ լ. || vendre bien cher sa —, քաջ պաշտպանել զանձն բնդդէմ յարձակողաց.

4. ը. մորճիկ, *մորճի՝ կաշիի կտոր. il a de grandes —x qui lui pendent au menton.

5. մորճ, կաշի. *մսին մէջ գրտնուած նեարդատոհակ մասն. ce bouilli n'a que des —x.

6. մորճ, կաշի. petite —, մորճիկ, կաշիկ «կիւտերի, տէրի». apprêter une —, գործել, *բանիլ —. — bien couverte, fournie, Ճաւ —, ակռամբ մաշկեայ. — sans poil, լերկամաշկ, լերկամորճ. — d'un lion, առիւծենի. — d'une chèvre, այծենի. la — d'une vache, d'un bœuf, արջառամորճ, արջառակաշի, *կովու՝ եզան կաշի. la — d'un poisson, ձկնամորճ, *ձկան —. la — de mouton, գզան, ոչխարենի, օդիկ. la — d'un serpent, d'un cochon, խորխ օձի, խոզի. — d'ours, արջենի. — de renard, աղուէսենի. — de chien, շնամորճ. — d'âne, իշամորճ. vêtu de —, մորճազգեաց, մորճազգեցիկ, մաշկազգեաց, մաշկահանդերձ. || à demi —, կիսամաշկ. || de —, մորճեղէն, կաշեայ, մաշկեայ, մաշկեղէն, *մորճէ, կաշիէ. gants de —. Vêtement de —, մորճահանդերձ, մաշկահանդերձ, *մորճէ հագուստ. || փ. coudre la — du renard avec celle du lion, կցել՝ յաւելուլ գիտրամանկութիւն ի զօրութիւն. || — crue կամ verte, անգործ —. || —x d'Espagne, de senteur, հոտաւէտ մորճք՝ կաշիք. || — de vélin, որձենի. *հոտաւէտ ոտրկ մորճ՝ կաշի. || — de tambour, Ճմբկամորճ, Ճմբկակաշի, *Ճմբուկն պատող իշու կաշի. || ա. le conte de — d'âne, contes de — d'âne, առասպել, դրդչիանք պառաւանց, բաբբանչք եւ դրդչիանք պառաւանց.

7. հ. մազաղաճ.

8. մորճ, խորխ, մորճաառեակ կեղեւ. le raisin muscat a la — dure. La — des pêches, d'une orange, des noix, de l'ognon. Ôter la —.

9. մորճ, կաշի, Ճապանճ. il se forme une — sur le lait bouilli, sur les confitures, etc.

Ատ. Il ne faut pas vendre la — de l'ours avant de l'avoir mis par terre. [Peaussier.

Peaucier, աճ. le muscle —, S.

Peausserie, ի. մորճագործութիւն, մորճավաճառութիւն, մաշկավաճառութիւն. 2. մորճագործութիւն, մաշկագործութիւն «տէրիճիլիք, մէշինճիլիք». 3. մորճեան, մորճք, մաշկք, վաճառք մաշկեղէնք:

Peaussier, ա. մորճագործ, մաշկագործ, մորճավաճառ, մաշկավաճառ. 2. աճ. ա. մկ. le muscle —, կլ. le —, դնդերամաշկ. մորճին կպած եւ զայն շարժող դնդերք:

Peautre, ա. հ. S. Grabat. || n. envoyer qn. au —, ի բաց մերժել զոք, *վռնտել:

Peautré, e, աճ. կգ. ասի զձրկանց երբ ձեռ նոցա այլագոյն իցէ քան զմարմինն. dauphin d'azur — d'or, երկնագոյն դելփին ոսկեձեւ:

Pébrine, ի. պղպեղախտ. համաճարակ ախտ ինչ շերամոց:

Pébriner (Se) դ. պղպեղախտանալ. ախտանալ պղպեղախտիւ:

Pec (փէք) աճ. ա. hareng —, նոթաղ՝ *նոր աղած ատուխ:

Pécari, ա. անասնախոզ. խոզ հարաւային Ամերիկոյ. կն. Cochon des bois.

Peccable (փէքապլ) աճ. մեղանչական. *որ կրնայ մեղք գործել. tout homme est —.

Peccabilité, ի. մեղանչականութիւն:

Peccadille (փէքատիլ) ի. մեղքիկ. sa conscience s'alarme de la moindre —. 2. յանցանքիկ. renvoyer son domestique pour une —. Se fâcher pour une simple —. Ne rien pardonner, pas même la moindre —.

Peccant, e, աճ. բժ. մեղանչող, չար, վնասակար. humeurs —es.

Peccata (փէքաթա) ա. ո. հշ ի գազաթամարտս. 2. փ. հշ, աւանեակ, այլ անմիտ՝ ապուշ. c'est un —, *հշ մարդ է:

Peccavi (փէքափի) ա. մեղայ, մեղաւորութիւն. dire son —, մեղայ ասել՝ *ըսել. il ne faut à la mort qu'un bon — pour être sauvé. || ը. là, je dis hautement mon —. Des —.

Pechblende, ի. հբ. ծիւծաքար:

Pêche, ի. դեղձ «շէֆթալի». grosse —. Petite —, դեղձուկ. — fondante. — à chair ferme, կարծրամիս —. une belle —. Amande, noyau de —. La — quitte le noyau. La — qui adhère au noyau, լօղ, լօղ. — hâtive, շարաւղուկ. — tardive. — de vigne, այգեդեղձ. — violette, vermeille, կարմրադեղձ. le duvet de la —. Elle mordit à belles dents dans une — prise aux espaliers (J. Sand).

Pêche, ի. ձկնորսութիւն, ձկնահանութիւն «պալըգճըլըգ». connaître la —. 2. ձկնորսութիւն. որս ձկանց «պալըգ ավը». se divertir, s'amuser à la —, ձկնորսութեամբ զբօսնուլ՝ զուարճանալ. aimer la —, ձկնորսասէր լ. être passionné pour la —, ձկնորսասէր լ. se livrer du matin au soir à la —. — à la ligne, կարթընկեցութիւն, կարթորսութիւն. — au filet, ցանցընկեցութիւն, ցանցորսութիւն. aller à la —, *ձուկ բռնելու երթալ. aller à la — du hareng, de la morue, ատուխ՝ փոպոշ բռնելու երթալ. aller à la — aux huitres, aux écrevisses. Faire une heureuse —, *շատ ձուկ բռնել. avoir droit de —, *ձուկ բռնելու իրաւունք ունենալ. un bon, un mauvais temps pour la —. Revenir de la —. 3. որս ձկանց, ձկունք որսացեալք, *բռնուած ձուկներ. j'ai mangé de notre —. Combien voulez-vous vendre votre —? 4. որս, իրաւունք ձուկն որսալոյ, *ձուկ որսալու իրաւունք. avoir la — d'une rivière, միակ ունել իրաւունս ձուկն որսալոյ ի գետի. affermer la — d'une rivière, ունել ի վարձու զորս գետոյ, զիրաւունս որսալոյ. 5. որս. *ծովէն մարգարիտ, բուստ հանելն. la — des perles, du corail. 6. փ. որս. *ծովէ հանելն. la — des débris d'un vaisseau, de toute une cargaison.

Péché, ա. մեղք «կիւնահ». le — du premier homme. L'orgueil a été le — des anges révoltés. Qui a beaucoup de —s, բազմամեղ, յոգնամեղ. faire commettre un —, ի մեղս արկանել, *—ի մէջ խոթել. confesser ses —s, խոստովան լ. խոստովանել զմեղս իւր, *—ն խոստովանիլ. pleurer ses —s, *—ին վրայ լալ. absoudre, remettre les —s, արձակել, Ողորմել զմեղս, *—ն արձակել, մեղաց Ողորմութիւն տալ. être tombé en —, ի մեղս լ., անկանիլ, *—ի մէջ ըլլալ, —ի մէջ իյնալ. rester, croupir, dormir, persévérer, mourir dans son —. Les sept —s capitaux, եօթն մահու՝ չափ՝ մահացու —. l'horreur, la crainte, la haine du —. La confes-

sion, l'absolution, la rémission des —s. Jésus-Christ est mort pour nos —s, մեռաւ Քրիստոս վասն մեղաց մերոց. la charité efface les —s. On rachète ses —s par le repentir et par l'aumône. Il faut être inexorable au —, mais humain au pécheur (Fléch.). Compagnon de —, մեղսակից. ||vieux —, հին —, — երիտասարդութեան. || rechercher les vieux —s de qn., մանրաքննին առնել զանցեալ կեանս ուրուք ի խնդրել զայն. || p. laid comme le —, ագեղ յոյժ, ծառադէմ. elle est laide comme le —. || p. ce n'est pas un grand —, չէ մեծ ինչ —, մեծ ինչ յանցանք, * մեծ — մի չէ. || p. pour mes —s, վասն մեղաց իմոց, վասն պատժոյն որում արժանի եմ, ի պատժել զիս. et c'est pour mes —s que je vous aime ainsi (Mol.). || — mortel, véniel, originel, mignon, S. **Mortel, Véniel, Originel, Mignon.** || Dire les sept —s mortels de qn., մեծամեծ՝ զամենայն չարիս խօսել զումեքէ, * մէկուն վրայ մեծամեծ չարիք խօսել. il a dit de cette femme les sept —s mortels. Ils se sont dit les sept —s mortels. ||Mettre qn., qc. au rang des —s oubliés, դնել զոք, զիմն ի կարգ մոռացեալ մեղաց, անյիշատակ Աստուծոյ, ոչ եւս յիշել. || — de commission, d'omission, S. **Commission.** || — contre nature, — ընդդէմ բնութեան. 2. մեղ, մեղանք, յանցանք, յանցուած.

Ահ. — caché est à demi pardonné, S. **Pardonné.** || A tout — miséricorde, S. **Miséricorde.**

Pêché,e, անց. որսացեալ, * բռնուած. carpe —e à la ligne.

Pêcher (je pèche; je pêcherai) չ. մեղանչել, անկանիլ ի մեղս, մեղս գործել, * մեղք ընել՝ գործել՝ իյնալ. j'ai péché, մեղայ. * մեղք ըրի. — légèrement, véniellement, mortellement. Action de —, մեղանչումն. — contre les commandements de Dieu, contre Dieu, մեղանչել յԱստուած՝ առաջի Աստուծոյ. — contre le ciel, մեղանչել յերկինս. || լկ. le sage pèche sept fois par jour, իմաստունն եօթն անգամ մեղանչէ յաւուր, * օրն եօթն անգամ կմեղանչէ իմաստունն. ||faire —, մեղուցանել, ի մեղս արկանել, * մեղք ընել տալ, մեղքի խոթել. 2. փ. մեղանչել, յանցանել, գործել ընդդէմ. — contre l'honneur, contre la vérité, etc. 3. մեղանչել, սխալել, վրիպիլ. — contre la langue (Volt.). — contre le bon sens. Sa comédie pèche contre toutes les règles de l'art (Mol.). Apercevoir par où un raisonnement pèche. || Ce n'est pas par là qu'il pèche, չէ յայնմիկ թերութիւն նորա, * պակասութիւնն հոն չէ՝ այն չէ. || ce vin pèche en couleur, par la couleur, թերութիւն գինեոյն է գոյն իւր, * այս գինիին պակասութիւնն գոյնն է, բնական գոյն չունի. || cet écrivain ne pèche que par trop d'exactitude. Cet ouvrage pèche par trop d'esprit, par trop d'ornements. — par trop de zèle, par trop de précaution. Cet acte pèche par la forme, dans la forme.

Pêcher (փէշէ) ա. դեղձի, դեղձենի «շէֆթալի աղաճը». un beau —. Un espalier de —s. || Robe fleur de —, դեղձաճաղիկ գոյն մոթոյ երիվարի:

Pêcher, ն. ձուկն որսալ, որսալ, * ձուկ բռնել «պալըգ ավլամագ». — du poisson dans la mer, dans une rivière, dans un étang. — une anguille, une carpe. — à la ligne, կարթընկէց ը., կարթով ձուկ բռնել. — au filet, ուռկանարկ ը., ուռկանել, * ուռկանով ձուկ բռնել. || — un étang, որսալ ի նըռղակի, * ձկնոցին մէջ ձուկ որսալ. || — en eau trouble, S. **Eau.** || փ. եւ ն. — au plat, առնուլ ի պնակէ անդ, * պնակին մէջէն առնուլ. 2. որսալ, ճանել. — des perles, des coraux, etc. 3. փ. եւ բ. առնուլ, գտանել. où avez-vous pêché cela? où avez-vous été — cela? ուտե՞ւ առիր զայս, ո՞ւր գտիր զայս, * այս ուսկի՞ց առիր, այս ո՞ւր գտար. où avez-vous pêché cette nouvelle? Où êtes-vous allé — cet homme-là? Où pêchez-vous cette fausse et offensante humilité.

Pêcheresse (փէշրէս) ի. մեղուհի. 2. ձկնորսուհի:

Pêcherie, ի. ձկնորսարան. * ձուկ որսալու տեղ «ռաֆեան»:

Pêchette, ի. ուռկանիկ. * կլոր ցանց խեչափառ եւ տգրուկ որսալու:

Pêcheur (փէշէօր) ա. **Pêcheresse** (փշրէս) ի. մեղաւոր «կիւնահքեար». nous sommes tous —s, — եմք ամենեքին, * ամէնքնիս ալ — եմք. — endurci, repentant, impénitent, humble. Un grand —. Convertir les —s, դարձուցանել զ—ս. || p. vieux —, հին՝ հինաւուրց —, գազաշոտ՝ ցոփ մեր. 2. աճ. —. les âmes —resses (Fén.), — հոգիք. les hommes —s (Mass.),— մարդիկ. la femme —resse de l'Evangile, — կինն Աեռարանի. la Madeleine —resse, — Մագդաղինէ,

Ահ. Dieu ne veut pas la mort du —, չկամի Տէր զմահ մեղաւորի. չէ պարտ անողոք լինել:

Pêcheur,euse, ա. ձկնորս, ձկնահան, ձկնախոյզ «պալըգճը». — à la ligne, կարթընկէց, կարթորդ «օլթա իլէ պալըգ ճուճան». — au filet, ուռկանարկ, ուռկանաւոր, ցանցորդ, ցանցընկէց «ըղրըպճը». un habile —. Les filets d'un —, ուռկանք ձկնորսի. une barque de —, նաւակ ձկնորսի. — de corail. բռամձկնորս. || l'anneau du —, մատանի ձկնորսի. կնիք պապի. || —s d'hommes, ձկնորսք մարդկան. աշակերտք Քրիստոսի. 2. ի. ձկնորսուհի. կին ձկնորս. les —euses de moules, de crevettes. 3. —. աճ. ձկնորսական. bâteau —, ձկնորսանաւ. barque —euse, ձկնորսանաւակ. 4. le —, S. **Martin-pêcheur.**

Pechgrenat, ա. հբ. ձիւճառուտակ. ձիւճագոյն սուտակ (grenat).

Pechstein, ա. հբ. ձիւճաքար:

Péchurane, ա. հբ. ձիւճուրան.

Péchurim, ա.բ. դեղձիկ. պտուղ Ամերիկայ:

Péchyagre (փէշիակր) ի. բժ. արմնկառուծիւն, արմկացաւ. հն **Anconagre.**

Peckhamite, ի. հբ. պեքհամբար:

Pecoptéride, ա.բ. քարձարխուտ ազգ բրածոյ ձարխուտոց (fougère).

Pécoptéridées, ի. յ. բ. քարձարխուտեայք: [téride.

Pécotéris (իս) ա. բ. S. **Pécop-**

Pécore, ի. անասուն, անբան «հայվան». la chétive — (la grenouille) s'enfla si bien qu'elle creva (La Font.). 2. փ. անասուն, անբան. vous ne serez jamais qu'une pauvre — (Mol.).

Pecque, ի. բ. սգբ. ճանճուկամիտկին. c'est une —. A-t-on jamais vu deux —s provinciales faire plus les renchéries que celles-là? (Mol.)

Pectase (փէքթազ) ի. տգ. առնորակ. * առեպղինէ եղող ներմակ նիւթ:

Pectate, ա. տգ. առնակաս:

Pecten, ա. կ. կոին, առնորակ. ազգ խեցեմորթի. 2. մգ. ցալոսկր. հն. **Pubis.** [րակուս:

Pecteux,euse, աճ. տգ. առնո-

Pectinaire, ա. օղ. առնորաւոր. հն. **Amphictène.**

Pectine, ի. տգ. առնոր, * քխտի:

Pectiné, e, աճ. ո. առնորեայ, առնորածեւ. || բ. —. feuilles —es, — տերեւք. 2. մգ. le muscle —, կամ ա. —, առնորազնդիկ. մուկն ինչ ազդիր:

Pectinibranches (պրանշ) աճ.կ. առնորախոիկք. * առնորածեւ ծոր ունեցող: [եղջիւր:

Pectinicorne, աճ. մբ. առնոր-

Pectinides, ի. յ. կ. առնորազգիք. ազգ փափկամորթից:

Pectinier, ա. կ. առնորաբնակ, * առնոր կոչուած խեցիներն բնակող կակղամիս:

Pectinite, ի. առնորաքար. առնորածեւ քարացումն;

Pectinose, ի. տգ. S. **Arabinose.**

Pectique, աճ. տգ. առնորակային. acide —, առնորակաթթու:

Pectolithe, ի. հբ. առնորակաքար, քխտիքար:

Pectoral,e,aux, աճ. լանջական, կրծային. || croix —e, լանջախաչ. || մգ. muscles pectoraux, կլ. les pectoraux, լանջադնդերք, կլ. լանջականք, cavité —e, փորուած կրծոց. || ա. յ. les pectoraux, լանջականք. հատուած ձկանց սովորաբար *Thoraciques* կոչելոյ. 2. բժ. լանջաբոյժ, լանջագուտ, * կուրծքի օգտակար. pâte —e. Remèdes pectoraux, դեղք կրծայինք. ce vin est —. || Les fleurs —es, — ճալիկք, եւ են մոլոշ «էպէմ կէօմէճի», մանիշակ «մէնէքշէ», խարնդատ «սըղըր գուլլուղու», պուտ «կէլինճիք չիչէյի». les fruits pectoraux, — պտուղք, են արմաւ «խուրմա», յունակ «հիւնապ», ծուզ «ինճիր» եւ խաղող «իւզիւմ». || ա. les pecto-

raux, լանջադեղք , կրծադեղք . *—դեղիք :

Pectoral, ա. լանջանոց, կրծանոց, տախտակ դատաստանի , բանակ (քահանայապետի Հրէից).

Pectoriloque, ա. բժ. լանջախօս, կրծախօս , *կուրծքէն խօսող :

Pectoriloquie (փէքթորիլօքի) ի. բժ. լանջախօսութիւն , կրծախօսութիւն :

Pectose, ի. տգ. սառնուց. սառնատեսակ տարրն պտղոց :

Pectosique, ած. տգ. սառնուցային . acide —, սառնուցաթթու :

Péculat, ա. գանձահատուիչն , խորելն ի գանձուէ հասարակաց . le crime de —. Être accusé de —. Être condamné pour cause de —.

Péculateur, ա. գանձահատ , խորիչ :

Péculativement, մ. գանձահատաբար , խորելով :

Pécule, ա. հխ. պախրէ . *գրիքին վաստկած ու ժողոված ստակն . à Rome le — était comme l'esclave la propriété du maître. 2. ը. պախրէ , ինչք . * աշխատութեամբ եւ խնայողութեամբ ձեռք բերուած ստակ . il a disposé de son — à l'insu de ses parents. Il avait acquit un petit —, պախրէիկ ինչ շահեալ էր , * քիչ մի ստակ վաստկեր էր . grossir son —.

Péculiarité, ի. ընչաիրութիւն:

Pécune, ի. հ. արծաթ , դրամ , *ստակ . vide de — (La Font.).

Pécuniaire, ած. դրամական , *ստակի . la perte —, — կորուստ . secours, indemnité —. L'intérêt — divise les hommes. 2. ա. le —, —ն . *ստակի վերաբերեալ բանն :

Pécuniairement, մ. դրամապէս:

Pécunieux, euse, ած. ը. բազմարծաթ , բազմադրամ , ընչաւէտ . *շատ ստակ ունեցող . un homme —. Une ville —euse.

Pédagogie, ի. մանկակրթութիւն, մանկավարժութիւն . l'art de la —. 2. ազգ մանկավարժարան :

Pédagogique, ած. մանկակրթական , մանկավարժական . ouvrage, méthode —. ǁ հգն. ton, air —. 2. ի. la —, մանկակրթութիւն, մանկավարժութիւն . հն. **Pédagogie**.

Pédagogiquement, մ. մանկակրթապէս, մանկավարժապէս :

Pédagogisme, ա. մանկավարժութիւն . j'ai horreur de tout ce qui ressemble au — (G. Sand).

Pédagogue, ա. հ. մանկաժու . *տղայքն դպրոց տանող գերի . 2. մանկավարժ, վարժապետ. 3. ած. մանկավարժական, վարժապետական. un ton impérieux et —. 4. պարսաւադէտ , բանակրկիտ . un vrai, un franc, un plaisant, un insupportable —. Faire le —, — ի. cela sent le —. S'ériger en — du genre humain, — կանգնիլ մարդկային սեռի :

Pédale, ի. ոտնակ . * երգիտնի ոտքով ձայն հանող մեծ պոկն՝ խողովակն. un jeu de —s, ոտնակախաղ. Jouer des —s, ոտնակախաղ հարկանել . — de trompette, ոտնակափող . — de clairon, ոտնակաբարափող . toucher, fermer la —. ǁ Clavier de —s, ստեղնաբան ոտնակաց . ǁ l'art de la —, ոտնակարուեստ . 2. ոտնակաձայն . աստւածագոյն ձայնն նուագարանաց . 3. —s de la harpe, —ք տատղի . տատղին ներքեւ բարձրացուցող լծակներ . ǁ —s de piano, —ք դաշնակի . * դաշնակին ձայներն սաստկացուցանելու կամ մեղմացուցանելու փայտէ կամ մետաղէ ոտիկներ . 4. ոտնակ (հեծանուի). ǁ à —, ոտնակաւոր :

Pédale, ա. բ. ոտնակենի . ազգ երկպտուկ անկոչ ի տոհմէ գեսներաւորից (gesnéracées).

Pédalé, e, ած. բ. ոտնակաձեւ :

Pédaler, չ. ոտնակել. *հեծանուին (bicyclette) ոտնակն շարժել :

Pédaliées, ի. յ. բ. ոտնակենեայք:

Pédalier, ա. ոտնակոց :

Pédalifide, ած. բ. ոտնակաձերծ:

Pédaliforme, ած. բ. ոտնակաձեւ:

Pédalilobé, e, ած. բ. ոտնակաբոյծ :

Pédalinées, ի. յ. բ. ոտնակեայք.

Pédalinerve, ած. բ. ոտնակաջիղ :

Pédalion, ա. կ. ոտնակակ :

Pédalipartite, ած. բ. ոտնակաբաշխ :

Pédaliséqué, e, ած. բ. ոտնակահատ :

Pédané, ած. ա. ոտնակաց. juges —s, — դատաւորք . * հին աւեներն ոտքի վրայ կենալով դատաստան կտրող գեղի դատաւորք :

Pédant, ա. աղ. մանկավարժ , վարժապետ . un — de collège. Les —s ont gâté cet enfant. Cela ne sent point le — (Mol.).

Pédant, e, իմաստակ , սոփեստ , վատուսումն. c'est un —, un vrai —, un franc —. Il n'y a pas moyen de supporter ce —. Elle est très —e. Quelle ennuyeuse —e! 2. մանրակրկիտ , ճշդապահանչ , *մանր պրպտող . faire le —, — ի., *մանր պրպտել . quelle —e insupportable! 3. ած. իմաստակ . un homme, un jeune homme —. Sa —e personne. Une femme bien —e. 4. իմաստական , իմաստակական , սոփեստական , վարժապետական . manières —es. Parler d'un ton —. Quel air —! Un langage —.

Pédanter, չ. մանկավարժել , վարժապետել . cet homme n'a fait que — toute sa vie.

Pédanterie, ի. սգ. մանկավարժութիւն , վարժապետութիւն . 2. իմաստակութիւն . je hais la —. Sentir la —. Mettre en tout de la —. — ridicule, assommante, insupportable. Être d'une inconcevable —. — du style. 3. ճշդապահանչ՝ մանրակրկիտ բարք , *— բնաւորութիւն. il y aurait de la — à relever de si légères fautes. La — le porte à contrôler tout ce qu'on fait et tout ce qu'on dit.

Pédantesque, ած. վարժապետական , իմաստակական . air, ton —. Manières —s. Discours, phrase —.

Pédantesquement, մ. վարժապետօրէն , իմաստակաբար , իմաստակօրէն . raisonner, parler —.

Pédantiser, չ. ը. վարժապետել , իմաստակել , *վարժապետութիւն՝ իմաստակութիւն ծախել . il ne fait que —.

Pédantisme, ա. իմաստակութիւն . cette lettre, ce livre sent le —. Sa manière de parler, d'agir, tient du —. C'est du —, — է :

Pédantocratie, ի. նբ. իմաստակապետութիւն . պետութիւն՝ իշխանապետութիւն իմաստակաց :

Pédarthrocace (փէտարթրօքաս) ի. բժ. մանկայօդացաւ . յօդացաւ տղայոց :

Pédata կամ **Pédates**, ա. յ. կ. ոտնիք . ազգ կենդանաբուսոց :

Pédati... նմ. լա. ոտն, ոտնա...

Pédation, ի. կ. ոտնաւորութիւն:

Pédanque, ի. սագոտն , *սագի ոտքով կին :

Pédème, ի. ոտնուկ . ազգ կաքաւու առ նախնի Յոյնս :

Pédéraste, ա. մանկատուիչ , պատանեկատուիչն , մանկատուիչ , մանկամոլ , արուագէտ , արուամոլ , արուագեղծ «դուլամփաբա»:

Pédérastie, ի. մանկատուիչութիւն , մանկամոլութիւն , պատանեկագիտութիւն , արուագիտութիւն , արուամոլութիւն , արուագեղծութիւն , արուացանկութիւն «դուլամփաբաւթգ »:

Pédère, ա. մբ. վառշ . միջատ

Pédérie, ի. բ. վառշուկ . ազգ տորոնեայց :

Pédériées, ի. յ. վառշուկեայք :

Pédérote, ի. բ. կառշնակ . ազգ խուլաբուսեայց (scrofularinées).

Pédèse, ի. բգ. ոտիենայոյզ . յուզումն մանրադիտակաւն էակաց հեղուկի :

Pédestre, ած. հետեւակ . statue —, — անդրի , *ոտքի վրայ մարդու արձան . 2. —, հետի , հետեւակագնաց, *ոտքով եղած. course, voyage, promenade, exercice —.

Pédestrement, մ. հետի , հետախոտն , ինքնաբշաւ, *ոտքով . aller, voyager —. Suivre qn. —. Continuer son chemin —.

Pédestrianisme, ա. հետեւակագնացութիւն , *ոտքով քալելն :

Pédète, ա. մբ. ոտուկ. 2. կ. S. **Hélamys**.

Pédial, e, ած. ոտնային , ծաձա-

Pédiatrie, ի. մանկաբուժութիւն:

Pédicelle, ի. բ. կոտն, կանթիկ . *ծաղկի կոթ . 2. կ. ոտիկ, ծաձիկ :

Pédicellé, e, ած. բ. կոտնաւոր . 2. կ. ոտիկաւոր, ծաձիկաւոր. ǁ —es, —ք, կոտնեայք :

Pédicellule, ա. բ. կոտնիկ, *կոթիկ :

Pédiculaire, ած. բ. ոջլածին , ոջլաբեր . maladie —.

Pédiculaire, ի. բ. ոջլադեղ «պիճ օձու». S. **Staphisaigre**. ǁ բժ. maladie —, ոջլախտ , ոջլախտութիւն :

Pédicule, ա.բ. կոճղուկ, կանթ. «ապտ». — de chou, de haricot. 2. մզ. —. le — d'un polype, d'une hernie.

Pédiculé,e, աճ. բ. եւ մզ. կանթաւոր «ապիլը». tumeur —e.

Pédiculides, ա. յ. կ. կանթաւորիք. ոտիմ մակաբոյծ միջատաց:

Pédiculisation, ի. բժ. կանթաւորում. la — d'une tumeur.

Pédiculose, ի. S. **Phtiriase.**

Pédicure, ա. ոտնադարման, ոտնաբոյժ, կոշտահան. l'art de —, եղնգնահատակական. 2. աճ. —. chirurgien —, ոտնադարման վիրաբոյժ:

Pédieux, euse, աճ. մզ. ոտնային, ոտնական, *ոտքի. artère —euse. Muscle —, ոտնադնդեր:

Pédiforme, աճ. կ. ոտնաձեւ:

Pédigrée, ա. ազգաբանութիւն (ձիոց):

Pédilanthe, ի. բ. ոտնաճապիկ. *տեսակ մի տունկ:

Pédiluve, ա. բժ. ոտնալուայ, ոտնլուայ, ոտնալուացութիւն, *վտշոտ. — de propreté. — chaud, tiède. Prendre un —, ոտնալուայ առնել, *ոտքերն լուալ. || le vase du —, ոտնալուաց, *ոտք լուալու աման:

Pédimane, ա. եւ աճ. բպ. ոտնաձեռն, ձեռնոտանի, ձեռնոտանեայ. *որուն ոտքն ձեռքի նման է. la sarigue est un —.

Pédine, ա. մբ. դաշտաճնի:

Pédinites, ա. յ. մբ. դաշտաճնիազգիք:

Pédionalgie, ի. բժ. ներբանացաւ «ոտքան ապրիլ»:

Pédionome, աճ. կ. դաշտասուն. || ա. յ. les —s, —e. ոտիմ բարձրասունից:

Pédipalpes, ա.յ.կ. ծաձոտանիք. երկրորդ ոտիմ սարդազգեաց (arachnides).

Pédinornithe, աճ. Ե. դաշտաթռչուն. || —s, —e. խումբ դաշտասուն Ե. թռչնոց:

Pédolâtre, աճ. մանկապաշտ:

Pédolâtrie, ի. մանկապաշտութիւն:

Pédomètre, ա. բալլաչափ. S. **Hodomètre.** [«սայլը»:

Pédon, ա. հետի սուրհանդակ

Pédonculaire, աճ. բ. կոճային «ապիա տոյիր»:

Pédoncule, ա.բ. կանթ, կոճուն, *կոճ ծաղկան. 2. կ. ա. մզ. կոճուն, կոճ:

Pédonculé,e, աճ.բ. կոճուեալ, կոճաւոր. fleur —e. 2. կ. —. || ա.յ. les —s, —e. կարգ խոպոպաոտանց, **S. Cirripèdes.**

Pédonculéen, enne, աճ. բ. կոճունեան, կոճեան:

Pédonculeux, euse, աճ. բ. կոճունոտ, կոճոտ, *երկայն կոճ ունեցող:

Pédotribe, ա. մանկամարզ:

Pédotrophie, ի. մանկասնուցիւն:

Pédotrophique, աճ. մանկասնական. régime —.

Pédum, ա. հխ. հովուացուպ:

Pégane, ա. բ. սպանդ. հն. **Harmale.**

Péganite, ի. հբ. պեգաքար:

Pégase (փէկազ) ա. դց. պեգաս, պեգասոս. *Թեւաւոր ձի. || փ. եւ քն. —, աչիւն բերքնողական. pour lui Phébus est sourd et — est rétif (Boil.). || հգն. monter, enfourcher son —, աշուռանակել ի —, բանաստեղծել, քերթել, քերթողաբանել, *բանաստեղծութիւն ընել. 2. աս. —. աստեղատուն հիւսիսային կիսագունդ:

Pègle, ի. բեգլ, Թանձրակուպր. կուպր Թանձրացեալ «գաՁը գաՁրան»: [ազգ գրանիտի:

Pegmatite, ի. հբ. տոլիղաքար.

Pégmatoïde, աճ. նբ. տոլիղաքարակերպ:

Pégmatolite, ի. հբ. շեղջակուտաքար: [Թութիւն:

Pégomancie, ի. աղբիւրադիտ-

Pégomye, ի. աղբիւրաճանճ:

Pégot, ա. Ե. շիկահաւիկ:

Pègre, ի. ընկերութիւն գողից:

Pehlvi, e, (փէլվի) ա. պահլաւիկ. *Սասանեանց իշխանութեան ժամանակ Պարսկաստան խօսուած լեզուն. 2. աճ. —. պահլաւերէն. 3. պահլաւիկ. la langue —e. L'écriture —e.

Peignage, ա. սանրում (բրդոյ, վշոյ, կանեփի, եւն.):

Peigne, ա. սանր «Թարագ». le dos d'un — Les deux côtés d'un —. Les petites dents, les grosses dents d'un —. Un — fin, նրբասանր «արգ —». Un — de poche. — de buis, de corne, d'ivoire, d'écaille. Nettoyer un —. Brosse à nettoyer des —s, սանրամաքրիչ խոզանակ. || p. être sale comme un —, աղտեղի յոյժ լ., *սասիկ աղտոտ ըլլալ. || se donner un coup de —, սանրել ըզհերս իւր վարկպարագի, *վեր ի վրոյ մազերն սանրել. || n. donner un coup de — à qn., գանել զոք, *մկկն ճնճել. 2. —, *զարդի սանր. mettre dans ses cheveux un — d'écaille, d'or. || Un — de diamants, ադամանդազարդ —, ադամանդասանր. un — de corail, բտուասանր. բտուազարդ —. 3. ար. — de tisserand, —, ապրն, ապրնոց «չուլոյի Թարագը». || — de cardeur, — գզչի, գզչասանր «հալած Թարագը». 4. կ. սանր, կտին. խնդիմորՁ ինչ «Թարագ». — sanguine, արնասկտին. — pourpré, ծիրանակտին:

Peigné, e, անց. սանրեալ, *սանրած. cheveux bien —s. Tête mal —e. Une chevelure, une perruque bien —e. Un homme bien —. || p. mal —, ապտեղի, ապտեղաճանճրեծ, *ապտոտ. եւ գ. un mal —, une mal —e, — որ, *ապտոտ մարդ՝ կին. || il est — à la diable, խառնաշփոթ են հերք նորա, *մազերն խառնափնդոր են. || փ. jardin bien —, գեղեցկայարդար՝ *լաւ չսկած՝ հոգացուած պարտէզ. arbres bien —s. 2. մզ. սանրաբեալ, գեղայօրէն, գեղայարմար, գեղեցկայարմար. style, discours trop —, բազմահոգ՝

Peigne, ա. սանր «Թարագ». le dos d'un — Les deux côtés d'un —. Les petites dents, les grosses dents d'un —. Un — fin, նրբասանր «արգ —». Un — de poche. — de buis, de corné, d'ivoire, d'écaille. Nettoyer un —. Brosse à nettoyer des —s, սանրամաքրիչ խոզանակ. || p. être sale comme un —, աղտեղի յոյժ լ., *սասիկ աղտոտ ըլլալ. || se donner un coup de —, սանրել ըզհերս իւր վարկպարագի, *վեր ի վրոյ մազերն սանրել. || n. donner un coup de — à qn., գանել զոք, *մկկն ճնճել. 2. —, *զարդի սանր. mettre dans ses cheveux un — d'écaille, d'or. || Un — de diamants, ադամանդազարդ —, ադամանդասանր. un — de corail, բտուասանր. բտուազարդ —. 3. ար. — de tisserand, —, ապրն, ապրնոց «չուլոյի Թարագը». || — de cardeur, — գզչի, գզչասանր «հալած Թարագը». 4. կ. սանր, կտին. խնդիմորՁ ինչ «Թարագ». — sanguine, արնասկտին. — pourpré, ծիրանակտին:

Peigné, e, անց. սանրեալ, *սանրած. cheveux bien —s. Tête mal —e. Une chevelure, une perruque bien —e. Un homme bien —. || p. mal —, ապտեղի, ապտեղաճանճրեծ, *ապտոտ. եւ գ. un mal —, une mal —e, — որ, *ապտոտ մարդ՝ կին. || il est — à la diable, խառնաշփոթ են հերք նորա, *մազերն խառնափնդոր են. || փ. jardin bien —, գեղեցկայարդար՝ *լաւ չսկած՝ հոգացուած պարտէզ. arbres bien —s. 2. մզ. սանրաբեալ, գեղայօրէն, գեղայարմար, գեղեցկայարմար. style, discours trop —, բազմահոգ՝

Peigne, ա. սանր «Թարագ». le dos d'un — Les deux côtés d'un —. Les petites dents, les grosses dents d'un —. Un — fin, նրբասանր «արգ —». Un — de poche. — de buis, de corné, d'ivoire, d'écaille. Nettoyer un —. Brosse à nettoyer des —s, սանրամաքրիչ խոզանակ. || p. être sale comme un —, աղտեղի յոյժ լ., *սասիկ աղտոտ ըլլալ. || se donner un coup de —, սանրել ըզհերս իւր վարկպարագի, *վեր ի վրոյ մազերն սանրել. || n. donner un coup de — à qn., գանել զոք, *մկկն ճնճել. 2. —, *զարդի սանր. mettre dans ses cheveux un — d'écaille, d'or. || Un — de diamants, ադամանդազարդ —, ադամանդասանր. un — de corail, բտուասանր. բտուազարդ —. 3. ար. — de tisserand, —, ապրն, ապրնոց «չուլոյի Թարագը». || — de cardeur, — գզչի, գզչասանր «հալած Թարագը». 4. կ. սանր, կտին. խնդիմորՁ ինչ «Թարագ». — sanguine, արնասկտին. — pourpré, ծիրանակտին:

Peigné, e, անց. սանրեալ, *սանրած. cheveux bien —s. Tête mal —e. Une chevelure, une perruque bien —e. Un homme bien —. || p. mal —, ապտեղի, ապտեղաճանճրեծ, *ապտոտ. եւ գ. un mal —, une mal —e, — որ, *ապտոտ մարդ՝ կին. || il est — à la diable, խառնաշփոթ են հերք նորա, *մազերն խառնափնդոր են. || փ. jardin bien —, գեղեցկայարդար՝ *լաւ չսկած՝ հոգացուած պարտէզ. arbres bien —s. 2. մզ. սանրաբեալ, գեղայօրէն, գեղայարմար, գեղեցկայարմար. style, discours trop —, բազմահոգ՝

բազմաշխատ ոճ, ձառ. 3. ա. le —, սանրատուն, *շատ կոկած ոճ. gardez-vous bien d'imiter le faux goût qui mêle en son ouvrage le —(Delille). 4. ա. վճ. le —, սանրաթուրդ, *սանրած թուրդ:

Peignée, ի. սանրած. մի սանր լի բուրդ, վուշ կամ կանեփ. 2. ա. եւ փ. կռիւ. ils se sont donné une bonne —, գանակոծ զիրարանս արարին, *մազ մազի եկան, սաստիկ կռուեցան:

Peigner, ն. սանրել «Թարագ». — ses cheveux, sa barbe, une perruque. — la crinière d'un cheval. 2. —, գզել. — du lin, du chanvre. 3. փ. մզ. յղկել, ողորկել, յարդարել, կոկել. — son style. 4. փ. եւ ն. գանել, խօսիլ, չարչարիլ, կոշկոնել, *ճճճել. je le peignerai comme il faut. Je l'ai bien peigné.

Se peigner, դ. սանրել զիրեարս իւր, *մազերն սանրել. il se peigne tous les matins. 2. փ. եւ ն. կռուիլ ընդ միմեանս, *մազ մազի գալ, ճճճկռիլ, կռտիլ. ces deux femmes se sont bien peignées.

Peignerie, ի. սանրատուն:

Peigneur, euse, գ. սանրիչ, գզիչ «նիւն, քէՁէն Թարագը»:

Peigneuse, ի. սանրող, սանրիչ, գզիչ գործի:

Peignier (փէննիէ) ա. սանրագործ, սանրավաճառ «Թարագը»:

Peignoir, ա. սիրածանելի, դնոցակ, *սանրելու ժամանակ ուն դրուած «օմուզ փէշտիմալը». mettre un —. 2. —, ցամքոց, լոգածոպ «փէշտիմալ, համեմատ հալլուսու». faire chauffer un —. 3. լայնազգեստ (կանացի). être en —, լայնազգեստ է. porter un riche —, շքեղ — ագանել, *ճոխ — հագնիլ. un — à dentelle, ժանեկազարդ —. un — simple, պարզ՝ անպաճոյճ —. un — uni,— անզարդ:

Peignon, ա. ար. գզեալ կանեփ:

Peignures, ի. յ. սանրուկք, *սանրելու ժամանակ ընկած մազեր. ramasser des —.

Peilles (փէյլ) ի. յ. ցնցոտիք, գրգիռակք. *ԾուղՁ շինելու լաթի կտորներ: [fonnier.

Peillier (փէյլիէ) ա. S. **Chif-**

Peinant, e, աճ. վշտացուցիչ. des choses —es me passent.

Peinchebec (փէնշպէք) ա. հբ. գինկապիճ. խառնուրդ գինւոյ եւ պղնձի:

Peindre (լճ. իրր. **Astreindre**) ն. նկարել, պատկերագրել. ի նկարս հանել, նկարակերտել. — un homme, un arbre, un lion, un paysage, une bataille, un coucher du soleil. — qn. en grand, en petit, en pied, en buste. Se faire —, տալ — գանձն, *իւր պատկերն քաշել տալ. || — l'histoire, — զպատմութիւն, զպատմական անցս, *պատմական պատկերներ քաշել. — le portrait, նկարել զկենդանագիր, կենդանագրել, *մարդու պատկեր քաշել. 2. նկարել, պատկերագրել, պատկերել, պատկերացուցանել, *նախ-

չել, պատկեր քաշել. savoir —. — d'après nature. Qui peint délicatement, փափկանկար. apprendre à —. — dans le goût de telle école, dans la manière de tel maître. Il peignit comme Apelle, il chante comme Orphée (Volt.). — d'idée, de mémoire. — sur toile, sur cuivre, sur bois, sur verre, sur porcelaine, sur ivoire, sur vélin. — en camaïeu, միագունել. || — à l'huile, S. Huile. ||Fait à —, արժանի նկարելոյ, գեղեցկապատկեր, գեղեցկամարմին, գեղալէշ, գեղեցկադիտակ, գեղեցկակերպ, չքնաղագեղ. c'était une fille faite à —, էր օրիորդ նկարելոյ՝ նկարագեղ. || ասի եւս à —, գեղչելով զ*fait*. un tour de visage et un menton à — (Sév.). Un cavalier à — (Lesage). || Cet habit est fait à —, il va à —, գեղեցկակազմ եւ գեղայարմար է հանդերձդ, *այս հագուստն շատ լաւ շինուած ու շատ լաւ կ'երեւայ. || être à —, է. ի դիրս նկարելոյ արժանի, *նկարուելու արժանի՝ զարմանալի՝ արտառոց՝ ճարելի դիրքի մի մէջ ըլլալ. vous étiez tous les trois à — (Imbert.). || ը. եւ փ. achever de —, տալ վերջին հարուած, կորճանել, տառապեցուցանել, ի վիշտս համակել.

3. նկարել, նկարակերտել, նկարակերպել, նկարազարդ, նկարապատ առնել. — une galerie, un plafond.

4. ներկանել, ներկել «գոյամագ». — une boisière. — un mur en blanc, en gris, en noir, etc. սպիտակ՝ սպիտակագոյն՝ սպիտակաձոյլ, գորշ, գորշագոյն, սեւանեկ, սեւաձոյլ, սեւագոյն — գորմ, *պատն ներմակ՝ գորշ՝ սեւ —. — une chambre à l'huile, à la colle, իւղաձուրմ, սոսընձազանգ — գեննակ.

5. —, սնգուրել. շպարել, ի ճարիր եւ ի սնգոյր շպարել, *երեսն ներկել. — son visage. — les yeux, ճարրել՝ սեւել զաչս. || — la barbe, ներկանել զմօրուս, *մօրուքն ներկել. ce vieillard se peint la barbe et les cheveux, ծերունիդ ներկանէ գինքս եւ զմօրուս իւր. on prétend qu'elle se peint les sourcils (Genlis). ||գ. se peindre la barbe, les cheveux.

6. փ. նկարել, գեղագրել, գեղերփնել. le soleil peint nos champs des plus vives couleurs (Quinault). Vos yeux d'un nouveau jour peignirent l'horizon (Rac.).

7. նկարել, գրել. — la parole. || կ. il peint si mal qu'on ne peut lire son écriture.

8. փ. նկարել, նկարագրել, նկարագրել բանիւ, տալ զնկարագիր, *սոսրագրել. peignez mes actions plus noires que la nuit (Corn.). Il nous a peint sa misère. Il a peint admirablement les combats dans son poème. Corneille peint les hommes comme ils devraient être; Racine les peint tels qu'ils sont (La Bruy.). On nous l'avait peint comme un homme d'honneur. || — en, —՝ առաջի առնել իրրեւ. — en cnnemis. || փ. il s'en faut bien que je croie la musique capable de tout — (d'Alemb.). || փ. — en beau, գեղերփնել, գեղաւորել, գեղագրել, գեղազարդել. vous, monsieur, qui peignez toute chose en beau, je vous défie ici d'égaler ce tableau (Collin). Il me paraît que ce n'est pas en beau que l'on vous a peint (Al. Duval). || — en laid, չարագել՝ չարագոյն առնել՝ ցուցանել, ոգեղացուցանել. — en mal, չարաշուք առնել՝ ցուցանել, չարացուցանել. || լկ. tout l'esprit d'un auteur consiste à bien définir et à bien — (La Bruy.).

9. նկարել, նկարագրել, սոսրագրել, յանդիման առնել իրրեւ ի պատկերի. notre mémoire vous le peindra mieux que ne pourraient faire toutes mes paroles (Boss.).

Se peindre, դ. նկարել զանձն, նկարիլ, պատկերանալ. *ինքզինքն նկարել. voilà son portrait, c'est lui-même qui s'est peint.

2. փ. նկարագրել զանձն, առնել զնկարագիր անձին, *իւր սոսրագրութիւնն ընել, ինքզինքն սոսրագրել. je me peindrai tel que je fus, tel que suis (J.-J. R.). || Cet auteur se peint dans ses ouvrages.

3. նկարել՝ յանդիման առնել անձին, նկարել ի միտս, երեւակայել. peins-toi dans ces horreurs Andromaque éperdue (Rac.).

4. նկարիլ, *նկարուիլ. les objets se peignent au fond de l'œil sur la rétine comme sur une toile. || փ. —, նկարագրիլ, յանդիման լինել, փայլիլ. la mort se peint sur son visage. La douleur, la joie, la colère se peignait dans ses yeux, dans ses regards, sur son visage. La candeur, l'honnêteté de son âme se peint sur son front, dans ses moindres discours.

5. քՒ. նկարագրիլ, գեղազարդիլ. les campagnes se peignent du safran que le jour apporte de la mer (Malherbe).

6. ներկանել զանձն, շպարիլ, ի ճարիր եւ ի սնգոյր շպարիլ, *երեսն ներկել:

Peine, ի. պատիժ, պատուհաս «ճէզա». les —s doivent être proportionnées aux délits (Volt.). — corporelle, capitale, légale, afflictive, infamante, pécuniaire. Porter la — d'une faute, de son crime, կրել՝ լուծանել զպատիժ՝ զպատուհաս յանցանացն. prononcer, appliquer, infliger une —. — capitale, — de mort, գլխապարտուիւն, մահապարտուիւն. mériter la — capitale, la — de mort, գլխապարտ՝ մահապարտ լ. || porter la —, subir la —, encourir une —, կրել զպատիժ պատուհասին, լուծանել զպատիժն, տուժել, վրէժս տալ՝ լուծանել, զվրիժուց հատուցումն յանձն իւր ընդունել. || les —s éternelles, les —s de l'enfer, յաւիտենական պատիժք, պատիժք դժոխոց. les —s du purgatoire, պատիժք քաւարանի. ||âme en —, պատժաչար հոգի. *դժոխքի կամ քաւարանի մէջ տանջուած հոգի. ||ը. il est comme une âme en —, մոգոյզ՝ մըտատանջ՝ անհանգիստ է. c'est une âme en —. || Sous — de, պատժով, սպառնալիօք պատուհասից. sous — d'amende, d'une amende, պատժով՝ սպառնալիօք պատժոյ տուժից, *տուգանքի պատժով. || sous — de la vie, sous — de mort, մահու չափ, մահու սպառնալիօք. cela fut défendu sous — de mort. || իգ. sous les —s de droit, պատժով՝ սպառնալիօք պատժոյ օրինաց. défendre les attroupements sur la voie publique sous les —s de droit. ||Sur —, հն. *Sous* —, այլ. սգր. sous — de péché mortel (Pasc.). Sous — de la vie (Sév.). || A — de, նոյն է à — de péché mortel. A — de la vie (Boss.). ||ը. pour — de, ի պատիժ. il faut un peu que je vous dise des nouvelles de nos états pour votre peine d'être Bretonne (Sév.).

2. տաժանք, տաժանուիւն, տաժանումն, վիշտ, նեղուիւն, տառապանք, երաշխեցք, կսկիծ, ցաւ. les —s du corps, de l'esprit, de la vie. La — et l'amour l'avaient défiguré (La Font.). Sans —, անվիշտ. mon cœur souffre une — incroyable (Mol.). Quelle est votre —? ինչ է քո տխրութիւնդ. je n'ai jamais éprouvé une — si cruelle. Adoucir, soulager les —s de qn. Partager les —s de qn., վշտակից՝ ցաւակից լ. ուժք. consoler qn. dans ses —s. C'est de lui que sont venues mes plus grandes —s. Elle se trouve dans une horrible — d'esprit, ի մեծի մտատանջութեան է, *մեծ մտատանջութեան մէջ է. une grande —. Une — sensible, cruelle. Cacher, concentrer sa —. Causer de la — à qn., վիշտս հատուցանել ուժք, վշտացուցանել զոք. || faire —, de la — à qn., վշտացուցանել, վիշտս հատուցանել, *վշտացունել, վիշտ՝ նեղուիւն տալ. je vous fais de la —. Il me fait de la —. || Prendre la —, նեղուիւն յանձն առնուլ. || դմզ. il me fait — de..., վիշտ է ինձ... ||avoir — à, դժուարիլ. faire quelque —, անհաճոյ՝ դժպիհ լ. cela peut faire quelque — à un philosophe (Volt.). || Faire —, խանդաղատել, գորովել, ի գութ շարժել. ce pauvre homme a l'affliction sur la figure, il me fait —. || Avoir —, de la —, վշտանալ, *վիշտ՝ նեղուիւն ունենալ՝ կրել. j'ai eu de la — à lui annoncer ce malheur. || Être dans la —, ի կարօտութեան՝ ի չքաւորութեան լ.

3. հոգք, անձկուիւն, վարանք. voilà ce qui me met en — (Corn.), ահա որ ինչ ի հոգս՝ ի վարանս արկանէ զիս. vous m'avez tiré de la —, զերծուցեր զիս ի հոգւոց. les dernières nouvelles que j'ai reçues me mettent fort en —. Tu m'ôtes de — en disant (Pasc.). Je ne sais que faire, ma — est grande (Volt.). ||Être en — que, ընդ սոսրագասականի՝ երկնչել զի, չերկեպայիլ, je ne suis point en

— que vous ne fassiez tout ce qui sera nécessaire (Sév.). || Être en — de, հոգալ, հոգ ի մտի ունել. on est entièrement en — de lui. J'étais fort en — de ce qu'il était devenu. եւ ընդ աներեւութի, je suis en — de n'avoir point de ses nouvelles. Je suis en — de savoir ce qu'il deviendra. || Être en — de sa personne, չգիտել զինչ առնել զանձն, * ինչ ըլլալիքն չգիտնալ, աննպաստ մնալ.

4. տաժանք, տաժանութիւն, տաժանիք, աշխատութիւն, աշխատանք, նեղութիւն, չան, նիգն, վաստակ. je vous donne de la —, beaucoup de —. Je ne regrette pas ma —. Je voudrais vous épargner cette —. Cet ouvrage lui a coûté beaucoup de —. Je désire que vos —s vous procurent autant d'avantage que de gloire (Volt.). Travaillez, prenez de la — (La Font.). Donner de la —, աշխատ առնել, *աշխատութիւն տալ, յոգնեցունել. donner beaucoup de —, կարի աշխատ առնել, * շատ աշխատցունել՝ աշխատանք տալ. || se donner la —, prendre la — de, աշխատութիւն յանձն առնուլ, աշխատ լ. donnez-vous la — de le lire. || Se donner de la —, աշխատ լ., աշխատիլ, երկս արկանել, նեղութի յանձն առնուլ. se donner beaucoup de —, կարի աշխատ լ., բազում ճգունս յանձն առնուլ, բազում ճգնել, ընդ քիրտն մտանել, նահատակիլ, * շատ աշխատիլ. || voilà pour votre —, ահա վասն աշխատութեանդ, * ահա աշխատանքիդ համար. կըսուի բեռնակրի կամ գործաւորի՝ վարձք մի տրուած ժամանակ. || perdre sa —, ses —s, գրավաստակ՝ գրաջան լ., *աշխատանքն կորսնցունել, փուճ աշխատիլ. || c'est — perdue, զուր՝ գրաջան վաստակ, *փուճ աշխատանք. — perdue, inutile, զուր ջան՝ վաստակ. prendre une — inutile, գրաջան՝ գրավաստակ լ., *փուճ աշխատիլ. || en être pour sa —, գրաջան՝ գրավաստակ լ., չյաջողիլ. || mourir à la —, մեռանիլ չեւ վայելեալ յարգասիս երկար եւ տաժանելի վաստակոցն, * երկար եւ տաժանելի աշխատանքին պտուղն չտեսած մեռնիլ. || pr. la chose en vaut bien la —, ամենայն ջանից եւ վաստակոց արժանի է բանդ, * բանն ամէն ջանք ու աշխատութիւն կ'արժէ, յաջողցնելու համար ամէն ջանք ու աշխատութիւն պէտք է ընել. si vous voulez obtenir cette grâce, il faut faire agir tous vos amis; la chose en vaut bien la —. || եւ հակառակ մտօք, cela ne vaut pas la — d'en parler, S. **Parler.** || En valoir la —, ասի եւս զանձանց. il faut rendre service aux hommes tant qu'on le peut, bien qu'ils n'en vaillent guère la — (Voltaire). Les auteurs qui en valent la — ont été traduits dans notre langue (Diderot). || բաղաքավարութեամբ. prenez la — de vous asseoir, donnez-vous la — de vous asseoir, նստարուք աղաչեմ, *կաղաչեմ նստցնի՛ք, հրամեցէ՛ք նստցնէք. il a pris la — de venir me voir, շնորհ արարեալ ինձ ետես գիս, *հրամից եկաւ գիս տեսաւ, գիս տեսնելու համար հրամեց. || homme de —, S. **Homme.**

5. վարձք գործաւորի. payez sa — à cet ouvrier.

6. դժուարութիւն, արգել. il eu une — extrême, բազում դժուարութեամբ կարաց. il aura beaucoup de — à gagner ce procès-là, բազում դժուարութեամբ կարող լիցի յաղթել դատիդ, բազում ունիցի՝ կրիցէ դժուարութիւնս ի յաղթել դատիդ. il a eu beaucoup de — à venir à bout de telle chose. Quelle — n'eut-on pas à lui persuader de ...! Il a eu toutes les —s du monde à l'empêcher de..., բազում դժուարութ կարաց արգելուլ զնա ի... || avoir — à, ունել՝ կրել դժուարութի, դժուարել. avoir — à croire, չկարել հաւատալ, անհաւատալի Ծուել. je n'aurai pas grand'— à m'en défendre (Pasc.). Quand mon rang fut venu, je n'eus pas de — à répondre (Fén.). || Avoir de la — à parler, դժուարաւ խօսել, դժուարախօս՝ ծանրախօս՝ ծանրալեզու լ., *դժար խօսել, լեզուն ծանր ըլլալ եւ փ. répondez donc, vous aviez bien de la — à parler. || Avoir de la — à marcher, դժուարագնաց լ., *դժուար քալել. եւ փ. դժուար քալել՝ առաջ երթալ. cette affaire a de la — à marcher.

7. հակառակութիւն, դժկամակութիւն. on a — à haïr ce qu'on a bien aimé (Corn.). J'ai de la —, j'ai — à lui annoncer une si fâcheuse nouvelle. Ils n'eurent aucune — à nous les abandonner, Ոտին ի մեզ առանց ինչ ընդ բանս ածելոյ. || faire de la —, չլինել հաճոյ, դժպիհ լ. ses fréquentes contradictions font de la — au lecteur attentif. || հգն. կըսուի խեղճութիւն մի բառին կամ ընդոին. vous me faites de la —. || Se faire de la — à soi-même, անձամբ անձին լ. դժպիհ.

A —, մ. հագիւ Ե՛ն, այն ինչ. à — le soleil fait ouvrir les boutiques (Boil.). A — ce discours fut-il achevé, չեւ աւարտեալ ճառին. à — est-il jour. Il est à — jour. A — âgé de 18 ans, դեռ եւս ութեւտասնամեայ, *հագիւ տասնեւութն տարեկան. il a 20 ans à —. A — étais-je sorti du lit. Nous étions à — assis. Cela est à — indiqué. A — a-t-il dit ce mot, ընդ ասելն զայս բան. c'est à — si vous m'avez salué. A — éclos, դեռափթիթ, դեռաճաղիկ, դեռաբողբոջ, դեռաճին. à — ouvert, Ոերաբաց. || երբեմն երկրորդ անդամն առնու que. A — a-t-il déjeuné qu'il se met au travail. || A —, հագիւ Ե՛ն, դժուարաւ. Télémaque suivait à —. || A grand' —, մեծաւ դժուարութեամբ, *մեծ՝ շատ դժուարութեամբ. à grand' — lui persuaderez-vous cela. Si vous le rangez à votre avis, ce sera à grand'—.

9. *Sans* —, առանց դժուարութեան, դիւրաւ, անչան, անաշխատ, անվիշտ, անցաւ, կամակաւ, մտադիւր. il n'a pas fait celà sans —. Vous consentez sans — à ne me plus revoir (Rac.). Mais non sans —, բայց ոչ առանց դժուարութեան՝ առանց ցաւոց, բայց ոչ անվիշտ. Faire sans — deux lieues dans une heure. Cet esprit embrassait sans — les plus grandes difficultés. Je ferai cette démarche sans —.

10. *Avec* —, ցաւօք, ակամայ. il allait porter son encens avec — sur l'autel de la fortune (Fléch.). || դժուարաւ. porter un fardeau avec —. Mais avec quelque —, բայց ոչ առանց դժուարութեան. supporter avec —, դժուարիլ.

A toute —, մեծաւ դժուարութեամբ. elle obtint à toute — que...

Առ. A chaque jour suffit sa —, S. **Jour.** || Nul bien sans —, չիք ինչ բարի անաշխատ՝ անչան, *առանց աշխատանքի բան չըլլար. || quelquefois la — passe le plaisir, երբեմն վիշտն հաճոյքին առելի է:

Peiné, e, անց. վշտացեալ, նեղեալ, տաժանեալ, անհանգիստ, *վշտացած. une âme —e par les terreurs de l'enfer (Boss.). Il en est —, fort —. Elle en est bien —e. 2. փ. բազմաշխատ. un style —. Ce tableau paraît trop —.

Peiner, ն. վշտացուցանել, անհանգիստ առնել. cette nouvelle m'a beaucoup peiné. Votre situation me peine extrêmement. 2. աշխատ առնել, նեղել. ce travail vous peinera beaucoup. 3. սգր. տաժանիլ, գործել բազում աշխատութեամբ. ce peintre peine beaucoup ses ouvrages.

Peiner, չ. աշխատիլ, աշխատ լ. nous suons, nous peinons comme bêtes de somme (La Font.). M. de Leibnitz peinait quelquefois à parler (Fonten.). 2. ընկճիլ, կքիլ. * կ'ըսուի սաստիկ ծանրաբեռնեալ գերաններու. cette poutre, cette solive peine trop pour résister longtemps. 3. դժուարիլ, ծանր լ. ուժք, խորշիլ. on peine à l'entendre. Il peine à punir. || դգ. il me peine de vous faire faire cette besogne.

Se peiner, դ. աշխատ լ., վաստակել, աշխատութիւն՝ ճգունս յանձն առնուլ, * աշխատիլ. il faut se trop peiner pour avoir de l'esprit (Mol.). Il n'aime pas à —.

Peineux, euse, ած. հ. վշտալից:

Peint, e, անց. եւ ած. նկարեալ, ներկեալ, ներկածոյ, նկարչեն, նկարուն, նկարակերտ, նկարակերպ, նկարապաճոյճ, դեղանկար, *նկարած, նախշուն, ներկած. portrait —, դեղանկար պատկեր. — en rouge, կարմրաներկ, * կարմիր —. Alexandre — par Apelle. Tableau parfaitement —. des aigles —es sur des drapeaux. Joliment —, նկարագեղ. — par lui-même, ինքնանկար. toile —e, ներկակտաւ, նկարակտաւ, նկարչեն՝ նկարուն կտաւ. || cartes —es, նկարաքարտք, նկարապաճոյճ

քարտէսք , *պատկեր ունեցող խապի Թղթեր . couleur —e. || Sa figure est —e, շպարանկար՝ շպարաւոր է երես նորա , *երեսն ներկած է . 2. փ. նըկարեալ, տպաւորեալ, նկարադրոշմ, դրոշմեալ . sur le visage de laquelle les grâces étaient —es, որ գշնորհս ի դէմս իւր տպաւորեալ բերէր . tant que sur votre front la douleur sera —e. Quelle aimable pudeur sur leur visage est —e! (Rac.). La douleur et la vertu —es sur son visage. 3. փ. նկարեալ , նկարագրեալ . mœurs fidèlement —es. Votre humeur est —e dans votre lettre. 4. փ. ներկածոյ , առ աչս , կեղծ . il n'a rien qu'une tristesse —e (Malh.).

Peintre, ա. նկարիչ , պատկերահան , պատկերագիր , պատկերագործ , նկարակերտ , նկարագիծ . — d'histoire, պատմանկար . — de portrait, de paysage, S. **Portraitiste, Paysagiste.** — de fleurs, ծաղկանկար , ծաղկանկարիչ . — de genre, սեռանկարիչ, ներկամատիտանկարիչ . les — anciens, modernes, հին , արդի —ք. — en pastel. — en émail, կիտուածանկար , կիտուածանկարիչ . — en miniature. — sur verre, ապակենկար, ապակենկարիչ . — sur porcelaine, չախճապականկար , չախճապականկարիչ . — de marine, ծովանկարիչ. un bon — քաջ՝ հարտար —. un grand —, մեծ —. un — célèbre. Raphaël est le roi des —s. Les —s de l'école flamande, de l'école française. || Désespoir des —s, յուսահատութիւն նկարչաց . 2. ներկիչ , ներկարար , ներկագործ , շպարար , ներկող . — en bâtiments, շինուածանկար , շինանկարիչ . || — de décor, զարդանկար , զարդանկարիչ «նագգաշ» . depuis hier on a mis les —s dans cet appartement. || ը. être gueux comme un —, կարօտանալ՝ չքաւոր լ. իբրեւ զ— ոք . 3. փ. նկարագրիչ, պատմիչ . le plus grand — de l'antiquité, Tacite (Rac.). Pline et Buffon sont les —s de la nature. Molière est un grand — des vices et des travers de l'humanité. 4. ած. նկարիչ , պատկերահան . je suis —. Une femme —.

դղ. ոմանք ի գործ ածեն իբրեւ ի. նկարչուհի , նկարուհի . sa voisine était peut-être une artiste, une jeune — comme lui (Scribe). Լաֆոնթէն խօսելով զկնոջէ նկարչի ասաց . la peintre. Վոլթէր ասաց ձեւով la —, նկարագրուհի . Ժան Ժաք Ռուսոյ յայս միտս ասաց peintresse, նկարչուհի , պատկերահանուհի :

Peinturage, ա. նկարում, շպարանք , շպար . le — d'un mur.

Peinture, ի. նկարչութիւն, պատկերագործութիւն , պատկերագրութիւն, պատկերահանութիւն . s'adonner à la —. Cultiver la —. Exceller dans la —. La — est un bel art. 2. նկարակերտութիւն , պատկերագրութիւն, նկարագրութիւն, նկար, պատկեր , նկարապատկեր . orné de —, նկարապածոյց , պատկերազարդ . il y a de belles —s dans ce palais. Les —s de Michel-Ange. Couvrir une galerie, une coupole d'admirables —s. Enrichir les murs d'un palais de précieuses —s. Faire de belles —s. || — à fresque, en détrempe. — à l'huile, իւղաներկ՝ իւղաթոյր պատկեր . — sur verre, sur porcelaine, en émail, S. **Fresque, Détrempe, etc.** 3. նկար , նկարապատկեր , կենդանագիր « Թատիր » . voilà d'un bel homme une vive —! (Mol). Je n'ai pas reconnu les traits de sa — (Id.). Ayant ainsi vu cette — dans l'œil d'un animal mort (Desc.). — d'aigle, արծուանկար. 4. ներկ , շպար . la — de ce carrosse est toute fraîche. Cette — n'est pas encore sèche. Ne vous salissez pas à cette —. Cette — est bonne et solide. Les femmes . . . par la — dont elle se fardent. 5. քխ. երանգ , գոյն, կոյր «բէնկ». il (Dieu) donne aux fleurs leur aimable —(Rac.). 6. փ. նկարագրութիւն , նկարագիր . l'éloquence est une — de la pensée (Pasc.). La — que la chaire fait de nos vices (Mass.).

En —, մ. ի վերին երեսս , վեր ի վերոյ. puisque le roi veut bien n'être roi qu'en — (Corn). || ի նկարի , ի պատկերի. je ne voudrais pas y être, m'y voir, même en —. Ne pouvoir voir en —, տեսանել անգամ չկամիլ զոք՝ գիմն , առել չարաչար .

Peinturé,e, անց շպարեալ, ներկեալ , *ներկած . les visages des sauvages sont —s de blanc ou de noir (Chateaub.).

Peinturer, ն. ներկանել , գունաւորել , * ներկել , գոյն քսել . — un treillage, un lambris. 2. ը. շպարել , նկարել . cet enfant s'amuse à —, à — des images.

Peintureur, ա. ներկարար . 2. անպիտան նկարիչ . հն. **Barbouilleur.**

Péjoratif, ive, ած. ք. վեղճական , սաստկացուցիչ , յոռեգուցիչ , նուաստացուցիչ . mot —, — բառ. , épithète —ive, — վերադիր . finale —ive, — յանգ :

Pékan (փէքան) ա. կ. պեքան . * տեսակ մի Քանաւոյի կուզ (martre). [պոչուկ մնկոց:

Pékéa, ա. ք. պեքենի . ազգ երկ-

Pékin (փէքէն) ա. պեքին . *տեսակ մի մետաքսեայ կերպաս «փէքին». 2. S. **Pékin.**

Pékinade, ի. պեքինակ . պատառ կաիագործ :

Péko, Pékoé (փէքօ , փէքօէ) ա. S. **Thé.**

Pelade, ի. հիւթաթափախտ, մազաթափ . *մազ Թափող հիւանդութիւն. avoir la —.

Pelage, ա. ստեւազոյն . գոյն մազի անասնոց . ces deux chevaux ne sont pas de même —, երկոքին ե-րիվարքդ չեն համազոյն՝ միագոյն . le — des cerfs, du tigre, de la panthère, etc. 2. ար. մորթանք. *մորթն հանելն :

Pélagianiser, չ. պելագոսականել : * Պելագոսի մոլորութեան մէջ իյնալ :

Pélagianisme, ա. պելագոսութիւն . աղանդ Պելագոսի :

Pélagie, ի. կ. պելագիա . *տեսակ մի մեդուսայ եւ պողիպոդ :

Pélagien, enne, ած. պելագոսեան. erreur —enne, — մոլորութիւն. || semi—s կամ demi—s, կիսապելագոսեանք :

Pélagien,enne, ած. քպ. պելագոսեան , ծովասուն , ծովակեաց . des poissons, des oiseaux —s.

Pélagiens, ա. յ.Թ. ծովակեացք . հն. **Longipennes.**

Pélagique, ած. պելագոսեան , ծովային . les courants —s.

Pélagophyte, ա. քպ. ծովատունկ . ծովասուն՝ *ծովու մէջ ապրող տունկ :

Pélagoscope, ա. ծովադէտ . *ծովի մէջի՝ ջրի տակի առարկաները տեսնելու գործի :

Pélamide, ի. ձկ. պելամ . Թիւնոս փոքրիկ :

Pelard, ած. ա. bois —, կգ. ա. pelard, կեղեւեալ՝ քերծեալ փայտ , կեղեւած , *կեղեւն հանուած փայտ :

Pélargonate, ա. տգ. պելարգոնատ :

Pélargone, ի. տգ. պելարգոն :

Pélargonier, S. **Pélargonium.**

Pélargonique, ած. տգ. պելարգոնային. acide —, պելարգոնաԹթու :

Pélargonium (փէլարկօնիօմ) ա. ք. արագլաճապիկ , արագլենի . սեռ մանկոց ի տոհմէ խորդենասերից (géraniacées).

Pélasge (փէլաժ) ա. պելասգ . անուն հնագոյն ժողովրդեան Յունաստանի :

Pélasgien, enne (փէլաժիէն) **Pélasgique** (փէլաժիք) ած. պելասգեան . origine —gique. Construction —gique ou cyclopéenne.

Pelattage, ա. հիւթաթափուածն :

Pelauder, ն. ռ. ծեծել , *ծեծ քաշել :

Pêle (փէլ) ա, S. **Pêne.**

Pelé, e, անց. լերկեալ , մաշուեալ , լերկ , կուռ , ճեղ . * մազերն Թափած «Թիւխիզ , սաչլըզ , տազ». il vit le cou du chien — (La Font.). Une tête —e, կուռ, *գլուխն կուռ, կուռ գլուխ «տազ» . au front —, ճաղատ. du velours —, tout —. Être —, մաշուիլ , լերկանալ. || գ. կուռ, ճեղ , * գունատգլուխ . un —. C'est un vieux —. || ռ. il y avait quatre —s et un tondu, արք սակաւաԹիւք էին անդ եւ աննշանք , * քիչ եւ անշան մարդիկ կային հոն . 2. փ. լերկ , մերկ , լերկամարմին , մերկաւարք . une montagne —e. L'aspect de cette île —e. Des roches —es. Les plaines —es et nues de l'Archipel (Lam.).

Pelé,e, անց. կեղեւեալ, քերծեալ, *կեղեւն՝ կճեպն հանուած, կճեպած . une poire proprement —e. Des amandes —es.

Pélécoïde, ած. եչ. կացնաձեւ . figure —. || ա. կգ. la —, —.

Pélécypode, ա. կացնոտն :

Pêle-mêle, մ. խառն ի խուռն, խառնամառն, խառնափնդոր, *ապուրնպուր. ils étaient tous —. Ils entrèrent — dans la ville. Mettre des objets — dans un coffre. Vivre — avec les bêtes. Un amas de rochers entassés —. 2. ա. խառն ի խուռն, խառնակուճին, խառնափնդորութիւն. vit-on jamais pareil —? Jamais il n'y eut un plus grand — d'hommes.

Pêle-mêler, ն. խառն ի խուռն առնել, խառնամառնել, խառնափնդորել :

Peler (je pèle, je pèlerai) ն. լերկել, փետել, մաշտել, *մաշկն հանել. — des peaux, un cochon de lait. 2. փ. — la terre, լերկել զերկիր, մերկացուցանել զերկիր ի դալարեաց.

Se peler, դ. լերկանալ, մաշտիլ, *մազերն ծափիլ. le cou de ce chien se pèle. Ce velours se pèle promptement. || փ. la terre se pèle sous les pas redoublés et furieux des guerriers (Chateaub.).

Peler (je pèle, je pèlerai) ն. կեղեւել, քերծոտ, *կեղեւն հանել, կճեպել, փեցնկել, լերկել, պզկել զընկոյզ. — des fruits, une pomme, une poire. Les cerfs pèlent les arbres et se nourrissent d'écorces.

Peler, չ. կեղեւիլ, մաշտիլ, ելանել մորթոյ. tout le corps lui a pelé à la suite de sa maladie.

Se peler, դ. կեղեւիլ, լերկիլ, *կեղեւն ելլել, կճեպել. les pêches de vigne ne se pèlent pas facilement.

Pèlerin, e, գ. ուխտաւոր, ուխտագնաց, պանդխտաշուխ «հաճի, զիյարէճի». un — qui va à Rome, à La Mecque. || — de Saint-Michel, — Սրբոյն Միքայելի. || les —s d'Emmaüs, երկոքին աշակերտք որք գնային Երուսաղէմ զկնի յարութեան Քրիստոսի. 2. պանդխտութ. plein de —s, պանդխտալից. abondant de —s, պանդխտառատ.

Առ. rouge au soir, blanc le matin, c'est la journée du —, կարմիր յերեկոյի, սպիտակ յառաւօտու տիւ է ուխտաւորի, *կարմիր իրիկունն եւ ճերմակ առաւօտ նշան է գեղեցիկ օրուան :

Pèlerinage, ա. ուխտաւորութիւն, ուխտագնացութիւն. aller en —, ուխտագնաց լ., գնալ յ—, *—ծեան երթալ. il a fait le — de La Mecque. 2. ուխտատեղի, ուխտավայր. Notre-Dame-de-Lorette est un des plus fameux —s de la chrétienté. 3. փ. պանդխտութիւն. cette vie n'est qu'un —. La vie est un bien triste —, un court —. Cette mort qu'il a regardée comme le terme de son — (Fléch.). Vous voyez que le — de cette vie n'est pas semé de roses (Volt.).

Pélican.

Pèlerine, ի. ուսանոց (կանանց):

Péleriner, չ. ուխտագնաց լ :

Pélican, ա.ք. հաւալուսն, Ծոնծ, պետական «թախամ, պօլուքթլագ». le — est le symbole de l'amour paternel. Petit —, հաւալուսնիկ. 2. —, առամնահան. *ակռայ քաշելու գործի. 3. տգ. հաւալուսն. *տեսակ մի Ծորանոց. 4. —. երկաթի ունելիք հիւսանց :

Pélicanite, ի. հբ. հաւալսնաքար. *տեսակ մի կաւ :

Pélidne, ի. ք. ծովաթռոյտ (alouette de mer).

Péligan, ա. բ. պելիգան. բոյս ինչ Ամերիկոյ :

Péliganine, ի. տգ. պելիգանին. *կալաքարակերպ պելիգան բուսէ հանուած :

Péliom, ա.հբ. կապուտակաքար:

Péliome, ա. բժ. կապուտականիշ (մորթոյ) :

Péliose, ի. բժ. կարմրախտ :

Pelisse, ի. մաշկեակ, մուշտակ «քիւրք». qui porte une —, մաշկազգեաց, մաշկահանդերձ. une — de femme, — կանացի, *կնկան —. enveloppé d'une —, պատեալ մուշտակաւ, մաշկեզգեաց. se couvrir d'une —. Endosser, porter la —, մաշկազգեցայ՝ մաշկազգեցիկ՝ մաշկահանդերձ լ., *մուշտակ հագնիլ :

Pelissé, e, ած. մուշտակապատ, մաշկեպատ :

Pellage (փելաժ) ա. Ծխակումն, *Ծխակով շարժելն :

Pellagre (փելագր) ա. բժ. մորթախտ, մորթախտութիւն. *մորթի հիւանդութիւն :

Pellagreux,euse, ած. մորթախտային. || գ. un —, une —euse, մորթախտ, մորթախտոտ, *մորթի հիւանդութիւն ունեցող :

Pelle, ի. Ծի, Ծխակ, *Ծափիճ «քիւրէք». — de feu կամ à feu, հրծի, խարկանոտազ, *կրակի Ծի «աճէշ քիւրէյի». prendre du feu avec une —, sur une —. Remuer les blés avec une —. || — de four, ակիշ, Ծանակիշ «փուռան քիւրէյի». — de jardin, —, բահ. || փ. եւ ք. remuer l'argent à la —, ունել արծաթ բազում յոյժ, *շատ ստակ ունենալ.

Առ. la — se moque du fourgon, տ. **Fourgon**.

Pellée (փելէ) **Pellerée** (փելրէ) **Pelletée** (փելտէ) ի. Ծի մի, Ծխակ մի լի, Ծխաչափ, *մէկ Ծի, Ծի մի լեցուն. une pelletée de terre, de plâtre, de feu. Une pellerée de grains.

Peller (փելէ) ն. Ծխակել, Ծիել, *շարժել Ծխակով՝ Ծիով :

Pelleron (փելրօն) ա. Ծխակ (հացագործաց) :

Pelletage (փելտաժ) ա. Ծխաիսումն. *Ծխակով երնեցն. le — du blé sert à l'aérer.

Pelletée, տ. **Pellée**.

Pelleter (փելրէ) ն. Ծխաիսել, *Ծխակով երնել. — les grains.

Pelleterie (փելէրի) ի. մուշտակագործութիւն, մաշկեգործութիւն «քիւրքճիլիք». 2. մուշտակավաճառութիւն, մաշկեվաճառութիւն, Ծիւն. 3. մուշտակք, մաշկեակք. les plus précieuses —s sont les peaux de martre, celles de renard noir et blanc, l'hermine, le loup blanc, le petit-gris; les plus chaudes sont celles de loup et de renard. Les bêtes qui fournissent la — aux sauvages sont...

Pelleteur, ա. Ծխոց. Ծխաշարժ մեքենայ. 2. Ծխող. *Ծխն շարժող գործաւոր :

Pelletier, ère (փելէ, էր) գ. մուշտակագործ, մաշկեկագործ, մուշտակավաճառ, մաշկեկավաճառ «քիւրքճի»:

Pelletiérine, ի. տգ. պելլետիէրին. *նուննոյ կեղեւին մէջ գտնուած կալաքարակերպ :

Pelleversage (փելվերսաժ) ա. եգ. բահումն, *բահով երկիր հերկելն :

Pelleverser, ն. եգ. բահել, հերկել զերկիր բահիւ :

Pelleversoir, ա. բահոց :

Pelliculaire, ած. բլ. փառաձեւ. périsperme —.

Pellicule (փելլիքիւլ) ի. քարտախ, նրբամաշկ, փառ. նուրբ մաշկ «զար». 2. գլխաՃեի. Ծեի գլխոյ. [Ծափանցիկ :

Pellucide (փելլիւսիտ) ած. բգ.

Pellucidité, ի. բգ. Ծափանցկութիւն. la — de l'eau.

Pélobates, ա. յ. սք. մօրագնաց:

Péloconite, ի. հբ. մօրաքար :

Pélodytes, ա.սք. մօրաձեւախ. ազգ գորտի :

Pélogène, ած. կ. սիլուճին :

Pélohémie, ի. անք. լերդարիւնութիւն :

Peloir, ա. լերկիչ, լերկոց. *կլոր փայտ որով կաշեգործք մորթին մազերն կխլեն :

Pélopée, ի. մբ. բրուտ. միջատ Ծանձաձեւ :

Pélopium (փելօփիօմ) ա. տգ. պեղոպիոն. նորագիւտ մետաղ :

Pélorie, ի. բ. հրեշաւորութիւն. անկանոնաւոր ծաղկի կանոնաւոր ձեւի փոխադրուած վիճակն :

Pélorisation, ի.բ. հրեշաւորումն. *անկանոնաւոր ծաղկի կանոնաւոր ձեւի փոխադրութիւն :

Pélorisé, e, անց. հրեշաւորեալ :

Péloriser (Se) դ. հրեշաւորիլ. *անկանոնաւոր ձեւն Ծողուլ ու կանոնաւոր ձեւ առնուլ. une fleur qui se pélorise.

Pelotage, ա. կարժակճկումն. *կարժերն կծիկ ընելն. 2. խաղալն գնդակաւ. *գնդակ խաղալն. 3. փ. խաղ, խաղալիք :

Pelote, ի. կծիկ «նումագ». une — de fil, de soie, de laine, de coton. — compressive, ճնշակծիկ. mettre en —, — առնել՝ *ընել. 2. —. բարձիկ ասղանց, — ronde, carrée. 3. կծիկ, գունդ, գնդակ. une — de pâte. || — de neige, — ձեան, ձիւնակծիկ, ձիւնագնդակ «գար Ծոփու». ils se battaient à coups de —s de neige. || փ. եւ ք. la — se grossit, կծիկն սաուարանայ՝ մեծանայ, *կծիկն կը խոշորնայ. կ'ըսուի երբոր խորհուրդ-

ներն , շաֆներն , ալևերն դիզուին ձեան գնդակի նման , որ գլորելով կկսոշրնայ . || փ. cela fait une — au bout de quelque temps, կծիկ իմն լինի յետ ժամանակի , *առնուլ կծիկ կըլլայ . կ'ըսուի փոքրիկ շաֆներու որ դիզուելով գումար մի կդառնան. || փ. faire sa —, առնել զկծիկ իւր , *իւր կծիկն ընել . շաֆ շաֆի վրայ դնելով ֆարսոնանալ . cette cuisinière a fait sa —. Il nous laissera sa place quand il aura fait sa — (Boil.). 4. կծիկ. *կլոր ձեռմակ պիտակ կամ նիշ ձիու ճակտին վրայ :

Peloté, e, անց. կծկեալ , եղեալ ի կծիկ , *կծիկ դրուած . du fil —.

Peloter, ն. կծկել , պատել ի կծիկ , կծիկ առնել , *կծիկ ընել . — du fil, de la soie. 2. փ. եւ ն. ֆարկանել, տառապեցուցանել , *ծեծել , խօսքով կամ ծեծով զարնել . il a voulu faire le mutin, on l'a vigoureusement pelote. Il a été bien pelote dans cette discussion. = ց. խաղալ գնդակաւ , գնդակախաղ լ., *գնդակով խաղալ . ils ne jouent pas partie, ils ne font que —. || փ. — en attendant partie, առնել անկարեւոր ինչ՝ սպասելով կարեւորին , *աննշան բանի մի զբաղիլ՝ լաւագունին սպասելով . je pelote en attendant partie.

Se peloter, բ. կծկիլ , պատիլ ի կծիկ , *կծկուիլ , կծիկ դրուիլ . ce fil se pelote aisément. || փ. կռուիլ , *կռւրտիլ , ծեծկուիլ . ces deux hommes se sont pelotés, bien pelotés.

Peloteur, euse, գ. կծկարար , կծկագործ , *կծիկ ընող: [ծի:

Peloteuse, ի. կծկոց, կծկիչ գոր-

Peloton, ա. կծիկ , զաղարարծիկ «եռումագ». — de fil. || փ. en —, կծիկ , կծկեալ , *կծկած . se mettre en —, կծիկ կալ , կծկիլ . il se met en — dans son lit, au lieu de s'étendre. La vieille reine était rapetissée de la moitié et toute en — (Fén.). || փ. un — de graisse, ճարպակծիկ , *ճարպի կծիկ . կ'ըսուի սասիկ գէր ծուչնակի եւ տղու . 2. գնդակ խաղու «օյուն ծօփու , ծօփ». 3. փ. խումբ . le peuple s'assemble dans les places par —s (Vauven.), ի խումբս խումբս՝ իմբուիին ժողովի ժողովուրդն ի հրապարակս. 4. զ. խումբ, գումարտակ , վաշտ . feu de —. 5. խումբ, տարմ . en —s, տարմ տարմ, տարմատարմ . les cicognes partent en —s. || Un — de mouches à miel, de chenilles, գնդակ՝ պար մեղուաց՝ թրթից :

Pelotonnement, ա. կծկումն :

Pelotonné, e, անց. կծկեալ , կծկատարած , կծիկ , *կծկած , կծիկ եղած , du fil —.

Pelotonner, ն. կծկել , պատել՝ պատուել ի կծիկն , կծիկ առնել , *կծիկ ընել . — du fil, de la soie.

Se pelotonner, դ. կծկիլ , պատիլ ի կծիկ , *կծկուիլ , կծիկ ըլլալ . ce fil s'est pelotonné aisément. || փ. կծկիլ , գնդանալ , կծկանալ՝ գնդանալ լ. quelques portions de neige se détachent du sommet (des montagnes), se pelotonnent et grossissent en descendant (Buff.). Le sel, en se desséchant, se pelotonne (Gay-Lussac). 3. կծկիլ , կծիկ կալ , ժողովել՝ ամփոփել զանձն , *կծկուիլ , ժողովուիլ . quand on saute on se pelotonne (Beaumarch.). 4. խմբիլ , խումբ առնուլ , ժողովիլ . les abeilles se pelotonnent.

Pelouse, ի. մարմանդ , մարգագետին . դալարավայր , դալարագեղ վայր «չայըր, չիմէնզար» . grande, belle, verte —. Se promener, dîner, danser sur la —. —s fleuries (Delille). 2. մարմանդ , դալարիք :

Peltaire, ի. բ. վահանաթոյս :

Peltandra, ի. բ. նուիկուկ . ազգ միապտուկ տնկոց ի տոհմէ նուիկեայց (aroïdées).

Peltaste, ա. հիս. յն. ասպարակիր , ասպարաւոր «գալգանըը նէֆէր» :

Pelte, ի. հիս. ասպարաբեկ. *տեսակ մի մահիկածեւ պղտիկ վահան.:

Pelté, e, ած. բզ. ասպարածեւ , վահանածեւ :

Pelticochlides (փէլթիքօքլիտ) ա. փիծ. ասպարախղունջք . դաս կակղամօտաց :

Peltifide, ած. բ. ասպարահիերձ . feuille —.

Peltiforme, ած. ասպարածեւ . feuille —. 2. հբ. —. couches —s.

Peltigère, ի. բ. ասպարակիր , վահանակիր . տես քարծրաբուն լօռից : [feuilles —s.

Peltinerve, ած.բ. ասպարաջիղ.

Peltis (փէլթիս) ա. մբ. ասպար , վահան . տես սեպեղջիւր պատենաթեից :

Peltiséqué, e, (փէլթիսէքէ) ած.բ. ասպարահատ . feuilles —es.

Peltodon, ա. բ. վահանատամն . ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ շրթենաւորաց (labiées).

Peltoïdes, ա. յ. ասպարակերպք. ցեղ սեպեղջիւր պատենաթեից՝ որոց տիպ է տեսն ասպար (peltis).

Pelu, e (փըլիւ) ած. մաւ , մաւամազ , մաւարծի , մազեղ , *մազուտ , բրդալախ, բրդոտ . ces membres —s, robustes et nerveux. Une camisole —e. 2. Patte—, տ. **Patte—e.**

Peluche (փիւշ) ի. մաւեակ . պատառ ինչ մաւ . || ոմանք գրեն Pluche.

Peluché, e, ած. մաւ , մաւուտ , մազեղ , *բրդուտ, մազուտ. anémone —e. Etoffe à poils —s, մաւամազ պատառ :

Pelucher, չ. մաւանալ , *վրայի բուրդն՝ մազն մպրիլ . je crains que cette étoffe ne peluche. || գրի եւս plucher.

Pelucheux, euse, ած. մաւ , մաւուտ , մազեղ , *մազուտ, բրդուտ . des bas — en dedans.

Pelure, ի. կեղեւ, փեղկ, *կճեպ «գապուգ». — de poire, de pomme, de pêche, d'oignon, de fromage. Vous faites des —s trop épaisses. Ôter la — d'une pomme, հանել զկեղեւ խնձո-

բոյ , կեղեւել զխնձոր , *խնձորին կճեպն հանել , խնձորն կեղեւել . || papier —, նրբաթուղթ . *խիտ բարակ թուղթ :

Pelvan, ա. բարկոթող :

Pelvaptère, ա. յ. բ. անպորտաթեւք . տոհմ ձկանց :

Pelvi-crural, e, ած. մգ. կոնքազդրային . tronc —.

Pelvien, enne, ած. մգ. կոնքային . *տորին կողման որովայնի . les membres —s. Cavité—enne, կոնք. հն. **Bassin.**

Pelviforme, ած. բպ. կոնքածեւ:

Pelvimètre, ա. բժ. կոնքաչափ:

Pelvimétrie, ի. բժ. կոնքաչափութիւն :

Pelvi-trochantérien, enne(քա) ած. մգ. կոնքատամբիոնային :

Pelvis (իս) ա. մգ. կոնք . հն. **Bassin.**

Pemmican (փէմմիքան) ա. պեմմիկան . *տեսակ մի ապխտած միս :

Pemphigode (փէնֆիկօտ) ած. բժ. ուրգոտ . fièvre —, — ջերմն :

Pemphigoïde, ած. բժ. ուրգաձեւ . տ. **Pemphigus.**

Pemphigus (փէնֆիկիւս) ա. բժ. ուրգ . *տեսակ մի բորբոքումն մորթոյ մարմնոյն :

Penaille (փընայլ) ի. նտ. աբեղայք , կրօնաւորք :

Penaillon, ա. գրի , գրգիռակ , ցնցոտիք , *քուրջ . que voulez-vous faire de ce —. 2. բ. եւ նտ. ցնցոտաւոր աբեղայ , աբեղայ :

Pénal, e, ած. պատժական . des lois —es, — օրէնք . code —, — օրինագիրք . || clause —e, — պայման , տուգանք :

Pénalement, մ. պատժաբար :

Pénalité, ի. պատժականութիւն . 2. պատիժ . une — indulgente, trop sévère.

Penard, ա. նտ. vieux —, կլ. —, ծեր գազաշոտ , գազաշոտ . voyez le vieux —! il lui faut des filles de dix-huit ans (Hauteroche).

Pénates (փէնաթ) ա. յ. դց. հտ. թերաիք , առունին դիք . emporter ses —. || ած. les dieux —. 2. փ. երդ , բնակութիւն . il voit de loin ses — (La Font.). Il a visité mes —. Je reverrai mes — chéris. Il a retrouvé ses —.

Penaud, e, ած. բ. խռովեալ , զամօթի հարեալ , ամօթահար , ակընկոր . quand on lui dit cela, il demeura bien —, tout —. Elle fut bien —e. Il était fort — de sa méprise. Il est tout — de sa crédulité. Qu'il a l'air — à tortiller son feutre! (E. Aug.). || Être — comme un fondeur de cloches, զարմանալ յոյժ ընդ չյաջողել իրիք ընդ որ չէր տարակոյս :

Pencatite, ի. հբ. պենկատաքար:

Pence (փէնս) տ. **Penny.**

Penchant, e, ած. զառ ի վայր , զառ ի ծափ , զառ ի կող , զառ ի կողեալ , առ շեղեալ , առ շեղ , առ ի մաւալ , հակեալ , կորացեալ , խոնարհեալ , մաւալ, մաւալագոյն , *մէկդի պառկած , քովնաի՝ մէկդի՝

քիչ մի ծռած . un mur —, une muraille, une maison, une urne —e. — vers le méridien, ի միջօրեայն կոյս Ծաւալագոյն . || փ. l'homme tout — qu'il est à la mort (Boss.). 2. փ. ի կործանումն հասեալ , մերձ յանկանել , * կործանելու՝ իյնալու մօտ . quand nous nous voyons —s sur le retour de notre âge (Boss.). Une fortune —e. 3. փ. միտեալ, հակամիտեալ , միտագոյն , հակամէտ , դիւրամէտ , մէտ , յօժար , մէտ եւ յօժար , եռագամէտ, հակեցող ի . . . le cœur des hommes est étrangement — à la légèreté (Pasc.).

Penchant, ա. զառ ի վայր, զառ ի Ծախ , դարեւանդ , զառիվերակ , * դարավէր « էնիշ » . sur le — d'une colline, ի դարեւանդ բլրոյ . le — d'une montagne, d'un précipice. || փ. être sur le — de sa ruine, de sa chute, մերձ ի կործանումն , յանկումն է., մերձ ի կործանել , յանկանել է., *կործանելու՝ իյնալու վրայ բլլալ . || փ. se retenir sur le — du précipice, ունել զզօրութիւն՝ զիսոհականութիւն անձնապահ լինելոյ՝ կասեցուցանելոյ զանձն ի կործանմանէ. 2. փ. խոնարհումն , նուազումն, անկումն . le — de l'âge, խոնարհումն ամաց , վերջայր . dans le — ou sur le — de l'âge, ի խոնարհիլ ամաց , ի վերջայս , * տարիքն առած ժամանակ , կենաց վերջի տարիներն . sur le — de mes derniers jours, ի վերջայս իմ , * կենացս վերջին օրերն . || être sur le — de l'âge, ի վերջայս է. le jour décline, le soleil est sur son — (Boss.). || La fortune, la faveur de cet homme est sur son —, մերձ ի կործանումն է մեծութիւն առնդ . 3. փ. միտումն , միտութիւն , յօժարութիւն, հակամիտութիւն, բնումն . suivre son —. Les hommes n'ont qu'un — décidé, c'est leur intérêt (Duclos). Avoir du — à, pour, vers, հակամէտ՝ դիւրամէտ՝ մէտ՝ մէտ եւ յօժար , յօժար է., հակամիտել , յօժարել , բերիլ , ունել միտութիւն ի . . . quel que soit vers vous le — qui m'attire (Rac.). Il avait un — infini pour moi, հակամէտ՝ դիւրամէտ յոյժ էր յիս . un — dangereux pour la débauche (Volt.). Avoir un — au vol, դիւրամէտ՝ յօժար է. ի գողութիւն . nous avons un — à nous révolter contre..., դիւրամէտ եմք յապստամբել ընդդէմ . . . même — à la vertu (Fléch.).

դղ. դնի յորնակի յորժամ միակ վարիցի . il faut résister à ses —s. Les bons —s, les mauvais —s, բարի , չար յօժարութիւնք . ուրեմն պարտ է ասել , il a un grand — à la vanité, եւ ոչ de grands —s. || ընդ *à, pour, vers* դնի միշտ եզակի :

Penché, e, անց. հակեալ , խոնարհեալ , շեղեալ , առ շեղ , զառ ի կողեալ , վայրահակ . sa tête sur son bras languissamment —e (Corneille). Elle était —e vers le ruisseau (Volt.). Comme un lis — par la pluie (Lamart.). Mur —. || Un air —, հիւանդագին՝ վշտագին կերպարանք . || փ. des airs —s, պչրանք , մեղմեխանք , նազանք «էգիպիպ պիւգիւլմէ , Ծաֆրա , Ծաղութ». se donner, prendre des airs —s, պչրել , մեղմեխել , նազիլ . elle salue en se donnant de petits airs —s. Qui danse avec des airs —s, նազելապար . 2. փ. միտեալ , հակամիտեալ , խոնարհեալ , բերեալ , մէտ . trop —, դիւրամէտ . flatter la faiblesse humaine, trop —e par elle-même au relâchement (Boss.).

Penchement, ա. հակումն , խոնարհումն , կորութիւն . des —s de tête (Corn.). Il a contracté un — de tête. Le — du corps, de la tour de Pise.

Pencher (փանշէ) ն. հակել , խոնարհեցուցանել , ծռել . si Alexandre penche la tête, ses courtisans penchent la tête (Malebr.). — le corps, les bras, un vase, les branches d'un arbre. || փ. Dieu répand dans l'âme quelque chose qui la penche vers la chose commandée (Pasc.). = չ. հակիլ , խոնարհիլ , կորանալ , ծռիլ . cette colonne penche. Le mur penche un peu de ce côté-là. Ce terrain va en penchant. Ton front bientôt flétri pencliera vers la terre (Ducis), ընդ հուպ ճակատ քո անշքացեալ յերկիր խոնարհեսցի . sa tête penchait, գլուխ նորա անկեալ կայր զուսովքն . || faire — une balance, S. **Balance.** 2. փ. խոնարհիլ , վատնարկել , մերձենալ՝ դիմել ի կործանումն . Clodius penchait vers son déclin (Rac.). La synagogue penchait visiblement à sa ruine (Boss.). 3. փ. միտել , հակամիտել , յօժարել , բերիլ , ձգիլ . il penchait au judaïsme, միտեալ էր ի հրէութիւն . de quel côté —? յո՞ր կողմն բերիլ՝ միտել . ce bon naturel qui vous fait — du côté de la vertu (Mass.). || — vers qn. ou vers qc. Tous les cœurs penchent vers Bajazet (Rac.). Elle penche pour nous. Il avait penché pour un tel. || — à, —, մէտ՝ միտագոյն է., բերիլ . mon naturel penchait à la mollesse, — à l'indulgence. Ils penchent à aimer le vice (J.-J. R.).

Se pencher, դ. հակիլ , խոնարհիլ , ծռիլ , կքիլ . — sur le bord d'une fontaine. Penchez-vous, que je rajuste votre coiffure. Quelques femmes se penchent aux fenêtres pour nous voir (Lamart.). — pour cueillir des fleurs.

Pendable, ած. արժանի կախաղանի , * կախուելու արժանի . cet homme est —. Un cas —. ||ը. tour —, անհնարին չարութիւն . jouer à qn. un tour —, չարութիւն մեծ գործել ումեք, *մէկուն մեծ չարութիւն ընել . || le cas n'est pas —, չէ ինչ մեղ , * բանն մեծ մեղադրանք չարժեր . je ne vois point que le cas soit — (Mol.).

Pendage, ա. հակումն . *հանքերու մէջ խաւերուն ծռութիւնն :

Pendaison, ի. կախումն , խեղդ կախաղանի , * կախաղան հանելն , կախուիլն «ասմա , ասըլմա». il risque, il craint la —. La — d'un criminel.

Pendant, e, ած. կախեալ , առկախ , * կախուած , կախած . des joues —es. Ce chien a de belles oreilles bien —es, բաջակախ գեղեցիկ ականջք են շանդ , * այս շունն գեղեցիկ՝ լաւ կախուած ականջներ ունի . avoir les bras —s. Marcher les bras —s. || Les fruits —s par les racines, կլ. par racines, արմատակախ պտուղք . *կ'ըսուին ցորեն ու արմտիք որ դեռ չեն քաղուած . les récoltes —es par les racines et les fruits des arbres non encore recueillis, sont pareillement immeubles (Code Nap.) 2. փ. կախեալ , Ծերպամ , Ծերպաժեալ , մօտալուտ . les châtiments —s sur nos têtes (Fén.). 3. դտ. վարեալ , վարուն , * որ կը տեսնուի , որ ըլլալու վրայ է. procès —, — դատաստան . instance —e. La cause est —e. || փ. une question —e devant le public (J.-J. R.). 4. բ. կախուն , rameaux, épis —s. Feuilles —es. 5. —. — de ceinturon, de baudrier, կախան կամարի գօտւոյ՝ սուսերի , * գօտւոյն՝ սուրն անցունելու կախուած վարի մասն. ||—s d'oreilles, կլ. —s, գինդ. elle a de beaux —s d'oreilles. Elles portent des —s de pierre bleue (Buff.). De riches —s. Des —s d'oreilles de diamants. Cléopâtre avait deux perles en —s d'un prix inestimable (Rollin). Les jeunes Indiennes portent en —s d'oreilles deux de ces charmants oiseaux (Buff.). ||եւ. —s d'oreilles, գորշապաճանգք. *տեսակ մի ճախարակք. 6. հանդիպակաց, հանդիպահայեաց . faire —, — է. ces deux tableaux font —s, —ք են երկոքին նկարքդ , *այս երկու նկարներն իրարու — են. j'ai perdu le — de cette estampe. J'ai les deux—s. Chercher un — à un tableau. Servir de —. 7. փ. զուգականն , հաւասարն , ամոլ . voici le — de votre histoire. C'est le digne — de son frère. Cet homme et son ami sont bien les deux —s. Vous et lui, vous êtes les deux —s.

Pendant, նխ. ի ժամանակի , *. . . ի ժամանակ. ce lieu nous servit d'abri — l'orage. — la nuit, ի գիշերի , *գիշերն , գիշերուան ժամանակ . — le dîner, ի ժամ ճաշուն , * ճաշու ժամանակ . — dix ans, ընդ ամս տասն , * տասն տարի , տասն տարուան ժամանակ . — plusieurs années, ընդ ամս բազումս, ընդ բազում ամս, *շատ տարիներ . — l'été, ձամբան, ձամբայնի , ամարայնի , *ամառն , ամառ առնն , ամառուան ժամանակ . — l'hiver, ի ձմերան , ի ձմերայնի , ձմերայնի , ձմերանի , *ձմեռ առնն . || — votre séjour à la campagne. Le chardonneret chante — toute l'année, եկեղանիկ երգէ ընդ ամն ոլորն՝ * բոլոր տարին կ'երգէ .

— ***que,*** շ. մինչդեռ , մինչ , յորժամ , * երբ . — que vous serez là. — qu'ils étaient assemblés. || երբեմն վարի փոխանակ ***tandis que,*** մինչդեռ ,

մինչ զի, երբ. Lycurgue est repris... d'avoir peu pourvu à la modestie des femmes, — que, pour faire des soldats, il obligeait les hommes à une vie si laborieuse et si tempérante (Boss.).

Pendard,e, գ. ժանուածուտ, ապիրատ, չարագործ, վրիժապարտ, անօրէն, սոսկալի. c'est un grand —. C'est une vraie —e. Cette —e de Lisette nous fera faire diète (Dancourt). Comment, —! C'est toi qui... (Mol.). J'admire l'effronterie de ce — (Dest.). [սոսկալկին:

Pendardeau, ա. ապիրատիկ,

Pendarderie, ի. հ. ապիրատութիւն, սոսկալութիւն:

Pendeloque, ի. ծուէն. *պատրաստած զգեստի կախուած կտոր. sa robe a plusieurs —s qui traînent dans la boue. 2. գորշապաճանգ. *չաիներու ոսնձածնե բիւրեղեայ զարդն. attacher des —s à un lustre. Orner un lustre de —s. 3. գորշապաճանգ. *ականջի օղին կախուած քարեղէն զարդն. une — de diamants. Elle avait à ses boucles d'oreilles des —s de diamants. Une paire de —s. Porter de riches —s.

Pendement, S. **Pendaison.**

Pendentif, ա. ճ. գմբեթարդ. խորանածնե մասն կամարի:

Penderie (փանարի) ի. կախումն. on croit qu'il y aura bien de la — (Sév.). 2. ար. կախարան. *մորթագործին չորցունելու համար մորթերն կախելու տեղն:

Pendeur, ա. կախիչ, կախող. 2. ծր. կախիչ. *տառեխներն կախող գործաւոր:

Pendille, ի. S. **Pendeloque.** 2. Ces lustres en verre chargés de —s prismatiques qui retombent comme des grappes (J. Nougeret).

Pendiller, չ. կախկախիլ. *կախուած ըլլալ եւ հովէ շարժիլ. deux pendants d'oreilles en poires à ses oreilles pendillaient (Scarr.). Les restes du protecteur (Cromwell déterré) pendillèrent au haut d'un gibet (Chateaub.). On voit toujours des loques — à ses fenêtres.

Pendillon, ա. ժգ. ճօճ:

Pendoir, ա. կախարան. *միս կախելու ճանկ:

Pendre, ն. կախել «սամագ». — un lièvre par les pattes. — de la viande au croc. Pendez ce linge afin qu'il sèche. — des raisins au plancher. Pendez cette tête (d'Holopherne) en haut de nos murailles (Saci). Absalon fut pendu par les cheveux (Volt.) La tour hospitalière où je pendrai mon nid (V. Hugo). || փ. — au croc, S. **Croc.** 2. կախել, ի կախաղան հանել. — un voleur. ||կ. on ne pend plus. || Qu'il aille se faire —, գերեան քարի տայցէ, *գլուխն ի քար. || հ. — à la croix, ի խաչ հանել. || dire pis que — de qn., չարիս խօսել գուվնքէ, * մէկն նախատելով վրան չարիք խօսել. || cet homme ne vaut pas la corde pour le —, խեղդի կախաղանի անգամ չէ արժանի այրդ, չարագործ յոյժ է, *կախելու չուանն անգամ չարժեր. || je veux être pendu si... Ծող կախեն գիս եթէ..., ասի ընտանեբար ի հաւատալ ինչ, *կախումիս Ե՛ր որ... je veux être pendu si je vous aime (Mol.). = չ. կախիլ, կախեալ կալ, *կախուիլ, կախուած կենալ. son bras pend. Les plus riches fruits de l'automne pendaient des arbres (Fén.), եւ ազգ ազգ մրգոց աշնայնոյ կախէին զկողերց ծառոց. les fruits pendent aux arbres. Un grand sabre pendait à sa ceinture. Des lustres pendent au plafond. || փ. être toujours pendu aux côtés ou à la ceinture de qn., գիետ գնալ ուրուք ամենայն ուրեք, * ամէն տեղ մէկուն ետեւէն երթալ. || cet enfant est toujours pendu au cou de sa mère, համբուրէ զնա միշտ, * միշտ գինքն կպագնէ. || être pendu aux oreilles de qn., վեր ի վայր խօսել ուժեր գիմեքէ, * անդադար մէկուն բանի մի վրայ խօսիլ. 2. փ. կախեալ կալ, մօտալուտ լ. un pressentiment du malheur qui pendait sur sa tête (Rollin). || փ. եւ ը. autant lui en pend à l'oreille, au nez, à l'œil, նմանն՝ հանգուցատիպ ինչ մարթի եւ նմա հանդիպել, *նմանն կրնայ նաեւ իւր գլխուն գալ՝ իրեն հանդիպել. 3. փ. դատիլ, լինել ի դատաստանի, *դատուիլ. le procès pend, դատի դատն. c'était au Châtelet que pendait cette affaire (Boursault). 4. կախիլ, վայրաբերիլ, *կախուիլ. votre robe pend d'un côté. Relevez cette boucle de cheveux qui pend. Renouez ce cordon qui pend. || Ses joues lui pendent, կախին՝ վայրիջեալ կախին այտք նորա, * այտերն կկախուին.

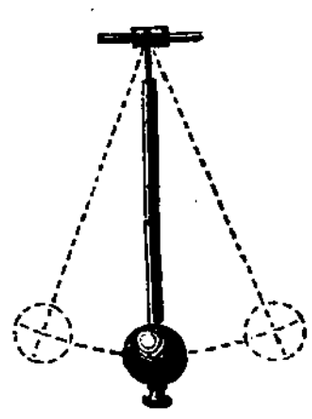
Se pendre, դ. կախիլ, կախեալ կալ, *կախուիլ. se — par les mains à un arbre. — aux branches d'un arbre. || — au cou de qn., կախիլ զպարանոցաւ ուրուք, գրկախառն համբուրել, գիրկ ընդ խառն լ. leurs femmes et leurs enfants se pendaient à leurs cous. || — à la sonnette, ուժգին եւ անդուլ հնչեցուցանել զղանգակ, * սաստիկ եւ անդադար զանգակ զարնել. la maréchale se pendit aux sonnettes pour demander à grands cris de l'eau de fleur d'orange (Genlis). || փ. — à l'oreille de qn., անդուլ անդադար խօսել ուժեք յունկըն, * անդադար մէկուն ականջէն վար խօսիլ. 2. կախել զանձն, խեղդ ընդ անձն արկանել, *ինքզինքն կախել, կախուիլ. de désespoir il se pendit. || Il y a de quoi —, դժնդակ ինչ է, *կախուիլ կ'արժէ:

Pendu,e, անց **Pendre** ի. կախեալ, *կախուած. une tête de Niobé était —e à un clou. Leur perle —e à la lèvre. || ը. avoir la langue bien —e, S. **Langue.** 2. —, ի կախաղան հանեալ. il fut —, կախեցաւ, *կախուեցաւ. il (Aman) fut — à la potence qu'il avait préparée à Mardochée (Saci). || գ. un —, une —e. || Sec comme un —, * սաստիկ նիհար. || La corde de —, խեղդան:

Առ. il ne faut pas parler de corde dans la maison d'un —.

Pendulaire, ած. ճօճանակային. des oscillations —s. Vibration —.

Pendule, ա. ճօճանակ, կշռոց ժամացուցի. l'oscillation, les oscillations, les vibrations du —. — simple, composé, libre. || — compensateur, S. **Compensateur.**

Pendule.

Pendule, ի. ճօճան, ճօճաժամացոյց. ճօճանակաւոր ժամացոյց. — de bronze doré, de marbre. Une belle —. Boîte de —.

Pendulette, ի. ճօճանիկ:

Pendulier, ա. ճօճանագործ:

Pendulifolié, e, ած. բ. կախատերեւ. *որուն տերեւներ կախուած են:

Penduline, ի. Թ. կախօդն, կախօդնիկ. ազգ պարիկի (mésange).

Penduliste, ա. ճօճանագործ:

Pêne, ա. սողնակ. լեզու փականաց «քիլիա տիլի». — rouillé. Le — ne va point, ne joue point. La porte n'est fermée qu'au —.

Pénéacées, ի. յ. բ. պենասերք:

Pénée, ի. կ. եւ բ. պենէ:

Pénéen,enne, ած. S. **Permien.**

Pénélope, ի. Պենելոպէ. կին Ոդիսեայ. || toile de —, S. **Toile.** || փ. —, տիպ այրասէր անստգտանելի կնոջ. aux temps les plus féconds en Phrynés, en Laïs, plus d'une — honora son pays (Boil.). 2. Թ. —, ազգ հաւասերից (gallinacées).

Pénélopides, ա. յ. կ. պենելոպազգիք:

Pénétrabilité, ի. Թափանցականութիւն, Թափանցելիութիւն. la — d'une substance spongieuse.

Pénétrable, ած. Թափանցական, Թափանցելի, Թափանցային, Թափանցիկ. espace — à la matière. La matière n'est point —. ||փ. —, սուրիմաց, դիւրահաս. les vérités —s à notre esprit.

Pénétrament, մ. Թափանցաբար, Թափանցելիօրէն:

Pénétrant, e, ած. Թափանցանց, Թափանցիչ, Թափանցուն, Թափանցող, ընդմտաւոր, ընդմուտ, միմբխուն. un de ces rayons —s de votre grâce lumineuse (Fléch.). Odeur —e. || վ. plaie —e, —՝ խորամուխ՝ խորամուտ վէրք, * որ ներքին խոուչ մի կմտնէ. || vue —e, սուր՝ կորովի՝ ներքահայեաց՝ սրահայեաց այք. 2. փ. —, խորաթափանց, կորովի, կորովամիտ, կորովահայեաց, կորովաբիր, կորովախորհ, արագամիտ, սրամիտ, ներքամիտ. un esprit —. || Œil, coup d'œil, regard —, Թափանցանց՝ ընդմտանող՝ խորամուտ՝ կորովահայեաց՝ ներքահայեաց՝ խորաթափանց, խորաքնին ակն՝ աչք, հայեցուածք. 3. Թափանցանց, Թափան

ցող, ընդմտանող, ընդմուտ, խոր-թամուտ. un froid —, սրամէտ՝ *սաստիկ՝ խայծող ցուրտ. 4. փ. ընդմուտ, ազդոյ, ազդեցիկ, սրտառուչ. des accords —s. Discours —. Reconnaissez le monde et ses douleurs plus vives et plus —es que ses joies (Boss.).

Pénétratif, ive, ած. Ծափանցանց, Ծափանցող, ընդմտանող:

Pénétration, ի. Ծափանցումն, Ծափանցութիւն, անընդդիմահարութիւն, ընդմտումն. l'intime — qui a lieu entre certains corps. La — des sels. 2. փ. կորովութիւն, խելամտութիւն. — d'esprit, կորովամտութիւն, սրամտութիւն, սուրմացութիւն, ըրթամտութիւն. avoir de la —, beaucoup de —, une grande — d'esprit, կորովամիտ՝ կորովահանճար՝ սրամիտ՝ ըրթամիտ լ. être doué d'une remarquable — en affaires, խելամուտ լ. գործոց. manquer de —, չիննել խելամուտ:

Pénétrativement, մ. Ծափանցողաբար. Ծափանցօրէն:

Pénétré, e, անց. Ծափանցեալ, Ծափ անցեալ, *Ծափանցած, ողողած. — de sueur, քրտնաժանախ. 2. լցեալ, զգածեալ, վարակեալ, համակեալ. être —, զգածիլ, համակիլ. — d'une tristesse profonde, ի խոր տրտմութիւն համակեալ. — de douleur, վարակեալ ցաւոք. être — de joie, խնդալից լ., ի լ. խնդութեամբ. — de reconnaissance, ի երախտագիտութեամբ. — du désir de լցեալ՝ ի ըղձիւք. || իկ. quand il m'arrive d'y faire réflexion, je me sens si — que je ne puis me taire (Lesage). || Avoir l'air —, զգածեալ Ծուիլ, *բանալ զգածուած՝ լցուած երեսաւ:

Pénétrer (je pénètre, je pénétrerai) ն. Ծափ անցանել, Ծափանցիկ լ., ընդմտանել, Ծափանցել, *մէջն մտնել. le coup a pénétré les chairs. Leurs habits étaient appesantis par l'eau qui les avait pénétrés (Fén.). La lumière pénètre le verre. L'huile pénètre les étoffes. || Faire —, ընդ Ծափ անցուցանել՝ հանել, Ծափանցանց լ. 2. —. միջամուտ՝ միջամուխ՝ խորամուտ լ., գրոհ տալ. les Sarrasins pénétrèrent l'empire (Boss.). Le grand froid pénètre la terre. Il fait un vent sec qui pénètre la poitrine. || փ. à ce coup, ma prière a pénétré les cieux (Corn.). Courte prière pénètre les cieux. Qui pénètre profondément, խորաԾափուն, խորաԾափանց, խորամուտ. 3. փ. խելամուտ լ., ի վերայ կալ, ի վերայ հասանել, ի միտ առնուլ, իրազգած՝ իրազիկ լ., իմանալ. — un secret. Elle pénétrait les défauts les plus cachés des ouvrages d'esprit (Fléch.). — un mystère, les desseins de qn. Dieu pénètre le fond des cœurs, les pensées les plus secrètes. || — qn., իմանալ զԾածուկ խորհուրդս ուրուք. cet homme a beau faire, il n'est pas difficile à —. On le pénètre à la longue. || Se laisser —, ի վեր հանել զԾածուկ խորհուրդս իւր. 4. փ. ազդել, յուզել, վարակել, համակել. — de douleur, վարակել ի ցաւ, լնուլ ցաւոք. cette nouvelle m'a pénétré de douleur. Sa voix douce pénétrait le cœur du jeune fils d'Ulysse (Fén.). La douleur me pénètre le cœur. Qui pénètre au fond, profond, խորազդեցիկ. = ն. ընդմտանել, միջամուտ՝ միջամուխ՝ խորամուխ լ., համակիլ. je pénétrai dans la cour. Les barbares pénétrèrent partout (Montesq.). Le coup pénètre dans les chairs, jusqu'à l'os. — dans les rangs ennemis. Ce voyageur n'a pas pénétré dans l'intérieur du pays. || փ. ces paroles ont pénétré jusqu'au fond de mon cœur (Fén.). J'ai pénétré dans sa pensée. 2. —, խելամուտ՝ իրազիկ լ. — dans l'avenir, խելամուտ լ. ապագայից. cet esprit vif et perçant qui pénétrait avec tant de facilité dans les plus secrets intérêts (Boss.). Tu pénètres dans le fond de mon âme (Corn.).

Se pénétrer, դ. Ծափանցիկ լ. միմեանց, ընդմտանել յիրերաս, *իրարու մէջ Ծափանցել՝ մտնել. il n'est pas même prouvé que les rayons du feu élémentaire ne se pénètrent pas les uns les autres (Volt.). 2. ընդ Ծափ անցուցանել՝ ինքն, *իրեն Ծափանցել. la terre se pénètre de la chaleur du soleil. 3. փ. խորագոյնս դրոշմել՝ հաստատել ի միտս իւր. laissez-vous pénétrer des saintes maximes des Pères (Boss.). Celui qui se pénètre du beau, du touchant, du sublime, n'est pas loin de l'exprimer (Marmontel).

Ած. courte prière pénètre les cieux.

Pénible, ած. տաժանելի, տաժանաւոր, տաժանական, տաժանալից, տաժանագործ, տաժանափայլ, տաժանակիր, տրնալից, ցաւառիթ, դժնդակ, տառապեցուցիչ, դժուարին, դժուարակիր, դժուարագործ, դառնաշխատ, դառնապարիսակ, մեծաջան, մեծավաստակ, աղիտաբեր, ալեւաւոր, քազմահոգ, քազմազրաղ. très —, դժուարաքիրտն. travail, entreprise, ouvrage, exercice, étude —. Vie rude et —. Situation, position —. Chemin, course —, տաժանաքայլ՝ դժուարագնաց ճանապարհ, ընթացք. un — métier, տաժանագործ՝ տաժանատանջ արուեստ. toute notre vie n'est qu'une longue et — agonie (Mass.). Sentiment, impression, nouvelle —. Spectacle —, տաժանատեսիլ տեսարան. une chose — à voir, à entendre, դժնդակատես, դժնդակալուր ինչ. — salaire, Ծշուառաքիրտն Ծոշակ. un aveu — à faire, տաժանագործ՝ դժուարագործ խոստովանութիւն. cela est — à dire, դժուարասաց՝ դժուարապատում է բանդ. il est — de se quitter. || Style —, տաժանագործ, տաժանաշխատ՝ բանագրօսիկ ոճ:

Péniblement, մ. տաժանաբար, տաժանմամբ, մեծաւ աշխատութեամբ, դժուարաւ. très —, մեծաւ տաժանմամբ՝ տաժանօք, Ծշուառա-

յեղց տաժանութեամբ. il écrit, compose, marche —. Une fortune amassée —. Il parlait mal et — notre langue. Ce peintre travaille —, տաժանագործ է նկարիչդ. marcher —, տաժանաբար քալել:

Péniche, ի. նաւ. նաւակոյկ:

Pénicillaire, ի. բ. վրձնիկ. ազդ միապտուկ տնկոց ի տոհմէ սիզայնոց (graminées).

Pénicille, ա. բ. վրձնաւոտնկ:

Pénicillé, e (փէնիսիլէ) ած. բ. վրձնաւոր, վրձնակերպ:

Pénicilliforme, ած. բ. վրձնաձեւ. stigmate —.

Pénicillion, ա. բ. վրձնատնկիկ:

Pénide, ի. զոտաշապար:

Pénie, ի. մբ. մնաւոր. միջատ պատենաՔեւ:

Pénien, enne, ած. մգ. ցայտուկրային:

Pénil (փէնիլ) ա. մգ. ծառան. *փորուն վարի մասն, ուր մազ կաճի, որ եւ ափրոդիտասար (mont de Vénus) կ'ըսուի:

Péninsulaire, ած. ցամաքակղզիացի, Ծերակղզեցի:

Péninsule, ի. ցամաքակղզի, ցամաք կղզի, Ծերակղզի. || իկ. la —, ibérique, իբերական Ծերակղզի. ըՍպանիա:

Pénis (փէնիս) ա. մգ. խարի, կայծին, վարոց, առնի՝ արական անդամ, *ցուց, ցոյց, պոչ, կիր «չիւք». հն. **Verge.**

Pénitence, ի. ապաշխարութիւն, ապաշաւանք, զղջումն, ապաշաւ. la — n'est autre chose qu'une sainte indignation contre soi-même (Boss.). — véritable, humble, confiante, tardive, douteuse, fautive. Faire —, ապաշխարել, գալ յապաշաւ՝ ի զղջ ապաշաւանաց. La vertu de —. Les œuvres, les fruits de la —, գործք, պտուղք ապաշխարութեան. 2. le sacrement de la —, կր. la —, խորհուրդ ապաշխարութեան, կր. ապաշխարութիւն. le sacrement de la — est un échange mystérieux qui se fait, par la bonté de Dieu, de la peine éternelle en une temporelle (Boss.). Elle demande elle-même les sacrements de l'Eglise, la — avec componction, l'eucharistie avec crainte (Id.). || Le tribunal de la —, առեան ապաշխարութեան. խոստովանող քահանայն եւ խոստովանարանն. aller porter ses péchés au tribunal de la —. Un cœur brisé de douleur dans le tribunal de la — (Fléch.). 3. ապաշխարութիւնն (զոր քահանայն դնէ ի վերայ), ապաշխարանք. donner, imposer une —, ապաշխարանս՝ *— տալ. accomplir pieusement, humblement, fidèlement sa —. Satisfaire à sa —, կատարել զապաշխարանս իւր. || — publique, հրապարակական՝ հրապարակայայն —. 4. ապաշխարութիւն, գործք ապաշխարութեան, մեռուցումն, վշտամբերութիւն, ծոմապահութիւն, պօՔք. vivre dans la —, dans une — continuelle, dans les exercices de la —. Il faut faire —

pour être sauvé, պարտ է ապաշխարել առ ի փրկիլ. l'âme se purifie par la — (Boss.). || ի. եւ բ. faire —, ապաշխարել. ոչ բարւոք ճաշել՝ ուտել, *ապաշխարութիւն ընել. vous venez dîner avec nous sans nous avertir, vous ferez —. Restez à faire — avec nous. 5. Les psaumes de la —, սաղմոսք ապաշխարութեան. 6. ապաշխարութիւն. պատիժ յանցանաց. voilà une rude — pour une faute bien légère. Mettre un enfant en —. Elle est en — aujourd'hui. || Maison de —, ապաշխարանոց. 7. ի խաղս, ապաշխարանք. votre — sera de dire une chanson. 8. հգն. *pour* —, *en* —, մ. յապաշխարանս, ի պատիժ. pour votre —, — քո. pour — vous ferez un mauvais dîner. En — de cela que pourrai-je exiger de vous?

Pénitencerie, ի. ապաշխարահայրութիւն. la grande —. 2. ապաշխարատեղի. առեալ յորում արձակին վերապահեալ մեղք:

Pénitencier, ա. ապաշխարահայր. || grand —, մեծ —, ապաշխարարիս. ապաշխարահայր կարդինալ. || ած. —. un prêtre —. 2. ա. զգաստարան. || — militaire, — զինուորական:

Pénitent, e, ած. զղջացեալ, զղջացող, զղջաւոր, զղջասիրտ, զղջական, զղջախոհ, զղջալի, գղջկոտ. pécheur —. Une femme, une pécheresse —e. Une vie austère et —e, ցնծագղջալի եւ զղջալի՝ զղջասիրտ կեանք. Dieu a vu mes pleurs —s. Cœur, esprit —. Ame —e. Sous un air —, il porte encore un cœur coupable (Fléch.). 2. գ. զղջացեալ, զղջացող. un —. Une —e. || — du diable, — սատանայի, *որ զղջալէն ետեւ նորէն մեղք կգործէ. 3. ապաշխարող. || avoir l'air d'un —, ունել զկերպարան —ի, զղջական կերպարանս բերել յանձին. 4. խոստովանող, խոստովանողդի, խոստովանաւոր, խոստովանաբոյր. interroger, absoudre un —. Ce prêtre a beaucoup de —s, de —es. 5. ապաշխարող. անդամ եղբայրութեան ապաշխարողաց. les —s blancs.

Pénitentiaire, ած. ապաշխարական. système —.

Pénitentiaux, ած. յ. psaumes —, սաղմոսք ապաշխարութեան.

Pénitentiel, elle, ած. ապաշխարական, զղջական. œuvre —elle.

Pénitentiel, ա. ապաշխարողաց գիրք կանոնաց ապաշխարութեան:

Pennage (փէնաժ) ա. փետուրք (յատկապէս Ռուչնոց). 2. Վերափետուրք (Ռուչնոց):

Pennard (փէնար) ա. բադ-բալ. բադ երկայնատուն:

Pennati (փէնաթի) նմ. լտ. վարեալ ի բուսաբանութեան եւ նշանակէ փետրածեւ:

Pennatifide (փէնաթիֆիտ) ած. բ. փետրահիւծ. || ասի եւս **Pinnatifide.**

Pennatiforme, ած. փետրածեւ:

Pennatilobé, ած. բ. փետրաբոյծ. || ասի եւս **Pinnatilobé.**

Pennatipartite, ած. բ. փետրամասն, փետրամասնեայ. || եւս **Pinnatipartite.**

Pennatiséqué, e, ած. բ. փետրաճեղ. || եւս **Pinnatiséqué.**

Pennatule, ի. փետրախնձի. պոլիպաձեւ ինչ. կն. **Plume de mer**, ծովափետուր:

Pennatuliens, ա. յ. ծովաթեւեանք. տոհմ մերկամորթ պողիպոդից:

Penne, ի. վարազափետուր. *Ռուչնոց մեւին եւ պոչին խոշոր փետուրներն. 2. — marine, ծովափետուր. ազգ պողիպոդի որ եւ կոչի **Plume de mer.** 3. ի. յ. կգ. վարազափետուրք. *վահանին վրայ դրուած գլխարկի փետուրներն. 4. նետափետուր. փետուր նետի:

Feuilles pennées.

Penné, e, ած. բզ. փետրաւոր:

Pennicorne, ած. կ. փետրեղջիւր:

Penniforme, ած. փետրանման. muscles —s.

Pennigéminé, e, ած. բ. զուգափետուր:

Pennine (փէնին) ի. ազ. պննաքար:

Penninerve կամ **Penninervé, e**, ած. բ. փետրաջիղ:

Pennisète, ա.բ. փետրածայրիկ:

Pennon (փէնոն) ա. փետրապրօշ. *տեսակ մի դրօշակ. 2. կգ. — généalogique, խնամեցոյց. *ազգաստոհմի բոլոր խնամութիւնները բովանդակող վահան. 3. նետափետուր. փետուր նետի:

Pennule (փէնիւլ) ի. կ. փետրուկ. կաթնաքուն փոքրիկ փետուր:

Penny (փէնի) ա. փէնի, բնիսն. լումայ Անգղիոյ իբր 10 սանդիմ Գաղղիացւոց. յ. փինի pence.

Pénombre (փէնոմպր) ա. աս. եւ նկ. կիսաստուեր, Վերաստուեր. 2. փ. —, աղօտ լոյս:

Pénombré, e, ած. Վերաստուերեայ:

Pénombreux, euse, ած. Վերաստուերոտ:

Penon, ա. նե. փետրահողմացոյց:

Pensant, e, ած. խորհող, խոհող, խոհուն, մտաւոր, *մտածող. l'homme n'est qu'un roseau, mais c'est un roseau — (Pasc.). Des têtes —es. La faculté —e de l'homme. Un être —. || Un homme bien —, այր բարեխոհ, բարեխորհուրդ, բարեմիտ, *աղեկ մտածող մարդ. un homme mal —, այր չարախոհ՝ չարաբախորհ՝ չարախորհուրդ՝ չարամիտ, *չարիք մտմտացող մարդ. || bien —, mal —, նշանակէ եւս՝ կուսակից՝ հակառակորդ պետութեան. եւս՝ բարեկրօն՝ բարեհաւատ՝ բարեհաւատ, չարահաւատ՝ չարահաւատ՝ չարակրօն:

Pensé, e, անց. խորհեալ, *մտածուած. ce qu'il y a jamais eu de mieux —, de mieux écrit (La Bruy.). || Ouvrage bien —, երկ բազախոհ՝ բազմախոհ, բազմիմաստ, *աղեկ մտածուած մարդ. un homme mal —, այր չարախոհ՝ չարաբախորհ՝ չարախորհուրդ՝ չարամիտ, *չարիք մտմտացող մարդ. || bien —, mal —, նշանակէ եւս՝ կուսակից՝ հակառակորդ պետութեան. եւս՝ բարեկրօն՝ բարեհաւատ՝ բարեհաւատ, չարահաւատ՝ չարակրօն:

Pensée, ի. խորհուրդ, խորհուրդն, խոկումն, մտածումն, մտածմունք, խորհրդութիւն, մտածութիւն, մտախոհութիւն. les —s, մտածմունք, խոհք. la — est l'apanage de l'homme. On ne peut enchaîner la —. C'est la — qui fait l'homme (Chateaub.). Les grandes —s viennent du cœur (Vauvenargues). || խորհուրդ. խոհ, խոկ. basse —, ցած՝ նենախոհ՝ երկրաքարշ՝ վայրաքարշ խորհուրդ. — vive, ingénieuse, spirituelle, profonde, forte, lumineuse, claire, nette, fine, délicate, sublime. Libre —, ազատախոհութիւն. qui a des —s sublimes, վեհախորհուրդ. —s muettes, անշշուկ խոհեր. qui a de grandes —s, մեծախորհուրդ. une belle —. Il a des —s élevées, վեհ՝ վսեմ խորհուրդք են նորա, *վսեմ խորհուրդներ ունի. — criminelle, coupable, perverse, innocente, neuve, brillante, extraordinaire. Exprimer, bien rendre sa —. Développer une —. Rendre bien ou mal sa —. Le style est le vêtement et la parure de la —. La première — est toujours la meilleure. Mille —s funestes roulent dans son esprit. || Avoir de mauvaises —s, ունել խորհուրդս չարս, անպարկեշտս, *վատ՝ գէշ խորհուրդներ՝ մտածմունքներ ունենալ, վատ բաներ մտածել. || la — humaine, — մարդկային.

2. խորհուրդ, խոկումն, մտախոհութիւն, մտածութիւն, խորհրդածութիւն. || լկ. les Pensées de Pascal, Խորհուրդք Փասքալի. || se perdre, s'égarer, s'enfoncer dans ses —s. S'abandonner à ses —s. Il est attaché à ses —s (Mol.).

3. խորհուրդ, միտք. ô mort, éloigne-toi de notre — (Boss.). Il me vient dans la — que... Je ne sais si vous comprenez bien ma —. || — fixe, սեւեռախորհուրդ, սեւեռամտածութիւն. նոյն է idée fixe. || Venir dans la — de qn., ընդ միտս անկանիլ ուրուք, *մէկուն միտքն գալ. j'ai conçu la — de savoir, խորհուրդ ի մտի եդի գիտել, *միտքս դրի գիտնալ. au milieu de ces —s, մինչդեռ յայսմ խորհրդի էր. je ne sais comment vous avez pu avoir la — de m'accuser (Pasc.). La peur lui inspire la — de s'éloigner. On n'a jamais eu la —, la moindre — de vous nuire. Rouler de sombres —s dans son esprit. Concevoir de vastes —s. || Lire, pénétrer dans la — de qn., ընթեռնուլ զխորհուրդս՝ զմիտս ուրուք, խելամուտ լ. խորհրդոց՝ մտաց ուրուք. ne devais-tu pas lire au fond de ma —? || Par la —, մտօք, *մտքով. || de la —, մտօք եւեթ, *մտքով միայն. l'un et l'autre se dit adieu de la —.

4. խորհուրդ, միտք, դիտաւորութիւն. j'ai eu la — de, խորհուրդ ի միտս իմ անկաւ, *միտք՝ դիտաւորութիւն ունեցայ. il avait la —,

խոկ՝ խորհուրդ ի միտս կալը նորա, *միտք՝ դիտաւորութիւն ունիլը. avoir la — de nuire à qn., d'être utile à une personne. Perdre la — d'un voyage, d'un mariage. || Il me vient dans la —, en —, խորհուրդ ի միտս իմ անկանի, *դիտաւորութիւն ունիմ.

5. խորհուրդ, կարծիք. dire sa —. Dites librement, franchement votre —. Faire connaître sa —. Parler contre sa —. Déguiser sa —. Votre — est fort bonne, fort juste. Ce n'est pas là ma —. Entrer dans la — de qn., կարծակից լ. ումեք, *մէկուն կարծիքէն ըլլալ.

6. խորհուրդ, միտք, հանճար. toute notre dignité consiste en la — (Pasc.). Il y a de la — dans cet ouvrage. || p. il n'est pas tourmenté par ses —s, սակաւամիտ՝ նուազամիտ է, *շատ խելք չունի.

7. իմաստ, միտք մատենագրի. affaiblir la — d'un auteur.

8. յիշատակ. mais il ne peut si tôt en bannir la — (Rac.).

9. անդաճումն, միտք, մտադրութիւն, փոյթ, ուշադրութիւն. n'avoir aucune — de Dieu, de son salut, չունել զմտաւ՝ չունել ինչ բնաւ փոյթ զԱստուծոյ, զիրկունենէ իւրմէ. —s, անդաճմունք, *մտմտուք.

10. մոգ. եւ գրբ. խուրհուրդ, ծրագիր, առաւրագիր. il n'a encore jeté sur le papier que la — de son ouvrage. Il n'a encore jeté sur la toile que la — de son tableau. Ce n'est là que ma première —, qu'une première —, qu'une —.

Pensée, ի. բ. խոկաճապիկ, խոկիկ «հերճայի մէնէքշէ». une belle —. || Couleur de —, գոյն խոկաճապկի, խոկաճապկագոյն. անփ. է երբ վարի իրրեւ գոյն. des rubans —. Des étoffes —.

Pensement, ա. հ. խորհումն, խոկումն, մտաճումն:

Penser, ն. խորհիլ, խոկալ, մտաւ աճել, մտաճիլ, ճարտարամտիլ. celui qui a pensé tout l'édifice est le seul architecte (Fén.). 2. խորհիլ, զմտաւ աճել, նկատել ի մտի, գուշակել. quant au surplus, je le laisse à — (La F.). Pensez la joie qu'auront nos femmes. 3. խորհիլ, զմտաւ աճել, մտաբերել, ունել ի մտի. combien tout ce qu'on dit est loin de ce qu'on pense! (Rac.). 4. խորհիլ, համարիլ, կարծել. je pense les choses telles qu'elles sont (Boss.). Que pensez-vous de cet homme? Il est difficile d'en — du bien. Je ne sais qu'en —. Je n'en pense ni bien ni mal. Je pense mes raisons meilleures que les vôtres. || Ne pas savoir que — d'une personne, d'une chose, չգիտել զիարդ խորհիլ զումեքէ՝ զիմեքէ, չգիտել որպիսի ունել կարծիս, *մէկուն՝ բանի մի վրայ ինչ մտածելն չգիտնալ. || à ce que je pense, ըստ իմոց կարծեաց, ըստ կարծեաց իմոց, *իմ կարծիքիս նայելով, ըստ իմ կարծեացս. il y a bien une lieue d'ici chez vous, à ce que je pense du moins.

Penser, չ. խորհիլ, խոկալ, մտաւխորհ՝ մտախոհ լ., զմտաւ աճել, անդաճել, մտաճել. les Anglais pensent profondément. L'homme pense. La matière est incapable de —. Il parle sans —. Tout ce qui pense, ամենայն մտախոհք՝ խորհողք՝ բանաւորք. qui ne pense jamais, անխոհ. qui pense beaucoup, բազմախոհ. qui pense différemment, այլախոհ, այլակարծ, այլիմաստ. || donner à —, տալ խորհիլ, *մտաճել տալ. faire —, տալ խորհիլ, յուշ առնել, *մտաւ տալ, միտք ձգել. faites-moi — que je dois... ||— finement, noblement, etc., *բարակ, ազնուական մտածմունքներ ունենալ. || il y a beaucoup à —, պարտ է խորհիլ ընդայս, *այս մտածելու բան է.

2. խորհիլ, համարիլ, կարծել. le plus âne des trois n'est pas celui qu'on pense (La Font.). Le péril est pressant plus que vous ne pensez (Rac.).

3. խորհիլ, կարծել, ունել կարծիս, մտածել. il pense comme moi, *ինձ պէս կըմտածէ՝ կկարծէ. || liberté de —, ազատութիւն խորհելոյ՝ ունելոյ կարծիս ինչ, *մտածելու ազատութիւն. || façon de —, խորհուրդ, կարծիք, միտք. voilà ma façon de —. Il a sur tout cela une façon de — singulière. || p. dire à qn. sa façon de —, ասել ումեք համարձակ զկարծիս իւր, *մտքէն անցածն համարձակ մէկուն ասել. || — tout haut, S. Haut. || — bien, mal de qn., բարւոք, ոչ բարւոք խորհիլ, ունել կարծիս զումեքէ, *մէկուն վրայ լաւ, գէշ մտածել՝ կարծիք ունենալ. tous mes malheurs me viennent d'avoir trop bien pensé des hommes (J.-J. R.). || Bien —, բարւոք խորհիլ, ունել ուղիղ միտս, ուղղախոհ՝ ուղղախորհ՝ ուղղամիտ լ. — mal, ոչ բարւոք խորհիլ, չունել ուղիղ միտս, անուղղախոհ՝ անուղղամիտ լ.

4. ***Penser***, ունելով կից առանց նախդրի զանեւոյքն բայի՝ խորհիլ, ունել ի մտի, *մտածել, միտք ունենալ. je pense partir demain, խորհիմ մեկնիլ վաղիւ. ils pensèrent mourir de douleur. || խորհիլ, խոհոնել, դնել ի մտի, կարծել, յուսալ, *մտմտալ. il pense voir en pleurs dissiper cet orage (Rac.). || յայս միտս կազմի եւ *que*իւ. Qui eût pu seulement — que les années eussent dû manquer à une jeunesse qui semblait si vive? (Boss.).

5. ***Penser*** կից ունելով զա ընդգոյականի կամ բայի՝ խորհիլ, զմտաւ՝ յուշ աճել, մտածել, ունել ի մտի՝ յուշի, յիշել, խնամ ունել, *միտքն բերել. — à Dieu, à sa fortune. Il quitte tout pour — à sa santé. Un homme de cœur pense à remplir ses devoirs. Je n'y ai plus pensé. || Sans y —, առանց ինչ խորհելոյ, անչափ, բնականապէս. || pensez à moi, S. **Myosotis**. || խորհիլ, ունիլ՝ դնել ի մտի, ընդ միտս արկանել. ils croient être convertis, dès qu'ils pensent à se convertir (Pasc.). Je pensais à vous aller voir. — à s'établir. || — à mal, չարիս խորհիլ, չարամիտ լ., *չարիք մտածել. faire ou dire une chose sans — à mal, գործել կամ ասել ինչ առանց չարամտութեան.

6. խորհիլ, զգուշանալ. vous avez des ennemis, pensez à vous.

7. խորհիլ, զակատիլ, հարկանիլ ի սէր. comment pouvait-il — à ma sœur (Genlis).

8. մերձ լ. ի... *...լու վրայ՝ մօտ ըլլալ. կ'ըսուի իրաց եւ մարդոց եւ *penser*էն ետքն եկող բայն միշտ ապեռոյ կդրուի եւ առանց նախդրի. il pensait mourir, մազկռինչ մերձ ի մահ էր. j'ai pensé mourir. Il pense se noyer. Leur hôtel de Paris a pensé brûler (Sév.). || դ. il pensa lui en coûter la vie.

Se penser, դ. համարիլ՝ կարծել զանձն, *ինքզինքն կարծել. ces enfants qui se pensent libres. 2. խորհիլ, խորհեալ լ., *մտածուիլ. il croyait que tout ce qui se pensait se pouvait (Mign.). Cela se pensait en secret.

Առ. Honni soit qui mal y pense, S. **Honni**. || Il ne dit mot, mais il n'en pense pas moins, չասէ ինչ, այլ գիտէ զոր ինչ պարտ է խորհիլ զայդմանէ, *բան չըսեր, բայց ի՛նչ մտածել պէտք է վրան կմտածէ.

Penser, ա. խորհուրդ, մտածութիւն. le — mâle des âmes fortes (J.-J. R.). Sur des —s nouveaux faisons des vers antiques (A. Chén.). De doux —s.

Penseur, euse, ա. խորհող, խոկող, մտախոհ, *մտածող. ce livre est l'ouvrage d'un —. Cet écrivain est un — profond. L'Allemagne, cette noble et sainte patrie de tous les —s (V. Hugo). — ingénieux. || une belle —euse (J.-J. R.). ||Libre —, ազատախոհ, ազատախոհական. 2. աճ. —, խոհուն. un esprit —. L'homme —.

Pensif, ive, աճ. խորհալից, մըտախոհ, խոկուն, խոհուն, մտածկոտ, մտածուն, մտայոյզ, խոկասէր, բազմախոհ. je vous trouve tout —, բազմախոհ՝ բազմախոհ՝ մտայոյզ գըտանեմ զքեզ. elle est inquiète et —ive. Il suivait tout — le chemin de Mycènes (Rac.).

Pension, ի. Ռոշակ «իւլիւֆէ». donner, accorder, faire une — à qn., տալ, շնորհել, կարգել ումեք —, Ռոշակել. le roi lui a donné deux mille francs de —. Solliciter, obtenir une —. Toucher sa —, le premier quartier de sa —. Retirer à qn. sa —. Il recevait — sur l'Etat, կանէր նմա — յարքունեաց. — de retraite, — հանգստեան. la — d'une semaine, շաբաթաՌոշակ. || — alimentaire, սննդաՌոշակ, օրապահիկ, *ապրուստ. léguer à son domestique une — alimentaire de six cents francs. || — viagère, կենաՌոշակ, կենցա-

կան Քոշակ . 3. Քոշակ . մասն եկեղեցական հասից. un bénéficier peut désirer la mort de celui qui a une — (Pasc.). 4. ռոճիկ , Քոշակ , հռոգ «իւլիսիէ , Քային». payer sa —. || demi-—, կիսաՔոշակ , կիսառոճիկ . վարձք կերակրոյ եւեՔ . il ne paye qu'une demi-—, que demi-—. Il est à demi-—. 5. Քոշակով, Քոշակառուն . — bourgeoise, de famille. Être en —, գիշերօՔիկ լ. se mettre en —, ի — մտանել . prendre qn. en —, ի — առնուլ զոք. tenir —, — ունել՝ *բռնել . chercher une —. Une excellente —. || Mettre des chevaux, des chiens en —. || Demi-—, կիսաՔոշակառուն. tenir demi-—. 6. Քոշակադպրոց . mettre son fils en —, դնել զորդին իւր ի —. l'éducation est bonne dans cette —. Bonne, mauvaise —.. Maître de —, Քոշակադպրոցապետ . maîtresse de —, Քոշակադպրոցուհի . || —. աշակերք դպրոցին. une — nombreuse. La — est à la promenade. || Être en demi-—, կիսաՔոշակ լ. || demi-—, կիսաՔոշակադպրոց. il tient —. 7. դպրոցաՔոշակ . Քոշակ դպրոցի. payer la — de son fils. Qui paye pleine —, — entière, լիաՔոշակ . demi-—, կիսաՔոշակ . կէս Քոշակ :

Pensionnaire, գ. Քոշակառու , Քոշակակիր , հռոգակիր , ռոճկակիր . *Քոշակ առնող . — de l'Etat. Elle paye fort bien, c'est une bonne —. Une — pour le logement et pour la table. Une — pour la table seulement. Prendre des —s. || Demi-—, կիսաՔոշակառու, կիսաՔոշակակիր.*ոյ կեսաշէ միայն առանց պառկելու . 2. Քոշակառու , գիշերօՔիկ . * դպրոցն ուսող եւ բնակող աշակերտ . il y a cent —s dans ce collège. || Demi-—, կիսաՔոշակառու. *դպրոցն կերակուր ուսող , բայց չպառկող աշակերտ :

Pensionnat, ա. Քոշակադպրոց . դպրոց Քոշակառու՝ գիշերօՔիկ աշակերտաց . — de demoiselles, de garçons.

Pensionné, e, անց. Քոշակեալ , Քոշակացեալ , *Քոշակ առած . la plupart de ses membres —s de la cour.

Pensionner, ն. Քոշակել , ռոճկել , հռոգել . Քոշակ՝ ռոճիկ՝ հռոգ տալ՝ կարգել . le gouvernement l'a pensionné.

Pensivement, մ. մտախոհուԲեամբ , հոգածուԲեամբ :

Pensivité, ի. մտախոհուԲիւն :

Pensotter, չ. մտախոհել , մտախոհ լ.:

Pensum (փէնսօմ) ա. գրապատիժ (տղայոց) . donner un —. Des —s. On lui a donné en —, pour — quatre cents vers de Virgile à copier. Nous fûmes accablés de —s.

Pent... կամ **Penta**, նմ. յն. որ նշանակէ հինգ , հնգա... պենտա... պենտաա...

Pentachloroxylon (փէնԲաքլօրոքսիլոն) ա. տգ. հնգաքլորափայտ :

Pent-à-col (փանԲաքօլ) ա. հ. ակգ. քայտ. , քայտամանեակ , *վըզնոց . վիզն կախելու գործդ «կէրտանլըգ» :

Pentacorde, ա. հխ. հինգաղի . *հինգ ապիրով քնար :

Pentarine կամ **Pentacrinite**, ի. վշ. հնգաշուշան . ազգ շուշանակերպից (crinoïdes).

Pentacrostiche, ա. հնգաճայտանուն :

Pentacrinus, ա. բ. հնգավարս :

Pentadactyle, ած. բպ. հնգամատնեան : [տանեան :

Pentadécane, ա. տգ. հնգատ-

Pentadelphe, ած. բ. հնգախումբ . étamines —s, — առէջք :

Pentadesme, ա. բ. հնգայօղ . ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ կլուզասերից (clusiacées).

Pentadyname, ած. բ. հնգազօր:

Pentaèdre (փէնԲաէտր) ա. եչ. հնգակողմեան , հնգանիստ . * հինգ երես ունեցող հաստատուն մարմին :

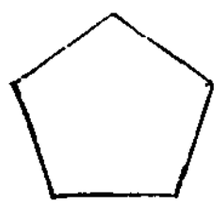

Pentaèdre.

Pentaglotte, ած. հնգալեզու , հինգլեզուեան . * հինգ լեզուով գրուած. bible, dictionnaire —.

Pentagonal, e, aux, ած. հինգանկիւնի , հնգանկիւն . des plans pentagonaux. Prisme —. Pyramide —e.

Pentagone, ա. հինգանկիւն , հնգանկիւն . * հինգ անկիւն եւ հինգ կողմ ունեցող ձեւ . 2. ած. հնգանկիւն , հնգանկիւնի . հն. **Pentagonal.**

Pentagyne (փէնԲաժին) ած. բ. հինգիգայ . *հինգ իգայ կամ սերմնաբիւր (pistil) ունեցող :

Pentagynie, ի. բ. հինգիգայք . *այսպէս կկոչուին Լիննէոսի դասեԲեան մէջ հինգ իգայ (pistil) ունեցող տնկոց դասն :

Pentagynique, ած. բ. հինգիգայեան : [րոլին :

Pentahiroline, ի. տգ. հնգահի-

Pental, ա. տգ. հնգուլ :

Pentalpha, ա. հխ. հնգաչափ . *տեսակ մի կնիք :

Pentamère, ած. կ. հնգամասն . հնգամասնեայ . 2. ա. —. ազգ խեցեմորԲաց . les —s, հինգամասունք :

Pentaméthylbenzène, ա. տգ. հնգամեԲիլբենզին :

Pentaméthylène, ա. տգ. հընգամեԲիլէն :

Pentaméthylène-amine, ա. տգ. հնգամեԲիլէնամին :

Pentamètre, ա. հնգաչափ . *հինգ ոտքով ոտանաւոր. 2. ած. —. vers —s.

Pentandre, ած. բ. հնգառէջ , *հինգ առէջք ունեցող :

Pentandrie, ի. բ. հնգառէջք , հնգառիջեայք . դաս լինէոսի դրուԲեան , յորում բովանդակին բոյսք որոց ծաղկունք ունին առէջս հինգ :

Pentandrique, ած. բ. հնգառէջ, հնգառէջեան. հն. **Pentandre.**

Pentane, ա. տգ. հնգակ :

Pentanol, ա. տգ. հնգանուլ :

Pentapétale, ած. բ. հնգաՔերԲ. corolle —.

Pentaphylle, ած. բ. հնգատերեւ . calice —.

Pentapole, ի. հ. աշ. Պենտապօլիս, հնգաքաղաքք, հինգ քաղաքք:

Pentaptère, ա. բ. հնգաԲեւ . ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ հարիճասերից (combrétacées).

Pentaptote, ած. ք. հնգահոլով , *հինգ հոլով ունեցող :

Pentarchat (փէնԲարքա) ա. հընգապետուԲիւն . իշխանուԲիւն հընգապետի եւ ժամանակ պաշտօնավարուԲեան նորա :

Pentarchie (փէնԲարշի) ի. հընգապետուԲիւն . վարչուԲիւն հնգից պետաց : [պետ :

Pentarque (փէնԲարք) ա. հնգա-

Pentasépale, ած. բ. հնգաբաժակաԲերԲ . calice —, հնգաԲերԲ բաժակ :

Pentasperme, ած. հնգասերմն . *հինգ կուտ ունեցող . fruit —.

Pentastique, ած. հնգակարգ , հնգաշար . 2. հնգատող . * հինգ տող ունեցող :

Pentastome, ած.կ. հնգաբերան. *հինգ բերան ունեցող :

Pentastomides, ա. յ. կ. հնգաբերանեայք :

Pentastyle, ած. բ. հնգասլաք . 2. ն. հնգասիւն: [ծրմբուկ:

Pentasulfure, ա. տգ. հնգածը-

Pentasyllabe, ած. բ. հնգավանկ , հինգհնգեան . * հինգ վանկով . 2. ա. հնգավանկ . un —.

Pentateuque (փանԲաԲէօք) ա. հնգամատեան . *հինգ գիրք Մովսէսի (Ծնունդ , Ելք , գիրք Ղեւտացւոց, Թիւք , Երկրորդումն օրինաց). Moïse est l'auteur du —.

Pentathionique, ած. տգ. հընգածծմրային . acide —, — ՔՔու :

Pentathle, ա. հխ. պենտաԲլոս, հնգամարտիկ կռիւ . * հինգ տեսակ խաղ կամ կռիւ , յորս մարմիններն կկրՔէին ըմբիշք . 2. պենտաԲլոս . հնգամարտիկ ըմբիշ :

Pentatome, ա. մբ. խանտալայ. կն. **Punaise de bois.**

Pentatomique, ած. հնգահիւլէ:

Pentavalent, ած. հնգազօր . alcool —.

Pente, ի. զառ ի վայր , զառիԲակ , զառ ի կող , զառէջ , դար , դարաւանդ , * դարվար . dans la — de la montagne, d'une colline, ի դարեւանդ՝ ի զառ ի վայր՝ ի զառ ի կող լերինն՝ բլրին . la — des fleuves, d'un chemin. — douce, aisée, insensible, imperceptible, raide, rapide. En —, զառ ի վայր , զառ ի Քակ , զառ ի կող , զառ ի կողեալ , առ ի Քառալ , *դարուվար. des rues en —. Être en —, — լ. adoucir la —. Donner de la — pour l'écoulement des eaux. 2. խրտուիլ . * աննողնոյ ձեղունին բոլորտիքն կախուած երիզ . —s de damas. Il n'eut jamais qu'un lit à colonnes, orné d'une — découpée et de rideaux en serge verte (Balz.). 3. ար. հակումն. 4. փ. զառ ի վայր,

զառէջ . la — des ans, des années. On se détourne d'un seul pas de la droite route, aussitôt une — inévitable nous entraîne et nous perd (J.-J. R.). 5. փ. վիտումն , հակումն , հակամիտութիւն , բերումն , յօժարութիւն . — au plaisir. La — vers soi est le commencement de tout désordre (Pasc.). La — naturelle de son esprit. Suivre sa — naturelle. La — naturelle de l'oisiveté. La — du cœur, de l'âme, etc. ‖ Avoir une — à, հակամէտ՝ դիւրամէտ՝ յօժար լ. ի... Il a beaucoup de — au libertinage, հակամէտ յոյժ է անառակութեան . avoir de la — au plaisir, զբօսասէր լ. le naturel de l'homme a tant de — aux vices, qu'il s'y replonge à tous moments (Corn.).

Pentécostaire, ած. պտ. հոգեգալստեան. 2. ա. գիրք հոգեգալստեան , յորում է ժամասացութիւն ի Զատիկ ցհոգեգալուստ :

Pentecôte, ի. Պենտէկոստէ , պենտակոստէ, գալուստ հոգւոյն սրբոյ , Հոգեգալուստ . je vous payerai à la —. Passer les fêtes de la — à la campagne. ‖ փ. jusqu'à la —, ընդ երկար . prêchez, patrocinez jusqu'à la — (Mol.).

Pentédécagone (փենթէտէքականի) ա. եչ. հնգեռաստանանկիւն . *ստանիւնգ անկիւն ու կոյտ ունեցող բազմանկիւն . 2. ած. —, հընգեռաստանկիւնի . plan —.

Pentélique (փանթէլիք) ած. պանտելիկեան . *Աստիկէի Պանտելիկ լեռնէն հանուած . marbre —. L'arc de triomphe de Septime Sévère est de marbre —.

Pentène, ա. տգ. հնգէն :

Pentenne (փանթէն) ի. ձո. օձաձկնակալ . *վարմ օձաձուկ բռնելու:

Pentère (փէնթէր) ի. հին. հինգկարգեան . *հինգ կարգ Ի ունեցող նաւ :

Pentétéride (փէնթէթէրիտ) ի. հին. յն. հինգամեան , հինգամեակ . *հինգ տարուան միջոց :

Penthémimère, ի. հ. տչ. հինգակիսամասեան , *երկուքուկէս ոտքէ կազմուած ոտանաւոր . dans le vers pentamètre latin les deux hémistiches sont —s. ‖ ած. —, երկուքուկէս ոտքով եղած . coupure —.

Penthimie, ի. մբ. Ցաղձուկ . ազգ միջատի :

Penthiophène, ա. տգ. հնգածծումբ երեակ :

Pentière, S. **Pantière**.

Pentine, ի. տգ. հնգեակ :

Pentite, ի. տգ. հնգիտ :

Pentlandite, ի. հբ. պենտլանդարար :

Pentol, ա. տգ. հինգուլ :

Pentose, ի. տգ. հինգուց :

Pentoxyde, ա. տգ. հնգոքսիդ :

Pentstémon, ա. բ. պենտստէմոն. ազգ խուլաբուսասերից (scrofulacées).

Penture, ի. ճ. էգ ծխնի :

Pentyle, ա. տգ. հնգահիւԹ :

Pentylène, ա. տգ. հնգահիւԹէն:

Pénule, ի. հխ. լօդիկ :

Pénultième, ած. վերջընթեր . նախադաս վերջնոյն . le trentième jour de janvier est le — du même mois. La — syllabe d'un mot. ‖ հն. **Avant-dernier**. 2. ի. la —, վերջընթերն . վանգն նախադաս վերջնոյն . dans le mot apôtre la — est longue.

Pénurie, ի. անբաւութիւն , կարօտութիւն , չբաւորութիւն , նուազութիւն . il y a cette année une grande — de fruits, de denrées. Il est dans une grande — d'argent. ‖ փ. la — d'une langue. Il y a — de candidats. 2. փ. անբաւութիւն , կարօտութիւն, չբաւորութիւն , Ձգուռութիւն . il vit dans une grande —. Cet homme est dans une grande —, dans une — absolue, affreuse.

Péon (փէոն) ա. հեռեակ զինուոր . 2. հ. հեռեակ . չափ ոտից :

Péoniacées, ի. յ. բ. ճշնարօտասերք :

Péonie, ի. բ. փեռնայ, ճշնարօտ. գա. **Pivoine**ի :

Péonine, ի. տգ. ճրշնարօտին . կարմիր գունանիւթ :

Péotte, ի. պէոտ . նաւակ Վենետկոյ Ցեղեբնաց . s'embarquer sur une —.

Pépastique, ած. բժ. եփիչ, հալիչ, մարսեցուցիչ:

Pépérin, ա.հբ. պղպեղաքար . *տեսակ մի պղպեղագոյն փխրաքար . le tombeau des Scipions est en —.

Pépérine, ի. S. **Pépérin**.

Pépéromia, ա. **Pépéromie**, ի. բ. պղպեղուկ :

Pépéromiées, պղպեղուկնայք . ցեղ պղպեղասերից (pipéracées), որոց նախատիպ է պղպեղուկ (pépéromie).

Pépie (փէփի) ի. լեզուակախտ , *գորտախտ «տիլ ալՁը». cette poule a la —, —՝ լեզուակախտոտ է հաւդ. arracher, ôter la — à un oiseau. ‖ փ. avoir la —, ծարաւի լ. vous allez gagner la —. ‖ Vous nous ferez avoir la —, չտաս մեզ ըմպել , ծարաւի Ցողուս զմեզ . ‖ cet homme n'a pas la —, մոռադիւր ըմպէ այդ . ‖ il, elle n'a pas la —, շատ խօսի նա , շատախօս է :

Pépiement, ա. ըրիւն , ճռուողումն , ճռուողութիւն , *ճիվ ճիվ . le — des oiseaux.

Pépier, չ. ըրել , բիբել , ճըռնուել , ճռուել , ճռուել , ճռուղել , ճղել՝ *ճվճվալ Ցուչնոց եւ ճնճղուկաց :

Pépin, ա. կուռ «չէքիրտէր». un — de raisin, Ցին, Ցինահատ , *խաղողի կուռ . — de pomme, de poire, de groseille, etc. Les fruits à —s, կուտաւոր՝ կռատոր պտուղք. sans —. անկուռ :

Pépinière, ի. տնկարան , բուսարան , Ցիտատուն , տորրանոց . planter, faire une —. Avoir des pommiers en —. 2. փ. տնկարան , հատարուստն , խումբ . les Romains trouvèrent dans leurs esclaves une — immense de citoyens (Montesq.). Une — de savants. La jeunesse est comme la — de l'Etat (Rollin).

Pépiniériste, ա. տնկարկ, տընկատիրոջ , տնկագործ , ծառատուաճ , տնկարանապան , տնկարանագործ , տնկարանատէր . 2. ած. —. un jardinier —, պարտիզպան —.

Pépite, ի. հբ. ճրօն . *անհոդ ոսկւոյ կամ ուրիշ արծիւ մետաղի կտոր : Լիբեմ վայրի:

Péplide, ի. բ. կոճկորակ . փերթ

Péplis (իս) ա. S. **Péplide**.

Péplum կամ **Péplon** (փէփլոմ , փէփլօն) ա. հխ. պեպլոն . *մեծ ու լայն վերարկու կանանց «փէրաճէ».

Pépoaza (փէփոազա) ա. Ի. պապոզակ . Ցուչուն ինչ ի ՓլաՁա :

Péponide, ի. բ. դդմակ . *դդմոժի նման պտուղ :

Pépons, ա. յ. բ. դդմակեայք :

Péramèle.

Pepsie, ի. մարսումն :

Pepsine, ի. տգ. մարսին, եփին . *ստամոքսի մէջ գտնուած տեսակ մի խմոր՝ որ ստամոքսային հիւղին հետ միանալով կերակուրները կմարսեցունէ :

Peptique, ած. տգ. մարսինային:

Peptogène, ած. եւ ա. բժ. մարսինածին :

Peptone, ի. բժ. մարսոն :

Peptonisation (սիօն) ի. մարսոնացումն :

Peptoniser, ն. մարսոնացուցանել , *մարսոն դարձունել :

Peptonurie, ի. բժ. մարսոնամիզումն :

Peptos (օս) ա. մարսաց :

Péquin (փէքէն) ա. անզօրական , ոչ զինուոր , սոսկական . c'est un —. ‖ գրի եւս **Pékin**.

Per... լտ. նմ. գեր , *վեր . զօ. peroxyde, գերօքսիտ , perchlorure, գերքլորուր, եան:

Péragration (սիօն) ի. ո. ճանապարհորդութիւն . ‖ աս. mois de —, ամիս —Ցեան , *լուսնին զոդիակոսի մէկ կետէն մինչեւ նոյն կէտն դառնալուն ժամանակն :

Péragu, ա.բ. S. **Clérodendron**.

Pérambulation, ի. շրջագայութիւն :

Péramèle, ա. սբ. պարկեղնգնարջ , եղնգնարջ (blaireau) պարկաւոր :

Perca, ա. ձբ. գա. **Pepcheի** :

Perçage, ա. ծակումն :

Percale, ի. կտաւ . *փայլուն կերպ բամբակէ բարակ լաւ :

Percaline, ի. կտաւեակ :

Perçant,e, ած. ծակիչ , սուր , une alène —e. 2. փ. հեռահայեաց , կորովաբիր , սրակն , սրահայեաց , սրատես , սրատեսիլ , սրատեսիկ , քաջատես . vue —e, yeux, regards —s, — ակն՝ աչք , կորովի բիրք . vue —e, սրատեսութիւն , սրակնութիւն, սրատես աչք . qui a le regard —, une vue —e, սրատես , սրահայեաց . 3. սուր, սրալուր , հեռալուր, մեծածայն , ուժգնահնչակ, բարձրագոչ , բազմաձախանձ , սրտառուչ . cris —s, — աղաղակք՝ կոլկողանք . bruit —. Voix —e. 4. սուր , ընդմըտանող , ընդմուտ , ծափանցող , սաստիկ . froid —, խայթիչ , կծու ցուրտ . vent, hiver —. 5. փ. սուր , ազդոյ , ազդու , ընդմտանող , ծափանցանց , ծափանցող , սրահայեաց , նրբահայեաց , սրատես , սրամիտ , սրտառուչ , կորովի , կորովաբիր . կորովահայեաց , կորովամիտ . esprit, génie —. Avoir l'esprit —. սրամիտ՝ կորովամիտ է. avoir un génie —, կորովահանճար է.:

Percarbure, ա. տգ. գերածխուկ :

Perce, ի. ծակիչ . *ծակ բանալու գործի . 2. յ. perces, ծակք , ծակոտի , * փչողական նուագարանի մի բացուած ծակիկն .

En —, մ. mettre du vin en —,*գինոյ տակառին ծակ բանալ . ce vin est en — depuis huit jours, *ութ օրէն ի վեր գինիին տակառն ծակուած՝ բացուած է :

Percé, e, անց. ծակեալ , ծակ , ծակոտ , *ծակուած . une montagne —e pour y faire passer un tunnel. Des souliers, des bas —s. Cocon —. Un habit —. Veste —e par la coude. || Panier —, S. **Panier.** || փ. եւ ը. il est bas —, անարծաթ՝ չուառ է . 2. —, բացեալ , *—, բացուած . le mur — d'une porte. || Une maison bien —e, քաջապատուհան տուն , որոյ պատուհանք բաւուք կարգեալ են . || une forêt bien —e, քաջուղի անտառ , *որ լաւ ու լայն ճամբաններ ունի . || նկ. un paysage bien —, հեռահայեաց՝ հեռատեսիլ դիտանկար. || նւ. navire — pour quatre-vingts canons, ութսնահիրեռ նաւ , * ութսուն ծնդանօթ ունեցող նաւ . ||կգ. pièces —es, ծակոտք . * գինանշանին ծակ ծակ կտորներն . 3. խոցեալ , վիրաւորեալ , խոց , վիրաւոր . l'un par l'autre —s (Corn.). Le mulet se sent — de coups (La Font.). || — à jour, **S. Jour.** 4. ծաղատեալ , ծրծեալ , *ծաղոտած , ծրծած, խխում դարձած, խխում . les feuilles et nos habits furent —s dans un moment (Sév.). Être — de pluie, անձրեւաճանալ , անձրեւաճաց է., * անձրեւէ ծրծիլ՝ խխում լլլալ . — de pluie, անձրեւաճաց , *անձրեւէ ծրծած , խխում. nous sommes tout —s, անձրեւաճաց եմք ամենեքին . — jusqu'aux os par douze heures de pluie, անձրեւաճաց ցօղկերս երկոտասնաժամեայ անձրեւով . 5. փ. խոցեալ , հարեալ , վըշտագնեալ , *զարնուած . — jusques au fond du cœur d'une atteinte imprévue (Corn.). — de douleur, ցաւօք վարակեալ , ցաւահար , վշտահար . il a eu l'âme —e de voir... (Mol.). Je ne puis penser à ce discours sans avoir le cœur — et fondre en larmes [(Sév.).

Percé,ա.S.**Percée.**

Perce-bois, ա. մր. փայտածակ, *ծառկոտիկ , ծառկոտուռ . Des —.

Perce-bourdon, ա. եմ. նուագարանածակիչ. ծակիչ արկեղ նուագարանաց : [ծածակիչ :

Perce-carte, ա. քարտածակ, քրդ-

Perce-crâne, ա.մ. գանկածակ . *արգանդի մէջ սաղմին գանկն ջախջախող գործի . des —s.

Percée, ի. ծակուած , ծակ . des —s ménagées dans la glace (Chateaub.). 2. անցք, ուղի, ճանապարհ. il y a plusieurs —s dans ce parc. Une forêt dont les —s formaient autour de nous plusieurs arcades de feuillage (B. de S. P.) || Faire une —, ծակուած առնել , անցս՝ ճանապարհ հորդել , *ճամբայ բանալ . on a fait de nouvelles —s dans cette forêt, afin d'y pouvoir chasser plus aisément. || փ. faire une —, միջամուխ՝ միջամուտ՝ յառաջախաղաց է. ի ճանապարհորդելն. il a fait une — fort avant dans le Nord. 3. ծակուած . 4. նկ. ծակուած.*ք'ըսուի դիտակարկի մի մէջ ծառերու մէջէն եկած լուսոյ ճառագայթին . 5. ի. յ. ճ. ծակուած , ծակ , * շինքի ճակատն լուսաւորող բացուածքն . || faire une —, ծակուած առնել , բանալ պատուհան կամ դուռն յորմն , *պատին մէջ պատուհան կամ դուռ բանալ . la facilité d'y ménager des —s pour le jour.

Perce-feuille, ի. բ. ռ. տերեւածակ . des —s. || ին. **Buplèvre.**

Perce-forêt, ա. սգբ. անտառածակ. որսորդ անտառամուխ՝ դիմագրաւ . c'est un vrai —. Des —s.

Perce-langue, ա. ռ. լեզուածակ. des —. || ին. **Glossanthrax.**

Perce-lettre, ա. քղքածակ . *քղքերն ծակելու գործի . des —s.

Perce-membrane, ա. քաղանքածածակ . des —s.

Percement, ա. ծակումն . le — d'un mur, de l'isthme de Suez. 2. —, բացումն . — d'une rue. 3. ծակուած , ծակ :

Perce-meule, ա. երկանածակ . ծակիչ երկանի . des —s.

Perce-muraille, ի. բ. **S. Pariétaire.** Des —s.

Perce-neige, ի. բ. սանտրուկ , ձմեռնածաղիկ , ձիւնծաղիկ , *սպիտակածաղիկ փոքրիկ տունկ, որ ձըմեռն կծաղկի եւ ձիւնն կծակէ դուրս կ'ելլէ . des —.

Percentage, ա. առհաւիւրեակ. հարիւրին այսչափ առնելու իրաւունք. le — douanier.

Perce-oreille (փէրսօրէյլ) ա. ռ. **S. Forficule.** Des —s.

Perce-pierre, ի.բ. ռ. քարբեկին. **Saxifrage.** Des —s.

Percepteur, ա. հարկաժողով , հարկահաւաք, հարկապահանջ, հարկահան «ծահիսիլտար» . — des contributions.

Perceptibilité, ի. ժողովելիութիւն , հաւաքելիութիւն . — d'un impôt. 2. փ. զգալիութիւն , ըմբռնելիութիւն . nous ignorons ce qui constitue dans l'âme la — (Bonnat). 3. տեսանելիութիւն , տեսանելիութիւն , նշմարելիութիւն . la — d'un objet au microscope.

Perceptible, ած. ժողովելի, հաւաքելի . un impôt —. 2. զգալի . cela n'est point — au goût. Ce défaut est à peine —. 3. փ. տեսանելի , նշմարելի . cela n'est point —.

Perceptiblement, մ. տեսաբար , նշմարաբար :

Perceptif, ive, ած. իս. տեսանելի , հասու , *ըմբռնող . facultés —ives. Foyer —.

Perception (սիօն) ի. հարկահանութիւն . *հարկժողովութիւն, հաւաքչութիւն տրոց . la — des impôts, des contributions. Il faut éviter les impositions, dont la — est difficile. 2. հարկահանութիւն. պաշտօն հարկահանի. il a fait avoir une — à son fils. 3. փ. իս. հասողութիւն, ըմբռնումն . nos jugements ont plus d'étendue que nos —s (Malebr.). — distincte, confuse, imparfaite.

Perceptrice, ի. հարկահանուհի, հարկահանակին :

Percer (perçant, perçons) ն. ծակել , ծակոտել «տէլմէք». — une planche, un mur. — un abcès. || — un tonneau, ծակել գտակառն ի հանել գինի . || փ. — du vin, ծակել գտակառ գինոյ . il a fait — son meilleur vin pour régaler ses amis. — à jour, **S. Jour.**

2. խոցել, վիրաւորել , հարկանել , ծափ հանել ընդ , վարսել , *զարնել . les bêtes que les nymphes avaient percées de leurs flèches (Fén.). Le perça d'un javelot au milieu du ventre, եհար զնա ի տէգ գեղարդեան ընդ պորտն շամփրեալ. la flèche lui perça le cœur, եւ նետն ընդ սիրտ նորա. — la main, ելանել ընդ ձեռն, *ձեռքն մտնել . || les os lui percent la peau, **S. Os.**

3. բանալ. — une porte, une croisée, une rue, une avenue. 2. հորդել . — un pays, une forêt, un bois, ճանապարհ հորդել , * ճամբայ բանալ .

4. ծափ անցանել , ընդմտանել , անցանել ընդ , *ծափանցել . la pluie a percé mes habits, perça les tentes, les manteaux, etc. La pluie ne perce point cette étoffe. Mes sœurs sont si extrêmes, que je perce jusqu'à mes matelas (Sév.). || ասի փ. — qn. Qui sont percés par les pluies des montagnes (Saci). || Le soleil perce le nuage. Un rayon de lumière perce l'horreur des cachots (Mass.). La lumière perce les ténèbres. || փ. la

vérité a percé les ténèbres de l'idolâtrie.

5. հատանել անցանել, միջամուխ՝ միջամուտ լ., ճեղքել, պատառել. — la foule, les rangs, l'armée ennemie. Je n'ai percé qu'à peine les flots toujours nouveaux d'un peuple adorateur (Rac.). Impuissant à — une telle cohue. || — les buissons, les halliers, etc, անցանել ընդ մացառս, *մացառքին մէջէն անցնիլ. || փ. quelle foule de concurrents faut-il — pour en venir-là ? (Mass.).

6. լնուլ, ինչեցուցանել, Ծնդել, Ծնդեցուցանել. — l'air, le ciel de cris, — զօդս աղաղակօք, բարձրագոչ՝ բարձրաձիչ աղաղակել. qui perçaient l'air de leurs cris, բարձրաձիչ գոչէին, աղաղակէին. elle perçait le ciel de ses plaintes (Volt.), բարձրակական ողբայր. les femmes perçent l'air d'horribles hurlements (Delille). || Ses cris percent l'air, la nue, աղաղակ՝ ճիչ նորա յօդս՝ յամպս հասանէ, *հեռուէն կլսուի. || crier à — les oreilles, բարձրաձիչ՝ բարձրագոչ լ., դառնչեցուցանել զականջս, *սաստիկ պոռալ, ականջ տանիլ. un cri qui perce les oreilles.

7. — les nuits, անքուն զգիշերն անցուցանել.

8. փ. խոցել, վիրաւորել, վշտացուցանել, *ծակել. ses plaintes me percent le cœur. Cela perce le cœur. Je viens — un cœur que j'adore, qui m'aime (Rac.). Ces paroles percèrent Télémaque jusqu'au fond du cœur (Fén.), այս բանք ի խորս ազդեցին սրտին Տելեմաքայ. vous me percez l'âme.

9. փ. նշմարել, ի միտ առնուլ, հասու՝ խելամուտ լ. — les causes de la nature, un mystère, les motifs, etc. || — l'avenir, նախատեսել՝ յառաջագոյն տեսանել զապագայն՝ զառյապայս, նախատես լ. ապագային:

Percer, չ. ծակիլ. l'abcès a percé de lui-même, ինքնին ծակեցաւ պալարն. 2. բուսանիլ, արտաքս ելանել. les dents commencent à — à cet enfant. 3. Ծափ անցանել, ընդմտանել, խորամուխս լինել, մտանել, Ծափանցել. le coup perce dans les chairs. 4. Ծափանցել, ԾաՃաւիլ, *մէջն ջուրն անցնիլ, ԾաՃոլիլ, Ծըրջիլ. cette étoffe, ce cuir ne perce point. 5. հայել, ելանել. cette maison perce dans deux rues, d'une rue à l'autre, *այս տունն երկու փողոցի վրայ է՝ վրայ կնայի՝ վրայ կ'ելլէ. 6. հատանել, անցանել, ծորդել իւր ճանապարհ, միջամուխ՝ խորամուխ լ. — jusqu'aux Indes (Fén.). Condé perça à travers l'armée des assiégeants (Volt.). || — au delà des cieux, բարձրագոյն քան զերկինս ամբառնալ, *երկնքէն աւելի բարձր ելլել. la foi, dont l'humble vol perce au delà des cieux (Corn.), հաւատքն որ բարձրաՃուիչ քան զերկինս է. 7. Ծափ անցանել, ընդմտանել, Ծափանցիկ լ., Ծափանցել. le jour perce à travers les rideaux. Le soleil perce à travers les nuages. Un rayon de lumière commence à — dans l'horreur de ces ténèbres (Mass.). || այի եւս զգոնոց, cette couleur olive perce dans le brun noirâtre des pennes des ailes (Buff.). 8. ո. le cerf perce, սրանայ՝ փախչի եղջերուն. հն. le cerf tire de long. 9. փ. — dans, jusqu'à, ընդմտածել, նշմարել, ի միտ առնուլ, հասու՝ խելամուտ լ. il perçait dans tous les secrets (Boss.). Perçant jusqu'au fond de vos consciences (Fléch.). — dans l'avenir. 10. փ. երեւիլ, ի յայտ՝ յերեւան գալ, յայտնի լ., յայտնիլ, *յայտնուիլ, երեւնալ. son intention perce à travers son silence. Son caractère, sa méchanceté perce dans tous ses discours. Rien n'a percé de l'aventure. Cependant le vrai avait percé à la longue (Fonten.). La vérité perce tôt ou tard. Va, va, le caractère enfin perce toujours (Collin d'Harleville). 11. գլել, յառաջադէմ լ., յառաջանալ, երեւելի լ., առնել իւր անուն, համբաւի հարկանիլ, համբաւատենչ լ., *անուն հանել. on a bien de la peine à —. Le génie de Shakespeare perça au milieu de la barbarie. Cet homme à percé par son mérite. Il n'a pas pu —. Ce jeune homme commerce à —. Il commence à — au barreau. Son mérite perce déjà.

Se percer, դ. ծակիլ, *ծակուիլ. le bois se perce facilement. 2. գնալ զիւրովին, անձին առնել, ընդ սուր՝ ընդ իւր ձէն ելանել, *ինքզինքն ըսպաննել. je me perçais moi-même pour ne point survivre à la liberté (Fén.). Qui me donnera un glaive pour me percer? ո՛ տայր ինձ սուսեր զի անձին առնէի. il voulut — lui-même d'un dard qu'il tenait, կամէր նետիւն որ ի ձեռին՝ գնալ զիւրովին. || փ. il s'est percé de ses propres traits, ինքնահար՝ ինքնահարուած՝ ինքնախոց եղեւ, կամելով վնասել այլոց՝ անձին վնասաց. il se perce le cœur. || — l'un l'autre, խոցել՝ սպանանել զմիմեանս, *մէկզմէկ վիրաւորել՝ մեռցունել. 3. գործիլ, խանդաղատիլ, ի գութ շարժել. Plût à Dieu que ce cœur trop endurci se pût enfin percer! (Corn.).

դդ. ասելի է, les premières dents ont percé à cet enfant, եւ ոչ cet enfant a percé ses premières dents.

Percerette, ի. ար. գայլիկոնիկ:

Perce-roche, ի. ժայռածակ. des —s.

Perce-ronde, ի. բոլորածակ. կարկին ինչ. des —s.

Perce-terre, ա. բ. S. Nostoc. des —s.

Perceur, ա. ծակիչ, ծակող:

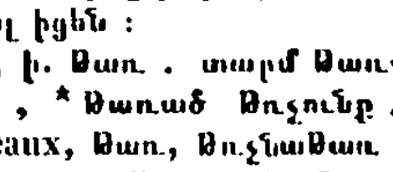
Percevable, ած. ժողովելի, հաւաքելի, պահանջելի. un impôt —. 2. փ. ըմբռնելի, մտաիայս, զգալի:

Perce-verre, ա. ապակածակ. des —s.

Percevoir, ն. առնուլ, ժողովել, հաւաքել. c'est lui qui perçoit les revenus de cette propriété. — les contributions, l'impôt de... 2. փ. քաղել, գտանել. — un avantage. 3. իս. ըմբռնել, զգալ, հասու՝ խելամուտ լ. — une sensation, les sons. — une vérité.

Perchant, ա. ո. Ծառուկ. *Տիւղի մի վրայ ոտքեն բռնուած Ծուչուն:

Perche, ի. ձր. ձողաձուկն «խանիլի պալդը»:

Perche.

Perche, ի. ձող «սբրըգ». petite —, ձողիկ. étendre du linge sur une —. Un treillage de —s, ձողիք, ձողաքարձ. en forme de —, ձողաձեւ. forme de —, ձողաձեւութիւն. 2. ձող, ձողաչափ. 3. փ. եւ բ. c'est une grande —, ձողաբարձր է, *կ'ըսուի բարձրահասակ եւ մձեւ կնոջ. 4. եղջիւր եղջերուի «կէյիք պոյնուզու»:

Perché,e, անց. Ծառեալ, *Ծառած. maître corbeau sur un arbre — (La Font.). Effrayer les oiseaux —s dans mes allées (Boil.). Des poules —es. || փ. être toujours — sur sa grandeur, sur ses aïeux, զակառնալ լ. ի մեծութիւն իւր, ի նախնիս իւր. 2. ա. ո. tirer les faisans au —, արձակել հրացան ի վերայ փասեանց մինչ Ծառեալ իցեն:

Perchée, ի. Ծառ. տարմ Ծառեալ Ծուչնոց, *Ծառած Ծուչունք. une — d'oiseaux, Ծառ, ԾուչնաԾառ. des —s d'oiseaux, Ծառք Ծուչնոց, ԾուչնաԾառք. à l'entrée de la nuit je voyais la — des corbeaux sur les hauts chênes (Chateaub.). 2. եգ. Ծառ. *կըսուին փոսերով զատուած տեղերն ուր կոնկոտին որՃ կամ ծնբելի. S. **Billon** եգ. 3. ո. Ծառ. *մանր Ծուչուններ բռնելու ծուղակ:

Percher, չ. տեղանալ, տեղիլ, Ծառիլ «տիւնէմէք, գօնմագ». il vient tous les soirs grand nombre de corneilles — sur les arbres de ce bois. || լկ. tous les oiseaux ne perchent pas. ||Cet oiseau a perché longtemps sur ma fenêtre, sur le clocher. || Faire —, տեղել, Ծառեցուցանել, Ծառեցունել.

Se percher, դ. Ծառիլ. un aigle se vint percher sur le joug du chariot. 2. ը. կալ ի բարձրատեղեակ ինչ տեղւոջ, *բարձր տեղ կենալ. comment s'est-il perché là? Où est-il allé —? Pourquoi — si haut ?

Percheron, ած. cheval —, կլ. un —, պերշերիկ ձի, պերշերիկ. *Գաղղիոյ Փէրշ գաւառէն ելած ձի:

Perchette, ի. եգ. ձողակ. ձող փոքրիկ. 2. ձո. —. ուղկան՝ երկաթ շրջանակով:

Percheur, euse, ած. Ե. Ծառակալ. oiseaux —s, — Ծուչունք. 2. —euse, ի. Ե. ռա. **Farlouse**ի:

Perchis (փէրշի) ա. եգ. ձողիք, ցանգ ցողապատ:

Perchlorate, ա. տգ. գերքլորատ.

Perchloré, e, ած. տգ. գերքլորած:

Perchlorique, ած. տգ. գերքլորային . acide —, գերքլորաթթու :

Perchlorure, ա. տգ. գերքլորուկ . le — de fer, — երկաթոյ :

Perchoir, ա. թառ , թառան «տիննէք , գուշ գօնաճագ սրրրգ». je me tenais tantôt sur un pied, tantôt sur un autre comme une dinde au — (L. Viardot).

Perchromique, ած. տգ. գերքրոմային : [papier —.

Percillé, e, ած. ծակոտկէն .

Perclus, e, ած. անդամալոյծ , ընդարմացեալ , գօսացեալ , բռատացեալ , գօս . — de mes membres, de tous ses membres, անդամալոյծ . il est — d'un bras, d'une jambe, քարուկ , ազդր նորա գօսացեալ՝ ընդարմացեալ է . il est devenu —, անդամալոյծ եղեւ . sa langue devint —e, կարկամեցաւ լեզու նորա. 2. փ. — d'esprit, խելաթաւիլ, խելակորոյս . avoir le cerveau —, մոակորոյս է., խելքն կորուսած ըլլալ :

Percide, Percis (իս) ա. ձք. պերկիս . ձուկ հնդկային ծովու :

Perclusion, ի. բժ. անդամալուծութիւն , գօսութիւն :

Percnoptère (փէրքնօփթէր) ա. ՚ի. S. **Néophron.**

Percoïdes, ա. յ. ձողաձկնակերպք . տոհմ ձկանց որոց տիպ է ձողաձուկն (perche).

Perçoir, ա. գայլիկոն «պուրղու»:

Perçu, e, անց. **Percevoir**թ , ընկալեալ , ժողովեալ , հաւաքեալ . impôt —. Contributions —es. Une somme —e. 2. փ. զգացեալ , նշմարեալ, տեսեալ. sensation —e. Objet —.

Percussion, ի. բախումն , ընդհարումն . || arme, fusil à —, բախիչ զէն , հրացան . || instrument de —, բախիչ նուագարան, որպիսիք ծրնծղայք, Ճմբուկք, որ բախմամբ հանեն ձայն . 2. բժ. բախումն :

Percutant, e, ած. բախիչ , ընդհարիչ :

Percuter, ն. բախել , ընդհարկանել , * զարնել , դպչիլ . — un corps. || բժ. — la poitrine, բախել զկանջս , * կուրծքին զարնելով՝ ելած ձայնէն իմանալ ներքին վիճակն :

Percuteur, ա. բախանց . * տեսակ մի մուրճ հրացինաց որ զարնուելովն խայծին կբունկցունէ :

Perdable, ած. կորնչելի , *կորսուելի . ce procès n'est pas —.

Perdant, e, ի. կորուսանող, *կորսընցուցող . les gagnants et les —s. 2. ած. —. numéros, billets —s.

Perdeur, ա. կորուսիչ , *կորսընցուցող :

Perdicés, ա. յ. կ. կաքաւասերք . ցեղ հաւասերից , որոց տիպ է կաքաւ (perdrix).

Perdicinées, ի. յ. կամ **Perdicidés**, ա. յ. Ս. կաքաւազգիք :

Perdition, ի. հ. կորուստ . que ceux qui tyrannisent votre peuple, tombent dans la — (Saci). || La — du Rhône, S. **Perte**. || նե. être en —, մեռած է. ի կորնչել՝ ի նաւակոծութիւն՝ ի նաւաքեկութիւն , *կորուստ՝ նաւաբեկելու վրայ ըլլալ . 2. կորուստ , վատնումն , վատնութիւն . tout son bien s'en va en —, ամենայն ինչ նորա ի կորուստ մատնի՝ վատնի . 3. կորուստ , դատապարտութիւն . — des âmes, կորուստ հոգւոց . le chemin qui mène à la — (Bourd.). Être dans la voie de —. || Le fils de —, որդին կորստեան . Յուդայ . l'enfant de —, որդին կորըստեան . Նեռն. || փ. enfant de —, որդի կորստեան . մարդն որ կորուսանէ զանձն եւ զայլս . || փ. եւ բ. lieu de —, կորստավայր . վայր՝ տեղի կորստեան :

Perdre, ն. կորուսանել , * կորսընցունել . on perd tout quand on perd un ami si fidèle (Corn.). — son bien, — գինչս , ընչաթափ լ. — le trône, la place. Les misérables n'ont rien à — (Boss.). || — Dieu, — զԱստուած . ոչ եւս վայելել ի շնորհս նորա , ոչ եւս հաւատալ ինա . || բ. vous ne perdez rien pour attendre, չկորուսանես ինչ սպասելովդ , * ուշանալն քեզ վնասակար պիտի չըլլայ , եւ հգն. պատժեացիս ըստ արժանեաց . *արժանի պատիժդ պիտի գտնես . croyez-moi, vous n'y perdez rien (La Font.).

2. փ. կորուսանել , *կորսընցունել . — les bonnes grâces de qn., — գշնորհս ումեք , * մեկուն աչքէն իյնալ . — sa réputation, — զհամբաւն. — son honneur, ses emplois, sa place, — զպատիւն, զպաշտամունս , զպաշտօնն . կամ անկանել ի պատուոյ , ի պաշտամանց , ի պաշտօնէ . — l'autorité, — զիշխանութիւն, անկանել յիշխանութենէ . — ses avantages. — son mari, ses parents, un bon domestique. — un bras. Il perdait son sang et ses forces (Fén.). — la santé. || — la vie, le jour, — զկեանս , անկանել՝ գրաւիլ ի կենաց, մեռանել . || — la tête, — զգլուխ , գլխատիլ , *գլուխն —, գլխատուիլ . եւ փ. անկանել ի մտաց , յիմարիլ , *խելագնալ. հն. — la raison. || ո. — la boule, S. **Boule.** || — le repos, le sommeil, — զհանգիստ , գրուն , անքուն , անհանգիստ լ. — patience, — զհամբերութիւն , անհամբեր լ., *համբերութենն —. — l'espoir, — զյոյս , անկանել ի յուսոյ , յուսակտուր լ. nous avons perdu l'espérance de le recevoir (Fén.), կորեաւ յոյս՝ անկալութիւն մեր ընդունելոյ զնա . — sa fierté, խոնարհիլ յամբարտաւանութենէ. il n'avait rien perdu de sa peine. || — en parole, S. **Parole.** || — haleine, S. **Haleine.** || — l'esprit, S. **Esprit.**

3. լսել . il a l'oreille dure, il perd une partie de ce qui se dit dans la conversation.

4. տեսանել . il était mal placé et perdait une partie du spectacle.

5. կտրնուլ ի մէտ , *հասկանալ . il sait l'arménien imparfaitement, et il perd une partie de ce qui se dit.

6. կորուսանել , * կորսընցունել . — son chapeau, son mouchoir. On lui perd tout, on lui égare tout (La Bruy.). || — qn., — qոք , * մէկն կորսընցունել . j'ai perdu mon maître à l'opéra. Ce chien a perdu son maître. || — qn., —՝ մոլորեցունել զոք , զարտուղի հանել , * մէկուն ճամբան կորսընցունել տալ . ce postillon nous a perdus. || — qn., — un chien, կամաւ — զոք , գշուն . il faut — ce chien.

7. կորուսանել , ոչ եւս ունել , *կորսընցունել , չունենալ . les arbres ont perdu leurs feuilles, տերեւաթափ՝ տերեւընկեց եղեն ծառք, *ծառերն տերեւնին կորսընցուցին . cette étoffe a perdu sa couleur, պատառոդ կորոյս զգոյն իւր՝ գունատեցաւ , *գոյնն կորսընցուց . ce présent perdit son prix par son abondance(Pasc.).

8. կորուսանել , ոչ եւս գիտել երթալ , հանել ի ձեռաց , *կորսընցունել, ձեռքէն հանել . — son chemin, son rang, etc. Le pilote a perdu sa route. Elle a perdu le sentier de la montagne. || փ. — la trace, les voies, le train d'une affaire, կորուսանել գիտութս գործոյ իրիք, *գործի մի հետքն —, ի'նչ վիճակի մէջ գտնուիլն չգիտնալ . || — du terrain, յետս նահանջել՝ ընկրկիլ , *տեղ կորսընցունել , ետ երթալ . փ.՝ յետս մնալ , * ետ մնալ . || — de vue, S. **Vue.** || փ. — le fil de son discours, կորուսանել գթել բանին , պրծանիլ բանին յուշոյ յիշատակաց , *խօսքին թելն՝ շարունակութիւնն կորսընցունել , մտքին ելլել . ||— le fil du discours d'un autre. — զթել բանից ուրուք , ոչ եւս առնուլ ի միտ , * ուրիշին խօսքին թելն կորսընցունել , ոչ եւս հասկանալ . || — pied, terre, * ոտքն գետնէն կորուիլ , չրին յատակն ոտքով չը գտնել , եւ փ.՝ անգիտանալ զո՛րն եւ գիարդն , * ուր ըլլալն , ի'նչ վիճակի մէջ գտնուիլն չգիտնալ .

9. նե. — terre, կորուսանել զցամաք , հետախաւալ հետանալ ի ցամաքէ , *ցամաքն կորսընցունել . || փ. եւ բ. — la carte, շփոթիլ մտաց , խառնիլ , այլ յայլմէ լ., *միտքն շփոթիլ , տակն ու վրայ ըլլալ .

10. կորուսանել , նաւակոծել , նաւաբեկել , նաւաբեկ առնել . — un bâtiment.

11. կորուսանել , վատնել , ծախել , * կորսընցունել , պարապ տեղ գործածել . — du temps, le temps, կորուսանել զժամանակ , ժամավաճառ լ., * ժամանակ կորսընցունել . || — l'occasion, S. **Occasion.** || բ. il y perd son latin, S. **Latin.** || փ. vous y perdez vos pas, զրաջան վատնակիս , ոչ յաջողեացիս ի գործդ .

12. կորուսանել , չշահիլ ; չյաղթել . — un procès, un pari. — la bataille, ի պարտութիւն մատնիլ , *պատերազմն —. || ne rien —, չկորուսանել ինչ , չկրել ինչ վնաս , չը տուժել . elle ne perd rien a être vue de près. || խ. կորուսանել , չշահիլ , *կորսընցունել . — les cartes. — cent francs. || փ. il joue à tout —, հա-

մակորոյս խաղալ, * բոլոր ունեցուածին վրայ կխաղալ.

13. կորուսանել, կորճանել, վնաս մեծ հասուցանել. le jeu le perd, խաղն կորճանէ զնա. — qn., վճարել զոք ի կորուստ, ի կորուստ մատնել զոք. on se perdrait en voulant — l'innocence (Mass.). Tu me perds. Son indiscrétion le perdra. || — qn. d'honneur, de réputation, կորուսանել՝ աղարտել՝ նշաւակել զպատիւ, զհամբաւ ուրուք, արկանել զոք ի պատուոյ, ի համբաւոյ, անուանարկ առնել զոք, *մէկուն պատիւն, համբաւն կորնչուցանել՝ ասել. vous me perdez. Tu me perds d'honneur (Volt.). || — auprès de qn., dans l'esprit de qn., հաննել զոք յաչաց ուրուք, *մէկուն աչքէն հանել, համարումն կորնչուցանել տալ. il a voulu me — auprès de vous (Corn.). Vous achevez de me — auprès d'elle.

14. կորուսանել, խանգարել զմիտս, ապականել զբարս, * գլխէ հանել. les mauvais exemples perdent les jeunes gens. Les passions qui ont perdu Salomon. Malheureux! voilà comme tu m'as perdu (Rac.). C'est vous qui m'avez perdu, դու ինքն եղեր պատճառ կորստեան իմոյ, * դուն կորստեանս պատճառ եղար. || — une femme, կորուսանել՝ մոլորեցուցանել զկին, * կին մի գլխէ հանել. comment l'amour, qui perd tant d'honnêtes femmes... (J.-J. R.). L'indigence et la séduction perdaient une fille modeste et sage. || — son âme, կորուսանել զհոգի իւր, դատապարտիլ, * հոգին կորնչուցանել.

15. կորուսանել, նշաւակել, անպատիւ առնել. vous alliez me —.

16. կորուսանել, Ճողոպ. — une mauvaise habitude.

17. կորուսանել, ապականել, խանգարել, խաթարել, *ասրել. la nielle a perdu les blés. La pluie a perdu cette robe, mon chapeau.

18. կորուսանել, հետախաղալ առնել, զուգախառնել. il faut — cette nuance dans les autres.

Perdre, ն. կորուսանել, չշահիլ, *կորնչուցանել. je suis charmé de mon prédicateur; vous avez bien perdu de n'être pas à son sermon (Fén.). || Ce marchand perd sur sa marchandise, կորուսանէ ի վերայ վաճառաց իւրոց, *իւր ապրանքին վրայ կկորնչուցանէ, գնածէն աւելի ածան կծախէ. il perd dans son commerce, * իւր առուտուրին մէջ կկորնչուցանէ, վնաս կկրէ. perdre tant sur une marchandise, sur un marché.

2. կորուսանել, չշահիլ ի խաղի, *խաղի մէջ կորնչուցանել. il perd, կորուսանէ, *կկորնչուցանէ. tu me fais —, կորուսանել տաս ինձ, * ինձ — կուտաս. || jouer à qui perd gagne, խաղալ ի կորուսանելն շահիլ, *խաղ մի խաղալ ուր ըստ օրինի կորնչուցուցողն կշահի, եւ փ.՝ շահիլ փոխանակ կորուսանելոյ, * կորուստ կարծուած բանի մի մէջ շահիլ, կորնչուցանելու տեղ շահիլ.

3. կորուսանել զգինն՝ զարժէս, առժել, *գինն՝ արժէքն կորնչուցանել, իյնալ. la rente a perdu. Ces valeurs perdent tant pour cent. Les grains, les fruits perdent en vieillissant. || փ. կորուսանել գյարգ, գիամբաւ. cet ouvrage a perdu. Cet homme a beaucoup perdu dans l'opinion, ի կարծիս հասարակաց կորոյս մեծապէս գյարգ իւր, ոչ եւս ի մեծի համարի է այրդ, *այդ մարդուն վրայ ոչ եւս այնչափ մեծ համարմունք կայ, հասարակաց կարծեաց մէջ շատ կորնչուցաւ. vous aviez gagné chez les paysans, vous perdez chez les beaux esprits (J.-J.R.). || Sa réputation perd chaque jour, օր քան զօր կորուսանի; գիամբաւ իւր, օր ըստ օրէ; անկանի՝ նուազի համբաւ նորա, * օրէ օր համբաւն կկորնչուցանէ.

4. կորուսանել զաստկութիւն՝ զգօրութիւն՝ զյատկութիւն, *յոռանալ, վատթարանալ, ի կորուստ մատնիլ. le vin perd en vidange. Ces fruits perdent à attendre. Chez les peuples misérables l'espèce perd et quelquefois dégénère (Montesq.),

5. նե. la mer perd, նուազի ծովն, *ծովն կ'իջնայ՝ կքաշուի. ծովուն ջրերն կքաշուին. || les marées perdent, խաղացք ծովու կորուսանեն զաստկութիւն իւրեանց, * մակընթացութիւնք եւ տեղատուութիւնք քանի կնթանան աստկութիւննին կը կորնչուցանեն. || un navire perd, կորուսանի; նաւն երբ միւսն յառաջի քան զայն. || Laisser perdre, Ճողոպ կորնչիլ, * Ճող տալ կորսուիլ. ne laisser rien perdre.

Se perdre, դ. կորնչիլ, կորուսեալ լ., * կորսուիլ. Dieu, aux yeux de qui rien ne se perd (Boss.).

2. կորնչիլ, ապառիլ, *կորսուիլ, հասնիլ. il y a des espèces qui se perdent. Les espèces qui se sont perdues.

3. կորնչիլ, ցնդիլ. l'odeur de cette liqueur, de cette essence s'est perdue.

4. կորնչիլ, եղծանիլ, չնչիլ. cette mode se perd. Cet usage se perd de jour en jour. Ce mot se perd. Cette acception s'est perdue.

5. կորնչիլ, խորասոյզ լ. les jours, les mois, les années se perdent sans retour dans l'abîme des temps (La Bruy.). Cette rivière se perd dans la terre, sous terre à tel endroit, երկրասոյզ լինի գետակդ յայս ինչ տեղւոջ, * այս ինչ տեղ գետին կմտնէ կկորսուի. cette rivière se perd dans les sables, աւազախիր լինի վտակդ. cette rivière se perd, va — dans tel endroit, dans un lac, etc. || Le chemin se perd en cet endroit, հետակորոյս՝ անել՝ անկոխ լինի ճանապարհդ յայս ինչ տեղւոջ, *ճամբան ասկէց առաջ չերեւար, հոս կվմնայ. || փ. les monarchies vont — dans le despotisme (Montesq.).

6. կորնչիլ, հետակորոյս՝ անհետ՝ չիք յաչաց լ. — dans la foule. Des montagnes qui se perdaient dans les nues (Fén.). Je me perds dans la foule et deviens invisible (C. Delav.). — dans les nues, dans les nuages, հետախաղալ կորնչիլ՝ ծածկիլ յամպս, *ամպերու մէջ կորսուիլ եւ փ. պատառախաս՝ խրթնախաս լ. || փ. — dans des digressions, յաբառուրեաւ զառաճանիլ, * չափազանց պատուհասներով գլխաւոր նիւթն մոռցուցանել տալ.

7. — *en,* յանգիլ, աւարտիլ. que vos ressentiments se perdront en discours (Rac.).

8. կորնչիլ, խառնիլ. les dix tribus se perdent parmi les gentils (Boss.). || Ces nuances, ces couleurs se perdent l'une dans l'autre.

9. կորուսանել՝ մոռանալ զանձն. — en Dieu, c'est s'oublier soi-même (Boss.). J'aimais à me perdre en imagination dans l'espace (J.-J.R.). Va te perdre dans la nuit des songes (Id.).

10. կորնչել, նաւաբեկ՝ նաւակոծ՝ ծովահոյն՝ ծովակուր՝ ծովասոյզ լ., քանդիլ. ce bâtiment s'est perdu sur une côte contre un rocher. La barque s'est perdue. Ils se sont perdus corps et biens. Il s'est perdu en mer, ծովակուր՝ ծովասոյզ՝ նաւաբեկ նաւակոծ եղեւ.

11. կորնչիլ, մոլորիլ, զարտուղի անկանիլ, * կորսուիլ, ճամբան չը գտնել. nous nous perdîmes dans le bois. — dans un labyrinthe.

12. փ. կորուսանել զանձն, անձնակորոյս լ., անձամբ զանձն ի կորուստ մատնել. il s'est perdu lui-même (Boss.). L'âme se perdra soi-même (Id.).

13. փ. կորնչիլ, այլ յայլմէ լ., շուարիլ, *անձրևիլ. notre imagination se perd dans cette pensée (Pasc.). Je me perdrais dans ces foules de règles (J.-J. R.). || Je m'y perds, չառնում՝ ինչ ի միտս. plus je sonde l'abîme, plus je m'y perds (Lamart.). || Ma tête se perd, անկանիմ ի մտաց, *խելքս գլխէս կ'երթայ.

14. մտախոհ՝ խորասոյզ լ. je me perds dans cette pensée (Sév.).

15. անձնակորոյս լ., անձամբ զանձն ի կորուստ մատնել՝ կորճանել. il se perd par ses dépenses excessives, par son luxe. Vous vous perdez, madame. Votre fils se perd. || Il joue à —, անձնակորոյս խաղալ, *կ'ըսուի երբոր մէկն իւր կեանքն, իւր հարստութիւնն, իւր պատիւն վտանգի մէջ դնէ. || — d'honneur, կորուսանել զպատիւ իւր, անպատիւ զանձն առնել, * իւր պատիւն կորնչուցանել. voulez-vous que pour lui je me perde d'honneur? (Corn.). || — dans l'esprit de qn., կորուսանել գյարգ՝ զհամբաւ իւր յաչս ուրուք, *մէկուն քով համարմունքն կորնչուցանել. elle se perdit pour jamais dans l'esprit du roi (Volt.). || — à crédit, à plaisir, de gaieté de cœur, վնաս անձին առնել անխորհրդաբար. c'est — de gaieté de cœur (C. Delav.).

16. կորնչիլ, կորուսանել զհոգին,

դատապարտիլ ի դժոխս. les grands ne pourraient ne — ni se sauver tout seuls (Mass.).

17. ի գունդվար խաղի (billard), կորնչիլ, *իւր գնդակն քսակին մէջ մտցունել կամ գնդասեղանէն դուրս ցատքեցունել.

Առ. à laver la tête d'un âne, d'un More, on perd sa lessive, կորուստ մոխրաջրոյ է լուանալն զգլուխ իշոյ, Մաւրիտանացւոյ, *կամապաշտի՝ անխելքի բան սովրեցունելու աշխատիլն՝ ջանքն կորսնցունել է. || qui quitte la partie, la perd, պարտ է մշտաջան հանապազորդել ի ձեռնարկըն, *ձեռք զարկած բանին պէտք է շարունակ աշխատիլ. || qui quitte sa place, la perd, որ Տողու զտեղին կորուսանի; զայն, *տեղն Տողողն կկորսընցունէ. ունեցածն չկորսընցունելու համար պէտք չէ Տողուլ:

Perdreau, ա. կաքաւիկ, կաքաւուկ. փոքրիկ կաքաւ, ձագ կաքաւու. une compagnie de —x. Manger des —x.

Perdrigon, ա. բ. ուրկումիլ. *տեսակ մի սալոր:

Perdrix, ի. Ե. կաքաւ «քէքլիք». la — cacabe, կըրկըջէ կաքաւն. — rouge, կարմիր —, կարմրակաքաւ. ին. **Lagopède**. — de mer, ծովակաքաւ. ին. **Giarole**. Compagnie de —, կաքաւատարմ. — grise, չիլ, գորշակաքաւ. մոխրագոյն —. || vin couleur d'œil de —, կլ. vin œil de —, S. **Œil**. || Linge à œil de —, S. **Œil**. || Œil de —, S. **Œil**.

Perdu,e, անց. **Perdre**իլ. կորուսեալ, *կորսուած. biens —s. Fortune —e. Un père —. Sans moi l'argent était — pour lui. Qui a — ses biens, ընչակորոյս. qui a — ses parents, ծնողակորոյս.

2. կորուսեալ, սպառեալ. le mastodonte est une espèce —e. Peuple —. || Fonds —s, S. **Fonds**.

3. զ. sentinelle —e, յառաջակաց պահանորդ, *Ջնաւմոյն սաստիկ մօտ դրուած. || enfants —s, S. **Enfant**.

4. կորուսեալ, ի դերեւ ելեալ. coup —, ցարուած կորուսեալ, վայրապարար արձակեալ, *փուճ տեղ նետուած. || faire flotter du bois à bois —, à bûche —e, արկանել փայտ յանհատագնաց գետակս ի ժողովել զնոսին ի բերանս նոցին. || ouvrage à pierres —es, à pierre —e, գործ՝ շինուած կորուստաբար, *կըսուի չըի մէջ շէնք շինելու համար խոշոր քարեր նետելուն. les fondations de cette digue ont été faites à pierres —es. || A corps —, բուռն զօրութեամբ, անխնայ. se jeter à corps — sur qn., dans la mêlée. || փ. յանդուգն, անխորհրդաբար. il se jette à corps — dans les entreprises les plus hasardeuses.

5. կորուսեալ, հետակորոյս՝ հետախաղաղ՝ անհետ՝ աներեւոյթ՝ չիք յաչաց լեալ. — dans la foule. || Ballon —, — օդապարիկ, *որ չուաններով բռնուած չէ. || puits —, ջրակորոյս ջրհոր, *որուն յատակն աւազ լինելով՝ ջուրն կկորսուի. || reprise —e, հետակորոյս հիւս «պէլեսիզ էօրմէ». faire une reprise —e, հետակորոյս հիւսել. || pain —, S. **Pain**. || Moulage à cire —e, մոմակորոյս կաղապարումն. *յորում մոմակերտ կաղապարն ինքնիրեն կ'աւրուի. ||pierre —e, հետակորոյս քար. || ն. cheville à tête —e, գլխակորոյս սեպ. || նկ. contours —s, հետակորոյս ծիրք, *որ յատակին հետ գրեթէ կվիանան.

6. կորուսեալ, հետաւոր, անշէն, անբնակ, *կորսուած, հաղորդակցութեան ճամբաներէ հեռու. pays —. Un quartier —. || փ. il me semble que je suis dans un pays — de ne plus traiter tous ces chapitres (Sév.).

7. կորուսեալ, վատնեալ, ծախեալ, *կորսուած. les plus beaux jours de la vie sont —s sans les amours (Quinault). || C'est un temps —, կորուստ ժամանակի է. || salle des pas —s, S. **Pas**.

8. կորուստեալ, վայրապար, անօգուտ, զուր, *կորսուած. et j'ai pitié de voir tant de bonté —e(Corn.). Il n'y avait rien de — dans sa conversation (Hamilt.). ||C'est peine —e, զուր ջան է. || — pour, անօգուտ. cet exemple est — pour vous. La voilà —e pour moi (Marivaux). || Moments —s, heures —es, անգրաղ ժամանակք, ժամք, ժամանակ՝ ժամք պարապոյ, *պարապ առեն. à vos moments —s, ի պարապոյ ժամանակդ, ի ժամս պարապոյդ., *պարապ առեններդ. je vous irai voir à vos heures —es, à quelqu'une de vos heures —es, dans un de vos moments —s. || C'est du bien —, անօգուտ բարիք են. *կ'ըսուի երբոր վայելել չգիտցողին բարիք հասնի. lire des vers devant des gens qui n'ont ni goût ni oreille, c'est du bien —.

9. կորուսեալ, տարեալ. յաղթեալ, *կորսուած, յաղթուած. bataille —e.

10. կորուսեալ. homme — de dettes, այր — պարտիւք, *պարտքի տակ փտած. — de crimes, ոճրագործ, եւս homme extrêmement — de conscience, այր կարի անխիղճ. — de débauche, անառակ, ցոփ, լկտի, խննէշ. je suis —, վա՛յ ինձ, վճարեալ է վասն իմ, *բանս լմնցած՝ րուսած է. un homme — dans l'estime publique, այր անարգ՝ անուանարգ. homme — d'envie, այր նախանձաբեկ. || — auprès de, — dans l'esprit de, կորուսեալ, անարգեալ յաչս, ի միտս ուրուք, *մէկուն քով համարմունքն կորսնցուցած. je me crus — auprès d'elle. Il fut — dans l'esprit de la reine, կորոյս զյարգ իւր ի միտս դշխոյի. || être — d'honneur, de réputation, կորուսանել զպատիւ, զհամբաւ. || — de goutte, de rhumatisme, կորուսեալ՝ վարակեալ ոտ-

նացաւով, յօդացաւով, որոյ խանգարեալ է առողջութիւն ոտնացաւով, յօդացաւով. depuis longtemps elle fut —e d'écrouelles (Duclos). || Un homme —, այր կորուսեալ՝ անյոյս, *որուն առողջանալուն յոյս չկայ. il a une attaque d'apoplexie; c'est un homme —. || Un homme —, այր կորճանեալ՝ անինչ՝ Ջրուառ. ils me comptèrent comme un homme — qui ne pouvait pas aller loin (Regn.).

11. անառակ, լկտի, յայրատ, ցոփ, խննէշ. un homme —, այր —. Une femme —e. Des filles —es. Une jeunesse —e.

12. յիմարեալ, խելակորոյս. c'est une tête —e, այր — է, *խելքն կորսընցուցած է.

13. կորուսեալ, անդարման, անճար, անճարակ. tout est —, ամենայն ինչ կորուսեալ է, չիք եւս ճար եւ ճարակ, *ամէն բան կորսուած է.

14. կորուսեալ, համակեալ, խորասուզեալ. — dans la douleur (Montesq.). — dans cet abîme de pensées désolantes (Ségur.)

15. ա. comme un —, իբրեւ այր խելակորոյս, *խելքն կորսնցուցածի պէս, բոլոր ուժովն. rire, crier, courir comme un —.

Առ. ce qui est différé n'est pas —, յապաղեալն չէ կորուսեալ, *ուշացուած բանն կորսուած չէ. ||un bienfait n'est jamais —, անկորուստ են բարիք, վաղ կամ անագան վարձատրին. || pour u—, deux retrouvés, կամ deux recouvrés, միոյ կորուսիլոյն կրկին գտեալ, միոյ կորստեան կրկին գիւտ. *կըսուի երբոր կորսուածն կրնայ դիւրաւ փոխանակուիլ:

Perdurable, ած. հ. մշտատեւ, մշտնջենաւոր:

Perdurablement, մ. մշտնջենաբար:

Père, ա. հայր «փէտէր, պապա». un bon —, — բարի. un — tendre, գորովագութ՝ որդեգորով՝ որդեսէր —. honorer, respecter, aimer son —. Le cœur, la tendresse, l'amour d'un —, սիրտ, գորով՝ գութ, սէր հօր. petit —, հայրիկ. mon petit —, հայրիկդ իմ, հայրիկս. appeler son —, հայրակոչ ը., *—ն կանչել. qui aime son —, հայրասէր. qui déteste, hait son —, հայրատեաց. persécuter son —, հայրահալած ը., *իւր —ն հալածել. qui méprise son —, հայրանարգ, հայրանարգու, *իւր —ն անարգող. qui trompe son —, հայրախաբ, *իւր —ն խաբող. qui ressemble à son —, հայրանման, համահայր, համհօրայր. *հօրն նմանող. qui a le caractère de son —, հայրաբարոյ, *հօրն բնաւորութիւն ունեցող. qui a le nom de son —, հայրանուն, *հօրն անունն ունեցող. qui lève la main sur son —, հայրազեղծ, *հօրն ձեռք վերցունող. qui étrangle son —, հայրախեղդ, *—ն խղդող. qui tue son —, հայրասպան. qui égorge son —, հայրախողխող, հայրախոշոշ. qui a les soins d'un —, հայրախնամ. qui tourmente son —, հայրատանջ. qui

désire son —, հայրապաշտաք. cultivé par son —, հայրամշակ. donné par son —, հայրընատուր. transmis par son —, հայրենաւանդ. des entrailles de —, աղիք հօր՝ հայրական՝ հայրագութ. qui a trahi son —, հայրաններգ. il faut obéir à son —, պարտ է հնազանդել հօր. être — de plusieurs enfants, լինել — բազում որդւոց, բազմորդի՝ բազմազաւակ լ. je voue à votre fils une amitié de — (Rac.). A Rome, les —s avaient droit de vie et de mort sur leurs enfants (Montesq.). || — naturel, բնական —. *կնոջէ հետն չկարգուած կնոջմէ զաւակ ունեցողն. || — légitime, օրինաւոր —. օրինաւոր ամուսնութեամբ զաւակ ունեցողն. || — putatif, հայրաթիւ, համարեալ՝ կարծեցեալ —. || — adoptif, հայրագիր, հոգեհայր. || — du roi, արքայահայր, Թագաւորահայր. || — du père, հօրահայր. || — de la mère, մօրահայր. || être, demeurer —, — լ., հայրանալ, հայրաբար գործել՝ խօսել. || de — en fils, որդի ի հօրէ, *որդւոց որդի. ils sont notaires de — en fils. || Ses — et mère, ծնողք, *հայրն ու մայրն, ծնողքն. || — de famille, հայրորդի, տանուտէր, *որդոց՝ ընտանեաց տէր. c'est un bon —, un vrai — de famille. En bon — de famille, իբրեւ հայր որդեսէր. vivre en — de famille. || Grand-père, S. **Grand-père.** || ը. ասի երբեմն **Père grand** փոխանակ **Grand-père**ի. || en —, comme —, հայրաբար, հայրօրէն, հայրապէս, իբրեւ զհայր, *հօր պէս. il s'est conduit en vrai —, * ճշմարիտ հօր մը պէս վարուեցաւ. aimer comme son —, իբրեւ զ— իւր սիրել. || de —, d'un —, հօր, հայրական, հայրենի, հայրաբուն.

2. հայր. le — de mon cheval.

3. — nourricier, S. **Nourricier.**

4. — noble, հայր գուսան, *հայր ձեւացող դերասան. jouer les —s nobles.

5. հայր. գլուխ սերնդոց, ազգաց. notre premier —, Adam. նախահայրն մեր Ադամ. le — des fidèles, des croyants, Abraham, —ն հաւատոց՝ հաւատացելոց Աբրահամ. || nos —s, հարք, նախահարք, նախնիք մեր. telle était le coutume de nos —s. J'irai pleurer au tombeau de mes —s.

6. Dieu le —, le — éternel, հայրն Աստուած, հայրն յաւիտենական. le — céleste, հայրն երկնաւոր. || le — des miséricordes, des lumières, notre —, հայրն ողորմութեանց, լուսոյ, — մեր, Աստուած. || le — du mensonge, le — du mal, հայր սուտեան, չարութեան.

7. դց. հայր. je consacrerai ce temple au — Bacchus (Saci). || քՁ. le — du jour, հայրն տուընջեան, արեգակն. || le — du vin, Bacchus, հայրն գինւոյ, Բաքոս. ô Bacchus, ô — des bons vins.

8. փ. հայր, բարերար. cet homme est le — des pauvres, — աղքատաց է այդ, *այս մարդն աղքատաց հայրն է. être le — du peuple, լինել հայր ժողովրդեան. Louis XII fut le — du peuple.

9. հայր, ստեղծիչ, գոյակ, հիմնադիր. Socrate fut le — de la philosophie morale. Hérodote est le — de l'histoire. Æschyle est le — de la tragédie. || երբ *père de*... է մականուն, դնի գլխագիր. Cicéron fut appelé le Père de la patrie, Հայր հայրենեաց կոչեցաւ Կիկերոն.

10. փ. հայր, սկիզբն, ծագումն, պատճառ. le travail est souvent le — du plaisir (Volt.).

11. Les —s conscrits, կլ. les —s, S. **Conscrit.**

12. հայր, տիտղոս անդամոց միաբանութեանց եւ վանաց. les —s capucins. Le — un tel, հայրն . . . || առ համառօտութեան գրի եզ. **P.** եւ յ. **PP.**

13. — spirituel, հոգեւոր —, հայր խոստովանութեան, խոստովանահայր.

14. le saint—, notre saint—, notre très saint—, le — des fidèles, սուրբ —, սուրբ —ն մեր, ամենասուրբ —ն մեր, —ն հաւատացելոց. պապն. || ասի եւս notre saint-père le pape, սուրբ հայրն մեր. || ի խօսելն կամ ի գրելն առ նա ասի. très saint—, ամենասուրբ հայր.

15. les —s de l'Eglise, կլ. les —s, հարք եկեղեցւոյ, կլ. հարք. վարդապետք Եկեղեցւոյ. les —s grecs կամ les —s de l'Eglise grecque հարք եկեղեցւոյն Յունաց. les —s arméniens կամ de l'Eglise arménienne, հարք Հայաստանեայց եկեղեցւոյ. les —s latins կամ de l'Eglise latine, լատին հարք կամ հարք լատին՝ լատինական եկեղեցւոյ. || les —s du désert, հարք անապատին, անապատականք, ճգնաւորք. la vie des —s du désert, վարք հարանց.

16. les —s du concile, հարք ժողովոյ, *ժողովոյն ներկայ գտնուող եպիսկոպոսք.

17. հայր, քահանայ, վարդապետ. mon —, mon révérend —, տէր հայր, արժանապատիւ՝ գերապատիւ հայր.

18. փ. եւ ը. հայր. ստորին կարգի մարդ. dites donc, — Mathurin. Bonjour —. || ո. un — la joie, այր ծայրաժու՝ զուարճամիտ. || un — aux écus, այր բազմարծաթ, *շատ ստակի տէր. ce gros — aux écus. || Un — douillet, այր փափկավար՝ փափկակեաց՝ փափկասուն. || un gros —, այր՝ մանուկ գիրապարար, *գիրուկ մարդ՝ տղայ: [դեհ:

Pérégrin,e, ա. պանդուխտ, նիզ-
Pérégrinant, Pérégrinateur, ա. պանդուխտ, նիզդեհ:

Pérégrination, ի. պանդխտութիւն, նիզդեհութիւն:

Pérégriner, չ. պանդխտանալ, պանդխտիլ, նիզդեհանալ, նիզդեհիլ:

Pérégrinité, ի. պանդխտութիւն, նիզդեհութիւն, օտարութիւն. || vice de —, թերութիւն —ենան. անձնեհաւատութիւն յառաջ եկեալ յօտարութենէ:

Péreirine, ի. ազ. պերէիրին, դառնանիւթ:

Péremption (բանիսիոն) ի. իգ. եղծադատ, դատաջնջումն. ջնջումն դատի յընդհատուածնէ ժամանակի. il y a — d'instance, lorsque les parties ont laissé écouler trois ans entiers, sans poursuivre les procédures commencées.

Péremptoire (փէբանիթուար) ած. իգ. եղծադատ, դատաջինջ. exception —. 2. ջնջիչ, եղծիչ, կարկիչ, բացարձակ. raison, argument, réponse —. Des preuves —s.

Péremptoirement, մ. վճռաբար, հաստատ բանիւք, հաստատուածաբ. répondre —.

Pérenne (փէրէն) ած. ո. տարեւոր, տարեկան, տեւական, մշտատեւ. les cultures —s. || Une source —, մշտակն, աղբիւր մշտաբուխ՝ մշտահոս. un arbre à feuillage —, ծառ մշտատերեւ՝ մշտասաղարթ:

Pérennibranches (փէրէնիպրանշ) ա. յ. սբ. կ. մշտախոխիկք. *որոց խոխիկն կդիմանայ բոլոր կեանքն:

Pérennité (փէրէնիթէ) ի. ո. մշտատեւութիւն, հանապազորդութիւն. la — des phénomènes périodiques de la vie végétale.

Péréquation (փէրէքուասիօն) ի. հաւասարաբաշխութիւն. la — de l'impôt.

Péreskia, ա. բ. պերեսկի, պերեսկենի. ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ կաղենայից (cactées).

Pérézie, ի. բ. պերեզի, պերեզենի. ազգ տնկոյ.

Per fas et nefas (փէր ֆաս է նէֆաս) լ. մ. ամենայն հնարիւք, *ամենայն հնարքով. triste succès que celui qu'on obtient — (Picard).

Perfectibilité, ի. կատարելականութիւն. կարողութիւն կատարելագոյն լինելոյ. — indéfinie de l'homme (Turgot). La — humaine (Mirabeau). La — constante de l'esprit.

Perfectible, ած. կատարելական, կատարելագործելի. l'homme est un être —. Tout homme est —.

Perfection (սիօն) ի. կատարելութիւն, կատարումն, աւարտ. cet édifice approche de sa —. 2. կատարելութիւն, անթերութիւն. la — chrétienne, քրիստոնէական կատարելութիւն. se porter à la —, առ կատարելութիւնն ի վեր ընթանալ. atteindre, arriver, tendre à la —, հասանել, ժամանել, դիմել, ձգտիլ; նկրտիլ ի —. mener à la dernière —, ածել ի ծայր՝ ի ծագ կատարելութեան. la — même, ամենակատարութիւն. il faut chercher la — dans tout ce qu'on fait. Ma santé est d'une — que je souhaite à la vôtre (Sév.). Le comble, le faîte, le sommet de la —, ծագ կատարելութեան. s'approcher de la —, մերձենալ ի —. chercher la —, ի խնդիր լ. —ենան, *—ենան եռանդ լ. acquérir son dernier degré de —. La — des ressorts

du corps humain. || En —, dans la —, à la —, կատարեալ, կատարելապէս, քաջիկ. il a en — le don de décrire et de contrefaire (Balz.). Cet ouvrier travaille en —. Elle danse, joue en —. Ce comédien joue dans la —. Il dansa d'une — qui ne se peut représenter (Sév.). 3. յ. կատարելութիւնք, բարեմասնութիւնք, ձիրք. ils comptent les défauts pour des —s (Mol.). Être orné, doué de toutes sortes de —s, de toutes les —s. Posséder toutes les —s, avoir de grandes —s. Quelle est la — qui lui manque? Les —s divines, աստուածային —ք.

Perfectionnable, ած. կատարելագործելի:

Perfectionnant, e, ած. կատարելագործ, կատարելագործիչ:

Perfectionné, e, անց. կատարելագործեալ, կատարելագործ. ouvrage, instrument —. Machine —e. Esprit —. Mœurs —es. Civilisation, société, langue —e.

Perfectionnement, ա. կատարելականութիւն, կատարելագործումն, կատարելութիւն. le — d'une machine, des arts et des sciences, de la langue française, de l'esprit humain. — utile, prompt, lent, sensible. Favoriser, hâter le —. Il travaille au — de sa machine. — social. On a apporté un grand nombre de —s aux lois. L'industrie doit à la science de nombreux —s. || Brevet de —.

Perfectionner, ն. կատարելագործել, կատարել, ի կատարումն ի կատարելութիւն ածել, լնուլ զինքին. — une invention, une machine, un ouvrage, des instruments aratoires, les constructions navales, le mécanisme d'une montre, la mécanique, les arts et métiers, l'horlogerie, la typographie, la peinture, la musique, la chimie, la médecine. 2. փ. —, բարգաւաճել, ի բարգաւաճումն ածել. — les institutions politiques et sociales d'un peuple. La fin de l'histoire est de — la vie civile (Fléch.). — le goût, la raison, le jugement, le caractère, les mœurs. — son goût, son style par l'étude, par le travail, par la lecture. La lecture des bons livres perfectionne l'esprit. La fréquentation des honnêtes gens perfectionne les mœurs. On peut — la nature, mais il est impossible de la détruire.

Se perfectionner, դ. կատարելագործել, կատարելանալ, գալ ի կատարելութիւն՝ բարգաւաճիլ, * կատարելագործուիլ. les arts, les sciences se sont bien perfectionnés. La civilisation, l'humanité entière, l'esprit, la raison se perfectionne. Les mœurs se perfectionnent. Ce jeune homme s'est bien perfectionné par la fréquentation de gens de bien. — dans un art, dans une science.

Perfectionneur, ա. կատարելագործիչ, կատարելագործող. — d'un système.

Perfectionniste, ա. կատարելագործական. աղանդաւոր յԱմերիկա:

Perfectissimat, ած. ից. ամենակատար:

Perfectissime, ած. ից. ամենակատար:

Perfide, ա. նենգաւոր, դրժող, դժրող, դրուժան, դրժադաւ, դրժրամիտ, ուխտադրուժ, հաւատադրուժ. un ami, un homme, une femme, un peuple, une nation, un amant —. Ce — ennemi. — serviteur, տիրաննիգ՝ տիրադրուժ ծառայ. Il lui a fait un tour bien —. Joie, silence, amour, sourire, zèle, action —. Après tant de —s serments. Des caresses, des bienfaits, des louanges —s. Me jurer d'une bouche — (Rac.). Le — intérêt. || Être — à qn., դրժող է., դրժել, դժրել ումեք, անհաւատարիմ է. ումեք. 2. գ. —. c'est un —, — ոք է. le — m'a trahi. Punir les —s. || ք. un petit —, նենգաւորիկ:

Perfidement, մ. նենգութեամբ, դրժանօք, դրժողաբար, դժրողաբար. agir, parler —. Il le livra — à ses ennemis. C'est en user bien —.

Perfidie, ի. նենգութիւն, նենգաւորութիւն, դրժանք, դժրանք, դժրումն, դժրողութիւն, դրժողութիւն, դրժութիւն, հաւատադրժութիւն, դաւ, չարաննիգութիւն. insigne, lâche, honteuse —. Quelle —! Faire une —. Il m'a fait mille —s, Être auteur, complice, victime d'une —. Tramer de noires —s. Soupçonner qn. d'une —.

Perfolié, e, ած. ք. ցողնապատ. feuilles —es, — տերեք. 2. մբ. տերեկերպ. antennes —es.

Perfolié.

Perforage, ա. ծակումն:

Perforant, e, ած. ծակիչ. 2. ք. բարձունս. plante —e. 3. մգ. ծակամուտ. muscle —. Artères —es.

Perforateur, trice, ած. ծակիչ, ծակող. tube —.

Perforatif, ive, ած. ծակիչ. trépan —.

Perforation, ի. ո. ծակումն. la — du tympan de l'oreille.

Perforatrice, ի. ծակող:

Perforé, e, անց. ծակեալ, շաղափեալ, ծակոտ, ծակնձափ, *ծակաձ:

Perforer, ն. ո. ծակել, շաղափել, *ծակ բանալ «տէլմէք»:

Performance, ի. փորձանք. *ձիու մի ձիրնձագարանին մէջ կրած փորձն:

Perfrigération (սիօն) ի. պաղում:

Péri, e, անց. կորուսեալ, վախճանեալ. âme —e. Ce nombre prodigieux de seigneurs du sang royal... —s sur un échafaud (Volt.). 2. կգ. ճայրաւարտ:

Péri, գ. պարիկ, պարակ, պայ «փէրի». la —. Des —s je suis la plus belle (V. Hugo).

Péri... նմ. յն. որ նշանակէ շուրջ. շրջա... պար, պարա...

Périanal, e, ած. շրջանրբան. *րբանի մօտ:

Périandrique, ած. ք. շրջառէջ. *առէջքն պատող. nectaires —s.

Périanthe, ա. ք. պարածաղիկ, ծաղկապատեան. արտաքին պատեանք ծաղկի. կն. **Enveloppe florale.**

Périanthé, e, ած. ք. պարածաղկեայ, պատենաւոր, *պարածաղիկ ունեցող. fleur —e.

Périapte (փէրիափթ) ա. յն. հխ. հմայեակ «համայիլ»:

Périartérite, ի. ախ. պարաշրջնչերակաբորբ, շրջաշնչերակատապ:

Périarticulaire, ած. մգ. շրջայօդուածառ. muscles —s.

Périblaster, ա.կ. շրջատող. ազգ եքինեաց:

Périblépharé, e, ած. կ. շրջարտեան. * կրտուի ճայրերնին արտեւանք (cils) ունեցող մանրաճիներու (animalcules).

Périblepsie, ի. ախ. շրջահայեցութիւն. հն. **Circonspection.**

Péribole, ա. հխ. շրջապարսպ. շուրջանակի պարսպեզ զմեհենոք. le temple du Jupiter Olympien placé au milieu d'un —. Les premiers chrétiens avaient aussi des —s autour de leurs églises. 2. ճ. շրջավայր. *շինքին ու շրջափակին մէջտեղն. le — de la bourse de Paris est planté d'arbres.

Pérical, ա. ախ. ոտնուռ, ոտնոց:

Péricambium (օմ) ա. ք. շրջահիւզոն. **S. Cambium.**

Péricarde, ա. մգ. սրտակրանք, առագաստ սրտի. * սիրտն պատող Քաղանքաւոր պարկն:

Péricardique, ած. մգ. սրտակրանային:

Péricardite, ի. բժ. սրտակրանաբորբ, սրտակրանատապ. * բորբոքումն սրտակրանքի:

Péricardo-péritonéal, e, ած. մգ. սրտակրանափորամաշկային:

Péricarpe, ա. ք. շրջապտուղ, պտղապատ. * մսոտ մասն պտղոց որ պատէ զկուտս մինչեւ ցվերնամաշկն (épicarpe). 2. բժ. դաստակադեղ. *դաստակին վրայ դնելու սպեղանի:

Péricarpial, e, aux, ած. ք. շրջապտղական. tous les organes appendiculaires qui naissent sur le fruit sont péricarpiaux.

Péricarpien, enne, ած. մգ. շրջագաստակ, * դաստակին բոլորտիքն եղող:

Péricarpique, ած. ք. շրջապտղային:

Péricarpoïde, ած. շրջապտղակերպ:

Péricaustique, ի. եչ. պարագիծ:

Péricellulaire, ած. ք. շրջախուրշային:

Péricentrique, ած. ո. շրջակենդրոն. որ է շուրջ զկենդրոնաւ:

Périchèse (փէրիքէզ) ա. ք. շրջագէս. * մամռոց կոճունին տակն բուսած տերեւուկք:

Périchétial,e (փէրիքէսիալ) ած. ղ. շրջագիսական :

Périchondre (փէրիքօնտր) ա. բգ. շրջաճառ, աճառամաշկ. Քամանի աճառաց :

Périchondrite, ի. բժ. աճառամաշկաբորբ, աճառամաշկաառաջ. բորբոքումն աճառամաշկի :

Péricladе, ա. բ. շրջոտակ. *տերեաց կոճերան լայնալով վինչեւ ցօղան կամ ճիղերն տարածուիլն :

Péricladiens, ա. յ. կ. շրջոտակեանք :

Péricläse, ի. բ. շրջաբեկուիւն. 2. հբ. շրջաբեկ :

Périclinanthe կամ **Péricline,** ա. բ. շրջածաղկախիշտ. *բարդ ծաղկանց մէջ խումբ տերեւակաց :

Péricline, ա. հբ. հակաբար :

Périclitant, e, ած. գայթուտ, դիւրագայթ, անհաստատ, խարխուլ. entreprise, compagnie —e.

Péricliter, չ. լինել՝ կալ ի վտանգի, *վտանգի մէջ լ. votre fille peut —. Cette affaire périclite. Sa vie, sa fortune périclite. Ma créance ne devait pas — (Volt.). Il fait — mon honneur (Lesage), ի վտանգի կացուցանէ՝ ի վտանգ արկանէ զպատիւ իմ, *պատիւս վտանգի կդնէ՝ վտանգի մէջ կձգէ :

Péricolpite, ի. բ. համաբորբ, համատապ. բորբոքումն համոց :

Périconie, ի. բ. շրջափոշի. ազգ սնկոց. հն. **Céphalotrichion.**

Péricope, ի. հատուած, գլխակարգուիւն :

Péricorollie, ի. բ. շրջապսակեայք. դաս յորում բովանդակին տունկը որոց պսակն միաձերի շրջիգ (périgyne) է :

Péricrâne, ա. մգ. գանկամիզն. գանկապատ Քաղանձ :

Péricycle, ա. բ. շրջաշրջանակ :

Péricystite, ի. բժ. շրջափամփըշտաբորբ, շրջափամփշտատապ. բորբոքումն հիւսուածոյ պատելոյ զփամփշտիս :

Périderme, ա. բ. շրջամաշկ. *Քաղանձ որ ծառոց ոմանց կեղեւին արտաքին մասն կկազմէ :

Péridermique, ած. բ. շրջամաշկային. cellules —s.

Péridídyme, ա. մգ. երկտրամիզն. *երկտրիքն պատող Քաղանձ:

Péridídymite, ի. բժ. երկտրամզնաբորբ, երկտրամզնատապ. բորբոքումն երկտրամզնի :

Péridie, ի. բ. պերակ:

Péridine, ա. բ. շրջակ. ազգ լոռից : [կասերք :

Péridiniacées, ի. յ. բ. շրջա-

Péridiniées, ի. յ.բ. շրջակեայք:

Péridion կամ **Péridium** (օմ) ա.բ. պարտատակ. ընդհանուր պատեան յորում աճին տփակք (thèques) մանուց :

Péridiscal, e, ած. բ. շրջասկատատակ, *սկատատակն պատող :

Péridot, ա. հբ. ձիմաքար. հն. **Olivine.**

Péridoteux, euse, ած. ձիմաքարուտ :

Péridotite, ի. հբ. ձիմաքարիկ. ազգ բազալտի :

Péridrome, ա. ճ. շրջապատ. *շինի մի բոլորակն յաջկածոյ ճեմելի :

Péridromie, ի.մբ. շրջեակ. միջատ պատճառիւ :

Périégèse, ի. հն. երկրագրութիւն :

Périégète, ա. երկրագիր :

Périer (փէրիէ) ա. ար. ակիշ. *ծովի ճայըն անցուցած երկաթի կտոր, որով հնոցն կբացուի՝ հալած երկաթն դուրս վազցնելու :

Périérèse, ի. վ. շրջահատումն, շրջահատուիւն :

Périgame, ա. բ. շրջամուսն :

Périgée, ա. աս. երկրամերձակէտ, երկրամերձուիւն. մերձակէտ երկրի, երկրամերձ կէտ մոլորակաց. la lune est dans son —. 2. ած. երկրամերձ, մերձակէտ. la lune est au —, — է լուսին : [ծիւն :

Périgénèse, ի. բպ. շրջածնու-

Périgone, ա. բ. պերիգոն, ծաղկապատեան. պատեան սերմական գործարանաց ծաղկանց :

Périgone, ա. հբ. պերիգոն, պնդակատատ. ազգ սկատի :

Périgoniaire, ած.բ. պերիգոնային. fleurs —s

Périgraphe, ա. ար. շրջագիր :

Périgueux, ա. հբ. պերիգ, պերիգաբար. *կախուղ սեւ քար որ Գաղղիոյ Փէրիկէօ քաղաքին քովերէն կհանուի :

Périgyne, ած. բ. շրջէգ, շրջասեր. *սերմնաբանն պատող. corolles, étamines —s.

Périgynion (ժինիօն) ա. բ. շրջգաւերիկ. *բուսոց ոմանց սերմնաբանն պատող Քաղանձ :

Périhélie (փէրիէլի) ա. աս. արեւակէտ, արեւամերձ, արեւամերձուիւն. մերձակէտ արեգական, արեւամերձ կէտ մոլորակաց. une planète dans son —. Le temps du — des comètes est extrêmement court (Buff.). 2. արեւամերձ, մերձակէտ. cette planète est —. || S. **Aphélie.**

Périherniaire, ած. շրջաղէձափ. injection —. [կէտ :

Périjove, ա. աս. լուսնամերձամերձ

Péril (փիլ) ա. վտանգ «Քէֆիլիքէ». grand —. — affreux, évident, imminent, certain, douteux. Braver, affronter le —, les —s, դնել զկեանս իւր ի կշիռս, դիմագրաւ լ. վտանգաց, *վտանգն բանի տեղ չդնել. craindre, éviter, fuir le —. Se jeter à travers les —s. Échapper, se dérober, se soustraire au —. Se tirer, se sauver du —. Être en —, ի վտանգի լ՝ կալ. *—ի մէջ ըլլալ. ce malade est en — de mort. Sa vie est en —. Mettre en —, դնել արկանել ի —. se mettre en —, զանձն ի — արկանել, դնել զանձն ի —. courir un —, un grand —. Garantir du —, եթաշխատութիւ՝ պահել՝ պահպանել ի —է. exempt, affranchi du —, զերծ, ազատ ի վտանգէ, անվտանգ. sans —, անվտանգ, աննկեան. tomber en —. S'exposer au — de la guerre, դնել՝ արկանել զանձն ի վտանգ պատերազմի, դնել զանձն իւր ի զրկանեաւթան մարտի՝ պատերազմի. || au — de, aux —s de, վտանգաւ, վտանգօք, *վտանգով. au — de tout perdre. J'ai conquis votre cœur aux —s de ma vie (Corn.). Au — de mes jours, de ma santé, de ma fortune. Un — de ma vie. || p. faire une chose à ses risques et —s կլ. à ses —s, առնել զիմն վտանգաւ անձին, *բան մի ընել անկէց գալու վտանգն՝ վնասն իւր վրայ առնլով. || դտ. prendre une affaire à ses risques, —s et fortunes, յանձն առնուլ զգործ ինչ հանդերձ ամենայն վտանգօքն եւ վնասուք. || il y a — en la demeure, S. **Demeure.** 2. վտանգ, վտանգ կրթսանան. notre âme n'est plus en — (Boss.), հոգին մեր ոչ եւս է ի վտանգի՝ ի վտանգի կրթսանաւ. si la dot est mise en —, la femme peut poursuivre la séparation de biens (Code civil). 3. Un bâtiment est en —, ի վտանգի՝ ի վտանգի կրթանման է շինուածն. *կ'ըսուի երբ առնր մասերն մին կրթանումն կրսպառնայ : [մաշկ խեցեաց :

Périlithe, ի. կ. շրջաքար. կեղծ

Périlleusement, մ. վտանգաւ, վտանգաբար. il en est — malade (Sév.). Il traverse — la Loire.

Périlleux, euse, ած. վտանգաւոր, վտանգալից, վտանգագործ, վնասակար «Քէֆիլիքէլ». affaire, tentative, entreprise, attaque, défense, situation —euse. Poste, passage —. Très —, բազմավտանգ, վտանգալից. il est — de. ||Saut —, S. **Saut.**

Périlymphe, ի. մգ. շրջաւիշ. *ականջին մէջ գտնուող մէկ հեղուկ:

Périmammaire, ած. բժ. շրջբուսին. *առնքին քովերն եղած. inflammation —.

Périmé, e, անց. կորուսեալ զզօրութիւն. l'instance est —e.

Périmer, չ. դտ. կորուսանել զզօրութիւն, ոչ եւս լ. ընդունելի ի դատաստանի, *ոյժն կորանցունել, այլ ընդունելի չըլլալ. il a laissé — l'instance faute d'avoir continué les poursuites. =*Se* —, դ. —. l'instance se périmera.

Périmétral, e, ած. շրջաչափային. [le — de la terre.

Périmètre, ա. եչ. շրջաչափ.

Périmétrie, ի. եչ. շրջաչափութիւն : [կան :

Périmétrique, ած. շրջաչափա-

Périmétrite, ի. բժ. շրջարգանդաբորբ, շրջարգանդատապ. բորբոքումն փորամաշկի որ կից է արգանդի :

Périmorphose (փէրիմօրֆոզ) ի. կ. Քրթահատանափոխ, Քրթահատանափոխութիւն. կերպարանափոխութիւն Քրթոյ (chenille) ի հատենակ (chrysalide). [շրջադնդեր :

Périmysium (միզիօմ) ա. մգ.

Périnéal,e, aux, ած. մգ. սրբանային. les tissus périnéaux. Artère —e.

Périnée, ա. մգ. սրբանակ. *սրբանին եւ ամոթոցքին մէջ եղած միջոցն :

Périnéocèle, ի. սրբանականլուծն. անկումն սրբանակի (périnée).

Périnéorrhaphie, ի. վ. կարսրբանակ :

Périnéphrite, ի. ախ. շրջերիկամնաբորբ, շրջերիկամնաատալ :

Périnéphritique, ած. բժ. շրջերիկամնաբորբային :

Périnèvre, ա. մգ. շրջաջիլ :

Perinopterus (իս) ա. Թ. արջնանգղ . անգղ սեւագոյն :

Périodate, ա. տգ. գերիոդատ, գերմանիշատ :

Période, ի. աս. շրջան, շրջաբերութիւն, բոլորումն աստեղաց .. la — solaire, lunaire. La — de Vénus. La terre fait sa — en 365 jours et quart. La lune fait sa — en 29 jours et demi. 2. շրջան (ժամանակի) . — julienne, յուլեան շրջան . || —s géologiques, երկրաբանական շրջանք . || փ. les grandes —s de l'histoire. Fermez la — de révolution, ouvrez la — légale (V. Hugo). 3. բժ. շրջան. ժամանակ աստիճանաց հիւանդութեան . la pneumonie est dans la — d'augmentation, de déclin. || — d'incubation, շրջան ծխամած . || —. ժամանակ դարձի ջերման «սրծմա նէվրկէի». 4. փ. շրջան, պարբերութիւն . — à deux, à trois membres. La — est longue. Que ne lui laissez-vous finir sa — ? (Rac.). || — carrée, քառակուսի —, *չորս ու հաւասար անդամների կազմած —. || — musicale, — երաժշտական . բազմանդամ եռաժշտական . 5. ա. շրջան, կառաք, ճագ, ճայր, կէտ, վախճան, սահման . Cicéron a porté l'éloquence à son plus haut —. Le plus haut — de la gloire. Il est au plus haut — de la gloire. Le dernier — de la vie.

Périodicité, ի. շրջանաւորութիւն, պարբերականութիւն . la — des comètes, d'un ouvrage. 2. բժ. —. la — des maladies.

Périodique, ած. շրջանաւոր, պարբերական . des vents —s. Le mouvement des planètes est —. 2. Քր. պարբերական . fraction —. 3. բ. պարբերական . *որ որոշեալ ժամանակ կրացուի ու կգոցուի . fleur —. 4. բժ. պարբերական, շրջանաւոր . maladies —s. Les fièvres intermittentes sont des maladies —s. 5. Ouvrage —, պարբերական գործ՝ երկ . *որ որոշեալ ժամանակին կիրատարակուի . les journaux sont des ouvrages —s. || Écrivain —, — մատենագիր . || la presse —, — մամուլ . revue —, պարբերական հանդէս, պարբերաթերթ, պարբերագիր . 6. շրջանապատոյտ, շրջանալից. style —.

Périodique, ած. տգ. գերմանիշային . acide —, գերմանշաթթու :

Périodiquement, մ. պարբերաբար, պարբերապէս . les planètes se meuvent —. Ce recueil paraît —. 2. շրջանապատոյտ բանիւք. parler —.

Périodiste, ա. պարբերագիր :

Périodontite, ի. բժ. առամնայատոյց, շրջատամնաբորբ, շրջատամնատալ . բորբոքումն առամնապատ Քաղանթի :

Périodure, ա. տգ. գերմանիշատոր, գերիոդատոր . *ամենէն աւելի մեծ քանակութեամբ իոդ ունեցող բաղադրութիւն :

Périœciens (փէրիէսիէն) ա. յ. շրջաբնակք . *բնակիչք երկրի որ իրարմէ 180 աստիճան երկայնութեամբ հեռու են, բայց նոյն լայնութեան մէջ կգտնուին, այնպէս որ երբ ոմանց կէսգիշեր է, միւսոց կէսօր է. 2. ած. շրջաբնակ. les peuples —s.

Périœsophagite, ի. բժ. շրջատանգաբորբ, շրջատանգատալ. բորբոքում շուրջ զտանգաւ :

Périole, ի. բ. բրդիր . ազգ սընկոյ :

Périople, ի. անբ. կնդակամիզն. *կենդանեաց ոտքին ըղունգն պատող մաշկ :

Périorbite, ա. մգ. կապճամիզն. *ակնակապիճն պատող մաշկ :

Périorthogone, ած. հբ. շրջուղանկիւն :

Périostal, e, ած. բժ. ոսկրամիզային :

Périoste, ա. մգ. ոսկրամիզն, ոսկրաՔաղանՔ . *ոսկրն պատող բազմաՔել Քելամեա մաշկն :

Périostéophyte, ա. բժ. ոսկրամըղնատունկ :

Périostéotomie, տ. **Périostotomie**.

Périostique, ած. բժ. ոսկրամըղնային :

Périostite, ի. ախ. ոսկրամզնաբորբ, ոսկրամզնատալ, բորբոքումն ոսկրամզին :

Périostomie, ի. վ. ոսկրամզնահատումն. հատումն ոսկրամզան (périoste).

Périostose, ի. բժ. ոսկրամզնայատոյց . *ոսկրամզին ուռիլն :

Périostraque, ա. կ. խեցամիզն. *խեցեմորթներն պատող մաշկն :

Périovulaire, ած. մգ. շրջաձուիկ . *ձուիկն պատող :

Péripatéticien, enne, ած. ճեմական, պերիպատետիկեան . *Արիստոտելի վարդապետութեան հետեւող . philosophie —enne. || ա. —. un —. Les —s.

Péripatétique, տ. **Péripatéticien**.

Péripatétiquement, մ. ճեմականօրէն . — parlant, — խօսելով :

Péripatétisme, ա. ճեմականութիւն . պերիպատետիկեան՝ ճեմական փիլիսոփայութիւն :

Péripétale, ած. բ. շրջաՔերՔ :

Péripétalie, ի. շրջաՔերՔեայք :

Péripétie (պի) ի. իրադարձութիւն, յեղափոխութիւն . յանկարծադէպ փոփոխումն բախտի ... la — est bien amenée dans cette pièce. Les —s de la vie, d'un voyage.

Périphérie, ի. եչ. շրջաբերութիւն, պարաբերութիւն, շրջաբերք . 2. շրջապատ, շրջանակ :

Périphérique, ած. շրջաբեր, շրջաբերաձեւ :

Périphore, ա. բ. շրջակիր :

Périphrase, ի. շրջաբանութիւն . dire, employer une —. La messagère du printemps pour l'hirondelle est une —. Parler par —s, շրջաբանել . User des —s. || հն. **Circonlocution**.

Périphraser, չ. շրջաբանել . allons au fait, je n'ai pas le temps de —.

Périphraseur, ա. շրջաբանող :

Périphrastique, ած. շրջաբան, շրջաբանական . style —. 2. բ. շրջաբանական :

Périphylle, ած. բ. շրջատերեւ :

Périplanète, ի. մբ. շրջաՔափառ . միջատ ինչ :

Périple, ա. հխ. շրջանաւութիւն. *նաւարկութիւն ծովու՝ ծովեզերքի բոլորտիքն :

Périploca, ա. բ. շրջաիլեւ . ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ ասկլեպեացց (asclépiadées).

Périplocées, ի. յ. բ. շրջաիլեւեայք . ցեղ տնկոց ի տոհմէ ասկլեպեացց :

Périploque, ի. բ. մետաքսածառ, մետաքսափայտ . կոչի եւ **Arbre à soie** կամ **de soie, Bois de soie**.

Péripneumonie, ի. բժ. տ. **Pneumonie**.

Péripneumonique, ած. տ. **Pneumonique**.

Péripode, ա. բ. շրջոտն . պատուկ (involucre) մատոց :

Péripolaire, ած. շրջաբեւեռ :

Périproctite, ի. բժ. Քափանաբորբ, Քափանատալ . բորբոքումն Քաղանթի Քափանի (rectum).

Périptère, ած. եւ ա. Ճ. սիւնապատ . la Bourse de Paris est un —.

Périr, չ. կորնչիլ, ի կորուստ գնալ՝ մատնիլ, *կորուիլ . tout périra. Les corps peuvent changer, mais ils ne peuvent pas — (Malebr.). Son nom ne périra pas. || Faire —, կորուսանել, *կորնցուցանել . || փ. le Psalmiste a dit qu'à la mort périront toutes nos pensées (Boss.). 2. կորընչիլ, կործանիլ, բնաջինջ՝ անհետ լինել . que d'empires ont péri ! 3. կորնչիլ, մեռանիլ . — sur un champ de bataille. Les Troyens ont péri. — par le glaive, սրոյ Ճարակ եղեն. || faire —, մեռուցանել, սպանանել, սատակել. faire — dans les supplices, կատարամահ սպանանել . || փ. — d'ennui, մեռանիլ առ ձանձրութեան, անհնարինս ձանձրանալ, *ձանձրութենէ մեռանիլ . || à —, մինչեւ ի մեռանիլ, ցմահ, անհնարինս, *մեռնելու չափ, խիստ սաստիկ . nôtre maître est sombre à —. S'ennuyer à —. 4. կորընչիլ, նաւակոծ՝ նաւաբեկ՝ ծովասոյզ լինել՝ ընկղմիլ . la flotte entière a péri. Le navire périt corps et biens, կորեաւ՝ ծովասոյզ եղեւ՝ ընկղմեցաւ նաւն հանդերձ նաւաստեօք . 5. կորընչիլ, կործանիլ, յոռնալ, ի կործանումն անկանիլ, անչքանալ . les maisons inhabitées périssent. || փ. la liberté périt par la licence. 6. կորընչիլ, ի զուր վատնիլ, *կորուիլ, փճանալ . ne laissez rien —. 7. իգ.

ին. **Périmer.** Il a laissé — son appel. 8. փ. կորնչիլ. périsse mon cœur, périsse mon espoir, plutôt que ma main porte un crime si noir! (Corn.). Périssent ces jalousies fatales qui rendent les hommes ennemis des hommes (Montesq.).

Périrectal, e, աճ. բժ. շրջաձագիան. abcès —.

Périscélide (փէրիսէլիտ) ի. հխ. բարձապանիկ:

Périsciens (փէրիսիէն) ա. յ. աշ. շրջաստուերք, շրջաստուերեանք. բնակիչք առուցեալ գօտեաց:

Périscope, ա. շրջադէտ:

Périscopique, աճ. շրջադիտական, շրջատես. verre —, — ապակի:

Périsperme, ա. բ. շրջասերմն, սերմնամաշկ. հն. **Épisperme.**

Périspermées, ի. յ. բ. շրջասերմնեայք:

Périspermé, e, աճ. սերմնամաշկաւոր. graine —e.

Périspermique, աճ. սերմնամաշկային:

Périsplénique, աճ. բժ. շրջաներդային:

Périsplénite, ի. բժ. շրջաներդաբորբ, շրջաներդատապ:

Périspomène, ա. բ. յն. յարատարոյկ. վերջին վանկին վրայ սրտոյկ ունեցող:

Périspore, ա. բ. շրջասպոր.

Périsporiacées, ի. յ. բ. շրջասպրճասերք. սոճիի անկոց ի կարգէ տկասնկոց (ascomycètes).

Périsporiées, ի. յ. բ. շրջասպրճեայք. ցեղ անկոց ի սոճիէ շրջասպրճասերից:

Périsprit, ա. ոգեակ (ըստ ոգեհարցից spirite).

Périssable, աճ. կորստական, կորստաթառն. un bien —. Quelle folie de sacrifier une éternité à une vie —! Quitter sans regret un monde —. Les richesses de ce monde sont —s (Volt.). Tout ici-bas est —.

Périssant, e, աճ. կորուսանելի:

Périssement, ա. կորուստ:

Périssodactyles, ա. յ. կ. անզուգամատունք:

Périssoire, ի. կորստանաւակ. փոքր նաւակ:

Périssologie, ի. մոգ. ածլաբանութիւն, ածլախօսութիւն. dans cette phrase: ouvrage rempli de beaucoup de beaux traits, *beaucoup* est une —.

Périssologique, աճ. ածլաբան, ածլաբանական, ածլախօս. style —.

Péristachyion (քիօն) ա. բ. ծաղկամաշկ. արտաքին մաշկ ծաղկանց սիզաբուսոց (graminées).

Péristaltique, աճ. բխ. շրջակծիկ. mouvement —, — շարժուն. կն. **Mouvement vermiculaire,**

Péristaminé, e, աճ. բ. շրջառէջ:

Péristaminie, ի. բ. շրջառիչութիւն. դաս տնկոց:

Péristaphylin, աճ. մգ. շրջաառաջդ, լեզուակապատ, *լեզուակն պատող. muscle —. 2. ա. —. le — interne, ներքին —. le — externe, արտաքին —.

Péristème, ա. բ. շրջաթել. հն. **Périante.**

Péristères, ա. յ. Ա. աղաւնանմանք. ցեղ հաւատնական յորում են աղաւնիք եւ տատրակք:

Péristérophile, աճ. աղաւնասէր:

Péristéthion, ա. կ. շրջակրծոսկր. *միջատաց կուրծքին մէկ կտորն:

Péristole, ի. բխ. շրջակծկում. սոլնական շարժումն արեանց:

Péristome, ա. կ. շրջաբերան. *միապատեան խեցւոյն բացուած տեղին հաստութիւնն. 2. բ. —. մամուռց սափորին բերանն պատող փոկն:

Péristomé, e, աճ. բ. շրջաբերանեայ:

Péristomien, enne, աճ. կ. շրջաբերանեան:

Péristomique, աճ. բ. շրջաբերանային:

Péristroma, ա. շրջախաւ:

Péristyle, աճ. շրջասիւն. cour —, սիւնագաւիթ, սիւնաբակ. temple —, սիւնաշէն. 2. ա. —, սիւնաշէն. le temple est tout de marbre, c'est un parfait —. 3. շրջասիւն, սիւնաճակատ, սիւնազարդ. le — du Panthéon.

Péristylique, աճ. շրջասլաք. l'insertion — des étamines.

Périsystole, ի. բխ. սրտակծկաճառագաժամ. *սրտին կծկման եւ ճառագման միջոցն: [dyme.

Périteste, ա. մգ. տ. **Péridi-**

Périthèce, ա. բ. շրջապիտակ:

Péritoine, ա. մգ. շրջամաշկ, փորամաշկ, որովայնամաշկ, որովայնաներաններ, շճաներաններ, գանձակամաշկ. *ներքին փորն պատող շճային ներաններն:

Péritonéal, e, aux, աճ. մգ. փորամաշկային. les replis péritonéaux.

Péritonite, ի. բժ. փորամաշկաբորբ, փորամաշկատապ. բորբոքումն փորամաշկի (péritoine).

Péritrachéen (շէէն), **enne,** աճ. օդափողապատ. *միջատաց շնչափողը (trachée) պատող. membrane —enne.

Péritrème, ա. կ. շնչածակապատ. *միջատաց շնչածակն (stigmate) պատող կտորն:

Péritrope, աճ. բ. շրջադարձ. *որ պտղոյն առանցքին դէպի պրտղապատն կդիմէ. graines —s.

Périty phlite, ա. բժ. կուրալաբորբ, կուրալատապ. բորբոքումն կուրային պատող ներաններ:

Péri-unguéal, e, աճ. բժ. շրջնղունգն:

Péri-utérin, e, աճ. մգ. արգանդապատ, *արգանդին բոլորտիքն պատող. phlegmons ou abcès —s.

Périvasculaire, աճ. մգ. շրջաղիային:

Perkale, Perkaline. ի. տ. **Percale, Percaline.**

Perlaires, ա. յ. մարգարտանըմանք. սոճիի միջատաց, որոց տիպ է մարգարիտ:

Perlasse, ի. մարգարտամոխիր. խիստ զուտ եւ ներմակ մնկաղ (potasse).

Perle, ի. մարգարիտ «ինճի». en vieillissant les —s jaunissent. — en poire, տանձաձեւ —. — ronde, բոլորակ, բոլորաձեւ, բոլորշի, *կլոր —. — d'une belle eau, d'une blancheur éclatante, սպիտակագոյն, սպիտակափայլ, սպիտակաձոյլ, *ճեղ ներմակ —. un collier, une rivière de —s, հարատակք. un bracelet, une garniture de —s, մանեակ, ապարանջան, զարդ մարգարտակապ, մարգարտայեւ, մարգարտաշար, մարգարտախառն. bourse brodée de —s, մարգարտայեւ, մարգարտահիւս, մարգարտազարդ քսակ. enfiler des —s, տ. **Enfiler.** Une —, —, մարգարտահատ. de —s, մարգարտեայ. couronne de —s, մարգարտապսակ, *մարգարտէ պսակ. broderie de —s, մարգարտայեւ, մարգարտաշար, մարգարտահիւսն անկուած աղնագործ. de couleur de —, մարգարտագոյն, մարգարտերանգ. blanche comme une —, մարգարտաձայլ. comme une —, des —s, մարգարտատեսակ, մարգարտատիպ, մարգարտատիպ, entouré de —s, մարգարտապատ, մարգարտայեւ. en forme de —, մարգարտածեւ. beau comme une —, մարգարտագեղ. orné de —s, մարգարտազարդ. qui a l'éclat de la —, մարգարտափայլ. qui a la couleur de la —, մարգարտագոյն. || — baroque, տ. **Baroque.** || — orientale, տ. **Orientale.** || փ. jeter des —s devant les pourceaux, արկանել մարգարիտ առաջի խոզաց, *մէկուն բան մի տալ որուն յարգն չգնահատեր. || —s fines, բուն մարգարիտ «խառ ինճի». un collier de —s fines. || Semences de —s, մանր մարգարիտք. || gris de — կամ gris —, մարգարտագոյն. une paire de gants gris —, մարգարտագոյն ձեռնէ, ձեռնոցք. une robe gris de —. || Nacre de —s կամ mère de —s, տ. **Nacre.** Mère—, մարգարտամայր. || — fausse, սուտ —, ուլն, *ուլնիկ «պօնճուք». —s fausses, սուտ —ք, ուլունք, *ֆիլունք. une parure de —s fausses. || Essence de —s, տ. **Essence.** || —s d'or, d'acier, ոսկի, պողպատի ուլունք. une bourse en —s.

2. ուլն, ուլունք, *ֆիլունք «պօնճուք». cette petite fille enfile des —s pour faire un collier à sa poupée. || փ. եւ բ. je ne suis pas ici, nous ne sommes pas ici pour enfiler des —s, չեմ, չենք ասո ի կորուսանել զժամանակ մեր, ի ժամավաճառ լ. ի սնոտիս.

3. մարգարիտ, ազնուագոյնն. c'est la — des hommes, des femmes, des maris, des honnêtes gens. Elle sera la — de la Navarre (Scribe). Je vais vous montrer la — des manuscrits (Lesage).

4. փ. մարգարիտ, շիթ, կաթիլ, պղպջակ. les —s de l'aurore, du matin, —ք արշալուսոյ, առաւօտին,

gol , gol մանրացol . l'aube sème sur les monts les —s de l'aurore (Lamart.). Sur l'herbe l'on voyait encore briller les —s du matin. Les yeux d'une femme qui pleure sèment des —s (Moratin). J'aperçois des —s liquides sur le feuillage vacillant. || փ. մարգարիտք , մարգարտաշար՝ գեղեցիկ առամունք՝ * ակռաներ . sa bouche est garnie d'un double rang de —s. Ses dents sont des —s. Elle a des —s dans la bouche. En souriant, sa bouche laisse entrevoir trente deux —s éclatantes. || փ. les —s des cieux, —ք երկնից . աստեղք.

5. եժ. —, *կլոր ու յստակ՝ հնչիւն ձայն .

6. տպ. —, մարգարտատառ . *ամենեն պզտիկ նշանագիրն .

7. Ն. —. մարգարտաձեւ զարդ .

8. Ալ. —. խեցեմորթ ինչ միապատեան .

9. մբ. սեռ ջրաձեւ միջատաց .

10. բ. herbe aux —s, մարգարտախոտ, գաղտիկուր. հն. **Bourrache.**

Perlé,e, ած. մարգարտեայ, մարգարտազարդ, մարգարտայեռ, մարգարտաշար . || կգ. croix —e. La couronne des comtes est —e. 2. բպ. մարգարտազոյն , մարդարտաւիայլ . || մարգարտահիատ, մարգարտանիշ, *կլոր ներմակ բիծեր ունեցող . 3. orge —, S. **Orge.** 4. Sucre —, մարգարտահյատ՝ կրկնեի շաքար . sirop —. || Bouillon —, մարգարտահյատ արգանակ * երեսն մարգրտի նման աչքեր ունեցող մսի ջուր . 5. փ. Ճարտարագործ, ճարտարահիւս , քաջահիւս , գեղայօրէն , գեղեցկագործ «էօզէնիլմիշ». c'est un ouvrage —. Cette broderie est —e. || ը. c'est —, — է . 6. եժ. մարգարտաձայն , գեղեցկաձայն , քաջաձայն , յստակաձայն . cadence —e. Jeu —.

Perler, ն. մարգարտել , մարգարտահյատ գործել , *գարիի հատներն շփելով կլորցունել . 2. —, *շաքարն հալեցունել մինչեւ որ մարգարտաձեւ հատիչներ ձեւացունէ . 3. —. խմորեղինաց վրայ մարգարտաձեւ շաքարիկներ դնել . 4. փ. մարգարտել . * ամենալաւ՝ գեղեցիկ բաներ . cette ouvrière perle tout ce qu'elle fait. Elle perle ses broderies. 5. եժ. մարգարտել. գեղգեղել, Ճարտար՝ յստակաձայն՝ գեղեցիկս երգել :

Perler, չ. մարգարտանալ . մարգարիտ դառնալ . la sueur perle sur son front.

Perlette, ի. մարգարտիկ :

Perlidés, ա. յ. մարգարտատիպք. անուն ասիմի ճանճից :

Perliens, ա. յ. մարգարտեանք . ցեղ կարգի ջրաձեւ միջատաց :

Perlier, ère, ած. կ. մարգարտաբեր. moule, huître —ère. Barque —, industrie —ère.

Perlière, ի. ը. ճարուկ . 2. խբ. մարգարտամայր :

Perlimpinpin (փէրլինփինփին) ա. poudre de —, փոշի պերլինպինպինի . * կախարդաց մեծ կարողութիւն տուող երեւակայեալ փոշի , եւ փ. անզօր դեղ :

Perlite, ի. մարգարտաքար . *ֆելսփաձի տեսակ մի :

Perloir, ա. մարգարտոց . *մարգարտաձեւ զարդեր շինելու գործի :

Perlon, ա. ծր. մարգարտաձուկն «ինճի պալըղը» :

Perlure, ի. մարգարիտք. խընդրուներք եղջերաց եղջերուի :

Permanence, ի. մնացականութիւն , տեւականութիւն . la — d'une impression. Les choses ne restèrent pas toujours en —. Un emploi dont la — n'est pas assurée. 2. յարակայութիւն, մշտակայութիւն, մշտակացութիւն , * միշտ տեղ մի կենալն . être quelque part en —, յարակայ՝ մշտակայ՝ մշտակաց ը.՝ միշտ կալ ուրեք , *տեղ մի միշտ կենալ . il ne quitte pas son cabinet, il y est en —. || Je suis resté là en — à vous attendre. L'assemblée se déclara en —, ի յարակայութեան է խորհրդարանն , *խորհրդարանն որոշեց որ նիստն չը վերցունէ՝ մինչեւ որոշելու բանն չորոշուի . || la — des armées, — զօրաց . 3. աբ. յարակայութիւն , մշտակայութիւն . մնայուն ներկայութիւն մարմնոյն Քրիստոսի ի տուրք հաղորդութեան՝ զկնի սրբագործութեան :

Permanent, e, ած. մնացական , մնայուն, տեւական, մշտական, մշտատես, մշտակայ, մշտակաց, յարակայ, յարամնաց, յարատես. rien que Dieu n'est — (Malh.). L'homme n'a point ici de cité —e (Corn.). État, emploi —. Félicité —e. || Fortification —e, մնացական՝ մնայուն՝ մշտակատոյց ամրութիւն . || assemblée —e, մնայուն՝ յարատես՝ մշտապաշտօն՝ մշտախոհ խորհրդարան . armée —e, մշտակաց՝ մշտապէն զօրք . 2. տգ. մնայուն , մշտածաւալ . gaz —, — գազ . non —, անմնայուն :

Permanganate, ա. տգ. վերմանգաձաւ. S. **Manganèse.**

Permanganique, ած. տգ. վերմանգաձային :

Perméabilité, ի. Ջափանցականութիւն , Ջափանցումն . la — du verre aux rayons de la lumière. La — de l'eau.

Perméable, ած. Ջափանցական, Ջափանցանելի , Ջափանցելի . corps —. Le verre, l'eau est — à la lumière, ապակին, ջուրն — է լուսոյ. ce drap, ce cuir est — à l'eau, est bon —, ջրաթրի է ասուիդ , կաշիդ :

Permesse, ա. Պերմեսոս . գետ Բեղմոսոյ՝ նուիրեալ Մուսայից . || le dieu du —, դիք Պերմեսոսի. Ապողոն. || les Nymphes du —, յաւերժահասունք —ի. Մուսայք. || les bords du —, ափունք —ի . քերթողութիւն , քերթուածք , բանաստեղծութիւն . si l'or seul a pour vous d'invincibles appas, fuyez les bords charmants qu'arrose le — (Boil.). || փ. fréquenter les bords, les rives du —, քերթողաբանել , քերթուածս յօրինել , բանաստեղծել , *բանաստեղծութիւն ընել :

Permettre (լծ. իբրեւ **Mettre**) ն. Ջոյլ տալ , Ջոյլ՝ Ջուլտիւն առնել , Ջոյլատու լ., Ջոյլատրել , Ջողացուցանել , ներել , *Ջոյլտուտիւն տալ . il a fait ce que la loi lui permettait. Dieu permet souvent que les méchants prospèrent. L'ambition ne permettait pas à la justice de régner dans les conseils des Romains (Boss.). Le temps ne leur permet pas, ոչ ներէ նոցա ժամանակն . mon temps ne me permet pas, ժամանակս չներէ, չտայ ձեռն , *ժամանակս չներեր՝ Ջող չըտար . si mes occupations me le permettent, եթէ Ջոյլ տայցեն ինձ զբաղանք իմ . autant que me l'ont permis mes moyens et ma capacité, որչափ միտք եւ հասողութիւն բաւեցին. j'irai vous voir dès que mes affaires me le permettront. J'ai permis, Ջոյլ ետու , Ջոյլատու եղէ , *Ջոյլ տուի . vous me permettrez կամ permettez-moi de vous dire, veuillez — que je vous dise, Ջոյլ տուք ինձ՝ ներեցէք ինձ ասել կլ. permettez, Ջոյլ տուք , ներեսջիք , ներեցէք . || permettez, ներեսջիք , *ներեցէք . կ'ըսուի նաեւ երբոր բան մի բնելու համար մէկն տեղէն շարժինք կամ նեղութիւն տանք . || s'il m'est permis de parler ainsi, եթէ օրէն իցէ ինձ խօսել այսպէս , *եթէ ներուի ինձ այսպէս խօսիլ . || il est permis, Ջոյլ տուեալ է, օրէն է. il est permis de..., il n'était pas permis de..., չէր օրէն , ոչ ի դէպ էր . || il m'est permis, օրէն է ինձ , կարող եմ . il n'est pas permis à tout le monde de parler aussi bien que vous, չկարեն ամենեքեան քաջիկ խօսել իբրեւ զքեզ . il n'est pas — à tout le monde d'avoir du génie, չէ տուեալ ամենեցուն հանճար . || que ne m'est-il permis de...? առ ի՞նչ՝ ինչո՞ւ չէիցէ ինձ Ջոյլ տուեալ՝ չէիցէ ինձ օրէն . || je me permets de, Ջոյլ տամ՝ ներեմ ինձ , չառնեմ ինչ փոյթ, չէ ինձ փոյթ. 2. Ջոյլ՝ հրաման տալ, հրամայել . les médecins lui ont permis le café. — l'usage de la viande. La loi de Mahomet permet la polygamie. Le temps ne me permet pas, ժամանակ իմ չներէ. || si Dieu le permet, եթէ Ջոյլ տայցէ Տէր , * Ջէ որ Աստուած Ջողու . 3. Ջոյլ տալ , հանդուրժել, ժոյժ ունել , համբերել . il faut bien — ce qu'on ne peut empêcher,

Se permettre, դ. Ջոյլ տալ՝ ներել անձին, համարձակիլ , յանձն առնուլ . ces abus que tout le monde se permet. C'est un homme qui se permet tout. Elle s'est permis de tenir des propos contre moi. Vous ne devriez pas vous permettre un pareil langage devant un jeune homme. 2. Ջոյլ տուեալ լ., *Ջոյլ՝ Ջող տրուիլ , ներուիլ . ces choses-là ne se permettent pas.

Permien, enne, ած. իբ. պերմեան . le terrain —, կամ ա. le —, պերմեան հող , պերմեանն . * Ռուսիոյ Փէրմ գաւառէն ելլող մաքնիսահան կրաքար :

Permis, e, անց. Ջոյլ տուեալ ,

ներքալ , արժան . tout ce qui flatte leurs désirs leur paraît —. Les grands se croient tout —. Les choses —es. || Tout est —, ամենայն ինչ — է . vous êtes souverain, et tout vous est — (Corn.).

Permis, ա. իրամանագիր . demander, obtenir un —. Il a montré son —. || — de circulation, — շրջագայուԹեան . || — de chasse, որսիրաման . — de route, ուղեգիր :

Permission, ի. Ոոյլ , ՈոյլտուուԹիւն , իրաման . donner —. Demander, solliciter la — de faire une chose. On lui a accordé la — de s'absenter. Obtenir une —. Refuser, retirer une —. Avoir la — de faire une chose, pour faire une chose. Sans —, անիրաման . || փ. abuser de la —. Il est depuis six semaines logé chez moi, c'est abuser de la —. || Avec votre —, իրամանաւ՝ ՈոյլտուուԹեամբ՝ հաճուԹեամբ ձերով , *ձեր իրամանովն . avec votre —, nous allons prendre congé de vous. Avec la — de mon père. Avec sa —. 2. — de chasse, S. **Permis de chasse.**

Permissionnaire, ա. իրամանառու , * իրաման՝ իրամանագիր մի ընդունող :

Permissionner, ն. տալ իրաման կատարելոյ զարուեստ իւր ի փողոցի , *արհեստն ճամբան բանեցուելու իրաման տալ . il est permissionné par la police.

Permixtion (միքստիօն) ի. տգ. գերխառնուրդ . խառնուրդ կատարեալ :

Permutabilité, ի. փոխանականուԹիւն , փոփոխականուԹիւն . փոխանակելի՝ փոփոխելի լինելն :

Permutable, ած. փոխանակելի, փոփոխելի . || ք. փոխանակելի . lettres —s, — տառք . *f* et *v* sont —s dans *pensif, pensive*.

Permutant, ա, փոխանակիչ , փոխանակող . les deux —s ont passé un acte.

Permutation (սիօն) ի. փոխանակուԹիւն , փոփոխումն , փոփոխուԹիւն . — d'emploi. La — réciproque des mouvements. 2. ք. փոխանակուԹիւն . * տառի մի ուրիշ տառի փոխուիլն :

Permuté,e, անց. փոխանակեալ, փոփոխեալ . lettres —es. Emplois —s.

Permuter, ն. փոխանակել , փոխել . * պաշտօն մի ուրիշ պաշտօնի հետ փոխել . — un emploi, un bénéfice. — son emploi contre un autre. || լկ. il voudrait — avec son confrère.

Se permuter, դ. փոխանակիլ , փոխանակուիլ . un bénéfice se permute pour un autre. Ces deux emplois peuvent aisément —.

Permuteur, ա. փոխանակիչ , փոխանակող :

Perne, ի. պերնա. սեռ. երկպատեան խեցեմորԹաց :

Pernicieusement, մ. վնասակար օրինակաւ , * վնասակար կերպով . cela est — imaginé, inventé.

Pernicieux, euse, ած. վնասակար , վնասակար . cela est — à la santé, pour la santé, — է այս առողջուԹեան . la —euse vertu d'une plante. || բժ. fièvre —euse, —՝ վտանգաւոր ջերմն՝ տենդ . 2. փ. վնասակար , ապականիչ. maximes —euses. Conseil, dessein, exemple —. Fréquentation, invention —euse. Ecrit—. Un homme —. Une femme —euse. Les gens —. De ligues, de complots —. — auteur (Rac.). || C'est une langue —euse, չարալեզու՝ չարախօս որ է : [Ծիւն :

Perniciosité, ի. վնասակարուԹիւն

Pernis(իս) ա.Ծ. գա. **Bondrée**ի:

Pernitreux, ած.տգ. ենԾանկենսանուտ. acide —, — ԾՈու, հն. **Acide hypoazotique.**

Per obitum (փէր օպիՃօմ) մ. մահուամբ , վասն մահուան . un emploi vacant —, պաշտօն Ճափուր —.

Pérobranches, ա. յ. կ. անխլռիկք :

Pérodactyle, ա. կ. անմատն . ազգ կապկի ի Կուինէա :

Péromèle, ա. սք, անանդամ , անոտն . * գորտի տեսակ :

Péroné, ա. մգ. խուռուց, խոտոց. նուրբ ոլոր :

Péronéo-calcanéen, ած. մգ. խոտուցկրկոսկրային :

Péronéo-malléolaire, ած. տգ. խոտուց պճնղնաւոր :

Péronéo-phalangien, ած. մգ. խոտուց կոճային :

Péronéo-tibial, e, ած. մգ. խոտուցոլոքային :

Péronie, ի. ք. պերոնիա . հն. **Thalie.** սեռ շուշանազգեաց . 2. կ. —. սեռ կակղամորԹոց :

Péronier, ère, ած. մգ. խոտուցային . muscles —s. L'artère —ère. 2. ա. խոտուցադնդեր :

Péronnelle, ի. նտ. դարուակ , շատխօսուհի . c'est une —. Taisez-vous, — (Mol.).

Péronosporacées, ի. յ. ք. մլգլուկասերք . ազգ սնկոց :

Péronospore, ա. ք. մլգուկ . ազգ սնկոյ մանրէակերպ :

Péronosporées, ի. յ. ք. մլգուկեայք :

Péroptère կամ **Péroptérygien**, ած. ձք. անԹեւ , անԹեւնակ :

Péroraison, ի. ճ. վերջաբան , վերջաբանուԹիւն . — forte, véhémente, pathétique, pressante, pleine de mouvement. Les —s de Cicéron sont admirables. C'est la — qui donne la dernière impulsion.

Pérorer, չ. ք. ճառ. արկեալ խօսել . երկայնաբանել , * ճառ. խօսել , երկայն բարակ խօսել . cet homme ne cause pas, il pérore. Il pérore sans cesse. Avez-vous assez péroré ? — à propos de tout.

Péroreur, euse, գ. երկայնաբան , շատախօս . ennuyeux, insupportable, fatigant —. Brillant —.

Pérot, ա. անտ. երկամանակ . * երկու ճատման տարիք ունեցող պահճառ (baliveau).

Pérot, ա. ք. ԾուԾակ . հն. **Perroquet.**

Pérou, ա. աշ. Փերու կամ Պերու . երկիր հարաւային Ամերիկոյ ոսկեշատ եւ արծաԹաշատ . || փ. un —, un petit —, փերու, գանձ. la campagne couverte de blés, de vignes et de troupeaux est pour l'homme un vrai — (Rollin). Dix ou douze mille livres de rente seraient un — pour l'abbé de Janson (St.Sim.). Mme Thibaut est un petit — pour M. de La Brie (Dancourt). Votre bonne mine est un —. || Gagner le —, գանձ բազում շահիլ, *մեծ հարստուԹիւն ձեռք բերել. || ce n'est pas le —, չէր ինչ —, ոչ մեծ ինչ է , *մեծ բան չէ , կարծուածին չափ լաւ մարդ՝ շահաւոր բան չէ :

Pérowskite, ի. հք. պերովսքիատ :

Péroxyde, ա.տգ. գերաԾՈուիթ, գերոքսիդ . բաղադրուԹիւն պարզ մարմնոյ առաւելագոյն մասամբ ՈքսՈուածնի :

Péroxyder, ն. տգ. գերոքսիդել. *վերջի աստիճան ժանգոտել . l'oxygène péroxyde le manganèse.

Perpendiculaire, ած. ուղղորդ, ուղղագիծ , ուղղորդաձեւ , ուղղահայեաց . la ligne —, — գիծ . 2. ի. une —, —, — գիծ . tirer, élever, abaisser une —.

Perpendiculairement, մ. ուղղորդ , ուղղորդապէս , ուղղագիծ , կշիռ ի վերուստ , ուղղահայեացաբար . toutes les fois qu'un corps tombe librement, il tombe — à l'horizon (Brisson).

Perpendicularité, ի. ուղղորդուԹիւն , ուղղահայեցուԹիւն . la — des rayons du soleil (Volt.).

Perpendicule, ա. ուղղորդաձեւ, ուղղորդաչափ , *շտկուիլն չափելու համար ծայրն կապարի կտոր դրուած Ծել . 2. ուղղորդաձեւ . ուղղորդաձեւ բարձրուԹիւն. le — d'un clocher.

Perpétration, ի. գործուԹիւն , կատարումն . la — d'un crime, ոճրագործուԹիւն , եղեռնագործուԹիւն:

Perpétré,e, անց, գործեալ , կատարեալ . les massacres —s pour cause de religion (Volt.).

Perpétrer (je perpètre, je perpétrerai) ն. իգ. գործել , կատարել . — un crime. [նուԹիւն :

Perpétualité, ի. մշտնջենակա-

Perpétuation (սիօն) ի. ո. մշտնջենաւորուԹիւն , յաւէժուԹիւն . la — des espèces.

Perpétué,e, անց. մշտնջենաւորեալ , յաւէժացեալ , հանապազորդեալ . espèces —es par la génération. Vos ancêtres si célèbres par les premières dignités de la couronne —es dans leurs descendants (Mass.).

Perpétuel, elle, ած. մշտնջենաւոր , մշտնջեան , մշտնջենական , յաւէժ , յաւէժական , յաւէրժ , յաւէրժական, յաւէրժօրեայ, մշտօրեայ. un silence —, մշտատեւ՝ յարատեւ լուԹիւն . prières —elles, մշտանուէր՝ մշտամատոյց՝ մշտամուռնջ աղօԹք . vœux —s, յաւիտենագիր

ուխտ . fontaine —elle, ալբիւր մըշտաթուխ՝ յաւէժաքուխ՝ մշտահոս՝ յաւէժախաղաց յաւէտախաղաց՝ մշտակայլակ՝ մշտնջենաքուխ՝ մշտնջենահոս . ériger un monument — à la mémoire d'un grand homme, կանգնել մշտակառոյց յիշատակ մեծի առն . souvenir —, մշտայուշ յիշատակ . un printemps —, գարուն մշտազուարճ՝ յաւէժազուարճ՝ յաւէտազուարճ՝ մշտաբողբոջ . ils sont les —s imitateurs de leurs pères (Fléch.). || Mouvement —, S. **Mouvement.** || Alliance —elle, մշտատեւ դաշնակցութիւն . || roses —elles, մշտափթիթ՝ յարափթիթ *միշտ ծաղիկ տուող վարդք . fraises —elles, մշտաբեր՝ մշտապտուղ՝ ելակք . 2. մշտակաց , մշտնջենակաց , ցկեանս , կենօք չափ . exil, bannissement —. Secrétaire —, մշտնջենակարգ՝ անփոփոխ քարտուղար . 3. մշտօրեայ , հանապազօրեայ , ցանկորդ , հանապազորդ , անդուլ , անդադար . la vie d'un homme de lettres est un combat — (Volt.), մշտամարտ կռիւ է կեանք գրագիտի. c'est un tourment — que de vivre avec cet homme-là. La pratique —elle des vertus. Ennemi —, անհաշտ թշնամի . 4. մշտանորոգ , յաճախ . des débats —s. Des cris —s, մշտագոչ՝ յաւէտագոչ աղաղակք . des plaintes —elles, մշտամռունչ՝ մշտաբարբառ՝ մշտալուր՝ յաւէտալուր տրտունջք . des chants —s, յաւէտժանուագ երգք :

Perpétuellement, մ. մշտնջենապէս , մշտնջենաբար , մշտնջենատրապէս , մշտօրեայ , յաւէժ , յաւէտժաքար , յաւէտժապէս , յաւէրժապէս , յաւէտ, միշտ . tous les animaux sont — en guerre, մշտամարտ են անասունք . les élus seront — heureux. On y entend — du bruit. 2. —, յաճախ . se quereller —. Être — en querelle, մշտակռիւ լ. mentir —.

Perpétuer (je perpétuais, n. perpétuions, v. perpétuiez ; q. j. perpétue, q. n. perpétuions, q. v. perpétuiez) ն. մշտնջենաւորել , յաւէժացուցանել , մշտնջենաւոր գործել . c'est la génération qui perpétue les espèces. Un père laisse le plus d'enfants qu'il peut, afin de — son nom (Fonten.). Par là nous perpétuons l'erreur parmi les hommes (Mass.). — sa gloire, des querelles, des procès.

Se perpétuer, դ. մշտնջենանալ , մշտնջենաւորիլ , յաւէժանալ , յաւէրժանալ , յարանալ . la loi assignait en Egypte à chacun son emploi, qui se perpétuait de père en fils (Boss.). Les races, les espèces se perpétuent. — dans une charge, — ի պաշտամանի , կալ մնալ անփոփոխ . Pompée veut — dans le commandement.

Perpétuité, ի. մշտնջենաւորութիւն , յաւէժութիւն . la — de la religion, du pouvoir. || *A* —, մ. մշտընջենաւորապէս , մշտնջենաւորաբար , յաւէժաքար , յաւէժ . concession à —. Fonder une messe, un service à —, կարգել պատարագ , պաշտօն մշտնջենաւոր. || à —, ցկեանս . condamner aux galères à —. || A —, հանապազ , միշտ . sur cette figure il y avait à — un sourire gracieux (Staël).

Perphosphoré,e, ած. տգ. գերծծմբած. *ամենէն շատ ծծումբ ունեցող :

Perplexe, ած. վարանոտ , երկմիտ , վարանամիտ , տարտամ . je suis —. Cela me rend —. Avoir l'esprit —, վարանամիտ՝ երկմիտ լ. 2. վարանական , տարտամ , տատամսելի , տատամսական . situation, affaire —. Le cas était —.

Perplexité, ի. վարանք , վարանոտութիւն , երկմտութիւն , վարանամտութիւն, տատամսութիւն, տարտամութիւն , բարբարանք . il est dans une grande —. Je me trouve dans une étrange, dans une grande —. Jeter dans la —, ի վարանս արկանել . voyez mes —s et conseillez-moi (J.-J. R.). Ah! ne me tiens donc plus l'âme en — (Corn.). Vous me voyez dans une — d'esprit, վարանամիտ տեսանես զիս :

Perquinone, ի. տգ. գերքինոն :

Perquisiteur, ա. խուզարկու , խուզարկ , *պրպտող , փնտրող . ces —s étymologiques.

Perquisition, ի. խոյզ եւ խըն-դիր , խուզարկութիւն , խիլ . — à domicile, — ի տան . faire une — faire des —s, խիլ արկանել , խոյզ եւ խնդիր առնել, խուզարկել , *փընտրել , փնտռտել . faire une longue —. De rigoureuses —s. Faire — dans un domicile. Des —s dans la maison. La police est en — chez cette personne. On fit des —s rigoureuses pour trouver ce prisonnier évadé, pour découvrir l'auteur de ce libelle. Je le priai de ne faire aucune — pour découvrir ma retraite.

Perquisitionner, ն. խուզարկել :

Perquisitionneur, S. Perquisiteur

Perré, ա. քարապատ , *կամըրջին ջրէն չաւրուելու համար քարով պատած եզերքն . 2. քարավտակ . *քարի կտորուանքով լի փոքրիկ ջրանցք :

Perrette, ի. boîte à —, պետրոսաւոտի . *հարկի մի համար մէկդի դրուած ստակ :

Perrière (ռիէր) ի. քարընկէց , վիրգահան . *քար նետելու գործիք . 2. քարահատք . *քարի հանք :

Perrin dandin (փէռէն տանտէն) ա. տգէտ դատաւոր՝ քննադատ:

Perron (ռօն) ա. ճ. սոորագաւառակ. *վրան անյարկ՝ դրսի սանդուղ հարթայատակով (plate-forme). reconduire une personne jusqu'au —, jusqu'en bas du —. La voiture attend au pied du —. Ce — a dix marches.

Perroquet (փէռօքէ) ա. Թուռակ, դուդաք «փափաղան». le — parle, cause, — խօսի . — vert, blanc, gris, mitré. — de diverses couleurs. Les —s vivent longtemps. || De —, Թուռակային . || bâton de —, գաւազան —ի , դուդաքացուպ . եւ փ.՝ քազմայարկ տուն *որուն իւրաքանչիւր յարկին մէկ խուց միայն ունի . cette maison est un bâton de —. || De la soupe à —, Թուռակաձան . *գինիի մէջ թաթխած հաց.

|| en bec de —, Թուռակակտուց , *—ի կտուցի ձեւով . nez en bec de —. || p. parler comme un —, Թուռակաբար՝ Թուռակօրէն խօսիլ . ils parlent comme des —s (Fén.). 2. փ. un —, —, *առանց հասկնալու բան մի բերնուց տրվող . modernes —s qui répétez des paroles anciennes (Volt.). C'est un —, — մի է . 3. եւ. mât de —, Թուռակակայմ. || — de fougue, S. **Fougue.** || — volant, Թուռուցիկ Թուռակ , *որ հաստատուն չէ :

Perroqueter, չ. նբ. Թուռակել , Թուռաքաթխօսել . *Թուռաքի պէս առանց հասկնալու խօսիլ :

Perrotine, ի. պերոտին . մամուլ հնարեալ ի Փէրոյ գաղղիացւոյ որ տպէ պաստառ եւագոյն եւ քառագոյն :

Perruche, ի. էգ Թուռակ . 2. պապակայ . փոքրիկ Թուռակ երկայնատուռն «տուտու գուշու». jolie —. — à tête bleue, կապտագլուխ —.

Perruque, ի. ճամ , կեղճամ «փէրուգա». — blonde, noire, brune, grise. — d'homme, de femme. Porter, avoir —, կեղճամակիր լ. — à la Louis XIV. Il cache ses cheveux blancs d'une — noire (Molière). Sa — n'était pas même peignée (Montesquieu). || Tête à —, ճամագլուխ , *կեղճամն վրան շտկելու համար փայտէ գլուխ . եւ փ.՝ ծեր սակաւամիտ եւ յամառ . 2. փ. եւ ռ. —. ունեցած պաշտօնին շատ ծեր կամ հինցած գաղափարներու տէր մարդ . c'est une —. 3. ած. հին , հնացեալ , հինամեայ , * հնցած , ծերացած . cela est —.

Perruquier, ère (ռիքիէ, էռ) ա. ճամագործ , կեղճամագործ «փէրուգաճը». bon, mauvais —. || —ère, ի. ճամագործուհի. կին ճամագործի . 2. սափրիչ, վարսավիրայ «պէրպէր». boutique de —, սափրոց , սափրանոց . 3. ած. —. garçon —, պատանի —ի , *—ի մանչ :

Pers,e, ած. ճաւխ. մուխ կապոյտ. || փ. la déesse aux yeux —. Minerve, ճաւխ դիցուհին . Աթենաս . 2. ա. ճաւխ . *մուխ կապոյտ չուխայ :

Per saltum (փէր սալԹում) մ.լտ. ոստմամբ , վազիւք , * ցաԹքելով . ordination —, — ձեռնադրութիւն . *կ'ըսուի երբոր մէկն քահանայ ձեռնադրուի առանց խոնարհիագոյն աստիճաններէ անցնելու :

Persan,e (փէրսան) ած. պարսիկ, պարսկական , արիական . la langue —e, պարսկալեզու , en langue —e, պարսկերէն. un nom —, պարսկանուն 2. գ. Պարսիկ , պարսիկուհի . Պար.

սիկք , Արիք . 3. ա. պարսկերէն :

Perscrutateur, ա. խուզարկ , խուզարկու , *փնտռտող , մանր քննող :

Perscrutation (սիօն) ի. խուզարկութիւն , խոր քննութիւն :

Perscruter, ն. խուզարկել , մանրթաքնին լ. :

Perse, ի. պարսկակտաւ. «աճէմ պաստաք». une robe de —.

Perse, ած. հին պարսկական . 2. ա. հին պարսկերէն «Ֆարսի»:

Perséa, ա. բ. պերսենի . ազգ երկպտուկ սննդոց ի տոհմէ սապրատերից (lauracées).

Persécutant, e, ած. հալածիչ , հալածող . une religion —e. || գ. —. le — et le persécuté, —ն եւ հալածեալն . 2. ձանձիր , ձանձրալի , նեղիչ , Ջախանձական . c'est l'homme du monde le plus —. Vous êtes bien —. C'est une femme fort —e. Il a des créanciers fort —s.

Persécuté, e, անց. հալածեալ , հալածական, *հալածուած . les chrétiens —s. La religion, la vertu —e. — d'un mortel souvenir. La vertu —e par le vice. Non —, անհալածեալ . || գ. —ն. les —s, —ք :

Persécuter, ն. հալածել , հալածական առնել . les empereurs qui ont persécuté les chrétiens. || լկ. ceux qui persécutent, me paraissent des monstres (Volt.). || փ. les remords le persécutent. La fortune, le sort le persécute. Mille malheurs persécutent sa vie (Rac.). 2. հալածել , նեղել , Ջախանձել . Ses créanciers le persécutent. Les libraires me persécutent (Volt.).

Se persécuter, դ. հալածել զմիմեանս . ne vous persécutez point. Les gens de lettres se persécutent les uns les autres. 2. հալածել զանձն , ինքնահալած լ. en défaut des tyrans, les saints se persécutent eux-mêmes (Boss.).

Persécuteur, trice, գ. հալածիչ , հալածող . Néron fut le premier — des Chrétiens. Le — de l'innocence. Elle fut la —trice des gens de bien. Le juste, sévère à lui-même et — irréconciliable de ses propres passions (Boss.). 2. փ. —, նեղիչ , Ջախանձոտ . c'est un — fâcheux. Il ne me quitte point, c'est mon — éternel. || ած. —. l'esprit —. Cet homme est animé d'un zèle —.

Persécution (սիօն) ի. հալածումն , հալածանք . heureux ceux qui souffrent la — pour la justice. La — de Néron, de Dioclétien. 2. փ. —, Ջախանձ , Ջախանձանք , Ջախանձութիւն, ժուժիւն, նեղութիւն . il est tous les jours à me presser, c'est une — perpétuelle, c'est une —. Quand cesserez-vous vos —s ? Il y a des amitiés, des amours qui dégénèrent en —s (Boisle).

Persée, ա. աս. Պերսէոս . հիւսիսային աստեղատուն . 2. ի. բ. պերսէ . ծառ ի տոհմէ սապրեայց (laurinées).

Perséides, ի. յ. աս. պերսէոսեանք :

Perséité, ի. տգ. պերսէիկ. նիւթ ինչ շաքարաիամ :

Persévéramment, մ. հանապազորդ , հանապազ . s'occuper — de son salut, de la recherche de la vérité.

Persévérance, ի. հանապազորդութիւն, յարատեւութիւն . grande, longue, louable —. — dans le travail, dans le bien, dans le mal. Agir avec —. Manquer de —. Obtenir un emploi par sa —. Montrer une immuable — dans tous ses devoirs. Le succès naît de la —. La — d'une vertu, de l'amour, d'un mal. || լկ. demander à Dieu le don de —. || Le catéchisme de —, քրիստոնէական —ութեան , *ոտն կիներին տղայք առաջին հաղորդութենէն յետոյ . || — finale, վերջին —, որ տեւէ մինչեւ ցվերջ կենաց .

Առ. la — vient à bout de tout, —ն յաղթէ ամենայնի :

Persévérant, e, ած. հանապազորդիչ , յարատեւող . une femme —e. Il faut être — dans le bien. C'est un homme —. 2. —, յարատեւ , տեւական. la foi —e de la reine (Fléch.). Un esprit, un cœur, un caractère, un artifice —. Des prières attentives et —es. Les vertus —es.

Persévérer (je persévère, je persévérerai) չ. հանապազորդել , ցանկորդել , յարատեւել , կալ մնալ , յարատեւել . — dans la prière, հանապազորդել յաղօթս. — dans la vertu, dans le devoir, dans le bien, dans l'endurcissement, dans le mal, dans l'impénitence. — dans la règle ou dans le désordre. — courageusement. Votre haine persévère à vouloir l'arracher de mes mains (Rac.). || Je persévère, հանապազորդեմ , անյողդողդ կամ ի նոյն միտս . *հաստատ նոյն մտքի վրայ եմ . celui qui persévérera jusqu'à la fin, sera sauvé, որ համբերեցէ իսպառ՝ նա կեցցէ . il ne suffit pas de bien commencer, il faut encore —. Son mal persévère.

Persicaire, ի. բ. չրապղպեղ «սուր պիպէրի» :

Persicot, ա, դեղձօղի «շէֆֆալի իքսիրի՝ ամպէրիէսի» :

Persienne, ի. վանդակափեղկ «փէնճիրէ գաֆէսի». poser les —s. Fermer, ouvrir les —s. Apercevoir qn. à travers les —s. Les —s sont ouvertes, fermées. S. **Abat-jour.**

Persiflage, ա. հեգնի , հեգնաբանութիւն , հեգնութիւն , հեգնութիւն . ce ne sont pas là des propos sérieux et sensés, ce n'est que du —. Tout ce discours n'est que du —. Il a parlé continuellement sur un ton de —. Ne faire que du —. Se permettre envers qn. un indécent —.

Persiflé, e, անց. հեգնեալ , հեգնաբանեալ . cette coquette a été cruellement —e.

Persifler, ն. հեգնել , հեգնել , հեգնաբանել . խաղ՝ ծաղր առնել , *վրան ծիծաղիլ. il a cruellement persiflé cet homme. || լկ. vous persiflez.

Se persifler, դ. հեգնել՝ ծաղր առնել զանձն. après avoir commencé par me persifler moi-même, j'aurai tout le temps de persifler les autres (J.-J. R.).

Persifleur, euse, գ. հեգնիչ , *վրան ծիծաղող . c'est un —, un impitoyable —. 2. ած. հեգնիչ . un air, un ton —.

Persil (փէրսի) ա. բ. ազատրեղ «վիտէնիւազ , մայոանօս» . cueillir du —, — քաղել . hacher du —, mettre du — autour du bœuf. || — des montagnes, — լերանց . || փ. grêler sur le —, S. **Grêler.**

Persillade, ի. ազատրեղատ . *ազատրեղով համեմած եղան մսի կերակուր :

Persillé, e, ած. կանաչախայտ . le bon fromage de Roquefort est —.

Persillère, ի. ազատրեղոց :

Persique, ած. պարսիկ , պարսկական . ordre —, — կարգ . Golfe —, —՝ Պարսից ծոց :

Persistance, ի. հանապազորդութիւն , յարատեւութիւն . c'est à sa — qu'il a dû son succès. 2. հանապազորդութիւն , տեւականութիւն . la — d'un mal.

Persistant, e, ած. բ. տոկուն , մնայուն , անթօթափական , երկարատեւ . les feuilles de laurier sont —es. 2. հանապազորդիչ, յարատեւ, յարատեւող . ils sont —s dans leurs desseins. Il est —.

Persister, չ. կալ մնալ , պինդ կալ , *հաստատուն կենալ . — dans son aveuglement, dans la piété, dans la foi, dans la vertu, dans sa haine, dans sa désobéissance. Il persiste à nier. 2. պնդել , պինդ կալ ի միտս՝ ի կարծիս իւր. je persiste. Persistez-vous ?

Persona grata, ի. հաճելի անձն:

Personnage, ա. այր , աւագ այր, այր ականաւոր՝ հոյակապ, անձնաւորութիւն , *նշանաւոր անձ , մեծ մարդ . se croire un — est fort commun en France (La Font.). Vous dirai-je les noms de ces grands —s ? (Corn.). C'est un —. Les —s, աւագորեաք , աւագանի . 2. հգն. այր , անձն, որ, մարդ. ce dévot — (Mol.). Voilà un impudent, un plaisant, un triste —! ահա այր անամօթ, ծաղրական , դժպիհ . c'est un sot —. Je connais le —. 3. գուսան , դերասան , դերասանուհի , * խաղցող . les —s de Molière. —s accessoires, secondaires. 4. խաղ՝ դեր դերասանի՝ դերասանուհւոյ . je ne me souviens pas d'un mot de mon — (Mol.). Le — de Bajazet (Sév.). Elle fait, elle joue le — d'Andromaque. 5. փ. խաղ , դեր , ընթացք, գնացք , հանդէս . l'intérêt joue toutes sortes de —s (La Rochef.). Il fait un triste, un sot, un plat —. 6. — allégorique, այլաբանական անձն՝ էակ . la Renommée dans l'Enéide et la Mollesse dans le Lutrin, sont des —s allégo-

riques. 7. նկ. անձն, մարդ, դէմք. tapisserie à —s, մարդապատկեր օԹոց :

Personnaliser, ն. անձնացուցանել, *անձնացնել, անձնականի դպչիլ : [նուԹիւն :

Personnalisme, ա. անձնակա-

Personnalité, ի. անձնաւորութիւն, անձնաւորուԹիւն, անձն. le sentiment de notre —. || Une —, անձն ոք, անձն, այր ոք. la présence de hautes —s britanniques venues en France pour visiter l'Exposition Universelle. 2. —. անձնական նկարագիր՝ բնուԹիւն, dans cette affaire dépouillons toute — pour juger sainement. 3. յ. անձնաւորուԹիւնք, անձնական ցանգամանք. vous connaissez mille —s. 4. անձնաւորուի, անձնասիրուԹիւն. la —, ce sentiment si naturel, devient atroce dans un homme public, sitôt qu'elle est passionnée (Marmontel). 5. անձնաւորուԹիւն, Ըշնամադիր ակնարկուԹիւն՝ բանք, Ըշնամանք յանձն ուրուք. une — offensante, Ըշնամադիր ակնարկուԹիւն՝ բանք յանձն ուրուք. Faire, dire des —s, Ըշնամադիր բանս ցանել՝ ուղղել յոք. se permettre des —s.

Personne, ի. անձն, ոք, այր, մարդ. une —, մի ոք անձն, մի ոմն, այր մի, *մէկ անձ մի, մարդ մի, կին մի. chaque —, իւրաքանչիւր անձն. toute —, ամենայն անձն. les —s de l'un et de l'autre sexe. Les —s de condition, de qualité, ազնուականք. des —s de grande condition, ազնուական անձինք, ազնուականք, ազատորեաք, ազատանի. la plupart des —s, բազումք՝ յոլովք ի մարդկանէ. beaucoup de —s, բազում՝ յոլով անձինք, *շատ անձինք. quelques —s, ոմանք. des —s bien élevées, des —s comme il faut, բարեկիրԹ՝ բարեմոնդ անձինք. consulter des —s. Petite —, անձիկ, ոքիկ. il n'avait la plus petite —, չունէր եւ ոչ մի ոքիկ. les —s et les choses, անձինք՝ մարդիկ եւ իրք. les —s d'étude, ուսումնասէր անձինք՝ մարդիկ. les —s d'esprit, մտացիք. || être bonne —, բարեմիտ՝ հեզահամբոյր լ. c'est une bonne —, բարեմիտ ոք է, *բարեմիտ մարդ՝ կին մի է. ||être — à..., կարող՝ ձեռնհաս լ. ի..., *... ընելու մարդ լ. ce n'est point une — à donner cette marque de faiblesse (Sév.). Nous sommes —s à traiter les choses... (Mol.). || Il y a — et —, գոյ այր եւ այր, խոիր մեծ է ընդ այր եւ ընդ այր, *մարդ կայ մարդ ալ կայ, մարդ մարդու վրայ շատ տարբերուԹիւն կայ. || acception de —s, S. **Acception.**

2. անձն, այր հոյակապ, աւագ այր, *կը գործածուի première, seconde եւն. բառերով. l'archevêque d'Upsal était la seconde — du royaume (Volt.).

3. անձն, կին, օրիորդ, աղջիկ. une belle, une charmante, une jolie —. Voilà une belle —. C'est une des plus belles, des plus jolies —s du monde, de la société. || une jeune —, կին մանկամարդ, մանկուհի, օրիորդ, աղջիկ. un pensionnat de jeunes —s, դպրոց աղջկանց՝ օրիորդաց.

4. անձն, այր կամ կին առհասարակ. ce n'est pas à la — qu'on en veut, mais à l'emploi. ||— civile, անձն քաղաքական. je chéris sa — et je hais son erreur (Corn.). Un ordre est donné contre votre — (Mol.) || Il expose sa —, ի վտանգ զանձն արկանէ. || j'ai répondu de sa —, եբաշխաւոր եղէ նմա, *իւր անձին՝ իրեն եբաշխաւոր եղայ. je ne réponds que de ma —, եբաշխաւոր անձին իմոյ եւեԹ լինիմ. || on a attenté à sa —, sur sa —, խարդաւանեցին զնա, խարդաւանակ եղին նմա, *նենգուԹեամբ գինքն ուզեցին սպանանել. || on s'est assuré de sa —, ձերբակալ զնա արարին, կալան զնա, *գինքն բռնեցին. || aimer sa —, sa petite —, սիրել զանձն իւր, անձնասէր՝ անձնդիւր լ. *ինքնգինքն՝ իր անձն սիրել, իւր առողջուԹեան՝ իւր մարմնոյն մեծ խնամք տանիլ. || être content de sa —, de sa petite —, անձնահաճ՝ անձնահաճոյ՝ ինքնահաճ լ., գոհ լ. զանձնէ, *իւր վերայ գոհ ըլլալ. il n'a pas mauvaise opinion de sa petite —. Vous avez assez bonne opinion de votre petite —. || De sa —, անձամբ, ինքնին. || payer de sa —, S. **Payer.** || Cette femme est bien faite, est jolie, fort jolie de sa —, անձնագեղ՝ գեղեցկամարմին է կինդ. comment est-il de sa petite —? որպիսի՛ է տեսիլ կերպարանաց նորա, *ինչ տեսք ունի, ինչպէս է մարմինն.

En —, en propre —, անձամբ, անձամբ անձին, յանձնէ, ինքնին. le roi en —, Ըագաւորն ինքնին. aller en —, անձամբ երԹալ. j'y étais en —, en propre —, անձամբ գնացի այդը. il y vient lui-même en —. Ils y sont allés en —. Le roi commandait le siège en —. Elle est allée en —. || փ. c'est l'honneur en —, պատիւն ինքնին է նա, *ինքնին՝ բուն պատիւն է, շատ պատուաւոր մարդ է. c'est la prévenance en —, շնորհաւոր՝ մարդասէր յոյժ է. c'est la prévoyance en —, նախախնամուԹիւնն ինքնին է. || en la — de, en sa —, յանձն՝ ի դէմս ուրուք՝ իւր. en la — du grand prêtre, յանձն՝ ի դէմս քահանայապետին. il se crut outragé en sa — (Boss.). En sa —, ի դէմս անձին իւրոյ. || դտ. en la —, յանձն. assigner une commune en la — du maire. || Parlant à sa —, խօսելով առ նա ինքն, *բուն իրեն խօսելով. || ը. je lui ai dit parlant à sa —, առ նա ինքն ասացի, *բուն իրեն ըսի. à moi, parlant à ma — (Rac.).

Par —, ըստ մարդաԹուի, ըստ այր, *մարդ գլուխ. tant par —, այսչափ ինչ ըստ մարդաԹուի, *մարդ գլուխ այսչափ.

5. անձն, մարմին. la — du roi, անձն արքայի արքայ, Ըագաւոր. la — du roi ne m'en est pas moins chère (Rac.). Aucun d'eux du tyran n'approche la — (Corn.). Souvent l'empereur m'appelle auprès de sa — (Id.). Attachés de plus près à sa personne sacrée (Mass.).

6. աբ. անձն, անձնաւորուԹիւն. les —s divines, աստուածային անձինք, երեք անձնաւորուԹիւնք, ԵռանձնուԹիւնն, ԵռանձնաւորուԹիւն, ԵրրորդուԹիւնն. je crois un Dieu en trois —s, հաւատամ յԱստուած յերեք անձինս՝ յԱստուած երանձնեայ՝ եռանձնական.

7. բ. դէմք. la première, la seconde, la troisième —, առաջին, երկրորդ, երրորդ —, la première — celle qui parle; la seconde — celle à qui l'on parle; la troisième, celle de qui l'on parle. || Lettre, billet à la troisième —, նամակ, տոմսակ յերրորդ դէմս՝ երրորդադէմ, *ուր գրողն իւր վրայ երրորդ դէմքով կը խօսի. M*** a l'honneur de vous faire part de...

8. ոք, այր ոք, մարդ, *վերացեալ գոյական ոք միշտ եզակի արական է. — croira-t-il jamais? հաւատայցէ՞ ոք երբեք, *մէկն՝ մարդ մի պիտի հաւատա՞յ երբեք. — osera-t-il me contredire? Je doute que — y réussisse. Je suis plus étonné que —, lui dis-je.

Sans —, անոք, *մարդ՝ մէկն չունեցող. եւ մ. առանց ուրուք, առանց մարդու՝ մէկու.

Ընդ բացասականի, ոչ ոք, *ոչ մէկն, մէկն. je n'ai vu —, չտեսի զոք, *մարդ՝ մէկն չտեսայ. — n'est venu, ոչ ոք եկն, *մարդ չեկաւ. Dieu ne veut pas que — périsse (Pasc.) Je ne connais — d'aussi heureux que cette femme. — ne peut-il me dire ce qu'il est devenu? — n'est plus votre serviteur que je le suis. Nous n'avons pas le pouvoir de faire mourir — (Boss.). Je ne daigne pas attendre — (La Bruy.). Quoi! personne ne t'est venu rendre visite? || զչ. — dans les rues, — aux portes de la ville, ոչ ոք ի փողոցս, ոչ ոք ի դրանս քաղաքի. || փ. եւ ը. il n'y a plus — au logis, կլ. il n'y a plus —, անկեալ է ի մտաց, *խելքն կորանցուցած է. եւս՝ այն ինչ մեռեալ է, *նոր մեռեր է :

Personné,e, աճ. ի. բ. դիմակաւոր, կնճռաւոր. corolle —e, — բաժակ :

Personnel, elle, աճ. անձնական, անձնաւոր, անձնիւր, անձամբ անձին, իւրական. l'intérêt —, անձնական՝ անձնիւր շահ. un fait qui m'est —, անձնական է ինձ իրդ. il n'y a rien de —, չիք ինչ անձնական. injures —elles, անձնական նախատինք. venger une injure —elle, վրէժխնդիր լ. նախատանաց անձին. mérite —, անձնական արդիւնք, արժանիք անձին. il n'a point de fortune —elle, չունի ինչ անձնիւր հոխուԹիւն. || entrée —elle, անձնական մուտ. || critique —elle, անձնական քննադատուԹիւն, *ուր գրուածքին առնի հեղինակն կքննուի.

||իգ. action —elle, անձնական դատ՝ դատախազութիւն . || droit —, անձնական իրաւունք . || loi —elle, անձնական օրէնք, *որ առանձին մարդոց համար կզօրէ . || contribution կամ cote —elle, անձնական հարկ , *որ անձանց վրայ կդրուի եւ ոչ ընչից . q. prénom —, անձնական դերանուն , * որ երեք դէմքերէն մէկն կը ցուցունէն , որպէս moi, toi, lui, je, tu, il, nous, vous, ils, eux, se, etc. || verbe —, անձնական բայ,*որ եղանակի եւ յորնակի դէմքերու կգործածուի. || mode —, S. **Mode**: 2. անձնասէր, ինքնասէր , իւրահոգ , անձնդիւր , անձնապաշտ . un caractère —. Cet homme est très —. 3. ա. անձինք , մարդիկ , պաշտօնեայք , պաշտօնատարք . les dépenses relatives au —. Tout le — à été renouvelé. Le — et le matériel d'une armée. Le — d'un établissement. 4. ի. անձնական . անձնական նկարագիր , բոյս բարուց ուրուք .

Առ. toutes fautes sont —elles, անձնական են յանցանք . *մարդ ուրիշի յանցանքին պատասխանատու չէ :

Personnellement (փէրսօնէլման) մ. անձամբ , ինքնին , անձամբ անձին, յանձնէ, ինքնին անձամբ անձին , իւրովի , անձնապէս , անձնականապէս . —, je n'ai pas de reproches à lui faire. Je ne le connais pas —. Agir —. Être — responsable d'une chose. S'obliger —, պարտաւոր առնել զանձն՝ անձամբ զանձն :

Personnia, ա. բ. պերսոնիա , պերսոննի . ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ պրոտասերից (protéacées).

Personnificateur, ա. անձնաւորիչ. Plutarque, en — de l'histoire, peint plus qu'il ne raconte (Lamart.).

Personnification (սիօն) ի. անձնաւորում, անձնաւորութիւն . — du mensonge et de l'ingratitude. La — de la guerre.

Personnifié, e, անց. անձնաւորեալ . c'est la modestie, la bonté —e.

Personnifier (je personnifiais, n. personnifiions, que je personnifie, q. n. personnifiions, q. v. personnifiiez) ն. անձնաւորել , անձնացուցանել . տալ անշունչ իրաց զգացմունս, զեղու . . . մարդոյ . — la justice, la France. Les poètes et les peintres personnifient tout. || — en soi, անձնացուցանել յանձն իւր , յանձին բերել, *իւր վրայ ցուցունել . elle personnifie en soi toutes les grâces de la femme du monde.

Se personnifier, դ. անձնաւորիլ , tout se personnifie sous la plume des poètes, sous le pinceau des peintres. 2. փ. —. toutes les qualités de l'honnête homme se personnifient en lui, յանձին բերէ զիամօրէն բարեմասնութիւն առն արդարասիրի :

Perspectif, ive, ած. հեռանկարական , հեռատեսիլ , հանդիպայհայեաց . plan, dessin —. Vue —ive.

Perspective, ի. հեռանկարութիւն , հեռատեսիլ . dans ce tableau il y a de la —. Observer la — dans un tableau. Ce peintre entend bien la —, les règles de la —. Enseigner, apprendre la —. || — linéaire, գծական —. || — aérienne, — օդային . 2. հեռապատկեր , հեռանկար , հեռացոյց , հեռատեսիլ. ces montagnes font une belle —. Une — riante. La — est belle. || փ. les hommes et les affaires ont leur point de — (La Rochef.). 3. հեռանկարութիւն , հեռապատկեր , հեռանկար , նկատուիւն , ակնկալութիւն, յոյս . je m'en vais avec cette douce espérance de vous revoir l'hiver: c'est une — agréable (Sév.). Une immense — de gloire (Raynal). Nous n'avons à présent qu'une — très triste (Volt.). Avoir la — d'une grande fortune, de la mort.

En —, մ. ի հեռուստ, ի բացուստ, * հեռուէն . ayant en — les neiges éternelles des grandes Alpes (Volt.). || փ. յապագայն , ի հանդերձեալն . j'ai en — d'aller vous voir (Sév.). Être heureux en —.

Perspicace, ած. կորովամիտ , արագամիտ , արագատես, սրամիտ, սրատես, կորովի. un esprit —. C'est un homme —. Il est très —.

Perspicacité, ի. կորովամտութիւն , կորովութիւն , արագամտութիւն , սրատեսութիւն. il a beaucoup de —, il est d'une grande —, il est doué d'une grande —, կորովամիտ յոյժ է . il avait la — d'un aigle.

Perspicuité (փէրսփիքիւիթէ) ի. յստակութիւն , քաջայայտութիւն . la — du style, du discours.

Perspirable, ած. բժ. արտաշնչելի . humeur —. La peau est —.

Perspiration (սիօն) ի. բժ. արտաթորութիւն , արտաշնչութիւն :

Perspiratoire, ած. բժ. արտաթորական, արտաշնչական . humeurs —s. Vapeur —.

Perstriction (սիօն) ի. բժ. հ. կապանձիւթիւն :

Persuadant, e, ած. համոզիչ , համոզկեր, հաւանեցուցիչ. un homme — Une femme —e. Un esprit —. Une éloquence —e.

Persuadé, e, անց. համոզեալ , հաւանեալ , համոզ , * համոզուած . un esprit, un cœur —. Un homme bien —, այր քաջահաւան . une femme profondément —e. Il était — de ce qu'il disait. Toute l'assemblée fut —e par ce discours. || գ. —. il avait toute la simplicité et l'enthousiasme d'un — (Volt.).

Persuader, ն. համոզել , համոզկեր է., հաւանեցուցանել , ի հաւան ածել , ի բանի առնել , ի բանս արկանել զոք . il m'a persuadé de sa sincérité. Il m'a persuadé de venir. On l'a persuadé de se marier. — qn. insensiblement, գողանալ զմիտս ուրուք . || է. l'art de —.

Se persuader, դ. համոզել զանձն, * ինքզինքն համոզել . elle s'est persuadée, ils se sont persuadés qu'il fallait partir, այլ persuader qn. d'une chose. 2. —, հաւատացուցանել . ce don, cet heureux don de tout — (Volt.). համոզիլ , համոզեալ համոզկեր է., ի բանս ուրուք գալ , *համոզուիլ . on se persuade mieux par les raisons qu'on a soi-même trouvées, que par celles qui sont venues dans l'esprit des autres (Pasc.). — les uns les autres, համոզել զմիմեանս, *միմեանց համոզել . la religion se persuade et ne se commande point (Fléch.).

Persuadeur, ա. համոզիչ , համոզակեր , համոզող : [est —.

Persuasible, ած. համոզելի . il

Persuasif, ive, ած. համոզողական , համոզիչ , համոզակեր , համոզուն , բարեհամոյր . grâces —ives, համոզիչ շնորհք . une éloquence —ive. Raison convaincante et —ive. Orateur, esprit —. Ton, langage —. Rien n'est si — que l'exemple d'un prince. Vous êtes —.

Persuasion, ի. համոզումն . la douce —. Avoir le don, le talent de la —. Le but de l'éloquence doit être la —. Ramener les hommes à la vérité par la —. Il a la — sur les lèvres. 2. —, համոզողութիւն , վստահութիւն . j'ai agi dans la — que vous m'approuveriez. J'en ai la —. Tout cela n'ébranla pas ma — (J.-J. R.). J'ai la — qu'il m'est attaché. Être dans la — que.

Persuasivement, մ. համոզաբար , համոզմամբ :

Persulfocyanhydrique (փէրսիւլֆօսիանհիտրիք) ած. ոգ. գերծծմբաթթուածջրածնային :

Persulfocyanique, ած. ոգ. գերծծմբաթթուային . acide —, գերծծմբաթթուաւիւռ :

Persulfocyanogène, ա. ոգ. գերծծմբաթթուածին :

Persulfure, ա. ոգ. գերծծմբուր :

Persulfuré, e, ած. ոգ. գերծծմբմբուկեալ , գերծծմբուկած :

Persulfurique, ած. ոգ. գերծծմբուկային :

Perte, ի. կորուստ . la — de nos biens et de nos libertés (Corn.), — ընչից մերոց եւ ազատութեանց . la — d'un livre. La — de la vue, de l'odorat, de l'ouïe, de l'appétit, de la santé, des forces, du sommeil. Qui amène la —, կորստաբեր . près de sa —, մերձակորոյս . faire, essuyer une —, — առնել , կորուսանել . se consoler d'une —. — de temps, ժամավաճառութիւն . Être dédommagé d'une —. Réparer une —. Avec —, կորստեամբ , *կորստով . il a fait de grandes —s dans les affaires, au jeu, արար —ս մեծամեծս ի գործս, ի խաղի .

2. կորուստ, վնաս. ce commerçant a éprouvé de grandes —s. Le gain compense la —. Il y aura de la —, beaucoup de — dans la coupe de cet habit, dans la taille de ce bois, de cette pierre. ||Être en — d'une somme, կորուսանել զգումար ինչ . || է. il est toujours en —, ի վաղուց հետէ կորուսանէ միշտ. depuis six semaines

je suis toujours en —. || profits et —s, շահ եւ վնաս , * շահ եւ վն . || այս եւս ի խաղի . une — de dix mille francs, — տասն հազար ֆրանքաց . être en — de telle somme, կորուսանել զայս ինչ գումար . || se retirer sur sa —, ի կորուսանելն Յողալ զխաղն , * կորնչուցած ժամանակ խաղն Յողալ . եւ փ. ֆրածարել յաշխարհէ կամ չեռս կալ ի գործոց զվնի անյաջողութեան . ma —, կորուստ իմ , * կորուսս , կորուսած բանս .

3. —, մահ . la — d'un époux, d'un père, d'un ami, des parents. Courir à sa —, ի կորուստ իւր դիմել՝ ընթանալ , յօրհաս իւր ճեպել . || jurer, résoudre la — de qn., երդնուլ՝ վճռել զ— ուրուք . || je prends part à la — que vous avez faite, S. **Part.**

4. կորուստ , կտտորած . nos —s sont considérables. || Être repoussé avec —, չեռս նահանջել կորստեամբ՝ Յողով վնի իւր մեռանլս եւ վիրաւորս . եւ փ. նկուն լ.՝ ի պարտութիւն մատնիլ՝ յաղթիլ ի վիճաբանութեան .

5. նաւ. կորուստ , բնկումն , նաւակոծութիւն , նաւաբեկութիւն . il y a — d'un navire.

6. կորուստ , հոսումն . il y a des —s d'eau. || La — du Rhône, կորուստ Ռոննոսի , * գետին մտած տեղն . || — de sang, կլ. —, արիւնավիժումն , արիւնհոսութիւն , * արիւն վազին . || la — blanche, S. **Leucorrhée.** || —s séminales, սերմնաթափութիւն , սերմնակաթութիւն .

7. փ. կորուստ , կործանումն , ջնջումն . ce serait la — des affaires, du crédit, de l'honneur, de l'Etat, de sa fortune. La — de sa réputation est venue de sa mauvaise conduite. Il fut cause de la — de tous les siens.

8. աբ. կորուստ, դատապարտութիւն. la — de l'âme, կորուստ հոգւոյ , դատապարտութիւն յաւիտենական . le pécheur court à sa —.

9. կորուստ , անյաջողութիւն , պարտութիւն . la — d'une partie de jeu, d'un procès, d'une bataille. Je regrette fort la — de ma journée.

10. կորուստ, չարաչար կիրառութիւն . la — du temps, — ժամանակի, ժամավաճառութիւն. une grande — de temps. La — des occasions.

A —, մ. կորստեամբ , կորստագին , * կորստով «զարարլնա» . vendre, donner à —, վաճառել՝ տալ կորստեամբ՝ կորստագին՝ * կորստով .

A — de vue, մ. S. **Vue.**

A — d'haleine, շնչասպառ, * շունչն բռնուելու չափ . courir à — d'haleine, մ. շնչասպառ ընթանալ՝ * վազել .

En pure —, մ. վայրապար , ի զուր ամենևին , * փուճ տեղ . ce que vous faites, ce que vous dites est en pure —. Vous prenez bien de la peine en pure —. || այս եւս à pure —.

Pertérébrant, e, ած. բժ. ապրասուր , * կնող . douleur —e.

Perthite, ի. հր. պերթիտ :

Pertinacité, ի. սգր. S. **Opiniâtreté.**

Pertinemment, մ. ըստ պատշաճի , դիպողապէս , գիտակցապէս, * ապէկ գիտնալով . parler — d'une chose. Il en a discouru —.

Pertinence, ի. դտ. պատշաճութիւն , դիպաբանութիւն , դիպողութիւն . la — de ses raisons. La — des moyens, des faits et articles.

Pertinent, e, ած. պատշաճ , դիպող , յանկաւոր. raisons, excuses —es.

Pertuis (փէրթիւի) ա. ծակ, անցք. 2. կիրճ, անձուկ. le — de Maumusson.

Pertuisane, ի. հ. մկունդ :

Pertuisanier, ա. հ. մկնդաւոր. 2. S. **Garde-chiourme.**

Pertuiser, ն. հ. ծակել :

Perturbateur, trice, գ. խռովիչ , խռովեցուցիչ , խռովարար , խռովայոյզ , խռովարկու , խռովախուժ , աղմկիչ . — du repos public, de l'Europe. C'est un —. 2. ած. —. un esprit —. Des intentions, des causes —trices. Un parti —. Une faction —trice. || մբ. force —trice, խռովիչ՝ այլայլիչ զօրութիւն , * որ շարժմանց կանոնաւորութիւնն կը խռովի , կ'այլայլի . || méthode կամ médecine —trice, խռովիչ ոճ կամ բժշկութիւն, * որ զօրաւոր միջոցներ կգործածէ , որ հիւանդութեանց ընթացքն խռովելով կկարճեցունէ :

Perturbation (սիօն) ի. ո. խռովութիւն, այլայլումն , այլայլութիւն . la maladie est une — dangereuse de l'équilibre des forces. || քգ. — magnétique, այլայլումն՝ այլայլութիւն մագնիսական . 2. փ. խռովութիւն , խառնակութիւն , ամբոխումն , վրդովումն , աղմուկ , շփոթ, շփոթութիւն . ce fut une immense — que l'arrivée sur les marchés européens du métal américain. Une profonde — morale. La révolution a porté dans toutes les branches de notre industrie une profonde —(St Aulaire). Causer quelque — dans...

Perturber, ն. նբ. խռովել , այլայլել :

Pertus, e, ած. բ. ծակոտ , ծակաւոտիկ . feuille —e.

Pertusaire, ի. ծակաւունկ . ծակոտ սունկ :

Pérule, ի. բ. փեշոկ :

Péruvien, enne, ած. պերուվիացի , պերուվուհի :

Péruvienne, ի. պերուվիկ . * տեսակ մի երկու երեսն նոյն բանած պատառ :

Péruvine, ի. տգ. բերուին :

Pervenche, ի. կուսաճպղիկ «պիքիր չիչէյի». || grande —, գետնատափն :

Pervers, e, ած. կամակոր, Յիւր, խեղաՅիւր , ապիրատ , ժանտ , չար, խոտորնակ , խեղաՅիւր, կամակորապահս , խոտորապահս , խոտորապէր , Յիւրապան . un homme, un animal —. Une femme —e. Un esprit —. Un cœur —. Avoir une âme —e. Plan —, եղեռնաՅիւր գարշապար . soulever une foule —e. Un gouvernement —. Doctrine, opinion, conduite —e. Mœurs —es. Sentiments —s. Avoir un goût —. Siècle —. Conseil —, խորհուրդ չար . 2. ա. Յիւրապիրատ, ապիրատ, անօրէն, ամբարիշտ. Dieu châtiera les —. [տորնակի :

Perversement, մ. Յիւր , խոտորապէս , ապականեալ , անբարի , անբարեբար , անբարեփոխ. un chrétien —. Une âme —e. Le naturel le plus heureux est souvent — par l'impression que fait un mauvais exemple (Fléch.).

Pervertir, ն. Յիւրել , մոլորեցուցանել , ապերեսել , զառաճանել, անբարոյացուցանել , ապականել . — le cœur, խոտորել՝ խոտորեցուցանել զսիրտ . les mauvaises compagnies l'ont perverti. — la jeunesse, un bon naturel. Le luxe a perverti bien des femmes. 2. խանգարել , խռովել , վեր ի վայր հարեալ եղծանել . — l'ordre des choses. 3. Յիւրել , կամակորել , խեղաՅիւրել . — le sens d'un passage.

Se pervertir, դ. Յիւրիլ , խոտորիլ , կամակորիլ , խեղաՅիւրիլ , յոռանալ , ամպարշտիլ . ce jeune homme s'est promptement perverti.

Pervertissement, ա. խեղաՅիւրումն , խոտորումն , Յիւրութիւն, խեղաՅիւրութիւն . — de la religion naturelle (Volt.). Le — de la jeunesse, du cœur.

Pervertisseur, euse, գ. Յիւրիչ, խեղաՅիւրիչ , ապականիչ :

Pesade, ի. ձվ. կանգնումն (ձիոյ). 2. կշռարան :

Pesage, ա. կշռումն :

Pesamment, մ. ծանրապէս , ծանր , ծանուն . marcher —, ծանրագնաց՝ ծանրախաղաց լ., * ծանր քալել . être vêtu —, ծանրագգեստ լ., * ծանր հագնիլ . danser —, ծանրակաքաւ լ., * ծանր կաքաւել . — chargé, ծանրաբեռն , ծանրաբեռնի . || — armé, սպառազէն , կուռ վառեալ զինուք , * ծանր զինք հագած . 2. փ. ծանր . parler —, ծանրախօս՝ ծանրաբարբառ՝ ծանրալեզու լ., * ծանր խօսիլ , լեզուն ծանր ըլլալ . 3. անօգ , անշնորհ , անշուք . écrire —, — գրել :

Pesant, e, ած. ծանր, ծանրակիր «աղբր». fardeau —, — բեռն. massue —e, ծանրաքերձ լախտ. corps —, —՝ ծանրանդամ մարմին. || փ. le joug — de la nécessité, ծանրանուր՝ ծանրըմբռնելի լուծ հարկին.

2. բգ. ծանր, երկրաքարշ. les corps —s, — մարմինք.

3. ուղղակշիռ, արդարակշիռ. espèces —es, — դրամք.

4. ն. ծանրաշունչ, խստաշունչ, *նաև սաստիկ ծուռղ. le vent est —, — է հողմն.

5. ձվ. cheval —, ծանրաբարձ ձի, *որ դիւրաւ առջևի ոտքերուն վրայ չկանգնիր. ce cheval est — à la main, ծանրաձեռն է երիվարդ, *գլուխն վար կծռէ. || փ. cet homme est — à la main, ծանրատաղտուկ՝ ձանձրանալի է այրդ.

6. ծանր, սաստիկ. des coups —s ébranlèrent la porte. ||Avoir la main —e, le bras —, ծանրանդամ՝ հուժկու՝ ծանր ունել զձեռն, զբազուկ, *ձեռքն, Ձեռն ծանր ըլլալ. || փ. il a la main —e, ահաւոր է ձեռն. ասի զառնէ որոյ ահաւոր իցէ վրէժխընդրութիւնն.

7. ծանր, ծանրաշարժ. ce chirurgien, ce maître d'écriture, ce peintre a la main —e.

8. ծանր, ծանրաշարժ, յամրաշարժ, ծանրագնաց, ծանրախաղաց, դանդաղ. Cabulus était âgé et —. Le vol — d'un oiseau. D'une marche —e, ծանրագնաց, ծանրախաղաց. le bœuf est un animal —. ||փ. ծանր, Ծխրնցուցիչ. sommeil —, ծանր քուն, ծանրաքուն՝ ծանրաքնուն նինջ. ivresse —e. || Avoir la tête —e, գլխածանր է., *գլուխն ծանր ըլլալ, գլուխն ծանրութիւն զգալ.

9. փ. ծանր, ծանրամիտ, ծանրախոհ. il a l'esprit —, ծանրամիտ է. il est d'une conversation —e, ծանրախոհ է. son style est —. Composition —e. C'est un sujet —. Il est né triste et —.

10. փ. ծանր, ծանրաբեռն, ծանրաբեռնիչ, ծանրատաղտուկ, դժնդակ. c'est une charge —e. C'est un — fardeau que l'héritage d'un nom fameux. Un secret —.

11. Un fardeau trop — à porter, ծանրակիր բեռն. je ne crois point vous avoir été —e (Sév.). || Un joug tyrannique — pour des sujets, լուծ բռնաւորական ծանր՝ ծանրատաղտուկ՝ ծանրըմբռնելի հպատակաց՝ վասն հպատակաց. Le fardeau de la vie est trop — pour moi (Volt.).

12. ծանր, ծանրաբեռն, ծանրագին, բազմաճախ. ce voyage est une chose —e pour nous.

13. ա. valoir son — d'or, ծանրագին՝ ծանրագնի է., ունել բարեմասնութիւնս մեծամեծս, *իբր ծանրութեամբն ոսկի արժել. cet homme vaut son — d'or. Je tiens une pensée qui vaut son — d'or (Scarr.).

14. մ. mille livres —, ծանր՝ ծանրակշիռ հազար լիտր:

Pesanteur, ի. ծանրութիւն. la — naturelle des corps. La — de l'or, d'un fardeau, de l'air. 2. բգ. ծանրութիւն, վայրահակութիւն. la — universelle, տիեզերական —, *բոլոր մոլորակային մարմնոց իրարու ունեցած ձգողութիւնն. || — spécifique, S. **Spécifique.** 3. ծանրութիւն; սաստկութիւն, ուժգնութիւն. il reste étourdi de la — de sa chute. La — du coup souvent nous étourdit(Corn.). Il lui fait sentir la — de sa main. 4. ծանրութիւն, նեղութիւն, Ծուլութիւն, տկարութիւն. — d'estomac, ստամոքսածանրութիւն. — de tête, գլխածանրութիւն. avoir une grande — de tête, գլխածանրիլ. sentir une —, de la —, des —s par tout le corps, par tous les membres. 5. ծանրութիւն, դանդաղութիւն. la — de l'âge, — ամաց՝ *տարիքի. 6. փ. ծանրութիւն. la — du style. La — de l'esprit, ծանրամտութիւն, Ծանծրամտութիւն. avoir une grande — d'esprit, de la — dans l'esprit, ծանրամիտ՝ Ծանծրամիտ յոյժ է.:

Pesé, e, անց. կշռեալ, *կշռած. || փ. tout bien —, զամենայն բարւոք կշռեալ, *ամէն բան լաւ կշռելէն՝ մտածելէն յետոյ. tout bien —, j'ai cru devoir...

Pèse-acide, ա. բգ. Ծռուաչափ. des — կամ acides.

Pèse-carte, ա. Քղթաչափ:

Pesée, ի. կշիռ, կշռուած, կըշռումն, կշռութիւն. faire la — d'un ballot de laine, կշռել զիակ բրդոյ. une — considérable. Une forte —. La première — est de dix kilogrammes.

Pèse-esprit, ա. բգ. ոգեկշիռ, ըմբչափ. des — կամ esprits.

Pèse-lait, ա. կաթնաչափ. des —.

Pèse-lettre, ա. նամակակշիռ, Քղթակշիռ:

Pèse-liqueur, ա. հեղուկաչափ, հեղկաչափ. des — կամ liqueurs.

Pèse-moût, ա. բաղցուաչափ. des —.

Pèse-nitre, ա. բորակաչափ.

Peser (je pèse, je pèserai) ն. կըշռել, ի կշիռ առնուլ, բառնալ ի լուծ կշռոյ «Ծաթմագ». — du pain, de la viande. — une pièce d'or. — avec des balances. — avec une romaine.

2. փ. կշռել, կշռել մտօք, դնել ի կշիռս մտաց, կշռադատել. — les conséquences d'une affaire. || — bien, mûrement, քաջ, հաստն մտօք կըշռել, կշռաքնին առնել. pesez bien les effets qui suivront mes paroles. || լկ. pesez, examinez. || — les mots, les paroles, կշռել զբառս, զբանս՝ զխօսս, քաջ ի միտ առնուլ զիեռանսն նոցին. je pèse mes discours. Personne ne pèse plus ses paroles que vous sur les choses importantes(Sév.). Pesez votre réponse avant de la faire (J.-J. R,). || — toutes ses paroles. — tout ce qu'on dit, կշռել զամենայն զբանս՝ զխօսս իւր, *ամէն խօսքն, բառն կշռել, զգուշախօս լ., շրջահայեցութեամբ խօսիլ. il pèse tous ses mots, mesure tous ses pas.

3. չ. կշռել, ունել կշիռ ինչ, ծանր լ. l'or pèse plus que l'argent. Ce ballot pèse peu, pèse beaucoup. || Cette pièce d'or ne pèse pas, ոսկի դահեկանդ այդ չկշռէ, չէ արդարակշիռ, չունի զօրինաւորն կշիռ. || cela ne pèse pas plus qu'une plume, չկշռէ այս առաւել քան զփետուր, Ծեծեւակշիռ ինչ է. || փ. il ne pèse pas une once, Ծեծեւակշիռ՝ Ծեծեւաձռիչ է առ խնդին. || ն. le vent pèse, հողմն հակէ զնաւն, *քամին նաւն կը ծռէ.

4. ծանրանալ. tous les corps pèsent les uns sur les autres. Que ces vains ornements, que ces voiles me pèsent! (Rac.).

5. արժել, ունել զարժէս. l'un et l'autre (le héros et le grand homme) mis ensemble ne pèsent pas un homme de bien (La Bruy.). La vie de l'ignorant ne pèse pas une heure de l'homme qui sait (Dider.).

6. յենուլ, ծանրանալ, կոխել «պատմագ, ոտայանմագ». — sur un levier, sur les étriers. || ձվ. ce cheval pèse à la main, ձիդ այդ աշխատ՝ վաստակաբեկ առնէ զձեռն. *ձեռքն կյոգնեցուներ. || փ. — à la main, աշխատ՝ ձանձիր առնել. mon Dieu, que cet homme pèse à la main! || փ. — sur, ծանրանալ ի վերայ, ճնշել, նեղել. les ennemis se sont rendus puissants, on a pesé lourdement sur la Bretagne et sur le gouverneur (Sév.).

7. փ. ծանրանալ, նեղել. cette viande pèse sur l'estomac. Son déjeuner lui a pesé toute la journée.

8. ծանր Ծուիլ, վշտացուցանել, նեղել. cela lui pèse, ծանր Ծուի այս նմա. cette chose me pèse sur le cœur. || փ. ce secret lui pèse, գաղտնիքդ այդ նեղէ զնա, չկարէ պահել զայն. rien ne pèse tant qu'un secret. Aviez-vous quelque chose qui vous pesait sur le cœur? (Sév.). Cet aveu me pesait. || L'argent lui pèse, արծաթն նեղէ զնա, կ'բսուի շուայլ մարդու որ կրնայ առակն վաստնելու. cet argent-là lui pèse, նեղէ զնա արծաթդ այդ, փուճայ վաստնել զայն. || ասի եւս, l'argent ne lui pèse guère, արծաթն չնեղէ յոյժ զնա, վաստնէ զայն դիւրաւ.

9. յիշնուլ, կալ մնալ. tout le fort des combats pèse aujourd'hui sur moi (Delille).

10. ծանրանալ ուժք, ձանձիր առնել, *մէկուն վրայ ծանրանալ, մէկուն ծանրութիւն ըլլալ, ձանձրացնել. tout ceci ne me pèse. Je ne sais comment on peut inhumainement — sur les gens qu'on doit aimer (Sév.). Ma funeste amitié pèse à tous mes amis (Rac.). Une dépense qui commence à — (Hamilt.). || — sur les épaules, աշխատ՝ ձանձիր առնել. que sa présence me pèse sur les épaules! (Mol.). Cet homme me pèse sur les épaules. || փ. ասի եւս — sur la poitrine. Ce Figaro pèse sur ma poitrine (Beaumarch.). || — sur les bras,

ճանրանալ ուժեք ճախիւք, *ճախքով վէկուն ճանրութիւն ըլլալ. cette personne me pèse sur les bras. Cette affaire est dispendieuse, elle me pèse sur les bras.

11. յենուլ, յաժնլ, կալ մնալ. il faut — sur cette syllabe. || — sur, յենուլ, պնդել, նշանակել. pesons davantage sur cette parole (Boss.). — sur les circonstances principales.

Se peser, դ. կշռիլ, *կշռուիլ «Քաշիլմագ». le sucre se pèse. Cela se pèse à la balance. Ce ballot peut — facilement, || փ. կշռիլ, կշռադատիլ. ce sont là de ces choses qui doivent — froidement. Les bienfaits ne doivent — à leur valeur intrinsèque, mais au poids du cœur (J.-J. R.).

Pèse-sel, ա. բգ. աղաչափ. des —[— կամ sels.

Pèse-sirop, ա. օշարակաչափ. des — կամ des —s.

Pesette, ի. կշռիկ «Ներագիճիք». 2. ռա. **Vesceի**:

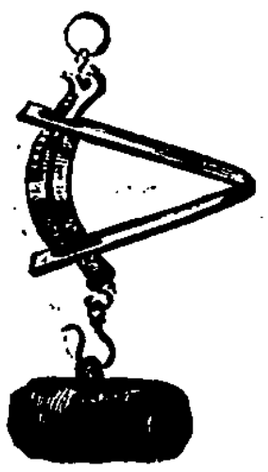
Peseur, euse, գ. կշռիչ, կշռող «Քարիքնը, միզանը». — de foin. — public. 2. փ. կշռաքնին, *պրպտող:

Pèse-verre, ա. ապակաճաք(գործ)

Pèse-vin, ա. գինեչափ. des — կամ vins.

Pèse-urine, ա. միզաչափ. des —.

Peson, ա. կշռակ. — à ressort, զսպանակակշռակ.

Peson.

|| S. Balance.

Pessaire (սէք) ա. վ. արգանդակալ. — en air, — օդային. — en gimblette, — բոկեղաձեւ. — en papillon, — թիթեռնաձեւ. — en hystérophore, — արգանդակիր. un — de caoutchouc.

Pesse, ի. բ. ռ. փիճի. հն. **Épicéa**. 2. բ. ձիագի. հն. **Hippuride**.

Pessereau, ա. շոճիկ:

Pessimisme, ա. նք. յոռետեսութիւն. * ամէն բան յոռի՝ գէշ տեսնալն:

Pessimiste, ա. յոռետես. *ամէն բան գէշ կ'երթայ կարծող. c'est un —. 2. ած. —. un esprit —, յոռետիտ:

Peste, ի. ժանտ, ժանտախտ, մահատարաժամ, մարդամահ, ժանտամահ «եումուրճագ». mourir de la —. Avoir la —. || Fuir qn. où qc. comme la —, փախչել յումեքէ կամ յիմեքէ իբրեւ ի ժանտախտէ. tous ceux qui me connaissent me fuient comme la —, disant que je suis trop médisante (Legrand). || փ. եւ ք. dire — et rage de qn., չարիս մեծամեծս խօսել զումեքէ, * մէկուն վրայ շատ գէշ խօսիլ.

2. փ. ժանտախտ, ժանտամահ, մարդամահ. la flatterie est la — des cours. La discorde est la — des Etats. Cette doctrine est une — dont on doit prévenir les ravages. Nous fûmes extrêmement incommodés des moucherons, qui sont la — de ce pays-ci. Il ne manque pas de flatteurs, — fatale qui renverse plus d'Etats que les armes des ennemis (Vaugel.). C'est une — dans une famille bourgeoise qu'une Mme Patin (Dancourt). Les faux philanthropes sont les —s du genre humain (Fén.). || ք. c'est une méchante —, une méchante petite —, ժանտ՝ ժանտախտակ չար է, *կլուխի չար պզտիկ տղու կամ աղջկան. || des —s de, ժանտաժուռ. des —s de valets j'admire l'insolence. Cela me raccommode avec ses —s de femmes.

3. — bovine, պաճարախտ.

4. ած. c'est un petit —, ժանտախտիկ է. *կ'ըսուի պզտիկ չարաճճի տղու. || il est un peu —, elle est un peu —, ժանտամիտ՝ չարամիտ ժանտախտիկ է. *կ'ըսուի ժանտագործ՝ չարամիտ մարդու եւ կնոջ.

5. la — du..., — soit du..., անէծք՝ ժանտ ի վերայ... la — soit du causeur! (Mol.), անէծք՝ ժանտ ի վերայ խօսողի, *կրողն տանի՝ գետին անցնի խօսողն. — soit du vieux fou! — soit de l'ignorant! || Նոյն է, la — soit le..., — soit le... || La — m'étouffe! հեղձամղձուկ արասցէ զիս ժանտախտն, *ժանտախտն զիս խլդէ; la — m'étouffe, monsieur, si je le sais! (Mol.). La — l'emporte! *կրողն տանի.

6. մջ. — կամ la —! բարէ, վա՛շ. —! où prend mon esprit toutes ces gentillesses? (Mol.). — que cela est beau! —! qu'il fait froid. La —! quel esprit profond!

Pester, չ. ք. արտասիլ, տրտնջալ, ժանտախտս լ. — contre le gouvernement, contre les ministres. Il ne fait que —. || — entre cuir et chair, ոժգոհ լ. առանց յայտ առնել իշխելոյ զոժգոհութիւնն:

Pestifère, ած. ժանտաբեր, ժանտագործ, ապականիչ. un air —, — օդ. une odeur —, ժանտաբոյր հոտ. || փ. —. les maximes —s.

Pestiféré, e, ած. ժանտահար. un lieu —. Air, pays —. Une ville —e. Des marchandises —es. Un malade —. || գ. —. un —, une —e, — այր, կին. visiter les —s. || փ. եւ ք. —, *ուսկից ժանտախտէ բռնուածի պէս կփախչին. suis-je —? || Fuir qn. comme un —, խոյս տալ յումեքէ իբրեւ ի ժանտահարէ. խորշիլ յամենայն մահաբերէ. on le fuit comme un —.

Pestiférer (je pestifère, je pestiférerai) ն. ժանտահարել, ժանտահար առնել, *ժանտախտ տալ. — un pays, une ville. || փ. —, ապականել. la cupidité humaine vous pestifère (Volt.).

Pestilence, ի. հ. ժանտահարութիւն, ժանտախտ. un temps de —. 2. փ. ս. գ. chaire de —, բեմ ժանտութեան, ժանտահար՝ վնասակար վարդապետութիւն:

Pestilent, e, ած. ագր. ժանտախտական, ժանտամահ, մահաբեր. une fièvre —e. 2. ժանտաբեր, ժանտահար, ախտագոյացուցիչ, ապականիչ. une vapeur —e. 3. փ. ժանտ, ժանտագործ, ապականիչ. des doctrines —es. Cette —e galanterie (Boil.).

Pestilentiel, elle, ած. ժանտ, ժանտախտական. fièvre —elle. ||Maladie —elle, ժանտ ախտ, ժանտախտ. եւս՝ փոխադրական՝ վնասակար հիւանդութիւն. 2. ժանտաբեր, ժանտահար, ժանտամահ, ժանտագործ, մահաւոիճ. des vapeurs —elles. Miasmes —s. || փ. Ce germe — qui avait si longtemps infecté la terre (Volt.).

Pestum (օմ) ա. ճ. պեստում. դրախտավարդ, դրացի վարդն:

Pet (փէ) ա. փուք, *տոռուկ «ելլ, օսուրուք». faire, lâcher un —, փուքս հանել, *տռռել, Քաշել «օսուրմագ». un gros —, — մեծաձայն. un petit —, — փոքրաձայն. || — de loup, տ. **Lycoperdon**. || — de nonne, կուսանափուք, ծիրիխտայ. || — d'âne, իշտռռուկ. հն. **Onoporde**.

Pétalacte, ա. բ. ներքաշող. Քուի գլխոյ Բարեյուսոյ:

Pétalaire, ա. Քերքօճ. լորտու Հնդկաց:

Pétale, ա. բ. ներք, ծաղկաներք, ծաղկատերեւ. corolle à cinq —s, հնգաներք բաժակ. petite —, ներքիկ:

Pétalé, e, ած. ներքաւոր. fleur —e.

Pétalin, e, ած. բ. ներքնեան:

Pétalisme, ա. տերեւակոյտ վըճիռ, տերեւավճիռ. *աքսորի դատաստան նախնի Սիրակուսացւոց, որ ձիթենւոյ տերեւին վրայ կգրուէր:

Pétalite, Pétalithe, ի. ներքար:

Pétalocère, ած. կ. ներքեղջիւր:

Pétalodé, e, ած. ներքոտ, ներքաձեւ. fleur —e. [calice —.

Pétaloïde, ած. բ. ներքակերպ.

Pétalosome, ած. բ. ներքամարմին:

Petanielle, ի. եգ. ցորենեակ. *ցորենի (froment) տեսակ:

Pétarade, ի. փքարկուիճ, *անասնոց ոմանց կից նետելով՝ ետեւէ ետեւ փուք հանելն. le cheval fit une —. 2. փ. բերնափուք. *արհամարհանքի համար բերնով վէկուն տրտուռք ընելն. faire une —. Il m'a répondu par une —. 3. ճայիւն, ճարճատիւն, *չաքրտոց, չրքրտոց. cet Etna... fait entendre des —s.

Pétard, ա գ. պայծուկ. փլուզիչ անօճ պատերազմիկ. charger un —. 2. իրխ. —, ճայծուիկ «քէսճանէ ֆիշէնկի». jeter, tirer des —s, —ս արձակել՝ *նետել:

Pétardement, ա. պայծուկօրէն, ճայծուիկօրէն:

Pétarder, ն. պայծուկել. փլուզանել պայծուկիւ. — une porte, une roche.

Pétardier, ա. պայծուկագործ. 2. պայծուկիչ, պայծուկաբձակ:

Pétase (փէդազ) ա. իոյլ. *կլոր

գլխարկ նախնաց. le — ailé de Mercure.

Pétasite, ի. բ. S. Toussilage.

Pétaud, ա. la cour du roi —, խառնարքունիք, խռովարան. *տեղի անկարգութեան եւ խառնակութեան, ուր ամէն մարդ տէր է. cette maison est la cour du roi —. C'est une véritable cour du roi —.

Pétaudière, ի. խառնակարան, խառնաժողով. *անկարգ ժողով ուր ամէն մարդ ուզածն կ'ընէ. c'est une —, une vraie —. Cette maison est une vraie —. Dieu, quelle —!

Pétaure, ա. տե. պետաւրոս. ազգ

կենդանւոյ ի տոհմէ պարկաւորաց (marsupiaux). [խաղաց:

Pétauriste, ա. հխ. յն. լարա-

Pétéchial,e (շիալ) ած. բժ. կարմրաթաղանթային. fièvre —e.

Pétéchie (փէթէշի) ի. բժ. կարմրաթաղանթի վրայ լուի խաճուածքի նման կարմիր բիծեր:

Pet-en-l'air (փէթանլէր) ա. կարճազգեստ. *մինչեւ մէջք հասնող կարճ ցայգահանդերձ. être en —, — լ. recevoir un ami en —. Des —.

Péter, բ. (je pète, tu pètes, il pète) փուք հանել՝ արձակել; *քրքջել, տառել «օսուրմագ». 2. ճայթել, ճարճատել, շաչել, շառաչել «չաքլամագ, փաքլամագ, չաքըրտամագ». le bois vert pète dans le feu. 3. ճայթել, պայթել, *ճաքիլ «չաքլամագ, փաքլամագ». son fusil, son pistolet lui a pété dans la main. || փ. — dans la main, վրիպել, ելանել ի ձեռաց, խոյս տալ, *ձեռքէն ելլել, փախչիլ. l'affaire allait si bien et voilà qu'elle nous pète dans la main. || Faire — dans la main, վրիպեցուցանել, հաներ ի ձեռաց, *ձեռքէն հանել, փախցուցանել. vous me faites — dans la main cette affaire.

Péteur կամ **Péteux, euse**, գ. փուքահան, փուքարձակ, *քաքող, տառան «օսուրկան». || փ. on l'a chassé comme un —, արտաքսեցին զնա՝ *դուրս վռնտեցին խայտառակաբար:

Péteuse, ի. ծբ. քաքան. *տեսակ մի մանր ձուկ:

Pétillant,e, ած. շառաչող, շառաչուկ, *պճպճող «չաքրքայբը». le — vin de champagne. La flamme —e. Feu —, ճարճատուն հուր՝ կրակ. —e cheminée, ճարճատուն վառարան. 2. բոցակէզ, բոցաճաւալ, հրավառ, հրաթայլ, բոցավառ, բոցաթայլ, հրաբորբոք, շողանշոյլ, *պճպճուն, վառվռուն. avec des yeux —s, բոցակնագոյն, *բոցի պէս աչքերով. le feu de vos yeux —s, բոցաճաւալ՝ հրացայտ աչք քո. son œil noir est —. Un esprit —. 3. փ. կայտառ, եռանդուն, եռանդնամիտ՝ հանճարայնոց՝ հանճարաշաւտ՝ հանճարամիտ լ. cet enfant, son style pétille d'esprit, ses yeux pétillent d'esprit. || ասի եւս l'esprit, le sentiment pétille. Des traits d'esprit pétillent. || — de joie, խայտալ, կայտռել, կայքել, ոստոստել առ խնդին, *ուրախութենէ ցատքռտել. — d'ardeur, վառեալ բորբոքիլ, եռալ զեռալ. — de colère, d'indignation, եռալ բարկութեամբ՝ արհամարհութեամբ. ses yeux pétillaient d'impatience (J.-J. R.). 4. բ. տենչալ, իղձ լ., փափաքիլ. — de faire une chose. Il pétille de vous aller voir. || լկ. անհամբեր լ. l'abbé et moi, nous pétillons (Sév.).

Pétiolacé (փէթիոլասէ) e, ած. բ. կոթնատոր:

Pétiolaire (փէթիոլէր) ած. բ. կոթնապոյս, *կոթունին քով բուսած. inflorescence —. 2. կոթնային:

Pétiolation (փէթիոլասիօն) ի. բ. կոթնատորում:

Pétiole (փէթիոլ) ա. բ. կոթուն, տերեւի կոթ. le — vulgaire est appelé *queue*.

Pétiolé,e, (փէթիոլէ) ած. բ. կոթնատոր. feuille —e, — տերեւ:

Pétioléen, enne, ած. բ. կոթնեան:

Pétiolulaire (փէթիոլիւլէր) ած. բ. կոթնուկապոյս, *կոթնուկի վրայ բուսնող. stipules —s.

Pétiolule (փէթիոլիւլ) ա. բ. կոթնուկ, *տերեւիկի կոթ:

Pétiolulé, e (փէթիոլիւլէ) ած. կոթնուկատոր:

Petiot,e, ած. ը. փոքրիկ, մանրիկ, *պուտիկ, պուճուիկ. 2. գ. le —, մանկիկ, տղայիկ, *տղեկ. la —e, օրիորդիկ, աղջիկուկ:

Petit,e, ած. փոքր, մանր, փոքրատեսիլ, փոքրատեսակ, *մանտր, պզտիկ, պզտի, պտրլիկ, վրնիկ «քիչիւք». très —, tout —, ամենափոքր, ամենափոքրիկ, *մանրկնկ, մանտրկնկ, վիճինիկ, կարճլիկ «քիչիճիւք». habit très —, զգեստիկ, հանդերձիկ, ձորձիկ, *հագուստիկ. —e ferme, ագարակիկ. — jardin, պարտիզակ, պարտիզիկ. — chien, շնիկ. — meuble, կարասեակ. — vase, անօթիկ, ամանիկ. փոքրատաք՝ սակաւատաք՝ փոքրընկալ աման. —e image, պատկերիկ. — caractère, փոքրատառ, մանրատառ. մանրատեսակ՝ փոքրաչափ տառ. —e troupe, գնդիկ. սակաւածներ՝ սակաւաթիւ գունդ. qui a une —e tête, փոքրագլուխ. —e fontaine, աղբիւրակ, աղբիւրիկ, մանրաղբիւրակ՝ մանրաղբիւրիկ. qui a des —s yeux, փոքրակն, *մանրաչուք. qui a un — passage, փոքրանց. qui a des —s péchés, փոքրամեղ. qui a des —es branches, մանրոտ. porter de —s cheveux, կարճաթիթ լ., *կարճ մազ ունել. || se faire —, փոքրիկանալ, փոքրանալ, կծկիլ, *պզտիկնալ, քաշուիլ. եւ փ. փոքրկանալ, նուաստանալ, խոնարհիլ. եւս՝ փոքրկացուցանել զանձն, չլինել գիետ փառաց եւ պատուոյ. || être — devant qn., փոքրկանալ, փոքր լ. առաջի ումեք, ոչինչ երեւիլ առաջի ումեք. tout ce qu'il y a de grand dans le monde, est — devant Dieu. || Petite maison, S. **Maison**.

2. փոքր, փոքրամեայ, սակաւամեան, դեռահասակ, մատաղ, մատաղահասակ. quand vous étiez —. La —e Sophie. —s enfants, մանրերամ՝ մատաղերամ մանկտի.

3. փոքր, փոքրիկ, սակաւ, դոյզն. une —e somme, — գումար. —e dépense. Un — voleur, գողիկ. Un — nombre, փոքր՝ փոքրիկ թիւ, փոքրաթիւ, սակաւաթիւ. un — feu, հրիկ, կրակիկ. — bruit. Un — vent, հողմիկ.

4. փոքր, փոքրիկ, դոյզն, փառաքի. une —e gloire. Une —e fortune. Un — ménage. J'ai un — mot à vous dire. || ը. avoir son — mérite, չլինել անարդիւն՝ առանց բարեմասնութեանց. ||իգն. je suis ravi de savoir vos —es intentions. || Les —es choses,

փոքր. դոյզն՝ անկարեւոր իրք. ceux qui s'appliquent trop aux —es choses deviennent ordinairement incapables des grandes (La Rochef.). || Une —e chose, փոքր՝ անարգ՝ նուաստ ինչ, *պզտիկ՝ ցած բան. || une —e complexion, une —e constitution, տկար խառնուած, կազմուածք.

5. փոքր, անաւագ, դոյզն, դուզնաքեայ. *կ'ըսուի անձանց որ ուրիշներէն պզտիկ են վիճակով, հարստութեամբ եւ ճոխութով. tout — prince a des ambassadeurs (La Font.). On a souvent besoin d'un plus — que soi (Id.). || Les —es gens, արք սակաւաճոխք, արք անինչք, *հարստութիւն չունեցող մարդիկ. || — marchand, փոքր՝ փոքրավաճառ՝ *պզտիկ վաճառական. || le — peuple, ռամիկն, խառնաղանճն, խառնիճաղանճն, ամբոխն, || le — monde, S. **Monde**.

6. փոքր, փոքրահասակ, կարճահասակ, նկնահասակ. il est —, tout —. Elle est —e. || Un — homme, այրիկ, այրուկ, *պզտիկ մարդ, մարդուկ «առամնըգ». —e femme, կին փոքրիկ՝ փոքրահասակ՝ կարճահասակ՝ նկնահասակ «գալըճըգ».

7. փոքր, կարճ, կարճառօտ, հակիրճ. — poème, —՝ սակաւատուն՝ սակաւատող քերդուած.

8. փոքր, դոյզն, դուզնաքեայ, գծուծ, անշուք. Marie, humble, retirée, —e à ses yeux. Un — auteur. || Un — esprit, փոքրիմաց, այր սակաւամիտ. || c'est un — esprit, այր նկնախոհ՝ նուաստախոհ՝ գծծասէր է. || c'est un — génie, այր փոքրիմաց՝ սակաւամիտ է. || une —e âme, փոքրոգի, փոքրանձն, նկնախոհ՝ նուաստախոհ հոգի՝ անձն. — esprit, նըկնախոհ՝ նուաստախոհ այր.

9. փոքր, գծուծ, անարգ, նուաստ, ցած. ce procédé est —. Ce que vous avez fait est —. Il est bien — de vouloir avoir des malheureux dans son antichambre (Volt.).

10. փոքր, փոքրավայելուչ, անգործ, անարուեստ. — goût.

11. բազմահոգ, բազմախնամ. de —s soins, բազմահոգ խնամք. || en être aux —s soins avec qn., մեծապատիւ մեծարել զոք.

12. փոքր, փոքրիկ, իրք նուաստական այլոց իրից. cet hôtel est un — Louvre, պալատս այս է — Լուվր, պալատս այս Լուվր է փոքրիկ. cette ville est un — Paris. || La —e guerre, S. **Guerre**. || La —e pointe du jour, այգ «չին սապահ». à la —e pointe du jour, ընդ այգ, ընդ այգս այգոյն, *առաւօտն կանուխ.

13. ար. փոքր; մանր. —es bouchées, պատառիկք, կարկանդակք փոքրիկ. կոչի եւս —s pâtés à la reine. || — vin, գինեակ, *չնչով շինուած գինի. || — bois, մանր փայտ, կոտոր փայտի, *փայտի կոտոր.

14. մակդիր բուսոց. — houx, —e centaurée, —e consoude, etc. || մակդիր կենդանեաց. — bœuf, — coq doré կամ — doré. հն. **Roitelet**. — hibou, հն. **Chevêche**. — moine, արեղուկ, հն. **Mésange charbonnière**.

15. փոքրիկ, փաղաքշական. mon — mari, mon — homme, ամուսնիկս, այրիկս, այրիկդ իմ. ma —e femme. || գ. ասի զողայոց, զաղջկանց, զպատանեաց. ma —e. Mon —. || հգն. mais, mon — monsieur, prenez-le un peu moins haut (Mol.). Avec son — air langoureux et discret.

16. կցի այլ եւ այլ անուանց. —e fille, —-fils, —-gris, etc. S. զբառադ.

17. ա. յ. փոքունք, կարճահասակք. les —s furent placés dans les compagnies de voltigeurs.

18. ա. ձագ, կորիւն, Ոոժիւն, ձագուկ, ձագիկ «եավրու». — de chamelle, կոզուն. — d'ours, Ոոժիւն. faire des —s, ձագս հաննել. élever ses —s, ձագասնոյց լ. aux —s des oiseaux il donne leur pâture (Rac.). Les —s de la lionne. || փ. ձագ, շահ, տոկոս. ses écus ont fait des —s.

19. գ. ք. որդեակ, մանկիկ, դբօրիկ. mon —, ma —e, որդեակն իմ, *տղեկս, դստրիկն իմ. votre —e a été malade.

20. ա. յ. փոքունք, անաւագք. hélas! on voit que de tout temps les —s ont pâti des sottises des grands (La Font.). Il a contre lui les grands et les —s.

21. ա. փոքրն, փոքրիկն. որ ինչ փոքր է. || les infiniment —s, յանհունս փոքունք, *ամենէն պզտիկ էակներն. || du — au grand, ի փոքուէ ցմեծն. համեմատութեամբ փոքր իրաց ցմեծամեծս, *պզտիկէն մեծն. argumenter, raisonner, conclure du — au grand. Pour juger du — au grand.

22. փ. le —, փոքրն, գծուծն, գծծատեսակ, նուաստն. Louis XIV n'aimait le — en aucun genre.

En —, մ. ի փոքուն, փոքր չափով, փոքրատեսիլ. réduire en — tout un grand ouvrage. Peindre en —, փոքրատեսիլ՝ փոքրաչափ նկարել. cette église est Saint-Pierre de Rome en —.

— *à* —, մ. փոքր փոքր, առ. փոքր փոքր, առ. սակաւ սակաւ, *քիչ քիչ, կամաց կամաց «ազար ազար». il a fait sa fortune — à —. — à — l'Europe adopte son système. [S. **Nid**.

Առ. — à — l'oiseau fait son nid,

Petit-duc, ա. Ո. S. **Duc**.

Petite-fille, ի. Ոռն, Ոռնուհի. des petites-filles. S. **Arrière-petite-fille**.

Petitement, մ. փոքրաբար, փոքրկապէս, սակաւ, *քիչ. il a récolté des grains, mais —. Nous nous sommes — amusés à ce spectacle, à ce bal. || Être logé —, անձուկ՝ նեղ ունել բնակարան. je suis logé si —! 2. գծծուածեամբ, հիքուածեամբ, *խեղճաբար «սէֆիլճէ». il vit —. 3. խոնարհիաբար, ցած, դուզնաբար, անարգաբար. cela est — fait. C'est penser bien —. Il s'est vengé bien —.

Petitesse, ի. փոքրութիւն, փոքրկութիւն, *պզտիկութիւն «քիչիքութիւն». la — d'un vase, d'un appartement, d'un jardin, etc. La — de la taille, —՝ կարճութիւն հասակի. nous ne sentons point notre — (Montesq.). 2. —, սակաւութիւն. la — d'un don, d'une aumône. 3. փ. փոքրկութիւն, նկնութիւն, գծծութիւն «քիչիքլիք, ալչագլըգ». être aujourd'hui grandeur et demain — (Boursault). Rome, née dans la — pour arriver à la grandeur (Montesq.). 4. փ. փոքրկութիւն, տկարութիւն, նուաստութիւն. — d'esprit, փոքրամտութիւն. — d'âme, փոքրոգութիւն. — de cœur. Il ne faut pas tomber dans la — de croire (Boss.). 5. փոքրկութիւն, նըկնախոհութիւն, նուաստութիւն սրտի՝ մտաց. des héros de roman fuyez les —s (Boil.). C'est une — à lui de s'être offensé de si peu de chose. Les —s de sa conduite lui ont fait du tort. C'est un homme plein de —s. Faire une —, des —s indignes. Commettre des —s.

Petite-vérole, ի. ա. **Variole**.

Petit-fils, ա. Ոռն, Ոռնեակ «Ոորուն». mon —. Des petits-fils.

Petit-four, ա. դաստապակ. փոքրիկ կարկանդակք:

Petit-gris, ա. ա. սկիւռակ. 2. սկիւռակենի. des petits-gris. S. **Écureuil**.

Petit-hou, ա. բ. չիչեան:

Petit-maître, ա. պճնասէր, պճնող:

Pétition (սիօն) ի. աղերսագիր, խնդրագիր, հաշրագրուէ. adresser présenter une — au ministre, à la chambre, — մատուցանել. faire une —, առնել —. — générale, հանրագիր. Apostiller, appuyer, rédiger une —. 2. դտ. — d'hérédité, խնդրագիր ժառանգութեան. 3. տմբ. — de principe, խնդիր սկզբան:

Pétitionnaire (սիօնէր) գ. աղերսարկու, *աղերսագիր տուող:

Pétitionnement (սիօնըման) ա. աղերսագրութիւն, *աղերսագիր տալն. le — contre un impôt.

Pétitionner (սիօնէ) չ. աղերսագրել, աղերսագիր մատուցանել՝ տալ:

Petitissime, ած. ամենափոքր:

Petit-lait, ո. S. **Lait**.

Pétitoire, ա. իգ. ստացապահանջ, *պահանջելն դատաստանով ստացուածն. se pourvoir au —, — առնել. 2. ած. —, action —, — դատ:

Petits-enfants, ա. յ. Ոռունք. mes —.

Pétivérie, ի. բ. հաւախոտ:

Peton, ա. բ. ոտն փոքրիկ, ոտիկ, *ոտիկ. voilà de jolis —s.

Pétoncle, ի. իր. կտնիկ, կրտնակ «ազըվատէզ». հն. **Peigne**.

Pétras (փէթրա) ած. պանդոյր, *ապուշ մարդ. c'est un —.

Pétrée, ի. ած. ապառաժ. l'Arabie —, — Արաբիա «հիճազ». 2. քարանման. substance —.

Apophyse —. 3. բ. պետրէ . ազգ աղաւնաբօտի (verveine).

Pétrel, ա. մրրկահաւ , փոթորկահաւ «պօրա գուշու». կն. **Oiseau des tempêtes.** հն. **Procellaire, Procellarie.**

Pétreux,euse, ած.մգ. քարուտ. os —, քարոսկր, քմոսկր :

Pétri,e, անց. Թրեալ , Թրմեալ , զանգեալ . de la farine —e avec du lait. || Se croire — d'un autre limon que le reste des hommes, գիր ի վերոյ ամենեցուն զանձն համարել , *ինքգինքն ամենէն գերազանց կարծել . || փ. c'est un homme tout — de salpêtre, այր եռանդուն՝ եռանդնոտ՝ եռանդնալից՝ բոցավառ է. 2. փ. ԹաՔաղուն , ԹաՔաւուչ , լցեալ , լի , *լեցուն. il est tout — d'orgueil, լի է հպարտութեամբ: [վիմատոյզ:

Pétricole, ած. կ. քարաբնակ ,

Pétrifiant, e, ած. քարացուցիչ . suc —. 2. փ. —, վիմատարիչ, պակուցիչ , հիասքանչ , աիաբեկ . cela est —.

Pétrification (սիօն) ի. քարացուման , վիմատարութիւն . 2. քարացած. նիւթ քարացեալ. de belles —s.

Pétrifié, e, անց. քարացեալ . morceaux —s. 2. փ. —, վիմատարեալ , յապուշ կրՔեալ . j'ai été —. Je suis — d'étonnement et de douleur (Volt.).

Pétrifier (je pétrifiais, n. pétrifiions, v. pétrifiiez), ն. քարացուցանել , վիմացուցանել , վիմատարել , *քար դարձնել . il y a des eaux qui pétrifient les substances animales. || կ. cette source pétrifie. 2. փ. —, յապուշ կրՔել , պակուցանել . vous m'avez pétrifié. Cette nouvelle me pétrifie. La nouvelle de cet affreux malheur l'a pétrifié. Tout ce que vous me dites là, me pétrifie d'admiration (Volt.).

Se pétrifier, դ. քարանալ , վիմանալ , վիմատարիլ , *քար դառնալ :

Pétrin, ա. Թրոց . ուաշտ հայսի «խառմուր ՔէքՔէսի». || փ. եւ ո. être dans le —, ի տագնապի՝ ի նեղութեան լ. mettre qn. dans le —, ի տագնապ՝ ի նեղութիւն արկանել զոք :

Pétrir, ն. Թրել , Թրմել , զանգանել , զանգել , *շաղուել «հօղուրմագ». — du pain. — bien sa pâte. ||կ. ce boulanger pétrit bien. Action de —, Թրմուձն. 2. —. — de l'argile. || փ. Dieu nous a tous pétris du même limon, ի նմին կաւոյ զանգեաց՝ ստեղծ զմեզ Աստուած . կերպարանակից եւ զուգակից արար զմեզ , եւ մեզ զնոյն կարողութիւն , զնոյն կիրս . 3. փ. կերպարանել , կազմել , յարդարել , յերիւրել . à mon plaisir j'ai pétri sa jeune âme (Volt.). Son cœur est pour vous, comme si je l'avais pétri de mes propres mains (Sév.).

Se pétrir, դ. Թրիլ , Թրմիլ , զանգանիլ , զանգիլ , *շաղուիլ . cette argile se pétrie facilement.

Pétrissable, ած. Թրելի , զանգանելի :

Pétrissage, ա. Թրմուձն , զանգուձն «հօղուրմա». le — du pain.

Pétrissement, տ. **Pétrissage.**

Pétrisseur, ա. Թրիչ , զանգիչ , զանգանող «հօղուրան»:

Petrocalle, Petrocallide, ի.բ. տ. **Drabe.**

Pétrocène, ա. տգ. քարիւղէն :

Pétrocincle, ա. Թ. քարահաւ . ազգ ճննդկի :

Pétrognosie, ի.հբ. քարագիտութիւն , քարաբանութիւն. մասն բնապատմութեան որ զհանածոյից ճառէ:

Pétrographie, ի.հբ. քարագրութիւն . *քարերու վրայ գրուածք կամ նկարագրութիւն :

Pétrographique, ած. հբ. քարագրական :

Pétrole, ա. քարաձէԹ, քարձիԹ, քարիւղ . հանքային իւղ . brûler du —. Essence de —, քարիւղոգի :

Pétroléine, ի. տ. **Vaseline.**

Pétrolène, ա. տգ. քարձիԹէն . իսկութիւն քարձիԹոյ :

Pétroler, ն. քարիւղել . *քարիւղ քսել . 2. —. քարիւղ քսելով այրել :

Pétrolerie, ի. քարձիԹարան , քարիւղարան : [ձիւԹ :

Petroleum (օմ) ա. տգ. քար-

Pétroleur, euse, գ. քարիւղիչ . *քարիւղ քսելով այրող :

Pétrolifère, ած. քարիւղաբեր , քարձիԹաբեր : [proie] :

Pétromyson, ա. ձբ. գա. **Lam-**

Pétro-occipital,e, ած, մգ. քրմաշրուշակային :

Pétrophile, ա. բ. քարասէր :

Pétrosilex, ա. հբ. քարագայլախաղ , գայլախազաքար . տ. **Adinole.**

Pétro-salpingo-staphylin, ած. ա. մգ. քմափողալեղուակային :

Pétrosiliceux, euse, ած. քարագայլախազուտ . sable —.

Pétro-sphénoïdal, e, ած. մգ. քմասեպոսկրային :

Pétro-staphylin, ած. մգ. հն. **Péristaphylin interne.**

Petto (in —) (ինիէԹօ) մ. ի սրտի, ի ծածուկ, սրտածածուկ , *սրտին մէջ, ծածուկ . nommer un cardinal —. || փ. ce jeune homme est mon gendre —.

Pétulamment, մ. խայտանօք , եռանդագին :

Pétulance, ի. խայտանք , եռանդն , աշխոյժ , ժրութիւն . la — française. Avoir beaucoup de —. Parler avec —, avec beaucoup de —.

Pétulant, e, ած. խայտալից , եռանդնոտ , եռանդնալից , աշխոյժ, ժիր , ժիրաժիր. il est d'une nature —e. Elle est vive, —e. Enfant —. Les geais sont fort —s (Buff.).

Petun (փըԹէօն) հ. տ. **Tabac.**

Petuner, չ. հ. ծխածիգ լ., ծըխել . հն. **Fumer.**

Pétunia (փէԹիւնիա) ա., **Pétunie,** ի. բ. ծխածաղիկ , պետունիա . լայնատերեւ տունկ Ամերիկոյ :

Pétunsé, Pétuntzé, Pétunzé (փէԹէնձէ , փէԹէօնձէ , փէԹէօնձէ) ա. ճենապակի . *գայլախազէ ու կիրէ բաղադրեալ քար , որով յախճապակ կշինեն Չինացիք :

Petzite, ի. հբ. պետզիտաքար ,

Peu, ա. սակաւ , դոյզն , սակաւ՝ դոյզն ինչ , *քիչ . — à —, քիչ քիչ . si je t'abandonnais à ton — de mérite. Le — du juste vaut mieux que l'abondance du pécheur (Fléch.). Le — de sûreté que j'ai eu pour ma vie à retourner à Naples (Mol.). Le — qu'il avait appris de l'histoire naturelle. Un —, փոքր՝ դուն՝ խուն ինչ , խուն մի . quelque —, իւիր իրօք , փոքր ի շատէ , *քիչ շատ . — après, սակաւ՝ դոյզն ինչ ցկնի , *քիչ մի ետքն . il sortit — après. — après m'avoir rendu visite, il partit pour la campagne. — après qu'il nous eut quittés. Le — que j'ai fait pour vous, ne mérite pas tant de remerciments. Il vit du — qu'il a. Excusez mon — de mémoire. J'attribue cela au — de soin que vous avez eu. Le seul bien du pauvre est le — qu'on lui donne. || Excusez du —, ասի հեգնօրէն որում տրտնջիցէ Ոէ չիցէ նմա տուեալ շատ՝ Ոէպէտ եւ շատ իցէ ընկալեալ . ասի եւս՝ յորժամ զմեծ ինչ գումար իցէ բանն . elle a un million de dot ! excusez du —.

2. —, le —, սակաւ ինչ ժամանակ, խուն ինչ , *քիչ մի ժամանակ . il savait parfaitement qu'il avait — à vivre. Le — que nous avons à les posséder (Mass.). Ce n'est pas la peine de s'y mettre pour si —.

3. Le — que je suis, le — qu'il est, դոյզն ինչ որ եմ , դոյզն ինչ որ է , դոյզն աստիճան , արժանիք իմ , նուրա .

4. *peu* ընդ *un* եւ *de* յօդից եւ գոյականի նշանակէ սակաւ ինչ, սակաւ մի, սակաւիկ մի, դոյզն. — de temps, սակաւ՝ խուն ինչ ժամանակ , առ դոյզն մի , *քիչ մի առեն . — de jours, ոչ բազում՝ բազում ինչ աւուրս. un — de vin, սակաւ՝ դոյզն ինչ գինի , *քիչ մի գինի . un — mauvais, չոռեակ . un — de repos. On devine le reste avec un — d'esprit. Laissez-nous pour un — de temps. Je suis un — sourd. Après avoir fait un — de bruit. Donnez-moi un — de pain. Ayez un — de patience. || ընդ բայի կամ այլ ինչ բառի . j'espère encore un —. J'arriverai un — après vous. Attendez un —, encore un —. Votre lettre est un — comme celles de Cicéron. || իբրեւ Թարմաւոար . venez ici un — que je vous parle. Dites-moi un —. || ո. un petit —, փոխանակ très —ի , սակաւիկ մի , սակաւ յոյժ, կարի սակաւ , *քչիկ , խիստ քիչ . || հգն. un —, ասի փոխանակ beaucoup, ոչ սակաւ, Ֆարի, յոյժ, շատ . vous pourriez un — loin pousser ma patience (Corn.). || Un — bien կամ un — beaucoup, կարի , յոյժ , կարի յոյժ, կարի իմն . je tarde un — beaucoup pour votre impatience (Corn.). Cette franchise m'est sortie un — bien

vite de la bouche (Mol.). Elle est un — bien mûre.

5. ***Peu*** առանց յոդի, սակաւ, սակաւ՝ դոյզն ինչ, *քիչ բան. vivre de —, սակաւուք կեալ, *քիչ բանով ապրիլ. se contenter de —, սակաւուք շատանալ, *քիչով՝ քիչ բանով գոհ ըլլալ. il tient à —. Il compte pour si — sa liberté. || յայս միտս *peu* վարի ընդ ներգործական բայս. il boit —. Il a — bu. || Être —, դոյզն՝ դանգաղժեայ՝ ոչինչ լ. tout votre sang est — pour un bonheur si doux! (Corn.) || Un homme de —, դուզնաքեայ՝ անազգի ոք. || ը. il n'y en a pas pour —, ոչ սակաւ են, *քիչ չկայ... || — ou point, գոգցես բնաւ. il a — ou point de santé. || Ni — ni point, բնաւ, ոչ բնաւ. il n'a d'esprit ni — ni point. || C'est — de, ընդ գոյականի նշանակէ Թէ զգրմէ բանն է չէ բաւական, չէ մեծ ինչ. c'est — de quatre jours pour un tel sacrifice (Corn.). Pour ébranler mon cœur est-ce — de Camille? (Corn.). C'était — de nos maux; nous y joignons nos vices. || ասի երբեմն c'est —... que de... pour en venir à bout, c'est trop — que de vous (Corn.). || C'est — de..., ընդ անորեւէի, կամ c'est — que... ընդ ստորադասականի. c'est — d'aller au ciel, je vous y veux conduire (Corn.). C'est — qu'il veuille être le premier, il voudrait être le seul. C'est — d'être poète il faut être amoureux (Boil.).

6. ***Peu*** փոխանակ peu de gens, ընդ յոքնակի բայի. սակաւք, սակաւք ի մարդկանէ. assez de gens méprisent le bien, mais — savent le donner (La Rochef.).

7. ***Peu,*** առանց յոդի եւ կազմեալ գոյականիւ, սակաւ, դոյզն, խուն, *քիչ. tout ce qui doit finir est de — de durée, սակաւատեւ է ամենայն ինչ որ վախճանի. trop — d'honneur pour moi suivait cette victoire (Corn.). De — de foi, սակաւահաւատ, Թերահաւատ. || un homme comme il y en a —, այր սակաւագիտ՝ դուզնագիտ. || — de chose, սակաւ ինչ, դոյզն ինչ, փոքրիկ ինչ. pour — de chose, վասն դոյզն ինչ իրաց, *քիչ բանի՝ բանի մի համար. il y a — de chose, խուն ինչ իրք են. cela tient à — de chose. Pour mériter ce sort, je suis trop — de chose (Mol.). — de chose nous console, parce que — de chose nous afflige (Pasc.). Il s'en faut de — de chose que կամ — s'en faut que, ընդ ստորադասականի, սակաւիկ մի եւ, սակաւիկ մի եւս եւ..., վայրիկ մի եւս եւ ...*քիչ մնաց որ ... — s'en faut que Nathan ne m'ait nommé son père (Rac.). || եւս — s'en faut առանց *que* շաղկապի (il) vous laissait à ses pieds, — s'en faut, prosternée (Rac.). || C'est — de chose, սակաւ՝ դոյզն ինչ, ոչ մեծ ինչ է, ոչինչ է. la vie est — de chose (Volt.). La femme infidèle, c'est — de chose. C'est — de chose que cela. C'est — de chose que cet homme-là. || C'est — de chose que de nous, դոյզն ինչ, ոչինչ եմք. անհաստատ է մարդկային պայմանն վիճակ.

8. ***Peu*** առեալ իբրեւ մակբայ եւ կազմեալ ընդ բայի, ընդ ածականի կամ ընդ մակբայի՝ նշանակէ սակաւ, դոյզն, սակաւիկ, սակաւիկ մի. manger —, dépenser —. Être — sensible à l'intérêt. Être — aimable. Un homme — connu. Je vous dirai en — de mots, սակաւ բանիւք՝ սակաւուք՝ համառօտիւք ասացից քեզ. || fort —, très —, bien —, սակաւ յոյժ, կարի սակաւ, սակաւիկ, սակաւիկ ինչ՝ դոյզն ինչ, *շատ քիչ, քչիկ, քչիկ մի «փեր ազ, ազաճըգ». j'ai honte de me voir si — digne de vous (Rac.). Il a si — de sens qu'il ne peut... Dieu les épargne si —. Il a trop — d'intérêt à cela pour s'en mêler. aussi — capable de commettre une injustice que de la souffrir (Fléch.). || Acheter —, սակաւագին լ. || — souvent, ոչ սակաւ, սակաւ ուրեք, դուն ուրեք, *քիչ անգամ. il arrive — souvent que l'amitié qui existe entre les hommes soit de longue durée.

9. — *à* —, մ. առ սակաւ սակաւ, սակաւ սակաւ, սակաւիկ սակաւիկ, առ սակաւիկ սակաւիկ, *քիչ քիչ, քչիկ քչիկ «ազաճըգ ազաճըգ». il tombait — à —, երեայր՝ երեայր սակաւ եւ անշրջանայր. les eaux s'écoulent — à —. Cela vient — à —. Dans la plupart des hommes, les changements se font — à — (Boss.).

10. ***Dans*** —, ***sous*** —, ի սակաւ՝ ի սուղ ժամանակի, ընդ հուսկ, յետ սակաւուց, յետ փոքու, սուղ ինչ յետոյ, զկնի, *քիչ ատենէն. il arrivera dans —, sous —. Sous — de jours, յետ ոչ բազում աւուրց, *քիչ օրէն. dans —, tu te marieras (Boil.). Dans — de jours, ի սակաւ աւուրս, *քիչ օրուան մէջ. || il y a —, depuis —, ոչ բազում ժամանակք են. il y a si — que la Pentecôte est passée (Sév.). Il y a trop — que je suis dans ce pays (Id.). Il y avait fort — que mon père avait fait une retraite (Id.). Il est mort depuis —. Son fils depuis — de retour (Corn.). || — après, սակաւ ինչ՝ խուն ինչ՝ դոյզն ինչ զկնի, զկնի սակաւ ժամանակի, *քիչ մի ետքն, քիչ ատենէն ետքն. — après il me quitta.

11. quelque —, սակաւ ինչ, խուն ինչ, դոյզն ինչ, *քիչ մի. il est quelque — fat.

12. Tant soit —, սակաւիկ, սակաւիկ ինչ, սակաւիկ մի, *քչիկ, քչիկ մի «ազաճըգ, պիր ազ». attendez tant soit —. Et si j'ai sur ce point acquis tant soit — d'habitude (La Font.). || ա. un tant soit —, սակաւիկ, սակաւիկ ինչ. ne m'en donnez qu'un tant soit —.

13. À — près, à — de chose près, գրեթէ, իբրեւ, իբրու, իբր. ils sont à — près de même âge, գոգցես համատիք են. depuis la guerre de Troie, la Grèce fut barbare, ou à — près, jusqu'à Solon. Ces deux étoffes sont de même prix, à — de chose près. || ա. cet à — près est admirable (Boss.). Vous me demandez si je suis à — près heureux? il n'y a en effet en ce genre que des à — près; mais quel est votre à — près (Volt.). L'à — près est votre guide.

14. Si — que rien, սակաւիկ ինչ՝ մի, խուն մի՝ ինչ, դոյզն ինչ, *քչիկ մի. je vous promets de l'immortalité selon mes forces, c'est-à-dire si — que rien (Scarr.). || Si — que, 2. ընդ ստորադասականի, սակաւիկ մի, *Թէ որ քիչ մի. Dieu sait combien cette inquisition croîtra en — de temps, si — qu'elle puisse prendre racine. Si — qu'on ait considéré les anciens monuments de l'Eglise (Boss.).

15. ***Pour*** — ***que***, շ. ընդ ստորադասականի, եթէ սակաւիկ մի՝ փոքր մի՝ *Թէ որ քիչ մի. il le fera pour — que vous lui en parliez.

16. Pour — de temps, վասն սակաւ՝ դոյզն ժամանակի, առ. սակաւ՝ առ. դոյզն մի, *քիչ ժամանակի համար.

Առ. Paix et —, խաղաղութիւն սակաւուք. *քիչ հարստութեամբ հանդարտութիւնն նախադասելի է մեծ հարստութեան առանց հանդարտութեան. || — et bon, սակաւ եւ լաւ, *քիչ եւ աղեկ. *գոհ կ'ըլլայ մարդ քիչով երբոր այն քիչն լաւ ըլլայ. || à grands seigneurs — de paroles, մեծամեծաց սակաւ բանք. *մեծերու քիչ խօսքով ամէն բան բացատրելու է:

Peucédan, ա. բ. երկաւուր, կորդուախունկ, երիցանուկ, երիցի աղցան. սեռ հովանոցակերպից. գրի եւս **Peucédane.**

Peucédanées, ի. յ. բ. երկաւուրեայք:

Peulvan, ա. հլ. S. **Menhir.**

Peuplade, ի. գաղթականք. envoyer une — dans un pays. Faire une — dans un pays, գաղթականս հաստատել յերկիր ուրեք. 2. ցեղ. des —s errantes. Les —s de l'intérieur de l'Afrique. 3. բազմամարդութիւն, շինուիւն. le but, le devoir d'un gouvernement sage est évidemment la — et le travail (Volt.). 4. ժողովուրդ [les suisses] fiers de leur — (d'Argenson).

Peuple, ա. ժողովուրդ, ազն, tous les —s sont frères, ժողովուրդք համօրէն՝ ազգք եւ ազինք եղբարք են միմեանց. — ancien, nouveau, moderne. Le premier —, նախաժողովուրդ. le — romain. Le — français. Le — arménien. La souveraineté du —. Mon —, son —, — իմ, — իւր՝ նորա. le — juif est dispersé par toute la terre. Tout le — chrétien. || Le — de Dieu, կլ. le —, ժողովուրդ Տեառն՝ Աստուծոյ, Իսրայելացիք. ազգն Հրէից. || le — roi, ժողովուրդ արքայ. նախնի հռէվմէական ժողովուրդն. || on m'élit roi, mon — m'aime (La Font.). Bientôt chéri de son —, il (le cardinal Fleury)

l'édifie par ses exemples. Tout le — du bourg. Le — de Paris. Le —, qui a la souveraine puissance (Montesq.). Le — voudrait être séduit et flatté comme un roi (Volt.). Le sénat et le — romain.

2. ռամիկն, խաժամուժ, ամբոխ. se jouer de la crédulité du —. Un homme du —, ժողովրդական որ, հասարակ մարդ. ce quartier est habité par le —. || Le petit —, le menu —, le bas —, խաժամուժ, հասարակ ժողովուրդ, ամբոխն, խառնիճաղանճ, խումբն. dans le gouvernement même populaire, la puissance ne doit point tomber entre les mains du bas — (Montesq.). || ը. le petit —, մանկտին, մանկունք, տղայք. je n'aime ce petit — que pour l'amour de vous (Sév.).

3. փ. ժողովուրդ, ամբոխ, բազմութիւն. les flots toujours nouveaux d'un — adorateur (Rac.). Tout un — autour d'eux pleure... (Volt.). Elle a tout un — d'adorateurs. Un — d'importuns. D'un — de valets je marchais entouré (Leger.). || Un grand —, մեծախումբ՝ մեծագրոհ —. un grand — les suit (Rac.). Les Romains étaient un — de soldats (Rollin). Faire du genre humain un — de frères (Volt.). Le — ailé, Թռչունք. Le — singe, կապիկք:

4. ծր. մանրածկունք, մանրնթաց ձկունք. mettre du — dans un étang.

5. բ. բողբոջ, ընձիւղ «ֆիլիա»,

6. ած. ժողովրդական, ռամիկ, գռեհիկ. un air —, — կերպարան՝ կերպ. il faut être bien — pour se laisser éblouir par l'éclat qui environne les grands (Bouhours),

Առ. la voix du — est la voix de Dieu, ձայն ժողովրդեան, ձայն Աստուծոյ. սովորաբար հասարակաց զգացումն հիմնեալ է ի վերայ ճշմարտութեան:

Peuplé,e, անց. լցեալ, լի. tout l'Olympe est — de héros amoureux (Volt.). Son jardin tout — d'arbres verts. Une forêt —e de gibier, որսալից՝ որսաշատ՝ որսաւէտ անտառ, un étang — de carpes, de brochets. 2. ած. ժողովրդաւէտ, բազմամարդ. մարդաշատ, մարդախիտ, մարդաշէն, բնակաւէտ, շէն. être —, — ը. les pays les plus —s.

Peuplement, ա. բազմամարդումն. le — de l'Amérique. 2. բազմացումն. le — d'un étang, ձկնաւէտումն. — d'une basse-cour, հաւաւէտումն. — d'un colombier, աղաւնաւէտումն. 3. ծառաւէտութիւն. le — d'une forêt.

Peupler, ն. բազմամարդացուցանել, բազմամարդ՝ մարդաշատ՝ բնակաւէտ՝ շէն առնել, բնակեցուցանել. peuplez vos cités (Rac.). Romulus peupla Rome de bandits. 2. բազմացուցանել, լնուլ. — un pays de gibier, որսալից առնել զերկիրն. — un bois, ծառաւէտ՝ ծառախիտ առնել զանտառն. le gibier eut bientôt peuplé ce parc. Le chêne peuple nos forêts. — un étang, un colombier, une garenne. || փ. — la terre de mendiants. Les souvenirs peuplent ma solitude. || նկ. — un tableau, կերպարանալից՝ դիմալից առնել զնկարն. 3. փ. լնուլ. pauvres enfants! de fantômes funèbres quelque nourrice a peuplé vos esprits (Béranger).

Peupler, չ. բազմանալ, սերել. toutes les nations ne peuplent pas également. Le lapin peuple beaucoup.

Se peupler, դ. բազմամարդանալ, բազմամարդ՝ բնակաւէտ լ. les campagnes se peuplent. Ces pays se sont peuplés fort promptement. La Chine se peuple toujours. [վագրգ»:

Peupleraie, ի. կաղամախիք «գ-

Peuplier, ա. կաղամախ, կաղամախի «գալագ». le — aux feuilles tremblantes et murmurantes (B. de S. P.). Une allée de —s. || — pyramidal, — բրգաձեւ. || — blanc, սօսի, *ճերմակ կաղամախ «ագ, ագչէ գավագ». || — noir, այծար, սարոյ. || — tremble, դողդոջուն —. կն. բարտի, հագնի. || — grisard, սօսի. կն. **Franc-picard**.

Peuplière, ի. կաղամախաստունկ, *կաղամախի վրայ բուսնող տեսակ մի սունկ «գավագ մանիարը»:

Peur, ի. ահ, երկիւղ, *վախ «գօրգու». — extrême, affreuse, ridicule. Grande —. Avec —, ահիւ, երկիւղիւ, ահ ընդ ահ, *վախով. je tremble de —, զարհուրեալ դողամ, *վախէս կդողամ. sans —, անահ, աներկիւղ, *անվախ. || avoir —, երկնչել. զանգիտել, զահի՝ զերկիւղի հարկանիլ, ախտանալ զերկիւղ, *— ունենալ, վախնալ. j'ai eu —, ահ կալաւ զիս. j'ai eu — de la mort, երկիւղ մահուան անկաւ ի վերայ իմ. avoir — de mourir, երկնչել ի մեռանելոյ, * մեռնելէն —. il a — des esprits. Il n'a — de rien. Il a — de tout. || N'avoir que la —, երկնչել եւնի, *վախ միայն ունենալ, վախով ազատիլ. || avoir — de son ombre, երկնչել ի ստուերէն, երկչոտ յոյժ լ., *շքէն վախնալ, սաստիկ վախկոտ ըլլալ. || mourir de —, մեռանել ահիւ՝ երկիւղիւ՝ առ ահի՝ առ երկիւղի, *վախէն մեռնիլ, սաստիկ վախնալ. je mourais de — que cela n'arrivât pas. || Faire — à qn., երկիւղ՝ երկիւղուկս արկանել ոմանց, իւիք, *մէկով՝ բանով մի վախցունել. fais-toi — d'une prison sévère (Corn.). || Faire —, երկեցուցանել, *վախցունել, *կրսուի երբոր մէկուն կերպարանքն շատ այլայլած ըլլայ. elle est changée à faire —. || ը. être mis à faire —, անհեթեթ զգեցեալ լ., *այլանդակ կերպով հագուած ըլլալ. || à faire —, անհնարինս, սաստիկ. elle est laide à faire —. || Faire plus de — que de mal, առաւել երկիւղալից լ. քան վնասակար.

4. ***De*** —, մ. առ ահի, առ երկիւղի, * վախէն. il a consenti de —.

5. ***De — de***, նխ. առ ահի, առ երկիւղի, վասն երկիւղի, *վախէն. il ne sort jamais la nuit, de — des voleurs. Il faut rire avant que d'être heureux, de — de mourir sans avoir ri (La Bruy.).

6. ***De — que***, շ. ընդ սոտրագասականի, առ ահի, առ երկիւղի, զի մի'. de — que la pluie ne te surprenne, գուցէ հասանիցէ քեզ անձրեւ. enfermez-le de — qu'il ne s'échappe (Rac.).

Առ. on ne saurait guérir de la —, չէ հնար ապաքինիլ յերկիւղէ. անյաղթելի են ազդեցութիւնք երկիւղի. *վախէն չառողջացուիր. || il ne faut point aller au bois quand on a — des feuilles, որ երկնչիցի ի տերեւոց չըպարտի գնալ յանտառ, * տերեւէ

վախցողն պէտք չէ անուան երթայ. վախցողն պէտք չէ անոր գտնուած տեղն երթայ. || la — grossit les objets, երկիւղն սաստկացնէ գիրս, *վախն ամէն բան կմեծցունէ, վախցած բանն մարդ կմեծցունէ. || la — n'est bonne à rien, la — ne guérit de rien, անօգուտ է միշտ երկիւղն, *վախն երբեք օգուտ չունի.

դ. ընդ. *avoir — que, de — que*, դնի *ne*. j'ai — qu'il ne vienne. De — qu'il ne se blessât. այլ ի քերթուածս զեղչի երբեմն *ne*.

Peureusement, մ. աիւս, երկիւղիւ, աի ընդ աի. *վախով, վախնալով:

Peureux, euse, ած. երկչոտ, վհիներոտ, *վախկոտ «գօրգագ». il est —, si —, extrêmement —. Les gens de naturel —. || գ. c'est un petit —. Vous êtes une —euse.

Peut-être, մ. Ցերեւս, գուցէ. pour la dernière fois je vous parle — (Rac.). || դ. յորմամ *peut-être* դնի ի սկիզբն բանի եւ տէր բային դեպանուն իցէ՝ մարթ է դնել զայն զկնի բայի. — irons-nous. — viendra-t-il. 2. յաճախ նախընթաց դնի *que*ի. — que parmi tous ceux qui m'entendent, il ne se trouvera pas dix justes (Mass.). 3. — pas, — ոչ, արդարեւ ոչ. je n'irai — pas employer mon temps à terminer vos différents (Montesq.). 4. ա. un —, — մի. à peine il est sorti, tous les — les plus sinistres s'emparent de mon imagination (Marmont.). Vous fondez-vous sur un — ?

Pézize (փէզիզ) ի. ճոլ. * տեսակ մի անկոճ սունկ:

Pézizées, ի. յ. բ. ճոլեայք:

Pézopore, ա. Ե. ստնագնաց. ազգ մագլողաց (grimpeurs).

Pfennig կամ **Ppenning**, ա. փֆինիք. խերեւէշ Գերմանիոյ, որ արժէ գրեթէ զմի սու Գաղղիոյ:

Phacélie, ի. բ. փակելիա, փակելենի. բոյս Ամերիկոյ:

Phacidiacées, ի. յ. բ. ելընդակասերք: [սնկոյ:

Phacide, ա. բ. ելընդնակ. ազգ

Phacidiées, ի. յ. բ. ելընդակեայք:

Phacochère (փաքոշէր) ա. խոլախոզ, *խոյլ ունեցող խոզ:

Phacohydropisie (փաքոհիդրոփիզի) ի. բժ. ոսպնաջրգողուածիւն. ջրգողուածիւն ոսպնանման աչաց:

Phacoïde, ած. ո. ոսպնակերպ:

Phacolite, ի. հբ. ոսպնաքար:

Phacomalacie (փաքոմալասի) ի. բժ. ոսպնակակղումն. կակղումն սառեցնոյ (cristallin) աչաց:

Phacomètre, ա. ոսպնաչափ:

Phacosclérose (փաքոսքլէրոզ) ի. բժ. ոսպնակարծրումն. *ոսպնածեւին՝ սառեցնոյ կարծրանալն:

Phæstine, ի. հբ. մղտապղընձնական. տ. **Bronzite**.

Phaéton, ա. դ. Փայեթոն. որդի արեգական. 2. —, կառավար, սայլորդ. le — d'une voiture à foin vit son char embourbé (La Font.). 3. —, բարձրակառք. կառք քառանիւ եւ բաց, mon — est à la porte. 4. —. Ծոչուն մաշկոտն. ին. **Paille-en-queue**. [կերա...

Phage... մասնիկ յոյն. կեր...

Phagédénique, ած. բժ. փաղադիչ, ճարակիչ, կերիչ. eau —. Ulcère —.

Phagédénisme, ա. բժ. փաղադումն, փաղադուածիւն:

Phagnale, ա. բ. սոեւի. Ծուի բազմատեսակ: [կերաւոր:

Phagocytaire, ած. բժ. բջջա-

Phagocyte, ա. բժ. բջջակեր. ուտիչ բջջաց: [ծիւն:

Phagocytisme, ա. բջջակերու-

Phagocytose, բժ. բջջախտ:

Phagolyse, ի. բժ. բջջլոյծ, բջջալուծուածիւն:

Phalacre, ա. մբ. ճղլակ. միջատ ինչ պատճենաձեւ:

Phalacrose, ի. բժ. հերաթափուածիւն, կնդուածիւն «սաչ տէօքիւլմէնի, տազլըգ»:

Phalange, ի. փաղանգ. հետեւակագունդ նախնի Յունաց. — macédonienne. 2. քճ. փաղանգ, գունդ, գումարտակ. ces vieilles —s. Ce héros guidait nos —s. || փ. les célestes —s. La noire — des esprits de ténèbres (G. Sand). Ces —s ailées d'insectes (Buff.). 3. փաղանգ. ի դրուածան Ֆուրիէի՝ բնակութեան ընտանիք. 4. մգ. փաղանգ, կոճ, մատնոսկր. chaque doigt a trois —s, excepté le pouce qui n'en a que deux. 5. կ. փաղանգ. հն. **Faucheur**.

Phalanger, ա. կ. կոճան. կենդանածին Նոր-Հոլանտիոյ:

Phalangère, ի. փաղանգաթոյթ, սարդաթոյթ. * մամուկի խածուածքն բժշկող խոտ:

Phalangette, ի. կոճիկ, մատնոսկրակ, մատնոսկրիկ:

Phalangettien, enne, ած. կոճիկային, մատնոսկրիկային:

Phalangides կամ **Phalangiens**, ա. յ. փաղանգազգիք, փաղանգեանք. հինգերորդ կարգ դասու սարդատեսակաց, որոց տիպ է փաղանգ կամ դաշտասարդ (faucheux).

Phalangien, enne, ած. մգ. կոճային, մատնոսկրային. 2. կ. —s. տ. **Phalangides**.

Phalangine, ի. մգ. երկփաղանգ, երկկոճ. տ. **Phalange** մգ.

Phalangiste, ա. կ. Երքաբնդիւն «Եէզէք պէօճէյի»:

Phalangite, ա. հխ. փաղանգաղն, փաղանգազօր. պինուոր ի փաղանգէ: [*մամուկի տեսակ:

Phalangium, ա. կ. համբուկ.

Phalangose (փալանկոզ) ի. վ. փաղանգախտ. հիւանդուածիւն արտեւանանց:

Phalanstère, ա. փաղանգարան, փաղանգանոց:

Phalanstérien, enne, ած. եւ գ. փաղանգատուն, փաղանգարնակ. *փաղանգարան բնակող:

Phalaride, ի. բ. տ. **Phalaris**.

Phalaridées, ի. յ. բ. փալարիկեայք:

Phalarique, ի. տ. **Faïarique**.

Phalaris (փալարիս) ա. բ. փաղ, փալարիկ. բոյս նման կորեկի:

Phalarope, ա. Ե. փաղոտն. Ծուչուն ինչ ջրային:

Phalécien, ած. յն. տչ. փաղիկեան. le vers —. տ. **Phaleuce**.

Phalène, ի. բալ. փայլուկ, գիշերաթիթեռն:

Phalénics, Phalénides, Phalénites, ա. յ. մբ. փայլուկեայք, փայլիկեանք. գիշերաթիթեռնանք:

Phalérie, ի. բ. շողննի. ազգ երկպրուկ սնկոց:

Phalériées, ի. յ. բ. շողննեայք. ցեղ սնկոց ի տոհմէ ծոՓորասերից (thyméléacées).

Phaleuce, Phaleuque, ած. vers — կամ ա. le —, փալեւկեան. la plupart des pièces de Catulle sont en vers —s. [դիսկեան:

Phalisque, ած. լտ. տչ. փա-

Phallagogie, ի. հխ. յն. փալլոսայածուածիւն, վարոցայածուածիւն. հանդիսաւոր յածումն պատկերի փալլոսի կամ վարոցի (phallus).

Phalle, ա. փալ. հն. **Phallus**.

Phallées, ի. յ. բ. փալլեայք. ցեղ սնկոց ի տոհմէ ստամոքսասնկեայց (gastéromycètes).

Phallique, ած. հխ. յն. վարոցական, վարոցային. || ի. յ. les —s, վարոցատօնք. տօնախմբուածիւնք ի պատիւ Բաքոսի կամ Օսիրիսի:

Phallite, ի. բժ. վարոցաբորբ. բորբոքումն վարոցի՝ առնի անդամոյ:

Phallodynie, ի. բժ. վարոցացաւ. ցաւ վարոցի՝ առնի անդամոյ:

Phalloïde, ած. փալլակերպ:

Phalloïdé, e, ած. փալլակերպեալ:

Phallophore, ա. հխ. յն. վարոցակիր:

Phallorrhagie (փալլոռաժի) ի. բժ. վարոցարիւնհոսուածիւն. հոսումն արեան յառնի անդամոյ:

Phallus (փալլիւս) ա. հխ. փալլոս, վարոց. առնի անդամ. le — était l'emblème du principe générateur. 2. վարոց, վարոցատունկ. *տեսակ մի սունկ:

Phallusie, ի. կ. փալլուսիա, փալլուսի. ազգ կենդանեաց պարեգոտաւորաց (tuniciers).

Phanariote, ա. տ. **Fanariote**.

Phanéranthe, ած. բ. յայտածաղիկ:

Phanères, ա. յ. մգ. երեւուկք. *մարմնոյ մորթին վրայ երեւցող բաները, ինչպէս մազ, ակռայ, եղջիւր, եւն:

Phanérifère, ած. կ. երեւուկաբեր. տ. **Phanères**.

Phanéro... նմ. յն. յայտ, յայտա...

Phanérobranches, ի. յ. կ. յայտախռիկք. ազգ զեռնոց:

Phanérocarpe, ած. բ. յայտապտուղ: [յայտապրուկ:

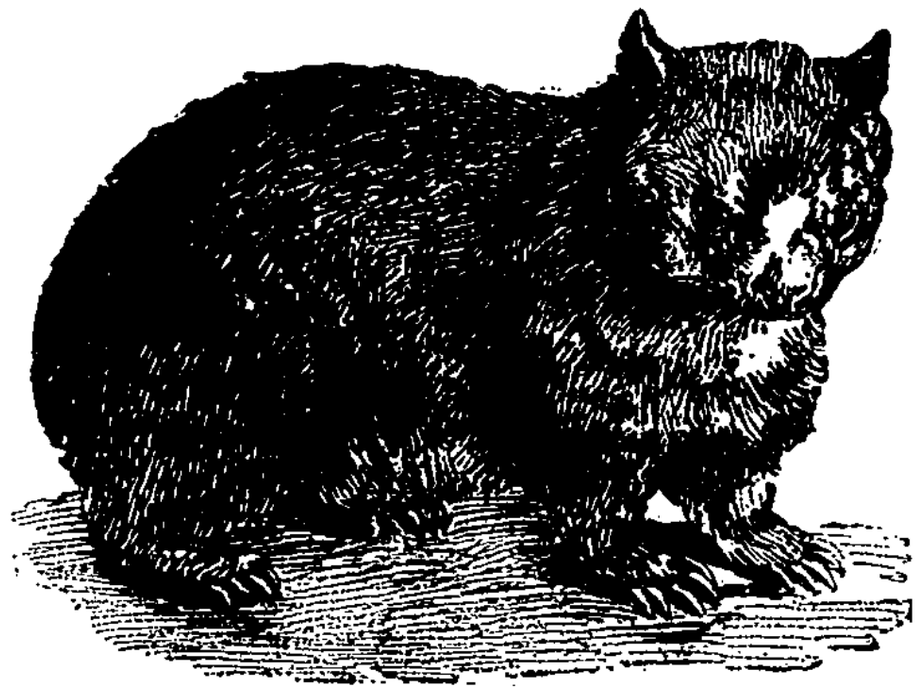
Phanérocotylédone, ած. բ.

Phanérogame, ած. բ. յայտաւոր. les végétaux, les plantes —s. || ի. —. cette plante est une —. 2. փԾ. —. ազգ փափկամորթաց:

Phanérogamie, ի. բ. յայտասիրութիւն. 2. յայտասերք:
Phanéroglosses, ա. յ. կ. յայտալեզուք. ազգ վեռնոց:
Phanéroneure, ած. կ. յայտաջիղ:
Phanérophore, ած. մգ. երեւակակիր. S. **Phanérifère**.
Phanéropneumones, ա. յ. կ. յայտաշնորք. ազգ կակղամսոց:
Phantascope, S. **Fantasmascope**.
Phantasmagorie, Phantasmagorique, Phantasmascope, etc. S. **Fantasmagorie, Fantasmagorique, Fantasmascope, etc.**
Phantasme, ա. բժ. երեւակութիւն:
Pharaon (ֆարաօն) ա. Փարաւոն. արքայ Եգիպտոսի. || rat de —, մուկն —ի, փարաւոնամուկն. 2. —. Թղթախաղ ինչ:
Pharaone, ի. փՁ. փարաոն. կակղամիս ինչ:
Pharaonique, ած. փարաոնեան. l'empire —. Les dynasties —s.
Pharbitis, ա. բ. նեղկաթոյս:
Phare, ա. փարոս, լուսաշտարակ. le — d'Alexandrie. 2. —. լապտերն որ ի վերայ աշտարակի. 3. փ. —, առաջնորդ. avoir pour ton — un Richelieu dans tes Etats (Godeau). L'Esprit des lois de Montesquieu apparaîtra toujours sur l'océan de l'his-

toire comme le — du dix-huitième siècle. 4. Le — de Messine, —ն Մեսինեայ. *կիրճն որ Սիկիլիան Իտալիային կզատէ. 5. նե. —. առագաստակալը հանդերձ առագաստիք:
Pharillon, ա. նե. փարոսիկ:
Pharisaïque, ած. փարիսեական. cette prétendue sévérité —. Vertu, orgueil —.
Pharisaïsme, ա. փարիսեականութիւն. բարք փարիսեցւոց. 2. փ. —. կեղծաւորութիւն:
Pharisien, enne, ա. փարիսեցի. les —s affectaient de se distinguer par la sainteté extérieure de leur vie. 2. փ. —, կեղծաւոր, արտաքնայարդար, կերպարանեալ բարեպաշտ. 3. ած. փարիսեական, փարիսեցիական. qu'est-ce que cette piété —enne? Une piété hypocrite, une piété fausse et vicieuse (Bourd.).
Pharmac, ա. բ. փառմակ. ծառ ինչ, որոյ արմատն է Քունաւոր:
Pharmaceutique, ած. դեղական, դեղագործական, դեղարարական, դեղագիտական. une préparation —. Emploi —. 2. ի. դեղագիտութիւն, դեղավաճառութիւն. savant dans la —, քաջ դեղագէտ:
Pharmacie, ի. դեղագործութիւն, դեղարարութիւն «խփէչարլըգ, էնզաճըլըգ». entendre bien la —, քաջ դեղագէտ լ. exercer la —, դեղագործ՝ դեղավաճառ լ. 2. դեղարան, դեղատուն, դեղագործարան, դեղավաճառարան, դեղոց «էնզաճը տիւքքեանը». une belle —. 3. դեղարան, դեղք. — de poche, de voyage. Il porte avec lui en voyage une petite —.
Pharmacien, ա. դեղագործ, դեղարար, դեղավաճառ «էնզաճը, խփէչար». c'est un bon, un excellent —, քաջ, ճարտար —. la boutique d'un —. 2. ած. —. auteur —. Se faire recevoir —.
Pharmacocalcite (քալսիՁ) ի. հբ. դեղակրաքար:
Pharmacodynamique, ած. դեղազօրական. étude —. || ի. la —, դեղազօրութիւն. զօրութիւն դեղոց:
Pharmacolithe, ի. դեղաքար:
Pharmacologie, ի. դեղաբանութիւն, դեղախօսութիւն:
Pharmacologique, ած. դեղաբանական, դեղախօսական:
Pharmacopée, ի. դեղագիրք, դեղամատեան. հն. **Codex**.
Pharmacopole, ա. մգ. դեղավաճառ:
Pharmacoposie, ի. բժ. դեղըմպութիւն, դեղաբրում. *հեղուկ դեղ խմելն:
Pharmacosidérite, ի. դեղերկաՁ, երկաՁանոյն:
Pharmaque, ա. հխ. յն. դեղուկ:
Pharnacée, ի. բ. փառնակի, փառնակենի. ազգ բուսոյ:
Pharyngien, enne, ած. ըմբանային. nerf —.
Pharyngite, ի. ըմբանաբորբ, ըմբանատապ. բորբոքումն ըմբանի:
Pharyngocèle, ի. բժ. ըմբանանկ. այտոյց կոկորդի:
Pharyngographie, ի. ըմբանագրութիւն. նկարագիր ըմբանի:
Pharyngo-laryngite, ի. ըմբանախռչափողաբորբ. բորբոքումն ըմբանի եւ խռչափողի:
Pharyngologie, ի. բժ. ըմբանաբանութիւն, ըմբանախօսութիւն:
Pharyngophlégie, ի. ըմբանալուծութիւն. անդամալուծութիւն ըմբանի:
Pharyngoscope, ա. մգ. ըմբանադէտ. կոկորդադէտ:
Pharyngo-staphlin, ա. ըմբանախաղողիկ:
Pharyngostome, ած. կ. ըմբանաբերան:
Pharyngotome, ա. վ. ըմբանահատ:
Pharyngotomie, ի. վ. ըմբանահատութիւն:
Pharynx (ֆարէնքս) ա. մգ. ըմբան. գլուխ վերին մասն որկորոյ:
Phascacées, ի. յ. բ. մամռասերք:
Phascogale, ա. կ. պարկակատու. S. **Dasyure**.
Phascolactos (օս) ա. կ. պարկարջ. հն. **Phalanger**.
Phascolome, ա. կ. պարկամուկն. կենդանածին ի սեռէ պարկաւորաց:
Phascolomides, ա. յ. կ. պարկամկնազգիք:

Phascolomide.

Phase, ի. աս. փուլ, տեսիլք, յեղմունք՝ ձեւք՝ երեւոյթք լուսնի. || բժ. les —s d'une maladie, — հիւանդութեան. 2. փ. յեղմունք, երեւոյթ, կերպարանք, տեսիլ. les —s de l'humanité, d'une affaire, de la civilisation.
Phaséole, ի. S. **Faséole**.
Phaséolées, ի. յ. դկուղեայք. ցեղ տոհմի ընդեղինաց:
Phaséolique, ած. տգ. դկուղային. acide —, դկուղաՁու:
Phasianidés, ա. յ. Ձ. փասիանեայք. ցեղ կարգի հաւատեսակաց, որոց գլխաւորք են փասիան, աքաղաղ, սիրամարգ, եւն:
Phasianelle, ի. փՁ. փասիանիկ. ազգ որովայնոտն փափկամորթոյ (mollusque).
Phasme, ա. մբ. ուրբ. միջատ
Phasmides, ա. յ. մբ. ուրբեայք, ուրբազգիք. տոհմ միջատաց:
Phasmiens, ա. յ. մբ. ուրբեանք. ազգ միջատաց:
Phasque, ա. բ. գետնամամուռ:
Phé (ֆէ) ա. կ. Ձխուկ. ազգ մրկան:
Phébé, ի. փեբէ, լուսին. à l'horizon désert — monte sans bruit (Lamart.).
Phébus, ա. դց. Փեբոս, Ապոլոն. դիք արեգական. || քՁ. —. արեգակն. le blond —. — lançait tous ses rayons. 2. փ. ճոռոմաբանութիւն, պաճուճաբանութիւն. parler —, donner dans le —, ճոռոմաբանել, պաճուճաբանել, ճոռոմաբան՝ պաճուճաբան լ. un — ridicule. 3. ճոռոմաբան, պաճուճաբան, զար-

դախօս. qu'un beau — lui débite ses gentillesses (J.-J.R.). Faire le — avec es dames.

Phélipæa, ա. բ. փէլիպէա, փէլիպեանի. բոյս երկպրուկ :

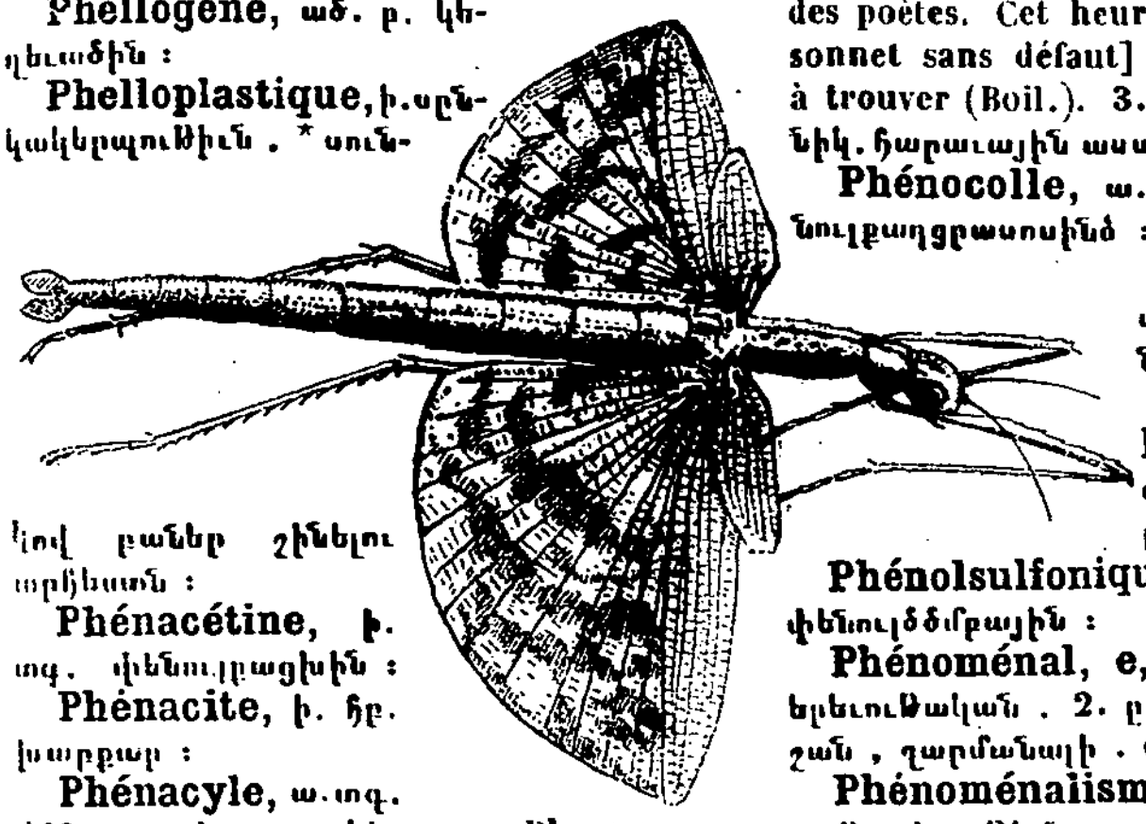
Phellandre, ա. կամ **Phellandrie**, ի. բ. ջրամոլախինդ. մոլախինդ ջրային :

Phellandrine, ա. տգ. ջրամոլախնդին. * ջրամոլախնդի կեղեւէն հանուած նիւթ :

Phelloderme, ա. բ. կեղեւամորթ :

Phellogène, ած. բ. կեղեւածին :

Phelloplastique, ի. արձակներպուժիւն. * ստեղով բաներ շինելու արհեստ :

Phasme.

Phénacétine, ի. տգ. փենուլբացէտին :

Phénacite, ի. հբ. խարբար :

Phénacyle, ա. տգ. փենուլբացիստուստ, փենուլբացախանիւթ :

Phénakisticope, ա. բգ. աչախաբ, ննջգանկար (գործի) :

Phénakite, ի. հբ. խարուկ :

Phénanthraquinone, ի. տգ. փենուլածխաքինոն :

Phénanthrène, ա. տգ. փենուլածուխ :

Phénanthrène-quinone, ի. տգ. փենուլածխաքինոն : [խենուլ :

Phénanthrol, ա. տգ. փենածխենուլին :

Phénanthroline, ի. տգ. փենածխէնուլին :

Phénanthrolique, ած. տգ. փենածխէնուլային :

Phénate, ա. տգ. փենատ. աղ. ինչ : [կիսաթեւ :

Phenax, ա. մբ. փենագ. միջատ

Phénazine, ի. տգ. փենազին :

Phénazone, ի. տգ. փենազոն :

Phénazoxine, ի. տգ. փենանկենազրածին :

Phène (ֆէն) ի. Ք. փէն. անգղարծիւ մօրուել. S. **Gypaète**. 2. տգ. շողակ :

Phénéthol կամ **Phénétol**, ա. տգ. փենեթուլ : [դին:

Phénétidine, ի. տգ. փենետի-

Phengite, ի. հբ. շողաքար :

Phénicien, enne, ած. փիւնիկեցի. vaisseaux —s. || գ. —. les —s furent les plus intrépides navigateurs de l'antiquité.

Phénicienne կամ **Phénicine**, ի. տգ. կարմրանիւթ :

Phénicite կամ **Phénicochroïte**, ի. տգ. կարմրակ, կարմրագոյն :

Phénicoptère, ա. կարմրաթեւ. հն. **Flamant**. [faction.

Phénigme, ա. բժ. S. **Rubé-**

Phénique, ած. տգ. փենային. acide —, փենաթթու. կն. **Phénol**. || Eau —, փենաջուր :

Phéniqué, e, ած. փենուլեալ :

Phénix (ֆէնիքս) ա. արմաւ, արմաւիա, փիւնիկ. comme le —, il renaît de sa cendre. — toujours renaissant, — մշտաճին. 2. փիւնիկ, անզուգական ոք, չնաշխարհիկ. vous êtes le — des hôtes de ces bois (La Font.). Le — de la poésie chantante (Quinault). Cette femme est un —. Le — des orateurs, des beaux esprits, des poètes. Cet heureux — [un sonnet sans défaut] est encore à trouver (Boil.). 3. աս. փիւնիկ. հարաւային աստեղատուն:

Phénocolle, ա. տգ. փենուլքաղցրասոսինձ :

Phénol, ա. տգ. փենուլ :

Phénolique, ած. տգ. փենուլային :

Phénolsulfonique, ած. տգ. փենուլծծմբային :

Phénoménal, e, ած. նբ. երեւութական. 2. բ. նորանշան, զարմանալի. c'est —.

Phénoménalisme, ա. երեւութասիրութիւն :

Phénoménalité, ի. երեւութականութիւն :

Phénomène, ա. իս. երեւոյթ, երեւութիւն, տեսիլ. les —s de l'électricité. Le monde est une langue dont chaque — est un mot (Mich.). || — réflexe, անդրադարձական երեւոյթ. || — physique, chimique, բնագիտական, տարրագիտական երեւոյթ. || le — de la respiration. 2. բգ. երեւոյթ. — dans l'air, — յօդս, օդերեւոյթ. les comètes, les météores sont des —s. 3. փ. նորանշան ինչ, սքանչելիք. c'est un — de vous voir. C'est un — que de vous voir ici. C'est un — qu'un enfant aussi instruit. Napoléon a été le plus grand — de son siècle. — vivant. [բանութիւն :

Phénoménologie, ի. երեւութաբանութիւն :

Phénoquinone, ի. տգ. փենուլքինոն: [բաւական նիւթ:

Phénose, ի. տգ. փենուց. շաքար.

Phénosique, ած. տգ. փենուցային : [Phényle.

Phényl, ա. տգ. փենուստ. հն.

Phénylacétique, ած. տգ. փենուստքացախային :

Phénylacétylène, ա. տգ. փենուստելիկտրագազ :

Phénylacridine, ի. տգ. փենուստխայծոլին :

Phénylamine, ի. տգ. փենուստամին : [նանիւթ :

Phényle, ա. տգ. փենուստ, փե-

Phénylène, ա. տգ. փենուստէն:

Phényler, ն. փենուստել. * փենուստ մտցունել : [բաղցրուլ :

Phénylglycol, ա. տգ. փենուլ-

Phénylsulfone, ա. տգ. փենուստծծմբոն :

Phénylsulfonique, ած. տգ. փենուլծծմբոնային : [եայք :

Phéophycées, ի. յ. բ. Ջխալօտ-

Phéosphorées, ի. յ. բ. Ջխակիրք. տոհմ լօտից (algues) ի կարգէ Ջխալօտեայց (phéophycées).

Phéosporées, ի. յ. S. **Phéosphorées**.

Phérécratien, ած. ա. հ. տչ. փերեկրատեան. vers —,

Phiale, ի. հխ. յն. խառնարան :

Phialithe, ի. հբ. բշտիկաքար :

Phibalosome, ա. մբ. չոբուկ. ազդ միջատի : [սիրող :

Phil... Philo... նմ. յն. սէր...

Philadelphe, ած. եղբայրասէր. 2. բ. —. հն. **Syringa**. 3. ա. յ. կ. —ք. տոհմ սլողիպոդաց :

Philadelphées, ի. յ. բ. եղբայրասիրեայք. տոհմ երկպրուկ տնկոց :

Philalèthe, ած. ճշմարտասէր :

Philaléthie, ի. ճշմարտասիրութիւն :

Philanthe, ա. մբ. ծաղկասէր. միջատ անօսրաթեւ, խայծոցաւոր :

Philanthrope, ա. մարդասէր. ces —s qui prêchent l'amour des hommes sans faire aucun acte d'humanité (de Frayssinous).

Philanthropie, ի. մարդասիրութիւն :

Philanthropique, ած. մարդասիրական. sentiments, vues, établissements —s.

Philanthropisme, ած. մարդասիրականութիւն. կեղծ մարդասիրութիւն :

Philanthropomanie, ի. նբ. մարդասիրամոլութիւն. la — est la tartufferie de la charité (Ch. Nod.).

Philargyrie (ֆիլարժիրի) ի. արծաթասիրութիւն :

Philarmène, ած. եւ գ. հայասէր:

Philarménie, ի. **Philarménisme**, ա. հայասիրութիւն :

Philarménique, ած. հայասիրական :

Philatélie, ի. դրոշմասիրութիւն:

Philautie (ֆիլօսի) ի. ո. ինքնասիրութիւն. la — est un vice dont le plus sage est entaché (Scarr.).

Philédon, ա. Ք. փիլեդոն, երգասէր. ազգ ննջղկի :

Philésie, ի. բ. մտերմաբոյս :

Philésiées, ի. յ. բ. մտերմաբուսեայք :

Philharmonie, ի. դաշնակասիրութիւն, երաժշտասիրութիւն, նուագասիրութիւն :

Philharmonique, ած. դաշնակասիրական, երաժշտասիրական, նուագասիրական. société —.

Philhellène (ֆիլէլլէն) ա. հելլենասէր, յունասէր :

Philhellénisme (ֆիլէլլենիսմ) ա. հելլենասիրութիւն, յունասիրութիւն :

Philhellénique, ած. հելլենասիրական, յունասիրական :

Philiatre (ֆիլիաթր) ա. բժշկասէր :

Philiatrie, ի. բժշկասիրութիւն :

Philippine, ի. իս. երկխաբուկ.

*որոշեալ ժամանակէ յետոյ bonjour — նախ քսողն՝ խաղն կվաստրկի. faire — avec qn.

Philippique, ի. փիլիպպեան. առնեախօսութիւնք Դեմոսթենեայ ընդդէմ Փիլիպպոսի արքային Մակեդոնիոյ. 2. —. ճառք Կիկերոնի ընդդէմ Մարկոս Անթոնիոսի. les —s de Cicéron. 3. —. ճառ սաստկից եւ նախատակոծ. il a fait une — contre moi.

Philippisme (ֆիլիփիսմ) ա. փիլիպպութիւն. կարծիք՝ կուսակցութիւն Փիլիպեանց:

Philippiste, ա. փիլիպական. կուսակից Լուի Փիլիպ արքային Գալղիոյ:

Philistin, ա. Փղշտացի:

Phillipsite, ի. հբ. փիլիպպարր:

Phillyrea, ա., **Phillyrée**, ի.բ. ժայռաՅմբի «գայլ ձիլամուրու»:

Phillyrine, ի.տգ. ժայռաՅմբին:

Philobiosie (ֆիլոպիոզի) ի. կենասիրութիւն. սէր կենաց:

Philocartiste, ա. քարտասէր:

Philodendrées, ի. յ. բ. ծառասիրեայք:

Philodendron, ա. բ. ծառասէր:

Philodine, ի. ջ. պտուտասէր:

Philodinées, ի. յ. ջ. պտուտասիրեայք. ցեղ պտուտասիրաց (philodines).

Philogéniture, ի. որդեսիրութիւն, զաւակասիրութիւն:

Philogyne, ա. կնասէր, իգասէր. * կնիկ սիրող:

Philogynie, ի. կնասիրութիւն, իգասիրութիւն. սէր կանանց:

Philologie, ի. բանասիրութիւն. il est versé dans la —. — comparée.

Philologique, ած. բանասիրական. la critique —.

Philologiquement, մ. բանասիրապէս, բանասիրօրէն:

Philologue, ա. բանասէր:

Philomathie, ի. ուսումնասիրութիւն:

Philomathique, ած. ուսումնասէր, ուսումնասիրական. société —.

Philomèle, ի. դց. Փիլոմելա. քոյր Պրոկնեայ, երկոքին քորք կերպարանափոխ եղեն. — ի սոխակ եւ Պրոկնէ ի ծիծառն. 2. քծ. —, սոխակ. la douce voix, les doux accents de —. Durant la nuit obscure, — plaintive attendrit la nature (Delille). Des forêts où chante en tout temps — (La Font.).

Philonium (օմ) ա. դղգ. հ. փիլոնիոն. դեղ ափիոնախառն:

Philosophaille, ի. նտ. իմաստասիրակք, ճամարտակք:

Philosophailler, չ. նբ. իմաստասիրակել, ճամարտակել:

Philosophale, ած. ի. փիլիսոփայական, իմաստասիրական. pierre —, փիլիսոփայաքար. քար որ ըստ Քիւբ կարծեաց փիլիսոփայից՝ փոխէր զիւաւարակ մեռաղս յոսկի եւ յարծաթ. il s'est ruiné à chercher la pierre —. C'est un fou qui veut trouver la pierre —. || Il n'a pas trouvé la pierre —, չեգիտ զ— քարն. սակաւամիտ է. || il faut qu'il ait trouvé la pierre —, Պուի Քէ գտեալ իցէ զքարն —, *— քարն գտած պէտք է ըլլայ. եկամուտին՝ ունեցածէն աւելի ծախք կ'ընէ. || փ. c'est la pierre —, — քարն է այդ. անհնարին ինչ է, *— քարն, անկարելի բան է:

Philosophaliste, ա. փիլիսոփաքարախնդիր, փիլիսոփաքարախուզարկու:

Philosophe, ա. փիլիսոփայ, փիլոսոփոս, իմաստասէր «Ֆեյլեսուֆ». un grand, un célèbre —. Chef des —s, փիլիսոփայապետ, իմաստապետ. il vécut et mourut en —. Un vrai — sait résister à ses passions et se vaincre lui-même. || ի. փիլիսոփայուհի, իմաստասիրուհի. c'est une — enfin. 2. ած. —. un naturel, un roi —. Une reine, une femme —. Un siècle —. 3. հ. S. **Philosophique.**

Philosopher, չ. փիլիսոփայել, իմաստասիրել. Socrate n'aimait à — que sur les mœurs. Quand Descartes voulut —, il quitta la France (Volt.). 2. —, ճարտարամտել, ճարտարել, մանրաքննին առնել. il ne faut pas tant —, il faut agir. Ce n'est pas à vous de — sur les abaissements et la croix de votre Sauveur.

Philosophesque, ած. նտ. իմաստասիրակ, իմաստամոլ. la tourbe —, — խռժան:

Philosophie, ի. փիլիսոփայութիւն, իմաստասիրութիւն. Socrate est regardé comme le fondateur de la — morale chez les Grecs (Rollin). La vraie — élève l'âme et affermit la raison. La — est la *science des grandes vérités intellectuelles et morales (V. Cous.). La vraie — n'est que l'expression la plus haute du sens commun (Id.). La — est la recherche du vrai (La Harpe). 2. —. կարծիք՝ դրութիւն իւրաքանչիւր իմաստասիրի. la — de Platon, d'Aristote, de Descartes. 3. — naturelle, բնական —. բովանդակութիւն աստղաբաշխական, բնագիտական, տարրագիտական եւ կենսաբանական գիտութեանց. — morale, — բարոյական. 4. —. դրութիւն ընդհանուր գաղափարաց գիտութեան, արուեստի իրիք. la — de la chimie, de l'art, de la guerre, etc. || — de l'histoire, — պատմութեան. տեսութիւն կամ խորհրդածութիւն զպատմական անցից մարդկութեան եւ քաղաքակրթութեան. 5. —. մատեան յորում բովանդակին հիմնական սկզբունք գիտութեան կամ արուեստի իրիք. la — de la botanique. 6. —. ուսումն՝ դաս՝ դասախօսութիւն փիլիսոփայութեան. professeur de —, դասատու փիլիսոփայութեան. faire sa —, ուսանիլ զ—. être en —, լինել ի դասու փիլիսոփայութեան. il est dans sa seconde année, il fait sa seconde année de —. 7. փ. —, զգօնութիւն, զգաստասիրութիւն. il a montré beaucoup de — dans cette circonstance. La — est bonne à quelque chose, elle console (Voltaire). || — païenne կամ naturelle, հեթանոսական կամ բնական —. հիմնեալ ի վերայ բնական լուսոյ. || — chrétienne, քրիստոնէական —. հիմնեալ ի վերայ քրիստոնէական հաւատոյ. 8. —. մասնաւոր դրութիւն կամ ոճ կենաց ուրուք. sa — consiste à ne se tourmenter de rien. La vraie — est de voir les choses telles qu'elles sont (Buff.). Savoir se contenter de peu, c'est la bonne —. 9. տպ. փիլիսոփաստան, իմաստատուն. տասնակէտ նշանագիր:

Philosophique, ած. փիլիսոփայական, իմաստասիրական. conduite nullement —, անիմաստասէր բարք՝ գնացք. raisonnement, enseignement, vie, matière, livre, secte —. 2. —. սեպհական փիլիսոփայից. le sérieux —. || Esprit —, — միտք. լուսաւոր՝ ազատ ի կանխակալ կարծեաց եւ ի կրից. 3. —. — մտօք յօրինեալ՝ լեալ. une grammaire —. Recherches —s.

Philosophiquement, մ. իմաստասիրաբար, իմաստասիրապէս, փիլիսոփայօրէն, *փիլիսոփայի պէս. vivre —, — կեալ՝ * ապրիլ. agir, parler, raisonner —. C'est très — pensé.

Philosophisme, ա. իմաստասիրակութիւն, փիլիսոփայականութիւն, պատիր իմաստասիրութիւն, իմաստամոլութիւն:

Philosophiste, ա. իմաստասիրակ, իմաստամոլ. les —s modernes.

Philosopho-théologique, ած. իմաստասիրաստուածաբանական:

Philotechnie, ի. արուեստասիրութիւն:

Philotechnique, ած. արուեստասէր, արուեստասիրական. société —.

Philoturc, ած. Թրքասէր:

Philoxéra, ա. մբ. որթաճճի:

Philtre, ա. հխ. սիրադեղ, տարփադեղ, տռփադեղ, սիրացուր. la jeunesse et la santé sont les véritables —s (Volt.). — amoureux, enchanteur, funeste, irrésistible. Le pouvoir, la puissance, le charme d'un —. Donner un —. Boire un —. Ce — dont l'amour enivre la raison. || փ. il a bu des faux biens le — empoisonneur (V. Hugo).

Philydre, ա. բ. ջրասէր.

Philydrées, ի. յ. բ. ջրասիրեայք:

Phimosis (ֆիմօզիս) ա. վ. կապան. հիւանդութիւն ծնիկի (gland) որով կապեալ չմնայ պատճոյճն (prépuce).

Phlébectasie, ի. ախ. երակածաւալ. *երակի մի ընդարձակիլն:

Phlébite, ի. բժ. երակաբորբ, երակատապ. բորբոքումն ներքին Թաղանթոց երակաց:

Phlébographe, ա. երակագիր. *երակներն նկարագրող:

Phlébographie, ի. երակագրութիւն. նկարագիր երակաց:

Phlébographique, ած. երակագրական :
Phlébolithe, ի. երակաքար :
Phlébologie, ի. երակաբանութիւն . ճառ. վերակաց :
Phlébologique, ած. երակաբանական :
Phlébomalacie, ի. բժ. երակայակղում . կակղումն երակաց :
Phlébopalie, ի. բժ. երակայոյզ , երակայուզում . զարկ երակաց :
Phléboptère, ած. կ. երակաթեւ. *երակաւոր թեւեր ունցող . insectes —s, — միջատք :
Phléborrhagie (ռօւաժի) ի. բժ. երակահոսութիւն , երակահոս . *երակի մի բացուիլն, երակէ մի արիւն վազելն :
Phlébotome, ա. երակահատ , նշտարակ «նիշխէր» :
Phlébotomie, ի. վ. երակահատութիւն. *արիւն առնելն . հն. Saignée.
Phlébotomiser, ն.հ. երակահատել , երակ հատանել , *արիւն առնուլ : [*արիւն առնող:
Phlébotomiste, ա. երակահատ.
Phlégéthon (ժէթՌօն) ա.դց. Փլեգեթոն . մին ի գետոց դժոխոց . ardent, brûlant, flamboyant, embrasé, noir, rapide —. Les flots de feu du —, բոցալիք՝ բոցեղէն ալիք —ի :
Phlegmagogue, ած. մաղասահալած , մաղասավար , մաղասահոս:
Phlegmasie (մազի) ի. բժ. բորբոքումն , տապ , տապումն . հն. Inflammation.
Phlegmasique (զիք) ած. բժ. բորբոքային , տապային :
Phlegmatie (սի) ի. բժ. մաղասաթերութիւն :
Phlegmatique, ած. մաղասային , մաղասայոյզ :
Phlegmatorrhagie (Ռօւաժի) ի. բժ. մաղասահոսութիւն , մաղասահոս . հոսումն մաղասոյ . հն. Phlegmorrhagie.
Phlegme, ա. S. Flegme.
Phlegmon, ա. վ. կկզարուկ . արիւնալից պալար . || գրի եւս Flegmon.
Phlegmoneux, euse, ած. այրուքային . ||գրի եւս Flegmoneux.
Phlegmorrhagie, S. Phlegmatorrhagie.
Phléole, ի. բ. S. Fléole.
Phléoplastie, ի. բ. S. Phlooplastie. [ներկ :
Phlobaphène, ա. տգ. կեղեւ-
Phlogistication (սիօն) ի. ֆ. կիզումն :
Phlogistique, ած. կիզական , պիւրավառ . 2. ա. տգ. կիզուց, կիզանիւթ : [իրական :
Phlogistiqué, e, ած. կիզական,
Phlogistiquer, ն. կիզել , կիզուլ :
Phlogitide, ի. իբ. բոցաքար :
Phlogogène, ած. բոցածին :
Phlogopite, ի. իբ. իրաւայլեար: ազգ միկայի : [կիզման:
Phlogose, ի. բժ. կիզուց . նիւթ
Phlogosé, e, ած. կիզանաւտ :

Phlomide, ի., **Phlomis**, ա. բ. վրոմիտ , խունդուկ . ազգ երկարուկ անկոյ ի տոհմի շրթնաւորաց (labiées).
Phlooplastie (ֆլօօփլասթի) ի.բ. կեղեւակազմութիւն . նորոգումն կեղեւոց ծառոց :
Phlorétine կամ **Phloorhétine**, ի. տգ. կեղեւին : [յին :
Phlorétique, ած. տգ. կեղեւա-
Phlorizine (ֆլօռիզին) ի. տգ. կեղեւաբմատին , կեղեւարմատ . բանկիզն բիւրեղանալի հանեալ յարմատոյ խնձորոյ , սալորոյ :
Phloroglucine, ի. տգ. կանաչաքաղցրին :
Phloroglucoside, ա. տգ. կանաչաքաղցրիդ :
Phlorol, ա. տգ. կանաչուլ :
Phlorone, ի. տգ. կանաչոն :
Phlox (ֆլօքս) ա. բ. բոցենի . գեղեցիկ բոյս Ամերիկոյ :
Phloxine, ի. տգ. բոցենին :
Phlyctène (ֆլիքթէն) ի. բժ. խաշ «գաղարճրգ» :
Phlycténoïde, ած. բժ. խաշակերպ , խաշաւոնակ :
Phlycténulaire, ած. խաշոտ . kératite —.
Phobère, մբ. եւ բ. ահուկ :
Phobie, ի. ահ , *վախ :
Phobophobe, գ. վախցող :
Phocacés, ա. յ. կ. փոկաներք . տոհմ կենդանածնաց , որոց ոտիլ է փոկ :
Phocæna, Phocène, ի. կ. ծովախոզ . հն. ո.. Marsouin, Porc de mer, Porc marin.
Phocéa, ի. փոկէա . մոլորակ փոքրիկ գտեալ ի Շաբոռնաբէ ի Մարսիլիա ի 6 ապրիլի 1853:
Phocénine, ի. տգ. ծովախոզին :
Phocénique, ած. տգ. փոկային:
Phocomèle, ա.հշբ. փոկանդամ:
Phocomélie, ի.հշբ. փոկանդամութիւն :
Phœbé (ֆէպէ) S. Phébé.
Phœnicine, ի. տգ. կարմրին . նիւթ կարմիր հանեալ ի յեղակէ :
Phœnicite, ի.հբ. S. Phénicite.
Phœnicure (ֆէնիքիւր) ա. Ք. կարմրատուն , կարմրապոչ «չալը պիւլպիւլիւ» :
Phœnix, S. Phénix.
Pholade, ի. վիմափոր , սորամուտ , սորակեաց . խեցեմորթ ինչ :
Pholadite, ի.հբ. սորամուտաքար. սորամուտ քարացեալ :
Pholérite, ի. հբ. Քեփուկ :
Pholidote, ած. բպ. Քեփոտ , Քեփամորթ :
Pholis, ա. ձբ. Քեփածուկն :
Pholque, ա. կ. մերկուկ . ազգ մամուկի :
Phome (ֆօմ) ա. փոմասունկ . սեռ. սնկոց ի տոհմի ենթափայտեայց. S. Hypoxilés.
Phonalité, ի. ձայնականութիւն :
Phonascie (ֆօնասի) ի. ձայնամարզութիւն . * ձայն կառավարելու արուեստն :
Phonateur, ած. բխ. ձայնարար, ձայնակազմ , ձայնատու , ձայնաստեղծ . l'appareil —,

Phonation (սիօն) ի. ձայնարարութիւն , ձայնադրութիւն , ձայնատուութիւն :
Phonautographe, ա. բգ. ինքնաձայնագիր (գործի) :
Phonéidoscope, ա. ձայնատեսլադիտ :
Phonético-symbolique, ած. ձայնախորհրդաւոր :
Phonétique, ած. ձայնական , ձայնատրական . écriture —. 2. ի. la —, ձայնականութիւն . *այն մասն լեզուագիտութեան որ ձայնից վրայ կխօսի :
Phonétiquement, մ. բ. ձայնատրաբար , *ձայն հանելով :
Phonétisme, ա. ձայնականութիւն :
Phonique, ած. ձայնային. signes —s, — նշանք , ձայնանշանք . 2. ն. ձայնարձակ . voûte —. — կամար . || centres —s, — կեդրոնք . 3. ի. la —, ձայնախօսութիւն . S. Phonologie.
Phonocamptique, ած. բգ. ձայնդարձ . || centre —. — կեդրոն . *անդրադարձած ձայնն լսելու համար ականջն դրած տեղն . 2. ի. la —, —, ձայնդարձութիւն . * ձայնի անդրադարձութեան ճիւղն բնագիտութեան : [phone.
Phonogramme, S. Grammo-
Phonographe, ա. բգ. ձայնագիր , հնչագիր :
Phonographie, ի. բգ. ձայնագրութիւն, հնչագրութիւն :
Phonographique, ած. ձայնագրական :
Phonolithe, ա. հբ. ձայնաքար , ձայնքար , հնչաքար :
Phonolithique, ած. ձայնաքարային , ձայնաքար : [Քիւն:
Phonologie, վ. բ. ձայնաբանու-
Phonomètre, ա.բգ. ձայնաչափ:
Phonométrie, ի. բգ. ձայնաչափութիւն : [վական :
Phonométrique, ած. ձայնաչա-
Phonomimie, ի. ձայնամիմոսութիւն . ձայնանմանութիւն :
Phonomimique, ած. ձայնամիմոսական , ձայնանմանական . procédés —s. [(գործի) :
Phonoscope, ա. բգ. ձայնադէտ
Phonospasmie, ի. բժ. ձայնաստնգանք : [graphe.
Phonotographe, S. Phono-
Phoque, ա. կ. փոկ , ծովեզն «տէնիզ տօնասը»:

Phoque.

Phoranthe, ա. բ. ճաղկակիր :
Phorcynie, ի. կբ. ծովաբոյս . ազգ ջրակեղպանաց (hydrozoaires).
Phore, ա. մբ. փորայ . միջատ փոքրիկ երկենաւ :
Phormion կամ **Phormium** (միօմ) ա. բ. հիւսաբոյս :
Phorone, ի. տգ. փորոն .
Phorus (իւս) ա. փՔ. փորոս . ազգ փափկամորթոյ (mollusque).

Phosgène (ֆոսժէն) ած. ա. տգ. լուսածին . le gaz —, — գազ :

Phosgénite, ի. հբ. լուսածնաքար:

Phosphate, ա. տգ. փոսփատ , լուսակրատ. — de soude, — օշնանի. — de plomb, — կապարոյ , կապարաֆոսփատ :

Phosphaté, e, ած. տգ. փոսփատեալ , լուսակրատեալ . || ի. յ. հբ. les —es, —ք . կարգ քարուտ ժայռից :

Phosphatique, ած. տգ. փոսփատային . acide , փոսփատաթթու :

Phosphaturie, ի. բժ. փոսփատամիզուն :

Phosphène, ա. բխ. փոսփէն :

Phosphine, ի. տգ. լուսակրին :

Phosphinique, ած. տգ. լուսակրինային : [լուսածնիտ:

Phosphite, ա. տգ. փոսփորիտ ,

Phosphoglycérate, ա. տգ. փոսփորաքաղցրատ :

Phosphoglycérique, ած. տգ. փոսփորաքաղցրինային . acide —.

Phosphonium, ա. տգ. փոսփոնիում :

Phosphore, ա. տգ. փոսփոր , լուսակիր . անուն մետաղակերպի (métalloïde). 2. ի. փոսփոր , նշույլ , աղօտ լոյս :

Phosphoré, e, ած. տգ. փոսփորեալ , փոսփորախառն . gaz hydrogène —. || Pâte —e, զանգուած —.

Phosphorescence, ի. տգ. փոսփորափայլութիւն, փոսփորանութիւն. la — des vers luisants.

Phosphorescent, e, ած. փոսփորափայլ , փոսփորուն . des corps —s, — մարմինք . 2. բժ. փոսփորահարութիւն . Ծունաւորութիւն փոսփորիս եւ արգասիք նորին :

Phosphoreux, euse, ած. տգ. փոսփորուտ, լուսակրուտ . acide —.

Phosphorides, ա. յ. փոսփորատեսակք . տոհմ հանածոյից , յորս գտանի փոսփոր :

Phosphoriphore, ած. կ. փոսփորակիր :

Phosphorique, ած. տգ. փոսփորային , լուսակրային . acide —, փոսփորաթթու , լուսակրաթթու . 2. —, լուսափայլ :

Phosphorisation (սիօն) ի. տգ. փոսփորացումն :

Phosphoriser, ն. փոսփորացուցանել . =ց. փոսփորանալ :

Phosphorisme, ա. հ. փոսփորականութիւն :

Phosphorite, ի. հբ. փոսփորաքար , լուսակրաքար :

Phosphorocalcite, ի. տգ. փոսփորակղնճաքար :

Phosphoroscope, ա. փոսփորադէտ , լուսակրադէտ , փոսփորացոյց :

Phosphoryle, ա. տգ. փոսփորահիւն :

Phosphovinate, ա. տգ. փոսփորագինատ , լուսակրագինատ :

Phosphovinique, ած. տգ. փոսփորագինային , լուսակրագինային . acide —, — թթու :

Phosphure, տ. տգ. փոսփրուկ , լուսակրուկ :

Phosphuré, e, ած. տգ. փոսփրուկեալ , լուսակրուկեալ :

Photinie, ի. բ. փայլենի :

Photinien, ա. փոտինեան . աղանդաւոր ի Դ. դարու :

Photinier, ա. բ. S. Photinie.

Photo... նմ. յն. լոյս , լուսա . . .

Photochimie, ի. տգ. լուսատարրագիտութիւն , լուսաքիմիա :

Photochromatique. ած. լուսերանգական :

Photochromatiquement, մ. լուսերանգօրէն : [րանգ :

Photochromie, ի. բգ. լուսե-

Photocollographie, ի. ար. լուսաօսանձագրութիւն :

Photodoscope, ա. բգ. լուսադէտ, լուսացոյց , *լոյս քննելու գործի : [լակն :

Photo-éclaire, ա. բգ. լուսափայ-

Photo-électrique, ած. լուսելեկտրական . *ելեկտրականութեամբ լոյս տուող . lampe —.

Photogélatinographie, ի. ար. լուսադրոպագրութիւն :

Photogène, ա. լուսածին :

Photogénique, ած. լուսածնային , լուսաստեղծ , լուսանշոյլ , լուսաճաճանչ , լուսատիպ . rayons —s. Action —. 2. լուսանկար , լուսաստեղծ. լուսանկարելի . une robe blanche n'est pas —.

Photoglyptie, ի. լուսաքանդակ:

Photographe, ա. լուսագիր , լուսանկարիչ «ֆօթօկրաֆիք»:

Photographie, ի. լուսագրութիւն , լուսանկարչութիւն . 2. լուսագիր , լուսապատկեր , լուսանկար «ֆօթօկրաֆիա». faire la — de qn. Faire faire sa —. Donnez-moi votre —. Une belle, jolie —. Une — réussie, mal réussie. Une — charmante.

Photographier, ն. լուսագրել , լուսանկարել :

Photographique, ած. լուսագրական , լուսանկարական . procédé —.

Photographiquement, մ. լուսագրապէս , լուսանկարօրէն :

Photographophon, ա. լուսաձայնագիր (գործի) : [լագրութիւն :

Photogravure, ի. ար. լուսափո-

Photolithe, ի. հբ. լուսաքար : [վիմագրութիւն :

Photolithographie, ի. լուսա-

Photologie, ի. լուսաբանութիւն. ճառ գլուսոյ : [կան :

Photologique, ած. լուսաբանա-

Photomagnétique, ած. բգ. լուսամագնիսական . phénomènes —s.

Photomètre, ա. բգ. լուսաչափ :

Photométrie, ի. բգ. լուսաչափութիւն : [փական :

Photométrique, ած. լուսաչա-

Photophobe, ած. բժ. լուսատեաց , լուսավախ :

Photophobie, ի. բժ. լուսատեցութիւն , լուսավախութիւն :

Photophone, ա. բգ. լուսաձայն, լուսախօս , պատկերախօս :

Photophonie, ի. բգ. լուսաձայնութիւն :

Photophore. ա. բգ. լուսահիւ :

Photopsie, ի. բժ. լուսատեսութիւն : [(գործի) :

Photoscope, ա. բգ. լուսադէտ

Photoscopique, ած. կ. լուսադիտական , լուսատես . yeux —s, — աչք: [դակ :

Photosculpture, ի. լուսաքան-

Photosphère, ի. աս. լուսագունդ . լուսաւոր գունդն արեգական : [ձուիւն :

Phototactisme, ա. լուսամեր-

Phototélégraphe, ա. բգ. լուսահեռագիր: [աջերմաչափ :

Photothermomètre, ա. գ. լու-

Phototirage, ա. ար. լուսատպումն : [դարձութիւն :

Phototropisme, ա. բ. լուսա-

Phototypie, ի. լուսատպութիւն:

Phototypique, ած. լուսատիպ :

Phototypographie, ի. լուսատպագրութիւն :

Phragme, ա. բ. անջրպետ, կողմնախորոց (պտղոց) . 2. մբ. անջրպետ :

Phragmite, ա. բ. հաստոցաբոյս:

Phragmophores, ա. յ. փՓ. հաստոցակիրք . խումբ փափկամորթոց (mollusques).

Phrasaire, ա. ք. բանագէտ , բանախօս :

Phrase, ի. բան , բանաիւսութիւն, խօսք . une — courte, longue, élégante, bien tournée. Faire, construire, composer, écrire une —. 2. des —s, de grandes —s, դարձուած բանից , պաճուճաբանութիւն , բանազարդութիւն, ոճամոլութիւն . faire des —s, դարձուածս բանից առնել , պաճուճաբանել , զարդախօս լ. un faiseur de —s, զարդախօս, բանապաճոյճ , պաճուճաբան . 3. խօսք , դարձուած բանից , ասացուած . la — grecque a de l'harmonie. La — latine a de la majesté. 4. եմ. բան . — musicale, — երաժշտական :

Phrasé, e, անց. բանաճառեալ , քաջոլորեալ , բանաիւս . musique bien —e, քաջաիւս՝ քաջոլորակ երաժշտութիւն . style bien —, քաջաիւս՝ քաջայայտ՝ քաջայարմար՝ քաջակորով ոճ . 2. ա. եմ. le —, բանաիւսութիւն :

Phraséologie, ի. ք. բանագիտութիւն , բանգիտութիւն . 2. բանախօսութիւն , բանագրութիւն . առանձին ոճ լեզուի , մատենագրի . la — annamitique n'est pas conforme en tout à la — chinoise. 3. հգն. բանազարդութիւն , պաճուճաբանութիւն , գրաբանութիւն , վայրախօսութիւն, ընդվայրաբանութիւն, ընդվայրախօսութիւն . ce n'est que de la —.

Phraséologique, ած. բանագիտական , բանախօսական :

Phraser, չ. բանաճառել , բանախօս լ., դարձուածս առնել՝ յօրինել . 2. ն. եւ չ. եմ. քաջոլորել . — la musique. — mal les airs, ոչ բարւոք ոլորել զեղանակս :

Phraseur, ա. ը. բանազարդ , պաճուճաբան , զարդախօս , շատախօս . vous vous laissez conduire par

des —s et de grands discurs de riens (Baboeuf).

Phrasier, ա. S. **Phraseur.**

Phratrie, ի. հխ. յն. եղբայրութիւն :

Phrénésie, Phrénétique, S. **Frénésie, Frénétique.**

Phrénique, ած. մգ. ստոծանային . artères —s. Nerf —. Centre —. 2. բխ. մտաւոր, մտաւորական :

Phrénite, ի. բժ. ստոծանաբորբ, ստոծանատապ . բորբոքումն ստոծանւոյ . S. **Diaphragme.**

Phréno-gastrique, ած. մգ. ստոծանաստամոքսային. *ստամոքի եւ ստոծանւոյ վերաբերեալ :

Phréno-glottisme (ֆրէնօկլոթիսմ) ա. բժ. ստոծանահյագագաստնգանք . ստնգանք ստոծանւոյ (diaphragme) եւ հյագագի (glotte).

Phrénologie, ի. մտաբանութիւն:

Phrénologique, ած. մտաբանական : [բանօրէն :

Phrénologiquement, մ. մտա-

Phrénologiste, Phrénologue, ա. մտաբան : [րութիւն :

Phrénopathie, ի. բժ. մտագա-

Phréno-splénique, ած. մգ. ստոծանափայծաղ :

Phrygane, ի. մբ. գօսուկ . սեռ միջատաց ի կարգէ ջղաթեւոց :

Phryganidés, ա. յ. մբ. գօսուկեայք : [հանգ Ասիոյ :

Phrygie, ի. աշ. Փռիգիա . նա-

Phrygien, enne, ած. հխ. փռիգացի . bonnet —, — գդակ, փռիգագդակ :

Phrynaglosses կամ **Aglosses**, ա. յ. սբ. անլեզուք . ազգ անլոյծ գորտանց կամ դօդօշից :

Phryne, ա. կ. փռինոս . *տեսակ մամռակի :

Phryné (ֆրինէ) ի. փրինէ, փրիւնէ . անուն հռչակաւոր աւետացի վարձակի . || փ. —. կին խառնակեցիկ . aux temps les plus féconds en —s, en Laïs (Boil.). L'impudique —.

Phrynisque, ա. սբ. փռինիսկոս. ազգ երկայնականճիճ դօդօշի (crapaud).

Phrynium, ա. բ. դօդօշենի:

Phrynosome, ա.կ. դօդօշամարմին : [խազաքար:

Phthanite, ի. հբ. սեւաքայլա-

Phthiriase, Phtiriase (ֆթիրիազ) կամ **Phthiriasis** (զիս) ի. բժ. ոջլախտ, ոջլախտութիւն, ոջլոտութիւն. 2. բ. —. միջատալից հիւանդութիւն մնկոց :

Phthiromyes, ա. յ. կ. ոջլաճանճը : [*ոջիլ ուտող :

Phthirophage, ա. կ. ոջլակեր,

Phthisie կամ **Phtisie**, ի. կրծախտ, հալ եւ մաշ, հալումաշ, թոքախտ, մաշարայ, մաշարայական ախտ, * բարակ ցաւ « վէրէմ ինձ » . ռկ. **Consomption, Maladie de poitrine.** || Être atteint de —, avoir la —, կրծախտ լ. — pulmonaire, կլ. —, — թոքային, թոքախտ, թոքախտաւոր . qui a une — pulmonaire, թոքախտաւոր, թոքախտոտ . — a' ée ծ ւա ւ ա-

փողախտ . հնացեալ խռչափողաբորբ . || — mésentérique, միջընդերքական —. հն. **Carreau.** || — trachéale, — խռչակային :

Phthisiologie, ի. մաշարաբանութիւն, ծիւրախտաբանութիւն :

Phthisique, ած. թոքախտոտ, թոքախտաւոր, հիւծախտոտ, հիւծախտաւոր, բարակցաւոտ «վէրէմի». il est —. || գ. un —. Une —. C'est un —. 2. մաշարայական, մաշարական, ծիւրական, թոքախտային :

Phthisurie, ի. բժ. միզածիւրումն, *սաստիկ ջրված կորնցուցնելով հալիլ մաշիլն : [**Fluor.**

Phthore (ֆթօր) ա. տգ. S.

Phycées (ֆիսէ) ի. յ.բ. լօռեայք, լօռք : [հն. **Môle.**

Phycis (ֆիսիս) ա. լուսաձուկն .

Phycite, ի. տգ. լօռիտ . բիւրեղային նիւթ գտեալ ի լօռի :

Phycochrome, ա. բ. լօռագոյն, լօռաթոյր :

Phycocolle, ի.տգ. լօռասոսինձ:

Phycocyane (ֆիքօսիան) ա. տգ. լօռակապոյտ . կապուտագոյն նիւթ հանեալ ի ծովային լօռէ :

Phycoïde, ի. բ. լօռակերպ :

Phycoïdées (ֆիքօիտէ) ի. յ. լօռանմպեայք . ցեղ լօռից :

Phycolichen (ֆիքօլիքէն) ա. բ. լօռաքարաթոս :

Phycologie, ի լօռաբանութիւն,

Phycologiste, ա. լօռաբան : լօռագէտ :

Phycomyce, ա. բ. լօռասունկ :

Phygethlon, ի. ախ. Քրքիռ . անթարախ բորբոքումն աշտային ենթամաշկի (sous-cutané) խաղնմանեաց (ganglions).

Phylactère, ա. հխ. գրապանակ, պահպանական :

Phylarchie (ֆիլարշի) ի. հխ. ցեղապետութիւն :

Phylarque, ած. հխ. ցեղապետ :

Phyliées, ի. յ. բ. յակրեայք . ցեղ տնկոց նախատիպ ունելով գյակրի (phylique). [terne.

Phylique, ի. բ. յակրի. հն. Ala-

Phyllacte, ի. կ. շողատերեւ . ազգ պողիպոդի. 2. ա.բ. շողատերեւ

Phyllade (ֆիլլատ) ա. հբ. տերեւատ : [roches —s.

Phylladique, ած. տերեւատային.

Phyllanthe (ֆիլլանթ) ա. բ. տերեւածաղիկ . * որուն ծաղիկներն կը բուսնին տերեւոց վրայ :

Phyllanthées, ի. յ. բ. տերեւածաղկեայք :

Phyllérie, ի. բ. տերեւենի :

Phyllidie, ի.փՓ. տերեւամժմակ. ազգ ծովային փափկամորթոյ (mollusque).

Phyllie, ի. **Phyllium** (օմ) ա. մբ. տերեւամիջատ :

Phyllis (իս) ա. բ. փիլիկ . հն. **Belle-feuille.**

Phyllithe (ֆիլլիթ) ա. բսլ. տերեւաքար . տերեւ քարացեալ :

Phyllium (օմ) ա. գա. Phyllie:

Phyllo (ֆիլլօ) նմ. յն. տերեւ, տերեւա...

Phyllobé, e, ած. բ. տերեւաթոյթ:

Phyllobie, ա. մբ. տերեւակեաց . ազգ պատենաՓեւ միջատաց :

Phyllobranche, ած. կ. տերեւախռիկ. որոյ տերեւածեւ են խռիկք:

Phyllocactus (իս) ա. բ. տերեւականկաւոնկ :

Phyllocladus (իս) ա. բ. տերեւոստ :

Phyllode, ա. բ. տերեւարդ :

Phylloderme կամ **Phyllodermé, e**, ած. տերեւամորթ:

Phyllodoce, ի. կ. փիլոդոկ . նեի մանեկաւոր :

Phylloglosse, ա. բ: տերեւլեզու:

Phylloïde, ած. բ. տերեւակերպ:

Phyllomanie, ի. բ. տերեւաշաւոտութիւն : [ղարթ :

Phyllome, ա. բ. տերեւաա-

Phyllophage, ած. կ. տերեւակեր, տերեւասուն :

Phyllopodes, ա. յ. կ. տերեւոտունք : [անօսրաՓեւ :

Phylloptère, ած. տերեւաՓեւ,

Phyllorhétine, ի. տերեւառետին : [վին :

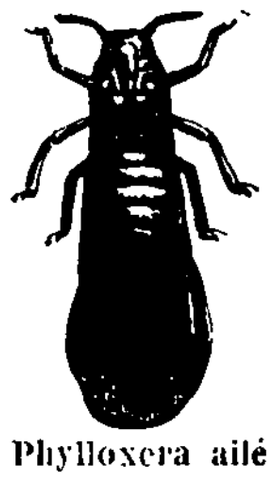
Phyllosome, ա. տերեւամար-

Phyllostome, ա. տերեւաբերան:

Phyllotaxie, ի.բ. տերեւակարգ:

Phylloxanthine, ի. տգ. տերեւադեղնակ . դեղնորակ գոյն :

Phylloxera, ա. մբ. որՓալուխն . des —s. S. **Philoxéra.**

Phylloxera ailé (Invisible à l'œil nu).

Phylloxera sans ailes (Invisible à l'œil nu).

Phylloxération (սիօն) ի. որՓալուխնում :

Phyllule, ի. բ. տերեւասպի:

Phyllure, ա. սբ. տերեւատուտ . ազգ զեւնոյ :

Phylogénèse կամ **Phylogénie**, ի. տեսակածնութիւն :

Phylogénétique, Phylogénique, ած. տեսակածնական :

Phymate, ի. մբ. փիմատ . միջատ կիսաՓեւ :

Phymatine, ի. տգ. Փաղխին, ՓաղՓահիւն : [կերպ :

Phymatoïde, ած. մգ. ՓալՓա-

Phymatose, ի. բժ. ՓալՓախտ :

Phymosie, ի.բ. S. **Sphéralcée.**

Physale (ֆիզալ) ա. ձբ. շչան . ազգ վիշապատձկան (cachalot).

Physalide, ի. բ. հողմաբոյս :

Physalie, ի. կ. ծովափամփուշտ. կն. **Vessie de mer** եւ **Ortie de mer.**

Physaline, ի. տգ. հողմաբուսին . լեղի նիւթն հողմաբուսոյ :

Physalis, ա. բ. S. **Physalide.**

Physalite, ի. հբ. հողմաքար . ա ս ա ոն topas).

Physarées, ի. յ. բ. փամփշտաբնկեայք :
Physarum (օմ) ա.բ. փամփշտաբուսոյցք , * փորուն ուռիլն :
Physconie (Ֆիսքօնի) ի.բժ. փորուռոյցք , * փորուն ուռիլն :
Physe, ի. կ. փամփշտախեցի :
Physétère, ա. ձք. ուռուցակ . մեծ փիշապաձուկն :
Physicien, ա. փիւսիկեան , բնագէտ . un savant, un habile, un grand —.
Physico-mathématique, ած. բնաչափագիտական. les sciences —s.
Physico-mécanique, ած. բնամեքենական :
Physio... նմ. յն. բնա...
Physiocrate, ա. իս. բնիշխան , բնագօր, բնագօրական . որ հաւատայ գօրութեան բնութեան . les —s.
Physiocratie, ի. իս. բնագործութիւն :
Physiocratique, ած. բնագործական :
Physiognomonie, ի. դիմագիտութիւն , բարեգիտութիւն , խտրադիմայութիւն , բնազննութիւն . la — de Porta.
Physiognomonique, ած. դիմագիտական , խտրադիմական , բրնազննական . 2. ի. la —, —ն . անուն երկասիրութեան վերագրելոյ առ Արիստոտէլ :
Physiognomoniste, ա. խտրադիմայ :
Physiographe, ա. բնագիր . որ գրէ զարտադրութեանց բնութեան :
Physiographie, ի. բնագրութիւն . նկարագիր արտադրութեան բնութեան :
Physiographique, ած. բնագրական :
Physiologie, ի. բնախօսութիւն . — animale, végétale, comparée. 2. —, մատեանն . la — de Muller.
Physiologique, ած. բնախօսական . recherches —s.
Physiologiquement, մ. բնախօսապէս , բնախօսօրէն :
Physiologiste, Physiologue, ա. բնախօս , ախտաբոյժ . un savant —.
Physionomie, ի. դիմագիր, դիմագրութի , դիմագիծ , դիմագծուածի . 2. դիմանիշ , կերպարանք , դէմք , երեսք. — agréable, prévenante, spirituelle, heureuse, noble, bonne, honnête, mauvaise, sinistre, malheureuse. Avoir une — repoussante. Je n'aime pas cette —. Les —s sont trompeuses, խաբուսիկ են —. Le jeu de la —, երեսախաղ . Cette fâcheuse nouvelle a rembruni sa —. Sa — s'est tout à coup rembrunie. Une inspiration céleste animait sa —. Sa — avait une expression que je n'avais encore vue à personne (Scribe). 3. կայտառութիւն , աշխոյժք , աշխուժութիւն . avoir de la —. Cette femme est belle, mais elle n'a pas de —, elle manque de —. Il n'y a pas de beauté pour moi sans —. 4. ի. նկարագիր , հանգամանք. ce pays a une — particulière, սեպհական հանգամանք են աշխարհիս . La — du XIXe siècle. 5. դիմագիտութիւն , խտրադիմայութի . les règles de la —, կանոնք —ի. S. Signalement.
Physionomiste, ա. դիմագէտ , խտրադիմայ . bon —.
Physionotrace կամ **Physionotype**, ա. դիմագիծ , դիմատիպ :
Physique, ած. փիւսիկեան, բնական , ֆիզիքական , բնագիտական . éducation —, բնական դաստիարակութիւն . phénomènes, propriétés, sciences —s. Beauté —, ֆիզիքական գեղեցկութիւն . cause —. 2. նիւթական , բնական , բնաւորական , նիւթեղէն . l'état de nature, où l'homme est presque tout — (Chateaub.). 3. բնական , բուն , իրական , զգալի . une certitude, une impossibilité —. || Au —, ըստ ֆիզիքականի , ֆիզիքականապէս , բնագիտապէս :
Physique, ի. բնագիտութիւն . étudier la —. Faire des expériences de —. || — expérimentale. փ. la grammaire est la — expérimentale des langues (Rivarol). 2. բնագիտութիւն . գիրքն . la — de... Cours complet de —, լիակատար ընթացք —ութեան. 3. —. դասարանն —ութեան. il fait sa —. 4. կազմութիւն. la — des végétaux. 5. ա. le —, կազմած , արարած . աշխարհին տեսիլ մարդոյ . կերպարանք . un beau —. Avoir un beau —, գեղեցկատես՝ գեղեցկատեսիլ՝ գեղեցկատարփին՝ գեղեցկադիտակ լ. au — il était un homme gros, այր մեծատարփին՝ մեծանդամ էր . ces lois doivent être relatives au — du pays (Montesq.). 6. բնականն . ներքին կազմութիւն՝ տրամադրութիւն մարմնոյ . le — influe sur le moral. 7. բնութիւն . analysons le — de nos actions (Buff.).
Physiquement, մ. բնապէս , ի բնէ , բնութեամբ , բնագիտապէս . il n'est pas — impossible que... Cela est — impossible.
Physocarpe, ած. բ. փքապտուղ. plante —.
Physocèle, ի. ախ. փքայտոյց :
Physométrie, ի. բժ. փքարգանդ :
Physophore, ի. կ. փշտակիր . ազգ ջրակենդանաց (hydrozoaires).
Physostigma, ա. բ. փշտասոսոր . ազգ տնկոց ի տոհմէ ընդեղինաց :
Physostigmine, ի. տգ. փշտասոսորին :
Physostomes, ա. յ. ձբ. փշտաբերանք :
Physothorax, ա. ախ. փքալանջք. կոյտ փքեղէն հիւանդ ի լանջս:
Phytéléphas (աս) ա. բ. փղաբոյս :
Phytéléphasiées, ի. յ. բ. փղաբուսեայք . տոհմ տնկոց նախատիպ ունելով զփղաբոյս (phytéléphas).
Phyteuma, ա.բ. S. Raiponce.
Phytibranches, ա. յ. կ. բուսախռիկք , դիւաճանկ . ազգ ողոկապատենի :
Phyto... նմ.յն. տունկ, տնկա..., բոյս , բուսա...
Phytobiologie, ի. բուսակենսաբանութիւն :
Phytochimie, ի. բուսատարրագիտութիւն . բուսական տարրագիտութիւն :
Phytochlorine, ի. տ. **Phytochrome**.
Phytochrome կամ **Phytochromule**, ի. բուսագոյն , տնկագոյն, բուսաներկ , տնկաներկ . հն. **Chlorophylle**.
Phytocrène, ա. բ. բուսաղբիւր :
Phytocrénées, ի. յ. բ. բուսաղբիւրեայք :
Phytogène, ած. բ. բուսածին , տնկածին , տնկաբոյս . || carbon —, հն. **Houille**. 2. ա. տ. **Phyton**.
Phytogéographie, ի. տնկաշխարհագրութիւն . նկարագիր տընկոց ի վերայ երկրի :
Phytognomonique, ի. տնկագիտութիւն :
Phytographe, ա. տնկագիր . որ գրէ զտնկոց . || —. հեղինակ տնկագրութեան :
Phytographie, ի. տնկագրութիւն . մասն բուսաբանութեան որ առնէ զնկարագիր տնկոց. ||—, տընկագիրք . գիրք որ զտունկս նկարագրէ :
Phytographique, ած. տնկագրական :
Phytolaccacées, Phytolaccées, ի. յ. բ. տնկադոճասերք , տնկադոճասերեայք . ցեղ տնկոց :
Phytolaque, ի.բ. լայքունի. բոյս ինչ :
Phytolithe, ա տնկաքար . տունկ քարացեալ : 2. —. * տունկի կերպարանք ունեցող քար :
Phytologie, ի. տնկաբանութիւն, տնկախօսութիւն . ուսումն տնկոց . տ. **Botanique**. 2. —. գիրք զտընկոց :
Phytologique, ած. տնկաբանական, տնկախօսական, տնկաբան, տնկախօս :
Phytomie, ի. մբ. տնկածուծ :
Phytomyde, ի. տնկաճանճ :
Phytomysides, ի. յ. մբ. տընկաճճկեայք :
Phyton, ա. բ. բնաբոյս :
Phytonomie, ի. տնկագիտութիւն :
Phytonomique, ած. տնկագիտական :
Phytopalionthologie, ի. բուսահինաբանութիւն :
Phytophage, ած. բուսակեր , տնկակեր , բուսաուն , տնկաուն . || ա. յ. les —s, —ք, տոհմ պատենաճաճից : [մբ. որթաճճի :
Phytophe, Phytopus (իս) ա.
Phytophile, ած. տնկասէր :
Phytophthires, ա.յ.մբ. տունկուտիչք :
Phytosaure, ա. կ. բուսամողէզ :
Phytostérine, ի. տգ. տնկաճարպ :
Phytotechnie, ի. տնկարուեստ:
Phytotome, ա. Ք. բուսահատ , տնկահատ :
Phytotomie, ի. տնկահատութիւն , բուսահատութիւն , բուսակազմութիւն , բուսազննութիւն . տ. **Anatomie**.
Phytotomique, ած. տնկահատական :
Phytotypolithe, ա. տնկատպաքար . հանքային նիւթ ունելով զտիպ բուսոց :

Phytozoaire, ած. եւ ա. կ. տընկակենդան. ասի զէակաց որ ընդմէջ բուսոց եւ կենդանեաց :

Phytozontologie, ի. տնկակենդանաբանութիւն :

Pi, ա. վեշտասաներորդ նշանագիրն այբուբենի Յունաց (π Π). || π վարի ի չափագիտութեան իբր յայտարար յարաբերութեան բոլորակի առ տրամագիծն, հաւասար 3,1416 ..., կամ պարզագոյն ասե՝ այլ ոչ այնչափ ինչդ 3 եւ մի հօնիերորդ.

Piaculaire, ած. սգ. հն. **Expiatoire**. վարի ի sacrifice —, զոհ քաւութեան :

Piaffe, ի. հ. եւ ը. սիգանք. tout ce qu'il fait n'est que —.

Piaffement, ա. սիգանք. le — d'un cheval.

Piaffer, չ. հ. եւ ը. սիգալ, պերճանալ, փերեւեթել. Tessé piaffait et se pavanait de son chapeau (St. Simon). Il piaffait avec ses beaux habits. Le pigeon mâle se contente de tourner en rond en piaffant et se donnant des grâces autour de sa femelle (Buff.). 2. ած. Քաջը հաւանել, խոպալ, սիգալ, սիգաճեմել, սխաքայլ՝ սիգաճեմ ընթանալ՝ պարծ գնալ երիվարի :

Piaffeur, euse, գ. սիգապարծ, սիգաճեմ, սիգաքայլ. ce n'est qu'un —. Une —euse. 2. աճ. ած. սիգաճեմ, սիգաքայլ. jument —euse. Cheval —.

Piaillard, e, ած. բղող, բիրող, ճչող. une femme —e.

Piailler, չ. ը. բրել, բիրել, *բի բի՝ ճիվ ճիվ կանչել փոքրիկ Քրէչնոց, ճղճվալ : ճլուրլալ, ճլճլալ. les moineaux piaillent. 2. փ. —, * կանչուրտուել. cet enfant ne fait que —. 3. փ. —, ճչել. cette femme piaille continuellement.

Piaillerie, ի. բրիւն, ճռուողիւն. * Քուչնոց անդադար բիրի՝ ճիվ ճիվ կանչին. 2. փ. —, ճիչ, ճչիւն :

Piailleur, euse, գ. ը. բրող, բիրող (Քուչուն). 2. փ. —, ճչող, *կանչուրտուող :

Pian, ա. ախ. տ. **Framboesia.**

Piane-Piane (փիանփիան) մ. ռ. յուշիկ յուշիկ, * կամաց կամաց. aller, marcher —.

Pianhémie, ի. բժ. արիւնաճարպ, ճարպարիւն :

Pianino, ա. դաշնակիկ :

Pianissimo, մ. եժ. ամենադաշն, *շատ կամաց. || գրի հմգ. **PP.**

Pianiste, ա. դաշնակահար. un bon, habile, excellent —. C'est un de nos premiers —s. Une —, դաշնակահարուհի.

Piano, մ. եժ. դաշն, մեղմ, մեղմաձայն. || գրի հմգ. **P.** 2. ա. les — et les forte. 3. ը. մ. յուշիկ, յամր, յամրաքայլ, *կամաց. il faut aller —.

Piano, ա. դաշնակ «փիանօ». — moelleux, harmonieux, mélodieux, agréable, souple, dur. Les touches, le clavier, les pédales d'un —. Jouer, toucher du —, — կոտել՝ հարկանել, դաշնակահարել, — ածել, նուագել դաշնակաւ, դաշնակել, *— զարնել. action de jouer un air sur le —. Jouer du —, դաշնակահարութիւն. jouer un air sur le —. Exécuter un morceau sur le —. S'accompagner sur le —, դաշնակերգակ լինել. accorder un —. Chanter au —. Elle est au —. Tenir le — dans un concert, հարկանել զդաշնակ ի նուագախանդիսի. une sonate de —, pour le —. || — vertical ou droit, ուղղորդ դաշնակ. || — à cordes obliques, horizontales, խոտորնաձիգ, հորիզոնաձիգ դաշնակ. || — à queue, — ագեռոր, ագեռդաշնակ. || — mécanique, մեքենադաշնակ. || — carré.

Piano-Forte (փիանօ ֆօրթէ) կամ **Pianoforte**, ա. դաշնամուր. des —. || հն. **Forte-Piano.**

Pianoter, չ. ը. դաշնակել, դաշնակոտել. * անարուեստ կերպով դաշնակ զարնել :

Piassava (փիասաւա) ա. պիասաւա. ազգ արմաւենւոյ ի Պրազիլ:

Piast կամ **Piaste**, ա. բնիկ լեհացի :

Piastre, ի. դահեկան սպանիացի, որ արժէ 5 ֆր. 40 սնթ. «պիաստր». 2. — տաճկաց «ղուրուշ» :

Piat, ա. անճեղաձագ. ձագ անճեղի :

Piatriminier, տ. **Plaqueminier.**

Piatrimine, տ. **Plaquemine.**

Piauhau, ա. Ք. ճանճորս. ազգ փոքրիկ ճնճղկի:

Piaulement, ա. բրիւն, ճռուողումն, *ճիվ ճիվ ընելն :

Piauler, չ. բրել, բիրել, ճռուել, ճռուողել, ճռուել, ճիկ հանել, *ճիվ ճիվ ընել. les poulets, les dindonneaux piaulent. 2. փ. ճչել, մրնչել. cet enfant ne fait que —. || գրի եւ **Pioler.**

Piauleur, euse, գ. ճչող, մրնչող :

Piauzite, ի. հբ. պիոզաքար :

Piazza, ի. հրապարակ, ճեմելավայր :

Pibine, ի. բժ. պղպեղախտ :

Pible, նւ. mât à —, միակտուր կայմ :

Pic (փիք) ա. քարհատ, գործ «քիւլիւնկ». rompre des pierres avec un —. 2. ակուր. երկաթ սրածայր յարծարծանել զիուր հանքածխոյ :

Pic, ա. սեպ, սար, խարակ. *լերան մի ցցուած ամենէն բարձր կտորն. — inaccessible. Monter jusqu'au haut du — le plus élevé. 2. —, սրածայր լեառն. le — du Midi. — volcanique, հրաբուխ լեառն. 3. *à* —, մ. սեպացեալ, խարակածեւ, առ լեռի, ցից. cette montagne est coupée à —, est à —, առապար է լեառնդ. || նւ. à —, ուղղորդ, կշիռ ի վերուստ. շեշտակի, ուղղակի. un bâtiment est à — sur son ancre, յորժամ պարան խարսխի ուղղածիգ իցէ :

Pic, ա. Ք. փայտփոր, *ծառկոտիկ, ծառկուռոր «աղաճ գագան». հն. **Pique-bois, Perce-bois**, տեսակ **Piverti** :

Pic.

Pic, ա. զարկ. ի piquet խաղի. || — et repic, տ. **Repic.**

Pic, ա. կանգուն «արշըն». cinq francs le —.

Pica, ա. բժ. մոլախորժ. *ախորժակին աւրութիւն՝ վնասակար բաներ ուտելու փափաքն. les femmes grosses et les filles attaquées des pâles couleurs sont sujettes au —. [*ախորժակին աւրութիւն :

Picacisme, ա. մոլախորժութիւն.

Picador, ա. տիգահար. որ տիգաւ հարկանէ զցուլն :

Picaillon, ա. ռ. փող, լումայ. il a des —s, ունի արծաթ, *փող՝ ըստակ ունի :

Picarel, ա. ձք. կսրիկ :

Picéa (փիսէա) ա. բ. մախրի, մարխի, պկամ :

Picéastre, ա բ. վայրի պկամ :

Pichenette, ի. տ. **Chiquenaude.**

Picholine, ի. պիքոլին. ձիթապտուղ հանգերձեալ ըստ տարազու Փիքոլինի իտալացւոյ. 2. ած. —, պիքոլինեան. olives —s, — ձիթապտուղք :

Picicule, ա. Ք. փայտիորուկ :

Picidées, ի. յ. Ք. փայտիորեայք. տոհմ Քուչնոց նախատիպ ունելով զփայտիոր (pic).

Pickeringie, ի. բ. պիկերինգիա, պիկերինգենի :

Pickeringite, ի. հբ. պիկերինգիտաբար : [քաւահիատու :

Pickpocket, ա. գրպանախոյզ,

Picnonote. ի. Ք. խայտիտ, *խածկատիկ : [ատ :

Picoïde, ա. Ք. փայտիորատես-

Picois, ա. նւ. խորտամուրճ :

Picolo, ա. գինեակ :

Picorée, ի. աւպատակ, աւար, աւարառութիւն. aller à la —, աւպատակ դնել, աւար հարկանել, *աւարի երթալ. || լգ. maraude, marauder, maraudeur. 2. փ. մրգագողութիւն. ces jeunes gens qui courent à la —. 3. ճաղկաքաղ. voir les abeilles venir de la —.

Picorer, չ. աւպատակել, աւարել, կողոպտել. aller — sur les terres ennemies. || լգ. marauder. 2. ճաղկաքաղ առնել. les abeilles vont — sur les fleurs. եւ լկ. les abeilles vont —. = ն. ը. քաղել, գողանալ. — des cerises. Un de ses amis me voyant — ces grains . . . (J.-J.R.). 3. փ. եւ ը. բանաքաղ՝ բանագող լ. il va picorant dans tous les vieux poètes. 4. փ. կրծել, խորել, գողանալ :

Picoreur, ա. տ. **Maraudeur.** 2. փ. կրծող, խորիչ, գող. 3. փ. բանաքաղ, բանագող :

Picot, ա. վարակ, ոստ, *փայտի սուր ճայր. s'écorcher la main à un —. 2. ատամնիկ. les —s de cette dentelle sont rompus.

Picotant, e, ած. կծիչ, խայթիչ, խայթող. remède —.

Picote, ի. ռ. S. Variole.

Picoté, e, անց. արածաւոր. — de petite vérole, —, ծաղկերես, ծաղկաւեր, չեչոտ. 2. կգ. գունանիշ, գունակիսուած. * կ'ըսուի կենդանեաց, որոց մարմինն լի է գունաւոր նիշերով՝ կէտերով. 3. ա. փՁ. կծլիկ. խեցեմորթ նման կոնքի:

Picotement, ա. կսկիծ, կսկծանք, խայթումն, խայթուած. éprouver, sentir des —s par tout le corps, dans la gorge, dans la poitrine.

Picoter, ն. մանխանձել, կծել, կճաննել, կճատել, զկծեցուցանել, խայթել, * կճել. une pituite qui picote la gorge. Des sérosités qui picotent la peau. 2. փ. —, կսկծեցուցանել զոք բանիւք. il l'a picoté pendant toute la soirée. On le picote, on l'irrite sans cesse. 3. կտցել. les oiseaux ont picoté tous les fruits. || — du raisin, *խաղողոյ հատիկներն ուտել. 4. ձվ. — un cheval, խմել, մտրակել զերիվարն.

Se picoter, դ. կսկծեցուցանել զմիմեանս բանիւք, * միմեանց կծել խոմել. ils ne font que —.

Picoterie, ի. կսկծանք, կսկծեցուցիչ բանք. impatienter qn. par des —s. Cette conversation entre deux femmes, leurs petites —s.

Picotin, ա. վարսակաչափ. չափ վարսակոյ. ce cheval n'a pas mangé toute son avoine, il en reste dans le —. 2. վարսակաչափ. վարսակն պարունակեալ ի չափն. ce cheval mange deux —s d'avoine par jour, երիվարդ ուտէ —ս երկուս յաւուրն:

Picotite, ի. հբ. պիկոտաքար:

Picræna, ա. բ. դառնենիկ:

Picramnie, ի. բ. դառնապատիկ. ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ սիմարուբասերից (simarubacées).

Picramniées, ի. յ. բ. դառնապատկեայք. ցեղ բուսոց ի տոհմէ սիմարուբասերից:

Picramyle, ա. տգ. դառնօսլուտ:

Picranalcime, ի. հբ. դառնակորովատ. S. Analcime.

Picrate, ա. տգ. դառնատ:

Picride, ի. դառնին. եղերդ վայրի:

Picridie, ի. բ. տունգն, մնգենի:

Picrie, ի. բ. դառնուկ:

Picrine, ի. դառնին:

Picrique, ած. տգ. դառնային, պիկրային. acide —, դառնաթթու, պիկրաթթու:

Picris (խս) ի. բ. S. Picride.

Picrochole (փիքրոքոլ) ած. հ. դառնամաղձեայ, դառնամազձոտ.

Picrolite, ի. տգ. դառնաքար:

Picromel, ա. տգ. դառնամեղր:

Picrophylle, ի. հբ. փոքրատերեւ, մանրատերեւ:

Picrorhiza, ա. բ. փոքրարմատ, մանրարմատ:

Picrosmine, ի. հբ. մանրահոտ:

Picrotanite, ի. հբ. մանրատիտանաքար:

Picrothomsonite, ի. հբ. մանրաթոմսոնաքար:

Picrotoxine, ի. տգ. դառնաթոյն:

Pictite, ի. հբ. պիկտիտաքար. ազգ սեպաքարի (sphène).

Pictographie, ի. պատկերագրութիւն:

Picucule, ա. Թ. փայտփորուկ.

Picumne, ա. Թ. փայտփորիկ:

Pic-vert (փիվէր) ա.Թ. S. Pivert.

Pie, ի. անծեղ «սագաբղան». la — jase, jacasse, —ն ցնուէ. — apprivoisée. Élever une —. Les —s apprennent à imiter le langage des hommes. — agaçante, babillarde, bavarde, jaseuse, indiscrète, voleuse. || Jaser comme une —, comme une — borgne, comme une — dénichée, S. Jaser. || ած եւս, bavard comme une —, շատախօս իբրեւ զ—. || larron comme une —, գող իբրեւ զ—, գողասէր. ||փ. trouver la — au nid, գտանել չքնաղ ինչ. il croit avoir trouvé la — au nid. || Fromage à la —, անծեղապանիր. *սերուտ ճերմակ պանիր. || — agasse, — de buisson, S. Pie-grièche. || — de mer, ծովանգեղ. 2. ած. ճարտուկ, ապիտակասեաւ «գըր». il montait un cheval —, une jument —. Un attelage de six chevaux —. ||գ. une —, ճարտուկ, ճարտկածի «գըր, գըր ամԹ». une véritable — doit être blanche et noire. || ած եւս զայլոց ապիտակասեաւ կենդանեաց եւ Թռչնոց. pigeon —. 3. ա. la —, ճարտուկն, ապիտակասեան. *սեւ ու ճերմակ գոյն:

Pie, ած. բարեպաշտական. վարի միայն յայս բան, œuvre —, — գործ՝ հատատուածքին, բարեգործութիւն:

Pièce, ի. մասն, կտոր. les —s d'une montre, d'une machine, մասունք ժամացուցի, մեքենայի.

2. կապերտ, *լաթի կտոր, կարկտան «եամա». mettre une — à un habit, à une chemise. Avoir des —s aux genoux, aux coudes.

3. կտոր, կտոր, հատ. — rare, curieuse. — d'orfèvrerie, de vaisselle. Cette médaille est une des —s de son cabinet. || — d'artifice, հրատիկ.

4. փերթ «փասթա, Թօփ». une — de drap, de toile, de ruban, — չուխայի, կտաւի, ժապաւինի կամ փերթ մի չուխայ, կտաւ, ժապաւէն. — de basane, սեւափերթ, *կաշիի կտոր. || demi—, կիսափերթ, կէս — «եարըմ —». ||— d'estomac, կրծանոց՝ *կրծկալ. porter une — d'estomac. || A la —, հատուածով, *գործի գլուխ. travailler à la —, հատուածով գործել, *հատուածով՝ գործի գլուխ աշխատիլ. || mettre en —s, մանր խորտակել, գէշ գէշ՝ յօշ յօշ պատառել, *պատառ պատառ՝ բզիկ բզիկ ընել. mettre, briser en —s le vase. Tailler en —s l'armée ennemie. || Emporter la —, S. Emporter. || De toutes —s, բոլորովին, սպառազէն, կատարելապէս. écrire un livre de toutes —s. Être armé de toutes —s, սպառազէն՝ սպառազինեալ՝ կուռ վառեալ՝ *ոտքէն մինչեւ գլուխն զինուած լ.

5. տակառ «ֆըչը». — de vin, d'eau-de-vie, d'huile. Il a fait tant de —s de vin.

6. մասն բնակարանի, սենեակ, *կոտր. son appartement est composé de quatre —s.

7. դրամ. — de deux sous, երկփող. 20 — d'or, քսան ոսկի. — d'or, ոսկի, ոսկինոց. — d'argent, արծաԹ. menues —s, մանրուք. une — d'un franc, մի ֆրանկնոց. — fausse, անյարգի՝ տարագծեալ —. || փ. rendre, donner à qn. la monnaie de sa —, վրէժխնդիր լ. || — de mariage, պսակադրամ.

8. — de gibier, երէ վայրի, որս. ce chasseur a tué une seule —. Tuer plusieurs —s de gibier.

9. անդ, արտ. — de blé, — de blé, — d'avoine, — վարսակի. cette — de terre sera réunie à la ferme. || — d'eau, աւազան ջրոյ.

10. զ. ԹնդանօԹ, հրետ. — d'artillerie, de canon, եւ պարզաբար —. — de siège, — պաշարման, պաշարահրետ. — de campagne, S. Campagne.

11. գրուած (ոտանաւոր կամ արձակ). — d'éloquence. — de vers, ոտանաւոր գրուած, քերԹուած.

12. Թատերախաղ. — en trois actes. La — a réussi, est tombée, a été applaudie, sifflée.

13. եժ. հատուած, *կտոր. — pour le violon, ջուաքահատուած. — pour le piano, դաշնակահատուած:

14. եգ. — de bétail, նախիր, դուար, արջառ.

15. իգ. գիր, ԹուղԹ, մուրհակ. — de justification, — de conviction, — արդարացուցիչ, ապացուցիչ. il a chargé son avoué de ses —s.

16. ճ. — de charpente, աուաղձ. — de bois, գերան.

17. խղ. քար, քարինք. la dame est la meilleure — des échecs.

18. պշ. —s détachées, անջատ ամրուԹիւնք, *իրարմէ հեռու ամրուԹիւնք.

19. ձեռէք, ձեռաձիր «պախշիշ». il m'a donné la —. Il m'a refusé la —.

20. խ. պատառ, կտոր. — de bœuf. — de résistance, դիմադրական կտոր, մեծահատոր մթս, *փորն կշտացնող բան. || — de four, հատակ, կարկանդակ, * խմորեղէն. S. Four.

Tout d'une —, մ. միածոյլ, միապաղաղ, միակոտոր. colonne, obélisque tout d'une —. Cette table est tout d'une —. || փ. être tout d'une —, *փայտի պէս ըլլալ.

21. —s de rapport կամ —s rapportées, հատակոտոր գործ՝ գործուած. * մանր կտորուանքով եղած բան. un cabinet de —s de rapport. une table de —s de rapport.

22. կգ. —s honorables, կնգագիտական կտորք. —s d'honneur, Թագն, սուրն կամ սուսերն, գաւազանն, եւն.

23. մգ. —s anatomiques, մարմ

նահատական՝ հերձազննական կոտորք.

— *à* —, մ. մասն առ մասն, մասամբ, մասնաբար, *կտոր կտոր, մէկիկ մէկիկ. il a vendu son mobilier, sa bibliothèque — à —.

Piécette, ի. սգբ. դրամիկ:

Pied (փիէ) ա. ոտն, աքեաց-, ՑաՑ, ցիւ., աՑուր, *ոտք. les —s, ոտք, աքեացք, աքացանք, աքացիք. petit —, ոտնիկ, *ոտոիկ. — grand, large. — long, difforme. —s de mouton, խաշ «փաչա». les —s de devant, ՑաՑուրք. — de bois, փայտոտն. sans —, անոտն, ոտնատ. — cassé, ոտնբեկ, ոտնաջեկ. qui a de jolis —s, գեղեցկոտն. passer un ruisseau à — sec, անՑաց ոտիւք՝ յոտանաւոր՝ ցամաքաՑեւ անցանել ընդ գետ, *չոր ոտքով գետէն անցնիլ. frapper du —, դոփել, դափը հատանել, *ոտքն զարնել, ոտքով զարնել. être, se jeter, tomber aux —s de qn., անկանիլ առ ոտս՝ յոտս ուրուք. mettre le — par terre, *ոտքն գետին դնել՝ կոխել. saigner un malade aux —s. Donner un coup de —, կից ընկենուլ, հարկանել ազացի, *կից՝ ոտքով զարնել. եւ բ. ne pas se donner de coups de —, անձնագով՝ անձնահաճ՝ անձնապարծ լ. || aux —s légers, ՑեՑեւոտն, ՑեՑեւընՑաց. ||coup de — de l'âne, S. **Coup.** ||Être en —, կանգուն կալ՝ *կենալ. être mis en —, պաշտօնանկ լ. mettre en —, պաշտօնանկ առնել. || peindre qn. en —, կանգուն՝ ոտնկայ նկարել զոք. || examiner qn. de la tête aux —s, depuis les —s jusqu'à la tête, մանրազնին առնել զոք, մանր քննել. || être sur —, յոտին կալ, *ոտք՝ ոտքի վրայ կենալ. || փ. եւ բ. mettre qn. sur —, *ոտքի հանել, ոտքի վրայ կեցուցանել հիւանդն. || mettre une armée, des troupes sur —, զօրաժողով առնել, *զօրք ժողվել. sur le — de paix, sur le — de guerre, ըստ օրինի խաղաղութեան՝ պատերազմի. mettre des troupes sur le — de guerre. || փ. mettre qn. sur un bon —, օգնել, ձեռնտու լ. ումեք. || փ. եւ բ. sur le — où sont les choses կամ sur ce — là, գործն այսպէս լինելով. *այս կերպով. ||sur —, յոտնկայեաց, *ոտքի վրայ. || prendre — sur une chose, *բանէ մի հեռուցանել՝ հետեւանք հանել. je vous ai permis cela, mais je ne veux pas qu'un autre prenne — là-dessus. || Sur le — de, համեմատ, համեմատաբար. || mettre une chose sous ses —s, դնել ինչ ընդ ոտիւք, առաՑուր հարկանել, ընդոտնել, քամահել, *ոտքին տակ դնել, արհամարհել. mettez ces injures, ces calomnies sous vos —s. || Prendre —, ոտքն գետին կոխել, *հաստատուՑիւն առնուլ. || mettre au — du mur, ստիպել, *նեղն խօՑել, փախուստի տեղ չՑողուլ. || se mettre sur le — de, *ինքգինքն ծախել, կորիլ. || avoir un — dans la fosse կամ dans la tombe, S. **Fosse.** || Mal de —, ոտնացաւ. qui a mal au —, ոտնացաւոտ. || lier les —s et les mains, *ոտքն ձեռքն կապել. il suit les —s nus, բոպիկ ոտքով կիետեւի՝ ետեւէն կ'երՑայ. ||fouler aux —s, S. **Fouler.** || Se tenir sur ses —s, կալ ի վերայ ոտից, կանգուն կալ, *ոտքի վրայ կենալ. mettre sur —, հանել ի պատերազմ (զզօրս), *ոտքի վրայ դնել. depuis la tête jusqu'aux —s, de la tête aux —s, depuis les —s jusqu'à la tête, յոտից մինչեւ գլուխ. de — en cap. S. **Cap.** || փ. եւ բ. avoir les —s chauds, ի հանգստեան լ. || փ. եւ բ. ne savoir sur quel — danser, S. **Danser.** || Couper l'herbe sous les —s à qn., S. **Herbe.** || փ. avoir le — marin, նաւագոտն, անոտաման ունել ոտս, *ալեկոծուՑեան ժամանակ՝ հաստատուն ոտքի վրայ կենալ. || mettre un — devant l'autre, ոտն յոտանէ փոխել, քայլափոխել. || marcher —s nus, nus —s, գնալ բոկ՝ բոկոտն՝ բոկոտնի. || lâcher — կամ le —, զոտն ամբարձեալ փախչել, խոյս առեալ փախչել, սրանալ, եւս՝ տեղի տալ, զիջանել. || mettre — à terre, եւանել ի ցամաք. ||Lever le —, զոտս ամբառնալ, ոտն առնուլ. S. **Lever.** || Prendre qn. au — levé, S. **Levé.** || — plat, ոտափոտն. || փ. au — de la lettre, S. **Lettre.** || — bot, S. **Bot.** || Faire un — de nez à qn., մրուր տալ.

2. ոտն, ՑաՑ (անասնոց). animaux à quatre —s, չորքոտանի. animaux à —s fourchés, S. **Fourché.**

3. ա. ոտն, ոտնահետ. le veneur a reconnu au — que c'était une biche. || Bruit du —, ոտնաձայն, դոփիւն, տրոփիւն, խօշիւն.

4. ոտն, ունջ, ստորոտ. le — d'une montagne, լեռնոտն. le — des Alpes, ստորոտ Ալպեանց. le — du mur, ոտն՝ ունջ՝ ստորոտ պրմոյ. le — d'une chaise, ոտն աՑուոյ. — du lit, *անկողնոյն ոտքի կողմն.

5. ոտն, արմ, բուն. arroser une plante par le — կամ au —. Couper un arbre par le —. || Vendre, acheter une récolte sur —, վաճառել, գնել զիունձս յառաջ քան զբաղումն.

6. ոտն, ճառ., տունկ. il y a cent —s d'arbres dans ce jardin. Un — de giroflée. — de coq, աքլորոտիկ.

7. տչ. ոտն, ոտնաչափ. || — de fontaine, պատուանդան աղբեր.

À —, մ. հետի, հետիոտ, աքացի, *ոտքով. aller, venir, voyager à —. Qui marche à —, հետագնաց.

— *à* —, մ. ոտն առ ոտն, առ սակաւ սակաւ, *ոտք ոտք, քիչ քիչ. aller, avancer — à —.

De — ferme, S. **Ferme.**

D'arrache—, S. **Arrache.**

Plain —, S. **Plain.**

Pied-à-bec, ա. մք. ոտնակտուց. գործի ինչ:

Pied-à-terre (փիէՑաՑէր) ա. ոտնադադար, դադարիկ. avoir un — à Paris. Prendre un — à Meudon.

Pied-bot, ա. հաշմոտն:

Pied-d'Alouette, S. **Alouette.**

Pied-d'âne, S. **Spondyle,**

Pied-de-biche, ա. մք. եղնոտն. կռացոյ ատամնաՑան գործի. 2. նկ. եղնավրծին. * կարճատակ վրծին նըկատչի. des —s-de-biche.

Pied-de-bœuf, ա. բ. եզնոտն. ազգ Ցնջկի (bolet).

Pied-de-canard, ա. բ. ռ.ա. **Podophylle**ի:

Pied-de-chat, ա. բ. S. **Autenarie.**

Pied-de-cheval, ա. փէ. ձիոտն, *ձիու ՑաՑիկ. մեծ ոսկրէ:

Pied-de-chèvre, ա. բ. այծոտն, *այծոտիկ. 2. մք. —. փայտեայ նեղուկ բեռնաբարձ մեքենայի:

Pied-de-coq, ա. բ. աքլորոտիկ:

Pied-de-lièvre, ա. բ. նապատակի ոտն, նապատակոտն:

Pied-de-lion, ա. բ. առիւծոտն, առիւծաՑաՑ. ռ.ա. **Alchimille**ի:

Pied-de-loup, S. **Lycopade.**

Pied-de-veau, ա. բ. *հորՑոտիկ. ռ.ա. **Gouet**ի:

Pied-d'oie, ա. բ. սագոտն. ռ.ա. **Ansérine**ի:

Pied-d'ours, ա. բ. արջամագիլ. հն. **Acanthe.**

Pied-droit, ա.ճ. դրանդ, դրանդի (դրանց եւ պատուհանաց):

Piédestal, ա. ճ. պատուանդան. le — d'une statue, d'un buste.

Pied-fort կամ **Piéfort.** ա. դրամատիպ, նախադրամ, *օրինակաւ դրամ:

Pied-gris, ա. Ց. ռ.ա. կոցարկի (bécasseau).

Pied-noir, ա.Ց. սեւոտն, *սեւոտնիկ. ռ.ա. **Traquet**ի:

Piédouche, ա. ճ. պատուանդանիկ. buste monté sur կամ en —. Une pendule posée sur un —.

Pied-rouge, ա. Ց. կարմրոտն, *կարմրոտնիկ. ռ.ա. **Huîtrier**ի:

Pied-vert, ա. Ց. կանաչոտն, *կանաչոտնիկ. մի ազգ կոցարկի (bécasseau).

Piège, ա. որոգայՑ, ծուղակ, կափուլ, Ցակարդ, ականատ, դամք. dresser, tendre un —. Prendre un renard au —. Le faire donner dans un —. Attraper dans un —, պատուանել. 2. փ. —, դարան. tomber dans un —. Donner dans le —. Se tirer d'un —. Se garantir d'un —. Se précautionner contre un —. Être conduit, entraîné dans un —. C'est un —. Cette offre cache un —. Ce qu'on lui a dit me paraît un — où il sera pris, où il se fera prendre. Faire tomber dans un —, ՑակարՑապատ առնել:

Piéger, ն. նբ. սգբ. որոգայՑել, *դարան ձգել:

Pie-grièche, ի. Ց. կաչաղակ:

Pie-mère, ի. մգ. գորովենի. նրբամիզն (ուղեղի):

Piémontite, ի. հբ. պիէմոնտաքար:

Piérides, ա. յ. կ. պիերիդեայք. [ցեղ ՑիՑառանց:

Piérique, աճ. տգ. պուրակային:

Pierraille, ի. քարբեկորք, *քարուրատանք:

Pierre, ի. քար, վէմ «Ցաշ».

petite —, քարիկ, քարուկ. — dure, կարծրաքար, խառաքար. — brute, աննուի՝ անգործ՝ անառաշ քար. ne pas laisser — sur —, չՁողուլ — ի վերայ քարի, ֆիմնայատակ առնել. dans la —, քարամէջ. || ֆ. faire d'une — deux coups, *մէկ քարով երկու Ձուչուն զարնել. — ollaire կամ — à marmite, քրուաքար. — d'aimant, մագնիսաքար, խանդումանդ, S. **Aimant.** — lithographique, վիմագրաքար. — artificielle, արուեստաքար. — sépulcrale. տապանաքար, jeter des —s, ընկենուլ քարինս, քարածիգ լ.

3. վէմ, տապանաքար. personne ne vient prier sur sa —.

4. ակն, քար. voilà une belle —. — précieuse, — պատուական, *ազնիւ քար.

5. ախ. քար, քարախտ. qui a la —, քարահար. — rénale, երիկամնաքար. — vésicale, փամփշտաքար. — biliaire, մաղձաքար. on lui a fait l'opération de la —. Avoir la —, la maladie de la —.

6. վէմ, քար, հիմն եկեղեցւոյ. la — de l'angle, վէմ անկեան. S. **Angulaire.** — de scandale, d'achoppement, վէմ գլորման, քար գայԹակղուԹեան.

7. բ. քար. քարացեալ մասն տանձի.

8. կորիզ (պըտղոց).

Առ. — qui roule n'amasse pas de mousse, գլորող քարի վրայ մամուռ չի Ծուիր:

Pie-grièche.

դամբանաքար. — de taille, կոփածոյ քար. քար կոփածոյ. — à broyer, լեռան. — infernale, դժոխաքար. — doublante, կրկնաքար. — à laver, լուացարար. ին. **Évier.** Geler à — fendre, S. **Fendre.** — facile à tailler, դիւրակոփ քար. — à bâtir, շինաքար. tailleur de —, քարակոփ, քարակոփիչ. քարահատ. — d'arménie, հայքար. ին. **Arménite.** — judaïque, S. **Judaïque.** — calcaire, կրաքար. — de foudre, շանԹաքար. — à fusil, — à feu, կայծքար, *աղուեսաքար. — à aiguiser, յեսան, յեսանաքար. — d'aigle. S. **Aétite.** — lunaire կամ — de lune, լուսնաքար. ազգ ակատի. — d'hirondelle, ծիծառնաքար. — des amazones, S. **Amazonite.** — vitreuse, ապակեքար. — d'asperge, ծննդկաքար. ազգ խաբքարի (apatite). — d'azur, S. **Lapis Lazuli.** — à cautère, խարանաքար. — sculptée, քանդակաքար. — à champignons, սնկաքար. — de coq, աքաղաղաքար. աքաղաղաց սառամոքին մէջ գոյացող քար. — à filtrer, մզաքար. — de croix, խաչաքար. ին. **Staurotide.** — miliaire, մլնաքար. — de meule կամ — meulière, երկանաքար. — murale, որմաքար. — néphrétique, երիկամնաքար. — ophthalmique, աչաքար. — philosophale իմաստասիրական քար, իմաստասիրաքար. — à plâtre, գաՃաքար. — ponce, չեչաքար. — de touche, S. **Touche.** — volcanique, Ֆրաֆխաքար. — fausse, S. **Faux.** — gemme, S. **Gemme.** — lydienne, լիդաքար. — à rasoir, ածելաքար. — d'évier, լուացարար. — à détacher, բծաՀանաքար. — d'attente, S. **Attente.** — angulaire, S. **Angulaire.** — fondamentale, S. **Fondamental.**

2. քար, բռնաքար, գիլ, վիրգ. beaucoup de —. 2. անձնանուիրուԹիւն, մեծապանք. — filiale, conjugale. Ce peuple se distingue par sa — pour կամ envers les morts. 3. քարեպաշտուԹիւն, աստուածապաշտուԹիւն. անուն պատուոյ կայսերաց Ցունաց. Votre —. 4. Mont-de-—, S. **Mont.**

Piéter, չ. ունել զոան ի նշանակեալ տեղւոջ (ի գնդապետի). piétez bien.

Piéter, ն. ագր. յորդորել զոք ի դիմագրուԹիւն. on avait piété cet homme contre tous les avis.

Se piéter, դ. պինդ կալ, ժուժկալել, պինդ՝ հաստատ կենալ. les stoïciens se piétaient contre la douleur.

Piétin, ա. փՁ. ոտնաժժմակ. ազգ որովայնոտն փափկամարմնոց (mollusques). 2. անբ. S. **Piétain.**

Piétinant, e, ած. ոտնակոխ, ոտնաշարժող:

Piétiné e, անց. ոտնակոխեալ, *կոխկրտուած. être —, ոտնակոխ լ., *կոխկրտուիլ:

Piétinement, ա. ոտնակոխ, ոտնակոխուԹիւն, ոտնաշարժումն, գարգալ, ոտնաձայն. le — continuel de cet enfant m'importune.

Piétiner, չ. ոտնակոխ առնել, դափրտել, ոտնաշարժել, *կոխկրտել, ուժով ոտքն շարժել. — de dépit. Un enfant qui ne fait que —. — d'impatience, de colère. = ն. կոխել, * կոխկրտել. il la jeta par terre et la piétina.

Piétisme, ա. բարեպաշտօնէուԹիւն. ազանդ բարեպաշտօնէից:

Piétiste, գ. բարեպաշտօնեայ. անուն ազանդաւոր բողոքականաց:

Piéton, onne, գ. հետեւակ, հետիոտ, *ոտքով քայող՝ գնացող. un —. une —onne. Les trottoirs sont fort commodes pour les —s. 2. հետեւակ նամակաբաշխ (ի գեօղս). 3. գ. հետեւակազօր:

Piètre, ած. գձուձ, փցուն, ողոմելի, * խեղճ. un — habit. Un chapeau bien —. De —s meubles. Avoir une — mine. Faire — figure.

Piètrement, մ. գձուձաբար, գրձուծօրէն, ողոմելապէս, * խեղճաբար, խեղճօրէն. être logé, vêtu —. Fort —. Auteur traduit —. Rôle joué —.

Piètrerie, ի. գձուձանք. * աննշան՝ ոչինչ բան. c'est un marchand qui n'a que de la —.

Piette, ի. Ծ. չրանծեղ:

Pieu, ա. ցից «գազրգ». planter, ficher un — en terre. Soutenir des terres avec des —x.

Pieusement, մ. բարեպաշտաբար, աստուածապաշտուԹեամբ, երկիւղածօրէն. vivre —. S'agenouiller, s'incliner —. || Croire — une chose, հաւատալ իրիք առանց քննուԹեան:

Pieuvre, ի. փՁ. S. **Poulpe.**

Pieux, euse, գ. բարեպաշտ. բարեպաշտօն, աստուածապաշտ. բարեպաշտօն, ազնուապաշտօն. homme —. Femme —euse. une âme

—euse. 2. ած. բարեպաշտիկ, բարեպաշտական. dessin, établissement —. Pensée —euse. —euse méditation. De —euses largesses.

Piézie, ի. S. **Piestе.**

Piézocère, ի. S. **Piestocère.**

Piézocoryne, ա. մբ. ճնշախոտ:

Piézodère, ա. մբ. ճնշափող. ազգ պատենաՁեւ միջատի:

Piézomètre, ա. բգ. ճնշաչափ:

Piézoramphe, ած. ճնշակտուց:

Piézotrachèle (փիեզոՁբաքել) ա. ճնշավիզ:

Pif, ա. մեծ քիթ. quel —!

Piffre, esse, գ. նս. տկուշ. տղընդեր՝ գիրապարար՝ Ձանձրապոտ ոք. un gros —. une grosse —esse.

Piffrer (Se) S. **S'empiffrer.**

Pigamon, ա. բ. գունդատ. ազգ տոհմի հրանունկասերից:

Pigeon, ա. աղաւնի, հն. **Colombe.** 2. փ. միամիտ. ils ont là un bon —. C'est leur —. || — voyageur, ուղեւոր —:

Pigeonnage, ա. աղաւնուն:

Pigeonne, ի. Ձ. էգ աղաւնի:

Pigeonneau, ա. Ձ. աղաւնեակ, դոխ, աղաւնաձագ. tuer des —x.

Pigeonner, ն.-ն. աղաւնել. առնուլ ձեռամբ զգաճ ի շինել որմ:

Pigeonnet, ա. պ. աղաւնախընձոր. ազգ ազնիւ խնձորոյ:

Pigeonnier, ա. աղաւնատուն, աղաւնոց. հն. **Colombier.**

Pigeonnier, ère, ած. նբ. աղաւնեւոր. société —ère.

Pigment (փիկման) ա. գունանիւթ, գունաւորակ, գունաւորիչ հիւթ մարմնոյ:

Pigmentaire, ած. գունաւորիչ:

Pigmentation (սիօն) ի. գունաւորում, գունազարդուՁիւն:

Pigne, ի. մլգ. ցնդիկ. *անդկի ցնդելէն մնացած ոսկի՝ արծաԹ. 2. բ. կոն, սոնոպրի, սոնոպար. կոնաձեւ պտուղ սոճւոյ: [trapeի:

Pignerolle, ի.բ. ռա. **Chausse-**

Pignet, ա. բ. ռա. **Epicéa**ի:

Pignocher, ն. յուլուտել, *կռճել, ուտել առանց ախորժակի, բերնէ ՁաիՁիլ. il ne fait que —.

Pignon, ա. ճ. եռանկիւնակ. եռանկիւնի ծայր որմոյ. || փ. avoir — sur rue, առանձին տուն ունենալ. 2. մբ. առամնանիւ, առամնանուակ, *ակռանուակ. 3. բ. կոն, սոնոպրի, սոնոպար. կոնաձեւ պտուղ սոճւոյ. — d'Inde, — հնդկաց:

Pignoratif, ive, ած. իգ. գրաւաւոր, գրաւահարկ. contrat —, գրաւադաշն. դաշն գրաւոյ ազատուՁեամբ վերագնման:

Pignoration (սիօն) ի. գրաւահարկում:

Pignore, ն. գրաւահարկել:

Pignouf, ա. այր չինական եւ անկիրԹ: [նման միկայի:

Pihlite, ի. հբ. պահլունաքար.

Pika, ա. սր. պիքա. կենդանի խլուրդանման:

Pikrile, ա. տգ. պիքրիլ, դառնիլ:

Pilaire, ած. մազային. système —.

Pilaire, ի. բ. մազասունկ:

Pilastre, ա. ճ. կիսասիւն. քառանկիւնի սիւն. — dorique.

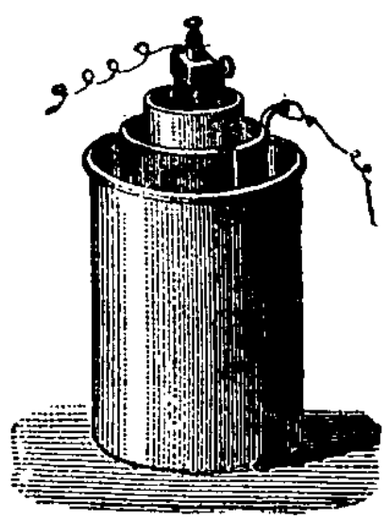
Pilau կամ **Pilaw**, ա. եղինձ, չորՁան, փլաւ. le — est la nourriture ordinaire dans le Levant.

Pilchard, ա. ձբ. լոխածաղ:

Pile, ի. կոյտ, դէզ, շեղջ, շեղջակոյտ, բարդ. — de bois, փայտակոյտ. une — de livres. || en —, կուտադէզ, *կուտածեւ իրարու վրայ դիզած. mettre des livres en —, en faire une —, des —s. 2. կամրջակալ. կամարակալ կամրջի. 3. բգ. սիւնակ, բարդ. — voltaïque, galvanique, վոլտայեան, գալվանեան —. 4. սանդ, *ճնճղաթ. || փ. donner une — à qn., գան հարկանել, *ճնճռալ. 5. շրջանք. յետակողմն դրամի. — ou face, եւ կամ երես:

Piléa, ա. բ. փեղուկ. ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ եղճասերից (urticacées).

Pile électrique, ի. բգ. եղնկ-

Pile électrique.

Piléiforme, ած. կ. փեղոյրաձեւ:

Piléole, ա. բ. անկագլուխ. վերին մասն անկոց:

Piléolé, e, ած. փեղոյրաւոր:

Piler, ն. սանդաղիարել, լեռնել, *լոսել, ճնճռել. — des amandes, des herbes, des drogues, du cacao. = **Se** —, դ. սանդաղիարիլ, *ճնճռիլ:

Pilerie, ի. սանդարան. une — de drogues. [տուան բադ:

Pilet, ա. Ձ. որորիկ. երկայնաթեւ

Pileur, euse, գ. սանդաղիարիչ, սանդաղիարող, *ճնճող:

Pileux, euse, ած. բզ. մազոտ, մազային. tige —euse. Épiderme —.

Pilier, ա. ճ. մոյԹ. colonne —, սիւնամոյԹ. — butant, մուԹակալ. 2. մոյԹ, անջատացից. *ախոռի ձիերն իրարմէ զատելու սիւնակ. 3. մգ. մոյԹ. — du palais, բմակալ —. —s de diaphragme, — stomachaux. 4. փ. եւ ը. մոյԹ. *տեղ մի յաճախող. c'est un — de Palais. Un — de café, de cabinet, de coulisses, d'antichambre. 5. փ. մոյԹ, սրունք. avoir de bons gros —s.

Pilifère, ած. բպ. մազաթեր. tubercules, feuilles, articulations —s.

Piliforme, ած. մազաձեւ:

Pilimiction (սիօն) ի. բժ. մազամիզուԹիւն, հեղամիզում. արտաԹորում միզի խառն ընդ նրբաԹելս:

Piliolobe, ի. մբ. խոյրաբոյԹ. միջատ պատենաՁեւ:

Pilipède, ած.կ. մազոտն, հերոտ:

Pilipenne, ած. Ձ. մազաթեւուր, մազաՁեւ: [ազգ մամռոյ:

Pilipogon, ա. բ. խոյրամօրուք.

Pillage, ա. աւար, աւարառուԹիւն, կապուտ, կապուտ կողոպուտ, առեւ պուտ, գերիանք, *Ձալլում «եալմա». mettre, livrer une ville au —. Maison abandonnée au —. Avec —, յառ յապուտ, *Ձալլելով. 2. բանագողուԹիւն, բանակապուտ, կողոպուտ:

Pillard, e (փիյյ) ած. աւարող, աւարառու. soldat —. Troupe —e. Être d'humeur —e, աւարասէր լ. 2. կռուասէր. chien —. 3. աւարառու, բանակապուտ, բանագող. je le connaissais pour un effronté —. 4. աւարառու. անիրաւատարիմ ծառայ. cette maison est livrée aux —s.

Pillement, ա. աւարառումն, աւարառուԹիւն:

Piller (փիյյէ) ն. աւարել, աւար հարկանել, յաւարի առնուլ, կողոպտել, գերիել, *Ձալլել. — un temple, un château, une ville. 2. յարձակիլ, *վրայ իյնալ. ce chien pille tous les autres chiens, pille les mendiants. 3. փ. գողանալ, բանաքաղ լ. — des idées, des vers, des passages. Il a pillé cet air dans Mozart.

Se piller, դ. գողանալ յիրերաց, *իրարմէ գողնալ, իրերակապտել. les poètes se pillent sans le vouloir. 2. *ճնճկռիլ (շանց). tout d'un coup les chiens se pillèrent.

Pillerie (փիյլրի) ի. աւարումն, գերիանք, *Ձալլումն. c'est une —. S'enrichir par des —s.

Pilleur (փիյլ) ա. աւարառու, *Ձալլիչ. c'est un grand —.

Pilobole, ա, բ. փեղուրագող. ազգ անկոց:

Pilobolées, ի. յ.բ. փեղուրագողեայք. ցեղ անկոց:

Pilocarpe, ած. հերապտուղ, պտուղ մազապատ. 2. ա. բ. հերապտուղ. Ձուի ի Պրազիլ:

Pilocarpées, ի. յ. բ. հերապտղեայք. ցեղ տոհմի աստուածատընկեայց (diosmées) նախատիպ ունելով զհերապտուղ (pilocarpe).

Pilocarpine, ի. տգ. հերապտղին. Ձունաւոր կալաքարակերպ հանեալ ի հերապտղէ:

Pilocierge, ա. բ. խոյրամոմ. ազգ մնկոյ:

Pilomyce, ած. բ. խոյրասունկ:

Pilon, ա. սանդիտուռն, *սանդկոՁ «հավան էլի». || mettre un livre au —, պատռել զՁուղՁս մատենի. 2. ար. Ձակ «Ձօգմագ»:

Pilonnage, ա. սանդաղիարում:

Pilonner, ն. սանդաղիարել, *սանդի մէջ դնելով ճնճել. — du sucre, du café.

Pilori, ա. նշաւակ, նշաւակացից, տեսացից. բարձրաւանդակ տեղի դատապարտելոց. être exposé au —. On mettait les banqueroutiers au —. 2. փ. նշաւակ, ծաղանք. les malversations de cet homme l'ont mis au — de l'opinion publique.

Pilorié, e, անց. նշաւակեալ, ծաղեալ. ce banqueroutier a été —.

Pilorier, ն. նշաւակել, նշաւակացցել, տեսացցել, ծաղել, ծաղ առնել. — un banqueroutier, un escroc. 2. փ. —. on l'a pilorié dans tel journal, dans telle brochure. — le vice.

Piloris (փիլօրի) ա. կ. հրամուշկ. հն. Rat musqué.

Piloselle, ի. բ. եղինականջ, եղնականջ. հիհրուկ. ազգ ըղնգան խոտոյ (épervière). հն. մկնականջ (oreille de souris). [Փին:

Pilosisme, ա. բժ. մազաքուսու-

Pilosité, ի. մազոտութիւն:

Pilot, ա. ար. սրացից. *ցից սրածայր գետին վարսելու:

Pilotage, ա. ն. ցցահարութիւն. 2. նե. նաւուղղութիւն. apprendre le —. 3. նե. նաւուղղագիր:

Pilot-boat (փիլօթպօթ) ա. նաւուղղանաւակ:

Pilote, ա. նե. նաւուղիղ «գլխավուզ». un bon, mauvais —. || Le —, նաւուղղական. 2. ած. —. նաւուղղածուկն. ծուկն ի տոհմէ Փինիկակերպից (scombéroïdes).

Piloter, ն. նե. նաւուղղել, *նաւապետութիւն ընել. — un navire à l'entrée d'un port, sur une côte. — en pleine mer. 2. փ. եւ բ. առաջնորդել. c'est lui qui doit nous —.

Piloter, ն. ն. ցցահարել. ցիցս վարսել. — un terrain.

Pilotin, ա. նաւուղեակ:

Pilotis (փիլօթի) ա. վարսացից.

*գետին վարսուած հաստ ցից. enfoncer des —. Bâtir sur —.

Pilsénite, ի. հբ. պիլսենաքար. Բոհեմիոյ Փիլսէն քաղաքէն ելած քար:

Pilulaire, ած. դղգ. հատադեղական. 2. ա. անբ. հատադեղոց. *կենդանեաց հատադեղ տալու գործի. 3. բ. հատադեղաբոյս:

Pilule, ի. դղգ. հատադեղ, դեղահունդ, դեղահատ, *պլոր «հապպ». — d'aloès. Purger qn. avec des —s. Argenter, dorer une —. || փ. եւ բ. dorer la —, հատազոտել, * անոյշ խօսքեր գործածել. || avaler la —, հատակլանել, *անախորժ բաներ յանձըն առնուլ կլլել:

Pilulier, ա. դղգ. դեղահատիչ. *դեղահատ շինելու գործի:

Pilum (փիլօմ) ա. հխ. հերձակ. ազգ գեղարդան:

Pimarique, ած. տգ. պիմարային, սոճառեւնային. acide —, պիմարաթթու:

Pimarone, ի. տգ. պիմարոն. արտադրութիւն գոյացեալ Քորացմամբ պիմարաթթուի:

Pimbêche (փէնպէշ) ի. բ. պճնակին բարձրամիտ եւ անիմաստ. c'est une —, une vraie —. Quelle —! Allez, petite —.

Pimélate, ա. տգ. ճարպատ:

Pimélée, ի. բ. ճարպաբոյս:

Piméleptère, ա. ծբ. ճարպաթեւ:

Piméliaires, ի. յ. մբ. ճարպատոքք:

Pimélides, ա. յ. մբ. ճարպատոքազգիք. պատենաթեւ միջատք:

Pimélie, ի. մբ. ճարպատոքիկ. ազգ պատենաթեւ միջատաց:

Pimélique կամ **Pimélinique,** ած. տգ. ճարպային. acide —, ճարպաթթու:

Pimélite, ի. հբ. ճարպաքար. 2. ախ. ճարպաբոյր, ճարպատապ:

Pimélocère, ա. մբ. ճարպեղջիւր:

Pimélode, ա. ձբ. ճարպատեսիլ. ազգ ձկան:

Pimélope, ա. մբ. ճարպատն:

Pimélorrhée, ի. ախ. ճարպահոսումն:

Pimélose, ի. ախ. ճարպախտ:

Pimélotique, ած. ախ. ճարպախտային: [Փին:

Pimélurie, ի. ախ. ճարպամիզու-

Piment, ա. բ. դաճեղ, դարապղպեղ:

Pimentade, ի. ախ. դաճեղատ:

Pimenter, ն. դաճեղել. || փ. un conte pimenté, կայտառ *բաց առասպել:

Pimentique, ած. տգ. դաճեղային. acide —, դաճեղաթթու:

Pimpant, e, ած. պճնազարդ, *հագուած շքուած. homme —. Jeune fille toute —e. Être très —. || Faire le —, la —e. [ձկան:

Pimperneau, ա. ձբ. ճնրճ. ազգ

Pimpesouée, ի. հ. կին արուեստագնաց, նազուհի. c'est une vraie —. Voilà une belle mijaurée, une —.

Pimpinelle, ի. բ. գա. **Boucage**ի:

Pimple, ա. մբ. կրճատապ. միջատ անօսրաթեւ:

Pimprenelle, ի. բ. արիւնակուլ, ջերմատակ. բոյս ի տոհմէ վարդասերից. հն. **Sanguisorbe.**

Pin, ա. բ. սոճի, շոճի, պեւկէ «չամ ալաճը». bois de — résineux, մախը, մարխ. — sylvestre, Ցելի. վայրի սոճի. || — maritime, ծովասոճի, ծովաշոճի. || pomme de —, սոնոպրի, կոնգոմ, փստակ:

Pin.

Pinace, s. Pinasse.

Pinacle, ա. ն. աշտարակ. ամենաբարձր տեղ «Ցէվիէ». || փ. եւ բ. être sur le —, ի մեծի պատուի լ., *բաղդի գագաթնակէտն լ. || mettre qn. sur le —, անչափ գովել. *մէկն բարձրացուցնել՝ երկինք հանել:

Pinacoline, ի. տգ. պինակոլին:

Pinacolique, ած. տգ. պինակոլային:

Pinacone, ի. տգ. պինակոն:

Pinacothèque, ի. նկարարան. Քանգարան նկարուց:

Pinarde, ի. բ. պինարդ, պինարդենի. ազգ խուլաբուսեայց (scrofularinées).

Pinardie, ի. բ. պինարդաբոյս. ազգ բարդ պատուածարեայց (sénécionidées).

Pinare, ա. մբ. պինար. ազգ պատենաթեւ միջատաց:

Pinaropappe, ա. բ. ճարպագընգուղ. ազգ բաղադրեալ եղերդասերաց (chicoracées).

Pinasse կամ **Pinace,** ի. նե. բեռնանաւակ: [վայրենի:

Pinastre, ա. բ. Ցելի. սոճի

Pinatelle, ի. բ. սոճիք, սոճիատան: [Ցունաւոր անկոց:

Pinau, ա. բ. ճնոր. խումբ

Pinçade, ի. սեղմումն:

Pinçage, ա. եզ. S. Pincement, եզ.:

Pinçard, e, ած. անբ. պայտանակոս. *առջեւի ոտքով պայտին վրայ կոխող ձի. un cheval —. une jument —e. 2. ա. —. un —.

Pince, ի. կռիճ «ճիմիք». 2. պնդումն, կալանք; *ուժով բռնաւածք, բռնկում տալ. instrument, outil qui a de la —, qui n'a pas assez de —. || p. avoir la — forte, avoir une bonne —. 3. ո. ձերբակալութիւն. être menacé de la —. Craindre la —. Gare la —! 4. կրծուքիւն, գողութիւն. l'art de la —. Être sujet à la —, կրծի լ. argent sujet à la —. 5. ունկիք «մաշա». prendre une bûche avec la —. Il faut prendre cette bûche avec la —. 6. ար. ունկիք, բռնակ, լաւիտ. — des orfèvres, արծիկ, մուխճին. — ouverte à deux bouts, — երկծայրաբաց. — à pression, parabole, զուգահեռաճնշիկ —. — coupante, հատիչ՝ հատանելի —. — à érigne mobile, — շարժուարդ. — à mors échancrés, — ծալաւանդ. — à verrou, պարզանակաւոր —. — à barres transversales et à crémaillères, — կողմնածիգ եւ կլնպարաւոր. — érigne à branches glissantes, ունելաւարդ սահաւոնելի. — à crémaillère, — կլնպարաւոր. — gouge, ունելապարագ. — porte-aiguilles, — ասեղնակիր. — tire balle, — գընդակահան. — à mors, ատնձունելիք. — à épiler, մազխիլ. — à ligature, կապոնելիք. — à cataracte, լուսնունելիք. — à torsion. ոլորունելիք. — à polype, պոլիպահան, պոլիպոդահան —. — à anneau, — օղակաւոր. — à pression continue, յարաճնշիկ —. — à artères, — շնչերակաց. — à pansement, — վիրադարման. — hémostatique, — արիւնակալ. — à griffes rentrant à volonté, — ճիրանաւոր ներամուտ կամաւոր. — à érigne convergente, — ծայրամէտաւարդ. — à griffes divergentes, — տարմէտաճանկ. — à dents de brochet, —

խորդածկնատամն . — à tenon à point d'arrêt, — շրիշատոր եւ կայտկէտ . — à dissection, հերձանելիք , — մարմնահերձութեան. — à ressort, զսպանակատոր —. — à cautère, ուռնելախարան . 7. անբ. աքցան . ծայր կնդակաց առաջակողմեան ոսից կընդակատոր անասնոց. les —s d'un sanglier, d'un cerf. Cheval qui a la corne usée vers la —. 8. հերձատամունք , հերձաժանիք (խոտակեր անասնոց). 9. բպ. ունելիք , ճանկ . առաջակողմեան ձաՁք ողոկապատենից . les —s d'une écrevisse, ճանկք խեցգետնոյ . 10. կ. սարդ , կարիճասարդ . 11. տպ. տառունելիք . une paire de —s.

Pince, ի. S. **Pincette**.

Pincé, e, անց. սեղմեալ , *սրխմուած , կամՁած . doigt —. Oreille —e. 2. փ. եւ բ. ձերբակալ . le fripon est —. 3. ճնշեալ , պիրկ , ձիգ . taille —e. 4. մեղմիկ , արուեստակեալ . air —. Mine —e.

Pinceau, ա. վրձին, *մազխոպամ. préparer, nettoyer les —x. || փ. Donner le dernier coup de — à un tableau. 2. —. նկարչուՁիւն , *նկարիչութիւն . — hardi, suave, agréable, délicat. — dur, sec, incorrect. Un — mâle anime ses portraits.

Pinceautage, ա. ար. վրձնատրութիւն :

Pinceauter, ն. ար. վրձնատրել, վրձնատել . — une étoffe.

Pinceauteuse, ի. ար. վրձնուհի. վրձնատրող կին :

Pincée, ի. պտղիկն , պտղուց . une — de sel. Une — de poivre. Une — de tabac.

Pincelier, ա. վրձնաման :

Pince-luette, ի. ունելագանկիկ:

Pince-maille, ա. ագահ , կծծի , ժլատ , կցիր , ճղճիմ . c'est un —, un vrai —.

Pincement, ա. եգ. ուռատուժն , ընձիղատուժն . *եղնգով ուռի՝ ընձիղի ճայքն կտրելն . 2. վ. սեղմուժն , եղնգուժն . — du vagin. 3. եժ. կատուժն , պճուժն . — des cordes de la harpe.

Pince-nez, ա. քՁաչոց , քՁակնոց :

Pincer, ն. կտտել , կծմտել , կցմրտել , *կամՁել . — գն. || — les lèvres, շրՁնապնդել , *շրՁունքն խածնել . 2. պ. ուռատել , ընձիղատել , կտրել . 3. նրբել , *բարակցունել . — la taille. 4. կտտել , խայՁել , ցաւեցուցանել . *ցաւցունել . cette liqueur pince l'estomac. Le froid pince le visage. 5. ձերբակալել , *ձեռք անցունել . s'il y revient, je le pincerai, je saurai bien le —. || Se faire —, être pincé, ձերբակալ լ., *ձեռք անցուիլ , բռնուիլ . il s'est fait — par les sergents de ville. || փ. եւ բ. կշտամբել , յանդիմանել , *չեխել. — գո. 6. եժ. կտտել , պճուել , կարնել . — du violon. — de la harpe, de la guitare.

Se pincer, դ. կտտել զանձն, *ինքզինքն կամՁել . — pour ne pas rire. — le doigt dans une porte. 2. եժ. կտտիլ, պճուիլ. la guitare est un instrument qui se pince. 3. *կամՁուիլ , գիրար կամՁել . on commence à —.

Pince-sans-rire, ա. այր խորամանկ, *սմնդուկ. c'est un —. Des —.

Pinceter, ն. մազխլել , մազխիլ առնել . = *Se* —, դ. մազխիլ լ.:

Pincette, ի. ունելիակ , կայծակալ , * կայծառ «մաշա». une paire de —s. Attiser le feu avec les —s. Donnez-moi la — կամ les —s. || բ. on ne le toucherait pas avec des —s, *կ'ասէի աղտոտ մարդու կամ բանի. 2. մազխիլ, *մազքաշ «ճրմզրզ»:

Pinceur, euse, գ. կտտող, *կրսմրՁող : [խոշոր չուխայ :

Pinchina, ա. վճ. պինքինակ .

Pinçon, ա. կտտանք , * կամիՁ :

Pinçoter, ն. կտտել , կամՁել :

Pindarique, ած. պինդարեան . style, ode —.

Pindariser, չ. պինդարել , պաճուճաբանել, պաճուճագրել. il n'écrit pas naturellement, il veut toujours —. = ն. պինդարել . — son style.

Pindariseur, euse, գ. պինդարող , պինդարողուհի . պաճուճաբան , պաճուճաբանուհի :

Pindarisme, ա. պինդարուՁիւն:

Pinde, ա., աշ. Պինդոս . || բՁ. le Dieu du —, Աստուածն Պինդոսի . Ապոլոն . les déesses du —, դիցուհիք Պինդոսի , Մուսայք . les nourrissons, les habitants du —, քերՁողք, բանաստեղծք . les maîtres, les héros du —, մեծ քերՁողք . les lauriers du —, Դափնիք՝ փառք քերՁողութեան :

Pinéal, e, ած. մգ. կոնաձեւ . glande —e, կոնագեղձ . գեղձ — :

Pineau, ա. բ. բուրդամուշ . ազգ խաղողոյ :

Pinées, ի. յ. բ. շոճեայք :

Pinesse, ի. բ. S. **Épicéa**.

Pingouin, ա. ճոլոՁ , ծովասագ:

Pingouin.

Pingre, ա. բ. ագահ , կծծի . quel —!

Pinguicula, ի. գա. Grassette՚ի :

Pinguifolié, e, ած. բ. պարարտատերեւ :

Pinguite, ի. հբ. պարարտաքար :

Pinicole, ած. սոճաբնակ , սոճատուն :

Pinière, ի. սոճաստան :

Pinifère, ած, սոճաբեր :

Pinipicrine. ի. տգ. սոճադառնին : [—, սոճաՁուռ:

Pinique, ած. տգ. սոճայինն. acide —.

Pinite, ի. հբ. պինաքար. 2. տգ. սոճիտ . *աննդական նիւթ հանեալ տեսակ մի սոճիէ Քալիֆորնիոյ :

Pinnatifide, ած. բ. փետրաձեւ :

Pinnatifolié, e, ած. բ. փետրատերեւ . jongermannie —e.

Pinnatifrondes, ա. յ. բ. հովանոցատերեւ արմաւենիք :

Pinnatilobé, e, ած. բ. տերեւաբոյՁ :

Pinnatipède, ած. Ծ. փետրոտն:

Pinné, e, ած. բ. փետրաւոր :

Pinne կամ **Pinne marine**, ի. խբ. պին , պինայ , ակն «ծովինէս». ազգ խեցեմորՁի :

Pinnifère, ած. կ. Ծեռնակաբեր.

Pinniforme, ած. Ծեռնակաձեւ :

Pinnipède, ած. կ. S. **Pinnatipède**.

Pinnoctope, ա. կ. փետրաճիրան :

Pinnodactyle, ած. խբ. փետրամատն , փետրամատն :

Pinnothère, ար. կ. պինասպաս, պինասպասեակ :

Pinnule, ի. բ. տերեւիկ . 2. աս. տարադէտ . 3. ծբ. յոյսՁեւիկ . 4. փետրիկ : [ապրասէր :

Pinophile, ա. մբ. աղտեղասէր ,

Pinque, ի. նա. պինքա . ազգ բեռնանաւի :

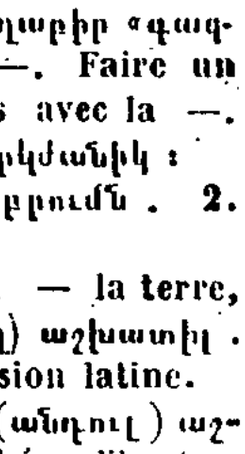
Pinson, ա. Ծ. դրանիկ , տկրիկ :

Pinsonnée, ի. տիկրիկորսուՁիւն:

Pinsonnière, ի. Ծ. տկրիկնոց :

Pinta, ի. ախ. պինտա . հիւանդուՁիւն ինչ մորՁոյ :

Pintade, ի. Ծ. խայտահաւ , արտուճ :

Pintade.

Pintadeau, ա. Ծ. խայտահաւիկ, արտուճիկ :

Pintadine, ի. խբ. S. **Avicule**.

Pinte, ի. ճաշակ . հին չափ գինւոյ :

Pinter, չ. ն. արբինալ յոյժ , *սաստիկ գինովնալ. aimer à —. Il ne fait que —. =ն. ըմպել. *խմել. — du vin, de la bière, du cidre.

Pinus, գա. **Pin**՚. — excelsa, բարձրաբերձ սոճի . — sylvestris, փիճի . — nigricans, սարոյ. — laricio, խիժափիճի . — pumilio, կարճաբերձ փիճի . — cembra, մախրի , մարխ :

Piochage, ա. եգ. բրտուժն . || փ. աշխատուՁիւն. se livrer à un rude —.

Pioche, ի. բրիչ, հողաբիր «գազմա». travailler avec la —. Faire un fossé, tirer des pierres avec la —. || — à deux fourches, երկժանիկ :

Piochement, ա. բրտուժն . 2. բրած :

Piocher, ն. բրել . — la terre, une mine. || փ. (անդուլ) աշխատիլ . — un discours, une version latine.

Piocher, չ. փ. եւ բ. (անդուլ) աշխատիլ . il a tant pioché qu'il a terminé son ouvrage. Les étudiants ne piochent qu'à l'époque des examens.

Se piocher, դ. բրիլ , *բրտիլ . cette terre se pioche difficilement. 2. փ. եւ ո.*ձեռկուիլ. nos deux hommes se sont piochés.

Piocheur, euse, գ. բրող. 2. փ. աշխատող , աշխատասէր , վաստակասէր . c'est un —. [մեքենայ :

Piocheuse, ի. եգ. բրող . բրիչ

Piochon, ա. եգ. բրիկ . փոքրիկ

Pioler, **s. Piauler**. [բրիչ:

Pion, ա. հ. հետեւակ , հետեւակագնաց . c'est un pauvre —. 2. նո. հսկող , վարժապետ . c'est un —. Un — de collège.

Pion, ա. խղ. տապեղուլն . —s, տապեղուլունք . քարինք ճատրակի եւ տիկնախաղի . S. **Dame, Échec.**

Pionnage, ա. ռահվիրայութիւն:

Pionner, չ. խղ. ուլնել . * տիկնախաղի մէջ ուլունք նետել , ձեռքն շատ ուլունք ունենալով . ce joueur aime à —. [հահորդ :

Pionnier, ա. ռահվիրայ , ռա-

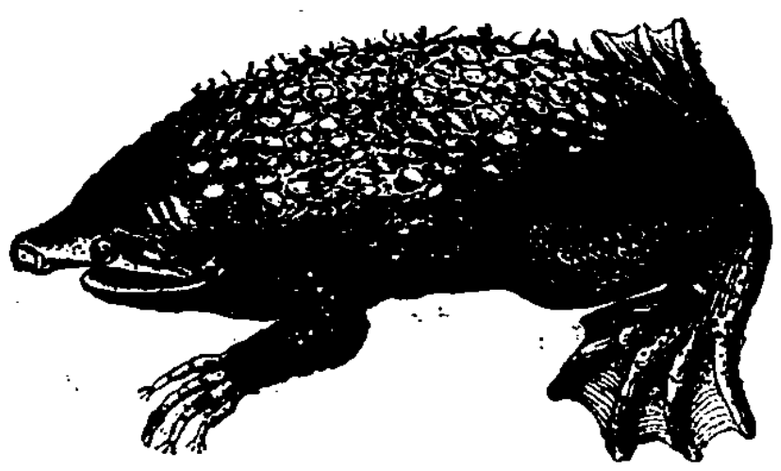
Piot, ա. ո. գինի . aimer le —. 2. ռա՛ **Dindon**ի :

Piote, ի. Ա. ռա. **Dinde**ի :

Piotter, չ. բրել , բէրել , * ճիվ ճիվ անել :

Pioupiou, ա. ո. գինուոր :

Pipa, ա. սք. կարուբ . տեսակ գորտի :

Pipa femelle.

Pipal, ա. բ. S. **Arbre des Banians.**

Pipe, ի. ծխափայտ , ծխափող , *ծխաքարշ , ծուխքարշ. petite —, ծխափայտիկ . * terre de —, ծխափողահող . fabricant de —s, ծխափողագործ . marchand de —s, ծխափողավաճառ . mettre du tabac dans sa —. Remplir sa — de tabac. Curer, nettoyer sa —. Bourrer sa —. Débourrer une —. Une — culottée, bien fumée. Avoir sans cesse la — à la bouche. 2. —ն. սովորութիւն ծխելոյ. la — distrait, désennuie, repose. La — est la ressource et la compagne d'un homme solitaire. || փ. ո. casser sa —, ժեռանիլ . || fumer sans — et sans tabac, ցաւկոտ՝ բարկասիրտ լ.:

Pipe, ի. ժեծատակառ . տակառ մեծ . une — de vin, — d'eau-de-vie. Une demi-—, կիսամեծատակառ :

Pipeau, ա. հովտաստինգ. 2. պիպող , Ցուչնաստինգ , օրնգիկ հաւորսաց . 3. փ. յ. որոգայթ, Ցակարդ , դարան , ծուղակ . j'ai évité ses —x. Il s'est laissé prendre à ses —x.

Pipée, ի. ո. պիպորսութիւն . *Ցուչնաստինգով որսորդութիւն. faire une —. Prendre des oiseaux à la —. || փ. prendre qn. à la —, որոգայթ լարել ումեք , խաբել զոք :

Piper, ն. ո. սրնգել . որսալ Ցուչնաստնգաւ . — des oiseaux. || փ. եւ բ. խաբել , *խաբխբել . on a voulu —. || — au jeu, խաղաննգել . *խաղի մէջ ննգել . — des cartes. 2. բրբել , բիբել . *Ցուչնոց ձայն հանել . 3. չ. ո. ծխել . *ծուխ՝ ծխափող քաշել .

Se piper, դ. ինքնախաբել , ինքնախաբ լ., *ինքգինքն խաբել :

Pipéracées, ի. յ. բ. պեպեղաւելք :

Pipérate, ա. տգ. պղպեղատ :

Pipérées, ի. յ. բ. պղպեղեայք . ցեղ տոհմի պղպեղաւորից :

Piperesse, ի. S. **Pipeur.**

Piperie, ի. խաղաննգութիւն . cela n'a pu se faire sans —. Il faut s'assurer de cette —. 2. ննգութիւն, խաբէութիւն . il n'y a que — dans le monde.

Pipérinées, S. **Pipérées.**

Pipérique, ած. տգ. պղպեղայինն :

Pipéritées, ի. յ. բ. պղպեղեայք:

Pipérivore, ած. պղպեղակեր :

Pipette, ի. տգ. փողիկ, շնչատ :

Pipeur, euse կամ **eresse**, գ. խաղաննգ . un grand —. C'est un fieffé —. 2. փ. խաբող, խաբեբայ. 3. ած. la —euse espérance.

Pipi, ա. մէզ , * չրվաթ , շեռ . faire —, միզել , *չրվըթել , շռել :

Pipistrelle, ի. Ա. պղջիկան . ազգ չղջկի :

Pipit, ա. Ա. S. **Anthus.**

Piquamment, մ. խայթելով :

Piquant,e, ած. խայթող . ortie, ronce —e. 2. կծու , կրծուռհատ , բարկ . vin, vinaigre —. Moutarde trop —e. 3. կծու , խառաչունչ. air, vent —. Bise —e. Le froid est —. 4. փ. խայթող , խայթահար , վիճեցուցիչ, կծու , կծուախօսք . mot —. Parole, raillerie, réponse —e. Riposter d'une manière —e. 5. փ. խայթախորժ, ազդու, ազդոյ. conversation —e. Spectacle —. Tableau d'un effet —. Il n'y a rien de — dans ce discours, dans cet écrit. Le motif de cet air est très —. Beauté —e. Brune —e. Air —. Physionomie —e. Mine très —e. 6. խ. կծուահամ . sauce —e. 7. ա. խայթախորժութիւն , համեղութիւն , *համովութիւն . le — de la chose. Le — de l'aventure. 8. բպ. խայթիչ , փուշ . branche garnie de —s. || Les —s des langoustes, ճանկք :

Pique, ի. տէգ . 2. Ա. — bois, փայտիփոր . ին. **Pic.** 3. հ. տիգաւոր :

Pique, ի. հ. կանգուն . || être à cent —s au-dessus de qn., գլել վեռվամբ , *անցնիլ . 2. ա. խղ. տիգախաղ «մաչա» . dame de —. || As de —, հաւայեռոյք . *հաւու ոռ :

Pique, ի. բ. գժտութիւն . il en est résulté une — entre les deux frères. Il a fait cela par —. || Être en — avec qn., գժտիլ ընդ ումեք, *մէկուն հետ աւրուիլ , մէկուն հետ գժտութիւն ունենալ :

Piqué, ա. աբ. պիկէ , պիկեակ «փիքէ» . *բամբակեայ լաՑ :

Piqué, ա. Ցելիապ «սուզէնի»:

Piqué, e, անց. խայթեալ . doigt —. Elle fut —e par un frelon. 2. ճակոտկէն , կիսաանիշ . papier —. 3. քացախեալ , * քացխելու վրայ . du vin —, *կոտած գինի . goût de —, * դարձածի համ . 4. կցակարեալ . jupon —. 5. հատեալ , կիսահատ . poulet —. 6. բարկացեալ , զայրացեալ . il parle en homme —. 7. եժ. կտտեալ, կտտահար, անջատ. notes —es.

Pique-assiette, ա. ը. պնակալէզ , հացկատակ , պատառաքոյծ «չանագ եալայան , վիւիվլոօր» :

Pique-bœuf, ա. եզնաւար, եզող. 2. Ա. —. ազգ ճնճղկի . ին. **Buphage.** [noirի :

Pique-bois, ա. Ա. ռա. **Pic**

Pique-broque կամ **Pique-brot**, S. **Bêche-lisette.**

Pique-feu, ա. հրակիշ , * գոլճի կրակն արծարծելու :

Pique-nique, ա. հանգանակ , հանգանակակոչունք . հացկերոյթ հանգանակաւ . faire un —.

Pique-niquer, չ. նք. հանգանակել. հացկերոյթ առնել հանգանակաւ:

Pique-niqueux, euse, գ. նք. հանգանակակից. մասնակից հանգանակաւ. հացկերութի :

Piquer, ն. խայթել , խթել . les ronces piquent les pieds. Cette épine, cette épingle m'a piqué. — qn. avec l'aiguillon. [sol.

2. բրբրել . les poules piquent le

3. ճակել . — du papier.

4. ճակել, վիրաւորել . — la veine. On l'a piqué deux fois avant de lui tirer du sang.

5. խայթել , խոցել . la couleuvre lui a piqué le talon, l'a piqué au talon. Les puces m'ont piqué toute la nuit. Les mouches me piquent. || բ. Quelle mouche le pique, l'a piqué? ո՞վ դպաւ իրեն .

6. ուտել , կրծել . les teignes, les vers ont piqué cet habit. || — les assiettes կամ — l'assiette, հացկատակ, պատառաքոյծ լ. || — le tabouret, սպասել՝ մնալ ի նախասենեակս աւագաց .

7. վառել , * խօթել . — une épingle dans une pelote. — une rose dans ses cheveux.

8. քացախանալ , *քացխել . ce vin a piqué.

9. կծել , խայթել . ce vin pique le palais. La mauvaise eau-de-vie pique la langue. Cette sauce pique trop. Votre cidre commence à —.

10. նեխել , *աւրուիլ . ces merlans commencent à —. On nous servit une saule qui piquait.

11. կծել , կսկծել , գոգռել, *կրճել . — la curiosité, la jalousie de qn. Ce n'est pas l'intérêt public qui nous pique. Ce blanc le piquait au vif. — l'attention. || — qn. d'honneur, գրգռել զոք պատուով , *պատուոյ Ցելին զալնել .

12. ազդել . cet ouvrage m'a vivement piqué. Sa physionomie pique et attire.

13. ցասուցանել , զայրացուցանել . le moindre reproche le pique. Piquer au vif, ի խոր խոցել . || ո. — un soleil, կարմրանալ , շիկնիլ . — de générosité, գրգռել զվհատանութիւնն . || — une tête, *գլխիվայր նետուիլ ջուրին մէջ .

14. բացակայ նշանակել, կիտանիշել. — les absents. — les ouvriers.

15. խ. ամոքել, *մէջն դնել, խօթել. — un oignon de clous de girofle.

16. խ. ճարպել, խոզաճարպել. — un filet de bœuf. — des perdreaux.

17. վ. խայթել, խոցել, վիրաւորել. — l'artère, le nerf.

18. ձվ. խայթել, մտրակել, *խօթել. — un cheval.

19. խղ. հարկանել, *դպչիլ, զարնել. — la bille.

20. ար. կցակարել, շուրածել, ասղաւորել, ասղեւորել, խծպել, *խծիլ ընել, լծել «Քէել էՔմէք». — un matelas, un bonnet. — le collet. || — à la machine, մեքենակարել, *մեքենայով կար կարել.

21. շն.կոփել, տաշել. — la pierre.

Se piquer, դ. խոցել՝ վիրաւորել զանձն, *խայթուիլ. je me suis piqué en cueillant ces roses.

2. ցեցահար՝ որդնահար լ., *ցեցոտիլ, ցեց իյնալ. ce bois, ce manteau se pique. Ce papier, cette soie se pique.

3. բացախիլ, *բացխիլ, ՔՔուելու սկսիլ՝. ce vin, cette bière commence à —. || փ. գչարիլ, դժկամակիլ, գժգժնիլ, դժկամակ լ., զկծիլ, *առնոտիլ. c'est un homme qui se pique du moindre mot qu'on lui dit.

4. ձեռն յանձին հարկանել, անձնագով լ., պարծիլ, *ինքզինքն գովել. il se pique de bien écrire. Il se pique d'être bien fait, d'être brave. Il se piquait de noblesse. Il n'est pas savant, du moins il s'en pique. — d'honneur, *պատուով պարծիլ. || — au jeu, յամառել ի խաղի. || ը. եւ փ. յամառեալ յաղթել ուժեք հակառակ արգիլից.

5. դեղնիլ, բծաւորիլ. ce papier se pique facilement.

Piquérie, ի. բ. պիքէրիա, պիքերնի:

Piquet, ա. ցից. alignez bien vos —s. Mettre, tenir des chevaux au —. Les —s d'une tente. || փ. ը. être droit comme un —, կալ կանգուն, *շիտակ կենալ. être planté comme un —, արձանացեալ կալ անշարժ, *շիտակ տնկուած կենալ. 2. բանակ. planter le —, բանակ հարկանել, բանակիլ. lever le —, բառնալ զբանակն, *բանակն վերցուցանել. || փ. ը. aller planter le — chez qn., գնալ ի տուն ուրուք եւ կալ անդէն ժամանակս ինչ, *գնալ մէկուն տունն եւ հոն ժամանակ մի կենալ. || être de —, լ. հանգոյն նոցա որոց ձիան կապեալ են ի ցից՝ մերձ ի մեկնել, 3. ցցապատիժ. *կանգուն կենալու պատիժ զօրաց եւ դպրոցի մէջ. 4. գ. խումբ, հոյլ. un — de cavalerie, d'infanterie. 5. փունջ, արցակ. un —. 6. խղ. jeu de —, ցցախաղ:

Piquetage, ա. ցցահարումն:

Piqueté, e, ած. խայտաբղետ. un oiseau — de blanc, թռչուն խայտասպիտակ:

Piqueter, ն. ար. ցցահարել. — un alignement.

Piquette, ի. գինեակ, *չանչագինի, 2. —. *անպիտան գինի:

Piqueur, euse, գ. ձիավարժ, ապականասպաս, նախընթաց. 2. մուճակարար, օդակար, օդակարուհի. 3. տեսուչ գործատրաց. 4. նշանակիչ (բացակայ կանոնիկոսաց). 5. խ. ճարպիչ, խոզաճարպիչ. 6. փ. եւ ը. un — de tables, d'assiettes, սեղանաթոյծ, սեղանաբուռ, պատուաթոյծ, հացկատակ:

Piqueuse, ի. օդակարուհի:

Piquier, ա. նիզակազօր, տիգաւոր:

Piquoir, ա. վարսոց:

Piquotiane, ի. բ. խայթուկ. բոյս ընդարեր:

Piqûre, ի. խայթումն, խայթուած, խոցումն, վէրք. une — d'épingle. La — d'une guêpe, d'un scorpion. — anatomique. La — d'un nerf, de l'artère. Ce cheval a une — au pied. 2. փ. խայթուած, խոցումն. les —s d'amour-propre. Sans —, անխայթ. 3. ճակ, ճակուած. — de vers. Cette étoffe est pleine de —s. Ce livre a des —s. 4. շուրած, ասղաւոր, ասղեւոր, կցակար, զարդակար, կցակարան, խծիլ (Քէյէլ). la — d'un corset. La — de ce collet d'habit, de ces poignets de chemise est fort bien faite.

Pirardia, ա. բ. պիրարդիա, պիրարդենի:

Pirate, ա. հէն, ծովահէն, ծովապատակ. il tomba entre les mains des —s.

Pirater, չ. ծովահինել, ծովահէն լ., ասպատակել. il pirate sur ces mers. 2. փ. յափշտակել:

Piraterie, ի. ծովահինութիւն, ծովասպատակութիւն. exercer la —. 2. փ. յափշտակութիւն, զօշաքաղութիւն. ce gouverneur a fait d'énormes —s. 3. բանագողութիւն:

Piratinier, ա. բ. ճնկիՔ. ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ եղճասերից (urticacées) հն. **Brosime.**

Piratique, ած. ծովահինային:

Pire, ած. յոռեգոյն, վատթարագոյն, չար եւս, չարագոյն, *աւելի գէշ. ce vin-là est — que le premier. Il est devenu — qu'il n'était. Il n'y a — sourd que celui qui ne veut pas entendre. De deux maux il faut éviter le —. Sa condition en sera —. Le remède est — que le mal. Il n'y a pas — eau que l'eau qui dort. La dernière faute sera — que la première. C'est le — de tous. De toutes les espèces, c'est la —. Et ce qui est —, եւ որ աւելի վատն՝ գէշն է. 2. ա. յոռեգոյնն, չարագոյնն, վատթարագոյնն, *չարն, գէշին գէշն. souvent qui choisit, prend le —. || Crainte de —, աւ աւիւ չարագունին:

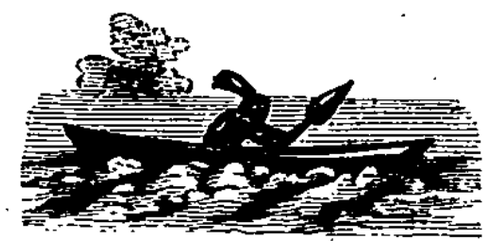
Pirement, մ, չարաչար:

Pirées, ի. յ. բ. տանձնայք. ցեղ բուսոց ի տոհմէ վարդենեայց:

Piriforme, ած. տանձաձեւ. 2. մկ. —. muscle —.

Pirigara կամ **Pirigare**, ի. բ. պիրիգարա, պիրիգարի. ծառ գարշահոտ. կն. **Bois puant.**

Pirogue, ի. պիրոգ, բնակոթ, բնանաւակ. certaines peuplades construisent leurs —s avec des écorces ou

même avec des peaux d'animaux cousues ensemble.

Pirolacées, Pirole, Pirolées, s. Pyrolacées, etc.

Piroll, ա. **Pirolle**, ի. Ք. տրցախ. ազգաւ հնդկային Ովկիանոս:

Pironneau, ա. եւ. մակուկիկ:

Pirouette, ի. շռնչան, *պիլիկ «ֆըրըլտագ». jouer à la —, Faire tourner une —. 2. պտոյտ, շրջան. faire une —, des —s. Ce danseur fait trop de —s. 3. փ. եւ ը. պատիպատառ բանք, կատակ. il paye ses créanciers en —s. Il a répondu par des —s.

Pirouettement, ա. պտուկումն:

Pirouetter, չ. պտուտկիլ, շրջշրջիլ. ce danseur pirouette bien. 2. փ. եւ ը. կրկնապանել, *մինուոյն բանն կրկնել. il n'a fait que — pendant une heure.

Pis (փի) ա. սուին, *ծիծ (անասնոց). vache qui a un gros —. Presser le — d'une chèvre:

Pis (փի) մ. չարագոյն, յոռեգոյն. ils sont — que jamais ensemble. Il se portait un peu mieux, mais il est — que jamais. || Tant —, առաւել յոռի, *աւելի վատ՝ գէշ. tant — pour lui, *բարն գլխուն. 2. ած. —. il n'y a rien de — que cela. Ce que j'y trouve de —. Il ne lui a pas dit — que son nom. Il en dit — que pendre, չարիս խօսի զնմանէ, *վրան չարիք չմնար որ չըսէ. || qui — est, որ յոռեգոյն է, *ամենէն գէշն այն է որ. elle est laide, et, qui — est, méchante. 3. ա. յոռեգոյնն, չարիք, *գէշ բան. le — qui puisse arriver. Le — que j'y trouve. Faire du — qu'on peut. || Mettre qn. au —, à — faire, *կրցածդ արէ՛ ասել մէկուն, եթէ կարող ես՝ աւելի գէշն ըրէ ըսել մէկուն. || prendre, mettre les choses au —, չարագոյն նկատել ինչ, *բան մի գէշ սեպել. || — aller կամ au — aller, S. **Aller.** || ***De mal en —***, *de — en —*, մ. վատնարելով վատնարել, *գէշէն գէշ երթալ, երթալով գէշնալ. ses affaires vont de mal en —, de — en —.

Pisang, ա. բ. S. **Bananier.**

Pisciculture, ի. ձկնաբոյծ, ձրկնաբուծութիւն, ձկնատածութիւն:

Piscidia, ա. **Piscidie**, ի. բ. ձրկընդեղ. ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ ընդեղինաց:

Piscidine, ի. տգ. ձկնդեղին. նուճաւոր տարրն գտեալ ի ձկնդեղն (piscidia).

Pisciforme, ած. ձկնաձեւ :

Piscine, ի. հխ. ձկնաբան , ձըկնոց . 2. աւազան մկրտութեան . ‖փ. la — sacrée qui lave les souillures du péché. 3. աւազան :

Piscivore, ած. կ. ձկնակեր . les oiseaux —s.

Pise, ի. կ. պիզա . ազգ խեցեմորթոց . ‖ աշ. Փիզա . քաղաք Իտալիոյ. tour de —. աշտարակ Փիզայի:

Pisé, ա. ար. աննուրջ աղիւս . հն. **Carreau.** Construction en —, հողակերտ շինուած :

Piser, ն. ար. հողակերտել , *հողով շինել :

Piseur, ա. հողակերտ :

Pisifère, ած. կ. ձիւթաբեր :

Pisiforme, ած. ոլոռնաձեւ. ‖մգ. os —, ոլոռնոսկր . ոսկր դաստակի :

Pisolithe, ի. հբ. ոլոռնաքար :

Pisolithique, ած. հբ. ոլոռնաքարային . հն. **Orobite.**

Pisonia, Pisonie, ի. բ. պիսոնիա , պիսոնի . ազգ երկպրուկ տընկոց ի տոհմէ ցայգածաղկեայց (nuctagynées).

Pissasphalte, ա. ձիւթակշայ . տ. **Asphalte.**

Pissasphaltique, ած. ձիւթակշային :

Pissat, ա. մէզ , գոզ *շուած , շեռ , ջրվաթ , կզտոր . cela sent le —, *այս ջրվաթ կիոտի :

Pisse, ի. միզումն . 2. տ. **Pissat.** La — de chat.

Pisse-chien, ա. միզաշուն , շընասպասիկ . 2. բ. —. ազգ ղարիկոնի (agaric).

Pissée, ի. միզատ . չափ միզի հանեալ ի միում նուագի . 2. մող. —. հոսումն կղկղանաց :

Pissélæon, ա. իւղաձիւթ :

Pissement, ա. միզումն . 2. հոսումն . — de sang.

Pissenlit, ա. միզանկողին , անկողնամէզ , *շուան . c'est un —. 2. բ. կռաբանջար. ազգ երկպրուկ տընկոց ի տոհմէ բաղադրելոց :

Pisser, չ. միզել , *ջուր Ձափել , շռել , ջրվիթել . avoir envie de —. Cet enfant pisse au lit. 2. հոսել , վազցունել , Ձափել . — du sang, du pus.

Pisse-sang, ա. տ. **Fumeterre.**

Pisseur, euse, գ. միզող , միզարձակ , *շըռան . 2. բ. օրիորդիկ . c'est une —euse.

Pisseux, euse, ած. միզանման , միզագոյն , դեղնորակ . couleur —euse.

Pisse-vinaigre, ա. ագահ, կըծծի . des —.

Pissite, ա. հխ. միսխտ . գինի պատրաստեալ քաղցուով եւ ձիւթով :

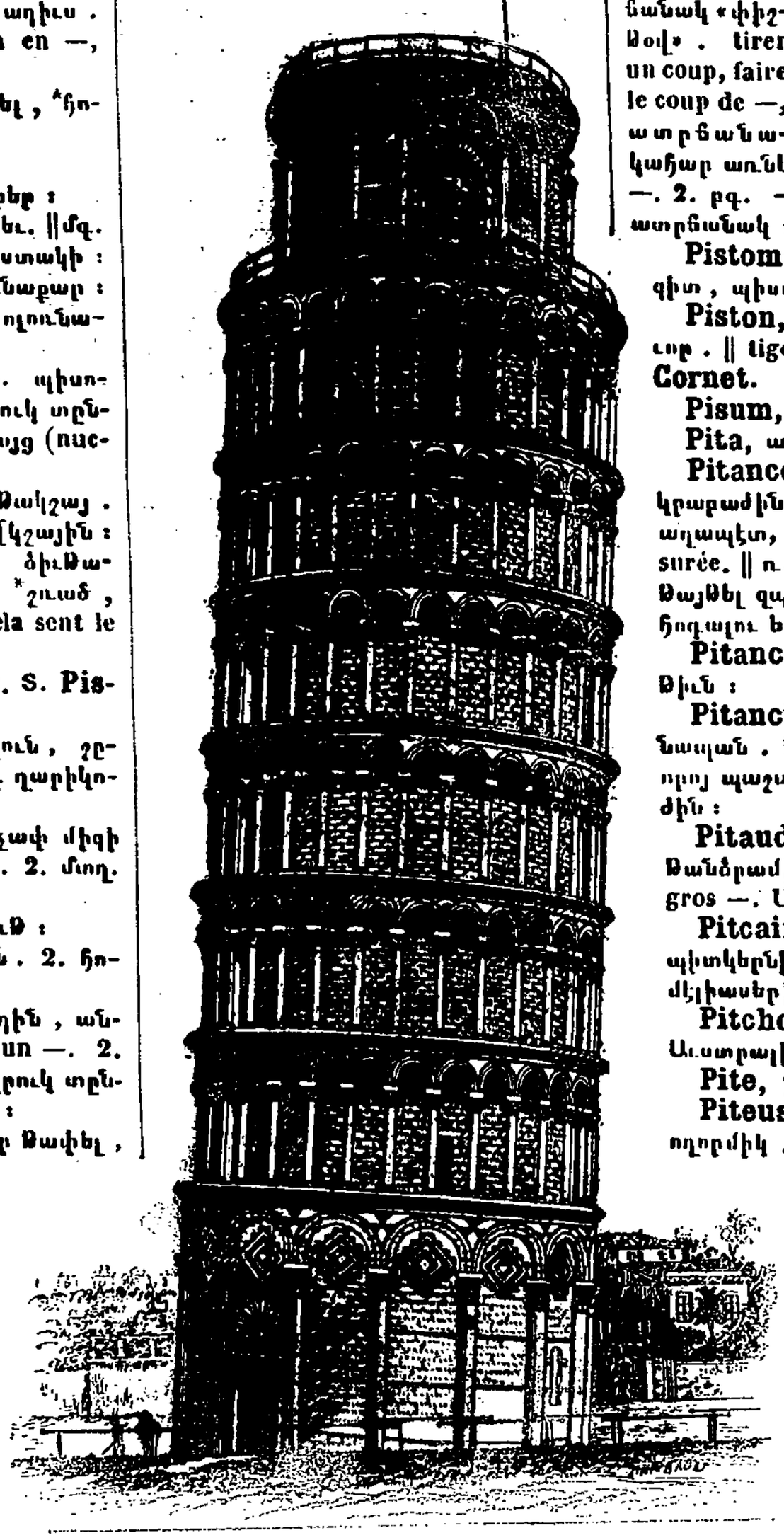
Pissode, ա. մբ. հրիժ . ազգ պատենաձեւ միջատաց :

Pissoir, ա. միզարան , *կզտոր :

Pissophane, ա. հբ. ձիւթերեւակ:

Pissoter, չ. մէզմզել , գոզգոզել , * կզտորել :

Pissotière, ի. ջրբուղխ . սակաւ

Tour de Pise.

Pistacite, կամ **Pistazite** ի. հբ. պիստակաքար :

Piste, ի. ոտնահետ , հետք , շաւիղ . on a perdu la — de la bête. ‖ փ. suivre un homme à la —, որոնել զոտնահետն ուրուք , *մէկին փընտրտուք . 2. ընտացարան , ընտացատեղ , արձակարան , արշաւատեղ . տ. **Cirque, Carrière.**

Pistil, ա. բ. սեռմնային , իգայ, վարսանդ. տ. **Podogyne.**

Pistillaire, ած. բ. իգայատր. տ.

Pistillé, e, ած. բ. իգածն :

Pistillifère, ած. բ. իգայաբեր :

Pistillo-étaminé, e, ած. բ. իգայատիզ :

Pistole, ի. պիստոլ . ոսկի հին դրամ :

Pistoler, ն. հ. ատրճանակել . *ատրճանակով սպաննել :

Pistolet, ա. զ. ատրճան, ատրճանակ «փիշտօլ» . tirer un coup, faire le coup de —, ատրճանակահար առնել . être à la portée du —. 2. բգ. — de Volta, վոլտայեան ատրճանակ :

Pistomésite, ի. հբ. պիստոմէզիտ , պիստոմէզաքար :

Piston, ա. մխոց. à —, մխոցաւոր . ‖ tige de —, մխոցաբուն . տ. **Cornet.**

Pisum, ա. բ. գա. **Pois** :

Pita, ա. բ. մեռաքսախոտ :

Pitance, ի. կերաբաժին, կերակրաբաժին (*վանքի մէջ). 2. շնչուկ, ապահէտ, օրապարէն. il a sa — assurée. ‖ ո. aller à la —, գնալ հայհոյել զպէտս ուտի, *ուտի պէտքն հոգալու երթալ :

Pitancerie, ի. կերաբաժնութիւն :

Pitancier, ère, գ. կերաբաժնական . կրօնաւոր՝ կրօնաւորուհի, որոյ պաշտօնն է հոգալ զկերաբաժին :

Pitaud, e, գ. ազ. գեղջուկ . Ծանծրամիտ գիւղացի . c'est un gros —. Une franche —e.

Pitcairnia, Pitcairnie, ի. բ. պիտկերնիա, պիտկերնի. ազգ բրոմէլիասերից :

Pitchoury, ի.բ. պիչուրի. բոյս Աւստրալիոյ :

Pite, ի. բ. տ. **Pita.**

Piteusement, մ. ողորմագին , ողորմիկ . il se lamentait —.

Piteux, euse, ած. ողորմ, ողորմելի, *խեղճ, խղճալի . il est dans un — état. Parler d'un ton —, ողորմածայն խօսել . ‖ բ. faire —euse mine, Ձախծադէմ լինել . faire —euse chère, * խեղճ կերակուր ուտել . 2. ա. faire le —, * խեղճ Ձափել :

Pithéciens, ա. յ.կ. Ձեպեկեայք , կապիկք :

Pithécoïde, ած. կապկակերպ :

Pithécolobe, ա. բ. կապկաթոյն. սեռ երկպրուկ անկոց ի տոհմէ ընդարեցից :

Pithécopsis (սիս) ա. կ. կապ[կատեսիլ :

Pithécus (իւս) ա. գա. **Orang**[

Pithèque, ա. կ. Ձեպեկ . անպոչ կապիկ . տ. **Magot.**

Pithomètre, ա. տակառաչափ :

Pithométrie, ի. տակառաչափութիւն :

Pithométrique, ած. տակառաչափային :

Pitié, ի. գութ , գթութիւն , արգահատանք . avoir —, գթալ , արգահատել , * խղճալ , մեղքընալ . avoir — de son prochain. Être touché de —. Exciter, émouvoir la —. C'est digne de —. C'est un homme sans —. Il n'a — de personne. On a pris — de sa misère. La tragédie doit exciter la terreur et la —. Regarder qn. d'un œil de —. Il vaut mieux faire envie que —. Qui a peu de —, տակառագութ . c'est —, c'est une grande —, եղուկ է , * խղճալի բան է . c'est grande —, grand'—, եղո՛ւկ , *ափսո՛ս , մե՛ղք . il raisonne à faire —. Vous me faites — de parler ainsi. Vos menaces me font —. C'est une — de voir comme il joue, comme il chante. || Prendre qn. en —, գթալ , արգահատել յոք . S. **Commisération.**

Piton.

Piton, ա. օղաբեւեռ , օղագամ , օղապտուտակ . 2. աշ. սար , պարեխ . le — des Carbets, à la Martinique.

Pitoyable, ած. գթալի, գթասիրտ, գթած. une âme sensible et — envers les pauvres. Vous n'êtes guère —. 2. գթաշարժ , ողորմելի , ողորմուկ , արգահատելի , կարեկցելի , *խեղճ , խղճալի . il a une santé —. Il est dans un état —. Une voix —. Une histoire —. 3. արհամարհ , արհամարհելի , չարագուշակ . un poème, un discours, un raisonnement —. Conduite, excuse —. C'est un auteur, un poète, un peintre —. Il écrit d'une manière —. Tout ce qu'il dit est —.

Pitoyablement, մ. ողորմագին . il se lamente —. 2. առանց ախորժակի, արհամարհաբար . il écrit —. Il se conduit —.

Pit-pit, ա. Ծ. պիտպիտ . ճրնճղատեսակ Ծուչուն . S. **Cassique.**

Pittacale կամ **Pittakal** (փիթաքալ) ա. տգ. պիտակալ , գեղաձիւծ . *ներմակ նիւթ ռետնային:

Pitte, ի. բ. S. **Pita.**

Pittizite, ի. հբ. պիտիզիտ , պիտիզաքար :

Pittocarpe, ա.բ. ձիւծապտուղ . ազգ մնկոց :

Pittonie, ի. բ. պիտոնիա , պիդոնենի . ազգ երկպրուկ մնկոց ի տոհմէ գաղտիկրեայց (borraginées).

Pittoresque, ած. նկարական , նկարչական , նկարացոյց . le génie —. Cette composition est —. Ce paysage est éclairé de la manière la plus —. La tête de ce vieillard est —. Attitude, site —. Très —, նկարչաւէտ . 2. փ. —, գեղանկար, նկարագեղ , նկարուն . une description —. Récit, style, expression —. Voyage —. 3. պատկերազարդ . le magasin —, շտեմարան —. 4. ա. նկ. նկարականութիւն , նկարագեղութիւն . ce peintre recherche le —.

Pittoresquement, մ. նկարապէս , գեղանկար , *նկարագեղ կերպիւ : [մնեայք:

Pittosporées, ի. յ. բ. ձիւծասերմ-

Pituitaire, ած. մգ. մաղասային. corps —. Fosse —, մաղասափոս . glande —, մաղասագեղձ . || membrane —, եւ լկ. la —, մաղասաթաղանթ :

Pituite, ի. բժ. մաղաս , խուխ :

Pituiteux, euse, ած. բժ. մաղասուտ , խուխոտ , խուխալից . tempérament —. || Fièvre —euse, մաղասաջերմն , մաղասատենդ :

Piturie, ա. բ. պիտուրիա , պիտուրենի . բոյս Աւստրալիոյ :

Piturine, ի. տգ. պիտուրին :

Pityle, ա. Ծ. պիտիլ , յուլիկ . Ծուչուն ճնճղկանման :

Pityophage, ա. շոճիակեր :

Pityophile, ա. մբ. շոճիասէր . հն. **Pinophile.**

Pityorne, ա. Ծ. շոճաթռչուն . ազգ դալուճի (bréant).

Pityoxyle, ա. շոճափայտ :

Pityriasiforme, ած. բժ. թեփախտածեւ : [թեփախտ :

Pityriasis (փիթիրիասիս) ա. բժ.

Piu, մ. եժ. իտ. առաւել, *աւելի . — presto, առաւել շոյտ , *— շուտ :

Pivert (փիվեր) ա. Ծ. կանաչ փայտփոր . հն. **Pic-vert.**

Pivalique, ած. տգ. պիվալային. acide —, պիվալաթթու :

Pivoine, ի. բ. փիւնայ , փիւնուենայ , փիւնակ , արջվարդ , քաջվարդ, արճիվարդ , ճշնաթօտ , խաչափայտ, քահանայացուկ . || փ. il est devenu rouge comme une —, * կասկարմիր եղաւ. || հն. **Pæonia, Péonie.** 2. Ծ. ճշնաթօտ . հն. **Bouvreuil.**

Pivot (փիվօ) ա. լիսեռն, սռնակ , յեղիկ , յենակ , առանցք . une machine qui tourne sur son —. || — de balance, առանցք կամ մէտ կշռոյ . 2. բ. բնափայտ :

Pivotant, ած. ուղղաբուն , ուղղարմատ , * շիտակ բուն ունեցող . plante —e.

Pivoter, ն. ուղղաբնել , * ուղղորդ՝ շիտակ բուն՝ արմատ ձգել . le chêne, le poirier pivote. 2. ուղղաբնել . * առանցքին վրայ դառնալ . cette machine ne pivote pas. L'armée pivota sur son aile.

Pizzicato (փիցի) ա. եժ. իտ. կտտանք, մատնաբախ. 2. մ. կտտագին , մատնաբախ , մատնահար :

Placable, ած. տեղադրելի , գետեղելի :

Placage, ա. դրուագում , դրդրուագագործութիւն . 2. գրկ. եւ բ. կցուածոյք , կցուածոյծ . կցուածոյ մասունք . ce poème n'est qu'un ouvrage de —. N'est que du —.

Placard, ա. ազդագիր , որմագիր , յայտարարագիր, յայտարարագրութիւն . un — incendiaire. հն. **Affiche.** 2. խռովագիր , խռովածուղթ , Ծշնամանագիր . 3. տպ. փակոցնաւիրծ . épreuve en —, կլ. —. 4. որմադարան . il y a des —s dans cet appartement.

Placarder, ն. յայտարարագրել, ազդարարել , որմագրել, որմազդել . *ազդարարագիրն պատին կպցունել . on a placardé toute la muraille. On vient de — une ordonnance de police. 2. Ծշնամանել , *մէկուն դէմ Ծշնամադիր Ծուղթ հաննել . — qn. On l'a placardé de toutes manières. 3. տպ. փակոցնաւիրծել, փակոցնաւիրծ առնել . 4. ար. որմադարանել . *պատին մէջ որմադարան փորել :

Place, ի. տեղի , տեղ , վայր . petite —, տեղեակ , տեղեկիկ , տեղիկ . — d'honneur, նախաԾոք , յառաջագահ . la — est prise, occupée, vide. Sur —, առ եառել . mettre, ranger qc. à sa —, en sa —. Demeurer en —, կալ ի տեղւոջ , *տեղն կենալ . céder, donner sa — à qn. Sortir de sa —. Changer de —, տեղափոխել , *տեղն փոխել . prendre — au banquet parmi les convives. Occuper la première, la seconde —. Voilà une belle — pour bâtir. Payer une —. Dans ce combat je fus blessé à la main, voici la —. || լոկ. —, —! —. || Faire faire —, պատրել , ցրուել գնուժան , *տեղ ընել՝ բանալ. || faire — à qn., * մէկուն տեղ ընել՝ բանալ՝ տալ . venez auprès de nous, nous vous ferons —. Il y a longtemps que vous êtes là, faites — aux autres. ||փ. l'amour dans son cœur a fait — à la haine. Le mépris a pris la — de l'estime. || Se faire —, se faire faire —, ճանապարհ հրդել անձին , *ինքզինքին ճամբայ բանալ . || faire — nette, *բնակարանն պարպել , Ծողոջել եւԾալ . || ce mot n'est pas à sa —, dans sa —. Cette pensée, ce discours n'est pas à sa —, en sa —. C'est une beauté hors de —. Cela n'est pas tout à fait à sa —. Cet homme est à sa —, n'est pas à sa —. ||Je ne voudrais pas être à sa —, *չեմ ուզեր իւր տեղն ի. se mettre à la — de qn., *մէկուն տեղն բռնել. mettez-vous à ma —, եւ զի. à ma —, que feriez-vous? Supposez que vous soyez à ma —. || Subroger qn. en son lieu et —, *մէկն իւր տեղն դնել.||quitter la — à qn., *մէկուն տեղ Ծողոջել . je m'aperçois que je vous gêne, je vous quitte la —. || Ne pas tenir en —, *տեղ մի չկենալ , անդադար երԾալ գալ . || փ. se tenir à sa —, իւր տեղն կենալ , իւր չափն՝ դիրքն պահպանել . ne pas se tenir à sa —, իւր տեղն չը կենալ , իւր չափն չգիտնալ. || avoir, tenir sa — dans l'histoire, *պատմութեան մէջ իւր տեղն բռնել , յիշատակութեան արժանի ի. cette action mérite d'avoir — dans l'histoire. Il tiendra sa — parmi les grands hommes. Ce fait trouvera —, trouvera sa —, aura sa — dans l'ouvrage. Ce trait doit trouver — dans son éloge. || փ. avoir, obtenir, conserver une — dans le cœur de qn., dans son estime, dans son amitié, dans sa confiance. Donnez-moi, accordez-moi, ne me refusez pas une — dans votre amitié. || Sur la —, au milieu de la —, ի տեղւոջ , յիրիկիր . au premier

coup de poing il l'étendit sur la —. Être tué, tomber mort sur la —. Il est demeuré mille hommes sur la —.

2. փ. պաշտոն. — importante. Solliciter, obtenir, refuser une —. Il remplit bien sa —. Être en —. Les gens en —. Être sans —, անպաշտոն լ. un homme en —. Les devoirs, les droits d'une —.

3. տեղ. *աշակերտի ստացած կարգն. avoir une bonne, une mauvaise —. On donne aujourd'hui les —s.

4. հրապարակ. — publique. — Vendôme, de la Concorde. Petite —, հրապարակիկ. || une voiture de —, հրապարակակառք.

5. հրապարակ, վաճառանոց. avoir crédit sur la —. Faire des remises de —, en —.

6. հրապարակ, վաճառականք. avoir du crédit sur la —. La — de Lyon, de Paris. || Faire la —, *վաճառատուններ պտտիլ բան ծախելու համար.

7. քաղաք ամուր, բերդաքաղաք. — forte, պահպակ, ամրոց. — importante. — de commerce, շահատան. — de guerre, բերդաքաղաք. fortifier, assiéger, attaquer une —. Forcer, prendre, secourir, rendre, évacuer une —. Raser, démanteler une —. La garnison, le commandant d'une —. || — d'armes, զօրանիստ քաղաք, զինատան, զինամթերոց:

Placé, e, անց. եղեալ, զետեղեալ, *դրուած, զետեղուած, տեղաւորուած. les livres —s dans une bibliothèque. || Bien —, քաջադիր. avoir la poitrine bien —e. Le cou bien —. 2. քաջադէպ, պատշաճ. cette remarque ne pouvait être mieux —e. Ce trait d'esprit est parfaitement —. Cela n'est pas bien —. Cela est fort mal —. 3. ի շահ եղեալ, *շահու դրուած. argent —.

Placement, ա. տեղաւորումն, զետեղումն. le — d'une bibliothèque. 2. —. bureau de —. Le — d'un domestique, d'un ouvrier, d'un apprenti. 3. վաճառումն. avoir le — des marchandises. 4. շահադրութիւն, *շահու առակ դնելն. le — de cet argent. — sûr. Faire un —, շահադիր լ., *շահու դնել:

Placenta, ա. մգ. տաճի,. պլակինա. 2. բ. —. ներքին մասն սերմնարանի (ovaire).

Placentaire, ած. տաճիաւոր. respiration —, տաճիաւոր շնչառութիւն. 2. ա. բ. —.

Placentation (սիօն) ի. տաճիումն, կցումն. — axile, pariétale.

Placentiforme, ած. տաճիածեւ:

Placentite, ի. հբ. տաճիաբորբ, տաճիատապ. բորբոքումն տաճուոյ:

Placer, ն. դնել, զետեղել, տեղաւորել. où voulez-vous — ces meubles? — ce livre dans la bibliothèque. L'époque où l'on place le déluge. On place cet événement sous le règne de Henri IV.

2. հանդիսատես, *հանդիսադիտ. նստիլ տեղաւորել. il est chargé de — les dames. On les plaça suivant leur rang. || լկ. il fut chargé de —. || — un mot, un propos. Cet homme place bien, place mal ce qu'il dit. — un mot à propos, *խօսքն տեղին ըսել, խօսք մի տեղն դնել. bien — une citation. Il place ses anecdotes à tort et à travers. Placez ce que je vous dis. Bien — ses charités, ses aumônes, ses faveurs, son affection, ses amitiés, sa confiance.

3. շահադրել, *շահու դնել. — de l'argent. Il place son argent à gros intérêts. — de l'argent sur l'État. — son argent dans une entreprise, en fonds de terre.

4. վաճառել, *գնորդ գտնել, քշել. — des marchandises. Cet article est difficile à —. || — des billets de loterie.

5. տեղաւորել, *գործի՝ պաշտոնի դնել. — une personne. On l'a placé dans un bon poste. Il a placé ses enfants fort avantageusement.

6. տեղաւորել, *տեղ գտնել. — un domestique.

7. զետեղել, ամուսնացուցանել, *կարգել. une fille difficile à —.

8. փ. դնել, կարգել. son génie l'a placé au premier rang des écrivains. Les circonstances le placèrent dans une position délicate.

9. ի գունդխաղի (jeu de paume) — bien la balle, քաջ հարկանել գնդակն, *գնդակն լաւ զարնել. ce joueur de paume place bien son coup.

10. քաջ հարկանել ի սրախաղի (escrime). — bien son coup.

11. ձվ. զետեղել, տեղաւորել. — un homme à cheval.

Se placer, դ. դնիլ, զետեղիլ, *տեղաւորուիլ. placez-vous où vous pourrez. Il s'est placé sur un banc, dans un fauteuil.

2. մտանել ի ծառայութեան, *տեղ՝ մէկու քով պաշտօնի մտնել. il s'est placé chez un riche marchand. Il cherche à —.

3. փ. ամբառնալ ի կարգ՝ յաստիճան. il s'est placé par cette campagne au rang des généraux les plus célèbres. Parmi tant de héros je n'ose me placer (Rac.).

4. վաճառիլ, *ծախուիլ. ces marchandises se placent aisément, difficilement.

Placer (փլասէր) ա. ոսկեվայր, ոսկետեղ:

Placet, ա. հ. տ. Tabouret.

Placet (փլասէ) ա. աղերսագիր. — au roi. Présenter un — au ministère.

Placeur, euse, գ. զետեղող, տեղաւորող:

Placide, ած. հեզադէմ, խաղաղ, հանդարտ. il est fort —. Il est d'une humeur très —, յոյժ հեզահամբոյր է:

Placidement, մ. հեզօրէն, հեզադիմօրէն, խաղաղօրէն, հանդարտօրէն:

Placidité, ի. հեզութիւն, հեզադիմութիւն:

Placier, ère, գ. զետեղիչ, վաճառազետեղ. c'est un excellent —.

2. տեղաւորիչ, տեղաւորող, *հանդիսադիտ տեղ ցուցնող:

Placoïdes, ած. ձբ. կռածակերպ:

Placophores, ա. յ. փՒ. կռածակիրք. նմնջացեղ փափկամարմնոց (mollusques).

Placostyle, ած. բպ. կռածաթ:

Placune ի. կ. կռածաժմակ:

Plafond, ա. ճ. գուբ, ձեղուն «ծալան». — doré, ոսկեձեղուն. les —s sont faits pour cacher les poutres et les solives.

Plafonnage, ա. ձեղունումն:

Plafonner, ն. ճ. ձեղունել, *ձեղուն շինել. il a fait — son appartement. 2. նկ. ձեղնանկար առնել. — une figure.

Plafonneur, ա. ձեղունագործ, ձեղունաքար:

Plagal, aux, ած. ա. եժ. խոտոր, սրածայն. mode —, — եղանակ. tons plagaux, խոտորականք, սրածայնք. S. Plain-chant.

Plage, ի. ծովեզր, ծովափն. — de sable, de galets. 2. երկիր, աշխարհ. il n'y a pas de — si lointaine, où le bruit de ses victoires n'ait pénétré. Des —s désolées.

Plagiaire, ա. եւ ած. մարդագող, մարդերոյզ. ces —s impitoyables. 2. բանագող, բանաքաղ, մուրոդաբան. un auteur —. C'est un effronté —. Cette invention n'est pas nouvelle, votre homme n'est qu'un —.

Plagianthe, ա. բ. խոտորածաղիկ:

Plagiat, ա. մարդագողութիւն, մարդերոյզութիւն. 2. բանագողութիւն, բանաքաղութիւն, մուրոդաբանութիւն. — impudent. On a découvert tous les —s.

Plagièdre, ած. հբ. խոտորանիստ. hémiédrie —.

Plagiobasique, ած. հբ. խոտորահիմն:

Plagioclase, ա. հբ. խոտորբեկ:

Plagionite, ի. հբ. խոտորաքար:

Plagiostomes, ա. յ. ձբ. խոտորաբերանք. հն. Sélaciens.

Plagiotome, ա. խոտորկտուր:

Plaid (փլէ) ա. հ. ջատագովութիւն, պաշտպանութիւն. այժմ ասի **Plaidoyer**. 2. ժողով, առեան (դատաւորաց). 3. գունածորձ (Սկովտացւոց). 4. ուղնճածկոյթ. գունաւոր ճածկոց ուղեւորութեան:

Plaidable, ած. ջատագովելի, պաշտպանելի. cette cause n'est pas —.

Plaidailler (փլէթայլէ) ն. յոռադատել. յոռի դատ վարել:

Plaidant, e, ած. դատավար, դատամուտ, դատախազ, փաստաբանող. les parties —es. Avocat —.

Plaidé, e, անց. դատ վարեալ, փաստեալ, փաստաբանեալ. cause bien —e, mal —e.

Plaider, չ դատ վարել, *դատ բանալ, դատի քաշել. il y a cinq ans qu'ils plaident l'un contre l'autre. Il s'est ruiné à —. 2. ջատագովել, պաշտպանել. il plaide pour un tel, contre un tel. Il plaide avec chaleur, avec véhémence.

Plaider, ն. փաստել, փաստաբանել, դատավարել, չառագովել. cet avocat a bien plaidé votre cause. Le fait que cet avocat a plaidé n'est pas exact. J'ai plaidé ma cause moi-même. || փ. —. il plaide fort bien sa cause. Vous plaidez une mauvaise cause. 2. —, պաշտպանել, ցաստատել. — un fait, un moyen. || — le faux pour savoir le vrai, *պարսալ ներսն՝ ինչունն բռնելու համար. || — գո., դատ բանալ, դատի քաշել:

Plaiderie, ի. ց. S. **Procès.**

Plaideur, euse, գ. դատավար, դատաստանաւոր. la condition des —s est malheureuse. 2. դատասէր. c'est une —euse.

Plaidoirie, ի. դատավարութիւն, դատաստացութիւն, դատաբանութիւն, փաստաբանութիւն, չառագովութիւն. il excelle dans la —. Cette — a tenu trois audiences. Pendant la — on a essayé d'accommoder les parties.

Plaidoyable, ած. S. **Plaidable.**

Plaidoyer, ա. դատաստացութիւն. փաստաբանութիւն. faire un —, փաստաբանել:

Plaie, ի. վէր «ճարա». grande —. — dangereuse, profonde, incurable. Panser, laver, nettoyer, sonder, cautériser une —. Rapprocher les lèvres d'une —. Sa — s'est ouverte. Il est couvert de —s, վիրալից է. tout son corps n'est qu'une —. Devenir une —, խոցանալ. ouverture de la —, վիրաբերան. rempli de —s, բազմավէր. faire une —, խոցացուցանել, *վէրք բանալ. les —s de Notre-Seigneur կամ les cinq —s. 2. վէր, աղէտ. le désordre des finances est la — du pays. Quelques années de paix suffirent pour cicatriser les —s que la guerre avait faites à la France. Cet arrêt est une grande — pour l'honneur de sa famille. Sa — saigne encore. Couvert de —s, վիրապատ. Plein de —s, վիրալից. || les —s d'Egypte, հարուածք Եգիպտոսի, սաստիկ պատուհաս, սաստիկ հարուածեան ցաւուն. || վ. rouvrir une —, բանալ զվէրս, *վէրքն բանալ. եւ փ. խարխաթել՝ կեղեքել զվէրս, նորոգել զցաւս ուրուք. 3. սպի, երաշխեալք. il montrait ses —s pour rappeler les combats où il s'était trouvé. 4. բլ. վէր, ճակ. les —s des arbres.

Առ. Ne demander que —s et bosses, S. **Bosse.** || Mettre le doigt sur la —, ցուցանել յայտնապէս ուր է դէժուարութիւն իրին. || — d'argent n'est pas mortelle, վէր արծաթոյ չէ մահաբեր. դարմանելի են կորուսք արծաթոյ:

Plaignant, e, ած. եւ ա. դատախազ, դատախնդիր, *գանգատող. la partie —e, — դատապահանջ՝ դատակոչ կողմն. écouter les —s.

Plain, e, ած. հարթ, միահարթ, դաշտահարթ, դաշտաձեւ, դաշտային, դաշտական, *շիտակ, բաց. pays —. La bataille se donna en —e campagne. 2. հարթ եւ ողորկ, միահարթ. velours, satin, linge —. 3. ա. le —, ճոխամէջք, *բաց ճով,

Plain-chant (փլէնշան) ա. եմ. երգեցողութիւն, երգասացութիւն. եկեղեցական երգ. S. **Chant.**

Plaindre (je plains, tu plains, il plaint, n. plaignons, v. plaignez, ils plaignent; je plaignais, n. plaignions, v. plaigniez; je plaignis, j'ai plaint; j'avais plaint; je plaindrai; je plaindrais; plains, plaignons, plaignez; q. je plaigne, q. tu plaignes, qu'il plaigne, q. n. plaignions, q. v. plaigniez, qu'ils plaignent; q. je plaignisse; plaignant, plaint, plainte) ն. ցաւիլ, արգահատիլ, կարեկցիլ, կարեկից՝ վշտակից՝ ցաւակից՝ ախտակից լ., *խղճալ, մեղքնալ. — les malheureux. Je plains sa famille. C'est un homme qui mérite qu'on le plaigne. Je plains votre malheur. Je vous plains de la perte que vous avez faite. Il n'est pas trop à —. 2. ագահիլ, ցաւիլ, խնայել. il ne plaint ni son temps, ni ses pas, ni ses soins, quand il s'agit d'obliger. Cette femme s'est plaint toute sa vie le boire et le manger. Il plaint l'avoine à ses chevaux. 3. ա. տեսանել, *ախտասալ. votre main gauche plaint ce que donne votre main droite.

Se plaindre, դ. ողբալ, հնծել, կոկոդիլ. il est malaisé de ne pas — quand on souffre. Il se plaint dès qu'on le touche. Il se plaint pour la moindre chose. Il se plaint sans sujet. — de sa misère, de sa pauvreté. — du mal, ցաւալ. il souffre sans —. 2. տրտնջել, տրտունջ լ., գանգատանս առնել, գանգատիլ, *տատրտալ. — de qn., տրտունջ ունել զոմեքէ, *մէկուն վրայ գանգատ ընել. il se plaint de vous. Tout le monde se plaint de lui. Nous nous sommes plaints de vos procédés. Elle se plaint de ce qu'on l'a maltraitée. Il se plaint qu'on l'ait calomnié. 3. —, ամբաստանել. il est allé — au commissaire. || — que la mariée est trop belle, *ուրախանալու տեղ գանգատիլ:

Plaine, ի. դաշտագետին, դաշտավայր, հարթավայր, հարթագետին, բացավայր, ճոխադաշտ. une vaste —. —s fertiles. La Pologne est un pays de —s. || ած. — liquide, խոնաւական դաշտ. ճով. — azurée, կապոյտ՝ երկնագոյն դաշտ. երկինք:

Plain-pied (de) մ. հարթոտն. առանց ելից եւ իջից. on va de — d'un appartement à l'autre. || փ. եւ ը. հարթոտն, միահարթ. առանց դժուարութեան՝ արգելից. cela va de —. || Pièce, chambre de —, միահարթ սենեակ. 2. ա. միահարթ սենեակ. il y a beaucoup de plains-pieds dans cette maison,

Plainte, ի. հեծութիւն, ողբ, կոծ, կոկոզանք, հառաչանք. s'abandonner aux cris et aux —s. La douleur est toujours moins forte que la —. La — le soulage. Les —s des mourants. 2. տրտունջ, գանգատ. il en fit des —s à plusieurs personnes. Il en a fait des —s bien aigres, bien amères. Je n'entends résonner que des —s frivoles. Il s'est répandu en —s à ce sujet. Ses —s sont mal fondées. On n'a pas écouté ses —s. On a étouffé ses —s. Je ne lui ai donné aucun sujet de —. || Écrit de —, գանգատագիր. || porter —, տրտունջ ունել, *գանգատ ընել. 3. ամբաստանութիւն. rendre — en justice. Porter —. Sa —. Le commissaire de police a reçu sa —. || Lettre de —, գանգատագիր:

Plaintif, ive, ած. ողբագին, ողբմալի, կոկոզագին, կոկոզածայն, ողբագին, ողբածայն, ողբարձակ, ողբածիգ, ցաւագին, լալագին, լալահառաչ, կեղեքչական, կեղեքչածայն. chant, ton —. D'une voix —ive, կեղեքչածայն, ողբածայն. romance —ive. 2. մնջող, մրմնջող. la —ive tourterelle. 3. տրտնջող, գանգատող. c'est le plus — des hommes.

Plaintivement, մ. ողբագին, ողբածայն, լալագին. chanter —.

Plaire (je plais, tu plais, il plaît, n. plaisons, v. plaisez, ils plaisent; je plaisais, n. plaisions; je plus, n. plûmes; j'ai plu; je plairai; je plairais, n. plairions; plais, plaisons, plaisez; q. je plaise, qu'il plaise, q. n. plaisions; q. je plusse, qu'il plût, q. n. plussions, qu'ils plussent; plaisant; plu) չ. հաճոյ լ., հաճոյ ընել, հաճել, *հաճոյանալ. cet homme me plaît beaucoup. Cette femme plaît à tout le monde. Elle a une grande envie de —. Elle a le don de —. Comme il vous plaira, որպէս հաճոյ ընծայի քեզ. il s'efforce de plaire. La musique lui plaît. Ce tableau me plaît fort. Cela ne me plaît pas. Cela vous plaît à dire. Je ferai ce qu'il vous plaira. Il en fait tout ce qu'il lui plaît. Que vous plaît-il que je fasse? Cela va comme il plaît à Dieu. Chercher à — à qn., շնորհս առնել ումեք. pour — au compte, առ շնորհս կոմսին. || s'il vous plaît, եթէ հաճոյ ընծիցի ձեզ. répondez-moi s'il vous plaît. || ը. plaît-il? *հրամէ՞, ի՞նչ հրամեցիք. || ը. plaise à Dieu, plût à Dieu que ..., տա՛յր երկինք, իցի՛ եթէ. plaise à Dieu qu'il revienne sain et sauf. A Dieu ne plaise, Տէր մի՛ արասցէ, Աստուած չընէ. à Dieu ne plaise que j'y consente jamais.

Se plaire, դ. հաճիլ, ախորժել. il se plaît à l'agriculture. Il se plaît à étudier. Il ne se plaît qu'à faire le mal. Il ne se plaît à rien. Je me plais avec elle. Il se plaît à la campagne. Je ne saurais me plaire ici. Il se plaît dans sa famille. Le gibier se plaît dans les taillis. Les truites se plaisent dans l'eau vive. Le sapin se plaît sur les montagnes. Ces plantes se plaisent dans les lieux humides. 2. ինքնահաճոյ՝ ինքնահաճոյ՝ անձնահաճոյ՝ անձնահաճոյ լ., հաճոյ լ. յաչս անձին. — à soi-même, հաճոյ լ. յաչս

անձին իւրոյ . il est trop persuadé qu'il plait à tout le monde, pour ne pas — à lui-même.

Plaisamment, մ. հաճոյապար , *հաճելի կերպիւ . il a raconté fort — cette histoire. 2. զարմանօրէն , չարաչար . c'est — répondre. C'est — reconnaître vos services. 3. ճաշակօրէն , ճաշակից օրինակաւ . elle était — habillée. Vous voilà — ajusté.

Plaisance, ի. հաճոյք, զբօսանք. maison de —, ամարանոց , ամառանոց , զբօսատուն . embarcation de —, զբօսանաւ :

Plaisant,e, ած. հաճոյ , հաճոյական , ախորժ , ախորժելի, հնշտ . je ne trouve pas — que vous vous mêliez dans nos discours. Il n'est pas — d'avoir à faire à des gens de chicane. 2. զուարճալի, ծաղրելի, ծաղրածու . il nous a fait un conte —, un récit fort —. C'est la chose du monde la plus —e. C'est un homme fort —. C'est le plus — homme du monde. Je ne trouve rien de — dans cette histoire. 3. ա. ծաղրածու , ծաղրաշարժ , զուարճալի . il ne faut pas confondre le — avec le bouffon. 4. ը. զուարճալին, զուարճալի կողմն. le — de l'histoire, de l'aventure fut que... 5. զուարճախօս, զուարճաբան, ծաղրաշարժ. c'est un — homme, c'est un — personnage. Ce sont de —es gens. Elle est —e de s'imaginer que... Je vous trouve bien — de vouloir... Il a un — habit. Il fait le —. C'est un mauvais —, խեղկատակ է . les bons —s sont rares.

Plaisanter, չ. կատակաբանել , ծաղրաբանել, կատակել. parlez-vous sérieusement ou pour —? Il plaisante sur tout, à propos de tout. ‖ ը. c'est un homme qui ne plaisante pas, avec qui il ne faut pas —, այր խիստ խստաբարոյ է . 2. ն. ծաղր առնել , կատակել . on l'a beaucoup plaisanté sur ses nouvelles amours. Il a été tellement plaisanté qu'il n'a pu y tenir.

Plaisanterie, ի. կատակաբանութիւն , կատակ , ծաղր . — ingénieuse. mauvaise, froide, fade. — douce, fine, légère, piquante, amère, cruelle, indécente. — de mauvais, de bon goût. C'est un homme qui tourne tout en —. Il fait des —s de tout le monde. Il prit la chose en —. Tourner la chose en —, ընդ խաղ արկանել գիրն , *բանն կատակի դարձուցանել . exciter la —. S'exposer, se prêter à la —. S'attirer des —s. Faire assaut de —s avec qn. Par —, ընդ կատակս , կատակաբար . cela est dit par —, par manière de —. Cela a l'air d'une —. Je suis las de cette —. Qui aime les —s, կատակասէր . cela dégénère en —. ‖ — à part, *կատակն մի'կդի , առանց կատակի , լրջօրէն խօսելով :

Plaisantin, ա. կատակաբան , զուարճաբան :

Plaisir, ա. հաճոյք , հաճութիւն, ախորժք , հնշտութիւն , հրճուանք , զբօսանք , զուարճութիւն , բերկրութիւն . les —s de l'âme, du cœur, de l'imagination. Les —s de l'esprit, հաճոյամտութիւն . les —s des sens. Les —s du corps. — pur, innocent, délicat, grossier, permis, défendu. Un grand, un extrême —. Sentir, goûter un — bien vif. Aimer, rechercher le —. Sans goûter le — des amours printanières. Se laisser emporter au —. Céder à l'attrait du —. Cela fait — à voir, հաճոյատեսիլ է . rien ne lui fait —. C'est un — de l'entendre, հաճոյալուր՝ ախորժալուր է . je me fais un grand — d'aller vous voir, Il n'a de — à rien. Quel — prenez-vous à le fâcher ? Cette idée empoisonne mon —. Nul — sans peine. Les —s de la vie, de la campagne, de Paris. Le — de la musique. Passer d'un — à un autre. Éprouver un —, un grand —, հաճոյք զգալ , հաճոյք մեծ զգալ . causer un —, հաճոյք պատճառել . sa vie est un enchaînement de —s. La jeunesse aime les —s. Il a renoncé aux —s du monde. Se faire un — de son devoir. Il met tout son — dans l'étude, il en fait tout son —. Son unique — est de lire. Qui aime les —s, հաճոյասէր . adonné aux —s, հաճոյամոլ . prendre — à qc., հաճել ինչ , ախորժել. ‖ pour le —, առ շնորհուկս. ‖ pl. les ris et les —s, խնդիքք . jouer pour le —, pour son —. ‖ Menus —s, S. **Menu.** ‖ Avec —, հաճութեամբ , ախորժով , բերկրանօք , բերկրութեամբ , ախորժ յօժարութեամբ . սիրով . ‖ homme de —, այր զբօսասէր. 2. հաճութիւն, կամք. si c'est votre —, j'irai là. Ce n'est pas mon — que cela soit. ‖ Selon son —, ըստ իւր հաճոյից, *իւր ազատին պէս . ‖ train de —, S. **Train.** ‖ Le bon —, բարեյօժարութիւն , կամակորութիւն , բմաիաճութիւն . 3. շնորհք , երախտիք. il m'a fait un —, un grand —. Un — insigne. Faites-moi un —, շնորհս արասջիք ինձ . 4. քաքար . marchande de —s, քաքարավաճառ . voilà le —, mesdames.

A —, մ. ախորժելով , մտադիւր , խնամով , խնամիգործ . un meuble fait à —. Cela est travaillé à —. 2. քմահնար , քմազարդ , ըստ քմայ . conte fait à —. 3. անպատճառ , առանց պատճառի. se tourmenter à —.

Par —, մ. առ հաճոյս, առ ի զբօսանս , *հաճոյքի՝ զբօսանքի համար. c'est un homme qui ne travaille à cela que par —. 2. փորձելոյ աղագաւ , վասն փորձոյ, *փորձի՝ փորձելու համար . goûtez par — ce vin.

Plamage, ա.ար. մոլեռակիրութիւն:

Plamée, ի. ար. մոլեռակիր . կիր (chaux) խաղախորդաց :

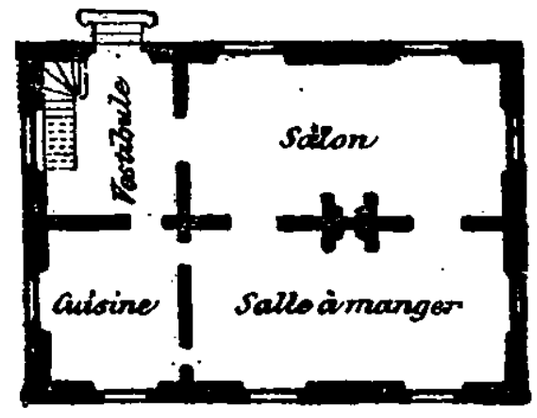
Plamer, ն. ար. մոլեռակիրել . կակղել կրով զմոլեռս :

Plamerie, ի. մոլեռակիրարան :

Plamotage, ա. ար. լոհումն :

Plamoter, ն. ար. լոհել . *հանել շաքարագլուխներն շաքարամանէն :

Plan, e, ած. հարթ , հարթհատա-

սար , միահարթ, ուղիղակ , տափ, մակարդակ , մակարդական , * տափակ , շիտակ . surface, figure —e. — convexe, հարթ կորնձարդ . — concave, հարթ գոգաւոր . 2. ա. մակարդակ . — horizontal, vertical. — incliné, շեղ —. tracer une ligne sur un —. 3. յատակագիծ , յատակաձեւ. faire, composer, dessiner un —. Lever un —. Le — d'une ville, d'un jardin. — géométral. — perspectif. — à vue d'oiseau. 4. նկ. յատակ . j'aime cette figure qui est sur le premier —. Les —s sont mal observés dans ce paysage. 5. նկ. հնարատրութիւն , կարգ . les —s de cette figure, de cette tête sont bien sentis. 6. փ. յատակագիր , ծրագիր . voilà mon —. J'ai mon — dans la tête. Il a fait le — de sa tragédie. Exécuter, manquer son —. J'ai changé mon —. Le — de son ouvrage était excellent mais l'exécution n'en vaut rien. Je ne changerai rien à mon — de conduite. Ce prince avait conçu un vaste — de domination.

Planage, ա. ար. հարթում , մրճահարթում :

Planaire, ի. կ. տափորդն. մանրորդն տափարակ :

Planche, ի. տախտակ. — de chêne, կաղնեփայտ . — de sapin, եղեւնափայտ . scier des —s. Passer un rusisseau sur une —. — de pierre, քարատախտակ , քարաթերթ . — sculptée, քանդակատախտակ. ‖ monter sur les —s, դերասանալ.,*թատրոնի վրայ խաղալ. ‖faire la —, թիկնալողալ,*կռնկի վրայ լողալ, եւ փ. դիւրութիւն տալ , դիւրացուցանել . cela fera — pour la suite. Faire la — aux autres. 2. —, ապաւէն . s'appuyer sur une — pourrie, յենուլ՝ ապաւինել յեղէգն ջախջախ՝ ջախջախեալ. c'est une — pourrie. C'est une — dans le naufrage. C'est une — qu'il a sauvée de son naufrage. ‖ը. avoir du pain sur la —, չլինել անթօթաթ . 3. տախտակ փորագրութեան , փորագրեալ տախտակ՝ պատկեր . une — de bois, de cuivre. Préparer, retoucher une —. La — est usée. Cet ouvrage est accompagné de —s. Un atlas de soixante —s. 4. պ. ածու . une — de tulipes. Une — de chicorée. 5. անբ. պայտ (ջորւոյ) :

Planchéiage, ա. տախտակամածումն :

Planchéié,e, ած. տախտակեալ, տախտակամած, տախտակեայ, տախտակափակ :

Planchéier, ն. տախտակել ,

տախտակամածել . j'ai fait — mon cabinet.

Planchéieur, ա. տախտակիչ , տախտամածիչ , տախտամածող :

Plancher (շէ) ա. առաստաղ , ոճուք «Քավան» . ces —s sont trop bas. Plafonner un —. Suspendre quelque chose au —. 2. տախտ , տախտակամած, տախտակայատակ . ces —s sont fort solides. — parqueté. Frotter un —. Le — s'est affaissé. ‖փ. եւ ը. il n'est rien de tel que le — des vaches, *ցամաքէն աւելի վտանգաւոր է ծովն :

Planchette, ի. տախտակիկ . — à dessin. 2. ծրագրոց . *ծրագիր հանելու գործիք :

Plançon կամ **Plantard**, ա. եգ. ալուբայ , ալուրի , չայէ . *գետին տնկուելու ոստ :

Plane, ա. բ. S. **Platane.**

Plane, ի. ար. հարթոց :

Plane.

Planer, ն. հարթել , տաշել , յղկել , ողորկել . — une planche. — de l'étain. Marteau à —, հարթամուրճ :

Planer, չ. սաւառնիլ , *օդի մէջ Քեւառարած կենալ . un milan qui plane, qui plane en l'air. Un vautour planant sur les sillons. — au haut des airs, բարձրաթռիչ է., խոյանալ . ‖փ. l'esprit de Dieu planait sur les eaux. 2. հայել ի վերուստ , *վերէն նայիլ . de cette colline on plane sur la campagne. 3. տարածանիլ . le génie de Bossuet plane sur tous les siècles.

Planère, ի. բ. պլաների . ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ եղճասերից (urticacées).

Planétaire, ած. մոլորակային . système —. 2. ա. մոլորակացոյց (գործի) : [cours des —s.

Planète, ի. աս. մոլորակ . le

Planeur, ա. հարթիչ , յղկիչ , ողորկիչ :

Planicorne, ած. ողորկեղջիւր :

Planièdre, ած.հբ. հարթանիստ:

Planimètre, ա. մակարդաչափ :

Planimétrie, ի. եբ. մակարդակաչափութիւն :

Planimétrique, ած. մակարդակաչափային, մակարդակաչափական:

Planipenne, ա. յ. մբ, տափաՔեր . ազգ ջրաՔեւ միջատաց :

Planirostre, ած. տափակտուց :

Planisphère, ա. հարթագունդ . — céleste, terrestre.

Planisphérique, ած. հարթագնդային :

Planoir, ա. տափոց :

Planorbe, ա. փՔ. տափախեցի , գետնախղունջ . ազգ փափկամորթոց (mollusques).

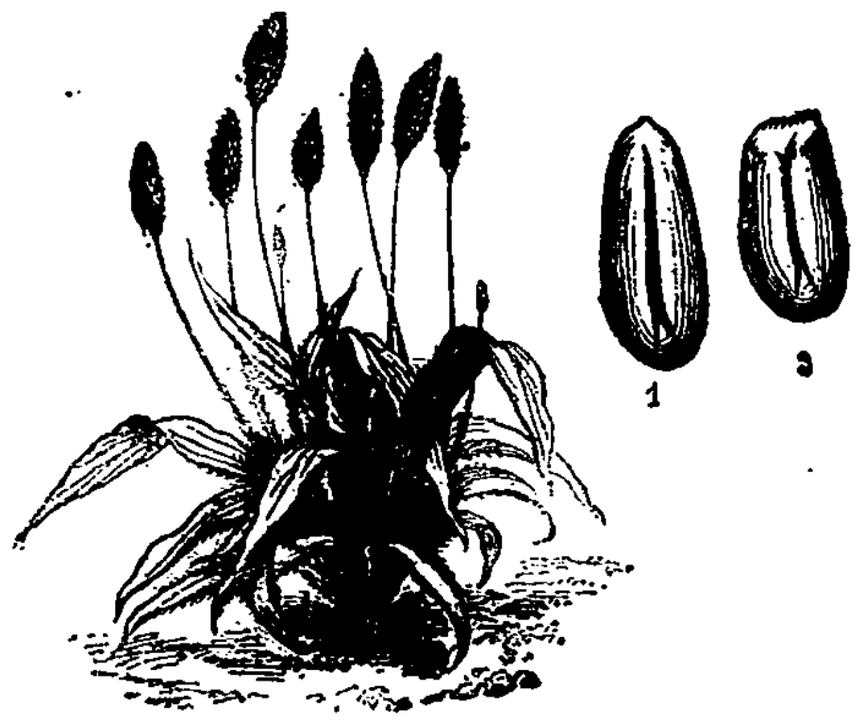
Planospire, ած. կ. տափապարոյր . coquille —.

Plant (փլան) ա. եգ. մորչ, մորճ. donnez-moi du — de cet arbre. Il est défendu d'arracher du — dans les forêts. Jeune —, մատաղատունկ . nouveau —, նորատունկ . 2. ծառաստան , un — de mûriers, ԹԹենիք, ԹԹենոց . un — d'artichauts, կանկարաստան , կանկարանոց :

Plantage, ա. տնկումն :

Plantaginées, ի. յ. բ. ջլախոտեայք :

Plantain, ա. բ. ջղախոտ , ջղատերեւ , ջղաՔուփ , կաՔնկոռնի .

1 2

ազգ գառնալեզուի . ‖ — d'eau, ջրաջղախոտ . հն. **Alisme.** ‖ — pulicaire, կոտաղխոտ . հն. **Pucière.**

Plantaire, ած. մգ. ներբանային . région, aponévrose —. Ligaments, artères, nerfs —s. Muscle — կամ ա. le —, ներբանադնդեր :

Plantard (փլանՔար) ա. S. **Plançon.**

Plantation (սիօն) ի. տնկումն , տնկարկութիւն , տնկագործութիւն . il s'est occupé de la — de son jardin. Il a fait de belles —s dans sa propriété.

Plante, ի. տունկ . jeune —, նորատունկ . —s grimpantes, potagères, médicinales, usuelles. — exotique, indigène, annuelle, vivace. Les racines, les feuilles, la tige, les fleurs, les graines d'une —. La description des —s. Jardin des —s, S. **Jardin.** Petite —, տնկիկ , բուսուկ . — de jardin, պարտիզատունկ . — grimpante, պատապիճ , պատատուկ . — — tinctoriale, ներկատունկ . ‖ փ. c'est une jeune — qu'il faut cultiver avec soin, ուսար կամ դուսար է մատաղատի , զոր պարտ է մշակել խնամով . ‖ la — du pied, des pieds, գարշապար , աՔուր . chatouiller la — des pieds. S. **Semelle.**

Planté, e, անց. տնկեալ, *տընկուած . une terre bien —e ‖ փ. une maison bien —e, տուն գեղանիստ . ‖ être — quelque part, *տեղ մի գամուած կենալ . ‖ des cheveux bien —s, հերք քաջաբոյս . ‖ être bien — sur ses pieds, sur ses jambes, քաջոտն՝ քաջասրուն է. ‖ une statue, une figure bien —e, գեղեցկադիր անդրի , պատկեր :

Plantement, ա. տնկումն :

Planter, ն. տնկել , տնկարկել . — un arbre, des choux, des fleurs. — un bois, une avenue, une allée. — des pépins, des oignons, des pois. ‖ լկ. il aime beaucoup à —, տնկասէր է . ‖ փ. եւ ը. — des cornes à qn., եղջերաւոր՝ շնացող առնել զոք . ‖ — un drapeau, — զդրօշն. ‖ փ. — l'étendard de la croix. — la foi dans un pays, — զհաւատս քրիստոնէութեան , ‖ — des échelles à une muraille, դնել՝ յեցուցանել սանդուղս յորմն , *պատին սանդուխ դնել . ‖ — un baiser sur les joues de qn., դնել համբոյր յայտս ուրուք. 2. ճ. կանգնել , ցցել , կառուցանել , կերտել , շինել . — un édifice. 3. փ. եւ ը. դնել , կացուցանել . — une personne en quelque endroit. ‖ — là qn., Քողուլ զնա , մեկնիլ : son domestique l'a planté là. Il a planté là la musique, etc. — là un travail. ‖ փ. եւ ը. — qc. au nez de qn., հարկանել ինչ յերեսս ուրուք , *բան մի մէկուն քթին՝ երեսն զարնել . il ne cesse de me — mon âge au nez.

Se planter, դ. տնկիլ , *տնկուիլ. les arbres se plantent à l'automne. ‖ փ. եւ ը. — devant qn., կանգնիլ , ցցիլ , *մէկուն դիմացն տնկուած կենալ . il est venu — devant moi.

Planteur, euse, գ. տնկիչ, տընկող , տնկարկ, տնկագործ . c'est un grand —. 2. գաղԹատնկարկ . un — des Antilles.

Plantigrade, ած. կ. գարշապարագնաց , ՔաՔագնաց :

Plantis (Քի) ա. հ. տնկումն . 2. տնկուտ . տեղի տնկեալ :

Plantisuges, ա. յ. մբ. բուսաճուծք :

Plantoir, ա. տնկոց :

Planton, ա. կանդուռ . պատգամաւոր զինուոր . être de —, կանդուռ՝ պատգամաւոր լ.:

Plantule, ի. բ. տնկիկ :

Plantureusement, մ. ը. առատաբար , առատապէս , առատօրէն . on vit — chez lui.

Plantureux, euse, ը. ած. յորդ, առատ, յորդառատ , յուՔի, առատաբեր . un dîner —. Une saignée —euse. Un pays —.

Planure, ի. տաշեղ «Քալաշ». se chauffer avec des —s.

Plaque, ի. կռած , տախտակ . — de fonte, métallique, de fer, մետաղեայ՝ երկաՔեայ տախտակ . — de cuivre, պղնձի տախտակ . — de verre, ապակետախտ . — d'argent, արծաՔետախտակ . graver sur une —. La — d'un shako, գլխանոցակռած . — d'or, ոսկեկռած . — d'un ceinturon, սրագօսի կռած : — de feu կամ de cheminée, կռած վառարանի . 2. շիգղ , շինգղ , պատուանշան . հն. **Crachat.** 3. ձեռապան . *ձեռն ծածկող մասն սուրի. 4. Քուակռած . Քուակիր պղինձ բեռնակրի . 5. բժ. կռածանիշ. *տաքուՔենէ մորՔին վրայ երեւցած բիծ. — muqueuse, խլնանիշ .

Plaqué, ա. ած. պրուակամեռաղ.

un beau —. Un huilier en —, արծաթապատ ձիթաման :

Plaquemine, ի. բ. ժոր. պտուղ ժորենոյ (plaqueminier).

Plaqueminier, ա. բ. ժորի, ժորենի :

Plaquer, ն. դրուագել, դրուագագործել. — de l'or sur du bois. — de l'acajou sur du chêne. — des bijoux, de la vaisselle. 2. կցել, յարել, *զարնել. — du plâtre, du mortier. 3. եժ. համաձայնել. — un accord. || — qc. au nez de qn., յերեսս հարկանել, յանդիմանել, *երեսն զարնել :

Plaquette, ի. նրբիատոր. նուրբ հատոր (գրքի). 2. ի. պղնձադրամ. || ի. cela ne vaut pas une —, ոչինչ է այս, *այս բան չարժեր :

Plaqueur, euse, գ. դրուագիչ, դրուագող, դրուագչուհի :

Plasma, ա. բժ. ջրաթիւն. *ջրոտ մասն արեան. 2. բխ. հաստոյդ, կազմահիւս : [միչ :

Plasmateur, ա. հաստիչ, կազ-

Plasmatique, ած. հաստոյդային : [գունաւոր յասպիսի :

Plasme, ա. հր. գունակ. ագգ

Plasmer, ն. հաստել, կազմել :

Plasticité, ի. բխ. հաստատականութիւն, ստեղծականութիւն, կազմութիւն. la — du sang, de l'argile.

Plastide, ի. ախ. կազմիկ :

Plastidogène, ած. բզ. կազմիկածին : [կաւոր :

Plastidulaire, ած. բխ. կազմի-

Plastidule, ի. կազմկիկ :

Plastique, ած. բխ. հաստիչ, հաստողական, կերպարանիչ, կաղապարիչ, ստեղծական, կերպաւորելի. argile —. Art —. ստեղծականութիւն. 2. ի. ստեղծակերպութիւն. la —.

Plastron, ա. լանջապան, կշտապանակ. 2. կ. —. 3. փ. նշաւակ, առակ նշաւակի. cet homme est le — des railleries de tout le monde. Il est votre —. Je ne veux pas être son —, lui servir de —.

Plastronner, ն. լանջապանել. պատել լանջապանաւ. = չ. լանջապանահարել, լանջապանահար առնել. [լանջապատ լ. :

Se plastronner, դ. լանջապանիլ,

Plat, e, ած. հարթ, միահարթ, դաշտահարթ, դաշտածեւ, դաշտային, դաշտայատակ, հարթայատակ, տափարակ, հարթածաւալ, *տափակ. —e comme planche. Avoir le dos —. Cette femme a la poitrine —e. Terrain —. Pays —, դաշտական երկիր. nez —, տափաքիթ. visage —, տափերես. joue —e, տափայտ. d'une forme —e, հարթածեւ. province —e, հարթագաւառ. || բ. avoir le ventre —, ունել որովայն դատարկ. *փորն պարապ՝ անօթի լ. || calme —, անիողմութիւն. || cheveux —s, միահարթ հերք, *շիտակ մազ. || assiette —e, տափարակ՝ դատարկ սկաւառակ. 2. անզօր, անոյժ. un vin —. Du vinaigre —. 3. փ. տափարակ, հեռեւակ. un style —. Tout ce qu'il écrit est fort —. Cette pensée-là est —e. Il n'y a rien de plus —. Physionomie —e. C'est un — personnage, un — sujet. 4. ա. տափակոցմն, *կռնակ. le — de l'épée. Il lui donna des coups de — de sabre. Il lui a donné un coup du — de la main. || բ. ե. բ. donner du — de la langue, faire merveille du — de la langue, անոտի յուսով վարձատրութեամբ խոստանալ միճամիճս, *սուտ խոստմունք բնել.

Tout —, մ. ամենահարթ, գետնատարած, *կռնկի վրայ. tomber tout —. Être étendu tout — dans son lit. 2. փ. անպատրաստակ, յայտնի, յայտնապէս. refuser tout —.

A —, tout à —, ամենեին, բոլորովին. nier tout à —.

A —e terre, մ. գետնատարած, *գետնի վրայ. il est tombé à —e terre. Il était étendu à —e terre, գետնատարած էր :

A — ventre, մ. յորսայս, *փորին վերայ, երեսն ի վար :

Plat, ա պնակ, *խորունկ սկաւառակ. — d'argent, d'étain, de faïence, de porcelaine. — creux, rond, ovale. Les bords, le fond d'un —. 2. պնակաչափ, պնակ լի. un — de légumes. Un — sucré. Il a mangé tout le —. — d'entrée, — d'entremets. Œufs sur le —. || Servir — à —. || փ. եւ բ. mettre les petits —s dans les grands, բազում ճախս առնել, ընդունել զոք միճասպաս. || servir qn. à —s couverts, վարիլ ընդ ումեք երկդիմի բանիւք, *մէկուն հետ երկդիմի բառերով վարուիլ. || servir un — de son métier, *իր արուեստին նմոյշն ցուցունել, խաղ մի խաղալ. || mettre les pieds dans le —, չաճել ակն յիմելի, *բանէ մի չակնածել. 3. խահ, կերակուր, — monté, լեղանք. պաճուճեալ կերակուր. — du jour, օրակերակուր. 4. նժար, *ԹաԹ. — de balance, կշռանժար :

Platalée, ի. Թ. գա. Spatule թ :

Platanaie, ի. Թլթուտ, սարոյք, սարոյաստան :

Platane, ա. բ. Թլի, սարոյ, պղատան «ջրնար ալաճը». հն. Plane.

Platanées, ի. յ. բ. սարոյեայք :

Plataniste, ա. հխ. Թլթուտ, Թլթաստան, սարոյաստան :

Platanoïde, ած. սարոյակերպ :

Platax (փլաԹաքս) ծբ. տիրոր, ձուկն ինչ փշոտ :

Plat-bord (փլապօր) ա.նե. հարԹակող (նաւու). des plats-bords.

Plateau, ա. ափսեայ, խան «Թէփսի». on servit le café sur un —. Porter sur un —, խանակիր լ. — de bois, Թափուր «Թապլա». 2. սարահարթ, լեռնադաշտ, լեռնադաշտատակ, լեռնատար. 3. ղ. սարահարթ, բարձրահարթակ. placer un corps de troupe, une batterie sur un —. 4. նժար (կշռոց) :

Plate-bande, ի. պ. տափեզր. les plates-bandes se bordent de buis, de gazon, de violettes et d'autres petites plantes. 2. ճ. գետ. en forme de —, գօտեձեւ :

Platée, ի. պնակաչափ, պնակ լի. on nous servit une — de viande. 2. ճ. հիմնորմ. որմ հիման :

Plate-forme, ի. տատակ. la — d'un omnibus, d'un tramway. 2. զ. —, սարահարթակ. — de batterie. 3. տատակ, տատակի, տանեստան. dans le Levant le toit des maisons est ordinairement en —. Les plates-formes sont communes en Italie. || S. **Terrasse.**

Plate-longe, ի. լայնափոկ (ձիոյ). des plates-longes.

Platement, մ. հետեւակաբար, *հետեւակ կերպով. cet harangueur a parlé bien —. 2. բ. tout —, պարզապէս, *շիտակ շիտակ. cet homme est tout — un poltron.

Platessa, ի. ծբ. գա. Plie թ :

Plateur, ա. մոլ. հարԹերակ (մետաղաց) :

Plathelminthes, ի. կ. տափորդունք. հն. **Platodes.**

Platière, ի. տափագետին :

Platinage, ա. պլատինուժն, լծնոսկուժն :

Platinate, ա. տգ. լծնոսկեատ :

Platine, ի. էմբ. ծակն բանալեաց. 2. S. **Plateau.** 3. ցամբոց. *լաւ չորցնել կազմած. 4. փականակ (հրացինաց) «Թուիլնկ չագմանը». 5. ճնշան (մամուլի). 6. սկաւառակ. *ժամացուցի տափարակ տախտակն, որս վրայ կիաստատուին անոր ամէն մասունքն. 7. սկաւառակ. *կապարեայ սկաւառակն, որով կծածկեն Թնդանօթից բերանն :

Platine, ա. տգ. պլատին, լծնոսկի« փլաթին» :

Platiner, ն. պլատինել, լծնոսկել.

Platineur, ա. պլատինիչ, լծնոսկիչ :

Platineux, euse, ած. պլատինուտ, լծնոսկուտ :

Platinifère, ած. պլատինաբեր, լծնոսկիաբեր. sables —.

Platinique, ած. լծնոսկիային. acide —, լծնոսկիաԹթու :

Platiniridium (օմ) ա. բ. պլատինիրիդիում. հանք ինչ :

Platinoïde, ա. տգ. պլատինակերպ, լծնոսկիակերպ :

Platinotypie, ի. ար. պլատինատիպ, պլատինատպութիւն. լծնոսկիատիպ, լծնոսկիատպութիւն :

Platise, ի. անհանճար բանք :

Platitude, ի. տափակութիւն, հեռեւակութիւն. la — de son style. Sa conduite est d'une — révoltante. Ce discours est de la dernière —. 2. տափատութիւն, հեռեւակ՝ անհամ բանք. il ne dit que des —s. Ce qu'il a dit n'est qu'une —. Il y a bien des —s dans ce discours. 3. տափակութիւն, անհամութիւն. ce vin est d'une — extrême.

Platodes, ա.յ.կ. տափորդունք. հն. **Plathelminthes.**

Platonia, ա. բ. պղատոնաբոյս, ազգ երկպրտուկ անկոց ի տոհմէ կլուսիացեաց (clusiacées).

Platonicien, enne, ած. պղատոնեան . un philosophe —. La doctrine —enne. 2. գ. —, պղատոնութիւն:

Platonique, ած. պլատոնական՝ մտաւոր . amour —, սէր —, մտասիրութիւն :

Platoniser, չ. պլատոնանալ :

Platonisme, ա. պլատոնութիւն, պլատոնեան իմաստասիրութիւն . 2. պլատոնութիւն . նկարագիր մտաւոր սիրոյ :

Plâtrage, ա. գաճապործ, գաճկէն . ce n'est pas de la maçonnerie, c'est du —. 2. եգ. գաճապրութիւն, գաճապարապութիւն . 3. գաճումն, գաճախառնումն, *գաճոումն . le — du vin.

Plâtras (փլաթրա) ա. գաճակոտորք . *գաճեղէններու կոտրուանք «մօլոզ». il tombe de gros — de cette cheminée. Cette cloison n'est faite que de —. 2. ք. անպիտան շինուածանիւթք . cette maison n'est bâtie que de —.

Plâtre, ա. գաճ «այլը». carrière de —, գաճահանք . four à —, գաճափուռ . faire, battre, gâcher du —. Enduit de —. Sac de —. Un moule de —. Pierre de — կամ à —, գաճաքար . 2. փ.—, շպար, սնգոյր. cette femme a deux doigts de — sur le visage. 3. գաճանդրի, գաճաթձան, գաճակաղապար . un — antique. || ք. battre qn. comme —, գաճագանել. չարաչար ծեծել. || փ. եւ ք. essuyer les —s d'une maison, բնակիլ ի տուն նորաշէն . || de —, գաճեայ :

Plâtré,e, անց. գաճապատ, գաճեամնի, շպարատոր . visage —. 2. փ. կնճռ, առ երեսս . paix, réconciliation —e.

Plâtrer, ն. գաճել, գաճապատառնել, գաճածեփել, *գաճով ծեփել. — un plafond, une cloison. 2. եգ. գաճել, գաճապրել, գաճապարապել. — une prairie. 3. գաճել, *գաճոտել. — du vin. 4. փ. եւ ք. շպարել, սնգուրել, պարտակել, բարեքել, *պարտկիլ . on a — cela du mieux qu'on a pu. Au lieu d'arranger cette affaire, on n'a fait que la —.

Se plâtrer, գ. գաճիլ, շպարիլ, սնգուրիլ, *երեսն ճերմակ քսել :

Plâtreux, euse, ած. գաճուտ, *գաճոտ . terrain —. Une terre —euse.

Plâtrier, ա. գաճագործ, գաճահատ, գաճաքով . 2. գաճարան, գաճագործոց :

Plâtrière, ի. գաճահանք, գաճահատ, գաճաքով . 2. գաճարան, գաճագործոց :

Plâtroir, ա. գաճոց :

Plattnèrite, ի. հք. պլատնիրա-

Platy, նխ. յն. լայն..., լայնա...:

Platyarthre, ա. խբ. լայնայօդ :

Platyarthron, ա. մբ. լայնայօդուած :

Platycarcin, ա. կ. լայնախեչափառ . ողորկապատեան ի տոհմէ խեչափառի (crabe).

Platycéphale, ած. լայնագլուխ:

Platycère, ած. լայնեղջիւր :

Platycerque, ա. լայնաձեռ :

Platychile, ած. լայնաշրթնի :

Platycnémie, ի. ախ. տափոլորքութիւն :

Platycnémique, ած. տափոլորքային :

Platycrater (եր) ա. ք. լայնաբաժակ :

Platydactyle, ած. լայնամատն:

Platygastre, ած. լայնորովայն :

Platylobé,e, ա. ած. ք. լայնաբոյթ . feuilles —es.

Platylobier, ա. ք. լայնատերմանի . գեղեցիկ Քուի Աստրալիոյ :

Platymètre, ա. լայնաչափ :

Platyodon, ած. լայնատամն :

Platyome, ա. մբ. լայնուս . հն. **Papillon à larges épaules,** Քիթեռն հարաւային Ամերիկայ :

Platyonise, ած. լայնեղունգն :

Platype, ա. մբ. լայնոտն . 2. ք. S. **Fuligule.**

Platypétale, ած. լայնաթերթ ..

Platyphylle, ած.ք. լայնատերեւ:

Platyptère, ած. լայնաթեւ:

Platyrrhin,e, ած.կ. տափաքիթ. 2. ա. մբ. —. ազգ պատենաքիթից :

Platyrrhinie, ի. բզ. տափաքիթութիւն :

Platyrrhiniens, ա. յ. կ. լայնաքիթեանք . ննջակարգ կապկաց :

Platyrynque, ա. թ. լայնկտուց. ազգ ննջկաց :

Platysomes, ա. յ. կ. լայնամարմինք . ցեղ միջատաց :

Platystémone, ա. ք. լայնաթելիկ . խոտ մինչ ի Քալիֆոռնիա :

Platyzome, ա. ք. լայնագրահ :

Plausibilité, ի. հաւանելիութիւն . cette opinion a quelque —.

Plausible, ած. հաւանելի, արժանահաւան, ընդունելի . ce qu'il dit est fort —. Il en donne une raison —. Un prétexte —. Ce système est —.

Plausiblement, մ. հաւանելիաբար, ընդունելիաբար :

Plèbe, ի. խուժան, խաժամուժ ամբոխ . la — ignorante.

Plébéianisme, ա. խուժանութիւն :

Plébéien, enne, գ. եւ ած. խուժային, խաժամուժ . son père était un honnête —. Il était de famille, de race —enne. Des goûts —s. Ce patricien avait épousé une —enne.

Plébicole, ած. խուժանահաճ :

Plébiscitaire, ած. հանրաքուէական :

Plébiscite, ա. հանրաքուէ, ժողովրդաքուէ . ժողովրդային քուէարկութիւն :

Plèche, ի. եգ. մաճ . հն. **Age.**

Plectane, ի. օր. հիւսան . հն. **Gastéracanthe.**

Plectanéia, ի.ք. հիւսանաթուփ:

Plectanthère, ի. ք. հիւսաբեղնան :

Plectocomie, ի. ք. հիւսավարս:

Plectognathes, ա. յ. ձք. կցաճնաք . ազգ փշոտ ձկանց :

Plectranthe, ա. ք. խնձանաճադիկ :

Plectrophane, ա. թ. խնձանաթռչուն :

Plectre, Plectrum (օմ) ա. կլոր ընտոց, կնդնոց, S. **Archet.**

Pléiades, ի. յ. աս. բոյլք, բազմաստղեայ :

Pleige (փլէժ) ա. հ. իգ. երաշխաւոր :

Pleiger (փլէժէ) ն. հ. երաշխաւորել :

Plein,e, ած. լի, *լիցուն. un tonneau — de vin. Un vase —. Cela n'est pas —. Une —e bourse de louis. Un pré — de fleurs, մարգ ծաղկալից՝ ծաղկաւէտ՝ ծաղկուտ . une terre —e de gibier, երկիր որսալից՝ քաջերէ . un chien — de puces, շուն համակեալ ի լուս . — de chondrosie, վարճոխուտ . — de confiance, վստահալից . — de colère, զայրալիր . trop —, զեղուածոյ, ծաւծաղուն . tout —, զեղուն, ողողուն, ծաւծաւուն, ծաւծաւուղ, լիապատար, *լեփլեցուն . — de charmes, d'attraits, հրապուրեալի, հրապուրալից. — de feu, հրուտ. qui a des yeux — de feu, հրաչեայ . des yeux — de feux, հրուտ աչք . — de goût, ճաշակալի . — d'effort, ճգնալից . — de souhaits, de vœux, մաղծաւէտ . — de cire, մոմալից . — de respect, յարգալից . — d'agitation, յուզումնալից. — de courage, քաջասիրտ. une femme —e de grâces, կին շնորհալի՝ ի շնորհօք՝ բարեշնորհ . un homme — d'expédients, այր բազմահնար՝ բազմամիտ . mourir — de jours, մեռանիլ ի աւուրք. մեռանիլ ի խոր ծերութեան . — de santé, ողջ առողջ, քաջառողջ. à demi —, կիսալիր, ծերալից . cet homme est — de vin, գինելից՝ արբեալ է այրդ . || փ. il est — de lui-même, մեծամիտ կարծիս ունի զանձն է,*ինքնիրմով լեցուած է . 2. կ. յղի . bête —e. Une chienne, une jument —e. 3. լի, սեղմ, հոծ . bois —. 4. լի, լցեալ . l'église était si —e, qu'on ne pouvait y entrer. 5. յոյր, գէր, ուռուցեալ . cet homme a le visage —. 6. փ. ողջ, ողջոյն, բովանդակ, *բոլոր . il fut absent deux jours —s. || աս. —e lune, լիալուսին, միջնալուսին, լրումն լուսնի. 7. ք. բարդ. fleurs —es, ծաղիկք բարդ . 8. նւ. —e mer, խորք ծովու, ծովամէջք «էնկին». || le — bois d'un navire, մասն նաւու որ արտաքոյ է ջրոյ . 9. կգ. armes —es, կատարեալ զինանշանք . 10. կատարեալ . année —e, ամն լուսնական կատարեալ . mois —s, կատարեալ ամիս . 11. եժ. լի, բաջահնչող . voix —e. 12. փ. լի, լիուլի, լի բովանդակ . un — succès. Il a —e liberté d'aller où il voudra. Il a — pouvoir.

En —, մ. ի մէջ, ի միջի . en —e mer, ի խոր ծովու, ի ծովամիջի . en — hiver, ի մէջ ձմերայնի, ի խոր ձմերան . en — jour, S. **Jour.** En — air, S. **Air.** En — midi, S. **Midi.**

A —, լիապէս . crier à —e gorge, S. **Gorge.** A —es mains, S. **Main.** A — bord, couler à — bord, S. **Bord.**

De —, լի . de — droit, լի եւ լի իրաւամբք . de — gré, ամենայն յօժարութեամբ . de — saut, ոստմամբ, յանկարծ :

Plein, ա. բգ. լի, լիութիւն . le

— et le vide. 2. լրութիւն, ամբողջութիւն. le — d'un mur. 3. լրումն. la lune est dans son —. || Mettre dans le —, en —, հարկանել նիւթ կամ գնդակաւ զմիջավայր նպատակի. 4. առուտր մասն (գեղագրութեան կամ տառի). la lettre *o* a deux —s et deux déliés.

Plein, նխ. ըստ չափու, ըստ տանելոյ. il a du vin — sa cave. Il avait de l'argent — ses poches կամ il avait — ses poches d'argent,

En —, tout en —, մ. լիով, լի բովանդակ, բնաւին, բոլորովին. le soleil donnait en — sur nous. Il a perdu son procès en —, tout en —.

A pur et à —, մ. հ. le compte est soldé à pur et à —, լիովին, ամբողջապէս. il a été absout à pur et à —.

Tout —, մ. ը. ամենալի, ամենալից, բազում, յոյժ, *շատ. on trouve tout — de gens qui pensent. J'ai tout — de livres d'égarés.

Pleinement, մ. լիապէս, լի, լիուլի, լի եւլի, լիով. j'en suis — convaincu. Il s'est — justifié.

Pleine terre, ած. եւ ի. լիահող. culture en —.

Plein-jeu, ա. եժ. լիախաղ, լիահնչիւն:

Plein-vent, ած. պ. հողմակոծ. arbres en —, — ծառք. pêcher —. 2. ա. հողմակոծածառ. պտղատու ծառ հողմակոծ. planter des —.

Pleiochromique, ած. լիաբանգ. jetère —. [ծիւն:

Pleiomérie, ի. բազմամասնու-

Pleiomorphie, ի. բազմակերպութիւն: [բազմատերեւ:

Pléiophylle, ած. լիատերեւ,

Pleiotaxie, ի. բազմակարգութիւն: [եղջիւրալի:

Plénicorne, ած. կ. լիաեղջիւր,

Plénière, ած. ի. կատարեալ. cour —, — արքունիք. assemblée —, համագումար՝ համախումբ ժողով. 2. ար. լիակատար. indulgence —.

Plénièrement, մ. կատարելապէս:

Plénipotentiaire, ած. լիազօր., ամենիշխան. ministre —.

Plénirostre, ած. կ. ողջակռուց:

Plénitude, ի. լիութիւն, յորդութիւն. cela manque d'une grande — d'humeur. Il n'est malade que de —. 2. փ. լիութիւն, լրութիւն, ամբողջութիւն. il a conservé la — de sa puissance. Il a conservé la — de ses forces, de ses facultés, de sa santé. || փ. la — du cœur, առատութիւն սրտի. je vous parle dans la — de mon cœur.

Pléochroïsme, ա. բգ. բազմաբանգութիւն: [տամունք:

Pléodontes, ա. յ. սք. բազմա-

Pléomazie, ի. մգ. բազմատինութիւն. ունել բազում սերնս:

Pléonasme, ա. աւելաբանութիւն, աւելադրութիւն:

Pléonaste, ա. հբ. ճոխաքար. ասգ շիկաքարի (spinelle).

Pléonastique, ած. աւելաբան:

Pléorama, ա. S. Polyorama.

Plérome, ա. հ. իս. առաուածոյին լրութիւն:

Plérose, ի. բխ. գիրութիւն:

Plessonie, ի. ջ. չազ. ազդ ջրաննւոյ:

Plesconiens, ա. յ. ջ. չազեանք:

Plésiomorphe, ած. բազմակերպ:

Plésiomorphisme, ա. հբ. բազմակերպութիւն: [ա. կ. մողիսակերպ:

Plésiosaure, Plésiosaurien, Plésiosauridés, ա. յ. կ. մողիզազգիք: [(գործի):

Plessigraphe, ա. բժ. հարագիր

Plessimètre, ա. բժ. հարաչափ:

Plessimétrie, ի. հարաչափութիւն: [փական:

Plessimétrique, ած. հարաչա-

Plessite, ի. հբ. լիաքար. ազգ գերդորֆիտի (gersdorffite).

Pléthore, ի. բժ. արիւնաշատութիւն. առատութիւն արեան:

Pléthorique, ած. բժ. արիւնաշատ, արիւնաշատական. tempérament —. 2. արիւնաշատուէտ. un homme —. Il est devenu —.

Pleurable, ած. արտասուելի:

Pleural, e, ած. արտասուական:

Pleurant, e, ած. արտասուող. elle est toujours —e.

Pleurard, e, գ. արտասուասէր, *լալկան. c'est un —. Elle est —e.

Pleure-misère կամ **Pleure-pain**, ա. ո. ագահ, կծծի:

Pleurer, չ. լալ, արտասուել. elle ne fait que —. — amèrement. — de joie, d'attendrissement, de dépit. — à volonté. Qu'avez vous à —? Il ne lui répondit qu'en pleurant. La fumée fait —. — sur qn. Il pleure sur son fils coupable. Il pleure sur sa patrie asservie. ||փ. եւ բ. il pleure d'un œil et il rit de l'autre. || Les yeux lui pleurent կամ ses yeux pleurent. || La vigne pleure. || Faire —, տալ արտասուել, լացուցանել, վրդմնել, *լացունել.

Pleurer, ն. —. — la mort de son père. — la perte d'un ami. — ses malheurs. — qn. — ses péchés կամ sur ses péchés. Ce malheur devrait être pleuré avec des larmes de sang կամ en larmes de sang. || փ. եւ բ. on ne l'a pleuré que d'un œil.

Pleurésie, ի. բժ. շարփաբորբ, շարփաառապ, լանջաթաղանթաբորբ, լանջաթաղանթաառապ. բորբոքումն շարփի կամ լանջաթաղանթի (plèvre). Fausse —, կողախիւ ջնդմն, կողացաւ. հն. Pleurodynie.

Pleurétique, ած. շարփային, կողառապային. 2. շարփախտոտ, շարփաժէտ, կողառապ, կողառապուռ. un —.

Pleureur, euse, գ. լալի, լացող, արտասուող, լալական, *լալկան. c'est un —. Une grande —euse. || Saule —, արտասուաճոր ուռի. roche —euse, արտասուահոս ժայռ:

Pleureuse, ի. հխ. եղերամայր, *լալկան. les —s, եղերամարք, կոծապար, *լալկաններ:

Pleureux, euse, գ. արտասուաչեղց, լալագին. avoir l'air —. Elle a la mine —euse.

Pleurite, ի. բժ. S. Pleurésie.

Pleurnicher, չ. լալացել, լալակեղծել. լալ կերպարանել, առանց լալ. vous aurez beau —, vous n'obtiendrez rien.

Pleurnicherie, ի. առանց լաց, կեղծ լալիւն, լալկանութիւն:

Pleurnicheur, euse, ած. եւ գ. լալուն, *լալկան. une mine —euse.

Pleurnichement, ա. առանց լալիւն:

Pleurobranches, ա. յ. փթ. կողախռիկք. խումբ փափկամորթաց:

Pleurocarpe, ած. բ. կողապտուղ:

Pleurocèle, ի. բժ. կողայուց. ուռեցք կողից:

Pleurodiscal, e, ած. բ. կողասկուտեղական:

Pleurodonte, ած. կողատամն:

Pleurodynie, ի. բժ. կողացաւ, կողացաւութիւն. S. Pleurésie.

Pleurodynique, ած. կողացաւային:

Pleuromèle, ա. կողանդամ:

Pleuronecte, ա. ձբ. ճեղն. կողալիւղ. ազգ կակղաթեւ ձկանց:

Pleuropathie, ի. բժ. կողախտ. ախտ կողից:

Pleuropneumonie, ի. բժ. շարփաթոքաբորբ, շարփաթոքատապ. բորբոքումն շարփի եւ թոքի:

Pleuropneumonique, ած. շարփաթոքաբորբային, շարփաթոքատապային. 2. գ. շարփաթոքաբորբուռն, շարփաթոքատապուռն. un —. Une —.

Pleurorhize, ած. կողարմատ:

Pleurorthopnée, ի. ախ. ուղղակողաշնչութիւն:

Pleurosaure, ա. կ. կողամողէզ:

Pleurosome, ա. հշբ. կողամարմին:

Pleurostéose, ի. բժ. շարփոսկրացումն. ոսկրացումն շարփի (plèvre).

Pleurotalle, ա. բ. կողոստ, կողուղէշ:

Pleurotallées, ի. յ. բ. կողոստեայք:

Pleurotomaria, ա. **Pleurotomaire**, ի. փթ. կողաֆատախնցի. ազգ որովայնոտն կակղամարմաց (mollusque).

Pleurotome, ա. կ. կողաֆատ. ազգ որովայնոտն կակղամարմաց:

Pleurotomides, ա. յ. կ. կողաֆատեայք. տոհմ որովայնոտն կակղամարմաց:

Pleurotomie, ի. վ. կողաֆատումն, կողաֆատութիւն:

Pleurothotonos, ա. ախ. կողակորութիւն:

Pleurs, ա. յ. արտասուք, գերարտոսր, լալիւն, լաց, լալօնք, լալիք, *արցունք. verser, répandre des —, գեղուլ արտասուս, արտոսր իջուցանել՝ կաթեցուցանել. avoir le visage tout baigné de —. Des — involontaires s'échappèrent de mes yeux. Je sentais couler mes —. Sa perte m'a coûté bien des —. Être tout en —. Être noyé de —. Fondre en —. Essuyer ses —, սրբել զարտոսր իւր, մխիթարիլ. essuyer les — de qn., սրբել զարտասուս ուրուք,

մխիթարել. || ի պերճ ասացուածս եբբեմն դնի եզակի. alors commencera ce pleur éternel. || Les — de la vigne, արտասուք որթոյ. || — de terre, արտասուք հողոյ. ջուրք. || քո. les — de l'aurore, արտասուք արշալուսոյ. շաղ, ցող:

Pleurectomie, ի. ախ. շարփահատումն. S. **Plèvre.**

Pleutre, ա. նո. ը. եղկելոտ, վատասիրտ, *վախկոտ:

Pleutrerie, ի. եղկելոտութիւն:

Pleuvoir (il pleut; il pleuvait; il plut; il a plu; il pleuvra; il pleuvrait; qu'il pleuve; qu'il plût; plu.) չ. անձրեւել. il pleut à verse, à seaux, տեղատարափ անձրեւէ. il ne fait que —. Il commençait à —. Il y a longtemps qu'il n'a plu. Il pleuvra bientôt. 2. փ. տեղալ, իջանել. il pleut des bombes, des boulets, des balles. Des coups de fusil y pleuvent. On fit — sur lui une grêle de pierres, de traits, de coups. 3. փ. տեղալ. il pleut des brochures, de mauvais vers, etc. Il pleut des chansons, des épigrammes contre un tel. Les sarcasmes pleuvent sur lui de tous côtés. Les biens, les dignités, les honneurs pleuvent sur lui, pleuvent chez lui. Il pleut de mauvais plaisants, des ennuyeux, des importuns. || Comme s'il en pleuvait, անձրեւօրէն, առատօրէն:

Plèvre, ի. բժ. շարփ, լանջաթաղանթ, լանջամաշկ, Յորպատրկ, կողամաշկ:

Plexiforme, ած. մգ. ջղաձիւռաձեւ:

Plexus (իւս) ա. մգ. ջղաձիւռ, ջղաձիւռակ. հիւս՝ հիւռակ ջղոց:

Pleyon (փլէյօն) ա. բ. ոզոր. il faut des —s pour cette vigne. || կն. **Plion, Osier.**

Pli, ա. ծալ, խորշ, կրկնուած, փոխ, կուղ. petit —, ծալիկ, փոխիկ. sans —, անծալ. faire un — à une étoffe. Faire un —, des —s. Les —s de sa robe. Cet habit ne fait pas un —. Cet habit fait un faux —, un mauvais —. || A —s, ծալ ի ծալ, բազմածալ. à petits —s, խորշխորշան. 2. ծալ, ծալանշան, ծալած. il y a des cornes à ce livre, on en voit toujours les —s. Cet habit a pris son —. 3. Գուլպ, նաւակ, ծրար. vous trouverez sous ce — la note que vous aviez demandée. 4. փ. փոխ, կնճիռն. c'est une affaire qui ne fera pas un —, pas le moindre —. 5. փ. ծալ, խորշք, ծածուկք սրտի. fouiller dans tous les —s et replis du cœur. Sonder les —s et les replis du cœur. 6. փ. ծալ, փոխ, սովորութիւն. il a pris son —. Le — est pris, vous n'en viendrez pas à bout. Ce jeune homme a pris un bon —, un mauvais —. Il faut donner un bon — à la jeunesse. Donner un bon — à une affaire. 7. խորշ (գետնոյ). l'ennemi arriva jusqu'aux avant-postes par quelques —s de terrain.

Pliable, ած. ծալելի, ծալուածոյ. 2. փ. ճարպուկ, հեշտաբոյր, * ճկուն. avoir l'esprit, l'humeur —.

Pliage, ա. ծալումն, ծալուած:

Pliant, e, ած. ծալող, *ծալովի. 2. փ. դիւրադարձ, հեշտաբոյր, հնազանդ. ճկող, ճկուն. il a le caractère —, l'humeur —e, դիւրաթարոյ է. c'est un esprit —, դիւրամիտ է. 3. un siège —, եւ ա. un —, ծալաթոռ:

Plica, ախ. S. **Plique.**

Plicatile, ած. բ. ծալածոյ, դիւրակոր. la corolle du liseron est —.

Plicatif, ive, ած. բ. ծալուն, փոխուող:

Plicatipenne, ած. կ. ծալաթեւ:

Plicature, ի. փոխուումն, փոխաւորում:

Plicipennes, ա. յ. մբ. փոխափետուրք:

Plie, ի. ձկ. տափածուկն. ազգ փշոտ ձկան:

Plié, e, անց. ծալեալ, ծալածոյ. 2. ա. կրկնուած, կրկնուածն (ծնկաց).

Plie.

faire des —s.

Pliement, ա. ծալումն:

Plier, ն. ծալել, *ծալլել. — du linge, des habits. — une lettre. — en quatre, *չորս —. qui ne plie, անծալ, անգոյ. || — bagage, S. **Bagage.** 2. կրկնել, խոնարհիլ, խոնարհեցուցանել, *ճկել. — de l'osier. — des branches de vigne. — les bras, les genoux. || փ. — les genoux devant le veau d'or, S. **Veau.** 3. փ. խոնարհիլ, խոնարհեցուցանել, ստիպեցուցանել. — son esprit, son humeur aux volontés d'autrui. Il y a des esprits qu'on plie aisément. — son caractère aux circonstances. — un jeune homme à la discipline.

Plier, չ. —իլ. une baguette, un roseau qui plie. Qui ne plie, անծալ, անգոյ. cet arbre plie sous le poids de ses fruits. 2. փ. —, զիջանիլ, խոնարհիլ, տեղի տալ. c'est un roseau qui plie à tout vent. Il vaut mieux — que rompre, պարտ է զիջանել քան խորտակիլ. — sous l'autorité, sous les ordres de qn. — sous le joug. — sous les lois de la nécessité. Il fait tout — sous sa volonté. Il ne pliera pas. Les ennemis plièrent à la première charge. L'aile droite fut la première à —.

Se plier, դ. ծալիլ, կրկնիլ, *ծալտիլ. l'endroit où le bras —. Il se courbe si fort qu'il semble — en deux. 2. զիջանիլ, խոնարհիլ, հնազանդիլ. — à la volonté, aux caprices de qn. — aux circonstances. Je ne saurais me plier à cela.

Plieur, euse, գ. ծալիչ, *ծալտող. — de draps. —euse de journaux.

Plieuse, ի. մբ. տերեւաթոյն. 2. ած. —. chenille —.

Plieuse, ի. ար. Գլխածալիչ. նոթաթիւնար գործի կազմարարաց:

Plinthe, ի. ճ. ալիւսան, պատուանդան. 2. ստորեզր:

Plinthite, ի.հբ. ալիւսանաքար. երկաթախառն կաւիճ կաւ:

Pliocène, ա. եր. նորագոյն. terrain —, — գետին:

Pliohippus (փլիօհիփիս) ա. վր. կ. նախածի:

Plioir, ա. ծալող, Գլխահատ:

Plion, S. **Pleyon.**

Pliosaure, ա. վր. կ. հնամողկ:

Plique, ի. բժ. գիսախտութիւն, գիսախտ իւք:

Plissage, Plissement. ա. փոխուածք:

Plissé, e, անց. փոխեալ, *խորշխորշան, խորշնկեն, խորշաքաղ, խորշանկեալ, ծալ ի ծալ:

Plisser, ն. փոխել, խորշաքաղ առնել, * փոխ փոխ ընել. — une chemise, une collerette, un bonnet.

Plisser, չ. ***Se*** —, դ. —իլ, խորշ խորշ՝ ծալ ծալ լ., ծալծալիլ. cette étoffe plisse, se plisse. Ces rideaux plissent trop, plissent bien, plissent mal.

Plisseur, euse, գ. փոխիչ, փոխչուհի:

Plissure, ի. փոխուած, *փոխք, ծալք:

Ploc (փլօ) ա. մազդոհ. *խառնուրդ անասնոց մազի եւ դոհի՝ նաւեր կապելու. 2. ար. կրամազ. *խոշոր մազ անասնոց կիրճ անցուցած. 3. բրդակ. * խոշորատուք բրդի.

Plocage, ա. ար. բրդազգել. զբզումն բրդոյ:

Plocaire, ի. բ. հիւսաթոյս:

Plocamie, ի. բ. պլոկամ. ազգ լոռի:

Plocamier, ա. բ. պլոկամի. Ծուփ Կանարեան կղզեաց: [նայք:

Plocariées, ի. յ. բ. հիւսաթուս-

Plocéus (սէիս) ա. Թ. գա. **Tisserin** ի: [կիսաձեւ եւ մանր:

Ploière, ի. մբ. պլոյար. միջատ

Plomb (փլօն) ա. կապար «գուբշուն». couvert de —, կապարաճաճ, կապարապատ. — rouge, կարմրակապար. mine de —, կապարահանք, կապարահատ. || fil de — կամ fil à —, S. **Fil.** Voir avec un fil à — si un mur est droit. || De —, կապարեայ. || *à* —, մ. ուղղահայեաց, շեշտակի, կշիռ վերուստ ի վայր. le soleil tombe à — sur les habitants de la zône torride. 2. փ. կապար, ծանրութիւն. sommeil de —, խորհրդաւոր ծանրութիւն քուն. 3. կապարագնդակ. կապարեայ գնդակ հրացանի. cette ville fut obligée de capituler faute de —. || Mettre du — dans la tête de qn., ջախջախել զգլուխ ուրուք հարուածով հրացանի՝ ատրճանակի. 4. կապար, կապարագունդ (*ծովու խորութիւնն չափելու), — de sonde. Jeter le — de sonde, jeter le —. || փ. jeter son — sur qn., sur qc. 5. Blanc de —, S. **Blanc.**

Plombage, ա. կապարումն. le — d'un faite, d'une dent, d'un ballot.

Plombagine, ի.հբ. S. **Graphite.** 2. բ. աւտամնախոտ. հն. **Dentelaire** եւ **Plumbago.**

Plombaginées, ի. յ. բ. աւտամնախոտեայք:

Plombago, S. **Dentelaire.**

Plombate, ա. ոգ. կապարաա. աղ կապարային ՀՀուոյ :

Plombé, e, անց. կապարեալ, կապարապատ, une canne —e, կապարաճայր գաւազան. ballot —. Dent —e. 2. ած. կապարագոյն, կապուտակագոյն, գալիճաթ. cet homme a le teint —. Le visage —. Couleur —e.

Plombée, ի.ձո. կապարաչուան :

Plomber, ն. կապարել, կապարապատ առնել. — des filets pour qu'ils descendent au fond de l'eau. — une canne. — un ballot. — une bulle. — une dent. 2. ո. հալորդել զափրոդիսեան ախտ. elle l'a bien plombé.

Plomberie, ի. կապարագործուՀիւն. 2. կապարանոց, կապարադործատան :

Plomb-éthyle, ա. ոգ. կապարթնեիլ :

Plombeur, ա. կապարիչ :

Plombeux, euse, ած. կապարոտ, կապարախառն :

Plombgomme (փլօնկոմ) ա. հբ. կապարախեժ :

Plombier ա. կապարագործ :

Plombiérite, ի. հբ. կապարաքար :

Plombifère, ած. հբ. կապարաբեր :

Plombique, ած. ոգ. կապարային. acide —, կապարաՀՈւ :

Plombite, ի. ոգ. կապարիտ :

Plomboir, ա. վ. կապարոց. * գործիք ակռայ կապարելու :

Plongeant, e, ած. բարձրաձիգ, խորասոյզ, ընկղմուն, * վերէն վար ուղղած. feu —. Vue —e.

Plongé, e, անց. մխեալ, ընկղմեալ, խորասոյզ. — dans l'eau, ջրասոյզ, * ընկղմած, ջուրն խօՀուած. être — dans l'eau, ջրասոյզ ջրամուխ լ., ջրասուզիլ, ջրմխիլ. poignard — dans le sein. 2. փ. —, համակեալ. — dans le chagrin. — dans l'admiration, dans la méditation, dans l'étude. — dans sa douleur. La douleur où j'étais —. Être — dans un abîme de réflexions.

Plongée, ի. զ. վերրոնկալ. վերին բոնկալ (talus).

Plongement, ա. ընկղմուն :

Plongeon (փլօնժօն) ա. մխիրճ. faire le —, մխրճիլ, մխիրճ հարկանել, ընկղմիլ, ջրասոյզ լ. ||փ. եւ ը. faire le —, խոնարհեցուցանել զգլուխ ի լսել զարձակուն հրազինաց, * գլուխն խոնարհիլ հրացան պարպուած ժամանակ. ceux qui n'ont jamais été à la guerre, font ordinairement le — aux premiers coups que l'on tire. եւ փ. փախչիլ, խուսափիլ, Ձուլանալ, ակաթանալ, կասիլ. 2. Ը. հողամաղ «գարա պաՀակ» :

Plonger, ն. մխել, ընկղմել, սուզանել. — qn. dans l'eau, ջրասոյզ առնել. — qn. dans la mer, ծովասոյզ առնել. — un poignard dans le sein de qn. 2. փ. ընկղմել, համակել. — qn. dans la douleur. Cette révolution plongea le pays dans un abîme de maux. Cet accident me plongea dans un extrême embarras. Cette vue m'avait plongé dans une rêverie profonde.

Plonger, չ. մխրճիլ, մխիրճ արկանել, սուզանիլ, խորասուզիլ, խորասոյզ ջրասոյզ լ. cet homme plonge parfaitement bien. Il plonge comme un canard. Machine à —. 2. ինչել ի վերուստ ի բարձանց, * վերէն նայիլ. du haut de cette montagne la vue plonge sur une magnifique vallée. 3. խոյանալ, յարձակիլ. un vautour qui plonge sur sa proie.

Se plonger, դ. —իլ. il s'était plongé dans l'eau jusqu'au cou. || փ. — dans le sang. ասի եւս — dans le sang de qn., ՁաՁաւիլ յարիւն ուրուք. 2. փ. ընկղմիլ, անձնատուր լ., զառաճանիլ, զառածիլ, ՁաՁաւիլ. — dans la douleur, dans le vice, dans la débauche, dans les plaisirs.

Plongeur, euse, գ. ոլորակ, խորէջ, խորասոյզ, խորամուտ, խոնաւախոյզ, ջրասոյզ, * մկրատն «տալպրն». c'est un excellent —. || Cloche à —, S. **Cloche.** 2. ած. ջրասոյզ. bateau —.

Ploquer, ն. ո. դոհել, դոհամաղ կոխել. կոխել զգոգ նաւի մազախառն խայծդանաւ. S. **Ploc.**

Plosslea, ա. բ. հակատ. ազգ երկպտուկ մոկոց ի տոհմէ օճառասերից (sapindacées).

Plot, ա. ար. տափոց :

Plotose, ա. ձբ. պլոտ, * փշոտ ձուկ հնդկային ծովու, միսն Ձուճապոր եւ վնասակար :

Ploutage, ա. եգ. տափուն :

Plouter, ն. տափել, * հերկած երկրին կոշտերն տափկեցուցանել :

Ploutocrate, ա. ընչապետ, մեծափարՁամ :

Ploutocratie (սի) ի. ընչապետուՀիւն, մեծափարՁամուՀիւն :

Ploutonomie, ի. ճոխօրինուՀիւն, ընչեղուՀիւն :

Ploutonomique, ած. ճոխօրինական, ընչեղական. système —.

Ploutrage, ա. եգ. գերանուն :

Ployable, ած. ճալելի, կրկնելի :

Ployé, e, անց. ճալեալ, ճալ ի ճալ. sans être —, անճալ :

Ployer (փլօայէ, լծ.իբր **Aboyer**) ն. ճալել, կրկնել, ծռել. — une branche d'arbre. — le genou en marchant. 2. ճալել, * ճալլել. — sa serviette. [* ճկիլ :

Se ployer, դ. ճալիլ, խոնարհիլ,

Ployure, ի. ար. ճալած, փոՁ :

Pluche, S. **Peluche.**

Pluchée, ի. բ. պլուք. բոյս խոտեղէն :

Pluie (փլիւ) ի. անձրեւ. grosse —, petite —, անձրեւակ. — fine, մանրամաղ՝ մանրացնցուղ —, * բարակ —. — chaude, froide, douce. — d'orage, անձրեւածք, անձրեւայոյզ. — de printemps. En forme de —, անձրեւաձեւ. la — a cessé, անձրեւադադար. mouillé par la —, անձրեւաՁաց. abîmé par la —, անձրեւաՁաք. des gouttes de —, անձրեւաշիթք, անձրեւակաթք, անձրեւաՁիք. dans un temps de —, յանձրեւաՁիք. dans un temps de —, յանձրեւ, * անձրեւի ժամանակ. un jour de —. La saison des —s. Il tombe de la —, իջանէ՝ տեղայ անձրեւ. laisser passer la —. La — l'a percé jusqu'aux os. Les —s continuelles ont gâté les chemins. || Comme une —, անձրեւօրէն.

2. անձրեւ, տեղացումն. — de cendres, de pierres, de balles, — մոխրոյ, քարանց, գնդակաց. || une — d'or, — ոսկւոյ. on a fait tomber une — d'or sur cet homme, sur cette famille. — de feu, հրանձրեւ.

Ած. petite — abat grand vent, * սովորաբար անձրեւէն յետոյ քամին կը դադրի. եւ փ. պէտք է երթեմն փոքրիկ բան մեծն դադրեցնելու կամ խուովիչն հանդարտեցունելու. || parler de la —, du beau temps, սնոտի բաններու վրայ խօսիլ. || faire la — et le beau temps, * ամէն բան իւր ուզածին պէս՝ կամ իւր ազդեցուՀեամբն ընել, ամէն բան իւր ձեռքն ըլլալ, տէր լ. || se cacher dans l'eau de peur de la —, * անձրեւէ փախչելով կարկտի բռնուիլ, անզգուշութենէ մի փախչելով՝ աւելի մեծին մէջ իյնալ «եռալմուրատն քաչաքին տուտա ՁուՁուլմազ». || après la — le beau temps, * անձրեւէն յետոյ գեղեցիկ օդ. * շատ անգամ ձախող՝ գէշ ժամանակին կը յաջորդէ լաւ՝ յաջող ժամանակ. || — de février vaut un fumier, * փետրուարի անձրեւն պարարտութեան տեղ կը բռնէ :

Plukenetia, ա. **Plutkenétie,** ի. պլիւքենետիա, պլիւքենետի. ազգ կաղնչանուաց : [նի :

Plumage, ա. փետուրք, փետրա-

Plumail (փլիւմայլ) ա. փետրաւելակ. 2. S. **Plumet.**

Plumasseau, ա. փետրաւել. 2. փետրիկք (նետի՝ նախադաշնակի, (clavecin). 3. վ. ծուատ (charpie).

Plumasserie, ի. փետրագործուՀիւն. 2. փետրավաճառուՀիւն :

Plumassier, ère, գ. փետրագործ, փետրագործուհի. 2. փետրավաճառ, փետրավաճառուհի. acheter une aigrette chez un —.

Plumatelle, ի.կ. փետրակ. ազգ մամռաակենդանաց (bryozoaires).

Plumatelliens. ա.յ.կ. փետրակեանք :

Plumbage, ա. S. **Dentaire.**

Plumbaginées, S. **Plombaginées.** [բակրաքար :

Plumbocalcite, ի. հբ. կապա-

Plumbostibe (փլոմպօսթիպ) ա. հբ. կապարածարրաքար. ազգ պուլանգերաքարի (boulangérite).

Plume, ի. փետուր. petite —, փետրիկ. arracher les —s à un oiseau. Cet oiseau n'a pas encore de —s. Des —s de coq. Une — de paon. Un balai de —s, փետրաւել. une aigrette de —s. Porter des —s à son chapeau. Orné de —s, փետրազարդ. teindre des —s. || A —, փետրաւոր. || plein de —s, փետրալից, փետրալիր. || փ. եւ ը. laisser des —s, de ses —s, Ձուլել զփետուրսն, կորուսանել ինչ.

il a laissé de ses —s au jeu. Il a laissé quelques —s dans ce procès. Il y a laissé de ses —s, * այդ գործէն վնաս տեսաւ. || avoir des —s de qn., *խաղի մէջ իրմէ աւտակ վաստկիլ՝ շահիլ. 2. փետուրք. la menue — des oiseaux s'appelle duvet. Cet oiseau mue, toute sa — tombe. Il faut mettre de la — dans cet oreiller. ||Un lit de —, փետրանկողին. փետրալից անկողին.

3. փետրագրիչ, գրիչ. * փետուր գրիչ. un paquet de —s. Tailler des —s. Une — qui crache, * Ջանոք յատքեցնող փետրագրիչ. un trait de —, * գրչի գիծ. dessin à la —, գրչագրութիւն. ուրուագիր գրչաւ. —s métalliques, —s de fer, մետաղագրիչք, երկաթագրիչք. — d'oie, սագագրիչ. une — d'or, ոսկեգրիչ. à un coup de —, ի մի հարուած գրչի. || prendre la —, mettre la main à la —, *Զուգի՝ գրուած մի սկսանիլ գրել. || poser la —, * գրիչն մէկդի դնել. գրելէն դադրիլ. || homme de —, գրագէտ, * գրչի տէր, գրող մարդ. || écrire au courant de la — կամ se laisser aller au courant de sa —, գրել յանձնացս գրչի. անջան գրել զիտորիութիւնս իւր.

4. գրիչ, գրուածքն. les ouvrages qui sortent de sa —. Tout ce qui part de sa — est excellent. Il vit de sa —. Ce sujet est digne de sa —. C'est un homme qui a une excellente —, une — dangereuse.

5. մատենագիր. c'est une excellente —. C'est une — féconde, hardie, dangereuse. [գրչակէն.

6. կռիւ. guerre de —, գրչակռիւ,

7. կ. — de mer,, ծովափետուր. հն. **Pennatule,**

8. հբ. alun de —, փետրակն, փետրապատիեղ:

Plumeau, ա. փետրաւել, փոշաւել. 2. հ. գրչամատ:

Plumée, ի. գրչատափ, * մէկ գրիչ. une — d'encre, — մելան. 2. փետուրք (Ջուչնոյ). 3. փետուն (սագի):

Plumer, ն. փետել. *փետտել, սոսկ բրցունել մէկէն. ce jeune homme s'est laissé —. || — la poule sans la faire crier, * մէկէն բան մի գողնալ այնպիսի վարպետութեամբ որ չկրնայ գանգատիլ:

Plumérie, ի. բ. պլումենի. ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ շնաւոտայց (apocynées).

Pluméridées, ի. յ. բ. պլումերեանք. ցեղ բուսոց ի տոհմէ շնաւոտայց:

Plumet, ա. զարդափետուր. *ջայլամի փետուր ի զարդ գլխարկի. 2. փետրափունջ. 3. փ. եւ ը. փետրափնջակիր, զօրական. cette femme n'aime que les —s.

Plumetis (փլիմթի) ա. փետրոտոյց, ուռուցիկ. broderie au —, ուռուցիկ աղնագործ:

Plumeur, ա. փետիչ, փետող, *փետտող:

Plumeux, euse, ած. փետրալից, փետրոտ, փետրապատ: [ման:

Plumier, ա. փետրաման, գրչա

Plumiérie, s. Plumérie.

Plumiérique, ած. ոգ. պլումենային:

Plumifère, ած. փետրաբեր:

Plumigène, ած. փետրածին:

Plumigère, ած. փետրակիր:

Plumipèdes, ա. յ. կ. փետրոտունք:

Plumitif, ա. վճռաթղագիր. քնագիր վճռոց. faire apporter le —. Greffier du —. Tenir le —. 2. ը. գրագիր, դիւանագրիր, եւն.:

Plum-kake (փլոմքէյք) ա. անգ. չամչակարկանդ. չամչեայ կարկանդակ:

Plumosite, ի. հբ. փետրաքար:

Plumotage, ա. ար. փետրումն:

Plumoter, ն. ար. փետրել. *չափաքար ճեճելու ժամանակ չափարի կապարարներն ծածկող հողերն հանել:

Plum-pudding (փլոմ-փուտինկ) ա. անգ. պլում պուդինգ, չամչեայ, չամչեղէն կարկանդակ. տ. **Pudding.** [kake.

Plumquet (փլիմքէ) ա. տ. **Plum-**

Plumulaire, ի. կ. փետրակ. ազգ պողիպոդի:

Plumule, ի. բ. փետրիկ, ընձիւղիկ. ընձիւղ սերման:

Plupart (la) ի. մեծագոյն մասն, յոլովք, բազմագոյնք, * չատ, չատերն. la — des hommes. Ce fut l'avis de la — des juges, J'ai parlé à la — d'entre eux. La — du monde prétend. La — des femmes sont curieuses. La — de ces meubles sont de bois de chêne. La — des gens s'imaginent que... || կ. la — croient que le bonheur est dans la richesse; ils se trompent. Le Sénat fut partagé; la — voulaient que...

Pour la —, տ. քան մեծի մասին, մեծագոյն մասամբ. les gens de ce pays-là sont pour la — fort paresseux. Les hommes sont pour la — intéressés. Ces pièces sont pour la — fausses.

La — du temps, տ. սովորաբար, *չատ անգամ. la — du temps il est de mauvaise humeur.

Pluralisation (սիօն) ի. յոգնականացումն:

Pluraliser, ն. ը. յոգնականացուցանել. = *Se —*, դ. յոգնականանալ:

Pluralité, ի. յոգնականութիւն, մեծամասնութիւն. la — des suffrages, — քուէից. décider une chose à la — des voix. La — des avis fut pour lui. || կ. avoir la —. La — est douteuse. — absolue, relative. 2. բազմութիւն. la — des mondes. La — des femmes existe dans l'Orient, գոյ բազմակնութիւն յԱրեւելս. 3. ը. յոգնական թիւ, յոգնակը:

Pluri... նմ. լտ. բազմա... *որ չատ ուսումնական անուանց բարդութեան մէջ կը մտնէ, ինչպէս pluriflore, բազմածաղիկ: [մամեայ:

Pluriannuel, elle, ած. ը. բազ-

Pluridenté, e, ած. բազմատամն:

Pluriel, elle, ած. ը. յոգնակի, յոգնական, բազմատրական. nombre —. Cas —. Substantif, adjectif —. Qui construit, qui forme le —, յոգնակաձեւակերտ. signe de —, յոգնականշիչ. 2. ա. յոգնակի. — masculin, féminin. Le — d'un substantif, d'un verbe. Comment ce nom fait-il au —? Ce substantif n'a pas de —. Ce verbe est à la troisième personne du — de l'indicatif.

Pluriflore, ած. ը. բազմաճաղիկ: [մախոյշ:

Piuriloculaire, ած. բպ. բազ-

Pluriovulé, e, ած. բպ. բազմասերմնիկ, բազմաձուիկ:

Pluripartite, ած. ը. բազմամասնեայ:

Pluripétale, ած. ը. բազմաթերի:

Pluriséminé, e, ած. ը. բազմահունդ, բազմահատիկ:

Plurisérié, e, ած. բազմաշար, բազմակարգ:

Pluristratifié, e, ած. վդ. բազմախաւ:

Plurivalent, ած. ոգ. տ. **Polyvalent.**

Plurivalve, ած. բազմախիփ:

Plus, մ. առաւել, աւելի, եւս. j'ai — d'intérêt à cela qu'un autre. Il est — content qu'un roi. Il est — heureux que vous ne l'êtes. Il en a — que vous. Il travaille — que personne. Il va où il y a — à gagner. J'irai — loin que vous. Personne ne s'est conduit — sagement que vous. Vous n'offrez pas assez, donnez quelque chose de —. Je vous dirai —, bien —. Il vous laisse parler, et n'en fait ni — ni moins. C'est le — imbécile des hommes. C'est le plus savant homme du monde. C'est la femme du monde la — vertueuse. C'est celui de tous à qui elle veut le — de mal. C'est la femme que j'ai le — aimée. L'astronomie est une des sciences qui fait le —, կամ qui font le — d'honneur à l'esprit humain. Je n'en veux — entendre parler. Je n'y pense —. Je n'en puis —. Il n'a — d'envie d'y retourner. Il n'est — le même homme. Il n'a — les mêmes gens auprès de lui. Je ne sais — que faire. Il n'a — d'emploi. Il n'est —. || զչ. — de larmes, — de soupirs, — de chagrin, ոչ եւս արտօսր, ոչ եւս հառաչանք, ոչ եւս Ցախիծ.

2. ա. առաւելն, աւելին. le — que je puis faire, que je puisse faire. Le — que je puisse espérer. Le — et le moins ne changent pas l'espèce. Cela dépend du — ou du moins de travail.

3. Թք. յաւելանիշ (+)

4. *Au —, tout au —*, մ. Ի ք աչ, առ առաւելն, * չատ չատ. elle a tout au — vingt-deux ans. Il n'a que trente ans au —.

5. *De — en —*, մ. առաւել քան զառաւել, եւս քան զեւս, գամ քան զգամ, աւելի, առաւել, եւ եւս, *եւՑառ, առկէ զատ. il se rend

habile de — en —. Il s'affaiblit de — en —.

6. D'autant —, S. **Autant.**

7. ***Tant et*** —, մ. բազում, յոյժ, կալի, *շատ. il y aura peu de vin cette année, mais pour le blé, il y en aura tant et —. Je m'y suis ennuyé tant et —.

8. ***Il y a*** —, մ. ասելին գոյ, *ասելին կայ. je viens de vous dire que... Il y a —, vous saurez que...

9. ***Bien*** —, մ. առաւել եւս, ասելի եւս. il ne m'a pas obligé; bien —.

10. ***Que — est***, մ. որ առաւելն է, *որ ասելին է. il ne m'a pas obligé, que — est, il m'a desservi.

11. ***De*** —, մ. բաց յայսմանէ, հանդերձ այսու, ասելի եւս, առաւել եւս. de — il faut remarquer, ...

12. — ***ou moins***, մ. առաւել կամ նուազ, յաւէտ կամ նուազ, փոքր ի շատէ, *քիչ շատ. cela vous coûtera dix écus, — ou moins. Il souffre tous les jours,— ou moins. Il a plu tous les jours,— ou moins. — ou moins grand, — ou moins gros, etc.

13. ***Qui — qui moins***, մ. ոմանք ասելի ոմանք սակաւ, *ոմանք ասելի ոմանք քիչ. ils y ont tous contribué, qui — qui moins.

14. ***Ni — ni moins***, մ. ոչ առաւել ոչ սակաւ. je ne vous aime ni — ni moins, que si j'étais votre frère.

15. ***Non*** —, մ. ոչ եւս, նմանապէս. vous ne le voulez pas, ni moi non —. Mazarin, qui n'avait pas la cruauté de Richelieu, n'en avait pas non — la grandeur.

16. ***Non — que***, մ. ոչ եւս զի. on ne néglige rien de vous, non — que de votre ami. Je ne puis pas aller à lui, non — qu'à son frère.

17. ***Sans*** —, առանց առաւել, առանց այլեւս. sans — différer. Sans — de façon. Sans — de formalité.

18.— ***tôt***, — ***tard***, S. **Tôt** եւ **Tard.**

19. — ***loin***, — ***près***, S. **Loin** եւ **Près.**

20. ***En*** —, մ. առաւել, ասելի, *վրայէ:

Plusage, ա. ձեռակոտուածն:

Pluser, ն. ար. ձեռակոտել, *ձեռքով բուրդն մաքրել:

Plusiaque, ած. եր. պարարտաճոխ. terrain —, պարարտաճոխ գետին: [ինչ:

Plusie, ի. մբ. ճոխաճնի. միջատ

Plusieurs, ած. բազում, յոլով, շատ. il est arrivé — bâtiments. Il s'est donné — combats. Avoir — affaires. Je crois cela pour — raisons. 2. բազումք, յոլովք, շատք, * շատերն. parmi ce grand nombre de gens, il y en eut — qui voulurent. — d'entre eux périrent. De toutes ces choses, il y en a — à rejeter. Il ne faut pas que — pâtissent pour un seul. — prétendent que... — ont cru à cette nouvelle.

Plus-pétition (սիօն) ի. իգ. առելաննդրութիւն, *ասելին պահանջելն: [կատար:

Plus-que-parfait, ա. ք. գերա-

Plus-value (վալիւ) ի. ասելագին. աճուրդն գնոյ. des plus-values.

Plutocratie, S. **Ploutocratie.**

Pluton, ա. դց. պլուտոն, սանդարապետ, սանդարամէտ, անդընդեհիպետ, ոյդ, ուլդ, յոյդ. դիք դժոխոց: [տոնեան:

Plutonien,enne, ած. եր. պլու-

Plutonique, ած. եր. պլուտոնային, պլուտոնական. 2. հրաբխային. roches —s, — ժայռք:

Plutonisme, ա. պլուտոնութիւն, պլուտոնականութիւն:

Plutoniste, ա. եր. պլուտոնական. կուսակից պլուտոնականութեան:

Plutôt (փլիւթօ) մ. առաւել, մանաւանդ, յաւէտ. je choisirais — celui-ci que celui-là. Je mourrais — que de le souffrir. — la mort que l'esclavage. — mourir que de faire une lâcheté. || լկ. je ne le souffrirai point, je mourrai —. Examinez — vous-même.

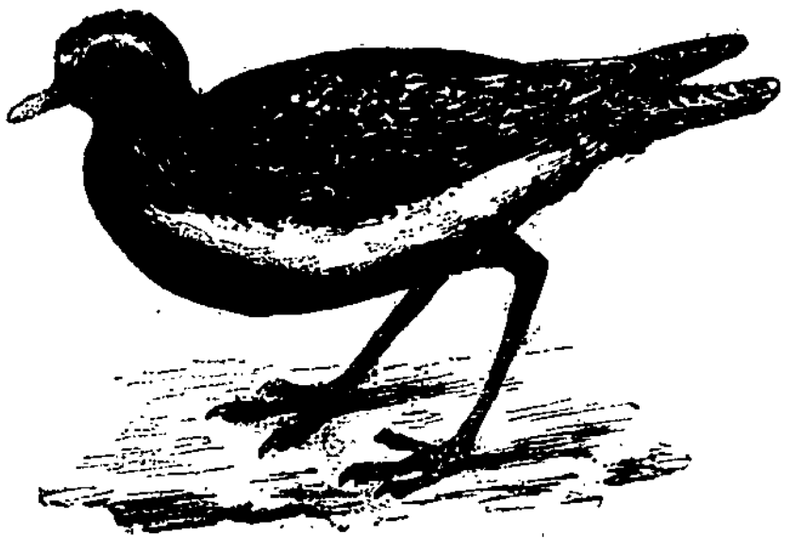
Plutus (իւս) ա. դց. պլուտոս, ճոխութիւն. դիք հարստութեան:

Pluvial,e, ած. անձրեւային. eau —e, անձրեւաջուր:

Pluvial, ա. կամ **Pluviale**, ի. պտ. նախոթ, շուրջառ. || les —s, նախոթաւանի:

Pluvian, ա. Ա. քարադան. ազգ քարձրաթռչնից (échassiers). S. **Pluvier.**

Pluvier, ա. Ա. քարադր «եադ-

մուր գուշտ». — doré, ոսկեքարադր:

Pluvieux,euse, ած. անձրեւուտ, անձրեւաճաւ, անձրեւաբուղխ, անձրեւախառն, անձրեւոտ. un jour, un climat —. La saison —euse. 2. անձրեւաբեր, անձրեւայոյզ. un vent —. Une constellation —euse.

Pluviner, չ. անձրեւոտել:

Pluviographe, ա. անձրեւագիր:

Pluviographie, ի. անձրեւագրութիւն:

Pluviomètre, ա. անձրեւաչափ:

Pluviométrie, ի. անձրեւաչափութիւն:

Pluviométrographe, ա. անձրեւաչափագիր:

Pluvioscope, ա. անձրեւադէտ, անձրեւացոյց:

Pluviôse, ա. անձրեւաբեր. *ինգերորդ ամիս առաջին հասարակապետութեան Գաղղիացւոց, որ կսկսէր յունուարի 20էն կամ 21էն:

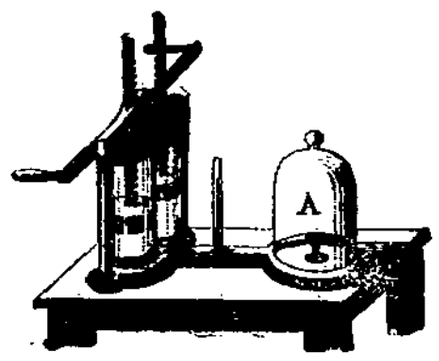
Pnéodynamique, ած. շնչազօրային:

Pnéomètre, ա. բգ. շնչաչափ. * Որքին մէջ մտնող ու ելլող շունչն չափելու գործի:

Pnéométrie, ի. շնչաչափութիւն:

Pneumate, ա. տգ. Որքատ:

Pneumatique, ած. օդաձիգ, շնչելոյծ. machine —, օդաձիգ մե-

քենայ, օդաձիգ. 2. ի. օդաձիգութիւն, օդագիտութիւն:

Pneumatocarde, ա. ախ. սրտաթաղանթ:

Pneumatocèle, ի. բժ. փտանք. *ուռեցք օդեղէն:

Pneumatocéphale, ա. ախ. փքագլուխ:

Pneumatochimie, ի. վդ. փքաստաբրագիտութիւն:

Pneumatochimique, ած. փքաստաբրագիտական:

Pneumatode, ած. ախ. փքապիրկ, փքաձիգ:

Pneumatogénie, ի. փքածնութիւն, փքածնութիւն: [Քիւն:

Pneumatographie, ի. հոգեգրու-

Pneumatologie, ի. ար. հոգեխոսութիւն. հն. Psychologie. 2. իս. հոգեգիտութիւն:

Pneumatologique, ած. հոգեխոսական:

Pneumatologiste, **Pneumatologue**, ա. վդ. հոգեխոս:

Pneumatologue, ա. հոգեխօս:

Pneumatomaque, ա. ար. հոգեմարտ. անուն նախնի աղանդաւորաց որք ուրանային զաստուածութիւն հոգւոյն սրբոյ:

Pneumatomètre, ա. S. **Pnéomètre.**

Pneumatomphale, ի. վ. փքապորտ. ուռեցք պորտոյ կազմեալ առնձափուքեամբ ուռուցելոյ փուքով:

Pneumatorrachis (բաշի) ա. ախ. փքողնայարթ. ժողովումն գազի կամ փքոց յողնայարթի:

Pneumatose, ի. ախ. փքախտ:

Pneumectomie, S. **Pneumotomie.**

Pneumique, ած. տգ. Որքային:

Pneumobranches, ա. յ. ձր. փքախռիկք. ննջադաս ձկանց:

Pneumocèle, ի. ախ. Որքանկումն, Որքայտոյց. ուռեցք Որոց եւ սնակուշտի:

Pneumoconiose, ի. ախ. Որքափոշի. S. **Pneumonie chronique.**

Pneumocoque, ա. բժ. Որքագնդակամանրէ:

Pneumo-entérite, ա. ախ. Որքընդերաբորբ, Որքընդերատապ:

Pneumogastrique, ած. մգ. Որքստամոքային. nerf —, — ջիղ:

Pneumographe, ա. Թոքագիր :
Pneumographie, ի. Թոքագրութիւն :
Pneumographique, ած. Թոքագրական :
Pneumohémie, ի. ախ. Թոքարիւնութի :
Pneumohémorragie, ի. ախ. Թոքարիւնահոսութի :
Pneumolgie, ի. ախ. Թոքացաւ, Թոքացաւութիւն :
Pneumolithe, ի. ախ. Թոքաքար հն. **Broncholithe**ի :
Pneumolithiase, ի. բժ. Թոքաքարացումն. քարակերպ գոյացութիւն ի Թոքս : [նութիւն :
Pneumologie, ի. բժ. Թոքաբանութիւն :
Pneumologique, ած. Թոքաբանական :
Pneumonalgique, ած. Թոքացաւային. symptômes —s.
Pneumonanthe, ած. եւ ի. Թոքածաղիկ :
Pneumonie, ի. ախ. Թոքաբորբ, Թոքատապ, կրծախտ, կրծացաւ. հն. **Pneumonite**. ռ. **Fluxion, Maladie de poitrine**, S. **Pulmonie**. — chronique, — հնութեայ :
Pneumonique, ած. ախ. Թոքաբորբոտ, Թոքատապոտ, Թոքացաւոտ. 2. Թոքաբորբային, Թոքատապային. le lierre terrestre est un remède —. 3. Թոքաբորբադեղ, Թոքաբորբադեղ. le tussilage est un bon —.
Pneumonite, ի. S. **Pneumonie**. [**Pnéomètre**.
Pneumonomètre, ա. բժ. S.
Pneumonomycosis (քոսիս) ի. ախ. փքասունկ : [ախտութիւն :
Pneumonopathie, ի. ախ. Թոք-
Pneumonoscope, ա. ախ. Թոքադէտ (գործի) -
Pneumopéricarde, ա. բժ. փքաբաստակրանք. գեղումն փքոյ արբոտակրանաց (péricarde) մէջ :
Pneumopéricardite, ի. ախ. փքաբոտակրանքաբորբ, փքաբոտակրանքատապ :
Pneumophlébite, ա. ախ. փքերակաբորբ, փքերակատապ :
Pneumopleurésie, ի. S. **Pleuropneumonie**.
Pneumopyothorax, ա. ախ. փքաշարաւալանջ. գեղումն շարաւոյ եւ փքոյ ի լանջս :
Pneumore, ի. մք. փքաճնճ. ազգ ուղղաձեւ միջատաց :
Pneumorrhagie եւ **Pneumohémorrhagie**, ի. բժ. Թոքարիւնահոսութիւն :
Pneumorrhagique, ած. բժ. Թոքարիւնահոսային :
Pneumorrhée, ի. ախ. Թոքահոսութիւն. հոսումն եւ Թքումն խլնոց Թոքաց եւ խոխլաց :
Pneumose, ի. ախ. փքախտ :
Pneumothorax, ա. բժ. փքալանջաՓաղանՓ. *գեղումն փքոյ լանջաՓաղանՓի (plèvre) մէջ :
Pneumotique, ած. փքային :
Pneumotomie, ի. վ. Թոքահատումն, Թոքահատութիւն :
Pneumotyphus (Փիֆիւս) ա. Թոքաբորբաժանտատենդ, Թոքատապաժանտատենդ :

Pneusimètre, ա. բժ. Թոքաչափ :
Pnyx (փնիքս) ա. հխ. պնիքս. *խորհուրդի հրապարակ Աթենքի մէջ : [turin.
Poa, ա. բ. ճաթակաբոյս. հն. **Pa-**
Pochade, ի. նկ. նախատակ. une jolie —. Faire une —. 2, փ. —, ծրագիր, ստուերագիր. ce n'est qu'une —.
Pochard, e, ա. գռ. արբշիռ, *գինով. être —, — լ.:
Poche, ի. գրպան, գրպան, տարմայ «ճէպ». mettre, fourrer qc. dans sa —, dans ses —s. Avoir, tenir les mains dans ses —s. Un mouchoir de —. Un pistolet de —. Agenda de —, յուշատրակ գրպանի. || փ. եւ բ. payer de sa —, *իր գրպանէն վճարել. || argent de —, գրօսադրամ, *գրպանի ստակ. || dictionnaire de —, գրպանի՝ առձեռն բառարան. ||n'avoir pas sa langue dans sa —, *խօսելու համար նեղութիւն չքաշել. || avoir ses mains dans ses —s, անգործ կալ. cet homme n'a pas toujours eu ses mains dans ses —s. եւս խորել. il n'a pas toujours les mains dans les —s. || Acheter chat en —, *չտեսած բանի գինն կտրել. vendre chat en —, * բան մի ծախել առանց ցոյց տալու.
2. պարկ, * տոպրակ. une — de blé, d'avoine.
3. խորշ, փոՓ. cet habit fait des —s aux entournures.
4. պարկացանց, Փակարդ. tendre une —. [ont la — pleine.
5. խառնակ «գուբաք». ces pigeons
6. խորշ, խոռոչ. la — des marsupiaux est formée par un repli de la peau de l'abdomen. Il y avait une — au fond de l'abcès.
7. եժ.հ. ջուՓակիկ. զա. **Pochette**.
8. շերեփ.
9. ար. կոՓաղգալ (ծուլիչի):
Poché, e, անց. տապակեփ. եփեալ ի տապակի. || փ. եւ ռ. avoir les yeux pochés au beurre noir, *աչքերն սեւաժիր եւ արիւնաՓաՓախ ունենալ. || une écriture pochée, *յոռեգիր եւ մելանոտ գրուած :
Pochée, ի. գրպանաչափ :
Pocher, ն. խ. տապեփել. *տապակի մէջ եփել. — des œufs. || փ. եւ ռ. — l'œil, *մէկուն աչքին բռունց զարնել. 2. նկ. նախատապակել. յապուրակի ուրուագրել ԹղԹի կամ կըտաւի վրայ պատկեր մի :
Pocheter (լծ. իբրեւ **Achever**) ն. գրպանել. *պահել՝ կրել գրպանի մէջ. — des olives, des truffes, etc.
Pochette, ի. գրպանիկ, գըրպանակ. mets ces bonbons dans ta —. 2. ո. որսացանց, ցանցիկ. 3. եժ. ջուՓակիկ. հն. **Poche**.
Pocockie, ի. բ. պոկոկքի, պոկոկքաբոյս. ազգ ԹիԹեռնասերից (papilionacées).
Podagre, ի. ախ. ոտնահարութիւն. ոտնացաւ ; ոտնացաւութիւն, ոտնառութիւն «նիրրիս». 2. գ. ոտնացաւ, ոտնացաւոտ, պատագրոս «նիրրիսլի»:

Podalire կամ **Podalyre**, ա. մր պոդալիր. ազգ պատենաՓեւ միջատաց :
Podalyrie, ի. բ. պոդալիրիա, պոդալիրենի. ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ բնդեղինաց :
Podalyriées, ի. յ. մբ. պոդալիրեայք :
Podanthe, Podanthum (օմ) ա. բ. ոտնաճաղիկ :
Podarge, ա. Ֆ. սպիտակոտն. ազգ ճնճղկաց. հն. **Batrachostome**. [ոտնեայք :
Podarginées, ի. յ. Ֆ. սպիտակ-
Podarthrocace, ի. բժ. ոտնայօդախտ. *բորբոքում ոտքի յօդից :
Podencéphale, ած. հշբ. ոտնագանկուղեղ :
Podencéphalie, ի. հշբ. ոտնագանկուղեղութիւն: [(յիտապիա):
Podestat (Ծա) ա. աւոենակալ
Podex, ա. լտ. նրաստան :
Podiceps, ա. գա. **Grèbe**ի :
Podium (օմ) ա. որմած (կուռանոցի՝ arène). [պաղատ :
Podocarpate, ա. տգ. կանՓա-
Podocarpe, ա.բ. կանՓապտուղ. ազգ մերկասերմն (gymnospermes) տնկոց ի տոհմէ կոնաբերից (conifères).
Podocarpique, ած. տգ. կանՓապտղային. acide —, կանՓապբտղաՓու :
Podoce, ա. Ֆ. կորակտուց. ազգ ճնճղուկի : [**Pistil**.
Podogyne, ա. բ. քաճիլ. հն.
Podologie, ի. ոտնաբանութիւն :
Podomètre, ա. քայլաչափ. S. **Hodomètre**. [փային :
Podométrique, ած. քայլաչա-
Podophthalmaire, ած. կ. ոտնակնեայ, ոտնաչեայ :
Podophthalme, ա. կ. ոտնակն. ազգ խեցեմորթաց :
Podophylle, ա. բ. ոտնատերեւ. ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ ծորենեայց (berbéridées).
Podophyllées, ի. յ. բ, ոտնատերեւեայք. ազգ խոտեղէն բուսոց :
Podophyllin, ա. **Podophylline**, ի. տգ. ոտնատերեւին. *ռետնային նիւԹ որ ոտնատերեւէն (podophylle) կ'ելլէ :
Podoptère, ած. ոտնաՓեւ :
Podosperme, ա. բ. ոտնասերմն.
Podostémacées, ի. յ. բ. ոտնառէջասերք :
Podostème, Podostémon, ա.բ. ոտնառէջ. խոտ ինչ ջրային :
Podostémées, ի. յ. բ. ոտնառէջեայք. հն. **Podostémacées**.
Podure, ա. **Podurelle**, ի. մբ. ոտնաձետ, ոտնագի. ազգ միջատի :
Pœcile (փէսիլ) ա. հխ. նկարադահիճ. նկարալից դահիճ :
Pœcilogonie (փէսիլօգոնի) ի. խտրաբանութիւն :
Pœcilopes (փէսիլօփս) **Pœcilopodes** (փէսիլօբօտս) ա. յ. կ. այլոտունք. ազգ խեցեմորթաց :
Poées, ի. յ. բ. ճաթակաբոյսեայք. ցեղ բուսոց ի տոհմէ սիզարուտոց (graminées) S. **Poa**.

Poêle (փուալ) ա. դազաղաճաճկոյթ, *դազաղաճաճք. — de velours noir. 2. քող (հարսանեաց), *պսակի քող. tenir les bouts du —. Mettre un enfant sous le —. 3. ամպիոնանի. porter le —. On le reçut sous le —. առնրաբար այս կոչի **Dais.**

Poêle, ի. տապակ, *խոխչ «Քավա». — à frire. Essuyer une —. La queue, le cul de la —.

Poêle կամ Poile, ա. հրապան «սօպա». 2. —, հրատեղեակ. en Allemagne toute la famille se tient habituellement dans le —. [չափ:

Poêlée (փուալէ) ի. հրապանա-

Poêlerie (փուալըրի) ի. հրապանագործք. 2. հրապանագործուՔիւն, հրապանավաճառուՔիւն:

Poêlier (փուալիէ) ա. տապակագործ, տապակավաճառ. 2. հրապանագործ, հրապանավաճառ «տապակաձը»:

Poêlon (փուալօն) ա. տապակիկ:

Poêlonnée (փուալօնէ) ի. տապակաչափ, * մի տապակ:

Poème, ա. քերՔուած, քերՔած, քերՔուՔիւն. — épique, héroï-comique, didactique, philosophique, lyrique, dramatique, pastoral, cyclique, satirique, etc. Le — d'un opéra. Les Martyrs de Chateaubriand sont un — en prose.

Pœphages, ա. յ. կ. ճարակաՔերք. ցեղ պարկաւորաց (marsupiaux).

Poésie, ի. բանաստեղծուՔիւն, քերՔողուՔիւն, քերՔուած, պոետիկուՔիւն, առեղծաբանուՔիւն, բանաիւսուՔիւն, բանախօսուՔիւն. la — est appelée le langage des dieux. Les charmes, l'enthousiasme de la —. La — vit d'images. La — élève l'âme. Cultiver la —. Exceller dans la —. Se connaître en —. Renoncer à la —. — sacrée, profane. — morale, philosophique, lyrique, épique, dramatique, satirique, burlesque, etc. — noble, élevée, familière, badine, harmonieuse, douce, facile, dure, rocailleuse. La — grecque est pleine d'harmonie. Des vers dénués de —. Cette strophe manque de —. Il y a beaucoup de — dans cette ode. Il y a de la — dans ses idées, mais il ne sait pas écrire en vers. Il y a beaucoup de — dans Fénelon. Platon est plein de —. La — du style.

Poète, ա. պուէտ, պոետիկոս, պուէտէս, բանաստեղծ, քերՔող, բանաիւսէս, բանապատ. les —s anciens et modernes. — grec, latin, français, arménien, italien. — lyrique, dramatique, tragique, comique, satirique, burlesque. Un grand —. Un bon, un mauvais, un méchant —. Être né —. Cet homme est né —. Cet homme n'est pas —. Il a lu les —s. il entend les —s. Une femme —, քերՔուհի, քերՔողուհի, բանաստեղծուհի. S. **Poétesse.**

Poétereau, ա. նս. քերՔակ. փըգուն՝ անշահ քերՔող, ce n'est qu'un —.

Poétesse, ի. սգր. բանաստեղծուհի, քերՔողուհի. l'Italie moderne compte plusieurs —s célèbres.

Poétique, ած. բանաստեղծական, պոետական, պոետիկոսական, քերՔողական. art —. Ouvrage, style, langage, phrase, mot, terme, expression, tour —. Génie, feu, fureur, enthousiasme —. Licence —. 2. ի. բանաստեղծականն, քերՔողականն. la — d'Aristote, de Vida.

Poétiquement, մ. բանաստեղծաբար, քերՔողապէս, բանաստեղծօրէն, պոետիկոսաբար. cela est dit —. S'énoncer —.

Poétiser, չ. բանաստեղծել, քերՔել, քերՔողաբանել, պոետել, *բանաստեղծուՔիւն ընել. au lieu de songer à ses affaires, il ne fait que —. Ce romancier poétise trop ses personnages.

Pogonia, s. **Pogonie.**

Pogonie, ի. բ. հերաաուռնկ. ծաղիկ ինչ ի տոհմէ արեՔուսեայց (aréthusées).

Pogonocère, ա.մր. մօրուքեղջիւր. ազգ պառնաՔեու միջատաց:

Pogonophore, ած.կ. մօրուակիր:

Pogonostome, ա. մր. մօրուաբերան:

Pogostemon, ա. բ. մօրուաէջ. երկպրուկ ոստնկ ի տոհմէ շրՔնաւորաց (labiées).

Poids (փուա) ա. կշիռ, կշռուՔիւն. le — d'un fardeau. Ce métal a perdu son — par la fusion. 2. կշիռ. le — de l'air, de l'eau, de l'or. Ce n'est pas d'après le — qu'il faut estimer ces produits. Tomber de tout son —. Le — de la pièce de cinq francs. Un — d'un kilogramme. Vendre au —, կշռով վաճառել՝ * ծախել. du même —, հաւակշիռ. — intrinsèque d'un vase, ապրայ, ապրան «տապրա». qui n'a pas le —, Քերակշիռ. d'un grand —, մեծակշիռ. d'un — lourd, ծանրակշիռ. || faire —, *կշռել. || faire bon —, * առնլի կըշռել. faites-moi mon —. || le — n'y est pas, *կշիռն պակաս է || vendre, acheter au — de l'or, * սուղ ծախել՝ գնել. || — additionnel, յաւելեալ կշիռ. — brut, զուտ՝ անմաքուր —. — absolu, բացարձակ —. — relatif, վերաբերական —. — spécifique, տեսակարար —. — atomique, հիւլէական —. 3. կշռոց, ծանրոց. à —, ծանրոցաւոր. vendre à faux —, *կեղծ կշռոցով վաճառել. || avoir deux — et deux mesures. Faire tout avec — et mesure. || Les — d'une horloge, ծանրոց ժամացուցի. 4. փ. կշիռ, բեռն, ծանրուՔիւն. le — des affaires l'accable. Il gémit sous le — des années. Ce peuple est écrasé sous le — des impôts. || Au — de l'or. ծանրագնի, ծանրագնոյ, ծանրագին, մեծագին, մեծագնի, * շատ սուղ. tout le — de la guerre est tombé sur nous. Ce souvenir, ce remords est un — qui l'oppresse. || Porter le — du jour et de la chaleur, կրել զծանրուՔիւն աւուրն եւ ջերմուՔեան. 5. փ. կշիռ, ծանրուՔիւն, կարեւորուՔիւն. c'est une affaire de —, գործ է ծանրակշիռ. une autorité, un témoignage, un exemple d'un grand —, մեծակշիռ... ces raisons auront plus de — dans votre bouche que dans la mienne. Cette autorité est de peu de — à mes yeux, սակաւակշիռ... un homme de —, այր կշռաւոր՝ ծանրակշիռ՝ կարեւոր:

Poignant, e, ած. խայՔիչ, խոցոտիչ. injure —e. 2. փ. դառնակսկիծ, կսկծագին, կսկծալի, կսկծեցուցիչ, *խշխշուկ, խշխշացնող. remords —, Douleur —e.

Poignard, ա. դաշոյն, դաշնակ. donner un coup de —. Se battre au —. Il lui enfonça le — dans le sein. 2. փ. —, անհնարին վիշտ. c'est un coup de —. Avoir le — dans le cœur, dans le sein. Mettre, plonger, enfoncer à qn. le — dans le sein, dans le cœur. Tourner à qn. le — dans le cœur, dans la plaie. Mettre, tenir le — sur la gorge. || Couteau —, դանակադաշոյն. || sabre —, Քրադաշոյն:

Poignarder, ն. դաշունել, դաշունահար առնել, * դաշոյնով զարնել. ils l'ont poignardé. Il le fit —. || փ. դաշունել. անհնարին գաւ պատճառել. il ne faut pas lui dire cette nouvelle, ce serait le —. || բ. la jalousie, l'avarice le poignarde.

Se poignarder, դ. դաշունել՝ դաշունահար առնել զանձն, * ինքզինքն դաշունով զարնել. dans son désespoir il se poignarda.

Poignardeur, ա. դաշունիչ, դաշունահար:

Poigne, ի. դաստակակոր, այժ դաստակի. avoir de la —. Un homme à —, այր կորովի՝ հուժկու:

Poignée, ի. բուռն, ագուռ, գուծ, ափաչափ, բռնաչափ «գիր ափով». une —, բուռն մի, ափ մի. une — de blé, d'herbe, de verges, de louis. Jeter des —s d'argent. Petite —, ափիկ. une — de main, ձեռնասեղմուն. սեղմուն ձեռաց, ձեռասեղմուՔիւն. il lui donna une — de main. || փ. une — de monde, սակաւածին մարդիկ. une — de gens, սակաւաՔիւ մարդիկ. une — de soldats, սակաւածին զօրք. 2. դաստապան, բմբռնեցող, մեղխ, եբախակալ, *կոՔ. la — d'un sceptre. La — d'or d'une épée, ոսկի եբախակալ սուսերի. 3. ոճէլիչ. une — pour tenir les fers à repasser.

A —, մ. բռնալիր, լիաբուռն, առատապէս. jeter des fleurs à —. Jeter de l'argent à —. Prendre à —.

Poignet, ա. դաստակ «պիլէկ». se démettre le —. Avoir le — fort, vigoureux. La force du —. 2. դաստակ, *եզր Քերանաց շապկի եւ ձեռնթաթից. les —s de cette chemise sont usés. [ի. հր. **Bornite.**

Poikilite կամ **Poikilopyrite,**

Poil, ա. սոխ, մազ, ձար «բլլ». — de chèvre, — պրօն, այծամազ, այծեմազ. — de lièvre, de chameau,

de chat. Cet animal a le — doux, rude, hérissé, épais. — long, court, noir, blanc, roux, gris. Un chien à — ras, կարճամազ՝ կարճատոկ շուն. le — lui est tombé. Cette homme a beaucoup de —s sur la poitrine. Il n'a pas encore un — de barbe. Sa barbe est mélangée de —s blancs. On lui arracha la moustache — à —. Un bouquet de —s. Un pinceau de —s de blaireau. || Sans —, անմազ, լերկ. perdre le —, լերկիլ. || de —, մազեայ, մազեղէն, մազագործ. || monter un cheval à —, անթամբ հեծանել ի ձի, *մերկ ձի հեծնել. || un lièvre, un lapin à —. || Ce chien est dressé au — et à la plume, *այս շունն կրթուած է ամէն տեսակ կենդանի որսալու. || փ. եւ ը. cet homme est au — et à la plume, *այս մարդն յարմար է ամեն տեսակ գբաղանաց.

2. մօրուք. faire le —, սափրել. ce barbier fait bien le —. Se faire le —. Le — follet, մրադիր, բոյս մօրուաց, տէգ մօրուաց «այվա Պիլիս».

3. հեր, մազ. son — commence à blanchir. Il a le — roux. Son — grissonne.

4. գոյն մազոյ (ձիոց). de quel — est votre cheval? Il a le — bai, alezan. Faire le —, *ձիուն մազերն շոկել. de tout —, *ձի ամէն գոյնէ. եւ փ. ամէն տեսակ մարդիկ.

5. Պաւակոդմն, մազ, Պաւուիան. le — de ce velours est bien fourni. Feutre à long, à court —, երկայնաՊել, կարճաՊել Պալի. couvert de —, Պաւարծի, Պաւագեա.

6. մազ, Պել. ce drap est trop chargé de —. Le — en est trop long.

7. բժ. կաՊնարգելուիան (սոքնաուուաց).

8. բ. մազ, աղուամազ:

Poile, ա. S. Poêle.

Poileux, euse, ած. S. Poilu.

Poilier, ա. S. Poêlier.

Poilu, e, ած. ձաբի, Պաւարծի, մազեղ, մազաբեր, մազոտ, Պաւ. Esaü était —. Main —e.

Poinciane կամ **Poincillade**, ի. բ. դբաֆաուածադիկ, սիբամարգաձադիկ. ազգ երկարուկ անոց ի տոհմէ ընդեղինաց (légumineuses).

Poinçon, ա. հերիւն, Պուակայ, մախաու «չուվալտըզ, պիզ». 2. ապ. կնիք, կնքոց, դրոշմահայր. հայր տառ, հայր նշանագիր. on a perdu les matrices de tels caractères, mais on a les —s. 3. սլաք, դրոշմագործի. graver au —. 4. մք. ուղղագիրան. 5. տակառիկ: [կնքուիմն:

Poinçonnage, ա. դրոշմուիմն,

Poinçonner, ն. ար. դրոշմել, կնքել. — de la vaisselle d'argent. 2. հերիւնել, *հերիւնով ծակել:

Poindre, (լծ. իբրեւ **Joindre**) ն. խայՊել. oignez vilain, il vous poindra, poignez vilain, il vous oindra. *գեշ մարդուն իւղ քսէ, գբեզ կը խայՊէ, գեշ մարդն խայՊէ, քեզ իւղ կը քսէ. գեշ մարդն շոյէ՝ քեզ չարիք կ'ընէ, իրեն չարիք ըսէ՝ գբեզ կը շոյէ:

Poindre, չ. ծագիլ, մերկանալ առաւօտու, լուսանալ, ծայրս արձակել, *լուսնալ, երեւալ. le jour ne fait que —. 2. բուսանիլ, *բուսնիլ. les herbes commencent à —. || ը. le poil commence à lui — au menton.

Poing, ա. բուռն, *բռունցք, բախում. coup de —, մատց, բռնախեՊք, բռնապատակ, կռուի, մուշտ «եռաբուզ». donner un coup de — à qn., հարկանել զոք բռնցի՝ մատցացի, կռփահարել. || de coup de —, մատցացի, բռնցի. || mener qn. pieds et —s liés, տանել զոք ոտիւք եւ ձեռօք կապելովք, *մէկն տանիլ ոտքն եւ ձեռքն կապած եւ փ. եւ ը. je vous livre cet homme pieds et —s liés, *բոլորովին տրամադրուիեանդ տակ կը դնեմ այս մարդն. || faire le coup de —, *բռնցի ծեծկուիլ:

Point, ա. կար, ասեղնակար. faire un — d'aiguille. Faire un — à une chemise. Il n'y a qu'un — à faire.

2. կիտուած, նատ, նատիկ, ասղնակիտ, ասեղնակիտուած, ժանեակ. ouvrage de —, կիտուածագործ. — de chaînette. — d'Alençon, ասղնակիտուած Ալանսոնի. — d'Angleterre. — de Bruxelles.

3. բժ. խոլինճ, կողացաւ. il a un — de côté qui l'empêche de respirer. Avoir un —.

4. կէտ, նիւ, խնդիր. — d'honneur, պատուակէտ.

5. եչ. կէտ. le — n'a ni longueur ni largeur. Chaque — de la circonférence.

6. կէտ, նիշ, կոլմն, մասն. — caractéristique. — central. — d'équilibre. — de départ, չուկէտ, մեկնակէտ, սկզբնակէտ. — d'appui, S. **Appui**. — d'arrivée, հասկէտ. arrière-—, Պելտակ «Պէյէլ». deux —s, երկկէտ, կրկնակէտ. premier —, սկզբնակէտ. dernier —, վերջակէտ, ծայրակէտ. — de lignes, կիտագիծ. — lumineux, լուսակէտ. — de mire, նպատակակէտ, եւ փ. ըղձակէտ. tous les efforts se dirigèrent sur ce —. De tous les —s de l'horizon. —s conjugués, համակերպ կէտ. —s équinoxiaux, S. **Équinoxial**. —s cardinaux, S. **Cardinal**. — culminant, S. **Culminant**. — fulminant, բաթթրակէտ. — de partage, կէտ բաշխման. — de repaire, նշանակէտ. || — de passage, լեռանցամէջ կիրճ. || être sur le — de, մերձ լ., *...ի վրայ ըլլալ. il était sur le — de tomber, մերձ էր ի կործանիլ, կործանումն ի վերայ կայր նմա, *կործանելու վրայ էր.

7. նե. կացակէտ. *նաւն գտնուած տեղ. faire le —, կիտադրել. || — de vue, տեսակէտ, հայեցակէտ. déterminer, placer le — de vue. փ. il a considéré la question sous un — de vue nouveau. Cette question veut être envisagée sous différents —s de vue. || Mettre une lunette d'approche, un microscope à son — de vue կամ à son —. La lunette est à son —. || Un beau — de vue. Dans cette campagne les —s de vue sont très variés.

8. մք. — d'appui, յեցակէտ, յենակէտ.

9. կէտ, կնճռակէտ, խնդիր, *դժուար կէտ. — de théologie. Discuter, éclaircir un — de droit. — noir, սեաւ կէտ, *սեւ կէտ, սեւ ամպ.

10. կէտ, աստիճան. jusqu'à un certain —. Իւիք իրօք, *կերպով մի. on peut railler, mais jusqu'à un certain —. Il est au plus haut — de sa gloire. Il est malheureusement au — de n'avoir pas de quoi manger. Mettre au —, *յարմար կէտին՝ աստիճանին դնել՝ բերել. || եժ. — d'orgue, հանգիստ կամ հանգստակէտ. || փ. mettre les —s sur les *i*, մանրամասն բացատրել, *միտքն բացայայտ հասկցունել, չափազանց ճշդութիւն պահանջել.

11. կէտ, կիտանիշ, նշանակէտ. bon —, բարենիշ. mauvais —, յոռենիշ. cet élève a cinq bons —s. Il a eu tant de bons —s, de mauvais —s cette semaine. || — d'ironie, խայԹ հեգնուԹեան.

12. կէտ, նշանագիր, տոիքս. un —, աւարտակէտ, վերջակէտ. deux —s, միջակէտ. — et virgule, տառատ. — d'interrogation, հարցական կէտ, հարցակէտ. — d'exclamation կամ — d'admiration, կէտ զարմացման կամ զարմացակէտ.

13. կէտ, Պիւ (ի Պլաքաժաղի). l'as, au piquet, vont onze —s. Il ne me faut plus qu'un — pour gagner la partie. || Pour un — Martin perdit son âne, S. **Martin**.

14. կէտ, մասն, հատած. son sermon était divisé en trois —s. Le — essentiel. Le — important d'une affaire. C'est là le — de l'affaire.

15. կէտ, պայման, վիճակ, հանգամանք. il est toujours au même —. L'affaire en est à ce —.

16. կէտ, վայրկեան, պահ, ժամ sur le — de mourir, il déclara... Il fut sur le — de prendre la ville. || — du jour, արեւագալ, արեւածագ, արշալոյս, *լուսաբաց. se lever au — du jour, վաղաբարոյց լ. dès le — du jour, վաղ քաջ ընդ առաւօտն.

17. ար. կէտ, ծակ. allonger les étriers d'un —. Raccourcir la courroie de trois —s.

18. կէտ, չափ. se chausser à huit —s. Avoir une entrée de chapeau de six —s. Ganter du cinq —s. || բժ. — de côté, խոլինճ, կշտացաւ.

***A* —**, մ. ի դէպ ժամու, ի պատեհ ժամու. vous venez à —, fort à —. || De la viande cuite à —, *յարմար աստիճանին եփած միս.

***A* —** *nommé*, S. **Nommé**.

***Au dernier* —**, մ. անհնարին, *վերջին աստիճանի. il est brave, insolent, heureux au dernier —.

***De* — *en* —**, կէտ առ կէտ, ճշդիւ il m'a tout raconté de — en —. Il a

exécuté de — en — mes instructions.

De tout —, en tout —, մ. բոլորովին, ամենայն մասամբ, բստ ամենայնի, *ամէն կերպով. c'est un homme accompli de tout —. Cet ouvrage est mauvais de tout —. Il est en tout — conforme au modèle. || Equiper un homme de tout —, *մէկ մարդուն հարկաւոր եղած բաները հոգալ. փ. եւ ը. équiper, accommoder qn. de tout —, *մէկն խուսել կամ ճարը ընել.

Առ. tout vient à — à qui sait attendre, *սպասել դիտցողին ամէն բան ժամանակին կուգայ:

Point, մ. ամենևին, երբեք, ոչ երբեք, ոչ բնաւ. je n'en veux —. Ne voulez-vous — venir? Il n'a — d'argent. Les gens peu ou — instruits. Sans la connaissance de soi-même, — de solide vertu. C'est un homme bienveillant et — susceptible.

Pointage, ա. գ. ուղղելն ի նպատակն (զիրագէնս), *նպատակին ուղղելն. 2. նաւ. նաւակիտումն. *նաւուն գտնուած տեղն կիտանիշ ընելն:

Pointal, aux, ա. նեցուկ, մոյթ, հաստատուն. des pointaux.

Pointe, ի. ծայր, սայր. — acérée, émoussée. La — d'une épine, փշածայր. — d'une épée, սրածայր, սուսերածայր. — d'une aiguille, ասղնաճայր. les —s d'un compas, կարկինաճայր. la — d'un canif, զմեղմնաճայր. la — d'un couteau, դանակաճայր. ce clou n'a plus de —. || — de feu, հրաստղն. 2. ծայր, ծագ, կատար, գագաթն. la — d'un clocher, d'un rocher, d'une montagne. La — d'un cap, d'une île. La — du cœur, du pied. Se dresser sur la — des pieds, յոտն ի մատն յառնել, * ոտքի մատներուն վրայ ելլել. || փ. եւ ը. disputer sur la — d'une aiguille, S. **Aiguille**. Emporter une chose à la — de l'épée, S. **Épée**. || La — du jour, այգ, արեւագալ, արեւածագ. à la — du jour, ընդ առաւօտն, այգուն, * լուսաբացին. il est parti à la — du jour. || A la petite — du jour, վաղ քաջ ընդ առաւօտն.

2. համ. ce vin n'a pas de —, il est plat.

3. կծուահամ, կծու համ, *համով կծուութիւն. cette sauce n'a pas assez de —. Il manque à cette sauce une — d'ail, de sel, de vinaigre. || փ. եւ ը. être en — de vin, avoir une —, une petite — de vin, զուարթանալ ի գինւոյ, *քիչ մի գինեզուարթ ը.

4. փ. խայթ, խայթուած, կծու խօսք. la — d'une épigramme, վերաստուածեան կծու խօսքերն. une — d'ironie, de raillerie, հեգնաբանութիւն, ծաղրաբանութիւն. — d'esprit, սրաբանութիւն, սրախօսութիւն.

5. — de diamant, ադամանդ (*ապակի կտրելու). [քար.

6. ճ. — de diamant, բրգածեւ

7. ո. սաւառնումն. l'oiseau fait la —, թռչունն սաւառնի

8. կը. ոտնածայր. cette danseuse abuse des —s.

9. նրբաբեւեռ, բարակ գամ.

10. պշ. սրանկիւն՝ սրածայր մարտկոց.

11. սրակուռ պատառ կամ կրատաւ, *սրակուռ լաթ՝ զգեստ լայնցուցանելու համար դրուած.

12. ստորնակ. ստորին մասն վահանի (écu) զինանշանաց.

13. պերոզակ. սրածայր պերոզ (fichu) կանանց. une — de velours, de soie. || փ. եւ ը. faire une —, խոտորիլ՝ զարտուղիլ ի ճանապարհէն, *ճամբէն հեռանալ. [barbe en —.

En —, մ. սրամէտ, սրածայր. une

Pointé, e, ած. եժ. կիտաւոր, կիտադիր. note —e, — խազ:

Pointement, ա. կիտադրութիւն:

Pointer, ն. սրահարել, * սուրի ծայրով զարնել. pendant qu'il haussait le bras, son adversaire le pointa. 2. ուղղել՝ կշռել ի նպատակն, *նշան առնուլ. — le canon. — juste. — un télescope. 3. կիտադրել, կիտանիշել, կիտանիշ առնել. — les articles d'un compte. || — les absents, ներկայագրել. 4. եժ. կիտադրել, կիտաւորել, * խազին վրայ կէտ դնել՝ որ կիսով արժէքն առելցնէ. — une note. 5. նկ. փգ. S. **Pointiller**. 6. նաւ. նաւանիշել, կիտանիշել. * աշխարհացոյցի վրայ նշանակել նաւու մի դիրքն. 7. ար. սրածայրել, *ծայրն շտկել. — des aiguilles.

Pointer, չ. ճախրել, բարձրաթռիչ ը. il y a des oiseaux qui pointent si haut. 2. ծառանալ, կանգնիլ «շախ գալգմագ». un cheval qui pointe en place. Faire — son cheval, S. **Cabrer**. 3. սկսանել բուսանիլ, բողբոջել, ցցուել. le vert commence à —. [**Pointeur**.

Pointer (փուէնթըր) ա. անգ. S.

Pointeur, euse, ած. եւ գ. ուղղիչ, *հրեանն նպատակին ուղղողն. canonnier —. C'est un habile —. || Chanoine —, ներկայագրիչ կոնոնիկոս:

Pointeur, ա. ո. կիտաշուն, որ ատշուն. ին. անգ. **Pointer**.

Pointillage, ա. լգա. **Pointillé**, ա. կիտանիշումն, կիտուած. le — coûte beaucoup de temps.

Pointille (փուէնթիյլ) ի. մնոտիք, *չնչին բան. l'affaire ne roule que sur une —. 2. դուզնավէճ, մնոտի բանակռուութիւն, *մնակռիւ. ce sont des —s perpétuelles. C'est une —.

Pointillé, ա. S. **Pointillage**.

Pointillé, e, անց. կիտաւոր, կիտանկար, կիտուածաւոր. ouvrage de miniature —e. Armoirie —e. Écussons —s. Ligne —e, կիտագիծ:

Pointiller (փուէնթիյլել) չ. կրտել, կիտուածել, կիտանիշել. ce graveur ne travaille qu'en pointillant. = ն. — son travail. On pointille la miniature.

Pointiller, ն. խայթել, խծբծել, բծախնդրել. vous pointillez sur tout ce qu'il dit, sur tout ce qu'il fait.

Se pointiller, դ. խայթել, խծել, խծբծել զմիմեանս. ils ne font que — l'un l'autre.

Pointillerie, ի. ը. դուզնավէճ, բծախնդրութիւն. ce ne sont que —s entre eux.

Pointilleux, euse, ած. մանրախոյզ, մանրակրկիտ, խծբծոտ, բծախնդիր, վիճասէր, նրբախնդիր, իրատապահանջ. un critique —. Un caractère —. Une humeur —euse. Elle est si —euse, qu'on ne peut vivre avec elle.

Pointu, e, ած. սրածայր, սայրաուր, ծայրաուր, սայրածեւ. cette épée est bien —e. Un bâton — par le bout. Chapeau —. || Nez, menton —. || փ. եւ ը. avoir l'esprit —, սրախօս՝ սրամիտ լ. || une voix —e, սրածայն:

Pointure, ի. խայթուած. 2. ար. ծակիչ. 3. տպ. ներքնատպաք:

Pointure, ի. չափ, մեծութիւն. la — des bottines, des gants.

Poire, ի. տանձ. petite —, տանձիկ. — molle, cassante, fondante, pierreuse. — duchesse, մալաչի. — rouge, կարմրատանձ. — blanche, նռնիկ. — musquée կամ — d'ambrette, ամբաւիկ. — sauvage, քարճին, խոզատանձ, խոզտանձ, տանձ խոզի, շիկոռ, ալխաւ. — dure, d'angoise, ճնտան, հոգետանձ, կարծր տանձ. — aqueuse, ջրոտկեն. — aigre, քաղաքամէտ տանձ, շիւռկ, *քաղաղ տանձ. — blette, լլմոր. — d'hiver, ձմչիկ. — d'étranguillon, S. **Étranguillon**. — séchée ou tapée, տանձչիր. || garder une — pour la soif, պահել ինչ վասն յետագայ պիտոյից. || entre la — et le fromage, S. **Fromage**. 2. տանձ. տանձաձեւ ակն պատուական կամ մարգարիտ. une — de pendeloques. Elle avait aux oreilles, deux belles perles en —, ունէր նէ յականջս տանձաձեւ երկու մարգարիտս. 3. — à poudre, վառօդաման:

Poiré, ա. տանձաջուր, տանձագինի, տանձօղի:

Poireau, ա. բ. պրաս կամ պրասխ, բուռաւ «փրասս». un potage aux —x. || — sauvage, այգեպրաս, բուռաւ վայրի. 2. բժ. S. **Verrue**.

Poirée, ի. բազուկ, բանջար. ին. **Bette**. || — sauvage, բազկի, վայրի բազուկ, կարմրաբանջար, կարմրատակ:

Poirier, ա. բ. տանձի, տանձենի. — sauvage, դարձիկ:

Pois (փուա) ա. բ. ոլոռն, * չօլ. petit —, մաշ, * կլուլ. — chiche, սիսեռն «նոհուտ». ին. **Cicérole**. mauvais — chiche, շնաեռ. — gris կամ — cassé, գորշասիսեռն կամ սիսեռնաբեկ. || փ. la fleur des —, ծաղկոլոռն, այր կամ կին բարեշնորհ. || — de senteur, հաւոլոռն. || բժ. — à cautère, խաթանասիսեռն. || փ. rendre à qn. — pour fève, *պզտիկ բան տալ մեծ բան առնոյ համար. || manger des — chauds, չգիտել գինչ ասել, *բանիքն չգիտնալ. || avaleur de — gris, ամենակեր, *ամէն բան ուտող:

Poison, ա. ներս, դեղ մահու,

մահացնել «զէֆիր». préparer, donner, prendre du —. Il n'y a pas d'antidote contre ce —. La présence du — fut constatée. — subtil, lent, violent, mortel. 2. փ. Ցոյն, ժահր, ժանգ. le — de la flatterie. L'esprit de parti est un — qui altère tous les sentiments. Les romans licencieux sont un — mortel pour la jeunesse. L'ennui est le — de la vie.

Poissard, e, ած. գռեհիկ, սոսկին. cette femme a le ton —. Expression —e. 2. անպատկառ, լրբախօս. le genre —. Le style —. Chanson —e.

Poissarde, ի. վաճառանոցակին. կին վաճառանոցի. c'est une véritable —. Elle a le ton, la voix, les manières d'une —.

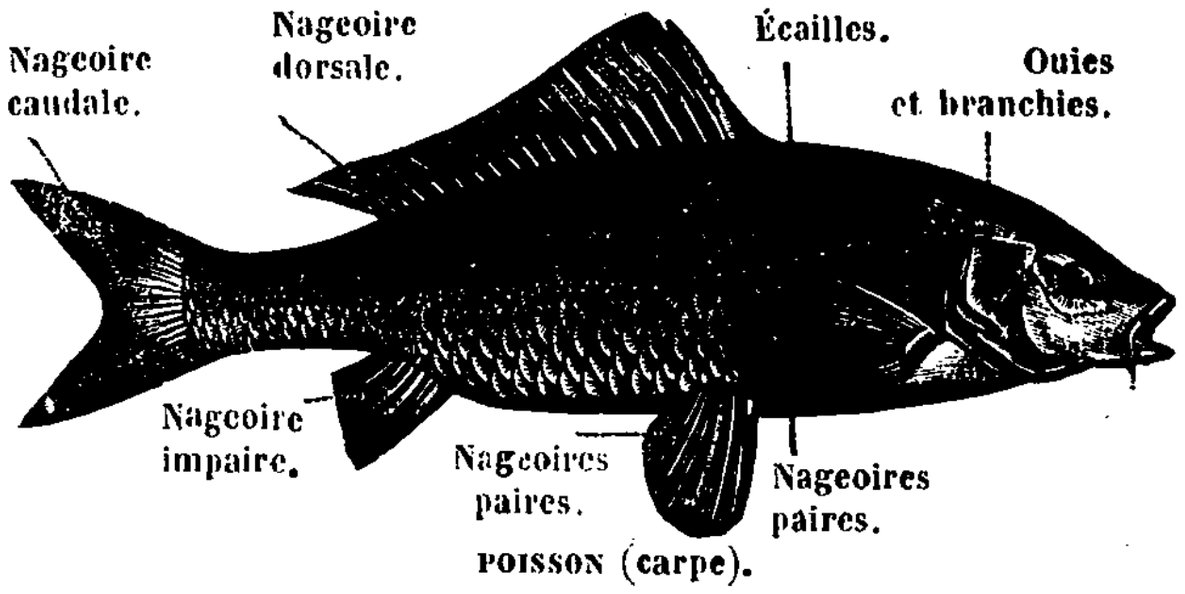
Poissement, ա. ձիւնումն, ձիւն, ձիւնոտումն, շաղախումն:

Poisser, ն. ձիւնել, ձիւնոտել. — du fil. — un tonneau. 2. Ցաւնաւել, շաղախել, *պլշկել. il a poissé son habit. Ces confitures m'ont poissé les mains.

Poisseux, euse, ած. ձիւնոտ, ձիւնաւոր, ձիւնալից. 2. մածանող, մածող, * կպչուկ, փակչոտ. main —euse.

Poissillon (փուասիյլօն) ա. ձկնիկ:

Poisson, ա. ձք. ձուկն, կայտառ, լոլակ, *ձուկ. les —s, ձկունք. des —s, ձկնեղէն. marchande de —s, ձկնավաճառուհի. || — cartilagineux, սեղակ. — lézard, ձկնամողէզ. — boule, գնդաձուկն. 2. աս. կենդանակերպ ձկան, աստեղատուն, ձուկն. — austral, հարաւային ձուկն. || — volant, Ցոչաձուկն, * Ցոչող ձուկ. || — d'avril, խաբապրիլ. donner un — d'avril à qn., խաբել զոք յառաջնում աւուր ապրիլի ամսոյ, * մէկն խաբել ապրիլի մէկին. || փ. être comme le — dans l'eau, hors de l'eau, բարեկեաց՝ չարակեաց է., * լաւ՝ գէշ վիճակի մէջ ըլլալ. || il avalerait la mer et les —s, S. **Avaler.** || Rester muet comme un —, մնալ անբարբառ իբրեւ զձուկն, *ձկան պէս անբարբառ կենալ. || il n'est ni chair ni —, *ամենեւին միտքն չ'օրոշեր. || la sauce vaut mieux que le —, Ցացանն լաւագոյն է քան զձուկն. * երկրորդական բաներն գլխաւորէն աւելի լաւ են:

POISSON (carpe).

Poisson, ա. ձուկն. * ինն չափ հեղուկաց հաւասար կէս քոսոփ:

Poisson-lune, ա. ձք. լուսնաձուկն. ազգ ձկան:

Poissonnaille (փուասոնայլ) ի. ք. մանրածկունք. il ne nous a servi que de la —. [նաւաճառանոց:

Poissonnerie, ի. ձկնարան, ձրկ-

Poissonneux, euse, ած. ձկնալից, ձկնաւէտ. un lac fort —. Cette rivière est —euse.

Poissonnier, ère, գ. ձկնավաճառ, ձկնավաճառուհի:

Poissonnière, ի. ձկնատապակ, ձկնանօթ:

Poitrail (փուաթրայլ) ա. լանջ, կուրծք (ձիոյ). ce cheval a un beau —. Il a le — large. Des —s. 2. լանջապան (ձիոյ). 3. նե. չենագերան, *ֆաստ գերան:

Poitrinaire, ած. եւ գ. Ցոքախտ, կրծախտ, Ցոքախտաւոր, կրծախտաւոր, Ցոքաժէտ. cette jeune fille est —. C'est un —, une —.

Poitrinal, ա. ի. կրծապահ:

Poitrine, ի. մգ. լանջ, կուրծք. — large, étroite. La cavité de la —. Se frapper, se battre la —, կոծել զկուրծս, *կուրծքին զարնել. cette femme a une belle —, լանջագեղ է կինս այս. bonne, mauvaise —. — faible, délicate. Pleine —, լիակուրծ. soulèvement de la —, յարոյցք լանջաց. maladie de —. Fluxion de —, S. **Pneumonie.** Être malade de la —. La goutte lui est remontée dans la —. || ին. **Thorax.** 2. ձայն. il a bonne —, քաջածայն է. il a mauvaise —, յոռեձայն է, * ձայնն գէշ է. il n'a point de —, անձայն է ամենեւին, *ամենեւին ձայն չունի. 3. մգ. երգուած. — de veau, de mouton, եւն. 4. եմ. լանջ, կուրծք. voix de —, լանջածայն, կրծածայն:

Poitrinière, ի. լանջապահ, լանջանոց:

Poivrade, ի. պղպեղաՁաւան. faire un levraut à la —. Manger des artichauts à la —.

Poivre, ա. ք. պղպեղ, * տաքդեղ. — long, դարապղպեղ, *լոլոզ պղպեղ. arbre à —, պղպեղի, պաոպոի. || — d'eau, ջրապղպեղ, *ջրի պղպեղ. || — de Guinée, S. **Piment.** || — sauvage կամ petit —, S. **Gattilier.**

Poivré, e, անց. պղպեղեալ, *պղպեղով համեմուած. 2. փ. մեծագին, ծանրագնի, * շատ սուղ. cette marchandise a été bien —e. Une histoire —e, ախորժահամ պատմուՁիւն:

Poivrer, ն. պղպեղել, *պղպեղով համեմել. 2. —. հաղորդել զախտ ափրոդիսիան, *գէշ հիւանդուՁիւն տալ. ին. **Plomber.** [պրիկ:

Poivrette, ի. պղպեղիկ, պատ-

Poivrier, ա. ք. պղպեղի, պղպեղենի, պաոպոի. petit — պաոպրիկ. 2. պղպեղաման:

Poivrière, ի. պղպեղաման, 2. պահակատուր, պահանորդապատուր:

Poivron, ա. S. **Piment.**

Poivrot, e, ած. աղբշիտ, *գինով:

Poix (փուա) ի. ձիւ «զիֆՁ». — noire, blanche, jaune. || — minérale, հանքաձիւՁ, հանաձիւՁ. — de Judée, ին. **Asphalte.**

Polacre կամ Polaque, ի. պոլակ. *նաւ փոքրիկ որ կրնայ առաջաստով կամ Ցիակօք գործածուիլ:

Polacre կամ Polaque, ա. ձիաւոր Լեհացի. un régiment de —s.

Polaire, ած. բեւեռային, բեւեռական. étoile —, — աստղն. mer —, բեւեռածով:

Polakène, ա. ք. S. **Polyakène.**

Polanisia, ի. ք. բազմատէջ. ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ կապարազգաց (capparidées).

Polarimètre, ա. բեւեռաչափ:

Polarisant, e կամ Polarisateur, Polariseur, ած. բեւեռիչ, բեւեռացուցիչ. action —e. Appareil polarisateur.

Polarisation (սիօն) ի. բգ. բեւեռացումն (լուսոյ): [բեւեռացոյց:

Polariscope, ա. բգ. բեւեռադէտ,

Polarisé, e, անց. բեւեռացեալ:

Polariser, ն. բեւեռացուցանել. — un rayon de lumière.

Se polariser, դ. բեւեռանալ:

Polariseur, ա. բդ. բեւեռիչ:

Polarité, ի. բեւեռականուՁիւն. 2. բեւեռամիտուՁիւն:

Polatouche, ա. կ. սկիւռակ. ազգ կրծողաց նման սկիւռի (écureuil).

Polder, ա. պոլտէր, դաշտավայր:

Pole, ի. ձք. պոլ. ազգ փշոտ ձրկանց:

Pôle, ա. աս. բեւեռ, ծագ. — positif, առաւելական բեւեռ. — magnétique, մագնիսական բեւեռ. — électrique, ելեկտրական բեւեռ. — nord, հիւսիսային բեւեռ. qui a le même —, համաբեւեռ, բեւեռակից:

Polémarchie, ի. մարտապետուՁիւն: [պետ:

Polémarque, ա. հխ. մարտա-

Polémique, ած. վիճաբանական, բանակռուական. ouvrage, style, genre, écrivain —. 2. ի. մաքառ, վէճ, բանակռիւ, հակաճառուՁիւն, բանակռուՁիւն, վիճաբանուՁիւն. la — littéraire. Il excelle dans la —.

Polémiste, ա. վիճաբան, մաքառող. c'est un — fort habile.

Polémoine, ի. ք. պոլեմոնաբոյս, պոլեմոնի. ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ պոլեմոնեայց:

Polémoniacées, ի. յ. ք. պոլեմոնասերք:

Polémoniées, ի. յ. ք. պոլեմոնեայք. ազգ երկպրուկ տնկոց ի կարգէ կցաՁերՁից (gamopétales).

Polenta (փօլէնԹա) ի. ածեքայ, ածիկ, լազուածիկ, Ըանկաշ :

Poli,e, աճ. ողորկ, կոկ, սրբատաշ, անգէզ . des corps —s. Pierre —e, սրբատաշ պողովատատաշ վէմ . 2. ազնիւ, քաղաքաբարոյ, բարեքիկ, կիրԹ, *քաղաքավար. c'est un homme fort —. Il a les manières fort —es. Parler d'un ton —. 3. ա. ողորկուԹիւն, կոկուԹիւն, փայլ, փայլիւն . ces armes sont d'un beau —. Il faut donner le — à ce marbre.

Polianite, ի. հբ. պոլանաքար :

Poliarque, ա. հխ. քաղաքապետ :

Police, ի. ոստիկանապետուԹիւն, ոստիկանուԹիւն . agent de —, ոստիկան. commissaire de —, պատուիրակ ոստիկանուԹեան . être mandé, être noté à la —. Être sous la surveillance de la haute —. || — correctionnelle, պատժական ոստիկանուԹիւն . Tribunal de —, ատեան ոստիկանուԹեան . salle de —, արգելան, արգելանոց (գինուորաց) . Préfet, chef de —, ոստիկանապետ . || de —, ոստիկանական . 2. ոստիկանապետարան, ոստիկանարան . 3. — կամ — d'assurance, ապահովագիր . || — de chargement, բեռնագիր . 4. տպ. ծալացուցակ (ծալուած կամ ծալուելիք տառերու) :

Policeman (փօլիսման) ա. անգ. ոստիկան . des policemen (փօլիսմէն), ոստիկանք :

Policement, ա. քաղաքակրԹուԹիւն, քաղաքակրԹուԹիւն :

Policé, e, անց. քաղաքակիրԹ, քաղաքաբարոյ . les peuples —s.

Policer, ն. քաղաքակրԹել, կրԹել . — une ville. — une nation, des tribus sauvages.

Policeur, ա. քաղաքակրԹիչ :

Polichinelle, ա. այպնակատակ գուսան, խեղկատակ «մուգալիԹ». 2. լարախիլ . || փ. secret de —, յայտնակագաղտնիք . c'est le secret de — աշխարհածանօԹ ինչ՝ *բան է :

Policier, ère, աճ. ոստիկանական . 2. գ. ոստիկան . un —.

Polie, ի. կ. բուռուռուկ . *տեսակ մի որդ :

Poliment, ա. տ. Polissage.

Poliment, մ. քաղաքավարաբար . écrire, parler, recevoir —.

Poliochérides, ի. յ.կ. վր. գորշոզնիազգիք . ազգ բրածոյ սարդազգեաց (arachnides).

Polion, ա. տ. Pollia.

Poliorcète, աճ. հխ. քաղաքապատուար :

Poliorcétique, ի. հխ. քաղաքապաշարումն . արուեստ քաղաքապաշարելու . la — des anciens différait complètement de la — moderne.

Polir, ն. յղկել, ողորկել, կոկել, փայլեցուցանել . — le fer, l'acier, le marbre, de la vaisselle. — du bois d'ébène. — avec le grès, avec l'émeri, avec la pierre ponce կամ — au grès, à l'émeri, եւն. 2. յղկել, կրԹել, կիրԹ՝ բարեկիրԹ առնել, յարդարել. la fréquentation des personnes bien élevées polit l'esprit, les mœurs. — un discours, un écrit. — son style. — une langue.

Se polir, դ. յղկիլ, ողորկիլ, կոկիլ, փայլիլ. cette substance se polit très bien avec la prêle. 2. փ. յղկիլ, կրԹիլ . des esprits se polissent par la culture des belles lettres.

Polissable, աճ. յղկելի :

Polissage, ա. յղկուժն . le — du marbre, des métaux.

Polissement, ա. յղկուժն, կրԹուժն :

Polisseur,euse, գ. յղկիչ. — de glaces. —euse d'argenterie, — արծաԹեղինաց :

Polissoir, ա. յղկոց, փայլոց :

Polissoire, ի. յղկակ . *տեսակ մի կակուղ տղմահան (décrottoire).

Polisson, onne, գ. ստահակ, շաղաշղոյտ, սրիկայ «չափգըն, պաճագսըզ» . c'est un vrai —. Il joue avec les —s du quartier. C'est un petit —. C'est une petite —onne. Il convient bien à un — comme lui. 2. ցոփ, լկտի . cet homme est très —. Une chanson —onne.

Polissonner, չ. ստահակել . ասել կամ առնել ստահակուԹիւնս :

Polissonnerie, ի. ստահակուԹիւն . 2. ցոփուԹիւն, լկտուԹիւն :

Polissure, ի. տ. Polissage եւ Poli.

Poliste, ի. մբ. գոռնեակ . ազգ մեղուանման միջատի :

Politesse, ի. կենցաղագիտուԹիւն, քաղաքավարուԹիւն, բարեկրԹուԹիւն, բարեձեւուԹիւն . avoir de la —. Il est d'une grande —. Il manque de —. il est d'une — fatigante. La — des mœurs, des manières. Faire une —, des —s. Il s'est confondu en —s. Echange de —s,*փոխանակուԹիւն քաղաքավարական խօսքերու, հն. Civilité.

Politicien, enne, գ. քաղաքագէտ, աշխարհավար, քաղաքագիտուհի :

Politico-économique, ա. քաղաքատնտեսային, [լուԹիւն :

Politicomanie, ի. քաղաքամոլուԹիւն, քաղաքագիտուԹիւն, աշխարհավարուԹիւն . — sage, prévoyante, tortueuse. La — intérieure, extérieure de la France. La — moderne. Il était dans sa —, de sa — de s'allier avec les puissances du Nord. Il écrit sur la —. Parler —. La — absorbe l'attention générale. 2. խորամանկուԹիւն, խորագիտուԹիւն . ce courtisan a de la — dans tout ce qu'il fait. Avec toute sa —, il n'a pas réussi à faire son chemin. 3. աճ. քաղաքական, քաղաքագիտական, աշխարհավարական . délit —. Droit —, Un journal —. Économie —. La conduite — du ministre. 4. ա. քաղաքագէտ, աշխարհավար . c'est un grand, un habile, un profond —. 5. խորագէտ, խորամանկ . il est trop — pour se brouiller avec un homme en faveur. Il est — dans tout ce qu'il fait. Sa conduite entre deux partis a été très —. Il ne vous dira pas ce qu'il pense, c'est un rusé —.

Politiquement, մ. քաղաքագիտօրէն . c'est souvent agir — que de ne pas user de tout son pouvoir. Ce ministre conduit — cette grande affaire. 2. փ. խորագիտաբար . il agit — en toutes choses.

Politiquer, չ. ը. քաղաքավարել. *խօսել՝ ճառել քաղաքական բաներու վրայ . s'amuser à —.

Politiqueur, euse, գ. քաղաքավարող, քաղաքավարուհի . *քաղաքական խնդիրներով գրաղող :

Polium (օմ) ա. տ. Pollia.

Polka, ի. պոլքա, լեհապար, *վեռվետ . danser une —, լեհապարել . 2. լեհանուագ . jouer une —. || հն. Polka-mazourka.

Polker, չ. պոլքել, պոլքայել, լեհապարել :

Polkeur, euse կամ **Polkiste**, գ. լեհապարիչ, լեհապարուհի :

Pollakiurie, ի. բժ. յաճախամիզուժն, յաճախամիզուԹիւն :

Pollen (փօլլէն) ա. բ. բեղն, բեղնան, բեղնափոշի, սերմնափոշի, ծաղկեփոշի . բեղնաւորիչ փոշի ծաղկանց :

Pollia, ա. **Pollie**, ի. բ. խնկողկուզակ, խնկածաղիկ, խնկողկոյզ, խնկողկուզիկ, խնկողկուզուկ, ճատ. ազգ միապտուկ տնկոց ի տոհմէ կոմելինասերից (commélinacées).

Pollicitation (սիօն) ի. իգ. Ըերխոստումն . խոստումն անկատար . la — était obligatoire lorsque la promesse avait eu un commencement d'exécution.

Polliées, ի. յ. բ. խնկածաղկեայք . տ. Pollia.

Pollination (սիօն) ի.բ. բեղնուժն (ծաղկանց) :

Pollinie, ի.բ. բեղնոն. կոյտ բեղնանաց (pollen).

Pollinifère, աճ.բ. բեղնանաբեր :

Pollinique, աճ.բ. բեղնանային :

Pollinisation (սիօն) ի. բ. բեղնաւորուժն : [սաքար :

Pollucite, ի. հբ. պոլիկեւտիտ-

Polluer, ն. պղծել . — un temple, une église. — les choses saintes.

Se polluer, դ. պղծիլ, գիջանալ :

Pollution (սիօն) ի. պղծուԹիւն . la — d'une église. 2. գիջուԹիւն, սերմնահեղուԹիւն, ախտահոսուԹիւն. — volontaire, գիջուԹիւն, սերմնահեղուԹիւն . — involontaire կամ nocturne, բոխուժն ցայգուԹեան, երազախաբուԹիւն, երազախաբուԹիւն :

Pollux, ա. հբ. պոլիկեւտիս :

Polo, ա. պոլոյ . խաղ ինչ :

Pologràphie, ի.աս. երկնագրուԹիւն . աստղաբաշխական նկարագրուԹիւն երկնից :

Polonais, aise, աճ. եւ գ. պոլոնական, լեհացի, պոլոն . la langue —e, լեհերէն . *լեհացի լեզու . 2. գ. լեհացի, պոլոնուհի, լեհուհի . 3. ա. լեհերէն :

Polonaise, ի. լեհապար, լեհանուագ :

Poltron,onne, ած. անարի, վատասիրտ, վատոգի, երկչոտ, *վախկոտ. c'est l'homme du monde le plus —. Je suis un peu —. Il passe pour un —. Ne faites pas la —onne.

Poltronnement, մ. անարիաբար, վատասրտաբար, երկչոտաբար:

Poltronnerie, ի. անարութիւն, վատասրտութիւն. sa — le fait mépriser. Il est d'une grande —. 2. —, գործ վատութեան. c'est une —. Il a fait mille —s.

Poly, նմ. յն. * որ ուսումնական բառերու բարդութեանց մէջ կը մտնէ եւ կնշանակէ բազում:

Polyadelphe, ած. բ. բազմախումբ: [թութիւն:

Polyadelphie, ի. բ. բազմախումբ-

Polyadelphite, ի. հբ. բազմախմբաքար. ազգ սուտակի (grenat).

Polyakène, ա. բ. բազմակտիկ. S. **Akène**.

Polyalthia, ա. **Polyalthie**, ի. բ. բազմաբոյժ: [բազմոքնայ:

Polyandre, ած. բ. բազմառէջ,

Polyandrie, ի. բ. բազմառիչութիւն, բազմոքնեայք, բազմառիչեայք:

Polyandrique, ած. բազմառիչային: [բ. բազմածաղիկ:

Polyanthe, Polyanthème, ած.

Polyanthère, ած. բ. բազմաբեղնան:

Polyanthropie, ի. բազմամարդութիւն: [Ութիւն:

Polyarchie, ի. բազմիշխանութ-

Polyargite, ի. հբ. բազմասպիտակ. ազգ սոմակնի. S. **Anorthite**.

Polyargyrite, ի. հբ. բազմաթաթաքար:

Polyarthrite, ի. բժ. բազմայօդաբորբ, բազմայօդատապ. բորբոքումն յօդուածոց մարմնոյ:

Polyatomique, ած. տգ. բազմահիւլէ, բազմահիւլէական:

Polybasique, ած. տգ. բազմահիմնային: [նաքար:

Polybasite, ի. հբ. բազմահիմ-

Polyblennie, ի. բժ. բազմախըլնութիւն. անչափ հոսումն խլացնց (mucosité).

Polybranches, ի. յ. կ. բազմախռիկք. ազգ որովայնոտն փափկամորթաց (mollusques).

Polycanthe, ած. բազմափուշ:

Polycarpe, ած. բ. բազմապտուղ: [ծաղկիգաւոր:

Polycarpellé, e, ած. բ. բազմա-

Polycarpique, ած. բ. բազմապտղային:

Polycéphale, ած. բ. բազմագլուխ, բազմահոյլ:

Polychète (փօլիքէթ) ա. կ. բազմաճաթ, բազմաստեւ. ազգ պատեանաթեւ միջատի:

Polychreste (փօլիքրէսթ) ած. դղգ. բազմապիտանի. sel —.

Polychroïlite, ի. հբ. բազմագունաքար:

Polychroïque, ած. բգ. եւ հգ. բազմերանգ, բազմագունային:

Polychroïsme, ա. բազմերանգութիւն:

Polychroïte, ի. հբ. S. **Polychroïlite**. [բազմերանգ:

Polychrome, ած. բազմագոյն,

Polychromie, ի. բազմագունութիւն: [բազմաճիւղ:

Polyclade, ած. բ. բազմատ,

Polycladie, ի. բ. բազմատութիւն, բազմաճիւղութիւն:

Polycline, ա. բազմանկողին:

Polyclinique, ի. բժ. բազմախտատանոց:

Polyconique, ած. բազմակոն:

Polycopie, ի. կամ **Polycopiste**, ա. ար. բազմատիպ, բազմատպիչ, բազմատպող:

Polycorie, ի. բժ. բազմաբիբ:

Polycotylaire, ած. բազմախոռոչաւոր:

Polycotyle, ած. բազմախոռոչ:

Polycrase, ի. հբ. բազմախառնուրդ: [շրջանակ:

Polycyclique, ած. ոդ. բազմա-

Polydactyle, ած. բժ. բազմամատն, բազմամատի:

Polydactylie, ի. բժ. բազմամատնութիւն, բազմամատլութիւն:

Polydesme, ա. կ. բազմակապ. ազգ հազարոտանց (myriapodes).

Polydipsie, ի. բժ. պապակ. սաստիկ ծարաւ:

Polydrose, ա. մբ. բազմացօղ. ազգ միջատի:

Polydymite, ի. հբ. պոլիդիմիտ. ծծմբուկ նիքելի եւ երկաթոյ:

Polyèdre, ած. եւ ա. եչ. բազմանիստ. angle —.

Polyédrique, ած. բազմանիստ, բազմանիստական -

Polyémie կամ **Polyhémie**, ի. բազմարիւնութիւն:

Polyergue, ա. մբ. բազմերկ. ազգ միջատի:

Polygalacées, ի. յ. բ. կաճնխոտասերք, ին. **Polygalées**.

Polygale, ա. բ. կաճնխոտ:

Polygalées, ի. յ. բ. կաճնխոտեայք. տոհմ երկպրուկ բուսոց ի կարգէ զատաներիից (dialypétales).

Polygaline, ի. տգ. կաճնխոտին:

Polygame, ած. եւ գ. բազմայր, բազմակին, բազմամուսին, բազմանկողին. 2. բ. բազմասերութիւն:

Polygamie, ի. բազմայրութիւն, բազմակնութիւն, բազմամուսնութիւն. 2. բ. բազմասերութիւն:

Polygamique, ած. բազմայրային, բազմակնային, բազմամուսնային:

Polygastre, ած. բազմաստամոքս, բազմորովայն:

Polygastrique, ած. բազմաստամոք, բազմաստամոքային, բազմորովայնային. || —s, յ. ջ. —ք. տոհմ բազմաստամոքաց՝ բազմորովայնից: [Ութիւն:

Polygénèse, ի. բժ. բազմածնու-

Polygénétique, ած. տգ. բազմասերնդային, բազմասերնդային:

Polygénie, ի. S. **Polygénisme**.

Polygénisies, ի. յ. բազմասերնեայք:

Polygénisme, ա. բազմասերութիւն:

Polygéniste, ա. բազմասերական. կուսակից բազմասերութեան:

Polyglotte, ած. բազմալեզու, բազմալեզուեան. Bible, dictionnaire —. 2. բազմալեզու, բազմալեզուաբոս. cet homme est —.

Polygnathe, ած. բժ. բազմաճնոտ:

Polygonacées, ի. յ. բ. մատիտեղասերք: [figure —e.

Polygonal,e, ած. բազմանկիւնի.

Polygonatum (ծօմ) ա. բ. սամնտրուկ, կցմցուկ:

Polygone, ած. եչ. բազմանկիւն. 2. գ. —. հողապատուար բազմանկիւնի. 3. բ. S. **Polygonatum**.

Polygonées, ի. յ. բ. մատիտեղեայք:

Polygonum (օմ) ա. բ. գա. **Renoué** (մատիտեղ) տնկոյն. || — lapathifolié, պղպեղխոտ:

Polygordiens, ա. յ. բազմակորդեանք. տեսակ ծովային քերծուածոց:

Polygraphe, ա. բազմագիր. Aristote, Leibnitz et Voltaire sont peut-être les plus remarquables —s.

Polygraphie, ի. բազմագրութիւն. les œuvres de cet auteur doivent être rangées dans la —.

Polygraphique, ած. բազմագրական:

Polygynie, ի. բ. բազմիգայ:

Polyhalite, ի. հբ. բազմաբիւրեղ: [քար:

Polyhydrite, ի. հբ. բազմաջրա-

Polyhymne, ած. բազմերգ, բազմերգական:

Polymaste, ած. եւ հշբ. բազմաճիճ: [ութիւն:

Polymastie, ի. հշբ. բազմաճիճ-

Polymathe, ա. բազմագէտ, բազմուսումն, բազմահմուտ:

Polymathie, ի. բազմագիտութիւն, բազմուսումնութիւն:

Polymathique, ած. բազմագիտական, բազմուսումնական:

Polymélien, ած. բազմանդամ:

Polymère, ած. տգ. բազմամասն:

Polymérie, ի. տգ. բազմամասնութիւն: [բազմամասնում:

Polymérisation (սիօն) ի. տգ.

Polymériser, ն. բազմամասնել:

Polymignite, ի. հբ. բազմախառնուրդաքար:

Polymnie, ի. դց. պոլիմնիա. մուսա քնարերգութեան:

Polymorphe, ած. բազմակերպ, բազմակերպաբան:

Polymorphisme, ա. բազմակերպութիւն:

Polynème, ա. ձբ. բազմաթել, դրախտածուկն. ազգ փշոտ ձկան:

Polynésie, ի. աշ. բազմակղզիք:

Polynévrite, ի. ախ. բազմաջղաբորբ, բազմաջղատապ:

Polynôme, ա. հհ. բազմաբաշխ:

Polyodon, ա. ձբ. բազմատամն. ազգ Ներփափայլակերպ (ganoïde) ձկանց:

Polyommate, ա. մբ. բազմաչեայ. ազգ Ներփաթեւ միջատաց:

Polyonychie (քի) ի. հշբ. բազմեղունգն:

Polyopie կամ **Polyopsie**, ի. բժ. բազմատեսութիւն :

Polyorama կամ **Poléorama**, ա. բդ. բազմացոյց :

Polyoréxie, ի. բժ. բազմախորժակութիւն : [Քուիդ :

Polyoxide, ա. տգ. բազմաթթ-

Polypage, ած. իչթ. բազմածնե . monstre —.

Polyparésie, ի. բժ. դնդեղաթուծութիւն , դնդեղաթուծուժն :

Polypathie, ի. բժ. բազմախտութիւն :

Polype, ա. կ. բազմոտանի , պոդիպոդ , պոդիպ. 2. բժ. պոդիպոտ, պոդիպ, աեղամիս . * աեղոդ միս քթին մէջ :

Polype.

Polypédie, ի. բազմոդութիւն , բազմասաղմութիւն :

Polypétale, ած. բ. բազմաթերթ :

Polypétalie, ի. բ. բազմաթերթութիւն :

Polypeux, euse, ած. բժ պոդիպային , աեղամային :

Polyphage, ած. բազմակեր :

Polyphagie, ի. բազմակերութիւն :

Polypharmacie, ի. բժ. բազմադեղ , բազմադեղութիւն :

Polypharmaque, ած. բազմադեղիչ :

Polyphasé, ած. բգ. բազմերեսոյթ . courants —s.

Polyphème, ած. բազմաիչեակ :

Polyphone, ած. բազմաձայն :

Polyphonie, ի. բազմաձայնութիւն , երաժշտագրութիւն , նուագագրութիւն :

Polyphore, ա. բ. բազմակիր :

Polyphylle, ած. բ. բազմատերեւ . voilure, calice —.

Polypier, ա. կ. պոդիպաբոյն . — ambulant, գնացուն —.

Polypiforme, ած. բժ. պոդիպոդաձեւ . tumeur —.

Polypiose, ի. բժ. բազմագիրութիւն . հն. **Obésité.**

Polypode, ա. բ. կնուիճ, բազմոտանի, բազմաստեղն , պառապային . ազգ ցարխոտոյ (fougère). 2. մբ. բազմոտանի , * շատոտուկ . 3. հչթ. բազմոտանի :

Polypodiacées, ի. յ. բ. կնուիճասերք , պառապայինասերք :

Polypodie, ի. հչթ. բազմոտնութիւն : [պառապայինեայք :

Polypodiées, ի. յ. բ. կնուիճեայք,

Polypoïde, ած. կ. բազմոտնակերպ :

Polypore, ա. բ. բազմածակոտ . ազգ սնկոց (champignon). հն. **Amadouvier.**

Polyporées, ի. բ. բազմածակոտեայք . ցեղ սնկոց ի տոհմէ Քաղանքաւոնկոց (hyménomycètes).

Polyposie, ի. բժ. բազմբմպութիւն :

Polypotome, ա. վ. պոդիպոդաճառ : [S. Scie.

Polyprion, ա. ձբ. ձողաձկնակ .

Polyprotodontes, ա. յ. սբ. բազմանախատամեայք . ազգ կնդանեաց ի տոհմէ պարկաւորաց (marsupiaux). [բազմանեւճակ :

Polyptère, ած. ձբ. բազմաքեւ ,

Polyptote, ի. հս. բազմաբառակրկնութիւն :

Polyptyque, ա. հխ. ծալագիր . արձանագիր ծալածոյ . le — de l'abbaye de Saint-Remi.

Polyrrhize, ած. բազմարմատ , արմատաձիւռ :

Polysaccum (քօմ) ա. բ. բազմապարկ . ազգ սնկոյ :

Polysarcie, ի. բժ. բազմամսութիւն , Ճանճրամսութիւն :

Polysarque, ած. բազմամիս , Ճանճրամիս: [նութիւն :

Polyscélie, ի. հչթ. բազմաոտ-

Polysépale, ած. բ. բազմաթերթ:

Polysialie, ի. բժ. բազմալորձնութիւն :

Polysiphonie, ի. բ. բազմախոռ:

Polysoc, ած. եւ ա. եզ. բազմախոփ : [ութիւն :

Polysomie, ի. բժ. բազմամարմնի-

Polyspaste, ա. ար. բազմաձիգ :

Polysperme, ած. բ. բազմասերմն : [ութիւն :

Polyspermie, ի. բ. բազմասերմնի-

Polysphérite, ի. հբ. բազմագնդաքար :

Polyspore, ած. բ. բազմաձորձ :

Polystachyé,e (սթաքի) ած. բ. բազմահասկ : [ուչչ :

Polystémone, ած. բ. բազմա-

Polystic, ա. բ. բազմաստիք . ազգ ձարխոտոյ (fougère).

Polystique, ած բզ. բազմաշար, բազմաստեղն . aspidies —s. 2. մբ. —, ազգ պատենաձեւ միջատաց :

Polystome, ա.կ. բազմաբերան :

Polystomelle, ի. կ. բազմաբերանիկ . ազգ ծակաբերից (foraminifères). [temple —.

Polystyle, ած. ճ. բազմասիւն .

Polysulfure, ի. տգ. բազմածծմբուկ :

Polysyllabe, ած. եւ ա. բ. բազմավանկ . mot —. Cette langue abonde en —s. [կութիւն :

Polysyllabie, ի. բ. բազմավան-

Polysyllabique, ած. բ. բազմավանկ , բազմավանկային . langue —.

Polysyllogistique, ած. բազմահաւաքաբանային :

Polysynodie, ի. բազմաժողովապետութիւն . après la mort de Louis XIV le régent voulut établir la — en France. [ղովապետային :

Polysynodique, ած. բազմաժո-

Polysynthétique, ած. բազմահամադրական: [համադրատ :

Polysynthétisme, ա. բազմա-

Polytechnicien (թէքնիսիէն) ա. բազմարուեստական . աշակերտ բազմարուեստական դպրոցի :

Polytechnique, ած. բազմարուեստ . école —, — դպրոց , բազմարուեստանոց :

Polytélite, ի. հբ. ճոխաքար :

Polyterpène, ա. տգ. բազմաբեւեկն :

Polythalames. ա. յ. փթ. բազմախորշք . ազգ փափկամորթոց :

Polythéisme, ա. բազմաստուածութիւն , յոգնաստուածութիւն :

Polythéiste, ա. բազմաստուած , յոգնաստուած , բազմաստուածեան . religion, doctrine —.

Polytomie, ի. բազմահատում , բազմահատուիլ: [մատոց :

Polytric, ա. բազմագէս . ազգ

Polytrique, ած. գիսաճապաղ :

Polytrope, ած.հբ. բազմադարձ:

Polytrophie, ա. բժ. բազմակերպութիւն :

Polytropie, ի. հբ. բազմադարձութիւն : [ձային :

Polytropique, ած. բազմադար-

Polytrychie (քի) ի. բազմագիսութիւն :

Polytypage, ա. տպ. բազմատպում , բազմատպութիւն, բազմատիպք : [մատրոշմ :

Polytype, ած. բազմատիպ, բազ-

Polytyper, ն. բազմատպել , բազմադրոշմել :

Polytypeur, ա. բազմատպիչ , բազմադրոշմիչ :

Polyurie, ի.ախ. բազմամիզութիւն, բազմամիզութիւն : [զային :

Polyurique, ած. ախ. բազմամի-

Polyvalent (փոլիվալան) ած.տգ. բազմազօր . alcool —.

Polyvoltin, ա. կ. բազմածին . ազգ բազմածին շերամի :

Polyxène, ա. հբ. պոլիքսէն . ազգ պլատինի կամ լանոսկոյ. 2.մբ. —. ազգ բազմոտանի որդան :

Polyzoïcité, ի. բազմակենդանիութիւն : [նիային :

Polyzoïque, ած. բազմակենդա-

Polyzoné, e, ած. բազմագօտի :

Pomacanthe, ա. ձբ. խիտանափուշ . ազգ փշոտ ձկան :

Pomacées, ի. յ. բ. խնձորասերք:

Pomacentre, ա. ձբ. խիտանայծ . ձուկն փշաձեւ :

Pomard, ա. պոմար . ազգ գաղղիական գինւոյ :

Pomatome, ա. ձբ. խիտանահերձ. ազգ փշաձեւնակ ձկան :

Pomiculteur, ա. խնձորատած , խնձորադարման , խնձորամշակ :

Pomiculture, ի. խնձորատածութիւն , խնձորադարմանութիւն , խնձորամշակութիւն :

Pommade, ի. օծանելի , հոտաւէտ իւղ «փումատա» :

Pommadé, e, անց. օծահեր :

Pommader, ն. օծանել , օծել . — des cheveux, une perruque.

Se pommader, դ. օծանել զիւրս , հերօծել . cette femme se pommade les mains et le visage. Il met une heure à —.

Pomme, ի. բ. խնձոր «էլմա» . petite —, խնձորիկ. || qui mange des —s, խնձորակեր . — épineuse, փշախնձոր . — d'août, կաճնախնձոր . — sauvage, դառինչ . — rouge, կարմրիկեն, կարմրախնձոր, վարդախընձ-

ծոր . || — d'arrosoir, ցնցղագունդ . || marmelade de —s, խնձորամզմուխ. compote de —s, խնձորաՓան . || jus de —, խնձորաջուր . || — de paradis, դրախտախնձոր . || — d'amour, սիրախնձոր , *պոլտիկ . հն. **Tomate.** || — de terre, գետնախնձոր, կոլորիկ, հողկիՓ , պուզ . 2. — de main, ագուռ . || — d'Adam, ադամախնձոր , *կրետուն . S. **Adam.** || — de pin, փստակ . || — d'or, ոսկեխնձոր :

Pommeau, ա. ար. սուսերագունդ . գունդ երախակալի սուսերի . 2. համեստագունդ . գունդ համեռի :

Pommé, e, անց. ուռուցիկ, գլնդածեւ . chou —, գլխակալամբ . laitue —e, գլխահազարուկ , գնդահազարուկ . 2. փ. կատարեալ . un fou —. Une sottise —e.

Pomme-figue, ի. պ. Ձգախընձոր . հն. **Sans-fleur.**

Pommelé,e, անց. պիսակացեալ, պիսակեալ , պիսակ , պիսակոտ , սպիտակախայտ . ciel —. Un cheval gris —, ձի ճաննկէն . temps —, պիսակեալ երկին . S. **Gris.**

Առ. Ciel —, femme fardée, ne sont pas de longue durée, S. **Ciel.**

Pommeler (Se) դ. գորշանալ , պիսականալ , պիսակոտիլ . le ciel s'est pommelé à un moment. Ce cheval commence à —, ձին սկսանի լ. ճաննկէն :

Pommelière, ի. անբ. ճիբախտ (կովու) :

Pommelle, ի. խնձորուկ. ճակտա երկաՓ դնելի ի բերան խողովակի :

Pommelure, ի. խայտաբղէտություն , խայտություն :

Pommer, չ. գնդանալ , *գլուխ կապել. un chou pommé, S. **Pommé.**

Pommeraie. ի. խնձորենիք , խնձորուտ , խնձորաստան :

Pommette, ի. խնձորակ , խընձորիկ . 2. ճ. պալար . orné de —s, պալարազարդ, պալարակապ. 3. մգ. — կամ os de la —, խնձորոսկր , լերծան , լծոսկր . հն. **Os jugal, Os malaire.** 4. բ. հազորան. հն. **Fruit de l'azerolier.** || — sauvage, քարկի, քարկենի . || — épineuse, փշախնձորի . || — de paradis, դրախտախնձորի , ոսկեխնձորի . 5. զգ. խնձորակ . *աւորճանակի բունն դրբուած պղնձի կլոր տախտակ. 6. մգ. խնձորիկ . * այտերու ուռած մասն .

Pommier, ա. բ. խնձորի , խընձորենի «էլմա ալաճը». 2. խ. խնձորանոթ . *խնձոր եփելու աման :

Pomologie, ի. պտղաբանություն. la — arménienne. [կան :

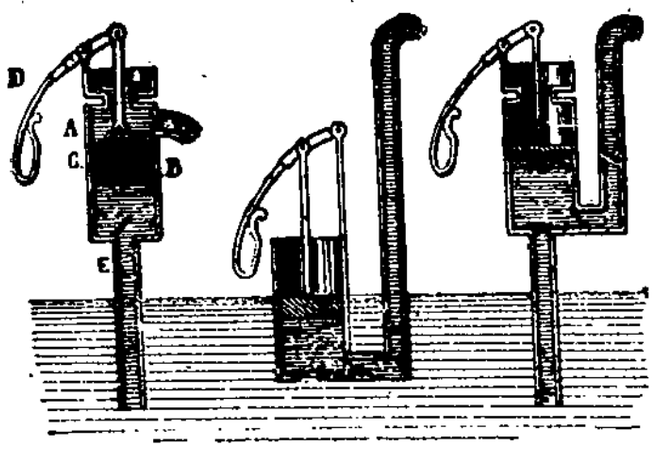
Pomologique, ած. պտղաբանա-

Pomologue, ա. պտղաբան :

Pomone, ի. դց. Պոմոնա , մրգգանոյշ . *հին հռովմէացւոց աստուածուհին պարտիզաց եւ պտղոց . on représente — avec une couronne de feuilles de vigne et de grappes de raisins et avec une corne d'abondance.

Pompe, ի. շուք , շքեղություն , շքահանդէս , գեղօն , պերճություն . — royale, superbe, magnifique, extraordinaire. La — d'un triomphe. — d'une cour. Il aime l'éclat et la —. Il fait tout avec —. Il marchait en grande —. Les —s triomphales. — funèbre, յուղարկաւորական հանդէս. || renoncer au monde et à ses —s, հրաժարիլ յաշխարհի եւ յամենայն զբօսանաց նորա . || ասի նոյնպէս renoncer à Satan, à ses —s et à ses œuvres. 2. փ. պերճաբանութիւն . la — du style, des expressions. Cette — affectée est intolérable.

Pompe, ի. ջրհան «սու Ծուլումպասը». — à incendie, հրդեհաջրհան. — à feu, հրաջրհան . — aspirante,

foulante, օդածիգ՝ օդամուղ —. Corps de —, մխոցափող. || բժ. — stomacale en caoutchouc durci, առաջոքաջրհան կարծրածգախիժակերպ :

Pomper, ն. ջրհանել , ջրհանավարել , * ջրհանով յուր հանել . — l'eau d'un vaisseau. եւ կլ. on a pompé toute la nuit pour vider les caves. 2. ձգել , հանել . — l'air du récipient de la machine pneumatique. || — l'humidité. 3. ռ. ըմպել , * կոնծել , տնկել , խմել : [Փուն :

Pomperie, ի. ջրհանագործ-

Pompeusement, մ. մեծաշուք , պերճաբար . ce prince marche toujours —. 2. փ. ուռուցիկ՝ փքացեալ բանիւք . s'exprimer —.

Pompeux, euse, ած. մեծաշուք, պերճափայլ , մեծահանդէս , մեծասպաս , շքեղ , պերճ , շքեղաշուք . appareil, équipage —. Entrée, cour, suite —euse. Discours —. Style —, պերճափայլ ոճ . des termes —. Des paroles —euses. Des éloges —. || բ. — galimatias, անիմաստ բառակոյտ . — solécisme, պերճոճութիւն :

Pompholyx (լիքս) ա. տգ. պոմփոլիքս . 2. բժ. S. **Pemphigus.**

Pompier, ա. ջրհանագործ . 2. ջրհանաւոր, ջրհանակիր , ջրհանկիր. état de —, ջրհանկրութիւն. || sapeur—, սակրաջրհանկիր :

Pompile, ա. մբ. պոմպիլոս . ազգ ՁագանՁաՁեւ միջատի :

Pompon, ա. զարդուկ (կանանց). 2. զ. բրդակ. le — d'un shako. || Avoir le —, գլել , *անցնիլ . 3. բ. rose —, մանրավարդ , վարդուկ :

Pomponner, ն. զարդարել, պճնել , պաճուճել . — une coiffure, un enfant, une mariée. || փ. — son style.

Se pomponner, դ. ինքնազարդարիլ , ինքնապաճոյճ լ. cet homme aime à —.

Ponant, ա. հ. արեւմուտք . depuis le levant jusqu'au —. Il se leva un vent du —. || La mer du —, Ատլանտեան ովկիանոս :

Ponantais, ա. եւ. Ովկիանեայք (ըստ լեզուի նաւաստեաց) :

Ponçage, ա. ար. չեչաքարում :

Ponce, ի. հբ. չեչաքար . կն. **Pierre —.** 2. ար. չեչաքրծիկ. *փոքրիկ քուրձ՝ մէջն լեցուն գունաւոր փոշիով՝ ուրուագրելու համար :

Ponceau, ա. բ. ռա. **Coquelicot**ի . կն. խաշխաշ վայրի . 2. կամրջակ . կամուրջ միակամար :

Ponceau, ա. կարմիր . կարմիր գոյն. un ruban couleur de —. 2. ած. կարմիր, կարմրագոյն, կարմրաՓոյր. un ruban, une robe —.

Poncer, ն. չեչաքարել. յղկել չեչաքարիւ. 2. ար. չեչաքրծկել . *փոշիով քուրձիկն վրայէն անցունել . S. **Pierre-ponce.**

Ponceur, ա. չեչաքարիչ :

Ponceux, euse, ած. չեչաքարուտ :

Poncif, ա. քրծիկանկար . 2. փ. —. պատկեր անհոգի . les figures de ce tableau sont des —s. Cela sent le —.

Poncif, ive, ած. հասարակ, անշուք . roman —. Peinture —ive.

Poncire, ա. Ծանձրակիտր , Ծանձրաթիմոն . կիտր կամ լիմոն Ծանձրամիս «քէպաՓ լիմոնը». les —s ne sont bons qu'à confire.

Ponctaire, ի. բ. կիտալօռ. ազգ լօռից (algues).

Ponctariées, ի. յ. բ. կիտալօռեայք . ցեղ լօռից :

Ponction, ի. բժ. կողաճակումն , մարմնաճակումն. հն. **Paracentèse.** Faire la — à une hydropique. — intestinale.

Ponctionner, ն. կողաճակել , մարմնաճակել :

Ponctionneur, ա. կողաճակիչ , մարմնաճակիչ . 2. —. (գործի) :

Ponctualité, ի. ճշդություն , ճշգրտություն , ճշդապահություն . il est d'une grande —, ճշդապահ է . sa — s'étend à tout. Il remplit ses engagements avec —.

Ponctuation (սիօն) ի. բ. կիտադրություն . il y a ici une faute de —. Ces divers signes de —.

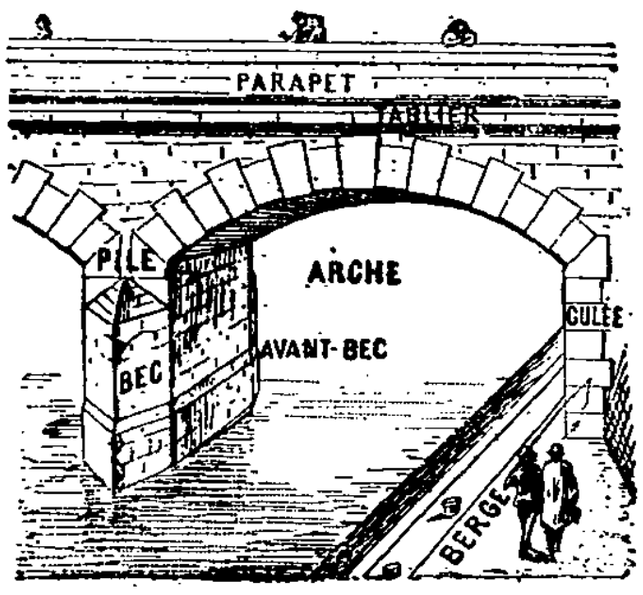
Ponctué, e, անց. եւ ած. կիտադրեալ , կիտանիշ . ligne —e. Trait —. 2. խայտաբղէտ . lézard —. Feuille —e.

Ponctuel, elle, ած. ճիշտ , ճըշգրիտ , ճշդապահ . c'est l'homme le plus — que je connaisse. Il est — à servir ses amis. Il est — en tout. Il est fort —.

Ponctuellement, մ. ճշդիւ , անվրէպ , կէտ առ կէտ . se rendre — à l'heure. S'acquitter — de ses devoirs.

Ponctuer, ն. կիտադրել . կէտս դնել . les éditeurs ne ponctuent pas ce passage de la même manière. Cette période est mal ponctuée. || լկ. il ne sait pas —. 2. եմ. կիտադրել , նշանակել :

Pondérabilité, ի. կշռելութիւն, կշռականութիւն, կշռելիութիւն :
Pondérable, ած. կշռելի :
Pondéral, e, ած. կշռական :
Pondérateur, trice, ած. եւ գ. կշռիչ . pouvoir —.
Pondération (սիօն) ի. կշռութիւն . la — des pouvoirs est un problème difficile à résoudre.
Pondérer, ն. կշռել , հաւասարակշռել . — les différents pouvoirs de l'État.
Se pondérer, դ. կշռիլ, հաւասարակշռիլ . les pouvoirs de l'État se pondèrent l'un par l'autre.
Pondeur, euse, գ. ածան, ածուկ. cette poule est bonne —euse. 2. փ. —, բազմածին . c'est une bonne —euse. || Un — infatigable, մատենագիր անխոնջ :
Pondoir, ա. ածոց , ածարան , *հաւկիթ ածելու տեղ . 2. կ. ածոց :
Pondre, ն. ածել, ձու ածել, ձուս արկանել , *հաւկիթ ածել. cette poule pond tous les jours. La perdrix pond ordinairement quinze ou seize œufs. La tortue pond ses œufs dans le sable. || փ. — sur ses œufs, նոխ՝ բարեկեցիկ լ., *հարուստ՝ բարեկեցիկ ըլլալ . 2. ձբ. S. **Frayer**.
Pondu, e, անց. ձուս ածեալ . un œuf frais —, թարմածու ձու , *թարմ ածուած հաւկիթ :
Ponère, ի. **Ponérides**, ի. յ. մբ. չարաբոտոտիք . ազգ եւ խումբ պատենաթեւ միջատաց :
Poney, ա. բոչոյ «միտիլի» . || double —, երիվարիկ :
Ponger, չ. ար. մխրճիլ, չրասոյզ լ.:
Pongitive, ած. ի. բժ. կոտիչ , խայթիչ . douleur —, — gue. :
Pongo, S. **Jocko**.
Ponogène, ա. խոնջածին . *յոգնութիւն ծնցուող :
Pont (փօն) ա.ճ. կամուրջ. || laisser passer l'eau sous les —s, չնորհել զանձն յորժամ իրք յանձն չեն կախեալ . il passera d'ici à ce temps-là bien de l'eau sous les —s. || La foire n'est pas sur le —, չիր ինչ առիթ-

ղական . || faire le — à qn., դիւրացուցանել ինչ ումեք . || faire un — d'or à l'ennemi, դիւրացուցանել ըզնահանջ թշնամւոյն . faire un — d'or à qn., առնել ումեք դիւրութիւնս մեծամեծս . || փ. couper dans le —, անկանել ի ծուղակս կամ հաւատալ միամտաբար ամենայնի . || le — aux ânes, դիւրին ինչ, *ամենուն գիտցած բանն . || — de bateaux, նաւակամուրջ . équipage de —, կամրջանկանք ||—levis, զոմ. ||— volant, շարժակամուրջ. շարժական կամուրջ. || — en pierre, քարակամուրջ . tête de —, կամրջակնկիք . || —s et chaussées, կամուրջք եւ ոստիք. 2. նաւ. կամրջակ , յարկ , նաւայարկ . monter sur le —. Vaisseau de guerre à trois —s, եռայարկ մարտանաւ . vaisseau à deux —s, կրկնայարկ՝ երկյարկ նաւ :
Ponte, ի. ձուարկութիւն , ածք , *հաւկիթ ածելն . le temps de la —. Pendant que les perdrix font leur —. 2. կամրջանատ . *խաղապետի կամ սեղանաւորի դէմ խաղացող . les —s ont beaucoup perdu.
Ponté, e, ած. նւ. յարկաւոր , յարկաճաճուկ . navire —, միայարկ նաւ . non —, անյարկ :
Pontédériacées, ի. յ. բ. պոնտեդերիաներ . ոտիմ միապտուկ բուսոց ի կարգի շուշաննայց (liliées).
Pontédérie, ի. բ. պոնտեդերիա, պոնտեդերի . ազգ երկպտուկ ոնկոց ի ոտիմ; պոնտեդերիաներից :
Pontédériées, ի. յ. բ. պոնտեդերիայք :
Ponter, չ. կամրջանատ լ. * խաղապետի կամ սեղանաւորի դէմ խաղալ :
Pontet, ա. զգ. կամրջակ . մասն ձգանի (détente) հրացանաց. 2. կամրջակ . կամարաձեւ մասն համեստի :
Pontife, ա. հխ. քրմապետ . César était grand —. 2. քահանայապետ , հայրապետ , եպիսկոպոս . le souverain —, ճայրագոյն քահանայապետ . քահանայապետն Հռոմայ . 3. քահանայապետ (Հրէից) . կն. **Grand-prêtre**.
Pontifical, e, aux, ած. քահանայապետական , հայրապետական , եպիսկոպոսական . dignité —e. Ornements pontificaux. 2. ա. մաշոց . le — romain.
Pontificalement, մ. քահանայապետաբար , հայրապետաբար , եպիսկոպոսաբար . officier —.
Pontificat, ա. հխ. քրմապետութիւն . César obtint le —. 2. քահանայապետութիւն, հայրապետութիւն, եպիսկոպոսութիւն . aspirer au souverain —. Il fut élevé au —. 3. ժամանակ քրմապետութեան . c'est sous son — que Jules César réforma le calendrier. 4. քահանայապետութիւն. ժամանակ քահանայապետութեան . le plus long — qu'il y ait dans l'histoire des papes est celui de Pie IX.
Pont-levis (փոնլըվի) ա. S. **Pont**.
Pont-Neuf, ա. նորակամուրջ . նոր կամուրջ ի Փարիզ . passer par le —. 2. գռեհիկ երգ . * գռեհիկ երգ . il sait tous les ponts-neufs qui courent les rues.
Ponton, ա. զ. նաւակամուրջ . 2. նաւաբանտ . * հին նաւ՝ բանտ եղած :
Pontonage, ա. անցաբաժ, գետանցաբաժ :
Pontonie, ի. փՒ. ծովաժմակ . ազգ խեցեմորթաց :
Pontonnier, ա. զ. կամրջազօր . 2. գետանցաբաժառու :
Pontuseau, ա. ար. կամրջուկ :
Pope, ա. պոպ (քոր) . քահանայ ոուսաց :
Popeline կամ **Papeline**, ի. պոպլին , մետաքսաթել . une robe —.
Poplité, e, ած. մկ. ծնկային , կարճային . muscle —. Artère —e.
Popote, ի. ռ. Ճան, փոխինդ :
Poppophorées, ի. յ. բ. ցցունակեայք :
Populace, ի. խուժան , խաժամուժ, խառնաղանճ, խառնիճաղանճ. la plus vile —. Soulever la —.
Populacier, ère, ած. խուժանային, խառնաղանճ, խաժամուժ . style —. Harangue —ère.
Populage, ա.բ. ձղկի. հն. **Souci d'eau** կամ — **des marais, Calthe**.
Populaire, ած. ժողովրդային , ժողովրդական . langage, terme, expression —. Des manières —s. Opinion, erreur, préjugé —. C'est un bruit —. Maladies —s. Ces vérités sont devenues —s. Rendre la science —. Gouvernement —. Les classes —s. Éloquence —. 2. ժողովրդական . il est très —. Henri IV était un roi —. Se rendre —. 3. ա, ժողովուրդ. c'est ce que nous ne ferons jamais comprendre au —. Très —, ամենաժողովրդական :
Populairement, մ. ժողովրդաբար , ժողովրդօրէն. on dit —, jouer de la mâchoire, pour manger.
Popularisation (սիօն) ի. ժողովրդացումն :
Populariser, ն. ժողովրդացուցանել , ժողովրդականել , ժողովրդականացուցանել . — une science, un art. 2. ժողովրդասէր առնել , *ժողովրդական ընել . rien ne popularise un roi que d'être d'un accès facile.
Se populariser, դ. ժողովրդականանալ , ժողովրդասէր լ., * ժողովրդական ըլլալ . il fait tout ce qu'il peut pour —.
Popularité, ի. ժողովրդականութիւն , ժողովրդասիրութիւն . affecter la —. Sa — n'est qu'un masque. Il a acquis beaucoup de —. Jouir d'une grande —. Perdre toute sa —.
Population (սիօն) ի. բնակչութիւն , ազգաբնակութիւն . — arménienne.
Populéum (օմ) ա. դղգ. կաղամախաապիղանի. կաղամախեան սպեղանի :
Populeux, euse, ած. բազմամարդ , մարդաշատ , մարդախիտ . ville —euse. Pays —. Les quartiers —.
Populine, ի. տգ. կաղամախին :
Populo, ա. հ. յոյր մանուկ, *Ռոշիկ տղայ . un joli petit —. Une bande de petits —s. 2. S. **Populace**.
Populosité, ի. մարդաշատութիւն , բազմամարդութիւն :

Populus (լիս) ա. բ. գա. **Peuplier**ի.

Poquer, չ.ի *գնդակն օդ նետել այնպէս որ գետին ընկած ժամանակ անշարժ կենայ:

Poquet, ա. եգ. սերմնակոյտ:

Poquette, ի. գրպանախաղ:

Poracé, e, ած. տ. **Porracé**.

Porc (փօր) ա. խոզ, *գոճան «ոսնուզ». engraisser, tuer, saler un —. || հն. **Cochon**. 2. խոզինի. *խոզի միս, գոճանամիս. manger du — frais, գալար խոզինի. || — marin, տ. **Marsouin**. || — sauvage, տ. **Sanglier**.

Porcelaine, ի. յախճապակ, ճենապակ, ճենապակի. couvert de —, յախճապակապատ. || de —, յախճապակեայ. 2. կ. օրոճ. խեցեմորթ ինչ. 3. ած. cheval —, խայտաբղետ ձի:

Porcelainier, ère, ած. յախճապակագործ. industrie —ère.

Porcelainier, ա յախճապակագործ:

Porcelanique, ած. յախճապակային: [ձագ:

Porcelet, ա. խոճկոր. *խոզի

Porcellane, ի. փշ. յախճապակաքաժմեակ. ազգ տատանուն խեցեմորթի: [կաքար:

Porcellanite, ի. հբ. յախճապա-

Porcelle, Porcellie, ի. բ. խոճկորաքոյս:

Porcellion, ա. կ. խոճկորուկ. ազգ ողոկապատենի (crustacé) նրման նեզկի (cloporte).

Porcellophite, ի. հբ. յախճաձաքար. քար նման օձաքարի (serpentine).

Porc-épic, ա. կ. խոզուկ «փիր-

փի». des porcs-épics.

Porchaison, ի.ո. կնճռոտութիւն. *ժամանակ կինն որսալու:

Porche, ա. ճ. եկեղեցագաւիթ. գաւիթ եկեղեցւոյ:

Porcherie, ի. խոզնոց:

Porcidés, ա. յ. սր. խոզեայք:

Porcin, e, ած. խոզական. la race —e, ազգ խոզից:

Pore, ա. մգ. վտառ, ծակ. les —s, ծակտի: [կուկէն:

Poreux, euse, ած. ծակոտ, ծա-

Poricide, ած. բ. ծակոտաճառ:

Porite, ա. կբ. պորիտ. ազգ պողիպոդի:

Porlieria, ա., **Porliérie**, ի. բ. պորլիէրիա, պոլիերի. ազգ երկպտուկ մնկոց ի ռոճիէ լճատերեւեայց (zygophyllées).

Pornocratie (քրատի) ի. քղ. պոռնկապետութիւն. ազդեցութիւն պոռնիկ կանանց ի պետութեան:

Pornocratique, ած. պոռնկապետական:

Pornographe, ա. պոռնկագիր, բոզագիր. 2. —. նկարիչ լկտի պատկերաց:

Pornographie, ի. պոռնկագրութիւն, բոզագրութիւն. 2. —. լկտի նկար: [ռանկութիւն:

Porocèle, ի. բժ. կաթծրափոշ-

Porosité, ի. ծակոտութիւն, ծակոտկէնութիւն:

Porpézite, ի. հբ. պորպեզաքար. խառնուրդ ոսկւոյ եւ պալլադիոնի:

Porphyra, ա. բ. ծիրանաբոյս. հն. **Callicarpe**.

Porphyre, ա. ար. պորփիւր, ծիրանաքար, խայտակուճ. — argileux, — կաւուռ. 2. դղ. լեռան:

Porphyrion, ա. Ա. ծիրանահաւ, կարմրահաւ. կն. **Poule sultane**, սուլթանահաւ:

Porphyrique, ած. պորփիրային, ծիրանային. roche —.

Porphyrisation (սիօն) ի. լեսում, պորփիրականութիւն:

Porphyriser, ն. լեսել, *բարակ փոշի դարձնել:

Porphyritique, ած. տ. **Porphyrique**.

Porphyrogène, Porphyrogénète, ա. հխ. ծիրանածին, ծիրանածնունդ:

Porphyroïde, ած. պորփիրակերպ, ծիրանակերպ:

Porpite, ի. կ. պորպիտ. ազգ ջրակենդանաց (hydrozoaires).

Porracé, e, ած. բժ. պրասագոյն, տժգոյն կանաչ. bile —e.

Porreau, ա. տ. **Poireau**.

Porrection (սիօն) ի. պտ. տուչութիւն (տրից վրայ առատինանաց):

Porricine, ի. հբ. հրանտիկ. ազգ հրանտի (pyroxène).

Porrigineux, euse, ած բժ. քարծկեղոտ, *քարծկեղ ունեցող:

Porrigo, ա. բժ. քարծկեղ կամ քարցկեղ. հիւանդութիւն ինչ մորքայի:

Port (փօր) ա. նաւահանգիստ. — franc, ազատ —. entrée, sortie du —. Nettoyer, creuser un —. Le — de cette ville est sûr et commode. || Arriver à bon —, տ. **Arriver**. || Faire naufrage au —, échouer en vue du —, տ. **Naufrage**. || Prendre —, ելանել ի նաւահանգիստ՝ ի ցամաք. || fermer un —. || — de mer, նաւահանգստեայ՝ ծովեզերեայ քաղաք. 2. փ. —, հանգրուան, անգոյի վայր, ապաւէն:

Port, ա. ուարող ութիւն. ce navire est un — de huit cents tonneaux. 2. նաւողջէք. j'ai payé tant de —. Le — de cette caisse m'a coûté dix francs. Le — est payé. Franc de —, ազատագին. — de lettres, նամակագին. une lettre franche de —. || Frais de —, ուղեծախք. || avoir ses —s francs, ընդունել զնամականերն ազատ ի պարտուց. գա. avoir la franchise postale. || — d'armes, զինակրութիւն. 3. փ. ընթացք, գընացք, *կեցուածք, քալուածք. cette femme a un — noble et majestueux. Elle a le — d'une reine, un — de reine. Remarquable par la beauté de son —, գեղատեսիլ. 4. բ. տեսիլ. ձեւ, *տեսք. le — d'une plante. 5. եժ. — de voix, գեղգեղանք ձայնի. *մէկ խազէ միւս խազ անցնիլն. 6. աշ. լուսանցամէջք:

Portable, ած. կրելի, *հագուելիք. cet habit n'est plus —, est encore —. 2. իգ. rente կամ redevance —, *եղած տեղն տրուելիք հաս:

Portage, ա. ագբ. կրումն. frais de —, կրողէք. լգա. frais de port.

Portail, ա. մայրադուռն, մայրագաւթան. — magnifique. Le — de Notre-Dame à Paris. Des —s.

Portant, e, ած. վարի ընդ բանող. *bien* եւ *mal*. il est bien —, քաջառողջ է. elle est mal —e, վատառողջ է. 2. ա. աբ. ագոյց, անգեղ, բառնալիք:

Portatif, ive, ած. կրելի, տանելի. des fours, des moulins —s Un autel, baromètre —. 2. դիրակիր, առձեռն. dictionnaire —.

Porte, ի. դուռն. petite —, դրունիկ. la — d'une église, d'un théâtre, d'une maison, d'un appartement. Percer, murer une —. Passer, entrer par la —. Contribution des —s et fenêtres, տ. **Contribution**. — battante, ինքնափակ —. — de bois, de fer. — à deux battants, երկփեղկեայ դուռն, երկբացիկ —. — bâtarde, խորշադուռն. — cochère, կառադուռն. — grillée, վանդակադուռն. — voûtée, arquée, կամարադուռն. une — garnie de gros clous, հաստաքիթոյս —. ouvrir, entr'ouvrir, pousser, enfoncer, fermer une —. Tirer la — sur soi. Heurter, frapper à la —. Faire sauter une —. La — Saint-Denis. || Défendre sa —, faire défendre sa —, արգելուլ մտանել ի տուն իւր. *իւր դուռն գոցել տալ. sa — était défendue. || Fermer sa —, ոչ ևս ընդունել այցելութիւնս. fermer sa — à qn. տ. **Fermer**. || փ. forcer la — de qn., մտանել բռնի ի տուն ուրուք. *մէկուն տունն բռնութեամբ մտնել. || mettre la clef sous

la —, երթալ՝ խոյս տալ գաղտագողի. || prendre la —, փախչիլ, *քաշուիլ, կծիկն դնել. || trouver — close, չը գտանել զոք մերձ ի. || être logé à la — de qn., բնակիլ մերձ ի տան ուրուք. ils sont logés — à —, տնակից բնակին. il a une maison à la —, aux —s de la ville, ունի տուն մերձ ի դուռն քաղաքին. l'ennemi est à nos —s, թշնամին է ի դրունս մեր, ի դրունս քաղաքին մերոյ. եւ փ.՝ être aux —s de la mort, լինել ի դրունս մահու՝ մերձ ի մահ. || փ. frapper, heurter à toutes les —s, հարկանել յամենայն դրունս, *ամէն դուռ զարնել. || mettre qn. à la —, արտաքսել զոք, *վռնտել. mettre un domestique à la —. || S'inscrire à la — de qn., տալ գրել զանուն իւր ի դուռն ուրուք. || se présenter à la — de qn., երթալ ի դուռն ուրուք, *մէկուն դուռն երթալ. || p. écouter aux —s, ունկն դնել ի դրունս, *դրան եռեւէն մտիկ ընել. il a écouté aux —s. || փ. chassez-le par la —, il reviendra par la fenêtre, S. Fenêtre. 2. փ. դուռն, մուտ. la géométrie est la — des sciences mathématiques. Cette place est la — de tel pays. 3. փեղկ. les —s d'une bibliothèque, d'une armoire. La — d'une cage. La — d'un four, d'une écluse. || մգ. la veine —, S. Veine. 4. դուռն, սէրունիւն. la — ottomane, la Sublime —. կլ. la —, Բարձրագոյն Դուռն, Դուռն, պետութիւն Տաճկաց. || փ. les —s de l'enfer, դրունք դժոխոց, զօրութիւն դժոխոց. 5. աշ. դրունք, կիրճ. les —s de la Cilicie, դրունք Կիլիկիոյ. les —s du Caucase. Les —s de Fer, Երկաթի դրունք.

De — en —, մ. ի դուրս դուրս, դրանց ի դուրս, տուն ի տանէ, տանէ ի տուն, *դուռէ դուռն, տնէ տուն. mendier de — en —.

A — close, մ. դրօք փակելովք, դռնափակ, գաղտնի. cela s'est fait à — close. A — ouverte, դրօք բացելովք, յայտնի. || à — ouvrante, à — fermante, S. Ouvrant, Fermant.

Porté, e, անց. բերեալ, բարձեալ. — par des perches, ձողաբարձ. 2. մէտ, հակամէտ, դիւրամէտ, յօժար. — à la vertu, առաքինասէր. — à l'étude, ուսումնասէր. — au jeu, խաղասէր. — à médire, չարախօս. — à calomnier, զրպարտասէր, զրպարտիչ. || être — d'amitié pour qn., բարեկամանալ ումեք, *մէկուն բարեկամ ըլլալ. être — d'affection pour qn., սիրել զոք, *մէկն սիրել. être plus — pour une chose que pour une autre, առաւել հակամէտ լինել իրիք քան այլոյ ընչի. 3. գրք. ombre —e, *ձգուած ստուեր, շուք. 4. տապաստ անկեալ, *տապալուած. 5. զգեցեալ, *հագուած. cela est bien —, mal —, *այս նորելուկին կը հետեւին՝ չեն հետեւիր վայելչասէրք. 6. ա. զգեստ, *հագուստ. écharpe d'un — douteux, խլտտուն յոռեկիր. d'un joli —, գեղազգեստ:

Porte-affiche, տ. ազդագրակիր. 2. ազդագրակալ. *ազդագրի շրջանակ. des porte-affiches.

Porte-aigle, ա. արծուեկիր:

Porte-aiguille, ա. վ. ասեղնակալ (վիրաբուժի). des —s. — à coulant, — օղակաւոր:

Porte-aiguilles, ա. ասեղնակալ. des —.

Porte-aiguillon, ա. մբ. խայծակիր, խայծողաւոր. des —.

Porte-allumettes, ա. լուցկատուփ, լուցկիատան:

Porte-amarre, ա. նա. խառնակալ. des —.

Porte-arquebuse. ա. առքնանակիր, հրացանակիր. des —.

Porte-assiette, ա. սկուտառակակալ. des —.

Porte-baguette, ա. զգ. գաւազանակալ. des —. [des —.

Porte-balance, ա. կշռակալ.

Porteballe, ա. փերեզակիկ. սապատաւոր վաճառական. des —s.

Porte-barres, ա. ճամակալ, կզակակալ (ձիոյ). des —.

Porte-bec, ա. մբ. կտցակալ. ազգ պատենաւոր միջատաց. des —.

Porte-bobêche, ա. ճրագաբեռանակալ. des —.

Porte-bonheur, ա՛ բաղդաբեր. ապարանջան ինչ. des —.

Porte-bossoir, ա. խարսխակալ. des —.

Porte-bougie, ա. մոմակալ, մոմատու, մոմատաք. des —.

Porte-bouquet, ա. փնջակալ. des —. [des —.

Porte-bouteilles, ա. շիշակալ.

Porte-broche, ա. շամփրակալ. des —. [նակալ. des —.

Porte-carabine, ա. առքացա-

Porte-carnier, ա. որսաճխապաղակալ. des —. [կալ:

Porte-cautère, ա. խարանա-

Porte-caustique, ա. վ. կիզակալ, կիզակիր. des —s.

Porte-chaise, ա. աթոռակիր. des —.

Portechape, ա. նափորտակիր, նափորտաւոր. des —s.

Portechoux, ա. բանջարակիր. ce cheval n'est bon qu'à faire un —. Des —.

Porte-cigares, ա. ծխետակալ, գլանակալ, ծխոլորակալ. des —.

Porte-cigarettes, ա. ծխետիկակալ, գլանիկակալ. des —.

Porte-clapet, ա. կափոյրակալ. des —.

Porte-clefs կամ **Porte-clés,** ա. բանալիակալ, փականակալ. des —.

Porte-collet, ա. օձիքակալ:

Porte-cordon, ա. լարակիր:

Porte-coton, ա. բամբակակիր. tige —, բուն —. [des —s, —ք:

Porte-couronne, ա. Թագակիր.

Porte-couteau, ա. դանակակալ. des —.

Portecrayon, ա. մատիտակալ:

Porte-crête, ա. բրուկակիր. ազգ սոլնոյ. des —.

Porte-croix, ա. խաչաբարձ, խաչակալ, խաչկալ. des —.

Porte-crosse, ա. գաւազանակիր. des —. [des —.

Porte-dais, ա. ամպհովանակիր.

Porte-Dieu, ա. Թօշակակիր (քահանայ). des —. [des —.

Porte-drapeau, ա. դրօշակիր.

Portée, ի. կ. ծնունդ (շորքոտանեաց). il y a des chiennes qui font jusqu'à neuf et dix chiens d'une —, en une —, * քածիր կան որ մի անգամուն ինն կամ տասն ձագ կբերեն. première, seconde —, առաջին՝ երկրորդ ծնունդ. deux chiens de la même —, երկու համածնունդ շուն.

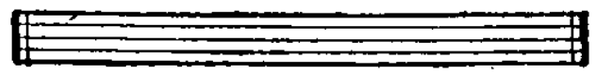
2. զ. տարողութիւն, հեռատրութիւն. hors de la — du canon. — de fusil, տարողութիւն հրացանի. s'avancer à demi — de fusil. Être à une — de fusil. Être à une — de pistolet. Camper hors de la — du canon. || p. cette maison est à une — de fusil, *այդ տունն այնչափ հեռաւոր չէ. être à la — de la vue, * աչքին մօտ ըլլալ. || — de la voix, ձայնահաս, ձայնընկէց. tenez-vous à la — de ma voix, * ձայնիս հեռաւորութեան չափ կեցիր. cela n'est pas à la — de ma main, * ասիկա ձեռքիս մօտ չէ. être à la — de la main, կարի մերձ է., է. քան հեռաւորութեան ձեռին. cela est à ma —, կարի մերձ է ինձ այդ. || — de vue, ակնատես.

3. փ. կար, կարողութիւն, զօրութիւն, հասողութիւն մտաց. être à — de, կարող է. իրիք. être à — d'obtenir des grâces, կարող է. ընդունելոյ շնորհս. il fait une dépense fort au-dessus de sa —. On ne doit jamais rien entreprendre au-dessus de la — de ses forces. — de l'esprit, մտահասութիւն. je connais le peu de — de son esprit. Un professeur doit savoir se mettre à la — de ses élèves. Cela passe, excède ma —. Cela est au-dessus de la — de l'esprit humain. Esprit d'une grande, d'une haute —. La — d'un raisonnement, d'une expression. Il n'a pas compris la — de sa parole.

4. ո. եղջերանշանք. նշանք եղջերաց եղջերուի. les —s nous ont donné connaissance du cerf.

5. նա. տարողութիւն, S. Port.

6. նժ. գծաշար, հնգագիծ, *գլխու շար, որուն վրայ կը գրուին խազերն.

7. ն. յայնութիւն. cette poutre à six mètres de —, n'a pas assez de —.

8. ար. Թեզան (պաստառաց):

Porte-écuelle, ա. ձր. գշակալ. ազգ փշոտ ձկան:

Porte-empreinte, ա. դրօշմակիր, դրօշմակալ:

Porte-enseigne, ա. դրօշակիր. des —. [կալ. des —.

Porte-épée, ա. ար. սուսերա-

Porte-éperon, ա. մտրակակալ, մտրակակիր. des —.

Porte-éponge, ա. սպնգակիր, սպնգակալ. des —.
Porte-étendard, ա. դրօշակիր (հնծելազօրս). des —.
Porte-étriers, ա. ասպանդակակալ. des —.
Porte-étrivières, ա. ասպանդակափոկակալ. օղալամբք ասպանդակալի. des —.
Portefaix, ա. բեռնակիր «հա-
Porte-fenêtre, ա. ցածապատուհան. des portes-fenêtres.
Porte-fer, ա. պայտակալ, լուսնակալ. des —.
Portefeuille, ա. Թղթապանակ, գրապանակ «ցըղոան». le — d'un banquier. || հն. **Serviette**. 2. ձեռագիր, երկասիրութիւն. cet écrivain a plusieurs ouvrages en —. Cet artiste a des —s bien précieux. 3. պաշտօնէութիւն. ministre à —, նախարար պաշտօնակալ. ministre sans —, անպաշտօն նախարար. Il a reçu le — des affaires étrangères. il a refusé un —. 4. արժէքաղթք. avoir tout son bien en —, * բոլոր հարստութիւնն արժէքաղթոյ մէջ է:
Portefeuilliste, ա. Թղթապանակագործ, Թղթապանակավաճառ:
Porte-fil, ա. Թելակալ:
Porte-flambeau, ա. ջահակիր, ջահաբարձ: [des —.
Porte-foret, ա. ծակոցակալ.
Porte-fort, ա. երաշխաւոր. des —. [կիր. des —.
Porte-giberne, ա. խծկակալաւ-
Porte-glaive, ա. սուսերակիր, պինակիր. des —.
Porte-graine, ի. բ. հատաբեր:
Porte-hache, ա. տապարակիր. des —. [նակիր. des —.
Porte-haubans, ա. նւ. սարա-
Porte-huile, ա. իւղակալ, ձիթակալ. des —. [կալ. des —.
Porte-jupe, ա. միջազգեստա-
Porte-lacs, ա. վ. լարակալ:
Porte-lampe, ա. լապտերակալ:
Porte-lance, ա. նիզակակիր:
Porte-lanterne, ա. S. **Fulgor**.
Porte-lettres, ա. նամակակալ:
Porte-ligature, ա. կապակալ, կապակիր:
Porte-lime, ա. խարտոցակալ:
Porte-liqueurs, ա. սրուակակալ: [կալ. des —.
Porte-lof, ա. նւ. հողմակողմա-
Porte-loupe, ա. մանրացուցակալ:
Porte-lumière, ա. բգ. լուսակալ. des —. [nure.
Porte-lyre, ա. Ք. ռա. S. Né-
Porte-main, ա. ձեռնակալ:
Porte-malheur, ա. վատոտն, չարագուշակ, ձախող «ուղուրսուզ». cet homme est pour moi un vrai —. 2. մբ. ռա. **Mélasome**ի. des —.
Portemanteau, ա. ձորձակալ, կրկնոցակալ. des —x. 2. ձորձակալ. երկաթի՝ փայտի կտոր պատին հագուստուած:
Porte-mèche, ա. պատրուգակալ. des —.
Portement, ա. կրումն. — de croix, խաչակրութիւն. ce peintre a fait un — de croix.
Porte-mine, ա. կապարակալ, կապարակիր. des —.
Porte-monnaie, ա. դրամանոց, դրամապանակ. des —.
Porte-montre, ա. ժամացուցակիր, ժամացուցակալ des —, կամ des —s. [des —.
Porte-mors, ա. սանձակալ.
Porte-mort, ա. մբ. մակակիր. ռա. **Nécrophore**ի. des —.
Porte-mouchettes, ա. բազմակալոց, * քաթիֆի ափսէ:
Porte-mousqueton, ա. կարճահրացանակիր. des —.
Porte-musc, ա. S. **Musc**. des —. [կիր:
Porte-nitrate, ա. բոլակատա-
Porte-nœud, ա. վ. հանգուցակալ. des —.
Porte-objet, ա. բգ. առարկայակիր. des —. [կալ. des —.
Porte-oculaire, ա. աչամերձա-
Porte-or, ա. հբ. ոսկեկիր. ոսկեհայտ սեռ. մարմարիոն. des —. || գրի եւս **Portor**.
Porte-page, ա. տպ. իջակալ. des —.
Porte-pierre, ա. վ. քարակալ, դժոխաքարակալ. des —.
Porte-pince, ա. մկնելակիր. S. **Chélifère**.
Porte-pinceau, ա. բ. վրձնակալ, վրձնակիր. tige —. 2. փՁ. վրձնակալ. ազգ փափկամորթաց. des —.
Porte-plat, ա. պնակակիր, պընակակալ: [des —.
Porte-plume, ա. գրչակալ.
Porte-pommade, ա. օծանելաբեր, օծանելակիր, օծանելակալ:
Porter (փօրՁըր) ա. անգ. պորտըր. ազգ Ցուխ եւ զօրաւոր անգլիական գարեջրոյ:
Porter, ն. կրել, բառնալ, բերել, * վերցունել. — un sac de blé. — du bois, de l'eau, un fardeau, un étendard. — sur le dos, sur la tête, sur les épaules. — dans ses bras. — qn. à bras, տանել զոք վերամբարձ. se faire — en chaise, կրեալ ի գահաւորակաւ. — la robe, la queue de qn., ի վեր առնել զշրջազգեստ՝ զքղանցս ուրուք. || փ. — le poids du jour, S. **Poids**. — le joug, բառնալ զլուծ (գերութեան). — qn. dans son cœur, կրել՝ տանել զոք ի սրտի իւրում.
2. կրել, տանել. les femmes portent leurs enfants neuf mois. Les cavales portent onze mois.
3. բերել, բուսուցանել. une terre porte du blé, երկիր ցորենոյ. un arbre qui porte de beaux fruits, ծառ գեղեցկապտուղ.
4. փ. ծնանել. Rome a porté beaucoup de grands hommes.
5. տանել. — une lettre à la poste. Portez ces papiers dans mon cabinet. — loin. — qn. en terre, տանել՝ յուղարկել զոք ի գերեզման. — qn. par terre, զգետնել, կործանել զոք ի գետին.
6. կրել, բառնալ, * տանիլ, վերցունել. le cheval qui le portait. Des mulets portaient nos bagages. Ce navire porte tant de tonneaux, tant d'hommes d'équipage.
7. տանել, բերել. il porte de mauvaises nouvelles. — la parole. — témoignage, վկայութիւն բերել, վկայել.
8. կրել, ունել, * ունենալ. il ne porte jamais d'argent sur lui. — un bouquet à la main.
9. կրել. — un pistolet, une épée. — les armes. — le deuil de qn., սուգ ունել ի վերայ ուրուք.
10. ունել, բառնալ. — la tête haute, ի վեր ունել զգլուխ իւր, * գլուխն վեր բռնել. — le bras en écharpe. || փ. cet homme porte le nez au vent, բարձրամիտ՝ մեծամիտ է այրդ. || le — haut, մեծամեծ կարծիս ունել զանձնէ.
11. կրել, ի վեր ունել. ces colonnes portent une galerie. L'un porte l'autre. Le fort portait le faible.
12. տանել, խաղացուցանել. — sa main à sa tête. — un verre à ses lèvres. Des tuyaux portent l'eau dans le jardin. || — une santé կամ la santé de qn., ըմպել յարեւ՝ յարեւշատութիւն կամ վասն կենդանութեան ուրուք. à la fin du repas on porta les santés. || — la main sur qn., բառնալ՝ վերացուցանել զձեռն ի վերայ ուրուք, * մէկուն վրայ ձեռք վերցունել. || — préjudice, վնաս հասուցանել, վնասել. || — ses regards, sa vue sur qn. կամ qc., յածեցուցանել՝ դարձուցանել զաչս՝ զհայեցուածս յոք կամ յիրիք.
13. փ. ձգել, հասուցանել, տարածանել. ses exploits ont porté sa gloire jusqu'aux extrémités du monde. Il a porté ses soupçons sur son frère. — aux nues, վերացուցանել մինչեւ յամպս, * մինչեւ ամպերն վերցունել. — aux cieux, վերացուցանել մինչեւ յերկինս, երկնաչափ բարձրացուցանել, երկնաբարձրագոյնս գովել. — affection à qn., սէր բերել՝ ցուցունել ումեք. — honneur, պատուել, մեծարել. on porte partout son caractère. — envie, նախանձ բերել, նախանձել.
14. կրել, ունել, անձին բերել, բերել յինքեան. il porte en lui les germes de plusieurs maladies. Il porte un cœur d'or.
15. փ. պաշտպանել. il y a des personnes puissantes qui le portent.
16. տալ ումեք զիւր քուեայ, ընտրել զոք. qui portez-vous ?
17. փ. տանել, աճել, մղել, յօժարեցուցանել, մտաբերեցուցանել. les mauvaises compagnies l'ont porté à la débauche. Ses amis l'ont porté à faire cette démarche.
18. փ. կրել, տանել, բառնալ,

բերել, համբերել, հանդուրժել. il a porté son malheur en homme de courage. || — bien le vin, լավել գինի շատ առանց արբենալոյ, *գինի վերցուանել.

19. հանել, առաջի առնել. il porta l'affaire à la cour d'appel. || — plainte, ամբաստան լ.

20. գրել, դրոշմել. — qn. sur une liste.

21. յայտ առնել, ծանուցանել. comme le portent vos ordres. Que porte la lettre que vous avez reçue?

22. հաշուել. on porte ses dettes à cinquante mille francs.

23. ածել ընդ իւր, պատճառ լ. le vice porte avec lui sa punition.

24. ունել տարածութիւն, մեծ լ. cette poutre porte cinq mètres de long.

Porter, չ. հաստատեալ կալ, յենուլ, հանգչիլ. tout l'édifice porte sur ces colonnes. || — à faux, S. **Faux**. || Tirer à bout portant, S. **Bout**. 2. կրել (սառին). la glace porte. La glace ne porte pas encore, *սառոյցն դեռ հաստատուն չէ. 3. հասանել, ձգիլ, գնալ. ce canon, ce fusil porte loin. Les flèches ne sauraient — jusque-là. Je ne vois point où porte ce discours, չտեսանեմ զիւրումն՝ զնպատակ ճառիդ. 4. գալ, դիպչել, հարկանել. la blessure est dangereuse, car le coup a porté sur l'os. — juste, դիպել կշռակի ի նպատակն. 5. ձգիլ, հասանել. sa vue porte loin. 6. ընդհարկանիլ, բախիլ. la tête a porté contre une pierre. 7. թ. արկանիլ. la maladie porta sur ceux qui avaient le plus souffert de privations. || — à la tête, արկանել ի գլուխն, * գլուխ զարնել. ասի սովին մոլը. monter à la tête, donner dans la tête, S. **Entêter**. || — sur les nerfs, գրգռել զջիղս, * ջիղերուն դպչիլ. donner sur les nerfs.

Se porter, բ. կրիլ, կրեալ՝ տարեալ լինել. les pots au lait se portent sur la tête. 2. երթալ, դիմել. le roi se porta de sa personne. — devant qn. 3. զգեստեալ լ., ագանիլ, *հագուիլ. cette étoffe ne se porte plus. 4. փ. գնալ, վարիլ, * վարուիլ. il s'y est porté un peu mollement. 5. փ. բերիլ, յօժարիլ. — à la débauche, au mal. 6. կալ. լինել. comment vous portez-vous? զիա՞րդ կայք, ողջո՞ն իցէք ձեզ. portez-vous bien, ողջ լերուք. porte-toi bien, ողջ լիր. comment se porte-t-il? զիա՞րդ կեայ, ո՞ղջ իցէ, *ի՞նչպէս է, առողջութիւնն ի՞նչպէս է. il se porte très bien, քաջառողջ է. — mal, mieux. 7. փ. ընծայել, ընծայեցուցանել զանձն:

Porte-rame, ա. նաւ. Ջիակալ. des —.

Porte-râteau, ա. տրմուխակալ.

Porte-rênes, ա. երասանակալ, ձրասանակակալ. des —.

Porte-respect (փօրթրէսփէ) ա. յարգաբեր, պաշտպանազինք. des —.

Porte-scie, ա. մբ. սղոցակիր, սղոցաճանճ. ազգ պատենաթռիչ միջատաց. des —.

Portes de fer, ա. երկաթի պահք, պահակ դուռն:

Porte-sonde, ա. վ. վիրակալ, վիրաչափակալ. des —.

Porte-suif, ա. ճարպաբեր. arbre de —, S. **Croton**.

Porte-tampon, ա. խցակիր, խցակալ:

Porte-tapisserie, ի. վիժակալ (դրանց): [des —.

Porte-trait, ա. արտիքակալ.

Porteur, euse, գ. ածող, բերող, բեռնաբարձ. il y a des —s, des —euses dans les marchés pour porter ce qu'on achète. — de tente, վրանակիր. un — d'eau, ջրբեր, ջրակիր. un — de chaise, աթոռաբեր. une chaise à —s, դեսպակ. une —euse de pain, հացաբերուհի, հացակրուհի. un — de journaux, օրագրաբեր, օրագրակիր. — de lettres, կր. —, գրամատոյց, նոմաբեր, գրաբեր. — de billet, տոմսակաբեր. — de valeurs, արժաբեր, *արժէքի տէր. vous pouvez donner la réponse au —. — de mauvaises nouvelles, բոթաբեր, գուժաբեր, գուժատու, գուժկան. — de bonnes nouvelles, աւետաբեր. — d'une lettre de change, փոխառնակագրաբեր. billet payable au —, առաքատոմս հատուցանելի, *մուրհակ հատուցանելի բերողին. payable au —, հատուցանելի՝ վճարելի բերողի. || — de contraintes, բերող զիրաման բռնադատութեան. || — de paroles, խօսաբեր. — de proposition, առաջարկաբեր, * առաջարկ բերող:

Porte-vent (փօրթվան) ա. եմ. հողմաբեր. des —.

Porte-verge, ա. վարդապետիր. des —.

Porte-vis (փօրթվիս) ա. պտուտակակալ:

Porte-voix.

Porte-voix, ա. բգ. ձայնաբեր, ձայնատար. des —.

Portier, ère, գ. դրան, դռնապան, դռնապանուհի «քափուճու». la loge du —. J'ai remis ma carte à la —ère. || Le frère —, la sœur — ou la mère —ère, *դռնապան եղբայր, քոյր կամ մայր դռնապանուհի. 2. աբ. դռնապան. խոնարհագոյնն ի չորից փոքունց աստիճանաց եկեղեցւոյ. l'ordre de —.

Portière, ի. դռնակալ, բեմ, վեմ, վարագոյր դրան. des —s de velours. 2. դռնակ. mettre la tête à la —. Ouvrir, fermer la —. Être à la —, կալ ի դռնակի, * կառքին մէջ դրան մօտ նստիլ:

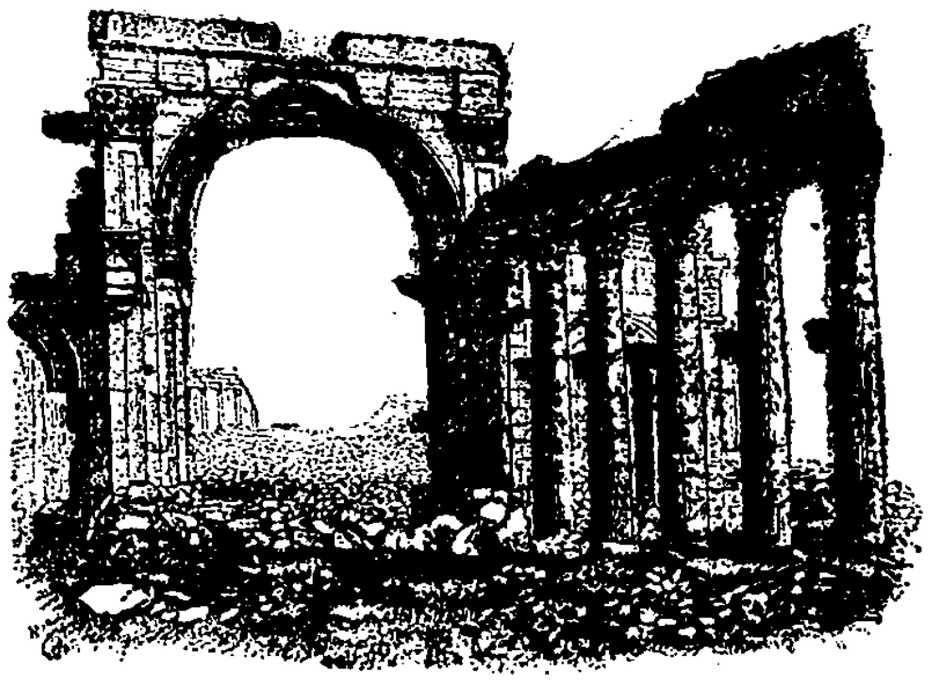
Portière, ած. ի. vache —, brebis —, կով, մաքի ծննդական:

Portion (սիօն) ի. մաս, բաժին, բազ. la petite —, մասնիկ. — grande, —s égales, inégales. La moindre — du cercle. 2. բաժին (կերակրոց). chacun a sa —. Petite —, բաժնիկ. bonne —, լաւ բաժին. grossir, diminuer la —. 3. իգ. — congrue, տարեշրջակ ժողովրդապետի. S. **Congru**. [սիկ:

Portioncule, ի. մասնիկ, *մասնիկ

Portique, ա. ճ. անդաստակ:

Portite, ի. իգ. պորտիտ. ազգ հանքի:

Portique.

Portland, ա. պորթլանդ. ազգ շաղախի գտեալ ի հատանուն կղզւոջ Անգլիոյ:

Portlandia, ա. **Portlandie**, ի. բ. բորթլանտացոյց. ազգ երկպրտուկ մանից ի տոհմէ տորոնատերից (rubiacées).

Portor, ա. S. **Porte-or**.

Portraire, ն. հ. կենդանագրել. — au vif, au naturel. Se faire —, տալ կենդանագրել զանձն. 2. փ. նկարագրել. vous ne le connaissez pas, je vais vous le —.

Portrait, e, անց. հ. կենդանագրեալ:

Portrait, ա. դիմագիծ, կենդանագիր. — parfait, կատարեալ —. — au crayon, մատիտանկար —. — à l'huile, իւղանկար —. — au pastel, ներկամատիտ —. — en émail, կիսաձաւանկար —. — en grand, en petit, en miniature, մեծ, փոքր, կիսաձաւանկար —. peintre de — s, S. **Portraitiste**. — en pied, — յատին՝ ոտնակաց. — en buste, կիսանդրեայ —. — de face, դիմատես —. — de profil, կողմնակենդանագիր, կողմնական —. 2. փ. կենդանագիր, գրանկար, նկարագիր. —s littéraires. Il y a dans cette histoire des —s bien tracés, habilement tracés. Il a tracé un — exact des mœurs de son siècle. Une bonne comédie est un — humain.

Portraitiste, ա. կենդանագրող, դիմագիր, դիմանկարիչ:

Portraiture, ի. կենդանագիր, կենդանագրութիւն:

Portugais, e, ած. պորտուգալ-

ցի, պորտուգալաբնակ, պորտուգալիի. 2. ա. պորտուգալերէն:

Portula, Portulaca, ա. բ. գա. **Pourpier** ի:

Portulacacées, ի. յ. բ. տ. **Portulacées.**

Portulacées, ի. յ. բ. փրիխեմա-

Portulan, ա. ն. նաւաիանգրաւագրութիւն. նկարագիր նաւաիանգրատից. le — de la Manche, de la Méditerranée.

Portune, ի. փ. պորտոն. ազգ

Portuniens, ա. յ. փ. պորտոնեանք. ցեղ ոտանոտն եւ կարճաորտուն ողորկապատենից:

Posage, ա. դիր, դրուժն, զետեղուժն. le — d'un parquet. Le — de la charpente d'une maison. Le — des fondements d'un édifice. Le — des sonnettes d'un appartement.

Pose, ի. ճ. դիր, արկուժն. la — de la première pierre d'un monument. 2. գ. պահակեր, պահակերութիւն. il était de la première, de la seconde —. Caporal de —. 3. փ. դիր, կաց, ձեւ. elle était assise dans la — la plus gracieuse du monde. Ce danseur a des —s élégantes. Pour se faire peindre il faut choisir les —s les plus naturelles. J'aime la — de ce portrait.

Posé,e, անց. եդեալ, զետեղեալ, *դրուած, ընդունուած. pierre —e. Sonnette —e. Parquet —. Cela —, * այս այսպէս ընդունելով... — que cela fût, համարեալ Թէ; այս այսպէս եղեւ, համարեալ Թէ; այս եղեւ, *ենթադրելով որ այս այսպէս եղաւ. le cas —, que ferez-vous? Profondément —, խորանիստ. 2. ած. հանդարտ, ճանրաբարոյ, ճանրագլուխ, զգօն, զգօնամիտ. une personne —e. C'est un esprit —, զգօնամիտ է. il parle d'un ton —, ճանրախոս, ճանրաբան է. || écrire à main —e, *հանդարտ ձեռքով գրել, ձեռքն տեղ մի հաստատած գրել:

Posément, մ. մեղմով, հանդարտիկ. il marche —. Parler —, ճանրաբար՝ ճանրախոս լ. lisez plus —.

Poser, ն. դնել, զետեղել, տեղի. — un vase sur un buffet. Prenez-garde où vous posez le pied. — une statue sur son piédestal 2. ճ. դնել, արկանել. — la première pierre d'une église. — une colonne. — les fondements d'un édifice. — des sonnettes. 3. նկ. դնել, հաստատել. — une figure. — le modèle. || փ. եւ ն. faire — qn., տալ սպասել ումեք ընդ երկար, ԹարԹափեցուցանել զոք մնոտի խոստմամբ. 3. Թր. — des chiffres, Թուանշանս դնել՝ առաջի առնել. 4. գ. դնել, կարգել. — un corps de garde. — des gardes, des sentinelles. || — des armes, S. **Arme.** 5. փ. դնել, հաւարել. — un principe. — pour principe, comme un principe. — comme une vérité incontestable, comme un fait certain. — une question. Posons la chose comme vous la dites. 6. նժ. զետեղել, հաստատել. il sait bien — un son. Il pose bien, il pose mal sa voix.

Poser, չ. դնիլ, եդեալ լ., յենուլ, *դրուիլ. cette poutre ne pose pas assez sur le mur. 2. կալ ի տալ նկարել զկերպարանս իւր, *պատկերն հանելու համար կենալ. vous ne posez pas bien. Cette femme pose dans les ateliers de peinture. 3. փ. պերճանալ, *ձեւուիլն ճախել. cette femme pose toujours.

Se poser, դ. դնիլ, հանգչիլ, դադարիլ, տեղիլ. l'oiseau se posa sur la branche. 3. փ. խրոխտալ, զանձն ընծայել՝ կարգել. — en réformateur, en chef d'école.

Poseur, euse, գ. դնող. — de sonnettes. 2. փ. պերճացող, անձնացոյց, *ժեժուիլն ճախող. c'est un —, une —euse.

Positif, ive, ած. ստոյգ, ճշգրիտ, ճակին, հաւատոյ. cela est —. C'est une nouvelle —ive. Donner une parole —ive. Il n'y a rien de — dans ce qu'on vous a dit. || Un esprit —, հաստատամիտ. c'est un homme —, այր ստուգապատում է. ce siècle est avant tout — et calculateur. Il tient avant tout au —. Il ne connaît que le —. 2. տմբ. դրական. le droit —. Les lois —ives. 3. Թր. դրական. quantités —ives. 4. բգ. դրական, առաւելական. fluide —. Electricité —ive. 5. ընկ. դրական. preuve —ive.

Positif, ա. նժ. երգնիոնիկ. 2. ընկ. դրականափորձ. — sur verre, sur papier.

Position (սիօն) ի. դիր, տեղադրութիւն, նիստ. cette ville est dans une — agréable. 2. դիր, կացք, կայք. la — du corps, de la tête. — naturelle, incommode, fatigante. Vous êtes dans une mauvaise —. Changer de —. Prendre une bonne, une mauvaise —. 3. գ. դիր, կայան. prendre —, une bonne —. 4. փ. դիր, պայման, վիճակ, կացութիւն, *դիրք. sa — est embarrassante, critique. — militaire, զինուորականութիւն. votre — est agréable. Il est dans une belle —. Homme de —, այր բարեկեցիկ, *դրից տէր մարդ. vous connaissez ma —. Dans la même —, համավիճակ. — gênée, նեղ —. Je ne suis pas en — de faire cela. Former une —, — յօրինել. 5. դիր, նստուածք. ce cavalier a une belle — à cheval. 6. նժ. մատնադիր, դիր ձեռին. 7. իս. կէտ, խնդրադիր, յառաջադրութիւն. sa thèse contenait tant de —s. Il y avait une erreur dans une de ses —s. 8. կգ. դիր. les neuf —s de l'écu.

Positivement, մ. դրապէս, դրաբար, դրականապէս, դրականօրէն, հաւաստեաւ, ստուգապէս. je le crois, mais je ne le sais pas —. Voilà — ce qu'il m'a dit.

Positiveté, ի. դրականութիւն:

Positivisme, ա. իս. դրագիտութիւն. դրական իմաստասիրութիւն,

Positiviste, ա. դրագէտ. դրական իմաստասէր, դրապաշտ:

Positivité, ի. տ. **Positiveté.**

Posologie, ի. մբ. քանակաբանութիւն: [նական:

Posologique, ած. քանակաբա-

Posoqueria, ա. **Posoquérie,** ի. բ. պոսոքննի. ազգ երկպտուկ ընկոց իսոհմէ;տորնաստերից(rubiacées).

Pospolite, ի. ազատագունդ (լեհացոց):

Possédable, ած. ստանալի:

Possédé, ա. այսաիար, այսակիր, այսամոլ, այսոտ, այսամիտ, դիւահար, դիւալուկ. exorciser des —s. || Il se demène comme un —, *դիւահարի պէս կը տապալուկի:

Posséder, ն. ստացեալ ունել, ունել. — une maison, une terre, un héritage. — de grands biens. Il possédait de nombreux esclaves. — des dignités. — des vertus, des talents. 2. գիտեալ ունել, ժառանգել, տիրել. — le cœur d'une personne. L'ambition le possède. — l'esprit de qn., տիրել ի միտս մտաց ոգուց, *մէկուն խելքին տէր ըլլալ. — les bonnes grâces de qn., հաճոյ լ. ումեք. 3. փ. ունել զոք առ իւր. nous serions charmés de vous — quelques jours. 4. քաջ գիտել զիմն. — les sciences. — le grec, l'arménien. — plusieurs langues étrangères. Il possède bien les poètes. Il possède parfaitement son Homère. Il possède bien votre affaire. — son sujet 5. դիւահարիլ, այսահարիլ. le diable le possède. Il est possédé du diable. 6. ընդել ընդ կնոջ, գտանել. — une femme.

Se posséder, դ. տէր լ. անձին, իշխել անձին իւրում, ի չափու ունել՝ պնդել զանձն. c'est un homme froid et sage qui se possède toujours. Il faut qu'on sache —. || փ. il ne se possède pas de joie, այլայլմէ լինի առ. խնդին, *ուրախութենէն ինքզինքն կկորնցնէ: [ցող:

Possesseur, ա. ստացիչ, ստա-

Possessif, ած. ք. ստացական. adjectif —. Pronom —. ***Mon, ton, son, leur*** sont des adjectifs —s.

Possession, ի. ստացուած, ստացումն, ժառանգութիւն. — légitime, injuste. — paisible. Être, entrer, se mettre en —, ստանալ. prendre — d'une chose, d'un héritage. Être troublé dans la — d'un bien. 2. ստացուած, կալուած. les —s de la France dans les Antilles. Les —s Anglaises dans l'Amérique du Nord. Il a de très grandes —s en Normandie, || Être en — de, վայելել. être en — de l'estime, de la faveur publique. 3. ստացումն, վայելումն, վայելք. la — diminue le prix des choses. La — d'une femme. 4. այսահարութիւն, դիւահարութիւն:

Possessionnel, elle, ած. իգ. ստացուածական:

Possessoire, ա. իգ. ստացումն. plaider, juger le —. Se pourvoir au —. Il a gagné au —. 2. ած. ստացական. action —, — դատ:

Possessoirement, մ. տուգյալս :

Possibilité, ի. հնարաւորութիւն, *կարելիութիւն . la — des choses. Je ne conteste pas la — du fait.

Possible, ած. հնարաւոր , հնարական , կարելի , մարթելի . ce que vous dites est —. Cela est dans les choses —s. Est-il — que cela soit ? Cela ne m'est pas —. Faites cela aussi bien, le mieux qu'il est —. Venez le plus tôt qu'il vous sera —. եւ գնչմամբ , venez le plus tôt —, le plus tard —. Faites le moins de fautes —s. Il est défiant au —, *կարելի եղածին չափ կասկածոտ է . 2. ա. հնարաւորն , կարելին . faire le —, son —, tout son — pour qu'une chose soit faite.

Possiblement, մ. հնարաբար , ըստ կարելւոյն , *կարելի եղածին չափ :

Possire, ա. բ. նետաճատ . կն. Bois à dard, à flèche.

Postabdomen (փօսՓաղտօմէն) ա. յետագանձակ :

Postal, e, aux, ած. ԾղՓատարական, ԾղՓատարային. carte —e, — քարտ . service —. Réforme, convention —e. Colis postaux. [բար:

Postalement, մ. ԾղՓատարա-

Postcommunion, ի. պտ. յետահաղորդ . * պատարագի ապօՔ քահանայի ճաշակմանէն յետոյ :

Postdate, ի. յետնաՔիւ, յետնաՔուական , յետնաՔուագրութիւն :

Postdater, ն. յետնաՔուել , յետնաՔուագրել . — une lettre.

Postdiluvien, enne, ած. յետջրհեղեղեան. temps, faits —s. Histoire, époque —enne. Terrains —s.

Poste, ի. ձիարան, կայան, հանգոյց , *ձի փոխելու տեղ. vous trouverez dans cette — d'excellents chevaux. Chevaux de —, հանգուցածիք, մտրակավար երիվարք . d'une — à l'autre, հանգոյց ի հանգոյց. maître de —, հանգուցապետ. 2. ճանապարհորդութիւն մտրակավար երիվարօք, *սուրհանդակ ձիերով ճամբորդութիւն . la — fatigue beaucoup. Prendre la —. Aller, voyager en —. Courir la —, սուրհանդակաւ ճանապարհորդել . *սուրհանդակի պէս քալել . եւ փ.՝ արշաւասոյր ընՔանալ, տագնապաւ գրել՝ ընՔնտնուլ . || en courant de — en —, ճեպ ի ճեպոյ , արագ արագ . 3. ԾղՓատարութիւն , *պոստ. directeur des —s ԾղՓատարապետ . Timbre—, նամականիշ . 4. ԾղՓատուն, նամակատուն, *պոստ. portez cette lettre à la —. La — est dans telle rue. Les employés, le directeur de la —. Le bureau de —, նամակատան , ԾղՓատուն , l'administration des —s. || — restante, մնացագիր , մնացանամակ , մնացաՓուղՓ . *մինչեւ փնտուիլն ԾղՓատուն սպասուելիք նամակ . 5. ԾղՓատար , նամակատար , նամակաբեր , *պոստ . la — doit partir. La — est arrivée. || Bateau—, նամականաւ :

Poste, ա. զ. զօրակայան . — avancé, առաջապահ , առաջապահեստ . quitter, garder, défendre son —. Emporter un —. On força les ennemis dans leur —. || — d'honneur. տեղի պատուոյ . 3. պահակատնոց , պահակերոց «գուլուգ». aux — de vigie, ուր նախադարմանին. ամէն արկածելք . le — de la mairie. Se rendre au —. 4. պահակք , պահանորդք . relever, retirer, replier un —, պահակափոխ լ. doubler les —s, կրկնել՝ կրկնապատկել զպահակս՝ զպահանորդս . un — de garde nationale, de la ligne. Chef de —, պահակապետ . 5. պաշտօն , բարձ . être dans un — élevé, considérable. Il occupe un beau —. Il mériterait un meilleur —. || Être à — fixe dans un lieu, *տեղ մի հաստատուն կենալ՝ ըլլալ. 6. պաշտօնավայր, պաշտօնատեղի . être à son —. Ce commis est toujours à son —. Se rendre à son —.

Posté, e, անց. կացեալ . nous sommes mal —s pour voir. || ը. il est bien —, շահապաշտօն՝ բարեկնդիկ է, *շատ շահաւոր պաշտօն ունի , լաւ դիրքի՝ կացուՔեան մէջ է . || ինձ. vous voilà bien —. *գեշ դիրքի մէջ էք:

Poster, ն. կացուցանել , *կեցուցնել . — des tireurs pour le loup. Le général posta une compagnie à l'entrée du pont. — des troupes sur une hauteur.

Se poster, դ. կալ , * կենալ . il s'était posté au coin du bois pour attendre la bête. Ce détachement s'était posté sur une éminence.

Postérieur, e, ած. յետնագոյն . ce testament a été annulé par un autre testament —. 2. յետսակողմեան. la partie —e de la tête. 3. ա. ը. յետոյք , *ոտ . tomber sur son —.

Postérieurement, մ. յետոյ . cet acte fut fait — à l'autre. Cela est arrivé — à ce que vous dites.

Postériori (à) տրբ. ի յետնագունէ :

Postériorité, ի. յետնութիւն . — de date, de temps. — d'hypothèques.

Postérité, ի. սերունդ , զաւակ . la — d'Abraham, d'Adam. Mourir sans —, sans laisser de —, մեռանիլ անսերունդ՝ անորդի՝ անզաւակ՝ անպայազատ . 2. յետինք, յետամնացք, յաջորդք . écrire, travailler pour la —. Transmettre son nom à la —. La — en jugera. La — a prononcé.

Postface, ի. վերջաբան . la préface et la — d'un ouvrage,

Postfloraison, ի. բ. յետաՓաղկումն :

Postgite, ի. քժ. պատճուճատոպորք , պատճուճատոպ . պորքորքումն պատճուճի (prépuce).

Posthume, ած. յետաձին , վերջածին, որբածին . enfant —. Une fille —. 2. գ. c'est un —. 3. յետաձին , վերջատիպ . ouvrage —, վերջատիպ գործ՝ երկասիրութիւն . œuvres —s.

Postiche, ած. կեղծ , սուտ . les ornements de ce portrait sont —s. Ces embellissements —s. Cet épisode est —. Des dents —s. Des cheveux —s, կեղծ հերք՝ մազք. || զ. —. caporal —, — տասնապետ .

Posticum (քօմ) ա. յետագաւիթ, *ետեւի անդաստակ մեհենի :

Postillon, ա. պէչաՓսպիկ , սուրհանդակ . 2. ձիավար , նախակառավար: [հանդակել:

Postillonner, չ. հ. եւ ը. սուր-

Post-liminie, ի. զ. յետասահման : [չեայ :

Post-oculaire, ած. բպ. յետա-

Post-pectoral, ած. կ. յետակըրծային :

Post-pliocène, ած. եբ. յետնորահող . terrains —s.

Postpositif, ive, ած. ք. յետադիր :

Postposition (սիօն) ի. ք. յետադրութիւն . 2. բժ. —. la — d'une fièvre intermittente.

Postquarternaire, ած. եբ. յետչորրորդական :

Postscénium (սէնիօմ) ա. հյս. յետատեսարան :

Post-scriptum (սքրիփՓօմ) ա. յետագիր , յետ գրուածեան . on indique ordinairement le — par les lettres P. S. Il met des — à toutes ses lettres. [խանձանք :

Postulance, ի. խնդրանք , Ծաղ-

Postulant, e, ած. խնդրարկու , խնդրատու , խնդրակ , Ծախանձող, հայցող , խնդրող , հետամուտ . il y avait plusieurs —s pour cette place. 2. նորընճայ :

Postulat, ա. տմբ. S. **Postulatum**. 2. նորընճայութիւն (ի վանս) :

Postulateur, ա. խնդրարկու , խնդրող :

Postulation (սիօն) ի. իգ. դատաւորութիւն . 2. հայցարկութիւն , խնդրուած. il a été élu par voie de —.

Postulatum (օմ) ա. խնդրումն , խնդրուած, հայցուած . || յ. des postulata. || ին. **Postulatի**:

Postuler, ն. խնդրել , հայցել , Ծախանձել , Ծեկն ածել . — un emploi, une place. — l'admission dans un couvent. — sa réception dans une compagnie. Le chapitre postule un tel pour évêque.

Postuler, չ. դատավարել , * դատ բշել . cet avoué postule pour un tel.

Posture, ի. դիր , կացք , կերպարան . — commode, incommode, naturelle, gênée, contrainte, indécente. — de suppliant. Changer de —. Il ne sait dans quelle — se mettre. 2. փ. պայման , * դիրք . il est en bonne — près de ce prince. Il est en mauvaise — à la cour.

Pot, ա. կՅիճ , կնուճ , փաս , փարչ, աման , սոման, խնց, *ճլոր. — de faïence, de porcelaine, d'étain, de fer, d'argent. — sans anse. — à deux anses. Petit —, փարչիկ , *պղտակ . || — à eau, ջրաման , ջրակոյժ, սոման ջրոյ, փարչ, *կժքարչ. || — au lait, կաՔնաման . || — à bière, կՔղոց . un — de miel, սոս-

ման մի մեղու . || — à confiture, անուշաման . || — à fleur, ծաղկաման, ծաղկանոթ, փաղար , աղկր . || — de chambre, կճիճ , վարչ , միզատար , միզաման , կարուբայ . || tenir le — de chambre à qn., ծառայել ումեք խոնարհաբար . || fig. c'est le — de terre contre le — de fer, տկար է. ընդդեմ հզօրագունի . || — de terre, պոյտն , պտուկ . || il en paiera les —s cassés, հատուցէ վկորուստն , զծախսն. || mettre les petits —s dans les grands, առնել ծախս՝ պատրաստութիւնս մեծամեծս . || découvrir le — aux roses, գտանել զգալտնիս . il avait tout le secret de l'intrigue, il est allé découvrir le — aux roses. || Mettre la poule au —, courir la fortune du —, *չսպասուած տուն մի երթալ գէշ ճաշ ընել . || fig. եւ բ. ils sont ensemble à — et à rôt, անմնկին են ի միմեանց , * իրարմէ չեն բաժնուիր , մէկ ամանէ կ'ուտեն . il est à — et à rôt dans cette maison, *տակ այս տունն կը ճաշէ , այս տան շատ ընտանի է . || cela fera bouillir le —, S. Bouillir. || Tourner autour du —, *շիտակ պատճառին չերթալ , կմկըմալ . || sœurs du —, միաբանակեաց եւ հիւանդախնամ կանայք . 2. հին չափ հեղանիւճոց . un — de vin, de bière. Vendre à — et à pinte. || fig. — de vin, ընծեռէք, ձեռածիր, *ակռաժամիկ, կրծօն . 3. զ. կճիճ . ազգ սաղատարան . 4. — à feu, հրակուճ :

Potabilité, ի. ըմպելիութիւն :

Potable, ած. ըմպելի , արբուն , *խմուելիք . ce vin n'est pas —. On peut rendre —s les eaux les plus infectes.

Potage, ա. ապուր «չօրպա» . petit —, ապուրիկ . — printanier, գարնանապուր . — maigre, ապուր պահոց՝ անմսաջուր «եավան չօրպա» . — gras, մսաջուր —, * ուտիքի՝ մսաջրի — «եաղլը չօրպա» . — aux herbes, խաւարտապուր , խոտապուր . — au riz, բրինձապուր . — au lait, կաթնապուր . || *pour tout* —, մ. եւ բ. ընդ ամենայն, միայն, *ամէն բանի տեղ . il nous a donné une fricassée de poulet pour tout —. Il n'a que cent francs par mois pour tout —.

Potager, ère, ած. բանջարային , բանջարանոցային . herbes —ères, խաւարտ, բանջար «զելզելաճ» . plantes, racines —ères. || Jardin —, խաւարտոց , բանջարանոց , բանջարատան . 2. ա. բանջարանոց , խաւարտոց , * պահէզ «պօսճան» . il a un — plein d'arbres fruitiers.

Potalie, ի. բ. պոտալի . Ռուփ ինչ :

Potamées, ի. յ. բ. S. Naïadées.

Potamides, ի. կ. գետակրայք . ազգ որովայնոտն կակղամորթոց :

Potamogéton, ա. բ. S. Potamot.

Potamographie, ի. գետագրութիւն . նկարագիր գետոց :

Potamophile, ա. մբ. գետասէր, ջրասէր . ազգ միջատի :

Potamot, ա. բ. գետաբոյս :

Potamys, ա. կ. գետատուկն :

Potasse, ի. տգ. պոտաս , խալի, մնկաղ . de —, մնկաղեան . carbonate de —, բնածխատ խալւոյ. — du commerce, կալեքար , մնկաղ . chlorure de —, բլորուկ խալւոյ , խալաբլորուկ :

Potassé, e, ած. տգ. խալեալ , խալեխառն . engrais —, խալեխառն աղբ. chaux —e, խալեկիր :

Potassimètre, ա. խալեչափ , կալիչափ :

Potassique, ած. տգ. խալիային, կալիային , մնկաղային :

Potassium (օմ) ա. տգ. պոտասիոն , խալիոն, բնախալի , բնատրնկաղ :

Pot-au-feu, ա. արգանակապոյտրն. միս եւ արգանակ ի պտան :

Pot-de-vin, ա. ընծեռէք, ձեռածիր , * կրծօն «պագշիշ» . donner le —. Recevoir des —s.

Pote, ած. ուռուցիկ . main —, — ձեռն . * ուռած ձեռք . il n'a pas des mains —s quand il faut recevoir de l'argent.

Poteau, ա. ձող , ցից . planter, arracher un —. Attacher un criminel à un —. — télégraphique, հեռագրական —. — indicateur. 2. ազդանշող , ազդացից . mettre des —x pour marquer les chemins.

Potée, ի. ը. կճչափ , պոյտնաչափ , ամանաչափ . une — de bouillon, պոյտն մի արգանակ . une — d'eau, — ջուր . une — de lait, — կաթն . 2. բազմութիւն . une — d'enfants, մանկեպամ բազմութիւն . 3. փոշի . — d'étain, անգափոշի . — d'émeri, փոշիչղկաքար :

Potelé, e, ած. գէր , գիրապարար , մսուռ , * Ռոննոշ , Ռոննոշիկ . un enfant —. Des joues —es. Une main —e. Elle est encore fraîche et —e.

Potelet, ա. ձողիկ , ցցիկ :

Poteline, ի. տգ. պոտելին . բաղադրութիւն ինչ :

Potence, ի. անձագուպ . fig. **Béquille**. Il ne marche qu'avec des —s. 2. կախաղան , կախան . arrivé au pied de la —, il avoua son crime. Attacher à la —. On l'a condamné à la —. Il mérite la —. || փ. եւ բ. gibier de —, S. Gibier. || Friser la —, արժանի է կախաղանի . 3. ճ. մոյթ , նեցուկ . mettre une — pour étayer une poutre. La lanterne était suspendue à une —. [croix —e.

Potencé, e, ած. կգ. ճայլոյր .

Potentat (փոթանթա) ա. պետ , իշխան (ի պերճաբանութեան) . c'est un des plus grands —s du monde. Tous les —s de l'Europe. || բ. c'est un petit —. Il se croit un —. Il tranche du —, * մեծ մեծ կխօսի՝ կչարդէ :

Potentialité (փոթանսիալիթէ) ի. զօրութենականութիւն :

Potentiel, elle, ած. իս. կարողական , զօրութենական . 2. բժ. ազդոյ . S. Cautère. 3. բ. Ռէական. particule —elle.

Potentiellement, մ. զօրութենապէս :

Potentille, ի. բ. հզօրուկ , պաղպատ . ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ վարդենասերից (rosacées). || — rampante, սիւրալախուր :

Poterie, ի. բրտեղէնք , խեցեղէնք , խեցանօթք. խեցեղէն՝ բրտեայ անօթք «չէօմլէք» . fabriquer de la —, խեցագործել . fabrique de —, խեցագործան . fabrication de —, խեցագործութիւն . — d'étain, անագեղէնք . անօթք անագեայ . 2. բրտութիւն, կաւագործութիւն . 3. բրտարան , կաւագործարան . 4. ճ. Ռրճափողք, Ռրճախողովակ(շինուածոց). || four à —, Ռրճոց :

Potériées, ի. յ. բ. արիւնակալեայք . ցեղ բուսոց ի տոհմէ վարդասերից (rosacées).

Potérium (բիում) ա.բ. գա. **Pimprenelle** ի : [(պարսպի) :

Poterne, ի. զ. գաղտադուռն

Potestatif, ive, ած. իգ. կամական , պայմանագրական . condition —ive.

Poteyer (փօԹէյէ) ն. ար. բրտել . *անագեայ կաղապարներու մէջ չեչաքարի (ponce) փոշի խոնել :

Pothos (օս) ա. բ. տէնչաբոյս :

Potiche, ի. ճենանօթ , յապոնանօթ :

Potier, ա. բրուտ , խեցեգործ , կաւագործ . || terre à —, բրտահող , բրտակաւ . || — d'étain, անագագործ :

Potin, ա. հր. պղնձաբոյր . կն. — jaune, — gris, դեղնապղինձ, գորշապղինձ . 2. փ. չարախօսութիւն , բամբասանք . faire des —s, չարախօսել , բամբասել : [բասել :

Potiner, չ. չարախօսել , բամ-

Potineur, euse, գ. չարախօս , բամբասանաւէր :

Potinière, ի. չարախօսարան , բամբասարան :

Potion (սիօն) ի. բժ. եւ դղգ. դեղաջուր , դեղըմպոյք , դեղըմպոց , դեղըմպելի . prendre une —. Donner une —.

Potiron, ա. բ. փտուռ. , փԹուԹ , մեղրադդում «պալգապաղը» . potage au —, մախոխ :

Potoroo կամ **Potorou** (փօԹորու) պոտորու . անասուն նման ագեվազի (kangourou).

Pot pourri, ա. պհ. փոտփուռի . կերակուր ի զանազան մսոյ եւ բնդոց. 2. փ. խառնապուր . գրուած խառնի խուռն. cet ouvrage n'est qu'un —. Il a fait un — auquel on ne comprend rien. Des pots pourris.

Pou, ա. ոջիլ . petit —, մանիկ , մանրոջիլ , բծիծ , * մրեղ , մղեղիկ . gros —, պօտիզ . — de bois, փայտոջիլ . — de la volaille, մնուշ . chercher ses —x, քաղել գիւր ոջիլս, քրձուիլ . cet enfant est plein de —x. Il est laid comme un —. || փ. եւ ո. chercher à qn. des —x dans la tête, կռիւ՝ դժուարութիւնս յարուցանել նմա :

Pouacre, ած.նա. ադտոտ, վնիկ,

* կնգտոտա . il faut être bien — pour faire ces saletés là. || ա. —. c'est un —. Un vilain —.

Pouacrerie, ի. հ. աղտոտութիւն . 2. փ. ժլատութիւն , կծծութիւն :

Pouah, ա. մչ. փո՛ւ , բո՛ւհ «փի՛ւֆ». —! quelle infection!

Poucan, ա. սբ. պուկան . ազգ գայլգակապկի (nycticèbe).

Pouce, ա. բոյծ, բնաման «պաշ բարմագ». avoir mal au —. || ը. manger, déjeuner sur le —, ուտել շտապաւ. || lire du —, Ցղնաուել . || mettre les —s, խոնարհիլ , տեղի տալ , զիջանիլ . || jouer du —, S. **Jouer**. || Serrer les —s à qn. S. **Serrer**. || Se mordre les —s, S. **Mordre**. Donner le coup de — à un tableau, à une composition, * վերջին ձեռքն տալ . 2. բնաչափ :

Pouce-pied, ա. կ. բուծուն . ազգ խոպոպաոտանց (cirripèdes). des pouce-pieds.

Poucet, ա. բնուկ, բնիկ. || petit —, մանուկ կարճահասակ :

Poucettes, ի. յ. բուծակալ . on lui mis des —.

Poucier, ա. բուծոց, բուծանոց :

Poud. ա. պուտ . չափ կշռոյ ի Դաւսիա :

Pou-de-soie, **Pout-de-soie**, **Poult-de-soie**, ա. կերպաս (մետաքսահիւս) : |puding.

Pouding, ա. արմշագ. հն. **Plum-Poudingue**, ա. հբ. կոպճաքար :

Poudre, ի. փոշի , մղեղ . — de charbon, menu charbon, մխիր . Ses souliers sont blancs de —. Mettre, réduire en —, մղեղել , փշրել , դարձուցանել ի փոշի , * փոշի դարձնել . le canon a réduit ces murailles en —. || փ. mettre en — un ouvrage, un raisonnement, քննադատել գերիագիրութիւն ինչ , հերքել գպատճառաբանութիւն ինչ , քննադատել ի սպառ եւ հերքել . || ք. faire mordre la — à ses ennemis, Ցիաճառել յերկիր կացուցանել զՔշնամիս իւր . || փ. եւ ը. jeter de la — aux yeux, շլացուցանել. || — d'iris, S. **Iris**. — de corail, բուսափոշի . — de riz, բրնձափոշի. || du café, du tabac en —, փոշեառեալ սուրճ , ծխախոտ . réduire en —, փոշիացուցանել , փշրել , * — դարձնել . réduire du sucre en —. Mettez de la — sur cette lettre. || — d'or, ոսկեփոշի. — de diamant, ադամանդափոշի . — purgative, լուծափոշի , սրբափոշի . prendre des —s. 2. վառօդ , բարուտ . — fulminante, S. **Fulminant**. — de coton կամ coton —, S. **Coton**. — sans fumée, անծուխ վառօդ . || փ. եւ ը. tirer sa — aux moineaux, S. **Moineau**. || Il n'a pas inventé la —, S. **Inventer**. || Mettre le feu aux —s, հուր արկանել ի վառօդն . գրգռել բանիւ զատելութիւն , զերկպառակութիւն :

Poudré, e, անց. փոշարկեալ , * փոշի ցանած, փոշոտած. — à blanc, * սաստիկ փոշոտած :

Poudrement, ա. փոշարկումն :

Poudrer, ն. փոշարկել , * փոշի ցանել , փոշոտել . — ses cheveux. — une perruque.

Se poudrer, դ. փոշարկել , * մազերուն փոշի ցանել :

Poudrerie, ի. վառօդարան :

Poudrette, ի. փոշեհող , փՈիր . * չորցած եւ փոշի դարձած ապր մարդոմ՝ հողի պարարտութեան համար պատրաստուած :

Poudreux, euse, ած. փոշոտի , փոշոտից , փոշոտեալ , փոշոտ , փոշեզգած . un habit —. Un cheval —. Une tapisserie toute —euse. Une route —euse. || փ. եւ ը. c'est un pied —, դատարկասուն՝ դատարկաշրջիկ է :

Poudrier, ա. վառօդագործ . chef des —s, վառօդապետ . 2. փոշենոց , փոշաման :

Poudrière, ի. վառօդանոց , վառօդատուփ , վառօդարան . 2. փոշենոց , փոշաման :

Poudroyer, ն. փոշիացուցանել , * փոշիով լեցուցանել :

Poudroyer, չ. փոշենման բարձրանալ . le soleil poudroie, * արեւուն մէջ փոշինք կ'երեւին:

Se poudroyer. դ. փոշիանալ , * փոշի դառնալ :

Pouf, ա. փաֆ , ձայն՝ դնդիւն՝ բոմբիւն անկման . 2. ած. ամփ. փխրելի, դիւրաթխուր , * փՈրտուկ , փխրուն. ce grès, cette pierre est —.

Pouf, ա. փքաձեւ . ամուռակ փետրալից եւ գլանաձեւ. s'asseoir sur un —. 2. գլխադիր (կանանց). || faire —, տնափոխ լ , * տնէն ելլել , տունն փոխել . || ո. faire un —, faire —, * գնած բանին տակն չտալ. 5. հով, ծալք . le — de sa robe.

Pouffer, չ. ը. Ցալանալ . — de rire, — ի ծաղուէ , * խնդալէն մաքիլ. j'ai pouffé de rire en le voyant. Il y a de quoi —. Je pouffais.

Pouillé (փույլե) ա. արձանագիր (հասից եպիսկոպոսարանի , արքայարանի). 2. արձանագիր (հասից եւ հասարակ պաշտամանց տէրութեան, գաւառի, Ցեմի կամ վիճակի):

Pouiller, ն. քնուել , * ոջիլ փընտռել . — un enfant. = *Se* —, դ. քնուիլ :

Pouiller, ն. կշտամբել , տասել . il l'a étrangement pouillé.

Se pouiller, դ. կշտամբել՝ տասել զիրեարս . ils se sont pouillés l'un l'autre.

Pouilles (փույլ) ի. յ. կշտամբանք, տասն . il lui a dit toutes les — imaginables. Sa femme va lui chanter des —.

Pouilleux, euse, ած. ոջլիկ , * ոջլոտ. un enfant —. Une tête —euse. 2. գ. —. c'est un —. 3. փ. եւ ո. վատազգի , ողորմելի . ce n'est qu'un —.

Pouillot, ա. Ք. երգահաւ . Քրտուն ի ցեղէ ճնճղաձց :

Poulaille, ի. հ. S. **Volaille**.

Poulailler, ա. հաւալոց , հաւատուն , հաւնոց , հաւաբան , * բոխ «բիւձ». 2. հաւալոց . ասի նախատինս. 3. հաւնոց . * բարձրագոյն մասն՝ վերնատուն Ցաւրոնի. prendre une place au —.

Poulailler, ère, գ. հաւավաճառ, հաւավաճառուհի :

Poulain, ա. ծ. մորուկ , մատաղածի , բուռակ , ծիաբուռակ «Ցայ». une cavale qui a mis bas un beau —.

Poulaine, ի. ն. Նաւակաոյց . || soulier à la —, սրակտուց մուճակ:

Poulaitte, ի. եգ. հաւապր . * հաւու ապրով հողի պարարտութիւն :

Poulard, ած. blé —, ժեծահասակ գոթեան :

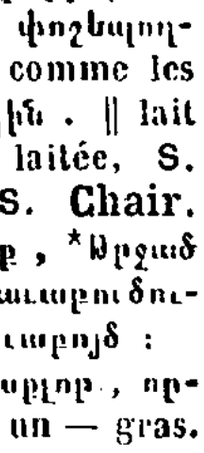
Poularde, ի. բուռհաւ . բուկան՝ * գիրցուցած հաւ . S. **Chapon**.

Poule, ի. կ. հաւ «Ցաւուգ» . — huppée. Une — qui pond, qui glousse. La — et les poussins. — sans queue, կոկոլ , կուռուզ , * պոչաւտ հաւ «կիւտիկ». creuser la terre avec la patte pour chercher des graines, պոկել. s'asseoir comme des —s par terre, տիկիլ . || — d'eau, ջրհաւ , ջրհաւ , * պորոշիկ . || — sultane, սուլթանհաւ, հն. **Porphyrion**. 2. հաւ , մատի (էգն հաւկիթաց). — faisane, էգ փասիան . — perdrix, էգ կաքաւ . — d'inde. մատի հընդկահաւ . էգ հնդկահաւ . — de Barbarie, — d'Afrique կամ de Numidie, նումիտահաւ. հն. **Pintade**. || — des bois, des coudriers, S. **Gélinotte**. || — de bruyère, S. **Tétras**. — de neige, S. **Lagopède**. 3. խղ. դրամադողով (ի խաղի) , * որով խաղցողն բոլոր դրուած սոակներն կ'առնու , faire une —, դրամադողով առնել . gagner la —. La — est grosse. 4. կր. երգոյ կերպարան դիմագարի (contredanse). 5. ար. acier —, փոշեպողպատ . || փ. se coucher comme les —s, վաղ մառնել յանկողին . || lait de —, S. **Lait**. || փ. — laitée, S. **Laité**. || Chair de —, S. **Chair**. || — mouillée, վհհերոտ որ , * Ցրչած հաւ . || élevage de —s, հաւաբուծութիւն . éleveur de —s, հաւաբոյծ :

Poulet, ա. հաւիկ , աքլոր , որձակ . petit —, աքլորիկ. un — gras. — de grain, հաւիկ . 2. հաւիկ, ձագուկ (փաղաքշաբար). viens, mon —. 3. սիրատոմս , սիրագիր . écrire un —. Elle recevait des —s.

Poulette, ի. հաւիկ , հաւուկ , վառեկ . || փ. եւ ը. — փաղաքշաբար ասի օրիորդի . une jolie —. C'est une — à croquer. Ma —. 2. խ. sauce —, հաւնձացան :

Poulevrin, ա. S. **Pulvérin**.

Poulie.

Pouliage, ա. ն. ճախարակք :

Pouliche, ի,կ. զամբիկ , ճայիկ . մատաղ մորուկ ճակի «գրսպագ Ցայը» :

Poulie, ի. մբ. ճախարակ , ծիծեռն , ծիծեռնիկ, լիսեռնիկ . — mobile, շարժուն —, շարժաճախարակ. S. **Moufle**.

Poulier, ն. ճախարակել, լիսեռնիկել. *ճախարակով վերցնել:

Poulier, ա. գլակոյտ, քոնարաբակոյտ. S. **Galet.**

Poulière, ի. հատնոցաճակ:

Poulierie, ի. ճախարակարան:

Poulieur, ա. ճախարակագործ, ճախարակավաճառ:

Poulin, ine, S. **Poulain, Pouliche.**

Poulinement, ա. զամբկացումն:

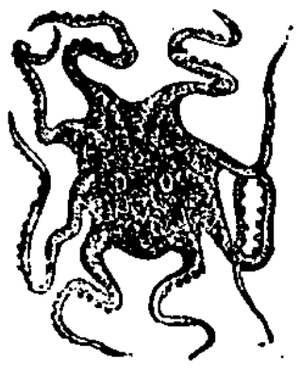
Pouliner, չ. զամբկել. ցնկնիլ զամբկի. une jument qui a fraîchement pouliné.

Poulinière, աճ. եւ ի. քուռակաբեր. jument —, — զամբկի. զարմուհի. j'ai acheté une —. Montant superbement sa jument — (Mol.).

Pouliot, ա. բ. խաշ, *վայրի դեղձ. — thym, հաբակ, մեշ. || — de montagne, S. **Polium.**

Poulot, otte, գ. հաւիկ, հաւուկ (փաղաքշական՝ խօսելով մանկան). mon gros —. Viens, ma —otte.

Poulpe, ա. փՁ. բնգդայ. հն. **Pieuvre.**

Poulpe.

Pouls (փու) ա. Ջնդիւն, զարկ, երակաՁնդիւն, երակազարկ, բազկերակ, սրտաՁուռն. tâter, observer, interroger le —. Ce — ne signifie rien de bon. || փ. եւ բ. le — lui bat, *երակն կզարնէ. ասի երկչոտ՝ վախկոտ մարդու. tâter le — à qn., *երակն նայիլ, զննել, իր միտքն՝ բնկերքն իմանալ. se tâter le —, *իր երակն նայիլ՝ զննել, իր ոյժն՝ կարողութիւնն նախաքննել:

Poult-de-soie, ա. S. **Pou-de-soie.**

Poumon, ա. մգ. Ոտք «ցիլէր». || բ. avoir de bons —s, քաջաՁոտ է., *զօրաւոր ձայն ունենալ. || les lobes du —, Ոտքաբոյծք. || à pleins —s, Ոտքակիր, լիաՁոտ. || բ. herbe aux —s, Ոտքախոտ. || կ. — marin, ծովաՁոտք, *ծովու մաղ:

Poupard.e, գ. մանկիկ, *տղայիկ. 2. պուպրիկ. խանձարրապատ մանուկ. un gros —. Quel joli —! 3. պուպրիկ. պաճուճապատանք մանկականալ. 4. աճ. պուպրիկ, * գիրուկ, ՈՁՈշիկ. figure —e.

Poupard, ս. կ. պուպրիկ. ազգ խնչափառի:

Poupe, ի. խելք, նաւատաղք «կէսի գէշը». || avoir le vent en —, *քամին խելքին կողմէն՝ եռեւէն ունենալ. եւ փ. նպաստաւոր՝ բարեյաջող հան գամանք ունենալ:

Poupée, ի. պաճուճապատանք *գուգլա, պէպէք». 2. փ. եւ բ. —. անձն կարճահասակ. c'est une vraie —. C'est un visage de —. Il en fait sa —. || Temps de —, ժամանակ պաճուճապատանաց. մանկութեան ազջկանց. 3. —, Ջիրախ. abattre la —. 4. պուպրիկ. *մարդակերպ արձան դեղձակաց փորձի համար. 5. պուպրիկ. * իրարու վրայ փաՁուռած խըճուճ. 6. պուպրիկ. * լաՁ պլլուած հիւանդ մաս. 7. պ. enter en —, պուպրիկանձև պատուաստել:

Poupin, e, աճ. պաճուճակ. 2. բ. —, պճնասէր. un abbé —. Faire le —, պաճուճակել. elle fait la —e.

Poupon, onne, գ. լայնադէմ մանկիկ, * ՈՁՈշիկաես տղեկ՝ աղջըկուկ, ՈՁՈշիկ. un joli petit —. Une grosse —onne. Quand lui verrai-je un — sur le sein. Ma —onne, *ՈՁՈշիկ աղջիկս:

Pour, նխ. վասն, *համար. quête — les pauvres. Ces chevaux sont — le prince. Cette lettre n'est pas — lui. Ils semblent faits l'un — l'autre. Cet homme n'est pas fait — le métier de la guerre. J'ai fait tout mon possible — gagner son amitié. J'avais dit cela — rire. — vous parler net. — ainsi dire. Semer — recueillir. On le recherche — le mettre en prison. Cet habit est bien chaud — la saison. Cette porte est bien étroite — une pareille maison. Sa dépense est peu considérable — son revenu. Il est bien grand — son âge. Ce qui est bon — vous ne serait pas bon — moi. Il est trop savant — moi. Il est bien poli — un paysan. C'est une grande perte — vous. C'est une nouvelle agréable — lui. Cela est heureux, malheureux — vous. Il y en a-t-il assez — tout le monde? Cet habit est trop court — ma taille. || — Dieu, վասն Աստուծոյ, ի սէր Աստուծոյ, *Աստուծոյ համար, Աստուծոյ սիրոյն. — Dieu, laisse-moi en paix. — mon malheur, վասն ՁբաղատուՁեան իմոյ, *սեւ թախտէս. || բ. et — cause, S. **Cause.** || — moi, je n'en ferai jamais rien, իսկ ես չարարից բնաւ ինչ. — ce qui est de moi, soyez sans crainte, իսկ վասն ինձ, անհոգիբուդ եղիցիք. || — son affaire, j'en aurai soin, իսկ վասն գործոյ նորա, խնամ կալայց այնմիկ. — cela, — ce qui est de cela, je le veux bien, իսկ զայս կամիմ մրատպիւր. || il est assez jeune — s'instruire. Il est bien ignorant — avoir étudié si longtemps. Il est trop sage — s'être conduit ainsi. Il est trop franc — vous tromper. Il est bien grand — être si jeune. Ce vin est trop nouveau — être bu. Il y a ici — contenter tous les goûts.

2. վասն, նկատմամբ, *մասին, նայելով. la tendresse d'une mère — ses enfants. Mon attachement — vous. Mes sentiments — vous ne sont pas douteux. Il est un peu refroidi — moi. Son amour — la patrie. J'ai du respect — sa mémoire. Elle est douce — ses domestiques.

3. վասն, ի նպաստ, * կողմն. ce prince s'est déclaré — la Russie. Tel juge est — vous. L'opinion publique est toute — lui. Je lui parlerai — votre fils. Plaider — un tel contre un tel. Combattre — sa patrie. Mourir — sa foi. || գչ. եւ բ. il y a de bons arguments —; il y en a aussi de puissants contre.

4. վասն, փոխան, վրայ. il monte la garde — son frère. Être puni — un autre. Il a — lit une planche. Jouez — moi. Ce mot s'emploie souvent — tel autre. — et contre, ՈՁր ու դէմ.

5. վասն, առ, պէս, իբրեւ, որպէս. tenez-moi — un méchant homme si... Il fut laissé — mort. Prendre qn. — domestique. Il l'a prise — femme. Il se donne — savant. Demander — récompense. — s'amuser, առ զբօսանս. cinq — cent, հինգ առ հարիւր. j'ai — principe de... Je me le tiendrai — dit. Il est payé — bon. Je compte son témoignage — beaucoup, — rien. Passer — honnête homme. Prendre qn. — un autre. Être — beaucoup dans la résolution qu'il a prise. Il n'est pas — peu dans cette affaire. Je n'y suis — rien.

6. վասն, փոխանակ. j'ai cédé mon cheval — mille francs. Sa terre est engagé — vingt mille francs. Les meubles se donnaient — rien à cette vente. || նախընՁաց կամ հետեւորդ նոյն բառի. mourir — mourir, il vaut mieux que ce soit en faisant son devoir. Danger — danger, il faut choisir celui qui promet de la gloire. Rendre amour — amour. Œil — œil, dent — dent. Traduire mot — mot. || Il mourut deux ans après jour — jour. || Il faut éviter de se faire des ennemis, — petits qu'ils soient.

— *que,* չ. որպէս զի. je suis venu vous voir, — que nous parlions de nos affaires. Il est assez de mes amis. — que je puisse compter sur lui. Vous m'avez rendu trop de services — que je doute jamais de votre amitié.

— *peu que,* չ. S. **Peu.**

Pourana, ա. պուրանա. սրբապիրդուածք (Հնդկաց):

Pourboire, ա. ձեռաՁիք, ընձեռայք, բաշխիշ, ձեռնէք, *բարի ձեռք, կրծօն. un bon —. On lui donne de temps à autre de petits —s.

Pourceau, ա. խոզ, գոճան. — gras. Étable à —x, խոզանոց, *խոզնոց. gardeur de —x, խոզապան. || փ. եւ բ. ասի զաղտեղի տանի; c'est une vraie étable à —x. || փ. semer des perles devant des —x, արկանել մարգարիտս առաջի խոզից. 2. խոզ, խոզաբարոյ, խոզամիտ, հեշտասէր. c'est un vrai —. C'est un — d'Épicure. 3. — de mer, ծովախոզ, հն. **Marsouin.** || Pain de —, խոզաՁաց. խոզի հաց:

Pourcelet, ա. խոզաձագ, խոճկորակ:

Pour-cent, ա. առհարիւր:

Pourcentage, ա. առհարիւրումն. *տոկոս կամ շահ հաստատելն:

Pourchas (փուրշա) ա. հետամտումն, հալածումն:

Pourchassé,e, անց. հետապընդեալ, հետամուտ լեալ, հալածեալ՝

être — par ses créanciers, ֆալածիլ, ֆեռատմուտ լինել ի պարտատերացն՝ *պարտատէրներէն :

Pourchasser, ն. ֆեռապնդել, ֆեռատմուտ լ., ֆալածել, *եռեւէն իյնալ. — un cerf, un emploi, un débiteur. || բ. — une femme.

Pourfendeur,euse, գ. փ. եւ բ. անձնագով, պարծուկ, մեապարծ. c'est un — de géants. C'est un grand — d'abus.

Pourfendre, ն. սուսերահար առնել. — un géant. 2. փ. եւ բ. —. je crus d'abord qu'il allait tout —.

Pourfendu, ած. սուսերահար :

Pourget, Pourjet, ա. ն. Արքաճնեի. *ճեի շինուած կովու Արքով :

Pourlécher, ն. շրջալեզուլ, *լըզոլըրկել. — une assiette de crême.

Se pourlécher, դ. լեզուլ զիւր շրթունս, *իւր պակունքն լզուըրտել. — les babines. Il se pourlèche à l'idée d'un bon dîner.

Pourouma, ա. բ. պրտակ. ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ եղճատերից (urticacées).

Pourparler, ա. բանակցութիւն. nous sommes en —, բանակից եմք, *բանակցութեան մէջ ենք. l'affaire s'arrangera; il y a eu déjà des —s.

Pourpier, ա. բ. փրփրեմ, փերփեր, անմեռուկ. || — sauvage, խառնեռուկ. վայրի փրփրեմ. || — de mer, ծովափրփեմ :

Pourpière, ի. բ. փերփերան, կոճկորակ. ազգ փրփրեմի :

Pourpoint (փուրպուէն) ա. բաճկոնակ. — de satin, de velours. Aller en —. Mettre un —. Se mettre en —.

Pourpre, ի. ծիրանի, ծիրանագոյն խղուճջ ծովու, կոնքիլ. 2. ծիրանի. պատուական կարմրագոյն. la — était l'habillement des anciens rois. A Rome le droit de porter la — n'appartenait qu'aux triomphateurs, et plus tard qu'aux empereurs. Manteau de —. Marchand de —, ծիրանավաճառ. || փ. prendre la —, revêtir la —, լինել կայսր. ce prince était né dans la —, իշխանս այս ծիրանածին էր. 3. ած. ծիրանի, ծիրանեգոյն. 4. ա. բժ. ծիրանախտ :

Pourpré,e, ած. ծիրաներփնեալ, ծիրանեփայլ, ծիրանեգոյն. cette fleur est d'un rouge —. || բժ. fièvre —e, ծիրանատենդ :

Pourprier, ա. ռա. **Murex** ի :

Pourpris (րի) ա. շրջապատ, որմած. le — du temple. 2. քխ. le céleste —, les célestes —, երկինք :

Pourquoi, շ. զի՞րդ, յի՞նչ պատճառս, յո՞ր սակս, վասն որո՞յ իրաց, է՞ր, վասն է՞ր, առ իմի՞, զմի՞, է՞ր վասն, ընդէ՞ր, է՞ր պատգառաւ, է՞ր սակս, յաղագս է՞ր, էրո՞ւմ, յի՞մ, առ ի՞նչ, *ի՞նչ պատճառաւ, ինչո՞ւ, ինչո՞ւ համար. dites-moi —. Je ne sais — il n'est pas venu. Il est parti sans dire —. — n'acceptez-vous pas? — a-t-il refusé? Vous désirez que j'aille le voir; —? — cela? — non? — pas? Il faut qu'il fasse ou qu'il dise —. Demandez-moi —. || C'est — il ne vous a pas répondu. 2. ա. le —, վասն էրն. savoir le — d'une affaire. Le — et le comment. Le — de cela, s'il vous plait? Ses — ne finissent pas.

Pourrétie (Ար) ի. բ. պուրետի. ծառ Ամերիկայ :

Pourri, e, անց. փտեալ, փուտ, *փտած, մըլած, մըլուտած. du bois —. Planche —e. 2. փ. —, ապականեալ. un homme — d'ulcères, etc. C'est un cœur —, — սիրտ է. c'est un membre —, փտանդամ է. 3. փուտ, խոնաւ, վատառոյջ. un temps —, — օդ. 4. ա. փուտ, փտութիւն, բորբոս, cela sent le —, փտահոտ՝ բորբոսահոտ է այդ, *այդ փտած կը հոտի. cela a le goût de —, այդ փտահամ՝ բորբոսահամ է, *բորբոսի համ ունի. une odeur de —, բորբոսահոտութիւն, *բորբոսի հոտ :

Pourridie, ի. այգ. այգեփտութիւն, արմատափտութիւն :

Pourrir կամ **Pourir,** ն. փտիլ, տրորիլ, ժողխիլ. les fruits pourrissent. Ce bois pourrit. On laisse son corps —. 2. փ. եւ բ. —, ապականիլ. — dans l'ordure, dans la misère. || Il ne pourrira pas dans cet emploi, *այս պաշտօնին մէջ չատ երկայն պիտի չմնայ. || faire — un homme en prison, * երկար առնն բանտին մէջ բռնել :

Pourrir, ն. փտել, ապականել. l'eau pourrit le bois. La sueur pourrit le linge à la longue.

Se pourrir, գ. փտիլ, ապականիլ. cette pièce de bois s'est pourrie. Le melon commence à —. Cette viande se pourrit. [ած. փտելի :

Pourrissable կամ **Pourissable, Pourrissage** կամ **Pourissage,** ա. Ար. փտումն, քրջափուտ :

Pourrissoir կամ **Pourissoir,** ա. փտարան. 2. ար. Ար. —, քրջափտարան :

Pourriture կամ **Pouriture,** ի. փուտ, փտութիւն, երր, ապականութիւն. — d'hopital, փտումն հիւանդանոցի. — du tombeau, դանդիւն. tomber en —, փտիլ. cette viande tombe en —. Ce bois est sujet à la —. || փ. —. tomber en —, փտիլ, ապականիլ. cette société tombe en —.

Poursuite, ի. հետապնդումն, հետապնդութիւն, հետամտութիւն. nous nous mîmes à la — des ennemis. Il est à la — d'un condamné. Se dérober, échapper aux —s de la gendarmerie. On lança des limiers à la — des esclaves fugitifs. Ce chien est ardent à la — du gibier. 2. փ. հետամտութիւն, փոյթ. il était acharné à la — de cette place. La — des biens, des honneurs, des emplois. Il n'a obtenu cette fille en mariage qu'après deux ans de — continuelle. 3. դտ. դատ, դատախազութիւն. une — civile, criminelle. Faire, diriger, exercer des —s contre qn. Discontinuer les —s. A la — d'un tel.

Poursuivant, e, գ. հետամուտ, գանկացող, *եռեւէ իյնող, ուզող. ils sont deux ou trois —s qui demandent cet emploi. 2. փ. —. cette veuve avait beaucoup de —s. 3. դտ. դատախազ, *դատի քաշող. || ած. —. le créancier —. L'avoué —.

Poursuivre (լծ. իբր **Suivre**) ն. հետամտիլ, հետամուտ լ., հետապնդել, զիւր մտանել՝ պնդել. *եռեւէն վազել՝ իյնալ. — vivement, chaudement. — l'ennemi. La populace le poursuit à coups de pierre. La gendarmerie poursuit les voleurs. Le chien poursuit le gibier. 2. փ. նեղել. il y a une foule de gens qui le poursuivent sans motif. La calomnie le poursuit. Cette idée désespérante, ce remords le poursuit jour et nuit. 3. փ. հետամուտ լ., փոյթ ունել, *աշխատիլ, եռեւէն իյնալ. — une charge, une dignité. — le paiement d'une pension. || — une fille en mariage, * աղջկան եռեւէն իյնալ հետն ամուսնանալու համար. || — une femme, հետամուտ լ. կնոջ, *կինն նեղել իւր սիրոյն ականջ կախելու. 4. դտ. դատախազել, դատախազ լ., * դատի քաշել. — au criminel, au civil. Je le poursuis à la cour d'appel. — un procès, une affaire եւ լկ. ne voulez-vous pas —. 5. յառաջ վարել, *շարունակել. il poursuivit son chemin. Il poursuit le grand ouvrage qu'il a commencé. Il poursuivit son discours. — le cours de ses conquêtes. Cet enfant n'a pas poursuivi ses études, եւ լկ. vous avez bien commencé, poursuivez. Pour réussir, vous n'avez qu'à —. L'orateur poursuivit en ces termes. Cela dit, poursuivons.

Se poursuivre, դ. դտ. դատախազիլ, *դատի քաշուիլ. cette affaire se poursuit. 2. յառաջ վարիլ, շարունակիլ, *առաջ տարուիլ, շարունակուիլ. pendant ce temps l'expropriation se poursuivait.

Pourtant, մկ. սակայն, բայց սակայն. il est habile et — il fait une grande faute.

Pourtour, ա. շրջապատ. — extérieur. Le — de l'enceinte, Cette colonne a tant de —.

Pourvoi, ա. իգ. դիմումն. — en cassation, — ի վճռաբեկութիւն՝ վճռաբեկուի. — devant le Conseil d'État. || — en grâce, շնորհախնդրութիւն :

Pourvoir (je pourvois; je pourvoyais; je pourvus; j'ai pourvu; je pourvoirai; je pourvoirais; pourvois; q. je pourvoie; q. je pourvusse; pourvoyant, pourvu) ն. հայթայթել, հոգալ, լինել, *հոգ տանիլ, պահպան լեցուցանել, ճարել, ճարն տեսնել. voilà bien des désordres, il faut y —. On y a pourvu. On a pourvu à tout. Il a pourvu à tous nos besoins. — à la sûreté publique. 2. անուանել, կարգել. — à un bénéfice, à un emploi.

Pourvoir, ն. անուանել, կարգել. l'empereur l'a pourvu de cette magistrature. Il possède tel bénéfice;

il en a été pourvu par l'évêque. 2. հայթայթել, հոգալ. — une place de vivres, de munitions. Le ciel, la nature l'a pourvu de bonnes qualités. Les grâces dont elle est pourvue. 3. զեռնել, *տեղաւորել. ce père a bien pourvu tous ses enfants. Cette fille a rencontré un bon parti; elle est bien pourvue.

Se pourvoir, դ. հայթայթել, հոգալ անձին. je me suis pourvu de bois pour mon hiver. 2. իգ. դիմել. — en justice. Il s'est pourvu devant tel juge. — en cassation, դիմել ի վճռաբեկ՝ վճռաչինջ ատեան, *վճռաբեկուի խնդրել. — en grâce շնորհումըն խնդրել: [համբաւք:

Pourvoirie, ի. հ. համբաւանոց,

Pourvoyeur, ա. հայթայթիչ, նպաստակիչ, համբաւակապետ:

Pourvoyeuse, ի. կառատուիլ:

Pourvu, e, անց. հայթայթեալ. S. **Pourvoir**.

Pourvu que, շ. շատ է զի, միայն թէ. — qu'il arrive. Il vous accordera votre demande — que vous fassiez...

Poussade, ի. մղօն, *հրմշտալկանք. la querelle s'échauffa entre eux, ils en vinrent aux —s.

Pousse, ի. բժ. բուղխ. *հիւանդութեան դուրս ուալն. 2. բուղխ, *նոր ծիլ. 3. բլ. առամնաբուսութիւն, փետրաբուսութիւն. 4. անբ. դժուարաշնչութիւն, շնչարգելութիւն, Քաուման (ձիոյ). 5. պղտորում, պղտորութիւն. ce sont surtout les vins mousseux qui sont sujets à la —. 6. փոշի. 7. S. **Moufette**. 8. հ. բարապան «գավվաս». la — l'arrêta.

Pousse-café, ա. սրճամուլ. *սուրճէն ետեւ խմուած օղի. des —.

Pousse-cailloux (փուսքայլու) ա. ո. հետեւակ, հետեւակազօր. des —.

Poussé, e, անց. մղեալ, վարեալ. — par le courant, յորձանուավար. homme — à terre, այր զգետնեալ. l'accusé a avoué son crime, — par sa conscience. — par la nature, բնամուռ. l'art est — par le progrès. || vin —, պղտորեալ՝ պղտոր գինի. 2. բուսեալ. nouvellement —, նորաբոյս, դեռաբոյս, նորընձիւղ. — comme de la mauvaise herbe, մոլաբոյս:

Poussée, ի. մղում. la — d'une voûte, d'une arche. On a mis des éperons à ce mur pour résister à la — des terres. || Donner une — à qn., *մէկն հրել՝ հրմշտակել. || փ. եւ ո. donner la — à qn., հալածել զոք, *մէկն փախցունել. 2. բժ. եռք. *մարմնոյն դուրս ուալն:

Poussement, ա. մղումն, *հրելն:

Pousse-pousse, ա. մղակառք. ին. **Djinrikcha**.

Pousser, ն. վանել, մղել, պուդդել, գլխոցել, հրել, *քշել, հրմշտրկել. — un homme. — une chose avec le pied, avec la main. — qn. dans un précipice. — au delà, անդրաւալաթել. vous me poussez trop. — qn. du coude, արմկել, վանել զոք արմկցի. 2. վանել, հալածել. — les ennemis. 3. մուծանել, վարսել, մրխել, *խօթել. — un clou dans une muraille, dans du bois. 4. հարկանել. — un coup d'épée. 5. յառաջ վարել, յառաջ մղել. poussez cette allée juste au fond du jardin. Il faudrait — ce potager plus loin. || փ. — la raillerie trop loin. — bien loin la magnificence, le courage. — trop loin son ambition, ses espérances, sa haine, sa vengeance. Il pousse la libéralité jusqu'à la profusion. Il a poussé loin sa fortune. — son travail. — les travaux avec activité. — jusqu'au bout l'aventure. 6. յառաջ ձգել, *առաջ քշել. — qn. 7. ներել. — qn. de questions. || — qn. à bout, S. **Bout**. — à bout la patience de qn., *մէկուն համբերութիւնն հատցունել. || բ. — qn. de nourriture, de bonne chair, խճողել՝ ընուլ զոք կերակրովք. cet enfant est poussé de nourriture, կըշտապինդ եկեր մանուկս այս. 8. մղել, արձակել. — qn. On l'a poussé à se battre. Il m'a poussé à faire cette acquisition. — des cris, des soupirs, des plaintes. — des gémissements affreux, աիեղամռունջ լ. 9. բուսուցանել, *բուսցունել. les arbres commencent à — des boutons, des feuilles. Cet arbre pousse ses racines. Cette vigne ne pousse que du bois. || Faire —, բուսուցանել. 10. ար. ձգել, գծել, արկանել. — une moulure, un filet, une nervure, etc. 11. ն. ոյժ ուալ, յննալ, *կարծցնել. la voûte a poussé sur les murs.

Pousser, չ. ձգիլ, երկայնիլ, *քշուիլ. les terres ont poussé contre les murs. Ce mur pousse en dehors, որմս այս արտաքս կարկառի. 2. երթալ. nous poussâmes jusqu'à la ville. || — au large, *բացն ելլել. 3. բուսանիլ, ցցուիլ, ոստարձակ լ., ուռճանալ, ջոլանալ. les arbres commencent à —. Ses moustaches commencent à —, մերձ ի փթիթս են մօրուքն. ces fleurs poussent déjà. Ses cheveux, ses ongles ont beaucoup poussé. 4. աճիլ, մեծանալ. voyez comme cet enfant a poussé depuis six mois. || — à la roue, S. **Roue**. 5. նկ. — au noir, սեւանալ (երանգաց). ce tableau pousse au noir. 6. անբ. Քաւել. ce cheval pousse beaucoup.

Se pousser, դ. մղել զմիմեանս, *մղուիլ, քշուիլ, հրուիլ, իրար հրթել, հրմշտակել. ils se sont poussés si rudement, qu'ils ont roulé à terre. 2. ձգել զմիմեանս, *մէկզմէկ քաշել. ils se sont poussés dans la carrière des honneurs. 3. մղիլ, աճիլ, ձգիլ. la plaisanterie ne doit pas — jusqu'à l'offense. 4. խճողել, ընուլ. — de nourriture, խճողել զորովայն բազում կերակրովք, մցուիլ:

Pousserie, ի. մղումն:

Poussette, ի. գնձ լաթաղ. խաղ ինչ մանկական. jouer à la —. 2. մղակ. *փոքրիկ կառք ձեռքի ծրարներ փոխադրելու:

Pousseur, eusse, գ. մղող, *հրող. || փ. գՔաւոյրա. —euses de tendresse et de beaux sentiments (Mol.).

Poussier, ա. մնիր, փոշի ածուխի. 2. վառօդափոշի փոշի վառօդոյ. du — de poudre à canon. 3. ո2. բարակոտորք:

Poussière, ի. փոշի «Քօզ». la — vole partout. Il fait beaucoup de —. Couvert de —, փոշեպատ. un nuage de —, ամպ փոշւոյ. des tourbillons de —. Des livres pleins de —. Mettre, réduire en —, *փոշի դարձունել. l'homme n'est que —, il retournera en —. Il est couvert de —. Secouer la — de ses souliers. La pluie a battu la —. Plein de —, փոշելից. mêlé de —, փոշեխառն. — de charbon, մնիր. || faire de la —, փոշի՝ հող հանել, հողահանել. || mordre la —. S. **Mordre**. || De —, փոշեղէն. 2. փ. փոշի, գձմռՔիւն, անարգ՝ Քշուառ. վիճակ. tirer qn. de la —, *խեղճ վիճակէն մէկն հանել. 3. բ. — fécondante, S. **Pollen**.

Poussif, ive, ած. դժուարաշունչ. un cheval —, S. **Cornard**. 2. ո. — (այր). c'est un gros —.

Poussin, ա. վառեակ, վառեկ, հաւնագ, ձագիկ, ձագուկ, *վառեկիկ, ճիվճիվ, ձագուռ, ճնու, մոռ. une poule qui appelle ses —s. Crier comme un —, ճզճզալ:

Poussinière, ի. վառեկոց, *ճնոնոց. 2. ո. S. **Pléiades**.

Poussoir, ա. ժգ. ժամիաք:

Poutrage, ա. գերանում:

Poutre, ի. գերան «տիրէք». — de chêne, de sapin. || փ. voir une paille dans l'œil de son voisin, et ne pas voir une — dans le sien, S. **Paille**. [նիկ:

Poutrelle, ի. գերանակ, գերա-

Pouture, ի. եգ. մարօտ. *ճարակ ախոռի մէջ գիրցած անասնոց:

Pouvoir (je peux կամ je puis, tu peux, il peut, n. pouvons, vous pouvez, ils peuvent; je pouvais; je pus; j'ai pu; je pourrai; je pourrais; q. je puisse, q. je pusse; pouvant, pu) չ. կարել, զօրել, կարող՝ առակ լ., առակել. il ne peut pas marcher. Il pourra bientôt sortir. Je ne puis vous répondre. Je ne peux pas dormir. Puis-je vous être utile? Il n'a pu venir à bout de son entreprise. Je ne puis faire mieux կամ mieux faire. Si jeunesse savait, si vieillesse pouvait. Puisse le ciel vous donner de longs jours! Puissiez-vous réussir dans vos projets! Puissé-je de mes yeux y voir tomber la foudre! || N'en — plus, չկարել, չլինել կարող. je n'en peux plus. Quant il est arrivé chez lui, il n'en pouvait plus. 2. կարելի, հնարաւոր լ. cela pourra arriver, cela pourrait bien être. Il pourrait bien en mourir. || դ. il pourra venir un temps meilleur. Il se peut que l'affaire réussisse. Il pourrait arriver que... Il peut se faire qu'il ne vienne pas.

Pouvoir, ն. կարող լ., իշխել, զօրել, ազդել. vous pouvez tout sur lui, sur son esprit. C'est un homme qui peut beaucoup dans votre affaire. Il peut beaucoup auprès du ministre. Il peut tout ce qu'il veut. Voilà ce que peut la personne. Le feu ne peut rien sur le diamant. || ը. je ne puis qu'y faire, * անկարող եմ այս բանիս.

Առ. qui peut le plus, peut le moins, տ. **Moins.**

Se pouvoir, գ. կարելի, հնարաւոր լ. cela ne se peut pas. Il se peut que l'affaire tourne bien. Il se pourrait que...

Pouvoir, ա. կար, զօրութիւն, կարողութիւն, իշխանութիւն. je n'ai ni le — ni la volonté de venir. Cela passe mon —. Cela n'est pas à mon —. Je m'emploierai de tout mon —. Le feu a le — de dissoudre tous les corps. || Avoir une chose en son —, ունել ինչ յիւրում ձեռս, *իւր ձեռն ունենալ. avoir une personne en son —. || Être, tomber au — de qn., en son —, *ձկիւն ձեռն իյնալ.

2. իգ. կարողութիւն (օրինաւոր). un interdit n'a pas le — de tester. La femme n'a pas — d'agir en justice sans l'autorisation de son mari.

3. կարողութիւն, իշխանութիւն. j'ai le — de lui. Agir en vertu de —s. Donner un — limité. Il lui a donné — d'acheter une maison. || Être fondé de —s, des —s, լինել օրինաւոր փոխանորդ ուրուք. c'est mon fondé de —s.

4. կարողական, կարողագիր, փոխանորդագիր. il a donné à son frère un — de transiger pour lui. J'ai un — par-devant notaire. Les ambassadeurs se sont communiqué leurs —s, ont exhibé leurs pleins —s, ont fait apparaître leurs —s. Cela excède, outrepasse vos —s. Ses —s ont été vérifiés.

5. սգր. կարողութիւն, իշխանութիւն. ce prêtre a des —s. On lui a retiré ses —s.

6. իշխանութիւն, կարողութիւն. le — absolu, arbitraire, tyrannique, illimité, sans bornes. Le — royal. Parvenir au —. Aimer, ambitionner le —, իշխանասէր լ. usurper le —. Abuser du —. Plein —, լիազօր. — qui s'étend sur tout, ամենապետութիւն. la division, la lutte des —s. Le — temporel, ժամանակաւոր իշխանութիւն. le — spirituel, հոգեւոր իշխանութիւն. le — législatif, օրինադրական իշխանութիւն. le — exécutif, գործադիր իշխանութիւն. le — judiciaire, դատաւորական դատական իշխանութիւն. le — discrétionnaire, տ. **Discrétionnaire.** Excès de —, գերծուն իշխանութեան.

7. իշխանութիւն, ազդեցութիւն. il a du — sur l'esprit du ministre. Il est sans — sur lui-même, sur ses passions. Il a beaucoup de — dans cette maison.

8. բգ. կարողութիւն. — absorbant, ծծիչ կարողութեան. — réfléchissant, ցոլացուցիչ կարողութիւն:

Pouzzolane (փուզօլան) ի. հբ. պուցոլան. հն. **Cinérite.**

Pouzzolanique, ած. պուցոլանային:

Pragmatique, ած. — sanction, եկեղեցական կանոնագիր. histoire —, ստուգապատում պատմութիւն:

Pragmatiquement, մ. ստուգապէս. étudier l'histoire —.

Prairial, ա. արօտամարգ, մարգաստան. ինններորդ ամիս հասարակապետական ոճմարի Գաղղիացւոց (ի 20րդ մայիսէ ց19 յունիսի):

Prairial, e, aux, ած. բ. մարգային. trèfle —. Plantes —es. Végétaux prairiaux.

Prairie, ի. եզ. մարգ, մարգագետին. l'émail des —s, մարգածաղկունք. riante —. Aller à la —. Se promener dans la —. Mettre des bestiaux dans une —. Faucher la —.

Pralinage, ա. եզ. պարարտացումն. *մատաղ տունկերն եւ սերմանիքն առնել առաջ պարարտացուցիչ նիւթոց վէջ խօթելն:

Praline, ի. պղանձանուշ. ազանձել շաքարապատ նուշ. manger des —s.

Praliné, e, անց. պղանձանուշեալ. fleur de violette —e.

Praliner, ն. պղանձանուշել. — de la fleur d'oranger. Chocolat praliné. 2. եզ. պարարտացուցանել:

Pralineur, ա. պղանձանուշիչ, պղանձանուշագործ:

Prame, ի. նե. տափանաւ:

Prangos կամ **Prangosier**, ա.բ. պոխի. ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ հովանաւորաց (ombellifères).

Prasé, ի. հբ. կանաչակատ. ազգ կանաչորակ ակատի:

Praséocobalt, ա. ոգ. կանաչակոբալտ:

Praséocobaltique, ած. ոգ. կանաչակոբալտային:

Praséodyme, ա. ոգ. կանաչախեղեի:

Praséolithe, ի. հբ. կանաչ քար. տ. **Cordiérite.**

Prasiées, ի. յ. բ. պրասեայք. տ. **Prasion.**

Prasilithe, ի. հբ. կանաչաքար:

Prasine, ի. նկ. կանաչահող:

Prasinotère, ած.կ. կանաչաճեւ:

Prasion, Prasium (օս) ա. բ. պրասի. բոյս ի տոհմէ շրթնաւորաց եւ նախատիպ պրասեայց (prasiées).

Pratelle, ի. կերղարիկոն (agaric comestible).

Praticabilité, ի. գործածելիութիւն, գործադրելիութիւն:

Praticable, ած. գործածելի, գործադրելի. il a employé tous les moyens —s. Cette règle était trop austère pour être —. Cette chose n'est pas —. Cette idée, ce moyen ne me semble pas —. 2. գնալի, երթեւեկելի. ces chemins ne sont pas —s, դժուարակոխ են ճանապարհդ. ce marais n'est pas —. 3. փ. կենակցելի. cet homme n'est pas —. Son humeur n'est pas —. 4. գործածելի. porte, fenêtre —.

Praticien (սիէն) ա. դատապետ, իրաւագէտ. cet avoué est un habile —. 2. փորձ, փորձառու, փորձակու, փորձառու, փորձագէտ, վարժ. il entend bien la théorie de la mécanique, mais ce n'est pas un —. 3. գործագէտ, գործակ, կիրարկու. ce médecin est un excellent —. Il est plus — que théoricien. 4. գրբ. ապշիչ, պատրաստիչ:

Praticole, ած. կ. մարգակեաց, մարգատուն. mélolonthe —.

Praticulteur, ա. մարգամշակ, մարգագործման:

Praticulture, ի. մարգամշակութիւն, մարգագործմանութիւն:

Pratiquant, e, ած. կրօնակատար, պաշտօնեակ. c'est un catholique —. 2. գ. —. c'est un —.

Pratique, ի. գործականն, գործականութիւն, գործածութիւն. cet artiste joint la — à la théorie. Il a de la —, mais il n'a pas la théorie. En —, ի գործականի.

2. գործականութիւն, գործածութիւն, գործադրութիւն, կատարումն. une — éclairée. Une — aveugle. Ce projet est beau, mais il est difficile dans la —. La — de la loi de Dieu, կատարումն աստուածային օրինաց. cette vertu est d'une — difficile, դժուարակատար է առաքինութիւնս այս. il néglige la — des devoirs les plus essentiels. || Mettre en —, դնել ի գործ, գործադրել, յարդիւնս ածել, կատարել. il connaît les règles, mais il ne les met pas en —. Est en —, ի գործածութեան է.

3. կերպ, եղանակ, ճանապարհ, *ճամբայ. — ingénieuse, utile. Il a des —s particulières pour conduire. Les médecins de ce pays ont une — assez heureuse qui consiste à... Cette — n'est pas sans danger.

4. փորձառութիւն. c'est un homme qui a la — des affaires. Il n'a aucune — de ces sortes d'affaires.

3. վարժութիւն, ունակութիւն. il ne connaît pas les règles de la langue, il ne parle que par —. Peindre de —, նկարել ունակաբար, առանց ուսանելոյ զարուեստն. cette figure est faite de —, ունականկար է դէմքդ.

6. դատապետութիւն, իրաւագիտութիւն. cet avoué entend bien la —, քաջ իրաւագէտ է դատաւագդ. il a beaucoup de —. Terme de —. Style de —.

7. սովորութիւն. dans ce pays-là c'est la —. C'est la — du pays. C'est la — des courtisanes. C'est une — ridicule qu'il ne faut pas imiter.

8. ցոյց հրաշանգք բարեպաշտութեան, արտաքնայարդար տեսիլ. —s de dévotion, de piété. La religion des Hindous est chargée de —s superstitieuses. Un dévot à petites —s.

9. դատավարութիւն. cet avoué a plus de —s que tous ses confrères.

10. յաճախորդ, * ծուխ. հն.

Client. Ce médecin a beaucoup de —s. 11. յաճախորդք, ծեռականք. ին. **Clientèle.** Ce tailleur ne sait pas garder ses —s. Ce boucher a perdu une de ses meilleures —s. C'est une bonne —. C'est une mauvaise —. 12. յաճախորդութիւն. si vous me servez mal, vous n'aurez plus ma —. 13. ն. նաւելք. իրաւանագիր ելից. donner — à un bâtiment. Admettre un navire à la libre —. On a refusé à ce navire la —. ասի եւս entrer en libre —, être admis à la libre —. 14. յ. հաճախութիւն, դաս, դասաւանութիւն. le commandant de la place entretenait des —s avec l'assiégeant. Faire de sourdes —s.

Pratique, ած. գործական. cours — de géométrie. École —, գործադպրոց. գործական դպրոց. morale —. Sens —, գործամտութիւն. c'est un homme — avant tout. Le peuple Anglais est peu spéculatif, mais il est essentiellement —. 2. գործական, գործածիւ, վարժ, փորձ, հմուտ. un pilote —.

Pratiqué, e, անց. գործեալ, գործածրեալ, կատարեալ. devoir —. vertu —e. 2. յորդեալ, *բացած. chemin —. Sentier —. 3. բացեալ, *բացուած: trou —. Ouverture —e. 4. սգր. իրատարակեալ, կաշառակիւ. un témoin —. Homme — d'avance.

Pratiquement, մ. գործականապէս, գործականօրէն, գործապէս. vous avez raison théoriquement, mais — vous avez tort.

Pratiquer, ն. գործել, գործադրել, ի կիր առնուլ, ի գործ դնել, գործականել, կատարել, *գործադրութեան դնել. il ne suffit pas de savoir les règles d'un art, il faut aussi les —. — la vertu. — la médecine. Il faudra — au malade une large saignée. J'ai fait — une porte dans la cloison. On avait pratiqué un escalier dans l'épaisseur du mur. — un chemin. L'eau s'est pratiqué une issue à travers les terres. 2. յաճախել, ջանգործել. il ne pratique que les gens de bien. J'ai assez pratiqué cette homme pour le connaître. 3. շահել, հրապուրել, կաշառել, կաշառակիւ առնել. il avait pratiqué les principaux habitants de la ville. Les domestiques qu'il avait pratiqués lui donnèrent entrée dans la maison. — des témoins. || — des intelligences, բանագնաց լ. ընդ ինքն համիս. il avait pratiqué des intelligences dans la place. 4. ն. մուտնել, *զգաստ նաւահանգիստ մտնել.

Se pratiquer, դ. գործիլ, ի գործ ածիլ, կատարիլ, գործադրիլ, *գործուիլ, գործադրուիլ. cela se pratique en Allemagne. Cela ne se pratique plus. Cela se pratique ainsi.

Praya, ի. կ. պրայա. *ազգ կենդանւոյ որ Ամերիկայի Պրայա քաղաքին նաւահանգստին մէջ կգտնուի:

Pré, ա. մարգ. voilà un beau —. Des —s fleuris, ծաղկաւէտ մարգք. la verdure, les fleurs des —s. Faucher un —. || — salé, մարգ աղահամ, un gigot de — salé, գիտւո ոչխարի աղահամ. mouton — salé, ոչխար աղաճարակ՝ աղահամ. || — aux Clercs, մարգագետին անուանուոյն Պուլօնեցի. || փ. faire son — carré, *երկիրն ընդարձակել:

Préabdomen (փրէաբտոմէն) ա. նախագանձակ (խեցեմորթաց):

Préachat, ա. վճ. նախագին, նախավճար:

Préacheter, ն. նախագնել, նախաւճարել:

Préadamisme, ա. նախադամութիւն, [Միւն:

Préadamites, ա. յ. նախադամեայք. անուն հերետիկոսաց:

Préalable, ած. նախասաց, յառաջակարգ, յառաջադիր, նախադիր, նախադաս, նախակարգ, կանխակալ, կանխահաճ. c'est un point, une question —. Il n'a pas rempli les conditions —s. Demander la question —. 2. ա. առաջակարգ ինչ. avant d'aller plus loin il y a un — nécessaire qu'il ne faut pas oublier.

Au —, մ. նախ քան զամենայն, նախ եւ առաջ. il faut au — voir si...

Préalablement, մ. յառաջագոյն, յառաջ քան զամենայն, նախապէս, նախնաբար. — à toute discussion, il faut s'occuper de...

Préambulaire, ած. յառաջաբանական, կանխաբանական:

Préambule, ա. յառաջաբանութիւն, կանխաբանութիւն. faire un —, յառաջաբանել, կանխաբանել. un — ingénieux. Un long —. || փ. point tant de —, venez au fait. Il m'ennuie avec ses —s. C'est un faiseur de —s. || Le — d'une loi, d'une ordonnance, etc.

Préaryen, enne, ած. հին. նախարիական:

Préau, ա. վայրագաւիթ. la prison avait deux —x. [կշռոց:

Prébalancier, ա. մբ. նախա-

Prébende, ի. կանոնիկոսական. 2. կանոնիկոսութիւն:

Prébendé, e, ած. հասարտ (կանոնիկոս):

Prébendier, ա. կանոնիկոս:

Prébuccal, e, ած. մգ. նախաբերան, նախաբերանային:

Précaire, ած. առժամանակեայ, անհաստատ, անկայուն. pouvoir, possession, titre —. Ce prince n'exercait qu'une autorité —. Vie, existence —. Cet état est —. 2. ա. իգ. առժամանակութիւն, անհաստատութիւն. par —, à titre —, առժամանակաբար:

Précairement, մ. անհաստատաբար, առժամանակ մի. il n'a joui que —. [ղօթք:

Précation (սիօն) ի. ած. եկեղ.

Précaudal, e, ած. մգ. նախաձիւս, նախագի:

Précaution (սիօն) ի. նախազգուշութիւն, զգուշութիւն, զգուշանք. — nécessaire, inutile. User de —s. Apporter toutes les —s nécessaires à une chose. Prendre ses —s, նախազգոյշ լ. *par* —, մ. զգուշութեամբ, զգուշօրէն, զգուշեալ, զգուշաւորապէս. trop de — nuit. Avec —, զգուշութեամբ, զգուշեալ. || ած. —s oratoires, զգուշութիւնք ճարտասանականք:

Précautionné, e, անց. եւ ած. զգոյշ, զգուշաւոր, խոհական. c'est un homme fort —.

Précautionner, ն. զգուշացուցանել. — les fidèles contre l'erreur.

Se précautionner, դ. նախազգոյշ լ., զգուշանալ. — contre le froid, le chaud. — contre ses ennemis.

Précautionneux, euse, ած. զգոյշ, զգուշաւոր:

Précédemment (փրէսէտէման) մ. նախորդաբար, նախընթացաբար, կանխաւ, յառաջագոյն. comme nous avons dit —.

Précédence, ի. նախընթացութիւն, նախորդութիւն, յառաջագունութիւն:

Précédent, e, ած. նախորդ, նախընթաց, անցեալ. le jour —. Je vous ai écrit par le courrier —. Sous le règne —. Dans l'assemblée —e. J'ai traité cette matière dans le chapitre —. Sans —, աննախորդ, աննախընթաց. 2. ա. նախորդ, նախընթաց. citer un —. Les —s sont en faveur de cette opinion. L'autorité des —s, ին. **Antécédent.**

Précéder (լծ. իբրեւ **Accélerer**) ն նախընթանալ, յառաջընթաց՝ նախընթաց լ., յառաջանալ, կարապետել. les gardes qui précédaient la voiture du roi. 2. կանխել, նախաժամանել, վաղագոյն հասանել՝ լինել. la musique précéda le souper. Cet accès de fièvre fut précédé d'une grande lassitude. Ceux qui nous ont précédés. Dans le chapitre qui précède, *նախընթաց գլխին մէջ, նախընթաց գլուխն.

Précéder, չ. առաւելուլ, գլել, գերազանցել. — en dignité, en honneur.

Préceinte (փրէսէնթ) ի. եւ. կողոց. ին. **Lisse.**

Précelle, ի. ունելիք, արծել (ակնագործաց). ին. **Brucelles.**

Précellence (փրէսէլանս) ի. գերազանցութիւն. la — de la langue française.

Préceller, չ. գլել, գերազանցել: [յին:

Préceltique, ած. նախակելտա-

Précepte, ա. կանոն, պատուէր. les —s de la morale, de la rhétorique. Se conformer aux —s de l'art. — affirmatif, négatif. 2. պատուիրան. les —s de la loi se réduisent à aimer Dieu de tout son cœur et son prochain comme soi-même, ին. **Commandement.**

Précepteur, ա. դաստիակ, դաստիարակ. les philosophes sont les —s du genre humain. 2. —, ուսուցիչ, վարժապետ. il a donné un — à son fils. Il a été — du roi.

Préceptoral, e, ած. սգր. դաստիարակական. ton —, Gravité —e.

Préceptorat, ա. գաստիարակութիւն, վարժապետութիւն. les devoirs du —.

Préceptoriser, ն. դաստիարակել, վարժապետել:

Précession, ի. աս. կանխումն (գիշերահաւասարի):

Prêchable, ած. քարոզելի:

Préchantre, ա. նախերգիչ, նախերգեցող: [րութիւն:

Préchantrerie, ի. նախերգեցո-

Prêche, ա. քարոզ (բողոքականաց). assister au —. 2. քարոզարան, ժողովարան (բողոքականաց):

Prêcher, ն. քարոզել. — l'Évangile. — la parole de Dieu. — les mystères de la religion. — les chrétiens, les infidèles, les gentils. — le carême. || կր. — bien, mal. Il a prêché en apôtre, առաքելաբար քարոզեաց՝ *քարոզեց. il a prêché sur le danger des mauvaises lectures. — dans le désert, քարոզել յանապատի, խօսել յականջս մեռելոց, չունել ունկնդիրս, չլինել լսելի. 2. փ. քարոզել, դուչակել. il prêche sur l'économie. Il prêche toujours la même chose. Il prêche ses exploits à tout le monde. 3. ը. խրատել, յորդորել. on le prêche pour le marier. On le prêche inutilement là-dessus.

Prêcheur, euse, գ. քարոզիչ, քարոզչուհի. voilà un beau —. C'est un pauvre —. Vous êtes une jolie —euse. 2. ած. —. frères —s, քարոզիչ եղբարք:

Précieuse, ի. նազուհի, նազելուհի, պերճուհի, պճնուհի, բնկրկուհի:

Précieusement, մ. Քանկագին, մեծաւ խնամով. garder — un manuscrit. Il a conservé — la mémoire de vos bienfaits. 2. գրր. մեծաւ խրնամով, մեծախնամ. un tableau — fait, մեծախնամ նկար. un bas-relief — exécuté. 3. բնկրնկօրէն. parler —.

Précieux, euse, ած. Քանկագին, մեծախնամ, մեծագին, անգին, պատուական. une étoffe —euse. Des meubles —. Les pierres —euses. Avantage —. Découverte —euse. Il n'y a rien de si — que le temps. Vos moments sont —. Je garde cette lettre comme un gage — de son amitié. Son souvenir me sera toujours —. Très —, ամենագնահատ. 2. բազմախնամ, արուեստակեալ, բնկրնկ. il parle un langage —. Il a un style —. Elle me dit d'un air —. Des manières —euses. 3. ա. բազմախնամութիւն, արուեստակութիւն, բնկրնկումն. le — de son style fatigue. Il est d'un — insupportable. Ce bijou est d'un travail —, պակս այս վաստակ է բազմախնամ:

Préciosité, ի. սգր. արուեստակութիւն, բնկրնկումն:

Précipice, ա. վախք, գահաւանդ; գահավէժ, դարաւանդ, գահավիժութիւն. — profond, affreux. Marcher sur le bord d'un —, entre deux —s. Tomber dans un —. Pousser qn. dans le —, Retirer du — 2, փ. գահավիժութիւն. անյնարին ադետք. ce sont vos mauvais conseils qui m'ont entraîné dans le —. Une seule faute l'a jeté dans le —. Il marche sur le bord du —. Ses affaires étaient dans un état désespéré, ses amis l'ont tiré du —.

Précipitamment, մ. գահավիժաբար, հապճեպ, հապշտապ, *արտորնօք. il ne faut rien faire —.

Précipitant, ա. տգ. տ. **Précipité.**

Précipitation (սիօն) ի. գահավիժումն, շտապ, ճեպ, շուտափութիւն, վաղվաղկոտութիւն, աճապարանք, *արտորանք. la — gâte la plupart des affaires. Avec —, հապճեպ, հապճեպով, աճապարանօք, շտապաւ, *արտորնօք. il faut penser, parler sans —. Qui agit avec trop de —, յախուռ, բունավիժ, վաղվաղկոտ. 2. տգ. սուզումն, վայրապտոյզումն:

Précipité, ա. տգ. սուզակ, վայրապտուզակ, մրուր, *դիրա:

Précipité, e, անց. գահավիժեալ, գահավէժ, պախարէժ. Manlius — du haut de la roche Tarpéienne. 2. հապճեպ, խուճապուկ, վաղվաղկոտ, շտապոյժ. course —e. Départ —, Mouvement —.

Précipiter, ն. գահավիժել, գահավէժ՝ դարահոս՝ պախարէժ առնել. — un homme du haut des murailles dans le fossé. 2. փ. գահավիժել, հապճեպել, արկանել, ընկճել. ce sont ses vices qui l'ont précipité dans l'infortune. Une révolution l'a précipité du trône. L'anarchie précipita cette nation dans un abîme de maux. 3. փութացուցանել, ճեպել, եռացել, *արտորցունել. — ses pas. Cet acteur précipite trop son débit, Il ne faut pas — le mouvement de cet air. L'ennemi précipita sa retraite. 4. տգ. վայրապտուզել, սուզել.

Se précipiter, դ. գահավիժիլ, գահավէժ՝ դարահոս՝ պախարէժ լ. — d'une fenêtre dans la rue. Il se précipita dans le gouffre. Sapho se précipita dans la mer. Ce torrent se précipite du haut des rochers. 2. փ. ընկճուլ զանձն, գահավէժ լ. — aveuglément dans le danger. Il se précipita dans toute sorte d'excès. || — sur qn., խուժել ի վերայ ուրուք, *մէկուն վրայ նետուիլ. il se précipita sur lui pour le frapper. || Ils se sont précipités dans les bras l'un de l'autre, *իրարու գիրկ ընկան. || le peuple, la foule se précipitait au-devant de lui, *ժողովուրդն՝ ամբոխն խուռներամ դիմէր առաջի նորա. 3. փութալ, ճեպել, շտապել. il s'est trop précipité dans cette affaire. Ne vous précipitez pas. 4. տգ. եւ չ. սուզանիլ, սուզիլ, սկանալ:

Préciput (վրէսիփիւ) ա. իգ. նախամասնաւորութիւն (ժառանգութեան):

Préciputaire, ած. նախամասնաւոր:

Précis, e, ած. ճիշտ. jour —. Heure —e. A deux heures —es. Date —e. Faire des demandes —es. Dire qc. de —. Prendre des mesures —es. 2. մեկին, հակիրճ, ճշգրիտ, ճըշգրտաբան, ճշդագիր, որոշ. style —. Langage, discours —. Un écrivain —. Il est net et — dans ses discours.

Précis, ա. համառօտութիւն. համառօտ բովանդակութիւն. il nous a donné le — de cette affaire. Voilà le — de ses livres. — d'histoire ancienne.

Précisément, մ. ճշդիւ, ճըշգրիտ, ճշգրտիւ. dire, écrire — ce qu'il faut. Répondez — à ce qu'on vous demande. Il est venu — à l'heure indiquée. Voilà — la manière dont la chose s'est passée. 2. ը. այո՛, այդպէս է, *ճիշդ այդպէս. vous allez faire telle chose?

Préciser, ն. ճշդել, ճշգրտել, *որոշել. il faut — davantage les faits. — les époques, les dates, les circonstances. J'aime à — les termes d'une question.

Précision, ի. ճշդութիւն, ժշգրտութիւն. ce cercle est divisé avec une parfaite —. Les manœuvres furent éxécutées avec une admirable —. Instrument de —. 2. ճշգրտաբանութիւն. cet ouvrage est un modèle de —. C'est un homme qui s'exprime avec une grande —, այրս այս ճըշգրտաբանի՝ ճշգրտագրի:

Précité, e, ած. նախայիշեալ, վերոյիշեալ, կանխաճառեալ, կանխայիշատակ. la loi —e. La pièce —e.

Précoce, ած. վաղահաս, արագահաս, կանխահաս, վաղահասիկ, վաղահատուկ, վաղեփեաց, նախապոյս. fruit —. Des pêches, des poires —s. Un abricotier —. Cette variété est très —. 2. վաղահաս, կանխահաս, անժամ. un été, un automne —. 3. վաղահաս. փութայորդոր, փութասիրտ. un enfant —. Une sagesse —. 4. տարաժամ, անժամ. accouchement —. Une mort —, վաղամահ, վաղամեռ:

Précocité, ի. վաղահասութիւն, արագահասութիւն. la — des fruits.

Précompte (փրէքօնթ) ա. նախահաշիւ, նախագնդէ:

Précompter, ն. նախահաշուել, նախագնդել. il faut — sur cette somme d'argent.

Préconceptif, ive, ած. իս. կանխայղաց, կանխայղացուցիչ. յղացեալ կանխաւ:

Préconception (սիօն) ի. իս. կանխայղացումն, կանխայղացութիւն:

Préconçu, e, անց. կանխաճաշակեալ, վաղաճաշակեալ, նախընկալ, նախընդունակ. idée, opinion —e. Il a été guidé dans ses recherches par des vues —es. [տումն, հռչակումն:

Préconisation (սիօն) ի. դրուատ-

Préconiser, ն. դրուատել, գովել անչափ. il ne cesse de vous —. Il a toujours quelque remède nouveau à —. 2. հռչակել. le pape a préconisé un tel pour l'archevêché de Paris,

Préconiseur, ա. դրուատիչ, դրուատող, այնչափ գովող։
Préconnaître, ն. նախագիտել։
Préconvulsif, ive, ած. քժ. նախալորցական, նախաջղածիգ։
Précordial, e, ած. մգ. S. **Epigastrique.**
Précurseur, ա. նախակարապետ, յառաջընթաց, նախագնաց, նախընթաց. le — de Jésus-Christ. || ը. un tel doit venir, voilà son —, Ramus, le — de Descartes. || փ. ces troubles sont les —s de grands événements. 2. ած. —. ce sont là les signes —s d'une révolution. Les phénomènes —s d'une maladie.
Prédateur, ա. ասպատու։
Predazzite, ի. հբ. պրեդացցապար. ժայռ կազմեալ կրաքարէ եւ բրուկաբարիւ (brucit).
Prédécédé, e, անց. նախամեռ. la femme étant —e. 2. ա. le — n'a pas laissé de fortune.
Prédécéder, չ. իգ. նախամեռանիլ. celui des deux qui viendra à —.
Prédécès (բրէսէս) ա. նախամեռուն, նախամեռելութիւն, նախամահ. en cas de — de l'un d'eux, le survivant...
Prédécesseur, ա. նախորդ. ce ministre marche sur les traces de son —. 2. յ. նախորդք, նախնիք. nos —s nous ont laissé cet exemple à suivre. [ուանեալ։
Prédénommé, e, անց. նախան-
Prédenté, e, ած. կ. նախաժանի։
Prédestinateur, ա. նախասահմանիչ։
Prédestinatiens (սիէն) ա. յ. նախասահմանեանք. *հերետիկոսք որ բացարձակ նախասահմանութիւն չեն ընդունիր։
Prédestination (սիօն) ի. նախասահմանութիւն։
Prédestiné, e, ած. եւ գ. նախասահմանեալ, նախասահման. des âmes —es. La gloire des —s.
Prédestiner, ն. նախասահմանել. Dieu a prédestiné les élus. Dieu avait prédestiné Moïse pour être le conducteur de son peuple. Cet homme semblait être prédestiné à changer la face de la terre. 2. փ. —. cet homme était prédestiné au malheur.
Prédéterminant, e, ած. աբ. նախորոշիչ, կանխորոշիչ. décret —.
Prédétermination (սիօն) ի. նախորոշում, կանխորոշում։
Prédéterminé, e, անց. նախորոշեալ, նախորոշ, կանխորոշ։
Prédéterminer, ն. աբ. նախորոշել, կանխորոշել. Dieu prédétermine la volonté humaine.
Prédiagnose, ի. կանխադիտութիւն, [հատճառական։
Prédiastolique, ած. բխ. նա-
Prédicable, ած. տրբ. հ. ասելի, առորոգելի. qualité —.
Prédicament, ա. հ. իս. առորոգութիւն. S. **Catégorie.**
Prédicant, ա. ազ. քարոզիչ. tous les —s furent bannis.
Prédicat, ա. տրբ. առորոգելիք։
Prédicateur, ա. քարոզիչ. un — éloquent. Avez-vous entendu ce —? — en chef, քարոզչապետ. 2. փ. —. un — de fausses doctrines. Les —s de socialisme.
Prédication (սիօն) ի. քարոզութիւն, քարոզչութիւն. la — de l'Evangile. Se vouer à la —. 2. քարոզ. entendre la —. Les —s fanatiques des ligueurs. հն. **Sermon.**
Prédicatrice, ի. քարոզչուհի. S. **Missionnaire.**
Prédiction (սիօն) ի. կանխասացութիւն, յառաջասացութիւն, կանխախօսութիւն, կանխածայնութիւն, նախագուշակութիւն. faire une —, կանխասաց՝ կանխասացիկ է. les —s des oracles. Sa — est accomplie. L'événement a justifié ma —. 3. կանխագուշակութիւն. avoir le don de —.
Prédigestion (ժիօն) ի. բխ. նախամարսում, նախամարսողութիւն։
Prédilection (սիօն) ի. նախասիրութիւն. — aveugle, insensée. Marquer de la — pour զո., նախասիրել զոք. ville de —, նախասիրական քաղաք. le lieu de —, սիրավայր։
Prédire, ն. կանխասաց՝ նախասաց՝ նախախօս է., կանխածայնել, նախասել, յառաջասել. les prophètes ont prédit la venue de Jésus-Christ. 2. գուշակել. — une éclipse. || փ. —. Je lui avait prédit tout ce qui lui est arrivé.
դղ. լծ. իբրեւ զ**Dire**, միայն ի յոգնակի երկրորդ դէմս սահմանական ներկայի ասի *vous prédisez*, նոյնպէս ի հրամայականի *prédisez*.
Prédiseur, ա. կանխասաց, գուշակ։
Prédisposant, e, ած. նախապատրաստիչ. cause —e, — պատճառք։
Prédisposé, e, անց. եւ ած. նախապատրաստեալ, նախապատրաստ։
Prédisposer, ն. նախապատրաստել, նախատրամադրել. une mauvaise alimentation prédispose aux affections gastriques.
Prédisposition (սիօն) ի. նախապատրաստութիւն, նախատրամադրութիւն, կանխատրամադրութիւն։ [հատանի։
Prédit, e, ած. յառաջասաց, նա-
Prédominance, ի. բխ. եւ բժ. առաւելութիւն, գերակայութիւն, տիրողութիւն, յորդութիւն. la — du système nerveux. La — des symptômes inflammatoires.
Prédominant, e, ած. իշխող, տիրող, յորդախտաբեր. passion, vertu —e.
Prédominer, չ. իշխել, տիրել, առաւելուլ, զօրանալ, յորդիլ. l'ambition a toujours prédominé sur ses autres passions. La prudence prédomine dans toutes ses actions. C'est la bile qui prédomine dans son tempérament. L'amertume est la saveur qui prédomine dans cette substance.
Prédorsal, e, ած. մգ. յառաջքամակ։

Prééminence, ի. նախապատուութիւն, նախակայութիւն, գերատիճանութիւն, երիցութիւն. la — des évêques sur les prêtres. Avoir la — sur զո., նախապատիւ է. առաւելուլ քան զոք. ces deux villes se disputaient la —. La — de la poésie sur les autres arts.
Prééminent, e, ած. նախապատիւ, գերակշիռ, գեր ի վերոյ. une dignité —e. La charité est la vertu —e.
Préemption (բրէանբսիօն) ի. իգ. նախագնում։
Préétablir, ն. նախահաստատել. նախապէս հաստատել. il aurait fallu tout d'abord — la question. Harmonie préétablie.
Préexistant, e, ած. նախագոյ, նախագոյակ. on a discuté la question de savoir si l'âme est —e au corps.
Préexistence, ի. նախագոյութիւն. la — des germes. La — des âmes.
Préexister, չ. նախագոյ է. l'entendement préexiste à toute sensation, à toute idée.
Préface, ի. յառաջաբան, նախաբան, յառաջաբանութիւն, նախադրութիւն. une longue —. Une — serait utile pour votre livre. 2. ը. յառաջաբան, նախերգան. laissons là toutes ces —s. Point de —, venons au fait. 3. պտ. նախականն. մասն պատարագի ըստ Լատինաց։
Préfectoral, e, aux, ած. նահանգապետական. les arrêtés préfectoraux.
Préfecture, ի. նահանգապետութիւն, կուսակալութիւն, կողմնակալութիւն, կողմնապահութիւն. demander, obtenir une —. Il vient d'être nommé à telle —. Cette — comprend quatre arrondissements. || — de police, ոստիկանապետութիւն, ոստիկանութիւն, ոստիկանարան, ոստիկանատուն. 2. ժամանակ նահանգապետութեան՝ կուսակալութեան. cette route a été faite pendant sa —. 3. նահանգապետարան, կուսակալարան. il a une des plus belles —s. Aller à la —. || — du département, նահանգապետութիւն. || S. **Sous —.**
Préférable, ած. նախապատիւ, նախընտիր, նախընտրելի, նախամեծար, նախամեծարելի, նախասիրական, գերընտիր. la vertu est — à tous les autres biens.
Préférablement, մ. նախընտրաբար, նախասիրաբար, նախամեծարաբար, *նախապատուութիւն տալով. on lui a donné cette place — à tous ses compétiteurs.
Préféré, e, անց. նախապատիւ, առաւելապատիւ, նախընտիր, նախամեծար, նախադաս, գերադաս. personne —e. 2. գ. —. cette femme a trois filles, mais la cadette est la plus —e. Le — du roi.
Préférence, ի. նախամեծարութիւն, նախապատուութիւն, նախադասութիւն, նախընտրութիւն. don-

ner, accorder, demander, obtenir, avoir la —. Il méritait la —. Ma — est fondée. Vous n'êtes pas très équitable dans vos —s. || *De* —, *par* —, մ. նախընտրելով, *նախապատուհաւթիւն տալով, լաւ եւս. entre ces deux emplois, il a pris le premier de —. 2. յ. առաւելապատուհաւթիւն, առաւելապատիւ մեծարանք, առաւելագոյն սէր. les —s de la mère pour son fils aîné ont excité la jalousie de ses autres enfants. Vous ambitionnez toujours les —s.

Préférer (լծ. իբրև **Accélérer**) ն. նախընտրել, վերընտրել, լաւագոյն՝ գերադաս համարել, նախապատուել, նախամեծարել, առաւելապատիւ՝ նախամեծար առնել՝ ընտրել, նախադասել, նախասիրել. il préfère le repos à toutes choses. Il faut — l'honneur à l'utile. Horace est le poëte qu'il préfère. Il préféra mourir plutôt qu'abandonner sa patrie. Il préféra se retirer. Je préfère qu'il parte.

Se préférer, դ. — զանձն, *զինքն նախապատուել՝ նախընտրել. c'est un égoïste qui se préfère à tous.

Préfet, ա. նահանգապետ, կուսակալ, կողմնակալ, կողմնապետ, կողմնապահ, կողմնապահապետ. hôtel du —, նահանգապետարան. sous—, գաւառապետ. 2. տեսուչ, վերատեսուչ. — maritime, — ծովային. || — de police, ոստիկանապետ. || — du palais, արքունապետ, վերակացու արքունեաց. || — des sacrifices, զոհապետ, քահանայապետ. || — des études, ուսումնապետ, վերակացու ուսմանց:

Préfiguration (սիօն) ի. նախակերպարանում, նախակերպարանութիւն:

Préfigurer. ն. նախակերպարանել, նախակերպարան առնել:

Préfinir, ն. դտ. սգր. ժամանակ սահմանել՝ որոշել. la loi préfinit les délais des assignations.

Préfix (փրէֆիքս) e, ած. դտ. սահմանեալ՝ որոշեալ, նախադաս. jour, temps, terme —. Somme —e.

Préfixe, ա. ք. նախամասնիկ:

Préfixer, ն. նախադասել:

Préfixion, ի. հ. պայմանաժամ, ժամանակակէտ. on lui a donné deux mois pour toute — et délai.

Préfloraison, ի. ք. կանխածաղկում:

Préfoliaison, ի. ք. **Préfoliation** (սիօն) ի. ք. կանխատերեւում:

Préformer, ն. նախակազմել:

Prégrattite, ի. հք. S. Paragonite.

Préhenseurs, ա. յ. Ծ. ըմբռնամագիլք, ըմբռնողք. ազգ բարձրասրուն Ցուչնոց:

Préhensile (փրէհանսիլ) ած. բռնական, բռնիչ, բռնող. organe —.

Préhension (անսիօն) ի. բռնում, ըմբռնում, կալում. la — des aliments. Le mode de — varie dans les diverses classes d'animaux. Organes de —, qui sont la main, la patte.

Préhistoire, ի. նախապատմութիւն:

Préhistorique, ած. նախապատմական, անդրպատմական:

Prehnique (փրէհնիք) ած. տգ. պրեհնային:

Prehnite, ի. հք. պրեհնաքար:

Prehnitène (փրէհնիթէն) ա. տգ. պրեհնիտէն:

Prehnitique, ած. տգ. պրեհնիտային: [կերպ:

Prehnitoïde, ի. հք. պրեհնիտաձեւ

Prehnitol, ա. տգ. պրեհնիտոլ:

Préjudice, ա. վնաս, պիոկ, պիոկութիւն, տոյժ, գնան. — notable, considérable. Porter, causer — à qn. Souffrir un grand —. Il a obtenu cela à mon grand —. || Sans —, անվնաս, անտոյժ. sans — de mes droits. Sans — du courant.

Au — de, ի վնաս. au — de son honneur, de sa réputation.

Préjudiciable, ած. վնասակար. cela est — à sa réputation, à sa santé.

Préjudiciaux, ած. յ. իգ. frais —, նախադատաճախք:

Préjudiciel, elle, ած. նախադատ, նախադատական. question —elle. Moyens —s.

Préjudicier, չ. վնասել, վնաս հասուցանել. les excès préjudicient beaucoup à la santé. Cela pourrait — à vos intérêts; à vos droits, à votre réputation.

Préjugé, ա. կանխակալ կարծիք, նեակարծիք, կանխամտութիւն, նախապաշարումն. un faux —. — dangereux. Un esprit plein de —s. C'est un homme sans —s, exempt de —s, աննախապաշար այր. s'affranchir de tout —. Combattre les —s populaires. 2. նշան, առիւծաձեւ. sa réputation forme un grand — pour lui, contre lui. Tous les —s lui sont contraires, ևամ sont en sa faveur. 3. նախավճիռ., կանխավճիռ. cet arrêt est un — pour notre cause.

Préjugé,e, անց. նախադատեալ, նախադատ. question, affaire —e.

Préjugement, ա. նախադատութիւն, կանխադատութիւն:

Préjuger, ն. դտ. նախադատել, կանխադատել, վաղակարծել. la cour a préjugé cela quand elle a ordonné... Sans — le fond. 2. —, ի կարծ դատել՝ վճռել. — une question. 3. նախադատել, նախագուշակել, կանխագուշակել. cela arrivera ainsi, autant qu'on le peut —. A ce qu'on peut —.

Prélart, ա. նե. կպրակոտ. կպրապատ կտաւ ի ծածկել զբեռինս:

Prélasser (Se) դ. սիգալ, նազիլ, պերճանալ. elle se prélasse dans sa robe de velours.

Prélat (փրէլա) ա. առաջնորդ, բարձրաստիճան եկեղեցական. cet évêque est un digne —. Tous les —s du royaume étaient assemblés.

Prélation (սիօն) ի. իգ. նախամեծարութիւն. *իրաւունք որդւոց յաջորդելու հարց պաշտամանց:

Prélature, ի. առաջնորդութիւն. les fonctions, les honneurs de la —. Entrer dans la —. 2. առաջնորդարան. հասոյթ առաջնորդի. une riche —.

Prêle, ի. ք. ձիագի, ձիաձետ, կցմցուկ, *ձիու ագի հն. Equisetum.

Prélecture, ի. տպ. նախընթերցուած, նախակարդացում:

Prélegs (փրելէ) ա. իգ. նախահիւթակ:

Préléguer, ն. նախահիւթակել, նախահիւթակ առնել:

Prélèvement, ա. նախահանում, կանխահանում. faire un —, նախահանել, կանխահանել:

Prélever, ն. նախահանել, կանխահանել, *առաջուց հանել. il faut — telle somme sur la succession pour les frais funéraires.

Prélibation (սիօն) ի. իգ. նախահամայնում. — d'hérédité.

Préliminaire, ած. նախնական, նախակարգ, նախաձեռն, նախաշունչ, նախապատրաստական, նախաբանական, նախաբան. discours —. Question —. Article —. Les articles —s sont arrêtés. 2. ա. նախաշաւիղ. les —s. On a signé les —s de la paix. Les —s de conciliation.

Préliminairement, մ. նախ քան զամենայն, նախ եւ առաջ:

Prélire, ն. տպ. նախընթերցանել, նախակարդալ. *առաջին փորձն սրբագրութեան կարդալ:

Prélombère, ած. մգ. նախամիջային:

Prélude, ա. եղ. նախերգան, նախերգանութիւն. recueil de —s, նախերգարան. 2. նախերգան, նախադրան. un apologue servit comme — à son discours. Ces séditions furent les —s de la guerre civile. Article —, նախայօդուած. 3. գուշակ. les frissons, les bayements sont les —s ordinaires de la fièvre.

Préluder, չ. եղ. նախերգել. 2. նախաշաւղել, նախափորձել, նախափորձ առնել. il préluda à sa grande histoire par des notices biographiques. Il préludait aux batailles par des escarmouches.

Prématuré, e, ած. վաղահաս, կանխահաս, տհաս, խակ. fruit —. 2. փ. վաղաժաման, տարաժամ, կանխաժամ. un esprit —, խակամիտ. une sagesse, une raison —e. 3. վաղահաս, կանխաժաման. une mort —e, վաղամահ, արագամահ, վաղամեռ, վաղամեռիկ. mourir d'une mort —e, վաղամեռիկ՝ վաղավախճան՝ վաղագրաւ լ. une vieillesse —e. Accouchement —. Cette entreprise est —e. Votre demande paraîtra —e.

Prématurément (ման) մ. վաղահաս, վաղաժամ, անժամ, տարաժամ, կանխաժաման. fruits cueillis —. Mourir —, վաղամահ՝ վաղամեռուկ լ., վաղամեռ գրաւիլ ի կենաց:

Prématurité, ի. վաղահասութիւն, կանխահասութիւն, խակու-

Քիւն, տիւսուքիւն, յառաջախոհութիւն. — d'esprit, de jugement.

Préméditation (սիօն) ի. յառաջախոհութիւն, նախախորհուրդ, նախախոհութիւն, կանխամտածումն, կանխամտածութիւն. il n'a pas fait cela sans —. Avec —, կանխամտածութեամբ:

Prémédité, e, անց. նախախոհ, նախախոհ, յառաջախոհ, նախամբռաղիք, նախախորհուրդ. un dessein —. Une action —e.

Préméditer, ն. նախախոհել, նախախորհել, նախամտածել, նախախոհ՝ յառաջախոհ լ., *առաջուց մտածել. — une action. Il y a bien longtemps qu'il préméditait de faire ce mauvais coup.

Prémices (փրէմիս) ի. յ. երախայրիք, նախանք, նորիք, առաջաւորք, նախընծայք, առաչնապտուղք, յառաջընծայք. Abel offrit à Dieu les — de ses troupeaux. Par la loi de Moïse, les — qu'on offrait à Dieu appartenaient aux Lévites. 2. փ. —, սկզբնաւորութիւն. je vous consacre les —s de mes études. Vous avez eu les — de son cœur. Il a vu les — de ce beau règne.

Premier, ère, ած. առաջին, նախնական. le — homme, նախամարդն. —ère matière, — նիւթ, նախանիւթ. de — ordre, առաչնակարգ. les —s temps du monde. Les —s siècles du christianisme. Le — jour du mois. La —ère chose qu'il faut faire. Vous vous arrêterez à la —ère porte. Le — étage d'une maison կամ զ. le —. Les —ères loges d'un théâtre կամ զ. les —ères. Cet ouvrier est toujours le — au travail. Il monta le — à l'assaut. Il est des —s à rire de lui-même. La —ère fois que nous nous vîmes. Les —ères amours sont d'ordinaire les plus vives. Les —ères pensées ne sont pas toujours les meilleures. Il est dans le — âge de la vie. J'étais dans mon — sommeil. Cet enfant est le — de sa classe կամ պարզապէս est le —. C'est un esprit de — ordre. Il occupe le — rang. En — lieu, նախ ամենայնի. en —ère ligne, նախագիծ. en —ère instance. Je l'ai fait passer le —. Être —, առաջին լ. jouer en —, առաջին խաղալ. || խս. la cause —ère, նախապատճառ. Սաոուած. || il vaut mieux être le — de sa race que le dernier. || ը. il se jeta dans l'eau la tête la —ère. Cet enfant est venu au monde les pieds les —s. || — ministre, նախարարապետ. — médecin, բժշկապետ. — président. — aumônier. La —ère dame d'honneur de l'impératrice. 2. առաջին, գլխաւոր. Cicéron était le — orateur de son temps. L'industrie est la —ère richesse de ce pays. 3. առաջին, կարեւոր, անհրաժեշտ. les —s besoins. Les —ères nécessités de la vie. Le — devoir d'un soldat est l'obéissance. La —ère vertu d'un chrétien est la charité. 4. զճ. matières —ères, նախանիւթք. 5. առաջին, նախկին. recouvrer sa —ère santé. 6. առաջին, սկզբնական. ce n'est là qu'une —ère idée. Il n'a pas la —ère idée de cette lettre. 7. Թր. առաջին., սկզբնական. nombre —.

Premièrement, մ. նախ եւ առաջ, նախ. — je tremblerai de... Il faut — songer à faire son devoir. — et avant toutes choses.

Premier-né, ա. նախածին, ըսկզբնածին, անդրանիկ, *առջիննիկ. les premiers-nés.

Prémisses, ի. յ. տրբ. յառաչաբանութիւն. *հատաքաքանութեան (syllogisme) մեծագոյն եւ կրտսերագոյն նախադասութիւնք:

Premne, ի ը. պրեմնի. Ծուփ ի ցեղէ ազատնիստասերից (verbénacées).

Prémolaire, ի. մգ. նախաղօրտատամն:

Prémonitoire, ած. կանխազգեցոյց, նախազգեցոյց. symptômes —s d'une maladie. Rêves —s.

Prémontrés, ա. յ. պրեմոնտրեանք. կարգ կրօնաւորաց:

Prémotion (սիօն) ի. աբ. նախաշարժութիւն:

Prémourant, ա. իգ. նախամեռ, *նախամեռած:

Prémunir, ն. զգուշացուցանել, նախապատրաստել, պահպանել. je l'avais bien prémuni contre le froid et la pluie. Il faut le — contre les dangers. — les jeunes filles contre la séduction.

Se prémunir, դ. զգուշանալ, նախապատրաստել, *պատրաստուիլ. — contre le froid, contre le mauvais air. — contre les accidents de la fortune. — contre l'erreur.

Prémunition (սիօն) ի. ճս. նախազգուշութիւն:

Prenable, ած. առնելի, դիւրաւիկ. cette place est —. Elle n'était — que par tel côté. 2. փ. —, դիւրահրապոյր, դիւրիկաշառելի. cet homme n'est — ni par or ni par argent.

Prenant, e, ած. առող, ունող, *բռնող. partie —e, առող՝ ընդունող մաս. 2. կ. —. queue —e, ագի պատառիչ, պատառող. || carême—, տ. **Carême-prenant.**

Prenanthe, ի. բ. ճակնախակ:

Prendre (je prends, n. prenons, v. prenez, ils prennent; je prenais; je pris; j'ai pris; je prendrai; je prendrais; prends, prenons; q. je prenne; q. je prisse; prenant; pris, prise) ն. առնուլ, ունել. — un livre. — une plume, un bâton, une épée. — les armes, առնուլ զզէնս, վառիլ ի զէն եւ ի զարդ. — la main, le bras, l'oreille à qn. — qn. aux cheveux, ունել զոք զհերաց, *մէկն մազէն բռնել. || on ne sait par où le —. — une chose à pleine main, լիաձեռն ունել ինչ:

2. յանձն առնուլ, ստանձնել. — une affaire en main. — en main les rênes de l'État. — en main les intérêts de qn.

3. առնուլ, ունել, ըմբռնել, *բռնել. il prit la corde avec ses dents. Il prit la barre de fer avec des tenailles. — de l'eau à la rivière. Le perroquet prend avec sa patte. Prendre un taureau par les cornes. || փ. — le mors aux dents, S. **Mors.** || — la lune avec les dents, S. **Lune.**

4. ը. առնուլ. je vous prendrai en passant. Il va venir nous — ce soir. On lui a pris sa bourse. On m'a pris une vache dans mon pré.

5. արկանել զանձամբ, ագանիլ, զգենուլ. vous avez pris un habit bien léger. Il a pris des bottes au lieu de souliers, արկ կօշիկս յոտս իւր փոխանակ մուճակաց, *ոտքն կօշիկ հագաւ փոխանակ մուճակի. — le deuil.

6. առնուլ ընդ իւր. — un parapluie, sa canne.

7. առնուլ, յափշտակել, կորզել. les filous prennent subtilement, et les voleurs de grand chemin prennent par force. Ils lui ont pris jusqu'à sa chemise. — la vie de qn., բառնալ զկեանս ուրուք, սպանանել.

8. ունել, բուռն հարկանել, il l'a pris au collet, à la gorge, բուռն եհար զօձաց նոքա՝ զիծողն. — un animal par la queue. — au corps, par le corps. — qn. de force կամ par force, բռնի առնուլ՝ ունել զոք.

9. ունել, ձերբակալել, ձերբակալ առնել, զբռամբ աճել. la gendarmerie a pris les brigands.

10. առնուլ, ի բուռն արկանել, տիրել. — une ville, une forteresse.

11. ունել, ըմբռնել, որսալ, *բռնել. — un sanglier, des cailles, du poisson. Le chat a pris une souris. Nous avons chassé tout le jour sans rien —, որսացաք զօրն ցերեկ եւ ոչինչ կալաք. — qn. par ses propres paroles, ըմբռնել զոք բանիւ բերանոյ իւրոյ, յիւրոց բանից. || se laisser —, անկանիլ ի խաբս, խաբիլ, պատրիլ.

12. ի վերայ հասանել յանկարծակի, ունել՝ ըմբռնել յանզգաստից, *յանկարծ վրայ հասնիլ. je les pris à voler des fruits. — qn. sur le fait, en flagrant délit, S. **Fait** եւ **Flagrant.** || — qn. au pied levé, S. **Pied.** || — qn. au mot, S. **Mot.**

13. առնուլ. — des aliments. Je n'ai rien pris de la journée. — une médecine, du café, du thé. — un bain, S. **Bain.** || — la poudre d'escampette, S. **Escampette.** || — l'air, S. **Air.** || — du repos, հանգիստ առնուլ, հանգչիլ.

14. ջերմանել, հարկանիլ, ախտանալ, *վատակիլ, բռնուիլ. il a pris la peste. Il a pris la petite vérole. || — de l'embonpoint, du corps, գիրանալ. — des forces, զօրանալ, *ոյժ առնուլ.

15. առնուլ, ստանալ. il prend de mauvaises habitudes. Il a pris un air sévère pour lui parler.

16. առնուլ, սեփականել անձին. il prit un nom qui ne lui appartenait pas. — la liberté.

17. առնուլ, պահանջել գին. ce professeur prend cinq francs par leçon.

18. առնուլ, գնել. je lui ai pris toute sa marchandise.

19. առնուլ, ընդունել. prenez ce petit cadeau. — congé de qn. S. **Congé.** — le temps comme il vient, S. **Temps.**

20. համարել, դնել, *սեպել. prenez que je n'ai rien dit.

21. առնուլ, ի ոմէ՝ յանօթ առնուլ. il a pris cela dans Cicéron. C'est un mot que nous avons pris du latin. Où avez-vous pris cela?

22. ունել ի վարձու, առնուլ իբր. — un associé. — un domestique. || — une femme, կին աճել՝ առնել, ամուսնանալ. [— chez vous.

23. առնուլ, գոռանել. j'irai vous

24. ընդունել, ժողովել, ասպընջականել. je l'ai pris chez moi.

25. առնուլ մնկուսի՝ ի միակողմն. la déesse prit Télémaque et lui parla ainsi. — qn. à part, առնուլ զոք ի միակողմն, առնուլ զոք մնկուսի.

26. առնուլ, բառնալ, հատանել, — sur sa nourriture, * իբր բերնին կտրել. — sur son sommeil pour travailler.

27. առնուլ յանձն, ընդունել, ստանձնել, * վրան առնուլ. — une somme en dépôt. — sur soi. Je prends sur moi l'affaire. Je prends sur moi, յիմ վերայ հոգդ այդ, զայդ յիս Ծող, *վրաս կ'առնում զայն. je prends sur moi la faute, *յանցանքն վրաս կ'առնում.

28. բուռն առնել անձին, բռնադատել զանձն. j'ai pris sur moi pour ne pas lui répondre.

29. վարձել. — un logement.

30. առնուլ, ընտրել. vous prenez le bon parti. || — le haut bout, անցանել ի գլուխ բազմականին, բազմել յառաջին բարձին. || — un expédient, իմանալ հնարս ինչ. || — des mesures, S. **Mesure.**

31. առնուլ, ունել, անկանել. — la route d'Arménie. Il a pris le chemin de l'église. — le chemin de fer, երթալ երկաթուղեաւ. — le devant, les devants, S. **Devant,**

32. խոտորիլ, դառնալ. prenez à droite, prenez à gauche.

33. ձեւել, հատանել. le tailleur a mal pris cette étoffe. — à contre-poil, S. **Contre-poil.**

34. առնուլ. իմանալ, ճանչնել, Թարգմանել, * հասկանալ. — bien le sens d'un auteur. Les commentateurs prennent ce passage en des sens très opposés. || — qc. en bonne part, en mauvaise part, S. **Part.** || — une chose à la lettre, S. **Lettre.**

35. պաշտպան կալ, չառագոլ ի. — la cause, la défense de qn. — le parti de qn. S. **Parti.** — fait et cause pour qn. S. **Cause.**

36. զգալ, ախորժել. — du plaisir à qc. || — du chagrin de qc., տրտմիլ. || — l'épouvante, զարհուրիլ.

37. առնուլ, ընդունել. — des renseignements, des informations, տեղեկութիւն առնուլ, տեղեկանալ. || — la vengeance de, վրէժխնդիր լ., առնուլ զվրէժ. || — le dessus, կազդուրիլ, զօրանալ, || — l'avis, խորհուրդ հարցանել.

38. երկարածգել, յապաղել. — du délai. — jour, օր սահմանել, *օր որոշել. — son temps, S. **Temps.**

39. առնուլ, չափել. — la hauteur du soleil.

40. առնուլ, ունել, կոչել. — qn. à témoin.

41. առնուլ, յարձակիլ. — les ennemis en flanc, par derrière.

42. առնուլ, հատանել, ունել առ. — pour athées ceux qui parlent contre Dieu. Pour qui me prenez-vous? *զո՞վ կկարծէք զիս.

43. առնուլ, ունել. la colique, la fièvre le prit. La nuit nous prit. Եհաս՝ ժամանեաց մեզ գիշեր, *գիշերն վրանիս հատաւ. le sommeil me prit, քուն էառ՝ կալաւ զիս, *քունս բռնեց. il fut pris d'un sommeil profond, անկաւ նմա քուն խորին, *զինքն խորտնել քուն բռնեց. — son vol, S. **Vol.** || — la fuite, S. **Fuite.** || — une chose de plus haut, S. **Haut.** || — le change, S. **Change.** || — le large, S. **Large.** || — la haute mer, S. **Mer.** || — terre, S. **Terre.** || — à partie, S. **Partie.** || — qn. en amitié, բարեկամութիւն խառնել ընդ ումեք, *մէկուն հետ բարեկամանալ. || — en considération, S. **Considération.** || — sa source, բխել. || — foi, հաւատալ, վստահանալ. || — courage, արիանալ, զօրանալ, քաջ լ. || — place, բազմիլ. || — de la peine, աշխատիլ, վաստակիլ. || — garde, S. **Garde.** || — soin, S. **Soin.** || — la parole, S. **Parole.** || — pied, S. **Pied.** || — racine, S. **Racine.** || — feu, S. **Feu.** || — fin, S. **Fin,**

A tout —, զամենայն ի միասին առեալ, զամենայն միանգամայն կրշռեալ, *ամէն բան լաւ կշռելով. il est brusque et peu gracieux; mais, à tout —, c'est un homme fort estimable.

Au fait et au —, մ. ի ժամ կատարման, *երբոր գործելու ժամանակն է՝ եղաւ. quand ce fut au fait et au — il n'osa bouger. On le disait plein d'intelligence, mais au fait et au — il n'est bon à rien.

Prendre, չ. արմատանալ, արմատս արձակել, *բռնել. la vigne ne prend pas dans ce terrain.

2. ի. յաջողել. ce livre, cette pièce de théâtre n'a pas pris. Ce jeune homme a bien pris dans le monde.

3. յարիլ. on a beau faire étudier cet enfant, il ne prend à rien.

4. կառչիլ, հաստատիլ, *բռնել. cette couleur ne prend point. Les sangsues n'ont pas pris. || Faire — une couleur, * գոյնն բռնեցունել.

5. կծիլ. cet odeur est trop forte, elle prend au nez.

6. բորբոքիլ, արծարծիլ, *բռնկիլ. le feu commence à —. Le feu a pris à cette maison, հուր՝ հրդեհ հարաւ զտանէն, * այս տունն կրակ առաւ. l'amorce n'a pas pris.

7. Թանձրանալ, պաղիլ, սառնուլ. cette gelée ne prendra pas. La rivière a pris cette nuit. Mettez de la présure dans ce lait pour qu'il prenne, դիր խաթաց ի կաթնդ, որպէս զի մածցի.

8. հաւանել, գալ ի վերայ, ունել, *բռնել. la fièvre, la goutte lui a pris.

Se prendre, դ. ըմբռնիլ, *բռնուիլ. — aux cheveux, S. **Cheveux.**

2. կառչիլ, կռուիլ, * պլլուիլ. sa robe se prit à un clou.

3. բուռն արկանել, վակծոյժ լ. un homme qui se noie se prend à tout ce qu'il attrappe.

4. ըմբռնիլ, *բռնուիլ. les chardonnerets ne se prennent point à la pipée.

5. փ. ըմբռնիլ, գրաւիլ. mon cœur se prit. — d'amitié pour qn. S. **Amitié.** — de vin, արբնալ, *գինովնալ.

6. միանալ. ils se sont pris pour mari et femme.

7. գոռալ ընդ ումեք, հակառակիլ. — à plus fort que soi. — de bec, S. **Bec.**

8. մեղադրել. on s'en prend à moi comme si j'avais fait la faute.

9. վարել, *վարուիլ. ne savoir comment s'y prendre. S'y prendre adroitement, maladroitement.

10. սկսանիլ. elle se prit à pleurer, յարտասուս հարաւ. il se prit à rire, ի ծաղր հատաւ.

11. Թանձրանալ, պաղիլ.

12. մեկնիլ, Թարգմանիլ. ce mot se prend en deux sens.

13. վարիլ, * գործածուիլ. cet adjectif se prend quelquefois substantivement.

Preneur, euse, գ. առիչ, առուող, *առնող. — de café, de tabac, de thé. 2. վարձատոր, *վարձուր «բիթաճը». le — s'engage à... 3, ած. ն. ըմբռնող, գերիչ, *բռնող. bâtiment —.

Prénom, ա. նախանուն, անուն մկրտութեան՝ աւազանի, մկրտանուն, կնքանուն. ses —s sont Nersess et Khoren.

Prénommé, e, անց. նախանուանեալ [նեալ:

Prénommer, ե. նախանուանել:

Prénotion (սիօն) ի. նախահասկացուածքն. հարեւանցի ճանաչութիւն. je n'ai là-dessus que des —s.

Préoccupation (սիօն) ի. մտազբաղումն, մտազբաղութիւն, մտահոգութիւն. —s, մտազբաղմունք. — d'esprit, մտայուզութիւն. la — vous empêche de juger sainement. 2. կանխամտուս կարծիք, նախապաշարումն juger sans —. Être libre, exempt de toute —. Il faut se défendre de toute —. հմ. **Préjugé.**

Préoccupé, e, անց. մտազբաղ, մտայոյզ. il a l'air fort —, * շատ մտազբաղ կերեւի. avoir l'esprit —,

մտայոյզ լ. être — d'un objet, *միտքն բանի մի գրաղած լ.:

Préoccuper, ն. գրաղեցուցանել զմիտս, մտազբաղել, մտազբաղ առնել. cette idée le préoccupe beaucoup. Cette affaire est assez grave pour le préoccuper. 2. նախասլաշարել, *միտքն յոգնեցուցանել. je crains qu'il ne lui préoccupe l'esprit. Il ne faut pas qu'un juge se laisse —.

Se préoccuper, դ. գրաղիլ մտօք, մտազբաղ լ., մտազբաղիլ. il se préoccupe de ce qui le concerne. Les esprits faibles se préoccupent aisément.

Préoculaire, ած. կ. աչամերձ:

Préopercule, ա. կ. նախախըփան:

Préopinant, e, գ. նախակարծ, նախակարծիք. *նախ կարծիք առող. l'avis d'un —.

Préopiner, չ. նախակարծել, նախակարծ լ., *ուրիշէ առաջ կարծիք տալ. je suis de l'avis de celui qui a préopiné.

Préopinion, ի. նախակարծիք:

Préoral,e, ած. կ. բերանամերձ, մերձաբերան:

Préordination (սիօն) ի. կանխաապահմանում:

Préordonner, ն. կանխաապահ[մանել:

Préorganisation (սիօն) ի. նախակազմակերպութիւն:

Préorganiser, ն. նախակազմակերպել:

Préparable, ած. պատրաստելի:

Préparage, ա. պատրաստում:

Préparateur, ա. պատրաստիչ, պատրաստող. — au baccalauréat. — de l'école polytechnique. C'est le — de tel professeur. — de chimie, d'anatomie.

Préparatif, ա. պատրաստութիւն, հանդերձանք. on fait de grands —s pour l'entrée du prince. Les —s d'une fête, d'un repas, d'un siège, d'une guerre. Il n'y faut point tant de —s. C'est un — nécessaire.

Préparation (սիօն) ի. պատրաստութիւն. sans —, անպատրաստ. parler, prêcher, plaider sans —. — à la messe, à la communion. — à un examen. La — des aliments. La — de ces pilules a été mal faite. —s pharmaceutiques. — chimique.

Préparatoire, ած. նախապատրաստական. procédures —s. Scrutin —. Ecole —, նախակրթարան. école — de la marine. Jugement, question —. 2. ա. նախապատրաստութիւն. c'est un — indispensable.

Préparé,e, անց. պատրաստեալ, պատրաստ. appartement —. Fête —e. Médicament —. Si vous voulez partir, la voie est —e. — par un événement. Un mets — par un habile cuisinier. 2. փ. —. esprit — à entendre la vérité. Cœur — à recevoir la grâce divine. Un enfant — à sa première communion. — avec amour, սիրապատրաստ. — d'avance, նախապատրաստ:

Préparer, ն. պատրաստել, պատրաստ առնել, ի պատրաստի ունել. — une maison, un logement, un spectacle. — qn. à une mauvaise nouvelle. — un écolier à soutenir un examen. — des enfants à faire leur première communion. 2. պատրաստել, խոկալ. — un discours, une leçon. 3. պատրաստել, հանդերձել, յարդարել. — des cuirs. — un dîner. — un mets. — le bonheur des générations futures. Cela nous prépare de grands malheurs, աղէտք մեծամեծք պատրաստեալ սպասին մեզ. 4. պատրաստել, կազմել. — des remèdes.

Se préparer, դ. պատրաստել զանձն, պատրաստ լ., հանդերձիլ, *պատրաստուիլ. — pour qc., à qc. — pour un voyage. — au combat, à la guerre. Un orage se prépare. Une grande révolution se préparait.

Préphalangien, enne, ած. մգ. մերձակոճային:

Prépondérance, ի. աւելակշռութիւն, առաւելակշռութիւն, գերակշռութիւն, գերազդեցութիւն. cet avis a la —. Ce ministre a la — au Conseil.

Prépondérant, e, ած. աւելակշիռ, առաւելակշիռ, գերակշիռ, գերազդեցիկ. pouvoir —. Raison, voix —e. Être —, գերակշիռ լ:

Préposé, ա. տնտես, վերակացու. les —s de l'octroi.

Préposer, ն. առաջի առնել, առաջադրել, կարգել. on l'a préposé à la conduite des travaux. L'officier préposé à la garde. Le commis préposé pour percevoir les droits.

Prépositif, ive, ած. ք. նախադրական. particules —ives. Locution —ive.

Préposition (սիօն) ի. ք. նախադրութիւն:

Prépositivement, մ. նախադրաբար, նախադրօրէն:

Prépotence, ի. նախազօրութիւն, նախակշռութիւն. dans l'empire romain, il n'y avait aucune institution pour contrebalancer la — de l'empereur.

Prépuce, ա. պատճոյճ, աւելամորթ, անթլփատութիւն:

Préputial,e, ած. պատճուճային:

Prérectal,e, ած. մգ. ծաղանամերձ, ծաղանամօտ:

Prérogative, ի. նախամատնութիւն, յառաջամատնութիւն, յառաջապաժին, առանձնաշնորհ, առանձնաշնորհութիւն, բարեշնորհութիւն. cette charge donne de belles —s. Cette église jouit de grandes —s. La — parlementaire. La raison et la parole sont les plus belles —s de l'homme.

Près (փրէ) նխ. մերձ, մօտ. tout —, յոյժ՝ կարի —, *մօտիկ. il demeure — le palais. Ambassadeur de France — la Porte. Il est assis — de moi. Il loge — d'ici. Il est — de midi. Il doit être — d'arriver. Quant il se vit — de mourir. Cet ouvrage est bien — de la perfection. Il y a — de vingt ans que cela est arrivé. Il a reçu — de cent francs. Son armée était de — de cinquante mille hommes. Être —, մերձ՝ առ կռան լ., առ կռան կալ, մերձ առ կռան կալ, մօտ առ կուրծս կալ, *մօտ ըլլալ. ceux qui sont —, մերձակայք:

Près, մ. մերձ, մօտ. il est logé ici —. 2. de —, ի մերձուստ, *մօտէն. mettez-vous là pour voir de —, de plus —. Combattre de —. — de sa perte, մերձակորոյս. || serrer qn. de —, ի մօտէ՝ սաստիկ հալածել զոք. || tenir qn. de —, հսկել ուժիւ ուշով, Ծողով նմա սակաւ առաւելիւն. || փ. cette chose le touche de —, շահաւոր է նմա յոյժ այս. || ils se touchent de —, ils sont parents de fort —, մերձաւոր ազգական են միմեանց. || il y regarde de —, միտ դնէ եւ դոյզն ճախուց՝ շահու.

— *à* —, մ. սգր. մերձ միմեանց, *իրէ իրէ. plantez ces arbustes — à —.

A cela —, ***à tel chose*** —, մ. բաց յայտնի, բաց առի, *ասկէ զատ. il est un peu bourru, mais, à cela —, c'est un excellent homme. Il a une grande vanité; à cela —, c'est un homme fort aimable. Ne laissez pas de conclure votre marché, à cela —. Il n'est pas, il n'en est pas à cela —.

A beaucoup —, մ. S. **Beaucoup**. Je ne suis pas aussi riche que lui, à beaucoup —.

A peu —, մ. գոգցես, գրեթէ. cela s'entend à peu — dans le sens que vous dites. Cela est la même chose à peu —. Il a dix mille livres de rentes où à peu —. || ա. —. dans les choses qui n'exigent pas une grande précision, on se contente de l'à peu —.

A peu de chose —, մ. գրեթէ. il recouvrait ce qu'il avait perdu, à peu de chose —.

Présage, ա. նշան, գուշակութիւն. bon, mauvais —. C'est d'un heureux, d'un fâcheux —, բարեգուշակ, չարագուշակ է այս. mille fâcheux —s l'avaient intimidé. Je tire de là un heureux —. Mes —s se sont accomplis. Je vois un — de mort.

Présager, ն. յառաջագոյն ցուցանել՝ յայտնել՝ գուշակել. cet accident ne nous présage rien de bon. 2. գուշակել, կարծել. je ne présage rien de bon de ce que vous dites là. Il a présagé lui-même sa mort prochaine.

Pré-salé, ա. S. Pré.

Présanctifié, ա. նախանուիրագործեալ, նախասրբեալ. la messe des —s, պատարագ առաք ուրբաթու յորում ճաշն եւ գինի սրբագործին յառաջագոյն:

Presbyopie, ի. S. **Presbytie**.

Presbyte, ած. եւ գ. ճեռատես. il est —. La vue —.

Presbytéral, e, ած. քահանայական, երիցական. bénéfice —. Maison —e, S. **Presbytère**.

Presbytéranisme, S. **Presbytérianisme**.

Presbytère, ա. երիցատուն, ծխատուն, եկեղեցատուն, երէցատուն, ժողովրդապետատարան, ժամատուն, քահանայատուն. le — touche l'église. 2. ի. երիցաժողով, երիցակոյտ, երիցանի, քահանայաժողով. l'évêque consulta son —. [կանուխին:

Presbytérianisme, ա. երիցա-

Presbytériat, ա. երիցուխին:

Presbytérien, enne, ած. երիցական:

Presbytie (փրէսպիթի) ի. բխ. հեռատեսուխին:

Presbytique, ած. հեռատեսական, հեռատեսային:

Presbytisme, ա. հեռատեսուխին:

Prescience, ի. նախագիտուխին, կանխագիտուխին, յառաջգիտուխին, յառաջագիտուխին:

Prescient, e (փրէսիան, անթ) ած. նախագէտ, կանխագէտ, յառաջագէտ:

Prescriptible, ած. նախագրելի, կանխագրաւելի *ժամանակ անցնելով կորսուող:

Prescription (սիօն) ի. նախագրուխին, կանխագրուխին, կանխագրաւուխին, ժամանցումն. il foule au pieds toutes les —s de la loi et de la morale. 2. պատուէր. — médicale.

Prescrire, ն. պատուիրել, հրամայել. j'ai exécuté ce que vous m'avez prescrit. Il a dépassé les bornes qu'on lui avait prescrites. Je n'enfreindrai point la loi que je me suis prescrite. Il m'a prescrit de prendre telle chose. Son médecin lui a prescrit un autre régime. 2. իգ. կանխագրաւել, նախագրել, *կանխագրուխեամբ ազատել. — un héritage, une dette. L'usage ne saurait — contre la justice.

Se prescrire, դ. պատուիրիլ, հրամայիլ, *հրամայուիլ. une mauvaise action ne doit jamais —. Un médicament qui se prescrit souvent. 2. դնել ի վերայ անձին, *իւր վրայ դնել. les hommes se sont prescrits des devoirs mutuels. 3. իգ. կանխագրիլ, նախագրիլ, կորուսանել նախագրուխեամբ. les droits du mineur ne se prescrivent pas.

Prescrit, e, անց. պատուիրեալ, հրամայեալ. action —e. La borne —e. 2. իգ. նախագրեալ, կանխագրեալ. droit —. Héritage —. Cela est —.

Préséance, ի. յառաջագահուխին, նախաթոռուխին, առաջնուխին, նախաւորուխին. disputer la —. L'ancienneté règle la — entre les membres d'un tribunal. L'ordre de — des autorités civiles, militaires et ecclésiastiques, dans les cérémonies publiques, est réglé par divers décrets.

Présence (փրէզանս) ի. ներկացուխին, յանդիմանակացուխին, առաջիկայուխին, ներկայուխին. votre — est nécessaire. L'état de vos affaires exige votre —. Sa — imposa silence. Il a honoré cette assemblée de sa —. Fuir, éviter la — de qn. Il a fait cette action, il l'a dit en ma —, en — de tout le monde. || Acte de —, ներկայագիր. || jeton de —, ներկայանիշ. || feuille de —, ներկայացուցակ. || fig. — d'esprit, պատրաստամտուխին, պատրաստաբանուխին, անխոովուխին. cet homme a de la — d'esprit, une grande — d'esprit. Il a répondu avec une — d'esprit admirable. 2. իգ. առաջիկայուխին, ներկայուխին, գոյութիւն. on a constaté la — du poison dans les aliments, dans l'estomac.

En —, մ. առաջի, յանդիմանի, հանդէպ, *դիմաց դիմաց. les deux armées étaient en —. Les partis sont en —.

Présent, e, ած. ներկայ, մօտաւոր, առաջիկայ, ընդհատակաց, յանդիմանակաց, ներկայ. être —, առաջիկայ գտանիլ. ներկայ լ. j'étais — quand la chose arriva. Tous ceux qui s'y trouvèrent —s. Elle était —e. Cela se passa moi —. Dans le —, ի ներկայումս, *ներկայիս միջ. || դա. ներկայ. être —, — լ, *գըտնուիլ. —s tel et tel, ներկայ այս ինչ. || avoir l'esprit —, պատրաստաբան անխոով լ. || la —e lettre, կլ. la —e, նամակս այս, *սոյն նամակն. aussi tôt la —e lettre reçue, vous viendrez me rejoindre. La —e vous servira d'introduction. J'ai toujours ce triste spectacle — à l'esprit. Votre image sans cesse est —e à mon âme. Cela est toujours — à mes yeux. Ce tableau m'est — comme si je le voyais. Cette idée m'est toujours —e. 2. ած. ներկայ. le siècle —. Le temps —. La vie —e. 3. յ. ներկայք, *գըտնուողք. noter les —s et les absents, A tous —s et à venir, salut. 4. ա. որ կան, ներկայն. ներկայ ժամանակ. le —, le passé et l'avenir. Cet homme ne songe qu'au —. 5. բ. ներկայ ժամանակ բայի:

A —, մ. այժմ, արդ, *հիմա. cela n'est plus d'l'usage à —. Je n'y songe plus à —. Quant à —. Jusqu'à —, մինչեւ ցայսր, *մինչեւ հիմա. les femmes, les mœurs d'à —. A — que je suis en meilleure santé, j'irai vous voir. Dès à —, այժմէն, *հիմակուընէ. il l'exige dès à —.

De —, մ. դա. այժմ, արդ, *հիմա. un tel de — à Paris. De — résidant à Bordeaux.

Pour le —, մ. ի ներկայիս, այժմ, արդ, *հիմակուհիմայ. il est à la campagne pour le —.

Présent, ա. նուէր, ընծայ, պարգեւ. — du ciel, երկնածիր պարգեւ. — de noce, հարսնածոն, *հարսի տրուած պարգեւ. l'amitié est un — du ciel. C'est un — du ciel qu'une femme sensée et vertueuse. Les petits —s entretiennent l'amitié. Donner, offrir qc. en — à qn., ձօնել՝ ընծայել ինչ ումեք ի պարգեւ. || հն. **Don.**

Présentable, ած. ներկայանալի, ընծայելի. cet ouvrage n'est pas —. Cette raison n'est pas —. Ce jeune homme est très —.

Présentateur, trice, գ. ներկայացուցիչ, *ներկայացուցնող:

Présentation (սիօն) ի. ընծայումն, ներկայացումն, ներկայանք. la — d'une lettre de change. — à la cour. Nomination du préfet sur la — du ministre. 2. ընծայումն, բառատանք. la — de la Vierge, ընծայումն Սրբոյ Կուսին, ասն ընծայման Աստուածածնի. 3. բժ. ընծայումն. — de la tête, de l'épaule, du siège, — գլխոյ՝ գլխիվայր, ուսոյ, իրանի.

A la —, մ. ի ներկայացման, ի տես, իսկոյն. payable à la —, à —, — հատուցանելի՝ վճարելի:

Présentement, մ. այժմ, զարդիս, *հիմա, արդ. cela n'est plus — en usage. Maison à louer —. || Tout —, այժմիկ. je viens de le quitter tout —.

Présenter, ն. մատուցանել, ընծայել, տալ. — un bouquet à une dame. — un fauteuil. — à boire. Présentez-lui le miroir pour qu'il se voit. || — le bras à une femme. — à qn. ses respects, ses hommages, ses remerciements.

2. ներկայել, *ներկայացունել. — une lettre, գրամատոյց լ. — une lettre de change. — une pétition, une requête à qn. || — les armes, զինուլցունել, *հրացանով բարեւի կենալ. || — la bataille, ճակատ յարդարել, մարտ մղել.

3. առաջի առնել, յանդիման կացուցանել. — une personne à une autre. — un enfant au baptême. — un enfant à l'officier de l'état civil. — qn. à un emploi, pour un emploi. Pour cet emploi c'est le ministre qui présente et c'est le président de la république qui nomme.

4. առաջի առնել, ցուցանել, յայտ առնել, *աչքի տակ դնել, ցուցունել, յայտնել. je lui ai présenté la chose aussi clairement qu'il m'a été possible. Je vous présente les choses telles qu'elles sont. Il faut lui — la chose sous son véritable jour. || Ce fleuve présente partout un canal tranquille. Ce projet présentait de grands difficultés. Cette affaire présente de grands avantages. Ce système présentait de graves inconvénients. Ce pays nous présente des ressources immenses. La vallée présente un aspect agréable. Le spectacle animé que présentait la fête.

5. ուղղել, դարձուցանել. — le flanc à l'ennemi. Il lui présenta la pointe de son épée. Un taureau qui présente les cornes.

նա. — le bout à la lame, au courant, etc.

Se présenter, դ. յանդիման լ., *ներկայանալ. il leur a défendu de — devant lui. Il s'est présenté devant moi les larmes aux yeux. Les parties se présentèrent devant le juge.

2. ընծայիցուցանել զանձն, երե-

սիլ , երեսանալ , * ինքզինքն ընծայեցունել՝ ներկայացուցանել , երեւոյթիլ , ներկայանալ . cet homme se présente bien, se présente de bonne grâce. Il se présente gauchement. Il ne sait pas se présenter.

3. երթալ ի տուն ուրուք . — chez qn., à la porte de qn. Je me suis présenté pour l'honneur de vous voir.

4. խնդրել ինչ. — pour une place.

5. դտ. դասասաց լ. — pour une partie.

6. ի յայտ գալ , աննկատել յանկն., երեւիլ, *աչքի երեւնալ . la première chose qui s'est présentée à mes yeux. Dès que vous avez pris le chemin, le château se présente à vous, devant vous. Un obstacle imprévu se présenta devant lui. Il se présenta une difficulté à résoudre. Dès que l'occasion s'en présentera. Il s'est présenté diverses occasions. || Cette affaire se présente bien, se présente mal. Cela ne se présente pas naturellement à l'esprit. Ce mot, cette date ne se présente pas à ma mémoire.

Présenteur, ա. ներկայացուցիչ:

Préservateur, trice, ած. յառաջապահ , պահպանիչ . un moyen —. La vaccine est —trice de la petite vérole.

Préservatif, ive, ած. նախապահեստ , նախապահիկ , նախազգուշական , նախահոգ , ողջապահիկ . remède —. 2. ա. նախապահեստ , պահպանակ , նախադիր . c'est un — contre telle maladie. || փ. —. la lecture est un excellent — contre l'ennui.

Préservation, ի. նախապահություն , պահպանություն , նախազգուշություն :

Préservé,e, անց. պահպանեալ , նախապահեստ . innocence —e.

Préserver, ն. պահել , պահպանել . Dieu m'en préserve ! M'en préserve le ciel ! Une bonne éducation préserve la jeunesse de quantités de désordres. La sobriété préserve de beaucoup de maladies.

Se préserver, դ. պահիլ , պահպանիլ , անձնապահ լ., զգուշանալ . — d'une maladie, de la contagion. — d'une tentation, d'un péril.

Préside, ա. Փարան (Սպանիացոց յԱփրիկէ) :

Présidé,e, անց. նախագահ՝ նախաձոռ բազմեալ. la séance a été —e par un des vice-présidents.

Présidence, ի. նախագահություն , գահերիցություն , առենապետություն . la — du Sénat. La — du Corps législatif, de la Chambre des Députés. Être nommé à la —. Il aspirait à la — de la République. La première — de la cour de cassation est vacante. 2. —. ժամանակ նախագահության . sous sa —. Cette loi fut votée sous la — de... 3. նախագահարան, գահապետարան. պալատ նախագահի . aller à la —.

Président, ա. նախագահ , գահերէց , գահապետ , առենապետ . le — de la Chambre des Députés. Le — d'âge. Le — du tribunal. Le — des États-Unis, de la République.

Présidental,e, aux, ած. ի. նախագահային , նախագահական , առենապետական :

Présidente, ի. նախագահուհի , գահերիցուհի , առենապետուհի . elle est la — de l'assemblée de charité. 2. նախագահակին , գահերիցակին . Mme la —.

Présidentiel, elle, ած. նախագահային . une crise —elle.

Présider, ն. նախագահել , նախագահ՝ նախաձոռ լ., *գլուխ կենալ . — une compagnie, une assemblée. — la Chambre des Députés. — un concours.

Présider, չ. —. — à une assemblée, à une compagnie. լկ. il préside bien, mal. Il a l'habitude de —. 2. փ. եւ ը. հսկել , առաջնորդել . Minerve présidait aux sciences, Cérès aux moissons. Les muses ont présidé à la naissance d'Homère. || —. la cordialité la plus franche présidait à ce banquet, à cette réunion.

Présidiaire, ա. Փարաւրտ (ըՍպանիացոց). les —s de Ceuta.

Présidial,e,aux, ած. ի. վերնատնային . sentence —e. Juges présidiaux. 2. ա. վերնատուն . վերին առեան :

Présidialement, մ. ի. իգ. վերնավճռաբար . juger —.

Présidialité, ի. վերնատնություն :

Presle, ի. S. **Prêle**.

Présomptif,ive, ած. héritier —. héritière —ive, մօտագոյն ժառանգ . héritier — de la couronne, գահաժառանգ , թագաժառանգ .

Présomption (սիօն) ի. կարծիք, կասկած . légère —. Il y a de grandes —s contre lui. La — est en sa faveur. 2. ընդինքնահաճություն , յանձնապաստանություն , մեծամտություն , ինքնահաւանություն , անձնակամություն , անձնավստահություն , ինքնաբանություն , ձեռնիրիցություն . c'est un homme trop rempli de —. Sa — est insupportable. Ce jeune homme est d'une grande —.

Présomptivement, մ. ի կարծս, կարծիօք :

Présomptueusement, մ. յանձնապաստան, մեծամտաբար. c'est un homme qui pense — de lui-même. Il s'engagea — dans une entreprise au-dessus de ses forces.

Présomptueux, euse, ած. ընդինքնահաճ , անձնախրոխտ , յանձնապաստան, մեծամիտ , ինքնահաճոյ, ինքնահաւան , անձնահաճ , ձեռներէց , անձնավստահ , ինքնաբաւական , յոխորտապանծ , անձնակամ . une femme —euse. Il est assez — pour aspirer à cette place. Désirs —. Projet —. Confiance —euse. || գ. —. c'est un —. C'est une —euse. Jeune —.

Prespinal, e, ած. մկ. առողնային :

Presque, մ. գրեթէ , գոգցես . son ouvrage était — achevé. Il est — nuit. Je ne l'ai — pas vu. On ne voit — plus d'habit de cette façon. — tous les grammairiens disent que...

Presqu'île, ի. աշ. ցամաք կղզի, ցամաքակղզի, Ներակղզի :

Pressage, ա. սեղմուն , ճընշուն :

Pressamment, մ. սգպ. սոխպաս, սոխալոլապէս , սոխնոլաբար. solliciter —.

Pressant,e, ած. սոխալիչ , սոխալողական , փութացուցիչ , տագնապիչ , տագնապեցուցիչ , տագնապողական . c'est un homme bien —. Une recommandation —e. Des prières, des sollicitations —es. Des remords —s. Des arguments —s. L'occasion est —e. Il s'agit d'une affaire —e. Le cas est —. Le danger, le mal est —. Des besoins —s. Un motif —. 2. սգպ. սաստիկ , ուժգին . douleur —e.

Presse, ի. ամբոխ , խուռն . je crains la —. Il y a — pour entendre ce prédicateur. Fendre la —. Il y a trop de — en tel endroit. 2. մամուլ. զանազան սպզ մեքենայից . || la — à bras, բազկամամուլ . — à vis պտուտակամամուլ . — hydraulique, ջրաշխատական մամուլ . — mécanique. — à imprimer, տպագրական —. — lithographique. Mettre des livres, des étoffes en —, * մամուլի մէջ դնել . — à main, մատնակ . 3. մամուլ , տպագրություն . liberté de la —, ազատություն մամլոյ՝ տպագրության . || sous —, ընդ մամլով , * մամուլի տակ :

Presse de menuisier.

Presse, ի. դեղձուկ. սպզ դեղձի:

Pressé, e, անց. սեղմեալ , ճընշեալ , խոնեալ , ծանծրախիտ , խիտ առ խիտ , կուռ . les rangs sont —s. Des bataillons —s. Être —, *սեղմուիլ. 2. սոխալողական , սոխալիչ , փութացուցիչ . lettre —e. Cette affaire est —e. 3 . ճեպեալ , փութացեալ : vous êtes bien —. Courir du pas le plus —, արագագալ ընթանալ , * վազն ի վազ երթալ . 4. ցանկացող , փափաքող , անժոյժ , անհամբեր . je suis — d'en finir. Ne soyez pas si — de partir. || Être — d'argent, կարօտ լ. արծաթոյ , *սակի կարօտ ըլլալ : 5. ա. սոխալողագոյն . allez, courir au plus —, *առաջ սոխալողականն ընել:

Presse-artère, ա. վ. ճնշաշնչերակ . *շնչերակն ճնշելու գործիք . des presse-artères.

Pressée, ի. ճնշուն . 2. հուզալուռ . * պողոցմէ հոյզ հանելն . 3, պողոյզ . * պողոցմէ հանուած հոյզ :

Presse-étoupe, ի. մք. ճնշախծուճ . des — կամ des presse-étoupes.

Pressement, ա. ի. ճնշուն :

Pressément, մ. փութով , սոխալաւ , սոխալողաբար :

Pressenti, e, անց. նախազգացեալ , նախազգաց . événement —

Les malheurs —s arrivent presque toujours.

Pressentiment, ա. նախազգացումն, կանխազգացումն. il avait de secrets —s de ce malheur. J'avais un — de cet heureux succès. Ses —s ne le trompent jamais. Avoir un —, des —s de fièvre, de goutte, etc.

Pressentir, ե. նախազգալ, նախազգաց լ. il avait pressenti sa fin. Je pressens qu'il vous surviendra des obstacles. 2. —, հետազօտել. — un juge sur une affaire. Il faut le — sur ce mariage. Tâchez de — son intention, quelle est son intention, si c'est son intention. [րոց:

Presse-papiers, ա. թղթաճան-

Presser, ե. սեղմել, ճնշել, ճմլել, *սեղմել, քամել, լմել. — un citron, une orange. — une éponge. — du papier, une étoffe. — qn. dans ses bras, sur son sein, sur son cœur. — la main, *ձեռքն սեղմել. || il faut — davantage vos lignes en écrivant. Il veut être à son aise à table, il n'aime point à y être pressé.

2. փ. մանր քննել, *բարակ քննել. — ses raisonnements, ses idées, ses expressions, son style.

3. փ. ի նեղ՝ յանձուկ արկանել, նեղել, ապշեցնել, տագնապել, շտապ տագնապի ի վերայ հասուցանել, խուճապեցուցանել. cet avocat presse vivement son adversaire. On pressa si fort les ennemis, qu'ils furent obligés de lâcher pied. — qn. de questions.

4. փութալ, ճեպել. — son départ, sa marche. Le temps vous presse. Il n'y a rien qui nous presse.

5. եմ. — la mesure, երագել զամանակն.

6. փութացուցանել, ստիպել. le besoin, la faim le presse. Comme il était pressé par le besoin, par la nécessité, il consentit à tout L'occasion presse, il faut la saisir. L'affaire presse. Le temps presse, ժամանակն սուղ է. le danger le presse. La douleur presse.

7. բռնի նաւազ գրել (յԱնգլիա). — les matelots.

Se presser, դ. սեղմիլ, ճնշիլ, ճմլիլ, ամփոփիլ, կծկիլ. pressez-vous un peu, il y aura de la place pour tout le monde.

2. խռնիլ. la foule se pressait autour de lui.

3. փութալ, ճեպիլ, աճապարել. վաղվաղել. si vous ne vous pressez pas, vous arriverez trop tard. — de faire une chose.

Pressette, ի. մամլիկ, մամուլիկ, *պզտիկ մամուլ:

Presseur, ա. ճնշիչ, ճնշող:

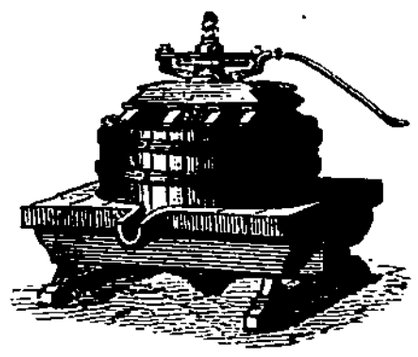
Pressier, ա. տպող, տպիչ, մամլաւոր:

Pression, ի. սեղմուն, ճնշուն. la — de l'air. La — exercée par l'atmosphère, ճնշուն մթնոլորտի. à haute —, բարձրաճինշ, բարձրաճրնշիկ. à — continue, յարաճնշիկ. 2. փ. ստիպուն, բռնադատուիւն. la — exercée sur les électeurs. Sans —, առանց ճնշման:

Pressirostres, ա. յ. Ե. ճնշակռունգք. ցեղ բարձրաստուն Եռչնոց:

Pressis (սի) ա. սգր. մղուկ, *քամուք (մաոյ, խոտեղինաց):

Pressoir, ա. հնձան, ճնշաթան, ճմլոց. aller dans le —, au —. — à

huile, ձիթահանք. 2. մգ. — d'Héraphile, ճնշոց Երոփիլայ. խոռոչ գանկուղեղի:

Pressurage, ա. ճնշուն, ճմլուն, հնձանահարք, հնձանահարուիւն. j'ai fait le — de ma vendange. || Vin de —, կլ. —, չամչագինի:

Pressurer, ե. հնձան հարկանել, ճմլել. — des pommes pour faire du cidre. — la vendange. 2. ճմլել, ճրնշել, սեղմել, *քամել. — un citron. 3. փ. ուղղահաւճ առնել, հարկապահանջ է., *աստիճ տուրք առնել. on a pressuré cette province. 4. —. դրամահաւաս առնել, կորզել՝ շորթել ինչ յումեքէ բռնաբար կամ ճարտարուիւեամբ, *կթել:

Pressureur, euse, գ. հնձանահար, հնձանահարուհի:

Prestance, ի. ը. ճանրաշքուիւն, ճանր՝ ազնիւ կերպարանք. cet homme a de la —. Une belle —. Il n'a pas assez de — pour bien représenter. Avoir la —. Être de belle —. Manquer de —. Tenir une bonne —.

Prestant, ա. եմ. աւագ ձայն. երգեհոնի գլխաւոր ձայնն:

Prestation (սիօն) ի. տուչուիւն, մասուցումն. — de serment, երդնուլն. || — de foi et hommage, մասուցումն հաւատոյ եւ ծառայեանց:

Preste, ած. արագ, արագաշարժ, շոյտ, շուտափոյթ. c'est un homme — et habile. Il a la main —. Réponse —. Il est — à la réplique, պատրաստաբան է. 2. ը. արագ արագ, վաղվաղակի, *շուտ. allez et dépêchez-vous; —.

Prestement, մ. փութով, արագ, վաղվաղակի, *շուտով. il a fait cela —.

Prestesse, ի. արագութիւն, շուտափութիւն, շուտութիւն. — de main, արագաձեռնութիւն. il a fait cela avec une grande — de main, արբար զայս մեծաւ արագաձեռնութեամբ. la — de son esprit m'étonne, արագամտութիւն իւր զարմացուցանէ զիս. la — de ses réponses m'a diverti, պատրաստաբանութիւն իւր զուարճացուցին զիս:

Prestidigitateur, ա. ձեռնածու:

Prestidigitation (սիօն) ի. ձեռնածութիւն:

Prestige, ա. կախարդանք, հրմայք. il y a du — à cela. Les —s de la fantasmagorie, du diorama. 2. փ. ազդեցութիւն, սիրագործութիւն, փայլ. les —s de l'art, de l'éloquence, du théâtre.

Prestigieux, euse, ած. հմայական, հրաշալի, սքանչելի. un art —. Une éloquence —euse.

Prestimonie, ի. հաս՝ եկամուտ բահանայի:

Prestissimo, մ. եժ. արագագոյն, սրագ. սրագ:

Presto, մ. եժ. սրագ:

Prestolet, ա. ապ. դերայ, չքահանայ. il fait l'important, et ce n'est qu'un —. [ջուց տմբած:

Présu, ած. ա. նախուս. *առաս-

Présumable, ած. հաւանելի, կարծելի, ենթադրելի. la chose n'est pas certaine, mais elle est —. Il est — qu'il viendra.

Présumer, ե. հաւատալ, կարծել, զմտաս ածել. que présumez-vous de cette affaire? Je n'en présume rien de bon. Vous êtes trop prompt à — le mal. Il n'est pas à — qu'il y consente. La loi présume innocent l'accusé aussi longtemps qu'il n'a pas été condamné.

Présumer, չ. ձեռն յանձին հարկանել, մեծամեծս կարծել, մեծամեծ կարծիս ունել, մեծամտել, *մեծ կարծիք՝ հաւատարմ ունենալ. — de qn. Vous présumez trop de votre ami. Je ne présume pas assez de moi, pour me charger de ce travail. Il présume trop de son crédit, de son pouvoir, de ses forces.

Présupposer, ե. նախահամարել, կանխենթադրել, ենթադրել. ce que vous présupposez là est peu vraisemblable. L'étude de la physiologie présuppose celle de l'anatomie.

Présupposition (սիօն) ի. նախահամարուն, կանխենթադրութիւն. sa — est absurde. [le lait.

Présure, ի. խախաց. la — caille

Présurer, ե. խախացել:

Présystole, ի. մգ. կանխասրտակծկանք: [տակծկային:

Présystolique, ած. կանխասրտ-

Prêt, e, ած. պատրաստ, պատրաստական, կազմ. je suis — à faire tout ce qui vous plaira. Tenez-vous — pour partir. Il est — à partir. Je suis — à vous entendre. Il est toujours — à parler. Le dîner est —. Les armées étaient —es à en venir aux mains. La vapeur est —e. C'est un homme qui n'est jamais —. || Tout —, կազմ եւ պատրաստ, զօրեպինդ. toujours —, միշտապատրաստ:

Prêt, ա. փոխ. c'est un —. — gratuit. — à intérêts. — usuraire, վաշխ. — sur gages. Le — est considérable. Il a exigé une hypothèque pour sureté de son —. || — de la main à la main, ձեռնափոխ, *ձեռնափոխ. || maison de —, փոխատուն, փոխառուն, S. **Mont-de-piété.** 2. ճնգօրաճոշակ (զինուորաց). toucher, recevoir le —. Il est dû aux soldats quatre —s.

Առ. ami au —, ennemi au rendre, բարեկամ ի փոխ՝ Թշնամի ի դարձ. || c'est un — à ne jamais rendre, փոխ տալ չվճարող մարդոյ :

Prêtable, ած. փոխատրելի :

Pretantaine կամ **Pretentaine**. courir la —, վազվզել, յայսկոյս եւ յայնկոյս ընթանալ, * հոս հոն վազվզռտել. || cette femme court la —, *կասկածելի վարք՝ ընթացք ունի այս կինն :

Prêté, e, անց. փոխ տուեալ. argent —, Livres —s. 2. վերագրեալ, համարեալ. 3. ա. c'est un — rendu, Ճշգրիտ դարձ փոխարինի է այս :

Prétendant, e, գ. հետամուտ, Թեկնածու. il y a plusieurs —s à cette place, à cet emploi. 2. Թեկնածու, Թագապահանջ. le — avait un parti puissant. 3. հետամուտ, հարսնացու, հարսնացուհի. la fortune de cette veuve lui attire beaucoup de —s.

Prétendre, ն. պահանջել. il prétend la moitié de cette somme, la succession. Il prétend commander ici. Que prétendez-vous à cela? Je n'y prétends rien. Je prétends qu'il me cède. Si je vous rends ce service, je prétends que vous m'en rendiez un autre. 2. կամել, խնդրել. si je vous fais ce plaisir, je prétends que vous m'en fassiez un autre. 3. հետամուտ լ., ձգտիլ, յաւակնիլ. Թեկնածել. je prétends à cette charge, à une place. Il n'y a rien de si élevé à quoi il ne puisse —. || Il prétend à la main de sa cousine, *քեռադրութեր հետ կարգուիլ կ'ուզէ. 4. պընդել, հաստատել. je prétends que mon droit est incontestable. Je prétends le contraire. 5. ունել՝ պնդել՝ համարիլ ի մտի՝ մտաբերել, *դիտաւորութիւն՝ միտք ունենալ. il prétend faire ce voyage. Je n'ai pas prétendu vous offenser. Est bien fou celui qui prétend contenter tout le monde. Je ne prétends pas atténuer ma faute.

Prétendu, e, անց. կարծեալ, կարծեցեալ, առա. un — gentilhomme. Ce — bel esprit. Il a allégué un — droit. La religion —e reformée. 2. ա. հետամուտ, խօսնայր, փեսայացու. cette veuve a plusieurs —s. 3. գ. voilà mon —, *աիա փեսայացուս. c'est son —, *փեսայացուն է. voilà sa —e, *աիա հարսնացուն՝ առնակոյսն :

Prétendument, մ. առուածաբար :

Prête-nom, ա. անուանատու, *անունն տուող. être le — de qn. N'être qu'un —. Employer un — pour acquérir un domaine. Des prête-noms.

Pretentaine, ի. S. **Pretantaine**.

Prétentieux, euse (սիէօ, սիէօզ) ած. յաւակնոտ, ինքնահաճ, ինքնահաւան. un jeune homme —. Sa femme est trop —euse. || գ. —. faire le —, la —euse. Vous n'êtes qu'un —. 2. սեթեւեթեալ, փքոցուտոյց, արուեստակեալ. un style —. Il a le ton —. Des manières trop —euses.

Prétention (սիօն) ի. պահանջանք, Թեկնածութիւն, յաւակնութիւն, կարծեցեալ իրաւունք. —juste, légitime, injuste, téméraire, extravagante. Votre — ne me paraît pas fondée. Il a réussi dans sa —, dans ses —s. Se désister, rabattre de ses —s. Plein de —s, յաւակնայեղց. privé de —, յաւակնազուրկ. 2. յաւակնութիւն, դիտաւորութիւն, միտք. Vous avez de trop grandes —s. Il ne sait pas borner ses —s. || ը. avoir des —s, յաւակնիլ, յաւակնութիւն ունել, հանդէս առնել. avoir des —s à l'esprit, հանդէս առնել մտաց. avoir des —s à la naissance, հանդէս առնել ազնուականութեան. Il est rempli de —s. Il n'a point de —s. C'est un homme sans —. || Cette femme a encore des —s, կինս այս կարծէ տակաւին զինքն գեղեցիկ, կամի հաճոյ լինել, քծինս առնուլ :

Prêter, ն. փոխ տալ. — de l'argent, des meubles. Il lui a prêté un livre. || լկ. il n'aime pas à —, փոխասէր չէ. — à intérêts, փոխ տալ տոկոսով, * շահով ստակ տալ. — sur gage, * փոխ տալ գրաւու. 2. մատուցանել, ընծեռել, տալ, կարկառել, շնորհել. si Dieu me prête vie, եթէ Տէր կեանս ինձ շնորհեսցէ. — secours, aide, օգնել, ձեռնտու՝ օգնական լ., աջակցել, աջ օգնականութեան կարկառել. — la main à qn., օգնել ումեք, ձեռնտու լ., աջ կարկառել. || — la main à un vol, à un meurtre, etc., օգնել գողութեան՝ մարդասպանութեան, եւն. — l'épaule, S. **Epaule**. — l'oreille, S. **Oreille**. — serment, երդնուլ, երդնիլ լ. — des armes, զէն տալ. — le flanc, պատճառ լ. *առիթ տալ. — main forte, Թիկունս՝ զօրավիգն լ. 3. ընծայել, գրել, վերագրել, տալ, համարել. — à qn. des discours, des intentions, un ouvrage, une chanson, etc. — à rire, ծաղր կալ.

Առ. on ne prête qu'aux riches, S. **Riche**.

Prêter, ն. ձգտիլ, պարգիլ, տապածանիլ, *տապածուիլ, երկննալ. des cuirs qui prêtent. Ces bas ne prêtent pas. || փ. c'est un sujet qui prête, qui prête beaucoup, * ընդլայնելի նիւթ է. || — à la critique, à la censure, au ridicule, պատճառ լ., առիթ տալ քննադատութեան՝ ծաղրու. cette action, cette conduite prête à des fâcheuses interprétations, prête à des plaisanteries.

Se prêter, դ. փոխ տուեալ լ., *փոխ տրուիլ. l'argent ne doit — qu'au taux légal. 2. տալ զանձն, հաճիլ. on peut — au plaisir, mais il ne faut pas s'y abandonner. Il faut savoir quelquefois — à l'illusion. 3. յարմարիլ, պատշաճիլ. son talent se prête à tous les sujets. Cet animal se prête mal à la domestication. Il se prête à tout ce qui fait plaisir aux autres. || — la main, աջակցութիւն ընծեռել, օգնել՝ աջակցիլ միմեանց, *իրարու ձեռք տալ :

Prétérit, ա. ք. անցեալ. — défini, — կատարեալ. ժամանակ բայի, որպէս *j'aimai*. — indéfini. յարակատար, որպէս *j'ai aimé*. — plus-que-parfait կամ պարզ plusque parfait, գերակատար, որպէս *j'avais aimé*. — antérieur, վաղակատար, որպէս *j'eus aimé*. || ասի եւս Passé défini, Passé indéfini, Passé antérieur.

Prétérition (սիօն) ի. **Prétermission**, ի. զանցումն, զանցառութիւն :

Prêteur, ա. հխ. հո. պրետոր. դատաւոր նախնի հռոմայեցւոց :

Prêteur, euse, գ. փոխատու. le — et l'emprunteur. Un — sur gage, գրաւափոխատու. 2. ած. —, փոխատուիի. il n'est pas — de sa nature. La fourmi n'est pas —euse.

Prétexte, ի. հխ. եզրածիրանի (նախնի Հռովմայեցւոց) :

Prétexte, ա. պատճառանք, բարբուրք, պատրուակ, բաղայք, բաղբաղայք. — plausible. Donner —. Servir de —. Prendre — de son indisposition. Faux —. || Sous —, մ. պատճառանօք, պատրուակաւ. sous — de zèle pour la religion, il ne cherchait qu'à satisfaire sa vengeance. Chercher des —s, պատճառանս բերել, հագիրել :

Prétexter, ն. բարբել, բաղբաղել, պատրուակել, բաղբաղայս յօդել, բաղայս ստուածեան կարկառել. il prétexta une maladie, un voyage. Il a prétexté qu'il n'était pas assez riche. [ռաջոլոք :

Prétibial, e, aux, ած. մգ. յա-

Pretintaille, ի. կտրազարդք. robe garnie de —s.

Pretintailler, ն. կտրազարդել. 2. փ. եւ ը. սեթեւեթել, պաճուճել. — son style.

Prétoire, ա. հխ. հո. պրետորարան, պրետորատուն. 2. պրետորարան. առեան պրետորի :

Prétorien, enne, ած. պրետորեան, *պրետորի վերաբերեալ. 2. ա. պրետորեան. գինուոր պրետորական:

Prêtraille, ի. ագ. խուժան քահանայից. մօրուքաւորք, տէրտէրանք, դերայանի :

Prêtre, ա. քահանայ, երէց, *տէրտէր. les —s, քահանայք, երիցունք. qui aime les —s, քահանայասէր. — douteux, շուշտակ վարդապետ. chef des —s, աւագերէց. ordonner, consacrer un —. — vénérable. Il s'est fait —. Faire —, երիցացուցանել, քահանայացուցանել. il faut que le — vive de l'autel, S. **Autel**. || — de campagne, գեղերէց. 2. քուրմ. les —s du paganisme, քուրմք հեթանոսութեան. les —s de Baal, d'Isis, de Cybèle, d'Apollon, քուրմք Բահաղու, Իսիսի, Կիբեղեայ, Ապողոնի. || le — des Juifs, քահանայ, թաքունի Հրէից. || հովիւ. քողոքականաց. S. **Pasteur**. || գ. bonnet de —, երիցագնդակ. * տեսակ մի ամրապինդ մարտկոց. || faux —, չերէց, չքահանայ, դերայ :

Prêtresse, ի. հխ. քրմուհի, քրմ-

մանոյշ . — de Diane, de Vénus, քրմուհի Անահիտի , Աստղկան . les —s des Gaulois, —ք Կելտաց . 2. քրմակին , երիցուհի , երիցակին , քահանայակին , * իրիցկին . ի. — de Vénus, պերճապին (courtisane).

Prêtrise, ի. քահանայութիւն , երիցութիւն, տէրտէրութիւն . destiné à la —, քահանայացու . il a reçu l'ordre de — կամ la —. 2. քահանայք . la — est toute puissante parmi certains peuples. 3. քրմութիւն :

Prêtrophobe, ա. քահանայատեաց , *քահանայավախ :

Préture, ի. հն. պրետորութիւն , դատաւորութիւն . il a obtenu la —. 2. պրետորութիւն . ժամանակ պրետորութեան . pendant la — d'un tel.

Preuve, ի. հանդէս , նշան , փաստ , ապացոյց . sans —, անապացոյց , անփաստ . — convaincante, démonstrative, incontestable. — matérielle, morale. Avoir — en main. Demander la — d'un fait. Acquérir la — d'un délit. Il a été acquitté faute de —. La — de cela est que... La — en est que... Pour — j'ai dit que... || Venir à la —, տեսնել . quand on viendra à la —, on verra qui a dit vrai. || Faire — de noblesse, հանդէս առնել ազնուականութեան իրոյ , *իբ ազնուականութեան ապացոյցներ տալ . || faire ses —s, արդարացուցանել զազնուականութիւն իր . եւ փ. c'est un homme qui a fait ses —s, այր ազնուական արդարակորով քաջարի է, ասի եւս donner des —s de sa valeur, de sa capacité, de son affection, հանդէս առնել քաջութեան իրոյ , կարողութեան իրոյ , սիրոյ իրոյ . j'ai reçu de lui des —s d'amitié, une — de confiance que je n'oublierai jamais. 2. Քր. փորձ . la — de la soustraction se fait par l'addition.

Preux, ած. քաջ, քաջարի, արի , գոռ , առնաքաջ , *կարիճ . c'est un — chrétien. Un ancien —.

Prévaloir, չ. յաղթող ելանել , յաղթել , շահիլ , զօրանալ . son adversaire a prévalu. La faveur prévaut souvent sur le mérite. Cette considération a prévalu sur toutes les autres.

Se prévaloir, դ. յօգուտ ի կիր արկանել , օգտիլ, *իբ օգտին գործածել , հպարտանալ , պարծենալ . — de sa naissance, de son crédit. Elle s'est prévalue de la faiblesse de son mari.

դղ. Այս բայն կը լծորդուի Valoirի պէս, ի բաց առեալ առորադասական ներկան որ կ'ըլլայ . զ. je prévale, զ. tu prévales, qu'il prévale, qu'ils prévalent.

Prévaricateur,trice, գ. եւ ած. զանցառու , օրինազանց , պարտազանց . un juge —. Punir les —s.

Prévarication (սիօն) ի. յանցումն , յանցութիւն , օրինազանցութիւն , պարտազանցութիւն . il est accusé de —. Ce fonctionnaire s'est déshonoré par ses —s.

Prévariquer, չ. յանցանել , օրինազանց՝ պարտազանց լ. — dans son emploi. Un juge prévarique lorsqu'il refuse de rendre la justice. Cet avoué a prévariqué.

Prévenance, ի. կանխայօժար ծառայութիւն, պատուասիրութիւն, կանխահոգութիւն , կանխահաճութիւն . il n'y a point de — qu'il ne m'ait faite. Il m'a recherché par mille —s.

Prévenant, e, ած. կանխահոգ , կանխահաճ , պատուասէր , սիրայօժար , կամարար . c'est un homme très —. Un air —. 2. աբ. նախաժաման. grâce —e, —ընդիք. l'homme ne peut rien sans la grâce —e, ասի եւս les secours —s de la grâce.

Prévenir, ն. հասանել յառաջագոյն , հասանել նախ քան զոք . cette nouvelle a prévenu le courrier. Vous arrivez tard, je vous ai prévenu de plus d'une heure. 2. կանխել , յառաջագոյն առնել . il voulait me faire une visite, mais je l'ai prévenu. Je voulais demander cette place, mais une autre m'a prévenu. Les ennemis comptaient nous attaquer, nous les avons prévenus. Il vous perdra, si vous ne le prévenez. 3. կանխայօժար եղանակս առնել ումեք . — qn. par toutes sortes de bons offices. 4. կանխել , առնուլ զառաջս , խափանել . — un danger. Il vaut mieux — les crimes que d'avoir à les punir. — des objections, les difficultés. 5. յառաջագոյն կատարել , կանխել . — les besoins, les désirs de qn. — les ordres, les intentions de qn. 6. նախապատրաստել. յառաջագոյն պատրաստել զիրս՝ զյօժարութիւն ումեք . je suis bien aise que vous le préveniez en ma faveur. Il a prévenu l'esprit de ses juges. Il s'était laissé — contre vous. 7. նախապկտցանել , նախայայտնել , յառաջագոյն ազդ առնել . il m'a fait — de son arrivée. Je l'ai prévenu des pièges qu'on voulait lui tendre. Je vous préviens qu'il ira vous voir demain. On vous en avait prévenu.

Se prévenir, դ. նախահոգ՝ մտազբաղ լ. vous vous prévenez aisément. — pour qn., contre qn. 2. ազդ առնել միմեանց . entre amis on se prévient de pareille choses.

Préventif, ive, ած. իգ. յառաջարգել , կանխարգել . système —. Des mesures —ives. 2. բժ. ախտարգել . traitement —, — դարման . 3. emprisonnement —, նախադատապարտական բանտարկութիւն :

Prévention (սիօն) ի. մտահոգութիւն , մտահաճութիւն , կանխակալութիւն , ձախադակի տեղեկութիւն . juger les choses sans —. Être sujet aux —s. Inspirer à qn des —s. Vaincre, guérir les —s de... Un juge ne doit avoir de —s ni pour ni contre un accusé. Vaincre les —s de qn. Guérir qn. de ses —s. 2. ամբաստանութիւն . être en —, լ. ընդ ամբաստանութեամբ , *ամբաստանութեան տակ ըլլալ :

Préventivement, մ. ամբաստանութեան , իբրեւ ամբաստանեալ . détenir qn. —.

Prévenu, e, անց. կանխակալու, կանխայօժար , *միտքն պաշարուած. c'est un homme — de certaines opinions. Il est — en faveur de cette personne. 2. դատ. ամբաստանեալ . un homme — de délit, de crime, կլ. un —. Cette circonstance est favorable au —.

Prévertébral, e, ած. մգ. յառաջողնային :

Prévertèbres, ա. յ. մգ. յառաջողնաւորք :

Prévision, ի. նախատեսութիւն , կանխատեսութիւն , յառաջատեսութիւն , նախահայեցութիւն . la — de Dieu. On a cru que certaines personnes avaient le don de la —, de —. 2. փ. —. l'événement à justifié mes —s.

Prévoir, ն. նախատեսել , կանխատեսել , յառաջատես՝ խելամուտ լ. les hommes sages prévoient les événements. J'en avais prévu tous les inconvénients. Tout a été prévu. Je ne sais point — le malheur de si loin. 2. նախահոգալ , նախահոգակ լ. on ne peut tout —.

դղ. *կը լծորդուի իբրեւ Voir. միայն ապառնին կ'ըլլայ *prévoirai* եւ սահմանականն *prévoirais* փոխանակ *preverrai*ի եւ *préverrais*ի :

Prévôt, ա. վաճառօրէն, օրինող. — des marchands, վաճառապետ :

Prévôtal, e, ած. վաճառօրինական . sentence —e.

Prévôtalement, մ. վաճառօրինաբար :

Prévôté, ի. վաճառօրինութիւն :

Prévoyance, ի. նախատեսութիւն , յառաջատեսութիւն , յառաջխոհականութիւն , նախխոհականութիւն . il est doué d'une grande —. Rien n'échappe à sa —. 2. նախատեսութիւն , կանխատեսութիւն , նախախնամութիւն , կանխահոգութիւն . une active —. Par sa — il a prévenu le mal. Société de —.

Prévoyant, e, ած. նախատես , յառաջխոհ , նախխոհ , կանխահոգ , նախախնամ . on n'est pas sage si l'on n'est pas —. Un esprit —. Il est très —. Il n'est pas assez —.

Prévu, e, անց. նախատեսեալ . un mal — semble moins douloureux.

Priacanthe, ա. ձկ. սղոցափուշ. ձուկն ի ցեղէ; ձողաձկնակերպից (percoïdes).

Priape, ա. դց. Պրիապ. *չատուած պարտիզաց . 2. —, վարոց . առնի անդամ :

Priapée, ի. պրիապականք, պրիապանկար . լիուի բանաստեղծութիւն՝ նկար . des —s.

Priapique, ած. պրիապային :

Priapisme, ա. բժ. պրիապութիւն , վարոցածառալ . ծառալումն վարոցի :

Priapule, ի. փշ. պրիապուլ. ազգ

Prié, e, անց. աղօթեալ . 2. աղաչեալ . une personne —e de faire une chose. 3. հրաւիրեալ . repas, dîner —. 4. գ. հրաւիրեալ , կոչնական . être du nombre des —s

Prie-Dieu, ա. աղօթակալ, չոքարան, չոքաթոռ, *աղօթելու յատուկ աթոռ. elle avait un — dans sa chambre. 2. ա. մբ. աղօթատեղի. ազգ ուղղաթեռ միջատաց. des —.

Prier (je prie, tu pries, il prie, n. prions, v. priez, ils prient; je priais, tu priais, il priait, n. priions, v. priiez, ils priaient; je priai; n. priâmes; je prierai; n. prierons; prie, prions; q. je prie, q. tu pries, qu'il prie; q. n. priions, q. v. priiez, qu'ils prient; q. je priasse, q.n. priassions) ն. աղօթել, աղօթս առնել. qui prie, աղօթող, աղօթկեր. il passe les nuits à —. — Dieu. — humblement, dévotement, avec ferveur, avec confiance, avec persévérance 2. աղաչել, խնդրել. le — de venir me parler. Excusez-moi, je vous en prie. — pour qn., աղաչել վասն ումեք, բարեխօսել. j'ai prié pour lui, et j'ai pu obtenir. 3. հրաւիրել, կոչել. — à dîner. — à une noce, à une fête. Il est de ceux qu'on a priés. || Il est né prié, մշտահրաւէր՝ մշտակոչ է. || se faire —, *աղաչել տալ, ճանրին քաշել. il aime à se faire —.

Prière, ի. աղօթք. qui doit des —s, աղօթապարտ. — orale, mentale, ardente, fervente. Aimer la —, աղօթասէր լ. se mettre, être en —, յաղօթս կալ, աղօթել. la — du matin, du soir. Faire sa —, ses —s. Assister à la —. Les —s pour les morts. Dieu a exaucé nos —s. Je me recommande à vos —s. Ordonner des —s publiques. Livre de —s, աղօթագիրք. dans cette maison on fait la — tous les soirs, en commun. Qui invite à la —, աղօթահրաւէր. qui exauce la —, աղօթընկալ. 2. աղաչանք. humble, très-humble, instante —. Faire une — à qn. Employer les —s et les menaces. Exaucez ma —. Il s'est rendu à mes —s. Il a été sourd à mes —s. A ma —, *աղաչանքիս վրայ:

Prieur, ա. վանահայր, մեծաւոր:

Prieural, e, aux, ած. վանահայրական, մեծաւորական. église —e. Droits prieuraux.

Prieure, ի. վանամայր. madame la — կամ la mère —.

Prieuré, ա. վանահայրութիւն, վանամայրութիւն. 2. վանատուն. il était logé au —.

Prieuréa, ա. բ. պրիորաբոյս. ազգ ապուզանի (onagre).

Prihnite, ի. հբ. պրիհնաքար:

Prima donna, ի. իտ. նախերգչուհի:

Primage, ա. նւ. նաւապետավարձ. նաւապետի վարձք նաւաբերի վրայ:

Primaire, ած. սկզբնական, նախնական, առաջնակ, նախակրթական. école —, նախակրթարան. instituteur —, նախակրթիչ. instruction —, նախակրթութիւն. exercices —s, նախակրթանք:

Primat, ա. եպիսկոպոսապետ. 2. գահերէց, նախագահ. les —s de l'Ile d'Hydra, de Spezzia.

Primates, ա. յ. կ. յառաջակարգք:

Primatial, e (սիալ) ած. եպիսկոպոսապետական. siège —. Eglise, juridiction —e.

Primatie (սի) ի. եպիսկոպոսապետութիւն:

Primauté, ի. նախագահութիւն, գահերիցութիւն. la — du saint-siège. 2. իր. առաջնութիւն, նախնութիւն. tirer à qui aura la —.

Prime, ի. նախաբուրդ. գերազնիւ բուրդ. — de Ségovie. — de Portugal.

Prime, ի. ժամ արեւագալի, նախամատ, առաջին ժամերգութիւն:

Prime, ի. ապահովագին. գին ապահովագրութեան. 2. պարգեւ, մրցանակ. || à —, պարգեւատուր, մրցանակատուր:

Prime, ած. առաջին. de — face, յառաջնում անդ տեսութեան, *առաջին տեսանելոն, ի սկզբան. de — saut, յանկարծ. dans ma — jeunesse, յառաջնում երիտասարդութեանս, *առաջին երիտասարդութեանս մէջ:

Prime, ի. սկզ. առաջնաթոյր. — d'émeraude, d'améthyste, de rubis, etc.

Primé, e, ած. պարգեւատ, պարգեւատու, մրցանակատու:

Primefleur, ի. նախածաղիկ:

Primer, ն. պարգեւատրել, մրցանակել, առաջին լ. il est accoutumé à —. 2. փ. գերազանցել, գերիշխել, գերադասել, գլխել, անցանել զանցանել. cet homme prime en tout. Il veut toujours — dans la conversation. Il aime à —.

Primer, ն. անցանել զանցանել, գերազանցել. cet enfant a toujours primé ses camarades d'étude. Ce cheval a primé tous les autres. 2. իզ. — qn. en hypothèque, առնել գրաւական յառաջագոյն քան զիւրն. || — une chose, պարգեւ ընդունել, պարգեւել, տանել մրցանակ. ce bœuf a été primé au dernier concours, *վերջին մրցամարտին մէջ առաջին մրցանակ առաւ այս եզն:

Primerose, ի. տգ. նախավարդ. կարմիր գունատորիչ նիւթ:

Prime-sautier, ère, ած. վաղվաղուկ, շուարած, *արտորնօք որոշում ընող. il est —. Un esprit —, վաղվաղամիտ. une intelligence —ère.

Primeur, ի. կանխահասութիւն. ժամանակ կանխահասութեան պտղոց եւ բանջարոց. les fruits sont chers dans la —, dans leur —. || Avoir la —, առաջին անգամ վայելել. 2. յ. ի. նորի, նախնեակ, նախնեկ, նախախայրիք, նախատակատար պտուղ «Ծուրֆանտա». on a servi des —s. S. **Prémices.**

Primevère, ի. բ. Ծաւրնջակ, կովացնծուկ. || — des montagnes, խարտաղ. || S. **Éranthe.**

Primicériat, ա. բարձրիցութիւն (կանոնիկոսաց ժողովին մէջ):

Primicier, ա. նախերէց:

Primidi, ա. միաշաբաթի (ըստ տօնացուցի առաջին հասարակապետութեան Գաղղիոյ):

Primine, ի. մգ. նախամիզն. արտաքին Ծաղանճ սերման կենդանեաց:

Primipare, ած. բխ. առաջնածին, անդրանկաճին: [Ծիւն:

Primiparité, ի. անդրանկաճնութ-

Primipilaire կամ **Primipile**, ա. հխ. նախհաբիւրապետ:

Primitif, ive, ած. սկզբնական, նախնական. chien —, նախաշուն. le plan —. L'état — d'une chose. La forme —ive, նախաձեւ. le monde —, նախաշխարհ. la —ive église. 2. ա. նկ. նախանկարիչ. les —s, նախանկարիչք. նախնական նկարիչք:

Primitivement, մ. նախնաբար, նախնապէս, ի սկզբան, սկզբնապէս, սկզբնաբար, *առաջի ժամանակներն. ce mot a été employé — dans un sens beaucoup plus restreint.

Primitivité, ի. նախնականութիւն:

Primo, մ. առաջին, նախ, նախ եւ առաջ: [րանկութիւն:

Primogéniture, ի. իգ. անդ-

Primordial, e, aux, ած. նախնական, նախաւոր, առաջին, սկզբնական. état — des choses. Titres primordiaux. Les montagnes —es. Fait —.

Primordialement, մ. սկզբնաբար, ի բնէ: [Ծիւն:

Primordialité. ի. սկզբնականութ-

Primula, ի. S. **Primevère.** — lutinosa, ա. կալչուն Ծաւրնջակ. — acaule, անցօղուն —. — minima, կովացնծուկ. — auricula, արջականջ. — elatior, ախլախնձոր:

Primulacées, ի. յ. բ. Ծաւրնջականք:

Primule, S. **Primula.**

Primuline, ի. տգ. Ծաւրնջակին, Ծաւրնջականիւթ. գունաւոր ինչ նիւթ:

Prince, ա. իշխան, բրինձ. petit —, իշխանիկ. le jeune —, fils du —, իշխանորդի. digne d'un —, իշխանավայել. vivre en —, իշխանաբար կեալ՝ *ապրիլ. être vêtu en —, իշխանազգեստ լ. Monsieur le —, Տէր —. Les —s d'Allemagne, իշխանք՝ իշխանազունք Գերմանիոյ. le — légitime. Maison du —, իշխանատուն. 2. արքայորդի, իշխանազուն, Ծագաւորազն, Ծագաւորազուն, Ծագաւորազարմ, արքայազն, Ծագազն. — héritier, Ծագաժառանգ արքայորդի. 3. Ծագաւոր, արքայ. avoir la faveur, les bonnes grâces du —. Avoir audience du —. Le — veut être obéi. 4. իշխան, գլուխ, պետ. les —s du peuple. || Les —s de l'Eglise, իշխանք եկեղեցւոյ (կարդինալք, արքեպիսկոպոսունք, եպիսկոպոսունք). || le — des apôtres, —ք առաքելոց. սուրբքն Պետրոս եւ Պօղոս. || le — des ténèbres, իշխան խաւարի, սատանայ. || le — des philosophes, — իմաստասիրաց. Արիստոտել. || le — des poètes, — բանաստեղծից. Հոմերոս. le — des orateurs, Démosthène, Դեմոսթենէս՝ իշխան պերճաբանից. un des —s de la science, մին իշխանաց գիտութեան:

Princeps, ած. ի. S. **Edition.**

Princesse, ի. իշխանուհի, Թագազարմուհի, բրինձէս. une jeune —. Madame la —. 2. —, արքայուհի, Թագուհի. cette — ordonna. 3. փ. իշխանուհի. elle fait la —, * ինքզինքն իշխանուհի կը ձեւացունէ. elle prend des airs de —, * իշխանուհիոյ կերպեր կ'առնու՝ կծախէ. 4. ած. amande —, S. **Amande.**

Princier, ère, ած. իշխանական, իշխանավայել, իշխանաշուք, իշխանակերպ. droits —s, իշխանական իրաւունք. abbaye —ère, իշխանավայել արքայարան. maison, famille —ère, իշխանակերպ տուն, ազգատոհմ:

Princièrement, մ. իշխանաբար, իշխանապէս, իշխանօրէն. agir —.

Principal, e, aux, ած. գլխաւոր. il était le — agent dans cette intrigue. Son — but. Les articles principaux d'un traité. C'est là son — défaut. Il en a fait sa —e affaire. La —e raison est que... La scène —e d'un drame. Le rôle —. La figure —e d'un tableau. L'idée principale d'un ouvrage. Les principaux magistrats. Les principaux habitants de la ville. La somme —e, գլխաւոր գումարն. || locataire —, S. **Locataire.** || ք. proposition —e, գլխաւոր նախադասութիւն. 2. ա. գլխաւորն, բուն խնդիրն. le — de l'affaire, c'est que... Le — doit aller avant l'accessoire. Le — est que vous ayez soin de votre santé. 3. դրամագլուխ. les intérêts excèdent le —.

Principal, ա. գլխաւորն, գլուխն. le — d'un collége, վերատեսուչն. [Թիւն:

Principalat, ա. վերատեսչու-

Principalement, մ. գլխաւորաբար, գլխաւորապէս. ce qu'il faut lui recommander —, c'est de...

Principalité, ի. հ. վերատեսչութիւն: [Թիւն:

Principat (սիփա) ա. իշխանու-

Principauté, ի. իշխանապետութիւն. on ne lui conteste pas sa —. 2. —, երկիր իշխանապետութեան. la — de Monaco. Ériger une terre n —.

Principe, ա. սկիզբն, ծագումն, պատճառ. Dieu est le —, le premier — de toute chose. Le sensualisme prétendait que la sensation est le — de toutes nos idées. Examinons la chose dans son —. Remontons aux —s des choses. Les Manichéens admettaient deux —s contraires, un — du bien et un — du mal. || Dans le —, dès le —, ի սկզբան, անդէն ի սկզբան. 2. սկզբունք, բնակարծիք, օրէնք. le — d'Archimède, — Արքիմեդեայ. || փ. il faut raisonner sur un —, d'après un —. Partir d'un —. Établir, poser un —. Je pose pour —, en — que... Je tiens pour —. En —, par —, սկզբամբ. sans —, անսկզբունք. un — faux. || Les —s de la géométrie, de la chimie, de l'architecture, de l'art dramatique, սկզբունք, նախագիտելիք. c'est un — en peinture que... Il est honteux d'ignorer les —s élémentaires de la physique. Il veut parler philosophie, il n'en connait pas les premiers —s. 3. սկզբունք, օրէնք, կանոն. — de religion. — de morale. — d'honneur, de justice. Agir par — d'honneur, de vanité, par un faux — de dévotion. César avait pour — de ne rien remettre au lendemain. La plupart des hommes se font des —s au gré de leur intérêt. Il est toujours resté fidèle à ses —s. La plupart des femmes n'ont guère de —s, elles se conduisent par leur cœur (La Bruy.). Cet homme a des —s, il n'a aucun —. Il n'a pas de —. Un homme sans —. || —s immédiats, անընդմիջական սկզբունք. 4. տարր, սկզբնատարր, նիւթ. — d'économie, de politique. Selon quelques philosophes, les atomes sont le — de toute chose,

Principicule եւ **Principion**, ա. իշխանիկ:

Principer, ն. իշխանել, իշխանացուցանել, իշխանաւորել:

Prinos (նօ) ա. բ. հաճարուկ. ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ հաճարազգաց (ilicacées).

Printanier, ère, ած. գարնանային, գարնանամուտ, գարնանագուարճ. la saison —ère. Des fleurs —ères. || Potage —, գարնանապուր, բանջարապուր:

Printemps (փրէնթան) ա. գարուն. un beau jour de —. Les fleurs du —. Qui est toujours en —, միշտագարուն. || բԹ. elle comptait, elle avait vu quinze —, seize —, Թուէր նա, տեսեալ էր նորա հնգետասան, վեցտասան գարուն, այսինքն ունէր նա հնգետասան կամ վեցտասան ամս. || փ. գարուն, հասակ գարնային, գարնանագուարճ մանկութիւն. au — de son âge. Profitons du — de la vie.

Printzia, ա. բ. պրինցիա, պրինցենի. ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ բաղադրելոց (composées), ցեղ շրթնաճաղկանց (labiatiflores).

Priocères, ա. յ. մբ. սղոցեղջիւրք. հն. **Serricornes.**

Priodonte, ա. կ. սղոցատամն:

Prionastrée, ի. կ. աստղասղոց. ազգ աստղակերպ պոլիպոդի.

Prion, ա. Թ. սղոցաԹուչուն. ազգ մաշկոտանց:

Prionanthe, ած. սղոցածաղիկ:

Prione, ա. եւ **Prioniens**, ա. յ. մբ. սղոցաճճի, սղոցաճճեանք. ազգ եւ ցեղ պատենաւԹեւ միջատաց:

Prionoderme, ա. բբ. սղոցամորթ:

Prionoptère, ա. մբ. սղոցաԹեւ. ազգ պատենաւԹեւ միջատաց:

Prionote, ա. մբ. Թիկնատղոց:

Priorat, ա. մեծաւորութիւն, վանահայրութիւն:

Priori (à) մ. ամբ. ի յառաջագունէ. prouver à —.

Priorité, ի. կանխութիւն, նախաւորութիւն, առաջնութիւն. — de date. — d'hypothèque. Cette proposition ayant la — doit être discutée d'abord. Il réclama la — pour son amendement. Vous n'aurez la parole qu'après Mr un tel, il a la —. La — d'origine, de temps.

Pris, e, անց. **Prendre** ի. առեալ, * առնուած. 2. բմբռնեալ, *բռնուած. un poisson — dans les filets. 3. տիրեալ, իշխեալ. une ville —e. || Être — de vin, գինով գինով, * գինովնալ. un homme — de vin, այր գինեզին, *գինով մարդ. || c'est un parti —, սահմանեալ է, *որշուած բան է. 4. խաբեալ, *խաբուած. tout le monde y avait été —. Cet homme est simple, il sera —. || ք. une personne bien —e dans sa taille, *գեղեցկաձեւ մէջք ունցող մարդ. avoir la taille bien —e, * մէջքն գեղեցկաձեւ ըլլալ:

Prisable, ած. յարգելի, անգամագիտ:

Prise, ի. առումն. la — d'une place de guerre. De facile —, դիւրաւիկ. 2. բմբռնումն, կալանք. faire une —, բմբռնել, *բռնել. la — d'un cerf. Après la —, de leur —, les troupes lâchèrent pied. La — d'un vaisseau. 3. առ, աւար, կողոպուտ. une riche —. || De bonne —, աւարելի, օրինաւոր, արդար. le navire a été déclaré de bonne —. || Quitter —, Թողուլ զաւարն, * բռնածն Թողուլ. 4. կապ, կռիւ, վէճ, ոգորումն, մագաւումն. ces hommes ont eu une — violente. — de bec, բանակռիւ, *խօսքով կռիւ, խօսակապ. sa femme a eu une — de bec avec la concierge. Être, en être aux —s, կապել, կրռուիլ, ոգորիլ. être aux —s avec la mauvaise fortune, մաքառիլ ընդդէմ ձախորդութեան. être aux —s avec la mort, գիրկընդխառն ընդ մահու ոգորիլ. * հոգեվարքի մէջ ըլլալ. être aux —s avec soi-même, ընդ անձին ոգորիլ, անձնամարտ՝ բռնակռիւ լ. 5. կռուան, բռնատեղ, *բռնելիք տեղ. trouver —, կռուան գտանել. ce vase est tout rond, il n'a point de —. 6. փ. ազդեցութիւն, նիւթ. le remords n'a aucune — sur ce cœur endurci. Avoir —. Trouver — sur qn. Donner — à la critique. || — à partie, դատ ընդդէմ դատաւորի. || — d'armes, զինամարթութիւն, ապստամբութիւն. || — d'habit, սրբեմարկէք, սրեմառութիւն. || — de voile, քողառութիւն. || — de position, տէր լինելն, տիրութիւն, պաշտօնառութիւն. * տէր ըլլալն, պաշտօնի նստիլն՝ գլուխ անցնիլն. || — de corps, ձերբակալութիւն. վճիռ ձերբակալութեան. il y a — de corps contre lui. || — d'eau, ջրառութիւն. || — d'air, օդառութիւն. || lâcher —, փախչիլ, *կծիկն դնել. 6. պտեղն, *պտղուց. une — de rhubarbe, պտեղն մի գարբ. une — de tabac. Une demi —, կիսապտեղն, *կիսապտղուց. prendre une — de...

Prisée, ի. գնադրութիւն, գնահատութիւն. * դրուած գին. cela a été vendu au-dessous de la —. Cela

est demeuré pour la —, *ասիկա դըբուաճ գինին կեցաւ :

Priser, ն. գին դնել, գնահատել, *գին կտրել, արժեցունել. combien prisez-vous cette étoffe? 2. փ. յարգել, արժէք՝ պատիւ տալ,*յարգն գիտնալ, արժէքը տալ, պատիւ ընել. on prise beaucoup ce prédicateur. Il prise trop sa marchandise, * ինքն իրեն մեծ յարգ կուտայ, ինքզինքն շատ կգովէ.

Se priser, դ. յարգել զանձն, ունել մեծարու կարծիս զանձնէ. cet homme se prise beaucoup, mais il ne prise guère les autres.

Priser, ն. ձգել ընդ քիթն, *քիթին քաշել. — du tabac, du camphre, etc. || կ. il a l'habitude de —, սովոր է ընչաղեղ առնուլ, * քթախոտ քաշելու սովորութիւն ունի :

Priseur, ա. commissaire —, գըներահատ, գնահատիչ. *գին կտրող :

Priseur, euse, գ. ընչաղեղասիրգ, *քթախոտ քաշող. les —s et les fumeurs. C'est un grand —.

Prisléya, ի. մբ. պրիսլէյա. սեռ Քիքեռնիկաց :

Prismatique, ած. հատուածակողմեան. figure —. Cristaux —s.

Prismatisation (սիօն) ի. հատուածակողմանումն, հատուածակողմնաւորումն :

Prismatoïde, ած. եր. հատուածակողմնակերպ :

Prisme, ա.եչ. հատուածակողմն. 2. բգ. —. faire passer un faisceau de lumière à travers le —. || փ. voir dans un —, regarder à travers un —, քննել գիրս նախապաշարմամբ՝ կրիւք իւրոյք. le — de l'amour propre, etc.

Prison, ի. բանտ, բանտարան. mettre, tenir en —, տանել, դնել ի բանտի, *բանտ դնել, բանտին մէջ պահել. — noire, malsaine, profonde. S'échapper de —, *բանտէն փախչիլ. sortir de —, *բանտէն ելլել. garder la —. Tenir —. Être dans une —, ի բանտի լ., *բանտն ըլլալ. escalader les murs d'une —, *բանտին պատերէն վեր ելլել. — d'État, տէրութեան բանտ. || փ. triste comme la porte d'une —. 2. բանտարկութիւն, բանտարգելութիւն. — pour dette. Il a été condamné à trois mois de —, à la — perpétuelle. Il a fait son temps de —.

Prisonnier, ère, գ. բանտաւոր, բանտարգել, կալանաւոր. — pour crime, pour dette. Faire —, բանտել, բանտարգել առնել, կալանել. se rendre, se constituer —. Écrouer un —. Élargir un —. On la retint —ère. Visiter les —s. — d'État. 2. գերի. — de guerre. Il a été fait — de guerre. On fit trois mille —s. La garnison demeurera —ère de guerre. On négocie l'échange des —s. Il est — sur parole, sur sa parole. || փ. vous avez retenu mon âme —ère (Corn.).

Pristipome, ա. ձր. սղոցխտի. ազգ փշոտ ձկան :

Pristis (իս) ա. ձր. գա. **Scieի** :

Priva, ի. բ. դնդոր. ազգ աղաւնիճաճանչից (verbénacées).

Privable, ած. ընտանեցուցանելի, ընտանի. oiseau —.

Privable, ած. զրկելի :

Privatif, ive, ած. ք. պակասական, եղծական. particule —ive. 2. ա. պակասամասնիկ. պակասական մասնիկ. traité des —s.

Privation (սիօն) ի. զրկումն, զրկանք, անձնազրկութիւն, զրկուածութիւն, զլացումն, զլացութիւն. — de droits, իրաւազրկութիւն, la — de la vue, աչազրկութիւն. — de l'ouie, լսելազրկութիւն. — du sentiment, զգացազրկութիւն. la — des droits civils. S'habituer, s'exercer aux —s. S'imposer des —s. A force de —s il a amassé un petit pécule. Vivre de —s. 2. պակասութիւն. Aristote connait trois principes des choses naturelles: la matière, la forme et la —.

Privativement, մ. ի բաց Քողեալ, բացի, առանց. ce qu'il demandait lui a été accordé — à tout autre.

Privauté, ի. ընտանութիւն «Քէքլիֆսիկլիք». il vit dans cette maison avec beaucoup de —. Vous ne devez pas souffrir ses —s. Vous avez pris certaines —s qui ne me plaisent point. 2. համարձակութիւն. prendre, se permettre des —s.

Privé, e, ած. սոսկական. une personne —e. Vivre en homme —. 2. առանձին, առանձնական, առանձնայատուկ. la vie —e, նիրհին կեանք. le mur de la vie —e. Sacrifier l'intérêt — à l'intérêt public. Ce prince a des vertus —es. Faire une chose de son autorité —e. Acte sous-seing —. Parler, agir en son propre et — nom. S'engager en son propre et — nom. Conseil —. La vie —e des Français. Audience —e, մասնաւոր ունկնդրութիւն. 3. ա. ճեմիչ, արտաքնոց :

Privé, e, անց. զրկեալ, զերկ, զուրկ, Քաքուր. un corps — de vie, մարմին կենագրաւ. un corps — de sépulture, անթաղ մարմին. un homme — de raison, de sa raison, այր խելակորոյս, խելագար, այր Քակեալ ի մտաց. —e de son mari, ամուսնազերկ. — de capuchon, վերարազուրկ. — de prétentions, յաւակնազուրկ. — de sang, արիւնազուրկ. — de famille, ընտանեզուրկ. — d'air, օդազուրկ. — de terre, հողազուրկ. — de droits, իրաւազերկ. toujours —, մշտազերկ. — de lumière, լուսազերկ. — de verdure, դալարազերկ, կանաչազերկ. — de goût, ճաշակազուրկ. être — de l'usage de ses membres, զուրկ լ՝ գրկիլ ի գործածութենէ; անդամոց. 2. ընտանի, ընդելակից, ընդելացեալ, ընդել, մարդընդել, *ընտանեցած, ընտելացած. un cerf —. Une perdrix —e. Un domestique — avec ses maîtres || հն. **Apprivoisé.**

Privément, մ. ի. առանձին, մեկուսի, ընտանեբար. ils ont vécu —, fort — ensemble.

Priver, ն. գրկել, զերկ՝ զուրկ առնել, վրիպեցուցանել, Քակուր կացուցանել. cet arrêt le priva de tous ses biens. — qn. de ses droits civils. Cette ophthalmie l'a privé de la vue. — un homme de la vue de sa femme, de ses enfant. 2. ընդելացուցանել, ի համբոյր աճել, * ընտանեցնել. cet oiseau est fort difficile à —.

Se priver, դ. գրկել զանձն, զրկիլ, կարճել զանձն. ils se sont privés de toute sorte de secours. Il s'est privé de sa liberté. — de plaisir. Il faut savoir -- des choses qui ne sont pas nécessaires. -- qn. de terre, հողագիրկ առնել զոք. 2. ընդելանալ, գալ ի համբոյր, * ընտանենալ. cet oiseau se prive facilement.

Privilège, ա. առանձնաշնորհ, առանձնաշնորհիւն, առանձնաշնորհութիւն, մենաշնորհ, բարեշնորհութիւն, յատկամասնութիւն. — temporaire, exclusif, perpétuel. — du roi. Demander, obtenir, accorder, refuser un —. User, abuser d'un —. On lui retira son —. La plupart des —s sont abolis par nos lois actuelles. Produire son —. Sa charge avait certains —s. C'est le — de sa charge. Les —s de la noblesse. || փ. la raison est le — qui distingue l'homme des animaux. La beauté est un heureux —. Il a le — de faire et de dire dans cette maison tout ce qui lui plaît. La vieillesse donne des —s.

Privilégiaire, ած. առանձնաշնորհական :

Privilégié, e, ած. առանձնաշնորհեալ, մենաշնորհեալ, առանձնաշնորհ, մենաշնորհ, բնածիր. il y avait autrefois des personnes —es Des classes —es. Une compagnie —e. Dans un État où règne la justice, il ne doit point y avoir de —s. || փ. —. l'homme est une créature —e. C'est un génie —. Il peut tout dire, il est —. Il peut entrer à toute heure, il est — dans cette maison. 2. իգ. —, նախադասելի, *որ իրաւունք ունի ուրիշէն առաջ վճարուելու. créancier —. 3. առանձին, մասնաւոր. cas —. [հել :

Privilégier, ն. առանձնաշնորհ-

Prix (փրի) ա. գին, արժէք, — exclusif, exorbitant, convenu, réglé. — d'huile, իղպագին. — de bougie, de cierge, մոմագին, մոմգին. — de la composition, շարադրէք. — moyen. Au plus haut, au plus bas —, բարձրագին, ցածագին. chaque chose a son —. C'est le —. Un diamant d'un grand —, ադամանդ մեծագին. des meubles de —, կահք մեծագին. mettre le —. Régler, fixer, hausser, baisser, augmenter, diminuer les —. Convenir de —, du —. — de la traversée, անցագին. dernier —, վերջնագին, վերջին գին. — de chargement, բեռնագին. — des loyers, de location, վարձագին. — du dîner, ճաշգին. — fixe, հաստատագին, միագին. qui a le même —, համագին, նոյնագին. ||à vil

—, խոտանագին, գնմագին, *ոչինչ գնով. vendre à vil —, à bas —, ցածագին, *ցած գնով. || à — coûtant, արժագին. || au — de fabrique, գործարանագին. || au — de revient, արժէգին. || au — débattu, սակագին. || à haut —, բարձրագին, մեծագնի, ծանրագնի. || à — d'or, ի գին ոսկւոյ, ոսկեգին. || au — de la vie, ի գին կենաց, կենագին, կենսագին. quel est votre —? Est-ce votre —? Il a des marchandises à tout —. Fixer un —, գին հաստանել. || bon —, բարեգին, *ապէկ գին. || à — réduit, նուազագին, զեղչագին. acheter à bon —, դիպագնով՝ ածան գնել. vendre à bon —, վաճառել մեծագին՝ բարձրագին. vendre à juste —, վաճառել սակաւագին. vendre à — fixe, հաստատագին՝ միագին վաճառել, *որոշեալ գնով ծախել. magasin à — fixe, վաճառատուն հաստատագին. les — fixes se sont beaucoup multipliés à Paris, հաստատագինք բազմացան յոյժ ի Փարիզ. vendre à tout —, վաճառել ամենագին. une chose hors de —, ինչ մեծագին. une chose qui n'a point de —, qui est sans —, իր անգին. || փ. cet homme est sans —, այրս այս անգին է. || cela vaut toujours son —, *այս միշտ իւր գինն ունի. || փ. եւ ը. chacun vaut son —, *ամէն մարդ իւր գինն՝ իւր արժէքն ունի. || mettre à — la tête d'un homme, դնել ի կշիռս զգլուխ ուրուք, *գլուխն բերողին տուակ խոստանալ. || փ. il a acheté la victoire au — de son sang, au — de sa vie, * իւր արեան գնով, իւր կեանքովն յաղթութիւնն գնեց. || il veut parvenir à tout —, n'importe à quel —, * կուզէ որ եւ է միջոցաւ հասնիլ իւր նպատակին.

2. փ. գին, յարգ, արժէք. c'est un homme dont on ne connaît pas le —. Il attache beaucoup de — à son amitié. Cette circonstance augmente, relève le — de son action. Il connaît le — du temps.

3. մրցանք, վարձ, փոխարէն. — d'étude, ուսումնավարձ. vous recevrez le — de vos soins. Est-ce là le — de mes services? La vertu trouve son — en elle-même. Il a reçu le — de ses forfaits. L'oppropre est le — de sa conduite. La mort fut le — de sa sincérité. Attacher un —, գին ընծայել.

4. մրցանակ. — d'honneur, պատուոմրցանակ. le — de poésie, d'éloquence. Le grand — de peinture. Les — de vertu. Proposer, disputer un —. Remporter, mériter le —. Donner, décerner, adjuger des —. Composer, concourir pour les —. Il a remporté tous les — de sa classe. || փ. remporter le —, գերազանցել, գլել. elle remporte partout le — de beauté. || Partager le —, * երկուքի բաժնել մրցանակն. l'Académie a partagé le — entre les deux concurrents. Ces deux auteurs ont partagé le —, *Au — de*, նխ. ի գին. ce service n'est rien au — de celui qu'il m'a déjà rendu. 2. պայմանաւ գի. la richesse sociale ne se développe qu'au — d'un travail incessant.

— *pour* —, մ. *նոյն գնով, նոյն հանգամանքներով. — pour —, votre drap est plus cher que votre velours. || փ. եւ ը. considérez les qualités de ces deux hommes, et vous verrez que, — pour —, l'un vaut l'autre.

Probabilisme, ա. խս. եւ ագ. հաւանապրութիւն:

Probabiliste, ա. խս. հաւանապրութեան.

Probabilité, ի. հաւանականութիւն. il n'y a pas de — à ce que vous dites. Je n'y vois pas de —. Ce que vous dites manque de —, est sans —. Cette accusation reçoit un nouveau degré de — de la fuite de l'accusé. Examiner, évaluer, estimer, calculer, balancer des —s. Selon toute —, ըստ ամենայն հաւանականութեան:

Probable, ած. հաւանական. cette opinion est plus — que l'autre. Ce ne sont là que des raisonnements —s. Il n'est pas —, il est peu — qu'il ait fait cela. Il est —, fort — qu'il y renoncera. Cela est peu —. Cela est plus que —.

Probablement, մ. հաւանականապէս, հաւանականօրէն, հաւանապէս, հաւանօրէն. il viendra — vous voir. Il perdra — son procès. Plus —, հաւանականագոյնս:

Probant, e, ած. ապացուցիչ. raison —e. En forme —e.

Probation (սիօն) ի. փորձ, ընծայութիւն. pendant son année de —.

Probatique, ած. ի. piscine —, պրոպատիկէ աւազան:

Probatoire, ած. ի. acte —, կարողագիր (ուսանողի):

Probe, ած. ուղիղ, ուղղամիտ, արդարամիտ, ուղղադատ, ուղղախոհ, ուղղախոս, ուղղագնաց, ուղղահայեացքոյր, արդարախոս, արդարադատ, արդարախոհ, արդարակորով, լաւ, լաւաբարոյ. c'est un homme —.

Probité, ի. ուղղութիւն, ուղղամտութիւն, ուղղագնացութիւն, արդարամտութիւն, արդարադատութիւն, արդարախոհութիւն, ուղղախոսութիւն, լաւութիւն, լաւաբարութիւն. — éprouvée, incorruptible, sévère, rigide, scrupuleuse. C'est un homme sans foi, sans —. Il est d'une — à toute épreuve. Cela est contre la —.

Problématique, ած. կասկածելի, անյայտ, խնդրական. cette proposition, cette doctrine est. — 2. երկբայական, կեղակարծ. ce fait, cette nouvelle est très —. 3. երկդիմի, կեղակարծ. conduite —.

Problématiquement, մ. սգր. երկբայաբար, խնդրաբար, կեղակարծ:

Problème, ա. խնդիր, առաջարկութիւն. — de géométrie, d'algèbre. Proposer, résoudre un —. Ce — est insoluble, difficile à résoudre. 2. դժուարին՝ անիմանալի ինչ. cet homme est un —. Sa conduite est un —, un véritable —. Cette affaire est un vrai —.

Proboscide, ի. կ. սգր. պատիճ. — d'un éléphant, d'un insecte, d'un ver.

Proboscidé, e, ած. պատճաւոր:

Proboscidiens, ա. յ. մբ. պատճաւորիանք. 2. կ. —. կարգ կենդանեաց:

Proboscirostre, ա. պատճակռան:

Procatarctique, ած. բժ. նախապատրաստական. cause —. ||ին. **Prédisposant.**

Procédé, ա. ընթացք, կերպ, եղան, եղանակ. son — est fort honnête. C'est un étrange —. C'est le — ordinaire des gens de cour. — industriel. Il emploie un — nouveau. Je ne connais pas ce —. Les —s varient dans chaque fabrique. Le — le plus usité pour obtenir le phosphore. 2. հնարք. nous sommes loin de connaître tous les —s de la nature. 3. յ. բաղաքավարութիւն, վարմունք, *լաւ կերպեր՝ ձեւեր. avoir des —s mauvais, *գէշ վարմունք. il a eu pour moi les meilleurs —s. C'est un homme à —s. Manquer aux —s. || նոյն է. bon —.

Procéder, չ. սկիզբն առնել, բղխել. sa maladie ne procède que d'intempérance. La plupart de nos misères procèdent de la vanité. Leur amitié, leur mésintelligence procède de ce que... 2. ար. յառաջ գալ, յառաջանալ, բխել. le Fils est engendré par le Père, et le Saint-Esprit procède du Père et du Fils. 3. գնալ, վարիլ, գործել, *վարուիլ, շարժիլ. il faut — avec précaution, avec ordre. Procédons méthodiquement. Il procède toujours par analyse. Procédons d'abord à l'examen de ses titres, puis nous procéderons au reste. Ce n'est point ainsi que l'on procède. Il a procédé avec moi en homme d'honneur. Cette manière de — est étrange. 4. իգ. դատ վարել, քննել. — en justice. Il faut — juridiquement. || — à un inventaire, à une vente, à un partage. — à l'audition des témoins. — criminellement contre qn.

Procédure, ի. դատավարութիւն. — criminelle, civile, commerciale. — extraordinaire. Il entend bien la —. 2. դատաքննութիւն, փորձիչ ամբաստանութեան. la — est régulière. Il faut recommencer la —. 3. մուրհակք, ձեռնեան (դատի). toute la — est entre les mains d'un tel. On a supprimé les —s. Toute la — a été brûlée.

Procédurier, ère, ած. դատավարիչ. 2. դատաստանական. formalités —ères. 3. դատավէպ, դատավարապէտ:

Procéleusmatique, ած. տչ. երկանիգայն. չափ ոտանաւորաց Յունաց եւ Լատինաց կազմեալ ի չո-

բից սղից կամ աղօտաց եւ կամ յերկուց անգայտից (pyrrhique).

Procellaire, ի. **Procellarie**, ի. Ա. մրրկահաւ, փոթորկահաւ :

Procellaridées, ի. յ. Ա. մրրկահաւք, մրրկահաւազգիք :

Procellarie, S. **Procellaire**.

Procère, ա. մր. եղջիւրաճճի. ազգ պատճառաւ միջատի :

Procès, ա. դատ, դատաստան. — injuste, douteux, mal fondé. C'est un — sans fin. Intenter, entreprendre, poursuivre un —, դատ վարել, դատախնդիր լ. gagner, perdre un —, son —. Instruire, juger un —. Il n'y a pas matière à —, չիք նիւթ դատի, *դատաստանի նիւթ չկայ. il y a — entre eux, * մէջերնին դատ կայ. ils sont en —, *դատի մէջ են. il y a un —. Il est en — avec son frère. Intervenir dans un — criminel. Faire le — à qn., դատ վարել ումեք, *մէկուն դատաստան բանալ. || faire le — à une chose, դատապարտել ինչ, սոգանել. faire le — à la mémoire de qn. || Recueillir, rallumer, ressusciter un —. 2. դատաւճռագիր. distribuer un —. || —-verbal, դատագիր, դատագրութիւն, առնագիր, առնագրութիւն :

Processif, ive, ած. դատասէր. cet homme est fort —. Il a l'esprit —, l'humeur —ive.

Procession, ի. Ադիսք. une grande —. Faire une —. Aller à la —. Suivre la —. 2. ի. Ադիսք, հանդէս. c'est une —. — continuelle. Aller, marcher en —. 3. բնութիւն (Հոգւոյն Սրբոյ). 4. աս. S. **Précession**.

Processionnal, ա. Ադիսքագիրք :

Processionnel, elle, ած. Ադիսքական, Ադիսքային. marche —elle.

Processionnellement, մ. Ադիսքապէս, *Ադիսքով. toutes les paroisses allèrent — à Notre-Dame.

Procès-verbal, ա. իգ. առնագիր, առնագրութիւն :

Prochain, e, ած. մերձաւոր, մօտաւոր. au — village. Dans la ville —e. 2. —, առաջիկայ, յաջորդ. la semaine —e, յառաջիկայ շաբթին. le mois —. L'année —e. Son départ est —. Je le lui dirai à la —e occasion. Il sera à la —e séance. Le commerce était menacé d'une ruine —e. 3. ա. ընկերն, մերձաւորն. l'amour du —. Il faut aimer son —. S'enrichir aux dépens du —. Songez que ce pauvre mendiant est votre —. Voir une paille dans l'œil de son —.

Prochainement, մ. ի մօտոյ, ընդհատ, *մօտիկս. cela se fera —. Je viendrai —.

Prochaineté, ի. մերձաւորութիւն :

Proche, ած. մերձ, մօտ, հատ. les terres —s de la rivière sont sujettes aux inondations. La ville la plus —. Ces deux maisons sont fort —s. C'est mon plus — voisin. Le temps est — où nous serons réunis pour ne plus nous quitter. Il sentit que sa dernière heure était —. 2. մերձաւոր, մերձակից, ազգական, ազգախառն. c'est un de mes —s. Ce fut le sentiment de tous ses —s. 3. մ. մերձ, մօտ. il demeure ici —. Il est tout —. 4. նխ. il loge — le Palais-Royal. Il loge — du palais. — de chez moi.

De — en —, մ. սակաւ սակաւ, տակաւ, * քիչ քիչ. de — en —, il est parvenu à une grande fortune. De — en —, il s'emparera de tous vos biens. 2. մի ժամէ կնի, *մօտէ մօտ, եռեւէ եռեւ. couper les bois de — en —. La contagion s'étendit de — en —.

Prochlorite, ի. հր. նախալրոթաքար. հն. **Ripidolite** ի :

Prochronisme, ա. նախնաժամակատութիւն, կանխաժամակատութիւն. *ժամանակագրական սխալ որով դիպուած մի պատահած ժամանակէն առաջ կը դրուի. S. **Métachronisme** եւ **Anachronisme**.

Procidence, ի. բժ. յառաջանկումն. — de l'iris, du rectum, de la matrice.

Procillon, ա. ը. դատիկ, դատաստանիկ :

Proclamateur, ա. հրատարակող, հռչակող :

Proclamation (սիօն) ի. հրատարակումն, հռչակումն. faire une —, des —s, հրատարակել, հռչակել. la — d'une loi, d'un édit. 2. յայտարարագիր. rédiger, afficher, lire une —. Il a adressé une — aux soldats. On répandit des —s incendiaires.

Proclamer, ն. հրատարակել, անուանել, հռչակել, բարոզել. — un roi. L'armée le proclama empereur. Il fut proclamé vainqueur. — un édit. 2. փ. —, յայտ առնել. la renommée a proclamé ses grandes actions. Il proclama sa honte, աշխարհագոյժ՝ հրապարակալուր՝ հրապարակաքարոզ արար զիւր խայտառականս.

Se proclamer, դ. — զանձն, *ինքզինքն —. ils se proclamaient les réformateurs de la société.

Proclitique, ի. ք. շեշտահայդորդ (բառ) :

Proclive, ած. յառաջակարկառ :

Proclivité, ի. յառաջակարկառութիւն. la — du sol.

Procnia, ա. Ա. պրոկնիա, պրոկնի. ազգ ճնճղուկի :

Procombant, e, ած. ք. գետնատարած, գետնամած. trèfle —.

Procompte, ա. նախահաշիւ :

Procondyle, ա. մկ. նախոթոն. S. **Condyle**.

Proconsul, ա. անթիպատոս, անթիպատ, անթիպատ :

Proconsulaire, ած. անթիպատական, փոխհիւպատոս. autorité, gouvernement, province —.

Proconsulat, ա. անթիպատութիւն :

Procréateur, trice, ած. նախածնիչ, մանկագործ :

Procréation (սիօն) ի. ծննդագործութիւն, ծննդարարութիւն, մանկագործութիւն, ծնունդ, սերումն. la — des enfants, որդեծնութիւն :

Procréé, e, անց. ծնեալ, սերեալ. des enfants —s en légitime mariage.

Procréer, ն. մանկածնել, մանկագործել, սերիլ. la fin du mariage est de — des enfants, վախճան ամուսնութեան է որդեծնութիւն :

Procris (իս) ի. մր. պրոկրիս. ազգ թեփաթեռ միջատի :

Procruste, ա. մր. պրոկրուստ. ազգ պատճառաւ միջատի :

Proctalgie, ի. բժ. սրբանացաւ :

Proctite, ի. բժ. սրբանաբորբ, սրբանատապ :

Proctocèle, ի. Ադիանանկ. անկումն Ադիանի :

Proctorrhagie, ի. սրբանահոսութիւն :

Proctotomie, ի. բժ. սրբանահատումն, սրբանահատութիւն :

Proctotrupe, ա. մր. սրբանադնիր. ազգ Ադաղանճաճեւ միջատի :

Proctotrupiens, ա. յ. մր. սրբանադնիրեանք ;

Procurateur, ա. ալբունի գործակատար :

Procuration (սիօն) ի. փոխանորդութիւն. acte de —, փոխանորդագիր. 2. փոխանորդագիր. 3. անձնդութիւն :

Procurational, e, ած. փոխանորդական :

Procuratrice, ի. փոխանորդուհի. c'est ma sœur qui est ma — dans cette affaire.

Procurer, ն. հայթայթել, հոգալ, գտանել, ճարել. il lui a procuré cet emploi. — une audience. — un domestique. Il leur a procuré toutes sortes de divertissements. || Action de —, հայթայթումն, հոգացումն. 2. ազ. cela peut vous procurer quelque profit. 3. բերել. cette potion lui a procuré du sommeil.

Se procurer, դ. հայթայթել անձին, հայթայթիլ, * ձեռք բերել, ձեռք բերուիլ. — de l'argent. — de quoi vivre.

Procureur, ա. փոխանորդ. — fondé. — fidèle, diligent. Agir par —. Les princes se marient ordinairement par —. 2. S. **Avoué**. 3. — fiscal, գանձապաշտօնեայ. 4. դատախազ. — de la République, ընդհանուր — հանրապետութեան. fonction de —, դատախազութիւն. 5. գործակալ (ի վանս). 6. անձոլ, բոզարած :

Procureuse, ի. փոխանորդուհի. 2. գործակալուհի. 3. ո. կատաւուհի, բոզարած :

Procyon, ա. աս. արջաշուն. 2. կ. արջամուկն. հն. **Raton**.

Pro Deo, ա. լտ. վասն Աստուծոյ, ձրի. il fait cette donation gratis —.

Prodiagnose, ի. բժ. կանխաճանաչութիւն. S. **Diagnostic**.

Prodigalement, մ. շռայլաբար, շռայլօրէն. vivre —.

Prodigalité, ի. շռայլութիւն. la — est moins honteuse que l'ava-

rice. Donner avec —. Il s'est ruiné par sa —. 2. —, վատնումն, *մխոդութիւն. il s'est ruiné en folles —s, par ses folles —s.

Prodige, ա. հրաշք, սքանչելիք, հրաշալիք, զարմանալիք, զարմանագործք, զարմանագործութիւն. un grand —. Un — étonnant. Cela tient du —. Ce — lui sembla présager un malheur. Cet homme est un — de science, de valeur, d'esprit, de mémoire. Cette femme est un — de beauté. C'est un — que cet enfant-là. Cette statue est un — de l'art. || Un petit —, մանուկ զարմանահրաշ. ||ce prince fut un — de cruauté.

Prodigieusement, մ. սքանչելապէս, հրաշապաշտ, հրաշապէս, կարի յոյժ, սաստիկ. il est — riche. Il a — grossi.

Prodigieux, euse, ած. սքանչելի, հրաշալի, զարմանալի. un événement —. L'effet de ce remède fut —. Une mémoire —euse. Il fit des excès — de débauche. Cette ville renferme une population —euse. Il y a une —euse différence entre ces deux choses. D'une hauteur —euse, հրաշածիգ. d'un génie —, գերահանճար:

Prodigue, ած. շռայլ, վատնիչ, աւելորդածախ, անառակ, *մխաղ. il n'est pas libéral, il est —. Il a une femme —. — de son bien et du bien des autres. Cet homme est — de son bien pour soulager les malheureux. || գ. —. C'est un —, une —. 2. փ. շռայլ. il est — de sang pour l'État. Cet homme est — de paroles, այրս այս բազմախօս է. il est — de promesses, բազմախոստ է. il n'est pas — de louanges, չէ բազմագով. un menteur est toujours — de serments, ստախօսն միշտ բազմերդումն է. la nature s'est montrée — envers lui. || Enfant —, անառակ որդի:

Prodiguement, մ. շռայլաբար, անառակաբար:

Prodiguer, ն. շռայլել, տալ առատապէս, վատնել, *մխսել. — ses richesses pour le soulagement des malheureux. Il lui prodigua ses soins. — ses talents, son crédit, ses louanges, ses bontés. — la louange au premier venu. — sa santé. — son sang, sa vie pour sa patrie. La nature lui a prodigué ses dons.

Se prodiguer, դ. շռայլիլ. rien ne se prodigue plus que les serments. 2. շռայլել զանձն, *ինքզինքն շռայլել, հարիւր կտոր ըլլալ. — au monde.

Prodigueur, ա. շռայլ. un — de conseils.

Proditoirement, մ. հ. դա. մատնաբար, մատնութեամբ. il l'a tué —.

Prodrome, ա. նախաբան, նախաշաւիղ. 2. բժ. նախանշան, գուշակ (ախտից):

Prodromique, ած. բժ. նախանշանական, գուշակային:

Producteur, ա. արտադրիչ, արտաբերիչ, արդիւնաբար. tout — est en même temps consommateur.

Producteur,trice, ած. արտադրիչ, արտաբերիչ, արդիւնաբեր, գոյաբեր. la puissance —trice de la terre.

Productibilité, ի. արտադրելիութիւն:

Productible, ած. արտադրելի:

Productif, ive, ած. արտադրական, արդիւնաբեր, արդիւնաւոր, շահաբեր, պտղաբեր, արդիւնաբուղխ. un bien —. Une somme —ive d'intérêts. Ce commerce est très —. Les services sont —s d'utilité. Les forces —ives de la France. Moins —, սակաւաբեր:

Production (սիօն) ի. արտադրութիւն, արտաբերութիւն, արդիւնաբերութիւն, արդիւնագործութիւն, գոյաբերութիւն, բերք, արդիւնք, արգասաւորութիւն, կնեղի. — indirecte, անուղղակի արտադրութիւն. la nature n'est pas moins admirable dans la — d'un ciron que dans celle d'un éléphant. Toutes les —s de la nature sont admirables. Les —s du sol. La — agricole de la France est évaluée à... 2. արդիւնք, գործ, երկ. les —s de son esprit, de son génie. Les —s de l'art. — littéraire, գրական արտադրութիւն. 3. մկ. երկարածգութիւն, երկայնում. le mésentère est une — du péritoine. 4. բս. յառաջբերում, յառաջածութիւն, ծագում. —s accidentelles, plastiques. 5. իգ. ցոյց, ցուցում. — de pièces. Faire une —, sa —. 6. ցուցաթղթեան, *ցուցուած թղթեր. il a mis sa — au greffe. Sa — est en état.

Productivité, ի. արտադրականութիւն. la — du sol, du travail, du capital.

Produire, ն. արտադրել, արտաբերել, արդիւնաբերել, գոյաբերել, արդիւնաբուղխ լ. la nature produit quelquefois des monstres. Chaque animal produit son semblable. La chèvre produit de bonne heure. Tout ce que la terre produit. Ces arbres produisent de beaux fruits. Ce pays produit de l'or. Toutes les richesses que produisent l'industrie et le commerce. Cet écrivain a produit quantité d'ouvrages. L'art n'a jamais rien produit de plus beau. Ce remède a produit des effets merveilleux. Les variations de la température ont produit beaucoup de maladies. La guerre produit de grands maux. La réponse du roi a produit un excellent effet. || փ. ce pays, ce siècle a produit de grands hommes. 2. արտադրել, յառաջ բերել. sa charge lui produit tant par an. Cet argent ne me produit point d'intérêts. 3. արտադրել, ցուցանել. — des titres, des pièces justificatives. — une pièce dans un procès. || իկ. le délai pour — est expiré. 4. փ. արտադրել, յառաջ բերել. — des autorités, des raisons, des témoins. 5. մուծանել, տալ ճանաչել. — un homme dans le monde, à la cour. C'est lui qui l'a produit dans le monde.

Se produire, դ. արտադրիլ, արտաբերիլ, *արտադրուիլ, դուրս գալ. le monde ne s'est pas produit tout seul. 2. *ինքզինքն ճանչցունել, ճանչցուիլ. il s'est produit de lui-même. Son talent s'est produit avec éclat. 3. ի հանդէս գալ, *ժիջտեղ ելլել, ցուցուիլ. le savoir, pour — dans le monde, a besoin de savoir-faire.

Produit, e, անց. արտադրեալ. le bien — par le vice est toujours mêlé de mal. 2. —, յառաջ բերեալ. ce passage tant de fois —. 3. մուծեալ, ներկայացեալ. il fut — à la cour.

Produit, ա. արտադրութիւն, արտադրանք, արդիւնք, բեր, խայր, արգասիք, արար. le — de cette charge, de cette terre, de cette usine est de tant. Il abandonne à ses enfants le — de sa maison. Les —s matériels et immatériels. Les —s de l'agriculture et de l'industrie. L'Angleterre cherchait partout des débouchés pour ses —s. Manufacture de —s chimiques. — brut. —s volcaniques. 2. ա. Թր. արտադրեալ:

Proégumène, ած. բժ. S. Prédisposant.

Proembryon (փրօանպրիօն) ա. բ. նախամբեւռ, նախասաղմն:

Proembryonnaire, ած. նախամբեւռային:

Proème, ա. նախաբան, յառաջաբան:

Proéminence, ի. յառաջակարկառութիւն, արտակարկառութիւն, ըմբերձ, բարձրաւանդ, կարկառ, բարձրաբերձութիւն. la — du nez.

Proéminent, e, ած. յառաջակարկառ, արտակարկառ, ցիւռեղ, բարձրաբերձ, բարձրաւանդ, կարկառուն, ըմբերձուն. le nez est — dans le visage de l'homme.

Proencéphale (փրօանսէֆալ) ած հշբ. նախագանգուղեղ:

Profanateur, trice, գ. պղծիչ, սրբապիղծ. Jésus-Christ chassa du temple tous les —s. — de tombes, գերեզմանակրկիտ, գերեզմանահայած. 2. ած. —. Il leva contre le temple une main —trice.

Profanation (սիօն) ի. պղծութիւն, սրբապղծութիւն. la — des églises, des vases sacrés. — des tombeaux, գերեզմանակրկտութիւն. 2. փ. —, պղծագործութիւն. employer un si beau talent à un si indigne usage, c'est une —, une vraie —. Ces œuvres sont des —s de l'art.

Profanatoire, ած. պղծագործ, պղծախօս, պղծալից, պղծալուր:

Profane, ա. պիղծ, անսուրբ, արտաքին, աշխարհական. éloigner les —s. Il n'y a qu'un — qui puisse parler ainsi. Il n'appartient pas à un — de parler sur ces sujets. Il n'admire pas ce chef-d'œuvre, c'est un —. 2. ած. —. c'est une action — et impie. Un discours —. Les auteurs —s, արտաքին մատենագիրք. faire servir

les choses sacrées à des usages —s. 3. ա. պիղծն , անսուրբն . mêler le sacré au —.

Profané, e, անց. պղծեալ , սրբապիղծ . temple, autel —. Eglise —e. 2. ի. —. beauté —e.

Profaner, ն. պղծել , սրբապղծել . — les vases sacrés, les autels, les églises. — les tombeaux. Une église où il a été commis un meurtre est profanée. 2. —, պղծագործել , ապականել , եղծանել . lire de belles choses devant une personne qui n'y entend rien, c'est les —. — la beauté, l'innocence.

Profectif, ive, ած. իգ. սգբ. հայրենական . biens —s, — գոյք :

Proférer, ն. արտաբերել , հագագաքել . — nettement, distinctement. Il n'a pas proféré un mot toute la journée. Les dernières paroles qu'il proféra...

Profès (փրոֆէ) **esse,** ած. եւ գ. ուխտեալ . religieux —. Un jeune —, une jeune —esse.

Professer, ն. դաւանիլ , խոստովանիլ . — la religion chrétienne, la religion musulmane, etc. — le catholicisme. Il professe une doctrine fort avancée. Il professe le plus grand respect pour vous. 2. ուսուցանել , դասախօսել , վարժապետել . — la rhétorique, les mathématiques, etc. || լկ. il professe dans l'université, il professe bien. 3. գործել , * բանիլ . — un art, un métier. Il professe la médecine.

Professeur, ա. ուսուցիչ , դաստուո , դասախօս , վարժապետ , վարժուհի , ուսուցչուհի , դաստուհի . — de théologie կամ en théologie, — աստուածաբանութեան . — de dogme, կրօնուսոյց. — de philosophie, — իմաստասիրութեան . — en droit, — իրաւագիտութեան . — en médecine, — բժշկութեան . — de rhétorique, — նախտասանութեան. — de grec, — յունարէնի . — d'anglais, — անգղիարէնի . — d'arménien, — հայերէնի . — de chant, — երգի , երգեցողութ. — de déclamation, de danse. C'est un bon, un habile, un savant —. Il est — au Collège de France. || De —, դասատուական. Une chaire de —. 2. աուտ՝ խաբեբայ —, * իբրեւ արուեստ գործածող , արուեստ ըրած , արուեստաւոր . cet homme n'est pas un simple amateur en musique, c'est un —.

Profession, ի. դաւանութիւն . — de foi, դաւանանք , դաւանագիր . qui a deux —s, կրկնադաւան . avoir deux —s de foi, կրկնադաւանութիւն . d'une autre —, օտարադաւան . faire — de, դաւանիլ . faire une — de foi politique, faire — d'une religion, faire — d'une doctrine. Les sentiments dont il fait —, Je fais — d'être votre obligé. Il fait — de principes fort sévères. || փ. faire — d'une chose, հանդէս առնել , ցուցանել , * ծախել. || un athée de —, * աննախանձութիւն ծախող . 2. արուեստ , գործ . հն. **Métier.** Quelle est votre —? Choisir, embrasser, exercer une —. Une — utile. — honnête, basse, vile. — d'avocat, փաստաբանութիւն . — de médecin, բժշկութիւն . la — des armes, զինուորութիւն . il est tailleur de —, de sa —, դերձակ է արուեստիւ , արուեստիւ իւրով . il est d'une — fort honorable. Il a suivi la — de son père. Changer de —, արուեստափոխ լ. il est habile dans sa —, քաջարուեստ է . les gens de sa —, արուեստակիցք իւր . — manuelle, ձեռնարուեստ . || ը. un savant, un érudit de —, գիտուն՝ իրմուտ ոք . un joueur, un ivrogne, un libertin de —, խաղացող , գինեմոլ , անառակ ոք . 3. ուխտադրութիւն . assister à la — d'une religieuse.

Professionnel, elle, ած. արուեստագիտական . enseignement —. École —elle, արուեստանոց :

Professionnel, ա. արուեստաւոր , արուեստագէտ , արուեստավարժ . dans cette course de bicyclettes, les professionnels ont été battus par un amateur.

Professo (**ex**) (էքսփրոֆէսսօ) ուսուցչաբար , վարժապետաբար . il en parle —.

Professoral, e, ած. ուսուցչական , դասախօսական , վարժապետական . ton —. Il est dégoûté de la vie —e. Carrière —e, — ասպարէզ :

Professorat, ա. ուսուցչութիւն , վարժապետութիւն :

Profil (փրոֆիլ) ա. կողմնադէմք , կիսադէմք . un visage de —, կիսադէմք . cette femme a un beau —, կինս այս գեղեցիկ կիսադէմ է . || de —, կիսադէմ . elle est plus belle de face que de —. Il s'est fait peindre de —. Je ne l'ai vu que de —. 2. ն. —, կտրած . le — d'un bâtiment. Le — d'une forteresse. 3. կիսապատկեր , կիսանկար . portrait de —, կիսադէմ կենդանագիր :

Profiler, ն. կիսադիմել . կողմնակի ցուցունել՝ նկարել . — une colonne, un bastion, etc. Cette façade est profilée avec élégance.

Se profiler, դ. ծիրանալ . * իւր ծիրերն ցուցունել՝ պարզել . les collines se profilent à l'horizon.

Profit (փրոֆի) ա. օգուտ , շահ , շահաբերութիւն . grand, médiocre —. — légitime, clair et net, օրինաւոր , զուտ —. à mon —, յիմ օգուտ , * իմ օգտիս . à son —, յօգուտ՝ ի շահ իւր , * իւր օգտին՝ շահուն . tirer —, faire son —, * օգուտ քաղել , շահ հանել . il tire de grands —s de ce commerce. Il ne néglige pas les petits —s. Il fait — de tout. * ամէն բանէ շահ կհանէ , կշահի . vous en aurez tout le —. Cette obligation est passée au — d'un tel. Quête au — des pauvres, դրամահաւաքումն յօգուտ աղքատաց. ce sont les —s de sa charge. || վճ. — et perte, շահ եւ վնաս, * շահ ու զէնճ , շահ ու զեան . compte des —s et pertes, հաշիւ շահուզէնի . 2. փ. շահ , օգուտ . il a tiré beaucoup de — de ses lectures. Il a fait — de vos bons conseils. Il a beaucoup étudié; quel — en a-t-il tiré? || ը. c'est un — tout clair, c'est tout —, յայտնի շահ է . || mettre une chose à —, շահիլ , օգտիլ , * օգտուիլ . c'est un homme qui met tout à —. Mettre à —, օգտակար առնել՝ ընել . mettre à — son temps, son argent. Il a mis vos conseils à —. Faites-en votre —, * օգուտ քաղէ անտի . faire du —, օգտիլ , շահիլ . il a fait beaucoup de —s dans cette maison.

Profitable, ած. օգտակար , օգտաբեր, շահաւոր . cela ne vous sera guère —. Un emploi —. Des avis —s. Cette conquête fut plus glorieuse que —.

Profitablement, մ. օգտակարապէս , շահաւորաբար , * շահաւոր կերպով :

Profiter, չ. շահիլ , օգտիլ , յօգուտ ի կիր արկանել. il a beaucoup profité sur les marchandises qu'il a vendues. Il profite à ce marché. 2. օգուտ քաղել. — du temps, de l'occasion. — des exemples, des bons avis. Il a profité des fautes d'autrui. 3. շահ բերել . ce commerce lui a bien profité, lui a peu profité. 4. շահաւոր՝ օգտակար լ., ծառայել . les avis qu'on lui a donnés, ne lui ont profité de rien. Cela n'a profité ni à lui ni aux siens. Rien ne lui profite. Les biens mal acquis ne profitent guère. 5. յառաջադիմել , յառաջանալ , ծնանալ , զարգանալ . — en vertu, en sagesse, en science. Il a profité dans le commerce des gens instruits. Cet enfant a beaucoup profité en peu de temps. Ces bestiaux ne profitent pas. Les arbres profitent dans ce terrain. || Faire —, շահեցուցանել , * շահեցունել . il sait faire — son argent, * սուակն շահեցունել գիտէ :

Profond, e, ած. խոր , խորին . puits —. Précipice —. Antre —, այր խորափոր. très —, քաջափոր. rivière —e, խորաջուր՝ խորայատակ գետ . cavité —e. Plaie, blessure —e. Très —, ամենախոր , խորափոր , խորաջուր , խորայոյզ . non —, անխոր . || փ. —. solitude, retraite —e. 2. փ. —, խորիմաց , խորիմաստ , խորազգաց, խորազգած , խորախոհ , խորազդեցիկ , խորազդու , խորազնին . une politique —e, խորախորհուրդ քաղաքագէտ . je vous demande là-dessus le plus — secret. Les plus —s mystères cachent toutes ses opérations. Un savoir —, une érudition, une science —e. Il a une —e connaissance de ces choses. Une idée —e. Un écrit —. Il a l'esprit —. C'est un homme —. Un savant —. Un — penseur. Un — politique. Il est — dans les mathématiques. 3. խորամուտ. des racines —es. 4. կատարեալ . un — scélérat. 5. խոր , մուած . obscurité, nuit —e. 6. խոր , խորին . sommeil —, խորարթնուն քուն . silence —. Douleur, affliction, tristesse —e. Chagrin —. —e ignorance. Une paix —e, —e sé-

curité. — respect. —e humiliation. C'est un homme d'une —e sagesse.

Profondément, մ. խորապէս, ի խոր, սաստիկ. creuser — la terre. Un arbre — enraciné. Dormir, méditer, saluer —. Sentir — une injure. Il est — versé dans cette science. Il est — affligé. Agiter —, ի խոր յուզել:

Profondeur, ի. խորութիւն, խորք, խորքութ. la — d'un précipice, d'un abime, d'un puits, d'une rivière. Sans —, անխոր. 2. խորութիւն, երկայնութիւն. cette cour a tant de pieds de —. Cet édifice a plus de — que de largeur. 3. խորութիւն, Խանձրութիւն. les troupes étaient rangées sur seize hommes de —. 4. փ. խորութիւն, անհասութիւն. la — des mystères. La — de son savoir, de son érudition, de son esprit. Il a de la — dans les idées.

Profus, e, ած. առատ, յորդ, յորդառատ. une sueur —e. Un style —.

Profusément, մ. շռայլաբար, շռայլօրէն, առատապէս, առատ առատ:

Profusion, ի. շռայլութիւն, յորդառատութիւն, խոլ առատութիւն. avec —, շռայլաբար. faire de grandes —s. Tout y était en —. Ses —s l'ont ruiné. || փ. donner des louanges avec —, à —.

Progastrique, ած. ծր. առաջոքովայն:

Progéniture, ի. ը. ծնունդ, զաւակ. tout père aime sa —.

Progénèse, ի. նախածնունդ, նախասերունդ:

Proglosse, ած. կ. յառաջալեզու:

Prognathe, ած. երկայնածնօտ:

Prognathisme, ա. երկայնածնօտութիւն:

Progné կամ **Procné**, ի. դ.ց. Պրոկնէ. կին Տիրէոսի եւ քոյր Փիլոմելայ. 2. քխ. ծիծառն:

Prognose, ի. բժ. սգր. նախագիտութիւն: [tic.

Prognostic, ա. բժ. S. Pronos-

Prognostique, ած. կանխացոյց. signes —s, կանխացոյց նշանք:

Programme, ա. յայտագիր, կարգացոյց. distribuer des —s. Le — d'un concert, d'une fête, d'un spectacle. Le — des socialistes, des études.

Progrès (փրօկրէ) ա. յառաջադիմութիւն, յառաջացումն. le — du soleil dans l'écliptique. Le feu, l'incendie fit des — rapides. L'inondation fit de nouveaux —. Arrêter les —s de l'ennemi. 2. բժ. —, սաստկացումն. le — de la maladie. 3. փ. յառաջխաղացումն, յառաջադիմութիւն. faire du —, յառաջադիմել, յառաջադէմ լ. faire de grands — dans ses études, dans la science, dans la vertu, dans la piété, dans les bonnes grâces de qn. Les sciences ont fait de grands — dans ce siècle. Rien ne saurait arrêter le — de la civilisation, des lumières. Amoureux de —, յառաջդիմասէր. amour du —, յառաջդիմասիրութիւն:

Progresser, չ. յառաջադիմել, զարգանալ. qui n'a pas progressé, անզարգացուն:

Progressif, ive, ած. յառաջադիմական, յառաջադէմ, յառաջախաղաց. le mouvement — des animaux. Le mouvement — d'une planète. 2. փ. յառաջադէմ. la marche —ive des idées. Une civilisation —ive. 3. յառաջատուական, աճեցողական. impôt —. Dépense —ive.

Progression, ի. յառաջատութիւն, յառաջխաղացութիւն. mouvement de —. La — des causes. La — naturelle de l'esprit humain. 2. հհ. յառաջատութիւն:

Progressiste, ած. եւ գ. յառաջադիմական, յառաջադիմասէր, յառաջադիմասեղ. le parti —. Il est —.

Progressivement, ած. յառաջադիմաբար, յառաջատաբար:

Prohibé,e, անց. արգելեալ, *արգիլուած. armes —es. Degré —. Chasser en temps —.

Prohiber, ն. արգելուլ, *արգիլել. on a prohibé l'importation, la vente de telle marchandise. La sortie des chevaux fut prohibée. La loi prohibe le mariage entre frère et sœur.

Prohibeur, ա. արգելող:

Prohibitif, ive, ած. արգելիչ. lois —ives. Régime —.

Prohibition (սիօն) ի. արգելումն, արգել, արգելադրութիւն. la — engendre la contrebande. La — du port d'armes.

Prohibitionniste, գ. արգելական: [նօք:

Prohibitivement, մ. արգելա-

Proie, ի. որս. le lion se jeta sur sa —. Le loup emporta sa —. Les vautours vivent de —. Lâcher sa —. S'acharner sur sa —. Oiseau de —, որսահաւ, որսաճուչուն. laisser tomber sa —. 2. աւար, կողոպուտ. ces richesses furent la — du vainqueur. Ce royaume devint la — du plus fort. Sa fortune devint la — d'habiles héritiers. 3. փ. կեր, ճարպակ, նշաւակ. être la — de, կեր լ. être en — à l'habileté des usuriers. Il est en — à la rapacité de ses domestiques. Il est en — à la calomnie. Il est la — de la médisance. Il est en — à la douleur. Les voleurs se partagèrent leur —. Il est la — de ses passions. Se livrer en — à sa douleur. Plus de vingt maisons ont été la — des flammes. Ce pays est en — à toutes les calamités. La ville était en — aux horreurs de la famine, de la peste.

Projecteur, ա. արտաձգող:

Projectif, ive, ած. արտաձգիչ:

Projectile, ա. գ. արտաձիգ, արձակեց. lancer des —s, jeter des —s, արձակել լ. la vitesse des —s. 2. ած. արտաձիգ, ձգական. mouvement —. Force —.

Projection (սիօն) ի. ցայտումն, ցոլումն, արտաձգութիւն. 2. արձակութիւն. 3. աս. լուսաձգութիւն:

Projecture, ի. ճ. արտաձգակ. յառաջակարկառ մասն շինուածոց. 2. բ. —. յառաջակարկառ մասն տնկոց:

Projet, ա. առաջարկ, առաջարկութիւն, միտք, խորհուրդ, ծրագիր, նախագիծ. un grand, beau, sage, magnifique —. Des —s inutiles, illusoires, romanesques. Former, concevoir, abandonner, exécuter un —. S'opposer à un —. Il a échoué dans tous ses —s. Cela dérange mes —s. Détruire les —s de ses ennemis. Ceci n'est encore qu'un —. Un homme à —s. Faire un — d'acte, de testament. Dresser un — d'alliance. Ce n'est qu'un simple —. C'est un — à peine ébauché. — d'une installation d'usine, d'un chemin de fer. Avant-—, նախաառաջարկ. état de —, ծրագրավիճակ. — de loi, օրինագիծ:

Projeter, ն. (լծ. իբրեւ **Jeter**) մտաբերել, դնել ի մտի, մտադրել, առաջարկել, խորհիլ, երկնել. — une entreprise. On n'exécute pas tout ce qu'on projette. Il projette un grand voyage, un ouvrage. || լխ. c'est un homme qui projette sans cesse et n'exécute jamais rien. 2. եչ. ծրագրել. — une sphère sur un plan. 3. փ. ձգել, ուղղել, արկանել. — un corps obliquement. Un corps qui projette son ombre sur un autre. Les Ararates projettent leurs contre-forts jusqu'au Van.

Se projeter, դ. արտաձգիլ, ցրուիլ, ցայտիլ, *դուրս ելլալ, երկընդնալ. ce corps de logis se projette trop sur la façade de l'édifice. Quand le soleil est à son levant ou à son couchant, l'ombre se projette au loin. Cette figure se projette dans le tableau.

Projeteur, euse, գ. առաջարկու, *առաջարկութիւններ ընող, խորհուրդներ երկնող:

Projettement, ա. առաջարկումն. *առաջարկութիւններ ընելն:

Prolapsus (սիւս) ա. բժ. Վուլոյծ, Վուլացումն. le — de la matrice, արգանդաՎուլոյծ. le — du rectum, ՎափանաՎուլոյծ. les — du rectum, ՎափանաՎուլոյծք. Վուլացմունք Վափանի:

Prolation (սիօն) ի. եժ. ձայնածգութիւն. երկայնումն ձայնի:

Prolégomènes (փրօլէկոմէն) ա.յ. նախաբարգ բանք, նախաշաւիղ:

Prolepse (փրօլէփս) ի. ճս. կանխումն:

Proleptique, ած. բժ. կանխիչ:

Proleptiquement, մ. կանխաբար. parler —.

Prolétaire, ա. հխ. հռ. անինչ, չքաւոր, ընչազուրկ:

Prolétariat, ա. անընչութիւն, չքաւորութիւն. 2. չքաւորք:

Prolifération (սիօն) ի. ծննդաբերութիւն, ճլարձակութիւն. la — des cellules. [ճլարձակ:

Prolifère, ած. բ. ծննդաբեր,

Prolification (սիօն) ի. ծլարձակութիւն :

Prolifique, ած. ծննդական, ծննդազօրծ. vertu, semence —. 2. բեղմնաւորիչ :

Proligère, ած. բպ. սերմնակիր, բեղմնաւոր: [gneux.

Proligneux, euse, ած. S. **Li-**

Proliméen, enne, ած. եբ. նախամարգեցական. S. **Marais.**

Prolixe, ած. եւ գ. երկայնաբան, մեծածիգ. un homme — dans ses discours. Style —. Il est —.

Prolixement, մ. երկայնաբանօրէն, մեծածիգ բանիւք. il écrit —.

Prolixité, ի. երկայնաբանութիւն. il faut éviter la —. Il écrit avec une — fatigante.

Prologue, ա. նախաբան, նախաշաւիղ. le — de la loi salique.

Prolongation (սիօն) ի. յերկարութիւն, երկարաձգութիւն, երկարաձգութիւն. après la — de la trève. Il a obtenu une — de terme, de congé.

Prolonge, ի. հրետածիգ. *Քարշանօթ քաշելու չուան. traîner un canon à la —. 2. մԹերատար. կ. chariot à munitions.

Prolongement, ա. երկարութիւն. երկայնութիւն, ձիգ. — d'une ligne, d'un chemin, d'un mur. La queue dans les animaux est un — de l'épine dorsale. 2. մգ. le — rachidien, S. **Moelle épinière.** 3. մգ. շարաւիղ :

Prolonger, ն. երկարել, երկարաձգել. — une ligne, une avenue, une rue. 2. երկարել, երկարաձգել, յապաղել, ի ձիգ արկանել. — une affaire, une guerre, les malheurs, les misères. — le terme d'un payement. — la vie, les jours de qn. 3. երկայնել, քաշել, *քովէն երԹալ. — une côte, un vaisseau, la ligne ennemie.

Se prolonger, դ. յերկարիլ, երկայնիլ, երկարաձգիլ, *երկարիլ, երկննալ. les débats se sont prolongés bien avant dans la nuit. Leur vie ne se prolonge guère au-delà de ce terme. Ici la vue se prolonge à l'infini. 2. ձգիլ, տարածիլ. cette île se prolonge du midi au sud.

Promenade, ի. ճեմ, շրջագայութիւն, շրջագնացութիւն. la — lui est salutaire. Faire un tour de —. Il est allé à la —. Je suis fatigué de ma —. — à pied, à cheval. — en voiture, կառագնացութիւն. — en bateau, նաւագնացութիւն. — sur l'eau ջրագնացութիւն. 2. ճեմելի, ճեմավայր, ճեմելավայր. la — de cette ville est fort belle.

Promènement, ա. յաճուն, շրջագայում :

Promener, ն. շրջեցուցանել, ի ժուռ ածել, *պտըտցուցանել. — un enfant. — un malade. Il m'a promené dans sa calèche. — qn. dans tout Paris, par tout Paris. || Faire —, ի ճեմ հանել, շրջագայեցուցանել, *պտըտցուցանել. 2. փ. եւ բ. պատրել, խաբել. au lieu de me payer ce qu'il me doit, il me promène depuis six mois. || — un cheval, շրջեցուցանել զձի, *ձին պտըտցուցանել. ce cheval est échauffé, il faut le — avant de le mettre à l'écurie. 3. փ. յաճել, յաճեցուցանել, շրջեցուցանել, ի շուրջ ածել. ce ruisseau promène ses eaux limpides à travers la prairie. — la vue, ses yeux sur qc. — son esprit, son imagination, ses pensées sur mille objets. Il promène partout son chagrin, son oisiveté.

Se promener, դ. ճեմել, զբնալ, շրջագայիլ, շրջիլ, զվայրօք գալ, *պտըտիլ, ժուռ գալ. — à pied, à cheval, en voiture, en bateau. J'ai été me promener ce matin. — de long en large dans son jardin. — sur les boulevards. Ils sont allés — au bois de Boulogne. 2. փ. —, յաճիլ. ce ruisseau se promène dans la prairie. Mes regards se promenaient sur la plaine. Son esprit, son imagination, sa pensée se promène d'un objet à l'autre. || ը. allez vous promener, *գնա՛ բանդ, կորսուէ՛, կորի՛ր. qu'il aille —, *երԹայ կորսուի. եւ զնոյնով զրկեցուն, je l'ai envoyé promener, *ճամբայ դրի :

Promeneur, euse, գ. շրջեցուցիչ, *պտըտցուցող. elle est la —euse de ce vieillard. 2. ճեմող, շրջագայող, զբնացող, շրջագայուհի. la pluie a chassé les —s. 3. ճեմասէր. je ne suis pas —.

Promenoir, ա. ճեմելիք, ճեմատեղ, ճեմասրահ. vous avez un beau — dans votre jardin. Cette galerie sert de — en temps de pluie.

Promérops (րօփս) ա. Ծ. երաշտահաւիկ. ազգ երաշտահաւուց (guêpier).

Promesse, ի. խոստ, խոստումն, *խօսք «վաո». — écrite, խոստագիր, խոստմնագիր. — verbale. — par écrit. Plein de —s, խոստմնալից. — vaine, trompeuse, illusoire. Qui ne tient pas sa —, անխոստմնապահ. qui tient sa —, խոստմնապահ. faire de grandes, de magnifiques —s. Garder, tenir, remplir, violer, fausser sa —. Il faut être fidèle à sa —, dans sa —, en ses —s. Aller contre sa —. Revenir sur ses —s. C'est un homme prodigue de —s. Libéral en —s. Il y a — de mariage entre... J'ai — de lui qu'il fera telle chose. Une — oblige quand elle a été acceptée. || փ. եւ ը. se ruiner en —s, կործանիլ խոստմամբք, *չբռնելու մտքով շատ խոստումներ բնել. 2. խոստմնաՁոլ, խոստմնաւոր, խոստմնալից. une — payable à volonté. Une — de mille francs. Déchirer une —. Quand vous rapporterez ma —, je vous payerai. 3. աբ. les enfants de la —, բնտրեալք :

Prometteur, euse, գ. ը. խոստացող. c'est un grand —. Vous êtes une belle —euse. C'est un beau —, քաջ — է :

Promettre, ն. (լծ. իբրեւ **Mettre**) խոստանալ. vous m'aviez promis de l'argent à Pâques. Il a promis de changer de conduite. C'est un homme qui promet toujours et qui ne tient rien. Il a tenu plus qu'il n'avait promis. — une fille en mariage. Ils se sont promis fidélité l'un à l'autre. 2. —, աւետել, զուշակել. voilà un ciel qui nous promet du beau temps. Ce temps promet du froid, du chaud, etc. Le caractère de ce prince promettait un règne paisible. Ce jeune homme promet beaucoup. 3. յուսացուցանել. les blés promettent beaucoup cette année. La vigne promet peu. Cette entreprise promet beaucoup, կլ. promet. 4. բ. խոստանալ, վստահացուցանել. je vous promets que je ne le ménagerai pas. Je vous promets qu'il s'en repentira.

Se promettre, դ. յուսալ. il se promet cela de votre bonté. Je m'étais promis plus de plaisirs que je n'en ai eus. Je ne me promets aucun fruit de cette démarche. Qui peut — d'être heureux ? Il s'était promis que vous lui feriez cet honneur. 2. խոստանալ անձին, դնել ի մտի, *միտքն դնել. je me suis promis de ne jamais le revoir. 3. խոստանալ միմեանց, *իրարու խոստանալ. elles se sont bien promis de ne plus remettre les pieds dans cette maison.

Un. — et tenir sont deux, կամ il y a une grande différence entre — et tenir, ասի եւս ce n'est pas tout de —, il faut tenir, *խոստանալ եւ խոստմունքն չբռնել. խոստմունքին եւ խոստմունքն կատարելոյն միջ շատ տարբերութիւն կայ. || — monts et merveilles, — des monts d'or, *մեծամեծ խոստումներ բնել :

Prominer, չ. հ. բարձրանալ, տարաւանդիլ. ce rocher promine sur les autres.

Promis, ն. անց. խոստացեալ. || terre —e, S. **Promission.** 2. գ. le —, խօսեալը, փեսացու, խօսեցեալ, *նշանած. la —e, խօսեցեալ կին, առնակոյս, հարսնացու, *նշանած:

Promiscuité, ի. խառնակիցութիւն, խառնութիւն. la — des sexes causa de grands désordres dans cet établissement.

Promission, ի. խոստումն. la terre de — կամ la terre promise, Աբեւտեաց երկիր. || փ. երկիր առատաբեր. c'est une terre de — կամ c'est la terre promise, Աբեւտեաց երկիրն է :

Promissoire, ած. հ. խոստացողական. serment —, երդումն —:

Promontoire, ա. աշ. սար, սարաւանդ, հրուանդան. հն. **Cap.** 2. մգ. սար :

Promorphose, ի. բպ. վերակերպութիւն :

Promoteur, trice, գ. սկզբնաւորիչ, նախաշարժիչ, սկզբնապատճառ, նախապատճառ. ce prince fut le — de la guerre. Il fut un des plus ardents —s de la réforme. Il fut le — de cette querelle. Il n'est pas le fondateur de cet établissement, il en est le —.

Promotion (սիօն) ի. յառաջադրութիւն, յառաջացումն, բարձրացումն. le roi fit une — de pairs. Cet évêque depuis sa — au cardinalat....

Promouvoir, ն. ֆ. իբրեւ (**Mouvoir**) նախաձեռնել, նախամատոյց առնել, ամբառնալ, յառաջ ձգել, յառաջ աճել. ce prince fut promu à l'empire. Ce général sera promu à la dignité de maréchal de France. Le pape l'a promu au cardinalat.

Prompt, e, ած. վայր, արագահաս, արագաթիռիչ. je vous souhaite un — retour. Il a obtenu un — succès. Jamais conquête ne fut plus —e. Le succès dépend d'une —e exécution. 2. արագավախճան, վաղանցուկ, երագայեղ, երագանցուկ. sa joie fut —e. Cela fut — comme un éclair, հանգիտարագ փայլական եղեւ. — comme la foudre. 3. արագ, արագուն, եռանդուն. il est — à servir ses amis. Il est — à la réplique, à la riposte, պատրաստաբան է. 3. դիւրագրգիռ. il a l'humeur —e, il est d'humeur —e, վաղցասումն՝ ցասկոտ է. — à croire, դիւրահաւատ. avoir la main —e, դիւրամէտ ունել զձեռն ի հարկանել, *ձեռն զարնելու պատրաստ ունենալ, զարնող լ. 5. սուր, արագամիտ, վաղիմաց. c'est un esprit — à juger, à se décider. եւ լկ. avoir l'esprit —, la conception vive et —e, արագամիտ՝ վաղիմաստ՝ վաղամիտ լ. du vin — à boire, գինի վաղուկ, *շուտով խմուելու գինի:

Promptement, մ. փութով, փութապէս, փոյթ ընդ փոյթ, վաղվաղակի, *շուտ, շուտով. allez là —. Revenez —. Il faut agir —.

Promptitude, ի. արագութիւն, ճեպ, վաղվաղութիւն, *շուտութիւն. agir avec —, avec une étonnante —. Il vous servira avec —. C'est une affaire qui demande de la —. La — de l'esprit, արագամտութիւն. la — à croire, դիւրահաւատութիւն. 2. ցասկոտութիւն, վաղցասումն լ. on ne peut le corriger de sa —. Sa — lui nuira. Ses —s sont insupportables. Quand sa — est passée...

Promptuaire, ա. հ. — de droit, առձեռն իրաւագիտութիւն:

Promu, e, անց. **Promouvoir** ի. ամբարձեալ. — à l'épiscopat. Être —, համբառնալ, նախամատոյց լ:

Promulgateur, ա. հրատարակիչ:

Promulgation (սիօն) ի. հրատարակումն, հրատարակութիւն (օրինաց):

Promulguer, ն. հրատարակել. on ne peut prétendre cause d'ignorance d'une loi qui a été promulguée.

Pronaos, ա. ճ. նախամեհեան. անդաստակ մեհենի:

Pronateur, ած. ա. մգ. վայրահակ. petit, grand —. Muscles —s, վայրահակ դնդիրք:

Pronation (սիօն) ի. մգ. վայրահակումն, վայրահակութիւն. mouvement de —, վայրահակաշարժ:

Prône, ա. յորդորաքարոզ. faire le —. Assister au —. Le curé ayant achevé son —... Ses bans furent publiés au —. 2. փ. յանդիմանութիւն, կշտամբանք, քարոզ. je me moque de ses —s.

Prôner, ն. յորդորաքարոզել. le curé nous a prônés. 2. փ. դրուատել, անչափ գովել. il prône cette action comme un trait héroïque. Il a des amis qui le prônent comme un homme extraordinaire. 3. յանդիմանել, կշտամբել, քարոզել. que nous prônez-vous là? յայս միտս վարի եւ իբր չեզոք. il y a deux heures qu'il ne fait que —.

Prôneur, euse, գ. սգբ. յորդորաքարոզիչ. notre curé est un excellent —. 2. կշտամբող. 3. գովասան, *քարոզ կարդացող. c'est un — éternel.

Pronom, ա. դերանուն:

Pronominal, e, ած. դերանունական. adjectif —.

Pronominalement, մ. դերանունաբար:

Prononçable, ած. հնչելի, արտաբերելի:

Prononcement, ա. հնչումն, արտաբերումն:

Prononcé, e, անց. հնչեալ, հագագաւփուտ, արտաբերեալ, յայտնեալ, յայտաննկատ, յայտանշան. un mot bien —. — distinctement. Sentence nouvellement —e, նորահաս վճիռ. 2. ա. դտ. ճանուցումն, կարգացումն. le — de l'arrêt, de la sentence, du jugement.

Prononcer, ն. հնչել, արտաբերել. il ne peut pas — les *r*. Dans le mot *plomb* on ne prononce pas le *b* final. Le *th* des anglais est difficile à —. — un discours, ճառ խօսել. dès que le prêtre eut prononcé les paroles sacramentelles. 2. վճռել, վճիռ արտաբերել՝ տալ. le concile prononça anathème contre Arius. — un arrêt, une sentence, վճիռ՝ դատավճիռ հատանել՝ արտաբերել. 3. ճանուցանել, յայտնել. — une décision, un jugement. Le président ayant prononcé l'arrêt. || փ. l'arrêt que le destin, le sort a prononcé. Il a prononcé lui-même sa condamnation, sa sentence. 4. նկ. եւ անդ. յայտ առնել. — un bras, une jambe. Ce sculpteur prononce trop les muscles de ses figures.

Prononcer, չ. վճիռ տալ, վճռել. quand l'Eglise a prononcé, il faut se soumettre. La loi a prononcé. Le sort, le ciel a prononcé. 2. խօսիլ, որոշել. j'attends que vous ayez prononcé. Je ne me hâte pas de — en pareille matière. Je n'ose — entre vous et lui. Je suis hors d'état de — s'il a tort ou raison. 3. ճառել, ասել. — un discours. 4. նկ. եւ անդ. յայտ լ., *ցուցուիլ. les muscles de ce bras, de cette jambe sont trop prononcés. || փ. des traits prononcés, քաջայայտ գիծք. un caractère prononcé, քաջայայտ բնաւորութիւն. cet enfant a déjà un caractère prononcé.

Se prononcer, դ. յայտնել զանձն՝ զմիտս իւր, ինքնայայտ լ., *ինքզինքն ցուցուցանել. il s'est bien prononcé dans cette occasion. Il s'est trop prononcé pour qu'on puisse douter de son opinion. L'opinion publique s'est prononcée sur cette affaire. Il n'ose pas —. Je ne me prononce pas en votre faveur.

Prononceur, ա. հնչող, արտաբերող:

Prononciation (սիօն) ի. հընչումն, հագագաւփուտիւն, արտաբերումն, արտաբերութիւն. — nette, distincte. — vicieuse. Cet enfant a la — libre, embarrassée. Il a un vice de —. La — de cette lettre est difficile. La — des gens du midi est fortement accentuée. — correcte, ուղղաձայնութիւն. d'une seule —, միահնչիւն. 2. ասացուած, խօսութիւն. il a la — belle. La — est une partie importante de l'art oratoire. 3. կարդացումն, ճանուցումն. après la — de la sentence.

Pronostic (թ) ա. բժ. կանխանիշ, կանխագուշակումն, կանխաճանաչութիւն. les —s se fondent principalement sur le diagnostic. Ce médecin fait des —s fort justes. Il n'a pas réussi dans son —. || փ. —. les politiques se trompent souvent dans leur —. Vous faites là de malheureux —s. Ce fut un — de ce qu'il devait être un jour. Ce revers fut le — de sa chute. Cela me paraît d'un heureux —.

Pronosticateur, ա. կանխագուշակիչ, կանխագուշակ:

Pronostication (սիօն) ի. կանխագուշակութիւն, նախաճանաչութիւն:

Pronostique, ած. բժ. գուշակական, կանխագուշակ, նախաճանուցական. signes —s.

Pronostiquer, ն. կանխագուշակել, կանխագուշակ լ., նախաճանուցանել. dès que le médecin le vit, il pronostiqua ce qui est arrivé. 2. փ. —. les sages pronostiquaient depuis longtemps cette révolution. Rien de ce que les astrologues avaient pronostiqué n'arriva.

Pronostiqueur, euse, գ. գուշակող, գուշակ:

Pronunciamento (փրօնունսիամէնթօ) ա. առնաբանութիւն, յայտարարութիւն:

Propagande, ի. ծաւալոց. կրօնատարած ժողով ի Հռոմ. 2. կրօնաճաւալումն, կրօնաճաւալութիւն, կրօնատարածութիւն. 3. փ. կարծաճաւալ, գաղտիարածաւալ. la — avait envoyé des émissaires dans ce pays. Faire de la —, կարծաճաւալ լ., *կարծիքն տարածել:

Propagandisme, ա. ծաւալականութիւն:

Propagandiste, ա. ծաւալական:

Propagateur, trice, գ. ծաւալիչ, տարածիչ, ծաւալուիչ, կրօնաճաւալ. ce missionnaire fut un des plus ardents —s de la foi. 2. փ. ծաւալիչ, տարածիչ, կարծաճաւալ,

գաղափարաճառալ. un ardent — des idées nouvelles.

Propagation (սիօն) ի. ծառալ, ծառայուն, տարածուն. la — du genre humain. La — de l'espèce. La — des animaux est prodigieuse. || փ. ծառայուն, զարգացուն. il y a eu — de l'inflammation de la plèvre aux poumons. 2. Rien ne put arrêter la — de l'épidémie. Travailler à la — des connaissances, des lumières, de la philosophie. 3. բգ. ծառայուն. la — de la lumière est beaucoup plus rapide que celle du son. La — des ondes, des vibrations des corps.

Propager, ն. ծառալել, տարածանել, տարածել. on est parvenu à — cette espèce dans nos climats. || փ. —. — la religion, լրօնաուարած լ. — la foi, la vérité, les lumières.

Se propager, դ. ծառալիլ, տարածանիլ, տարածիլ. cette espèce d'animaux s'est propagée au point de couvrir le pays. 2. փ. —. la lumière se propage en ligne droite. La peste se propagea rapidement dans tous les quartiers de la ville. Cette mode se propage. L'erreur se propage bien plus vite que la vérité.

Propagulaire, ած. բ. բեղմնափոշաւոր:

Propagule, ա. բ. բեղմնափոշի, բեղմնաւոր փոշի. հն. **Gongyle.**

Propane, ա. ոգ. պրոպան:

Propanol, ա. ոգ. պրոպանոլ:

Propargyle, ա. ոգ. պրոպարգիլ, եռներածական:

Propargylique, ած. ոգ. պրոպարգիլային, եռներածականային:

Proparoxyton, ա. փ. նախայարբաշեշտ, նախայարբաշեշտուլոր:

Propassion, ի. տք. նախատյարչարանք (Քրիստոսի):

Propathie, ի. բժ. նախախտ:

Propène, ա. ոգ. S. **Propylène.**

Propeptone, ի. ոգ. նախամարսուն:

Propérispomène, ա. բ. նախայարբապարոյկ, S. **Périspomène.**

Propension, ի. հակամիտուն, հակամիտութիւն. tous les corps pesants ont une — naturelle à descendre. 2. փ. —. յօժարութիւն. — au bien, au mal. Il a de la — au mysticisme.

Prophète, ա. մարգարէ. les —s ont annoncé le Messie. Cet homme parle d'un ton de —, a un ton de —, այրս այս մարգարէաբար խօսի. le roi —, արքայ —, Դաւիթ մարգարէ. les grands, les petits —s, մեծ՝ փոքր մարգարէք. les faux —s, սուտ մարգարէք. le — de Balaam, — Բաղահամու. Elie fit mourir les — de Baal, Եղիա եւս սպանանել զմարգարէս Բահիաղու. le père du —, մարգարէահայր. la mère du —, մարգարէամայր. invité par les —s. մարգարէահրաւէր. 2. մարգարէ (Տաճկաց). faire un pélerinage au tombeau du —. || փ. եւ բ. nul n'est — en son pays, չիք մարգարէ ի գաւառի իւրում. 3. մարգարէ, գուշակ. vous avez été bon —. N'ai-je pas été —? Vous n'êtes qu'un faux —. Un — de malheur, չարագուշակ մարգարէ:

Prophétesse, ի. մարգարէուհի. Anna la —.

Prophétie (սի) ի. մարգարէութիւն. le don de —. L'accomplissement des —s. Expliquer les —s. —s d'Isaïe, d'Ezéchiel, մարգարէութիւն Եսայեայ, Եզեկիելի. 2. փ. —, գուշակութիւն, աւետուն. ma — s'est accomplie.

Prophétique, ած. մարգարէական, մարգարէակիր, մարգարէհրաշ. les livres —s. Esprit —. Discours, style —.

Prophétiquement, մ. մարգարէաբար, մարգարէապէս, մարգարէօրէն. il a parlé —.

Prophétiser, ն. մարգարէանալ. les patriarches ont prophétisé la venue de Jésus-Christ. 2. փ. եւ բ. —, գուշակել. je vous avais bien prophétisé que cela arriverait.

Prophétisme, ա. մարգարէականութիւն, մարգարէամտութիւն:

Prophragme, ա. նախախորոց (միջատաց). S. **Phragme.**

Prophylactère, ա. գրապանակ, բժժանք:

Prophylactique, ած. բժ. նախապահեստ, նախազգուշական, կանխարգել. mesures —s. 2. ի. —, նախապահեստ:

Prophylaxie, ի. բժ. նախապահեստութիւն, նախազգուշութիւն:

Prophyse, ի. բ. ծաղկեղջ. ամուլ ծաղիկ մամռոց:

Propice, ած. հաշտ, հաճ, նպաստաւոր. Dieu nous soit — ! Se rendre le ciel —. Si le sort m'était —. Soyez moi —. 2. դիպող, յաջողակ, պատեհ. avoir l'occasion, le temps —. C'est l'heure, le moment, la saison —. Le temps est — à la fenaison.

Propicement, մ. հաշտաբար, հաճ՝ հաշտ իմն օրինակաւ, *հաշտ կերպով:

Propion, ա. բ. ո. S. **Bardane.**

Propionamide, ի. ոգ. նախաճարպամիդ:

Propionate, ա. ոգ. նախաճարպ[ատ]:

Propione, ի. ոգ. նախաճարպ:

Propionène, ա. ոգ. նախաճարպալէն:

Propionique, ած. նախաճարպային. acide —, նախաճարպաթթու:

Propionitrile, ա. ոգ. նախաճարպազոտակիլ:

Propionyle, ա. նախաճարպա[նիւթ]:

Propithèque, ա. կ. նախակապիկ. հն. **Indri.**

Propitiateur, trice (սիաթէօռ) գ. հաշտիչ, հաշտեցուցիչ:

Propitiation (սիասիօն) ի. հաշտութիւն, քաւութիւն. sacrifice, victime de —.

Propitiatoire (սիաթուառ) ած. հաշտարար, քաւիչ. la messe est un sacrifice —. Victime, offrande —.

Propitier (սիէ) ն. քաւել, հաշտ առնել:

Propolis (խս) ի. բգ. ակաճամոմ, ակնամոմ:

Proportion (սիօն) ի. համեմատութիւն, չափակցութիւն. juste —. La — des membres avec le corps. Les —s sont bien observées dans cet édifice. Violer les —s. Ce sculpteur entend bien les —s. Une colonne d'une belle —. Cette colonne et son piédestal ne sont pas en — կամ cette colonne n'est pas en — avec son piédestal. Faire un ouvrage dans de grandes —s. Son emploi n'est pas en — avec son mérite. Sa fortune et son talent ne sont pas en —. || A — de, en — de..., համեմատաբար, ըստ չափու համեմատութեան. on le payera à — de son travail. Il ne dépensera pas à — de son revenu. Il sera récompensé à — de ses services. || — gardée, կամ toute — gardée, համեմատաբար, *ամէն համեմատութիւն պահելով. — gardée, toute — gardée, il a plus d'intelligence que son frère aîné. — gardée, cette maison vaut mieux que ce vaste hôtel.

Proportionnalité, ի. համեմատականութիւն:

Proportionné, e, անց. համեմատեալ, համեմատ. bien —, քաջհամեմատ, պատշաճագեղ:

Proportionnel, elle, ած. համեմատ, համեմատական, պատշաճ. parties, lignes, quantités —elles. Échelle —elle, համեմատաստանդուղք. cet animal n'a pas une force —elle à sa taille. L'impôt doit être — au revenu.

Proportionnelle, ի. համեմատ[ուկ]:

Proportionnellement, մ. համեմատաբար. réduire — un grand plan, un grand dessin à un petit. Il n'a pas été récompensé — à son mérite. Il leur a parlé — à leur capacité.

Proportionnément, մ. ըստ համեմատի, համեմատաբար:

Proportionner, ն. համեմատել, *համեմատ ընել. vous devriez — votre dépense à votre revenu. Ses entreprises proportionnées au dommage. Il faut — les peines aux délits. — son discours à l'intelligence de ses auditeurs.

Se proportionner, դ. համեմատիլ, համեմատ լ., *համեմատուիլ. — à l'intelligence de ses auditeurs. Il a le bon esprit de — à tous. — à son sujet.

Propos (փօ) ա. բան, խօսք. — agréable, fâcheux, sensé. — de fou. Mettre certains — sur le tapis. De — en — nous sommes tombés sur ce chapitre. Tenir des — joyeux, de mauvais —. Changeons de —, բանափոխ լիցուք՝ *լլանք. revenons à notre —. Il lui est échappé un — indiscret. — galants, ընցեղք. tenir des — galants, ընցառել. 2. փ. սնոտի բանք, չարախօսութիւն, *փուճ խօսք. je me moque des —. Tenir, des — Ne faites pas attention aux —. || — d'antichambre, ճան անկոչ խօսք:

A —, մ. պատշաճ, յարմար, ըստ պատեհի, parler à —. Il ne fait rien à —. Juger à —, պատշաճ վարկանել, *պատշաճ սեպել. il n'est pas à — d'aller si vite. Nous avions besoin de vous, vous arrivez à —, bien à —, fort à —, toute à —, ի ճաի, ճաիոզակի, ճաիոզապէս. ի դէպ ժամու՝ ժամանակի, բարեժամ, բարեյարմար, բարեպատեհ, բարեհանդէպ, *յարմար առն. mal à —, անպատշաճ, անյարմար. bien à —, պատշաճ, յարմար, բարեժամ, բարեպատեհ:

3. *A* —, քաջ անկաւ ի միտս իմ, *աղեկ միտքս եկաւ. à —, j'oubliai de vous dire l'autre jour...

4. ա. բարեժամութիւն, բարեյարմարութիւն, բարեդիպուածիւն, պատշաճութիւն, պատեհութիւն. je ne vois pas l'à — de cette plaisanterie.

5. *A — de rien*, առանց իրիք պատճառաց, յոչինչ պատճառս, անդէպ, յանդէպս, յոչինչ պէտս, *առանց պատճառի. il s'est fâché à — de rien. [que...

A ce —, առ. այս. on dit à ce —

A quel —? *A — de quoi?* յի՞նչ պատճառս, յի՞նչ պէտս, ի՞ր առաքաւ, *ի՞նչ պատճառի համար.

A tout —, ի դէպ եւ ի տարադէպ, ինչ ի հանդէպս եւ ինչ ի տարադէպս, ի վեր եւ ի վայր, յամենայն ժամ, յամենայն վայրկենի, հանապազ, *յարմար անյարմար. il parle de sa noblesse à tout —. Il se met en colère à tout —.

Mal à —, անճահ, անճահս, տարադէպ, յանդէպս, անպատեհաբար, անպատեհապէս. il parle toujours mal à —. Vous êtes arrivé bien mal à —. A — et mal à —, ի դէպս եւ յանդէպս. || առանց իրիք պատճառանաց, յոչինչ պատճառս. c'est mal à — qu'on vous a dit cela.

Hors de —, *hors de tout* —, անդէպ, յանդէպս, տարադէպ. hors de — il faut toujours qu'il parle. Il a parlé de cela hors de —. Vous vous échauffez hors de —.

De — délibéré, մ. դիտմամբ, խորհրդով. il a fait cela de — délibéré.

Proposable, ած. առաջարկելի. cette affaire n'est pas —. Cet arrangement est —.

Proposant, e, գ. առաջարկող, առաջարկու. 2. ժողովրդապետցու (րողոքականաց):

Proposer, ն. առաջարկել, առաջի առնել, *առջեւ դնել՝ հանել. — son avis, un plan, une question. — un arrangement. — un sujet. L'homme propose et Dieu dispose, S. **Dieu**. 2. մատուցանել, տալ. — un prix, une récompense. — qn. pour modèle, pour exemple.

Se proposer, դ. առաջարկել՝ առաջի առնել զանձն, *ինքնիւրեան առաջարկել. plusieurs personnes se sont proposées pour cet emploi. 2. դնել ի մտի, *միտքն դնել. il se propose de partir prochainement.

Proposeur, ա. առաջարկիչ:

Proposition (սիօն) ի. առաջարկութիւն. — de loi. Sa — a été prise en considération. Débattre, discuter, appuyer, combattre, rejeter, développer une —. Retirer sa —. Délibérer sur une —. 2. —, առաջարկեալ ինչ. — raisonnable, absurde, ridicule. — de paix, de conciliation. — de mariage. Faire, écouter, accueillir, repousser une —. Il se charge de cette —, d'en faire la —. Il n'a pas voulu entendre mes —s. 3. գր. առաջադրութիւն. pains de —, հացք առաջադրութեան. 4. տրբ. նախադասութիւն. — affirmative, négative, simple, principale, incidente, accessoire, vraie, fausse. Avancer, soutenir, condamner une —.

Propre, ած. սեպհական, իսկական, ուրոյն, բուն, բնիկ, ինքնաբուն, յատուկ, յատկեալ, իւրայատուկ, անձնայատուկ. c'est son — fils. C'est sa — substance. Ses —s amis étaient contre lui. Je l'ai vu de mes —s yeux. Je l'aime comme mon — frère. Il y est allé en — personne. Il fait cela de son — mouvement. Il en est tenu en son — et privé nom. On ne peut être juge dans sa — cause. J'en fais mon affaire —. Le caractère —. Les mérites, les qualités —s. Le mérite — d'une chose. || S. **Amour-propre**. || Biens —s. 2. բ. բուն. le sens, la signification — d'un mot. 3. փ. բուն, յատուկ. il m'a dit cela en —s termes. Je vous rapporte ses —s paroles. Vous demeurez dans la — maison où il logeait. Sa maladie commença le — jour de sa naissance. 4. պատշաճ, յարմար. il n'a aucune des qualités —s au commandement. Cette pierre est — à bâtir. Ce remède est — à telle maladie. Le temps n'est pas — à cela. Le calme de la campagne est — au recueillement. Cela est — à toute sorte de gens. Cet homme est — à l'étude, à la guerre. Il n'est pas — aux affaires. Il est — à tout. Il n'est — à rien. — à la personne. 5. մաքուր, յարդարեալ, յարդարուն. ses habits sont toujours très —s. Être — sur soi. Un ameublement fort —. Il est très —. Il n'est pas —. Cette chemise est encore —. Cet homme, cette chambre n'est pas —. Il est toujours fort — dans ses habits, dans ses meubles. 6. վայելուչ. c'est de la peinture —. Il a une écriture — et bien arrangée.

ա. սեպհականութիւն, առանձնատրութիւն, բնութիւն. le — des oiseaux c'est de voler. C'est le — de l'homme de penser et de parler. C'est le — des esprits faibles d'être superstitieux. 2. բուն՝ բնիկ՝ յատուկ իմաստ. le — et le figuré. || Au —, բնիկ առմամբ. prendre un mot au —. 3. յատկագոյք, սեպհական առաքինած. les religieux n'ont rien en —. Avoir, posséder en —. Ce bien était un —. Les —s paternels et maternels.

Proprement, մ. բնիկ, յատկապէս. la pensée caractérise — l'homme, appartient — à l'homme. 2. տիրապէս, ճշդիւ. ce mot signifie — telle chose. C'est — ce que j'ai voulu dire. || A — parler, —, parlant, — խօսելով. à — parlé, c'est une friponnerie || — dit, ճշդիւ՝ ըստ յատուկ իմաստին առաքեալ, բուն. cette question est du domaine de la métaphysique — dite. 3. բ. բնականապէս, յատկապէս. ce mot s'emploie — et figurément. 4. մաքրապէս, *մաքուր կերպով. ce cuisinier accommode fort — à manger. 5. վայելուչ, վայելչապէս. il était fort — mis. S'habiller —. Être — meublé. Travailler, écrire, chanter —. Elle danse —. Cela est fait —.

Propret, ette, ած. եւ բ. սրբիկ, մաքրիկ, մաքուր, մաքրասէր, *սրպրիկ, սպրիկ. une jeune fille —ette. Un vieillard —. Une chambre —ette. C'est un —.

Propreté, ի. մաքրութիւն. tenir un appartement avec —, dans une grande —. La — du corps contribue à la santé. 2. —, կոկութիւն. il est d'une grande — sur sa personne. La — dans les habits. La décence et la — régnaient à sa table. Cette personne est d'une grande —. 3. վայելչութիւն. ce peintre à une grande — de pinceau.

Propréture, ի. հ. փոխապրատորութ. փոխանակ պրետորութիւն:

Propriétaire, գ. տէր, կալուածատէր, սեփականատէր, առաքուածատէր. le — et le locataire. La — est absente, կալուածատրութիւն բացակայ է. — rurale, հոգատէր. — de haras, կոյտատէր. — de terrains, երկրատէր. — de navire, նաւատէր. — de livret, գրատէր. — de radeaux, լաստապան. — de chevaux, ձիատէր:

Propriétairement, մ. իգ. կալուածատրաբար, կալուածատրօրէն:

Propriété, ի. սեպհականութիւն. il a la jouissance de cette terre, mais il n'en a pas la —. On lui conteste la — de cette maison. — foncière, mobilière, industrielle, littéraire, etc. Cette maison, ce cheval, ce livre est ma —. Il faut respecter la — d'autrui. 2. կալուած, կալուածատրութիւն. — de l'État, պետական սեպհականութիւն. — rurale, հոգատրութիւն. il a des —s considérables dans tel département. Voilà une belle —. Il a fort embelli sa —. || իգ. ու—, մերկակալուած. 3. բնութիւն. la — de l'aimant. La — toxique de l'acide arsénieux. Les —s naturelles des plantes. La — de cette machine est de produire tel effet. 4. յատկութիւն. la — des termes est exactement observée dans tout ce qu'il écrit.

Proprio motu, ա. լ. S. **Motu proprio**.

Proptome, ա. բժ. անկած. ախտաւոր երկայնութիւն մասի միոյ զօրաւորի:

Propulseur, ա. յառաջամղիչ . մղիչ յառաջավայր . l'emploi de l'hélice comme — à fait faire un grand pas à la navigation.

Propulsion, ի. յառաջամղում , մղում , յառաջավարութիւն . il a imaginé un nouveau mécanisme pour la — des navires. La — du sang par le cœur. [ամին :

Propylamine, ի.տգ. պրոտուսա-

Propylbenzène, ա. տգ. պրոտուսակնդրէն : [պրոպաքիւմ :

Propyle, ա. տգ. պրոպուսա ,

Propylées, ա. յ.ճ. նախադրանք. գաւիթ մեհենի : [տէն :

Propylène, ա. տգ. պրոպուս-

Propylène-diamine, ի. տգ. պրոպուսաէնադիամին :

Ppopyléthylcarbinol, ա. **Propyléthylcétone,** ի.տգ. պրոպուսաեթիլնածխուլ, պրոպուսաթիլկետոն :

Propyléthylène, ա. տգ. պրոպուսաեթիլէն :

Propylglycol, ա.տգ. պրոպուսաբալցրուլ :

Propylique, ած. տգ. պրոպուսային . alcool —, ցքի —, պրոպուսացքի :

Propylméthylbenzène, ա. տգ. պրոպուսամեթիլկնդրէն :

Propylméthylcarbinol, ա.տգ. պրոպուսամեթիլնածխուլ :

Propylphénol, ա. տգ. պրոպուսափենուլ: [ուսոսկրին :

Propylpyridine, ի. տգ. պրոպ-

Proquesteur, ա. հ. փոխագանձապետ : [պետութիւն :

Proquesture, ի. փոխագանձա-

Prorata (au) մ. լ. բուս չափու համեմատութեան . partager les bénéfices au — des mises.

Prorogatif, ive, ած. յետաձիգ :

Prorogation (սիօն) ի. յետաձգում , երկարաձգում . on leur a accordé une — de tant de jours. Son créancier lui a accordé une — de terme, une —. — de juridiction.

Proroger, ն. յետաձգել , յերկարաձգել . on a prorogé le délai qu'on lui avait donné. — un terme. On a prorogé cette loi pour une année. 2. դադարել , դադարեցուցանել ըզխորհրդարան մինչեւ յայս ինչ օր :

Prosaïque, ած. արձակ , հետեւակ , անշուք . terme, expression, façon de parler —. Cela est trop —. Des vers —s.

Prosaïquement, մ. արձակաբար , արձակօրէն , հետեւակօրէն :

Prosaïsme, ի. արձակագրութիւն , արձակարանութիւն , հետեւակութիւն . il n'a pas assez évité le —. Ses vers sont remplis de —s.

Prosateur, ա. արձակագիր, արձակարան . un bon —. C'est un de nos meilleurs —s.

Proscenium (սէնիօմ) ա. հիւ. նախատեսարան , նախաբեմ :

Proscolex (փրոսքօլէքս) ա. կ. նախասկոլէքս . տ. **Scolex.**

Proscopie, ա. մթ. նախադէտ . ապգ ուղղաթեւ միջատի :

Proscripteur, ա. տարագրիչ :

Proscription (սիօն) ի. տարագրութիւն . 2. փ. —. խափանումն . la — des mots.

Proscrire, ն. տարագրել . 2. խափանել , մերժել . cet homme est méchant, il faut le — de notre société. Ce mot n'est pas français, il faut le —. On a proscrit cet usage.

Proscrit, e, անց. տարագրեալ , տարագիր . Cicéron fut mis au nombre des —s. 2. —, խափանեալ . ce mot est —. Cette façon de parler est —e.

Prose, ի. արձակ, արձակագրութիւն , արձակ շարադրութիւն , հետեւակ բան . écrire en —. Le langage de la — est plus simple et moins figuré que celui des vers. Comédie en —. || ը. j'ai reçu sa —, գրեաց ինձ , * ինձի գրեց . 2. շաբաթական , տաղ . la — des morts. La — du saint sacrement.

Procecteur, ա. անդամահերձ . պատրաստիչ հերձանուն (anatomie).

Prosélyte, գ. հեթանոս դիւեացեալ, եկ . les Juifs et leurs —s. հրեայք եւ եկք . 2. նորադարձ , նորահաւատ . ce missionnaire fit beaucoup de —s dans ce pays. 3. փ. նորադարձ, կոլմնակից , կուսակից. cette opinion a beaucoup de —s. La persécution multiplia les —s. [ձային :

Prosélytique, ած. նորադար-

Prosélytisme, ա. մարդաշահութիւն , մարդորսութիւն . l'ardeur, la manie du —. L'esprit de —.

Prosenchyme (փրոզանշիմ) ա. բ. ջղոտայն : [ծակագրել :

Proser, ն. արձակարանել , ար-

Proserpine, ի. դց. Պրոսերպինէ . աստուածուհի դժոխոց :

Proseuque (փրոզէօք) ա. աղօթանոց , աղօթարան (Հրէից), սինագոկ :

Prosier, ա. արձակագիրք :

Prosimie, ա.կ. աղուէսակապիկ:

Prosimiens, ա. յ. կ. աղուեսակապկանք . տ. **Prosimie.**

Prosobranches, ա. յ. կ. յառաջախռիկեայք . նախկին կարգ որովայնոտն փափկամորթոց (mollusques gastéropodes). [խռիկ :

Prosobranchie, ի. կ. յառաջա-

Prosodie, ի. ք. առոգանութիւն , առաւացութիւն :

Prosodier, ն. առոգանել :

Prosodique, ած. առոգանական:

Prosodiquement, մ. առոգանաբար :

Prosopalgie, ի. բժ. դիմացաւ , դիմացաւութիւն: [ցաւոտ:

Prosopalgique, ած. բժ. դիմա-

Prosope, Prosopis (փիս) ա. մր. դիմուկ . 2. բ. դիմուկաթոյս :

Prosopite, ի. հբ. դիմաքար :

Prosopographie, ի. ճա. դիմագրութիւն , կերպարանագրութիւն :

Prosopopée, ի. ճա. դիմառնութիւն , ընդդիմառնութիւն , կերպարանառնութիւն :

Prospectus (թիւս) ա. յայտագիր. distribuer, publier, faire imprimer un —.

Prospère, ած. յաջող , բարօրական , բարեյաջող , բարգաւաճ , բարգաւառուն , զարգացուն . le ciel vous soit —. Avoir la fortune —. Toutes choses lui ont été —s. Ô jour —! Une santé —. Ses affaires sont dans un état —. Il a eu les vents —s. Plus —, très —, զարգացագոյն :

Prospérer, չ. յաջողիլ , բարգաւաճիլ , զարգանալ . Dieu permet quelquefois que les méchants prospèrent. Il a fait une bien mauvaise action, il ne prospérera pas. Toutes choses lui ont prospéré. Cette entreprise n'a pas prospéré entre ses mains. Le commerce prospère dans ce pays. Tout prospère aux âmes innocentes (Rac.). Les sciences et les arts prospèrent dans ce pays. || Faire —, յաջողել , բարգաւաճել , զարգացուցանել :

Prospèrement, մ. յաջողաբար , զարգանօք , բարգաւաճանօք :

Prospérité, ի. յաջողութիւն , բարօրութիւն, բարգաւաճում, բարգաւաճութիւն, բարգաւաճանք, զարգանք . grande, longue, continuelle —. Un moment de —. La — de l'État, des affaires, du commerce, des armes. On ne manque jamais d'amis dans la —. Avoir un visage de —, զուարթադէմ զուարթերես լ. 2. յ. յաջողուածք, բարգաւաճանք , զարգանք . tant de —s qui lui sont arrivées. Rien n'a interrompu le cours de ses —s. Les grandes —s nous aveuglent (Boss.).

Prosphyse, ի. ք. եւ ախ. նախանշոյթ :

Prostate, ի. մգ. դարտ . գեղձային մարմին յառաջկուսէ փամփշտի քնիկ արանց :

Prostatite, ի. բժ. դարտաբորբ, դարտաուռոգ . բորբոքումն դարտի:

Prostatocèle, ի. բժ. դարտայտոյց . ուռեցք դարտի :

Prostatolithe, ի. ախ. դարտաքար :

Prosternation (սիօն) ի. երկիրպագութիւն , երկրպագութիւն . les Chinois font plusieurs —s devant l'empereur.

Prosternement, ա. գետնատապծութիւն , երկրպագութիւն . les —s étaient l'exercice des saints pénitents.

Prosterner, ն. տալ երկիրպագանել , * երկրպագել տալ , որպէս խոնարհեցուցանել . jusqu'aux pieds de César — sa couronne (Corn.).

Se prosterner, դ. երկրպագանել, խոնարհիլ . — devant Dieu. — la face contre terre, յերկիր խոնարհիլ . || փ. եւ ը. — devant qn., անկանել առաջի ոտից , գետնատապած լ., երկրպագել . je me prosterne devant vous.

Prosthèse, ի.ք. յատադրութիւն . 2. վ. —. տ. **Apposition.**

Prosthétique, ած.ք. յատադրական : [տուն :

Prostibule, ա. բոզատուն , բոզ-

Prostitué, e, անց. բոզացեալ , պոռնկացեալ . femme, une fille —e.

|| fig. c'est un homme — à la faveur. C'est une plume —e. 2. —e, ի. բոզ, անձնամատոն, պոռնիկ, պոռնկի. une prostituée. Les —s, բոզեան. prix d'une —e, շանախոտ. fils de —e, բոզորդի. || de —, բոզային, պոռնկային. || comme une —e, բոզաբար:

Prostituer, ն. պոռնկեցուցանել, պոռնկել, բոզաբարոյ առնել, *պոռնկկցուցանել, բոզցուցանել. elle a prostitué elle-même sa fille. Elle l'a prostituée pour de l'argent. || Cette femme, cette fille a prostitué son honneur. 2. է. S. *Se prostituer*, fig. cet écrivain prostitue sa plume, son talent. Un juge accessible à la corruption prostitue la justice.

Se prostituer, դ. բոզանալ, պոռնկիլ. dans l'Assyrie il y avait des temples de Vénus où les femmes allaient — par dévotion. 2. —, անարգաբար անձնատուր՝ անձնավաճառ լ. — à la faveur, à la fortune. Cet écrivain se prostitue.

Prostituteur, trice, գ. պոռնկեցուցիչ, բոզ, ապականիչ:

Prostitution (սիօն) ի. պոռնկություն, բոզություն, խառն անկողինք. elle a vécu dans une — honteuse. Lieu կամ maison de —, բոզանոց, բոզատուն, բոզոտուն, պոռնկանոց, պոռնկոց, պոռնկատուն, պոռնկապան, լկկանոց. 2. մատնություն, ապականություն, անպատուություն. 3. պոռնկություն, կռապաշտություն (քան Ս. Գրոց):

Prostomide, ած. կ. նախաբերան:

Prostration (սիօն) ի. սգր. գետնատապաճություն, երկրպագություն. 2. բժ. — des forces կամ կկ. —, ուժաթափություն, ուժասպառություն, կիսոտություն. la perte de son fils l'a jeté dans un état de — extrême.

Prostré, e, ած. ուշաթափ, ուժասպառ:

Prostyle, ա. ճ. սիւնազարդ. le — d'un temple.

Prosyllogisme, ա. տրբ. շարադրանություն: [բանական:

Prosyllogistique, ած. շարադրանական:

Protagon, ա. տգ. նախնակ:

Protagoniste, ա. նախագործան, նախադերասան. le — ne paraît dans cette pièce qu'au troisième acte.

Protamine, ի. տգ. նախամին:

Protandre, ած. բ. նախառէջ:

Protase, ի. նախադրամ, նախամասն (դատերախոսի). S. **Apodose**.

Protatique, ած. նախամասնական. personnage —. [նի):

Prote, ա. վերակացու (տպարա-

Protéacées, ի. յ. բ. պրոտեասերք. տոհմ երկպրուկ մենկոց. S. **Protée**.

Protecteur, trice, գ. պաշտպան, պաշտպանուհի, հովանաւոր, հովանաւորիչ. Dieu sera notre —. Il est le — des pauvres, des opprimés. Le — de l'innocence. Il a obtenu cette place grâce aux —s qu'il avait. Cette princesse est sa —trice. Ce prince fut le — des lettres, des sciences. Minerve était la —trice des beaux-arts. Prendre des airs de —. || Système —, պաշտպանադրություն:

Protection (սիօն) ի. պաշտպանություն, հովանաւորություն. la — de Dieu, du ciel. Prendre la — des opprimés, de l'innocence. Solliciter la — d'un homme puissant. Prendre, mettre qn. sous sa —. Il mérite —. Il demande votre —. Ce prince prit les arts, le commerse sous sa —. Sous la —, պաշտպանութեան ներքեւ:

Protectionnisme, ա. պաշտպանականություն, մաքսապաշտպանություն, մաքսապաշտություն:

Protectionniste, ա. պաշտպանական, պաշտպանողական, մաքսապաշտական, մաքսապաշտ:

Protective, ի. պահպանակ:

Protectoral, e, aux, ած. Ցեւարկական:

Protectorat, ա. Ցեւարկություն les îles Ioniennes furent placées sous le — de la Grande-Bretagne. La France a établi son — sur la Tunisie.

Protée, ա. պրոտեւս, պրոտէոս. 2. —. մշտափոփոխ մարդ:

Protéen, enne, ած. պրոտեւսեան, պրոտէոսական:

Protées, ի. յ. բ. պրոտեւսեայք, պրոտէոսեայք. կն. արծաթածառ (arbre d'argent).

Protégé, e, անց. պաշտպանեալ. — par la loi. Une ville —e par plusieurs forts. L'Abyssinie —e par la mer. 2. գ. —ն. je vous présente mon —. Cet homme est un des —s du ministre. — anglais, անգլիական —.

Protéger, ն. (լծ. իրր. **Abréger**) պաշտպանել, պաշտպան կալ, Ցեւարկել, հովանաւորել, Ցեւարկու լ. — le faible, les opprimés. Il lui a promis de le — envers et contre tous. Un ami du ministre le protège. — la vertu, l'innocence. — les arts, les lettres, les sciences, l'agriculture, le commerce. — l'industrie nationale contre la concurence étrangère. 2. —, պահպանել, պատսպարել. cette digue protège la plaine contre les inondations. Ce mur nous protège contre le froid.

Protéide, ա. տգ. S. **Protéique**.

Protéiforme, ած. պրոտեւսաձեւ, մշտափոփոխ:

Protéine, ի. պրոտին. 2. մբ. —. ազգ պատճառաձեւ միջատի:

Protéique, ած. տգ. պրոտեւսային:

Protèle, ա. սր. պրոտել. կաճնաթոյծ անասուն ինչ: [դիկ:

Protéranthe, ած. բ. նախաճա-

Proterie, ի. վերակացուություն. 2. վերակացուանոց:

Protéroglyphes, ա. յ. սք. նախափորք. ազգ Ցունաւոր օձից:

Protestant, e, գ. բողոքական, բողոքականուհի. les —s d'Allemagne. Il a épousé une —e. Cet homme est —. Sa femme est —e. 2. ած. բողոքական. religion —e, — կրօնք. les États —s.

Protestantisme, ա. բողոքականություն:

Protestation (սիօն) ի. բողոք, բողոքումն, բողոքարկություն. il fit une — de sa fidélité. Plein de —s, բողոքալից. 2. բողոք, բողոքագիր. — verbale, par écrit. Faire sa — par devant notaire. Rédiger, signer une —. Donner acte d'une —. — contre une mesure arbitraire. 3. խոստումն, հաւատիք. faire des —s d'amitié, de tendresse, de dévouement.

Protestatoire, ած. բողոքային:

Protesté, e, անց. բողոքեալ. billet —. Lettre —e.

Protester, ն. խոստանալ, հաւատալ. il lui protesta de ne l'abandonner jamais. Je vous proteste qu'il ne m'en a rien dit. Je vous le proteste sur mon honneur. 2. բողոքել, բողոք արկանել. — une lettre de change. Il a laissé — son billet.

Protester, է. բողոքել, հանդիսապէս յայտարարել. il leur remit ce qu'ils demandaient, mais il protesta de violence. — de nullité. — d'incompétence.

Protêt, ա. իգ. բողոք, բողոքանք, բողոքագիր «բրօթէսթօ». — faute d'acceptation, բողոք չընդունելութեան. — faute de payement, բողոք չհատուցման: [**Protée**.

Protéus (թիւս) ա. պրոտեւս. հն.

Protévangile, ա. նախաւետարան. անվաւեր աւետարան:

Prothalle, ա. բ. նախագով:

Prothèse, ի. վ. կեղծադրություն. — dentaire, — առատանց:

Prothétique, ած. կեղծադրային. appareils —s.

Prothorax (աքս) ա. մբ. նախալանջ (միջատաց):

Protique, ած. տգ. խարտկածկնային. S. **Gardon**.

Protistes, ա. յ. առաջնէք, նախակենսիկք:

Protistologie, ի. էաբանություն:

Proto, նմ. յն. նախ... նախա... առաջա... [հայք:

Proto-arméniens, ա. յ. նախա-

Proto-arménique, ած. նախահայկական: [S. **Blaste**.

Protoblaste, ա. նախաբոյր.

Protobranches, ա. յ. փհ. նախախոխիկք. ազգ փափկամորթոց (mollusque).

Protocanonique, ած. առաջականոն, նախականոն:

Protocarboné, e, ած. տգ. նախածխնածխեալ:

Protocarbure, ա. տգ. նախածխնածխուկ:

Protocatéchique, ած. տգ. նախակայծուային:

Protochlorure, ա. տգ. նախաքլորուկ:

Protochordes, ա. յ. սք. նախալարք. ազգ սողնոց:

Protococcacées (բօքսաս) ի. յ. բ. նախանդեայք, նախալօտեայք:

Protococcus (քիւս) ա. բ. S. **Protocoque**.

Protocole, ա. պատշիր. հիւպատոսական դաշնագիրք՝ դիւանագիրք. 2. պատշիր. — diplomatique,

դիւանագիտական —, պաշտօնական ձեւակերպութիւնք :

Protocoque, ա. բ. նախաւնդ, նախալօտ :

Protoctistes, ա. յ. նախարարիչք. *որոգինեան հերետիկոսք, որ դիոգին մարմնին առաջ ստեղծած կը համարէին :

Protogala, ա. S. **Colostrum**.

Protogyne, ած. բ. նախասեր, նախառէզ :

Protohippus (փրօթօիփիփիւս) ա. կ. նախաձի :

Protohistorique, ած. նախապատմական :

Protomartyr, ա. նախամարտիրոս, նախավկայ :

Protomédecin, ա. բժշկապետ :

Protonéma, ա. բ. նախաթել :

Protonique, ած. ք. նախոլորակ:

Protonotaire, ա. առագանոտար, նոտարապետ, դպրապետ :

Protonotariat, ա. նոտարապետութիւն, դպրապետութիւն :

Proto-organisme, ա. նախակազմակերպութիւն :

Protopathie, ի. բժ. նախախտաւորութիւն :

Protopathique, ած. բժ. նախախտաւորական :

Protophylle, ի. նախատերեւ :

Protophylline, ի. տգ. նախտերեւին :

Protophyte, ա. բ. նախաբոյս :

Protopine, ի. տգ. նախափոն, բնափոն :

Protoplasma կամ **Protoplasme**, ա. նախահիւ, արարչահիւ :

Protoplasmique, ած. նախահիւային, արարչահիւային :

Protopope, ա. աւագերէց (Ռուսաց) :

Protoptère, ա. ձր. նախաթեւճակ, քարաձայր :

Protospore, ի. բ. նախասորմ :

Protosyncelle, ա. փոխանորդ (յոյն պատրիարքի կամ եպիսկոպոսի) :

Prototype, ա. սկզբնատիպ, նախատիպ, նախատիպար :

Prototypique, ած. նախատիպական, նախատիպ :

Protovertèbre, ի. մգ. առաջնողն :

Protoxyde, ա. տգ. նախօքսիդ, նախաթթուիդ. — de plomb, — կապարոյ :

Protozoaires, ա. յ. կ. նախակենդանք, նախակենդանիք :

Protracteur, trice, ած. մգ. առաջածիգ. muscles —s de la langue.

Protraction (սիօն) ի. առաջածգութիւն la — de la langue.

Protrus, e, ած. յառաջաբուսակ:

Protrusion, ի. բ. յառաջաբուսում :

Protubérance, ի. մգ. անդորգ. այտոյց ոսկեր. 2. աս. —. —s solaires.

Protubérant, e, ած. անդորգիկ, ուռուցիկ :

Protuteur, ա. փոխախնամակալ. փոխանակ խնամակալի :

Protypographique, ած. նախտպագրական :

Prou, մ. բազում, *շատ. վարի չընոանի ասացուածս այսօրիկ peu ou —. Ni peu ni —.

Proue, ի. ցուռկ, նաւացուռկ, առաջք, նաւառաջք. առաջակողմն նաւի. la — d'un vaisseau.

Prouesse, ի. քաջութիւն, քաջագործութիւն. il conte ses —s. Il a fait de grandes —s. || հգն. voilà une belle —. Voilà de ses —s.

Proustite, ի. հբ. պրուստաքար, զառկարճաճ :

Prouvable, ած. հաւաստելի, ապացուցանելի :

Prouver, ն. հաւաստել, յայտ առնել, ապացուցանել. — une proposition. — une majeure, une mineure. — un fait, la vérité d'un fait. — une chose en justice. On prouva qu'il était chez lui. Le crime a été prouvé. On prouva sa complicité. Ce que vous dites prouve qu'il est riche. Ce n'est pas tout d'alléguer des faits, il faut les —. — son alibi. Qu'est-ce que cela prouve? 2. յայտնել, ցուցանել. cette action prouve beaucoup de bonté, d'égoïsme. Cela prouve que je ne m'étais pas trompé dans mes idées.

Provéditeur, ա. վերատեսուչ :

Provenance, ի. վճ. վաճառք, եկավաճառք. եկամուտ վաճառք. les —s de ce pays ne sont soumises qu'à des droits modérés. Les —s du midi. || ասի նաև ըս marchandise de — étrangère, օտարավաճառք. օտարամուտ վաճառք. 2. մ. ծագումն, աղբիւր. un mot dont on ignore la —.

Provenant, e, ած. յառաջ եկեալ. les sommes —es de la succession.

Provençal, e, ած. բրովանսալական, բրովանսալցի. 2. ա. բրովանսալերէն. լեզու Բրովանսի :

Provencialiser, ն. բրովանսալախօսել, բրովանսալահինչել :

Provende, ի. պաշար, պարէն. il faut aller à la —. 2. բ. եւ սգբ. խառնաճարակ. խառնանիւթ կեր անասնոց ի պարարտութիւն :

Provenir (լծ. իբրեւ **Venir**) ն. յառաջ գալ, յառաջագային, ծագիլ, բղխիլ. tout animal provient d'un œuf. Les enfants qui proviendront du mariage. Cette maladie provient de ses excès. Les biens qui proviennent de la succession. Les éclipses de soleil proviennent de l'interposition de la lune entre la terre et le soleil. La licence provient de l'impunité. De là sont provenus tant d'abus.

Provenu, e, անց. **Provenir** բայի. յառաջ եկեալ. d'où lui sont —es tant de richesses?

Proverbe, ա. առակ. faire —, առակ ը. passer en —, *առակ դառնալ. les —s, առականի. la plupart des —s sont figurés. Il ne parle que par —. —s arméniens, turcs. 2. առակախաղ. nous avons joué un —.

Proverbial, e, aux, ած. առակական, առակային, *առակ դարձած. expressions, façons de parler —es. Des dictons proverbiaux.

Proverbialement, մ. առակաւ, առակօրէն. parler —.

Providence, ի. նախախնամութիւն. l'univers est dirigé par la — de Dieu, par la divine —. — divine, վերնախնամ տնօրինութիւն. || ը. être la — de qn., — ձեռնտու օգնական ը. ումեք :

Providentiel, elle, ած. նախախնամական. l'ordre —. Un coup —. Œuvre —elle.

Providentiellement, մ. նախախնամաբար, նախախնամօրէն :

Provignable, ած. տաշտաւորելի :

Provignage, ա. այգ. տաշտաւորում, տաշտաւորք «տալտրրմա» : [gnage.

Provignement, ա. S. **Provi-**

Provigner, ն. այգ. տաշտաւոր առնել, տաշտաւորել. — une vigne.

Provigner, չ. բազմանալ, աճիլ. ce plant a beaucoup provigné cette année. 2. փ. եւ ը. հ. —. cette famille provigne beaucoup. L'hérésie a beaucoup provigné.

Provigneur, ա. տաշտաւորող :

Provin, ա. այգ. տաշտաւոր, տաշտաւորացու ճիւղ, աղօրի. les —s ne rapportent pas la première année.

Province. ի. նահանգ (Հռոմայեցոց). la Macédoine fut réduite en — romaine, Մակեդոնիա նահանգ եղեւ Հռոմայ. 2. նահանգ. la France était divisée en —s. 3. նահանգաբնակք. բնակիչք նահանգի. cette — est surchargée d'impôts. La — se souleva. 4. նահանգ, գաւառ. partir pour la —. Demeurer en —. Élevé en —, գաւառասուն. partie de la —, գաւառամասն. c'est une femme de —, գաւառացի կին է. les gens de —, գաւառացիք, *խմպրւք. Je n'aime pas la —. 5. ը. եկամուտ, նորեկ, *Փարիզ նոր եկած. elle a encore un air de —, գաւառակերպ է. c'est un mot de —. Cela sent la —, գաւառահոտ է այս :

Provincial, e, aux, ած. նահանգական, գաւառական. assemblée —e, նահանգաժողով, գաւառաժողով. concile —. États provinciaux. 2. հգն. —. Air —. Langage, accent —. Manière —e. 3. գ. նահանգաբնակ, գաւառացի. c'est un —. C'est une —e, նահանգուհի՝ գաւառուհի է. il nous amena une bande de provinciaux. 3. ա. գաւառապետ, գաւառահայր. գաւառաբնակ մեծաւոր կրօնաւորաց :

Provincialat, ա. գաւառապետութիւն :

Provincialisme, ա. նահանգաբարբառ, գաւառաբարբառ, գաւառաբանութիւն :

Proviseur, ա. վերատեսուչ. il est — du lycée Charlemagne.

Provision, ի. պարէն, ամբար, պաշար. une grande — de vin, de

blé. — de carême. Aller à la —. J'ai fait de bonne heure ma — de bois. Faire ses —s. La place est bien pourvue en —s de guerre et de bouche. Faire — de livres pour la campagne. Ce peintre est revenu d'Italie avec une ample — d'études. Il a fait une ample — de connaissances. Il faut avoir avec lui une grande — de patience. Ne cherchez pas à lui donner des ridicules, il en a déjà sa bonne —. Petite —, պարենիկ. 2. ակ. փոխարժէք. — de lettre de change, պատրաստ դրամն փոխանակագրոց. faire la — d'une lettre de change, պատրաստել դրամ փոխանակագրոյ. 3. իգ. նախաճախք. *դատաստանական ճախքի համար տրբուած սուակ. — donnée à un avoué.

Provisionnel, elle, ած. նախադատ, առժամանակեայ, առժամեայ. partage, jugement —.

Provisionnellement, մ. նախադատապէս, *առժամեայ կերպով. cela a été ordonné —.

Provisoire, ած. առժամեայ, առժամանակեայ. arrêt, jugement —. Exécution —. 2. ա. նախադատ, նախադատումն. il a gagné le —. Ce n'est là qu'un —. Faire cesser le —.

Provisoirement, մ. առժամապէս, առ ժամս, *առժամանակեայ կերպով. cela a été jugé —. On arrange ma chambre, et — je couche dans ce cabinet. [իկէոնի:

Provisorat, ա. վերատեսչութիւն

Provisorerie, ի. հոգաբարձութիւն. — de la Sorbonne.

Provocant, e, ած. գրգռիչ. 2. սիրագրգռիչ, հրապուրիչ. regard —.

Provocateur, trice, ած. եւ գ. գրգռիչ. agent —, — գործիչ. c'est lui qui a été le —.

Provocation (սիօն) ի. գրգռութիւն, գրգիռ. — au combat. — à la révolte. Coupable de —s. — à la débauche.

Provoquer, ն. գրգռել, քրքրել. — զն. au combat, գրգռել ի մարտ, ասպարէզ կարդալ. on l'avait provoqué à se battre. A force de le —, vous le mettrez en colère. — à boire. 2. բժ. բերել. — le sommeil. — le vomissement, * փսխեցուցանել, փսխել տալ. 3. հրապուրել. une fille qui provoque les hommes.

Proxène, ա. հին. յն. հիւրընկալ:

Proxénète, գ. անձող, կաւատ, կաւատուհի: [կաւատութիւն:

Proxénétisme, ա. անձողութիւն,

Proximité, ի. մերձաւորութիւն, մերձակայութիւն, մօտաւորութիւն, *մօտութիւն. la — de leur maison. || Le théâtre est à sa —, մերձաւոր՝ մօտակայ նմա է Քաւրոնն, * Քաւրոնն իրեն մօտ է. avoir une chose à sa —, մերձաւոր՝ մօտակայ իւր ունել ինչ, * բան մի իրեն մօտ ունենալ. 2. մերձաւորութիւն, ազգականութիւն. la — qui est entre nous. La — du degré.

Proyer, ա. Ք. ճօփ. Ուչուն ի տեսակէ դալուճի (bréant).

Prozoïque, ած. կ. նախակենդան, նախակենսիկ:

Prude, ած. սուտզգաստ, զգօնեալս, խոհեմազարդ. elle a toujours été —. Elle a toujours passé pour —. Un air, un extérieur, une mise —. Un petit air —. 2. ի. սուտզգաստուհի. սուտզգաստ կին. c'est une —. Les —s et les coquettes. Pour prude consommée elle passe en tous lieux.

Prudemment, մ. խոհեմաբար, խոհեմապէս, խոհականաբար, խոհականապէս. agir —.

Prudence, ի. խոհեմութիւն, խոհականութիւն, խորագիտութիւն. une — consommée. Agir, se conduire avec —. Il a beaucoup de — pour son âge. Manquer de —. Il n'y a pas de — à agir ainsi. Sa valeur est réglée par la —. Je m'en remets, je m'en rapporte à votre —. J'admire la — de ses discours. Amour! amour! quand tu nous tiens, on peut bien dire: adieu — (La Font.). 2. դ. իմաստութիւն. je m'en remets à la — du tribunal, de la cour.

Ած. Avoir la — du serpent, ունել զ— օձի, *օձի — ունենալ:

Prudent, e, ած. խոհեմ, խոհեմական, բարեխոհ, բարեխորհուրդ, խորագէտ. c'est un homme très —, այր բազմախոհեմ է. une femme très —e. Une conduite —e. Une action, une réponse —e. Il garde un silence —. Vos avis sont —s. Il fit une retraite très —e.

Prudérie, ի. ը. սուտզգօնութիւն, կեղծիամեսութիւն. elle affecte une certaine —. Elle se pique de —. Elle a un air de —. C'est une — hors de saison. Elle est insupportable avec ses —s. 2. La —, սուտզգաստուհիք:

Prud'homie, ի. հ. ուղղութիւն, ուղղամտութիւն. c'est un homme d'une grande —. J'ai toujours eu bonne opinion de sa —.

Prud'homme, այր ուղղամիտ. 2. հմուտ, իրագէտ. conseil de —s, ատեան իրագիտաց. les —s, իրագէտք. on s'en remit au dire des —s.

Pruine, ի. բ. ման. *ձերմակ փոշանիւթ պտուղներն ճաճկող. la — garantit de l'humidité les surfaces qu'elle recouvre. հն. **Fleur**.

Prune, ի.բ. սալոր, շլոր «էրիկ». — sauvage, կոկան. հն. **Prunelle**. || Pour des —s, վայրապար, *փուճ տեղ. ce n'est pas pour des —s. Ils ne sont pas là pour des —s. Suis-je venu ici pour des —s? Si je suis affligé, ce n'est pas pour des —s (Mol.).

Pruneau, ա. սալորչիք, *չորցուցած սալոր. manger des —x.

Prunelaie, ի. սալորուտ, սալորենիք «էրիկիք»:

Prunelle, ի. բ. մամուխ, կոկան «եապան էրիկի». 2. մամուխօղի. 3. Ճխենի, Ճխի. Ծուփ ինչ. հն. **Brunelle**. 4. մգ. բիբ (ական). petite —, բբիկ. la — de l'œil. La belladone dilate la —. || Jouer de la —, աչակաբաս լ., աչս արձակել, խօսիլ ընդ միմեանս աչացի. || conserver qc. comme la — de ses yeux, պահել ինչ իբրեւ զբիբ ական. մնծաս խնամով պահել ինչ:

Prunellier, ա. բ. մամխի, կոկաննի:

Prunier, ա. բ. սալորի, սալորենի, շլորի «էրիկ աղացը». || — épineux, փշոտ —. հն. **Prunellier**. || — sauvage, վայրի սալորի, կոկաննի, մամխի: [քար:

Prunnérite, ի. հբ. պրուններ-

Prunule, տ. **Brunule**.

Prunus, ա. գա. **Prunier**ի:

Prurigineux, euse, ած. բժ. մարմաջեցուցիչ. douleur —euse.

Prurigo, ա. ախ. մալաքոր, *խմիթիկ. ազգ քոսի (gale).

Prurit, ա.բժ. մարմաջախտ «կիճիշ»: [հն. **Cyanure**.

Prussiate, ա. տգ. պրուսատ.

Prussien, enne, ած. պրուսիացի, պրուսիաբնակ, պրուսիաբնակուհի. || cheminée à la —enne, վառարան պրուսիացի:

Prussique, ած.տգ. պրուսային. acide —, պրուսաթթու:

Prytane, ա. հխ. պրիտան, առնեական:

Prytanée, ա. հխ. պրիտանիոն, առնեակալարան. 2. փ. պրիտանիոն. *ձրի դպրոց սէրուծեան վասն պինուրելոց. il avait été élevé au —.

Przibramite, ի. հբ. պրզիբրամարար. ազգ կէօթարարի:

Psallette, ի. հ. դպրավարժոց. վարժոց դպրաց եկեղեցւոյ. || զա. **Maîtrise**.

Psalmique, ած. սաղմոսային:

Psalmiste, ա. սաղմոսերգու, սաղմոսասաց, սաղմոսանուագ. ասի Դաւիթ մարգարէին. le — est plein de ces sortes d'expressions.

Psalmodie, ի. սաղմոսերգութիւն, սաղմոսասացութիւն. 2. փ. —. միօրինակ՝ տաղտկալի ընթերցումն. sa déclamation est une — continuelle.

Psalmodier, չ. սաղմոսել, սաղմոսասել. dans tel ordre les religieux ne chantent pas, ils ne font que —. 2. փ. սաղմոսել, ոգել. կարդալ միակերպ օրինակաւ. cet auteur ne fait que —. Cet acteur a psalmodié tout son rôle. [ցային:

Psalmodique, ած. սաղմոսասա-

Psalmographe, ա. սաղմոսագիր: [գրութիւն:

Psalmographie, ի. սաղմոսա-

Psaltérion, ա. հխ. եժ. սաղմոսարան. նուագարան ինչ:

Psamma, ա.բ. տ. **Ammophile**.

Psammite, ա. հբ. աւազաքար. հն. **Cos**. [նակ:

Psammocole, ա. կ. աւազաբը-

Psammophis, ա. սբ. աւազօձ:

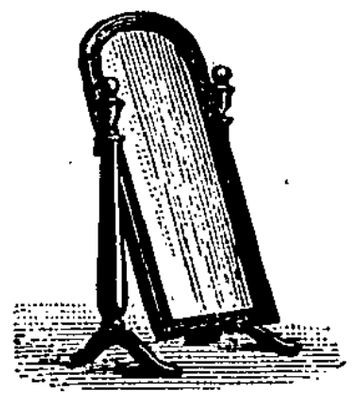
Psammorycte, ա. կ. աւազամուկն: [ազգ ժժմակի

Psammostée, ի.փՔ. աւազոսկր.

Psathyra, Psature, ա. բ. բեկածառ. կն. **Bois-cassant**.

Psathyrite, ի. հբ. բեկաքար. ազգ հարթկի (hartine).
Psaturose, ի. հբ. բեկտաքար:
Psaume, ա. սաղմոս. les —s de la pénitence կամ les —s pénitenciaux, սաղմոսք ապաշխարութեան:
Psautier, ա. սաղմոսարան. գիրք սաղմոսաց:
Pschent (փշան) ա. պշան. խոյրածեւ գլխարկ կուռց Եգիպտոսի:
Psélaphe, ա. մբ. խարխափուկ. ազգ փոքրիկ պատենաւոր միջատի:
Psélaphides (փսէլաֆիտ) ա. յ. մբ. խարխափուկներք. տոհմ փոքրիկ պատենաւոր միջատաց:
Psellisme, ա. տ. Bégaiement.
Pséphite, ա. հբ. խճաքար:
Pseudacacia, ա. բ. սուտակակիա:
Pseud կամ **Pseudo**, նմ. յն. սուտ, ստա... կեղծ, կեղծա...
Pseudanthe, ա. բ. ստածաղիկ, կեղծածաղիկ:
Pseudarthrose (փսէօտարթրօզ) ի. մգ. ստայօդ, ստայօդուած. կեղծ յօդ, կեղծայօդ:
Pseudencéphale, ած. հշբ. սբստագանկուղեղ:
Pseudencéphalie, ի. հշբ. սբստագանկուղեղութիւն:
Pseudépigraphique, ած. ստավերնագրական:
Pseudesthésie, ի. կեղծզգացումըն. սուտ զգացումն:
Pseudo-boa, ա. սբ. ստաբօա. ազգ Նոնաւոր օձի:
Pseudoblepsie, ի. բժ. կեղծտեսութիւն, ստատեսութիւն. սուտ տեսութիւն:
Pseudocarpe, ա.բ. ստապտուղ:
Pseudochromie, ի. տ. Dischromotopsie.
Pseudo-chrysolithe, ի. հբ. սբստատոսկեքար: [Նեւ:
Pseudo-diptère, ա. ճ. ստաթերկ-
Pseudo-forme, ի. ստածեւ:
Pseudo-libéthénite, ի. հբ. սբստափիբեննեքար:
Pseudolite, ի. հբ. ստաքար. ազգ խիզարուի (talc).
Pseudo-malachite, ի.հբ. ստադամիանակ: [սուտ բժիշկ:
Pseudo-médecin, ա. ստաբժիշկ.
Pseudo-membrane, ի. մգ. սբստանապատանի. սուտ Նաղանի:
Pseudomnésie, ի. ստայիշողութիւն. սուտ յիշողութիւն:
Pseudo-morphine, ի. տգ. սբստամորփին. կալաքարակերպ եղեալ յափիոնէ: [ձեւային:
Pseudomorphique, ած. ստա-
Pseudomorphisme, ա. հբ. սբստածեւութիւն, ստածեւականութիւն:
Pseudomorphose, ի. հբ. սբստակերպաւորութիւն:
Pseudonarcisse, ա. բ. սուտ նարկիս:
Pseudonéphrite, ի. հբ. սուտ կանաչաքար. տ. Néphrite.
Pseudo-névroptères, ա. յ. մբ. ստաջղաՆեք:
Pseudonostoc, ա. բ. սուտ բիլիկ. տ. Nostoc.
Pseudonyme, ած. ստանուն, կեղծանուն. il y a eu beaucoup d'auteurs —s parmi les écrivains. 2. ա. —. prendre un —. Ce nom est un —.
Pseudo-parenchyme, ա. բ. սուտ բջջաիիւս:
Pseudope, ա.սբ. տ. Pseudopus.
Pseudophite, ի. հբ. ստատոփիա. տեսակ քարի:
Pseudo-plasme, ա. սուտ ձեւակ. սուտ կազմաւորիչ հիւթ:
Pseudo-pleurésie, ի. բժ. տ. Pleurodynie. [սարոյ:
Pseudo-platane, ա. բ. սուտ
Pseudopode, ած. կ. ստաՆաՆ:
Pseudopodes, ա. յ. կ. ստոտունք, կեղծոտունք:
Pseudopodique, ած. ստոտնային:
Pseudo-prophète, ա. սուտ մարգարէ: [սուտ ծիրանին:
Pseudo-purpurine, ի. տգ.
Pseudo-pus (փիւ) ա. ստաչարաւ: [ոան:
Pseudopus (փիւս) ա. սբ. կեղծ-
Pseudorexie, ի. ախ. կեղծախորժակ: [շափիւղայ:
Pseudo-saphir, ա. խարմնայ
Pseudo-scorpions կամ **Pseudoscorpionides**, ա. յ. կ. սուտ կարիճք. տ. Scorpion.
Pseudosmie, ի. բժ. սուտ հոտառութիւն:
Pseudo-sperme, ած. ստասերմն:
Pseudo-sphère, ի. եչ. սուտ գունդ: [տպազիոն:
Pseudo-topaze, ա. հբ. սուտ
Pseudo-toxine, ի.տգ. ստաԹոյն:
Pseudo-volcanique, ած. հբ. ստաիրաբխային: [դելնին:
Pseudo-xanthine, ի. տգ. ստա-
Psidium (օմ) ա. բ. նռնաբոյս. ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ մըրտինեաց: [լերկատեւ:
Psilomélane, ա.հբ. լերկատեւ,
Psilonie, ի. բ. հոլանենի. ազգ մնկոյ. հն. Circinotric.
Psilopode, ած. լերկոտն:
Psilote, ա. բ. լերկոստ. ազգ գայլոտնեայց (lycopodiées) ի տոհմէ գայլոտնաձերից (lycopodiacées).
Psilotées, ի. բ. լերկոստեայք:
Psimythite, ի. հբ. մնգուբաքար. հն. Leadhillite.
Psittacés, ա.յ.Ծ. ՆուԹակաձերք:
Psittacidées, ի.յ.Ծ. ՆուԹակազգիք: [եանք,
Psittaciens, ա. յ. Ծ. ՆուԹակ-
Psittacinite, ի. հբ. ՆուԹակաքար. ազգ քարի:
Psittacisme, ա. ՆուԹակութիւն, ՆուԹակախօսութիւն:
Psittacule, ա. Ծ. ՆուԹակիկ:
Psittacus կամ **Psittaque**, ա. Ծ. ՆուԹակ. հն. Perroquet.
Psoas (փսօաս) ա. մգ. մկան:
Psociens, ա. յ. մբ. փայտոջիներանք:
Psoïte, ի. բժ. մկանաբորբ, մկանատապ. բորբոքումն մկանաց:
Psoïtis, ա. ախ. տ. Psoïte.
Psoque, ա. մբ. փայտոջիլ. կն. Pou de bois.

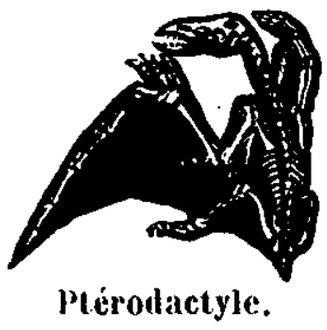
Psora կամ **Psore**, ի. բժ. գոդ հն. Gale.
Psoralier, ա. բ. գոդենի:
Psoriasis, ի. բժ. գոդախտ, գոդուԹիւն. atteint de —, գոդի. || les —, գոդենոց. || հն. Dartre crouteuse. [դակերպ:
Psoriforme, ած. գոդածեւ, գո-
Psorique, ած. գոդային. affections —s, գոդախտք. remèdes —s, գոդաբոյժ դեղք:
Psoropte, ա. կ. պսորոպտոս. որդն մանրացուցական:
Psorospermies, ի. յ. գոդասերմիկք. խումբ մակաբոյս նախակենդանաց: [սերմիկային:
Psorospermique, ած. գոդա-
Psychagogie (փսիքագոժի) ի. ոգեկոչութիւն. *արարողութիւն նախնի Յունաց որով կոչէին զոգիս մեռելոց: [յին:
Psychagogique, ած. ոգեկոչա-
Psychagogue, ա. ոգեկոչ:
Psyché (փսիշէ) ի. դց. Փսիքէ. 2. փ. ոգի, հոգի. on a cherché une — dans la matière.
Psyché (փսիշէ) ի. շարժահայելի. avec une — on se voit en pied. 2. մբ. փսիքէ. ջրային ԹիԹեւնիկ:

Psyché.

Psychiatre, ա.բժ. հոգեբոյժ:
Psychiatrie ի.բժ. հոգեբուժութիւն:
Psychique, ած. հոգեբուժական:
les phénomènes —s, les forces —s.
Psychode (փսիքօտ) ի. մբ. ԹիԹեռնածեւ. ազգ երկԹեւ միջատի:
Psychodiaires (փսիքօտիէր) ա. յ. բպ. երկակենդանք. Ք կենդանիք են եւ Ք բոյսք:
Psychogénie (փսիքօժէնի) ի. հոգեկազմութիւն:
Psychologie (փսիքօլօժի) ի. հոգեբանութիւն:
Psychologique, ած. հոգեբանական. le moment —, — վայրկեան:
Psychologiquement, մ. հոգեբանապէս, հոգեբանօրէն:
Psychologiste, Psychologue, ա. հոգեբան: [հոգեհմայուի:
Psychomancie (փսիքօմանսի) ի.
Psychomancien, enne, գ. հոգեհմայ: [մռաչափ:
Psychomètre (քօ) ա. հոգեչափ,
Psychométrie, ի. հոգեչափութիւն, մռաչափութիւն:
Psychométrique, ած. հոգեչափական, մռաչափական:
Psychopathie (քօ) ի. բժ. հոգիախտ. ազգ խելագարութեան:
Psychophysique (քօ) ի. բպ. հոգեբնագիտութիւն:
Psychose (փսիքօզ) ի. բժ. տ. Psychopathie.
Psychothérapie (քօ) ի. հոգեբուժութիւն, մտաբուժութիւն:
Psychotria (քօ) ա. Psychotrie, ի. բ. կենսատունկ, կենսաբոյս:

Psychotriées, ի. յ. ք. կինսաբոյսեայք, կենսատնկեայք :
Psychrologue (քրօ) ա. ցրտաբժիշկ :
Psychromètre (քրօ) ա. ք. ցրտաչափ, տաքկաչափ, խոնաւաչափ :
Psychrométrie, ի. ցրտաչափութիւն, տաքկաչափութիւն :
Psychrométrique, ած. ցրտաչափական, տաքկաչափական :
Psychrothérapie, ի. բժ. ցրտաբժշկութիւն :
Psylle, ա. մբ. տուտ լուիծ, ազգ միջատի. 2. Ռովիչ, օձակոչ :
Psyllides, ա. յ. մբ. տուտ լուիծեայք: [Pulicaire.
Psyllium, Psyllion, ա, ք. տ.
Ptarmique, ի. ք. ոչխարախոտ. ազգ փռնչուկի (arnica).
Ptarmique, ած. տ. **Sternutatoire.**
Ptélée, ի. ք. պտղի, փտեղի. ազգ ծառոյ հիւսիսային Ամերիկայ. կն. **Orme à trois feuilles.**
Pténoglosses, ա. յ. փՌ. Ռեւակնզուք. ազգ փափկամորթոց (mollusque).
Ptère, ի. մգ. Ռեւ :
Ptéréal,, ա. մգ. Ռեւոսկր :
Ptéréon, ա. մգ. տ. **Ptère.**
Ptéride, ի. ք. պտեր. ազգ ճարխոտոյ (fougère).
Ptéridées, ի. յ. ք. պտերեայք :
Ptéridie, ի. ք. պտղաՌեւ :
Ptérion, ա մգ. պտերիոն, ոսկրակիցք :
Ptéris, ա. տ. **Ptéride.**
Ptérobranche, ած. կ. Ռեւախքոսիկ :
Ptérocarpe, ա. ք. Ռեւապտղի. ազգ. երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ ընդեղինաց : [պտղին :
Ptérocarpine, ի. տգ. Ռեւա-
Ptérocaule, ած. Ռեւաբուն. crotalaire —.
Ptérocaulon, ա. ք. Ռեւացողուն. բոյս ինչ արեւադարձային Ամերիկայ :
Ptérocéphale, ա. Ռեւագլուխ, վարսակատար. 2. ած. —. scabieuse —.
Pterocera, Ptérocère, ա. փՌ. Ռեւեղջիւր, եղջերաՌեւ. որովայնոտն փափկամորթ միապատեան :
Ptérodactyle, ա. սք. Ռեւամատն, Ռուչնամողէս, մատնամողէս :

Ptérodactyle.

Ptérodactyliens, ա. յ. սք. Ռեւամատնեանք կարգ բրածոյ սողնոց :
Ptérodonte, ա. մբ. Ռեւատամն. միջատ ինչ պատենաՌեւ :
Ptérolite, ի. հք. Ռեւաքար :
Ptérome, ա. Ռ. երկայնաթեւուրք :
Ptéromys, ա. կ. Ռեւամուկն :
Ptéropège, ի. Ռեւածագ, ծագումն Ռեւոց :
Ptérophylle, ա. ք. Ռեւատերեւ :
Ptéropodes, ա.փՌ. Ռեւոտունք. կարգ որովայնոտն փափկամորթոց :
Ptéropodés, ա. յ. սք. Ռեւոտնազգիք. տոհմ ոտնաքերից ի կարգէ Ռեւաձեռնեայց (chéiroptères).
Ptéropus (փիւս) ա. կ. Ռեւոտն :
Ptérosperme, ա. ք. Ռեւասերմն. ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ մոլոշեայց :
Ptérospora կամ **Ptérospore**, ա. ք. ՌեւաՌորճ, Ռեւաֆունտ. ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ ցախասերից (éricacées).
Ptérostichus (քիւս) ա. մբ. Ռեւակարգ. ազգ պատենաՌեւ միջատի:
Ptérostyle, ած. ք. Ռեւասլաք :
Ptérothèque, ի. մբ. ՌեւօՌեակ. *մասն հարսնեկի (chrysalide) միջատին Ռեւերն պահպանող :
Ptéroxyle, ա. ք. Ռեւափայտ. ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ օճառասերից (sapindacées).
Ptérygiens, ա. յ. փՌ. Ռեւճակեանք. հատուած փափկամորթաց :
Ptérygine, ի. ք. կոՌիկ, կոՌուննիկ (սերմանց) :
Ptérygion, ա. բժ. ակնիտ. Ռանձրացումն զօղակապի (conjonctive) աչաց : [ռանց) :
Ptérygode, ա. մբ. Ռեւակ (թիՌ-
Ptérygo-hyoïdien, enne, ած. մգ. Ռեւակակօրճոսկրային :
Ptérygoïde, ած. մգ. Ռեւակերպ. apophyse —, Ռեւարձէն :
Ptérygoïdien, enne, ած. մգ. Ռեւակերպային. muscle, nerf —. Fosse —enne. [կացումն :
Ptérygome, ա. ախ. արգանդա-
Ptérygo-palatin, e, ած. մգ. Ռեւակերպաքմային :
Ptérygo-pharyngien, enne, ած. մգ. Ռեւակերպաբմրանային :
Ptérygota, Ptérigote, ա. ք. Ռեւենի. ծառ ի Հնդիկս :
Ptilin, ա. մբ. բայիշ. միջատ պատենաՌեւ : [միջատաց :
Ptine, ա. մբ. խուշակ. խոմբ
Ptisane, ի. հ. տ. **Tisane.**
Ptomaïne, ի. տգ. դիաՌոյն :
Ptomaphage, ա. մբ. դիակեր :
Ptomaphile, ա. մբ. դիասէր :
Ptoque, ա. մբ. երկչոտ. միջատ պատենաՌեւ : [roptose.
Ptosis (թս) ա. ախ. տ. **Blépha-**
Ptyalagogue, ած. բժ. լոծնաբեր. հն. **Sialagogue.**
Ptyaline, ի. տգ. լոծնին :
Ptyalisme, ա. բժ. բազմաՌքուՌիւն, *շատաՌքուՌիւն.
Ptyas (փՌիաս) ա. կ. Ռքաքաքը :
Ptychotis (փՌիքօՌիս) ա. ք. ակր :
Ptylostèphe, ա. ք. փեսրապքսակ. ազգ պատատածաթաց (sénécionidées).
Puamment, մ. գարշահոտաբար, * գարշահոտ կերպով. 2. փ. եւ ք. լրթաբար, լրթօրէն. mentir —. Débiter — des propos licencieux.
Puant, e, ած. գարշահոտ, շարատահոտ, չարահոտ, ժանտահոտ. chair —e. Pied —. Haleine —e. Un gaz —. Une —e odeur. Bêtes —es. Bois —. 2. փ. եւ ք. լիրք. menteur —. Mensonge —. || գ. լիրք. c'est un vilain —. C'est une —e.
Puanteur, ի. գարշահոտութիւն, շարատահոտութիւն, ժանտահոտութիւն, չարահոտութիւն. la — d'un égout. La — d'une haleine. Quelle —!
Puantise, ի. տ. **Puanteur.**
Pubère, ած. եւ գ. բխ. հասակաչափ, չափահաս. un —. Une —.
Puberté, ի. արքունք, չափահասութիւն. les signes de la —. Les femmes arrivent plus tôt que les hommes à l'âge de —.
Pubescence, ի. ք. աղուամազութիւն. la — de la peau. La — du menton. La — des tiges, des feuilles, des pétales.
Pubescent, e, ած. աղուամազ, աղուամազոտ, կակղամազ. tiges, feuilles —es.
Pubien, enne, ած. մգ. ագռային, ցայլային, ցայլական. arcade —enne. Ligaments —s.
Pubio-fémoral, e, ած. մգ. ագռբարձոսկրային :
Pubiotomie, ի. ագռահատում, ագռահատութիւն :
Pubis (թս) ա. մգ. ագռ, ցայլք, ցայլոսկր «քաարգ քիմիի» :
Public, ique ած. հանրային, աշխարհայուր, հասարակաց. le bien —, l'utilité —ique, — օգուտն. intérêt —. Les fonds —s. Le service —. Fonction —ique. L'opinion —ique, — կարծիք, հանրութիւնն. l'estime —ique. Soulager les misères —iques. Charges —iques. Édifices —s. Homme —. Personne —ique. Fonctionnaire —. Place, promenade —ique. Lieux —s. Les écoles —iques. Femme, fille —ique, բոզ. 2. հրապարակական, հրապարակային, աշխարհաճանաՌ. c'est un bruit —. Rendre une chose —ique. Cela est de notoriété —ique. Audience, séance, discussion —ique. Cours —s. 3. ա. համայնք, հանրոյՌ, հանրութիւն, համաշխարհ. qui est utile au —, հանրօգուտ. l'intérêt du —. Servir le —. Travailler pour le —. Que dit-on dans le — ? Avis au —.
En public, մ. հրապարակաւ. se montrer en —. Paraître en —. Parler en —.
Publicain, ա. հարկահան, հարկաժողով՝ հարկահաւաք (առ հռովմայեցիս). 2. մաքսաւոր (առ հրեայս):
Publicateur, ա. հրատարակիչ, հրատարակող :
Publication (սիօն) ի. հրատարակումն, հրատարակութիւն. la — de la guerre, de la paix. La — des bans d'un mariage. La — d'un livre, d'un journal. 2. հրատարակութիւն, երկ, երկասիրութիւն. des —s nouvelles.
Publiciste, ա. հրապարակագիր:
Publicité, ի. յայտնութիւն, հրապարակութիւն, հրատարակութիւն, հռչակութիւն. la — du crime. Cette affaire a reçu plus grande —. Il a donné toute la — possible à ce scandale. La — des débats judiciaires.

Publier, ն. հրապարակել, հրատարակել, հրապարակաւոր՝ հրապարակացոյց՝ աշխարհիալուր առնել, հռչակել. — un édit, une ordonnance. — des bans. — un manifeste. — à son de trompe. — une nouvelle. La renommée avait publié partout ses exploits. 2. հրատարակել, ի լոյս ածել. — un livre, un journal.

Publieur, ա. հրատարակիչ:

Publiquement, մ. հրապարակաւ, հրապարակապէս, հրապարակօրէն. il a fait cela —. Professer — une doctrine.

Puccinie (փիւքսինի) ի. բ. բուսաժանգ. ազգ մանր սնկոյ:

Pucciniées, ի. յ. բ. բուսաժանգեայք:

Puce, ի. մբ. լու «փիրէ». || — d'eau, ջրալու. || herbe aux —s, լուախոտ. 2. փ. իոգ, *մոմտուք, ինինուք. mettre à qn. la — à l'oreille, *մէկուն իոգ՝ մոմտուք պատճառել. avoir la — à l'oreille, *իոգ՝ մոմտուք ունենալ. 3. ած. լուագոյն. couleur —. Habit —. Etoffe —.

Puceau, ա. սգր. կոյս մանուկ. S. **Pucelle.**

Pucelage, ա. խորագ. կնիք կուսութիան. 2. քծ. խորագաժժմակ:

Pucelle, ի. անաղտանափորձ, աղտանանփորձ, անգիտելի առն, կոյս, աղջիկ. — d'Orléans, Կոյսն Օրլէանի, ին. Ժան Տարք. 2. ձր. ն. S. **Alose.**

Puceron, ա. մբ. լուիճ:

Pucière, ի.բ. կոաւախոտ. ազգ ջրախոտոյ (plantain).

Pudding, ա. S. **Pouding.**

Puddlage, ա. զտումն:

Puddler, ն. զտել:

Puddleur, ա. զտիչ:

Pudendagre, ի. բժ. առականացաւ. ցաւ ամօթոյից:

Pudendum (օմ) ա. բժ. առականք, ամօթոյք:

Pudeur, ի. ամօթխածուքիւն, ամօթ, պատկառանք, պատկառումն. — virginale. Avoir perdu toute —. N'avoir aucune —. Ménagez, respectez la — de cette jeune fille. Rougir de —. Ce discours blesse la —. Il a eu la — de ne point parler de son aventure. Sans —, անպատկառ. C'est un homme sans —.

Pudibond,e, ած. պատկառուտ, պարկեշտ, պարկեշտասուն, ամօթագեղ, *ամչկոտ. un jeune homme —. Une jeune fille —e. Avoir l'air —. Rougeur —e.

Pudibonderie, ի. ամօթխածու-

Pudicité, ի. ամօթխածուքիւն, պատկառուուքիւն. la — est le principal ornement d'une femme.

Pudique, ած. ամօթխած, ամօթագեղ, պատկառուտ, ցածուն, համեստափայլ. le — Joseph. La — Lucrèce. Des mœurs —s. Oreilles —s. Regard —. Amour —.

Pudiquement, մ. ամօթխածաբար, պարկեշտաբար. s'exprimer —.

Puer, չ. (je pue, tu pues, il pue, nous puons, vous puez, ils puent; je puais; n. puïons, v. puïez, ils puaient; je puai; n. puâmes; je puerai; n. puerons; je puerais; n. puerions) հոտիլ, *գէշ հոտիլ. son haleine pue. Cette viande commence à —. 2. ն. հոտել, բուրել զհոտ. cet homme pue le vin, l'ail. Cette femme pue le musc. Ses habits puent la graisse.

Pueraria, ա., **Puéraire**, ի. բ. դրուց. ազգ երկպրուկ մնկոց ի տոհմէ ընդեղինաց:

Puériculture, ի. մանկատածուքիւն, մանկատածուքիւն. արուեստ սնուցանելոյ եւ դարմանելոյ զմանկունս:

Puéril,e, ած. տղայական, մանկական. âge —. Instruction —e. 2. —, խակագործ, սին, սնոտի. ce qu'il dit là est —. C'est un discours —. Sentiment, raisonnement —. Joie, frayeur —e. Conduite —e. Discussion —e.

Puérilement, մ. տղայաբար, մանկաբար. c'est raisonner bien —.

Puérilité, ի. մանկուքիւն, տղայուքիւն, տղայամտուքիւն, տղայաբանուքիւն, խակուքիւն, խակագործուքիւն. il y a de la — dans ce raisonnement, dans ce discours. Il ne dit, il ne fait que des —s.

Puerpéral, e, ած. բխ. ծննդականն, որդեծնական, ծննդաբերական. fièvre —e, tétanos —.

Puerpéralité, ի. բժ. մանկածընուքիւն, որդեծնուքիւն:

Puffin, ա. Թ. մրրկահաւ. ին. **Pétrel.**

Puflérite, ի. հբ. պուֆլերաքար. ազգ ցոլաքարի (stilbite).

Pugilat, ա. բռնամարտ, բռնամարտուքիւն, բռնամարտիկ կռիւ, բռնամարտիկ, կռիւամարտուքիւն:

Puine, ա. բ. պրենի. Ծուփ նրման զոդալի (cornouiller).

Puîné, e, ած. եւ գ. յետածին, վերջածին, կրտսեր. c'est mon —. C'est ma sœur —e.

Puis, մ. յետոյ, ապա, *եարն. ils se proposent d'aller à Paris, — à Londres. Il dit quelques mots, — disparut. Elle a rougi, — s'est mise à sourire.

Puisage, ա. ջրհանումն. *ջուր հանելի՝ առնուլն:

Puisard, ա. ար. ջրիոս, գուբ:

Puisatier, ած. եւ ա. հորագործ, հորահատ, *հոր քացող. ouvrier —. Un —.

Puisement, ա. S. **Puisage.**

Puiser, ն. ջրհանել, հանել ջուր, *ջուր հանել՝ քաշել. — de l'eau à la rivière, dans la fontaine. — du vin dans la cave, գինի հանել նկուղէն. 2. փ. հանել, առնուլ, քաղել. — dans la source, à la source, aux sources, *բուն ակբիւրէն առնուլ. cet auteur à puisé dans les anciens ouvrages. Il puisait dans la religion les consolations dont il avait besoin. J'ai puisé de grandes lumières dans son entretien. C'est un auteur qui puise partout.

Puisette, ի. ար. մեծաշերեփ:

Puiseur, ա. ար. ջրահան:

Puisoir, ա. հեղուկահան:

Puisque, չ. որովհետեւ, եւ զի, *բան որում. il ne sert de rien, — c'est une chose résolue. Puisqu'il en est ainsi, j'y consens. Je le veux bien, — vous le voulez.

Puissamment, մ. հզօրապէս, հզօրագոյնս, կարողապէս, կարողաբար. ce prince est en état de secourir — ses alliés. Agir — dans une affaire. || հգն. c'est — raisonner. 2. բ. մեծապէս, սաստիկ. il est — riche, *ամենահարուստ է:

Puissance, ի. իշխանուքիւն. — absolue, souveraine, tyrannique, légitime, usurpée, bornée. Conserver, augmenter, accroître, fortifier, perdre sa —. User, abuser de sa —. Sa — est détruite, anéantie. 2. ազդեցուքիւն. vos pleurs sur moi prennent trop de — (Corn.). La — d'un état, d'un prince, d'un ministre. 3. զօրուքիւն. il s'est élevé à une grande —. — temporelle, spirituelle, civile, ecclésiastique, législative, exécutive. — maritale, paternelle. La — du glaive. Avoir une personne, une chose en sa —. Ce jeune homme est en — de père et de mère. Cette femme est en — de mari. || Toute-—, ամենազօրուքիւն. Dieu à créé le monde par sa toute-—. 4. տէրուքիւն, պետուքիւն, Թագաւորուքիւն. Cyrus soumit à sa — une grande partie de l'Asie. La — de ce prince s'étend fort loin. La bataille d'Actium soumit tout l'empire à la — d'Auguste. — continentale, maritime. Les —s alliées, belligérantes. Toutes les —s de l'Europe entrèrent dans ce traité. Les hautes —s contractantes. || փ. եւ բ. traiter de — à —, վարիլ հաւասար առ հաւասար, մտերմաբար. 5. հզօրք, իշխանք, աւագանի. avoir accès auprès des —s. Il ne faut pas se brouiller avec les —s. C'est une des —s du jour. 6. զօրաւոր՝ հզօր ոմն. il devient une —. Il se croit, il se figure être une —. 7. կար, կարողուքիւն. il a envie de nous obliger, mais il n'en a pas la —. Il n'y a pas de — humaine qui vienne à bout de sa résistance. La — divine. La — de la nature. La — de l'esprit humain. La — de l'imagination. Telle est la — de la vertu. La — de l'habitude. La — de la parole. La — de ses charmes. 8. կարողուքիւն, զօրուքիւն, յատկուքիւն. le quinquina a la — de guérir la fièvre. L'aimant a la — d'attirer le fer. Dans une locomotive la vapeur est la —. 9. հհ. զօրուքիւն. 10. իշխանուքիւնք. չորրորդ դաս հրեշտակաց:

Puissant, e, ած. զօրաւոր, հզօր, զօրեղ. très —, ամենահզօր, գերազօր. tout —, ամենազօր. des amis, des protecteurs —s. Un — empire. Une famille —e dans la pro-

vince. Très-haut et très — prince. Il était tout — à la cour. Elle était toute —e sur son esprit. Ils sont tout —s. 2. ազդեցիկ. cela lui a été d'un — secours. Il s'est servi d'un — remède. Il a allégué de —es raisons. Cette considération était très —e sur son esprit. La nécessité est un — aiguillon. Avoir une armée, une flotte —e. — calculateur, logicien. — raisonneur. 3. ճոխ, *հարուստ. — capitaliste. Un — terrien. —e voix, յորդելակ ձայն. 4. ք. մարմնեղ, գէր. c'est un homme fort —. Elle est devenue trop —e. 5. ա. հզօր, իշխան. les —s du siècle, de la terre, իշխանք աշխարհի. 6. le Tout-—, Ամենակալ, ամենակարող. le bras du Tout-—, աջ Ամենազօրին:

Puits (փիւի) ա. ջրհոր, հոր «գույտ». — artésien, S. **Artésien.** Cela est tombé dans le —. || փ. c'est un — de science, այր քաջագէտ է, *ամենագիտան մարդ է. || le — de l'abime, դժոխք. 2. հոր, գուբ, հանքահոր. — de carrière, de mine.

Pulégone, ի. տգ. խաշուկ. S. **Pouliot.**

Pulex, ա. գա. **Puce**ի. naphnia —, ջրալու. հն. **Puce d'eau.**

Pulicaire, ի. բ. լուսճաղիկ, լուադեղ, լուդեղ, լուախոտ, լուխոտ «փիրիկ օձու». հն. **Psyllium.** 2. ախ. լուախտ. || ած. լուախտաւոր, լուախտային: éruption —, — եռք. fièvre —, լուախտատենդ:

Pullulation (սիօն) ի. վխտումն, *սատիկ չատնալն:

Pulluler, չ. վխտալ, *խիստ չատնալ. les chenilles ont beaucoup pullulé cette année. Le chiendent pullule beaucoup. || փ. —. les sectes pullulent aux Etats-Unis. Les mauvais romans pullulent. Cette opinion avait pullulé en peu de temps.

Pulmo-aortique, ած. մգ. Թոքաներակային:

Pulmobranches, ա. յ. կ. Թոքախռիկք. հն. **Pulmonées.**

Pulmomètre, ա. Թոքաչափ:

Pulmonaire, ած. մգ. Թոքային. artère —, Թոքաշնչերակ. veine —, Թոքերակ. catarrhe —, S. **Bronchite.** || Phtisie —, S. **Phtisie.** 2. ի. բ. Թոքախոտ, Թոքխոտ, աչքախոտ. *խոտեղէն բոյս գալտիկքբեայց ցեղէն (borraginées). || — du chêne, ռա. **Lichen**ի:

Pulmonaires, ա. յ. կ. Թոքայինք. դաս սարդից:

Pulmonées, ա. յ. վիՁ. Թոքաւորք. ցեղ որովայնոտն փափկամորթաց: [nie.

Pulmonie, ի. ախ. S. **Pneumo-**

Pulmonique, ած. Թոքացաւային. 2. գ. Թոքացաւ, Թոքացաւոտ, Թոքաժէտ. elle est —. C'est un —.

Pulmonite, ի. բժ. S. **Pneumonie.**

Pulpation (սիօն) ի. խիւսացումն, խիւսագործուԹիւն:

Pulpe, ի. բ. խիւս, *Թնպուխ. 2. մգ. խիւս. la — cérébrale, ուղեղախիւս. — digitale. — des doigts, պտեղն, մատնապտեղն. 3. դղգ. խիւս. — de prune, de casse, de tamarin. 4. միջուկ, միս. — des dents կամ — dentaire, առամնամիջուկ, առամնամիս: [ծել:

Pulper, ն. խիւսել, խիւսագործ-

Pulpeux,euse, ած. բ. խիւսուտ, մսուտ:

Pulpoire, ի. խիւսոց:

Pulque, ա. ագաւօղի:

Pulsateur, trice, ած. Թնդիչ:

Pulsatif, ive, ած. Թնդական, կոտան. douleur —ive.

Pulsatille, ի. բ. ռա. **Anémone**ի:

Pulsation (սիօն) ի. բժ. Թնդումն, Թունդ, զարկ, բազկազարկ. son pouls fait tant de —s par minute. Les —s de l'artère sont inégales. — du cœur, սրտաԹունդ. 2. բգ. ԹրրԹումն, *զարկ. la — du son.

Pulsiloge, ա. S. **Pulsimètre.**

Pulsimètre, ա. բժ. Թնդաչափ:

Pulsimètre, ա. մղաչափ. չափող զմղումն իրաց:

Pultacé,e, ած. դղգ. խիւսասեր, խիւսատեսակ: [Աւստրալիոյ:

Pulténée, ի. բ. պուլտենի. Թուփ

Pulvéraire, ի. բ. փոշերոյս:

Pulvérariées, ի. յ. փոշերուսեայք: [դաԹալ:

Pulvérateur, trice, ած. կ. հո-

Pulvérateurs, ա. յ. Ս. հողաԹալք. հն. **Gallinacées.**

Pulvérifère, ած. փոշեբեր:

Pulvérin, ա. փոշեվառօդ. 2. փոշեվառօդոց. *փոշեվառօդի աման:

Pulvérisable, ած. փոշիանալի:

Pulvérisateur, ա. փոշիացուցիչ: [ցումն:

Pulvérisation (սիօն) ի. փոշիա-

Pulvériser, ն. փոշիացուցանել, փշրել, *փոշիացունել. — un corps solide. 2. փ. փշրել, ոչնչացուցանել, հերքել. il a pulvérisé cet argument. Cette objection a été pulvérisée. = Se —, ք. փոշիանալ:

Pulvériseur, ա. փոշիացուցիչ:

Pulvérulence, ի. փոշելիցուԹ:

Pulvérulent, e, ած. փոշելից, փոշեպատ, փոշեմած, փոշետեսակ, փոշուտ. une substance —e. Les ailes du hanneton sont —es.

Pulviné, e, ած. կ. բարձաւոր, գնդաւոր: [ձեւ:

Pulviniforme, ած. բպ. բարձա-

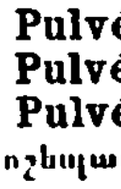
Puma, ա. սբ. առիւծակատու. հն. **Couguar.** [րածեւ:

Pumiciforme, ած. հբ. չեչաքա-

Pumite, ի. հբ. չեչաքար. հն. **Pierre ponce.**

Punais,e, ած. եւ գ. ժահահոտ, ժահաբիԹ, *քիԹն հոտող:

Punaise, ի. մլուկն, մլակ, մլիկ. — des bois, խանտալայ, փայտոջիլ. — d'eau, ջրամլուկն. 2. ար. մլուկաբեւեռ. * լայնգլուխ պղզոտիկ գամ:

Punaisie, ի. բժ. քԹաժահ. գարշահոտուԹիւն քԹի:

Punaisin, ի. բժ. ռա. **Ozène**ի.

Punch (փոնչ) ա. փոնջ, ջերմօղի. un verre de —. Boire, prendre du —.

Punctiforme (փոնքԹիֆօրմ) ած. կիտաձեւ:

Puni,e, անց. պատժեալ, պատուհասեալ, պատժակիր. être —, պատժիլ, պատուհասիլ, *պատժուիլ:

Punica, ա. բ. պիւնկենի. ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ մրտասերից (myrtacées).

Punicées, ի. յ. բ. պիւնիկեայք. ցեղ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ մրտասերից:

Punique, ած. պիւնիկեան, կարԹԹաճական. foi —, պունիկեան դրժող հաւատ. les guerres —s, պունիկեան պատերազմունք:

Punir, ն. պատժել, պատուհասել. on l'a puni comme il le méritait. — rigoureusement, sévèrement les méchants. — un enfant pour une faute. On l'a puni de ses malversations. Je le punirai de m'avoir désobéi. — un criminel. || փ. il faut chercher à corriger plutôt qu'à —. C'est un crime qu'on ne saurait — trop sévèrement. Il punit jusqu'aux moindres fautes. Qui aime à —, պատժասէր. — de mort, de peine de mort, մահիւ պատժել. 2. չար փոխարինել, չար ընդ բարւոյ հատուցանել. vous êtes un ingrat, vous me punissez des services que je vous ai rendus. Je suis puni de ma trop grande confiance dans cet homme.

Punissabilité, ի. պատժելիուԹիւն, պատժականուԹիւն:

Punissable, ած. պատժելի, պատժական, պատժապարտ, արժանապատիժ. c'est un homme très —. Rien n'est plus — qu'une pareille trahison. Crime — de mort, մահապարտ մահացու ոճիր: [բար:

Punissablement, մ. պատժա-

Punisseur, euse, ած. պատժիչ, պատուհասիչ, պատժաճու, պատժող. un dieu —. Le foudre —.

Punition (սիօն) ի. պատժումն, պատուհասումն. la — des crimes et des délits appartient au juge criminel. 2. պատիժ, պատուհաս. on doit proportionner la — aux crimes, aux fautes. Cela mérite une — exemplaire. — corporelle. Ce malheur lui est arrivé par — de Dieu. C'est une — de Dieu, une — du ciel.

Pupillaire, ած. իգ. որբային, որբական. 2. մգ. բբային. membrane —, բբաԹաղանԹ:

Pupillarité, ի. որբուԹիւն:

Pupille, գ. որբ, *որբուհի. il a grand soin de son —, de sa —. 2. սան, ձեռնասուն, սանուհի. il s'est fait beaucoup d'honneur par l'éducation de son —, de sa —.

Pupille, ի. մգ. բիբ. սեւուցն աչաց. հն. **Prunelle.** || Qui a la — abîmée, պոռակն:

Pupipares, ա. յ. մբ. հարսնեկածինք. տոհմ միջատաց:

Pupitre, ա. գրակալ. — de table. — d'orchestre. — d'église. — tournant.

Pupivores, ա. յ. մբ. ճարպնեկակերք , ճագակերք . ցեղ միջատաց :

Pupue, Puput, ի. Ռ. S. **Huppe.**

Pur,e, ած. զուտ . de l'or —. 2. —, անապակ . du vin —. 3. յստակ, վճիտ , ականակիտ . une onde —e. Une lumière —e. 4. ջինջ , անամպ , անպղտոր . air —, ջինջ օդ . ciel —. 5. սուրբ , մաքուր . des victimes —es. 6. անխառն , սեռն . amour —. Une félicité —e. Eprouver une joie —e. 7. անբիծ , անարատ . une âme —e. Vierge —e. Elle s'est toujours conservée —e. 8. յստակ , ողորկ . parler l'italien le plus —. 9. զուտ , լոկ . c'est la —e vérité. — mensonge, սաֆաստուտ . || être en état de —e nature, լինել ամենեւին մերկ՝ մերկանդամ . || — et simple, պարզապէս . 10. — de, ազատ , զերծ. — de tout péché, զերծ ի մեղաց, անմեղ .

En —e perte, S. **Perte.**

A — et à plein, S. **Plein.**

Pureau, ա.Ն. բացամասն. la tuile a ordinairement huit à dix centimètres de —.

Purée, ի. ճեճած . — de pois, de lentilles. Potage à la —, ճեճածապուր . || փ. — de septembre, գինի :

Purement, մ. յստակօրէն, մաքրապէս . parler, écrire, dessiner, chanter —. 2. պարզապէս . il a fait telle chose — par plaisir. Le motif de sa vocation était — humain. || — et simplement, պարզապէս, անպայմանն . il a résigné sa charge — et simplement.

Purer, ն. փրփրատել . *գարեջրին վրայէն փրփուրն հանել :

Pureté, ի. զուտիւն , անխառնուիւն , սեռնուիւն . au moyen du feu, on porte les métaux au plus haut degré de —. La — de l'air. La — de mon amour. 2. յստակուիւն , մաքրուիւն . la — des eaux. 3. փ. անբծուիւն , անարատուիւն , յստակուիւն , մաքրուիւն , յստակախոհուիւն . la — de l'âme. La — de ses intentions. La — du cœur, de l'esprit, de ses mœurs. La — de sa doctrine. La — de style, de langage. Cet écrivain est d'une grande —. Cette façon de parler est contre la — de la langue. Son dessin manque de —. La — de sa voix a ravi le public.

Purgateur, ա. մաքրիչ , զտիչ :

Purgatif, ive, ած. բժ. մաքրողական , լուծողական . S. **Laxatif.** 2. ա. մաքրողական , մաքրադեղ , սրբադեղ . prendre un —.

Purgation (սիօն) ի. մաքրուն , մաքրադեղուն . il se porte beaucoup mieux depuis sa —. 2. մաքրադեղ , սրբադեղ . cette — a produit un excellent effet. հն. **Purgatif.**

Purgatoire, ա. բ. մաքրարան , խաւարան . || փ. faire son — en ce monde, *մեղքերն այս աշխարհիս մէջ քաւել :

Purge, ի. իգ. գրաւատուն , *գրաւէն ազատելն . 2. բժ. մաքրողական , մաքրադեղ , սրբադեղ . prendre une —.

Purger, ն. զտել , մաքրել . — les métaux, le sucre. — un jardin des mauvaises herbes. 2. բժ. մաքրադեղել , տալ սրբադեղ . ce médicament purge rapidement. — un malade avec de l'aloès, avec du calomel, avec de la manne. On l'a purgé deux jours de suite. 3. ազատել , մաքրել . — le cerveau. — la bile. — la mer de pirates. — la contrée de voleurs, de vagabonds. || փ. — une langue. — sa conscience. — son esprit d'erreurs, de préjugés. 4. իգ. ազատել , մաքրել . — les hypothèques. — la contumace.

Se purger, դ. մաքրողական՝ մաքրադեղ՝ սրբադեղ առնուլ. cet homme a besoin de —. Il s'est purgé hier. 2. ազատիլ , մաքրիլ , * ազատուիլ , մաքրուիլ . la société doit — de ses hommes dangereux. La langue tend à — de ses restes de barbarie. 3. արդարանալ , * ինքզինքն արդարացուցանել՝ մաքուրի հանել . — d'une accusation, d'un crime. [րի):

Purgerie, ի. մաքրանոց (շաքա-

Purifiant, e, ած. մաքրիչ :

Purificateur, ա. սրբիչ , մաքրիչ , սրբաթար :

Purificatif, ive, ած. մաքրական, սրբական :

Purification(սիօն) ի. մաքրուն, զտուն . la — des métaux. 2. մաքրուն , մաքրուիւն , մաքրագործուիւն . la — du sang, des humeurs. 3. Տօն Սրբուիւեան , Տեառնընդառաջ . la — de la sainte Vierge, la fête de la —, տօն սրբուիւեան Կուսին. հն. **Chandeleur.** 4. պտ. սրբագործուիւ . le prêtre était à la —.

Purificatoire, ա. շուշփայ , սրբիչ , սրբասրբիչ (սկիհի) :

Purifier, ն. սրբել , մաքրել , զտել . — l'air, l'eau. — les métaux. Le vent purifie l'air de la vallée. Le cresson purifie le sang. ||փ. —, մաքրագործել . — son cœur, son âme, ses intentions. — les mœurs. 3. ար. սրբագործել :

Se purifier, դ. սրբիլ , մաքրիլ , զտիլ . l'air se purifie par le feu. Le sang se purifie par un bon régime. Les mœurs et le langage commencent à —. [կերպ . crachats —s.

Puriforme, ած. բժ. դարախա-

Purin, ա. գոմէզ , աղբաջուր :

Purine, ի. տգ. գոմիզին , աղբաջրին : [բաջրել :

Puriner, ն. եգ. գոմիզել , աղ-

Purique, ած. տգ. գոմիզային , աղբաջրային :

Purisme, ա. յստակաբանուիւն, յստակագրուիւն , յստակամոլուիւն . il donne dans le —.

Puriste, գ. յստակաբան , յստակագիր , յստակամոլ . c'est un — sévère. [կան , մաքրակրօն :

Puritain, e, ած. եւ գ. մաքրա-

Puritanisme, ա. մաքրականուիւն , մաքրակրօնուիւն :

Purpura, ա. գա. **Pourpre** ի . ծիրանի , խեցեմորթ . 2. բժ. կարմրախտ :

Purpuramide, ի. տգ. ծիրանամիդ : [rique.

Purpuramique, ած. S. **Purpu-**

Purpurate, ա. տգ. ծիրանատ :

Purpuréine, ի. տգ. S. **Purpurine.**

Purpuridés, ա. յ. փՌ. ծիրանազգիք . ազգ որովայնոտան փափկամորթոց (mollusque).

Purpurifère. ած. ծիրանաբեր :

Purpurigène, ած. բգ. ծիրանածին , ծիրանածնունդ :

Purpurin, e, ած. ծիրանեգոյն . des fleurs —es.

Purpurine, ի. տգ. ծիրանին . 2. ար. —. աղացիկ անագապղինձ (bronze).

Purpurique, ած. տգ. ծիրանային . acide —, ծիրանաՌուս :

Purpurite, ի. ծիրանախեցի . խեցեմորթ բրածոյ ծիրանւոյ :

Purpurogalline, ի. տգ. ծիրանագորին :

Purpuroxanthine, ի. տգ. ծիրանադեղնին . հն. **Xanthopurpurine.**

Purrée, Purrhée, ի. տգ. շիկխարի , շեկխարի . կն. **Jaune indien.** [շիկխարային :

Purréique, Purrhéique, ած.

Pur-sang, ա. անխառնարիւն , դգի . — arabe, դգի արաբացի . — anglais, դգի անգլիացի :

Purulence, ի. բժ. ՑաւախուՌիւն , ՑաւախականուՌիւն :

Purulent, e, ած. Ցաւախային , Ցաւախատար , Ցաւախալից . crachats —s. Infection —e.

Pus (փիւ) ա. ախ. Ցաւախ , շարաւ . հն. **Sanie.** Le — commence à se former. [պուշկինաքար :

Puschkinite (փուշքինիԹ) ի. հր.

Pusillanime, ած. վատասիրտ , վհիներոտ . un homme —. Une âme —, փոքրոգի . un caractère —, վատաբոյ . des craintes —s.

Pusillanimement. մ. վատասրտաբար , վհիներոտաբար :

Pusillanimité, ի. վատասրտուՌիւն , փոքրոգուՌիւն , վհիներոտուՌիւն . c'est le comble de la —.

Pustulation (սիօն) ի. խաղաղաբուխն :

Pustule, ի. բժ. խաղաղաբուխ , կայծոռիկ . — maligne, չար խաղաղաբուխ :

Pustuleux, euse, ած. բժ. խաղաղաբուխոտ . érysipèle —. Dartre —euse.

Putain, ի. ապիճ , բոզ , պոռնիկ, կտուՌի . fils de —, բոզորդի, պոռնկորդի. les —s, բոզանոց . maison de —s, բոզատուն , բոզատուն , պոռնկատուն , պոռնկանոց , պոռնկարան , պոռնկոց , կտուանոց , կտկոց :

Putamen (փիւԹամէն) ա. բ. կեղեւ :

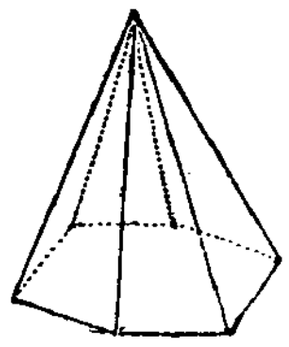
Putaminé, e, ած. բ. կեղեւապատ . || —es, ի. յ. —ք . *որոց պատուղն կեղեւապատ է :

Putanisme, ա. բոզուՌիւն, պոռնկուՌիւն :

Putasser, չ. բոզասէր լ., բոզանալ : [բոզութիւն :
Putasserie, ի. բոզաբուծութիւն,
Putassier, ա. բոզասէր, բոզաբոյծ :
Putatif, ive, ած. իգ. համարեալ, համարելի, պիտակ. père —. Mariage —.
Putativement, մ. համարեալ մտօք, պիտակաբար :
Putiet կամ **Putier,** ա. բ. Ճամբուղ. ազգ սալոքենւոյ :
Putois, ա. սր. ժանտակուզ. ազգ գարշահոտ կենդանւոյ. || փ. crier comme un —, ուժգին գոչել, *պոռալ, պոռչտալ :

Putréfaction (սիօն) ի. փտումն, փտութիւն, նեխումն, նեխութիւն, երր, տրորումն. la — d'un cadavre.
Putréfait,e, ած. լգ. **Putréfié.**
Putréfié, e, անց. փտեալ, նեխեալ. des matières —es.
Putréfier, ն. փտել, նեխել, տրորել.
Se putréfier, դ. փտիլ, նեխիլ, տրորիլ, ժողխիլ :
Putrescence, ի. փտութիւն, նեխութիւն : [փտուն :
Putrescent, e, ած. փտական,
Putrescibilité, ի. փտանելիութիւն :
Putrescible, ած. փտելի, փըտական. substances, matières —s.
Putride, ած. փուտ, նեխական, նեխուտ. état, fermentation, matière —. Émanations —s. Humeurs —s. 2. բժ. —, բորբոսային. maladies —s. Fièvre —, բորբոսային ջերմն. հն. **Typhoïde.**
Putridité, ի. փտութիւն, *փըտածութիւն. la — des humeurs.
Putrilage, ա. ժողխութիւն :
Putrilagineux, euse, ած. ժողխուտ :
Putrivore, ած. կ. փտակեր :
Puy (փիւի) ա. լեռնակ. le — de Dôme.
Puya (փիւիա) ա. բ. բրոմիկ. ազգ միապրուկ տնկոց իւտիմէ բրոմելաասերից (broméliacées).
Pyate, ա. տգ. Քարախատ :
Pycnite, ի. հբ. Ճանճրաքար :
Pycnocéphale, ած. բ. Ճանճրագլուխ : [տունք :
Pycnogonides, ա. յ.կ. Ճանճրո-
Pycnonote, ա. Ք. խայտիտ :
Pycnonotinées, ի. յ. Ք. խայտիտեայք :
Pycnomètre, ա. խտաչափ. հն. **Densimètre.** [սիչ :
Pycnostyle, ած. ա. ճ. խտա-
Pyélite, ի. բժ. երիկամնաբորբ, երիկամնատապ. կն **Pyélo-néphrite.**
Pyémie, ի. տ. **Pyohémie.**
Pygargue, ա. Ք. գետաքծուի, ծովաքծուի. հն. **Huard.**
Pygastre, ա. փշ. պիգաստոլ. ազգ եքինեայց :
Pygaule, ա. փշ. պիգաւլոս. ազգ բրածոյ եքինեայց :
Pygmée, ա. Ճզուկ, կաքցիկ, *գաճաճ. c'est un —. 2. փ. —, կարճահասակ, կարճամիտ. méprisez les attaques de ces pygmées littéraires.
Pygomèle, ած. հշբ. յետոյքանդամ, յետուստանդամ. monstre —.
Pygopage, ած. հշբ. յետոյքակից, յետուստակեր. monstre —.
Pygopode, ա. Ք. յետոյքոտն, յետուստոտն :
Pygoptète, ա. ձբ. վերջաՃեւ :
Pygoscélis, ա. Ք. յետոյքաբրուն, յետուստասրուն, ազգ մաշկոտանց (palmipèdes).
Pygure, ա. փշ. պիգուրոս. ազգ եքինեաց :
Pyhémie, տ. **Pyohémie.**
Pyine (փիին) ի. տգ. Քարախիտ. *Քարախին մէջ գտնուած գործարանաւոր գոյացութիւն :
Pyique, ած. տգ. Քարախային. acide —, Քարախաթթու :
Pyléphlébite, ի. ախ. մայռաբորբ, մայռատապ. բորբոքումն մայռի կամ մեծ երակի :
Pylône, ա. ճ. նախադուռն (Եգիպտացւոց մեհենի) :
Pylore, ա. մգ. սր՝ ստորաճակ (ստամոքսոյ) :
Pylorique, ած. ստրային. orifice —, ստրաբերան. veine —, ստրնքակ :
Pyocyanine, ի. տգ. Քարախանաժին. *Քարախի մէջ գտնուած գունաւորիչ նիւթ :
Pyogène, ած. Քարախածին :
Pyogénie, ի. բժ. Քարախածնութիւն : [յին :
Pyogénique, ած. Քարախածնա-
Pyohémie, ի. բժ. արիւնաննիխութիւն, արիւնաՔարախ :
Pyohémique, ած. արիւնաննիխային, արիւնաՔարախային :
Pyoïde, ած. Քարախակերպ :
Pyomètre, ի. ախ. արգանդաՔարախ :
Pyométrie, ի. ախ. արգանդաՔարախութիւն :
Pyométrique, ած. արգանդաՔարախային :
Pyonéphrose, ի. բժ. Քարախերիկամնախտ :
Pyopneumothorax, ա. բժ. ՔարախաՕդալանջ :
Pyorrhagie կամ **Pyorrhée,** ի. ախ. Քարախահոսումն, Քարախահոսութիւն : [րախ :
Pyothorax, ա. բժ. լանջաՔա-
Pyoxanthine, ի. տգ. Քարախադեղնին :
Pyracanthe, ա. բ. հրափուշ. հն. **Buisson ardent,** մորենի վառեալ կամ **Arbre de Moïse,** մովսէսածառ :
Pyrale, ի. մր. հրան. ազգ միջատի. կն. **Rouleuse.**
Pyrame, ա. սր. պիրամ. ազգ շան :
Pyramidal,e,aux, ած. բրգաձեւ. forme —e. Corps pyramidaux. Os —, բրգոսկր. muscles pyramidaux, բրգադնդեր :
Pyramidale, ի. բ. բրգաճապիկ :
Pyramide, ի. բուրգն, յուրան. 2. մգ. —. 3. en —, բրգաձեւ. cela s'élève en —. Cette plante a ses fleurs en —.

Pyramide.

Pyramider, չ. բրգաշարիլ. *բրգաձեւ շարուած ըլլալ :
Pyramidion, ա. բրգիկ. բուրգն փոքրիկ :
Pyramidoïde, ա.եչ. բրգակերպ:
Pyrantimonite, ի. հբ. հրաձաբաքար. հն. **Kermésite.**
Pyrargillite, ի. հբ. հրակաւ :
Pyrargyrite, ի. հբ. հրարծաՕաքար :
Pyrauxite, ի. հբ. հրաՕուխդ :
Pyrazol կամ **Pyrrazol,** ա. տգ. հրանկենսուլ :
Pyrazoline, ի. տգ. հրանկենսուլին : [լոն :
Pyrazolone, ի.տգ. հրանկենսու-
Pyrée, ի. հխ. ատրուշան, կրակատուն (Պարսից) :
Pyrélaïne, ի. տգ. հրիւղ :
Pyrène, ա. բ. հատիճ. տեսակ կորիզի. 2. տգ. —:
Pyrénéen,enne, ած. պիրենեան:
Pyrénéite, ի. հբ. պիրենաքար :
Pyrénique, ած. տգ. հատիճային. acide —, հատիճաՕու :
Pyrénoïde, ած. հատիճակերպ :
Pyrénomycètes, ա. յ. բ. հատիճասունկք :
Pyrèthre, ա. բ. Ճաղանդաստ, ակրկարհիա, իգաբող :
Pyrétique, ած. ջերմնային, տենդային :
Pyrétologie, ի. բժ. ջերմնաբանութիւն, տենդաբանութիւն :
Pyrétologique, ած. ջերմնաբանական, տենդաբանական :
Pyrétrine, ի. տգ. ակրկարհին :
Pyrexie (քսի) ի. բժ. ջերմնոտութիւն, տենդոտութիւն :
Pyrgom կամ **Pyrgome,** ա. հբ. աշտարակաքար :
Pyrhéliomètre, ա. բպ. հրաբեւչափ, արեւահրաչափ :
Pyridazine, ի. տգ. ոսկրազին :
Pyridine, ի. տգ. ոսկրին :
Pyridique, ած. տգ. ոսկրային :
Pyridone, ի. տգ. ոսկրոն, պիրիդոն : [ոսկրաթիւն :
Pyridyle, ա. տգ. ոսկրուստ,
Pyriforme, ած. տանձաձեւ :
Pyrimidine, ի.տգ, պիրիմիդին:
Pyrique, ած. հրային. spectacle —.
Pyrite, ի. հբ. հրաքար. տ. **Marcassite.** [րուտ:
Pyriteux, euse, ած. հրաքա-
Pyritifère, ած. հրաքարաբեր :
Pyritiforme, ած. հրաքարաձեւ :
Pyritologie, ի. հրաբանութիւն :
Pyro, նխ. յն. հրա... հր...
Pyro-acétique, ած. տգ. հրաքացխային :

Pyro-aconitique, ած. տգ. հրբ-ընձախոտային :

Pyro-aurite, ի. հբ. հրականջաքար : [armes —s.

Pyrobalistique, ած. հրաթնակ.

Pyrobole, ա. հ. հրաթնակ (մեքենայ) : [կայճուին :

Pyrocatéchine, ի. տգ. հրա-

Pyrochlore, ա. հբ. հրաքլոր :

Pyrochroïdes, ա. յ. մբ. հրագունակերպ . ազգ հրագոյն միջատաց : [քար :

Pyrochroïte, ի. հբ. հրագունա-

Pyrocitrique, ած. տգ. հրկիտրային . acide —, հրկիտրաթթու :

Pyrocorax, ա. Թ. հրագռաւ . ին. **Choquard**.

Pyro-électricité, ի. բպ. հրաելեկտրականութիւն :

Pyrogallate, ա. տգ. հրագղթորատ : [գղթորային :

Pyrogallique, ած. տգ. հրա-

Pyrogallol, ա. տգ. հրագղթորուլ :

Pyrogène, ած. հբ. հրածին . 2. բժ. ջերմնածին , տենդածին :

Pyrogéné, e, ած. հրածնեալ , հրածնական . corps —.

Pyrogénèse, ի. հրածնութիւն :

Pyrogénétique, ած. հրածնային :

Pyrognostique, ած. հրագիտային : [գլող :

Pyrographe, ա. հրագիր , հրա-

Pyrographie, ի. հրագրութիւն :

Pyroïde, ած. հբ. հրակերպ :

Pyrol, ա. տգ. հրուլ :

Pyrolacées, ի. յ. բ. սպնդուկասերք : [հրապաշտ :

Pyrolâtre, ած. կրակապաշտ ,

Pyrolâtrie, ի. կրակապաշտութիւն , հրապաշտութիւն :

Pyrole, ի. բ. սպնդուկ :

Pyrolées, ի. յ. բ. սպնդուկեայք:

Pyroligneux, ած. ա. տգ. հրափայտուստ . acide —, հրափայտուաթթու : [տիտ :

Pyrolignite, ի. տգ. հրափայ-

Pyrologie, ի. հրաբանութիւն :

Pyrolusite, ի. տգ. արծնաքար :

Pyromancie, ի. հրահմայութիւն:

Pyromancien, enne, գ. հրահմայ :

Pyromaque, ած. հբ. հրամարտիկ . silex —, կայծքար :

Pyroméconique, ած. տգ. հրամեկոնային . acide —, հրամեկոնաթթու : [ին. **Ilménite**.

Pyromélane, ի. հբ. հրասեւ .

Pyroméline, ի. հբ. հրականաչ . ին. **Morénosite**.

Pyromellique, ած. տգ. հրամեղրային. acide —, հրամեղրաթթու:

Pyromètre, ա. բգ. հրաչափ :

Pyrométrie, ի. հրաչափութիւն :

Pyrométrique, ած. հրաչափական :

Pyromorphite, ի. հբ. հրակերպաքար , հրեբեւակ :

Pyromucamide, ա. տգ. հրախիժամիդ : [նատ .

Pyromucate, ա. տգ. հրախըլ-

Pyromucique, ած. տգ. հրախլնային :

Pyrone, ի. տգ. հուրոն :

Pyronine, ի. տգ. հուրոնին . վարդագոյն գունաւորիչ նիւթ :

Pyronome, ի. ար. հրունակ . նիւթ պայծուցիկ :

Pyrope, ա. հբ. հրակն :

Pyrophère, ած. հրաբեր :

Pyrophore, ա. մբ. հրակիր , գիշերլուսիկ . ազգ փոսփորային միջատի . 2. տգ. հրակիր :

Pyrophorique, ած. հրակրային:

Pyrophosphate, ա. տգ. հրալուսակրատ :

Pyrophosphorique, ած. տգ. հրալուսակրատային :

Pyrophyllite, ի. հբ. հրաթերթաքար :

Pyrophysalite, ի. հբ. հրափամփուշտաքար , ազգ տպազիոնի :

Pyropissite, ի. հբ. հրածիւթաքար :

Pyroracémique, ած. տգ. հրողկուզային . acide —, հրողկուզաթթու :

Pyrorétine, ի. հբ. հրառետին . ազգ բրածոյ ռետնոյ :

Pyrotartarique, ած. տգ. հրագինեմրրային :

Pyrorthite, ի. հբ. հրուղղաքար . ազգ ուղղաքարի (orthite).

Pyroscaphe, ա. նւ. հրանաւ . ին. **Bateau à vapeur** (շոգենաւ) :

Pyrosclérite, ի. հբ. հրակարծրաքար :

Pyroscope, ա. բգ. հրադէտ :

Pyrosis (գիս) ի. բժ. հրախտ . այրուձն ստամոքսի :

Pyrosmalite, ի. հբ. հրահոտաքար :

Pyrosomes, ա. յ. փթ. հրաւարժինք . ազգ խեցեմորթաց :

Pyrostat (փիրօսթա) ա. բգ. հրակաց . գործի ուղղիչ բարեխառնութեան օդոյ :

Pyrostibite կամ **Pyrostibnite**, ի. հբ. հրաճարրաքար :

Pyrostilpnite, ի. հբ. հրափայլաքար . ին. **Feuerblende**.

Pyrosulfurique, ած. տգ. հրածծմբային . acide —, հրածծմբաթթու : [նեմրրատ :

Pyrotartrate, ա. տգ. հրագի-

Pyrotartrique, ած. տգ. հրագինեմրրային . acide —, հրագինեմրրաթթու :

Pyrotechnie, ի. հրարուեստ , հրարուեստութիւն: [տային :

Pyrotechnique, ած. հրարուես-

Pyrotechnite, ի. հբ. հրարուեստաքար : [ցոտիւղ :

Pyrothonide, ի. դղգ. հրացըն-

Pyroxanthine, ի. տգ. հրադեղնին . ին. **Éblanine**.

Pyroxène, ա. հբ. հրանտ. — granuliforme, կոթիզաքար . ին. **Coccolithe**.

Pyroxénique, ած. հբ. հրանտային :

Pyroxyle, ա. կամ **Pyroxyline**, ի. տգ. հրափայտ. ին. **Coton-poudre**.

Pyrrazol, ա., **Pyrrazoline**, ի. **Pyrrazolone**, ա. տգ. տ. **Pyrazol, Pyrazoline, Pyrazolone**.

Pyrrhéléon, ա. տ. **Pyrrol**.

Pyrrhique (փիրիք) ած. եւ ի. կք. զինապար , զինակարտ . ազգ զինուորական կաքաւոյ . 2. տչ. անգայտ . , սղավերջ : [մլուկ :

Pyrrhocoris, ա. մբ. կարմրա-

Pyrrhole, ա. տ. **Pyrrol**.

Pyrrhonien, enne, ած. եւ գ. պիւռոնեան . 2. յ. գ. —ս, պիւռոնականք : [բայել :

Pyrrhoniser, չ. պիւռոնել , երկ-

Pyrrhonisme, ա. պիւռոնութիւն, պիւռոնականութիւն , երկբայութիւն:

Pyrrhosidérite, ի. հբ. երկաթաշիկաքար ,

Pyrrhotine, ի. հբ. շիկաքար :

Pyrrhule, ի. Թ. խածկտիկ . գա. **Bouvreuil** :

Pyrrol, ա. տգ. կարմրաիւղ :

Pyrrol-carbonique, ած. տգ. կարմրաիւղ ածխային :

Pyrrolidine, ի. տգ. պիրոլիդին:

Pyrroline, ի. տգ. պիրոլին :

Pyrrolique, ած. կարմրաիւղային :

Pyrularia, ա. բ. տանձախոտ . ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ ճանդալասերից : [փափկամորթոյ :

Pyrule, ի. փթ. տանձիկ . ազգ

Pysiforme, ած. մգ. վգնաձեւ . os —. վգնոսկր . տ. **Vesce**.

Pythagoricien, enne, ած. պիւթագորեան , պիւթագորուհի:

Pythagorique, ած. պիւթագորային :

Pythagoriser, չ. պիւթագորել . *հետեւիլ փիլիսոփայութեան Պիւթագորի :

Pythagorisme, ա. պիւթագորութիւն , պիւթագորականութիւն :

Pythe, ա. բ. պիւթասունկ :

Pythiade, ի. հխ. պիւթիադ . չափ ժամանակի չորից ամաց առ նախնի յոյնս :

Pythie, ի. հխ. պիւթիա , պիւթեան հարցուկ . քրմուհի մեհենի Ապողոնի ի Դելփիս :

Pythiées, ի. յ. բ. պիւթասընկեայք :

Pythien, ած. պիւթեան . Apollon —. Jeux —s, պիւթեան խաղք :

Pythique, ած. պիւթային . jeux —s, պիւթային խաղք , մրցմունք :

Python, ա. սբ. պիւթոն . ազգ ահաւոր օձի :

Pythonisse, ի. հխ. պիւթոնիս , հարցուկ , գուշակուհի . la — d'Endor. Une vieille —.

Pyxide, ի. բ. տփնի . 2. սբ. տփննեակ . ազգ կրիայի :

Q

Q ա. տասներեքօրիներորդ տառ այբուբենից եւ երկբառաներորդն բաղաձայնից. սովորաբար կոչի *քիւ* կամ *քը* : Ի հռոմէական հաշուի նշանակէ 500 :

Quadr, quadri եւ **quadru,** նախ. որ դնի ի սկիզբն բառից. քառա... չորք...

Quadragénaire (քուա) ած. քառասնամեայ. un homme, une femme —. || գ. c'est un —, une —. 2. քառասնաւոր. nombre —.

Quadragésimal, e, aux (քուա) ած. քառասնորդական, քառասնակաւոր. jeûne —. Abstinence —e.

Quadragésime (քուա) ի. նախակիրակէ մեծ պահոց :

Quadrangle (քուա) ա. եչ. քառանկիւն :

Quadrangulaire, ած. եչ. եւ բ. քառանկիւնի, քառանկիւն, չորքանկիւնի, չորեքկուսի. figure —. Pyramide —.

Quadrangulé, e, ած. բ. S. **Quadrangulaire.**

Quadrant, ա. եչ. S. **Quart de Cercle.**

Quadrat (քուա) ած ա. քառորդ. 2. ած. քառորդական. aspect —, տեսիլ — : [ռորդային :

Quadratique (քուա) ած. քա-

Quadratrice (քուա) ի. եչ. քառակուսիչ. կոր գիծ :

Quadrature (քուա) ի. եչ. քառակուսութիւն. — du cercle,— բոլորակի. || փ. chercher la — du cercle, S. **Cercle.** 2. ած. քառորդական հետաւորութիւն. *դիր կամ տեսիլ երկուց աստեղաց ի զօդիակոսի՝ որ իրարմէ հեռու լլան 90 աստիճանաւ:

Quadribasique (քուա) ած. տգ. քառահիմն, քառատակ :

Quadricorne (քուա) ած. քառեղջիւր :

Quadridenté,e (քուա) ած. քառատամն. *չորս ակռայ ունեցող :

Quadrifide (քուա) ած. բ. քառահերձ :

Quadriflore (քուա) ած. չորեքծաղկեան, քառածաղկեան, քառածաղիկ :

Quadrifolié,e (քուա) ած. բ. չորեքտերեւեան, քառատերեւ :

Quadriforme (քուա) ած. չորեքձեւեան, քառաձեւեան, քառաձեւ :

Quadrifurqué,e (քուա) ած. քառաճիւղ :

Quadrige (քուա) ա. հին. քառաձի, չորքձիք : [ռազոյգ :

Quadrijugué (քուա) ած. բ. քա-

Quadrijumeaux (քուա) ած. ա. յ. մգ. քառախեղեփք, քառերկուորեակք. tubercules —.

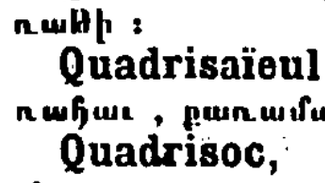
Quadrilatéral (քուա) **e,** ած. չորեքկողմեան, քառակողմեան :

Quadrilatère (քուա) ա. եչ. քառակողմն, չորեքկուսի. 2. գ. չորեքթերդեան քառանկիւնի, քառաթերդք:

Quadrillage, ա. չորեքումն. յարմարումն՝ գումարութիւն չորեքկուսի ձեւոց :

Quadrille, ի՛ հ. հեծելախումբ. 2. ա. քառապար, խմբապար. danser un —. 3. եմ. քառանուագ. 4. քառախաղ. ազգ Եղեխաղի :

Quadrille, ա. ար. քառեակ, քառակուսեակ :

Quadrilatère.

Quadrillé, e, ած. քառեկագիծ, քառակուսեկաձեւ. fenêtre, étoffe —e.

Quadriller, ն. քառեկել, քառակուսեկել. *քառակուսեակ ձեւացուցանել. — du papier.

Quadrilobé (քուա) **e,** ած. բ. քառաբոյթ, քառաբլթակ :

Quadriloculaire (քուա) ած. քառախորշ: [ռաբաշխ:

Quadrinôme (քուա) ա. հհ. քա-

Quadripartit (քուա) **e,** ած. բ. չորեքբաժին : [ռատերեւ :

Quadriphylle (քուա) ած. բ. քա-

Quadriplégie (քուա) ի. բժ. քառանդամալուծութի. անդամալուծութի չորից անդամոց : [քառերես :

Quadripointé (քուա) **e,** ած. հր.

Quadriponctué (քուա) ած. կ. քառակէտ : [եակ :

Quadrique (քուա) ի. եչ. քառ-

Quadrirème (քուա) ի. հխ. քառաթի :

Quadrisaïeul (քուա) **e,** գ. քառահայր, քառամամ :

Quadrisoc, ած. քառախոփ. charrue —, — արօր :

Quadrisyllabe (քուա) ա. քառավանկ :

Quadrisyllabique, ած. քառավանկեան, չորեքվանկեան :

Quadrivalence (քուա) ի. տգ. քառազօրութիւն :

Quadrivalent (քուա) **e,** ած. քառազօր : [խիփ :

Quadrivalve (քուա) ած. քառա-

Quadrivium (քուաւորիվիօմ) ա. քառուսմունք (Քուաբանութիւն, երաժշտութիւն, երկրաչափութիւն եւ աստղաբաշխութիւն) :

Quadroxide, ա. տգ. քառօքսիդ, քառաթթուիդ :

Quadrumane (քուա) ած. քառաձեռնի, չորեքձեռնեայ. 2. ա. կ. չորեքձեռնի, քառաձեռնի :

Quadrupèdes (քուա) ա. յ. կ. քառոտանիք, չորքոտանիք :

Quadrupédologie, ի. չորքոտանաբանութիւն :

Quadruple (քուա) ած. եւ ա. քառապատիկ. vingt est — de cinq. Payer une amende — de la somme retenue indûment. Mon jardin est le — du vôtre. — alliance, քառեակ դաշնակցութիւն :

Quadruplement (քուա) մ. քառապատկումն :

Quadrupler (քուա) ն. քառապատկել. — un nombre, une somme. *Quadrupler,* չ. քառապատկել. son bien a quadruplé depuis cette époque.

Quadruplication (քուա...սիօն) ի. քառապատկութիւն :

Quai (քէ) ա. գետափն, գետաբերան. — revêtu de pierre de taille. Les —s de Paris. Sa maison est bâtie sur le —. — d'un port. Petit —, քարափիկ. 2. ափնուղի (երկաթուղւոյ):

Quaiage, ա. S. **Quayage.**

Quaiche (քէշ) ի. նե. ճանրաձառ. փոքրիկ նաւ հիւսիսային ծովուց :

Quaker,resse (քուաքըր, քրէս) գ. քուաքէր, երերական, քուաքերուհի, երերուհի :

Quakérisme (քուա) ա. քուաքերութիւն, երերականութիւն :

Qualifiable, ած. որակելի, անուանելի :

Qualificateur, ա. որակիչ. 2. աստուածաբան հաւատաքննիչ առնուի ի Հռոմ :

Qualificatif, ive, ած. որակական. nom —. 2. ա. —. Les adjectifs sont des —s.

Qualification (սիօն) ի. որակումն, որակացումն, անուանումն, յորջորջումն, յորջորջանք. — de faussaire. La — des délits, des crimes. Cette — est fausse. — de marquis.

Qualifié, e, ած. ազնուական, անուանի, մեծ. une personne —e. C'est un homme fort —. Vol —, մեծ գողութիւն, un crime —. 2. — de, որակեալ, անուանեալ, յորջորջեալ. l'ouvrage fut — d'hérésie,

Qualifier, ն. որակել, անուանել, յորջորջել. — une proposition d'erronée. — qn. de fourbe. — qn. de comte, de baron. Les lettres du roi le qualifient chevalier, prince, duc.

Se qualifier, դ. որականալ, անուանիլ, յորջորջիլ. il se qualifie docteur, marquis.

Qualitatif, ive, ած. որպիսական :

Qualité, ի. որակ. որպիսութիւն, բարեվաստութիւն. selon la —, որակապէս. bonté, petitesse, blancheur, laideur, etc. sont des —s. La — de l'eau, du vin, de la viande, d'un aliment, d'une étoffe. La transparence et la dureté sont les —s essentielles du diamant. Les —s de son style sont la précision et la clarté. Ce vin est de mauvaise —, de — inférieure. Ce bois n'a pas les —s requises pour la construction. 2. քաջորակ, քաջազգի. bois de —. Ce vin a de la —. 3. փ. բարեմասնութիւն, ծիրք. —s naturelles, acquises. Les —s du corps et de l'esprit. Il a beaucoup de bonnes —s, de belles, de rares, de louables —s. Il a de grandes —s. Parmi quelques bonnes —s, il en a beaucoup

de mauvaises. Il a beaucoup de —s. Je ne lui reconnais aucune —. Elle a les défauts de ses —s. Bonne —, լաւտրակ , բարեկաւուԹիւն . mauvaise —, վատտրակ . 4. ազնուուԹիւն, ազնուականուԹիւն , քաջատոհմուԹիւն . c'est une femme de —. Il y avait à cette réunion des gens de la première —. 5. անուանուն , յորջորջանք , տիտղոս . il prend la — de noble, de prince, de duc. La — de préfet, de maire, de magistrat. La — de citoyen, քաղաքացիուԹիւն. — de légataire, d'héritier, de créancier. Il me dispute ma —. Dans tout procès on commence par établir les —s des parties. || փ. եւ ը. avoir — pour faire une chose, կարող լինել առնելոյ գիմն, * բան մի ընելու իշխանուԹիւն ունենալ . il n'a pas — pour intenter une action.

En — de, նխ. իբրեւ . il procède en — de tuteur, իբրեւ խնամակալ գործէ . en ma — de père, իբրեւ հայր . en cette —, j'ai droit de..., յայսմ իրաւունք ես ինձ... en quelle — procède-t-il? որպէ՞ս գործէ :

Quamoclit (լի) ա. ը. պատատուկ . ազգ անկոց ի տոհմէ բառնդասերից (convolvulacées).

Quand, մ. երբ, իբրեւ , յորժամ, մինչ . — je serai mieux, j'irai vous voir. — je pourrai. Je ne sais ni — ni comment tout cela finira. On fait bien des sottises — on est jeune. 2. ե՞րբ . — viendrez-vous? A — la partie est-elle remise? Depuis — est-il venu? Jusques à — me persécuterez-vous? 3. չ. Թէպէտեւ , նոյն իսկ . — je le voudrais, je ne le pourrais pas. — cela serait, que vous importe. — vous auriez réussi, que vous en serait-il revenu?

Quanquam (քուանքուամ) ա. հ. բանախոսուԹիւն . il prononça fort bien son —.

Quant, մ. իսկ , վասն , *գալով . — à lui, il en usera comme il lui plaira. — à moi, իսկ ես, *իմ մասիս, — à ce qui est de moi. — à cette affaire. — aux événements imprévus.

Quantes, ած. յ. որչափ, քանիցս. toutes et — fois կամ toutes fois et — que, — եւ . je vous prêterai des livres toutes et — fois vous voudrez. Je vous accompagnerai chez lui toutes fois et — qu'il vous plaira. || լկ. il fera cela toutes fois et —.

Quantième, ած. քաներորդ . le — êtes-vous dans votre compagnie? 2. ա. — օր . պատկեր աւուրն . quel est le — de la lune. Quel — du mois avons-nous? *ամսոյն քանի՞ն է. quel est le —? ամսոյան քանի՞ն է . de quel — est sa lettre?

Quantitatif, ive, ած, ը. քանակական . adverbe —. 2. տզ. —. analyse —ive.

Quantité, ի. քանակուԹիւն, քանակ, *քանիսնուԹիւն , որքանուԹիւն . mesurer une —. Comparer des —s. Deux —s égales. 2. քազմուԹիւն , բազմաԹիւ , *շատուԹիւն , շատ . il y avait une grande — de personnes. Il y avait — de monde à la promenade. Petite —, en petite —, փոքրաքանակ . d'une petite —, սակաւաքանակ. une grande —, en grande —, մեծաքանակ . le blé est en grande —, en petite — sur ce marché. La qualité vaut mieux que la —. — de gens. — de gens ont dit cela, ont fait cela. — de personnes sont persuadées de son mérite. Selon la —, քանակապէս . 3. քանակ , չափ , մեծուԹիւն, la versification latine est fondée sur la —. Il y a une faute de — dans ce vers. 4. տրմ. յատկուԹիւն, հանգամանք , որպիսուԹիւն . — des jugements. 5. եժ. քանակ , չափ . la — produit le rythme. [Թիւն :

Quantum (քուա) ա. որչափու-

Quarantaine, ի. քառասնեակ , *քառասունի չափ . une — d'écus. L'incendie a dévoré une — de maisons. Il y a de cela une — de jours. 2. քառասնեակ, *մեծ պահոց միջոց. jeûner la —, jeûner la sainte —. 3. քառասնեակ , * քառասուն տարիք . approcher de la —. J'ai la —. Elle a passé la —. 4. քառասնեակ , քառասնորդ , քառասնորդապան , քառասնօր , արգելապան , արգելանոց , մաքրապան, մաքրանոց , զգուշապան, քառասունք «քարանԹինա». 5. ա. ը. քառասնուկ . * տեսակ մի բոյս :

Quarante, ած. քառասուն . — hommes. — francs. — ans. — et un. — deux. Le nombre —. Le numéro —. 2. ա. յ. les —, քառասունք , քառասուն անդամք Գաղղիական Ակադեմիոյ . un des —. 3. քառասներորդ . page —. Article —. 4. ա. քառասուն. le quotient de — divisé par huit est cinq. 5. պտ. S. **Heure** 8.

Quarantenaire, ած. քառասնամեայ . prescription —.

Quarantie, ի. քառասնից աստեան (ի հաստատակապիտուԹեան Վենետկոյ) :

Quarantième, ած. քառասներորդ . le — jour. Il est dans sa — année. Vous êtes le — de la liste. Le — de ligne.. 2. ա. քառասներորդ մասն . il a un — dans cette affaire.

Quarderonner, ն. ար. անկիւնասել . *քարի կամ տախտակի անկիւնն կլորել :

Quart, ա. քառորդ . չորրորդ մասն . un — de boisseau. Un — de lieue. Cette étoffe a cinq —s de largeur. Deux heures un —. Trois heures moins un —. Un — d'heure, քառորդ ժամու . mauvais — d'heure, չարաշուք քառորդ . il a son — dans la succession. Il y entre pour un —, pour son —. Réduire au —. Demi-—. Acheter un — de farine. Un — de beurre. || փ. եւ ը. le — d'heure de Rabelais, ժամ հաւուցանելոյ գկերակրածախան . passer un mauvais — d'heure, * գիշ ժամանակ՝ անախորժ ժամ անցուցանել . 2. ճ. — de rond, քառորդապրուագ . զարդ ինչ ճարտարապետական . S. **Moulure.** 3. աս. եւ եչ. — de cercle, քառորդ բոլորակի . հն. **Quadran.** 4. նկ. portrait de trois —s, կենդանագիր եռաքառորդ (երբեմն մասամբ կերպարանաց) . peindre de trois —s. 5. քառորդ ժամանակ . — de nuit, քառորդ գիշերաժամ . — de jour, քառորդ ցերեկաժամ . être de —, faire son —, քառորդապահ լ. l'officier, les hommes de —, քառորդապահ սպայ՝ մարդիկ . 6. — de vent, քառորդ հողմոյ կամ հողմաքառորդ . || avant —, նախաքառորդ :

Quart,e, ած. հ. չորրորդ . le — an կամ le quartan d'un sanglier, չորրորդ ամ վարազի . lièvre —e, ցերմն չորեքօրեայ :

Quartager, ն. այգ. քառամիկել . * չորրորդ անգամ այգին հերկել :

Quartaine, ած. վարի եւեթ յայս բան . que la fièvre — te serre! գնտին անցնիս :

Quartan, ա. ո. S. **Quart.**

Quartanier, ա. ո. վարազիկ . վարազ չորեքամեայ :

Quartation (սիօն) ի. մզգ. ոսկարծաԹախառնուն . խառնուն արծաԹոյ եւ ոսկւոյ . հն. **Inquartation.**

Quartaut, ա. քառորդամաք . չորրորդ մասն մարոյ . un — de vin, de bière.

Quarte, ի. քառեակ , չորեակ . հին չափ ըմպելեաց :

Quartenier, ա. Թաղապետ, Թաղապետ :

Quarteron, ա. քառեակ . չորրորդ մասն մէկ լտեր . un — de beurre, de fromage. Un — de pommes. 2. քառեակ . չորրորդ մասն հարիւրոյ. un — de pommes, de marrons.

Quarteron,onne, ած. չորրորդեան . ². գ. խառնարիւն , խառնածին . ճերմակէ ու սեւէ ծնած . S. **Mulâtre.**

Quartette (քուա) ա. եժ. քառաձայնիկ . des quartetti.

Quartidi (քուա) ա. չորեքշաբաԹի , *չորեքշաբԹի :

Quartier, ա. քառորդ, չորրորդ, չորրորդ մասն . un — de veau, d'agneau. Couper une pomme en quatre —s, *մի խնձորն չորս մաս կտրել . un — de noix, պճեղն ընկուզոյ . 2. քառորդ . չորրորդ մասն ընԹացից լուսնի . nous sommes au premier — de la lune. 3. քառորդ , մասն, շերտ. un — de pain, d'orange. 4. անկարուրդք (կօշկաց) . 5. կողմանք (սմբակի ձիոյ). 6. Թաղ (քաղաքի) «մահալլէ» . on danse dans tous les —s de la ville. Nous sommes du même —, Թաղակից եմք . les —s, Թաղք , Թաղորայք . 7. Թաղական , *Թաղնցի . tout le — était réuni. 8. զօրանիստ . nous tenons garnison en tel endroit, c'est un —. Être en —. 9. զօրանոց , գինուորանոց (հեծելազօրաց) իսկ հետեւակազօրաց զօրանոցն կոչի caserne. 10. բանակեստղ , բնադիրք . — de cavalerie, d'infanterie. Les troupes sont ren-

trées au —. || — des vivres, պարենոց, ամբարանոց. 11. le — général, սպարապետք. le — général arrive ici demain. 12. բանակազօրք. զօրք բանակեալ. mettre l'alarme au —. Le général rassembla les —s, ses —s. 13. —s d'hiver, ձմերուան, ձմեռանոց, ձմերոց. 14. կայան, բնակութիւն, օթեւան. 15. դասատուն, դասարան. le — de rhétorique. 16. աշակերտք դասատան. 17. քառորդ. չորրորդ մասն տարւոյ կամ երեքամսեայ ժամանակ. les officiers du roi servaient par —. L'année est divisée en quatre —s. 18. քառեակ. չորրորդ մասն վահանի (écu). 19. խնայումն, ներումն, ապրուստ. demander —. Ne point faire de —, ոչ զոք ապրեցուցանել, անմի առնել. sans —, անխնայ. se battre sans —, մարտնչել յաչս եթեալ զմահ. 20. քառորդ. եռամսեայ վարձք տան, եռամսեայ ծառայական կամ հասք, եկն. il doit deux —s de son loyer. Il a mangé d'avance un — de pension On lui a payé son —.

A —, մ. հ. միակողմն, մեկուսի. se tirer, se mettre à —. Mettre de l'argent à —.

Quartier-maître, ա. հ. համարակալ զօրաց:

Quartier-mestre, ա. հ. յիսնապետ (հեծելազօրաց):

Quartil կամ **Quartile**. աճ. ա. ա. քառորդական. aspect — de deux astres.

Quarto, մ. s. **In-quarto**.

Quartz կամ **Quarz** (քուարց) ա. հբ. գաւարզ. * տեսակ մի կարծրաքար. — cristallisé, սեւ գաւարզ:

Quartzeux կամ **Quarzeux, euse** (քուարցէօ, ցէօզ) աճ. գաւարզուտ, գաւարզային:

Quartzifère, աճ. գաւարզաբեր:

Quartzite, ի. հբ. գաւարզիտ. ազգ ինչ գաւարզի:

Quasi, ա. մսգ. ագետակ. un — de veau.

Quasi, մ. ը. սգբ. գոգցես, գրեթէ. on se trompe — toujours là-dessus.

Quasi-contrat, ա. Ներադաշն,

Quasi-délit, ա. կիսայանցանք, կիսեղեռն. ակամայ յանցանք:

Quasiment, մ. գոգցես, գրեթէ:

Quasimodo (քագիմօտօ) ի. կըրկնազատիկ, նոր կիւրակէ, * նոր կիրակի:

Quassia, ա., **Quassie**, ի. բ. կուասենի. կն. **Bois amer**, դառնափայտ:

Quassiées, ի.յ.բ. կուասենեայք:

Quassine (քուա) ի. ոգ. կուասին:

Quater (քուաթեր) մ. չորրորդ անգամ:

Quaternaire (քուա) աճ. չորրորդական, քառեակ. le nombre — était regardé par les Pythagoriciens comme un nombre sacré. || 2. ոգ. —, քառատարրեան. combinaisons —s. 3. եբ. չորրորդական. ère —.

Quaterne, ա. քառաւիւ. il vient de gagner un — à la loterie.

Quaterné, e, աճ. բ. քառաչար, քառայիւռ. feuilles —es.

Quaternifolié, e (քուա) աճ. բ. քառատերեւ:

Quaternion, ա. հհ. քառուիւն:

Quaternité (քուա) ի. քառամասնութիւն:

Quatorzaine, ի. հ. չորեքտասանեակ:

Quatorze, աճ. չորեքտասան, * տասնեչորս. — hommes. — lieues. — cents francs. — mille francs. Il a — ans. L'an mil huit cent —. Le nombre, le numéro —. || Chercher midi à — heures, S. **Midi**. 2. չորեքտասաներորդ, * տասնեչորսերորդ. chapitre —. Page —. Louis XIV. 3. ա. չորեքտասան. deux fois sept font —. Nous sommes au — de la lune. C'est aujourd'hui le — du mois. Le — juillet.

Quatorzième, աճ. չորեքտասաներորդ. le — jour. Il est dans sa — année. Il est le — de sa promotion. 2. ա. le — de la lune. Il est le — de sa classe. 3. — մասն. il est dans cette affaire pour un —.

Quatorzièmement, մ. չորեքտասաներորդ անգամ, չորեքտասաներորդ:

Quatrain, ա. քառեակ, չորեակ. քառատուն ոտանաւոր. écrire un —. Composer un —.

Quatracide, ա. ոգ. քառաթթու:

Quatre, աճ. չորք, չորս. — hommes. Les — vents. Les — points cardinaux. Les — saisons. Nombre —, քառաւիւ. le numéro —. || փ. եւ ը. se mettre en —, գուն գործել, հնարս հնարել, * ճար տեսնել. || ը. être tiré à — épingles, S. **Epingles**. || Marcher à — pattes, S. **Patte**. || Entre — yeux, S. **Œil**. || Il n'y va pas par — chemins, * չիտակ վախճանին կերթայ. || avoir la tête fendue en —, բազմաշխատ առնել զգլուխն. || Couper un cheveu en —, երբազնին առնել, երբազնել. || monter, descendre un escalier — à —, ելանել՝ իջանել ի սանդխոց քառաշաւ՝ քառասոյր. || se tenir à —, գուն գործել ի սանձել զբարկութիւն իւր. || faire le diable à —, S. **Diable**. || Il crie, il fait du bruit comme —, սաստիկ գոչէ. il mange, il boit comme —, սաստիկ ուտէ՝ ըմպէ. il a de l'esprit comme —, մտացի է յոյժ, * շատ խելացի է. || les — fleurs, քառաճաղիկք. խառնուրդ հարսնուկի (coquelicot), մանուշակի (violette), տղտոյ (guimauve) եւ երեցկի (camomille). ||Morceau de musique à — mains. նուագ քառաձեռն. jouer un — mains, նուագել քառաձեռն. 2. ա. քառեակ, քառաւիւ. — multiplié par huit. || ը. cela est clair comme deux et deux font —. 3. չորրորդ օր. le — du mois, ասի եւս լոկ, sa lettre est datée du —. 4. չորս. չորս Յուանիշանն (4). le —. Le chiffre —.

Առ. il faut penser — fois avant de parler. նախ քան զասել՝ քառիցս պարտ է խորհիլ, * քան մի ըսելն առաջ՝ պէտք է չորս անգամ մտածել:

Quassia.

Quatre-feuilles, ա. ե. քառատերեւք. զարդ ինչ:

Quatre-mains, ա. քառաձեռն, * չոլս ձեռքով գործուած նուագ:

Quatrennaire, աճ. քառամարեան:

Quatre-roues, ա. քառանիւ:

Quatre-temps, ա.յ. քառեղանակապահք. պահք չորից եղանակաց տարւոյ (յատին եկեղեցւոյ):

Quatre-vingtième, աճ. ութսներորդ. vous êtes le — sur la liste. Le — unième, etc. La — partie d'un tout. 2. ա. —. un — unième, etc.

Quatre-vingts, աճ. ութսուն. — hommes, francs. — un. — dix. — mille. — millions. Le numéro —. 2. ութսներորդ. la page —.

Quatrième, աճ. չորրորդ. il était assis le —. C'est son — enfant. Il est logé au — étage. Parent au — degré. La — partie d'un tout. 2. ա. —. Nous sommes au — du mois, au — de la lune, ի չորրորդ օր ամսոյն ի չորրորդ օր լուսնի եմք. vous venez à propos, nous attendions un —, * աղեկ կուգաք, չորրորդի մի կապասէինք. 3. չորրորդ մասն. être dans une affaire pour un —, * գործի մի մէջ չորրորդ մաս առնուլ. 4. չորրորդ դասիկոն, քառայարկ. loger au —. Monter à un —. Tomber d'un —. 5. չորրորդ դաս. cet écolier est en —. Ce professeur fait la —, est chargé de la —. Professeur de —.

Quatrièmement, մ. չորրորդ անգամ, չորրորդ:

Quatriennal կամ **Quadriennal,e**, ած. քառամեայ. charge —e. Assolement —.

Quatrillion, ա. քառամիլիոն։

Quatriplégie, ի.բժ. S. **Quadriplégie.**

Quatuor (քուաթիւօր) ա.եժ. քառաձայն, քառերգ; քառանուագ. chanter un —. Accompagnement de —. Les —s de Beethoven.

Quayage (քէյաժ) ա. քարափնադրամ. * քարափի վրայ ապրանք հաւաքելու դաժ։

Que, յար. դ. զոր, զոբս. celui — vous avez vu. La personne — vous connaissez. Les livres qu'il a lus. Les choses qu'elle a dites. || ի բացագանչական խօսս՝ ածականին ու բային մէջտեղն կդրուի. insensé — j'étais de croire à ses serments! ի՛նչ անմիտ էի, իւր երդումներուն հաւատալու. ne voyez-vous point le piège — cet homme vous tend? Le fripon qu'il était m'emporte mille écus. La cruelle qu'elle est, reste sourde à nos gémissements. 2. որ ինչ, զինչ, * ինչ, ինչ բան. je ne sais qu'en penser. Il ne sait plus — dire ni — faire. — faites-vous là? — vous en semble? — devenir? Qu'importe? Qu'est-ce donc? || ը. — diable faire? ի՛նչ ընելու է, ի՛նչ ճար կայ. — diable dites-vous là. ասի եւս je n'ai — faire, * ընելիք չունիմ. je n'ai — faire de lui, * իրմն պէտք չունիմ. je n'ai — faire de vous dire, * պէտք չունիմ ձեզ ըսելու. je n'ai — faire là, * հոն կարեւոր չեմ. je n'ai — faire à cela, * այս բանիս մէջ ամենեւին չաճ չունիմ. je ne puis — faire à cela, je ne puis — faire, * ինձմէ չկախուիր անոր բան մի ընել, անոր դարման մի ընել. 3. յորում. l'hiver qu'il fit si froid. Le jour — cela est arrivé. Au moment — je le reverrai.

Que, մ. ո՛րքան, քանի՛ն. — Dieu est admirable dans ses œuvre! — vous êtes importun! Qu'elle est belle! — cela est magnifique! Qu'il fait beau! — de chagrins il m'a causés! — de monde!

Que, շ. որ. il faut — l'homme trouve. J'exige qu'il parte. Il faut — je le paye. Il me semble — vous avez tort. Vous dites qu'il a de l'esprit. Qu'il fasse le moindre excès. Qu'il parle, tout se tait. — cela soit, j'y consens. — si vous m'objectez ... — la vertu est le plus grand des biens. Qu'un prince ne doit pas faire le commerce. || * այս մտօք կգործածուի նաեւ շատ անգամ հրամայական, ըղձական եւ բացագանչական զրոյցաձեւերու մէջ. — l'ennemi paraisse, il sera vaincu. — je meure si cela n'est pas vrai! Թող մեռնիմ եթէ ասիկա ճշմարիտ չէ. qu'il s'en aille, Թող երթիցէ. 2. որպէսզի. approchez — je vous parle. 3. զի. qu'avez-vous — vous ne mangez pas? 4. զի մի, մինչ չեւ, առանց. il ne fera rien qu'il ne vous l'ait demandé. Cela ne terminera pas qu'il ne vienne. 5. եւ սակայն, բայց եւ այնպէս, տակաւին. les avares auraient tout l'or du monde, qu'ils en désireraient davantage. 6. մինչդեռ. la voiture est venue, — j'étais malade. 7. այնպէս զի, մինչեւ զի. on le régala, — rien ne manquait. 8. որովհետեւ. sans doute vous avez été absent, qu'on ne vous a vu depuis si longtemps. 9. յորմէ՝ յետէ, զի. il y a un an — je ne l'ai vu. 10. քան. l'Asie est plus grande — l'Europe. 11. եթէ ոչ, բայց եթէ. à qui puis-je confier ce secret? qu'à vous seul. Nous n'avons point de roi — César, չիք մեր Թագաւոր բաց ի Կայսերէ. 12. Թէպէտ. qu'il vienne qu'il ne vienne pas, nous terminerons cette affaire. 13. քանզի, յորժամ. comme il était tard et qu'on craignait la chute du jour. S'il vous rencontrait, et qu'il vous demande. Quant on est jeune et qu'on se porte bien. 14. ընտանեբար ասի. si j'étais — vous, եթէ էի ի տեղի քո, * եթէ ձեր տեղն ըլլայի. || ասի դարձեալ ընտանեբար. être toujours sur le — si, — non, կուտասէր՝ հակառակասէր՝ հակառակաբան է. միշտ։

Quédius (իւս) ա. մր. որդոր. ազգ պատենաՁեւ միջատի։

Quel, Quelle, ած. ո. quel est cet homme? 2. որպիսի. qu'elle est ma misère! Quel que soit l'engagement que vous avez. Quelle que soit votre intention. Quelles que soient vos vues. 3. քանի՛, քանիո՛ն մեծ. quel malheur! Qu'avez-vous?

Quelconque, ած. որ եւ է, ինչ. une ligne — étant donnée. Prenez deux points —s sur cette ligne. D'une manière —, կերպիւ իւիք, * կերպով մի. prendre un prétexte —. Il faut donner des raisons —s. Il n'y a raison — qui puisse l'y obliger. Il n'y a pouvoir — qui m'obligeât à cela.

Quellement, մ.հ. S. **Tellement.**

Quelque, ած. ինչ, մի, դոյզն ինչ, * քանի մի. si cela était, —s historiens en auraient parlé. Connaissez-vous —s personnes qui soient de cet avis? Savez-vous — chose qu'on puisse lui reprocher? Cela serait bon à — sot. —s écrivains ont traité ce sujet. Il n'a que —s arpents de terre. Il lui en coûtera —s écus. Il y a —s années que je ne l'ai vu. Il a —s sujets de se plaindre. Cette affaire offre —s difficultés. Il y a — temps qu'il est parti. — peu d'argent. — peu d'amitié. —s efforts que vous fassiez. — raison qu'on ait à faire valoir. — remède qu'on lui donne. — chose qu'il arrive. De — religion qu'on soit. De —s soins qu'on l'ait entouré. —s grands biens que vous ayez. 2. ը. որչափ եւ. — sot que je sois.

Quelquefois, մ. երբեմն. cela est arrivé —. Il sort — à pied, — en voiture.

Quelqu'un,e, գ. ոմն, ոք, * մէկն. — m'a dit. Il viendra —. J'attends ici —. || —s, —es, ոմանք. —s assurent le contraire. —es se conduisent mal. Connaissez-vous — de ces messieurs? —e de ces dames. J'en connais —s, —es. Entre les nouvelles qu'il a débitées, il y en a —es de vraies.

Quémander, ե. մուրանալ ժողովրդեան, * գլուխ ցաւցունելով մուրալ. 2. փ. il a toujours qc. à —.

Quémanderie, ի. մուրացկանութիւն։

Quémandeur,euse, գ. մուրող, մուրացող, մուրացուհի. 2. փ. —. les antichambres sont pleins de —s.

Qu'en-dira-t-on, ա. ը. բանկն, բանկունք, * մէկուն մէկալին ըսելիքն, ուրիշներու խօսքեր. moquez-vous du —.

Quenelle, ի. խ. փաղկիտ. մրսագնդիկ ինչ. —s de volaille, de poisson.

Quenotte, ի. ը. ատամն, * ակռայ. cet enfant a mal à ses —s. Il a de jolies —s. Montre-moi tes —s. || հն. **Dent.**

Quenouille, ի. աղեկատ, մանոց, * րոք «էօրէքէ». une — et un fuseau. Elle filait sa —. || Avoir des étoupes dans sa —, հանդիպիլ դժուարութեանց. 2. աղեկատ. աղջիկ ժառանգորդ. le royaume de France ne tombe pas en —, Թագաւորութիւն Գաղղիոյ ոչ աննկանի ի կանայս. || փ. եւ ը. l'esprit est tombé en — dans cette famille, * այս գերդաստանին մէջ աղջկունք տղոցմէ աւելի խելացի են. cette maison est tombée en —, տունս այս անկաւ ի ժառանգութիւն իգական տոհմի. || —s de lit, չորեքին սիւնք անկողնոյ։

Quenouillée, ի. մանելիք. * աղեկատին վրայ պլլուած բուրդն կամ վուշն։

Quenouillette, ի. աղեկատիկ. աղեկատ փոքրիկ։

Quérable, ած. իգ. խնդրելի։

Quercées, ի. յ. ը. կաղնեբոյսք. ցեղ տնկոց ի տոհմէ ըմպակաբերից (cupulifères).

Quercétine, ի, տգ. կաղնին. գունաւորիչ դեղին նիւթ։

Quercicole, ած. բպ. կաղնեբնակ. * կաղնոյ վրայ ապրող։

Quercine, ի. տգ. S. **Quercite.**

Quercite, ի. տգ. կաղնաշաքար. կն. **Sucre de gland.**

Quercitrin, ա.տգ. կաղնաներկ. * գունաւորիչ դեղին նիւթ որ ներկաղնիի (quercitron) տերեւներէն կը հանուի։

Quercitron, ա. ը. ներկակաղնի։

Quercus (իւս) ա. ը. կաղնի. հն. **Chêne.** — nigra, սեւակաղնի. — suber, փշակաղնի. — pédonculé, կոթունաւոր կաղնի, կոթունկաղնի. — sessiliflora, անձիանի. — pontica, Թեղօշ. — ægilops, խոզկաղնի. S. **Chêne.**

Querelle, ի. կագ, կռիւ. grosse,

petite, légère —. — violente, sanglante. Une — de famille. Avoir —, être en — avec qn. Chercher, prendre —. Terminer, abaisser, assoupir, renouveler, réveiller une —. Il a une grande — sur les bras. Vider une — par le combat. — d'Allemand, S. **Allemand.** Entrer dans une —. Embrasser, épouser, prendre la — de qn. Prendre — pour qn.

Quereller, ն. կագել, կռռվել, բանակռիւ լ. il est venu nous —. Ne — personne. 2. սաստել, յանդիմանել. son père l'a querellé. Elle querelle sans cesse ses domestiques. || լկ. il aime à —, կռռասէր է. ne nous querellons point.

Se quereller, դ. բանակռիւ լ. ընդվիմեանս, *կռռըտիլ. ces gens se sont querellés. Ils se querellent toujours.

Querelleur, euse, ած. եւ գ. կագացող, կագազարձոյց, կռռասէր, կռռարար. c'est un homme fort —. Cette femme est méchante et —euse. C'est une —euse, կագացող կին է:

Quérimonie, ի. ալեբագիր *տրուած եկեղեցական դատաւորին հրաման խնդրելու վէկուն դէմ ազդարարագիր (monitoire) հանելու. 2. տրտունջ, գանգատ. finissez votre —.

Quérir, ն. ը. խնդրել, բերել. envoyer —. Allez me — une telle. On m'est venu — de la part d'un tel. Je l'ai envoyé — du pain.

Qu'es aco կամ **Qy'es-aquo** (քէզաքօ) ի՞նչ է այս:

Questeur, ա. գանձաւոր, գանձապետ. — de la chambre des députés.

Question, ի. հարցումն, հարցուած, հարց. il m'a fait cent —s. Accabler, pousser, presser qn. de —s. Ce n'est pas là une — à faire. Je n'ai pas compris votre —. Répondez à ma —. N'éludez pas ma —. || հգն. belle —! Quelle —. — délicate, քընքոյշ —. 2. խնդիր. — brûlante, հրատապ՝ կենսական —. — de vie et de mort, — կենաց եւ մահու. faire des —s par-ci par-là, ցան ասա անդ հարցանել, *ասդիէն անդիէն ցաքկըռուք հարցունել. — préalable, նախակարգ —. une — de logique, de théologie, de morale, d'histoire. Une grande, une difficile —. Une — importante, curieuse. — simple, complexe, insoluble. — de fait, de droit. — d'État. Mettre une — sur le tapis. Déplacer, embrouiller la —. C'est la —, —՝ աիւս այս է. ce n'est pas la —. Vous sortez de la —. Rentrer dans la —. Ce principe ne peut être mis en —, * այս սկզբունքն խնդրոյ տակ չիյնար. Ce n'est pas, ce n'est plus une —. || L'homme en —, նախայիշատակեալ մարդն. || il est —, *խնդիր կայ. il est — de savoir si... De quoi est-il —? Il n'est pas — de... Il n'est pas — de cela, * խնդիրն այս բանի վերայ չէ. 3. խոշտանգանք, տանջանք:

Questionnaire, ա. հարցարան. chaque leçon est suivie d'un —. 2. ի. տանջադիր. au moment où le — s'approcha d'elle, Judith poussa un cri d'angoisse et s'évanouit (A. Humbert.)

Questionner, ն. հարցանել, հարցաքննութիւն առնել. je l'ai longtemps questionné. Il m'est venu —. Cette femme ne fait que —.

Se questionner, դ. հարցանել միմեանց. — l'un l'autre.

Questionneur, euse, ած. եւ գ. հարցանող, հարցող, հարցախնդիր, հարցասէր. c'est un — insupportable. Cette femme est bien —euse.

Questure, ի. գանձաւորութիւն, գանձապետութիւն. exercer la —. La — de la chambre des députés. 2. գանձադիւան. je vais à la — de la chambre des députés.

Quête (քէթ) ի. խնդիր, խոյզ եւ խնդիր, *փնտրտուք. être en — de, ի խնդիր՝ խոյզ եւ խնդիր լ., *փնտռտել. je suis en — d'un tel, en — de telle chose. Se mettre en —. Après une pénible et longue —. 2. ո. հետախուզութիւն. aller en —, հետախոյզ լ. (շան). un limier bon pour la —. Ce chien est trop ardent pour la —. 3. դրամահաւաք, նպաստահաւաքութիւն, նուիրահաւաքութիւն. faire la —, դրամահաւաք՝ նուիրահաւաք առնել. faire la — pour les pauvres.

Quêter, ն. ո. հետախուզել, հետախոյզ լ., *փնտռել, փնտռտել. — un lièvre, un sanglier, un cerf. — des perdrix. || լկ. ce chien quête bien. Nous avons quêté toute la matinée. 2. դրամահաւաք՝ նուիրահաւաք լ. — pour les pauvres. On a prié cette dame de —. — de porte en porte. || փ. — des louanges, des suffrages, etc. խնդրել՝ հայցել դրուատիս, քուեայս, եւլն. — des voix, des suffrages pour qn.

Quêteur, euse, գ. դրամահաւաք, դրամախնդիր, նուիրհաւաք, նուիրահաւաքիչ. il y avait plusieurs —s. Cette —euse a fait beaucoup d'argent. 2. ած. —, frère —, — նպատայր (վանաց). 3. ո. հետախոյզ. chien —, — շուն:

Quetsche (քուէչ) ի.պ. ոտուռն. տեսակ սալորի. une tarte aux —s.

Queue, ի. տուն, ագի, ձեռ, *պոչ. — de renard, աղուեսագի. — de mouton, դմակ. qui a une grande —, մեծագի, մեծադմակ. qui a la — coupée, տմնատ, պոչատ. || à —, պոչաւոր. || — d'aronde, ճաճագի. S. **Aronde.** 2. տուտն (ծուչնոց, հաւուց). la — des hirondelles. 3. տուտն, ագի (սողնոց, ձրկանց). le scorpion pique de la —. Une — de baleine. || Brider son cheval par la —, S. **Brider.** || Tirer le diable par la —, S. **Diable.** || Quand on parle du loup, on en voit la —, S. **Loup.** || Écorcher l'anguille par la —, S. **Anguille.** 4. ը. կանի, կոճուն (պտղոց եւ ճապկանց), *կոճ. la — des violettes. Cerise à courte —, կեռաս կարճակոճ. — de la grappe, ողկոյզկապ. ո. կուզկապ. || — de cheval, ձիագի. հն. **Prêle.** || — de lion, առիւծագի. հն. **Léonure.** || — de loup, գայլագի. հն. **Mélampyre.** || — de pourceau, խոզագի. հն. **Peucédane.** || — de rat, կամ — de souris, մկնագի. հն. **Myosotis.** || — de renard, S. **Vulpin.** || — blanche, սպիտակաոտուռն. աղգ ծովարծուոյ (pygargue). 5. տուռն, վերջ (նշանագրաց). la — d'un *g*, d'un *p*, d'un *q*. 6. տուռն, գետք, վարսք (գիտաւորաց). une comète à longue —, մօրթակ երկայնաւոտուռն, երկայնագետ. 7. քրնաւտիղ, կոճ. la — d'une poële, d'un gril, d'une casserole. 8. տուռն, *պոչ. հիւսակ վարսից յետկուսէ գլխոյն. la garde impériale portait la —. 9. պոչ, գոգբերան. 10. տուռն, ստորուռն, քղանց (հանդերձի). porter la — de qn., ի վեր ունել զտուռն՝ զստորուռն զգեստուս ուրուք. robe à — traînante, շրջազգեստ ստորաքարշ. 11. փ. տուռն, վախճան, կատարած. la — de l'hiver. La — d'un parti. 12. տուռն, վերջին կարգ. la — d'une procession, d'un cortège, d'un régiment. || Pacha à trois —s, S. **Pacha.** 13. շար, տողան. la — s'étendait jusqu'à tel endroit. || Faire —, կարգեալ կալ, *եւտեւէ ետես կենալ. || à la —, en —. — à —, կարգաւ, *եւտեւէ ետես, իրարու ետես. || à la — leu leu, S. **Leu.** || Piano à —, S. **Piano.** || Sans —, անուռն, անագի, անձեռ, *անպոչ. || — de billard, գնդաձող. գնդափայտ գունդվարի:

Queue, ի. հ. մեծաւոակառ. j'ai acheté trois —s de vin. || Demi—, կիսամեծաւոակառ. il a mis son vin dans des demi—s.

Queue, ի. յետան. il faut passer ce rasoir sur la —. || գրի եւս **Queux.**

Queue-de-rat, ա. ար. մկնաձեռ. *տեսակ մի կլոր եւ երկայնաձեռ խարտոց. des queues-de-rat.

Queuser, ն. ար. արդեսել. *կոճ ունեցող արդեսաքարով մորճն շլոկել:

Queussi-Queumi (քէօսիքէօմի) մ. ը. ամենեին նոյն, նոյնպէս. ce remède ne lui fera pas plus de bien que les autres: ce sera —.

Queuter, ն. երկիարել, երկմըղել. *մէկ հարուածով երկու գունդ զարնել՝ մղել ի գունդվարի (billard).

Queux, ա. հ. խոհակեր. il y avait des maîtres — dans la maison du roi. 2. S. **Queue.**

Qui, դ. որ, որք. l'homme — raisonne. La femme — travaille. Le meuble — renferme ces objets. — travaille, աշխատող. — prie, աղօթող. aimez — vous aime. Les personnes — me l'ont dit. Les livres — sont dans mon cabinet. Les gens de — je parle. 2. որոց, որուք. les gens à — j'ai affaire. Celui pour —, contre — je plaide. C'est à vous à — je

parle, կամ զնդչմամբ, c'est à vous que je parle. 3. ո՞, ո՞վ, զո՞վ, ո՞ոք, ո՞յք, ոմանք. dites-moi —? J'ignore — a fait cela. A — parlez-vous? ընդ ո՞ւմ խօսիք, *որո՞ւն կխօսիք. de — parlez-vous? զումմէ՞ խօսիք, *որո՞ւն վրայ կխօսիք. — aimez-vous? զո՞ սիրէք, *զո՞վ սիրէք. || — que ce soit, ո ոք եւ իցէ, ով եւ իցէ. — que ce soit — vienne, dites que je suis parti, ո ոք եւ գայցէ՝ ասացէք Թէ մեկնեալ եմ. je n'y ai trouvé — que ce soit, ոչ զոք գտի անդ, *ոեւ մէկն չգտայ. || à — de droit, առ որ անկ է. || à — mieux mieux, S. **Mieux**. || — ... — ... որք ... որք... ոմն ... եւ ոմն ..., ոմանք ... եւ ոմանք ... կէսք եւ այլք ... ils étaient disposés — ça — là. — d'un côté, — de l'autre. Ils coururent aux armes, et se saisirent — d'une épée, — d'un fusil, — d'un pistolet, etc. || — plus, — moins, ոմանք բազում, ոմանք սակաւ, *որն շատ, որն քիչ :

Quia (քիա) լտ. վարի եւ եթ յընտանեկան բանադ. être à —, պապանձիլ, կարկիլ, աիիբերան լ. mettre à —, պապանձել, կարկել, ըմբերանել. 2. բ. être à —, ի չեռին չքաւորութեան լ. le pauvre homme est à —.

Quibus, ա. ռ. դրամ, արծաթ, *ստակ. avoir du —, ընչաւէտ՝ մեծատուն լ., *ստակ ունենալ :

Quiconque, դ. որ ոք, նա ոք, նա որ, որ միանգամ, *ով որ. — n'observera pas cette loi sera puni.

Quidam, Quidane, գ. այր ոմն, կին ոմն, ոմն, ոք, *մարդուն մէկն, կին մի, մէկն. sur la plainte qu'il nous a été faite qu'un certain —... Ayant appris de certains —s. Lesdites deux quidanes. Certains —s, ոմանք :

Quiddité (քիտիթէ) ի. աս. զինչութիւն :

Quiescence (քիէսսանս) ի. ք. անձայնութիւն :

Quiescent, e, ած. ք. անձայն, համր. lettres —es. 2. փ. —. les idées que nous avons une fois conçues, restent —es dans l'intelligence, jusqu'à ce que notre volonté les rappelle.

Quiet, ète (քիէ, քիէթ) ած. հանդարտ, խաղաղ. une âme —ète.

Quiètement, մ. հանդարտօրէն, խաղաղաբար : [թիւն :

Quiétisme, ա. հանգստականութիւն :

Quiétiste, ած. եւ գ. հանգստական, հանգստակրօն :

Quiétude, ի. հանդարտութիւն. l'amour de Dieu donne une entière —. Il vit à la campagne dans une douce —. Il était dans la plus grande —.

Quignon, ա. ք. լոխմ. *հացի մեծ կտոր. il mange un — de pain, un gros — de pain à son déjeuner.

Quillage (քիյաժ) ա. հ. droit de —, իրաւունք խարսխարկի. S. **Ancrage**. զա. droit d'ancrage.

Quillaïa (քիլլայա) ա. բ. բիլլենի. ծառ Քիլլոյ :

Quillaïées, ի. յ. բ. քիլլենեայք. ցեղ բուսոց ի ծոիմէ վարդենասերից (rosacées).

Quille (քիյլ) ի. ողնափայտ «կէմի օնուրղասը». la — d'un navire. Ce vaisseau a trente mètres de —.

Quille (քիյլ) ի. կոն. *կոնախաղի փայտերէն մին. jeu de —s, կոնախաղ. jouer aux —s, կոն՝ կոնախաղ խաղալ. || abatteur de —s, S. **Abatteur**.

Quiller (քիյլէ) չ. կոնել, կոնարկել. *կոն նետել գնդակին մօտ. il faut —.

Quillette (քիյլէթ) ի. եգ. ոզորիկ. *արմատ բռնելու համար մատնաչափ ոզոր գետին տնկած :

Quillier, ա. կոնախաղավայր, կոնարան. *կոնախաղի տեղն. 2. կոնեար. բովանդակութիւն ինն կոնից կամ սիւնակաց. il a abattu tout le —.

Quina, ա. քինա. S. **Quinquina**.

Quillaïa.

Quinaire, ած. թք. հնգաւոր, հնգաւորական, *հինգով բաժանելի. nombre —. 2. ա. հնգադրամ. *մանր հնգադրամ հռոմայեցւոց :

Quinaldine, ի. տգ. քինալտին :

Quinaldique, ած. տգ. քինալտային :

Quinalizarine, ի. տգ. քինալիզարին :

Quinamicine, ի. **Quinamidine**, ի. տգ. S. **Quinamine**.

Quinamine, ի. տգ. քինամին :

Quinaud, e, ած. ք. ամօթապարտ, ակնկոր. il est fort —. Je l'ai rendu fort —.

Quinate, ա. տգ. քինատ :

Quinazoline, ի. տգ. քինազոլին :

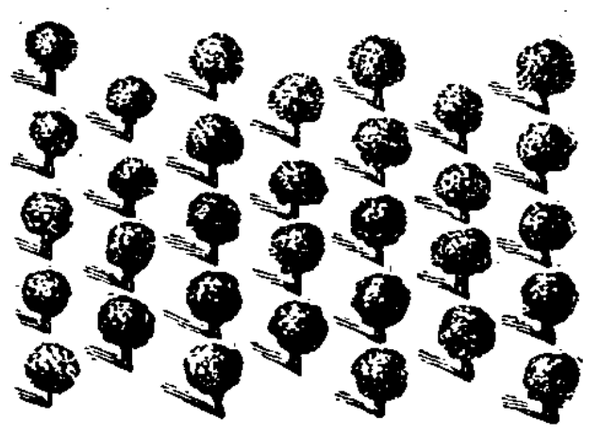
Quincaille, ի. մանրերկաթ. 2. պղնձադրամ. je ne veux point de cette —.

Quincaillerie, ի. մանրերկաթիք, մանրերկաթեայք. մանրերկաթեղէն վաճառք :

Quincailler, ère, գ. մանրերկաթավաճառ, *մանրերկաթածախ, մանրերկաթածախուհի, մանրերկաթավաճառուհի :

Quincite, ի. հր. քննախտաբար :

Quinconce, ա. հնգեատան, հլնգեանաւալայր. le — des Invalides à

Paris, Էնվալիտի —ն ի Պարիս :

Quinconcial, e, ած. հնգածառեան :

Quincajou, ա. կ. S. **Kincajou**.

Quindécagone, ա. հնգեւտասանանկիւն :

Quindécemviral (քուին) **e**, ած. հնգետասանպետական :

Quindécemvirat, ա. հնգետասանպետութիւն :

Quindécemvirs, ա. յ. հնգետասանպետք :

Quindenté, e, ած. ք. հնգատամն:

Quine (քուին) ա. հնգեակ. c'est un — à la loterie. 2. կրկհնգեակ «տիւ պէշ» (ի տապալոջ, tric-trac).

Quinène, ա. տգ. քինէն.

Quinhydrone, ի. տգ. քինաջրաքինոն. մարմին կազմեալ զուգախառնութեամբ քինոնի եւ ջրաքինոնի:

Quinicine, ի. տգ. քինիսին :

Quinidine, ի. տգ. քինիդին :

Quinimètre, ա. քինաչափ :

Quinimétrie, ի. քինաչափութիւն :

Quinine, ի. տգ. քինին, տենդաթոյժ. sulfate de —, ծծմբատ քինինի : [յին :

Quininique, ած. տգ. քինինա-

Quinique, ած. տգ. քինային :

Quinite, ի. տգ. քինիտ :

Quinisme, ա. քինահարութիւն. դողչին ականջաց :

Quinium (օմ) դղգ. քինիոն. բամուք քինքինայի :

Quinizarine, ի. տգ. քինիզարին:

Quinizine, ի. տգ. քինիզին :

Quinoa (քինոա) ա. ք. քինենի. ծառ տարաշխարհիկ :

Quinoïdine, ի. տգ. քինակնբալ :

Quinoléine, ի. տգ. քինիւղին :

Quinoléique. ած. տգ. քինիւղային : [քինահիւմ :

Quinoléyle, ա. տգ. քինուսա,

Quinologie, ի. քինաբանութիւն:

Quinon, ա. տգ. S. **Quinone**.

Quinonamide, ի. տգ. S. **Chinonamide**.

Quinone, ի. ագ. քինոն :

Quinonique, ած. տգ. քինոնային : [տալոն :

Quinophtalone, ի. տգ. քինոփ-

Quinotannique, ած. տգ. քինոաղաղային :

Quinotoxine, ի. տգ. քինոթունին : [վատային :

Quinovatique, ած. տգ. քինո-

Quinovine, ի. տգ. քինովին. գոյացութիւն հանեալ ի կեղեւոյ սուտ քինքինայի (faux quinquina).

Quinovique, ած. տգ. քինովիկային :

Quinovite կամ **Quinovose**, ի. տգ. քինովիտ կամ քինովոս. նիւթ ինչ շաքարահամ :

Quinoxaline, ի. տգ. քինոքսալին :

Quinquagénaire (քիւինքուաժէնէր) ած. եւ գ. յիսնամեան, յիսնամեայ. une femme —. C'est un —.

Quinquagésime (քիւինքուաժէզիմ) ի. կիւրակէ բուն բարեկենդանի :

Quinquaïeul (քիւին) e, գ. հրնգահայր, հինգհամար :

Quinquangulaire (քիւինքուան) ած. հինգանկիւն, հինգանկիւնի :

Quinque. նմ. հինգ, հինգա... *որ շատ բարդութեանց մէջ կմտնէ :

Quinquédenté (քիւին) e, ած. բ. հինգատամն :

Quinquédigité (քիւին) e, ած. բ. հինգամատնի :

Quinquéfide (քիւին) ած. բ. հինգաճեղ :

Quinquéjugué (քիւին) e, ած. բ. հինգազոյգ :

Quinquélobé (քիւին) e, ած. հինգաբոյթ :

Quinquéloculaire (քիւին) ած. բ. հինգախորշ :

Quinquénervé (քիւին) e, ած. հինգաջիղ :

Quinquennal, e, aux, ած. հինգամեայ. magistrat —. Renouvellement —. Jeux quinquennaux. Fêtes —es. 2. ի. յ. les —es, հրնգամամոնք. *հինգամեայ ոտնք որք կկատարուէին հին Հռոմի մէջ :

Quinquennalité, ի. հինգամեայ ժամանակամիջոց :

Quinquennium (քիւէնքուէնիոմ) ա. հինգամեակ. հինգամեայ ժամանակ ուսմանց. faire son —.

Quinquenovs (քէնքքնօվ) ա. հինգինեակ. խաղ ինչ կրկին քուէիւք (dés). jouer au —.

Quinqueparti, ite (քիւէնքէ) ած. բ. հինգամասն :

Quinquerce (քիւինքիւէրս) ա. հիւ. հինգամարտ, հինգամարտութիւն, հրնգամարտիկ կռիւ :

Quinquérème (քիւինքէրէմ) ի. հինգաթի (նաւ) :

Quinquésérié (քիւինքէ) e, ած. բ. հինգակարգ, հինգաշար :

Quinquet (քէնքէ) ա. քինքէ. ազգ լամբարի : [հինգախիւ :

Quinquévalve (քիւին) ած. բ.

Quinquifolia, ա. հինգտերեւ :

Quinquina (քէնքինա) ա. բ. քինքինա, քինածառ. 2. դղգ. քինքինա. դեղ ի տերեւոյ ծառոյս :

Quint (քէն) ած. հինգերորդ. Charles-—. Le pape Sixte-—.

Quintaine (քէնթէն) ի. ձվ. գեռնացից. *ձիավարժոցի (manège) մէջ գետինն տնկած ցից՝ արդնկէցաց եւ նետաձգութեան նպատակի համար :

Quintal, aux, ա. կենդինար. cela pèse tant de quintaux.

Quintan, ա. տ. **Quintaine**.

Quintane, ած. ի. բժ. հինգօրեայ. fièvre —.

Quinte (քէնթ) ի. հինգեակ. 2. եժ. հինգաձայն. հինգերորդ ձայն. տ. **Alto** եւ **Viole**. 3. հինգամասն. 4. ցցախաղ (piquet). avoir — et quatorze. 5. ախ. սաստկահիազ. հազ սաստիկ. — de toux, նոպայ սաստկահիազի. || fièvre —, ջերմն հինգօրեայ. հն. **Fièvre quintane**. 6. փ. քմայք, խնդութիւն, խնդաբարութիւն. quelle — vous a pris! Lorsque sa — le prend, le tient, on ne peut lui parler. 7. անբ. խնդութիւն, խնդախնդութիւն, վզանութիւն (ձիոյ). mon cheval fit une —.

Quintefeuille, ի. բ. հինգտերեւեան, հինգատերեւ, հինգտերեւուկ, հինգտերեւ, մատնիկ, շամպիտակ.

Quinquina.

հն. **Hermodacte**. տ. **Potentille**.

Quintelage, ա. ն. կենդինաբացութիւն :

Quintessence, ի. նրբամասն, նրբանիւթ, ծուծ, *ուղեծուծ. 2. փ. գերընտրակ. գերընտիր մասն, *ուղեծուծ. tirer la — d'un ouvrage. Il a résumé dans ce livre la — de la philosophie. [ծուծային :

Quintessenciel, elle, ած. ուղեծու-

Quintessencier, ն. ուղեծուծել, *ուղեծուծն հանել. il ne faut pas tant — les choses.

Quintette կամ **Quintetto** (քիւինթէթ, քիւինթէթօ) ա. եժ. հինգաձայն, հինգանուագ. les quintettes կամ les quintetti de Mozart.

Quinteux, euse, ած. բժ. նոպայոտ. une toux —euse. 2. քմայոտ, խնդ. c'est un homme extrêmement —. C'est un esprit —, քմայամիտ է. Il est d'humeur —euse, քմայաբարոյ է. 3. ձվ. խնդ., խեղախնդ., վզան :

Quintidi (քիւէնթիտի) ա. հինգշաբաթի, *հինգշաբթի :

Quintiforme (քիւէն) ած. հբ. հինգածեւ :

Quintil (քիւէն) ած. ա. աս. — aspect, հինգերորդեան հայեաց, *դիրք երկուց մոլորակաց երբոր 72 աստիճանօք հեռի ըլլան ի միմեանց :

Quintille, ա. հ. հինգախաղ. * հինգ մարդով խաղցուած տեսակ մի թղթախաղ :

Quintisection (քիւէնթիսէքսիօն) ի. հինգամասնութիւն. * հինգ հաւասար մաս բաժնուիլն :

Quinto (քուէն) մ. հինգերորդ :

Quintoyer, չ. եժ. հինգեակել. *հինգեակի (quinte) ձայն հանել :

Quintuple, ած. եւ ա. հինգապատիկ. vingt est — de quatre. Votre domaine est — du sien. Rendre le — au —.

Quintupler, ն հինգապատկել, հինգկնել. =չ. հինգապատկիլ, հինգկնիլ. sa maison a quintuplé de valeur.

Quinzain, ած. անփ. հինգտասանամեայ, հինգետասան. ils sont —. Nous étions —.

Quinzaine, ի. հինգետասանեակ. une — de francs. Une — de jours, d'années. 2. —, հինգետասանօր. *տասներիւնգ օրուան միջոց. assigner qn. à la —. La cause a été remise à la —. Je passerai une — à la campagne. Je reviendrai dans la —. || De —, հինգետասանօրեայ :

Quinze (քէնզ) ած. հինգետասան. — hommes. — jours. — francs. — mille hommes. Le nombre, le numéro —. 2. հինգետասաներորդ. volume —. Grégoire —. 3. ա. հինգետասան օր. la lettre est du — mars, եւ գչ. du — mars. Je partirai le —. Nous sommes au —.

Quinze-vingts, ա. յ. les —, եռհարիւրկուոց. *կուրանոց երեքհարիւրոց ի Բարիզ. 2. ը. un quinze-vingts, եռհարիւրոցակոյր. * երեք հարիւր կուրանոցի կոյր :

Quinzième, ած. հինգետասաներորդ, *տասներիւնգերորդ. le — jour. Le — siècle. Le — jour de la lune. La — partie. 2. ա. հինգետասաներորդ օր. le — de la lune, du mois. Le — de la maladie. 3. հինգետասաներորդ մասն. il est dans cette affaire pour un —. Il a deux —s.

Quinzièmement, մ. հինգետասաներորդ անգամ, հինգետասաներորդ :

Quiossage, ա. ար. հարակումն :

Quiosse, ի. ար. հարակ. *կաշի մաքրելու քար :

Quiosser, ն. ար. հարակել. *հարակն կաշիին քսել վրայի աղտն հանելու համար :

Quipos, ա. հանգուցալար (*զոր Մեքսիքացիք եւ ուրիշ բարբարոս ազգեր կգործածէին գրի տեղ) :

Quiproquo (քիփրօքօ) ա. այլընդայլանք. * մէկն կամ բան մի ուրիշի տեղ առնուլն. il a fait un —. Des —s. Un — d'apothicaire. Cet homme fait sans cesse des —s.

Quirinal, ած. կուիրինեան. 2. ա. կուիրինեան լեառն. * մին եօն բլրոց Հռոմայ. 3. յ. ի. կուիրինա-

ածք (որ կատարէին ի հին Հռովմ յ17 փետրուարի) :

Quiscale, ա.Ե. քիսկալ. *ճննդուկի տեսակ ի հիւսիսային Ամերիկա :

Quisquale (քիսքուալ) ի.բ. քիսկուալ. տունկ ի ցեղէ հարիճատերից (combrétacées).

Quittance, ի. անդորրագիր. — partielle, générale, finale. Donner —.

Quittancer, ն. անդորրագրել, անդորրագիր տալ. — un contrat, un mémoire, une facture.

Quitte, ած. ազատեալ, պարտապետից, *պարտքէ ազատած. je suis — envers vous. Il m'a vendu ce bien franc et —. — de toutes dettes. || փ. être — envers qn., յազատ լ. ի պարտուց, չլինել ունէք այլեւս ընդհատապարտ. 2. զատեալ, ազատակեալ, զերծ. me voilà — de la corvée, du compliment, de la visite que j'avais à faire. Cette affaire me donnait beaucoup de peine, me voilà —. J'en suis —. Il a couru un grand danger, mais il en a été — pour la peur. || լկ. ը. ասի. — pour être grondé կամ — à être grondé, *շատ շատ պիտի յանդիմանուիմ. vous dites que je serai malade, eh bien! — pour la fièvre. || Être — à —, ազատ՝ զերծ լինել. nous voilà — à —. Nous sommes — à —. || Jouer à — ou double կամ jouer — ou double, պարտապետից կամ կրկնապարտ խաղալ. jouons — ou double. || փ. եւ ը. jouer — ou double, վտանգել, ի վտանգի դնել զամենայն յազատիլ ի դժուարին գործոյ :

Quitter, ն. Թողուլ. je viens de la —. — à deux pas d'ici. Je vous quitte pour un moment. Il ne le quitte jamais. Après avoir quitté ici bas, յետ աստեայցս եկանելոյ. — sa femme. Il a quitté son domicile. — Paris, sa patrie. || — la chambre, իեռանալ ի սենեկէ, *սենեակէն դուրս ելլել. || — le lit, ելանել յանկողնոյ, յառնել, *անկողնէն ելլել. || փ. — le droit chemin, Թողուլ զուղիղ ճանապարհ, *շիտակ ճամբէն՝ իւր պարտքէն դուրս ելլել. || qui quitte sa place la perd, *տեղէն ելլողն՝ տեղն կկորսնցունէ. || փ. — la vie, Թողուլ զկեանս, մեռանիլ. au moment de — la vie, il se repentit de ses fautes. 2. —, հանել. — son habit, sa robe, ses gants, son chapeau, son épée. 3. Թողուլ, հրաժարիլ. — la robe, la soutane, le froc, l'épée, հրաժարիլ ի դատաւորութենէ, յեկեղեցականութենէ, ի զինուորութենէ. || — sa peau, խորհափոխ լ. օձի. || un arbre quitte sa feuille, սաղարդազերծ լինի ծառն. un fruit quitte le noyau, կորիզաԹող՝ կորիզազերծ լինի պտուղն. — une profession, un métier, un emploi, Թողուլ զարուեստն, զպաշտօնն. cet officier a quitté le service, ապայս այս եԹող զծառայութիւնն. cet avocat a quitté le barreau, փաստաբանս այս եԹող զփաստաբանութիւն. cette actrice a quitté le théâtre, դերասանուհիս այս եԹող զթատրոն. il a quitté la religion de ses pères, եԹող զկրօն հարց իւրոց. — un parti, une entreprise, un dessein, Թողուլ զկողմն՝ զուսակցութիւն, զձեռնարկն, զուրուագիծ. — la chasse, — le vin. — ses mauvaises habitudes. || ի խաղի. — la partie, Թողուլ զխաղն կորուսեալ, եւ փ. Թողուլ զիմն, հրաժարիլ յիմեքէ. qui quitte la partie la perd. 4. Թողուլ, ընդհատել. faut-il — mon ouvrage, mon travail? Je quitterai tout pour vous servir. 5. Թողուլ, Թողուլ եւԹալ. il l'avait pris aux cheveux et ne le voulait point —. Il s'accrocha à une branche et ne la quitta point. || փ. — prise, Թողուլ զխորհուրդ, յետս կալ, *եւս կենալ. la moindre résistance lui fait — prise, զչ. c'est un homme qui ne quitte pas aisément, qui ne quitte jamais. 6. Թողուլ, տալ. — tous ses droits, toutes ses prétentions à qn. Il lui a quitté tous les effets de cette succession. — la place à qn. Il n'en quitterait pas sa part à un autre եւ լկ. il n'en quitterait pas sa part. Je n'en eusse quitté ma part pour un empire. || ը. Je vous quitte la place. 7. ազատել, ազատ՝ զերծ կացուցանել. je vous quitte de tout ce que vous me devez. Je vous quitte de vos compliments, de vos remerciements, etc. 8. փ. Թողուլ. son portrait ne me quitte pas. Son image ne me quitte pas. Ce souvenir ne me quittera jamais. La fortune l'a quitté. Quand l'âme quitte le corps.

Se quitter, դ. Թողուլ զմիմեանս, մեկնիլ ի միմեանց. ils ne se pouvaient quitter. Ils se sont quittés bons amis.

Quitus (քիթիՀիւս) ա. թողանդակութիւն հաշուի, հաշուեփակ. c'est la cour des comptes qui rend les ordonnances de —.

Qui-va-là, կամ **Qui va là?** ո՞վ է այդր, ո՞վ կայ այդր, *ո՞վ է հոդ, ո՞վ է հոն, ո՞վ է :

Qui-vive, ո՞վ է. être sur le qui-vive, *զգոյշ՝ արԹուն կենալ, աչքն չորս բանալ : [*պոչի գէշ բուրդ:

Quoaille (քոայլ) ի.վճ. ագեբուրդ.

Quoailler (քոայլէ) չ. ձեռոլորել. *. առէպ պոչն շարժել (շան, ձիոյ) :

Quoi, դ. որ, որք. j'ignore ce à — il pense, չգիտեմ զոր ինչ խորհի. ce sont choses à — vous ne prenez garde, այս իրք են, յորոց դուք ոչ ինչ զգուշանայք. il n'y a rien sur — l'on ait tant discuté, չիք ինչ յորոյ վերայ այնչափ վիճաբանեցին. à — bon, զմի՞, * ինչո՞ւ. 2. յոր. il a manqué à son bienfaiteur, en — il est doublement coupable, Թերացաւ ի բարերարն իւր, յոր կրկին անգամ յանցաւոր է. vous dites que le mal vient de Dieu, comme le bien; c'est en — vous vous trompez, ասես Թէ չարն գայ յԱստուծոյ որպէս բարին, յայսմիկ սխալիս. voilà de — je voulais vous parler, ահա զայսմանէ կամէի խօսել ձեզ. 3. զինչ. — de plus respectable que la vieillesse? զի՞նչ պատկառելի քան զծերուԹիւն. il fait je ne sais —, չգիտեմ զինչ առնէ. 4. յի՞նչ. à — vous appliquez-vous? յի՞նչ պարապիք. en —, յի՞մ, յի՞մ իմիք, *ի՞նչ բանի մէջ. sur —, յէ՞ր վերայ, ինչ բանի վրայ. par —, որով. à —, *ինչ բանի, որո՞ւ, որո՞նց. 5. de —, ի՞ւ, որո՞վ. nous avons de — nous amuser, ունիմք իւ զբօսնուցուք. il n'avait pas de — payer, ոչ գոյր նորա հատուցանել, *վճարելու ստակ չունէր. il n'a pas de — manger, չունի զինչ ուտիցէ. avoir de —, լինել ի դիւրի, ունել դրամ բազում, *շատ ստակ ունենալ. il n'y a pas de —, ոչ ինչ են իրդդ, չիք պատճառք, *չարժեր որ, իրաօս մեծ բան չէ, բան մի չէ. comme —, որով օրինակաւ, զիարդ. prouvez-lui comme — il se trompe. Je ne sais —, չգիտեմ զինչ. je ne sais — qui charme.

— *que*, զինչ եւ, որ ինչ եւ, *ինչ որ. — qu'il en arrive. — qu'il en soit, որ զինչ եւ իցէ, որպէս զիարդ եւ իցէ, * ինչպէս եւ ըլլայ. — que vous en disiez.

—, մչ. զիա՛րդ, զի՞նչ. —! vous avez le front de trouver cela beau. —! vous avez fait cette imprudence! Eh! —! vous n'êtes pas encore parti! իսկ արդ զիա՛րդ չէք տակաւին մեկնեալ :

Quoique, շ. Թէպէտեւ, Թէեւ. quoiqu'il soit pauvre, il est honnête. Quoiqu'il soit encore bien faible, il a voulut sortir. — peu riche, il est encore charitable. Quoiqu'il soit, զիարդ եւ իցէ :

Quolibet, ա. գռեհիաբանուԹիւն. un méchant —. C'est un discur, un faiseur de —s, գռեհիաբան է. il ne parle que par —s, գռեհիաբանէ միայն:

Quolibétier, ա. գռեհիաբան :

Quorum (քօրում) ա. օրինաԹիւ. օրինաւոր Թիւ (ի ժողովի). le — n'a pas été atteint.

Quote-part (քօԹփար) ի. հանգանակ, անձաբաժին, անձնիւր բաժին. il doit payer tant pour sa —. Les —s qui reviennent aux deux frères sont inégales.

Quotidien, enne (քօԹիտիէն) ած. հանապազօրեայ, օրըստօրեայ, օրըստօրէական, ամենօրեայ, հանապազորդ, առօրեայ. journal —, feuille —enne, օրագիր, օրաԹերԹ. || բժ. fièvre —enne, հանապազօրեայ՝ օրական ջերմն. || pain —, հանապազօրեայ հաց, *օրուան հաց. || փ. եւ ը. c'est son pain —, *իւր օրապահիկն է :

Quotidiennement, մ. զօր ամենայն, զօրհանապազօր, հանապազօր, օրըստօրէ, *ամէն օր :

Quotidienneté, ի. հանապազորդուԹիւն : [նորդ :

Quotient (քօսիան) ա. Թր. բա-

Quotité (քօԹիԹէ) ի. քանակուԹիւն, որչափուԹիւն. 2. հանգանակ, իւրաքանչիւր բաժին. payer sa —. || Impôt de —, հարկ հանգանակի :

R

R, ի. եւ ա. (էռ, ռը) ուիւուաստաներորդ նշանագիր եւ չորեքտասաններորդ բաղաձայն գաղղիական այբուբենից. *երբոր էռ հնչուի՝ իգական է. երբոր *ռը* հնչուի արական է. || հռոմէական Թուարկութեան մէջ *R* կը նշանակէ ուիւսուն:

Rabâchage, ա. կրկնաբանութիւն. il est sujet au —. Tout ce qu'il dit n'est que du —, n'est qu'un —.

Rabâchement, ա. կրկնաբանումն:

Rabâcher, ն. կրկնել եւ երեքնել, կրկնաբանել. il rabâche toujours les mêmes choses. լկ. il ne fait que —.

Rabâcherie, ի. կրկնաբանութիւն, ունայնաբանութիւն, *փնաթասութիւն. ce discours n'est qu'une continuelle —. Je suis forcé d'entendre chaque jour ses éternelles —s.

Rabâcheur, euse, գ. կրկնաբան, ունայնաբան, *փնաթաս. un vieux —. Une vieille —euse.

Rabais (բապէ) ա. գինէջ. նուազումն արժէքի. vendre, donner, mettre les marchandises au —. Je vous ferai sur le tout un — de tant. J'ai pris tant d'exemplaires de ce livre afin d'obtenir un — plus considérable. Adjudication au —. Proposer une entreprise au —. Il a pris ces travaux au —. 2. փ. եւ ը. ուժգին, արժանումն, նուազումն. mettre trop au — quelque chose, ուժգնել, վար զարնել. vous mettez trop au — cet auteur, cet ouvrage. On lui a promis une dot de cent mille francs, mais il y aura bien du —, il y trouvera un grand —.

Rabaissement, ա. սգր. ուժգնումն. le — des monnaies. 2. ցածումն. le — de la contribution foncière.

Rabaisser, ն. ցածուցանել, ընդվայրընկեց առնել, *ցածցուցնել, վար իջեցուցնել. ce tableau est trop haut, il faut un peu le —. Il faudrait — cette corniche. Cet oiseau a rabaissé son vol. || փ. cet homme a rabaissé son vol, այրս այս խոնարհեցոյց զքրոհիչ իւր. կարճեաց զճախան, զյաւակնութիւնս իւր. || — la voix, խոնարհեցուցանել զձայն, *ձայնն քաշել. || փ. եւ ը. —, rabattre le caquet de qn., à qn. S. Caquet. ասի նոյն իմաստով. rabattre le ton de qn. || — l'orgueil de qn., S. Orgueil. 2. ուժգնել, նուազել. — les monnaies. — le taux de l'escompte. 3. արժանել, *արժէքն կոտրել, վար զարնել. vous rabaissez trop cette marchandise. On rabaisse trop cet homme, le mérite de cet artiste.

Se rabaisser, դ. ցածնուլ, *ցածնալ, վար իջնալ. ce tableau ne peut — davantage. 2. խոնարհիլ, նուազիլ, *իյնալ. combien d'hommes croient s'élever qui se rabaissent aux yeux du sage. || հն. **Abaisser.**

Rabaisseur, ա. ցածուցիչ, *ցածցուցող:

Raban, ա. նաւ. չուանիկ, *չուանի

Rabaner, Rabanter, ն. նաւ. չուանիկել, *չուանի կտորով կապել:

Rabat, ա. Թերօձիք. les gens de robe, les professeurs, les frères de la doctrine chrétienne portent des —s blancs. 2. գրապան(եկեղեցականաց) le — des ecclésiastiques. 3. ո. երէվարութիւն. *երէներն դէպի տեղ մի բշխլն:

Rabat-joie, ա. ը. խնդարգել, ուրախարգել, խնդախափան, *կախերես. comme il était à se divertir, il apprit la perte de son procès et ce fut un grand — pour lui. 2. —, *կախերես. c'est un —. Voici le père —.

Rabattage, ա. ար. տափումն. le — de la laine.

Rabatteur, euse, գ. տափող, տափարակող. 2. ո. երէվար:

Rabattoir, ա. տափոց, տափարակոց:

Rabattre (լծ. իբր **Battre**) ն. ցածուցանել, *իջեցուցնել. — ses cheveux sur son front. Le vent rabat la fumée. || փ. խոնարհեցուցանել, խոնարհել. — la fierté de qn. Il lui a bien rabattu son caquet. 2. նուազել, նուազեցուցանել, կարճել. il faut — beaucoup du prix que vous me demandez. Combien voulez-vous —? Il n'en rabattra pas un sou. || փ. — de l'estime qu'on avait pour qn. J'avais une grande estime pour votre frère, mais j'en ai beaucoup rabattu. J'en rabats de moitié. J'en rabats moitié. Il n'en veut rien —.

Rabattre, չ. դառնալ, *զարնել. quand vous serez vers le bois, vous rabattrez à main droite. Il faut — par tel endroit.

Se rabattre, դ. իջանել, *վար իյնալ. la fumée se rabat. Le col de chemise se rabat sur les épaules. 2. ո. հարօրանալ, իջանել, *իյնալ. les perdrix se sont rabattues dans cette pièce de blé. L'armée se rabattit sur telle place. 3. դառնալ, անցանել. après avoir déduit tous ses prétendus droits, il se rabattit à demander simplement que... Il se rabattit sur la politique. 4. չաւանալ, *բաւական սեպել. lorsque les levrauts manquent aux renards, ils se rabattent sur les rats.

Rabbin կամ **Rabbi**, ա. ռաբբի, ռաբբունի, խախամ. վարդապետ Հրէից. que pensez-vous, rabbi, de ce passage? La doctrine des —s. Grand —, ռաբբունապետ, խախամապետ, հրէապետ «խախամ պաշը»:

Rabbinage, ա. ռաբբունագիտութիւն. ուսումն մատենից ռաբբունաց:

Rabbinat (նա) ա. ռաբբունութիւն: [littérature —.

Rabbinique, ած. ռաբբունային.

Rabbiniser, չ. ռաբբունել. *ռաբբունային ուսումն ընել:

Rabbinisme, ա. ռաբբունականութիւն: [ռաբբունագէտ:

Rabbiniste, ա. ռաբբունական,

Rabdologie, ի. գաւազանաբանութիւն, գաւազանախօսութիւն. *տեսակ Թուաբանութեան:

Rabdomancie, ի. գաւազանահմայութիւն, ցպահմայութիւն:

Rabêtir, ն. ը. անբանացուցանել, ապուշ գործել. vous rabêtissez cet enfant à force de le maltraiter.

Rabêtir, չ. անբանանալ, ապուշ դառնալ. il rabêtit de jour en jour.

Rabette, ի. ը. գա. **Navette**ի:

Rabiole, Rabiolle կամ **Rabioule**, ի. ը. գոնգող. հն. **Rave**.

Rabique, ած. կատաղային. le virus —.

Râble, ա. մէջք, Թիկնամիս. հն. **Aloyau**. le — d'un lièvre, d'un lapin. 2. ար. ութարոց. *փռան կրակն խառնելու ճանկաձեւ Թիակ. 3. խառնիչ. 4. ը. եւ հգն. հաստաբեան, հուժկու. il a les épaules larges et le — épais, Թիկնել է եւ հաստ ունի զմէջս, այսինքն այր Թիկնեղ եւ հաստանձն է:

Râblé, e, կամ **Râblu, e**, ած. հաստամէջք. un lièvre bien râblu կամ râblé. 2. ը. —, Թիկնաւէտ, հաստակող. c'est un gros garçon bien —.

Rablot, ա. խառնիչակ. * կրակ խառնելու փոքրիկ խառնիչ:

Rabobiner, ն. ռ. յոռակարկատել, *գէշ կարկատել:

Rabonnir, ն. լաւագունել, լաւագոյն գործել, *արբենացունել. les bonnes caves rabonnissent le vin. = չ. լաւագունիլ; լաւագոյնլ., *արբինանալ. le vin rabonnit en bouteille.

Rabot, ա. խարազուզ, հարթաւաշ, *մճրիան, եզրհան «բիւշտերի». || փ. յղկիչ. passer le — sur un ouvrage, յղկել, ողորկել. 2. Թնդց, դմբիչ. փայտեղէն գործի որով խառնի կիրն եւ շաղախ:

Rabotage, ա. **Rabotement**, ա. տաշ, հարթումն, յղկումն:

Raboter, ն. տաշել, հարթել «բենտէլէմէք, եօնմագ». on n'a pas bien raboté cette planche. Du bois noueux est malaisé à —. || փ. եւ ը. յղկել, ողորկել. — une tragédie.

Raboteur, ա. տաշող, փայտատաշ «եօնուճու»:

Raboteux, euse, ած վարակոտ, անհարթ, խորտաքորտ. les planches —euses. Ce bois est —. Chemin —. 2. փ. անհարթ, անողորկ. vers —. Style —. Phrase —euse.

Raboteuse, ի. տաշոց (մեքենայ):
Raboture, ի. տաշուած, *տաշոյք:
Rabougri, e, անց. տխեղծ, ազազուն, արուգ, կարճաբերձ, խրուշոփ, խուշոփուն, *ճուզած. un gland tout —. Des arbres —s. Une branche —e, կարճոստ, գչխայ. 2. փ. տրտխեղծ, կարճահասակ. un petit homme —. Une petite femme toute —e.
Rabougrir, ն. արուգացուցանել, խուշոփել, *ճուզել. à force d'ététer les arbres, on les rabougrit. Les grandes gelées, les vents continuels font — le jeune bois.
Se rabougrir, դ. արուգանալ, խուշոփիլ, ազազիլ, տխեղծանալ, *ճուզիլ. quand les racines touchent le tuf, les arbres se rabougrissent.
Rabougrissement, ա. արուգում, խուշոփում, *ճուզածանալն:
Rabouillère, ի. ճագարաբոյն. որջ էգ ճագարի:
Rabouter, ն. ար. երկաձակցել:
Raboutir, ն. ծայրակցել, *ծայրէ ծայր դնել. — deux morceaux de drap..
Rabrouer, ն. ը. խստամերժել, խստիւ մերժել, խստաբանել, վանել. si vous lui parlez de cela, il vous rabrouera terriblement. C'est un homme qui rabroue le monde.
Rabrouement, ա. խստամերժում: [խստամերժող:
Rabroueur, euse, գ. խստամերժ,
Racage, ա. նաւ. Ծորկ. ազգ օղամանկի. le — fait le tour du mât de hune et sert à faire glisser plus facilement les vergues.
Racahout (ռաքաուտ) ա. ուժադիեկուղ. նիւթ ինչ սննդարար:
Racaille, ի. սինլբոր, խաժամուժ ամբոխ. il avait ameuté toute la — du faubourg. 2. սինլբոր, անպիտան մարդ. je ne veux plus avoir affaire à cette —. 3. փ. խնշերանք, *ԾափԾիտք. il a vendu tout ce qu'il avait de bon, il ne lui reste plus que de la —.
Racambeau, ա. նաւ. օղամանեակ:
Racanette, ի. Ե. S. Sarcelle.
Raccommodage, ա. նորոգում, կարկատում, կարկատանք, *կարկտուք. — d'un habit.
Raccommodé, e, անց. եւ ած. կարկատեալ, կարկատուն, կարկատ. habit —.
Raccommodement, ա. ը. հաշտութիւն. un ami commun a travaillé à leur —.
Raccommoder, ն. նորոգել, կարկատել. — un habit, une muraille, une maison. 2. վերստին յարդարել, *նորէն շտկտել. cette femme raccommode ses cheveux. 3. հաշտեցուցանել, * հաշտեցունել. il y avait entre eux de la mésintelligence; on les a raccommodés.
Se raccommoder, դ. նորոգիլ, յարդարիլ, կարկատիլ, *շտկուիլ, կարկատուիլ. cette paire de bottes ne peut —. 2. հաշտիլ, *հաշտուիլ. — avec qn. Ils se sont raccommodés.
Raccommodeur, euse, գ. նորոգիչ, յարդարիչ, կարկատիչ. — de faïence. Une —euse de dentelles, ժաննելայարդարուհի:
Raccord, ա.ճ. շարակապութիւն, կցուած. on ne voit pas le — fait à la façade de ce bâtiment. On n'aperçoit pas le — de ces deux planches, de cette ancienne peinture avec la nouvelle. Ces —s sont habilement faits. || փ. —. il a été obligé de faire quelques —s dans son poème, dans sa partition.
Raccordement, ա. շարակապուն, կցուն, միաւորութիւն: voie de —, ուղի միաւորութեան:
Raccorder, ն. շաղկապել, շարակապել, կցել, միաւորել. il a fait un projet pour — ces deux bâtiments. Il a fait quelques coupures dans sa pièce, il faut maintenant — tout cela.
Raccourci, e, անց. հանգրիճեալ, *կարճցուցած. un manteau —. Une jupe —e. || A bras —, S. **Bras**. 2. կարճեալ, *կարճցուցած. les jours sont —s. 3. կարճ, հակիրճ. histoire —e. Une taille —e. Cet habit a l'air d'être —. 4. ա. հանգրիճում, հանգրէճ, կարճում. ce peintre entend bien les —s. Des —s admirables. 5. փ. կարճառօտութիւն, համառօտութիւն. Je ne puis vous présenter qu'un tableau fort — de tous ces grands événements.
En —, կարճ, կարճառօտ, կարճառօտս, կարճառօտիւ, կարճառօտիւք, կարճառօտաբար, կարճ ի կարճոյ, կարճօրէն, համառօտիւ. je vous ai dit le fait en —. je vous ai exposé l'affaire en —.
Raccourcir, ն. կարճել, բազկել, *կարճեցունել. — une corde, un manteau, une jupe. Ces sentiers raccourcissent le chemin de moitié. Il faudrait — ce chapitre, cet épisode, cet ouvrage. Cet accident a raccourci ses jours. ||ա. — qn., գլխատել զոք.
Raccourcir, չ. կարճիլ, կարճատիլ. les jours commencent à —. Cette toile raccourcit au blanchissage.
Se raccourcir, դ. կարճիլ, կարճատիլ, կարճանալ. cette pièce de toile s'est raccourcie d'un demi-mètre. Voici l'époque où les jours se raccourcissent. 2. —, յինքն ամփոփիլ, կրճկիլ. il s'était raccourci pour ne pas être aperçu.
Raccourcissement, ա. կարճում. le — d'un habit. Le — d'un pendule. Le — des jours.
Raccourir, չ. դիմել, գալ վազելով:
Raccoutrement, ա. հ. նորոգում, կարկատում:
Raccoutrer, ն. հ. նորոգել, կարկատել. faire — un manteau, un fauteuil. [գիչ, կարկատիչ:
Raccoutreur, euse, գ. նորո-
Raccoutumer (Se) դ. ը. վերստին ընդելանալ՝ սովորիլ. il commence à —. Il se raccoutume à notre manière de vivre.

Raccroc (բաբրօ) ա. դիպուածական յաջողուած՝ հարուած. il s'est sauvé par un coup de —. Il a fait la bille par un —. Avec ses —s, il va gagner la partie.
Raccrocher, ն. վերստին կախել, *նորէն կախել. — un tableau, une tapisserie. 2. փ. եւ ը. ի ձեռս բերել վերստին, *նորէն ձեռք անցունել. il retourna jouer pour tâcher de — qc. 3. հրապուրել զանցաւորս, տուխակուչել.
Raccrocher, չ. պատահական հարուածս տալ, * դիպուածական հարուածներ ընել (ի խաղի). il ne fait que —.
Se raccrocher, դ. բռնն հարկանել, վակժոյժ լ., կռուիլ, *փակչիլ, պլուիլ, բռնել. — à une chose. Il était noyé, s'il ne s'était raccroché à cette branche. 2. փ. եւ ը. յարիլ, վակժոյժ լ. — à une chose. Quand on le presse, il se raccroche à des prétextes. Il n'avait pas réussi dans la peinture, il s'est raccroché au commerce des tableaux. 3. վերստին մտանել, *նորէն մտնել (ի պետութիւն). il s'est raccroché au service. 4. կ. շահիլ (վերուսեալն). il trouvera moyen de —.
Raccrocheur, ա. դիպուածահար. * դիպուածական հարուածներ ընող (խաղի մէջ):
Raccrocheuse, ի. վատախընդիր, անցորդակոչ բոզ:
Raccroupir (Se) դ. կծկիլ:
Race, ի. ցեղ, տոհմ, զարմ, ճետ, զաւակ. il est d'une bonne —, d'une — illustre, բարեզգի՝ բարեզարմ՝ քաջատոհմ՝ բարեանուն է. la — d'Abraham, զաւակ՝ ազգ Աբրահամու. la — des Arméniens, զարմ Հայոց. cet homme est de — arménienne, այրս այս հայազգի է. il est de la — royale, արքայազարմ է. c'est une — éteinte. La — humaine, մարդկային ազգ, մարդիկ. la — future, les —s futures, les —s à venir, ապագայ սերունդք. 2. փ. եւ հգ. ազգ. les usuriers sont une — maudite, վաշխառուք՝ ազգ են անիծեալ. une méchante —. La — des pédants est insupportable. La — des fripons est fort nombreuse. || ը. méchante petite —, սոսկալի մանուկ, *նզովից արմատ. ces petites —s-là font un bruit perpétuel. ||— de vipères, ծնունդք խիղճ (յԱւետարանի զփարիսեցւոց՝ զկեղծաւորաց եւ առ մեօք զարանց չարաբարոյից). 3. ազգ, ցեղ. la — blanche, la — jaune, noire. La — rouge, կարմիր կամ կարմրամօրթ ցեղ. etc. la — chevaline, bovine, porcine. Cet éleveur a obtenu une nouvelle — de moutons. Cette espèce végétale comprend plusieurs —s. Ce chien, ce cheval est de bonne —, . . . բարեցեղ է. je veux avoir de la — de cette jument. || C'est un cheval de —, երիվար քաջազգի է. || փ. bon chien chasse de — կամ cet homme chasse de —, որդիք նման են բարեաց հօր իւրեանց, այրս այս հօրաբարոյ՝ հո-

բամոյն է . cette fille chasse de —, մօրաքարոյ , մօրամոյն է; աղջիկդ . || de —, ցեղական, ցեղային -

Racémate, ա. տգ. ողկուզաւո :

Racémeux, euse, ած. բ. ողկուզոտ , ողկուզաւոր :

Racémifère, ած.բ. ողկուզաբեր:

Racémiforme, ած. բ. ողկուզանեւ : [յին :

Racémique, ած. տգ. ողկուզա-

Racémus (իւս) ա. լ. բ. ողկոյզ , ճաղկողկոյզ :

Rachalander, ն. վերաին յաճախորդել , վերյաճախորդել . *նորէն յաճախորդներ գտնել . — une boutique.

Rachat, ա. վերգնումն , վերագնութիւն . vendre avec faculté de —. 2. փրկանք , փրկութիւն , ազատութիւն . le — des captifs. 3. դադարումն . le — d'une rente, d'une pension, d'une servitude.

Rachetable, ած. վերգնելի. cette terre est — dans tant de temps. 2. փրկանելի, դադարելի. une rente —.

Racheter, ն. վերգնել , այլոէն գնել , *ծախածն ետ առնուլ . j'avais vendu mon cheval à un tel; je viens de le lui —. 2. վերգնել , *նորէն գընել. il avait vendu ses tableaux, il en a racheté d'autres. On m'avait pris ce livre, j'en ai racheté un autre exemplaire. 3. փրկանաւորել , փրկել , ազատել . — des captifs. — des prisonniers. Jésus-Christ a racheté le genre humain. 4. դադարեցուցանել , *դադրեցունել. — une rente, une pension, une servitude, etc. 5. փոխարինել , ներելի առնել , մոռացուցանել . elle rachète ses petits défauts par d'excellentes qualités. — sa gloire par quelques chagrins. — ses péchés par l'aumône.

Se racheter, դ. փրկանաւորիլ , փրկիլ . — de captivité. L'esclave accumulait son pécule pour —. 2. ազատիլ . — d'un service foncier. — du pillage. 3. փոխարինիլ , մոռացօնք լ., *փոխարինուիլ , մոռցուիլ . ses défauts se rachètent par de précieuses qualités. Cette petite peine se rachète par un plaisir bien doux.

Racheteur, ա. վերգնող :

Racheux, euse, ած. վարակոտ (փայտ) :

Rachialgie, ի. բժ. ողնացաւ , ողնացաւութիւն : [կան :

Rachialgique, ած. ողնացաւա-

Rachidien, enne, ած.մգ. ողնային, ողնայարական. Veines —ennes, երակ ողնայարային. Cavités —ennes, ողնայարական խիներ . canal —, ողնայար :

Rachiglosses, ա. յ. փՒ. ողնալիզուք . ազգ փափկամորթոց (mollusques).

Rachiodon, ա. սք. ողնատամն . ազգ լորտուի (couleuvre).

Rachis (րաշիս) ա. մգ. ողն , ողնայար , ողնաշար, միջնողն , բամակ. 2. բ. ողն, ողնաբոյս :

Rachisagre, ի. ախ. ողնայօդացաւութ. յօդացաւութիւն ողնայարի :

Rachitique, ած. ողնակոր , ողնաւիւր , ողնաՒեր , բամակակոր . affection —. Une constitution —. 2. —. Une personne —. Un enfant —. || գ. ան, ane —. Les —s. 3. ոսկն , *ցուզած . des arbres, des blés —s.

Rachitisme կամ **Rachitis,** ա. բժ. ողնակորութիւն , ողնաՒերութիւն , բամակորութիւն կամ կորաբամակութիւն , ոսկրաՒերքութիւն , ողնահարութիւն , *ցուզածութիւն :

Rachitome, ա. մգ. ողնայարահատ : [բ. արմատածելք :

Racinage, ա. բնկուզաններկ . 2.

Racinal, aux, ա. արմատակալ . ֆատտ գերան . les racinaux d'un pont, —ք կամրջի. des racinaux d'écurie, de comble.

Racine, ի. արմատ , ոտկ . cet arbre jette de profondes —s. Prendre —, արմատանալ . dans sa —, արմատաթի , *արմատէն . les saules prennent — très facilement. Ce plant a repoussé de —. Faire cuire des —s. 2. արմատ. la — de la dent est gâtée, attaquée. L'ongle est découvert jusqu'à la —. La — des cheveux. Couper un cor jusqu'à la —. 3. սարտատ. — d'une montagne. 4. փ. արմատ , ֆիմն . la vertu a jeté de profondes —s. Le vice ne saurait prendre — dans un cœur comme le sien. — du doigt, — մատին . coupé par la —, արմատատֆատ . brisé par la —, արմատատրիկ . il faut couper le mal dans sa —, արմատաթի խլել զչարն , *գեշութիւնն արմատէն խլել . couper — à une erreur. 5. բ. արմատ . 6. Ք. արմատ . — carrée, cube.

Raciner, ն. ար. շիկաներկել . 2. պ. արմատանալ , արմատս արձակել : [կան :

Racinien, enne, ած. Ռասինե-

Rack, տ. **Arack.**

Raclage, տ. **Raclement.**

Racle, ի. քերոց . քերիչ գործի :

Raclée, ի. ռ. գան , *տփոց , ծեծ . il a reçu une —, գանահար եղեւ , *ծեծ կերաւ . il lui a administré une —, *տփոց տուաւ, տփոցեց, տփեց :

Raclement, ա. քերումն :

Racler, ն. քերել . — des peaux, du parchemin. — de l'ivoire, de la corne de cerf. — les ongles. — des allées. Ce vin racle le gosier, *այս գինին կոկորդն կը քերէ . 2. քերել . *քերոցով մէկդի առնուլ ցորենի չափի աւելին . — une mesure de grain. 3. քերել. *լաւ չածել՝ չզարնել , գէշ զարնել՝ խաղալ . — le violon. Il ne fait que —.

Raclette, ի. քերոցիկ :

Racleur, euse, գ. քերող. 2. անշահ ջուրակահար :

Racloir, ա, ար. քերիչ , քերոց :

Racloire, ի. քերակ . *ցորենի չափի աւելին ժողվելու տախտակ :

Raclure, ի. քերուած , *քերուք :

Racolage, ա. զօրաբռնութիւն. գինուորուեան որսալն :

Racoler, ն. զօրաբռնել , *գինուորուեան որսալ . 2. փ. եւ ք. որսալ, գտնել . cet homme a racolé quelques partisans, quelques admirateurs. Ce poète tâche de — qn. qui écoute ses vers.

Racoleur, euse, գ. զօրաբռնող . հրապուրիչ գինուորուեան :

Racoleuse, ի. տ. **Raccrocheuse.**

Racontable, ած. պատմելի :

Racontage, տ. **Bavardage.**

Racontar, ա. տ. **Commérage.**

Raconter, ն. պատմել , ի պատմուի արկանել. un fait raconté. — sommairement, brièvement, fidèlement, simplement. J'ai ouï —. Qui raconte les choses de la patrie, հայրենապատում . j'ai entendu — cela à un tel. || փ. les cieux racontent la gloire de Dieu, երկինք պատմեն զփառս Աստուծոյ . 2. en —, ք. պատմել երկարաբան , երկայնաբանել , պատմել երկարածեւ բանիք . quand il est revenu de ses voyages, il ne finissait pas d'en —. Il en a raconté bien long. Il en racontait de belles.

Se raconter, դ. պատմիլ , *պատմուիլ . ce sont des choses qui ne peuvent — devant les enfants. 2. ինքնապատմել , * իր պատմութիւնն ընել . c'est une histoire qu'elle a pris plaisir à — à elle-même.

Raconteur, euse, գ. ք. պատմաչէք . un ennuyeux —.

Racorni, e, անց. կարծրացեալ , եղջիւրացեալ . 2. փ. եւ ք. կծկեալ, կծկուն . un petit vieillard tout —. Il a un rhumatisme qui le tient tout —.

Racornir, ն. եղջիւրացուցանել , կարծրացուցանել , *կարծրացունել . le toucher du violon racornit l'extrémité des doigts. 2. կարծրացուցանել , կաշացուցանել , *կաշացունել . le feu a racorni ce cuir, ce parchemin, a tout racorni cette viande.

Se racornir, դ. եղջիւրանալ, կրճղականալ , կծղանալ , կաշանալ , կաշիլ , * կաշի դառնալ . le cuir se racornit au feu. La viande se racornit à force de cuire. Ces fruits se sont tout racornis.

Racornissement, ա. եղջերացումն , կարծրացումն . le — de cette viande, de ce cuir, etc.

Racquérir, ն. վերստանալ :

Racquit, ա. վերաշահումն :

Racquitter, ն. վերաշահեցուցանել , փոխարինել , * վնասն հանել . il avait beaucoup perdu ; mais j'ai pris son jeu et je l'ai racquitté. Une seconde affaire l'a racquitté de ce qu'il avait perdu dans la première, || փ. —. — le temps perdu, դարման առնել կորստեալ ժամանակին, *կորուսած ժամանակն դարմանել .

Se racquitter, դ. վերաշահիլ , * վնասն հանել . il avait perdu tout son argent, mais il s'est racquitté. Vous vous racquitterez une autre fois. Il avait perdu dans son premier marché, il s'est racquitté dans le second. On se racquitte d'une défaite par une victoire.

Rade, ի. նաւեցող . հանգրուան նաւուց . une bonne, une mauvaise

—. Cette — n'est pas sûre. — ouverte կամ foraine, բաց նաւեցող. || Être en grande, en petite —. || Mettre en —, ելանել ի նաւաշանգստուն եւ զկայ առնուլ ի նաւեցողն :

Radeau, ա. լաստ, լաստափայտ «սալ». il fit passer son infanterie sur des —x. Il a fait venir plusieurs

pièces de vin sur des —x. Les naufragés se sauvèrent sur un —. || Petit —, լաստակ. || Pont de —, լաստակամուրջ :

Rader, ն. նե. նաւեցոլել. մոռաննել ի նաւեցող. — un navire.

Rader, ն. չափառոլ. *չափի առելին քերել հաննել. — du grain, du sel. [ապի :

Radeur, ա. հ. աղաչափ. չափիչ

Radiable, ած. ջնջելի. cet article du compte est —.

Radiaire, ած. կ. ճառագայթաձեւ, ճառագայթաձեւ, շողաւոր. 2. ի. բ. շողախոտ. 3. —s, ա. յ. կ. շողաւորք :

Radial, e, ած. մգ. ճառագայթային. nerf —. Artère —e. Muscle —. 2. ճառագայթային, ճառագայթային :

Radiant,e, ած. բգ. ճառագայթաձեւ, ճառագայթող. corps —. Chaleur —e. || աս. point —, ճառագայթակէտ -

Radiatiflore, ած. բ. ճառագայթածաղիկ, շողածաղիկ :

Radiatiforme, ած. բ. ճառագայթաձեւ, շողաձեւ :

Radiation (սիօն) ի. բգ. ճառագայթում, շողացում, նշողում. — lumineuse, calorifique, chimique, phosphorogénique. 2. ջնջում. cet article est sujet à —. — de compte. 3. անուանաջնջում. on prononça sa — du tableau des avocats. Il a obtenu sa — du rôle des patentes.

Radical, e, aux, ած. արմատական. les fibrilles —es. Tubercules radicaux. 2. —, հիմնական. vice —. Guérison —e. 3. բ. արմատական. terme —. || ա. —. le — d'un mot. 4. Քբ. —. 5. բգ. արմատական : le parti —. 6. ա. արմատական. c'est un —. Les radicaux, —բ. 7. ած. —.

Radicalement, մ. արմատապէս, արմատապէս. guérir —. Acte — nul. Raisonnement — faux.

Radicalisme, ա. բգ. արմատականութիւն : [բեր :

Radicant, e, ած. բ. արմատա-

Radication (սիօն) ի. բ. արմատաւորում, արմատարկութիւն :

Radicellaire, ած: մանրարմատաւոր :

Radicelle, ի. բ. մանրարմատ :

Radiciflore, ած. բ. մանրարմատածաղիկ :

Radiciforme, ած. մանրարմատաձեւ : [տակեր :

Radicivore, ած. կ. մանրարմատ-

Radiculaire, ած. արմատակաւոր:

Radicule, ի.բ. արմատիկ:

Radié,e, ած. բ. շողաւոր, շողաձեւ. fleurs, plantes —es. Couronne —e.

Radiée, ի. բ. շողենի. une —. La pâquerette est une —.

Radiées, ի. յ. բ. շողեննայք, ճառագայթեայք. հն. **Corymbifères.**

Radier, ա.ճ. հիմնակոզակ.*փայտեղէն վանդակաձեւ շինուածք նոթակերտ կամրջաց կամ ուրիշ շինուածոց հիմունքն ձգուած :

Radier, ն. (յծ. իբր **Prier**) ջնջել. — une inscription hypothécaire.

Radieux, euse, ած. լուսաճաճանչ, նշուլաթձակ, նշուլազարդ, լուսապայծառ, ճաճանչաւոր. corps —. Le soleil —. Un éclat, un front —. || փ. եւ բ. avoir le visage, l'air —, խնդաւետ՝ *խնդումերես լ. il était —, խնդամիտ էր. je l'ai trouvé tout —.

Radio-carpien, enne, մգ. ած. ճաճանչոսկրադաստակային :

Radioconducteur, ած. ա. բգ. ճառագայթավար :

Radio-cubital, e, ած. մգ. ճաճանչոսկրծղոսկրային :

Radioculture, ի. ճառագայթամշակութիւն, շողամշակութիւն :

Radiographe, ա. ճառագայթագիր, շողագիր. գրող զճառագայթից :

Radiographie, ի. բգ. ճառագայթագրութիւն, շողագրութիւն :

Radiographier, ն. ճառագայթագրել, շողագրել :

Radiographique, ած. ճառագայթագրական, շողագրական. appareil —.

Radiolaires, ա. յ. կ. շողաւորք:

Radiolariens, ա. յ. շողիկեանք :

Radiole, ի. շողիկ. սեռ կտաւասերից (linacées).

Radiolite, ի. հբ. ճառագայթաքար :

Radiologie, ի. ճառագայթաբանութիւն, շողաբանութիւն :

Radiomètre, ա. աս. ճառագայթաչափ : [թաչափութիւն :

Radiométrie, ի. բգ. ճառագայ-

Radio-palmaire, ած. ճառագայթափային, շողափային :

Radiophone, ա. ճաճանչածայն :

Radioscope, ա. ճառագայթադիտ՝ շողադիտ (գործի) :

Radioscopie, ի. ճառագայթադիտութիւն, *շողադիտութիւն :

Radioscopique, ած. շողադիտական :

Radis, ա. բ. բողկիկ. մանր բողկ «ծուրփ». || — maritime, ծովաբողկիկ : [նբբոսկր :

Radius (իւս) ա.մգ. ճաճանչոսկր,

Radjah, ա. S. Rajah.

Radoire, ի. քերակ. *գործի դուրս ծափելու աղի վերուն մասն :

Radotage, ա. բարբանջ, զառանցանք, աղճատանք, դանդաչանք. ce discours n'est qu'un —. Il est tombé dans le —.

Radoter, չ. բարբանջել, բարբաջել, զառանցել, աղճատաբանել, դանդաչել. il est si vieux qu'il radote. Il commence à —. Il ne fait que —.

Radoterie, ի. զառանցութիւն, աղճատաբանութիւն. il ne dit que des —s.

Radoteur,euse, ած. եւ գ. զառանցեալ, աղճատաբան, բարբանջող, բաջաղկոտ. un vieux —. Une vieille —euse. Il n'est pas si — que vous le dites.

Radoub (բատուպ) ա. նե. նաւանորոգում. նորոգում նաւու :

Radouber, ն. նե. նաւանորել. *նաւն նորոգել. — un vaisseau, une frégate, un brick. 2. նորոգել. — des voiles. — une poutre avariée.

Se radouber, դ. փ. վերսին շահիլ զվնասն, *վնասն դարմանել. 2. կազդուրիլ, *ինքզինքն գտնել. il s'est bien radoubé. Il s'est radoubé tout à l'aise.

Radoucir, ն. քաղցրացուցանել, կակղացուցանել, կակղել, ամոքել. — qn. — son humeur, son caractère. Radoucissez votre ton. 2. փ. մեղմացուցանել, մեղմել. la pluie a radouci le temps. On radoucit les métaux par la fonte réitérée.

Se radoucir, դ. փ. քաղցրանալ, մեղմանալ, կակղանալ, ամոքիլ. le temps s'est radouci depuis peu. Son ton s'est fort radouci. Il n'est plus si courroucé, il commence à —.

Radoucissement, ա. քաղցրութիւն, մեղմութիւն, ամոքումն. le — du temps, de la saison. 2. փ. —. մեղմումն, բարեփոխումն. la fièvre n'est plus si violente, il y a du —. Les esprits étaient fort aigris contre lui, mais il y a eu quelque —.

Rafale, ի. նե. ամբոխ, հողմաբոյգ, հողմակոծութիւն. *յանկարծական քամի :

Rafalé, e, ած. նե. հողմակոծեալ. un navire —. 2. փ. եւ բ. արկածեալ, վտանգեալ. c'est un homme —.

Raff, ի. S. Rafle.

Raffermer, ն. վերամարթել. *նորէն վարժու տալ :

Raffermir, ն. հաստատել, պընդել, ամրապնդել, ամրացուցանել, *պնդացունել. le froid a raffermi le sol. Le soleil raffermit les chemins. Cet opiat raffermit les dents et les gencives. 2. փ. պնդել, ամրացուցանել, սերտել, զօրացուցանել. l'air de la campagne a raffermi sa santé. Cet événement le raffermit sur le trône, raffermit son trône. Le succès raffermit son autorité. Mes observations l'ont raffermi dans son projet.

Se raffermir, դ. հաստատիլ, սերտիլ, զօրանալ. les chemins se raffermissent. Ses chairs se raffermissent promptement. Sa santé se

raffermit tous les jours. Son autorité se raffermit de jour en jour. Le crédit public ne tardera pas à se raffermir. Il s'est raffermi dans sa résolution.

Raffermissement, ա. ֆաստատուն, ֆաստատում, պնդություն, սերտություն. le — des chairs. Le — de l'autorité royale. Le — du crédit.

Raffinage. ա. զտում. le — du sucre, des métaux, du salpêtre.

Raffiné, e, անց. զտած. sucre —. 2. ած. նուրբ, նրբամիտ, նրբահանճար, բազմահնար, նրբամոլ, ճարտար, ճարտարամիտ. c'est un esprit trop — pour être naturel. Politique —e.

Raffinement, ա. նրբացում, նրբություն, նրբամտություն, ճարտարամտություն, նրբախրություն. c'est un trop grand —. Un — ridicule. — de politique. La délicatesse du langage ne doit pas aller jusqu'au —. 2. փ. նրբություն, նրբանք, *բարակություն. le — de cruauté. Les —s du luxe, de la volupté. Il a fait cela par un — de méchanceté.

Raffiner, ն. զտել. — le sucre. — du cuivre, le salpêtre. 2. նրբել, անօսրացուցանել, * բարակցունել. — le goût. 3. ազնուացուցանել, *աւելի ազնիւ ցամ տալ. — le fromage.

Raffiner, չ. նրբամտել, ճարտարամտել. il raffine sur tout. 4. առնել հետազոտություններ ընել. il a bien raffiné sur cette science.

Se raffiner, դ. նրբիլ, ճարտարամտիլ, * բարակնալ. le monde se raffine tous les jours. Ce garçon commence à —.

Raffinerie, ի. զտարան:

Raffineur, euse, գ. զտիչ. — de sucre, de salpêtre.

Raffineuse, ի. զտոց (մեքենայ):

Raffinose, ի. տգ. զտուց, շաքարանիւթ:

Rafflésiacées, ի. յ. բ. ռափլեսիաներ:

Rafflésie, ի. բ. ռափլեսիա, ռափլեսի, հսկայածաղիկ. ազգ երկարուկ տնկոց ի տոհմէ ռափլեսիաներից (rafflésiacées).

Refflésiées, ի. յ. բ. ռափլեսիայք. ցեղ տնկոց ի տոհմէ ռափլեսիաներից:

Raffoler, չ. ը. զակատիլ, յիմարիլ, շամբշիլ, *խենթենալ. — de qn., de qc. Elle raffole de la danse. Ce jeune homme lui plaît infiniment, elle en raffole.

Raffolir, չ. զակատիլ, յիմարիլ, շամբշիլ, *խենթենալ. այս խօսքին վրայ միայն գործածուած, vous me feriez —.

Raffutage, ա. ար. նորում, նորոգում (գլխարկի):

Raffuter, ն. ար. նորել, նորոգել. — un chapeau.

Rafistolage, ա. կարկատում, նորոգում, *կարկտանք:

Rafistoler, ն. ը. կարկատել, նորոգել, * կարկոտել. — un vieux habit.

Rafle, ի. շրուանդ. անպտուղ ողկոյզ. հն. **Raffe**. Tous les grains de cette grappe sont tombés, il ne reste plus que la —. 2. փ. համալարձում, *ամէն բան վերցունելն. faire —, բառնալ զամենայն, * ամէն բան վերցունել, բան չթողուլ. les voleurs sont entrés dans cette maison, et y ont fait —. La police a fait une — de vagabonds. 3. խղ. զուգաթիւ, *զոյգ թիւ. — d'as. Amener, faire —.

Rafler, ն. ը. բառնալ զամենայն, *ամէն բան վերցունել տանիլ, բան չթողուլ. les ennemis sont entrés dans le pays, les voleurs sont entrés dans cette maison et ont tout raflé. = չ. խղ. զուգաթուել. զոյգ թիւ առնուլ:

Raflésia, S. **Rafflésie**.

Rafleur, euse, ած. խորտաբորտ, *խորտուբորտ:

Rafraîchir, ն. զովացուցանել, հովացուցանել. les boissons acidulées rafraîchissent. Prenez de la limonade, cela vous rafraîchira. La pluie a rafraîchi l'air, le temps. Le sommeil rafraîchit le sang. || — l'eau, le vin, զովացուցանել զջուր, զգինի. 2. նորոգել. — un tableau, un mur. 3. ճայրատել, ճայրաքաղ առնել, *ճայրերն կտրել. — les cheveux, le bord d'un chapeau. — les racines, les branches d'un arbre. 4. փ. հանգուցանել, * հանգչեցունել. — les troupes. || փ. — à qn. la mémoire d'une chose, յուշ ածել նմա գիմն, *միտքն բան մի ձգել.

Rafraîchir, չ. զովանալ, հովանալ. le vent rafraîchit. 2. ճայրատիլ. faites — vos cheveux,

Se rafraîchir, դ. զովանալ, հովանալ. l'air, maintenant, se rafraîchit. L'eau se rafraîchit promptement dans un courant d'air. 2. հանգչիլ, զօրանալ, կազդուրիլ. ces troupes se sont rafraîchies dans un bon quartier. 3. ուտել կամ լմպել սակաւիկ մի, հոգի առնուլ, արծարծանիլ. il faut vous rafraîchir. Venez vous rafraîchir. — la tête, հանգուցանել զգլուխն, * գլուխն հանգչեցունել:

Rafraîchissant, e, ած. զովացուցիչ, զովարար, հովարեր. tisane, potion —e. La laitue est —e. 2. ա. զովացուցիչ, զովադեղ. donner des —s à un malade. Il ne lui faut que des —s.

Rafraîchissement, ա. զովացում. — de l'atmosphère. Le — du vin. 2. —, զովացուցիչ իրք. cela vous procurera du —. Vous avez besoin d'un —. 3. բժ. զովացում, զովադեղ. prendre un —. 4. փ. կազդուրում, զօրացում, հանգիստ. l'armée a besoin de —. Quartier de —. 5. զովացիկ. * զովարար բան. il y avait à ce bal beaucoup de —s. C'est lui qui a payé les —s. Servir des —s.

Rafraîchisseur, ա. զովացուցիչ:

Ragaillardir, ն. ը. զուարթացուցանել, խնդացուցանել, *զուարթացունել, ուրախացունել. cette nouvelle l'a tout ragaillardi. Buvez un coup, cela vous ragaillardira.

Rage, ի. կատաղութիւն, չնախտ. ce chien a la —. Écumer de —. Un accès de —. 2. կատաղութիւն. սաստիկ ցաւ. c'est une —. Avoir une — de dents. 3. փ. կատաղութիւն, մոլեգնութիւն, սաստիկ սէր. une — d'amour. Aimer qn. jusqu'à la —. Il a la — du jeu. Il joue sans cesse, c'est une —. Tout Paris court à ce spectacle, c'est une —. Il lui a pris une — de travail. Il a la — d'écrire, de faire des vers. Exercer sa — contre qn. Assouvir, satisfaire sa —. Ce discours a exité sa —. Il a la — dans le cœur. Il écume de —. Il est dans une — si grande que... Sa — était au comble. Il étouffe de —. Il a eu un violent accès de —. 3. կատաղութիւն, անհնարին չարիք, *չատ չարիք. les soldats ont fait —. || Faire —, երեսի հանդիսանալ, քաջանալ. l'avocat fait — contre son adversaire. Ce soldat a fait — dans le combat. || mon ami fit — pour mes intérêts, բարեկամն իմ զամենայն հնարս հընարեաց՝ գուն գործեաց վասն շահուց իմոց. || dire — de qn., զամենայն չարիս խօսել զումեքէ, * մէկու մի վրայ ամէն չարիք խօսիլ.

Ած. Qui veut noyer son chien l'accuse de la —, * իր շունն խղդել ուզողն կ'ասէ Ծէ նա կատղած է:

Ragencer, ն. յերիւրել վերստին. S. **Agencer**.

Rager, չ. կատաղիլ, բարկանալ. impuissant à se défendre, il se débattait rageant et criant. Il rageait de tout son cœur.

Rageur, euse, գ. բարկացող, բարկասիրտ, ցասկոտ. c'est un —. C'était une petite —euse. 2. ած. —. un caractère —.

Rageusement, մ. կատաղաբար:

Ragle, ա. բանդագուշանք:

Ragot, e, ած. եւ գ. փոքրահասակ. * կարճ ու հաստ. un homme —. C'est une petite —e. Ce cheval est un bon —. Je montais un excellent —. 2. ո. խոճկոր. 3. ը. S. **Commérage**. 4. ռ. շատխօսութիւն. quel — nous faites-vous là! Faire des —s, un tas de —s, չարախօսել, բամբասել:

Ragoter, ն. S. **Murmurer**. 2. ռ. չարախօսել, բամբասել:

Ragoût (բակու) ա. չաշաբանջար, պորանի «բաինի». un bon —. Un excellent, un mauvais —. — de champignons. Une poitrine de veau en —. Une côtelette de mouton en —. Je n'aime point les —s. 2. փ. եւ ը. ախորժանք, գրգիռ, հրապոյր. il y a un — dans la nouveauté. Je trouve une espèce de — dans la difficulté à vaincre. Cet homme dépravé ne trouve une sorte de — que dans le vice. Quel — trouvez-vous à cela? Ce peintre a du — dans sa couleur.

Ragoûtant, e, ած. ախորժելի, ախորժահամ, ախորժաբեր, ախոր-

ժաշարժ. les mets —s. Cela n'est guère —. Donnez-nous quelque chose de —. Je voudrais quelque chose de plus —. 2. փ. եւ ը. —. voilà une femme —e. Une figure —e. Le travail que je fais est peu —. La commission dont vous me chargez n'est guère —e.

Ragoûter, ն. ախորժեցուցանել, շարժել՝ յուզել զախորժակն, *ախորժակն բանալ. — un malade. Cela vous ragoûtera. 2. փ. եւ ը. զարՁուցանել զփափաքն, *փափաքն բերել. il est tellement blasé que rien ne peut le —.

Se ragoûter, դ. սգր. *իւր ախորժակն բանալ. il fait ce qu'il peut pour —.

Ragrafer, ն. վերճարմանդել. ragrafez votre manteau, votre ceinture. S. **Agrafer.**

Ragrandir, ն. առաւել եւս մեծացուցանել, *աւելի մեծցունել. il a fait — son salon. — un trou avec une tarière.

Se ragrandir, դ. առաւել եւս մեծանալ, *աւելի մեծնալ. l'ouverture s'est ragrandie.

Ragréer, ն.Ց. յարդարել, *վերջին ձեռքն տալ. — une maison, une façade.

Se ragréer, դ. նւ. յարդարիլ, հանդերձիլ, *պահասն լրացունել. ils travaillèrent à — d'un mât d'artimon.

Ragrément, ա. յարդարումն, հանդերձումն:

Rague, ի.նւ. ճակագնդակ. *մէջտեղն ճակ փայտէ գնդակ:

Raguer, ն.նւ. շփամաշել. *շրփմամբ մաշեցունել. câble ragué, պարան շփամաշ՝ պատառատուն:

Rai, ա. ար. խոզ (անուոյ). 2. ի. ճառագայթ. les —s de la lune. 3. կգ. ճաճանչ. étoile à —s d'argent, աստղ արծաթաճաճանչ:

Raïa, ա. S. **Raya.**

Raide, ած. անկորանալի, անխոնարհելի, անգայ, կարծր, բիրտ, անճկուն. — comme une barre de fer. Il a le bras tout —. || — de froid, բիրտ՝ փայտացեալ ի ցրտոյ, *ցրտէն փայտ կտրած. || tomber — mort, être tué —, դիտապատճառ անկանիլ՝ *խնալ, գետին փռուիլ. || demeurer —, se tenir —, մնալ անդրդուելի, *փայտի պէս կենալ. 2. պիրկ, ձիգ, ձգտեալ. cette corde n'est pas assez —. 3. բիրտ, խիստ, անշնորհ. des contours —s. Des mouvements —s. Un style —. 4. փ. անտեղեակալի, խիստ, բիրտ. un homme —. Un caractère —. 5. դժուարելանելի, դըժոխելանելի, սեպացեալ. cet escalier est trop —. Cette montagne, cette pente est —. 6. արագ, սրընթաց, սաստիկ, ուժգին. le cours de cette rivière est —. Ces oiseaux ont le vol —. Les pigeons ont le vol fort —. 7. մ. արագ, փութանակի. cela va aussi — qu'un trait d'arbalète. Pour bien jouer au volant il faut jouer bas et —. On a mené cette affaire bien —. On a mené cet homme bien —. Il a mené les ennemis bien —. || հն. **Roide.**

Raideur, ի. անճկունութիւն, կարծրութիւն, բրտութիւն, անգայութիւն. la — d'une barre de fer. Il lui est resté de la — dans le bras. 2. պրկումն, ձգտումն. la — d'une corde tendue. 3. բրտութիւն, խստութիւն. la — des mouvements, des contours, du style. 4. փ. խստութիւն, բրտութիւն, խստաբարոյութիւն. une — inflexible. Il a de la — dans l'esprit, dans l'humeur, dans le caractère. Il met trop de — dans les affaires. 5. ուղղորդութիւն, ցըցումն, դժուարութիւն. la — d'un escalier. La — d'une montagne. La — d'une descente. 6. արագութիւն, ուժգնութիւն, սաստկութիւն. la — du cours d'un torrent. Une balle lancée avec —. La — dont va un boulet de canon. Ce cheval, courant de, — s'abattit.

Raidillon (բէտիյլօն) ա. բարձրաւանդակ. nos chevaux eurent de la peine à monter ce —. 2. փ. բիրտ, խստաբարոյ:

Raidir, ն. պրկել. — le bras. 2. բրտացուցանել, *բրտացունել, փայտ կտրել. le froid m'a raidi les jambes.

Raidir, չ. կարծրանալ, փայտանալ, բրտանալ. le linge mouillé raidit par la gelée.

Se raidir, դ. կարծրանալ, փայտանալ, բրտանալ. ses membres se raidissent. 2. փ. հաստատուն կալ, զդէմ ունել, դիմակալել, խստանալ. à quoi bon — contre la force. Il faut — contre l'adversité. — contre les obstacles, les difficultés.

Raidisseur, ա. պրկիչ:

Raie, ի. գիծ, գեզ «չըզոը» effacez ce mot, tirez une — dessus. Qui n'a pas de —, անգեզ. || բգ. —s du spectre, գիծք լուսապատկերի. 2. գիծ. le zèbre a de grandes —s sur le dos. Ce cheval a une — noire sur le dos. Ce marbre est marqué de —s. Etoffe à petites, à grandes —s, պատառ. փոքրագիծ, մեծագիծ. || à —s, գծաւոր. 3. հերագիծ. faire sa —, հերագծել, *հերագիծն ընել:

Raie, ի. ձր. կատուաձուկն:

Raie.

Raie, ի. եգ. ակօսամէջ:

Raifort, ա. բ. շողգմուկ, շաղգամուկ. վայրի բողկ. հն. **Cranson rustique.** || — sauvage, ծովաբողկ, քՁառ. հն. **Cranson.** || — ravenelle, դաշտաբողկ. դաշտային բողկ:

Raiguiller (բէկիյլէ) ն. առասանակարել, *առասանով (սիճիմ) կարել.

Rail (բայլ) ա. ռահ, երկաՁահնաք, երկաՁագիծ. երկաՁի հետք, գիծ երկաՁուղւոյ:

Railler, ն. ծաղր առնել, այպանել, կատակել. — qn. agréablement, finement, grossièrement. Il raille ses meilleurs amis. On l'a beaucoup raillé là-dessus. || կ. il raille sans cesse. Vous raillez ma douleur.

Railler, չ. ծաղր առնել, այպանել, կատակել. — de tout le monde. Il raille des choses les plus saintes. On ne sait s'il raille ou s'il parle sérieusement. Je ne raille point.

Se railler, դ. ծաղր առնել. il se raille de tout ce qu'on peut dire. C'est — du monde que de faire de pareilles propositions. 2. ծաղրաբանել, կատակել, կատակաբանել. vous vous raillez, je crois. Ne voyez-vous pas qu'il se raille?

Raillerie, ի. ծաղր, ծաղրանք, այպանութիւն, կատակ, կատակաբանութիւն. — fine, plaisante, agréable, innocente. — piquante, offensante. Une froide, une méchante —. Un trait de —. Ses —s m'ont plus diverti qu'elles ne m'ont offensé. Il a tourné cela en —, au lieu de s'en fâcher. || ը. entendre la — կամ entendre —, * կատակ վերցունել. ne pas entendre —, * կատակ չվերցունել. || — à part, sans —, առանց կատակի, անկատակ, լրջմտաբար:

Railleur, euse, ած. ծաղրող, ծաղրասէր. esprit —, ծաղրամիտ. humeur —euse, ծաղրասէր բարք. cet homme est trop —, * շատ ծաղրասէր է այս մարդն. discours —, Paroles —euses, ծաղրախօս բանք. 2. գ. —. un agréable —. Un mauvais —. Une fine —euse. Souvent les —s sont raillés. Vous êtes un —, une —euse.

Railleusement, մ. ծաղրաբար, կատակաբար:

Railway (բէլվուէյ) ա. երկաՁուղի. հն. **Chemin de fer.**

Raimondite, ի. հբ. բեմոնդաքար:

Rainceau, ա. S. **Rinceau.**

Raine, ի. հ. գորտ:

Rainer, ն. ար. փողածեւել, փողածեւ փորել. — une planche.

Rainette, ի. բ. S. **Reinette.**

Rainette, ի. գորտուկ:

Rainoire, ի. փողածեւիչ (գործի):

Rainure, ի. ար. փորոք. փողածեւ փորուած. à —, փորոքաւոր. 2. մգ. —. la — mastoïdienne du temporal.

Raiponce, ի. բ. ճիՁքայ. salade de —s. Manger de la —.

Raire կամ **Réer,** չ. կուչել, գոչել եղջերուի. les cerfs raient quand ils sont en rut. հն. **Bramer.**

Rais, ա. յ. S. **Rai.**

Raisin, ա. խաղող. gros — noir, եզնական. — vert, խակակուՁ խաղող. — sec, չամիչ, կոպտուն, խառուղ. — blanc. Grappe de —, ողկոյզ. grain de —, պտուղ խաղողոյ. pépin de —, Ձին խաղողոյ, Ձնահաւ. cueillir des —s, du —. Un panier de —s. — de Corinthe, գինձ. — d'ours, արջու խաղող, արջախաղող. S.

Busserole. ||— sans pépins, Ծնատ. || — des bois, անտառ ախաղող, հապալաս. հն. **Myrtil.** || — acquene, ջրբուստ. || — de renard, աղուեսախաղող. || moitié figue, moitié —, S. **Figue.** 2. գ. grappe de —, ողկուզախաղող. *տեսակ Ծնդանօթի. 3. տպ. grand —, մեծ խաղողաԾուղԾ. ազգ մեծաճալ ԾղԾոյ:

Raisiné, ա. պաստեղ «ըէչէլ». un pot de —.

Raisinier, ա. բ. խաղողենի. կն. **Arbre au raisin,** խաղողածառ:

Raisinière, ի. ախ. խաղողիկ. *փոքրիկ այտոյց աչքի եղչերկին վրայ:

Raison, ի. բան, բանաւորուԾիւն, բանականուԾիւն. la déesse —, դիցուհի բանն. la — humaine est bornée. Les lumières de la —. La — de l'homme ne saurait atteindre jusque-là. Confondre la —. Cultiver, former sa —. A tort et à —, դէպս եւ յանդէպս. privé de —, անբան.

2. իմացուԾիւն, իմացականուԾիւն, խելք. sa — s'affaiblit, s'égare. Perdre la —, անկանել ի մոաց, յիմարիլ. revenir à la —, recevoir sa —, խելաբերիլ, մտաբերիլ, *խելքն գտնալ, խելքն գլուխն գալ. il faut que vous ayez perdu la —. Vous aviez donc perdu la —. L'homme dépourvu de —, անմիտ այր, այր խելակորոյս, *անխելք մարդ. l'animal est privé de —. La — est pour les hommes ce que l'instinct est pour les animaux. Cet enfant n'a pas encore l'usage de la —, n'est pas encore en âge de —. Il faut que les passions soient soumises à la —. En tout, il faut consulter la —.

3. ողջմտուԾիւն, իմաստուԾիւն, արդարամտուԾիւն. avant tout, il faut de la —. Il n'y a pas de — à lui de se conduire comme il fait. Il manque de —. Sa conduite est pleine de —. J'en appelle à votre —. Il a plus de — que d'imagination. Cela choque la —. La — s'y oppose. La — publique repoussa cette innovation. || Parler —, բանախօսել, բարիհամբոյր լ., խօսել իմաստուԾեամբ. c'est un homme qui parle toujours —.

4. պատճառ, պատճառաբանուԾիւն. parler —, պատճառաբանել. il faut autant, qu'on peut, parler — aux enfants. Voilà parler —. C'est parler — cela.

5. պարշաճ, պարշաճուԾիւն. mariage de —, ամուսնուԾիւն պարշաճից. || փ. եւ ը. il n'y a ni rime ni —. Il n'y a ni rime ni — à ce qu'il dit. Ce discours n'a ni rime ni —.

6. իրաւունք. se rendre à la —, *իրաւունք հասկնալ, զգաստանալ. réduire, ranger, amener, mettre qn. à la —, *իրաւունք հասկցնել մէկուն, մէկն զգաստացունել. la droite — le veut. Cela est contre toute —. Où force domine, — n'a point de lieu. Avoir —, ունել իրաւունս, *իրաւունք ունենալ. vous avez tort, c'est lui qui a —. Il a eu — en cela. Vous n'aviez pas eu — de vous emporter contre lui. La — finit toujours par avoir —. || Avoir — de qn., de qc., տիրանալ, նուաճել. || Entendre —, S. **Entendre.** || Donner — à qn., տալ ուժք իրաւունս, *մէկուն իրաւունք տալ. || ը. mettre qn. à la —, զգաստացուցանել զոք, *մէկուն խելքն գլուխն բերել. || plus que de —, *պէտք եղածէն աւելի, տարապայման.

7. հաճուԾիւն, գոհացողուԾիւն, գոհացումն. je vous prie d'avoir — de vos prétentions. Je ne saurais tirer — de ce débiteur. Il a tiré — de cet affront. || Faire — d'une offense, վրէժ լուծել ի նախատանաց. se faire — soi-même, վրէժ լուծել, վրէժխնդիր լ. || demander — à qn., մեղամաւոր ընդ ուժք. || rendre — de qc., բացայայտել, բացատրել. on lui a fait rendre — d'un pareil procédé. Je suis prêt à rendre — de ma conduite. || Rendre — à qn, մեղամաւոր ընդ ուժք.

8. հաւաստ, հաւաստիք, փաստ, պատճառ. j'ai de bonnes —s pour agir ainsi. Chacun a sa —, ses —s. Le cœur a ses —s que la — ne connaît point (Pasc.). Il y a — de douter. Vous m'attaquez sans —. Je lui ai demandé la — de cette démarche. — d'Etat. — de famille. La — d'Etat n'a pas permis que... C'est une — de famille qui a fait ce mariage. || A plus forte —, եւս առաւել, քանիօն աւելի. || pour — à moi connue, *պատճառի մի համար զոր ես միայն գիտեմ. pour — à vous connue, *պատճառի մի համար զոր դուք միայն դիտէք. grande, forte, puissante —. — probable, décisive, péremptoire, convaincante. Faible, frivole —. Chercher, trouver, apporter, développer des —s. La — du plus fort est toujours la meilleure (La Font.). Donnez moi de bonnes —s. Il a de bonnes —s à fournir, mais il ne saura pas les faire valoir. Dites moi vos —s. || Sans —, անպատճառ, ընդ խօլ.

10. անուն. cette maison de banque est sous la — Dadjade et Ce. — sociale.

11. Livre de —, հ.գա. grand livre.

12. Ծք. հաւեմատուԾիւն. — directe, ուղիղ հաւեմատուԾիւն. — inverse, խոտոր հաւեմատուԾիւն. — arithmétique, géométrique, composée.

A telle fin que de —, մ. S. **Fin.** Il fit faire un procès-verbal de l'état des lieux, à telle fin que de —.

Pour — de quoi, մ. վասն որիւ պատճառի, վասն այնորիկ, *անոր համար:

A — de, en — de, նխ. համեմատուԾեամբ, նկատելով. on paya cet ouvrier à — de l'ouvrage qu'il avait fait. Je vous payerai cette étoffe à — de cinq francs le mètre. Il doit être payé en — du temps qu'il y a mis. En — de son extrême jeunesse. En — des circonstances.

Raisonnable, ած. բանական, բանաւոր. l'homme est un être —. 2. դիւրաբան, բանիմաստ, բանիմաց, ողջամիտ, զգաստ, զգաստամիտ, զգաստախոս, զգաստաբեր. ce jeune homme est fort —. Il ne voit que des personnes —s. Vous n'êtes pas — de vous conduire ainsi. Vous êtes trop — pour exiger cela. Il n'est pas — là-dessus. Allons, soyez —. 3. համբերող, համբերատար. après le malheur qui lui est arrivé, je l'ai trouvé beaucoup plus —. 4, պատշաճ. il m'a tenu des discours fort —s. Sa conduite est très —. Vos prétentions ne sont pas —s. 5. օրինաւոր, պատշաճ. pension —. Le blé est à un prix —. 6. բաւական, չափաւոր. il jouit d'un revenu — Il est d'une taille, d'une grandeur —.

Raisonnablement, մ. բանաւորապէս, բանականօրէն, զգաստաբար. il parle —. 2. քան բաւականի, *ձեռք տալու չափ. il a du bien —. Sa maison est — grande. Il mange et boit —. 3. քան պատշաճի, քան արժանոյն. je veux être payé —. C'est — vendu. 4. հնգ. քան բաւականի. elle est — laide, — տգեղ է:

Raisonnant, e, ած. ընդդիմաբան, ընդդիմախօս, պատճառաբան, *դէմ խօսող. je vous trouve aujourd'hui bien —e (Mol.).

Raisonné, e, անց. եւ ած. ուղղադատ, պատճառաբանեալ, բանաւոր. requête —e. Projet —. Grammaire, analyse —e.

Raisonnement, ա. բանաւորուԾիւն, բանախօսուԾիւն, խորհեցողուԾիւն, տրամախոհուԾիւն, մտախոհուԾիւն, խորիւրդածուԾիւն. cet homme a le — bon, profond, juste, solide. Cet homme a une grande justesse, a une grande puissance de —. Il y a dans cet ouvrage une grande force de —. 2. հաւաստաբանուԾիւն, պատճառաբանուԾիւն. — solide, juste, clair, net, faux, obscur, captieux. Il faut entendre tous ses —s. Je vous prie de suivre mon —. Son — s'appuie sur des fait contestables. Faire des —s, պատճառաբանել, *պատճառներ բերել. 3. ը. խօսք, դիտողուԾիւն. point de —s. Point tant de —s, * այնչափ խօսք՝ դիտողուԾիւն չուզեր:

Raisonner, չ. խորհիլ, մտախոհ լ. c'est le propre de l'homme de —. — faux, juste, de travers. Il raisonne bien, mal. — conséquemment. — sur de faux principes. C'est ainsi que raisonne la haine, l'amour. Les passions ne raisonnent pas. || փ. — comme un coffre, comme une cruche, comme une pantoufle. — pantoufle, S. **Pantoufle.** 2. հաւաստաբանել, պատճառաբանել, քննարանել, տրամախոհիլ, տրամաբանել. *պատճառներ առաջ բերել. nous avons beaucoup raisonné de cette affaire. La loi ne raisonne pas, elle commande. Il n'aime pas qu'on rai-

sonne. Il n'aime pas les enfants qui raisonnent. Les maîtres veulent qu'on ne raisonne pas, qu'on obéisse. Ne raisonnez pas tant.

Raisonner, ն. քննել, դատել, *մտքով դատել. c'est un homme qui raisonne toutes ses actions, toutes ses démarches. Cet acteur raisonne bien ses rôles. 2. զգաստացունել, *խելքն գլուխն բերել. j'ai eu beau le —, il n'a voulu rien entendre.

Se raisonner, դ. քննիլ, քննադատիլ. un ordre militaire ne se raisonne pas.

Raisonneur, euse, գ. խորհող, մտախոհ. c'est un bon, un excellent —. Un détestable —. 2. տրամախոհ, պատճառաբան, պատճառասեր, բնդդիմաբան, բնդդիմախոս, *պատճառներ առաչ բերող. c'est un ennuyeux —, un — perpétuel. Elle fait bien la —euse. C'est une grande —euse. Cet enfant est bien —.

Raja, ա. ծբ. շքՓակ. ձուկն ինչ Ամերիկայ, որոյ միսն է Փուճաւոր:

Rajah կամ **Radjah**, ա. բաճա. հնդիկ իշխան:

Rajeunir, ն. մանկացուցանել, երիտասարդացուցանել, տղայացուցանել, մատաղել, առոյգացուցանել. cet alchimiste prétendait avoir le secret de — les vieillards. || փ. on ne rajeunit pas une nation décrépite. Sa perruque l'a rajeuni de dix ans. Cette bonne nouvelle l'a tout rajeuni. — un arbre, une vigne. — un vieux mot.

Rajeunir, չ. երիտասարդանալ, մանկանալ, տղայանալ, մատաղանալ. depuis son mariage il rajeunit. Il a rajeuni. Il semble que cette femme rajeunit. || Au printemps la nature rajeunit, les arbres rajeunissent, tout rajeunit.

Se rajeunir, դ. երիտասարդանալ, մանկանալ, մատաղանալ, առուգանալ. il croit — en portant perruque. 2. ը.*տարիքն պզտիկցունել. elle dit n'avoir que trente ans, je crois qu'elle se rajeunit un peu.

Rajeunissement, ա. մանկացուման, երիտասարդուման, երիտասարդացուման, մատաղուՓիւն:

Rajeunisseur, ա. երիտասարդացուցիչ, մանկացուցիչ:

Rajouter, ն. վերյաւելու, *նորէն աւելցունել:

Rajustement, ա. վերյօրինուման, վերյարդարուման, *նորէն շիտակելն:

Rajuster, ն. վերյօրինել, վերյարդարել. — un ressort, une serrure. — un châle, un manteau. || փ. la mort dérange et rajuste bien des choses. Cette succession a bien rajusté ses affaires. 2. հաշտեցուցանել, *հաշտեցունել. il y a entre les deux frères une grave contestation, qu'il sera difficile à —.

Se rajuster, դ. վերստին յարդարել գիւր հանդերձս, *նորէն շտկըռտուիլ. ces dames se rajustèrent à la hâte.

Rajusteur, euse, գ. վերյօրինիչ, վերյարդարիչ:

Râle, ա. Փ. կատաք. Փուչուն բարձրաստուն նման լորամարգի. || — d'eau, ջրկատաք:

Râle, ա. հանչիւն, *խռլտոց. le — de la mort, de l'agonie. On croit qu'il va mourir, il a déjà le —. 2. բժ. խորդիւն:

Râlement, ա. խորդուման, *խռլտոց. ce malade a un — qui le fatigue beaucoup.

Ralentir, ն. յամրացուցանել, դանդաղել, դանդաղեցուցանել, *յամրացունել, կամացցունել. — sa course, sa marche. — le pas. — le mouvement d'une machine. — un cheval. 2. փ. Փուլացուցանել, նուազել, նուազեցուցանել, *Փուլցունել. cet accident a ralenti son zèle. L'âge ralentira cette activité, cette ardeur.

Se ralentir, դ. յամրանալ, Փուլանալ, նուազիլ. ce mouvement se ralentit. J'ai peur que cette ferveur ne se ralentisse. Les préparatifs de guerre semblent —.

Ralentissement, ա. յամրացուման, Փուլացուման. le — du pendule. Le — des travaux, d'un siège. || փ. նուազուման. le — de son zèle, de son ardeur.

Râler, չ. հռնչել. il est mal, il commence à —. 2. խորդալ, խռկալ. — en dormant.

Ralingue, ի. նա. եզրալար. — d'envergure. || Mettre une voile en —, եզրալարածել դնել զառագաստն, *այնպէս բանալ առագաստն որ քամին երեսէն չզարնէ:

Ralinguer, ն. նա. եզրալարել, *եզրալարեր կապել. les voiles sont faites, il n'y a plus qu'à les —.

Rallidés, ա. յ. Ա. կատաբեայք. տոհմ Փուչնոց. S. **Râle.**

Ralliement կամ **Rallîment**, ա, զ. համախմբուման. le — des troupes eut lieu à tel endroit. Le — d'une flotte, d'une armée navale. || Point de —, համախմբակէտ. կէտ միաբանման. || mot de —, համախմբաբառ, *միանալու խօսք. || signe de —, համախմբանշան, *միաբանելու նշան. 2. փ. —. mot, signe de —.

Rallie-papier, ա. ՓղՓարշաւ. կն. **Rallye paper.**

Rallier, ն. զ. համախմբել. — des troupes. — une escadre, un bataillon. — une flotte. Il rallia ses vaisseaux. 2. փ. —, միաբանել. cette proposition rallia tous les esprits. 3. նա. — son poste, *երՓալ տեղն առնուլ. — un bâtiment, un port, une terre, մերձ լինել, *անոնց մօտենալ. — le vent, — au vent, *մօտն երՓալ.

Se rallier, դ. համախմբիլ. ils se rallièrent derrière l'infanterie. Les vaisseaux égarés se sont ralliés autour de l'escadre. 2. փ. միաբանիլ, յարիլ. — aux gens de bien. — à une proposition conciliatrice. 3. նա. մերձենալ. — à terre, քերել զափամբ, *ցամաքին մօտենալ:

Rallîment, ա. S. **Ralliement.**

Rallonge, ի. երկայնորդ, ծայրադիր. mettre une — à une robe, à une table. հն. **Allonge.**

Rallongement, ա. երկայնուման:

Rallonger, ն. երկայնել, *աւելի երկնցունել. — un habit, une jupe, une table. || իկ. — des étrivières, des étriers. հն. **Allonger.**

Rallumer, չ. վերլուցանել, *նորէն վառել. on a éteint ces bougies, il faut les —. — le feu. 2. փ. —, հրահրել, արծարծել, գրգռել. — la guerre, la sédition. La présence de son ennemi ralluma sa fureur. La vue de sa maîtresse ralluma sa passion. — le zèle, l'ardeur de qn.

Se rallumer, դ. վերլուցանիլ, *նորէն վառիլ. l'incendie qu'on croyait éteint se ralluma. 2. վերստին վառեալ բորբոքիլ, անդրէն գրգռիլ, զարՓնուլ, արծարծիլ, արծարծանիլ. la querelle se ralluma. A cette vue, sa colère se ralluma. Il sentit sa passion —.

Ramadan, ա. S. **Ramazan.**

Ramadouer, ն. S. **Amadouer.**

Ramage, ա. հ. ոստ, ճեղան. վարի միայն, velours à —, ոստաւոր Փաւիշ. Damas à grands —s, մեծոստ կերպաս. 2. դայլայլիկ, երգուողիւն, *ճլուրլիւն, ճվճվուկ. un joli —. Un doux —. Chaque oiseau a son — particulier. C'est un pinson, je le connais à son —. Si votre — se rapporte à votre plumage, vous êtes le phénix des hôtes de ces bois (La Font.). 3. փ. եւ ը. շատախօսուՓիւն (տղայոց). quel — font ces enfants! 4. բազմաբանուՓիւն. les vers de ce poète ne sont qu'un insipide —.

Ramager, չ. սգր. դայլայլել, ճռուողել, ճնճուել, ճճուել, *ճվճվալ:

Ramaï, ա. S. **Ramie.**

Ramaigrir, ն. վերծիրել, վերնիհարել. ce cheval était très bien refait, mais ce long voyage l'a ramaigri.

Ramaigrir, չ. վերծիրիլ, վերնիհարիլ, *նորէն նիհարնալ. il avait repris son embonpoint; mais depuis quelque temps il ramaigrit tous les jours.

Ramaigrissement, ա. վերծիրուման, վերծիրուՓիւն, վերնիհարուման:

Ramaillage, ա. քարայծուման:

Ramailler, ն. ար. քարայծել. *մորթն քարայծի (chamois) մորթին պէս ընել:

Ramaire, ած. բ. ոստակեաց, ոստային:

Ramas (բամա) ա. ժողով, կոյտ, կուտակուՓիւն. il a fait un — de toutes sortes de vieux livres, de toutes sortes de curiosités. Faire un —, կուտել, ժողովել. faire un — de tableaux bons et mauvais. Ce discours n'est qu'un — de lieux communs. Un — indigeste, խառնաշփոթ ժողովածոյ. 2. հրոս, հրոսակ, վոհմակ. un — de bandits, de vagabonds.

Ramasse, ի. պահուկ. *տեսակ

մի բալխիր (traîneau). descendre en — կամ dans une —.

Ramasse-muette, ա. փշրանաժողով, *փշրանք ժողվելու խոզանակ :

Ramassé, e, անց. ժողովեալ, կուտեալ. 2, ած. գէր եւ կարճահասակ. cet homme est —. Ce cheval est bien —. Avoir la taille —e. 3. ած. բ. Ռանձր :

Ramasser, ն. ժողովել, կուտել, կծուել. il a ramassé tout ce qui lui était dû en plusieurs endroits. J'ai ramassé tout ce que j'ai pu trouver de médailles. Il a ramassé tous les passages des anciens sur ce sujet. On a ramassé tout ce qu'on a pu trouver de soldats. A l'aspect du faucon, la poule ramasse ses poussins sous ses ailes. || փ. — ses forces. 2. յարուցանել յերկրէ. — son chapeau. — un livre. — les épis dans les champs. — une personne tombée. 3. ժողովել, ասպնջականել. cette femme est si charitable, qu'elle ramasse tous les pauvres qu'elle rencontre.

Se ramasser, դ. ժողովիլ, կուտիլ. ils s'étaient ramassés sur la voie publique. 2. ամփոփիլ, կծկիլ. le hérisson se ramasse dès qu'on le touche.

Ramasser, ն. դահուկել. * դահուկով ինքզինքն քաշել տալ :

Ramasseur, euse, գ. ժողովող. — de bouts de cigares.

Ramasseur, ա. դահկավար, դահուկավար :

Ramassis (սի) ա. ժողովոյթ, խառնակոյտ «տէօքիւն-Ռիւ». un — de papiers, Ռլուռեան. ce livre n'est qu'un — de vieilles anecdotes. Il y avait dans cette maison un — de toutes sortes de gens.

Ramazan, ա. իններորդ ամիս Մահմետականաց «բամազան» :

Ramberge, ի. ն. բամբերգ, բամբերգանաւ. հին պատերազմիկ նաւ Անգղիացւոց :

Rambouillet, ա. հռչակաւոր ապարանք Գաղղիոյ :

Rambour, ա. պ. բամբուրիկ. ազգ խնձորի :

Rame, ի. Ռի, Ռիակ. manier la —, վարել զՌի, *— քաշել. le plat կամ la pale d'une —, *Ռիակի տափակ ծայրն. galère à trois —s, գրահանաւ եռաՌի. faire force de —. Tirer à la —, S. Aviron. || փ. եւ բ. être à la —, tirer à la —, վաստակել յոյժ, *չատ աշխատիլ. աշխատալի գործի պաշտօնի վրայ ըլլալ.

Rame, ի. Ռիաիակ. քսան տպրածակ Ռուղթ մէկտեղ դրուած. la — de papier contient cinq cents feuilles. || Mettre un livre à la —, Ռիաիակել. անվաճառ գիրքն ՌերՌ առ ՌերՌ ծախել՝ բան պլլելու համար :

Rame, ի. պ. խնչակ :

Raméaire, ած. բ. ոտաձին :

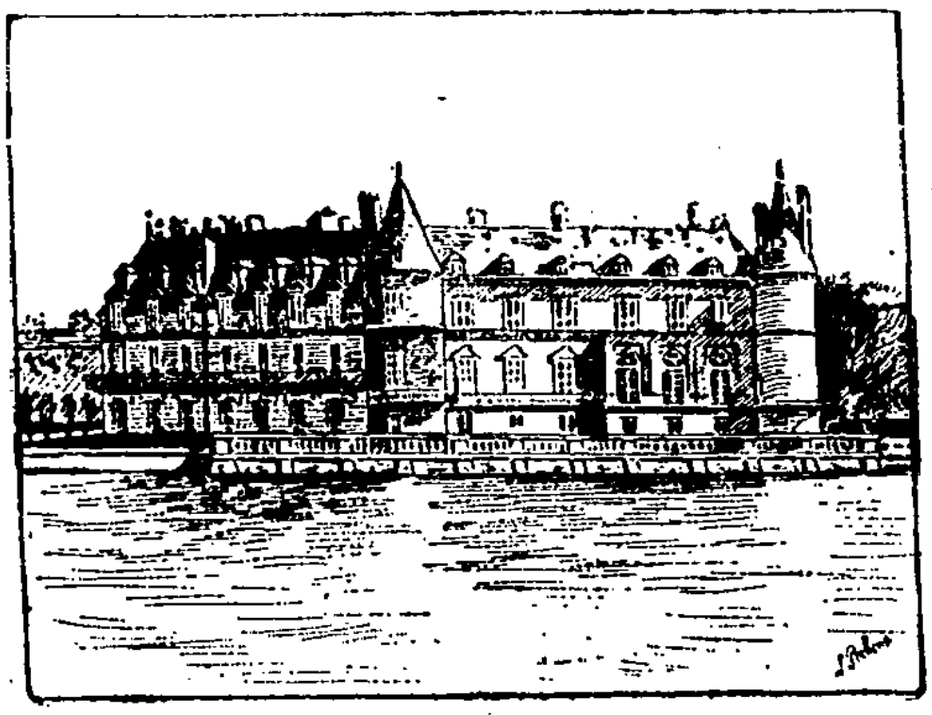
Raméal, e, ած. բ. ոտական :

Rameau, ա. ոստ, կողր, ուղէշ, ճիւղ «տալ». des —x verts. Chaque — de cette plante se termine par une fleur. Un — d'olivier. || փ. présenter le — d'olivier, մատուցանել գխաղաղութիւն. *հաշտութեան պայմաններ առաջադրել. || le dimanche, le jour des —x, օր՝ ուն արմատնոց, Ծաղկազարդ. 2. մգ. ոստ. les —x d'une artère, d'une veine. Ce nerf se partage en plusieurs —x. 3. ոստ, ճիւղ (ճանքաց). cette mine envoie des —x dans toutes les directions. 4. ոստ, ճիւղ (ազգատոհմի). la branche aînée de cette famille a donné naissance à plusieurs —x. 5. ոստ (լերանց) :

Rameaux, ա. յ. ո. ստեղունք, *եղիւրք եղեւրուի :

Ramé, e, անց. ոստեալ, ոստայեա. * իրարու անցած, շղԱայով իրարու կապած. balles —es, boulets —s, շղԱայակապ երկու գնդակ՝ ռումբ :

Ramée, ի. ոստք, ճիւղք, կոլերք. danser sous la —. Le rossignol chantait dans la —. Apporter de la —. Tapisser une porte de —.

Château de Rambouillet.

Ramendage, ա. եգ. վերաղրումն (անդստոհանաց) :

Ramender, ն. վերաղրել. 2. նուազել զգին, *գինն իջեցունել, արժանցունել. les boulangers ont ramendé le pain.

Ramender, չ. նուազել գնոյ, *գինն իջնալ, աժանանալ. le blé est bien ramendé. Tout ramende.

Ramener, ն. վերստին ածել, *նորէն բերել. le malade fut ramené au médecin. 2. անդրէն դարձուցանել, * եւս դարձունել, եւս բերել. vous m'avez confié ce jeune homme, je vous le ramène. — les troupeaux à l'étable. Je vous prête ma voiture, vous me la ramènerez. 3. անդրէն ի տեղւոջ իւրում հաստատել, *նորէն տեղն դնել. le chirurgien ramena le membre à sa place. 4. ընդ իս ածել, *հետն բերել. il est allé à mon ancien logement et m'a ramené mes meubles. 5. ածել, արկանել, *նետել, ձգել. il ramena sur son épaule un pan de son habit. 6. յինքն ամփոփել, * եւս քաշել. — son épée, sa lance. 7. փ. ածել. — qn. à son devoir. — qn. à son opinion. || — qn. à la vie, վերածել զոք ի կեանս, *յԱին կենդանացուցանել, կեանքի բերել. 8. ոլորել, ցաճուցանել. 9. վերածել. — tout au plaisir. — la question au point véritable. 10. փ. ածել վերստին, վերածել, վերահաստատել. le retour de ce ministre a ramené la confiance. Le printemps ramène les beaux jours. Cette mesure a ramené l'ordre. La paix a ramené l'abondance. 11. ձվ. — un cheval, *գլուխն վար բռնել տալ ձիուն. այսպես ես ramène bien, * գլուխն լաւ կը բռնէ. son mors le ramène bien, * սանձն գլուխն լաւ բռնել կուտայ. 12. վաճառ (գնդախաղի մէջ), * եւս դրկել. il a bien ramené ce coup-là. Ce joueur ramène bien.

Ramentacé, e, ած. բ. Ռեխալից.

Ramentevoir, ն. հ. յիշեցուցանել. — une chose à qn.

Se ramentevoir, դ. յիշել, յուշ ածել. — une chose.

Ramequin, ա. բախլամայ. հաստեայ ինչ պանրախառն. on servit des —s à l'entremets.

Ramer, ն. պ. խնչակել. — des pois, du houblon, du lin. || փ. il s'y entend comme à — des choux, ոչինչ ի միտ առնու, *բաճկն բան չհասկնար :

Ramer, չ. Ռիավարել, *Ռի քաշել. — contre le courant. Vous ne savez pas —.

Ramereau, ա. Ռ. հաւփալիկ, ձագ հաւփալի :

Ramescence, ի. բ. ոստաւորումն, ճիւղաւորումն :

Ramette, ի. Ռլուհայիկիկ. 2. տպ. անգօտի շրջանակ :

Rameur, euse, գ. Ռիավար, Ռիակավար «բիւրկճի». notre canot avait d'excellents —s. 2. կ. les —s, Ռիավարք. * ջրի վրայ լողացող կիսաՌեւ միջատք :

Rameux, euse, ած. բ. ոստախիտ, ոստալից, ստեղնաւոր, բազմահիւղ, * ճիւղոտ. tige —euse. Le romarin est une plante très —euse. 2. կ. բազմաստեղնաձն. cerf —.

Ramicorne, ած. կ. ոստեղջիւր :

Ramie, ի. բ. երբակ. ապխտակ եղիճ. S. **Bœhmère.**

Ramier, ա. Ռ. հաւիկալ, հօփալ. վայրի աղաւնի :

Ramifère, ած. բ. ոստաբեր :

Ramification (սիօն) ի. բ. ոստաւորումն, ճիւղաւորումն, ճիւղաւորութիւն, ստեղունք. la — des arbres. 2. —. la — des sciences. 3. մգ. —. la — des artères, des veines. — des nerfs կամ —s nerveuses.

Ramifié, e, ած. ոստաւորեալ, ճիւղաւորեալ :

Ramifier (Se) դ. ոստաւորիլ, ճիւղաւորիլ, ճղճղիլ. 2. փ. —. *ճիւղ ճիւղ՝մաս մաս բաժնուիլ. cette science, cette secte se ramifie à l'infini.

Ramiflore, ած. բ. ոստածաղիկ. *ասի ծաղիկաց որոց ծաղիկք ոստոց վրայ կբուսանին :

Ramiforme, ած. բ. ոստաձեւ :

Ramilles (բամիյլ) ի. յ. բ. ո-

տիկը, ճիւղիկը. մորճը. հն. **Brindille.**

Ramingue, ած. ձվ. մտրակահեստ, անասատող մտրակի. cheval —.

Ramipare, ած. բ. ոտաբոյս,

Ramiret, ա. Ք. պարկօշ. ազգ աղաւնոյ:

Rammelsbergite, ի. հբ. բամժելսբերգաքար:

Ramoindrir, ն. նուազել, նուազեցուցանել, *քիչցունել. =չ. եւ *Se* —, դ. նուազիլ, նուազանալ, *քիչնալ:

Ramoitir, ն. խոնաւել, խոնաւեցուցանել. = *Se* —, չ. խոնաւիլ, խոնաւանալ: [Քիւն:

Ramoitissement, ա. խոնաւու-

Ramolli, e, անց. կակղացեալ, Քուլացեալ, *կակուղցած, Քուլցած. tissu —. Cire —e. 2. ա. Քուլուղեղ, ապուշ:

Ramollir, ն. կակղել, Քուլացուցանել. la chaleur ramollit la cire. — du cuir. La pluie a ramolli la terre. 2. փ. մեղկել, Քուլացուցանել. — les mœurs.

Se ramollir, դ. կակղանալ, կակղիլ. dans cette maladie le tissu osseux se ramollit. 2. փ. մեղկիլ, Քուլանալ. son cœur s'est un peu ramolli.

Ramollissant, e, ած. բժ. կակղիչ, կակղացուցիչ:

Ramollissement, ա. կակղումն, կակղացումն, Քուլացումն. — cérébral, կակղացումն ուղեղային. *ըղեղի տկարութիւն:

Ramon, ա. հ. աւել. գա. **Balai.**

Ramonage, ա. ծխանամաքրումն:

Ramoner, ն. ծխանամաքրել, *ծխան մաքրել:

Ramoneur, ա. ծխանամաքրիչ:

Rampant, e, ած. գետնաքարշ, երկրաքարշ, գետնախանձ, սող. plante —e. Tige —e. 2. երկրաքարշ, գետնագնաց, գետնասող, սողագնաց. animal —. 3. փ. գետնաքարշ, երկրաքարշ. c'est un homme vil et —. Médiocre et —, on arrive à tout. Un caractère —. Une âme —e. Des manières —es. || C'est un style —. 4. ճ. խոնարհիահակ, վայրահակ. arc —. Voûte —e.

Rampe, ի. ճ. բազրիք. 2. Քա. կանՔեղաշար, Քատերաքեմ. allumer la —. 3. դար, զառիվայրիկ. cette colline nous mène par une — douce dans une vallée charmante.

Rampement, ա. S. **Reptation.**

Ramper, չ. սողել, զեռալ. les couleuvres, les vers rampent. 2. սողել, գետնասող՝ սողկագնաց՝ գետնախանձ լ., պատատիլ. le lierre rampe à terre, autour des arbres, contre les murailles. La vigne rampe à terre, գետնախանձ է որՔատուննկն. 3. սողել, ի սող գնալ. l'entrée de la grotte est fort basse, on y pénètre en rampant. 4. փ. սողել, գետնաքարշ լ., ընդ երկիր քարշիլ, խոնարհիլ անարգաբար, յանարգութիւն իջանել. c'est un homme qui rampe dans l'abjection, dans la misère. Malgré tous ses efforts, il rampe encore dans la foule. 5. հետեւակ՝ գնում՝ անշուք լ. cet auteur rampe, il ne fait que —. Son style rampe.

Ramphastos (Քou) ա. Ք. գա. **Toucanի:**

Ramphocène ա. Ք. անակտուց. սեռ. անոտաւաքնակ Քուչնոց:

Ramphorynque (բէնք) ա. սբ. կտցազեռուն. ազգ բրածոյ մողիգեանց:

Rampiste, ա. բազրագործ:

Ramule, ա. բ. ճիւղ:

Ramuleux, euse, ած. բ. ճլուռ:

Ramuncule, ի. ոտիկ, մանրոտ:

Ramure, ի. ատեղունք, ատեղեան. — d'un cerf, d'un daim. 2. սգբ. ոտք, ոտեան. — d'un arbre.

Rana, ա. սբ. գա. **Grenouilleի:**

Ranatre, ա. կ. փորձ. ջրային կարիճ:

Rancanéa, ա.Ք. բանկան. Քրչուն գիշատիչ:

Rancart (au) մ.ռ. mettre au —, *մեկդի դնել, մեկ կողմ ձգել, մեկդի նետել:

Rance, ած. կծուահամ, ճանրահամ, ճանրահոտ, *ճՔռած, աւրուած. ce lard est —. Cette huile est —. Cette marmelade est —. 2. ա. կծուահամուԹիւն, ճանրահոտուԹիւն, *ճրՔռածուԹիւն. ce lard sent le —, այս խոզաճարպն կծուահամ՝ կծուահոտ է. sentir le —, կծուահամ լ., *ճրՔռածի համ ունենալ. ճՔռածահամ ըլլալ. goût de —, կծուահամուԹիւն, *ճՔռածի համ:

Rancescible, ած. կծուահամելի, *ճՔռածելի: [Քորշք:

Ranche, ի. սանդխաբոյՔ, բու-

Rancher, ա. բուՔասանդուխ. բուՔաւոր սանդուխ:

Rancidité, ի. կծուահամուԹիւն, ճՔռածուԹիւն:

Rancio (սիօ) ած. vin de —, կլ. ա. բանսիոյ. կարմրորակ գինի Սպանիոյ: [*ճՔռիլ:

Rancir, չ. կծուահամիլ, կծուիլ,

Rancissure, ի. S. **Rancidité.**

Rançon, ի. փրկանք, փրկանակ, փրկագին, գերեգին. grosse, forte —. Payer —. Exiger une —. Mettre à —, *փրկանք առնուլ:

Rançonnement, ա. փրկանք, փրկանաւորում:

Rançonner, ն. փրկանաւորել. արձակել փրկանօք. cet armateur a rançonné tant de bâtiments. 2. փրկանաւորել, կեղեքել, հարստահարել. l'ennemi en entrant dans cette ville a rançonné les habitants. En temps de guerre, il est difficile d'empêcher le soldat de — le paysan. Cette route est infestée de voleurs qui rançonnent les passants. 3. փ. կեղել, կեղեքել, կողոպտել, * եւելօք պահանջել, պլոկել. n'allez pas dans cette auberge, on y rançonne tout le monde. Cet avoué vous rançonnera.

Rançonneur, euse, գ. ը. եւ ագբ. կեղեքիչ, աւելապահանջ.

Rancune, ի. ոխ, ոխուԹիւն, ոխակալուԹիւն, քէն, քինապահուԹիւն, չարայուշուԹիւն, խէՔ. vieille —. Il a une —. Il a de la — contre lui. Garder —, ոխապահել, քինախնդիր լ. || ը. sans —, point de —, անոխ, առանց ոխի՝ ոխակալուԹեան. — à part, * ոխն մեկդի. — tenante կամ tenant, ոխով, ոխալով:

Rancuneux, euse, ած. ոխակալ, քինախնդիր, քինաՔագոյց, ոխապահ, քինապահ, քինահատոյց, քինայոյզ, քինահան. c'est un homme —, un esprit —. Il a l'âme —ère. || գ. —. c'est un —, c'est une —ère.

Randanite, ի. հբ. բանդանաքար:

Randie, ի. բ. բանդենի, բանդենաբոյս. ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ տորոնասերից (rubiacées).

Randonnée, ի. ո. շրջան առնուլն երեոյ. 2. փ. եւ ը. հ. շրջան. faire une grande, une longue —, ընԹանալ ընդ երկար առանց կալոյ, *երկայն ժամանակ քալել առանց կանգ առնելու:

Ranelle, ի. փՔ. գորտեակ, գորտուկ. ժժմակ ինչ որովայնոտն գորտատեսակ:

Rang, ա. կարգ, տող, շար, շարոց. un — d'hommes, d'arbres, de colonnes. Un — de dents. De premier —, նախակարգ, առաջնակարգ. de deux —s, երկկարգ, երկկարգեան. de trois —s, եռակարգ, երեքկարգեան. de double —, կրկնակարգ. de quatre —s, քառակարգ. un — de perles, շար՝ շարոց մարգարտաց. շար մարգարտազարդ. un collier à trois —s de perles, մանեակ երեքշարեան մարգարտով. 2. զ. կարգ, ռազմ, զօրաշար. combattre au premier —. Entrer dans les —s de l'armée. || Sortir des —s, սպայ լ. առանց անցանելոյ ի զինուորական դպրոց. || փ. être, se mettre sur les —s, Քեկն ածել իմիք, հետամուտ լ. 3. կարգ, աստիճան, բարձ. — d'âge, d'ancienneté. — dans les honneurs, պատուակալուԹիւն. ils prirent séance chacun selon son —. 4. փ. կարգ, դաս, աստիճան. il fréquentait des hommes de tous les —s. 5. կարգ, աստիճան, վիճակ, պատիւ. être en premier —, ունել զերիցուի՝ առաջին տեղի, մեծարգի լ. — élevé. Il tient bien son —. Je respecte votre —. Conserver son —. Être déchu de son —. Personne de haut —, բարձրաստիճան որ. 6. փ. կարգ, աստիճան, դաս. en quel — mettez-vous cet écrivain? Homère est au premier — parmi les poètes. C'est un savant de premier —. C'est un savant du — le plus distingué. Mettre au — de, կարգել, կարգակից առնել, դասակարգել. ce général peut être mis au — des plus grands capitaines. Se mettre au — de, կարգել զանձն, դնել զանձն ի կարգի. 7. ն. կարգ, յարկ. vaisseau du premier —, du second —, du troisième —, միայարկ, երկայարկ, եռայարկ պատերազմանաւ.

En — d'oignons, մ. S. **Oignon.**

Rangé, e, անց. կարգեալ, տողանի. 2. ճակատեալ. bataille —e, — մարտ՝ պատերազմ. || ած. բարեկարգ. un homme —, très —.

Rangée, ի. կարգ, շար, տողան, շարան, շարոց, հորմայք. une — de dents, շար ատամանց. une — d'arbres, ծառաշար. Une — d'oignons. Une — de voitures, de sièges. — d'or, ականշար, ականշարոց. || — de perles, հորմայք. || de trois —s, երեքկարգեան, երեքտողեան:

Rangement, ա. կարգումն, դասումն. — au front, ճակատանոց:

Ranger, ն. կարգել, շարել, տողել. — des livres, des papiers, des meubles. — des troupes en bataille, S. **Bataille.** — des gens deux à deux, կարգել արս երկուս երկուս. — des bataillons. 2. կարգել, դասել. on range ce poète parmi les auteurs classiques. — les lettres, գրադասել. 3. կարգել, կարգաւորել, յարդարել. — une chambre, un cabinet. — ses affaires. 4. դնել ի միակողմն, ի բաց պարզել, *մէկ կողմն դնել. — cette table, cette chaise. Les gardes firent — le peuple. 5. փ. կարգել, ածել. — sous sa domination, sous sa puissance, sous ses lois. — une province, un pays. — qn. à la raison, à son devoir. 6. զգաստացուցանել. s'il veut faire le méchant, je saurai bien le —. 7. նաւ. — la terre, la côte, բերել զափամբ, *ցամաքի մօտ նաւել. — le vent, դէպի քամին երթալ.

Se ranger, դ. կարգիլ. l'armée se rangea en bataille, զօրքն ճակատեցաւ ի մարտ. 2. կարգեալ բազմիլ, շուրջ նստել, շուրջ անցանել, բոլորել, ակմբիլ, ակումբ առնուլ. ils se rangèrent autour du feu, autour d'une table. 3. կարգիլ, տեղի տալ, ի բաց կալ, *ամփոփուիլ, քաշուիլ. on se rangea pour laisser passer le cortège. Rangez-vous un peu. 4. կարգիլ, կալ, հպատակիլ, մտանել. — sous les étendards, sous les drapeaux d'un prince. — à l'obéissance. — du côté, du parti de qn. — à la vue, à l'opinion de qn. Tous les opinants se rangèrent à son avis. 5. բ. բարեկարգիլ, զգաստանալ. c'était un libertin, un dissipateur, mais il s'est rangé. 6. նաւ. փչել, շնչել. le vent se range au sud, au nord, etc., հողմն շնչէ ի հարաւոյ, ի հիւսիսոյ, եւլն.:

Ranger, ա. կգ. S. **Renne.**

Rangeur, euse, գ. կարգիչ, կարգաւորիչ:

Rangier, ա. կգ. S. **Renne.**

Ranidés, ա. յ. կ. գորտազգիք:

Raniformes, ա. յ. կ. գորտաձեւք:

Ranimé, e, ած. վերկենդան:

Ranimer, ն. վերկենդանացուցանել, կենդանագործել, կենագործել, հոգիացուցանել, յարուցանել. Dieu seul peut — les morts. — un cadavre. — par des frictions un membre engourdi, paralysé. — les sens de qn. 2. զօրացուցանել, արծարծանել. ce discours ranima les troupes. — le courage des soldats. Ce spectacle a ranimé son ardeur, son amour. 3. փ. կենդանացուցանել, արծարծանել. le printemps ranime toute la nature. Il faut — le feu qui s'éteint. Cette réforme ranima l'industrie. — les couleurs d'un tableau. Il ranima la conversation qui tombait.

Se ranimer, դ. վերկենդանանալ, յառնել. les morts se ranimaient à sa voix. 2. փ. արծարծանիլ, հոգի առնուլ. la nature se ranime, le feu se ranime. Sa colère s'est ranimée.

Ranine, ի. կ. գորտախեցի. ազգ խեցեմորթի:

Ranine, ած. մգ. գորտային. artère —, գորտային շնչերակ. veine —, գորտերակ:

Ranulé, ի. բժ. գորտուկ. հն. **Grenouillette.** 2. մգ. լեզուուռիկ. *լեզուին տակ երակ:

Ranz (բանս) ա. — des vaches, արջառերգ, հօտերգ:

Raout (բաուԹ) ա. աւագախումբ, աւագաժողով. un — brillant. գրի եւ **Rout.**

Rapace, ած. գիշատիչ, գիշատող, գիշակեր, գիշախանձ, յափշտակիչ, յափշտակող, յափրշտակ, յափշտակասէր, ձրձիտ, բանսասար. le vautour est fort —. 2. փ. եւ ը. յափշտակող, յափշտակասէր. c'est un homme —, très —.

Rapaces, ա. յ. Ե. գիշահաւք. յափշտակիչ Քաղունք:

Rapacité, ի. գիշախանձութիւն, յափշտակչութիւն. la — du vautour. 2. փ. յափշտակողութիւն, ընչաքաղցութիւն. rien ne peut assouvir la — de cet usurier. Ce village se trouve exposé à la — des soldats.

Râpage, ա. քերումն, խարտումն:

Rapaisement, ա. վերահանդարտումն:

Rapaiser, ն. վերահանդարտել, վերողորքել:

Rapatée, ի. բ. գետաբոյս. ազգ միապտուկ տնկոց ի տոհմէ մոլահրրկասերից (xyridacées).

Rapatées, ի. յ. բ. գետաբուսեայք. ցեղ բուսոց ի տոհմէ մոլահրրկասերից (xyridacées).

Rapatelle, ի. ձարոտային. ձարեայ ոստայն. la — sert à faire des tamis, des sacs.

Rapatriage, ա. հաշտութիւն. depuis leur —, ils vivent fort bien ensemble.

Rapatriement, ա. հայրենադարձ. 2. սգր. S. **Rapatriage.**

Rapatrier, ն. դարձուցանել ի հայրենիս, *հայրենիք դարձունել. — des émigrants. 2. հաշտեցուցանել, *հաշտեցունել. on les a rapatriés.

Se rapatrier, դ. ը. հաշտիլ. ils se sont rapatriés. Voulez-vous vous — avec lui?

Râpe, ի. քերիչ, քերոց «բլնտէ». une — de fer-blanc. On se sert de la — pour du sucre, du chocolat, etc. 2. յ. անբ. —s, քերոց. *ձիու ծնկան կրկնուածի վրայ պատուածք:

Râpe.

Râpé, ած. բ. մաշուկ. *սաստիկ մաշած. cela est —. Son habit est —. 2. ա. չանչ, չնչ. 3. չիչագինի. il ne nous a donné à boire que du —. 4. — de copeaux, տաշեղագինի, տաշեղեայ գինի:

Râper, ն. քերել, քերոցել. — du sucre, de la croûte du pain, etc. 2. —, խարտել. — un morceau de bois, d'ivoire. 3. մաշել.

Se râper, դ. քերիլ. le sucre se râpe facilement. 2. մաշիլ. son habit se râpe.

Rapetassage, ա. կարկատանք:

Rapetasser, ն. կարկատել. — un vieux habit. 2. փ. եւ ը. ուղղագրել, փոփոխել. il est en train de — un vaudeville.

Rapetasseur, euse, գ. կարկատիչ. 2. փ. փոփոխիչ:

Rapetissement, ա. փոքրկացումն, փոքրութիւն:

Rapetisser, ն. փոքրկացուցանել, փոքրել, *պզտիկցունել. — un manteau. La distance rapetisse les objets.

Rapetisser, չ. փոքրկանալ, կարճիլ, *պզտիկնալ, կարճանալ. les jours rapetissent. Ce vieillard rapetisse sensiblement.

Se rapetisser, դ. փոքրկանալ, կարճիլ, *պզտիկնալ, կարճանալ. cette étoffe se rapetisse dans l'eau. 2. փ. փոքրկացուցանել անձն, *ինքզինքն պզտիկցունել. la vraie grandeur se rapetisse sans s'avilir.

Rapette, ի. բ. քերչախոտ. բոյս խոտեղէն ի տոհմէ գաղտիկրեայց (borraginées.)

Râpeur, ա. քերող:

Raphaélique, ած. ռափայելական, ռափայելեան:

Raphanées, ի. յ. բ. շողգմկեայք. S. **Raphanus.**

Raphanie, ի. բժ. շողգմուկախտ. հիւանդութիւն ինչ յաճախեալ ի Գերմանիա եւ ի Շուէտ:

Raphanosmite, ի. հբ. շողմկաքար: [հն. **Raifort.**

Raphanus (իւս) ա. բ. շողգմուկ.

Raphé, ա. մգ. կարուած. le — périnéal. 2. բ. —. le — d'une graine.

Raphia, ա. բ. բաիի. ազգ արմաւենոյ:

Raphidie, ի. մբ. օձաճանճ:

Raphidiens, ա. յ. մբ. օձաճանճեանք:

Raphigraphe, ա. ասղնագիր:

Raphigraphie, ի. ասղնագրութիւն:

Raphilite, ի. հբ. ասղնաքար:

Raphiptérus (իւս) ա. Ե. ռա. **Sarcelle**ի:

Rapide, ած. երագ, արագահոսող, երագընթաց, սրընթաց, փութագնաց, քաջընթաց, ճկպընթաց, բաջարշաւ, սրարշաւ, արշաւասոյր, բաջասլաց, փութաշարժ, արագասահ. le cours — d'un fleuve. Le vol

— de l'aigle, արաձուիչ արծուի. Le Rhône est très —. Un courant —. Une marche, une course —. — comme la foudre, շանթաշուտ. fleuve —, ծափընծաց գետ. canon —, արագածիգ հրետ. || փ. une expédition —. Des conquêtes —s. Ses succès, ses progrès furent —s. J'ai jeté un coup d'œil — sur cet ouvrage, sur cette affaire. Un style —. Une narration —. Une éloquence —. 2. զառիվառ, *դարվար. une colline —. 3. ա. գետայորձանք. 4. ի. սրընծաց՝ արշաւասոյր կառախտմբ. j'ai pris le — pour arriver plus tôt.

Rapidement, մ. արագ, արագ արագ, փութով, փութոյ պնդութեամբ, *շուտով, արագօրէն. une rivière qui coule —, արագահոս գետակ. nos jours s'écoulent —.

Rapidité, ի. արագութիւն, սրընթացութիւն, արագասահութիւն, սրտութիւն, շուտութիւն. la — du mouvement. La — du vol de cet oiseau. La — d'un torrent, d'une rivière. Il prononce, il débite avec beaucoup de —. Le temps fuit avec —. || փ. la — de ses conquêtes a déconcerté l'ennemi. La — de ses progrès me confond. J'aime la — de son style. [քար. S. **Wernérite.**

Rapidolite, ի. հր. բասիդոլա-

Rapiécage, ա. **Rapiécement**, ա. կարկատումն, կարկատանք, *կարկտուք:

Rapiécer, ն. կարկատել, *կտորներ դնել. — du linge, des habits, des meubles.

Rapiécetage, ա. կարկատումն. il a donné tant pour le —. Cela n'est fait que de —.

Rapiéceter, ն. կարկատել, հատակարկատ առնել, *կտորներ դնել. — des meubles, des habits.

Rapière, ի. երկայնատուր. սուսեր հին եւ երկայն. 2. հգն. սուսեր, սուր. il portait une — à son côté.

Rapiforme, ած. գոնգեղածեւ:

Rapin, ա. մոնթ. հեգնօրէն կոչի աշակերտն նկարչութեան. 2. փ. —. յոռի նկարիչ:

Rapine, ի. յափշտակութիւն. c'est un oiseau qui vit de —s. 2. փ. գողութիւն, աւարառութիւն, կողոպուտ. il s'est enrichi par ses —s. Les —s de ce général ont bien terni sa gloire.

Rapiner, չ. գողանալ, խորթել «խամին էնմէք». ce gouvernement a rapiné sur toute la province. Ce valet rapine sur tout ce qu'il achète. 2. ը. վարի երթեմն իբր ն. il rapine toujours qc.

Rapistre, ա. բ. գոնգեղակ. բոյս ի տոհմէ խաչաբերից (crucifères). հն. **Calépine** եւ **Neslie.**

Rappareiller, ն. վերազուգել. վերստին զոյգ գործել. on m'a cassé un de ces deux vases, je voudrais — celui qui me reste.

Rapparier, ն. համազուգել, *զոյգն գտնել. — un gant, des bas. — un bœuf, գտանել զամոլակից՝ ըզհամրնկեր եզին. — un cheval.

Rappel, ա. դարձ. cet ambassadeur a obtenu son —. Lettres de —, դարձագիր, հրաժեշտագիր. présenter ses lettres de —, *հրաժեշտի գրերն ներկայել. 2. վերակոչումն, Յանիմդի. le président a prononcé le — à l'ordre. Le — au règlement. — à la question. 3. իգ. — à succession, կոչումն ի ժառանգութիւն. կոչել կաւակագրի ի ժառանգութիւն ազգականաց՝ որոց չկն ի բնէ իրաւունք ժառանգելոյ. 4. զ. կոչ, կոչաձրմբուկ. Ճմբուկ կոչի. battre le —, կոչաձրմբուկ հարկանել՝ *զարնել. vous n'avez donc pas entendu le —? 5. նկ. le — de lumière, բարեյարմար բաշխումն լուսոյ. ce peintre dispose bien les —s de lumière. 6. փ. ժողովումն համօրէն ճգանց, *բոլոր ուժն՝ միջոցներն մէկտել բերել. il a battu le — de ses fonds. 7. վճարումն (մընացորդի Ճշակի). ses appointements ayant été augmentés à partir de cette époque, il a droit à un —.

Rappelable, ած. վերակոչելի:

Rappeler, ն. վերակոչել. je l'ai appelé et rappelé sans qu'il m'ait répondu. || փ. եւ ը. ce vin rappelle son buveur, *այս գինին իւր խմողն խմելու կը գրգռէ. 2. կոչել. je m'en allais, il m'a rappelé, il m'a fait —. Mes affaires me rappellent à la ville. — à la question. || փ. — qn. à la vie, կոչել զոք ի կեանս, կենդանացուցանել. || Dieu l'a rappelé à lui, կոչեաց Տէր զնա առ ինքն, մեռաւ նա. || — ses esprits, ոգի առնուլ. — ses sens, յուշաբերիլ. || — son courage, քաջանալ, արիանալ. || — sa mémoire. ջանալ յուշ ածել. — la mémoire, le souvenir de qc., յուշ ածել գիմն, *բան մի միտքն բերել. il avait oublié cette affaire, je lui en ai rappelé la mémoire. Sa présence me rappelle bien des souvenirs, ներկայութիւն նորա յուշ ածէ ինձ բազում յիշատակս. ne rappelons point le passé, չյիշատակեսցուք բնաւ զանցեալն. ne rappelez pas des temps qu'il faut oublier, մի յիշատակեսջիք զժամանակս զորս պարտ է մոռանալ. || — qn. à son devoir, կոչել զոք ի պարտս իւր. 3. վերակոչել, յետս կոչել. — un ambassadeur. Le gouvernement rappela son ambassadeur. Les malversations de cet agent sont cause qu'on l'a rappelé. Il avait été disgrâcié, mais le roi l'a rappelé. Il a été rappelé d'exil, de l'exil. 4. իգ. կոչել, վերակոչել. le testateur a rappelé un de ses parents à sa succession. 5. զ. Ճմբկակոչ առնել, Ճրմբրկակոչել. on a rappelé à telle heure. 6. նկ. բաշխել. — la lumière.

Se rappeler, դ. յուշ ածել, յիշել, յիշատակել. vous rappelez-vous ce fait? Je me rappelle parfaitement. Je ne me rappelle pas. Rappelez-moi ce souvenir. Je me rappelle qu'il m'a raconté cette histoire. Je me rappelle avoir vu ce spectacle. Rappelle-toi, յիշեա:

Rapport, ա. վերաբերում, վերաբերութիւն, բերում. terres de —, *ուրիշ տեղէ բերուած հող. cette terrasse n'est pas solide, elle n'est que de terres de —. Pièces de —, S. **Pièce.** Une table de pièces de —. La mosaïque est un ouvrage de pièces de —. Cette ouverture est toute de pièces de —. եւ փ. ce livre n'est qu'un ouvrage de pièces de —. 2. իգ. վերադարձ, *եւ դարձնելն. les fruits de la chose donnée ne sont pas sujets au —. 3. բժ. որճ, ձգեւտ, զգայո, զգայուն, զգայութիւն, վերաբերութիւն. avoir des —s, զգայել. j'ai des —s acides. L'ail donne des —s. 4. հաս, բեր. ce pré est d'un bon —. Cette vigne est d'un faible —. C'est une charge d'un grand —. Ce champ est d'un grand —, արտդ այդ շահաւէտ է. le — de mes terres. ||N'être pas encore en —, չլինել տակաւին հասեալ ի բեր, *դեռ շահաբեր՝ շահաւոր չըլլալ. 5. վկայութիւն, գրուցաբանութիւն. faux —. — inexact. Au — de tel chroniqueur. — fidèle. Voilà le — de ce que j'ai vu. Suivant son —. Selon son —, d'après son — la chose s'est passée ainsi. Au — de tel historien. Je ne sais cela que sur le — d'un tel. 6. բսիք, բանութիւն. faire des —s, բսիս մատուցանել, բսել, *բանել. faire des —s, faire de mauvais —s. On vous a fait contre moi un faux —. On les a brouillés par de faux —s. 7. իգ. տեղեկագիր, տեղեկագրութիւն. la commission de budget a déposé son —. Faire un —, des —s, տեղեկագրել. le — du Juge d'instruction. L'affaire a été jugée au — de tel conseiller. Les conclusions d'un —. Ajouter foi aux —s. 8. տեղեկութիւն faire —, տեղեկացուցանել. je ne manquerai pas d'en faire — à la compagnie. 9. աղերս, վերաբերութիւն. la langue italienne a un grand —, de grands —s avec la langue latine. 10. համեմատութիւն, պատշաճութիւն. le style n'est pas en — avec le sujet. Sa dépense n'est pas en — avec sa fortune. 11. վերաբերութիւն, կցորդութիւն, առնչութիւն, կապակցութիւն, զօդ. vous dites-là des choses qui n'ont nul — ensemble. Je n'ai jamais eu aucun — avec lui. Mettre une personne en — avec une autre. 13. ք. վերաբերութիւն. le — de l'adjectif au substantif. — vicieux. 14. չփ. վերաբերութիւն, զուգակշիռ. le — de six à douze est le même que celui de trois à six.

Par —, նխ. վասն, *համար, նըկատմամբ, նայելով. par — à lui. Par — à moi. Par — à cela. 2. համեմատութեամբ. la terre est très petite par — au soleil.

Sous ce —, մ. յայսմ, յայսմիկ, *այս մասին. || sous tous les —s, ամենայն նկատմամբ:

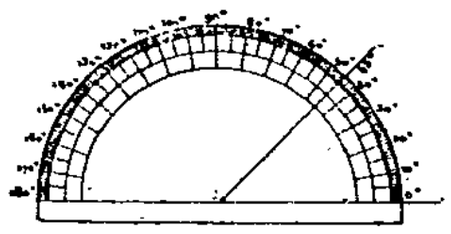
Rapportable, ած. իգ. վերագրելի, վերադառնալի (ի ժառանգութիւն):

Rapporter, ն. վերստին բերել՝

ածել, վերբերել. il m'avait apporté des objets qu'il a emportés; dites lui de me les rapporter. 2. դարձուցանել, *դարձնել. je vous prie de me — le livre que je vous ai prêté. 3. ընդ իւր բերել՝ ածել. il était en Chine et en a rapporté bien des curiosités. 4. բերել. les soldats rapportèrent à leur capitaine tout le butin qu'ils avaient fait. 5. ո. բերել. 6. իգ. դարձուցանել ի ժառանգութիւն (զառեալ բաժինն). 7. յաւելուլ, կըցել, յարել. il a fallu — une bordure à cette tapisserie. 8. բերել այլուստ, *ուրիշ տեղէ բերել. — des terres pour élever une terrasse. 9. գծագրել, դրոշմել. — des triangles. 10. բերել շահ. son argent lui rapporte six pour cent. Combien lui rapporte sa place? Cet emploi ne rapporte ni profit ni honneur. 11. տալ պտուղ, բերել, պտղաբերել. des arbres qui rapportent de beaux fruits. Cette terre rapporte tant par an. Sa maison lui rapporte huit pour cent du prix d'achat. || փ. cette mauvaise action ne lui rapportera rien. 12. պատմել, տեղակագրել. il a rapporté fidèlement tout ce qu'il avait vu. Cet historien rapporte que... Le témoin rapporte le fait suivant. — un fait comme il s'est passé. 13. ասել, զրուցատար լ., զրուցաբանել, ծանուցանել. on m'a rapporté qu'ils étaient brouillés. Il y a dans cette aventure des circonstances qu'on ne peut —. je suis trop votre ami pour ne pas vous — ce que j'entends dire de vous. On m'a rapporté que vous aviez dit beaucoup de mal de moi. On n'oserait rien dire devant lui, il rapporte tout. 15. յառաջ բերել, ի մէջ մատուցանել. le prédicateur a rapporté des passages des Pères. L'exemple qu'il rapporte ne prouve rien. 16. վերագրել, վերընծայել, համարել. il faut — toutes ses actions à une bonne fin. Il rapporte tout à soi, à son profit, à son utilité particulière. On rapporte la fondation de cette ville à tel prince. — les faits à la cause. 17. ջնջել, բառնալ. — une loi.

Se rapporter, դ. պատշաճիլ, պատկանիլ, ակնարկել, յարմարիլ. leurs caractères se rapportent en toutes choses. Ces deux couleurs se rapportent bien. La déposition de ce témoin ne se rapporte point avec celle du précédent. Toute sa conduite se rapporte assez à ce que vous m'aviez dit. 2. բերիլ, վերաբերիլ, *վերաբերութիւն ունենալ. cela se rapporte à des événements bien antérieurs. Cet article de ma lettre se rapporte à ce que j'ai écrit précédemment. 3. — à qn. de qc. կամ լկ. s'en rapporter à qn., հաւատալ, *մէկուն վճռոյն՝ դատաստանին ձգել բանն. ils sont demeurés d'accord de s'en rapporter à la décision d'un tel. je m'en rapporte aux maîtres de l'art. A qui voulez-vous que nous nous en rapportions? je m'en rapporte à vous-même. || S'en rapporter au serment de qn. || S'en rapporter à qn., à qc., վստահիլ. je m'en rapporte à vous, à votre témoignage. je ne m'en rapporte qu'à ce que j'ai vu.

Rapporteur, euse, գ. քսու, փաստուս, առուկնաճառ. cette fille est une petite —euse. Défiez-vous de lui, c'est un —. 2. դս. տեղեկագիր, տեղեկագրող, զրուցաբար, քննաբան. demander un — au président. Demander tel juge pour —. 3. տեղեկաբեր, լրաբեր, բանբեր. le — d'un comité, d'une commission. Le — du budget. 4. եչ. անկիւնաչափ:

Rapprendre, ն. վերուսանիլ, *վերուսանիլ, նորէն ուսանիլ:

Rapprivoiser, ն. վերընտանեցուցանել, վերստին ածել ի համբոյր, վերստին ընդելացուցանել, *նորէն ընտանեցունել:

Rapproché, e, ած. մերձ, մօտ:

Rapprochement, ա. մերձեցում, *մօտեցուննլն. — des lèvres d'une plaie. 2. փ. մերձեցում, հաշտութիւն. travailler au — de deux familles. 3. փ. մերձեցում, մերձաւորութիւն. le — des circonstances éclaircit beaucoup cette affaire. Un — ingénieux. Un — forcé. Des —s nouveaux, inattendus.

Rapprocher, ն. վերստին մերձեցուցանել, *նորէն մօտեցունել, վերմօտել. éloignez les lumières, vous les rapprocherez dans un moment. 2. մօտագոյնս մերձեցուցանել, *աւելի մօտեցունել. rapprochez cette table. Il faut — ces meubles. Rapprochez cet enfant du feu. 3. մօտագոյնս ցուցանել, *մօտ ցուցունել, մօտեցունել. les lunettes à longue vue rapprochent les objets. La mort rapproche les distances. 4. փ. մերձեցուցանել, հաշտեցուցանել. — deux personnes. Ils se sont brouillés, on tâche de les —. L'infortune rapproche ces deux misérables. L'intérêt divise les hommes, et c'est encore lui qui les rapproche. 5. մերձեցուցանել, առ միմեանս դնել, *իրարու մօտեցունել. si l'on rapproche toutes les circonstances de sa conduite, on en devine le motif. En rapprochant ses idées, vous verrez sur le champ en quoi elles sont incompatibles.

Se rapprocher, դ. առաւել մերձենալ, *աւելի մօտենալ. rapprochez-vous que je vous parle. Il s'est rapproché de ma rue. Ils se sont rapprochés l'un de l'autre. 2. հաշտիլ, *իրարու մօտենալ, հաշտուիլ. ils étaient brouillés, mais ils se sont rapprochés depuis peu. Nous étions divisés d'opinion, nous commençons à nous rapprocher.

Rapsode, ա. հագներգու, հագներգող, *Հոմերոսի տողերն քաղաքէ քաղաք երգող. գրի եւս **Rhapsode.**

Rapsoder, ն. կարկատել. գրի եւ **Rhapsoder.**

Rapsodie, ի. հագներգութիւն, 2. փ. կարկատանք, կարկատագրութիւն, կարկատաճառ, կարկատաբերութեաց. կարկատուն բերուածՙ ճառ. գրի եւ **Rhapsodie.**

Rapsodique, ած. կարկատուն, գրի եւ **Rhapsodique.**

Rapsodiste, ա. հագներգող, կարկատաբար. գրի եւ **Rhapsodiste.**

Rapt (բօրթ) ա. առեւանգ, առեւանգութիւն, հափշտուն. il a été puni pour un crime de —. հն. **Enlèvement.**

Râpure, ի. քերուած, խարտուած, *քերուք, խարտուք. — de bois, d'ivoire, d'ongle.

Raquetier, ա. Ռաքետագործ, գընդակահարագործ:

Raqueton, ա. Ռաքետակ. մեծ Ռաքետ:

Raquette, ի. Ռաքետ, գնդահար. — pour la pomme, pour le volant. Le bois d'une —. || փ. c'est une affaire venue sur la —, *իննիրմէ եկող գործ է. 2. լագան. *ձիւնի վրայ քալելու ոտնաման. 3. ո. ծուղակ. *Ռուչուն բռնելու վարմ. 4. բ. հնդկաձգի, հնդկաձգենի:

Rare, ած. սակաւագիւտ, դժոյնագիւտ, նուազագիւտ, դժուարագիւտ, հազուագիւտ, հազուադէպ, սակաւերեւոյթ, չքնաղ, չնաշխարհիկ. une chose —. Un oiseau, un livre —. L'argent est fort —. Une pièce —. Elle est d'une — beauté, չքնաղագեղ է. C'est un homme d'un — esprit, d'un — mérite, d'une vertu —. Il est — d'avoir des amis fidèles. Les beaux jours sont —s dans cette saison. || ա. j'aime le beau et l'utile, mais je ne dédaigne pas le —. || C'est un homme —, այր սակաւագիւտ է. || Cela est —, c'est une chose —, նորօրինակ ինչ է՝ *բան մի է. || ը. devenir —, se rendre —, սակաւանալ լ.՝ երեւիլ, *աչքի ցանցառ երեւիլ՝ տեսնուիլ. 2. անօսր, քարձ. il a la barbe —. 3. բգ. անօսր, անգայտ. l'air est plus — que l'eau. 4. բժ. անօսր, սակաւատրոփ. pouls —. Respiration —. [անօսրացուցիչ:

Raréfactif, ive, ած.ի. անօսրիչ,

Raréfaction (սիօն) ի. բգ. անօսրութիւն, անգայտացումն, անգայտութիւն. la — de l'air augmente à mesure qu'on s'élève dans l'atmosphère. [գայտելի:

Raréfiable, ած. անօսրելի, ան-

Raréfiant, e, ած. անօսրիչ, անօսրացուցիչ, անգայտիչ, անգայտացուցիչ:

Raréfié, e, անց. եւ ած. անօսրացեալ, անգայտացեալ, անօսր, անգայտ. air —, — օդ:

Raréfier, ն. անօսրել, անօսրացուցանել, անգայտացուցանել. la chaleur raréfie l'air.

Se raréfier, դ. անօսրանալ, ա-

նօսրիլ, անգայտանալ. l'air se raréfie sous la cloche de la machine pneumatique à mesure qu'on fait le vide.

Rarement, մ. անօսր, դուն ուրբք, ցանցառաբար, ցանցառակի, *քիչ անգամ. cela n'a lieu que —. Il va — à la campagne.

Rareté, ի. սակաւութիւն. cette étoffe est chère à cause de sa —. 2. անօսրութիւն, հազուագիւտութիւն, դժուարագիւտութիւն. la — des diamants contribue beaucoup à leur prix. 3. դժուարագիւտ ինչ. c'est une — que de voir des asperges en hiver. C'est une — que de vous voir. Vous êtes, vous devenez une grande —. 4. յ. —s, սակաւագիւտ՝ չնաշխարհիկ իրք. son cabinet est plein de —s. Il aime les —s.

Rarifeuillé կամ **Rarifolié**, ած. բ. անօսրատերեւ, սակաւատերեւ:

Rariflore, ած. բ. սակաւածաղիկ:

Rarissime, ած. կարի դոյզնագիւտ, *ամենահազուագիւտ. livre —. Voici quelques médailles —s.

Ras,e, ած. կարճահասս, կարճակտուր. barbe —e, — մօրուք. il a le menton bien —. Il a la tête —e, գլխաբեր է. 2. կարճամազ, անմազ, լերկ. un chien à poil —, կարճամազ շուն. du velours —, կարճամազ Վաւիշ. c'est une espèce de serge fort —e. 3. ակաղձուն, Վաղատն, *մինչեւ բերանն լցած. boisseau —. Mesure —e. Vendre à boisseau —, à mesure —e. Verser du vin à — du bord, լնուլ գրաժակն մինչեւ ի բերան. 4. հարդակ, հարճաճաւալ, արձակ. —e campagne, հարճայատակ գետին. les deux armées se battirent en —e campagne. Au sortir de ce parc, on trouve la —e campagne. || Table —e, S. **Table.** 5. նաւ. bâtiment —, ցածանաւ. navire — de carène, ցածակող նաւ. || — de vol, գետներես Վռիչ. 6. ա. կնդապատառ, անմազ պատառ:

Ras, մ. կարճ, կարճահասս, *տակէն. couper —, — խուզել, * տակէն կտրել.

Au — de l'eau, à — l'eau, մ. հարճհաւասար ջրոյ, *ջրին երեսն. cette embarcation est à — l'eau. La lune se levait à — l'eau.

A —e terre, մ. հաւասար՝ հարճհաւասար երկրի, * գետնին երեսն. la margelle du puits est à —e terre.

Rasade, ի. բաժակ մի լի, բաժակ զեղալից, *լիալիցուն բաժակ. boire —. Ils burent force —s. Ils se portèrent des —s. Boire des —s de vin, de bière.

Rasant,e. ած. գ. գետնամերձ. ligne de défense —e. Plan —. 2. Վափանց, Վափանցան. vol —, գետնամերձ Վռիչ. 3. նկ. գետնատարած. vue —e. 4. բգ. ուղղաթռիչ. incidence —e.

Rasé,e, անց. բերծեալ, աճեալ. une tête —e, գլխագերծ. il est tout frais —, այնինչ աճելեալ՝ սափրեալ է. la tête —e, գլխագերծ, գլխա-

գերծ. 2. կծկեալ. un lièvre — dans son gîte. 3. քանդեալ, անկազմակերպ. vaisseau —.

Rasement, ա. բերծումն, աճեւումն. 2. քանդումն:

Raser, ն. բերծել, բերծուել, վիրալ, սափրել, աճել զիերս, աճելել, *աճիլել. — la tête, բերծուել զգլուխն, *մազերն սափրել. un perruquier qui rase bien. Un rasoir qui rase mal. Se faire — souvent. 2. քանդել, հարՎայատակ՝ հիմնայատակ առնել, յատակել, դաշտել. — une maison. — les fortifications d'une place. 3. մօտ անցանել, բերել, *մօտէն անցնիլ. notre navire rasa un écueil et pensa périr. Nous rasâmes le rocher de bien près. || փ. un boulet de canon lui rasa l'épaule. Une balle lui rasa le visage. || — la côte, բերել զափամբ, * ցամաքի մօտ նաւել. || les hirondelles rasent la terre, գետնաՎքուիչ լինին ծիծառունք. ce cocher a rasé la borne, *այս կառավարն սահմանաքարին շատ մօտեցաւ.

Raser, չ. անբ. *ակռաններն ձիուն տարիքն չցուցանել. ce cheval rase, commence à —.

Se raser, դ. * մօրուքն սափրել, աճիլուիլ. — soi-même. Il ne sait pas —. Quand voulez-vous vous raser? Je ne veux me raser que demain. — la barbe, * մօրուքն աճիլել. 2. ո. սպրիլ, կծկիլ. la perdrix se rase quand elle aperçoit l'oiseau.

Raseur,euse, գ. բերծող, սափրիչ, սափրող. 2. ո. ձանձիր, ձանձրացուցիչ:

Rasibus (պիւս) նխ. ո. մօտաւտ, բերեալ, *խիստ մօտէն, քսուելով. le coup lui passa — du nez. La balle me passa — de l'oreille.

Rasion, ի. բերումն, խարտումն:

Rasoir, ա. աճելի, սրիչ. affiler un —. Le manche, la lame d'un —. Cuir à —, աճելակաշի. pierre à —, աճելաքար. || բ. couper comme un —, բարբք հատանել, *լաւ կտրել:

Rason, ա. ձր. նրբաձուկն. ազգ փշոտ ձկան:

Rassade, ի. ապակուլունք «ալօնճուք». un collier de —. Grains de —.

Rassasiant, e, ած. յագեցուցիչ, կշտապինդիչ. un mets —. Des viandes —es.

Rassasié,e, անց. յագեալ, յագ, կշտապինդ, * կշտացած. sa faim est —e. 2. յափրեալ. ils sont —s l'un de l'autre.

Rassasiement, ա. յագումն, յագեցումն, յագուրդ, *կշտացումն. c'est le — qui lui cause ce dégoût. 2. փ. յափրանք. le — des plaisirs.

Rassasier, ն. յագեցուցանել, *կշտացունել. il est de si grand appétit qu'on ne peut le —. || փ. l'homme a des désirs qu'il ne peut —. Il n'a pu encore — sa curiosité. Il n'est jamais rassasié d'argent. Il devrait être rassasié de gloire. 2. յափրացուցանել. on les rassasia de bonne chère. On les rassasia de fêtes, de musique Le public est rassasié de vers. 3. լնուլ, ւցուցանել. — qn. de dégoûts, d'injures, d'opprobres.

Se rassasier, դ. յագիլ, յագենալ, կշտապնդիլ, կշտապինդ՝ կշտապիլիք վայելել, զմայլիլ, *կշտանալ. il a trouvé ce mets à son goût, il s'en est rassasié. 2. յափրանալ. — de plaisirs, d'émotions.

Rasse, ի. ար. ածխակողով:

Rassé, ի. ածխակողովածաւալ, ածխակողով մի լի:

Rassemblement, ա. ժողովումն, հաւաքումն, գումարումն. le — des pièces de cette affaire sera une opération fort longue. Se rendre au lieu de —. Point de —, ժող վայէա, ժողովավայր. le — des quartiers ne put se faire à temps. 2. խռնումն, ամբոխումն, համախմբութիւն, ամբոխ. cela causa un —. Il se fit un —. Disperser les —s.

Rassembler, ն. վերստին ժողովել, *նորէն ժողվել. — les débris d'une armée. 2. ժողովել, հաւաքել, գումարել, խմբել. après cette longue séparation, le sort nous a rassemblés. Rassemblez vos papiers qui sont en désordre. — des troupes. Il rassemble chez lui une foule de gens qui ne se connaissent pas. Il a rassemblé quantité de curiosités, quantité de tableaux. — des faits pour composer une histoire. — des preuves contre un accusé. || փ. le cœur humain rassemble les passions les plus contraires. — ses forces. — ses idées. 3. ար. վերստին զօրել, աւգուցանել, յեռուլ, *նորէն տեղն դնել՝ անցունել. on a démonté cette charpente, il faut la —. 4. ի մի ժողովել՝ բովանդակել, *մէկտեղ բերել. — des faits.

Se rassembler, դ. ժողովիլ, գումարիլ, ի մի վայր գալ, միաժողով լ. tous les soldats dispersés se rassemblèrent autour du drapeau. C'est chez lui que nous nous rassemblons. La chambre ne se rassemblera que dans un mois.

Rasseoir (լծ. իրր. **Asseoir**) ն. վերստին բազմեցուցանել, *նորէն նստեցունել. il faut — ce malade, cet enfant. 2. միւսանգամ կանգնել՝ հաստատել՝ զետեղել, վերականգնել. — une statue sur sa base. — une pierre. — un fer au pied d'un cheval. — une statue renversée. 3. փ. հանգուցանել, հանդարտել, հանդարտեցուցանել. — ses esprits. Voilà de quoi — son esprit agité.

Se rasseoir, դ. վերստին բազմիլ, բազմել վերստին, *նորէն նստիլ. rasseyez-vous. Il s'est rassis. || զչ. դերանուան. je m'étais levé pour sortir, mais il me fit rasseoir. 2. փ. հանգչիլ, հանդարտիլ. après cette violente secousse, mes esprits eurent quelque peine à —. զչ. դերանուան. il est trop ému, laissez rasseoir son esprit. 3. պարզիլ ի մրրոյ, յատակիլ, *յատականալ, զտուիլ. ce vin a besoin de —. եւ զչ. դերանուան. il faut laisser rasseoir ce vin.

Rassérénement, ա. պարզումն, յառակումն :

Rassséréner, ն. պարզել, յառակել . le soleil parut et rassséréna le temps. 2. փ. զուարճացուցանել . il paraissait chagrin, cette nouvelle lui a rassséréné le visage.

Se rassséréner, դ. պարզիլ, յառակիլ . le temps s'est rassséréné. 2. փ. զուարճանալ . à cette nouvelle son front s'est rassséréné.

Rassis,e, անց. **Rasseoir** բ. վերբազմեալ . վերատին բազմեալ . || փ. de sens —, հանդարտ մտօք, անխռով, անխռովաբար . il a fait cela de sens —. Esprit —, հանդարտ՝ անխռով միտք, *եղուն միտք . ce jeune homme n'a pas encore l'esprit —. Un esprit —, այր խոհական, *խոհեմ մարդ . 3. ած. դաճ, օձնկ, օձնկան, *քարձու «պայաձ» . du pain —, օձնկ հաց. 4. ա. հնապայտ, հին պայտ «նալ» :

Rassortiment (ման) ա. վերյարմարումն, *նորէն յարմարցուցանելն . 2. նոր վաճառահատած :

Rassortir (բասօրթիր) ն. վերայարմարել, *նորէն յարմարցուցանել, նմանն գտնել . je voudrais — cette robe, ce ruban. 2. վերատին հատարկել, *նորէն զարդարել բազմատեսակ ապրանքով, շտկել . — un magasin.

Rassoter, ն. յիմարացուցանել սիրով, պագշոտեցուցանել, *խենթեցուցանել, խելքն առնուլ . on l'a rassoté de cette fille, il veut l'épouser. Il est rassoté de sa nouvelle maison. Voilà une mère rassotée de son fils.

Se rassoter, դ. ը. եւ հ. յիմարիլ սիրով, պագշոտիլ . allez-vous vous rassoter de quelque nouvel amour ?

Rassourdir, ն. վերատին խլացուցանել, *նորէն խուլցուցանել :

Rassurance, ի. հ. վստահութիւն :

Rassurant, e, ած. ապահովիչ, հանդարտեցուցիչ . avis —. Cela est —, n'est pas —, n'est guère —. Des nouvelles —es.

Rassurement, ա. ապահովումն:

Rassurer, ն. ապահովել, ամրապնդել . il faut rassurer cette muraille, elle menace ruine. — une terrasse par des arcs-boutants. 2. ապահովել, սրտապնդել, զօրացուցանել . il rassura ma foi chancelante. La défaite des révoltés rassura le pouvoir du prince. 3. ապահովել, վստահ առնել, վստահեցուցանել . les soldats commençaient à s'ébranler, mais la vue de l'empereur les rassura. Son crédit me fait peur, mais l'intégrité des juges me rassure. Vous me rassurez par vos raisons. Votre indulgence me rassure. — le crédit, les capitaux.

Se rassurer, դ. ապահովիլ, հանդարտիլ, *վախն՝ կասկածն փարատիլ . je me rassure par votre parole. Rassurez-vous, il n'y a pas de danger. 2. գիրեցկանալ (օդոց), *քացուիլ . il faut attendre que le temps se rassure.

Rastaquouère (բաստաքուէր) ա. բաստաքուէր . անձն տարաշխարհիկ եւ պերճախօս :

Rastoltye, ի. հբ. բաստոլտաբար :

Rasure, ի. հ. սափրանք, վիրանք :

Rat (բա) ա. մուկն «արչան». || — d'eau, ջրամուկն . || — d'Egypte կամ — de pharaon. օձամարտ, հնամարդ . — musqué, մշկամուկն . — des bois, des champs, S. **Mulot**. — taupe, մկնախլուրդ . — volant եւ — pendade, չղջիկ . mort aux —s, մկնդեղ . || փ. — d'église, ժամասէր, *ժամ վազող . || — de cave, գալաքամոմ, *մոմպատ . 2. փ. եւ ը. քմայք, *քմահաճոյք . avoir des —s dans la tête, կամ կ. avoir des —s, ունել քմայս՝ քմահաճոյս, *քմահաճոյք ունենալ . c'est une femme qui a des —s. Il lui passe tous les jours des —s dans la tête. Il lui a pris un nouveau —. || prendre un —, չարտնուլ հուր, *կրակ չառնուլ, եւ հգն. չյաչդոիլ . || une serrure qui a un —, զպանակաւոր փականք . 3. Ծտ. կաքաւչուիկ . *կաքաւիչ աղջիկ Ծատրերգարանի (Opéra).

Rat taupe.

Ratafia, ա. մրգօղի . — d'angélique, խմօղի . — de cerise, կեռասօղի . — d'anis, անիսոնօղի . — de café, սրճօղի :

Ratanhia (բաթանիա) ա. եւ ի. դղգ. բատանենի . *Ծուի ի Պերու որուն կեղեւն դեղի կգործածուի :

Ratanhine, ի ագ. բատանին . *նիւթ որ բատենինեցոյն արմատին մէջ կգտնուի :

Rataplan, ա. բատապլան . Ծխբկածայն :

Ratatiné, e, անց. կրճկեալ, կծկեալ, կծկուն . une pomme —e. Une vieille —e, պառաւ խորշոմներես . avoir une mine toute —e. De visage —, խորշոմներես :

Ratatinement, ա. կծկումն, կծկումիւն :

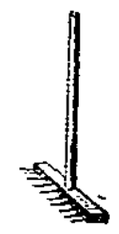
Ratatiner (Se) դ. կծկտիլ, կրճնճիլ, Ծորշոմիլ, *քուշորիլ, Ծռմռիլ, բաշուիլ. le parchemin se ratatine au feu.

Ratatouille, ի. ո. գալաճօշ :

Rate, ի. մկնուհի . էգ մուկն :

Rate, ի. մգ. փայծաղն «տալագ». — opilée, obstruée. Désopiler la —. || Un mal de —, փայծաղնացաւ, փայծաղնացաւութիւն . || փ. եւ ը. désopiler, épanouir la —, զուարճացուցանել, տալ ծիծաղել, *զուարճացուցանել, խնդացուցանել :

Raté, e, անց. մկնակեր, *մկնոտած . pain —. Fruits —s.

Râteau.

Râteau, ա. եգ. տրմուխ, փոցխ, փոցղ «Ծրբմբր» . ramasser avec un —. 2. քաղց. խաղաւսեղանի ստակներն ժողվելու դոցծիք :

Ratel, ա. կ. մկնակեր. կրծող կենդանի Բարբարոսոյ Գլխոյ :

Râtelage, ա. տրմուխումն, փոցղումն . S. **Râteler**.

Râtelée, ի. տրմխաչափ . տրմուխ մի լի . une — de foin. || փ. եւ ը. dire sa —, համարձակ ասել զոր ինչ գիտէ ոք կամ խորհի, *համարձակ ըսել գիտցածն ու մտածածն :

Râteler, ն. տրմխել, փոցղել . *տրմուխով ժողվել . — des foins, des avoines. 2. —, փոցղահարձել, փոցղամաքրել . — des allées.

Râteleur, euse, գ. տրմխիչ, փոցղաւոր :

Rateleux, euse, ած. հ. փայծաղնացաւ, փայծաղնոտ . il est —.

Râtelier, ա. մսուր, կերոց «եչմիքը». mettre du foin au —. Attacher des chevaux au —. || հն. **Crèche**. 2. հրացանակալ . un — fixé à la muraille. Mettez vos fusils au —. || փ. եւ ը. remettre les armes au —, Ծողուլ զէնս, ոչ եւս առնել պատերազմն . 3. առամնաշար . manger à deux —s. Un beau —. Un — de fausses dents. || լգա. **Dentier**.

Ratelle, ի. անք. խոզափայծաղոտ. *խոզերու փայծաղին ուռիլն :

Ratel d'Afrique.

Rater, չ. չառնուլ հուր, *կրակ չառնուլ . son fusil rata deux fois.

Rater, ն. ո. —. — un lièvre, etc. 2. փ. վրիպիլ, չյաչդոիլ, *պարապն ելլել . — une place, une affaire, etc.

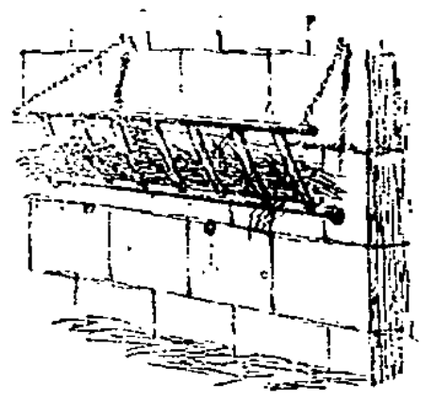
Ratholite, ի. հբ. բաթոլաքար :

Ratier, ère, ած. մկնոտ, մկնոտասէր, *մուկերանիկ . chien —. 2. գ. il est —. C'est une —ère.

Ratière, ի. մկնապաշտ, մկնաքար. ակառատ մկանց, *ծիծեղ. tendre une —. || փ. il a été pris comme dans une —.

Ratificatif,ive, ած. վաւերացուցիչ, վաւերագործիչ:

Ratification (սիօն) ի. վաւերումն, վաւերացումն, վաւերագործումն, վաւերագործութիւն. — expresse, tacite. — sous seing privé. Donner sa —. 2. վաւերագիր. le traité a été fait tel jour, mais on attend l'échange des —s.

Râtelier.

Ratifier (լծ. իրր **Prier**) ն. վաւերել, վաւերագործել. — par écrit. — verbalement. — un contrat, un acte, un traité. Les obligations faites par un mineur deviennent nulles, s'il ne les ratifie à sa majorité. Je ratifie tout ce qu'on vous a promis de ma part. [ուսմն:

Ratinage, ա. գանգրապատառում

Ratine, ի. ար. գանգրապատառուն:

Ratiner, ն. ար. գանգրապատառել. = *Se* —, դ. գանգրապատառիլ, *կռմիլ:

Ratineuse, ի. ար. գանգրապատառող:

Ration (սիօն) ի. ռոճիկ, օրաբաշխակ «Վային». — de pain, de viande, de légumes, de biscuit, d'eau-de-vie. Accorder double —. 2. օրապարէն, օրապահիկ. la — d'un cheval. — de foin, de paille. || Mettre à la —, չափով տալ (մէկու մի պիտոյքն):

Rational, ա. լանջանոց, կրծանոց, բանակ, տախտակ դատաստանաց (հրեայ քահանայապետի). le — consistait en un morceau carré d'étoffe précieuse, orné de douze pierres fines, dont chacune portait le nom de l'une des douze tribus.

Rationalisme, ա. բանապաշտութիւն: [պաշտ:

Rationaliste, ած. եւ գ. բանա-

Rationalité, ի. բանաւորութիւն:

Rationnel, elle, ած. բանաւոր, մտաւոր. les abstractions ont dans notre esprit une sorte d'existence —elle. 2. բանաւոր, բանական. méthode —elle. Traitement —. 3. աս. իմանալի. horizon —. 4. հհ. համաչափ. quantité —elle. Nombre —.

Rationnellement, մ. բանաւորապէս:

Rationnement, ա. չափով տալն:

Rationner, ն. օրաբաշխակել. սահմանել զպարէն զօրականին. 2. չափով տալ: [բաճարպ:

Ratis (բաճի) ա. աղեճարպ, աղի-

Ratissage, ա. պ. փոցղումն, հարթումն. — d'une allée.

Ratisser, ն. փոցղել, հարթել. — les allées d'un jardin.

Ratissoire, ի. փոցղիչ, հարթիչ:

Ratissure, ի. փոցղուկ, հարթուած, *հարթուք. — de navet, de carotte. Jeter les —s.

Ratites, ա. յ. Ա. լաստաձիգ-չունք. ճնճաղաս կաքաւաձեւ թռչնոց:

Ratofkite, ի. հբ. բատոփքիտաքար. հանք ինչ կապարագոյն:

Raton, ա. կ. մկնիկ. կոյի եւս **Chien des bois**, անտառաշուն. || ին. **Procyon**. 2. փ. եւ ը. մկնիկ. կոյի երբեմն փաղաքշաբար դեռատի մանուկն. viens, mon —, mon petit —.

Ratoncule, ի. բ. S. **Myosure**.

Ratopolis (իս) ի. մկնաքաղաք:

Rattachage, ա. վերակապումն:

Rattacher, ն. վերակապել, վերստին կապել. rattachez ce chien. Rattachez les bas de cet enfant. 2. զօդել, ֆասոնաւոր. le manteau royal était rattaché d'une agrafe de diamants. 3. փ. կցել, յարել. — une question à une autre. — qn. à la vie.

Se rattacher, դ. կապիլ, *կապուիլ. un vêtement qui vient — sur l'épaule. 2. կցիլ. cette question se rattache à de grands intérêts. 3. փ. —, յարիլ. il y a des gens qui, en amitié, se détachent et se rattachent avec une grande facilité. Il s'est rattaché à cette femme qu'il avait quittée. [կապող.

Rattacheur, euse, գ. կապիչ.

Ratteindre, ն. վերստին ձերբակալել, *նորէն բռնել. le prisonnier s'était échappé; on est parvenu à le —. 2. հասանել վկնի ուրուք, հետամաս լ., *նոյնէն հասնիլ. il vient de partir, mais j'espère le — bientôt.

Ratteler, ն. վերալծել, *նորէն լծել:

Rattendrir, ն. վերակակղել, *նորէն կակղցունել:

Rattiser, ն. վերարծարծել, վերստին արծարծել:

Rattraper, ն. ձերբակալել վերստին, *նորէն բռնել. on a rattrapé ce prisonnier. 2. հետամաս լ., *նոյնէն հասնիլ բռնել. allez devant, je vous aurai bientôt rattrapé. 3. ը. վերստանիլ, *նորէն շահիլ ձեռք բերել. il avait perdu cinq cents francs, mais il les a rattrapés. Il a de la peine à — la santé. 4. վերստին ըմբռնել (յոգոյժ), *նորէն ճուղակ ձգել. quand un renard s'est échappé d'un piège, il est bien rare de l'y —. Il avait déjà perdu beaucoup d'argent avec ces fripons; comment s'y est-il laissé — ? On ne m'y rattrapera plus. Bien fin qui m'y rattrapera.

Se rattraper, դ. բռնուիլ. ce prisonnier ne peut plus —. 2. փ. եւ ը. փարիլ, *փաթթուիլ, պլլուիլ. — au bras. 3, *վնաս հատնել. — au jeu. || ը. il est cause que notre dîner n'a pas réussi, je me rattraperai demain.

Rature, ի. ջնջուածն, եղծուածն. un écrit chargé de —s. Le notaire et les parties ont approuvé les —s de l'acte.

Raturer, ն. ջնջել, եղծանել. — un mot, des lignes entières. — un manuscrit. || կ. ne faire que —.

Ratureur, ա. ջնջիչ, եղծիչ:

Raucité, ի. սգր. խռպոտութիւն. la — de la voix.

Raumite, ի. հբ. բոմոքար. ազգ պրասեաքարի (praséolite).

Rauque, ած. խռպոտ. une voix —. Des cris —s. Il a quelque chose de — dans la voix.

Rauwolfie, ի. բ. բովոլֆիա, բովոլֆի. ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ շնաառաց (apocynées).

Ravage, ա. աւեր, աւերումն, գերփումն, գերփանք. les ennemis firent de grands —s dans cette province. Les sangliers font beaucoup de —s dans ce pays. 2. աւեր, վնաս մեծ. la tempête a fait de grands —s dans la campagne. La gelée, la grêle a fait bien du — dans les vignes. Cette inondation a fait d'affreux —s. Rien n'est à l'abri des —s du temps. 3. աւեր, կոտորած, չարդ. cette épidémie a fait de grands —s dans ce département. La petite vérole a fait un grand — sur sa figure. 4. աւեր, վրդովումն. les passions font de grands —s dans le cœur des hommes. L'amour a fait bien des —s dans le monde.

Ravager, ն. աւերել, գերփել, ապականել. les ennemis ont ravagé la province. Des maraudeurs ont ravagé mon jardin. Les sangliers ont ravagé cette pièce de blé. Les pluies, les orages ont ravagé ces contrées. La petite vérole a ravagé son visage.

Ravageur, euse, գ. աւերիչ, գերիող:

Ravale, ի. եզ. հարթակ. *գետին շտկելու տեսակ մի բահ:

Ravalement, ա. ար. ծեփումն, ծեփ. faire le — d'un mur, nécessaire. On vient de terminer le — de cet édifice. 2. փ. նուաստութիւն, նկնութիւն, խոնարհութիւն. beaucoup de gens croient établir leur réputation par le — et le mépris de leurs rivaux. Il a été quelque temps fort considéré, puis il est tombé dans un grand —. 3. բանգումն (ծառոց):

Ravaler, ն. վերակլանել, *նորէն կլլել. les chiens ravalent souvent ce qu'ils ont vomi. — sa salive. 2. փ. եւ ը. չասել զոր ինչ ի մտի կայր ասել. ընդ բերանն վարել զիւր բանսն. je lui ferai bien — ses paroles. 3. սգր. ի վայր իջուցանել, *վար իջեցունել. — un capuchon sur les épaules. 4. փ. ի վայր հարկանել, ընդվայրընկէց առնել, խոնարհել, *արժէքն կոտրել, վար զարնել. on parlait de lui trop avantageusement, mais vous l'avez trop ravalé. Il veut — le mérite de tout le monde. — la gloire d'une belle action. 5. ճ. ծեփել. — un mur, une façade. — en plâtre, en mortier. 6. տաշել. 7. պ. քանցել, կոճոպել.

Se ravaler, դ. նուաստացուցանել՝ խոնարհիլ զանձն. il s'est bien

ravalé par cette lâcheté. C'est trop —.

Ravaleur, euse, գ. ծեփող :

Ravaloir, ա. ծեփոց :

Ravaudage, ա. կարկատում, խրտանք, *կարկուտ. le — de ces bas coûtera tant. 2. փ. եւ բ. կարկատում. խոշոր գործուած. vous n'avez fait là que du —.

Ravauder, ն. կարկատել, խրտուանդել, *կարկտել, բշփել. — des bas, un caleçon, etc. լկ. elle gagne sa vie à —. 2. յարդարել, կարգել, *շտկռտել. il n'a fait que — pendant toute la journée. 3. փ. եւ բ. խռել, տաղտկացուցանել զոք անհանճար բանիւք. je le ravauderai bien. Qu'est-ce que vous venez —?

Ravauderie, ի. բ. կարկատաբանութիւն, յիմարաբանութիւն, մտրուտաբանութիւն, *փուճ՝ կարկատուն խօսքեր. quelles —s me vient-il conter?

Ravaudeur, euse, գ. կարկատիչ, խրտուանդիչ. une —euse. 2. փ. եւ բ. գրաբան, սնոտիախօս, աղճատաբան. ne prenez pas garde à ce qu'il vous dit, c'est un —.

Rave, ի. բ. գոնգեղ, գնգեղ :

Ravelin, ա. պլշ. S. **Demi-lune.**

Ravenale, ա. բ. ուղեւորածառ. կն. **Arbre de voyageur.**

Ravenelle, ի. ռ. S. **Raifort.**

Ravensara, ա. բ. S. **Agathophylle.**

Ravet, ա. ռ. մբ. S. **Blatte.**

Ravette, ի. բ. S. **Navette.**

Ravi, e, անց. յափշտակեալ. un homme — de joie, այր խնդամիտ. — d'étonnement. — d'admiration, etc. Être — en extase, յափշտակիլ մտօք, լինել ի հիացման, սխրանալ. à la vue de ce chef-d'œuvre je fus — en extase. || բ. être — de qc., զբնծացեալ բերկրիլ ընդ իմն, մեծապէս ուրախ՝ խնդամիտ լ., սխրանալ. je suis — de vos succès. Je suis — qu'il ait gagné son procès. J'en suis —.

Ravier, ա. բողկաման :

Ravière, ի. գոնգեղաստան. արտ գոնգեղի :

Ravigote, ի. խ. բարկՓացան. բարկ Փացան ինչ կանաչագոյն :

Ravigoter, ն. տալ ոյժ զօրութիւն, զօրացուցանել, կազդուրել. il se sentait faible, on lui a fait prendre un doigt de vin qui l'a un peu ravigoté.

Se ravigoter, դ. ոյժ առնուլ, զօրանալ, կազդուրիլ. — en buvant un petit verre d'eau-de-vie.

Ravilir, ն. նուաստացուցանել, գձել. il ne faut pas — sa dignité.

Se ravilir, դ. նուաստանալ, գրձիլ. en faisant des actions d'humilité, un chrétien ne se ravilit pas.

Ravilissement, ա. նուաստութիւն, գձութիւն :

Ravin, ա. խոխոմ. *բարձրն իջնող հեղեղ, il y a beaucoup de —s dans ces montagnes. Le bord d'un —. 2. —. *փոս ճամբայ. ils se cachèrent dans un —.

Ravine, ի. հեղեղատ, les —s ont creusé toutes ces vallées. La — était si furieuse, qu'elle entraînait des arbres et des rochers 2. հեղեղատ. *հեղեղներէն փորուած տեղ. ce ne sont que —s et précipices.

Ravinée, ի. հեղեղատափոս :

Ravinement, ա. հեղեղատում, խոռոչում :

Raviner, ն. հեղեղատել, խոռոչել. rue ravinée par un orage. Les pluies d'orage ont raviné les campagnes. [հեղեղատատ :

Ravineux,euse, ած. խոխոմուտ,

Ravir, ն. յափշտակել. — un enfant d'entre les bras de sa mère. — une proie. — le bien d'autrui. 2. —, առեւանգել, հափահել. — une femme. — une fille de la maison de son père. 3. փ. յափշտակել, շոգել, շորթել, խլել, բառնալ, հանել. — l'honneur d'une fille. Quelle main en un jour t'a ravi tous tes charmes? (Rac.). La mort lui a ravi ce qu'il avait de plus cher. César ravit la liberté romaine. 4. փ. սքանչացուցանել, հիացուցանել, սխրացուցանել. les merveilles que vous me racontez, me ravissent. C'est une beauté qui ravit tous ceux qui la voient, qui ravit tous les cœurs. Cette musique a ravi tous les auditeurs. Cet orateur a ravi son auditoire:

A —, մ. բ. սքանչելապէս, կարի քաջ, *սքանչելի կերպով, խիստ լաւ. elle chante, elle danse à —. Peindre à —. Parler à —. Cette femme est belle à —. Être mise à —. Coiffer à —.

Ravisement, ա. շրջում ի մտաց, *միտքն փոխելն :

Raviser (Se) դ. շրջիլ ի մտաց, փոխել զկորիւրդս, մտափոխ լ., *միտքն փոխել. il voulait faire telle acquisition, mais il s'est ravisé. Vous vous raviserez.

Ravissant,e, ած. յափշտակող, յափշտակիչ. un loup —. Animaux —s. Les mains —es des exacteurs. 2. փ. սքանչելի, հիանալի, սխրալի, հիասքանչ, զարմանագեղ, հրաշագեղ, գեղազմայլ. un discours —. Une beauté —e. Un concert —. Cela est d'un goût —, անուրճասքանչ է այս. || բ. c'est un homme —. D'une humeur —e. C'est une femme —e, բազմախորհ է կինս այս :

Ravissement, ա. յափշտակութիւն, առեւանգում, առեւանգութիւն. հափահում. le — d'Hélène, le — de Proserpine. հմ. **Enlèvement.** 2. փ. յափշտակութիւն, հիացում, սխրում, զմայլանք, զմայլում. — de joie, d'admiration. L'extase est un — d'esprit. Le — de Saint-Paul.

Ravisseur, euse, գ. յափշտակիչ. un injuste — l'a dépouillé de son bien. 2. յափշտակիչ, առեւանգիչ, առեւանգ. on poursuit le —. Autrefois on punissait de mort le —.

Ravitaillé,e, ած. պաշարապինդ:

Ravitaillement, ա. համբարում, հանբարակում, պարենաւորում. il fut chargé du — de la place.

Ravitailler, ն. հանբարակել, համբարել, պարենաւորել, պաշարապինդ առնել, պաշարապնդել. — une place, une armée.

Ravivage, ա. կենդանացում :

Raviver, ն. արծարծանել, արծարծել. — le feu. 2. —, կենդանացուցանել. cet élixir ravive les esprits. || փ. cette nouvelle a ravivé ses espérances. Sa vue a ravivé en moi des souvenirs que je croyais effacés. 3. փ. գրգռել, զայրացուցանել. — une plaie. — les bords, les lèvres d'une plaie. 4. նկ. արծարծանել, պայծառացուցանել. — un tableau. — des couleurs, de la dorure.

Se raviver, դ. արծարծանիլ, կենդանանալ. les inimitiés se ravivèraient.

Ravoir, ն. առնել վերստին, *նորին առնանել. j'avais un logement commode, je veux essayer de le —. 2. վերստանալ, *նորին ձեռք անցուցանել, նորին գտանել. il plaide pour — son bien.

Se ravoir, դ. հ. կազդուրիլ. il a été bien malade, mais il commence à —. [առնեւոյծ եղանակին :

դ. այս բայն կգործածուի միայն

Raya, ա. հպատակ (ոչ մահմետական Օսմանեան պետութեան) :

Rayé,e (բէյէ) անց. գծեալ. vaisselle —e. 2. ած. գծաւոր, շերտաւոր. étoffe —e. Taffetas —. Cet animal a le dos — de noir. || զգ. պատեալ, պատապոր. canon, fusil, pistolet —. || L'âne —, վագերաձի. հմ. **Zèbre.**

Rayer (բէյէ) ն. գծել, գծաւորել, *գիծ գիծ ընել. prenez garde de — cette glace, cette vaisselle. 2. գծել, *գիծ քաշել. — du papier avec le crayon pour écrire droit. 3. ջնջել, եղծանել, *գիծ քաշել, գծել. il faut — cette clause, ce mot. On a rayé cet article sur son compte. On l'a rayé, on a rayé son nom de la liste. On lui a rayé sa pension. Combien de chrétiens ont rayé la charité du nombre de leurs devoirs. — qn. du nombre des vivants. 4. զգ. պատել, պատանձն փորել. — un canon, un fusil.

Առ. Rayez cela de vos papiers, *մտքէդ հանէ զայդ :

Rayeur (բէյէօր) ա. գծող. գծող գործի :

Ray-grass (բէկրաս) ա. բ. աշխուռկ. հմ. **Ivraie vivace.**

Rayon (բէյոն) ա. ճառագայթ, շող, նշոյլ, ճաճանչ, շառաւիղ. un — de lumière. Les —s du soleil. Le soleil darde ses —s. Une forêt impénétrable aux —s solaires. Il ne faut qu'un — de soleil pour sécher la terre. Qui jette des —s, շողակաթ, ճառագայթարձակ. || փ. —. Un — de la sagesse divine éclaira son âme. Un — d'espérance luit à ses regards. Un — de joie pénétra dans son âme. Il a vu briller un — de faveur. 2. եչ. շառաւիղ. tous les —s d'un cercle sont égaux entre eux. || A dix lieues, à vingt lieues de —, տասն փարսախ, քսան փարսախ շուրջանակի. à dix

lieues de — autour de Paris. ասի եւս՝ dans un — de tant de lieues. || —s d'une roue, շառաւիղք՝ խոզք անուոյ. 3. եզ. ակօսիկ, առոգակօս, պարան. ակօսաձեւ մշակութիւն. planter, semer en —s. 4. իս. դաշթակ. mettre du linge sur un —. Prenez cette pièce d'étoffe sur le — d'en haut. Ce livre est au troisième —. հն. **Tablette**. 5. վաճառադիր. — de la chaussure, de la ganterie, etc., վաճառադիր կօշկաց, ձեռնոցաց, եւլն. chef de —, վաճառադրապետ. || — de miel, խորիսխ, մեղրախորիսխ. — sans miel, պան, մաղ, չեչ. դատարկ խորիսխ մեղու «կիւմէճ». 6. մգ. ճաճանչոսկր. հն. **Radius**.

Rayonnant, e, ած. ճառագայթարձակ, ճառագայթիչ, ճառագայթող, նշուլագեղ, ճաճանչաւոր. le soleil est —. Moïse descendant de la montagne parut le visage tout — de lumière. || փ. être — de gloire, փառապանծ լ. être — de joie, կլ. être —, խնդաժիտ լ. un visage —, une figure —e, խնդափայլ դէմք. 2. բգ. —. chaleur —e, ճառագայթիչ՝ ճառագայթարձակ ջերմութիւն:

Rayonné, e, ած. ճառագայթաւոր, ճառագայթաձեւ, ճառագայթազարդ:

Rayonnement, ա. ճառագայթումն, ճաճանչումն, շողիւն. le — des astres. Le — du feu, de la flamme, de la lumière. Le — de la chaleur, ճառագայթումն ջերմութեան:

Rayonner, ն. ճառագայթել, ճառագայթ արձակել, շողալ, նշուլել. le soleil commençait à — sur la cime des montagnes. Un corps incandescent rayonne le calorique dans toutes les directions. || փ. —. son visage rayonne de joie, խնդափայլ է դէմք նորա. il rayonne de joie, խնդաժիտ է:

Rayonnés, ա. յ. կ. ճառագայթաւորք. հն. **Radiaires, Phytozoaires, Actinozoaire**.

Rayonneur, ա. ճառագայթող. 2. եզ. ակօսահատ (մետաղ):

Rayure (բ՚եթ) ի. գծաւորումն. la — de cette étoffe est fort agréable. 2. —. les —s d'une glace. 3. զգ. մատնէք. ակօսաձեւ փորուածք ի ներքնակողմն փողոյ հրացինաց. la — d'une carabine, d'un canon, etc.

Raz կամ **Ras** (բա) ա. յորձանք. — de marée, ծովայորձանք:

Razon, ա. ձր. S. **Rason**.

Razzia (բացիա) ի. յափշտակաբաշա, կուտաուածին. * Ձշնամուց երկիր արշաւելն՝ հօտ եւ հաստր առնելու համար. faire une —, des —s. 2. ո. հասեւառիկ, յափշտակումն, գրաւումն. la police a fait une — sur le boulevard, dans la rue.

Razzier, ն. յափշտակաբաշաւել:

Re, ա. նմ. լտ. *որ բայերուն ընկիրն դրուելով՝ անոնց վրայ կրկնութիւն կ՚աւելցունէ. զօ. **Redire, Refaire, etc.**

Ré, ա, եժ. բէ. երկրորդ նօտ [ձայնաշարի:

Réa, ա. ն. խորագարանոց (անուոյ եւ ճախարակի). filer un cordage à —, մանել գետան ընձացուցանելով ի վերայ խորագարանոցի ճախարակի:

Réabonné, e, անց. վերբաժանորդ, վերբաժանորդագիր, վերբաժանորդութի, վերբաժանորդագրութի, les —s d'un journal, d'un théâtre.

Réabonner, ն. վերբաժանորդել, վերբաժանորդագրել, *նորէն բաժանորդ գրել.

Se réabonner, դ. վերբաժանորդել, վերբաժանորդագրիլ, *նորէն բաժանորդ գրուիլ. — à un journal.

Réabsorber, ն. վերաձծել:

Réabsorption (սիօն) ի. վերաձծումն:

Réaccommoder, ն. վերայարդարել:

Réacquérir, ն. վերստանալ:

Réacquis, e, անց. վերստացեալ. pays —.

Réacteur, trice, ած. հակագործ:

Réactif, ive, ած. հակազդակ, հակազդիչ, ընդդիմագործ. force —ive. 2. ա. տգ. հակազդակ:

Réaction (սիօն) ի. բգ. մբ. տգ. բխ. հակազդումն, հակազդեցութիւն, ընդդիմագործութիւն. la — est toujours égale à l'action. 2. —, յետաշրջումն, յետաշրջանք, յետաշրջութիւն. la — politique. Il faut craindre les —s des partis. Une — littéraire. 3. յետաշրջեանք, յետաշրջակողմն. la —.

Réactionnaire, ած. եւ գ. յետաշրջական, յետաշրջեան, յետադէմ, հակագործական. le parti —.

Réactionnel, elle, ած. հակազդական:

Réactionner, ն. վերստին դատափետել, *նորէն դատի քաշել. = ջ. գիներն իջեցունել:

Réadmettre, ն. վերընդունել, *նորէն ընդունել:

Réadmission, ի. վերընդունելութիւն, *նորէն ընդունելն:

Réaffirmer, ն. վերահաստատել, *նորէն հաստատել:

Réagglutiner, ն. վերամատղել, *նորէն կպցունել:

Réaggrave, ա. վերազդաբարբագիր, վերջազդ. * վերջին ազդարարագիր բանադրանքէ առաջ (եկեղեցական առենի). S. **Aggrave**.

Réaggraver, ն. վերազդաբարբագրել, վերստին ազդարարագիր առնել. on a réaggravé les auteurs de ce sacrilège.

Réagir, չ. մբ. հակազդել, հակագործել, ընդդիմագործել. un corps élastique réagit sur le corps qui le choque. Tous les astres qui composent le système solaire agissent et réagissent les uns sur les autres. 2. փ. —, մրցիլ, ոգորիլ. les sentiments manifestés par un auditoire réagissent souvent sur l'orateur. Les partis réagissent constamment les uns contre les autres. La philosophie d'un siècle réagit presque toujours contre celle du siècle précédent. — contre la douleur.

Réagissant, ած. հակազդող:

Réaimanter, ն. վերամագնիսել. *նորէն մագնիսել:

Réajournement, ա. իգ. վերօրակոչ.

Réajourner, ն. վերօրակոչել. վերստին կոչել առեան ի սահմանեալ ինչ աւուր;

Réal, e, ած. արքայական, արքունի. pavillon —, դրօշ արքունի, արքունադրօշ. galère —e, արքունի գալանաւ:

Réal, ա. ո. **Réale**ի. բէալ. 23 սանդիմնոց դրամ Սպանիոյ. des réaux, des réales, բէալք:

Réalgar, ա. տգ. ջնարէկ. ծծմբուկ զառկի. S. **Sandaraque**.

Réalidéalisme, ա. իրական գաղափարապաշտութիւն:

Réalisable, ած. իրագործելի, իրանալի:

Réalisation (սիօն) ի. իրագործութիւն, իրագործումն, կատարումն, արդիւնաւորումն, իրացումն. — de promesse, խոստակատարումն, *խոստման կատարումն. 2. դրամագործումն. *ինչքն ստակ ընելն:

Réaliser, ն. կատարել, իրաւրել, իրացուցանել, յարդիւնս ածել, արդիւնացուցանել, արդիւնաւորել, իրագործել, իրականել. réalisez vos promesses. Il a réalisé toutes les espérances qu'il avait données. Il ne put — son projet. 2. դրամագործել. *ինչքն պատրաստ ստակի վերածել. — sa fortune. || — des offres, *պատրաստ ստակով առաջարկներ ընել.

Se réaliser, դ. կատարիլ, յարդիւն գալ, արդիւնաւորիլ, իրանալ, իրականանալ. vos conjectures se réalisent. Mes espérances se réalisèrent.

Réalisme, ա. իրապաշտութիւն:

Réaliste, գ. իրապաշտ. 2. ած. իրապաշտական:

Réalité, ի. իրականութիւն, իրագործութիւն, իրութիւն. ce n'est pas une fiction, c'est une —. L'imagination va toujours au delà de la —. Combien les —s diffèrent de ces douces chimères.

En —, մ. յիրականութեան, իրապէս, իրօք. il est heureux en apparence, mais il ne l'est pas en —.

Réalléguer, ն. ի մէջ բերել՝ յիշատակել վերստին:

Réamarrer, ն. կառանել՝ պարանել վերստին, *պարանով նորէն կապել:

Réamonceler, ն. շեղջակուտել վերստին, *նորէն դիզել:

Réanimer, ն. վերակենդանացուցանել, *նորէն կենդանացունել:

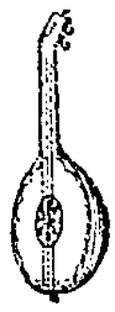
Réaplanir, ն. վերահարթել, *նորէն շտկել:

Réapparaître, չ. վերերեւիլ, *նորէն երեւնալ:

Réapparition (սիօն) ի. վերերեւումն. la — de la fièvre annonce que... La — de cette comète n'aura pas lieu avant un siècle.

Réappel, ա. վերակոչ:

Réappeler, ն. վերակոչել, *նորէն կանչել. լկ. on va —.
Réapposer, ն. վերադնել, *նորէն դնել:
Réapposition (սիօն) ի. վերադրութիւն, *նորէն դնելն:
Réappréciation (սիօն) ի. վերագնահատումն, *նորէն գնահատելն:
Réapprécier, ն. վերագնահատել, *նորէն գնահատել:
Réargenter, ն. վերարծաթել. *նորէն արծաթազօծել:
Réarmement, ա. վերազինումն, *նորէն զինելն:
Réarmer, ն. վերազինել, *նորէն զինել. — un vaisseau.
Réassignation (սիօն) ի. հ. վերադատակոչ, *նորէն դատաստանի կանչելն:
Réassigner, ն. վերադատակոչել, *նորէն դատաստանի կանչել:
Réassurance, ի. վերապահովութիւն, վերապահովագրութիւն:
Réassurer, ն. վերապահովել, վերապահովագրել, *նորէն ապահովել՝ ապահովագրել:
Réassureur, ա. վերապահովիչ, վերապահովագրիչ:
Réattaquer, ն. վերայարձակիլ, *նորէն վրան յարձակիլ:
Réatteler, ն. վերալծել, *նորէն լծել:
Réatu (in) (ինրէաթիւ) լ. ի ներքոյ ամբաստանութեան, *ամբաստանութեան տակ. être —, լինել ի ներքոյ ամբաստանութեան:
Réaugmenter, ն. վերաճել, *նորէն աճեցունել:
Réaumur, ա. բգ. բէոմիւր:
Réaumurie, ի. բ. բէոմիւրիա, բէոմիւրենի. ազգ երկպտուկ անկոց ի տոհմէ մոշասերից (tamaricacées).
Réaux, ա. յ. S. Réaliste.
Rebadigeonner, ն. վերաբռել, *նորէն պատանա ընել:
Rebaigner, ն. լոգացուցանել վերըստին, *նորէն լուալ:
Rebaiser, ն. վերահամբուրել, *նորէն համբուրել:
Rebaisser, ն. իջուցանել վերըստին, *նորէն իջեցունել:
Rebander, ն. վերապրկել, վերալարել, *նորէն պրկել. 2. վերապատել, *նորէն պատել:
Rebannir, ն. վերաքսորել, *նորէն աքսորել:
Rebaptisants (ըբպաթիզան) ա. յ. վերամկրտիչք, կրկնամկրտիչք:
Rebaptisateur (ըբպաթիզաթէօր) ա. կրկնամկրտիչ. հն. **Rebaptisant.**
Rebaptisation (ըբպաթիզասիօն) ի. կրկնամկրտութիւն:
Rebaptiser (ըբպաթիզէ) ն. կրկնամկրտել, վերամկրտել:
Rebarbatif,ive, ած. ը. խռպոտ, դաժան. un visage, un air —. Une mine —ive, խռպոտադէմ. une humeur —ive. || փ. un mot —.
Rebassiner, ն. վերջեռակել, *նորէն տաքցնել ջեռակով:
Rebâtir, ն. վերակառուցանել, վերականգնել, *նորէն շինել:
Rebattre, ն. վերհարկանել, *նորէն զարնել՝ ծեծել. — un matelas. 2. շերտասեղմել. — un tonneau, *տակառի շերտերն սեղմել. 3. ո. — ses voies, յետս դառնալ բազում անգամ. ce chien rebat ses voies. || փ. եւ ը. կրկնել, յեղյեղել. vous rebattez trop souvent la même chose. Cet avocat n'a fait que — ce qu'il avait dit à la première audience. 4. եժ. վերախազել, *խազն կրկնել:
Rebattu, e, անց. Rebattre ի. հարեալ վերստին, *նորէն զարնուած, ծեծուած. matelas —. Cet habit a été battu et —. 2. բազմակոխ, բազմագնաց, *բանուկ, անցուկ. chemin —. 3. բազմասաց, տաղտուկ, ձանձիր. discours —. Un conte —. Une phrase, expression, pensée —e. Un mot —. Être —, avoir les oreilles —es de qc., *բանի մի լսելէն ձանձրանալ՝ գլուխն ուռիլ:
Rebaudir, ն. ո. փայփայելով գրգռել, գգուագրգռել. — un chien.
Rebaudir, չ. կանգնել զնետն, *պոչն տնկել. ce chien rebaudit la queue.
Rebec (րէպէք) ա. հխ. երեքաղի. ազգ երեքաղի ջուճակի:

Rebec.

Rebelle, ած. ապըստամբ, ըմբոստ, հեստ. — au roi. Un sujet —. — à la justice. Ce fils est — à la volonté de son père. C'est un esprit —, հեստամիտ է. une province —. Les esprits —s, դեւք. La chair est — à l'esprit. Une femme — à l'amour, կին սիրահեստ. une beauté —. Une langue —. Une matière — à la poésie. un ulcère — aux remèdes, ապստամբ ի դեղոց, դժուարբոյժ. un métal —, դժուարալոյծ մետաղ. 2. գ. ապստամբ. c'est un —. Punir les —s.
Rebeller (Se) դ. ապստամբիլ, ընդվզիլ, ըմբոստանալ, հեստիլ. il s'est rebellé contre son prince. Plusieurs villes se rebellèrent. || փ. —. les passions, les sens se rebellent contre la raison.
Rébellion, ի. ապստամբութիւն, վտարանջութիւն, ըմբոստութիւն, ընդվզանք. grande —. Dompter, punir la —. Faire — à la justice. Procès-verbal de —. 2. փ. —, հեստանք, հեստութիւն. la — des sens contre la raison.
Rébellionnaire, ա. իգ. ապըստամբ
Rébellionner (Se) դ. ապստամբիլ, վտարանջել, նշկահիլ, ընդվզիլ:
Rebénir, ն. վերօրհնել, *նորէն օրհնել:
Rebéquer (Se) դ. ը. պատասխանի առնել լրբաբար, բանընդդէմ լ. il s'est rebéqué contre son précepteur.
Rebiffer (Se) դ. ընդդէմ դառնալ, դիմադարձիլ. *դէմ դառնալ՝ ելլել:
Rebinage, ա. եգ. կրկնաւորումն:
Rebiner, ն. կրկնաւորել:
Reblanchir, ն. վերստին սպիտակացուցանել, *նորէն ճերմկցունել:
Reblesser, ն. վերստին վիրաւորել, *նորէն վիրաւորել:
Reboire, ն. վերըմպել, *նորէն խմել. 2. վերստին ապրենալ, *նորէն գինովնալ. il reboit.
Reboisement, ա. անտ. վերանտառացումն, անտառատնկութիւն. le — des montagnes.
Reboiser, ն. վերանտառացուցանել, վերանտառել, անտառատնկել:
Rebond, ա. վերստիւն:
Rebondi, e, ած. ուռուցիկ, *կսկլոր. des joues —es. Une croupe —e. Cette femme est grasse et —e.
Rebondir, չ. վերստնուլ, ոստոստիլ, *վեր ցատքել. un ballon qui rebondit.
Rebondissant, e, ած. ոստոստուկ. || բժ. pouls —, կրկնահար երակազարկ:
Rebondissement, ա. վերստումն, ոստոստումն:
Rebondonner, ն. վերաղանդել. *նորէն խղանդել:
Rebord, ա. եզր, շուրթն. le — de cette table empêche l'argent de tomber. Les —s d'un quai. Le — d'une cheminée. — d'un manteau.
Reborder, ն. եզերել. — une jupe, des souliers, etc. Des oreilles rebordées.
Reborner, ն. վերաասիմանել, *նոր սահման դնել:
Rebotter, ն. վերակօշկել, *նորէն կօշիկ հագցունել:
Se rebotter, դ. վերակօշկիլ, *նորէն կօշիկ հագնիլ:
Rebouchage, ա. վերախցումն:
Reboucher, ն. վերախցել, *նորէն փակել. — une bouteille.
Se reboucher, դ. վերախցիլ, *նորէն փակուիլ. on avait débouché l'orifice de ce tuyau, il s'est rebouché. 2. փխրիլ, ծռիլ. l'épée se reboucha contre sa cuirasse. La pointe de cette épée se rebouche.
Rebouillir, չ. վերեռալ. faire —, *նորէն եռացունել:
Rebourgeonner, չ. վերաբողբոջել, վերապտկել, *նորէն բողբոջել՝ պտկիլ:
Rebours,e (ըբուր) ա. յետակողմն, շրջանք «Ձեռս». prendre le — d'une étoffe, առնուլ գլետակողմն պատառի. 2. փ. եւ ը. հակառակն. c'est tout le — de ce que vous dites. Tout ce qu'il fait est le — du bon sens. 3. ած. անհամբոյր, ժանտաբոյր, խեղ. un esprit —. Il est si — que... Humeur —e.
A —, au —, մ. եւ նխ. յետընդդէմ, *հակառակ կողմն, ընդ հակառակն. vous brossez mon chapeau à —. Lire à —. Marcher à —. Il prend tout au —, à —. Il fait tout à —. Cela est fait au — du bon sens.
Reboutement, ա. խախտաբուժումն:
Reboutir, ն. խախտաբուժել:
Rebouteur, euse, գ. խախտաբոյժ, խեղաբոյժ, բեկաբոյժ «գըրըգ-ը, չըգըգ-ը». հն **Renoueur.**

Reboutonner, ն. վերակոճկել, *նորէն կոճկել :

Rebrasser, ն. հանգրիճել, *սոթոել. — ses manches.

Rebrider, ն. վերսանուցել :

Rebrocher, ն. վերաձղնակազմել, *նորէն ձղնակազմել. 2. վերճամկաւորել, *նորէն ճամկաւորել :

Rebroder, ն. վերասղնել, վերասղնագործել, *նորէն ասղնագործել. il faudra — le collet de cet habit.

Rebrousse-poil (à) մ. մազ ի վեր «Ջեբսինէ». nettoyer un chapeau à —. Brosser un habit à —. Caresser un chat à —. 2. ընդ հակառակն, ի հակառակէն, յետս ընդդէմ, *հակառակ կողմէն. prendre une affaire à —.

Rebrousser, ն. մազ ի վեր շրջել, *հակառակ կողմն դարձուցանել. — le poil, les cheveux, la moustache. || փ. — chemin, ընդ կրկին դառնալ, վերջոտնիլ, յանկարծակի դառնալ ի ճանապարհին. quand il apprit cette nouvelle, il rebroussa chemin, կ. cette nouvelle le fit — tout court.

Rebroyer, ն. վերխուռ, *նորէն խնել :

Rebrûler, ն. այրել վերստին, վերկիզուլ, *նորէն այրել :

Rebrunir, ն. վերմթագունել, *նորէն մթագունել :

Rebuffade, ի. ը. խստամերժութիւն. recevoir une —. Il a eu bien des —s.

Rébus (բէպիս) ա. հանելանկար, նկարատեղծուած, նկարիանուկ. faire, deviner des —. Ne dire que des —. Un vieux —. Un faiseur de —. Un diseur de —.

Rebut (բըպիւ) ա. խստամերժութիւն. խստիւ մերժումն. il a essuyé beaucoup de —s. 2. սիմի, չգործոյք, ընտրուք, խեշերանք, կղկղանք, *առկցուք, մաքմփուք. il a vendu ce qu'il avait de meilleur; il n'a plus que du —. Vous n'avez que le — d'un tel. Marchandises de —, խոտանաւելաճառք. mettre au —, ի բաց ընկենուլ, խոտան առնել. || փ. եւ ը. c'est le — de la nature, du genre humain, անարգիկ է, *անարգ մարդ է. || de —, անարգ, խոտան :

Rebutant, e, ած. խրտուցիչ, վհատեցուցիչ. travail —. Étude —e. 2. անախորժ, խորշելի. un homme —. Un —. Manières —es.

Rebuter, ն. խստամերժել, մերժել խստիւ. — un solliciteur. Quand je lui parlai de cette affaire, il me rebuta. — une demande, une proposition. 2. վհատեցուցանել, տապալեցուցանել. la moindre chose le rebute. Les contrariétés ne m'ont point rebuté. Il est rebuté de la guerre, de combattre. Vous gourmandez trop ce cheval, vous le rebuterez. 3. խրտուցանել, խորշեցուցանել. il a un air, une mine qui rebute. Il a des manières qui rebutent tous ceux qui ont affaire à lui. 4. մերժել. de cinquante pièces de toile qu'on lui présenta, il en rebuta vingt.

Se rebuter, դ. վհատիլ, տապտկիլ, տապտկանալ. il ne se rebute pas aisément. Prenez garde que ce cheval ne se rebute.

Recacher, ն. վերաճաճկել, *նորէն գոցել :

Recacheter, ն. վերակնքել, *նորէն կնքել :

Récalcitrant, e, ած. ապացող, անսաստ, ըմբոստ, անկուշտ, առամբակ, ըմպաւիկող, առնձակոտոր, խնդ, ինաւ. caractère —. Esprit —. Humeur —e. Il s'est montré bien —. || գ. —. faire le —. Il y avait parmi eux quelques —s.

Récalcitrer, ն. կիցս ընկենուլ, ապացել, ապստել, անկուշել, ապցոտել. ce cheval ne fait que —. 2. փ. ինաւել, անսաստել, առամբակել, խեռել :

Recalculer, ն. վերահաշուել, *նորէն համրել Ուսել :

Recalfater, ն. վերակոպրել, *նորէն կոպրել :

Recalfeutrer, ն. վերծեղպակոպցել. *նորէն ծեղպակոցել :

Récapitulatif, ive, ած. գլխաւորիչ. table —ive.

Récapitulation (սիօն) ի. գլխաւորումն, վերագլխումնիւն, եկրորդումն. il fit une courte — de tout ce qu'il avait dit. La — d'un compte.

Récapituler, ն. գլխաւորել :

Recarder, ն. վերագգել, *նորէն գգել :

Recasser, ն. վերբեկել, *նորէն [կոտրել :

Recéder, ն. վերադարձուցանել, *նորէն դարձնել. il lui a recédé la maison qu'il m'avait vendue. 2. զգնել ինչ տալ ուժեր արճաճով. recédez-moi ce tableau.

Receinte, ի. S. **Ceinte**.

Recel, ա. գողնապահումնիւն, գողակցումնիւն :

Recélé, ա. ի. S. **Recel**.

Recèlement, ա. գաղտնապահումնիւն, Ուաքոյն. — de grossesse.

Recéler, ն. պահել, ծածկել, Ուաքուցանել. on apprit que c'est lui qui avait recélé tous les objets dérobés. Accuser qn. d'avoir recélé des effets. — un voleur, un meurtrier. 2. փ. —. la terre, la mer recèle de grands trésors dans son sein. — de grands trésors dans son sein. 3. չ.ո. պտչանալ, պտչամուտ լ. le cerf recèle.

Receleur, euse, գ. գողնապահ, գողնաւաքոյց, գողդարան.

Առ. les —s sont pires que les voleurs, գողնապահք աւելի չար են քան զգողս :

Récemment (բէսաման) մ. ի նորումս, նորոգ, նորոգապէս, այնինչ, դեռադեռ, *նոր, նորերս. cela est arrivé —, tout —. — marié, նորահարսն :

Recense, ի. նորադրոշմ (տէրութեան) [Ուեան) :

Recensement, ա. աշխարհագիր, աշխարհահամար, ազգահամար, ազգաՈիւ, մարդահամար : le — de la population. Conseil de — des chevaux, ձիահամար. 2. համար, քննութիւն. on va procéder au — des voix. D'après le — des sommes et des valeurs entrées en caisse. 3. վճ. համարագիր, համարագրութիւն (վաճառաց, կշռոց եւն.). || — des votes, քուէհամար :

Recenser, ն. աշխարհագիր՝ աշխարհահամար առնել, ազգահամարել, ազգաՈուել. 2. համար առնել, քննել, նորոքննել :

Recenseur, ա. աշխարհահամար, *աշխարհահամար ընդ :

Recension, ի. գրչաքաղդատութիւն. *քաղդատումն գրչագիրներու հետ. 2. վերաքննեալ բնագիր :

Récent, e, ած. նոր, նորոգ, նորագոյն, դեռադեռ, նորահայծ, նորավար. un événement —. Une découverte —e. Une blessure —e. Cela est d'une écriture toute —e. Il s'agit d'une affaire toute —e. Elle ne se consolera pas si tôt, sa douleur est encore trop —e. La mémoire en est encore toute —e. J'en ai la mémoire —e. D'une forme —e, նորաձեւ, նորատարազ :

Recepage, ա. արմնահատումն (որթոյ). *տակէն կտրելն. 2. բնահատումն (ծառոց) :

Recepée, ի. բնահատոց. բնահատ մասն անտառի :

Recepement, ա, բնահատումն :

Receper (լծ. իբր **Geler**) ն. արմնահատել. on a recepé toutes les vignes. 2. բնահատել. *բունէն կտրել. il faut — ces ormes.

Récépissé, ա. ընդունագիր, ընկալագիր. je lui donnerai ces pièces sous huit sur un —. Quand vous me rendrez mes —s, je vous remettrai tous vos papiers.

Réceptacle, ա. ընդունարան, պահարան. c'est le — de toutes les immondices de la ville. || փ. —. cette maison est le — des gueux et des filous de tout le pays. 2. ը. ընդունարան, պատրակալ :

Réceptaculaire, ած. ը. ընդունարանական : [(գործի) :

Réceptateur, ա. բգ. ընկալուչ

Réception (սիօն) ի. ընդունելութիւն. la — d'un paquet, d'une lettre. Accusez-moi — de ma lettre կլ. accusez-moi —. Faire une bonne, une mauvaise — à qn. On fit une — magnifique aux ambassadeurs. Il y a eu hier — chez le ministre. C'est demain jour de —. C'est son jour de —. Jour de — d'une dame. Le jour de sa — au Conseil d'Etat. J'étais à sa —. Il y a aujourd'hui une — à l'Académie. Avez-vous lu le discours de — du nouvel académicien? Les membres de cette compagnie prennent rang selon l'ordre de leur —. 2. դտ. ընդունումն. — de caution.

Réceptionnaire, ա. վաճառառու, *ապրանքն ընդունող :

Réceptivité, ի. ընդունելութիւն :

Recerclage, ա. վերշրջանակումն:

Recercler, ն. վերաշրջանակել,

*նոր շրջանակներ դնել. — un tonneau.

Recession, ի. վերադրոշմն:

Recette, ի. հասոյթ, մուտք. la — et la dépense, մուտս եւ ել. la dépense excède la —. Chapitre, article de —. Passer, porter, mettre en —. Le produit de la —. Prélever tant sur la —. Qui produit des —s, հասոյթաբեր. ce théâtre fait de fort bonnes —s. ||Garçon de —s, դրամհաւաք, դրամաժողով. 3. հարկ, հարկահանութիւն. faire la — d'une terre, d'une commune. Il a obtenu la — générale du département. 4. հարկաժողովարան. les deniers sont portés à la —. Une — particulière. Une — générale. 5. ներսեայ, դեղագիր. — contre le mal de dents. 6. հնարք. — pour conserver les fruits. — pour faire de l'encre. || փ. եւ ը. se contenter de peu, c'est là la vraie — pour être heureux.

Recevabilité, ի. ընդունելիութիւն:

Recevable, ած. ընդունելի. fournir des marchandises bonnes et —s. Cette excuse n'est pas —. Des offres —s, non —s. 2. դտ. —. il a été déclaré non — dans sa demande.

Receveur, euse, գ. ընդունող. 2. հարկաժողով, հարկապահանջ, հարկահաւաք, հաւաքիչ. — des contributions, հարկաժողով, հարկահաւաք. — des finances, դրամաժողով, դրամահաւաք. —euse des billets, տոմսառուճի. — général, հարկապետ. état de —, հաւաքչութիւն:

Recevoir (je reçois, tu reçois, il reçoit, nous recevons, v. recevez, ils reçoivent; je recevais, n. recevions; je reçus, tu reçus, il reçut, n. reçûmes, v. reçûtes, ils reçurent. J'ai reçu, nous avons reçu; j'eus reçu, nous eûmes reçu; j'ai eu reçu, nous avons eu reçu; j'avais reçu, nous avions reçu; je recevrai, n. recevrons; j'aurai reçu, nous aurons reçu; je recevrais, nous recevrions; j'aurais ou j'eusse reçu, nous aurions ou nous eussions reçu; reçois, recevons, recevez; q. je reçoive, q. tu reçoives, qu'il reçoive, q. n. recevions, q. v. receviez, qu'ils reçoivent; q. je reçusse, q. tu reçusses, qu'il reçût, q. n. reçussions, q. v. reçussiez, qu'ils reçussent; q. j'aie reçu, q. n. ayons reçu; q. j'eusse reçu, q. n. eussions reçu; recevant; reçu) ն. ընդունել. — un don. — des présents. — un legs, une donation. — l'aumône. — des étrennes. — une gratification. — une chose en don. — par testament. լկ. c'est un homme qui aime à —. — de l'argent. — une rente. — un payement. — le revenu d'une terre. — son salaire. — le prix d'un travail. — des appointements. — une indemnité. — des impôts. — sa part. — sa ration. — des lettres. — un paquet, un ballot. — un placet, une pétition. — une dépêche. — une nouvelle. — un messager, un courrier, un ambassadeur. Le régiment a reçu des recrues. Les assiégés reçurent des secours. — une injonction, des ordres. Les dons, les avantages qu'il a reçus de la nature. Il a reçu de cet homme de grands bienfaits, de bons offices, d'excellents avis. — des caresses, des politesses, des civilités, des respects, des hommages, des compliments, des éloges. — un mauvais accueil. — des reproches, des remontrances, des humiliations. — des preuves de haine, des marques de mépris. Il a reçu le bonnet de docteur. Il a reçu le brevet de sous-lieutenant. — le bâton de maréchal, le chapeau de cardinal, la croix d'honneur. La matière reçoit toutes sortes de formes. — l'impulsion, le mouvement. Ce sujet peut — tous les ornements du style. Ce passage peut — diverses interprétations. Le gouvernement reçut une forme nouvelle. C'est ainsi que cette loi reçut peu à peu des exceptions. — un nom, une dénomination. Les troupes reçurent de nouveaux chefs. — la vie, l'existence. — une bonne, une mauvaise éducation. — de l'instruction, des leçons. — de bons, de mauvais exemples. — le baptême, la confirmation, etc. Ce malade a reçu tous les sacrements. — de l'argent en dépôt. — une confidence. — les dernières volontés de qn. — les derniers soupirs de qn. — le mot d'ordre. J'en ai reçu l'assurance. Il a reçu ma foi, mes serments. La mer reçoit tous les fleuves. Une citerne qui reçoit les eaux pluviales. Ce port reçoit plus de bâtiments que tel autre. La ville reçut de nouveaux habitants. 2. ծորվել, առնուլ. — dans un vase le sang qui coule d'une saignée. Qui a reçu la couronne, Թագրնկալ. — l'hospitalité, հիւրասիրիլ. 3. ունել, ըմբռնել, *բռնել. je lui ai jeté une balle, il l'a reçue dans sa main. || Bien —, բարւոք ընդունել, հաճիլ. ce livre a été bien reçu. Mal —, ոչ բարւոք ընդունել, վատ ընդունել, *գէշ ընդունել. cette opinion fut mal reçue dans le public. 4. ընդունել, ծորվիլ, ասպնջականել, *առնն ընդունիլ. il m'a reçu à bras ouverts. Cette personne reçoit fort bien son monde. Madame ne reçoit pas aujourd'hui, տիկինն չընդունի այսօր. le ministre reçoit deux fois par semaine. || Fin de non —, **S. Fin.** 5. դտ. ընդունել. — qn. à serment. On l'a reçu partie intervenante. On l'a reçu à prouver. Faire — une caution en justice.

Առ. Il vaut mieux donner que —, լաւագոյն է տալ քան առնուլ:

Réchampir, ն. յառակաքիցել, *վր ցառքեցուցնել (մասեր նկարի). հն. **Echampir.**

Réchampissage, ա. յառակաքեցումն.

Rechange, ա. փոխան. habit de —, փոխազգեստ. || de —, փոխնոյդ. des armes, des cordages de —. Un timon, une roue de —. Curette de —, փոխադրաճ. 2. վճ. երկրորդ փոխանակագիր:

Rechanger, ն. նորափոխել, *նորէն փոխել:

Rechanter, ն. վերերգել, *նորէն երգել. 2. փ. յիղձեղել, կրկնել:

Réchappé, e, անց. ազատեալ, պրծեալ, ճողոպրեալ. || ա. un — de la potence, *կախաղանէ փախած մարդ:

Réchapper, չ. ը. ազատիլ, պրծանիլ, ճողոպրիլ. il a une grave maladie, il n'en réchappera pas, je ne crois pas qu'il en réchappe. Vous êtes bien heureux d'être réchappé de ce danger.

Recharge, ի. վերաբեռնուժն 2. փ. եւ ը. Վախանձ, Վախանձանք. venir à la —, Վախանձել:

Rechargement, ա. վերաբեռնուժն. 2. *նորէն խիճ՝ քար Վախելիս:

Recharger, ն. վերաբեռնել, բեռնաւորել, վերշալակել. on avait déchargé les voitures, les mulets, il fallut les —. — des marchandises sur le bâtiment. — son fardeau. 2. վերիրացինել, վերլնուլ, *նորէն լեցուցանել. — un canon, un fusil. || լ. dès que j'eus tiré, je rechargeai. 3. վերայարձակիլ, *նորէն յարձակիլ. après deux charges sans résultat, il rechargea encore les ennemis et les rompit entièrement. La cavalerie rechargea l'ennemi. 4. վերայանձնել, վերիրամայել. je vous avais chargé et rechargé de lui dire cela. 5. ասպել. — un essieu. 6. հող բերել՝ լեցուցանել. — un champ. 7. ար. նորոգել. — une pioche. 8. վերատին քար՝ խիճ լեցուցանել. — une route. 9. վերաբանտել, *նորէն բանտ դնել. — un prisonnier par un nouvel écrou.

Se recharger, դ. շալակել, *շալակել, բեռն վրան առնուլ. aidez-lui à —. Après s'être reposé un instant, il se rechargea et partit.

Rechasser, ն. վերաքաշել, *նորէն վռնտել. il a rechassé ce valet qu'il avait repris. 2. վերիրացինել. on rechassa les ennemis jusque dans leur camp. Le vent nous rechassa dans le port. 3. վերորսալ, *նորէն որսալ. c'est un bois, où j'ai chassé et rechassé.

Réchaud (բէշօ) ա. հրակալ, կրակակալ, կրակաման:

Réchauffage, ա. վերջնումն:

Réchauffé, ա. վերջնակ, *նորէն ապրեցուցած կերակուր. ce dîner n'est que du —. C'est du —. 2. փ. եւ ը. վերջնակ, *նորէն ապրեցուցած բան. cet ouvrage n'est qu'un — de tel autre կլ. ce n'est que du —.

Réchauffé, e, ած. վերջնուցեալ:

Réchauffement, ա. վերջնումն. le — de l'atmosphère. 2. պ. նորոգը:

Réchauffer, ն. վերջնուցանել, *նորէն ապրեցուցնել. faites — ce potage. Elle essaya de — l'enfant sur son sein. || փ. —. ses amis s'étaient fort refroidis; mais la nouvelle de

son succès les a réchauffés. 2. վերադարձնել, վերականդանացուցանել. — les tons, les couleurs. 3. պ. նորոգել. — une couche.

Se réchauffer, դ. վերաջեռնուել, *նորէն տաքնալ. il avait froid, il s'est réchauffé à courir. Le temps se réchauffe. 2. փ. վերադարձնել. son zèle s'est réchauffé.

Réchauffoir, ա. ջեռուց, պնակկաչեռուց:

Rechaussement, ա. պ. բաժա-

Rechausser, ն. վերակօշկել, վերագուլպանել, *նորէն կօշիկն, գուլպան հագցունել. — un enfant. 2. պ. բաժակել, վերիողել, *ոտքն հող դնել. — un arbre. — un mur, un pilier, une terrasse. 3. ար. վերժանել, ժանեւորել, *ժանիք դնել. — une roue dentée.

Se rechausser, դ. վերակօշկիլ, վերագուլպանիլ, *նորէն կօշիկ՝ գուլպայ հագնիլ:

Rêche, ած. կարծր, խիստ. cette étoffe est —. Il a la peau —. 2. դաժան, ժանտ, բարկ. pommes —s, vin —, saveur —. 3. փ. խիստ, դժուարաբարոյ. cet homme est —.

Recherchable, ած. խնդրելի, խուզարկելի, *փնտռելու արժանի:

Recherche, ի. խոյզ, խոյզ եւ խնդիր, խուզումն, խուզարկութիւն, հետազօտութիւն, յետախուզութիւն, *փնտռտուք. — minutieuse, մանրաքննութիւն, խուզարկութիւն. — exacte. Longue, vaine —. — d'une couronne, Թագախնդրութիւն. travailler à la — de la vérité. Le coupable a échappé à toutes les recherches. Faire des —s, հետախոյզ՝ քննախոյզ՝ խուզարկին՝ խուզախնդիր լ., *պրպտել. qui fait des —s religieuses, կրօնախոյզ. la — de la paternité est interdite. Il a fait de grandes —s sur ce point de la chronologie. 2. քննութիւն, խուզարկութիւն, խոնոյ. la — des faux nobles. Faire la — de la vie de qn. 3. հետամտութիւն. faire la — d'une demoiselle, d'une veuve. Faire agréer sa —. 4. խնամք, նրբութիւն, անձնական, անձնաւորութեան, անձնաւորական, արուեստականութիւն. il y a de la — dans sa parure, dans ses meubles, dans ses repas. Cette femme est toujours mise avec une extrême —. Il y a trop de — dans son style. Il y a plus de — que de talent dans l'exécution de ce tableau. Des —s de volupté, de dissimulation, de cruauté. 5. անտ. նրբաճաշակութիւն. 6. նորոգութիւն. il faut faire une — à cette toiture, à ce pavé.

Recherché, e, անց. խնդրեալ, *փնտռտած. c'est un homme fort — dans le monde. 2. ած. բազմախնամ, անձնաւորեալ, անձնաւորիկ, պաճուճեալ, արուեստականեալ, նրբակրթիւռ, նրբախնդիր, յոգնայարդար. parure —e. Ajustement —. Pensée, expression —e. Une personne —e dans sa parure, dans ses expressions. Figure bien —e. Un écrivain, un mot —. Torture —e, չարայոյզ՝ չարակրտուց ոտից տանջանք. — dans son style. Une mort —e, չարատանջ մահ:

Rechercher, ն. վերախնդրել, վերծրծել, խուզել, յուզել, յուզարկել, յուզախնդիր՝ յետախոյզ լ., հետապրպտել, *փնտռել, փնտռտել. — dans sa pensée, խոհոհել. je l'ai cherché et recherché sans pouvoir le trouver. 2. խուզարկել, հետազօտել, կրկտել, *պրպտել. — le moyen de faire une chose. Je recherche par quel moyen j'en pourrai venir à bout. A — le vrai j'ai consumé ma vie (Volt.). 3. խուզարկել, քննել, յուզարկին լ. il est arrêté; on recherche sa vie. Ne faites pas telle chose, vous seriez recherché. 4. որոնել, *փնտռել. on recherche beaucoup les tableaux de cet artiste, les produits de cette fabrique. — les dignités, les honneurs, les richesses. — l'amitié, les bonnes grâces de qn. — sa société, son commerce. C'est un homme que tout le monde recherche. 5. խնդրել, հետամտուլ լ. — une demoiselle en mariage, կլ. — une demoiselle, une veuve. 6. դրդ. յարդարել, խնամարկել, *շահել, շահրտել. — une figure de plâtre, de bronze. Voilà des endroits qu'on n'a pas assez recherchés. — des ornements de menuiserie. 7. ձվ. կայտառել. — un cheval.

Se rechercher, դ. խնդրել՝ որոնել զմիմեանս, *փնտռտիլ, փրթար փնտռել. les hommes de goût se recherchent.

Rechercheur, ա. խնդրող, խուզարկ, խուզարկու, *պրպտող:

Rechiffrer, ն. վերաթուանշանել, *նորէն թուանշանել: [Փիւն:

Rechignement, ա. դժկամակու-

Rechigné, e, անց. եւ ած. դրժկամակ. une petite —e. Une mine —e.

Rechigner, չ. դժկամակիլ, դրժկամակ լ., *քիթն բերանն ծռել. qu'avez-vous à —? Il rechigne toujours. Il a rechigné à cette proposition. Il y a consenti, mais en rechignant.

Rechinser, ն. ար. բրդալուսալ. [լուսալ գրուրդ: [իյնալ:

Rechoir, չ. վերանկանիլ, *նորէն

Rechu, e, անց. **Rechoir** ի. վերանկնալ. personne —e. Objet —.

Rechute, ի. վերանկումն, վերակրկնումն, վերադարձ. la — est à craindre. Il vient d'avoir une —. 2. վերանկումն, դարձ, վերառնել. les fréquentes —s mènent à l'endurcissement. 3. բժ. վերախտ. Les —s sont dangereuses. La — est pire que le mal.

Rechuter, չ. վերախտանալ. հիւանդանալ դարձիւ ախտին:

Récidivation (սիօն) ի. վերայանցումն:

Récidive, ի. բժ. ախտադարձ, ախտակրկնումն. դարձ հիւանդութեան. 2. կրկնայանց, յանցակրկնումն. կրկնութիւն յանցանաց. il y a —. Il est accusé de vol avec —. En cas de —. A la première — vous serez puni.

Récidiver, չ. վերայանցել, *նորէն յանցանքի մէջ իյնալ. prenez garde de —. Il a récidivé.

Récidiviste, գ. իգ. վերայանց, կրկնաւոր, վերադարձ:

Récidivité, ի. բժ. ախտադարձութիւն:

Récif, ա. խարակ, քար. une mer pleine de —s, ծով բազմախարակ. L'île est entourée d'un — de coraux.

Recimenter, ն. վերկրաղիւսել, *նորէն պատել կրաղիւսով. S. Cimenter.

Récipé, ա. դեղագիր, նուսխայ. cette femme a des —s pour toutes les maladies

Récipiangle, ա. անկիւնաչափ. հն. Goniomètre.

Récipiendaire, ա. նորամուտ, դեռամուտ. à l'académie française, le — prononce un discours et le directeur y répond.

Récipient (բէսիբիան) ա. տգ. ընդունարան. — d'une machine pneumatique, — օդաքաշի:

Réciprocité, ի. փոխադարձութիւն, փոխադրութիւն. la — de l'amitié, des sentiments, des services.

Réciproque, ած. փոխադարձ. amour, amitié, haine —. Devoirs, bienfaits —s. Promesse —. Accusation —. Les sentiments qu'ils ont l'un pour l'autre sont —s. L'action, l'influence — des lois sur les mœurs et des mœurs sur les lois. 2. —, երկկողմանի. propositions —s. Verbes —s. 3. ի. փոխադարձն. la — d'une proposition.

Réciproquement, մ. փոխադարձաբար, փոխադարձապէս, փոխիփոխակի, փոխադարձօրէն, փոխ առ փոխ. ils se rendent — de bons offices. S'aimer —. Ils sont convenus de s'admirer —. Il faut qu'une femme soit fidèle à son mari et —.

Réciproquer, ն. փոխարինել. = *Se* —, դ. փոխարինիլ, փոխադարձ լ.

Récit (բէսի) ա. պատմած, վէպ. — exact, fidèle, ennuyeux. Faire le — d'une chose, պատմել. faites-nous le — de cette aventure, le — de ce qui s'est passé. Abrégez votre —. — historique, պատմաբանութիւն. — poétique, բերդողութիւն. — épique, դիւցազնաբանութիւն. 2. գովեստ. faire un grand —, de grands —s de qn., de qc. C'est un homme dont on m'a fait de grands —s, un — fort avantageux. Sur le — qu'on m'en a fait, j'ai grande envie de le connaître. 3. Թատ. պատմութիւն. cet acteur est bon pour les —s. Le — de Théramène dans la tragédie de Phèdre. 4. եղ. մեներգ. voilà un beau —. Un — bien chanté. Un — de ténor. 5. եղ. մենանուագ. — de flûte, de hautbois.

Récitant, e, ած. եղ. մեներգող. 2. մենանուագ; մենանուագող:

Récitateur, trice, գ. գրուցասաց, գրուցասացուհի:

Récitatif, ա. եմ. զրուցերգ :

Récitation (սիօն) ի. զրուցասացութիւն, զրուցաւութիւն, արուսանութիւն. 2. զրուցերգութիւն.

Réciter, ն. զրուցել, ասել, արուսանել. — sa leçon. — des vers. Il nous récita sa comédie. Cet acteur récite bien. — froidement. Il ne faut pas déclamer ce passage, il suffit de le —. — avec intelligence. 2. պատմել. il nous récite ses aventures. 3. եմ. մեներգել :

Réclaircir, ն. վերյստակել, *նորին յստակել. S. Éclaircir.

Réclamant,e, գ. ից. բողոքող, ցողոքարկու :

Réclamateur, ա. պահանջող :

Réclamation (սիօն) ի. պահանջանք, պահանջք, պահանջատութիւն, բողոքարկութիւն, բողոք. faire une —, des —s, պահանջել, բողոքել. sans —, անբողոք. cette loi excite beaucoup de —s. On a passé outre, malgré toutes ses —s. Être en —.

Réclame, ի. զեկոյց. faire de la —, զեկուցանել, տարփողել. 2. ա. բզ. հաւակոչ, նուէնակոչ :

Réclamer, չ. բողոքել, տարփողել. je réclame contre cela. Il y a-t-il quelqu'un qui réclame contre? Personne ne réclame. Un religieux qui réclame contre ses vœux. 2. պաշտպանել, հայցել. — l'assistance, le secours de qn. — la protection de la loi. Je réclame vos bontés, votre indulgence. 3. պահանջել. — son droit. La noblesse réclama en vain ses privilèges. Je réclame l'exécution de votre promesse. 4. բզ. կոչել, *կանչել. — un oiseau. 5. միջնորդել, միջնորդ լ. vous avez fait arrêter mon domestique, je veux le —. || — le cheval qui a gagné une course, *ձիարշաւին մէջ շահող ձին գնել, արշաւէն առաջ անոր տիրոջն որոշած գնովն.

Se réclamer, դ. պահանջիլ, *պահանջուիլ, ուզուիլ. les sommes consignées peuvent — dans le délai de tant. || — de qn., *մէկուն անունն տալ. voyant qu'on allait le maltraiter, il se réclama de l'ambassadeur de France. || — de qc., պատսպարիլ իւիք, *բանով մի պատսպարուիլ. — du droit des gens. [դասել:

Reclasser, ն. վերադասել, *նորէն

Réclinaison, ի. եգ. հակումն. 2. բժ. —. — de la cataracte, de l'utérus, des paupières.

Réclinatif, ive, ած. բ. յետահակ, յետադարձ. préfoliaison —ive.

Récliné, e, ած. յետահակ. rameau —. Feuilles —es.

Récliner, չ. յետահակիլ :

Reclouer, ն. վերաբեւեռել, *նորին գամել :

Reclure, ն. խցարգելուլ, մենաւորել. il n'appartient qu'à l'évêque de — un pénitent ou un religieux.

Se reclure, դ. խցարգելեալ լ., փակիլ, մենաւորիլ. — dans une cellule. || փ. il s'est reclus dans le fond de son appartement.

Reclus, e, անց. խցարգելեալ, մենաւորեալ, փակեալ. il est — dans sa chambre, dans sa maison. 2. գ. խցարգելեալ, մենաւոր, մենակեաց. c'est un —. Vivre comme un —, comme une —e.

Reclusion կամ **Réclusion,** ի. խցարգելութիւն, բանտարգելութիւն. il s'est condamné lui-même à une — absolue. Il a été condamné à la —. La — est une peine infamante. — cellulaire de chambre, խցարգելութիւն:

Reclusionnaire, ա. խցարգել, խցարգելական, բանտարգել :

Recogner, ն. վերաճարկանել, *նորէն զարնել. — un clou.

Se recogner, դ. վերիսարկանել զանձն, *ինքզինքն զարնել. cet enfant vient de — la tête.

Recognitif, ive (րէքօկնիթիֆ) ած. ից. վերճանաչական :

Recognition (րէքօկնիսիօն) ի. վերճանաչումն :

Recoiffer, ն. վերյարդարել զլխիս, *նորէն մազերն շտկել :

Recoin (րէքուան) ա. ներանկիւն, գաղտնախորշ, մենաւոց. il s'était caché dans un —. Il n'y a ni coin ni — où l'on n'ait cherché. Les coins et les —s, *ծակք ու ծուկք. 2. փ. ծածուկք, գաղտնիք, *գաղտնի՝ ծածուկ բան. le — du cœur, de la conscience, ծածուկք սրտի, խղճի մռաց, *սրտի, խղճմտանքի ծածուկ բաններն:

Récolement, ա. սուգում, քննութիւն. — des manuscrits, des livres d'une bibliothèque. Faire le — d'un inventaire. 2. դա. քննչութիւն վկայութեանց առաջի վկայից. faire le — des témoins.

Récoler ն. սուգել, քննել. — un inventaire, les manuscrits d'une bibliothèque. 2. դա. քննհանել զվկայութիւնս առաջի վկայից, *վկաններու առջև իրենց վկայութիւնները կարդալ. — les témoins.

Récollection (սիօն) ի. հ. մտամփոփումն, *մտքի ամփոփում :

Recollement, ա. վերսոսնդումն. 2. վ. վերակցումն (մոլիոյ) :

Recoller, ն. վերսոսնդել, *նորէն սոսնդել՝ փակցունել :

Récollets, ա. յ. մենաւորակրօնք (փրանկիսկեանք) :

Récolliger (Se) դ. հ. ամփոփել՝ ժողովել զմիտս, *միտքն ժողվել՝ ամփոփել. il faut — pour bien faire son examen.

Recoloration (սիօն) ի. վերգունաւորումն, *նորէն գունաւորելն :

Recolorer, ն. վերգունաւորել, *նորէն գունաւորել :

Récolte, ի. կուռք, հունձք, հաւաքունք, բերք, քաղ, քաղումն, քաղոց. la — des blés, հունձք ցորենոյ. la — des fruits, կուռք պտղոց. une bonne —, une mauvaise —. La — a été abondante, a été médiocre, a manqué. Après la —. Dans le temps de la —. Enlever la —. On a saisi ses —s. La — des cocons, բոժոժաքաղ. 2. փ. կուռք, ժողովածոյք, արդիւնք. cette quêteuse a fait une bonne —. Il a fait une abondante — d'objets curieux.

Récolter, ն. կռել, քաղել, ժողովել. il a récolté beaucoup de blé, de foin, de vin, etc.

Se récolter, դ. կռիլ, քաղիլ. cette variété d'orge se récolte en automne.

Առ. Qui sème l'injustice récolte la haine, որ սերմանէ զանիրաւութիւն, հնձէ զատելութիւն :

Recombattre, ն. վերամարտնչիլ, *նորին պատերազմիլ :

Recommandable, ած. յանձնարարելի, պատուական. il est — par ses bonnes qualités. Il s'est rendu — par ses services.

Recommandablement, մ. յանձնարարելի իմն եղանակաւ :

Recommandation (սիօն) ի. յանձնարարութիւն. lettre de —, յանձնարարական, յանձնարարագիր. il m'a fait cette grâce à votre —. Il a eu égard à ma —. Ce ministre accorde tout aux —s. 2. ի. մեծարանք, համարումն. la sainteté de sa vie l'avait mis partout en grande —. Avoir l'honneur en —, մեծարգի՝ պատուական համարիլ :

Recommandé,e, անց. յանձնարարեալ. lettre —e, յանձնարարական նամակ :

Recommander, ն. յանձնարարել, յանձն առնել, ապաւարել, *ապաւրել. j'ai recommandé à mes gens de vous obéir comme à moi-même. On m'a recommandé de veiller sur lui. — le secret à qn. Il m'a recommandé la lecture de bons auteurs. 2. յանձնել, առանձնել. je vous recommande un tel. Je vous recommande mon affaire, mes intérêts. Je recommande cet homme à vos bontés. — qn. aux prières, aux aumônes des fidèles. — qn. au prône. 3. մեծարել զանձն ընծայեցուցանել, *ինքզինքն մեծարել. il n'a rien fait encore qui puisse — son nom à la postérité. || — un détenu pour dettes, արգելուլ զարձակումն պարտապանի. || — une lettre à la poste, յանձնարարագրել՝ ապահովագրել զնամակ ի Ջրհատան. lettre recommandée, յանձնագրեալ նամակ. — des échantillons, des objets divers.

Se recommander, դ. յանձնել, յանձն առնել զանձն, *ինքզինքն յանձնել. il se recommande à vous. — à Dieu, *ինքզինքն Աստուծոյ յանձնել. || փ. եւ բ. il se recommande à tous les saints, հայցէ զօգնութիւն՝ զպաշտպանութիւն ամենեցուն. || — à qn., à ses bontés, etc. Dites-lui que je me recommande bien à lui, que je me recommande à ses bontés, à son souvenir. || — de qn., կոչել զնպաստաւոր վկայութիւն որուք, *մէկուն նպաստաւոր վկայութիւնն առաջ բերել. || cette personne, cette chose se recommande d'elle-même, անձն այս, իրս այս ինքնայանձն է, ինքնին յանձնարարելի է. le vrai mérite se recommande de lui-même.

Recommandeur, ա. յանձնարարող, յանձնարարու:
Recommencement, ա. վերսկսումն, *նորին սկսուածք:
Recommencer, ն. վերսկսանել, վերսկսել, սկիզբն առնել, *նորէն սկսիլ. — la guerre. — un discours. Il recommença ses lamentations. C'est toujours à —. || — un élève, սկիզբն առնել կրթուիեան աշակերտի յառաջին տարեաց. || — sur nouveaux frais, *դարձեալ ծայրէն սկսիլ (բան մի չըրածի պէս):
Recommencer, չ. վերսկսանիլ, վերսկսիլ, նորէն սկսիլ. la pluie recommence. La guerre a recommencé. Les troubles recommencèrent.
Recommenceur, euse, գ. վերսկսանող, *վերսկսող, վերսկսնակ:
Récompense, ի. փոխարէն, վարձք, տրիտուր. promettre, donner, refuser une —. Distribuer, décerner des —s. La — de ses services, de ses actions. La vertu est elle-même sa —. C'est une — dûe à son mérite. Est-ce la — de mes services? Voilà toute la — que j'en ai eue. Dispensateur des —s, վարձահատոյց. 2. պատիժ. c'est un méchant homme, il a eu la — qu'il méritait. 3. փոխարինութիւն. on lui donna tant pour la — des pertes qu'il avait faites. On lui donna tant pour sa —.
En —, մ. ի փոխարէն. je vous prie de me rendre ces services, en — je ferai pour vous ce.
Récompensé, e, անց. վարձատրեալ. nouvellement —, նորավարձ:
Récompenser, ն. վարձատրել, վարձահատոյց լ., փոխարինել. il sera récompensé selon son mérite. C'est un bon maître, il récompense bien ses domestiques. Il a été mal récompensé de ses services. — les services de qn. — une bonne action, le mérite, la vertu. 2. պատժել. il a été justement récompensé de ses perfidies. 3. փոխարինել, առնել հատուցումն. nous ferons un autre marché qui vous récompensera. On leur accorde un dégrèvement pour les — du dommage que l'ennemi leur avait fait. — le temps perdu.
Se récompenser, դ. առնել զփոխարէնն իւրոյ վնասու, *վարձատրուիլ. il s'est bien récompensé de ses pertes. Nous avons mal dîné, mais nous nous récompenserons à souper.
Récompenseur, ա. վարձահատոյց:
Recomposable, ած. վերակազմելի:
Recomposer, ն. վերակազմել, վերյօրինել. — une administration. 2. տպ. վերաշարել, *նորէն շարել. cela ne se peut corriger, c'est à —. 3. տգ. վերաբաղադրել:
Recomposition (սիօն) ի. տպ. վերաշարումն. 2. տգ. վերաբաղադրութիւն:
Recompter, ն. վերահաշուել. vous ferez bien de — cette somme.
Réconciliable, ած. հաշտելի. ces deux familles ne sont pas —s.
Réconciliateur, trice, գ. հաշտիչ, հաշտարար:
Réconciliation (սիօն) ի. վերահաշտութիւն, հաշտութիւն. une sincère —. Il a travaillé à leur —. Il lui donna la main en signe de —. 2. վերընկալումն (ի գոգ եկեղեցւոյ). 3. օրհնութիւն (պղծեալ տաճարի):
Réconciliatoire, ած. հաշտեցուցիչ, հաշտական:
Réconciliement, ա. հաշտումն:
Réconcilier, ն. հաշտեցուցանել, հաշտել, *հաշտեցնել. je les ai réconciliés ensemble. Cet événement les réconcilia. Il est impossible de — ces deux familles. Cette bonne action me réconcilie avec lui. || Facile à —, դիւրահաշտ. 2. փ. արձակել (ի մեղաց). — un hérétique à l'église, արձակել զհերետիկոս՝ յետ ուրանալոյ զհերետիկոսութիւն իւր. || — une église, օրհնել զպղծեալ եկեղեցի. 3. վերանել. — la politique et la morale. — la philosophie avec la religion.
Se réconcilier, դ. հաշտիլ, *հաշտուիլ, je me suis réconcilié. Ils se sont réconciliés. || — avec soi-même, հաշտիլ ընդ անձին՝ հանդարտեցուցանելով զիայն խղճի մտացն, *խըղճին հետ հաշտուիլ. || — avec Dieu, ընդունել զարձակումն մեղաց իւրոց:
Recondamner, ն. վերադատապարտել, *նորէն դատապարտել:
Reconduction (սիօն) ի. իգ. վերաւարձ, շարունակութիւն վարձման. il occupe cette maison par tacite —.
Reconduire, ն. ուղեկցել, ուղեկից լ., յուղարկ երթալ, յուղարկել. la route n'est pas sûre, prenez qn. pour vous —. Je vais vous — dans ma voiture. Ne faites pas de cérémonie, ne me reconduisez pas. Il la reconduisit jusqu'au bas de l'escalier. 2. փ. եւ իգն. վանել, հալածել. — un insolent à coups de bâton. On reconduisit les ennemis l'épée dans les reins.
Reconduiseur, ա. յուղարկիչ, [յուղարկաւոր:
Reconduite, ի. յուղարկումն. se charger de la —. La — qu'on lui fit ne fut pas agréable.
Reconfesser, ն. խոստովանել վերստին, *նորէն խոստովանցուցանել.
Se reconfesser, դ. խոստովանիլ վերստին, *նորէն խոստովանիլ:
Reconfiner, ն. արտաքսիճան առնել վերստին, *նորէն արտաքսիճանել:
Reconfirmation (սիօն) ի. վերահաստատութիւն:
Reconfirmer, ն. վերահաստատել: [*նորէն գրաւել:
Reconfisquer, ն. վերագրաւել,
Réconfort, ա. մխիթարանք, զսպոփանք. tout son — est que... Dieu est le — des affligés.
Réconfortant, e, ած. կազդուրիչ, զօրացուցիչ. un vin —.
Réconfortation (սիօն) ի. մխիթարութիւն, սփոփումն:
Réconforter, ն. կազդուրել, զօրացուցանել. cela réconforte l'estomac. Ce verre de vin l'a réconforté. 2. ի. մխիթարել, սփոփել. il est si désolé que rien ne peut le —.
Se réconforter, դ. կազդուրիլ, զօրանալ, ուժեղանալ, *ելտորնալ:
Reconfrontation (սիօն) ի. վերընդդիմաքննութիւն:
Reconfronter, ն. վերընդդիմաքննել: [նել վերստին:
Reconjurer, ն. նիւթել մեքենա-
Reconnaissable, ած. ճանաչելի. il serait — entre mille. Il est si changé, qu'il n'est pas —.
Reconnaissance, ի. ճանաչումն. il n'avait pas vu son fils depuis vingt ans, il le reconnut, et je fus témoin de cette —. De tendres embrassements suivirent cette —. Une lettre fut cause de leur mutuelle —. Dans ce drame, le dénoûment se fait par une —. Cette — est bien amenée. Faire la —, ճանաչել. faire la — des lieux, d'un meuble. La — sera longue. 2. գ. աշխարհագրութիւն, երկրագրութիւն. faire une —, աշխարհագրել, երկրագրել. le général est allé faire une —. On a poussé des —s jusqu'à tel endroit. Faire la — du camp ennemi. 3. եւ գնութիւն. il fit la — d'une baie qui avait échappé à tous les autres navigateurs. 4. յայտնութիւն. signaux de —, յայտնիչ՝ յայտնաբարբառ նշանք. 5. ստացագիր. confiez-moi ces papiers, je vous en ferai ma —. Il m'a passé une — de la pension qu'il me doit. La — du Mont-de-Piété. || — de promesse, խոստմնագիր. — d'écriture, գրաճանաչումն. || — d'enfant, որդեծանագիր. * իբր զաւակ ճանչնալու գիր՝ Ռուլի. 6. դ. ճանաչումն, ճանաչողութիւն. la — du royaume d'Italie. Acte de —, ճանաչագիր. 7. խոստովանութիւն. cette prompte — de sa faute lui en a mérité le pardon. 8. երախտագիտութիւն. avoir de la —. Il m'a rendu de grands services, j'en aurai, j'en conserverai une éternelle —. Je suis pénétré de — pour toutes ses bontés. || De —, երախտագիտական. 9. ի. վարձ. il vous a bien servi, cela mérite quelque —.
Reconnaissant, e, գ. երախտահատոյց, շնորհահատոյց, երախտագէտ. il est bien —, il est fort — des services que vous lui avez rendus. Un cœur —. Une âme —e.
Reconnaisseur, ա. ճանաչող:
Reconnaître, ն. ճանաչել. j'ai eu la peine de le —. Je l'ai reconnu à sa démarche, à sa voix. Je l'ai reconnu malgré son déguisement. Ce chien a reconnu la voix de son maître. || Se faire —, տալ ճանաչել զանձն, ճանաչս տալ զանձնէ, *ինքզինքն ճանչցունել. 2. ճանաչել, դիտել իմանալ. on le reconnut à une balafre qu'il avait au front. 3. ճանաչել, դիտակ՝ հատու՝ վերահատու լ. on a reconnu son innocence. On a reconnu sa trahison. On reconnaît en lui le germe d'un grand

talent. 4. ճանաչել, գնահատել. — les lieux, le terrain. — les ennemis, leur nombre, leur camp. Reconnaître une île, une côte. 5. ճանաչել, ընդունել. — les vérités de l'Evangile. 6. հնազանդիլ, հպատակիլ. presque toute la Gaule reconnut Clovis. 7. — pour, համարել. je vous reconnais pour un honnête homme. 8. — un enfant, յայտ առնել զանձն հայր կամ մայր մանկան լինելոյ արտաքոյ ամուսնութեան. il me reconnait pour son fils, համարէ զիս իբր որդի. 9. խոստովանիլ, խոստովան լ. — sa faute, sa dette. Je reconnais que j'ai eu tort. Je reconnais mon insuffisance. — sa signature. 10. երախտահատոյց՝ շնորհահատոյց՝ երախտագէտ լ. — les bienfaits qu'on a reçus. 11. վարձատրել, վարձահատոյց լ. il a fort mal reconnu les bons offices qu'on lui a rendus. Je reconnaîtrai tout ce que vous avez fait pour moi. Rendez-moi ce service, je le reconnaîtrai à l'occasion.

Se reconnaître, դ. ճանաչել զանձն, ինքնաճանաչ լ. à la fin de cette maladie, il se regarda dans un miroir et il a eu de la peine à —. On se reconnait difficilement soi-même dans un portrait. Il se reconnait dans son fils. Je me reconnais bien là. 2. յիշել. je me reconnais dans cet endroit. Il y avait longtemps que je n'avais passé par cette ville; mais je commence à m'y reconnaître. Ce manuscrit est si plein de ratures que j'ai peine à m'y reconnaître. 3. ի. զըղջալ, ատրճանալ, զգաստանալ. il avait fort mal vécu dans sa jeunesse, mais il se reconnut sur ses vieux jours. 4. անձին զգալ, յուշաբերիլ, *խելքն գլուխն գալ, ինքզինքն գըտնել. il est tombé en faiblesse, quand il vint à —. Donnez-moi le loisir de me reconnaître. Il est mort sans —.

Reconquérir, ն. վերստին ելլել, *նորէն տիրել. ce prince reconquit toutes les provinces qu'il avait perdues. 2. փ. վերստանալ, ի ձեռս բերել վերստին, *նորէն վաստակիլ՝ ձեռք բերել. — l'estime, l'amitié de qn. [2. վերայաղթանակ:

Reconquête, ի. վերստիրութեան.

Reconquis, e, անց. վերստացեալ, *նորէն ձեռք բերուած:

Reconsoler, ն. մխիթարել վերստին, *նորէն մխիթարել:

Reconsolider, ն. վերահաստատել:

Reconstituant, e, ած. բժ. վերականգնիչ, վերակազդուրիչ. un régime —. 2. ա. —. prendre des —s.

Reconstituer, ն. բժ. վերականգնել, վերակազդուրել:

Reconstitution (սիօն) ի. վերականգնութիւն. la — d'une société commerciale. 2. իգ. վերահաստատ. *նոր հաստատ հաստատելն:

Reconstruction (սիօն) ի. վերաշինութիւն:

Reconstruire, ն. վերաշինել, *նորէն շինել:

Reconsulter, ն. վերստին խորհուրդ հարցանել՝ խնդրել:

Reconter, ն. վերստին պատմել, *նորէն պատմել:

Reconticuer, ն. վերստին շարունակել:

Reconvention (սիօն) ի. իգ. հակադատախազութիւն, *հակադատանջք դատախազի դէմ:

Reconventionnel, elle (սիօնել) ած. հակադատախազական, հակապահանջական, հակադատանջիկ. demande —elle, խնդիր հակադատախազութեան:

Reconventionnellement, մ. հակադատախազաբար:

Reconverser, չ. վերստին խօսակցիլ, վերստին խօսակից լ:

Reconvertir, ն. կրօնափոխ առնել վերստին, *նորէն կրօնքի դարձուցանել: [տին:

Reconvier, ն. հրաւիրել վերստի-

Reconvoquer, ն. վերստին կոչել ի խորհուրդ, *նորէն խորհուրդի կանչել: [րստին:

Reconvoyer, ն. ուղեկից լ. վե-

Recopier, ն. վերօրինակել, *նորէն օրինակել:

Recoquillement, ա. գալարում: [կել.

Recoquiller, ն. գալարել, կըճ-

Se recoquiller, դ. գալարիլ, կըճկիլ. les feuilles de cet arbre se sont recoquillées.

Record (րըքօր) ա. արագընթացութիւն: [կրկնութիւն:

Recordation (սիօն) ի. յուշա-

Recorder, ն. յուշակրկնել, *սերտել. — sa leçon. || փ. եւ ը. — sa leçon, *մէկուն ըսելիքն կամ ընելիքն միտքն ձգել.

Se recorder, դ. *ըսելիքն կամ ընելիքն միտքն բերել. 2. *իջատու խորհուրդ. հարցունել, մխաթանիլ. avant de jouer notre scène, il faudra nous recorder.

Récorporatif, ive, ած. բժ. վերանորոգիչ. հն. **Métasyncritique.**

Recorriger, ն. վերստին սրբագրել, վերուղղել:

Recors (րըքօր) ա. օգնական, օգնող. un huissier assisté de deux —.

Recoucher, ն. դնել վերստին յանկողին, *նորէն պառկեցուցանել:

Recoudre, ն. վերակարել, *նորէն կարել:

Recoulement, ա. վերահոսում:

Recouler, ն. վերահոսել, *նորէն վազել.

Recoupe, ի. նգ. հատում, *կրճատուածք. 2. ճ. կոտրք (քարի), *տաշուկ. il faudrait mettre de la — dans les allées de ce jardin. 3. Քեփալիւք. 4. կապերտ, *լաթի կտոր:

Recoupement, ա. ճ. որմանըրճում, *պատի նրբացում:

Recouper, ն. վերհատել, վերձեւել, *նորէն կտրել. cet habit avait été mal coupé, il a fallu le —. Aux jeux de cartes, lorsqu'on n'a pas coupé net, il faut —.

Recoupette, ի. Քեփալիւք. *Քեփէ երրորդ անգամ հանուած ալիւր:

Recourbement, ա. վերաճգռում, կորութիւն: [fer.

Recourber, ն. վերաճգռել. — un

Se recourber, դ. կորանալ, *նորէն ծռիլ. les défenses du dinothérium se recourbent en arrière.

Recourir, չ. դարձեալ ընթանալ, *նորէն վազել. j'ai couru et recouru. 2. դիմել, * իյնալ. — au médecin. — à la justice, aux tribunaux, à l'autorité supérieure. — aux remèdes. On fut obligé de — à la voie des armes. — à la force, à l'artifice. Quand on ne se fie pas aux copies, il faut — aux originaux. || — en cassation, S. **Cassation.**

Recouronner, ն. վերապսակել, *նորէն պսակել:

Recours (րըքուր) ա. դիմում, ապաւէն. avoir — à, դիմում առնել, դիմել, ապաւինիլ. — à la justice, à la clémence du prince. Il fallut avoir — au médecin. Avoir — aux armes. Si vous le condamnez, à qui aura-t-il —? Ayez — à l'original pour contrôler cette copie. 2. ապաւինութիւն, ապաւէն, ապաստան. tout mon — est en Dieu. Vous êtes mon unique —. || — en cassation, S. **Cassation.** || — en grâce, S. **Pourvoi.**

Recousse, ի. ազատում (յափըշտակեալ ընչի կամ ոմանք). droit de —, ազատատուրք. l'armateur auquel on rend son navire, doit payer le tiers de sa valeur comme droit de —. Aller, venir à la —, օգնել, *օգնութեան հասնիլ. || հն. **Rescousse.**

Recouvrable, ած. վերստանալի, գանձելի, deniers, fonds —s.

Recouvrage, ա. ար. ճաճկումն. — de parapluies.

Recouvrance. ի. հ. օգնութիւն. *կոյսն ածուի միայն այս խօսքին մէջ. Notre-Dame de —.

Recouvrant, e, ած. ճաճկիչ, ճաճկող, ճաճկահատ:

Recouvrement, ա. վերստացումն, — des choses perdues. — de titres. 2. վճ. գանձումն, գանձութիւն. se charger du — d'une somme. Faire un —, գանձել. l'administration chargée du — des impôts. Il y a beaucoup de —s à faire dans cette étude. 3. կազդուրումն. cela contribua beaucoup au — de sa santé, de ses forces.

Recouvrement, ա. ճ. ճաճկումն. les dalles de cette terrasse sont à —.

Recouvrer, ն. վերստանալ, *նորէն ձեռք բերել. il cherche à — son bien. Il a recouvré la vue, la parole, la raison. — la santé, առողջանալ. — l'estime publique, les bonnes grâces de qn. 2. վճ. ժողովել, գանձել. — des mauvaises créances. — des contributions directes.

Recouvrir, ն. վերաճաճկել. — un vase. Faire — un livre, նորշարգուրել զմատեան. 2. ճաճկել, պատրուակել. il a eu soin de — tout cela de beaux prétextes. Il recouvre ses

vices d'un vernis de politesse et d'élégance.

Se recouvrir, դ. ծածկվել, ամպոտիլ. le temps, le ciel se recouvre.

Recracher, ն. Թքանել վերստին, *նորէն Թքնել. il ne fait que cracher et —. 2. արտաքս Թքանել, *դուրս Թքնել. à peine eus-je mis ce fruit dans ma bouche, que je le recrachai.

Récréance, ի. հ. իգ. Վերվայելումն. *առժամանակեայ վայելումն գաւառ տակ հաստիք. on lui adjugea la — à charge par lui de donner caution. || Lettres de —, գաւթագիր (դեսպանի):

Récréatif, ive, ած. ը. զուսիչ, զուսական, զուարճացուցիչ, սնափական. jeu —. Homme —. Lecture —ive.

Récréation (սիօն) ի. զուսանք, սնափանք. il faut prendre un peu de —. La — redonne des forces pour mieux travailler. Il ne fait de cette étude qu'une —. Ce sont là ses —s. 2. զուսաժամ. il a passé toute la — à travailler. Les élèves sont en —. 3. զուսապտոյտ. cet élève est à la —, en —. [զուսանօք:

Récréativement, մ. զուսալար,

Recréer, ն. վերականգնել, վերահաստատել. on a recréé ce tribunal peu de temps après sa suppression. Cette charge fut recréée sous un autre nom.

Récréer, ն. զուարճացնել, սնափել, զուարճացուցանել, *զուսցուցնել, զուարճացունել. il faut des jeux qui récréent et ne fatiguent pas l'esprit. 2. փ. զուարթացուցանել, զուարթ առնել, *զուարթացունել. le vin récrée les esprits. Le vert récrée la vue.

Se récréer, դ. զուսնալ, զուարճանալ, սնափիլ. quand on a beaucoup travaillé, il est bon de — un peu. [հիւթ:

Récrément, ա. հ. ապտ, զտա-

Récrémentitiel, elle (Թիսիել) ած. բխ. produit —. Humeur —elle, զտահիւթ:

Recrêper, ն. վերագանգրել, *նորէն գանգրել:

Recrépir, ն. վերածեփել. — un vieux mur. 2. շպարել. — son visage. 3. նորոգել, նորածեւել, *նոր ձեւ տալ. — un vieux conte, une vieille histoire, un ouvrage de littérature.

Recrépissage, ա. վերածեփ, վերածեփումն, նորածեփ, նորածեփումն. — d'un mur.

Recreuser, ն. վերափորել, *նորէն փորել. il faut — ce fossé. — une planche gravée.

Récrier (Se) դ. բացագանչել. on se récria aux plus beaux endroits de cette tragédie. 2. բողոքել. tout le monde s'est récrié contre cette opinion. 3. ն. սաստկահաչել. les chiens se récrient.

Récriminateur, trice, ա. եւ ած. սոգտանիչ:

Récrimination (սիօն) ի. բամբասանք, սոգտանք, հակառակառնութիւն. tout ce qu'il dit contre moi, n'est qu'une —. Vous ne dites cela que par —. User de —s.

Récriminatoire, ած. սոգտանեայ. plainte —.

Récriminer, չ. սոգտանել. il n'a fait que —. Il ne s'est défendu qu'en récriminant. Répondre en récriminant. — contre son accusateur.

Récrire, ն. գրել վերստին, *նորէն գրել, կրկնագրել. vous avez mal écrit cela, récrivez-le, il faut le —. Je lui ai écrit, il ne répond point; il faut —. 2. վերստին գրել, կրկնագրել, վերյօրինել, *նորէն յօրինել. ce morceau pèche par le style, il faut le —.

Récrit, e, անց. կրկնագրեալ:

Recroiser, ն. խաչածեւել վերստին, *նորէն խաչածեւել:

Recroisetė, e, ած. կգ. խաչածեւեալ, խաչածեւ. à six croix —es de gueules.

Recroître, չ. աճել վերստին, վերաճիլ. ce bois recroit à vue d'œil. La rivière avait diminué, mais elle a recrû cette nuit.

Recroqueviller (Se) ն. կծկիլ, *քաշուիլ, կծկուիլ. ce parchemin s'est tout recroquevillé. La chaleur est si forte, que les feuilles de cette plante commencent à se —.

Recrû, ա. վերաճումն. 2. ած. —. le — d'un perdreau.

Recru, e, ած. պարտասեալ. վատառողջեալ, խոնջեալ, խոնջ. un cheval —. Elle est lasse et —e de fatigue.

Recrudescence, ի. բժ. վերաստացումն. աստիճանի վերադարձ. || փ. —. après quelques jours tempérés, nous avons eu une — de froid. Une — de mauvais traitements. Une — de fureur, de fanatisme.

Recrue, ի. նոր զօրաժողով, դեռևս ընտիր զօր, դեռազօր. faire des —s, զօրաժողով ն. il a fait une belle —. Il nous est arrivé des —s. Ces —s se sont comportées comme de vieux soldats. 2. զօրաժողով. ժողովելն զզօրս. on a cessé la —. 3. փ. եւ ը. նորելք, նորահիւրք. *յանկարծ եկող. voici une agréable — qui nous arrive. C'est une — dont on se serait bien passé.

Recrutement, ա. զօրաժողով. le — de l'armée. Loi sur le —.

Recruter, ն. զօրաժողով առնել, նորընտիր ն. — un régiment. 2. փ. եւ ը. ժողովել, յարել. il recrute partout des adeptes.

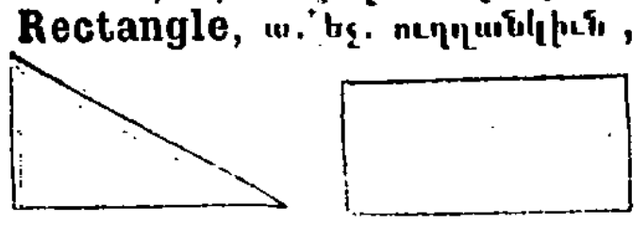
Se recruter, դ. զօրաժողով ն. l'armée se recrutait alors par des enrôlements volontaires. 2. փ. ժողովիլ, կուտիլ, *ժողվուիլ. cette société se recruta rapidement parmi les mécontents.

Recruteur, ած. զօրահաւաք. un sergent —. 2. փ. հաւաքիչ. le messager de mort, nour —.

Recta, մ. ճիշդ, ճշդիւ, ճշգրիտ, անվրէպ. il a payé — à l'échéance. Il est arrivé — à l'heure indiquée.

Rectal, e, ած. մգ. Ծափական:

Rectangle, ա. եչ. ուղղանկիւն,

Triangle rectangle. Rectangle.

2. ած. ուղղանկիւնի. triangle —.

Rectangulaire, ած. ուղղանկիւնի. une figure —. Un triangle —. prisme —.

Rectangularité, ի. ուղղանկիւնութիւն: [բեան:

Rectembryé, e, ած. ը. ուղղամ-

Recteur, ա. համալսարանապետ. le — de l'université de Paris. 2. վարիչ, վերատեսուչ. 3. ժողովրդապետ, ծխակիր:

Recticorne, ած. կ. ուղեղջիւր:

Rectifiable, ած, ուղղելի:

Rectificateur, ա. ուղղիչ:

Rectificatif, ive, ած. ուղղիչ, ուղղագործ. budget —.

Rectification (սիօն) ի. ուղղագործութիւն. 2. ագ. վերաԹորումն:

Rectifié, e, անց. ուղղեալ. 2. վերաԹորեալ, վերաԹոր, կրկնաԹոր. alcool —. Ether —.

Rectifier, ն. ուղղել, *շտկել. — la construction d'une phrase. — un discours. — une procédure, une instruction. — un acte de l'état civil. — un compte, un calcul. — sa conduite. 2. եչ. — une courbe. 3. ագ. վերաԹորել. — une liqueur.

Se rectifier, դ. ուղղիլ, *շտկուիլ. les idées se rectifient par la réflexion. Le jugement se rectifie par l'âge et l'expérience.

Rectiflore, ած. ը. ուղղածաղիկ. *շիտակ ծաղիկ ունեցող:

Rectiforme, ած. ուղղաձեւ:

Rectiligne, ած. եչ. ուղղագիծ, *շիւշխուակ. triangle —. Figure —. Mouvement —.

Rectilignement, մ. ուղղագծաբար, ուղղագիծ:

Rectilinéaire, ած. ուղղագծաւոր. objectif —.

Rectinerve կամ **Rectinerviée,** ած. ի. ը. ուղղաջիղ:

Rectirostre, ած. կ. ուղղակտուց:

Rectisérié, e, ած. ուղղաշար:

Rectite, ի. բժ. Ծափանաբորբ, Ծափանատապ. S. **Rectum.**

Rectitude, ի. ուղղութիւն, *շրտկութիւն, շիտակութիւն. — de principes, d'esprit, de jugement. Il a autant de — dans l'esprit que de droiture dans le cœur.

Rectiuscule, ած. բպ. ուղղեակ, *շիտակիկ:

Recto, ա. ուղիղն, նախերես. *ԹերԹին առաջին՝ բուն երեսն. le — d'un feuillet. Il est enregistré folio 30, —.

Rectoral, e, ած. համալսարանապետական. la dignité, l'autorité —e.

Rectorat, ա. համալսարանապե-

ուՒին . il sollicitait le —. 2. —. Ժամանակ ֆամպաարանագրուԹեան . pendant son —.

Rectotome, ա. Քաֆանագիատ . — gradué à lames bilatérales, — ասիճանաւոր երկակողմնասայր :

Rectotomie, ի. վ. ՔափանագիաուԹիւն :

Recto-urétral, e, ած. մգ. ուղղամիզային :

Recto-utérin, ած. մգ. ուղղարգանդային :

Recto-vaginal, e, ած. մգ. Քափանախոդագնային :

Recto-vésical, e, ած. մգ. Քափանափամշտային :

Rectrice, ի. Ք. ուղղափետուր :

Rectum (բէքԹոմ) ա. մգ. Քափան:

Reçu, e, անց. **Recevoir**ի . ընկալեալ , *առնուած , ընդունուած . les usages reçus. Les maximes —es. 2. ա. ընկալագիր , առացագիր . je vous donnerai un — de cette somme, de ce ballot. J'en ai votre —, — de payement, վճարագիր :

Recueil, ա. քաղուածոյք , ժողովածու , ժողովոյք , ֆաւաքոյԹ. — de lois. — de poésies, de romances, de sentences, d'anecdotes. Des —s de chansons. Publier le — de ses œuvres.

Recueillement, ա. ժողովումն , ամփոփումն , ամփոփուԹիւն . 2. փ. ամփոփումն , ինքնամփոփումն . le — des sens, de l'esprit, մտամփոփումն, երկիւղածուԹիւն . vivre dans un grand —.

Recueilleur, ա. ֆաւաքիչ, ժողովիչ :

Recueilli, e, անց. ժողովեալ , ֆաւաքեալ . la moisson est entièrement —e. Les suffrages —s. 2. փ. ամփոփեալ , ամփոփ , մտամփոփ , սրտամփոփ , ինքնամփոփ , հոգեզգեաց . homme —. Vie, âme —e. Le silence des bois devenu plus —. Prière —e, անյաճ աղօԹք :

Recueillir, ն. ժողովել , քաղել . on a recueilli beaucoup de fruits, beaucoup de légumes. C'est un pays où l'on ne recueille ni blé, ni vin. || փ. — du fruit d'une chose. Il n'a recueilli aucun fruit de ses travaux. 2. ժողովել , ֆաւաքել . — les débris d'un naufrage, d'une armée. Il a recueilli dans ses voyages une multitude de curiosités. — des sentences, des bons mots, des exemples. Il a recueilli beaucoup de faits peu connus pour l'histoire dont il s'occupe. C'est un homme qui s'amuse à — tous les bruits de ville. — les voix, les suffrages, les avis. 3. ընդունել . — une succession, un héritage. || — ses esprits, ses idées, ի միտս գալ , մտաբերել , խելաբերել . || — ses forces, կազդուրիլ . 4. ընդունել , առնուլ . c'est moi qui ai recueilli ses derniers soupirs, ses derniers sentiments. 5. ժողովել , հիւրընկալել , ասպնջականել . il recueille charitablement les passants chez lui. Il recueillait les pélerins, les religieux. 6. հետեւանս հանել . * հետեւցանել . tout ce que j'ai pu — de l'entretien que j'ai eu avec lui, c'est qu'il a dessein de... Tout ce que j'ai pu — de ce grand discours, c'est que...

Se recueillir, դ. ժողովիլ , քաղիլ , ֆաւաքիլ . ces fruits se recueillent à l'entrée de l'hiver. 2. ամփոփել զանձն , մտամփոփ լ. — en soi-même, յինքն ամփոփիլ , ամփոփել զիաս , *ինքնինքն ժողվել , միտքն ամփոփել , ամփոփուիլ . — au-dedans de soi, ամփոփիլ , յինքն՝ ի միտս իւր իջանել . après s'être recueilli quelques instants, il prit la parole. Chaque jour elle passe quelques heures à —, զօր ամենայն անցուցանէ; ժամս ինչ ի մտամփոփ լ., ի քննել զանձն՝ անձնաքննին լ.

Ած. il faut semer pour —, *քաղելու ֆամար պէտք է ցանել :

Recuire, ն. կրկնեփել , *նորին եփել . — du pain. 2. Ջրծել . — de la brique.

Recuit, e, անց. կրկնեփեալ , *նորին եփած . cela est cuit et —, *այս եփած եւ կրկնեփած է. 2. ած. կրկնեփ , քաչեփ :

Recuit, ա. եւ **Recuisson**, ի. կրկնեփումն , կրկնեփ . le — consiste à faire rougir le métal, puis à le laisser refroidir lentement. Le — rend l'acier plus flexible et moins cassant.

Recuite, ի. կրկնեփումն , Ջրծումն . la — du verre, de la porcelaine, etc. 2. կրկնեփուկ . * տեսակ մի պանիր . j'ai mangé une douzaine de —s.

Recuiteur, ա. Ջրծիչ , Ջրծող :

Recul, ա. հետախաղաց :

Reculade, ի. հետախաղացումն, ընկրկումն . les —s des voitures sont dangereuses pour les gens à pied. La foule grossissait, la garde lui a fait faire une —. || փ. —. il s'était engagé trop avant dans cette affaire, il a été obligé de faire une —. Une — honteuse.

Reculé, e, անց. եւ ած. հետացեալ , յետնեալ , հետաւոր , յետադէմ . les régions, les nations les plus —es. Les temps les plus —s. L'antiquité la plus —e. Être bien —. Cet écolier est bien —. L'appartement dans le quartier de la ville le plus —.

Reculée, ի. ընկրկոց , * եւս եւս երԹալու տեղ . dans cette galerie il n'y avait pas assez de — pour voir les tableaux. || Feu de —, բոցաֆրփռուտ , տաստիկ կրակ . ils se chauffent bien, ils ont toujours un feu de —.

Reculement, ա. ընկրկումն . le — d'un carrosse, d'une charette. 2. յետադիգ՝ կառադիգ. courroie de —, կառադիգ փոկ :

Reculer, ն. ընկրկել , յետս մղել , * եւս քաշել՝ ֆրել . reculez un peu votre chaise. Reculez la table. Reculez cet enfant du feu. 2. հետացուցանել , * եւս քշել . — une muraille, une haie, un fossé. Il faut — de deux mètres cette muraille. || փ. — les bornes, les frontières d'un État. Cet événement a fort reculé ses desseins, ses espérances, ses affaires. Il a reculé ses payements de six mois. La disgrâce de son protecteur l'a bien reculé.

Reculer, չ. ընկրկիլ , *եւս քաշուիլ. faites — cette voiture. Reculez, cocher. Comment voulez-vous qu'il recule? — d'un pas. Faire — tout le monde. Faire — un cheval. Le flot qui l'apporta recule épouvanté (Rac.). || փ. եւ ը. ընկրկիլ , վերջոանիլ , յետս նահանջել , յետս ընդ կրունկն նահանջել . — pour mieux sauter, *տեղի տալ , ժամանակ վատակիլ աւելի պատրաստուելու ֆամար . il a reculé pour mieux sauter. Vos affaires reculent au lieu d'avancer. Souvent c'est — que de ne point avancer. Il est trop avancé pour —. Il ne recule jamais, on ne l'a jamais vu —. 3. յետս կալ , յապաղել , երկարել , *եւս կենալ . j'ai beau le presser de faire ce qu'il m'a promis, il recule toujours. Il n'y a plus moyen de —. Quelque proposition que vous lui fassiez, il est homme à ne pas —.

Se reculer, դ. ընկրկիլ , վերջոանիլ , յետս ընդ կրունկն դառնալ , *քաշուիլ , եւս քաշուիլ . reculez-vous de là. Il se recula du feu. Il se recula bien loin d'eux.

Reculons (à) մ. յետս յետս , յետսերեւակի , յետս ընդդէմ , *եւս եւս երԹալով . les écrevisses nagent à —. Aller à —. Cette affaire marche à —.

Recultiver, ն. վերամշակել , [*նորին մշակիլ :

Récupérateur, ա. վերադարձիչ :

Récupération (սիօն) ի. վերադարձումն :

Récupérer, ն. վերադառնալ, *նորին ձեռք բերել . je n'ai jamais pu — mes déboursés dans cette affaire.

Se récupérer, դ. ի ձեռս բերել , *ձեռք բերել . — de ses pertes, եւ փ. il avait fait quelques pertes, mais il parvint à —.

Récurage, ա. շիամաքրումն :

Récurer, ն. շիամաքրել :

Récurrent, e, ած. յետադարձ . jet —, — ցայտ . 2. յետադարձ . irrigation —e, յետադարձ առուգուԹիւն . 3. մգ. յետադարձ . artère —e, — շեշտակ . եւ գբ. la —e radiale. Fièvre —e, ջերմն յետադարձ . nerf —. 4. մչ. յետադարձ . vers —.

Récurvifolié, e, ած. բ. ներքնադարձաթերթ . feuille —e.

Récurvirostre, ած. ներքնադարձակտուց :

Récusable, ած. մերժելի , անընդունելի , մերժական , անընկալ . ce juge est parent de ma partie, il est —. Ce témoin est —. || փ. vous avez beau assurer ce fait, on ne vous croira pas, vous êtes —. Témoignage —. Les autorités que vous m'alléguez me paraissent fort —s.

Récusation (սիօն) ի. մերժումն, չընդունումն, խորշանք. causes de —.

Récuser, ն. մերժել , չընդունել . il a récusé deux des jurés. Il récusa

les témoins. Je récuse votre témoignage. || Je récuse l'autorité de cet historien.

Se récuser, դ. հրաժարիլ, *չընդունուիլ, իր անձնեռնհաս քաշուիլ. ce juge se récusera lui-même. Quand il s'agit de prononcer sur de telles questions, je me récuse.

Rédacteur, trice, գ. շարադիր, խմբագիր, խմբագրիչ, խմբագրուհի, խմբագրող. le — d'un acte, d'un traité, d'un procès-verbal. Être — dans un ministère. Les —s du Code civil. Le — d'un journal. — en chef, խմբագրապետ. rédactrice en chef, խմբագրապետուհի. fonction de — en chef, խմբագրապետութիւն:

Rédaction (սիօն) ի. շարադրութիւն, խմբագրութիւն. la — d'un traité, d'un arrêt. Il fut chargé de la — du projet de loi. La — de cet acte est claire et précise. Un vice de —. 2. խմբագիրք. il appartient à la — de tel journal, de telle revue. 3. խմբագրատուն. à telle heure, vous le trouverez à la —. || De —, խմբագրական:

Redan, ա. գ. կեռիկ. ժանեակ ամրութիւնք. 2. ճ. յենարան. un mur construit par —s.

Redanser, ն. վերստին պարիլ՝ կաքաւել, *նորէն պարիլ:

Redarder, ն. վերստին սրձակել, *նորէն նետել:

Rédarguer, ն. ի. կշտամբել, պախարակել:

Reddition (սիօն) ի. տուչութիւն. — d'une place, d'une forteresse. 2. անձնատուրութիւն. || — de compte, հաշուատուութիւն, համարատուութիւն:

Redédier, ն. վերաձօնել, *նորէն [նուիրել:

Redéfaire, ն. վերստին քակել՝ լուծանել, *նորէն քակել՝ աւրել. j'ai défait et redéfait vingt fois cet ouvrage. [եալ՝ լուծեալ:

Redéfait, e, անց. վերստին քակ-

Redemander, ն. վերստին խընդրել, *նորէն խնդրել. 2. ի բաց խնդրել, * ետ ուզել. rendez lui ce livre, il vous le redemande.

Redémolir, ն. վերաքանդել, *նորէն կործանել:

Rédempteur, trice, գ. փրկիչ, ազատիչ. le — du genre humain, — մարդկային ազգի. || le signe —, փրկիչ նշանն, խաչն:

Rédemption (սիօն) ի. փրկութիւն, ազատութիւն. la — des âmes. La — des captifs. Pères de la —, գերեվարի հարք. 2. իգ. —. la — d'une servitude.

Rédemptoriste, ա. փրկիչ, գերեվարի: [ճաշել:

Redéjeuner, չ. վերստին նախա-

Redescendre, չ. վերիջանել, *նորէն իջնել. il va bientôt —. Le baromètre redescend.

Redescendre, ն. առաւել իջուցանել, *աւելի վար դնել. redescendez ce tableau.

Redésirer, ն. վերստին փափաքիլ, *նորէն բաղձալ:

Redétruire, ն. աւերել վերստին, *նորէն աւրել:

Redevable, ած. պարտական. tous payements déduits, il s'est trouvé — de telle somme. Il m'est encore — de telle somme. Vous lui êtes — de la rente des arrérages. 2. փ. —, երախտապարտ, շնորհապարտ. je suis fort — à votre bonté. Il lui est — de sa fortune, de la vie. Il m'a rendu de bons offices, je lui en suis très —. || գ. —. je suis votre —.

Redevance, ի. հողահան, հողագործք. *հողի տուրք. — annuelle. — en nature, en blé, en argent. Être tenu à une —. [տու:

Redevancier, ère, գ. ի. սակա-

Redevenir, չ. վերստին լինել, *նորէն ըլլալ՝ դառնալ. il redevient aussi puissant que jamais. — jeune, մանկանալ: [լեալ:

Redevenu, e, անց. վերստին

Redevoir, ն. տակաւին պարտական է., * դեռ պարտքն մնալ. vous me redevez tant.

Redû, e, անց. տակաւին պարտական լեալ. 2. ա. պարտք. le redû monte à tant.

Redhibition (բէտիպիսիօն) ի. իգ. վաճառաբեկութիւն, վաճառաջնջութիւն:

Redhibitoire (բէտիպիտուար) ած. վաճառաբեկ, վաճառաբեկելի, վաճառաջինջ, վաճառաջնջելի. action —. Cas, vice —.

Rédiger, ն. շարադրել, խմբագրել. Justinien fit — les Pandectes. — les délibérations d'une assemblée. — un procès-verbal, une sentence, un arrêt. — un projet de loi. — un mémoire, une consultation, un contrat, un traité, une note diplomatique — un traité de chimie. — un journal. Cet article a été rédigé par un tel. 2. —, ամփոփել. on peut — en une page tout ce qu'il a dit sur ce sujet.

Rédimer (Se) դ. փրկել զանձն, ազատիլ. * ինքզինքն փրկել՝ ազատել. il lui en a coûté tant pour — des poursuites qu'on lui faisait. La ville se rédima du pillage.

Rediner, ն. ճաշել վերստին, *նորէն ճաշել: [ակերթիթ»:

Redingote, ի. Ֆիկնոց «Ֆրէնկ

Rédintégration (սիօն) ի. բժ. կազդուրում:

Redire (լծ. իբրև **Dire**) ն. կրկնել, կրկնաբանել. vous redites toujours la même chose. Ne me le faites pas —. Cet enfant redit tout ce qu'il entend. Il va — tout ce qu'on lui a dit. 2. խծրծել, մեղադրել, մեղադիր է. je n'ai rien trouvé à — dans cet ouvrage. Il y a beaucoup à — à votre conduite. Il y aurait bien quelque chose à — à vos calculs. || Trouver à —, բանագտակ՝ բանագիտ է., *մեղադրելու բան գտնել. il trouve à — à tout ce qu'on fait.

Se redire, դ. վերստին ասացեալ է., *նորէն կրկնուիլ. les vérités ne sauraient trop —.

Rediseur, euse, գ. ը. եւ ագր. կրկնաբան, *նորէն ըսող. 2. անխորհրդապահ, * բացբերան:

Redit, e, անց. **Redire**ի. կրկնեալ, կրկնաբանեալ:

Redite, ի. կրկնաբանութիւն. user de —s. Ce ne sont que —s. Tomber dans des —s. Il faut éviter les —s.

Redondance, ի. աւելաբանութիւն, աւելախօսութիւն. la — rend le style faible et languissant. Il faut éviter les —s dans ce qu'on écrit.

Redondant, e, ած. աւելաբան, աւելախօս. ce terme est —. Cette clause est —e. Un style — d'épithètes, բազմաճոխ ոճ:

Redonder, չ. աւելաբան՝ աւելախօս է. cette épithète redonde. Ce livre redonde de citations.

Redonner, ն. տալ վերստին, *նորէն տալ. j'avais rendu cette maison à mon père, il me l'a redonnée. En nettoyant ce tableau, on lui a redonné son premier éclat. Sa présence redonna du courage aux troupes. Ce remède m'a redonné la vie.

Redonner, չ. անձնատուր է. վերստին, *ինքզինքն նորէն տալ. il paraissait vouloir devenir économe, le voilà qui redonne dans les folles dépenses. Il a redonné dans le piège d'où il s'était tiré, * ապատած ծուղակին մէջ նորէն ընկաւ. 2. գ. վերյարձակիլ, * նորէն յարձակիլ. l'infanterie se rallia et redonna avec un nouveau courage. 3. սաստկանալ. la pluie redonne de plus belle, անձրեւն սաստկանայ:

Se redonner, դ. անձնատուր է. վերստին, * ինքզինքն նորէն տալ. — au soin de ses affaires, aux affaires.

Redorer, ն. վերոսկեզօծել, *նորէն ոսկեզօծել. il faut — ces flambeaux. || փ. il a redoré son blason, *իբր կնքանշանն նորէն ոսկեզօծեց. * կրսուի ազնուականի որ հասարակ դասու հարստահաս կնոջ հետ կ'ամուսնանայ. 2. փ. եւ քխ. ոսկեզօծել, փայլ տալ, շող արձակել. le soleil vient — les coteaux.

Redormir, չ. վերաննջել, * նորէն քնանալ:

Redorte, ի. կգ. գալարաճիւղ:

Redoublé, e, անց. կրկնեալ. à coups —s, կրկնահար, *նորէն նորէն զարնուելով (դուռն). || pas —, կրկնապագ քայլ, արագաքայլ. 2. եժ. intervalle —, կրկնամիջոց. 3. ոչ. rimes —es, կրկին յանգ, կրկնայանգ. à rimes —es, կրկնայանգ:

Redoublement, ա. կրկնումն, կրկնապատկումն. — d'ennui, de douleur, de joie, de tendresse, etc. 2. բժ. սաստկացումն. un — de fièvre. La fièvre est continue, mais en outre elle a des —s le soir. 3. բ. կրկնումն:

Redoubler, ն. կրկնել. il n'y a qu'une *l* dans le mot *épeler*, mais il faut la — dans *épellation*. On doit — la note à l'octave. Le vent redouble ses efforts. 2. կրկնել, կրկնա-

պատկել . il faut — vos instances. Il a redoublé ses prières. — ses soins, ses efforts. — ses cris. Ce que vous lui avez dit a redoublé son affliction. Ce trait redouble l'estime que j'avais pour lui. Le froid a redoublé son mal de tête. 3. վերաստառել, *նոր աստառ դնել. — une robe. 4. կրկնել, վերսկսանել. un élève qui redouble une classe.

Redoubler, չ. սաստկանալ. la fièvre lui a redoublé. Ma crainte redouble. Sa fureur redoubla à la vue de son ennemi. La pluie redouble. — de soins. — d'attentions, ուշադրությունն կրկնել, ուշակրկնել. — de courage. || բ. — de jambes, արագընթաց լ., *շուտ քալել. 2. գլխ. կրկնադարձակ լ.:

Redoul, ա. բ. կաշենի, ճոճենի. Ծառի ինչ. ո.ա. **Coriarieի:**

Redoutable, ած. աիսաւոր, աիսալուս, աիսագին. un ennemi, un concurrent —. Un parti —. Des forces —s. Son inimitié est — à ses ennemis.

Redoute, ի. զ. բերդակ, ամրոցիկ. 2. զրօսավայր, պարավայր. aller à la —. Le bal de la —.

Redouté, e, ած. աիսաւոր. un prince —. Voici l'instant —.

Redouter, չ. վերաիսասկածիլ, *նորէն կասկածիլ:

Redouter, ն. երկնչել յոյժ, խրտնալ, *սաստիկ վախնալ. — զո. Il redoute le crédit de sa partie. Il ne redoute pas le danger. — les forces de ses ennemis. Je redoute l'hiver pour sa santé. || հն. **Appréhender.**

Redressable, ած. ուղղելի, *որ կրնայ շտկուիլ:

Redressage, ա. ուղղումն:

Redressement, ա. ուղղումն, *շտկելն, շտկուիլն. le — d'une règle faussée. 2. հատուցումն. le — d'un tort, d'un grief.

Redresser, ն. ուղղել, *շտկել, շիտակցունել. — une planche courbée. — un arbre. — la tête. — la taille. — une statue abattue, un mouvement renversé. || փ. — le jugement, l'esprit, les opinions, les idées de զո. — les griefs. || — les torts, օգնել զրկելոց. 2. հ. ուղղել, *շիտակ ճամբան դնել. je m'étais égaré, j'ai rencontré un paysan qui m'a redressé. || փ. je me trompais dans mon raisonnement, vous m'avez redressé. Il faisait l'entendu, l'impertinent, mais on l'a bien redressé. 3. հ. խաբել. un fripon l'a redressé au jeu.

Se redresser, դ. ուղղիլ, *շիտակնալ. un arbre se redresse 2. ուղղիլ, *շիտակ կենալ. redressez-vous. 3. բ. ընդոզնիլ, հպարտանալ, գոռոզանալ. elle se redresse. Elle commence à —.

Redresseur, euse, գ. ուղղիչ, ուղղող, *շտկող. || փ. եւ բ. — de torts, ինքնահիրաման պաշտպան զրկելոց. il fait le —, la —euse de torts, վրէժխնդիր Աշնամանաց է. 2. վ. ուղղիչ (գործի). — utérin, արգանդայարդար:

Redressoir, ա. ուղղոց. *շտկելու գործիք:

Redruthite, ի. հր. հռենիումաձուլ:

Réducine, ի. ոգ. վերածուկ:

Réducteur,trice, ած. վերածիչ. 2. ոգ. —. agent —, կամ ա. ու —, S. **Réduction.**

Réductibilité, ի. վերածելիություն:

Réductible, ած. վերածելի, վերածական. cette équation est — à une autre de degré moindre. Cette mesure n'est pas exactement — en telle autre. Cet oxyde n'est pas — par la chaleur seule. Ce legs est —. Rente —. Hernie —. Cette proposition est — à telle autre.

Réductif,ive, ած. վերածիչ, վերածական. la chimie a des agents —s.

Réduction (սիօն) ի. նուազումն. la — de sa fortune le force à l'économie. Quand il s'agit d'équilibrer un budget, la — des dépenses est le moyen auquel on songe le moins. La — de la rente a fait jeter les hauts cris. — d'appointements. J'ai subi une — fâcheuse. La — d'un liquide par l'évaporation. 2. նուաճումն. la — d'une ville, d'une province. 3. հհ. եւ Քր. վերածումն, վերածութիւն. après avoir opéré la — de cette équation. La — des termes semblables. — d'une fraction à sa plus simple expression. La — de plusieurs fractions au même dénominateur. La — des fractions ordinaires en nombres entiers, en fractions décimales. Faire la — des anciens poids en poids métriques. La — des milles d'Angleterre en lieues de France. La — des francs en centimes et des centimes en francs. 4. ոգ. վերածումն. la — de ce composé s'opère par la seule action de la chaleur. La — de l'acier. 5. իգ. նուազումն. la — d'un legs. La — d'une donation. 6. տիր. անօրէն անօրէնութիւն. — à l'absurde, անտեղի անօրէնութիւն. 7. եչ. վերածումն, վերածութիւն. la — d'un plan. — d'un polygone en triangles. Échelle de —. Compas de —. || նկ. եւ անդ. —. La — d'un tableau. La — d'une statue.

Réduire, ն. նուազել, նուազեցունել, *քիչցունել. il a réduit le nombre de ses domestiques. On a bien réduit ses profits. Il fera sagement de — son train. On a réduit les rentes d'un cinquième. — le prix d'une marchandise. Les pertes éprouvées par son corps d'armée l'avaient réduit de plus de moitié. Faites bouillir cette décoction jusqu'à ce qu'elle soit réduite de moitié. — une peine, une amende. 2. եչ. վերածել. — une figure en différentes parties. — un polygone en triangles. — un petit plan, un dessin, un tableau. 3. շրջել, դարձուցանել. — un corps en ses éléments, le — en très petites parties. — en poudre, en poussière, փոշիացուցանել. on réduit le blé en farine. — une maison en cendres. — une ville en poudre. 4. վերածել. — les francs en centimes, les centimes en francs, des schellings en francs, des milles en lieues. — une proposition, un problème à ses plus simples termes, à sa plus simple expression. — une fraction. || — le prix, S. **Prix.** 5. սոխակել, բռնադատանել, հարկադրանել. on l'a réduit à se dédire, à demander pardon. Si ce malheur m'arrive, à quoi serai-je réduit? Cette maladie l'a réduit à ne vivre que de lait, բ. գ. il est réduit au lait. — զո. au silence, լռեցուցանել զոք. — զո. à la plus triste extrémité, à la dernière extrémité. 6. ածել. — զո. à la mendicité, à l'aumône, à l'hôpital, au désespoir. 7. հնազանդեցուցանել, իշխել, տիրել. Alexandre réduisit l'Asie sous ses lois. Ce général a réduit cette place. — les rebelles à l'obéissance. — une province. || — զո. à la raison, à son devoir, կր. le —, բռնադատել ի զգաստութիւն. cet enfant est si opiniâtre, qu'il sera difficile de le —. Je saurai bien le —. || — un cheval, նուաճել զձի. 8. կարգել. — en art, en méthode. — en meilleure forme. — en système les observations de ses devanciers. — un État en province, un royaume en république. 9. ամփոփել, բովանդակել. — en petit un grand ouvrage. հն. **Résumer.** 10. ոգ. վերածել. il y a des oxydes qui ne peuvent être réduits qu'au moyen de la pile. 11. վ. հատատանել ի տեղւոջ, *տեղն դնել. — une luxation, une fracture.

Se réduire, դ. նուազիլ, *քիչնալ, տոկնկիլ. ses profits se réduiront considérablement cette année. Ce legs doit —. Ce liquide s'est réduit de moitié. Il se réduirait à la moitié de ce qui lui est dû. 2. վերածիլ, շրջիլ. tout polygone peut — en triangles. — en poussière, փոշիանալ. action de — en poussière, փոշիացումն. tout ce discours se réduit à prouver que... Se réduit à deux idées principales. Ce sel se réduit promptement en poudre au contact de l'air. Tout ses projets se sont réduits à rien. || — à l'extrémité, *ճարն հատնիլ. 2. վ. դնիլ ի տեղւոջ, *տեղն դրուիլ. cette luxation se réduit très facilement. 3. իջանել, սոխակել զանձն. il s'est réduit à la plus stricte économie.

Réduisant, e, ած. վերածիչ:

Réduit, e, անց. նուազեալ, վերածեալ, սոխակեալ. || փ. il était dans une grande opulence, le voilà bien — maintenant. || A prix —, նուազագին, ամանագին:

Réduit, ա. առանձնոց, մենոնոց. — agréable, commode, tranquille. Je me suis fait là un petit —. 2. զ. պատնէշ ապաւինի:

Réduplicatif,ive, ած. բ. կրկնական, կրկնական. *re* est une particule —ive. Redire, refaire, etc. ont un sens —. 2. ա. կրկնակ. recharger est le — de charger.

Réduplication(սիօն) ի.ք. կրկնուԹիւն . 2. բժ. ԸնդհնակրկնուԹիւն . կրկնուԹիւն Ընդմանց սրտի :

Réduplıqué,e, ած. բ. կրկնուած :

Réduve, ա.մբ. խալաճանն . ազգ կիսաԹև միջատի :

Réduviens, ա. յ. մբ. խալաճաննեայք :

Réédification (սիօն) ի. վերաշինուԹիւն . la — du temple de Jérusalem.

Réédifier, ն. վերաշինել . — un palais, le — de fond en comble.

Rééditer, ն. վերատպել , վերհրատարակել , * նորէն տպել՝ հրատարակել . — La Fontaine.

Réédition (սիօն) ի. վերհրատարակուԹիւն , վերատիպ . *կրկին հրատարակուԹիւն՝ տպագրուԹիւն :

Réel,elle, ած. իրական , իսկական , բուն . un être —. Ce que je vous dis est —. On a peint dans ce roman un personnage très —. L'aventure est —elle. La grandeur —elle des astres. Non —, անիրական. || ա. —. il y a du — dans cette fiction. 2. իգ. իրական . droits —s. Action —elle. Offres —elles. Saisie —elle. 3. եմ. իրական . notes —elles. 4. տք. իրական . foyer —. Image —elle. 5. Ընբ. իրական . quantités —elles.

Réélection (սիօն) ի. վերընտրուԹիւն . sa — ne souffrira pas de difficultés.

Rééligible, ած. վերընտրելի :

Réélire, ն. վերընտրել . — un député.

Réellement, մ. իրականապէս , իրօք , իրապէս , էապէս , իսկապէս, իրականօրէն . ce que je vous raconte a eu lieu —. Cela est — incroyable. Ce conte est — plaisant. 2. իգ. դատաստանաւ, *դատաստանի ձեռքով. saisir —.

Réélu, e, անց. եւ ած. վերընտրեալ, վերընտիր :

Réemballage, ա. վերածրարուԹիւն :

Réemploi, ա. վերկիրառուԹիւն . le — d'une somme d'argent.

Réemprisonner, ն. վերաբանտել , *նորէն բանտ դնել :

Réengagement, ա. վերախոստումն :

Réengager, ն. վերախոստանալ , *նորէն խոստանալ . =*Se* —, դ. վերախոստանալ :

Réensemencement, ա. վերասերմանուիմն :

Réensemencer, ն. վերասերմանել , *նորէն ցանել :

Réentendre, ն. վերալսել , *նորէն լսել:

Réenterrer, ն. վերաԹաղել, *նորէն Ընդել :

Réescompte, ա. վերազեղչ :

Réescompter, ն. վերազեղչել , *նորէն զեղչել :

Réexhaler (ըէքզալէ) ն. վերաբուրել , վերաճխել :

Réexpédier, ն. վերայղել :

Réexpédition (սիօն) ի. վերայղումն :

Réexportation (սիօն) ի. վերարտահանումն :

Réexporter, ն. վերարտահանել :

Réfaction (սիօն) ի. վն. Ընթագին . 2. Ընթազեղչ :

Refagoter, ն. վերատրցակել , *նորէն տրցակ կապել :

Refaire, ն. միւս անգամ առնել , *նորէն ընել . — un voyage, un ouvrage, un discours. Si s'était à —, je ne le ferais pas. C'est toujours à —. 2. յարդարել , յօրինել , նորոգել . — une muraille. Refaites-moi cet habit. 3. կազդուրել , զօրացուցանել. rien ne refait un malade comme le bon air. Envoyer des chevaux à l'herbe pour les —. 4. տալ վերստին զՈղՁախադս . vous avez mal donné, il faut —. 5. փ. եւ ը. խաբել , պատրել . on m'a refait, je suis refait.

Se refaire, դ. նորոգիլ , կազդուրիլ , զօրանալ . notre malade commence à —. Ces troupes ont grand besoin de —. Ce cheval s'est bien refait depuis peu. 2. փ. վերստին փարԹամանալ , *գործերն նորէն շտկել . commencer à —.

Refait, e, անց. միւսանգամ ապարեալ , *նորէն շինուած. || un cheval —, ձի վերագործ. *այսինքն վատակաբեկ ձի կամաւ գիրցուցած եւ ժամանակ մի անգործ Ընդուած . 2. ա. վնասախաղ , վճռախաղ . c'est un —. 3. ա. ո. նորեղջիւր . * նոր եղջիւր . le cerf a déjà du —.

Refaucher, ն. վերահնձել , * նորէն հնձել :

Refdanskite, ի. հբ. բիւրեղանաքար . *ազգ նիքել պարունակող օձաքարի :

Réfection (սիօն) ի. հ. նորոգուԹիւն . il en a coûté tant pour la — de cette maison. 2. կերակուր , ճաշ. prendre sa —. A l'heure de la —. || Manger, boire, dormir sa —, կրչտապինդ՝ ցյագ ուտել , լմսել , նրնջել , * կշտանալու չափ ուտել , լսմել , քնանալ :

Réfectoire, ա. ճաշարան , ճաշատեղ , սեղանատուն . le — d'un couvent, d'un collège. Les élèves étaient au —. A l'heure du —, ի ճաշաժամու , *սեղանատան ժամանակ :

Refend (ըֆան) ա. բաժանումն , ճեղքումն . || bois de —, երկայնասղոց փայտ , * երկայնքին սղոցած փայտ . || mur de —, միջնորմն . 2. անկիւնաքար. le soubassement de cet édifice a des —s. Mur à —s, անկիւնաքար՝ անկիւնաքարակերտ որմն :

Refendre, ն. միւսանգամ հերձանել , *նորէն ճեղքել . 2. ար. երկայնասղոցել , * երկայնքին սղոցել՝ կտրել . — une poutre, des planches. — de l'ardoise, des cuirs.

Référé, ա. իգ. դատաքննիչ ատեան . ordonnance de —. Cela a été jugé en —. Assigner en —.

Référence, ի. տեղեկուԹիւն . fournir, donner de bonnes —s. ||Ouvrages de —, հարցագրեան , * հարցասիրելի գրքեր :

Référendaire, ած. եւ ա. տեղեկագրող . || conseiller —, — խորհրդական , հաշուաքննին առենակալ :

Referendum (րէֆէրէնոմ) ա. դ. պետահաւան . négocier ad —, — բանագնաց լ.

Référent, e, ած. տեղեկատու :

Référer, ն. վերագրել , ընծայել , à quoi référez-vous cet article. Je vous en réfère tout l'honneur, toute la gloire. 2. Ընդուել . — à qn. le choix d'une chose. 3. վաւերացնել . — le serment à qn. 4. դիմել . en — au juge.

Référer, չ. տեղեկագրել . il faut en — à la chambre. Il en sera référé.

Se référer, դ. վերաբերիլ, պատշաճիլ. cet article, ce passage se réfère à celui qui est ci-dessus. Cette note se réfère à cet endroit du texte. 2. Ընդուել , յանձն լ., *Ընդունիլ , յանձնառիլ . — à l'avis de qn. Je me réfère à ce que j'ai dit. Je m'en réfère à l'événement.

Refermer, ն. վերափակել, *նորէն գոցել . 2. վ. կցել . — une plaie.

Se refermer, դ. վերափակիլ, *նորէն գոցուիլ . la porte s'est refermée sur elle, *դուռն վերստին փակեցաւ իր վերայ . ses yeux se referment. 2. կցիլ. la plaie se refermera bientôt.

Referrer, ն. վերլուանել , վերապայտել . — un cheval.

Refêter, ն. վերատօնել , * նորէն տօնել :

Réfléchi, e, անց. եւ ած. անդրադարձեալ , ցոլացեալ . la lumière —e par une glace. Le son — par les rochers. 2. խորհեալ , մտածեալ , խորհրդածեալ , *մտածուած. action, —e. Crime —. Opinion peu —e. 3. խորհրդածող , խորհող , խոկասէր , խոհասէր , խոհուն . un homme —. Un esprit —. 4. բ. անդրադարձ . verbe —. 5. բսլ. ճալեալ , ճալածոյ . sépale —. Ovule —.

Réfléchir, ն. անդրադարձել , ցոլացուցանել , *անդրադարձուցանել , եւ դարձուցանել . tous les corps polis réfléchissent la lumière, les rayons lumineux. Les miroirs réfléchissent l'image des objets. Cette voûte réfléchit la voix. || փ. la gloire des grands hommes réfléchit son éclat sur leurs descendants.

Réfléchir, չ. ցոլանալ . la lumière qui réfléchit de la muraille. 2. խորհել , խոկալ , մտածել , խորհրդածել, մտախոհ լ., ուշ ի կուրծս ունել, խոհոնել , *մտմտալ. je vous prie de — sur cette affaire. J'ai réfléchi à ce que vous m'avez dit, sur ce que vous m'avez dit. Qui réfléchit, մտածող , մտախոհ . c'est un homme sage qui réfléchit beaucoup. Avant de prendre un parti, réfléchissez. Vous agissez toujours sans —.

Se réfléchir, դ. անդրադառնալ , ցոլանալ, անդրադարձիլ. la lumière se réfléchit régulièrement ou irrégulièrement. Son image se réfléchit dans l'eau. Le son a la propriété de —. || փ. l'âme de cet auteur se réfléchit

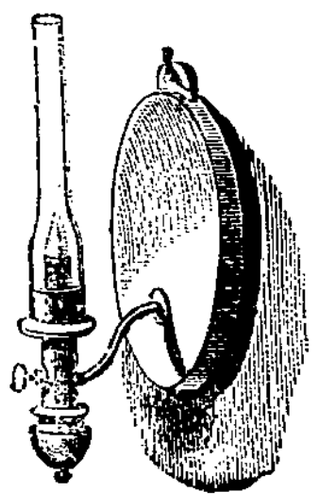
dans tous ses écrits. 3. բ. անդրադառնալ. l'action du verbe se réfléchit quelquefois sur le sujet.

Réfléchissant, e, ած. բպ. ցոլուն, ցոլացիկ, ցոլացուցիչ. les surfaces —es. Pouvoir —. 2. խոհուն. tristesse —e.

Réfléchissement, ա. S. **Réflexion.** [տածող:

Réfléchisseur, ա. խորհող, մըտ-

Réflecteur, ա. ցոլարձակ, ցոլառաք. 2. ած. ցոլացիկ. miroir —.

lampe avec réflecteur.

Réflectif, ive. ած. բպ. S. **Réflexe.**

Reflet, ա. ցոլում, ցոլացում, ցոլք. le — d'une étoffe sur une autre. Les —s verts de cette teinture assombrissent les toilettes. Les —s sont bien entendus dans ce tableau. || փ. sa réputation n'est qu'un — de la gloire de ses aïeux. || Ա —, ցոլացիկ:

Refléter, ն. ցոլացուցանել. nous ne voyons les objets que par la lumière qu'ils reflètent. Cette draperie reflète agréablement sur la personne qui est auprès. 2. փ. արտաքայլել. la gloire de ses belles actions reflète sur toute sa famille.

Se refléter, դ. ցոլանալ, ցոլել, արտաքայլել. une lumière, une couleur qui se reflète.

Refleurir, չ. վերածաղկիլ, *նորին ծաղկիլ. || փ. les lettres, les beaux arts commencent à —.

Refleurissement, ա. վերածաղկում.

Réflexe, ած. բխ. ցոլական, անդրադարձ, անդրադարձական:

Réflexibilité, ի. բգ. ցոլականություն. [լական:

Réflexible, ած. ցոլանալի, ցո-

Réflexif, ive, ած. խոհուն:

Réflexiflore, ած.բ. ցոլածաղիկ:

Réflexion, ի. բգ. բխ. ցոլացում, անդրադարձում, անդրադարձություն. angle de —, անկիւն ցոլացման. — de la lumière, ցոլացում լուսոյ. 2. խորհրդածություն, խոկում, մտածություն, մտախոհություն, խոհ, անդաճում. faire — à qc., sur qc., խորհիլ, խորհրդածել, խոկալ, մտախոհ լ. il ne fait — à rien. Manque de —, անխոհություն. agir sans —. Il a fait de longues, de profondes —s. Il se livre à ses —s. Cela me fit faire de sérieuses —s. Un moment de — lui a suffi pour se décider. Voilà un grand sujet de —. Il est incapable de —. Toute — faite, je ne sortirai pas. C'est un homme de —. Voilà de belles, de sages —s. Une — judicieuse. —s morales. Ces —s sont aussi justes que fines. Il m'a communiqué ses —s sur cet objet, sur cette question.

Refluer, չ. յետս դառնալ՝ հոսել, *ետս դառնալ՝ վազել. quand la mer monte, elle fait — les rivières. 2. յորդել, զեղուլ. les eaux, arrêtées par des digues, ont reflué dans les campagnes. || փ. les barbares qui inondèrent l'Italie, refluèrent dans les Gaules. La chute de Constantinople fit — les sciences et les arts dans l'Occident de l'Europe. 3. զիջանել, նուազիլ (ծովու). la mer flue et reflue.

Reflux, ա. տեղատուություն, ամբոխ. le flux les apporta, le — les remporte. 2. փ. —, զիջում. les choses humaines sont sujettes à un flux et à un — continuels. Ce flux et ce — perpétuels de succès et de disgrâces. Un flux et un — perpétuels de visiteurs. [րէն հիմնել:

Refonder, ն. վերահիմնել, *նո-

Refonder, ն. հ. դա. — en dépens de contumace, հաստատանել զճախս դատապարտութեան (contumace).

Refondeur, ա. վերացուիչ:

Refondre, ն. վերացուցել, *նորին ձեւիւ՝ ցուցել. il faut — ce canon. 2. նորոգել, նորակերտել, նորաշինել. — un navire. || փ. —, յօրինել. il faut — entièrement votre discours. Notre législation sur les biens mobiliers a besoin d'être refondue. Il est difficile de — une nation. Il est parvenu à — son caractère. C'est un jeune homme incorrigible; il faudrait le —. Vous ne me refondrez pas.

Refonte, ի. վերացուցումն. depuis la — des monnaies. 2. նորոգութիւն, նորակերտութիւն, նորաշինութիւն. la — d'un bâtiment. || փ. —, յօրինումն. cet ouvrage a été soumis à une — totale. On devrait songer à la — du Code civil.

Reforer, ն. վերածակել, *նորին ծակել: [րէն դարբնել:

Reforger, ն. վերակռանել, *նո-

Réformable, ած. ուղղելի, բարեկարգելի, բարենորոգելի. il y a des abus qui sont à peine —s.

Réformateur, trice, գ. վերանորոգիչ, վերանորոգող, բարենորոգիչ, բարեկարգիչ. c'est un sage —. Il fut le — de la philosophie. Il fallait une assemblée —trice. S'ériger en —. Faire le —, — կանգնիլ՝ լինել. || les —s, բողոքականք, նորադաւանք:

Réformation (սիօն) ի. նորոգում, բարենորոգութիւն. la — des mœurs, de la discipline, de la justice. La — d'un monastère, d'un ordre religieux. La — du calendrier par Jules César. La — d'un édit, d'un jugement. La — des abus, des désordres. 2. բողոքականութիւն, նորադաւանութիւն. l'époque de la —.

Réforme, ի. վերանորոգում, վերանորոգութիւն, բարենորոգում, բարենորոգութիւն. cela ne se peut faire que par une — générale. La — de la législation. La — des prisons. La — électorale. C'est une grande — financière. Il y a eu diverses —s dans cet ordre religieux. Introduire une —, des —s dans une administration. La — du calendrier Julien. La — Grégorienne. 2. բողոքականութիւն, նորադաւանութիւն. la — de Calvin, de Luther. La Suisse presque tout entière embrassa la —. 3. գ. արձակում. la — des troupes suivit la conclusion de la paix. 4. արձակում (սպայից). être mis à la —. Être en —. 5. ձիանորոգում. il y a eu dans ce régiment une — de vingt chevaux. Des chevaux de —, նորոգաձիան. 6. բացահանում. *պաշտօնեաներ պակսեցունելն. il y a une grande — dans ce ministère. On a fait de nombreuses —s dans les bureaux de cette administration. 7. ճախանուագում. *ճախքն պակսեցունելն, դուռ պզտիկցունելն. faire une grande — dans sa maison.

Réformé, e, անց. վերակազմեալ, բարենորոգեալ. 2. արձակեալ (սպայ). 3. նորոգաձի. 4. բարենորոգ, բարեփոխ, նորադաւանդ. la religion —e, le culte —, նորադաւանդութիւն. || ա. les —s, նորադաւանդք:

Reformer, ն. վերակազմել, *նորին կազմել. l'ordre fut donné de — le régiment qu'on venait de licencier.

Se reformer, դ. վերակազմիլ. il s'est reformé un nouvel abcès. Ce corps, ayant été rompu par l'artillerie, s'est reformé à quelque distance.

Réformer, ն. վերանորոգել, բարենորոգել, բարեփոխել. — la justice, la police, les lois, l'administration. — un monastère. — l'État. Il voudrait — le genre humain. — un acte de l'État civil. — son caractère. — ses inclinations. — ses mœurs, sa vie. 2. բառնալ, *վերացունել. — les abus. — les superfluités. — le luxe. 3. նուազել, * քիչցունել. — son train, sa dépense, sa maison. — des troupes. On a réformé tel régiment. || — un officier, հանել ի պաշտամանէ, ի բաց արձակել, *պաշտօնէն հանել, ճամբել. — un soldat. || — les chevaux, ձիանորոգել. նորոգել զձիան, * անպիտան ձիերն հանել. || — les monnaies, բարեփոխել դրամս.

Se réformer, դ. բարենորոգիլ, զգաստանալ. quand il aura acquis de l'expérience, il se réformera.

Réformiste, ա. բարենորոգեան:

Refouillement, ա. անդ. խորափորում:

Refouiller, ն. խորափորել:

Refoulement, ա. յետամղում, ընկրկում, *ետ քշելն՝ քշուիլն. le — des eaux.

Refouler, ն. վերակոխել, *նորին կոխել. — une étoffe. — la vendange. 2. յետամղել, ընկրկել, *ետ մղել. cet obstacle arrêta les eaux et les refoula jusque dans les maisons. — la marée, le courant. || փ. il refoula ces hordes innombrables dans les pays d'où elles étaient sorties.

Refouler, չ. ընկրկիլ, յետս դառնալ՝ հոսել, ետ դառնալ, քշուիլ, ցածնալ, նուազիլ (ծովու). la marée

refoule. || p. arrêtés par les Alpes, les barbares se refoulèrent vers la Gaule.

Refouloir, ա. ար. խճկիչ :

Refourbir, ն. վերամաքրել, վերափայլել. — des armes.

Réfractaire, ած. ըմբոստ, անսաստ, հնազան. un religieux — aux ordres de son supérieur. 2. ոգ. եւ մտգ. հրաժեշտ, աննկեզ, անհալ, դժուարահալ, անհրահալ, * կրակի դիմացող. ce minerai de fer est très —. Un creuset de terre —, հալոց անհրահալ. argile —. 3. ա. պարտապանց, գինախոյս, * գինուորութենե փախչող. arrêter un —. Poursuivre les —s. 4. ուխտազանց (քահանայ) :

Réfracté, e, անց. բեկեալ, բեկբեկեալ. rayon —, — ճառագայթ. || médicament —, սակաւամասն դեղ:

Réfracter, ն. ղգ. բեկել, բեկանել, բեկբեկել, le prisme réfracte diversement chacune des couleurs du spectre. Le cristallin réfracte les rayons lumineux. — les rayons calorifiques.

Se réfracter, դ. բեկիլ, բեկանիլ, բեկբեկիլ. le calorique se réfracte comme la lumière.

Réfractible, ած. ո. **Réfrangible.**

Réfractif, ive, ած. բեկտիչ, բեկբեկիչ. pouvoir —. Puissance —ive.

Réfraction (սիօն) ի. ղգ. բեկում, բեկումն, բեկբեկումն, մակբեկութիւն. phénomène de la —. Double —, կրկնաբեկումն. angle des —s, անկիւն բեկման, բեկանկիւն. indice de —, տ. **Indice.** || A —, բեկբեկիչ :

Réfractomètre, ա. ղգ. բեկաչափ :

Refrain, ա. ճայրագանգ. յանգերգ. le — de cette chanson est bien amené. 2. փ. եւ բ. —. son —, c'est toujours de l'argent. De quelque chose qu'on parle, il en revient toujours là, c'est son — ordinaire, c'est son —. C'est le — de la ballade.

Réfrangeant, e, ած. բեկանող. angle —, — անկիւն, բեկանկիւն :

Réfrangibilité, ի. ղգ. բեկանութիւն, բեկանելիութիւն. || aberration de —, շեղումն բեկման :

Réfrangible, ած. բեկանելի. բեկբեկելի :

Refrapper, ն. վերհարկանել, * նորէն զարնել. refrappez à cette porte, on n'a pas entendu. 2. վերհատանել, * նորէն կոխել. — des monnaies.

Refréner, ն. սանձել, սանձահարկել, զսպել, ի չափու ունել. — ses passions, ses désirs, ses appétits, la convoitise, la concupiscence. Il faut lui apprendre à — sa langue.

Réfrigérant, e, ած. զովացուցիչ, զովացուցիչ. mélange —, — խառնուրդ. remèdes —s. 2. զովացուցիչ, զովարան. հն. **Serpentin.**

Réfrigératif, ive, ած. բժ. զովարար. potion —ive. 2. ա. —, զովարան. վարդել. զովացուցիչ դեղ. employer les —s.

Réfrigération (սիօն) ի. զովացուցանել :

Réfrigérer, ն. զովացուցանել :

Réfringence, ի. ղգ. բեկբեկումն, զոլացումն :

Réfringent, e, ած. ղգ. բեկբեկ, բեկբեկիչ, բեկանիչ. milieu, corps —. Faces —es. Angle —, անկիւն բեկիչ, տ. **Réfraction.**

Refrire, ն. վերատապակել, * նորէն տապակել :

Refriser, ն. վերագանգրել, * նորէն գանգրել :

Refrogné, e, Renfrogné, e, անց. խոժոռեալ, խոժոռ. un visage —. Une mine renfrognée, խոժոռադէմ :

Refrognement կամ **Renfrogment**, ա. խոժոռութիւն (դիմաց) :

Refrogner (Se) կամ **Se renfrogner**, դ. խոժոռիլ, խոժոռել զդէմս, խոժոռիլ դիմաց. le voici qui se refrogne, աչա՛ խոժոռադէմ է. il se renfrogne toujours, խոժոռադէմ է միշտ :

Refroidi, e, անց. զովացեալ, ցուրտ. un corps —.

Refroidir, ն, զովացուցանել, * պաղեցուցանել, զովացունել. la pluie a refroidi l'air. — des vapeurs pour les condenser. 2. փ. զովացուցանել, ուծացուցանել. նուազել զեռանդն. la vieillesse refroidit les passions. Cette scène refroidit l'action, l'intérêt.

Refroidir, չ. զովանալ, * պաղիլ. laissez — ce bouillon. Cela refroidira trop.

Se refroidir, դ. զովանալ, * պաղիլ. il s'était échauffé, il s'est refroidi. Le temps s'est refroidi. Les extrémités commencent à —, * մարմնոյն ծայրերն կը սկսին զովանալ՝ * պաղիլ. 2. փ. զովանալ, հովանալ, ուծանալ, * պաղիլ. après avoir été tout de feu pour cette affaire, il commence à —. Ils commencent à — l'un pour l'autre. Leur amitié s'est bien refroidie. Mon imagination se refroidit.

Refroidissement, ա. զովացում, * պաղում. le — de l'air, du temps. Le — de la chaleur naturelle. 2. փ. զովացում, զովացում, հովացում, ուծութիւն. il y a du — dans leur amitié. Il y a un grand — entre eux. Le — de la passion. 3. բժ. զովացում, զովառութիւն, * պաղառութիւն. il a pris un —.

Refroidisseur, ա. զովացուցիչ (գործի) :

Refroidissoir, ա. զովարան :

Refuge, ա. ապաստան, ապաստանարան. — assuré, անգոյն —. chercher un —. Sa maison est le — de tous les malheureux. Les lois sont le — du faible. || Maison de —, ապաստանատուն, ապաստանարան. || ville de —. ապաստանաքաղաք, ապաստանարան. 2. ապաստան, ապաւէն. vous êtes mon —, tout mon —, mon seul —. Dieu est le — des misérables, des pécheurs. Dieu, votre unique —. 3. ապաւէն, պատրուակ. quel misérable — que ce prétexte ! On l'a poursuivi dans tous ses —s. 4. ապաստան, պատսպարան, պատսպարավայր. dans un — on peut se garer des voitures.

Réfugié, e, անց. պատսպարեալ, փախուցեալ, * պատսպարուած, փախած. 2. գ. պատսպարեալ, փախստական. c'est un —. Les —s arméniens.

Réfugier (Se) դ. պատսպարիլ, ապաստանիլ, ապաւինիլ. il se réfugia dans une église. Il s'est réfugié dans tel pays. Il se réfugia auprès de tel prince. Il ne sait où —. || փ. il se réfugie dans les équivoques pour échapper à la vérité. L'homme vertueux, accusé par le monde, se réfugie dans sa conscience.

Refuir, չ. ո. խուսափիլ, * խաբկանիլկիլ, * խաբելու համար ետ ետ դառնալ (երկի) :

Refuite, ի. խուսավայր, * փախչելու տեղ. il y a tant de —s dans cette forêt. 2. խոյս, խուսափանք, փախուստ. le cerf use de —s. 3. փ. —. il élude le jugement du procès par des —s continuelles.

Refumer, ն. վերապել, * նորէն ապր դնել :

Refus (րըֆիւ) ա. մերժումն, զրկացումն. s'attirer un —. S'exposer à un —. Essuyer des —. Adoucir un — par des manières honnêtes. Il met de la grâce jusque dans ses —s. Sur son — de payer, il fut poursuivi. || ը. cela n'est pas de —, ընդունիմ յօժարակամ, * մերժելի բան չէ. avoir une chose au — de qn., ընդունել ինչ յետ մերժման ուրուք. je ne veux point du — d'un autre. 2. ն. enfoncer un pilotis jusqu'à —, * խորհիմն գետին գից վարսել. 3. ո. un cerf de —, եւամեայ եղջերու :

Refusable, ած. մերժելի :

Refuser, ն. մերժել, չընդունել. on lui a offert trente mille francs de cette terre, mais il les a refusés. — des présents, des offres. — un emploi, un établissement. Il a refusé un bon parti. J'ai refusé d'aller chez lui. 2. մերժել, զլանալ, յանձն չառնուլ. on lui a refusé la grâce qu'il demandait. Il ne peut rien — à ses amis. Il a refusé son consentement. Il a refusé de lui prêter de l'argent. — obéissance. Il refuse de travailler, d'obéir, de partir, etc. ել. il refuse si poliment, qu'on ne peut s'en offenser. Il refusa net, tout net. || — la porte à qn., չթողուլ ուժեք մտանել ի տուն իւր. || ձվ. ce cheval refuse, չկարէ գամ չկամի անսալ. || նե. le vent refuse, հողմն դակառակ է. 3. չտալ. la nature lui a refusé la beauté. La nature ne lui a refusé aucun de ses dons. Je ne puis — mon admiration à une telle conduite. — une fille en mariage, չտալ զաղջիկ յամուսնութիւն. on lui a refusé la main de cette jeune fille, չետուն նմա զաղջիկն այս ի հարսնութիւն.

Se refuser, դ. — à soi եւ — soi, իւր անձին վլանալ. — une chose, *իւր անձին բան վլանալ. c'est un avare qui se refuse le nécessaire, jusqu'au nécessaire. Il se refuse tout pour donner davantage aux pauvres. || — à une chose, մերժել, չկինել յանձնառու. il se refuse à travailler. Il se refuse à tout ce qu'on lui demande. La chambre se refuse à cette augmentation de dépenses. || Un homme ne se refuse à rien, *ամէն բան ուզող մարդ. il ne se refuse à rien, *ամէն բան կ'ուզէ. || — à une chose, մերժել, դիմադրած լ., *դէմ կենալ. il se refuse même aux plaisirs les plus innocents. Il se refuse à se divertir. — à l'évidence. *յայտնի ճշմարտութիւն մի մերժել. les circonstances s'y refusent. Ma fortune se refuse à une si grande dépense. Dans ces climats affreux, le sol se refuse à toute culture.

Refuseur,euse, գ. մերժող:

Réfusion, ի. դ. հ. — de dépens, հատուցումն ծախուց դատապանցութեան (contumace) S. **Refonder**, դ.:

Réfutable, ած. հերքելի. cela n'est pas —, այս անհերքելի է:

Réfutateur, ա. հերքիչ, հերքող:

Réfutation (սիօն) ի. հերքումն. la — d'un argument, d'un raisonnement, d'un livre. La — d'une erreur, d'un sophisme, d'une calomnie. 2. փ. —, հերքութիւն, հերքմնագիր. sa conduite est la meilleure — de cette calomnie. [հերքիչ:

Réfutatoire, ած. հերքական,

Réfuter, ն. հերքել. — un argument, une proposition, une opinion. — un mensonge, une calomnie. — avec force, avec clarté, avec méthode. — complètement, faiblement. — un livre, un auteur.

Regagner, ն. վերադարձնել, *նորին չահիլ, վնասն հանել. il a regagné ce qu'il avait perdu au jeu. J'ai regagné beaucoup au delà de ce que j'avais perdu. || փ. — l'amitié, l'affection, l'estime, les bonnes grâces de qn. — le temps perdu. || — qn., վերստին չահիլ զբաղեկամութիւն ումեք. 2. զ. — du terrain, son terrain, մղել զթշնամին զկնի նահանջելոյ. — le dessus, գերիվերոյ լ., գալ. — l'avantage, գալ, յառաջադէմ լ., զարգանալ. || նւ. — le dessus du vent կամ — le vent sur un vaisseau, sur l'ennemi, յառաջ երթալ յաջող հողմով. եւ փ. եւ բ. — le dessus du vent, յաջողել ի գործս իւր, ի ճոխութիւն եւ ի վարկ իւր. 3. վերըստին հասանել, *եռեւէ հասնիլ, *նորէն մտնել. les fuyards regagnèrent le corps d'armée. La tempête nous força de — le port. Il eut de la peine à — son logis. [dir.

Regaillardir, ն. S. **Ragaillardir**.

Regain, ա. եգ. նորախոտ, յետաձիւնք, *հնձուելէ ետեւ բուսած նոր խոտն. le — est de beaucoup inférieur au foin. Rentrer les —s 2. փ. եւ բ. վերադարձութիւն. un — de jeunesse, նոր երիտասարդութիւն:

Régal, ա. խրախանք, խրախճանք, կոչունք, խնճոյք, խրախարան, հարկք. il nous a fait un grand —. On leur fit un — magnifique. Ce sont des —s continuels. C'est un — pour moi, ախորժելի է ինձ այս կերակուր. — littéraire, գրական —. 2. խնդութիւն, հաճոյք, հաճութիւն, հրճուանք. je me fais un — de le voir, խրախամիտ եմ տեսանել զնա:

Régalade, ի. ը. խրախունք, խընճոյք. || boire à la —, *բերնին մէջ Թափելով խմել. 2. հրամեծարութիւն. faire une bonne —, հրատ՝ խարոյկ մեծ վառել, *լաւ մի կրակ վառել:

Régalant,e, ած. ը. զուսխչ, զբօսնգուցիչ, զուարճալի. nous avions projeté une partie de campagne et il pleut; cela n'est-il pas bien —.

Régale, ած. ի. տգ. eau —, արքայաջուր. 2. ա. եժ. S. **Claquebois**. 3. փողածայն (երգխոնի):

Régalement, ա. հարճումն (գետնի). faire le — d'une allée. 2. հ. հաւասար բաշխումն (հարկաց):

Régaler, ն. հաւասար բաշխել. on régala cette somme sur toute la paroisse. 2. հարճել, *շտկել, շինակցունել. il faudra — ces terres.

Régaler, ն. խրախացուցանել, խնճոյս առնել, *սեղան տալ, կերակրել. il nous a régalés magnifiquement. Il nous a régalés d'un chevreuil, d'une bonne bouteille de vin. || C'est son tour de —. C'est lui qui régale. 2. ուրախացուցանել, մեծարել. il les régala d'un concert. Il nous a régalés d'une foule d'historiettes plus ou moins lestes, mais fort amusantes. 3. խոտել, նեղել. il a été régalé d'une étrange sorte. On le régala de vingt coups de bâton.

Se régaler, դ. խրախճանալ, խրախճանալ. *լաւ ուտել. il s'est bien régalé au repas de noces. 2. *իրարու սեղաններ տալ. ces jeunes gens ont formé une société et ils se régalent tour à tour. 3. փ. խրախճանալ, վայելել. tout Paris se régala de ce scandale. [խրախճանարար:

Régaleur, ա. խրախարար, խրախնճոյ.

Régalien, enne, ած. արքայական, արքունի. les droits —s. Le droit de battre monnaie est considéré comme un droit —.

Régalisation (սիօն) ի. արքայացրումն:

Régaliste, ա. հասապաշտօնեայ. *արքայի կողմէն եկեղեցական պատրապ մնացած հասապաշտօն ստացողն:

Regard, ա. ակնարկ, ակնարկիք, հայեցուած, հայեցած, հայեցումն, նայեցուած, նայեաց, նայեած, հայեացք, նայելիք, ակն, աչք, *նայուածք. qui a un bon —, լաւահայեաց, լաւակն. qui a un — rude, դժնեհայեաց. qui a un — horrible, աիագնահայեաց, qui a un — voluptueux, ակնայայրատ. — amoureux, languissant, fier, farouche, sombre. — doux, քաղցրահայեաց. — vif, perçant, pénétrant, երբահայեաց, սրատես, կորովաբիր. avoir le — fixe, assuré, կորովահայեաց. — fondant, *հալուն նայուածք. jeter, lancer un —, աչս արձակել, *աչք նետել. arrêter, fixer, attacher ses —s sur qn., ակնկատոյց լ. յոք, *մէկուն վրայ աչքերն տնկել. sa beauté arrête, fixe tous les —s. Porter, promener ses —s. Détourner ses —s de quelque objet. Soutenir les —s de son juge. Il n'a pas daigné m'honorer d'un —. S'attirer les —s de tout le monde, միապիշ առնել. || փ. յ. —. cette considération méritait d'arrêter les —s de l'assemblée. Cet homme attire tous les —s par son héroïsme. Ce livre est indigne de fixer les —s de la postérité. 2. նկ. հանդիպանկար. *դէմ առ դէմ պատկեր. le mari et la femme se sont fait peindre en —.

En —, մ. դէմ առ դէմ, առ երի, *դիմացէ դիմաց. il faut placer ces objets en —. Une traduction avec le texte en —.

Au — de, նխ. նկատմամբ, մասին, համեմատութեամբ, *համար, քովն. il est pauvre au — d'un tel.

Regardant, ա. նայեցող, հայեցող, *նայող. voilà bien des —s. Il n'y a pas tant de marchands à la foire que de —s.

Regardant,e, ած. ը. մանրակրկիտ. il ne faut pas être si —, trop —.

Regarder, ն. հայել, ակնել, ակնարկել, *նայիլ. — le ciel. — la campagne. — fixement, attentivement, S. **Fixement** եւ **Attentivement**. — à la dérobée, S. **Dérobé**. — de côté, devant soi, autour de soi, derrière soi. Regardez dans ces papiers, vous y trouverez la quittance. Qui regarde autour, պարահայեաց. regardez à la pendule quelle heure il est. — par le trou d'une serrure. — par terre, զերկիր նշմարել, երկրապիշ լ. — tout autour, շրջահայեաց լ., *ասդին անդին նայիլ. — avec envie, avec jalousie, avec plaisir. || — qn. à la face, *մէկն երեսն ի վեր նայիլ. il n'oserait le — en face. || — de près, *մօտէն նայիլ, կարճատես լ. || — qn. entre deux yeux, ուշի ուշով հայել յոք, *ուշադրութեամբ մէկուն նայիլ. || je ne veux pas seulement le —, *իրեն նայիլ անգամ չեմ ուզիր, զինքն կ'արհամարհեմ. || — qn. sous le nez, *մէկուն քիթին՝ երեսն ի վեր նայիլ. || փ. — qn. de haut en bas, du haut en bas, de travers, de côté, de mauvais œil, *մէկուն ծուռ՝ խոժոռ՝ գէշ աչքով նայիլ. || — qn. favorablement, de bon œil, etc., *մէկուն սիրով՝ լաւ աչքով նայիլ. 2. հանդէպ լ՝ հայել, դիմացն ըլլալ՝ նայիլ. cette maison regarde l'orient. Le côté du Louvre qui regarde la rivière. L'aiguille aimantée regarde toujours le nord. ա-

սի եւս . cette maison regarde sur la rivière, cette fenêtre regarde sur le jardin. 3. փ. նկատել , քննել ուշի ուշով . quand je regarde telle chose. Il faut — la personne, le mérite de la personne. Regardez ce que vous refusez. Regardez si ce calcul est juste. En cela, il n'a regardé que le bien général, et nullement son propre intérêt. Tout bien regardé et considéré, vous trouverez que...‖ — comme, նկատել , համարել , կարծել , * սեպել . on le regarde comme un honnête homme. Je regarde cette entreprise comme une mauvaise affaire. Son action fut regardée comme une trahison. 4. անկ է., պատկանիլ , վերաբերիլ . ce soin vous regarde. Cela ne me regarde point. Cela vous regarde pas. Pour ce qui regarde cette affaire. Cette question regarde la médecine.

Regarder, ն. ուշադիր է., ուշ դրնել . regardez bien à ce que vous allez dire. Regardez-y bien. Avec lui je ne regarde point à mes intérêts. Entre amis, on ne regarde point aux petites choses. ‖ ը. y — à deux fois, քաչ ուշ ունել , * լաւ ուշադրութիւն ընել . ‖ — de près, de trop près à toutes choses, *ուշի ուշով բանի մի նայիլ . ‖ il ne faut pas y — après lui, * իրմէ յետոյ պէտք չէ նայիլ՝ քննել . c'est un homme avec lequel il ne faut pas — de si près, *այս մարդուն հետ պէտք չէ շատ բարակն նայիլ , ըրածն շատ բարակ պէտք չէ քննել .

Se regarder, դ. ինքնատես է., տեսանել զանձն , * ինքզինքն նայիլ . — dans un miroir. 2. հայել յիրերաս, *իրարու նայիլ . ils se sont regardés sans se rien dire. Qui se regarde, ընդդիմահայեաց . les deux armées ont été longtemps à —. Ces deux maisons se regardent. ‖ — comme, նկատել՝ համարել զանձն, * ինքզինքն սեպել . il se regarde comme réservé à de hautes destinées. Il se regarde comme un grand homme.

Regardeur, ա. հայեցող, նայող :

Regarnir, ն. վերստին՝ * նորէն հանդերձել՝ զարդարել . — une robe. — une chambre de meubles.

Régate, ի. նաւարշաւ . les —s du Havre.

Regazonnement, ա. վերամարմանդումն : [դել :

Regazonner, ն. վերամարման-

Regel, ա, նոր սառոյց :

Regeler, ն. վերստին սառուցանել , *նորէն սառեցունել . = չ. վերստին՝ *նորէն սառիլ :

Régence, ի. խնամապետութիւն . après la mort de Louis XIV la — du royaume fut déférée à son neveu. 2. —. ժամանակ խնամապետութեան. sur la fin de la —. 3. —. երկիր խնամապետութեան. les ruines de l'ancienne Carthage sont dans la — de Tunis.

Régénérateur, trice, գ. վերածնիչ , վերածնչուհի . Lycurgue fut le — des lois et des mœurs à Lacédémone. Cette reine fut la —trice de la nation. 2. ած. —. principe —. Puissance —trice.

Régénératif, ive, ած. վերածնական :

Régénération (սիօն) ի. վերածնութիւն , վերածնուժն , նորածնութիւն . la — des chairs. La — d'un tissu osseux par le périoste. 2. փ. —. վերանորոգութիւն . la — des mœurs. La — d'un peuple. 3. աբ. վերածնութիւն. la — en Jésus-Christ, — ի Քրիստոս :

Régénérer, ն. վերածնել , վերաստեղծել . le baptême nous régénère en Jésus-Christ, * կնունքն զմեզ կվերածնի ի Քրիստոս . 2. փ. վերածնանել, վերանորոգել. — les mœurs. — un empire.

Se régénérer, դ. վերածնանիլ , վերանորոգիլ . — dans les eaux du baptême. Un peuple qui se régénère. 2. վերածնիլ, վերակազմիլ. les tissus détruits se régénèrent d'après les mêmes lois suivant lesquelles se produisent et se développent les tissus primitifs.

Régent, e, ած. խնամապետ, խնամապետուհի . la reine —e. Le prince —. Le — du royaume. La —e, խնամապետուհի . 2. ի. վարժապետ (դպրոցի) :

Régenter, ն. եւ չ. ի. վարժապետել , ուսուցանել . il régente dans tel collège. Il s'est retiré parce qu'il était las de —. Il régente la sixième, la rhétorique. 2. ճոխանալ , իշխել , տիրել . c'est un homme qui veut — partout. Il régente tous ses confrères.

Régicide, ա. արքայասպանութիւն . 2. արքայասպան . 3. ած. —. doctrine —. Une assemblée —.

Régie, ի. վարչութիւն , տեսչութիւն . on a mis cette succession, ces biens en —. La — des vivres. La — des tabacs, տեսչութիւն ծխախոտի , ծխախոտատուն . 2. հարկաժողով , հարկաժողովութիւն . la — des contributions indirectes. La — de l'octroi. Les bureaux de la —. Je viens de la —. ‖ Mettre des travaux publics en —. *տէրութեան հաշուին կատարել տալ հասարակաց շինութիւններ. théâtre mis en —, *տէրութեան հոգաբարձութեան տակ դրուած թատրոն . [կցաճումն :

Regimbement, ա. աքացումն ,

Regimber, չ. կցածել , կից զարնել , աքացել , *անկուշել. quand on donne de l'éperon à ce cheval, il regimbe. ‖փ. եւ ը. — contre l'éperon, աքացել ընդդէմ խթանի. ի զուր դիմադարձիլ . 2. ըմբոստանալ , ընդդէմ դառնալ , անկուշել , հետուիլ . — contre son supérieur, contre les ordres de son supérieur. — contre toutes les lois.

Regimbeur, euse, գ. աքացող :

Régime, ա. վարչութիւն, կառավարութիւն . un — dur, sévère, arbitraire, despotique. Ces peuples vivaient sous un — paternel. Le — féodal. Le — représentatif. Le nouveau —, նորավարչութիւն . l'ancien —, նախնավարչութիւն .. 2. կերպ, եղանակ. le — des hôpitaux, des prisons. Le — pénitentiaire. Le — de cet ordre est fort sévère. 3. տեսչութիւն. le — hypothécaire. Le — forestier. 4. ոգելակտնն , կենցաղի . Il suit un —. Il vit sans aucun —. Les médecins lui ont prescrit un — sévère, rigoureux. Se mettre au —. Il est au —. Quitter un —, renoncer au —. Vivre de —, — կեալ, դարմանակեաց է. 5. իգ. — dotal, օժտապահիկ դրութիւն . — de la communauté, համընչութիւն, համատացութիւն, S. **Communauté**. 6. ք. խնդիր. action de prendre un —. — de verbe, խնդրառութիւն . — direct, խնդիր սեռի . — indirect, խնդիր բնութեան. հն. **Complément**. 7. ք. ճաղկումն :

Régiment, ա. զօրագունդ , գունդ. — de cavalerie, հեծելագունդ. — d'infanterie, հետեւակագունդ . — d'artillerie, հրետագունդ . — du génie, ճարտարագունդ . — de chasseurs, որսորդագունդ . — de cuirassiers, զրահաւորագունդ . le colonel du —, գնդապետ . ‖ — scolaire, դպրոցական գունդ . 2. փ. եւ ը. գունդ , խումբ . il y a chez lui un — de valets. Il a un — de créanciers.

Régimentaire, ած. զօրագնդական . école —.

Reginglette, ի. դամ. *որոգայթ ոզտի ձուչուն բռնելու :

Région, ի. աշխարհ, երկիր, գաւառավայր. toutes les —s de la terre. Les —s septentrionales de l'Asie. La — méridionale de l'Afrique. — basse. Une vaste —. Des —s lointaines. Les augures romains divisaient le ciel en quatre —s, lorsqu'ils voulaient tirer des présages. — de l'atmosphère. ‖ — haute, éthérée, բարձրագաւառ , վերնագաւառ . 2. փ. գաւառ, սահման . il s'élance dans les hautes —s de la philosophie. C'est un esprit spéculatif qui se plaît dans les plus hautes —s. La faiblesse de son esprit le retient dans les moyennes —s de la science. 3. մգ. կողմն , մասն, վայր . — épigastrique, hypogastrique, cervicale, etc. Anatomie des —s. — dorsale, բամակավայր . — abdominale, գանձակակողմն , գանձակավայր :

Régional, e, ած. գաւառային . concours —.

Régir, ն. վարել , կառավարել , հովուել , յանձանձել , խնամարկել . — un État. — un grand peuple. Cet évêque a bien régi son église. Les lois qui régissent l'univers. Ce ministre a bien régi les finances de l'État. Il fait — ses biens par un homme de confiance. 2. ք. առնուլ խնդիր . ce verbe, cet adjectif, cette proposition régit tel cas.

Régissant, ա. ք. խնդրառու :

Régisseur, ա. համարակալ , հաշտարակիչ « քէհիա ». — d'un domaine. ‖ Le — d'un théâtre, դերացոյց . վարիչ դերասանաց :

Régistrateur, ա. արձանագրիչ (կոնդակաց, եւլն.):

Registre, ա. արձանագիր, տոմար. les —s du Conseil d'État, de la cour des comptes. Les —s du greffe. Les —s de l'état civil. Mettre, coucher sur le —. Extrait des —s. Compulser les —s. Son — en fait foi. || Tenir — de qc., արձանագրել. || փ. cet homme tient — de tout, *այս մարդն ամէն բան կդիտէ. || c'est un homme qui est sur mes —s, qui est écrit sur mes —s, *այս մարդուն ըրածն միտքս պահած եմ. 2. տգ. ջերմաստիճան. 3. տպ. հանդիպումիւն (իշխց երեսներու). 4. եմ. փոխերգածայն. փոխհամաձայն երգածայնի (ton).

Registrer, ն. արձանագրել. lu et registré.

Réglage, ա. քանոնագծումն. — d'une feuille de papier.

Règle, ր. քանոն «եչափ». — de bois, de cuivre, etc. Tirer une ligne avec la —, à la —, քանոնագծել. *գիծ մի քանոնով քաշել. se servir de la —, *քանոն գործածել. 2. փ. կանոն, օրէնք. c'est une — pour discerner le vrai d'avec le faux. — de conduite, de mœurs. Une — infaillible. La justice était la — de toutes ses actions. C'est la — que je tâche de suivre. Les —s du devoir, de la morale, de la politesse. Se conformer à la —. S'affranchir de la —. Il n'a pour — que sa volonté, que son caprice. Cette procédure est dans les —s, selon les —s. Procéder selon les —s. Il est de — que... Cela est de —. Observer, suivre, violer les —s. Étude des —s. S'attacher aux —s. Se mettre au-dessus des —s. Les —s de la grammaire, de la logique, de la poésie, de la peinture, de l'arithmétique. Cela est contre toutes les —s du jeu. Cette tragédie est dans les —s, selon les —s, ողբերգութիւնս այս կանոնաւոր՝ ըստ կանոնի է. traiter un malade selon les —s. Apprendre une langue par —, par des —s. Les —s du tric-trac, etc. 3. կարգ, բարեկարգութիւն. il vit sans —. Il n'y a pas de — dans cette maison. il est la — de tous les jeunes gens de son âge. Il s'est mis en —. Je suis en — avec lui, je lui ai rendu sa visite. Vos papiers sont en —, ne sont pas en —, *Ձեր գործերդ ի կարգի են, ի կարգի չեն. cette affaire est en —, այս գործն ի կարգի է. || ը. un repas en —, բարեկարգ ճաշ. || une sottise, une folie, une friponnerie dans toutes les —s, կատարեալ յիմարութիւն, անմտութիւն, ստահակութիւն. || en — générale եւ զչ. —, générale, S. **Généralement.** 4. յ. կարգ, կանոնիկ, առամսեայք, օրէնք, ամսական, դաշտան, դաշտանութիւն, ապարահ, *կանանց ամսականն. qui a ses —s, դաշտան, դաշտանիկ, ապարահիտ, արիւնակաթ, տեռատես, որ ի կանայս օրէնս է, *ամսագլուխ տեսնող. ses —s ont cessé. 5. Թր. կանոն. les quatre premières —s de l'arithmétique. La — d'alliage. — d'escompte. — de trois, կանոն երից. faire la preuve d'une —.

Առ. il n'y a point de — sans exception, S. **Exception.**

Réglé,e, անց. գծեալ, *գծած. du papier —. 2. փ. կանոնաւոր, բարեկարգ. mouvement —. A des heures —es. || Pendule bien —e, ճշտագոյց ճօճան.

Առ. il est —, կամ sa vie, sa journée est —e comme un papier de musique, *երաժշտաթղթի պէս կեանքն՝ օրն գծուած է. *կրսուի մարդու ոտքն ամէն բաներն առաջուց որոշուած են.

Réglé,e, ած. կանոնաւոր, զգօն. c'est un homme —, fort — dans ses mœurs, dans sa conduite, այր զգօնաբարոյ է. un esprit —, զգօնամիտ. son imagination est bien peu —e, երեւակայութիւնն սակաւ կանոնաւոր է. une conduite —e. 2. une fille —e, *դաշտանն սկսած՝ ապարահիտ աղջիկ, դաշտանիկ. une fille non —e, անդաշտան՝ անդաշտանիկ աղջիկ. une femme bien —e, *դաշտանն կանոնաւոր կին:

Règlement, ա. կարգ, կարգադրութիւն, կարգադրութիւն, կանոնագիր, կանոնագրութիւն. — d'administration publique. Les —s de police. Faire publier un —. Les —s de l'université. Le — de la Chambre des Députés, du Sénat. Le — d'atelier. 2. կանոնումն. le mémoire du menuisier montait à tant, le — l'a réduit d'un cinquième.

Réglément, մ. կանոնաւորապէս, օրինաւորապէս, *կանոնաւոր կերպով. on vit — dans cette maison. Il soupe — à telle heure. La fièvre le prend — à six heures.

Réglementaire, ած. կանոնադրական, կանոնաւոր. lois —s. 2. բազմականոն, կանոնապատիկ. administration, régime —.

Réglementairement, մ. կանոնադրապէս:

Réglementarisme, ա. կանոնապատկութիւն, բազմականոնութիւն:

Réglementation (սիօն) ի. կանոնադրութիւն:

Réglementer, ն. կանոնադրել, կանոնապատկել, *շատ մի կանոններ դնել. il aime à —, կանոնադրասէր է:

Régler, ն. գծել, *գիծ քաշել. — du papier. 2. կանոնաւորել. — sa vie, ses actions, ses désirs, ses mœurs. — sa maison. 3. սահմանել, *որոշել. — le prix du pain. Il faut — sa dépense sur son revenu. — le présent par le passé, sur le passé. — les salaires des ouvriers. — les frais des funérailles. Nous réglerons cela plus tard. On a réglé que... Cela est réglé. 4. կարգել, կարգաւորել, ի կարգի դնել, կարգադրել, անօրինել. — ses affaires. — sa dépense, sa table, son équipage. — les séances. — les rangs. — un différend. — une affaire, un compte. — sa vie, տնօրինել. 5. կանոնել. — le mémoire d'un ouvrier. 6. ճշդել, ճշգրտել. — une montre, une pendule.

Se régler, դ. կարգիլ, կարգաւորիլ. l'affaire doit — dans la prochaine réunion du conseil. 2. կարգաւորիլ զանձն, զգօնանալ. il commence à —. || — sur qn., sur l'exemple de qn., օրինակ առնուլ զոք, զիետ երթալ՝ հետեւիլ օրինակի ուրուք, կանոնել զանձն ըստ օրինակի ուրուք. je ne veux pas me — sur cela. Réglez-vous là-dessus. 3. բժ. կանոնաւորիլ. la fièvre commence à —.

Réglet, ա. տպ. գծիկ. 2. Ճ.

Réglette, ի. քանոնակ:

Régleur,euse, գ. գծիչ, գծչուհի:

Réglisse, ի. բ. մատուտակ,

Régloir, ա. գծոց:

Réglure, ի. գծումն, գծուած:

Régnant, e, ած. Թագաւորող, տիրող, իշխող. le roi —. La reine —e. L'empereur —. Le prince —. Maison, famille —e. || փ. —. le goût —. L'opinion —e. Les maladies —es.

Règne, ա. Թագաւորութիւն, արքայութիւն. le — de Louis XIV, de Archas II, de Tigrann II. Sous le — de cet empereur, de ce czar. Durant le — de cette princesse. — heureux, doux, paisible, tranquille, glorieux. Pendant ce long —. Son — fut court. || փ. — sur les âmes. 2. փ. —. Le — des lois, de la justice, des arts. Quand arrivera le — de la vérité, de la raison? Nous avons vu commencer, finir le — de tel usage. || աբ. —. le — de la grâce. Le — du péché. 3. բ. ցեղակարգութիւն, ցեղապետութիւն, Թագաւորութիւն. — animal, ցեղապետութիւն կենդանական. — végétal, — բուսական. — minéral, — հանքային:

Régner, չ. Թագաւորել. — heureusement, despotiquement. — longtemps. — en paix. Il régnait sur divers peuples. L'art de —. Il régnait à cette époque. 2. փ. տիրել, իշխել. ce prince fit — les lois, la justice. Le sage règne sur ses passions. L'avarice règne dans son âme. La discorde régnait dans le camp. Cette doctrine a régné longtemps. Il fit — le bon goût. Cette mode ne règne que depuis peu. Les usages qui règnent dans un pays. La confiance et la franchise régnaient dans nos entretiens. Le silence régnait dans l'assemblée. Le froid règne dans ce pays. La dysenterie a régné tout l'automne. 3. Ճ. ձգիլ, երկայնիլ, թոլորել. une corniche, une frise, un balcon, un corridor règne le long de ce bâtiment, règne tout autour de cette chambre.

Régnicole, ած. իգ. Թագաւորաբնակ, երկրաբնակ, *տեղացի. les étrangers, lorsqu'ils plaident, donnent une caution qu'on n'exige pas des —s.

Regonflement, ա. վերափչումն.

le — d'un ballon. 2. ուռուցք, ջրդյորդուածք :

Regonfler, ն. վերափչել, *նորին փչել. — un ballon. 2. վերուռուցանել, *նորին ուռեցուցանել.

Se regonfler, դ. վերափչիլ, *նորին փչուիլ. le ballon se regonfle. 2. ուռնուլ, *նորին ուռիլ :

Regorgement, ա. զեղում, յորդուածք. le — de la rivière a inondé la prairie. Le — des humeurs.

Regorger, ն. արտաքս հաննել ընդ կոկորդն, *կոկորդէն դուրս հաննել՝ ասել. il faudra que ce fripon regorge ce qu'il a escroqué. եւ կ. on l'a fait —.

Regorger, չ. զեղուլ, յորդիլ, *դուրս ծածկիլ. ce barrage a fait — la rivière. 2. փ. յորդիլ, զեղուլ, յդփանալ. il regorge de biens. Cette province regorge de blé, de fruits. Ses magasins regorgent de marchandises. On regorge de vers, de journaux. || ը. — de santé, քաջառողջ լ. եւ կ. tandis que vous regorgez, il est dans le misère. Les magasins regorgent. 3. առատ յոյժ լ. les foins ont manqué cette année, mais l'avoine regorge. L'argent regorge sur la place.

Regouler, ն. յափրացուցանել, *յափրացունել, Ջխել. il aimait le gibier, on l'en a regoulé. 2. ժեղժել զոք խիստ բանիւք. il ne faut pas — ainsi les gens.

Regrat, ա. աղավաճառուածք. 2. աղավաճառանոց. établir un —.

Regrattage, ա. վերաքերումն. — d'un édifice, d'une maison.

Regratter, ն. վերաքերել, *նորին քերել. à force de gratter et de — sa plaie, il l'a envenimée. 2. ն. —, — une maison, une muraille. 3. ը. խորել. *ճախքի մէջէն գողնալ. c'est un homme qui regratte sur tout.

Regratterie, ի. մանրավաճառուածք. 2. մանրավաճառք :

Regrattier, ère, գ. մանրավաճառ, մանրավաճառուհի. 2. փ. եւ ը. խորոտ, անբակճիճ, մանրակճճի, խորոտուհի, մանրակճուհի, *ճախքի մէջէն գողցող. c'est un —. Un franc —.

Regrès (կրէ) ա. իգ. վերստացումն, յետստացումն, *հաստատ պաշտօն մի վերստանալու իրաւունքն. 2. ի. վերառումն. *վճառումն ետ առնելու ազատութիւն :

Régressif, ive, ած. բխ. յետագնաց, յետգնացիկ, յետախաղաց :

Régression, ի. յետագնացութիւն, վերադարձումն, յետախաղացութիւն :

Régressivement, մ. յետագնացաբար, վերադարձաբար :

Regret, ա. մորմոք, գիղձ, ապաշաւ, ցաւ. un — sensible, cuisant, extrême. Le — d'avoir offensé Dieu. Plein de —s, մորմոքալից, ցաւալից. avoir —, ցաւիլ. j'ai le —, ցաւ՝ գիղձ ի ինձ, *կցաւիմ. j'ai un grand — de la faute que j'ai commise. Être en —, զղչալ. mille —s amers naquirent dans mon cœur. Un — éternel. 2. հեծութիւն, սիաճուութիւն. le — que lui cause la perte de ses biens. La perte de cet ami m'a laissé de longs —s. Il quitta sans — ses enfants et ses amis. Il est mort à mon grand —. Les —s du public l'ont accompagné dans sa disgrâce. J'ai — de ne pouvoir vous rendre service. J'ai beaucoup de — de ne vous avoir pas trouvé chez vous. Je vous quitte avec beaucoup de —. 3. յ. ցաւք, հեծութիւնք. ce sont des —s inutiles. Se consumer en —s superflus.

A —, մ. ակամայ, սրտակէս, ցաւօք. il a fait cela à —. Il ne l'a fait qu'à —. Nous partons à —.

Regrettable, ած. ցաւալի, աւաղելի, *խղճալի. un bien —. Une personne peu —.

Regrettablement, մ. ցաւալիաբար, ցաւալիօրէն, աւաղելիաբար, աւաղելիօրէն, *խղճալիաբար, խղճալիօրէն :

Regretté, e, անց. աւաղեալ, ողբացեալ, հոգելոյս, *ափսոսած. une personne —e. — de tout le monde, par tout le monde.

Regretter, ն. ցաւիլ, աւաղել, աւելկել, վշտանալ, *ժեղքանալ, ափսոսալ. — ses amis, la perte de ses amis. — son argent. — le temps passé. — le temps perdu. — une occasion qu'on a laissé échapper. Il s'est fait universellement —. Il a été regretté par tous les gens de bien. Je regrette de lui avoir parlé trop durement. 2. զղչալ, զղչանալ, սրտչանալ, *զղչալ. je regrette de m'être mis en colère. [սասոլ :

Regretteur, ա. աւաղող, *ափ-

Régularisation (սիօն) ի. կանոնաւորումն. la — d'une dépense. La — du mouvement d'une machine.

Régulariser, ն. կանոնաւորել, *կանոնաւոր ընել. — la vitesse du moteur. — un compte, une dépense.

Se régulariser, դ. կանոնաւորիլ, *կանոնաւոր լ. peu à peu les choses se régularisent.

Régularité, ի. կանոնաւորութիւն. la — d'un polygone. La — d'un bâtiment. Ce dessin manque de —. La — d'une feuille. La — des traits du visage. 2. փ. —. la — de ses mœurs, de sa conduite. La — est exemplaire. Cette procédure manque de —. On ne peut obtenir quelque — dans ses payements. 3. կանոնապահութիւն. les religieux de cette maison vivent dans une grande —. On a rétabli la — dans ce monastère. 4. սգր. վանականութիւն. il y a plusieurs monastères, dont on a ôté la — pour les sécullariser.

Régulateur, trice, ած. եւ գ. ուղղիչ, կանոնաւորիչ. il est le —, le grand — de cette entreprise. Mécanisme —. Force —trice. Marchés —s du prix des grains. — à force centrifuge, ուղղիչ կեդրոնախոյս զօրութեամբ. — à lame tournante, դարձաշեղբ ուղղիչ : [կան :

Régulatif, ive, ած. կարգաւորա-

Régulation (սիօն) ի. ուղղութիւն, ուղղումն, *շտկութիւն :

Régule, ա. արքայիկ. 2. Ք. S. **Roitelet.** 3. տզ. ի. զուտ մետաղանիւթ. — d'antimoine, զուտ ծարպաքար. — d'arsenic, զուտ զառիկ :

Régulier, ère, ած. կանոնաւոր. figure —ère. Un édifice —. Une place, une promenade —ère. Les dessins de cette tapisserie ne sont pas —s. Fleur, corolle —ère. Un visage —. Des traits —s. Polygone. Polyèdre —. Le pouls est —. Les accès de la fièvre sont devenus —s. Un acte —. Une procédure —ère. Une phrase, une construction —ère. Verbe —. Les formes —ères. Les temps —s d'un verbe. || Troupes —ères, կանոնազօրք, կանոնաւոր զօրք. 2. կանոնաւոր, բարեկարգ, կարգաւոր. sa conduite a toujours été fort —ère. Sa vie n'est pas trop —ère. 3. օրինապահ. c'est une femme très pieuse et très —ère. 4. ճիշտ, ճշգրիտ. il a toujours été très — à tenir sa promesse, խոստումնապահ եղեւ միշտ. il est — dans les moindres choses. Il est — dans ses payements. 5. վանական, կրօնաւոր. les —s.

Régulièrement, մ. կանոնաւորապէս, կարգաւորապէս, *կանոնաւոր կերպով. il vit fort —. Il tient — ses promesses. 2. ճիշդ, ճշգրիտ. il dîne — à midi. Il se lève — à sept heures.

Régurgitation (սիօն) ի. բխ. որճումն, որճացումն :

Régurgité, e, անց. որճեալ. matière —e, որճ :

Régurgiter, ն. որճալ, փսխել, *դուրս հանել. — des aliments mal digérés.

Réhabilitation (բեապիլիթասիօն) ի. իգ. վերահաստատումն, վերապատուումն. *վերահաստատելն առաջին դիրքին եւ իրաւանց մէջ. — judiciaire. — de droit.

Réhabilité, e, անց. վերահաստատեալ (առաջին դրից եւ իրաւանց մէջ) :

Réhabiliter, ն. վերահաստատել, վերապատուել, վերականգնել. *նորին հաստատել առաջին դրից եւ իրաւանց մէջ. — un failli. Il se fit — dans ses droits, dans sa noblesse. — la mémoire d'un homme condamné en justice. 2. փ. վերապատուել, վերստին մեծարոյ՝ մեծարգի առնել. cette action l'a réhabilité dans l'opinion publique, le réhabilite à mes yeux.

Se réhabiliter, դ. վերահաստատիլ. ce négociant est parvenu à —. 2. փ. վերապատուիլ, վերստին մեծարոյ՝ մեծարգի լ. il est parvenu à — dans l'estime publique, dans l'esprit des gens de bien.

Réhabiter, ն. վերաբնակիլ. *նորին բնակիլ :

Réhabituer, ն. վերսովորեցուցանել. *նորին սովրեցունել՝ վարժեցունել :

Se réhabituer, դ. վերսովորիլ. *նորէն սովրիլ՝ վարժիլ :

Rehaussé,e, անց. բարձրացեալ, առաւելեալ, գեղազարդեալ. une tapisserie —e d'or et de soie. Un dessin — de blanc.

Rehaussement, ա. վերաբարձրացումն. le — d'une muraille. 2. —, աճումն. le — des monnaies.

Rehausser, ն. առաւել բարձրացուցանել, * աւելի բարձրացունել. il faut — cette muraille d'un mètre. Rehaussez ce tableau qui descend trop bas. ‖ փ. — le courage de qn., բարձրացուցանել՝ առաւելուլ զքաջութիւն ուրուք. — ses espérances. 2. —, աճել, աճեցուցանել. cette nouvelle a rehaussé la valeur des actions de cette entreprise. Le prix du blé est rehaussé. 3. փ. բարձրացուցանել, առաւելուլ, դրուատել, գովել, *երկինք հանել, դուրս ցատքեցնուել. — les moindres actions. Cette parure rehaussait sa beauté. Les ombres dans un tableau rehaussent l'éclat des couleurs. Cette circonstance rehausse beaucoup l'éclat, le mérite de son action. 4. նկ. գեղազարդել. il faudra — d'or ces ornements. — d'or et de soie des ouvrages de tapisserie, — de broderie le fond d'une étoffe.

Rehaut (րօ) ա. բարձրացումն. 2. արուեստական, փայլերանգ. les ornements de cette pièce ont des —s blancs sur un fond bleu. Ce dessin a des —s d'or. Les —s d'un tableau, փայլերանգք պատկերի :

Réimplantation (սիօն) ի. վերատնկութիւն :

Réimportation (սիօն) ի. վերաներմուծումն : [(ապրանք):

Réimporter, ն. վերաներմուծել

Réimposer, ն. վերստին հարկս հարկանել, *նորէն նոր հարկ դնել. — qn. — un pays. On a réimposé telle somme sur le pays. 2. տպ. վերիջադրել, *նորէն կարգաւ դնել նոր տպագրուած թերթն :

Réimposition (սիօն) ի. դարձեալ հարկանելն հարկս, վերստին հարկադրութիւն, * նոր տուրք. 2. տպ. վերիջադրութիւն. նոր կարգադրութիւն (թերթից) :

Réimpression, ի. վերատպումն, վերատպագրութիւն. la — d'un ouvrage.

Réimprimer, ն. վերատպել, վերատպագրել. cet ouvrage a été réimprimé plusieurs fois.

Rein (րէն) ա. մկ. երիկամն, *պոճիկ «պէօպրէք». — flottant, ծփերիկամն. le — droit. Le — gauche. Les —s, երիկամունք. il a une pierre dans le —, dans les —s. Avoir mal aux —s, երիկամն ցաւել, երիկամնացաւ լ., ունել ցաւ յերիկամունս. ‖ փ. poursuivre, pousser qn. l'épée dans les —s, S. **Épée**. 2. մէջք, կուշտ. avoir les —s forts, ունել զօրաւոր մէջս, լ. հարստակող, եւ փ. զօրաւոր՝ մեծատուն լ. cet homme a les —s forts. Il n'a pas les —s assez forts. ‖փ. se ceindre les —s, պնդել զմէջս, պատրաստիլ ի գործել ինչ (ըստ Ս. Գրոց). 3. ճ. les —s d'une voûte, երիկամունք կամարի. 4. բժ. mal de —, միջացաւ :

Réincorporation (սիօն) ի. ներ-

Réincorporer, ն. ներմարմնել. S. **Incorporer**.

Reine, ի. արքայակին, դշխոյ, թագուհի, արքայուհի, բարբիշն, տիկին, աշխարհատիկին, աշխարհածուհի. le roi et la —. Une grande —. Petite —, թագուկ, թագուհիկ. — sage, vertueuse. — régnante. La feue —. La — mère, արքայամայր, մայր թագուհի. la — douairière, այրին արքայի. ‖la — du ciel, des cieux, des anges, դշխոյն՝ իսկուհի երկնից՝ հրեշտակաց. Ս. Կոյսն. ‖ la — des nuits, դշխոյն՝ իշխանականն՝ լուսատուքն գիշերոյ, տիկինն երկնից. լուսին. ‖ la — des abeilles, S. **Abeille**. ‖ La — des prés, S. **Ulmère**. — marguerite, S. **Marguerite**. ‖փ. la beauté est la — des cœurs, la — des volontés. L'opinion est la — du monde. ‖ La — des fleurs, թագուհին ծաղկանց. վարդն. ‖ la — des cités, դշխոյն քաղաքաց. Շուռվմ :

Reine-claude (րէն քլօտ) ի. պ. արուչայ. ազդ ազնիւ սալորի :

Reinette, ի. պ. բարիշախնձոր. ազգ բնտիր խայտաթղթեա խնձորի :

Reinette, ի. սբ. խայտագորտ :

Reinoculer, ն. վերաներարկել :

Réinstallation (սիօն) ի. վերհաստատումն, վերհաստատութիւն :

Réinstaller, ն. վերհաստատել. on l'a réinstallé dans ses fonctions.

Reinté (րէնթէ)e, ած. երիկամնեղ, հատատակող :

Réintégrande, ի. իգ. իրաւունքապահանջ. S. **Pétitoire**.

Réintégration (սիօն) ի. վերահաստատութիւն (իրաւանց) :

Réintégrer, ն. վերահաստատել. il a été réintégré par arrêt dans cette terre. On l'a réintégré dans la possession de ses biens. Il fut réintégré dans ses droits. Il avait été destitué, mais on vient de le — dans sa place. ‖ Une femme qui réintègre le domicile conjugal, կին որ վերստին մտանէ յամուսնական բնակարան. 2. վերադնել, դնել վերստին (ի բանտ). — qn. dans les prisons. 3. վայրադնել. *նորէն տեղն դնել. faire — des meubles.

Réinterpréter, ն. վերաթարգմանել. * նորէն թարգմանել :

Réinterroger, ն. վերհարցափորձել, *նորէն հարցափորձել՝ քննել :

Réinventer, ն. վերահնարել, *նորէն հնարել :

Réinvention (սիօն) ի. վերահրնարումն, *նորէն հնարելն :

Réinviter, ն. վերստին՝ *նորէն հրաւիրել :

Reis (րէիս) ա. պետ «րէիս» :

Réitérable, ած. կրկնելի :

Réitérateur, trice, գ. կրկնող :

Réitératif,ive, ած. կրկնական :

Réitération (սիօն) ի. կրկնութիւն, կրկնումն, երկրորդումն. la — de ses menaces le fit changer de conduite. La — d'un ordre. La — d'un sacrement.

Réitérativement, մ. կրկնաբար, կրկնօրէն :

Réitérer, ն. կրկնել, երկրորդել. il faut — la saignée. Vous avez fait telle chose, il faut la —. — un ordre, une défense. Je vous réitère mes remerciments. լկ. vous avez déjà parlé en sa faveur, il faut —. Je lui ai accordé sa demande, mais je ne lui conseille pas de —.

Reître (րէթր) ա. բեռէր. գերմանացի հեծեալ. les —s que ce prince soudoyait, l'abandonnèrent. ‖ փ. եւ ը. vieux —, այր աշխարհառես, չարարուեստ, * աշխարհի քաղաճ՝ պատաճ, հանաճ վարաճ մարդ :

Rejaillir, չ. վերաժայթքել, ցայտիլ, ցնդղանալ՝ ցնդղկանալ վերըստին. faire — de l'eau, de la boue, ժայթքել ջուր, տիղմ. quand on le saigna, son sang rejaillit de toutes parts. 2. ռատնուլ. * վեր ցատքել. la pierre a rejailli du mur contre lequel elle était lancée : elle a rejailli sur un passant, dans mon jardin. 3. ցոլանալ, ցայտիլ. les rayons qui rejaillissent d'un miroir. 4. փ. ցայտիլ, բխել, հասանել, անկանել. l'honneur de cette action rejaillit sur lui. La gloire des ancêtres rejaillit jusque sur les descendants.

Rejaillissement, ա. վերաժայթքումն, ցայտումն. le — de l'eau, du sang. 2. ցոլացումն, ցոլումն. le — de la lumière.

Rejection (սիօն) ի. ի բաց ընկենումն :

Rejet (րժէ) ա. ի բաց ընկեցումըն, մերժումն. on a ordonné le — de cette pièce comme inutile. Il a voté pour le — de la loi proposée. Le — d'un pourvoi, d'une demande. 2. անցումն. cet article de dépense ayant paru déplacé, on en a ordonné le — sur un autre chapitre. 3. պ. նորընծիւղ. voilà le — de cette année. Les —s d'un arbre. 4. գրկ. բառանց. * յաչորդ տողին անցած բառ. — poétique. 5. ար. ծուղակ (հաւորսաց). 6. գոտ. նորալարս. նոր պարս՝ խումբ՝ գունդ մեղուաց :

Rejetable, ած. մերժելի :

Rejeté,e, ած. մերժեալ, տարամերժ, բացընկեցիկ, ընկեցիկ, խոտան. non —, անխոտան :

Rejeteau, ա. անձրեւախոյս :

Rejeter, ն. միւս անգամ ընկենուլ, արկանել, *նորէն նետել. envoyez-moi le ballon, je vous le rejetterai. 2. ի բաց արձակել, դարձուցանել. je lui rejetai la pierre qu'il m'avait lancée. 3. ի բաց ընկենուլ, բացընկեցիկ առնել. comme il n'avait pris que du petit poisson, il le rejeta dans l'eau. La mer rejeta sur ses bords les débris du naufrage. Cet enfant a l'estomac malade, il rejette tout ce qu'il prend. 4. ընկենուլ, դնել. il faut — l'eau de ce

bassin dans cette cuve, la terre de ce fossé sur cette couche. — les notes à la fin du volume. Il faut — cette dépense sur le compte de l'année prochaine. || փ. — un crime, une faute, un tort sur qn. 5. փ. ի բաց ընկենու, մերժել, տարամերժել, չընդունել, *դուրս նետել. ce banquier rejette toutes les monnaies étrangères. Il a rejeté les propositions, les offres qu'on lui faisait. Sa requête a été rejetée. La chambre a rejeté la loi proposée. On a rejeté sa demande, ses prières. 6. պ. նոր ընձիւղ արձակել, նորաբողբոջ զարդարիլ. cet arbre a rejeté beaucoup de branches depuis qu'on l'a établi, ծառս այս բազում ճիւղս արձակաց յետ տնկելոյն, եւ կ. cet arbre rejette par le pied, *այս ծառն նոր ընձիւղ կ'արձակէ արմէն՝ ոսքէն:

Rejeton, ա. պ. շառաւիղ, ընձիւղ. voilà un beau —. Pousser des —s. Le peuplier se multiplie plus facilement par —s que par graines. 2. շառաւիղ, ծնունդ, որդի, զաւակ noble — d'un héros. Il est le seul — de cette illustre maison. — d'une vaillante race.

Rejetonner, չ. ընձիւղիլ, ընձիւղս արձակել:

Rejoindre (լծ. իբր. **Joindre**) ն. վերակցնել, *նորէն միացուցանել. il faut — exactement les fragments de ce vase. 2. հասանել վերստին, *նորէն հասանիլ. où pourrai-je vous —? Il nous rejoignit à Orléans. Ce corps de troupes va — l'armée. Cet officier a reçu l'ordre de — son régiment.

Se rejoindre, դ. վերակցիլ, *նորէն կցիլ՝ միանալ. les deux parties de l'os se sont rejointes. 2. գտանել զմիմեանս, * իրար գտնալ. nous nous rejoindrons à Paris. On a bien de la peine à — dans cette grande ville.

Rejointoyer, ն. ճ. վերատաղախել, * նոր տաղախ լեցուցանել քարի կցուածներուն. il faut — ce mur.

Rejouer, ն. վերախաղալ, *նորէն խաղալ. rejouons la partie. Il voulut —, et il perdit ce qu'il avait gagné. — une pièce de théâtre. 2. նրւագել, ածել, * զարնել. rejouez-nous cet air.

Réjoui, e, անց. զուարճացեալ, զուարթ. une figure —e, զուարճադէմ, զուարճերես. il a la figure —e, զուարճադէմ է. || գ. c'est un gros —, *գիրուկ զուարթ մէկն է. une grosse —e, *զուարթ ծոնծռիկ:

Réjouir, ն. ուրախացուցանել, խնդացուցանել, ուրախ առնել, բերկրել, բերկրեցուցանել, հրճուեցուցանել. cette nouvelle doit vous —. Cela réjouit tout le monde. 2. փ. եւ ը. զուարճացուցանել, հաճոյ ակն լ. cette couleur réjouit la vue. Le bon vin réjouit le cœur. 3. զբօսուցանել, զուարճացուցանել, * զբօսցունել. զուարճացունել. il fit venir des musiciens pour — la compagnie. — la compagnie aux dépens de qn.

Se réjouir, դ. ուրախանալ, խոնախանալ, խնդալ, ուրախ լ., հրճուիլ, բերկրիլ. ils se sont bien réjouis à la campagne. — avec ses amis. || — de qc., ուրախ լ.՝ բերկրիլ ինչ. je me réjouis de lui apprendre cette bonne nouvelle. Je me réjouis de l'aller voir. Je me réjouis avec vous de cette bonne fortune. Personne ne s'en réjouit plus que moi. Je me réjouis de vous voir en bonne santé.

Réjouissance, ի. ուրախութիւն, խնդութիւն, բերկրութիւն, խոնախանք, հրճիւ, հրճուութիւն, հրճուանք, հրախճանք, հրախճանութիւն, բերկրանք. grande —. Ce fut une — publique par toute la France. On fit de grandes —s. Des cris de —. Toutes les maisons furent illuminées en signe de —. Qui aime la —, խոնախասէր. 2. մսգ. աւելածիս, *անշահ կտոր միս:

Réjouissant, e, ած. ուրախարար, բերկրիչ, բերկրացուցիչ, բերկրարար, հրճուեցուցիչ, ուրախութիւ, զուարճացուցիչ. un conte fort —. C'est un homme très —.

Relâchant, e, բ. թ. թուլացուցիչ, *թուլցունող. toutes les substances mucilagineuses sont —es. 2. ա. թուլացուցիչ, թուլադեղ. employer les —s.

Relâche, ա. դադար, հանգիստ. || sans —, անդուլ, անդադար. travailler, étudier sans —, աշխատիլ՝ ուսանիլ անդադար. il poursuivit l'ennemi sans — pendant trois jours. Quand on a fatigué tout le jour, on a besoin de —. Il faut donner du — aux enfants. Son mal ne lui laisse point de —. Il le poursuit sans —. 2. թա. դադար. il y a — à l'Opéra. On a fait —. Les —s sont fréquents à ce théâtre. 3. ի. եւ. դադարոց. *դադար առնելու տեղ. cette anse est une bonne —. || դադար, դադարումն. faire plusieurs —s avant que d'arriver.

Relâché, e, անց. թուլացեալ. corde —e. 2. թոյլ, լոյծ. ventre —. 3. փ. թոյլ, մեղկ, զեղծ. morale, discipline —e. C'est un homme fort —. 4. արձակեալ. prisonnier —.

Relâchement, ա. մեղկացումն, թուլացումն, թուլութիւն. le — des cordes d'un violon. Le — d'un ressort. 2. բժ. թուլութիւն. — de la luette, du vagin, de la matrice, etc. — du ventre կամ լկ. —, լուծումն, 3. կակղութիւն. lorsqu'il neige, il y a d'ordinaire quelque — dans le froid. Il y a un peu de — dans le temps. 4. փ. թուլութիւն, մեղկացումն. il y a bien du — dans son travail. Le — de la discipline militaire. Après avoir vécu plusieurs années dans l'austérité, il tomba dans un grand —. Après une grande contention d'esprit, on a besoin de quelque —.

Relâcher, ն. մեղկել, մեղկացուցանել, թուլացուցանել, * թուլցունել. le temps humide relâche les cordes des instruments. 2. արձակել. — un prisonnier. On l'avait arrêté mal à propos, on a été obligé de le —. 3. Թողուլ. il me devait tant, je lui en ai relâché la moitié. Il aime mieux plaider que de rien — de ses prétentions. Voulez-vous — qc. de votre prix?

Relâcher, չ. մեղկանալ, մեղկիլ, թուլանալ. ils ont beaucoup relâché de l'ancienne discipline. Il n'a rien relâché de son zèle. 2. նւ. դադար առնուլ, դադարիլ, կենալ. la tempête nous obligea de —. On a relâché pour faire de l'eau. Nous relâchâmes dans le port.

Se relâcher, դ. մեղկանալ, մեղկիլ, թուլանալ, *թուլնալ. les cordes de mon violon se sont relâchées. 2. փ. —. Sous le règne de ce prince faible et voluptueux, tous les ressorts du gouvernement se relâchèrent. 3. Թողուլ, զիջանիլ, տեղի տալ. il faut vous relâcher un peu de vos prétentions. Il s'est relâché sur cet article. 4. Թուլանալ, կակղիլ. — de sa première ferveur. — dans le travail. Il commence à —. Depuis quelque temps il s'est fort relâché. Son zèle, sa ferveur, son attention se relâche, semble —. || Le temps se relâche, * օդն կը կակղի, կը մեղմանայ. 5. փ. հանգուցանել, *հանգչեցունել, — l'esprit.

Relais (րլէ) ա. փոխադիան, փոխոնորդ ձիան. on a placé des — sur la route pour le voyage du roi. Avoir des chevaux de —, ունել փոխադիան. 2. ո. փոխաշունք. փոխոնորդ շունք. à la chasse, on met des — en certains endroits. 3. ո. շնակայան. կայան շանց. 4. հանգոյց, կայան փոխադիան՝ փոխոնորդ ձիան. mener des chevaux en —, pour servir de —. Il n'est pas venu en poste, il est venu avec ses propres —. || փ. եւ ը. être de —, պարապ առնուլ, չաշխատիլ բնաւ, անգործ լ., *պարապ կենալ. 5. կայան, օթեւան, իջեւան. nous dînerons au troisième —. 6. իգ. lais et —, հողաբարդ:

Relaisser (Se) դ. հ. զտեղի առնուլ, դադարել, * կանգ առնուլ. 2. ո. զտեղի առնուլ (վաստակաբեկ երէոյ), *կանգ առնուլ յոգնած երէի:

Relancer, ն. վերարձակել, *նորէն արձակել. on relança le cerf jusqu'à trois fois. 2. փ. եւ ը. Թախանձել, *գլուխն ցաւցունել. — qn. C'est un importun qui vient me — à toute heure. On ne relance pas ainsi les gens. Ils sont venus me — chez moi. 3. սաստել, * չեխնել. il parlait mal de mon ami, mais je l'ai relancé.

Relaps (րլափս) **e**, ած. վերըստին անկեալ, * նորէն ընկած՝ դարձած. hérétique —. 2. գ. վերիներս. cette femme était —e. Dans les pays d'inquisition, les — étaient condamnés au feu.

Rélargir, ն. առաւել եւս լայնել՝ * աւելի լայնցունել. il est obligé de faire — tous ses habits. On va — cette rue.

Rélargissement, ա. լայնուն :

Relater, ն. պատմել , յիշատակել . ce fait a été relaté avec toutes ses circonstances. On a relaté cette pièce dans l'inventaire.

Relateur, ա. պատմիչ , յիշատակիչ :

Relatif, ive, ած. վերաբերեալ , վերաբերելի , առընչական , պատկաններ . cette clause est —ive à la présente. Les termes de père et de fils sont —s. Qualités —ives. Le sens absolu et le sens — d'un mot. *homme* est un terme absolu, *père* est un terme —. 2. ա. վերաբերական, վերբերական , յարաբերական . le — est opposé à l'absolu. 3. ած. ք. յարաբերական . pronoms —s, — դերանուն. proposition —ive, — նախադրութիւն:

Relation (սիօն) ի. յարաբերութիւն , առընչութիւն , պատկանուն. cet article a — au précédent. Ce que vous dites n'a aucune — à la chose, avec la chose dont il s'agit. L'étroite — qui lie ces deux principes. La — du père au fils et du fils au père. La — entre le verbe et le sujet. 2. յարաբերութիւն , կապակցութիւն . j'ai des —s dans ce pays. Ils ont ensemble des —s de commerce, d'amitié. Je suis depuis longtemps en —s avec lui. Mes —s se sont étendues. A mesure que les —s entre les peuples se multiplient. —s commerciales, վաճառականութիւն . ministre des —s extérieures, նախարար արտաքին գործոց. cultiver ses —s, մշակել զյարաբերութիւնս իւր . || avoir des —s avec une femme, *սիրային յարաբերութիւններ ունենալ կնոջ մի հետ . 3. յիշատակութիւն , զրոյց. — véritable, exacte, ample, succincte. — historique. Faire une —, պատմել , զրուցել . donner une — de ses voyages. La — d'une bataille. Sur la — d'un tel, on n'a pas douté du fait. 4. եմ. լսելութիւն:

Relationnaire, ա. յիշատակիչ :

Relativement, մ. յարաբերաբար, վերաբերմամբ, վերաբերապէս. cela doit se considérer — à telle chose. Cela n'est vrai que —.

Relativité, ի. յարաբերութիւն , վերաբերութիւն :

Relaver, ն. լուանալ վերստին , *նորէն լուալ :

Relaxation (սիօն) ի. կգ. Ձոդումն , նուազութիւն . — des biens canoniques. 2. իգ. արձակումն . la — d'un prisonnier.

Relaxer, ն. իգ. արձակել , ազատ Ձողուլ . — un prisonnier, un détenu.

Relayer (բրլէյել) չ. փոխադիան առնուլ. nous relayâmes à tel endroit.

Relayer, ն. փոխանակել , *եռեակ եռեակ գրաղեցունել . on envoyait de deux heures en deux heures cinquante pionniers — ceux qui travaillaient.

Relégation (սիօն) ի. տարագրութիւն , արտասահմանութիւն :

Reléguer, ն. տարագրել , արտասահման առնել , վռարել . ils furent tous relégués dans une île. 2. փ. տարագիր առնել , աքսորել . il a relégué sa femme à la campagne. 3. տարագիր առնել , մեկուսի Ձողուլ , *մէկդի Ձողուլ . on a relégué ce portrait dans l'antichambre.

Se reléguer, դ. առանձնանալ , քաշուիլ . — à la campagne, en province. — dans un faubourg.

Relent (բրլան) ա. խոնաւահոտութիւն , տաւկահամութիւն . cette viande sent le —, a un goût de —, խոնաւահամ , տաւկահամ է միսդ . 2. փ. գարշահոտութիւն :

Relevailles (բրլըվայլ) ի. յ. ծննօրհնութիւն . *օրհնութիւն ծննդական կնոջ առաջին անգամ ժամ գալուն . ժամեկէք . le jour de ses —. Elle vient de faire ses —. Assister à des —.

Relevé, e, անց. ամբարձեալ, վերականգնեալ . 2. ած. խորշաքաղ , զուսպ , հանգուշն , *սօՁատած . robe —e. 3. փ. բարձր, ազնիւ . il a reçu une éducation fort —e. Être d'une condition —e. Une pensée —e. Un sujet —. Une matière —e. Avoir des sentiments —s. 4. բարկ, *կծու . un ragoût, une sauce d'un goût —, բարկ՝ բարկահամ պորանի՝ Ձաշան :

Relevé, ա. թուանդակութիւն . le — du compte, հաշուափակ . j'ai fait le — des sommes qui vous sont dues. Le — des naissances, des mariages, des décès, se fait d'après les registres de l'état civil. || Faire le —, առնել գրանդակութիւն , թուանդակել . faire le — de toutes les fautes, de tous les passages remarquables d'un auteur, etc.

Relevée, ի. դտ. յետմիջօրէ . ժամանակ յետ միջօրէի . à deux heures de —, ի ժամս երկուս յետ միջօրէի . l'audience de —, ունկնդրութիւն յետ միջօրէի :

Relèvement, ա. հաստատուն , կանգնումն . le — d'un mur. Le — d'un navire échoué. 2. թուանդակութիւն . on a travaillé au — de toute la dépense. 3. նե. բարձրացումն . l'avant de ce navire n'a pas assez de —. 4. նշանակումն, *բանի մի դիրքն նշանակելն . il a fait le — de ces pointes, de ces caps, de ces îles, etc. Porter des —s sur une carte marine. Faire des —s, նշանակել (զդիրս տեղոյ իրիք) , * տեղի մի դիրքն նշանակել :

Relever, ն. բարձրացուցանել , ի վեր առնուլ , վերականգնել , յարուցանել , *վեր վերցունել , վերցունել . — une chaise tombée. — une statue, une colonne renversée. Cette femme se jeta aux pieds du prince, qui la releva avec bonté. 2. կանգնել , յարուցանել . faire — des murailles. — des fortifications. || փ. — une maison, une famille, բարձրացուցանել յիւր պատիւ զգերդաստանն . qui relève sa nation, ազգայարոյց . cela l'a bien relevé. || — le courage, les espérances de qn., սրտապնդել զարիութիւն, զակնկալութիւն ուրուք. 3. հանգրիժել , խորշաքաղ առնել , ժոլովել , *սՁռտել . relevez votre robe. — les bords d'un chapeau. 4. ոլորել . — ses cheveux, sa moustache. 5. բարձրացուցանել , *աւելի բարձր հանել . ce terrain est trop bas, il faut le — d'un mètre. Il faut — ce plancher pour le mettre au niveau du palier de l'escalier. Ce muscle, en se contractant, relève l'aile du nez. || — la tête, բարձրացուցանել զգլուխն , *գլուխն ՛ի վեր տնկել եւ փ. քաջանալ, համարձակութիւն առնուլ . cette faction qu'on croyait abattue, relève la tête. || փ. — sa condition, son état, sa fortune, աճել՝ աճեցուցանել զպատիւ իւր , զմեծութիւն իւր . aspi ներկաս — sa condition, sa dignité, sa charge, պատուել զվիճակ՝ զպաշտօն իւր . il a bien relevé sa charge par son mérite personnel. 6. փ. բարձրացուցանել , դրուատել , գովել . — une bonne action, en — le mérite. Vous relevez trop le peu que j'ai fait. 7. փայլեցուցանել , առաւել եղանաւոր երեւցուցանել . la parure relève la bonne mine. Les ombres relèvent un tableau, relèvent l'éclat des couleurs, des lumières. La modestie relève toutes ses autres qualités. Il faut, dans un pareil sujet, que le style soit simple, mais non sans quelque agrément qui le relève. 8. նշանակել . il se plaît à — les beautés d'un ouvrage, au lieu d'en faire remarquer les défauts. Il a dit mille choses spirituelles que personne n'a relevées. 9. առնել պատասխանի , պատասխանել . — un mot piquant. Il m'a décoché une épigramme, mais je l'ai bien relevé. || — qn., առնել ուժք պատասխանի խօսուածեամբ . il avait avancé une proposition choquante, mais on l'a bien relevé. 10. խ. բարկացուցանել , *բարկ ընել . il faudrait un peu de vinaigre pour — cette sauce. Il manque à ce ragoût quelque chose qui le relève 11. եչ. ջ. նշանակել . — un cap. — une île. 12. զ. փոխանակել , * տեղն դնել . — la garde. — les postes. — une sentinelle, un factionnaire, պահակափոխ առնել . C'est le caporal qui relève les sentinelles. C'est un tel qui m'a relevé. — le timonier. Tel bâtiment vint — le nôtre. 13. ազատել, զերծուցանել . — qn. d'une interdiction. — qn. d'un serment. — un religieux de ses vœux. Il s'est fait — de ses vœux.

Relever, չ. կանգնիլ , յառնել , եղանել . — de maladie. || On ne croit pas qu'il en relève, qu'il relève de là, *չկարծուիր որ այդ հիւանդութենէն առողջանայ՝ ազատի . || cette femme relève de couches, *այս կինն տղաբերքէն ոտք ելած է՝ սկսած է դուրս ելլել . 2. իգ. լինել ընդ իշխանութեամբ ուրուք , *մէկուն իշխանութեան տակն ըլլալ . ce fief relevait de telle seigneurie, de tel seigneur. Ces seigneurs relevaient de la couronne. Cette administration relève de telle autre.

Se relever, դ. ի վեր կանգնիլ, յոտն կալ, յառնել, *ոտք ելլալ, ոտքի վրայ կենալ. je fus étourdi de ma chute et j'eus beaucoup de peine à me relever. Le navire, qui penchait, se releva lentement. On avait couché la tige de cette plante, mais elle s'est relevée d'elle-même. 2. ելանել՝ յառնել յանկողնոյ, *անկողինն ելլել. il a été obligé de — cette nuit. Il ne saurait demeurer dans le lit, il se relève à tout moment. 3. բարձրանալ, ամբառնալ. à partir de ce point, le terrain se relève brusquement. Dans le mépris et la dérision, la lèvre supérieure se relève d'un côté et laisse paraître les dents. 4. փոխանակել զմիմեանս, *զիրար փոխանակել. nous nous relevions d'heure en heure. 5. փ. կանգնիլ, յառնել, պատասպարիլ, միւս անգամ զօրանալ. il aura bien de la peine à — de cette perte. Cet empire parut un moment près de —. Leur puissance tomba pour ne plus —. Cette maison se releva au moyen de quelques mariages avantageux. Cette pièce, qui était presque tombée, s'est relevée.

Releveur, euse, գ. մգ. ցամբարձիչ, վերացուցիչ. le muscle —, ամբարձիչ մուկն, ամբարձամուկն. le — de l'œil, ակնամբարձ. — des paupières, ամբարձիչ արտեւանաց, արտեւանամբարձ, կոպաբարձ. — articulé, յօդաւոր ամբարձիչ:

Rélhanie, ի. բ. բելհանիա:

Rélhaniées, ի. յ.բ. բելհանեայք:

Reliage, ա. շրջանակումն (տախտակաց):

Relié, e, անց. կազմեալ. — en argent, արծաթակազմ. finement —, նրբակազմ. joliment —, գեղեցկակազմ. — en toile, լաթակազմ. — en peau, կաշեկազմ. — solidement, ցաւտառակազմ. richement —, փառակազմ. — en demi-peau, կիսակաշեկազմ:

Relief, ա. բարձրաքանդակ, քանդակ. ouvrage de —, քանդակագործ. une frise ornée de bas——s, խորաքանդակազարդ ծոփոր. plan en —, բարձրաքանդակ յատակագիծ. ces ornements n'ont pas assez de —, զարդքս այսոքիկ չեն բաւական բարձրաքանդակ. cette médaille a beaucoup de —, մեդալս այս քանդակազարդ է յոյժ. on grave en creux ou en — sur les métaux et sur les pierres, խորաքանդակ կամ բարձրաքանդակ դրոշմին մետաղք եւ քարինք. les figures de ce tableau ont beaucoup de —. 2. փ. փայլ, շուք, փառք. certaines couleurs opposées les unes aux autres se donnent du —. La laideur d'une femme donne du — à la beauté d'une autre. Les emplois qu'il avait occupés, donnaient du — à sa famille. Les auteurs médiocres croient se donner du — en critiquant les chefs-d'œuvre. || Haut — կամ plein —, բարձրաքանդակ. || demi——, կիսաքանդակ. || en —, բարձրաքանդակ. 3. ցցունութիւն:

Relier, ն. վերակապել, *նորէն կապել. — une gerbe, une botte de foin. Cela s'est délié, reliez-le. 2. կզ. կազմել, գրակազմել. — un livre. || կ. cet ouvrier relie bien, relie solidement. 3. շրջանակել (գաւակաւ). 4. փ. կցել, մերձեցուցանել, *միացունել, մօտեցուցանել. le développement des moyens de communication a pour effet de — entre eux les peuples les plus éloignés.

Relieur, euse, գ. կազմաբար, կազմաբարուհի, գրակազմ, գրակազմուհի:

Religieusement, մ. աստուածապաշտութեամբ, բարեպաշտաբար. vivre —, — կեալ՝ *ապրիլ. 2. կրօնապէս, երկիւղածօրէն. observer — les traités. Je vous garderai — le secret.

Religieux, euse, ած. կրօնական, կրօնային. culte —. Les cérémonies —euses. Sentiments —. Des chants —. 2. կրօնասէր, բարեպաշտ. qui fait des recherches —euses, կրօնախոյզ. un homme —, une femme —euse. Mener une vie —euse, *կրօնասէր՝ բարեպաշտ կեանք անցունել. 3. բարեկրօն, կրօնազօր, երկիւղած, հաւատարիմ. il est — observateur de sa parole. Il faut être — à garder un secret. Une exactitude —euse. L'habit —, վանական զգեստ, սքեմ. la vie —euse. Une maison —euse, կրօնաստան, կուսաստան, կուսանոց. 4. գ. կրօնաւոր, միանձն, կրօնուհի, կրօնաւորուհի, կուսան, հաւատաւոր, հաւատուհի, միանձնուհի, մայրապետ, մայրապետ, միայնուհի. un bon —. Un couvent de —euses, կուսաստան, կուսանոց. supérieur des —, կրօնապետ. les — de Saint-Benoit. Prendre l'habit de —, de —euse, սքեմ առնուլ. faire —, կրօնաւորիցուցանել, սքեմաւորել. se faire —, սքեմաւորիլ, կրօնաւորիլ. sœur —euse, հաւատաւորիկ:

Religion, ի. կրօնք. la — naturelle. La — révélée. La — juive, chrétienne. Embrasser, professer, pratiquer une —. Abandonner, abjurer sa —. Renoncer à sa —. Changer de —, կրօնափոխ լ. faire fleurir la —. La — dominante. Les préceptes, les pratiques d'une —. Mourir pour la —. Toute — lui est bonne. Il s'est fait une — à sa guise. La — réformée, բողոքականութիւն. la — de Zoroastre, զրադաշտութիւն. chef de —, կրօնապետ. qui propage la —, կրօնատարած. qui enseigne la —, կրօնուսոյց. qui a une autre —, այլակրօն, օտարակրօն. qui professe une autre —, այլադաւան. — primitive, նախակրօնք. — civile, քաղաքական —. 2. աստուածպաշտութիւն, բարեպաշտութիւն. la — console, élève, épure l'âme. Il a toujours eu de la —, même dans le temps de ses déréglements. C'est un homme sans —. 3. կրօնաւորութիւն, միանձնութիւն, վանականութիւն. ce bénédictin a trente ans de —. Choisir une —. Habit de —, սքեմ. entrer en —, կրօնաւոր՝ կրօնուհի լ., կրօնաւորիլ. mettre une fille en —, կրօնուհի առնել զաղջիկն. 4. կրօնագիտութիւն. 5. փ. երկիւղածութիւն, բարեմտութիւն. se faire une — d'une chose, s'en faire un point de —, երկիւղածութեամբ պահել զիմն. || violer la — du serment, չպահել զերդումն, դրժել երդման. || surprendre la — des juges, d'un tribunal, խաբել զդատաւորս, զդատաստանաւորան:

Religionnaire, գ. բողոքական, նորադաւանդ:

Religiosité, ի. կրօնասիրութիւն. 2. բարեկրօնութիւն, երկիւղածութիւն:

Relimer, ն. վերախարտել, *նորէն խարտոցել. 2. փ. յղկել:

Reliquaire, ա. նշխարատուփ. տուփ նշխարաց սրբոց. — d'or, de cristal. Porter un — sur soi.

Reliquat (բլիքա) ա. մնացորդ. le — d'un compte de tutelle. Un vieux — de compte. Poursuivre le payement de divers —s. 2. բժ. — (հիւանդութեան). il a un mauvais —. 3. յ. հ. մնացորդք, նշխարք (կերակրոց), *ուտելիք. les —s d'un repas, d'un festin. Nous avons très bien dîné des —s du repas de noces.

Reliquataire, գ. տակաւին պարտական, *պարտքն մնացած. ce comptable est — de cent mille francs.

Relique, ի. խրխոր, նշխարք, մասունք. — authentique, supposée. Une précieuse —. Les —s des saints. Porter des —s en procession. || փ. garder une chose comme une —, *բան մ'ը նշխարքի՝ մասունքի պէս պահել. elle garde votre lettre comme une —. Elle en fait une —, des —s. || փ. եւ բ. je n'ai pas grande foi à ses —s, je ne prendrai pas ses —s, *չեմ կարծեր որ խօսքն պահէ. 2. փ. յ. հ. նշխարք, մնացորդք. les tristes —s de sa fortune.

Relire, ն. վերընթերնուլ, *նորէն կարդալ

Se relire, դ. վերընթերնուլ, *նորէն կարդացուիլ. je connais peu de romans qui puissent —. 2. ընթերնուլ զգրեալն, *գրածն կարդալ. un journaliste n'a guère le temps de —.

Reliure, ի. կզ. կազմ, գրակազմ. — de veau, տաւակազմ. — de maroquin, քեմխտակազմ. La — d'un livre. Demi——, կիսակազմ. 2. կազմարարութիւն. || atelier de —, կազմատուն:

Relocation (սիօն) ի. վերավարձումն. le principal locataire fait des —s, S. **Sous-location**.

Reloger, ն. վերաբնակեցուցանել, *նորէն բնակեցունել. = չ. վերաբնակիլ, *նորէն բնակիլ:

Relouer, ն. վերավարձել, *նորէն վարձել՝ վարձով բռնել. à l'expiration de mon bail, j'ai reloué mon appartement. 2. ենթավարձել. j'ai loué un grand appartement, mais j'en relouerai une partie.

Relouer, ն. վերագովել:

Relu, e, անց. **Relire** բայի. վերընթերցեալ. livre —.

Reluire, չ. փայլիլ, շողալ, փողփողել, պաղպաջել, արտափայլիլ, ոսկեշողել, *փալփլիլ, պլպլիլ. toutes les surfaces polies reluisent. Tout reluit dans cette maison. 2. փ. փայլիլ, պայծառագոյն երեւիլ. la vertu reluit davantage dans l'adversité.

Առ. Tout ce qui reluit n'est pas or, s. **Or.**

Reluisant, e, ած. փայլուն, շողշողուն, պաղպաջուն. des armes —es. Visage —. Il a le visage tout —, կարմրադէմ է:

Reluquer, ն. հայել ծայրիւ ականի, *աչքին ծայրով նայիլ. il reluque bien cette femme. 2. փ. աչս արձակել, ցանկանալ, *աչք անկել. il reluque cette terre, cette maison, cet héritage.

Remâcher, ն. կրկին ծամել, *նորէն ծամել. les ruminants remâchent ce qu'ils ont mâché. 2. փ. որոճալ ի միտս, *մտքին մէջ որոճալ. j'ai longtemps remâché cette phrase avant de l'écrire.

Remaigrir, չ. վատիլ, վտանալ, *նիհարնալ:

Remaillage, ա. ասեղնագործուԹիւն. — des bas. [ուտել:

Remanger, չ. վերստին, *նորէն

Remaniable, ած. վերյարդարելի, փոփոխելի:

Remaniement կամ **Remanîment**, ա. վերյարդարում, փոփոխում. — d'un toit, d'un pavé. 2. տպ. —, ces corrections exigeront un long —, de nombreux —s.

Remanier, ն. վերաշօշափել, *նորէն շօշափել. il a manié et remanié ces étoffes. 2. վերյարդարել, փոփոխել. — un pavé, le pavé. — la couverture d'une maison. || տպ. —. cette page est à —. Il faudra — plusieurs lignes. || փ. —. il y a dans cette tragédie deux ou trois scènes qu'il faudrait —. Cet ouvrage a besoin d'être remanié.

Remanieur, ա. վերյարդարիչ, փոփոխիչ:

Remanîment, ա. S. **Remaniement.**

Remariage, ա. վերամուսնուԹիւն [Ուիւն:

Remarier, ն. վերամուսնացուցանել, վերամուսնաւորել. *նորէն ամուսնացունել. sa fille était veuve, il vient de la —.

Se remarier, դ. վերամուսնանալ, վերամուսնաւորիլ. *նորէն ամուսնանալ. il est tenté de —.

Remarquable, ած. երեւելի, ականաւոր, նշանաւոր, նշանակալից. événement, phénomène, action —. Défauts, qualités —s. Une femme — par sa laideur. Il y a des beautés —s dans cet ouvrage. Citer un passage —. C'est un homme —, d'un talent —.

Remarquablement, մ. նշանաւորապաս, մեծապէս, *նշանաւոր կերպով, շատ. cette femme est — belle, — laide.

Remarque, թ. դիտողուԹիւն. — utile, judicieuse, importante. J'en avais fait la —. Faire de bonnes —s.

Remarqué, e, անց. դիտուած. être —, ականաւոր լ:

Remarquer, ն. վերանշանել, *նորէն նշան դնել. on avait déjà marqué ces pièces de vin, on les a remarquées. 2. նշմարել, դիտել, զննել, միտ դնել, *ուշադրուԹիւն ընել. — le chemin. Remarquez la beauté de cet édifice. Remarquez bien ce passage. J'ai remarqué de fort belles choses dans cet auteur. Remarquez bien où il entrera. C'est un homme qui remarque tout. Il est à — que. Je vous ferai — que... 3. նըշմարել, ճանաչել, զանազանել. j'ai remarqué un tel dans la foule. Je le remarquai à une cicatrice qu'il a sur la lèvre. || Se faire —, տալ ճանաՉս զանձնէ, նշանաւոր՝ երեւելի հանդիսանալ, *ինքզինքն ճանչցունել տալ. entre les plus grands rois il se fit — (Rac.). Il s'est fait — dans tous les combats, նշանաւոր հանդիսացաւ յամենայն մարտս:

Remballage, ա. վերաԾրարուման, վերապատատուման:

Remballer, ն. վերաԾրարել, վերապատատել. — des marchandises.

Rembarquement, ա. վերանաւուման:

Rembarquer, ն. վերանաւել, *նորէն նաւ դնել. — des marchandises. On a rembarqué les troupes.

Se rembarquer, դ. վերանաւել, *նորէն նաւ մտնել. il s'est rembarqué sur le même navire. 2. փ. եւ ը. դարձեալ միջամտել՝ ձեռնամուխ լ., *նորէն նետուիլ, նորէն ձեռք զարնել. — au jeu. Il s'est rembarqué dans cette affaire.

Rembarrer, ն. ուժգին վերԺել, *սաստիկ վերԺել. — qn. Il parlait mal de mon ami, je l'ai rembarré. Il prétend soutenir cette proposition, il sera bien rembarré.

Rembâter, ն. վերաԾամբել. *նորէն Ծամբ դնել:

Rembellir, ն. վերգեղեցկացուցանել, *աւելի գեղեցկացունել:

Remblai, ա. հողերումն, լցահող. on a employé bien du — pour faire cette digue. 2. հողաբարդ. on a fait un — dans ce vallon.

Remblayer (բամպլէեէ) ն. հողաթերել, հողալնուլ, հող լնուլ. — une chaussée, un fossé.

Remboîtement, ա. վերաիաստատուման, վերազօդուման:

Remboîter, ն. վերաիաստատել, վերազօդել, *նորէն կցել՝ իրարու անցունել. — des pièces de menuiserie.

Se remboîter, դ. վերաիաստատիլ, վերազօդիլ, *իրարու մէջ նորէն անցնիլ. l'os s'est remboîté de lui-même.

Rembourrage, ա. **Rembourrement**, ա. փրծում, խուզածալըցում:

Rembourré, e, անց. խուզածալից. un siège, un matelas — avec des noyaux de pêches, աԾոռ, անկողին կարծր յոյժ. 2. փ. կշտապինդ, *լաւ մի Ուշած:

Rembourrer, ն. վերափրծել. *նորէն փրծով (bourre) լեցունել. — un bât, une selle, des fauteuils.

Se rembourrer, դ. ո. կշտապինդ ուտել, *լաւ մի Ուշել. il s'est bien rembourré.

Rembourroir, ա. փրծոց:

Remboursable, ած. հատուցանելի, *վճարելի. cette rente, ce capital est —.

Remboursement, ա. հատուցումն, վճարումն. faire, recevoir un —. Le — d'une rente.

Rembourser, ն. հատուցանել, վճարել. — une somme, une obligation. On l'a remboursé de ses frais. On supprima sa charge et on le remboursa. J'ai été remboursé. 2. փ. եւ ը. ընդունել. — des épigrammes, des mauvais compliments, des injures, des coups de poing, un soufflet, un coup d'épée, etc.

Se rembourser, դ. հատուցանել, վճարել զանձն, փոխարինել, *ինքնիրեն վճարել, վճարուիլ, ուտեաձն առնուլ. vous vous rembourserez de vos avances sur la somme que vous avez à moi. Il s'est remboursé par ses mains.

Rembruni, e, անց. Ծխացեալ, *Ծուխցած. des tons —s. Couleur —e, ախտերանգ գոյն. 2. փ. ած. Ծուխ, ախտ. un air, un front —. Une mine —e.

Rembrunir, ն. Ծխացուցանել, *Ծխացունել, Ծուխցունել. le fond de ce tableau est trop clair, il faut le —. 2. մԾացուցանել, ախտերցուցանել. *մԾնցունել, տրտմեցունել. cette nouvelle a rembruni mes idées, mon imagination. Cela lui a rembruni le visage.

Se rembrunir, դ. Ծխանալ, մԾանալ. une couleur qui se rembrunit. Mes idées se rembrunissaient. A ces mots, son front se rembrunit.

Rembrunissement, ա. Ծխացումն. — d'un tableau.

Rembuchement, ա. ո. որջամտուԹիւն. *երէի իր որջն մտնելն:

Rembucher, ն. ո. որջամուտ առնել, *երէն որջ մտցունել.

Se rembucher, դ. որջամուտ լ. *նորէն որջ կամ անտառ մտնել երէի. la bête s'est rembuchée.

Remède, ա. դեղ. — doux, violent, innocent, bénin. — souverain, efficace, infaillible, héroïque. Prendre, appliquer un —, des —s. User d'un —. Son mal tient bon contre tous les —s. On a eu recours aux derniers —s. || ը. être dans les —s, ի դեղոթայս լ. mettre dans les —s, ի դեղս անկանել, *դեղերու իյնալ. || — de bonne femme, պարզ եւ ժողովրդական դեղ, *կնկան դեղ. || ը. le grand —, մեծ դեղն, անդինն. il a passé par le grand —, par les grands —s. 2. փ. դեղ, դարման. la diète, l'exercice, le bon air, la gaieté sont d'excellents —s. Le travail est le meilleur — contre l'ennui. La connaissance de soi-même est un — contre

l'orgueil. || փ. c'est un — d'amour, դեղ է սիրոյ. *պատուաւ կնկան հոգմար կըսուի. 3. փ. դեղ, դարման, ճնարք. on ne saurait apporter —, apporter du — à tous les inconvénients. Le mal est fait, il n'y a point de —. Son malheur est sans —, Թշուառութիւն նորա անդարմանելի է. 4. գրխ «ճօքնա». prendre un —. Rendre un —. Il a gardé longtemps son —.

Առ. Il y a — à tout, fors à la mort, *ամէն բանի դեղ կայ, բացի մահուանէ. || aux grands maux, les grands —s, մեծամեծ չարեաց, մեծամեծ դեղք. || le — est pire que le mal, դեղն չարագոյն է քան զչարիքն:

Remédiable, ած. դարմանելի:

Remédiement, ա. դարմանումն:

Remédier, չ. դեղ առնել. avec un bon régime on remédie à la plupart des incommodités. 2. փ. դարմանել, դարման առնել. — à une faute, à un inconvénient. Il faut promptement — à ce désordre. Le désespoir ne remédie à rien.

Remêler, ն. վերախառնել, *նորէն խառնել. il faut — les cartes.

Remêleuse, ի. խառնոց (մեքենայ):

Remembrance, ի. հ. յուշ, յիշեցուցանել. ==*Se* —, դ. յիշել:

Remembrer, ն. հ. յուշ ածել, յիշեցուցանել.

Remémoratif, ive, ած. սգր. յիշեցուցիչ, յուշարար. un signe —. Une fête —ive

Remémoration (սիօն) ի. յիշումն, յիշատակ:

Remémorer, ն. ը. յուշ ածել, յիշեցուցանել, *յիշեցունել. je vais vous — tout ce qui se passa dans cette bataille.

Se remémorer, դ. յիշել, յուշ ածել. — qc. Je vais tâcher de me remémorer ce que vous dites.

Remener, ն. տանել վերստին, *նորէն տանիլ, տեղն դարձունել. vous l'avez prise à sa pension, vous l'y remènerez. Remenez cet enfant à son père. Remenez-la chez elle. Remenez ce cheval à son maître, à l'écurie. Il avait mené des marchandises à la foire, il a été obligé de les — à son magasin.

Remerciement կամ **Remercîment**, ա. շնորհակալութիւն, գոհութիւն, գոհացողութիւն, շնորհակալիք. discours de —. Lettre de —. Faire un —, շնորհ ունել, գոհանալ. cela vaut bien un —. Je vous fais mes —s de ce que vous avez bien voulu... Je vous dois mille —s pour les soins que vous avez pris de mon affaire. Recevez, agréez mes sincères —s. Offrir des —s, շնորհակալիս մատուցանել. || de —, շնորհակալական.

Remercier, ն. (ած. իբր **Prier**) շնորհակալ ը., գոհանալ, շնորհ ունել, շնորհակալիս մատուցանել. je vous remercie de la bonté que vous avez eue. Vous m'avez rendu un service essentiel, je ne puis assez vous en —. Il ne l'a pas seulement remercié. Je vous remercie, շնորհակալ եմ ձեզ. 2. չընդունել, չառնուլ յանձն, *քաղաքավարութեամբ մերժել՝ ճամբել. il a demandé cette demoiselle en mariage; on l'a remercié. Je l'ai remercié de ses offres. Il voulait me donner telle chose, je l'en ai remercié. || ը. եւ ինգ. je vous remercie de vos conseils, կըսուի երբոր չուզէ մէկն խրատ մտիկ ընել. 3. արձակել, *ճամբել. plusieurs officiers de l'armée ont été remerciés. Le ministre faillit être remercié.

Remercîment, ա. S. **Remerciement.**

Réméré, ա. իգ. յետսառիկ, յետտուիկ. *վաճառուածն ետ առնելու պայման. vente à —, — վաճառումն. pacte de —, — դաշն. faculté de —, — կարողութիւն:

Remesurer, ն. վերաչափել, *նորէն չափել:

Remettre (ած. իբրև **Mettre**) ն. վերադնել, *նորէն դնել. — un livre en sa place, à sa place. — l'épée dans le fourreau. — un os, un membre à sa place. On lui a remis le bras, le poignet.

2. վերսին դնել՝ արկանել, *նորէն դնել. — à la voile. — une armée au pied. — en vente. — une chose en question. — une affaire au rôle. — qn. dans le bon chemin, sur la voie.

3. դնել առաջի ուրուք, յանդիմանեցուցանել. — une chose devant les yeux, sous les yeux de qn.

4. անդէն հաստատել. l'arrêt l'a remis dans tous ses biens, dans tous ses droits, վճիռն դարձոյց նմա զամենայն ինչս, զամենայն իրաւունս. il faudra — les lieux dans l'état où vous les avez pris, պարտ է դնել զտեղիս յառաջին վիճակն. — une chose en usage, en crédit. Le chirurgien lui a remis le bras. — une chose en honneur, յառաջին պատիւն հաստատել գիմն.

5. հաշտել, հաշտեցուցանել, ի հաշտութիւն ածել. — bien ensemble des personnes brouillées.

6. յառաջին առողջութիւն ածել, զօրացուցանել, առողջացուցանել, կազդուրել. l'hydrothérapie l'a tout à fait remis. L'usage du lait l'a remis.

7. յապահով առնել, ապահովել, հանդարտեցուցանել, փարատել, բուժել. à peine remis de sa frayeur, հազիւ ի զարհուրանացն բուժեալ էր, *հազիւ վախն փարատեր էր. ce que vous lui avez dit lui a un peu remis l'esprit. On a eu bien de la peine à la — de la frayeur qu'elle éprouvait.

8. աւանդել, յանձն առնել, յանձնել, դարձուցանել, տալ. on lui a remis sa montre qui lui avait été volée. On a remis aux enfants le bien de leur mère. — un fils entre les mains de son père. — un paquet, un ballot à celui à qui il est adressé. — un bénéfice, une charge. Il remit sa charge entre les mains du roi. Le chancelier a remis les sceaux. — de l'argent dans une banque. Il serait peu sage de — au sort la décision d'une affaire si importante. — une affaire à qn. — une affaire au jugement, à la décision de qn.

9. առաքել, անցուցանել. il a fait — vingt mille francs à Bordeaux. Je lui ai remis entre les mains tout l'argent que j'avais, tout ce que j'avais. Je remets tous mes intérêts entre vos mains. En quittant l'armée, il remit le commandement à un tel. — un criminel entre les mains de la justice.

10. յապաղել, յերկարաձգել, յետաձողուլ, յետաձգել. on a remis la partie à demain. Je remets à une autre fois à vous instruire du détail de cette affaire. La cause est remise. Il remet ses créanciers de mois en mois. — de jour en jour, օր ի յօր առնել, յերկարաձգել, վաղուէ ի վաղիւ առնել, *օրէ օր ձգել.

11. շնորհել, Թողուլ. de mille écus qu'il devait, on lui en a remis cinq cents. Payez-moi le capital, je vous remets les intérêts.

12. Թողուլ, ներել. il n'y a que Dieu qui ait le pouvoir de — les péchés. Je lui remets de bon cœur toutes les offenses qu'il m'a faites. Remettez, il vous sera remis, Թողէք եւ Թողցի ձեզ.

13. ստիպել զոք ի սկսանել զուսումն իրիք. — qn. à l'A. B. C. On l'a remis aux premiers éléments.

14. խղ. սկսանել. il faut — la partie, պարտ է սկսանել զխաղն. || փ. եւ ը. այի եւս la partie est remise, խաղն սկսանելի է, *խաղն սկսելու է:

Se remettre, դ. վերաբազմիլ. — à table, միւս անգամ բազմիլ ի սեղան, *նորէն սեղան նստիլ. — au lit, վերամտանել յանկողին, *նորէն անկողին մտնել. — en route, en marche, յուղի անկանիլ, *երթալ, գնալ. — en mer, մտանել ի ծով, ծովագնաց լ. Il s'est remis au travail, ձեռն ի գործ եղեւ, *աշխատանքի սկսաւ. — au jeu, խաղի լսկրսանիլ. — à travailler. — à étudier, յուսումն սկսանիլ. — à marcher. [avec qn.

2. հաշտիլ, *հաշտուիլ. — bien

3. աւանդիլ, յանձն լ., *տրուիլ, յանձնուիլ. — entre les mains de qn.

4. ապաւինիլ. il se remet entièrement entre vos mains. — entre les mains de la Providence.

5. վստահիլ. s'en — à qn. Je m'en remets à ce que vous dira mon frère. Je m'en remettrai à qui vous voudrez. Il s'en est remis à lui du soin de tous ces détails. Je m'en remets au jugement, à la décision de telle personne.

6. յառաջին առողջութիւն ի վեր ելանել, կազդուրիլ, առողջանալ. il a eu bien de la peine à — de sa maladie. J'ai été six mois à me remettre.

7. հաստատել՝ բարւոքել զգործս

իւր, *գործն չիտկել. il perdait beaucoup, mais il commence à —.

8. ֆանդարտել, յապաֆոլմանալ. elle ne saurait — de son affliction. Elle changea de visage en le voyant, mais aussitôt elle se remit. Allons, calmez-vous, remettez-vous.

9. վերամառչիլ, միչամուխ լ., *սկսիլ. — au travail, au jeu, à étudier.

10. ո. յարօրանալ, իչանել. une perdrix s'est remise en tel endroit. Elle vient de — vers le bord du bois.

11. — qc., յիշել, ընդ միտ ածել. quand je me remets l'état où je l'ai vu. Je ne me remets point votre nom, votre visage. Je me remets fort bien cette personne.

Remeubler, ն. վերակահել, կահաւորել վերատին. il a fait — sa chambre. [Վիակաբեր:

Remifère, ած. բլ. Վիաբեր,

Rémige, ի. Ա. վարագաթիաուրք:

Rémigia, ա. բ. հռեմիկիա, հռեմիկ. ազգ երկպրտկ տնկոց ի տոհմէ տորոնատերից (rubiacées).

Remingtonite ի. հբ. հռեմինգտոնաքար. չրատեալ բնածխատ կոթալտի:

Réminiscence, ի. յիշումն, յիշատակութիւն. j'ai quelque — de ce qui s'est passé à telle époque. 2. վերյուշութիւն, յիշիլիք. un ouvrage plein de —s. Il y a trop de —s dans sa musique. Ce vers est une —.

Rémipèdes, ա. յ. կ. Վիտունք:

Remiréa, ի. բ. հռեմիրեացոյս, հռեմիրենի. ազգ միապտղ տնկոց ի տոհմէ կիպերատերից (cypéracées).

Remis,e, անց. **Remettre** ի. եդեալ վերատին, *նորէն դրուած:

Remisage, ա. կառուն. տ. Remiser. 2. կառատուն, հեծանուատնոց:

Remise, ի. ուուչութիւն, յանձնումն. la — des prisonniers s'est effectuée. La — du paquet. La — d'un gage, d'un nantissement, d'un cautionnement. La — des titres et pièces d'un procès. 2. առաքադրամ. առաքեալ դրամ. il a fait à Lyon une — de trois cent mille francs. Faire les —s de place en place, դրամառաք լ. ի հրապարակէ ի հրապարակ. 3. Վոլումն, շնորհումն. on lui a fait — de la moitié des intérêts. Il devait dix mille francs, on lui a fait — du quart. Il demande quelque —. On lui a fait — de l'amende, de la prison. 4. նուազեալ. l'ouvrage se vend douze francs; mais j'ai obtenu deux francs de —. Quelle — faites-vous? 5. գանձոյէք, *գանձոյի ուրուած վարձք. ce receveur a trois centimes par franc de —. Ces courtiers exigent des —s exorbitantes. 6. յապաղումն, յետաձգումն, յետաձգութիւն. la — d'une audience, d'une adjudication, d'une cause. User de —, օր ի յօր առնել, *օրէ օր ձգել. je partirai demain sans —, sans aucune —, մեկնեցայց վաղիւ անյապաղ. 7. կառատուն, կառանոց կառարան. mettre une voiture sous la —, dans la —. — de chariot, սայլարան. louer une —. || Voiture de —, կառանոցակառք, պաշեստակառք. il a loué une voiture de —. Nous prendrons une —. || Voiture de grande —, մեծ կառանոցակառք. || փ. եւ բ. il est sous la — ,on l'a mis sous la —, *պաշտօնն կորնչուցած է, ծերացած՝ գործէ դադրած է. || on le laisse sous la —, *պաշտօնի յարմար, բայց երեսէ ձգուած մարդու կըսուի. 8. ո. կաքք (կաքաւոյ). tuer des perdrix à la —. Ce chien est excellent pour la —. 9. Վաւուտ, Վրիտաք. il y a quantité de —s dans cette plaine.

Remiser, ն. կառել, կառատնել, *կառատուն մտցուցանել. il faut — cette voiture.

Se remiser, դ. կառել, *կառատուն մտնել. 2. ո. յարօրանալ, *բաշտպել. cette compagnie va toujours — dans tel endroit.

Remisier, ա. յանձնառու:

Rémissible, ած. Վոլելի, ներելի. c'est une faute fort —. Ce crime n'est pas —.

Rémission, ի. ներումն, Վոլումն, Վոլուվիւն. la — des péchés. Obtenir la — de ses fautes. 2. Վոլումն, շնորհումն, le roi lui accorda la — de sa peine. Il a eu beaucoup de peine à obtenir sa —. J'ai usé de — envers mon fermier. N'attendez de lui aucune —. N'espérez point de —. Il vous traitera sans —. Point de —. || Lettre de —, շնորհագիր. || un homme sans —, այր անգութ՝ անողորմ՝ աննեղոյ. 3. բժ. նուազումն, Վուլացումն, Վեվեացումն. il y a de la — dans sa fièvre. La violence du mal parut éprouver quelque —. Il y a de la — dans le pouls.

Rémissionnaire, գ. իգ. շնորհառու, շնորհընկալ:

Rémitarse, ած. կ. Վիակինք. տ. Tarse. [ընդհատումն:

Rémittence, ի. բժ. նուազումն,

Rémittent,e, ած. բժ. նուազող, ընդհատ, մեղմընդհատ. maladies —es. Fièvre —e. [sange.

Remiz, ա. Վ. պարիկակ. տ. Mé-

Remmailleter, ն. վերխառնձաղուրել, *նորէն խառնձաղուրել. remmaillotez cet enfant.

Remmancher, ն. վերմեղեխել, *նորէն կոթ դնել՝ անցուցանել. — une hache, un balai.

Remmener, ն. վերատին ընդ իւր առնել, *նորէն հետն առնել. remmenez cet homme, ce cheval.

Remontage, ա. ար. վերակազմումն, վերակազմութիւն. le — de la machine exigera trois jours. Le — d'une pendule. 2. նորոգութիւն. payer tant pour le — d'une paire de bottes. Voilà un bon —.

Remontant, e, ած. վերելող. rosier —.

Remonte, ի. նորածիումն. նորոգումն անպիտան ձիան. on acheta dix mille chevaux pour la — de la cavalerie. Des chevaux de —, նորածիան. 2. նորածիագնումն. գնումն նոր ձիոց. aller à la —, en —. Officier chargé de la —.

Remonter, ն. վերատին ելանել, վերելակել, *նորէն վեր ելլել. il remonta à sa chambre, à son cabinet. — sur son cheval, վերելակել յիւր ձի. || փ. — sur le trône, Վագաւորել վերըսաին, *նորէն Վագաւորել. || ո. — sur sa bête, *կորնչուցած շահն ձեռք բերել, գործն նորէն շտկել. || le baromètre remonte. Cette maison remonte. La généalogie de cette maison remonte jusqu'à telle personne, jusqu'à tel temps. Cette institution remonte aux premiers temps du christianisme. Cet édifice remonte au règne de saint Louis. 2. բարձրանալ վերատին, *նորէն բարձրանալ. le soleil remonte, commence à remonter. La rente remonte. Les effets publics, les actions de cette compagnie remontent. 3. փ. ի վեր ելանել, *դէպի վեր ելլել. pour entendre cette question, cette affaire, cette histoire, il faut — plus haut. — au déluge, à la création, à la source, à l'origine, à la cause, au principe d'une chose. 4. բժ. la goutte remonte, est remontée, *ասի երբոր յօդակաԱուածն ներքին գործարաններուն վրայ կ'իյնայ.

Remonter, ն. ի վեր ելանել, *վեր ելլել. — la montagne, l'escalier. — le courant, le cours d'un fleuve, d'une rivière կամ պարզ — un fleuve, etc., նաւել ընդդէմ հոսանաց, ելն. 2. հայՎայՎել. — une compagnie de cavalerie, ձիան հայՎայՎել նմա. || — une ferme, une fabrique, une imprimerie, etc., հայՎայՎել, հաստատել զաժենայն պէտս. || — une écurie, հայՎայՎել զձիան. || — un magasin, հայՎայՎել զվաճառս. || — une maison, կահել զտուն. || — un violon, une guitare, un violoncelle, կազմել նոցին նոր ապիս. || — un fusil, un pistolet, նորոգել զհրացան, զատրճանակ. || — une machine, կազմել, հաստատել զմասունս մեքենայի. || — une montre, une pendule, un tournebroche, etc. կազմել, լարել. || — des bottes, նորոգել կօշիկս. || — des eaux-de-vie, առատելոյ զաստիճանն յատկով գրի. || — des diamants, ընդելուզանել ադամանդս. || փ. եւ բ. — la tête de qn., ածել զոք ի զգաստութիւն. — l'imagination, le courage de qn., վառել անդէն զերեւակայութիւն, զարիութիւն ուրուք. || — les finances de qn., յարդարել զդրամական պայման ուրուք, *մէկուն դրամական վիճակն շտկել.

Se remonter, դ. հայՎայՎել անձին զպէտս, *նորէն անձին պէտքերն հոգալ. il est en train de —. Je me suis complètement remonté.

Remontoir, ա. լարակ. լարիչ բանալի. 2. լարակ, ինքնալար, գլխալար. *ինքնիրմէն՝ ճոճէն լարուող ժամացոյց. acheter un —. Posséder, avoir un —.

Remontrance, ի. ազդարարութիւն, խրատ. une — respectueuse. Sa — fut écoutée, fut bien reçue. On n'eut point d'égard à ses —s. — paternelle. Il lui a fait une sévère —.

Remontrer, ն. վերստին տալ տեսանել, *նորէն տեսնել տալ. il vient encore de me — sa collection. 2. ցուցանել, ազդարարել, խրատել, *ցուցունել, առջեւն դնել. il lui remontra sa faute, son erreur. Il faut lui — les dangers de son entreprise. Vous me permettez de vous — que... — le tort qu'on souffre. — à qn. le tort qu'il a. — à qn. son devoir.

Remontreur, euse, գ. ազդարարող, խրատող:

Rémora, ա. ձկ. նաւակալ, եղինէս, եղինէիս. ին. **Echénéis** եւ **Naucrate**. 2. փ. եւ ը. արգել, խափան. l'affaire allait se terminer quand il est survenu un —. Ce sont deux grands —s.

Remordre, ն. խածանել վերստին, *նորէն խածնել. il l'a mordu et remordu. 2. փ. —, խայթել. les méchants n'ont point de repos, leur conscience les remord à tous moments.

Remordre, չ. խածանել վերստին, *նորէն խածնել. — à l'hameçon. 2. փ. եւ ը. յարձակիլ վերստին, *նորէն յարձակիլ. ce dogue a été si maltraité, qu'il n'a pas voulu —. Ce régiment a tant souffert à cette attaque, qu'on n'a pu l'obliger à —. || Il n'y veut plus —, il a bien de la peine à y —, այլեւս չկամի ձեռնամուխ լ. յայն, *այլ եւս վիրաւոր է, այլ եւս չուզեր այդ բանին մէջ նետուիլ. || la conscience lui remord sans cesse, խիղճն տանջէ զնա անդադար, *խրոխտանքն միտքն անդադար կոտանջէ:

Remords, ա. խայթ, տագնապ, *խղճատանջութիւն, խղճահարութիւն. — cuisant, importun, éternel. Des — déchirants. Les — de la conscience, տագնապ՝ խայթ խղճի մտաց՝ *խղճմտանքի. la voix du —. Il est endurci, il n'a plus de —. Les — de conscience, խղճախայթ, խէթ մտաց. avoir des —, խղճադատ լ., խղճահարիլ, *խիղճն զարնել. avec —, խղճախառն:

Remorquage, ա. նաւածգումն, նաւաքարշումն:

Remorque, ի. նաւածգաչուան. նաւամիգ չուան. donner, prendre la —. Se mettre à la —, à — de, նաւածգիլ, *նաւն ուրիշ նաւի կապել, ուրիշէ մի մղուիլ. traîner, conduire un bateau à la —. 2. նաւածգութիւն, նաւաքարշութիւն. la — est d'un grand secours en plusieurs occasions.

Remorquer, ն. նաւամիգ՝ նաւաքարշ լ. un bâtiment à vapeur dût — la frégate. Il se fit — par des chaloupes. 2. քարշել՝ տանել զիւտ իւր, *եռեւէն քաշել. la locomotive remorque des wagons.

Remorqueur, ած. նաւամիգ, նաւաքարշ. bateau — à vapeur. 2. ա. —. un bon —.

Remorqueuse, ի. կառախմբաձիգ (վայրաշարժ):

Remotis (à) (արէմօթիս) մ. ը. միակողմն, *մէկդի. j'ai mis cet habit à —, եդի զգեստս զայս ի միակողմն, *հագուստս մէկդի դրի. j'ai mis cette affaire à —.

Remoucher, ն. վերստին սրբել զունչս, *քիմն նորէն սրբել. 2. կըշտամբել, սաստել, *չեխել. je l'ai joliment remouché

Remoudre, ն. վերաղալ, *նորէն աղալ:

Remoudre, ն. վերասրել, վերխեսանել:

Remouiller, ն. վերաթրջել, *նորէն թրջել. 2. վերախմորել, *նորէն խմորել. 3. նե. վերստին խարիսխ արկանել, *նորէն խարիսխ նետել:

Remouillure, ի. վերախմորում:

Rémoulade, ի. անք. ձիասպեղանի. 2. խ. բարկաթացան:

Rémouleur, ա. սրիչ. յեսանիչ:

Remoulu, e, անց. **Remoudre** բայի. վերասրեալ, վերյեսանեալ:

Remous (ըմու) ա. գրդանք:

Rempailler, ն. վերայարդել, յարդաճիւսել, *յարդով վերաճիւսել. — des chaises.

Rempailleur, euse, գ. վերայարդիչ, յարդաճիւս:

Remparer, ն. պատնէշ յարուցանել՝ կանգնել:

Se remparer, դ. պատնէշ անձին կանգնել, ամրանալ, պատսպարիլ. se voyant surpris par les ennemis, ils se remparèrent avec des chariots et avec tout ce qu'ils purent trouver.

Rempart (բանիար) ա. պատուար, պատնէշ. large —. — revêtu de pierres կլ. — revêtu, քարապատ —, քարապատուար. placer de l'artillerie sur le —. Se promener sur le —. Les —s d'une ville, d'une forteresse. — naturel, բնապատուար. || coureuse de —, պատուարպագնաց. խառնակեաց կին. 2. փ. —, պաշտպանութիւն. cette place est le — de toute la province. Malte était un des principaux —s de la chrétienté. Il me fit un — de son corps. Il se fit de cette loi un — contre les sollicitations. Le — le plus sûr d'un État est la justice et la modération.

Remplaçant, e, գ. փոխանդամ, փոխանորդ, տեղակալ, տեղապահ. *ուրիշի տեղն բռնող. je suis obligé de m'absenter quelque temps, veuillez être mon —. 2. փոխանորդ, փոխապինուոր, *ուրիշի տեղ պինուոր. acheter, fournir un —.

Remplacement, ա. փոխանորդութիւն, փոխանակութիւն, տեղակալութիւն, տեղապահութիւն. pourvoir au — d'un employé. Planter de jeunes arbres en — de ceux qui sont morts. 2. փոխանորդութիւն, փոխապինուորութիւն, *ուրիշի տեղն պինուոր լինելն:

Remplacer, ն. փոխանորդել, տեղակալել. *տեղն բռնել. on l'a remplacé par son fils. Il ne vous sera pas difficile de — ce meuble. 2. յաջորդել. ce magistrat est mort et a été remplacé par un tel. C'est moi qui l'ai remplacé. Il me remplacera pendant mon absence. Il sera difficile de — un tel général, un tel ministre. La paix de l'âme est un bien que rien ne remplace. 3. իգ. յատկացուցանել, *յատկացունել. il a vendu une propriété de sa femme, mais il en a remplacé le prix par l'acquisition d'un autre immeuble. 4. վճ. տեղադրել. *ճախուսած ապրանքին տեղ՝ ուրիշ դնել. je tiens cet article un peu haut, parce que je ne trouverai pas à le —.

Se remplacer, դ. փոխանորդիլ. aujourd'hui l'honneur se remplace par la fortune, la probité par l'habileté. 2. փոխանակել զմիմեանս, յաջորդել միմեանց, *իրարու տեղ բռնել. ils se sont remplacés dans cet emploi. Ils se remplacent mutuellement en cas d'absence.

Remplage, ա. Ներալիցք. *տակաւին սակաւած գինին լեցունելն. il faudra près d'un hectolitre de vin pour le — de ces pièces. Vin de —, Ներալցագինի. 2. ոչ. քարալիցք, խիզաք. *պատերու անչրպետներն լեցնող քարուրտանք. ce — préserve le mur de l'humidité des terres. — de muraille. || mur de —, որմն քարաշէն:

Rempli, e, անց. եւ ած. լցեալ, լի, առլցեալ, ակաղձեալ, ակաղձուն. une ville —e d'étrangers. Un terrain rempli de pierres. || փ. un ouvrage — de beautés, de défauts. Une vie remplie de souffrances. ||Être — de soi-même, ինքնահաւան՝ ինքնահաճ լ., *ինքնիրմով լեցուիլ:

Rempli, ա. հանգրիճն «քաամա». on a fait un — à ces rideaux.

Remplier, ն. հանգրիճել «քաամաք». — une robe.

Remplir, ն. առլնուլ. *նորէն լեցունել. voici un tonneau vide, il faut le —. 2. լնուլ, *լեցունել, լեփլեցուն ընել. il remplit son verre. La fumée remplissait la chambre. — ses caves de vin, ses greniers de blé. — un fossé, լիր արկանել՝ լի առնել գիտս. — d'air, օդալից՝ օդալիր առնել, *օդով լեցունել. action de —, լիցք. — la joue, Ծշել. les étrangers remplissent la ville. Ce village est rempli de pêcheurs. Plusieurs branches du mont Atlas sont remplies de mines. Cette société est remplie d'hommes d'esprit. — l'air de ses cris. — les airs de chants d'allégresse. — la terre, l'univers de sa renommée, du bruit de son nom, du bruit de ses exploits. Cette nouvelle a rempli notre ville, notre maison, de joie, de deuil. Cette guerre a rempli une période de trente années. Cette étude remplira agréablement vos loisirs. Il remplit bien son temps. || փ. cette passion remplit son cœur. Cette nouvelle a rempli nos cœurs de tristesse. Il s'est rempli la tête de chimères. Son succès m'a rempli de joie. Il nous a remplis d'admiration. 3. լնուլ, լրացու-

ցանել, ՙլեցուցնել, լրացուցնել. — une transaction, une quittance, etc. — un blanc seing. 4. լնուլ, կատարել. — un devoir, — son devoir, ses devoirs, ses obligations. — ses espérances. — une tâche, une mission. — un emploi. Cet homme remplit bien sa place. Il remplit indignement. — une fonction, des fonctions. Il est loin de — l'idée que j'avais de lui. Cet homme a rempli son sort, sa destinée. 5. դտ. հատուցանել, *վճարել. il faudra d'abord me — de mes frais, de mes avances. — une veuve de sa dot, de son douaire.

Se remplir, պ. լնուլ, *լեցուիլ. la citerne s'est remplie d'eau. 2. —. le salon commençait à — de monde, à —. Mes yeux se remplissaient de pleurs. 3. լնուլ, *լեցուիլ, խճողիլ. — de viande, de vin եւ կ. —, ուտել խմել. || ո. — le ventre, կշտանալինդ ուտել, *փորն լեցունել. 4. փ. լնուլ, պարարիլ. il se remplit d'espérances vaines. 5. դտ. հատուցեալ լ., *վճարուիլ. — de ses frais, de ses avances.

Remplissage, ա. լցած, աւելորդ բանք. il y a beaucoup de — dans cet ouvrage. Les trois quarts de ce livre ne sont que du —. Ce n'est là qu'un —. 2. նկ. figure de —, օտարոտի դէմք. 3. եմ. parties de —, լցածայնք, լցիչ ձայնք. 4. ար. լրացուցն. նորոգուցն. — de la dentelle. 5. S. **Remplage**.

Remplisseur, euse, գ. լցիչ, լցուցիչ. || —euse de dentelle, նորոգչուհի ժանեկի:

Remploi, ա. իգ. վերջնեղուցն. il ne peut vendre qu'à charge de —. L'acquéreur d'un bien dotal doit surveiller le — du prix.

Remployable, ած. վերստին ի կիր արկանելի, *նորէն գործածելի:

Remployer, ն. վերստին ի կիր՝ ի գործ ածել, *նորէն գործածել:

Remplumer, ն. վերափետրել, փետրազարդ առնել. 2. վերստին յարդարել, նորոգել. il faut — ce clavecin.

Se remplumer, դ. նորափետուր զարդարիլ, նորափետրիլ. ces oiseaux commencent à —. 2. փ. եւ ը. գիրանալ (զկնի հիւանդութեան), *հիւանդութենէն ետեւ գիրնալ. il est en pleine convalescence et ne tardera pas à —. 3. յարդարել զգործս, հանել զվնասն, *գործն նորէն շիտկել, վնասն հանել. on lui a donné un emploi, où il s'est bien remplumé. — par un riche mariage.

Rempocher, ն. վերստին դնել ի գրպանի, *նորէն գրպանն դնել:

Rempoigner, ն. դարձեալ ձերբակալել առնել, դարձեալ ձերբակալել, *նորէն ձեռք ձգել:

Rempoissonnement, ա. վերձկնաւեցումն:

Rempoissonner, ն. վերձկնաւեցնել, *նորէն ձկնաւետել. — un étang. [տիլ, *նորէն ձկնաւետիլ:

Se rempoissonner, դ. վերձկնաւե-

Remporter, ն. վերստին ի բաց տանել, տանել ընդ իւր, *նորէն հետն տանել. vous pouvez — vos marchandises. 2. ի բաց տանել, բառնալ, *վերցունել, տանիլ. on le remporta tout percé de coups. 3. ի ձեռս բերել, շահիլ, ընդունել, *ձեռք անցունել. — la victoire. — un avantage sur l'ennemi. Il a remporté le prix de la course, le prix d'éloquence. Il a remporté la palme. Quel fruit remporterez-vous de tout cela?

Rempotage, ա. պ. վոխաձաղարումն, *նոր ծաղար դնելն:

Rempoter, ն. վոխաձաղարել, նորաձաղարել, *նոր ծաղարի մէջ տնկել:

Remprisonner, ն. վերաբանտել, *նորէն բանտ դնել:

Remprunter, ն. ի վոխ առնուլ վերստին, *նորէն վոխ առնուլ:

Remuable, ած. շարժելի:

Remuage, ա. շարժումն, երեքումն. le — du blé, du vin. || Droit de —, իրաւունք շարժման. *գինին տեղէ տեղ վոխադրելու տուրք:

Remuant, e, ած. շարժասէր, խըլըրտուն, անհանդարտ. cet enfant est très —. Il est vif et —. 2. փ. անհանդարտ, անխաղաղասէր, խռովասէր. un esprit —. Un peuple —. L'esprit inquiet et — du siècle.

Remue-ménage, ա. կսիսխատունութիւն, *տակնուվրայութիւն. voilà un grand —. 2. փ. խառնակութիւն, շփոթութիւն. il y a bien du — dans cette maison, dans cette province. Des —.

Remuement կամ **Remûment**, ա. շարժումն. — d'humeur. 2. —, փոխադրութիւն. le — des terres. 3. փ. շարժումն, փոփոխութիւն, վրդով, յոյզ. son arrivée a causé beaucoup de —. Il y a eu de grands —s dans cette province.

Remuer, ն. շարժել. ne remuez rien. Ne remuez pas cette table. — la tête. — les oreilles, les bras, la main. Je ne puis plus — le pied. || — un enfant, *ոտան օրօրել. || — le blé, հոսել զցորեան, *ցորենն երնել. || — de la terre, հողափոխել, *հողն տեղէ տեղ փոխել. || — la terre, հողահերկել. *հողն հերկել՝ քրքրել. || փ. — le ciel et la terre, *երկինք ու երկիր շարժել, *ամէն հնարք բանեցունել. il a remué ciel et terre pour obtenir cet emploi. ասի եւս նոյն մտօք. L'Angleterre remue toute l'Europe pour susciter des ennemis à la France. 2. փ. եւ ը. հետամուտ լ., գրգռել, զարնուցանել. — une affaire. Si vous m'en croyez, vous ne remuerez pas cette affaire. || Il ne faut point — l'ordure, *աղտեղութիւնն պէտք չէ շարժել. || — beaucoup d'argent, *շատ գործ ընել, շատ սոակի գործ ընել. || — l'argent à la pelle, մեծափարթամ՝ ընչաւէտ լ., *շատ հարուստ ըլլալ. || il ne faut point — les cendres des morts, S. **Cendre**. 3. փ. շարժել, յուզել, խռովել. les grands mouvements de l'éloquence remuent l'âme. Le son de sa voix me remua le cœur. Ces touchantes paroles remuèrent l'auditoire. Ces prédications remuèrent toutes les classes. Qui remue l'âme, հոգեշարժ, հոգեդողդ, հոգեյոյզ.

Remuer, չ. շարժիլ. ne remuez pas de là. Il n'est pas mort, il remue encore. Dès que l'enfant remue dans le ventre de la mère. Elle a senti son enfant —. Remué par les feuilles, տերեւաշարժ. 2. փ. եւ ը. շարժիլ, յուզիլ, խռովիլ. on ne vous conseille pas de —. Si vous remuez, vous êtes perdu. Les provinces commençaient à —. C'est fournir un prétexte à ceux qui veulent —.

Se remuer, դ. շարժիլ. il est si las, qu'il ne peut pas —. La foule était si grande sur la place, qu'on ne pouvait s'y —. 3. շարժիլ, ճգնիլ. il s'est beaucoup remué pour cette affaire. Remuez-vous donc un peu. Il ne s'en remuera pas davantage pour cela. || փ. եւ ո. l'argent se remue, *շատ առատուտ կ'ընայ:

Remueur, euse, գ. շարժիչ. 2. երերիչ, հոսիչ. 3. փ. խռովիչ, խռովարար:

Remueuse, ի. օրօրուիճ:

Remûment, ա. S. **Remuement**.

Rémunérateur, trice, գ. եւ ած. հատուցիչ, վարձատրիչ, վարձահատոյց. Dieu est le souverain —. Ce prince est un juste —.

Rémunération (սիօն) ի. վարձատրութիւն. il attend de Dieu la — de ses bonnes œuvres. Voilà donc la — de mes services. հն. **Récompense**.

Rémunératoire, ած. վարձատրական, վարձահատոյց, փոխարինական. contrat, donation, legs —.

Rémunérer, ն. վարձատրել, փոխարինել. il est d'un grand roi de — les belles actions. Tous les peuples croient à l'existence d'un Dieu qui rémunère la vertu et châtie le vice.

Renâcler, չ. ո. քթաշնչել, *քթովն շնչել. il tempête, il jure, il renâcle. 2. փ. եւ ը. խորշիլ, դժկամակիլ. on voudrait qu'il se décidât, mais il renâcle. Il renâcle à cette démarche.

Renaissance, ի. վերածնութիւն,

Style Renaissance.

նորածնութիւն, վերկենդանութիւն. la — du phénix est une fable. 2. փ.

վերածնութիւն, վերածնուիլն . depuis la — des lettres et des arts. La — du printemps, de la verdure.

Renaissant, e, ած. վերածնեալ, նորածնեալ, նորածին . la nature —e. Des besoins toujours —s, միտումն՝ միտանորոգ պէտք . une autorité —e. La verdure —e, նորաբողբոջ դալարիք :

Renaître, չ. վերածնանիլ, վերկենդանանալ . selon les anciens, le phénix renaissait de ses cendres. La fable fait — Hippolyte sous le nom de Virbius. Les pères semblent — dans leurs enfants. || — à la vie, վերակենդանանալ, վերկենդանալ . || փ. — au bonheur, երջանկանալ . || աբ. — par le baptême, par la pénitence, վերածնիլ մկրտութեամբ՝ ապաշխարութեամբ . || faire —, վերածնունդ տալ . 2. վերածնանիլ, վերաբուսանիլ, *նորէն ծնանիլ՝ բուսնիլ. quand les premières dents sont tombées, il en renaît d'autres. Les plumes de cet oiseau commencent à —. Il faut ôter les bestiaux de cette prairie pour laisser à l'herbe le temps de —. Au printemps, les fleurs, les arbres renaissent. Toute la nature renaît au printemps. 3. վերածնանիլ, վերերեւիլ . cette rivière se perd sous terre et renaît en tel endroit. Le jour renaît. L'hiver va finir et nous allons voir — les beaux jours. || փ. cet événement fit — ses espérances, son amour, sa jalousie, sa haine, ses craintes. Le calme renaquit enfin dans mon cœur, dans les esprits. Les arts commencent à —. Faire — une occasion.

Rénal, e, aux, ած. մգ. երիկամնային . nerf —. Artère —e. Calculs rénaux.

Renanthère, ա. բ. երիկամնենի. ճառ. յանուանս Քոշենիլեան :

Renard, ա. աղուէս . le — glapit, աղուէսն կաղկանձէ . petit —, աղուեսուկ. || agir en —, գործել աղուեսաբար՝ նենգաբար . || բ. cet homme est un —, un fin —, un vrai —, un vieux —, * այս մարդն աղուէս է, խորամանկ է. || il fait comme le — des raisins, *չուզել կը ծեւացունէ, չեմ ուզեր գրպանս ձգէ կ'ըսէ . || prendre martre pour —, անձնախաբ է., *ինքզինքն խաբել, խաբուիլ, բան մի ուրիշ բանի տեղ առնուլ . || la peau de —, աղուեսենի . 2. բ. queue de —, աղուեսագի . 3. կ. — marin, ծովաղուէս . 4. ար. ծերպ, ծակ . boucher un —, խնուլ զծակն . 5. en —, աղուեսաձեւ :

Renardeau, ա. աղուեսուկ .

Renarder, չ. աղուեսել, աղուեսաբար խորամանկել, աղուեսանալ :

Renardière, ի. աղուեսորջ, աղուեսամորի :

Rencaissage, Rencaissement, ա. պ. վերաբկղում :

Rencaisser, պ. վերաբկղել, *նոր արկղի մէջ դնել :

Renchaîner, ն. վերաշղթայել, *նորէն շղթայի զարնել :

Renchéri, e, անց. առաւելեալ գնով, * սղած . le blé est fort —. || գ. faire le —, la —e, դժուարապարոյ՝ դժուարահաճ՝ ագիամարիտ., *ճանրէն քաշել :

Renchérir, ն. առաւելուլ զգինս, *սղցունել . l'impôt renchérit le salaire.

Renchérir, չ. առաւելուլ գնոյ, *սղանալ . le pain renchérit. Les denrées renchérissent.

Renchérissement, ա. առաւելում՝ բարձրացում գնոց . le — des denrées.

Rencogner, ն. անկիւնել . մղել՝ պնդել յանկեան ուրեք, * անկիւն մի մղել՝ սեղմել . je l'ai rencogné dans une croisée, pour lui dire ce que j'avais sur le cœur.

Se rencogner, դ. անկիւնել. *անկիւն մի քաշուիլ :

Rencontre, ի. հանդիպում, պատահում . bonne, mauvaise —. Heureuse, malheureuse, fâcheuse —. Faire —, faire la — de qn., հանդիպիլ ուրեք, *մէկուն հանդիպիլ . éviter la — de qn. Il tremble à sa —. Aller, venir à la — de qn., ընդառաջ երթալ՝ գալ՝ գալ ուրուք, *դիմաւորել. il allait à sa —. Marcher à la — de l'ennemi, խաղալ գնալ ի վերայ Թշնամեաց . 2. աս. պատահակցութ. la — de Saturne et de Mars dans tel signe. 3. ք. ճակատամարտ. ce ne fut pas un combat en règle, ce ne fut qu'une —. Il y a eu une sanglante — des deux avant-gardes. 4. վճռամարտ, վճռամարտութիւն (առանց կանխամտածութեան) . la rigueur des édits contre les duels ne s'appliquait pas aux —s. 5. փ. պատահում, դէպք . je vous servirai en toute —. Il a fait tout ce qu'il pouvait faire en pareille —. || Marchandise de —, պատահականաբ. *պատահական ապրանք . miroir, épée, livre de —, հայելի, սուսեր, գիրք պատահագինք . j'ai eu cela de —, պատահագին ընկալայ զայն . c'est une —, պատահագին է այս . || փ. c'est un homme qui a d'heureuses —s, զուարճաբան է այրդ . une — plaisante, զուարճաբանութիւն . une ingénieuse —, հանճարեղանութիւն . 6. բ. պատահում. la — des voyelles.

Rencontrer, ն. հանդիպել, պատահիլ . — qn. dans la rue, à la promenade, sur son chemin. Il n'est pas difficile à trouver, on le rencontre à toute heure. J'ai rencontré ce livre par hasard. J'ai rencontré dans Cicéron un passage fort curieux. En creusant ces fondations, on rencontra le rocher. Ils rencontrèrent beaucoup d'obstacles, de difficultés. Le torrent entraîne tout ce qu'il rencontre sur son passage. || — les yeux de qn., հայել յոք մինչդեռ նա հայի ի քեզ, *մէկուն նայիլ քեզ նայած ժամանակն . il craignait de — mes yeux. || — bien, — mal, բարւոք՝ ոչ բարւոք հանդիպիլ, *լաւ, գէշ պատահիլ . il n'a pas mal rencontré d'avoir tel rapporteur. Il a bien rencontré en se mariant. * լաւ կնկան հանդիպեցաւ՝ ընկաւ . || il a bien rencontré dans ses conjectures, *կարծիքն ելաւ . || il a rencontré juste, *լաւ գուշակ, ճիշդ գուշակ . il a bien rencontré son fait. || Il rencontre heureusement, c'est bien rencontré, on ne rencontre pas toujours, բարեբախտաբար լաւ հանդիպեցաւ, միշտ չհանդիպիր :

Se rencontrer, դ. հանդիպիլ, պատահիլ . cela peut —. Cela ne se rencontre pas toujours. C'est une vertu qui ne se rencontre guère chez de pareilles gens. || դգ. il s'est rencontré des hommes qui... 2. հանդիպել միմեանց, * իրարու հանդիպել . nous nous sommes rencontrés en route. Ces deux corps de troupes se sont rencontrés et se sont battus. 3. համախորհուրդ է., *նոյն կարծիքն՝ մտածմունքն ունենալ . les beaux esprits se rencontrent. Je me suis rencontré avec un tel sur ce point. J'avais la même pensée que vous, nous nous sommes rencontrés. 4. բախիլ, *գարնուիլ . les deux convois se sont rencontrés.

Rencorser, ն. վերիրանել . — une robe, — զրկազգեստն, *շրջազգեստին նոր իրան դնել :

Rendant, e, գ. հաշուառու, հաշուատուիչ :

Rendement, ա. արտադրութիւն, արդիւնք . le — des terres est très variable pour une même culture. Par ce nouveau procédé on a augmenté de dix pour cent le — de la canne à sucre. — d'une machine, etc. — de comptes, համարատուութիւն :

Rendetter, ն. վերապարտել, վերտին արկանել ընդ պարտաւոք, *նորէն պարտքի տակ ձգել .

Se rendetter, դ. վերապարտիլ, վերտին անկանիլ ընդ պարտաւոք, * նորէն պարտքի տակ իյնալ :

Rendez-vous, ա. ժամադիր, ժամադրութիւն, ժամակալութիւն . convenir d'un —. Assigner, donner, indiquer un —, ժամադիր՝ ժամակալել., ժամադրել . prendre — pour tel jour, en tel endroit. Le lieu, l'heure du —. Un — d'affaires, de plaisir. 2. ժամավայր, ժամադրավայր, ժամատեղի, ժամադրատեղ . le — général de l'armée, des troupes est en tel endroit. Je suis arrivé le premier au —. Être exact à se trouver au —. Ce bois est le — de tous les malfaiteurs. 3. դիմավայր . ce jardin est le — du beau monde. 4. ո. դիմավայր . ce château n'était d'abord qu'un — de chasse. Cette forêt est le — des oiseaux de proie, des reptiles, etc,

Rendormi, e, անց. վերաննջեալ:

Rendormir, ն. վերննջեցուցանել, դարձեալ ննջեցուցանել, *նորէն քնացունել . tâchez de — cet enfant.

Se rendormir, դ. վերաքունել, *նորէն քնանալ . il s'est rendormi.

Rendoubler, ն. ֆանգրինել «գաւմագ». — un manteau, une jupe, une robe trop large.

Rendre (լծ. իրր **Tendre**) ն. տալ, ի բաց տալ, փոխադարձել է., յետս դարձուցանել, *ետ տալ՝ դարձուցանել. — à qn. l'argent qu'on lui a emprunté. Rendez-lui ce que vous lui avez pris. — un dépôt. Prêtez-moi ce livre, je vous le rendrai dans deux jours. Il ne rend jamais ce qu'on lui prête. Il ne sait ce que c'est que de —. Vous rendrez ce paquet à telle adresse. Je lui ai donné de l'ouvrage et il ne me le rend pas.

2. ֆաուցանել. montez dans ma voiture, dans deux heures je vous rendrai chez vous.

3. տալ, դարձուցանել. elle lui a rendu tous ses présents. Il lui rendit toutes ses lettres. Il m'a payé, je lui ai rendu son billet. || փ. — à qn. sa parole, ազատել զոք ի խոստմանէն. je vous rends votre promesse, vos serments.

4. մատնել, տալ. Le commandant se vit obligé de — la place. Rendez-moi votre épée, ou vous êtes mort. — les armes, զինքնկեց է.

5. կատարել, լնուլ. — un culte à la Divinité, պաշտօն արկանել Աստուածութեանն. — grâce à Dieu, գոհանալ զԱստուծոյ. il faut — obéissance à ses supérieurs, պարտ է հնազանդիլ մեծաւորաց իւրոց. — ses respects à qn., մեծարել զոք. — les derniers devoirs à son ami, գլուխն սպաս արկանել բարեկամին իւրոյ. — hommage, des hommages à qn., պատիւ առնել ումեք. — visite à qn., յայց ելանել ումեք. — hommage à la vérité, պատուել զճշմարտութիւն. tout le monde rend hommage à ses vertus, ամենքին պատուեն զառաքինութիւնս նորա. — honneur, պատուել, պատուամատոյց է. — justice à qn., արդարացուցանել զոք. je rends justice à vos intentions, արդարացուցանեմ զդիտաւորութիւնս քո. je suis prêt à lui — raison, պատրաստ եմ իրաւախոհ է. նմա. il a rendu de grands services à son pays, մեծամեծ ծառայութիւններ մատոյց իւր երկրին. Ce serait — à la science un service signalé. Je n'oublierai pas les bons offices qu'il m'a rendus, չմոռացայց զբարեխոս նորա.

6. առնել, կշռել. — la pareille, կշռել զհաւասարն. — injure pour injure, service pour service, կշռել նախատինս փոխանակ նախատանաց, ծառայութիւն փոխանակ ծառայութեան. — le bien pour le mal, le mal pour le bien, առնել զբարին փոխանակ չարի, եւ զչարն փոխանակ բարւոյ. || Dieu vous le rende, Աստուած տայցէ քեզ, * Աստուած տայ (պատասխան ողբատաց). || — le combat, մղել զպատերազմ.

7. տալ. — la santé, տալ առողջութիւն, առողջացուցանել. — la vue, տալ տեսանել, * տեսնել տալ. — l'ouïe, բանալ զլսելիս. — la parole, տալ խօսել, *խօսիլ տալ. — l'appétit, բանալ զախորժակն, *ախորժակն բանալ. ce régime lui rendra les forces, կենցուղիս այս զօրացուցցէ զնա, *այս կենցուղին զինքն պիտի զօրացունէ. — la liberté à un prisonnier, ազատութիւն տալ բանտարկելոյն. — hommage, մեծարանս ընծայել՝ մատուցանել. cette nouvelle lui a rendu l'espoir, le courage, լուրս այս ետ նմա զյոյս, զքաջութիւն. || փ. եւ բ. vous me rendez la vie, կեանս տայք ինձ, * ինձ կեանք կուտաք, մեծ նեղութենէ զիս կ'ազատէք.

8. վերստին տալ ումեք, * առաջն նորէն ետ տալ. je lui ai rendu ma confiance, mon amitié, վերստին ետու նմա զվստահութիւն, զբարեկամութիւն իմ. rendez-moi votre protection. La fortune lui rendit enfin ses faveurs. — vulgaire, ռամկացուցանել.

9. վերստին ստանալ զկորուսեալն. il vient d'être rendu à la liberté, վերստին ստացաւ զազատութիւն. vos conseils le rendront à la vertu, à l'honneur. Ce remède peut le — à la vie. — qn. à sa famille. Je l'ai rendu à la société, à la patrie.

10. առնել. — qn. actif et laborieux. Voilà ce qui l'a rendu négligent, paresseux. Cette action l'a rendu odieux. Le malheur l'a rendu sage. Cette victoire le rendit maître de toute la province. L'exercice rend le corps plus vigoureux. — un chemin praticable, une rivière navigable. Il rendit vains les efforts de ses ennemis. Il a rendu son nom immortel.

11. տալ, արտադրել, բերել. il y a des terres qui rendent trente pour un. La terre lui rend dix mille francs par an. Ce métier rend peu, rend beaucoup. Ce fermier rend tant de sa ferme. Cette orange rend beaucoup de jus. Cette oie a rendu beaucoup de graisse. || Cette fleur rend une odeur agréable, ծաղիկս այս բերէ՝ բուրէ հոտ ախորժելի. cet instrument rend un son harmonieux, նուագարանս այս տայ ձայն ներդաշնակ.

12. փսխել. — un remède, une médecine, un vomitif. — de la bile. Il rend le sang par le nez. *քէն արիւն կուգայ. l'abcès a rendu quantité de pus, պալարդ ետ բազում Թարախս եւ լի. cette plaie, ce cautère commence à —, վէրս այս, խարտանս այս սկսանի Թարախել. rend beaucoup, Թարախ տայ յոյժ. || փ. եւ ն. c'est un homme qui ne rend rien, այրս այս չդարձուցանէ բնաւ չետս, զոր ինչ տան նմա ի փոխ. *այս մարդս փոխ առաջն ամենեւին ետ չդարձուներ. || — gorge, S. **Gorge**. || փ. — l'esprit, l'âme, le dernier soupir, աւանդել զհոգի, մեռանիլ, *հոգին տալ՝ աւանդել.

13. յայտ առնել, յայտնել. votre copie ne rend pas bien l'original. Ce portrait rend bien votre figure, vous rend bien. Ce mot rend mal ma pensée.

14. Թարգմանել. il a mal rendu le sens de son auteur. — un passage mot à mot. Cherchez à — le sens plutôt que les paroles.

15. կրկնել. l'écho rend les sons, rend les paroles. Je vous rends son discours mot pour mot. Il n'a pas rendu fidèlement ce que j'avais dit.

16. առնել. — la justice, իրաւունս առնել, *արդարութիւն ընել, իրաւունք ճանչնալ, արդար ըլլալ, շիտակն խօսիլ. — un arrêt, une sentence, un jugement, une décision, etc., վճիռ՝ դատակնիք՝ դատաստան՝ որոշումն առնել. || — témoignage, վկայել. || — des oracles, պատգամ տալ. || — compte, հաշիւ տալ. || — raison, իրաւունս առնել, *իրաւունք տալ. — grâce, գոհանալ, շնորհակալ է.:

Rendre, է. հասնել, ելանել, գնալ. ce chemin rend à tel village.

Se rendre, դ. առնել. une visite de digestion doit — dans la huitaine, պարտ է առնել յետնեալի զայց մարսողութեան. ce sont des services qui se rendent entre voisins.

2. գնալ, երթալ. si vous voulez vous rendre en tel endroit, vous m'y trouverez. Il se rendra à Paris tel jour. Les troupes se rendirent sur la frontière à la fin de mai. — à son poste.

3. առնել, կատարել. je me rends à vos ordres, առնեմ զպատուէր քո, *հրամանդ կկատարեմ. — à son devoir, առնել զպարտս իւր, *պարտքն կատարել. mon fils, quand vous rendrez-vous à votre devoir?

4. ուղղիլ, յանգիլ. les fleuves se rendent à la mer. Le sang veineux se rend au cœur. Où se rend ce chemin-là?

5. լինել, *ըլլալ. — agréable, nécessaire, odieux. — méprisable par sa conduite, արհամարհել վարիւք իւրովք. — ridicule par ses manières. Il s'est rendu indigne de vos bontés. Ce prince se rendit redoutable à ses voisins. Il se rendra malade à force de travail, հիւանդ լիցի աշխատութեամբն. — maître d'une place, տիրել հրապարակին. — maître de l'esprit de qn., իշխել մտաց ումեք, *մէկուն մտքին իշխել. — maître de ses passions, տիրել ախտից իւրոց, *իւր ախտից տիրել. || դտ. — partie contre qn., յայտ առնել զանձն լինել հակառակ ումեք.

6. տեղի տալ, հնազանդիլ, անձնատուր է. les assiégés ne voulurent point —. La citadelle ne se rendit qu'à la dernière extrémité. — aux ennemis. — prisonnier de guerre. La garnison s'est rendue. — à la raison, տեղի տալ՝ անսալ բանին. — à l'évidence, *յատնի ճշմարտութեան առջեւ տեղի տալ. la majorité se rendit à mon avis, մեծամասնութիւնն

ընկալաւ զկարծիս իմ. cette femme s'est rendue à ses désirs, կինս այս կառաբեաց զփափաք իւր. il se rendit enfin à nos instances, հուսկ ուրեմն անաց Խախանձանաց մերոց. || je me rends, պարտուիչն խոստովանիմ, *պարտուիչիս կխոստովանիմ. il ne se rend jamais, չխոստովանի երբեք զպարտուիչն իւր. *յաղթուիլն երբեք չխոստովանիր. || je ne puis plus ni boire ni manger, je me rends. Il ne peut plus marcher, il se rend. L'attelage suait, soufflait, était rendu. Quoi! vous vous rendez déjà? զի՛նչ, արդեն պարտուիչիս խոստովանի՞ր. ce cheval se rend, վաստակաբեկ է ձիդ. — une chose aisée, առնել ինչ դիւրին՝ հեշտին:

Rendu, e, անց. **Rendre** բայի. le vin de Bourgogne coûte tant, — à Paris, գինին Պուրկոյնի արժէ այսչափ, փոխադրեալ ի Բարիզ. 2. հասեալ. il n'y a plus qu'une lieue d'ici chez nous, nous voilà bientôt —s, *աննկնիս երթալու հազիւ մէկ փարսախ կայ, քիչ ժամանակէն կհասնինք. 3. պարտաւեալ, վաստակաբեկ, *յոգնած. cet homme, cet animal est —. 4. ա. դարձ փոխարինի, հատուցումն. c'est un —, *ըրածին փոխարինն է այս. c'est un prêté —.

Renduire, ն. վերաճեփել, *նորէն ճեփել:

Rendurcir, ն. առաւել եւս կարծրացուցանել, *աւելի կարծրացուցանել. la trempe rendurcit le fer.

Se rendurcir, դ. առաւել կարծրանալ՝ խստանալ. — dans le mal.

Rendurcissement, ա. կարծրութիւն, խստութիւն:

Rêne, ի. երասան, երասանակ. sa main sur ses chevaux laissait flotter les —s (Rac.). Son cheval rompit ses —s. || Fausse —, կեղծ —. 2. փ. —, ղեկ. les —s de l'empire, de l'État, du gouvernement. Tenir les —s de l'empire. Prendre en main les —s de l'État, du gouvernement. 3. մգ. —. les —s de la glande pinéale.

Renéalmie, ի. բ. հեռնէալմեակ. ազգ միապտուկ մանից ի տոհմէ կամակեաց (scitaminées).

Renégat, e, գ. ուրացեալ, ուրացող, ուրացուիչ, դեռնադարձ, դեռնակոչոյս. 2. փ. ուրացող, ուխտադրուժ. les —s sont plus nombreux en politique qu'en religion (Boiste).

Rêner, ն. երասանակել:

Rénette, ի. սմբակահատ (գորճիք):

Rénetter, ն. սմբակահատ առնել, սմբակահատել, *ճիուն սմբակն կտրել:

Renfaîtage, ա. կատարկումն. *նորոգումն կատարի տանեաց. — d'un toit.

Renfaîter, ն. կատարկել. *տանեաց կատարն նորոգել:

Renfermé, e, անց. վերփակեալ, վերափակ. 2. ա. փակահոտ. *գոգուածահոտ, գոգուածի հոտ. une odeur de —. Cela sent le —.

Renfermer, ն. վերփակել, *նորէն փակել՝ գոցել. c'est un fou qu'il faudrait —. En Orient, on renferme les femmes. 2. վերարգելուլ, յարգել արկանել, *նորէն արգիլել. ce prisonnier s'était échappé, on l'a repris et on l'a renfermé. 3. ընդգոգել, պարփակել, պարունակել. ce parc renferme plusieurs villages. La terre renferme bien des trésors. Un corps mal fait peut — une belle âme. 4. փ. —. ce livre renferme de grandes vérités. Cette pensée renferme un grand sens. Renfermez votre amour dans le fond de votre âme (Rac.). 5. փ. փակել, սահմանել. cet avocat avait renfermé sa cause dans la question de droit. L'exercice de ce droit fut renfermé dans de certaines limites.

Se renfermer, դ. փակիլ, *փակուիլ, գոգուիլ. il se renferma dans sa maison. Je me renferme souvent dans mon cabinet. || — en soi-même. ամփոփիլ յանձն իւր, ամփոփիլ, *ամփոփուիլ. cet auteur s'est renfermé dans son sujet. Ce genre de commerce, au lieu de s'étendre, se renferme tous les jours dans un cercle plus étroit. Il se renferma dans un silence prudent.

Renflammer, ն. վերաբորբոքել, *նորէն բորբոքել. 2. փ. —. — le courage, l'ardeur, le zèle de qn.

Se renflammer, դ. վերաբորբոքիլ, *նորէն բորբոքուիլ. ah! si mon cœur osait encore —!

Renflé, e, անց. ուռուցեալ, *ուռած. des pois bien —s. 2. ած. ուռուցիկ. colonne —e. Tige —e à la base.

Renflement, ա. ուռուցումն, ուռոյց. le — d'une colonne. Cette tige présente une série de —s.

Renfler, չ. եւ **Se renfler**, դ. ուռնուլ, սուտապանալ, *ուռիլ, խոշորնալ. des pois, des haricots qui renflent bien. Cette pâte a bien renflé. Les racines de cette plante se renflent en tubercules.

Renflouage, ա. **Renflouement**, ա. ապախրումն:

Renflouer, ն. ապախրել. *խրած նաւն ազատել:

Renfoncé, e, անց. եւ ած. խորացեալ, *վար իջած. chapeau —. Yeux —s, կկոցեալ աչք. cuiller —e, խորամիջ դգալ:

Renfoncement, ա. խորացումն. le — d'un caisson. Ce mur présente un —. 2. տպ. ներսկսումն. faire des —s, նորասկսիլ, *նոր սկսիլ:

Renfoncer, ն. խորացուցանել, խորագոյն իջուցանել՝ մխել, *աւելի ներս խօթել, աւելի վար իջեցունել. — son chapeau. Renfoncez le bouchon de cette bouteille. 2. ար. յատակել, *նոր յատակ դնել. — un tonneau. 3. տպ. նորատողել. *նորէն տող ըսկսիլ. il faut — cette ligne car elle commence un paragraphe. 4. փ. չերեւեցուցանել, *չերեւցունել. — ses larmes.

Renforçage, ա. **Renforcement**, ա. վերզօրացումն:

Renforcé, e, անց. առաւրացեալ, առաւր. un canon — sur la culasse. 2. ած. —, *հաստկեակ. étoffe —e. Du damas, du taffetas —. 3. փ. եւ ր. ընչեղ, *հարուստկեակ. c'est un paysan, un bourgeois —. 4. փ. առաւիկ, անհնարին. un fat, un sot —.

Renforcer, ն. վերզօրել, առաւել զօրացուցանել. *աւելի զօրացունել. — des troupes, — une garnison. — une poutre. — le quartier d'un soulier. 2. առաւկացուցանել, *առաւկացունել, աւելի առաւկացունել. — la voix, le son. 3. առաւելուլ, *աւելցունել. — la dépense, l'ordinaire d'une maison.

Se renforcer, դ. վերզօրանալ, *աւելի զօրանալ. l'armée se renforce tous les jours. 2. առաւկանալ. votre voix s'est renforcée. 3. փ. աւելի եւս զօրանալ, *աւելի զօրանալ՝ զօրաւոր լ. — dans une science, à un jeu, sur un instrument, etc.

Renformir, ն. ոչ. նորաճեփել. — un vieux mur.

Renformis (մի) ա. նորաճեփումն, *նորոգեալն պատի:

Renfort, ա. զօրավիգն. un — de troupe. L'armée a reçu des —s. Un cheval de —. 2. գ. առաւարտաման (Ննդանօթի). 3. ար. հաւտակուտոր. *ամրացունող կտոր. 4. խ. —s de potage, ապուրընկերք. *ապուրին նորէն նկող կերակուր:

Renfrogné, e, ած. խոժոռակերպ, խոժոռադէմ. խպտտուն:

Renfrognement, ա. խոժոռուի,

Renfrogner, ն. խոժոռացուցանել, պռոտել. — les sourcils, պռոտել զյօնս.

Se renfrogner, դ. խոժոռիլ, պռոտիլ, խոժոռացուցանել զդէմս:

Rengagement, ա. վերպինուորագրուիչն:

Rengager, ն. վերագրաւադիր լ. *նորէն գրաւի դնել. il avait dégagé ses bijoux, il a été obligé de les —. — un domaine. 2. ներմուծանել, արկանել, նորէն խօթել. des intrigants s'efforcent de le — dans cette mauvaise affaire. || փ. — son cœur, տալ զսիրտ իւր, սիրել, *նորէն կապել սիրտն. 3. վերսկսանիլ, *նորէն սկսիլ. après quelques instants de repos, ils ont rengagé le combat.

Se rengager, դ. վերպինուորագրիլ. *նորէն զինուոր գրուիլ. ce soldat s'est rengagé. 2. մուծանիլ, միջամուխ լ., յարիլ, *նորէն խառնուիլ. — dans un parti, dans une cabale, dans un procès. — dans une nouvelle passion.

Rengaine, ի.ռ. հասարակ՝ հնամի հնարք. c'est une vieille —. Laissez là cette —.

Rengainer, ն. ր. վերպատանել. *սուրն նորէն պատեան խոթել. — une épée, un couteau. լկ. il leur fallut —. 2. փ. եւ ր. դադարեցուցանել, կիսատատար Թողուլ, *դադրեցունել, կիսատ ձգել. le prince ne s'étant pas arrêté, le maire fut obligé de — sa harangue. — son compliment.

Rengloutir, ն. վերակլլանել, *նորէն կլլել :

Rengorgement, ա. ընդողնում:

Rengorger (Se) դ. ը. ընդողնիլ, գնալ բարձրապարանոց, *կուրծքն ունկել. voyez comme elle se rengorge. 2. փ. ընդողնիլ, ընդվզիլ, բարձրավիզ՝ բարձրամիտ լ., բարձրամտիլ, պերճանալ. depuis qu'il est en place, il se rengorge. Le paon se rengorge quand il fait la roue.

Rengraisser, ն. գիրացուցանել, *գիրցունել. le riz le rengraisse à vue d'œil.

Rengraisser, չ. գիրանալ, *գիրնալ. depuis quelque temps il a fort rengraissé.

Rengréger, ն. հ. սաստկացուցանել, աճեցուցանել, առաւելուլ. — son mal, sa douleur, sa peine.

Se rengréger, դ. աճիլ, առաւելուլ. son mal se rengrège.

Rengréner, ն. վերադրոշմել, *նորէն դրոշմել. il faut — cette médaille. Vérifier l'empreinte d'un poinçon en le faisant —.

Renhardir, ն. համարձակել՝ համարձակեցուցանել վերսին. ce succès renhardit les troupes.

Reni, ա. ուրացա, ուրացումն :

Reniable, ած. ուրանալի. tous mauvais cas sont reniables.

Renié, e, անց. ուրացեալ, մերժեալ. il est — de Dieu et des hommes. 2. փ. ուրացեալ, կրօնափոխ. un chrétien —. Un moine —, կարգուրաց աբեղայ :

Reniement կամ **Renîment**, ա. ուրացումն. le — de saint Pierre.

Renier, ն. ուրանալ, յուրացա լ. Saint Pierre renia Jésus-Christ par trois fois. Qui renie sa nation, ազգուրաց. || — qn. pour son parent, pour son ami, ուրանալ՝ մերժել զոք իբր ազգական, իբր բարեկամ, *աղգականի, բարեկամի տեղ չտեսնել. — ses parents. 2. ուրանալ, մերժել, *չընդունել. — sa patrie, sa famille, son nom. Il a renié sa religion, sa foi. [c'est un —.

Renieur, euse, գ. հ. ուրացող.

Reniflade, ի. **Reniflement**, ա. ռնգաշնդումն :

Renifler, չ. ռնգաշնդել, *քիթն շնչել. ne reniflez pas ainsi. 2. փ. եւ ը. խորշիլ, դժկամակիլ, *քիթ ու պոչ ընել. ce cheval renifle sur l'avoine. [Քիան :

Reniflerie, ի. ռ. ռնգաշնչում-

Renifleur, euse, գ. ռ. ռնգաշնչող, ռնգաշնչիկ :

Réniforme, ած. երիկամնաձեւ :

Rénille, ի. կ. երիկամնակ. ազգ պողիպոդի :

Reniqueur, ա. ար. չուխայակոխ. *չուխային ոտքով կոխող գործաւոր :

Rénitence, ի. բժ. կարծրութիւն, պնդութիւն. la — d'une tumeur.

Rénitent, e, ած. բժ. կարծր, պինդ. tumeur —e. Ventre —.

Renne, ա. սր. վերջասպետ, սրբնջերու. հիւսիսային եղջերու :

Renom, ա. համբաւ. un homme de grand —, այր մեծահամբաւ. il s'est fait un mauvais —, վատահամբաւ եղեւ. c'est un auteur sans —, մատենագիր է անհամբաւ. il n'a

Renne.

aucun —, անհամբաւ է. une femme de mauvais —, կին վատահամբաւ. Paris, Rome, Constantinople sont des villes de grand —, Փարիզ, Հռոմ, Կոստանդնուպոլիս են մեծահամբաւ քաղաքք.

դղ. * երբոր ***renom*** վինակ գործածուի՝ սովորաբար բարի մտօք կ'առնուի, զօ. un homme de —, այր համբաւաւոր. cet auteur a du —, համբաւաւոր է մատենագիրս այս. c'est le tailleur en —, համբաւաւոր դերձակն է այս :

Renommé, e, անց. եւ ած. համբաւեալ, հռչակեալ, հռչակաւոր, համբաւաւոր. un capitaine —. Les Gaulois étaient —s pour leur bravoure, *Կելտք համբաւաւոր էին իրենց քաջութեամբն. il est fort — parmi les savants, * գիտնոց մէջ շատ համբաւաւոր է. c'est un lieu — pour les bons vins, *լաւ գինիներովն համբաւաւոր՝ հռչակաւոր տեղ է :

Renommée, ի. համբաւ, հռչակ. bonne, mauvaise —, բարի՝ չար —. noircir, ternir, flétrir sa —, սեւել, աղաւթոել զ— իր. cela nuit à sa —, վնասէ զայս համբաւոյ իրոյ. l'éclat de sa — obscurcissait toute autre gloire. Bonne — vaut mieux que ceinture dorée, S. **Ceinture**. L'obscurité vaut mieux que tant de —. 2. համբաւ, լուր. j'ai appris ce grand événement par la —. Je n'en fus instruit que par la —. La — grossit tout. 3. դց. համբաւ. selon les poètes, la — a cent yeux, autant de bouches et autant d'oreilles. Peindre une —. La — avait des temples à Athènes et à Rome. Les cent bouches, les cent voix, les trompettes de la —. La — publie ses victoires. La — vole en tous lieux. Sur les ailes de la —. La — avait porté son nom dans les pays les plus éloignés.

Renommer, ն. վերանուանել, * նորէն անուանել. les électeurs l'ont renommé. 2. համբաւել. ce héros qu'on renomme en tous lieux. Ses exploits l'ont fait — par toute la terre.

Se renommer, դ. հ. — de qn., ծանօթ՝ մերձաւոր լ. je l'ai bien reçu parce qu'il s'est renommé de vous.

Renonce, ի. գունաթերութիւն. *խաղցուած գոյնն չունենալ (Ողծա-

խաղի մէջ). au reversi, celui qui a le plus de renonces a le plus beau jeu.

Renoncement, ա. հրաժարումն, հրաժեշտ. le — aux honneurs, aux plaisirs. Le — à soi-même, անձնուրացութիւն. il vit dans un grand — de soi-même, անձնուրաց է յոյժ. — des choses de ce monde, աշխարհուրացութիւն. il vit dans un entier — des choses de ce monde, *աշխարհիս բաններէն ինքզինքն բոլորովին հրաժարեցուցած է :

Renoncer, չ. հրաժարիլ, * ետ կենալ. — à la succession. J'avais telle prétention, mais j'y ai renoncé. || Faire —, հրաժարեցուցանել, * ետ կեցունել. action de faire —, հրաժարեցումն. || փ. la veuve a renoncé à cause des dettes. 2. փ. հրաժարիլ, կամաւոր լ., ձոլոլ. — à l'empire, aux honneurs, aux dignités. — à l'amour, սիրաւոր լ. — aux plaisirs. — au monde. — à sa foi, հաւատափոխ լ. — à sa religion, կրօնափոխ լ. — à la vie, հրաժարիլ ի կենաց, *կեանքէ հրաժարիլ. — à un projet, à une entreprise. J'ai dû — à lui faire entendre raison. || —, à Satan, à ses pompes et à ses œuvres. Il faut — à soi-même, պարտ է անձնուրաց լ. 3. խղ. այլագոյն ձուլուի նետել (ի ձուածոյի) :

Renoncer, ն. հրաժարել, հրաժարեցուցանել. s'il fait telle chose, je le renonce pour mon parent. Il a renoncé son maître.

Renonciataire, գ. իգ. հրաժարու, հրաժարեալ :

Renonciateur, trice, գ. իգ. հրաժարող, հրաժարողուհի :

Renonciation (սիօն) ի. հրաժարումն, հրաժեշտ. — verbale, par écrit. — en bonne forme. Sa — est nulle. Donner acte à qn. de sa —. 2. անձնուրացութիւն :

Renonculacées, ի. յ. բ. հրանեղնկաձեր, հրանեղնկազգիք :

Renoncule, ի. բ. հրանունկ, խառաճաղիկ, գորտախ, գորտակ. ազգ երկպտուկ անկոց ի տոհմէ հրանեղնկաձերից. || — de montagne, S. **Trolle**. || — ficaire, S. **Chélidoine**, **Grenouillette**. [նայր :

Renonculées, ի. յ. բ. հրանունկ-

Renouée, ի. բ. մատխեղ, հովտաթիր, հովտի բիր, հովտի գաւազան. || — des oiseaux, հաւուկեր. ին. **Centinode**. || S. **Polygonées**.

Renouement կամ **Renoûment**, ա. հ. վերահաստատումն, նորոգումն. — d'amitié, d'une négociation.

Renouer, ն. վերսին հանգուցել. — une jarretière, un ruban. — ses cheveux. Ses cheveux étaient renoués de rubans, de fleurs, de perles, etc. 2. փ. վերահաստատել, յառաջ վարել, նորոգել. — un traité, une alliance. — des négociations, la conversation. — amitié avec qn., վերահաստատել, առնել բարեկամութիւն ընդ ումեք. — une liaison rompue ou interrompue.

Se renouer, դ. վերաիաստատիլ. cette négociation peut —.

Renoueur, euse, գ. S. **Rebouteur.**

Renoûment, ա. S. **Renouement.**

Renouveau, ա, գարուն, նոր եղանակ. tout pousse au —. Il faut attendre le — pour voir si ces arbres auront repris.

Renouvelable, ած. նորոգելի. un traité —.

Renouvelé, e, անց. նորոգեալ, *նորոգուած. une chose —e. || փ. une invention —e des Grecs, վաղուծանօթ, *շատոնց ճանչցուած:

Renouveler, ն. նորոգել, փոփոխել. — un troupeau. — le meuble d'un appartement. — sa maison, ses domestiques. Le retour du printemps renouvelle toute la nature. La Révolution a renouvelé la face de la France, Յեղափոխութիւնն կերպարանափոխ արար զԳաղղիա. qui aime à —, նորոգասէր. 2. փ. նորոգել. — une querelle, un procès. — amitié, connaissance. — ses instances, ses prières. — ses vœux. Je vous renouvelle mes remercîments, l'assurance de mon dévouement. — une alliance, un bail. — un billet. — un usage. — le mal, la douleur de qn. Cela renouvelle tous mes maux. Vous allez — sa douleur. — le souvenir d'une chose. — son attention. 3. սգր. նորածնանել, վերածնել. la grâce de Jésus-Christ renouvelle l'homme. Nous sommes renouvelés par le baptême.

Renouveler, չ. նորոգիլ. — d'appétit. Ce malade renouvelle d'appétit. — des jambes, *նոր ուժով քալել.

Se renouveler, դ. նորոգիլ, փոխիլ. cette assemblée se renouvelle par moitié tous les ans. La nature se renouvelle au printemps. Le froid se renouvelle. 2. փ. նորոգիլ. sa douleur se renouvelle tous les jours.

Renouveleur, ա. նորոգիչ:

Renouvellement, ա. նորոգութիւն, նորոգումն. le — d'une plantation. Le — de l'année, de la saison, նորոգումն տարւոյ՝ եղանակի. || le — de la lune, ընծայումն՝ ընծայութիւն լուսնի. 2 վերաիաստատութիւն. le — d'une alliance, des traités, d'un bail, d'un billet. — des vœux, d'assurances, de services. 3. աճումն, կրկնումն, սաստկութիւն. un — de fièvre, d'appétit, de zèle, de ferveur, de tendresse.

Rénovateur, trice, ած. նորոգիչ. un principe —. Des lois —trices.

Rénovation (ռենո) ի. նորոգումն. la — de la société, նորոգումն, կերպարանափոխութիւն ընկերութեան. — des mœurs, նորոգումն բարուց. la — des lois, de la discipline. La — d'un titre. La — des vœux.

Renseigné, ած. տեղեակ, իրազեկ, գիտակ. bien —, քաջ իրազեկ, լաւատեղեակ:

Renseignement, ա. տեղեկութիւն, տեղեկագրութիւն, տեղեկագիր. — exact, précis. Donner, fournir, procurer, prendre des —s sur une affaire. Aller aux —s, տեղեկութիւնս խնդրել. bureau de —s, տեղեկարան:

Renseigner, ն. տեղեկացուցանել, *տեղեկացունել; vous m'avez bien mal renseigné sur cette affaire. Je crois qu'un tel pourra vous —. 2. վերուսուցանել, *նորէն սորվեցունել: on a mal montré le latin à cet enfant, il faut le lui —.

Se renseigner, դ. տեղեկանալ. je me suis renseigné auprès du notaire de la famille.

Rensemencer, ն. վերասերմանել, *նորէն սերմանել՝ ցանել. les blés ayant pourri, il fallut — les terres.

Rentamer, ն. վերստին սկսանել՝ բանն արկանել. — un discours, une affaire.

Rentasser, ն. վերադիզանել, [*նորէն դիզել:

Rente, ի. հաս «իրաս». il vit de ses —s. Il a dix mille francs de —. Acheter de la —. — trois pour cent, — երեք առ հարիւր տոկոսաս. — sur l'État, — ի պետութիւն. cours de la —, հասագին. la — est en hausse, est en baisse, հասն բարձրացաւ՝ անկանի՝ *կ'իյնայ. faire une — à qn., *մէկուն — կապել. || — viagère, կենատու —, կենսահաս. || — en vin, գինեհաս. — en espèces, դրամահաս. bête de —, հասարիք անասուն:

Renté, e, անց. ը. հասատէր. cette communauté est bien —e, միաբանութիւնս այս քաչահաս է. il y a des moines —s et des moines mendiants, *կրօնաւորք կան հասատէր, կան եւ մուրացիկ:

Renter, ն. հասել, հաս սահմանել՝ կարգել, *— կապել. — un hôpital, un collège.

Renterrer, ն. վերաթաղել, *նորէն թաղել:

Rentier, ère, գ. հասատէր, հասարու, հասուիի, հասատուիի. les —s de l'État sont payés par trimestre. Un gros —, մեծափարթամ —. elle est —ère, հասատուիի է:

Rentoilage, ա. նորակտաւումն:

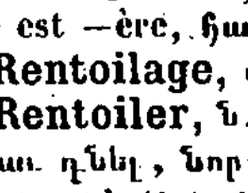
Rentoiler, ն. նորակտաւել, *նոր կտաւ դնել, նորակտաւել. la toile de ces manchettes est usée, il faudrait les —. 2. նկ. նորակտաւել, *նոր կտաւի՝ լաթի վրայ փակցունել.

Rentonner, ն. վերտակառել. *նոր տակառի մէջ դնել:

Rentraîner, ն. վերստին քարշել՝ ձգել, *նորէն ձգել. les mauvaises habitudes rentraînent aux vices.

Rentraire, ն. ար. կարել, միաւորել, հիւսել. cet ouvrier sait bien —.

Rentraiture, ի. կար, հիւսուած:

A. Angle rentrant.

Rentrant, ած. ա. ներամուտ, ներքամուտ. alinéa —, տողագրութիւն, ներքագիծ.

Rentrayeur, euse, գ. հիւսիչ. c'est une bonne —euse.

***Rentrée**, ի. մուտ, մուտք. à sa — dans le bal, tous les yeux se portèrent sur elle, ի մտանել նորա ի պարահանդէսն՝ ամենեքին ակնկառոյց եղեն ի նա. il fit sa — à la Chambre lorsqu'on discutait telle loi, եմուտ ի խորհրդարանն յորժամ վիճէին զօրինաց. 2. վերամուտ. la — de la cour. La — des classes. L'époque de la —. 3. մուտք. c'est un tel qui a prononcé le discours de —. 4. մուտք, ժողովումն, հաւաքումն. il est occupé de la — de ses foins. 5. ո. անուանամուտ (երէոյ). attendre le cerf à la —. Nous nous mîmes en affût à la —. 6. մուտք. գանձումն հարկաց. la — des contributions. Cet impôt est d'une — difficile, հարկս այս դժուարամուտ՝ դժուարագանձ է. je comptais sur la — de mes fonds. Il attend des —s considérables. 7. խղ. նորաձուղի. il a eu une vilaine, une heureuse —. 8. եմ. նորադարձ, վերադարձ:

Rentrer, չ. մտանել վերստին. *նորէն մտնալ. il était à peine sorti qu'on le vit —. Elle vient de — à la maison, de — dans sa chambre. Il est rentré au régiment. Après une courte digression, il rentra dans son sujet. — dans l'alignement. 2. առանալ, ի ձեռս բերել, *ձեռք բերել. — dans son bien, dans ses droits. || — dans les bonnes grâces de qn., մտանել յաչս ուրուք, *մէկուն աչքն նորէն մտնել. || — dans son bon sens, զգաստանալ. || — dans l'ordre, dans son devoir, կարգաւորիլ, զգաստանալ. il fit — ces mutins dans l'ordre. Tout est rentré dans l'ordre, dans son devoir. || p. faire — qn. cent pieds sous terre, ընկճել զոք կշտամբանօք, սպառնալիօք. || — en soi-même. ինքնամիտիլ. || — en fureur, բռնիլ ի բարկութիւն, *բարկութիւն մտնել. || les jambes me rentrent dans le corps, վատակաբեկ եմ, *յոգնած եմ. || — au service, en condition, մտանել ի ծառայութիւն. 3. միւս անգամ սկսանել, *նորէն սկսիլ. les tribunaux, les collèges rentrent à cette époque. Cette actrice rentre ce soir par le rôle de Célimène. 4. մտանել, գանձիլ, ժողովիլ. ce revenu a peine à —. Avant de compter le profit, il faut que les frais rentrent. Cette avance rentrera peu à peu. L'impôt rentre bien, rentre mal, դիւրագանձ՝ դիւրաժողով է հարկն. 5. բժ. մտանել, ներս մտնել. prenez garde de laisser — cette dartre. Humeur, sueur rentrée. 6. խղ. մտանել, *մտնել. il m'est rentré deux as. Il m'est rentré un vilain jeu.

Rentrer, ն. ածել ի ներքս. *ներս մտցունել. il faut — vos moutons. Rentrez cet enfant. — des marchandises dans le magasin. Voici le moment de — les foins, les blés. Rentrez ces orangers. 2. տպ. —. Faire — une ligne.

Rentr'ouvert, e, ած. բացվիկ:

Rentr'ouvrir, ն. բացխփիկ լ.։

Renversable, ած. կործանելի ։

Renversant, e, ած. ը. կործանիչ, ապշեցուցիչ, *շլմորիչ. nouvelle —e. Une toilette —e.

Renverse (à la) մ. յորսայս, * կռնկի վրայ. tomber à la —, յորսայս անկանիլ, * կռնկին վրայ իյնալ. se coucher à la —, *կռնկի վրայ պառկիլ ։

Renversé, e, անց. կործաննալ, կործնալ. être —, կործանիլ, ի կործ լ., կործիլ. 2. փ. եւ ը. շրջնալ, շրջուն, ճակադարձ. un cône —. Une pyramide —e. On voit l'objet —. || C'est le monde —, անբնական ինչ է, * անբնական բան է. || la marmite est —e, չիք ճաշ այսօր իւան, * այսօր տունն ճաշ չիկայ. || avoir l'esprit —, la cervelle —e, խելակորոյս՝ խելագար լ., * խելքն կորսունցունել, խելքն կորսնցուցած ըլլալ. || avoir la physionomie —e, եղծադէմ լ., *երեսն այլայլած՝ աւրուած ըլլալ։

Renversement, ա. կործանումն, տապալումն. le — d'une table. 2. փ. կործանումն, խառնակումն, *տակնուվրայութիւն. le — de ma bibliothèque, de mes papiers. Le — de sa tête, de son esprit. Le — d'un État. Le — des lois, de la morale, de la religion. Le — d'un projet. 3. բժ. անկումն, շրջումն. — de la matrice, du rectum, de la vessie, des paupières. 4. տմբ. եւ չփ. շրջումն. — des termes d'un rapport. Le — d'une proposition.

Renverser, ն. կործել, գլխիվայրել, շրջել, *գլխիվայր դարձնել. — un verre, une assiette. D'un coup de sa queue, la baleine renversa la chaloupe. — sèns dessus dessous, վեր ի վայր շրջել. 2. կործաննել, տապալել, զգետնել. il renversa la table, la chaise, la bouteille, les plats. Il fut renversé par terre, զգետնի ինքաւ, * գետին ընկաւ. le vent a renversé un grand nombre d'arbres. — un mur, un bâtiment. — les travaux des ennemis. 3. խորտակել, տապալել. — un corps de troupes. Nos soldats renversèrent tout ce qui se trouvait devant eux. 4. կործաննել, խառնակել, *տակնուվրայ ընել. il a renversé tous mes papiers, tous mes livres. || փ. — des desseins, des espérances. — un système. — les préjugés. — les anciens usages. — les lois, la morale, la religion. — un établissement, un trône, un État, un empire. || — l'esprit de qn., à qn., խրոովել զմիտս ուրուք, *մէկուն միտքն տակնուվրայ ընել. cet événement lui a renversé la cervelle. — les projets de qn., կործաննել՝ տապալել ըզխորհուրդս ուրուք. 5. քղգ. կործանել, տապալել. — un ministère. 6. շրջել. — un accord. — une fraction. — les termes d'un rapport.

Se renverser, դ. կործանիլ, շրջիլ. la table s'est renversée. 2. կործանիլ, տապալիլ, տապալ յերկիր կործանիլ. le cheval en se cabrant, se renversa sur son cavalier. 3. բժ. շրջիլ. la matrice s'est renversée. 4. անկանիլ, *իյնալ. — sur le dos, — en arrière, յորսայս անկանիլ, *կռնկի վրայ իյնալ։

Renvi, ա. խղ. աւելադրամ. *խաղի աւելի դրուած ստակ. faire un — de dix louis. || Jeux de —, աւելադրամախաղ ։

Renvidage, ա. ար. շամփրումն։

Renvider, ն. ար. շամփրել ։

Renvideur, euse, գ. շամփրիչ ։

Renvier, չ. աւելադրամ դնել. 2. փ. գնդազանցել, գլել. — qn.

Renvoi, ա. բացադարձումն, *եւս դարձնելն. — de marchandises. Le — d'un présent. Chevaux, voitures de —, բացադարձ ձիան, կառք. 2. արձակումն. je lui ai signifié son —. Le brusque — du ministre cause une vive émotion dans le public. Le — des troupes. 3. առաքումն, յղումն. la chambre prononça le — de la pétition au ministre de l'Intérieur. 4. դտ. առաքումն. l'accusé demanda son — par devant le jury. Demande en —, խնդիր առաքման. arrêt de —, վճիռ առաքման. le — d'un procès, առաքումն դատի. 5. յապաղումն, յետաձգումն, յերկարաձգումն. l'opposition demandait à grands cris le — de la discussion au lendemain. Le — de la cause, du jugement à huitaine. 6. առարկայ, յղյն. dans les actes, les —s ne peuvent être écrits en marge. 7. կոչնք. 8. բժ. վերադերումն, վերարերութիւն, անդրոյնք «կէյիրիշ». les —s peuvent être gazeux, liquides ou solides. || հն. **Éructation**.

Renvoyé, e, անց. յղեալ, առաքեալ. 2. յապաղեալ, յետաձիգ. la décision de cette affaire est —e, որոշումն գործոյս յապաղեցաւ, *ուրիշ ատենի ձգուեցաւ ։

Renvoyer, ն. յղել, վերառաքել, *նորէն դրկել. je lui avais envoyé un cadeau, il l'a refusé; je le lui ai renvoyé. 2. յետս դարձուցանել, բացադարձ առնել, * եւս դրկել. on lui avait envoyé un présent, il l'a renvoyé. Je vous renvoie le livre que vous m'avez prêté. 3. վերյղել, առաքել, *դրկել. j'ai trouvé la tabatière qu'il avait perdue, et je la lui ai renvoyée. Je lui ai renvoyé sa canne qu'il avait oubliée. On a renvoyé le courrier deux heures après son arrivée. Dès qu'il fût arrivé, il renvoya ses gens. Il renvoya son cheval, sa voiture, son équipage. 4. ի բաց արձակել, արձակել, * ճամբել. on a renvoyé une partie des troupes. Le roi vient de — tous ses ministres. — un domestique. Il la renvoya durement sans vouloir l'écouter. 5. իգ. յղել, առաքել. — les parties devant telle cour. La chambre d'accusation l'a renvoyé devant les assises. — un accusé. Le projet de loi vient d'être renvoyé à l'examen des bureaux. La chambre renvoya la pétition au ministre. 6. արձակել, *դրկել, ետուել. cette raquette renvoie bien la balle. 7. արձակել, ցոլացուցանել. la lune nous renvoie la lumière du soleil. L'écho renvoie les sons. 8. յապաղել, յետաձգել. il m'a renvoyé à Noël pour mon payement. Il ne faut pas — au lendemain ce qu'on peut faire dans le jour. On a renvoyé l'affaire à huitaine. || փ. — aux calendes grecques, *յունական կաղանդն դրկել. S. **Calendes**. || փ. — de Caïphe à Pilate, ի Կայիափայէ յղել առ Պիղատոս, *Կայիափային Պիղատոսի դրկել. ի-թարս դրկել, իրարս վրայ նետել.

Se renvoyer, դ. յետս դարձուցանել, * եւս յղուիլ. l'or et les plaisirs offerts se renvoient rarement. 2. յղել առ միմեանս, * իրարս դրկել. ils se sont renvoyé des injures.

Réoccupation (սիօն) ի. վերագրաւումն ։

Réoccuper, ն. վերագրաւել ։

Réophore, ա. ելեկտրահոս, հոսակիր. գրի եւս **Rhéophore**.

Réorchestrer, ն. վերանուագադրանել. S. **Orchestrer**.

Réordination (սիօն) ի. վերաձեռնադրութիւն, *նորէն ձեռնադրութիւն ։

Réordonner, ն. վերաձեռնադրել, *նորէն ձեռնադրել ։

Réorganisation (սիօն) ի. վերակազմութիւն. la — d'une armée.

Réorganiser, ն. վերակազմել. — une administration

Se réorganiser, դ. վերակազմիլ. l'armée se réorganise.

Réouverture, ի. վերաբացումն. depuis la — du théâtre, de ce magasin, de cette salle.

Repaire, ա. կաղաղ, որջ, որջարան. un — de bêtes féroces. Le — d'un lion. — de tigres, d'ours, de serpents. Entrer dans un —, որջամուտ լ. se cacher dans un —, որջասոյզ լ. on les prit tous dans leur —. 2. ո. աղբ, սպառուր (գայլի, նապաստակի եւ այլոց կենդանեաց ոմանց). 3. փ. որջ, աւազականոց. cette maison est un — de brigands. || Une baie enfoncée servait de — aux pirates.

Repaître, չ. ուտել. il a fait trente lieues sans —. On ne vous donna pas le loisir de —.

Repaître, ն. բուծանել, *կերցունել. il faut — ces animaux. 2. փ. պարարել. — qn. de fumée, de vaines espérances, de chimères, զոք յուսով պարարել զոք. || — ses yeux d'un spectacle, անյագ հայել, *անյագ նայիլ. viens — tes yeux d'un spectacle si doux.

Se repaître, դ. ուտել, սնանիլ. cet animal se repaît exclusivement de chair. Ils se sont bien repus. Il ne se repaît que de sang et de carnage, սնանի միայն արեամբ եւ կոտորածիւ. 2. փ. պարարիլ. il se repaît d'espérances vaines, de fausses espérances, de chimères. պարարի սնոտի յուսով, *հով կը կլլէ. il ne se repaît pas de si peu de chose.

դղ. *Repaître* կնշդրդի իբր *Paître*, բայց ունի կատարեալ ժամանակ *je repus*, եւ անցեալ *repu, ue*, որ կը կազմէ բաղադրեալ ժամանակներն ներգործականի եւ կրաւորական կերպ կուտայ այս բային. je suis repu; je me suis repu, etc.

Répandre, ն. հեղուլ, հոսել, վաթել, ճապաղել, սփռել, *Քափել. — de l'eau par terre. — de la sauce. — du sel sur la table. — du sable sur le carreau. Qui répand la fraîcheur, զովասիրտ. || կ. prenez garde de —, || — des larmes, արտասուս հոսել, *արցունք Քափել, լալ. || — du sang, արիւն Քափել. — son sang, *իւր արիւնն Քափել, մեռանել կամ վիրաւորիլ. Dieu défend de — le sang humain, կլ. — du sang. Il a répandu son sang pour la patrie dans vingt combats. 2. հեղուլ, սրսկել, բաշխել, ճապաղել. il a bien répandu de l'argent pour acheter les suffrages des électeurs. — des bienfaits, des aumônes. 3. ճառագել. le soleil répand la lumière. Ces fleurs répandaient une odeur agréable. Ce fleuve a répandu ses eaux dans la campagne. Il avait eu soin de — ses émissaires de tous côtés. || փ. il a répandu cette nouvelle dans toute la ville. — des doctrines, des erreurs. — l'alarme, la terreur, la joie, la confiance dans les esprits. Le rappel de ce général répandit le découragement dans l'armée.

Se répandre, դ. հոսիլ, Քափիլ. la liqueur se répand par-dessus les bords du vase. || փ. ճառագիլ. dans les grandes joies et dans les grandes afflictions le cœur a besoin de —. 2. սփռիլ, բաշխիլ. ses bienfaits se répandent sur tous les malheureux. 3. սփռիլ, տարածանիլ. les soldats débandés se répandirent dans toute la province. 4. տարածանիլ, *տարածուիլ. les eaux se répandirent dans la campagne. L'épidémie se répandit dans tout le pays. Il s'est répandu dans la ville, par la ville un bruit fort étrange. || փ. — en longs discours, en paroles, երկայնագոյն զբանն տարածանել, յերկայնաբանութիւն հատանել. — en compliments, en louanges, ի մեծարանս՝ ի դրուատիս հատանիլ. — en plaintes, տրտունջ լ. — en injures, յիշոցատուլ. — en invectives, ի կշտամբանս հատանիլ, կշտամբիլ. || il cherche à — dans le monde, կլ. à —, ջանայ յաճախել յընկերութիւնս մարդկան:

Répandu,e, անց. հեղեալ, տարածեալ. || փ. être fort — dans le monde, տեսանել՝ երթալ յաճախ յընկերութիւնս մարդկան. ce savant est très —, գիտուն այս հանրածանօթ է:

Réparable, ած. դարմանելի. ce dommage est —. La perte du temps n'est jamais —. Ce qu'il y a de moins —, c'est l'offense qu'on lui a fait.

Réparage, ա. պատրաստութիւն:

Reparaître, չ. վերերեւիլ, *նորէն երեւնալ. cet homme n'a jamais reparu. Les ennemis ne reparaîtront pas. Après une longue absence, on le vit tout à coup —. Il n'osa plus — dans le monde. Après la chute du rideau, cet acteur fut obligé de —. Le soleil reparaît sur l'horizon. Que de vieux systèmes j'ai vus — sous des noms nouveaux.

Réparateur, ա. նորոգիչ. Jésus-Christ a été appelé le — du genre humain. || փ. — de torts, S. **Redresseur.**

Réparateur, trice, ած. դարմանիչ. un gouvernement —. Une loi —trice.

Réparation (սիօն) ի. նորոգութիւն. les réparations d'une maison, d'une église, d'un pont, d'un canal. — nécessaire, urgente. Cette voiture, cette machine à besoin de —s, d'une —. La — d'une statue, d'un tableau. Cette maison, cette route, etc. est en —, ի նորոգութեան է տունս, ճանապարհս այս, եկն. 2. դարման, հատուցումն. — d'honneur. Faire — à qn. Accepter, refuser la —. Quelle — demandez-vous? Il n'y a point de — pour une pareille injure. 3. իգ. դարմանագին. les —s civiles entraînent la contrainte par corps. [կան:

Réparatoire, ած. դարմանական:

Réparer, ն. յարդարել, նորոգել. cet édifice va tomber, si on ne le répare. — un mur, un pont, un canal. — un navire, une machine, une montre. Il y a beaucoup à — dans cette voiture. || — ses affaires, նորոգել զիանդերծս. եւ փ. դարմանել զգործս իւր. || — ses forces, նորոգել՝ կազդուրել զօրութիւն իւր. || — son honneur, դարմանել զպատիւ իւր, եւ փ. վրէժխնդիր լ. պատուոյ իւրոյ, հատուցումն խնդրել պատուոյ իւրոյ. — l'honneur, հատուցումն տալ պատուոյն. 2. դարմանել, հատուցանել. — une sottise, une bévue, un oubli. — ses égarements. — les dommages qu'on a causés. — une perte. — la honte d'une défaite. C'est un mal qu'on ne peut —. — une offense, une injure. — le temps perdu. — les pertes de temps.

Se réparer, դ. նորոգիլ. cette maison ne peut —. 2. դարմանիլ. c'est un malheur qui peut — aisément. La perte d'un pareil ministre ne peut —.

Reparler, չ. վերստին խօսել, *նորէն խօսիլ. reparlez-lui de cette affaire. Nous en reparlerons.

Réparition, ի. S. **Réapparition.**

Repartie, ի. պատասխան, պատասխանի. une bonne —. — brusque, fine, vive, juste, spirituelle. Être prompt à la —, պատրաստապան լ. avoir des —s charmantes.

Repartir, ն. անդրին տալ պատասխանի, կրկնել ասել, *շտապով պատասխան տալ. il ne lui a reparti que des impertinences. — brusquement. S'il m'en parle, je saurai bien que lui —.

Repartir, չ. —. il lui a reparti par des injures.

Repartir, չ. միւսանգամ մեկնիլ, անդրին գնալ, *նորէն երթալ. à peine arrivé, il fut obligé de —. Il est reparti. Elle est repartie.

Répartir (je répartis, tu répartis, il répartit, n. répartissons, v. répartissez, ils répartissent; je répartissais, n. répartissions; je répartis, n. répartîmes; je répartirai, n. répartirons; je répartirais, n. répartirions; répartis, répartissons; que je répartisse, q. n. répartissions; répartissant, réparti, e.) ն. բաշխել, բաժանել. — les biens d'une succession entre les cohéritiers. — une somme. — les contributions. — des troupes en divers cantonnements.

Se répartir, դ. բաշխիլ, բաժանիլ. la valeur des produits se répartit entre ceux qui ont concouru à leur production.

Répartissable, ած. բաշխելի:

Répartiteur, trice, գ. բաշխիչ. 2. ած. —. commissaires —s, — պատուիրակ:

Répartition (սիօն) ի. բաշխումն, բաժանումն. la — des effets, des biens, d'une succession. La — d'une somme. Ce mode de — ne vaut rien. 2. կգ. բաժանեակ:

Repas (բրնա) ա. կերակուր, հացկերոյթ, ճաշկերոյթ. un beau —. — somptueux, magnifique. Un léger —. Un maigre, un mauvais —. — en maigre, en gras. — de noces, de cérémonie. — copieux, լիառատ —. troubler, interrompre le —. Inviter à un —. Le — fut servi à merveille. Avant, pendant, après le —. Au milieu du —. || — joyeux, խրախուճք. || — de mort, հոգեճաշ, մատաղ. || ը. un — prié, հացկերոյթ, կոչունք, խնջոյք. || faire ses quatre —, չորից ուտել կերակուր, *չորս անգամ կերակուր ուտել. ne faire qu'un —, ուտել մի անգամ առնուն, *օրն մէկ անգամ ուտել. || son — est le dîner, կերակուր նորա է ճաշն, *ճաշն է իւր կերակուրն. || petit —, կերակրիկ, ճաշիկ. || — de charité, ապագ. || — de brebis, կերակուր անգինի, *կերակուր առանց գինիի. || — où tout abonde, առնաչահուժութիւն:

Repassage, ա. արդուիւմն «իւթիլէմէ». le — d'une chemise. 2. յեսանումն, սրումն. — d'un canif. 3. յարդարումն. — d'une montre.

Repasse, ի. Քեփալիւք. Քեփախառն ալիւր:

Repasser, չ. միւսանգամ անցանել, *նորէն անցնիլ. la procession a passé et repassé devant nous. Il a passé par ce chemin ce matin et il y repassera ce soir. || փ. ce bien a repassé dans notre famille, après en être sorti.

Repasser, ն. անցանել վերստին, *նորէն անցնիլ. — la mer. Il fallut — la rivière. L'armée française repassa les Alpes. 2. անցուցանել. le

même batelier qui vous a passé, vous repassera. 3. փ. անցուցանել, դնել ի մտի. — qc. dans son esprit, dans sa mémoire. Quand je repasse dans ma mémoire tous les événements de ma vie. 4. սերտել, *վրայեն անցնել. — un discours, un rôle, sa leçon. 5. քննել գիպչիս, *հպչիսն քննել. — un compte. 6. յեսաննել, սրել. — des couteaux, des ciseaux, etc. sur la meule, sur la pierre. 7. խաթրել, խաթրոցել. — la lime sur quelque ouvrage de fer et de cuivre. 8. յարդարել. — une montre. — un vieux chapeau. 9. արդկել «իմիսլէմէք». — du linge. || Fer à —, արդուկ «իմիսլիկ». 10. ն. գան հարկանել, *ծեծել. — qn.

Repasseur, ա. յեսաննիչ, սրիչ «պիլեյիճի». 2. ժամայարդար:

Repasseuse, ի. արդուկուհի «իմիսլիճի գարը»:

Repavement, ա. վերստալարկում:

Repaver, ն. վերստալսրկել, *նորէն սալարկել:

Repayer, ն. հատուցանել վերըստին, *նորէն վճարել:

Repêchage, ա. վերորսում:

Repêcher, ն. վերորսալ, *նորէն որսալ. 2. հանել ի ջրոյ, *ջրէն հանել. il était tombé dans la rivière, on l'a repêché. 3. հանել. — des ballots, des caisses. || փ. — qn., *մէկն գէշ վիճակէ հանել, ազատել:

Repeindre, ն. վերանկարել, վերստանկրկել; *նորէն նկարել՝ ներկել. il a fait — sa galerie, les boiseries de son appartement.

Repeint, e, անց. Repeindre բայի. վերանկարեալ, վերստներկեալ. c'est un tableau —. 2. ա. վերանկար. il y a plusieurs —s dans ce tableau.

Repeler, ն. վերստին կեղեւել, *նորէն կեղեւել:

Rependre, ն. կախել վերստին, *նորէն կախել.

Se rependre, վերստին կախիլ, *նորէն կախուիլ:

Repenser, ն. խորհիլ վերստին, *նորէն մտածել. je vous conseille de — à cette affaire avant de prendre un parti. J'y repenserai.

Repentance, ի. զղջում, զղջումն, սրտցաւք. il est mort avec beaucoup de —, avec une grande — de ses péchés.

Repentant, e, ած. զղջացեալ, զղջաւոր, զղջահար. il est vraiment contrit et —. Elle est très —e de ses fautes.

Repenti, e, անց. զղջացեալ. || les —es կամ les filles —es, զղջարան, ապաշխարանոց (խառնակեցիկ կանանց). on la mit aux Repenties. Elle s'était retirée aux Filles —es.

Repentir, ա. զեղջ, զղջումն, սրտցաւք. — sincère, profond, cuisant, éternel. Être touché de —, զղջալ. il n'est crime envers moi qu'un — n'efface (Corn.). Verser des larmes de —, հեղուլ արտօսր զղջման. témoigner du —, զղջումն յայտնել, սրտցաւալ. le — de ses péchés. Il en conçut un grand —, de vifs —s 2. նկ. սրբագրութիւնք (պատկերի մէջ). il y a des —s dans ce tableau, on y voit encore l'ovale d'une tête sur laquelle l'artiste a repeint. Les —s sont parfois la preuve d'un tableau original. 3. յ. այտապանգուրք կանանց:

Repentir (Se) դ. ի զղջումն գալ, զղջանալ, սրտցանալ, *զեղջի գալ, զղջալ. — de ses fautes, de ses torts, de ses péchés, de ses égarements. Il s'en est bien repenti. Il ne faut jamais — d'avoir bien fait. Je me repens de lui avoir fait du mal. || ձեր պատառնալիք ասի. je l'en ferai bien —. Il s'en repentira.

Repercer, ն. ծակել վերստին, *նորէն ծակել:

Reperceur, euse, գ. ծակիչ:

Répercussif, ive, ած. բժ. ներքսազարտ. topique —. 2. ա. —, ներքսազարտ դեղ:

Répercussion, ի. անդրադարձութիւն, ցոլացումն. 2. բժ. ներքսազարտութիւն. *նորս զարնելն:

Répercuter, ն. բգ. ցոլացուցանել. — la lumière, la chaleur. 2. անդրադարձուցանել, կրկնել. ce rocher répercute le son. 3. բժ. ներսամղել. *նորս զարնել.

Se répercuter, դ. ցոլանալ, անդրադարձիլ, ներքսամղիլ, *նորս զարնել. le son, le calorique se répercute. L'humeur se répercutera.

Reperdre, ն. կորուսանել վերստին, *նորէն կորնչուցանել. — au jeu. [նիշ:

Repère, ա. նշան, նիշ, տեղա-

Répertoire, ա. ցանկ, ցուցակ, ախտակ, տոմար. avec mon — j'aurai bientôt trouvé ce que vous me demandez. Les notaires, les huissiers, les greffiers, etc. sont tenus d'avoir des —s. — de jurisprudence, de chimie. 2. փ. եւ բ. բազմագիտութիւն. c'est un — de toutes les intrigues. C'est un — d'anecdotes. 3. Թա. խաղացանկ, Թատերացանկ. cette pièce fait partie du —, est restée au —. Cette comédie a disparu du —. Cette pièce est sur le — On a fait ce matin le — de la semaine.

Repeser, ն. վերակշռել, *նորէն կշռել:

Répétailler, ն. բ. կրկնել, երկրորդիլ, կրկնապատկել, երեքնել. cet enfant répétaille toujours la même chose. Il ne fait que —.

Répéter, ն. կրկնել. je vous l'ai déjà dit et je vous le répète. Il répète toujours la même chose. Le public a fait — ce couplet. 2. կրկնել, երկրորդել. *ուրիշէն լսածն կրկնել. vous pouvez lui — mes paroles. Cet auteur répète ce qu'on a dit cent fois. On a répété cette calomnie. 3. կրկնել. l'écho répète les paroles. Cette montre, cette pendule répète les heures, les quarts. 4. կրկնել, սերտել. — sa leçon, son sermon, son rôle. — une comédie, un ballet, une symphonie, — une expérience, une observation. — les signaux. — des élèves. 5. փ. ցոլացուցանել, պատկերել. l'eau du ruisseau répétait son image. Deux glaces, placées parallèlement en regard l'une de l'autre, répètent les objets à l'infini. On a répété cet ornement. Cette porte est simulée; elle est là pour — l'autre. 6. իգ. պահանջել, *նոյն ուզել. — un prisonnier. — un cheval. Il m'a pris mon bien, j'ai droit de le —. — des frais sur qn. կամ contre qn.

Se répéter, դ. կրկնիլ, կրկնել զանձն. c'est un conteur agréable, mais il se répète quelquefois. Ce poète, ce musicien a le défaut de —. Le même vers se répète à la fin de chaque couplet. Le même mot se répète trois fois dans un rondeau. 2. կրկնիլ, *կրկնուիլ. l'épigramme est bonne, mais elle est trop leste pour pouvoir —. Cette espièglerie ne doit pas —. 3. կրկնիլ. ces actes de violence se répétèrent dans la plupart des grandes villes. Cela se répète tous les jours. 4. ցոլանալ, անդրադարձիլ. les nuages se répètent dans le cristal des eaux. 5. կրկնիլ, երկրորդիլ. les mêmes ornements se répètent sur les autres faces de l'édifice.

Répétiteur, trice, գ. կրկնիչ, կրկնող, երկրորդիչ, կրկնիչուհի. — de mathématiques, de droit, de grec. On lui a donné un —. 2. ն. կրկնանալ. *որուած նշաններն կրկնող նաւ. 3. ած. ա. maître —, — վարժապետ:

Répétition (սիոն) ի. կրկնութիւն, կրկնումն, կրկնապատկութիւն. son livre est plein de —s. Éviter les —s. Il y a trop de —s dans ce discours. 2. կրկնումն, երկրորդումն. les habitudes s'acquièrent par la — fréquente des mêmes actes. Leur vie est une — perpétuelle des mêmes choses. 3. կրկնումն, փորձ. faire la — d'un ballet, d'une pièce de théâtre. Sa tragédie est en —, va être mise en —, տպերգութիւն նորա ի փորձի է, ի փորձ դիցի. on a interrompu les —s de son vaudeville. La — générale d'une pièce. 4. իգ. պահանջումն դատաստանաւ. —s de frais, de dépens. Action en —. Cela est sujet à —. 5. աք. montre à —, ժամահար ժամացոյց. ժամհարիկ. 6. նա. S. Complexion.

Repétrir, ն. Թել վերստին, *նորէն Թել:

Repeuplement, ա. վերբազմամարդացումն. le — d'une colonie. Le — d'une forêt.

Repeupler, ն. վերբազմամարդել, *նորէն բազմամարդացուցանել. la peste avait fait périr la moitié des habitants de ce pays, on y a envoyé du monde pour le —. 2. ձկնաւետել, ձկնաւէտ առնել, *նորէն ձկնաւէտել. — un étang. 3. որսաւէտել, յորսաւէտ առնել. — une terre, une plaine de gibier. — une garenne, une basse-cour. 4. ծառաւէտել. ծառաւէտ առնել. — une forêt, un bois.

Se repeupler, դ. բազմամարդիլ, բազմամարդանալ. cette ville s'est promptement repeuplée. 2. ծառաւէտանիլ, ծառաւէտանալ. cette forêt se repeuple en châtaigniers.

Repic, ա. երկսիկ, իննատն ի ցցախաղի (piquet). il a fait —. Il a fait un beau —. Je l'ai fait —. Vous êtes —. Il m'a fait deux —s de suite. || փ. եւ բ. faire qn. —, le faire — et capot, ափիբերան առնել, ըմբերանել, կարկել:

Repincer, ն. ըմբռնել վերստին, առնուլ զկին, *նորէն բռնել, վրէժն լուծել: [բան զարնել:

Repiocher, ն. վերաբահել, *նորէն

Repiquage, Repiquement, ա. սալանորոգումն, *նոր սալ՝ սալաքար դնելն. 2. հգ. ծառափոխադրութիւն:

Repiquer, ն. վերախայծել. 2. եգ. փոխադրել, տեղափոխել, փոխատնկել:

Répit, ա. յապաղումն, յերկարաձգումիւն, ժամանակ. je lui ai donné un — d'un mois. Ce créancier n'accorde jamais de — à ses débiteurs. || Lettre de —, կլ. —, յապաղագիր, պարտայապաղումն, *գիր որով Ստացաւորն Ոոյլ կուտայ պարտապանին վճարումն յապաղելու. 2. դուլ, դադար, Ոոյլ, հանգիստ. ne me pressez pas tant; un peu de —, s'il vous plaît. Ses douleurs ne lui laissent pas un instant de —.

Replacer, ն. վերգտեղել, *նորին տեղն դնել. — une statue. Replacez ce livre.

Se replacer, դ. վերադիլ, *տեղն դրուիլ. replacez vous. 2. վերադիլ, *տեղ գտնել. ce domestique a eu de la peine à —.

Replanter, ն. վերատնկել, *նորին տնկել. il faut ôter cet arbre de là et le — ailleurs. — un bois.

Replâtrage, ա. վերագաճում. 2. փ. եւ բ. կարկատանք, բարերանք, կեղծ հաշտութիւն, հաշտարեւոյթ. cette explication n'est qu'un —. On les a fait raccommoder, mais c'est un — qui ne tiendra pas.

Replâtrer, ն. վերագաճել, *նորէն գաճով ծեփել. 2. փ. եւ բ. կարկատել, բարերել, պարսպակել, կարկըտել, *պարսրկել. il voudrait — ce qu'il a dit, ce qu'il a fait.

Replet, ète, ած. ամենագէր, յոյր, էիրապարար. il ne va plus à la chasse, il est devenu trop —. Elle est trop —ète. * կինդանեաց համար երբէք չըսուիր:

Réplétion (սիօն) ի. անչափ գիրութիւն, խտիւմն, * Ջխումն. il n'est malade que de —. On est bien plus souvent malade de — que d'inanition. 2. յորդութիւն, * լիցուներութիւն. la — de l'estomac n'est point une contre-indication à la saignée dans l'apoplexie.

Repleurer, չ. վերաթրոտատուել, *նորէն լալ:

Repleuvoir, չ. վերանորիլել, *նորէն անձրեւ գալ:

Repli, ա. կրկնածալ, կրկնուած. le — d'un papier. Faire un — à un vêtement. 2. ծալք, գալար, պատուած. le serpent se traînait en longs —s, օձն քարշէր ընդ գետին երկայնագալար. 3. փ. ծալք, ծածանմունք. les —s d'une écharpe, d'un drapeau. 4. խորշ, մանուած. les —s d'une rivière. 5. փ. ծալք, խորշք, ծածուկք, գաղտնիք. les plis et —s du cœur humain. Dieu pénètre dans les —s de nos consciences. [ծոյ:

Repliable, ած. ծալելի, ծալա-

Replicatif, ive, ած. բ. ինքնա-

Repliement, ա. ծալումն: [ծալ:

Replier, ն. վերծալել, *նորէն ծալել. il faut — ces étoffes. 2. ծալել, կքել, ծռել. le bateleur plie et replie son corps. 3. զ. ընդ կրունկն դարձուցանել, *ետ մղել. — un corps, un poste.

Se replier, դ. ծալիլ, գալարիլ, կքիլ, ընդգծիլ. le serpent se replie. 2. գալարիլ, մանուածիլ. en cet endroit le fleuve se replie comme un serpent. 3. փ. ծռիլ, ծամածռիլ, *ծռմռկռտիլ. ce serpent se replie. Il se replie en cent façons. Il sait — comme il veut. || — sur soi-même, իւրովի խորհիլ, *միտքն ամփոփել. la réflexion est l'action de l'âme qui se replie sur elle-même. 4. զ. նահանջիլ, վերջոտնել, վերջանահանջ լ., *ետ քաշուիլ. — sur un poste. — sur la seconde ligne. 5. ձվ. ce cheval se replie sur lui même, ձիդ այդ յետս դարձուցանէ յանկարծ ըզգլուխն:

Réplique, ի. պատասխան, պատասխանի, ընդդիմ պատասխանի, անդրադարձ. cet avocat est fort sur la —. Il a la — vive, brillante. Demander la —. Sa — a été forte, a produit un grand effet. 2. պատասխանի, պատասխան. une bonne —. — vive, ingénieuse. Recevoir une —, ընդունիլ զպատասխանին. obéir sans —, ինազանդիլ անպատասխանի. cette raison est sans —. Cet ouvrage ne demeurera pas sans —. || Prête à la —, պատրաստաբան. 3. Ոտ վերջին բառ (գտանի կամ դերասանի). être attentif à la —. Donner, manquer la —. 4. ած. կրկնումն. 5. հգն. կրկին օրինակ. la — d'un camée.

Répliquer, ն. դարձուած առնել, անդրադարձնել, հակապատասխանել. mon avocat a parlé le premier, le vôtre a répondu, le mien répliquera. Il me répondit telle chose, mais je lui répliquai cela. Votre réponse me satisfait, je n'ai rien à y —. Il ne répliqua rien. Il ne crut pas devoir —. 2. պատասխանի առնել, *պատասխանել. հն. **Répondre**. Sur ce que je lui reprochais, il me répliqua que... Cela était si clair, que je ne vis rien à —. Quand je commande quelque chose, je ne veux pas qu'on réplique. Ne répliquez pas.

Reploiement (րպիւատան) ա. վերածալումն:

Replonger, ն. վերմխել, *նորէն խոթել. il faut — cette pièce dans la teinture. 2. փ. հասկել. sa mort me replongea dans de nouveaux malheurs. — une nation dans la barbarie.

Replonger, չ. եւ *Se replonger*, դ. սուզանիլ. — dans l'eau, ջրասոյզ լ., ջրասուզիլ. après avoir sauvé la mère, il replongea aussitôt pour tâcher de sauver l'enfant.

Reployer, ն. S. **Replier**.

Repolir, ն. վերայղկել, *նորէն յղկել. — l'argenterie, de l'acier. 2. փ. —. polissez et repolissez sans cesse vos écrits. Vingt fois sur le métier remettez votre ouvrage: polissez-le sans cesse et le repolissez (Boil.).

Repolissage, ա. վերայղկումն:

Répondant, e, գ. պատասխանող. 2. հայրցաքննեալ, հարցաքննուող. le — s'est fort bien tiré d'affaire. 3. պատասխանող, *պատարագի սպասաւոր. 4. երաշխաւոր. se rendre caution et — pour qn. Ce commis avait de bons —s. Voilà un bon —. S. **Garant**.

Répondre, ն. պատասխանել, պատասխանի դարձուած առնել, տալ պատասխանի. il ne me répondit que deux mots. S'il vous demande telle chose, que lui répondrez-vous? Il m'a répondu une sottise. Interrogé sur tels faits, il répondit que... Il ne sut que —. Il ne répondit rien. — avec bonté, avec politesse, avec précision. — vaguement, bêtement. Il a répondu à toutes les questions qu'on lui a faites. — par des injures. Hésiter à —. Le candidat a bien répondu, il a mal répondu. On vous appelle, que ne répondez-vous pas? Personne n'a répondu. Il répond à toutes les lettres qu'il reçoit. Je lui ai écrit plusieurs lettres, il ne m'a pas répondu. || Mon avocat n'a pas encore répondu à la partie adverse. — à un mémoire, à une critique, à une satire. Il a répondu à toutes les objections. || ը. vous ne répondez point. Ce n'est pas —. — ad rem, պատասխանի առնել առ խնդիրն, *խնդրոյն պատասխան տալ.

2. պատասխանել, կրկնել. l'écho répond. L'écho seul répondait à ses cris.

3. եմ. պատասխանի առնել, կրկնել. les instruments à cordes exécutent un chant, puis les instruments à vent répondent, leur répondent.

4. պատասխանի առնել. պատճառաբանել. je ne veux point d'un valet qui répond. Vous répondez.

5. ձվ. անասլ. ce cheval répond parfaitement aux aides.

6. յանգիլ, հլանել, հասանել. les allées qui répondent à ce grand bassin. Il y a un chemin sous terre qui répond dans la forêt. Le bruit répond en tel endroit. La sonnette répond dans cette pièce, dans ces deux chambres. La douleur lui répond à la tête, au genou, etc.

7. համապատասխան լ., համապատասխանել. ce pavillon répond à cet autre. Toutes les portes de cet appartement se répondent. La seconde partie de ce discours ne répond pas à la première. Le style ne répond pas à la grandeur du sujet. Son train ne répond pas à sa fortune. Le produit de cette affaire ne répondra pas à la dépense.

8. կատարել. mon fils a répondu à toutes mes espérances. Il n'a pas répondu à l'attente publique. Tout répond à nos vœux, à nos désirs. Le succès ne répondit pas à son attente.

9. փոխարինել. on lui a rendu de bons offices, mais il n'y a pas répondu. Il n'a pas répondu aux avances que je lui avais faites. — aux politesses, aux caresses de qn. — à son amour, à son amitié, à son affection. En temps et lieu je saurai — à ses mauvais procédés.

10. երաշխաւոր լինել, երաշխաւորել. — pour qn. Je ne suis pas en peine de ce qui m'est dû, car un tel m'en a répondu. Qui répond paye. — d'un prisonnier. En — corps pour corps. Me répondez-vous de cet homme-là. Je vous réponds de lui. Je ne réponds que de moi. Qui pourrait — de l'événement? Je vous réponds de ses bonnes dispositions. Je ne vous réponds de rien. Je vous réponds de vous l'amener. Je ne vous réponds pas de ce que je ferai. Je vous réponds qu'il partira. Je vous en réponds.

Se répondre, դ. պատասխանի առնել միմեանց. nos cœurs se répondent.

Répons (բէփօն) ա. պս. կցուրդ, փոխ. chanter un verset, un —. 2. կացրդանիշ, փոխանիշ:

Réponse, ի. պատասխանի, պատասխան. — positive, précise, laconique. — favorable, sèche, sotte, ridicule, impertinente. — ferme, affirmative, հաստատուն, հաստատական —. cette — est juste, n'est pas juste. Une — négative. Rendre —. Faire une —, պատասխանել, պատասխանի առնել. faire faire —, տալ առնել պատասխանի. j'attends une —. Il a — à tout. Un ouvrage par demandes et par —s, գիրք հարցմամբ եւ պատասխանով, *գիրք հարցումներով եւ պատասխաններով. à sotte demande, sotte —. Il m'a écrit en — à ma lettre de tel jour, գրեաց ինձ պատասխանի գրոյս այսինչ աւուր. il m'a fait — que... Il n'y a pas de —. Sans —, անպատասխան, անպատասխանի. 2. պատասխանագիր, հերքումն. on attend sa — au livre qui a réfuté son système. Sa — est victorieuse. || — écrite, պատասխանագիր.

Առ. telle demande, telle —, որպէս խնդիրն եւ պատասխանին, *այլանդակ խնդրոյն՝ այլանդակ պատասխան. || à sotte demand point de —, անմիտ հարցուածն մնայ անպատասխանի, անմիտ հարցուածոյն չիր պատասխանի:

Réponsif, ive, ած. պատասխանական:

Repopulation (սիօն) ի. վերբազմամարդութիւն:

Report (րըփօր) ա. փոխադրութիւն. faire un —, փոխադրել. 2. իգ. —. — de faillite, փոխադրութիւն սնանկութեան. *սնանկութեան հրատարակութիւն՝ դատաստանական որոշումէն առաջ. 2. սկ. փոխադրամ, փոխադրութիւն. *արժէքի վրայ ստակ փոխ առնուլն. faire un —, փոխադրամել, փոխադրութիւն առնել:

Reportage, ա. լրաբերութիւն, լրագրութիւն:

Reporté, e, անց. փոխադրեալ:

Reporter, ն. փոխադրել, վերադարձուցանել, *նորէն տանիլ, նորէն դարձնել. on reporta chez lui tout ce qu'il avait envoyé. Il reporta la guerre dans les pays qu'il avait déjà ravagés. Ce paragraphe doit être reporté à tel chapitre. Il faut — cette note à la fin du volume. Il faudra — cette somme au haut de la page suivante. 2. սկ. փոխադրել, փոխադրամ առնել. à —, փոխադրելի:

Se reporter, դ. փոխադրիլ, *փոխադրուիլ. cette somme doit — à la page suivante. 2. փ. համբառնալ՝ երանիլ՝ վերանալ՝ երթալ մտօք, *մխիթարն առնիլ, մտքով երթալ՝ ելլել. reportez-vous au temps des croisades. Quand je me reporte aux jours de mon enfance. 3. սկ. փոխադրամիլ:

Reporter (րիփօրթըր) ա. լրաբեր, լրատու, տեղեկաբեր. métier de —, լրաբերութիւն. || femme de —, լրաբերուհի:

Reporteur, ա. սկ. փոխադրամիչ. *արժէքի վրայ ստակ փոխ առնող:

Repos (րըփօ) ա. հանգիստ. le trop grand — nuit à la santé. La force m'abandonne et le — me tue (Rac.) Demeurer, se tenir en —, ի հանգստի կալ՝ լ., դէպ դադարիլ, *հանգիստ կենալ. il y a longtemps que vous travaillez, donnez vous un peu de —. Il faut faire succéder le — au travail. Les douceurs du —. Je suis en — de ce côté-là. Il est dans un grand — d'esprit sur cette affaire, հանգստամիտ՝ անդորրամիտ է այսմ գործոյ. il a l'esprit en —, հանգրտամիտ՝ անդորրամիտ լ. vos assurances lui ont mis l'esprit en —, ապահովութիւնք քո անդորրամիտ արարին զնա. ce procès lui ôte le —, դատս այս բառնայ զհանգիստն ի նմանէ. il n'a aucun —, չիք սորա հանգիստ, *հանգիստ՝ հանգստութիւն չունի. vivre en —, au sein du —, կենալ ի հանգստեան, *հանգրտութեան մէջ ապրիլ. goûter un doux —. Son — en dépend. Soyez en — sur mes affaires. Laissez-moi en —. || փ. dormir en — sur une affaire. ||La France goûta enfin quelques années de —. Procurer, assurer, rétablir le — public. Troubler le — public. 2. —, քուն. il ne dort plus, il a perdu le —. Ne troublez pas son —. || փ. troubler le — des morts, հանել ի հողոյ զմեռեալս կամ խօսել գյիշատակէ նոցա. քխ. le champ du —, հանգստարան, հանգստանոց, հանգստուց, *գերեզմանոց. || փ. le — éternel, հանգիստ յաւիտենական. մահ. prier Dieu pour le — des âmes des morts. 3. եմ. հանգիստ. 4. ած. հանգիստ. ce vers ne vaut rien, il n'a aucun —. Les — ne sont pas marqués. Ce poète n'a pas toujours observé les — dans ses stances. 5. նկ. հանգիստ. ménager des —. Cette composition manque de —. 6. զգ. հանգիստ, հանգստավայր, հանգրստեղի. mettez le chien de votre pistolet au —. Mon fusil est parti au —.

Reposé, e, անց. հանգուցեալ, *հանգստացած. un cheval frais et —. 2. յստակ, անպղտոր, վճիտ. une eau —e. 3. անայլայլ, անխռով. un teint —. 4. հանգուցեալ. հանգրտացեալ. une tête —e.

A tête —e, մ. հանգստաւէտ գլխիւ, *հանգիստ գլխով. j'y songerai, nous en parlerons à tête —e.

Reposée, ի. ո. հանգստավայր, հանգստատեղի. nous trouvâmes le cerf à la —.

Reposer, ն. հանգուցանել, հանգիստ տալ, *հանգստացուցանել, հանգչեցուցանել. — sa jambe sur un tabouret. — sa tête sur un oreiller. || փ. n'avoir pas où — sa tête, լ. անառն, չունել ուր դիցէ զգլուխ իւր, *գլխուն հանգչեցուցանելու՝ դնելու տեղ չունենալ. — ses yeux, sa vue sur un objet, հանգուցանել զաչս իւր ի վերայ իրիք. || cela repose la vue, les yeux, հանգուցանէ այս զտեսութիւն՝ զաչս. le sommeil repose le teint, քունն հանգուցանէ զգոյն երեսաց, *քունն երեսին վարդութիւն կուտայ. — la tête, l'esprit, l'âme, հանգուցանել զգլուխ, զմիտս, զհոգի. 2. հանգուցանել, անմշակ պահել. laisser — une terre.

Reposer, չ. հանգչիլ, ի քուն լ., *քնանալ. il n'a pas reposé de toute la nuit. Il a passé la nuit sans —, անքուն՝ անհանգիստ անցոյց զգիշերն, *գիշերն անքուն՝ անհանգիստ անցուց. 2. հանգչիլ. il ne dort pas, il repose. Il est là qui repose sur un sofa. 3. հանգչիլ, դնիլ, եդեալ լ. c'est dans ce tombeau que repose ce héros. 4. բազմիլ, կանդաղիլ, *նըստիլ. la base de l'édifice repose sur le roc, sur des pilotis. Ce raisonnement ne repose sur rien. Ma confiance en lui repose sur une longue expérience. Son crédit ne repose que sur de faibles bases. 5. հանգչիլ, յստակիլ, պարզիլ. cette eau est trouble, il faut qu'elle repose quelque temps. Ce vin sera bon lorsqu'il sera reposé.

Se reposer, դ. հանգչիլ, *հանգիստ առնուլ, հանգստանալ. — après le travail. Faire un long voyage sans —. Reposez vous, vous devez être las. Dans ce tableau, l'œil fati-

gué ne trouve aucun endroit pour —. Il faut que l'esprit se repose. Il faut laisser reposer ces soldats fatigués. Vous ferez bien de faire reposer votre cheval. || թ. — sur ses lauriers, S. **Laurier**. 2. հանգչիլ, հանգիստ առնուլ, կենալ. l'œil, la vue se repose sur ce riant paysage. 3. հանգչիլ, վստահ լ. — sur qn. — sur quelque affaire. Je me repose sur vous de ce soin. Je me repose sur votre parole, sur votre probité, sur votre amitié. Je m'en repose entièrement sur vous.

Reposoir, ա. հանգստարան, հանգստոց. * առժամանակեայ խորան (Քաւիղի առեն):

Repoussable, ած. գարշելի, խորշելի, զզիր:

Repoussant, e, ած. գարշեցուցիչ, խորշեցուցիչ. un objet —. Laideur —e. Des manières —es.

Repoussé, e, անց. վանեալ, մերժեալ, բացընկեցիկ. 2. ար. դրոշմեալ, դրոշմածոյ. vase, plat en cuivre —. 3. ա. դրոշմ, դրոշմած:

Repoussement, ա. հ. մերժումն. 2. յետսաձգութած. * ետ զարնելն հրազինուց:

Repousser, ն. անդրէն ի բաց մղել, * նորէն ետ հրել՝ մղել՝ քշել. on lui avait poussé la balle, il la repoussa avec la même force. Il le repoussa de la main. 2. վանել, պատրել. — les ennemis. Les — à l'assaut, à l'abordage. — les efforts de l'ennemi. — une attaque, un assaut. — la force par la force. Le vent repoussa notre navire, nous repoussa dans le port. 3. յետս ընկրկել, * ետ քշել. il a été repoussé avec perte. 4. յետսահրել, մղումն տալ. l'air, en s'échappant, repousse vivement la main. Mon fusil trop chargé m'a repoussé, et j'ai manqué la bête. 4. մերժել, բացընկեցիկ առնել. — une injure. — la calomnie. — la raillerie. — une proposition. — une demande. — la tentation. — une mauvaise pensée. 5. պ բուծուցանել, * բուսուցանել. cet arbre a repoussé de plus belles branches. 6. տպ. տպել՝ դրոշմել ձեռամբ, * ձեռքով տպել. il manque un point à la fin de cette phrase; il faudra le —.

Repousser, չ. մղել ուժգին, * ուժով մղել. ce ressort repousse trop, ne repousse pas assez, * այս զսպանակն ուժով կը մղէ՝ կը նետէ, բաւական չմղեր՝ չնետեր. 2. հարկանել հրացանաքնոյ (crosse) զուս արձակողին, * հրացանին բունն նետողին ուսին զարնել. ce fusil repousse. 3. թ. եւ բ. խորշեցուցանել, քարշեցուցանել. il a une figure qui repousse, des manières qui repoussent. 4. վերաբուսանիլ, ջովանալ, ուռճանալ, * նորէն բուսնիլ. il faut couper cet arbre, il repoussera du pied. Ces plantes repoussent très rapidement. Ses cheveux commencent à —.

Repoussoir, ա. ար. մղակ, բեւեռահան. 2. նկ. մղաւարկայ. հեռոիչ առարկայ. 3. նկ. եւ փ. գեղարար. * ուրիշն կեղեցկագոյն ցուցնող հակապատկեր. cette femme jolie a toujours à côté d'elle une femme laide qui lui sert de —.

Répréhensible (բէփրէհանսիպլ) ած. պարսաւելի, նախրելի, դատելի. il est très —. Une action —.

Répréhensiblement, մ. պարսաւելիապար, պարսաւելիօրէն:

Répréhension, ի. պարսաւանք, նախրանք, դատում. cela est digne de —.

Reprenant, e, ած. հ. կշտամբող, յանդիմանող. que vous êtes — !

Reprendre, ն. առնուլ վերստին, * նորէն առնուլ. — son épée. — les armes. — une ville. Après son exil, il reprit sa place au Sénat. j'ai repris mes habits d'hiver, d'été.

2. վերստին ըմբռնել՝ ի ձեռս բերել, ձերբակալել, ձերբակալ առնել. — un prisonnier, un oiseau qui s'est échappé.

3. վերստին առնուլ զարձակեալն, * արձակուածն նորէն առնուլ. cet homme a repris sa femme.

4. յետս առնուլ, * ետ առնուլ. je veux qu'il reprenne le livre qu'il m'a vendu.

5. ապառնական ասացուածք. on ne m'y reprendra plus, je n'y serai plus repris, * ա՛լ ձեռք պիտի չիյնամ, ոչ եւս յանկարծակիի պիտի գամ. que je vous y reprenne, que je ne vous y reprenne plus, * մէյմըն ալ քեզ չբռնեմ, մէյմընալ ձեռքս չանցնիս.

6. փ. — le dessus, շահիլ, յաղթել. կամ ը. առողջանալ.

7. վերստանալ, * նորէն ձեռք բերել. — ses forces, * նորէն ուժն գըտնել. — ses esprits, * խելքն գլուխն գալ. — courage, սիրտ առնուլ, սրտապնդիլ, քաջանալ. elle a repris l'usage de ses sens, * ինքզինքն գըտաւ. || il sembla — la vivacité de la jeunesse. Le commerce a repris un peu d'activité. || — son haleine, * շունչ առնուլ, հանգչիլ. || il a repris la fièvre, la fièvre l'a repris, * տենդն՝ ջերմն բռնեց. j'ai repris un rhumatisme, * յօդացաւէն բռնուեցայ. la fièvre le reprend tous les soirs, * ամէն իրիկուն տենդն կըռնէ. la goutte le reprend tous les ans, * ամէն տարի յօդականն կըռնէ. cette névralgie le reprend à heure fixe, * գլխացաւն կըռնէ որոշեալ ժամուընակ.

8. վերստին առնուլ, շարունակել. il a repris son travail. Ils ont repris leur correspondance interrompue. Reprenons la conversation où nous en étions.

9. կրկնել. il reprit, reprit-il, կրկնեաց. il reprit ainsi, il reprit en ces termes. Cela est incontestable, reprit-il, mais...

10. վերսկսանիլ, * նորէն սկսիլ. reprenons la chose de plus haut. Il faudrait — l'histoire de plus haut.

11. դտ. դատաւարել, ի դատ մտանել, * դատաստանի ելլել. — une instance. Il a fait assigner les héritiers d'un tel, pour — instance avec eux.

12. Քտ. վերստին ներկայացուցանել՝ ի հանդէս ածել՝ հանդիսացուցանել, * նորէն ներկայացունել. — une tragédie, une comédie, etc.

13. կարկատել, հիւսել. — une étoffe, un bas, de la dentelle, etc.

14. նորոգել. — un mur. — la façade d'une maison. — sous œuvre, en sous-œuvre.

15. յանդիմանել, կշտամբել, * չեխել. — doucement, aigrement, rudement. On a beau le — de ses fautes, il y retombe toujours. — les vices. Je ne vois rien à — en ses mœurs, dans sa conduite, à sa conduite. Je ne trouve rien à — à cette phrase. Il trouve à — à tout ce qu'on a fait.

Reprendre, չ. բուսանիլ, արմատանալ, ուռճանալ. ces ormes ont bien repris. Cette greffe a bien repris. || եւս ասի, elle reprend, elle a bien repris, կազդուրեցաւ, առողջացաւ. նոյնպէս ասի Քաւտերախաղոց. une pièce de théâtre a repris, Քաւտերախաղս այս վերստին յաջողեցաւ. 2. վերսկսանիլ, * նորէն սկսիլ. le froid a repris. Les chaleurs reprennent. La pluie reprend. Cette mode a repris. Leur amitié a repris. 3. առուիլ. la rivière a repris.

Se reprendre, դ. ի միտս գալ, խելաթնիլ. il laissa échapper un terme peu convenable, mais il se reprit aussitôt. Ce n'est pas ce que je voulais dire, je me reprends. 2. կպչիլ, * փակչիլ, կպչիլ. la plaie se reprend. Les chairs commencent à —.

Représaille, ի. վրիժառութիւն. une juste —. Attendez-vous à la —. User de —s, վրէժխնդիր լ. les violences de l'ennemi justifient nos —s. || փ. user de —s, փոխարէն առնել՝ հատուցանել, Քշնամանաց Քշնամանս, կատականաց կատականս հատուցանել:

Représentable, ած. ներկայացուցիչ:

Représentant, e, գ. փոխանորդ, երեսփոխան, ներկայիչ, ներկայացուցիչ. les ambassadeurs sont les —s des souverains qui les envoient. Un — du peuple, երեսփոխան ժողովրդեան. || une —e, ներկայացուցիչ:

Représentatif, ive, ած. փոխանորդական, երեսփոխանական, ներկայողական. les ambassadeurs ont le caractère —. Gouvernement, système —, կառավարութիւն՝ դրութիւն փոխանորդական. assemblée —ive, — ժողով:

Représentation (սիօն) ի. ցուցումն. le tribunal a ordonné la — des titres. On exigea la — de son passeport. 2. նկար, պատկեր. la — d'une bataille. Ce bas-relief est la — de la mort de César. 3. ցուցադրութիւն. au service qu'on lui fit, on avait mis la — au milieu de la nef. 4. Քտ. ի հանդէս ածումն,

հանդիսականութիւն, խաղարկութիւն, խաղացումն, ներկայացումն. la première — d'une tragédie. Cette comédie est à sa centième —. Cet opéra a eu plusieurs —s. Donner des —s, տալ ներկայացումս. cette pièce plait plus à la — qu'à la lecture. — théâtrale, Թատերախաղութիւն. 5. ներկայացումն, *պատուով՝ աստիճանավայել կեանք. cette place exige une grande —. Ce préfet néglige trop la —. Frais de —. 6. յանդիմանութիւն, յանդիմանարարութիւն, ընծայութիւն, ներկայողութիւն. c'est un homme d'une belle —. Ce magistrat a une — qui impose. 7. իգ. ժառանգորդութիւն. il vint à cette succession par —, par droit de —. 8. բզգ. երեսփոխանութիւն. — nationale. 9. առարկութիւն. permettez-moi de vous faire ma —, mes —s. Les —s qu'on lui fit furent inutiles. 10. վճ. ներկայացումն. la — d'une maison de commerce.

Représentativement, մ. ներկայակցաբար, երեսփոխանաբար:

Représenter, ն. ներկայացուցանել, միս անգամ առաջի՝ յանդիմման կացուցանել, *ներկայացունել, նորէն առջեւն հանել. ne me représentez plus cet homme-là.

2. ցուցանել, *ցուցունել, առջեւն դնել. il fut obligé de — les originaux, de — le contrat en original. La cour ordonna que les registres seraient représentés. Il se fit — les registres. Il fut condamné à — les effets qu'on lui avait confiés en dépôt. On le mit à la garde d'un huissier pour le — dans tant de temps.

3. աճել ի միտ, կերպարանել, պատկերացուցանել, պատկերել, յուշ առնել. l'imagination du poète doit lui — les objets. Cet enfant me représente si parfaitement sa mère. Représentez vous leur surprise. Représentez vous cet homme privé de tout secours. Je me le représentais comme un homme brusque et bourru.

4. ի հանդէս բերել՝ աճել, ներկայացունել, ձեւացուցանել, յիշեցուցանել, ներկայել, *յիշեցունել. cette glace représente fidèlement les objets. On représente cette divinité avec tels attributs. Le théâtre représente une forêt. L'acteur qui représentait César. — une tragédie, une comédie, un opéra, un ballet, etc. Quel personnage représentez-vous?

5. նկարագրել. dans son récit il nous a représenté les choses très naïvement. Ce prédicateur a représenté les approches de la mort avec une telle énergie que l'auditoire entier en a frémi.

6. աբ. ներկայացուցանել, օրինակ է., առակել, պատկերացուցանել, պատկերել. les cérémonies de l'ancienne loi représentaient les mystères de la loi nouvelle.

7. ներկայացուցանել, առաջի առնել, փոխանորդել. un ambassadeur représente la personne même du souverain. Tous les rois de la chrétienté étaient représentés à ce congrès. Les députés qui représentent le pays. La France n'avait point encore de consul pour la — dans cette contrée.

8. ներկայացուցանել, փոխանորդ է. il représente celui dont il a procuration, dont il a le pouvoir.

9. ներկայացուցանել, առաջի առնել. ce journal représente le parti monarchique, le parti républicain. La presse, prise en masse, représente assez fidèlement l'opinion publique.

10. ներկայացուցանել, յանդիման առնել. il représente sa mère et par conséquent il doit partager avec les sœurs de celle-ci.

11. ցուցանել, *ցուցունել. on lui représenta en vain les inconvénients de cette démarche.

Représenter, ն. առաջի առնել՝ ցուցանել զանձն. c'est un homme qui représente bien, qui représente avec dignité. Cet homme a un air imposant et représente bien. 2. ներկայանալ, անձնագիղ է., *իբր աստիճանին պատիւն պահել. il est assez riche pour bien —.

Se représenter, դ. նորէն ներկայանալ. chassez cet homme s'il se représente encore ici. Qu'il ne se représente plus devant moi. 2. դառ. գալ վերստին յառեան, *նորէն առեան գալ: on lui a ordonné de — dans deux mois.

Répressif, ive, ած. զսպիչ, զսպողական. lois —ives.

Répression, ի. զսպումն, զսպողութիւն. la — des crimes, des délits, des abus.

Réprimable, ած. խափանելի, արգելի, զսպելի. c'est une licence, un abus —.

Réprimande, ի. կշտամբանք, սաստ, *չեխ. douce, forte, sévère —. Je lui en ferai —. Cela mérite —. Recevoir des —s. Le conseil de l'ordre a condamné cet avocat à la —.

Réprimander, ն. կշտամբել, սաստել, *չեխել. je l'ai fort réprimandé sur telle chose. Je l'en ai réprimandé. Quel droit a-t-il de vous — ainsi?

Réprimant, e, ած. խափանիչ, արգելիչ, զսպիչ. force —e. Motif —.

Réprimer, ն. խափանել, արգելուլ, չափ դնել, սանձել, զսպել. — par des calmants l'agitation nerveuse d'un malade. — une sédition. — les progrès du mal. — le vice, les abus, la licence. La loi réprime les méchants, les séditieux, les désordres. Il faut — ses passions. — ses désirs. On a réprimé son ardeur.

Repris,e, անց. Reprendre բայի. առեալ վերստին. 2. ը. անկեալ՝ ըմբռնեալ վերստին, *նորէն ինկած՝ բռնուած. vous y voilà —, *նորէն ընկար, նորէն բռնուեցար. || — de justice, պատժապարտ, *արդէն պատիժի դատապարտուած մէկն. եւ գր. un — de justice, պատժապարտ որ. c'est un — de justice. C'étaient des vagabonds, des — de justice.

Reprise, ի. վերառումն, *նորին առումն. la — d'une ville, d'une place. 2. նւ. գերադարձանաւ, *գերուածներ դարձող նաւ. notre frégate amena à Brest trois —s. 3. իգ. յ. կանխառք. *ամուսնոց առածն՝ ի ցամբարտաւանի ընչից (bien de la communauté) բաժանումէն (dissolution) առաջ. 4. ծախք. chapitre de —, գլուխ ծախուց. 5. դարձադարձ, նաւագ, անգամ. ce mur, ce travail a été fait à plusieurs —s, à différentes —s. Ils se sont battus à deux —s, *երիւ անգամ գարնուեցան. 6. շարունակութիւն. la — d'une pièce dramatique. Cette comédie est tombée à la —. La — d'un procès. 7. եժ. կրկնուած. j'aime mieux la — de cette chanson que le commencement. La — de cette cavatine est charmante. 8. նորոգումն. il y a des —s à faire à cette façade. 9. կարկատումն, *կարկտան. il a fallu faire une — à cet habit. Ses bas sont pleins de —s. || — perdue, հիւսուած «էօրիւ». 10. խղ. ասկ. ils ont joué trois —s d'hombre. 11. ձվ. վարժք, հրաձանգ. j'ai fait trois —s sur ce cheval. Une — au pas, au trot, au galop. Faire des —s, վարժս առնել. 12. ի. S. Orpin.

Repriser, ն. կարկատել. — des bas. [*բնախոտ քաշել:

Repriser, ն. բնախոտածել է.,

Se repriser, դ. կարկատիլ. chemise tellement usée, qu'elle ne peut —.

Repriseuse, ի. կարկատիչ, կարկատուհի:

Réprobateur, trice, ած. դատապարտիչ, խոտիչ. accent —. Sa voix —trice.

Réprobation (ացիօն) ի. մերժումն, անարգութիւն, պարսաւ, խոտումն. cette action mérite la — publique. Encourir la — des gens de bien. 2. աբ. դատապարտութիւն:

Reprochable, ած. մեղադրելի, սոգոտնելի. action —. 2. դառ. մերժելի, անընդունելի. ce témoin, ce témoignage est —.

Reproche, ա. մեղադրանք, ըսոգոտանք, յանդիմանութիւն. — juste, injuste, fondé, mal fondé. De grands, de légers, d'amers —s. J'en ai reçu des —s. Il a mérité des —s. On l'a accablé de —s. Il lui a fait des —s sanglants. On n'a pas de —, des —s à lui faire. Les —s de la conscience. || Lettre de —, յանդիմանագիր. ||un homme sans —, այր անսոգիւտ. Bayard fut surnommé le chevalier sans peur et sans —. 2. դառ. մերժումն. produire ses —s, ցուցանել զպատճառս մերժման. témoin sans —, վկայ անմերժելի.

Sans —, մ. անմեղադրաբար, *երեսն զարնել չըլլայ. soit dit sans —, je lui ai rendu plus d'un service.

Reprocher, ն. կշտամբել, յանդիմանել, *երեսն զարնել. — à un homme les fautes qu'il a faites. — à une personne ses défauts. — à qn. son ingratitude. On ne saurait lui

rien —. Qu'avez-vous à lui —? Je n'ai rien à me — là-dessus. Est-ce que votre conscience ne vous reproche rien? On lui reproche d'être très médisant. — un bienfait à qn. || — les morceaux à qn., *մէկուն կեր ածն ի բեան զարնել, մէկուն կերածն համրել. 2. գտ. — des témoins, *վկայներն չընդունելու պատճառներ յառաջ բերել:

Reproducteur, trice, ած. արտադրիչ, բուսուցիչ, բուսաբեր, բեղնաւորիչ, արգասաւորիչ, սերիչ. organes —s. Forces —trices.

Reproductibilité, ի. արտադրելիութիւն. — des êtres.

Reproductible, ած. արտադրելի:

Reproductif,ive, ած. արտադրական. consommation —ive.

Reproduction (սիօն) ի. արտադրութիւն, արտատպումն, արտատպութիւն. la — d'un ouvrage. La — de ce roman est interdite. 2. բուսաբերութիւն, արգասաւորութիւն, սերումն. la — des êtres. — naturelle, artificielle. Les organes de la —. Les divers modes de — qu'emploie la nature. 3. մգ. արտադրումն. la — des tissus. La — des os par le périoste.

Reproductivement, մ. արտադրականաբար, արտադրականօրէն:

Reproductivité, ի. արտադրականութիւն:

Reproduire, ն. արտադրել, սերել. tous les être organisés ont la faculté de — des êtres semblables à eux. 2. բուսուցանել, արգասաւորել. après avoir été coupé jusqu'à la racine, cet arbre a reproduit une nouvelle tige. Il reproduira de nouvelles branches. 3. առաջի առնուլ, արտատպել, արտատպել, յառաջ ի միջ բերել. ce plaideur n'a fait que — ses moyens déjà écartés. Sa traduction reproduit une partie des beautés de l'original.

Se reproduire, դ. արտադրիլ, սերիլ. les êtres vivant se reproduisent par œufs, par germes, par scission, etc. Ce tissu se reproduit avec facilité. Les mêmes erreurs, les mêmes événements se reproduisent souvent dans le monde. 2. յաճախել. il commence à — dans le monde, սկսանի յաճախել յընկերութիւն մարդկան:

Repromettre, ն. խոստանալ վերըստին, *նորէն խոստանալ. il m'a promis et repromis de terminer cette affaire et il n'en a rien fait.

Repromission, ի. ար. խոստումն:

Réprouvable, ած. խոտելի, մերժելի:

Réprouvé,e, անց. խոտեալ, դատապարտեալ. 2. ա. —. les élus et les —s. || ը. avoir un visage, une figure, une face de —, չարադէմ լ.:

Reprouver, ն. ցուցանել վերըստին, *նորէն ցուցունել, ապացուցանել. on a mille fois prouvé et reprouvé cela.

Réprouver, ն. խոտել, մերժել. l'Église a réprouvé cette doctrine. Le bon goût réprouve ces moyens de produire de l'effet. 2. ար. դատապարտել. Dieu réprouva Saül pour sa désobéissance.

Reps, ա. հիւսպս. * մետաքսեայ պատառ. acheter du —.

Reptation (սիօն) ի. սողումն:

Reptatoire, ած. սողնական:

Reptile, ած. սողուն, զեռուն. animal —. 2. ա.—. les —s, սողունք, զեռունք. 3. փ. սողուն, զեռուն, *գետնաւոր մարդ:

Reptonia, ա.ք. հռեպտոնաբոյս. ազգ երկպտուկ անկոց ի տոհմէ մըրտենազգեաց (myrtinées).

Repu, e, անց. **Repaître** բայի. կերեալ. il est assez —, շատ խմ եկեր, *բաւական կերաւ:

Républicain, e, ած. հասարակապետական, հանրապետական. gouvernement —. Forme —e. Les armées —es. Calendrier —. Esprit —. Ame —e. 2. գ. —. կուսակից հասարակապետութեան՝ հանրապետութեան. c'est un vrai —. Un — austère. Une —e exaltée.

Républicainement, մ. հասարակապետաբար, հանրապետաբար:

Républicaniser, ն. հասարակապետացուցանել, հանրապետացուցանել, հասարակապետական՝ հանրապետական գործել՝ առնել. on envoya des commissaires chargés de — le pays. Certains hommes se figuraient qu'on allait — toute l'Europe.

Républicanisme, ա. հասարակապետականութիւն, հանրապետականութիւն. son — est vraiment sincère.

Republier, ն. վերհրատարակել, *նորէն հրատարակել. on vient de — ce roman.

République, ի. հասարակապետութիւն, հանրապետութիւն. — démocratique, aristocratique, oligarchique, fédérative. Les —s anciennes et les modernes. La — d'Athènes. La — romaine. La — française. La — de Venise. Établir une —. Se former en —. Il y va du salut de la —. Se sacrifier, se dévouer pour la —. 2. փ. la — des lettres, դաս՝ ազգ գրագիտաց. || երկ՝ երկասիրութիւն գրագիտաց. y a-t-il quelque chose de nouveau dans la — des lettres? 3. ը. խումբ, հօտ, բազմութիւն. la — des abeilles. Les fourmis vivent en —, մրջիւնք կեան խմբովին, * մրջիւնները խմբով կ'ապրին:

Répudiable, ած. մերժելի, հրաժարելի:

Répudiation (սիօն) ի. կնաձանուիւն, կնաձողութիւն, ապաձարքան. la — existait dans l'antiquité. 2. հրաժարումն. — de succession.

Répudié,é, անց. մերժեալ. c'est une doctrine —e.

Répudier, ն. կնաձան՝ կնաձոդ լ. — sa femme, son époux. 2. իգ. հրաժարիլ. — une succession, un legs. ||փ. — la croyance de ses pères. — ses principes.

Répudieur, ա. կնաձան, կնաձող:

Repue, ի.հ. հացկերոյթ. *մխայն կգործածուի այս խօսքին մէջ. chercheur de franches —s, * ձրի հացկերոյթ փնտռող, հացկատակ:

Répugnance, ի. խորշումն, դժկամակութիւն, չկամութիւն. inspirer de la —, un sentiment de —. J'ai grande — à cela. Je ne saurais vaincre la — que j'ai pour lui. Il a de la — à prendre ce parti. Elle a de la — au mariage, pour le mariage. Pour moi, je n'y ai point de —. Il y a consenti avec —, sans —. Il faut quelquefois vaincre ses —s.

Répugnant, e, ած. հակառակ, ընդդէմ. proposition —e à la raison. 2. խորշելի, գարշելի, զզուելի. la chair de cet animal est —e à l'odorat.

Répugner, չ. հակառակ՝ ընդդէմ լ., *հակառակ՝ դէմ ըլլալ. cette nouvelle proposition répugne à la première. Ces choses répugnent l'une à l'autre. Cela répugne au sens commun. իկ. cela répugne; il y a dans ce qu'il dit quelque chose qui répugne. 2. խորշիլ, խորշումն զգալ, խորշումն ազդել. le prince répugnait à cet avis. La jeune fille répugnait à ce mariage. Je répugne à faire cela. Mon goût y répugne. Cet homme, cette femme, cette chose me répugne. Il me répugne de vous parler de cette intrigue. իկ. cela répugne.

Répullulation կամ **Repullulation** (սիօն) ի. վերավխտումն, * նորէն շատնալն. la — des insectes est prodigieuse. La — d'une tumeur.

Répulluler կամ **Repulluler,** չ. վխտալ, *նորէն շատնալ. les insectes ont répullulé pendant les grandes chaleurs. Les mauvais herbes répullulent dans ce jardin. || փ. ces erreurs ont répullulé.

Répulsif,ive, ած. բգ. վանողական, վանիչ. force —ive. 2. փ. խորշեցուցիչ. visage —. Manières —ives.

Répulsion, ի. վանումն, վանողութիւն. l'attraction et la —. La — de l'aimant. La — des électricités. || փ. խորշումն. cet homme, cette doctrine m'a toujours inspiré une grande —.

Réputation (սիօն) ի. համբաւ, հռչակ. avoir une bonne, une mauvaise —, բարեհամբաւ՝ չարահամբաւ լ. une — brillante. — équivoque, douteuse, usurpée, éphémère. Il est en grande —. մեծահամբաւ՝ մեծահռչակ է. il a laissé la — d'un homme de bien. Un homme d'une excellente —. Il a la — d'être fort étourdi. իկ. il est en —. Il a beaucoup de —. Ternir sa —. Blesser, flétrir, noircir, rétablir la — de qn. Cela nuit à sa —. Il a perdu sa —. C'est une tache à sa —. Il y va de sa —. Déchoir de sa —. Les poésies de cet auteur sont en grande —. Ce vin a de la —, գինիս այս համբաւաւոր է. ||հն. **Célébrité.**

Réputer, ն. համարիլ, կարծել, *սեպել. il est réputé fort riche. je le réputais homme d'honneur. Elle est réputée pour femme de bien. On ne le réputait pas capable de remplir cette charge. Cette ville a toujours été réputée de telle province.

Requérable, ած. S. **Quérable.**

Requérant, e, ած. եւ գ. դտ. խնդրարկու, պահանջող, դատախազ. les parties —es. On a omis dans l'exploit la demeure de la —e. Il y a plusieurs —s.

Requérir, ն. խնդրել, *վնտրռել. qui est-ce qui vous a requis? Il en a été requis. — aide et assistance. — le ministère d'un huissier. — la force armée. 2. պահանջել. je vous prie, et, au besoin, vous requiers de publier ma réponse. 3. դտ. խնդրել. — l'apposition des scellés. — l'application de la loi. Le procureur de la République a requis. Soit fait ainsi qu'il est requis. 4. փ. խնդրել, պահանջել. cela requiert célérité, diligence. Cela requerra votre présence. La nécessité requérait que...

Requête, ի. իգ. խնդրագիր. présenter — au président du tribunal. Sa — tendait à... Les conclusions d'une —. Rejeter une —. Débouté de sa —. || Maitre des —s, խնդրապետ. 2. խնդիր, խնդրուած, խնդրանք. ayez égard à la — que je vous fais.

A la —, մ. քսա խնդրոյ, քսա խնդրանաց. il a fait cela à la — d'un tel.

Requête, ի. ո. վերախոյզ:

Requêter, ն. ո. վերախուզել, *վնտռտոել. — le cerf.

Requiem (րէքվիէմ) ա. հոգեհանգիստ, հոգւոց. chanter un —, — երգել. messe de —, պատարագ հոգեհանգստեան. 2. հոգեհանգստերգ. les — de Mozart sont célèbres.

Requin, ա. ձր. շանաձուկն. ազգ

ատառոտ ձկան. հն. **Squale.**

Requinqué, e, անց. սեռեւեռեալ. un vieillard —.

Requinquer (Se) դ. սեռեւեռիլ, * հագուիլ շքուիլ. c'est une vieille qui se requinque.

Requis, e, անց. **Requérir** բայ. պահանջեալ, խնդրեալ. avoir l'âge —. 2. պատշաճ. les qualités —es pour...

Réquisition (սիօն) ի. իգ. պահանջումն, պահանջք. à la — d'un tel. Sur la — du procureur de la République. A la première —, յառաջին պահանջմանն. 2. —, գրաւումն. on a mis les chevaux du pays en —, ի գրաւ եդին զամենայն զձիան երկրին. tout le chanvre fut mis en — pour les besoins de la marine.

Réquisitionnaire, ա. պահանջաւոր:

Réquisitoire, ա. դտ. դատախազութիւն, ամբաստանագիր. son — n'est pas favorable à l'accusé. Un long —. Un — éloquent.

Réquisitorial, e, ած. ամբաստանագրական:

Rescindable, ած. ջնջելի:

Rescindant, ա. դտ. ջնջախընդիր, դաշնեղծ. խնդիր ջնջման. on a jugé le —.

Rescinder, ն. ջնջել, դաշնեղծել. il a fait — le contrat, le partage.

Rescision, ի. դտ. ջնջումն, դաշնեղծութիւն. action en —. Demander la — d'un partage. 2. վ. քարծումն, կրճատումն. la — des amygdales. S. **Excision.**

Rescisoire, ա. դտ. ջնջմնապատճառ. *գլխաւոր նիւթ դատի ջնջումն պահանջելու. le rescindant et le — ne peuvent être jugés par le même arrêt.

Rescousse, ի. S. **Recousse.**

Rescription (սիօն) ի. հրամանագիր. il est porteur d'une — sur le Trésor. կոչի սովորաբար **Mandat.**

Rescrit, ա. հրովարտակ:

Réseau, ա. ցանց, վարմ. tendre un —. Un — à prendre des papillons. 2. ցանց, հիւսկէն. dentelle à fond de —. Ses cheveux étaient enveloppés d'un — de soie et d'or. 3. մգ. ցանց. — artériel, veineux. — de nerfs. 4. կգ. ցանց. 5. ար. ցանց. le — des chemins vicinaux. Le — des voies ferrées. 6. բգ. ցանց:

Résection (սիօն) ի. վ. ծայրահատումն, ծայրահատութիւն, ծայրակտրութիւն:

Réséda, ա. բ. յափրուկ. — sauvage, կանչխոտ: [սերք:

Résédacées, ի. յ. բ. յափրուկա-

Réséquer, ն. վ. ծայրահատել:

Réservataire, ած. եւ գ. դտ. վերապահ. héritier — կամ լկ. —, վերապահ ժառանգորդ:

Réservation (սիօն) ի. վերապահութիւն. sans préjudice de ses autres demandes et —s.

Réserve, ի. վերապահ, վերապահումն, վերապահութիւն. dans ce contrat, il a fait plusieurs —s. Il a fait donation de son bien sous la — d'une pension. Il a affermé son domaine, sous la — de résilier en cas de vente. — légale. Héritier à —. Je dois faire certaines —s. Je reconnais telle chose, mais sous toutes —s. 2. պահեստ, պահեստապօր. armée de —, պահեստաբանակ. appeler la —, une partie de la —, կոչել զպահեստապօրն, զմի մասն պահեստապօրին. corps de —, պահեստագունդ. 2. ո. պահեստ. վերապահել որպարան. 4. պահեստ, պահեստադրամ, *պահեստի առակ. 5. փ. ամփոփութիւն, խոհականութիւն, զգուշութիւն, խոհեմութիւն. cet homme montre, affecte une grande —. Il ne parle jamais qu'avec beaucoup de —. Il se tient sur la —.

Sous toute —, ամենայն վերապահութեամբ. * առանց երաշխաւորելու. il rapporte cela sous toute —.

A la — de, նխ. վերապահել, ի բաց առնել, բացի. il a vendu tous ses biens, à la — d'une petite maison. Il a fort bien reçu tout le monde, à la — d'un tel.

Sans —, մ. առանց վերապահութեան՝ բացառութեան, անպայման, *ամէն կերպով. parlez lui sans —, sans aucune —. Il lui a laissé tous ses biens sans —. j'ai en lui une confiance sans —.

En —, մ. ի պահեստ, ի միակողմն, *մէկդի. il a mis une forte somme en —. Il a toujours de l'argent en —.

Réservé, e, անց. վերապահել. tout droit —. Tous dépens —s. || Biens —s, վերապահել ինչք գոյք. 2. ած. վերապահիկ, անձնապահ, զգոյշ, զգուշաւոր, գողածիգ, զգուշահայեցաց. il faut être fort — avec ces gens-là. On ne saurait être trop — à critiquer les autres. Être — en paroles. Cette femme est fort —e. Vie —e. Une conduite —e. ||գ. —. vous faites bien le —. Cette femme fait bien la —e.

Réservément, մ. վերապահեսցաբար, խոհականաբար:

Réserver, ն. վերապահել, պահել. il a vendu son domaine, mais il en a réservé la jouissance à son fils, pour son fils. L'évêque se réserve le pouvoir d'absoudre de certains cas. Le ministre s'est réservé la décision de cette affaire. — de l'argent pour les besoins imprévus. Il réserve son crédit pour lui-même. Réservez-moi vos bontés pour une autre occasion. Le général réservait ce corps de troupes pour l'instant décisif. La cour a jugé le principal et a réservé à faire droit sur les intérêts. Cette célébrité était réservée à un tel. Cette découverte était réservée à notre époque. L'avocat a demandé au tribunal de lui — la réplique.

Se réserver, դ. ապասել, մնալ. — pour telle occasion. Il se réserve pour de plus grandes choses. — pour le rôti, pour l'entremets.

Réserviste, ա. պահեստազօր. զինուոր պահեստի:

Réservoir, ա. ջրամբար, ջրշիղջ, ջրակոյտ. — voûté, découvert. Ce — sert à alimenter les eaux du parc. Il a fait faire un grand — pour y conserver du poisson. 2. մգ. ընդունարան. le — des larmes. Le — de l'urine. Le — de la bile. Le — du chyle.

Résidant, e, ած. բնակեալ, բնակող. le lieu où il est —, où elle était —e.

Résidence, ի. բնակութիւն, բնակեցող, կայան. il a fait sa — en

tel lieu. Le lieu de sa —, բնակավայրն. la — du vicaire, փոխանորդարան. établir sa — en tel endroit. 2. պաշտօնատեղի, պաշտօնավայր. ce magistrat à sa — dans telle ville. 3. բնակեցող, բնակարան, իշխանաթատ քաղաք. cette ville est la — du prince. On enjoignit à un tel de sortir de la —. 4. պատուիրակութիւն. il demandait telle —.

Résident, ած. եւ ա. պատուիրակ. ministre —, կլ. —, — նախարար. || résidente, ի. պատուիրակին. madame la —e.

Résider, չ. բնակիլ. — dans un lieu. Il réside habituellement à sa terre, sur sa terre, sur son domaine, dans son domaine. կ. cette fonction oblige à —. 2. կալ, կայանալ, մընալ, *կենալ, գտնուիլ. là réside l'innocence et la paix. Toute l'autorité réside dans la personne d'un tel. En principe, la souveraineté réside dans la nation. Il croit que toute la sagesse, toute la science, tout le bon sens réside dans sa tête. La question, la difficulté réside en ceci. C'est en lui seul que notre espoir réside.

Résidu, ա. տգ. մնացորդ, մրուր, *դիրտ. les —s des fabriques de sucre de betterave s'emploient pour la nourriture des bestiaux. 2. ի. մնացորդ (հաշուի). զա. **Reliquat.**

Résiduel, elle, ած. մնացորդային: [սելի:

Résignable, ած. Ըողնելի, հաւաքելի:

Résignant, ա. պաշտօնաձող, հաւաքող. le — et le résignataire, —ն եւ պաշտօնընկալն:

Résignataire, ա. պաշտօնընկալ, պաշտօնառու, հաւատառու:

Résignation (սիօն) ի. պաշտօնահրաժարումն, հաւահրաժարումն. 2. հրաժարումն, Ըողումն. il a fait cession et — de tous ses droits à son frère. 3. համակամութիւն, համակերպութիւն. il est mort avec une grande, une entière — aux volontés du ciel. Il a subi sa disgrâce, son exil avec —. Il a montré une — admirable.

Résigné,e, անց. Ըողեալ. 2. համակերպեալ, համակերպ, համակամ. il est mort — à la volonté de Dieu. Elle se montra calme et —e.

Résigner, ն. Ըողուլ. — un office. — un bénéfice, une cure à qn. 2. Ըողուլ զիւան. il est mort sans avoir eu le temps de —.

Se résigner, դ. համակամիլ, համակամ լ. համակերպիլ, յանձն առնուլ. je me résigne à la volonté de Dieu. — à son sort. Elle est résignée à souffrir. Elle s'y est résignée.

Résiliation (սիօն) ի. իգ. չընջումն, եղծումն. la — d'un bail. Il voudrait la — de son bail. La — d'une vente, վաճառաչնջումն. — d'un contrat, դաշնալուծութիւն. 2. դաշնալուծագիր. || գրի երբեմն **Résiliement** կամ **Résilîment.**

Résilier, ն. չընջել, եղծանել. les juges ont résilié la vente. Il voudrait — son bail. Dans ce cas, le présent traité sera résilié de plein droit.

Résille (բէզիյ) ի. վարսագանց. la — est surtout usitée en Espagne.

Résinage, ա. ռետինում:

Résinate, ա. տգ. ռետինաւո:

Résine, ի. բ. եւ դղ. ռետին. les —s sont des substances végétales qui découlent naturellement du tronc et des branches de certains arbres. Arbre de —, ռետնածառ. — élastique, ձգառետին:

Résiner, ն. ռետինել, ռետնել. *ռետին քսել:

Résineux, euse, ած. ռետնուտ, ռետնաբեր. arbres —, ռետնածառ. bois —, ռետնափայտ. goût —, ռետնահամ. odeur —euse, ռետնահոտ:

Résinier, ա. ռետնագործ:

Résinifère, ած. ռետնաբեր:

Résinification (սիօն) ի. ռետնագործութիւն:

Résinifier, ն. ռետնագործել. =*Se* —, դ. ռետնագործիլ:

Résiniforme, ած. ռետնաձեւ:

Résinite, ի. հբ. ռետնաքար:

Résino-gommeux, euse, ած. ռետնախիժուտ: [կերպ:

Résinoïde, ած. եւ ա. ռետնա-

Résinone, ի. տգ. ռետնոն. հեղուկ իւղային:

Résipiscence, ի. յանցաճանաչութիւն, զղջ. venir à —, զղջանալ, զղջալ, ապրջանալ. avez-vous quelque preuve de sa —?

Résistance, ի. դիմադրութիւն, դիմակալութիւն, *տոկունութիւն. la — des solides, des fluides. la — de l'air, des matériaux. Cette étoffe n'a pas de —. 2. արգել, դժուարութիւն. je voulus pousser la porte, mais je sentis quelque —. 3. դիմադարձութիւն. — vigoureuse, opiniâtre, héroïque. Faire beaucoup de —, peu de —. Il s'est rendu sans —, après une faible —. Les assiégés ont fait une longue, une belle —. Si vous proposez cela dans l'assemblée, vous trouverez bien de la —. Il y aura de la — de la part de tels et tels. La chose a passé malgré toute la —. Obéir sans —. || փ. եւ բ. pièce de —, S. **Pièce.**

Résistant, e, ած. դիմադրող, դիմադարձ, ընդդիմակաց, ընդդիմահար, *դիմացկուն, տոկուն, դիմացող:

Résister, դիմադրել, ընդդիմանալ, դիմադարձ լ., հակառակ կալ, *դէմ դնել, դիմանալ, տոկալ. ces piliers ne résisteront pas à la poussée de la voûte. Ces murailles ne sauraient — au boulet. Le marbre résiste plus au ciseau que la pierre commune. Ce vieux château a résisté jusqu'ici aux injures du temps. Ce cuir résiste à l'eau. Un chapeau qui résiste à la pluie. 2. փ. զդէմ ունել, *դիմանալ. cet homme a un corps de fer, il résiste à toutes les fatigues. — à la douleur. Qui pourrait — à cette chaleur. Vous travaillez trop, votre santé n'y pourra —. Ces animaux ne peuvent — à un froid aussi excessif. || բ. ասի լոկ, on n'y peut plus —; on n'y saurait —; il n'y a pas moyen d'y —. Je n'y puis —, ce spectacle me tue (Rac.). 3. զդէմ ունել, դիմադարձ լ., *դէմ կենալ. les assiégés ont résisté courageusement. La place résista plus de trois mois. — aux agents de la force publique. || ձվ. ce cheval résiste au cavalier. || փ. — fortement à qn. Il voulait faire passer cette proposition, mais tout le monde y résista. Je lui ai résisté en face. Il ne put — à tant d'attraits. — à ses passions. — à l'adversité. [ունիւն:

Résistibilité, ի. դիմակալելիութիւն

Résistible, ած. դիմակալելի, դիմադարձ:

Résitannol, ա. տգ. ռետնաղուլ:

Résocyanine, ի. տգ. ռետնախաժին:

Résolu,e, անց. **Résoudre** բայ. լուծեալ, *լուծած. question —e. C'est un point —. 2. փարատեալ, *փարատած. tumeur —e. 3. չընչեալ, եղծեալ. bail —. 4. ած. հաստատիտ, խիզախ, յոխորտ, աներկիւղ, անվեհեր. il ne craint rien, il est très —. C'est une femme —e. || գ. c'est un gros —. Elle fait bien la —e

Résolubilité, ի. լուծանելիութիւն, լուծելիութիւն:

Résoluble, ած. լուծանելի, լուծելի, դիւրալոյծ:

Résolument, մ. հաստատապէս. je veux — que cela soit. — je n'en ferai rien. 2. յախուռն, աներկիւղ, խիզախաբար. il va — au combat, au péril.

Résolutif, ive, ած. ի. լուծիչ. 2. բժ. փարատիչ:

Résolution (սիօն) ի. լուծումն. la — d'un composé en ses éléments constitutifs. La — de la glace en eau. La — de l'eau en vapeur. 2. —, եղծումն. la — d'un acte, d'un contrat, d'un bail. 3. լուծումն, մեկնութիւն, մեկնաբանութիւն. je vous apporte la — de la question. — d'un problème, d'une équation. 4. լուծումն, արձակումն. — d'une difficulté, d'un cas de conscience. 5. որոշումն, սահմանումն, դիտաւորութիւն, խորհուրդ. prendre une grande —. Une — généreuse, vigoureuse, hardie. Une sage et judicieuse —. Sa — est inébranlable. Changer de —. Exécuter une — qu'on a prise. Influer sur les —s de qn. Affermir qn dans sa —, dans ses —s. 6. փ. հաստատամտութիւն, արիութիւն. à cet âge, il faut bien de la — pour renoncer au monde. Cet homme a de la —, այս այր հաստատամիտ է. il montra beaucoup de — et de courage. Il manque de —. Avoir un air de —.

Résolutivement, մ. լուծաբար, եղծաբար:

Résolutoire, ած. իգ. լուծական, եղծական, եղծիչ. convention, clause —. Action —.

Résolvant,e, ած. լուծիչ. 2. բժ. փարատիչ. հն. **Résolutif.**

Résonnance կամ **Résonance,**

ի. հնչականութիւն, հնչիւն. le cuivre chauffé perd sa —. Les —s produites par la vibration des cordes d'un instrument. La — de la voix dans cette salle est fort incommode. 2. բ. S. **Consonnance.**

Résonnant, e, ած. հնչական, հնչուն, հնչուն. cette voûte est fort —e. 2. առատաձայն. ce violon est bien —. Une voix claire et —e.

Résonnateur, trice, ած. հնչակ. — métallique, հնչակ մետաղեայ :

Résonnement, ա. հնչողութիւն. le — de cette église nuit à la voix.

Résonner, հ. հնչել, Ընդալ. cette voûte résonne bien. Cette salle ne résonne pas, résonne trop. La grotte ne résonnait plus de son chant. **Faire —,** հնչեցուցանել, Ընդացուցանել. faire — les échos. 2. հնչել, հնչիւն ձայն արձակել, գոչել, վանգել, *ձայն հանել. cette corde, cette cloche résonne bien. Sa voix résonnait comme un tonnerre.

Résorber, ն. բխ. ներածծել. ս. **Résorption,**

Résorcine, ի. ոգ. ռեսոնատակին : [նատակիզային.

Résorcinique, ած. ոգ. ռեսո-

Résorcylique, ած. ոգ. ռեսոնատակիզալուծային :

Résorption (սիօն) ի. բխ. վերածծում, ներածծում. la — d'une tumeur. la — de la sérosité.

Résorufine, ի. ոգ. շիկակարմրին. կարմիր ներկող գունանիւթ :

Résoudre (je résous, tu résous, il résout, n. résolvons, v. résolvez, ils résolvent; je résolvais, n. résolvions; je résolus, n. résolûmes; je résoudrai, n. résoudrons; je résoudrais, n. résoudrions; résous, résolvons; q. je résolve, q. n. résolvions; q. je résolusse, q. n. résolussions; résolvant, résolu կամ résous) ն. լուծանել, լուծել. le feu résout le bois en cendre et en fumée. — un corps en poussière. 2. —, շրջել, փոխել. le froid condense les nuages et les résout en pluie. — l'eau en vapeur. 3. բժ. լուծանել, փարատել. — une tumeur, un engorgement, un épanchement. L'iodure de potassium résoudra cette tumeur. Nous parviendrons à — cet épanchement. 4. իգ. լուծանել, եղծանել. — un contrat, un marché, un bail. 5. լուծանել, սահմանել, որոշել. il n'est pas aisé de — cette question, ce problème. Il reste une petite difficulté à —. — une équation. Il ne sait que —. A-t-on résolu la paix ou la guerre? On a résolu d'agir sans plus tarder. Il a été résolu que l'on continuerait la guerre. || — qn., հաստատամիտ առնել զոք, հաստատել զոք, *որոշում ընել տալ. on ne saurait le — à faire cette démarche. Je suis venu à bout de l'y —.

Se résoudre, դ. լուծանիլ. le bois qu'on brûle se résout en cendre et en fumée. Les résines se résolvent dans l'alcool. 2. լուծանիլ, շրջիլ, փոխիլ. le brouillard se résout en eau. Les vapeurs se résolvent en pluie. 3. փ. ապրանալիլ, բոլանդակիլ. tout ce que vous dites là se résout à rien. 4. բժ. լուծանիլ, փարատիլ. cette tumeur se résoudra facilement. 5. հաստատել ի միտ, *որոշել. je me résolus à plaider. A quoi vous résolvez-vous?

Résous, te, անց. **Résoudre** բայի. լուծեալ, *լուծած, փոխած. le brouillard s'est résous en pluie. Vapeur —te en gouttes d'eau.

Respect (բէսփէ) ա. մեծարանք, յարգանք, պատկառանք, ակնածանք, ակնածութիւն. plein de —, յարգալիր. — humain, մարդկային — նկատումն. il a fait cela par — humain. Le — humain fait commettre beaucoup de fautes. || Par —, ի յարգանս. || sauf votre —, *խօսքս ածեի. || բ. sauf le — que je vous dois, կլ. sauf votre —, sauf —. Sauf le — que... Avec le — que je vous dois, կլ. sauf votre —. Sauf le — que je dois à la compagnie, parlant par —. || Grand, profond —. Digne de —, հարկեւոր, յարգամեծար. — religieux, filial. Vous lui devez le —, du —. Avoir du — pour la vieillesse. Inspirer du —. Manquer de — à qn. Témoigner du —. Garder, perdre le —. S'écarter, sortir du —. Exiger du —, des —s. Le — des lois, des mœurs. Le — des choses saintes, pour les choses saintes. Le — du lieu, de la personne. Les églises sont des lieux de —. Assurer qn. de son —, de ses —s. Rendre ses —s. Présenter son —, ses —s à qn. || Tenir qn. en —, պղտել երկիւղ, սանձահարել. cette citadelle tient la ville en —. La crainte du châtiment le tient en —. || Se faire porter —, պատկառելի զանձն ցուցանել, երկիւղ արկանել, *ինքզինքն պատկառելի ցուցանել վախցուցանել. c'est un homme qui sait se faire porter —. 2. յ. հայեցուած, նկատումն. la même proposition peut-être vraie ou fausse sous divers —s.

Respectabilité, ի. յարգելիութիւն, մեծարելիութիւն :

Respectable, ած. յարգելի, յարգոյ, յարգամեծար, յարգալից, մեծարգի, մեծարգոյ, մեծարեյ, հարկեւոր. cette personne est — par son âge. Un caractère —, յարգաբարոյ. Il porte un nom —, յարգանուն է :

Respecté, e, անց. յարգեալ, մեծարեալ, յարգոյ, մեծարգոյ. un nom, un titre —. Tête —e, յարգագլուխ. — de tous, հանրամեծար, յարգամեծար :

Respecter, ն. յարգել, մեծարել, պատկառ կալ. — qn. — la vertu, la vieillesse. Je respecte son caractère, sa dignité. — la vérité. — les lieux saints. — le secret, յարգել զգաղտնիս. 2. ակն ածել, խնայել, անխայել, Ընդալ. le temps a respecté les noms illustres. La médisance a respecté sa vertu. Je respecte votre faiblesse. Le temps a respecté ces anciens monuments.

Se respecter, դ. պահել զպատիւ, զպատիւ իւր, *իւր պատիւն պահել. c'est une femme qui se respecte, qui se fait —. Un magistrat doit savoir —.

Respectif, ive, ած. անձնիւր, փոխադարձ. droits, intérêts —s.

Respectivement, մ. փոխադարձաբար. ils ont présenté — leurs requêtes. Ils sont — maintenus dans leurs droits. 2. մէն մի, իւրաքանչիւրն. ces quatre propositions sont — fausses, scandaleuses, dangereuses, téméraires, etc.

Respectueusement, մ. յարգաբար, մեծարանօք. parler, écrire — à qn. S'approcher — de l'autel.

Respectueux, euse, ած. յարգոյ, յարգող, մեծարիչ, մեծարող, մեծարոյ, յարգելի, ակնածու, յարգական, յարգալից, ակնածական, պատկառուկ, պատկառուն, յարգամեծար, արգադիր. cet enfant est fort — envers ses parents. Il l'aborda d'un air —, d'une manière —euse. Ce langage n'est pas —. Garder un silence —. Ecrire en termes —.

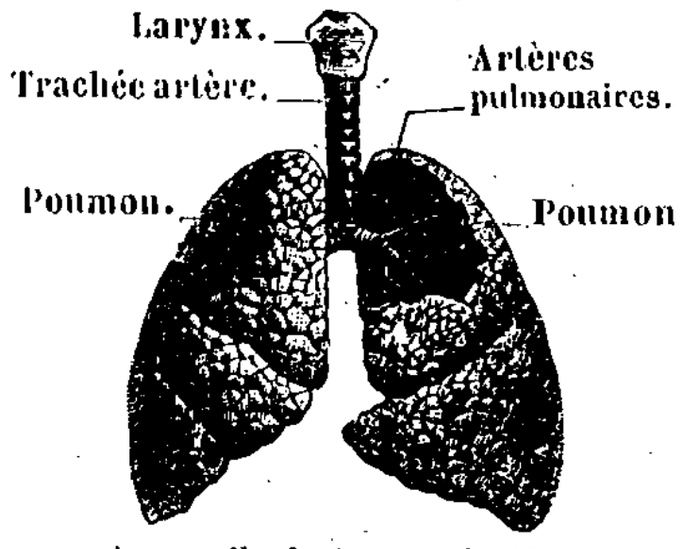
Respirabilité, ի. շնչելիութիւն :

Respirable, ած. շնչելի. cet air n'est pas —. Les gaz —s, շնչելի գազք : [շնչիչ.

Respirateur, ած. ա. շնչող,

Respiration (սիօն) ի. առութեան առութեան շնչոյ օդոյ, շնչառութիւն, շնչողութիւն, շունչ. phénomène physique de la —. Manque de —, անշնչութիւն. manquer de —, անշնչանալ :

Respiratoire, ած. շնչառական, շնչառու, շնչողական, շնչարիւ. ap-

Appareil de la respiration.

pareil —. Mouvements —s. Aliments —s.

Respirer, հ. շնչել, ձգել՝ ծծել զօդ, ոգի կլանել, շունչ առնուլ. — facilement. Il est asthmatique, il a de la difficulté à —. Il fait si chaud qu'on ne saurait presque —. || — avant, նախաշնչել. || — avec effort, փնշալ. || tout ce qui respire, ամենայն շնչաւորք, ամենայն որ կեայ, *ինչ որ կապրի՝ կը շնչէ. || depuis que je respire, յորմէ՛ յառէ կեամ, *ծնեալս ի վեր. il ne respire plus, անշունչ՝ մնացեալ է. il respire encore, շնչէ տակաւին, *դեռ շունչ կառնու՝ մնացած չէ. 2. փ. ոգի առնուլ՝ կլանել, ազեցիլ, *հոգի առնուլ՝ կլա-

լել. laissez-moi — un moment. Après tant de calamités, les peuples commençaient à —. Enfin je respire. 3. յերիւան գալ, յայտնիլ. l'amour du bien public respire dans toutes ses paroles, dans toutes ses actions. L'enthousiasme respire dans cette ode. 4. տենչալ, փափաքիլ, իղձ լ. elle respire après le retour de son fils. Il ne respirait qu'après ce changement.

Respirer, ն. շնչել, *քաշել, կըլլել. — un bon air. — un air corrompu. L'air que nous respirons. — le frais. — l'air natal. 2. փ. ներշընչել, յայտնել, ցուցանել. dans cette maison, tout respire la santé, la joie. Ses discours respirent la bonté. 3. փ. փափաքիլ, տենչալ. il ne respire que la vengeance. — les combats. Elle ne respire que les plaisirs.

Resplendir, չ. փայլիլ, պայծառանալ, շողալ. փայլփլիլ, փողփողիլ. la nuit était admirable, la lune resplendissait. Il y avait une multitude de lumières et tout le palais resplendissait. Tout resplendit de lumière. ||փ. —. il resplendit de santé. Sa figure resplendissait de joie.

Resplendissant, e, ած. փայլուն, շողշողուն, փողփողուն, պայծառափայլ. tout — de lumière. ||փ. —. une beauté —e.

Resplendissement, ա. փայլին, շողին, փայլումն. ce grand amas de lumières formait un — merveilleux.

Responsabilité, ի. պատասխանատուութիւն. la — des ministres. La — des officiers publics. J'en ai la —. Je prends cela sous ma —. Vous assumez là une grande —. — morale.

Responsable, ած. պատասխանատու. sous le régime parlementaire, les ministres sont —s. Je vous rends — de ce qui se fera. Vous serez — des conséquences. Je ne suis point — des fautes d'autrui. En certains cas, un maître est civilement — pour ses domestiques, un père pour ses enfants mineurs. — envers la patrie. Gérant —.

Responsif, ive, ած. դտ. պատասխանական. mémoire —.

Ressac (բրսաք) ա. նւ. ալեքախ. *ուժով ընկրկումն ալեաց՝ ցամաքի կամ ուրիշ արգելքի զարնուելէն յետոյ. ce bruit ressemblait au — de la marée sur les galets de Dieppe.

Ressaigner, ն. երակ ճատաննել վերստին, *նորէն արիւն առնուլ. — le malade

Ressaigner, չ. արիւն եկանել վերստին, *նորէն արիւն հլլալ. sa plaie a ressaigné.

Ressaisir, ն. վերստին առնուլ՝ գրաւել, *նորէն առնուլ՝ գրաւել. je ressaisirai ce meuble partout où il se rencontrera. 2. ի ձեռս երթել վերստին, *նորէն ձեռք անցնել. — l'autorité.

Se ressaisir, դ. յինքն գալ, խեղաթիւրիլ. l'émotion lui coupa la parole; mais il se ressaisit rapidement et parvint à dissimuler son trouble. 2. վերստին առնուլ՝ բուռն արկանել, *նորէն առնուլ՝ ձեռք անցուցանել. je me suis ressaisi de mes effets. Il parvint à — du pouvoir.

Ressasser, ն. վերմաղել, *նորէն մաղել. — de la farine. 2. փ. եւ բ. քննել, կրկոտել. — qn., la conduite de qn. — un ouvrage, une affaire, un compte. 3. բ. կրկնել. il ne fait que — les mêmes choses. Cette question a été sassée et ressassée.

Ressaut, ա. ճ. սարաւանդ. *դուրս եկած մասն շէնքի. les pilastres de cette façade forment autant de —s. 2. փ. անյօդուածիւն, անկցորդութիւն. les —s de la conversation.

Ressauter, չ. վերստանալ, *նորէն ոստնուլ՝ ցատքել. il sautait et ressautait par-dessus la corde. || ասի ես նետգործաբար. — un fossé, վերստանալ ընդ փոսն, *փոսէն նորէն ցատքել. 2. ճ. սարաւանդել, *սարաւանդ կազմել. entablement, corniche qui ressaute.

Resseller, ն. ճամբեցել վերստին, *նորէն ճամբա դնել. il faut vite — mon cheval.

Ressemblance, ի. նմանութիւն. il y a une grande — entre ces deux personnes, entre ces deux choses. La — entre eux est frappante. Il n'y a guère de — de cette copie à son original, entre la copie et l'original. Ce peintre a bien saisi la —, a manqué la —. Ce fils est la vraie — de son père, c'est toute sa —. J'ai d'abord reconnu votre fils, c'est toute votre —. Se tromper à la —, *նմանութենէ խաբուիլ:

Ressemblant, e, ած. նմանող, նման. ce portrait est —, n'est pas —, աննման է կենդանագիրս այս. cette copie n'est guère —e. Voilà deux hommes bien —s. Être —, նմանիլ:

Ressembler, չ. նմանիլ, բերել զնմանութիւն, նման՝ նմանող լ. ce fils ressemble à son père. Il vous ressemble de taille, de visage, de caractère. Il lui ressemble en beau, en laid. La révolution d'Angleterre ne ressemble guère à la révolution française. Cette copie ne ressemble guère à l'original. ||բ. cela ressemble à tout, *հետեւակ՝ հասարակ բան է այս. cela ne ressemble à rien, *աննման՝ տարօրինակ բան է այս.

Se ressembler, դ. —. Leurs caractères se ressemblent. Ces deux personnes se ressemblent comme deux gouttes d'eau. Ces deux édifices se ressemblent. 2. ինքնանման՝ ինքնանկար լ., ինքնանկարել, երկրորդել. ce poète, ce peintre, ce musicien, etc. se ressemblent.

Ատ. qui se ressemble s'assemble. S. **Assembler.** || Les jours se suivent et ne se ressemblent pas, S. **Jour.**

Ressemelage (բրսըմլաժ) ա. նո-
Ressemeler, չ. նորաներբանել, *նոր ներբան դնել. — des bas, des souliers.

Ressemer, ն. վերսերմանել, *նորէն սերմանել:

Ressenti, e, անց. գոր. կորովի. les muscles bien —s prouvent la connaissance de l'anatomie dans l'artiste. Les formes de cet Hercule sont trop —es.

Ressentiment, ա. վերազգացումն, շոշորթ. il n'est pas encore délivré de sa fièvre, il en a quelques —s. J'ai encore eu un léger — de ma goutte. 2. սխ, քէն, քինակալութիւն, քինապահութիւն, քինախնդութիւն, յիշաչարութիւն, չարայուշութիւն. il conservera toute sa vie le — de cette injure. Contenir son —. Conserver un vif — d'une offense. Ne pouvoir cacher son —. 3. երախտագիտութիւն, երախտահայտութիւն, երախտահայտուցութիւն. je conserverai toute ma vie un vif — de vos bienfaits.

Ressentir, ն. վերզգալ, զգալ. il a ressenti des douleurs de coliques. — du bien-être, բարեկեցիկ լ. — du malaise, անհանգիստ լ. il ressentit la perte de son ami, la perte de ce procès. Elle ressent vivement cette injure. Je ressens les obligations que je vous ai. — un besoin, *պէտք զգալ.

Se ressentir, դ. զգալ. il se ressent toujours de sa sciatique. Il se ressentit longtemps de l'injure qu'il avait reçue. Il se ressentira toute sa vie des débauches de sa jeunesse. Ce pays a été ruiné par la guerre, il s'en ressentira longtemps. 2. զգալ, ի լ. cet ouvrage se ressent beaucoup des préjugés du siècle où vivait l'auteur. 3. բ. առնուլ զվրէժ, վրէժխնդիր լ., քին՝ վրէժ պահել. il m'a fait un mauvais tour, mais il s'en ressentira. 4. զիտի առնուլ, օգտիլ. — de la libéralité de qn. Si je fais une grande fortune, mes amis s'en ressentiront. Les arts se ressentirent de la protection éclairée du prince. L'industrie ne tardera à — de l'adoption d'une politique plus libérale.

Resserre, ի. սեղմոց, փակարան. 2. գանձատուն, ստորաբիլ:

Resserré, e, ած. նեղ, անցուկ, սահմանափակ. 2. բժ. պնդացեալ, *պնդացած. être — կամ avoir le ventre —, պնդութիւն ունել, *փորս պնդութիւն ունենալ. devenir —.

Resserrement, ա. սեղմումն, կծկումն, ամփոփումն, ամրապընդումն, ամրապնդութիւն. le — de pores arrête la transpiration. 2. բժ. պնդութիւն. հն. **Constipation.** ||փ. եւ ն. le — de l'argent, — դրամոյ:

Resserrer, ն. սեղմել, ամրապընդել. *ուժով սեղմել. resserrez ce cordon, cette ceinture, ce corset. || փ. — les nœuds, les liens de l'amitié. 2. ուժգին սեղմել՝ կծկել՝ պնդել. le froid resserre les pores. Ce médicament resserre le ventre կլ. resserre, դեղս այս պնդացուցանէ զորովայն,

կլ. պնդացունէ, *կպնդացունէ. 3. խստիլ սեղմել, սեղմնապահիլ. — une rivière dans son lit. Dans cet endroit, les montagnes se rapprochent et resserrent la vallée. Le pays est resserré par la mer. 4. փ. ամրապընդիլ, զսպել, ամփոփել, կարճել. — le pouvoir dans ses justes bornes. C'est trop — le domaine de la science. Il faudrait — cet ouvrage, ce discours, son sujet, sa matière. 5. սեղմապահիլ. խստիլ պահել. — un prisonnier. 6. պահել. resserrez ce papier dans votre bureau. Resserrez ces marchandises dans l'armoire.

Se resserrer, դ. նեղ՝ անձուկ լ., անձկանալ, *նեղնալ. ce tissu se resserrera au lavage. 2. պնդանալ. les liens de leur amitié se resserraient chaque jour. Ce pays, ce terrain, cette vallée, cette rivière se resserre en tel endroit. Le ventre se resserre. 3. փ. եւ ը. խտանալ, ցրտանալ. le temps se resserre. 4. նուազիլ զձախս, *ծախքերն քիչցունել. dans un temps de disette, chacun se resserre. 5. սեղմիլ, կծկիլ. dans un temps de discrédit, l'argent se resserre, les bourses se resserrent.

Ressort, ա. բգ. եւ մբ. առաձգութիւն. le — de l'air comprimé. Cela n'a point de —, manque de —, a perdu de son —. Faire —, առաձիգ լ. une branche pliée fait —. 2. զսպանակ «զեմպերկի». un bon, un mauvais —. — faible, doux, rude, fort. — en spirale. Bander, tendre, lâcher un —. Le — de cette montre est cassé. Ce — joue bien, joue mal. Ce — s'est débandé. Les —s qu'on met à une voiture servent à la rendre plus douce. || — de voiture, ալի «ռեսսորի». || à —, զսպանակաւոր. || փ. personne ne se remue que par —. Cette personne n'agit que par —. Les —s du gouvernement sont trop tendus. Le corps humain est plein de —s merveilleux. L'intérêt est le plus puissant des —s qui font mouvoir les hommes. 3. փ. գործունէութիւն, ոյժ, զօրութիւն, կորով. donner du — à l'estomac, aux fibres, etc. Donner du — à l'esprit, à l'âme. Il y a du — dans ce caractère. Cet homme n'a point de —. Manque de —. Son âme a perdu tout son —. L'esclavage brise tous les —s de l'âme. 4. հնարք, մարքանք. il fait mouvoir toutes sortes de —s pour venir à ses fins. On a fait jouer dans cette affaire des —s abominables. Le grand — de cette affaire était...

Ressort, ա. դտ. սահման իշխանութեան, իրաւասութիւն. le — d'un tribunal. Le — de ce parlement était très étendu. Cette affaire est du — de telle cour. Ce tribunal est dans le — de Bordeaux. || Juger en dernier —, դատաստան հատանել անբողոք՝ գերիշխանաբար. *վերին իրաւասութեամբ դատել. || en dernier —, անբողոքելի. այս եւս, jugement en dernier —. || փ. cela n'est pas de mon —, *իմ ձեռնհասութենէս վեր է այդ. cela est du — de la théologie, de la jurisprudence, de la médecine, etc., *այս աստուածաբանութեան, իրաւագիտութեան, բժշկութեան, եւն. կվերաբերի. cela est du — de la grammaire, *ասիկայ քերականութեան տակ կ'իյնայ:

Ressortir, չ. վերստին ելանել արտաքս, *նորէն դուրս գալել. il est sorti en se levant, puis il est rentré pour déjeuner, et aussitôt après il est ressorti. Elle est entrée chez moi, mais elle est ressortie un moment après. 2. պայծառագոյն երեւիլ, արտափայլիլ, *երեան գալել, դուրս գատքել. ces ornements ne ressortent pas assez. || Faire —, *դուրս գատքիցունել. Les ombres font — les lumières. 3. յառաջ գալ, հետեւիլ. il ressort de cet examen que...

Ressortir (je ressortis, tu ressortis, il ressortit, n. ressortissons, v. ressortissez, ils ressortissent; je ressortissais, n. ressortissions; je ressortirai, n. ressortirons; je ressortirais, n. ressortirions; q. je ressortisse, q. n. ressortissions) չ. կախեալ լ., անկանիլ (ընդ. իրաւասութեամբ), պատկանիլ, *կախուիլ, իյնալ (իրաւասութեան տակ). les tribunaux de première instance ressortissent à leurs cours d'appel respectives. Cette affaire ressortit au juge de paix.

Ressortissant, e, ած. պատիրաւատուն, *իրաւասութեան տակ իյնող. les tribunaux de ces provinces étaient —s au parlement de Paris.

Ressouder, ն. վերզօդել, վերամածուցել. *նորէն կպցունել:

Ressoudure, ի. վերզօդ, վերամածոյց:

Ressource, ի. ել, աղագ, օգնարկիւ, ադիւր, յոյս, ապաւէն, օճան, կարողութիւն, *ճար. il a encore de grandes —s. Ses —s sont épuisées. Il est sans — dans son malheur. Ce sera ma dernière —. Il trouve toujours quelque —. Il est ruiné sans —, կործանեալ է անկանգնելի, *ճար ճարակ չունի. 2. ինչք, դրամ. il n'y a plus de —, անինչ՝ անդրամ՝ անարծաթ է. il a tant dépensé qu'il est maintenant sans —. || ը. faire —, հայթայթել հնարս, հայթայթել դրամ, *ամէն բան ծախելով ստակ ճարել. il a vendu ses tableaux pour faire —. Il a fait — de tout, վաճառեաց զամենայն ստացուածս իւր, *բոլոր ունեցածն ծախեց. || ce cheval a de la —, ուժով՝ կորովի է ձիդ. || փ. un homme de —, plein de —s, qui a des —s dans l'esprit, այր բազմահնար՝ հնարագէտ՝ հնարամիտ է. || une ville de —, քաղաք ամենագիւտ. *ուր ամէն ուզածն կգտնուի. || sans —, անինչ, անդրամ, *անկուտ:

Ressouvenance, ի. հ. S. Ressouvenir [venir.

Ressouvenir, ա. վերյուշութիւն, վերյիշում, յիշատակ. il ne me reste de toute cette affaire qu'un léger —.

Se ressouvenir դ. յիշել, յուշ ածել. ressouvenez-vous que vous m'avez promis de venir me voir. Elle s'en est ressouvenue. Vous en ressouvient-il? A présent, il m'en ressouvient. || ապառնալեօք. je m'en ressouviendrai quelque jour. Vous vous en ressouviendrez tôt ou tard. 2 խորհիլ, զմտաւ ածել, նկատել. ressouvenez vous que celui qui vous parle est le fils de votre meilleur ami.

Ressuage, ա. մտգ. տաքորոշումըն, հալողութիւն. four de —, հրոց —եան. 2. վերաքրտնումն:

Ressuer, չ. վերաքրտնիլ, *խոնաւութիւն դուրս տալ. il faut laisser — ces plâtres. Il faut attendre, avant de les emmagasiner, que ces blés aient ressué. 2. մտգ. տաքորոշել. faire — le cuivre, — զպղինձ. *պղինձն արծաթէն զատել. faire — le creuset, — զքուրայն. *քուրային չորս կողմն պատած արծաթն հանել:

Ressui, ա. ո. չորոց. *վրան չորցունելու համար երէին առանձնացած տեղն: [ցումն:

Ressuiement, ա. եզ. չորա-

Ressusciter, ն. կենդանացուցանել, յարուցանել. ce remède l'a ressuscité. || փ. cette bonne nouvelle l'a ressuscité. 2. փ. կենդանացուցանել, *նոր կեանք տալ, նորէն եռեցունել. il sut — Sophocle en ses écrits. Dans son histoire, il ressuscite les héros des temps anciens. 3. փ. նորոգել. il a ressuscité cette opinion, cette erreur. — une querelle.

Ressusciter, չ. կենդանանալ, յառնել, *յարութիւն առնուլ. Jésus-Christ ressuscita le troisième jour.

Ressusciteur, ա. կենդանացուցիչ:

Ressuyage, ա. ցամաքեցումն:

Ressuyer, չ. ցամաքեցուցանել, չորացուցանել, *չորցունել. ressuyez vous les mains. Il faut laisser — ce mur.

Se ressuyer, դ. ցամաքիլ, չորանալ, *ինքզինքն չորցունել. չորցուիլ. je viens de me —. — au soleil, *արեւուն չորնալ:

Restant, e, ած. մնացուած, մնացորդ. il est le seul — de cette famille. La somme —e. 2. ա. —, *մնացած. je vous payerai le — avec les intérêts. j'ai affermé la plus grande partie de ma propriété, et je fais valoir le —.

Restaurant, e, ած. կազդուրիչ. aliment —. Potion —e. 2. ա. —, կազդուրարեղ. c'est un bon — que le vin, le bouillon. 3. խորտկարան, ճաշարան. il tient un —.

Restaurateur, trice, գ. նորոգիչ, վերականգնիչ, նորակերտող. cette ville avait été ruinée, ce prince l'a rétablie; il en a été le —. Le — d'un monument public. Un habile — de tableaux. Il fut le — des belles-lettres, des arts, de la liberté, du commerce, des lois, de la discipline, etc. On regarde cette princesse comme la —trice de cette maison. 2. ճաշարա-

նապետ, խորտկավաճառ. il dîne chez le —. La carte d'un —, խորտկացուցակ:

Restauration (սիօն) ի. վերանորոգումն, վերանորոգութիւն, նորոգումն, նորոգութիւն, վերականգնումն, նորակերտումն, վերահաստատութիւն. la — d'un monument public. La — d'une statue. La — des lettres, des arts, des lois, etc. La — de l'État.

Restauré, e, անց. նորոգեալ. statue, colonne —e. 2. կերակրեալ, բարեհանդէպ. ils partirent bien —s.

Restaurer, ն. վերանորոգել, նորոգել, նորակերտել. — un édifice, les fondements d'un édifice. — un pont. — une colonnade, une statue. — un bas-relief. — un vieux tableau. Qui aime à —, նորոգասէր. 2. —, վերահաստատել. ce prince a restauré l'État, les arts, les sciences, le commerce, etc. Ce ministre aura de la peine à — nos finances. 3. կազդուրել. — ses forces, sa santé. Ce remède est bon pour — l'estomac.

Se restaurer, դ. նորոգիլ. ce bas-relief est trop dégradé pour pouvoir —. 2. կազդուրուիլ. il a besoin de —. Je viens me restaurer un peu.

Reste, ա. մնացորդ, մնացած, *մնացուք, աւելցուք. payez-moi une partie de votre dette, je vous donnerai du temps pour le —. Que ferez-vous du —? Il a recueilli les —s de sa fortune. Le — d'un dîner. Les —s d'un festin. Il va jouer son —. Il y va de son —. || Être en —, պարտապան մնալ. il est encore en — de tant եւ ի. պարտապան մնալ, *տակ մնալ. je suis encore en — avec vous des bons offices que vous m'avez rendus. Il ne voulut pas demeurer en — de générosité. 2. մնացորդ, մնացուած, խեշտիրանք. les —s d'un naufrage. Les —s d'un édifice consumé par les flammes. La magnificence de l'ancienne Rome est assez attestée par les —s. Ce sont de fâcheux —s de sa grande maladie. 3. նշխարք, աճիւն, մնացորդ. les —s d'une personne. Voici le tombeau qui contient les —s de ce grand homme. || փ. մնացորդ, բեկոր. elle avait encore un — de pudeur. Cette femme a un — de beauté, des —s de beauté. Ce n'est plus qu'un —, un beau —. Ce sont des —s qui ne sont pas à dédaigner. Il n'a eu que vos —s. Les —s d'un rival. 4. մնացորդ, մնացեալ մասն. quand il a travaillé le matin, il emploie le — de la journée à se divertir. Il passe l'hiver à Paris et le — de l'année à la campagne. Il lui consacre le — de sa vie, le — de ses jours. J'ai fait ce matin une grande partie de mon travail, ce soir je ferai le —. Ne laissez que cette partie de votre ouvrage et supprimez le —. Le porteur vous dira le —. || Et le —, եւ որ ի կարգին, եւն. || le — des hommes, այլք ի մարդկանէ, *ուրիշ մարդիկ. || il n'a eu que mon —, que mes —s.

De —, մ. առաւելուք, *պէտք եղածէն աւելի. il a de l'argent de — pour fournir à cette dépense. Vous avez bien de la bonté de —.

Au —, du —, մ. սակայն, սակայն եւ այնպէս, ինդերձ այսու, Ցոլ զայս, եւ սակայն, *մնաց որ. au —, je vous dirai que... Il est capricieux, du — il est honnête homme.

Rester, չ. կալ, մնալ, *կենալ. voilà ce qui reste du dîner. Il est resté seul de sa famille. Il est resté le seul de son parti. — assis, *նստուկ կենալ. || դգ. il lui reste encore à payer mille écus. Il ne resta de tout le bataillon que cent cinquante hommes. Il ne lui reste que l'espérance. Il reste encore à prouver que... Reste tel article à examiner. Reste à savoir. 2. կալ, *կենալ. l'armée se mit en marche, et il resta deux bataillons pour garder le défilé. On a beau faire pour le renvoyer, il reste en dépit de tout. Je ne resterai qu'un jour à Lyon. Je resterai chez moi toute la journée. Il ne peut — nulle part. Cela m'est resté dans la mémoire. || Il est resté sur la place, եւ լկ. il y est resté, ինկաւ ի տեղւոջ, *պատերազմին մէջ ընկաւ մեռաւ. || — sur la bonne bouche, *քերնի համովն մնալ. 3. կալ առ ումեք, *մէկուն քովն կենալ. je resterai auprès de vous. Ils restent toujours ensemble. 4. կալ, *կենալ. — tranquille. Il resta dans la disgrâce jusqu'à la fin de sa vie. Il resta stupéfait. La victoire resta indécise entre les deux armées. Son bras est resté paralysé. Les terres restèrent incultes. Il reste seul, sans parents, sans amis. 5. կալ ուրեք, *տեղ մի կենալ. quand il aura obtenu de l'avancement, il n'en restera pas là. J'ai fait la moitié de mon travail, j'en resterai là pour aujourd'hui. L'affaire en est restée là, 6. եմ. կալ, *կենալ. — sur une syllabe, sur une note.

Restiacées, ի. յ. բ. հիժարասերք. տոհմ միապտուկ բուսոց ի կարգէ կնիւնեայց (joncinées).

Restie, ա. բ. հիժար. հն. **Restio,** ազգ տնկոց ի տոհմէ հիժարասերից:

Restiforme. ած. մգ. չուանաձեւ. corps —s, — մարմինք:

Restio, ա. բ. Տ. **Restie.**

Restituable, ած. վերադարձուցանելի. cette somme est —. 2. դտ. վերահաստատելի. les mineurs sont —s contre les actes par eux souscrits en minorité, et dans lesquels ils ont été lésés,

Restituer, ն. վերադարձուցանել, ի բաց տալ, *ետ տալ, դարձուցանել. — le bien d'autrui. Je le forcerai bien à me — ce qu'il m'a pris. Il a été condamné à — cette somme et tous les intérêts. լկ. il ne sert de rien de confesser son larcin, si l'on ne restitue. || — l'honneur à qn., դարձուցանել ումեք զպատիւն. 2. ուղղել, յարդարել. — un texte. Il a restitué fort heureusement plusieurs passages de Tite-Live. 3. նորոգել. — un monument, un édifice. Ce monument a été restitué d'après la description des anciens écrivains. 4. դտ. վերահաստատել. *իր առաջին վիճակին դարձուցանել. il a obtenu un jugement qui le restitue en entier.

Restitution (սիօն) ի. վերադարձութիւն, դարձ. vous êtes obligé à —. Il ne veut point entendre parler de —. Faire —, դարձուցանել, *ետ տալ. il ne veut point de —. 2. վերյարդարումն. la — d'un texte, d'un passage d'un auteur. Cette — est heureuse. 3. ճ. նորոգութիւն. la — d'un monument, d'un édifice. 4. դտ. վերահաստատումն, *յանձնառութենէ մի արձակելն. la — d'un mineur contre les actes qu'il a passés en minorité. — en entier.

Restreindre, ն. սեղմել, ամփոփել, կարճել, նուազել, չափաւորել, սահմանափակել. il a restreint ses demandes à telle chose. On a restreint ce privilège à tels et tels. Ils restreignirent son autorité. — un droit.

Se restreindre, դ. սեղմիլ, նուազիլ, սահմանափակ լ., չաւոանալ. il se restreint à des propositions très raisonnables. Je me restreins à la moitié. — au strict nécessaire. Il faut savoir — selon les circonstances.

Restreint, e, անց. **Restreindre** բայի, սեղմ, անձուկ, սեղմաւոր, մանաւոր, մանակաւն, սահմանափակ. la manie des collections est une ambition —e. Ce livre est né d'une pensée plus —e. Ce mot s'emploie dans un sens plus —, dans une signification plus —e.

Restrictif, ive, ած. սեղմիչ, ամփոփիչ, սահմանափակիչ, սահմանաւորիչ. terme —. Clause —ive.

Restriction (սիօն) ի. սեղմումն, ամփոփումն, չափաւորումն, սահմանաւորումն. mettre, apporter quelque —. Cette clause porte —. J'accepte ce principe sans — aucune. — mentale et contraire à la morale.

Restringent, e, ած. Տ. **Astringent.**

Résultant, e, ած. դտ. յառաջ եկեալ, *յառաջ եկած. les cas —s du procès. Les preuves —es. 2. ա. հհ. յառաջածագ, արդիւնաբար:

Résultante, ի. մբ. արտադրոյթ:

Résultat, ա. արդիւնք, արգասիք, եղք, հետեւանք, հետեւութիւն. voilà tout le — de ce que l'on dit. Ce principe est fécond en résultats. Le — d'une expérience. Tous ces essais ont donné les mêmes —s. Tant de peines n'aboutirent à aucun —.

Résulter, չ. յառաջ գալ, հետեւիլ. que résultera-t-il de tous ces débats? Il n'en résultera rien. Cette preuve résulte de tel acte, de telle pièce. Il résulte de ce que nous avons

dit. De ces dissensions il résulte une guerre civile. Les maladies qui résultèrent de l'intempérie de la saison. Qu'a-t-il résulté de là? Qu'en est-il résulté?

Résumé, ա. բովանդակութիւն, համառօտութիւն. le — d'un discours. Le — de la discussion. Le président fit le — des débats criminels. 2. համառօտութիւն, բաղուածոյք. — de l'histoire de France. Un — historique, scientifique.

Résumé,e, անց. բովանդակեալ, համառօտեալ. la discussion a été —e.

Au —, en —, մ. համառօտ ասել, միանգամայն ասացեալ. en —, j'ai plus à me louer de lui qu'à m'en plaindre.

Résumer, ն. բովանդակել, գլխաւորել, համառօտել, ամփոփել. il a fort bien résumé cette discussion. — les débats d'un procès criminel. — avec ordre, avec clarté. — rapidement un discours. Cet ouvrage résume tout ce qui a été dit sur cette matière.

Se résumer, դ. գլխաւորել զբանս իւր, *խօսքերն ամփոփել. je me résume.

Résumption (բ̇զօմփսիօն) ի. սպր. բովանդակութիւն. la — d'un argument.

Résupination (սիօն) ի.բ. ներքնահայեցութիւն:

Résupiné,e, ած. բ. ներքնահայեաց, ներքնահայեցիկ:

Résurrecteur, trice, ած. յարուցիչ, վերկենդանարար:

Résurrectif, ive, ած. յարութենական, վերկենդանական:

Résurrection (սիօն) ի. յարութիւն. la — de N. S. J.-C. La — de Lazare. La — des morts. 2. փ. —. անակնկալ բոյժ՝ բժշկութիւն, վերկենդանարար. c'est une —, une véritable —.

Résurrectionnel, elle, ած. յարութենական, յարութեան:

Résurrectionnisme, ա. նախապատեսեանութիւն. * անցած՝ հինցած բաներն նորոգելու ախտրժակ:

Résurrectionniste, ա. գերեզմանակրկիտ, դիագող. 2. նախապատեսեան, նախապատեսասէր:

Retable կամ **Rétable**, ա. ճ. սրբչակ՝ շրջազարդ խորանի. il n'y a pas de — quand l'autel est isolé.

Rétabli, e, անց. վերահաստատեալ. || nouvellement —, նորահաստատ առողջութիւն:

Rétablir, ն. վերահաստատել, *նորէն դնել. Louis-Philippe rétablit la statue de Napoléon sur la colonne de la place Vendôme. — un homme dans son emploi, dans ses biens, dans tous ses droits. 2. կազդուրել. il a rétabli sa santé, ses forces. 3. վերուղղել. — un passage d'un auteur. Ce philologue a rétabli beaucoup de passages des auteurs anciens.

Se rétablir, դ. վերահաստատիլ, *նորէն հաստատուիլ. il est parvenu à — dans l'esprit de ses chefs. Les affaires se sont un peu rétablies. L'ordre et le crédit commencent à —. 2. կազդուրիլ, ապաքինիլ, առողջանալ. il se rétablit à vue d'œil, — sa santé կլ. —.

Rétablissement, ա. նորոգութիւն. le — d'un mur, d'un édifice. Le — des chemins. 2. կազդուրումն, ապաքինումն, ապաքինութիւն. le — de la santé. 3. վերահաստատութիւն. le — d'un officier dans son grade. Le — de l'ordre, de la discipline. Le — de la paix, des sciences, des arts, du commerce, etc.

Retaille, ի. հատած, կտոր, *կտոր. — d'une étoffe, d'une peau.

Retaillement, ա. վերհատում:

Retailler, ն. վերհատանել, *նորէն կտրել. on a mal taillé ces arbres, il faut les —.

Rétamage, ա. վերանագում, կլայեկում:

Rétamer, ն. վերանագել, կլայեկել:

Rétameur, ա. վերանագիչ, կլայեկիչ, կլայեկաբար:

Retaper, ն. նորոգել. faire — un chapeau. — une perruque, գանգրել՝ փոշատակել գկեղծամ. || — les cheveux, սանտրել եւ ուռուցանել գհերս. 2. բ. ուղղել, յարդարել, *շտկտել. 3. ռ. խոսել, խոշտանգել. il a été bien retapé.

Se retaper, դ. նորոգիլ, նորոգուիլ. ce chapeau pourra —.

Retard, ա. յամուրդ, յամում, յապաղում, անագանում, դանդաղանք. être en —, յամել, յապաղիլ, *ուշանալ. un débiteur qui est en — de payer, qui est en —. Vous êtes en —, nous vous attendons depuis une heure. Cela peut causer du —, des —s, այս կարէ յամում՝ յապաղում, յապաղմունս պատճառել. votre montre est en — de dix minutes, *ձեր ժամացոյցն տասն վայրկեան ետես է. le — d'une pendule, des marées.

Retardataire, ած. յամեալ, յապաղեալ, յապաղկոտ, *ուշամնաց. contribuable —. 2. անագանեալ, ուշամնաց. conscrit —. 3. ա. յապաղեալ, անագանեալ, ուշամնաց. un —. Les —s.

Retardatif, ive, ած. յամիչ, յապաղիչ, դանդաղիչ:

Retardation (սիօն) ի. բգ. յամում, յապաղում:

Retardatrice, ած. ե. յամիչ, յապաղիչ, դանդաղիչ, *ուշացնող. force —.

Retardement, ա. յամում, յապաղում, *ուշացում. causer, apporter du — à qc., յամել՝ յապաղել ինչ. il n'y aura point de — de ma part. Le — d'une affaire, d'un payement. Le — de la marée.

Retarder, ն. յամել, յապաղիլ, *ուշանալ. ma pendule retarde chaque jour de dix minutes. La marée retarde. La lune retarde tous les jours de trois quarts d'heure. Depuis un an il retarde de venir me voir. Je retarde de cinq minutes.

Retarder, ն. յամել, յամիցուցանել, յապաղել, *ուշացունել. je ne puis — davantage mon départ. — le jugement d'un procès. — un payement qu'on doit faire. On a retardé le courrier. Les mauvais chemins retardèrent notre marche. Cela retarda son mariage de quelques jours. — une horloge, une montre.

Retâter, ն. վերաշօշափել:

Retaxer, ն. վերիարկել, *նորէն հարկ դնել:

Reteindre, ն. վերաներկել. faire —, տալ —, *ներկի տալ:

Reteint, ց, անց. վերաներկեալ, *նորէն ներկած:

Rétendeur, ա. աբ. պատառատարփոխ, պատառատարարածիչ:

Rétendoir, ա. տարածոց:

Rétendre, ն. վերատարածանել, վերածգտել:

Rétène, ա. տգ. ռետէն:

Retenir, ն. ունել, *ունենալ. je voudrais bien — l'argent que je lui ai prêté.

2. բ. յետս առնուլ, *ետս առնուլ. il voudrait bien — ce qu'il a dit.

3. պահել (առ իւր), *բռնի պահել. — le bien d'autrui. Pourquoi retient-il mes papiers? On lui a retenu cinq francs sur sa paye. Ce vase retint qc. de l'odeur du vin qu'on y avait mis.

4. պահել, հանել. en me payant, il m'a retenu la somme qu'il m'avait prêtée. On lui retient cinq pour cent sur ses appointements. Il a vendu tout son vin, hormis tant de pièces qu'il a retenues pour sa table. Il a affermé son domaine, il s'est retenu les bois et les prés.

5. բռնել. — une loge à l'Opéra. — un appartement, une chambre. — un domestique.

6. պահել, բռնել. on l'a retenu plus longtemps qu'il pensait. — qn. prisonnier. — qn. à dîner. — un cheval qui s'emporte. On retient l'eau avec des écluses. — ses larmes, ses cris. La goutte le retient au lit.

7. բռնել, ըմբռնել, արգելուլ, *բռնել, կեցուցնել, արգիլել. il serait tombé dans le précipice, si je ne l'eusse retenu. Il allait se tuer, si je ne lui eusse retenu le bras. — une poutre.

8. ըմբռնել, սանձել. je ne sais ce qui me retient. — son rire, զբսպել զծիծաղն. — sa colère. || — par cœur, ուսանել ի բերան. *սերտել. || — sa leçon, յուշ ածել զդասն, *դասն սերտել. il retient ce qu'il entend, զգուլեանէ յուշի կապէ, մտապահ լինի, *լաւճն միտքն կպահէ. retenez bien ceci, *ասիկա լաւ միտքդ պահէ. je retiendrai cela toute ma vie, յուշ ածից զայս զամենայն զկեանս իմ, *բոլոր կեանքիս մէջ այս բանն միտքս պիտի պահեմ.

Se retenir, դ. *բռնուիլ. les frais faits à un débiteur se retiennent sur les premiers payements.

2. *բռնուիլ. cette pièce attire la foule; les places doivent — d'avance.

3. *արգիլուիլ. — au milieu de sa course. Il s'est retenu au bord du précipice.

4. կռուիլ, *պլուիլ. il se retint à une branche. Elle s'est retenue aux crins de son cheval.

5. արգելուլ զանձն, ի չափու ունել զանձն, գիտել զչափ անձին, զսպել զինքն, *ինքզինքն բռնել. il allait le frapper, mais il s'est retenu. Il n'est pas si emporté qu'il ne sache — lorsqu'il le faut. N'allez pas faire un esclandre en pleurant et en criant, retenez vous. J'avais un besoin pressant, mais je me suis retenu.

6. պահիլ ի մտի, *միտք պահուիլ. les vers se retiennent bien plus aisément que la prose.

Rétention (սիօն) ի. պահումն, արգել. — d'une pension. La — des fruits. La — d'une cause. 2. բժ. la — d'urine, միզարգելութիւն, միզագրաւութիւն, *զօզկապ:

Rétentionnaire, ա. դտ. օգբ. պահող:

Retentir, չ. հնչել, Ընդալ, արձագանգ տալ. toute la caverne a retenti du coup de fusil qu'on vient de tirer. De nos cris douloureux la plaine retentit (Rac.). Toute la terre retentit de ses louanges. Tout retentit du bruit de ses exploits, de ses grandes actions. Ce coup de tonnerre retentit dans toutes les vallées. La voix retentit contre les voûtes de cette égiise. Ses louanges retentissent dans tout l'univers. || Faire —, հնչեցուցանել, Ընդացուցանել:

Retentissant, e, ած. հնչող, հնչուն, Ընդական, Ընդացող, շառաչող, դղորդուն. son —. Voix —e. Cette voûte est —e. Très —, մեծահնչիւն, մեծադղորդ, բազմադղորդ, աիագնադղորդ, շռնդալից, դղրդաձայն, մեծաշռնջուն:

Retentissement, ա. հնչիւն, Ընդիւն, դղորդ, շառաչիւն. le — du canon. Quand le canon a tiré, il s'est fait un grand — dans le vallon. || փ. cette protestation courageuse eut un grand — en Europe.

Retentivité, ի. հնչականուի:

Retentum (րէԸէնԸօմ) ա. լռայօդուած. լռելեայն յօդուած. l'arrêt portait qu'il serait rompu vif, mais il y avait un — qu'il serait étranglé auparavant. 2. ը. լռամիտք. ճաճուկ դիտաւորութիւն. prenez garde quand vous traiterez avec lui, il a toujours quelque —.

Retenu, e, անց. եւ ած. զգուշաւոր, խոհեմ, զգօն, զգաստ. il est fort —. Une fille sage et —e. Dans leurs discours ils sont plus retenus.

Retenue, ի. չափ, չափաւորութիւն, զգուշութիւն, զգուշաւորութիւն, խոհեմութիւն, զգաստութիւն, *ինքզինքն բռնելն. il ne s'emporte jamais, j'admire sa —. Il a de la —, une grande —. C'est une fille très modeste et qui a beaucoup de —. Ne garder, ne mettre aucune — dans sa conduite. 2. բաթմունն, հանումն, *վար դրուածն. ses appointements montent à tant, sauf la —. Subir une —. On devait faire sur leurs salaires une — de cinq pour cent. 3. արգելան, արգելապատիժ. *վար դնելն (դպրոցի մէջ). être en —. արգելապատիժ լ. Mettre un écolier en —, արգելապատիժ առնել. Il est en —. 4. եւ. բռնաչուան. *բռնող չուան. || câble de —, խարսխապարան:

Rétépore, ա. կ. ցանցապորիկ. պորիպոդ ցանցակերպ:

Reterçage կամ **Retersage**, ա. եգ. եռաիերկումն:

Retercer կամ **Reterser**, ն. եգ. եռաիերկել. — une vigne.

Rétiaire (բէսիէր) ա. հխ. ցանցամարտիկ:

Réticence, ի. լռութիւն, ճաճկատուիւն, *լռութեամբ անցնիլն. dans le récit qu'il m'a fait, il a mis beaucoup de —. Il a usé de —. Dans cet acte, il y a une —. Des —s perfides. De lâches —s.

Réticulaire, ած. բգ. ցանցաւոր, ցանցակերպ. tissu —, ցանցաթիւսուած. membrane —, ցանցաԸաղանԸ:

Réticulation (սիօն) ի. ցանցատուրումն:

Réticule, ա. փողոշուկ, վարպինդ, ճամակալ, *մազկապ. 2. բգ. ցանցանիշ. 3. աս. վարսակալ. *հիւսիսային կիսագնդի աստեղատանց մին:

Réticulé, e, ած. ցանցակերպ, ցանցագիծ. feuille —e.

Rétif, ive, ած. խեռ, անլսող, դժոխերասան, անկուշող, ըմպահիկող, հեստ, հեստող, ըմբոստ, խստամբակ, դժնեայ, խեղաբարոյ, դժուարսանձ. un cheval —. Être —, ըմպահիկել, անկուշել. des mules —ives. 2. փ. հեստ, ըմբոստ, դժնեայ, դժուարահամբոյր. c'est un homme d'un caractère —, d'un esprit —, հեստաբարոյ՝ հեստամիտ է. il est — à la louange. Il a beau faire le —, il faudra bien qu'il en passe par là.

Rétiforme, ած. ցանցանման:

Rétinalite, ի. հբ. ռետնաքար:

Rétinaphte, ա. տգ. ռետնաՖԸ. հին անուն **Toluène**:

Rétinasphalte, ա. հբ. ռետնակշայ. ռետին բրածոյ:

Rétine, ի. մգ. ցանցենի, ցանցամաշկ, ցանցաոեակ:

Rétinerve, ած. բ. ցանցաջիղ:

Rétinien, enne, ած. ցանցային:

Rétinite, ի. հբ. ցանցաքար:

Rétinite, ի. ախ. ցանցաբորբ, ցանցաոապ:

Rétinoïde, ա. դղգ. ռետնակերպ:

Rétinolé, ա. ռետնադեղ:

Rétinoscope, ա. ցանցենադէտ, ցանցենացոյց:

Rétinospora, ա. բ. ցանցասերմնիկ. ծառ ի տոհմէ կոնաբերից:

Retirade, ի. պշ. նետապակիշ. le bastion ayant été emporté, les assiégés se jetèrent dans une grande — qu'ils avaient faite.

Retiration (սիօն) ի. տպ. վերատիպ. *տպագրուածիւն երկրորդ երեսի. mettre une feuille en —.

Retiré, e, անց. կՁ. ած. ներանձնացեալ, ներանձնաւոր, առանձնասէր, միայնակ, մենասէր, *քաշուած. — dans son appartement, dans sa chambre. Il recherche les lieux les plus —s. || Vie —e, ներանձնուածիւն, *քաշուած կեանք. être —, vivre —, mener une vie —e, անփոփ կեանս վարել՝ անցուցանել, ներանձնանալ, *քաշուիլ, քաշուած ապրիլ, քաշուած կեանք անցունել. || il est toujours — en lui-même, միշտ ինքնամիտի՝ լռակեաց է. 3. անկոխ, անամբոխ, սակաւագնաց. les lieux les plus —s.

Retirement, ա. ամփոփումն. S. **Rétraction.**

Retirer, ն. ձգել վերստին, *նորին քաշել. cette loterie a été mal tirée, il faut la —. 2. յետս ձգել, ամփոփել, *ետ քաշել. — la main. — la tête pour éviter un coup. J'ai vu l'assassin — son poignard tout fumant de son sein (Rac.). || ը. — son haleine, օդ կլանել, *շունչ քաշել. || փ. — sa parole, յետս կոչել զխոստումն իւր, *խօսքն ետ առնուլ. — son compliment. — son amitié, sa protection, son estime, sa confiance, etc. 3. հանել. — un seau du puits. — un homme de prison, un écolier du collège, une fille du couvent. — des effets du Mont-de-Piété. — des papiers de chez un avoué, de l'argent de chez un banquier. — son enjeu. || փ. — qn. du péril, d'un mauvais pas. — qn. du vice, de la débauche. 4. հանել օգուտ, *օգուտ քաղել, օգտիլ. combien retirez-vous de cette terre? Il retire tant de sa maison. L'Angleterre retira de grands avantages de ce traité de commerce. || փ. il retira beaucoup de gloire de cette campagne. Il n'en a retiré que de la honte, ամօԸապարտ եղեւ ատի. || — qn. chez soi, բնակեցուցանել զոք ի տուն իւր. il a retiré chez lui cet orphelin. 5. իգ. ազատել, վերըստանալ. il a retiré cette terre sur un tel. Il retira tous les biens qui avaient été aliénés par ses ancêtres.

Se retirer, դ. ի քաց գնալ, *մեկնիլ երԸալ, քաշուիլ. retirez vous un peu pour me faire place. Une visite plus longue pourrait vous importuner, je me retire. Retirez vous d'ici. Les ennemis se retirèrent en désordre. — de la ville, de la cour. Il se retirèrent chacun chez eux. Elle se retira dans son appartement. Ils ne se sont retirés qu'à minuit. եւ զեղչելով զներանունն, il fit retirer tout le monde, եհան արտաքս զամենեսին, *ամէնքն դուրս հանեց. 2. Ժողով զվայրն, *քաշուիլ. il se retira en province. Elle s'est retirée dans son pays. — à la campagne, dans ses terres. 3. փախչիլ, ապրանալ. — en lieu de sûreté. Les brigands se retirèrent dans les bois. Les ennemis se retirèrent dans leurs retranchements,

se retirèrent sous le canon de la place. Les bêtes sauvages se retirent dans leurs tanières. 4. ի բաց Քաղել, *հլլել, քաշուիլ. il s'est retiré du barreau. Il veut — du service. 5. խղ. ի բաց գնալ, Քաղել. ce joueur se retire. — sur sa perte, sur son gain. 6. կծկիլ, *քաշուիլ. le parchemin se retire au feu. Les fibres se retirent. Cette toile se retire au blanchissage, եւ զեղչմամբ դեբանուան, l'eau fera retirer cette étoffe. 7. նաւագիլ, *քաշուիլ. la rivière se retire. Les eaux commencent à —. La mer se retire.

Retirons, ա. յ. բրդակ. *սանտրին մէջ մնացած բուրդ:

Retisser, ն. վերիւսել, *նորէն իւսել:

Retitèles, ի. յ. կ. ցանցահիւսք. *մամուկի տեսակներ:

Retiveté կամ **Rétivité**, ի. խնուԹիւն, հեստուԹիւն:

Retombée, ի. ն. պարանոց (կամարի):

Retomber, չ. անկանիլ վերստին, *նորէն իյնալ. il ne se releva que pour — aussitôt. 2. անկանիլ վերստին, դարձեալ խօԹանալ, *նորէն իյնալ՝ հիւանդանալ. on le croyait guéri, il est retombé. || փ. անկանիլ վերստին, վերյանցանիլ, *նորէն իյնալ. — dans une faute que l'on avait déjà commise. Il retombe toujours dans le même péché. կլ. il retombe toujours. Il est retombé dans la misère. Tout retomba dans la confusion, ամենայն ինչ խառնիխուռն եղեւ, *ամէն բան տակն ու վրայ եղաւ. 3. անկանիլ, *իյնալ. la balle est retombée à cet endroit. Les vapeurs que le soleil élève, retombent souvent en pluie. || փ. la perte retombe sur moi. Les frais du procès retombèrent sur lui. Ses malheurs retombèrent sur toute sa famille. Le sang qu'il a versé retombera sur lui, sur sa tête. Puisse leur sang — sur lui, sur sa tête! Que mon sang retombe sur vous!

Retondre, ն. վերխուզել, *մազերն նորէն կտրել. le poil de cette pièce de drap est encore trop long, il faut le —. 2. ն. զարդախուզել. *անշահ զարդերն հանել:

Retordement եւ **Retordage**, ա. մանում, ոլորում. le — des soies.

Retorderie, ի. մանարան, ոլորարան:

Retordeur, euse, գ. մանիչ, ոլորիչ, մանչուհի, ոլորչուհի:

Retordoir, ա. մանոց, ոլորոց:

Retordre, ն. վերապրկել, վերոլորել. tordre et — du linge mouillé. 2. ոլորել, մանել. — des fils de chanvre, de soie, etc. || փ. donner du fil à — à գն. S. **Fil**.

Rétorquable, ած. դարձուցանելի:

Rétorquer, ն. դարձուցանել ի գլուխ հակառակորդին, *հակառակորդին դէմ դարձնել. — un argument, un raisonnement. Je lui ai rétorqué, j'ai rétorqué contre lui toutes les raisons qu'il avait alléguées.

Retors, e (բրՔոր, Քօրս) ած. բազմաման, բազմօրոր. du fil —, ապրիշում. de la soie —e, մետաքս կրկնօրոր, ապրիշում. 2. փ. եւ ը. բազմաքարշ, նրբակրկիտ, բազմաման, *վարպետորդի. c'est un homme —, il est bien — եւ գր. c'est un —.

Rétorsif, ive, ած. վերադարձ:

Rétorsion, ի. վերադարձում, վերադարձ. cet argument est sujet à —.

Retorte, ի. հ. տգ. S. **Cornue**.

Retouche, ի. նկ. փգ. վերիպում, վերյարդարում. 2. լնկ. վերյարդարում. photographie sans —.

Retoucher, չ. վերիպիլ. *նորէն դպչիլ. ne touchez plus à cela; si vous y retouchez, vous serez puni. 2. վերյարդարել, *նորէն շտկել. — à un ouvrage. Il a retouché à ce tableau. Ce poème est achevé, il n'y faut plus —.

Retoucher, ն. il faudra — cette planche, elle commence à s'user.

Retoucheur, euse, գ. վերիպիչ, վերյարդարիչ:

Retour, ա. դարձուածք, պտոյտ. les tours et —s que fait une rivière. Les tours et les —s d'un labyrinthe.

2. ո. յետադարձ (երկոյ).

3. վ. հնարք, նենգ, խորամանկուԹիւն. cet homme a des retours bien adroits. L'amour propre est fécond en —s.

4. վերադարձ. à mon —, ի —ի իմում, ի —իս. bon —! քարի՛ —. il est parti sans espoir de —, մեկնեցաւ անդարձ. || être sur son —, *դարձին վրայ ըլլալ, դառնալու վրայ ըլլալ. եւ փ. être sur le —, être sur son —, *ճերմանալու վրայ ըլլալ. une beauté qui est sur le —. Cet homme, cette femme est sur le —, sur son —. Age de —, հասակ ճերմանալու. || billet de —, վերադարձատոմս. տոմս վերադարձի. || faire un — sur soi-même, *իւր վրայ լուրջ խորհրդածուԹիւններ ընել. || փ. faire un — à Dieu, vers Dieu, դառնալ, զղջալ. ասի եւս նոյնպէս, le — d'un homme à la vertu, à ses devoirs.

5. դարձ. je vous souhaite un prompt, un heureux —. Depuis le — de votre père. Hâter, précipiter, retarder, différer son —. Au — de la campagne, de la chasse. || Être de —, դառնալ, գալ. quand il fut de — chez lui. եւ գեղչօրէն, de — chez moi, j'ai trouvé votre lettre, դարձ ի տուն իմ, գտի զՔուղՔ քո. *երբոր տուն դարձայ, ձեր ՔուղՔն գտայ.

6. — de chasse, որսադարձ, *որսն լմննալէ յետոյ, ճաշէն առաջ կերուած կերակուրն.

7. վճ. le — d'un effet, դարձ չքհատուցեալ արժեՔղՔոյ. — sans frais, անճախ դարձ.

8. իգ. դարձ. le prince reçut cet apanage à la charge de — à la couronne, en cas de mort sans héritier mâles. || փ. le — du printemps, de l'hiver, etc., դարձ գարնան, ձմեռան, եւլն. le — de l'aurore, դարձ արշալուսոյ. le — d'un accès, դարձ Քափոյ կամ պիտաժամի. le — de la paix.

9. դարձ, փոփոխուԹիւն. la fortune a ses —s. Un fâcheux — de fortune. L'occasion est perdue sans —, պատեհն կորեաւ անդարձ, *առիՔն անդարձ կորսուեցաւ. ils sont brouillés sans —. La jeunesse et la beauté passent sans —, երիտասարդուԹիւն եւ գեղեցկուԹիւն անցանեն անդարձ. il a de fâcheux —s, *պլանդակ մէկն է. նոյնպէս ասի եւ c'est un homme avec qui il n'y a point de —.

10. փոխարէն, տրիտուր, վարձք. en —, ի դարձ փոխարինի, ի տրիտուր. quel — me donnerez-vous? Combien me donnerez-vous de —, en —? Je vous donnerai cent francs de —. Vous me devez du —.

11. երախտագիտուԹիւն, փոխարինուԹիւն. l'amitié demande du —. On doit obliger sans espérance d'aucun —, sans espoir de —, պարտ է բարիս առնել, առանց ակնկալուԹեան դարձի իրիք, առանց յուսոյ դարձի, առանց յուսոյ փոխարինուԹեան. il vous a rendu des services; il faut le payer de —, user de —, ծառայուԹիւն մատոյց ձեզ, պարտ է վարձատրել զնա. n'attendez de lui aucun —. || ը. il semble qu'on lui doive du —, *կարծես Քէ մարդ պարտական է իրեն փոխարինել.

12. ն. դարձ, դարձուած, անկիւն (շինուածոյ). il y a une galerie en —.

Sans —, անդարձ, անդարձաբար, սպառսպուռ, յաւիտեան:

Retourne, ի. դարձաՔուղՔ. *քանի մի ՔղՔախաղի մէջ դարձած դրուած ՔուղՔն. la — détermine l'atout. De quelle couleur est la —? La — est de pique, de cœur.

Retournement, ա. դարձում, շրջում:

Retourner, չ. վերադառնալ, դառնալ, գնալ. il est retourné dans son pays. Retournez encore chez lui. — à l'armée. — sur ses pas. — en arrière, յետս դառնալ, *ետ դառնալ. || փ. — à Dieu, դառնալ առ Աստուած, զղջալ. || — à son vomissement, դառնալ ի փսխածն իւր. դառնալ ի չար սովորուԹիւն իւր. 2. դառնալ, վերսկսանիլ. — à l'ouvrage. — au combat. — à la charge. || ը. n'y retournez pas, *նորէն մի սկսիր, նորէն այս յանցանքն մի ը-ներ. 2. փ. եւ ը. բուռն յուզել, սաստիկ յուզել, վերյուզել. vous ne savez pas de quoi il retourne, *չէք գիտեր ի՛նչ բան կդառնայ՝ կյուզուի. voyons de quoi il retourne, *տեսնենք ի՛նչ կդառնայ՝ ի՛նչ կյուզուի.

Retourner, ն. դարձուցանել, *դարձունել. — un habit. — une carte. — des côtelettes qui sont sur le gril. — du foin, pour le faire sécher. 2. դարձուցանել, խառնել.

— la salade. 3. փ. եւ բ. դարձուցանել, մոռոփոխ առնել, *միտքն դարձնել. — qn. Il était de notre avis, mais on l'a retourné. Il s'est laissé —. ‖Tourner et — qn. en tous sens, *մէկն ամէն դին դարձունել, ամէն ուզածն մէկուն բնել տալ՝ խօսիլ տալ.

Se retourner, դ. դառնալ, *դարձուիլ. cette étoffe ne peut —. 2. դառնալ նայիլ. quand je l'appelai, il se retourna vers moi. Il se retourna. 3. դառնալ. il est si faible qu'il ne saurait — dans son lit. Il ne fait que se tourner et — dans son lit. 4. փ. եւ բ. on l'a contrarié dans son entreprise, mais il saura bien —, *միտքն դրածն բնել. 5. դառնալ, երթալ, գնալ. il est temps que nous nous en retournions. Elle s'en est retournée. Je m'en retournerai seule et désespérée (Rac.). Ils viennent de s'en retourner dans leur pays.

Retracement, ա. վերագծումն:

Retracer, ն. վերագծել, *նորէն գծել. cela n'est pas bien tracé, il faut le —. 2. փ. յիշատակել, յուշ ածել, *միտք ձգել. — les exploits d'un héros. Pourquoi nous — sans cesse l'histoire de nos malheurs? Tout me retrace son image, me retrace ses traits, retrace son image à mon esprit, à mes yeux.

Se retracer, դ. յիշատակիլ. յուշ լ. ces événements se retracent dans mon esprit, dans ma mémoire. Son image vient — dans mon esprit. Je me retrace parfaitement tous les détails de cet affreux spectacle. Je m'en retrace parfaitement l'image.

Rétractation (սիօն) ի. յետս կոչումն. — publique, volontaire, sincère, forcée. Faire une —, յետս կոչումն առնել. obliger qn. à une —. Signer sa —. Recevoir les —s de qn.

Rétracter, ն. յետս կոչել. — une proposition, une calomnie, une erreur.

Se rétracter, դ. յետս կոչել ըզբանս իւր, *յետս կոչումն բնել, յետսակոչել. il s'est rétracté l'opinion. Il soutenait telle opinion, il s'est rétracté. Il s'en est publiquement rétracté. Il a été contraint de —.

Rétracter, ն. կծկել, կարկամել. muscles rétractés. =*Se* —, կըծկիլ, կարկամիլ, *քաշուիլ:

Rétractible, ած. կծկելի;

Rétractif, ive, ած. կծկական, կարկամիչ:

Rétractile, ած. ամփոփելի, կծկելի. tissu —. Fibres —s. 2. կ. ներքսածիգ. ongles, griffes —s.

Rétractilité, ի. ներքսածգութիւն:

Rétraction (սիօն) ի. կծկումն, ամփոփումն. la — des muscles. — de la cuisse, du scrotum.

Retraduire, ն. վերաթարգմանել, *նորէն թարգմանել:

Retraire, ն. իգ. հետագնել. il avait droit comme parent de — cet héritage. Les clauses du contrat de vente lui donnent le droit de — ce fonds. ‖ ասի սովորաբար **Retirer**.

Retrait, e, անց. **Retraire** լայի. 2. ած. սնամէջ, *մէջն պարապ. blé —. Avoine —e.

Retrait, ա. ամփոփումն, կրճկումն, *քաշուիլն. le — du mortier fait gercer les enduits. 2. իգ. վերառումն, *նորէն առնուլն ծախուած ժառանգութեան. faire, exercer un —. 3. յետառումն. *ետ առնուլն. 4. փ. le — d'un projet de loi, d'emploi. On l'a mis à la retraite par — d'emploi. 5. ճեմիչ, պտտաքնոց, 6. ճ. construction en —, յետայարկ շինուած. 7. ար. — de mouture, աղացուք:

Retraite, ի. մեկնումն, *քաշուիլն. il est temps de faire —, ժամանակ է մեկնելոյ, *քաշուելու ժամանակ է. l'heure de la —, մեկնաժամ, առանձնաժամ. le tambour a battu la —, Թմբուկն եհար զմեկնաժամն. sonner la —, հարկանել զմեկնաժամն. 2. զ. նահանջ. faire —, նահանջել. les ennemis ont fait —, une belle —. Ils ont fait — en bon ordre. Les ennemis ont battu en —, sont en pleine —, Թշնամիք յետս նահանջեցին. après sa — vers tel lieu. Les trompettes sonnaient la —. Battre en —, S. **Battre**. 3. հանգիստ, հանգստաժամ. vous êtes vieux, il est temps de faire —, de songer à la —. Il a fait une sage —. Il vit dans une profonde —. Les amants cherchent la — et la solitude. Il aime la —. Sa santé le condamne à la —. Son talent s'est mûri dans la —. 4. մենակեցութիւն, հոգեկրթութիւն, առանձնացումն, առանձնութիւն. douce, paisible, tranquille, agréable —. Donner — à qn. Il trouva une — chez tel prince. 5. առանձնարան, առանձնոց. ce lieu lui sert de —. — de brigands, աւազականոց. 6. հանգիստ, պաշտօն հանգստեան, հանգստաթոշակ, թոշակ հանգստեան. cet officier a une belle —. Prendre sa —. Être mis à la —, *հանգստեան վիճակի մէջ դնել. officier en —. Il a donné une — à son vieux valet de chambre. ‖ Caisse de —, արկղ հանգստաթոշակի. 7. ամփոփումն, կծկումն, *քաշուիլն. ce mur fait —, a une — de tant à chaque étage. Ce piédestal est en — sur sa base. Une partie est en — d'une autre. 8. ջահագնացք, ջահագնացութիւն. — aux flambeaux.

Retraite, ի. սկ. նոր փոխանակագիր:

Retraité, e, անց. հանգստաթոշակեալ, հանգստաթոշակառու. un emploi, un officier —. 2. ա. —. un —, հանգստաթոշակառու:

Retraiter, ն. հանգստաթոշակել, հանգստաթոշակ տալ. — qn.

Retranché, e, ած. հատեալ, պատնիշափակ:

Retranchement, ա. հատումն, յապաւումն, կրճատումն. le — d'une partie de ses appointements le gêne beaucoup. Depuis le — qu'il a fait dans sa dépense. Le — de sa pension l'a réduit à la misère. Le — des abus. 2. ճ. խտրոց. son domestique couche dans un —. Ce — est trop petit, est trop grand. 3. զ. պարտակ, ղակիշ, պատնէշ, ցցապատնէշ. 4. փ. հնարք, ամրութիւն. forcer qn. dans ses retranchements, dans ses derniers —s.

Retrancher, ն. հատանել, յապաւել, կրճատել, *կտրել. il faut — plusieurs branches de cet arbre. On lui a retranché le tiers de ses appointements. Il retranche de ses dépenses pour payer ses dettes. 2. բառնալ, ի բաց հատանել, ի բաց պարտութել, յապաւել. on lui a retranché sa pension. — une fête. On ne saurait — tous les abus. Les médecins lui ont retranché le vin. ‖ — qn. de la communion des fidèles, բանադրել զոք. 3. զ. ղակիշել, պատնիշել. ղակիշ ածել, պատնիշափակել, պատնիշափակ առնել, ամրացուցանել. les ennemis avaient retranché leur camp. Nous étions retranchés derrière un marais, derrière un ravin. Camp retranché.

Se retrancher, դ. յապաւել՝ ամփոփել զանձն, *յապաւուիլ, իրմէ կտրել, ինքնամփոփուիլ. il voyait autrefois beaucoup de monde, il s'est retranché à ne recevoir que peu de personnes. 2. չատանալ, *բաւական սեպել. il s'est retranché à la moitié de sa dépense, *ճախքին կէսն պակսեցուց. Il a mieux aimé — que de s'endetter. 3. ղակիշ գործել, պատնիշել, ամրանալ. nos soldats se retranchèrent à la vue de l'ennemi. — derrière un mur, derrière un marais, etc. 4. փ. ամրանալ. il se retranche toujours sur ses bonnes intentions. Il s'est retranché dans cette seule défense. — dans un silence absolu.

Retranscrire, ն. վերօրինակել, *նորէն օրինակել:

Retravailler, ն. ը. վերաշխատիլ, *նորէն աշխատիլ. il faut — cette pièce d'argenterie. — un discours, un ouvrage. — des vers négligés.

Rétréci, e, անց. նեղեալ, անձկացեալ, *նեղցած, անձկացած. 2. ած. նեղ, անձուկ, *կարճ. esprit —, նեղամիտ, անձկամիտ. կարճամիտ. vues —es, անձուկ հայեցուած. position —e.

Rétrécir, ն. նեղ՝ անձկագոյն գործել, նեղացուցանել, *նեղցունել. — un chemin, une rue. Il a fait — ses habits. 2. փ. —. la servitude rétrécit l'âme. Cette éducation lui a rétréci l'esprit. ‖ ձվ. — un cheval, անձկագոյն գործել զշրջան երիվարի:

Rétrécir, չ. եւ *Se rétrécir*, դ. նեղ՝ անձուկ լ., անձկանալ, անձկիլ, *նեղնալ, քաշուիլ. cette toile a rétréci, s'est rétrécie au blanchissage. Cette rue va en rétrécissant, en se rétrécissant. ‖ձվ. ce cheval se rétré-

cit, * այս ձին այնպիսի միջոց չի վազեր :

Rétrécissement, ա. կծկուժն, անձկութիւն. le — d'une pièce de toile. Le — de la vallée. — de l'urètre, անձկութիւն միզանցի, սեղմուժն միզկի. 2. փ. անձկացուժն, անձկութիւն. le — de l'esprit. Le — de ses idées, de ses vues tient à son âge.

Retremper, ն. վերադնել, *նորէն խառնել. il faut — ce linge dans l'eau. 2. վերադնել, *նոր ջուր տալ. — de l'acier. 3. փ. վերադնել, նոր ուժ՝ կորով տալ. le malheur a retrempé son âme que la bonne fortune avait amollie.

Se retremper, դ. վերադնիլ. l'acier se retrempe au sortir de la forge. 3. փ. վերադնիլ, նոր ուժ՝ կորով առնուլ. il s'est retrempé dans l'adversité.

Rétribuer ն. վարձատրել, վարձը հատուցանել՝ տալ, *վարձք տալ. il faut le — convenablement. Dieu rétribuera chacun suivant ses œuvres.

Rétributeur, ա. վարձատիչ, վարձահատոյց :

Rétribution (սիօն) ի. վարձք, վարձատրութիւն. — légitime, honnête. Cela mérite —.

Retro, ա. յետադարձ. faire un —, յետադառնալ:

Rétroactif, ive, ած. յետազդեցիկ. un effet —.

Rétroaction (սիօն) ի. յետազդեցուիւն :

Rétroactivement, մ. յետազդեցաբար :

Rétroactivité, ի. յետազդեցութիւն. la — d'une loi.

Rétroagir, չ. յետազդել, յետազդիլ :

Rétrocéder, ն. իգ. դարձուցանել, յետս տալ, *դարձունել, ետ տալ. je lui ai rétrocédé la créance qu'il m'avait transportée. 2. բժ. ներքսամխել, *ներս զարնել. prenez garde de faire — cette éruption.

Rétrocessif, ive, ած. իգ. վերադարձոյց, յետադարձուցիկ. acte —.

Rétrocession, ի. վերադարձուժն, յետադարձութիւն. faire — d'une créance. 2. բժ. յետադարձութիւն, ներմուծուժն, *ներս զարնելն. — d'un exanthème. — du travail, յետադարձութիւն երկանց ծննդեան :

Rétroflexion, ի. բժ. յետակորուժն. la — de l'utérus, — արգանդի :

Rétrogradation (սիօն) ի. յետաշրջուժն, յետաշրջութիւն, յետախառղացութիւն, *յետադիմութիւն :

Rétrograde, ած. յետախառղաց, յետադարձ, յետադէմ, յետադարձիկ, յետսընթաց, յետաշուրջ, յետաշրջիկ, վերջիայեցիկ. mouvement —, յետախառղաց շարժուժն. marche —, նահանջ. || une politique —, յետադէմ քաղաքականութիւն. des idées, des vues —s, յետամիտ գաղափարք. le parti —. 2. ա. —. c'est un —,

Rétrograder, չ. յետախառղալ, վերջոտնել, յետաշրջիլ, նահանջել, յետադիմել, յետադէմ լ. l'armée fut obligée de —. || փ. il avait fait quelques progrès, maintenant il rétrograde. Dans les arts, quand on n'avance pas, on rétrograde. || հն. **Reculer.**

Rétroïtion (սիօն) ի. բժ. յետարտաւութիւն (առաժանց) :

Rétrospectif, ive, ած. յետահայեաց, յետադարձ. jetons un coup d'œil — sur les événements de ce règne. Revue —ive. || Exposition —ive, յետահայեաց ցուցահանդէս, *ուր ի ցոյց կդրուին նախնեաց ամէն առարկաներն :

Rétrospectivement, մ. յետահայեացօրէն :

Rétro-sternal, ած. բժ. յետալանջական. douleur —e.

Retroussement, ա. հանգրիւնուժն :

Retroussé, e, անց. հանգրիւն, հանգրիւնաձեւ, զուսպ, հանգուշն, ոլորուն, *վեր սոթոտած. robe —e. Ce chien a la queue —e. Avoir les bras —s. Nez —, **S. Nez.** || Ce cheval a les flancs —s, խորակող է ձիդ :

Retrousser, ն. հանգրիւնել, սոթոտել, *վեր սոթտել՝ ժողվել՝ վերցունել. retroussez votre robe, vos manches. 2. ոլորել. — ses cheveux, sa moustache. Ce cheval retrousse la queue.

Se retrousser, դ. հանգրիւնել զանձն, *սոթոտուիլ. voici un endroit plein de boue; retroussez-vous. || Qui a la nez retroussé, խոյտրիւն :

Retroussis (սի) ա. հանգրէն. il avait un beau diamant au — de son chapeau. Il porte toujours des bottes à —. լգա. bottes à revers.

Rétro-utérin, e, ած. մգ. յետարգանդական :

Retrouver, ն. գտանել վերգտոին, *նորէն գտնել. je l'ai retrouvé à la place où je l'avais laissé. J'avais remarqué dans Cicéron un passage fort curieux, je ne puis le —. || փ. —. on a retrouvé cet art qui était perdu depuis longtemps. Cet enfant ne saurait — son chemin. Il a retrouvé à Nice un peu de santé. J'ai retrouvé ce que je voulais dire. On le retrouve toutes les fois qu'il s'agit d'humanité. On ne retrouve plus Corneille dans les ouvrages de sa vieillesse.

Se retrouver, դ. գտանիլ վերգտոին, գտանել զանձն, գտանիլ, ունել վերատին, *նորէն գտնուիլ, ինքզինքն գտնել լ. il a refait sa fortune, et il se retrouve dans une situation fort aisée. Nous nous retrouvons dans le même embarras. L'honneur une fois perdu ne se retrouve pas. Après bien des détours dans le bois, j'ai fini par me retrouver.

Rétroversion, ի. բժ. յետախոտորուժն. — de l'utérus, յետախոտորուժն արգանդի :

Rets (ր) ա. ցանց, ուռկան (ձկ-

կանց), ցանց, վարմ, ծուղակ, Քակարդ (Քուշնոց). jeter le — dans la mer, dans la rivière. Qui jette des —, ցանցարկ. tendre, jeter des —, ցանցարկ լ. cet esturgeon a donné dans les —. || Pans de —, երագագ, Քակարդ (մեծ անասուններ որսալու). 2. փ. ցանկ, ծուղակ, Քակարդ, հաւրք. prendre qn. dans ses —, Քակարդել, Քակարդապատ առնել զոք :

Rétus, e, ած. բ. աւարտատափ. *վերջն տափկած. feuille —e.

Retzbanyite, ի. հբ. բեգբանիտաքար :

Réuni, e, անց. միաւորեալ, կըցեալ, գումարեալ :

Réunion, ի. միաւորուժն, կըցուժն. la — des lèvres d'une plaie. 2. փ. միաւորուժն, գումարուժն, գումարութիւն, հաւաքուժն, համախմբուժն, համախմբութիւն, կցորդութիւն. la — des esprits. La — des deux partis. Il voulut opérer la — de l'Église grecque à l'Église romaine. 3. միաւորուժն, կցուժն. la — des rayons solaires au foyer d'une lentille. Il voulut empêcher la — des deux armées. La — de ces faits porte à croire que... 4. ժողով, ակումբ, երախան. — d'officiers. Une — de nobles, ազատերամ. former une —, ժողով առնել՝ կազմել. une — de savants, de gens de lettres. De grandes —s. La — était fort nombreuse, ժողովն բազմամարդ էր. un lieu de —, ժողովավայր, ժողովատեղի, ժողովարան, հաւաքարան, հաւաքավայր, հաւաքատեղի, խմբավայր. la — des dieux, դիցակոյտ :

Réunir, ն. միաւորել, կցել. — les lèvres d'une plaie. Cette galerie réunit les deux corps de logis. Le cou réunit la tête au corps. 2. փ. միաբանել. travailler à — les esprits. Cela a réuni les deux partis. Ils étaient brouillés, un intérêt commun les a réunis. 3. միաւորել, ժողովել, գումարել, համագումարել, հաւաքել, ակմբել, համախմբել. — un grand fief à la couronne. — des domaines aliénés. Cette administration a été réunie à telle autre. En réunissant ces sources, on aura un cours d'eau assez fort pour faire marcher les moulins. — plusieurs corps d'armée en un seul. En réunissant toutes ces preuves, on en conclut que... Toutes les vertus, toutes les grâces étaient réunies en elle. Il réunit les qualités les plus opposées.

Se réunir, դ. միաւորիլ, կցիլ. les chairs se sont réunies. 2. ժողովիլ, միաբանիլ, գումարիլ, հաւաքիլ, ակումբ առնուլ, համախմբիլ. tous les suffrages se sont réunis sur lui. Les deux rivières se réunissent un peu plus bas. Nous nous réunissons en tel endroit. Les hirondelles, pour partir, se réunissent en troupes.

Réussi, e, անց. յաջողեալ. très —, ամենայաջող :

Reussine, ի. հբ. բեսին :

Réussir, չ. յաջողիլ. il réussit dans son dessein, dans ce qu'il a entrepris. Cette expérience n'a pas réussi. Cet avocat réussit au barreau. On les censure s'ils échouent, et on les envie s'ils réussissent. Ce discours, ce drame à fort réussi. 2. յառաջ գալ, *ելքն ունենալ. il faut voir comment ce projet, cet ouvrage réussira. Il a mal réussi. Cela lui a mal réussi, lui réussira mal. 3. յաջողիլ, ուռճանալ, պտղաբեր լ. les pommiers, les poiriers, etc., réussissent dans ce terrain. Les vignes, les blés ont bien réussi cette année.

Réussite, ի. յաջողութիւն, յաջողուած. la — d'une affaire. Une pleine —. Son livre n'a pas eu de —. 2. եղք, կատարած. il faut voir quelle sera la — de cette affaire.

Revaccination (սիօն) ի. վերապատուաստումն:

Revacciner, ն. վերապատուաստել, *նորէն պատուաստել:

Revalescière, ի. բուվալէսիէր. *սննդական հիւթ կազմեալ այլ եւայլ ալիւրներէ: [վաւերումն:

Revalidation (սիօն) ի. վերա-

Revalider, ն. վերավաւերել, *նորէն վաւերել:

Revaloir, ն.ը. հատուցանել զիւխարէն, փոխարինել, *նոյնն ընել. cet homme m'a fait une injure, je lui revaudrai cela.

Revalu, e, անց. **Revaloir** բայի:

Revanche, ի. վրէժ, փոխարէն, հատուցումն, արիտուր. prendre sa —, *փոխարէնն ընել. on l'avait maltraité, mais il a eu sa —, il a pris sa —. 2. խղ. վրիժախաղ. jouer la —, — լ. j'ai perdu au piquet, voulez-vous me donner ma — au trictrac?

En —, մ. փոխարէն. il m'a servi dans telle occasion, et en — je l'ai servi dans une autre. Il avait mal dîné, mais en — il a bien soupé.

Revancher, ն. հ. լուծանել զվրիժն, *վէկուն վրէժն հանել. il a bien revanché son ami. Il est venu — son camarade.

Se revancher, դ. առնուլ զվրէժն, հատուցանել զիւխարէնն, վերամարտիկ լ., *վրէժն առնուլ, փոխարէնն ընել. il est permis de — quand on est attaqué. Je sais tout le mal que vous avez dit de moi, je m'en revancherai.

Revancheur, euse, գ. հ. վրէժխնդիր, վերամարտիկ. il a trouvé dans son camarade un bon —.

Rêvasser, չ. երազակոծ լ., *երազներ տեսնել. il n'a fait que — toute la nuit. 2. փ. եւ ը. մոախորհ՝ ցնորակոծ լ. vous me trouvez rêvassant au projet dont je vous ai parlé.

Rêvasserie, ի. երազակոծութիւն. il est dans une — continuelle. 2. փ. եւ ը. ցնորումն, բանդագուշանք. c'est un homme qui ne débite que des —s.

Rêvasseur, euse, գ. երազակոծ, երազող, բանդագուշող:

Rêve, ա. երազ, անուրջ. j'ai eu de mauvais —s. J'ai fait un — singulier. Qui fait un — lascif, երազախրձ, երազախաբ. || comme en —, որպէս յերազի՝ յանրջի, *երազի պէս. 2. փ. երազ, իղձք. ce projet est le — d'un homme de bien. Puisse cette idée, n'être pas seulement un beau —! Ses espérances n'ont été qu'un —. Il a fait un beau —, — d'or, ոսկեզօծ երազ:

Revêche, ած. ժանտ, դաժան, դաժանահամ. ces poires sont —s. Du vin —, բարկ գինի. 2. փ. դաժան, դժուարաբարոյ, անհամբոյր, խրթնոտ, մռուտ, նեխասաստ. cet homme est bien —. Un esprit —, դաժանամիտ. un caractère —, դաժանաբարք, խեռաբարոյ. 3. կարծր, խիտ, անյղկուն. diamant —.

Rêve-creux, ա. S. **Songe-creux**.

Réveil, ա. վերազարթնումն, զարթնումն, զարթնութիւն. un doux —. Nous serons chez vous à votre —, à l'heure de votre —. Depuis sa maladie, il a de fâcheux —s. || A son —, ի զարթմանի. 2. փ. —. le — de la nature, — բնութեան. 3. S. **Réveille-matin**.

Réveillable, ած. զարթուցանելի:

Réveille-matin, ա. զարթուցիկ, այգազարթոյց, *զարթուցիչժամացոյց. des —. 2. ը. զարթուցիկ. անախորժ ձխոր՝ դղորդ.. c'est un fâcheux —. 3. —. բարեգուշակ՝չարագուշակ լուր. c'est un agréable, c'est un fâcheux —.

Réveillement, ա. զարթումն:

Réveillé, e, անց. զարթուցեալ, *արթնցած. nouvellement —, նորազարթ. moitié —, զարթխում:

Réveiller, ն. զարթուցանել, *արթընցնել. il a défendu qu'on le réveillât. — qn. d'un assoupissement, d'une léthargie. 2. փ. կենդանացուցանել, սթափել. ce jeune homme a l'esprit un peu assoupi, il faut qu'on le réveille. Donnez de l'éperon à votre cheval pour le —. Ce discours réveilla leur courage. — les passions. — des souvenirs fâcheux. Ce mets réveille l'appétit.

Առ. il ne faut pas — le chat qui dort, S. **Chat**.

Se réveiller, դ. զարթնուլ, *արթննալ. je me suis réveillé cette nuit. || — de son assoupissement, de sa léthargie. 2. փ. —, սթափիլ. il s'est réveillé au bruit des exploits de son rival. Toute la nature se réveille au printemps. Les factions se réveillèrent avec une nouvelle force. Les études parurent —.

Réveilleur, ա. զարթուցիչ. զարթուցանող, *արթնցնող:

Réveillon, ա. զարթօն, ցայգաճաշ. faire —, զարթօնել, ցայգաճաշել. nous fîmes —. || — de Noël, երգալոյց Ծննդեան. 2. նկ. զարթօնանկար, ցայգաճաշանկար:

Réveillonner, չ. զարթօնել, ցայգաճաշել, ցայգաճաշ առնել:

Révélateur, trice, գ. յայտնիչ, յայտնող. le — d'une conspiration. Il a été le — de ses complices. 2. ած. —, un indice —. Une circonstance —trice. 3. ա. տգ. յայտնակ:

Révélatif, ive, ած. յայտնական:

Révélation (սիօն) ի. յայտնութիւն. la — d'un secret, d'un complot, d'un crime. — des complices. 2. աք. —. la — divine. Saint Paul a eu des —s. Croire à la —, — de la vérité, ճշմարտայայտնութիւն:

Révélationniste, ա. յայտնական:

Révéler, ն. յայտնել, *երեւան հանել. — la conduite, les actions de qn. — les secrets de l'État. Il a révélé la conjuration. Il a tout révélé. Il nous révéla le mystère de sa naissance. L'existence de ce document nous a été révélée par tel historien. — l'auteur, les chefs d'un complot.

Se révéler, դ. յայտնիլ, *երեւան ելլել, յայտնուիլ. l'avenir semble — à ses yeux.

Revenant, ա. ուրուական, հոգեգէշ «խօրթլաք». il a peur des —s. Croire aux —s. Histoires de —s.

Revenant, e, ած. հաճելի, սիրախոժ. un air —. Physionomie —e.

Revenant-bon, ա. պատահաշահ. պատահական շահ. les revenants-bons de cette affaire. Ce sont là mes revenants-bons. 2. փ. —. le plaisir d'obliger est le — de mon emploi. Ce mouchard a été roué de coups, c'est le — du métier, լրտեսս այս գանաճեռ եղեւ, այս է պատահաշահի արուեստին, *այս լրտեսն ճեռ կերաւ, այս է արուեստին պատահաշահն: [ումն:

Revendage, ա. կրկնավաճառ-

Revendeur, euse, գ. կրկնավաճառ, կրկնավաճառուող, կրկնավաճառուիչ, փերեզակ. — de livres. Vendez ces vieilles hardes à une —euse. Elle a acheté ce cachemire à une —euse à la toilette.

Revendicateur, ա. յետապահանջիչ:

Revendication (սիօն) ի յետապահանջումն. *ետ պահանջումն. la — d'un terrain. — de marchandises saisies. Action en —.

Revendiquer, ն. յետս պահանջել, յետապահանջ լ., *ետ պահանջել. — des meubles. — un héritage. — ses droits.

Revendre, ն. վերստին վաճառել, վերավաճառել, *նորէն ծախել. c'est un homme qui achète pour —. — une chose plus qu'elle n'avait coûté. || փ. եւ ը. avoir d'une chose à —, ունել ինչ առատապէս. il a du savoir, de l'esprit à —.

Revenez-y (րըվընէզի) ա. յարաճիգ. ce pâté a un goût de —. 2. փ. —, դարձ, սկիզբն. un — de tendresse.

Revenir, չ. գալ վերստին, վերագալ, *նորէն գալ. il vint hier pour vous voir, il reviendra aujourd'hui. Elle est revenue vous chercher. Quand reviendrez-vous?

2. դառնալ, գալ. il était sorti

ce matin, il est revenu. Je reviens à vous dans un moment. Ne faites qu'aller et —. Il est enfin revenu de ses longs voyages. — au gîte. — sur l'eau après avoir plongé. Qui ne revient pas, անվերադարձ : || ասի երթեն ընտանեբար s'en —. Il s'en est revenu tout courant. || փ. il est difficile de — à la vertu quand on a si longtemps vécu dans le vice. Je reviens à mon premier sentiment. || փ. եւ ը. il revient de l'autre monde, il semble qu'il revienne de l'autre monde, *կարծես ուրիշ աշխարքէ կուգայ. — sur ses pas, յետս դառնալ, *ետ դառնալ. — sur l'eau, ծփալ. *ջուրին վրայ գալ, եւ փ. ի վեր երեւիլ, *վեր երեւալ. cet ancien projet revient sur l'eau.

3. յայտնիլ, ի վեր երեւիլ. le soleil revient sur l'horizon. Les beaux jours sont près de —. Mon trouble se dissipe et ma raison revient (Corn.). C'est un besoin qui revient tous les jours. La fièvre lui est revenue. La jeunesse passe et ne revient plus. Cette fête revenait tous les deux ans. || Cela me revient à l'esprit, dans l'esprit; cela me revient en mémoire, dans la mémoire, à la mémoire, յուշ աճեմ, *կ'իշեմ. եւ լկ. cela ne me revient point, *այս բնաւ չեմ յիշեր.

4. վերստին բուսանիլ, ուռճանալ, *նորէն բուսանիլ. les bois que l'on a coupés reviennent bien. Ses cheveux commencent à —. Les plumes reviennent à cet oiseau. Après la chute des premières dents, il en revient de nouvelles.

5. վերսկսանել, սկիզբն առնել, դառնալ. les troupes revinrent à la charge. Après avoir laissé là le tableau qu'il avait commencé, il y est revenu. Revenons à notre conversation de l'autre jour. — sur une affaire, sur une matière. J'en reviens à ce que nous disions. J'en reviens toujours là; c'est là qu'il faut —. || — à la charge, S **Charge.** || — à ses moutons, S. **Mouton.**

6. վերահաստատիլ. — en santé, կազդուրիլ, առողջանալ, կալ յառողջութիւն. — en son bon sens, գալ ի միտս, խելաքերիլ, զգաստանալ. — en faveur auprès de qn., յաչս մտանել ուրուք, *մէկուն աչքն մտնալ. — à la vie, կենդանանալ. — à soi, ինքն գալ, մտաբերիլ, ուշաբերիլ, *ինքզինքն գտնել, խելքն գլուխն գալ. || ը. cette potion lui fera — le cœur, *այս ըմպելին զինքն պիտի կազդուրէ, մարելիքն պիտի անցընէ. || — d'une maladie, առողջանալ. il est bien revenu de sa maladie. Il revient à vue d'œil. Je crois qu'il en reviendra. Il n'en reviendra pas, *այս հիւանդութենէն պիտի չ'առողջանայ. || ը. il en est revenu d'une belle, *մեծ վտանգէ ազատեցաւ.

7. գնալ, փարատիլ. — d'une frayeur, d'un étonnement, d'une surprise, etc.

8. փ. Ոտղալ զկարծիս իւր, համախոհ լ. je reviens à l'avis d'un tel. C'est un homme opiniâtre qui ne revient jamais. Quant on l'a fâché une fois, il ne revient jamais.

9. դառնալ, փոխել. — de ses erreurs, de ses opinions, des impressions qu'on a reçues. Je suis bien revenu des choses du monde, de ce monde. C'est un homme dont je suis bien revenu.

10. ուղղիլ, զգաստանալ. — de ses débauches, de ses égarements. || — à soi, յինքն գալ, զգաստանալ. après de si longs désordres, il est difficile de — à soi. D'abord la colère l'emporta, mais il revint à lui presque aussitôt.

11. փոխել, փոխել զկարծիս իւր. — sur ce qu'on avait dit, sur ce qu'on avait promis, sur ses engagements. || — sur le compte de qn., փոխել զկարծիս իւր ի վերայ ուրուք. je le croyais honnête homme, mais je suis bien revenu sur son compte. Cette belle action à fait — sur son compte bien des gens qui ne l'aimaient pas. || — contre qc., *բանի մի դէմ դնել. on peut — contre cette décision. C'est un arrêt définitif contre lequel on ne peut —.

12. *գալ, իյնալ, օգտուիլ, օգուտ՝ շահ ընել. le profit qui m'en revient est médiocre. Il en reviendra un million à l'État. Que vous revient-il, que vous en revient-il de le tourmenter ainsi? Il ne vous en reviendra que des ennuis, de la honte.

13. գալ, արժել. cette maison me revient à trois cent mille francs. Cet habit vous revient à tant. Ces deux étoffes reviennent au même prix, համագին են պատառքդ. ces deux sommes réunies reviennent à celle de...

14. գալ, պատկանիլ. cette couleur revient à celle de votre habit. Son humeur revient à la mienne. Cela revient au même.

15. գալ, հաճոյ լ., հաճոյանալ. son humeur me revient fort. Il a un air, des manières qui reviennent à tout le monde, qui ne reviennent point.

16. գալ, պատմիլ, *պատմուիլ, ըսուիլ, ականջն հասնիլ. il m'est revenu que... Il me revient de toutes parts que vous parlez mal de moi. La même chose m'est revenue de plusieurs endroits. Il ne m'est rien revenu contre lui.

17. խ. faire — de la viande, խորովատել, փոքր մի խորովել, *կարմրցունել. il faut faire — ces poulets sur le gril, dans l'eau bouillante. Faire — des légumes dans du beurre.

18. իգ. — sur qn., երաշխաւոր առնել զոք. vous êtes garant de cette dette; si elle n'est pas payée, on reviendra sur vous.

Revente, ի. վերավաճառումն, կրկնավաճառումն. la — d'un bien. Il n'a pas tiré grand bénéfice de la — de cette maison. Un lit de —. Marchandises de —.

Revenu,e, անց. **Revenir** բայի:

Revenu, ա. եկամուտ. — clair et net, զուտ եկամուտ. son — est médiocre, mais assuré. Des —s considérables. Une terre de bon —, d'un mauvais —. Il a tant de —. Recevoir, toucher ses —s. Son — monte à tant. On a saisi tous ses —s. Il faut régler sa dépense sur son —, *պէտք է նկամուտին համեմատ ծախք ընել. Impôt sur le —, եկամտաւորք. sans —, աննկամուտ. qui porte des —s, եկամտաբեր:

Revenue, ի. առգ. ներքնատարայս. *անտառի մէջ բուսած նոր ծառ:

Rêvé,e, անց. երազեալ. bonheur —, — երջանկութիւն:

Rêver, չ. երազել, անրջանալ, *երազ տեսնել. je n'ai fait que — toute la nuit. — de combats, de naufrages. Voilà le transport qui lui vient, il commence à —. 2. —, անրջապատանել, բարբանջել. vous rêvez quand vous dites telle chose. Rêvez-vous de faire cette demande? 3. փ. երազել, անրջապատանել. il rêve toujours sans répondre à ce qu'on lui dit. Cet homme rêve tout éveillé. 4. խորագոյնս խորհիլ՝ խոկալ, խորախորհուրդ լ., *խորունկ մտածել. c'est une entreprise importante, il faut y —. J'ai rêvé longtemps sur cette affaire. Cela donne à —.

Rêver, ն. երազել, *երազին մէջ տեսնել. j'ai rêvé telle chose. Voilà ce que j'ai rêvé. J'ai rêvé que je vous voyais. || ը. vous avez rêvé cela, *ասիկա երազեցիր, այն անկարելի բան է. 2. փ. երազել, խորհիլ, մտածել. il rêve une république universelle, une société exempte de maux. 3. փ. երազել, մեծափափաք լ. il ne rêve que fortune, que grandeurs, que dignités. Ce cardinal rêvait la tiare.

Réverbération (սիոն) ի. ցոլացումն. la — des rayons du soleil. La chaleur qui vient par — est souvent très incommode.

Réverbératoire, ած. ցոլացական. fournaise —.

Réverbère, ա. ցոլահայելի. 2. ցոլացայտ. *փողոցի կանթեղ. je l'aperçus à la clarté d'un —. Allumer les —s. || De —, à —, ցոլացուցիչ, ցոլացիկ. fourneau de —, à —, ցոլացիկ հնոց. feu de —, ցոլացիկ հուր:

Réverbérer, ն. ցոլացուցանել, անդրադարձուցանել, *ցոլացունել, անդրադարձունել. cette muraille réverbère fortement les rayons du soleil. Les plaques de fer réverbèrent la chaleur du feu.

Réverbérer, չ. ցոլանալ, անդրադառնալ. les rayons du soleil réverbèrent contre cette muraille. Cette plaque de fer réverbère fortement.

Reverdir, ն. կանաչացուցանել, դալարել, դալարեցուցանել, *կանանչցունել. ces barreaux ont perdu

leur couleur, il faut les —. 2. երիտասարդացուցանել.

Reverdir, չ. կանաչանալ, կանաչիլ. les arbres reverdissent au mois de mai. Les champs commencent à —. 2. փ. կանաչանալ, դալարիլ, երիտասարդանալ, առուգանալ. je l'ai trouvé tout reverdi.

Reverdissement, ա. կանաչացումն, կանաչութիւն, դալարութիւն:

Révéré, e, անց. յարգեալ, մեծարեալ. 2. աճ. յարգելի, մեծարելի. prince —.

Révéremment (րէվէրաման) մ. սգր. յարգանօք, մեծարանօք. parlez — des choses saintes.

Révérence, ի. յարգանք, յարգութիւն, մեծարանք. grande, humble, profonde —. Faire la —, une —, յարգել, մեծարել. elle fait ses —s trop longues, trop courtes. C'est un grand faiseur de —s. Faire la —, sa — à qn., յարգել, մեծարել զոք. il faut traiter les choses saintes avec —. Porter —, յարգել, մեծարել. vous lui devez porter honneur et —. || ո. sauf votre —, *խօսքս ամօթ «սէյչիմ եապանա». 2. գերապատուութիւն, մեծարգութիւն. sa —, նորին յարգութիւն. votre —. Je prie votre — de remarquer. || Tirer sa — à qn., ողջունել զոք մեծարանօք եւ ի բաց գնալ, * մէկին ողջունել մեծարանքով եւ ձգել երթալ. quand je le rencontre, je lui tire ma —. Je lui dis nettement ma façon de penser, et je lui tire ma —. 3. փ. մերժել. je vous tire ma —, ne comptez pas sur moi.

Révérencielle, աճ. ի. վարեալ յայս բան, crainte —, ակնածու երկիւղ:

Révérencieusement, մ. յարգանօք, ակնածութեամբ:

Révérencieux, euse, աճ. յարգասէր, մեծարանասէր. 2. փ. կաթիճեծաք, յարգուն, յարգաւոր. discours —, paroles —euses.

Révérend, e, աճ. յարգոյապատիւ, գերյարգոյ, գերաշնորհ, գերապատիւ, վերապատուելի. — père, — հայր. la révérende mère supérieure, — մայր. || ասի եւս գոյականաբար. mon —, mes —s.

Révérendissime, աճ. մեծամեծաք, մեծարգոյ, գերամեծաք. monseigneur l'illustrissime et — archevêque de... Le — père général. La — mère générale.

Révérer, ն. յարգել, մեծարել. — Dieu, les saints, les reliques, les images. — les ministres de la religion. — les lois. — la vertu. — la mémoire de qn. C'est un homme que je révère.

Rêverie, ի. երազք, երազանք, անուրջք, խօլաիոգ, անրջախոհութիւն. une profonde —. S'enfoncer dans une sombre —. Je le trouvai dans une grande —. Agréable, douce —. S'abandonner à la —, à ses —s. 2. գնորք, բանդագուշանք. les —s des astrologues. Cet ouvrage est plein de —s.

Revers (րըվեր) ա. յետակողմն, յանդիմակողմն, հակակողմն «Քէրս». le — d'une tapisserie. Le — d'un feuillet. Le — de la main. Le — d'une montagne. Frappé de —. 2. սրճունի. կրկնակ Քեզանեաց. les — d'un habit. Leur uniforme est bleu à — rouges. — de bottes. Bottes à —, սրճունաւոր կօշիկ. || le — d'une médaille, սրճունի՝ յետակողմն մեդալի. եւ փ. չար կողմն իրիք, *գէշ կողմն. toute médaille a son —. 3. փ. ձախողանք, ձախորդութիւն. — de fortune. Il a éprouvé de grands, de cruels —. Il fut abattu par le premier —. Il resta ferme dans les —. On combattit avec une alternative de succès et de —.

Réversal, e, աճ. վերահաստատիչ. lettre —e, կլ. la —e, — գիր:

Reversement, ա. S. **Transbordement**.

Reverser, ն. վերաւոին լնուլ, վերալնուլ, * նորէն լեցունել. — du vin dans son verre. 2. նե. վերաւոին Քաշել՝ արկանել՝ փոխադրել. լգա. **Transborder**. 3. վճ. փոխադրել. cet excédent sera reversé sur tel chapitre.

Reversi եւ **Reversis** (սի) ա. ներհակախաղ, *ուր քիչ ՔուղՔ առնողն խաղն կվաստկի. le — se joue à quatre personnes. Faire une partie de —, un —.

Réversibilité, ի. իգ. փոխանցականութիւն. la — des apanages. La — d'une rente, d'une pension. 2. աբ. —. les indulgences sont fondées sur le dogme de la —. La — des mérites de J.-C.

Réversible, աճ. իգ. փոխանցելի. la pension est — sur sa veuve, sur ses enfants. 2. աբ. —. les mérites des saints sont réversibles sur les âmes du purgatoire.

Réversion, ի. յետադարձումն. il est entré dans ce bien par droit de —. Ce duché revint à la couronne par droit de —.

Reversoir, ա. Քաշող:

Revêtement, ա. ճ. շինիշակ. — de mur, որմաշինիշակ. le — de ce mur est de stuc. — de planches, տախտակաշինիշակ:

Revêtir, ն. զգեցուցանել, զգեստաւորել, *հագցունել, հագուեցունել. deux aumôniers revêtirent le prélat de ses habits pontificaux. Dans leurs fêtes, les Grecs revêtaient d'habits magnifiques les statues de leurs dieux. — de noir, սեւազգեստ առնել. 2. փ. տալ, աւանդել. l'empereur le revêtit d'un plein pouvoir. Les titres, les dignités dont il est revêtu. Il se dépouilla avec joie de l'autorité dont il avait été revêtu. 3. պատել, ծածկել. les poils qui revêtent les mammifères. Les plumes dont les oiseaux sont revêtus. Les mollusques sont en général revêtus d'une peau molle et gélatineuse. L'épiderme qui revêt les feuilles. || փ. — le mensonge, l'erreur des apparences de la vérité. — ses pensées d'un style brillant. || իգ. cet acte est revêtu de toutes ses formes, de toutes les formalités requises. 4. կրել. cet écrit, cet acte est revêtu de la signature d'un tel. 5. զգենուլ, արկանել զանձամբ, * հագնիլ, վրան առնուլ. — un habit, une robe de chambre. — les ornements pontificaux. Tous les magistrats étaient revêtus de leur robe. 6. փ. առնուլ՝ տերել զկերպարանս. — la figure de qn. Les formes que revêt la pensée. A cette époque, les querelles politiques revêtaient un caractère religieux. — un personnage, — un caractère. Il passait pour un simple voyageur, mais il a revêtu depuis peu un caractère d'envoyé. 7. ճ. պատել, դրուագել. — un fossé. — un bastion. — une terrasse de gazon. — de stuc les lambris d'un appartement.

Se revêtir, դ. ագանիլ, զգեստաւորիլ, զգենուլ, դնել զանձամբ, *հագնիլ. — d'un habit, d'un costume. Il venait de — des ornements sacerdotaux. — des insignes de sa dignité. 2. փ. տերել զկերպարանս՝ զնմանութիւն. dans la saison des amours, le plumage de cet oiseau se revêt des plus vives couleurs. Les formes dont se revêt la pensée.

Revêtu, e, անց. զգեցեալ. — d'aube, շապիկազգեստ. — d'armes, զինազգեստ. 2. փ. զարդարեալ. les vertus et les qualités aimables, dont il est —. On dédaigne souvent la vérité, quand elle n'est pas —e des ornements qui séduisent l'esprit.

Rêveur, euse, աճ. երազող, անընդելից, երազացնոր, երազայոյզ, երազատես. cet homme est fort —. C'est un esprit —, երազամիտ է. je la trouvai triste et rêveuse, գտի զնէ տխուր եւ երազայոյզ. 2. երազուն՝ երազախոհ. je lui ai trouvé l'air —. Ses regards sombres et —s restaient fixés en terre. 3. գ. երազակոծ, ցնորամիտ. c'est un —. C'est l'ouvrage d'un —.

Revient, ա. ճ. արժէգին. combien cela vous coûtera-t-il de —. Le prix de —, —:

Revirade, ի. յառաջփոխութիւն. faire une —, յառաջափոխել:

Revirement, ա. վերադրձումն. S. **Virement**. 2. շրջումն, յանկարծակի փոփոխումն. un — de fortune l'a plongé dans la misère. Voilà un — politique auquel on ne s'attendait pas.

Revirer, չ. նե. շրջիլ, յայլ կողմն դառնալ նաւու. 2. խղ. յառաջ փոխել զքարիճս (ի նարտ խաղի), *առաջ քշել. 3. փ. կարճափոխ լ., *միտքն փոխել:

Revisable կամ **Révisable**, աճ. վերաքննելի:

Reviser կամ **Réviser**, ն. վերաքննել, *նորէն քննել. — une affaire, un compte, un procès. — une feuille avant de la livrer à l'impression.

Reviseur կամ **Réviseur**, ա.

վերաքննիչ . vous avez là un bon —.

Revision կամ **Révision**, ի. վերաքննութիւն , վերատեսութիւն . la — d'un compte, d'un procès. Se pourvoir en —. La — des lois. Faire la —, վերաքննել . conseil de —.

Revivifiant,e, ած. վերակենդանացուցիչ :

Revivification կամ **Révivification** (սիօն) ի. վերակենդանութիւն , կենդանացուցումն . la — d'une algue. 2. ոգ. վերածումն . la — du mercure.

Revivifier կամ **Révivifier**, ն. վերակենդանացուցանել. *նորէն կենդանացուցանել. cette partie était presque morte, on l'a révivifiée en la frottant avec de l'alcool. Il suffit d'humecter certaines plantes et certains animalcules desséchés pour les —. 2. տգ. վերածել . շրջել ի մետաղական վիճակ . — le mercure.

Reviviscence կամ **Révivis-cence**, ի. վերակենդանութիւն, կենդանացուցումն :

Reviviscent կամ **Réviviscent, e**, ած. վերկենդանական :

Reviviscible կամ **Réviviscible**, ած. վերկենդանելի :

Revivre, չ. վերկենդանանալ , վերկենցաղիլ , *նորէն ապրիլ . si les hommes pouvaient — avec l'expérience qu'ils ont en mourant, il y en a bien peu qui ne se conduisissent autrement. Vous avez beau pleurer, vos larmes ne la feront pas —. || ը. ce vin-là est capable de faire — un mort, * այս գինին կարող է մեռելին կենդանութիւն տալ . || փ. faire — une personne, կենդանացուցանել զոք . il était dans un état désespéré, ce remède l'a fait —. Elle était dans un étrange abattement d'esprit, cette heureuse nouvelle l'a fait —. || փ. les pères revivent dans leurs enfants. L'épopée fait — dans ses chants les héros des temps passés. || Pour — à la grâce, il faut mourir au péché. 2. վերակենդանանալ , նորոգիլ , *նոր կեանք առնուլ . la paix, l'industrie sembla —. La fierté, l'orgueil de ses aïeux revivait en lui. Empêcher les abus, les préjugés de —. Cette mode commence à —. || Faire —, վերկենցաղել , վերկենդանացուցանել , կենդանացուցանել , * նոր կեանք տալ . son amour, qu'elle croyait éteint, commence à —. Faire — la mémoire des grands hommes. Faire — des mots tombés en désuétude. [Թին :

Révocabilité, ի. յետսակոչելութիւն

Révocable, ած. յետսակոչելի . cette procuration est —. Les donations entre époux faites pendant le mariage, sont toujours révocables. 2. պաշտօնանկելի , պաշտօնընկէց . ces employés sont révocables.

Révocation (սիօն) ի. յետսակոչումն . la — de l'édit de Nantes. La — d'une donation. La — d'un contrat. La — d'un testament. La — des pouvoirs donnés. 2. պաշտօնընկենցութիւն , պաշտօնաթողութիւն . le ministre a prononcé la — de ce chef de bureau. J'ai révoqué mon avoué et j'ai fait signifier sa — à ma partie.

Révocatoire, ած. իգ. եղծիչ , խափանիչ . acte, disposition —.

Revoici, Revoilà, նխ. ը. ահա դարձեալ . le revoici, le revoilà encore.

Revoir, ն. վերատեսանել , *նորէն տեսնել . je l'avais vu hier, je l'ai revu aujourd'hui. J'aurai l'honneur de vous —. — sa patrie. Vous ne le reverrez plus, il est mort. 2. վերաքննել , *նորէն քննել . — un manuscrit, un ouvrage, un compte, un procès. — des épreuves.

A —, վերատեսանելի , վերաքննելի . à côté de chaque article douteux, j'ai mis à —. || A —.

Adieu jusqu'au —, կլ. au —, ցնոր տեսութիւն , ցտեսութիւն , կրկին տեսութիւն :

Se revoir, դ. վերստին տեսանել զմիմեանս , *նորէն միասին տեսնել , տեսակցիլ . ils se revirent après une longue absence.

Revoler, չ. վերաթռչիլ. cet oiseau revole vers son nid. 2. փ. —. mes affaires terminées, je revolerai vers vous. Ils revolèrent au combat.

Revolin, ա. նա. հակաիռոմ. *յետադարձ քաշի . les navires qui étaient à l'ancre, furent tourmentés par des —s.

Révoltant, e, ած. ընդվզիչ , զայրացուցիչ , դժպիհ . procédé —. Abus —. Absurdité —e. Un luxe —.

Révolte, ի. ընդվզումն , վտարանջումն , ապստամբութիւն , ըմբոստութիւն , ստամբակութիւն . — générale. — ouverte. La — d'une armée. Être en —, en état de —, ընդվզել , ապստամբիլ , ստամբակիլ . avoir l'esprit de —. Se jeter dans la —. Fomenter, apaiser, calmer, réprimer, étouffer la —, une —. Le chef, les chefs de la —. La — des sens contre la raison, de la chair contre l'esprit. La — des passions, etc.

Révolté, e, անց. ապստամբեալ . 2. ած. ապստամբ . un pays —. || գ. —. les —s s'emparèrent de la ville. Battre, réduire les —s.

Révolter, ն. ապստամբեցուցանել , * ապստամբեցունել . son but était de — les provinces. Il a révolté les enfants contre leur père. || փ. la volupté révolte les sens contre la raison. 2. —, զայրացուցանել . cet homme, par ses procédés, a révolté tous les esprits contre lui. Cette proposition révolta toute l'assemblée. Ce système révolte la raison par son absurdité.

Se révolter, դ. ապստամբել, ընդվզել , վտարանջել , ըմբոստանալ , ստամբակիլ , նշկահիլ , *ոտք ելնել , գլուխ քաշել . toute la province s'est révoltée. — contre son souverain, contre l'autorité եւ զեղչմամբ դերանուան faire —, ապստամբեցուցանել . cet acte de tyrannie fit — toute la province. 2. փ. —. les sens se révoltent contre la raison. La chair se révolte contre l'esprit. Les passions se révoltent. 3. զայրանալ , բարկանալ . qui ne se révolterait contre une telle injustice? Le bon sens se révolte contre cette absurdité.

Révolu, e, ած. լրացեալ , բոլորեալ . avant que le cours de Saturne soit —. Etre —, բոլորիլ , լրանալ . après l'année —e. Le siècle n'était pas encore —. Il a trente ans —s.

Révolution (սիօն) ի. դարձումն. à chaque — qu'exécute cette roue. 2. աս. —, շրջան. les —s de la terre, — երկրի . 3. բոլորումն . la — des siècles, des temps, des saisons, etc. 4. բժ. յուզումն, յոյզ . — d'humeurs. Cette émotion lui a occasionné une — d'humeurs. 5. փ. յեղաշրջումն , փոփոխումն . prompte, brusque, soudaine, merveilleuse, heureuse, funeste —. Les choses de ce monde sont sujettes à de grandes révolutions. — dans les arts, dans les sciences, dans les mœurs, dans les esprits, dans les idées. 5. յեղափոխութիւն . — politique, sociale. Les causes d'une —. Les hommes qui ont figuré dans une —. Le commencement, la fin d'une —. C'est par les réformes qu'on prévient les —s. Mettre un pays en —, յեղափոխել . la — française. La grande —.

Révolutionnaire, ած. յեղափոխական , յեղափոխիչ . gouvernement, tribunal —. Principes —s. Mesures —s. 2. գ. —. կուսակից յեղափոխութեան . c'est un —. Les plus ardents —s.

Révolutionnairement, մ. յեղափոխաբար :

Révolutionner, ն. յեղափոխել , յեղաշրջել . * սաստիկ տակնուվրայ ընել . il a révolutionné tout le pays. || փ. — une science, une industrie, etc.

Revolver (բէվօլվէր) ա. բէվոլվէր , ատրան , բազմահարպ , բազմահարուած, բազմահարուածեան . ատրճանակ բազմահարուած . petit —, բէվոլվէրիկ :

Revolver.

Revomir, ա. վերափսխել , *նորէն փսխել. il revomit. 2. փ. յետս դարձուցանել , * ետ տալ՝ դարձնել . la mer revomit les corps qu'elle avait engloutis.

Révoqué, e, անց. պաշտօնանկեալ . 2. ած. պաշտօնանկ , պաշտօնընկէց , բարձրնկէց , պաշտօնազուրկ . être —, — է.:

Révoquer, ն. բարձրնկէց՝ պաշտօնանկ՝ պաշտօնընկէց՝ պաշտօնազուրկ առնել , պաշտօնանկել , պաշտօնագրկել , *պաշտօնէ հանել. le roi révoqua son ambassadeur. — un préfet. — un employé, un mandataire. 2. ջնջել , եղծանել . — un ordre, un pouvoir, un mandat, un édit, un tes-

tament, une donation, un contrat. || — en doute, S. **Doute.**

Revu, e, անց. **Revoir** բայի . տեսնել , նորատեսնել . || seconde édition, —e, corrigée et augmentée, երկրորդ տիպ կրկին տեսնել , ուղղնալ եւ ճոխացուցնել :

Revue, ի. հանդէս , հայեցուած, տեսութիւն, մանրաքննութիւն. avant de se coucher, il a fait la — dans toute sa maison. Il fait tous les jours sa —. Faire une —, հանդէս առնել, *աչքէ անցունել . faire une — de ses fautes, de sa vie passée. J'ai fait la — de mes papiers, de mes livres. Nous passerons en — les divers systèmes de philosophie, etc. 2. զ. հանդէս , զօրահանդէս . — générale. Grande —. Passer une —, հանդէս առնել զօրաց , ի հանդիսի անցուցանել զզօրս . le général passa les troupes en —. Faire la — d'un régiment. La — de l'empereur, du général, etc. 3. հանդէս , հանդիսաւորութ , հանդիսարան . — scientifique, ուսումնասիրութ . la — des Deux-Mondes. La — médicale. || ը. nous sommes gens de —, *գիրար սակաւ կտեսնենք , բանակ մէկզմէկ տեսնելու առիթ ունինք. 4. Ռս. տեսախաղ :

Révulser, ն. բժ. ախտափոխել , խոտորեցուցանել . — une irritation, տեղափոխել զգրգռութիւն :

Révulseur, ա. բժ. ախտափոխիչ , խոտորիչ :

Révulsif, ive, ած. ախտափոխ , ախտափոխական , խոտորեցուցիչ . 2. ա. ախտափոխադեղ . un —.

Révulsion, ի. բժ. ախտափոխութիւն , խոտորեցում :

Rez (րէ) նխ. — terre, — pied, հարթայատակ , *գետնի հաւասար . on a abattu ces fortifications — terre. Les arbres ont été coupés — pied.

Rez-de-chaussée, ա. գետնայատակ . le mur n'était encore qu'au —. Les fondations s'élèvent jusqu'au —. 2. գետնայարկ . habiter le —. Les fenêtres du —. Le — de sa maison est élevé d'un mètre au-dessus du sol.

Rhabdocèle, ած. բբ. ուղղաղի . || —s, —ք. ուղղընդերնայք , տոհմ բուտուց :

Rhabdologie կամ **Rhabdomancie,** ի. տ. **Rabdologie, Rabdomancie.**

Rhabdonéma, ա. բբ. գաւազանորդն . ցօղորդն :

Rhabillage, ա. ը կարկատուան, *կարկտանք . ce n'est qu'un méchant —.

Rhabiller (րապիյլիէ) ն. կրկին զգեցուցանել , *նորէն հագցունել , հագուեցունել . il était déshabillé, il a fallu le —. 2. նորզգեստել , նորազգեստել , նորազգեստ առնել , *նոր հագցունել . il a rhabillé tous ses domestiques.

Se rhabiller, դ. վերզգենուլ , *նորէն հագուիլ . je fus obligé de me rhabiller à la hâte. 2. նորազգեստիլ, նորազգեստ լ., *նոր հագուստ հագնիլ . je me suis rhabillé de pied en cap.

Rhabilleur, euse, գ. նորազգեստիչ , նորոգիչ . 2. ա. տ. **Rebouteur** եւ **Renoueur.**

Rhabiter, ն. բնակել վերստին , *նորէն բնակիլ :

Rhabituer, ն. սովորեցուցանել վերստին, *նորէն սովրեցունել , վարժեցունել :

Rhachiglosses (րաքիկլոս) ա. յ. փ. փշալեզուանայք . ազգ փափկամորթոց (mollusques).

Rhaetizite, ի. հբ. հռատիզաքար . ազգ հանքի :

Rhagade, ի. բժ. պատառուած , **Rhagoïde,** ած. Ձինակերպ. *խաղողի պտղին նման :

Rhamnacées, ի. յ. բ. դժնիկանբք . հն. **Rhamnées.**

Rhamnées, ի. յ. բ. դժնիկեայք . սունկ ի տոհմէ դժնիկաց (rhamnus).

Rhamnégine, ի. տգ. դժնիկածին :

Rhamnétine, ի. տգ. դժնիկեին :

Rhamnine, ի. տգ. դժնիկին :

Rhamnite, ի. տգ. դժնիտ :

Rhamnocathartine, ի. տգ. դժնիկասբքադեղնին . տարբին լեղի գտնել ի դժնկի :

Rhamnoïde, ած. դժնիկակերպ :

Rhamnose, ի. տգ. դժնեկուց . նիւթ ինչ շաքարահամ .

Rhamnoxanthine, ի. տգ. դբժնիկադեղնին :

Rhamnus (իւս) ա. բ. դժնիկ . գա. **Nerprun** :

Rhamphothèque, ի. կտցակալ :

Rhapis (րափիս) ա. բ. արմաւենեակ . ազգ կարճահասակ արմաւենւոյ :

Rhapontic, ա. բ. խաւարծիլ . տեսակ գարծիլի (rhubarbe).

Rhaponticine, ի. տգ. խաւարծիլին :

Rhapsode, ա. տ. **Rapsode.**

Rhapsoder, ն. տ. **Rapsoder.**

Rhapsodie, ի. տ. **Rapsodie.**

Rhapsodique, ած. տ. **Rapsodique.**

Rhapsodiste, ա. տ. **Rapsodiste.**

Rhapsodomancie, ի. հագներգահմայութիւն :

Rhaptocarpe, ած. բ. կարապտուղ :

Rhéa կամ **Rhée,** ի. դց. Հռէա . դիցուհի Կրետայ որ շատ անգամ Կիբէլէին հետ կշփոթի. տ. **Cybèle.**

Rhéas (րէաս) ա. բ. գա. **Coquelicot** :

Rhée (րէ) ի. Ծ. գա. **Autruche** :

Rhéidées, ի. յ. Ծ. ջայլամեայք :

Rhéinardia, ա. Ծ. արքայաձրուկան . Ծուչուն ի տեսակէ արգոսի :

Rhéine, ի. տգ. գարծիլին :

Rhéique, ած. տգ. գարծիլային :

Rhénan, e, ած. հռենոսեան :

Rhéomètre, ա. բգ. հոսանաչափ :

Rhéométrie, ի. բգ. հոսանաչափութիւն :

Rhéomoteur, ա. բգ. հոսանշարժիչ :

Rhéophore, ա. բգ. հոսանակիր, ելեկտրակիր , ելեկտրասայր :

Rhéostat, ա. բգ. ելեկտրակայ :

Rhésus (րէզիւս) ա. կ. հռեսոս . ազգ կապկի :

Rhéteur, ա. հռետոր , ճարտասան . 2. տրամաբան . ce n'est point un orateur, c'est un —. Style de —.

Rhétinoïde, ած. ռետնակերպ :

Rhétoricien, enne, գ. հռետորեան . աշակերտ՝ աշակերտուհի ճարտասանութեան :

Rhétorique, ի. հռետորութիւն , ճարտասանութիւն . enseigner la —. Les règles de la —. Figures de —. Cours, traité de —. La classe de —, կ. la —, դասն հռետորութեան՝ ճարտասանութեան . un écolier, un professeur de —. Mon fils fait sa —. Il est en —. 2. փ. եւ ը. ճարտասանութիւն , պերճախօսութիւն . j'ai employé toute ma — pour essayer de le persuader. Vous y perdrez votre —. 3. ճոռոմաբանութիւն. tout cela n'est que de la —.

Rhetsa, ա. բ. տ. **Zenthoxyle.**

Rhem, ա. բ. տ. **Rhubarbe.**

Rhexie, ի. բ. բեկի , բեկենի . ճառ տարաշխարհիկ :

Rhexiées, ի. յ. բ. բեկեայք . տոհմ ճառոց նախատիպ ունելով զբեկի (rhexie).

Rhinacanthine, ի. տգ. ռնգափշին . ազդու տարրն արմատոյն ռնգաճադկի (rhinanthe).

Rhinalgie, ի. ռնգացաւ , ռնգացաւութիւն :

Rhinanthe, ի. ռնգաճադիկ :

Rhinanthées, ի. յ. բ. ռնգաճադկեայք :

Rhinanthoïde, ած. ռնգաճադակերպ :

Rhinencéphale, ա. հշբ. ռընգագանկուղեղ :

Rhinenchyte (քիթ) ա. ռնգագրեխ :

Rhingrave, ա. հռենակոմս . 2. ի. հռենակոմսուհի . 3. ա. լայնավարտիք. le — était en usage au XIIe siècle.

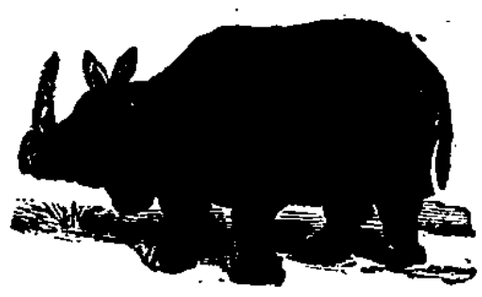
Rhingraviat, ա. հռենակոմսութիւն :

Rhinite, ի. բժ. ռնգաբորբ, ռընգաւապ . բորբոքումն խլեայինք ծաղանթի քթի :

Rhinobate, ա. ձբ. ռնգակատուածուկն :

Rhinobyon, ա. վ. քթոց , ռընգոց :

Rhinocéros (օս) ա. ռնգեղջիւր .

Rhinocéros.

Rhinolithe, ի. հբ. ռնգաքար :

Rhinolophe, ա. կ. ռնգաբերձ . ազգ կենդանւոյ :

Rhinolophiens, ա. յ. կ. ռնգաբերձեանք . ազգ կենդանեաց նախատիպ ունելով զռնգաբերձ (rhinolophe).

Rhinoplastie, ի. վ. ռնգակազմութիւն , քթակերտութիւն :

Rhinopome, ա. կ. ռնգախնձոր. ազգ չղջի :

Rhinorrhagie, ի. բժ. ռնգաբինահոսութիւն :
Rhinorraphie, ի. վ. ռնգակարում :
Rhinorrhée, ի. բժ. ռնգահոսում :
Rhinoscope, ա. ռնգադիտ :
Rhinoscopie, ի. ռնգադիտութիւն :
Rhinothèque, ի. ռնգամաշկ (ծուխնոց) :
Rhipiphorides, ա. յ. մբ. հովահարակիրք . ազգ միջատաց :
Rhipiptères, ա. յ. մբ. հովահարաթեւք . տեսակ թեւաւոր միջատաց :
Rhipsalide, ի. բ. արկուկ . ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ կուզենեայց (cactées).
Rhipsalidées, ի. յ. բ. արկուկնեայք . ցեղ տնկոց ի տոհմէ կուզենեայց (cactées).
Rhizagre, ի. արմատախիլ. *գործի որով ատամանց արմատքն կը խլեն :
Rhizanthées, ի. յ. բ. արմատածաղկեայք . դաս տնկոց :
Rhizobolées, ի. յ. բ. արմատակունձնեայք . խումբ երկպրուկ տընկոց : [ատպտղեայք :
Rhizocarpées, ի. յ. բ. արմատ-
Rhizoctone, ա. բ. ունաբմատ . ազգ կարմրորակ սնկոյ :
Rhizogènes, ա. յ. բ. արմատածինք :
Rhizoïde, ած. բ. արմատակերպ :
Rhizome, ա. բ. տակուր , կոնդարմատ : [կերպ :
Rhizomorphe, ա. բ. տակուրա-
Rhizonychion (քիօն) ա. արմատըլունգն :
Rhizophage, ած. կ. արմատակեր . || —s, արմատակիրք :
Rhizophile, ած. բ. արմատասէր , արմատասուն :
Rhizophoracées, ի. յ. բ. արմատակրասերք . տոհմ երկպրուկ տնկոց :
Rhizophore, ա. արմատակիր :
Rhizophorées, ի. յ. բ. արմատակրեայք . ցեղ տնկոց ի տոհմէ արմատասերից (rhizophoracées).
Rhizopodes, ա. յ. կ. արմատոտունք . դաս նախակենդանաց :
Rhizopogon, ա. բ. արմատամօրուք . ազգ սնկոյ :
Rhizopogonique, ած. տգ. արմատամօրուային :
Rhizostome, ա. կ. արմատաբերան : [տաբերնիկ :
Rhizostomine, ի. տգ. արմա-
Rhizotome, ա. արմատահատ . ին. **Coup-racine**.
Rhodalite, ի. հբ. վարդաքար :
Rhodalose, ի. հբ. վարդուց :
Rhodamine, ի. տգ. վարդին :
Rhodanate, ա. տգ. հռոդիոնատ :
Rhodanien, enne, ած. հռոդանոսական :
Rhodanique, ած. հռոդանոսային . 2. տգ. վարդային :
Rhodeux, euse, ած. տգ. հռոդիոնուտ . acide —, հռոդիոնուտաթթու :
Rhodie, ի. փշ. վարդաժժմակ :
Rhodiola, ա. **Rhodiole**, ա. բ. վարդաբոյս . ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ մորքասերից (crassulacées).
Rhodique, ած. հռոդիոնային :
Rhodite, ա. հբ. հռոդիոնաքար :
Rhodium, ա. տգ. հռոդիոն , վարդամետաղ :
Rhodizite, ի. հբ. վարդուկ :
Rhodizonate, ա. վարդուկատ :
Rhodizonique, ած. տգ. վարդուկային : [քրոմ :
Rhodochrome, ի. հբ. վարդա-
Rhodochrosite, ի. հբ. վարդագունակ : [rier-rose] :
Rhododaphne, ա. բ. գա. **Lau-**
Rhododendrées, ի. յ. բ. կոմարեայք , վարդածառեայք . ցեղ տնկոց ի տոհմէ ցախասերից (éricacées).
Rhododendron, ա. բ. կոմար , վարդածառ . || — ponticum, լաշի :
Rhodographie, ի. վարդագրութիւն :
Rhodomèle, ի. բ. սեւավարդ . ազգ լօռի (algues).
Rhodomélées, ի. յ. բ. սեւավարդեայք . ցեղ լօռից :
Rhodonite, ի. հբ. վարդաքար :
Rhodophycées, ի. յ. բ. լօռավարդասերք . կարգ լօռից :
Rhodophyllées, ի. յ. բ. լօռավարդք, լօռավարդեայք . ցեղ լօռից:
Rhodophyllite, ի. հբ. վարդատերեւ . ին. **Kæmmerérite**.
Rhodoplexie, ի.բ. վարդահիւս . ազգ լօռի :
Rhodopsine, ի. մգ. վարդահյելակ :
Rhodora, ա. բ. եղրի. ազգ տոհմի ցախասերից (éricinées).
Rhodoracées, ի. յ. բ. կոմարասերք : [դաղալային :
Rhodotannique, ած. տգ. վար-
Rhodyméniacées, ի. յ. բ. վարդաձաղանձասերք . տոհմ լօռից :
Rhodyménie, ի. բ. վարդաձաղանձ . ազգ լօռի :
Rhodyméniées, ի. յ. բ. վարդաձաղանձեայք . ցեղ լօռից :
Rhœadine (բէատին) ի. տգ. վարդին :
Rhombe, ա. եչ. տարանկիւն :
Rhombiforme, ած. տարանկիւնաձեւ :
Rhombique, ած. տարանկիւնային : [նիստ :
Rhomboèdre, ա. տարանկիւնա-
Rhomboédrique, ած. տարանկիւնանստային . système —.
Rhomboïdal, e, ած. **Rhomboïde**, ած. տարանկիւնակերպ . figure, face rhomboïdale. Cristal rhomboïdal կամ rhomboïde.
Rhomboïde, ած. մգ. muscle —, կ. ա. —, տարանկիւնակերպ դնդեր կամ տարանկիւնադնդիք :
Rhoncus (քիւս) ա. բժ. տ. **Râle**.
Rhopala, Rhopale, ա. բ. լախտենի :
Rhopalocère, ած. լախտեղջիւր.
Rhubarbe, ի. բ. գարծիլ . բոյսն գարլի , * քիշիւն . 2. խաշնդեղ , գար (արմատն). տ. **Rhapontic**.

Rhum կամ **Rum** (բօմ) ա. բոմ , շաքարօղի : [յօդացաւոտ :
Rhumatisant, e, գ. եւ ած. բժ.
Rhumatisé, e, ած. յօդացաւեալ:
Rhumatismal, e, ած. յօդացաւական . douleur, goute —e.
Rhumatismalement, մ. յօդացաւաբար :
Rhumatisme, ա. բժ. յօդացաւ , յօդացաւութիւն . — articulaire, յօդուածացաւ , յօդացաւ , յօդցաւ , յօդացաւութիւն . — musculaire, մկանացաւ, մկանացաւութիւն. — aigu, սուր —.
Rhumatoïde, ած. բժ. յօդացաւակերպ . douleur —.
Rhumb, ա. նաւ. տ. **Rumb**,
Rhume (բիւմ) ա. բժ. հարբուխ . il a pris un gros —, ծանր — եղեւ : — de cerveau, ուղղահարբուխ , ռընգախտ . հն. **Coryza**. Avoir un — de cerveau, ռնգախտ լ. || — de poitrine, կր. —, կրծհարբուխ .
Rhummerie (բոմբրի) ա. բոմարան , շաքարօղիարան :
Rhus (բիւս) ա. բ. գա. **Sumach**:
Rhyacolite, ի. հբ. աւազաքար :
Rhyas (բիա) ա. բժ. բժռութիւն:
Rhynchée (բինքէ) ի. թ. կտցարան :
Rhynchite (բինքիթ) ա.մբ. կըտցիկ , այգեհար . ազգ պատենաւծեւ միջատի . հն. **Lisette**.
Rhynchocéphales (բինքօսէֆալ) ա. յ. կ. կտցագլուխք . կարգ սողնոց :
Rhynchonelle, ի. փշ. կտցարակ . ազգ փափկամորթնոյ :
Rhynchophores (բինքօֆոր) ա. յ. մբ. կտցակիրք , կտցաբերք . հն. **Curculionides**.
Rhynchops (բինքօփս) ա. թ. կտցահատ . ազգ մաշկոտանց (palmipèdes). [ցահատեայք :
Rhynchopsinées, ի. յ. թ. կըտ-
Rhynchostomes, ա.յ.մբ. կըտցաբերանք . ազգ պատենաւծեւ միջատաց :
Rhysode, ա. մբ. խորշուկ . ազգ պատենաւծեւ միջատի :
Rhythme, ա. կշիռ (բանի) . տ. **Rythme**.
Rhythmé, e, ած. կշռեալ , կըշռածոյ . cette musique est bien —e. Les langues prosodiques sont naturellement —es. [կշռաբան:
Rhythmicien, ա. կշռագէտ ,
Rhythmique, ած. կշռական , կշռային . 2. ի. կշռականն , կշռականութիւն :
Rhytmopée, ի. կշռարուեստ . կշռական արուեստ :
Rhyton, ա. հխ. եղջերըմպակ , *եղջիւրէ խմելու գաւաթ :
Riant, e, ած. ծիծաղող , ծիծաղկոտ , ծիծաղուն , ծիծաղախիտ , գեղածիծաղ . un air, un visage —, ծիծաղադէմ երես . une bouche —e, գեղածիծաղ բերան . un œil —, ծիծաղկոտ աչք . un paysage —, գեղազուարճ տեսարան . tout y était —, ամենայն ինչ ակնահաճոյ էր անդ , *հոն ամէն բան ծիծաղուն էր . une

idée —e, des idées —es. Je m'en fais une image —e.

Ribambelle, ի.բ. երկայնաշարք, տողան. il m'a dit une — d'injures. Il m'a fait une — de ses titres. Il amena une — d'enfants.

Ribaud, e, ած. պագշոտ, անառակ, վատաշ. c'est un franc —. Une femme —e. 2. գ. —. une —e.

Ribauderie, ի. պագշոտուԹիւն, անառակուԹիւն. il a donné dans toutes sortes de —s.

Ribès (բիպես) ա. բ. կոկոզ. փշալից հաղարջենի:

Ribésiacées, ի. յ. բ. կոկոզաշաբք:

Ribésiées, ի. յ. բ. կոկոզեայք:

Riblage, ա. ար. կրկնաքաղուն:

Ribler, ն. ար. կրկնաքաղել. * երկու քաղերն իրարու շփել խորտաքորուԹիւններն հանելու համար:

Ribleur, ա. հ. գիշերայած:

Ribord, ա. նւ. ստորապատկողանոց. * նաւուն արտաքին վարի պատկողանոցն:

Ribordage, ա. նւ. ընդհարավնաս, բախավնաս, հարազեան (նաւահանգստի մէջ:)

Ribonique, ած. ոգ. բիպոնային. acide —, բիպոնաԹթու:

Ribose, ի. ոգ. բիբուց. շաքարաոտ նիւԹ ջրային:

Ribote, ի. ռ. գինարբուք, շուայտուԹիւն, * կերուխում. faire —, * գինովնալ. il est en —, * գինով է:

Riboter, ն. ռ. շուայտել, * կերուխում ընել, գինովնալ:

Riboteur, euse, գ. ռ. շուայտ, շուայտուտ, շուայտաբարոյ, * գինով:

Ricanement, ա. խնծիղք, այպնաճիծաղ, հեգնաճիծաղ:

Ricaner, ն. խնծղալ, այպնաճիծաղ՝ հեգնաճիծաղ լ. elle ricane à tout propos. Au lieu de répondre, il se mit à —.

Ricanerie, ի. խնծղանք, այպնաճիծաղ, հեգնաճիծաղ:

Ricaneur, euse, գ. խնծուղ, ծաղրարձակ, այպնաճիծաղ, այպնաճիծաղող, հեգնաճիծաղող. c'est un sot —. || ած. —. un air —.

Ric-à-ric, մ. բ. ճշգրիտ. compter —. Payer —.

Riccie (բիքսի) ի.բ. սուկոր. ազգ լերդատնկոց (hépatiques).

Ricciées, ի. յ.բ. սկորեայք, սուկորեայք. տոհմ լերդատնկոց (hépatiques).

Richard, e, գ. ը. մեծափարԹամ, * շատ հարուստ. c'est un —, un gros —. 2. մբ. ռա. **Bupreste**ի:

Richardia, ա. բ. բիքարդիա, բիքարդենի. ազգ միապտուկ տընկոց ի տոհմէ նուիկեայց (aroïdés).

Richardsonia, ա. բ. բիքարդսոնիա, բիքարդսոնի. ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ տորոնասերից (rubiacées).

Riche, ած. ընչաւէտ, փարԹամ, ճոխ, ընչատէր, * հարուստ. un homme fort —, այլ մեծափարԹամ՝ բազմափարԹամ՝ բազմաճոխ՝ մեծաճոխ, * մեծահարուստ. une famille extrêmement —. Il est — en argent, բազմարծաԹ է. — en meubles, en bestiaux, en fonds de terre. || Être — comme un juif, être — à millions, միլիոնատէր՝ բազմագանձ լ. || faire un — mariage, ամուսնանալ ընդ մեծափարԹամ կնոջ, * հարուստ կնկան մի հետ կարգուիլ. || փ. — en mérite, բազմարդիւն. — en vertus, առաքինաւէտ. elle n'est pas — en biens, elle est — en vertus, չէ ընչաւէտ, այլ առաքինաւէտ է. il est — en sottise, — en ridicule. || — d'amour, սիրաճոխ, * սիրահարուստ. un homme — d'esprit, մեծահանճար. || une — taille, նրբին հասակ. cet homme, cette femme est d'une — taille. 2. ճոխ, առատ, բեղուն. la moisson a été riche. Un pays couvert de riches moissons. Un pays — en blés, en vins, etc., երկիր ցորենաշատ, գինեւէտ, եւլն. Une belle et — contrée. Cette mine d'huile, de fer, de plomb est fort —. Une bibliothèque — en manuscrits, մատենադարան բազմագրչագիր. un musée — en tableaux, Թանգարան բազմանկար. une langue —. 3. ճոխ, բազմաճախ, շքեղ, մեծագին. un — ameublement. Des meubles —s. Des étoffes —s. Un plafond, un lambris fort —. Un habit —. Une — broderie. De —s dépouilles. Composition —. Matière, sujet —. 4. գ. —. le — et le pauvre, մեծատունն եւ աղքատն, * հարուստն ու աղքատն. on doit également justice au — et au pauvre. Un — malaisé, մեծատուն նեղեալ. || le mauvais —, չար մեծատունն.

Ուռ. être — comme Crésus, S. **Crésus**. || On ne prête qu'aux —s, * հարուստներուն միայն փոխ կուտուի:

Richement, մ. ճոխապար, ճոխապէս, * մեծատունի պէս, հարուստաբար. — paré, ճոխապաճոյճ. il est — vêtu, ճոխազգեստ է. il est — meublé, շքեղակահ է. cette femme est — laide, կինս այս չոյժ ագեղ է. || marier une fille —, ամուսնացուցանել աղջիկ ընդ ընչատէտ առն, || pourvoir — ses enfants, տալ որդւոց իւրոց ճոխ կալուածս. || ce poète rime —, ճոխայանգ քերԹէ բանաստեղծս այս:

Richesse, ի. ճոխուԹիւն, ընչեղուԹիւն, ընչաւետուԹիւն, * հարստուԹիւն. qui a une grande —, մեծաճոխ, ընչաւէտ, * մեծահարուստ. c'est le commerce qui fait la — de ce pays. Le bétail est une grande — pour le cultivateur. Toute leur — consiste en blés et en vins. Accumuler des —s immenses. Les —s enorgueillissent. Le mépris des —s. L'embarras des —s. || փ. la — de l'imagination. Dans les familles laborieuses, les enfants sont une — pour les pères. Son talent est sa seule —. Voyez la — de ce vêtement, il est couvert de pierreries. La — d'un ameublement, d'une parure, d'une étoffe. La — des ornements pontificaux. La — d'une langue. — de rimes. La — d'une composition. 2. առատուԹիւն, յուռԹիւռիւն, արգաւանդուԹիւն. la — du sol. La — d'une mine. La nature étale ici toute sa —.

Ուռ. contentement passe —s, S. **Contentement**.

Richissime, ած. հ. ամենաճոխ, մեծափարԹամ, * ամենահարուստ. c'est un homme —.

Richtérite, ի. հբ. ճոխապար. հանք գտեալ ի Շուէտ:

Ricin.

Ricin, ա. մբ. տիզ «կէնի». 2. բ. տզենի, չղու. || graines de —, տզզենահատ. huile de —, տզիւղ:

Ricine, ի. տգ. տզին:

Ricinées, ի. յ. բ. տզենեայք:

Ricinélaïdine, ի. տգ. տզիւղ:

Ricinelle, ի. S. **Acalyphe**.

Ricinine, ի. տգ. տզենին:

Ricinique, ած. տգ. տզենային. acide —, տզենաԹթու:

Ricinium (օմ) ա. հլս. Թաղկաբ. բաւակուսի վերնահանդերձ առ հինս:

Ricinocarpe, ա. բ. տզենապտուղ:

Ricinoléate, ա. տգ. տզիւղատ:

Ricinoléique, ած. տզիւղային. acide —, տզիւղաԹթու:

Ricinule, ի. փԹ. տզաժժակ. ազգ ժժակի:

Ricochable, ած. զ. ռառոտելի,

Ricocher, ն. ռառոտել. ce boulet a bien ricoché. Ma pierre a ricoché cinq fois.

Ricochet, ա. ռառոտուն, ռառոտիւն. faire des —s, ռառոտել. faire quatre —s du même coup. Battre, tirer à —. Batterie, tir à —. 2. փ. եւ բ. —, շղԹայշաշարք. le — des événements, շղԹայակերպ ջարք դիպ-

պաց՝ *դէպքերու . un — de fourberies. || Par —, անուղղակի , շրջայապէս . combien d'événements arrivent par — ! Elle est venue par —.

Ricotie, ի. խ. կրկնեփուկ :

Rictus (իւս) ա. բերնացնդք . ճեղքուած բերանոյ :

Ride, ի. կնճիռն, խորշոմ, խորշ. qui n'a pas de —s, անկնճիռ , անխորշոմ . elle a soixante ans et n'a pas encore une seule —. Plein de —s, կնճռալից . il a le front plein de —s. Sans —, անկնճիռ , անխորշոմ . Les —s de la vieillesse. Se faire des —s en se plissant le front. || Les —s des mains, կոճմունք՝ կրճմունք ձեռաց . || — de serpents, բնձռնոց . 2. փ. պռաստմն , վկանունք. le vent forme des —s sur l'eau. 3. ն. պռաստիկ :

Ridé, e, անց. եւ ած. կնճռալ , խորշոմեալ, խորշանկեալ, խորշխորշան, խորշոմուտ , կնճռալի, կնճռալից, *կռնճմտած . front —. Figure —e, խորշոմերես. 2 կնճեալ, *կրնճռած. pomme —e. 3. ո. fumées —es, ադր ծերացեալ եղջերուի եւ եղնորթի:

Rideau, ա. վարագոյր «փէրտէ». — de lit, de fenêtre, de voiture. Ouvrir, fermer le —. Tirer le —. Sans —, անվարագոյր . || փ. tirer le — sur une chose, *բանի մի վրայ — քաշել , բան մի չյայտնել :

Ridelle, ի. եգ. Քարվառայ . հն. **Heche.**

Ridelle.

Rider, ն. կնճռել, խորշոմել , խորշոմեցուցանել , խորշոմկանել՝ գործել, *կնճռոտել , կռնճմտել . les années lui ont ridé le visage. Le chagrin ride le front. 2. պռատել , վէտ վէտ ճաճել . le vent ride la surface de l'eau. 3. ն. պռատել , պռատիկել , տ. **Ride.**

Se rider, դ. կնճռիլ , խորշոմիլ , *կնճռոտիլ , կռնճմտիլ , son visage commence à —. Au moindre mécontentement, son front se ride.

Ridicule, ած. ծաղակ, ծաղրելի, ծիծաղելի, ալխազուր. discours, conduite —. Cet homme est —, il a des manières —s. Saisir le côté — d'une chose. 2. ա. ծաղր , ծաղականք , ծաղրանք . cet homme est un —. C'est une petite —. C'est d'un — parfait, d'un — achevé. C'est le comble du —. Tomber dans le —. Saisir, relever, peindre les —s. Il a bien des —s; mais au fond c'est un excellent homme. Couvrir qn. de —s. Tourner, traduire qn. en —, ծաղր՝ ծաղակ առնել՝ ծաղակել զոք. lancer les traits du —. Manier l'arme du —. Le — est une arme dont on peut facilement abuser. [նանց) :

Ridicule, ա. ծռռնաքաղակ (կա-

Ridiculement, մ. ծաղրաբար , ծիծաղօրէն. il parle, il chante —.

Ridiculiser, ն. ծաղրել , ծաղր՝ ծաղակ առնել , ծաղակել . — un homme. — l'action la plus sérieuse.

Ridiculissime, ած. ամենածաղրելի , ամենածիծաղելի :

Ridiculité, ի. ծաղրելիութիւն , ծաղրականութիւն , ծաղակութիւն , ծաղականք . je lui ai fait sentir la — de sa conduite. 2. ծաղրելի ինչ՝ *բան . c'est une — d'agir ainsi, ծաղրելի . ծիծաղելի է վարիլ այդպէս , *ասանկ վարուիլն ծիծաղելի բան է :

Rièble, ա. բ. ռա. **Grateron**ի :

Riemannite (րիմանիթ) ի. հբ. րիմանաքար :

Rien, ա. ինչ , *բան . y a-t-il — de plus beau que la vertu? Qui vous reproche —. Il ne faut pas qu'il sache — de tout ceci. — ne me plaît davantage. — au monde ne me ferait faire cela. N'y a-t-il — de nouveau? Il ne dit, il ne demande, il ne répond —. Il ne sent —. Il n'aime —. Il ne sait —. Il ne fait —. Je ne lui ai — dit ni — fait. Il n'a plus — pour vivre. N'en dites —. Cela ne vaut —. Cela ne signifie, ne prouve —. Il n'en est —. Ne faites semblant de —. Je ne ferais cela pour — au monde. Tout cela n'aboutit à —. Cela ne vous servira de —. Cet homme n'est bon à —. Je ne veux vous nuire en —. || ը. ne savoir — de —, բնաւ չգիտել ինչ. ne dire — de —, չասել ինչ , *բան մի չըսել . cela ne fait —, *ոգ չէ . cela ne fait — à l'affaire. Cela ne me fait —, *ոգս չէ . || cet homme ne fait —, այրս այս չառնէ ինչ , *այս մարդն բան չընիր . il ne fait plus —. Cet homme ne m'est —, այրս այս չէ իմ ազգական . cet homme ne m'est de —, cela ne m'est de —. 2. ոչինչ, չնչին, դոյզն ինչ , *ոչինչ բան . S. **Néant.** Dieu à créé le monde de —. Réduire à —, յոչինչ դարձուցանել , ոչնչացուցանել , չքացունել . il semble que cela se soutienne sur —, que cela ne porte sur —, que cela ne tienne à —. Je compte cet homme, cette chose pour —, առ ոչինչ համարիմ զայրն՝ զիրն զայն . ce que vous dites et —, c'est la même chose. Tout ou —. Moins que —. Un peu plus que —. Si peu que —. Cette affaire ne tient à —, *բան մի զայն պիտի չարգիլէ ; cela s'est réduit à —, յոչինչ դարձաւ՝ ոչնչացաւ այս . || փ. cet homme est venu de —, il s'est élevé de —, * այդ մարդն ոչինչէ առաջ եկաւ . c'est un homme de —, *ոչինչ մարդ է . une fille de —, ոչինչ աղջիկ . || on ne fait — pour —, առանց շահու բան չըլլուիր . || il a eu cette maison pour —, *ոչինչ բանով այս տունն գնեց . il vit de —, *ոչինչ բանով կ'ապրի . dans ce pays-là on vit pour —, *այս երկրին մէջ քիչ բանով մարդ կ'ապրի . un — le fâche, ոչինչ բանով կը սրդոդի . il ne tient à —, *բան ոգն չէ . || un — le rend heureux, *ոչինչ բանով երջանիկ կ'ընէ. || ը. il n'y a — que... *շատ չէ որ... il n'y a — que nous l'avons vu, *շատ չէ որ գինքն տեսանք . il n'y a — qu'elle était ici, *քիչ կայ որ հոս էր . 3. յ. սնոտիք, *ոչինչ բաներ . s'amuser à des —s, սնոտիօք զբօսնուլ , *ոչինչ բաներով զուարճանալ . il vaut mieux ne — faire que de faire des —s. Ces difficultés sont des —s. C'est un discur de —s. [de —, S. **Moins.**

— moins, — de moins, en moins ***De*** —. Comme si de — n'était, *բան չեղածի պէս. après une vive querelle, ils se sont embrassés comme si de — n'était.

Rieur, euse, գ. ծիծաղող . faites taire tous ces —s. 2. ծիծաղասէր . c'est un grand —, une grande —euse. 3. ած. ծիծաղկոտ . cette jeune personne est très — euse. 4. ծաղրասէր. vous êtes un —. || ը. avoir, mettre les —s de son côté, *հաւանողներու մեծագոյն մասն իր կողմն ունենալ . il a raison, mais les —s ne sont pas pour lui. 5. Ե. mouette —euse, S. **Goéland.**

Riflard, ա. մկրիչ . 2. տապղքը (որմաշինի). 3. ո. անձրեւոցակ. հին անձրեւոց . porter un —.

Rifler, ն. տապղքիլ, խարտել :

Rifloir, ա. տապղքը . հն. **Riflard.** [գոդալար :

Rigaudon եւ **Rigodon**, ա. ո.բ-

Rigide, ած. խստաբարոյ , անաչառ , խստապահանջ , սաստկապահանջ , ճշդապահանջ. c'est un homme —, trop —. Un confesseur —. Un censeur, un critique —. Une vertu —. Des mœurs —s. C'est un — observateur des lois, de la règle, de la discipline. 2. խիստ , խստակրօն , խստապահ . un calviniste —. Un cartésien —.

Rigidement, մ. խստաբար, խըստապէս , խստիւ , անաչառապէս . il a jeûné tout le carême —. Il examine tout fort —.

Rigidité, ի. խստութիւն , խըստապահանջութիւն , անաչառութիւն . la — de la loi. La — de sa morale, de ses mœurs. La — des puritains, des Jansénistes. 2. բխ. կարծրութիւն , բրտութիւն . — cadavérique.

Rigodon, ա. տ. **Rigaudon.**

Rigolade, ի. զուարճութիւն, զուարճանք :

Rigolage, ա. առուակումն :

Rigole, ի. կոթի , առուակ , *շրջանաձ. faire une —, des —s. — alimentaire.

Rigoler, չ. ն. զուարճանալ :

Rigoler, ն. կոթել , առուակել , *առուակ՝ կոթի բանալ . — un pré.

Rigoleur, ա. կոթիչ , առուակիչ:

Rigorisme, ա. խստակրօնութիւն , խստաբարութիւն . il a trop de — dans ses principes. Le — de cette secte.

Rigoriste, ած. եւ գ. խստակրօն, խստաբարոյ , խստասէր . il y a des —s dans toutes les religions. Cette secte est très —. Cette femme est une — outrée. C'est un — en matière de littérature et de goût.

Rigoureusement, մ. խստաբար , խստիւ . il l'a traité —. Punir

—. 2. ճշդիւ, ճշգրտիւ. cela est — démontré. 3. գլխովին. cela est — vrai.

Rigoureux, euse, ած. խիստ, խստաշունչ, դառնաշունչ, դժընդակ. un climat —. Saison —euse. Un — hiver, խստաբախ ձմեռն. 2. խիստ, խստամբեր, անտանելի, դժուարակիր. un arrêt —. Une sentence, une pénitence —euse. Un châtiment —. Un sort —. Une destinée —euse. 3. խիստ, խստակրօն, խըստաբարոյ, խստամիտ, անաչառ, խստապահանջ, սաստկապահանջ. j'ai un devoir — à remplir. Subir un examen —. Suivre des maximes —euses. Avoir une conduite —euse. Une diète —euse. C'est un homme — qui n'excuse rien. C'est un créancier fort —. Un juge —. 4. անհերքելի, յայտնի. démonstration —euse, preuves —euses. Choix —, խնամոտ ընտրութիւն:

Rigueur, ի. խստութիւն, սաստկութիւն, դժնդակութիւն. la — du climat, de la saison, de l'hiver. La — du froid. 2. խստութիւն, դաժանութիւն. grande, extrême —. Il traite ses enfants avec trop de —. User de — à l'égard de qn. Tenir — à qn., *խստութիւն բանեցունել մէկուն. les —s d'une prison. || փ. la — du destin, du sort, de la fortune. Les —s d'une belle. 3. խստութիւն, անաչառութիւն. les juges sont obligés de suivre la — des lois. Tempérer, adoucir la — des lois. La — des règles, la — de la rime. 2. de —, անհրաժեշտ. cette chose, cette règle est de —. 3. խղ. ըստ կանոնի. jouer de —.

A la —, à la dernière —, à toute —, en —, մ. խստիւ, ամենայն ճշդութեամբ, ի հարկին. observer les lois à la —, à la dernière —. En —, en toute —, on ne peut le condamner qu'à tant. 2. à la —, խստապէս, անողոք. appliquer une loi à la —. Il ne faut pas prendre ce qu'il dit à la —.

Rillettes, S. Grattons.

Rig-véda, ա. րիգ-վեդայ. հաւաքածոյ օրհնութեանց սանսքրիտ լեզուաւ մասն վեցտայի:

Rimaille, ի. քերդուկ. անշահ ոտանաւոր:

Rimailler, չ. քերդուկել. *անշահ ոտանաւորներ գրել:

Rimailleur, euse, գ. քերդուկող, քերդուկուհի:

Rime, ի. յանգ (ոտանաւորի). mettre en —, *ոտանաւորի դարձնել. — riche, ճոխ —. dictionnaire de —s, յանգարան. — croisée, ընդոստ՝ խոտոր —. — mêlée, խառն —. — plate, անխառն —. || փ. եւ ը. il n'y a ni — ni raison dans ce qu'il dit, dans ce qu'il fait, *բաճին եւ բրաճին մէջ ամենեւին իրաւունք չունի:

Rimé, e, անց. յանգեալ, յանգաւոր. de la prose —e. Ce poème n'est que de la prose —e.

Rimer, չ. յանգիլ. ces deux mots riment bien. 2. փ. յարմարիլ, պատշաճիլ. ces deux choses ne riment pas ensemble. 3. յանգաւորել, տաղաչափել. il emploie tout son temps à —. Il se tue à —; que n'écrit-il en prose? (Boil.). 4. *ոտանաւորի դարձնել. j'ai essayé de — ce conte.

Rimeur, euse, գ. յանգաստեղծ, յանգամոլ, քերթողակ:

Rimier, ա.բ. ռա. **Artocarpe**ի:

Rinçage, ա. ցօղումն:

Rinceau, ա. սաղարթանկար, պտղանկար, պտղաքանդակ. dans ce plafond, il y a des —x bien peints. 2. կգ. ոտոտաղարթ:

Rince-bouche, ա. բերնատան. *բերան լուալու աման. des —.

Rincé, e, անց. ցօղեալ. bien, mal —. || ո. il a été bien —, *շատ ծրջած է. եւ փ.՝ չարագան յոյժ է, *շատ ծեծ կերած է:

Rincée, ի. ո. գան, *ծեծ. il a reçu une bonne —. Recevoir une —, une fameuse —.

Rincer, ն. ցօղել, լուանալ, *լուալ. rincez ces verres, ces bouteilles. || —. sa bouche կամ se — la bouche.

Rinceur, euse, գ. ցօղիչ, *լուացող:

Rinçoir, ա. ցօղանոց, *ցօղնոց:

Rinçure, ի. լուացանք, *լուացուած ջուր. jetez ces —s. 2. գինջուր. ce n'est que de la —.

Ringard, ա. ար. խառնիչ (երկաթի):

Riolozique, ած. տգ. րիոլոզային. acide —, րիոլոզաթթու:

Rioter, չ. հ. քմծիծաղիլ:

Rioteur, euse, գ. ո. քմծիծաղող. c'est un — éternel.

Riotte, ի. հ. կագ, կռիւ:

Riotteux, euse, ած. հ. կռուասէր:

Ripaille, ի. հ. մցուանք, խրախճան, *կերուխում. faire —, մցուել, խրախճանել. c'est jour de —.

Ripailler, չ. ը. մցուել, *կերուխում ընել:

Ripailleur, euse, գ. հ. մցուիչ, [մցուհի:

Ripe, ի. քերակ (քարկոփի):

Riper, ն. քերել. 2. չ. քերիլ. la roue du wagon ripe. Ce câble ripe.

Ripe.

Ripidolite, ի. հբ. հովահարաքար:

Ripoire, ա. նւ. կանեփաչուան:

Ripopée, ի. գինեխառնուրդ. ce vin n'est que de la —. 2. ըմպելախառնուրդ, քացանախառնուրդ. quelle — faites-vous là? 3. փ. եւ ը. խառնաձան. անյօդ գրուած:

Riposte, ի. հ. պատրաստ պատասխան. il a la — en main. Il est prompt à la —, պատրաստաբան է. 2. փ. եւ ը. պատասխանի, անդրադարձ. il lui donna un démenti, la — fut un soufflet. 3. գխ. խուսափարուած:

Riposter, չ. ը. տալ պատասխանի, պատասխանել, *պատասխան տալ, փոխադարձն ընել. on lui fit une plaisanterie, il riposta fort à propos. On l'insulta, il riposta par des injures, il riposta d'un soufflet, ապտակի ապտակ զարկաւ. || ասի եւ ներգործաբար. si vous le piquez, il vous ripostera quelque chose de désagréable. 2. գխ. խուսափարուածել:

Ripuaire (րիփիւէռ) ած. գետափնեայ, գետեզրացի, գետեզերցի. les Francs —s, — փրանկք. la loi —. 2. ա. —. les —s.

Rire (je ris, tu ris, il rit, n. rions, v. riez, ils rient; je riais, n. riions; je ris, n. rîmes; je rirai, n. rirons; je rirais, n. ririons; ris, rions; q. je rie, q. n. riions; q. je risse, q. n. rissions; riant, ri) չ. ծիծաղիլ, *խնդալ. — bruyamment, aux éclats, à gorge déployée, բրբիշ բառնալ, *սաստիկ ծիծաղիլ. — de bon cœur, de tout son cœur, *սրտանց ծիծաղիլ. — aux larmes, jusqu'aux larmes, արտասուաիւս՝ արտասուաթոր ծիծաղիլ. se tenir les côtes de —, *խնդալէն կողերն բռնել. sans —, անծիծաղ. il ne saurait parler sans —. Faire un conte pour —, ծիծաղախառն առասպել արկանել. — sans sujet, hors de propos, ծիծաղիլ անպատճառ. nous n'avons pas sujet de —, il n'y a pas là de quoi —, *խնդալու պատճառ չունինք, խնդալու բան չի կայ. il n'y a pas à — pour tout le monde, *ամենքն խնդալու բան չունին. il n'y a pas le mot pour —, *խնդալու բառ չիկայ. || փ. եւ ը. — du bout des dents, ne — que du bout des dents, que du bout des lèvres, — jaune, *ակրայի ծայրերով ծիծաղիլ, բռնի ծիծաղիլ. — intérieurement. — dans sa barbe, — aux anges, ընդբիճն ծիծաղիլ, *բիճն տակէն՝ անմտաբար ծիծաղիլ. 2. ակնահաճոյ՝ գեղաճիծաղ լ. tout rit dans cette maison, dans cette campagne, dans ces prés, etc. Cela rit à l'imagination. 3. ծիծաղիլ, նպաստաւոր լ. la fortune lui rit. Tout lui rit. Tout rit à ses désirs. L'occasion vous rit. 4. ծիծաղիլ, զուարճանալ. nous serons en joyeuse compagnie, nous rirons bien. C'est un bon garçon qui aime à —. 5. ծիծաղիլ, ծաղր առնել. — de qn. — au nez de qn., *մէկուն բիճն ծիծաղիլ. — aux dépens d'autrui, ծիծաղիլ ի վնաս այլոյ. || faire —, ծիծաղեցուցանել, *ծիծաղիլ տալ, *ծիծաղցունել, ծիծաղն շարժել. vous me faites —. 6. ծիծաղիլ, կատակել. est-ce pour — ce que vous dites, ce que vous faites-là? Tout en riant, je n'ai pas laissé de lui dire ses vérités. Il rit de toutes les remontrances qu'on lui fait. Ses menaces ne m'inquiètent pas; je n'en fait que —. || սովին մտօք ասի եւ դերանուաբար. se — de qn., de qc. Il se rit de vous. Je me ris de vos menaces. Je m'en ris.

Առ. Rira bien qui rira le dernier, * վերջի ծիծաղողն լաւ պիտի ծիծաղի . ասի երբոր մէկն իր յաջողութեան վրայ պարծի գործի մէջ , որուն ուրիշն իրմէ աւելի յաջողութիւն պիտի ունենայ . || tel qui rit vendredi, dimanche pleurera, * ուրբաթ ծիծաղողն կիրակի օր կուլայ , շատ անգամ սրտմտութիւնն կյաջորդէ սակաւատեւ ուրախութեան :

Rire, ա. ծիծաղ , ծաղր , * խընդուք . — agréable, charmant. Un — moqueur, niais. Un — amer, ironique, forcé. Un fou —, յիմարականի սաստիկ —. Un — convulsif. Il lui prit un — fou, un fou — qu'il ne put retenir. Des éclats de —, քրքիջ , քրքանք . à ce mot, il partit d'un éclat de —. Un — inextinguible. Un gros —.

Ris (րի) ա. ծաղր , ծիծաղ , խընծիր . — agréable, dédaigneux, moqueur. — amer, forcé. — sardonique, Tout est en joie dans cette maison, on y entend des — continuels, des — éclatants. 2. փ. եւ բ. յ. խնծիրք . ծաղու չաստուածք . les Amours, les Grâces et les —, Սէրք , Շնորհք եւ Խնծիրք :

Ris (րի) ա. նե. խորշ՝ փոՁ՝ ծալք (առագաստի). prendre un —, des —, խորշս՝ փոՁուածս առնել առագաստի :

Ris (րի) ա. խ. վզօն. հն. **Fagoue.** Un —, des — de veau.

Risban, ա. պշ. բիսբան . հրետաձգար ամրութիւն բերդի . le — de Dunkerque.

Risdale կամ **Rixdale**, ի. բիսդալ . արծաթ դրամ ինչ հին :

Risée, ի. ծաղրանք . il s'éleva une grande —, une — universelle dans toute l'assemblée. On fit de grandes —s. 2. ծաղր , այպն , ծանականք . vous vous exposez à la — publique. Être l'objet de la —, des —s de la compagnie, ծաղր եւ ծանակ կալ ամենցուն , ծանակ եւ առակ լ. il est devenu la — de tout le monde, la — du public, de la ville. Je ne prétends pas lui servir de —.

Riser, ն. նե. S. **Arriser.**

Risette, ի. ը. ծաղրիկ , ծիծաղուկ . fais une petite — à papa.

Risibilité, ի. ծիծաղականութիւն , ծաղրելիութիւն . Aristote a dit que la — est propre à l'homme.

Risible, ած. ծիծաղելի , ծիծաղական , ծիծաղաշարժ . un quiproquo —. 2. ծաղրելի . Cela est —. ||

Risiblement, մ. ծաղրաբար , ծաղրաբար , ծաղրելիօրէն , ծիծաղելիօրէն :

Risquable, ած. սգր. վտանգելի, վտանգաւոր . une affaire, un projet —. Cette entreprise me paraît —.

Risque, ա. վտանգ . vous courez grand — de perdre votre argent. Courir — de la vie. Le taux de l'intérêt dépend en partie du — que court le capital prêté. Vous ne courez aucun —. Où est le — ? Entreprendre une chose à ses —s et périls. || A ses —s et périls, վտանգաւ անձին , * ամէն վտանգն աչքն առած . || au — de, վտանգաւ , * վտանգով . faisons le bien, au — de faire des ingrats. || ը. à tout —, ամենայն վտանգաւ , * յաջողի Թէ ոչ , ըստ բախտի . || հն. **Danger.**

Risquer, ն. վտանգել , դնել ի վտանգի , * վտանգի մէջ դնել . — sa vie, son honneur, sa réputation, sa fortune. — le passage, le combat, l'abordage. Vous risquez de tomber. Il risque qu'on lui vole son argent. լկ. je crains de —. Il faut savoir —. Vous ne sauriez faire cela sans —. || — le paquet, s. **Paquet.**

Se risquer, դ. ի վտանգի դնել զանձն , դիմագրաւել , * ինքզինքն վտանգի մէջ դնել . — dans une affaire. A tout hasard, je me risque.

Առ. — le tout pour le tout, վըտանգել զամենայն վասն ամենայնի , * վտանգել ամէն բան ամէն բանի համար . || qui ne risque rien, n'a rien, որ ոչինչ վտանգէ՝ ունի եւ ոչինչ , * ոչինչ վտանգի մէջ չդնողն ոչինչ ձեռք չբերեր :

Risque-tout, գ. իրահամարձակ. * ամէն վտանգ աչքն առնող , ամէն վտանգի մէջ նետուող . des —.

Rissoaire, ի. փՁ. բիսոժմակ . ազգ որովայնոտն փափկամորթոյ (mollusque).

Rissole, ի. մսաճաղ. 2. ած. ձկնիկացանց . * ուռկան մանր ձուկեր բռնելու :

Rissolé, e, անց. աղանձեալ . de la viande bien —e. 2. ա. աղանձածիս . donnez-moi du —. 3. փ. եւ ը. արեւակէզ . il a le visage —.

Rissoler, ն. աղանձել .

Se rissoler, դ. աղանձիլ . cette viande commence à se bien —.

Ristorne կամ **Ristourne**, ի. եղծագիր . ապահովագիրն եղծանող գիր . 2. եղծագիր . * ապահովագիրն բիչցունող գիր Թէ որ նաւուն բեռնաւորուած ապրանքին գինն ապահովագրուած գնոյն համեմատ չըլլայ :

Ristorner, ն. եղծագրել , * ապահովագիրն եղծանել :

Rit կամ **Rite**, ա. ծէս . le — de l'Église romaine est différent de celui de l'Église grecque. Le — arménien. Il y a différents —s. D'un — différent, այլածէս . 2. յ. արարողութիւնք . les —s du paganisme, — հեթանոսութեան : [ինչ Ամերիկայ :

Ritari, ա. Ձ. բիտարի . Ճուչուն

Ritournelle, ի. եժ. կցուրդ . 2. փ. եւ ը. —, կրկնութիւն . il a parlé longtemps pour dire toujours la même chose; ce n'était qu'une —.

Ritte, ի. եգ. գուՁան :

Ritter, ն. գուՁանել , * գուՁանով հերկել : [բաքար :

Rittingérite, ի. հբ. հռիտինգեւ

Ritualisme, ա. ծիսոյԹ . քովանդակութիւն ծիսից Եկեղեցւոյ իրիք . 2. ծիսականութիւն :

Ritualiste, ա. ծիսագիր , ծիսաբան . 2. ծիսական :

Rituel, ա. ծիսարան , մաշ՚ոց , ծիսապատում . le — romain. — de Paris. 2. ած. ծիսային , ծիսական . les livres —s.

Rivage, ա. ծովափն , ծովեզր . le long du —. Sur le — de la mer. Quitter, regagner le —. S'éloigner du —. De lointains —s. Qui habite le —, ծովափաբնակ , ծովեզերաբնակ, եզերաբնակ . 2. գետափն , գետեզր . sur le — de la Seine, * Սենայ գետափն . les —s de la Loire sont charmants, գետափունք Լուարի գուարճալի են . || քՁ. le noir —, les sombres —s, սեաւ՝ նեմեսաստուեր ափունք . le — des morts, մահափունք . դժոխք դիցաբանութեան :

Rival, e, aux, գ. նախանձորդ , նախանձընդդէմ, մրցակից, մրցորդ, հակառակորդ , ախոյեան , սիրախոյեան , հակառափող , տարփամրցորդ , հակառակայորդոր . ils aiment tous deux la même personne, ils sont **rivaux**. Il a supplanté tous ses **rivaux**. Elle a une dangereuse —e. C'est un — généreux. Ils sont rivaux de talent et de gloire. Carthage était la —e de Rome. 2. ած. —. des nations —es. Deux poètes rivaux. Deux femmes —es. Des talents **rivaux**.

Rivaliser, չ. մրցել , նախանձորդ հանդիսանալ , ոսոխել , մրցակցիլ , ելեւէս առնել , յաղԹասիրել, մի զմիով ելանել. pour certaines parties, ce peintre rivalise avec Raphaël. Ils ont rivalisé d'efforts, de courage. Ces deux peuples rivalisent entre eux de gloire, d'industrie.

Rivalité, ի. մրցութիւն , մրցակցութիւն , նախանձորդութիւն , ելեւէջ, յաղԹասիրութիւն . grande, dangereuse, funeste —. La — de deux amants. La — qui régnait entre ces deux maisons. La — des chefs entraîna la perte de l'armée. La — de la France et de l'Angleterre.

Rive, ի, եզր, ափն . la — droite, la — gauche d'une rivière, գետեզր՝ գետափն աջոյ՝ ձախոյ . les —s de la Seine, etc., գետափունք Սենայ. marcher le long des —s. En cet endroit la — est fort basse, est escarpée. Des —s lointaines, ի հեռաւոր եզերաց . ||քՁ. la — infernale, les —s sombres, դժոխային եզերք , սոսեբամած ափունք , գետափունք Ստիքսի . դըժոխք հեԹանոսաց . 2. երկիր , գաւառ . 3. եզր՝ սահման . la — d'un bois. 4. ար. pain de —, եզերահաց . * փուռն եզերքն եփուած հաց :

Rivement, ա. բեւեռադարձումն:

River, ն. բեւեռադարձել . * քամուած բեւեռի ծայրն դարձունել . on ne saurait arracher ce clou, il est rivé. — son clou. 2. փ. եւ ը. պընդել , ամրապնդել , ամրացուցանել . — à qn. — les fers, les chaînes de qn.

Riverain, e, գ. եզերաբնակ , ափնորդ , * գետեզերցի . les —s de la Loire. Il faudra indemniser les —s. 2. ած. —. les propriétaire —s. Les terres, les propriétés —es. Les oiseaux —s. Les plantes —es.

Rivet (րիվէ) ա. դարձաբեւեռ .

*ծայրն դարձած գամ . les —s d'une chaudière à vapeur.

Rivière, ի. գետակ , վտակ . grande —, գետ. petite —, գետակիկ. les —s, վտականի . — navigable, flottable, — poissonneuse. — guéable, rapide. Un bras de —. Au confluent des deux —s. La — est basse, haute, débordée. Les bords, le lit, le cours, la source, l'embouchure de la —. Descendre, remonter, traverser, passer la —. La — est prise, est gelée. La — charrie. Boire de l'eau de —. Poisson de —. Cette ville est sur telle —. Oiseaux de —. 2. ակգ. գումարտակ. — de diamants, — ադամանդեայ՝ ականակուռ . — de perles, — մարգարտահիւռ, համատակք :

Rivina, ա. **Rivine**, ի. բ. բիվինենի . ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ տնկադոճաւորից (phytolaccacées).

Rivinées, ի. յ. բ. բիվիններեայք . ցեղ բուսոց նախատիպ ունելով զբիվինենի (rivine).

Rivulaire, ի. բ. գետաբոյս. ազգ լօռի :

Rivulariées, ի. յ. բ. գետաբուսեայք . ցեղ լօռից ի տոհմէ բերիկասերից (nostocacées).

Rivure, ի. բեւեռադարձուկ . * գամի դարձած ծայրն . 2. Քեւռանցք (ծղխնեաց) :

Rixdale, ի. S. Risdale.

Rixe, ի. կռիւ . cette — a fini par un meurtre. Il y eut une — sanglante entre les soldats et les bourgeois. 2. կագ , վէճ . les —s des amants. Les —s des auteurs et des acteurs. Il y eut entre nous une petite —, mais elle s'apaisa bientôt.

Riz (րի) ա. որիզ , բրինձ «փիրինճ». le — dans son enveloppe, չալՔուկ . graine de —, որիզահատ . poudre de —, բրինձափոշի . plante du —, որզենի , բրնձենի . champ de —, որզաստան, բրնձավայր. || — au lait, կաՔնապուր . || — sauvage, մոլորիզ , մոլաբրինձ:

Rizière, ի. բրնձաստան, որզաստան :

Rob, ա. դպգ. ռուփ , պտղայոյզ:

Robe, ի. պատմուճան . — d'avocat, de magistrat, de docteur. 2. շքջազգեստ «փիստան». — de velours. — de satin. — noire. — longue, courte. — à queue, — trainante, զառքաշ. — de noce, հարսնազգեստ. — de deuil, սգազգեստ . — montante, վերկոճկէն . — de chambre, սենեկազգեստ , գիշերազգեստ . 3. բ. փեճուկ , փեճիկ «գապուգ» . la — d'une fève, d'un oignon. 4. ար. պատեան . la — d'un cigare. La — d'un pain de sucre. 5. խորխ, մորՔ, ստեւ. deux chevaux de même —, երկու երիվարք համախորիք, համաստեք. ce chat a une belle —. Cette meute est toute d'une —, նոյնախորխ՝ նոյնաստեւ է շներամս այս. 6. պ. — de sergent, ոսոուր . սալոր երկայնածիւ :

Roberie, ի. շքջազգեստաբան :

Robin, ա. խեղկատակ . c'est un —, un petit —. 2. այր գանգատժեայ. *ոչինչ մէկն . c'est un plaisant —.

Robinet, ա. ծորակ «մուսլուք» . — de cuivre, d'étain. La clef d'un —. Le — d'une fontaine, d'un tonneau, d'une cuve. Ouvrir, fermer le —. Un — d'eau chaude. || A —, ծորակաւոր. || — à frottement, շփածորակ . || — à vis, պտուտակաձորակ . || — garni de bois, փայտապատ —. || — à pédale, ոտնակածորակ . || — à double effet, կրկնագործ —:

Riz.

Robinie, ի. **Robinier**, ա. բ. բոքինենի. վայրի մրփենի (acacia), ծառ գեղեցիկ հիւսիսային Ամերիկայ փշոտ եւ ընդարեր :

Robinine, ի. տգ. բոքիններին

Roborant, e, Roboratif, ive, ած. S. **Fortifiant.**

Roburite, ի. տգ. զօրանակ . փոշի ինչ պայՔուցիկ :

Robuste, ած. հուժկու, ուժեղ, բուռն, կարծրնեղ, պընդակազմ , զօրաւոր, հաստկող, հարբուստաբազուկ. c'est un homme —. Il est de constitution —. Il a une santé —. Ce cheval est peu —. Une plante, un arbre —.

Robustement, մ. զօրաւորապէս , ուժեղօրէն , *զօրաւոր կերպով :

Robustesse, ի. զօրաւորութիւն :

Roc, ա. ժայռ , քարաժայռ , պատառաժ , խարակ . ce — est fort dur. Dur comme un —. Aussi ferme qu'un —. Percer le —. Bâtir sur le —. Un escalier taillé dans le —.

Rocaillage, ա. կոպճուժն :

Rocaille, ի. կոպիճ. une grotte, une voûte de —,

Rocailleur, ա. կոպճիչ :

Rocailleux, euse, ած. կոպճուտ. un chemin —. 2. փ. անհարթ . un style —.

Rocambole, ի. ռա. արտալիեզ . ազգ սխտորուկի (échalote). 2. փ. հ. խեղկատակութիւն. 3. ռ. et toute la —, եւ մնացեալն ամենայն, *եւ բոլոր մնացածն :

Roccelle (րօքսել) ի. բ. քարաբոյս. սունկ նման քարաքոսի (lichen).

Roccelline, ի. տգ. քարաքուսին:

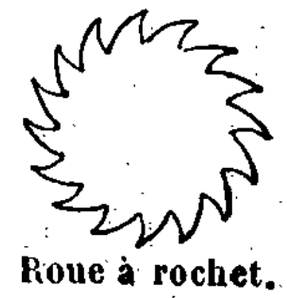
Roccellique, ած. տգ. քարաքուսային . acide —, քարաքուսաՔթու :

Rochage, ա. ար. ժայռացումն :

Roche, ի. ժայռ , քար , վէմ . un pays couvert de —s, ժայռապատ երկիր . tailler des —s, ժայռահատանել , *ժայռ կտրել . de l'eau de —, վիմաքուխ՝ վճիտ ջուր. claire comme de l'eau de —. || Il y a quelque anguille sous —, S. **Anguille.** 2. հբ. pierre de —, կլ. —, քարաժայռ. քար ամենակարծր . || — d'émeraudes, զմրխտաքար . || — de topazes, տոպազիոնաժայռ . || turquoises de la vieille —, գոնազմ հնաժայռ . հն. **Calaïte** եւ փ. այր արդարակօրով . un ami de la vieille —. C'est un homme de la vieille —. || Noblesse de vieille —, de la vieille —, հինաւուրց՝ հին ազնուականութիւն . — concrétionnaire, տոլիղաժայռ . միապաղաղ ժայռ . —s stratifiées, խաւխաւիկք . cristal de —, S. **Cristal.** 3. Ք. coq de —, S. **Manakin.** Perdrix de —, ժայռակաքաւ . ազգ ճրնճրղկան. 4. — à feu, հրաժայռ. ազգ պայՔուցիկ նիւթոյ :

Rocher, ա. ժայռ , քարաժայռ , վէմ , քար . un énorme —. Un — escarpé, պարեխ , ափափայ . Le pied, la pointe d'un —. Des boues de —s, des —s à fleur d'eau, ափափայք . Fendu dans le —, ժայռահիպձ . précipité sur les —s, քարավէժ , attaché au —, ժայռապինդ . un — battu des flots. Dur, ferme, comme un —. || De —, ապառաժային . || փ. եւ բ. un cœur de —, un —, քարասիրտ, խրտուասիրտ . || parler aux —s, S. **Parler.** 2. մգ. ժայռոսկր. 3. փՔ. ժայռաժժմակ . ազգ որովայնոտն կակղամորՔոց (mollusques). 4. բ. lichen des —s, ժայռաքոս :

Rochet, ա. վտաւակ . * տեսակ մի շապիկ նեղաՔեզանիք . les évêques prêchent en — et en camail. 2. ար. Քեղոց . 3. ժանի, roue à —, ժանեւոր անիւ, *ակռայ ունեցող անիւ :

Roue à rochet.

Rochette, ի. հ. զ. մարտարուճին . հն. **Roquette.**

Rocheux, euse, ած. ժայռուտ , ապառաժուտ . île, côte —euse.

Rochier, ա. Ք. S. **Émerillon.**

Rochier, ա. ար. ժայռածուկն :

Rock, ա. ռաք, տիտանահաւ. Քուչուն վիՔխարի. le — joue un grand rôle dans les contes arabes.

Rococo, ած. հին, հինաւուրց, հինամեայ, հինօրեայ, հնամի, հնաւանդ, *հինօրէնի, հինուկ. le style —. Une chambre meublée dans le genre —. 2. ա. ը. — ինչ, *հնաւանդ հին բան. cela est bien —. Tomber dans le —.

Rocou, ա. հրուկ. կարմրագոյն գունաւորիչ նիւթ. գրի նաեւ **Roucou**.

Rocouer կամ **Roucouer**, ն. հրուկել. կարմիր ներկել հրուկով.

Se rocouer, դ. հրուկիլ. * կարմիր ներկուիլ հրուկով:

Rocouerie, ի. հրուկարան:

Rocouyer, ա. ը. հրկենի. ասի եւս **Roucouyer**.

Rodage, ա. շփշփուն:

Roder, ն. ար. շփշփել. * երկու մետաղն՝ երկու բիւրեղներն իրարու քսելով մաշեցունել:

Rôder, չ. այսր անդր շրջիլ, յածիլ, Քափառիլ, * հոս հոն գնալ, Քափառիլ, սլքտալ. il a vu des hommes à mine suspecte — autour de sa maison. Les loups rôdaient autour de la ferme. C'est un homme qui a bien rôdé par le monde. J'ai rôdé dans la ville, chez tous les libraires.

Rôdeur, euse, գ. ընդվայրագբնաց, ընդվայրայած, Քափառօտ, Քափառական, գաղտաշուրջ, շրջագնաց. un — de nuit, գիշերայած. c'est un grand —. Être —, շրջագբնաց լ:

Rodomont, ա. պարծուկ, մնապարծ, մեծաբան. c'est un —. Faire le —, մեծաբան լ., մեծամեծս կոտրել, *մեծ մեծ ջարդել:

Rodomontade, ի. հ. մնապարծուԹիւն, մեծաբանուԹիւն. c'est une — ridicule. Ce n'est qu'un faiseur de —s.

Rœmérite, ի. հբ. բէմերաքար:

Rœsslérite, ի. հբ. բէսլերաքար:

Rœttisite կամ **Rœttizite**, ի. հբ. բէտտիզաքար:

Rogations (սիօն) ի. յ. անդաստանօրհնէք. 2. հխ. օրհնագիծ:

Rogatoire, ած. իգ. խնդրական. commission —, — յանձնարարուԹիւն (դատաւորի յայլմէ դատաւորէ):

Rogaton, ա. ծամոց. * մնացորդ կերակուրի. 2. փ. —. անշահ մանր գրուածք. ce recueil ne contient que des —s.

Roger-bontemps, ա. զուարԹուն. *զուարԹ անհոգ մարդ. c'est un —. C'est un vrai —.

Rogne, ի. բոս. cet enfant a la tête, le visage couvert de —. 2. պ. — (ծառոց):

Rogne-pied, ա. անք. դահիրակ, ամբակահատ. * ծիոց ամբակն կրտրելու դանակ. des —.

Rogne-queue, ա. անք. ձեռահատ:

Rogner, ն. յապաւել, կրճատել, կարճել, *կտրել, պակսեցունել. — un bâton. — une étoffe. — du cuir, du papier, la marge d'un livre. || փ. եւ ը. — les ongles à qn., lui — les ongles de près, նուազել գիշխանուԹիւն՝ զշահ ուրուք. 2. — les ailes à qn., S. **Aile**. 3. փ. եւ ը. հատանել, *կտրել. on lui rogne sa portion. On lui a bien rogné son autorité, ses gages, son traitement.

Se rogner, դ. —իլ. || — les ongles, * եղունգներն կտրել.

Rogneur, euse, գ. յապաւող, կտրող:

Rogneux, euse, ած. բոռտ. un enfant —. Une chienne —euse.

Rognon, ա. երիկամն, *պոլոսիկ «պէօպրէք». les —s, երիկամունք. un — de veau. Des —s à la brochette. 2. երկուորիկ. des —s de coq. 3. ռ. երանք, ազդր. mettre la main sur les —s.

Rognonner, չ. ռ. մռմռալ, *տռտռալ. cette vieille ne fait que —.

Rognure, ի. յապաւած, քերուած, *տաշուք, քերուք. — de papier, des livres. Des —s de cuir. 2. փ. եւ ը. մնացորդք:

Rogomme, ա. օղի, բարկ ըմպելի. boire du —. Un petit verre de —. ||Voix de —, խռպոտ ձայն, *խըմանի ձայն:

Rogue, ած. ը. ամբարտաւան, ժպիրհ. que vous êtes — ! Humeur —. Un air, une mine, un ton —. հն. **Arrogant**.

Roguement, մ. ամբարտաւանօրէն, ժպրհաբար:

Roguerie, ի. ամբարտաւանուԹիւն, ժպրհուԹիւն:

Roi, ա. արքայ, Քագաւոր. un grand —. Un — puissant. — absolu, constitutionnel. Les anciens —s. Les —s chrétiens. Le — soleil, արեւարքայ, արիիարքայ, արիիահիրաշ արքայ (Լուդովիկոս ԺԴ). élire, proclamer, couronner, sacrer un —. La majesté des —s. La cour d'un —. Dieu est le maître des —s. Dieu est le — des —s, est le — du ciel et de la terre. L'homme est le — des animaux, le — de la nature. || փ. եւ ը. c'est un — en peinture, un — de cartes, un — de théâtre. || Il vit en —, կեայ՝ * կ'ապրի արքայաբար. il fait la dépense de —, առնէ զծախս արքայի. il parle en —, խօսի արքայապէս՝ արքայօրէն. il fait le —, — կերպարանէ զանձն, *Քագաւոր կձեւանայ. il a un cœur de —, արքայասիրտ է. il est heureux comme un —, երջանիկ է. c'est un morceau de —, կին գեղեցկադէմ՝ արքայավայել է. il a la figure, l'air d'un —, Քագաւորադէմ՝ արքայակերպ է. il aime les —s, արքայասէր է. || le — très chrétien, արքայն քրիստոսազօր. Քագաւորն Գաղղիացւոց. le — catholique, ուղղահաւատ Քագաւորն, արքայն Սպանիացւոց. le — très fidèle, քաջահաւատ Քագաւորն. արքայն Լուսիտանացւոց (ՓորԹուգալցւոց). || aller où le — va à pied, երԹալ ի ճեմիշ, *արտաքնոց երԹալ. || de par le —, ի կողմանէ Քագաւորին, յանուն Քագաւորի, գաւորի, յանուն արքայի. || pour le — de Prusse, ձրի. || le jour des —s, աստուածայայտնուԹիւն, տօն յայտնուԹեան. ||gâteau des —s, S. **Gâteau**. կոչի եւս la fête des —s. || Le livre des —, գիրք Քագաւորաց, Քագաւորագիր մատեանք. || comme un —, Քագաւորաբար, Քագաւորապէս, արքայաբար. 2. Քագաւոր (կենդանեաց). le lion est le roi des animaux. L'aigle est le — des oiseaux. 3. խդ. արքայ, Քագաւոր «Քահիլը». — de cœur, — de carreau, — de trèfle. ի ճատրակի (échecs) ասի. on ne prend point le —, il faut lui donner échec et mat pour gagner. 4. հխ. բարձրէց, գահերէց. le — du festin.

Ած. au royaume des aveugles les borgnes sont —s, S. **Aveugle**.

Roide, Roideur, Roidir, S. **Raide, Raideur, Raidir**.

Roitelet, ա. արքայիկ, Քագաւորիկ. ce n'est pas un roi, ce n'est qu'un —. 2. Ք. ցախսարիկ «չալը գուշու»:

Rôle, ա. ՔերԹիկ (ՔղԹոյ կամ մագաղաԹի). 2. ցուցակ (տրոց). le —, les —s des contributions. 3. գ. ցանկ, անուանագիր. son nom n'est plus sur le —. 4. դտ. ցուցակ, դատակարգ. sa cause est au —. || A tour de —. մ. կարգաւ. 4. Քտ. դեր, մասն. étudier, apprendre son —. Distribuer des —s, դերս բաշխել. créer, jouer un —. 5. պաշտօն, գործ. le — de père de famille est très difficile. 6. փ. դեր, անձն. jouer un —, — խաղալ. cet ambassadeur a bien joué son —. Il joue un grand — dans cette affaire. 7. ար. ծխաՔերԹ. 8. գրաՔերԹիկ. il y a tant de —s dans cette grosse. Les copies des actes notariés se payent à tant le —.

Rôler, չ. բազմագրել, *ՔերՔել լեցունել. cet avoué aime à —. 2. ն. ՔերՔել. — les feuilles de tabac.

Rôlet, ա. դերիկ. jouer bien son —. ||փ. être au bout de son —, *ինչ ըսելիքն կամ ընելիքն չգիտնալ:

Rôleur, ա. ծխաՔերՔագործ. ծուխի ՔերՔերով գլան չինող գործաւոր:

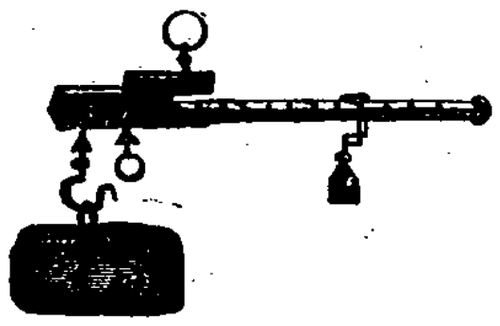
Rolle եւ **Rollier**, ա. Ք. ցախիկ. ագռ ճնճղական:

Romain, e, ած. հռոմէական, հռոմէացի. citoyen —. Le peuple —. L'empire —. Les empereurs —s. Droit —. Histoire —e. Chiffres —s. 2. —, խառակրօն. il a des sentiments —s. Une vertu —e. Il y a dans cette parole quelque chose de —. Beauté —e. 3. հռովմէական. l'église —e. Bréviaire —. Le martyrologe —. 4. բ. laitue —e, կլ. —e, հազար, *հազրիկ, հազուրիկ «մառուլ». 5. գ. հռովմայեցի, հռոմէացնական. un —. Une —e, հռովմուհի. la grandeur des —s. 6. տպ. բոլորգիր:

Romaine, ի. կշռորդ «քանՔար»:

Romainement, մ. հռովմէացաբար, հռովմէապէս:

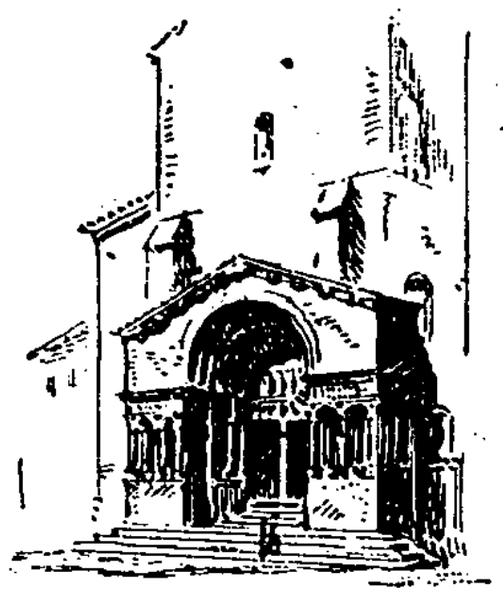
Romaïque, ած. հռոմական . 2. ա. հռոմերէն . il parle le —, հռոմ-

Romaine.

մերէն խօսի , հռովմախօս է :

Roman, e, ած. րոման , րոմանեան . langue —e, — լեզու . langage

Porche (style roman).

—. Architecture —e. Style —. 2. ա. րոմաներէն , րոմական . le —.

Roman, ա. վիպասանութիւն , վէպ . petit —, վէպիկ , վիպակ . le héros, l'héroïne d'un —. La lecture des —s lui a exalté l'imagination. Cela tient du —. Sa vie est un —. Cela m'a tout l'air d'un —. L'histoire qu'il nous a débitée n'était qu'un —. ‖ — d'amour, սիրավէպ. — moral, բարոյավէպ . — du jour, օրավէպ . action d'écrire des —s, վիպագրութիւն . en forme de —, վիպածեւ . mêlé de —, վիպախառն . amour de —, վիպասիրութիւն . qui aime le —, վիպասէր . la lecture des —s, վիպընթերցանութիւն . traducteur de —s, վիպաթարգման :

Romance, ած. եւ ի. վիպերգ , վիպերգութիւն . chanter la —, վիպերգ լ., վիպերգել :

Romancero (սէ) ա. վիպերգարան , վիպարան . հաւաքումն վիպերգութեանց սպաններէն :

Romancier, ère, գ. վիպասան , վիպագիր , վիպարան , վիպասանութի , վիպերգող :

Romanesque, ած. վիպասանական , վիպային , վիպակերպ , վիպասէր , վիպամոլ . histoire, aventure —. Style —. Esprit, tête, imagination —. Une passion —. Des idées, des sentiments —s. 2. ա. վիպականութիւն . il y a du — dans cette aventure.

Romanesquement, մ. վիպասանապէս , վիպասանօրէն :

Romaniser, ն. հռովմայացուցանել , *հռոմայացունել . César romanisa les Gaules.

Romaniser, ն. վիպէլ . *պատմածին վիպասանական կերպ տալ :

Romaniste, ա. հռովմայագէտ . un des plus savants —s de l'Allemagne.

Romantique, ած. վիպական , վիպային. aspect, site —. 2. —, *վիպական կերպ առնող . poète —. Drame —. 3. ա. les —s et les classiques, վիպականք եւ դասականք :

Romantiquement, մ. վիպականապէս :

Romantiser, ն. վիպականել , *վիպական կերպ տալ :

Romantisme, ա. վիպականութիւն :

Romanzovite, ի. հբ. րոմանցովաքար . ազգ Վեսագոյն սուտակի (grenat).

Romarin, ա. բ. խնկունի «պիպերինէ» . ազգ երկպրուկ տնկոց ի ոտիմէ շրթնաւորաց (labiées).

Roméine կամ **Roméite,** ի. հբ. հռոմէին կամ հռովմէաքար. *տեսակ մի հանք :

Romite, ի. տգ. հռոմիտ . փոշի ինչ պայծուցիկ :

Rompable, ած. խորտակելի , բեկանելի , բեկտու :

Rompement, ա. խորտակումն . վարի ընտաննեքար ի բանս եւեթ — de tête, գլխացաւ , գլխացաւութիւն . on fait un bruit effroyable, c'est un — de tête continuel. [լանիչ :

Rompeur, ա. խորտակիչ , բե-

Rompis, ա. յ. անտ. խորտակածառք. *քամիէն խորտակուած ծառք:

Rompre (je romps, tu romps, il rompt, n. rompons, v. rompez, ils rompent; je rompais, n. rompions; je rompis, n. rompîmes; je romprai, n. romprons; je romprais, n. romprions; romps, rompons; q.je rompe, q. n. rompions; q. je rompisse, q.n. rompissions; rompant, rompu) ն. խորտակել , բեկանել , կոտրել . *կոտրել . — un coffre, une porte, une branche. Un coup de vent rompit le grand mât. — un gâteau. — son pain. Les deux chevaliers rompirent leur lance dans cette première course. En tombant de cheval, il s'est rompu une côte. ‖ — une lance avec qn., S. **Lance.**

2. խորտակել , խզել , լուծանել , արձակել . — ses fers, ses chaînes, — զերկաթ եւ զշղթայս իւր . — ses liens. — le fil de son discours.

3. ի բաց արձակել , արձակել , *ճամբել . — une assemblée, une diète.

4. փ. եւ ը. եղծանել , ջնջել . — la paille avec qn., S. **Paille.** J'ai rompu la paille avec lui. ‖ — la glace, S. **Glace.** ‖ — sa prison, փախչիլ ի բանտէն . ‖ — le cou à qn. ‖ — la tête à qn., *մէկուն գլուխն տանիլ. ‖ — les oreilles à qn., *մէկուն ականջն տանիլ՝ յոգնեցունել. ‖ — sa maison, son train, *տունն՝ կերպն աւրել . — sa table, son ménage, սեղան՝ տուն չպահել. ‖ — le pas, *մէկուն հետ համաքայլ չքայլել. ‖ — le pain, բեկանել զհաց, հաղորդ առնուլ , հաղորդիլ . — le pain de la parole de Dieu aux fidèles, փրկել հաւատացելոց զհաց բանին Աստուծոյ , քարոզել զԱւետարանն .

5. զ. խորտակել , ջախջախել , վկանդել , ջարդել , վանել . — un bataillon, un escadron.

6. տպ. բաշխել , *ցրուել . լա. distribuer.

7. ոսկրաբեկ առնել . on ne rompt plus les assassins en France.

8. ապականել , խանգարել , անպիտան առնել , * փճացունել . les pluies, le dégel ont rompu les chemins. — les ponts.

9. խորտակել , խափանել , կասեցուցանել , արգելուլ , *նահանջել . — la glace, le vent.

10. բեկբեկել . — les rayons de la lumière:

11. ընդմէջ հատանել , կտրել , ընդմիջել , *ընդհատել . — une conversation, le silence, հատանել զլռութիւն .

12. խափանել . — le dessein, la mesure de qn.

13. փ. քակտել , եղծանել . des crimes qui rompent la société. Dieu a rompu leur piège, փշրեաց Աստուած զորոգայթս նոցա .

14. փ. խզել , քակել , լուծանել , եղծանել . — l'amitié, la paix, un pacte. — les relations diplomatiques, խզել զդիւանագիտական՝ զպաշտօնական յարաբերութիւնս . — l'illusion, խզել զպատրանս. — le silence, խզել զլռութիւն :

15. փ. չպահել , լուծանել , դրժել , չբռնել . — sa règle, ses vœux. — son serment, երդմնազանց լ. — ses engagements, * իր խոստումն չը պահել . — le jeûne, լուծանել ըղծոմս . — le carême, *պահքն աւրել.

16. հրահանգել , ընդնլացուցանել , վարժել , *վարժեցունել . — qn. aux affaires, au travail. — la main d'un jeune homme à l'écriture. — la volonté, l'humeur, le caractère d'un enfant, *տղու մի կամքն կոտրել . — un cheval, հրահանգել վերիվար .

17. նկ. խառնել , բեկանել . — les couleurs, բեկանել զերանգս, խառնել զերանգս . dans la nature les reflets rompent les couleurs. ‖ — son ban, S. **Ban.**

Rompre, չ. խորտակիլ , բեկանիլ , *կոտրուիլ . son épée rompit à la poignée. Cet arbre est si chargé de fruits, qu'il en rompt. Ne chargez pas trop cette poutre, elle rompra. ‖ փ. եւ ը. il rompra plutôt que de plier; il vaut mieux plier que —, S. **Plier.** ‖ — en visière, S. **Visière.** 2. փ. հրաժարիլ , ուծանալ ի բարեկամութենէ , գժտիլ , կողաքակ լ. ils ont rompu. Ils ont rompu ensemble. Il a rompu avec elle.

Se rompre, դ. խորտակիլ , բեկանիլ , * կոտրիլ . cette poutre se rompra si vous la chargez davantage. L'essieu crie et se rompt. Les flots se rompent contre le rivage. — la tête à quelque chose, * գլուխն մէկ բանի ճաթեցունել . 2. բեկանիլ , ցոլանալ.

les rayons se rompent en passant de l'air dans l'eau. 3. ընդելանալ, վարժիլ, *վարժուիլ, ընտաննալ. — à la fatigue, au travail, aux affaires. — le cou, S. Cou.

A tout rompre, մ. որոտածայն. applaudir à tout —, որոտածայն ծափահարել:

Rompu, e, անց, խորտակեալ, բեկեալ, *կոտրուած. arbre —. Bras —. || Être —, tout — de fatigue, վաստակաբեկ է., *սաստիկ յոգնած ըլլալ. || փ. être — aux affaires, բաջալարժ՝ քաջակիրթ է. գործոց. être — à faire une chose, avoir la main —e à une chose, բաջալարժ է. յիրն ինչ, *բանի մի քաջալարժ ըլլալ. 2. Թր. nombre —, կոտորակային Թիւ. || à bâtons —s, S. Bâton. || կգ. բեկ:

Ronce, ի. բ. մորենի, *մօրմենի, մօրեմուկ. || fruit de la —, մոր, մորմ, մօրմենի. 2. փ. խոչ, արգել, դժուարութիւն. il trouve partout des —s et des épines. La vie est semée de —s et d'épines.

Ronceraie, ի. մորենիք, մորենաւուտ, *մօրմենիք:

Ronceux, euse, ած. վարակոտ, ոստախիտ. acajou —. Érable —.

Ronciné, e, ած. բ. մորենաձեւ:

Rond, e, ած. բոլորշի, բոլորակ, բոլորակաձեւ, բոլորաշէն, կարակնաձեւ, *կլոր, կլորձեւ. ce cercle est —. Cette boule n'est pas bien —e. Corps —. Figure, forme, table —e. Un bras — et potelé. ||Tout —, բոլորածեւ, կարակնաձատ, *կրսկլոր, կլորիկ, կոնտուկլոր. 2. ը. գէր, յոյր, *գիրուկ. il est tout —, il est — comme une boule. 3. փ. անկիղճ, աննենգ, *շիտի շիտակ. il est —, très — en affaire. 4. քաջաբոլոր, *կլոր, կլորուկ. compte —, *կլոր հաշիւ. somme —e, *կլոր գումար. il lui avait prêté une somme assez —e. || Période —e, քաջաբոլոր պարբերութիւն. || la machine —e, երկիր. || écriture —e, բոլոր գիր. lettre —e, կլ. la —e, բոլոր գիր. ||եժ. voix —e, լեցուն ձայն. 5. — de cuir, կաշեբարձ. *աթոռի վրայ դրուած կաշիէ բարձ-եւ վրան նստած պաշտօնեայ.

En —, S. Circulairement. S'asseoir en —. Des arbres plantés en —. Danser en —.

Rondache, ի. զ. հ. բոլորավահան. *կլոր վահան:

Ronde, ի. գիշերապահութիւն, գիշերապահք, ցայգապահք, պահակախումբ. c'est la — qui passe. 2. փ. եւ ը. գիշերապահութիւն, պահակութիւն. il fait tous les soirs sa — de crainte des voleurs, de crainte d'incendie. 3. շրջանուագ. շրջապար. — villageoise. Danser une —. 4. սեղաներգ, ճաշերգ. — de table. 5. խղ. (լանսքինէ խաղի մէջ) խաղադրամ. j'ai payé ma —. 6. եժ. բոլորակ. *խազ որ երկու սպիտակ կ'արժէ. 7. բոլորգիր. la — s'écrit difficilement.

A la —, S. Alentour. Cent pas à la —. Une lieue à la —. 2. կարգաւ շուրջանակի, *եռեւէ եռես. boire à la —. Porter des verres à la —.

Rondeau, ա. կրկներգ, դարձադարձ. 2. կրկնաքերդուած. *փոքրիկ քերդուած որուն ճայրն կը կրկնուի:

Rondelet, ette, ած. գիրուկ, *կլորուկ, կլորիկ, կոնտուկլոր. il est —. Elle est —ette. Chère petite main —ette. || Bourse —ette, *լեցունկեկ քսակ. || soies —ettes, *վարնոց մետաքս:

Rondeletia (բօնտըլէսիա) ա. **Rondeletie** (բօնտըլէսի) ի. բ. բոնդելենի. ազգ ոնկոց ի տոհմէ տորոնասերից (rubiacées).

Rondelétiées, ի. յ. բ. բոնդելեննայք:

Rondelettes, ի. յ.վ. առագաստակտաւ, *առագաստի կտաւ:

Rondelle, ի. հ. վահանակ. 2. միջաճակ (կաշիկամ մետաղ). 3. աթ. բոլորդուբ, *կլոր դուբ:

Rondement, մ. միապէս, միակերպ; հաւասարապէս. il travaille —. 2. փութանակի, փութով, արագ արագ, *շուտ. nous avons fait ce voyage —. Ce cocher mène —. || փ. mener une affaire —. 3. փ. անկեղծօրէն, աննենգ, *շիտակ շիտակ. il n'est point trompeur, il y va —. Il va — en affaires.

Rondeur, ի. բոլորակութիւն, *կլորութիւն. une parfaite —. La — de la terre. La — d'un plat. La — du bras. || փ. cette phrase, ce style manque de —. 2. ը. անկեղծութիւն, յստակամտութիւն. c'est un homme qui a de la —. J'aime sa —.

Rondier, ա. բ. բոնդենի. ծառ ի ցեղէ արմաւենեաց:

Rondin, ա. ջալ, բիր, *փայտի կտոր. des —s de hêtre, de chêne. 2. ջալոտ. il lui a donné sur les épaules avec un —.

Rondiner, ն. ջալոտել, բրածեծ առնել. on l'a rondiné d'importance.

Rondir, չ. բոլորանալ, *կլորնալ:

Rondo, ա. S. Rondeau.

Rondon, ա. բզ. խոյեանք. fondre en —, խոյանալ:

Rond-point, ա. կիսաբոլոր (եկեղեցւոյ). 2. բոլորաւայր, *կլորաւայր (ուր ծառուղիք կը յանգին). le — des Champs-Elysées. յ. des ronds-points.

Ronflant, e, ած. մեծագոչ, մեծադղորդ. un instrument —. Une voix —e. 2. փքոցուռոյց, Թուղիկ. style —. Mots, vers —s. Phrase —e. || փ. promesses —es, մեծամեծ խոստմունք, *խոշոր՝ ընդունայն խոստումներ:

Ronflement, ա. խորդուն, խորդիւն, խռնչիւն. le — de mon compagnon m'empêche de dormir. 2. խնչիւն, շռինչ, շռնչիւն, ձայն. le — d'une toupie. Le — de l'orgue.

Ronfler, չ. խորդալ, խռնչել, խռխռալ, *խռկալ. cet homme n'a fait que — toute la nuit. Il y a des chiens qui ronflent. Tout à coup mon cheval s'effraye, ronfle et se cabre. 2. գոռալ, շռնչել, Թնդալ, խնչել. on entend — le tonnerre, le canon. L'orgue ronfle, երգեհոնն խնչէ. cette toupie ronfle bien, փոՀոբս այս քաջ շռնչէ. || փ. եւ ը. faire — des vers, ոգեկ գբերդուածս ճոռոմուԹեամբ:

Ronfleur, euse, գ. խորդացող. c'est un — insupportable.

Ronge, ա. faire le —, որոճալ. le cerf fait le —.

Rongeant, e, ած. կրծիչ, կրծող. ulcère —. Dartre —e. 2. ա. —.

Rongement, ա. կրծուածն:

Ronger, չ. որոճալ. le cerf ronge. *հին այս իմաստով. 2. կրծել. un chien qui ronge un os. Les souris ont rongé le pain. Il ronge ses ongles. Les chenilles rongent les feuilles. Les vers ont rongé cette tapisserie. || փ. — son frein, S. Frein. || Donner un os à — à qn., *մէկուն ուտելու ոսկոր մի տալ, իմէ ազատելու համար պաշտօն տալ. 2. կրծել, ուտել, մաշել. la mer ronge ses bords. La rouille ronge le fer. Les soucis rongent l'esprit. Les remords rongent la conscience. Cet avoué ronge ses clients. Il vous rongera jusqu'aux os. Cet homme est rongé par ses prétendus amis.

Rongeur, euse, ած. կրծող. un animal —. Un ulcère —. || փ. le ver —. || Les remords, les soucis —s, սրտմաշուր խայԹ, հոգ:

Rongeurs, ա. յ. կ. կրծողք. ազգ կենդանեաց:

Ronron, ա. խրդիւն, խռնչիւն. — de chat. Faire des —s. 2. փ. —, գրգանք: [չել, գրգալ:

Ronronner, չ. խորդալ, խռընչ-

Roquefort, ա. րոքֆոր. պանիր Րոքֆոր քաղաքի Գալղիոյ:

Roquentin, ա. փ. ծերծեք. *երիտասարդուԹիւն ծախող ծեր. voyez ce vieux —.

Roquet, ա. կ. րոքէ, շնիկ. un vilain petit —, րոքիկ. 2. փ. —, այր ընդվայրաձայն. c'est un — qui aboie, շնիկ է ընդվայրաձայն, *փուճ տեղ հաջող շնիկ է:

Roquette, ի. բ. ասորեակ. 2. հ. զ. S. Rochette.

Roquille, ի. հին չափ գինւոյ:

Rorelle, ի. բ. ցօղաբոյս:

Rorifère, ած. ցօղարեր:

Rorqual, ա. կ. հաբաւակէտ. կէտ ձուկն (baleine) բնիկ հաբաւային ծովուց:

Ros (րօ) ա. S. Roseau. 2. աթ. սանտրուկ. սանտրածեւ գործի ոստայնանկաց:

Rosace, ի. ճ. վարդակ, վարդագարդ:

Rosacé, e, ած. վարդասեր:

Rosacées, ի. յ. բ. վարդասերք, վարդազգիք:

Rosage, ա. բ. հազրէվարդ:

Rosaire, ա. վարդարան. dire son —.

Rosalie, ի. եժ. կրկնանուագ:

Rosaline, ի. կ. վարդակենդան:

Rosamine, ի. տգ. վարդամին:

Rosaniline, ի. տգ. վարդանիլին :

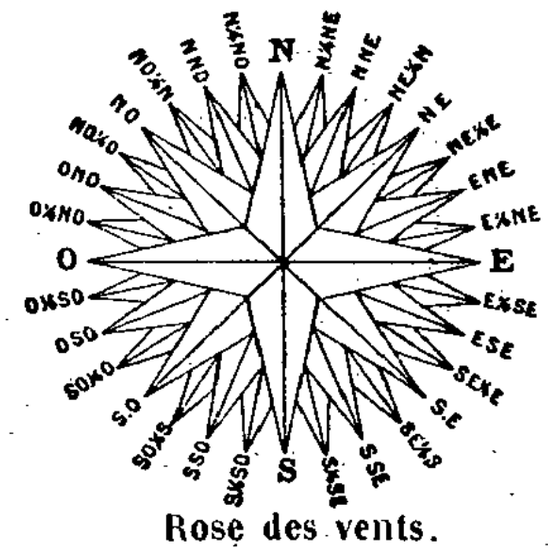
Rosat, ած. դղգ. վարդախառն. onguent —, — սպեղանի, վարդասպեղանի. miel —, — մեղր, վարդամեղր. vinaigre —, վարդաքացախ:

Rosâtre, ած. վարդագոյն :

Rosazurine, ի. տգ. վարդուկ. կարմիր գունանիւթ :

Rosbif, ա. եզնախորով «րոզպիֆ». servir un —. Manger du —.

Rose, ի. վարդ «կիւլ». — épanouie, փթթաւվարդ. — fanée, թոռմավարդ. bouton de —, վարդակոկոն, վարդաբոլոր, *տուլագ. bouquet de —s, վարդափունջ. guirlande de —s, վարդասանգ. un berceau de —s, վարդահովանի. la saison des —s, վարդեղանակ. eau de —, վարդաջուր «կիւլ սույու». || փ. une composition à l'eau de —, անկորով գիր՝ շարագրութիւն. || essence de —s, վարդիւղ, վարդձէթ «կիւլ եաղը». ||conserve, confiture de —s, վարդանոյշ, վարդամաբաձայ. || bois de —, վարդափայտ. || փ. être sur des —s, être couché sur des —s, sur un lit de —s, լինել ի վերայ վարդից, վարդանկողին՝ հեշտակեցիկ է. || découvrir le pot aux —s, S. **Pot**. || փ. cela sent la —, վարդաբոյր՝ վարդաբուրիկ է այս. cela ne sent pas la —, *այս վարդ չհոտիր. cette jeune fille est vermeille, est fraîche comme la —, Elle a un teint de lis et de —, տեսիլ դիմաց նորաշուշանափայլ է եւ վարդագոյն. c'est une — pour la fraîcheur. Rien n'égale les —s de son teint. Des lèvres de —, վարդափթիթ շրթունք. l'aurore aux doigts de —, վարդամատն արշալոյս. la — d'or, ոսկեվարդ. couronné de —s, վարդապսակ. semé de —s, վարդաւսփիւռ. 2. բ. — des quatre saisons, ցուվարդ. || — canine, շնավարդ. || — indica, հնդկավարդ. || — à cent feuilles կամ — centifolio, հարիւրաթերթեան վարդ, գուլվարդ. — fétide, աղուն, վարդ չալաիոտ. — des rois, du roi, արքայավարդ.

Rose des vents.

— rouge, կարմրավարդ. — inodore, անհոտ վարդ. — musquée, մշկավարդ. — du bengale, բենգալավարդ. — de mai, S. **Mai**. — de Jéricho, S. **Jérose**. — mousseuse, մամռավարդ. — trémière, մոլոշավարդ. — du Japon, յապոնավարդ. 3. ակդ. une — de diamants, վարդադամանդ. ադամանդ վարդաձեւ. — de rubis. 4. — de guitare, de luth, etc., վարդ՝ պորտ կիթառի, վնոյ, եւն. 5. նե. — des vents, հողմավարդ.

Առ. il n'y a point de —s sans épines, չիք վարդ անփուշ, *առանց փուշի վարդ չիկայ. || et —, elle a vécu ce que vivent les —s, l'espace d'un matin, * վարդ էր վարդի չափ ապրեցաւ, երէկ ծաղիկ էր այսօր անցաւ :

Rose, ած. վարդագոյն. un ruban —. Une robe —. 2. ա. —. գոյն վարդի. le — plaît à l'œil. Cette robe est d'un joli —. S'habiller de —, վարդագգեցաւ է., *վարդագոյն հագնիլ. || փ. եւ բ. il voit tout couleur de —, tout lui paraît couleur de —, *ամէն բան իրեն վարդագոյն՝ գեղեցիկ կ'երեւի :

Rosé, e, ած. վարդակարմիր. vin —. Teint —. Couleur —e.

Roseau, ա. բ. եղէգն, եղէգնատունկ, եղէգնաբոյս «քամբշ». — de l'Inde կամ des Indes, հնդկեղէգն. — odorant, S. **Acore**.

Rose-croix, ա. վարդախաչ, վարդախաչեան :

Rosée, ի. ցօղ, շաղ. la — du matin, du soir. La — tombe. Petite —, ցօղիկ. sans —, անցօղ. couvert de —, ցօղապատ. plein de —, ցօղալի, ցօղալից. mêlé de —, ցօղախառն. faire tomber de la —, ցօղել. 2. փ. ցօղ. կակուղ ինչ, բամբակ. cette viande, cette salade est tendre comme la —, comme —. 3. անբ. սմբակարիւն. le pied du cheval a été paré jusqu'à la —.

Rosées, ի. յ. բ. վարդենեայք :

Roselet, ա. կ. S. **Hermine**.

Roselin, ա. Թ. շիկեռնեխ :

Roselite, ի. հբ. վարդաքար :

Rosellane, ի. հբ. վարդակ. ազդ ֆէլսպաթի :

Roséocobaltique, ած. տգ. վարդակոբալտային :

Roséole, ի. բժ. վարդաճաղիկ, վարդաճող, վարդախտ. կն. **Rougeole boutonneuse** եւ **Nirle**.

Roser, ն. ար. վարդել, վարդագոյն գործել :

Roseraie, ի. վարդենիք, վարդաստան :

Roseré, ա. ձր. վարդաձուկն. ազգ փշոտ ձկան :

Rose-trémière, S. **Passe-rose**.

Rosette, ի. վարդիկ, վարդենիկ. 2. վարդաձեւ, վարդազարդ. 3. կարմրադեղ. * կարմիր Թանաք. 4. նկ. կարմրադեղ. * կարմիր կաւիճ :

Rosier, ա. բ. վարդենի, վարդաձուի «կիւլ ադաճը». — du Japon, յապոնավարդի. հն. **Hortensia**. — musqué, մշկավարդի. — sauvage, վայրի վարդենի, մասրենի, * ակռավուկ. հն. **Églantier**.

Rosière, ի. վարդօրիորդ. աղաքինագոյնն օրիորդաց տեղւոյն. la — de Nanterre. Couronner la —.

Rosiériste, գ. վարդեննատած, վարդենագարման :

Rosifère, ած. ցօղաբեր :

Rosinduline, ի. տգ. վարդլնդականիլին :

Rosir, չ. վարդագունիլ, * վարդի գոյն առնուլ :

Rosite, ի. հբ. S. **Rosellane**.

Rosmarunus, S. **Romarin**.

Rosocyanine, ի. տգ. վարդալաժին : [solis.

Rosoglio եւ **Rosolio**, S. **Ros-**

Rosolate, ա. տգ. վարդափենուլատ. աղ ինչ :

Rosolène, ա. տգ. վարդենակ. իւղ ուեռնոյ որ ելանէ ի բեւեկնախիժոյ (colophane).

Rosolique, ած. տգ. վարդափենուլային :

Rosolis, S. **Rossolis**.

Roson, ա, ճ. S. **Rosace**.

Rosoyer, չ. ցօղել, * ցօղի պէս իջնալ :

Rosse, ի. վատաձի. ձի յոռի. ce cheval est une vraie —. Il montait une vieille —. || փ. եւ բ. il n'est si bon cheval qui ne devienne —, չիք այր հուժկու կամ հզօրամիտ որ չտկարանայցի ամօք. հակառակ մտօք եւս ասի. jamais bon cheval ne devient —. || փ. écrivain —, անպարկեշտ մատենագիր. նոյնպէս ասի եւս un homme, une femme —. 2. ձր. S. **Gardon**.

Rossée, ի. ռ. գանակոծ, ծեծ :

Rosser, ն. կոշկոճել, խոշտանգել, գանակոծել, չարագան առնել, աղեղանել, *լաւ ծեծ տալ. il fut rossé d'importance, չարագան եղեւ :

Rossignol, ա. սոխակ՝ *ծիծեռնակ. || le nid du —, սոխակաբոյն. 2. բ. սոխակ. * սոխակի ձայն ունեցող. c'est un —. Elle a une voix, un gosier de —, սոխակաձայն է. || փ. un — d'Arcadie, սոխակն Արկադիոյ, էշ. un — à glands, խոզ. 3. կեղեւասրինգ. les enfants jouent du —. 4. սոխակափող (երգչոնի). 5. ագռաւուկ «Ծաւշան քիլիտի». 6, բ. մնացավանճառք. *մնացած՝ չքշուած ապրանք :

Rossignolade, ի. սոխակերգ :

Rossignoler, չ. բ. սոխակել. *սոխակի ձայնին նմանցունել :

Rossignolet, ա. սոխակիկ :

Rossinante, ի. բոսինանտ, յոռոտան. ձի ամենանիհար :

Rossolis (լի) ա. վարդօղի, քաղցրօղի. ասի եւս **Rosoglio**, **Rosolio** եւ **Rosolis**. Un verre de —. Une bouteille de —.

Rostellaire, ի. փԹ. կոցախեցի. ազգ որովայնոտն փափկամորթոյ :

Rostelle, ա. փԹ. կոցախեցիկ :

Rostrale, ած. ի. ցուկային, նաւացոկաւոր : [ցուկ :

Rostre, ա. բպ. ցուկ, նաւա-

Rostré, e, ած. կտցածեւ :

Rostricorne, ած. կտցեղջիւր :

Rostriforme, ած. կտցածեւ, կտուցածեւ :

Rot (ро) ա. բերուրտ, զգայո, զգայութիւն, զգայուն, ձգուտ, faire des —s, զգայել, ձգտալ.

faire un —, des —s, զգայուել, քերբրտալ. || ին. **Éructation.**

Rôt (ро) ա. խորովոյք, խորոված, * խորոված միս. petit —, menu —, փոքր՝ մանր խորովոյք. on vient de servir le —. || Manger son pain à la fumée du —, ակահատես լ. զուարճութեան իրիք առանց մասնակից լինելոյ. être à pot et à — dans une maison, * առատօս իրիկուն այն տան մէջ ուտել:

Rotale, ի. բ. անուաթոյս. ազգ անկոյ:

Rotang, ա. բ. խաշար:

Rotateur, trice, աճ. մգ. հոլովիչ, Քաւալիկ, շրջիկ. muscles —s. 2. ա. մգ. —. le grand, le petit — de l'œil. Les —s de la cuisse.

Rotateurs, ա. յ. կ. S. **Rotifères.**

Rotatif, ive, աճ. շրջադարձիկ:

Rotation (սիօն) ի. հոլովումն, Քաւալումն, շրջումն, շրջանակումն, շրջանակութիւն. la théorie de la — des corps. La — d'un disque sur son axe. Le mouvement de — du globe de l'œil. La — de la terre sur elle-même. Axe de —. 2. եգ. փոխամբշակումն, փոխասերմանումն. S. **Assolement.**

Rotatoire, աճ. հոլովական, Քաւալական, հոլովուն, Քաւալուն. mouvement —. Pouvoir —.

Rote, ի. եժ. ջնարիկ. նուագարան ինչ հին. 2. ատեան երկոտասանից ի Հռոմ:

Rotelle, ի. կ. հոլովուկ. ազգ որովայնոտն փոքրիկ փափկամորթոյ:

Roter, չ. ծգռտալ, քերբրտալ, զգայուիլ «կէյիրմէք». || faire —. զգայուել:

Roteur, ա. զգայուող, * ծգռտող, քերբրտող: [քար յ

Rothoffite, ի. հբ. հռոԹոփիտա-

Rôti, ա. խորովոյք, խորոված, *խորոված միս. il a toujours du — à son dîner. On a servi le —. ||Demi—, կիսախորով, Քերխորով:

Rôtie, ի. հացախորով, *խորոված հացաշերտ. — au beurre, կոգհացաշերտ. une — de miel, մեղրհացաշերտ. — de gelée de groseilles, հացաշերտ հաղարջաղոնդողի:

Rôtier, ա. սանտրագործ:

Rotifères, ա. յ. կ. անուաբերք. ազգ մանրորդանց:

Rotiforme, աճ. անուածեւ:

Rotin, ա. S. **Rotang.**

Rôtir, ն. խորովել «գավրմագ». — de la viande. — un poulet. — du pain sur le gril. — du poisson sur les charbons. — des marrons à la poêle, sous la cendre. — au four. 2. այրել, կիզել. le soleil a rôti tous les bourgeons.

Rôtir, չ. խորովիլ. faire — de la viande à la broche. On a mis — deux poulets. Prenez garde que la viande ne rôtisse.

Se rôtir, դ. խորովիլ. prenez garde que votre poulet ne se rôtisse trop. 2. բ. այրիլ, կիզուլ. vous vous rôtissez. Ce chat est toujours à —. Cet enfant se rôtit au soleil, մանուկս այս արեւակէզ լինի. mettez-vous à l'ombre, vous vous rôtissez.

Rôtissage, ա. խորովումն:

Rôtisserie, ի. խորովարան:

Rôtisseur, euse, գ. խորովիչ, խորովարար, խորովեփեաց, խորովավաճառ. || — en blanc, սպիտակախորովիչ. * չեփած միս ծախող:

Rôtissoire, ի. խորովոց, խորովանօթ:

Rotonde, ի.ճ. բոլորաշէն. *կլոր շէնք գմբեթաւոր. on dansera sous la —, dans la —. 2. բոլորոց (պնդակառաց, diligence). on avait placé huit personnes dans une — faite pour six.

Rotondité, ի. ը. բոլորութիւն, բոլորակութիւն, *կլորութիւն. il remplit un grand fauteuil de sa —.

Rottleria, ա. բ. **Rottlère,** ի. բոտլերենի. ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ կաղանչասերից (euphorbiacées).

Rottlérine, ի. տգ. բոտլերին. գունանիւթ դեղին:

Rotule, ի. մգ. գուճ, ծնկոսկր «տիզ քափաղը»:

Rotulien, enne, աճ. մգ. գուճային: [տերեւ:

Rotundifolié, e, աճ. բ. բոլորա-

Roture, ի. գռեհկութիւն, անտոհմութիւն, սոսկականութիւն. il était né dans la —, գռեհիկ՝ անտոհմ՝ անտոհմիկ ծնեալ էր. || terre, bien en —, սոսկական երկիր՝ ինչք. ce n'était pas un fief, ce n'était qu'une —, չէր պարգեւական երկիր, այլ էր սոսկական երկիր:

Roturier, ère, աճ. գռեհիկ, անտոհմ, անտոհմիկ. famille —ère. Biens —s. || գ. —. les —s voulurent se plaindre. Il avait épousé une —ère. 2. գռեհիկ, անազատ. cet homme a l'air —, la mine —ère, les façons —ères. Les —s, անազատք, շինականք:

Roturièrement, մ. գռեհկաբար, անտոհմաբար, անազատաբար. 2. փ. շինականօրէն:

Rouage, ա. անուածոյք. tout le — de cette machine est détraqué. Les —s de cette machine sont trop nombreux. 2. փ. —. les —s de cette administration sont trop compliqués. C'est créer là un — inutile.

Rouan, anne, աճ. եւ գ. ճարտուկ: [հար (գործի):

Rouanne, ի. դրոշմակ, նշանա-

Rouanner, ն. դրոշմակել. նշանահար առնել. — une pièce de vin.

Roublard, e, աճ. եւ գ. ո. խրթամանկ, խորագէտ, շահասէր, անձնասէր:

Rouble, ա. րուպլի. ռուսական ստակ 2,50 ֆրանք արժող:

Rouc, ա. S. **Rock.**

Rouche, ի. նւ. նաւակմախք. կմախք նաւու անկայմ եւ անչուան:

Roucoulement, ա. խուլրուրթիւն, վուվու, մնջիւն (աղաւնոյ). des doux —s remplissent cet endroit.

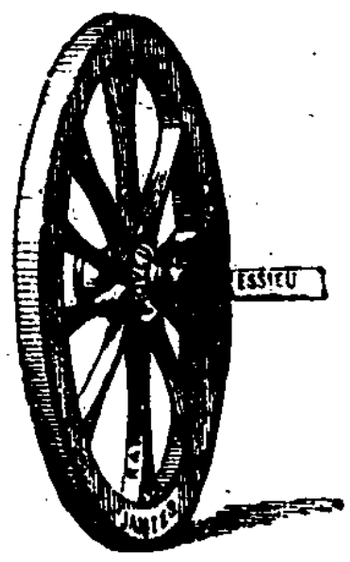
Roucouler, չ. վուվուս արձակել, վուվուել, մնջել (աղաւնոյ եւ տատրակի). 2. փ. մնջել, գողտրաբանել. il passe sa vie à — aux pieds de sa maîtresse.

Roucouler, ն. մրմնջել. — ses plaintes. — une romance.

Roucouyer, ա. բ. **Rocouyer.**

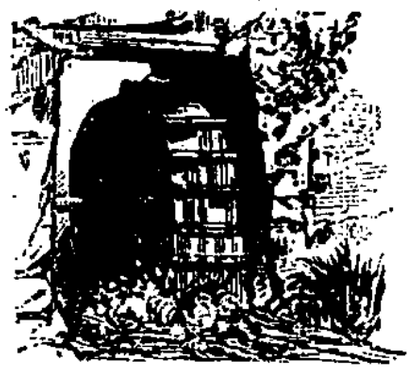
Roudou, ա. բ. S. **Redoul.**

Roue, ի. անիւ. petite —, անուիկ, անուակ. — de voiture, de brouette, d'affût, de canon, de wagon, etc. — dentée, S. **Denté.** — hydraulique, ջրանիւ. jante de la —, հեւան. cercle de la —, հեց կամ խեց * տոզ. voiture à deux —s, երկանիւ կառք. voiture à quatre —s, քառանիւ՝ չորեքանիւ կառք. || cela sert comme une cinquième — à un carrosse. կլ. c'est une cinquième — à un carrosse, հինգերորդ անիւն է կառաց. ումպետ չան է. || փ. եւ բ. pousser à la —, օգնել ումեք ի յաջողութիւն. || mettre, jeter des bâtons dans les —s, արգել յարուցանել ումեք, *մէկուն արգելք հանել. || faire la —, ընդոլորտս մտանել, կարակնել, դառնալ յանձն իւր, *իւր վրայ դառնալ (ոտքերն դէպի վեր). եւս կարակնածեւ յօրինել՝ խրթնացուցանել սիրամարգի ըզ տուն. ce paon fait la —. եւ փ. սիգալ, սամսարել. cet homme fait la —. ||A —, անուաւոր, անուաշրջիկ. || comme une —, անուապէս. 2. պատժանիւ. le supplice de la —, անուապատիժ. être condamné à la —. 3. անիւ, բախտանիւ. փոփոխումն բախտի. la — de la fortune. Être au haut, au plus haut, եւ Être au bas, au plus bas de la —, յաւագութեան՝ բարեկեցիկ լ., չարակեաց լ. || être sur la —, ի ցաւս լ., *ցաւոց՝ վշտաց մէջ ըլլալ:

Roue.

Roué, e, անց. անուածեւ, անուահար. || ը. être — de coups, գանալից՝ գանաբեկ՝ գանակոծ՝ գանահար լ., * սաստիկ ծեծ ուտել. 2. ո. tête —e, հովահարածեւ գլուխ (նոչնորի). 3. գ. անառակ, բարոյազուրկ. c'est un — qui ne respecte rien.

Rouelle, ի. բոլորաշերտ. — de citron, de concombre. 2. մգ. ազդրան, ազդրամիս. — de veau.

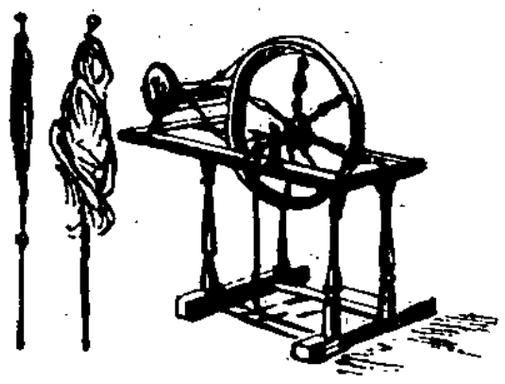
Rouennerie, ի. րուանեղէն. բամբակակտաւ նկարէն. ce marchand tient la —.

Rouer, ն. անուապատժել, անուահար առնել. il fut condamné à être roué vif. Il se fera —. || փ. եւ

ը. — qn. de coups de bâton, le — de coups, բրածեծ՝ չարագան՝ բրազոի առնել զոք. || être roué de fatigue, կլ. être roué, վաստակաբեկ՝ *յոգնած լ. le trot de ce cheval m'a roué. Je suis tout roué d'avoir été dans ce fiacre.

Rouerie, ի. անառակութիւն, բռտահայակութիւն. c'est une —, une vraie —.

Rouet, ա. ար. առիչկան, բարաման, անուակ «չըրրրը». — à puits, անուակ ջրհորոյ. — à filer,

առիչկան. — de cordier, քարաման. 2. հրանուակ. անուակ հրացանի. le — des arquebuses.

Rouge, ած. կարմիր, կարմրագոյն. — comme du feu, հրակարմիր, ատրակարմիր. — comme du sang, կարմրարիւն. — brun, Ախակարմիր. — vermeil, լրՃակարմիր. avoir le nez, l'oreille —, կարմրած, կարմրականջ լ. avoir les yeux, les lèvres, les joues —s, կարմրակն, կարմրաշուրթն, կարմրայտ լ. être — comme un coq, կարմիր լ. իբր զաքաղաղ. il est méchant comme un âne rouge. Rose —, կարմրավարդ. des groseilles —s, կարմրահաղարջք. du vin —, կարմիր գինի. de l'encre —, կարմրադեղ, կարմիր Ճանաք. drap —, կարմիր չուխայ, կարմրաչուխայ. robe —, chapeau —. Fer —. Tout —. Boulet —. Perdrix —, կարմրակաքաւ. poissor —, կարմրածուկն. հն **Dorade**. || Fièvre —, S. **Scarlatine**. 2. ա. կարմիր. կարմիր գոյն. beau —. — vif, éclatant. — foncé, cramoisi, sanguin. — de Prusse, կարմիր Պրուսիոյ, պրուսակարմիր. — végétal, կարմիր բուսական, բուսակարմիր. 3. ա. կարմրութիւն, շառագունութիւն, շառագունանք. le — lui monte au visage. 4. կարմրադէմ, կարմրերես. se fâcher tout —, կարմրադէմ՝ կարմրերես բարկանալ:

Rougeâtre, ած. կարմրորակ, *կարմրկեկ. l'or faux devient —. La lune était —. Des nuages —s.

Rougeaud,e, ած. եւ գ. ը. կարմրադէմ, կարմրերես, կարմրայտ, կարմրուկ. il est —. C'est une grosse —e.

Rouge-brun, ա. Ծուխկարմիր:

Rouge-gorge, ա. Ծ. կարմրալանջ:

Rougeole, ի. կարմրախտ, վարդացաւ, *քուռՃէշ «բըզամուք». || — vermeille, վարդակարմիր. || — boutonneuse, S. **Roséole**.

Rouge-queue, ա. Ծ. կարմրաձետ, կարմրաւոտուն. ազգ ճնճղկան:

Rouget, ա. ձք. կարմրաձուկն «Ծէքիր պալըղը». հն. **Barbeau de mer**. 2. անք. կարմրախտ (խոզից):

Rouget,ette, ած. կարմրունակ, *կարմիրկեկ:

Rougette, ի. Ծ. կարմրաչիղջ. *կարմիր չղչիկ:

Rougeur, ի. կարմրութիւն, շառագունութիւն. la — du ciel, au moment où le soleil se couche, annonce en général du beau temps. 2. —, շառագունանք. la — des joues, des lèvres. La — de la muqueuse buccale. La — virginale. La — de l'innocence. Ces mots ont fait monter la — sur son front (Rac.). 3. բժ. կարմրաբիծք. il lui est venu des —s au visage. Elle est sujette aux —s.

Rougi, e, անց. կարմրացեալ, *կարմրցած. || de l'eau —e, ջրախառն գինի. boire de l'eau —e.

Rougir, ն. կարմրացուցանել, գունեցուցանել, * կարմրցունել. le soleil rougira ces fruits. Leur sang rougissait la terre. || ը. ne faire que — son eau, լմպել գինի ջրախառն. || փ. — ses mains de sang, արիւնաԾաԾախ՝ արիւնազանգ առնել զձեռս:

Rougir, չ. կարմրանալ, * կարմիրնալ. les cerises commencent à —. Les écrevisses rougissent en cuisant. 2. կարմրանալ, շառագունիլ. շիկնիլ. cette jeune fille rougit aussitôt qu'on lui parle. Elle répondit en rougissant. — de honte, ամօԾահիլ լ. — de pudeur, շառագունիլ. — de colère, կարմրանալ՝ շառագունիլ առ բարկութեան. il devrait — de sa mauvaise conduite, ամօԾահիլ պարտի լ. ի չար գնացից իւրոց. je rougis de ma faiblesse. Il faut — de commettre des fautes et non de les avouer. Vos éloges me font —.

Roui, ա. Ծրջած, *Ծրջոց դրուած. du chanvre —. 2. ա. Ծրջոց. la chaleur hâte le —, le froid le retarde. || Cette viande sent le —, ճննճերահոտ է միսդ, *այս միսն ճննճ կը հոտի:

Rouille, ի. ժանգ «փաս». 2. ը. —, ժանգախտ. — des blés, — ցորենոյ:

Rouillé, e, անց. ժանգահար, ժանգոտ, ժանգագոյն. des armes —es. Un esprit —, ժանգամիտ. il est bien — sur cette matière, ոգէտ է յոյժ յայսմ նիւթի. avoir les jambes —es, ժանգահար՝ անգնաց ունել զսրունս. 2. ած. ը. —. avoine —e, ժանգահար վարսակ:

Rouiller, ն. ժանգահարել, ժանգահար առնել, ժանգոտել, ժանգոտեցուցանել «փասլամաք». l'humidité rouille le fer. 2. փ. —. l'oisiveté rouille l'esprit.

Se rouiller, դ. ժանգիլ, ժանգահարիլ, ժանգահար լ., ժանգոտիլ. le fer se rouille aisément. 2. փ. —. խամանալ. le goût, l'esprit se rouille dans l'oisiveté. Cet homme s'est bien rouillé dans sa province.

Rouilleux, euse, ած. ժանգոտ, ժանգագոյն:

Rouillure, ի. ժանգահարութիւն. la — du fer. 2. ը. —. la — des végétaux.

Rouir, ն. Ծրջել, *Ծրջոց դնել. — du lin, du chanvre.

Rouissage, ա. ար. Ծրջումն, Ծուրջ:

Rouissoir, ա. S. **Routoir**.

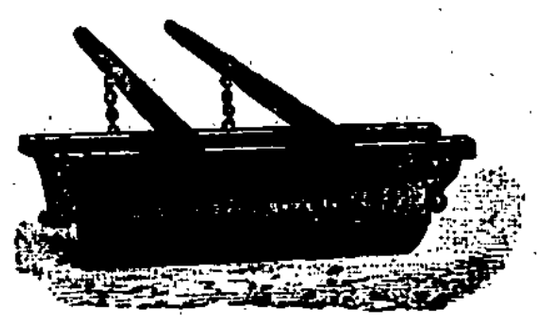
Roulade, ի. եժ. գլորումն, Ծաւալումն. vous avez fait une belle —. 2. գեղգեղ, մեղմեղանք ձայնի. faire des —s, գեղգեղել. || — de tambour, դափիւն:

Roulage, ա. գլորումն, դիւրաւահութիւն. aplanir les chemins pour le — des voitures. 2. կառակրութիւն, * կառքով կրելն. ces ballots coûteront tant pour le —. — ordinaire, յամբընթաց —. — accéléré, արագընթաց —. 3. փոխադրարան. une maison de —, փոխադրատուն. mettre une caisse au —. 4. եգ. տափումն:

Roulant,e, ած. գլորուն, Ծաւալուն, դիւրաՃաւալ, գլաՃաւալ, շրջագայիկ. un carrosse bien —. 2. դիւրագնալի. un chemin bien —, — ճանապարհ. || feu —, անընդհատ հուր՝ կրակ. || matériel —, կառք երկաԾուղոյ. || fonds —s, առձեռն դրամ, *ճախագումար. 3. տպ. presse —e, Ծաւալուն մամուլ. *բանելու վրայ եղած մամուլ:

Roulé, e, ած. Ծաւալեալ, գլորեալ, գլաՃաւալ:

Rouleau, ա. պատառ. un — de papier, ՃղՃապատառ. — de parchemin, de ruban. || Un — de louis

d'or. || փ. être au bout de son —, S. **Bout**. 2. եգ. տափան, լող, լողքար. passer le —, լողել. 3. գլանակ, դուղան, *գրտնակ «օգլաղը». — de pâtissier. 4. խբ. ռա. **Volute**. 5. տպ. գլան, Ծանաքառու:

Roulée, ի. ը. գան, ճեճ:

Roulement, ա. Ծաւալումն, գլորումն, դափիւն. le — de cette voiture fait grand bruit sur le pavé. || — d'yeux, մեղմեղանք աչաց. il faisait des grimaces et des —s d'yeux à faire peur. 2. փոխադարձօնաւարումն, իրերափոխականութիւն, *իրար փոխանակումն. il se fait un — annuel dans les tribunaux. 3. վճ. — de fonds, դրամափոխութիւն. շրջագայութիւն դրամոյ. il y a un grand — de fonds dans cette maison. || Fonds de —, Ծաւալադրամ. առձեռն պատրաստ դրամ ընՃացիկ ծախուց:

Rouler, ն. գլորել, Ծաւալել. — une boule, un tonneau. — des pierres. La rivière roule ses eaux limoneuses. Un torrent qui roule des cailloux. || ն. — carrosse, S. **Carrosse**. || ը. — les yeux, *աչուը-

ներն ապդին անդին սաստիկ դարձնել. — les yeux comme un possédé. || փ. — de grands projets dans sa tête, մեծամեծս խորհիլ ի գլուխ իւր. il roule doucement sa vie, հեշտակեաց լինի. il roule sa vie comme il peut, *կրցածին պէս կ'ապրի. 2. պատատել. — un papier, un tableau, une pièce d'étoffe, etc. || — une cigarette, *ծխագլանիկն պատատել. || — զո., մտափոխ առնել զոք:

Rouler, չ. գլորիլ, Քաշալիլ, ի գիլ գալ. une boule qui roule. Cette voiture roule aisément. Les flots roulent sur le gravier, sur le sable. Tout l'appareil roule sur deux pivots. Le ciel, les astres roulent sur nos têtes. || ը. il fait beau —, ճանապարհն միահարՔ դիւրաՔաւալ է կառաց. || ը. les yeux lui roulaient dans la tête, *աչքերն ապդին անդին շուռ շուռ կդարձունէր. || փ. եւ ը. — sur l'or et sur l'argent, մեծափարՔամ է., *շատ հարուստ ըլլալ. l'argent roule dans cette maison, *ըստակն առատ է այս տան մէջ. l'argent roule dans ce pays, այս երկրին մէջ շատ ստակ կայ. 2. փ. յածիլ, յուզիլ. la conversation, ce discours, cette dissertation, etc., roule sur telle matière. Tout roule là-dessus. L'affaire roule sur lui. Tout roule sur lui dans cette maison. 3. փ. յածիլ, շրջիլ. il y a longtemps qu'il roule par le monde. Il a roulé dans tous les pays de l'Europe. || փ. mille pensées différentes lui roulent dans l'esprit, mille projets lui roulent dans la tête. || — sa bosse, S. **Bosse.** 4. փոխ պաշտօնաւարել, *գիրար փոխանակել. les membres des différentes chambres de ce tribunal roulent entre eux. Ils roulent ensemble. Un tel roule avec un tel. Le commandement roulait entre les trois généraux. 5. նե. յածիլ, ճիլիլ, կոծիլ. le vaisseau fut longtemps à ne faire que —. Nous roulâmes toute la nuit. 6. տպ. տպել, տպագրել. la presse roule. || Faire — la presse, տալ տպել.

Առ. pierre qui roule n'amasse pas mousse, S. **Pierre.**

Se rouler, դ. գլորիլ, Քաշալիլ, Քաշալգլոր խաղալ, *գլորտկիլ. — sur l'herbe, sur un lit, dans la poussière. — dans l'ordure, ծրդիլ.

Roulette, ի. անուակ. les —s d'un lit, d'une table. Un fauteuil à —s, անուակաւոր ՔիկնաՔոռ. || փ. եւ ը. cela va comme sur des —s, դիւրագործ է իրդ, *դիւրագործ բան է. 2. Քաշալուկ. Քաշալակառք. 3. խղ. անուակախաղ, բախտախաղ ինչ. jouer à la —, — խաղալ. perdre son argent à la —, կորուսանել զդրամն իւր յանուակախաղի, *իւր ստակն անուակախաղի մէջ կորսնցունել. 4. — d'enfant, սոճլագունդ, *ճոռնիկ, ճռնիկ, Քնտիր. 5. կ. անուակախեցի. խեցեմորՔ ինչ միապատեան:

Roulenr, euse, գ. Քաշալիչ, գլորիչ, Քաշալուհի, գլորուհի. 2. եգ. Քաշալկուկ. ուտիճ այգեաց:

Rouleuse, ի. Քաշալչուհի. խառնակեցիկ կին:

Roulier, ա. սայլորդ:

Roulière, ի. սայլորդածորթ. *սայլորդի հագուստ:

Roulis (րուլի) ա. նե. տատանումն, օրօրումն. le — est occasionné par les lames qui battent les flancs d'un navire.

Rouloir, ա. գլորոց. փոՔաչինչ՝ ճալաչինչ գործի:

Roulotte, ի. Քաշալակառք:

Roulottier, ա. Քաշալակառավար; [Քուչուն ինչ գեղեցիկ:

Rouloul, ա. Ք. Քաշալահաւ.

Roulure, ի. պ. գալարախտ (ճառոց):

Roumain,e, ած. եւ գ. Ռումէն,

Rouméliote, ած. եւ գ. րումելաբնակ: [կաց:

Roupie, ի. ռուպի. դրամ հինդ-

Roupie, ի. բժ. ճլուլ. *քՔէն կախուած կաՔիլ:

Roupieux, euse, ած. եւ գ. ը. ճլուլոտ, ռնգաճոր. avoir le nez —. Un vieux —. Une vieille —euse.

Roupiller, չ. ը. նիրհիլ, մրափել. il n'a fait que — pendant le sermon.

Roupilleur,euse, գ. ը. նիրհող, մրափող. un vieux —.

Roure, ա. տ. **Rouvre.**

Roussâtre, ած. շիկորակ, շառ, շառագոյն: [տ. **Saxifragacées.**

Rousséacées, ի. յ.բ. շիկասերք.

Rousseau, ած. եւ գ. ը. շառահեր, շիկահեր, շիկամազ. cet homme est —. C'est un vilain —.

Rousselet, ա. շիկատանձ. des poires de — կլ. du —.

Rousserolle, ի. Ք. ճիճառնուկ. Քուչուն նման շիկահաւու (fauvette).

Roussette, ի. Ք. շիկուկ, շիկաչիղջն. 2. ձբ. շիկածուկն, ճովաշուն. 3. պ. շիկուկ. ազգ շիկատանձի (rousselet).

Rousseur, ի. շիկուՔիւն. la — de son poil. 2. բժ. շիկաբիծ, ցան. շիկագոյն բիծ երեսն ու ձեռքն. հն. **Tache de —.**

Roussi, ա. խանձրահոտ. *խանճի հոտ. odeur de —, խանձրահոտուՔիւն. cela sent le —, խանձրահոտ է այս. sentir le —, խանձրահոտիլ, խանձհոտ լ., *խանճ հոտիլ. 2. ռուսակաշի. հն. **Cuir de Russie.**

Roussier, ա. հբ. շիկաքար:

Roussillon, ա. vin de —, րուսիյլոնագինի. գինի Ռուսինեօն նահանգի Գաղղիոյ:

Roussin, ա. փահիլ. արու ձի:

Roussir, ա. շիկել, կարմրացուցանել, խանձել. c'est le feu qui a roussi cette étoffe. Le grand air roussit le papier.

Roussir, չ. շիկնիլ, կարմրիլ, կարմրանալ, խանձիլ. les perruques roussissent avec le temps. Vous allez faire — ce linge, il est trop près du feu.

Roussissage, ա. շիկնումն, խանձումն:

Rout (րուԹ) ա. տ. **Raout.**

Routailler, ն. ո. ուղեդիլ. *ուսաշունով երէի եառնէ ըլլալ զայն որսորդաց կողմն ձգելու համար:

Route, ի. ճանապարհ, ուղի. la grande —, կամ la grand' —, պողոտայ, աշխարհապողոտայ. — royale, արքունական արքունի ճանապարհ. — de montagne, լեռնուղի. — carrossable, տ. **Carrossable.** — stratégique, ռազմուղի. — fréquentée, արահետ, *բանուկ ճամբայ. — de traverse, կարճառօտ ճանապարհ. prendre une — de traverse, գնալ ընդ կարճոյ ճանապարհ, *կարճ ճամբէն գնալ. prendre une fausse —, մոլորիլ ի ճանապարհէ, զարուղիլ, *ծուռ ճամբէն երԹալ. il tomba en —, անկաւ զճանապարհայն, *ճամբան ընկաւ. se mettre en —, ի ճանապարհ՝ յուղի անկանիլ, ուղեւոյ լ., *ճամբայ ելլել. mettre en —, ուղի արկանել. la flotte prit la — d'Alexandrie, յԱղեքսանդրիա ուղեւորեցաւ նաւատորմիղն. faire —, նաւարկել. 2. զ. ճանապարհ՝ չու (զօրաց). || feuille de —, ճանապարհագիր, չուագիր. 3. աս. ճանապարհ, շաւիղ. la — de Vénus. Ce fleuve se grossit sur sa — d'un grand nombre de petites rivières. 4. փ. ճանապարհ, շաւիղ, ընԹացք, հընարք. prendre la bonne, la mauvaise —. La — des dignités, des honneurs. La — de la gloire, de la vertu, du vice. La — du ciel, du salut. On lui a marqué, on lui a tracé sa —. Il a pris la — la plus aisée, la plus courte, la plus sûre.

A vau-de-—, մ. հ. հապճեպով եւ խառնիխուռն. les ennemis s'enfuirent à vau-de-—.

Routier, ère, ա. ճանապարհացոյց, ուղեցոյց, ծովացոյց. le — de la Méditerranée, ծովացոյցն Միջերկրականի. le — des Indes, ուղեցոյցն Հնդկաց. 2. ուղեգէտ, ճանապարհագէտ, հնարագէտ. un vieux —. 3. ած. carte —ère, ուղեցոյց՝ ճանապարհացոյց քարտէս:

Routine, ի. սնաակուՔիւն, դարձառածուՔիւն, սովորամոլուՔիւն. il ne connaît que la vieille —. Une aveugle —. L'ornière de la —. Être esclave de la —. 2. սնաակուՔիւն. վարժի գիտուՔիւն՝ փորձառուՔիւն. il sait, il fait cela par —. Il a de la —. Il a une grande — du palais. || De —, դարձառած, կանխամուտ, սովորամոլական. || *Par* —, սնաակաբար:

Routiner, ն. ագբ. սնաակել, սովորեցուցանել. il faut la — à coudre.

Se routiner, դ. սնաականալ, սովորիլ. — à un travail, à une occupation.

Routinier, ère, գ. սնաակիչ, սնաակուհի, դարձառած, սովորամոլ. c'est un vieux —. 2. ած. սնաակական. esprit —, սնաակամիտ. des habitudes —ères.

Routinièrement, մ. ունակաբար, ունականաբար, ունականօրէն :

Routoir, ա. ար. Քրջարան, Քրջոց (կաննափու). հն. **Rouissoir.**

Rouverin, ած. ա. մող. դիւրաբեկ . fer —. դիւրաբեկ երկաթ :

Rouvert,e, անց. **Rouvrir** բայի. վերաբացեալ, *նորէն բացուած :

Rouvet, ա. տ. **Osyride.**

Rouvieux կամ **Roux-vieux**, ա. անբ. քոս (ձիոց եւ շանց). le — est contagieux. Ce chien a le —. 2. ած. քոսոտ . un cheval, un chien —.

Rouvre, ա. բ. Քեղօշ . ազգ կաղնոյ :

Rouvrir, ն. վերաբանալ, *նորէն բանալ . rouvrez la porte, la fenêtre. Cet effort rouvrit sa blessure. 2. փ. —. — la plaie, la blessure de qn., խարխարել՝ խարխալել՝ նորոգել զվէրս, զխոց ուրուք .

Se rouvrir, դ. վերաբանալ, *նորէն բացուիլ . sa saignée, sa blessure vint à —.

Roux, sse, ած, շառ , շէկ , շառագոյն , շիկագոյն . poil —. Cheveux —. Barbe —sse. Sauce —sse. 2. շէկ , շիկահեր . un homme —, շիկայր . une femme —sse, շիկակին . || գ. բ. —. c'est un —. Une —sse. Je n'aime pas les —sses, չսիրեմ զշիկականայս, *շէկ կանայք չեմ սիրեր . || lune —sse, տ. **Lune.** || Vents —, խստաշունչ հողմունք (ապրիլի). 3. ա. շէկ , շէկ գոյն . un — ardent. Il est d'un vilain —, d'un — désagréable. 4. շիկաճաշակ. faire un —. Ce — est brûlé.

Roux-vieux, գ. եւ ած. տ. **Rouvieux.**

Royal,e (թուայալ) **aux**, ած. արքայական, արքունի, Քագաւորական, արքայակերպ , արքայավայել . manteau —. Domaines royaux. Autorité, puissance —e. Sanction —e. La justice —e. Maison, famille —e. Prince —, արքայազն իշխան . Altesse —e. L'armée —e. || կ. tigre —, aigle —, տ. **Tigre, Aigle.**

Royale, ի. տ. **Impériale.**

Royalement, մ. արքայաբար , Քագաւորաբար . il vit —. Il nous a traités —.

Royaliser, ն. արքայական՝ արքայասէր առնել՝ *ընել . = *Se* —, — լինել :

Royalisme, ա. արքայականութիւն , Քագաւորականութիւն , արքայասիրութիւն , Քագաւորասիրութիւն . Monk, en Angleterre, servit le —. Il est d'un — éprouvé. Le — voltairien. Le — bonapartiste.

Royaliste, ած. արքայական , արքայասէր , Քագաւորական , Քագաւորասէր . parti —. L'armée —. Cet homme est fort —. Les opinions, les principes —s. || գ. —. un — éprouvé. C'est une — dévouée. Les —s, արքայականք, Քագաւորականք. || plus — que le roi, բան զարքայ առաւել արքայական լ. եւ փ.՝ *ժկուն օգուտն փնտռել իրմէ աւելի :

Royaume (թուայօմ) ա. արքայութիւն, Քագաւորութիւն. un grand —. — riche, florissant, peuplé. — héréditaire, électif, tributaire. Régir, gouverner un —. Hors du —. Au milieu, au centre, au cœur du —. Les frontières, les bornes, les extrémités du —. || բ. je ne ferais pas cela, je n'irais pas là pour un —, չարարիցց զայն , չգնացիցց անդ երբեք . 2. դրախտ , արքայութիւն . le — des cieux, le — de Jésus-Christ. Les méchants n'entreront pas dans le — des cieux. Le Sauveur a dit : Mon — n'est pas de ce monde. || քՔ. le — sombre, դժոխք. || ռ. le — des taupes, *գերեզմանոց .

Առ. Dans le — des aveugles les borgnes sont rois, տ. **Aveugle.**

Royauté (թուայօՔէ) ի. Քագաւորութիւն . aspirer. prétendre, parvenir, renoncer à la —. Usurper, abdiquer la —. Les insignes de la —.

Ru, ա. ջրադարձ . les pluies ont fait déborder le —. Cette rivière est partagée en différents —s.

Ruade, ի. աքացումն, կից «Քէքմէ». lancer, détacher, allonger une —, աքացել , կիցս ընկենուլ «Քէքմէք». ce cheval lui cassa la jambe d'une —. Ce cheval va à bonds et à —s, ձիս այս գնայ ոստոստելով եւ աքացելով . 2. փ. եւ բ. տմարդութիւն , մորոսաբանութիւն :

Rubace կամ **Rubacelle**, ի. ակգ. տպագիոնակ . կարմիր տպագիոն :

Ruban, ա. ժապաւէն «գօրտելա». — de fil, դերձանաժապաւէն . — de soie, մետաքսաժապաւէն . — d'or, ոսկեժապաւէն . — d'argent, արծաԹաժապաւէն . — uni, satiné. — large, étroit. — bleu, vert. Nœud de —. Une pièce de —. Marchand de —s, ժապաւինավաճառ . une fabrique de —s, ժապաւինարան . 2. բ. le — rouge, Լեգէոն պատուոյ . il a obtenu le — rouge, ընկալաւ զլեգէոնն պատուոյ . 3. ճ. ժապաւէն, ժապաւինազարդ . 4. բ. — d'eau, ջրաժապաւէն , հն. **Sparganier.**

Rubané, e, ած. ժապաւինաւոր , ժապաւինածեւ . coquille —e. Agate —e. || —s, ա. յ. մբ. ժապաւինածեւք :

Rubanement, ա. ժապաւինումն, ժապաւինածեւութիւն :

Rubaner, ն. ժապաւինել . 2. ժապաւինածեւել :

Rubanerie, ի. ժապաւինեղէն . 2. ժապաւինագործութիւն . 3. ժապաւինավաճառութիւն :

Rubanier, ա. բ. ժապաւինագոյս :

Rubanier, ère, գ. ժապաւինագործ, ժապաւինագործուհի . 2. ժապաւինավաճառ , ժապաւինավաճառուհի . 3. ած. ժապաւինագործ , ժապաւինագործական . l'industrie —ère.

Rubarbe, ի. բ. տ. **Rhubarbe.**

Rubasse կամ **Rubicelle**, ի. ակգ. վարդակարկեհան . պայծառ կարկեհան (rubis).

Rubéfaction (սիօն) ի. բժ. շիկամորթութիւն : [Ինչ:

Rubéfiant, e, ած. բժ. շիկամորթ-

Rubéfier, ն. շիկամորթել , մորթաշիկնել :

Rubelle, ի. կարմրատերեւ . ազգ որթոյ կարմրատերեւ եւ սեաւ խաղողոյ :

Rubellane, ի. հբ. շիկնակ :

Rubellite, ի. հբ. կարմրաքար :

Rubéole, ի. բ. տորնուկ. 2. ախ. տ. **Roséole,**

Rubérite, ի. հբ. տ. **Cuprite.**

Rubérythrique, ած. տգ. կարմրատորոնային . acide — կամ rubianique կարմրատորոնաԹթու :

Rubescent, e, ած. կարմրորակ, *կարմրկեկ :

Rubiacées, ի. յ. բ. տորոնասերք, շիկախոտասերք . տոհմ մենոց որոց նախատիպ է տորոն (garance).

Rubiacique, ած. տգ. տորոնային :

Rubian, ա. տգ. տորոնակ. *քաղցրուցիդ (glucoside) տորոնի արմատէն հանուած :

Rubianique, ած. տգ. տորոնակային . acide —, տորոնակաԹթու . || հն. **Rubérythrique.**

Rubican, ած. ճաճկէն , ճանճաճերմակ , սպիտակախայտ «ալաճա , էպրէվ» . un cheval —, ճանճաճանրմակածի :

Rubicelle, ի. տ. **Rubasse.**

Rubicond,e, ած. կարմիր, կարմրադէմ . visage —, face —e, կարմրադէմ, կարմրերես :

Rubidine, ի. տգ. տորոնին :

Rubidium, ա. տգ. հռուբիդիոն, րուբիդիոն . մետաղական պարզ մարմին :

Rubiées, ի. յ. բ. տորոնեայք :

Rubiette, ի. Թ. ասպուճակ . ազգ ճճղկան :

Rubigineux,euse, ած. ժանգահար , ժանգահարոտ . 2. ժանգագոյն :

Rubine, ի. տգ. կարմրին :

Rubin-spath, ա. հբ. կարմրաքար . հն. **Rhodonite.**

Rubis (րիւպի) ա. հբ. կարկեհան «բրբմրգը նաքուԹ». — oriental, — արեւելեան . || — balais, յաճիխ , պատժախ . լալ «սամանի եաքուԹ». || faire payer — sur l'ongle, տալ հատուցանել ճշդիւ , * ճիշդ վճարել տալ. || payer — sur l'ongle, հատուցանել ճշդիւ , * ճիշդ վճարել . || de —, կարկեհանեայ :

Rubricaire, ա. կանոնագէտ ժամագրոց . *ժամագրքի կանոնաց տեղեակ . il est grand —.

Rubricateur, ա. կանոնագիր . *ժամագրքի կանոններն գրող :

Rubrifique, ած. կարմրացուցիչ:

Rubrique, ի. կարմրադեղ . 2. կարմրակաւիճ . 3. յ. կարմրագիր կանոնք՝ խրատք ժամագրոց . il sait ses —s par cœur. 4. վերնագիր, մակագիր. ce fait est sous la — de Londres, de Madrid. Ce pamphlet porte la — de la Haye, mais il a été imprimé à Paris. 5. փ. եւ բ. կանոն ,

սովորոյթ. je ne suis point au fait de cette —. Il a suivi de vieilles —s. 6. ննգ, հնարք, *վարպետութիւն. voilà une plaisante —. Il sait toutes sortes de —s. [նել:

Rubriquer, ն. կարմրացուցա-

Ruche, ի. փեթակ, մեղուանոց, մեղուց, մեղուաբոյն «աբը բօլանը». il a tant de —s. Ses —s lui font un assez beau revenu. || — sans miel, չնչ, մաղ. 2. խորշխորշան, *փոթփոթ, ճայք. garnir une robe de —s.

Robe.
Panier.
Tablier.

Ruchée, ի. փեթականոց. արտադրութիւն փեթակի. 2. փեթականոց. մեղուք փեթակի:

Rucher, ա. փեթակոց, փեթակակալ, փեթակավայր, փեթակատեղ:

Rucher, ն. խորշխորշել, փոթփոթել. — un col, un bonnet.

Rucheur, ա. խորշխորշող, փոթփոթող:

Rudânier, ère, ած. ի. կը գործածուի միայն, beauté —ère, անհամբոյր՝ խիստ գեղեցկութիւն:

Rudbeckie, ի.բ. բուտբեկի. բոյս հոտնդէն հիւսիսային Ամերիկայ:

Rude, ած. խիստ, ծանծր, անհարթ, անտաշ, կոշտ. la toile grosse et neuve est fort —. Avoir la peau, la barbe —. Une brosse très —. Les feuilles des borraginées sont —s au toucher. Voilà un vin qui est bien —, աիա բարկ գինի. 2. խորտափորտ, դժուարագնաց. les chemins de ce pays-là sont fort —s. 3. խիստ, տաժանելի, վաստակաբեկ. le métier d'un tailleur de pierre est bien —. Nous avons eu une journée bien —. C'est une — tâche. Un travail —. Une voiture bien —. Ce cheval a le trot, le galop fort —. Ce cheval est —. 4. խիստ, խոշոր, ալխատրոյզ, շինական, խաղտախուղտ, դժուարաւես, դժուարըմբռնելի, դժուարալուր. avoir le visage —, l'air —. Il a des manières, des mœurs —s. Avoir la voix, la prononciation —. Une langue —, խաղտալեզու. la langue — à l'oreille, խաղտալուր լեզու: un style —. Ces vers-là sont bien —s. Ce peintre a le pinceau —. Ce cavalier a la main —. 5. բուռն, սաստիկ. un — assaut. Un — choc. Une — secousse. Une — tempête. La bataille fut — et sanglante. 6. խիստ, խըստաշունչ, դժնդակ, դժուարատանջ. un temps —. Une saison —. L'hiver a été —. Une — épreuve. Une — tentation. Il a reçu un traitement bien —. 7. փ. les temps sont —s, դժուարին՝ վշտալից են ժամանակք. ||c'est un — coup pour lui, հարուածս այս խիստ է վասն նորա. *այս դիպուածն իրեն խիստ՝ վշտալի է. || ce trait est un peu —, պատասխանս այս խիստ է փոքր մի, *այս պատասխանն քիչ մի խիստ է. || cela me paraît —, *այս խիստ՝ դժուարահաւատ կ'երեւի ինձ. 8. խիստ, դըժուարահաւատ, դժուարահաւան, դժուարաբարոյ. cet homme a l'humeur —, այրս այս դժուարաբարոյ է. avoir l'esprit —, դժուարամիտ է. un mari — à sa femme, դժուարաբարոյ ամուսին. un père — envers ses enfants, հայր խստաբարոյ առ որդիս. faire une — réprimande, խստիւ կշտամբել զոք, *սաստիկ մէկն չեխել. dire de —s paroles à qn. 9. խիստ, խստակրօն. la règle de ces religieux, de cet ordre est bien —. 10. ահաւոր, *ահռելի. vous avez là un — adversaire. C'est un — dialecticien. 11. ը. անխոնջ. c'est un — joueur, un — jouteur.

Rudement, մ. խստիւ, խստաբար, սաստկապէս, խոշորագոյնս. il lui a parlé —. Dans la discussion, il l'a mené —. 2. ուժգին. il a été — attaqué. Vous y allez bien —. Quoi qu'il fasse, il y va —. Il lui a donné des coups, il y allait —. 3. անխոնջ. ce cheval trotte —. Aller — en besogne. C'est un homme qui mange —, qui boit —.

Rudenté,e, ած. ճ. խառխառուտ. colonne —e, — սիւն:

Rudenter, ն. ճ. խառխառել:

Rudenture, ի. ճ. խառ:

Rudéral,e, ած.բ. աւերակային. l'ortie est une plante —e. [մըն:

Rudération(սի)ի.ճ. խճապանգու-

Rudesse, ի. խստութիւն, կարծրութիւն. la — de la barbe, de la peau. La — d'une étoffe, d'une brosse. 2. խստութիւն, դժնդակութիւն. ses traits ont de la —. La — de la voix, de son accent. La — d'un vers. La — de son style. La — de son pinceau. Il a une grande — d'esprit, խստամտութիւն նորա մեծ է. la — de son caractère, de son humeur, խստաբարոյութիւն նորա. la — de ses mœurs, de ses manières. Traiter qn. avec —, խստութեամբ վարիլ ընդ ումեք. la — d'une réprimande, d'un traitement. La — de la saison, de l'hiver. 3. սաստկութիւն. la — du choc.

Rudiment, ա. նախագիտելիք, նախատարերք. à peine sait-il les premiers —s de la grammaire, de la géométrie. 2. —. *նախատարերքն պարունակող գիրք. cet enfant apprend le —, en est au —. 3. փ. եւ ը. նախագիծք, նախատարերք, առաջանիւք, սկզբունք. il faut le renvoyer au —. Cet homme est encore au —, ուսումն ի նախագիտելիս՝ համբակ է այրդ, *չգիտցած արուեստին՝ գիտունեան վրայ կխօսի.

Rudimentaire, ած. նախատարբական, տարրական. 2. նախագիծ, նախագծական:

Rudoyer, ն. խստավարել, *խիստ վարուիլ. il ne faut pas — les enfants. Si vous le rudoyez, vous le décourager. — un cheval, գանակոծ առնել զձին, խայտել մտրակաւ:

Rue, ի. ք. փեղենայ «սէտիֆ օծու». || — de muraille, քարփեղենայ, *պատի փեղենայ. ին. **Asplénie**. || — fétide, կատան. — sauvage, վայրի փեղենայ, ապանդ. || — de chèvre, S. **Galéga**. || — de chien, S. **Scrofulaire**. || — des prés, S. **Pigamon**.

Rue, ի. փողոց «սօքաք». grand' rue, մեծ փողոց, վարազափողոց. petite —, փողոցիկ. — étroite, նեղափողոց. — large, լայնափողոց. longue —, երկայնափողոց. traverser, enfiler une —. Courir les —s. Aller de — en —. Le haut, le bas, le bout de la —. Paver une —. Nettoyer les —s. || p. être vieux comme les —s, հին յոյժ է., *շատ հին ըլլալ. cette nouvelle court les —s, *այս լուրն փողոցներն կը պտտի, շատ հին է. || l'esprit court les —s, S. **Courir**. Les —s en sont pavées, S. **Paver**. Être bon à jeter dans la —, *փողոց նետելու՝ անպիտան բան է. || de —, փողոցային, գռեհիկ:

Ruée, ի. խոտակոյտ.

Ruelle, ի. փողոցիկ, նրբափողոց. cette — aboutit à telle —. 2. փ. la — du lit, կր. la —, անջրպետիկ. *անկողնին ու պատին մէջտեղ ձգուած միջոց:

Rueller, ն. եգ. փողոցել. — la vigne, փողոցել զորին. *որմատունկին բով քալելու ճամբայ ձգել:

Ruellie, ի. ք. ռիւելիա. բոյս խոտեղէն:

Ruer, ն. արձակել, ձգել, *նետել. — des pierres. — à tour de bras, բազկաձիգ —. je gage qu'il ruera plus loin que vous. || ք. — de grands coups.

Ruer, չ. հարկանել, արձակել, ձգել, *նետել, զարնել. — à tort et à travers, յաջ եւ յահեակ հարկանել, *աջ ու ձախ՝ ասդին անդին զարնել. 2. աքացել, աքցոտել, կըցածել, կցացել, կցատել, անկուշել, կից ընկենուլ՝ հանել՝ ածել. prenez garde à ce cheval, il rue.

Se ruer, դ. յարձակիլ. — sur

qn., sur qc., յարձակիլ ի վերայ ուրուք, ի վերայ իրիք ; գրոհ տալ, խուժել. *մէկուն՝ բանի մի վերայ յարձակիլ, նետուիլ :

Rueur,euse, ած. աքացող, անկուշող, *կից նետող. ce cheval est —. [տեաշ :

Rufi, նմ. լտ. որ նշանակի խարտ-

Rufian եւ **Rufien**, ա. բոզատէր, բոզաբոյծ, պոռնկախառնիչ, պոռնիկախոյզ, բոզարած. c'est un —. Cette femme est avec son —.

Rufibarbe, ած. շիկամօրուք :

Ruficaude, ած. շիկապի :

Rufigallique, ած. տգ. շիկագոՒորային. acide —, շիկագոՒորաԾու : [րուլ :

Rufigallol, ա. տգ. շիկագոՒո-

Rufine, ի. տգ. ռուփին. ռետնային նիւթ :

Rufinerve, ած. շիկաջիղ :

Rufipalpe, ած. կ. շիկաշօշափուկ : [մրաապուն :

Rufipède, ած. կարմրոտն, կար-

Rufipenne, ած. կարմրաթեւուր :

Rufirostre, ած. կարմրակտուց :

Rufol, ա. տգ. շիկափենուլ :

Rugination (սիօն) ի. քերՒոցումն :

Rugine, ի.վ. քերՒոց. քերիչ վիրաբուժից. à —, քերՒոցաւոր. — droite, ուղղաքերՒոց. — courbe, կորաքերՒոց. — fenêtre, պատուհանաւոր քերՒոց. — à cinq tranchants, հնգասայրի քերՒոց. sonde — porte-scie, քերՒակիրաչափ սղոցակիր :

Ruginer, ն. քերՒել, քերՒոցել :

Rugir, չ. գոչել, մռնչել, գոռալ, փորոտալ, կօշել. un lion qui rugit. || — comme un lion, առիւծաբար —. ||փ. — de colère, de fureur.

Rugissant,e, ած. մռնչող, մրռընչական, մռնչողական, մռնչագին :

Rugissement, ա. գոչիւն, մրռունչ, մռնչիւն, փորոտ, փորոտիւն. le — d'un lion. Nous entendîmes les —s d'un tigre.

Rugosité, ի. խորտաբորտուԾիւն, դերբոսկ, խորտաբորտ, անհաւասարուԾիւն. cette surface est pleine de —s. La — d'une feuille.

Rugueux, euse, ած. խորտաբորտ, դերբկոտ. les feuilles de la sauge sont —euses.

Ruilée, ի. եզերաԾեփ (կղմինտրաց) :

Ruiler, ն. ար. եզերաԾելիել :

Ruine, ի. կործանումն, աւերումն, աւերած, աւեր, քանդումն, փլուզումն, տապալումն. en —, կիսաքանդ, կիսախարխուլ, փլատ, կիսակործան, *փլփլկող. tomber en —, menacer —, menacer d'une — prochaine, կործան անկանիլ, *փլփլիլ. on laisse en — կամ en —s cette maison. La — d'un château. Réparer les —s. || Battre une place en —, գնդակոծել, ուժգին յարձակիլ ի վերայ. || lieu de —, աւերավայր. 2. փ. կործանումն. cette affaire a causé sa —, la — de sa maison, sa — totale. Il travaille lui-même à sa —; il court à sa —. C'est de là que vient sa —. Cette aventure a causé la — de sa réputation. Cette affaire a été la — de son crédit. La — d'un État. Cet empire est bien près de sa —. La — des affaires. Hélène a été la — de Troie. Les excès sont la — de la santé. C'est une — que les procès, que le jeu. 3. աւերակ, փլած. les —s de Palmyre. Les —s d'un château. Voilà une belle —, des —s pittoresques. || փ. եւ ը. ce n'est plus qu'une —. S'élever sur les —s d'un autre. Élever sa fortune sur les —s d'autrui. S'ensevelir sous les —s de sa patrie. Il a orné son jardin de —s factices.

Ruiné,e, անց. կործաննալ, կործան, աւերուն. un bâtiment —. Une famille —e. Une santé —e. Un cheval qui a les jambes —es. Être —, կործանիլ, քարքանդ ը. — de moitié, կիսակործան, կիսաքանդ :

Ruiner, ն. կործանել, քանդել, աւերել, տապալել, փլուզանել, ի փուլ ածել, քարքանդ առնել. — un édifice, un château, une ville. — de fond en comble. 2. ապականել, վընասել. la nielle a ruiné tous les blés. La grêle a ruiné toutes les vignes. Qui ruine la société, ընկերաւէր. 3. փ. կործանել, ընչաԾափ առնել. cette faillite le ruina complètement. — sa maison. Cette affaire l'a ruiné de réputation. Son crédit est ruiné. Ses ennemis l'ont ruiné dans votre esprit. Les débauches ont ruiné sa santé. 4. կործաննել, անպիտան առնել. la chasse a ruiné ce cheval. Le pavé ruine les pieds des chevaux.

Se ruiner, դ. կործանիլ, աւերիլ, քանդիլ, ի փուլ գալ, փլանիլ. ce château commence à —. 2. կործանիլ, ընչաԾափ ը. il s'est ruiné au jeu. Elle se ruine en folles emplettes. 3. կործանիլ, ապականիլ. la santé se ruine par les débauches. Les jambes de ce cheval commencent à —.

Ruineusement, մ. կործանաբար, կործանիչ իմն եղանակաւ :

Ruineux,euse, ած. կործանիչ, աւերիչ, փլուն, խարխուլ, խախուտ. édifice —. Fondement —. Emploi —. Un luxe —. Des goûts —. C'est une affaire —euse.

Ruiniforme, ած. աւերակածեւ. marbre —, — կուճ :

Ruisseau, ա. առու, վտակ. petit —, առուակիկ, վտակիկ. —x, առուք, վտականի. un — limpide. Le murmure d'un —. Élargir, curer, creuser un —. Tomber dans le —. 2. փ. առու, ուղի. des —x de sang coulaient par les rues. Verser des —x de larmes. || Comme un —, առատաբար, վտակաբար, վտակօրէն.

Առ. Les petits —x font les grandes rivières, *բազմաԾիւ փոքրիկ գումարներ մէկտեղ գալով՝ մեծ գումար կկազմեն. պէտք չէ փոքրն շատ անգամ կորսունցունել :

Ruisselant, e, ած. վտակահոս, վտակախառնաց, վտակայեղց. des eaux —es. Un visage — de sueur. La place —e du sang de cette populace (Corn.).

Ruisseler, չ. առուականալ, առուահոսել, վտականալ, վտակիլ, *առուի՝ վտակի պէս վազել. l'eau ruisselait par divers endroits. La sueur ruisselait sur son corps. Le sang ruisselait de ses plaies. Son corps ruisselle de sueur. [կիկ :

Ruisselet, ա. առուակիկ, վտա-

Ruissellement, ա. առուակումն, վտակումն :

Rum, ա. S. Rhum.

Rumb (բօնպ) ա. նա. հողմագիծ. — du vent, —, հողմաշաւիղ, ուղղուԾիւն հողմոյ :

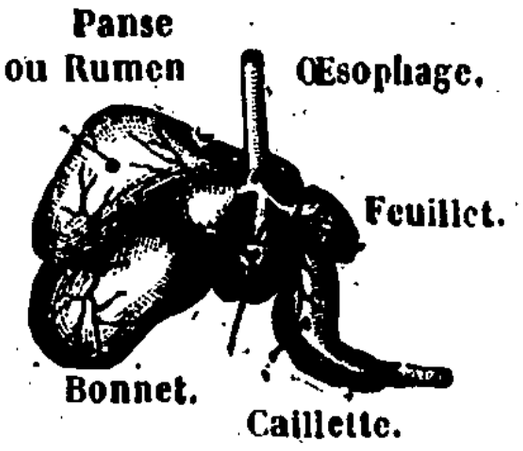
Rumen, ա. խածեակ. S. Panse.

Rumeur, ի. դղրդիւն, շշնչիւն, շշուկ, աղմուկ, շուինդն, ձայն. cela causa une grande —. Il y a de la — parmi le peuple. Toute la maison, toute la ville est en —. De sourdes —s. Des —s menaçantes. Apaiser les —s de la populace. Cet événement fut suivi d'une — générale. Il est accusé par la — publique. 2. խղուրդիւն. quelle est cette — que j'entends? Que signifie cette —?

Rumex (րիւմէքս) ա. բ. ՔՒՔրուչուկ, ՔՒռնիճ, աւելուկ վայրի :

Rumicées, ի. յ. բ. ՔՒՔռչուկեայք :

Ruminant,e, ած. որոճող :

ESTOMAC DE RUMINANT.

Ruminants, ա. յ. կ. որոճողք :

Rumination (սիօն) ի. որոճ, որոճումն. 2. փ. —, խոճոճ :

Ruminer, ն. որոճալ. les bœufs ruminent ce qu'ils ont mangé. Les brebis, les chameaux ruminent. 2. փ. եւ ը. որոճալ, խոճոճել, մտախորհ ը., *որոճալ, մտքին մէջ մտածել. il y a longtemps qu'il ruminait ce projet, cette affaire. Après avoir bien ruminé.

Runes, ի. յ. լզգ. րունայք. այբուբէնք Սկանտինաւաց :

Runique, ած. րունական. alphabet —. Langage —. Poésies —s.

Runologue, ա, րունաբան, րունագէտ :

Ruolz, ա. ար. ռիւոլց. սպիտակ մետաղ արծաԾազօծեալ գլխկտրական սինակաւ. des couverts de —.

Rupestre, ած. բ. ժայռաբոյս :

Rupia, ա. բժ. ՆԵր. եռացումն մարՒոյ :

Rupicole, ա. Ք. ժայռաքաղաղ, ժայռաքլոր. կն. **Coq de roche.**

Ruppie, ի. բ. ռուպի , ջրային բոյս :
Ruptile, ած. բեկուն :
Ruptilité, ի. բեկունութիւն :
Ruptinerve, ած. բեկաջիղ :
Ruptoire, ա. բժ. բեկական :
Rupture, ի. բեկումն , խորտակումն , պատառումն , խզումն , խրթամատութիւն , ցելումս. la — d'une porte, d'un coffre. La — d'une branche. La — d'un os, d'un tendon, d'une veine. 2. փ. փեսեկումն, գրժոտութիւն. ils en sont venus à une —. Il y a — entre ces deux personnes. Prévenir une —. 3. փեսեկումն, խզումն , եղծումն . la — de la paix. La — d'un traité, la — d'une société. La — d'un mariage. 4. նկ. գունախառնումն :
Rural, e, aux, ած. ագարակային , գիւղական , դաշտային. biens ruraux. Propriétés —es. Économie —e, գիւղատնտեսութիւն . code —. La vie —e, գիւղական կեանք . les mœurs —es, գիւղական բարք . plantes —es, դաշտային բոյսք . || imposition —e, հողահարկ . 2. ա. les ruraux, գիւղականք: [պէս:
Ruralement, մ. գիւղականա-
Ruricole, ած. կ. դաշտակեաց , դաշտաւոն : [gon]:
Ruscus (քիւս) ա. բ. գա. **Fra-**
Ruse, ի. նենգ , նենգութիւն , խորամանկութիւն, *վարպետութիւն . — subtile, grossière. User, se servir de —s. Je connais ses —s. Ses —s sont découvertes. || —s innocentes, անմեղ նենգ . || — de guerre, S. **Stratagème**.
Rusé, e, ած. նենգաւոր, նենգաժէտ , խորամանկ , *վարպետորդի . un homme —. Cette femme est bien —e. Elle a un air —, նենգադէմ է . je me défie de sa mine —e. 2. գ. —. c'est un —, un fin —. Une petite —e.
Ruser, չ. նենգել , խորամանկել , *խորամանկութիւն բանեցունել . il ruse. Il ne fait que —. Il est permis de — à la guerre. il faut — pour avoir cette proie (La Font.). C'est un vieux cerf qui ruse pour dévoyer les chiens. [պետորդի:
Ruseur, ա. նենգաւոր , *վարպետորդի:
Russe, ած. ռուս , ռուսացի . arménien —, ռուսահայ. Arménie —, ռուսահայաստան . || à la —, ռուսածեւ , ռուսատարազ . habillé à la —, ռուսազգեստ :
Russophile, ած. ռուսասէր :
Russophilie, ի. ռուսասիրութիւն : [կոյ :
Russule, ի. բ. խծուկ. ազգ սրնդ
Rustaud, e, ած. շինական, բիրտ. ce garçon est fort —. Avoir l'air —, la mine —e. 2. գ. բ. —, գեղջուկ , գեղջկուհի . c'est un —, c'est une grosse —e. [պէս :
Rustaudement, մ. շինականա-
Rustauderie, ի. շինականութիւն , բրտութիւն . il est d'une — insupportable.
Rusticité, ի. շինականութիւն , գեղջկականութիւն , բրտութիւն . la — vient de l'ignorance des usages. Il y a de la — dans ses manières, dans son langage. 2. փ. չարքաշութիւն . la — de cette race.
Rustique, ած. գիւղական, դաշտային , գեղջուկ , գեղջկական . vie —. Travaux —s. Simplicité —. Attelage —. Un repas —. Un banc, un siège —. Des airs, des danses —s. 2. անմշակ , վայրի , վայրենի . des promenades —s. —s et solitaires. Ce jardin est négligé, il est tout —. 3. չարքաշ . cette plante est tout à fait —. Cette race de mouton est plus — que toutes les autres. 4. շինական , գեղջուկ , բիրտ , * կոպիտ . avoir l'air —, la physionomie —. Il a des manières —s, un langage —. 5. ճ. անարուեստ , կոշտ , * կոպիտ . ouvrage, genre —. Ordre —.
Rustiquement, մ. շինականապէս , խոշորագոյն , * գեղջկօրէն , կոպտաբար . il parle, il agit —.
Rustiquer, ն. ճ. գեղջածեւել , գեղջագրել , գեղջածեփել . — un château. 2. կոշտակոփել . — des pierres.
Rustiqueur, ա. գեղջածեփիչ , գեղջակոփիչ , կոշտակոփիչ :
Rustre, ած. խակ , խակաբարոյ , տմարդի, խոշորաբարք , կոշտ, * կոպիտ . il a l'air —, la mine —. || գ. —. c'est un —, un vrai —, un gros —.
Rustrerie, ի. գեղջկութիւն, *կոշտութիւն, կոպտութիւն :
Rut (րիւթ) ա. գլացք , կողանք , կտղուցք , արաղ՝ տուիանք անասնոց . le chameau devient dangereux au temps du —. Les cerfs ne tiennent pas, ne durent pas dans le —, pendant le —. Entrer, être en —, գլալ, կողիլ , է. ի կտղուցս . Le cerf entre en — au mois de septembre.
Rutabaga, ա. բ. կանճր . ազգ կանճրակի (colza).
Rutacées, ի. յ. բ. փեգենասերք:
Rutées, ի. յ. բ. փեգենեայք . ցեղ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ փեգենասերից (rutacées).
Rutèle, ի. մբ. բուտել . միջատ ինչ մաշկաթեւ :
Ruthénique, ած. տգ. հուենեային . acide —, հուենենաթթու :
Ruthénium (օմ) ի. տգ. հուենեննիոն . մետաղ ինչ :
Rutilant, e, ած. շողշողուն :
Rutile, ա. հբ. շողուկ :
Rutine, ի. տգ. փեգենին :
Rutique, ած. տգ. փեգենային :
Rutoir, ա. S. **Routoir**.
Rutyle, ա. տգ. փեգենատ , փեգենահիւթ : [տին :
Rutylène, ա. տգ. փեգենատ-
Ryacolite, ի. հբ. S. **Rhyacolite**. [սերմն :
Rynchospore (քոս) ած. կտցա-
Rynchosporées (քոս) ի. յ. բ. կտցասերմնեայք :
Rythme, ա. կշիռ , կշռաբերութիւն , կշռականութիւն , կշռութիւն :
Rythmé, e, ած. S. **Rhythmé**.
Rythmicien, ա. S. **Rhythmicien**.
Rythmique, ած. S. **Rhythmique**.
Rythmopée, ի. S. **Rhythmopée**.

S

S (էս) իննեւտասներորդ տառ այբուբենի Գաղղիացւոց եւ հնգետասաներորդ բաղաձայն . une S. ||երբ *ը* հնչուի՝ արական է. un S. ||Faire des S., *շիտակ չքալել , ասդին անդին դեղեալ գինովի պէս . || allonger ses S., *ճաշիւն շատցունել:
Sa, ի. ստացական ած. երրորդ դէմք . իւր , իր , անոր . S. **Son**.
Sabadille, ի. բ. S. **Cévadille**.
Sabadilline, ի. տգ. սաբադիլին . կալաքարակերպ ինչ . հն. **Cévadilline**. [dique.
Sabadillique, ած. տգ. S. **Céva-**
Sabaïsme, ա. S. **Sabéïsme**.
Sabaoth (սապաօթ) ա. վարի ի բանդ . Dieu —, Աստուած՝ Տէր զօրութեանց :
Sabal, ա. բ. սաբալ . ազգ տընկոց նման արմաւենեաց (palmier).
Sabatèle, ա. բ. բոլխոկ . ազգ սնկոց :
Sabbat (սապա) ա. շաբաթ (Հրէից). les Juifs observent exactement le —, le jour du —. Chemin du —, ճանապարհ շաբաթու . 2. փ. եւ բ. դղրդիւն , ժխոր , աղմուկ , *գոռում գոչում , վայնասուն , պոռչտուք . ces ivrognes ont fait un terrible —. Ces chats ont fait toute la nuit un — épouvantable. Si sa femme apprend cela, elle lui fera un beau —. Leur maître leur fit un — du diable. 3. ցայգաժողով , գիշերաժողով :
Sabbataire, ա. շաբաթապահ .
Sabbatine, ի. շաբաթապայքար . *փիլիսոփայական պայքար (դպրոցի մէջ) :
Sabbatique, ած. շաբաթական . année —. Le repos —.
Sabbatiser, չ. շաբաթատօնել . տօնել զշաբաթ :
Sabéen, enne, ած. սաբէական , կրակապաշտական :
Sabéisme, ա. սաբէութիւն. *կրակ՝ արեւ եւ աստղ պաշտելն , որ եւ կրակապաշտութիւն, արեւապաշտութիւն :

Sabelle, ի. կ. սաբել . ազգ օդակաւոր որդանց :

Sabellianisme, ա. սաբելականութիւն :

Sabellien, enne, ած. սաբելեան, սաբելական :

Sabicée, ի. բ. սաբիկէ . Ծուփ պատաղին եւ ոստախիտ ի տոհմէ տորոնեայց (rubiacées).

Sabie, ի. բ. սաբիա , սաբենի . ազգ տնկոց :

Sabine, ի. բ. ցիրդ , ցրդի, ցրդենի . ազգ գիոյ «գաբա արտրճ» Ծուփ մշտադալար եւ կանաչ , բայց նողկահոտ . huile de —, ցիրդիւղ :

Sabinéa, ա. բ. սաբինէա , սաբիննի . ազգ տնկոց , ի տոհմէ ընդեղինաց (légumineuses).

Sable, ա. աւազ . — de terre, de mer, de rivière. — gris, blanc, noir, jaune, rouge. Grain de —, աւազահատ. banc de —, աւազակոյտ, խրուտ. des tourbillons de —. Les —s du désert. Les dunes sont des amas de —. Échouer sur le —. Enfoncer dans le —. Tirer du —. Passer le râteau sur le — du jardin. —s mouvants. || փ. un édifice fondé sur le —. Bâtir sur le —. || Semer sur le —, սերմանել ի վերայ աւազոյ . գրավաստակ լ. || avoir du — dans les yeux, *քուն ունենալ . || marchand de —, աւազավաճառ . || horloge de —, աւազաժամացոյց . || bain de —, S. **Bain**. 2. աւազ . աւազակերպ կաղապար . jeter une médaille en —.

Sablé, e, ած. աւազեալ . fontaine —e. 2. ա. աւազազարդ :

Sabler, ն. աւազիլ . աւազ ցանել , *աւազէ կաղապարի մէջ Ծափել . 2. փ. եւ բ. *ի մի ումպ խըմել , տնկել . — un verre de vin.

Sableur, ա. աւազիչ , աւազող :

Sableux, euse, ած. աւազուտ , աւազախառն . de la farine —euse. Fond — d'une étoffe.

Sablier, ա. աւազաժամացոյց , աւազացոյց . — d'une heure, d'une demi-heure, d'un quart d'heure. 2. աւազաման, *աւազանոց . un — de cuivre. 3. բ. աւազինի . հն. **Arénaire.**

Sablière, ի. աւազահանք . 2. ճ. հնծանակալ . 3. ևւ. ողնափայտ :

Sabline, ի. բ. աւազուկ . բոյս խոտհոլէն :

Sablon, ա. մանրաւազ . nettoyer la vaisselle avec du —.

Sablonner, ն. աւազաշփել . *մանր աւազով շփել . — de la vaisselle.

Sablonneux, euse, ած. աւազուտ , աւազին . pays, chemin, rivage —.

Sablonnier, ère, գ. աւազավաճառ , աւազավաճառուհի :

Sablonnière, ի. մանրաւազահանք :

Sabord (սապօր) ա. ևւ. հրեռաձակ , ԾնդանօԾաճակ . || — de retraite, — խնլաց նաւու . || — de chasse, — յառաջակողման նաւու . ||— de charge, — բեռնաւորիչ :

Sabot (սապօ) ա. տրեխ . ոտնաման փայտեղէն. porter des —s, տրեխակիր է., տրեխաւորիլ . || փ. եւ բ. on l'a vu venir à Paris avec des —s. || Il a du foin dans ses —s, գեղացի է ընչաւէտ . || je te vois venir avec tes gros —s, *խորամանկուԾիւնդ դիւրըմբռնելի է . 2. փ. եւ բ. եմ. տրեխ , յոռի ջուԾակ . c'est un —. Comment pouvez-vous jouer avec un pareil — ? 3. կ. կճղակ (արջառոց) , սմբակ (ձիոց). le — d'un cheval. 4. ճայրապանակ (ցիցի). 5. արգելակ անուարգելի . 6. ստուրիլ , շրջընչան , *պտուտակ «Ծոպաճ». fouetter, faire tourner un —. || S. **Toupie**. || Le — dort. S. **Dormir**. 7. զ. տրեխ , ոտնակ (ռմբակի). 8. փԾ. ստուրիլ . փափկամորԾ ինչ :

Sabotage, ա. տրեխագործուԾիւն . 2. գերանադրուԾիւն (երկաԾուղւոյ) :

Saboter, ն. տրեխել . *տրեխով կոխել . — le drap. 2. ճայրապանակել . *ճայրապանակ անցուցանել . — un pilotis. 3. փ. տրեխել . *բան մի անախորժ՝ անհնամ գործել .

Saboter, չ. շռնչանալ . *շռնչան՝ պտուտակ դարձուցանել . 2. գերանադրիլ :

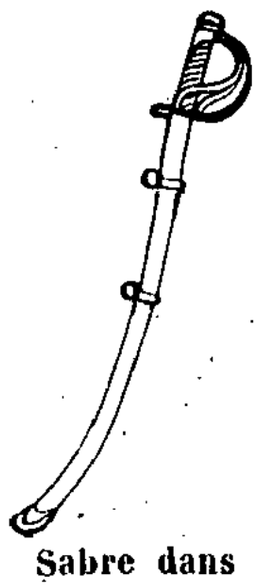
Saboterie, ի. տրեխագործուԾիւն :

Sabotier, ère, գ. տրեխագործ , տրեխավաճառ , տրեխագործուհի , տրեխավաճառուհի :

Sabotière, ի. տրեխապար :

Sabouler, ն. չարչարել , լկել , խուել , *չարչրկել , քաշկռտել , քշփել . 2. փ. յանդիմանել խստիւ , սաստկագոյ առնել , *քշփել :

Sabre, ա. Ծուր , նրան . un — d'une bonne trempe, Ծուր քաջամուխ . les —s orientaux ont une courbure très forte. || —-baïonnette, S. **Baïonnette**. ||—-yatagan, Ծրադաշոյն . || հն. **Acinace.**

Sabre dans son fourreau.

Sabre, ա. ձք. նրանածուկն . հն. **Acinacée.**

Sabrer, ն. Ծրահարել , Ծրահար առնել . *Ծրով զարնել . Il fut sabré impitoyablement. 2. փ. *շտորել , ԾալաԾոսել , աւրել . — une affaire. On a sabré son affaire.

Sabretache, ի. ԾրընՃեր . *Ծուրի քովէն կախուած գրպան :

Sabreur, ա. Ծրահարիչ, Ծրահար, սուսերաւոր քաջաԾուր . ce n'est pas un bon général, mais c'est un bon —. 2. փ. *շտորիչ , ԾալաԾոսիչ :

Sabulaire, ած. կ. աւազասուն , աւազակեաց :

Sabulicole, ած. բպ. աւազաբնակ :

Sabulinées, ի. յ. բ. աւազուկեայք . S. **Sabline.**

Saburral, e, ած. բժ. դեղնեալ . langue —e.

Saburre, ա. խիխաւրաս , անմաքրասիԾ :

Sac (սաք) ա. պարկ , շմբրոց , *տոպրակ , տարմալակ . — de toile, de crin, de velours, de papier. Grand —, Ծեռ . petit —, պարկիկ. un vieux —. L'entrée, l'ouverture d'un —, բերան պարկի. — à blé, ցորենապարկ. — à charbon, ածխապարկ . — de farine, ալիւրապարկ . || փ. mettre qn. au —, կարկել՝ ըմբերանել՝ ափիբերան առնել զոք . || un — à vin, արբշիռ , * գինով . 2. քսակ . prendre qn. la main dans le —, ըմբռնել զոք ի գողուԾեան , * մէկուն ձեռքն քսակին մէջ գտնել , autant pèche celui qui tient le — que celui qui met dedans, գողն եւ գողակից միապէս պատժելի են . — d'argent, արծաԾաքսակ . avoir le —, փարԾամ՝ հարուստ լ. || փ. vider son —, ասել զամենայն ինչ որ ի մտին կայ , *բրսակն Ծափել . 3. մախաղ , պայուսակ . le — d'un soldat. Partir le — sur le dos. 4. պարկ . — de procès. Mettre le — au greffe. զա. les pièces կամ le dossier. փ. եւ բ. c'est la meilleure pièce de son —. || Votre affaire est dans le —. || Voir le fond du —, խելամուտ լ. գործոյն . || փ. եւ բ. un homme de corde et de —, այր կախաղանի , *կախուելու արժանի մարդ . || course en —, պարկընԾացք . *գիւղական խաղ որով մարդ պարկի դրուելով կքալէ . 5. բուրձ խարազն . faire pénitence sous le — et le cilice. Les pénitents étaient revêtus de —s noirs, blancs, bleus, etc. 6. ո. որովայն. remplir son —. Vider son —. 7. մգ. պարկ , քսակ , ամման. — lacrymal, արտասուապարկ. || — herniaire, աղեպարկ , աղեքսակ . 8. բ. քսակ . 9. զ. աւար , կապուտ , կողոպուտ , *Ծալակ . le — de Rome. Mettre à — une ville, յաւար հարկանել՝ կողոպտել զբաղաքն . 10. cul-de-sac, S. **Cul**. 11. — à ouvrage, գործաքսակ (կանանց). || — de voyage, ուղեքսակ , ուղեպարկ :

Saccade, ի. ԾօԾափուն , ցընցուն . il le saisit au collet et lui donna deux ou trois —s. || ***Par —s***, ոստոստմամբ , ընդհատ ցնցմամբ . n'aller, n'avancer que par —s. || Sans —, անԾրունդ . 2. երախաձգուԾիւն. *ձիոյն բերնի սանձն ԾօԾվելն . donner des —s, երախաձիգ լ. 3. փ. եւ բ. խիստ կշտամբանք՝ *ջեր . il a eu une —, une furieuse —.

Saccadé, e, ած. ցնցալից , անկանոն , ընդհատ . mouvement —. 2. կցկցուն , կցկցուտ , կցկտուր . style —, — ոճ :

Saccader, չ. ԾօԾափել , ցնցել :

Saccage, ա. խառնակուԾիւն , * տակնուվրայուԾիւն . ces enfants ont fait un — horrible dans le jardin. 2. ո. խառնակոյտ , խառնադէզ . un — de vieilles marmites, de pots cassés.

Saccagement, ա. աւարումն ,

աւարառուՓիւն . empêcher le — d'une ville. Avec —, աւարաբար :

Saccager, ն. աւար հարկանել , աւարել , *Քալլել . — une ville, une province. L'armée a tout saccagé. 2. ը. խառնակել . * տակնուվրայ ը-նել . on a tout saccagé chez lui.

Saccageur, euse, գ. աւարառու . Attila ne fut qu'un — de provinces.

Saccharate, ա. տգ. շաքարաւռ :

Saccharide, ա. տգ. շաքարիկ :

Saccharifère, ած. բ. շաքարաբեր . plante —.

Saccharification (սիօն) ի. տգ. շաքարացուՄն :

Saccharifier, ն. շաքարացուցանել . *շաքարացուննել :

Saccharigène, ած. տգ. շաքարածին :

Saccharimètre, ա. տգ. շաքարաչափ :

Saccharimétrie, ի. տգ. շաքարաչափուՓիւն :

Saccharin, e, ած. շաքարական :

Saccharine, ի. տգ. շաքարին :

Saccharinite, ա. տգ. շաքարանիՓ :

Saccharique, ած. տգ. շաքարային :

Saccharoïde, ած. բն. շաքարակերպ :

Saccharoïte, ա. տգ. շաքարանիՓ անխմորելի :

Saccharolé, ա. դղգ. շաքարադեղ :

Saccharomyces, ա. յ. բ. շաքարաքարասունկ .

Saccharone, ի. տգ. շաքարոն :

Saccharose, ա. տգ. շաքարուց . նիՓ յորմէ կազմի շաքար :

Saccharure, ա. դղգ. շաքարուկ :

Saccifère, ած. բպ. պարկաբեր :

Saccomys, ա. կ. պարկամուկն :

Saccophore, ա. կ. պարկակիր :

Saccosone, ա. կ. պարկամարմին :

Sacculaire, ած. մգ. խորշիկաձեւ :

Saccule, ա. մգ. խորշիկ :

Sacerdoce, ա. քահանայուՓիւն . le — d'Aaron. La sainteté du —. || հն. **Prêtrise**. 2. քրմուՓիւն . 3. քահանայուՓիւն , քահանայք , եկեղեցականք :

Sacerdotal, e, aux, ած. քահանայական , քրմական . les ornements sacerdotaux. Les fonctions —es.

Sachée, ի. պարկաչափ . պարկ մի լի :

Sachet, ա. պարկիկ , քսակիկ . porter du camphre dans un —. 2. —, հոտաքսակ , * հոտաւէտ քսակ . des —s de senteurs, բուրաքսակք :

Sacoche, ի. շագոյք. une — bien lourde.

Sacramentaire, ա. խորհրդատետր . 2. խորհրդամերժ (նորադանդ) : [Sacramentel.

Sacramental, e, ած. սգր. S.

Sacramentalement կամ **Sacramentellement**, մ. խորհրդեամբ . le corps de Jésus-Christ est réellement et — dans l'eucharistie.

Sacramentel, elle, ած. խորհրդատուր , խորհրդական . mot —. Paroles —elles. Confession, absolution —elle.

Sacre, ա. օծում , օծուՓիւն , իշխանակալուՓիւն. 2. ԹագաւորօծուՓիւն, Թագաւորօրհնէք , ԹագադրուՓիւն . — d'un évêque, եպիսկոպոսօրհնէք . — d'un catholicos, կաԹողիկոսօրհնէք . 3. կ. ճակատ . հափշտակիչ Թռչուն ի տոհմէ բազէի :

Sacré, e, ած. օծեալ , սուրբ , սրբազան, նուիրական , նուիրագործեալ . nouvellement —, նորօծ , նորօծեալ . un devoir —. Un droit —. C'est une chose —e pour moi. || Le — collège, սուրբ ժողովն ի Հռոմ. || ordres —s, սուրբ կարգք ասպիճանք . || mal —, սրբահատ ցաւ . հն. **Épilepsie**. 2. մգ. սրբանային . artères —es. Canal —. Nerfs —s.

Sacré-Cœur, սուրբ սիրտ :

Sacrement, ա. աք. խորհուրդ . || le saint —, ՀաղորդուՓիւն. 2. սրբութիւն սրբոց , ճաճանչ . 3. ամուսնուՓիւն . cet homme n'aime pas le —. Le — a tout réparé.

Sacrer, ն. օծանել , օծել , նուիրագործել . — un roi, un empereur, un évêque. Il fut sacré dans telle église.

Sacrer, չ. ը. հայհոյել . il ne fait que jurer et —.

Sacret, ա. S. **Sacre**.

Sacrifiable, ած. զոհելի :

Sacrificateur, trice, գ. զոհաբար , զոհագործ , զոհարարուհի , զոհագործուհի . le grand —, զոհաբարապետ , զոհագործապետ :

Sacrificature, ի. զոհարարուՓիւն, զոհագործուՓիւն. exercer la —.

Sacrifice, ա. զոհ , զոհում , զոհողուՓիւն , ողջակէզ . — d'Abraham, d'Isaac. — propitiatoire, expiatoire. || L'autel des —s, զոհարան, զեներան. 2. զոհ, պատարագ (քրիստոնէից). le — de la messe, le saint —, զոհ պատարագի . le —, հաղորդուՓիւն . à —, ողջակիզելի . —s humains, մարդազոհք , մարդազոհուՓիւն, մարդազենք. 3. ի. զոհ, զոհողուՓիւն , զոհաբերուՓիւն, անձնազոհուՓիւն . je fais volontiers ce — à notre amitié. Faire le — de sa propre volonté, de sa vie. Elle lui a fait le — de ce qu'elle avait de plus cher. C'est un — que l'honneur exige. Il n'y a pas de vertu sans —. Faire de grands —s pour ses enfants. Ce n'est qu'un — d'argent. || C'était un — pour moi, ծանր էր ինձ . avec —, անձնազոհաբար :

Sacrifié, e, ած. զոհեալ , պատարագեալ . 2. ի. un rôle —. զոհեալ դեր . l'élite de l'armée est —e.

Sacrifier, ն. զոհել , պատարագել , զենուլ . — un taureau, un agneau. Abraham alla — sur la montagne. — des victimes humaines. Abraham consentit à — son propre fils. — à Dieu. Les prêtres chez les Juifs avaient seuls le droit de — dans le temple. 2. զոհել , զոհ առնել , յաշտ առնել . — aux idoles. 3. պատարագել , պատարագ մատուցանել . — le corps et le sang de Jésus-Christ. 4. ի. զոհել , պատարագել , նուիրել . j'ai tant sacrifié pour vous. Il a sacrifié sa vie pour son pays. — ses intérêts à son ami. Il sacrifierait tout à ses passions, à son ambition. Cet architecte sacrifie la solidité à l'élégance. — une personne. — qn. à son ressentiment. Il sacrifie ses anciens amis à ses nouvelles connaissances. — son temps à qn. || Ce général, ce ministre a été sacrifié. Cet homme a été sacrifié injustement.

Se sacrifier, դ. զոհել՝ նուիրել զանձն , անձնազոհ լ. Jésus-Christ se sacrifie chaque jour sur nos autels. || ի. je me sacrifierais pour vous. Les bons citoyens se sacrifient pour leur patrie. Il se sacrifia tout entier au bien public.

Sacrilège, ա. սեղանակապտուՓիւն , տաճարակապտուՓիւն , տաճարակողոպտուՓիւն , մեհենազերծուՓիւն , սրբապղծուՓիւն . un — horrible. Faire commettre un —. C'est un — que d'insulter un malheureux. || ի. եւ ը. ce serait un — de retoucher à ce tableau. Ce serait un — d'abattre ce bel arbre, etc.

Sacrilège, ած. սեղանակապուտ, սեղանակողոպուտ , տաճարակապուտ , տաճարակողոպուտ , սեղանազերծ , մեհենազերծ , մեհենակապուտ , աստուածազերծ , սրբապիղծ . action —. Homme, femme —. Main, bouche —. Pensée, dessein —. || գ. autrefois les —s étaient punis des peines les plus sévères.

Sacrilègement, մ. սրբապղծաբար , սրբապղծօրէն :

Sacripant, ա. ը. մեծաբան, սնապարծ , ապիրատ , անօրէն . c'est un vrai —.

Sacristain, ա. լուսարար :

Sacristi, մջ. S. **Cristi**.

Sacristie, ի. աւանդատուն, պահարան . la — de cette paroisse rapporte tant chaque année. 2. սպասք (եկեղեցւոյ) . la — de cette église est fort riche.

Sacristine, ի. լուսարարուհի (կուսանոցի) :

Sacro, ա, S. **Sacrum**.

Sacro-coccygien, enne, ած. եւ ա. մգ. սրբանոսկրկիկուային :

Sacro-coxalgie, ի. բժ. սրբանոսկրեթանացաւ :

Sacro-iliaque, ած. եւ ա. մգ. սրբանոսկրազդրային :

Sacro-lombaire, ած. եւ ա. մգ. սրբանոսկրամիջային :

Sacro-saint, e, ած. սրբազնասուրբ , սրբանուէր :

Sacro-sciatique, ած. եւ ա. մգ. սրբանոսկրազատային :

Sacro-spinaux, ած. եւ ա. յ. մգ. սրբանոսկրողնայարթային :

Sacro-vertébral, ած. եւ ա. մգ. սրբանոսկրողնային :

Sacrum, ա. մգ. ընչակ , սրբանոսկր . հն. **Sacro**.

Sadder (սատտէր) ա. հարիւրաւգխագիրք . հարիւրգլխան մատեան Պարսից :

Saducéen, ա. սադուկեցի . les —s, —ք :

Saducéisme, ա. սադուկեցուԹիւն :

Safran, ա. բ. բրբում «զաֆրան». jaune comme du —, բրբումի պէս դեղին, դալնիատ . || — bâtard, faux —, — d'Allemagne, բրբում վայրի , ասիսար . հն. **Carthame.**

Safrané, e, ած. բրբմանագոյն , բրբմախառն . du riz —, բրբմորիզ . բրբմատ որիզ «զերտեղ փիլաւ» . toile —e, բրբմանեղէն կտաւ . || avoir le teint, le visage —, դեղնադէմ լ.:

Safraner, ն. բրբմել , բրբմաներկել : [բրբմանոց , բրբմոց :

Safranière, **Safranine**, ի. բրբմաստան ,

Safre, ած. հ. ռ. որկրամոլ , շատակեր . ce chien est si — qu'il emporte tout. Je n'ai jamais vu d'enfant aussi —.

Safre, ա. տգ. զառկատ (arséniate) կոբալտի :

Safrol, ա. տգ. բրբմոլ :

Safrosine, ի. տգ. տ. **Éosine.**

Saga, ի. սագայ , զրոյց , վէպ (սկանդինաւեան) . beaucoup de —s ont été rédigées au XIIIme siècle.

Sagace, ած. կորովամիտ , սրամիտ, արՀնամիտ, արագամիտ, զգօնամիտ, ի մաատախորհուրդ, իմաստախոհ, մտաբաց. c'est un homme fort —. Esprit —. [մտաբար :

Sagacement, մ. սգբ. կորովամ-

Sagacité, ի. կորովամտուԹիւն , սրամտուԹիւն, մտաբացուԹիւն. c'est un homme d'une grande —. Il a fallu beaucoup de — pour découvrir ce procédé. հն. **Perspicacité.**

Sagaie, ի. տ. **Zagaie.**

Sagapénum (նամ) ա. դղգ. պըզտուի . խիժային ռեթին :

Sage, ա. իմաստուն , խոհական , իմաստասէր , իմաստախորհ , զգօն , զգօնամիտ , զգօնաբարոյ , զգաստ , խիկար , * խելօք . rester —, * խելօք կենալ . c'est un homme fort —. Il s'est montré —. Tous les gens —s vous approuveront. Il se croit —, et il est fou. Une — conduite. De —s paroles. Des lois —s. Un — général. Un — ministre. Agir en homme —. Rendre —, իմաստնացուցանել , զգօնացուցանել . se rendre —, իմաստնանալ , զգօնանալ , * խելօքնալ . || — comme une image, ամենախելօք . 2. գ. իմաստուն . le —, Սողոմոն իմաստուն . les sept —s de la Grèce, եօԹն իմաստունք Յունաստանի :

Sage-femme, ի. մանկաբարձ , մանկաբարձուհի, * տատմայր «էպէ». des sages-femmes.

Sagement, մ. իմաստնաբար , իմաստնապէս , զգօնաբար , զգօնապէս , * խելօք . vous avez agi —. Il s'est toujours conduit très —. Vous parlez —. Une ligne écrite —. Ce peintre a disposé — son sujet.

Sagène (սաժէն) ա. սագէն . չափ երկայնուԹեան Ռուսաց . la — vaut environ 2 m. 13.

Sagénite, ի. հբ. սագենաբար :

Sagesse, ի. իմաստուԹիւն , զգօնուԹիւն , զգաստուԹիւն , * խելօքուԹիւն . une profonde —. Il se fit remarquer par une — prématurée. Écouter les conseils de la —. C'était un vieillard d'une — exemplaire. Toute la — des hommes n'est que folie devant Dieu. Il s'est conduit avec —. Il a trop de — pour commettre une pareille faute. Il faut beaucoup de — pour ne pas s'emporter en pareille circonstance. Cet enfant a de la —. Le prix de —. Elle est d'une — consommée. Son ouvrage manque d'imagination, mais il est composé avec —. Les règles de la —. La — des anciens. Le don de —. Le livre de la —, գիրք իմաստուԹեան Սողոմոնի :

Sagette, ի. հ. նետ , փքին . 2. բ. ռ. տ. **Sagittaire.**

Sagittaire, ա. տ. **Archer.** 2. աս. աղեղնաւոր , նետող . 3. ի. բ. չրանետ :

Sagittal, e, ած. մգ. նետակերպ: suture —e, նետակաթան. || crête —e, նետակատար : [—e.

Sagitté, e, ած. նետածեւ. feuille

Sagou, ա. բ. սագու . ալիւր սրտուկի արմատենից :

Sagouier, ա. տ. **Sagoutier.**

Sagouin, e, ա. կ. կղակապիկ. 2. փ. եւ բ. վնիթ . * աղտոտ մարդ . c'est un vrai —. C'est une —e.

Sagoutier, ա. սագուենի . ծառ ի տոհմէ արմատենից (palmiers).

Sagum (սակում) ա. հխ. գրատ «հափունճա» :

Sahlite, ի. հբ. տ. **Salite.**

Saï, ա. կ. տ. **Hélopithèque.**

Saie (սէ) ի. խոզանակ (ոսկերչի):

Saïga, ա. կ. յամուրակ . ազգ յամուրի (antilope).

Saignant, e, ած. արիւնոտ , արիւնահոս , արիւնաՁաՁաւ . avoir le nez tout —. La bouche —e. La plaie est encore —e, * վերքն տակաւին արիւնոտ՝ նոր է . 2. —, ալահիւմ , կիսեփեաց, * կիսեփ . bifteck —.

Saignée, ի. բժ. երակահատուԹիւն , արիւնահանուԹիւն , արիւնառուԹիւն . pratiquer une —. Avoir recours à la — du bras. — générale, locale. 2. —, * հանուած արիւն . une — copieuse. La — a été trop forte. 3. փ. շորՁուն , դրամակորզում , * դրամ ձեռք ձգելն. c'est une grande, — qu'on lui a faite, qu'on a faite à sa bourse. 4. արմկակրկնուած , Ձեւակրկնուած . il a reçu un coup sur la —. 5. առու , կորի , չրուղի. faire des —s pour dessécher un marais.

Saignement, ա. արիւնում . il a fréquemment des —s de nez. տ. **Épistaxis.**

Saigner, ն. երակ հատանել , արիւնել , արիւն առնուլ . — un malade. — du bras, du pied. — à la tempe. Il a été saigné tant de fois. — un cheval. — à blanc, արիւնաքամ լ. 2. փ. շորՁել , դրամ կորզել, * ստակ բրցունել . on a exigé de lui une forte somme: on l'a bien saigné. 3. խոզխոզել , մորՁել . — un porc, un veau, un mouton, un poulet. 4. արիւն հոսել՝ հոսեցուցանել . — la viande. 5. * կորիով չուրն հանել . — un fossé, un marais. — une rivière

Saigner, չ. արիւն կորուսանել ; * արիւն կորնչուցանել . — du nez, * քԹէն արիւն գալ՝ վազել . le front lui saigne. Mon doigt saigne toujours. La blessure saigne encore. 2. փ. արիւն հոսել՝ կաՁել . c'est une plaie qui saignera longtemps. Le cœur me saigne. Le cœur lui saigne. Mon cœur a saigné, * արիւն անցաւ սրտէս . faire — le cœur, արիւնել զսիրտ . || փ. եւ բ. — du nez, վատասրտիլ , վեհերիլ , վեհերոտիլ , * փորուն ցաւն բռնել . il fit d'abord le fanfaron, puis il saigna du nez. Il m'avait promis de me vendre sa maison, maintenant il saigne du nez.

Se saigner, դ. արիւն առնուլ՝ հանել . il se saigne lui-même. 2. փ. եւ բ. հատանել յանձնէ , տալ միչեւ ի նեղել զանձն, * ինքնիւրքն զրկել . il faut que chacun se saigne dans les nécessités de l'État. Il s'est saigné à blanc pour marier sa fille.

Saigneur, euse, գ. երակահատ , արիւնահան. c'est un grand —.

Saigneux, euse, ած. արիւնոտ , արիւնազանգ . il a le nez —. Un mouchoir tout —. || Bout — de veau, de mouton, պարանոց որՁու , ոչխարի . ասի եւս bout —, պարանոց ոչխարի :

Saillant, e (սայլեան) ած. ճ. ցցուեալ , ցցուն , պլացուն . պլաց , արտագիծ. angle —, ցուկեալ անկիւն, ցցանկիւն . alinéa —, տողագլուխ արտագիծ . 2. փ. բուռն , ուժգին , նշանաւոր. une pensée, une idée —e. Un trait —. Son ouvrage n'offre rien de —. Il y a eu peu d'événements —s cette année.

Sailli, e, անց. եւ ած. վազեալ , ելեալ . femelle —e. Cette cavale a été —e par un bel étalon, տ. **Saillir.** 2. ճ. ցուկեալ , առաջագիծ . * դէպ առաջ երկընգած :

Saillie (սայլեի) ի. վազ , ցայտ : cet animal ne marche que par bonds et par —s. Le sang ne sortait de ses veines que par —s. Faisant —, ցցուն. 2. փ. պլացք, եռանդն. il faut réprimer les —s de la jeunesse. 3. մգ. կումք . — de l'œil, կումք աչաց . 4. կ. խառնք . * մատակի վրայ ելնելն . 5. փ. պլացք , հանճարաբանուԹիւն . cet homme abonde en —s. 6. ճ. ցուկումն. յառաջակարկառ մասն շինուածոց . * դուրս ելած մասն . rendre —, * դուրս ցառքեցնել . en —, ցուկուն , կարկառուն . être en —, ցուկիլ , կարկառիլ . cette corniche a trop de —. Ce balcon n'a pas assez de —. Des ornements en — sur le nu du mur. Cette trompe fait — sur la voie publique. 7. նկ. արտացայտ . cette figure n'a pas assez de —.

Saillir, չ. (je saillis, tu saillis, il saillit, n. saillissons, v. saillissez, ils

saillissent; je saillissais; je saillis; je saillirai; je saillirais; q. je saillisse; saillissant) ցայտել, արտացայտել, *դուրս ելնել. le sang saillissait de sa blessure. լգ. **Jaillir.** 2. ճ. ցըցուել, արտացցուել, արտակարկառել, ցուկիլ. cette corniche saillira trop. 3. նկ. արտացայտել, *դուրս ելլել՝ ցատքիլ. ce tableau ne saillit pas assez. Les ombres bien ménagées font — les objets. La figure principale ne saillit pas assez.

Saillir, ն. վերանալ՝ վազել՝ ելանել (արուի ի վերայ մատակի). quand on saillit une vache. || Faire —, ածել ի խառնս, վազցունել. faire — une jument.

Saïmiri, ա. կ. սկիւռակապիկ:

Sain, e, ած. առողջ, ողջ, անհիւանդ. un corps bien —, քաջողջ՝ քաջառողջ մարմին. cet homme n'est pas —. Ce cheval a les jambes —es. Les fondements de cet édifice paraissent —s. Une —e constitution. || — et sauf, ողջանձն, ողջամբ, անվնաս, անվթար. revenir — et sauf, գալ ողջ՝ ողջանդամ. ces marchandises sont arrivées —es et sauves. Ces poires sont bien —es pour la saison. 2. ի. ողջ, առողջաբար, առողջարար. — d'esprit, առողջամիտ, ուղղամիտ. il a le jugement —, les idées —es. Une —e politique, philosophie. La —e raison, critique. La —e doctrine. L'air du pays est fort —. L'exercice est —. Des eaux —es. Ce régime n'est pas —. Ces aliments ne sont pas —s. —s principes, առողջ սկզբունք:

Sainbois, ա. S. **Garou.**

Saindoux (սէնտու) սիւտ, տրխիւտ. խոզաճարպ հալեալ. հն. **Axonge.**

Sainement, մ. առողջաբար, ողջմտօրէն. vivre —. Il logeait —. Juger — les choses.

Sainfoin, ա. բ. իշառուտյա, իշառուտյա. հն. **Esparcette, Trèfle incarnat.**

Saint, e, սուրբ, սրբական. un — homme. Un — personnage. Une âme —e. Action, pensée —e. Une —e inspiration. Très —, սրբազնասուրբ. De —es œuvres. Mener une vie —e. Les —s mystères. Le — sacrifice de la messe. Le — sacrement. Les livres —s. La —e Bible, l'écriture —e. La cité —e, սուրբ քաղաքն. Երուսաղէմ. la semaine —e. Le — concile. Les —s canons. Les —es huiles. || Jeudi —, Աւագ հինգշաբթի. Vendredi —. Աւագ ուրբաթ. le —-siège. Le —-office, առեան սրբազնունեան, S. **Inquisition.** Les lieux —s. Terre —e. La —e église. || գ. —, —e, սուրբ, սրբուհի. c'est un —, c'est une —e. Vie des —s, յայսմաւուրք. || mal — Jean կամ mal de —, S. **Épilepsie.** || La — Jean, Տօն Յովհաննու Մկրտչի. || feu — Antoine, S. **Érysipèle.** || Le — des —s, Սրբոյն Սրբոց, սրբարան. Le grand prêtre seul pouvait entrer dans le — des —s. 9. ա. տպ. Saint Augustin, օգոստինեատառք. ազգ տառի ոսկրագրութեան. Château —-Ange, ա. աշ. դղեակ սրբոյ հրեշտակի. հին դամբարան Ադրիանոս կայսեր ի Հռոմ, որ շատ անգամ ապաստանարան եղաւ պապից:

Sainte-Barbe, ի. վառօդարան (մարտանաւի):

Saintement, մ. սրբաբար, սրբօրէն. vivre —.

Sainte-Nitouche, ի. սուրբ սխտոր. S. **Nitouche.**

Sainteté, ի. սրբութիւն, սրբազնութիւն. la — de la religion, des mystères, du mariage. La — de sa vie, de ses mœurs. Qui exhale la —, սրբոյր. 2. —. Votre —, — Ձեր. Sa — a ordonné que.... [rée.

PONT DU CHATEAU SAINT ANGE.

Saint-Guy, danse de —. S. **Chorée.**

Saint-Germain, ա. պ. հալատանձ. des saints-germains.

Saint-Honoré, ա. ի. բաճին. ազգ կարկանդակի:

Saint n'y touche, ա. սէրսուրբ:

Saint-père, ա. Պապն:

Saint-siège, ա. սուրբ աթոռ:

Saïque, ի. շայքա. նաւ Տաճկաց:

Saisi, e, անց. եւ ը. ըմբռնեալ, *բռնուած. objet — avec la main. Quelques mots —s au vol. 2. գրաւեալ. tout fut —. 3. ձերբակալեալ, *բռնուած. le voleur a été —. 4. Être —, ըմբռնիլ, *բռնուիլ. être — de crainte, de frayeur, զարհուրիլ:

Saisie, ի. գրաւ, գրաւումն, գրաւահարկ. —-gagerie, գրաւակալութիւն. —-brandon, հնձագրաւ. —-arrêt, վճռագրաւ. —-exécution, դատագրաւ:

Saisine, ի. իգ. առացումն, ժառանգութիւն, տիրացումն:

Saisir, ն. ըմբռնել, բռնել զբռնել, ունել, *բռնել. — quelqu'un au passage. — quelqu'un au collet, *վէգն օձիքէն բռնել. — par les cheveux, *մազերէն բռնել. 2. ձերբակալել, ըմբռնել, ձերբակալ առնել, ունել. — une mouche qui vole. — un voleur. 3. ունել, ըմբռնել, *բռնել. — une marmite par les anses. 4. ընդգրկել, բուռն հարկանել, առնուլ. — le moment, l'occasion. — un prétexte. 5. փ. ըմբռնել, իմանալ, ի վերայ կալ, հասու լ. vous avez mal saisi ce que j'ai dit. Il a bien saisi le nœud de la difficulté. Ce traducteur a mal saisi ce passage. Il a bien saisi le ridicule de cette action. 6. ըմբռնել, ունել, *բռնել. — le manche d'un marteau. || Le froid m'a saisi, *ցուրտն զիս բռնեց. la fièvre l'a saisi. La douleur, la crainte, le désespoir l'a saisi. Il fut saisi d'effroi, d'étonnement, d'admiration, de respect, etc. 7. ազդել. l'éloquence de Bossuet saisit et entraîne le lecteur. Ce spectacle me saisit d'horreur. Un enthousiasme guerrier saisit tout le peuple. 8. Être saisi, յուզիլ, խրոխտիլ. à cette nouvelle, tout le monde fut saisi. J'en suis encore saisi, tout saisi. Saisi d'horreur, de joie et de ravissement. 9. գրաւել, գրաւաւիարկ առնել, *բռնել. — des meubles, des immeubles. — une somme. — des objets de contrebande. — des faux poids, son fusil. On a saisi ses papiers. On a saisi le numéro du journal. 10. իգ. ըմբռնել. le mort saisit le vif. 11. դտ. տալ, բերել. — d'une affaire un tribunal. Il a saisi la cour de son affaire. Le tribunal est —.

Se saisir, դ. ըմբռնել զիրեարս, բուռն հարկանել զիրեարս. ils se saisirent l'un l'autre pour se battre. 2. ունել, ձերբակալ առնել, *բռնել. il faut — de cet homme, c'est un voleur. Il s'est saisi de l'argent, des meubles, du cheval. 3. ունել, տիրել. il faut d'abord — de cette place, de cette ville. 4. առնուլ, ունել. — d'un couteau, d'une épée. 5. ըմբռնիլ, ազդիլ, զգաճիլ, *յանկարծակի գալ. quand il apprit la mort de son père, il se saisit tellement qu'il en mourut.

Saisissable, ած. գրաւելի. cette rente n'est pas —.

Saisissant, e, ած. յանկարծահաս. une frayeur —e. Un froid —. 2. գրաւիչ, ազդեցիկ. un spectacle —. Une scène —e. Ce livre contient un tableau — des misères de notre temps. 3. գ. դտ. գրաւիչ, գրաւչութիւն. le —, la —e.

Saisissement, ա. սգր. ի բուռն առնուլն, ունելն, *ձեռք առնուլն. — des rênes de l'État. 2. փ. յուզումն, յոյզք, *բռնկումն, ապշանք. il est mort d'un —. Il n'est pas encore revenu de son —. — de cœur, սրտայուզութիւն. je ne puis voir sa peine et son — (Racine). 3. յանկար-

ճաիաս ցրտառուՓիւն . en sortant du bal elle a éprouvé un — qui l'a rendue malade.

Saison, ի. եղանակ . les quatre —s de l'année. L'intempérie des —s, de la —. La — nouvelle, գարուն . l'arrière—, աշուն . la belle —. La mauvaise —. La — des frimas, des pluies. La — des fleurs, des fruits, des foins, des semailles, des perdreaux, des cailles. Les fruits, les légumes de la —. La — est avancée. Marchand des quatre —s, պտղավաճառ , բանջարավաճառ . la — de Paris, փարիզեան —. 2. —, ժամանակ . morte—, S. **Morte-saison.** faire ses provisions dans la morte—. || փ. la première — de la vie, մանկուՓիւն, երիտասարդուՓիւն. la dernière — de la vie, ծերուՓիւն . la — des amours, des plaisirs. || *De* —, ժամանակայարմար . cette entreprise n'est pas de —. || Hors de —, եղանակազուրկ , անժամ , տարաժամ , անպէտ , տարադէպ . ce que vous dites est hors de —.

Saisonnière, ած. ի. եղանակաւոր . variations —s. Maladie —.

Sajou, S. **Sapajou.**

Saki, ա. կ. սաքի . ազգ կապկաց Ամերիկայ :

Salace, ած. վաւաշ , վաւաշոտ , ցանկասէր , ջերմանդամ . les boucs et les chèvres sont les plus —s de tous les animaux.

Salacie, ի. փՓ. սալակենի . ազգ [պողիպոդիի

Salacité, ի. վաւաշոտուՓիւն , ցանկասիրուՓիւն :

Salade, ի. աղցան «սալաՓա» . 2. աղցան , աղցանախոտ . cueillir, éplucher une —. 3. աղցանախաճի . — de volaille. —d'anchois. — d'oranges. || փ. Faire une —, բազմախառնել . *շատ նիւթ իրարու խառնել . ||զ. troupes de —, բազմախառն զօրք:

Saladier, ա. աղցանաման , աղցանոց : [porc.

Salage, ա. աղումն . le — d'un

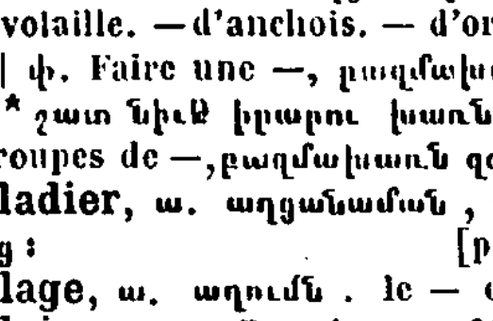
Salaire, ա. Վոշակ , ռոճիկ , հատոյ , խաճիՓայ . faible, modique, chétif —, — d'un jour, օրական, *օրչէք . 2. վարձք , հատուցումն. toute peine mérite —. Il a eu le — de ses peines.

Salaison, ի. յաղումն. 2. աղած, աղածամիս , *աղածուկ . la — du porc frais. L'usage prolongé des —s donne le scorbut.

Salam, ա. ողջոյն , *բարեւ :

Salamalec (լէք) ա. ողջոյն ձեզ , սարկողջոյն, խորին մեծարանք. faire un grand —. Elle lui prodigua les —s.

Salamandre, ի. գՓոր , սալա-

մանդր . ազգ վիշապ . 2. —. հրանոթ :

Salamandrine, ի. տգ. գՓոլին, սալամանդրին . Ծունաւոր կալաքաթակերպ :

Salanga, Salangane, ի. Ծ. ծովածիծառն. հն. **Collocasie; Hirondelle de mer.**

Salant, ած. ա. աղիչ . marais, puits —, ծլաւազան , աղարան :

Salariat, ա. ՎոշակաւորուՓիւն :

Salarié,e, ած. Վոշակաւոր, հատգակեր, ռոճկակեր, *ամսականաւոր. un homme —. || գ. —. la classe des —s. Les —s du gouvernement.

Salarier, ն. Վոշակել , հատգել , ռոճկել . Վոշակ՝ ռոճիկ տալ . cette compagnie salarie bien ses employés.

Salaud, e, գ.ռ. փնՓի, աղտեղի, աղտեղաճանդերձ , աղտեղասէր , *աղտոտ . cet homme est bien —. C'est un —, une —e.

Salauderie, ի. աղտեղուՓիւն , աղտուՓիւն , *աղտոտուՓիւն :

Salbande, ի. հբ. խաւերակ :

Saldanite, ի. հբ. սալդանաքար:

Sale, ած. աղտեղի , անլուայ , անմաքուր , *աղտոտ , լղրճուկ . il est toujours crasseux et —. Chemise, linge, chambre —. Une eau — et bourbeuse. || գ. fille —! 2. փ. —, աղտեղալուր , անպարկեշտ , յայրատուՓիւն . des idées, des images —s. Des actions —s. 3. —, զազիր , անարգ , ցած , անամօՓ . c'est une affaire —. Il s'est laissé guider par un — intérêt. Une âme —. 4. նկ. աղօտ , գորշ . couleur —. La couleur de ce tableau est —.

Salé, e, անց. յաղեալ , աղածոյ , *աղած . viande —e. 2. ած. աղի , աղտաղտին , աղաղտուկ . eau —e, աղաջուր . pré —. S. **Pré.** 3. փ. աղի , կծու . une raillerie, une épigramme —e. 4. անպարկեշտ , անհամեստ . un propos —, աղտեղաբանուՓիւն, *աղտեղի խօսք. 5. ը. անչափ, անհնարին . il a six mois de prison, c'est un peu —. 6. ա. աղած. յաղեալ խոզինի . voilà de bon —. || Petit —, աղածուկ . դալար յաղեալ խոզենի :

Salègre, ա. աղակ :

Salement, մ. աղտեղաբար , աղտեղօրէն . il mange —.

Salep, ա. մեղրապ «սահլէպ». — de l'Inde, արարուՓ :

Saler, ն. յաղել , աղել . *աղով համեմել . — une soupe, une sauce. — du bœuf, du cochon. || կր. ce cuisinier sale trop. 2. փ. եւ ռ. Վանկավաճառ. լ., *սուղ ծախել . il sale bien ce qu'il vend.

Saleron, ա. աղանոց . *աղամանի աղ դրուած աչքն՝ խորշն :

Saleté, ի. անմաքրուՓիւն , աղտեղուՓիւն , աղծուՓիւն , *աղտոտուՓիւն . la — des habits, des rues. Il est d'une — dégoûtante. 2. աղտ , *կեղտոտուՓիւն , մնտուՓիւն . il y a ici de la —, des —s qu'il faut ôter. 3. աղտեղուՓիւն , զազրուՓիւն, լկտուՓիւն , յայրատուՓիւն . la — de cette chanson. La — de ses propos. 4. փ. աղտեղաբանուՓիւն , զազրախոսուՓիւն . il dit toujours des —s. Ce livre est plein de —s.

Saleur,euse, գ. ալիչ, աղչուՓի

Sali, e, անց. աղտեղեալ , *աղտոտած . vêtements —s. 2. փ. աղտեղեալ , աղարտեալ . gloire —e. Mémoire —e. Ame —e.

Salicaire, ի. բ. արեւնաճաղիկ . բոյս խոտեղէն : [ճաղկեայք :

Salicariées, ի. յ. բ. արեւնա-

Salicées, S. **Salicinées.**

Salicifolié, e, ած. բ. ուռատերեւ :

Salicine, ի. տգ. ուռին . *գոյացուՓիւն սպիտակ , բիւրեղական դառնահամ եւ ջերմնահալած , որ կգտնուի ուռւոյ եւ կաղամախի կեղեւոց մէջ :

Salicinées, ի. յ. բ. ուռեայք , ուռենեայք . տոհմ երկպրտուկ բուսոց յորում են ուռի եւ կաղամախ :

Salicole, ած. աղագործական . terrain —.

Salicoque, S. **Crevette.**

Salicor, ա. բ. S. **Salicorne.**

Salicorne, ի. բ. բալախ . տունկ ի տոհմէ սուսլեայց (chénopodées).

Saliculture, ի. աղագործուՓիւն:

Salicylate, ա. տգ. ուռենատ . — de soude, — օշնանի :

Salicyle, ա. տգ. ուռուստ , ուռենահիւն :

Salicyleux, ած.ա.տգ. ուռուստուստ : [յին :

Salicylique, ա. տգ. ուռուստա-

Salicylite, ա. տգ. ուռուստիտ :

Salicylphénol, ա. տգ. ուռուստափենուլ :

Salicylrésorcine, ի. տգ. ուռուստառեզորկեին :

Salicylurique, ած. տգ. ուռուստամիզային :

Saliens, ած. եւ ա. յ. հխ. հռ. սալեանք , արեսաբուրմք :

Salière, ի. աղաման . 2. աղաւնօՓ . *խոռոչ ծիու աչքի վրայ . 3. ուսափոս *կանաց անրակի ետեւ :

Salifère, ած. աղաբեր :

Salifiable, ած. աղանալի :

Salification(սիօն) ի. աղացումն:

Salifier, ն. աղացուցանել , *աղ դարձնել :

Saligaud, e, գ. ռ. անմաքուր , փնՓի , *աղտոտ , կեղտոտ :

Saligénine, ի. տգ. ուռեծնին :

Salignon, ա. աղուճակ . *աղի կտոր :

Salin, e, ած. աղի , աղային , աղտաղտ , աղտաղտին , աղուաղտուկ . eau —e, աղաջուր . marbre —, աղակուճ . substance —e, աղանիւթ . goût —, աղահամ :

Salin, ա. աղտք , աղահանք :

Salinage, ա. աղացումն :

Saline, ի. աղահանք , աղտք , աղտաղտուկք « Փուզլա » . 2. աղաւազան , աղագործարան , աղարան :

Salinier, ère, գ. աղագործ , աղավաճառ , աղագործուհի , աղավաճառուհի :

Salinité, ի. աղուՓիւն :

Salipyrine, ի. տգ. աղանգերմիկ :

Salique, ած. սալեան . loi —, — օրէնք . || S. **Saliens.**

Salir, ն. աղտեղել, աղտեղացուցանել, *աղտոտել, կեղտոտել. — ses mains, ses habits. 2. փ. եւ բ. —, աղարտել. — la réputation de qn. 3. փ. պղծել. cette description salit l'imagination.

Se salir, դ. աղտեղանալ, * աղտոտիլ. cet enfant s'est sali. Les étoffes blanches se salissent vite. 2. փ. եւ բ. աղարտիլ. il s'est sali.

Salirétine, ի. տգ. ուռենին:

Salisburia, ա. բ. սալիսբուրի, սալիսբուրենի:

Salissant, e, ած. աղտեղացուցիչ, * աղտոտող. le drap noir est —. 2. դիւրաղտ. le blanc est une couleur fort —e. 3. աղտկոտոյս. qui n'est pas —.

Salisson, ի.ռ. աղտեղասէր, անմաքրասէր. c'est une petite —.

Salissure, ի. աղտեղութիւն, աղտ, *աղտոտութիւն:

Salite, ի.հբ. աղքար:

Salivaire, ած. մգ. լորձնաւոր, լորձնային. glandes —s, լորձնագեղձք:

Salivation (սիօն) ի. բխ. լորձնահոսութիւն:

Salive, ի. բժ. լորձն, տոզն. les —s, լորձունք, տոզիք, տոզուկք. * շոզիք. avaler sa —. Sans —, անլորձ, անշոզիք:

Saliver, ն. լորձնել, լորձունս ծորեցուցանել, լորձնահոսել, * լորձունք վազցունել. ce tabac fait beaucoup —. Il faut le faire —.

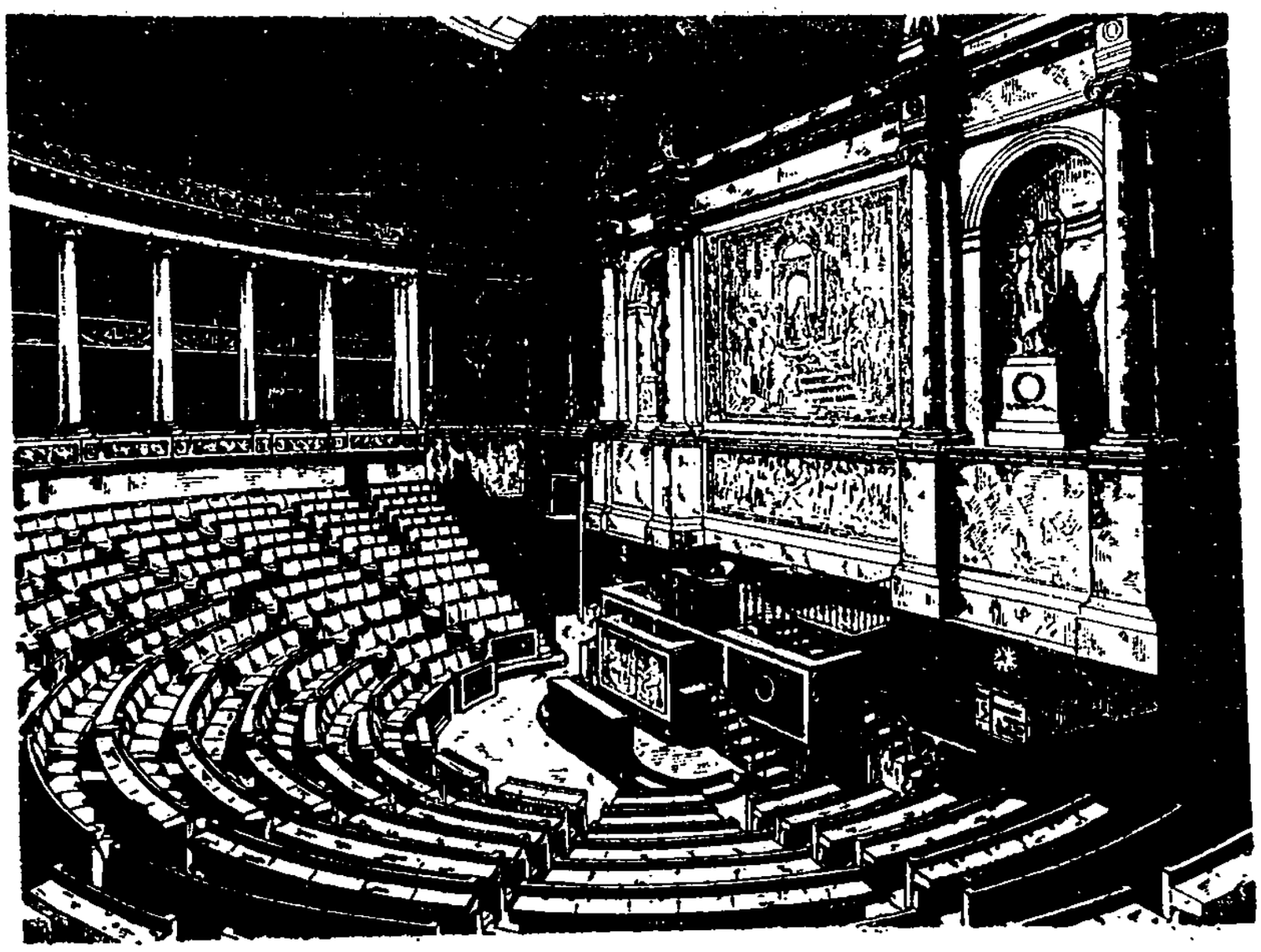
Salix, ա. բ. լտ. հն. **Saule**. — fragile, ճաթուռք, բեկուռի. դիւրաբեկ ուռի. — caprea, որձուռի. — cinerea, նշտրատերեւ ուռի. — glabra, լերկուռի. — hastata, գեռնատարած ուռի. — repens, սողացող ուռի. — aurita, սեպուռի, սեպածեւ ուռի:

Salle, ի. սրահ. belle, grande, haute, basse —. Visiter les —s d'un hôpital. — à manger, ճաշասրահ. սեղանատուն. — de billard, գունդվարժասրահ. — d'audience, ունկընդրասրահ, ատենասրահ. — de réception, ընդունասրահ. — du conseil, խորհրդասրահ. — du trône, գահասրահ. — de bal, պարասրահ. — de concert, նուագասրահ. — de théâtre Թատերասրահ. — de spectacle, տեսարանասրահ, տեսլասրահ. — de danse, de sauterie, կաքաւասրահ, կայծասրահ. — d'étude, ուսումնասրահ, սերտարան. — de police, արգելարան. — d'attente, սպասարան, սպասասրահ. — d'armes, զինասրահ, զինախաղասրահ. — de bain, լուացասրահ. — de conférences, լսասրահ, լսարան. — d'asile, մանկանոց, մանկապարտէզ, ճաղկոց. — de lecture, ընթերցասրահ, ընթերցարան. — d'anatomie, անդամազննարան. — de réunion, d'assemblée, ժողովասրահ. — d'exposition, ցուցասրահ. — de vente, վաճառասրահ. — d'honneur, պատուասրահ. — des fêtes, հանդիսասրահ. 2. սրահ, հանդիսարան. — des pas perdus. S. **Pas**. La — de l'Opéra.

Salmigondis (մի) ա. խ. մսապուրանի. * այլեւայլ միսերի եփած պուրանի. il fit un — de toutes les viandes qui étaient restées. 2. փ. խառնաբանութիւն, խառնախօսութիւն. il nous a fait un —. Ce livre est un —.

Salmis (մի) ա. որսախաշի. — de perdrix, de bécasses.

Salmonidées, Salmonides կամ **Salmonées**, ի. յ. ծբ. լոգեայք, լոգազգիք. S. **Saumon**.

Salle des séances de la Chambre des Députés.

Salnitre, ա. տգ. S. **Salpêtre**.

Saloir, ա. աղոյ:

Salol, ա. տգ. աղուլ:

Salon, ա. դահլիճ, սրահ. premier —, նախասրահ. petit —, սրահիկ. wagon-—, կառքասրահ, սրահակառք. — au rez-de-chaussée, գետնասրահ. 2. պատկերահանդէս, նկարահանդէս. il a exposé ce tableau au dernier —. Ce peintre, ce sculpteur a plusieurs ouvrages au —. Le — de telle année était fort remarquable. L'ouverture, la clôture du —. 3. նկարահանդիսագրութիւն. * տեղեկութիւն նկարահանդէսի վրայ:

Salonnier, ա. նկարահանդիսագիր. * նկարահանդիսի վրայ գրող:

Salope, ած. եւ գ. աղտեղի, փնթի. c'est une vraie —. Ces enfants sont bien —s. 2. փ. եւ բ. աղիճ. խառնակեցիկ կին. une —. 3. եւ. Marie-—, S. **Drague**,

Salopement, մ. ագր. աղտեղաքար, անմաքրապէս. il mange —.

Saloperie, ի. բ. աղտեղութիւն, փնթութիւն. elle est d'une — dégoûtante. 2. աղտեղաբանութիւն, *աղտոտ խօսք. dire des —s. 3. յոռի ինչ, յոռի վաճառք, *գէշ բան՝ ապրանք. c'est de la —, [դէզ ապի:

Salorge, ա. գռիճակ, աղակոյտ.

Salpa, Salpe, ա. փխ. ճակոր. ազգ փափկամորթոց:

Salpêtrage, ա. աղբորակում:

Salpêtre, ա. աղբորակ «կիիէրտիլէ»:

Salpêtrer, ն. աղբորակել. — un mur. = *Se* —, դ. աղբորակիլ:

Salpêtrerie, ի. աղբորակարան:

Salpêtreux, euse, ած. աղբորակուռ:

Salpêtrier, ա. աղբորակագործ:

Salpêtrière, ի. աղբորականոց. 2. անկելանոց յիմար եւ պառաւ կանանց ի Փարիզ:

Salpianthe, ա. փողածաղիկ:

Salpicon, ա. խ. Քացոն. կերակուր ինչ Քացանալից:

Salpiens, ա. յ. փխ. ճակորեանք. ազգ փափկամորթոց. S. **Salpa**.

Salpiglosse, ա., **Salpiglossis** (խս) ա. բ. փողալեզու:

Salpiglossidées, ի. յ. բ. փողալիգուեայք. ցեղ բուսոց:

Salpinga, ա. բ. S. **Salpingue**.

Salpingique, ած. մգ. ականջափողային:

Salpingite, ի. ախ. ականջափողաբորբ, ականջափողատապ:

Salpingo-ovarite, ի. բժ. ձուարանափողաբորբ, ձուարանափողատապ:

Salpingotomie, ի. վ. ականջափողահատութիւն:

Salpingue, ա. մբ. փողաձիջան. 2. բ. փողաբոյս:

Salsepareille, ի. բ. գիշախոտ. հն. **Smilax rude.**

Salseparine, ի. գիշախոտին. հն. **Parigline.**

Salsifis (ֆի) ա. բ. գոճամօրուք, գոճմօրու, քօշմօրու, քօշմօրուք. — jaune, քօշմօրուք դեղին. — noir կամ — d'Espagne, սեւարմատ. գոճմօրու սեաւ:

Salsola, ա. բ. օշնան. գիտական անուն **Soude**ի: [սերք:

Salsolacées, ի. յ. բ. օշնանա-

Salsolées, ի. յ. տգ. օշնաննայք:

Salsugineux, euse, ած. աղտոտաղտ, աղտաղտին, աղտաղտուկ:

Saltarelle, ի. ոտոստապար:

Saltation (սիօն) ի. հխ. ձեւաշարժուածին, շարժվարուածին:

Saltigrades, ա. յ. կ. ոտոստապայք:

Saltimbanque, ա. աճպարար «հօգգապազ». 2, խեղկատակ, հըտպիտ, հուպտաբան:

Saltique, ա. կ. ոտողասարդ. տ. **Araignée.**

Saluade, ի. հ. ողջոյն, *բարեւ. il me fit une grande —.

Salubre, ած. առողջ, առողջարար, առողջասուն. un air —. Une nourriture —. հն. **Sain.**

Salubrement, մ. առողջարար, առողջարարապէս:

Salubrité, ի. առողջարարուածին, առողջուածին. la — des aliments. La construction de cet égout a beaucoup contribué à la — du quartier. || De —, առողջապահիկ. mesures de —. Conseil de —.

Saluer, ն. ողջունել, *բարեւել. je l'ai salué. Les manières de — varient selon chaque pays. — de la main, du geste, de la voix. — de l'épée. Je vous salue, j'ai l'honneur de vous —. || Aller — qn., երթալ ողջունել զոք, *երթալ բարովի այցն ընել, ողջերթ այցելել. 2. փ. ողջունել, մեծարանս մատուցանել. — l'autel, le catafalque. — le soleil. — la naissance de qn. 3. ողջունել, ողջոյն՝ *բարեւ տալ. saluez-le de ma part. 4. նաւ. ողջունել. on salue à la mer, en tirant le canon. — du canon. — du pavillon. Les vaisseaux saluèrent la citadelle. 5. ողջունել, հռչակել. Vespasien fut salué empereur par toute l'armée. Il fut salué César.

Se saluer, դ. ողջունել զմիմեանս, *զիրար բարեւել. nous nous saluons. Les deux navires se saluent de coups de canon.

Salueur, e, ա. ողջունող:

Salure, ի. աղուածին, *աղիուածին. la — des eaux de la mer.

Salut (լիւ) ա. փրկուածին. le — public, հանրային —. le — de la république. Combattre un ennemi pour le — de tous. Il y va de votre —, du — de votre famille. Je vous suis redevable de mon —. L'armée dût son — à un hasard. Il cherche son — dans la fuite. Cette maison a été pour lui un lieu de —. Cette circonstance fût son —. Le — des âmes. Le — éternel. 2. ողջոյն, *բարեւ. un profond —. Rendre, refuser le —. Il nous fit beaucoup de —s. Le — des armes, զինողջոյն. le — du drapeau, դրօշողջոյն. — de l'épée, սրողջոյն, սուսերողջոյն. 3. premier —, նախողջոյն. 4. եկեղեցիներուն. *եկեղեցեան աղօթք ժամու մէջ. aller au —. Voilà le — qui sonne.

Salutaire, ած. փրկարար, փրկաւէտ, օգտաւէտ, հոգեշահ, փրկաւէտ. remède, médicament —. Avis, conseil, doctrine, instruction —. Lois —s. Crainte —.

Salutairement, մ. փրկաւէտապար, օգտակարապէս:

Salutation (սիօն) ի. ողջոյն, ողջունադրուածին, *բարեւ. il m'a fait de grandes —s. Recevez mes —s, mes humbles —s, mes —s respectueuses, affectueuses, amicales. || — angélique, տ. **Avé.** || Lettre de —s, ողջունագիր, բարեւագիր: [Փիղէն:

Salvadore ի. բ. փրկչենի. բոյս

Salvadorées, ի յ. բ. փրկչեայք. ցեղ բուսոց:

Salvage, ա. հ. նաւ. փրկանք. droit de —, իրաւունք փրկանաց:

Salvanos (օս) ա. նաւ. փրկանիշ:

Salvatelle, ի. մգ. փրկակ. երակ ինչ մատանց,

Salvation (սիօն) ի. հ. փրկուածին. la — des gentils. 2. դա. պատսպանաւորուածին. fournir des —s.

Salve, ի. զինարձակումն. համաձուռնդ արձակումն հրացինուց, quand il arriva, on fit trois —s de mousqueterie. Des —s répétées d'heure en heure. Pendant le Te Deum on a fait trois —s, une — de vingt et un coups de canon. Il fut accueilli par une — de mousqueterie. Le canon tire en —. || Une — d'applaudissements, որոտընդոստ ծափք, ծափաճայնիք:

Salve, ա. — regina, ողջ լեր Մարգուհի. աղօթք կաթողիկեայց ի պատիւ սրբոյ Կուսին. dire, chanter un —.

Salvia, գա. **Sauge**ի:

Salviées, ի. յ. բ. եղեսպակեայք. տոհմ եղեսպակաց:

Salviniacées, ի. յ. բ. փրկախոտասերք. տոհմ խոտոց. տ. **Salvinie.**

Salvinie, ի. բ. փրկախոտ:

Salviniées, ի. յ. բ. փրկախոտեայք:

Salviol, ա. տգ. մեղրաերուլ. նիւթ գտեալ յոգիւղն (essence) մեղրաերի (sauge).

Samandrine, ի. տգ. տ. **Salamandrine.**

Samare, ի. բ. սամարա, Թեւակտիկ. տ. **Akène.**

Samaritain, e, ած. սամարացի, շամբուացի, շամարիտ, շամբիտ:

Samaritaine, ի. Սամարուհի. *Սամարացի կին:

Samaritanisme, ա. շամբուածին. տգտն. Սամարացւոց:

Samarium (օմ) ա. տգ. սամարիոն. նորագիւտ մետաղ:

Samaroïde, ած. բ. սամարակերպ:

Samarskite, ի. հբ. սամարսքատ:

Sambuc (իւք) ա. բ. ուս. **Sureau**ի:

Sambucacées, ի. յ. բ. Թանձրատերևնասերք. տոհմ Թանձրատերևնաց. տ. **Sureau.**

Sambucées, ի. յ. բ. Թանձրատերևնայք. տոհմ ծառոց:

Sambuque, ի. հխ. տաւղակ. ազգ տաւղի:

Sambuquier, ա. բ. տ. **Sambuc.**

Same, ի. ծբ. կրդիկ. ծուկն ինչ ծովու:

Samedi, ա. շաբաթ. je partirai — prochain. Le — est le dimanche des Juifs. Le — saint, աւագ —, զատկաշաբաթ:

Samoïte, ի. հբ. սամոյաքար:

Samole, ա. բ. ջրաբզուկ. կն. **Mouron d'eau.**

Samoun, ա. խորշակ:

Samovar, ա. առաստակ. *Թէյ եփելու պղնձի աման:

Samyda, տ. **Samyde.**

Samydacées, ի. յ. բ. հիտոճասերք:

Samyde, ա. բ. հիտոճ. ազգ երկպտուկ անկոց ի տոհմէ հիտոճեայց (samydées).

Samydées, ի. յ. բ. հիտոճեայք:

Sanatorium (օմ) ա. առողջարան:

San-benito, ա. մահազգեստ:

Sancir, չ. ցուկասուզիլ. *ցուկի կողմէն ընկղմիլ. ce navire a sanci.

Sanctifiant, e, ած. սրբարար. l'esprit —, — հոգի. la grâce —e.

Sanctificateur, trice, գ. սրբիչ, սրբարար, —ուհի.

Sanctification (սիօն) ի. սրբարարուածին, սրբազնագործուածին. la — des fidèles. Travailler à la — des âmes. 2. սրբարարուածին, սրբացուցումն. la — des dimanches, des fêtes.

Sanctifier, ն. սրբազանել, սրբազնացուցանել, սրբագործել, սրբազնագործել, *սուրբ ընել՝ պահել. la grâce sanctifie nos âmes. Les lieux que Jésus-Christ a sanctifiés par sa présence. Il faut — sa vie. 2. զգաստացուցանել, *փրկուածեան ճամբու մէջ դնել. ce saint prêtre sanctifie tous ses paroissiens.

Se sanctifier, դ. սրբագործիլ. un chrétien doit —.

Sanction (սիօն) ի. հաւանուածին. la — royale. 2. նուիրագործուածին, հաստատուածին. cette loi n'a pas encore reçu la —. Le public n'a pas donné la — à cette mesure. Ce mot n'a pas reçu la — de l'usage. — pénale, պատժավճիռ. — rémunératoire, վարձավճիռ. || pragmatique —, տ. **Pragmatique.**

Sanctionnateur, ած. ա. ընդունիչ, նուիրագործիչ. le pouvoir —.

Sanctionné, e, անց. նուիրագործեալ, ընկալեալ, հաստատեալ. c'est un usage — par le temps.

Sanctionner, ն. հաւանել, ընդունել, նուիրագործել, նուիրագործուածն տալ, հաստատել. — une loi.

L'expérience n'a pas sanctionné cette théorie. Ce mot n'a pas été sanctionné par l'usage.

Sanctuaire, ա. սրբարան, դաքիր (հրէից եւ հեթանոսաց). 2. սրբարան, սրբավայր (քրիստոնէից). || փ. le — des lois, de la justice. Le — des sciences, des arts. Cette maison est le — de l'honneur. Le cœur de cet homme est le — de toutes les vertus. || փ. il ne faut pas vouloir pénétrer dans le —, վտանգաւոր է կամիլ հասու լ. խորհրդոց հզօրից :

Sanctus (ին) ա. պտ. սուրբ. մասն պատարագի. 2. սրբանուագ :

Sandal, ա. բ. S. Santal.

Sandale, ի. սանդալ «չարըգ». petite —, սանդալիկ. qui porte des —s, սանդալաւոր, սանդալաշրջիկ. 2. նե. մակոյկ :

Sandalier, ա. սանդալագործ «չարըգճի» :

Sandaraque, ի. բ. ջնարակ. խիժ ոետնային. 2. ջնարիկ. կարմիր ծծմբուկ զառկի. հն. **Réalgar.**

Sandbergite, ի. հբ. սանդբերգաքար :

Sanderling, ա. Ծ. պիճակ. Ըրդչուն ի տոհմէ բարձրաստրունից (échassiers). [ճագ» :

Sandjiak, ա. գաւառակ «սան-

Sandjiakat, ա. գաւառակալուի:

Sandoric, ա.բ. սանդորիկ. ազգ երկպրուկ տնկոց :

Sandorne, ա.Ծ. մաշկոտնաձուկ. Ըռչուն մաշկոտն :

Sandre, ա. ձբ. շիղածուկն. ձուկն ի տոհմէ ձողածկնակերպից (percoïdes).

Sandwich (ուիչ) ա. սանտուիչ, խոզապուխտահաց :

Sang, ա. արիւն «գան». — artériel, veineux. — noir, rouge, vermeil. — menstruel, դաշտան. — caillé, ապաժոյժ. S. **Eau.** La circulation du —. La transfusion du —, փոխանցումն արեան. le — jaillit de la blessure. Cracher le —, արիւնաթեր լ., *արիւն Ըրնել. le — lui monte à la tête. Des ruisseaux de —. La terre était toute trempée, toute abreuvée de —. Il y a eu beaucoup de — répandu dans ce combat. Le — a coulé. Faire couler le —. Mettre quelqu'un en —, tout en —. Mordre, fouetter, pincer jusqu'au —. Verser, répandre le —. Tremper ses mains dans le —. Épargner le —. Aimer le —, արիւնասէր լ. être altéré de —, արիւնախանձ լ. c'est un homme de —, qui se plaît dans le —, այր արիւնարբու՝ արիւնռուշտ. se baigner dans le —, արիւնաթիեղ լ. inonder de — une ville, un pays, արիւնաթաթաւ՝ արիւնաշաղախ առնել. mettre un pays à feu et à —. Payer une chose de son —. Le — de cet homme crie vengeance. Qui a le — chaud, տաքարիւն. qui a le — froid, պաղարիւն. || ը. je donnerais le plus pur de mon —. Je répandrais tout mon —, jusqu'à la dernière goutte de mon —. || ը. sucer le — du peuple, s'engraisser du — du peuple. || ը. suer — et eau, S. **Suer.** Cela calme, fait bouillir le —. Cet homme a du — dans les veines. Il n'a pas une goutte de — dans les veines. || փ. —-froid. անխռովութիւն, պաղարիւնութիւն. être de —-froid, պաղարիւն լ. garder, perdre son —-froid. Tenir qn. de —-froid. || Les animaux à — rouge, կարմրարիւն կենդանիք. à — blanc, սպիտակարիւն. à — chaud, տաքարիւն. à — froid, պաղարիւն.

2. արիւն, զարմ, տոհմ, ազգատոհմ, զաւակ. être de noble —, d'un — illustre, բաշազարմ՝ բաշազգի. être d'un — vil, վատազգի՝ վատատոհմիկ լ. il est du — de ce héros. Le — arménien, հայ արիւն. prince du —, S. **Prince.** C'est votre fils, c'est votre —. C'est un fils indigne, je le renonce pour mon —. Un —-mêlé. || Droit du —. Il parvint à la couronne par le droit du —. Les liens du —. La voix du —. || La vertu des pères ne se transmet pas toujours avec le —. || փ. faire du mauvais —, սրտնեղիլ.

3. ցեղ. cheval de — arabe. un cheval de pur կամ un pur —, գեղազատ, տզի. un demi-—, կիսադզի :

Sang de rate, ա.անք. փայծաղարիւն :

Sang-de-dragon, ա.դղզ. ալբեթացարիւն, ալբեթացարիւն, շաւաշարիւն, վիշապարիւն, վիշապախէժ :

Sang-froid, ա. անխռովութիւն, սառնարիւնութիւն, պաղարիւնութիւն, պաղութիւն : [խոպալանահալուած :

Sanglade, ի. վոկահալութիւն,

Sang-gris, ա. գորշարիւն. ըմպելի ինչ գորշագոյն :

Sanglant,e, ած. արիւնոտ, արիւնաթիծ, արիւնաներկ, արիւնազանգ, արիւնաներկաւ, արիւնահեղ, արիւնռուշտ, արիւնախառն, արիւնագոյն, արիւնաձոյր, արիւնալից. une robe toute —e. Son épée est encore —e. Il a les mains encore —es. Combat —. Rencontre, défaite —e. Mort —e. La plaie est encore toute —e. Un affront, un outrage —. Une —e injure. Des reproches —s. Une raillerie —e.

Sangle, ի. Ծանգ, քաշիկ, փոկ, *Ծափտուր «գոլան». la — d'une selle, Ծանգ, ձամեռակալ. — d'un bât, Ծանգ, քաշիկ, Ծամբակալ, *Ծափտուր:

Sangler, ն. Ծանգել. *քաշիկն սեղմել. — un cheval. 2. փ. եւ ը. Ծանգել, գանել, գանահար լ., *ծեծել. — un coup de poing. — un soufflet. — un coup de fouet. — des coups de canne.

Se sangler, դ. Ծանգիլ (ձիոյ). 2. պնդել զմէջս, *մէջքն սեղմել. pour courir la poste, il faut bien —. 3. պնդել զկուրծս, *կուրծքն սեղմել. cette femme se sangle trop.

Sanglier, ա. վարազ, կինճ. խոզ վայրենի. 2. ձբ. կինճատուկն :

Sanglon, ա. փոկակալ, փոկակ :

Sanglot (ո) ա. հեծեծանք, հեկեկանք, հեծկանք, *հեծկլտանք. —s continuels, entrecoupés, étouffés.

Sanglier.

Pousser des —s. Étouffer ses —s. Avec une voix entremêlée de —s, հեծեծեալ ձայնիւ. en —, հեծեծագին :

Sangloter, չ. հեծեծել, հեկեկալ, հեծկալ, *հեծկլտալ. on l'entend — à tout moment. Elle se mit à —.

Sangsue, ի. տզրուկ, *ծլուկ «սիւլիւք». appliquer, mettre des —s. Faire dégorger une —. || — artificielle, S. **Ventouse.** 2. փ. տզրուկ, արիւնածուծ. ce sont les —s du peuple. Cet homme de loi est une — pour ses clients.

Sanguification (սիօն) ի. բխ. արիւնագործութիւն :

Sanguin,e, ած. արիւնային, արիւնոտ, արիւնագոյն. vaisseaux —s, արիւնային անօթք. système —. 2. արիւնաշատ, բազմարիւն, արիւնոտ. c'est un homme —. Il est —, d'un tempérament —. Maladie, affection —e. Un rouge —. Couleur —e. || Jaspe —, կարմրապիսակ յասպ :

Sanguinaire, ած. արիւնախանձ, արիւնարբու, արիւնռուշտ, արիւնատէր. un homme —. Il est d'humeur —. Actions, exploits —s. 2. անգութ, անողորմ, անագորոյն. un zèle —. Des dogmes —s.

Sanguinaire, ի. բ. արենխոտ, արեան խոտ «գան օձուս» :

Sanguinarine, ի. տգ. արիւնին. կալաքարակերպ ինչ :

Sanguine, ի. հբ. արիւնքար, կարմրաքար. հն. **Hématite.**

Sanguinipède, ած. արիւնոտն, կորմրոտն :

Sanguinirostre, ած. արիւնկտուց, կարմրակտուց :

Sanguinole, ի.պ. արիւնադեղձ. 2. արիւնատանձ :

Sanguinolent,e, ած. բժ. արիւնագոյն, արիւնաներկ. déjections —es, crachats —s.

Sanguisorbe, ի. բ. ջերմատակ, արիւնակուլ. հն. **Pimprenelle.**

Sanguisorbées, ի. յ. բ. արիւնակուլեայք :

Sanhédrin, ա. սինեդրիոն. ատեան Հրէից :

Sanicle, ա. բ. պատառուտուկ, բուժախոտ : [եայք :

Saniculées, ի. յ. բ. բուժախոտ-

Sanidine, ի. հբ. ապակեքար :

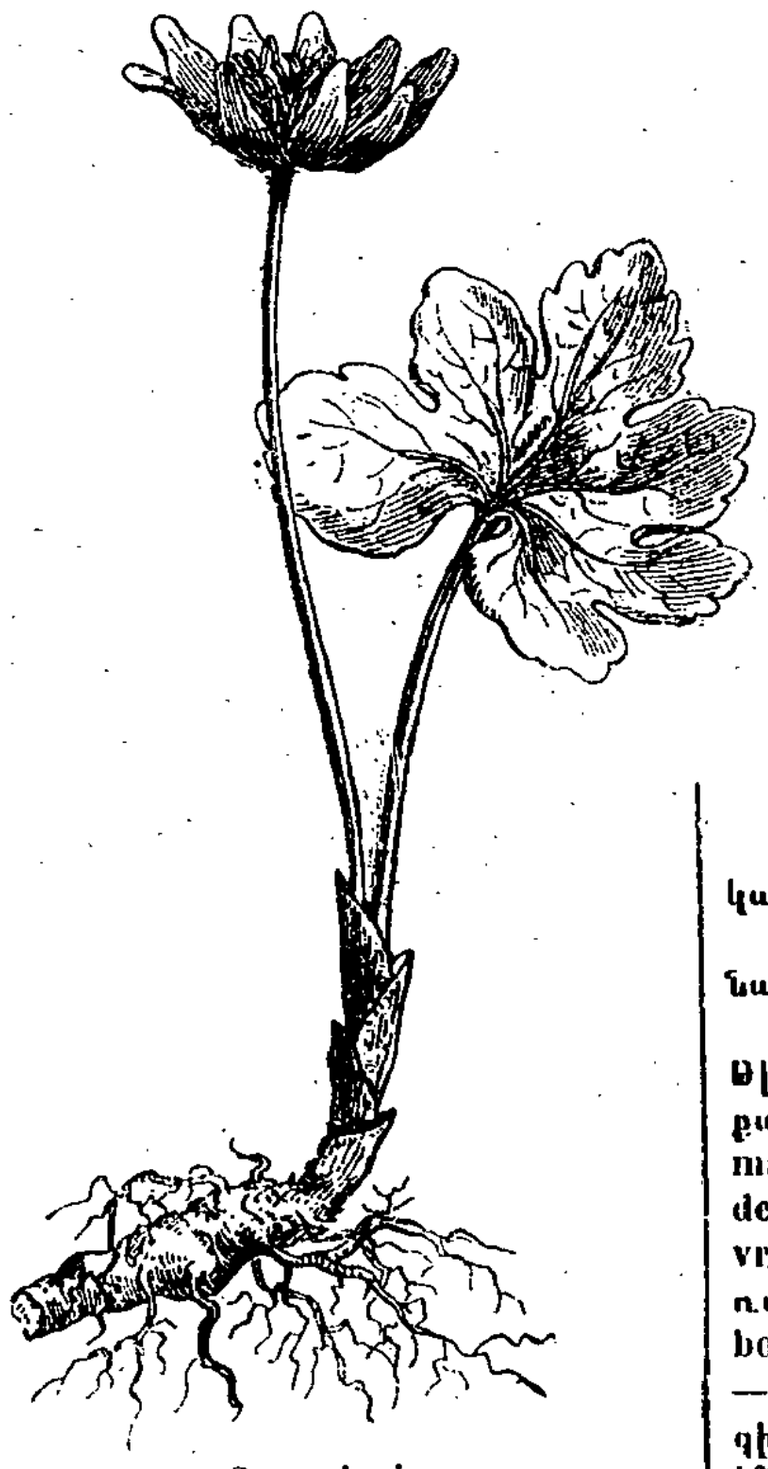
Sanidophyre, ա. հբ. տախտաձիրանաքար :

Sanie, ի. շարաւ :

Sanieux,euse, ած. շարաւային, շարաւոտ . liquide —. Humeur —euse.

Sanitaire, ած. առողջապահական, առողջական, առողջապահիկ. police, règlement, mesure —. Bulletin, cordon —.

Sans (սան) նխ. առանց . être —

Sanguinaire.

argent, անարծաթ լ. être — esprit, անմիտ լ. être — honneur, անպատիւ լ. une audace — égale, աննման յանդգնութիւն . c'est un corps — âme, մարմին է անհոգի . passer la nuit — dormir, անքուն անցուցանել զգիշերն . — protecteur, անպաշտպան . — vous, առանց ձեզ . — mentir, առանց սուտլոյ. — énergie, ծուլամիտ , ծոյլ . — doute, անտարակոյս . — exception, առանց բացառութեան . — faute, անվրէպ . — cesse, անդուլ , անդադար . — quoi, ապա թէ ոչ. — que, շղ. առանց . — que cela paraisse. — qu'on en parle Il a fait cela — que l'on lui ait dit.

Sanscrit,e (սանսքրի, իթ) սանսքրիտ . langue, grammaire —e. 2. ա. սանսքրիտերէն . l'étude du —. Professeur de —.

Sanscritain,e, սանսքրիտական . 2. ա. —, *սանսքրիտերէն սորուող .

Sanscritisme, ա. սանսքրիտականութիւն :

Sanscritiste, ա. սանսքրիտագէտ :

Sans-culotte, ա. անվարտիք , անվարտիքեան , սրիկայ , *անհուն-պան , ջնեքաց «պալատըը չըպլագ» :

Sans-culottisme, ա. անվարտիքութիւն :

Sans-dent, ի. ռ. ժոռատ սլառաւ . *ակռաններն ծափած պառաւ . c'est une vieille —s. Des —s.

Sansévière, ի. բ. սանսեւիէրա-բոյս. ազգ միապրուկ տնկոց ի տոհմէ շուշանասերից (liliacées).

Sans-façon, ա. il est —. տ. **Façon**.

Sans-fleur, ի.պ. ծզախնձոր. des —. հն. **Romme-figue**.

Sans-gêne, տ. **Gêne**.

Sansonnet, ա. ծ. ռ. սարմահաւ (étourneau). 2. ձր. տարմածուկն :

Sans-peau, ի. պ. անմորթաստանձ , կաշաւ : des —.

Sans-souci, գ. անհոգ . un —. Une grosse —. Des —.

Santal, ա. բ. ճանդան :

Santalacées, ի. յ. բ. ճանդանասերք. տոհմ երկպրուկ բուսոց :

Santalées, ի. յ. բ. ճանդալեայք . ցեղ տնկոց ի տոհմէ ճանդալասերից (santalacées).

Santalin, ա. բ. ճանդի :

Santaline, ի. տգ. ճանդանին . կարմիր գունանիւթ :

Santalique, ած. տգ. ճանդանային . acide —, ճանդանաթթու :

Santé, ի. ողջութիւն , առողջութիւն , անհիւանդութիւն . bonne —, քաջառողջութիւն , քաջողջութիւն . mauvaise —, վատառողջութիւն. plein de —, քաջառողջ , քաջողջ . recouvrer, rétablir sa —, կազդուրիլ , *առողջութիւնն գտնել . jouir d'une bonne —, քաջառողջ լ. il regorge de —, քաջառողջ է . comment va la —? զիա՞րդ կայք , * առողջութիւննիդ ինչպէս է . avoir un air, une figure de —, քաջառողջ լ. un visage brillant, resplendissant de —, քաջառողջ դէմք. n'avoir pas de —, վատառողջ լ. conserver, ménager sa —. La — de l'esprit, առողջութիւն մտաց . la — de l'âme, առողջութիւն հոգւոյ . une — chancelante, faible, délicate. Ma — ne va pas bien, վատառողջ եմ . maison de —, հիւանդանոց . billet de —, առողջատոմս . 2. առողջութիւն , կենդանութիւն , արեւ, արեւշատութիւն , *կենաց . à votre —, յարեւ ձեր, ի կենդանութիւն ձեր, * ձեր կենաց . à la — de monsieur un tel, de madame une telle. Boire à la — de qn., ըմպել գինի յարեւ՝ ի կենդանութիւն՝ յարեւշատութիւն ուրուք . porter la — de qn., ըմպել բաժակ յարեւշատութիւն ուրուք . porter des —s, ըմպել բաժակ ի կենդանութիւնս . nous avons bu tant de —s, * ասչափ բաժակ խմեցինք կենդանութեանց :

Santoline, ի. բ. ակնատակ , իգաբարձուենիկ կամ էգ բարձուենեակ , իգաօշինդր . հն. **Aurone femelle**.

Santon, ա. մահմետական կրօնաւոր :

Santoneux, ած. տգ. եղեւնուտ . acide —, եղեւնուտաթթու :

Santonine, ի. բ. եղեւին , եղեւնուկ . 2. եղեւնուկ , եղեւնի սերմն , եղեւնահատն , ճճադեղ , որդնադեղ «իօրատանի». հն. **Semen-contra**.

Santonique, ած. տգ. եղեւինային . acide —, եղեւինաթթու :

Sanve, ի. ռ. ճարկ . վայրի մանանեխ: [**Rob**.

Sapa, ա. մաթ «փէքմէզ» . հն.

Sapajou, ա.կ. ճաճ, ճաճիկ. կապիկ Ամերիկայ . 2. փ. մարդուկ :

Sapan, ա. ներկափայտ -

Sape, ի. զ. փոս . 2. փ. ական «լաղըմ». 3. եգ. մանգաղիկ , մանգահակ :

Sapement, ա. փորումն :

Saper, ն. տապալել , փորել , քրել . — une muraille, une tour par le pied, par le fondement, հիմնայատակ առնել . 2. փ. քանդել , տապալել . — les fondements d'un État, — զհիմունս պետութեան . — par les fondements. — les fondements de la religion, de la morale, d'un système.

Saperde, ի. մբ. կրճակ :

Sapeur, ա. տապալաւոր , կացնաւոր , սակրաւոր «պալթաճը» :

Saphène, ած. մգ. veine — կամ —, սափենակ . *սրունքի երկու երակաց անուանն , յորոց մին կոչի — interne, ներքին —, եւ միւսն — externe, — արտաքին :

Saphique, ած. տղ. սափիովեան . ode —, — տաղ :

Saphir, ա.հբ. շափիղայ, շափիւղայ . — velouté, մուխաշափիղայ . — indigo, լրջաշափիղայ . — faux, սուտ —, կեղծաշափիղայ :

Saphirine, ի. հբ. շափիւղիկ :

Saphrophytes, ա. յ. բ. սափրոբոյսք : [les substances —s.

Sapide, ած. համեղ . les corps,

Sapidité, ի. համեղութիւն :

Sapience, ի. հ. իմաստութիւն . * կգործածուի այս խօսքին մէջ . le pays de —, երկիրն իմաստութեան . Նորմանդիա . 2. գիրք իմաստութեան Սողոմոնի . հն. **La sagesse**.

Sapiential,e (փիանսի) **aux**, ած. իմաստնաւանդ . livres sapientiaux, գիրք իմաստութեան (Առակք , Ժողովող , Յեսու, Սիրաքայ):

Sapin, ա.բ. եղեւին, եղատ . ազգ կոնաբեր ծառոց. bois de —, եղեւնափայտ.— épicéa, փիճի . — pectiné, խիժաբեր եղեւին . forêt de —s, եղեւնապուրակ . 2. դագաղ. sentir le —, մերձ ի մահ լ., *մեռնելու մօտ լ., եղեւինէ դագաղի մէջ դրուիլ . 3. ռ.վարձակառք:

Sapindacées, ի. յ. բ. օճառաւսիք . տոհմ երկպրուկ ծառոց :

Sapindées, ի. յ. բ. օճառեայք .

ցեղ բուսոց ի տոհմէ օճառասերից (sapindacées). S. Savonnie.

Sapindus (իւս) ա. բ. գա. Savonnier ի :

Sapine, ի. մբ. եղեւնաբարձ . բեռնաբարձ մեքենայ :

Sapineau, ա. բ. եղեւնիկ :

Sapinette, ի. բ. եղեւնակ . 2. դղգ. եղեւնաջուր . * տեսակ մի գարեջուր եղեւնոյ ընձիւղներով շինուած :

Sapinière, ի. եղեւնաստան :

Sapium (օմ) ա. բ. կաղինչ . ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ կաղնչաձերից (euphorbiacées).

Sapogénine, ի. տգ. S. Saponine.

Saponacé, e, ած. օճառային, սապոնային. substance —e. Corps —.

Saponaire, ի. բ. օճառախոտ, շմոլտակ . — des vaches, գոմիզ . || — d'Égypte, օշնան :

Saponifiable, ած. օճառելի :

Saponification (սիօն) ի. օճառացում, օճառագործութիւն, սապոնագործութիւն :

Saponifier, ն. տգ. օճառել, օճառացուցանել, *սապոնցուցանել :

Saponine, ի. տգ. օճառախոտին:

Saponique, ած. տգ. օճառախոտային,

Saponite, ի. հբ. օճառաքար :

Saponure, ա. դղգ. օճառադեղ :

Saporifique, ած. համածին, համաբեր, համոտ :

Sapotacées, ի. յ. բ. բրճասերք:

Sapote կամ **Sapotille**, ի. բ. բուրճ . S. Sapotillier.

Sapotées, ի. յ. բ. բրձնայք . տոհմ երկպրուկ տնկոց :

Sapotier, ա. բ. բրճի, բրճենի :

Sapotille (սափօթիյ) S. Sapote.

Sapotillier, S. Sapotier.

Sappan, ա. S. Sapan.

Sappare, ի. հբ. S. Disthène.

Sapristi, մջ. վա՛յ Քշուառական, կրո՛ղ :

Saprolègne, ա. բ. հիլաբ . ազգ [լօռի :

Saprolégniacées, ի. յ. բ. հիլաբնասերք . ազգ սնկոց :

Saprolégniées, ի. յ. բ. հիլաբնայք :

Saprophage, ած. փտակեր :

Saprophyte, ած. եւ ա. բ. փտաբոյս : [սային :

Saprophytique, ած. փտաբու-

Sapyge, ի. մբ. մերդակ . ազգ միջատաց :

Sapygites, ա. յ. մբ. մերդակազգիք . խումբ միջատաց :

Sarabande, ի. սարաբանդապար: danser une —. 2. սարապանդանուագ . composer, jouer une —. 3. սարապանդերգ . chanter une —.

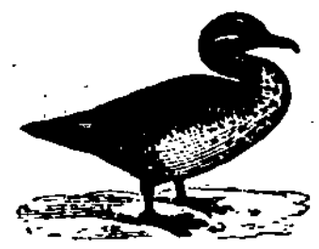
Sarbacane, ի. փչափող, փչուէ . 2. խօսափող . parler par — 3. փըչուէ (ապակեգործի) :

Sarbotière, ի. S. Sorbetière.

Sarcasme, ա. դառնաճեգնութիւն, այպանութիւն . ce trait n'est pas une plaisanterie, c'est un —. Essuyer des —s, դառնաճեգնի :

Sarcastique, ած. ճեգնական, երգիծական, երգիծաբան, այպանալից . un ton —.

Sarcelle, ի. Ք. մրտիմն, *բադիճան . Քուչուն ջրբայինն :

Sarcelle.

Sarceux, euse, ած. մգ. մսեղէն . tissu —.

Sarcine, ի. տգ. մսին. 2. բ. սարկենի . քոյս ինչ :

Sarclable, ած. քաղհանելի :

Sarclage, ա. եգ. քաղհանք, քաղհանութիւն :

Sarcler, ն. քաղհանել, քաղ հանել, քաղահան առնել . — les mauvaises herbes d'un jardin. — les orges, les avoines.

Sarcleur, euse, գ. քաղահան :

Sarcloir, ա. քաղահան (գործի), քաղհանոց :

Sarclure, ի. քաղ . *հանուած գէշ խոտ . les —s d'une allée.

Sarcocarpe, ա. բ. մսապտուղ :

Sarcocèle, ի. ախ. մարմնաւիշտանկութիւն . S. Orchiscèle.

Sarcocéphale, ա. բ. մարմնագլուխ :

Sarcocolle, ի. բ. անձրուկ :

Sarcocollier, ա. բ. անձրուկի, անձրուկենի . Քուփ ինչ :

Sarcocolline, ի. տգ. անձրուկին : [zoaires.

Sarcodaire, ա. յ. S. Protozoaires.

Sarcode, ա. մգ. մսարդ :

Sarcoderme, ա. բ. մսամորք :

Sarcodique, ած. մսարդային :

Sarcogène, ած. մսածին :

Sarcolactique, ած. տգ. մարմնակաթնային :

Sarcolène, ի. բ. մարմնապատեան . ազգ երկպրուկ տնկոց :

Sarcolénées, ի. յ. բ. մարմնապատեայք :

Sarcolite, ի. հբ. մարմնաքար :

Sarcologie, ի. մարմնաբանութիւն :

Sarcomateux, euse, ած. վ. շընոխքուորոտ . tumeur —euse.

Sarcome, ա. վ. շնոխքուոր . այտուն մարմնեղէն :

Sarcomphale, ի. պորտայտոյց :

Sarcomycète, ած. բ. մարմնասունկ :

Sarcophage, ա. ճ. քարաթագաղ, քարադամբան . վիմափոր դագաղ դամբան . 2. մբ. մսակեր . միջատ ինչ . 3. կ. մսակեր . կապիկ ինչ . 4. բժ. մսակէզ . հն. Cathérétique.

Sarcophagie, ի. մսակերութիւն:

Sarcophile, ա. մսասէր :

Sarcophylle, ի. բ. մսատերեւ :

Sarcopside, ի. տգ. մսատեսիլ :

Sarcopte, ա. մբ. մսահատ. *տեսակ մամուկի :

Sarcoramphe, ա. Ք. մարմնակտուց . *տեսակ անգղի :

Sarcosine, ի. տգ. մսեղինին :

Sarcosporidies, ի. յ. կ. մսՔորճեայք Քորճակենդանաց (sporozoaires).

Sarcostemme, ա. բ. մսապըսակ . ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ ասկղեպեայց (asclépiadées).

Sarcostome, ա. ած. մսաբերան:

Sarcotique, ա. բժ. մսաբեր :

Sardagate, ի. հբ. կարմրակատ:

Sardanapalesque, ած. սարդանապալեան. mollesse —.

Sarde, ա. ձբ. սարդածուկն :

Sardea, ա. բ. սարդախոտ. խոտ մահաբեր :. [լա» :

Sardine, ի. ձբ. աղկեր «սարթե-

Sardinerie, ի. աղկերարան :

Sardine.

Sardinier, ère, գ. աղկերագործ, աղկերուհի:

Sardoine, ի. հբ. ակնաբար. ազգ ակատի :

Sardonie, ի. բ. կեռակ :

Sardonien կամ **Sardonique**, ած. սարդոնեան, սարդոնական. ris, rire —, —՝ բռնազբօսիկ հեգնական ծաղր :

Sardonyx, ա. հբ. սարդեղունգն :

Sargasse, ի. բ. ծովասէզ, ծովալօտ . ազգ սիզաբուսոյ :

Sargassées, ի. յ. բ. ծովալօտեայք : [գածուկն:

Sarge կամ **Sargue**, ա. ձբ. սար-

Sargus, ա. մբ. սարգոս . միջատ երկնեւ :

Sarigue, ա. կ. պարկիրէ :

Sarisse, ի. հլս. յն. սարիս . ազգ հին նիզակի :

Sarigue.

Sarment, ա. բ. ուռ, արգաւոր, յօտ, որՔիօտ . *որՔի ճիւղ «ամմա տալը» . 2. պատապիճ :

Sarmentacées, ի. յ. բ. S. Ampélidé.

Sarmenteux, euse, ած. ուռախիտ . vigne —euse. 2. պատապիճ, պատատուկ . plante —euse.

Sarmienta, ա. բ. գեսներակ . ազգ երկպրուկ տնկոց . S. Gesnéracées. [ոտն :

Saropode, ած. կ. աւելոտն, Քաւ-

Sarracénie, ի. բ. սառասնեղ . ազգ երկպրուկ տնկոց, ի տոհմէ սառասնեայց (sarracéniées).

Sarracéniées, ի. յ. բ. սառասնեայք :

Sarracénique, ած. սառակինեան, հագարական. l'art —.

Sarrancolin, ա. հբ. S. Serancolin.

Sarrasin կամ **Sarrazin**, ա. սարակինոս, հագարացի . 2. բ. սեւացորեան, *սեւ ցորեն :

Sarrasin, e, ած. սառակինեան, հագարական. architecture —e. 2. գ. herse —e կամ —e, գինացարան:

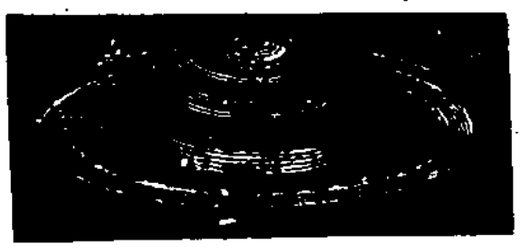
Sarrasine, ի. S. Sarrasin.

Sarrau, ա. սառոյ . երկայն վերարկու գեղջաց :

Sarrazin, S. Sarrasin,

Sarrette, ի. բ. յուրենակ . բոյս ի տոհմէ կանկարագլխոց (cinarocéphales).

Sarriette, ի. բ. կորդիան :
Sartorite, ի. իբ. սարտորաքար :
Sas (սա) ա. մաղ, նքոյր, ձարմաղ, շարմաղ. passer au —, *մաղէ անցունել. passer au gros —, *խոշոր մաղել. || փ. եւ բ. passer une chose au gros —, մաղաքննի ե., ճարեւանցի քննել :
Sassafras (ֆրա) ա. ամերիկասարդ. ծառ հիւսիսայիս Ամերիկոյ ի տոհմէ սարդենասերից (lauracées).
Sasse, ի. տ. **Écope.**
Sassement, ա. մաղումն :
Sassenage, ա. սասնաժ. ազնիւ պանիր ինչ Գաղղիոյ :
Sasser, ն. մաղել, ձարմաղել. *մաղէ անցունել. — de la farine, du plâtre. 2. փ. եւ բ. —, մանրաքննին առնել, *մանր քննել. on a bien sassé cette affaire, on l'a sassée et ressassée.
Sasset, ա. մաղակ, ձարմաղիկ :
Sasseur, euse, գ. մաղիչ, ձարմաղիչ. 2. ա. մաղ :
Sassoline, ի. հբ. սասոլին. բնական բորաթթու (acide borique).
Sassure, ի. մաղունչ, *մաղուք :
Satan, ա. սատան, սատանայ, սադայէլ, դիւապետ. un orgueil de —. Renoncer à — et à ses pompes. Retire-toi, —. || Le royaume de —, Թագաւորութիւն սատանայի. աշխարհ. le fils de —, որդիք սատանայի. չարք :
Satané, e, ած. սադայէլեան, դիւահարեան, դիւահարեան, անիծեալին :
Satanique, ած. սատանայական, սադայելական. esprit, orgueil —.
Satellite, ա. արբանեակ, անձնապահ, փուշտիպան. il vint avec tous ses —s. 2. աս. արբանեակ. 3. մգ. ած. արբանեակ. veines —s.
Satiété (սասիէթէ) ի. յագ, յագութիւն, յագուրդ, կշտամբութիւն, *կշտութիւն. manger jusqu'à la —, ուտել ց'յագ' կշտանալ, կշտամբել. 2. փ. յագուրդ, յափրանք, յափրացումն. la — des plaisirs, des honneurs. Répéter une chose jusqu'à —. [—ive.
Satif, ive. ած. ցանածոյ. plante
Satin, ա. սնդուս, սնդու. — de Lyon. — de Chine. — noir, սեւասընդուս. de —, սնդուսեայ, robe de —.
Satinade, ի. սնդուսակ :
Satinage, ա. սնդուսումն, ողորկութիւն :
Satiné, e, անց. սնդուսեալ, ողորկ. ruban, papier —. 2. փ. սընդուսափայլ, սպիտակափայլ. une peau —e. Une tulipe —e.
Satiner, ն. սնդուսել, սնդուսափայլ առնել, ողորկել.
Satiner, ե. սնդուսափայլ՝ սպիտակափայլ ե. cette tulipe satine.
Satinette, ի. սնդուկ :
Satineur, euse, գ. սնդուսիչ, սնդուսչուհի :
Satire, ի. երգիծանք, երգիծանումն, երգիծանութիւն, երգիծաբանութիւն. les —s de Boileau. — fine, piquante, sanglante. Faire une —, երգիծել, երգիծարանել. Il a fait une longue — contre vous. Il y a de certaines louanges qui sont des —s.
Satirique, ած. երգիծական, երգիծարան, *երգիծախօս, երգիծաբանական. ouvrage, discours, pièce —. Poète, écrivain —. 2. երգիծասէր, երգիծաբանասէր. homme, esprit, langue —. 3. երգիծագիր :
Satiriquement, մ. երգիծաբար. երգիծօրէն, երգիծարանօրէն. cela est dit —.
Satiriser, ն. երգիծանել, երգիծարանել. cet homme qui satirise ses meilleurs amis. || լկ. — finement, grossièrement.
Satisfaction (սիօն) ի. գոհացումն, գոհութիւն, հաճութիւն, *գոհանակութիւն. j'ai eu bien de la — dans son entretien. Donner pleine —, տալ լիակատար գոհացումն. cet enfant donne de la — à ses parents. Éprouver de la —. Les choses se passèrent à la — générale. Un air de —. 2. —, կամաքարութիւն, հատուցումն. faire, donner, obtenir —. Il faut que la — soit proportionnée à l'offense. Vous n'aurez jamais — de cette injure. 3. ար. ապաշխարութիւն. il faut jeûner et faire l'aumône en — de ses péchés.
Satisfactoire, ած. հաճեցուցիչ, հատուցական, հատուցիչ. la mort de Notre-Seigneur est — pour tous les hommes.
Satisfaire, ն. հաճել, գոհ առնել, *գոհացունել. cet écolier satisfait ses maîtres. On ne peut — tout le monde. — ses créanciers. — un homme qu'on a offensé. — un besoin. — sa passion, sa colère, son ambition, sa vanité, sa curiosité. — les sens, le goût, la vue, l'oreille, etc. Cette doctrine satisfait la raison. Cette musique satisfait l'oreille. Cet objet satisfait la vue. Son discours, son poème, etc., ne m'a pas satisfait. — l'attente de qn. Il s'en faut beaucoup qu'il ait satisfait l'attente du public.
Satisfaire, ե. հաճել, հատուցումն առնել. — à son devoir, à ses obligations. — à la loi. Il a entièrement satisfait.
Se satisfaire, դ. հաճել զանձն, ինքնահաճ ե. il y a longtemps qu'il avait envie de voir Paris; enfin il s'est satisfait. — de son désir.
Satisfaisant, e, ած. գոհացուցիչ, գոհարար, հաճեցուցիչ. réponse —e. Cette raison n'est guère —e. Cela n'est pas — pour eux. Non —, անգոհացուցիչ :
Satisfait, e, անց. եւ ած. գոհացեալ, գոհ, հաճ. le voilà —. Il est — de son sort. Elle est trop —e de sa personne.
Satisfecit (սիթ) ա. գոհունագիր:
Satrape, ա. սատրապ, կուսակալ, կողմնակալ, կողմնապահ, կողմնապետ. le luxe et l'orgueil des —s avaient passé en proverbe chez les Grecs. 2. փ. սատրապ. գոռոզ, հպարտ մարդ. c'est un —, un vrai —
Satrapie, ի. սատրապութիւն :
Saturabilité, ի. յագելիութիւն :
Saturable, ած. յագելի :
Saturateur, ա. յագիչ (գործի) :
Saturation (սիօն) ի. տգ. յագումն. faire dissoudre du sel dans l'eau jusqu'à —.
Saturé, e, անց. յագեալ, յագ, յագուն. eau —e de sel, աղաջուր յագեալ. eau —e de sucre, շաքարաջուր —. eau de chaux —e, կրաջուր —. non —, անյագ, անյագեալ. 2. փ. —, կշտացալինդ. le public est — de ce genre d'ouvrage. 3. տգ. յագեալ, յագ. composé —.
Saturéia, ի. բ. գա. **Sarriette**:
Saturer, ն. յագել, յագեցուցանել. — un acide avec un alcali. 2. փ. յագեցուցանել. on a saturé le public de ces sortes de publications.
Saturnales, ի. յ. հս. սատուռնաւոնք, կռոնսատուռնաւոնք :
Saturne, ա. Սատուռնոս, Կռոնոս, Զրուան, Զոհալ. 2. աս. Կռոնոս, Երեւակ. 3. հ. տգ. կապար. sucre de —, կապարաշաքար :

Saturnie, ի. մր. սատուռնոս. միջատ բազմաոտնակ :
Saturnien, enne, ած. աս. սատուռնեան, երեւակային :
Saturnin, e, ած. բժ. կապարային. colique —e. կապարախիժ :
Saturnisme, ա. բժ. կապարաթունաւորումն. *կապարով թունաւորումն :
Satyre, ա. սատիր, այծամարդ, մարդապաքաղ. կիսաձաուած նոխազաստուն եւ նոխազուհի. les faunes et les —s. 2. փ. սատիր, կնամոլ, իգամոլ, ճակաճան. c'est un —. 3. բ. սատիր. տունկ միապտուկ ի տոհմէ խոլորձեայց (orchidées). 4. մբ. սատիր. ազգ ցերեկեան թիթեռան :
Satyriasis (զիս) ա. բժ. սատիրախտ, ճակաճանութիւն :
Satyrides, ա. յ. մբ. սատիրազգիք. խումբ թեփաթեւ միջատաց :
Satyrion, ա. բ. այծատունկ, արծին, աղուէսաձուք, կարկ, կոկոռուակ :
Satyrique, ած. հխ. սատիրական. danse —, սատիրապար :
Sauce (սոս) ի. Թացան «սալցա». — de haut goût, d'un goût relevé, — համեղաճաշակ. — fade, անհամ —. — blanche, verte, rousse. — au beurre noir, — սեւկոգի' սեւակարագ. — aux câpres, — կապարապտուղ. — veloutée, Թաւշուն —. 2. կշտամբանք, *չեխ. faire la — à qn., կշտամբել զոք. je lui ferai bien sa —. Donner, apprêter une — à qn., կշտամբել զոք, *լաւ մի չեխել :
Sauce, ե, անց. Թացանախտան. pain —. Viande —e, խխտմ միս. être — par la pluie, անձրեւաթաց ե.

‖ լկ. je suis arrivé —. 2. ո. կըշռամբել. sa femme l'a bien —. Il a été — d'importance. Cet employé a été vertement — par ses chefs. 3. դգ. médaille —e, մեռալ պրճաՓռպատ. 4. չաղախնալ :

Saucer, ն. Փացանել, * Փացանի մէջ ՓաՓխել. — du pain. 2. փ. cet homme a été sauce dans la boue, dans la rivière, * մարդն ցեխի մեջ ՓաՓխուեր է, վտակի մէջ Փրջուեր է. 3. ո. — qn., խառիւ կշտամբել ոք, *սաստիկ չեխել մէկը :

Saucier, ա. Փացանագործ, Փացանավաճառ.

Saucière, ի. Փացանոց, Փացանատան. — d'argent, de porcelaine.

Saucisse, ի. երշ. faire des —s.

Saucisson, ա. երշիկ. — de Lyon. Une tranche de —.

Sauf, Sauve, ած. ողջ, ամրողջ, անվնաս. il a eu la vie sauve. Il sortit sain et — de la bagarre.

Sauf, նխ. առանց ինչ վնասելոյ, *առանց վիրաւորելու՝ վնասելու. — votre respect. — le respect que je vous dois. Je vous servirai en toute chose, — contre mon honneur. 2. բայց միայն, միայն զի, միայն Թէ. — meilleur avis. — avis contraire. — à changer. 3. բաց ի. — erreur de calcul. — erreur ou omission. Il lui a cédé tout son bien, — ses rentes, — la maison qu'il habite. ‖ Sain et —, տ. Sain.

Sauf-conduit, ա. ապահովագիր. donner, violer un —. Il est venu sur la foi d'un —. Des sauf-conduits.

Sauge, ի. բ. եղեսպակ, մոլր-

Թեր, բարձանձ. ‖ — verticillée, կմնատաշ. 2. ճաՓուռ. * տեսակ մի ուռենի :

Saugrenu, e, ած. ը. այլանդակ, անիեՓեՓ, ծաղրելի, * անճոռնի. question, réponse —e. Raisonnement —. [Փին:

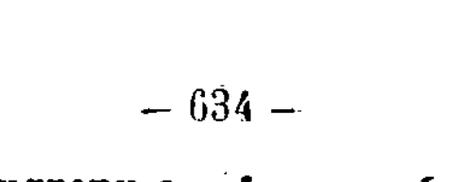
Saugrenuite, ի. այլանդակու-

Saulaie, ի. ուռեստան :

Saule (սօլ) ա.բ. ուռ, ուռի, ուռենի «սէօյիւԹ». — pleureur, արտասուաՓոր՝ վարսագեղ՝ վարսաւոր —. qui a la taille mince comme le —, ուռամէջք. ‖ — d'Orient կամ d'Égypte, խլեի. — odorant, եղրդի. — osier, ուռղրի. — nain, բիճուռի.

Saumâtre, ած. աղահամ, աղուտաղուտ. eau —, աղաջուր :

Saumon, ա. ձբ. լոգ «սալամօն

գալըդը». 2. ար. լոգ. քծուար երկաՓոյ՝ կապարի՝ անագի :

Saumoneau, ա. ձբ. լոգիկ. ձագ լոգի :

Saumoné, e, ած. լոգագոյն, լոգամիս. truite —e.

Saumurage, ա. աղջրումն :

Saumure, ի. աղաջուր, աղջուր «սալամուրա». cette viande nageait dans la —. — d'anchois. Mettre dans la —, յաղոց դնել :

Saumuré, e, ած. աղադրեալ, յաղոց եդեալ :

Saunage, ա. աղագործուԹիւն, աղավաճառուԹիւն. faux—, աղամաքսանենգուԹիւն :

Saunaison, ի. աղագործուԹիւն. 2. ժամանակ աղագործուԹեան :

Sauner, ն. աղ գործել, *աղ չինել :

Saunerie, ի. աղարան :

Saunier, ա. աղագործ. 2. աղավաճառ. ‖ faux —, աղամաքսանենգ:

Saunière, ի. աղանոց, աղնոց :

Saupiquet, ա. խ. Փացանակ. ախորժակագրգիռ Փացան. faire un —. Bœuf en —.

Saupoudrer, ն. աղացանել, աղ ցանել. — de la viande. 2. ցանել. — de sucre des beignets.

Saur, ած. չառագոյն. hareng —, տառեխ ապխալ եւ ծխեալ. ‖ elle est maigre comme un hareng — կամ sauret, վտիտ է իրրեւ զառեխ ծխեալ, * ծխեալ տառեխի պէս նիհար է.

Saurage, ա. ծխումն. 2. բզ. միամն. *առաջին տարի (բազէի) :

Saure, ած. չառագոյն. un cheval —, աշխէտ ձի. jument —, աշխէտ ճայիկ. 3. բզ. միամեայ. միամեայ Թռչուն : [ծուկն փշալից :

Saure, ա. ձբ. մոլիզաձուկն.

Saurel, ա. ձբ. ռա. Caranx ի :

Saurer, ն. չորացուցանել ի ծուխ, ծխել, * ծխով չորցնել. — des harengs.

Sauret, ած. ա. տ. Saur.

Sauriens, ա. յ. կ. մոլիզեանք, մոլիզազգիք :

Saurir, ն. տ. Saurer.

Sauris (րի) ա. տառեխաղջուր :

Saurisserie, ի. տառեխաչորացոց : [ցուցիչ :

Saurisseur, ա. տառեխաչորա-

Sauroïdes, ա. յ. ձբ. մոլիզակերպք : [ոտանք.

Sauropodes, ա. յ.կ. վբ. մոլիզ-

Sauroptérygiens, ա. յ. ձբ. վբ. մոլիզաՓեՓակք :

Saurothère, ար. տ. Tacco.

Saurure, ա. բ. մոլիզագի, մոլիզածեռ :

Saururées, ի. յ. կ. մոլիզագեայք, մոլիզածեռեայք : [des.

Saururés, ա. յ. կ. տ. Saururi-

Saururides, ա.յ.կ. մոլիզածեռազգիք: [տան :

Saussaie, ի. ուռենիք, ուռես-

Saussurée, ի. բ. սոսիւրենի. բոյս ի տոհմի բաղադրելոց :

Saussurite, ի. սոսիւրաքար :

Saut, ա. ոստումն, ոստիւն, կայՓք, * ցատքումն. il fit un — en arrière, ոստեաւ յետս, *եռեւ ցատքեց. la carpe fit un — et s'élança hors de l'eau. Ne faire qu'un — d'un endroit à l'autre, ի մի ոստիւն գրնալ ի մի վայրէ ի միւսն, *մէկ ցատքումով տեղէ տեղ երԹալ. ‖ փ. եւ բ. faire un grand —, առնել ոստիւն մեծ, ցառաջանալ անցանել. d'un —, ի մի ոստիւն, մի ոստմամբ. il y est monté d'un —. ‖ Faire le —, * բան մի որոշել, միտքն դնել. il a hésité longtemps à épouser sa maîtresse; mais enfin il a fait le —. ‖ Faire faire le — à qn., *մէկուն բան մի բնել տալ. ‖ par bonds et par —s, ոստմամբ, յախուռն. n'aller que par bonds et par —s, ընդոստ ընդոստ խաղալ՝ գնալ, յախուռն գործել. ce cheval ne va que par —s et par bonds. ‖ — de mouton կամ saute mouton, խ. մարգելգիկ, ցատքուկ «ասՓըրմա», ‖ — périlleux, վտանգալից ոստիւն. եւ փ. վտանգաւոր՝ յանդուգն գործ՝ որոշումն. ‖ en un —, en deux —s, ի մի ոստիւն, արշաւակի, * մէկ շունչով. ‖ faire, franchir le —, *ճանր՝ վտանգալի որոշումն ընել, մեռնիլ. ‖ — des animaux, խոզալ անասնոց. 2. ոստիւն, անկումն. tomber d'un troisième étage, c'est un terrible —. 3. ջրվէժ, հոսանք. le — du Niagara. 4. խառնք. հն. Saillie. 5. եժ. խազափոխումն. 6. կբ. ոստիւն, կայՓք, կայտիռք :

Au — du lit, յելանելն յանկողնոյ, *անկողնէ ելնելուն.

De prime —, մ. իսկ եւ իսկ, առժամայն.

De plein —, մ. ոստմամբ, անդէն եւ անդ. il arriva de plein — à la plus haute dignité. Faut-il de plein — vous fier à un homme que vous ne connaissez pas? Il franchit le fossé de plein —.

Sautage, ա. ձբ. տառեխումն. *տառեխներն տակառի մէջ դիզելն. 2. ոստումն. le — des mines.

Sautant, e, ած. կգ. ոստուկ:

Saut-de-lit, ա. ոստիւնաձոր. * անկողնէն ելած ժամանակ դրուած ֆագուստ :

Saute, ի.ն. — de vent, օդափոխում :

Sauté, e, ած. աղանձած . filet de bœuf —. Des rognons —s au vin de champagne. 2. ա.աղանձ.*տեսակ պորանիի . on nous servit un — de chevreuil.

Saute-en-barque, ա. նաւակաձորձ :

Sautelle, ի. եգ. ուռաբմատ . *որի ուռ. արմատումն :

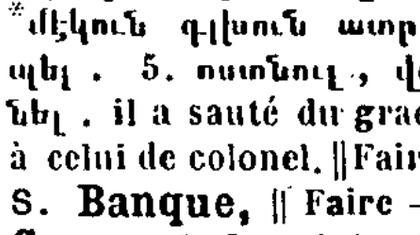
Saute-mouton, ա.ախ. տ.**Saut.**

Sauter, հ. ոստնուլ , ոստչել , *ցատքել . — de bas en haut, de haut en bas, — par dessus une muraille. — de branche en branche. || — à cloche-pied, տ. **Cloche-pied.** || — à pieds joints, ոստնուլ ոտնագամած . — à bas de son lit, ոստնուլ յանկողնոյ . || — aux nues, տ. **Nue.** — de joie, կայֆել առ խնդին , *ուրախութենէն ցատքել . 2. ոստնուլ , յարձակիլ . — à la gorge, au collet de qn. Il a sauté sur ses armes pour se défendre. || — au cou de qn. տ. **Cou.** || — aux yeux, աչքերու լ., յաչս ցայտկանիլ, *աչքի զարնել , ամենայայտնել . il y a dans ce tableau des défauts qui sautent aux yeux. 3. ոստնուլ , յօդս վերանալ . le bouchon sauta en l'air. Faire — un œil hors de la tête. || փ. ե. բ. faire — qn., արկանել զոք ի պաշտամանէ, *պաշտօնէ մէկն ձգել . || faire — la tête à qn., գլխատել զոք , *մէկուն գլուխն կտրել . || faire — les bouteilles, faire — les bouchons, ըմպել գինի շատ , *շատ գինի խմել . 4. ոստնուլ , յօդս վերանալ՝ ամբառնալ . la poudrière a sauté. || Faire —, յօդս վերացուցանել , *օդն ցանել . || faire — la cervelle à qn., ջախջախել զգլուխ ուրուք ցարուածով ատրճանակի , *մէկուն գլխուն ատրճանակ պարպել . 5. ոստնուլ , վազել անցանել . il a sauté du grade de capitaine à celui de colonel. || Faire — la banque, տ. **Banque,** || Faire — la coupe, տ. **Coupe.** 6. ե. շնչել. le vent a sauté du nord à l'est.

Sauter, ն. ոստնուլ , *ցատքել . — un fossé, une barrière. — des degrés. || փ. ե բ. — le bâton, տ. **Bâton.** — le fossé տ.**Fossé.** — le pas, տ. **Pas.** 2. զանց առնել , Ջողուլ . il ne sait pas lire le grec, quand il en trouve, il le saute. Il a sauté deux feuillets. Le copiste a sauté trois lignes. — par dessus. 3. վերանալ , վազել , ելանել յովատակի ի ճայիկն. cet étalon a sauté tant de juments. 4. խ. աղանձել . — des légumes, un poulet. [գարանի) :

Sautereau, ա.ի. յարաիար (նուա-

Sauterelle, ի. կ. մարախ , *կիտոռ. «չէքիրկէ». gâté par la —, մարախաճիար. || տ. **Criquet.** 2. ար. ին. **Goniomètre.**

Sauterie, ի. կայֆիւն , ոստնապար . *պզտիկ պարահանդէս :

Sauterne, ա. ստերնագինի . սպիտակ ազնիւ գինի Գաղղիոյ :

Saute-ruisseau, ա. դալրիկ . *նօտարի մանչ :

Sauteur, euse, գ. ոստող , ոստոստող , *ցատքող. 2. փ. ե բ. յեղյեղուկ , յեղափիւռ . c'est un —. 3. ձվ. ոստոստակ . *ցատքող ձի :

Sauteurs, ա. յ. մբ. ոստնողք . ցեղ ուղղաձեւ միջատաց :

Sauteuse, ի. եմ. ոստնապար . 2. խ. աղանձակ . *տափակ սան ընդհղէն՝ մսեղէն աղանձելու :

Sautillant, e, ոստոստուն , *ցատքոտուն , ցատքոող . || փ. style —, — ոճ :

Sautillement, ա. ոստոստումն . un — continuel. La plupart des oiseaux vont par —, յոլովագոյնք ի Ջուչնոց գնան ոստոստմամբ . *Ջուչնոց շատերն ոստոստելով կերթան :

Sautiller, ն. ոստոստել , վազվազել , պոսգել , *ցատկել , ցատքրտել . les moineaux sautillent au lieu de marcher. Ce danseur ne fait que —.

Sautoir, ա. վզաշղթայ . porter un —, վզաշղթայակիր լ. 2. սրապնոզ . սրածայր պերոզ կառանց. || en —, ծուռխաչաձեւ (×). deux épées étaient placées en — sur le cercueil. || Porter un ordre en —, *շքանշանի մի ժապաւէնն վզէն վար կախել . l'Ordre de la Toison d'or se porte en —. || Porter qc. en —, *բան մի ուսէն կախել՝ կուրծքին վրայ կապել . porter son bagage en —, իւր ալիսն թեռն շալկել :

Sauvage, ած. վայրի , վայրենի . les lions, les tigres, les sangliers sont des animaux —s. Les animaux —s et les animaux domestiques. Un bœuf, un cheval, un chat —. Une oie, un canard —. || Demi—, կիսավայրի , կիսավայրենի . 2. —, անմարդի , աննկոխ . un pays —. Une île —. Lieux —s. Un site —. Une nature —. Des peuples —s, վայրենի՝ վայրագասուն ժողովուրդք . 3. վայրենի , մեծակեաց , մարդատեաց . c'est un homme fort —. 4. վայրենի, անմարդի , անհամբոյր , բիբա . ce savant a quelque chose de dur et de — dans ses manières. 5. վայրենաբարոյ , վայրենամիտ , շղուարթարոյ , վայրագ , անգութ , անագորոյն . 6. բ. վայրենի, վայրի, կատաղենի. figuier —, Ջղենի կատաղենի. poire —, խնդատանձ . olivier —, մոլաձիթենի . chicorée —, եղերդ վայրի . 7. դաժան , կծու . goût —, դաժան համ . 8. գ. վայրենի . les —s de l'Amérique.

Sauvagement, մ. վայրենաբար , վայրենիօրէն . il vit fort retiré et —.

Sauvageon, ա. եգ. վայրի , ինքնաբոյս , անպատուաստ , *պատուաստացու . greffer un —.

Sauvagerie, ի. վայրենութիւն . il est d'une grande —. La — de caractère, վայրենաբարութիւն :

Sauvagésie, ի. բ. սովագաբոյս , սովագենի :

Sauvagésiées, ի. յ. բ. սովագենաձք . ցեղ բուսոց :

Sauvagesse, ի. վայրենուհի . 2. փ. ե բ. —. կին վայրենաբարոյ . c'est une —.

Sauvagin, e, ած. վայրենի . goût —. Cela sent le —.

Sauvagine, ի. վայրահաւ , ծովահաւ . 2. վայրահաւահօտ, վայրահաւահոտ . համ՝ հոտ վայրահաւի . cela sent la —. 3. վայրակ . անպատրաստ մորթ վայրի անասնոց :

Sauvé, e, անց. փրկեալ , ապրեալ . non —, անփրկանակ , անապուր :

Sauvegarde, ի. պաշտպանութիւն , պատսպարութիւն , պահպանութիւն . il est sous la — du roi. Le magistrat l'a pris sous sa —. Venez avec moi, vous me servirez de —, vous serez ma —. Son obscurité lui servit de — contre la proscription. 2. պաշտպանագիր , պատսպարագիր , պահպանագիր . 3. պաշտպանագունդ . 4. ար. կզ. Ջղեակ . 5. ե. պարանապահ : [պահպանել :

Sauvegarder, պաշտպանել ,

Sauve-qui-peut, ա. անձնապրծութիւն :

Sauver, ն. փրկել , ազատել , ապրեցուցանել , կեցուցանել , վերծուցանել , պրծել . il a sauvé son pays. Je le sauverai des mains des brigands. Ce remède l'a sauvé. — un homme du supplice, de l'infamie, de la misère. Le navire a échoué, mais on a sauvé les marchandises. Il faut d'abord — l'honneur. — sa vertu, son nom de l'oubli. Vous m'avez sauvé la vie. Je lui ai sauvé l'honneur. Qui sauve la nation, ազգափրկիչ . qui sauve, փրկարար , վերծուցիչ . 2. ազատել , անհայել , խնայել . Cela lui a sauvé beaucoup de dépenses. Vous m'avez sauvé une grande fatigue, un grand travail. Je lui ai sauvé une réprimande, un ridicule. Cette circonstance lui a sauvé les travaux forcés. || — les apparences, les dehors, տ. **Apparence** ե **Dehors.** — le premier coup, *առաջին տպաւորութիւնն յայտնի չընել . 3. պատրուակել , սքողել , ծածկել , արդարացուցանել . — les défauts d'un ouvrage. On ne peut — cette action, cette conduite. — les défauts de la taille d'une personne. 4. փրկել . Dieu a envoyé son fils pour — tous les hommes. Nous ne pouvons être sauvés que par les mérites de J.-C.

Se sauver, դ. ազատիլ , անձնապուր լ. — de prison. Il s'est sauvé à toutes jambes. Il se sauva à la nage. Il va pleuvoir, je me sauve. — d'un péril, d'un danger. 2. փախչիլ , ապաւինիլ . — dans une église. Il se sauva chez tel ambassadeur. Il s'est sauvé à la campagne. — en pays étranger. 3. առնուլ զիսխաթէն իւրոյ վնասուն . *վնասն հանել , հաշիւն գտնել . ce marchand vend à bas prix; mais il vend beaucoup et se sauve sur la quantité. 4. ար. փրկիլ,

*հոգին փրկել. il faut travailler à —.

Sauvetage, ջրափրկոյթ, մարդազատութիւն, մարդապրծութիւն. bouée de —. S. **Bouée**. || Échelle de —, փրկաստանդուղ:

Sauveté, ի. հ. փրկութիւն, զերծումն. il est en lieu de —. Ces marchandises sont en —.

Sauveterre, ա. հբ. սովտեռակուց, սպիտակախայտ կուց:

Sauveteur, ա. մարդազատ, ազատարար, փրկորդ. société de —s. Station de —s, կայան ազատարարաց. 2. փրկանաւ:

Sauveur, ա. փրկող, զերծանող, ազատիչ, ազատարար. ce héros fut le — de son pays. Vous êtes mon —. 2. փրկիչ, կեցուցիչ, կենարար. Յիսուս Քրիստոս. Madeleine se jeta aux pieds du —. Le — du monde. J.-C notre —. Comme le —, փրկչաբար:

Sauve-vie, ի. բ. S. **Pégane**.

Savacou, ա. Ա. տարգալկուց. կն. **Bec en cuiller**.

Savalle, ա.ծբ. ռա. **Mégalope**ի:

Savamment, մ. գիտնաբար, գիտնապէս, բազմուսմնաբար. il a écrit — sur un grand nombre de sujets. Il traita cette matière —. Parler — d'une chose.

Savane, ի. սաւանայ, պաճարաբոս. խոտաւէտ մեծ արօտ:

Savant, e, ած. գիտուն, գիտնական, ուսումնագէտ. un homme fort —. Il est — en mathématiques, en philosophie, dans l'histoire. Les sociétés —es. Très —, մեծուսումն, բազմուսումն. les corps —s. || գ. —. les —s disent. C'est un vrai —, բազմուսումն է. c'est un — universel. Il fait le —. Sa femme fait la —e. Cette jeune fille est trop —e. || Demi—, Կիսուս. || faux —, խմաստակ. 2. հմտալից, տեղեակ. un livre —. une dissertation —e. De —es recherches. Le grec, le latin, l'hébreu, le sanscrit sont des langues —es. Ce général a fait une marche —e, une retraite —e. Les femmes —es.

Savantas կամ **Savantasse**, ա. խիկար, խմաստակ, *կէս գիտուն, գիտութիւն ճախող:

Savantissime, ած. ամենագիտուն, ամենիմաստ:

Savarin, ա. կտաւ. ազգ կտաւի (baba).

Savate, ի. չանՓ. մուճակ կամ կօշիկ հին եւ մաշ. porter des —s. || ը. traîner la —, է. ի չքաւորութեան. 2. ռ. մրցութիւն արագի. les règles de la —. Il existe à Paris des professeurs de —. 3. հ. նամակաբաշխ ի գիւղս. զա. **Piéton**.

Savaterie, ի. չանՓարան. *հին մուճակի վաճառանոց

Saveter, ն. ռ. խանդել. — un habit.

Savetier, ա. չանՓագործ. * հին մուճակ կարող. — ambulant, խրրուանդիչ. 2. անյիտան գործաւոր, *անշահրանուր:

Saveur, ի. համ, — douce, âcre, agréable, amère, piquante. Bonne —, ախորժահամութիւն. d'une — fraîche, զրտահամ. la — des viandes, du vin. Un mets sans —, անհամ կերակուր. 3. փ. —. il n'y a ni goût ni —, անճաշակ եւ անհամ է:

Savite, ի. հբ. սաւաքար:

Savoir (կծ. je sais, tu sais, il sait, n. savons, v. savez, ils savent; je savais, n. savions; je sus, n. sûmes; je saurai, n. saurons; je saurais, n. saurions; sache, sachons; que je sache, q. n. sachions; q. je susse, q. n. sussions; savoir, sachant, su) ն. գիտել, ճանաչել. je sais bien cette affaire. Je sais tout cela. Je le sais de bonne part. Je le sais à n'en pouvoir douter. Vous savez cela mieux que moi. Je n'en sais rien. Il sait le chemin. Je n'en savais rien. Je sais qu'il n'est pas de vos amis. Je ne sais que faire, ճարահատիլ. je ne sais qu'en penser. Je ne sais qu'y faire. Je ne sais ce qui me retient. Il ne sait ce que c'est de mentir. Elle ne savait à quoi se décider. Je ne sais où j'en suis. Je ne sais comment la chose est arrivée. J'ai reçu ce que vous savez. Je ne sais. Que savez-vous? Qu'en savez-vous? Que sais-je? Que sait-on? La question est de — si... Reste à —. Dieu sait. Dieu sait quand il viendra! Dieu sait ce qui nous attend. Tout cela va Dieu sait comment. Qui sait peu, սակաւուս, սակաւուսումն. qui sait par soi-même, ինքնուսոյց. || ը. je ne sache personne, չգիտեմ զոք. je ne sache personne qu'on puisse lui comparer. Je ne sache rien de si beau, rien de mieux écrit, etc. Il n'est venu ici aucun étranger, que je sache. || ը. il ne sait ce qu'il veut. Il ne sait ce qu'il dit, ni ce qu'il fait. || Il en sait le fort et le fin, քաջատեղեակ է. ասի եւս il en sait bien long. || — gré, — bon gré, — mauvais gré, ne pas — gré, S. **Gré**. 2. գիտել ի բերան. il sait sa leçon. cet acteur ne savait pas son rôle. Il sait son discours par cœur, գիտէ ի բերան զճառ իւր, *ճառն բերնուց գիտէ. ||— զո. par cœur, S. **Cœur**. 3. գիտել, գիտուն՝ տեղեակ՝ հմուտ է. il sait l'arménien. Il ne sait pas son métier. Ne — ni A ni B. S. **A**. Ne — rien de rien, S. **Rien**. — la carte du pays. S. **Carte**. 4. գիտել, վարժ՝ կիրթ է. il ne sait pas danser. Il ne sait pas distinguer sa main gauche de sa droite, ոչ ճանաչէ զաջ եւ զահեակ իւր. չգիտէ որոշել կամ ընտրել ինչ. 5, գիտել, կարել, ձեռնհաս է. je saurai bien me défendre. Je ne saurai faire ce que vous me dites. Il sait vaincre ses passions. Si jeunesse savait, si vieillesse pouvait. Il sait plaire. 6. գիտել, տեղեկանալ. sachez que... գիտութիւն լիցի ձեզ զի... || faire —, տալ գիտել, գիտացուցանել, գիտակ՝ գիտուն՝ տեղեակ առնել, տեղեկացուցանել, *գիտցունել. je lui ai fait — comment cela est arrivé. 7. գիտել, հմտանալ. il a un grand désir de —. || C'est à — կամ à — կամ լոկ —, գիտելի է, այսինքն, ասեմ, այս է, իմա. son revenu a plusieurs sources, à —, sa place, le produit de sa terre, etc. Il part bien tard, à — s'il arrivera à temps.

Se savoir, դ. գիտացեալ լ., *գիտցուիլ. tout se sait tôt ou tard. 2. գիտել՝ ճանաչել զանձն. tout finit par —. Cela ne tardera pas à —.

Savoir, ա. գիտութիւն, գիտնականութիւն. j'admire son —. Plein de —, բազմագէտ, բազմուսումն. grand, profond —, բազմուսումնութիւն, բազմագիտութիւն:

Savoir-faire, ա. ճարտարութիւն, հնարագիտութիւն, *վարպետութիւն. elle a du —, beaucoup, un grand —. Il vit de son —.

Savoir-vivre, ա. կենցաղագիտուի, *մարդավարուի. il manque de —. Il a du —, կենցաղագէտ է:

Savoisien, enne, գ. սաւոյացի, սաւոյուհի. հն. **Savoyard**.

Savon, ա. աճառ, օճառ, սապոն, *քսիչ. — de Marseille. — de toilette, զարդօճառ. un pain de —, S. **Pain**. Bulle de —. — de montagne, լեռնօճառ, հն. **Bergseife**. ||— à détacher, բծահան օճառ. 2. փ. կշտամբանք. *չեխ. donner un — à qn., կշտամբել զոք, սաստկապէս առնել, *լաւ մի լուալ:

Savonnage, ա. օճառումն, սապոնումն. faire un —. Mettre du linge au —. Eau de —, օճառաջուր:

Savonner, ն. օճառել, աճառել, սապոնել. — du linge, une robe, des bas. 2. փ. եւ ռ. կշտամբել, *չեխել. — qn., — la tête de qn., կշտամբել՝ յանդիմանել զոք.

Se savonner, դ. օճառիլ, *օճառուիլ. cette étoffe se savonne, ne se savonne pas.

Savonnerie, ի. օճառարան, օճառանոց, սապոնարան:

Savonnette, ի. օճառիկ. 2. մօրուավրձին. || montre à —, կլ. —, կրկնապատակ. կրկնապատեան ժամացոյց. votre —.

Savonneux, euse, ած. օճառուտ, աճառոտ, օճառային. eaux minérales —euses. Terre —euse.

Savonnier, ա. օճառագործ, օճառավաճառ. 2. բ. օճառի, օճառենի:

Savourement, ա. ճաշակումն, ըմբոշխնումն, տոքանք:

Savourer, ն. ճաշակել, ըմբոշխնել, տոքել, վայելել, *համն առնուլ. savourez bien ce vin, ce morceau. || փ. — les plaisirs, les honneurs, la louange. Il savourait la douceur de ces éloges. — les délices de l'amour, le plaisir de la vengeance. — un baiser.

Savouret, ա. հ. համտու. *արգանակին մէջ դրուած ոսկր:

Savoureusement, մ. սգր. համեղաբար, *համով. manger, boire —.

Savoureux, euse, ած. համեղ, համաւոր, բարեհամ, ախորժահամ,

համեղահիամ , համեղաճաշակ , ճաշակաւոր . un mets —. Des fruits —. Devenir —, համեղանալ, *համոլնալ. rendre —, համեղացուցանել,*համոլցունել : [սավոյուհի :

Savoyard, e, ած. սավոյացի ,

Saxatile, ած. բ. առապարին , ժայռաբոյս . 2. ա. Ի. Տ. **Traquet.**

Saxhorn (սաքսօրն) ա.եժ. սաքսեղջերևայ . ազգ եղջերևայ նուագարանի :

Saxhorn.

Saxicave, ի. փՒ. քարափոր. ազգ փափկամորթոյ :

Saxicole, ած. կ. քարաբնակ , քարասուն :

Saxicolide, ի. Ի. չխչխիկ . հն. **Traquet.**

Saxicolidés, ի. յ. Ի. չխչխիկազգիք :

Saxifragacées, ի. յ. բ քարբեկասերք . տոհմ երկպտուկ անկոց :

Saxifrage, ի. բ. քարբեկ , փըրփրիճակ , * քարկոտրուկ , ծնկածաղիկ :

Saxifragées, ի. յ. բ. քարբեկեայք . ցեղ բուսոց ի տոհմէ քարբեկասերից (saxifragacées).

Saxigène, ած. ժայռածին :

Saxophone, ա. եժ. սաքսածայն:

Saxophone.

Saxotromba,ա.եժ. սաքսափող :

Saxtuba, ա. եժ. սաքսափողակ :

Sayette, ի.ար. սայէտ (գործուած ասուղէն յԱմիէն քաղաքի Գաղղիոյ :

Saynète (սէնէթ) ի. Ռասեքախաղիկ , քերՌուածիկ :

Saynite (սէնիթ) ի. հբ. սենաքար :

Sayon (սէյօն) ա. սէյօն , հին տառատոկ զինուորաց :

Sbire, ա. կալանաւորակապ :

Scabellon, ո. ճ. պատուանդան :

Scabérie, ի. բ. կարծրալօտ :

Scabie, ի. Տ. **Gale.**

Scabieuse, ի. բ. բոսքուկ , քոսաբոյս , քոսախոտ :

Scabieux, euse, ած. քոսանման, քոսային . éruption —euse

Scabre, ած. բ. կարծրաշօշափ , խստաբոյս :

Scabreux, euse, ած. անհարթ , դերբուկ , դժուարակոխ , խորտաբորտ . chemin —. Une montagne —euse. 2. փ. վտանգաւոր , դժուարին . une entreprise, une affaire —euse. 3. դժուարապատում , անվայել . ce conte est bien —.

Scabrifolié, e, ած. բ. կարծրատերեւ :

Scabrosité, ի. կարծրուՒիւն , խորտաբորտուՒիւն :

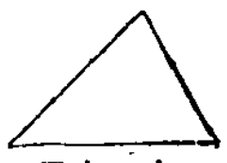
Scalaire, ի. կ. սանդղաժժմակ . ազգ փափկամորթոյ :

Scalarides, ա. յ. կ. սանդղաժժմակեայք :

Scalariforme, ած. բ. սանդղաձեւ . vaisseaux —s.

Scalde, ա. սկալդ . բանաստեղծ սկանդինաւեանց :

Scalène, ած. եբ. անհաւասարակողմն , անզուգակող . les muscles —s. || ա. —. le — antérieur, moyen, postérieur, առաջակողմեան, միջին , յետակողմեան —.

Triangle scalène.

Scalénoèdre, ած. անհաւասարանիստ :

Scalme, ա. ն. ՒիաքուՆ :

Scalope, ի. կ. մօրախլուրդ :

Scalpel, ա. վ. հերծակ . S. **Bistouri.**

Scalpement, ա. հերծակումն :

Scalper, ն. հերծակել , * գանկն ճեղքել , գանկի մորթն հանել :

Scammonée, ի. բ. սակամոն , սակամոնի , սակամունի :

Scammonine, ի. տգ. սակամոնին . հն **Jalapine.**

Scammonique, ած. տգ. սակամոնային . հն. **Jalapique.**

Scandale, ա. գայՒագղուՒիւն , գայՒագղումն , գայՒագղանք . un horrible —. Donner, faire du —. La vie de cet homme est un — perpétuel. Éviter, empêcher le —. Sans —, անգայՒագղ . être, devenir une occasion de —. || pl. pierre de —, քար գայՒագղուՒեան . || au grand — de tous ceux qui l'écoutaient, ի մեծ գայՒակղուՒիւն ամենեցուն որք լսէին նմա , * ի մեծ գայՒակղուՒիւն ամենզինքն մտիկ ընողներուն . 2. գայՒագղուՒիւն , շշուկ , *շշնկոց . cette affaire fut d'un grand —, causa un grand — dans tout le voisinage. Il faut lui épargner un — public. Cela s'est fait sans —, sans aucun —, անշշունչ եղև այս . il y aura du —. Il n'aime que le —.

Scandaleusement, մ. գայՒագղաբար , գայՒագղեցուցիչ օրինակաւ *կերպիւ . cette femme vit —.

Scandaleux, euse, ած. գայՒագղական , գայՒակղոտ . une action, une nuit —euse. Cela est —. Doctrine, opinion —euse. un livre —. Tenir des discours —.

Scandalisateur, ա. գայՒագղեցուցիչ :

Scandaliser, ն. գայՒագղել , *գայՒագղեցունել . votre vie scandalise tout le monde. Ces discours licencieux le scandalisèrent.

Se scandaliser, դ. գայՒագղիլ . elle se scandalise de tout.

Scander, ն. տչ. անդամատել . չափել՝ Ռուել զոտս կամ զվանկս . scandez ces vers, vous verrez qu'il y manque un pied.

Scandicinées, ի. յ. բ. քեղակաբոսեայք . տոհմ հովանոցակերպ անկոց , որոց նախատիպ է քեղակաբոս (cerfeuil).

Scandium (իում) ա. տգ. սկանդիոն . պարզ մետաղական մարմին :

Scandix, ա. բ. գա. **Cerfeuil** ի :

Scansion, ի. տչ. անդամատուՒիւն :

Scansores, ա. յ. Ի. մագլոյք :

Scape, ա. բ. կոՒուն (ծաղկանց). 2. մբ. ստեղն. առաջին յօդուած եղջերաց վիջատաց :

Scaphandre, ա. սուզազգեստ *ջրի տակ աշխատելու ըզգեստ :

Scaphandre.

Scaphandrier, ա. սուզազգեստաւոր :

Scaphidie, ի. մբ. կուբաճճի , նաւակաճճի :

Scaphidure ա. Ի. կուբագի. Ռուչուն ճնճղատեսակ :

Scaphite, ի. փՒ. կուբակ . ազգ վափկամորթոյ :

Scaphocéphale, ած. կուբագլուխ , նաւակագլուխ :

Scaphoïde, ած. մգ. կուբակերպ, նաւակակերպ . fosse —. Os — կամ ա. le —, կուբոսկր, կուբան :

Scaphoïdien, enne, ած. կուբակերպեան : [տունք :

Scaphopodes, ա. յ. կ. կուբո-

Scapiforme, ած. բ. կուբածեւ , նաւակածեւ : [քեքայ :

Scapin, ա. ննիգածարայ , խա-

Scapula, ա. մգ. ուսոսկր :

Scapulaire, ա. ուսոց . մասն զգեստու կրօնաւորաց ոմանց. 2. ուսոց , հանդերձ . * օրհնած կտաւ կուրծքի վրայ կախուած :

Scapulaire, ած. մգ. ուսային . aponévrose —. Veine, artère —. Os —, ուսոսկր . 2. ուսային . plumes —s կամ ա. les —s, ուսափետուրք :

Scapulalgie, ի.բժ. ուսացաւութի:

Scapulo-huméral, ած. մգ. ուսոսկրաբազկոսկրային :

Scapulum (օմ) ա. մգ. Տ. **Omoplate.**

Scarabée, ա. մբ. բզեզ . || — hercule,վարազաբզեզ. *բզեզաց մեծագոյնն :

Scarabée.

Scarabéides, ա. յ. մբ. բզեզազգիք , բզեզականք :

Scaramouche,ա. սեւահոպիտ . սեւազգեստ հոպիտ :

Scarbroïte, ի. հբ. սկարբրոյաքար . ազգ սպիտակ կաւի :

Scare, ա. ծբ. սկարոս . փշոտ ձուկն : [ման :

Scarieux,euse, ած. բ. Ռեփանը-

Scarificateur, ա.վ. ցոց, շառտիչ , շառտող , 2. շառտատուփ . 3. եգ. ցաքանակ :

Scarification, ի. ցոտւմն , շառտումն «հաճամաՒ» :

Scarifier, ն. ցոել , շառտել , *մաղտել «հաճամաՒ էՒմէք» :

Scariole կամ **Scarole,** ի. Տ. **Escarole.**

Scarite, ա. մբ. կատոր . պատենաՒեւ միջատ :

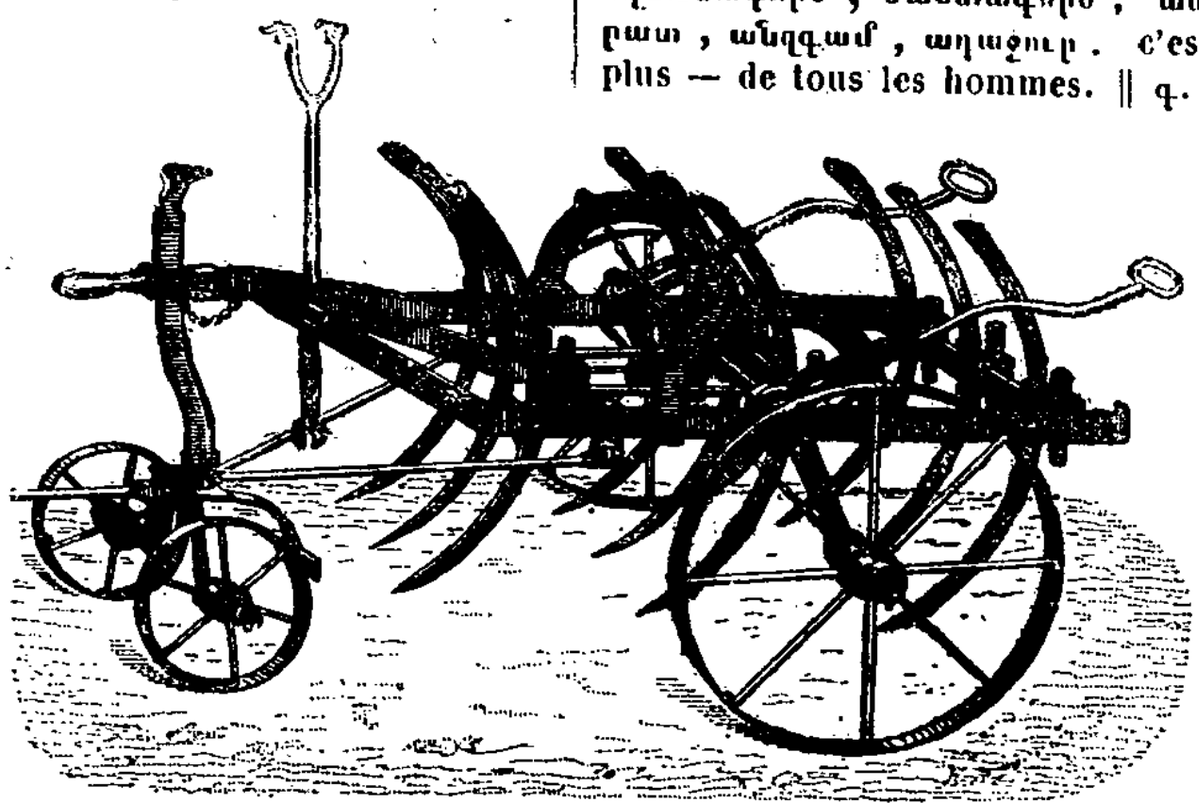
Scaritides, ա. յ. մբ. կատորագիք . տոհմ պատնաձեից :

Scarlatine կամ **Fièvre scarlatine,** ի. բժ. շառատոնդ , հատանիի «գլգլ հիւմմա» :

Scarpin, ա. մուճկին :

Scason, ա. տ. **Scazon.**

Scatol, ա. ոգ. ապրատ . *ապրին մի,չ գոնուած նիւթ :

Scarificateur.

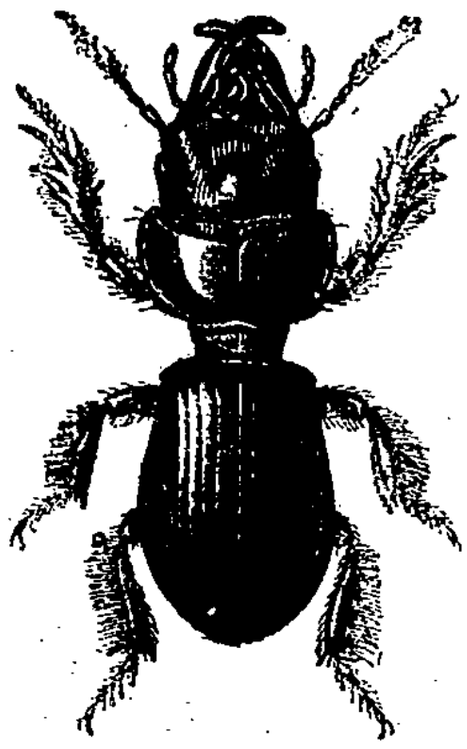
Scatomyzides, ի. յ. մբ. ապատճանճք . ցեղ երկվեր միջատաց :

Scatophage, ա. մբ. ապրակեր . հն. **Coprophage.**

Scatule, ա. ապրիւղ :

Scazon, ա. տ. **Choliambe.**

Sceau, ա. կնքոց , կնիք , մատանեիար , մատնեիար «մշօիւր». le — de l'Empereur. Les —x de l'État. Le — d'un notaire. Le — d'or, ոսկեկնիք, սինդ. mettre, apposer le —. || Les —x. Le garde des —x, կընքապահ , կնքապետ . նախարարն

Scarite.

արդարութեան . le roi lui donna les —x, արքայն անուանեաց զնա նախարար արդարութեան . un tel a rendu les —x, հրաժարեաց ի նախարարութենէ; արդարութեան . le roi lui retira les —x, արքայն եհան զնա ի նախարարութենէ; արդարութեան . 2. կնքումն . il y aura — tel jour. 3. կնքատան . aller au —. 4. փ. կնիք , դրոշմ . confier qc. sous le — du secret, sous le — de la confession, s. **Confession.** Mettre le — à une chose, կնքել . il a mis le — à sa réputation. Le — du génie, de la perfection. Ces écrits sont empreints du — du génie. 5. բ. le — de la Vierge, le — de Salomon, s. **Polygonatum.**

Scel, ա. ի. տ. **Sceau.**

Scélérat, e (սէլէրա , ած) ած. եղեռնագործ , ժանտագործ , ապիրատ , անզգամ , աղաջուր . c'est le plus — de tous les hommes. || գ. —. c'est un grand —. C'est un —. 2. եղեռնական , ժանտ . une conduite —e. 3. —ը, ի. բ. հրանունկ եռնատուր :

Scélératesse, ի. եղեռնագործութիւն , ապիրատութիւն , անզգամութիւն . c'est une — insigne. Il y a de la — à cela.

Scélidothérium (իում) ա. կ. ոտնագազան . բրածոյ գազան յԱմերիկա :

Scélite, ի. հբ. ոտնաքար :

Scellé (սէլէ) ա. կնիք , դրոշմ :

Scellement, ա. ծայրակնքումն , ծայրակցումն :

Sceller, ն. կնքել , մատանել , մատնեիարել . — des lettres. — en cire, en plomb. — une bouteille. 2. ոչ. կնքել , ծայրակնքել , ծայրակցել . — des crampons dans une muraille. — en plâtre. 3. փ. կնքել , հաստատել . ils ont fait un traité qu'ils ont scellé par un double mariage.

Scelleur, ա. կնքիչ :

Scélotyrbe, ի. բժ. ոտնադող . դողումն սրունից :

Scène (սէն) ի. տեսարան , տեսլարան , խաղարան , Ճառերաբեմ . la — était remplie d'acteurs. Dès que cette actrice entra en —, parut sur la —. 2. փ. տեսարան , հանդէս . venir en —, ի — գալ . mettre un personnage sur la —. Mettre, transporter un événement, une action sur la —. Mettre un ouvrage en —. Paraître sur la —. Il est toujours en —, *կայծես միշտ տեսարանի վրայ է . la — est à Rome. La — représentait un palais. La — change, va changer. 3. տեսալիմակք. 4. Ճառարուեստ, Ճառարանութիւն . la — tragique, ողբերգութիւն . la — lyrique, Ճառ-

բերգութիւն . les plaisirs, les jeux de la —. Les maîtres, les chefs-d'œuvre de la —. 5. փ. տեսիլ , տեսարան , երեւոյթ . je viens d'être témoin d'une — attendrissante, d'une — bien bouffonne. Où s'est passée cette —? Être en —. Occuper la —. Paraître, briller sur la — du monde. Cette contrée offre une suite de —s qui enchantent. || Faire une — à qn., յանդիմանել՝ կշտամբել զոք , *չխնել . il ne faut point faire de —s en public.

Scénique, ած. տեսարանական , **Scénite,** ած. վրանաբնակ . les peuples —s.

Scénographie, ի. տեսարանագրութիւն , տեսլագրութիւն , Ճարտարանկարչութի . 2. նկարագրութի . la — d'un palais, d'un temple, d'une ville.

Scénographique, ած. տեսլագրական . représentation —.

Scénographiquement, մ. տեսարանաբար , տեսլարանապէս :

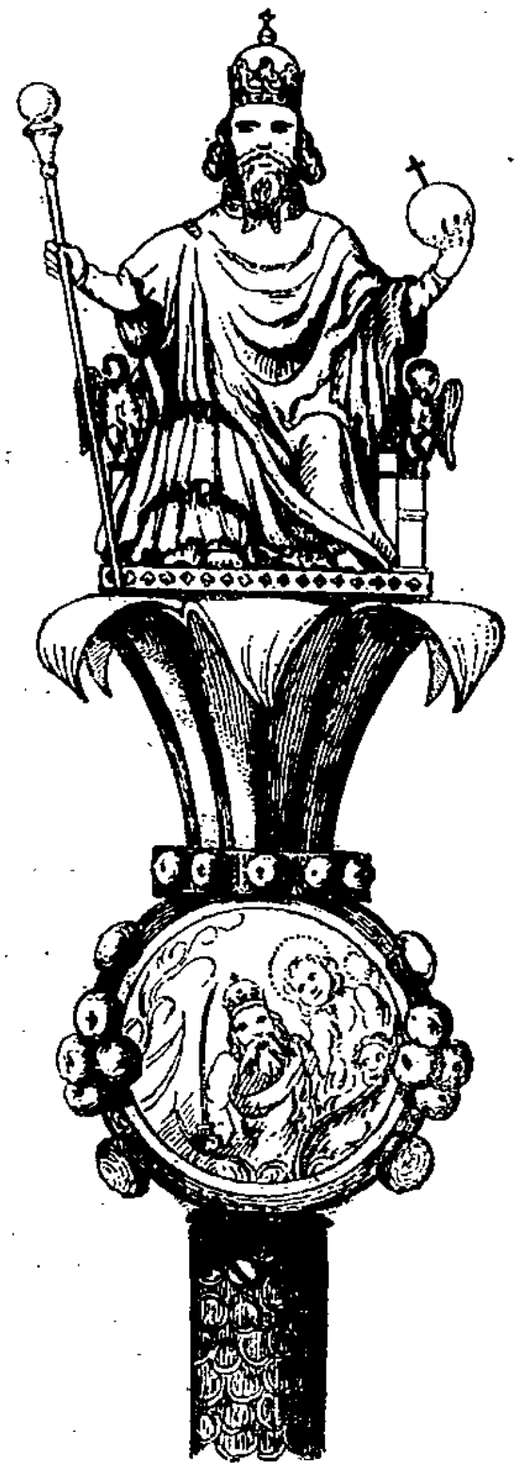
Scénopégie, ի. հխ. տաղաւարաշաբք , տօն տաղաւարաշաբաց :

Scepticisme, ա. սկեպտութիւն , սկեպտականութիւն, սկեպտիկանութի:

Sceptique, ած. սկեպտական , սկեպտիկ , սկեպտիկեան . philosophe —. 2. գ. —. les —s ne niaient, ni n'affirmaient. C'est un —. C'est une —. 3. երկբայող , երկբայական. c'est un historien —. un esprit —. || ա. —.

Sceptiquement, մ. սկեպտիկաբար :

Sceptre, ա. գաւազան՝ մականշան

արքունի , գաւազան՝ ցեղ Ճագաւորութեան . le roi, l'empereur avait le

couronne sur la tête et le — à la main. Le — de ses aïeux se brisa dans ses mains. Un — de fer, գաւազան երկաթի . 2. փ. գաւազան, գերխաւորութիւն . cette nation a le — des mers, de l'industrie, du commerce, des arts. Ils tiennent le — de la poésie.

Scévole (սէվօլ) ա. բ. նկատ . ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ գուտոննայց (goudéniées).

Schabraque (շապրաք) ի. տապհակ . գրի եւ **Chabraque.**

Schah, ա. շահ . անուն պատուոյ արքայից Պարսից (շահ) :

Schako կամ **Shako** (շաքօ) ա. շապոյ . գլխանոց զինուորաց :

Schall, ա. տ. **Châle.**

Schaman կամ **Schamane,** տ. **Chaman.**

Schamanisme, տ. **Chamanisme.**

Schapbachite (շափպաքիթ) ի. հբ. շապբակաքար :

Schapska, ա. փեղոյր :

Scheelite (շիլիթ) ի. հբ. շիլաքար . [լիտին :

Scheelitine (շիլիթին) ի. հբ. շի-

Scheerérite (շէրէրիթ) ի. հբ. շէրէրքար :

Schefferite (շէֆէրիթ) ի. հբ. շեֆրերքաքար :

Scheik, տ. **Cheik.**

Schelling (շըլէն) տ. **Shilling.**

Schéma կամ **Schème** (շէմա , շէմ) ա. աս. պատկեր :

Schématique (շէմաթիք) ած. պատկերային , տեսական , կերպական : [կերպաբար:

Schématiquement, մ. պատ-

Schématiser, ն. պատկերել , պատկերացուցանել :

Schématisme, ա. պատկերում, պատկերացում :

Schème, տ. **Schéma.**

Schénanthe (սքէնանթ) ա. բ. վալմեռուկ, վալամեռուկ . ազգ սիզաբուսոց :

Schène կամ **Schœne** (սքէն) ա. հ. ուղիչափ . *ճամբու չափ :

Schérif, տ. **Chérif.**

Scherzo (սքէրցօ) ա. եմ. ծեծեւանուագ :

Schillerspath (շիլէրսփաթ) ա. հբ. շիլերքաքար :

Schindylèse (շինտիլէզ) ի. մգ. ոսկրայօդուածին :

Schine կամ **Schinus** (իս) ա.բ. պղպեղուկ . ծուի ի տոհմէ բալատինեայց (anacardiées). կն. պղպեղածառ (arbre de poivre).

Schiséophone, ա. հերձածայն (գործի) :

Schismatique (շիս) ած. հերձուածական, հերձուածողական. 2. գ. հերձուածող . les Persans sont des —s aux yeux des Turcs.

Schismatobranche (սքիզմաթօպրանշ) ած. ձբ. հերձախռիկ :

Schisme (շիսմ) ա. հերձուած , —տ պատակտումն :

Schiste, ա. հբ. հերձաքար :

Schisteux, euse, ած. հբ. հերձաքարուտ :

Schistocarpe, ած. բ. հերձապըտուղ : [բակերպ :

Schistoïde, ած. բպ. հերձաքա-

Schistosome, ած. հշբ. հերձամարմին : [հերձորձ :

Schizandre (սքիզանտր) ա. հբ.

Schizandrées (սքիզանտրէ) ի. յ. բ. հերձորձեայք :

Schizanthe (սքիզանթ) ա. բ. հերձածաղիկ: [հերձանասերք:

Schizéacées (սքիզէասէ) ի. յ. բ.

Schizée (սքիզէ) ի. բ. հերձան . ազգ ձարխոտոյ :

Schizocéphale (սքիզօսէֆալ) ած. հշբ. հերձագլուխ :

Schizogyne (սքիզօժին) ի. բ. հերձիգալ : [հերձասունկ :

Schizomicète (սքիզօմիսէթ) ա.բ.

Schizophyte (սքիզօֆիթ) ա. բ. հերձասունկ :

Schizopodes (սքիզօփօտ) ա. յ.հ. հերձոտունք : [ձանիւ :

Schizoptère (սքի) ած. կ. հեր-

Schizothorax (սքի) ա. հշբ. հերձալանջ :

Schizotrichie (սքիզօթրիքի) ի. մգ. հերձագէս :

Schlague, ի. զան , գաւազանահարութիւն . donner, recevoir la —.

Schleichère կամ **Schleichérie,** ա. բ. շլէյշերաթոյս . ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ օճառատերից (sapindacées). [մեռաղ:

Schlich (շլիք) ա. մգ. անգործ

Schlittage (շլի) ա. չանապում :

Schlitte (շլիթ) ի. չանայ . *տեսակ բալխիրի :

Schlitter, ն. չանայել . ածել չանայիս . — des troncs de sapins.

Schlitteur, ա. չանայիչ :

Schlot, ա. ար. ախծիք :

Schlotage, ա. ար. ախծիքուտուն : [*ախծիք հանել :

Schloter, ն. ար. ախծիքուտել .

Schmidélie, ի. բ. շմիդելիա , շմիդելենի . ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ օճառատերից (sapindacées).

Schœne, տ. **Schène.**

Schœnobate (սքէնօպաթ) ա.հխ. տ. **Funambule.**

Schœnoprasum (սքէնօփրազօմ) ա. բ. սխտորակ . հն. **Ciboulette.**

Schœnus, տ. **Schine.**

Schoner կամ **Schooner** (շունէր) ա. նա. պրունէր . երկկայմ նաւ Zոլանտացւոց :

Schorl (շօրլ) ա. հբ. մոխրակ . ազգ մոխրաքարի (tourmaline).

Schorlacé,e, ած. մոխրակատեր:

Schorlifère, ած. մոխրակաթեր :

Schorliforme, ած. մոխրակաձեւ :

Schorlite, ի. հբ. շորլակաքար :

Schreibersite (շրէպէրզիթ) ի. հբ. շրայբերսաքար :

Schrœttérite (շրէթթերիթ) ի.հբ. շրէտտերաքար :

Schultzite (շիւլթզիթ) ի. հբ. շուլցաքար :

Schutzite (շիւթզիթ) ի. հբ. շուցաքար . հն. **Célestine.**

Schwarzenbergite (շվարզենպերժիթ) ի. հբ. շվարզենբերգաքար :

Schwatzite (շվաթզիթ) ի. հբ. շվացաքար :

Schwenkie (շվենքի) ի. բ. շվենքիա , շվենքինի . սեռ գարնանածաղկեայց (primulacées).

Sciable, ած. սղոցելի :

Sciage, ա. սղոցումն :

Sciagraphie, ի.ճ. ստուերագրութիւն . հն. **Sciographie.**

Sciamachie, ի. ստուերամարտութիւն :

Sciatérique (սի) ած. cadran —, արեւացոյց . télescope —, սկիւռոն . գործի աստղաբաշխական :

Sciatique, ած. մգ. զստային , ճոնային . nerf —, ամոլաջիղ զըստային , լայնաջիղ , վարազաջիղ . 2. ի. ած. զստացաւ , զստացաւութիւն , ճոնացաւութիւն :

Scie (սի) սղոց «տեսիլէրէ». bras de —, սղոցուք . 2. մգ. —. — à dos mobile, — շարժողն . — à crête de coq, բրկասղոց. — rachitome, — ողնայարահատ . — rotative à lévier, հոլովասղոց լծակաւոր . — à résection, à lame tournante, — ծայրահատ , դարձաթիթառ . — ostéotome. ոսկրահատասղոց . — à lame de rechange, — փոխաթերան՝ բոլորահատ՝ բոլորկտուր . 3. ձբ. սղոցածուկն , պրիոն , պրիոնէ, պրիտոյ «տեսիլէրէ պալըղը» :

Sciemment, մ. գիտակցաբար , գիտակցապէս , գիտութեամբ, *գիտնալով . il n'a pas fait cela —.

Science, ի. գիտութիւն , մակացութիւն . — exacte, ճիշդ —. la — du bien et du mal. Les —s physiques, politiques, morales. Acquérir, cultiver, posséder une —. Il a beaucoup de —, *շատ գիտուն է. il a un grand fonds de —, բազմուսումն է . une grande —, բազմուսմնութիւն . il se pique de —. Cet homme est un puits de —. ‖Avoir la — infuse, գիտել զամենայն բնական ազդեցութեամբ . ‖ Académie des —s, ակադեմիա գիտութեանց . — des lignes, գծագիտութիւն . — des formes, ձեւագիտութիւն . la — d'embaumement, զմռագիտութիւն . qui aime les —s, գիտնասէր . qui cache la —, ուսումնասիրոյց . mère des —s, մայր՝ դպրեակ իմաստից :

Sciène, ի. ձբ. ստուերաձուկն :

Sciénoïdes, ա. յ. ձբ. ստուերաձկնակերպք . տոհմ ձկանց :

Scientifique, ած. գիտնական , գիտական, ուսումնական. questions, recherches —s.

Scientifiquement, մ. գիտնաբար , գիտնապէս , ուսումնապէս . il a traité cette matière —.

Scier, ն. սղոցել «տեսիլէրէլէմէք». — du bois, de la pierre, du marbre, etc. 2. հնձել . — les blés. 3. նե. յեռասիլել . *դեալ ի ետեւ ծիավարել . 4. բ. — le boyau, սղոցել զաղիս. քերել ի վերայ ջուխակի(violon). — le dos à qn., — qn., սղոցատանջել , ձանձրացուցանել զոք , *յոգնեցունել :

Scierie (սիրի) ի. սղոցարան ,

Scieur, ա. սղոցիչ, սղոցող. — de bois. — de long, փայտասղոցող, փայտահատ; տախտասղոցող, * փայտ՝ տախտակ կտրող. les —s de pierres. 2. արտիունձ. * ցորեն հնձող:

Scillaïne, ի. տգ. մկնատոխին. դառն կալաքարածեւ ելեալ ի մկնատոխ, (scille).

Scille (սիլ) ի.բ. մկնատոխ, գայլատոխոտ. վայրի սոխ «առուս սողանը»: [յին. pilules —s.

Scillitique, ած. բժ. մկնատոխա-

Scincoïdiens (սէնքօիտիէն) ա. սբ. անգուրեանք. վեցերորդ կարգ մողիգայինց զեռնոց. տ. **Scinque.**

Scinder, ն. հատանել, բացատրել, բաժանել. — une question, une proposition.

Scinque, ա. սբ. սնգուր. ազգ մողիգանց (sauriens).

Scintillant (սէնթիյլան) e, ած. շողշողուն, փողփողուն, փողփողնէջ, * փալփլուն. étoile, lumière —e.

Scintillation (սիօն) ի. փայլ, փայլուն, փողփողուն, շողիւն:

Scintillement, ա. շողացուն, փողփողուն:

Scintiller (սէնթիյլէ) չ. շողալ, շողշողել, փողփողել. les étoiles scintillent.

Scintillomètre (սէնթիյլօմէթր) ա. շողիւնաչափ:

Sciographe, ա. սուտերագիր:

Sciographie, ի. սուտերագրութիւն. հն. Sciagraphie.

Sciographique, ած. սուտերագրական. dessein —.

Scion, ա. բ. մորճ. un — d'osier. || Greffes par —s, մորճապատուաստ. ||հն. **Brindille.** [զարնել:

Scionner, ն. մորճել. * մորճով

Sciotte, ի. սբ. սղոցակ. 2. խարտոցակ: [կով կտրել:

Sciotter, ն. սղոցակել. * սղոցա-

Scirpe (սիրփ) ա, բ. գգիր. բոյս ի տոհմէ կիպերաձերից (cypéracées).

Scirpées, ի. յ. բ. գգիրեայք. ցեղ մնկոց ի տոհմէ կիպերաձերից:

Scirrhocèle (սիռօսէլ) ի. ախ. քարայծոյց. այծոյց երկուորեկաց:

Scissile, ած. հերձելի, հերձանելի. l'ardoise est —.

Scission, ի.բպ. հերձուն. 2. փ. փեռեկուն, երկպառակութիւն, պառակութիւն. il y a eu — dans l'assemblée. Il y a une grande — entre les opinants.

Scissionnaire, ած. եւ գ. բաժանական, անմիաբան, երկպառակ. les membres —s. Les —s.

Scissipare, տ. **Fissipare.**

Scissiparité, տ. **Fissiparité.**

Scissure, ի.մգ. գուշպ. la grande — du cerveau.

Scitamenta, ա. յ. խ. կամաք. ախորժահամ ուտելիք:

Scitaminées, ի. յ. բ. կամակեայք. ցեղ բուսոց. հն. **Amomées.**

Sciure, ի. սղոցուք. de la — de bois.

Sciurides, ա. յ. կ. սկիւռեայք:

Sciuridés, ա. յ. կ. ստուերագեայք. տոհմ կրծողաց նման սկիւռի:

Sciuriens, ա. յ. կ. սկիւռեանք. կենդանիք նման սկիւռի (écureuil).

Sciurope, ա. մբ. սկիւռուն:

Sciuroptère, ա. կ. սկիւռաՓեւ, Փեւասկիւռ. անասուն կրծող նման սկիւռի (écureuil).

Sciurus (իւս) տ. **Écureuil.**

Sclarée, ի. բ. աչախոտ. աչաբոյժ խոտ: [ռուկասերք:

Scléranthacées, ի. յ. բ. կընձ-

Scléranthe, ա. բ. կընձուկ, կարծրածաղիկ: [եայք:

Scléranthées, ի. յ. բ. կընձուկ-

Sclère, ա.մբ. կարծրուկ, միչատ սլատենաՓեւ:

Sclérectasie, ի. բժ. կարծրենաձգուն. ձգուն կարծրինոյ:

Sclérectomie, տ. **Sclérotomie.**

Sclérème, ա. բժ. ցրտախտ (նորածին մանկանց):

Sclérenchyme (սկլերէնշիմ) ա.բ. կարծրամախաց:

Sclérétinite, ի. հր. կարծրաեանաքար. բրածոյ ուռային:

Scléreux, euse, ած. մգ. կարծուտ. tissu —.

Sclériase, ի. տ. **Sclérose.**

Sclérie, ի. բ. կարծրենի. ազգ միապտուկ մնկոց ի տոհմէ կիպերաձերից (cypéracées).

Sclérification (սիօն) ի. բպ. կարծրուՓիւն. հն. **Endurcissement.** [ցնալ, կարծր:

Sclérifié, e, ած. բպ. կարծրա-

Sclérine կամ **Scléritine**, ի. տգ. կարծրին, կարծրանիւթ:

Sclérite, ի. բժ. կարծրենաբորբ, կարծրենատապ, տ. **Sclérotique.**

Scléro-choroïdite, ի. բժ. կարծրամկենաբորբ. տ. **Choroïde** եւ **Choroïdite.**

Scléroclase, ի. հբ. կարծրապնկ. հն. **Sartorite.**

Sclérodactylie, ի. բժ. կարծրամատնախտ:

Scléroderme, ա. բ. կարծրամորՓ. ազգ մնկոց:

Sclérodermées, ի. յ. բ. կարծրամորՓեայք. ցեղ մնկոց:

Sclérodermes, ա. յ. ծբ. կարծրամորՓք. ձկունք ոմանք:

Sclérodermie, ի. բժ. կարծրամորՓուՓիւն:

Scléro-kystique, ած. բժ. կարծրաբշտային:

Sclérome, ա.ախ. տ.**Sclérème.**

Scléromètre, ա. հբ. կարծրաչափ:

Sclérope, ա. բ. կարծրոտն:

Sclérophtalmie, ի. վ. կարծրաչացաւ: [տերեւ:

Sclérophylle, ած. բ. կարծրա-

Sclérosarcome, ա. բժ. կարծրաշնոխքուր. տ. **Sarcome.**

Sclérose, ի. բժ. ախտակարծրուՓիւն. ախտաւոր կարծրուՓիւն հիւսուածոյ մարմնոյ. — en plaque, կտաճակարծրուՓիւն. — latérale, կողմնակարծրուՓիւն:

Sclérostome, ած. կ. կարծրաբերան:

Sclérote, ա. բ. կարծրակ. ազգ սնկոց: [բնաբոյին:

Sclérotical, e, ած. մգ. կարծ-

Scléroticonyxis (նիքսիս) ի.մգ. կարծրենածակում. տ. **Sclérotique.** [mie.

Scléroticotomie, տ. **Sclérotո-**

Sclérotique, ի. մգ. կարծրենի. սպիտակուց աչաց:

Sclérotite, ի. բժ. կարծրենաբորբ, կարծրենատապ. բորբոքուն կարծրենւոյ (sclérotique).

Sclérotome, ա. մգ. կարծրենահատ:

Sclérotomie, ի. մգ. կարծրենահատուՓիւն. հատումն կարծրենւոյ (sclérotique). հն. **Scléroticotomie.**

Scobiforme, ած. բ. սղոցուքանձև. graines —s.

Scobs (սքոպս) ա. սղոցուք:

Scolaire, ած. դպրոցային. année —. [ուսանողուՓիւն:

Scolarité, ի. հ. դպրոցականուի,

Scolastique, ած. դպրոցական, սքոլաստիկեան. théologie, philosophie —. Termes —s. 2. ի. դպրոցականուՓիւն, դպրոցական աստուածարանուՓիւն՝ իմաստասիրուՓիւն. 3. ա. դպրոցական, սքոլաստիկոս, սքոլաստիկեան. c'est l'opinion des plus anciens —s.

Scolastiquement, մ. դպրոցականաբար, *դպրոցական ոճով. cet ouvrage est écrit —.

Scolécophis (իս) ա. սբ. ոձորդ. ազգ լծտուի (couleuvre).

Scolésite, ի. տ. **Scolézite.**

Scolex, ա. կ. բոտոտ. տ. **Helminthe.**

Scolexérose, ի. հբ. որդնաքար:

Scolézite, ի. հր. բոտոտաքար. հն. **Scolésite.**

Scoliaste, ա. մեկնիչ, մեկնաբան. le — d'Homère. Les —s d'Alexandrie.

Scolie, ա. եչ. պարապուն. premier, second —. 2. ի. մեկնուՓիւն, մեկնաբանուՓիւն. les —s sur Aristophane. 3. հխ. սեղաներգ. les —s de Callistrate. 4. մբ. կոտիկ. միջատ նրբաՓեւ:

Scolié, e, անց. մեկնեալ, մեկնաբանեալ. un texte —.

Scoliens, ա. յ. մբ. կոտիկեանք. ազգ միջատաց:

Scoliètes, ա. յ. մբ. կոտիկեայք. ցեղ միջատաց:

Scoliose, ի. մգ. ՓէրոլնուՓիւն, կորոլնուՓիւն:

Scolopace, տ. **Scolopax.**

Scolopacidées, ի. յ. Ֆ. տ. **Scolopacinées.**

Scolopacinées, ի.յ. Ֆ. կոցարազգիք:

Scolopax (փաքս) ա.տ.**Bécasse.**

Scolopendre, ի. կ. օձասանդր. 2. բ. արծուաճանկ, արծուոյ ճանկ, որդնխոտ, սխոլ:

Scolopie, ի. բ. տ. **Phobère.**

Scolyme, ա. բ. սկոլիմոս. ազգ եղերդեայց (chicoracées).

Scolyte, ա. մբ. պատառուկ. ազգ միջատի:

Scombéroïdes, ա. յ. ձք. սկոմբրակերպք, բիւնիկակերպք :

Scombre, ա. ձք. սկոմբր. հն. **Maquereau.**

Scombrine, ի. տգ. սկոմբրին. Ձոյն հաննալ ի մսոյ սկոմբրի :

Scolopendre.

Scopaire, ի. ա-ւելախոտ. ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ խուլաբուսասերից (scrofulariacées).

Scoparine, ի. տգ. ա-ւելախոտին. դեղնագոյն նիւթ :

Scopèle, ա. ձք. ժայռածուկն :

Scopolie, ի. ք. սկոպոլիա, սկոպոլի. բոյս ինչ կոճղաբմատ :

Scorbut (սքորպիւ) ա. բժ. լնդագարուիւն, լնդահարուիւն :

Scorbutique, ա. բժ. լնդագբային, լնդահարային. affection —. Symptômes —s. 2. ա. լնդագաբոտ, լնդահար. c'est un —.

Scordion, ա. ք. տ. **Scordium.**

Scordium (օմ) ա. ք. սկորդիոն, ջրազարօշ, վայրի սխտոր. ջրային լերդախոտ :

Scoriacé, e, ած. հր. խարամաձեր :

Scorie, ի. հր. կղկղանք, խարամ. —s volcaniques, հրաբխային կղկղանք. 2. փ. կղկղանք :

Scorification (սիօն) ի. կղկղումն, կղկղացումն :

Scorificatoire, ա. կղկղահան :

Scorifier, ն. կղկղել. *Հալած ժամանակ մետաղն իւր կղկղանքէն զատել :

Scoriforme, ած. կղկղանաձեւ :

Scorodite, ի. հր. սխտորաքար :

Scorodoprase, ա. ք. խստորապրաս :

Scorpène, ի. ձք. փոր. ձուկն ի տոհմէ փշաճեճակաց (acanthoptérygiens).

Scorpioïde, ած. ք. կարիճակերպ :

Scorpiojelle, ի. կարիճիւղ :

Scorpion, ա. կ. կարիճ, կոր «աքրեպ». huile de —, իւղ կարճի. || — de mer, ծովակարիճ. 2. աս. կարիճ. համատեղուիւն զոդիակոսի :

Scorpionides, ա. յ. կ. կարիճեայք, կորիայք : [կոտու ագի :

Scorpiure, ի. ք. կարիճատուտն,

Scorsonère, ի. ք. գոգի, սիբեխ :

Scorzo, ի. հբ. կնդեւաբար :

Scotie (սի) ի. ճ. ճմակ. հն. **Trochile.**

Scotiolite, ի. հբ. խաւարաքար :

Scotome, ա. ախ. բծաւորուիւն՝ բծաւորուիւն աչաց :

Scottish, ի. սկոտիշ, սկովտապար :

Scoulérite, ի. հբ. սկուլերաքար :

Scovillite, ս. հբ. սկովիլլաքար :

Scribe, ա. դպիր, վարդապետ օրինաց Հրէից. les —s et les pharisiens. 2. գրագիր, օրինակող :

Scripteur, ա. կոնդակագիր (պապի) :

Scrobicule, ի. մկ. խոռոչ, փոս :

Scrobiculé, e, ած. ք. խոռոչաւոր. graine —e.

Scrofulaire, Scrofularia, ի. ք. խոյլենի, խուլաբոյս. ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ խուլաբուսասերից (scrofulariacées). || — aquatique, ջրախուլաբոյս :

Scrofulariacées, ի. ք. խուլաբուսասերք. տոհմ բուսոց :

Scrofulariées, ի. յ. ք. խուլաբուսեայք. հն. **Scrofulariacées.**

Scrofularinées, S. Scrofulariées.

Scrofule, ի. բժ. խոյլ, խուլախտ, խուլացու, խոզախտ :

Scrofuleux, euse, ած. բժ. խոյլոտ, խլնոտ, խուլաւոր, խոյլաւոր, խոյլագար. tumeur —euse. Abcès —. || գ. —. c'est un —, une —euse.

Scrofulide, ի. բժ. S. **Scrofulose.**

Scrofulo lymphatique, ած. բժ. խուլաւշային :

Scrofulose, ի. բժ. խուլագաբուիւն. հն. **Scrofulide.**

Scrotal, e, ած. մգ. փոշտական. hernie —e, փոշտանկ, փոշտանկուիւն. հն. **Scrotocèle.**

Scrotiforme, ա. մգ. փոշտաձեւ :

Scrotocèle, ա. բժ. փոշտանկ, փոշտանկուիւն. qui est atteint de —, փոշտանկ, փոշտանկաւոր :

Scrotum (օմ) ա. մգ. փոշտ, աղափ. պարկ երկուորեաց (testicules).

Scrupule, ա. չփ. կուտ. հին չափ նախնի հռովմայեցւոց. 2. աս. մանրամասնակ. ուիճետասներորդ մասն վայրկենի (minute). — chaldaïque. 3. փ. խէիճ, խիղճ, խղճմտուիւն, բարեխղճուիւն, *խղճմտանք, խղճահարուիւն. grand, léger —. Avoir un —, des —s, խղճել, *խղճմտանք ընել, խիղճն զարնել. faire naître, lever des —s. Vos —s font voir trop de délicatesse. Faire —, խղճել. faire un — d'une chose, խղճադատ լ. se faire un —, խղճահարիլ. je lui ai fait un — de sa mollesse, de son luxe. Il est exact jusqu'au —. S'attacher aux moindres règles avec —. Il corrige, il retouche ses ouvrages avec beaucoup de —. Cette action peut n'être pas répréhensible, mais je m'en ferais —, un —. Je ne m'en fais pas le moindre —.

Scrupuleusement, մ. խղճի, խղճի մտօք, խղճօրէն, խղճմտօրէն, խղճամտօրէն, խղճմտաբար, բարեխղճաբար, երկիւղածօրէն. il s'attache — aux formalités. Il examine tout —.

Scrupuleux, euse, ած. խղճող, խղճամիտ, բարեխիղճ, խղճահար, մանրակրկիտ, խղճող, խղճոտ, երկիւղած. un écrivain —. Il est fort —. On ne peut être trop —. Il n'est pas —. Conscience —euse. Exactitude, recherche —euse, մանրակրկիտ ճշդուիւն՝ հետազօտուիւն. || գ. c'est un —, une —euse.

Scrupulosité, ի. խղճմտակաուիւն :

Scrutateur, trice, ած. խուզարկ, խուզարկու, հետազօտիչ, քննիչ. un sage — de la nature, des secrets de la nature. Dieu est le — des cœurs. Un œil —. Des regards —s. || գ. —. nommer des —s. 2. քուէքննիչ, քուէխոյզ. le président et les —s d'une assemblée électorale.

Scruter, ն. խուզարկել, հետազօտել, քննել. — les merveilles de la nature. — la conduite, la pensée, la conscience de qn. Qui n'est, ne peut être scruté, անխուզ. qui ne peut être scruté, անխուզելի :

Scrutin, ա. քուէարկուիւն. — individuel, միանուն քուէուիւն. — de liste, համացանկ —. նշանակումն ի քուէվիճի զանուն իւրաքանչիւր ընտրելոյ. — secret, գաղտնի —. — découvert, յայտնի —. demander le —. Élire par —. 2. քուէհամար. 3. քուէտուփ :

Scrutiner, ն. քուէարկել :

Scubac (պաք) ա. բրքմօղի. հն. **Usquebac.**

Sculptable, ած. քանդակելի :

Sculpté, e, ած. քանդակածոյ, քանդակակերպ, քանդակագործ, դրօշեալ. meuble —. Une boiserie —e. — de feuillage, տերեւաքանդակ :

Sculpter, ն. քանդակել, քանդակագործել, դրօշել. — une statue, un bas-relief. — un vase, un meuble, des armoiries. Richement sculpté, ճոխաքանդակ :

Sculpteur, ա. քանդակիչ, քանդակագործ, կուի, քարադրօշ, դրօշող, անդրիագործ. un célèbre —. — sur bois, փայտկուի. — en marbre, կճակուի. 2. քանդակուհի, քանդակչուհի, անդրիագործուհի. ս. **Statuaire.**

Sculptural, e, aux, ած. քանդակածոյ. ornements sculpturaux.

Sculpture, ի. քանդակուած, քանդակագործուիւն, դրօշագործուիւն, անդրիագործուիւն, արձանագործուիւն. habile dans la —. étudier la —. 2. քանդակագործք, քանդ, քանդակ, քանդակուած, դրօշուած. ouvrage de —, քանդակուած, քանդակուածոյ. cette frise est chargée de —s, քանդակալից է ծուիորդ :

Scurrile, ած. խեղկատակ. 2. ա. խեղկատակուիւն :

Scurrilement, մ. խեղկատակաբար, խեղկատակօրէն :

Scurrilité, ի. խեղկատականք, խեղկատակուիւն :

Scutellaire, ի. ք. պնակախոտ :

Scutellariées, ի. յ. ք. պնակախոտեայք :

Scutellarine, ի. տգ. պնակախոտին, պնակախոտանիւթ. *լուի նիւթ պնակախոտին մէջ գտնուած :

Scutelle, ի. կ. պնակախեցի. ազգ փշամորթից (échinodermes). 2. ք. ս. **Apothécie.**

Scutellé, e, ած. վահանակազարդ :

Scutellère, ի. եւ **Scutellériens**, ա. յ. մբ. վահանակեանք. ազգ միջատաց։ [կածեւ։

Scutelliforme, ած. բ. վահանա-

Scutelline, ի. կ. պնակախեցիկ։

Scutibranches, ա. յ. կ. վահանախոխիկք։ [տերեւ։

Scutifolié, e, ած. բ. վահանա-

Scutiforme, ած. վահանածեւ։

Scutigère, ի. մբ. վահանակիր. ազգ յօդաւորաց (articulés).

Scutigésides, ի. յ. մբ. վահանակրնայք։ [pieds.

Scutique, ի. մբ. ցոդիկ. S. **Mille-**

Scutosternol, e, ած. մգ. վահանակրծոսկրային։

Scybales (սիպալ) ի. բժ. կոպկ. *չորցած ալք։

Scydmène, ա. մբ. գրգռուկ. ազգ պատենաւոր միջատաց։

Scydménides, ա. յ. մբ. գրգռուկազգիք. տոհմ միջատաց։

Scylla, ի. աշ. սկիւղ, սկիլլա, ապուռ, ապուռ գազան. || սկիլլա եւ կարիպդիս, ապուռք, S. **Charybde**. [ցեմօրի ինչ։

Scyllare, ա. խբ. սկիլլար. խե-

Scyllariens, ա. յ. խբ. սկիլլարեանք. ցեղ կարգի հրկայնատուտան տասնոտանց։ [լարակերպ։

Scyllaroïdé, e, ած. խբ. սկիլ-

Scyllite, ի. տգ. ձկնանիւծ. շարքարախառն նիւծ ջանեալ ի ձկանց ոմանց։

Scyphiforme, ած. բաժակածեւ։

Scyrte, ա. մբ. ոստնաճճի. ազգ պատենաւոր միջատի։

Scytale, ա. սբ. սկիւտաղ. զեռուն ի տոհմէ Ցուռնաւոր օձից. 2. ի. հլ. յն. —, գլանագիր. *Լակեդեմոնացւոց մէջ ծածուկ Ցուղի կամ նամակ մագաղաթեայ՝ գլանի վերայ գալարած։

Scyte (սիթ) ա. սկիւթացի։

Scythique, ած. սկիւթական։

Scythrops (սիթրոփս) ա. Ց. Ցախճիկ. ազգ ճնճղկի։

Scytode, ի. կ. մաշկուկ. ազգ սարդազգեաց (arachnides).

Scytosiphon, ա. բ. կաշեսիփոն. ազգ լօսի (algues). կն. **Cheveu de mer**, ծովահեր։

Se (սը) դեր. անփոփոխ երրորդ դէմքի. զանձ, զինքն, *ինքնզինքն. Lucrèce s'est tuée. Il s'est instruit. 2. անձին, ինքեան, *իրեն. — donner un devoir. — faire une loi. 3. վիճեանս, զիրեարս, *ձեկզձեկ. զիրար. ils — louent. 4. միմեանց, իրեարց, *իրարու. ils — sont dit des injures.

Se, *ներգործական բայերու առջեւն դրուելով՝ կրաւորական զանոնք կգործէ. il s'est trouvé là un homme qui..., *մարդ մի գտնուեցաւ հոն որ... cela — dit, այս ասի, *այս կըսուի. cela — fait, այս առնի, *ասիկա կրնի՝ կ'ըլլայ. — tromper, անձնախաբ՝ ինքնախաբ լ։

Séamment, մ. պատշաճապէս, վայելչապէս։

Séance, ի. նիստ, գումարումն. il a — dans le Conseil d'État. 2. նիստ. ժամանակ նստի, առեան. cette affaire occupa le sénat, la cour pendant deux —s. Entrer, être en —. Commencer, ouvrir, suspendre, lever, terminer la —. La — a été orageuse. Ouvrir la —, *առեանն բանալ. la — est ouverte, est levée. Accorder à qn. les honneurs de la —. Salle des —s, նստասրահ. procès-verbal de la —. || Tenir —, ի նիստ յառեան գումարիլ. cette assemblée tient —, tient sa —, tient ses —s en tel endroit. 3. նիստ. *սեղանի՝ խաղի՝ այցելութեան անցուցած ժամանակ. ils ont fait une longue — à table. Il s'est ruiné dans une — de lansquenet. Je viens d'assister à une — de prestidigitation. ֆգն. Il ne se presse pas de lever la —, *այցելութիւնն երկար կտեւէ. 4. նկ. նկարանիստ. *նկարչի առջեւ կեցած ժամանակ. en deux —s, երկանստիւ, *երկու նստով, երկու անգամով. il a fait mon portrait en trois —s. || S. **Assemblée**.

Séant, անց. ներկայ **Seoir** բայի. նստող. le roi — en conseil. La cour — à Paris, եւ ածականօրէն la cour —e à Paris. 2. ա. նիստ, մաիճանըստուկ. *անկողնի մէջ նստած դիրք. tomber sur son —, *նստած իյնալ. je le trouvai sur son —, *գինքն նըստած գտայ. se mettre sur son —, ի նիստ լ., նստիլ. on le fit mettre sur son —, *գինքն նստեցուցին. il se leva sur son —, *նստած՝ ելաւ նստաւ։

Séant, e, ած. պատշաճ, վայելուչ. il n'est pas — à un homme de son âge, de sa dignité, de se comporter ainsi. Ce n'est pas une chose —e de parler haut devant les personnes à qui l'on doit du respect.

Seau, ա. դոյլ, *կնդիկ, քուղայ «գօվա, պագրան». — de bois, փայտեայ —. — de fer, երկաթի —. les —x à incendie, հրդեհադոյլք. *հրդեհի դոյլեր. il pleut à —x, դոյլաիր անձրեւէ. * դոյլեր կը պարպուին. 2. —, ջրանօթ. mettre, rafraîchir du vin dans un — d'argent. 3. դոյլաչափ, դոյլ մի. un — d'eau, դոյլաջուր. un — de vin, դոյլագինի։

Sébacé, e, ած. մգ. ճրագուական, ճարպանման. matière —e. Glandes —es.

Sébacine, ի. տգ. ճրագուին։

Sébacique, ած. տգ. ճրագուային. acide —, ճրագուաթթու։

Sébate, ա. տգ. ճրագուան։

Sébésite, ի. հբ. սեբեսաքար. քար հանեալ ի Սեբաս քաղաքէ Թրանսիլվանիոյ։

Sébeste, ի. բ. սպստան, ցորց. *տեսակ մի սալոր։ [ցորցենի։

Sébestier, ա. բ. սպստանի,

Sébifère, ած. բ. ճրագուաբեր. croton —, S. **Croton**.

Sébile, ի. գուշ, *Ցափուր, տեփուր։

Sébine, ի. տգ. ճրագուին։

Séborrhagie, Séborragie կամ **Seborrhée, Séborrée**, ի. բժ. ճարպահոսումն։

Sec, Sèche, ած. չոր, ցամաք, անչրդի. du bois —. Un terrain —. L'été a été fort —. Une température sèche. Un froid —. 2. չոր, զօս, զօսացեալ. un temps —, չոր՝ Ցպաշտ. des branches sèches, զօս՝ զօսացեալ ոստք. des herbes sèches, չոր խոտք, խալ. des haricots —s, չոր լուբիա. des fruits —s, չոր պըտուղք. raisins —s, չամիչ. des figues sèches, պաղատիտ, չորաՑուզ, չոր Ցուզ, չիր Ցզոյ. des fleurs sèches, չոր ծաղիկք. 3. չոր, անՑաց, անխոնաւ, անոտամուկ, ցամաք. avoir la bouche sèche. Avoir une toux sèche, հազալ անՑուք. || ce vin est —, *այս գինին շատ չոր է, շատ անոյշ չէ. les rues sont sèches. Passer une rivière à pied —, անցանել գետին անՑաց ոտքով՝ ցամաքաՑեւ անցնիլ. voir une chose d'un œil —, անաքուսօք աչքով բան մի տեսնել. 4. չոր, ազազուն, վտիտ, երիՑացեալ, *աւաղ. il a une constitution sèche, un tempérament —. Il a les bras —s, les jambes sèches. Un homme —. Ce cheval a la tête sèche. 5. անշնորհ, խստաբան, խստախօս. un esprit —, խստամիտ. cet auteur, ce poète est —. Il a un style —. Une morale sèche. || Un habit —, Ցելամաշ, Ցելմաշ հանդերձ. 6. չոր, ցամաք, աշտուճ. du pain tout —, du pain —, չոր՝ չորաբեկ՝ աշտուճ հաց. tout —, *չուի չոր. || messe sèche, չոր պատարագ. պատարագ առանց սրբագործութեան. || confession sèche, չոր խոստովանութիւն (առանց արձակման). || une perte sèche, զուտ կորուստ. || consultation sèche, չոր՝ անդրամ խորհրդակցութիւն. muraille de pierres sèches, որմ անշաղախ. 7. փ. չոր, ցամաք, խիստ. un coloris —. Des contours —s. Cette narration est bien sèche. 8. փ. չոր, ցամաք, անզգայ, անկարեկիր. un cœur —. 9. փ. չոր, բիրտ, խիստ. réponse sèche. Il a fait un compliment —. Parler, répondre d'un ton —. || Argent —, արծաԾ պատրաստական, առածեռն պատրաստ. payer argent —, հաստատանել առժամայն. 10. ա. չոր, չորութիւն, ցամաքութիւն. le — et l'humide. Mettre les voiles au —, *առագաստներն չորցնել. 11. չոր խոտ, խալ. donner du — aux chevaux. || փ. employer le vert et le —, զամենայն հնարս հրնարել. 12. չոր, տժգոհ. une mine sèche, տժգոհ դէմք.

—, մ. boire —, ըմպել գինի բազում, *շատ գինի խմել, տնկել. répondre —, խստիւ տալ պատասխանի. parler —, խստաբար խօսել, խստաբան՝ խստախօս լ։

A —, մ. չոր, անջուր, ցամաք. les fosses sont à —. Mettre une fosse à —, ցամաքեցուցանել՝ ազազել զիս. || փ. եւ բ. mettre qn. à —, ընչաԾափ առնել զոք, աղքատացուցանել. être à —, se trouver à —, ընչաԾափ՝ անինչ՝ աղքատ լ. sa bourse est à —,

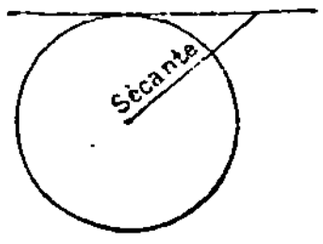
դատարկ է բանակն, անինչ է. || aller à —, հողմագնաց լ., նաւարկել հողմով առանց առագաստից.

Tout —, մ. ած. միայն լոկ. son revenu consiste tout — en mille écus de rente. Cette robe m'a coûté toute sèche, sans la doublure, quarante écus.

Sécable, ած. հատանելի, բաժանելի. les atomes ne sont —s que par la pensée.

Sécamone, ի. բ. աքաղիկ. ազգ երկպտուկ մանոց ի տոհմէ աքալեայց (asclépiadées). [տիչ:

Sécante, ի. երկ. հատանող, հա-

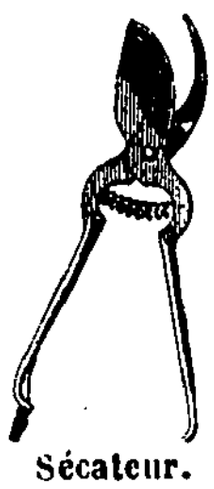
Sécante.

Sécateur, ա. պ. բուսահատ:

Sécession, ի. անջատում. la — du sud des États-Unis. La guerre de —.

Sécessioniste, ած. անջատական. les États —s. 2. գ. —. les —s.

Séchage, ա. չորացումն:

Sécateur.

Sèche, ի. կ. S. **Seiche.**

Sèchement, մ. չոր, անխոնաւ, *չոր տեղ. il faut tenir les confitures —. 2. փ. չորութեամբ, ցամաքութեամբ, ցրտութեամբ. parler, répondre —. Il lui écrivit —. || Écrire —, *պաղ ոճ ունենալ. || peindre —, *անշնորհ կերպիւ նկարել:

Sécher, ն. չորացուցանել, ցամաքեցուցանել, գօսացուցանել, ապազել, *չորցունել, ցամքեցունել. le soleil sèche les prairies. Le vent sèche les chemins. Nous nous approchons du feu pour nous —. — des fruits, չդել. la chaleur a séché les ruisseaux. 2. փ. չորացուցանել, սրբել. — les larmes. Le temps sèchera vos larmes. Elle eut bientôt séché ses larmes.

Sécher, չ. չորանալ, ցամաքիլ, գօսանալ, *չորնալ, ցամքիլ. les arbres sèchent sur pied, *ծառք կեցած տեղերին կը գօսանան. faire — կամ mettre — du linge, *ճերմակեղէն չորցունել. faire — des fruits dans un four. 2. փ. —, *հալումաշ լ. — de langueur, de tristesse, de dépit, etc. || բ. — sur pied, *հալիլ մաշիլ.

Se sécher, դ. չորանալ, ցամաքիլ, գօսանալ, *չորնալ, ցամքիլ. — au soleil. Se mettre devant le feu pour —. Une feuille détachée de sa tige se sèche. || Votre main aurait dû plutôt —, *ձեռքդ չորնար մանաւանդ. 2. բժ. —. une plaie qui se sèche trop vite est sujette à se rouvrir.

Sécheresse, ի. չորութիւն, ցամաքութիւն, անջրդութիւն. la — de la terre. 2. —, երաշտութիւն. il fait une grande — cette année. La — a fendu cette boiserie. 3. փ. ցամաքութիւն, ցրտութիւն, անզգայութիւն. la — de l'âme, du cœur. 4. ցամաքութիւն, ցրտութիւն, խստութիւն. il lui parla avec —. Je ne m'explique pas la — avec laquelle il m'a répondu. 5. չորութիւն, ցամաքութիւն, ցրտութիւն, հովութիւն, ուժութիւն. la — de son style. La — de sa conduite, de ses principes. Ce traité de morale a toute la — d'un traité de mathématiques. || նկ. cela est peint avec —. || աբ. Dieu le laissa longtemps dans cette — pour l'éprouver.

Sécherie, ի. չորարան:

Sécheron, ա. ցամաքամարգ:

Sécheur, ած. չորացուցիչ. appareil —.

Séchium (օմ) ա. բ. դիմ. դդում ամերիկեան:

Séchoir, ա. ար. չորանոց, *չորանոց.

Second,e, ած. երկրորդ. il n'est pas le premier, il n'est que le —. Tome —. Chapitre —. En — lieu. Une —e fois. Convoler en —es noces. Le — jour du mois. Acheter une chose, tenir une nouvelle de la —e main կամ de —e main. || բն. valeur, beauté sans —e, à nulle autre —e, անզուգական բաջութիւն՝ գեղեցկութիւն. || տգ. eau —e, երկրորդաջուր. || —e vue, երկրորդատեսութիւն. 2. ա. երկրորդայարկ, երկրորդադատիկոն. երկրորդ յարկ՝ դատիկոն. il demeure au —, բնակի երկրորդայարկի. tout le — se met aux fenêtres. 3. եժ. երկրորդ ձայն՝ մասն. faire le — dans un duo. 4. փ. երկրորդ, ընկեր օգնական. vous réussirez dans cette entreprise, vous avez un bon —. Avec de tels —s rien n'est pour vous douteux (Corneille). 5. երկրորդ, օժանդակ (մենամարտի). || *En* —, մ. իբր երկրորդ, երկրորդ, ի ձեռանէ, *ձեռքին տակ. il ne tient pas la première place, il n'est qu'en —. Il n'est bon qu'en —. Signer en —. ||Capitaine en —, դեր գնդապետ:

Secondaire, ած. երկրորդական, միջնակարգ, միջնակարգեան. motifs, preuves, raisons —s. Enseignement —. 2. փ. եւ բ. —, երկրորդակ, փանաքի. c'est un homme fort —. 3. աս. —, արբանեակ. planètes —s. 4. եր. երկրորդական, սոորին. terrains —s. 5. բժ. երկրորդական, հետագայ. cela n'est qu'un symptôme —. Maladie, fièvre, hémorrhagie —.

Secondairement, մ. երկրորդ, երկրորդաբար:

Seconde, ի. երկրորդ, երկրորդադաս. un écolier de —. Professeur de —. Monter de troisième en —. 2. աշակերտք երկրորդ դասու. 3. երկրորդ դասարան. 4. աս. մանրերկրորդ, րոպէ, երկվայրկեան. dans une —, յերկվայրկենի, *մէկ երկվայրկենի մէջ. || à —, մանրերկրորդաւոր. 5. տպ. երկրորդափորձ. երկրորդ փորձ. 6. եժ. երկրորդակ. երկրորդ ոլորումն ձայնի:

Secondement, մ. երկրորդ անգամ. je vous dirai — que...

Seconder, ն. օգնել, նպաստել, սատարել. — les vœux, les désirs, les bonnes intentions de qn. Il a été bien secondé. Si vous entreprenez cela, je vous seconderai. 2. երկրորդ. ի գնդախաղի (jeu de paume). prenez ce joueur là il vous secondera bien. [*շապիկ:

Secondine, ի. բ. ցանկ (սերման), **Secondines**, ի. յ. մգ. S. **Arrière-faix.**

Secouade, ի. բ. հրոտմբանք, *տնից. recevoir, faire une —.

Secouement, S. **Secoûment.**

Secouer, ն. ցունց տալ, ցնցել, ծօծափել, շարժել, *ծօծվել. — un arbre pour en faire tomber les fruits — un manteau, un tapis, une robe pour en ôter la poussière. — la poussière d'un habit. — la poussière de ses pieds, de ses souliers. || փ. — la poussière de ses pieds contre qn., contre qc., ծողոպել զայն սրտմտութեամբ. || — les puces à qn., ծեծել, յանդիմանել, հրոտմբել, *տնից. || — la tête, շարժել զգլուխն, *գլուխն շարժել. || — les oreilles, S. **Oreille.** 2. փ. եւ բ. —, նեղութանջել. cette maladie, cette fièvre l'a bien secoué, 3. ծօծափել, *ծօծունել. ce taureau a secoué le joug. || փ. — le joug, — զլուծ. ազատիլ. — le joug de la tyrannie, le joug des passions, — les préjugés.

Se secouer, ցնցիլ, ցնցոտիլ, շարժիլ, ծօծափիլ, *ծօծուտիլ, ծօծուրտիլ. un oiseau qui se secoue. Les chiens se secouent lorsqu'ils sont mouillés. ||փ. եւ բ. il faut —, *պէտք է շարժիլ՝ կրծութիւն ընել:

Secoûment, ա. սգբ. ցնցումն, շարժում, տատանումն. il répondit par un — de tête.

Secourable, ած. օգնական, նպաստամատոյց, ձեռընկալու, ձեռընտու. c'est un homme fort —. Il est — à tout le monde. Tendre une main —, ձեռն՝ աջ օգնականութեան կարկառել. 2. օգնական, օգնելի. cette place n'est plus —. Elle n'est — que par mer.

Secoureur, euse, ած. օգնիչ:

Secourir, ն. օգնել, ձեռնտու՝ ձեռնկալու՝ օգնական լ., օժանդակել, սատարել. — puissamment, promptement. — qn. dans la nécessité. — un État, un peuple. — une place. Ce malade a été secouru à temps.

Se secourir, դ. օգնել միմեանց՝ իրերաց, *իրարու օգնել. il faut — dans le besoin. 2. օգնել անձին՝ *իր անձին:

Secours (սքքուր) ա. օգնութիւն, օգնականութիւն, ձեռնտուութիւն, ձեռնկալութիւն, օժանդակութիւն, միկունք, սատարութիւն. grand, faible, puissant —. — prompt, lent, tardif, nécessaire. — d'argent, d'homme. Prêter —, son —. Donner —, du —. Appeler qn. à son —. Demander —. Accourir au — de qn., դիմել՝ հասանել յօգնութիւն՝ յօգնականու-

Քիւն՝ յ— ուրուք, ի Քիկունս իջանել. Au —! A mon —! յօգնութիւն, *օգնեցէք, օգնութեանս հասէք. il a péri faute de —. Venez à mon —. Crier au —. — par terre, par mer. Demander, envoyer du —. Société de — mutuels, նպաստամատոյց ընկերութիւն. 2. օգնազօրք, *օգնութեան զօրք. — étranger. — de France. Le — arriva au moment de la bataille. Le — ne parvint pas à entrer dans la place. Porte de —.

Secousse, ի. ցունց, ցնցումն, Քաշափուռն. rude, violente —. Donner une —, ցունց տալ, ցնցել. il est tombé après deux ou trois —s. Les —s du tremblement de terre. || *Par* —, ընդհատ, *ցնցումով. 2. փ. հարուած. son accès de goutte est passé, mais il a essuyé une furieuse —. Il a reçu de terribles —s de la fortune. Le crédit public a résisté à toutes les —s. Les —s politiques agitent les États.

Secret, ète, ած. ծածուկ, գաղտնի, Քաքուն. affaire, résolution, entrevue, négociation —ète. Traité —. Son ennemi —. Mariage —. Une passion —ète. Un sentiment —. Dépenses —ètes. Actions —ètes. Fonds —s. Maladie —ète. escalier —. Porte —ète. 2. գաղտնապահ, *գաղտնիք դուրս չհանող. c'est un homme à qui vous pouvez tout confier, il est fort —. Vous n'êtes guère —, vous redites tout.

Secret (սըքրէ) ա. գաղտնիք, ծածուկը. confier, garder, découvrir, deviner, relever, dévoiler, trahir, publier, laisser échapper un —. Entrer, pénétrer dans le — de qn. Ce — commence à transpirer. Je n'ai point de — pour vous. Les —s d'État. Le — des consciences. Être du —, être dans le —. Avoir le — de qn. C'est mon —. J'ai son —, *իր գաղտնիքն գիտեմ. je vous demande le —. Il est dans le —, *գաղտնքին՝ խորհրդին մէջն է. cette affaire a été traitée avec le plus grand —, dans le plus grand —. Sous le sceau du —. Je vous dis cela en —, en grand —, dans le dernier —. Donner, communiquer un —. Le — de plaire, de s'enrichir. Le — de l'art de régner, de la guerre, de la politique, etc. || C'est le — de la comédie, S. **Comédie**. || C'est le — de polichinelle, S. **Polichinelle**. 2. ար. գաղտնիք, գաղտուկ (փականքի). on ne peut ouvrir ce coffre-fort si l'on n'en sait le —. Serrure à —, գաղտափականք. 3. գաղտնիք, Քաքստոց. *գաղտուկ տեղ. 4. գաղտնիք, դիպաի, գաղտարանտ. mettre au —, դնել ի դիպաիոջ. il est au —, ի դիպաիոջ կայ. il a été vingt jours au —. 5. գաղտնիք, ծածուկ հնարք. — pour guérir la goutte. Vendre, acheter un —.

En —, մ. գաղտ, գաղտուկ, *գաղտնի. je lui ai parlé en —. Ils se voient en —. Il feint de l'aimer, mais en — il le déteste.

Secrétaire, ա. քարտուղար, գրագիր. il m'a fait écrire par son —, — particulier. — intime. Le — d'un avocat. — d'ambassade. — général ընդհանուր քարտուղար. || — d'État, — պետութեան, նախարար. sous-—, ենթաքարտուղար. sous-secrétaire d'État, պետական ենթաքարտուղար. 2. առենագիր. — du Sénat, de la Chambre des Députés, d'une compagnie. Le — perpétuel de l'Académie française. || — de commandements. S. **Commandement**. 3. գրագրանոց, գրասեղան. — d'acajou. — à cylindre, գլանաւոր —. forcer un —. 4. Ե. վարազարգել. հն. **Messager**.

Secrétairerie, ի. քարտուղարարան. 2. քարտուղարք:

Sécrétant, e, ած. ազատիժող, հիւթահոս. cellules —es.

Secrétariat, ա. քարտուղարութիւն, առենադպրութիւն, գրագրութիւն. il est peu propre au —. Ce — vaut tant. Pendant son —. 2. քարտուղարան. le — de l'ambassade, de l'institut, de l'archevêché. Les bureaux du —. Passer au —.

Secrète, ի. գաղտաղօթք. *անձայն աղօթք քահանայի՝ պատարագի մէջ:

Secrètement, մ. ծածկաբար, Քաքնաբար, գաղտ, գաղտնապէս, զանխլաբար, զանխտել, Քաքուր. il le fit avertir —. Il en était — jaloux. Il se glissa — dans la chambre.

Sécréter, ց. ազատիժել, արտազատիժել, տարորոշել, հիւթազատել, հիւթահոսել. le foie sécrète la bile.

Sécréteur, trice, ած. ազատիժիչ, արտազատիժիչ, հիւթահոսիչ. les organes —s Tissu —.

Sécrétion (սիօն) ի. բն. ազատիժում, ազատիժութիւն, արտազատիժում, հիւթահոսում, հիւթահոսութիւն, հիւթահոսանք. — de la salive, լրծնահոսում. — de la bile, մաղձահոսում. — de l'urine, միզահոսում. —s excrémentielles, ախիք, կղկղանք:

Sécrétoire, ած. ազատիժական, արտազատիժական, հիւթահոսական. organes —s. Pouvoir —. Liquide —.

Sectaire, ա. աղանդաւոր, դեհնակից. un — fougeux, opiniâtre. La violence de ce —. Esprit —, աղանդային ոգի: [ութիւն:

Sectarianisme աղանդապաշտ-

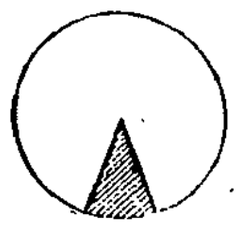
Sectateur, ա. հետեւող, աշակերտ. les —s de Platon. Il était — de saint Thomas.

Secte, ի. աղանդ, դեն, կեչտ. la — d'Épicure, des stoïciens. Ce philosophe voulut faire —. Embrasser une —, աղանդաւորիլ. chef de —, դեղապետ. || փ. faire — à part, առանձին կարծեաց տէր լ.:

Secteur, ա. եչ. հատած. — de cercle, — բոլորակի. — sphérique, — գնդական. 2. աս. հ. համեմատակարկին. կարկին համեմատութեան. 3. զ. հատած: [նելի:

Sectile, ած. հատանելի, բաժա-

Section (սիօն) ի. հատուած. — du cordon ombilical. 2. եչ. հատած. point de —, հատածակէտ. կէտ հատածի. —s coniques, հատածք կոնային. 3. փ. հատուած, մասն, բաժին, *ճիւղ. une — de budget. La cour de cassation est divisée en trois —s.

Secteur.

4. զ. հատուած, հատուածազօր. 5. Ճ. հատուած, մասն. — d'un bâtiment. 6. Քաղ. հն. **Quartier**.

Sectionnaire, ա. Քաղաքան:

Sectionnement, ա. հատուածում, բաժանում:

Sectionner, ն. հատուածել. բաժանել ի հատուածս՝ *մաս մաս բաժանել:

Séculaire, ած. դարաւոր, դարական, դարեայ, հարիւրամեայ. les jeux —s. Année —. 2. բազմադարեան, յոգնադարեան, հնամի, բազմամեայ. un chêne —. Sa tête —.

Sécularisation (սիօն) ի. աշխարհականում, աշխարհականացում. bulle de —. Obtenir la — d'un religieux.

Sécularisé, e, անց. աշխարհականեալ. bénéfice —.

Sécullariser, ն. աշխարհականացուցանել, աշխարհականել, *աշխարհականցուցանել. — un monastère, un ordre religieux. 2. փ. —. la Révolution voulait — l'enseignement.

Sécularisme, ա. աշխարհականացում: [Քին:

Sécularité, ի. աշխարհականութիւն-

Séculier, ère, ն. ած. աշխարհական, աշխարհիկ. vie —ère, — կեանք, աշխարհականութիւն. prêtres —s, աշխարհիկ քահանայք. clergé —, աշխարհիկ կղեր. bénéfice —. Bras —. 2. աշխարհային, աշխարհասէր. une vie toute —ère n'est nullement chrétienne. 3. ա. աշխարհական, աշխարհականաց. c'est un —. Dans ce monastère, on a fait un bâtiment pour les religieux et un autre pour les —s.

Séculièrement, մ. աշխարհականօրէն, ըստ աշխարհի:

Secundo, մ. երկրորդ:

Sécuriforme, ած. կ. կացնաձեւ:

Sécurité, ի. անկասկածութիւն, ապահովութիւն. au milieu de tant de périls votre — m'étonne. L'industrie a besoin de —. Nous étions dans une profonde —. Une grande — de conscience. Manque de —, անապահովութիւն: [նայ:

Sedan, ա. սեդան, սեդանաչու-

Sédanoise, ի. տպ. սեդանացի, սեդանատառ:

Sédatif, ive, ած. ամոքիչ, ամոքարար, հանդարտեցուցիչ, ցածուցիչ, հանգուցիչ. eau —ive, ամոքաջուր. 2. ա. բժ. ամոքադեղ. la digitale est un —.

Sédation (սիօն) ի. բժ. ամոքում:

Sédentaire, ած. նստուկ, նըստող, նստական, նստողական, տընեասէր, տնասուն, *դուրս չելնող,

սուն նստող . cet homme ne fait pas assez d'exercice, il est trop —. Il est devenu fort —. Vie, emploi, profession —. 2. մնայուն, անշարժ. troupes —s. La garde —. || մկ. —. os —.

Sédentairement, մ. նստողաբար . vivre —.

Sédentarité, ի. նստողականութիւն . la — de ma vie.

Sédiment, ա. մրուր «Ցորնու». il y a beaucoup de — dans cette liqueur. Il n'y a point de — dans ses urines. — d'eau, ջրամրուր . 2. եր. terrain de —, մրրնրկիր . մրրային երկիր :

Sédimentaire, ած. մրրական . couches —s. Dépôt —. Pierre —.

Sédimentation (սիօն) ի. եր. մրրուում . կազմումն մրրոց .

Sédimenteux, euse, ած. մրրոտ. urines —euses.

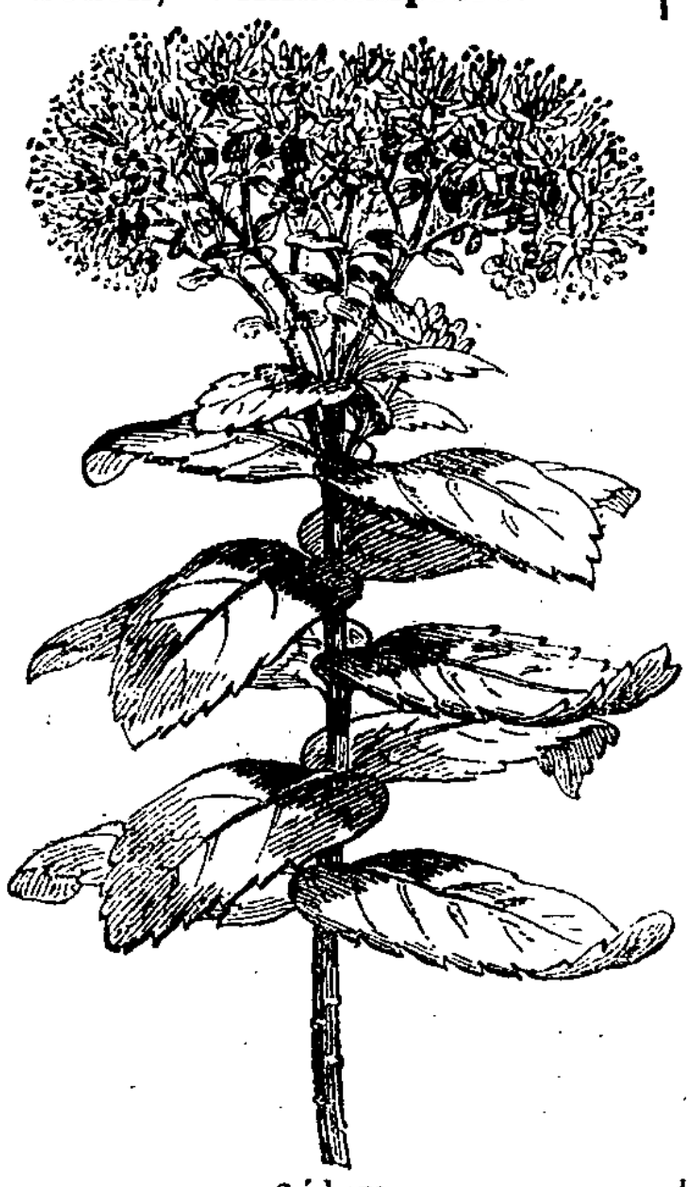
Séditieusement (սէտիսիէօզման) մ. խռովայուզաբար , խռովարարօրէն. il parla — sur la place publique.

Séditieux, euse, ած. խռովայոյզ , խռովարար , խռովասէր , խռովարկու , աղմկայոյզ , աղմկայարոյց . une populace —euse. C'est un esprit —, խռովամիտ՝ ըմբոստամիտ է . discours, écrits —. Une assemblée —euse. || գ. —. c'est un —. Disperser les —. Arrêter le chef des —.

Sédition (սիօն) ի. խռովարարութիւն . grande, violente, furieuse —. Exciter, allumer, augmenter, entretenir la —. Apaiser, éteindre, étouffer une —. Esprit de —, խռովամտութիւն . durant la —. Des auteurs de la —.

Sedlitz, ա. sel de —, դառնաղ . մարրոտական աղ . հն. **Sel amer** եւ **Cathartique**.

Sédon, տ. **Anacampsère**.

Sédum.

Séducteur, trice, ած. եւ գ. մոլորեցուցիչ , մոլորիչ , հրապուրիչ , մտախաբ , գրգիչ , վատախրատ . — de jeunes gens. — de femmes, de filles. Un vil —. Tomber dans les pièges d'un —. Discours, ton —. || Esprit —, մոլորամիտ, ոգի մոլորեցուցիչ, ոգի մոլորութեան, մոլորայատատանայ :

Séduction (սիօն) ի. մոլորութիւն, մոլորեցուցումն, ատերիւրումն. — de la jeunesse. La — de l'esprit, մոլորամտութիւն . la — du cœur, սրտամոլորութիւն . — de témoins, — վկայից . employer la —. La — est manifeste. 2. հրապոյրք , հրապուրանք , հրապուրումն , անծոլութիւն, պատրանք , մտախաբութիւն . la — des richesses, des plaisirs, du pouvoir, de la jeunesse. Il y a de la — dans son style, dans ses manières, dans son regard. Les —s de la vie sont innombrables.

Séduire, ե. մոլորեցուցանել, մոլորել , գրգռել , ատերիւրել , * մոլորցուցանել . — les peuples. Il l'a séduit par ses maximes pernicieuses. Cette promesse séduisit le peuple. 2. պատրել , խաբել , խարդաւանել . — des témoins. — des domestiques. — une fille sous prétexte de mariage. Elle s'est laissé —. 3. յանկուցանել , հրապուրել , գրաւել . cet homme m'a séduit par la franchise de son langage. Sa bonté séduit tous les cœurs. Un discours dangereux est propre à —. Cela séduit. Son ton séduit. Sa manière de dire séduit.

Séduisant, e, ած. մոլորեցուցիչ , մոլորիչ , հրապուրիչ , անծող , յանկուցիչ , պատրիչ . discours, ton, air —. Des dehors —s. Des qualités brillantes rendaient ses vices —s. Officier —. Très —, ամենահրապուրիչ :

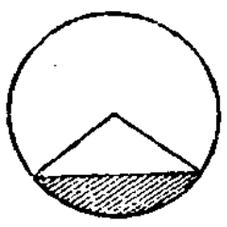
Séduit, e, անց. մոլորեալ, մոլար, ատերիր , մտախաբ :

Sédum (սէտոմ) ա. բ. փերփեր . հն. **Orpin**.

Ségestrie, ի. կ. սեգէստր. *տեսակ մամուկի (araignée).

Ségital, e, ած. գորենական :

Segment (սեկման) ա. եչ. հատուածան . — de cercle, — բոլորակի . — sphérique, — գնդական :

Segment.

Segmentaire, ած. հատուածան , բազմատան :

Segmentation (սիօն) ի. բխ. հատուն. բաժանուն ի հատուածունս . les annélides sont surtout caractérisés par la — de leur corps en parties semblables.

Segmenter, ն. հատուածանել բաժանել ի հատուածունս :

Ségrairie, ի. ընկերանտառ . ընկերութեամբ ստացուն անտառի :

Ségrais (կրէ) ա. զատանտառ . *զատուած ու զատ, շահագործուած անտառ : [անջատիչ :

Ségrégatif, ive, ած. զատիչ ,

Ségrégation (սիօն) ի. զատուն, անջատուն :

Ségrégativement, մ. զատաբար , անջատաբար , առանձինն , *զատ զատ : [անջատել :

Ségréger, ն. զատել , զատանել ,

Séguedille կամ **Séguidille**, ի. խանդապար . սպանիկ պար :

Séguirie (սեկիրի) ի.բ. սեկիրաթոյս :

Seiche (սէշ) ի. կ. սեպեան , սալին , սիպէ «սիպեա» . միաիկամորթ գլխոտն. գրի եւս **Sèche**.

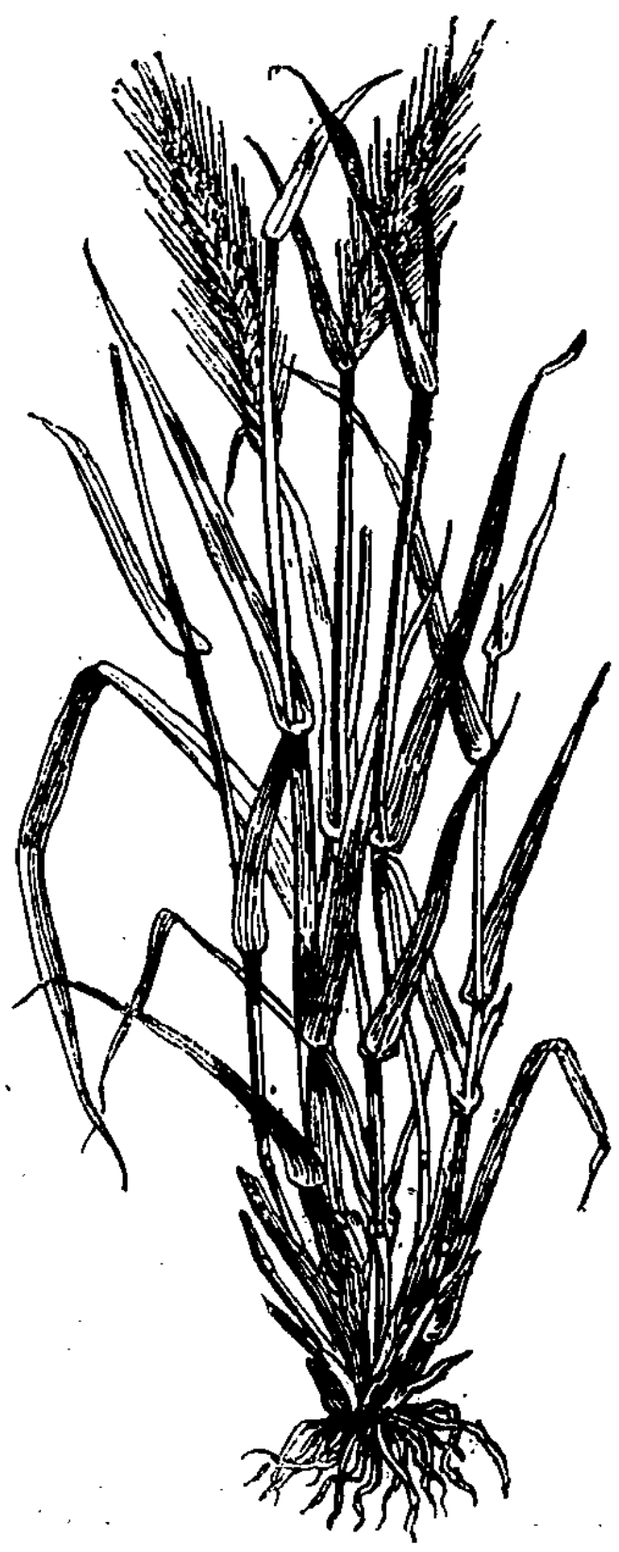

Seiche.

Seide, ա. սէխտ . ջերմ արբանեակ :

Seidisme, ա. սէխտութիւն :

Seigle (սէկլ) ա. բ. հաճար , աշարայ , աշորայ, ճոյին . pain de —, հաճարահաց . — ergoté, պախրուճի:

Seigle.

Seigneur, ա. տէր , հողական , հողատէր , տանուտէր , կալուածատէր . rendre foi et hommage à son —. ||S. **Féodalité** եւ **Fief**. 2. տէր, աւագ . une assemblée de —s, աւագախումբ ժողով . un grand —, աւագայր. faire le grand —. trancher du grand —. se donner des airs de grand —, աւագանալ , պերճանալ , ճոխանալ . vivre en —, en grand —, աւագօրէն կեալ՝ *ապրիլ. les grands —s, աւագանի , մեծք , մեծամեծք . vêtu, logé comme un —, աւագապզգեստ , աւագաբնակ. les nobles —s,

ազատատեարք . || p. c'est un petit —, տիրուկ է . || Le Grand Seigneur, Սուլթան . կայսրն Տաճկաց . 3. le Seigneur, Տէրն, Աստուած . N.-S., Տէրն մեր Յիսուս. recevoir Notre Seigneur, հաղորդ առնուլ , *հաղորդուիլ :

Առ. A tout —, tout honneur, հարկս հարկիւորաց , պատիւս արժանաւորաց :

Seigneuriage, ա. հ. դրամահատուիւիւն . իրաւունք Թագաւորի :

Seigneurial, e, aux, ած. հողակալական , տանուտէրական . titre —. Droits seigneuriaux. Maison, terre —e.

Seigneurie, ի. հողակալուիւիւն , տանուտէրուիւիւն . une — très ancienne. La terre est — de tel lieu. Il acheta une belle —. Le roi érigea cette — en marquisat. Il vendit sa terre, mais il s'en réserva la —. 2. տէրուիւիւն (անուն պատուոյ). Votre —. A sa — monsieur le duc. 3. իշխանուիւիւն (Վենետկոյ). le doge accompagné de toute la —.

Seigneurifier, ն. հողակալել , տանուտէրել :

Seille, ի. **Seilleau** եւ **Seillot**, ա. փայտդոյլ . *փայտէ դոյլ :

Seillerie, ի. համեուանք :

Seiem, ի. անր. սմբակաճեղք . *սմբակի ճեղքուած . la — des chevaux, des ânes, des mulets.

Sein, ա. ծոց , լանջք , կուրծք . petit —, ծոցիկ . il le pressa contre son —. Il lui a plongé un poignard dans le —. || Mal au —, տ. **Mastite** բժ. 2. ծոց , գոգ, գիրկ . il fut tué dans le — de sa mère. 3. փ. ծոց , գոգ (եկեղեցւոյ). il entra dans le — de l'église. Mourir dans le — de l'hérésie. հն. **Giron**. || Le — d'Abraham, գոգն Աբրահամու. 4. սոխն , սիտ , *ծիծ . une femme qui a le — découvert, կին մերկատիտ . cette femme a un joli —. Elle a mal au —. Donner le — à un enfant, սոխն տալ, դիեցուցանել գմանուկ . || cacher un poignard dans son —. 5. փ. սիրտ , միտք . verser sa douleur, déposer ses secrets dans le — d'un ami. || Porter qn. dans son —, սիրել զոք գորովագին . 6. ծոց , ծննդանոց , արգանդ . l'enfant que vous portez dans votre —. || փ. chaque siècle porte dans son — le siècle qui va suivre. 7. ծոց , սիրտ , ելք . le — de la terre est d'une fécondité inépuisable. Fouiller dans le — de la terre. Il y a d'immenses richesses perdues dans le — des mers. || խորք . porter la guerre dans le — d'un royaume, մուծանել զպատերազմն ի խորս ճագաւորութեան . 8. փ. ծոց , ժէջ . il est né au — de l'opulence, des grandeurs. Vivre dans le — de sa famille, de sa patrie. 9. աշ. հ. ծոց , խորշ . le — Persique. հն. **Golfe Persique**.

Seine, ի. ձո. ցանց . pêcher à la —. || կն. **Senne**.

Seiner, չ. ցանցել , ցանցորսել : *ցանցով ձուկ որսալ :

Seinette, ի. ձո. ցանցիկ .

Seineur, ած. եւ ա. ցանցորս :

Seing (սէն) ա. ձեռնագիր , ձեռնագրուիւիւն , առորագրուիւիւն . contrefaire le — de qn. Mettez votre —. || — privé, առանձնական —. acte sous — privé, առանձնաձեռնագիր , սուկաձեռնագիր . || blanc—. տ. **Blanc-seing**.

Seissette, ի. եզ. ցորնեակ . ագռ

Séisme, ա. **Séismique**, ած. տ. **Sisme, Sismique**.

Séismographe, ա. **Séismologie**, ի. տ. **Sismographe, Sismologie**.

Seizaine, ի. վեշտասանակեակ . վեշտասան առարկայք. 2. —. *բեռ ծրարելու մի տեսակ առտառ :

Seize, ած. վեշտասան , *տասնվեց . — personnes. Il n'a pas — ans, չէ վեշտասանամեայ . — cents francs. Le numéro —. 2. —, վեշտասաներորդ, *տասնեվեցերորդ. chapitre —. Page —. Louis XVI. 3. ա. վեշտասան . le nombre —. || Le — du mois. Sa lettre est du — de juillet. Nous sommes au —. || In—, վեշտասանաճառ :

Seizième, ած. վեշտասաներորդ. au — jour. Le — siècle. Vous êtes le — sur la liste. La — partie. 2. ա. — որ . le — du mois, de la lune. 3. — մաս . deux années et un —. Il est dans cette affaire pour un —.

Seizièmement, մ. վեշտասաներորդ , *տասնվեցերորդ , տասնվեցերորդ անգամ :

Séjour, ա. բնակուիւիւն . il a fait un long — dans ce pays. Le — de Paris lui plaît. Permis de —, բնակահրաման, բնակագիր. 2. դադար, *կենալն , մնալն . le — des eaux sur ce terrain. Le — des humeurs dans quelque partie du corps. 3. հանգիստ . les troupes ont fait — dans cet endroit. Dans les longs voyages on est obligé de faire quelques —s de temps en temps. 4. բնակարան, կայան . un — champêtre. Cette ville est un agréable —. Cette ville est le — des plaisirs. || քն. le — des dieux, — դից . le — céleste, խորանք երկնից . երկինք . le — du tonnerre, լուսաճեմ կայան . երկինք . le — infernal, սանդարամետք , դժոխք . l'humide —, ծով , ալիք . 5. հ. յապաղանք :

Séjournement, ա. բնակումն :

Séjourner, չ. բնակիլ , մնալ , *կենալ . il est allé à Paris où il doit — cinq ou six jours. Votre vaisseau séjournera quinze jours dans tel port. Les eaux de la mer ont séjourné longtemps sur cette partie de la terre.

Sel, ա. աղ . — gris կամ gros —. գորշ աղ՝ *խոշոր աղ . — blanc, սպիտակ՝ ճերմակ՝ *բարակ —. grain de —, հատաղ . հատ աղի . — pilé, broyé, égrugé, *ետեալ աղ . blanchir le —. Il n'y a pas assez de — dans cette sauce. — d'absinthe, օշնդրաղ . le — est le symbole de la sagesse. Bénédiction du —, աղօրհնէք . ce ragoût, etc. est de bon —, d'un bon —, քաջալ է պորանիդ , նման. qui aime le —, աղասէր . bâti dans le —, աղաշէն , աղակերտ . — et pain, աղուհաց . || faux —, ա. հ. աղ մաքսանենգի . 2. տգ. աղ . — commun, հասարակ աղ . — de cuisine, խոհակերոցի աղ . — marin, ծովային աղ , նախապէս կոչեցեալ **Muriate** յետոյ կոչեցեալ **Hydrochlorate de soude** եւ այժմ **Chlorure de sodium**, քլորուկ նատրոնի, է սովորական աղն . —s basiques կամ sous-sels, հիմնաղք կամ ենթաղք . —s doubles, կրկնաղք . || les sulfosels, ծծմբաղք . — amer, դառնաղ . — neutre, չեզոքաղ . — simple, պարզաղ . — gemme, աղուճակ, գռիճ., աղքար , քարաղ , շառաշիլ աղի . — admirable, զարմանաղ . — ammoniac, անուշադր . — ammoniacal, աշակեղէն աղ . — d'Angleterre կամ — anglais, անգլիական աղ . — volatil, ցնդական աղ կամ ցնդաղ . — d'Epsom, էփսոմաղ, կամ ծծմբաթթու մագնեզիոյ. — d'oseille կամ bioxalate de potasse, թրթրնջկաղ կամ երկթրթնջկաթթու խալտոյ . — de Vichy, երկբնածխաթթու նատրոնի (bicarbonate de soude). 3. փ. աղ, համ, սրամտութիւն , հանճար . il y a du — dans cet ouvrage. Cet article est plein de —. Je ne comprends pas le — de cette plaisanterie. Ces plaisanteries sont au gros —. Cela n'a point de —. Il n'y a pas un grain de — dans cette comédie. || — attique, տ. **Attique**.

Sélache, ա. ձր. սելաք , աճառ-

Sélacien, enne, ած. կ. սելաքեան. || —s, ա. յ. —ք. աճառածկունք. աճառատիպ ձկունք :

Sélage, ա. բ. փաղփիկ. ագգ երկպտուկ մանկոց ի տոհմէ փաղփիաձեւից (sélaginacées).

Sélaginacées, ի. յ. բ. փաղփիկասերք . ագգ բուսոց :

Sélagine, ի. բ. փաղփիկ :

Sélaginées, ի. յ. բ. փաղփիկեայք . ցեղ երկպտուկ մանկոց ի տոհմէ փաղփիկասերից :

Sélaginelle, ի. բ. փաղփիկիկ . ագգ գայլոտնաձեւերից (lycopodiacées).

Sélaginellées, ի. յ. բ. փաղփիկիկեայք . տոհմ մանկոց ի կարգէ գայլոտնեայց (lycopodinées).

Sélam կամ **Sélan**, ա. խորհրդապատում . խորհրդաւոր փունջ . en Orient les amants se servent de —s pour correspondre entre eux.

Selbite, ի. հր. արծաթաքար :

Sélect, e, ած. ընտիր, *ընտրած :

Sélectif, ive, ած. ընտիր, ազնիւ :

Sélection (սիոն) ի. քխ. ընտրուիւիւն , ընտրականուիւիւն :

Sélectionner, չ. ընտրել :

Sélectivement, մ. ընտրաբար :

Sélène, ի. ձր. սելէն , լուսնաձուկն . ձուկն ոսկրուտ եւ արծաթափայլ :

Sélénétropisme, ա. բ. լուսնադարձուիւիւն :

Sélénhydrate, ա. տգ. սելէնաջրատ , լուսնաջրատ :

Sélénhydrique, ած. տգ. սելենաջրային, ծծմրաջրածնային :
Séléniate, ա. տգ. սելենիատ, լուսնատ :
Sélénibase, ի. տգ. սելենահիմն:
Sélénide, ա. տգ. սելենիդ :
Sélénié, e, ած. տգ. սելենախառն :
Sélénien, enne, ած. լուսնաբնակ:
Sélénieux, ած. ա. տգ. սելենաՔու, լուսնաՔու :
Sélénifère, ած. տգ. սելենաբեր:
Sélénio, մս. տգ. սելեն..., սելենա... զօ. — urée, ի. սելենամիզակ :
Séléniosulfure, ի. տգ. սելենածծմրուկ :
Sélénique, ած. տգ. սելենային :
Sélénisel, ա. տգ. սելենաղ :
Sélénite, ի. տգ. սելենիկ. ալ կազմեալ ի սելենային ՔՔուէ. 2. հբ. լուսնաքար. կն. **Pierre de lune.**
Sélénites, ա. յ. բ. լուսնաբնակք:
Séléniteux, euse, ած տգ. սելենուտ. eau —euse, սելենաջուր. les eaux —euses ne cuisent pas les légumes et ne dissolvent pas bien le savon. 2. հբ. լուսնաքարուտ :
Sélénium (om) ա. տգ. սելենիոն, լունաքար. ժեռաղակերպ ինչ :
Séléniure, ա. տգ. սելենուկ :
Sélénocentrique, ած. աս. լուսնակենդրոնային :
Sélénographie, ի. աս. լուսնագրուՔիւն. նկարագրուՔիւն լուսնի :
Sélénographique, ած. լուսնագրական. carte —.
Sélénotopographie, ի. լուսնաւեղագրուՔիւն :
Sélénotopographique, ած. լուսնաւեղագրական :
Sélin, ա. բ. լուսնի ծաղիկ, լուսնախոտ :
Séline, ի. ախ. լուսնանիշ. *հիւանդուՔիւն եղնգաց, որով վրանին ներսակ նիշք կ'ելլեն :
Sellage, ա. համեռուն :
Sellaïte, ի. հբ լիլայաքար :
Selle, ի. համեռ «սէմէր». cheval de —, համեռած. S. **Bât.** 2. բժ. ծակաՔոռ, ամՔոռ նստելոյ ի պէտս. aller à la —, նստել յամՔոռ ի պէտս. 3. բժ. ելք, նստած, բացանցուՔիւն, կղկղանք, ագք. une — abondante, առատ ելք :
Seller, ն. համեռել «էյէրլէմէք». sellez mon cheval.
Se seller, դ. եզ. կարծրանալ, պնդանալ. le terrain commence à —.
Sellerie, ի. համեռատան. portez ces harnais à la —. 2. համեռագործուՔիւն. il apprend la —. Ouvrier en —, համեռագործ :
Sellette, ի. համեռիկ. 2. ար. ամՔոռակ. 3. ներկաստափ. կօշկաներկի տուփ :
Sellier, ա. համեռագործ, համեռավաճառ. «էյէրճի» :
Selon, նխ. ըստ, համեմատ. — mon sentiment, mon opinion, ma pensée. Être récompensé — ses œuvres. — moi, ըստ իս. — vous, ըստ ձեզ. || évangile — saint Mathieu, etc. աւետարան ըստ ՄատԹէոսի, եւն. || c'est —, ըստ պարագային, *գործն գիտէ.
Selon que, շ. ըստ, համեմատ. il sera payé — qu'il travaillera.
Seltz, eau de —, սելցաջուր, սելցեան ջուր. S. **Siphon.**
Selwinite, ի. հբ. սելվինաքար :
Semaille, ի. սերմանիք, ցան, սերմանացանուՔիւն, սերմանահատուՔիւն, *վարուցան. nous avons fait nos —s. 2. սերմանիք, ցան. ցաննալ հունդք. les pluies ont gâté toutes les —s. Les oiseaux ont mangé les —s. 3. սերմանացանուՔիւն, ցան. ժամանակ ցանելոյ. les —s d'automne, de printemps. Pendant les —s.
Semaine, ի. եօԹնեակ, շաբաԹ. son voyage durera une —. Milieu de la —, շաբաԹամէջ. — de Pâques. զատկաշաբաԹ, պասեքաշաբաԹ. La — sainte, սուրբ՝ աւագ շաբաԹ, || prêter à la petite —, *փոխ առնել կարճ պայմանաժամով եւ վաշխով. || la — des quatre jeudis, ծուռգատիկ. || de —, շաբաԹեայ. 2. շաբաԹամուտ, շաբաԹապաշտօնեայ. cet officier ne peut s'absenter par ce qu'il est de —. Il entre en —. Il sort de —. 3. շաբաԹապաշտօն. *շաբաԹուան աշխատանք. cette réparation serait la — de quatre ouvriers. 4. շաբաԹչեայ, *շաբաԹչէք, շաբաԹական. il a mangé sa — en un jour. 5. շաբաԹադրամ (մանկանց):
Semainier, ère, գ. շաբաԹապաշտօն, շաբաԹաւոր :
Sémaphore, ա. ափնահեռագիր, նաւահեռագիր. 2. եռ. հեռագրանիշ :
Sémaphorique, ած. ափնահեռագրական, նաւահեռագրական :
Semblable, ած. նման, զուգական, համարուն, սոյն օրինակ. — à un noble, ազատանման. — à la mûre, ԹուԹանման. ces deux choses sont —s. Il y a peu de cas entièrement —s, Il ne s'est jamais rien vu de —. Il n'est pas deux jours de suite —s. Tout à fait —, համանման. — à un torrent, ողխօրէն, հեղեղաբար. 2. ա. նման. c'est un homme qui n'a pas son —, այր անման՝ անզուգական է. Avoir pitié de ses —s.
Semblablement, մ. նմանապէս, նոյնպէս, նոյնօրինակ. vous êtes de cet avis et moi —. [blance.
Semblance, ի. հ. S. **Ressem-**
Semblant, ա. կերպարանք, երեսյԹ. s'il ne l'aime pas, du moins il en fait le —, tous les —s. Faire — de, ձեւանալ, կերպարանել. faire — d'être malade, մեռեալ ձեւանալ, տատմեռուկ լ. cet homme fait — de dormir. Il faisait — de ne pas entendre, չլուելոյն առնել, *չլսելու զարնել. faire — que cela vous plaît. Ne faire — de rien, ոչինչ երեւցուցանել. si vous voulez réussir dans cette affaire, ne faites — de rien. || Faire — de ne pas voir, ընդ չտեսս առնել, *չտեսնելու զարնել. 2. կեղծիք. faire —, կեղծել. il m'a trahi sous un — d'amitié.

Sembler, չ. երեւիլ, Թուիլ. ces choses me semblent bonnes. Que vous me semblez beau! Cela me semble être ainsi, me semble ainsi. Il me semblait être au milieu de vous. Vous me semblez tout mélancolique. || դզ. il semble à vous entendre que ce mal soit sans remède. A ce qu'il semble, *երեւցածին պէս. il me semble le voir, *կարծես զայն կտեսնեմ, կարծես աչքիս առջեւն է, կարծեմ Թէ այն է. il m'a semblé le voir, աչքիս զարկաւ՝ երեւցաւ. || *de* նախադրուՔեան հետ. que vous semble de cette affaire? Que vous en semble? Je lui ai dit ce qu'il m'en semblait. || *Bon* ածականի հետ. si bon lui semble. Comme bon vous semblera. Il vous a semblé bon.
Semblide, Semblis (իս) ի. մբ. հունկար. ազգ ջրաՔնեայ միջատի :
Semé, e, անց. սերմանեալ, ցանեալ. terre —e de blé. Chemin — de fleurs, ճանապարհ ծաղկա սիփուտ ծաղկաճաւալ. un discours, un écrit — d'injures, ճառ՝ գրուած նախատական :
Sémécarpe, ա. բ. նշանապտղի. ծառ ի տոհմէ պալատրենեայց (anacardiées).
Séméiologie, ի. բժ. նշանաբանուՔիւն (ախտից). 2. եզ. ձայնագրուՔիւն. — musicale, հն. **Sémiologie.**
Séméiologique, ած. բժ. նշանաբանական. գրի եւս **Sémiologique.**
Séméiotique, ի. բժ. S. **Séméiologie.** կն **Sémiotique.**
Séméline, ի. հբ. պուղունդ. ազգ ճեպաքարի (sphène).
Semelle, ի. ներքան «Թապան». de bonnes —s. Mettre des —s à des chaussures, mettre des —s dans des bottines. Des souliers à simples, à doubles —s, պարզաներքան՝ կրկնաներքան մուճակք. — imperméable. — de liège, de feutre, de crin, արկղենեայ՝ Թաղեայ՝ ձարեայ —. 2. գուլպանաներքան. — գուլպանի. mettre des —s à des bas. || n. battre la —, հետի ուղեւորիլ, *ոտքով ճամբորդուՔիւն ընել. եւս՝ ներքանահատել՝ *տղայոց ոտքերն իրարու զարնել տատպցնելու համար. || զս. ներքանաչափ. reculer d'une —, *— մի ընկրկիլ. || ne pas avancer d'une —, չյառաջել բնաւ :
Semence, ի. սերմն, ունդ, հունդ, *հունտ, սերմնացու. combien faut-il de — pour cette terre? Je viens d'acheter de la — de melon. Chaque fruit a sa —. Les —s, սերմունք, սերմանիք. || de —, սերմնացու. blé, avoine de —. Sans —, անսերմն. 2. փ. սերմն, ազիւր, պատճառ. de pareilles instructions sont des —s de vertus. Ces lectures jetèrent dans son âme des —s de corruption. Ces rapports sont des —s de discorde. Cet article du traité est une — de guerre. 3. սերմնաբեւեռ, սերմնագամ. *տեսակ մի պղտիկ գամ. 4. ակգ. — de diamants, մանրադամանդք. *ադա-

մանդի մանրուք. —s de perles, մանրամարգարիտք. * մարգարտի մանրուք. 5. մգ. սերմն, արուեիւն:

Semencine, ի. տ. **Semen-contra.**

Semen-contra, ա. դղգ. եղեւնի սերմն, եղեւնուկ, եղեւնահիւնդ, որդնադիղ, ճճաղեղ «խօրասանի». հն. **Santonine, Barbotine.**

Semer (կ. je sème, tu sèmes, il sème, n. semons, v. semez, ils sèment; je semais, n. semions; je semai, n. semâmes; je sèmerai, n. sèmerons; je sèmerais, n. sèmerions; sème, semons; q. je sème, q. n. semions; q. je semasse; q. n. semassions; semer; semant) ն. սերմանել, ցանել, վարել. — du blé, de l'orge, de la navette, du persil. — un champ. — clair, épais. || կ. c'est la saison de —. 2. փ. սփռել, ցանել. on avait semé des fleurs sur son passage. ճանապարհ նորա ծաղկասփիւռ՝ ծաղկածաւալ էր. une mer semée d'écueils, ծով խարտակախիտ. || փ. — des marguerites կամ des perles devant les pourceaux, արկանել զմարգարիտս առաջի խոզաց. *պատուականութիւնն չգիտցողին ազնիւ բան տալ. 3. բաշխել, ճապաղել, սրիռնել. — des aumônes, de l'argent. 4. փ. սերմանել, հանել, տարածանել. — des erreurs, des faux bruits, des fausses nouvelles, la discorde, la zizanie, la terreur, l'épouvante. — des difficultés dans une affaire. Il a semé son récit de réflexions piquantes, son discours de traits satiriques.

Se semer, դ. սերմանիլ, ցանել. le seigle se sème en automne. Cette variété de blé se sème en mars.

Semestre, ա. վեցամսեակ. վճռոց վեց ամսոց. rendre compte à la fin de chaque —. — de Janvier ou — d'hiver. — de Juillet ou — d'été. 2. —. պաշտօն վեցամսեայ. servir par —. Être de —. Ces professeurs font leurs cours par —. Il a fini son —. 3. վեցամսեակ. Ռոշակ՝ առեք վեցամսեայ. le — échu. J'ai touché mon —. Il lui est dû un — sur sa pension. 4. վեցամսեակ. արձակուրդ վեցամսեայ, *վեցամսեական արձակուրդ. congé de — կամ —. il a son congé de —. Il est en —, վեցամսեակաւոր է. il passe son — dans sa famille.

Semestriel, elle, ած. վեցամսեայ. assemblée —elle. Compte-rendu —. Rente —elle.

Semestrier, ա. վեցամսեակաւոր. *վեցամսեայ արձակուրդ ունեցող:

Semeur, euse, ա. սերմանիչ, սերմանող, սերմանացան, սերմանահան, ցանող. 2. փ. —. — de discordes. — de zizanie, որոմնացան. — de faux bruits, հաւբաւահան:

Semeuse, ի. Ծ. տ. **Bergeronnette.**

Semi, ած. լտ. կէս, կիս.., կիսա...:

Semi-arianisme, ա. կիսարիոսութիւն: [նանք:

Semi-ariens, ա. յ. կիսարիոս-

Semi-brève, ի. ք. կիսաւտ:

Semi-circulaire, ած. կիսաբոլոր: [կիսօրեայ:

Semi-diurne, ած. կիսաւուր,

Semi-double, ած. ք. կիսակրկնակ: une fleur —.

Semi-fleuronné, e, ած. ք. կիսածաղիկ: [ածաղկուտ:

Semi-flosculeux, euse, ած. կի-

Semi-fluide, ա. կիսահոսանուտ:

Semi-gothique, ած. կիսագոթական, կիսագոթացի:

Semi-historique, ած. կիսապատմական:

Semi-liquide, ած. կիսահեղուկ:

Sémillance, ի. կայտառութիւն, աշխուժութիւն:

Sémillant, e, ած. կայտառ, աշխոյժ, վառ, *պճպճան. cette petite fille est bien —e. Un esprit —.

Sémiller, կայտառել, եռալ, *պճպճալ:

Semillon, ա. այգ. կայտառն. ուռ ինչ որթոյ:

Semi-lunaire, ած. մգ. կիսալուսին, կիսալուսնաձեւ, մահիկ. os —, մահիկոսկր:

Séminaire, ա. կղերանոց, կղերիկոսարան, դպրանոց, դպրեվանք, քահանայանոց, քահանայարան. դպրոց ժառանգաւորաց. 2. կղերականք, եկեղեցականք, քահանայք, tout le — assistait à ce sermon. 3. վարժարան, ուսումնարան. cette école est un — de bons officiers, d'excellents ouvriers.

Semnopithèque.

Séminal, e, aux, ած. սերմնական. liqueur —e. Pertes —es. Lobes séminaux.

Séminariste, ա. ժառանգաւոր:

Séminotion (սիօն) ի. ք. սերմնացանութիւն:

Séminifère, ած. սերմնաբեր. vaisseaux —s.

Semi-nocture, ած. կիսագիշեր: [բային:

Séminose, ի. տգ. սերմնուց. հն. **Mannose.**

Séminule, ի, ք. սերմնուկ. տ. **Ovule.**

Sémiologie, Sémiologique, Sémiotique, տ. **Séméiologie, Séméiologique, Séméiotique.**

Semi-opale, ի. հր. կիսաթափանցիկ, կիսաբեւեակն:

Semi-périodique, ած. կիսապարբերական. un recueil —.

Semi-preuve, ի. կիսապատճոյց:

Semis (սմի) ա. ք. սերմանուած, ցան. 2. սերմնաբան. un — d'œillets. Un — de jeunes pins. Faire un —. || *De* —, սերմնաբոյս, սերմնաբուսիկ: [ple —. Langue —.

Sémitique, ած. սեմական. peu-

Sémitisme, ա. սեմականութիւն:

Semi-ton, ա. եժ. կիսոլորակ:

Semi-vocal, e, ած. եժ. կիսաձայն: [նակապետանք:

Semnopithéciens, ա. յ. կ. զգո-

Semnopithèque, ա. կ. զգոնակապիկ: [մանացան գործի:

Semoir, ա. եգ. սերմնոց. սեր-

Semonce, ի. հ. կոչ, հրաւէր. les cours supérieurs se trouvèrent à la cérémonie après la —. 2. ք. յանդիմանութիւն, յանդիմանախրատ. il lui a fait une —, une verte —.

Semoncer, ն. ք. յանդիմանել, ազդախրատել. sa mère l'a semoncé d'importance.

Semondre, ն. հ. կոչել, հրաւիրել, *կանչել. — à des obsèques.

Semonneur, ա. հ. հրաւիրակ. un — d'enterrement.

Semoule, ի. կորկոտ. potage à la —, կորկոտապուր. — fine, մանրակորկոտ:

Semper-virens (սէնփէր-վիրէնս) ա. ք. միշտադալարիկ. ազգ անուշպարի (chèvrefeuille).

Sempervivées, ի. յ. ք. գառնադմակեայք. տ. **Joubarbe.**

Sempervivum (սէնփ...օմ) ա. ք.

գառնադմակ, գա. **Joubarbe**ի:

Sempiternel, elle (սէնփիթէրնել) ած. ք. միշտաւոր, անվախճան,

անվերջ, անպրատ. une vieille —elle, ինաւուրց՝ ինօրեայ՝ պառաւ. un bruit —. Elle fait des remontrances —elles.

Semple (սանիլ) ա. ար. սիմուկ:

Sénarmontite, ի.հր. սէնարմոնտաբար:

Sénat (սէնա) ա. ծերակոյտ, աւագաժողով. le — français. 2. ծերակուտարան. on força les portes du —.

Sénateur, ա. սենատոր, սինկղիտոս, ծերակուտական, ծերակուտորդ. անդամ ծերակուտի:

Sénatorerie, ի. ծերակուտութիւն:

Sénatorial, e, aux, ած. ծերակուտական. la dignité —e. La gravité —e. Ornements sénatoriaux.

Sénatorien, enne, ած. ծերակուտեան. maison, famille, race —enne.

Sénatrice, ի. սինկղիտոսակին. կին սինկղիտոսի:

Sénatus-consulte (սէնաթիւսքոնսիլթ). ա. ծերակուտաւճիռ. վճիռ ծերակուտի:

Senau (սընօ) ա. նաւ. սընոյ. երկկայմանաւ հոլանտացի:

Sentnère (սէնթներ) ի. բ. ծիրան. ազգ ծրակեայց (jongermanniées).

Séné, ա. բ. սնաձ. — Moka կամ

— de la Mecque, մոքայահաձ «սինամէքի»:

Senebiera, ա. **Senebière**. ի. բ. սեներիէրաթոյս, սեներիէրի. ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ խաչաբնից (crucifères).

Sénéchal, ա. արքայական դատաւոր, սենեջալ:

Sénéchale, ի. սենեջալակին. կին սենեջալի:

Sénéchaussée, ի. սենեջալութիւն. 2. սենեջալատեան:

Senecio, գա. **Seneçon**ի:

Sénécionées, ի. յ. բ. պառաւաձարեայք:

Sénécionidées, ի. յ. բ. պառաւաձարազգիք:

Seneçon, ա. բ. պառաւաձար, ալեւորուկ, գարնան ալեւոր, գարնան հալուորիկ. — jacobée, մծեղամազ:

Sénéga, ա. բ. սննեգա. ազգ կաննխոտի (polygale) Ամերիկոյ:

Seneçon.

Sénégali, ա.Ա. սննեգալիկ. ազգ ննջղկի:

Sénégine, ի. ոգ. սննեգին:

Sénégrain, Sénégre, Sénégré, ա. բ. S. **Fénugrec.**

Senelle, ի. բ. S. **Cenelle.**

Sénestre, ած. կգ. ձախ, աիեակ. le côté —, ձախակողմն, աիեկակողմն:

Sénesthé,e, ած.կգ. աիեկան, աիեկին:

Sénestrochère, ա.կգ.ձախաձեռն:

Sénevé, ա. բ. մարձակ. ռա. սեաւ մանանեխոյ (moutarde noire). 2. —. հատ սեաւ մանանեխոյ. broyer du — pour faire de la moutarde. || — sauvage, ալատնա. || — blanc, ասպանտ:

Sénevol, ա. ոգ. մարձակուլ, մանանեխուլ, մանանեխիւղ:

Sénicle, ա.բ.ռա. **Arrochel**:

Sénieur, ա. ի. երիցագոյն. le — de Sorbonne.

Sénile, ած. բխ. ծերական. débilité, démence —. Age —, ծերութիւն:

Sénilité, ի. բժ. ծերութիւն:

Sénisse, ի. ար. մոծրակ. *գեռատ ածխոյ մեխրի մուխին ծօծափած մոծիրն:

Senne, ի. ա. **Seine**,

Sennite, ի. ոգ. S. **Pinite.**

Sens (սանս, սան) ա. զգայարան, զգայութիւն, զգայք, զգալիք, զգայունք, ազդելիք. les cinq —, հինգ զգայարանք, հնգազգայունք, եւ են տեսանելիք (vue), լսելիք ունկ, հոտոտելիք (odorat), ճաշակելիք (goût), շօշափելիք (tact կամ le toucher). Le — de la vue. Les organes des —. Le témoignage des —. Perdre l'usage des —, անզգայանալ, անզգայիլ. reprendre ses —, անձին զգալ, յինքն գալ, ուշքերիլ, ըզգաստանալ. rappeler les — de qn., խելաբերել զոք. tomber sous les —, sous le —, անկանել ընդ զգայութեամբ, յայտնի՝ ակներեւ լ. avoir les — obtus, émoussés, blasés, զզգայուքն բութացեալ՝ յափրացեալ ունել. non —, հակիմաստ. 2. զգայութիւն, միտք, խելք. le — intime, ներքին —. il n'a pas le — du beau, du juste, չունի զզգայութիւն գեղեցկի՝ արդարու. — moral, խիղճ. le — moral n'existe pas chez lui, չունի խիղճ. || perdre le —, անկանել ի մոաց, խելայեղիլ, խելագարիլ, խելագար՝ խելաթաի՝ խելայեղ լ. || c'est un homme de —, de grand —, այր է մոացի, *խելացի մարդ է. une femme de peu de —, կին սակաւամիտ. il a du —, il a le —, մոացի է, *խելացի է. il a le — droit, naturel, ուղիղ՝ բնական միտս ունի. || il était de — rassis, հանդարտ էր մոօք, անխուով էր. || le bon —, ողջմտութիւն. il a le bon —, ողջամիտ է. il est hors de son bon —, չէ ողջամիտ. || il avait le — troublé, խռովեալ ունէր զմիտս. || — commun, հասարակաց միտք. il n'a pas le — commun, *հասարակաց միտք չունի. cela est contre le — commun, *այս հասարակաց մոաց հակառակ է. cela choque le — commun, *այս հասարակաց միտքն կխայթէ. ce discours n'a pas le — commun. Cet ouvrage est fait en dépit du — commun, *այս գործն հասարակաց մտաց հակառակ եղած է. vous faites tout au rebours du — commun, *ամէն բան հասարակաց մոաց դէմ կ'ընես. || — pratique, գործնամտութիւն, *գործնական խելք. dans le même —, համիմաստ, նոյնիմաստ. dans ce —, այս մտօք, *այս մտքով. privé de —, մտազուրկ, ուշակորոյս, մտակորոյս. 3. իմաստ, իմացուած, միտք. prenez bien le — de ce que je vous dis. Détourner, changer le — d'un passage. C'est le vrai — de la loi. Faux —, վրիպակ՝ սխալ միտք. donner un faux —. Un — forcé à une phrase. Ce mot a deux —, երկդիմի է բառդ. ce que vous dites n'a pas de —. Les paroles à double —, երկդիմի բանք. — littéral, allégorique, propre, figuré. Cette sentence a un — profond. — absolu, relatif, actif, passif, collectif, indéterminé. 4. յ. զգայասիրութիւն, զգայունք, մարմնասիրութիւն. il s'abandonne à ses —, il ne refuse rien à ses —. Les plaisirs, l'ivresse, le désordre des —. Mortifier ses —. 5. կերպ. de quelque — qu'on le considère. Il a pris cette affaire de tous les — qu'on peut imaginer. En un —, իւիք, կերպիւ իւիք, *կերպով մը. 6. կողմն, կոյս. cela a six pieds en tous —. Couper une étoffe du mauvais —. Elle n'est pas coupée dans le —. Ce jardin a dix mètres en tous —. Dans tous les —, յամենայն կողմանս.

7. կարծիք, միտք. il abonde en son —, il est fort attaché à son —, համակարծիք՝ համամիտ է նմա. vous ne donnez pas dans mon —, համամիտ՝ համակարծիք չէք ինձ. à mon —, selon mon —, ըստ իս, ըստ իմ կարծեացս, * իմ կարծեօքս. 8. աբ. la peine du —, հրաւանջանք. տանջանք հրոյ՝ դատապարտելոց ի դժոխս:

Sens dessus dessous, մ. վեր ի վայր, * տակնուվրայ. renverser un objet — dessus dessous. Cette boîte est — dessus dessous. Tous mes papiers sont — dessus dessous.

Sens devant derrière, մ. ընդ հակառակն, * առջեն եռեւ դարձած. elle a mis son bonnet — devant derrière. Sa perruque est — devant dernière.

A contre —, մ. S. **Contre-Sens.**

En — inverse, մ. հակադիր:

Sensation (սիօն) ի. զգայութիւն, զգացումն, ազդումն. — agréable, douloureuse. — de froid, ցրտազգայութիւն. — de chaud, ջերմազգայութիւն. éprouver une —, des —s, զգալ. produire une — զգացուցանել. la — que cet objet produit. — interne, externe, ներքին՝ արտաքին —. || փ. faire —, զգացուցանել, ազդել, * մեծ տպաւորութիւն յառաջ բերել. cet événement, ce livre à fait —, une grande —. || à —, զգայացուցիչ, բազմազդեցիկ, սաստկայոյզ. une nouvelle à —.

Sensé, e, ած. ուղղախոհ, ողջախոհ, մտացի, խելացի, ողջամիտ, խելահաս, խելօք. une femme —e. Un homme —. Une réponse —e. Cela est fort —. Ce projet n'est pas —, est peu —.

Sensément, մ. մտացեբար, *խելքով. il parle —. Tout ce qu'il fait, il le fait —.

Sensibilisable, ած. ընկ. զգայնակերի, լուսընդունակելի:

Sensibilisateur, trice, ած. ընկ. զգայնակիչ, լուսընդունակող:

Sensibilisation (սիօն) ի. ընկ. զգայնակումն, լուսընդունակութիւն:

Sensibiliser, ն. ընկ. զգայնացուցանել, զգայնակել, լուսընդունակել. — du papier, une plaque.

Sensibilité, ի. զգայողութիւն, զգացութիւն, զգայնութիւն, զգայնիկութիւն, դիւրազգայութիւն, դիւրազգացութիւն. il est d'une grande — à toutes les impressions de l'air. Avoir une grande — pour le froid et pour le chaud. La — de l'œil, de l'oreille. Cet organe est d'une extrême —. 2. դիւրազգածութիւն, դիւրազդեցութիւն, փափկասրտութիւն. être d'une grande — pour les misères d'autrui. Sa — est extrême. Il a beaucoup de —. Une profonde —. Il est d'une extrême —. Il est privé de —. Une fausse —. 3. փ. դիւրազգացութիւն, մեծ ճշդութիւն. la — d'une balance, d'un thermomètre.

Sensible, ած. զգայուն, զգայաւոր, ազդելի. les êtres —s. Le tissu fibreux n'est pas —. Elle est — aux moindres impressions de l'air. — à la douleur. Ce cheval est — à la bouche, փափկերախ է ձիդ. Un cheval — à l'éperon, դիւրախայծ ձի. 2. փ. զգայուն, զգածեալ, զգածուող, զգացող, զգայնոտ, զգայնիկ, դիւրազգաց, դիւրազգած, դիւրազդեցիկ, փափկասիրտ, փափկազգած. il est — à l'amitié, à l'amour, à la gloire, à la honte. Vous ne vous montrez point — à cet ouvrage. Elle est peu — aux maux d'autrui. || լկ. un homme, un cœur, une âme —. Il est trop —. Très —, ամենազգայուն, ամենազգած. 3. զգալի, երեւելի. le monde —. 4. փ. զգալի, ազդոյ, ազդու, ազդեցիկ, դիւրախոց. c'est son endroit —, sa partie —. Le froid a été très — cette année. Il m'a fait un — plaisir. Sa mort m'a été fort —. C'est pour moi un chagrin bien —, que de me voir privé de lui. Il a fait des progrès —s. L'effet de ce remède est peu —. 5. զգալի, ճըշգրիտ, ճիշդ. cette balance, ce thermomètre, etc. est —. 6. լնկ. զգայնակ, լուսընդունակ. plaque, papier —.

Sensiblement, մ. զգալապէս, զգալապէս, զգայապէս. on voit croître — la rivière. Cela se voit —. 2. խորապէս, ի խոր. il a été — touché de cette perte. Je vous suis — obligé.

Sensiblerie, ի. ը. զգայնոտութիւն, կեղծաբանեալ զգայութիւն, դիւրազգոտութիւն. cette femme est ridicule par sa —. Ce drame est plein de —.

Sensitif, ive, ած. զգայական, զգայուն. les nerfs —s. L'âme —ive.

Sensitive, ի. բ. զգայնիկ, պատկառուկ. հն. **Mimosa pudique.** 2. փ. դիւրազգած ոմն, * դիւրազգած մէկն:

Sensitivité. ի. զգայականութիւն:

Sensitivo-moteur, trice, ած. բգ. զգայաշարժիչ:

Sensitivo-sensoriel, elle, ած. բժ. զգայազգայարանական. troubles —s.

Sensoral, e կամ **Sensoriel, elle**, ած. զգայարանական. les fonctions —es կամ —elles. Impressions —es կամ —elles. 2. բժ. —. nerfs sensoriels. [նոց, ազդարան:

Sensorium (օմ) ա. բխ. զգայարան:

Sensualisme, ա. բխ. զգայապաշտութիւն:

Sensualiste, գ. զգայապաշտ:

Sensualité, ի. զգայասիրութիւն, մարմնասիրութիւն, ցանկասիրութիւն, ցանկութիւն. être plongé dans la —. Vivre avec —. Boire, manger avec —. Il se livre aux —s les plus recherchées.

Sensuel, elle, ած. զգայարանական, զգայնական, զգայասէր, մարմնասէր, ցանկասէր. les appétits —s. C'est un homme —, une femme —elle. Les plaisirs —s. Mener une vie —elle. || ա. —, les —s, զգայականք:

Sensuellement, մ. զգայասիրաբար, հեշտասիրաբար. c'est un homme qui vit fort —.

Sente, ի. հ. S. **Sentier.**

Sentence, ի. վճիռ, վճռագիր. un discours plein de —s. Le style de Sénèque est rempli de —s. Une des plus belles —s des anciens. Ne parler que par —s. 2. —, դատավճիռ, դատակնիք. prononcer une —. Infirmer, annuler, obtenir une —. Une — de mort, մահավճիռ. mettre une — à exécution. Il a écouté sa — avec calme. Appeler de la —.

Sentencier, ն. հ. իգ. դատավճռել. վճիռ հանել դատապարտութեան:

Sentencieusement, մ. վճռաբար, վճռօրէն. parler —, վճռաբանել:

Sentencieux, euse, ած. վճռաւոր, վճռական. discours, langage —. Phrase —euse. 2. վճռախօս, վճռաբան. homme, écrivain —. Un ton —.

Senteur, ի. հոտ. la rose a une — agréable. 2. անոյշ հոտ, հոտելէն. aimer les —s. Porter des —s. || Eau de —, հոտաջուր. անուշահոտ ջուր. || poudre de —, հոտափոշի. հոտաւէտ փոշի. || bois de —, հոտափայտ. 3. բ. pois de —, հոտոտուն. S. **Pois.**

Senti, e, անց. **Sentir** բայի. զգացեալ. douleur —e. 2. ած. զգացիկ, ազդոյ. cela est —, cela est bien —.

Sentier, ա. շաւիղ, կածան, նրբուղի. il y a un — qui abrège le chemin. Petit —, նրբաշաւիղ, նրբակածան, ոտնուղի. 2. փ. շաւիղ, ուղի. suivre les —s de la vertu, de la gloire, etc. Il fuit les —s battus. Pour arriver à ce but, le — est étroit.

Sentiment, ա. զգացումն, զգացողութիւն. — vif, douloureux, agréable. Le — de la faim, de la soif. Le — de la douleur, de la fatigue. J'éprouve un —, զգամ. avoir le — vif, prompt, délicat. Il a perdu le —. 2. բժ. զգացումն, զգայութիւն. il y a encore quelque — dans cette partie. Il n'a plus de — dans son bras. 3. զգացումն, զգայականութիւն. — noble, élevé, généreux, bas, vil. — d'honneur, d'amour, de haine, de colère, de vengeance. — de joie, de plaisirs, de douleur. Il a des —s honnêtes, vertueux. Il n'a aucun — d'humanité. — naturel. 4. փ. զգացումն, զգածումն, կարիք. avoir des —s, զգացմունս ունել, *զգացմունք ունենալ. faire du —. Être capable de —. Cet homme se pique de —. Feindre, jouer le —. Ce n'est pas la raison, c'est le — qui domine dans cet ouvrage. Trait de —. Les hommes agissent plus par — que par réflexion. Il y a des choses que nous ne connaissons que par —. C'est la raison qui éclaire l'homme, c'est le — qui le conduit. Avoir le — du juste, de l'injuste. Il n'a pas le — du bon, du beau. Il a le — des arts, de la mu-

sique. Ce peintre a le — du dessin, de la couleur. Avoir le — des convenances. Il a le — de sa force, de sa faiblesse. Juger par —. — d'honneur, պատուազգացումն. le — du devoir, պարտազգացումն. 5. կարծիք, միտք, խորհուրդ. je voudrais savoir quel est son — sur cela. Tel est mon —. Selon mon —. Je ne suis pas de votre —. J'adopte, je partage votre —. J'entre dans votre —. Parler contre son propre —.

Un. autant de têtes, autant de —s, որչափ կարծիք, նոյնչափ եւ զգացմունք:

Sentimental,e, ած. զգացական, զգածական, զգայուն, զգացիկ, զգայական. ton, air —. Des expressions —es. 2. զգածիկ, զգայնոտ, զգածապաշտ, գորովալիր. un homme —. Une femme —e.

Sentimentalement, մ. զգածապար, զգայունապար, զգայունօրէն:

Sentimentalisme, ա. զգայնականութիւն:

Sentimentalité, ի. զգայականութիւն, զգայունութիւն, զգայնոտութիւն:

Sentine, ի. նե. փոր, ալք. avoir soin de la —. Vider la —. 2. փ. ընդունարան, ժողովարան. c'est la — de tous les vices. Cet homme est une — de vices.

Sentinelle, ի. պահակ, պահանորդ, պահակեր, պահապոյզ, պահնակատ, պահապան գինուոր. poser la —, պահակադիր լ. relever la —, պահակափոխ լ. visiter les —s. — de jour, օրապահ, պահակ. || — perdue, կորստագիտուն հեռադիր պահանորդ. 2. պահակապոյզք, պահանորդութիւն, պահակերութիւն. faire —, être en —, պահակել. || փ. mettre qn. en —, լրտես դիտող դնել. faire —, լրտեսել, դիտել:

Sentir (լծ. je sens, tu sens, il sent, n. sentons, v. sentez, ils sentent; je sentais, n. sentions; je sentis, n. sentimes; je sentirai, n. sentirons; je sentirais, n. sentirions; sens, sentons; q. je sente, q. n. sentions; q. je sentisse, q.n. sentissions; sentant) ն. զգալ. — le chaud, le froid. — la faim, la soif. — une vive douleur. Je sentis une impression que je ne saurais définir. Qui sent, զգացող. qui sent tout, ամենազգաց. qui sent profondément, խորազգաց. qui sent avec qn., զգայակից. 2. բժ. je me sentis le bras tout engourdi. — une grande douleur de tête. 3. փ. —, ապրումն առնուլ. il a senti un grand déplaisir de cette perte. Je sens pour lui une aversion insurmontable. Elle se sentait quelque inclination pour lui. Il n'a jamais senti aucun remords. Il ne sent point les affronts. Je sens toute l'horreur de votre situation. 4. առնուլ զիոտ, իոտոտել, *իոտոտրտալ, իոտն առնուլ. — une rose, une fleur. — une odeur agréable. Celui qui sent, իոտոտող. je suis enrhumé, je ne sens pas les odeurs. Je ne sens rien. իե. **Flairer.** 5. առնուլ զիոտդ՝ զչափ. il sentira ma colère, les effets de ma colère, de mon ressentiment. 6. իոտել. cette viande sent le faisandé. Cette carpe sent la bourbe. Ce cidre sent le pourri. Ce vin sent le fût, le terroir. Cette sauce ne sent rien. 7. զգալ, զգաստ լ., ճանաչել, տեսանել, տեսակցիլ, իմանալ. je sens bien qu'on me trompe. Je sentais bien qu'il n'avait plus d'amitié pour moi. — sa faiblesse. — ses forces. Il sent son ignorance. || — de loin, զգալ՝ ճանաչել՝ տեսանել ի հեռուստ, *հեռուէն տեսնել. || faire —, զգացուցանել. || se faire —, զգացուցանել զանձն, *ինքգինքն ցուցունել. le froid se fait —. 8. բուրել, արձակել՝ իարկանել իոտ, ունել զիոտ. — la violette. Cela sent la fleur d'oranger. Qui sent la mort, մահաբոյր. qui sent l'antiquité, հնաբոյր. qui sent finement, նրբազգաց. || — bon, բարւոք իոտիլ, *լաւ՝ աղեկ իոտիլ. — mauvais, ոչ բարւոք իոտիլ, ժահահոտիլ, *գէշ իոտիլ, ցամնոտիլ. il sent bon, il sent mauvais. Il sent le brulé dans cette chambre. || անդիմօրէն. il sent bon dans cette chambre. 9. իոտիլ. cette viande commence à —. Son haleine sent, il sent de la bouche. Ses pieds sentent, il sent des pieds. 10. ունել զիամ՝ զնաշակ. ce fromage sent le moisi. Cette soupe ne sent rien. 11. յանձին բերել, ունել զկնպատանս, նմանիլ. il sent l'homme de qualité. Cette proposition sent l'hérésie. Cette action là ne sent point l'honnête homme. Ce petit poème sent l'antiquité. Tout sent ici la joie et le bonheur.

Se sentir, դ. զգալ, զգացեալ լ., զգացուիլ. 2. զգալ, զգալ յանձին, տեսանել զանձն, * ինքգինքն զգալ, ինքգինքն ճանչնալ. — malade. Je me sens bien. Je me sens trop faible pour cela. Il ne se sent pas de froid, անզգայեալ է ի ցրտոյ. il ne se sent pas de joie, il ne se sent pas d'aise, այլ յայլմէ լեալ է ի խնդութենէ՝ առ խնդին, *ուրախութենէն կցատրտի. 3. զակատիլ, *զարնուիլ. ce jeune homme, cette jeune fille commence à —. 4. բժ. զգալ. il commence à — de la goutte. 5. զգալ զմնացորդս. il se sentira longtemps de cette blessure. Le pays se sent encore de la guerre. Quoiqu'il habite Paris, il se sent toujours de la province. 6. ճանակիլ լ. si votre père réussit dans cette entreprise, vous vous en sentirez. 7. նշանակիլ, գնահատիլ. tout ce qui est mérite, se sent. L'égoïsme se sent dans ses moindres actions.

Seoir (սուար) չ. հ. նստիլ, բազմիլ. il le fit — près de lui.

դղ. Այս բայն կգործածուի յանեքեւոյն *seoir*, յանեքեւոյն ներկայն *séant*, յանցեալ անեքեւոյն *sis, sise* եւ ի հրամայականն *sieds-toi, seyez-vous.*

Se seoir, դ. հն. **S'asseoir. Sieds-toi. Seyez-vous, je vous prie.** s. **Sis, Siz,**

Seoir (սուար) չ. պատշաճիլ, վայելել. cet habit vous sied bien, vous sied mal. Cette robe vous sied parfaitement. Les couleurs trop voyantes ne siéront pas. Cette place lui siérait à merveille. Cela ne lui seyait nullement. 2. անդիմօրէն. il ne vous sied pas de contrarier votre père. A son âge, il sied mal de faire la jolie. || հնգ. il vous sied bien de vouloir réformer les autres!

դղ. *այս բայն կգործածուի եզակի եւ յոքնակի երրորդ դէմքն, il sied, ils siéent; il seyait, ils seyaient; il siéra, ils siéront; il siérait, ils siéraient; qu'il siée, qu'ils siéent. բաղադրեալ ժամանակք եւ անեքեւոյն չեն գործածուիր. բայց տակաւին կգործածուի անցեալ ներկայն séyant եւ ոչ séant.

Sep, ա. եգ. խոփակալ, առատաման. s. **Cep.** [Սերմ:

Sépale, ա. բ. փերմ, բաժակա-
Sépaloïde, ած. բ. փերմաձեւ:

Séparable, ած. բաժանելի, անջատելի, *զատելի:

Séparage, ա. ալ. s. **Séparation.** [նիչ, *զատիչ:

Séparateur, trice, ած. բաժա-
Séparatif,ive, ած. բաժանական, անջատական, *զատական. clôture —ive. Préfixe —.

Séparation (սիօն) ի. բաժանումն, քեցումն, անջատումն, զատումն. — entière. — de corps, մարմնաբաժանումն. ce fossé fait la — des deux propriétés. Une longue, une cruelle —. Depuis notre —. — de la nation, ազգաբաժանումն. — de frontière, սահմանաբաժին. pendant leur —. Mur de —, որմաբաժան *զատող պատ. Il faut ôter cette —. || իգ. — de biens, ընչաբաժանումն, զատընչութիւն. — de corps, ամուսնաբաժանումն, բաժանումն ամուսնական, բաժանումն ամուսնաց, հրամամբ տաթաբնակութեան. — de patrimoine, բաժանումն հայրենի ժառանգութեան:

Séparatisme, ա. բաժանականութիւն, անջատականութիւն:

Séparatiste, ած. բաժանական, անջատական,:

Séparé, e, ած. բաժանեալ, անջատ, տարանջատ, * բաժնուած. ils n'habitent pas ensemble, ils ont des logements —s. Ces deux personnes ont leurs droits —s. 2. —. un homme —, կնաքող, կնաքան. ils sont —s. Une femme —e de corps, կին զատաբնակ. se marier —s de biens, զատինչ ամուսնանալ:

Séparément, մ. զատ, առանձինն, ուրոյն ուրոյն, անջատաբար, անջատապէս, *զատ զատ. on les a interrogés —. Placer tous ces objets —.

Séparer, ն. բաժանել, քեցել, անջատել, հատուածել, տարանջատել, զատել, զատանել. un seul coup lui sépara la tête du corps. —

les chairs d'avec les os. — une cour en deux par un mur. — une pièce en trois par des cloisons. 2. —, զատանել. le mur qui sépare ces deux maisons. Cette rivière sépare les deux provinces. Les Pyrénées séparent la France de l'Espagne. 3. բաժանել, ջոկել. — les cheveux sur le front. 4. ի. բաժանել, զատանել, զատել. la mort seule put les —. 5. բաժանել, քեցել, ձեկուսացուցանել, զատել. la tempête sépara nos vaisseaux. Il fallut les — de force. L'intérêt les a séparés. Ils vont se tuer, séparez-les. — deux amis. La raison sépare l'homme des animaux. 6. իգ. — de biens un mari et une femme, բաժանել ընչից զայր եւ զկին. les — de corps, մարմնաբաժան՝ տարաբնակ առնել:

Se séparer, բաժանիլ, անջատիլ, զատիլ, զատանիլ, հատուածիլ. l'écorce de cet arbre s'est séparée du bois. Il est tard, nous devons nous séparer. A cet endroit le chemin se sépare en deux. L'armée se sépare en deux corps. — par plante, աճուռատիլ. 2. լուծանիլ. après cette délibération, l'assemblée se sépara. L'hiver venu, l'année se sépara. 3. իգ. — de corps, de biens, մարմնաբաժան՝ զատաբնակ՝ զատինչ լ.:

Sépédon, ա. մր. փուռաճճի. ազգ երկնեից:

Sépéeri, ա. բ. սեպերի. ծառ ի տոհմէ սարդեայց (laurinées) ի Կուբայնա, որոյ կեղեւն դառն եւ ջերմնահիալած:

Sépéerine, ի. տգ. սեպերին:

Sépia, ի. կ. գա. **Sèche**. 2. նկ. սիպանիւն, սիպաձոյր. paysage à la —. 3. սեպանկար. de belles —s.

Sépiole, ի. փՁ. սպեակ. ազգ փափկամարմնոց (mollusques).

Sépirine, ի. տգ. S. **Sipirine**.

Seps (սէփս) ա. սր. օձամողէզ:

Sepsis (սէփսիս) ա. մբ. փտորդն. ազգ երկնեւ միջատաց:

Sept (սէՁ) աճ. եօՁն. les — sages de la Grèce. Les — sacrements. Les — hommes. — ans, ամք եօՁն. 2. եօՁներորդ. page —. Tome —. Charles VII. 3. ա. եօՁն. եօՁն Ոիւ. le — du mois, եօՁներորդ օր ամսեան. le numéro —. 4. եօՁն. Ուանշանն եօՁն. le chiffre —. Soixante-dix-— s'écrit par deux —. 5. խղ. եօՁնատուր, եօՁնաՁիւ, եօՁնանշան, *եօՁնոց. le — de trèfle.

Septa (սէփՁա) ի. մգ. խտոցակ:

Septaine (սէփՁէն) ի. եօՁննեակ:

Septal (սէփՁալ) e, աճ. բ. փերՁային. placentation —e.

Septaméride (սէփՁամէրիտ) ի. եժ. եօՁնամասնեակ:

Septante (սէփՁանՁ) աճ. եօՁանասուն. || զա. soixante et dix. 2. ա. եօՁն. les —, եօՁանասունք. եօՁանասուն Ձարգմանիչք հինց կտակարանաց. la version, la traduction des —. [ներորդ:

Septantième, աճ. ի. եօՁանասներորդ.

Septembral, e, աճ. սեպտեմբրական, սեպտեմբրային;

Septembre, ա. սեպտեմբեր, ըստ Հայոց՝ Հոռի. իններորդ ամիս տարւոյ, երեսնօրեայ. le premier, le deux —. Le mois de — a trente jours. L'automne commence le 20 ou le 22 —. Cela se passa en —.

Septembrisades (սեպՁանբրիզատ) ի. յ. սեպտեմբերեան կոտորած՝ խողխողումն:

Septembriseur, ա. սեպտեմբերեան կոտորիչ՝ խողխողիչ:

Septemdigité(սեպՁեմտիժիՁէ)e, աճ. բ. եօՁնմատնեայ:

Semtemlobé(սեպՁեմլօպէ)աճ.բ. եօՁնաբոյՁ: [Ձընգիտ:

Septemvir (սեպՁեմվիր) ա. եօ-

Septemviral (սեպՁեմվիրալ) e, աճ. եօՁնպետական:

Septemvirat (սեպՁեմվիրա) ա. եօՁնպետուՁիւն:

Septenaire(սեպՁներ)աճ.եօՁնաւոր, եօՁնեան. nombre —. 2. ա. եօՁնեակ, եօՁներեակ. * եօՁն օր կամ տարի:

Septennal (սեպՁեննալ) e, աճ. եօՁնամեայ. l'année sabbatique était —e. Assemblée, chambre —e.

Septennalité (սեպՁեննալիՁէ) ի. եօՁնամեայ ըստ ամսեան. եօՁնամեայ պաշտօն. la — de la chambre.

Septennat (սեպՁեննա) ա. եօՁնամսուՁիւն, եօՁնամեակ. եօՁնամեայ իշխանուՁիւն:

Septentrion (սեպՁանՁրիօն) ա. հիւսիս, հիւսիսակողմն. l'aiguille aimantée se tourne toujours du côté du —. Ce pays est au —. հն. **Nord**. 2. աս. հ. հիւսիս, Փորր Արջ:

Septentrional (սեպՁանՁրիոնալ) e, aux, աճ. հիւսիսային. le pôle —. Les pays septentrionaux. La partie —e, հիւսիսակողմն. les peuples septentrionaux. 2. ա. les septentrionaux, հիւսիսականք, հիւսիսարնակք:

Septicémie, ի. բժ. նեխաբիւնուՁիւն, նեխատենդ:

Septicémique, աճ. բժ. նեխաբիւնային:

Septicide, աճ. բ. խորշաբեկ. déhiscence —.

Septicité, ի. նեխականուՁիւն:

Septidi (սեպՁիտի) ա. եօՁնշաբաԹի. եօՁներորդ օր տասնօրեայ շաբաԹու առաջին հասարակապետուՁեան Գաղղիացւոց:

Septième (սեՁիէմ) աճ. եօՁներորդ. c'est son — enfant. Dans le — chapitre. Le — jour de la semaine. Le — jour du mois, de la lune. La — partie. 2. ա. եօՁնեակ. եօՁներորդ օր. le — du mois. Cette femme est dans son —, կինս այս յեօՁներորդ ամիսն (յղուՁեան) է. le malade est dans son —, dans le —. 3. եօՁներորդն. եօՁներորդ մասն. prendre le — d'une somme. Il est pour un — dans cette affaire. || փ. être au — ciel, լ. յեօՁներորդ երկինս. երանիկ եւ երջանիկ լ. 4. ի. եժ. եօՁնեակ. եօՁներորդ ձայն. 5. ի. եօՁնեակ. ի ցցախաղի (piquet) եօՁն միագոյն քարտէք:

Septiènement (սեՁիէմման) մ. եօՁներորդ անգամ:

Septifère (սեպՁիֆէր) աճ. բ. նեխաբեր:

Septifrage (սեպՁիֆրաժ) աճ. բ. նեխաբեկ. déhiscence —.

Septique, աճ. բժ. նեխային:

Septococcus (իւս) ա. կ. գնդամանրէ:

Septuagénaire, աճ. եօՁանասնամեայ. եօՁանասնամեայ. une femme —. 2. —. il est —. Une —. Les —s.

Septuagésime, ի. առաջաւորայ բարեկենդան. * այսպէս կը կոչուի կիրակէն որ Ցիշդ 63 օր Զատկէն առաջ է:

Septum (օմ) ա. մգ. խորոց. le — médium du cœur.

Septuor, ա. եժ. եօՁներգ. chanter un —.

Septuple, ա. եօՁնեկին, եօՁնապատիկ. quatorze est — de deux. Mon jardin est le — du vôtre. Il a tiré de cette entreprise le — de ce qu'il espérait.

Septupler, ն. եօՁնապատկել:

Sépulcral,e,aux, աճ. գերեզմանական, դամբանական. inscription, urne —e. Vases sépulcraux. Chapelle —e, statue —e. 2. մահատիպ, մեռելատիպ. figure —e, — դէմք. voix —e, — ձայն. pierre —e, դամբանաքար:

Sépulcre, ա. գերեզման, դամբան, շիրիմ. — souterrain. Bâtir, creuser un —. || Le Saint —, սուրբ գերեզման. || փ. — blanchi, գերեզման բռնել. կեղծաւոր:

Sépulture, ի. Ձաղումն. les pyramides d'Égypte étaient destinées à la — des rois. Le lieu de sa —. Les frais de —. Être privé de —. Rester sans —, անՁաղ լ. 2. գերեզմանատեղի, Ձաղավայր, *Ձաղման տեղ. cette famille a sa — dans tel cimetière. Saint-Denis était la — des rois de France. [նուՁիւն:

Séquardisme, ա. սերբատուակա-

Séquelle (սէքէլ) ի. ապրանեակք, կողմնակիցք. je me moque de lui et de toute sa —. Fuyez le monde et sa —. 2. բ. շարք. cet homme est venu me faire une longue — de questions ridicules.

Séquence, ի. խ. համագունաքարտք երից խաղաքարտից. — de roi de cœur. — de dame de pique. 2. փ. շար, տողան:

Séquestration (սիօն) ի. պատանդումն, արգելումն:

Séquestre, ա. պատանդումն. 2. պատանդացք. on mit cette fille en — dans tel couvent. Le gardien a pillé le —. 3. արգել, արգելումն. 4. պատանդապահ. il faut choisir un — solvable. 5. վ. զատչումն (ունկր):

Séquestrer, ն. պատանդել. *արգելքի տակ դնել. les revenus furent séquestrés. 2. դնել ի միակողմն, *մէկդի դնել. il fit — les meilleurs effets pour frauder les héritiers de sa femme. 3. բաժանել, ան-

ջառել , զատանել , զառել . il faut — ces moutons malades, afin de prévenir la contagion dans le reste du troupeau. 4. փ. արգելուլ , մեկուսացուցանել , զատել . c'est un méchant homme, il faut le — d'avec nous. Il faut — quelqu'un du commerce des hommes.

Se séquestrer, դ. մեկուսանալ . depuis sa dévotion, il s'est séquestré du monde, du commerce du monde.

Sequin (սըքին) ա. ծեքին . ֆին ոսկեդրամ վենետկան :

Séquoia (սէքոյա) ա. բ. սեգուենի . կոնաբեր ծառ հիւսիսային Ամերիկայ :

Séracée, ի. մաճառակ . հն. **Céracée.** S. **Recuite.**

Sérail, ա. պալատ , ապարանք . les —s de Constantinople. Le — du grand vizir. Le — d'un pacha. 2. կանանոց . les eunuques du —. 3. կանանի . le grand seigneur emmena son — avec lui. Le — était en fête. 4. բ. կանանոց , կանանի . cette maison est un vrai —. Il a un —.

Séramothérapie, ի. բժ. սէրամաթերապեւթիւն , շիճաթերապեւթիւն :

Séran, ա. S. **Sérançoir.**

Sérançage, ա. ար. հերհերում , վշտանտրում :

Sérancer, ն. ար. հերհերել , վշտանտրել. *վուշն եւ կանեփն ատրել :

Séranceur, ա. հերհերող :

Sérançoir, ա. ար. հերհեր , վշտանտր , կանեփատանտր . հն. **Séran.**

Sérancolin, ա. հբ. պիրենական . բազմագոյն մարմարիոն . գրի եւս **Sarrancolin.**

Sérapéum (օմ) ի.հխ. սերապիոն. մեհեան Սերապիս դից Եգիպտացւոց ի Մեմփիս . գրի եւ **Sérapéon, Sérapion.**

Sérapias (փիաս) ա. բ. շնորհակ. խոտ ի տոհմէ խոլորձեայց(orchidées).

Sérapis (իս) ա. սերապիս. կուռք Եգիպտացւոց : [քէ, սերոբէ :

Séraphin, ա.աբ. սերովբէ, սրով-

Séraphique, ած. սրովբէական . ardeur, zèle —.

Séraskier (սերասքիէ) ա. սպարապետութիւն. 2.սպարապետական :

Sératule, S. **Sertule.**

Serbiane, ա.հբ. S.**Miloschine.**

Serdar, ա. հրամանատար «սէրտար» :

Serdeau, ա. պնակաբարձ (արքայասեղանի). 2. ճաշատուն (սեղանապատ պաշտօնէից). 3. վանառատեղի (մնացորդաց արքայասեղանի):

Serein,e, ած. պարզ , պայծառ , անամպ , ջեր , ջերին , ջինջ , յրստակ . un temps —, ջերին՝ ջեր ժամանակ. un jour —. Le ciel —. L'air était —. Pendant une nuit —e. 2.փ. եւ քխ. պայծառ , խաղաղ , անամբոխ , անխռով , զուարթ , զուարթամիտ . des jours —s, խաղաղաւէտ աւուրք՝ *օրեր. visage —, զուարթադէմ . un front —, պայծառ ճակատ . conserver un esprit tranquille et —. 3. բժ. goutte —e, S. **Amaurose.**

Serein, ա. պարզ , շաղ , սիր , սերմնահիր , ջեր, *պարզկայ «այապ». craindre le —. Exposer au —.

Sérénade, ի. ցայգանուագ . il donna une — à sa maîtresse. 2. ցայգերգ : [ցայգերգել :

Sérénader, ն. ցայգանուագել ,

Sérénissime, ած. պայծառափայլ , պերճափայլ . Son Altesse — La — république de Venise.

Sérénité, ի. պարզութիւն , պայծառութիւն , յստակութիւն . la — de l'air, du temps, du ciel. 2. փ. պարզութիւն , իաղաղութիւն , հանդարտութիւն . un air de —, հանդարտ կերպարանք . la — de l'esprit, հանդարտամտութիւն , զուարթամտութիւն . — de l'âme. — du visage, զուարթադիմութիւն , զուարթերեսութիւն . la — revint sur son front. Rien ne trouble la — de ses jours, la — de sa vie. 3. պայծառութիւն, պերճութիւն (տիտղոս). on traitait le doge de Venise de —. Sa — le doge de Gênes.

Séreux, euse, ած. մզ. եւ բժ. շճային , շճալից , շճախառն . exhalation, humeur —euse. La partie —euse du sang, du lait. Sang —. Les —. Maladies —euses. Tissu —. Membrane —euse, շճաթաղանթ :

Séreuse, ի. մզ. շճամաշկ :

Sérévan, ա. Ա. բաշկոյ :

Serf,ve, ած. ստրուկ , ստրկական. les hommes —s. Condition —ve. 2. գ. ստրուկ . les —s de Russie ont été affranchis de nos jours.

Serfouette, ի. պ. երկմանի , երկնդաբիչ . երկմանի բրիչ :

Serfouir, ն. երկմանել . *հողն իարխարել՝ իառնշակել երկմաննիով :

Serfouissage, ա. երկմաննում:

Serge, ի. գիսի «ասֆ» :

Sergent, ա. նուիրակ , զա. **Huissier.** || — à verge, վարդապետ —. || — de ville, S.**Agent de police.** 2. մբ. S. **Crabe doré.** 3. զ. սալար . || —-major, հաւաքակալ —. || —-fourrier, S. **Fourrier.** 4. ար. պրկոց , պնդակ :

Sergenter, ն. հ. նուիրակել . *նուիրակի ձեռքով նեղել . 2. ծախանձել ;

Serger կամ **Sergier,** ա. գլխիպագործ , գիսիավաճառ :

Sergerie, ի. գիսիագործութիւն . 2. գիսիավաճառութիւն . 3. գիսիարան :

Sergette, ի. գիսեակ :

Sérial, e, ած. շարական , շարակարգ : [սաճճի:

Séricaire (քէր) ի. մբ. մետաքս-

Séricicole, ած. շերասաբոյծ կամ շերամաբոյծ , շերասատած , շերամատած, շերասադարման , շերամադարման . 2. մետաքսագործ. industrie —.

Sériciculteur, ա. շերամատած, շերամաբոյծ , շերամադարման :

Sériciculture, ի. շերամադարմանութիւն , շերամատածութիւն , շերամաբուծութիւն . տածուն շերամոց . 2. մետաքսագործութիւն :

Séricigène, ած. մետաքսածին . industrie —, մետաքսագործութիւն :

Séricine, ի. տգ. մետաքսին , շերամին . դոդողուտ (gélatineux) նիւթ :

Séricite, ի. հբ. մետաքսաքար :

Séricoïne, ի. տգ. S. **Séricine.**

Séricule, ա.Ա. մետաքսաթռչուն. տգ. ճննդկի :

Série, ի. շար , յաջորդութիւն . une — d'idées, de faits, de propositions, de questions. Nouvelle —, նոր շար . 2. չփ. շար . 3. փ. շար , բաժին . la — mythologique. Tous ces théorèmes forment une — bien enchaînée. Cette loterie est divisée en tant de —s

Sérieusement, մ. լրջաբար , լրջապէս , լրջօրէն , լրջմտաբար , սրտի մտօք . il parle de tout —. Écoutez-moi —. — parlant. Je parle —, լրջախօս . il travaille — à sa fortune. Il y songe —. Qui pense —, լրջախոհ . très —.

Sérieux, euse, ած. լուրջ, լրջամիտ , լրջախոհ , ճանրախոհ , ճանրակաց, ճանրաբարոյ, ճանրագլուխ. peu —, անլուրջ. c'est un homme —. Très —, ամենալուրջ . 2. լուրջ, անծպիտ . prendre un air —, լրջադէմ լ. Un visage —. Une contenance, une conversation —euse. Cet homme n'a rien de — dans le caractère, այրս այս ՔՆՔեւաբարոյ է. ce que je vous dis là est —. Une promesse —euse. Faire des propositions —euses. L'affaire est —euse. 3. լուրջ , աններկբայ , հաւատաւոր . acheteur —. 4. լուրջ , ճաներր , վտանգաւոր, սաստիկ , դժուարին . querelle —euse. Mal —. Maladie —euse. 5. լուրջ , ճանրակշիռ , անկատակ , ստոյգ . un contrat, un traité —. Une lettre —euse.

Sérieux, ա. լրջութիւն , լրջմտութիւն . prendre, garder son —. Affecter un grand —. Avec tout le —, լրջութեամբ . 2. լուրջ՝ ճանրակաց դեր . cet acteur n'est bon que pour le —, il joue bien dans le —. 3. լրջամտութիւն, կարեւորութիւն . prendre une chose au —, լուրջ՝ լրջամիտ հաւատալ, *իրաւ առնուլ , *մեծ կարեւորութիւն տալ :

Sérigraphe, ա. ար. մետաքսագիր : [չափ :

Sérimètre, ա. ար. մետաքսա-

Serin, ա. Ա. դեղձանիկ , քանարիկ . || — vert, կանչիտ. || եգ դեղձանիկն կոչի **Serine.**

Serin, e, ած. անմիտ, *անխելք . c'est un —, une —e.

Serinage, ա. դեղձանիկում . S. **Seriner.**

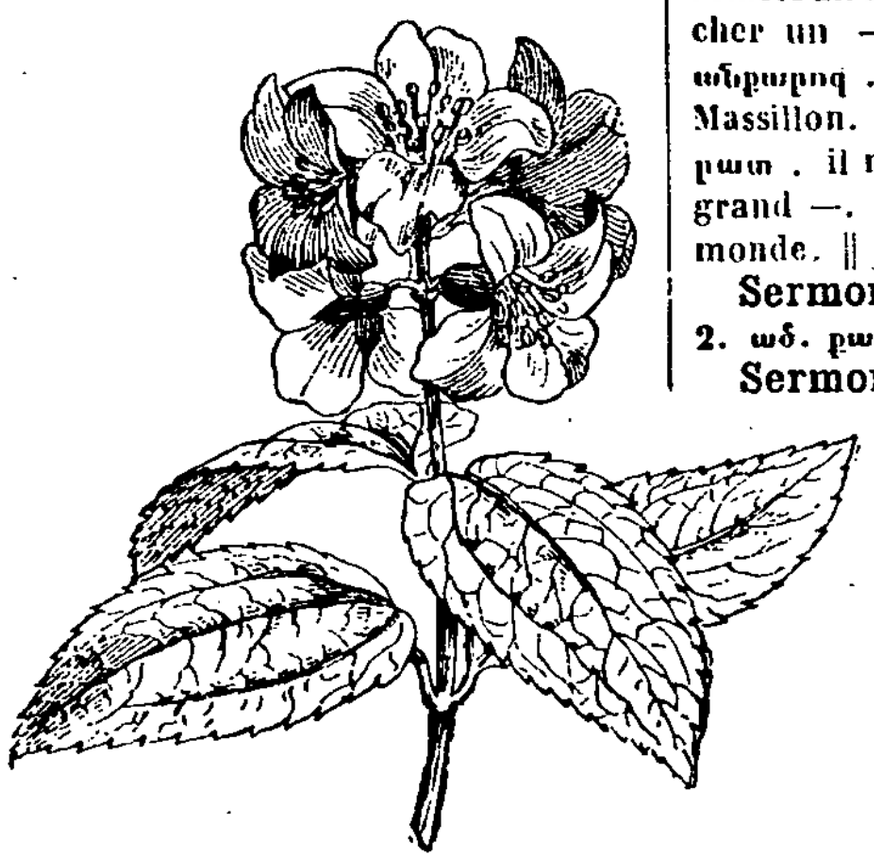
Serine, ի. տգ. շինն . նիւթ ապիտակ՝ դեղնորակ. հն. **Séroline.**

Seriner, ն. դեղձանիկել . *երգիոնիկով երգի վարժեցունել . — un

air à un oiseau. J'ai beau le —, il n'apprend rien. 2. փ. կրկնել, երկրորդել. — une leçon à un enfant. Il faut lui — les airs qu'il doit chanter.

Serinette, ի. Սուչներգիոն, երգիոնիկ. 2. փ. եւ ը. ցրտերգակ, ցրտերգուհի, պաղերգակ:

Seringa կամ **Seringat**, ա. բ.

չեփորուկ «Փուլիա». գրի եւ **Syringa.**

Seringage, ա. պ. գրեխուման. ոռոգումն պտղաբեր ծառոց եւ չիրոցաց (serre).

Seringos (կո) ա. ախ. չարաւաֆորանց. փորանց կամ որովայնածուխին չարաւային:

Seringue, ի. գրեխ «ֆօգնա». — d'étain, անագագրեխ. le piston, la canule d'une —. — en verre, ապակեգրեխ. || — à crémaillère, կլնգատրագրեխ, լանկետա գրեխ. — uréthrale, միզկագրեխ. — à tube malléable, ճապկափող գրեխ. — à clystère, տկնորագրեխ:

Seringuement, ա. գրեխուման:

Seringuer, ն. գրեխել. *հեղուկն գրեխով քշել. — de l'eau. 2. —. *վէրքն մաքրել՝ գրեխով ժէջն ջուր պարպելով:

Sériole, ի. ձբ. եղեւդաձուկն. ձուկն իտոհմէ Քիւնիկակերպից (scombéroïdes)

Sériosité, ի. լրջութիւն, լրջոյն:

Sérisse, ի բ. տարշկուկ. ազգ տնկոց ի տոհմէ տորոնասերից (rubiacées).

Serjania, ա. **Serjanie**, ի. բ. մրկերի. բոյս ի տոհմէ օճառասերից (sapindacées).

Sermatorrhée, տ. **Gonorrhée.**

Serment, ա. երդումն. — solennel. Faux —, սուտ —. qui fait un faux —, սուերդումն. qui tient son —, երդմնապահ. qui ne tient pas son —, երդմնազանց. affirmer par կամ avec —, հաստատել երդմամբ. prêter —. Violer son —. Je vous rends votre —, արձակեալ լիցիք յերդմանէդ. || — d'amoureux, d'ivrogne, de joueur, սուտ երդումն, *գինովի երդումն. 2. —, հայհոյութիւն, յիշոցք «փիւֆիւբ». il fait des —s exécrables pour la moindre contrariété. Il a fait un — horrible.

Sermenté, e, ած. տ. **Assermenté.**

Sermologe, ա. քարոզգիրք:

Sermon, ա. քարոզ. un beau —. Un — instructif, édifiant. — de carême. Faire, composer, entendre, prêcher un —. Aller au —. Sans —, անքարոզ. les —s de Bourdaloue, de Massillon. 2. փ. —, ձանձրալի խրատ. il m'est venu faire un —, un grand —. Il fait des —s à tout le monde. || հն. **Prédication.**

Sermonnaire, ա. քարոզգիրք. 2. ած. քարոզական:

Sermonner, ն. քարոզել, *քարոզ կարդալ, ձանձրալի խրատներ տալ. il ne fait que —. Il vient toujours me —.

Sermonneur, euse, գ. քարոզաբան, քարոզիչ, *քարոզ կարդացող, ձանձրալի խրատիչ. c'est un — éternel, une —euse assommante.

Séroline, ի. ապ. շրեին:

Séro-sanguin, e, ած. ախ. շինարիւնային:

Sérosité, ի. շիճուկ, շճուկ, շրաուկ, շճահոյզ. չրային մասն արեան:

Sérothérapie, տ. **Sérumthérapie.**

Sérotine, ի. թ. գիշերաթռչ. ազգ

Serpe, ա. եգ. յատոց, յատոց «պրչգը». || փ. բ. cela est fait à la —, կոպտաձեւ է. il semble qu'elle a été faite avec une —, կոպտաբանեն երեւի նէ:

Serpe.

Serpent, ա. օձ «եքլան». avoir la prudence du —. Mordu par un —, օձաճաք. le — se tortille, գալարի օձն, *կոտի. || — d'eau, ջրօձ, հիդրա. || — à lunettes, ակնոցաւոր օձ. 2. փ. —, օձաբարոյ. c'est un — que j'ai réchauffé dans mon sein. Le — est caché sous les fleurs. — à sonnettes, բոմբօձ, խարտաղնի. բոմբաւոր օձ. || une langue de —, օձալեզու, բամբասասէր. 3. եժ. օձափող. տ. **Ophicléide.** 4. աս. օձ. հիւսիսային աստեղատուն. հն. **Serpentaire.**

Serpentaire, ի. բ. օձակալ «եքլան եաստրոբ». անուն բազմացեղ տնկոց. — commune, նուիկ, հն. **Arum** եւ **Gouet.** || — de Virginie, — վիրգինիոյ. հն. **Aristoloche** —. || — femelle, օձաւակ. հն. **Bistorte.** || Petite —, փոքրիկ —. հն. **Leptophide.**

Serpentaire, ա. Ց. օձակալ, մեծ Սուչուն բարձրատուն. 2. աս. օձակալ, օձընկալ. հիւսիսային համաստեղութիւն:

Serpentarine, ի. ոգ. օձակալ:

Serpente, ի. օձաձուկ. բարակ Ցուկ:

Serpenteau, ա. կ. օձակոտիւն, **Serpentement**, ա. սողսկումն:

Serpenter, չ. սողսկել. ruisseaux qui serpentent, վտակք մանուածատալք. le lièvre monte autour des arbres en serpentant. Ce chemin va en serpentant

Serpentiforme, ած. օձապտղատածեւ: [**Ophiolithe.**

Serpentin, ա. օձաքար. հն.

Serpentin, e, ած. օձական. ligne —e, օձագիծ. forme —e, օձաձեւ. danse —e, օձակարկաւ. || marbre —, օձակուն. || փ. langue —e, օձալեզու, բամբասասէր. || ճ. colonne —e, օձասիւն. օձապտղոյս սիւն:

Serpentine, ի. բ. ռա. **Ophyoxylon**. կն. **Bois de serpent.** 2. հբ. օձակուճ. կն. **Pierre ollaire, Marbre serpentin, Ophite.**

Serpentineux, euse, ած. հբ. օձաքարային: [տոցիկ:

Serpette, ի. եգ. յատոցիկ, յո-

Serpigineux, euse, ած. բժ. օձակեղտաւ. dartre —euse.

Serpigo, ա. բժ. օձակեղ:

Serpillière, ի. պատատակտաւ, խոշորակտաւ. vieille, neuve —. Un ballot fait avec de la —. Un morceau de —. 2. գոգնոց (խանութպանի):

Serpolet, ա. բ. հալի, հոնի:

Serpule, ի. կ. փողոտնուկ. ազգ ժմակի: [**let**:

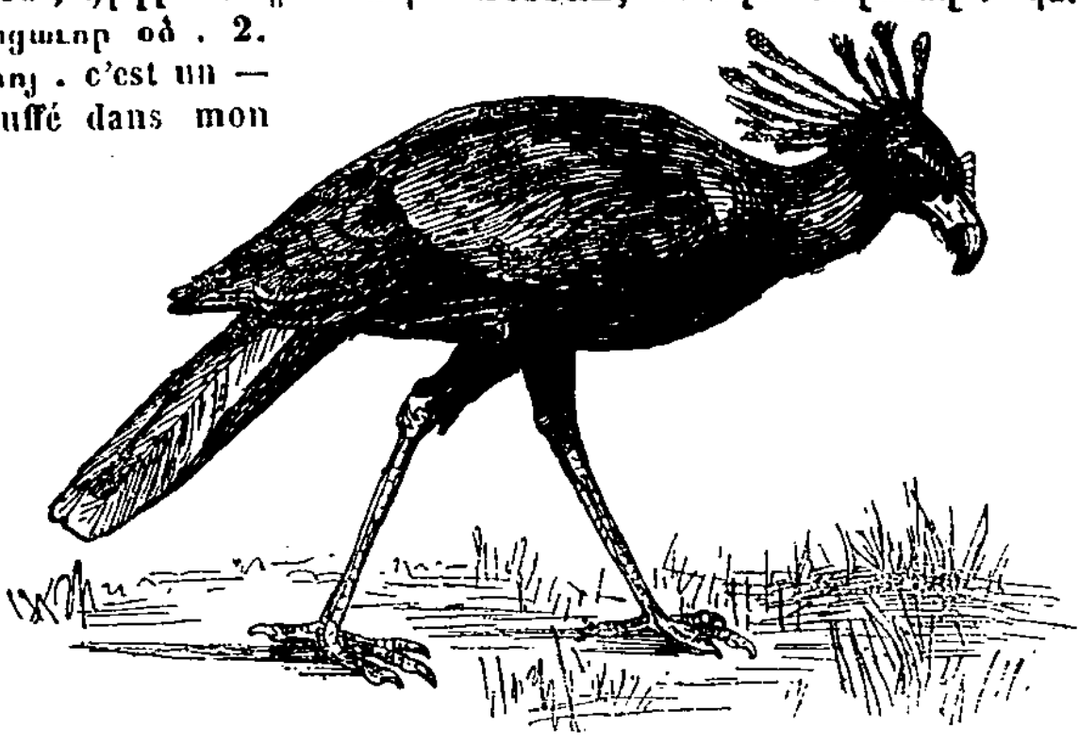
Serpyllaire, ի. բ. ռա. **Serpo-**

Serpyllifolié, e, ած. հալիատերեւ:

Serradelle, ի. բ. տ. **Ornithope.**

Serrage, ա. սեղմուման, պնդումն. le — des freins. [**Perche de mer.**

Serran, ա. ձբ. ծովածող. կն.

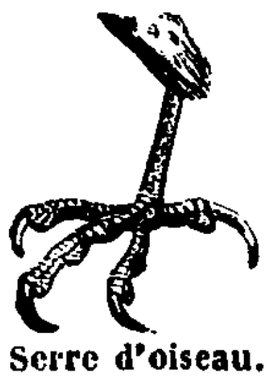

Serpentaire.

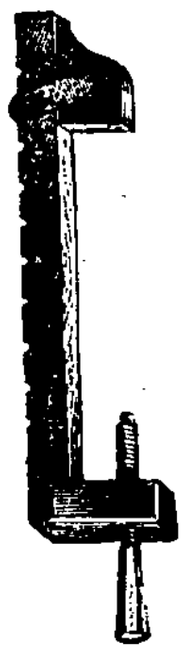
Serrasalme, ա. ձբ. սղոցալոգ. տ. **Saumon.** [տերեւ:

Serratifolié, e, ած. բ. սղոցա-

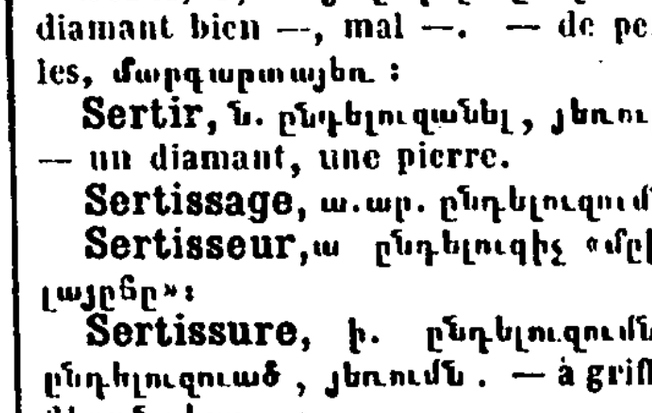
Serratiforme, ած. սղոցածեւ :
Serratile, ած. բժ. սղոցակերպ . pouls —, Անդիւն երակի —.
Serratule, ի. բ. սղոցուկ . բոյս ի տոհմէ կանկաբեայց :
Serre, ի. ջերոց , ջերմանոց . — froide, tempérée, chaude. || փ. cela est venu en — chaude. C'est un fruit de — chaude. || De — chaude, ջերմանոցական. 2. մագիլ , ճիրան , ճապուռ , արկեւտր . le faucon tenait la perdrix dans ses —s. 3. փ. եւ բ. ագահ , կծծի , խորիչ . 4. ար. ճմլումն . la première, la seconde —, առաջին , երկրորդ — :

Serre d'oiseau.

Serre-bois, ա, փայտատուն , փայտանոց :
Serre-bosse, ա. նե. խարխափակալ պարան :
Serre-bras, ա. բազկակալ :
Serre-cou, ա. նր. վզակալ :
Serré,e, ած. բ. սղոցածեւ. feuille —e.
Serré, e, անց. **Serrer** բայի . սեղմեալ , պնդեալ . nœud bien —. 2. սեղմ , անձուկ , նեղ . une voix —e. || Un cheval — du devant, ձի նեղալանջ. un cheval — du derrière, ձի նեղագաւակ . 3. խիտ առ. խիտ , Ամանթախիտ , Ամանթախտուն . des bataillons —s. 4. փ. սեղմ , կուռ . style —. 5. փ. փակեալ , հեղձամըղձուկ . un cœur —, սրտաճմլիկ. avoir le cœur — de douleur կամ լոկ avoir le cœur —, ճմլիլ սրտի ի ցաւոց , սրտաճմլիկ լ. 6. փ. ճղճիմ , ոխշտ , ժլատ , *ձեռքն գոց . un homme —. || բժ. avoir le ventre —, պինդ լ. որովայնի . j'ai le ventre —, *պնդութիւն ունիմ . || il a le gosier —, *լեզուն բռնուած է. 7. անգայտ, անօսր, *ցանցառ. toile peu —e. ||փ. fortune —e, դրամական անձկութիւն , նեղ վիճակ . 8. ա. տպ. սեղմատառ . *տեսակ մանր տպագրական տառի .

Serre-joints.

—, մ. ուժգին , սաստիկ . il a gelé bien — cette nuit. Bien —, մ. սեղմովին , սեղմագին . 2. լրքաբար , լրջօրէն . mentir —. || Dormir bien —, խոր քուն լ., *խորունկ քնանալ :
Serre-feu, ա. հրակալ . des —.
Serre-file, ա.զ. տողափակ . marcher en —, — ընթանալ՝ * քալել . se placer en —, — լ. 2. նե. յետագնաց . être le —. 3. նե. ած. յետագնաց . vaisseau —. || Des —s.
Serre-fine, ա. վ. վիրակալ :
Serre-frein, ա. անուակալ . des —s. [սեղմակ :
Serre-joints, ա. ար. պնդակ ,
Serrément, մ. սգր. ճշդիւ , խրնայաբար , սեղմելով . il vit fort —.
Serrement, ա. սեղմումն . il témoigna son amitié par un — de main. 2. փ. ճմլումն . — de cœur, սրտաճմլումն . cette nouvelle lui a donné un — de cœur. En le quittant j'éprouvai un — de cœur.
Serre-nez (նէ) ա. ռնգակալ , քթակալ . des —.
Serre-nœud, ա. վ. հանգուցակալ . des —s.
Serre-papiers, ա. թղթանոց . 2. թղթապանակ . հն. **Chemise**. 3. թղթակալ . des —.
Serrer, ն. սեղմել . — la main, — զաջ . des souliers qui serrent les pieds. — qn. dans ses bras, contre son cœur, գրկել , ընդգրկել , գրկապնդել , փարիլ . || փ. cela serre le cœur, ճմլէ այս զիրտ. — un nœud, *հանգոյցն կղթել . — les nœuds de l'amitié, սեղմել՝ ամրապնդել զիանգոյցս բարեկամութեան . || փ. եւ բ. — les pouces à qn., սոխել՝ բռնադատել զոք . || — les cordons de la bourse, ոչ եւս տալ արծաթ՝ դրամ . 2. սեղմել , մօտ առ մօտ կացուցանել՝ կարգել . vous nous avez trop serrés. Reculez un peu, nous serons moins serrés. — les rangs, les files. || — son écriture, *նեղ գրել . — son style, *ոճն ամփոփ գրել , ոճն սեղմել . || — son jeu, *ամփոփ՝ գոց խաղալ . ||— le bouton à qn., *նեղն իւրեք , տագնապել . — les côtes à qn., սաստիկ նեղել զոք , * սաստիկ նեղն ձգել , եռեւին իյնալ . || զխ. — la botte, S. **Botte**. || — la queue, *պոչն սրունքներուն մէջ առնուլ . || — qn. de près, պնդիլ զինու ուրուք, *մէկուն եռեւին իյնալ. || — de près une place, un fort, պաշարել զերդաքաղաքն , զերդն . 3. պահել , ծածկել. — son or, son argent. — ses papiers. — sous clé. Il faut — ses fruits dans un endroit sec. — les foins, les blés. || — l'éperon à un cheval, մտրակել , խթանել , *մտրակն ծիոյն խոթել . || — les voiles, ծալել՝ ամփոփել զառագաստս . || — la terre, քերել զափամբ , *ցամաքի մօտէն անցնիլ .
Se serrer, դ. սեղմիլ , *սեղմուիլ . cette femme se serre trop, *այս կինն մէջքն շատ կսեղմէ . 2. քով քովի գալ՝ կենալ . անփոփուիլ . — les uns contre les autres. En nous serrant un peu, il y aura place pour tout le monde. — contre le mur.
Serretelle, ի. վ. կճան . հն. **Aiguille-pince**. [—s.
Serre-tête, ա. գլխապան . des
Serrette, ի. բ. S. **Sarrette**.
Serricornes, ա. յ. մբ. սղոցեղջիւրք . ազգ պատենաթեւ միջատաց. հն. **Priocères**. [տուց :
Serrirostre, ած. կ. սղոցակը-
Serron, ա. հ. տուփ . un — de baume, d'ambre. [Ասիոյ :
Serrotula, ա. բ. սղոցուկ . բոյս
Serrulé,e, ած.բ. S. **Denticulé**.
Serrure, ի. ար. փակ , փականի, փակագլակ, փականակալ, ագին, *կոպղայ, կղպանք , դռնափակք «քիլիտ». une bonne —. — à double tour, կրկնափակ փակագլակ . — de sûreté.

Brouiller une —. Sans —, անփակագլակ , *անկոպղայ :
Serrurerie, ի. փականագործութիւն , դարբնութիւն, կոպղարարութիւն . connaître la —. Atelier de —, դարբնոց. 2. փականագործք, դարբնեղէնք , *կոպղեղէնք . la — étrangère était prohibée. La — de cette maison est très belle.
Serrurier, ա. փականագործ , դարբին , *կոպղարար «չիլինկիր». Apprenti —. La boutique d'un —. — mécanicien, մեքենագործ դարբին:
Serte, ի. S. **Sertissure**.
Serti, e, անց. ընդելուզեալ . un diamant bien —, mal —. — de perles, մարգարտայեղ :
Sertir, ն. ընդելուզանել , յեռուլ . — un diamant, une pierre.
Sertissage, ա.ար. ընդելուզումն:
Sertisseur, ա ընդելուզիչ «մըսլայըճը»:
Sertissure, ի. ընդելուզումն , ընդելուզուած , յեռումն . — à griffe, ճիրանակալ —:
Sertulaire, ի. կ. արծալաւոր . ազգ գեղեցիկ պողիպոդի :
Sertularidés, ա. յ.կ. արծալագիք :
Sertulariées, Sertularinées, ի. յ. կ. արծալեայք :
Sertuie, ա. բ. արծալայ . սալիտակ խոտ քրքմահոտ :
Sertulée, ի. բ. արծալածեւ :
Sérum (սմ) ա. բժ. շիճ, շիճուկ , արենաշիճ , շիճագեղ :
Sérum-albumine, ի. տգ. շիճասպիտ :
Sérum-caséine կամ **Sérum-globuline**, ի. տգ. շիճապանրին , շիճագնդակին :
Sérumthérapie, ի. բժ. շիճաբուժութիւն :
Servage, ա. ստրկութիւն . 2. փ. —. — amoureux. [—s.
Serval, ա. կ. վագրայովազ . des
Servant, ա. սպասաւոր , սպասարար, սպասարկու, սեղանասպաս. gentilshommes —s, — աղատորդիք արքայի . 2. սպասաւոր, արբանեակ. chevalier, cavalier —. 3. աշխատասէր . frère —, — եղբայր . S. **Convers**. Frères —s, աշխատեղբայրք (վանքի մէջ) :
Servante, ի. աղախին , սպասաւորուհի , սպասուհի . une vieille —. — d'auberge. Prendre une —. Changer de —. || — maîtresse, աղախին տիրուհի . *տան մէջ շատ իշխանութիւն առնող աղախին . 2. փ. աղախին . je suis votre —, աղախին ձեր եմ . votre très humble et très obéis-

sante —. 3. սպասասեղան . սեղան սպասուց :

Servi,e, անց. **Servir** բայի. ծառայեալ . être —, ծառայիլ , *ծառայուիլ . il était — par des domestiques.

Serviable, ած. ծառայելի , ծառայող , ծառայական , ծառայասէր . *ծառայել սիրող. c'est un homme —.

Serviabilité, ի. ծառայականութիւն , ծառայասիրութիւն :

Serviablement, մ. ծառայականաբար , ծառայասիրաբար :

Service, ա. ծառայութիւն , ըսպաս , սպասաւորութիւն , սպասահարկութիւն , սպասառութիւն , սպասատարութիւն , սպասակալութիւն . être au — de qn. Entrer, se mettre en —, ծառայ՝ սպասաւոր լ. il a quitté le —. Le — d'un domestique. Il est content du — de ses domestiques. Le — d'un maître. Le — de ce maître est dur. Le — de la chambre, des écuries, etc. Il est au — d'un tel. Il est à mon —. Je suis à son —, *իր քովն եմ . je suis à votre —, tout à votre —. Ma voiture est à votre —, հրամանի ձերում մնայ կառք իմ . qu'y a-t-il pour votre —?, ի՞նչ հրամայիք , *ինչ հրաման ունիք . || au —, ի սպասու . être au — de, լ. ի սպասու . 2. սպասաւորք , ծառայք . les hommes de —. 3. պաշտօն, պաշտօնատարութիւն , երախտիք ծառայութեան , վաստակ . en —, պաշտօնավարող . — actif, գործօն ծառայութիւն . —s publics, հանրային պաշտամունք . ce président a tant d'années de —. Le — de l'État. Les —s administratifs. Entrer en —. Se retirer du —. Il a vingt ans de — actif, S. **Actif**. Activité de —. S. **Activité**. 4. ծառայութիւն , զինուորութիւն. le — militaire. Entrer au —, զինուորիլ . état de —, վիճակական զինուորութեան . faire son —, ծառայել , զինուորիլ . il a vieilli au —. Il a quitté le —. || Être de —, զինուորիլ . 5. սպաս , գործ . le — de la poste. Selon les besoins du —. — de santé. Le — est bien fait dans cet hôtel. 6. ծառայութիւն , սպաս , երախտիք. grand, important —. Pouvez-vous me rendre un —? Rendre — à qn. J'attends ce — de votre amitié. Il m'a rendu un grand —, un — important. Il fait payer cher ses —s. Vendre chèrement ses —s. Rendre — à sa patrie, à l'humanité. Rendre —, սպաս հարկանել . rendre un mauvais —, de mauvais —s à qn., *վնաս հասցունել . vous m'avez rendu un mauvais — en lui parlant de moi. 7. պէտք , պիտոյք , պիտանութիւն . ce cheval est d'un bon —, պիտանի է ձիդ . ce meuble est hors de —, *այս կահն անպիտանցած է . || escalier, porte de —, *ծառայից սանդուղ՝ դուռն . 8. պաշտօն , պաշտում աստուածային . se consacrer au — de Dieu. Dans cette église le — est fort bien fait. 9. պատարագ . nous avons été au — d'un tel. Fonder un — annuel. 10. պաշտօն հանգըստեան . — pour le repos de l'âme, հոգեհանգիստ . — de bout de l'an, տարելից ննջեցելոյն , S. **An**. 11. սպաս , պնակք , սկաւառակք՝ ամանք սեղանոյ . — d'argent, de porcelaine. 12. սպաս . կոտոր սեղանոյ , որպէս սփռոց եւ անձեռոցք . — de linge damassé. 13. սպաս. պէտեայլ կերակուրք . repas à trois —s, ճաշ եռասպաս . le premier —, նախասպաս . le second —, երկրորդասպաս . enlever le premier —. || — à dessert, աղանդերք . || — à café, սրճասպաս , սրճամանք . || — à thé, Թէյասպաս , չայասպաս, Թէյամանք, չայամանք . 14. Ծո. տոմսասպաս , ձրիատոմս . ձրի տոմսակ . ce directeur fait mal le —.

Serviette, ի. անձեռոց «սուիթրա փէշկիրի». — unie, damassée. Une douzaine de —s. — de table. Déplier, plier sa —. Petite —, անձեռոցիկ . 2. դաստառակ , անձեռոց , *ձեռասրբիչ « փէշկիր , էլ փէշկիրի ». — de toilette. Donner la — à qn. 3. կոնքոն. . — des patriarches. 4. Պղծակալ :

Servile, ած. ստրկական, ծառայական . emploi —. Homme de condition —. 2. վ. ստրկարժան, ստրկամիտ , ծառայամիտ , ծառայաբարոյ , նուաստ , ցած , անարգ . âme, esprit, obéissance, complaisance —. Flatterie basse et —. Des sentiments —s. Crainte —. 3. ստրուկ , ստրկամիտ , ծառայամիտ , բառ. առ բառ . traducteur —. Imitation, traduction —. Guerre —, ստրկամարտ :

Servilement, մ. ստրկաբար , ստրկապէս , ստրկօրէն , ծառայաբար. il a fait — sa cour aux grands. Cela est traduit —. Il ne fait qu'imiter — les ouvrages de son maître.

Servilisme, ա. ստրկականութիւն :

Servilité, ի. ստրկութիւն, ստրկամտութիւն , ծառայականութիւն , ծառայամտութիւն , անազատականութիւն. la — de son caractère. Cette traduction a trop de —.

Servir (ը. je sers, tu sers, il sert, n. servons, v. servez, ils servent; je servais; j'ai servi; je servirai; je servirais; sers, servons; que je serve; q. je servisse; servant; servi,e)ն. ծառայել , սպասաւորել , սպասահարկել , պաշտել , սպաս հարկանել . il y a dix ans qu'il me sert. Elle sert bien sa maîtresse. Nul ne peut — deux maîtres à la fois. || լկ. ce domestique est trop vieux, il ne peut plus —. Après avoir été riche, il est réduit à —. — à la chambre, à la cuisine, etc. — son maître à table. 2. սպասաւորել . — le prêtre à l'autel. — la messe. 3. հայՒհայՒել զպէտս ուրուք , *ապրանք տալ . le boucher nous a mal servis. Il y a plusieurs années que le même épicier nous sert. 4. ծառայել , օգնել , օժանդակել , արդիանակել . — ses amis. Il m'a bien servi dans telle affaire. Je vous servirai de mon crédit, de mon épée. — l'État dans la magistrature. 5. ծառայել , *վնտոր լ. il y a vingt ans qu'il sert. Il a longtemps servi sur mer, dans la marine. Il servait alors dans l'infanterie, dans l'artillerie. J'ai servi sous tel général. 6. վ. ծառայել, պաշտել, սպաս հարկանել, նպաստամատոյց՝ ծառնտու լ. — les passions de qn. Son bras a mal servi sa valeur. Sa mémoire l'a mal servi, վերացաբանն ի նմանէ , *յիշողութիւն սխալեցաւ, միտքն չնկաւ. les circonstances l'ont bien servi, հանգամանք բերին նմա զաջողութիւն . 7. վ. վարել , ձգել , *բաննցունել . il faut trois hommes pour — cette pompe. — le canon, հրետաձիգ՝ հրետարձակ լ. — une batterie. 8. պաշտել , մատուցանել , դնել . — les viandes sur la table. — le potage, le dîner, le souper. — le dessert, մատուցանել զաղանդեր. || լկ. à quelle heure voulez-vous qu'on serve? Servez à six heures. On a servi կամ vous êtes servi, *կերակուրն սեղանն է. l'hôtelier nous a servi un bon dîner, un bon déjeuner. 9. պաշտել , մատուցանել , *հրամցունել . il m'a servi un excellent morceau. — à boire à qn. — à qn. d'un mets. Servez du saumon à monsieur. Vous ai-je servi? Je vous ai bien mal servi. C'était la maîtresse de la maison qui servait, տանտիրուհին պաշտէր զկերակուրս . || վ. եւ ը. — quelqu'un à plats couverts, չարիս հատուցանել ումեք ի ճաճուկ . || — une rente, *հասի չահին վճարել .

Servir, չ. ծառայել , ծառայանալ , ստրկանալ , սպասաւորել , գործածուիլ . — à deux maîtres. 2. պիտանի՝ պիտանացու՝ օգտակար լ. ce bateau sert à passer la rivière. A quoi sert cette machine? Ses troupes servent à la défense des frontières. A quoi ce valet, ce cheval peut-il vous servir? Cela me sert à rien, յոչինչ պիտանացու է այս . à quoi sert-il de s'emporter? Que sert de s'emporter? յինչ պիտանի է ցասնուլ . ces vêtements, ces souliers peuvent nous —. Ce cheval ne peut plus guère —. Je ferai encore — ce tapis. || ը. cela sert comme un cautère, comme un emplâtre sur une jambe de bois, comme une cinquième roue à un carrosse, բոլորովին անօգուտ է այս . 3. լինել ի տեղի՝ փոխանակ , լնուլ զտեղի , լինել , * ծառայել , տեղ լ. բռնել . il m'a servi de père, *հայրութիւն ինձ ցոյց . vous nous servirez d'interprète. Que cela vous serve d'exemple. L'air de la campagne lui servit de remède. — de prétexte. — d'excuse, de preuve. Cela ne sert de rien. Toutes ces recherches ne vous serviront de rien.

Se servir, դ. պաշտել անձամբ անձին զիւր պէտս , * իւր գործերն անձամբ տեսնել . il faut habituer les enfants à — eux-mêmes. — soi-même. 2. առնուլ կերակուր ի սեղանի, *սե-

ղանի վրայ կերակուր առնուլ . servez-vous, *հրամայեցէք. il s'est servi le dernier. 3. պաշտել , վարիլ , ի կիր արկանիլ , *գործածել , գործածուիլ . il se sert de la bourse de son ami. C'est un mets qui se sert sur les meilleures tables. Il se sert de mes meubles, de mes chevaux. Il ne se sert jamais de voiture. Il se sert trop souvent du même mot. Il se sert bien de son crédit, de sa faveur. Le papier dont je me sers pour écrire. Je me sers depuis longtemps de ce tailleur, de ce cordonnier.

Servite, ա. մարեմակրօն . կրօնաւոր նուիրեալ Աստուածածնի . 2. ած. —. religieux —, մարեմակրօն :

Serviteur, ա. ծառայ , սպասեակ , սպասիկ , սպասաւոր , սպասարկու , սպասատար . bon, fidèle —. Les devoirs des —s envers leurs maîtres. — d'un mage, մոգպաշտ . || հն. **Domestique**. 2. փ. ծառայ . c'est un grand — de Dieu. — des —s de Dieu. — de l'État, du roi. L'État ne doit pas oublier les vieux —s. 3. —, անձնապատրաստ . j'ai toujours été le — de votre père, de votre famille. (եւ պատուասիրաբար) ծառայ. votre —, votre très humble et très obéissant —. Je suis votre —.

Servitude, ի. ծառայութիւն , ստրկութիւն , պաշկութիւն . le joug de la —. Délivrer, tirer de la —. Il était habitué à sa —. Mettre, réduire en —, ի հարկի ծառայութեան կացուցանել, ծառայեցուցանել. ce peuple abandonnera plutôt son pays que d'accepter la —. Il délivra sa nation d'une — honteuse. 2. փ. —, հարկ , բռնադատութիւն. la — des passions, du péché. Il est obligé de se rendre là tous les jours, c'est une grande —.

Ses, ած. յ. տ. **Son, Sa.**

Sésame, ա. բ. կնճիթն , կնճիթ , շուշմայ «սուսամ». բոյս իւղաբեր . huile de —, շիրիկ, շիրիկ ձէթ «շըրլադան եայը» :

Sésamées, ի. յ. բ. կնճիթեայք :

Sésamoïde, ած. բ. կնճիթակերպ, շուշմայակերպ , շուշմակերպ . || os —s, շուշմոսկր , շշմոսկր :

Sésamoïdien, enne, ած. մգ. կնճիթակերպեան . ligaments —s.

Sesban, e, ա. բ. սեսբան . բոյս ընդարեր :

Séséli, ա. բ, անիսոն , անգրժատ , անգուժատ . բոյս խոտեղէն ի տոհմէ հովանոցաբերից . || — de montagne, S. **Livèche.**

Sésélinées, ի. յ. բ. անիսոնեայք : [փշոտ ձկան :

Séserin, ա. ծբ. պարժ . ազգ

Sésiades, ի. յ. մբ. գշկարազգիք. տոհմ Սեսիաձեւ միջատաց :

Sésiaires, ի. յ. մբ. գշկարեայք :

Sésie, ի. մբ. գշկար . ազգ Սեսիաձեւ միջատի :

Sésiéides, S. **Sésiades.**

Sésiens, ա. յ. մբ. գշկարեանք :

Seslère կամ **Seslérie**, ի. բ. սեսլերաբոյս. ազգ միապտուկ տնկոց:

Sesqui (սէսքիւի) նմ. լտ. մակ , միակէս ի տարրագիտական բաղադրութիւնս,զօ.— chlorure d'or, մակոսկեքլորուկ . միակիսաքլորուկ :

Sesquialtère, չփ. մակայլ, միակիսայլ . միեւկէս միւսոյն :

Sesquichlorure (սէսքիքլորիւր) ա. տգ. մակքլորուկ :

Sesquidouble, ա. տգ. մակակրկնակ, մի եւ կէս կրկնակ :

Sesquinitrate, ա. տգ. մակբրակատ :

Sesquioxyde, ա. տգ. մակՍրՍուիդ , միակիսատՍուիդ .

Sesquiquarte, ած. եժ. հ. մակբառակ :

Sesquisulfate, ա. տգ. մակծրծմբատ , միակիսածծմբատ :

Sessile, ած. բ. անկոթ , անկոթուն . fleur, fruit —. Stigmate, graine —. Des yeux —s. Une tumeur —.

Sessiliflore, ած. բ. անկոթնաճալիկ :

Session, ի. նիստ , նստաշրջան . — annuelle, տարեկան նիստ , ամանիստ . la — du Sénat, de la Chambre des Députés. La — de la cour d'assises. Ouverture, clôture de la —.

Sesterce, ա. սեստերտ . հին դրամ հռովմայեցի :

Sésuve կամ **Sésuvium**, ա. բ. խոճկորակ . բոյս ի տոհմէ փրփրեմասերից (portulacées).

Sésuviées, ի. յ. բ. խոճկորակեայք :

Sétacé, e, ած. ձաբաւոր :

Sétaire, ի. **Sétaria**, ա. բ. ձաբենի . միապտուկ տունկ ի տոհմէ սիզաբուսոց (graminées).

Seterée, ի. քսեստահող . *մի քսեստ ցանած հող :

Séteux, euse, ած. բ. ձարուտ :

Séti... նմ. ձար... մազ...

Séticaude, ած. ձարատուտն :

Setier, ա. քսեստ . հին չափ . || — de terre, *մի քսեստ ցանելու երկիր . || բ. un demi-— de vin, կիսաքսեստ գինի :

Séticère, ած. ձարեղջիւր :

Séticornes, ած. ձարաթողկուկ :

Sétifère, ած. ձարաբեր , մետաքսաբեր . industrie —, մետաքսաբեր ձարտարութիւն :

Sétiflore, ած. ձարածաղիկ :

Sétiforme, ած. ձարածեւ :

Sétigère, ած. կ. ձարակիր , ձարաբեր : [ոտն :

Sétipède, ած. ձարոտն , մազ-

Sétiphage, ած. ձարակեր :

Séton, ա. վ. խիճ. *վէրքի պատրոյք :

Seuil, ա. սեամբ , * շեմ «էշիկ». il était assis sur le — de la porte. || փ. le — de la vie, սկիզբ դուռն՝ մուտք կենաց . || — d'écluse, սեամբ ջրամբարի :

Seul, e, ած. միայն . il était —. Vous voilà bien —. Je l'ai trouvée —e. Ils se trouvèrent —s. Je l'ai rencontré —. — Dieu, միայն՝ մի միայն՝ միակ Աստուած . il croit être le — sage. 2. միայն , միայնիկ , սնոր . être — sur la terre. Vivre — dans le monde. 3. ա. միայն, մի ոք . le pouvoir d'un —, իշխանութիւն միոյն , միոյ ուրուք .

Tout —, միայնիկ , միայնակ , միակ միայնակ , միայն միայնուկ , *մինիկ , մինակուկ. մենաւորիկ, մինակուկ . vous êtes assez grand pour aller tout —. Cela va tout —. Ils sont tous deux —s.

— *à* —, միայն ընդ միայն , միայն ընդ միայնում , * մէկիկ մէկիկ . ils se trouvèrent — à —.

Seulement, մ. միայն , եւեթ . je vous demande — votre parole. Nous serons trois —. Laissez-moi — reposer un quart d'heure. Souffrez — qu'il vienne vous parler. Je crains — qu'il n'arrive trop tard. 2. միայն, լոկ , մենաքար . il va à l'Opéra — pour les décorations. Il est sévère pour les autres —. 3. իսկ , անգամ . cet homme, que l'on disait mort, n'a pas — été malade. Le courrier est arrivé — aujourd'hui . || Non —, չ. ոչ միայն :

Seulet, ette, ած. միայնիկ, միայնակ , միայն , միայնուկ , *մինակուկ . je n'irai plus au bois —ette.

Sève, ի. հիւթ . la — monte. La — circule dans les plantes comme le sang dans les animaux. 2. հիւթ , սնունդ , ոյժ . ce vin est trop vieux, il n'a plus de —. 3. փ. ոգի . cet homme a encore toute la — de la jeunesse. Il y a de la — dans ce drame, dans ce roman, etc.

Sévère, ած. խիստ , խստասիրտ , խստադատ , խստաբան , խըստախօս , անաչառ . un juge —. Ce

père est trop — pour ses enfants. 2. խիստ, խոժոռամիտ, դժնդակալուր, ուժգին, սաստիկ. un jugement, une loi —. Une critique —. Une punition —. 3. խիստ, խոժոռադէմ, անժպիտ. il a la mine, l'air —. Il lui a parlé d'un ton —. 4. խիստ, խստաբարոյ, խստադաժան, խստերես, անհամբոյր. une vertu —. Des mœurs —s. 5. խիստ, անզարդ, անպաճոյճ. un style —. Un dessin pur et —. Des ornements d'un goût —, խստախորժ զարդք. Une beauté —, d'un genre —, խստատեսիլ գեղեցկուհին. un caractère —.

Sévèrement, մ. խստիւ, խրատուաբար, խստօրէն, խստագոյնս, անողոք, անողոքաբար. juger, traiter —. 2. խստիւ, սաստիկ. châtier, punir —. 3. անպաճոյճ, անզարդաբար. cela est écrit —.

Sévérite, ի. հբ. խստակ.

Sévérité, ի. խստութիւն, անողոքութիւն. la — des lois. La — d'un juge. 2. խստութիւն, ուժգնութիւն, սաստկութիւն. la — d'une peine, d'un arrêt, d'un critique. Traiter avec —. User de —. La — de son caractère, de ses mœurs, խստաբարոյութիւն, խստաբարութիւն իր. 3. ի. խստութիւն, անզարդութիւն. la — de son style. J'aime la — de cette composition.

Séveux, euse, ած. բ. հիւծոտ:

Sévices, ա. յ. լկանք, դժնէութիւնք, յոռի՝ չարաչար վարմունք. les — sont une cause de séparation entre mari et femme.

Sévir, չ. խստանալ. *խստիւ վարուիլ, խստօրէն պատժել. on a sévi contre ce scélérat. Les lois ne sauraient trop — contre ce genre de crime. Il faut — contre cet abus. 2. դժ. լկել, չարչարել, *չարաչար վարուիլ. cette femme se plaint que son mari a sévi plusieurs fois contre elle. 3. խստանալ, դժնդականալ, սաստկանալ, սրածել, * չարդեր ընել. le choléra sévit à Constantinople.

Sevrage, ա. կաթնահատուիւն, մոգուն. le — a lieu ordinairement du douze au quinzième mois. On doit procéder au — d'un enfant peu à peu et non brusquement. Maison de —, կաթնահատարան.

Sevrié, e, ած. կաթնահատոյց, առնահատոյց:

Sevrer, ն. կաթնահատել, առնահատել, հատուցանել՝ հատանել՝ քեցել՝ մոցել ի ստենէ, առնահատոյց առնել, * կաթ կտրել. on a sevré cet enfant. — un veau, un chien. 2. մոցել, անջատել, զատել. — une marcotte. 3. փ. մոցել, քեցել, զրկել, հատանել, * կտրել. — qn. des plaisirs du monde. On l'a sevré des avantages de cette place.

Se sevrer, դ. մոցիլ, առնահատոյց լ. 2. փ. զրկիլ, հատանել զանձն, *կտրուիլ, ինքգինքն զրկել. — des plaisirs du monde. Le malheur des temps l'a obligé à — de bien des choses.

Sèvres, ա. վն. սեվրեակ. սեվրեան յախճապակի. un service de —. Un vieux —.

Sevreuse, ի. մոցուիլ. կաթնա-

Sexagénaire, ած. եւ գ. վաթսնամեայ. une femme —. C'est un —, une —.

Sexagésimal, e, ած. վաթսնա-

Sexagésime, ի. նախորդ կիւրակէն բարեկենդանի:

Sexangulaire, ած. վեցանկիւն, վեցանկիւնի:

Sexdécimal, e, ած. հբ. վաթսնը-

Sex-digitaire, ած. վեցմատնի:

Sex-digital, e, ած. վեցմատնեան:

Sexe, ա. սեռ. le — masculin. Le — féminin, իգասեռ. la différence des —s. Même —, սեռակից, նոյնասեռ. 2. փ. սեռ, ազգ. les personnes des deux —s, երկսեռ անձինք. cette femme montra un courage au-dessus de son —. || Le beau — կամ լոկ le —, les personnes du —, գեղեցիկ՝ տկար՝ փափուկ՝ քնքուշ սեռն, իգական սեռն, ազգ կանանց, կանայք.

Sexennal, e, ած. վեցամեայ:

Sexennalité, ի. վեցամեայութիւն:

Sexifère, ած. բպ. սեռաբեր:

Sexipare, ած. սեռածին:

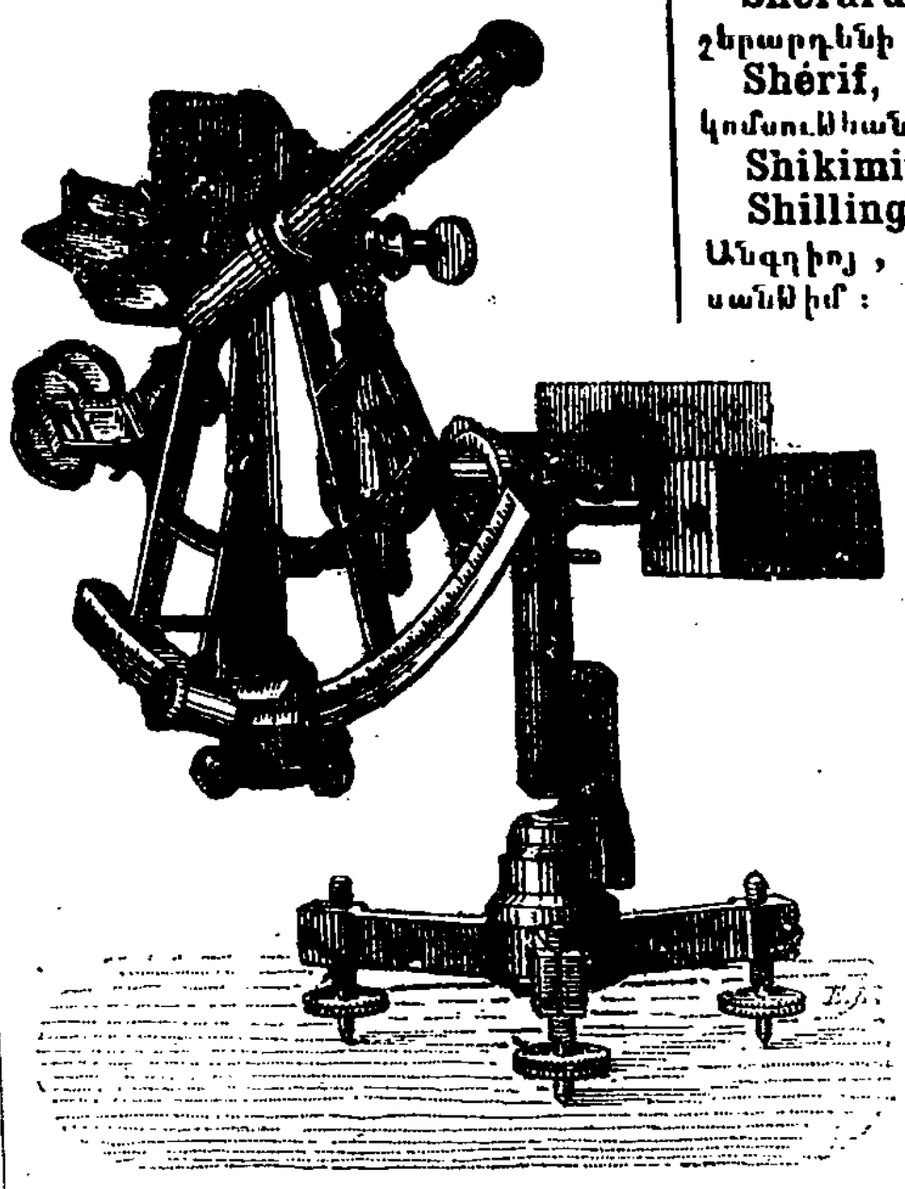
Sexiparité, ի. բպ. սեռածնութիւն:

Sexjugué, e, ած. բ. վեցազոյգ:

Sexloculaire, ած. բ. վեցօճեակ:

Sexponctué, e, ած. վեցակէտ, վեցկէտեան:

Sextant, ա. աս վեցեակ:

Sextant.

Sexte, ի. վեցաղօթք. աղօթք վեցերորդ ժամու, որ է երկրորդ մասն լատին ճաշու ժամերգութեան. 2. ա. վեցերորդ գիրք պապական հրովարտակաց:

Sextier, ա. հ. տ. Setier.

Sextidi, ա. վեցօր. վեցերորդ օր տասնօրեայ շաբաթու առաջնոյ հասարակապետութեան Գաղղիացւոց:

Sextil, e, ած. աս. վաթսներորդական. aspect —, — նայեցք (*երկու մոլորակաց որ իրարմէ 60 աստիճանօք հեռու ըլլան). 2. վեցերորդեան. année —e, — ամ. նահանջ տարի:

Sextule, ա. վեցերեակ. հին չափ Հռովմայեցւոց. 2. քառակուտ. տ. Scrupule.

Sextuor, ա. եժ. վեցերգ, վեցաձայն երգ. 2. վեցանուագ. le — de Don Juan, de Mozart.

Sextuple, ած. վեցապատիկ. douze est le — de deux. Une valeur —. 2. ա. —ն. le — de deux est douze. Mon jardin est le — du vôtre.

Sextupler, ն. վեցապատկել:

Sexualité, ի. վեցութիւն:

Sexuel, elle, ած. սեռական, սեռային. différences —elles. Les parties —elles. Les organes —s, սեռական գործարանք. instinct —.

Sey, ա. ձր. սէյիկ. ռս. կանաչ սկրիկի (merlan vert).

Seyant, e, ած. վայելուչ, պատշաճ, *վայլող. une robe —e.

Seybertite (սեյպերթիթ) սերբոտաքար:

Sgraffite (սկրաֆիթ) ա. նկ. քերանկար. որմանկար քերածոյ:

Shako, տ. Schako.

Shal, ա, ձր. պերկ. * տեսակ մի փշոտ ձուկ:

Shall, տ. Châle.

Sheling, տ. Shilling.

Shérardie, ի. բ. շերարդիա, շերարդինի, բոյս խոտեղէն:

Shérif, ա. շէրիֆ.ատենակալ կոմսութիւնաց յԱնգղիա:

Shikimine, ի. տգ. շիքիմին:

Shilling (շըլին) ա. շիլին. *դրամ Անգղիոյ, որ արժէ մի ֆրանք եւ 25 սանթիմ:

Shoréa, ա. բ. շորի. երկպտուկ բոյս ի տոհմէ երկթեւապողեաց (diptérocarpées).

Shrapnel, ա. զ. շրապնել. ռմբակ (obus) գընդակալից:

Si, շ. եթէ, Թէ, * Թէ որ. — vous me faites cela. Il parle comme s'il était le maître. Il est plus content que — on lui donnait un trésor. Je doute — vous viendrez. Dites moi — vous irez là. Est-ce vous qui viendrez ou — c'est lui? Vous savez — je vous aime. — je suis gai c'est que j'en ai le sujet. — cet homme est pauvre, est-ce une raison pour le mépriser? — l'un est vieux et faible, l'autre est jeune et fort. 2. — ce n'est que, բայց. — ce n'est toi, c'est donc ton frère (La Font.). 3. — ce n'est que, բայց եթէ. il vous ressemble, — ce n'est qu'il est beaucoup

plus grand. — ce n'était la crainte de le contrarier, je ferais telle chose. 4. ի. եւ ը. սակայն. — faut-il en être éclairci, il ferai. 5. ա. եղիկ, առարկութիւն. il a toujours un — ou un mais. Il ne donne jamais une louange qui ne soit suivie d'un —. Avec un —, on mettrait Paris dans une bouteille.

Si, մ. այնչափ, այնքան, *որքան եւ. pas — bête, այնքան անմիտ չեմ. — que, — bien que, *այնպէս որ. || ը. que —, — fait, այո. vous n'irez pas? Que —, այո, պիտի երթամ. je crois qu'il n'a pas été là, *կարծեմ հոն չը գնաց. — fait, այո, գնաց. il n'était pas au théâtre? — fait, il y était. Vous ne direz pas cela? Oh! que —.

Si, ա. եժ. սի. եօթներորդ խազ ձայնաստիճանի (gamme).

Sialagogue, ած. բժ. լորձնաբեր. 2. ա. լորձնադեղ:

Sialisme, ա. բժ. լորձնայորդութիւն, լորձնաշատութիւն:

Sialologie, ի. բժ. լորձնաբանութիւն:

Sialorrhée (սիալոռէ) ի. բժ. լորձնահոսութիւն:

Siamang, ա. կ. սիամանգ. ազգ ապուշնայի (gibbon).

Siamoise, ի. սիամիկ. բամբակապատառ. սիամացի:

Sibérine, ի. սիբերամուշտակ. սիպերիան մուշտակ:

Sibérite, ի. հբ. սիբերաքար:

Sibilant, e, ած. բժ. շչական. râle —, հռնդիւն —:

Sibilation, ի. բժ. շչուն:

Sibthorpe, ա. **Sibthorpie**, ի. բ. սիբթորպ, սիբթորպիա. բոյս խոտնդէն:

Sibylle, ի. սիբիլ, գուշակուհի. prédiction de la —. L'antre de la —. Les fureurs de la —. Les livres des —s. La — de Cumes, կումացի սիբիլ. 2. սիբիլ, չատուկ կին. une vieille —, չար պառաւուկ. * խելացութիւն ծախող պառաւուկ: [cle —.

Sibyllin, e, ած. սիբիլեան. ora-

Sic, մ. լտ. այսպէս:

Sicaire, ա. սիկարեան, սրիկայ. *վարձուած մարդասպան. il fut tué par des —s.

Siccatif, ive, ած. չորացուցիչ, ցամաքեցուցիչ, *չորցնող. huile —ive. 2. ա. չորադեղ, ցամաքադեղ:

Siccité (սիքսիթէ) ա. չորութիւն, ցամաքութիւն. faites évaporer jusqu'à —.

Sicelum (օմ) ա. բ. կարդ. *տեսակ մի խոտ, որոյ սերմն նման է լուի:

Sicilianite, ի. հբ. S. **Célestine.**

Sicilienne, ի. սիկիլանուագ, սիկիլերգ. 2. սիկիլապար:

Sicle, ա. սիկղ, սինկղ. հին Հրէից կշիռ եւ դրամ:

Sicomore, ա. բ. S. **Sycomore.**

Sida, ա. բ. բամբակուկ. տեսակ մոլոշի (mauve).

Sidéral, e, ած. աս. աստեղական, աստեղային. révolution —e. Année —e. Jour —.

Sidération (սիօն) ի. բժ. աստղաջարդութիւն. — électrique, էլեկտրահարութիւն:

Sidérique, ած. երկաթային. météorite —.

Sidérite, ի. հբ. երկաթաքար. հն. **Sidérose.**

Sidéritis (իս) ա. բ. երկաթենի, երկաթաբոյս:

Sidéroborine, ի. հբ. երկաթաբորին. հն, **Lagonite.**

Sidérocalcite, ի. հբ. երկաթակրաքար: [քրոմաքար:

Sidérochrome, ա. հբ. երկաթա-

Sidéroclepte, ա. հբ. կեղծերկաթ:

Sidérodendron, ա. բ. երկաթածառ. մեծ ծառ ի տոհմէ մորենասերից (rubiacées).

Sidérodot (տօ) ա. հբ. երկաթարդ: [գրութիւն:

Sidérographie, ի. երկաթա-

Sidéromancie, ի. հգ. երկաթահմայութիւն: [կաթ:

Sidéromélane, ա. հբ. սեւերա-

Sidéronatrite, ի. հբ. երկաթանատրոնաքար:

Sidérophyllite, ի. հբ. երկաթատերեւաքար. փայլար (mica) երկաթախառն:

Sidéroplésite, ի. հբ. երկաթամագնէսաքար:

Sidéroschisolite (սիտէրոսքիզոլիթ) ի. հբ. երկաթահիերձաքար:

Sidérose, ի. հբ. երկաթասպաթ. հն. **Sidérite.**

Sidérosilicite, ի. հբ. երկաթասիլիկիոնաքար. հն. **Palagonite.**

Sidérosis (սիս) ի. բժ. երկաթախտ:

Sidérostat (սթա) ա. աս. արեւակաց. հն. **Héliostat.**

Sidérotantale, ա. հբ. երկաթատանտալ. հն. **Vantalite.**

Sidérotechnie, ա. հբ. երկաթարհեստանութիւն:

Sidérotechnique, ած. երկաթարհեստանական: [Ճուխդ:

Sidéroxyde, ա. հբ. երկաթաթթ-

Sidéroxyle, ա. բ. երկաթափայտ. երկպրուկ անկոց ի տոհմէ բրգենայից (sapotées). [Ճիան:

Sidérurgie, ի. երկաթագործու-

Sidérurgique, ած. երկաթագործական. l'industrie —.

Sidjan, ա. ծբ. սիժան. ազգ փշոտ ձկան:

Siècle, ա. դար, հարիւր տարի. le — présent, առաջիկայ —. le — futur, ապագայ —. le — qui court, ներկայ —. les —s passés, անցեալ —ք. dans le — passé, յանցեալ դարու. ils vivaient dans le même —, դարակից էին. de demi-—, կիսադարեան, կիսադարեայ. le commencement, le milieu, la fin d'un —. A la fin des —s. Fin du —, դարավերջ. de fin de —, դարավերջիկ. de trois —s, երեքդարեան. de deux —s, երկդար. sa réputation ira jusqu'aux —s les plus reculés. || ***De — en —***, դարուց ի դարս, *դարէ դար. || փ. les —s futurs, ապագայք, սերունդք. cet ouvrage excitera l'admiration des —s futurs. 2. դար, ժամանակ. c'est un homme qui fait honneur à son —. Mœurs de notre —. La honte du —. Le — de Périclès. Le — de Louis XIV. 3. փ. դար. երկար ժամանակ՝ օրեր. il y a un — qu'on ne vous a vu. Il a été un — à revenir. Un — de douleurs, երկարատեւ ցաւք՝ վիշտք. || à tous les —s, aux —s des —s, dans tous les —s, յաւիտեանս յաւիտենից. || un demi-—, դարակէս. 4. դար, աշխարհ. les gens du —, մարդիկ դարուս. il est demeuré dans le —. Se retirer du —, հրաժարիլ յաշխարհէ, *աշխարհիէ քաշուիլ:

Siège, ա. աթոռ, բազմական. donner, prendre un —. Avancer des —s. — de paille, յարդաթոռ. — de bois, փայտաթոռ. — de tapisserie, ոսկեթոռ. — de marbre, կնաթոռ. — de pierre, քարաթոռ. — rustique, գեղջաթոռ. — de gazon, դալարաթոռ, դքայ. 2. նստարան, գահակ. le — d'un cocher. Monter sur le —, *կառավարին քով նստիլ. 3. աթոռ, գահ, գահոյք, նստոց. — royal. — présidentiel. 4. աթոռ, նստոց. արքայանիստ քաղաք, գահաքաղաք. — principal, մայրաթոռ. le — du gouvernement. Constantinople est le — de l'empire Ottoman. Qui est le — du gouverneur, կուսակալանիստ. || — épiscopal, աթոռ՝ նստոց եպիսկոպոսական. — patriarcal, աթոռ պատրիարքական. || le saint —, սուրբ աթոռ (Հռովմայ). il fut ordonné par le saint —. Les décisions du saint —. 5. փ. կեդրոն, կեդրոնատեղի, ժողովատեղի, նստատեղի, աթոռավայր, կայան. Athènes était alors le — des sciences et des beaux arts. Le cerveau est le — de la pensée. 6. բժ. վայր, տեղ, կայան. — d'une maladie. 7. բժ. եբաստանք, նստատեղի, սրբան, աղտահան, *տակ. mettre des sangsues au —. || Bain de —, S. **Bain.** 8. զ. պաշարումն. mettre le — devant une place. Lever le —. État de —, վիճակ պաշարման. mettre une ville en état de —, *պաշարման վիճակի մէջ դնել քաղաքն:

Siégénite, ի. հբ. սիգենաքար. հն. **Linnéite.**

Siéger, չ. գահակալել. le gouvernement français siège à Paris. 2. աթոռանալ, *աթոռ նստիլ. tel pape, tel évêque siégea tant d'années. 3. գումարիլ. cette commission siège au Louvre. 4. յաթոռ նստիլ, բազմիլ. ce juge doit — dans telle affaire. Ces deux hommes siégeaient à la chambre des pairs. Les députés qui siégeaient à l'extrême gauche. 5. կալ, կայանալ, լինել, * գտնուիլ. ce n'est pas là que siège le mal.

Sien, enne, ած. իւր, իւրական, իւրային, իւրուրոյն, *իւր, իրեն. cette découverte est tout à fait —enne. Voilà votre part et voici la —enne. Vous avez dit votre avis, laissez lui

dire le —. Ce sont vos affaires comme les —ennes. Il s'intéresse à votre gloire comme à la —enne propre. || Faire —, իւրացուցանել, *իւրացունել. il fait —ennes les idées des autres. || ը. un — ami, բարեկամ իւր, մի յիւրոց բարեկամաց. un — neveu. 2. ա. իւրն. il ne demande que le —. || փ. mettre du —, *իւր կողմէ նպաստել, քովէն աւելցունել. il y a mis du —. Il tire vanité de cet ouvrage comme s'il y avait mis beaucoup du —. Il a mis du — dans cette histoire. 3. —s, իւրք, իւրայինք. c'est un bon parent, il a soin des —s. Ce général fut abandonné par les —s. || սգ. Dieu connaît, protège, éprouve les —s, Աստուած ճանաչէ, պաշտպանէ, փորձէ զիւրեան. || ը. faire des —ennes, *խնդունիներ ընել, խաղեր խաղալ:

Siénite, s. **Syénite.**

Sieste, ի. աղուեսաքուն, տիւքուն, ցերեկաքուն. միջօրաքուն. faire la —, —է. vous avez fait une longue —. Ma — a été interrompue. || հն. **Méridienne.**

Sieur, ա. պարոն. un — Jacques, — Յակոբ:

Sieversia, ա. բ. սիվերսաբոյս, սիվերսենի. ազգ նրկպրուկ տնկոց ի տոհմէ վարդենասերից (rosacées).

Sifflable, ած. սուլելի, շչելի. une pièce —, un acteur —.

Sifflage, ա. անբ. s. **Cornage.**

Sifflant,e, ած. սուլիչ, շչական, շչող. une respiration, une poitrine, une voix, une prononciation —e. *S, Z* sont des consonnes —es. Phrase —e. Vers —. Serpent —.

Sifflasson, ա. Ե. սուլաձուկն:

Sifflement, ա. սոյլ, սուլուածն, շչուածն, շչիւն. cet enfant nous étourdit par ses —s continuels. Les —s d'un serpent, սուլմունք օձի. les —s d'un merle, սուիչք սարեկի. le — du vent, սուլուածն՝ շչիւն հողմոյ. sa respiration est accompagnée d'un — pénible. 2. շկաիւն, շառաչիւն. le — d'une flèche, d'une balle, — նետի, գնդակի:

Siffler, բ. սուլել «բոլըգ չալմագ». il siffle fort bien. Je l'ai entendu —. — pour appeler qn. Les voleurs sifflent pour appeler. Il siffle en parlant. 2. սուլել, խռչոտիլ, շչել, խռխռալ. sa poitrine siffle. On l'entend — quand il dort. Le serpent siffle, օձն շչէ. 3. սուլել, շնչել, հնչել. le vent sifflait à travers les fenêtres. 4. շկաիլ, շառաչել. le train partit en sifflant. Les balles lui sifflaient aux oreilles.

Siffler, ն. սուլել, շչել. ce merle siffle tous les airs qu'on lui apprend. Il passe son temps à — cette linotte. || փ. եւ ը. — qn., *մէկուն ըսելիքն սովրեցունել. on l'a bien sifflé. On lui a sifflé sa leçon. || — la linotte. s. **Linotte.** 2. սուլել, այպանել, ծաղրել. — un acteur. Sa tragédie a été sifflée. || փ. si vous faites cette proposition, on vous sifflera. 3. ն. խմել, *տնկել. — un verre de vin, *գաւաթ մի գինի տնկել:

Sifflet, ա. սուլակ, սուլոց, սրչակ. — de bois, d'argent. — փայտեայ, արծաթի. — de berger, հովուասուլակ. || un coup de —, սոյլ, սուլակահնչիւն, սուլակածայն. donner un coup de —. 2. սուլումն, ծաղր. s'exposer aux —s. La pièce est tombée au bruit des —s. 3. շրչակ, շոգեփող (շոգեկառաց՝ շոգենաւի). 4. ո. շնչափող. couper le — à qn., փողոտել՝ սպանանել զոք. եւ փ.՝ այիբերան առնել՝ ըմբերանել զոք:

Siffleur, euse, գ. սուլիչ, շչող, սուլող. un — importun. On a mis les —s à la porte. 2. ած. —. սուլիչ. canard —, սուլաբադ. les oiseaux —s, սուլաձուկնք. 3. անբ. cheval —, s. **Corneur.** 4. ա. սուլիչ, սուլաիւաւ. Ձուկն յազգէ մաշկոտանց:

Siffloter, ն. սուլուլել. սուլել ստէպ. ne faire que —. — un air.

Sifilet, ա. Ե. ճնճիղ. ազգ ճրնճուղկի:

Sigare, ի. մբ. ճնճիր. ազգ միջատոց:

Sigaret, ա. փՒ. փաիոտ. ազգ կակղամորթոյ (mollusque).

Sigillaire, ած. կնքաւոր, նշաւոր մատանեիաբ. 2. ի. բ. կնքաբոյս, կնքենի. ազգ բրածոյ տնկոյ:

Sigillariées, ի. յ.բ. կնքենեայք. ցեղ բրածոյ տնկոց:

Sigillé,e, ած. հբ. մատնեիաբեալ, կնքաւոր, մատանեիաբ. terre —e, —՝ հոռոմկաւ. հն. **Terre bolaire.**

Sigillographie, ի. կնքագրութիւն, կնքագիտութիւն:

Sigillum (օմ) ա. կնիք, սինգղ:

Sigisbée, ա. հեշտապաշտօնեայ. elle a son —. Il est le — de madame une telle. Elle a son —.

Sigisbéisme, ա. հեշտապաշտօնէութիւն. le — a presque complètement disparu en Italie.

Sigle, ա. վր. սկզբնատառք, զօ. S. P. Q. R. նշանակէր senatus populusque romanus. L'usage des —s remonte à la plus haute antiquité.

Sigmoïde, ած. մգ. սիգմայակերպ. Յունաց սիգմայ (σ) տառին ձեւով. valvules —s. Apophyse —, սիգմարձի, հոյարձի:

Signal, aux, ա. նշան, նշանակ. faire un —. Au premier —, l'armée se mit en marche. Nous aperçumes les signaux du navire. — optique, acoustique, télégraphique. Donner le — des applaudissements. C'est lui qui donna le — de la révolte. 2. փ. —, ազդանշան. la prise de la Bastille fut le — de la Révolution. Cette disgrâce fut le — de sa perte. || հն. **Signe.**

Signalé,e, ած. նշանաւոր, երեւելի. service —. || փ. un — poltron, un poltron —.

Signalement, ա. ցուցականութիւն, նշանագիր, դիմագիր, դիմանիշ, դիմագիծ, անձնանկար, դիմանկար. faire un —. Prendre le — de qn. On a envoyé à la gendarmerie les —s des assassins. || s. **Physionomie.**

Signaler, ն. նշանել, նշանակել, մատնանիշ առնել. — l'ennemi. — une flotte, un écueil. Les Huns signalaient leur passage par l'incendie et la dévastation. 2. —, նշանաւոր՝ երեւելի առնել, պայծառացուցանել. ce prince signala son règne par la répression des abus. Il signala son courage dans cette occasion. — son éloquence. Il signala sa bassesse en dénonçant son ancien ami. 3. նշանել, նշանագրել, դիմագրել, դիմանիշել. si vous pouvez me le —. Il faudrait — cet escroc à la police. Il fut signalé à l'autorité comme un homme dangereux. Je signale ce fait à votre attention.

Se signaler, նշանաւոր՝ երեւելի լ՝ հանդիսանալ. il s'est signalé en diverses occasions. Il s'est signalé par ses injustices.

Signaleur, ա. նշանող, նշանակող:

Signataire, ա. ստորագրող, ձեռնագրող, ստորագրադիր. les —s d'un traité, d'un acte, d'une pétition, d'une protestation.

Signature, ի. ստորագրութիւն, ձեռնագիր, ձեռնագրութիւն. ce ministre emploie plusieurs heures à la —. Cette — est fausse. Reconnaître sa —. La — est obligatoire dans tous les actes. Sans —, անստորագիր. de plusieurs —s, բազմաստորագիր. assister à la — du contrat. 2. տպ. Ներքանշան, Ներքանիշ: *տպարանի ստորագրութիւնն:

Signe, ա. նշան. les mots et les gestes sont les —s de nos pensées. Les —s algébriques, chimiques, botaniques. — certain, évident. Les —s des maladies. C'est un mauvais —. Qui a le — de la croix, խաչանիշ. — d'espérance, յուսանշան՝ յուսանիշ. — d'ancre, խարսխանշան. || փ. il ne nous a donné aucun — de vie. Il n'a pas donné — de vie, le moindre — de vie, *շատոնց է չգրեց, լուր չտուաւ. || parler par —s, նշանագի խօսիլ, նշանախօսել. les muets parlent par —s. Faire un — de tête, *գլուխն շարժելով խօսիլ. faire — des yeux, ակնարկել, ակնարկի առնել. — de la main, նշանագի առնել, նշանագել, *ձեռքով նշան ընել, ձեռնանշանել. 2. փ. նշան, նշմար, նշմարանք, ցոյց. donner des —s d'amitié. Illuminer en — de réjouissance. || Le — de la croix, s. **Croix.** 3. նշան, սքանչելիք, հրաշք. le jugement universel sera précédé de plusieurs —s dans le ciel. Les Pharisiens demandaient à Jésus qu'il leur fît quelques —s. || Le — du temps, նշան ժամանակաց. եւ փ. c'est un — du temps, *ամէն բան պէտք է ժամանակէ յուսալ. 4. աս. կենդակ, կենդանակ, կենդանակերպ. les douze —s du zodiaque. 5. բժ. խալ, նշան, նիշ «պէնք». avoir un — au visage, sur le bras.

Signer, ն. ձեռնագրել, ստորագրել, ձեռնագիր արկանել, *ստորագրութիւն դնել. — une lettre. —

un contrat, դաշինս կռել , *դաշինք դնել . — un arrêt. j'ai signé de confiance. Il déclara ne savoir —. — avec une croix, խաչանիշ՝ խաչածեւ —. 2. բ. գրել . դրոշմել . — son nom. Il ne sait pas —. — à un contrat. Le roi lui a fait l'honneur de — à son contrat de mariage. || փ. je signerai de mon sang, je suis prêt à vous le — de mon sang, * արեամբս կիաստատեմ որ բաւծս ճշմարիտ է :

Se signer, տեառնագրել , խաչակնքել , *նրեան խաչ հանել :

Signet, ա. նշան , ժապաւինանշան . le — d'un livre. 2. բ. ռա. Polygonatum ի :

Signeur, ա. ձեռնագրող , ստորագրող :

Signifiance, ի. ո.. նշանակութիւն , նշանակ :

Signifiant, e, ած. նշանական , նշանակական , նշանակող . cela est très —. Cette expression n'est pas assez —e. Cette plaisanterie est peu —e. անիամ՝ ցուրտ է կատակդ :

Significatif, ive, ած. նշանակիչ. ce mot est très —. Se servir d'un mot —. Ton, geste, sourire fort —. Très —, նշանակալից :

Signification (սիօն) ի. նշանակութիւն , միտք , իմաստ . dire la — de ce symbole. Ce mot a plusieurs —s, բազմանշանակ է բառդ . qui a une — lointaine, հեռանիշ . une — approchante, մերձանիշ. 2. դտ. ճանուցումն :

Significativement, մ. նշանակաբար . il s'est exprimé fort —.

Signifier, ն. նշանակել . il comprit ce que signifiait ce geste, ce regard. Que signifie ce discours, cette conduite? Cela ne signifie rien. Ce mot français signifie telle chose en arménien. Examinons ce que ce mot signifie au propre et au figuré. 2. դտ. ճանուցանել . — un arrêt, un jugement. — une requête, une adjudication. 3. փ. յայտնել , յայտ առնել , գիկուցանել . je lui signifierai mes intentions, je lui ai déjà signifié que je ne voulais pas qu'il mît les pieds chez moi.

Signolle, ի. ար. ձողակ ոլորանի (treuil). գրի եւ Signole.

Sil, ա. հբ. սուսք :

Silaus (սիլաիւս) ա. բ. ճրդի . ազգ տնկոց ի տոհմէ հովանոցաբերից (ombellifères).

Silence, ա. լռութիւն , անբարբառութիւն . long, morne, profond —. Un — prudent. Garder le —, *լռութիւն պահել . rompre le —. Faire —, լռութիւն առնել . il ne répondit que par un —. Respecteux —. Il souffre en —. 2. գչ. —! լռութիւն . un peu de —, սակաւիկ մի —, լուռ լեր՝ լերուք՝ լիցուք . imposer —, réduire au —, լռեցուցանել , պապանձեցուցանել . imposer — à ses passions, կաշկել՝ սանձել զկարիս իւր , համ դնել կարեաց . || փ. imposer — aux médisants, à la calomnie, etc. S. **Imposer**. 3. —, մոռացումն . il y a longtemps que vous ne m'avez écrit, quelle est la cause de votre —, de ce long —. Le — des journaux sur ce fait est extraordinaire. || Passer une chose sous —, լռութեամբ անցանել , Թողուլ ասել . 4. փ. լռութիւն, հանդարտութիւն . le — de la nuit, des bois. Le — des vents, du tombeau. Troubler le —. 5. լռութիւն , Թաքնութիւն . l'amour s'accroit dans le —. || փ. dans le —, en —, լռելեայն, լռիկ , լռիկ մնջիկ . ils concertèrent dans le — la perte de leur oppresseur. 6. եժ. —, լռախազ . observer les —s. [est d'or. S. **Parole**.

Առ. la parole est d'argent, le —

Silenciaire, ա. լռակաց :

Silencieusement, մ. լռելեայն , լուռ լուռ , լուռ մուռ , լռիկ , լռին, լուռ մունջ , լռիկ մնջիկ, անՔրունդ, անշշունջ , *լուռ մունջ , սուս փուս , սուսիկ փուսիկ :

Silencieux, euse, ած. լուռ , լռասէր , լռակաց , լռիկ , լռանիստ, լուռ մուռ , լուռ մունջ , անբարբառ, անբառ, անխօս . les hommes méditatifs sont —. Il est fort —. 2. լռին , լռական , լռիկ . bois —. Retraite —euse.

Silène, ա. **Silénée**, ի. բ. ծրտծրտուկ , ճլելեկ . բոյս ի տոհմէ շաւիղբրամեայց (caryophillées)

Siléné, ի. բ. S. **Silène**.

Silénées, ի. յ. բ. ճլելեկեայք . ցեղ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ շաւիղբրամեայց (caryophillées).

Siler (սիլէր) ա. բ. բոնՔ . բոյս հովանոցակերպ :

Silérinées, ի. յ. բ. բոնՔեայք . ցեղ տոհմի հովանոցաբերից նախատիպ ունելով զբոնՔ (siler).

Silex, ա. հբ. կայծքար , աղուէսաքար «չաքմաք Քաշը» :

Silhouette (սիլուէՔ) ի. դիմաստուեր . dessiner à la —, դիմաստուերել . un portrait à la —, portrait —, դիմաստուեր. 2. փ. ստուերագիր :

Silicate, ա. տգ. գայլախազատ :

Silicaté, e, ած. հբ. գայլախազատեալ . plâtre —. Toile —e.

Silicatisation (սիօն) ի. տգ. գայլախազումն : [խազեալ :

Silicatisé, e, ած. տգ. գայլա-

Silice, ի. տգ. եւ հբ, գայլախազ. || de —, գայլախազեայ :

Siliceux, euse, ած. հբ. գայլախազուտ . terre —euse.

Silicifère, ած. գայլախազաբեր :

Silicique, ած. տգ. գայլախազային . acide —, գայլախազաՔՔու :

Silicite, ի. հբ. գայլախազաքար :

Silicium (օմ) ա. տգ. սիլիկիոն , քնագայլախազ :

Siliciure, ա. տգ. գայլախազուկ :

Silico, նմ. գայլախազա...

Silico-aluminate, ա. տգ. գայլախազալաւնեատ :

Silico-hydrique, ած. տգ. գայլախազաջրային :

Silicone, ի. տգ. սիլիկոն :

Silicophosphate, ա. տգ. գայլախազափոսփատ :

Silicule, ի. բ. մանրափեղոկ , մանրափոճոկ :

Siliculeux, euse, ած. բ. մանրափեղոկաւոր : [փոճոկեայք :

Siliculosées, ի. յ. բ. մանրա-

Silique, ի. բ. փոճոկ , փեղոկ , պաճուկ . petite —, մանրափոճոկ :

Siliqueux, euse, ած. բ. փոճոկուտ , փոճոկաւոր :

Sillage (սիյլեաժ) ա. նւ. նաւահետ. հետք նաւու. les vagues étaient si hautes qu'on ne pouvait remarquer le —. 2. փ. երագուՔիւն . mesurer le — d'un bâtiment. Ce navire double le — de tel autre, նաւս այս երագընԹաց է քան զայլ նաւ :

Sillago, ա. ձբ. սիլածուկն. *տեսակ մի փշոտ ձուկ :

Sille (սիլ) ա. հեգնաքերՔուած :

Siller (սիյլէ) չ. նւ. սգբ. հաւանել՝ պատառել՝ հերձուլ զծով . ce vaisseau sille bien. = ն. բգ. կոպակարել . * կոպերն կարել որսահաւու (oiseau de proie).

Sillet (սիյլեէ) ա. եժ. լարայեց , լարուկր : [քար :

Sillimanite, ի. հբ. սիլիմանա-

Sillographe, ա. երգիծաբան . S. **Sille**. [Sillage.

Sillomètre, ա. ուղեչափ . S.

Sillon (սիյլեոն) ա. ակօս . faire, tracer un —, — բանալ՝ ձգել՝ պատառել՝ հատանել՝ կտրորել , ակօսել , ակօսաբեկ առնել . 2. փ. օրավաստակ , *օրուան աշխատանք . faire son —. 3. ակօս , հերձած , հետք , նշմարանք . le — des roues. անուահետք . le navire laissait derrière lui un large —. Un — de lumière. 4. փ. եւ քՔ. խորշոմ , կնճիռն . les —s du temps. 5. մգ. ակօս , փորոք . les —s du foie. 6. յ. քՔ. դաշտորայք, անդաստանք. trop de sang a abreuvé nos —s.

Sillonné, e, անց. ակօսեալ , ակօսաբեկ . un champ —. Des montagnes —es de ravins. 2. խորշաւոր , խորշանկեալ , խորշեղէն , *կնճմռտած . une figure —e de rides, խորշոմերես . front —.

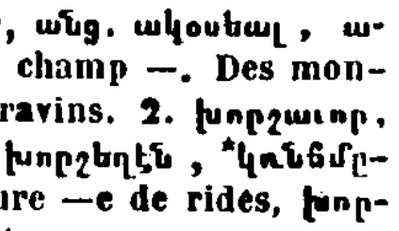
Sillonner, ն. ակօսել , ակօսաբեկել , ակօսաբեկ առնել . un champ bien sillonné. 2. փ. ակօսել , սողոսկիլ . le reptile s'avançait en sillonnant la vase. L'éclair, la foudre a sillonné la nue, ակօսել , հետս Քողուլ . leurs vaisseaux sillonnent les mers.

Silo, ա. եգ. գուբ , * հորոն . գետնաբոյր շտեմարան ցորեն դնելու :

Silphe, ա. մբ. սիլփ . պատենաՔեւ միջատ :

Silphides, ա. յ. մբ. սիլփեայք . տոհմ պատենաՔեւ միջատաց :

Silphie, ի. **Silphion** կ ա մ **Silphium**, ա. բ. քեքերտ . խոտ հիւսիսային Ամերիկայ :

Silure.

Silure, ա. ձբ. սիլուր , շաբուՔ . ազգ փշոտ ձկան :

Silurien,ienne, ած. եր. սիլուրեան . terrain —, — հող ։

Siluroïdes, ա. յ. ձր. շարուածակերպք . տոհմ ձկանց, լերկամարմին եւ աննեփ ։

Silvain, տ. **Sylvain.**

Silvanite, ի. հբ. տ. **Sylvanite.**

Silves, ի. յ. մանրաքաղ քերթուածք . քաղուածոյք մանր քերթուածոց ։

Silviculture, տ. **Sylviculture.**

Simaba, ա. բ. սիմաբենի . ծառ Ամերիկայ ։

Simagrée, ի. ք. բեկբեկանք , ծեքծեքանք, *կոտրտուուք. prenez ce qu'on vous donne et ne faites pas tant de —s. Il a fait la — de refuser cette place. Cette femme fait bien des —s. Voilà bien des —s.

Simaise, ի. տ. **Cimaise.**

Simarouba, ա, բ. սիմարուբի . բարձրաձակ ծառ. ի հարաւային Ամերիկա ։

Simarre, ի. զառքաշ . *պատմուճան ստորաքարշ, զոր կիյագնէին երբեմն կանայք , եպիսկոպոսունք եւ դատաւորք . une — magnifique. — violette. — de velours. Le chancelier était en —, դիւանապետն զառքաշազգեստ էր ։ [բասերք ։

Simarubacées, ի. յ. ք. սիմարուբեայք . տունկ ի տոհմէ սիմարուբասերից ։

Simbleau (սէնպլօ) ա. ճ. հիւսնական , ատաղձական ։

Simia, ա. սր. տ. **Singe.**

Simien, enne, ած. կապկեան . l'espèce —enne.

Simiens (սիմիէն) ա. յ. սր. կապիկք . տ. **Singe.**

Simiesque, ած. կապկային . grimace —.

Similaire, ած. նմանական, նմանական , նմանազգի, համազգի, համանման , նոյնաւոեսակ . produits —s. Nombres, lignes, surfaces —s. Rayons —s.

Similarité, ի. նմանականութիւն։

Simili, ա. հբ. խարմեակն. խարմեայ ակն . հն. **Faux diamant** եւ **Stras.**

Similiflore, ա. բ. նմանածաղիկ։

Similitude, ի. համանմանութիւն , նոյնօրինակութիւն . il n'y a point de — entre ces deux objets. Il y a entre ces deux espèces d'animaux une exacte — de conformation. 2. եչ. —, համեմատութիւն . 3. ճս. նմանութիւն. il nous fit comprendre cette vérité par une —. Les —s sont souvent employées dans le Bible.

Similor, ա. տգ. նմանոսկի , ոսկեհատիկ ։

Simmondsie, ի. ք. սիմմոնդսիա, սիմմոնսենի . ազգ բուսոց ի տոհմէ կաղնչասերից (euphorbiacées).

Simoniaque, ած. սիմոնական . contrat, ordination —. 2. —, շնորհավաճառ . un prêtre —. 3. ա. սիմոնականութիւն , շնորհավաճառութիւն . c'est un —.

Simonie, ի. ար. սիմոնութիւն , սիմոնականութիւն , շնորհավաճառութիւն . commettre une —.

Simoun, ա. խորշակ . շոգ «սամ եղիւ». հն. **Chamsin, Khamsin.**

Simple, ած. պարզ , պարզական. l'or et l'argent sont des corps —s. Il est —. Les machines les plus —s sont les meilleures. 2. ք. պարզ . il y a des mots —s et des mots composés : *Saison* est un nom —; *Arrière-saison* est un nom composé. *Dire* est un verbe —; *Redire* est un verbe composé. 3. —, միայն , մի միայն , եւեթ , լոկ . il n'a qu'une — couverture sur lui. La — pensée de cette action est criminelle. Il n'a qu'un — valet pour le servir. Une — lettre a fait réussir son affaire. je ne ferai qu'une — remarque. Il en sera quitte pour une — amende. 4. լոկ, դոյզն, դուզնաքեայ , սոսկ . une — maison de campagne. 5. պարզ , պարզախոս , դիւրին , հեշտ , հեշտին . une méthode, un moyen très —, fort —. Un sujet, une intrigue fort —. ‖ ք. c'est tout —, յայտնի է , բնական է . donation pure et —, անպայման նուիրատուութիւն . résignation pure et —. 6. պարզ , անզարդ, անպաճոյճ. qui mène une vie —, պարզակեաց , պարզակենցաղ . une mise — et décente. Une nourriture — et saine. Son discours fut — et touchant. Son style est — et sans ornement. C'est un homme fort —, malgré son rang et sa fortune. Sa femme n'est pas aussi — que lui. Être — dans ses habits, dans ses meubles, պարզազգեստ , պարզակաճ լ. 7. պարզ , պարզասէր , անպերճասէր , պարզամիտ , միամիտ , անմանկ , աննենգ , անխարդախ . — comme un enfant. Une âme —. Soyez —s comme les colombes. 8. պարզամիտ , տխմար , ախմախ , դիւրահաւան , խակ . il est si — que le premier venu le trompe. Faudrait être bien — pour croire à ses protestations. 9. պարզ , սոսկ . — particulier. — gentilhomme. — clerc. — religieux. — soldat. — cavalier. 10. ճ. bâtiment —, միայարկ նաւ . bâtiment double, երկայարկ՝ բազմայարկ նաւ . 11. բ. պարզ , անբարդ. fleur —. Calice —. Fruit —. Feuilles —s. Tige, pédoncule —. 12. ա. պարզն . le — et le composé. 13. պարզամիտ, միամիտ, դիւրաբարբ . Dieu aime les humbles et les —s. Il fait le —. 14. բժ. պարզ խոտ . la mélisse est un — d'une grande vertu. Il connait bien les —s. Cueillir les —s.

Simplement, մ. պարզապէս , պարզօրէն , պարզաբար , անզարդ , անպաճոյճ , *պարզուկ . il est vêtu bien —. Il parle très —. je vous raconterai les choses —. 2. պարզօրէն , անկեղծօրէն . սոսկ , սոսկաբար . il ne s'agit point de discuter, mais — de s'entendre. ‖ Purement et —, լոկ, պարզաբար ։

Simplesse, ի. հ. պարզութիւն , պարզամտութիւն, պարզասրտութիւն elle a de la —.

Simplet, ette, ած. պարզուկ ։

Simplicaule, ած. բ. պարզաբուն։

Simplicifolié,e, ած. բ. պարզատերեւ ։

Simplicité, ի. պարզութիւն , պարզասիրտութիւն . — de vie, պարզակեցութիւն . la — de l'âme. La — d'une méthode, d'un système, d'un plan, d'un procédé. La — de sa mise, de ses manières, de ses goûts. Il affecte une grande — dans ses mœurs, dans son langage, dans son style, dans ses habits, etc. պարզաբարոյ , պարզախոս , պարզոն , պարզարզգեստ , եան, ց. La — naturelle. La — d'un enfant. — de cœur, պարզասրտութիւն . La — de l'esprit, պարզմտութիւն . 2. անմտութիւն, դիւրաբարութիւն , տխմարութիւն, դիւրահաւանութիւն . je ne vis jamais une si grande —. C'est une grande — de croire cela.

Simplificateur, ա. պարզիչ , պարզող ։

Simplification (սիօն) ի. պարզում , պարզացում . travailler à la — d'une affaire, d'une méthode.

Simplifier, ն. պարզել . — le récit d'un fait. — une question. — une méthode, un procédé, une machine.

Se simplifier, պարզիլ . notre affaire se simplifie. Si cette machine pouvait —. [կան ։

Simpliste, ա. եւ ած. պարզա-

Simulacre, ա. պատկեր , դրօշեալ , կուռք . les —s des dieux. Adorer des —s. Adoration des —s, ուրուապաշտութիւն, կռապաշտութիւն . 2. ուրուական , խաւճապք . de vains —s. 3. փ. կեղծիք , երեւոյթ , ըստուեր . il n'y a qu'un — de royauté. Un — de combat, կեղծամարտ . on fit un — de débarquement.

Simulateur, trice, գ. կեղծիչ , կեղծող , կեղծուհի ։

Simulation (սիօն) ի. կեղծում , ձեւացում , կեղծիք . il y a bien de la — dans ce contrat. La — d'une maladie.

Simulé,e, անց. կեղծեալ , ձեւացուցեալ , կեղծ . acte —. Vente —e. Réconciliation, paix —e. Dévotion —e. Combat —. Maladie —e. ‖ Non —, անկեղծ , անկեղծաւոր ։

Simuler, ն. կեղծել , ձեւացուցանել , *ձեւացնել . — une vente, une donation, une dette. — un combat. — une maladie.

Se simuler, դ. կեղծիլ , ձեւանալ, *ձեւացուիլ . cette donation, cette maladie ne peut —.

Simultané, e, ած. միաժաւոր , միաժանական , միակից , համադէպ , նոյնաժամ . ces faits, ces phénomènes sont —s. Chant —, երգակցութիւն . mouvement —, համաչարժութիւն . toute l'assemblée se leva d'un mouvement —. Enseignement —, համայնավարժ ուսուցում ։

Simultanéité, ի. միաժաւորութ-

Քին , միասնութիւն , համաձայնութիւն . la — de ces deux faits.

Simultanément, մ. նոյնժամայն , նոյնիսկայն , միասին , միահաղոյն . ces deux coups de fusil sont partis —. [նաեւիսին :

Sinamine, ի. տգ. մանիսին, մա-

Sinancie, ի. բժ. S. **Cynanche.**

Sinapine, ի. տգ. մանանիսին :

Sinapique, ած. տգ. մանանիսային . fermentation —, խմորումն —. acide —, մանանիսաթթու :

Sinapisé, e, անց. մանանիսեալ , *մանանիսած. un cataplasme —.

Sinapiser, ն. մանանիսել . *մանանիս խառնել . — un cataplasme.

Sinapisme, ա. բժ. մանանիսաձեւիլիք . * մանանուխով ձեւիլիք . on lui a mis կամ appliqué des —s.

Sinapeline, ի. տգ. մանանիսին :

Sincère, ած. անկեղծ , անկեղծիկ , անկեղծասէր , աննենգ , յստակամիտ , սուրբ , սեպտ . c'est un homme —. Un cœur, un attachement —. Une amitié, une réconciliation —. Un — repentir. Cet aveu est —. 2. վաւեր , վաւերական . pacte —. Les actes —s des martyrs.

Sincèrement, մ. անկեղծաբար , անկեղծապէս , անկեղծօրէն . je vous parle —. Il agit —.

Sincérité, ի. անկեղծութիւն , անկեղծասիրութիւն , յստակամտութիւն . je vous parle avec —. Il n'y a point de — dans son procédé. Croyez à la — de mes promesses. 2. վաւերութիւն . la — d'un acte, d'un texte.

Sincipital, e, ած. մկ. գագաթնային :

Sinciput (սինսիփիւթ) ա. մկ. գագաթն . *գլխու վերի ճայրն :

Sindon, ա. սնդոն . * պատանք Քիստոսի. 2. վ. գանկածուատ, գանկափեսրիկ :

Sinécure, ի. սնապաշտօն . անգործ պաշտօն . cette place est une —, *— մի է այս :

Sinécurisme, ա. սնապաշտօնութիւն , պաշտօնակերութիւն , Քոշակակերութիւն :

Sinécuriste, ա. սնապաշտօն , պաշտօնակեր , Քոշակակեր :

Sine quâ non (սինէքուանօն) մ. լտ. առանց որոյ ոչ , անհրաժեշտ պայման , հարկապայման. condition —. 2. ա. —. c'est un —.

Singe, ա. սր. կապիկ . gros —. Petit —, կապիկիկ. — à longue queue, — երկայնատուտն . — à queue prenante, պատատագի —. — privé, ընդասուն —, * ընտանեցած —. — sauvage, վայրենի —. Les —s sont très comiques. —s anthropomorphes, մարդակերպ —ք. il ressemble à un —. Comme un —, կապկաբար, կապկօրէն. elle a le visage d'un —, կապկադէմ է . || — araignée, սարդակապիկ . — lion, առիւծակապիկ . || monnaie de —, հոպպանք . || payer en monnaie de —, S. **Monnaie.** || *De* —, կապկային . conduite de —, կապկային գնացք. 2. փ. —, նմանող. le courtisan est le — de son maître. Cet écrivain est un —. 3. մք. կապիկ . բեռնաթափ մեքենայ .

Առ. ce n'est pas aux vieux —s qu'on apprend à faire la grimace, * փորձառութիւն ունեցողն՝ փորձի պէտք չունի :

Singer, ն. կապկել . կապկաբար նմանեցուցանել՝ նմանել . *կապկօրէն նմանիլ՝ նմանցունել . — les manières de qn. — le philosophe. Il singeait le style de Pascal. = *Se* —, դ. կապկանալ , հոպպիլ :

Singeresse, ած. կապկական , կապկային . manières —s.

Singerie, ի. կապկութիւն , հրապոյրանք , *ծուռտուք, կեղծաւոր ձեւեր . il a fait mille —s. Je ne prends nul plaisir à ses —s. 2. կապկութիւն, ծաղրելի նմանութիւն . toute cette gravité apparente n'est qu'une —. 3. կապիկք . la mer abîma toute la —. 4. կապկարան, կապկանոց. la — du Jardin des Plantes. 5. նկ. կապիկք . ce peintre fait des —s.

Singeur, ա. կապկիչ , կապկող :

Singler, ն. ճ. տրամաչարել . *տրամաչարով գծել :

Singleton, ա. խ. պարզուկ :

Singlot, ա. աս. եչ. Քերատավառան. վառարան Քերատի (ellipse).

Singulariser, ն. եզականացուցանել , եզականել , * եզականացուցանել . ayez une conduite qui vous distingue, et non qui vous singularise. je ne veux rien dans mon habillement qui me singularise.

Se singulariser, դ. եզականալ , եզականիլ . il faut éviter de —.

Singularité, ի. եզականութիւն . la — de cet événement. Ce monument frappe par sa —. J'ai examiné toutes les —s de cette province. Cet animal présente une — fort curieuse. La — de cette opinion révolta beaucoup de monde. Ses —s le rendent ridicule.

Singulier, ère, ած. եզական . propriété, méthode —ère. Nombre —, եզակի . 2. եզական , նորանշան , նորատեսիլ , նորակերպ , տարօրինակ , նորօրինակ , անսովոր , անսովորական , տարօրէն . voilà un fait bien —. Une aventure fort —ère. Voilà un — propos. Je vous trouve — de me parler ainsi. C'est bien —, զարմանք են . ce qu'il y a de —, c'est que... Vertu, piété —ère. Une beauté —ère. 3. այլանդակ , անհեթեթ . il est — dans ses opinions, dans sa manière de penser, d'agir, de s'habiller. Cet homme est d'une humeur —ère. || Combat —, մենամարտ . 4. ա. ք. եզակի . le —. Au —, եզակի. 5. փ. եզականն, չքնաղն. il ne recherche pas le beau, mais le —.

Singulièrement, մ. եզականապէս , եզապէս , մասնաւորապէս . il nous a recommandé ses enfants, et — son aîné. Il est — attaché aux devoirs de sa position. Il fut — affecté de cette nouvelle. 2. նորանշան՝ անսովորական օրինակաւ , տարօրինակ նապէս . il parle, il agit, il s'habille —. Il s'est conduit — dans cette affaire.

Singultueux, euse, ած. լալագին, լալահառաչ. respiration —euse.

Sinistre, ած. ձախող , աղիտաբեր , չարաիաւ , չարագուշակ . — augure. Événement, aventure —. Cela présage quelque chose de —. L'aspect — des astres. 2. ա. չարաշրուկ, դժնեայ. avoir la physionomie —. Avoir quelque chose de — dans la figure. Avoir le regard —. Vous considérez cela sous un aspect trop —. 3. չար, վնասակար , եղեռնաւոր . cet homme a des projets —s.

Sinistre, ա. արկած , վնաս , զեան . on doit évaluer le —. Payer le —. Il y a eu cette année beaucoup de —s.

Sinistré, e, ած. արկածեալ , վնասեալ , վնասակիր . 2. ա. —. les —s. —ք :

Sinistrement, մ. սգր. ձախողակի , չարաչար . c'est un homme qui pense — de tout. Vous jugez toujours — de l'état de vos affaires.

Sinisthrorsum, ած. բգ. ձախադարձ :

Sinodendre (տէնտր) ա. մբ. ճառաւեր . ազգ պատենաւոր միջատի :

Sinologie, ի. ճինագիտութիւն :

Sinologique, ած. ճինագիտական , ճինաբանութիւն , ճինախոսութիւն :

Sinologue, ա. ճինագէտ , ճինաբան , ճինախօս :

Sinon, շ. ապա Քէ ոչ , եԹէ ոչ . cessez ce discours, — je me retire. 2. բայց եԹէ . il ne se mêle de rien, — de manger. Que lui dites-vous, — une injure?

Sinopite, ի. հր. սինոպաքար . երկաԹախառն կաւ Փորր Ասիոյ :

Sinople, ա. հր. շուսար . ազգ կարմրագոյն երկաԹախառն գաւարգի (quartz). 2. կգ. —. կանաչ գոյն:

Sinué, e, ած. բպ. ծոցաւոր :

Sinueux, euse, ած. ճամաճուռ , բազմամած , մանուածապատ , օձապտոյտ , յոգնապտոյտ, *ման ի ման, ոլոր մլոր . sentier —. Le cours — d'un ruisseau. 2. վ. խեղաԹիւր . ulcère —.

Sinuosité, ի. ճամաճուռութիւն , մանուած . cette rivière décrit des —s, fait beaucoup de —s. La — des côtes de la mer. La — des intestins. La — d'une plaie, d'une blessure. Plein de —s, մանուածոյ , մանուածապատ .

Sinus (իւս) ա. մգ. ծոց . — de la veine porte. — de la dure-mère. 2. եչ. S. **Cosinus.**

Sinusoïde, ի. եչ. ծոցակերպ :

Siphilis, Siphilitique, S. **Syphilis,** եւն :

Siphocampyle, Siphocampylus (իւս) ա. բ. կորափող . բոյս ի տոհմէ լոբելիասերից (lobéliacées), բնիկ հարաւային Ամերիկայ :

Siphoïde, ած. սիփոնակերպ . encrier —.

Siphon, ա. բգ. սիփոն , փող , կնճռափող . — intermittent, ընդհա-

տասիփոն . 2, սելցանօթ . S. **Seltz.** 3. բգ. վիշապ , ՑաՑառ . հն. **Trombe.** [տոհմ լօռից :

Siphonées, ի. յ. բ. սիփոնեայք . **Siphonia**, ա. **Siphonie**, ի. բ. խժենի . ազգ երկպլուկ տնկոց ի տոհմէ կաղնչասերից (euphorbiacées).

Siphodides կամ **Siphoniens**, ա. յ. սիփոնազգիք , սիփոնեանք :

Siphonifère, ած.կ. սիփոնաբեր:

Siphonobranches, ա. յ. փՑ. փողախռիկ . ցեղ փափկամորՑոց (mollusques).

Siphonoïde, ած.բգ. տ.**Sipoïde.**

Siphonophore ,ա. կ. սիփոնակիր :

Siphonops, ա. կ. սիփոնակն . ազգ անուռն գորտոյ :

Siphonostomes ա. յ. կ. սիփոնաբերանք . խումբ փափկամորՑոց (mollusques).

Siphonule, ա. սիփոնիկ :

Siponcle, ա. կ. փողակ . ազգ ժժմակի . — comestible, — ուտելի . փափկահամ կերակուր Ճնոց :

Sire, ա. սիր, տէր . le — de Joinville a écrit l'histoire de saint Louis. 2. տէր արքայ , վեհափառ տէր , տէր իմ . 3. պարոն , մարդ . un pauvre —, *խեղճ մարդ . un triste —, *անպիտան մարդ :

Sirène, ի. դց. սիրէն , յուշկապար , յուշկապարիկ . les sœurs —s, սիրէնեայք . սիրէնեան քոյք . 2. —. հրապուրիչ կին . elle chante comme une —, elle a une voix de —, գեղեցկածայն՝ քաղցրածայն է կինդ . c'est une —. 3. օր. սիրէն . ազգ գորտոյ. 4. բգ. սիրէն . գորմի ինչ բնագիտական :

Sirénide, ած. օր. սիրէնազգի . ‖ —s, ի. յ. —ք :

Siréniens, ա. յ. կ. սիրէնեանք . տոհմ կիտասերից (cétacées).

Sirénomèle, ա. հշք. սիրէնանդամ :

Sirex. տ. **Sirèce.**

Siriase, ի. բժ. խելաթորքորքումն. բորբորումն ուղղոյ :

Sirius, ա. աս. շնաստղ , շնիկ աստղ :

Sirli, ա. Ց. Ցլկոր. ազգ արտուտի նման ճնճղկան (passereaux).

Siroco, ա. խորշակ , հարաւահողմ . կն. **Sirocco.**

Sirop, ա. օշարակ , շարաք «շուրուպ». — de groseille, հաղարջօշարակ :

Sirosiphon, ա. բ. սիրայափող . ազգ լօռից (algues).

Sirosiphonées, ի. յ. բ. սիրայափողեայք . ցեղ լօռից :

Siroter, ց.բ. օշարակել , տուքել, *ախորժով խմել կաՑիլ կաՑիլ , շիՑշիՑել . il se plaît à —. = ն. —. il sirote son vin.

Siroteur,euse, գ, օշարակող :

Sirsacas (բա) ա. բամբակի. բամբակաՑիւս պաստառ. Հնդկաց :

Sirtes, տ. **Syrtes.**

Sirupeux, euse, ած. օշարակաւոր, օշարակային. une liqueur —euse.

Sirvente, ա. յածերգ. երգ՝ քերՑուած յածերգակի (troubadour).

Sis, e, անց. **Seoir** բայի . որ կայ , որ գտանի , *եղող , գտնուող . un domaine — à Gagny. Une maison —e rue Saint Antoine.

Siselle, ի. Ց. վայտկերուկ :

Sisme, ա. շարժ , գետնաշարժ , *ժաժ «զէլզէլէ». հն. **Tremblement de terre.** [գետնաշարժային:

Sismique, ած. բգ. շարժային ,

Sismographe, ա. շարժագիր :

Sismologie, ի.բգ. շարժաբանութիւն:

Sismondine, ի.հբ.սիսմոնդաքար:

Sismoscope, ա. շարժադէտ , շարժացոյց :

Sison, ա. բ. դեղնօրՑ. ազգ երկպլուկ տնկոց ի տոհմէ հովանոցաՑերից (ombellifères).

Sissonne, ի. եժ. սիսոնակաքաւ . սիսոնեան կաքաւ :

Sistre, ա. հգ. եժ. ճարՑատ . նուագարան նախնի Եգիպտացւոց :

Sisymbre (սիզէնպր) ա. բ. սուսամբար , ջրջրուկ . ռկ. **Ailiaire,** խաստրամայր :

Sisymbriées, ի. յ. բ. սուսամբարեայք . ցեղ բուսոց ի տոհմէ խաչաՑերից (crucifères).

Sisyrinchiées (սիգիրէնքիէ) ի.յ. բ. դնչենեայք . ցեղ երկպլուկ տընկոց ի տոհմէ հիրիկեայց (iridées).

Sisyrinque (սիգիրէնք) ա. բ. դնչենի . ազգ երկպլուկ տնկոց ի տոհմէ հիրիկեայց (iridées).

Sitare, ա. տ. **Sitaris.**

Sitarides, ի. յ. մբ. կոլաբազգիք .

Sitaris (իս) ի. մբ. կոլաբ . ազգ պատենաՑեաւ միջատի :

Site, ա. դիր , տեղ , տեղի , կայք . un — agréable, riant, sauvage, pittoresque. Ce peintre choisit bien ses —s. [Ցիւն :

Sitiologie, ի. կերակրաբանու-

Sitiophobie, ի. բժ. կերակրատեցուՑիւն , *կերակրավախուՑիւն :

Sitone, ի. մբ. ցորենակեր . միջատ պատենաՑեաւ :

Sitôt, մ. այնչափ վաղ , *այնքան շուտ. ne m'attendez pas —. Il n'arrivera pas —. — que vous, *ձեզ չափ շուտ. je n'arriverai pas — que vous. ‖ ***De —***, այնչափ վաղ , *այնքան շուտով . ça ne sera pas de —.

— ***que***, շ. վաղվաղակի , իբրեւ , անդէն եւ անդ, ընդ. — qu'il a reçu la nouvelle, il partit.

Sittace, ա. Ց. ՑուՑակ. հն.**Ara.**

Sittelle, ի. Ց. ճշնաթօր . Ցոչռան յապզէ նրբակտուց ճնճղկանց :

Sittine, ի. Ց. ճշնաթիկ . ազգ ճնճղկի :

Situation (սիօն) ի. դիր, կայք , *դիրք , կացուՑիւն . — avantageuse, agréable. Belle —. Ce port est dans une — favorable au commerce. Maître de la —, * տէր կացուՑեան . 2. դիրքուՑիւն , դիր , հանգամանք , պայման , վիճակ . ce malade est dans une — fort incommode. Il faut changer de —. Ses affaires sont dans une bonne, dans une mauvaise —. La — est délicate, critique, désespérée. Il y a des —s intolérables. ‖ բ. cette dame est dans une — intéressante, տ. **Intéressant.** ‖**Être en —**, կարող է. je ne suis pas en — de pouvoir faire cela.

Situé,e, անց կանգեալ , եդեալ , զետեղեալ . cette maison est bien —e, mal —e, գեղեցկադիր՝ յոռեդիր է տունդ. cette ville est avantageusement —e pour le commerce, *այս քաղաքն դիրքովն շատ յարմար է վաճառականուՑեան . ce jardin est — au midi, հարաւադիր է պարտէզս այս :

Situer, ն. կանգնել , դնել , զետեղել , *տեղ մի կեցուցանել . vous voulez bâtir une maison, où voulez-vous la —? Ce château est bien situé, ապարանս այս գեղեցկանիստ է :

Sium (սիօմ) ա. բ. ցմախ. բոյս ի տոհմէ հովանոցաՑերից(ombellifères). ‖ — angustifolium, — նրբատերեւ . ‖ — sisarum, տ. **Chervi.**

Siva, ա. սիվա . դիր Հնդկաց :

Sivaïste, ա. սիվայապաշտ ,

Sivathérium (օմ) ա. վբ. կ. վայրագազան . երկեղջիւր մեծ գազան բրածոյ :

Six, ած. վեց . — hommes (սիզ օմ). — écus (սիզ էքիւ). — chevaux (սի շվո). les — premiers jours du mois (լէ սի . . .) trente — ans (ՑրանՑ սիզ ան). 2. վեցերորդ . tome — (Ցօմ սիս). page — (փաժ սիս). Charles VI (շարլ սիս). 3. վեց. Ցիւն վեց. trois et trois font — (. . . սիս). le produit de — multiplié par deux. 4. վեցերորդ օր. le — du mois (սիս). le — de sa maladie (սիս). 5. բ. cette femme est dans son — (սիս), կինս այս է ի վեցերորդ ամիս յղուՑեան . 6. վեց Ցուանշանն . le chiffre — (6). Soixante-— s'écrit par deux — (66). ‖ ասի նոյնպէս numéro — (N° 6). 7. վեցեակ, *վեցնոց (ի ՑղՑախաղի). un — de cœur, de carreau, etc. ‖ ի տիրախաղի (dominos) double —. 8. եժ. mesure à —quatre, վեցասեակ ամանակ . տ. **Noire.** Mesure à —huit, վեցակորճ ամանակ . տ. **Croche.**

դր. **Xն** *կինչուի երբ բաղաձայնով կամ անձայն *h*ով սկսող գոյականով սկսի ինչպէս — bataillons; — héros. իբրեւ զ կինչուի երբ նախադաս դերբուի ձայնաւորի կամ անձայն *h*ի , ինչպէս — amis (սիզ ամի) . — hommes (սիզ օմ). նոյնպէս **Xն** կինչուի

իբրեւ զ բոլոր xով շինուած բառերու մէջ երբ նախադաս դրուի ձայնաւորի ինչպէս sixaine, sixième, etc. բայց *sixte*ին մէջ իւր յատուկ ձայնն կպահէ. Xն իբրեւ // կինչուի բոլոր անով շինուած իսօքերու մէջ, ինչպէս nous étions — (սիս):

Sixain (սիզէն) ա. վեցեակ, վեցաքերթուած. 2. վեցեակ. *վեց տրցական Քղթախաղի. j'ai acheté deux —s de cartes entières. 3. ար. գընճկավեցեակ. վեց հազար տրցակը գնդասեղաց կամ գնճիկաց:

Sixième (սիզիէմ) ած. վեցերորդ. le — rang. La — année. Le — jour. La — partie. 2. ա. վեցերորդ օր. le — de Janvier. Le — de la lune. սակայն ասի սովորաբար le — jour de Janvier. 3. վեցերորդ մասն. il a un — dans cette affaire. 4. ի. խ. վեցեակ. հաւագումն վեցից միագոյն Քղթոց (Քղթախաղի մէջ). 5. վեցերորդ դաս (դպրոցի մէջ). professeur, écolier de —. Cet écolier est en —. 6. վեցերորդ դասատուն՝ դասարան. la — de ce collège peut contenir cent écoliers. ասի եւս արական c'est un —. Ce rhétoricien a fait une faute de —.

Sixièmement, մ. վեցերորդ անգամ, վեցերորդ:

Sixte (սիքսթ) ի. եմ. վեցեակ, վեցերորդ. *միջոց երկուց ձայնից՝ որ իրարմէ հեռու լինին վեց աստիճանօք:

Sixtine (սիքսթին) ի. ած. chapelle —, սիքստեան մատուռն (Վատիկանեան պալատի ի Հռոմ):

Sixtolet, ա. եմ. վեցեռանգ. խումբ երկուց եռանգաց (triolet).

Sizain, s. Sixain.

Sizerid, ա. Ք. արախիլ. ազգ ճնճղկի (passereau).

Sizette, ի. խ. վեցակ, վեցաքուղթ. *վեց անձինքով խաղցուած Քղթախաղ, յորում իւրաքանչիւր խաղցողն ունի վեց Քուղթ:

Skogbolite, ի. հբ. սքոգբոլաքար:

Slave, ած. եւ գ. սլաւ, սլաւեան, սլաւուհի:

Slavisme, ա. սլաւութիւն:

Slaviste, ա. սլաւագէտ:

Sloanite, ի. հբ. սլոանաքար:

Sloop, ա. նա. սլուպ. փոքրիկ միակայմ նաւ:

Sloop.

Smack, ա. նա. սմաք. նաւ միակայմ:

Smalah, ի. մաշկաւարզան. *տուն տեղ արաբ ցեղապետի. la prise de la — d'Abd-el-Kader. 2. փ. կանանց, կանանի:

Smalt (սմալթ) ա. տգ. կապտապակի. ապականիւթ կապտագոյն. կն. **Bleu d'azur.**

Smaltine, ի. հբ. զմալտին, կիսուռածաքար:

Smaragde, ա. հբ. զմրուխտ. հն. **Emeraude.**

Smaragdite, ի. հբ. զմրխտաքար:

Smaride, ի. **Smaris** (խս) ա. ձկ. կարիկ «ըզմարիտ պալըզը». կն. **Picarel.**

Smectique, ած. օճառային. argile —, օճառակաւ:

Smectite, ի. հբ. օճառաքար. հն. **Argile** կամ **Terre à foulon.**

Smegma, ա. մգ. պատճուճան, պատճուճանանիւթ:

Smélite, ի. հբ. Քոնկառ. ազդ քաոլինի (kaolin).

Smérinthe, ա. մբ. լարաթիթեռն:

Smilace, ա. բ. s. **Smilax.**

Smilacées կամ **Smilacinées**, ի. յ. բ. սմիլակեայք, սմիլակաւերք. տոհմ բուսոց:

Smilacine, ի. տգ. սմիլակին:

Smilax, ա. բ. սմիլակ. || — rude, s. **Salsepareille.**

Smille (սմիյլ) ի. ոչ. որմուրճ. մուրճ որմաշինաց:

Smille.

Smiller (սմիյլէ) ն. որմուրճել. * մուրճով խորտուբորտ ընել:

Sminthure, ա. կ. մկնագի. ազգ միջատի:

Smithsonite, ի. հբ. սմիթսոնաքար. s. **Calamine.**

Smogleur, ա. նե. մաքսանենգանաւ. արագընաց նաւ մաքսանենգից. 2. մաքսաննենգանաւազն. մաքսաննենգիչ նաւազն:

Smyrnées, ի. յ. բ. ձիալախուրեայք:

Smyrniste, գ. աշ. զմիւռնացի, զմիւռնաբնակ, զմիւռնուհի:

Smyrnium (օմ) ա. գա. **Maceron** ի:

Snob, ա. անգ. անձնագով, անձնահաճ, անձնամոլ, ցուցամոլ:

Snobisme, ա. անձնագովութիւն, անձնահաճութիւն, ինքնահաւանութիւն:

Sobole, ի. բ. աճ. մանր ընձիւղ:

Sobolewskie, ի. բ. սոբոլեւսքի. բոյս ի տոհմէ խաչաբերից (crucifères).

Sobolifères, ած. բ. աճարեր:

Sobralie, ի. բ. սոբրալի. ազգ միապրուկ տնկոց ի տոհմէ խոլորձեաց (orchidées).

Sobre, ած. սակաւակեր. c'est un homme fort —. Il faut être — comme Zénon. 2. սակաւապէտ. vie —. Il a des goûts —s. 3. Քեֆեախորտիկ. — dans ses repas. Il fait un repas —. 4. սակաւ, չափաւոր. homme — en paroles, à parler, այր սակաւաբան՝ սակաւախօս՝ սակաւաբարբառ, *քիչ խօսող. — de louanges, սակաւագով:

Sobrement, մ. չափով, սակաւապէտ. il vit, il mange —. 2. փ. չափով, զգուշութեամբ. il faut parler — de certaines matières. Usez — de ce remède.

Sobriété, ի. սակաւակերութիւն. grande —. La — est utile à la santé. 2. սակաւապէտութիւն, չափաւորութիւն, չափ, զգուշութիւն. il faut user avec — des plaisirs de la vie. Il faut employer avec — les meilleures choses.

Sobriquet (քէ) ա. ծաղրամակդիր. ծաղրելի մականուն. donner un —. — offensant, injurieux, plaisant, ridicule.

Soc, ա. եգ. խոփ. *արօրին հողն փորած մասն. s. **Charrue.**

Soccage, ա. ար. ջրազատումն. *ադի ջրի մէջէն ջուրն զատելու գործողութիւն:

Sochet, ա. եգ. խուփիկ. ազգ անանիւ արօրոյ:

Sociabiliser, ն. ընկերականել:

Sociabilité, ի. ընկերականութիւն, ընկերակցութիւն, ընդելասէր բարք. la — est une disposition naturelle de l'espèce humaine. L'esprit de —, ընկերամտութիւն. 2. ընկերասիրութիւն. on remarque dans certaines espèces d'animaux une sorte de —.

Sociable, ած. ընկերական, ընկերակաց, ընկերակեցիկ. l'homme est naturellement —. Il y a des nations plus —s les unes que les autres. 2. փ. ընկերասէր, համբոյր, համբուրասէր, դիւրաբարոյ, ընդասուն, ընդելասէր, մարդընտել, մարդամօտ. un caractère —. Homme —. Il est peu —. Une humeur, un esprit —.

Sociablement, մ. ընկերսիրաբար, *համբոյր՝ դիւրաբարոյ կերպիւ. il s'est conduit —.

Social,e,aux, ած. ընկերական. la vie —e. L'ordre —. Les institutions —es. L'économie —e. Les vertus, les qualités —es. Vice —. Les rapports sociaux. La science —e, ընկերագիտութիւն. l'étude des faits sociaux. Systèmes sociaux. La question —e. La signature —e. Les fonds sociaux. Les engagements sociaux. || Le contrat —. || La raison —e, ընկերանուն. la raison —e d'une maison de banque. 2. բ. խմբասէր. plantes —es.

Socialement, մ. ընկերաբար, ընկերութեամբ:

Socialisation, ի. ընկերացումն:

Socialisme, ա. ընկերավարութիւն, ընկերվարականութիւն:

Socialiste, ած. ընկերվարական. 2. ա. —, ընկերավար:

Socialogie, ի. ընկերաբանութիւն:

Socialogiste, ընկերաբան:

Sociétaire, գ. եւ ած. ընկեր, ընկերուհի, ընկերակից. les —s de la Comédie-Française.

Sociétariat, ա. ընկերակցութիւն:

Société, ի. ընկերութիւն. la — naturelle. La — civile. Des —s modernes. Troubler la —. Être le fléau de la —. Vivre en —, ընկերութեամբ կեալ, *ապրիլ. l'homme est né pour la —. 2. —, ընկերչակութիւն, զովղութիւն. une — de commerce. Une — en nom collectif, ընկերութիւն հաւաքաբար. — en commandite, գլխադիր ընկերութիւն. — anonyme, անանուն ընկերութիւն. une — de banquiers. Acte de —, ընկերագիր. se mettre en —, ընկերանալ. la — est en faillite, en liquidation, * ընկերութիւնն սնանկացաւ, պարտահա-

չուակարգի մէջ է. une — de gens de lettres. 3. ընկերութիւն, միաբանութիւն. — savante. — littéraire, des beaux-arts. La — d'agriculture, d'horticulture, de géographie. La — philotechnique. La — anatomique. La — des Jésuites կամ — de Jésus, ընկերութիւն Յիսուսեանց. — royale de Londres, արքունի ընկերութիւն Լոնտոնի. la — de Saint Vincent de Paul. La — philanthropique. La — des francs-maçons. — secrète. — de secours mutuels. 4. ընկերութիւն, կենակցութիւն. — agréable, choisie. Il vit dans les meilleures —s. Il fait le bonheur de notre —. Je trouve beaucoup d'agrément dans sa —. Il ne faut pas faire —, lier — avec les médisants. Cette personne est de ma —. Je ne voudrais pas faire ma — de cet homme. 5. Ք. règle de —. S. **Règle.** [Ութիւն:

Socinianisme, ա. սոկինականութ-

Socinien, enne, գ. սոկինեան, սոկինուհի. 2. ած. —. la doctrine —enne. [Ութիւն:

Sociologie, ի. ընկերաբանութ-

Sociologique, ած. ընկերաբանական:

Sociologiste, Sociologue, ա. ընկերաբան, ընկերախօս:

Socle, ա. ներքնախարիսխ, պատուանդան, անօթակալ, *անքար. le — de la croix, խաչակալ. — de statue, անդրիակալ, արձանակալ:

Socque, ա. պատիճ. հն. **Brodequin.** 2. սարմանակ, * ոտնամանի փայտեղէն. հն. **Clacque.**

Socratique, ած. սոկրատական, սոկրատեան. philosophie, ironie —.

Sodalite, ի. հր. օշնանաքար:

Soda-water, ա. օշնանաջուր:

Sodé, e, ած. տգ. օշնանեալ. chaux —e, օշնանակիր:

Sodique, ած. տգ. օշնանային, նատրոնային:

Sodium (օմ) ա. տգ. սոդիոն, նատր, նատրոն. հն. **Natrum.** Chlorure de —, քլորուկ —ի. * հասարակ աղն. oxyde de —, Ջուխդ —ի: [րուագիտութիւն:

Sodomie, ի. սոդոմութիւն, ա-

Sodomite, ա. սոդոմական, արուագէտ, արուամոլ, որձամոլ:

Sœur (սէօր) ի. քոյր. petite —, քուրիկ. — aînée. — cadette. —s jumelles. Le frère et la —. Elle a pour lui l'affection d'une —. Qui aime sa —, քոյրասէր. qui hait sa —, քոյրատեաց. || les neuf —s կամ les doctes —s, իննք քոյր. Մուսայք. || — germaine, քոյր հարազատ. քոյր համահայր եւ համամայր, համհօրեայ եւ համմօրեայ. — consanguine, քոյր համահայր՝ համհօրեայ, միահայր. — de mère կամ — utérine, քոյր համամայր՝ համմօրեայ՝ համորովայն, արգանդակից. — adoptive, քոյրագիր. demi—, խորթ քոյր, քոյրաձիւ. — de lait, դայեկապնունդ՝ միասնունդ, * կաձնքոյր. langues —s, քոյրաձիւ լեզուք. || ma chienne est la — de la vôtre. 2. քոյր, կուսան. — grise, հիւանդապան՝ հիւանդախնամ կուսան. — de charité, քոյր ողորմութեան՝ ողորմածութեան. || —s laïcs, աշխարհաւոր քոյր. ||— filandières, S. **Filandière.** 2. փ. քոյր. la poésie et la peinture sont —s. Les vertus devraient être —s.

Sœurette, ի. քուրիկ:

Sofa կամ **Sopha,** ա. բազմիկ:

Soffite, ա. ճ. առաստաղ:

Soi, դ. ինքն, անձն, *ինքնգինք. on doit parler rarement de —, պարտ է դուն ուրիք խօսել զանձնէ, * քիչ անգամ պէտք է իւր վրայ խօսիլ. chacun travaille pour —. N'avoir rien à —. L'amour de —. Un bienfait porte sa récompense avec —. On a souvent besoin d'un plus petit que — (La Font.). || Être —, * իւր բնաւորութիւնն պահել, նոյնն մնալ. il faut toujours être —. || Être à —, ինքնիշխան՝ անձնատէր՝ անձնտէր լ., *իւր անձին տէր ըլլալ. qu'il est fâcheux de ne pouvoir être à — un quart d'heure. Quand on est au service de quelqu'un, on n'est plus à —. ||N'être pas à —, չգալ յինքն, չզգաստանալ. dans le délire on n'est plus à —. ||Revenir à —. S. **Revenir.** || Rentrer chez —, մտանել ի տուն իւր, * իւր տունն մտնել. || vivre chez —, կեալ ի տուն իւր, չելանել արտաքս. || avoir un chez —, ունել իւր բնակարան առանձին. || de —, ինքնին, ըստ ինքեան, * ինքիրմէ. de — le vice est odieux. La vertu est aimable de —. || Avec —, իւրեամբ, * իրեն հետ. || Après —, զկնի, *իւր ետեւէն. || en —, յինքն, ըստ ինքեան. la nature est aimable en —. Rentrer en —, en —-même, զգաստանալ. penser à —, * իւր վրայ խորհիլ. || sur —, ի վերայ իւր, յանձին. la santé demande qu'on soit propre sur —. Porter des armes sur —. || A part —. S. **Part.** || —-même, ինքն իսկ, ինքն, ինքնին. il faut conduire ses affaires —-même. Se louer —-même, անձնագով լ., * ինքնգինքն գովել. rentrer en —-même. Cela parle de —-même.

Soi-disant, ած. անփ. ինքնակոչ, ինքնասաց, ինքնաձեռնադրեալ, ինքնաձեռնադրելի, կարծեցեալ. un tel, — docteur. Ces — gentilshommes, etc.

Soie, ի. մետաքս «թել». filer, dévider de la —. Étoffe de —, մետաքսապատոր. une robe de —, մետաքսեայ՝ մետաքսահիւս շրջազգեստ. mêlé de —, մետաքսախառն. fil de —, ապրշում, ապրդում «էպրիշիմ». || — grège, անգործ —. — ouvrée, գործեալ —. — crue կամ écrue, հում կամ անջափ —. — décreusée կամ décruée, խիժահանեալ —. — cuite, եփեալ —. — torse, retorse, ոլորեալ՝ կրկնոլոր —, ապրիշում. հն. **Organsin.** — plate, floche, տափարակ՝ անոլոր —. bourre de — կամ filoselle, S. **Bourre** եւ **Filoselle.** || — d'Orient, արեւելեան —. || ver à —, շերամ, շերամ, ապրշըմագործ ճճի, կերպասագործ՝ կերպասարեր՝ կերպասածին՝ հնդիկ որդն. 2. մետաքսեղէն. || de —, մետաքսեայ, մետաքսեղէն. 3. առեւ. — de cochon, առեւ խոզի, խոզանառեւ. — de sanglier, առեւ վարազու. 4. փ. մազ. la — d'un chat d'Angora. Cet épagneul a de belles —s. 5. բ. մետաքս. — végétale, բուսամետաքս. բուսական —. 6. մբ. մետաքս, կոշուն. 7. անբ. խոզախտ. S. **Seime.** 8. ար. մետաքսակալ. *երախակալին մէջ մտած շղթի (alumelle) կտորն:

Soierie, ի. կերպաս, մետաքսակերպաս, մետաքսեղէն. les —s de Lyon. Les —s du Levant. Il fait le commerce des —s, մետաքսավաճառ է. magasin de —s, մետաքսավաճառոց. 2. մետաքսարան. établir une —. 3. մետաքսագործութիւն:

Soif, ի. ծարաւ. grande —, պառաւք. — ardente, brûlante. Avoir —, ծարաւիլ լ., պառքիլ *ծարաւ ունենալ, խլրիլ. mourir de —, մեռանիլ ի ծարաւոյ, ծարաւամեռ՝ ծարաւահիւծ լ., *ծարաւէն մեռնիլ. mort de —, ծարաւամեռ., ծարաւահիւծ. étancher, éteindre sa —, անցուցանել զ— , *ծարաւն անցուցանել. boire sans —, ըմպել անծարաւ. tourmenté de —, ծարաւատանջ, պառակեալ, ծարաւահիւծ. exciter la —, գրգռել զծարաւ, ծարաւեցուցանել, *ծարաւցունել. j'ai —, ծարաւի եմ. je n'ai pas —, չեմ ծարաւի. 2. տենչ, տենչանք. la — de l'or, des honneurs, des richesses. La — de la vengeance. Il avait — de gloire. Il a — de mon sang.

Առ. Garder une poire pour la —. S. **Poire.** ||On ne saurait faire boire un âne qui n'a pas —, * մէկուն չուզածն կարելի չէ ընել տալ:

Soigné, e, անց. խնամեալ. travail —. Chose —e. Vos bêtes sont mieux —es. 2. ած. —, քաջախնամ. une éducation —e. Style —. Très —, bien —, բազմախնամ, լաւախնամ, յոգնայարդար. qui soigne bien, լաւախնամ:

Soigner, ն. խնամել, խնամ ածել, խնամարկել, յանձնառնել. — un malade. — sa santé. Les orangers sont des arbres qui demandent à être soignés. 2. փ. խնամել, խնամ տանել, փոյթ ունել. — son style.

Se soigner, խնամել զանձն, ինքնախնամ լ. il aime à —. Vous ne vous soignez pas assez.

Soigneusement, մ. խնամով, խնամաբար, յանձնառնաբար, յանձնաբար. j'ai examiné — cette affaire. Travailler —.

Soigneux, euse, ած. խնամալից, խնամոտ, խնամածու, հոգածու, հոգատար. un ouvrier, un domestique —. Il faut être plus —. Cette femme est —euse de sa réputation. De —euses recherches. Très —, լաւախնամ:

Soin, ա. խնամ, հոգ, հոգածու-

Փիւն , հոգաւարութիւն , խնամատարութիւն , յանձնանք , հոգատարութիւն . il travaille avec —. Il écrit sans —. Cela demande du —, un — tout particulier. Il n'a — de rien. Il y a mis tous ses —s. Les —s du ménage, d'une maison. Voilà le fruit de vos —s. Tous nos —s devraient se borner à rechercher la vérité. Prendre —, avoir — de qn., de qc. Je vous confie le — de veiller sur mes affaires. Il laisse au temps le — de venger sa mémoire. Il lui prodique les —s les plus empressés. Elle lui a donné les —s les plus tendres, les plus minutieux. Être aux petits —s avec qn., *մէկուն վրայ գութգութալ . donner des —s à un malade, խնամել , դարման տանել հիւանդի . qui a —, խնամածու , հոգատար . 2. հոգ, անձկութիւն . la vie des grands est pleine de —s. Libre de —, de —s.

Soir, ա. երեկ , երեկոյ , երեկոյթ , *իրիկուն . il travaille depuis le matin jusqu'au —. Du — au matin, յերեկոյէ յառաւօտ . j'irai chez vous demain —. Il se promène tous les —s. Du matin au —. Un beau — d'été. La fraîcheur du —. || բԹ. le — de la vie, երեկոյ կեանց. ծերութիւն. || bon —, S. **Bonsoir.**

Sur le — կամ vers le —, ընդ երեկս՝ երեկոյս , *իրիկուան դէմ :

Soirée, ի. երեկոյ , երիկնամուտ, երիկնապահ , երիկնամ , իրիկացք , *իրիկուն . la — m'a paru bien longue. Les belles —s de l'été. Passer la — au jeu. Il passe toutes ses —s chez son ami. ||Dans la —, ընդ իրիկացքն, *իրիկուան դէմ . 2. ցայգահանդէս , երեկոյԹ . donner une —, երեկոյԹ տալ. il nous a donné une charmante —. Aller en —, երեկոյԹ երԹալ . je l'ai invité à mes —s.

Soit (սուա) շ. կամ . — l'un — l'autre. — qu'il le fasse, — qu'il ne le fasse pas. 2. կամ..., եւ կամ . — faiblesse ou bonté. — qu'il le fasse ou qu'il ne le fasse pas. — que je vous regarde ou que je l'envisage (Racine). 3. թող է, բարւոք է, *այնպէս ըլլայ . vous le voulez, —. Ainsi —-il, S. **Ainsi.** 4. դիցուք , համաթեցուք , *դնեմք , ենԹադրեմք . — quatre à multiplier par six. 5. Tant — peu, S. **Peu.**

Soixantaine (սուասանԹէն) ի. վաԹսնեակ . վաԹսուն մի . une — de personnages. Une — d'années. 2. ը. վաԹսնեակ . վաԹսուն տարի . il a sa —, վաԹսնամեան է , * վաԹսնոց է . il doit approcher de la —. Il a passé la —.

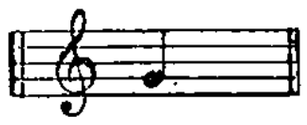
Soixante, ած. վաԹսուն. — hommes. —-deux chevaux. Le nombre —. Le numéro —. — et un franc. — et dix ans. ասի եւս . —-un, —-dix. 2. վաԹսներորդ . page —. 3. ա. վաԹսուն . le produit de — multiplié par...

Soixanter, չ. վաԹսնել . *ցցախաղի (piquet) մէջ իր խաղակցէն յառաջ վաԹսուն հաշուել :

Soixantième, ած. վաԹսներորդ. — chapitre. Il est le — sur la liste. 2. ա. վաԹսներորդ մասն . il a un — dans cette affaire.

Sol, ա. հող , գետին . — calcaire, argileux, sablonneux, marécageux. — aride, stérile, fertile. Ce — est favorable à telle culture. La propriété du —. A quelques pieds du —. 2. հբ. հանահող . երկիր հանքի :

Sol, ա. եժ. սոլ . հինգերորդ խազ երգողական երաժշտութեան :

Clef de sol.

Solacier, ն. հ. մխիԹարել, քաղցրացնել. = *Se —*, բ. գթանալ , զուարԹանալ :

Solaire, ած. արեգակնային , արեւային . les rayons —s. Année —. Éclipse —. Spectre —. Cadran —. Système —. 2. մգ. —. plexus —. 3. բ. —. *արեւուն բացուող . fleurs —s. [S. **Solanées.**

Solanacées, ի. յ. բ. մորմաւորք .

Solandre, ի. անբ. կարԹախտ . S. **Malandre.** 2. բ. սոլանդր. Թուփ ի ցեղէ մորմեայց (solanées).

Solanée, ի. բ. մորմ. ին. **Morelle.**

Solanées, ի. յ. բ. մորմեայք , մորմազգիք. ոտիմ երկպտուկ եւ միաԹերԹ բուսոց :

Solanine, ի. տգ. մորմին :

Solanum (օմ) ա. բ. մորմ , շընխաղող . ին. **Morelle** ի :

Solard, ած. եգ. մեկնակ, անամոլ:

Solarides, ա. յ. կ. արեւազգիք . ոտիմ որովայնոտն փափկամորԹոց (mollusques).

Solarien,enne, գ. աս. արեւորդի , արեւոհի ,

Solarion, S. **Solarium.**

Solariscope, ա. արեւադէտ (գործի) : [արեգակնաչափ ի.

Solariser, ն. ընկ. արեւաչափել ,

Solarium (օմ) ա. կ. արեւակ . փափկամորԹ որովայնոտն :

Solaster (Թէր) ա. փշ. արեւաստղ . կենդանաբոյս նման ծովաստեղ (astérie)

Solbatu, e, ած. անբ. * ներքանաճմլիկ . cheval —, — ծի :

Solbature, ի. անբ. ներքանախտ (ձիոյ) . ասի եւս **Sole battue.**

Soldanellacées, ի. յ. բ. ասպուզանեայք :

Soldanelle, ի. բ. ասպուզան :

Soldat, ա. զինուոր , զինուորուհի . un vieux —. Lever, enrôler, licencier des —s. La maison fut envahie par des —s. Un simple —. Maintenir la discipline parmi les —s. Réprimer la licence du —. 2. —, զօրական . il s'est conduit en —. Il n'est que —. Ce n'est qu'un —. La franchise, les mœurs d'un —. Il parle plutôt en — qu'en politique. Il a l'air —. || — de Dieu, զինուոր Աստուծոյ :

Soldatesque, ի. գուգաս . անկարգ զինուորք՝ զօրականք . la bourgeoisie était exposée aux insultes de la —. Une — furieuse, effrénée. 2. ած. զինուորական . un ton —. Des manières —s.

Soldatesquement, մ. զինուորաբար :

Solde, ի. հուզ՝ Թոշակ (զօրաց). recevoir double —, ընդունել կրկին —. Officier à demi-—, սպայ կիսահուզ՝ կիսաԹոշակ. prendre des troupes à sa —, առնուլ հուզակներ զինուորս :

Solde, ա. վճ. վճար , վճարումն . pour —, ի վճար . || — de compte, հաշուեփակ. վաւկումն հաշուի . pour — de tout compte, ի վերջնահաշուավճար . 2. գեղչավաճառք :

Soldé,e, անց. հուզեալ, հուզակեր . des troupes —es. 2. վճարեալ, փակեալ . le compte a-t-il été — ?

Solder, ն. հուզել , հուզ տալ . — des troupes. 2. վճ. վճարել , փակել . — un compte, un mémoire. Il vient de me —. 3. գեղչավաճառել . — une marchandise.

Sole, ի. եգ. փոխանդավար, փոխմշակելի արտ .

Sole, ի. անբ. ներքան (անասնոց). ce cheval a la — fort tendre.

Sole, ի. ձբ. լեզուածուկն « փխէ սոլըղը» :

Soléaire, ած. մգ. ներքանակերպ . muscle —, ներքանադնդեր :

Sole.

Soléciser, չ. խամաբանել . քերականական սխալ գործել :

Solécisme, ա. խամաբանութիւն, ծռաբանութիւն , քերականավրէպ . *քերականական սխալ . il y a un — dans cette phrase. 2. ի. վրիպակ , սխալ . un — de conduite.

Soleil, ա. արեգակն , արեգ , արփի , արեւակն , արե . la lumière du —. Les rayons, le disque du —. Le — est à son midi. Se chauffer au —, * արեւուն տաքնալ . se garantir du —, * ինքնգինքն արեւէն պաշտպանել . au —, յարեւս , յարեւի . se promener au —, շրջիլ յարեւս . exposé au —, արեւահայեաց , արեգակնահայեաց . exposer au —, յարեւել , *արեւս դնել . semblable au —, արեւանման , արեգակնանման , արեգակնատիպ. né du —, արեգակնածին. le — et la lune, արփագեղ. chaleur du —, արեւջեր , *տաքութիւն արեւի . le — se lève, se couche, — ծագէ՝ մտանէ . le lever, le coucher du —, ծագումն՝ մուտ արեգական՝ արեւու . le — levant, S. **Levant.** Le — couchant, S. **Couchant.** || փ. adorer le — levant, պաշտել —ն. փաղաքշել զնորածին իշխանութիւնն . || բ. il fait du —, արե կայ . il fait déjà grand —, ցորեկ է. il fait encore grand —, դեռ ցորեկ է . il fait trop de —, * արեւն չատ տաք է . || voyager entre deux —s, *ճանապարհորդել առաւօտէն մինչեւ իրիկուն. || il n'y a rien de nouveau sous le —, ընդ արեգականք չիք ինչ նոր , *աշխարհիս մէջ նոր բան չկայ . || le — luit pour tout le monde, S. **Luire.** || բժ. coup de —, արեւահարութիւն .

qui a eu un coup de —, արեւահար, արեւառու. || le — de justice, արեգակն արդարութեան. Աստուած. || fig. cette femme est un — de beauté, արփիագեղ է կինդ. || ce juge est un — d'équité, արդարադատ է; դատաւորդ. 2. արեւ, հրարեւ. 3. p. S. **Hélianthe**. 4. պտ. ճաճանչ. հն. **Ostensoir**.

Solémye, f. **Selen**, ա. փՓ. փողակ. ազգ խողովակաձեւ կամ փողաձեւ փափկամարմնոց (mollusques).

Solennel, elle (սօլաննել) ած. հանդիսաւոր, հանդիսական. fête —elle. Une messe —elle, հանդիսաւոր պատարագ. audience —elle. Jeux —s, աշխարհախումբ խաղք. 2. իգ. վաւերական. acte, testament, arrêt —, Vœu —. 3. p. ճոռոմ, կոկոզաբան. il a un ton —. Parler d'un ton —.

Solennellement, մ. հանդիսաւորապէս, հանդիսապէս, հանդիսիւ, հանդիսօրէն, մեծահանդէս, տօնաբար, *առաք փառաք. ce mariage a été fait —. La paix a été publiée —.

Solennisation (սօլաննիզասիօն) f. հանդիսաւորումն, հանդիսակատարումն. la — d'une fête.

Solenniser, ն. հանդիսաւորել. հանդիսիւ կատարել՝ տօնել, տօնախմբել. — la naissance d'un prince.

Solennité, f. հանդիսաւորութիւն, տօնահանդէս, տօնակատարութիւն, հանդիսութիւն, հանդիսադրութիւն, հանդիսաւոր տօն՝ կատարումն. la — d'une fête, տօնախմբութիւն. — d'un mariage. La — de Pâques. La — du jour. 2. հանդէս, շքահանդէս, հանդիսափայլութիւն, շուք, շքեղութիւն. il fut reçu avec —. Les —s du culte. Le lieu de la —, հանդիսավայր, հանդիսատեղի. 3. ամուսնութիւն. le remords est bien près de la — (Molière). 4. վաւերութիւն. la — d'un testament, d'un serment. 5. փ. հանդիսաւորութիւն, ճոռոմութիւն. il met de la — dans ses moindres actions. La — de son ton. Il parle avec —.

Solénoconques (սօլենօքոնք) ա. յ. կ. փողափեղկք. խումբ փափկամարմնոց (mollusques).

Solénodonte, ա. կ. փողատամն.

միջատակեր անասուն նման մկնաքիսի (musaraigne).

Solénoglyphes, ա. յ. սր. փողադրոշմք. խումբ օձից:

Solénoïde, ա. բգ. փողակերպ:

Solénostemme, ա. բ. փողապսակ. Ծուփ ի տոհմէ ասկլեպեայց (asclépiadées).

Solénostome, ա. ձր. փողաբերան. ազգ փշոտ ձկանց:

Soleret, ա. ոտնապան. պաշպանակ ոտից: [ծրմբահող:

Solfatare, f. ծծմբահաւոք, ծր-

Solfège, ա. խազերգումն, խազերգութիւն, խազերգ. étudier le —. 2. խազերգարան. le meilleur de tous les —s est le — d'Italie.

Solfiation (սիօն) f. խազերգութիւն:

Solfier, ն. խազերգել. — un air. Il solfie déjà tout couramment. Elle ne sait encore que —.

Solfosel, s. **Sulfosel**.

Solidage, Solidago, ա. բ. ամբենի. երկպրուկ բոյս ի տոհմէ ճառագայթածաղկից (radiées).

Solidaire, ած. իգ. համերաշխ. երաշխաւոր. une obligation —. Avoir action — contre qn. Caution —. Débiteur, créancier —. Les enfants sont —s des fautes de leur père. Le commerce rend les peuples les plus éloignés —s entre eux.

Solidairement, մ. համերաշխաբար. ils sont condamnés — aux frais. [համերաշխ անել:

Solidariser, ն. համերաշխել.

Solidarité, f. համերաշխութիւն, համերաշխիք. le contrat porte —. Il y a — entre eux. La — doit être stipulée expressément. La — qui nous lie. Il y a entre les peuples une —.

Solide, ած. հաստատ, հաստատուն, հաստահիմն, հաստակառոյց, հաստապինդ, պնդածիգ, հաստամեստ, հաստաբեստ, հաստաշէն, ամուր, ամրապինդ, պնդակազմ, տոկուն, *դիմացկուն, դիմացկոտ. les parties —s du corps humain. Nourriture —. Il commence à prendre des aliments —s. Cela n'est guère —. Bâtir sur des fondements —s. Une colonne —. Cette statue n'est pas —. La tige de cette plante est —. Un emploi, une place —. 2. փ. հաստատ, հաստատուն, անբոյժ, անփոխ, անփոփոխ. c'est un ami —. C'est un homme — à qui l'on peut se fier. 3. եչ. հաստատուն. angle —. || Qui n'est pas — sur ses jambes, սխալակ. 4 ա. հաստատ. les —s et les fluides. 5. փ. հաստատ, հաստատուն. chercher le —.

Solidement, մ. հաստատաբար, հաստատապէս, հաստատագոյնս, պնդապէս. bâtir —. Établir — sa fortune. Penser, raisonner —. — cloué, հաստահեղոյս. — fermé.

Solidicorne, ած. կ. հաստատեղջիւր:

Solidification, f. հաստատագործութիւն, հաստատումն, պընդացումն. la — des os, du mercure. La — de l'eau par le froid.

Solidifier, ն. հաստատագործել, հաստատումն գործել, պնդել, պընդացուցանել, սերտել, տրամել. — le gaz acide carbonique.

Se solidifier, դ. հաստատուն լ., պնդանալ, տրամանալ, սերտանալ, սերտիլ:

Solidisme, ա. բժ. հաստատականութիւն, հաստատարժութիւն:

Solidiste, ած. եւ ա. հաստատական, հաստատասէր. les humoristes et les —s.

Solidité, f. հաստատութիւն, պնդակազմութիւն, պնդակազմութիւն, ամրութիւն, սերտութիւն, ամրապընդութիւն, տոկունութիւն, * դիմացկունութիւն. la — des corps. La — d'un bâtiment. La — d'un raisonnement. La — de vos objections. La — de son caractère.

Solidongulé, e, ած. կ. տ. **Solipède**.

Solifuga, ա. կ. արեւախոյս. * Ծունաւոր մրջիւն արեւէ փախչող:

Soliloque, ա. առանձնախօսութիւն, ինքնախօսութիւն:

Solin, ա. ճ. ծպեղաձիգ:

Solipède, ած. միաոտնակ, հաստոտանի. || —s, —p. տ. **Équidés**.

Soliste, ա. եւ. մեներգիչ. մեներգակ. 2. մենանուագ, մենանուագիչ. c'est un —.

Solitaire, ած. մենաւոր, մենակեաց, առանձնակեցիկ, մենասէր, մենիկ, միայնիկ, առանձնակեաց, առանձնարնակ, առանձնասէր, *մենուկ. homme —. Mener une vie —. Avoir l'humeur —, մենաբարոյ լ. les animaux féroces sont tous —s. Les vieux sangliers vivent —s au fond des bois. 2. անկոխ, անամբոխ, ամայի. ce lieu est fort —. Un asile —. Un hameau —. 3. p. մենակեաց. fleur —. 4. բժ. եւ կ. ver —, մենորդն. ռա. **Ténia**f. 5. ա. մենակեաց, միայնակեաց, անապատական, միանձն, ճգնաւոր. un pieux —. Les —s de Thébaïde. || հն. **Ermite**. 6. փ. մենակեաց, մենասէր, առանձնակեաց. vous l'avez vu fort répandu dans le monde, maintenant c'est un —. 7. խ. մենախաղ. 8. գո. մենայեռ. մենաւոր ադամանդ. il a acheté un beau —. 9. ո. ծեր վարազ:

Solitairement, մ. առանձին, մենակեաց, միայնակ. il a toujours vécu —.

Solitude, f. միայնութի, միայնակութի, մենակեցութի, մենաւորութի, մենութիւն, առանձնութիւն, *մինակութիւն. vivre dans la —, կեալ յառանձնութեան, առանձնակեաց՝ մենակեաց լ. aimer la —, մենասէր՝ առանձնասէր լ. qui a la manie de la —, մենամոլ, առանձնամոլ. la manie de la —, մենամոլութիւն, առանձնամոլութիւն. la — effraie une âme de vingt ans (Mol.). Charmer sa — par d'agréables occupations. 2. մենարան, մենավայր, առանձնարան, առանձնավայր. affreuse —. — agréable, charmante. Se retirer dans une —, * անապատ քաշուիլ. ce lieu est devenu une —, n'est plus qu'une —.

եւ փ. depuis son départ, ma maison n'est plus qu'une —.

Solive, ի. ճ. ծպեղ, հեծան :

Soliveau, ա. ծպեղակ, հեծանակ :

Solivure, ի. ծպեղակալք :

Sollicitation (սիօն) ի. ժոռուԹիւն, ժոռանք, Ձախանձանք, հայցուած. à la —, վասն Ձախանձանաց՝ ի Ձախանձանս. céder, résister aux —s. Avec des magistrats intègres, les —s sont inutiles. 2. հոգ, իւնամք. il est chargé de toutes les —s de son département.

Sollicité, e, անց. Ձախանձեալ, հայցեալ. une affaire bien —e. Des juges bien —s.

Solliciter, ն. յորդորել, դրդել, սադրել, ձգել. — à la révolte, au mal, au péché. Ils l'avaient sollicité d'entrer dans leur parti. Il me sollicite d'aller le voir. 2. Ձախանձել, ժռել, հայցել, խնդրել. — son payement, son congé. — la liberté, la grâce de qn. — une audience. — une place. — une affaire. || լկ. je viens de —. Je suis las de —. — dans les bureaux. Mes amis ont sollicité pour moi. 3. բժ. դրդել, գրգռել. il faudra — les intestins par un léger purgatif. — le vomissement.

Solliciteur, euse, գ. Ձախանձող, հայցող, խնդրող. il y a vingt —s pour cette place. Je me rendrai votre —. Ce juge consigne sa porte à tous les —s. Une —euse pressante. 2. խնամող, հոգածու, յանձանձորդ, *հոգ տանող. un — diligent, actif. — d'affaires, de procès.

Sollicitude, ի. իւնամք, իւնամարկուԹիւն, իւնամածուԹիւն, իւնամ սիրոյ, հոգատարուԹիւն, հոգածուԹիւն, հոգացողուԹիւն, հայցուածք. la — maternelle. On l'a soigné avec une vraie, une tendre —. 2. հոգ, հոգողուԹիւն, հոգածուԹիւն, *մտմտուք. cette affaire lui donne, lui cause beaucoup de —s. Il vit dans une — continuelle. Les —s d'un père.

Solmisation (սիօն) ի. S. Solfège.

Solo, ա. եժ. ժեներգ, առանձներգ, ժեներգուԹիւն, առանձներգուԹիւն. 2. ժենանուագ, առանձնանուագ. jouer un —. Un — de harpe, de violon. Des — կամ soli.

Solstice, ա. աս. արեւակայք, յեղյեղակ. — d'été. — d'hiver.

Solsticial, e, aux, ած. աս. յեղյեղակային, արեւակային. hauteur —e, բարձրուԹիւն յեղյեղակային. points solsticiaux, — կէտք :

Solubilité, ի. լուծելուԹիւն, լուծականուԹիւն. la — des sels.

Soluble, ած. լուծանելի, լուծելի. ce problème n'est pas —. 2. —, լուծական. ce sel est — dans l'eau.

Soluté, ա. դղդ. լուծակ :

Solutif, ive, ած. S. Laxatif.

Solution (սիօն) լուծումն. donner la — de cette difficulté. Une bonne, une mauvaise —. La — d'un problème. || En —, լուծեալ. 2. տգ. լուծոյԹ, լուծուած, լուծաջուր. 3. դղգ. լուծակ. — arsénicale. 4. բժ. լուծումն, վախճան. — d'une maladie, — հիւանդուԹեան. 5. տմր. լուծանք. — de continuité, S. Continuité. 6. վճ. վերջ, *վերջնական վճարումն. jusqu'à parfaite — et payement.

Solutum (օմ) ա. հ. տգ. լուծոյԹ, լուծուած. մարմին լուծեալ :

Solvabilité, ի. հատուցանողուԹիւն, *վճարողուԹիւն, վճարելու կարողուԹիւն. sa — est connue, est douteuse. Doutez-vous de ma —?

Solvable, ած. հատուցանող, *վճարող, վճարելու կարող. cet homme est —. Caution bonne et —.

Solvent, ած. լուծող, լուծիչ :

Somatérie, ի. Ռ. S. Slatype.

Somatique, ած. բժ. մարմնական. troubles —s. Doctrine —.

Somatiste, ա. բժ. մարմնագէտ:

Somatologie, ի. բժ. մարմնաբանուԹիւն : [դիտուԹիւն :

Somatoscopie, ի. բժ. մարմնա-

Somatose, ի. դղգ. մարմնուց, մարմնանիւԹ. *շատ սննդարար նիւԹ մսով շինուած :

Sombre, ած. մուԹ, մԹին, մըԹագին. cette maison est bien —. Dans une forêt —, ի նսեմատունկ անտառի. un temps —. Il fait —, մԹապատ են օդք. il fait — dans cette chambre, մԹաչին՝ մԹասոյզ է սենեակս. lumière —, մուԹ լոյս. — horizon, մԹամած հորիզոն. couleur —, մուԹ՝ Ռուխ գոյն. cet oiseau a un plumage —. — nuage, Ռլիպոյտ ամպ. — lueur, մուԹ լոյս, մըռայլ, նշոյլ. 2. մԹին, խաւարին, խաւարչուին, խաւարչուտ, աղջամըղջին. cette nuit est bien —. Il fait — dans cet appartement. || քԹ. les royaumes —s, les rivages —s, les —s bords, խաւարչուտ արքայուԹիւնք, նսեմատունկ ափունք. դժոխք, սանդարամեռք. 3. փ. մԹագգած, Ձախճալից, տրտում, տխուր. esprit —. Un visage —. Des idées —s. Vous êtes bien — aujourd'hui.

Sombrement, մ. մԹաբար :

Sombrer, չ. նւ. ընկղմիլ, տուզանիլ, ծովասոյզ լ. ce navire va —. 2. փ. կորնչիլ, անհետ լ. sa fortune a sombré dans cette entreprise.

Sombrer, ն. եգ. նախահիերկել. — une jachère, une vigne.

Sombrérite, ի. հբ. սոնբրերաքար. *անզուտ փոսփատ կրոյ :

Sombrero, ա. Ռաղակ. *Ռաղիք եւ յայնեզր գլխարկ Սպանիացւոց :

Sommail, ա. նւ. կրճախարակ. (խարակ ի կիրճս):

Sommaire, ած. համառօտ, կարճառուտ, հակիրճ. réponse —. Traité, exposé —. Causes —s. 2. ա. համառօտք, համառօտուԹիւն, բովանդակուԹիւն. le — d'un discours. Faire un —.

Sommairement, մ. համառօտիւ, կարճառօտս, համառօտաբար. je vous rapporterai — ce qui s'est passé. Exposer — les faits.

Sommateur, ա. ազդագրող :

Sommation (սիօն) ի. ազդարարուԹիւն. — verbale, par écrit. Faire une —, ազդարարել, ազդ առնել. la place se rendit à la première —. 2. դտ. ազդագրուԹիւն, ազդագիր. — respectueuse. Faire une — de payement.

Somme, ի. չգ. բովանդակումն, գումար. la — des unités, des dizaines, d'une équation. 2. գումար, դրամագումար. petite —, փոքրագումար. սակաւ դրամ. grosse —, յոգնագումար, բազում դրամ. une — exorbitante. La — de trois cents francs. Ce palais a coûté des —s immenses. || — totale, բովանդակ գումարն, համագումար. la — totale est de . . . — totale, il en coûte tant. 3. փ. չափ, Ռիւ. cela ne peut qu'ajouter à la — de nos maux. La — du bien-être. 4. բեռն. bête de —, գրաստ. անասուն բեռնաթարձ՝ բեռնակիր. 5. բովանդակուԹիւն. la — de saint Thomas. La — rurale.

En —, — toute, մ. գլուխ ամենայնի, գլուխ բանիս, *վերջապէս. en —, vous pouvez faire ce marché. En —, c'est un orateur fort médiocre. — toute, ce n'est pas un homme à qui vous deviez vous fier. — toute, qu'en adviendra-t-il.

Somme, ա. քուն. — long, léger, profond. Faire un —, ի քուն լ., *քուն քաշել. dormir d'un profond —, ի խոր ննջել, խորաքուն լ., *խորունկ քնանալ. belle nécessité d'interrompre mon —! (La Font.).

Sommeil, ա. քուն, նինջ, նըջիւն, նիրհ, մրափ, *պաճիկ. — profond, tranquille, paisible, inquiet, agité. Long —. Doux —, քաղցրանինջ՝ քաղցրանիրհ քուն. léger —. ՌնՌու քուն. — de lièvre, պուեսքուն. profond —. Le premier —. Goûter les douceurs du —. Troubler, rompre, interrompre le — de qn. On ne peut le tirer du —. Avoir —. Il était accablé de —, քնատանջ էր. Tomber de —. Vaincre le —. Le — est le frère de la mort. Les pavots du —. Être dans les bras du —. S'arracher des bras du —. Sans —, անքուն, աննինջ, աննիրհ. accablé de —, քնալից. privé de —, քնահատ. qui aime le —, քնասէր. qui a un — profond, ճանրաքուն, ճանրաքՌուն. || le — éternel. Le — de la tombe. Le — de la mort, քուն մահու. || le — de la nature. Le — de la saison. Le — des sens. || p. le — des plantes. || Le — d'été et d'hiver. S. Estivation եւ Hibernation. || կ. le — des animaux.

Sommeiller (սոմէյլէ) չ. ի քուն կալ, ննջել, քունել, նիրհել, նիրհ առնուլ, *քնանալ, մրափել. il a sommeillé cette nuit. Il commence à —. — avec, ensemble, քնակից լ. || քԹ. tout sommeille. La nuit quand tout sommeille. 2. փ. նիրհել, անգործ կալ. la nature sommeille. Sa raison sommeille. Ses sens, ses passions sommeillaient encore.

Sommelier, e (սօմլիէ) գ. շտեմարանապետ, մառանապետ։

Sommellerie (սօմէլըրի) ի. շտեմարանապետութիւն, մարանապետութիւն. 2. շտեմարան, մարան։

Sommer, ն. ազդ առնել, ազդարարել. je l'ai sommé de payer. On somma les mutins de se disperser. Étant sommé de dire son mot. — une place, հրաւիրել զբերդաքաղաքն յանձնատրութիւն։

Sommer, ն. չփ. գումարել, բովանդակել. — une suite.

Sommervillite, ի. հբ. սոմերվիլլաքար։

Sommet, ա. կատար, արտեւան. le — d'une montagne, արտեւան լերին. de plusieurs —s, բազմակատար. les —s des Alpes, des Pyrénées. Le — d'une tour. ‖ Le — de la tête, գագաթն. ‖ բժ. le double —, կրկնակատար լեառն. Պառնաս. 2. փ. կատար, ծայր, ծագ. le — des grandeurs, de la gloire. Atteindre le — de la perfection. 3. եչ. գագաթն. le — d'un angle, d'un triangle, d'une courbe.

Sommier, ա. գումարագիրք. *տոմարն յորում կ'արձանագրին ընդունուած գումարներն. le — des gabelles. Le — d'une abbaye.

Sommier, ա. գրաստ. բեռնաբարձ ձի. 2. ձարանկողին. 3. ձրգանկողին. զապանակաւոր անկողին. 4. եժ. հողմարան (երգիոնի). 5. ճ. կամարաքար. կամարակալ քար. 6. ձայնարան (դաշնակի). 7. ճ. հաստարան. հաստ գերան։

Sommite, ի. հբ. սոմաքար։

Sommité, ի. կատար, արտեւան. la — d'une tour, կատար աշտարակի. La — d'un toit. L'armée occupa les —s des montagnes կամ լկ., les —s, զօրքն կալաւ զարտեւանս լերանց. 2. բ. գլխանի, աւագանի. les —s sociales, les —s de la science. 3. բ. գլուխ, ծայր. la — des herbes, des fleurs, etc. Les —s d'absinthe, de lavande, etc. La — des jeunes branches.

Somnambule, ած. եւ գ. քնայած, քնաշրջիկ, քնախօսիկ. il est —. C'est une —.

Somnambulique, ած. քնայածական, քնաշրջական, քնաշրջիկ. crise, sommeil —.

Somnambulisme, ա. քնայածութիւն, քնաշրջութիւն։

Somnial, e, ած. երազական, անրջական։

Somnifère, ած. բժ. քնաբեր. le pavot est —. 2. ա. —, քնադեղ. le pavot est un — très connu.

Somniloque, ած. քնախօս։

Somnolence, ի. բժ. քնէութիւն, քնոտութիւն. état de —. La — est un symptôme fâcheux. S. **Lithargie.**

Somnolent, e, ած. քնէած, *քընոտ. état —, քնէածութիւն. 2. փ. —, անկորով. c'est un gros garçon apathique et —.

Somptuaire, ած. ծախքական, *ծախսական, ծախսակարգ. loi —. Impôt, règlement —.

Somptueusement, մ. մեծածախ, շքով. vivre —.

Somptueux, euse, ած. մեծածախ, բազմածախ, մեծասպաս, շքեղ, շքեղակերտ. — édifice. Appui —. Festin —. Il est — en habit, շքեղազգեստ է։

Somptuosité, ի. մեծածախութիւն, մեծածախ փառատրութիւն, շքեղութիւն. — en habits, en bâtiments, etc. On célébra cette fête avec une grande —. Son salon est meublé avec beaucoup de —.

Son, sa, ses, ած. իր. — père, հայր իր, *իր հայրն. — bien, sa mère, sa patrie. Ses parents. Ses terres. — avarice. — estime. — habilité. Sa haine, sa honte. — père et sa mère sont estimables. Je connais ses grands et ses petits appartements. J'ai lu le récit de ses grandes actions.

Son, ա. բգ. հնչիւն, վանգ, վանգիւն, ձայն, բարբառ. — aigu, grave, perçant, doux, dur. Au — des cloches, ի ձայն զանգակաց. — du tambour, դափիւն Ճմբկի. d'un —, միածայն, միահնչիւն. de deux —s, երկձայն, երկահնչիւն. qui a le même —, նմանաձայն, նմանահնչիւն։

Առ. qui n'entend qu'une cloche, n'entend qu'un —. S. **Entendre.**

Son, ա. Ցեխ. eau de —, Ցեխաջուր. 2. բժ. ցան. կարմիր բիծ յերեսս. հն. **Éphélide.**

Sonate, ի. եժ. հատանուագ. les —s de Beethoven.

Sonchus (սօնքիւս) ա. բ. S. **Laiteron.**

Sondage, ա. խորաչափութիւն, ծովաչափութիւն, գնդաբկումն. 2. վ. վիրաչափութիւն։

Sonde, ի. ա. խորաչափ. հն. **Bathomètre.** 2. ծովաչափ, գունդ. 3. վ. վիրաչափ, վիրախոյզ, վիրազննիչ, խորազննիչ, վիրաքննակ. — cannelée, մատնեքաւոր վիրաչափ. — vésicale, փամփշտավիրաչափ. — rectale, Ցափանաւիրաչափ. — stylet, սլաքավիրաչափ. — de femme, կնավիրաչափ. — cardiaque, սրտավիրաչափ. 4. եբ. հողբիր. 5. ար. մուճակ։

Sonder, ն. խորաչափել, խորազննել. — un terrain. 2. ծովաչափել. — la mer, խորաչափել զծով. — un fleuve, խորաչափել զգետ. — un gué, խորաչափել զիւն. 3. վ. վիրաչափել, վիրազննել. ce chirurgien sonde avec beaucoup de dextérité. 4. ար. ծակել. — un fromage, un melon, etc. — une charrette de foin pour voir s'il y a des objets de contrebande. 5. փ. իմանալ, հասու լ., զննել, հետազօտել. — les intentions de qn. Je l'ai sondé là-dessus. ‖ — le terrain, հասու լ. մըտաց ուրուք, *մէկուն միտքն հասկանալ։

Sondeur, euse, գ. խորաչափող. 2. փ. խուզակ, հետազօտիչ։

Songe, ա. երազ, անուրջ, տեսիլ. j'ai eu un —, երազ տեսի, երազ տեսայ. un beau —. Un — agréable, riant, pénible, effrayant. Expliquer, interpréter les —s. Ajouter foi aux —s. Tous songes sont mensonges. 2. փ. երազ, կեղծիք. faire de beaux —s, տուտ յուսով սնանիլ, սփոփել զանձն ձուտի յուսով. c'est un —. 3. փ. երազ. անկայ անհաստատ ինչ. la vie n'est qu'un —. Les choses de ce monde ne sont qu'un —.

En —, մ. յերազի, ի տեսլեան. un ange lui apparut en —. J'ai vu cela en —. ‖ հն. **Rêve.**

Songe-creux, ա. բ. երազատես, յերազող, խելաքար. n'attendez de ces hommes rien de solide; ce sont des —. Il se donne pour un grand penseur, ce n'est qu'un —.

Songe-malice, ա. բ. եւ հ. չարաչէր, չարամիտ, չարահնար. des — կամ des —s.

Songer, չ. երազել, երազ տեսանել, յերազիլ, յերազանալ. *երազ տեսանել. j'ai songé que je voyageais sur mer. Quand vous m'avez reveillé, je songeais de chasse. Il songe de fête, de partie de plaisir. Il songe rarement d'affaire. 2. խորհիլ, խոկալ, զմտաւ ածել, մտածել, մտաբերել. — à qc. Quand j'y songe. Je songe à vous continuellement. Il ne songe à rien. Songez à ce que vous dites. Songez qu'il y va de votre honneur. Vous n'y songez pas. Y songez-vous? A quoi songez-vous? Songez-y. Songez-y bien. Il ne songe nullement au mariage. Il songe à se marier. — à la fortune, — զհարստութիւն. ‖ բ. cet homme songe toujours à mal, à malice, à la malice, *միշտ չարութիւն կը մտածէ, բանն միշտ գէշի կը տանի, չարաչար կը մնկնէ. ‖ լկ. եւ բ. cet homme songe creux, ne fait que — creux, *այս մարդուն միտքն անուտի յուսով լի է։

Songer, ն. երազել, *երազ տեսնել. j'ai songé telle chose cette nuit. 2. փ. խորհել, մտածել. ne — que chasse, que combats, que bals, que concerts, que fêtes, etc.

Songerie, ի. S. **Rêverie.**

Songeur, euse, գ. երազող, երազատես. c'est un —. 2. փ. ած. մտախոհ. je l'ai trouvé —. Elle était —euse.

Sonica, մ. հ. անդէն եւ անդ, ի դէպ ժամու, *ճիշտ ժամուն. on allait partir sans lui, il est arrivé —. Il a été payé —.

Sonipède, ած. ոտնադրդռ, դրդռագնաց։

Sonna կամ **Sunna,** ի. մահմետականութիւն. ժողովածոյք բանից եւ գործոց Մահմետի։

Sonnaille, ի. զանգակիկ. *բոժոժ անասնոց վիզն «չընդրագ»։

Sonnailler, ա. զանգակակիր՝ բոժոժակիր (անասուն)։

Sonnailler, չ. բ. զանգիկել, ստէպ հնչեցուցանել զզանգակս. on ne fait que — dans ce couvent.

Sonnant, e, ած. հնչող, հնչա-

կան , քաջահինչող . trompette —e. Airain —. || Espèces —es, հինչադրամք , հինչուն դրամք . on m'a payé en espèces —es. || Horloge, montre —e, ժամահար , ժամացոյց . || à l'heure —e, ի հարկանել ժամու, կշիռ ի ժամու , *ճիշդ ժամուն . je suis arrivé à sept heures —es. Soyez chez moi à midi —, *տունս եղիր ճիշդ կէսօրին . 2. աբ. mal sonnant. S. **Malsonnant.**

Sonné,e, անց. հինչեալ , հարեալ , *զարկած . il est midi —, *կէս օր է, կէսօր զարկաւ . il est quatre heures —es, *ժամն չորս զարկաւ . || փ. եւ ը. il a cinquante ans —s, յիսնամեայ է . *ճիշդ յիսուն տարեկան է :

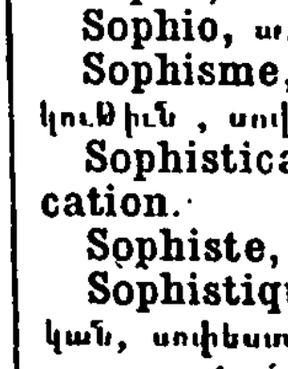
Sonner, չ. հինչել , հարկանել , գոչել , *զարնել , ձայն հանել . les cloches sonnent. J'entends — la trompette, լսեմ զգոչել փողոյ , *փողին ձայնը կը լսեմ . — du cor. Il sonne bien du cor. Qui sonne l'heure, les heures, ժամահաք . կլ. ces piqueurs sonnent bien. || Faire —, հինչեցուցանել , *ձայն հանել տալ . || փ. faire — bien haut, բարձրացուցանել , *բարձրացուննել , երկինք հանել . faire — bien haut une action, une victoire, une conquête, une qualité. 2. հինչել , հարկանել , *զարնել . voilà midi qui sonne, midi est sonné. L'horloge a sonné. La messe sonne à la paroisse.

Sonner, ն. հինչեցուցանել , գանգաչեցուցանել , հարկանել , *զանգակ զարնել . — les cloches, le tocsin, la sonnette. || — à toute volée, —*ամենայն զօրութեամբ , *բոլոր ուժով —. || — la messe, les vêpres, le sermon. — pour les morts. On a sonné toute la nuit. || — à la porte de qn. On sonne à votre porte. J'entends —, *դրան զանգակն կզարնէ . 2. փող՝ փողանշան հարկանել , հրինչեցուցանել զփողս , ազդ առնել փողով . — la charge, la retraite. 3. զանգակել , կոչել ի ձայն զանգակի . *զանգակով կանչել . — ses gens, sa femme de chambre, son valet, etc. || փ. եւ ը. ne — mot, չասել ինչ , *բան չըսել. tel est mon projet, mais je vous prie de n'en — mot.

Sonnerie, ի. զանգակահինչիւն , զանգակահարութիւն . la grosse —. La petite —. Il y a une bonne — dans cette église. 2. զանգակք, զանգականի . la — de cette église a coûté cher. 3. հինչասարք . հինչական կազմած ժամացուցի . montre à —, ժամահար ժամացոյց . 4. զ. փողանշան . les principales —s sont le réveil, la générale, le boute-selle, l'appel, la retraite, la charge. 5. բգ. — électrique, էլեկտրական զանգակ. || à —, զանգակաւոր :

Sonnet, ա. գրկ. հինչեակ . composer un —.

Sonnette, ի. զանգակիկ. une — d'argent, de cuivre. Tirer, arrêter la —. La — du président. 2. բոժոժ «չընդրագ» . collier à —s, բոժոժաւոր մանեակ . Attacher des —s au cou d'un chien. || հն. **Grelot.** 3. աբ. serpent à —s, S. **Crotale.** 4. մբ. ցցահար, տափան. *ցից վարսող մեքենայ:

Sonnette.

Sonneur, ա. զանգակահար . — de trompette, փողահար , փողար . — de cor, եղջերափողար :

Sonnez, ա. խղ. երկվեցեակ , կրկին վեց «տիւ չկշ» :

Sonomètre, ա. բգ. ձայնաչափ :

Sonore, ած. ձայնական , հինչական , ձայնաբձակ, ձայնեղ, յորդաձայն , հինչուն , հինչեղ , քաջահինչուն, մեծահինչիւն . corps —. L'airain est très —. Les vibrations —s, ձայնական թրթռումունք . ondes —s, ձայնական ալիք . cet instrument est bien —. Une voix —. Un mot —.

Sonorité, ի. ձայնեղութիւն, հընչականութիւն , cet alliage est remarquable par sa —. La — d'un instrument, d'une église.

Sopha, ա. տ. **Sofa.**

Sophio, ա. ծբ. ռա. **Vandoise** ի:

Sophisme, ա. տմբ. իմաստակութիւն , սոփեստութիւն :

Sophistication, ի. տ. **Falsification.** [փետա :

Sophiste, ա. իմաստակ , սո-

Sophistique, ած. իմաստակական, սոփեստական . argument, raisonnement, écrit —. Un esprit —, իմաստակամիտ ոք . un écrivain —, իմաստակ մատենագիր . éloquence —. 2. ի. իմաստակութիւն , սոփեստութիւն :

Sophistiquement, մ. իմաստակաբար , սոփեստաբար :

Sophistiquer, ն. իմաստակել , խացփրել , նրբազնին լ. cet auteur sophistique tout, sophistique toutes ses pensées. լկ. il sophistique sans cesse. Il se plaît à —. 2. խարդախել , նենգել. — du vin, une drogue.

Sophistiquerie, ի. իմաստակութիւն, սոփեստանք . il y a bien de la — dans ce raisonnement. 2. խարդախանք , նենգանք :

Sophistiqueur, euse, գ. իմաստակ, սոփեստ, նրբազնին . 2. խարդախիչ , դեղանենգիչ :

Sophora, Sophore, ա. բ. սոփոր . բոյս ընդարեր :

Sophorées, ի. յ. բ. սոփորեայք . խումբ գեղադիտակ ծառոց :

Sophorine, ի. տգ. սոփորին :

Sopŭroniste, ա. ին. յն. բաբոյասուսոյց :

Sopor, ա. բժ. Քմբիր. հն. **Coma.**

Soporatif, ive, ած. Քմբրիչ , Քմբրեցուցիչ , Քմբրածու . ces drogues —ives. 2. փ. ձանձիր , քնաբեր, տաղտկալի . c'est un écrit —. 3. ա. Քմբրեցուցիչ , Քմբրադեղ . l'opium est un —. 4. փ. Քմբրեցուցիչ , քնադեղ . ce discours est un vrai —.

Soporeux, euse, ած. Քմբրական, Քմբրողական . maladie —euse. État —, խորաքուն վիճակ :

Soporifère, ած. Քմբրաբեր . 2. փ. եւ ը. ձանձրաբեր , քնաբեր . un discours, un écrit —.

Soporifique, ած. տ. **Soporifère.**

Sopraniste, ա. եժ. զլածայն , զլերգակ :

Soprano, ա. զլածայն, զիլ, սրիկ. 2. զլերգուհի . — léger, Քեթեւագիլ . — aigu, բարձրագիլ . mezzo —, կիսագիլ :

Sor, ած. տ. **Saur.**

Sorbe, ի. բ. սին . հն. **Corme.**

Sorbet, ա. սառնոյշ :

Sorbetière, ի. պաղաբան «սառնատրմա գաւազք» :

Sorbier, ա. բ. տ. **Cormier.**

Sorbine, ի. տգ. սինին :

Sorbique, ած. տգ. սինային . acide —, սինաՔու :

Sorbite, ի. տգ. սինաշաքար :

Sorbonique, ի. սորբոնավէգ , սորբոնեան :

Sorboniste, ա. սորբոնական . սորբոնեան պսակաւոր :

Sorbonne, ի. սորբոն . դպրոց աստուածաբանութեան եւ դպրութեանց եւ համալսարան Փարիզու . professeur de la —. Les cours de la —.

Sorcellerie, ի. կախարդանք , կախարդութիւն, վհկութիւն , աղանդիք . il fut accusé de —. 2. փ. հգն. —. Il faut qu'il y ait de la —. Cela ne peut se faire, ne peut se deviner sans —.

Sorcier, ère, գ. կախարդ , կախարդուհի , վհուկ . un vieux —. || փ. une vieille —ère, ջաւուկ՝ չարաբարոյ պառաւ . il ne faut pas être grand — pour faire, pour deviner cette chose.

Sordawalite, ի. հբ. սորդավալաբար :

Sordide, ած. բժ. զազիր , չար , *գէշ. ulcère —. 2. փ. զազիր, վնիճ, *աղտոտ. c'est un homme avare, —. C'est un avare des plus —s. 3. կծճի, մանրակծճի , զազրաշահ, կցիր . une avarice—. Gain, épargne —.

Sordidement, մ. զազրապէս , կծճաբար :

Sordidité, ի. զազրութիւն , աղտեղութիւն , *աղտոտութիւն . la — de ses vêtements. 2. կծճութիւն , զազրաշահութիւն :

Sore, ա. բ. գադ :

Sorédie, ի., **Sorédion,** ա. բ. Քորճակ . տ. **Spore.**

Sorex (սորէքս) ա. զա. **Musaraigne** ի :

Sorgho, ա. գաւարս , *զուռուայ:

Soriciens, ա. յ. կ. մկնաքիսեանք . ցեղ կաՔնաբոյծ եւ միջատակեր անասնոց , որոց նախատիպ է մկնաքիս (musaraigne).

Soricidés, ա. յ. կ. մկնաքիսեայք . տոհմ միջատակեր անասնոց . տ. **Musaraigne.**

Sorite, ա. տմբ. համաբարդութիւն : [պաց) :

Sorne, ի. ար. կղկղանք (մեռա-

Sornette, ի. ը. բարբանջ , բաջաղանք , շաղիփաղփանք . *փուճ խօսք՝ բան . il ne dit que des —s.

Voilà de plaisantes —s. Il me disait une —.

Sorocée, ի. բ. սորոկենի :

Sororal, e, ած. քուրական , քեռական :

Sororicide ա. քոյրասպանութիւն , քեռասպանութիւն . 2. քոյրասպան :

Sorose, ի. բ. մրգոն :

Sorospore, ա. բ. Պորճակոյտ . ազգ սնկոց :

Sorosporiées, ի. յ. բ. Պորճակուտեայք . ցեղ սնկոց :

Sort, ա. ճակատագիր , բաղդ , նսեմ . le — le veut ainsi. Les caprices du —. Braver, affronter, supporter les coups du —. Être poursuivi, accablé par le —. — heureux, malheureux, déplorable. Qui a un cruel —, դաժանանսեմ , դաժանաբաղդ . qui ont le même —, բաղդակից, համանսեմ. 2. նսեմ, պայման, վիճակ. tel est le — des souverains. Il est content de son —. Cette succession améliora son —. Faire un — à qn. On a assuré son —. 3. վիճակ, վիճակարկութիւն. le — tomba sur Mathias, եւ՝ անկաւ վիճակն Մաթաթեայ , * վիճակն Մաթաթեայ եկաւ . le — a décidé. Les élections se font au —. Tirer au —, * վիճակ ննտել , վիճակով որոշել . || փ. le — en est jeté, վճիռ հատաւ, *վիճակն նետուեցաւ , որոշուեցաւ , որոշումն եղաւ . le — en est jeté, dit-il, et il passa le Rubicon. 4. դիպուած , բախտ . le — des armes. Il voulut tenter une seconde fois le — des armes. 5. հմայք , քծծանք, չարախուճութիւն . le berger prétendait qu'on avait jeté un — à son troupeau. Lever un —.

Sortable, ած. պատշաճ , պատշաճաւոր , յարմար . un mariage, un parti —. Cet emploi n'est pas — pour vous. Cela n'est pas — à votre condition.

Sortablement, մ. պատշաճաբար , պատշաճապէս . il s'est marié —.

Sortant, ա. ելող , * ելնող . numéro —. Député —. Les membres —s. 2. ա. les entrants et les —s, *մտնողք եւ ելողք :

Sorte, ա. տեսակ , ազգ . il y a bien des —s d'oiseaux. Il a réuni dans son parc toutes —s de bêtes. Un marchand qui vend toutes —s d'étoffes. Il ne faut pas se fier à toutes —s de gens, à toutes —s de personnes. De toute —, ամենազգի . quelle — de drogue est-ce là ? Un homme de sa —. Un homme de votre —. ||Livres de —, իւրատիպ մատեանք . 2. եղանակ , կերպ . ceux-ci s'habillent d'une —, et ceux-là d'une autre. De quelle — faut-il le recevoir ? De cette —, vous éviterez toutes les difficultés. Il a agi de la bonne — dans cette affaire. || ը. Parler de la bonne — à qn., le traiter de la bonne —, սաստկակոծ առնել , կշտամբել զոք խրատիւ , *մէկը սաստիկ չեխել .

De la —, այսպէս . quel droit avez vous pour parler, pour agir de la —.

En quelque —, կերպիւ իիք, գրեթէ , գոգցես , *կերպով մի . se taire quand on est accusé, c'est en quelque — s'avouer coupable.

De — que, de telle — que, en — que, շ. այնպէս զի . de — qu'il fut contraint de se retirer. Faites de telle —, faites en — qu'il soit content.

Sorteur, euse, ած. ը. ելաւէր , *յաճախ դուրս ելլել սիրող :

Sortie, ի. ելումն , ելք . *դուրս ելնելն . faire sa —. Depuis sa — du royaume. || Faire une fausse —, կեղծ ելք առնել , *Թատրոնի մէջ դուրս ելլել ձեւացունել . 2. ելք , ելումն . attendez la — des juges, vous pourrez parler à votre rapporteur. A la — de l'audience, de la messe, du spectacle. A la — du printemps, de l'hiver. A la — du théâtre, *Թատրոնէն ելլելուն. l'entrée et la — des marchandises. Droits d'entrée et de —. 3. մուտք. cette maison a deux, trois —s. Elle a une — sur la ville et une sur la campagne. 4. փ. ելք , դուռն . l'affaire était embarrassante; mais il s'était d'avance ménagé une —. 5. զ. յարձակումն . les assiégés firent une grande, une vigoureuse —. Faire des —s. ||փ. եւ ը. faire une — à qn., յանդիմանել զոք խստիւ, *մէկն սաստիկ չեխել . || faire une — contre qn., sur qn., *մէկուն դէմ սաստիկ բարկանալ . je ne m'attendais pas à cette —. 6. — de bal, պարահանդէս , պարահանդեսի , պարզգեստ :

Sortilège, ա. չարադիտութիւն . il fut brûlé pour —.

Sortir (je sors, tu sors, il sort, n. sortons, vous sortez, ils sortent; je sortais, n. sortions; je sortis, n. sortîmes; je sortirai, n. sortirons; je sortirais, n. sortirions; sors, sortons, sortez; que je sorte, q. n. sortions; que je sortisse, q. n. sortissions; sortant, sorti, ie) չ. ելանել , * ելլել . — de la chambre. — de la ville. Le renard sort de son terrier. La rivière est sortie de son lit. Il sort de cette source une grande quantité d'eau. A peine le vaisseau sortait du port. Une épaisse colonne de fumée sortait du cratère. Le sang lui sortait de la bouche. Cette porte est sortie de ses gonds. 2. արտաքս ելանել , * դուրս ելլել . ne faire qu'entrer et —. Il vient de —. Il ne fait que de —. J'ai à — ce matin. || — de la messe, du sermont, des vêpres, du bal, du théâtre, du jeu, de dîner. — de table. — de prison. — du collège. Les médecins ne lui ont pas encore permis de —. || Faire — qn. des gonds, hors des gonds, S. **Gonds**. 3. ելանել , ազատիլ , զերծանիլ . — de l'hiver, — de l'enfance. — de maladie. — de la vie. — de captivité, d'affaire. — d'un grand péril. — d'un grand embarras. — de la misère. Il faut en —. J'en suis sorti à mon honneur. — d'erreur. — de son bon sens. — de son sujet. — de la boue. Nous ne sortirons jamais de ces montagnes. 4. ելանել , բուսանիլ , * ելնել . les blés sortent bien. Les fleurs commencent à —. Il lui sortit un furoncle. Cet enfant n'a plus la fièvre depuis que la rougeole est sortie. Il lui est sorti une dent. 5. ելանել , սերիլ , սերեալ լ., * ելնել . il sort de bonne race. Il sort de parents illustres. Il sent le lieu d'où il sort. || Cela sort des mains d'un habile ouvrier. Les ouvrages qui sont sortis du pinceau de cet artiste. Cet écrit sort d'une bonne plume. 6. ելանել , պրծանիլ , անկանել ի մտաց . cela est sorti de ma mémoire, m'est sorti de la mémoire. 7. եժ. — de mesure, արտաքս ելանել չամանակէն , * ամանակէն դուրս ելնել . — du ton. 8. նկ. արտաքս ելանել , քեցիլ ; *դուրս ցատքել . cette figure sort bien. || փ. cette pensée sort bien, ne sort pas assez.

Sortir, ն. արտաքս հանել, *դուրս հանել . il faut — ce cheval de l'écurie. Il est temps de — les orangers de la serre. — un enfant, un malade. On l'a sorti d'une affaire fâcheuse.

Au — de, մ. յելանելն , յելս . au — de là. Au — de cette maison. Au — du lit, de la table, du berceau, de l'enfance.

Sortir, ն. դա. հ. ունել , ընդունել . cette sentence sortira son plein et entier effet.

դր. *այս բային գործածուած ժամանակներն են ասոնք . il sortit; ils sortissent; ils sortirent; il sortira; ils sortiront; il sortirait; ils sortiraient; qu'il sortisse; qu'ils sortissent.

Sosie, ա. համանման , նմանորդ, նմանադէմ . c'est son —. || հն. **Ménèchme**.

Sot, sotte, ած. անմիտ , յիմար, աղամար , անհանճար, անխելք , յիմարական . voilà un — enfant. Il n'est pas si — qu'il paraît. Voilà une sotte entreprise. 2. ամօթահար , շփոթեալ , * շփոթած . il s'est trouvé fort —. Il est resté —, tout —. Me voilà tout —. Voilà une sotte aventure. 3. զ. անմիտ , յիմար , անխելք. c'est un —. Vous êtes un petit —, une petite sotte. C'est un — en trois lettres, un maître —, յոյժ անմիտ է . un — projet. Un — orgueil. Une sotte fierté. 4. անմիտ , խաբեալ աիուսին . elles font la sottise et nous sommes les —s (Mol.).

Sothiaque, ած. աս. սոթական , *շնիկ աստղի :

Sotie, ի. խօլախաղ :

Sot-l'y-laisse, ա. հաւոռ. *հաւի ոռ. manger le —. Des —. S. **Folli-laisse**.

Sottement, մ. անմտաբար , յիմարաբար , անմտօրէն , * անխելքաբար , անխելքօրէն . il est allé s'engager — dans cette affaire. Il a répondu —. Il s'est — fait duper.

Sottise, ի. անմտութիւն , յիմարութիւն , աղամարութիւն , անխելութիւն , անհանճարութիւն , յիմարա-

բանութիւն, *անխնդութիւն. la — des hommes. C'est — à vous de vous imaginer que... Il n'a fait que des —s. Il n'ouvre la bouche que pour dire quelque —. N'écoutez pas ce qu'il veut vous dire, c'est une —. Dire des —s, անմտաբանել. յիմարաբանել, *ափեղցփեղ խօսքեր ըսել. — des deux parts, յանցաւոր են եւ երկոքին կողմանքն, *երկու կողմն եւս յանցաւոր է:

Sottisier, ա. ը. լկտերգարան. *լկտի երգոց գրքոյկ. 2. լկտեբան, գարշաբան. cet homme est un grand —.

Sotto-voce (սոթթօվօսէ) մ. եմ. մեղմաձայն, դաշն ձայնիւ:

Sou, ա. սու, փող. քսաներորդ մասն լոնը (livre) նախնի Գաղղիացւոց. 2. սու, փող. քսաներորդ մասն փրանկի (franc) որ արժէ հարիւրորդս (centime) հինգ. un petit —, փողիկ. un gros — կամ pièce de deux —s, երկու սունց, երկփող. une pièce de vingt —s, քսան սունց կամ մէկ ֆրաքնոց. une pièce de quarante —s, քառասուն սունց կամ երկու ֆրանքնոց. une pièce de cent —s, հարիւր սունց կամ հինգ ֆրանքնոց. 3. փ. փող, դրամ, *առակ. il n'a pas le —, un —. Le — vaillant. Ni — ni maille, անդրամ, անարծաթ, *մէկ առակ չունեցող. sans un —, անդրամ, անարծաթ. mettre — sur —, յաւելուլ փող ի փողոյ վերայ, *սու սուի վրայ դնել. — à —, մ. առ առաւ, *քիչ քիչ. il a amassé sa fortune — à —. Il m'a payé — à —.

Soubassement, ա. ճ. որմախարիսխ (շինուածոց). 2. խոնարհականդիմն (անկողնոյ):

Soubrelangue, ի. ախ. վերլեզուախտ. ազգ կցալեզուի (ankyloglosse) նորածին մանկանց:

Soubresaut, ա. յանկարծացումն, ցայտ յանկարծացումն. ce cheval a fait deux ou trois —s qui m'ont désarçonné. 2. փ. սրտայոյզ. cette nouvelle m'a donné un —, un violent —.

Soubrette, ի. Թատ. նաժիշտ. rôle de —. L'emploi des —s. Jouer les —s.

Soubreveste, ի. վերարկու. ազգ [անձեւ վերարկուի:

Souche, ի. արմ, կոճղ. il faudrait arracher ces —s. Une — pourrie. 2. փ. եւ ը. ապուշ, տխմար, Թանձրամիտ, *փայտի կտոր. c'est une —, une vraie —. Il est comme une —, *փայտի կը նմանի. 2. արմատ, նախահայր, նախահայր, նահապետ. cet homme illustre a été la — de plusieurs grandes familles. Robert le Fort, est la — de la maison de Bourbon. || Faire —, Թողուլ զառակ, սերունդ ձգել. 3. ար. արմն, բուն, կոճղ. registre à —, արմատ՝ բունատ՝ կոճղատ տոմար. 4. ծխանակատար. *ծխանին տանիքէն դուրս եղած մասն. une — de cheminée. 5. կեղծամոմ, փայտմոմ. fabricant de —s d'église. 6. նգ. ունջ. հն. **Douille**.

Souchet, ա. բ. ղէր, կիպերիս կամ կիպեռիս, սօտ, դուն. — comestible, գիմ, կոնձեղ, դուն, դունոյ հատիկ «ապոխլեգիզ». — odorant, դուն, անուշահոտ կիպերիս, մշկի ճաղիկ. S. Cyprus. 2. Թ. շընորոտ, շնօրոտ. ազգ. բադի:

Souchetage, ա. արմահամար, արմահամարութիւն, կոճղահամարութիւն. *անտառին կտրած ծառերուն արմերն համրելն:

Soucheteur, ա. արմահամար. *արմերն համրող:

Souchong, ա. սուշոն. *Թէյի տեսակ:

Souci, ա. բ. վտղենիկ, վաղինակ «էօլիւ չիչէյի». հն. **Calendule, Météorine**. || Jaune comme un —, comme —, *դեղիդեղին. || — d'eau, de marais, S. Calthe եւ Populage. 2. հոգ, հոգածութիւն, հոգացողութիւն, հոգողութիւն, մտահոգութիւն, մտատանջ, աւելիհոգութիւն,

*մտմտուք, հնհնուք. — cuisant, léger. De noirs —s. Cette affaire lui donne bien du —. Vivre sans —, կալ՝ *ապրիլ անհոգ. avoir, prendre du —, հոգ ունել՝ *ունենալ. être dévoré de —s. || ը. c'est le cadet, c'est le moindre de mes —s, չէ ինչ ինձ փոյթ ամենեւին, *բնաւ հոգս չէ. || գր. un sans—, անհոգ՝ անփոյթ որ՝ *մէկն:

Soucier, ն. բ. եւ հ. անհանգիստ առնել, նեղել, *հոգ պատճառել. la détresse de son frère ne le soucie guère.

Se soucier, չ. հոգալ, նեղիլ, անհանգիստ լ., *հոգ ընել. de quoi vous souciez-vous? Je ne m'en soucie guère, ինձ չէ փոյթ զայնմանէ, *այդ բան հոգս չէ. je me soucie bien de cet homme-là, *հոգս է այդ մարդն:

Soucieux, euse, ած. հոգած, մտահոգ, մտատանջ, մտահոգիչ, բազմահոգ, աւելիհոգ. cet homme m'a paru —. Un air —, — կերպարանք. mine —euse, — դէմք:

Soucoupe, ի. բաժակակալ, բաժակահիակալ. verser son café dans la —.

Soudable, ած. զոդելի, մաճուցելի:

Soudage, ա. ար. զոդուած, զոդակապութիւն:

Soudain, e, ած. յանկարծական, յանկարծադէպ, յանկարծահաս, յեղակարծ. départ —. Mort —e, յանկարծամահ, յանկարծամահութիւն. cela a été bien —. 2. մ. յանկարծ, յանկարծակի, նոյնժամայն, նոյնհետայն. il ouvre un œil mourant qu'il referme —. Il reçut l'ordre, et il partit — (Racine).

Soudainement, մ. յանկարծ, յանկարծակի, յանկարծօրէն. il mourut —, յանկարծամահ եղեւ. il est parti —.

Soudaineté, ի. յանկարծութիւն. la — de la mort, յանկարծամահութիւն. la — de son arrivée surprit tout le monde.

Soudan, ա. սուլթան (Եգիպտոս):

Soudard կամ **Soudart** (տար) ա. ը. վաղազինուոր, զինուոր հնամի. c'est un vieux —.

Soude, ի. բ. օշնան, սոդա. բոյս նախատիպ տոհմին օշնանեայց (salsolées). 2. տգ. —, նատրոն, նատր, կալքար, կալաքար, հն. **Alcali**. աղն օշնանի ի վաճառականութեան կոչի անկալ (tincal). — caustique, նատրոն այրեցական. chlorure de —, բլորուկ նատրոնի՝ օշնանի. silicate de —, գայլխազատ օշնանի. bi-carbonate de —, երկբնածխատ նատրոնի՝ օշնանի. — nitratée, բորակացեալ օշնան:

Souder, ն. զոդել, մաճուցել. *մաճոյցով կպցունել «լէհիմլէմէք». — deux pièces de fer avec du cuivre. — deux plaques de métal.

Se souder, դ. զոդիլ, մաճուցիլ, *մաճոյցով կպցուիլ. ces deux métaux se soudent facilement l'un avec l'autre. 2. բխ. զոդիլ, կցիլ, միանալ. ces deux os se souderont avec le temps. Ces carpelles se sont soudés en un seul ovaire.

Soudeur, euse, գ. զոդիչ, զոդչուհի:

Soudier, ère, ած. զոդական. l'industrie —ère.

Soudoir, ա. զոդոց, մաճուցակ:

Soudoyer, ն. հուդգել, Թոշակել, *Թոշակ տալ, Թոշակով բռնել. les troupes étaient soudoyées. 2. փ. —, *տակով շահիլ. — des spadassins. Il avait soudoyé la moitié du parterre.

Soudre, ն. հ. լուծանել, լուծել:

Soudrille, ա. ը. սգբ. անառակ զինուոր:

Soudure, ի. ար. զոդ, *մաճոյց «լէհիմ». 2. զոդուած, կցուած. le tuyau est crevé à la —. || բխ. —. la — des pétales.

Souffert, e, անց. **Souffrir** քաշի, կրեալ, հանդուրժեալ:

Soufflage, ա. փչումն(ապակւոյ). 2. նե. տախտակապատք :

Soufflant,e, ած. մբ. փչող, փըչուն. machine —e. [մեծ :

Soufflante, ի. ար. փչուկ. փուք

Souffle, ա. շնչումն, շունչ. le — ne suffit pas pour éteindre cette torche. Il est si faible qu'on le renverserait d'un —, du moindre —. 2. փ. եւ ը. շունչ. cette objection, ce système, peuvent être renversés d'un —. Dont le — est d'or, ոսկեշունչ. 3. շունչ, շնչառութիւն. qui a un doux —, մեղմաշունչ. qui a un — paisible, խաղաշունչ. cet homme n'a qu'un — de vie կամ n'a que le —. Il n'a plus que le —, մազկռինչ մնծ է ի մահ, յոգեվարի է. 4, շունչ, սղոխ. il ne fait pas un — de vent. Le — léger des Zéphyrs. 5. փ. շունչ, ներշնչութիւն. le poète semblait être animé d'un — divin. Ce — empoisonné de la haine, de la calomnie. || Le — vital, կենսական շունչ. զօրութիւնն կենդանի էակաց. || le — créateur, ստեղծիչ շունչն. ստեղծագործ զօրութիւն Աստուծոյ. 6. բժ. շունչ, հնչիւն, հունչիւն :

Soufflé,e, անց. փչեալ, շնչեալ, ուռուցիկ. beignet —. — d'Orient, արեւելաշունչ. omelette —e, ուռուցիկ ձուապեղ, ուռուցածուապեղ :

Soufflé,e, անց. փչեալ, շնչեալ. — du nord, հիւսիսաշունչ. 2. ա. խ. ուռուցկախաի. ուռուցիկ քազգր կնքակուր : [չումն :

Soufflement, ա. փչումն, շըն-

Souffler, չ. փչել. — sur une table pour en ôter la poussière. — dans un instrument à vent pour en tirer du son. — sur ses doigts. || փ. եւ ը. n'oser —, ne pas —, լուռ կալ, չասել ինչ, *բան չասել, բերանն չբանալ. il faut qu'il endure tout et qu'il ne souffle seulement pas. || — aux oreilles de qn., Ներգործել ընդ սադրել ումեք, *մէկուն տուն տալ. les flatteurs lui soufflent aux oreilles. C'est ce méchant homme qui lui a soufflé aux oreilles. 2. շնչել, շունչ առնուլ. dès que cet homme a monté quelques marches, il souffle comme un bœuf. 3. շնչել դժուարաւ, Ցասել, հինանալ, փքալ, *հեւալ. ce cheval est poussif, voyez comme il souffle. Laissez — les chevaux. 4. փչել. la bise souffle rudement. Il souffle un vent frais. Le vent nous soufflait au visage. Ce soufflet est percé, il ne souffle plus. 5. փ. փչել, շնչել. l'Esprit souffle où il veut.

Souffler, ն. փչել. — une chandelle. — la poussière. — doucement, մեղմաշունչ. 2. փչել, հողմահարել, արծարծանել. — le feu. || փ. — la discorde, le feu de la discorde, la division. 3. փչել, փքել. — l'orgue. 4. փչել. *փչելով այլեւայլ ձեւեր տալ. — le verre, l'émail. 5. փչել, ազդել. — à qn. l'esprit de vengeance. 6. շնչել, փչել. — le chaud et le froid. || փ. եւ ը. — le chaud et le froid, գովել եւ պարսաւել միանգամայն. ne vous fiez point à cet homme-là, il souffle le chaud et le froid. Qui souffle la liberté, ազատաշունչ. 7. — qn., Ներգործել, յուշ առնել ումեք. — les comédiens եւ լկ. il souffle bien. Il souffle trop haut. 8. փ. Ներգործիլ լ., արկանել ի միտս, *միտքն ձգել. — la rébellion. 9. փչել. *դշխոյ խաղակցին ազատ քարն առնուլ (ի տիկնախաղի). — une dame. Je vous souffle. 10. փ. եւ ը. հաննել, քաոնալ. — à qn. un emploi. 11. ն. փչել, ըմպել ի մի շունչ, *տնկել, մէկ շնչով ըմպել. S. Siffler. 12. փ. եւ ը. — au poil de qn., հեռամուտ լ. ումեք ի մտաւսա, *մտէն մէկն բռնել, նեռէն նրնալ : [բան :

Soufflerie, ի. եժ. փուքք, փքա-

Soufflet, ա. փուք, փքոց, «քիւրիւք». — de forge, de cuisine, d'orgue. L'âme d'un —, փքաճակ. || à —, փքաւոր. 2. ճակաճակոյթ, *ճակաճաճք (կառուց). ouvrir, fermer le —. || fig. Capote. 3. ապտակ, ափեզ. donner, appliquer un —, ապտակ ածել՝ առնել՝ մատուցանել՝ դնել, ապտակել, *ապտակ զարնել. recevoir un —, ապտակ առնուլ՝ ըմպել, ապտակիլ, ապտակ ուտել. petit —, ապտակիկ. 4. փ. եւ ը. ապտակ, զրկանք. il a reçu un rude —.

Soufflétade, ի. սգր. ապտակած, ապտականի. *նոեւէ նոեւ ապտակը :

Souffleter, ն. ապտակել, ապտակակոծ առնել. il faudrait — ce fripon-là. Il mérite d'être souffleté. Elle soufflette son enfant pour les moindres fautes.

Se souffleter, դ. ապտակել զանձն՝ զմիմեանս. je devrais bien me souffleter pour cette sottise. Ils se sont souffletés.

Souffleur, euse, գ. փչող, փըչան. 2. փչող, փքող. — d'orgue, — երգիոնի. 3. Ցասող, ճանրաշունչ, *հեւացող. un cheval —, հառաչակուլ՝ հեւացող ձի. 4. փչող. — de verre. 5. ձր. շնչող, ջրաշունչ. ազգ դելփինի. les —s sont par bande. 6. փչող, Ներգործիր, յուշարար. sans le — il serait demeuré court en prononçant son discours. Cet acteur a souvent besoin du —. Le trou du —. 7. փչակ. *երբեմն փիլիսոփայաբար փնտռող բիմիարար. il s'est ruiné en faisant le —.

Soufflure, ի. ար. խոռոչ (*Ցափճուի՝ ապակեղենի մէջ). 2. պղպջակ (*հալեցուցածի մէջ) :

Souffrable, ած. հ. տանելի :

Souffrance, ի. վիշտ, տառապանք, չարակրութիւն, ցաւ. cruelle —. Après de longues —s. Être dans la —. 2. իգ. Ցոյլտուութիւն, հանդուրժանք. ces vues ne sont pas une servitude, c'est une — du propriétaire. Un jour, des jours de —. 3. բժ. ախտակրութիւն. 4. en —, առկախ մնացեալ, *առ կախ մնացած. cet article est en —. 5. ընդհատում. ce procès met կամ tient mon commerce en —. Cet homme laisse toutes ses affaires en —.

Souffrant, e, ած. վշտակիր, ցաւոտ, ցաւակիր, ցաւած, ցաւագար, տառապող. il a le visage d'un homme —. Je suis tout — aujourd'hui. 2. վշտագին, ցաւած, ցաւագին. la partie —e. Un air —. 3. համբերող, համբերատար, հանդուրժող. il n'est pas d'une humeur —e. 4. ար. l'Église —e, վշտակիր եկեղեցի. հոգիք քաւարանի :

Souffre-douleur, ա. ցաւակիր, վշտատես. *անխնայ գործածուած մարդ՝ կենդանի՝ հագուստ. cet enfant est le — de la maison. Ce valet est le — de toute la maison. Ce sont de véritables —. Je mets cet habit quand il fait mauvais, c'est le —. Ce cheval est un vrai —. 2. նշաւակ, *կատակներու առարկայ. cet écolier est le — de ses camarades. Cette pauvre bossue est le — de tout le quartier.

Souffreteux,euse, ած. ցաւոտ, տառապեալ. un vieillard —. 2. ը. ցաւագին, անհանգիստ. je suis tout — aujourd'hui. La pauvre enfant est toute —euse.

Souffrir, չ. տառապիլ, կրել ցաւս՝ վիշտս. je souffre beaucoup. — cruellement. — de la poitrine. Faire —, տառապեցուցանել. 2. ցաւիլ, զգալ ցաւս, տառապիլ. je souffre de la tête, գլուխ իմ ցաւի. — du froid, du chaud, de la faim, de la soif. Il a l'habitude de —. Il ne sais pas —. || Il a cessé de —, հանգեաւ ի ցաւոց՝ ի վշտաց՝ ի տառապանաց. մեռաւ. 3. վշտանալ. il souffre de votre humeur, de vos caprices. Je souffre à l'entendre. Je souffre de la voir dans un pareil état. Les enfants souffrent des divisions de leurs parents. — dans sa réputation, dans son commerce. — pour la liberté, pour sa religion. 4. վնաս կրել, վընասիլ. les vignes, les blés ont souffert de la gelée, de la grêle. Ce village a beaucoup souffert des ravages de la guerre.

Souffrir, ն. հանդուրժել, տանել, տոկալ, ժոյժ ունել. — la douleur d'un mal, les tourments, la mort, les affronts, les injures, la faim, la soif, la pauvreté, la persécution, le martyre. || փ. եւ ը. — mort et passion, S. Passion. 2. կրել, զիրքն առնուլ. — une perte, un dommage. — une furieuse tempête, ծփիլ սաստիկ մրրկաւ. — un assaut. — un coup de vent, հողմակոծիլ. cette place n'est pas assez forte pour — un siège. || Ne pouvoir — une personne, une chose, խորշիլ՝ մերժիլ յանձնէ, յիմնէ. personne ne peut le —. Il est d'une insolence que je ne puis —. 3. Ցողուլ, ներել. pourquoi souffrez-vous cela? On souffre toutes sortes de religions dans ce pays. Il souffre tout à ses enfants. On souffre cela dans la conversation, mais non dans le style soutenu. 4. Ցոյլ տալ. souffrez que

je vous dise. Je ne souffrirai pas que vous restiez tête nue. 5. ընդունել, հանդուրժել. cela ne souffre point de retard, de réplique. Cela souffre quelques difficultés. Cette règle souffre exception, souffre des exceptions.

Soufrage, ա. ծծմբում. le — d'un tonneau.

Soufre, ա. իր. եւ ոգ. ծծումբ, *երունդեղ, ցօղ. fleur de —, ծծմբաճպիկ:

Soufrer, ն. ծծմբել. — des allumettes, — la vigne. — des étoffes de laine et de soie. — du vin.

Soufreur, ա. ծծմբող, ծծմբիչ:

Soufrière, ի. ժր. ծծմբահանք:

Soufroir, ա. ծծմբոց:

Souhait (սուէ) իղձ, ըղձանք, մաղթանք, բաղձանք, փափաք, *բարեմաղթութիւն, շնորհաւորութիւն. — légitime, juste, ardent, vain. Former, faire des —s, բարիս մաղթել, բաղձալ, փափաքիլ, բարեմաղթել. c'est le but où tendent tous mes —s. Obtenir l'accomplissement de ses —s. Plein de —s, մաղթանաւէտ. || les —s de bonne année, բարեմաղթութիւն՝ շնորհաւորութիւն նոր տարւոյ. ||A —, մ. քան ցանկութեան, քան բաղձանաց, *ուզածին պէս. tout lui vient, lui arrive, lui réussit à —. Ses affaires vont à —. Avoir tout à —. 2. A vos —s, քան մտիդ, քան միտդ, քան բաղձանացդ. || առողջութի՛ւն. *փունչողին ասի. ոյն մոաք ասի նաեւ. Dieu vous bénisse.

Souhaitable, ած. ըղձալի, մաղթելի, փափաքելի, ցանկալի. c'est la chose du monde la plus —.

Souhaiter, ն. ըղձալ, իղձ՝ ըղձիկ լ., մաղթել, բաղձալ, փափաքիլ, ցանկալ, *շնորհաւորել. — sincèrement, ardemment. — la santé, la richesse. Il souhaite d'avoir un emploi. Je souhaite que mon exemple vous soit utile. Il serait à — que... Ils se séparèrent en se souhaitant toutes sortes de prospérités. — le bonjour à qn., տալ ուրեք զողջոյն առաւօտու, *բարի լոյս մաղթել. je vous souhaite le bonsoir, զողջոյն երեկոյի մաղթեմ ձեզ, *բարի իրիկուն ձեզ կմաղթեմ. il lui a souhaité la bonne année, *նոր տարին անոր շնորհաւորեց. nous nous sommes simplement souhaité le bonjour. Je vous souhaite une bonne fête, *ձեր անունն կը շնորհաւորեմ՝ կը բարեմաղթեմ:

Souillard (սուլյար) ա. ար. միջածակավէմ. *մէջտեղն փորուած քար:

Souille (սուլյ) ի. ո. Ցաւալոց. *տղմուտ տեղ ուր Ցաւալի կինն (sanglier). հն. **Bauge**. 2. Նե. նաւափոս. *տղմի կամ աւազի մէջ խրած նաւուն Ցողած փոսն. le bâtiment fait sa —.

Souillement, ա. ալտեղում:

Souiller (սուլյէ) ն. ալտեղել, մմկել, ՑաՑաւել, շաղախել, արատել, մրոտել, պղծել. — ses habits de boue. — ses mains de sang. || փ. — ses mains du sang innocent, ալտեղել զանմեղ ոք. *անմեղ մէկն բռնանել. — le lit nuptial, la couche nuptiale, շնալ. — sa conscience par une mauvaise action. — sa gloire par des cruautés. — son honneur, sa vie, sa réputation. Ne souillez pas vos regards de ce tableau. Je ne souillerai pas mes lèvres en répétant ses paroles.

Se souiller, դ. ալտեղիլ, մմկիլ, մրոտիլ, ծրդիլ, *պղծուիլ. relevez votre robe, elle pourrait —. || փ. — du sang innocent. Son âme s'est souillée de tous les crimes.

Souillon (սուլյոն) ած. ալտեղահանդերձ, փծուն, վնիի, *վրան ալտոտող, ալտոտան. un petit —. Une petite —. || — de cuisine կամ —, պնակալուացք (սպասուհի):

Souillonner, ն. ալտեղոտել:

Souillure (սուլյիւր) ի. ալտ, փծանք, փծութիւն, պղծութիւն, անսրբութիւն, արատ, բիծ. c'est une — à son honneur, à sa réputation. La — du péché. La — de l'âme par le péché.

Souï-manga, ա. Ց. շաքարակեր. Ցաւուն յազգէ ննդկանց:

Soûl, e (սու, սուլ) ած. յագ, *կուշտ, կուշտուկուռ. il a bien dîné, il est bien —. Il est si — qu'il ne peut se tenir debout. 2. յափրեալ, *յափրած, կշտացած. cet homme est — de perdrix, de cailles. Être — de musique, de vers, de spectacles, etc. ասի եւս je suis si — de cet homme que je ne puis le souffrir. Vous en serez bientôt —. 3. գինեւից, արբեալ, *գինով, խմած, լուլիկ. cet homme est toujours —. Cette femme est —e dès le matin. 4. ա. յագուստ, յագութիւն, *կշտանալն. *կգործածուի *mon, ton, son, votre*, etc. ստացական դերանուններով. manger son —, ցյագ՝ կշտապինդ ուտել, *կուշտուկուռ ուտել. il a mangé son — de ce pâté, *այս բաղբաճին կշտապինդ կերաւ. il a bu et mangé son —, *կշտապինդ խմեց ու կերաւ. j'en ai tout mon —. Il a dormi tout son —. Laissez crier cet enfant tout son —. ասի եւս երբեմն le jeûne. il a eu du mal, de la peine, tout le —.

Soulagement, ա. դիւր, սփոփ, սփոփում, սփոփութիւն, սփոփանք. donner, apporter, recevoir du —. Sentir, demander, attendre du —. Elle est venue chercher ici un — à ses peines. Il n'a éprouvé aucun — de ses remèdes. Faibles —s d'un malheur sans remède. C'est un grand — d'esprit. Elle consacre sa vie au — des malheureux. Sans —, անդիւր, անսփոփ:

Soulager, ն. դիւր առնել, դիւրել, ՑեՑեւացուցանել, *ՑեՑեցուցանել. il faut — ce mulet, sa charge est trop lourde. — une poutre, un plancher. — un navire. 2. փ. դիւր առնել, դիւրել, սփոփել. — qn. dans sa douleur. A raconter ses maux, souvent on les soulage (Corneille). — la douleur, la misère de qn. Il a un commis qui le soulage beaucoup dans son travail. Qui soulage, դիւրարար, սփոփաճու. qui soulage le cœur, սրտադիւր, սրտասփոփ.

Se soulager, դ. ՑեՑեւանալ, *ՑեՑեցանալ. 2. փ. դիւր լ., սփոփիլ. il avait un emploi qui l'accablait, il a pris deux commis pour —. Il s'est soulagé par cet aveu. La douleur se soulage par la plainte. 3. երՑալ ի պէտս, *բնական պէտք մի կատարել:

Soûlant, e, ած. յագեցուցիչ, յափրեցուցիչ, *Ցշիչ. c'est un mets bien —.

Soûlard, e, գ. ռ. գինեմոլ, *խըման. c'est un —. Une ignoble —e.

Soulas (լա) ա. հ. մխիՑարութիւն. il voulut passer la journée en joie et en —.

Soulcie, ա. Ց. յագեհաւ. Ցուչուն յազգէ ննդկի:

Soûler, ն. յագեցուցանել, խեղդել, խճկել, յափրացուցանել, *Ցշել. il aime le gibier, on l'en a soûlé. || փ. — ses yeux de sang, de carnage, սիրել հեղուլ զարիւն, առնել կոտորածս. 2. արբեցուցանել, *գինովցնել. il suffit d'un verre de vin pour le —.

Se soûler, դ. ռ. յագենալ, *կըշտանալ. j'aime ce mets, je m'en suis soûlé. || փ. — de plaisir, de toutes sortes de plaisirs. 2. ռ. արբենալ, գինեհարիլ, *գինովնալ. cet homme se soûle dès qu'il se met à boire.

Soûlerie, ի. գինեհարութիւն, գինեճանութիւն, *գինովութիւն:

Souleur, ի. սգր. ահ՝ արհաւիրք սարսափ, *ահուդող. son apparition subite m'a causé une —. Vous lui avez causé bien des —s. En apprenant cette nouvelle, il eut une grande —.

Soulevé, e, անց. ամբարձեալ. 2. ած. ամբարձիկ:

Soulèvement, ամբարձում, բարձրացում, յարոյցք. le — d'un terrain, d'une côte. || — de cœur, նողկութիւն, նողկանք, *սիրտխառնուք. 2. յարոյցք, յոյզք, ծփանք. le — des flots, — ալեաց, 3. փ. յուզում, խռովութիւն, ապստամբութիւն, նըշկամիտում. le — d'une ville, d'une province. Apaiser, réprimer un —. Cette mesure causa un — parmi les paysans. 4. զայրուցում, զայրոյթ. ces paroles causèrent dans l'assemblée un — général contre lui.

Soulever, ն. վերացուցանել, ամբառնալ. ce fardeau est si pesant qu'on a peine à le —. — un malade dans son lit, յարուցանել զիւանդն յանկողնի. — sa tête. Il est si faible qu'il faut deux personnes pour le —. 2. բարձրացուցանել. on a essayé de calculer l'époque où ces montagnes furent soulevées. 3. յուզել, կուտակել. la tempête soulève les flots. 4. յարուցանել, դիզանել, le vent soulève la poussière. 5. ի բաց առնել, հանել. il voulut — le voile qui couvrait la figure de cette femme. 6. ա-

պրստամբեցուցանել, նշկահել, *ոտք հանել. il a soulevé toute la province. — la multitude, le peuple. 7. փ. յարուցանել, հանել. ce succès souleva tous ses rivaux contre lui. 8. գայրացուցանել, շարժել ի բարկութիւն՝ ի ցասումն. cette proposition souleva toute l'assemblée. Son insolence souleva tout le monde contre lui. 9. փ. յուզել, յարուցանել, *հանել. — une question, խնդիր —. — une discussion.

Soulever, չ. le cœur lui soulève, Քալուկ զբտիւն գայ, *սիրտն կը խառնուի. faire — le cœur, Քալուկ զբտիւն ածել, նողկացուցանել, *սիրտ խառնել. cela fait — le cœur. ‖փ. ses flatteries sont si fades, qu'elles font — le cœur.

Se soulever, դ. յառնել, կանգնիլ, *վերցուիլ, ինքնգինքն վերցընել. soulevez-vous un peu. Il ne peut —. 2. ծփիլ, կուտակիլ, ճառանալ, դիզանալ. les flots se soulevaient. La mer commence à —. 3. ապստամբիլ, նշկահիլ, *ոտք ելնել, գլուխ վերցունել. les peuples se soulevèrent contre lui. 4. յառնել ի վերայ՝ ընդդէմ. tout le monde s'est soulevé contre cette proposition. 5. յառնել, յուզիլ, եռալ, *յուզուիլ. à cette vue, mon cœur se souleva, *մարդուս սիրտն կը յուզուի, մարդ զզուանք կը զգայ. tout mon sang, tout mon cœur se soulève à la seule pensée de ce crime. 6. նողկալ, *սիրտ խառնուիլ. le cœur se soulève.

Souleveur, ա. բարձրացուցիչ:

Soulier, ա. մուճակ, սօլ, ոտնաման «գունտուրա». — avachi, Քօշ մուճակ. — d'homme, de femme, — pour homme, pour femme, *էրիկ մարդու՝ կնկան մուճակ. une paire de —s vernis. Décrotter, cirer des —s, ‖ փ. être dans ses petits —s, *նեղուիլ Քեան մէջ լ. ‖ vous ne savez pas où le — le blesse, S. **Blesser**. ‖ Il n'est pas digne de dénouer les cordons des —s d'un tel. S. **Cordon**. ‖ Mourir dans ses —s, մեռանիլ առանց հիւանդուիլեան. ‖ n'avoir pas de —s aux pieds, *խեղճուիլեան մէջ լ. ‖ se soucier de qn. comme de ses vieux —s, *մէկուն վրայ ամենեւին հոգ չընել. ‖ ne pas faire plus de cas de qn. que de la boue de ses —s, արհամարհել զոք:

Soulignement, ա. ենիագծում, ստորագծում:

Souligner, չ. ենիագծել, ստորագծել: on souligne dans un manuscrit ce qui doit être imprimé en italique. 2. փ. —, շեշտոլորել. *ձայնն փոխելով՝ խօսքին կարեւորութիւնն հասկցունել: [րագծիչ:

Souligneur, ա. ենիագծիչ, ստո-

Souloir, չ. հ. սովորիլ, սովոր լ:

Soulte կամ **Soute**, իգ. հաւասարակշռութիւն. *ժառանգութեան հաւասարութեան համար եղած վճարում. — de partage. 2. վճ. S. **Solde**.

Soumettre (լծ. իբրեւ **Mettre**) ն. ենիարկել, ստորադնել, նուաճել, հնազանդեցուցանել. — une province à ses lois, à son empire. — à l'obéissance. — les rebelles. On peut les vaincre, mais non pas les —. L'île fut soumise. — ses actions à la volonté d'autrui. — ses idées à celles de qn. Je soumets dans cette affaire mes idées aux vôtres. — ses lumières, ses opinions, ses sentiments à ceux d'autrui. — une chose au jugement, à la critique de qn. — une chose à l'attention, à l'examen de qn. Permettez-moi de vous — une observation. — à la discussion, վիճաբանութեան ենիարկել. — à l'examen, ի քնին արկանել, *քննութեան ենիարկել. — ses écrits au public. — une chose à l'analyse.

Se soumettre, դ. ենիարկիլ, նուաճիլ, հնազանդիլ, հպատակիլ, *ենիարկուիլ. — à une domination étrangère. Les rebelles se soumirent. — à la raison, aux ordres, à la volonté de qn. — aux lois. — à qc. Je me soumets à tout ce qu'on voudra. Je me soumets à tout ce qu'il vous plaira.

Soumis, e, անց. ենիարկեալ, նուաճեալ. 2. ած. հլու, հլուական, հնազանդ, հնազանդամիտ, դիւրալուր. des sujets —. Un fils — et respectueux. Une fille —e. Un air —. Des paroles —es. ‖ Fille —e, արձանագրեալ աղջիկ. ապին, բոզ.

Soumission, ի. ենիարկումն, հնազանդութիւն, հպատակութիւն, հլուիւն. il a toujours eu une grande — pour ses supérieurs. Il a toujours été d'une grande — envers son père, à l'égard de sa mère. Il se tient dans la — où il doit être. Avoir une grande — d'esprit pour les choses de la foi. J'ai été très content de sa — dans cette circonstance. — volontaire, forcée. Cette ville a fait sa —. 2. յ. մեծարանք. c'est un homme qui exige de grandes —s. 3. խոնարհութիւն. le roi reçut ses —s avec bonté. 4. գրաւոր յանձնառութիւն. 5. դտ. faire sa —, հնազանդիլ, հպատակիլ:

Soumissionnaire, ա. յանձնառու. il y avait plusieurs —s pour cette entreprise.

Soumissionner, ն. յանձնառու լ., յանձն առնուլ. — un marché, une fourniture. — pour telle somme, pour tel prix.

Soupape, ի. կափոյց «գափագ». — de sûreté, — ապահովութեան:

Soupçon, ա. կասկած, կասկածանք, երկեան, խէթ. — injuste, injurieux, téméraire, fondé. Léger, violent —. Avoir, prendre, donner du —, des —s. Exercer, détruire, dissiper un —. Sa conduite excita un —, des —s. Cela confirme, fortifie mes —s. J'ai quelques —s de sa fidélité. Au moindre —, je la quitterai. Un cœur exempt de —, սիրտ անկասկած՝ աներկեան՝ անխէթ. une conduite exempte de —. 2. կարծիք. ce n'est pas une certitude, c'est un —. J'ai le — que c'est lui qui est venu. 3. նշմարանք, *շոշորթ. il a un — de faire. 4. դոյզն ինչ, *քիչ բան: donnez-moi un — de cette liqueur. Je n'en veux qu'un —.

Soupçonnable, ած. կասկածելի. méfait —.

Soupçonner, ն. կասկածել, *կասկած ունենալ, կասկածի երթալ. — un homme d'un crime, de trahison. — qn. d'hérésie. Il est fortement soupçonné de ce crime. — sans raison, sans cause. Je la soupçonnai d'avoir trompé son mari. 2. կարծել, կարծիս ունել, *կարծիք ունենալ, կռահիլ. je soupçonne qu'il est l'auteur de ces vers.

Soupçonneur, ա. կասկածող:

Soupçonneusement, մ. կասկածաբար:

Soupçonneux, euse, ած. կասկածոտ, անվստահ. elle est défiante et —euse. Être d'un caractère —, կասկածաբարոյ լ:

Soupe, ի. Քան «Քիրիք». petite —, Քանիկ. privé de —, Քանահատ. — épaisse, Քանձրաքան. — au pain, հացաքան. — aux lentilles, ոսպնաքան, չիկաքան. — au potiron, մախոխ. — au lait, կաթնաքան. marchand de —, Քանավաճառ. une assiette à —, Քանաակառակ. une assiette de —, սկառակ մի Քան. distribuer des —s aux indigents. թաշխել Քան չքաւորաց. tremper, servir la —. Tailler la —, շերտել զհաց Քանի, *Քանի համար հաց կտրել. ‖ s'emporter comme une — au lait, դիւրաբորբոք՝ դիւրացասում լ. ‖ — au vin կամ — au perroquet, գինաքան. ‖ փ. և ք. mouillé, trempé comme une —, սաստկաքաց, *խըխտած դարձած. ‖ ivre comme une —, արբշիռ, *սաստիկ գինով:

Soupé, ա. S. **Souper**, ա:

Soupente, ի. լայնափոկ (կառաց). une des —s du cabriolet est cassée. 2. առագել. խորշ մեծ ի ձեղուն ախոռի. il couche dans une —.

Souper կամ **Soupé**, ա. ընթրիք. երեկոյի ճաշ. grand —. — fin, délicat. Qu'avez-vous pour — ? Compagnon de —, ընթրակից. celui qui donne un —, ընթրատու. sans —, անընթրիս. ‖ après —, յետ ընթրեաց, յետընթրիք. ‖ second —, մակընթրիք:

Souper, չ. ընթրել. je ne soupe jamais. De quoi avez-vous soupé?

Soupeser, ն. ենիակշռել, *ձեռքով կշռել:

Soupette, ի. հացաշերտիկ:

Soupeur, euse, գ. ընթրող, ընթրակեր, ընթրուհի:

Soupière, ի. Քանաման. 2. Քանամանաչափ. Քանաման մի լի:

Soupir, ա. հառաչ, հառաչանք, հառաչումն, Քառանչ, հեծեծանք, յոգոցհանուիլ, հաչիւն. grand, long —. Tendres —s, կաթոգին —ք. plein de —s, հառաչալիր, — de douleur. Jeter, pousser des —s. Un cœur

gros de —s, բազմահյուսած սիրտ. des —s entrecoupés. La douleur s'exhale par des —s. C'est l'objet de ses —s. || Dernier —, յետին շունչ, յետնաշունչ. || rendre le dernier —, les derniers —s, արձակել վերջին շունչը, հանել զոգի. մեռանել. recevoir, recueillir les derniers —s de qn., * մէկուն մեռած ժամուն բովն գրտնուիլ. || jusqu'au dernier —, մինչեւ ցյետին՝ վերջին շունչ կենաց. je vous servirai jusqu'au dernier —. 2. փ. հառաչանք, տարփանք. — amoureux, d'amour. 3. քԽ. հառաչ. les —s de la brise dans le feuillage, etc. 4. եծ. հառաչ. հանգիստ կարճատեւ՝ հատասար սեւակի (noire). demi—, կիսահառաչ. quart de —, քառորդահառաչ:

Soupirail, aux, ա. ճ. շնչահան. le —, les soupiraux d'une cave.

Soupirant, e, ած. եւ գ. ը. հառաչող, տարփաւոր, տարփող. elle a beaucoup de —s.

Soupirer,ն. հառաչել, հառաչանս հանել, հայել, Ցառանչել, յոգւոց հանել. — de douleur, de respect. — du fond du cœur. — ensemble, հառաչակից լ. — sans cesse. || — d'amour, տարփալ. 2. հետամուտ՝ իղձ լ., փափաքիլ, տարփալ. — après, — pour, հառաչել, կոկրղել, կոկաձել, ըղձիկ՝ իղձ լ. il y a longtemps qu'il soupire après cette place. Il soupire pour cette femme. 3. մրմնջել. — ses peines, ses douleurs. Les vers que soupirait Tibulle.

Առ. Cœur qui soupire n'a pas ce qu'il désire, *հառաչող սիրտն՝ չունի փափաքածն. || cœur content soupire souvent, *գոհ սիրտն՝ հառաչէ ատեպ:

Souple, ած. դիւրագուճ, ճապուկ, կակուղ, * ճկուն. du cuir très —. Des branches —s. Osier —. Une étoffe extrêmement —. || փ. եւ ը. c'est un homme — comme un gant, *ձեռնոցի պէս կակուղ մարդ է. 2. դիւրադարձ, դիւրաշարժ, Ցեեւանդամ. il faut être bien —. Avoir le corps bien —. 3. ce cheval a le jarret —. Avoir les mains —s. Une voix —. 4. հլու, համբոյր, դիւրանսաց, կամարար. pour réussir à la cour, il faut être —. Il a l'esprit —, կակղամիտ է. il est d'un caractère —, կակղաբարոյ է. avoir l'échine, les reins —s.

Souplement, մ. կակղաբար, դիւրադարձաբար, դիւրաշարժաբար, *ճապկօքէն:

Souplesse, ի. կակղութիւն, ճապկութիւն, *ճկնութիւն. la — de l'osier, d'un ressort, d'une étoffe. 2. ճապկութիւն, դիւրադարձութիւն, դիւրաշարժութիւն. il a une — de corps, une — de mains étonnante. Le singe est un animal qui a beaucoup de —. Ce cheval a de la — dans les jarrets. 3. փ. հլուականութիւն, բարեբարութիւն, կակղութիւն. sa voix a de la —. Il a beaucoup de — dans l'esprit. Son style manque de —. — de caractère. Ayez de la — si vous voulez faire votre chemin. Avoir de la — dans les affaires, dans le commerce du monde. Il a beaucoup, il a trop, il n'a pas assez de — dans le caractère. 4. հնարք. ce n'est que par des —s qu'il est parvenu si haut. || Tours de —, հնարք, խաբէութիւն. ce n'est que par des tours de — qu'il est parvenu à ses fins. Il a fait mille tours de — pour supplanter cet homme.

Souquenille, ի. սուգան. * երկայն եւ խոշոր կտաւէ վերարկու կռապանաց եւ ծիապանաց. 2. ը. սուգան. անշահ զգեստ. il traîne partout sa —.

Souquer, ն. նւ. կարծրացուցանել, * կարծրացունել. = չ. կարծրանալ:

Source, ի. ակն, աղբերակն, աղիւր. — vive, claire, limpide. Eau de —, ակնաջուր, ակունք. — limpide, աղբիւր ականակիտ. comme par une —, աղբիւրաբար. découvrir, trouver une —. Cette rivière est navigable dès sa —. Remonter une rivière jusqu'à sa —. Les —s du Nil. —s minérales. — jaillissante. — de chaleur, ջերմաղբիւր. աղբիւր ջերմաւնեան. 2. փ. աղբիւր. երկիր առատաբեր՝ առատաբուղխ. le Pérou est une — de métaux précieux. 3. փ. եւ քԽ. ակն, աղբիւր. qui changera mes yeux en deux —s de larmes? (Racine). 4. փ. աղբիւր, սկիզբն, պատճառ. le travail est une — de richesse. La vanité de l'homme est la — des plus grandes peines. || Prendre sa —, սկիզբն առնուլ, բղխիլ. le préjugé prend sa — dans un sentiment troublé. Il faut remonter à la — de ce bruit. Je tiens cette nouvelle de bonne —. Les —s de la vie. 5. փ. աղբիւր, բնագիր. cet historien a puisé dans les meilleures —s. Cela coule de —, աղբիւրաբար՝ հոսի՝ *կվազէ. il écrit facilement, on voit que cela coule de —. 6. ակնավայր, աղբերավայր. — sacrée, miraculeuse, լուսաղբիւր:

Sourcier, ère, գ. աղբերագիտուհի:

Sourcil, ա. յօնք, *ընքուի. les poils des —s. Qui a les —s bien arqués, կկղայօն. qui a les —s épais, Ցաւայօն, մրայօն. qui a des —s, յօնեղ. se faire des —s, * ընքուի շինել. celui qui a les —s unis, յօնակից, կցայօն. froncer le —, յօնակից՝ կկրզայօն լ., պռասել զյօնս. la tête, la queue des —s. Hausser, baisser les —s. froncement des —s, պռասումն յօնից. —s artificiels. Se faire les —s, *յօնքերն ներկել. dont les —s se joignent, յօնակից, կցայօն:

Sourcilier, ère, ած. յօնական. muscle —. Arcade —ère.

Sourcilier, ա. ար. յօնակ:

Sourciller, չ. յօնաճօճ լ., յօնաճօճել. * յօնքերն շարժել՝ խաղցունել. cet écolier n'ose pas — devant son maître. || ը. Sans —, անխռով, * առանց յուզմունք յայտնելու. il a écouté mes reproches sans —. Il a entendu cette mauvaise nouvelle sans —. Il n'a pas sourcillé en entendant son arrêt.

Sourcilleux, euse, ած. բարձրայօն, բարձրաբերձ. monts —, montagnes —cuses. Rochers —. 2. փ. բարձրայօն, մեծամիտ. front —. Mine —euse. Air, ton —. 3. տխրական, տխրատեսիլ. avoir un front —. 4. յօնել, * խիտ ընքուիներ ունեցող. animal —.

Sourd, e, ած. խուլ, խլակտնջ «սաղըր». il est devenu —. Elle est un peu —e. Cette maladie l'a rendu — d'une oreille. —muet, համրախուլ, խուլ եւ համր, խուլ ու մունջ. il est —muet de naissance, մունջ է ի ծնէ. || ը. il est — comme un pot, *չաւս — է. || faire la —e oreille, S. **Oreille.** 2. փ. —, խլաբարոյ, անլսող, անլուր. être — aux prières, aux cris, aux raisons, aux remontrances. 3. խուլ, անձայն, աննչական. cette salle est —e. Ce violon est —. Une voix —e. Bruit —. De —es rumeurs. 4. փ. գաղտնի, գաղտնապոգայի, գաղտնորսակ, գաղտնաճաճուկ, գաղտածիգ, գաղտածես. des pratiques —es. Des —es menées. Une —e tyrannie. Douleur —e, գաղտակիծ ցաւ. 5. չփ. անչափակից, անհամաչափ. quantités —es, — բանակք. 6. ար. անձայն. lime —e, — խարտոց. couteau —, բուի դանակ. lanterne —e, աղօտ՝ անլոյս լապտեր. pierre —e, մուի քար. 7. գ. խուլ «սաղըր». un —, une —e. Faire le —, * խուլ ձեւանալ. un — et muet. Une —e et muette, խուլահամր. || — et aveugle, խուլակոյր. || ը. frapper comme un —, հարկանել անչափ եւ անխնայ.

Առ. il n'est pire — que celui qui ne veut pas entendre, *լսել չուզողին պէս խուլ չկայ:

Sourd, ա. սր. S. **Salamandre.**

Sourdaud, e, գ. ճանրալուր, դժուարալուր, * խուլկնկ, ականջն ճանր. c'est un —.

Sourde, ի. Ծ. կոցօնիկ, չրակոցարիկ. S. **Bécassine.**

Sourdement, մ. խլաբար, խուլ ձայնիւ, աղօտաբար. le tonnerre grondait —. 2. փ. ի ծածուկ, գաղտ, *գաղտնի. il a fait cela —. Traduire une affaire —. Des bruits — répandus.

Sourdière, ի. խլափեղկ. *փեղկ

Sourdine, ի. եծ. ձայնարգել. la — du violon. || փ. mettre une — à ses prétentions, զիջանել ի պահանջանացն.

A la —, մ. փ. եւ ը. լռելեայն, ի ծածուկ, գաղտ, *գաղտնի. les ennemis ont délogé à la —. Il s'est marié à la —. Négocier une affaire à la —.

Sourd-muet, Sourde-muette, S. **Sourd.**

Sourdon, ա. կ. խլախնձի. խնձիմաթ ինչ:

Sourdre, չ. բղխել, ցայտել. on voit l'eau — de tous côtés. L'eau qui sourd du rocher. 2. փ. սգր. բղխել *

յառաջ գալ . c'est une affaire, une entreprise dont on a vu — mille inconvénients.

Souriant,e, ած. ժպտական, ծիծաղախիտ, բարեժպիտ, բարեժիտ, քաղցրաժպիտ, գեղաժպիտ, գեղաժրմիտ, գեղաճիճաղ, քմծիծաղ, ժրպտուն . elle est toute —e. Bouche —e. Regard —. Toujours —, միշտաժպիտ, միշտաճիճաղ : [ձագ :

Souriceau, ա. մկնիկ . մկնակի

Souricière, ի. մկնակակալ, մկնականաստ, *ցիցեղ, մուկբռնիկ . tendre, amorcer une —. 2. ակառնաստ, ծուղակ . se mettre, se jeter dans la —.

Sourire (լծ. իբրև **Rire**) հ. ժպտիլ, ժմտիլ, քմծիծաղիլ. — obligeamment, malicieusement, dédaigneusement. Il ne répondit rien, mais il se mit à —. Elle souriait de mon embarras. En souriant, ժպտագին. 2. փ. ժպտիլ, հաճոյ լ. cette dame lui souriait. La fortune lui sourit. || — à qn. Cette affaire lui sourit beaucoup. Ce lieu me sourit, j'aimerais à l'habiter. Je ne sais quelle espérance lui sourit. qui sourit plein d'espoir, յուսաճիճաղ .

Sourire, ա. ժպիտ, ժմիտ, ժրպտուն, ժպտանք, *քմծիծաղ. — agréable, spirituel, fin, dédaigneux, moqueur. Qui a le — aimable, գեղաժպիտ . elle a le — gracieux, ժպտանոյշ է նէ . il a toujours le — sur les lèvres. D'un beau —, գեղաժմիտ, գեղաժպիտ . au doux —, քաղցրաժպիտ, ժպտանոյշ . comme un —, ժպտապէս . plein de —, ժպտալից, ժպտագին . malin —, չարայուշ՝ չարանիւթ ժպիտ . avec —, en souriant, ժպտապէս, ժպտագին, ժրպտագին :

Souris (ի) ա. հ. ժպիտ, *քմծիծաղ . — agréable, malicieux, moqueur. Un doux —. Un léger —.

Souris (ի) ի. մկնակ, *քսվիս «ֆրնտզգ սչչանք». le chat a pris une —. S. **Rat.** || — de terre, S. **Mulot.** — de montagne, S. **Lemming** եւ **Gerboise.** || ը. on entendrait trotter une —, անլուռ՝ անլսելի լ. || être éveillé comme une potée de —, արթուն լ. || փ. la montagne a enfanté une —, *լեռն մկնակ ծնաւ . || quand les chats n'y sont pas les — dansent, S. **Chat.** || Couleur gris de —, գորշ արծաթափայլ . || cheval —, ձի մկնագոյն՝ մկներանգ . 2. մագ. մրկնակ . մսուռ դնդեր (muscle). 3. անք. մկնակ . ծիու քթափոլի կռճիկ:

Sournois, e, ած. վայրաճայեաց, ճաճկամիտ, գաղտամես, *սմսիկ, սմսեղուկ . cet enfant est bien —. Air —. Une mine —e. || գ. c'est un —, une —e.

Sournoisement, մ. ճաճկամտաբար, ճաճկաբար, * սմսեղուկ կերպով . il a fait cela —.

Sournoiserie, ճաճկամտութիւն, *սմսեղուկութիւն. il fait tout par —.

Sous (սու) նխ. ի ներքոյ, ընդ., *ներքեւ, տակ . — le ciel, ի ներքոյ երկնի, *երկնի տակ . — la couverture, ընդ ծածկութիւ, * ծածկութի տակ . — la cheminée, *վառարանին տակ . — terre, ի ներքոյ երկրի, *երկրիս տակ . s'asseoir — un arbre, բազմիլ ի ներքոյ ծառոյ, * ծառի տակ նստիլ . porter un paquet — le bras, դնել ծրար յաննի, * ծրար մի թեւին տակ զարնել . — cape, S. **Cape.** Mettre une lettre — enveloppe. N'avoir pas de quoi se mettre — la dent. Il avait caché la clef — le lit. 2. փ. ի ներքոյ, ընդ (իշխանութեամբ), ի ձեռանէ, *ձեռքին տակ . il a tant d'hommes — lui, — son commandement, — son autorité, — ses ordres. Ceux qui ont vécu — la loi de Moïse. Il est — la tutelle de son oncle. Être — la garde de qn. Il est né — une heureuse étoile. Être — la protection de qn. Prendre qn. — sa protection. Naviguer — pavillon français. Affirmer — serment, երդմամբ հաստատել . || — prétexte, պատրուակաւ . — tel nom. — un faux nom il s'est présenté chez nous. 3. առ (Նապոլիոնաւ), առ ժամանակօք, ի ժամանակս, յաւուրս, * ժամանակներն, օրով . — la République. — l'Empire. — le pontificat de tel pape. — l'administration d'un tel. Je ferai telle chose — quinze jours. — peu. || Passer qc. — silence, S. **Silence.** || — telle condition, S. **Condition.** || — le bon plaisir, բարեյօժարութեամբ, կամակարութեամբ, քմահաճութեամբ . || — peine de la vie, S. **Peine.** || — peine d'amende, S. **Peine.** Confier, dire une chose — le secret, — le sceau du secret, — le sceau de la confession, S. **Secret, Sceau** եւ **Confession.** || — ce rapport, այսու մտօք, * այս մտքով, այս մասին . Il vous est inférieur — ce rapport, — plusieurs rapports, — plus d'un rapport. || — main, S. **Main.**

Sous, նխ. փոխանակ, փոխ..., դեր... 2. ոգ. ենթ..., ենթա..., ըստոր..., ստորա...,

Sous-acétate, ա. ոգ. ենթաքացախաստ . — de plomb, — կապարի :

Sous-affermer, ն. ենթավարձել. le fermier principal m'a sous-affermé ce pré.

Sous-affréter, ն. ենթանաւավարձել . * նաւ վարձողի նաւն վարձել :

Sous-aide, ա. ենթաստաւար, ենթօգնական . — de cuisine, ենթախոհեակ, S. **Aide.** Des —s.

Sous-amendement, ա. դերուղղափոխութիւն . des —s.

Sous-amender, ն. դերուղղափոխել : [ենթաջլօնային :

Sous-aponévrotique, ած. մգ.

Sous-arbrisseau, ա. բ. ենթաթուփ, թփիկ . տունկ մանր եւ ընդարեր . des —x.

Sous-archiviste, ա. փոխ-դիւանապահ . des —s.

Sous-axillaire, ած. բ. ենթանթական :

Sous-bail (այլ) ա. ենթավարձուն : des sous-baux.

Sous-bailleur, resse, գ. ենթավարձող . des —s, des —resses.

Sous-barbe, ի. անբ. ենթածնօտ, կոճէրակալ (ձիոյ) . des —s.

Sous-bibliothécaire, ա. դեր գրապետ . des —s. [—s.

Sous-bief, ա. ենթագուղի . des

Sous-bois, ա. ենթանտառ . des —. [—.

Sous-bras, ա. ենթաթշտիկ. des

Sous-carbonate, ա. ոգ. ենթածխաստ : [—s.

Sous-chef, ա. ենթապետ . des

Sous-classe, ի. ենթադաս, ստորադաս : [անրակական :

Sous-clavical, e, ած. մգ. ենթ-

Sous-claviculaire, ած. մգ. ենթանրակային :

Sous-clavier, ère, ած. մգ. ենթանրակ . muscle —. Artère —ère.

Sous-comité, ա. դեր մասնախումբ :

Sous-commissaire, ա. դեր պատուիրակ. des —s.

Sous-commission, ի. դեր յանձնաժողով . des —s.

Sous-comptoir, ա. վճ. դեր վաճառատուն . des —s.

Sous-conjonctival, e, ած. մգ. ենթակնաթաղական :

Sous-costal, e, aux, ած. մգ. ենթակողական . muscles sous-costaux.

Souscripteur, ա. ստորագրող, բաժանորդ . une liste de —s.

Souscription, ի. ստորագրութիւն, ստորագրութիւն, ծեռնագիր . ils ont approuvé cet acte par leur —. La — d'une lettre. La — de votre lettre n'était pas assez respectueuse. 2. ստորագրութիւն, բաժանագրութիւն, հանգանակութիւն . ouvrir une — pour un acte de bienfaisance. Le montant de sa —. Les conditions de la —. Cet ouvrage a été publié par —. 3. բաժանորդագին, բաժնեգին :

Souscrire, ն. ստորագրել, ձեռնագրել . — un contrat, une lettre de change. 2. հ. ստորագրիլ, բաժանագրիլ, հանգանակիլ . je souscris pour tant. Je souscrirai pour cet ouvrage. 3. փ. հաւանիլ . je souscrirai à tout ce que vous dites.

Sous-cutané, e, ած. մգ. ենթամորթ, ենթամորթային, ընդմորթեայ, ենթամորթեան, ներմորթային . artères, veines —es. Injection —e. [րակ :

Sous-délégué, e, դերպատուիրակ

Sous-déléguer, ն. դերպատուիրակել :

Sous-diaconat, ա. կիսասարկաւագութիւն . des —s.

Sous-diacre. ա. կիսասարկաւագ . des —s.

Sous-diaphragmatique, ած. նգ. ենթաստոծանային :

Sous-directeur, trice, գ. դերտեսուչ, դերտնօրէն, դերտնեչուհի, դերտնօրէնուհի :

Sous-diviser, ն. ստորաբաժանել . հն. **Subdiviser.** = *Se* —, դ. —իլ : [նում :

Sous-division, ի. ստորաբաժա-

Sous-dominante, ի. եժ. ենթաիրախազ. երկրորդ տիրող խազ. s. **Dominante.**

Sous-dorsal, e, ած. մգ. ենթա[կին:

Sous-double, ա. չփ. կէս. deux est — de quatre.

Sous-doublé, e, ած. չփ. վարի ի բանդ. en raison —e, հաւեմատական իրրեւ արմատ բառակուսի:

Sous-économe, ա. փոխտնտես. երկրորդ տնտես. des —s.

Sous-égalisage, ա. ենթահաւասարում. des —s. [սարել:

Sous-égaliser, ն. ենթահաւա-

Sous-égalisoir, ա. ենթահաւասարոց. * տեսակ մաղի վառօդոյ. des —s.

Sous-entendre, ն. լռիմանալ. զօրութեամբ՝ լռելեայն իմանալ, * լռիմացունել, զօրութեամբ հասկցունել. quand je vous ai dit cela, j'ai sous-entendu que... Cette chose, cette condition se sous-entend toujours. Cela est toujours sous-entendu.

Sous-entendu, e, անց. լռիմացիկ. զօրութեամբ իմացեալ. 2. ա. լռիմացում. զօրութեամբ իմացում, գաղտնիմաստ. il y a quelque —, des —s.

Sous-entente, ի. լռիմացութիւն, ճանկամտութիւն, սքողաստութիւն. il ne parle jamais qu'il n'y ait quelque — à ce qu'il dit. Des —s.

Sous-épidermique, ած. մգ. ենթահամակամորթային:

Sous-épineux, euse, ած. մգ. ենթախոչ. muscle —, պնդեր —. fosse —euse, փոս —:

Sous-espèce, ի. ենթատեսակ:

Sous-faîte, ա. ճ. ենթատիք:

Sous-famille, ի. ենթատոհմ:

Sous-ferme, ի. ենթավարձութիւն. prendre la —, ենթավարձել. Des —s. [mer.

Sous-fermer, ն. s. **Sous-affer-**

Sous-fermier, ère, գ. ենթավարձակալ, ենթավարձակալուհի. des —s, des —ères.

Sous-fréter, ն. ենթանաւավարձել, տոորանաւավարձել. * վարձու տալ վարձած նաւն:

Sous-frutescent, e, ած. s. **Suffrutescent.**

Sous-garde, ի. զգ. ենթապահպանակ. պահպանակ ձգանք (détente) հրացանի. des —. [—s.

Sous-genre, ա. ենթատեսակ. des

Sous-gorge, ի. փողնոց (ձիոյ):

Sous-gouverneur, ա. փոխ կուսակալ. 2. փոխ կառավարիչ:

Sous-hépatique, ած. մգ. ենթալերդային:

Sous intendance, ի. փոխ վերակացութիւն. երկրորդ վերակացութիւն. des —s.

Sous-intendant, ա. փոխվերակացու. des —s.

Sous-jupe, ի. ենթամիջազգեստ. des —s. s. **Jupe.**

Sous-lacustre, ած. ենթալիճ:

Sous-lieutenance, ի. ենթատեղակալութիւն. երկրորդ տեղակալութիւն. des —s.

Sous-lieutenant, ա. փոխտեղակալ, դեր տեղակալ, ենթատեղակալ. des —s.

Sous-ligner, s. **Souligner.**

Sous-ligneux, euse, ած. բ. կիսափայտ: [նի ինչ կրծոտ:

Souslik, ա. կ. աղասէր. կենդա-

Sous-locataire, գ. ենթավարձող, ենթավարձուհի. des —s.

Sous-location, ի. ենթավարձութիւն. des —s. [միջային:

Sous-lombaire, ած. մգ. ենթա-

Sous-louer, ն. ենթավարձել, * վարձածն վարձու տալ. je vous sous-louerai deux chambres. Il a sous-loué la moitié de sa maison. 2. ենթավարձել. * վարձու բռնել. j'ai sous-loué à M. un tel.

Sous-lunaire, ած. ենթալուսին:

Sous-main, ա. ներքնաձեռն. * ձեռքին տակ դրուած բանն. des —.

Sous-maître, esse, գ. փոխ վարժապետ, փոխ վարժուհի:

Sous-manche, ած. ենթամանշեան, գետուղի. tunnel —.

Sous-marin, e, ած. ենթածովային, ընդծովեայ, անդրծովեան. volcan —. Forêts —es. Construction —e. Navigation —e. Bateau —. 2. ա. un —, ենթածովանաւ. des —s.

Sous-maxillaire, ած. մգ. ենթակզակային, ենթածնօտային:

Sous-mentonnière, ի. ենթակըզակակալ. des —s. [րար:

Sous-ministre, ա. փոխ նախա-

Sous-multiple, ած. չփ. տոտրաբազմապատիկ, ենթաբազմապատիկ. sept est un nombre — de vingt huit. 2. ա. —. trois est un des —s de douze. [րակատ:

Sous-nitrate, ա. տգ. ենթաթո-

Sous-normale, ի. եչ. ենթուղածիգ. la — de la parabole est constante et égale à la moitié du paramètre, ենթուղածիգն զուգորդի է անփոփոխ եւ հաւասար կիսոյ յարաչափի (paramètre) des —s.

Sous-occipital, e, ած. մգ. ենթածոծրակային: [րոյրոչ:

Sous-œil, ա. բ. ենթակն, ենթա-

Sous-œuvre, ա. ար. շինուածահիմն. en —, ի —, ի հիմանց. reprendre un mur en —, նորոգել զորմ ի հիմանց, * պատն հիմունքէն նորոգել. || փ. reprendre un travail en —, * երկի մի գլխաւոր մասունքն շտկել:

Sous-œsophagien, enne, ած. մգ. ենթատունգնային, ենթօրկորային: [des —s.

Sous-officier, ա. ենթասպայ.

Sous-opercule, ա. բպ. ենթախփան. des —s.

Sous-orbitaire, ած. մգ. ենթակնակապճային. le canal —. Les nerfs —s.

Sous-ordre, ա. տոորակարգ, ենթակարգ. ouvrir un —. || En —, տոորակարգեալ. opposants, créanciers en —. եւ գր. տոորակարգեալ, տոորակարգ. il n'est pas en chef dans cette affaire, il n'y est qu'en —. Cet homme n'est qu'un —. Il devrait veiller sur ses —s.

Sous-oxyde, ա. տգ. ենթօքսիդ, ենթաթթուիդ: [ներդորդ:

Sous-perpendiculaire, ած. ներդորդ:

Sous-phalangien, enne, ած. մգ. ենթակոճային:

Sous-phosphate, ա. տգ. ենթալուսակրատ:

Sous-pied, ա. ներքանափոկ. des —s. [des —s.

Sous-poutre, ի. ենթագիրան.

Sous-précepteur, ա. դեր դաստիարակ. des —s

Sous-préfectoral, e, ած. գաւառապետական:

Sous-préfecture, ի. դեհ, դեհկանութիւն, գաւառապետութիւն. obtenir une —. 2. դեհկանատան, գաւառապետարան. aller à la —. Des —s.

Sous-préfet, ա. դեհպետ, գաւառապետ. des —s.

Sous-préfète, ի. դեհպետուհի, գաւառապետուհի. կին գաւառապետի. des —s.

Sous-présidence, ի. փոխ նախագահութիւն, փոխ առնեպետութիւն:

Sous-président, e, ի. փոխ նախագահ, —ուհի. փոխ առնեպետ, —ուհի: [des —s.

Sous-pression, ի. ենթաճնշում.

Sous-prieur, e, գ. փոխ վանահայր, փոխ վանամայր. des —s. Des —es.

Sous-pubien, enne, ած. մգ. ենթացայլոսկրեայ. trou —. Ligament —. La fosse —enne.

Sous-quadruple, ած. ենթաքառապատիկ: [րութիւն:

Sous-règne, ա. ենթաթագաւո-

Sous-scapulaire, ած. մգ. ենթուսային. muscle —. Fosse —.

Sous-secrétaire, ա. փոխքարտուղար, դեր քարտուղար, ենթաքարտուղար. des —s. — d'État, պետական —.

Sous-secrétariat, ա. ենթաքարտուղարութիւն. des —s.

Sous-seing (սէն) ա. տոսկածեռնագիր. des —s.

Sous-sel, ա. տգ. ենթաղ. des —s.

Soussigné, e, անց. տոորագրեալ. je —, տոորագրեալս. par devant les notaires —s...

Soussigner, ն. հ. ձեռնագրել, տոորագրել:

Sous-sol, ա. ներքնահող, ենթագետին, ենթագետնեայ, գետնատուն, ներքնատուն. le — est argileux. 2. ներքնայարկ. la cuisine se trouve au —. Des —s.

Sous-solage, ա. եգ. ենթահողամշակութիւն. des —s.

Sous-sphénoïdal, e, ած. մգ. ենթասեպոսկրային:

Sous-sternal, e, ած. մգ. ենթլանջոսկրային: [ծրմբատ:

Sous-sulfate, ա. գտ. ենթածր-

Sous-tengente, ի. եչ. ենթաշոշափող. des —s. [ծիգ:

Sous-tendante, ի. եչ. տոորա-

Sous-tendre, ն. ստորագծել :
Sous-titre, ա. ենթավերնագիր, ստորախորագիր, ենթատիտղոս. երկրորդ վերնագիր գլոց. des —s.
Soustractif, ive, ած. բարձիչ, հանիչ :
Soustraction (սիօն) ի. բարձումն. 2. ար. —, հանումն. faire une —. 3. փ. գաղտակծութիւն, ձեռնաքաշութիւն, խորումն. coupable de —. — de papiers, d'effets.
Soustraire, ն. բառնալ, հանել, խորել, *վերցունել. il a soustrait du dossier les pièces importantes. Il a soustrait des effets de la succession. — les aliments à un malade. 2. ազատել. rien ne peut le — à ma fureur. Qui pourra me — à ces importunités? || — les sujets à l'obéissance, անհնազանդ առնել, ապստամբեցուցանել. 3. Քր. հանել, հանումն առնել. — un nombre d'un plus grand.
Se soustraire, դ. ազատիլ, ազատանալ, զերծանիլ, ձանգուղել, *ինքնինքն օձիքն ազատել. — à la puissance paternelle. — au châtiment, à la tyrannie. — aux yeux, aux regards, * աչքէ փախչիլ, հեռանալ :
Soustrait, e, անց. **Soustraire** բայի :
Sous-trait, ա. եգ. ենթարկ. *յարդեալ խշտի, զոր դնեն ցորենի եւ չորացեալ խոտոյ խրձանց տակ :
Sous-traitant, ա. ենթագործառու, ենթաստանձնորդ. * ձեռնարկի երկրորդ գործառուն. des —s.
Sous-traité, ա. ենթադաշնագիր. դաշնագիր ենթավարձման. des —s.
Sous-traiter, չ. ենթագործառու՝ ենթաստանձնորդ լ., ենթաստել :
Soustrayeur, ա. բարձիչ, խոտիչ :
Sous-trésorier, ա. ենթագանձակալ, փոխ գանձապահ :
Sous-tribut, ա. կրկնացեղ :
Sous-triple, ած. չփ. ենթեռապատիկ. trois est — de neuf.
Sous-triplé, e, ած. en raison —e, ենթեռապատիկ համեմատութեամբ :
Soustylaire, ի. ենթսլաքեան
Sous-tyran, ա. ստորաբռնաւոր :
Sous-unguéal, e, ած. ար. ենթեղնգնային. panaris —.
Sous-vendre, ն. ենթավաճառել. *գնածի մի մասն ծախել, ենթածախել : [des —s.
Sous-vente, ի. ենթավաճառ.
Sous-ventrière, ի. խամուխ. 2. տ. **Sangle**. des —s.
Sous-vicaire, ա. դերփոխերէց :
Sous-yeux, ա. յ բ. տ. **Sous-œil**.
Soutache, ի. Քեր. :
Soutaché, e, անց. Քերել, ասեղնաքեր, ասեղնաքերաւոր :
Soutacher, ն. Քերել. il faut — le corsage de cette robe.
Soutane, ի. պճղնաւոր. — de drap. Porter une —. Le pape porte une — blanche.
Soutanelle, ի. պճղնաւորիկ. porter une —,
Soute, ի. տ. **Soulte**.
Soute, ի. ն. լցարան, ծոց, փոր. հն. **Cale**. la — au charbon, ածխանոց. la — aux poudres, վառօդանոց. la — au biscuit, պաքցամատանոց :
Soutenable, ած. պաշտպանելի, ընդունելի, հաւանելի. cette opinion, cette cause est —. Il a élevé une question qui n'est pas —. 2. հանդուրժելի, տանելի. ce genre de vie, ce procédé n'est pas —.
Soutenance, ի. պաշտպանութիւն :
Soutenant, e, ած. պաշտպան. la force —e. 2. —, բանամրցիկ. le — a bien répondu.
Soutènement, ա. ոչ, հաստատութիւն, նեցուկ. mettre un pillier, un étai pour servir de — à un mur. Mur de —, հաստատորմ. 2. դտ. հաստատութիւն, գրաւոր պատճառք. fournir des —s.
Souteneur, ա. պաշտպան (խաղատան). 2. — de filles, բոզաբոյծ :
Soutenir (լծ. իբրեւ զ**Tenir**) ն. ի վեր ունել, բարձեալ ունել, բառնալ. cette colonne soutient tout le bâtiment. Cet arc-boutant soutient la muraille. Soutenez ce malade de peur qu'il ne tombe. 2. բառնալ. — le fardeau, — զբեռն. — une dépense. Comment fait-il pour — un pareil train. 3. կանգուն պահել, տաճել, հոգալ. c'est lui qui soutenait cette pauvre famille. — une maison. — la chaleur d'un four. || փ. — un État, un Empire. — la conversation. 4. պահել, պահպանել. — son rang, sa dignité, sa noblesse, sa réputation, son honneur. — la gloire de sa famille, de son pays. — des pensées pures. 5. պնդել զերասանակս. soutenez votre cheval dans cette descente. 6. օգնել, ձեռնտու՝ զօրավիգն լ. — une troupe. — le gouvernement. 7. զօրացուցանել, կազդուրել. les aliments qu'on lui fait prendre ne le soutiennent pas. եւ անխնդիր. la bonne nourriture soutient. 8. փ. զօրացուցանել. պընդել. cette espoir le soutient. — son droit, son innocence. — le courage de qn., սրտապնդել, պնդասրտել, քաջալերել զոք. 9. խնամել, խնամարկել. — qn. de son crédit. 10. պաշտպանել, ջատագով լ. — une discussion. — le pour et le contre. — une thèse. — le parti de qn. 11. ժոյժ ունել, հակառակ կալ, զդեմ ունել. les arbres n'ont pu — la force du vent. On ne peut — les rayons du soleil. — la fatigue. — un siège, ժոյժ ունել պաշարման. || — le vin, *գինի վերցունել. 12. հանդուրժել, համբերել, տանել, * դիմանալ. il n'a pu — sa disgrâce, son malheur. Il a soutenu ce revers avec un grand courage. || — le regard de qn., հայել յերեսս ուրուք, գնալ առաջի ուրուք, * մէկուն երեսն ի վեր նայիլ. || il y a des vins qui ne peuvent — la mer, * գինիներ կան որ ծովուն չեն դիմանար, որ չեն կրնար ծովէն անփոփոխ անցնիլ. 13. հաստատել. il soutient un mensonge comme une vérité. Il soutient l'avoir vu.
Se soutenir. դ. կանգուն կալ. il est encore si faible qu'il ne peut —. Il a peine à — sur ses pieds. La tige de cette plante se soutient d'elle même. Ce bâtiment se soutient bien. Les oiseaux se soutiennent en l'air au moyen de leurs ailes. Les nageurs se soutiennent sur l'eau par les mouvements de leurs bras et de leurs jambes. 2. հաստատիլ, հաստատուն կալ. une pareille proposition ne saurait —. Une république ne peut — que par la liberté. 3. պաշտպանեալ լ. cette opinion ne peut pas —. Cette personne se soutient bien. || Le mieux se soutient, բարւոքի հիւանդն. || le cours des effets publics se soutient, ընթացք արժէքագրաց հաստատուն կան. || la conversation ne se soutint pas longtemps, * խօսակցութիւնն վառ չմնաց երկար ժամանակ. || cette pièce de théâtre se soutient, * այս Քառերախաղն շատ կը տեւէ. || le succès de cet ouvrage se soutient. *այս գործոյն յաջողութիւնն կտեւէ. ||ce discours se soutient bien, * այս ճառն միշտ լաւ է. || ce livre commence bien, mais il ne se soutient pas, * այս գիրքն լաւ կսկսի, բայց լաւ առաջ չերթար. || ce jeune écrivain avait bien débuté, mais il n'a pas su —, * այս երիտասարդ մատենագիրն լաւ սկսաւ, բայց չգիտցաւ լաւ առաջ երթալ. cette étoffe se soutient bien, * այս պատառն տոկուն է. || cette couleur se soutient, * այս գոյնն անփոփոխ է :
Soutenu, e, անց. **Soutenir** բայի. 2. ած. բարձր, պերճ. style, langage, discours —. 3. անթոյլ, անթուլանալի, անփոփոխ. une marche, une course —e. Le pigeon a le vol —. Dans ce roman, dans cette pièce de théâtre, les caractères sont soutenus.
Souterrain, e, ած. ընդերկրեայ, ստորերկրեայ, գետնափոր. chemin, conduit —. Vapeurs —es. || փ. 2. ճանապարհ, գաղտնի. employer des voies —es. 3. ա. ստորերկրեայ, գետնափոր. les —s de cette place. 4. փ. ճանկահինարք, ճանապարհ հնարք. les —s de la politique.
Souterrainement, մ. ստորերկրապարար, * գետնի տակէն. on ne pouvait arriver à cet endroit que —. 2. փ. ճանկարար, գաղտ. agir —.
Southwellie, ի. բ. սաութուէլիա, սաութուէլի. հաստաճած սեռի պղպեղեայ (sterculier).
Soutien (սութիէն) ա. նեցուկ. ce pilier est tout le — de la voûte, de toute la salle. 2. փ. —, հաստատութիւն. le — de l'État, de la religion. Il est le — de sa famille. Vous êtes mon —. տ. **Appui**.
Soutirage, ա. փոխատակառումն:
Soutirer, ն. փոխատակառել. * տակառէ տակառ փոխադրել. il

faut — ce vin. 2. վ. կոչգել, շոր-Ցել, *փրցուննել. cet homme lui a soutiré beaucoup d'argent.

Se soutirer, դ. փոխառակառել. ce vin se soutire avec précaution.

Soutrait, ա. ար. ենՑառաֆառ:

Souvenance, ի. հ. յիշառակ. j'en ai quelque —. Je n'en ai point —, *բնաւ չեմ յիշեր:

Souvenir, ա՛ յուշ, յիշուն, յիշառակ. — agréable, fâcheux. Perdre le — d'une chose. Le — de la mort. Plein de —s, յիշառակալիր. de triste —, տրտմայուշ. lieu de —, յիշառակավայր. 2. յիշողուԹիւն, յիշողական, յուշագրուԹիւն. je ne saurais effacer cette action de mon —. Elle vivra toujours dans mon —. 3. յիշառակ, յիշելիք. ses blessures sont pour lui de glorieux —s de ses victoires. Acceptez cette bague, ce sera pour vous un — de mon amitié. C'est un — d'amitié.

Souvenir (Se) դ. յիշել, յուշ առնել. je m'en souviens, յուշ առնեմ, *միտքս կուգայ.. — de son enfance, — զմանկուԹիւն իւր. souvenez-vous de vos promesses, յիշեա զխոստմունս ձեր, *մեր խոստմունքն յիշէ. je ne me souviens pas qu'il m'ait dit cela, չյիշեմ ես առացեալ իցէ ինձ զայս, *չեմ յիշեր որ այս խօսք ըսուած լինի ինձ. c'est un homme qui ne se souvient de rien. Il m'a fait plaisir, je m'en souviendrai toute ma vie. || — de loin, վաղայուշ է., *հին բաներ յիշել. 2. սպառնալիօք. je m'en souviendrai, *պիտի զլջայ. souvenez-vous-en, *միտդ պահէ. || souvenez-vous de mon affaire, *գործս միտդ ըլլայ. je me souviendrai de votre recommandation. 3. դգ. il me souvient de ce fait, *այս բան միտքս կուգայ. il me souvient d'avoir lu, *միտքս կուգայ որ կարդացի. il me souvient que..., *միտքս կուգայ որ... vous en souvient-il?, *կը յիշէ՞ք. il lui en souviendra toute sa vie, *բոլոր կեանքն պիտի յիշէ. il m'en souvient bien, *լաւ կը յիշեմ:

Souvent, մ. յաճախ, առեպ, *շատ անգամ. il arrive —, assez —, plus —, fort —, très — que. Très —, bien —, հազուստեպ. qui a bien —, յաճախադէպ. en faisant — une chose, on en contracte l'habitude, *շատ անգամ բան մի ընելով՝ մարդ սովորուԹիւն կըստանայ՝ կը վարժի:

Souverain, e, ած. ծայրագոյն, գերագոյն, բարձրագոյն, ամենաժիծ. l'être —, գերագոյն էակն. le — bien, գերագոյն բարին. un remède —, ամենազդոյ դեղ. bonté, vertu —e, գերագոյն բարուԹիւն, առաքինուԹիւն. — bonheur, բարձրագոյն՝ գերագոյն երջանկուԹիւն. puissance, autorité, dignité —e. Un prince —, Ցագաւորող իշխան. — seigneur. —e maîtresse. Cour —e. Jugement —. || ամէն ետս չար մտօք. il est ennuyeux au — degré. J'ai pour lui un — mépris.

Souverain, e, գ. վեհապետ, վեհապետուԹիւն. il faut obéir au —. Dans les démocraties, c'est le peuple qui est le —. Grand, puissant —. Tous les —s de l'Europe. Les petits —s d'Allemagne. Les ordres qu'il a reçus de sa —c. || De —, վեհապետական. 2. ա. վեհադրամ. ոսկի դրամ Աւստրիոյ:

Souverainement, մ. վեհապետաբար, վեհապետօրէն, գերագոյապէս, գերագունապէս. cet ouvrage est — mauvais. Cet homme est — ennuyeux. 2. վեհապէս, վեհապետաբար, վեհապետօրէն, տիրաբար, գերիշխանօրէն. commander, juger, décider —.

Souveraineté, ի. վեհապետուԹիւն. — absolue, limitée, élective, héréditaire. Les droits de la —. Aspirer à la —. — nationale. — du peuple. 2. վեհապետուԹիւն. երկիր վեհապետի. sa — s'étend depuis tel endroit. 3. դտ. —, տիրականուԹիւն. la — du jugement.

Soy (սուէ) ա. Ցացակ, Ցացան (sauce) բնիկ Յապոնիոյ (Japon).

Soya, ա. բ. սօյա. տունկ բնիկ Յապոնիոյ (Japon).

Soyeux, euse, ա. բազմամեսաթս, մետաքսաէս, մետաքսախառն. taffetas bien —. 2. մետաքսեայ. cet enfant a les cheveux —. De la laine —euse. Une peau —euse. Feuilles —euses. Poil —.

Spacieusement, մ. լընդարձակի. *ընդարձակ տեղ. il est logé très —.

Spacieux, euse, ած. ընդարձակ. մեծատարած, մեծանիստ. un jardin —.

Spaciosité, ի. ընդարձակուԹիւն:

Spadaïte, ի. հբ. սպադաքար:

Spadassin, ա. սուսերաձիգ, սուսերամարտ. les gens braves méprisent les —s.

Spadassiner, բ. սուսերաձիգ, սուսերամարտ լ.:

Spadice, ա. բ. կորը:

Spadiciflore, ած. Ցրաճաղիկ:

Spadille (սբատիլ) ա. Ցրակ. այսպէս կոչի ի մարդախաղի (jeu de l'hombre) միակն տիգի (as de pique).

Spadone, ա. միրձի. *ձուանքին մին պակաս:

Spagirie, ի. տարրագիտուԹիւն. հն. Chimie.

Spagirique, ած. տարրագիտական. remèdes —s, — դեղք:

Spagiriste, ա. տարրագէտ. médecin —, — բժիշկք:

Spahi, ա. սպահ, սպահի. chef des —s, սպահապետ:

Spalacidés, ա.սբ. երկրախլրդապգիք. ՏSpalax.

Spalax, ա. սբ. երկրախլուրդ. ապգ խլրդի (taupe).

Spalme, ա. խայծղանաճեի, նաւաճեի:

Spalmer, ն. ն. խայծղանել (ըզնաւ): [նիւԹ:

Spalt, ա. սպալտ. գունաւոր

Spalt, ա. հբ. սպալտ. քար ինչ:

Spaniolite, ի. հբ. սպանիոլաքար. ապգ գործապղնձոյ (panabase).

Sparacte, մբ. եւ Ց. երկաԹկտուց. հն. Bec de fer.

Sparadrap, ա. դղգ. ճիճակ:

Sparattosperme, ա. բ. պատառաւաներմն. ապգ երկպտուկ տընկոց ի տոհմէ բիգնոնասերից (bignoniacées).

Sparcette, ի.բ. ռա. Sainfoin:

Spare, ա. ձբ. ճնճոր. — doré, ոսկեճնճոր:

Sparganier, ա. բ. օձուԹուբ. ապգ միապտուկ տնկոց ի տոհմէ որձախոտեայց (typhacées).

Spargose, ի. բժ. կաԹնուց. տապաճուն ստեանց յառատուԹենէ կաԹի:

Spargoute, ի. ռա. Sperguleի:

Spargule, Տ. Spergule.

Sparmaceti, ա. ճարպամոմ, ըսպարմաձէԹ:

Sparoïdes, ա. յ. ձբ. ճնճորակերպք. Տ. Spare. [դիկ:

Sparsiflore, ած. բ. սիռաճա-

Sparsifolié, e, ած. բ. սիռատերեւ: [étoile —.

Sparsile, ած. աս. հ. սփիւռ.

Spart կամ Sparte, ա. բ. վարսնակ. ապգ պրոտոյ. հն. Alfa, Auffe. [քար:

Spartalite, ի. հբ. սպարտալա-

Spartan կամ Sparton, ա. կեմ. հեսկ, *ջոպ. խոտ չուան:

Sparte, Տ. Spart.

Spartéine, ի. տգ. օրոճաիիւԹ. *նիւԹ դառն Ամբրեցուցիչ, որ սպանիական օրոճէն կ'ելլէ:

Sparterie, ի. կեմեղէն, կեմագործք. un chapeau de —, կեմաիիւս գլխարկ. magasin de —, կեմագործակրպակ. || en —, կեմաիիւս:

Spartier, ա. բ. կեմի, կեմենի. Ցուին կեմոյ. հն. Genêt d'Espagne.

Sparton, Տ. Spartan.

Spasme, ա. բժ. ստնգանք. Տ. Convulsion.

Spasmodique, ած. բժ. ստնգային, ստնգական, ստնգանոտ. affection, mouvement —.

Spasmologie, ի. ստնգաբանուԹիւն:

Spasmotoxine, ի. տգ. ստնգաՑունին: [գաբար:

Spatangite, ի. հբ. սպատան-

Spatangoïdes, ա. յ. կ. սպատանգակերպք. կարգ փշամորթոց (échinodermes).

Spatangue, ա. կ. սպատանգ. ապգ եքինեաց (échinides).

Spath, ա. հբ. սպաԹ, քար, վէմ. — fluor, ծորաքար, ծորասպաԹ. — calcaire, կիրասպաԹ. — d'Islande, իսլանտաքար:

Spathacé, e, ած. բ. փաԹանասեր: [(ծաղկան):

Spathe, ի. բ. փաԹան, փաԹոյԹ

Spathelle, ի. բ. փաԹանակ:

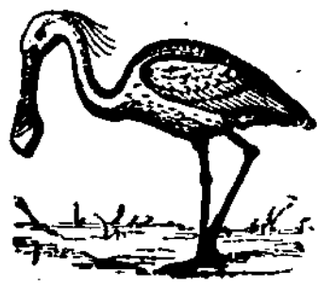
Spathellule, ի. բ. փաԹանակիկ:

Spathiforme, ած. բ. փաԹանաձեւ: [բարային:

Spathique, ած. հբ. սպաԹային,

Spatule, ի. դեղադիր, դեղդիր,

խառնիչ . 2. Ս. բահակ , բահակը-ատց . ազգ բարձրասրուն Ցաչնոյ :

Spatule.

Spatulées, ի. յ. Ս. բահակազգիք :

Spécial, e, ած. առանձին , մասնաւոր , յատուկ , ինքնուրոյն . pouvoir —. Faveur —e. Ce sera l'objet —. 2. մասնագիտական . il a des connaissances —es. 3. մասնագէտ . des hommes spéciaux.

Spécialement, մ. առանձինն , մասնաւորապէս , յատկապէս . il lui a donné tous ses meubles, et — ses livres. 2. մասնագիտաբար , մասնագիտապէս . tous les savants, et — les chimistes.

Spécialisation (սիօն) ի. առանձնաւորութիւն , յատկորոշում :

Spécialiser, ն. առանձնաւորել , յատկորոշել . * յատուկ կերպիւ նշանակել . =Se—, դ. առանձնաւորիլ , յատկորոշիլ :

Spécialiste, ած. եւ ա. մասնագէտ . c'est un —. Les médecins —s.

Spécialité, ի. մասնականութիւն , մասնաւորութիւն . 2. մասնագիտութիւն . il faut se faire une —. Ce tailleur ne fait que des pantalons; c'est sa —. 3. մասնագիտարան . 4. մասնադեղ . c'est une —. C'est la — de cette pharmacie.

Spéciatif,ive, ած. յատկորոշ :

Spécieusement, մ. ճշմարտանմանապէս , հաւանաբար , հաւանապէս . il déguise les choses si — qu'il semble n'avoir jamais tort. Il a exposé le fait si — qu'il a séduit tout le monde.

Spécieux, euse, ած. ճշմարտանման , իրաւանման , հաւանական . prétexte —. Raisons —euses. Ce qu'il dit, est fort —. Cela n'est que —. || Algèbre —euse, տեսական հանրահաշիւ :

Spécification (սիօն) ի. յատկանշանակութիւն , տեսակարարութիւն , մասնորոշում . il fut dit dans le contrat qu'il payerait en denrées, sans autre —.

Spécificité, ի. սեպհականութիւն:

Spécifier, ն. յատկանշանակել , մասնորոշել , տեսակարարել . * յատուկ նշանակել , մանրամասն որոշել . cela est spécifié dans le marché. Il faudra — les choses. En lui léguant ses meubles, le testateur a spécifié les meubles meublants. La loi ne peut pas — tous les cas particuliers.

Spécifique, ած. սեպհական, յատուկ . qualité —. Remède —, — յատկաբոյժ դեղ , յատկադեղ . caractères —s. 2. բգ. տեսակարար . chaleur —. Pesanteur —. 3. ա. յատկադեղ . le quinquina est le — de la fièvre intermittente.

Spécifiquement, մ. սեպհականապէս , յատկաբար , յատկօրէն , տեսակարարապէս . l'or est — plus pesant que le plomb.

Spécimen, ա. նմուշ , օրինակ . cette plante est un beau — du genre. Un — de la nouvelle édition est joint au prospectus. Des —s.

Spéciosité, ի. իրաւանմանութիւն :

Spectacle, ա. տեսարան , տեսիլ . beau, triste, horrible —. — magnifique, ravissant, délicieux, instructif, touchant, tragique. J'ai détourné les yeux de ce —. jouir du — de la nature. Il vient de nous étaler le — de sa misère. Une pièce à —, տեսարանաւոր Ցառերախաղ . pièce à grand —, Ցառերախաղ մեծատեսարան . 2. տեսարան , Ցառերախաղ . l'opéra est un — fort coûteux. Assister à un —. Courir les —s. || Salle de —, տեսարանատեղի, Ցառերատեղի. 3. տեսարան, հանդէս . le couronnement d'un roi est un beau —. Les feux d'artifices, les illuminations sont des —s fort agréables au peuple. || Être en —, être exposé en —, ի տեսիլ լ., տեսարան լ. exposer en —, ի տեսիլ հանել , հրապարակաւ հրապարակաւտեսիլ առնել . donner en —, տեսարանել , խայտառակել . se donner en —, ի տեսիլ լ., ի տեսարան հանել զանձն . servir de —, խայտառակ՝ առակ նշանակի լ. || en —, ի տեսիլ , ի տեսարան , նշանակ , * ամենուն աչքին առջեւ , տեսարանի վրայ . dans cet emploi, il est en — à tout le monde.

Spectateur, trice, գ. տեսող , հանդիսատես , հանդիսատեսուհի , հանդիսորդ , հանդիսորդուհի , տեսարանատես , Ցառերատես . il n'a point eu de part à cette action, il n'en a été que simple —. Elle a été —trice de tous ces événements, *հանդիսատես՝ հանդիսական եղաւ նէ այս ամէն դիպուածոց . les acteurs et les —s. Il y avait beaucoup de —s à cette revue. Cette pièce a ravi les —s.

Spectral, e, ած. լուսապատկերական :

Spectre, ա. խոեցապ , ուրուական , առ աչօք տեսիլ՝ երեւոյթ . il dit avoir vu un — épouvantable. Un — lui a paru. C'est un —. 2. կ. S. **Vampire.** 3. — կամ — solaire, արեւանկար , արեւապատկեր , լուսապատկեր , լուսակ :

Spectromètre, ա. լուսակաչափ:

Spectrométrie, ի. բգ. լուսակաչափութիւն :

Spectroscope, ա. բգ. լուսապատկերադէտ , լուսապատկերացոյց , լուսակադէտ , լուսակացոյց (գործի) :

Spectroscopie, ի. բգ. լուսապատկերադիտութիւն , լուսակադիտութիւն :

Spectroscopique, ած. լուսապատկերադիտային , լուսակային :

Spéculaire, ած. հայելական . || pierre —, հայելաքար . fer —, հայելաերկաթ . science —, հայելագիտութիւն . 2. ա. բ. հայելախոտ , հայելաճապիկ . ազգ զանգակաճաղկասերից (campanulacées).

Spéculateur,trice, գ. S. **Observateur.** 2. շահադէտ , շահագէտ , շահադիտակ . un habile —.

Spéculatif,ive, ած. հայելական, հայեցողական , տեսական , նկատական , մտաւոս. philosophie —. C'est une fête —ive. Science, philosophie —ive. C'est un ouvrage purement —. 2. ա. մտաւոս , մտազնին . les —s ont débité là-dessus force rêveries.

Spéculation (սիօն) ի. հայեցողութիւն , նկատութիւն . տեսականութիւն , զննութիւն . les —s de la métaphysique. A quoi ont abouti toutes ces —s. Une séance de pure —. Il nous a communiqué ses —s sur cette matière. Cela est bon dans la —, et ne vaut rien dans la pratique. Cela n'est bon que dans la —. 2. դրամաշահութիւն , շահադիտութիւն , շահագործութիւն . faire des —s. Se livrer à des —s hasardeuses. Fausse —, սխալ —. se ruiner par de fausses —s. Ces —s ont mal réussi, mal tourné, lui ont réussi, lui ont mal tourné. || *De* —, շահադիտական , շահադիտօրէն :

Spéculativement, մ. շահադիտաբար :

Spéculer, չ. խորհիլ , խոկալ , մտախոհ լ. ce n'est pas tout de —. Il passe sa vie à — sur les matières politiques. 2. առնել շահադիտութիւնս , շահադիտել . il spécule sur les fonds publics. — sur les vins, sur les blés. Il a spéculé fort heureusement. || փ. — sur la curiosité publique. On est toujours sûr de réussir quand on spécule sur l'ignorance des hommes. 3. ն. հ. դիտել , նկատել , զննել . — les astres. գա. **Observer.**

Speculum (օմ) ա. վ. հայելուկ , զննարան , զննակ . — de l'utérus, արգանդահայելակ , արգանդացոյց . — brisé, բեկհայելակ . — à charnières. ծխնեկահայելակ . — de l'anus, սրբանահայելակ . — de l'oreille, ունկնահայելակ , ականջահայելակ :

Spée, S. **Cépée.**

Speech (սփիչ) ա. ճառ , առնեարանութիւն , առնենախօսութիւն . faire un —, ճառ արկանել , առնենաբանել , առնենախօս լ., *ճառախօսել:

Spéiss (սփայիս) տգ. սպայիս . ազգ նիքելի :

Speisscobalt (սփայիսքօպալթ) ա. հբ. սպայիսկոբալտ . հն. **Smaltine.**

Spencer, ա. սփէնսէր . անգլոյ

Spergulaire, ի. բ. ազագուկ . — rouhra, կարմրաճապիկ —. S. **Spergule.**

Spergule, ի. բ. քուշնայ , քուշնիկ , աղաւնիճ. ազգ բուսոց ի տոհմէ շահոբրամեայց (caryophyllées).

Sperkise, ի. հբ. սպէրքիս . ծբծբմբուկ երկաթոյ :

Sperma ceti, ա. տգ. կիտաճարպ. հն. **Blanc de baleine.**

Spermacoce, ա. բ. սերմնահատ. ազգ տնկոց ի տոհմէ տօրնասերից (rubiacées).

Spermacocées, ի. յ. բ. սերմնահատեայք :

Spermagénèse, ի. բ. սերմնածնուն. տ. **Spermatogénèse.**

Spermatie (Ք) ի. բ. սերմնակ :

Spermatine, ի. տզ. սերմնակին:

Spermatique, ած. մզ. սերմնակային . canaux, artères —s. Animalcules —s.

Spermatisme, ա. բխ. սերմնականուքիւն :

Spermatocèle, ի.մզ. սերմնանկ, սերմնանկուքիւն . անկումն սերմնային անօքոց մարմնոյ :

Spermatocyse, ա. մզ. սերմնախառոչ :

Spermatocystite, մզ. սերմնափամփշտատապ : [նածնուքիւն :

Spermatogénèse, ի. մզ. սերմ-

Spermatogonie, ի. սերմնածընուքիւն . հն. **Spermatogénèse.**

Spermatologie, ի. մզ. սերմնաբանուքիւն . գրուած ի վերայ սերման արուեստից : [կոր :

Spermatophage, ած. սերմնա-

Spermatophile, ած. սերմնասէր:

Spermatophore, ած. կ. սերմնաբեր :

Spermatorrhée, ի. բժ. սերմերքուքիւն, սերմնակաքուքիւն, սերմնահեղուքիւն :

Spermatozoaire կամ **Spermatozoïde**, ա. կ. սերմնակենդան. * մանրագուցական որդունք որ կը գտնուին արուեստից սերմին մէջ եւ կը համարուին պատճառ բեղնաւորուքեան :

Sperme, ա. բխ. սերմն, ծննդական , արուքիւն , *ցոդան :

Spermine, ի. տգ. սերմնին :

Spermiole, ի. սբ. սերմնիկ . սերմն գորտոց :

Spermique, ած. սերմնային :

Spermoderme, ա. բ. սերմնամորք : [gonie.

Spermogonie, տ. **Spermato-**

Spermolithe, ա. բժ. սերմնաքար :

Spermophile, ա. սբ. սերմնասէր . ազգ կրծողաց (rongeurs).

Spessartine, ի. հբ. սպեսարտին , սպեսարտինաքար . ազգ սուտակի (grenat).

Spet (սփէթ) ա. ձբ. ռա. **Sphyrène** ի : [լօսի :

Sphacélaire, ի. բ. կիզենի. ազգ

Sphacélariées, ի. յ. բ. կիզենեայք . ցեղ լօսից (algues).

Sphacèle, ա. վ. ճայրատուքիւն :

Sphacélé, e, անց. ճայրատ . membre —.

Sphacéler, ն. բժ. ճայրատել . = *Se* —, դ. —իլ :

Sphacélie, ա. բ. կեղատունկ . ազգ սնկոյ :

Sphæralcea (սֆէրալսէա) ա. բ. գնդամոլոշ . ազգ տնկոց ի տոհմէ մոլոշասերից (malvacées).

Sphæridides (սֆէրիտիտ) ա. յ. մբ. գնդազգիք. գնդածեւ. մանր պատուհաճեւ միջատք :

Sphagébranche, ա. ձբ. փողախոխիկ :

Sphagnacées, ի. յ. բ. մամռեհասերք . տոհմ մամռոց :

Sphagninées, ի. յ. բ. մամռենեայք. կարգ բուսոց, յորս են մամուռք:

Sphaigne (սֆէն) ի. բ. մամռենիազգ մամռոց :

Sphalérotocie, ի. բժ. խարծնընդապերուքիւն . սուտ երկունք ծնընդապերուքեան :

Sphargis (ժիս) ա. սբ. կաշակըթայ . կրիայ կաշապատ :

Sphécode, ա. մբ. գոռակ . ազգ Թաղանթաթեւ (hyménoptères) միջատաց :

Sphège, ա. մբ. բազ . ազգ միջատի :

Sphégides, ա. յ. մբ. բազազգիք . խումբ միջատաց :

Sphégides, ա. յ. կ. բազեայք. ցեղ Թաղանթաթեւ միջատաց :

Sphégiens, ա. յ. մբ. բազեանք. հն. **Sphégides.**

Sphène, ի. հբ. սեպաքար :

Sphéniscidés, ա. յ. Ա. սեպիկեայք :

Sphénisque, ա. Ա. սեպիկ . ազգ մաշկոտն (palmipèdes) Ադչնոց :

Sphéno basilaire, ած. մզ. սեպախարխայինն :

Sphéno-épineux, euse, ած. մզ. սեպափշուտ :

Sphénoïdal, e, ած. մզ. սեպոսկրային . os —, սեպոսկր :

Sphénoïde, ա. մզ. սեպոսկր . սեպածեւ ոսկր :

Sphéno-palatin, e, ած. մզ. սեպաբմային . os —, բմոսկր :

Sphéno-pariétal, e, ած. մզ. սեպկողմնական :

Sphénophylle, ա. բ. սեպատերեւ . ազգ բուսոց :

Sphénophyllées, ի. յ. բ. սեպատերեւեայք . ցեղ բրածոյ բուսոց :

Sphénoptère, ած. բպ. սեպաԹեւ :

Sphénoptéride, ի. բ սեպածաբխուտ . ազգ բրածոյ ձարխոտոյ :

Sphénoptéridées, ի. յ. բ. սեպածաբխուտեայք :

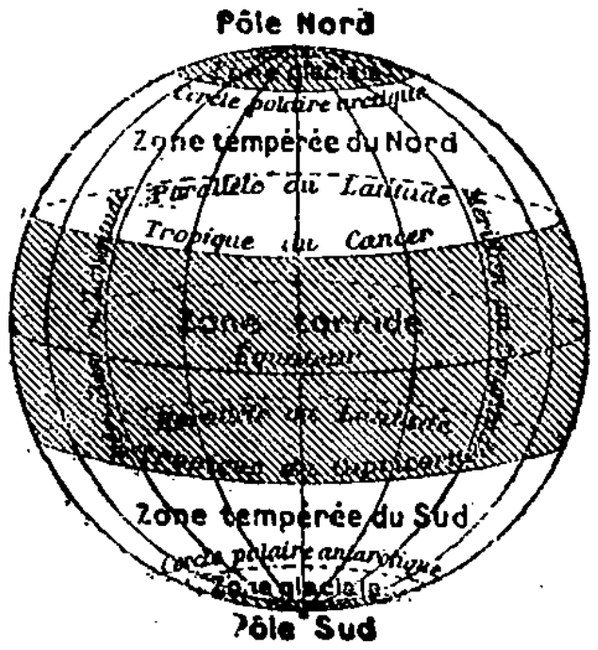
Sphéno-temporal, e, ած. մզ. սեպաքնքական . os —, սեպաքունքոսկր : [բեկ (գործի) :

Sphénotribe, ա. վ. սեպոսկրա-

Sphéralcée, ի. բ. գնդալկէա . բոյս ինչ :

Sphéranthe, ա. բ. գնդածաղիկ:

Sphère, ի. եչ. սֆեռ , գունդ. la

— terrestre, երկրագունդ . les —s planétaires. — céleste, երկնագունդ . || acheter une —. — armillaire, մաննիագունդ . 2. բգ. շրջան , պարունակ . — de commotion, շրջան երերման . 3. պարունակ , սահման . cela est hors de sa —. Cela n'est pas de votre —. Sortir de sa —. || փ. étendre, agrandir, élargir la — des connaissances humaines. — d'activité, — ազդեցուքեան , սահման գործունէուքեան :

Sphériacées, ի. յ. բ. գնդոտասերք . ցեղ սնկոց :

Sphéricité, ի. գնդականուքիւն, գնդածեւուքիւն , գնդաձեւուքիւն . la — de la terre. || բգ. aberration de —, շեղումն գնդածեւուքեան :

Sphéridie, ի. մբ. գնդարդ . ազգ պատեհաքեայ միջատաց :

Sphérie, ի. բ գնդոտ. ազգ սընկոց , ի տոհմէ գնդասնկոց (pyrénomycètes).

Sphériites, ա. յ. տ. **Sphæridides.**.

Sphérique, ած. եչ. գնդային . գնդածեւ , գնդատես . triangle —.

Sphériquement, մ. գնդաբար , գնդածեւ :

Sphériste, ա. գունդխաղուսոյց. ուսուցիչ գունդխաղի , *գունդխաղի վարպետ : [խաղարան :

Sphéristère, ա. հխ. յն. գունդ-

Sphéristique, ի. գունդխաղ :

Sphérite. ի. հբ. գնդիտ . ջրատեալ փոսփատ պալլեղկի :

Sphérius, ի. յ. բ. գնդոտեայք . ցեղ սնկոց , ի տոհմէ գնդասնկոց :

Sphérocarpe, ած. բ. գնդապտուղ , բոլորապտուղ :

Sphérocéphale, ած. գնդագլուխ :

Sphéroïdal, e, ած. եչ. գնդական , գնդածեւ . figure —e. 2. բգ. —. état — des liquides.

Sphéroïde, ա.եչ. գնդակերպակ. le — terrestre. Le — aplati, allongé.

Sphéroïdique, ած. գնդակերպակային .

Sphérolite, ի. հբ. գնդաքար :

Sphérome, ա. կ. գնդախեցի :

Sphéromètre, ա. գնդաչափ :

Sphérométrique, ած. գնդաչափային :

Sphéromides, ա. յ. կ. գնդախեցեայք . ցեղ խեցեմորթաց (crustacés).

Sphéromiens, ա. յ. կ. գնդախեցեանք . հն. **Sphéromides.**

Sphéroplée, ի. բ. գնդալիր . ազգ լօսից ի տոհմէ ջրամամռասերից (confervacées).

Sphéropléées, ի. յ. բ. գնդալըրեայք . ցեղ լօսից ի տոհմէ ջրամամռասերից (confervacées),

Sphéropsidés, ա. յ. բ. գնդատեսլեայք . ցեղ սնկոց նախատիպ ունելով զգնդատեսիլ (sphéropsis).

Sphéropsis (խս) ա. բ. գնդատեսիլ . ազգ սնկոց :

Sphérosidérite, ի. հբ. գնդերկաԹաքար :

Sphérostilbite, ի. հբ. գնդացոլաքար :

Sphérule, ի. գնդիկ :

Sphex, ա. մբ. բուզ . ազգ Քաղանձաձեւ միջատաց :

Sphiggure, ա. կ. պնդատուտն . ազգ կաՔնաբոյծ եւ կրծող անասնոյ, նման խոզկի (porc-épic).

Sphincte, ա. մբ. զսպօն :

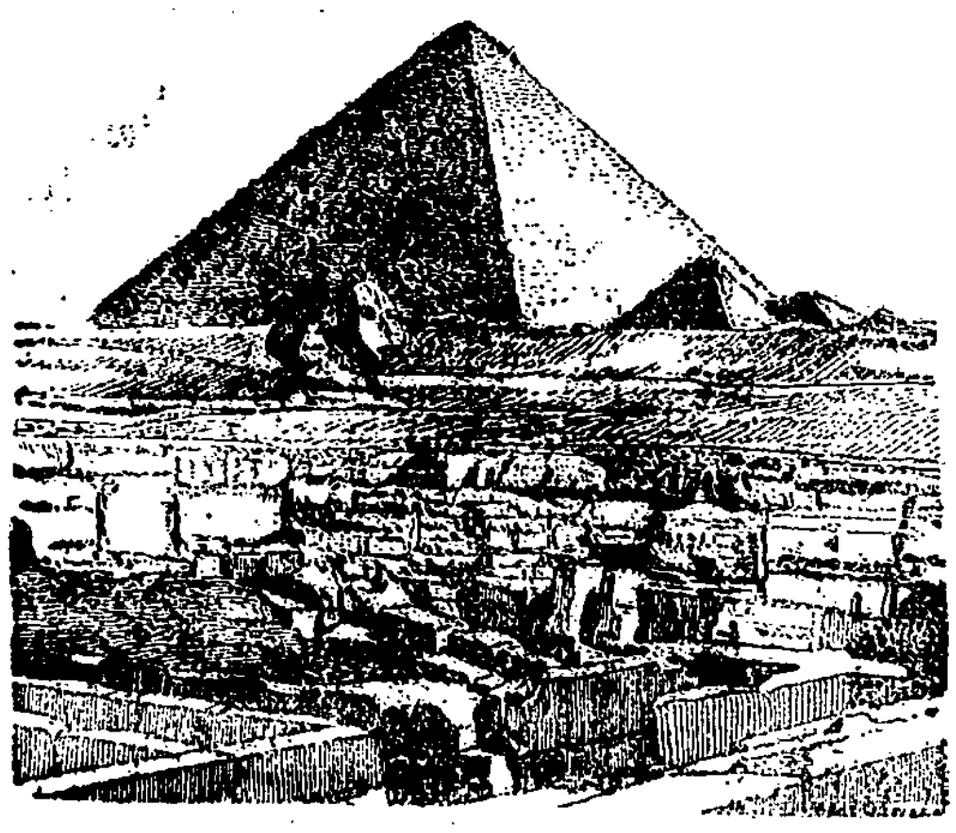
Sphincter (սֆինկՔԷր) ա. մգ. սեղմուկ . — de la vessie, de l'anus etc. [կացաւ :

Sphinctéralgie, ի. ախ. սեղմի-

Sphingides, ա. յ. մբ. սփինքսազգիք . տոհմ Քեփաձեւ միջատաց :

Sphingiens, ա. յ. մբ. սփինքսեանք . ցեղ ՔիՔրանց :

Sphinx (սֆինքս) ա. հխ. դց. սփինքս . figure de —. Les — sont

très nombreux parmi les monuments d'Egypte. 2. —. մեծ ՔիՔեռնիկ . || S. Atropos.

Sphragide, ի. հբ. կնքակաւ :

Sphragistique, ի. կնքագիտութիւն , կնքաբանութիւն :

Sphygmique, աճ. մգ. երակայ՚ն . art —, երակագիտութիւն , երակաբանութիւն : [կագիր :

Sphygmographe, ա. մգ. երա-

Sphygmographie, ի. բժ. երակագրութիւն : [ցոյց :

Sphygmologe, ա. բժ երակա-

Sphygmomètre, ա. բժ. երակաչափ: [դէտ:

Sphygmoscope, ա. բժ. երակա-

Sphyrène, ի. ձբ. ուռնաձուկն :

Spiautérite, ի. հբ. տ. **Wurtzite.**

Spic կամ **Aspic**, ա. բ. հուսամ . ազգ եղնդեղոյ (lavande). || Huile de —, հուսամիւղ . || տ. **Aspic.**

Spica, ա. բ. ծաղկահասկ . 2. վ. հասկապատան . հասկանձեւ պատան:

Spici... նմ. լտ. հասկ . *կմտնէ զանազան բարդութեանց մէջ :

Spicifère, աճ. բ. հասկաբեր :

Spiciforme, աճ. բ. հասկանձեւ :

Spicigère, աճ. բ. հասկակիր :

Spicilège, ա. հասկաքաղ . քաղուածոյ անտիպ յիշատակարանաց՝ մուրհակաց :

Spicol, ա. տգ. հուսամուլ :

Spiculaire, աճ. հբ. արդնաձեւ :

Spicule, ա. բպ. հասկիկ . անուն գայլախազու, բիւրեղաց. 2. մգ. արդնիկ :

Spiculé,e, աճ. բ. հասկիկաւոր :

Spigel (սփիկէլ) ա. հբ. սպիգել . հալ (fonte) բնաճխուկի (carbure) ճոխ ի մանգաՔ (manganèse).

Spigélie, ի. բ. սպիգելիա , սպիգելի . բոյս սաստիկ Քունաւոր :

Spigéline, ի. տգ. սպիգելին :

Spigélipatées, ի. յ. բ. սպիգելասերք . ցեղ բուսոց նախատիպ ունելով զսպիգելիա (spigélie).

Spilanthe, ա. բ. պիսակաճապիկ . բոյս շատակեաց , բնիկ ջերմ գաւառաց Ամերիկայ .

Spilanthine, ի. տգ. պիսակաճաղկին . * կծու նիւԹ՝ պիսակաճաղկէն (spilanthe) հանուած :

Spiloplaxie, ի. ախ. պիսակակռաճախտ . ազգ խստոբակի . տ. **Éléphantiasis.**

Spina-bifida, ի. ախ. ողնաՀերնծուՔին . ջրգողուՔիւն ողնայարի. հն. **Hydrorachis.**

Spinal, e, aux, աճ. մգ. ողնայարական, ողնայարային, ողնային . nerfs spinaux. Artères —es, ողնաշնչերակք . moelle —e, ողնաճուճ :

Spina-ventosa (վենթոզա) ա. ախ. ոսկրայտոյց. հիւանդուՔիւն այտուցի ոսկեր . տ. **Exostose.**

Spinax, ա. ձբ. եղջերաձուկն :

Spinellane, ի. հբ. տ. **Noséane.**

Spinelle, ա. հբ. շիկաքար. rubis — կամ balais, կարմիր շիկաքար , կարկեհան : [շատ :

Spinellé,e, աճ. բ. փշուտ , փը-

Spinescent,e, աճ. բ. փշաւարտ:

Spini... նմ. փուշ , փշա... *որ բարդութեանց սկիզբն կդրուի :

Spinicaude, աճ, փշատուտն :

Spinicorne, աճ. փշեղջիւր :

Spinifère, աճ. փշաբեր :

Spinifolié, աճ. բ. փշատերեւ :

Spiniforme, աճ. փշաձեւ :

Spinigère, աճ. փշակիր .

Spinilabre, աճ. փշաշրթուն .

Spinimane, աճ. փշաձեռն :

Spinipode, աճ. փշոտն :

Spinozisme կամ **Spinosisme**, ա. սպինոզութիւն . վարդապետութիւն Սփինոզա իմաստասիրի :

Spinoziste կամ **Spinosiste**, գ. սպինոզական , սպինոզութի՚ :

Spinthère, ա. հբ. կայծահան . է տեսակ սեպաքարի (sphène).

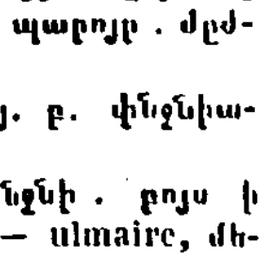
Spinthéromètre, ա. բն. կայծաչափ :

Spinthéropie, ի. բժ. կայծառեսութիւն (աչաց) :

Spiracule, ա. մբ. պարուրաբերան :

Spiral,e,aux, աճ. պարուրաձեւ, ոլորուածեւ, ոլորուապտոյտ. ligne —e. Des ressorts spiraux. Coquilles —es.

Spirale, ի. եչ. պարոյր , ոլորտագիծ . || *En* —, պարուրաձեւ, խըղընչնաձեւ . un escalier en —, — սանդուխ. colonne en —, սիւն խառխառուտ:

Spirale.

Spiralé,e, աճ. բ. պարուրաւոր, ոլորուածեւ , գալարաձեւ , ոլորաճոյ :

Spiralement, մ. պարուրաբար , ոլորտաբար :

Spirant,e, աճ. բ. հագագային :

Spiranthe, ա. պարուրածաղիկ . ազգ միապտուկ տնկոց ի տոհմի խոլորձնայց (orchidées).

Spiration (սիօն) ի. աբ. բղխումն (Հոգւոյն Սրբոյ) :

Spire, ի. եչ. պարոյր , պարուրագիծ . 2. ար. պարոյր , ոլոր . հն. **Filet.** 3. ճ. պարոյր : խարիսխ օձապտոյտ . 4. բպ. պարոյր . ոլորաճոյ մասն տնկոց. 5. փՔ. պարոյր . մըժմակ պարուրաձեւ :

Spiréacées, ի. յ. բ. փնջնիասերք , ցեղ բուսոց :

Spirée, ի. բ. փնջնի . բոյս ի տոհմէ վարդենեաց. || — ulmaire, մեղուախոտ , herbe aux abeilles. կն. **Reine des prés**, մարգադշխոյ :

Spirées, ի. յ. բ. փնջնեայք . ցեղ բուսոց ի տոհմէ վարդենեաց (rosacées).

Spiréine, ի. տգ. փնջնին :

Spiriféracés, ա. յ. կ. պարուրաբերեայք . ենԹակարգ բազկոտանց (brachipodes).

Spirifère, աճ. կ. պարուրաբեր :

Spiriférides, ա. յ. վբ. պարուրաբերազգիք . տոհմ բրաճոյ բազկոտանց (brachipodes).

Spiriforme, աճ. պարուրաձեւ :

Spirille, ա. բ. պարուրակ . ազգ լտ. ի տոհմէ բակտերասերից (bactériacées). 2. ոլորամանրէ :

Spirillum, ա. պարուրամանրէ :

Spirite, աճ. ոգեհարց, ոգեխօս . revue —. La doctrine —. 2. ա. —. կուսակից ոգեհարցութեան :

Spiritisme, ա. ոգեհարցութիւն, ոգեխօսութիւն , ոգեգիտութիւն :

Spiritiste, ա. ոգեհարցուկ, ոգեխօսուկ , ոգեգէտ: [պատիճ :

Spiritrompe, ի. մբ. պարուրա-

Spiritualisation (սիօն) ի. հոգեկանումն , ոգեկանութիւն :

Spiritualiser, ն. հոգեկանել , ոգեկանել, հոգիացուցանել. — la matière, l'amour. [տուիւն :

Spiritualisme, ա. հոգեպաշ-

Spiritualiste, գ. հոգեպաշտ , հոգեպաշտուհի . 2. աճ. հոգեպաշտական . philosophie —. Les doctrines —es.

Spiritualité, ի. հոգեշինութիւն, ոգեւորութիւն , աննիւԹութիւն . la — de l'âme. Livre de —, հոգեւոր գիրք :

Spirituel,elle, հոգեղեն , հոգեկան. les anges sont des substances —elles. 2. բանիմաստ , բանիմաց , սրամիտ , սրախօս , սրիմաստ , մըտացի , ուշիմ , un homme fort —. Une femme très —elle. Une réponse —elle. Un ouvrage —. Il a l'air —.

3. հոգեկան, հոգեւորական, հոգեւոր, ոգելից. la puissance —elle. La vie —elle. Livres —s. Père —. Exercice —. Communion —elle. Concert —. 4. ա. հոգեկանն, հոգեւորականն. il ne s'occupe que du —.

Spirituellement, մ. հոգեպէս, հոգեկանապէս, հոգեւորաբար, *հոգեւորապէս, հոգւով. communier — avec le prêtre. 2. ուշիմօրէն, սրամտօրէն, մտացեքար, մտացիօրէն. il lui répondit fort —. Ce tableau est composé fort —. Les arbres dans ce paysage sont touchés —.

Spiritueux, euse, ած. ոգելից, ոգեւոր, ցքելից. ce vin est fort —. L'usage des liqueurs —euses est dangereux. Fermentation —euse, ոգեւոր խմորումն. || ա. ոգեակ. ոգելից ըմպելի. il fait abus des —.

Spirituosité, ի. ոգելիցութիւն:

Spirivalve, ած. պարուրախիփ:

Spirlin, ա. ձր. ճպորտ. *փշոտ տեսակ մի ձուկ:

Spirobactérie, ի. բ. պարուրաբուսակինախիկ, ոլորամանիկ:

Spirochète (սփիրօքէթ) ա. բ. պարուրաձաւ. ազգ լօսից. 2. պարուրամանիկ:

Spirogyre, ի. բ. պարուրակ. ազգ լօսի (algue).

Spiroïde, ած. պարուրակերպ:

Spiroïleux, euse, ած. տգ. փընջենուտ. acide —, փընջենուտաթթու. S. Spirée.

Spiromètre, ա. բխ. օդաչափ, ոգեչափ. S. Anapnéomètre.

Spirophore, ա. կ. օդակիր:

Spiropore, ա. կ. պարուրակիր. ազգ բրածոյ անասնոյ:

Spiroptère, ա. մբ. պարուրաթեւ:

Spirorbe, ա. կ. պարուրաքոլոր. ազգ մանեկաւոր փողորդուկի (serpule).

Spiroscope, ա. շնչադէտ:

Spirostome, ա. ջ. պարուրաբերան:

Spiroyle, ի. տգ. փընջենաւս, փընջենաիւթ: [տային:

Spiroylique, ած. տգ. փընջենաւ-

Spirule, ի. փՁ. պարուրախեցի. ազգ փափկամորթոց (mollusques).

Spiryle, S. Salicyle.

Splachne (քնի) ա. բ. աղեբոյս. ազգ մամուռ (mousse).

Splanchnique (քնիք) ած. մգ. փորոտային, ընդերային. nerfs —s, փորոտաջիղք. cavités —s, փորոտախիճք:

Splanchnographie, ի. ախ. փորոտագրութիւն, ընդերագրութիւն:

Splanchnologie (քնոլոժի) ի. ախ. փորոտաբանութիւն, ընդերաբանութիւն:

Splanchnologue, ա. փորոտաբան, փորոտախօս, ընդերաբան, ընդերախօս:

Splanchnopleure, ի. ախ. փորոտակող, ընդերակող:

Splanchnoptose, ա. ախ. փորոտաՁափումն, ընդերաՁափ. վայրանկումն փորոտեաց՝ ընդերաց:

Splanchnoscopie, ի. փորոտադիտութիւն, ընդերադիտութիւն:

Splanchotomie, ի. փորոտահատութիւն, ընդերահատութիւն:

Splane, ի. բ. S. Splachne.

Spleen (սփլին) ա. անգ. ծանծրախտ. avoir le —, — լ:

Splénalgie, ի. ախ. փայծաղնացաւ, փայծաղնացաւութիւն:

Splendeur, ի. լուսափայլութիւն, պայծառութիւն. la — du soleil, des astres. 2. փ. շքեղութիւն, փառաւորութիւն. cette ville a conservé des restes de son ancienne —. Il vit avec beaucoup de —. La — de la nature, de son rang, de son nom. La — de sa race. Cet empire a perdu son ancienne —.

Splendide, ած. լուսափայլ, մեծապայծառ, սիրնապայծառ, մեծաշուք, շքեղ, շքեղաշուք, շողշողուն. un homme —. Un festin —. Avoir une cour —.

Splendidement, մ. փառաւորապէս, պայծառապէս, շքեղապէս, շքեղաբար, շքեղօրէն. il vit —. Il nous traite —.

Splénectomie, ի. վ. փայծաղնահատութիւն. հն. Splénotomie,

Splénemphraxie, ի. ախ. փայծաղնախցումն:

Splénification կամ **Splénisation**, ի. ախ. փայծաղնաւորումն:

Splénique, ած. բժ. փայծաղնային. artère, veine —. Médicament —, փայծաղնադեղ. 2. գ. փայծաղնացաւ., փայծաղնոտ:

Splénite, ի. բժ. փայծաղնաբորբ, փայծաղնատապ:

Splénitique, ած. փայծաղնային. 2. ծանծրախտոտ:

Splénius (իւս) ա. մգ. ճալծու. *փայծաղնակերպ դնդեր վիզին ետեւն:

Splénocèle, ի. ախ. փայծաղնաՁախութիւն. * անկումն փայծաղի:

Splénographie, ի. բժ. փայծաղնագրութիւն: [ծաղնակերպ:

Splénoïde, ած. եւ ա. մգ. փայ-

Splénologie, ի. բժ. փայծաղնաբանութիւն, փայծաղնախօսութիւն:

Splénomégalie, ի. բժ. փայծաղնամեծութիւն:

Splénoncie, ի. բժ. փայծաղնախցումն. հն. Splénemphrasie.

Splénopathie, ի. ախ. փայծաղնախտ:

Splénotomie, S. Splénectomie.

Spode, ի. տգ. աղպար. հն. Tutie.

Spodite, ա. հբ. աղպարաքար. *ներմակ մոխիր հրաբխային:

Spondumène, S. Triphane.

Spoliateur, trice, գ. եւ ած. տեւազերծ, մերկացուցիչ. կողոպտիչ, գրկիչ. acte —. Mesure —trice.

Spoliation (սիօն) ի. մերկացումն, կողոպտանք, գրկումն. avant la — de la succession. Ce sont des —s.

Spolier, ն. տեւազերծ առնել, մերկացուցանել, կողոպտել, գրկել. on l'a spolié de son héritage.

Spondaïque, ած. եւ ա. տչ. համբուրային:

Spondée, ի. տչ. համբոյր. *չափ յունական եւ լատին ոտանաւորի կազմեալ երկու երկարներէ:

Spondias (աս) ա. բ. աճաս. ազգ վայրի սալորենւոյ:

Spondyle, ա. մգ. ողն, ողնոսկր. 2. կ. ողնախեցի. ազգ անգլուխ խեցեմորթաց:

Spondylite, ա. բժ. ողնաբորբ, ողնատապ:

Spondylizème, ա. բժ. ողնախտ, ողնայարախտ:

Spongiaires կամ **Spongiées**, ի. յ. կ. սպնգեայք. ցեղ կենդանաբուսոց, որոց նախատիպ է սպունգ (éponge). կն. **Amorphozoaires.**

Spongieux, euse, ած. սպնգուտ, սպնգային. le poumon est —. La pierre ponce est —euse. Os —, սպընգոսկր. tissu —.

Spongille, ի. կբ. ջրասպունգ. — fluviale, գետասպունգ:

Spongine, ի. տգ. սպունգին, սպնգահիւթ:

Spongioblaste, ա. մգ. սպնգաբողբ. S. Blaste.

Spongiole, ի. յ. բ. մազմղուկք, ասկուիք:

Spongioplasme, ա. սպնգահիւթ:

Spongiosité, ի. սպնգութիւն, ծակոտկէնութիւն:

Spongite, ի. հբ. սպնգաքար. ծակոտկէն բար:

Spongoïde, ած. մգ. սպնգակերպ. os —, սպնգոսկր:

Spontané, e, ած. ինքնակամ, ինքնամատոյց, ինքնամատուցիկ, ինքնաշարժ, ինքնայօժար, ինքնայորդոր, յորդորաշարժ, յօժարամիտ, ինքնաբոյս, ինքնեղ. mouvement —. Action, génération —e, ինքնեղութիւն. cela a été tout — de sa part. Développement —, ինքնազարգացումն:

Spontanéité, ի. ինքնակամութիւն, ինքնաբերութիւն, ինքնայօժարութիւն, յօժարամտութիւն, յօժարակամութիւն, կամարարութիւն. la — d'une action, d'un mouvement. 2. ինքնեղութիւն:

Spontanément, մ. ինքնակամ, ինքնակամաբար, ինքնաբերաբար, ինքնաշարժաբար, ինքնայօժար, ինքնայորդոր. une résolution prise —.

Sponton, S. Esponton.

Sporadique, ած. բժ. սփիւռ, սփիւռային, ցրուեալ, պատահական. maladie —.

Sporadiquement, մ. սփիւռապէս: [ՁաՁորճ:

Sporadosidère, ա. հբ. երկա-

Sporange, ա. բ. Ձորճարան:

Sporangifère, ած. բ. Ձորճաբանաբեր:

Spore, ի. բ. Ձորճ. սերմն բեղնաւորիչ:

Sporée, ի, S. Spergule.

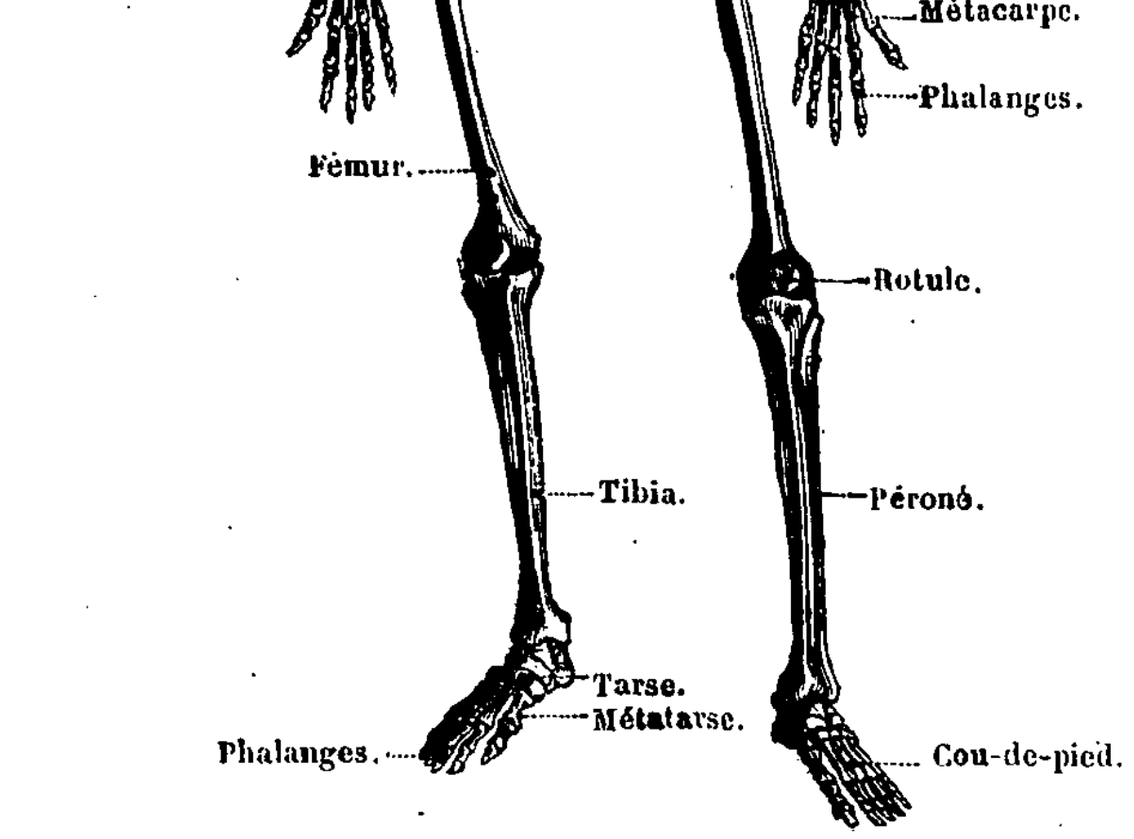
Sporidie, ի. բ. Ձորճակ:

Sporifère, ած. բ. Ձորճաբեր:

Sporocarpe, ա. բ. Ձորճապտուղ:

Sporochne (ք) ա. ք. տանձաաերմն : [սերմնեայք :
Sporochnées, ի. յ. ք. տանձա-
Sporogone, ա. ք. Սորճաճին :
Sporophore, ա. ք. Սորճակիր :
Sporophyte, ա. ք. Սորճատունկ:
Sporozoaires, ա. յ. կ. Սորճակենդանք :
Sporozoïde, ա. S. **Zoospore.**
Sport (սփօր) ա. անգ. արտխաղ. *բաց տեղ եղած խաղ . les —s, արտխաղք .
Sporte, ի. կաղաթճ. կողով հիւսեալ ի պըրտուոյ :
Sportif, ive, ած. արտխաղական . fête —ive.
Sportique, ած. արտխաղային. les plaisirs —s.
Sportsman (սման) ա. արտխաղորդ :
Sportule, ի. հին. հռ. օրախաճ. *Հռովմայեցի մեծերէ; բաժնուած կերակուր :
Sporulation (սիօն) ի. Սորճաւորումն :
Sporule, ի. ք. Սորճիկ. S. **Spore.**
Sporuler, չ. Սորճաւորիլ :
Sprat, ա. ձք. տառեխակ . *ձուկ տառեխի նման :
Spume, ի. լորձնափրփուր :
Spumeux, euse, ած. ք. լորձնափրփուր, փքփրախառն , փրփրալից . crachats —.
Sputation (սիօն) ի. ք. Քրտմն. — fréquente. || հն **Crachement.**
Spyridie, ի. ք. կողովենի . ազգ լօռի (algue).
Spyridion, ա. ք. կողովենիկ :
Squale (սքուալ) ա. ձք. շանաձուկն «բէօփէք պալըղը». կն. **Requin.**
Squamariées (սքուամարիէ) ի. յ. ք. Սեփեայք : ցեղ լօռից (algues), ի տոհմէ գաղտաՍելասերից (cryptonémiacées).
Squame (սքուամ) ի. ք. Սեփ . հն. **Écaille.** 2. ք. Սեփ, կեղեւանք:
Squamelle (սքուամէլ) ի. բլ. Սեփիկ :
Squameux, euse (սքուամէօ) ած. ք, Սեփոտ . lèpre —euse, — bot . affections —euses. Bulbe —.
Squamifère (սքուամիֆէր) ած. ք. Սեփաբեր :
Squamiflore (սքուա...) ած. ք. Սեփածաղիկ : [տերեւ :
Squamifolié, e, ած. ք, Սեփա-
Squamiforme, ած. Սեփաձեւ :
Squamipennes կամ **Squammipennes**, ա. յ. ձք. ՍեփաՍեր . եղ ձկանց :

Squamodermes, ա. յ. ձք. ՍեփամորՔ . ազգ ձկանց , որոց մարմին Սեփապատ է :
Squamule, ի. ծք. Սեփուկ :
Square (սքուէր) ա. անգ. հրապարակապարտէզ: [տաբոր :
Squarreux, euse, ած. ք. խորդ-
Squatine, ի. ձք. գալիճ . ազգ աճառուտ ձկան . տեսակ հրեշտակաձկան (ange de mer).

SQUELETTE.

Squelette (սքէլէԹ) ա. բլ. կմախք . devenir —, կմախանալ . — d'homme, de cheval. || De —, կմախային . 2. փ. —. անձն կաթի վտիտ . c'est un —, un vrai —, un — ambulant. 3. փ. կմախք . il a fait de ce poème un —. Il a trop abrégé son discours, c'est un —.
Squelettologie, ի. կմախաբանութիւն : [Թիւն :
Squelettopée, ի. կմախաբարբուս-
Squille (սքիյլ) ի. կ. կարիճաոս . խեցեմորԹ ինչ :
Squine, ի. ք. տենդախառտ . հն. **China.**
Squirre կամ **Squirrhe**, ա. բժ. քարաղպ . պինդ այտուց :
Squirreux կամ **Squirrheux, euse**, ած. քարաղպուտ, քարաղպային . tumeur —euse.
St, st, մշ. հէ՛ հի՛ , ա՛յ դու «վրս, վրս». st, st, venez ici.
Staavia, ա. **Staavie**, ի. ք. բուտաւիա , աուտաւի :
Stabat, ա. եժ. աուաքատ , մայր կայր առ խաչին . երգ լտ. եկեղեցւոյ . chanter le —. Le — de Pergolèse. Des —. || կն. **Stabat-mater.**
Stabilité, ի. հաստատաւորՔիւն , ամրուՔիւն , կայունուՔիւն , մնացականուՔիւն, *պիմացկունուՔիւն . la — d'un édifice. Ce pont manque de —. || փ. la — d'un État. La — des lois. Il n'y a point de — dans les choses du monde. 2. տեւականուՔիւն, մնացականուՔիւն, կայակայուՔիւն , մնայունուՔիւն , յարակայուՔիւն . faire vœu de — dans une communauté religieuse. La — d'une balance. Ce navire a peu de —.
Stable, ած. հաստատուն, ամուր, ամրակառոյց , յարամուր , մնացական , կայուն , յարակայ, յարակաց , յարամնաց , տեւական . un édifice —. Cet échafaud n'est pas assez —. Equilibre —. Le temps qu'il fait n'est pas —. Une paix —. Il n'y a rien de — dans sa fortune. Ce n'est point un esprit —. Rien n'est — en ce monde.
Stablement, մ. հաստատաբար, հաստատապէս , հաստատօրէն :
Stabulation (սիօն) ի. գոմադարձար :
Staccato, մ. եժ. խազաբնոց :
Stachyde (սՔաքիտ) ի. ք. հասկաբոյս, արկղախոտ. հն. **Épiaire.**
Stachydées (սՔաքիտէ) ի. յ. ք. հասկաբուսեայք :
Stachys (քիս) S. **Stachyde.**
Stachytarpheta (սՔաքիԹարփէԹա) ա. ք. հասկաՍոճ. ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ ժրանասերից :
Stackhousie (սՔաքուզի) ի. ք. ստաքհուզիա , ստաքհուզենի . ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ ժրանասերից (célastracées).
Stackhousiées (սՔաքուզիէ) ըստաքհուզենեայք . ցեղ բուսոց ի տոհմէ ժրանասերից (célastracées).
Stade, ա. հին. ասպարէզ , ստադիոն , ձիարշաւան , վազան . il courut vingt —s sans se lasser. 2. ասպարէզ , ստադ , արշաւատեղ . courir dans le —. Gagner le prix du —. 3. բժ. շրջան , պահ :

Staffélite, ի. հբ. ստաֆելաքար. կանաչագոյն փոսփատ կրոյ :

Stage, ա. վարժակայք . * նոր փաստաբանի ատեաններ յաճախելու ժամանակ . faire son — à la cour d'appel. 2. փոշձակայք . փորձի ժամանակ՝ պաշտօնի մի ընդունելու համար . 3. բժ. բուժկայք . *նոր բժշկի պարտաւորեալ այցք հիւանդանոցքն . 4. ի. ժամակայք . * նոր կանոնիկոսի վեց ամիս ժամ մնալն :

Stagiaire, ած. եւ ա. կայորդ . avocat —. Les jeunes —s.

Stahmaria, ա. բ. շաբոյս , շքաճեներ . տերեւք երկպլուկ տնկոց ի տոհմէ պալատրենասերից (anacardiacé).

Stagnant, e (սթակնան, ած) ած. մօրացեալ , լճացեալ , անշարժ , անխաղաց , անհոս . une humeur —e. Eau —e, լճացեալ ջուր , ջրկայ . marais —s.

Stagnation (սթակնասիօն) ի. անշարժութիւն , անխաղացութիւն , անհոսութիւն . la — des eaux. La — du sang, des humeurs. 2. փ. կացումն , կայունութիւն , դադարումն. la — des affaires. Le commerce est dans un état de —.

Stagner (սթակնէ) հ. կայանալ , կայանաւորիլ :

Stagnicole (սթակնիքօլ) ած. նրոզակաբնակ :

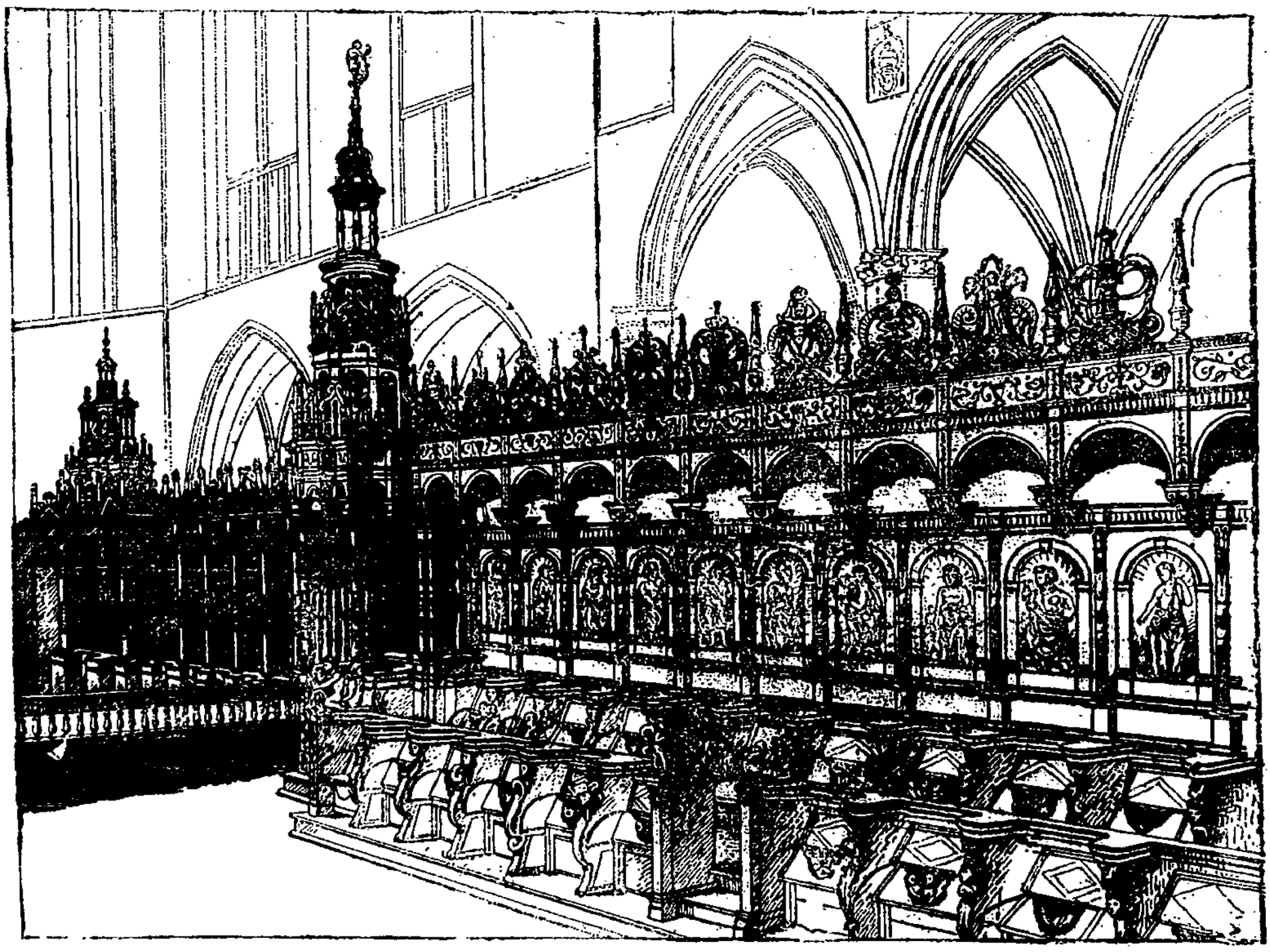
Stalactite, ի. հբ. շաքար . * քարայրի կամարէ կախուած քար :

Stalactite.

Stalagmite.

Stalagmite, ի. հբ, սլտկաքար .

Stalles.

*քարայրի յատակի վրայ ձեւացած քար :

Stalle, ի. նստարան (*ժամու դասի բոլորտիքն) . 2. Թտ. նստարան . louer une —. Billet de —, նստարանատոմս :

Stamen, ա. բ. առէջ :

Staminaire, ած. բ. առիջային :

Staminal, e, ած. բ. առիջական :

Staminée, ի. բ. S. **Étamine** 3.

Staminifère, ած. բ. առիջաբեր :

Staminiforme, ած. բ. առիջաձեւ :

Stance, ի. տչ. տուն. — de quatre vers. — de huit vers. 2. յ. տնաքերթուած . * տուն տուն բաժնուած քերթուած : [Standique.

Stannate, ա. տգ. անագաա. S.

Stannéthyle, ա. տգ. անագեթիլ:

Stanneux, euse, ած. անագուտ :

Stannine, ի.հբ. անագին. ծծլմբուկ անագի :

Stannique, ած. տգ. անագային. oxyde —. Acide —, անագաթթու :

Stannum (օմ) ա. հբ. անագ . հն. **Étam.**

Stapédien, ած. մգ. ասպանդակեան . muscle —, ասպանդակագրնդեր :

Stapélie, ի.բ. ստապելիա, ստապելի . բոյս խոտեղէն, ազգ երկպլուկ տնկոց ի տոհմէ ասկլեպեայց (asclépiadées).

Stapéliées, ի. յ.բ. ստապելեայք:

Staphisagrine, ի. տգ. խաղողախոտին. կալաբարակերպ եւ անձեւ գտեալ ի խաղողախոտի (staphisaigre).

Staphisaigre, ի.բ. խաղողախոտ:

Staphisain, ա. տգ. S. **Staphisagrine.** [հն. **Uvette.**

Staphyle, ա. մբ. խաղողիկ .

Staphyléacées, ի. յ. բ. խաղողածառատեսք. տոհմ երկպլուկ տընկոց նախատիպ ունելով զխաղողածառ. (staphylier).

Staphyliées, ի. յ. բ. խաղողածառեայք . S. **Staphyléacées.**

Staphylier, ա. բ. խաղողածառ . ազգ երկպլուկ տնկոց ի տոհմէ օձառատեսից (sapindacées).

Staphylin, ա. մբ. խաղողելիեաց . ազգ պատենաձեւ միչատաց . 2. ած. մգ. խաղողիկային . muscle —, խաղողիկադնդեր :

Staphylinides, ա. յ. մբ. կարճաւերնաձեւք . հն. **Brachélytre.**

Staphyliniens, ա. յ. մբ. խաղողելիանք :

Staphylite, ի. ախ. խաղողիկաբորբ , խաղողիկատապ :

Staphylococcus (քիւս) S. **Staphylocoque.** [ղիկամանրէ :

Staphylocoque, ա. բժ. խաղո-

Staphylôme, ա. բժ. խաղողաձեւ դիպատ . խաղողաձեւ այտուցն աչաց :

Staphyloplastie, ի. վ. խաղողիկակազմութիւն :

Staphylorraphie, ի. վ. խաղողիկաբան :

Staphylotomie, ի. վ. խաղողիկահատութիւն :

Staroste, ա. սոպրոստ , աւագա-ռու . *լեհացի ազնուական :

Starostie, ի. սոպրոստուԹիւն . *լեհացւոց Թագաւորէն ազնուականի մէկուն տրուած աւատ :

Starter (սԹարԹըր). ա. նշանառուր (ձիարշաւաց) :

Stase, ի. ախ. կայումն, դադարումն . — du sang. — sanguine.

Stassfurtite, ի. հբ. սոպոփուրտացաքար . անձև բորացաքար (boracite) գտեալ ի ՍԹասֆիւրԹ Բրունսիոյ :

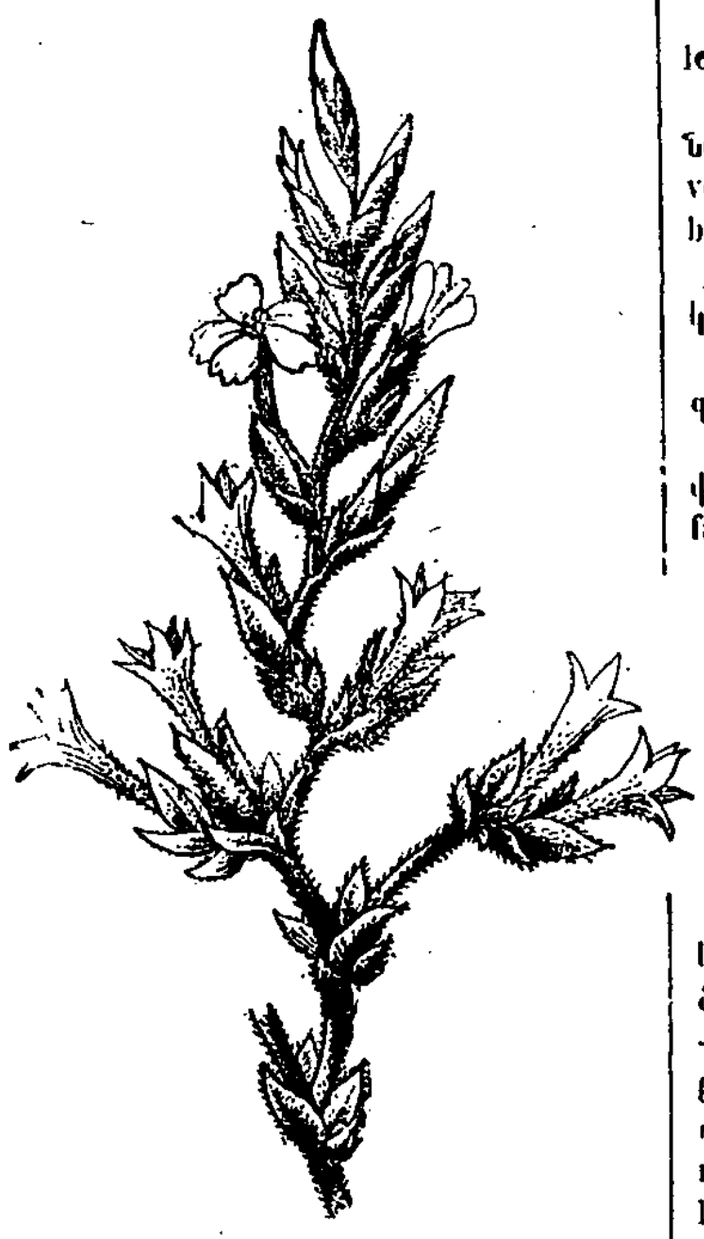
Statère, ա. սատեր : հին դրամ:

Statère, ի. ֆիս. կշռորդ :

Stathouder (էր) ա. նախագահ (հոլանտական հանրապետուԹեան) :

Stathoudérat, ա. նախագահուԹիւն (հոլանտական հանրապետուԹեան) :

Statice, ի. բ. կաքաւաբոտ ազգ

երկտրեակ տնկոց ի տոհմէ ատամնախոտեայց (plombaginées).

Station, ի. կացոց , կայք , տունկայք . *տեղ մի փորը ինչ կենալն . je ne suis pas resté longtemps dans cet endroit, je n'y ai fait qu'une —. 2. կայան , կայք (հասարակաց կառաց) . prendre une voiture à la —. || — navale, de navires, նաւակայք || — télégraphique. 3. կայան , կայարան (երկաԹուղւոյ). les trains express ne s'arrêtent qu'aux —s principales. — de départ, d'arrivée, երԹևեկայան, հասակայան. chef de —, կայարանապետ, կայանապետ. 4. կայան. — thermale, ջերմակայան. 5. ուխտադնացուԹիւն . — pour gagner le jubilé. Les —s du chemin de la croix. || Faire ses —s, այց առնել *նշանակեալ եկեղեցեաց՝ ներողուԹիւն գտնելու համար . || donner une — à un prédicateur, *եկեղեցի մի նշանակել քահանայի՝ քառասնորդաց (carême) քարոզ խօսելու համար . l'évêque lui a donné telle église pour —. Cette église est une bonne —. 6. աս. կայք, դադարումն (մոլորակաց). 7. նե. յաճախան . être en —. Ce bâtiment est en — dans tel endroit. Quitter la —. Les bâtiments de la —, յաճախաբ . 8. բ. կայան . 9. առնակացուԹիւն , անշարժուԹիւն. *ոտքի վրայ կենալն . la — est plus pénible que la marche.

Stationnaire, աճ. կայուն , անշարժ . le cortège demeura quelque temps —. 2. աս. —. Jupiter était —. || փ. —. la science ne saurait rester —. La civilisation chinoise est — depuis des siècles. || բժ. —. maladies —s. 3. ա. պահակատաս. le capitaine du —.

Stationnal, e, աճ. այգեկան . église —e, այգաժամ . եկեղեցի այցելուԹեան ի ժամանակ ներողուԹեան:

Stationnement, ա. կայումն . le — est interdit dans cette rue.

Stationner, չ. կալ մնալ , *կենալ . les voitures de place ne peuvent — devant les théâtres. Notre bâtiment stationnait sur la côte.

Statique, ի. կշռաբանուԹիւն , կշռագիտուԹիւն :

Statisticien, enne, գ. վիճակագիր, վիճակագրող, վիճակագրուհի :

Statistique, ի. վիճակագիր , վիճակագրուԹիւն , վիճակացոյց . faire la — de la semaine.

Statoscope, ա. վիճակադէտ :

Statuaire, աճ. անդրիագործ , արձանագործ . un habile —. 2. աճ. անդրիագործական , արձանագործական . marbre —. 3. աճ. անդրիակիր , արձանակիր . colonne —. 4. ի. անդրիագործուԹիւն , արձանագործուԹիւն . հն. **Sculpture.**

Statue, ի. անդրի , այրապատկեր, առնապատկեր , այրածնե , արձան . — d'homme, առնապատկեր . — d'argile, de bois, de marbre, d'argent, etc. — des dieux, դիցանդրի, դիցարձան . — de grandeur naturelle, բնանդրի , բնարձան . — colossale, հսկանդրի , հսկարձան . — équestre, հեծելանդրի, հեծելարձան. la — de Jupiter. Dresser, élever, ériger une —. On lui érigea une —. On abattit, on mutila ses —s. Orné de —s, անդրիազարդ , արձանազարդ . devenir une —, անդրիանալ . || փ. c'est une —, անդրի՝ արձան է . այր է անիոգի՝ անկենդան . c'est une belle —, կին է գեղեցկադէմ , այլ ցուրտ . || animer la —, կենդանացուցանել զանդրի , տալ հոգի՝ կենդանուԹիւն արձանի . || comme une —, արձանատիպ . droit comme une —, ուղղորդ , *շիփշիտակ . ne pas bouger plus qu'une —, անշարժ մընալ՝ *կենալ . || de —, արձանական :

Statuer, ն. կարգել , սահմանել, տնօրինել , *որոշել . l'assemblée n'a rien statué sur ce sujet. Nous avons statué et ordonné. Le juge n'a rien statué sur cette requête.

Statuette, ի. անդրիակ , արձանիկ :

Statuomane, գ. անդրիամոլ , արձանամոլ :

Statuomanie, ի. անդրիամոլուԹիւն , արձանամոլուԹիւն :

Statu quo (սԹաԹիւ քո) մ. յիւրում վիճակի , յառաջնում վիճակի , *նոյն վիճակի մէջ. laisser les choses in —. 2. ա. յառաջին վիճակ. maintenir le —.

Stature, ի. հասակ . il est de grande, de moyenne —. Elle est d'une — colossale, մեծահասակ է :

Statut, ա. կանոնագիր , կանոնագրուԹիւն . les —s d'une société.

Statutaire, աճ. կանոնագրական . la réserve —.

Statutairement, մ. կանոնագրապէս :

Stauntonia, բ. ստաունտոնիա , ստաունտոնի . ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ ծորենեայց (berbéridées).

Staurotide, ի. հբ. խաչաքար . կն. **Staurolithe** և **Pierre de croix.**

Steam, Steamer, Steamboat (սԹիմ, սԹիմըր , սՅիմպօԹ) ա. անգ. շոգենաւակ , շոգեմակոյկ . հն. **Bateau à vapeur.**

Stéarate, ա. ոգ. ճարպատ :

Stéargilite, ի. հբ. ճարպակաւ:

Stéarine, ի. ոգ. ճարպին, բնաճարպ : [գործ :

Stéarinier, ա. ճարպամոխա-

Stéarique, աճ. ոգ. ճարպային . acide —, ճարպաԹթու . bougie —, ճարպամոմ : [que.

Stéarocinique, տ. **Margariti-**

Stéarolique, աճ. ոգ. ճարպիւղային . acide —, ճարպիւղաԹթու :

Stéarone, ի. ոգ. ճարպոն :

Stéaroptase, ի. ոգ. ճարպատիրաղ . տ. **Diestase.**

Stéaroptène, ա. ոգ. ճարպացնդիւղ :

Stéarrhée, ի. բժ. ճարպիոսուԹիւն . ճարպային կղկղանք :

Stéaryle, ա. ոգ. ճարպուսա , ճարպահիւԹ :

Stéaschiste, ա. հբ. ճարպիսքաքար . հն. **Talcite.**

Stéatite, ի. հբ. ճարպաքար :

Stéatocèle, ի. ախ. ճարպանք . այտուն փոշտի ճարպանման նիւԹով :

Stéatomateux, euse, աճ. ախ. ճարպայուռուցաւոր :

Stéatome, ա. ախ. ճարպայռոյց:

Stéatopyge կամ **Stéatopygie,** ի. բխ. ճարպոսուԹիւն . *ճարպոսո ոտ. ունենալն : [Թռչուն :

Stéatornis (իս) ա. Թ. ճարպատ

Stéatose, ի. ախ. ճարպախտ :

Stéchas (քաս) ա. բ. եղնեխոտն, եղնեխոտ , աբեղախոտ . ազգ եղնդեղի (lavande).

Steenhammère (սԹինամէր) ի. բ. տ. **Mertensie.**

Steeple (սԹիփլ) ա. անգ. արգելաշաւ :

Steeple-chase (սԹիփլ չէզ) ա. հն. **Course au clocher.** տ. **Course.**

Stéganographe, ա. տ. **Cryptographe.**

Stéganographie, ի. տ. **Cryptographie.**

Stéganographique, աճ. տ. **Cryptographique.**

Stéganopodes, ա. յ. Ք. ոտնապատք, մաշկոտունք :

Stégnose, ի. բժ. կծկախտ. կրծկումն ծակտեաց եւ անօթոց մարմնոյ եւ անկուիւին (constipation) որովայնի : [gent.

Stégnotique, աճ. տ. **Astrin-**

Stégocarpe, աճ.բ. խփանամիրգ:

Stégocarpées, ի. յ. բ. խփանամիրգեայք : [լուխ :

Stégocéphale, ա. փՔ. յարկագլ-

Stégodonte, ա.վբ. յարկատամն. ազգ բրածոյ փղի :

Stégosaure, ա. վբ. յարկամողէզ. ազգ բրածոյ մողիզոյ :

Stégosauriens, ա. յ. վբ. եւ կ. յարկամողիզեանք. տոհմ բրածոյ հոյամողիզեանց (dinosauriens).

Steinheilite, ի. հբ. ստենելաքար. ազգ կորդիէրաքարի (cordiérite).

Steinmannite, ի. հբ. ստենմաննաքար. ծծմբուկ կապարոյ :

Stèle, ի. հխ. եւ ն. կոՔող, քարկոՔող «տիքիլի Քաշ» :

Stellaire, աճ. աս. աստեղային, աստղական. astronomie —. La lumière, la radiation —. 2. —.բ. ճաճուկ, աստղածաղիկ :

Stellaria, տ. **Stellaire**, բ.:

Stellère, ա. սբ. ստելէր. ազգ կիտասերից (cétacés).

Stellérides, ա. յ. փշ. աստղատեսակք. հն. **Astéries.**

Stellifère, աճ. բպ. աստղարեր :

Stelliforme, աճ. աստղածեւ :

Stellinervé, e, աճ. բ. աստղաչիղ :

Stellion. ա. սբ. քարաՔոշ, քարաՔոՔոշ, *քարՔոշ, քարՔոշիկ :

Stellionat, ա. իգ. նենգավաճառուՔիւն :

Stellionataire, գ. նենգավաճառ, նենգավաճառուհի :

Stellionides, ա. յ. սբ. քարաՔոշեայք :

Stellite, ի. հբ. աստղաքար :

Stemmate, ա. տ. **Ocelle.**

Stémodie, ի. բ. Քելենի :

Stémonite, ա. բ. շղՔայասունկ :

Stémonitées, ի. յ. բ. շղՔայասպննկեայք. ցեղ սնկոց :

Sténanthère, ի.բ. նեղաճաղիկ. գեղեցիկ Քուփ Աւստրալիոյ :

Stène, ա. մբ. աստղաճնի. ազգ պատենաՔեւ միջատաց :

Sténélytres, ա. յ. մբ. նեղապատեանք :

Sténo, ա. սբ. նեղակիտոս. ազգ կիտասերից (cétacés). կն. **Delphinorhynque.** [տուղ :

Sténocarpe, աճ. բ. նեղապը-

Sténochile (քիլ) ա. բ. նեղշուրՔն. Քուփ Աւստրալիոյ :

Sténoderme, ա. Ք. նեղամորՔ, անձկամորՔ. ազգ ջղջիկան :

Sténographe, ա. սղագիր, սեմագիր :

Sténographie, ի. սղագրուՔիւն, սեմագրուՔիւն :

Sténographier, ն. սղագրել, սեմագրել. — un discours.

Sténographique, աճ. սղագրային, սղագրական, սեմագրային :

Sténographiquement, մ. սղագրապէս, սեմագրապէս :

Sténolobe, ա. բ. անձկաթոյՔ. ազգ բնդեղինաց :

Sténolobées, ի, յ. բ. անձկաթուՔեայք :

Sténolophe, ա. մբ. նեղակատար. ազգ պատենաՔեւ միջատաց :

Sténopéique, աճ. անձկացուցիչ:

Sténoptère, ա. մբ. նեղաՔեւ. անձկաՔեւ. ազգ միջատի :

Sténorhynque, ա. կ. նեղակըտուց. ազգ ողորկապատեան եւ տասնոտն ժժմակի :

Sténose, ի. ախ, անձկադիք. անձկուՔիւն աղեաց :

Sténostome, աճ. բպ. անձկաբերան, նեղաբերան :

Sténostomie, ի. բժ. անձկաբերանուՔիւն, նեղբերանուՔիւն :

Sténure, ա. կ. նեղատուտն :

Stentor (սՔանՔօր) ա. ստենտոր, կորովաձայն. 2. կ. կոռնակ. կապիկ ոռնացող. հն. **Alouate.**

Stéphanite, ի.հբ. պսակաքար. հն. **Psaturose.** [հեր :

Stéphanocome, ա. բ. պսակա-

Stéphanomie, ի. կբ. պսակակենի. ազգ կենդանաբուսոյ :

Stéphanotis (թս) ա. բ. պսակածաղիկ. Քուփ պատաղին :

Steppe, ա. արձակադաշտ, տափաստան. les —s de la Tartaric.

Stepper, չ. վարգել. ce cheval steppe bien.

Steppeur, աճ. եւ ա. վարգող. ce cheval est un bon —.

Stérage, ա. ստերումն. le — du bois.

Stercologie, ի. աղբաբանուՔիւն, ապաւառաբանուՔիւն :

Stercologique, աճ. աղբաբանական, ապաւառաբանական :

Stercoraire, աճ. աղբային, աղբասուն. agaric —. Mouche —. Chaise —, աղբաՔոռ. 2. մբ. աղբակեր. հն. **Coprophage.** 3. Ք. աղբահաւ :

Stercoral, e, աճ. բխ. աղբական, աղբեղէն. matières —es, — նիւթք, կղկղանք :

Stercorine, ի. տգ. աղբին :

Stercorite, ի. հբ. աղբաքար :

Sterculiacées, ի. յ. բ. աղբաբուսասերք :

Sterculie, ի. բ. աղբաբոյս. տ. **Sterculier.**

Sterculiées, ի. յ. բ. աղբաբուսեայք. ցեղ բուսոց ի տոհմէ մոշասերից (malvacées).

Sterculier, ա. բ. աղբենի. ծառ Հնդկաց :

Stercus (թս) ա. աղբ, կղկղանք:

Stercus diaboli (սՔերքիս տիաբոլի) ա. հբ. տ. **Dysodyle.**

Stère, ա. չփ. ստեր. չափ վառելի փայտի. un — de bois de chauffage.

Stéréobate, ա. ճ. պնդախաչիսխ. անղարդ խարիսխ :

Stéréochimie, ի. տգ. պնդաքիմիա : [դաքիմիական :

Stéréochimique, աճ. տգ. պնդ-

Stéréochromie (քրօմի) ի. ար. պնդագունաւորուՔիւն :

Stéréographie, ի. պնդանիւԹագրուՔիւն :

Stéréographique, աճ. պնդանիւՔագրական :

Stéréographiquement, մ. պնդանիւՔագրապէս :

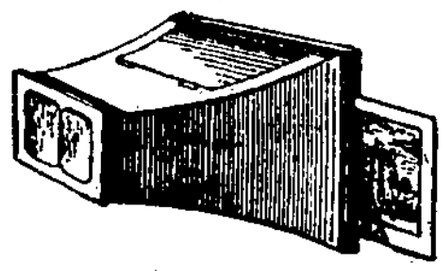
Stéréométrie, ի. պնդանիւՔաչափուՔիւն :

Stéréométrique, աճ. պնդանիւՔաչափական : [roptène.

Stéréoptène, ա. տգ. տ. **Stéa-**

Stéréoptique, ի. պնդացոյց :

Stéréoscope, ա. պնդադէտ,

պնդացոյց (գործի) :

Stéréoscopique, աճ. պնդադիտական. dessin, image, épreuve —.

Stéréotomie, ի. պնդահատուՔիւն : [տական :

Stéréotomique, աճ. պնդահա-

Stéréotypage, ա. տպ. պնդանիւՔադրօշմուն :

Stéréotype, աճ. տպ. պնդանիւՔատիպ, պնդանիւՔաձոյլ, պնդանիւՔադրօշմ. ouvrage, édition —.

Stéréotyper, ն. պնդանիւՔատպել, պնդանիւՔադրօշմել. — une page, une feuille. On a stéréotypé Racine, etc. [գործիչ :

Stéréotypeur, ա. պնդանիւՔա-

Stéréotypie, ի. պնդանիւՔագործուՔիւն, պնդանիւՔատպուՔիւն: 2. պնդանիւՔագործարան :

Stérile, աճ. ամուլ, անբեր, բտնրջ, անբարնբեր, անբերբի, չբե-

բի , անարգասաւոր . champ, désert —. Un arbre —, անպտուղ ծառ . un figuier —. 2. ամուլ , սոնրջ, անծին. une femme —. Une vache —. 3. բ. —. fleur —. 4. փ. —. année, siècle —. Le temps est — en nouvelles. Un esprit, un auteur, un poète —. Un sujet —.

Stérilement, մ. ամլաբար :

Stérilisation (սիօն) ի. ամլացուցմն : [արգասաւոր :

Stérilisé, անց. ամլացեալ , ան-

Stériliser, ն. ամլացուցանել , սոնրջացուցանել . les cendres vomies par le volcan stérilisèrent les plaines fertiles qui l'entouraient. — du lait. 2. փ. —. une pareille éducation est faite pour — les plus belles facultés.

Se stériliser, դ. ամլանալ, սոնրջանալ , սոնրջիլ :

Stérilité, ի. ամլութիւն , սոնրջութիւն , անբերութիւն , անպտղութիւն , . անարգասաւորութիւն . la — d'un champ. Des campagnes frappées de —. La — de l'année. La — d'une femme , անծնութիւն կնոջ . 2. փ. —. la — d'un auteur, d'un sujet. Il y a dans cet ouvrage une grande — de pensées. Il y a — de nouvelles.

Sterlet, ա. ձր. Ծառափիկ. փոքրիկ Ծառափ ձուկն . S. **Esturgeon.**

Sterling, ած. չփ. անգ. սոնրլին . livre —. 2. ա. —. un —.

Sternal,e, ած. մգ. լանջանային, լանջոսկրային , կրծոսկրային . côte —e. [ցաւ :

Sternalgie, ի. խբ. լանջոսկրա-

Sternbergie, ի. բ. սոեռնբերգիա . ապ. ամարիլեակի (amaryllis).

Sternbergite, ի. հբ. սոեռնբերգաքար . ծծմբուկ արծաթոյ եւ նիկաթոյ : [վաճիծեան :

Sterne, ի. Ծ. ծովաճիծառն , ծո-

Sternébral, e, ած. մգ. լանջանողնային . la colonne —e.

Sterno-claviculaire, ած. մգ. լանջանանրակաւոր :

Sterno-mastoïdien, enne, ած. մգ. լանջանապտկածեւ :

Sternoptyx, ա. ձր. լանջանաճալ . ձուկն ինչ : [ջանք :

Sternoxes, ա. յ. մր. սրալանա-

Sternum (օմ) ա. մգ. լանջան , լանջոսկր , կրծոսկր :

Sternutatoire, ած. եւ ա. փրընգիչ , փռնչեցուցիչ :

Stérope, ա. մր. հաստատոտն . ապ. պատենաթեւ միջատի :

Stertoreux,euse, ած. բխ. հրընչածայն . respiration —euse.

Stéthographe, ա. բժ. կրծագիր:

Stéthomètre, ա. մգ. կրծաչափ:

Stéthoscope, ա. բժ. կրծադէտ :

Stéthoscopie, ի. բժ. կրծադիտութիւն :

Stéthoscopique, ած. բժ. կրծադիտական . signe —.

Sthénie, ի. բժ. զօրութիւն :

Sthénique, ած. բժ. զօրութենական . maladie —.

Stibadion,Stibadium(օմ)ա.հխ. դալարախիշտ . խիշտ կամ բազմոց հիւսեալ ի դալար խոտոյ եւ կնիւնոյ:

Stibial,e, ած. ծարրեղէն :

Stibiconise, ի. հբ. ծարրափոշի . ապզ չրատեալ սերվանաքարի (cervantite).

Stibié, e, ած. բժ. ծարրախառն , ծարրուտ . pommade —e. Tartre —.

Stibine, ի. հբ. ծարրին . չրատեալ ծծմբուկ ծարրոյ : .

Stiblite, ի. հբ. S. **Stibiconise.**

Stibnite, ի. հբ. ծարիր քար , ծարրաքար : [րաթիւն :

Stibyle, ա.տգ. ծարրուստ , ծար-

Stichostègue (քօ) ած. ծբ. յարկակարգ : [ւազան :

Stict (սթիք) ա. անգ. բիր , գա-

Stictique, ած. կիտադրային :

Stigmagraphie, ի. նշանագրութիւն : [նիշ :

Stigmataire, ած. երաշխեպա-

Stigmate, ա. երաշխեպ , նշան վիրաց . il vient d'avoir la petite vérole, il en porte encore les —s. 2. փ. —, դրոշմ . les —s de la justice. Un — flétrissant, honteux. Rien ne peut faire disparaître ce — flétrissant. 3. բ. սոսոր , սոսորդ . վերին ծայր իգային (pistil). 4. մբ. շնչածակ . փոքրիկ ծակ ի վերայ կողից միջատաց :

Stigmatifère, ած. բ. սոսորաբեր :

Stigmatique, ած. բ. սոսորային:

Stigmatiser, ն. երաշխեպել , խարել , դրոշմել . *խարան զարնել . on stigmatisait autrefois les esclaves fugitifs. 2. փ. պախարակել , նշաւակել . on l'a cruellement stigmatisé dans ce pamphlet, dans cette satire.

Stil, S. Stil-de-grain.

Stilbe, ա. բ. ցոլենի . ապզ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ աղաւնինասերից (verbénacées).

Stilbées, ի. յ. բ. ցոլեննայք :

Stilbène, ա. տգ. ցոլէնէն :

Stilbénique, ած. տգ. ցոլենային :

Stilbie, ի. մբ. ցոլիկ :

Stilbinées, S. Stilbées.

Stilbite, ի. հբ. ցոլաքար :

Stilbyle, ա. տգ. ցոլուստ , ցոլաիւն :

Stilbylique, ած. տգ. ցոլուստային , ցոլաիւնային :

Stil-de-grain, ա. դեղնաներկ . դեղին ներկ :

Stillant, e, ած. կաթող :

Stillation (սիօն) ի.բգ. կաթումն. les stalagmites se forment par —.

Stillatoire, ած. կաթուն :

Stillicide, ա. ջրկաթ . servitude de —, ծառայութիւն —ի :

Stillingia, ա. բ. ստիլլինգիա , ստիլլինգենի . ապզ երկպրուկ տրնկոց ի տոհմէ կաղնչասերից (euphorbiacées). [լակ :

Stilpnomélane, ա. հբ. սեւցո-

Stimulant, e, ած. խթիչ , դրդիչ , գրգռիչ . potion —e. 2. ա. բժ. գրգռադեղ . employer les —s. L'éther est un —. 3. փ. գրգռիչ , խթան . l'émulation est un —.

Stimulateur, trice, գ. խթող , դրդիչ , գրգռիչ , գրգռող :

Stimulation (սիօն) ի. խթուժն , դրդումն , գրգռումն , գրգիռ :

Stimuler, ն. խթել , դրդել, գրգռել . il a de bonnes intentions, mais il faut le —. 2. բխ. գրգռել , զարթուցանել . il faut — l'estomac avec précaution.

Stimuleux, euse, ած. բ. խթանուտ , խթանաւոր :

Stimuline, ի. գրգռին , գրգռանիւթ : [un puissant —.

Stimulus (լւս) խթան «մտուլ».

Stipe, ա. բ. ծլօտ . 2. Ծելունի . ապզ միապրուկ տնկոց ի տոհմէ սիզաբուսոց (graminées). S. **Alfa** եւ **Sparte.**

Stipelle, ի. բ. ցօղունիկ :

Stipendiaire, ած. եւ ա. վարձկան, Ռոշակաւոր . des troupes —s.

Stipendié, e, անց. վարձեալ. des gens —s. 2. ած. վարձկան. de vils —s.

Stipendier, ն. Ռոշակել , վարձել , Ռոշակ վարձ տալ . — des troupes. — des bandits.

Stipiforme, ած. բ. ծլօտաձեւ :

Stipité, e, ած. բ. կոթնաւոր . ovaire —. Aigrette —e.

Stipulacé, e, ած. բ. տերեւակասեր : [ւոր . vrille —.

Stipulaire, ած. բ. տերեւակա-

Stipulant, e, ած. իգ. պայմանադիր , պայմանիչ , պայմանող . un tel — et acceptant. Les parties —es dans ce contrat.

Stipulation (սիօն) ի. պայմանադրութիւն, պայման . — expresse.

Stipule, ի. բ. տերեւակ :

Stipulé,e, ած. տերեւակեալ :

Stipuléen, enne, ած. բ. տերեւակեան :

Stipuler, ն. իգ. պայմանել , պայմանադրել , պայման դնել . ils ont stipulé. Il a été stipulé que... Il a stipulé une garantie dans le contrat. [լակուտ :

Stipuleux, euse, ած. բ. տերե-

Stipulifère, ած. բ. տերեւակաբեր :

Stirator, ա. գծագրատախտ . տախտակ գծագրութեան :

Stock, ա. անգ. վճ. մթեր , մթերավաճառք . le — de coton, բամբակամթեր :

Stockfisch (ֆիշ) ա. ձուկնչիր . *աղած եւ չորցուցած ձուկ :

Stœchiologie (սթեքիոլօժի) ի. բժ. տարրաբանութիւն :

Stœchiométrie (սթեքիոմէթրի) ի. տգ. տարրաչափութիւն :

Stoff, ա. S. **Étoffe.**

Stoïcien, enne (սթօիսիէն) ած. ստոյիկեան. opinion, maxime —enne. Un philosophe —. 2. ա. —. հետեւող — վարդապետութեան . les —s étaient de cet avis. || փ. ստոյիկեան. այր անյողդողդ անդրդուելի . il a souffert en —. C'est un vrai —.

Stoïcisme, ա. ստոյիկութիւն . ստոյիկեան վարդապետութիւն . 2. ստոյիկութիւն . ստոյիկեան անյողդողդութիւն արութիւն . il a supporté ce malheur avec un — admirable. C'est par — qu'il vit ainsi.

Stoïcité, ի. ստոյիկեանութիւն . ստոյիկեան հաստատամտութիւն :

Stoïque, ած. ստոյիկեան , անյողդողդ . vertu —. Cœur, âme, visage —.

Stoïquement, մ. ստոյիկաբար , ստոյիկեան անդրդուելութեամբ՝ արիութեամբ :

Stolon, ա. բ. ուռն «ֆիլիս» :

Stolonifère, ած. բ. ուռնաբեր :

Stolzite, ի. հբ. ստոլզաքար . հն. **Scheelitine.**

Stomacal,e,aux, ած. ստամոքսական . digestion —e. Sucs stomacaux.

Stomachique, ած. ստամոքսային , ստամոքսալոյժ . élixir, vin —.

Stomalgie, ի. ախ. բերանացաւ, բերանացաւութիւն :

Stomapodes, ա. յ. կ. բերանոտունք :

Stomate, ա. բ. վուտ. :

Stomatelle, ի. փՓ. բերանախեցի : [յին :

Stomatique, ած. բժ. բերանա-

Stomatite, ի. ախ. բերանաբորբ, բերանաուռայ :

Stomatopodes, ա. յ. կ. տ. **Stomapodes.**

Stomatorrhagie, ի. ախ. բերանարիւնհոսութիւն . * բերնէն արիւն գալն :

Stomatoscope, ա. բերանադէտ:

Stomiase, ա. ձբ. իժածուկն :

Stomographie, ի. բերանագրութիւն :

Stomoxe, ա. մբ. սրաբերան :

Stop, ա. անգ. կաց, *կա՛նգ առ:

Stoppage, ա. ար. ֆիւսակարումբն «էօրիւ»:

Stopper (սՓօփէր) անգ. նւ. կացամբննայ :

Stopper, ն. կասեցուցանել , *կեցուցնել , կայնեցունել :

Stoppeur, euse, գ. ար. ֆիւսակարող , —ուհի «էօրիւճիւ» :

Stoppeur-démarreur, ա. մբ. կացեւգնաց . նորաինար մնքնոյ :

Storax, ա. տգ. ստաշէն, ստիւրակ , շքլար , մարեմայ խունկ, չամչախունկ , չոր զուկի «գարա քինինիկ». տ. **Alboufier.**

Store, ա. վէժ . lever, abaisser les —s.

Stourne, ա. Ֆ. ճեհյար . Ուչուն ի տոհմէ սարեկաց (merle).

Stournelle, ի. Ֆ. ճեհյարիկ . Ուչուն յազգէ ճնճղկանց :

Stout (սՓաուՓ) ա. ստաուտ . *անգղիական սեւ գարեջուր ,

Strabisme, ա. բժ. Ֆիւրակնութիւն , շլութիւն :

Strabomètre, ա. բժ. Ֆիւրակնաչափ , շլաչափ :

Strabotome, ած. բժ. Ֆիւրակնահատ , շլահատ :

Strabotomie, ի. բժ. Ֆիւրակնահատութիւն , շլահատութիւն :

Strachie (սՆրաքի) ի. մբ. կիչ . ազգ միջատաց :

Strachybotris (սՆրաքիպօՓրիս) ա. բ. բորբոսասունկ . ազգ մանր սնկոյ :

Stramoine, ի. բ. փշախնձորի :

Stramonium (օմ) ա. բ. գա. **Stramoine**ի :

Strangulation, ի. խեղդումն «պօղմա» :

Strangurie, ի. ախ. միզակաՓութիւն , ցաւամիզումն . տ. **Dysurie** եւ **Ischurie.**

Strapasser, ն. հ. բրաՓեճ առնել . * ծեծ քաշել . on l'a bien strapassé. 2. նկ. շլտորել , լպրծել . նկարել անհոգաբար . — une figure. Il est accoutumé à — ses tableaux.

Strapontin, ա. յաւելաՓոռ. , շարժուն նստարան :

Strass կամ **Stras** ա. հբ. դրուշայ , ստադամանդ. ակն խարմեայ:

Strasse, ի. ար. մեռաքսեակ . *խոշրտուք մեռաքսի :

Stratagématique, ած. ռազմահնարային :

Stratagème, ա. ռազմահնարք , ռազմաննդ . trouver un —. User de —. 2. փ. կելուրք , մարՓանք, ճարտարանք, ճարտարամտութիւն, *վարպետութիւն . imaginer un —. Recourir à un —. Se servir d'un —.

Strate, ի.հբ. խաւ. հն. **Couche.**

Stratège, ա. հխ. յն. սպարապետ :

Stratégie, ի. զ. ռազմագիտութիւն , մարտագիտութիւն . il est habile en —, ճարտար ռազմագէտ՝ մարտագէտ է :

Stratégique, ած. ռազմագիտական , մարտագիտական . endroit —, ռազմավայր :

Stratégiquement, մ. ռազմագիտաբար , ռազմագիտօրէն , մարտագիտաբար :

Stratégiste, ա. ռազմագէտ , մարտագէտ , պատերազմագէտ - un habile —.

Stratification (սիօն) ի. խաւումն , խաւաշարուՓիւն , խաւադասուՓիւն , խաւիխաւոյք :

Stratifié, e, անց. եւ ած. խաւեալ , բազմախաւ , բազմախաւեան , խաւանիսա . non —. անխաւանիսա. corps —, խաւեալ մարմին :

Stratifier, ն. խաւել , խաւաշարել , խաւադասել :

Stratiforme, խաւածեւ , խաւիխաւիկ : [Ֆիւն :

Stratigraphie, ի. խաւագրու-

Stratigraphique, ած. խաւագրական : [ւագրաբար :

Stratigraphiquement, մ. խա-

Stratiome, ա. մբ. գինաճանճ . ազգ երկՓեւ միջատաց :

Stratiomydes, ա. յ. մբ. գինաճանճնայք .

Stratiote, ի. բ. գորտաբուրդ , գորտնբուրդ .

Stratiotées, ի. յ.բ. գորտնբրդնայք . ցեղ բուսոց :

Stratocratie (սի) ի. զինուորապետութիւն . զինուորական կառավարութիւն :

Stratographie, ի. բանակագրութիւն :

Stratoïde, ած. հբ. խաւակերպ :

Stratus (իւս) ա. բգ. անալախաւ. սիխուռ խաւ ամպոց :

Stravadie, ի. **Stravadium** (օմ) ա. բ. մրտիկ . ազգ բուսոց ի տոհմէ մրտաւերից (myrtacées).

Strélitzie, ի. բ. ստրելիցիա , ստրելիցի . բոյս ի տոհմէ ալամաՓզենասերից (musacées).

Strène, ա. մբ. որորդաճճի . միջատ ինչ :

Strepsiptères, ա. յ. մբ. գալաթաՓեւք . հն. **Rhipiptères.**

Streptobacille, ի. գալաթաբուասակենսիկ : [լարացպկիկք :

Streptococcies, ի. յ. բժ. գա-

Streptococcique (սՓրեփՓօքօքսիք) ած. բժ. գալարացպկիկական . affections —s.

Streptococcus (իւս) ա. տ. **Streptocoque.** [կիկ :

Streptocoque, ա. գալարացբսի-

Streptope, ա. բ. գալարոտն . ազգ միապրուկ սնկոց ի տոհմէ շուշանասերից (liliacées).

Strette, ի. եժ. ճայրերգ :

Striation (սիօն) ի. գէզուՓիւն :

Stribord, տ. **Tribord.**

Strict, e (սՓրիքՓ) ած. ճիշդ , ճշգրիտ . devoir —. Obligation —e. Sens —. Il est — en affaire. C'est un homme très —.

Strictement, մ. ճշդիւ , ճշգրիտ , ճշգրտապէս , ճշգրտօրէն . il remplit — ses devoirs.

Stricture, ի. տ. **Rétrécissement.** [voix —e.

Strident,e, ած. սուր , խայՓիչ .

Strideur, ի. սրուՓիւն :

Stridulation (սիօն) ի. սրածայնութիւն :

Striduleux,euse. ած. բժ. սրածայն , սրահնչուն . respiration, laryngite —euse.

Strie, ի. գէզ , խազ , գիծ . les —s d'une coquille. Les élytres de cet insecte sont marqués de —s. Les —s de la tige d'une plante. Il y a des —s dans ce cristal. Ces crachats présentent des —s sanguines. 2. ճ. —, մատնէք . հն. **Cannelure,**

Strié,e, ած. գէզաւոր , գծաւոր , խազաւոր . coquille —e. Graine —e. || բժ. —. crachats —s de sang. Corps —s. 2. ճ. —, մատնէաւոր . colonne —e. [**Chuette.**

Strige, ի. Ֆ. գիշերաթռչ . տ.

Strigidées, ի. յ. Ֆ. գիշերաթռչազգիք :

Strigile, ա. հխ. բաղնեքերոց :

Strigiliforme, ած. բաղնեքերոցածեւ : [եայք :

Striginées, ի. յ. Ֆ. գիշերաթռչ-

Striure, տ. **Strie.**

Strobile, ա. բ. ստրոբոդոն. պլուտուղ կոնաձեւ՝ կարծրապատեան . 2. կ. ստրոբոդոն . *տեսակ մի որդն:

Strobiliforme, ած. ստրոբոդոնաձեւ :

Strobscope, ա. տ. **Zootrope.**

Stroma, ա. մգ. եւ բ. միզն :

Stromapores, ա. յ.բ. մզնակիրք:

Stromatée, ի. ձբ. ստրոմատ . ձուկն յազգէ Ֆինիկաց :

Strombe, ա. փՓ. ստրոմ , *բոլոզ . որովայնոտն փաթիլամորՓ :

Strombidés, ա. յ. վԲ. ստրոմբայք :

Strome, ա. Տ. **Stroma.**

Stromeyerine կամ **Stromeyerite**, ի. հբ. ստրոմեյէրիկ կամ ստրոմեյէրաքար :

Stromnite, ի. հբ. ստրոմնաքար:

Strongle, ա. կ. ստրոնգիլոս . *տեսակ կլոր որդի :

Strongylidés, ա. յ. կ. ստրոնգիլեայք . *կլոր որդեր՝ նախատիպ ունելով զստրոնգիլոս (strongle).

Strongylome, ա. բ. Տ. **Acanthophylle.**

Strongylus (լուս) Տ. **Strongle.**

Strontiane (սիա) ի. տգ. ստրոնտիան . ՔՔուխիդ (oxyde) մետաղական :

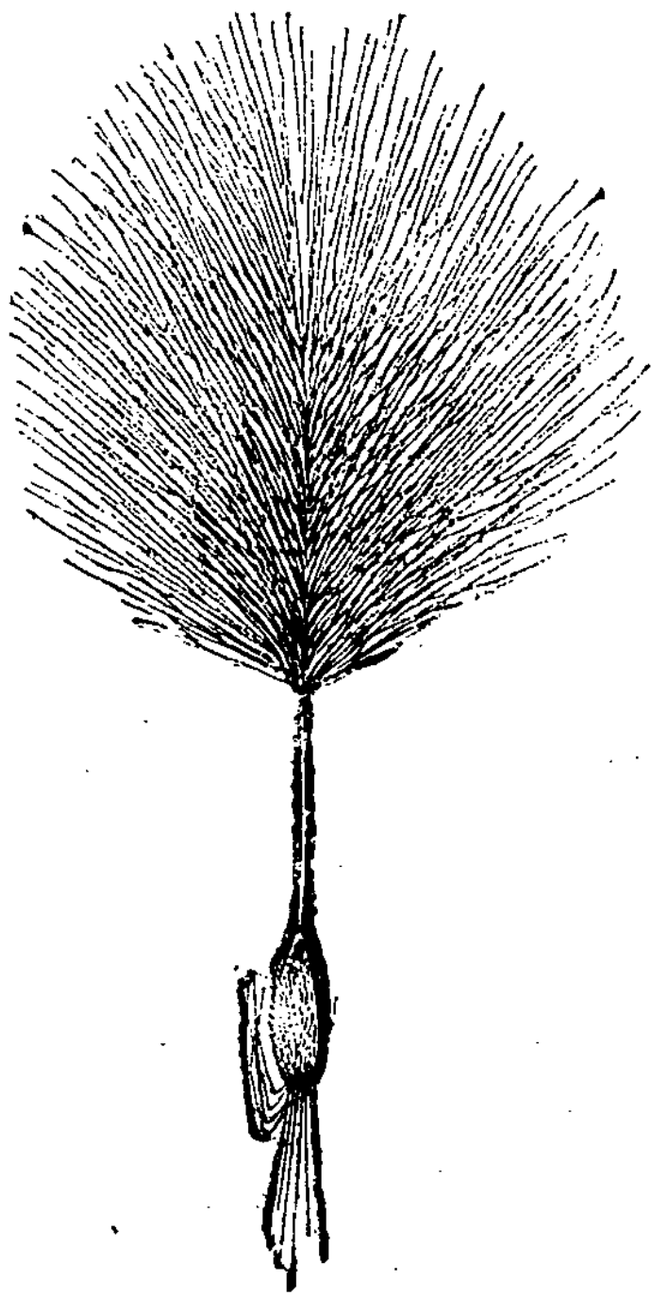
Strontianite (սիա) ի. հբ. ստրոնտիանաքար . բնածխատ (carbonate) ստրոնտիանի :

Strontianocalcite (սիա) ի. հբ. ստրոնտիանակրաքար . կրաբնածխատ (carbonate de chaux) ստրոնտիանի :

Strontique, ած. տգ. ստրոնտային . acide —, ստրոնտաՔՔու :

Strontium (սիոմ) ա. տգ. ստրոնտիոն . պարզ մարմին մետաղական :

Strophante, ա. բ. ստրոփանտ .

ազգ ոնկոց ի տոհմէ շնաոտայց (apocynées). [փանտին :

Strophantine, ի. տգ. ստրո-

Strophe, ի. գրկ. դարձեակ . առաջին մասն պարերգուԹեան (chœur) ի ՌաւրերգուԹիւնս նախնի Յունաց . un chant divisé en —, antistrophe et épode. 2. տուն . il y a de fort belles —s dans cette ode. հն. **Verset եւ Stance.**

Strophulus (լուս) ա. բժ. հարոր. շուտք (papules) երեւեալք ի մարմինի ստնդի մանկանց :

Structure, ի. ճ. շինուԹիւն , շինուած , շէնք , կերտուած , կառուցումն . la — de ce bâtiment est légère. Ce palais est d'une belle —, ապարանս այս գեղեցկաշէն՝ գեղեցկակերտ է . 2. հաստուած , յօրինուած , կազմուԹիւն , կազմուած . la — du corps humain. La — des animaux, des végétaux. La — d'un cristal, d'un minéral. || փ. la — d'un discours, d'un poème.

Strugle, ա. անգ. պայքար . — for life, — կենաց :

Strume, ա. ախ. գա. **Scrofule** :

Strumeux, euse, ած. Տ. **Scrofuleux.** Ganglion —. Affections —euses.

Struthion, ա. Ռ. գա. **Autruche** :

Struthionidées, ի. յ. Ռ. ջայլամեայք , ջայլամազգիք :

Struvite, ի. հբ. ստրուվիքար :

Strychnate (սՔրիքնաԹ) ա. տգ. որճատ. ազ կազմեալ ի ծրորաՔՔուէ : [նուԹիւն :

Strychnine (ք) ի. տգ. ծրորին , բնամորմ . կաքաքար ինչ Ռունաւոր :

Strychnique (ք) ած. տգ. որճային . acide —, ծրորաՔՔու :

Strychnisme (ք) ա. ծրորակա-

Strychnos (սՔրիքնոզ) ա. բ. ծրոր , ծրորենի , ժանտընկուզենի . *տեսակ շնախաղողի (morelle noire). ռկ. **Vomiquier.**

Stuc, ա. ճ. կնակ, կնաճեի «մէրմէր սրվա» : [փագորճ :

Stucateur, ա. կնակիչ , կնաճե-

Stud-book (սԹըտպուք) ա. անգ. ազգագիր , տոհմագիր (ձիոց) :

Studérite, ի. հբ. ստուդերաքար :

Studieusement, մ. ուսումնասիրաբար , խնամով , մտադիր . il apprend très —. Cela est — travaillé.

Studieux, euse, ած. ուսումնասէր , մտադիր , ջանադիր , փուԹաջան . écolier —. Une personne fort —euse.

Studiosité, ի. փուԹաջանուԹիւն:

Stuffing-box (սԹըֆինկ պօքս) ա. անգ. խծծատուփ :

Stupéfaction (սիօն) ի. բժ. ՌմրոուԹիւն , ընդարմացումն . la stramoine produit la —. 2. փ. ապշումն, ապշուԹիւն . à cette nouvelle, il fut frappé de —. Revenir de sa —. Rester en —, *ապշած մնալ :

Stupéfait, e, ած. յապուշ կրԹեալ , *ապուշ մնացած . il demeura tout —. Il en fut —.

Stupéfiant, e, ած. բժ. Ռմրեցուցիչ, ընդարմացուցիչ. remède —. 2. ապշեցուցիչ , ապշիչ . c'est —.

Strychnos.

3. ա. Ռմրեցուցիչ , ընդարմացուցիչ. tous les narcotiques sont des —s.

Stupéfier, ն. բժ. Ռմրել , Ռմրեցուցանել , ընդարմացուցանել . le propre de l'opium est de —. 2. փ. յապուշ կրԹել , ապշեցուցանել. cette nouvelle l'a stupéfié. Ce discours stupéfia toute la compagnie.

Stupeur, ի. բժ. ՌմրուԹիւն . ՌմրոյԹ , ընդարմացումն . 2. փ. ապշանք, ապշոյԹ . nous étions tous dans la —, plongés dans la —. Il sortit enfin de sa —.

Stupide. ած. ապուշ , տխմար , ախմար , ախմարամիտ , Ռանձրամիտ , անհանճար . un homme —. Il est si —, qu'on ne peut rien faire de lui. Un air —. Un silence —. 2. զ. c'est un vrai —.

Stupidement, մ. ապշուԹեամբ , տխմարաբար , ախմարաբար , անհանճարաբար. il répond toujours —.

Stupidité, ի. ապշուԹիւն, տըխմարուԹիւն , ախմարուԹիւն , ՌանձրամտուԹիւն , անհանճարուԹիւն . admirez la — de cet homme. Il ne dit, il ne fait que des —s.

Stuquer, ն. կնակել , կնաճեփել. *կնակ՝ կնաճեի քսել :

Sturio, ա. ձկ. Տ. **Esturgeon.**

Sturionniens, ա. յ. ձկ. Ռառաբեայք :

Sturnides, ա. յ. **Sturnidées**, ի. յ. Ռ. տարմեայք , տարմազգիք . տոհմ տարմահաւուց (étourneau).

Sturnus (լուս) Տ. **Étourneau.**

Style, ա. հխ. երկաՔագրիչ , գրոց «տէմիր գալէմ» . || retourner le —, ջնջել զգրեալն . *գրածն շրտակել . 2. գրկ. ոճ . — brillant, փայլուն՝ շողշողուն ոճ . — noble, élevé, familier, enflé կամ ampoulé, languissant, mou, diffus, décousu, obscur, poétique, oratoire, épistolaire, historique, didactique. Le —, c'est l'homme, —ն , նոյն ինքն մարդն է . traité du —, ոճաբանուԹիւն . les

finesses, les grâces du —. 3. նկ. ոճ, կերպ, եղանակ. cette peinture est dans le — de tel maître. Ce tableau est d'un beau —. Cet édifice est du plus grand —. Le — égyptien. Le — étrusque. L'ouverture de cet opéra est d'un excellent —. Le — ancien, moderne. Le — des compositeurs italiens. 4. աս. ալաք, սուռբացոյց. ալաք արեւամամացուցի. հն. **Gnomone**. 5. բ. ալաք. միևյերից մասանց իգայի (pistil). 6. Nouveau —, նոր տոմար. vieux —, հին տոմար:

Styler, ն. բ. ընտանեցուցանել, վարժել. il est fort stylé dans les affaires. On l'a stylé à cela. Un domestique bien stylé, քաջավարժ ծառայ:

Stylet, ա. ալաք «խանչէր». 2. վ. —. փոքրիկ գաւազան մեռաղեայ. — aiguillé, ասեղնաալաք. ալաք ասեղնաձեւ:

Stylet.

Stylide, ա. բ. սիևնաբոյս. ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ սիևնաբուսեայց (stylidiées).

Stylidiées, ի. յ. բ. սիևնաբուսեայք. տոհմ երկպրուկ բուսոց:

Stylidier, տ. **Stylide**.

Styliforme, ած. ալաքաձեւ:

Stylisme, ա. բ. տ. **Boamic**.

Styliste, ա. ոճական, *ոճ ունեցող:

Stylite, ած. սիևնակեաց, սիևնամատուռ. Saint Siméon —.

Stylobate, ա. ճ. սիևնալատակեան:

Stylodiscus (իս) ա. բ, սիևնասկուտել. ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ կաղնչասերից (euphorbiacées).

Styloglosse, ած. մգ. սիևնալեզու. 2. ա. —. դնդեր ինչ:

Stylographie, ի. ալաքագրութիւն:

Stylo-hyoïdien, enne, ած. մգ. սիևնակոկոնակրային:

Styloïde, ած. մգ. ալաքակերպ. l'apophyse —, ալաքարձի:

Stylo-mastoïdien, enne, ած. մգ. սիևնապիակակերպական:

Stylomètre, ա. ճ. սիևնաչափ:

Stylométrie, ի. ճ. սիևնաչափութիւն:

Stylométrique, ած. ճ. սիևնաչափական:

Stylommatophores, ա. յ. կ. սիևնակնակիր. կարգ որովայնոտն խեցեմորթաց:

Stylo-pharyngien, enne, ած. մգ. սիևնմբանային. 2. ա. —. դընդեր ինչ:

Stylops (փս) ա. մբ. ալաքակն. ազգ միջատի:

Stylospore, ի. բ. սիևնաեոտ.

Styphélie, ի. բ. բարկենի. Ծուփ Աւստրալիոյ ի տոհմէ կորվիկազգեաց (épacridées).

Styphéliées, ի. յ. բ. բարկենեայք. ցեղ բուսոց ի տոհմէ կորվիկազգեաց (épacridées).

Styphnique, ած. ոգ. սեղմային. acide —, սեղմաեռու:

Styphnolobium (օմ) ա. բ. սեղմափոնոկ. ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ ընդեղինաց (légumineuse).

Styptérite, ի. հբ. սեղմաքար:

Stypticite, ի. հբ. սեղմակաքար:

Stypticité, ի. սեղմականութիւն, պնդականութիւն:

Styptique, ած. բժ. սեղմիչ, պընդիչ «գապս էոխի». հն. **Astringent**. 2. ա. սեղմադեղ, պնդադեղ:

Styracées, ի. յ. բ. շերասերք. տոհմ երկպրուկ տնկոց. տ. **Styrax.**

Styracine, ի. ոգ. ստաշինէն:

Styrax, ա. բ. ստիւրակ, շեր, շքլար. գա. **Alifoufier**. 2. տ. **Storax.**

Styrol կամ **Styrolène**, ա. ոգ. ստաշինուլ, ստաշինուլէն. հն. **Cinnamène**,

Styrolique, ած. կգ. ստաշինային

Styrone, ի. ոգ. ստաշինոն. հն. **Alcool cinnamique.**

Styx, ա. դց. ստիքս. *դժոխքի հինգ գետերէն մին. տ. **Acheron.** || Jurer par le —, երդնուլ ի —. երդնուլ անդարձ:

Su, ա. գիտութիւն. au — de tout le monde, գիտութեամբ ամենեցուն, *ամենուն գիտնալովն:

Suage, ա. նաւ. ճապուժն (նաւի):

Suager, ն. նաւ. ճապկել:

Suaire, ա. պատան, պատանակալ. un mort enveloppé de son —. || հն. **Linceul.** || Le saint —, սուրբ պատան՝ վարշամակ Քրիստոսի. || Saint —, սուրբ դասատուակ. կենդանագրութիւն փրկչական պատկերին ի վարշամակի. il m'a apporté d'Italie un saint —.

Suant, e, քրտնաթոր, քրտնագին. avoir la peau —e, les mains —es. Tout —, քրտնալից. il est tout —.

Suave, ած. քաղցր, անոյշ, մեղմոյշ, աղու, քաղցրագեղ, քաղցրաբան, քաղցրախօս, քաղցրազուարճ, քաղցրախորժ. une odeur —. D'un goût —, քաղցրահամ, անուշահամ. une mélodie —. Une couleur —. Un coloris —. Plaisir —. Sentiments —s. A fleur —, քաղցրածաղիկ:

Suavement, մ. քաղցրաբար, աղուաբար. chanter —, քաղցրաձայն՝ *անոյշ երգել:

Suavité, ի. քաղցրութիւն, անուշութիւն, աղուութիւն. la — de cette odeur, de ces parfums. La — d'une mélodie, de son pinceau. La —. de ses traits, de son regard.

Sub, նմ. լտ. որ նշանակէ ստոր, ստորա, ընդ, ենթ, ենթա, անուանց կազմութեան մէջ, որպէս.

Subabdominal, e, ած. մգ. ենթագանձակային:

Subalterne, ած. եւ ա. ստորակարգեալ, ստորակարգ, ստորադաս, ստորակայ. officier, magistrat —. Juridiction, justice, emploi, fonction —. Dans ce drame, les personnages —s sont très nombreux. C'est un de ses —s,

Subalternement, մ. ստորակարգաբար:

Subalternisation (սիօն) ի. ըստորակարգութեան, ստորակայութեան:

Subalterniser, ն. ստորակարգել:

Subalternité, ի. ստորակարգութիւն, ստորակայութիւն:

Subanguleux, euse, ած. ենթանկիւնային:

Subannélidaires, ա. յ. կ. ենթօղակաւորք:

Subbrachiens (շիէն) ա. յ. ծբ. ենթաբազկեանք:

Subcaudal, e, ած. ենթաոտնային:

Subconique, ած. ենթակոնային:

Subconscient, e, ած. ենթագիտակցական:

Subcylindrique, ած. վդ. ենթագլանային:

Subdélégation (սիօն) ի. ենթապատուիրակութիւն:

Subdélégué, e, ած. ենթապատուիրակ, ստորափոխանորդ. un inspecteur —. 2. ա. —. les intendants des provinces avaient des —s.

Subdéléguer, ն. ստորապատուիրակել. l'intendant de la province subdélégua un officier pour informer.

Subdelirium (օմ) ա. բժ. ենթացնորք. անկատար ցնորք:

Subdiviser, ն. ստորաբաժանել:

Se subdiviser, դ. —իլ. les deux branches de cette rivière se subdivisent en plusieurs canaux.

Subdivision, ի. ստորաբաժանում, մասնաբաժին, մանրաբաժանում. les divisions et les —s d'un territoire.

Subdivisionnaire, ած. ստորաբաժին:

Subdural, e, ած. մգ. ենթաեղջերային:

Subérane, ա. տգ. սնկան:

Subérate, ա. տգ. սնկատ. *աղ կազմուած սնկային թթուէ եւ մի տակի (base).

Subéreux, euse, ած. սնկոտ:

Subérification (սիօն) ի. սնկացում. *սունկ դառնալն:

Subérifier, ն. սնկացուցանել, *սնկացունել. =*Se* —, դ. սնկանալ:

Subérine, ի. տգ. սնկին, սնկահիւթ:

Subérique, ած. տգ. սնկային. acide —, սնկաեռու:

Subérone, ի. տգ. սնկոն:

Subéro-phelodermique, ած. բ. սնկակեղեւամորթային:

Subglobuleux, euse, ած. վդ. ենթագնդային:

Subhastation (սիօն) ի. հ. տ. **Encan, Enchère.**

Subhaster, ն. հ. տ. **Vendre aux enchères.**

Subhispide, ած. վդ. թաւամօի:

Subi, e, անց. **Subir** բայի. կրեալ, ենթարկեալ:

Subictérique, ած. բժ. կիսաբուկան:

Subinflammation (սիօն) ի. բժ. կիսաբորբոքում:

Subinflammatoire, ած. բժ. կիսաբորբոքական:

Subintrant, e, ած. բժ. վաղահաս . accès —. Fièvre —e.

Subir, ն. կրել , ենթարկիլ , *ենթարկուիլ , տակն ինկնալ , մտնել , վերցուննել , յանձն առնուլ . — la loi du vainqueur. — sa peine. — le joug, բառնալ զլուծն , * լուծն վերցուննել . — son sort, sa destinée. — la mort. — une opération. — le mépris. — la question, *տանջանքի դրուիլ . — un interrogatoire, * հարցաքննի մտնել . — un examen, *քննութեան մտնել , քննուիլ . — son jugement, *դատաստանաւ վրան դրուած պատիժն կրել . la constitution anglaise a subi l'épreuve du temps. — des changements, des modifications, une réforme, etc. Cette administration a subi bien des changements. Les mœurs subirent une réforme || Faire —, ենթարկել :

Subit, e, ած. յանկարծական , յանկարծահաս, յանկարծակի . mouvement, changement —. Mort —e, յանկարծամահ . son départ a été fort —. || հն. **Soudain.**

Subitement, մ. յանկարծակի , յանկարծօրէն . mourir —, յանկարծամահ լ. qui arrive bien —, յանկարծադէպ . qui apparaît —, յանկարծերեւեաց . qui se met en colère —, յանկարծացաւսումն :

Subito, մ. լտ. ը. յանկարծ, յանկարծակի , յանկարծօրէն . il est parti —. [կայական:

Subjectif, ive, ած. իս. ենթա-

Subjection (սիօն) ի. ես. հարցումն : [բար :

Subjectivement, մ. ենթակայա-

Subjectiver, ն. իս. ենթակայել :

Subjectivité, ի. ենթակայականութիւն : [կան :

Subjonctif, ա. ք. ստորադասա-

Subjugation (սիօն) ի. նուաճումն :

Subjuguer, ն. նուաճել , տիրել . — une province. Les Romains subjuguèrent les Gaules. L'homme est parvenu à — les animaux. 2. փ. —, իշխել . sa femme le subjugua bientôt. Il se laisse — par ses valets. — les esprits. La sagesse doit — les passions. [ճող :

Subjugueur, ա. նուաճիչ, նուա-

Sublamellaire, ած. վդ. կիսաթիթեղաւոր : [ոսկրուտ :

Sublet, ա. ձր. կորկոս . ձուկն

Sublimation (սիօն) ի. տգ. իրացնդումն , անդկացնդումն :

Sublimatoire, ա.ագ. իրացընդանօթ , անդկացնդանօթ :

Sublime, ած. վեհ, վսեմ, վսեմապանճ , վեհիմաց . un spectacle —. Vertu, caractère —. Pensée, vérité, image —. Vers —. Le genre —. Style —. Fort —, ամենավսեմ . 2. ա. —, վսեմութիւն . il y a du — dans cette action. Le — du sentiment. Traité du —. || La — Porte, Բարձրագոյն Դուռն . Օսմանեան սէրտութիւն :

Sublimé, e, անց. իրացնդեալ :

Sublimé, ա. տգ. իրացնդակ , իրացնդած , անդկացնդակ . || — doux, s. **Calomel.** || — corrosif, փայլաձիչ անդկացնդակ . հն. **Chlorure mercurique,** անդկային քլորուկ :

Sublimement, մ. սգր. վսեմաբար , վսեմապէս , վսեմօրէն :

Sublimer, ն. տգ. իրացնդել . շոգիացուցանել ջերմութեամբ . — de la fleur de soufre. — du mercure.

Se sublimer, դ. իրացնդիլ . tous les métaux sont susceptibles de — avec l'aide de la chaleur.

Sublimiser, ն. վսեմացուցանել , վսեմել , *վսեմցուննել . = *Se* —, դ. վսեմանալ :

Sublimité, ի. վսեմութիւն . la — du style, des pensées. La — de ses principes, de ses vertus, de son rang.

Sublingual, e, ած. մգ. ենթալեզուեան , ենթալեզուային . artère —e. Glande —e.

Sublunaire, ած. ենթալուսնաւոր , ընդլուսնեայ , երկրաւոր . la région —. Les corps —s. Le globe, le monde —, աշխարհ , երկիր .

Subluxation (սիօն) ի.ախ.ենթախախտումն . անկատար խախտումն ոսկերաց :

Submatite, ի. բժ. կիսաղօտութիւն , կիսահնչունիւն :

Submental, e, ած. մգ. ենթակզակային :

Submergé, e, անց. ընկղմեալ , ընկլուզեալ . plantes —es, ջրասոյզ բոյսք : [Ինն , ոլորանք :

Submergement, ա. ջրասուզու-

Submerger, ն. ջրասուզել , ջրասոյզ առնել , ոլորել , ընկլուզանել . les Hollandais rompirent leurs digues et submergèrent tout le pays. 2. ընկղմել , ծովասոյզ՝ ծովակուր առնել . le navire a été submergé et ceux qu'il portait ont été engloutis.

Submersible, ած. ոլորելի , ջրասոյզ , ջրահեղձիկ . bateau —. plante —.

Submersion, ի. ոլորումն . la fonte des neiges a causé la — de toute la vallée. 2. ընկղմումն, ընկլուզումն. mort par —, ջրահեղձուիլն , ջրահեղձոյց մահ . la — d'un navire.

Submission, ի. հ. **S. Soumission.**

Subodorer, ն. սգր. տարիոտել . ի հեռուստ առնուլ զիւոտ , * հեռուէն հոտն առնուլ :

Subordination (սիօն) ի. ստորակարգութիւն , ստորադասութիւն , ստորակայութիւն . établir, maintenir, détruire la —. La — maintient la discipline dans l'armée. C'est un homme ennemi de toute —. 2. կախումն, հպատակութիւն . il est toujours demeuré dans une grande — à l'égard d'un tel. Il y a — du lieutenant au capitaine. La — des causes. Il y a une — évidente entre ces phénomènes. La — de la pharmacie à la médecine.

Subordonné, e, անց. ստորակարգեալ , ստորակարգ , ստորադաս . les prêtres sont —s aux évêques. Être —, ստորանկիլ . 2. ա. —, ստորակայ . il est bien dur envers ses —s.

Subordonnément, մ. սգր. ստորակարգաբար, ստորադասաբար, ստորադասօրէն :

Subordonner, ն. ստորակարգել , ստորադասել . les règlements de cette maison subordonnent tous les employés au directeur. Dieu a subordonné certaines causes à d'autres. Les lois du royaume ont subordonné certaines juridictions à d'autres. Les épisodes dans un poème doivent être subordonnés à l'action principale.

Se subordonner, դ. —իլ . il faut dans les sciences que les théories se subordonnent aux faits.

Subornation (սիօն) ի. հրապուրումն . — de témoins. Il a eu part à la — de cette fille. Procès en —, հրապուրադատ : [tion.

Subornement, ա. **S. Suborna-**

Suborner, ն. հրապուրել , մոլորեցուցանել . — des témoins. Il a suborné cette fille. — des domestiques.

Suborneur, euse, գ. եւ ած. հրապուրիչ , մոլորեցուցիչ . — de fille. — de témoins. C'est une —euse. Des discours, des conseils —s.

Subrécargue, ա. նե. բեռնատեսուչ , բեռնապետ . il faut qu'un — se conforme aux instructions de son armateur.

Subrécot, ա. հ. եւ ը. առեալած , առեալադրամ . * առեալուք հանգանակի՝ ճաշուց . ils voulaient ne dépenser que dix francs, il y a eu trois francs de — par tête. Nous étions convenus de cette somme, il m'a demandé telle chose par —.

Subreptice, ած. իգ. ենթգաստաց, ստապատիր , խաբեպատիր . lettres —s. 2. անիրաւական, գաղտագողի . édition —.

Subrepticement, մ. ստապատիր բանիւք , խաբէպար , ենթգաբար, ենթգօրէն. **S. Obrepticement.**

Subreption (սիօն) ի. հ. ստապատիր՝ խաբեպատիր բանք , խաբէութիւն, ենթգութիւն. moyens de —.

Subrogateur, ած. փոխանակիչ:

Subrogation (սիօն) ի. իգ. փոխանակութիւն . — légale, conventionnelle. — de personnes, de choses. — de payement.

Subrogatoire, ած. փոխանակական . acte —.

Subrogé, e, անց. փոխանակեալ . || — tuteur, փոխ՝ դեր խնամակալ . երկրորդ խնամակալ :

Subroger, ն. իգ. փոխանակել . *մէկու կամ բանի մի տեղն բռնել . — qn. en ses droits. J'ai été subrogé en son lieu et place, en ses noms et actions. — un rapporteur. Les immeubles échangés pendant le mariage contre les biens personnels de l'un des époux n'entrent point en communauté, et sont subrogés au lieu et place des immeubles aliénés.

Subséquemment, մ. իգ. յետոյ,

ապա . il a déclaré qu'il ne voulait pas se prévaloir de cette donation et — il a renoncé.

Subséquent, e, ած. յետին, յաջորդ , հետագայ . par un acte —. Par un traité —. Un testament — annule le premier.

Subside, ա. նպաստ , դրամօգնութիւն . դրամական օգնութիւն . nouveau —. Demander des —s. Voter un —, des —s.

Subsidiaire, ած. նպաստաւոր . les moyens —s. Raison, conclusion, caution —.

Subsidiairement, մ. նպաստաւորաբար . il aura — recours contre son vendeur. Il conclut — à ce que...

Subsistance, ի. ապրուստ . il travaille pour la — de sa famille. Fournir à la — de qn. Il a sa — assurée. Il n'a aucun moyen de —. 2. պարէն . se procurer des —s. L'armée tirait ses —s de tel pays. Pourvoir à la — d'une armée. La citadelle manquait de —. || Mettre un homme en — dans un régiment, *պարէն եւ ռոճիկ տալ ուրիշ գնդի պատկանող զինուորի՝ մինչեւ իր յատուկ գունդն հասնի :

Subsistant, e, ած. որ կայ , որ կայ մնայ , *կնցող , գանուող , pour certains philosophes la matière est éternelle et —e par elle-même.

Subsister, չ. կալ , կալ մնալ , *կենալ , կանգուն մնալ . les pyramides d'Égypte subsistent depuis plus de trois mille ans. La plupart des grands édifices des Romains ne subsistent plus. Cette loi subsiste encore. Cette coutume ne subsiste plus. Malgré vos objections, ma remarque subsiste. L'amitié ne peut — sans l'estime. 2. կեալ , *ապրիլ . il ne saurait — avec un aussi modique traitement. Ils subsistent misérablement. Il ne subsiste que d'aumônes.

Substance, ի. գոյացութիւն , նիւթ . — pierreuse. — métallique. — liquide, soluble, insoluble, inflammable. Cette — s'emploie en médecine. Les plantes attirent la — de la terre. Il n'y a guère de — dans ces sortes d'aliments. || փ. la — pensante, հոգի . 2. գոյացութիւն , էական՝ կարեւոր մասն. la — d'un livre, d'une lettre. Je n'ai pu retenir ce qu'il a dit, mais en voici la —. Il y a beaucoup de paroles et peu de — dans ce discours.

En —, մ. համառօտիւ , կարճ ի կարճոյ, համառօտապէս, *համառօտ կերպով . voici en — de quoi il s'agit. Je vous dirai en — ce que ce livre contient.

Substantialiser (սիւպսթանսիալիզէ) ն. գոյացուցանել :

Substantialité (սիա) իս. գոյացականութիւն :

Substantiel, elle, ած. գոյացական , նիւթեղ , հիւթեղ . une nourriture —elle. On a tiré de cette viande ce qu'elle avait de —. 2. փ. էական , կարեւոր . on a extrait de ce livre ce qu'il y a de plus —.

Substantiellement, մ. գոյացապէս , գոյացաբար , համառօտիւ :

Substantif, ive, ած. գոյական . verbe —. 2. ա. բ. —. homme, animal, terre, etc. sont des —s. Le — et l'adjectif doivent s'accorder en genre et en nombre.

Substantifier, ն. գոյականել :

Substantivement, մ. գոյականաբար , գոյականապէս , գոյականօրէն . cet adjectif s'emploie aussi —.

Substantiver, ն. բ. գոյականել , *գոյական մի պէս գործածել ;

Substituer, ն. փոխանակել , փոխանադրել . *բան մի՝ անձն մի ուրիշի տեղ դնել . — un mot à un autre. A des meubles riches, on en a substitué de plus simples. Elle substitua son propre fils à l'enfant quelle nourrissait. — au sens littéral un sens allégorique. — aux bonnes mœurs des vices. 2. իգ. փոխանակել, փոխաժառանգորդ նշանակել . il laissa tous ses biens à son frère, et lui substitua son neveu. 3. իգ. Ուղղել ուժեք կտակաւ զգոյս իւր ի ժառանգութիւն՝ վայելիլով զայն զկնի մեռանելոյ անդրանկին . il avait substitué cette terre aux aînés de sa maison.

Se substituer, դ. փոխանակել զանձն . *ինքնիրեն ուրիշի տեղն դնել. il se substitua à son frère. Dans cette réaction, le chlore se substitue à l'hydrogène. Dans cette maladie, le tissu adipeux se substitue au tissu musculaire.

Substitut, ա. փոխանորդ , տեղակալ , տեղապահ . vous serez mon — pendant mon absence. Le — du procureur de la république, փոխանորդն դատախազի հանրապետութեան :

Substitutif, ive, ած. փոխանակիչ . médicament —.

Substitution (սիօն) ի. իգ. փոփոխութիւն , փոխանակութիւն . փոխադրութիւն . la — d'un titre. Une — d'enfants. — de biens. Grevé de —, պարտական փոխանակութեան . || — de part. S. Part, բժ. 2. հհ. élimination par —, ջնջումն փոխանակութեամբ . 3. տգ. փոխանակութիւն :

Substratum (օմ) ա. իս. ստորանիւթ , ենթանիւթ , հիմնակողմ :

Substruction (սիօն) ի. ճ. ենթաշինուած . ստորերկրեայ՝ ներքնակառոյց շինուած :

Subterfuge, ա. խուսափանք , փախուստ , ճարտարանք , նրբաբանութիւն. chercher, employer des —s. User de —s. Ce — est inconnu.

Subthoraciques, ա. յ. ծբ. ենթալանջայինք . ազգ ձկանց :

Subtil, e, ած. նուրբ , անօսր , բարակ . matière —e. Poussière —e, նրբափոշի . trait de pinceau, trait de plume fort —. 2. ընդմուտ , սողոսկուն . un venin, un poison —. 3. փ. սուր . le chien a l'odorat fort —. Il a l'œil —. Il a la vue, l'oreille, l'ouie —e. Avoir des sens très —s. 4. նրբամիտ , նրբահանճար , նրբիմաց , ճարտար , *ճարպիկ . cet escamoteur est fort —. Un — voleur. Le renard est un animal fort —. Le singe est fort —. Ce tour, ce vol est —. Esprit —, նրբամիտ . argument —, pensée —e. Un homme — dans la discussion. Ce que vous dites là est trop — pour moi. Cela est bien —, je crains qu'on ne le comprenne pas.

Subtilement, մ. նրբին , նրբօրէն , նրբաբար , ճարտարմտօրէն , ճարտարմտաբար, *բարակ կերպով, ճարպկօրէն . dérober, escamoter —. Il se dégagea — d'entre les mains des gendarmes. Discuter, raisonner —. Cela est — imaginé.

Subtilisation (սիօն) ի. նրբացուցանել , անօսրել , անօսրացուցանել, *բարակցունել. cela subtilise le sang. 2. փ. նրբել . on anéantit souvent la morale à force de —. 3. ը. խաբել՝ գողանալ նրբութեամբ , *վարպետօրէն խաբել՝ գողնալ . si vous n'y prenez garde, il vous subtilisera.

Subtiliser, չ. նրբամտել , նրբաբանել , նրբաբայել , ճարտարամտել , նրբազնին լ., կրկնաբար՝ մանրաքննին առնել . on s'éloigne souvent de la vérité à force de —. Il ne faut pas tant — dans les affaires.

Se subtiliser, դ. նրբանալ , նրբիլ , *բարակնալ :

Subtiliseur, ա. նրբաբան , նրբ-

Subtilité, ի. նրբութիւն , անօսրութիւն , բարակութիւն . la — des atomes, de l'air, de l'électricité. La — du poison. — des sens. La — d'un escamoteur. — d'esprit, նրբամտութիւն . la — en affaire est souvent voisine de la friponnerie. Il raisonne avec beaucoup de —. La finesse de sa critique dégénère en —. 2. յ. նրբամտութիւն , նրբաբանութիւն , նրբազննութիւն, ճարտարանք , ճարտարմտութիւն . je ne suis point dupe de ses —s. Les —s de la scolastique.

Subtrigone, ած. վդ. կիսաեռանկիւն : [բեւեռաթմ :

Subtropical, e, ած, բպ. կիսա-

Subulé, e, ած. բպ. սլաքանձեւ , սրաճայր :

Subulicornes, ա. յ. մբ. սրեղջերք . տոհմ միջատաց :

Subulipalpes, ա. յ. մբ. սրաթողկուկք . տոհմ պատենաձեւ միջատաց նման Քարիկեայց (carabiques).

Subulirostres, ա. յ. Ծ. սրակտուցք . ազգ Ծռչնոց :

Suburbain, e, ած. քաղաքամերձ. les communes —es. Maison —e.

Suburbicaire, ած. արուարձանեայ , հռովմայեցեմ . provinces —s. Église —. Les évêques —s.

Subvenir, չ. օգնել , հասանել յօգնութիւն , *օգնութեան հասնիլ , հոգալ . il faut — aux malheureux. — à qn. dans un besoin. On ne peut pas — à tout. On a subvenu à ses besoins. — aux pressantes nécessités de l'État.

Subvention (սիօն) ի. նպաստ, նպաստաւորութիւն, դրամանպաստ, դրամօգնութիւն. — de guerre, մարտանպաստ. la — fut votée. Le gouvernement a accordé une — à ce théâtre. Ce journal recevait une —.

Subventionné, e, անց. նպաստեալ, նպաստաւորեալ. les théâtres —s.

Subventionner (սիօնէ) ն. նպաստել, նպաստաւորել, դրամօգնել. — un théâtre, un journal.

Subversif, ive, ած. կործանիչ, քանդիչ. principe —. Doctrine —ive de toute morale.

Subversion, ի. կործանումն, տապալումն, քանդումն. ce principe est la — de toute morale. L'esprit de parti amène la — de tous les principes. La — des fortunes privées.

Subvertir, ն. կործանել, տապալել, քանդել. — les lois. — les principes de la morale. — la foi.

Suc, ա. հիւթ, հոյզ. — gastrique, ստամոքսահիւթ, ստամոքսահոյզ. — musculaire, դնդերահիւթ. — entérique, ընդերահոյզ. — aqueux, ջրահոյզ. — huileux, իւղահոյզ. — résineux, ռետնահոյզ. le — de cette viande est nourrissant. Cette viande n'a pas de —, անհիւթ՝ անհոյզ է միսդ. le — de ce fruit est acide. Exprimer le — d'une herbe. 2. փ. —, ծուծ. il a profité de la lecture de ce livre, il en a pris tout le —. Engraisse-toi, mon fils, du — des malheureux (Boileau).

Succédané, e, ած. բժ. փոխան, փոխանակիչ, համազօր. 2. ա. փոխարէն. un bon —. Les —s du quinquina.

Succéder, չ. յաջորդել, փոխանակել, փոխանորդել. la nuit succède au jour. Les revers succèdent aux prospérités. — à qn. Il a succédé à un tel dans son emploi. — à un royaume, à l'empire, à la couronne. 2. ժառանգել, ժառանգ լ., պայազատել. les enfants succèdent au père. Il lui a succédé dans tous ses biens. 3. յաջողիլ. tout ce qu'il entreprend lui succède. Tout succède à ses vœux.

Succenturié, e, ած. մգ. բազմախինձ. ventricule —, S. **Duodénum.**

Succès, ա. յաջողումն, յաջողուած, յաջողութիւն. mauvais, malheureux —, անյաջողութիւն. un bon, un heureux —. — inattendu, inespéré. Je désespère du — de cette affaire. Son expérience a eu un plein —. Cet ouvrage a obtenu un — durable. Le — de ses armes. Avoir du — au théâtre. Sa tragédie a obtenu un grand —. Avec —, յաջողապէս, յաջողակաբար. cultiver la poésie avec —. Le — l'enhardit. Le — a couronné ses efforts. — du moment. — de vogue. — d'enthousiasme, խանդավառ յաջողութիւն. — fou, խելայեղ յաջողութիւն. avec peu de —, սակաւայաջող, անյաջող կերպիւ, ի զուր. 2. ելք, դէպք, արդիւնք. — avantageux, յաջող ելք. — douteux, տարակուսական ելք:

Successeur, ա. յաջորդ. — légitime. Un digne, un indigne —. Son — au pontificat. — au trône, գահակալ. il désigna son —. Se donner un —. Il n'eut point de —, անյաջորդ եղեւ, *յաջորդ չունեցաւ. qui est destiné à être —, յաջորդացու:

Successibilité, ի. յաջորդականութիւն. իրաւունք յաջորդութեան. l'ordre de — au trône, իրաւունք գահակալութեան:

Successible, ած. յաջորդելի. des parents —s. Au degré —.

Successif, ive, ած. յաջորդական, կարգաւիկ. mouvement —. L'ordre — des nuits et des jours. 2. իգ. ժառանգական. degré —. Droits —s.

Succession, ի. յաջորդութիւն. la — des êtres. Une — d'idées, գաղափարակցութիւն. une — de sons, ձայնակցութիւն. la — des jours et des nuits. Tout ce règne fut une — de fautes. 2. իգ. —, ժառանգութիւն. — directe, collatérale, légitime. — testamentaire. Les droits de — à la couronne. Il arriva au trône par droits de —. Grande, riche —. La — est chargée de dettes. On procéda au partage de la —. Il lui est échu deux —s en un an. || Poudre de —, փոշի ժառանգութեան, ծոյն:

Successivement, մ. յաջորդաբար, յաջորդակի, հետզհետէ, *նոթէ նոթ. toutes ces choses arrivèrent —.

Successivité, ի. յաջորդականութիւն:

Successoral, e, ած. հ. յաջորդական. loi —e.

Succin, ա. տգ. սաթ, առնական «բէհրիպար». հն. **Ambre jaune.**

Succinamide, ի. տգ. սաթամիդ:

Succinate, ա. տգ. սաթատ. աղ գոյացեալ բալադրութեամբ սաթաթթուոյ (acide succinique) եւ մի տակի (base).

Succinct, e (սիւքսէն) ած. հակիրճ, կարճառօտ, համառօտ. un discours —. 2. կարճաբան. je serai —. 3. փ. ընթեւախորտիկ. un repas —, — ճաշ:

Succinctement, մ. հակիրճ բանիւք, կարճառօտս, համառօտիւ. il nous conta — ses raisons. J'exposerai le fait aussi — que possible. 2. փ. եւ ը. ընթեւակի, ընթեւախորտիկ. déjeuner, dîner, souper —.

Succinique, ած. տգ. սաթային. acide —, սաթաթթու:

Succinite, ի. հը. սաթաքար:

Succinyle, ա. տգ. սաթուտս, սաթահիւթ:

Succion (սիւքսիօն) ի. ծուծ. l'application des ventouses produit une — artificielle.

Succomber, չ. ընկճիլ, ծանրաբեռ լ. — sous le poids. Ce mulet est trop chargé, il succombera sous le faix. 2. փ. ընկճիլ, պարտասիլ. — sous le faix, sous le poids des affaires. — sous le travail. Il succomba sous les efforts de ses ennemis. — à la fatigue, à la douleur. 3. յաղթիլ, *յաղթուիլ. — à la tentation. Parfois le sage succombe. 4. անկանիլ ի հրապուրանս, պատրիլ, *խաբուիլ. elle finit par —. 5. մեռանիլ, *մեռնիլ. le malade a succombé. Il succomba lors de cette épidémie. Ceux qui succombèrent dans le combat. 6. չյաջողիլ, կորնչիլ. *կորսուիլ. n'entreprenez pas cette affaire-là, vous y succomberiez. Vous attaquez un homme trop puissant, vous succomberez.

Succotrin, ա. բ. հալուէիկ. ազգ հալուէի. S. **Aloès.**

Succube, ա. իգադեւ. դեւ իգա[կնիկ:

Succulemment (սիւքիւլաման) մ. հիւթեղապէս, պարարուն:

Succulence, ի. հիւթեղութիւն:

Succulent, e, ած. հիւթեղ, հիւթալից, պարար, պարարտ, պարարուն. viande —e. Bouillon —. Nourriture —e. 2. բ. պարարտ, պարարտաեռեւ. plantes —es.

Succursale, ած. օժանդակ. église —, — եկեղեցի. 2. ի. եկեղեցաճիւղ, մատաճիւղ. le desservant d'une —. 3. մասնաճիւղ. une — de la banque de France.

Succursaliste, ա. եկեղեցաճիւղորդ, մատաճիւղորդ. մատաճիւղի քահանայ:

Sucement, ա. ծծումն:

Sucer, ն. ծծել. l'enfant suce le lait, le sein de la nourrice. La belette suce le sang des pigeons. — une orange. — un os. — une plaie. Les abeilles sucent les fleurs. — la moelle d'un os, ուղղածուծ առնել զոսկր. || փ. ce sont des principes qu'il a sucés avec le lait. Il a sucé la vertu, la piété avec le lait. 2. փ. եւ ը. կորզել, ընչաքաղ՝ ուղղածուծ առնել. c'est une vraie sangsue qui le suce jusqu'aux os. Il vous sucera jusqu'au dernier sou.

Sucet (սիւսէ) ա. մբ. ծծածուկն:

Suceur, euse, ած. ծծիչ, ծլծլուիչ. 2. ա. մբ. ծծան. ազգ միջատի: [ձկանց:

Suceurs, ա. յ. մբ. ծծողք. տոհմ

Suçoir, ա. կ. ծծոց. 2. բ. —:

Suçon, ա. ծծինք, * ծծած տեղ:

Suçoter, ն. ը. ծծուռել. — un sucre d'orge. [նումն:

Sucrage, ա. ար. շաքարախառ-

Sucrate, ա. տգ. շաքարատ. *ընդհանուր անուն ալից որ հասարակ շաքարն կը կազմէ տակից (base) հետ միանալովն:

Sucre, ա. շաքար. — de canne, շաքարեղէգն, եղէգնաշաքար. — de lait, կաթնաշաքար. raffiner le —. Casser du —. — en poudre, շաքարափոշի. — à la mécanique, մեքենաշաքար, morceau de —, շաքարակոտոր, *շաքարի կտոր. un pain de —. S. **Pain.** — en pain, կոնաշաքար. կոնածեւ շաքար. — de betterave. S. **Betterave.** — brut, S. **Cassonade.** — candi, S. **Candi.** — d'orge, S. **Orge.** — de miel, մեղրաշաքար. — de saturne, S. **Saturne.** — tors, ոլորաշաքար, հն.

Pénide. 2. փ. եւ ը. քաղցրաթարոյ, աղուաթարոյ, աղուերես, աղուանոյշ. cet homme est tout —, est tout miel. || Casser du — sur la tête de qn., չարախօսել զոք, * մէկուն վրայ չարիք խօսիլ :

Sucré, e, ած. շաքարախառն, շաքարոտ. un verre d'eau —e. 2. շաքարահամ, շաքարեղ, քաղցր, անոյշ. poire —e. || փ. elle fait la —e, քաղցրաբան երեւի. un air —.

Sucrer, ն. շաքարել, շաքարոտել, *շաքար դնել. — du café. — des fraises.

Sucrerie, ի. շաքարարան, շաքարանոց. գործարան շաքարի. հն. Raffinerie. 2. յ. շաքարեղէնք. j'aime les —s.

Sucrier,ère, ած. շաքարագործ, շաքարագործական. industrie —ère. 2. գ. շաքարագործ, շաքարագործուհի :

Sucrier, ա. շաքարաման. — d'argent, de porcelaine, de cristal. 2. բ. ուս. Bursèreh :

Sucrière, ի. շաքարաման «շէքէրտան» :

Sucrin, ած. ա. շաքարահամ. un melon —. 2. ա. շաքարասեխ. un —.

Sud, ա. հարաւ, հարաւակողմն, հարաւակոյս. Orléans est au — de Paris. Naviguer du côté du —, ի հարաւակողմն նաւել. le vent est au —, vient du —, հարաւաշունչ է հողմն. 2. հարաւ, հարաւահողմ. le vent du —, հարաւ, հարաւահողմ. le — souffle, հարաւահողմն փչէ՝ շընչէ. le pôle —, հարաւային բեւեռ, հարաւաբեւեռ. || l'Amérique du —, հարաւային Ամերիկա. || ած. faire le —, հարաւագնաց լ.:

Sudamina, ա. բժ. քրտինքիկաշ. հն. Échauboulure եւ Efferves-cence de sang.

Sudation (սիօն) ի. քրտնումն :

Sudatorium (օմ) ա. քրտնարան:

Sud-est (սիւտ-էսթ) ա. հարաւարեւելք, հարաւարեւելակողմն. cette ville est au — de Paris. On vira au —. 2. հարաւարեւելահողմ. le vent est du —. 3. ած. հարաւարեւելեան. le vent est au —.

Sudiste, ա. հարաւարնակ. բնակիչ հարաւակողման Միացեալ Նահանգաց Ամերիկայ. 2. ած. —. les troupes —s.

Sudorifère, ած. մգ. քրտնաբեր. vaisseau —.

Sudorifique, ած. բժ. քրտնեցուցիչ, քրտնային, քրտնահոս.

Sudoripare, ած. բխ. քրտնածին. glandes —s.

Sud-ouest, ած. հարաւ-արեւմտեայ. le vent est —. Cette ville est au — de Paris. 2. ա. հարաւ-արեւմուտք. on vira au —. 3. հողմ հարաւային-արեւմտեան. le —.

Suédois, e, ած. շուէտական, շուէտացի. 2. գ. un —, շուէտացի. une —e, շուէտուհի. 3. ա. շուէտերէն. il parle bien le —.

Suée, ի. ա. քրտնաւազնապ, աիատագնապ. il eut une rude —.

Suer, հ. քրտնիլ. — à grosses gouttes, տ. Goutte. — de la tête, du visage. Les mains lui suent, քրտընին ձեռք նորա, *ձեռքն կը քրտընին. — d'ahan, տ. Ahan. || Faire —, քրտնացուցանել, *քրտնացունել. նաև ո.՝ ձանձրացուցանել, նեղել, *ձանձրացունել, նեղացունել. cela fait —. 2. փ. —, ուժանիլ. j'ai bien sué pour cette affaire, sur cet ouvrage. || փ. եւ ը. — sang et eau, ընդ քիրտն եւ ընդ ապաժոյժ գալ, *արիւն քրտինք ըլլալ :

Suette, ի. բժ. քրտնաւենդ :

Sueur, ի. քիրտն, *քրտինք «Ք»։. — abondante, aigre, fétide, froide. — rentrée. La — inondait son visage. Inondé de —, քրտնողող. Il était tout en —, tout dégouttant de —, քրտնահար էր. cela provoque la —. Il lui prend des —s de temps en temps, մերթ ընդ մերթ քրտնի, *ժամանակ ժամանակ կը քրտնի. — de sang. Gagner sa vie, manger son pain à la — de son front, *ճակտին քրտինքովն կեանքն շահիլ՝ հացն ուտել. 2. փ. յ. քրտունք, ճգունք, ջանք. après bien des fatigues et des —s, il est venu à bout de son entreprise.

Suffètes, ա. յ. հխ. սուփետք. կարքեդոնացի առնեակալք :

Suffire (je suffis, tu suffis, il suffit, n. suffisons, vous suffisez, ils suffisent; je suffisais, n. suffisions; je suffis, n. suffîmes; je suffirai, n. suffirons; je suffirais, n. suffirions; suffis, suffisons; que je suffisse, q. n. suffissions; suffisant, suffi) հ. բաւական, շատ լ. բաւել, շատանալ, հերիքանալ, հերիք լ. cent écus par an lui suffisent pour sa subsistance. S'il perd ce procès, tout son bien ne suffira pas. Peu de bien suffit au sage. Sa dépense est trop grande, il n'y peut pas —. Rien ne suffit aux gens dépensiers. On ne peut pas — à tout. || վարի եւս անդիմօրէն. cela me suffit. Cela suffit, եւ պարզաբար, suffit. Il suffit de vous dire. Il suffit que vous le désirez. Qu'il vous suffise de savoir. Vous êtes content, cela suffit.

Se suffire, դ. բաւական լ. անձին, ինքնաբաւ լ. elle se suffit à elle-même. Il gagne peu, mais il se-suffit.

Ած. à chaque jour, suffit sa peine կամ son mal, շատ է աւուրն չար իւր :

Suffisamment, մ. բաւական, ըստ բաւականի, հերիք. il y a du monde —. Ce fermier n'aura pas de blé — pour vivre et pour semer. Je l'en ai — instruit.

Suffisance, ի. բաւականութիւն. avoir — de blé, de vivres, etc. Il en a sa —. Prenez-en votre —. 2. հ. —, կարողութիւն. le roi étant informé de sa capacité et —. 3. փ. ինքնաբաւականութիւն, ինքնահաւանութիւն, մեծամտութիւն. il a une — insupportable. Il est plein de —. Un air, un ton de —.

A —, en —, մ. եւ ը. բաւական, ի լիութիւն բաւականի. il y a eu du vin et du blé en —.

Suffisant, e, ած. բաւական, շատ, հերիք. cette somme est —e. Cette grange est —e pour contenir la récolte. Cent hommes —s pour défendre le château. Il est — pour payer. Bonne et —e caution. || աբ. la grâce —e, տ. Grâce. || իս. le principe de la raison —e. 2. փ. ինքնաբաւ, ինքնաբաւական, մեծամիտ, ինքնահաւան, ընդ-ինքնահաւան. je la trouve bien —e. Qu'il est —! Il a l'air, le ton —. || գ. c'est un —, une —e. Faire le —, — լ., մեծամտիլ :

Suffixe, ա. վերջամասնիկ, վերջադիր. զօ. cheval-ier (chevalier), cheval-erie (chevalerie).

Suffocant, e, ած. խեղդիչ, հեղձուցիչ, հեղձամղձուկ, մղձուկ. յորձուտ, մղձկուտ, *խղդուկ. chaleur, vapeur —e. Un air —, դժուարաշունչ օդ. catarrhe —.

Suffocation (սիօն) ի. հեղձումն, մղձկութիւն, մղձուկ, *շունչն բռնուիլն:

Suffoqué, e, անց. հեղձեալ, հեղձուցիկ. viandes —es. 2. արիւնհեղձիկ, * խեղդարիւն. արիւնն մէջն մնացած. par le premier concile de Jérusalem, il est ordonné de s'abstenir de viandes —es.

Suffoquer, ն. հեղձուցանել, մղձկել, հեղձանել, հեղձամահ առնել, * շունչն խղդել՝ բռնել. son catarrhe le suffoque. La douleur le suffoquait. Les larmes, les sanglots la suffoquent. || Être suffoqué par la vapeur du soufre. || լկ. il fait un air brûlant qui suffoque. || փ. եւ ը. cela suffoque, *այս կը խղդէ՝ կը զայրացնէ զմարդ :

Suffoquer, հ. հեղձնուլ, մղձիլ, հեղձամղձուկ լ., * շունչն բռնուիլ, խղդուիլ, մղձկիլ. il est près de —. Il va —. Il suffoque. || փ. — de colère, d'indignation, բռդիլ ի բարկութիւն, *բարկութիւնն բռնել :

Suffragant, ած. եւ ա. բոլեպիսկոպոս. 2. փ. փոխանորդ. votre femme vous donne un —.

Suffrage, ա. քուէյ, քուէ. donner son —. Recueillir les —s. Il a eu tous les —s. Il a été élu à la pluralité des —s. Dans cette délibération, les —s furent partagés. || Le — universel, ընդհանուր քուէարկութիւն. le — restreint, մասնական քուէարկութիւն. 2. հաճութիւն, հաւանութիւն. cette pièce a mérité tous les —s. J'embitionne votre —. Le —, les —s du public. On doit être jaloux d'obtenir un pareil —. 3. յ. պտ. աղօթք, մաղթանք. —s des saints. || հգ. menus —s, մանր աղօթք, եւ փ. menus —s, *մանր մունր՝ երկրորդական բաներ. époux quand ils sont sages, ne prennent garde à ces menus —s (La Fontaine).

Suffrutescent, e, ած. բ. ենթաթփակերպ. գրի եւս Sous-frutescent, e.

Suffumigation (սիօն) ի. տ. **Fumigation.**

Suffusion, ի. բժ. զեղում, ճապաղում. — de sang, de bile.

Suggérer, ն. Ներշնչել, Ներդիր լ., սադրել, ազդել, *տուն տալ. — un expédient, une idée, un projet. Il lui a suggéré de faire telle chose.

Suggestif, ive, ած. Ներշնչական. lecture —ive.

Suggestion, ի. Ներշնչում, սադրանք, ազդեցութիւն, մտարկութիւն, *տուննտութիւն. pernicieuse, dangereuse —. Une — diabolique. Céder aux —s. տ. **Autosuggestion.**

Suggestionnisme, ա. Ներշնչականութիւն:

Sugillation (սիօն) ի. բժ. արած. նիշք որ ելանեն յերեսս մորթոյ:

Suicide, ա. անձնասպանութիւն, անձնամահութիւն. la religion, la morale défendent le —. 2. անձնասպան, ինքնասպան, անձնամահ:

Suicidé, e, անց. անձնասպան լինալ. 2. գ. անձնասպան, ինքնասպան, անձնամահ. les canons de l'église refusent aux —s la sépulture ecclésiastique.

Suicider (Se) դ. անձնասպանել անձնամահ ինքնասպան լ., զինքն երթալ, ձեռնամուխ լ. անձամբ յանձն, անձին առնել, *ինքնգինքն ըսպանել. elle s'est suicidée.

Suidés, ա. յ. կ. խոզեան, *խոզեր. տ. **Cochon.**

Suie, ի. մուր, ունջ, ձանձախաւիւ «գուրում»:

Suif, ա. ճրագու, ճարպ «իչ եաղը, ոսն եաղը». arbre à —, ճրագենի. || ած. donner un — à un bâtiment, ճարպել զնաւ. || բր. — minéral, ճրագու հանային. ազգ խիզախուի (talc),

Suiffer, ն. ած. ճարպել, ճարպոտել, *ճրագու (suif) ճարպ քսել. — un navire, un mât de cocagne.

Sui generis (իս) ա. լտ. սեպհական, յատուկ. une odeur —.

Suilliens, ա. յ. կ. խոզեանք. տ. **Cochon.**

Suint (սիւէնթ) ա. աբ. ճարպաղուտ, իւղաղուտ. laine en —, ճարպաղտոտ բուրդ. հն. **Surge.**

Suintement, ա. ծորում, կայլակում, կաթում, մզում, *կաթկթում «սրզմա». le — d'une plaie. Le — d'une roche, d'une muraille.

Suinter, ն. ծորիլ, կաթիլ, մզիլ, *կաթկթիլ. l'eau suinte à travers le plancher. Ce tonneau, cette muraille suinte. Il suinte de sa plaie des sérosités. La plaie est fermée, mais elle suinte encore.

Suintine, ի. տգ. ճարպաղտին. *ճարպաղտէն ելած Ջանձր ճարպ:

Suisse, ա. եւ ած. զուիցերացի, *զուիցերցի. 2. դռնապան. le — d'une église. 3. զուիցերապանիր. *տեսակ մի ճերմակ պանիր:

Suissesse, ի. զուիցերուհի:

Suite, ի. հետեւորդք, հետեւորեալ, հետագայք, շքախումբ. une — brillante, nombreuse. Une grande — de courtisans. Ce prince va toujours sans — et sans escorte, իշխանս այս միշտ գնայ անհետեւորդ եւ անյուղարկ. on laissa passer les premiers, et on ferma la porte à toute la —. Avec toute la —, պարագայիւք. 2. հետեւորդ՝ հետագայ. pour bien entendre ce passage, il faut lire la —. Voyons la —. 3. շարայարութիւն, շարունակութիւն. la — des annales. 4. շար, տողան. une longue — d'aïeux. Une longue — de pensées. La — des temps. Une belle — de médailles, de monnaies. Une belle — de livres, d'historiens. 5. յաջորդութիւն, հետեւանք. ce qui lui arrive est une — naturelle de son imprudence. Cette affaire peut avoir des —s fâcheuses, կամ պարզաբար des —s. Il faut en prévenir les —s. Il est mort des —s de sa chute. Par la — des choses, ըստ իրացն հետեւման. la — a fait voir ce qu'on pouvait attendre d'elle. 6. կարգ. il n'y a point de — dans ce discours. Il y a de la — dans ses idées, dans ses raisonnements, dans ses réponses. || փ. cet homme n'a point de — dans l'esprit, n'a pas un esprit de —, n'a pas l'esprit de —. Il n'y a point de — dans sa conduite. 7. դտ. n'avoir point de —, անզաւակ եւ անազգական լ. || les meubles n'ont pas de — par hypothèque, *կարելի չէ կահուց վերայ գրաւական (hypothèque) դնել. || —s de couches, հետագայք որդեծնութեան. *որդեծնութենէ յետոյ իբրեւ հետեւանք երեւցած ախտաւոր դէպք.

A la —, նխ. զկնի, զհետ, յետ, *հետէն. entrer, marcher à la — de qn. Être à la — d'un ambassadeur, ուղեկից լ. դեսպանի. || être à la — du tribunal, հետեւիլ դատարանի. être à la — d'une affaire, *դատի մի հետէն ըլլալ. || լկ. officier à la —, *կարգին սպասող սպայ.

De —, մ. կարգաւ, յաջորդապէս. faites-les marcher de —. Il ne saurait dire deux mots de —. Mettez-les bien de —. 2. փութով, վաղվաղակի. անդէն եւ անդ, իսկոյն, *մէկէն ի մէկ, մէկէն.

Dans la —, *par la* —, մ. յետոյ, ի հետագայդ, յառաջիկայդ. comme on le verra par la —. Il devint par la — un ouvrier laborieux. Tel fut d'abord mon plan, mais je l'ai modifié dans la —.

Par —, նխ. հետեւաբար. on rejeta cet article, et par — tous les amendements proposés. Par suite de nos conventions.

Tout de —, մ. անդէն եւ անդ, անդէն վաղվաղակի, իսկ եւ իսկ, իսկոյն, անյապաղ. il faut que les enfants obéissent tout de —. Il faut faire ce remède tout de —.

Tout d'une —, մ, անընդհատ, միահետ, միայար:

Suites, ի. յ. տ. **Luites.**

Suivant, e, ած. հետեւեալ, հետագայ. le jour —. Il allégua les raisons —es. 2. հետեւող. demoiselle —e. 3. գ. հետեւակից, ուղեկից, ազգական, մերձաւոր, ծառայ, նաժիշտ. elle avait de nombreux —s. La nymphe entourée de ses —s. || քո. les —s d'Apollon, քերթողք, բանաստեղծք. || ը. il n'a ni enfants ni —s, այլ անորդի եւ անազգական է. 4. ո. դիեցիկ անասուն:

Suivant, նխ. ըստ, համեմատ. — votre sentiment. — l'opinion d'Aristote. Travailler — ses forces. Il faut se gouverner — le temps et le lieu.

Suivant que, շ. ըստ համեմատի, ըստ որում. je le récompenserai — qu'il m'aura servi. — qu'on m'aime ou hait, j'aime ou hais à mon tour (Corneille).

Suiver, ն. տ. **Suiffer.**

Suiveur, ա. ճարպոտող:

Suivi, e, անց. **Suivre** բայի. 2. հետեւող, ունկնդիր. ce professeur est fort —. Cette pièce de théâtre est très —e. 3. ած. անընդհատ, շարայար. un travail —. Des relations —es. Une correspondance —e. 4. կարգաւոր, բարեյարմար. un discours, un raisonnement —. Une pièce bien —e.

Suivre (je suis, tu suis, il suit, n. suivons, v. suivez, ils suivent; je suivais, n. suivions; je suivis, n. suivîmes; je suivrai, n. suivrons; je suivrais, n. suivrions; suis, suivons; que je suive, q. n. suivions; q. je suivisse, q. n. suivissions; suivre, suivant, suivi, e) ն. հետեւել, երթալ զկնի, *հետէ երթալ. il marchait le premier et les autres le suivaient. Allez devant, je vous suivrai. — de loin, de près. — qn., հետագնաց լ. ուրուք, *մէկուն հետէն երթալ. — à la trace. — pas à pas. Je l'ai fait — partout où il est allé. Les jeunes animaux suivent leur mère. || — de l'œil, des yeux, *հետէն նայիլ՝ դիտել. || l'honneur le suivait partout, պատիւն ամենայն ուրեք զհետ նորա ընծանայր. l'effet suivit aussitôt la parole, գործն զհետ երթայր բանիցն, վաղվաղակի բանքն արդիւնք լինէին. 2. ուղեկից՝ հանապարհակից լ., ուղեկցիլ, հանապարհակցիլ. je l'ai suivi dans tous ses voyages. Deux amis le suivirent dans son exil. 3. զհետ երթալ, հետեւիլ. l'été suit le printemps. La nuit suit le jour. L'âge mûr suit la jeunesse. Des désastres inouïs suivirent ses succès. L'envie suit la prospérité. La honte suit le crime. 4. ըմբռնել, ձերբակալել, *բռնել. — un lièvre, un cerf. La gendarmerie a suivi l'assassin. 5. հսկել, լրտեսել, զննել, դիտել. il faut — cet homme. J'ai suivi sa conduite, ses démarches. Je l'ai suivi dans ses progrès. — la marche d'une maladie. 6. զհետ երթալ, հետեւիլ, ընթանալ. — un chemin, un sentier, une allée. — son chemin. — les bords de la mer. Le bateau suivait le courant de l'eau. || փ. — le che-

min, le sentier de la vertu. — les traces de ses ancêtres. — le fil de ses idées, d'un raisonnement. — qn. au tombeau, գերեզմանակից՝ մահակից լ. 7. յառաջ մատուցանել՝ վարել, *շարունակել. — un discours. 8. գիտ. լ., պարապել, զբաղիլ. — une affaire, une entreprise. — une profession, un métier. Suivez votre procès. — une doctrine, une opinion. — la tombe. 9. յարիլ յոք, լ. ի Քերէ ոտից, կոտակից լ. — le parti de qn. 10. փ. անձնատուր լ., տալ. — son imagination, son idée, sa pensée, ses penchants. 11. հետեւիլ, գիտ ընդանալ, պատշաճիլ, յարմարիլ. — la mode, l'usage, les coutumes. — un plan. — les avis, l'exemple de qn. — les ordres qu'on a reçus. — une méthode, la règle?

Առ. qui m'aime me suive, որ սիրէն զիս՝ գիտ իմ գայցէ, *զիս սիրողն ետեւէս գայ:

Suivre, չ. գիտ գալ, հետեւել, բլխել. votre seconde proposition ne suit pas la première. || ասի եւս դիմազրկի. il suit de ce que vous dites que je n'avais pas tort. Suit-il de là que vous ayez raison.

Se suivre, դ. երթալ՝ գալ զինի միմեանց, *իրարու ետեւէն գալ. ils se suivaient les uns les autres. Les jours se suivent et ne se ressemblent pas. S. Jour. Ces pages, ces numéros se suivent bien, ne se suivent pas. 2. փ. կապակցիլ. les parties de ce discours se suivent bien.

Sujet, ette, ած. ենթարկեալ, ենթարկ, հպատակ, *ենթարկուող. nous sommes tous —s aux lois du pays où nous vivons. Je ne veux pas être — à ces conditions. 2. պարտական. tout propriétaire est — à l'impôt foncier. Ces denrées sont —ettes à l'octroi. 3. նուաճեալ. l'Égypte était —ette des Perses. 4. ենթարկ, ենթակայ. être —, — լ. tous les hommes sont —s à la mort. 5. ը. գերի. être — à l'heure. Être — au coup de cloche, de sonnette. 6. մէտ, հակամէտ, յօժար, անձնատուր. il est — à boire, à s'enivrer. Il est — au vin, գինասէր է. — à la colère, ցասկոտ. — aux femmes, իգասէր, կնամոլ. elle est —ette à cette faute. — à caution, S. Caution. || Tout homme est — à se tromper, ամենայն մարդ սխալական է. il est — à de grandes maladies. — à la goutte, à la migraine. Ce pays est — aux inondations. Ces couleurs sont —ettes à changer. Cette démarche est —ette à bien des inconvénients. Cette entreprise est —ette à bien des difficultés.

Sujet, ette, գ. հպատակ, իշխանաւոր, սոդրակայ. qui aime ses —s, հպատակասէր. — turc, Թրքահպատակ. — étranger, օտարհպատակ. — russe, ռուսահպատակ. il est né — du roi. Je ne suis pas sa —ette. Les —s de la République. L'homme dont vous parlez, n'est pas un — capable de remplir cet emploi. C'est un bon —, un digne —. C'est un mauvais —, un — médiocre.

Sujet, ա. պատճառ, առիթ. il vous a querellé sans —, *ինոդ կռուեցաւ անպատճառ՝ առանց պատճառի. pour un — fort léger, *Քեռեռ պատճառի վի համար. j'ai — de me plaindre, *գանգատելու պատճառ ունիմ. il lui a donné des —s de plainte, *գանգատելու պատճառ տուաւ անոր. il a plus d'un — d'affliction, de douleurs, de larmes, *շատ պատճառ ունի վշտակրութեան, ցաւոց, արտասուաց. voilà le — de leur rupture, *ահա պատճառն անոնց գժտութեան. il fut arrêté au — de ce couplet, *այս երգի համար բռնուեցաւ. à ce —, je vous dirai que..., *այս պատճառի համար ձեզ կ'ասեմ որ... 2. նիւթ. — fécond, stérile, difficile, rebattu, usé, neuf, heureux, malheureux. Le — de la conversation, de la discussion. Traiter un — à fond. Cette anecdote lui a fourni le — de sa pièce. Il domine son —. Il est plein de son —. Faire le — de, նիւթ լ. 3. առարկայ, նշանակ. les corps naturels sont le — de la physique. Le — de la médecine, c'est le corps humain. 4. մտ. դիակ, հերձուածիակ. la difficulté de se procurer des —s nuit beaucoup au progrès des études anatomiques. 5. պ. պատրուանք, պատրուագիր, *պատրուագ ծառ. cette pépinière fournit des —s languissants. 6. բ. տիր բայի. le — d'une proposition. 7. քժ. անձն, մարդ դարմանեալ, հիւանդ. ce malade est un bon, un mauvais —. 8. եժ. նիւթ, առարկայ. 9. իս. ենթակայ. comment expliquer dans ce système le passage du — à l'objet? Existe-il une relation nécessaire entre les qualités et les —s? 10. բգ. ենթակայ, մագնիսացու. bon, mauvais —. || գրկ. աշակերտ. bon, mauvais —, լաւ, ստահակ —. || au —, sur le — d'une personne, *անձի նկատմամբ. être sur le — de qn., de qc., *մէկու մի, բանի մի վրայօք խօսիլ. || sans — ni demi, *առանց ո եւ է պատճառի:

Sujétion (սիօն) ի. հպատակութիւն, գերութիւն. vivre, tenir, demeurer dans la —. S'affranchir de la —. Mettre sous sa —, *իր տակն առնուլ. tous les besoins de la vie sont de grandes —s. Tout état de — est dur par lui-même. — russe, ռուսահպատակութիւն. 2. հանապազորդութիւն. *անպակաս նիրկայութիւն. c'est un homme auprès duquel il faut une grande —. 3. հանապազորդութիւն, փոյթ. c'est un emploi d'une grande —. 4. բռնադատութիւն, անհանգստութիւն, պահկութիւն. c'est une maison fort incommode, et où il y a de grandes —s.

Sulcature, ի. եր. ակօսումն:

Sulciforme, ած. ակօսածեւ:

Sulcirostre, ած. կ. ակօսակտուց:

Sulfacide, ա. տգ. ծծմբաթթու:

Sulfamide, ի. տգ. ծծմբամիդ:

Sulfanilique, ած. տգ. ծծմբանիլային:

Sulfantimoniate, ա. տգ. ծծմբաքաթաթթուական:

Sulfarséniate, ա. տգ. ծծմբազառկատ:

Sulfarsénique, ա. տգ. ծծմբազառկային:

Sulfatage, ա. ար. եւ եգ. ծծմբախառնումն, ծծմբումն:

Sulfate, ա. տգ. ծծմբատ. — d'alumine, — պաղլեղկի. — de baryte, — ծանրտի. — de chaux, կրածծմբատ. — de cuivre, պղնձածծմբատ. — de fer, երկաթածծմբատ. — de soude, նատրոնածծմբատ:

Sulfaté, e, ած. հբ. ծծմբատեալ. baryte —e.

Sulfater, ն. ար. ծծմբոտել. — les poteaux télégraphiques, des échalas. 2. եգ. —, ծծմբախառնել. — les vignes.

Sulfato, ա. տգ. նմ. տարրագիտական արտայայտիչ ներկայութեան ծծմբատի (sulfate)

Sulfazoté, e, ած. տգ. ծծմբանիթնատ. sel —.

Sulfhydrate, ա. տգ. ծծմբաջրատ, ծծմբաջրածնատ:

Sulfhydrique, ած. տգ. ծծմբաջրային, ծծմբաջրածնային:

Sulfhydrochinone, S. **Sulfhydroquinone.**

Sulfhydromètre, ա. տգ. ծծմբաջրաչափ:

Sulfhydroquinone, ա. տգ. ծծմբաքինոն:

Sulfide, ա. տգ. ծծմբիդ:

Sulfimide, ի. տգ. ծծմբամիտ:

Sulfindigotique, ած. տգ. ծծմբալեղակային:

Sulfine, ի. տգ. ծծմբին:

Sulfinique, ած. տգ. ծծմբինային:

Sulfinone, ած. տգ. ծծմբինոն:

Sulfite, ա. տգ. ծծմբիտ:

Sulfo... նմ. լտ. որ մտանէ ի բարդութիւնս տարրագիտական անուանց, զօ. [զառկիտ:

Sulfo-arsénite, ա. տգ. ծծմբազառկատ:

Sulfo-arséniure, ա. տգ. ծծմբազառկուկ:

Sulfo-bactérie, ի. բխ. ծծմբաքուսակենսիկ:

Sulfobase, ա. տգ. ծծմբահիմն, ծծմբատակ:

Sulfocarbamate, ա. տգ. ծծմբակարբամատ:

Sulfocarbamide, ի. տգ. ծծմբակարբամիդ. հն. **Sulfo-urée.**

Sulfocarbamique, ած. տգ. ծծմբակարբային:

Sulfocarbimide, ի. տգ. ծծմբածխամիդ:

Sulfocarbonate, ա. տգ. ծծմբանածխատ:

Sulfocarbonique, ած. տգ. ծծմբանածխային:

Sulfocarbure, ա. տգ. ծծմբաւխ:

Sulfocyanate, ա. տգ. ծծմբախառատ:

Sulfocyanhydrique, ած. տգ. ծծմբախառաջրային:

Sulfocyanide, ա. տգ. ծծմբախառիդ:

Sulfocyanique, ած. տգ. ծծմբախառային:

Sulfocyanure, ա. տգ. ծծմբաթաժուկ : [բանթալային :
Sulfoéthalique, ա. տգ. ծծմբ-
Sulfoforme, ա. տգ. ծծմբածև :
Sulfoglycérique, ած. տգ. ծբծմբաթաղցրինային :
Sulfohydrique, ած. տգ ծծմբաջրածնային : [դային :
Sulfoléique, ած. տգ. ծծմբաիւ-
Sulfomargarique, ած. տգ. ծբծմբամարգարային :
Sulfonal, ա. տգ. ծծմփոնալ, քնաբեր :
Sulfonation (սիօն) ի. տգ. ծբծմփոնաւորում.
Sulfone, ի. տգ. ծծմփոն :
Sulfoner, ն. տգ. ծծմփոնել, ծծբմփոնաւորել: [յին :
Sulfonique, ած. տգ. ծծմփոնա-
Sulfophénate, ա. տգ. ծծմբավենաթ :
Sulfopurpurique, ած. տգ. ծբծմբաձիւլակային :
Sulfosel, ա. տգ. ծծմբալ :
Sulfostéarique, ած. տգ. ծծբմբաճարպային :
Sulfosuccinique, ած. տգ. ծբծմբասաթաթային :
Sulfotymolique, ած. տգ. ծբծմբութիլային :
Sulfo-urée, ի. տգ. ծծմբամիզակ:
Sulfovinate, ա. տգ. ծծմբագինաթ : [գինային :
Sulfovinique, ած. տգ. ծծմբա-
Sulfoxyde, ա. տգ. ծծմբաթթուածիդ :
Sulfurant, ած. տգ. ծծմբուկիչ :
Sulfuration (սիօն) ի. տգ. ծծբմբուկում
Sulfure, ա. տգ. ծծմբուկ, ծծբմբամեռաղ. — de plomb, ծծմբուկապար. — d'argent, արծաթածծբմբուկ. — de zinc, ծծմբուկագինկ :
Sulfuré, անց. տգ, ծծմբուկեալ, ծծմբուկած. argent, plomb —.
Sulfurer, ն. տգ. ծծմբուկել :
Sulfureux,euse, ած. տգ. ծծբմբուտ. acide —, ծծմբատաթթու. matière —euse, ծծմբուտանիւթ :
Sulfurique, ած. տգ. ծծմբային. acide —, ծծմբաթթու :
Sulfuryle, ա. տգ. ծծմբուստ, ծծմբահիւթ :
Sultan, ա. սուլտան, սուլթան, Թագաւոր. le — des turques. 2. ի. սապատ, զարդակողով (կանանց). un beau —. Un — brodé.
Sultanat, ա. սուլտանութիւն :
Sultane, ի. բանբիշ, տիկին, Թագուհի, սուլտանուհի. la — favorite. La — mère կամ Validé —, արքայամայր, Թագաւորամայր. 2. Ե. poule —, սուլտանահաւ. 3. ի. սուլթանանաւ. պատերազմիկ նաւ Տաճկաց :
Sultanin, ա. սուլթանիչէ. հին ոսկեդրամ Տաճկաց :
Sumac, ա. բ, աղտոր :
Sumbul, ա. բ. ամբուլ :
Sumbulique, ած. տգ. ամբուլային. acide —, ամբուլաթթու :
Summum (սոմմոմ) ա. լտ. կատար, ծագ, բարձրաստիճան, ծայրագոյն աստիճան. le — de l'admiration. Arriver au — de la puissance.
Sunnite, ա. սիւննի, օրինական. կատակից ինչ դենի Տաճկաց :
Super (սիւփէր) ած. գեր :
Super, ն. նե. ծծել, քամել. la pompe supe l'étoupe. = չ. խնուլ, *գոլուիլ. la voie d'eau a supé.
Superbe, ի. հ. ամբարտաւանութիւն, հպարտութիւն. il faut humilier sa —. La — précipita le démon dans les enfers.
Superbe, ած. ամբարտաւան, ամբարհաւաճ, հպարտ, սէգ, սիգապանծ, գոռոզ. c'est un homme fort —. Il affecte des airs —s. Une femme —. Un — cavalier. Cheval —, սիգաքայլ ձի. || գ. Tarquin le —, Տարգուինոս գոռոզն. Dieu humiliera les —s. 2. ծաս, շքեղ, պերճ, պերճաշուք, չքնաղակերպ, չքնաղատեսիլ, բարձրագեղ, փառաւոր, հոյակապ. un — coursier. Une maison, un jardin —. Un arbre —. Une — architecture. Des bijoux —s. Dîner —. La cérémonie était —. Il fait un temps —. Un — discours. Un homme en habits —s, շքեղազգեստ. Un poème —. Une — pensée. Des vers —s.
Superbement, մ. ամբարհաւաճաբար, հպարտօրէն, գոռոզաբար. plus on lui parle avec soumission plus il répond —. 2. շքեղօրէն, պերճօրէն. il était vêtu —, շքեղազգեստ էր :
Supercherie, ի. խաբանք, խաբէութիւն. user de —. Il m'a fait une —.
Supercrétacé, e, ած. բ. վերկաւային. terrain —.
Supère, ած. բ. վերին. calice —. Ovaire —.
Superfécondation (սիօն) ի. բժ. վերբեղնաւորութիւն :
Superfétation (սիօն) ի. բխ. վերաստղմնաւորութիւն. կրկնութիւն աստղմնի. la possibilité de la — est un sujet de controverse parmi les physiologistes. 2. փ. աւելորդաբանութիւն. աւելորդ կրկնութիւն. ce chapitre, ce passage est complètement inutile, c'est une —. [Թաւոր :
Superficiaire, ած. մակերեւու-
Superficialité, ի. մակերեւութականութիւն. 2. փ. ծանծաղութիւն:
Superficie, ի. եչ. մակերեւոյթ, մակերեւութիւն. la — des corps. La — de la terre. || հն. **Surface**. 2. մակերեւոյթ, տարածութիւն, ընդարձակութիւն. quelle est la — de ce champ. Mon jardin a tant de mètres carrés de —. Mesuré de —. 3. փ. մակերեւոյթ, արտաքին երեւոյթ, *դուրսի երես. juger par la —. Il ne connaît que la — de beaucoup de choses. Il s'arrête à la —. Son esprit manque de profondeur, il n'a que de la —. S'arrêter à la —, չինել խորքնին :
Superficiel, elle, ած. մակերեւութական, մակերեւութային. cette plaie n'est que —elle. Les veines —elles. 2. փ. ծանծաղագոյն, վեր ի վերոյ, Ոնիեւագործ. il n'a qu'une idée, qu'une notion —elle de cette chose. Ce n'est là qu'un travail —. C'est un homme —. Un observateur —.
Superficiellement, մ. մակերեւութաբար, *երեսին, դրսէն, վերայէն. ce coup ne l'a touché que —. 2. փ. ծանծաղագոյն. վարկաբեկի, վերիվերոյ, հարեւանցիօրէն. il ne sait les choses que —. Les matières ne sont traitées dans ce livre que —. Regarder —.
Superfin,e, ած. նրբագոյն, գերազնիւ, գերընտիր. papier, drap —. Liqueur —e. 2. ա. —. c'est du —.
Superflu, e, ած. աւելորդ. dépense —e. Ces ornements sont —s, 2. անօգուտ, անպէտ, ումպէտ. des paroles —es. Des raisonnements, des regrets —s. 3. ա. աւելորդ. loin d'avoir le — c'est à peine s'il a le nécessaire. Il donne le — de son bien aux pauvres. || ***De*** —, յաւելորդացն:
Superfluité, ի. աւելորդութիւն, աւելորդք. la — est condamnable en toutes choses. — en habits. — de paroles. A quoi bon cette —? Il faut retrancher toutes ces —s.
Superfœtation (սիօն) ի. բժ. վերաստղմնաւորութիւն. երկրորդ աստղմնաւորութիւն :
Supérieur,e, ած. վերին, վերագոյն, վերնագոյն, բարձրագոյն, գերադաս, վերադաս, վերակարգ, վերամբարձ. la région —e de l'air, վերնագաւառ օդոց. la partie —e d'un édifice. Les membres —s. 2. բարձր, բարձրագոյն. planètes —es. Les provinces —es, բարձրագաւառք. la Germanie —e, բարձրագաւառ Գերմանիա. 3. փ. —. officier —. Les grades —s. Les classes —es de la société. Un esprit —. Un talent —. — en science, en savoir, en mérite. Les ennemis étaient —s en nombre. Ce tableau est bien — à tel autre. Cette étoffe est d'une qualité —e. Tribunaux —s. Classes —es. 4. գ. աւագ, աւագուհի. *մեծաւոր, մեծաւորուհի. il faut respecter ses —s. Les relations de — à inférieur. || Le — կամ le père —, — վանաց, կրօնահայր, վանահայր. la —e կամ la mère —e, մեծաւորուհի, վանամայր, վանաց տիկին, քոյրապետ :
Supérieurement, մ. բարձրաբար, բարձրագոյն. — se trouve un récipient où se condense le liquide vaporisé. 2. բարձրաբարբառ. ces deux auteurs ont écrit sur le même sujet, mais l'un bien — à l'autre. 3. գեր ի վերոյ, բարձրագունօրէն, գերագունօրէն. il écrit, il peint, il chante —. Elle joue — du piano.
Supériorité, ի. գերիվերութիւն, գերագունութիւն, գերամբարձունութիւն, առաւելութիւն, գերագաւառութիւն. sa naissance, sa charge lui donne une grande —, lui donne la — sur beaucoup de gens. Il fait trop sentir sa —, la — de son rang, de sa naissance. — de génie, de mérite, de courage, de force. Il a une incontestable — dans son art. Il a la — dans

son art. Il a la — sur vous. L'Espagne perdit la — qu'elle avait eue sur les autres puissances de l'Europe. || — de poids, ածելակշռութիւն, առաւելակշռութիւն. || les —s, բարձր կեր ի վերոյ անձինք. 2. սգր. մեծաւորութիւն (վանքի):

Superlatif, ive, ած. ք. գերադրական. adjectif, adverbe —. 2. ա. —. vous faites abus des —s.

Au —, մ. գերադրապէս. cela est bon, est mauvais au —. Cet homme est bête au —.

Superlativement, մ. գերադրապէս, կարի յոյժ, * անդիի ծայր. elle est — laide.

Superorganique, ած. գերագործարանաւոր:

Superovariées, ի. յ. ք վերաձերմնարանք:

Superphosphate, ա. տգ. վերարուսակրատ:

Superposé, e, անց. եւ ած. վերադրեալ, վերադիր. plans —s. couches —es.

Superposer, ն. վերադրել, վերադիր լ., մակադրել:

Superposition (սիօն) ի. վերադրութիւն, մակադրութիւն. la — des couches terrestres.

Superpurgation (սիօն) ի. բժ. վերալուծումն. սաստիկ լուծումն որովայնի զօրաւոր լուծիչ դեղովք:

Supersécrétion (սիօն) ի. վերաւազվիժումն. S. **Sécrétion.**

Superséder, չ. հ. հետածգել:

Supersticieusement, մ. առլորդաւազշտաբար, անաւազշտօրէն. il est — attaché à cette dévotion. 2. փ. անչափ զգուշութեամբ, *բանբարակաբար. il ne faut pas s'attacher — aux choses indifférentes.

Superstitieux, euse, ած. առլորդաւազշտ, անաւազշտ, նանրահետաքրքիր, նանրակրօն, տարաւազշտ, անուիսաւազշտ, առլորդաւազշտական. une femme —euse. Un peuple —. Culte —. || գ. —. c'est un —. 2. փ. անչափ զգուշաւոր, խղճամիտ, *բանբարակ. il est si exact qu'il en est presque —.

Superstition (սիօն) ի. առլորդաւազշտութիւն, անաւազշտութիւն, տարաւազշտութիւն. les esprits faibles sont sujets à la —. Les femmes ont beaucoup de penchant à la —. Les —s de l'Inde. Croire que lorsqu'on se trouve treize à table, il en doit mourir un dans l'année, c'est une —. Il y a de la — à croire qu'une salière renversée présage un malheur. 2. փ. ընդվայրաքննդրութիւն, անչափ զգուշութիւն, խղճմտութիւն, *բանբարակութիւն. il est si jaloux de l'exactitude, qu'il va jusqu'à la —.

Superstitiosité (սիօզիթէ) ի. առլորդաւազշտականութիւն:

Supervolutif, ive, ած. ք. վերոյորուն:

Supin, ա. ք. բայանուն:

Supinateur, ա. մգ. յորաձգիչ. muscles —s.

Supination (սիօն) ի. ախ. յորսաձգութիւն. ✱ կռնկի վրայ պառկուածք. la — est le signe d'une grande faiblesse.

Supplantation (սիօն) ի. **Supplantement**, ա. տ. **Supplantation**,

Supplanter, ն. Քաշել, քարընդոստնել, *ոտքն սայիեցուցանել, մէկուն տեղն մտնել. — son rival, ses concurrents.

Se supplanter, դ. — զմիմեանս, *իրարու ոտքն սայիեցուցանել տեղն մտնել. ils partagaient les bonnes grâces du prince et ne tendaient qu'à — l'un l'autre.

Supplanteur, ա. Քաշող:

Suppléance, ի. փոխանորդութիւն, տեղապահութիւն. la — d'une chaire. Il a la — à telle justice de paix.

Suppléant, e, ած. եւ գ. փոխանորդ, տեղապահ, *տեղն բռնող. on lui a donné un —. Le — d'un juge. Professeur —. Cette dame est sa —e.

Suppléer, ն. լնուլ զՔերին, լրացուցանել, *պակասն լեցունել, ամբողջացունել. ce sac doit contenir telle somme, et ce qu'il y aura en moins, je le suppléerai. 2. յաւելուլ. — ce qui manque dans un auteur. Dans cette phrase il faut —... || — qn., փոխանորդել զոք, *մէկուն տեղն բռնել. || se faire —, փոխանորդել իւր, *իւր տեղն բռնել տալ:

Suppléer, չ. լնուլ զՔերին, * պակասն լեցունել. suppléez à mon défaut. Il suppléera à tout. Son mérite suppléait aux défauts de sa naissance. La valeur supplée au nombre.

Supplément, ա. յաւելուած. *վրայէ դրուած բան. le — de dot, — օժտի. obtenir un —. — de solde. 2. —, յաւելագիր. le — d'un auteur, d'un livre, d'un journal. 3. եչ. յաւելուած. le — d'un angle, — անկեան. 4. ք. յաւելուած. 5. Քտ. յաւելուած. * աւելի բարձր տոմս. prendre un —, յաւելուած առնուլ, վերատոմսել, * աւելի բարձր տոմս առնուլ, տոմսն փոխել. 6. յաւելուած, ճաշայաւելուած. * ճաշարանի վէջ նշանակուածէն աւելի կերուած բան:

Supplémentaire, ած. աւելի, աւելեայ, յաւելուածական, յաւելիչ. articles —s. Jurés —s. || եչ. —. angles —s. [articles —s.

Supplétif, ive, ած. լրացուցիչ.

Supplétoire, ած. իգ. յաւելիչ. serment —, — երդումն:

Suppliant, e, ած. աղաչաւոր, աղերսական, աղերսալիկու, աղերսալի, պաղատախառն. elle est —e et prosternée. Une posture —e. Des paroles —es. Être en posture de —. 2. գ. աղաչաւոր, աղերսաւոր, աղերսարկու, պաղատաւոր. mine de —. Une foule de —s. Expose très humblement le —, la —e que... Le — demande que...

Supplication (սիօն) ի. աղաչանք, աղերսանք, պաղատանք. une très humble —. De basses —s. Faire une —, des —s, աղերսել, պաղատիլ:

Supplicatoire, ած. աղաչական, [աղերսական:

Supplice, ա. տանջանք, չարչարանք, խոշտանգանք, լկանք, կըտտանք. le — de la roue, du gibet, du fouet, du carcan. Le — de la croix. Infliger des —s. Instruments de —. La cruauté des —s est la preuve de la barbarie d'un peuple. ||Dernier —, պատուհաս մահու, գլխատումն. condamner qn. au dernier —, ի մահ մահուան դատապարտել զոք. mener qn. au —, ի տանջանս մահու ածել զոք, գլխատել. || les —s éternels, տանջանք յաւիտենականք. տանջանք դժոխոց. 2. բժ. տանջանք. la gravelle est un —, un véritable —. 3. փ. տանջանք, կտտանք, տառապանք. c'est un — pour moi d'entendre cet homme-là. L'avarice, l'ambition, l'envie ont leurs —s. Être au —, տանչիլ, տառապիլ. je suis au —. || Mettre qn. au —, տանջել զոք. avec ses ennuyeux discours il me met au —.

Supplicié, e, անց. տանջեալ. 2. ա. տանջանաւոր, պատժապարտ, մահապարտ. un —. Le lieu où l'on enterre les —s. — avec la croix, խաչեալ:

Supplicier, ն. մատնել ի տանջանս ի պատիժ մահու, գլխատել. il fût supplicié en place de Grève. || սովորաբար ասի **Exécuter.**

Supplier, ն աղաչել, աղերսել, պաղատիլ. je vous supplie de faire telle chose. Je vous en supplie, *ոտքդ պագնեմ. || en suppliant, պաղատախառն:

Supplique, աղերսագիր. présenter une —, — մատուցանել. 2. փ. եւ ք. աղաչանք. ayez égard à ma —.

Support, ա. յենարան, հաստատան, լապտերակալ. ce pilier est le — de toute la voûte. Cette plante a besoin de —. 2. փ. պաշտպան, պաւէն. il est le — de sa famille. Je n'ai d'autre — au monde que lui. J'ai perdu mon —. 3. ք. խէչ, *խեչակ. 4. կգ. յ. բարձակք, վահանաբարձք:

Supportable, ած. տանելի, հանդուրժելի. le froid qu'il fait est —. C'est une douleur —. L'humeur de cet homme n'est pas —. Cette injure n'est pas —. 2. նեղելի. cela n'est pas — pour un homme de son âge. Cette expression n'est pas exacte, mais elle est —. Une pièce, un auteur, un livre —.

Supportablement, մ. սգր. տանելաբար տանելիօրէն, հանդուրժելիաբար, հանդուրժելիօրէն. cela est écrit —. [կրող:

Supportant, e, ած. կգ. բարձող,

Supporté, e, անց. բարձեալ. — par les voûtes, կամարաբարձ:

Supporter, ն. ի վեր ունել, բառնալ, *վերցունել. ces piliers supportent toute la maison. 2. տանել, հանդուրժել. il supporte sans se plain-

dre le froid, le chaud, toutes les injures de l'air. Ses yeux ne peuvent — l'éclat de la lumière. Il supporte patiemment son mal. Il ne saurait rien —. 3. տանել, կրել, բառնալ. avoir à — les frais, la dépense. J'en supporterai les conséquences. 4. կրել, դիմակալել. * դէմ կենալ. — l'attaque de l'ennemi. — le choc sans plier. 5. տանել, հանդուրժել. il y a de la charité à — les infirmités d'autrui. Je ne puis — son humeur, ses manières. 6. ժուժել, զօրել, տոկալ, *դիմանալ. ce vase peut — le feu. Ce navire ne peut — la mer. Cet ouvrage ne supporte pas l'examen, la critique.

Se supporter, դ. հանդուրժելի՝ ընթալի լ. une pareille injure ne peut —. 2. ներել միմեանց. il faut savoir —. — les uns les autres. Les hommes doivent se — mutuellement.

Supposable, ած. համարելի, կարծելի, եւնդունելի. cela est —, n'est pas —.

Supposé, e, անց. համարեալ, կարծեցեալ, եւնդունեալ. un nom —. Un acte —. Des faits —s. ‖ Cela —, այս եւնդունութեամբ, այս եւնդունելով. — tel événement, telle circonstance, etc. — qu'il vienne. La chose soit —e de la manière que vous dites...

Supposer, ն. համարել, դնել, կարծել, եւնդունել, *սպել. vous commencez par — ce qui est en question. Supposons que le fait est vrai. Supposez que la guerre éclate. 2. համարել, կարծել. je suppose qu'il est honnête homme. Vous me supposez un mérite, des talents que je n'ai pas. — des faits. — un complot. Pourquoi — ce qui n'est pas. — un testament. 3. պահանջել, եւնդունել. l'obligation suppose un droit. La justification suppose une accusation.

Se supposer, դ. *եւնդունել. cela ne peut —. 2. *ինքնգինքն կարծել՝ եւնդունել. on veut — fort. — au théâtre, au bal. L'orgueil aveugle se suppose une grandeur, un mérite.

Suppositif, ive, ած. եւնդունական:

Supposition (սիօն) ի. եւնդունութիւն. dans la — que vous faites il faudrait que... Cette — est inadmissible. Dans cette — il aurait tort d'agir ainsi. Ce qu'il dit, est une pure —. Cette — est injurieuse pour lui. Vous faites là d'étranges —s. Par —, —ութեամբ, կարծեօք. la — d'un contrat, d'un testament, d'un titre. La — d'un fait. — de nom, de personne, d'enfant. 2. եմ. եւնդունութիւն, եւնդունելագք:

Suppositoire, ա. բժ. սրբանադեղ. պատրուգածեւ սրբանամուտ դեղ. user de —. — purgatif, adoucissant.

Suppôt, ա. ի. անդամ, պաշտօնեայ. la justice et ses —s. 2. փ. գործակից, կատակից. c'est un des plus dangereux —s de ce parti. Les vils —s d'un tyran. C'est un — de Satan, այր դիւակից՝ չար՝ չարաբարոյ է:

Suppôt, ա. իս. եւնդամայ. l'humanité est le — de l'homme.

Suppressif, ive, ած. բարձիչ, խափանիչ:

Suppression, ի. խափանումն, բարձումն, յապաւումն, պարպումն, չեզչումն. la — d'un contrat, d'un impôt. Le tribunal a ordonné la — de ce factum. Édit de —. ‖ իգ. — d'enfant կամ de part, մանկաեաքուցումն. 2. բժ. դադարումն. — de la transpiration. La — des règles. — d'hémorrhoïdes. — de la rougeole.

Supprimable, ած. խափանելի, բառնալի:

Supprimer, ն. խափանել, բառնալ, պարպել, *վերացնել. on supprima tel livre, tel journal. Cet article fut —. La cour a supprimé son mémoire comme calomnieux. Il voulait — un acte qui était contre lui. — une pièce essentielle. Cet avocat a supprimé les circonstances les plus favorables à sa cause. — ces détails. Il faut — ce passage. On a supprimé un mot essentiel. 2. յապաւել, պարպել, կրճատել. ce discours est trop long, il faudrait en — la moitié. 3. չեզչել. on a supprimé quelques emplois inutiles. — un impôt. 4. բժ. դադարեցուցանել. gardez-vous de — cette éruption. — un vésicatoire. — les règles, les hémorrhoïdes. — la transpiration.

Se supprimer, դ. խափանիլ. cela peut —. 2. անձնասպան լ., *ինքնգինքն մեռցունել. s'il m'était permis de me supprimer moi-même, il y a longtemps que je me serais empoisonné (Scarron).

Suppurant, e, ած. թարախուն:

Suppuratif, ive, ած. թարախիչ, թարախեցուցիչ, թարախագին. onguent —. ‖ Nom —, անթարախ. 2. ա. —, թարախադեղ. un bon —. Les —s sont des vésicants étendus dans un corps gras.

Suppuration (սիոն) ի. ախ. թարախումն, շարաւումն, խոխաժումն, խոխաջ:

Suppuré, e, ած. թարախալի, շարաւալի. bubon —.

Suppurer, չ. թարախել, շարաւիլ լ., *թարախոտիլ. la plaie commence à —. Elle suppure beaucoup.

Supputation (սիոն) ի. հաշիւ, համար. — exacte, juste, fausse. — d'un compte, d'une dépense. La — des temps. Il s'est trompé dans sa —.

Supputer, ն. հաշուել, *հաշիւ ընել. — un compte. Supputez à quoi se monte la dépense de cette maison. Supputons combien il y a d'années. Il supputait sur ses doigts combien lui coûtait cet achat.

Supramondain, e, ած. գերաշխարհային:

Supranaturalisme, ա. իս. գերբարնութիւն:

Supranaturaliste, ած. գերբնական. les doctrines —s. 2. ա. —. la lutte des —s et des rationalistes.

Suprasensible, ած. գերազգայուն:

Suprématie (սի) ի. գլխաւորութիւն, գերակայութիւն, գերազանութիւն. il prétend à la — dans son art. Cette nation a conservé la — dans le commerce, dans la navigation. 2. կրօնապետութիւն (պրոյի յունդիա). serment de —. Prêter le serment de —, երդնուլ ճանաչել կրօնապետութիւն պրոյի:

Suprême, ած. գերագոյն, ծայրագոյն. pouvoir, autorité, dignité, bonté —. Effort —, ճիգն —. l'Être —, Գերագոյն Էակն, Աստուած. le chef — de l'État. Voilà le but — où il aspire. L'instant, le moment, l'heure —. ‖ Les volontés —s d'un mourant. Ses adieux —s. ‖ Les honneurs —s, յուղարկաւորութիւն. au — degré, յետին աստիճան. il est parvenu au — degré de la science. Elle est belle au — degré. չքնաղագեղ է նա. il est ennuyeux au — degré.

Suprême, ա. խ. գերախաշ. un — de volaille, հաւագերախաշ. sauce —, ծաղանագերախաշ:

Suprêmement, մ. գերագունապար, մեծապէս, կարի. — beau, չքնաղագեղ:

Sur, նխ. ի վերայ, *վրայ. — la terre, — երկրի, *երկրի —. — une montagne, — լերին, *լերան —. — une maison, — տան վերայ, *տան մի —. — un vaisseau. — un cheval. — un arbre. Se coucher — un lit. Posez cela — la table. Monter — une échelle. S'appuyer — un bâton. Garder son chapeau — la tête. Se soutenir, revenir — l'eau. Avoir, porter une chose — soi, առնել՝ կրել ինչ — իւր, *բան մի —ն առնուլ, կրել. entasser pierres — pierres, կուտել քար — քարի, *քար քարի — դիզել. mettre sou — sou. Il fait folies — folies. Il a eu trois maladies coup — coup, *վրայ վրայ երեք հիւանդութիւն առնուած. Ce château domine — la campagne. Il a deux fenêtres — la rue. Cet appartement donne — le jardin. Cet hôtel ouvre — deux rues. S'asseoir — une chaise. Les globes célestes roulent — nos têtes. Régner — plusieurs nations. Tirer — qn. Souffler — qc. 2. ի. յ. ընդ. — terre, ի ցամաքի, *ցամաքի վրայ. voyager — terre, ցամաքընթաց լ. — mer, ընդ ծով, *ծովէն. naviguer — mer, ծովագընաց լ., *ծովէն երթալ. se promener — le bord de la mer, զբնալ յափունս ծովու. — le lever du soleil, ընդ արեւագալն, ի ծագել արեգական՝ արեւու. — le soir, ընդ երեկս, ընդ երեկոյս, *իբրեւ ան դիմ. 3. յաղագս, վասն, *համար. en voilà assez — ce sujet. Disputer — la pointe d'une aiguille. 4. քան. juger — les

apparences — la mine, քար աչս դառել. se modeler — qn. Il s'excusa — son âge. 5. վստահ, *վստահացած. j'ai fait cela — votre parole. — la foi des traités, վստահ ի դաշինսն, *դաշանց վրայ վստահացած. se fonder — qn. 6. երդուեալ ի . . . — mon honneur, երդուեալ ի պատիւ իմ, *պատուոյս վրայ երդուընալով. — ma parole. — ma vie. Jurer — les saints Évangiles, երդնուլ ի սուրբ Աւետարանն. 7. յետ. — cela il partit. 8. կողմն, կոյս. tourner — la droite, — la gauche. — la fin de l'hiver, յետս կոյս ձմերայնոյ. — le tard, անագան, * ուշ. — ces entrefaites, մինչդեռ. il est — son départ, *երթալու՝ մեկնելու վրայ է. être — le retour, S. Retour. — le champ, S. Champ. || Tirer une lettre de change — qn., tirer — qn. S. Tirer.

— *toute chose* կամ — *toutes choses*, մ. S. Chose.

— *et tant moins*, մ. S. Moins.

— *le tout*, մ. եւ ք. գլուխ ամենայնի, գլուխ բանիս, վերջապէս. — le tout je m'en rapporte à vous.

Brocher — le tout, S. Brocher.

Sur, նմ. լա. որ նշանակէ *ի վերայ, վրայ* եւ մտանէ ի տարբագիտական բարդութիւնս, որպէս surchlorique.

Sur, e, ած. ՍՍու, ՍՍուահամ «էքշի». cette pomme est —e. Fruits —s.

Sûr, e, ած. ստոյգ, աննկրկայ, հաւաստի, անշուշտ. c'est une chose —e. Rien n'est plus —. Je vous donne cela pour —. Rien n'est si — que la mort. C'est un profit —. Être — de qc., քաջ գիտել գիմն, *քան մի լաւ գիտնալ. je suis — de ce que je vous dis. Je ne suis pas tout à fait — de ce fait. L'affaire est —e. Ce remède est —. Ce procédé, ce moyen est —. Cette règle et —e. || Avoir la mémoire —e, անխաթ՝ անսխալ ունել զյիշողութիւն. avoir le goût —, անխաթ ունել զախորժակ, *քաջ համառութիւն ունենալ, լաւ քննահատիչ լ. avoir le jugement, le tact —. || Ce cheval a le pied —, ձիդ այս անապատաք ունի զոտս, *որքիրն հաստատուն են. 2. անքոյթ, ապահով. ce port est —. Le lieu n'est pas —. Cette échelle est —e. Ce navire est —. Il ne fait pas — en ce lieu. Mettre qn. en lieu —. || Le temps est —, n'est pas —. 3. վստահելի, հաւատարիմ. ami —. Un banquier, un domestique —. L'instinct est un guide —. || Il a le coup d'œil —, ճշդատես է, *ճիշդ աչք ունի, անվրէպ կը դիտէ՝ կը դատէ. 4. le plus —, լաւագոյն հնարք՝ *ճամբան՝ միջոցն. aller au plus —. Prendre le plus —. Le plus — dans cette circonstance était de ne rien dire.

A coup —, մ. S. Coup. A coup — il viendra. Vous réussirez à coup —.

Pour —, մ. ք. անվրէպ, անշուշտ. pour — vous le trouverez.

Surabondamment, մ. յորդառատ, լիով, * եվեր եվելօք. il en a parlé —.

Surabondance, ի. յորդառատութիւն, յորդութիւն. — de grâces, de faveur. — de blé, de vin. — d'idées, de paroles.

Surabondant, e, ած. յորդառատ. pour preuve —e de son bon droit, il allègue... 2. աւելի, աւելորդ. vous avez déjà fait comprendre ce que vous voulez dire, ce que vous ajoutez est —. 3. ա. le —, աւելին, աւելորդն:

Surabonder, չ. յորդառատ լ. les denrées surabondent dans ce pays. Le vin surabonde cette année.

Surachat, ա. վերգնում, Ջանկագնում:

Suracheté, e, ած. վերագին, Ջանկագին:

Suracheter, ն. վերգնել, Ջանկագնել:

Suractivité, ի.բժ. վերժրութիւն:

Suraddition (սիօն) ի. վերյաւելում:

Suraigu, ë, ած. բժ. սրագոյն. inflammation —ë. 2. եղ. —. notes —ës, — խազք:

Surajouté, e, անց. վերյաւելեալ:

Surajouter, ն. վերյաւելուլ, *վրան աւելցունել:

Sural, e, aux, ած. մգ. Ջամբային. artères, veines —es. Nerfs suraux.

Sur-aller, չ. ո. անդրաքայլել, *վազել անցնիլ որսաշան՝ առանց որսին ոտնահետքն որսորդին ցուցանելու:

Sur-andouillier, ա.ո. վարազդղկուկ. մեծագոյնն եղջերաց եղջերուի:

Surannation (սիօն) ի. հնամիութիւն. lettre de —, հնամագիր:

Suranné, e, անց. հնամի, ամազանց, հնացեալ, * հինցած, ժամանակն անցած. procuration —e. Passeport —. Ces lettres sont —es. 2. փ. —. cet hôtel est un peu —. Cette mode est —e. Une beauté —e. Un galant —.

Suranner, չ. հնամի լ. Il a laissé — ses lettres, son passeport.

Sur-arbitre, ա. եռիրաւարար. երրորդ իրաւարար, լա. tiers-arbitre.

Surard կամ **Surat**, ած. vinaigre —, շամբկաքացախ. * ՋանՋրուենիի քացախ. S. Sureau.

Surbaissé, e, ած. ճ. միջահակ, վայրաքեր գնաապագոյն. arc —, — կամար:

Surbaissement, ա. ճ. միջահակութիւն (կամարի):

Surbaisser, ն. ճ. միջահակել:

Surbouchage, ա. վերխցում:

Surboucher, ն. վերխցել. *վրան խից զարնել:

Surcens (սիւրսանս) ա. իգ. վերասակ. վերադիր սակ (cens).

Surcharge, ի. Ջանրաբեռնութիւն. նոր բեռն՝ Ջանրութիւն. cette — l'accablera. 2. փ. առաւելութիւն, աւելորդութիւն. il avait de la peine à vivre, et pour — il lui est survenu deux enfants. 3. վերահարկ, վերատուրք. * աւելի տուրք. cet impôt est une —. 4. իգ. վերագրութիւն. *բառերու վրայ գրուած բառեր:

Surchargé, e, անց. Ջանրաբեռնեալ, Ջանրաբեռն. 2. վերագրեալ, *վրան գրուած. mot —.

Surcharger, ն. Ջանրաբեռնել. * չարաչար բեռնաւորել. vous avez surchargé ce cheval. Ce mur est surchargé, il croulera. || փ. vous surchargez cet enfant de travail. Je suis surchargé d'affaires. 2. հարկաբեռնել, տրաքեռնել. *հարկերով՝ տուրքերով Ջանրաբեռնել. cette province est surchargée d'impôts. || լկ. on a surchargé cette ville, ce département. 3. վերագրել. *բառի վրայ ուրիշ բառ գրել. — un mot, une ligne.

Se surcharger, դ. Ջանրաբեռնել, բեռնաւորիլ. — d'aliments, de nourriture. — l'estomac. || փ. —. — de travail, d'affaires.

Surchauffé, e, անց. վերջեռեալ, վերջեռուցեալ. vapeur —e. Acier —.

Surchauffement, ա. ար. վերջեռումն.

Surchauffer, ն. վերջեռել, վերջեռուցանել, * չափազանց տաքցնել. — le fer.

Surchauffure, ի. վերջեռումն (երկաթոյ):

Surchlorique, ած. տզ. վերքլորային.

Surchoix, ա. վճ. գերընտիր, նախընտիր:

Surcomposé, e, ած. ք. բազմադդ (ժամանակ բայի). qc. j'aurais eu fait, vous auriez eu dit, sont des temps —s. 2. բ. բազմաբարդ. feuille —e. 3. տզ. բազմատարր:

Surcomposé, e, ած. բազմաբարդ, բազմատարր:

Surcostal, e, aux, ած. մգ. վերակողեան. muscles surcostaux.

Surcoupe, ի. խղ. յաղթուկում:

Surcouper, ն. խղ. յաղթուկել. *բարձրագոյն յաղթուկով (atout) դիմացինին յաղթուկն կտրել:

Surcroissance, ի. վերաճում:

Surcroît (սիւրքրուա) ա. վերաճում, յաւելուած. un grand, un notable —. Les compliments de consolation sont — d'affliction (La Fontaine). — de provisions, de biens, d'honneurs. Il arriva un — de compagnie.

Surcroître, ն.հ. վերաճել, վերյաւելուլ. * չափազանց աճիցունել՝ աւելցունել. on vint tout à coup à — le prix des marchandises. = չ. վերաճիլ. *չափէն աւելի աճիլ:

Surcuisson, ի. կրկնեփումն:

Surdent (սիւրտան) ի. վերատամն, *վերակոյ. աւելորդ ակոյ. les —s sont ordinairement des dents de la première dentition. 2. անք. յ. երկարատամունք (ձիոց):

Surdi-mutité, ի. մնջութիւն. S. Sourd-muet.

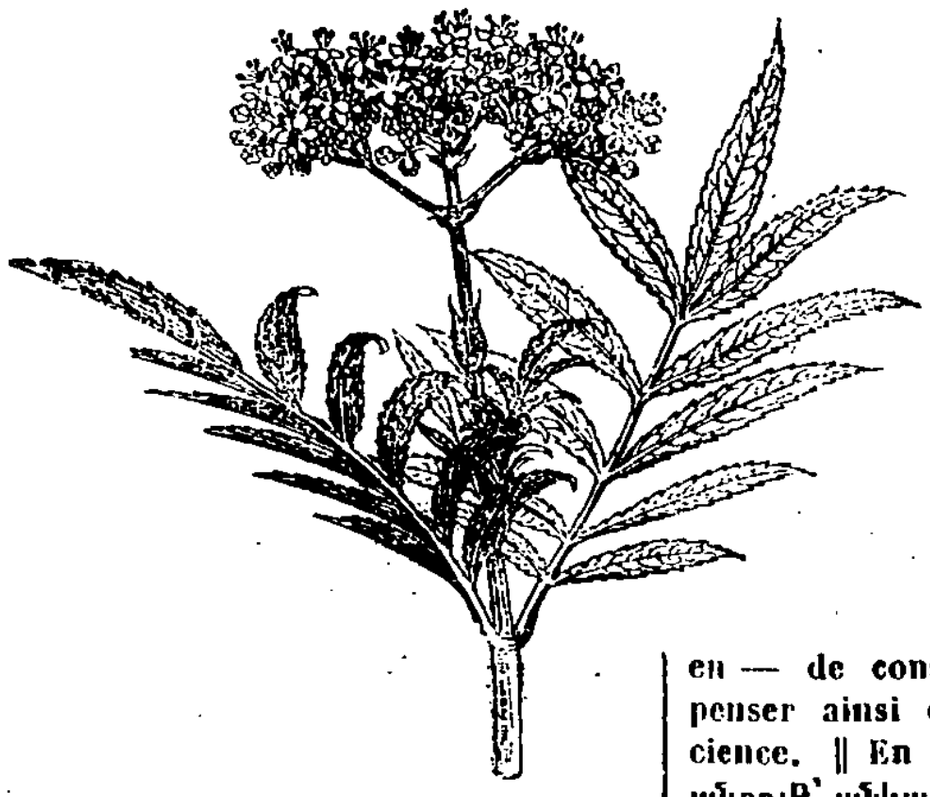
Surdité, ի. խլութիւն «սաղրըդ». — commençante, légère, complète. Guérir la —. Guérir qn. de la —. Sa — augmente. Les degrés de la —. Traitement de la —.

Surdorer, ն. վերոսկեջրել, վերոսկեզօծել։

Surdorure, ի. վերոսկեջրումն, վերոսկեզօծումն։

Surdos (սո) ա. իմգ. Թիկնափոկ, նիւսափոկ (կառաձիոյ)։

Sureau, ա. բ. Ռանիթրուենի, շամբուկ «միւրվէք»։ || — sauvage, գինաբեր։

Surélévation (սիօն) ի. բարձրացումն. la — d'une maison. La — des tarifs de douanes.

Surélever, ն. բարձրացուցանել, *բարձրացուցանել. — une maison d'un étage. — le prix d'une marchandise.

Surelle կամ **Surette**, ի. բ. ՌրՌրունիչ, *ՌՌուտրաչ. հն. **Petite oseille** եւ **Oxalide**.

Sûrement, մ. ապահովապէս, յապահովի, անվտանգ, անկասկած. de l'argent placé —. Vous pouvez marcher — par là. 2. ճշմարիտ, ստուգիւ, անվրէպ. cela est — arrivé comme on le dit.

Suréminent, e, ած. սգր. ամենաբարձր, գերաբարձր. savoir, mérite —. Vertu —e.

Surenchère, ի. կրկնաճուրդ. il a fait une — sur moi.

Surenchérir, չ. կրկնաճրդել. *աւելի գին տալ, աճուրդն բարձրացունել.

Surenchérissement, ա. վերգնահատումն։

Surenchérisseur, euse, գ. վերգնատու, վերգնատուհի։

Surenveloppe, ի. վերծածկոյթ։

Surépineux, euse, ած. S. **Susépineux**.

Surérogation (սիօն) ի. անդրապատուհասումն, անդրապատարումն, անդրապարտիք. *պարտքէն՝ կատարելիքէն աւելին ընելն. tout ce qui n'est point d'obligation est regardé comme œuvre de —.

Surérogatoire, ած. անդրապարտիք. œuvre —. Cela est —.

Surérogatoirement, մ. անդրապարտաբար։

Surestarie, ի. վճ. բեռնայարմումն. *վարձած նաւն բեռ. լեցունել ուշացունելն. frais de —.

Surestimation (սիօն) ի. վերգնահատումն։

Surestimer, ն. վերգնահատել. — une chose.

Suret, ette, ած. ՌՌուիկ. ce fruit est —. Un petit goût —, ՌՌուահամ։

Sûreté, ի. ապահովութիւն, անկասկածութիւն. grande, pleine, entière —. La — publique. Pourvoir à sa —. Cela compromettrait votre —. || En —, յապահովի, յանկասկածի, *ապահով տեղ. voyager en —, յապահովի՝ ապահովապէս ուղեւորել. dormir en —, անհոգ ննջել. mettre en — son bien, յապահովել զինչս իւր. || en — de conscience, անխիղճ մտօք. vous ne pouvez pas faire cela en — de conscience. Vous pouvez penser ainsi en toute — de conscience. || En lieu de —, ապահով՝ անքոյթ՝ անկասկած վայր՝ տեղի՝ տեղ. être en lieu de —. Se mettre en lieu de —. Mettre qn. en lieu de —. || Serrure, verrou de —, փակ՝ նիգ ապահովութեան. soupape de —, S. **Soupape**. Chaîne de —, շղթայ ապահովութեան, ապահովաշղթայ. 2. երաշխաւորութիւն. je veux avoir mes —s. Avec cet homme, il faut prendre vos —s. Vous voulez que je vous donne mon argent, où est ma —? 3. հաստատութիւն, անսայթաքութիւն. il y a peu d'animaux dont le pied ait plus de — que les chèvres et les mulets. Ce chirurgien a une grande — de main, եւ փ. — de tact, — de coup d'œil. 4. վստահութիւն, հաւատարմութիւն. cet homme est d'une grande — dans le commerce.

Առ. la méfiance est la mère de la —, կամ méfiance est mère de —, անվստահութիւնն է մայր ապահովութեան։

Surexcitabilité, ի. բժ. վերգրգռականութիւն։

Surexcitable, ած. վերգրգռականելի։

Surexcitation (սիօն) ի. բխ. գերագրգռութիւն. 2. փ. անհնարին գրգռութիւն, յոյզք. la — des esprits était telle qu'on craignait une émeute. Il était dans une — effrayante.

Surexciter, ն. գերագրգռել։

Surface, ի. մակերեւոյթ, մակերես, երես. — plate, unie, raboteuse. La — de l'eau, մկանունք. la — de la terre. Une grande — de terrain. Sur toute la — de la terre. || *De* —, մակերեւութային, մակերեսային. 2. փ. եւ ը. մակերեւոյթ, արտաքին երեւոյթ. il s'arrête à la — des choses. Chez cet homme, il n'y a que — et apparence.

Surfaire, ն. Ռանկաւաճառել. *սուղ գին պահանջել, վրայ դնել, սուղ ուզել. — sa marchandise, եւ լկ. les marchands surfont ordinairement. Ne me surfaites pas. 2. փ. վերագովել, անչափ գովել, *արժանիքն չափազանցել. on m'avait beaucoup vanté ce livre; je l'ai lu et je trouve qu'on l'a un peu surfait.

Surfaix, ա. վերաՌանգ «իւսՌ գօլան»։

Surfin, e, ած. վճ. վերանուրբ, նրբին, գերազնիւ. qualité —e. Café —.

Surfusion, ի. բխ. վերահալումն։

Surge, ի. ասրեակ. ասր՝ բուրդ անլուայ. S. **Suint**.

Surgeon, ա. բ. շառաւիղ, *ւախ. les —s empêchent un arbre de porter beaucoup de fruits. Couper les —s. 2. փ. —, զաւակ. un — de la race de Charlemagne. || զա. **Rejeton**. || — d'eau, աղբիւրակն։

Surgir, չ. հասանել, ելանել, վերաննալ. — au port. — à bon port. 2. բղխել. l'eau surgit du pied du rocher. 3. փ. յառնել, ծագիլ. de nouvelles difficultés surgirent. || Nouvellement surgi, նորել, նորելուկ։

Surhaussé, e, ած. վերամբարձ, բարձրաձիգ. arc —, — կամար։

Surhaussement, մ. վերամբարձումն. le — d'une voûte, d'un édifice. 2. վերաՌանկումն, *վերսղացումն. le — des marchandises.

Surhausser, ն. վերբարձրացուցանել, վերամբառնալ, *աւելի բարձրացունել. — un bâtiment. 2. փ. վերաՌանկել, վերսղացուցանել. *աւելի սուղցունել. — le prix d'une chose. Il a surhaussé sa marchandise.

Surhumain, e, ած. գերմարդկային. une taille —e. Un ouvrage —. Un effort —.

Suriane, ի. բ. սիմարուբեակ. տունկ յազգէ սիմարուբիոյ (simarouba).

Suricate, ա.կ. սուրիկատ. ազգ փոքրիկ մսակեր կենդանւոյ։

Surimposer, ն. վերադրել. *վրան դնել. 2. S. **Surtaxer**.

Surimposition (սիօն) ի. վերադրութիւն. 2. վերմաիարկ, վերատուրք։

Surintendance, ի. վերատեսչութիւն, վերահսկողութիւն, վերակացութիւն, վերիոգաբարձութիւն. la — des bâtiments. La — des finances. La — de la maison d'éducation de Saint-Denis. 2. վերատեսչարան, վերակացատուն. il est logé à la —.

Surintendant, ա. վերատեսուչ, վերակացու, վերիոգաբարձու. il fut nommé — des finances. Le — Fouquet.

Surintendante, ի. վերատեսուհի, վերակացուհի, վերիոգաբարձուհի. Madame la —. La — de la maison de Saint-Denis.

Surir, չ. ՌՌուիլ, ՌՌուահամ լ. le lait est suri depuis ce matin. Le bouillon a suri pendant l'orage.

Surirelle, ի. բ. սուրիրել. ազգ լօսի (algues).

Surirellées, ի. յ. բ. սուրիրելեայք. ցեղ լօսից։

Surjet, ա. Ռելդակ «Ռէյել». faire un —, Ռելդակել։

Surjeter, ն. Քելդակել «Քէյէլլէմէք» :

Surlangue, ի. անբ. վերալեզու . բորբոքումն լեզուի :

Surlendemain, ա. յետվաղորդայն . երրորդ օր. le — de son départ.

Surlier, ն. նե.. ճայրակապել :

Surlonge, ի. մզգ. Քիկնամէջամիս :

Surmenage, ա. ճանրավաստակ, չարավաստակուԹիւն , չարախոնջուԹիւն , *չափազանց յոգնածուԹիւն . le — nuit à la santé.

Surmené, e, ած. խոնջ , չարավաստակ :

Surmener, ն. չարավաստակել , չարավաստակ առնել , խոնջեցուցանել , *չարաչար յոգնեցունել . — un cheval. — ses élèves, ses ouvriers.

Se surmener, դ. չարավաստակիլ, չարավաստակ լ., խոնջել. *չարաչար յոգնիլ . ce jeune homme s'est surmené pour passer son examen.

Surmontable, ած. յաղԹելի . cet obstacle, cette difficulté est —.

Surmonté, e, ած. կգ. վերադիր, *վրան դրուած. — d'une étoile, աստեղաբարձ , աստեղազարդ :

Surmonter, ն. ի վեր ելանել , բարձրանալ , *վեր ելնել . la rivière a surmonté les digues. || լկ. ելանել յերեսն , *երեսն ելնել . l'huile mêlée avec de l'eau surmonte toujours. 2. ունել ի վերայ, *վրան դրուած ըլլալ. cette colonne est surmontée d'une statue. Ce lit est surmonté d'un riche baldaquin. 3. յաղԹել , զսպել. — ses ennemis. — sa colère, sa haine. — son amour. — tous les obstacles, toutes les difficultés. 4. փ. յաղԹել , գլել , զանցանել , *անցնիլ . il a surmonté tous ses concurrents. — qn. en générosité, en science, en éloquence. || — son chagrin, յաղԹել ցաւոցն .

Se surmonter, դ. յաղԹել անձին . — soi-même, ինքնայաղԹ լ. c'est un homme qui sait —.

Surmoulage, ա. վերկաղապատ
Surmoule. ա.ար. վերկաղապար:

Surmouler, ն. վերկաղապարել . *ճուլուած պատկերէ կաղապար հանել :

Surmoût (մու) ա. մռմռուկ . *հնձանէ առնուած գինի :

Surmulet, ա. ձկ. արքայածուկն «պարպունա» :

Surmulot, ա. կ. դաշտամուկն . հն. **Campagnol**.

Surnager, չ. մակաւոդալ , վերլուղալ , *ջուրի երեսն մնալ . le liège surnage sur l'eau. Quand on met de l'huile dans l'eau, l'huile surnage. || * երբեմն ներգործական կը գործածուի գիտական լեզուի մէջ . qo. on sépare l'huile qui surnage. 2. փ. կալ մնալ , տեւել , *երեսն մնալ , մնալ . à la longue, les erreurs tombent et la vérité surnage. Parmi ses nombreux ouvrages tombés dans l'oubli, celui-là seul a surnagé.

Surnaturalisme, ա. գերբնականուԹիւն :

Surnaturel, elle, ած. գերբնական, գերաբուն , չնաշխարհիկ , տարօրինակ . effet —. Puissance, vertu, qualité —elle. Cet enfant a un esprit —. C'est d'une adresse —elle. Il a un bonheur —. 2.ա. գերբնականն, գերբնականուԹիւն :

Surnaturellement, մ. գերբնապէս, գերբնաբար, գերբնականօրէն :

Surnom, ա. մականուն . donner un — à qn. Scipion eut le — d'Africain.

Surnombre, ա. վերաԹիւ. en —,

Surnommé, e, անց մականուանեալ , մականոչեալ :

Surnommer, ն. մականուանել , մականոչել . Guillaume, duc de Normandie, fut surnommé le Conquérant.

Surnuméraire, ած. ձրիապաշտօն , անԹոշակ . employé —.. 2. ա. — պաշտօնաւար , *պաշտօնեայ . une place de —. Il est — dans cette administration.

Surnumérariat, ա. ձրիապաշտօն , ձրիապաշտօնուԹիւն , անԹոշակուԹիւն . il a fait un an de —. Être admis au —.

Suron, ա. վն. մարԹահիակ . մորԹապատ հիակ :

Suros (ո) ա. անբ. մակոսկր (ձիոյ). S. **Fusée**.

Suroxydation (սիօն) ի. տգ. վերԹԹուիդում , գերօքսիդում :

Suroxyde, ա. տգ. վերաԹԹուիդ, վերօքսիդ, գերօքսիդ :

Suroxyder, ն. վերաԹԹուիդել , վերօքսիդել , գերօքսիդել:

Surpasser, ն. ի վեր բարձրանալ , անցանել բարձրուԹեամբ , *աւելի բարձր ըլլալ . cela surpasse la muraille d'un mètre. Il me surpasse de toute la tête. 2. փ. ի վեր՝ գեր ի վերոյ լ., գլել , անցանել զանցանել , գերազանցել . il les surpasse tous en richesses, en science, en vertu. Il le surpasse en méchanceté. Le succès a surpassé notre attente. Cet effort surpasse mon courage. Cette science surpasse mon esprit. 3. ի վեր լ., *վեր ըլլալ , կարողուԹենէ վեր լ. cette dépense surpasse mes moyens. 4. մեծապէս զարմացուցանել , *զարմանքն շարժել , շուարել . cet événement me surpasse.

Se surpasser, դ. ինքնագլել , գերազանցագոյն հանդիսանալ , *իրմէ վեր բաներ ընել , ինքնիրեն գերազանցել . il a parlé d'une manière admirable, il s'est surpassé lui-même, il s'est surpassé.

Surpaye (սիւրփէյ) ի. աւելավճար . աւելի վճարումն :

Surpayer (սիւրփէյէ) ն. աւելավճարել . *արժէգիններէն աւելի վճարել. cette étoffe ne vaut pas davantage, c'est là — que d'en donner tant. 2. փ. աւելավճարել . * արժանիքէն աւելի վճարել . vous êtes surpayé par là.

Surpeau, ի. սգր. **Épiderme**Ի :

Surplis (փլի) ա. քոՀանակ . կտուաւոյ շապիկ եկեղեցական. il vint en —.

Surplomb (օն) ա. ՔերուղղուԹիւն , *դէպ ի դուրս ծռիլն . ce mur est en —, il penche, որմս այս Քերուղիղ է , ծռի :

Surplomber, ն չինել ուղղորդ, ծռիլ . ce mur surplombe.

Surplus (փլիւ) ա. աւելի , մնացորդ . je vous donne le —. Vous me payerez le —.

Au —, մ. եւ սակայն, հանդերձ այսու , Քող զայս. il a quelques défauts, mais au — il est honnête homme.

Surpoids (փուա) ա. եռ. վերակշիռ . *չափէն աւելի ծանրուԹիւն . voyageur qui a du —.

Surprenant, e, ած. նորաբանչ , զարմանալի . nouvelle —e. Discours, effet —. Cette femme est d'une beauté —e, կինս զարմանագեղ՝ սքանչելագեղ՝ հրաշագեղ է. 2. հ. յանկարծահաս . il vient comme un voleur — et impénétrable dans ses démarches (Bossuet).

Surprendre (լծ. իբրեւ **Prendre**) ն. բմբռնել յանպատրաստից , ձերբակալել , *յանկարծ վրայ հասնիլ , յանկարծակիի բերել , բռնել . — un voleur en flagrant délit. 2. հասանել յանկարծ , *յանկարծակի հասնիլ . l'orage nous a surpris en route. La pluie nous a surpris, *անձրեւի բռնուեցանք . 3. խաբել , պատրել . — la bonne foi, la crédulité de qn. Se laisser —, խաբիլ , *խաբուիլ . 4. հնարքը կորզել , *հնարքով ձեռք ձգել . — le consentement de qn. 5. շարժել ի զարմացումն , ածել ի զարմանս , զարմացուցանել . cette nouvelle m'a extrêmement surpris. Cette conduite me surprend beaucoup. Je fus bien surpris de sa démarche.

Se surprendre, դ. ակամայ առնել ինչ . je me suis surpris à pleurer comme un enfant, ակամայ սկսի լալ տղայապէս . Parfois je me surprends à rire de ses bouffonneries.

Surpris, e, անց. **Surprendre** բայի . 2. գ. faire le — կամ la —e, զարմանալ կերպարանել՝ *ձեւացունել :

Surprise, ի. անակնկալ , յանկարծադիպուԹիւն , հասանելն ի վերայ յանպատրաստից , յարձակումն յանկարծակի . il s'est rendu maître de cette place par —. Il a usé de —, *յանկարծակիի բերաւ . il faut regarder partout crainte de —. Eviter les —s. 2. զարմացումն , խռովուԹիւն . avec —, զարմացմամբ . cet accident à causé une profonde —. Je ne reviens pas de ma —. Aller de — en —. || Boîte à —, յանկարծատուփ, զարմանատուփ . 3. յեղյեղայ . անակընկալ ընծայ . faire à qn. une — pour sa fête. Il a fait à sa femme une — pour le jour de son anniversaire.

Surproduction (սիօն) ի. վերարտադրուԹիւն :

Surrénal, e, ած. մգ. գերիկամնային . capsule —e, պարուտակ —. veines —es, երակք — :

Sursaturation (սիօն) ի. տգ. վերյագումն , վերյագուԹիւն :

Sursaturé, e, անց. եւ ած. վերյագ. une solution —e de sucre.

Sursaturer, ն. ոգ. վերյագեցուցանել, վերյագել:

Sursaut, ա. ոտտումն, *ցատքումն. à ce mot il fit un —. ||*En —,* ընդոստ, *ցատքելով. s'éveiller en —. ընդոստ զարթնուլ, *ցատքելով քունն արթննալ:

Sursauter, չ. ընդոստնուլ, ընդոստչիլ, *ցատքռտել:

Surséance, ի. յապաղումն, յետաձգումն, յետաձգութիւն. — de huit jours, d'un mois.

Sursel, ա. ոգ. վերաղ, գերաղ:

Sursemer, ն. վերսերմանել, *նոր ին ցանել, վերացանել, վրայէ ցանել:

Surseoir (je sursois, tu sursois, il sursoit, n. sursoyons, v. sursoyez, ils sursoient; je sursoyais, n. sursoyions; je sursis, n. sursîmes; je surseoirai, n. surseoirons; je surseoirais, n. surseoirions; surseois, sursoyons; que je sursoie, que n. sursoyions; que je sursisse, que n. sursissions; surseoir, sursoyant, sursis, sursise) ն. յետաձգել. — un jugement. — le payement d'une dette, la poursuite d'une action contre un débiteur. = չ. յետաձգիլ. — à.

Sursis, e, անց. **Surseoir,** յետաձգեալ, յետաձիգ. on a — au jugement de l'affaire, à l'exécution de l'arrêt. [obtenir un —.

Sursis (ի) ա. իգ. յետաձգումն.

Sursolide, ա. ի. չգ. վերիատտառն:

Surtaux (ՏՕ) ա. ի. ՏՈ. **Surtaxe.**

Surtaxe, ի. վերատակ, վերահարկ, վերատուրք, նոր տակ՝ հարկ՝ տուրք. payer la taxe et la —. Se faire décharger d'une —.

Surtaxer, ն. վերատակել, վերահարկել, *նոր հարկ՝ տուրք դնել. on proposa de — les sucres étrangers. 2. —, հարկաբեռնել, *ծանր տուրք դնել. on a surtaxé cette denrée. — qn. [S. **Tondre.**

Surtondre, ն. ար. վերխուզել.

Surtonte, ի. ար. վերկտուրք. S. **Tonte.**

Surtout, մ. մանաւանդ, գլխաւորապէս. il lui recommande — de... Faites telle chose, mais — n'oubliez pas.

Surtout, ա. վերակ, վերակու. il a un — sur son habit. 2. զարդանոթ, զարդաման (սեղանոյ). 3. սայլակ: [յի:

Survécu, e, անց. **Survivre** բա-

Surveillance, ի. վերահսկողութիւն, հսկողութիւն. une — continuelle. Être placé sous la — de qn. Conseil de —.

Surveillant, e, գ. վերահսկող, հսկող, դէտ. un — éclairé. Il faut lui donner une bonne —e. Les —s d'un jardin public. Il est — des travaux. 2. ած. —. cet homme est trop —; cet autre ne l'est pas assez.

Surveille (սիւրվէյ) ի. նախնադանդ, նախընծայ օր. la — de Noël. La — de sa mort, de son départ. La — du combat. || հն. **Avant-veille.**

Surveiller, ն. վերահսկել, հրսկել. *աչքն վրան ըլլալ. — qn. — une affaire. — des travaux.

Se surveiller, դ. — անձին. vous vous corrigerez aisément de ce défaut en vous surveillant vous-mêmes. 2. հսկել միմեանց. les concurrents se surveillent les uns les autres.

Survenance, ի. իգ. յանկարծագալուստ. վերահաս՝ անակնկալ գալուստ՝ ծնունդ. une donation est révoquée de droit par — d'enfant.

Survenant, e, ած. եւ գ. յանկարծնկն, յանկարծահաս. *յանկարծ եկող, վրայ հասնող:

Survendre, ն. մեծագնավաճառել, մեծագնի վաճառել, *սուղ ծախել. — sa marchandise. Tout a été survendu à cet encan. || կ. vous avez tort de —.

Survenir, չ. յանկարծ հասանել՝ գալ. en ce moment il survint du monde. Il me survient des affaires. Il survint un orage. Il est survenu du désordre dans la famille. 2. յանկարծ ի վերայ գալ, *վրայ գալ. s'il survient le moindre accident.

Survente, ի. մեծագնավաճառումն. մեծագնի վաճառումն, *սուղ ծախումն:

Survêtir, ն. վերզգեցուցանել. *վրայէ վրայ հագուեցունել:

Survenu, e, անց. **Survenir** բա-

Survider, ն. վերիանել. *մաս մի պարպել՝ հանել. il faut — ce sac, ce vase.

Survie, ի. վերջամնացութիւն. *կենդանի մնալն ուրիշի մահուընէ յետոյ. || gains de —. S. **Nuptial.**

Surviner, չ. ար. վերգինել, վերգթել. S. **Viner.**

Survivance, ի. վերջակեցութիւն, վերկենդացուցումն, յետամնացութիւն. *ուրիշի մեռնելէն յետոյ ապրիլն. 2. վերջայաջորդութիւն. *մեռնողի պաշտօնին յաջորդելու իրաւունքն. le roi accorda sa — pour son fils. Brevet de —.

Survivancier, ère, գ. վերջայաջորդ. *մեռնողի տեղը յաջորդ. souvent le — exerçait du vivant du titulaire et de son consentement.

Survivant, e, ած. եւ գ. վերջակեաց, վերջամնաց. l'époux —. Le — des époux. Le —, la —e aura tout le bien.

Survivre, չ. վերջակեաց յերկրակեաց է., *մէկուն մեռնելէն յետոյ ապրիլ, վերապրիլ. selon l'ordre de la nature, les enfants doivent — à leur père. Il survécut à ses enfants, à sa femme. || փ. — à son honneur, à sa réputation, à sa fortune, պատուոյն՝ համբաւոյն՝ ճոխութեան կորուստն տեսնել, իր կործանումէն առիթ ապրիլ. — à la ruine de sa patrie. || փ. — à soi-même, se — à soi-même, *բնական կարողութիւնքն կորուսած է., մեռած ապրիլ. || փ. se — dans ses enfants, dans ses ouvrages, յերակաց է. յորդիս իւր, յերկասիրութիւնս իւր:

Sus (սիւ) նխ. ի վերայ, *վրայ. courir — à qn., յարձակիլ ի վերայ ուրուք, *մէկուն վրայ իյնալ. 2. մջ. օ'ն, աղէ, հապա. —, mes amis. — donc, levez-vous. Or —, dites-nous.

En — (ան սիւս) մ. առիթ. quatre francs et le quart en — font cinq francs. En — de, նխ. առաւել քան, անդր. il a touché des gratifications en — de ses appointements. Je l'ai payé et lui ai fait un cadeau en —.

Susannite, ի. հբ. սիւզաննաքար:

Sus-carpien, enne (սիւս-քարփիէն) ած. մգ. վերդաստակային:

Susceptibilité, ի. բխ. դիւրազգացութիւն, ընդունակութիւն. chacun des organes des sens a une — propre pour certains stimulants. 2. փ. պատուազգացութիւն, դիւրազգածութիւն, դիւրագրգռութիւն. il est d'une extrême —. Ménager, blesser la — de qn.

Susceptible, ած. դիւրազգայ, դիւրընկալ, ընդունակ. la matière est — de toutes sortes de formes. Cette terre est — d'améliorations. L'esprit de l'homme est — de bonnes, de mauvaises impressions. Être — d'amour, de haine. Cette proposition, ce passage est — de plusieurs sens, d'interprétations différentes. 2. փ. դիւրազգայ, դիւրազգած, պատուազգայ, պատուազգած, դիւրագրգիռ. esprit, caractère —. Elle est trop —. 3. վճ. վարակիչ, ախտափոխանց. marchandises —s.

Susception (սիօն) ի. ընդունելութիւն, ընդունումն. la — des ordres sacrés. [նող:

Suscitateur, ա. յարուցիչ, *հա-

Suscitation (սիօն) ի. ադրանք, Ներադրութիւն:

Susciter, ն. յարուցանել, երեւեցուցանել, հանել. Dieu a suscité des prophètes. — lignée à son frère, յարուցանել զաւակ եղբօր իւրում անզաւակ մեռանելոյ՝ առնելով զկին նորա, կանգնել զանուն եղբօր իւրոյ. 2. փ. յարուցանել, յուզել, հանել. — des embarras. — des obstacles, une querelle, des ennemis. Son mérite, sa gloire lui a suscité bien des envieux. — un procès.

Sus-coccygien, enne (սիւս-քոքսիժիէն) ած. մգ. վերկուկուային:

Sus-condylien, enne (սիւս-քոնտիլիէն) ած. մգ. վերորոքեան:

Suscription (սիօն) ի. երեսագիր, հասցէ. j'ai mis la — à cette lettre. [ած. վերանուանեալ:

Susdénommé, e (սիւստէնոմէ)

Susdit, e (սիւսթի) ած. վերասացեալ, նախասացեալ, *վերն ըսուած. la —e maison. Au — terme. Le — acquéreur. 2. գ. —. le —. La —e.

Sus-épineux, euse (սիւզէքինէօ) ած. մգ. վերախոչ, վերողնայոր. fosse —euse. Ligament — cervical. Muscles —.

Sus-hyoïdien, enne, ած. մգ. վերիորցնոսկրային :

Sus-maxillaire (սիւմաքսիլէր) ած. մգ. վերծամելային :

Susmentionné, e (սիւսմանսիոնէ) ած. վերոյիշեալ, նախայիշեալ, նախայիշատակեալ :

Sus-nasal, e (սիւսնազալ) ած. մգ. վերքային :

Susnommé, e (սիւսնոմէ) ած. եւ գ. վերանուանեալ, վերոյիշեալ. les —s, —ք :

Sus-œsophagienne (սիւսէզոֆաժիէն) ած. մգ. վերոկորային :

Sus-orbitaire, ած. մգ. վերկոսային. trou —.

Suspect, e (սիւսփէ, փէք) ած. կասկածելի, կասկածաւոր, անվստահելի. cet homme m'est —. Tout ce qui vient de sa part m'est —. Vous êtes — de partialité. Dès ce moment on le tint pour —. Le témoignage de cet homme m'est —. Une opinion —e. Un contrat — de fraude. Une conduite, une démarche —e. Des mœurs —es. Lieu, pays — de peste, de contagion. Lieu, pays —. || ա.—. la loi des —s.

Suspecter, ն. կասկածել. խիճալ, vous le suspectez à tort. Je suspecte la fidélité de ce domestique. On suspecte sa conduite, ses mœurs, sa doctrine.

Se suspecter, դ. —իլ ի միմեանց. *իրարմէ; —. tous les détenus se suspectaient mutuellement.

Suspendre, ն. կախել, առկախել. — un lustre au plafond. 2. կախ ձողուլ, ընդհատել. les troupes suspendirent leur marche. J'ai suspendu mon travail. — des travaux, les hostilités. — l'exécution d'un arrêt. || վճ. — ses paiements, *վճարմունքն դադրեցունել, սնանկանալ. || — un journal, դադարեցուցանել զօրագիր, *օրագիրն դադրեցունել. 2. փ. կախել, արգելուլ. — un prêtre. On a suspendu le maire de cette commune.

Se suspendre, դ. կախիլ, *կախուիլ. — à une branche, à une corde.

Suspendu, e, անց. կախեալ, կախապանատոր, կախաճոյ. voiture —e. Pont —, կախակամուրջ, կախապանատոր կամուրջ. jardin —, կախապանաբուսաստան. կախապանատոր բուսաստան. toujours —, յարակախ. 2. կախեալ, արգելեալ. un employé — de ses fonctions. 3. կախեալ, ի կախ. les nuages sont —s dans l'atmosphère, Les corps célestes sont —s sur nos têtes. 4. փ. կախեալ, մտադիր, ուշակալ, ուշադիր. être — aux lèvres de qn., — ի բանից ումեք, *մէկուն շրթունքներուն կախուիլ :

Suspens, ած. ա. կախեալ, արգելեալ. un prêtre —.

En —, մ. ի կախ, յիրկեայս, ի վարանս, ի տարակուսի. je suis en — de ce que, sur ce que je dois faire. Tenir qn. en —. Rester en —. Cette affaire est demeurée en —.

Suspense, ի. կախումն, արգելումն, արգել. ce prêtre a encouru la —.

Suspenseur, ած. ա. մգ. կախական. le ligament — du foie. Muscle — du testicule.

Suspensif, ive, ած. իգ. կախիչ, առկախիչ, ընդհատիչ. 2. արգելիչ, խափանիչ. le véto —. 3. ք. ի կախ ձողիչ, ընդհատիչ. points —s.

Suspension, ի. կախումն. la — d'une pendule. Le point de — d'une balance. Mort par —. 2. իգ. կախումն, դադարումն. — de paiement. || Il y a — entière des facultés intellectuelles. 3. կախարդ, լապտերակալ «ապտը, հալիզէ». une — de bronze doré. 4. բժ. կախարդ. — pour les fractures de bras. Appareil à —, կախարդ կազմած. 5. դադարումն, ընդհատումն. — de poursuites. || — d'armes, տ. **Arme.** 6. կախումն, արգելումն. on a prononcé contre cet avoué une — de trois mois. Ce maire vient d'être frappé de —. 7. ք. ընդհատումն, ընդմիջումն. la — se marque par une suite de points. 8. ճա. կախումն. 9. փ. վարանք, երկբայութիւն, տարակուսանք. — de désir entre la vie et la mort. 10. տզ. ի կախ. les molécules organiques qui restent en — dans le liquide.

Suspensoir, ա. վ. փոշտակապ, ցայլակապ, աղեկապ. || — des mamelles, առնակալ, առնակապ :

Suspicion, ի. կասկած. grande —. — de fraude, de simonie. Avoir —, — ունել. donner —, — տալ. entrer en —, կասկածիլ. pour cause de —. || հն. **Soupçon.**

Suspirieux, euse, ած. բժ. հառաչահան, հառաչուտ. respiration —euse.

Sus-pubien, enne, ած. մգ. վերագդային, վերացայլային. artère —enne.

Sus-relaté, e, ած. վերոյգրեալ.

Sus-scapulaire, ած. մգ. վերուսային. artère —.

Sussexite, ի. հբ. սիւսէքսաքար :

Sustentation (սիւսթանթասիօն) ի. բժ. կազդուրումն. 2. կացք, յեղումն :

Sustenter, ն. սնուցանել, կերակրել. il faut peu de chose pour le —.

Se sustenter, դ. — զանձն, սնանիլ, կերակրիլ, *ինքնիւրեան կերակրել, սնանուիլ, կերակրուիլ. il n'a pas de quoi —.

Susum (սիւզոմ) ա. բ. կնիւնեակ. բոյս ի տոհմէ կնիւնեայց (joncacées).

Susurration (սիւզիւռասիօն) ի. հծծանք :

Susurrer, ն. հծծել :

Susurrus (իւս) ա. բժ. տ. **Murmure.**

Sutti կամ **Suttie,** ի. ինքնակիզութիւն (*հնդիկ սովիլ) :

Sutural, e, ած. բ. կցուածային. déhiscence —e.

Suture, ի. մգ. վ. կարան, կարումն, կար, կարուած. — périnéale. 2. բ. կցուած. la — de ces valves est marquée par un sillon. 3. գրկ. կարկատանք. au moyen d'une — on ne s'aperçoit pas qu'il a retranché telle scène, tel chapitre.

Suturer, ն. վ. կարանել, կցել. — les lèvres d'une plaie.

Suzerain, e, ած. գերիշխան, գերագահ, գերիշխանական, գերագահական. seigneur —. Dame —e. 2. գ. իշխան. le vassal et le —.

Suzeraineté, ի. գերիշխանութիւն, գերագահութիւն :

Svanbergite, ի. հբ. սվանբերգաքար :

Svelte, ած. քեքեւանդամ, նրբամարմին, ճապուկ, նրբակերտ. figure —. Colonne —. Cette femme a la taille —, նրբահասակ կին է :

Sveltesse, ի. քեքեւանդամութիւն, նրբութիւն :

Swartzie, ի. բ. սվարցարոյս, սվարցենի. բոյս ի տոհմէ ընդեղինաց (légumineuses).

Swedenborgien, enne, ած. սվեդենբորգեան :

Swertie (սվէրթի) ի. բ. սվիրտի, սվերտենի. բոյս խոտեղէն :

Swieténie (սվիքէնի) ի. բ. սվիտենի. երկպտուկ բոյս ի տոհմէ մոլահացասերից (méliacées).

Swieténiées (սվիքէնիէ) ի. յ. բ. սվիտեններք. ցեղ բուսոց ի տոհմէ մոլահացասերից (méliacées).

Sybarite, ա. սիբարիկ, քուլամոլ եւ հեշտասէր, փափկասէր. c'est un —. Il mène une vie de —.

Sybaritique, ած. սիբարական, սիբարացի :

Sybaritisme, ա. սիբարիկութիւն, հեշտասիրութիւն, փափկասիրութիւն :

Sycéphalien, enne, ած. հշբ. երկգլուխ, երկգլխեան :

Syclostome, ա. բոլորբերան :

Sycocéryle, ա. ոգ. քզամոմահիւք. acétate de —.

Sycocérylique, ած. ոգ. քզամոմահիւքային. alcool —.

Sycomancie, ի. քզահմայութիւն :

Sycomore, ա. բ. ժանտաքզենիք, մոլաքզենի, կատաղենի, յիմար քզենի. || faux —, տ. **Azédarac.**

Sycone, ա. բ. քզոն. քզակերպ պտուղ. 2. կ. կրասպունգ :

Sycophage, ած. քզակեր :

Sycophante, ա. հն. մատնիչ, ամբաստան, քսու յԱՅնէս. 2. փ. խաբեբայ, նենգամիտ, խորամանկ. un misérable —. Être accusé par un —. Les —s politiques. 3. մբ. քզաճճի :

Sycorétine, ի. ոգ. քզառնային. ոտնային նիւթ գտեալ ի քզախտի (sycosis).

Sycosis (սիքօզիս) ա. բժ. քզախտ. հն. **Mentagre.**

Sydenham, ա. սիտենհամ :

Syénite, ի. հբ. սիէնաքար :

Syénitique, ած. հբ. սիէնային, սիէնեան. roche, granit —.

Syllabaire, ա. հեգաբան :

Syllabation (սիլօն) ի. հեգումն,

Syllabe, ի. սիլլոբայ, հեգ, վանկ:
Syllabique, ած. սիլլոբական, վանկային. valeur —. [բար:
Syllabiquement մ. վանկա-
Syllabisation (սիօն) ի. վանկում: [տել:
Syllabiser, ն. վանկել, վանկա-
Syllabisme, ա. վանկութիւն:
Syllabus (իս) ա. լտ. սիլլաբիս, վրէպագանկ:
Syllepse, ի. ճս. բակառութիւն:
Sylleptique, ած. բակառական:
Syllis, ի. կ. սիլլիս. *տեսակ մի ճճի: [շարաբանել:
Syllogiser, չ. հաւաքաբանել,
Syllogisme, ա. հաւաքաբանութիւն, շարաբանութիւն, հետեւաբանութիւն. — continué, միահետ —:
Syllogistique, ած. հաւաքաբանական, շարաբանական. méthode —.
Sylphe, ա. ոդոգի, օդապոյ. հն. Elfe. տ. Silphe.
Sylphide, ի. օդանոյշ. կին կանգնագել եւ շնորհալի. avoir une taille de —. [des.
Sylphides, ա. յ. մբ. տ. Silphi-
Sylvain, ա. դց. շահապետ, անտառադիք. շահապետ անտառաց. 2. մբ. շահարիկ. ազգ ՔիՔուան. 3. շահարիկք. տոհմ Եուչնոց:
Sylvan, ա. տգ. շահապ:
Sylvan, ա. կամ **Sylvanite**, ի. հբ. շահապ, շահապաքար:
Sylvandre, ա. մբ. անտառուրթ. ազգ Քրիտանիս միջատի:
Sylvatique, ած. շահարային, անտառային:
Sylves, ի. յ. տ. Silues.
Sylvestre, ած. շահարատուն, անտառատուն:
Sylvestrène, ա. տգ. շահարէն:
Sylviadées, ա. յ. Ք. շահարեայք, անտառեայք:
Sylvicole, ած. շահրաբնակ, անտառաբնակ. les oiseaux —s.
Sylviculteur, ա. շահրատած, անտառատած, շահրագործան, անտառագործան:
Sylviculture, ի. շահրատածութիւն, անտառատածութիւն, անտառագործութիւն, անտառամշակութիւն, անտառապահութիւն:
Sylvie, ի. Ք. շահրահաւ, անտառահաւ. հն. Fauvette.
Sylvine, ի. հբ. շահարին:
Sylvinées, ի. յ. Ք. շահրահաւեայք:
Sylvique, ած. շահրային, անտառային. acide —, շահրաՔթու:
Symbiote, ի. կենակցութիւն:
Symblépharon, ա. բժ. արտեւանակցում. կցումն արտեւանանց:
Symbole, ա. խորհրդանշան, խորհրդանիշ, խորհրդապատկեր, օրինակ, առակ օրինակի. le chien est le — de la fidélité. La colombe est le — de la simplicité. La girouette est le — de l'inconstance. La palme et le laurier sont les —s de la victoire. 2. հանգանակ. — de la foi, — հաւատոյ. le — des apôtres, — առաքելոց. le — de Nicée, նիկէական՝ նիկիոյ —:

Symbolique, ած. խորհրդանշանական, խորհրդացոյց. l'hermine est une figure —. Langage —. 2. ի. խորհրդագիտութիւն, նշանագիտութիւն. — et mythologie des peuples de l'antiquité.
Symboliquement, մ. խորհրդանշանաբար:
Symbolisation (սիօն) ի. խորհրդանշանում:
Symboliser, ն. խորհրդանշանել, խորհրդանիշել, խորհրդապատկերել, *խորհրդաւոր կերպով ներկայել. chez les Romains, le mois de mars était symbolisé.
Symboliser, չ. առնչանալ, առընչութիւն ունել՝ *ունենալ. les alchimistes disent que les planètes symbolisent avec les métaux.
Symbolisme, ա. խորհրդանշանութիւն: [նական:
Symboliste, ա. խորհրդանշա-
Symèle, ա. հշբ. կցանդամ:
Symélien, enne, ած. հշբ. անդամակից, համանդամ:
Symétrie, ի. չափակցութիւն, զուգաչափութիւն, համաչափութիւն. la — du corps humain. Ces deux portes feront —. 2. ի. չափակցութիւն, բարեչափութիւն, գեղեցկամանութիւն, գեղեցկայօդութիւն, յարմարապարութիւն. des vases arrangés avec —.
Symétrique, ած. չափակից, համաչափ, զուգաչափ, համադիր, յարմարադիր, գեղեցկաման. toutes les parties du corps humain sont —s. Ordre, arrangement —. Des phrases, des figures —s.
Symétriquement, մ. չափակցապէս, համաչափ, բարեյարմար:
Symétriser, չ. չափակցել, չափակից՝ համաչափ լ. les deux pavillons de ce bâtiment symétrisent.
Sympathie, ի. համակրութիւն, համակրանք, աղապատանք. grande —. Eprouver de la — pour qn., համակրիլ ումիք՝ *մխիթ. la — sert de contrepoids à l'intérêt personnel. Plein de —, համակրալիր. 2. —, սիրելութիւն, ալիր, առնչութիւն. il y a de la — entre ces deux couleurs. || Encre de —, համակրագիր. ճաճկագիր Քանաք:
Sympathique, ած. համակրական, համակրելի, համակիր, համակրող, համակրալից. qualités —s. Une personne —. || Encre —, համակրագիր. ճաճկագիր Քանաք. 2. մգ. ախտակցական. affections —s. Médecine —, նշանադարման բժշկութիւն: [րաբար:
Sympathiquement, մ. համակ-
Sympathiser, չ. համակրիլ, համակիր լ., յարմարիլ, *համակրութիւն՝ յարմարութիւն ունենալ. leurs humeurs ne sympathisent pas ensemble. Il est difficile de trouver deux personnes qui sympathisent entièrement.
Sympétalique, ած. բ. ՔերՔակից, համաՔերՔ:
Symphonie, ի. համերգ, համերգութիւն, ձայնակցութիւն, համերգանք, ձայնակցութիւն. la — de Haydn. La — héroïque de Beethoven. 2. համերգանք. ձայնակից նուագարանք. musique vocale sans —, avec —. 3. համերգանք. ձայնակից երաժիշտք. faites venir la —. [կան:
Symphonique, ած. համերգա-
Symphoniste, ա. համերգակ, համերգագիր:
Symphorine, ի. կամ **Symphoricarpe**, ա. բ. ձիւնշարուկ. Քուի գեղեցիկ:
Symphysandre, Symphysandrique, ած. բ. առիչակից, համառիջնալ:
Symphyse, ի. մգ. ոսկրազօդ:
Symphyséotomie, ի. վ. ոսկրազօդահատութիւն:
Sympière, ա. բ. ճնշախոտ:
Sympiézées, ի. յ. բ. ճնշախոտեայք:
Sympiézomètre, ա. ճնշաչափ:
Symplaste, ա. բ. համատեղծ:
Symplectique, ած. համատեղծային: [ւանակցութիւն:
Symplépharon, ա. բժ. արտե-
Symplésite, ի. հբ. համաքար:
Symplocarpe, ա. բ. համապտուղ:
Symplocos (սինփլօքոզ) ա. կամ **Symploque**, ի. բ. հիւսենի. ճառ եւ Քուի հարաւային Ամերիկայ:
Sympode, ա. բ. համոտն:
Sympodique, ած. բ. համոտնային:
Sympolypes, ա. յ. կ. բազմապոլիպոդք. տ. **Polype**.
Symposiaque, ա. հխ. կոչնաբանական. les —s de Plutarque. [ճառ:
Symposiarque, ա. կոչնատիրա-
Symptomatique, ած. բժ. ախտանշանային, ախտանշանական. maladie —. Fièvre, abcès —. Médecine —. [տանշանագիտութիւն:
Symptomatologie, ի. բժ. ախ-
Symptôme, ա. բժ. ախտածք, ախտանշան, ախտանիշ. c'est un — fâcheux. Un heureux —. 2. ի. նշան, նշանակ. la fermentation qui agite ce pays est le — d'une révolution prochaine. —s d'amour, d'ambition.
Symptose, ի. բժ. հիւծախտ:
Synadelphe, ա. հշբ. համեղբայր. [եղբայրութիւն:
Synadelphie, ի. բժ. հշբ. համ-
Synagogue, ի. ժողովրդանոց, ժողովարան, համատուն (Հրէից). || փ. enterrer la — avec honneur, բարւոք կատարել զգործ ինչ դժուարին. cet avocat a terminé sa carrière par un beau plaidoyer, il a enterré la — avec honneur.
Synalèphe, ի. բ. միակցութիւն. միաւորութիւն երկուց վանկից:
Synallagmatique, ած. երկակողմանի, երկկողմանի:
Synallaxe, ա. Ք. յարափոխուկ. Քռչուն յազգէ ճնճղկանց:
Synancée, ի. ձբ. ձորակ. ձուկն բազմատեսակ, հնդկային ծովու:

Synanthéracées, ի. յ. ք. համաբեղնանասերք . տ. **Anthère.**

Synanthérées, ի. յ. ք. համաբեղնանք, բեղնանակիցք , համաբեղնանայք :

Synaptase, ի. ոգ. կցուկ :

Synapte, ի. փշ. կցասեռ . կենդանաբոյս յազգէ փշամորթոյ նման ծովավարունգի (holothurie).

Synarthrodial, e, ած. մգ. կարամերքային :

Synarthrose, ի. մգ. կարամուրք , կցայօդ :

Syncarpe, ա. ք. համապտուղ :

Syncéphale, ա. ք. համագլուխ . ազգ անկոյ :

Syncéphalées, ի. յ. ք. համագլխեայք . ցեղ անկոց :

Synchondrose (սենքոնդրոզ) ի. մգ. աճառակցութիւն . les côtes s'articulent avec le sternum par —.

Synchrone, ած. համաժամ, համաժամանակ , զուգամանակ :

Synchronique, ած. համաժամանակ , համաժամանակեան , համաժամեայ. tableau —, — տախտակ:

Synchroniser, ն. համաժամել :

Synchronisme, ա. համաժամութիւն , համաժամանակութիւն . le — des oscillations de deux pendules. 2. փ. զուգադիպութիւն . le — de deux événements.

Synchyse (սենքիզ) ի. ք. շփոթաբանութիւն :

Synclinal, e, ած. եչ. հակակիցգիծ. ligne —e, հակագիծ :

Syncopal,e, ած. բժ. Քալկային :

Syncope, ի. բժ. Քալուկ , *մարմրուք . — cardiaque, — սրտային . tomber en —, Քալկանալ. 2. ք. կրճատումն . c'est par — qu'on dit en français *j'avoûrai* pour *j'avouerai; gaîté* pour *gaieté*, etc. || հն. **Aphérèse.** 3. եժ. կցումն , կցուած :

Syncopé, e, ած. ք. կրճատ . mot —. 2. եժ. —. note —e.

Syncoper, չ. եժ. կցիլ , խազակցիլ . il y a dans cet air plusieurs notes qui syncopent.

Syncrétisme, ա. իս. համախառնութիւն : [նիչ :

Syncrétiste, ա. իս. համախառն-

Syndactyles, ա. յ. Ք. կցամատունք , համամատունք :

Syndactylie, ի. վ. համամատնութիւն . միացումն մատանց :

Syndérèse, ի. ար. խայթ խղճի :

Syndesmographie, ի. յօդագրութիւն :

Syndesmologie, ի. յօդաբանութիւն . հն. **Arthrologie.**

Syndesmose, ի. մգ. յօդակցութիւն . *երկուց ոսկերաց միանալն յօդակապից (ligament) ձեռքով :

Syndesmotomie, ի. մգ. յօդահատութիւն , յօդահատումն :

Syndic, ա. սինդիկոս , հոգաբարձ , հոգաբարձու :

Syndical, e. ած. սինդիկոսական , հոգաբարձական . les fonctions —es. La chambre —e.

Syndicat, ա. սինդիկոսութիւն , սինդիկութիւն , հոգաբարձութիւն . on l'a nommé au —. Accepter le —. Pendant son —. Former un —. Ils se sont constitués en —.

Syndicataire, ա. սինդիկական :

Syndiqué,e, անց. սինդիկացեալ. les —s.

Syndiquer, ն. սինդիկացուցանել , սինդիկակազմել . = *Se* —, դ. սինդիկանալ , սինդիկակազմիլ :

Syndrome, ա. բժ. ախտանշան :

Synecdoche (սինեքդոք) կամ **Synecdoque,** ի. ք. խելամտութիւն:

Synéchie, ի. բժ. կցօն . կցումն ծիածանի ընդ եղջերկի աչաց :

Synechotome, ա. վ. կցօնահատ:

Synérèse, ի. ք. սղումն . *երկու վանկն մի ընելն : [Միւն :

Synergie, ի. բն. համագործութիւն

Synergique, ած. համագործ , համագործական : [mose.

Synévrose, ի. մգ. տ. **Syndes-**

Syngénèse, ած. համածին . 2. ի. համածնութիւն :

Syngénésie, ի. ք. համածնութիւն : [կան :

Syngénésiste, ա. համածնդա-

Syngénite, ի. հբ. համածնաքար . չքաւեալ ծծմբատ կրոյ եւ խալխոյ :

Syngnathe, ա. ձկ. ծնօտածուկն :

Synhélie, ի փիւ. արեւուկ . ազգ պողիպոդի . տ. **Solarium.**

Synizésis (սինիզեզիս) ի. բժ. ըմբակափումն :

Synodal, e, aux, ած. սիւնհոդոսական . assemblée —e. Statuts synodaux.

Synodalement, մ. սիւնհոդոսաբար . les curés — assemblés.

Synode, ա. սիւնհոդոս , ժողով . convoquer, tenir un —. — national, général, provincial.

Synodique, ած. սիւնհոդոսական , ժողովական . lettres —es. 2. աս. զուգընթաց, զուգընթացիկ, զուգընթացական . planète, année, mois —. Révolution — de la lune, — շրջան լուսնական : [սաբար :

Synodiquement, մ. սիւնհոդո-

Synonyme, ած. եւ ա. համանուն , հոմանուն , փոխանուն , համանշանակ , հոմանիշ , համանիշ , զուգանիշ , նոյնանիշ , նոյնանշանակ , նոյնանշան . aimer et chérir sont —s.

Synonymie, ի. հոմանունութիւն, փոխանունութիւն , հոմանիշութիւն , համանշանակութիւն . la — de deux mots.

Synonymique, ած. հոմանուն , համանուն, համանիշ, հոմանիշական:

Synonymiquement, մ. հոմանունաբար , համանունաբար :

Synoptique, ած. համատես, համատեսական, համացոյց. tableau —.

Synoque, ած. բժ. անընդհատ . la fièvre —.

Synostéographie, ի. մգ. ոսկրայօդագրութիւն . գրուած ի վերայ յօդից :

Synostéologie, ի. մգ. ոսկրայօդաբանութիւն :

Synostose, ի. մգ. ոսկրակցումն. կցումն ոսկերաց ընդ միմեանս :

Synovial,e, ած. մգ. ձուսպային. membrane —e.

Synoviale, ի. մգ. ձուսպամաշկ:

Synovie, ի. մգ. ձուսպ . հիւթ նման սպիտակի ձուոյ , լալթուն :

Synovine, ի. տգ. ձուսպին :

Synovite, ի. բժ. ձուսպաբորբ , ձուսպատապ . բորբոքումն ձուսպի (synovie).

Synsporées կամ **Sysporées,** ի. յ. ք. համաեռօծեայք . ցեղ լօտից:

Syntagmatite, ի. հբ. համակարգաքար :

Syntaxe, ի. ք. շարակարգ , շարակարգութիւն , շարադասութիւն , յարմարագրութիւն . observer la —. Les règles de la —. Apprendre la —. Cet écolier a perdu la —.

Syntaxique, ած. ք. յարմարագրական , շարադասական . l'ordre —. Les règles —s.

Synthèse, ի. համադրութիւն :

Synthétique, ած. համադրական , յօրինաւոր :

Synthétiquement, մ. համադրապէս . il faut procéder —.

Syntomide, Syntomis (իս) ի. մբ. հատաճճի . ազգ Քեփաքեւ միջատի : [նայք :

Syntonides, ի. յ. ոգ. դնդերնայք-

Syntonine, ի. տգ. դնդերին . հն. **Musculine.**

Syphilide, ի. բժ. ամաշակնք . ամաշակային եռք :

Syphiligraphie, ի. բժ. ամաշակագրութիւն :

Syphilis, ի. բժ. ամաշակ , վատաշախտ , տռփախտ , փրանկախտ, գաղղիախտ , ափրոդիտեան ախտ «ֆրէնկի» . կն. **Vérole, Maladie vénérienne, Mal français.**

Syphilitique, ած. ամաշակային . maladie —. Symptômes —s. Chancre —. 2. ամաշակախտաւոր , ամաշակոտ . un, une —.

Syphiliser, ն. ամաշակել :

Syphilologie, ի. ամաշակաբանութիւն : [լութիւն :

Syphilomanie, ի. ամաշակամա-

Syriacisme, ա. ասորաբանութիւն :

Syriaque, ած. ասորական, ասորի, ասորացի . la langue —. Manuscrit —. 2. ա. ասորերէն . connaître, étudier le —. 3. ասորաբան , ասորախօս , ասորագէտ . il est fort —.

Syrien, enne, ած. ասորի , ասորացի . || գ. —, ասորուհի :

Syringa, ա. ք. շեփորուկ . տ. **Seringa.**

Syringine, ի. տգ. շեփորկին :

Syringodendron, ա. ք. եղեգնածառ . ծառ ինչ բրածոյ :

Syringotome, ա. վ. կեղանկահատ : [հատութիւն :

Syringotomie, ի. վ. կեղանկա-

Syrinx (սիրէնքս) ի. հխ. սրինգ :

Syrite, ա. հբ. գայլաքար . ակն պատուական : [Քեւ միջատի :

Syrphe, ա. մբ. ճճան. ազգ նրկ-

Syrphides, ա. յ. մբ. ճճանեայք:

Syrrhapte, ա. Ք. հոլքոր. Քրչուն Թաթարստանի :

Syrrhopode, Syrrhopodod, ա. Ե. խոպոպուն :

Syrte, ի. աշ. խրուտ, աւազակոյտ:

Sysimbriées, տ. **Sisimbriées.**

Sysporées, տ. **Synsporées.**

Syssarcose, ի. բժ. մսայօդումն. միաւորութիւն ոսկերաց ի ձեռն մսոյ:

Sysserskite, ի. հբ. սիսէրսքաքար :

Syssidère, ի. հբ. կիսերկաթ :

Syssitie, ի. խրախճանակցութիւն:

Systaltique, ած. բխ. կծկական. mouvement — du cœur, des artères. ‖ տ. **Systole.**

Systématique, ած. յօրինաւոր, յօրինուածական, կանոնաւոր, կանոնաւորեալ, անհաշտ. idée, opinion —. Ecrivain, esprit —. Faire une opposition —.

Systématiquement, մ. յօրինուածաբար, դրապէս, կանոնաւորապէս, կանոնաւորաբար, * կանոնաւոր կերպով :

Systématiser, ն. յօրինել, կանոնել, կանոնաւորել. il n'y a de science que là où l'on a systématisé les notions particulières.

Systématiste, ա. դրապաշտպան. պաշտպան դրութեան :

Systématologie, ի. յօրինուածաբանութիւն :

Systématologique, ած. յօրինուածաբանական :

Système, ա. յօրինուած, յօրինուածութիւն, համակարգութիւն, դրութիւն, կանոն. — philosophique. Le — de Platon. — astronomique. Défendre, combattre, soutenir un —. Il a imaginé un nouveau —. Il est partisan du nouveau — médical. Le — du monde. Le — stellaire. Le — osseux, musculaire, artériel, veineux, capillaire. — nerveux, ջղային դրութիւն՝ շարժուձն. il faut changer de —. Il sacrifie tout à son —. 2. վարչութիւն. le — féodal, monarchique, républicain. Le — représentatif. — de gouvernement. Se faire un — d'une chose. Il s'est fait un — de sa mauvaise conduite.

Systole, ի. բխ. կծկանք, սրտակծկանք. կծկումն սրտի :

Systolides, ա. յ. կ. կծկողականք. ցեղ մանրացուցական անասնոց :

Systyle, ա. ճ. համասիւն :

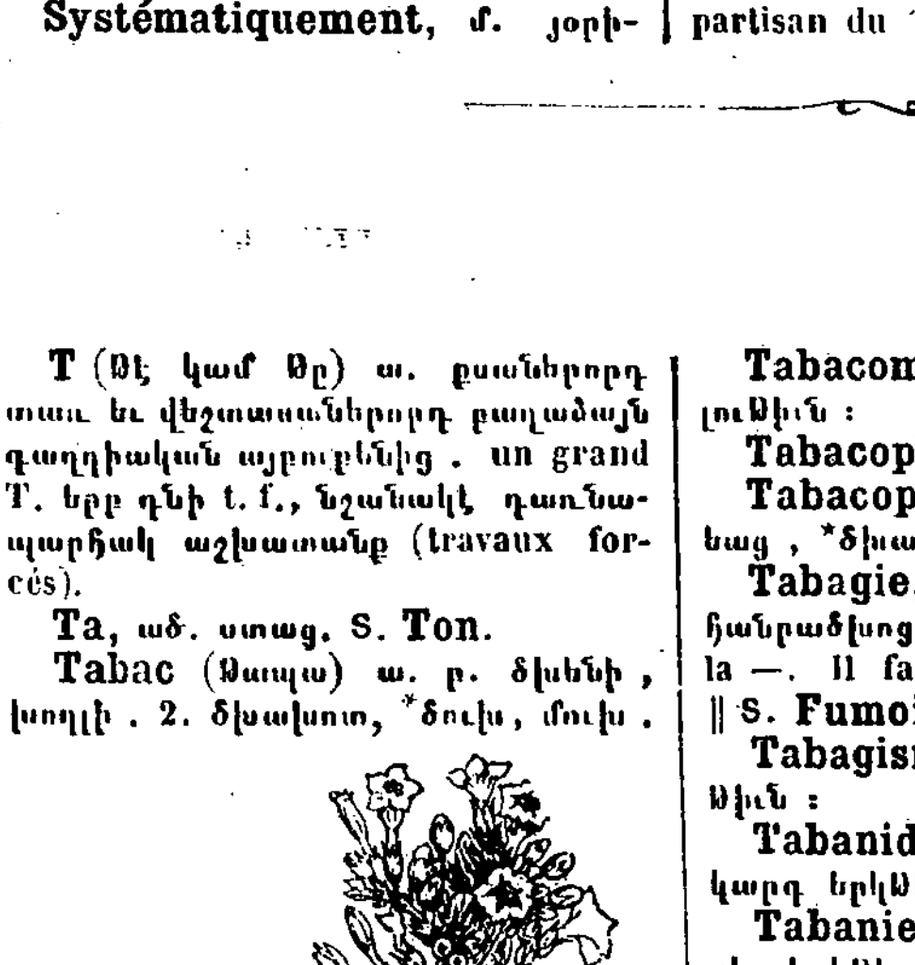
Syzigie, ի. աս. լծակցութիւն, լծորդութիւն, զուգակացութիւն, զուգոյն. ligne de —, լծակցագիծ. գիծ լծակցութեան :

T

T (Թէ կամ Թը) ա. քառներորդ տառ եւ վեցտասաներորդ բաղաձայն գաղղիական այբուբենից. un grand T. երբ դնի t. f., նշանակէ դառնապարիսկ աշխատանք (travaux forcés).

Ta, ած. սոաց. տ. **Ton.**

Tabac (Թապա) ա. բ. ծխենի, խողլի. 2. ծխախոտ, *ծուխ, մուխ.

— à fumer. Orné de —, ծխագարդ. ‖ — à priser, ընչախոտ, *քթախոտ «էնֆիյէ». ‖— à chiquer, ծամախոտ. ‖ տ. **Nicotiane.**

Tabacomane, ած. ծխախոտամոլ :

Tabacomanie, ի. ծխախոտամոլութիւն :

Tabacophile, գ. ծխախոտասէր:

Tabacophobe, գ. ծխախոտատեաց, *ծխախոտավախ :

Tabagie, ի. հանրածխարան՝ հանրածխոց. il va tous les jours à la —. Il fait de sa maison une —. ‖ տ. **Fumoir.** 2. հ. ծխատուփ :

Tabagisme, ա. բժ. ծխահիարութիւն :

Tabanides, ա. յ. մբ. բոռազգիք. կարգ երկնեւ միջատաց :

Tabaniens, ա. յ. մբ. բոռեանք. ցեղ երկնեւ միջատաց :

Tabanus (իւս) ա. կ. բոռ. գա. Taon ի :

Tabarin, ա. խեղկատակ, հըտպիտ, ծաղրածու :

Tabarinage, ա. խեղկատակութիւն. cette comédie n'est qu'un insipide —.

Tabashir (Թապաշիր) ա. բ. տաբաշիր. տոկոլ (concrétion) գըտեալ ի հանգոյցս բամբոյից (bambou).

Tabatière, ի. ընչախոտատուփ, պնչատուփ, * քթախոտատուփ, քթատուփ. une — en or. 2. երդ, երդիք, փոքրիկ պատուհան :

Tabellion, ա. հ. նօտար. հն. **Notaire.**

Tabellionage, ա. հ. նօտարութիւն :

Tabergite, ի. հբ. տաբերգաբար :

Tabernacle, ա. տաղաւար, խորան, բնակութիւն. la fête des —s, տօն տաղաւարահարց, տաղաւարահարք. հն. **Scénopégie.** ‖ փ. fixer son — կամ ses —s, բնակել ուրեք, * տեղ մի հաստատուիլ. ‖ le — du Seigneur կամ du témoignage, խորան վկայութեան. ‖ les —s éternels, յարկք յաւիտենականք. երկինք. 2. տապանակ (հաղորդութեան). — doré.

Tabernémontane, ա. բ. տաբներնեմոնտան. ազգ երկպրուկ բուսոց :

Tabes (դապէս) ա. բժ. հալեւմաշ:

Tabide, ած. բժ. վոխտ, ծիւրեալ, ծնգեալ :

Tabis (դապի) ա. ճաճանչաւուխտ. ազգ վէտվէտ կերպասու. — à fleurs, — ծաղկաւէտ :

Tabisé,e, անց. ճաճանչաւուխտեալ. ruban —.

Tabiser, ն. ճաճանչաւուխտել. վէտվէտ գործել. — du ruban, de la moire.

Tablature, ի. հ. պատկեր՝ քարտէս նուագապանուսոյց՝ երգուսոյց. *նուագապան՝ երգ սորվեցունող. jouer, chanter sur la —. Entendre bien la —. ‖ փ. եւ բ. il lui donnerait de la — sur cette matière, ճարտարագոյն քան զնա է յիւրում յայսմիկ, *այս նիւթին մէջ քան զինքն վարպետ է. ‖ donner de la — à qn., *հոգ՝ նեղութիւն պատճառել մէկուն :

Table, ի. սեղան, տախտակ, սեղանատախտակ «Թախտաբ». — de chêne, d'acajou. — de marbre. — ronde, carrée, ovale. — de cuisine, խոհանոցասեղան, խոհանոցատախտակ. — de jeu, խաղասեղան. 2. սեղան «տուֆրա». — de dix couverts. Dresser des —s, սեղանս ուղղել. mettre la —, կազմել՝ պատրաստել զսեղան. nous restâmes trois heures à —. Se mettre à —, բազմիլ ի սեղան, *սեղան նստիլ. sortir de —, quitter la —, se lever de —, յառնել ի սեղանոյ, *սեղանէն ելլել. ‖ — à manger, ճաշասեղան, կերակրասեղան. ‖ փ mettre qn. sous la —,

արբեցուցանել զոք, *գինովցունել. || propos de —, սեղանաբանք, *սեղանի խօսք, փճախօսութիւն. tenir —, տալ կերակուր. tenir — ouverte, տալ կերակուր բազմաց. || tenir —, կալ ի սեղան ընդ երկար, *երկար ատեն սեղան կենալ. c'est un homme qui aime à tenir —, à tenir — longtemps. || Admettre qn. à sa —, սեղանակից՝ ճաշակից առնել, ֆրատրել զոք ճաշել ընդ իւր. || Donner la — à qn., կերակրել զոք ի սեղանոյ իւրոյ, *իւր սեղանն կերցունել. || avoir la — et le logement chez qn., կերակրիլ եւ բնակիլ ի տան ուրուք, *ժէկուն քով կերակրուիլ ու բնակիլ. on lui donne tant d'appointements, la — et le logement. || p. courir les —s, piquer les —s, *ինքնակոչ կերակրիլ, հացկատակ լ. || vivre à la même —, սեղանակից լ., *նոյն սեղանէն ուտել. || — d'hôte, հիւրասեղան. || la petite —, սեղանիկ, մանրասեղան. || papiers sur —, ապացոյցք ի ձեռին. || — à écrire, գրասեղան. — de travail, գործասեղան. || — de nuit, գիշերասեղան, մահճասեղան. || — de couture, d'ouvrage, կարկաճ. 3. կերակուր, ճաշ. sa — lui coûte beaucoup. Il a une bonne —. Une — délicate, frugale. Cela se sert sur les meilleures —s. 4. խրախճանք, խրախճանութիւն, խրախուճիւն, խրախուն, խնջոյք, *կերուխումն. aimer la —, խրախճճանասէր լ. les plaisirs de la —. || De la — au lit, du lit à la —, կալ յատեան եւ ի կեալ, *ուտել եւ ապրիլ. || le dos au feu le ventre à —, մեկն ի հուր, որովայն ի սեղան, *կռնակն կրակի, փորն սեղանի. 5. կերակրաճաշք, սեղանաճաշք. dépense de —. Diminuer sa —. 6. տախտակ. les —s de la loi. La loi des Douze Tables. || — rase, աննկար՝ անգիր տախտակ. || p. faire — rase, ի բաց մերժել ի մտաց մերժել զիին կարծիս իւր, բընաջինջ առնել զիին կարգս. 7. տախտակ, աղիւսակ. — de Pythagore, աղիւսակ պիւթագորեան. — chronologique, տախտակ ժամանակագրական. — astronomique, աստղաբաշխական տախտակ. 8. ցանկ. — des chapitres, ցանկ գլխոց, գլխակարգութիւն. — des matières, ցանկ նիւթոց, նիւթացանկ. — alphabétique, այբուբենական ցանկ. 9. եմ. պատկեր, տախտակ. — d'harmonie, — ներդաշնակութեան. 10. փոր. — de guitare, de luth. 11. աբ. սեղան, հաղորդութիւն. sainte —, սուրբ սեղան, սուրբ հաղորդութիւն. s'approcher de la sainte —, հաղորդիլ, հաղորդ առնուլ. 12. մգ. տախտակ, սեղան. les —s du crâne, գանձատախտակ, գանկոսկր. — à opération, հերձասեղան. — dormante, ընչատախտակ. — tournante, շրջասեղան, դարձասեղան. — à secousse, ցնցատախտակ. 13. ակգ. տափ, տափարակ. diamant en —, տափադամանդ. — d'émeraude, տափազմրուխտ. — de rubis, տափկարմիր. 14. աշ. սարահարթ. — du mont Thabor, սարահարթ Թաբոր լերին. 15. ֆիս. տախտակ. S. Isiaque.

Tableau, ա. պատկեր, նկար, նկարապատկեր. un beau —, գեղանկար, գեղապատկեր. un grand —. Le fond du —. — d'histoire, պատմանկար. un — de Raphaël. || փ. c'est une ombre au —, սուտ է ի նկարի՝ ի պատկերի. 2. փ. —, երեւոյթ. là s'offrit à nos regards le hideux — du vice. || —x vivants, կենդանի պատկեր. 3. անուացուցակ, անուանագիր. il fut rayé du — des avocats. 4. տախտակ, պատկեր, աղիւսակ. — synoptique. Les colonnes d'un —. — statistique, վիճակատախտակ. — des heures, du temps, ժամացոյց, ժամանակացոյց. 5. գրատախտակ, գրատախտ. tracer des figures de géométrie sur le —. Aller au —. 6. ցուցակ, շքջանակ. le — des publications, հրատարակացուցակ. 7. մջ. —! պատկե՛ր, տեսարա՛ն. 8. նկարագիր. — des guerres civiles.

Tacca.

Tableautin, ա. պատկերիկ, նկարիկ:

Tablée, ի. սեղանահոյլ, սեղանախումբ. սեղանի բոլորտիքն ժողվուած մարդիկ:

Tabler, հ. ֆ. S. Caser. հ. 2. փ. եւ բ. վստահ լ. vous pouvez — là dessus.

Tabletier, ère, գ. տապեղագործ, ճատրակաբանագործ, աղիւսակաբանագործ, փայտկոփ, փղոսկրակոփ:

Tablette, ի. դարակ, *աչք, Թաղիքի «բաֆ». les —s d'une armoire, d'une bibliothèque. 2. դարակ, սալ. — d'appui, յենասալ. la — d'une cheminée. 3. դղգ. խիւսակ. — de tolu. — de chocolat. 4. ֆգ. պնակիտ, մանատախտակ. 5. փ. յուշատետր, յիշատետր. écrivez cela sur vos —s. Il a perdu ses —s. || փ. rayez cela de vos —s, *մոքէդ հանէ զայդ. || vous êtes sur mes —s, *այդ բրածդ նշանակած եմ. 6. պնակիտ, տախտակ. —s historiques, chronologiques.

Tabletterie, ի. տապեղագործութիւն, փայտկոփութիւն. magasin de —, տապեղանոց. փայտկոփանոց:

Tablier, ա. ընկանոց, ղենջակ, առիգած, սիսեռանելի, գոգնոց «փրօսոէլա, փէշտխմալ». — de cuisine, վնանոց. — brodé, չաւրիկ. || prendre le —, *նաժիշտ լ. 2. խ. տապեղ, տապալի, նարտատախտ. 3. ճ. կամրջաշտակ. 4. առիգած. *կառավարն անձրեւէ պահող կաշին.

Tabloin, ա. ֆ. գ. փայտամարտկոց. մարտկոց փայտակերտ:

Tabouret, ա. աթոռակ. անթեւ եւ անթիկուն աթոռ. s'asseoir sur un —. 2. բնդոտնոց. պատուանդան ոտից. avoir un —. 3. բ. ռ.ա. Thlaspheի:

Tac, ա. անբ. քոսախտ (ոչխարի [բաց):

Tac, ա. Թաք. ձայն հարուածոյ. riposter du — au —, Թաքսիարել:

Tacamaque, ա. բ. տակամակ. ռետին ինչ Ամերիկայ:

Tacca, ա. բ. տակկա. ազգ միապտուկ մանկոց:

Taccacées, ի. յ. բ. տակկասերեայք. ցեղ մանկոց:

Tacet (ԹասէԹ) ա. լտ. եմ. լուռ լեր՝ լերուք:

Tacco, ա. Թ. տակկոյ. զեռնակեր Թռչուն. || փ. ֆ. tenir le —, լուռ լ., լռել:

Tachant,e, ած. արատիչ, բծաւորիչ. une étoffe —e.

Tache, ի. արատ, բիծ «լէքէ». une — d'huile, de graisse, d'encre. Enlever, ôter, effacer, faire disparaître une —. Petite —, բծիկ. || փ. la

— du péché, արատ մեղաց . 2. արատ , բիծ, պիսակ , նիշ, խայտուց . des —s noires, սեւապիսակ . les —s d'un œillet. Les —s d'une vitre, կայտեր ապակւոյ . 3. աս. բիծ , գէզ . —s du soleil. 4. փ. արատ, բիծ, Ցնդութիւն . il y a des —s, il se trouve des —s dans cet ouvrage. || փ. c'est une — à son honneur, à sa réputation. Une fille avec —, աղջիկ՝ օրիորդ արատաւոր . 5. մգ. բիծ . — jaune de la rétine, դեղին բիծ ցանցենւոյ . || — d'huile, բիծ անջնջելի , յարաբիծ . || l'agneau sans —, Գառն Անարատ . Յիսուս Քրիստոս . 6. բգ. բիծ , գէզ . sans —, անգէզ . 7. բժ. արատ, բիծ, պիսակ . — blanche sur les ongles, պիծիկ . — de rousseur, ցան . 8. բ. ճխ . — germinative.

Tâche, ի. աւատ , գործ , վաստակ , աշխատանք , * խապալայ . donner une — à des écoliers, à des ouvriers, աւատ տալ աշակերտաց , գործաւորաց, * խապալայ տալ . s'imposer une —, աւատ տալ անձին , * իրեն խապալայ դնել. achever, remplir sa —. || A la —, յաւատ , * խապալայով . travailler à la —, ետե à la —, յաւատ գործել , * խապալայով աշխատիլ . donner un ouvrage à la —. Cet ouvrage a été exécuté à la —. Ces ouvriers sont à leur — կամ travaillent à leur —. || փ. prendre à — de faire une chose, ճգնել , ջանալ , զիետ լ., * աշխատիլ , իրեն գործ ընել , եռեւ լլլալ .

En bloc et en —, մ. միահամուռ, միահաղոյն , * ամէնն մէկէն . acheter en bloc et en —.

Առ. A chaque jour suffit sa —. S. **Jour.**

Taché, e, ած. արատեալ , արատաւոր , բծոտեալ , բծաւոր . habit, linge —. ||փ. Son nom est —. 2. պիսակացեալ , պիսակաւոր . — de blanc, սպիտակապիսակ. — de jaune, դեղնապիսակ :

Tacher, ն. արատել , արատաւորել , բծոտել . cela a taché votre habit. — du linge avec de l'encre. || փ. il ne faut qu'une mauvaise action pour — la plus belle vie. = *Se* —, դ. —իլ :

Tâcher, չ. ճգնիլ , ջանալ , ջանադիր լ., գուն գործել , նկրտիլ , տքնիլ , աշխատիլ . je tâcherai de vous satisfaire. Tâchez d'avancer cet ouvrage. Je vois que vous tâchez à m'embarrasser. Il tâche à me nuire. ||ը. il n'y tâchait pas, դիտմամբ չըրաւ :

Tacheté, e, անց. խայտացուցեալ , խայտ , պիսակեալ , խայտաբղէտ , բծաւոր, պիսակոտ, պիսակ . blanc — de noir, սպիտակասեաւ , սպիտակախայտ . — de blanc, սպիտակախայտ . — de rouge, պիսակակարմիր . — de jaune, պիսակադեղին . || բժ. maladie —e, S. **Mélanémie.**

Tacheter, ն. խայտացուցանել , պիսակացուցանել, խայտաբղէտ գործել , պիսակոտել , բծաւորել, բծել . le hâle lui a tacheté le visage. La nature a admirablement tacheté la panthère. Il faudra — d'or cette étoffe, * պէտք է ոսկեխայտ ընել պատուդդ . = *Se* —, պիսակոտիլ :

Tacheture, ի. խայտուց , խայտաբղէտութիւն , պիսակուց , պիսակք :

Tachia (Ցաքիա) ա. կամ **Tachie** (Ցաքի) ի. բ. արագենի . Ցուփ պատուղին ի տոհմէ բոգեայց (gentianées).

Tachine (քի) ա. մբ. արագիկ ,

Tachomètre (քօ) ա. մբ. արագաչափ , երագաչափ :

Tachycardie (քի) ի. բժ. արագասրտութիւն . հապճեպ Ցնդիւն սրտի :

Tachydrite (քի) ի. հբ. արագաքար :

Tachydrome (քի) ա. սբ. արագընթաց . ազգ զեռնոյ :

Tachydromes, ա. յ. Ց. քաջընթացիկք . S. **Coure-vite.**

Tachygraphe (քի) ա. արագագիր , երագագիր :

Tachygraphie (քի) ի. արագագրութիւն , երագագրութիւն :

Tachygraphique (քի) ած. արագագրական :

Tachylite, ի. հբ. արագաքար :

Tachynaires (քի) ա. յ. մբ. արագիկեայք . սեռ երկՑեւ միջատաց՝ նախատիպ ունելով զարագիկ (tachine).

Tachynides (քի) ա. յ. մբ. արագիկազգիք . S. **Tacynaires.**

Tachype (քի) ա. մբ. արագոտն . ազգ պատենաՑեւ միջատի :

Tachyphone (քի) ա. արագաձայն :

Tachypète, ա. Ց. երագաԾռիչ :

Tachyscope (քի) ա. երագադիտ:

Tacite, ած. լռին , լռելեայն . condition, convention, approbation, aveu —.

Tacitement, մ. լռելեայն , լուռ լուռ , լռիկ , լռիկ մնջիկ , լուռ մուռ , * սուսիկ փուսիկ . cela est compris —.

Taciturne, ած. լռակաց , լռասէր , լռանիստ , լուռ մունջ , լռին , լուռն , սակաւախօս . un homme morne et —. Vous voilà bien sombre et bien —. Un esprit —, լռամիտ . un caractère —, լռաբարոյ . || հն. **Silencieux.**

Taciturnité, ի. լռակացութիւն , լռաբարութիւն , լռելութիւն , լռասիրութիւն , լռութիւն . c'est un homme d'une grande —. Il sort rarement de sa —.

Tacon, ա. բ. քերքեշուկ . ներկադութիւն քրքումի (safran). 2. ձբ. քերքեշաձուկն :

Taconnet, ա. բ. ձիոյ ըղունգ . S. **Tussilage.**

Tacsonia, ա. **Tacsonie**, ի. վբ. տակսոնիա , տակսոնի . ազգ չարչարաճաղկեայց (passiflorées).

Tact (ՑաքԾ) ա. չօշափելիք , հպելիք . les aveugles ont le — plus sûr. || փ. avoir le — fin, exercé, sûr, etc. 2. նրբադատութիւն , սրա-

դատութիւն, նրբադատութիւն , քաջընտրութիւն , փափկադիտութիւն . avoir du —, նրբադատ՝ նրբամիտ է. cet homme a du —, c'est un homme de —, այր նրբամիտ՝ նրբադատ է :

Tac tac, Ցաք-Ցաք (ձայն). ce — est insupportable.

Tacticien, ա. ճակատայարդար, մարտայարդար, մարտակազմ . c'est un habile —. [tions —s.

Tactile, ած. չօշափելի . sensa-

Taction (սիօն) ի. չօշափումն :

Tactique, ի. մարտակազմամականն , ճակատայարդարութիւն , մարտակազմութիւն , զօրակարգութիւն . la — des anciens, des modernes. 2. փ. մարԾանք, հնարք, * վարպետութիւն . c'est la — ordinaire des intrigants. Je connais sa —.

Tadorne, ա. Ց. բնրկան . բադատափակուց . հն. **Berclan.**

Taël կամ **Tael**, ա. տաէլ. դրամ ինչ Չինաց : [երիզորդն :

Tænia կամ **Ténia**, ա.կ. երիզակ,

Tænifuge, ած. երիզակահալած :

Tæniodes, ա. յ. ձբ. երիզակակերպք, երիզակածկունք . երիզակաձեւ ձկունք :

Tænioglosses, ա. յ. փ. երիզալեզուք . ազգ որովայնոտն կակղամորԾաց (mollusques).

Tænite, ի. հբ. երիզաքար :

Taffetas (ՑաֆՑա) ա. կերպաս «ճաննիկա» . || բժ. — d'Angleterre, anglais, — gommé, անգղակերպաս , խժակերպաս :

Tafia, ա. եղեգնօղի «Ցաֆիա» . S. **Rhum.** [նաստանի :

Tagale, ա. բ. տագալ. ծառ ճե-

Tagète, ի. բ. հնդկաշահոքրամ . հնդիկ շահոքրամ. կոչի նաեւ **Œillet d'Inde.**

Tagilite, ի. հբ. տագիլաքար :

Tagouan, ա. կ. տագուան . ազգ կրծողի (rongeur). [երէն :

Taïaut (Ցաիօ) ա. ո. ահա երէն,

Taïcoun, S. **Taïkoun.**

Taie (Ցէ) ի. բարձերես . բարձի երես . une — d'oreiller, բարձերես , երես բարձի . 2. բժ. լուսն. * ճերմակ բիծ աչքի. հն. **Albugo.** ||Celui qui a une — sur l'œil, պղտակն:

Taïkoun (Ցաիքուն) ա. տայքուն. վեհապետ Ճափոնի :

Taillable (Ցայլապլ) ած. հարկապարտ . les gentilshommes n'étaient point —s. Une province —. Cette terre n'était pas —. 2. գ. —. on réimposa cette somme sur tous les —s.

Taillade, ի. կտրած , յօշուած . en se rasant il s'est fait une — au menton. 2. կտրած . il a fait une grande — dans cette étoffe.

Taillader, ն. ցտել , յօշել , յօշատել , խզտել , խզրատել , կլտրատել . on lui a tailladé le visage. — le corps. — un pourpoint.

Taillanderie, ի. երկաԾագործուԾիւն . exercer la —, երկաԾագործ լ. 2. երկաԾագործք , երկաԾեղէն . magasin de —.

Taillandier, ա. երկաԾագործ :

Taillant, ա. սայր, բերան. aiguiser le — d'un couteau, d'une épée, d'une hache, etc.

Taille, ի. հատուած, կտրուած, կոփ, տաշ. la — des pierres, քարակոփութիւն. — des diamants, ադամանդահատուածն, ադամանդատաշ. — en brillant, շողակնատաշ. — en rose, վարդակնատաշ. || 6. pierre de —, կոփածոյ քար. maison en pierres de —, տուն կերտեալ կոփածոյ քարամբք. 2. սայր, բերան. frapper d'estoc et de —. S. **Estoc.** 3. հասակ, դիտակ, մէջք. belle —. Cette femme n'a point de —. Prendre une femme par la —. Qui a une fine —, նրբահասակ. de haute —, բարձրահասակ. de grande —, մեծահասակ, երկայնահասակ. de petite —, փոքրահասակ, կուտակ, նկնահասակ. de courte —, կարճահասակ. jusqu'à la —, գէջս, *մինչեւ մէջքն. entre deux —s, միջահասակ. cet habit prend bien la —, *այս զգեստն լաւ կը յագչի'կ'երթայ. 4. կտրած, *կտրուածք. cet habit prend bien la —. 5. փգ. — douce, պղնձագրուխ, պղնձաքանդակ. — de bois, փայտիրութիւն, փայտաքանդակ. 6. վ. հատումն, հերձումն. — de la vessie pour en extraire les calculs, քարահանութիւն. 7. վճ. հաշուեփայտ «չէվէլէ». 8. ի. հարկ. — personnelle, մարդահարկ, գլխահարկ. 9. ի. S. **Ténor.** 10. պ. հատումն, յօտումն. la — de cet arbre ne vaut rien.

Taillé, e, անց. հատեալ, *կտրած. pierre —e. Habit tout —. 2. ած. bien —, յարմար, քաջայարմար. c'est de la besogne toute —e. 3. պատրաստ. ma plume est toujours —e. 4. քաջակազմ, բարեձեւ. cet homme est bien —, այր քաջակազմ՝ բարեձեւ է. || être — en Hercule, հերակղանձեւ լ. 5. կարող, յարմար. être — pour quelque chose. || Côte mal —e, S. **Cote.**

Taille-crayon, ա. մատիտահատ. des —s.

Taille-douce, ի. S. **Taille.**

Taille-lettre, ա. նամակահատ (գործի):

Taille-mèche, ի. յարդարիչ, փազմակալ, *քէատիչ «մօմ մազատը»:

Taille-mer, ա. եւ. ծովիջերձ. 2. Ը. —. Ցուչուն նման ծովորորի (goéland). [(գործի):

Taille-plume, ա. գրչահատ

Tailler, ն. հատանել, յօտել, կոփել, կտրել, տաշել. — une pierre, un diamant, les arbres. — la vigne. — une plume, un crayon. 2. հատանել, կտրել, ձեւել. — un manteau, une robe. || — la barbe, les cheveux, *մօրուքն՝ մազերն կտրել. || փ. — des bavettes, S. **Bavette.** 3. կարգիլ, անօրինել. il est maître dans cette maison, il taille et rogne à son gré. 4. վ. հատանել, հերձուլ. il a la pierre, on menace de le —.

Tailler, չ. խղ. կոտորել, խաղապատ լ. qui veut —?

Taillerie, ի. հատարան, տաշարան: [ծի):

Taillerole, ի. Ցաւշահատ (գործի):

Taillet, ա. հատակ (երկաթագործի):

Tailleur, ա. հատիչ, կտրող. — de pierres, քարահատ, քարակոփ, քարկոփ, քարագործ, գաղանաս. — de diamants, ադամանդահատ, ադամանդակոփ. — d'arbres, ծառահատ, ծառայօտ. — d'habits, հանդերձագործ, հանդերձարար. — de limes, խարտոցագործ, խարտոցարար. — de monnaie, դրամահատ. 2. դերձակ «մէջքի». — pour hommes, այրադերձակ. — pour femmes, կնադերձակ. il doit à son —. 3. խաղապատ:

Tailleuse, ի. դերձակուհի:

Taille-vent, ա. եւ. հողմահատագաւառ:

Taillis (Ցայլեի) ած. ար. հատանելի. un bois —. 2 ա. Ցաւռ. անտառ հատանելի. un —. Jeune —. || փ. եւ բ. gagner le —, ամրանալ ուրեք փախստեամբ, *փախչելով տեղ մի ամրանալ:

Tailloir, ա. 6. մատահատակ. 2. S. **Abaque.**

Taillon, ա. յաւելահարկ.

Tain, ա. ապիկի, անդկանագ. le — de ce miroir est gâté. Une glace sans —, հայելի անապիկի:

Taïra, ա. կ. տայրա. շաղղակներ կենդանի:

Taire (je tais, tu tais, il tait, n. taisons, v. taisez, ils taisent; je taisais, n. taisions; je tus, n. tûmes; je tairai, n. tairons; je tairais, n. tairions; tais; taisons; que je taise, que n. taisions; que je tusse, que n. tussions; taisant; tu, tue) ն. լռել, լուռ լ., չասել. — une vérité n'est pas mentir. || Faire —, լռեցուցանել, *լռեցնել, խօսիլ չտալ. faites — cet enfant. Notre canon a fait — celui des ennemis.

Se taire, դ. լռել, լուռ կալ. il est bon de parler et meilleur de — (La Fontaine). Taisons-nous. Ne pouvoir — d'une chose. Je ne puis m'en taire. 2. լռել, դադարիլ. dans un pareil moment, tous les ressentiments doivent —.

Taisson, ա. կ. ո.ա. **Blaireau:**

Talapoin, ա. կ. տալապուէն. կապիկ ինչ Կուչանի. 2. Ցալաբուն. քուրմ Սիամի:

Talauma, Talaume, ա. բ. տալումի. սեռ. տոհմի մագնոլասերից:

Talc, ա. հբ. տալկ, տալկուն, խիզապու:

Talcaire, ած. տալկաւոր:

Talcapatite, ի. հբ. տալկախաբաքար:

Talcchlorite (Ցալքլորիթ) ի. հբ. տալկլորաքար:

Talcique, ած. տգ. տալկային:

Talcite, ի. հբ. տալկաքար, խիզաքուաքար. հն. **Stéaschiste.**

Talcoïde, ա. հբ. տալկակերպ.

Talcosite, ի. հբ. տալկագունակն:

Taled (էտ) ա. Ցալէտ. *Հրէից գլխու քող ժողովարանի (synagogue) մէջ աղօթքի ժամանակ:

Talent, ա. տաղանդ, քանքար. հին կշիռ եւ դրամ. — d'or, d'argent. — hébraïque, romain. Qui cache son —, քանքարանաքոյց. 2. փ. —, հանճար. un — rare, précieux, extraordinaire. Un beau —. Un — original, խելառիկ —. Qui a beaucoup de —, տաղանդաշատ, հանճարաշատ. de grand —, մեծատաղանդ, մեծահանճար. homme de —, *տաղանդաւոր մարդ. elle a le — de plaire. Cet homme a le — d'ennuyer le monde. Le vrai — est modeste. C'est un — marqué, նշանաւոր — է:

Taligale, ա. Ը. կարմրաքաղաղ:

Talin, ա. բ. փարտար. բոյս ի տոհմէ փրփրեմասերից (portulacées).

Talion, ա. հատապատիժ հատուցումն, կշիռ վրէժխնդրութիւն. *փոխվրէժ, ակն ընդ ական եւ ատամն ընդ ատամն. la loi du —. Supporter la peine du —.

Talipot կամ **Tallipot** (փօ) ա.բ. տալպոտենի. ազգ արմաւենոյ ի Մալաբար:

Talisman, ա. յուռուքք, յուռուքուլուն, հմայեակ, դրիճ, կղարքք «Ցըլըսըմ, համայիլ». porter un —. La superstition des orientaux croit à la vertu des —s.

Talismanique, ած. յուռուքական. vertu —. [վային:

Talitre, ա. կ. ծովալու. լու ծո-

Talive, ա. Ը. տալիւ. Ցուչուն բարձրասրուն նման փարփարի (foulque).

Tallage, ա. S. **Tallement.**

Talle, ի. բ. ցով. une — bonne à planter.

Tallement, ա. բ. ցովացումն:

Taller, չ. ցովանալ:

Tallevane, ի. կոզանօթ, *կարագաման: [քար:

Tallingite, ի. հբ. տալլինգա-

Tallipot, S. **Talipot.**

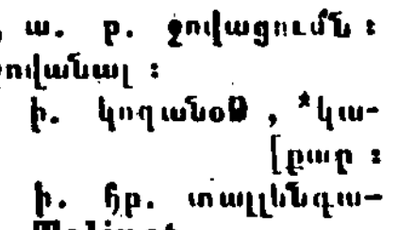
Talmouse, ի. խառնաճաղ. հատեայ խառնամառն:

Talmud, ա. տալմուդ. քաղուածոյ օրինաց, սովորութեանց եւ աւանդութեանց Հրէից. le — de Jérusalem, de Babylone.

Talmudique, ած. տալմուդական, տալմուդային. décision —.

Talmudiste, ա. տալմուդեան, տալմուդագէտ:

Taloche, ի. ռ. գլխակոուփ. կոուփ ի գլուխն. il lui a donné des —s. Il a reçu une —. || 2. ար. որմաճեպ (գործի):

Talocher, ն. գլխակոփել. կոփել ի գլուխն. — un enfant.

Talon, ա. կրուկ «էօքճէ». il a le — écorché. L'os du —, կրունկոսկր. on peint Mercure avec des ailes au —, կրունկաթեւ նկարի Հերմէս. sans —, անկրունկ. à haut —, բարձրակրունկ. ce cheval est blessé au —, կրունկավէր է ձիդ. — haut, bas. Le — d'une botte,

Souliers à —s de bois, փայտակրուկ մուճակ.— rouge, կարմիր —, կարմրակրուկ. || փ. եւ ը. — rouge, կարմրակրուկ. արքայական, դրանիկ, ազնուական. c'est un — rouge. Les —s rouges de Versailles. || փ. եւ ը. marcher sur les —s de qn. S. **Marcher.** || Montrer les —s, փախչիլ. montrez-nous les —s. || Tourner les —s, պատրաստիլ ի մեկնիլ. || il a l'esprit au —, *բերնէն ելածին վրայ չը մտածեր. || le — d'Achille, կրակն Աքիլլեայ. վիրաւորելի մասն, *Աքիլլեսի կրունկ՝ այսինքն ոտքին այն կտորն միայն վիրաւորելի կը կարծուէր՝ Սաիքս գետին մէջ չյուացուած ըլլալուն համար. || avoir l'estomac dans les —s, *ստամոքսն պարապ՝ անօթի ըլլալ. || tirer des soupirs de ses —s, հառաչել ի խորոց սրտէ, խորահառաչ լ. 2. ճ. կրունկ. դրուագ ինչ. — droit, renversé, — ուղիղ, խուռորնակ. 3. խղ. կրունկ. * ամէն խաղցողաց բաժնուելէն յետոյ մնացած Քուղթն. il manque une carte au —. 4. ձվ. կրունկ. *խթան հեծնողի. ce cheval obéit aux —s. 5. նա. կրունկ. ծայր ողնափայտի (quille). 6. ար. կրունկ. le — d'une hallebarde, d'une pique, du pain, du fromage. Le — d'une pipe. 7. կրունկ, կոճ. registre à —, կրունկաւոր տոմարը. 8. նգ. կրունկ. յետակողմեան մասն արօրոյ:

Talonner, ն. հալածել, նեղել, տագնապել, տանջել. les ennemis se retiraient et on les talonnait de près. Je le talonnerai de si près que je l'obligerai de me payer.

Talonner, չ. նա. կրունկել. քերել զյատակ ծովու յետակողման նաւի. *յետակողմն քակտուիլ:

Talonnière, ի. դց. կրունկաՔուր (Հերմէսի). 2. ար. կրունկաՔեր. *մերկուան կրօնաւորաց ձմեռն տրեխին կրունկն ծածկող կաշիի կտոր:

Talose, ի. տգ. տալոց. շաքարոտ նիւթ:

Talpidés, ա. յ. կ. խլրդազգիք. նման խլրդի մրջմնակեր կենդանիք:

Talpiens, ա. յ. կ. խլրդեանք. ցեղ խլրդաց:

Talpoïdes, ա. յ. կ. խլրդակերպք:

Talpiforme, ած. խլրդածեւ:

Talqueux, euse, ած. ից. տալկային. roche —euse.

Talus (Թալիւ) բռնկալ. le — d'un fossé, d'une muraille. || En —, առիշեղ. tailler, couper une chose en —.

Talutage, ա. բռնկալումն:

Taluter, ն. բռնկալել, առիշեղ գործել. — les bords d'un étang. — un fossé.

Tamandua, Tamanoir, ա. կ. տամանդուա. ազգ մրջմնակեր կենդանւոյ:

Tamaricacées կամ **Tamaricées,** ի. յ. բ. մոշասերք. ցեղ տընգոց, որոց նախատիպ է մոշայ (tamaris).

Tamarin, ա. բ. հնդկարմաւ, պուճուճ, գզմասու. հնդիկ արմաւ. S. **Tamarinier.** 2. կ. հնդկակաւիկ:

Tamarinier, ա. բ. հնդկարմաւ. [հնդկարմաւենի:

Tamaris (ի)
Tamarisc (իսք)
Tamarix (րիքս)
ա. բ. մոշ, մոշայ, մոշի, մոշենի, մոշավայրկ. Ծուփ ի տոհմէ մոշասերից (tamaricacées).

Tamarite, ի. հր. մոչարար. հն. **Chalcophyllite.**

Tamatia, ա. Ք. տամատ. մագլող Ցուչուն Ամերիկայ:

Tambayan, ա. բ. աղբենապատուղ. պտուղ աղբենւոյ (stercullier).

Tambour, ա. Թմբուկ, *տպատպաս «տաուլ». au son du —, ի ձայն Թմբկի. le — bat. — battant, Թմբկահար, Թմբկածող. S. **Battant.** || Sans — ni trompette, անձայն, գաղտ. déloger sans — ni trompette. || Avoir le ventre tendu comme un —, լինել որովայնի ուռուցիկ իբրեւ զԹմբուկ. տիկտեսակ լ. || — de basque, դափ «Թէֆ». jouer du —, — ածել. 2. Թմբկահար. —maître, Թմբկահարապետ. —major, Թմբկապետ. 3. ար. Թմբուկ. գործի բոլորշի. broder au —. 4. ճ. Թմբուկ. հողմարգել գործի շինուածոց. établir des —s aux portes d'une église. 5. մգ. S. **Tympan.** 6. ժգ. Թմբուկ. գլան ժամացուցի. 7. նա. Թմբուկ, ղեկավարկ, անուավարկ. 8. նժ. Թմբուկ, S. **Tambourin.** 9. ձք. Թմբկածուկն. 10. մք. Թմբուկ. գլանաձեւ տուփ օդաչափից (baromètre).

Առ. ce qui vient de la flûte retourne au —, չարաստաց ինչք չեն օգուտմատոյց:

Tambourin, ա. Թմբիկ «տիմպէլէք». jouer du —. 2. Թմբիկահար. 3. Թմբիկանուագ. il y a dans cet opéra un joli —. 4. Թմբիկածայն, Թմբիկախաղ. jeu de —.

Tambourinage, ա. ԹմբկահարուԹիւն, ԹմբիկահարուԹիւն:

Tambouriner, չ. Թմբկահարել, Թմբիկահարել. Ծուփ՝ Թմբիկ հարկանել, զարնել. ces enfants tambourinent sans cesse. 2. —. խնդրել ի ձայն Թմբկի. — un chien, une montre, etc. 3. փ. —. քարոզել՝ հռչակել բարձրաձայն. — un événement.

Tambourineur, euse, գ. Թմբկահար, Թմբիկահար:

Tambuk, ա. բ. տամբուկ. մեծ ծառ ԵՔուվպիոյ:

Tamarinier.

Tamia, ա. կ. տամիա. կրծող կենդանի:

Tamier, Taminier, ա. բ. տամիէ. կաղամբատեսակ բոյս. ծաղկանց ծաղկեպսակ:

Tamis (Թամի) ա. մաղ, շարմաղ, քարմաղ, շէտիկ, սառատ «էլէք». || — de crin, ձարմաղ. petit —, մաղակ, շէտիկուկ. 2. փ. մաղ, քննուԹիւն. passer au —, par le —, մանրաքննի առնել, * մաղէ անցուննել:

Tamisage, ա. մաղումն:

Tamiser, ն. մաղել, շէտիկել. — de la farine, du plâtre.

Tamiserie, ի. մաղարան, մաղագործարան:

Tamisier, e, գ. մաղագործ, մաղավաճառ.

Tamonée, ի. բ. պրիկ. բոյս ի տոհմէ աղաւնարօտասերից (verbénacées).

Tampon, ա. խցան. 2. վ. —. *ծրար ճուատի վէրքի դնելու կամ քնին արիւնն դադրեցունելու. 3. տպ. —. գործի Թանաք քսելու. 4. —. * քնդիարումն արգիլելու զանգուած. les —s d'un wagon, d'une locomotive. Coup de —, խցանահարուած:

Tamponnement, ա. խցանումն:

Tamponner, ն. խցանել, խնուլ, *գոցել. — une ouverture. — les fosses nasales. 2. նա. խցանել, ընդհարկանել. l'express a tamponné un train de marchandises.

Tamponneur, euse, գ. խցանիչ. 2. ած. —. le train —.

Tam-tam, ա. եժ. տամտամ. ազգ կոչնակի. le son du — est lugubre.

Tan, ա. տգ. կաղնափոշի. փոշի կաղնւոյ:

Tanacétine, ի. տգ. ազաթիոնին. * նիւԹ ռետնային՝ ազաթիոնի (tanai.

sie) ծաղիկներն եւ տերեւներին հատած :

Tanacétum, տ. Tanaisie.

Tanagridées, ի. յ.Ծ. խլորեայք. տ. Tangara.

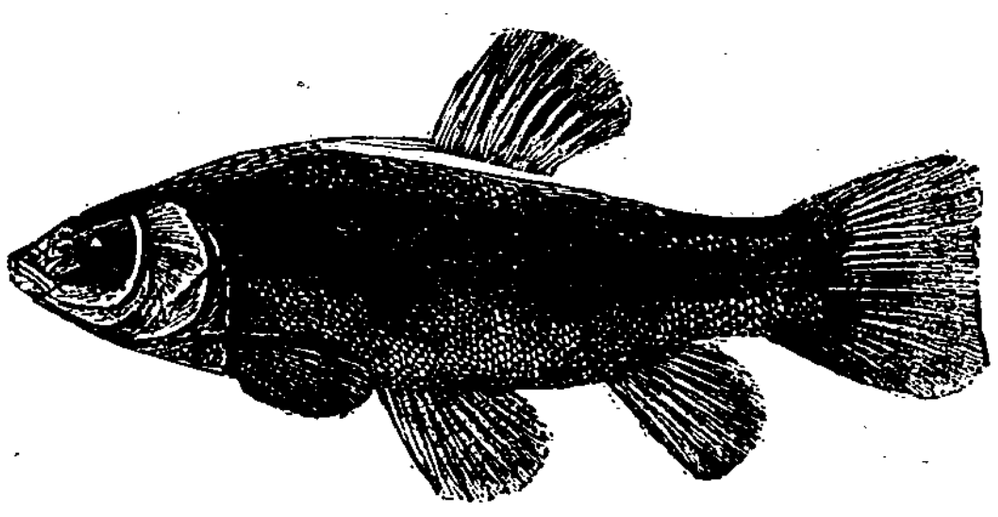
Tanaisie, ի. բ. մեղուամուշկ, ազարիտն . ծաղիկ ի ցեղէ պատուաձաբեայց (sénécionidées) եւ գնդածաղկեայց (artémisiées).

Tanate կամ **Tannate**, ա. տգ. աղաղատ : [կշռամբանք :

Tancement, ա. կշռամբութիւն,

Tancer, ն. ր. կշռամբել, յանդիմանել, *չեխել. sa mère l'a tancé. Il se fait — tous les jours. On l'a tancé vertement.

Tanche, ի. ձք. տինկայ. ձուկն ի տոհմէ կիպրինակերպից (cyprinoïde).

Tandem, ա. անգ. Ծանտէմ. երկձի կառք՝ յծեալ նեռաձեւ. 2. երկհեծանուակ, երկհոգի հեծանուակ (bicyclette).

Tandis (Ծանտի) մ. յայնժամ, երբ, նոյն ժամանակ. — que, մինչդեռ, մինչ, յորժամ. — que vous êtes ici. Il s'amuse — que nous travaillons.

Tandour, ա. Ծոխր «Ծանտըր». les orientaux se rangent autour d'un — pour se chauffer.

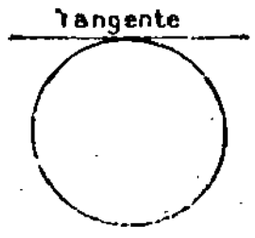
Tangage, ա. ն. ծայրօրօրումն (նաւի). le — et le roulis.

Tangara, ա. Ծ. խլոր. Ծոչուն փոքրիկ ի տոհմէ ճնճղիկանց :

Tangence, ի. շօշափումն. point de —, շօշափակէտ. ligne de —, շօշափագիծ. || հն. Contact.

Tangent, e, ած. եչ. շօշափող. un plan —. 2. ի. —. —e à une sphère. || S'échapper par la —e, պատճի գըտեալ փախչիլ :

Tangente

Tangentiel, elle (սիէլ) ած. եչ. շօշափողական. accélération, force —elle.

Tanghin, ա. **Tanghinie**, ի. բ. տանգին, տանգենի. ծառ ի Մատակասքար :

Tanghinine, ի. տգ. տանգինին:

Tangibilité, ի. շօշափուլականութիւն :

Tangible, ած շօշափելի, շօշափական. cela est visible et —.

Tangon, ա. ն. բառնալիք :

Tangue, ի. ագ. գետաղր. հողային պարարտութիւն որ ի բերանս գետոց :

Tanguer, չ. ն. ծայրօրօրիլ. օրօրիլ ծայրի նաւուց. notre navire tanguait beaucoup. 2. ծայրամիլ. ծովամխիլ նաւուց. ce bâtiment tangue sur l'ancre.

Tangueur (Ծանկիօր) ա. ն. ծայրօրօրող. navire —.

Tanguier, ն. եգ. գետաղրել. — une terre.

Tanière, ի. որջ, քայոց, մայրի, մօրի, կաղաղ. un ours dans sa —. La — d'un lion. 2. փ. եւ ր. —. il est toujours dans sa —.

Tanin, տ. Tannin.

Tanique, ած. տգ. աղաղային. acide —, աղաղաԾու :

Tannage, ա. աբ. աղաղումն, խաղախորդումիւն :

Tannant, e, ած. աղաղիչ. écorce —e. 2. փ. եւ ր. ցաւրերապարտ, ծանձիր. c'est un homme —, une femme —e.

Tannate, տ. Tanate.

Tanne, ի. բժ. բշտիկ, բշտուկ :

Tannée, ի. աբ. խաղախ, մորԾաղ. կրախտան փոշի կաղնւոյ :

Tanner, ն. աղաղել, յաղաղ դնել, խաղախորդել. — des cuirs, տ. Coudrer. 2. փ. եւ ն. աշխատառնել, ձանձրացուցանել, *յոգնցուցնել, ձանձրացունել. cet homme me tanne.

Tannerie, ի. խաղախորդարան :

Tanneur, ա. աղաղիչ, խաղախորդ :

Tannin, Tanin, ա. աբ. աղաղ :

Tannique, տ. Tanique.

Tanrec, տ. Tenrec.

Tant, մ. այչափ, այսքան, այնչափ, այնքան. — d'argent. Il a — d'amis. Tu me dois —. 2. որչափ, որքան եւ, *որքան որ. — qu'il y aura des malheureux, il faudra être charitable. — que la vue peut s'étendre.

— *mieux*, առաւել լաւ, բարւոք եւս, *աւելի լաւ, ա'լ աղէկ. la fièvre a cessé, — mieux. S'il se conduit sagement, — mieux pour lui, *Ծէ որ խելօք վարուի՝ իրեն աղէկ.

— *pis*, չար եւս, *աւելի գէշ, ալ գէշ, այլ գէշ բան. — pis pour vous, *քու գիտնալու բանդ է, քարն գլխուդ. s'il ne se corrige pas, — pis pour lui, *Ծէ որ չշտկուի՝ քարն գլխուն.

En — que, շ. ըստ որում, այնու պայմանաւ զի, *այն պայմանաւ որ, որպէս՝ որքան որ. en — qu'il m'appartient. En — qu'homme, je le plains; mais en — que juge, je le condamne.

— *soit peu*, մ. սակաւիկ մի, *խիստ քիչ. — soit peu donnez-m'en.

— *qu'il peut*, ըստ իւրում կարի, *կրցածին չափ.

— *s'en faut que*, շ. տ. Falloir.

Tantalate, ա. տգ. տանտալատ:

Tantale, ա. Տանտաղոս. արքայ Փռիւգիոյ). || Supplice de —, տանտալատանջանք. || vase de —, տանտալոսաման. 2. տգ. տանտալ. մի ի մետաղական սպարզ մարմնոց. հն. Colombium.

Tantale, ա. Ծ. տանտալահաւ. Ծոչուն ինչ բարձրաստուն :

Tantalique, ած. տգ. տանտալային. acide —, տանտալաԾու :

Tantalite, ի. հբ. տանտալաքար. հն. Colombite.

Tante, ի. հօրաքոյր, մօրաքոյր, մօրքոյր. — paternelle, հօրաքոյր. — maternelle, մօրաքոյր. le mari de la —, մօրքոյրայր, հօրքոյրայր. grand' —, եւսպապու քոյր. — par alliance, հօրեղբօրակին, մօրեղբօրակին. || — à la mode de Bretagne, հօրեղբօրադուստր, մօրեղբօրադուստր :

Tantet, ա. ր. սակաւ՝ փոքր մի, փոքր ինչ, *քիչ մի. donnez-moi un — de ce potage. 2. մ. un —, սակաւիկ մի. elle est un — bizarre.

Tantinet, ա. ր. սակաւիկ մի, *քչիկ մի. donnez-moi un — de pain. 2. —; մ. un —. Elle était un — fâchée contre vous.

Tantôt, մ. ընդհատ, *քիչ առնէն. je l'ai vu ce matin et je le verrai encore —. Je finirai cela —. || ր. à —, ընդհատ, *շուտով, նորէն տեսնուիլք. je vous quitte pour le moment; à —. 2. փոքր մի յառաջ, *քիչ մը առաջ. j'ai vu — l'homme dont vous parlez. 3. մերԾ... եւ մերԾ. il se porte — bien, — mal. Il est — d'un avis, — d'un autre. — gai, — triste. 4. ա. յետ միջօրէ. յետ միջօրէի. ce — ne venait jamais. Je vous verrai ce —. || Sur le —, յետ միջօրէի, *կէսօրէն յետոյ :

Tanystomes, ա. յ. մբ. երկայնաբերանք. ցեղ երկԾեւ միջատաց.

Taon, ա. մբ. բոռ, *բորենի : երկԾեւ միջատ. տ. Tabanides.

Taon.

Tapabor, ա. հ. գլխանոց :

Tapage, ա. ր. ժխոր, դրնդիւն, աղմուկ, *վըլվըլուկ, շշնկոց. faire —, du —, ժխորել, դրնդել, աղմըկել. *— հանել. quel —! 2. կշռամբանք, աղաղակ, *պոռչտուք. voilà bien du — pour peu de chose.

Tapageur, euse, ած. եւ գ. ր. ժխորիչ, աղմկաբար. c'est un —. cet enfant est bien —. C'est une petite —euse.

Tape, ի. ր. կռուփ, ապտակ. il lui a appliqué une bonne —.

Tape, ի. ն. սնկախիզ. խիզ սընկեղէն. — des canons. — d'écubier

Tapé, e, ած. չիր. *ճմլած փուռն չորցուցած. des pommes —es, խընձորչիր. des poires —es, տանձչիր. 2. փ. դիպող եւ կծու, քաչադէպ. voilà une réponse bien —e.

Tapecu կամ **Tapecul** (Ծափքի) ա. տատանոց. 2. տատանակառք. տատանող կառք. nous partîmes par un méchant —. 3. ն. ցոկատագաստ. տատագաստ ցոկանաւի. des tapecus կամ des tape-cul.

Tapée, ի. ը. խառն բազմութիւն. une — d'enfants.

Taper, ն. հարկանել, խոսել, Խմբել, *ծեծել. il l'a tapé trop fort. Je vous taperai. 2. հ. S. **Crêper.** 3. նկ. ծեփանկարել:

Taper, չ. հարկանել, *զարնել. — avec un marteau. Il ne fait que — dans sa chambre. || — du pied կամ des pieds, դափը հատանել, դոփել ոտամբ, *ոտքն գետին զարնել. || — sur le ventre à qn., ծեծել զոլովայն ուրուք *մէկուն չափազանց ընտանութիւն ցուցնել. || — de l'œil, ննջել, *քնանալ. || — dans l'œil, հրապուրել, *աչքին զարնել. 2. զգլխել, գլուխ զարնել. ce vin tape fort. Il tape à la tête.

Se taper, դ. հարկանել՝ ծեծել զմիմեանս, *զիրար ծեծել. ils se sont tapés.

Tapeti, ա.կ. տապէտ. ազգ ճագարի հարաւային Ամերիկայ:

Tapette, ի. ը. ապտակիկ. cette fille donne des —s. 2. հգն. jouer à la —, *ծեծկռտիլ. 3. վ. եւ ո. շառաչուսուքիւն. cette femme a une rude, une fière —. 4. ար. տափ.

Taphion, ա. կ. հոլամուկն. ազգ չղջի (chauve-souris).

Taphozoïens, ա. յ. կ. հոլամըկանք. ցեղ հոլամկանց:

Tapin, ա. ը. Խմբկահար «տապլտուռ»:

Tapinois (en) մ. գաղտ՝, ի ծուկ, *գաղտուկ. il est venu —.

Tapioca կամ **Tapioka,** ա. բ. տապիոկայ, մաննիկահատ. S. **Manioc.** Potage au —, մաննիկապուր:

Tapiolite, ի. հբ. տապիոլաքար:

Tapir (Se) դ. ղօղիլ, Խաչել, ալաբիլ, սաքրիլ, ծակախիտ լ., պպզիլ, *կծկտիլ, կկուզ կենալ. — dans un coin, contre une muraille, derrière une haie.

Tapir, ա. կ. տապիր, գետակինն. կն. **Cheval marin,** ծովածի, **Vache sauvage,** կով վայրենի եւ **Mulet sauvage,** ջորավայրի:

Tapiré, e, ած. Խ. բազմերանգ:

Tapis (փի) ա. գորգ, գետնատոր, տապատուն, *կապերտ «խալը, սէնեատէ». — de table, սեղանագորգ. — de pied, ոտնագորգ. — de Turquie, տաճկագորգ. — de Perse, պարսկագորգ. marchand de —, գորգավաճառ. marchande de —, գորգավաճառուհի. || փ. mettre une affaire, une question sur le —, *գործ խնդիր մի առաջարկել՝ քննութեան ենթարկել, խօսակցութեան նիւթ ընել. être sur le —, *քննութեան ենթարկուիլ, խօսակցութեան նիւթ ըլլալ, մէջտեղ հանուիլ՝ ենտուիլ. || amuser le —, S. **Amuser.** || Des —, գորգեղէն. — de billard, գորգ գընդավարասեղանի. — vert, դալարագորգ, կանաչագորգ, խաղասեղան. || le — brûle, խաղասեղանն դատարկ է. faire — net, *խաղասեղանի բոլոր առաիններն շահիլ. 2. գորգ, դալարավայր. — de gazon, դալարագորգ. un — de verdure. Un — de mousse, մամուռագորգ. — de fleurs, ծաղկագորգ. || — franc, գողակապելայ, *գողնու գիննուն:

Tapissé, e, ած. օձոցապատ:

Tapisser, ն. օձոցել. — une chambre. 2. պատատուակալել, պատել, գարդարել. — une chambre de papier peint. Ce mur est tapissé d'affiches. || փ. une vigne tapisse de ses rameaux l'intérieur de la grotte. Au printemps, la terre est tapissée de fleurs, ի գարնան ծաղկազարդ է գետին. la membrane qui tapisse l'intérieur de l'estomac.

Tapisser, չ. գորգեակել, գորգեակ գործել՝ *բանել. elle s'amuse à —.

Se tapisser, դ. պատիլ, գարդարիլ. les murs se tapissaient d'annonces. Le gazon se tapissait de fleurs.

Tapisserie, ի. գորգեակ, պատատուակալ, ասղնագործ. || faire —, ակումբ առնել, *պարահանդէսի մէջ պարզ հանդիսորդ լ. 2. օձոց, օձոցագործուքիւն. 3. օձոց, սրահակ. — d'Aubusson. || S. **Tenture.**

Tapissier, ère, գ. օձոցագործ, օձոցաբար, կահավաբար. || marchand —, օձոցավաճառ. — décorateur, օձոցազարդարիչ:

Tapissière, ի. օձոցակառք, կահակառք:

Tapon, ա. խցակ. en —, խցակածև. remettez dans ses plis cette étoffe qui est tout en —.

Tapoter, ն. ը. Խմբել, ծեծածել. *ծեծիկներ տալ. elle tapote toujours ses enfants. || ը. — sur le piano, դաշնակահար լ. անարուեստաբար:

Taque, ի. կռաճ:

Taquer, ն. տպ. գրաճակել. *գրաճակով (taquoir) զարնել:

Taquet, ա. ն. երկնդաճանկ. 2. հս. երկնդի:

Taquin, e, ած. խնդ, հակառակասէր, կռռասէր. cet enfant est —. Il a l'humeur —e. || գ. —. c'est un petit —, une petite —e, vieux —. 2. հ. կծծի, ագահ:

Taquinement, մ. ագահաբար. 2. հակառակասիրաբար:

Taquiner, ն. խնդել, նեղել՝ անհանգիստ առնել զոք. *հետն իյնալ, նեղացունել. il ne fait que —. — un enfant.

Se taquiner, դ. — զիրարանս, *զիրար —. ces deux enfants sont toujours à —.

Taquinerie, ի. խնդութիւն, հակառակասիրութիւն. il est d'une — insupportable. 2. հակառակութիւն. cessez vos —s.

Taquoir, ա. տպ. գրաճակ, գրթոյր:

Taquon, ա. տպ. բարձակ:

Taquonner, ն. տպ. բառնալ, *գիրն վեր վերցունել:

Tarabiscot (սքօ) ա. ճ. ցցուածք, կախուած. * ցցուակի (moulure) բոլի միջոցն:

Tarabiscoté, e, անց. չարչարեալ, տանջեալ, բազմախնամ. peinture, œuvre littéraire —e.

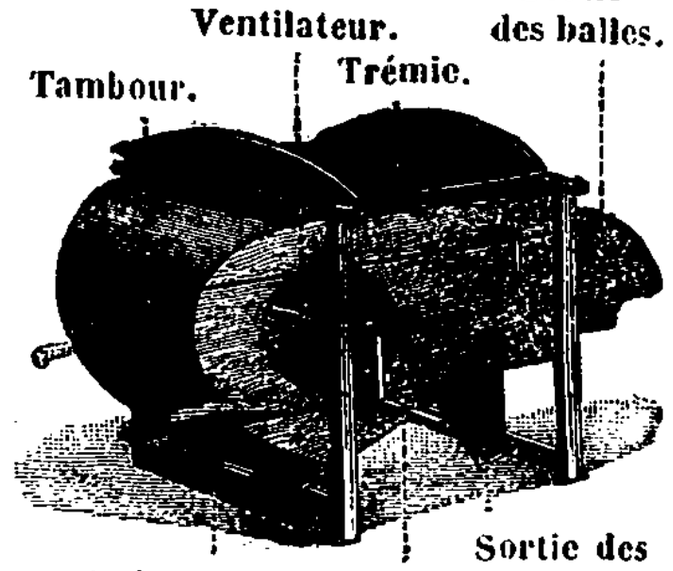
Tarabiscoter, ն. ճ. ցցուակախուռել. 2. վ. չարչարել, տանջել:

Tarabuster, ն. վ. նեղել, անհանգիստ առնել, չարչարել, *նեղացունել, անհանգիստ ընել:

Tarande, ա. կ հին անուն **Renne:**

Tarantass, ա. տարանտաս, սլեկան:

Tarare, ա. եգ. երոց:

TARARE.

Tarare, մչ. ը. ի զուր, *փուճ տնել. il a voulu me faire croire cela, mais, —.

Taraud, ա. գայլիկոն:

Taraudage, ա. գայլիկոնուժն:

Tarauder, ն. գայլիկոնել. *գայլիկոնով փորել. — un écrou, une vis.

Taraxacum (քօմ) S. Taraud. **Pissenlit.**

Taraxis (քսիս) ա. բժ. այլայլատեսուքիւն:

Tarbouch, ա. S. **Turban.**

Tard, մ. անագան, *ուշ, ուշ ատեն. le secours arriva trop —. Vous venez bien —. Se lever —. Se coucher —. Plus —, յետոյ, ապա. pas plus — que demain, *վաղուընէ չուտ չը կայ. tôt ou —, նախ վաղ նէ անագան, վաղ եւ կամ անագան, Ջէ վաղ եւ Ջէ անագան. tôt ou — il faut mourir. 2. ած. անագան, *ուշ. il est bien — pour commencer. Il est déjà —. Il se fait —, *ժամանակն ուշ է. 3. ա. անագան, *ուշ. un peu —, *ուշկեկ. au plus —, *ամենէն ուշ. || sur le —, անագան, *ուշ, ուշկեկ, ուշ ատեն. vous vous en aviserez sur le —. Il est arrivé sur le —. || փ. sur le —, ի վերջայս, *կենաց վերջն՝ վերջին օրերն:

Առ. il vaut mieux — que jamais, լաւ՝ լաւագոյն է անագան քան երբէք՝ ոչ երբէք, *լաւ է ուշ քան երբէք:

Tarder, ն. յապաղել, յամել, անագանել, *ուշանալ, ուշ մնալ. il a trop tardé à envoyer ce secours. Il ne faut pas — un moment. Pour peu que l'on tarde, on laissera passer l'occasion. Pourquoi avez-vous tant

tardé. Il a bien tardé en chemin. Vous avez bien tardé à venir. 2. անհամբեր՝ անձուկ՝ կարօտ լ., կարօտանալ, ցանկալ. il me tardait de vous voir. Il me tarde que la maison soit bâtie.

Tardif, ive, ած. անագան, ապաժաման, * ուշ. repentir —. Des regrets —s. Une recommandation —ive. 2. յամր, դանդաղկոտ, յամող, յապաղուն, յամրընթաց, յամրագնաց, յամրաթիւ, յամրահաս, *ուշացող. le bœuf est un animal —. Pas, mouvement —. Un arbre —. Les melons sont —s cette année. — à punir. Esprit —. Fruits —s. 3. յամրածին, յետածին. des agneaux, des poulets, des perdreaux —s.

Tardiflore, ած. բ. անագանածաղիկ:

Tardigrades, ա. յ. կ. յամրագնացք, հեղգագնացք (անասունք):

Tardillon (Քարտիյլօն) ա. բ. յետածին:

Tardivement, մ. անագան, ապաժամ, * ուշ. il a fait sa réclamation bien —.

Tardiveté, ի. անագանութիւն, ապաժամութիւն, յամրութիւն:

Tare, ի. ապրայ, ապրան «ապրա». déduire la —. 2. վ. Քերութիւն, * պակասութիւն. ce bois est bon, il n'a point de —. Vous vous plaignez de ce cheval, quelle — y trouvez-vous? || հ. sans —, անթերի, * պակասութիւն չունցող. c'est un homme sans —. Qui n'a ni —, ni défaut.

Taré, e, ած. յապաղուն, յամրահաս, դանդաղկոտ, * ուշացող. marchandises —es. Fruits —s. Cheval —, Քերի՝ պակասաւոր ձի. || վ. homme —, այր անուանարկ, *վատանուն մարդ:

Tarentelle, ի. տարենտելաբար:

Tarentisme, ա. բժ. տարենտականութիւն, մոլաիարութիւն, փաղձախտ:

Tarentule, ի. փաղիժ, մօր, *էշխատանջ. Քոնաւոր մամուռ:

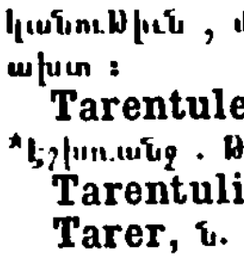
Tarentulisme, տ. **Tarentisme.**

Tarer, ն. պրաւոել, խաՀարել, պակասնել, * ապրել. l'humidité a taré ces marchandises. 2. վ. պրաւոել, պղարտել, *ապրել. — la réputation de qu. 3. պապրայն առնուլ. — une barrique, une bouteille.

Se tarer, դ. պրաւոիլ, պակասնիլ. cette poire commence à se —. 2. վ. պղարտիլ. sa réputation s'est bien tarée dans cette affaire.

Taret, ա. փՔ. շաւիղուկ. ազգ խեցեմորթի:

Targe, ի. ասպարակ. *տեսակ մի հին վահան:

Targette.

Targette, ի. ներքաշափակ:

Targionie, ի. բ. տարգիոնիա, տարգիոնի. ազգ լերդախոտի:

Targioniées, ի. յ. բ. տարգիոնեայք. ցեղ տնկոց նախատիպ ունելով զտարգիոնիա (targionie).

Targionite, ի. հբ. տարգիոնա[քար:

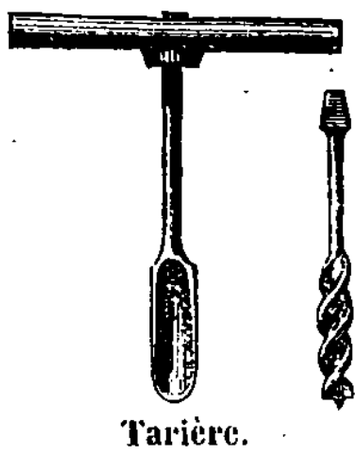
Targuer (Se) դ. պանծալ, պարծիլ, խիզախիլ. il se targue de sa noblesse, de ses richesses, de son crédit.

Targum (օմ) ա. Քարկում. *քաղդէական մեկնութիւն Հին Կտակարանի:

Tari, ա. արմատոդի:

Tarier, ա. Ք. ճնճղակ. ազգ ճնճղուկի (passereau).

Tarière, ի. ար. դճիր. ազգ գայլիկոնի:

Tarière.

Tarif, ա. նիհ, սակագին, գին. — des douanes, մաքսագին. 2. գրնացուցակ. — des monnaies. 3. վարձագին. — des notaires.

Tarifer, ն. նիհել, նիագրել, գնահատել «Քարիֆայա ալմագ». — les marchandises. — des frais.

Tarification (սիօն) ի. նիագրութիւն, գնահատութիւն:

Tarin, ա. Ք. սարիկ «խրէՔէ». Քուչուն փոքրիկ յազգէ ճնճղիանց նրման դեղձանկի (serin). հն. **Citrina.**

Tarir, ն. չորացուցանել, ցամաքեցուցանել, ազազել, սարսատեցուցանել, * չորցունել, ցամքեցունել. — un puits. Les grandes chaleurs avaient tari toutes les fontaines. 2. վ. —, հատանել, սրբել. la sagesse de ce prince ne put — la source des maux publics. — ses larmes, ses pleurs, — զարտասուս:

Tarir, չ. չորանալ, ցամքիլ, ազազանալ, սարսատիլ. cette source est tarie. Une source qui ne tarit jamais, ապրիւր անհատ՝ անհատահոս՝ մշտահոս՝ մշտարուխ՝ մշտագնաց. faire —, չորացուցանել, ցամաքեցուցանել. les grandes chaleurs ont fait — les ruisseaux. 2. վ. —, սրրիլ, հատանիլ. ses larmes ne tarissaient point. 3. վ. դադարիլ. ne point — sur un sujet. Quand il parle de vous il ne tarit pas.

Se tarir, դ. ցամաքիլ, չորանալ. cette source, cette fontaine s'est tarie. Son lait s'est tari.

Tarissable, ած. ցամաքելի. ce puits est —. La source de ses larmes n'est pas —.

Tarissant, e, ցամաքող, ցամաքուն, *ցամքող. une source —e.

Tarissement, ա. ցամաքումն, սարսատումն. le — des puits causa la perte de tous les bestiaux. Le — des fontaines, des eaux.

Tarlatane, ի. վճ. տարլատան, նրբաբամբակի. Տ. **Bétille.**

Tarnowitzite, ի. հբ. տառնովիցաքար:

Tarot, ա. տարոյ, տարոյաՔուղՔ. *եռնէի դին նշանակած խաղաՔուղՔ.

2. տարօ. գործանկար Քղթախաղ. jouer au — կամ aux —s. — խաղալ:

Taroté, e, ած. cartes —es, գործանկար խաղաՔուղՔ:

Taroupe, ի. հ. միջայօնք. մազ բուսնել ի յօնահիջս:

Tarpan, ա.կ. ձիավայրի. ձի վայրենի: [roche —, — ժայռ:

Tarpéienne, ած. տարբեան.

Tarque, Տ. **Targe.**

Tarsal, ած. կինքային, ուլնային:

Tarsalgie, ի. բժ. կինքացաւ, ուլնացաւ, ուլնացաւութիւն:

Tarse, ա. մգ. կինք, ոտնուկն. ուկն՝ երեք ոտից. հն. **Cou-de-pied.**

Tarsien, enne, ած. մգ. կինքեան, ոտնուկնային. artère —enne.

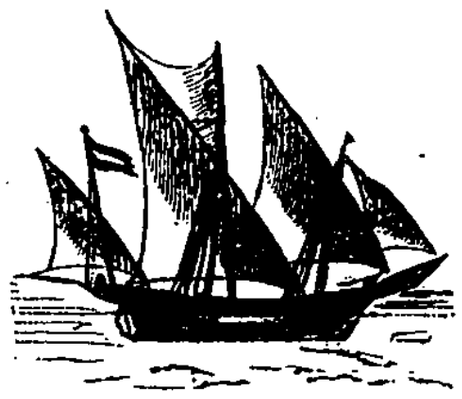
Tarsier, ա. կ. կինքաւոր, ոտնուկնաւոր:

Tarsipède, ա. կ. կինքոտն:

Tartan, ա. վճ. տարտան. *պատառ առեղէն՝ երիվնագոյն քառակուսեաք:

Tartane, ի. նա. ՔալուՔայ «ՔաՔար»:

Tartare, ա. դց. տարտարոս. անդարամեաք դժոխոց. il fut précipité dans le —.

Tartare, ա. ՔաՔար. անուն ժողովրդեան. 2. սուրհանդակ, Քղկաւոր «ՔաՔար»:

Tartareux, euse, ած. հ. գինեմրային. sédiment —.

Tartariforme, ած. գինեմրաձեւ:

Tartarin, ա. կ. տարտարակա-

պիկ . կապիկ նման շնակապկի . S. **Cynocéphale.** [խառն :

Tartarisé, e, ած. գինեմրբա-

Tarte, ի. կաղտի . պտղալից կարկանդակ . — à la crème, սերա-լից —. — d'abricots, ծիրանալից —.

Tartelette, ի. կաղտիկ :

Tartine, ի. հացաշերտ . շերտ հացի, *եղմոտ. — de beurre, կոզ-շերտ . հացաշերտ կաթագի . — de confiture, — անուշի : [նոմն :

Tartrage, ա. ար. տորտախառ-

Tartrate, ա. տգ. տորտատ , գինեմրբատ , գինեքարատ :

Tartrazine, ի. տգ. տարտրա-զին . դեղին գունանիւթ :

Tartre, ա. տգ. տորտ , գինե-մրուք, մրրաքար «գրրմ Ցարինար». crème de —, տորտատ . — des dents կամ — dentaire, ատամնաքար, ատամնատորտ: [dépôt —.

Tartreux,euse, ած. տորտոտ .

Tartrémètre, ա. տգ. տորտա-չափ , գինեմրբաչափ , գինեքարա-չափ : [acide —, տորտաթթու :

Tartrique, ած. տգ. տորտային.

Tartrovinique, ած. տգ. գինե-մրբային . acide —, գինեմրբաթթու :

Tartufe, ա. ստաջեմեռանդն , կեղծաւոր , տարտիւֆ . c'est un — fort dangereux. || — de mœurs, բա-րտաւարտիւֆ , *բարոյականութիւն ծախող :

Tartuferie, ի. ը. ստաջեմե-ռանդութիւն, կեղծաւորութիւն, տար-տիւֆութիւն . tout ce discours n'est que —.

Taruma, ա. բ. աղաւնուճ . բոյս ի տոհմէ ալաւնաբոտասերից (verbénacées).

Tas (Ծա) ա. դէզ , կոյտ , շեղջ . gros —. — de blé, ցորենակոյտ, ցո-րենադէզ , ցորենաշեղջ . Un — de viande, մսադէզ . un — de pierres, քարակոյտ. — de glace, սառնակոյտ. faire un —, mettre en —, դիզանել , դիզել , կուտել , շեղջակուտել . se mettre en —, դիզանիլ, դիզվիլ, կու-տիլ , շեղջակուտիլ . || փ. եւ ը. un — de, բազում, բազմադէզ , բազմա-հոյլ , բազմադիմի , *շատ . il a fait un — de mensonges. Il y a dans cet ouvrage un — de barbarismes, un — d'inexactitudes. Un — de coquins, de fainéants, de fripons. 2. ար. սալիկ. փոքրիկ սալ քառակուսի.||հն. **Monceau.**

Առ. crier famine sur un — de blé.

Tasmanite, ի. հբ. տասմանա-քար . բրածոյ ռեոփն Տասմանիոյ (Ասստրալիա :

Tasse, ի. Ծաս , ըմպանակ , բա-ժակ , նուագ, սկաֆակ. — d'argent, de cristal. La — de chocolat. Prendre une — de café. Prendre une — de thé. Une demi-—, կիսաԾաս . || փ. եւ ռ. boire à la grande —, ծո-վակութ՝ ծովաֆեղձ լ.:

Tassé, e, ած. կքեալ , զնստա-գոյն . des terres bien —es. ||փ. figu-res —es, դէզադէզ դէմք :

Tasseau, ա. մԾակ , մսուԾակ . **clouer un —.**

Tassée, ի. հ. բանակոչափ. բա-ժակ մի լի :

Tassement, ա. կքումն ,- զնստ-ումն (շինուածոց) :

Tasser, ն. դիզել , դիզանել , կուտել , շեղջել . — du foin. = չ. ուռճանալ. cette giroflée a bien tassé.

Se tasser, դ. կքիլ , նստիլ . il faut que les terres rapportées se tas-sent avant de rien construire dessus.

Tassette, ի. ստորնակ . S. **Bas-que.** [ճառ ռեոնապին :

Tamaque, ի. ը. տամակնի .

Tâter, ն. շօշափել . tâtez cette étoffe, elle est douce. — le pouls, S. **Pouls.** 2. փ. փորձել , քննել . j'ai tâté ce savant, il en sait moins qu'on ne croit. J'ai tâté votre père sur cette affaire. — l'ennemi. — le courage de qn. կամ — qn., *մէկուն քաջու-Ծիւնն փորձել կամ մէկն փորձել . || ձվ. ce cheval tâte le terrain, le pavé, *այս ձին ոտքերն անապաքէ՝ հաստատուն գետին չդներ . || փ. եւ ը. — le terrain, *գործ մի սկսելէն առաջ՝ մէկուն միտքն դիտել , պա-րագայքն քննել :

Tâter, չ. ճաշակել, *համն նայիլ , համտեսել . — d'un pâté. — aux sauces. — au vin. Je n'ai point tâté de ce mets. 2. փ. եւ ը. փորձել . il veut — du métier de soldat. Il a tâté de tout.

Se tâter, դ. քննել զանձն , ինք-նաքննի լ. il se tâte, il s'étudie. Il s'est tâté là-dessus. 2. փ. կարի հոգ տանիլ առողջութեանն . *խնդրն ա-ռողջութեանն տալ . elle se tâte continuellement.

Tâteur,euse, գ. ը. եւ ագր. երկ-միտ , վարանամիտ. c'est un — éter-nel.

Tâte-vin, ա. գինեհան , գինե-փորձ . *գինի ճաշակելու Ծանոթեայ գործի :

Tâte-vin.

Tatillon (Ծիլլեօն) գ. ը. կրկտիչ , *պրպտող , մնոզան . cet homme est un franc —. Cette femme est un — insupportable.

Tatillonnage (Ծիլլեօնաժ) ա. ը. կրկտանք , *պրպտանք :

Tatillonner, չ. ը. կրկտել , *պրպտել . elle ne fait que —.

Tâtonnement, ա. խարխափումն, խարխափանք . on procède par —.

Tâtonner, չ. խարխափել , *ոտ-Ծին ձէջ շարժել . je tâtonne pour trouver l'endroit. 2. խարխափել , ափլափել . *ոտքով ձեռքով շօշափել . marcher en tâtonnant. 3. փ. խար-խափել . *վհիհրանօք շարժիլ . il est incertain, il ne fait que —. Il est sans méthode, il ne fait rien qu'en tâtonnant. [փոյ :

Tâtonneur, euse, գ. խարխա-

Tâtons (à) մ. առ խարխափ , խարխափելով . je ne puis trouver à — ce que vous me demandez. On ne voit rien ici, il faut aller à —. Mar-cher à —, S. **Marcher.** 2. փ. —, երկմտութեամբ , վարանմամբ . je connais si peu ces choses que je n'y vais qu'à —.

Tatou, ա. խեցերէ :

Tatouage, ա. վէտումն , կտած , վէտք «դաճի». il a subi un —.

Tatouer, ն. վիտել, վէտս գործել, կտել «դաճի էՖ.» . il a tatoué tout son bras.

Se tatouer, դ. վիտիլ , ինքնավէտ լ. certains sauvages se tatouent le corps, *վայրենիք կան որ մարմինն կվիտեն . les matelots ont la manie de —. [վաճառց :

Tattersall, ա. տատերսալ, ձիա-

Tatusie, ի.կ. Javanese. անատամն անասուն : [կպրակոտ :

Taude, ի. նե. մաշկապատճեան ,

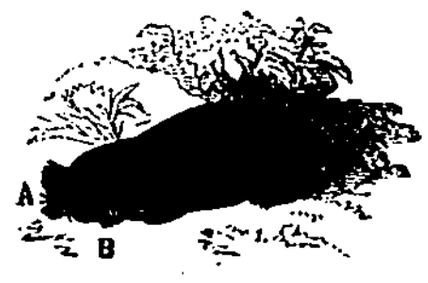
Tauder, ն. նե. մաշկապատճեա-նել , կպրակոտ ապատ առնել , *մաշկապատճեանով գոցել . — une partie du pont. — des marchandises.

Taudion, ա. S. Taudis.

Taudis (Ծոտի) ա. աղտեղապատ , աղտեղի՝ *աղտոտ բնակարան. loger dans un —, dans un misérable —. 2. ը. —. աղտեղի՝ խառնափնդոր սենեակ . c'est un —, un vrai —.

Taule, ի. սալատախտ . տախտ՝ սեղան սալի :

Taupe, ի. կ. խլուրդ , *արտա-

հուկ «նէր սրչանը , քէօռՖէլէկ» :

Taupegrillon (կրիյլեօն) ա. կ. խլրճուկ . հն. **Courtilière.**

Taupier, ա. խլրդօպս , խլրդօ-սակ . տարտր խլրդից :

Taupière, ի. խլրդակատ . ակա-նատ խլրդի : [պատնեաՖէ :

Taupin, ա. մր խլրդոր . միջատ

Taupinée, Taupinière, ի. խլ-ըրդակոյտ . une prairie pleine de —s. 2. ը. լեռնակ , հողակոյտ . il faudrait abattre cette — qui arrête la vue. 3. ը. ամարանոցակ . տղոր-մեայ ամարանոց . ils logent dans une — qu'ils appellent leur château.

Taure, ի. ագր. երինջ . une jeune —.

Tauréador, S. **Toréador.**

Taureau, ա. կ. ցուլ «պուլա» . combat de —x, ցլամարտ , ցլամար-տութիւն . course de —x, ցլարշաւ , jeune —, զուարակ, ցլիկ . le — beu-gle, —ն բառաչէ, բչէ, գոչէ, պոռոչէ. || — cerf, ցեղջերու . || — de mer, ծովացուլ . 2. փ. եւ ը. ցուլ , ցլիկ . այր զօրաւոր . un cou de —. Une voix de —, ցլածայն. C'est un —, un vrai —. 3. աս. ցուլ , զուարակ . la constellation du —.

Taurelière, ի. ցլատեր (կով) :

Taurillon (րիյլօն) ա. ցլիկ , զուարակ :

Taurine, ի. տգ. ցլին :

Tauriscite, ի. հբ. ուրիաքար . քար հանեալ յՈւրի նահանգէ Զուլցերիոյ :

Taurobole, ա. ցլազոհ, զուարա-

կազեցութիւն . 2. ցլազոհաբագին . բագին ցլազոհի :

Taurobolique, ած. ցլազոհային, ցլազոհական :

Tauroboliser, ն. ցլազոհել , ցլազոհ մատուցանել :

Taurocholate (քո) ա. տգ. ցլամաղձաթ : [մաղձային :

Taurocholique, ած. տգ. ցլա-

Taurocolle, ի. ցլասոսինձ . սոսինձ ցլու : [կին :

Taurocréetine, ի. տգ. ցլամսե-

Tauromachie (չի) ի. ցլամարտ , ցլամարտութիւն : [տային :

Tauromachique, ած. ցլամար-

Tautochrone (քրօն) ած. նոյնաժամանակ , զուգամանակ . vibrations —s. [մանակութիւն :

Tautochronisme (ք) ի. զուգա-

Tautocline, ի. հբ. նոյնահակ , զուգահակ : [նագիր :

Tautogramme, ա. նոյնատառ ,

Tautologie, ի. նոյնաբանութիւն:

Tautologique, ած. նոյնաբանական :

Tautomère, ած. տգ. նոյնամասն , զուգամասն :

Tautomérie, ի. տգ. նոյնամասնութիւն , զուգամասնութիւն :

Tautophonie, ի. նոյնաձայնութիւն , զուգաձայնութիւն :

Taux (Bo) ա. գին . le — des denrées. 2. սակ, սակագին . le trois pour cent a fermé à tel —. Le — de ces actions s'est fort amélioré. A quel — le nouvel emprunt a-t-il été adjugé ? 3. սակ ., prêter de l'argent au — légal, au — de cinq, de six pour cent. Le — d'une rente viagère. 4. սակ, հարկ . son — est trop haut. ‖ տ. **Taxe.**

Tauzin, ա.թ. հոշի. տեսակ կաղնի:

Tavaillon (Bավայօն) ա. նեխնախայտ :

Tavaïolle (Bավայօլ) ի. ժանեկաւոր , սուրբ կտաւ (*մէջն օրհնեալ հաց կամ մկրտեալ տղայն դնելու) :

Tavelé, e, ած. պիսակոտեալ . խայտ , խայտալարիւ , խայտապիսակ , խայտաբղետ :

Taveler, ն. խայտաբղետ գործել , պիսակոտել . — une peau d'hermine.

Se taveler, դ. խայտաբղետ լ., պիսակոտիլ . la peau de cet animal commence à —.

Tavelure, ի. խայտուց, խայտաբղետութիւն . la — de la peau de ce chien est extraordinaire.

Taverne, ի. աշխարաւանդ, գինետուն « մէյխանէ » . tenir —, *— բռնել . aller à la —, * — երթալ . ‖ հն. **Cabaret.**

Tavernier, ère, գ. աշխարաւանդիկ , աշխարաւանդուհի :

Tavistockite, ի. հբ. տավիստոքքարբար :

Taxateur, ա. սակիչ :

Taxation (սիօն) ի. սակումն , սակադրութիւն . la — des frais d'un procès. La — des denrées

Taxe, ի. սակ . — des actes et vacations des juges de paix. 2. —, սակագին . la — de la livre de pain est de tant. C'est une — trop haute, trop basse. La — d'une lettre, նամակսակ : 3. սակ , հարկ , տուրք . ce pays est écrasé sous le poids des —s. On imposa sur les riches des —s arbitraires. ‖ — des pauvres, աղքատատուրք . տուրք ի նպաստ աղքատաց . ‖ հն. **Taux.**

Taxée, բ. գեղձաբոյս . տ. **Taxinées.**

Taxer, ց. սակել , սակադրել . on a taxé les vivres. — les dépens d'un procès. On a taxé ses vacations à tant. 2. —, հարկ՝ տուրք դնել . on l'a taxé bien haut. On a taxé la commune à tant. — l'industrie. 3. ամբաստանել , մեղադրել . on le taxe de vanité. Être taxé d'avarice, * ագահի անուն հանել . on me taxe d'être avare. Je ne taxe personne,

Se taxer, դ. սակիլ , սակադրիլ . il s'est taxé lui-même. Il se taxa à tant pour sa part. 2. ամբաստանել՝ մեղադրել զանձն , * ինքնգինքն ամբաստանել՝ մեղադրել . il se taxe d'un défaut qu'il n'a pas.

Taxicornes, ա. յ. մբ. գեղձեղջիւրք . տոհմ պատենաւոր միջատաց :

Taxidermie, ի. ար. մորթայօրինում , մորթայօրինութիւն . * կենդանեաց մորթն լեցուցանելով՝ բնականին նմանիլն : [նային :

Taxidermique, ած. մորթայօր-

Taxidermiste, ա. մորթայօրինիչ :

Taxine, ի. տգ. գեղձին . տ. **If.**

Taxinées, ի. յ. բ. գեղձեայք . տոհմ կոնաբեր ծառոց , որոց նախատիպ է գեղձի (if).

Taxinomie, տ. **Taxonomie.**

Taxis (Bաքսիս) ա. վ. ձեռաճմլում . * ձեռքով այտոյց մի ճմլելն :

Taxodier, ա. բ. գեղձենի . * կոնաբեր ծառ գեղձի (if) տեսակ :

Taxologie, ի. գարգաբանութիւն, կարգախօսութիւն :

Taxologique, ած. գարգաբանական , կարգախօսական :

Taxologiste, Taxologue, ա. գարգաբան , գարգախօս

Taxonomie, ի. բուսագասութիւն . դասաւորութիւն բուսոց :

Taxus (իս) ա. բ. գա. **If** 2. կ. գա. **Blaireau** :

Taylorite, ի. հբ. տայլորաքար :

Tayon, ա. ծառիկ :

Taznite, ի. հբ. տազնաքար :

Te, դեր. զքեզ . on — demande. Comment a-t-elle pu — faire consentir à cela ? * ինչպէ՞ս կրցեր է զքեզ հաւանեցուցանել առ այս . ‖ առաջի ձայնաւորի եւ անձայն *h* ի գրի t'. Elle t'aime. Il t'honore. 2. քեզ . je — prie d'y aller, * կ'ինդրեմ որ հոն երթաս . je t'aime trop pour cela. * ասոր համար քեզ շատ կսիրեմ . je — donne cela, *քեզ կուտամ զայս. je — l'avais bien dit, *զայն քեզ ըսած էի . je veux — convaincre. * կուզեմ համոզել զքեզ . je viens — chercher, *քեզ առնելու կուգամ :

Té, ա. տ. **Equerre.**

Technesthétique, ի. գեղարուեստագիտութիւն :

Technique, ած. արուեստական, արուեստագիտական . mot, expression —. 2. ի. արուեստագիտութիւն. la —.

Techniquement, մ. արուեստօրէն, արուեստաբար :

Technocritique, ի. արուեստաքննութիւն : [գրութիւն :

Technographie, ի. արուեստա-

Technologie, ի. արուեստաբանութիւն , արուեստախօսութիւն :

Technologique, ած. արուեստաբանական , արուեստախօսական :

Technologue, ա. արուեստաբան , արուեստախօս :

Teck, տ. **Tek.**

Técoma, Técome, ա. բ. տեկոմ. ազգ երկպտուկ անկոց ի տոհմէ բիգնոնասերից (bignoniacées).

Técomées, ի. յ. բ. տեկոմեայք . ցեղ տնկոց ի տոհմէ բիգնոնասերից (bignoniacées).

Tecteur, trice, ած. բ. քողարկիչ , ծածկիչ . poils —s. 2. Ե. —. plumes —trices, ծածկափետուրք :

Tectibranches, ա. յ. կ. ծածկախոխիկք . կարգ փափկամարմնոց (mollusque).

Tectona, Tectone, ա. բ. S. **Tek.** [կան :

Tectonique, ած. երկրակազմա-

Tectrice, ի. S. **Tecteur.**

Te Deum (Քէ տէօմ) Զքեզ Աստուած, Հրաշափառ. գոհաբանական երգ. Te Deum laudamus, զՔեզ Աստուած գովաբանեմք. կամ, զՔէն, Աստուած, գոհանամք. on chanta le — en action de grâces. On chanta plusieurs —. Assister à un —. Toutes les autorités furent invitées au —.

Teffle, ա. մբ. տեխլոս. միջատ պատենաՔեւ :

Tégénaire, ի. կ. տնասարդ, ազգ սարդի. S. **Araignée.**

Tegmen (Քեկմէն) ա. բ. սերմնախիփ, սերմնապատեան :

Tegminé,e, ած. բ. սերմնախիփեալ : [տոր :

Tégulaire, ած. բ. սերմնախիփա-

Tégument, ա. կ. եւ բ. խեփոր, պատեան. la peau est le — de l'homme et des animaux. Les écailles sont des —s. Les —s floraux, ծաղկապատեան :

Tégumentaire, ած. խեփորատոր. membrane —.

Teignifuge, ած. ցեցահալած :

Teigne, ի. մբ. ցեց «կիւվէ». փոքրիկ միջատ Քեփագլուխ. 2. բժ. գոնջուԹիւն «քէլիք». — faveuse, S. **Faveux.** 3. բ. բոս :

Teignerie, ի. գոնջանոց :

Teigneux, euse, ած. գոնջ, քաջալ «քէլ». il est devenu —. 2. գ. —. c'est un —, une —euse. || Herbe aux —, գոնջախոտ :

Teillage, ա. կանեփակեղեւումն :

Teille (Քէյլ) ի. բ. կանեփակեղեւ:

Teiller (Քէյլէ) ն. ար. կանեփակեղեւել. կեղեւել զկաննի, զատանել զՔեփս կաննիի :

Teindre (je teins, tu teins, il teint, n. teignons, v. teignez, ils teignent; je teignais; je teignis; je teindrai; teins, teignez; que je teigne; que je teignisse; teignant; teint, teinte) ն. ներկանել, ներկել, գունել, գունաւորել. — du fil, de la laine, du drap. — en bleu, en rouge, etc. Le bois de Brésil teint l'eau en rouge. Les mûres teignent les mains, le linge.

Se teindre, դ. ներկանիլ. 2. շրջարիլ, շրջարել զանձն. *ինքնգինքն ներկել. elle se teint. Elle se teint les cheveux, *մազերն կներկէ :

Teint, e, անց. ներկեալ, գունաւոր. — de sang, արիւնաներկ, արիւնազանգ. ses mains sont —es de sang.

Teint, ա. մոյն. գոյն երեսաց. elle a un beau —, մունաւոր՝ գունեան է նա. — brun, pâle, rouge. 2. մոյն, գոյն. cette étoffe est mauvais, bon —. 3. մոյն, գոյն, ներկուած. grand —, հաստատ —. petit —, faux —, անհաստատ —. on teint les draps fins au grand —, les gros draps au petit —.

Teinte, ի. գոյն, երանք, նարօտ. — blafarde. — forte, faible. La dégradation des —s. Demi—, կէսգոյն, կիսագոյն. ces figures sont dans la demi—, se détachent en demi—. 2. փ. նշոյլ, նշմարանք. on remarquait sur sa figure une — de mélancolie. Il y a dans tout ce qu'il dit une — de malice.

Teinter, ն. ներկանել, ներկել, գունել, գունաւորել, *գոյն տալ. — de rouge, de jaune.

Teinture, ի. ներկ. préparer de la —. Mettre à la —, ներկանել, ներկել. — de cheveux, հերաներկ. 2. —, ներկուած. du drap d'une belle —, d'une bonne —. D'une — solide, քաջաներկ. cette soie a bien pris la —. 3. ներկում, ներկարարուԹիւն, նարօտաներկուԹիւն. la — est un art fort ancien. 4. ոգ. եւ դղ. երիւնարդ. — d'iode, — մանջոյ. — de tournesol. 5. փ. ներկ, ներկուած, տոգոր, վեր ի վերոյ գիտուԹիւն. il avait déjà quelque — de philosophie. Il a été instruit par des gens de bien; aussi, malgré ses désordres, il lui est resté quelque — de vertu.

Teinturerie, ի. ներկարարուԹիւն, նարօտաներկուԹիւն. 2. ներկատուն, ներկոց, ներկատուն :

Teinturier, ère, գ. ներկարար, ներկագործ, ներկիչ, նարօտաներկ, ներկչուհի. envoyer de l'étoffe au —. 2. փ. եւ հգն. գրաներկ, գրաշէն. elle n'a pas fait ces vers sans avoir recours à son —. 3. ա. այգ. գունախաղող. գունաւոր խաղող. renforcer la couleur d'un vin avec du —.

Tek, ա. բ. զանի. հն. **Tectona.** || Bois de —, սաձ, կաթնրափայտ. || գրի եւ **Teck.**

Tel, telle, ած. այնպիսի, այսպիսի, սոյնպիսի, որպիսի, սոյնգունակ, այդօրինակ. pour être heureux ou malheureux, il suffit de se croire —. Une telle conduite. Il est — que son maître. C'est un homme — qu'il vous le faut. Une étoffe telle que vous la voulez. Soyons —s que nous voulons paraître. Les bêtes féroces telles que le tigre, la panthère, etc. Les ouvrages destinés au théâtre, —s que les tragédies, les comédies; etc. 2. որպէս, յար եւ նման, հանգոյն, զերդ. il est — qu'un lion. — qu'un lion rugissant met en fuite les bergers épouvantés, — Achille.... որպէս առիւծ սիգագնագոչ ի փախուստ դիւԹացուցանէ զսիաբեկ դասս հովուաց, այնպէս Աքիլլէս... 3. այս ոք, այս անուն, սա. il est tantôt chez un —, tantôt chez une telle. Monsieur un —. Madame une telle. Messieurs —s. Mesdames telles. 4. ոմն, ոք. l'orage tombera sur — qui n'y pense pas. 5. այս ինչ. il est allé s'établir dans telle ville. Il m'a dit telle et telle chose, զայս ինչ եւ զայս առաց ինձ. — et —, այս եւ այն :

Tel quel, ը. անշահ, անպիտան. il y avait dans cette chambre un lit — quel. Une compagnie telle quelle. Des gens —s quels. 2. անփոփոխ, *նոյն վիճակ, նոյն վիճակի մէջ. je vous rends votre livre tel quel, votre somme d'argent telle quelle.

De telle sorte que, en telle sorte que, շ. այնպէս զի. de telle sorte que je suis obligé de le supporter, S. **Sorte.**

A — point, շ. այնչափ՝ այնպէս զի, *այն աստիճան որ. il est insupportable à — point, qu'on le battrait.

Ած. — maître, — valet, S. **Maître.** || Telle vie, telle fin, քան կեանց եւ վախճան. || telle mère, telle fille, որպէս մայրն՝ նոյնպէս եւ դուստրն. քան մօրն՝ եւ դուստրն :

Télamon, ա. ճ. տելամոն, առանդիի., առնաթձան. հն. **Atlante.**

Télangiectasie, ի. բժ. հեռանօԹաճատալուԹիւն. ճատալուԹիւն հեռաձեւ անօԹոց մարմնոյ :

Télautographe, ա. բգ. հեռինքնագրիչ, հեռինքնագիր :

Télautographie, ի. բգ. հեռինքնագրուԹիւն : [ինքնաշարժ :

Télautomatique, ած. բգ. հեռ-

Télectroscope, ա. բգ. հեռանկար :

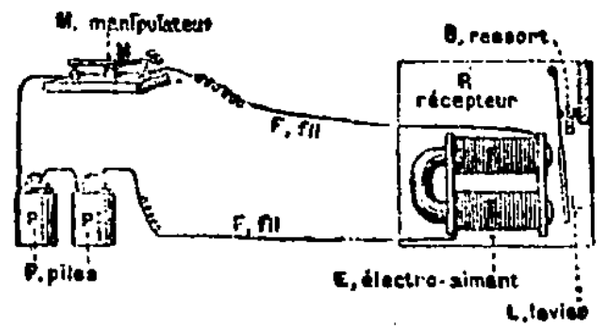
Télédynamique, ած. բգ. հեռազօրային. câble —. [ասպրուն :

Télégonie, ի. հեռածնունդ, հե-

Télégoniomètre, ա. եչ. հեռանկիւնաչափ (գործի) :

Télégramme, ա. բգ. հեռագրատոր :

Télégraphe, ա. բգ. հեռագիր. — à cadran, — ցուցակատոր. — à

signes, նշանահեռագիր. — նշանատոր. — à touches, ստեղնահեռագիր. — ստեղնատոր. 2. հեռագրարան, հեռագրատուն :

Télégraphie, ի. բգ. հեռագրուԹիւն. — optique, — տեսաբանական:

Télégraphier, ն. հեռագրել. on lui télégraphia de venir.

Télégraphique, ած. հեռագրական. ligne —, հեռագրագիծ. signes —s, հեռագրանշանք. nouvelle —, հեռագրատոր. dépêche —, հեռագրագիր. bureau —, հեռագրարան, հեռագրատուն :

Télégraphiquement, մ. հեռագրօրէն, *հեռագրով :

Télégraphiste, գ. հեռագրորդ. հեռագրող պաշտօնեայ՝ պաշտօնուհի :

Téléianthe, ած. բ. անԹերաճ ապիկ, կատարելաճապիկ :

Téléianthère, ի. բ. անԹերաբեղնան : [պատենաՔեւ :

Téléie, ի. մբ. անԹերուկ. միջատ

Télékie, ի. բ. ունտուզ. բոյս ինչ : [(գործի) :

Télémètre, ա. բգ. հեռաչափ

Téléologie, ի. հեռաբանուԹիւն, հեռախոսուԹիւն :

Téléologique, ած. հետաքրանական, հետախոսական :

Téléostéens, ա. յ. ձբ. ոչխոսկորեանք : [կրակերպք :

Téléostoïdes, ա. յ. ձբ. ոչխոս-

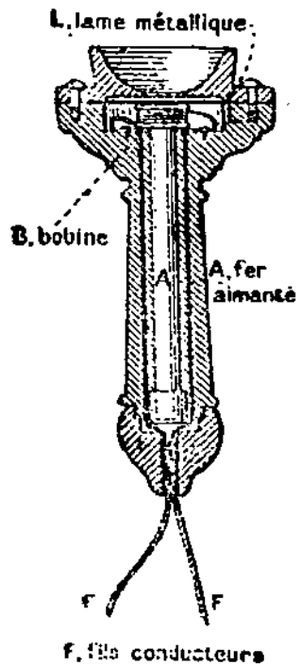
Télépathie, ի. բժ. հետազգացութիւն, հետախտութիւն :

Télèphe, ա. բ. տելեփ, վայրի ազոխ . բոյս երկպտուկ ի տոհմէ փրփրեմեայց (portulacées).

Téléphérage, ա. բգ. հետատարութիւն :

Téléphium (օմ) ա.գա. **Orpin**ի:

Téléphone, ա. բգ. հետաձայն, հետախոս. bureau de —, հետաձայնատան, հետաձայնատուն :

Téléphone.

Téléphonie, ի. հետաձայնութիւն, հետախոսութիւն :

Téléphonique, ած. հետաձայնական, հետախոսական :

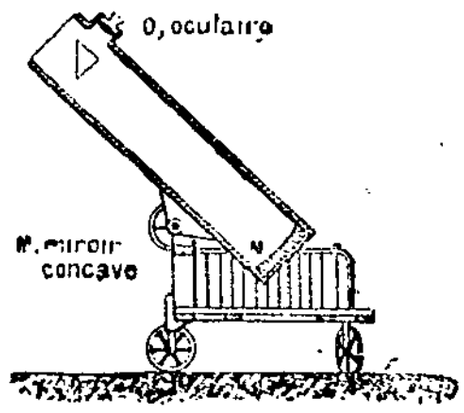
Téléphonographie, ի. բգ. հետաձայնագրութիւն, հետախոսագրութիւն :

Téléphore, ա. մբ. հետակիր. միջատ պատենաձեւ :

Téléphotos (օս) ա. բգ. հետալոյս : [սղոմն բռածոյ :

Télerpéton, ա.կ. տարատոլոն,

Télescope, ա. հետադիտ, հետադիտակ, հետացոյց «տելեսկոպ» :

Téléscoper, ն. հետադիտել :

Télescopique, ած. դիտական, հետադիտական. planètes, étoiles —s. [հետագրող :

Télescripteur, ա. հետագրիչ,

Télésie, ի. հբ. տելես. ազգ կոթնդոնի :

Téléthuses, Téléthusides, ի. յ. օղ. վերջատրք, վերջագգիք. ազգ օղակատրաց (annélides).

Télétopographie, ի. հետատեղագրութիւն :

Telfairie, ի. բ. տելփերի. ազգ երկպտուկ մոնոց ի տոհմէ դդմատերից (cucurbitacées).

Telicardius (իւս) ա. հբ. մուկուլայ. ակն արուագոյն :

Tellement, մ. այնպես. *այն աստիճան. il est — occupé, que... — que. — que vous ne voulez point vous mêler de cette affaire. || ը. — quellement, այսպես եւ այնպես, *սանկ նանկ :

Tellière, ած. papier —, տելիեր թաղուղթ. հն. **Papier ministre**. 2. ա. —, du —. De beau —.

Telline, ա. փե. տելին. փափկամարմ անգլուխ :

Tellurate, ա. տզ. տելուրատ :

Tellure, ա. տգ. տելուր. մետաղ ինչ: [րուտ :

Tellureux, ած. ա. տգ. տելու-

Tellurhydrique, ած. տգ. տելուրաջրածնային :

Tellurine, ի. հբ. տելուրիկ :

Tellurien, enne, ած. տելուրեան. émanations —ennes.

Tellurifère, ած. հբ. տելուրակր : [յին :

Tellurique, ած. տգ. տելուրա-

Tellurisel, ա. տգ. տելուրալ :

Tellurisme, ա. տելուրութիւն. երկրային մագնիսութիւն :

Tellurite, ի. հն. տելուրաքար :

Tellurure, ի. տգ. տելուրուկ. բաղադրութիւն տելուրի ընդ պարզ մարմնոյ : [mique.

Télodynamique, s. **Télédyna-**

Télomètre, s. **Télémètre.**

Telphuse, ի. կ. տելփուս. խեչափառ գետաց. հն. **Crabe de rivière.** [խայծ կարիճի :

Telson, ա. մբ. կարիճախայծ,

Téméraire, ած. յախուռն, յահոտիպ, ժպրիծի, յանդուգն, անձնախորհուրդ, խիզախ. être —, յահրանալ, ժպրիծել, յանդգնիլ, խիզախել. il faut être bien — pour avancer ce que vous dites. Il est plutôt — que vaillant. Esprit, discours, action, entreprise, décision, jugement —. 2. ա. —. un jeune —. Le — se jette dans le péril. Charles le —.

Témérairement, մ. յախուռն, յահռնաբար, ժպրիծաբար, յանդգնաբար, խիզախաբար. il se jette — au milieu des ennemis. Parler, juger —. 2. ն. յանիրաւի :

Témérité, ի. յահրութիւն, ժպրիծութիւն, յանդգնութիւն, խիզախութիւն. il y a dans cette action plus de — que de véritable courage. Il y a beaucoup de — à avancer cette proposition. C'est une — condamnable de mal juger les actions d'autrui. Il y a des —s heureuses.

Témia, Témie, ա. Ա. ծիտոր. ազգ ճնճղկի (passereaux).

Témoignage, ա. իգ. վկայութիւն «շէհատէթ». il a été appelé en —. Entendre en —. Rendre —, վկայել. il faut toujours rendre — à la vérité. — de vive voix. — par écrit suspect. Faux —. Donner son —, — տալ. recevoir le — de qn. J'invoque votre —. Votre — sera d'un grand poids. Cette bataille fut sanglante selon le — de tous les historiens du temps. || Bon —, բարի —. on a donné au ministre de bons —s de vous, de votre capacité, de votre conduite. || Le — de la conscience, — խղճի. je m'en rapporte au — de sa conscience. J'ai pour moi le — de ma conscience. || Le — des sens, — զգայութեանց. il faut bien s'en rapporter au — des sens. Le — des sens peut parfois nous tromper. || ասի եւս ne s'en rapporter qu'au — de ses yeux. 2. փ. —, նշան, ցոյց, ապացոյց. donner à qn. des —s d'estime, d'amitié, etc.

Témoigner, ն. վկայել, վկայութիւն տալ. — contre qn. Il ne peut pas — en justice. Je témoignerai de son innocence, de sa probité, de sa bonne foi. 2. փ. ցուցանել, յայտնել. je le témoignerai hautement. — du chagrin, de la douleur, de la joie, de l'amour, de la haine, du mépris. Je vous ai assez témoigné quelle était ma pensée sur ce point.

Témoin, ա. վկայ. — oculaire, ականատես —. — auriculaire, ականջալուր —. — suborné, corrompu, suspect, կաշառաբեկ՝ կասկածաւոր —. Faux —, սուտ —, — մեղաց. — à gages, վարձեալ —. — à charge, աննպաստավոս՝ ամբաստանիչ —. — à décharge, նպաստավոս՝ նպաստաւոր —. plusieurs —s, բազմավկայ. elle est — de ce qui s'est passé. Être —, ականատես լ. récuser un —. Entendre, interroger, examiner des —s. Produire, assigner des —s. La preuve par —s. Les —s sont unanimes sur ce point. Prendre qn. à —. || Vous m'êtes tous —s que..., *ամենքնիւք — էք որ... Dieu m'est —, Dieu m'en est —, — է ինձ Աստուած, Աստուած —. || il a été à la mairie avec ses deux —s. Servir de — pour un mariage. 2. փ. —, նշան. le Colisée et le Panthéon sont encore deux —s de la magnificence romaine. 3. յ. նշանք (սահմանաց). on a retrouvé les véritables bornes de ce champ par le moyen des —s. Les —s qu'on a laissés montrent quel travail il a fallu pour mettre toutes ses terres de niveau. 4. կզ. նշանք.

En — de quoi, մ. հ. ի վկայութիւն որոյ. զա. en foi de quoi.

Tempe, ի. մգ. բուռք, իրանուռք, մօրուարձակք, *քնիրք, քնատեղ «գուլպ Քօղու» :

Tempérament, ա. բարեխառնուն, բարեխառնութիւն, խառնուած, կազմութիւն, կազմուած. un bon, un mauvais —. Un — robuste, délicat, froid, apathique. 2. փ. բնաւորութիւն, բարք, բոյս բարուց. cela altère le —. Un — violent, ցասկոտ —. || avoir du —, տուիտ՝ խառնաւէր՝ ցանկասէր լ. 3. փ. հրնարք. il y a un — à prendre entre ces deux extrémités. Il faut essayer de trouver un — à cela. On proposa divers —s pour concilier les intérêts en conflit.

Tempérance, ի. ժուժկալութիւն. la — est une des quatre vertus cardinales. 2. —, գիննիայաութիւն. Société de —.

Tempérant, e, ած. ժուժկալ, գիննիայո. c'est un homme fort —. || գ. —. le — évite tous les excès. 2. բժ. ամոքիչ. poudre —e. || ա. —. ամոքադեղ. les —s.

Température, ի. բգ. բարեխառնութիւն, օդախառնութիւն. la

— est mauvaise. 2. բարեխառնութիւն, ջերմութիւն, ջերմաստիճան. la — du corps humain, de l'eau.

Tempéré, e, անց. եւ ած. բարեխառնեալ, բարեխառն, քաղցրախառն. un air —. Les climats —s. Zones —es. || ա. —. le thermomètre est au —, marque le —. 2. չափաւորեալ. monarchie —e. 3. ֆ. զգաստ, խոհական. c'est un homme fort —. 4. փ. բարեխառն, ամոքախառն, քաջախառն. style —. Éloquence —e. Une sévérité —e de douceur.

Tempérer, ն. բարեխառնել, ամոքել, մեղմացուցանել. — l'aigre par le doux. Ce petit vent tempère la grande chaleur. Il faudrait — l'éclat de cette lumière. 2. փ. —. le temps a tempéré son affection, sa douleur. L'âge a tempéré ses passions. — la sévérité d'un reproche par la douceur. 3. բարեխառնել, չափաւորել. — sa bile.

Se tempérer, դ. բարեխառնիլ, ամոքիլ, մեղմանալ. la chaleur vient à —. Sous un ciel plus doux, leur naturel s'est adouci; ce qu'ils avaient d'excessif s'est tempéré.

Tempête, ի. փոթորիկ. grande —. Nous essuyâmes une horrible —. Un vaisseau assailli, battu par la —, փոթորկածուփ նաւ. Il s'éleva tout à coup une furieuse —. La — alla fondre sur telle contrée. Se mettre à l'abri, à couvert de la —. Comme une —, փոթորկօրէն. 2. փ. —, աղմուկ, խռովութիւն. sa fermeté ne l'a point abandonné au milieu des —s suscitées contre lui. Détourner, conjurer la —. l'État est menacé de quelque —. Les passions ont élevé dans son âme une —. || Le cap des —s. S. **Le Cap de Bonne-Espérance.** || L'oiseau des —s, փոթորկահաւ. ին. **Goéland.**

Առ. Une — dans un verre d'eau, փոթորիկ ի ջրալից գաւաթի. *չնչին բանի համար մեծ խռովութիւն:

Tempêtement, ա. փոթորկումն:

Tempêter, չ. բ. փոթորկիլ, մռնչգնիլ, *աղմուկ խռովութիւն հանել. il ne fait que crier et —. — pour rien, à propos de rien.

Tempêteur, ա. փոթորկիչ, փոթորկող: [կաբար:

Tempêtueusement, մ. փոթոր-

Tempêtueux, euse, ած. փոթորկալից, փոթորկոտ, փոթորկաբեր. mer —euse. Vent —.

Temple, ա. տաճար, մեհեան. les —s des faux dieux. Le — de Jupiter. Le — d'Éphèse. Dédier, consacrer, profaner un —. Le — de la paix. Le — de Janus. || բխ. son nom est écrit dans le — de la gloire, au — de Mémoire. || Le — de Thémis, տաճարն արդարութեան, դատարան. 2. տաճարն. տաճար Սողոմոնի. la destruction du —. 3. տաճար, ժողովարան. un — protestant. Elle est au —. 4. տաճար, եկեղեցի. les fidèles sont les —s vivants. Les —s du Saint-Esprit. [dre des —s.

Templier, ա. տաճարական. ordre

Temporaire, ած. ժամանակաւոր. առժամեայ. pouvoir —.

Temporairement, մ. ժամանակաւորապէս, առ ժամանակ մի, *առժամանակեայ կերպով. il n'occupa cette place que —.

Temporal, e, aux, ած. մգ. քունքային, քնքային. os —, քունքոսկր, քնքոսկր. fosse —e, քունքափոս. քնքափոս. muscles temporaux, քունքադնդերք, քնքադնդեր:

Temporalité, ի. ժամանակաւորութիւն. il était juge à la —.

Temporel, elle, ած. ժամանակաւոր, ժամանակեայ, ժամանակական. les biens —s. 2. աշխարհական, աշխարհիկ. puissance, juridiction —elle. 3. ա. ժամանակաւոր. եկամուտ եկեղեցականի. il fut contraint par la saisie de son —. 4. ա. ժամանակաւոր. աշխարհական իշխանութիւն. les rois, quant au —, sont indépendants de la puissance spirituelle.

Temporellement, մ. ժամանակաւորապէս, առ ժամանակ մի, *առժամանակեայ կերպով. les méchants ne peuvent être heureux que —.

Temporisateur, trice, գ. յապաղիչ. 2. ած. —. une politique —trice.

Temporisation (սիօն) ի. յապաղանք. les —s d'un général.

Temporisement, ա. սգր. յապաղումն. ce — pensa tout perdre.

Temporiser, չ. յապաղել, *առն անցուցանել՝ շահիլ, ձգձգել. ne vous hâtez pas, il est bon de —.

Temporiseur, euse, գ. ի. յապաղիչ. c'est un grand —.

Temporo-maxillaire, ած. մգ. քունքածամելային. articulation —.

Temps, ա. ժամանակ, *առն. les poètes représentaient le — sous la figure d'un vieillard ailé, qui d'une main tient une faux et de l'autre un sablier. Du — primitif, նախաժամանակ. dans l'ancien —, ի հնումն, *հին առն. dans les — modernes, ի նորումս, *նոր առնէնէրն. un long —, de long —, պարագայց ամօք, *շատ տարիներով. un — court, կարճ —. — passé, անցեալ —. — présent, ներկայ —. — futur կամ à venir, ապառնի կամ հանդերձեալ —. compter, mesurer le —. Le — s'écoule. En moins de —, ի սակաւ ժամանակի, *քիչ առնի մէջ. dans le même —, ի նմին ժամանակի, *նոյն առնի մէջ, նոյն —. il y a peu de —. Avec le —, ժամանակաւ, *առնով. le — fait découvrir la vérité. Le — dévore tout. Fixer un —, ժամանակել. * — որոշել. la longueur du — Un —, — մի. cela a duré un certain —, * — մի տեւեց. cela est bon pour un —, * —ի համար այս լաւ է. cela n'a qu'un —. C'est un homme qui ne connait pas le prix du —. Ménager le —. Ce travail prend tout mon —. Il me fait perdre mon —. Je n'ai pas le — de vous parler. || Le — des études, ուսման —. || le — de coucher, ննջառժամ. passer son — à quelque chose, à faire quelque chose, եւ լկ., passer le —, անցուցանել զժամանակն, ժամավաճառ լ., *առնն անցունել. || avoir, prendre, se donner du bon —, զուարճանալ. || perdre le — կամ perdre son —, կորուսանել զ—ն, ժամավաճառ լ. je n'ai pas de — à perdre. || Prendre son —, չփութալ. || tuer le —, ժամավաճառ լ. || le — des vendanges, — այգեկոչ. le — de la moisson, — հնձոց. dans le — des perdreaux, * կաքաւ որսալու —. le — pascal կամ de Pâques, Զատկի —. le — des vacances, պարապոյ —. || quatre— S. **Quatre-temps.** ||Du — de Moïse, des patriarches, Մովսէսի՝ նահապետաց —. au — jadis, երբեմն, *առնեով. dans ce —-là vivait un sage, *այն — իմաստուն մի կ'ապրէր. ils vivaient dans le même —, ժամանակակից էին. les hommes de mon —, ժամանակակից մարդիկս. dans mon jeune —, * երիտասարդութեանս առն. au bon vieux —, հին առն, les — fabuleux, առասպելեալ —ք les — héroïques, դիցաբնական —ք. les — historiques, պատմական —ք. tous les — ont produit des héros, *առիւն —ք դիցազուններ բերին. || être de son —, *իւր ժամանակին՝ իւր ժամանակին յարմար լ. || prendre le — de qn., *մէկուն ժամանակն առնուլ, աշխատանքին արգիլ ըլլալ. || prendre qn. sur le —, * մէկուն յարմար ժամանակն գտնել, մտածելու — չընդունել. en — de paix et en — de guerre, ի — խաղաղութեան եւ ի — պատերազմի. dans un — de trouble et de corruption, — խռովութեան եւ ապականութեան. dans les — difficiles, ի դժուարին —ս. les — sont durs, խիստ՝ դժուարին են —ք. c'est le goût du —, ախորժակ է —ի. cela n'est pas surprenant par le — qui court, *զարմանալու բան չէ —ին նայելով. || il était —, ժամ էր արդէն, *ժամանակն՝ ժամն հասեր էր. || bon —, բարի —. || le — s'approche, *առնն կմօտենայ. devancer le —, *—ն կանխել. dès que le — sera venu, *—ն գալուն պէս. elle est accouchée avant le —, *ոչ ատեր քն առաջ ծնաւ. || ce soldat a fait son —, * այս զինուորն —ն անցուց. il a fait son —, *—ն անցուց՝ կատարեց. cet habit a fait son —, * այս զգեստն ալ չհագնուիր.

2. ժամանակ, պայմանաժամ. payer dans le — marqué, *վճարել որոշեալ ժամանակին. il m'a demandé un peu de — pour me payer. Vous me donnez un — bien court. Prolonger, abréger le —. Accorder, obtenir du —. Donner un année de —. Cet homme ne cherche qu'à gagner du —.

3. ժամանակ, պատեհ, առիթ. le — est favorable. Il n'est pas encore — de songer à cela. Il n'est plus — de le faire. Il n'est plus —. Ce n'est pas le — de parler de cela. Chaque chose a son —. Il y a — de rire et de

pleurer, — de parler et de se taire. Choisir son —, choisir bien son —, choisir mal son —, || Prendre son —, *ժամանակին ընել, առիթն ընտրել, ձեռնտուն ընել.

4. ժամանակ, եղանակ (օդոյ). Il fait beau —, mauvais —. Quel vilain —! Un — sec, humide, pluvieux. Un — calme, serein, orageux. Changement de —. — sombre, couvert. S'exposer aux injures du —. Le — s'éclaircit, s'obscurcit. Le — se met au beau. Gros —. — d'orage. Il fait un — de demoiselle, անանձրեւ, անփոչի եւ անարեւ —.

5. կր. ամանակ. observer les —s de la danse. La valse se danse à deux, trois et six —.

6. զխ. ամանակ. la charge en douze —, en quatre —. Pousser une botte en deux, en trois —. — d'arrêt, դադար, *կանգ.

7. գրկ. ամանակ, հանգիստ. lorsqu'on parle en public, il est bon d'observer des — entre certains mots, entre certaines phrases. Après ce vers il y a un — à garder.

8. ձվ. ամանակ. un — de galop.

9. բ. ժամանակ.

10. եմ. ամանակ. mesure à deux —, չափ երկամանակ.

A —, մ. ի ժամու, յարմար ժամանակի, *ապէկ առեն. vous arrivez à —. Vous n'arriverez pas à — pour le voir. Cette chose n'a point été faite à —. 2. ժամանակաւոր. աքսորանալ ինչ ժամանակ. bannissement à —.

Au même —, *en même* —, *dans le même* —, մ. ի նմին ժամանակի, ի միասին. *նոյն ժամանակ, միեւնոյն ժամանակ, միասին. nous sommes partis au même —. Nous étions au collège en même —.

De — en —, *de — à autre*, մ. ընդ ժամանակս ժամանակս, երբեմն երբեմն, մերթ ընդ մերթ, գամու գամու, պահ ընդ պահ, երբեմն, միջ ընդ միջ, *առեն առեն. je lui écris de — en —. Il me donne de ses nouvelles de — à autre.

De tout —, յամենայն ժամանակի, միշտ, ցանկ, հանապազ. de tout — la vertu s'est fait estimer.

En — et lieu, մ. ի դիպող ժամանակի եւ ի պատեհ տեղւոջ, *իբր առեներն եւ տեղին. je vous expliquerai cela en — et lieu.

Tout d'un —, մ. նոյնժամայն, նոյն ընդ նոյն, անդէն եւ անդ. il faut détruire ces mauvaises herbes tout d'un —.

La plupart du —, մ. բազում այն է, սովորաբար. *շատ անգամ. la plupart du — il vagabonde dans les rues.

Suivant կամ *selon le* — կամ *les* —, մ. ըստ ժամանակի, ըստ պարագայի, ըստ պատշաճի, ըստ ժամուն պիտոյից. il faut s'habiller suivant le —. Se gouverner selon le —. selon les —.

Dans le — que կամ *dans le — où*, ջ. մինչ, մինչդեռ. j'entrai chez lui dans le — qu'il se disposait à partir. Il fait des filets dans le — qu'il ne peut pêcher.

A — et à contre —, ի ժամու եւ ի տարաժամու, *ալիկ առենին եւ առեն չեղած.

Un. Autre —, autres mœurs, այլ —, այլ բարք. || il y a — pour tout, *ամէն բանի — կայ. || Tout vient à — pour qui peut attendre, *ամէն բան առենին կուգայ սպասել կրցողին. || prendre le — comme il vient, պատշաճել զանձն ժամանակին, *ինքզինքն —ին յարմարցունել, —ին յարմարիլ.

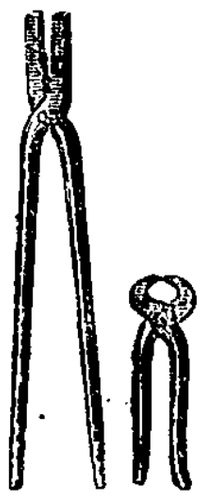
Tenable, ած. պաշտպանելի, *կեցուելիք. ce château n'est pas —. La place cesse d'être —. 2. փ. հանդուրժելի, տոկալի, տանելի. le lieu n'est pas —. Il a quitté cette administration, car sa position n'était plus —.

Tenace, ած. կուռելի, կռուական, մազան, մատղող, կառչող, *կպչուն. une matière — et gluante. non —, անկռուելի, անմածան. 2. խստապինդ. le fer est plus — que le cuivre. 2. փ. յիշողուիւն, յարմար. c'est un homme fort —. Avoir la mémoire —, հիւրաբայուշ լ., *անմոռաց յիշողուիւն ունենալ. 3. հ. ագահ, *ձեռքն գոց. il est extrêmement —.

Ténacité, ի. մածանուիւն, անկրուելիուիւն, մատղոդուիւն, *կպչունուիւն. la — de la glu. 2. կարծրուիւն, *դիմացկունուիւն. la — du chanvre, des métaux. 3. փ. յարատեւուիւն. il montre bien de la —. 4. փ. հաստատուիւն, անմոռացուիւն. sa mémoire est d'une grande —. 5. փ. ագահուիւն. cet homme a bien de la —.

Tenaculum (օմ) ա. վ. կռլակ, կորճատեղն.

Tenaille, ի. աքցան, աքճան, *կէզպուբ «բէլիէնին». sans —, անաքցան.

Tenaille.

Tenaillement, ա. աքճանուժն.

Tenailler, ն. աքճանել. տանջել զմահապատն հրացեալ աքճանօք. on tenaillait autrefois les criminels.

Tenancier, e, գ. հ. վարձակալ առեւտրական երկրի. 2. վարձակալ փոքրիկ ագարակի.

Tenant, e, ած. Séance —e, յընծայս ժողովոյն. 2. գ. դիմակալ, ախոյեան. les —s et les assaillants. 3. փ. եւ բ. պաշտպան, չատագով. il était — de la discussion, de la dispute. C'était le — déclaré du ministre. 4. փ. ազդեցիկ. il est le — dans cette maison. 5. Les —s et les aboutissants, մերձավայրք, յարակիցք, հանգամանք, պարագայք. les —s et les aboutissants d'un champ, d'un héritage, etc. || փ. savoir tous les —s et les aboutissants d'une affaire, *գոյն մի լաւ գիտնալ.

Tout en un —, *tout d'un* —, *d'un même* —, մ. միայար, անկաւար. il a cent hectares de terre tout d'un —, tout en un —, d'un même —.

Ténare, ա. տենար, դժոխք. Jupiter le précipita dans le —.

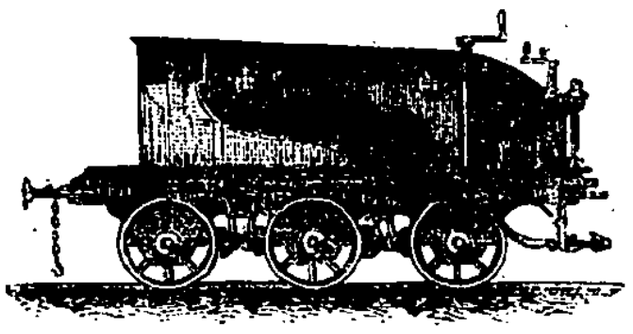
Tendable, ած. ձգանելի:

Tendance, ի. մր. ձգտումն, բնազդ. la — des corps vers le centre de la terre. || փ. l'homme a une — instinctive à rechercher ce qui lui est agréable. Par une — naturelle. 2. փ. —, ուղղուիւն. il y a dans cet écrit une — au scepticisme. Ce journal fut poursuivi pour ses —s révolutionnaires. Procès de —.

Tendant, e, ած. ձգտեալ, բերեալ. un discours — à prouver que... Une proposition —e à l'hérésie. Semer des libelles —s à la sédition.

Tendelet, ա. վրանիկ:

Tender (թանտէր) ա. անգ. ջերմաձխակառք (երկաթուղւոյ). հն. **Allège.**

Tenderie, ի. հաղբք, թակարդ,

Tendeur, euse, գ. ձգիչ, ձգոտիչ, ձգտող. — de tapisserie. 2. —. — de pièges, թակարդադիր, որոգայթադիր:

Tendineux, euse, ած. մգ. ջլճեղնուտ, պճեղնային. tissu —. Membrane —euse.

Tendoir, ա. ձգարան, ձգտան,

Tendon, ա. մգ. պճեղն, ձգտուն, լար. — d'Achille, — Աքիլեան:

Tendrac, ա. կ. տենդրակ. միջատակեր կենդանի նման ոզնոյ (hérisson).

Tendre, ած. կակուղ. du bois —. Bâtir avec des pierres —s. Une viande extrêmement —. Cette viande n'est pas —. Pain —, —՝ նորեի հաց. 2. գիրգ, գրգաւուն, քնքուշ, փափուկ, զգայուն. avoir la peau —. Les jeunes arbres ont l'écorce —. Avoir la vue —, les yeux —s, փափուկ եւ սկաւ ունել զաչս. || փ. avoir la conscience —, *խղճմտանքն փափուկ լ. ce cheval est — à l'éperon, *այս ձին խթանի շատ զգայուն է. il a la bouche —, փափկերախ է. 3. մատաղ, անտխտան, տղայծի, ճղնիմ, *մատղաշ. la — enfance, մատղաշ մանկուիւն. la — jeunesse, դեռատի երիտասարդուիւն. l'âge —, անտխտան հասակ. les plus —s années. 4. փ. գողտր, գողտրիկ, գողտրաբարբառ, գորովական, խանդաղատական, գորովալիր, գորովագութ, գորովագին, դիւրագորով, խանդակաթ, սիրագութ. un ami —. Mère —, գորովամայր. un père —. Un — amant. Un — époux, քաղցր ամուսին.

une âme —. Le cœur —, գորովա-սիրտ . vous m'avez inspiré le plus — amour. Un discours —. Des paroles, des vers —s. Langage —, գոլտրախաօս՝ գոլտրախաօսիկ բարբառ . regarder d'un air —. Il m'a fait de —s adieux. Avoir le son de la voix, un son de voix —, գոլտրաձայն՝ փափկաձայն լ. il y a des couches fort —s dans ce tableau. Ce peintre a le pinceau —. Couleur —. 5. ա. բ. գորով, սէր . il a du — pour cette femme.

Tendre (լծ, je tends, tu tends, il tend, n. tendons, v. tendez, ils tendent; je tendais, n. tendions; je tendis, n. tendîmes; je tendrai, n. tendrons; je tendrais, n. tendrions; tends, tendons, tendez; que je tende, que n. tendions; que je tendisse, que n. tendissions; tendant, tendu, tendue) ն. պրկել . — une corde, une chaîne, un ressort. 2. ձգել , ձգտել. — des filets aux oiseaux. — des toiles pour le sanglier. — des lacets. 3. լարել, լնուլ . — un piège, un panneau, S. **Piège** եւ **Panneau**. — une souricière, — մկնակաճառ . — un piège aux alouettes, aux bécasses, etc. — un arc, — զալեղն . — fortement un arc, լի գաւշել զալեղն . — un lit, անկողին արկանել. ||փ. — un piège, un panneau à qn., լարել ուխք որոգայթս, դարան գործել . 4. հարկանել . — un pavillon, une tente, հրան՝ վրան —. 5. պատել , զարդարել . — un appartement. — une chambre de velours. L'Église était toute tendue de noir, սեւազգած էր եկեղեցին . 6. ձգել , կարկառել , *երկնցուցանել . il tendit le cou au bourreau. — la main en signe d'amitié, աջ բարեկամութեան կարկառել . — une main secourable, ձեռն օգնականութեան կարկառել . || — le dos aux coups, տալ զՓիլոնս ի հարուածս . — les bras à qn. S. **Bras**.

Tendre, չ. երթալ , դիմել . ils couraient sans savoir où tendaient leurs pas. 2. ասնել , հասնել , երթալ . où tend ce chemin-là? 3. փ. ձգիլ , ուշ ունել , հայել , բերիլ , դիմել , միտել . à quoi tendent vos désirs, vos desseins, vos démarches. — à la perfection. L'homme tend au bonheur. Tout cela ne tend à rien. C'est un homme qui tend à ses fins. 4. վախճանիլ , *վախճանն՝ վերջն հասնիլ . le feu tend à sa fin. La maladie, le malade tend à sa fin.

Tendrelet, ette, ած. գոլտրիկ , փափկիկ :

Tendrement, մ. գորովագին , գոլտրագին , գորովանօք , խանդաղատօրէն , խանդաղատագին , խանդակաթ , խանդաղատանօք . elle aime — ses enfants. Cette femme était — aimée. Regarder, embrasser —. 2. ֆ. փափկօրէն , *փափուկ . peindre —.

Tendresse, ի. գոլտրութիւն , գորով , խանդաղատանք , խանդաթան՝ խանդակաթ սէր , գուն՝ գորով ոիրոյ , դիւրագորովութիւն . la — d'un père, d'une mère pour ses enfants. La — maternelle, paternelle. Aimer avec —. Avare de —, սակաւագութ . — de cœur, գորովասրտութիւն . 2. յ. գգուանք, աղաղատանք , *գուրգուրանք . il me faisait mille —s. Défiez-vous de toutes ses —s.

Tendret, ette, S. **Tendrelet**.

Tendreté, ի. ագր. կակղութիւն , մատաղութիւն , *մատղաշութիւն . — d'un gigot, d'un lièvre. Ces légumes sont d'une extrême —.

Tendron, ա. խաւարծի . *մատղաշ ծիլ՝ բողբոջ . les chèvres broutent les —s des arbres et des plantes. 2. փ. եւ բ. աղջիկ . un jeune —, *մատղաշ աղջիկ, աղջկնակ . 3. մսգ. կակղիկ . *հորթուս կուրծքի ոսկերածայրից կռճիկ . une fricassée de —s de veau.

Tendu, e, անց. **Tendre** բայի , ձգտեալ , լարեալ . arc —, ալեղն լարեալ . arc fortement —, գրկալիր՝ լիագիրկ՝ պնդաբարշ աղեղն . 2. պիրկ . corde —e, jarret —. Fortement —, ուժգնապիրկ. 3. փ. ձգտեալ, ձիգ , մտածիգ , մտագբօս . avoir l'esprit —, մտածիգ լ. situation —e, ձգտեալ վիճակ . style —.

Ténèbres, ի. յ. խաւար , մութ . les — de la nuit. L'ennemi s'avança à la faveur des —. D'épaisses —. Dissiper les —. Entouré de —, խաւարապատ . les — de la tombe, դանդիման . 2. փ. խաւար , սոսկութիւն . ses yeux se couvrirent des — de la mort. Les — de l'ignorance. Marcher dans les —. Percer les — des anciens temps. || L'ange, l'esprit, le prince des —, հրեշտակ՝ այս՝ իշխան խաւարի . սատանայ . 3. պտ. ցայգապաշտոն , գիշերապաշտոն (լատին Եկեղեցւոյ) . aller à —.

Ténébreusement, մ. խաւարապէս , ննջգօրէն , *մթան մէջ . il se glissa — au pouvoir.

Ténébreux, euse, ած. խաւարուտ , խաւարչուտ, խաւարին, խաւարչային , խաւարաթոյր , խաւարամած , աղջամղջին , մթին , անընշոյլ . les voiles —euses de la nuit. Dont la figure est —euse, խաւարադէմ. ||քն. le séjour —, խաւարայարկ բնակութիւն , խաւարաբնակ աբգելան . դըժոխք . 2. փ. խրթնախոհ , խաւարադէմ. un philosophe —. Il est sombre et —. Il a l'air sombre et —. 3. փ. խաւարին , մռայլ , անյայտ , անստոյգ . les temps — de l'histoire. 4. փ. խաւարային , ննջգաւոր . un coquin —. Une conduite —euse.

Ténébricole, ած. կ. խաւարաբնակ :

Ténébrion, ա. մբ. խաւարակեաց . ագգ պատենաւոր միջատի :

Ténébrionides, ա. յ. մբ. խաւարակեցեայք . ագգ խաւարակեաց միջատաց : [րակ . — roturier.

Tènement, ա. իգ. ֆ. տիրագա-

Ténesme, ա. ախ. սրբանախիծ . խիծք սրբանի . — vésical, միզամիջսախիծ :

Tenettes, ի. յ. վ. կաստ . on se sert des — pour saisir les calculs dans la vessie.

Teneur, ի. պարունակութիւն , պատճէն . un acte dont voici la —, dont la — suit. L'arrêt sera exécuté selon sa —.

Teneur, euse, գ. ըմբռնիչ, կալող , *բռնող . — de livre, տոմարակալ :

Ténia, ա. կ. S. **Tænia**.

Téniadés, ա. յ. կ. երիզակիայք. ցեղ երիզորդաց :

Téniaglossés, ա. յ. կ. երիզալեզուեայք : [կախալած :

Ténifuge, ած. եւ գ. բժ. երիզա-

Ténioïde, ա. ձբ. երիզակաձուկն. ձուկն նման երիզակաց. 2. կ. S. **Tænioïdes**.

Ténioptéridées, ի. յ. վբ. բ. երիզակաձեւք . ազգ բրաձոյ ձարխոտաց :

Tenir (je tiens, tu tiens, il tient, n. tenons, v. tenez, ils tiennent; je tenais, n. tenions; je tins, n. tînmes; je tiendrai, n. tiendrons; je tiendrais, n. tiendrions; tiens, tenons; que je tienne, que n. tenions; que je tinsse, que n. tinssions; tenant; tenu, tenue) ն. ունել ի ձեռին՝ ի բուին՝ ի բռան , ունել , բռնել . — un livre. — les rênes des chevaux. — le gouvernail d'un navire. — qn. par le bras, par le corps. — les chiens en laisse. — en ses mains, en sa puissance. || — un enfant sur les fonts du baptême, S. **Fonts**. || — qn. le bec dans l'eau. || — qn. à la gorge, S. **Gorge**. || — en bride, en obéissance, S. **Bride**, **Obéissance**. || — qn. dans sa manche, qc. dans sa manche, S. **Manche**. 2. tiens, կա՛լ , կա՛լ , ա՛ռ , բռնի՛կ , *ա՛ռ , բռնէ՛, ա՛ռ քեզ , ի՛նչ կ՚ըսես . tiens, le voilà qui passe. Tenez, tout ce que vous me dites, ne me touche pas. 3. ժառանգել , սեպհական ունել . — un pays en souverain. Il tient de sa mère, il est méfiant; il tient cela de son père. 4. գրաւել , գրաւեալ ունել , *բռնել . vous tenez trop de place. Il tient toute la maison. Il tient le premier étage. — le lit. 5. ունել , *բռնել . — une terre à ferme, à bail. || փ. — qc. de qn., *բան մի մէկէ ունենալ . — de race, de naissance, S. **Race**, **Naissance**. || — note de, նշանակել . || — tête, զդէմ ունել , *դէմ կենալ , ընդդիմանալ . — bon, S. **Bon**. || — ferme, S. **Ferme**. || — de près, *չորս աչքով հսկել . || — court, *կարճ բռնել , սանձն քաշել միշտ . || — en mépris, արհամարհել . || — en estime, յարգել . || — en respect, յարգ՝ պատկառանք ազդել . || — en échec, *ձեռքն ոտքն կապել , անշարժութեան դատապարտել . || — quitte, *ազատ ընել . || — la maison, le ménage, *տուն ունենալ . — le dé, S. **Dé**. || — la main, la bride haute. — la main courte, խստիւ գնալ՝ վարիլ , *խստիւ երթալ՝ վարուիլ . || — maison, տունն՝

սեղանն բաց լ. — table, *ժամերով սեղան նստիլ, սեղանն բաց լ., սեղաններ տալ. || — jeu, *յաղթուողի հետ խաղն շարունակել. — le jeu, մէկուն տեղ խաղալ. || — la mer, *միշտ ծովերու վրայ ըլլալ. — la côte *ծովեզերքի քովէ նաւարկել. — le large, *բաց ծովու մէջ նաւարկել. || — la campagne, *բաց դաշտի վրայ պատերազմն շարունակել. 7. պահել. — une chose secrète. 8. ունել, *առնել. il tient enfin sa récompense. 9. ունել, *բռնել. — une école. || փ. — bien son rang, sa place, son poste, արժանապէս —. 10. տիրել, իշխել, ըմբռնել, *բռնել. voilà sa folie que le tient. 11. պարունակել. une pièce de vin tient 228 litres. 12. կառաբել, պահել, լնուլ, բռնել. — sa promesse. Qui n'a pas tenu sa promesse, խոստմնազանց. 13. համարել, կարծել. je tiens ce fait douteux. 14. պահել, պահպանել. — ses papiers sous clef. Il faut — cela à la cave pour le conserver. On le tient en prison. Il tient son argent caché. — garnison dans une ville.

Tenir, չ. հաստատուն կալ, *հաստատուն՝ հաստատ կենալ. ce clou ne tient pas. 2. պահիլ, *պահուիլ, դիմանալ. la colère ne tient pas contre le repentir. 3. պարունակիլ. ce liquide ne tient pas dans cette bouteille. 4. փափաքիլ, *կապուիլ. on tient à la vie. 5. պատճառիլ, պատճառ լ. la cherté des denrées tient à l'abondance de l'argent. 6. հպիլ, մերձ՝ մօտ լ., *մօտ ըլլալ, կպչիլ. sa maison tient à la nôtre. 7. նմանիլ, նման լ. cet enfant tient de sa mère. || Il ne tient pas à moi, *ձեռքս չէ. || cela tient du prodige, *հրաշալի բան է. || qu'à cela ne tienne, *այդ հոգ մը չէ, բանը հոդ մնայ. || il n'y a rien qui tienne, *Աստուած վերէն իջնէ, ինչ ի'ուզէ ըլլայ. || ne pas — dans sa peau, *տեղ մի չտալիլ, անհամբեր լ.

Se tenir, դ. բռնուն հարկանիլ, վակծոյժ լ., ըմբռնիլ, *բռնիլ. il se tint à une branche, aux crins du cheval. 2. ունել զիմեանս, *մէկզմէկ բռնել. — par la main, ունել զձեռաց միմեանց, *իրարու ձեռքէն բռնել. 3. շատանալ, բաւական համարիլ՝ *սեպել. je m'en tiens là. Je me le tiens pour dit, այդքան բաւական է. || savoir à quoi s'en tenir, գիտել ՚ի ինչ արժան իցէ կալ, ինչ հաստատեալ՝ պնդեալ կալ. 4. կալ, *կենալ. tenez-vous auprès de moi, *քովս կեցիր. || — à l'écart, կալ մեկուսի, *մէկդի՝ հեռու կենալ. || — prêt, կազմ՝ պատրաստ կալ՝ *կենալ. || — pour battu, *չնուիլ. tenez-vous pour dit que, *վստահ եղիր որ. || — les bras croisés, S. **Croisé**. — sur ses gardes, S. **Garde**. 5. գումարիլ, *տեղի ունենալ. cette foire se tient en tel endroit. Cette assemblée se tient une fois par mois. Il se tint une assemblée des notables. 6. ունել՝ արգելուլ զանձն, *ինքնգինքն բռնել. j'ai peine à me tenir. || — à quatre, S. **Quatre**. || — les côtes de rire, *ծիծաղելէ մարիլ. || — pour averti, զգոյշ կենալ. 7. համարել զանձն, *ինքնգինքն սեպել. je me tiens heureux d'avoir pu vous être agréable. Je me tiens pour satisfait, գոհ եմ. 8. ասիլ, *բսուիլ. les discours qui se sont tenus en cette occasion.

Առ. un tiens vaut mieux que deux tu l'auras, տուր ինձ զայսօր, եւ ա'ռ քեզ զվաղիւ. լաւագոյն հաւ այսր առուր քան զսագ վաղուի. || mieux vaut tenir que courir, *աւելի լաւ է բռնել կենալ քան եռանիլն վազել. || promettre et tenir sont deux, խոստանալ եւ խոստմունքն պահել՝ տարբեր է. || quand on est bien, il faut s'y tenir, կամ նոյնպէս ասի. êtes-vous bien? tenez-vous-y, *երբոր մարդ տեղ մի լաւ է, պէտք է կենալ:

Tennantite, ի. հբ. տենանտարար:

Tennis, ա. Թենիս. ազգ գնդակի:

Ténographie, ի. պճնեղագրութիւն:

Ténologie, ի. պճնեղաբանութիւն, պճնեղախօսութիւն:

Tenon, ա. ճ. չիփիշ. à —, չիփիշաւոր:

Tenonner, ն. ճ. չիփիշել:

Ténor, ա. եմ. վերիպակ, վերածայն, բարձրիպակ, բարձրածայն. un — de l'Opéra.

Ténorino, ա. եմ. վերիպիկ:

Ténorisant, e, ած. եմ. վերածայնող:

Ténoriser, չ. կմ. վերածայնել. ce baryton ténorise.

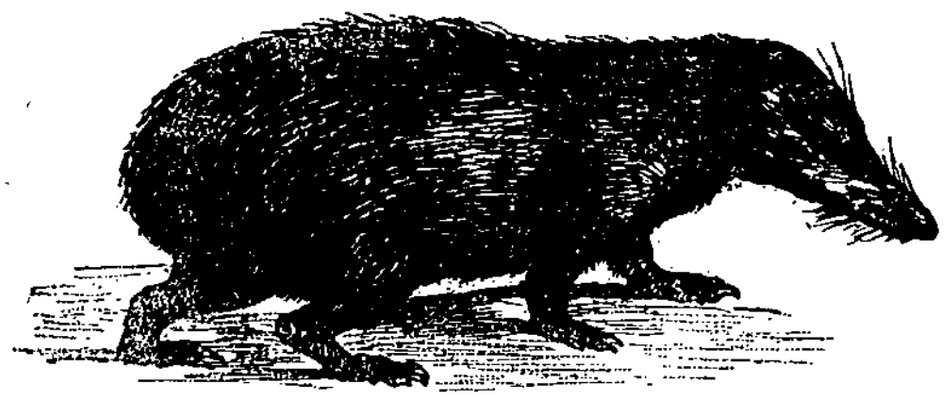
Ténorite, ի. հբ. S. **Mélaconise**.

Ténorrhaphie, ի. վ. պճեղնակարան. կցելն ընդ միմեանս կարանաւ զիրկոսին ճայրս պճղան հատելոյ կամ վիրաւորելոյ:

Ténotome, ա. վ. պճեղնահատ (գործի):

Ténotomie, ի. վ. պճեղնահատութիւն S. **Tenon**.

Tenrec, ա. կ. տանրէկ. միջատակիր կենդանի նման ոզնւոյ (hérisson). գրի եւ **Tanrec**.

Tenseur, ած. մգ. ձգիչ. les muscles —s de l'aponévrose. 2. ա. մգ. —.

Tensif, ive, ած. բժ. ձգուական. douleur —ive.

Tension, ի. ձգումն, պրկումն. la — d'une corde, des muscles. Cette fluxion lui causait une grande — à la peau. || փ. — d'esprit, մտածգումն. *սաստիկ ուշադրութիւն. il s'est épuisé par une trop grande — d'esprit.

Tentaculaire, ած. եղջերկաւոր:

Tentacule, ա. կ. եղջերուկ:

Tentaculifère, ած. եղջերկաբեր:

Tentaculiforme, ած. եղջերկանման:

Tentalite, ի. հբ. տանտալաքար:

Tentant, e, ած. փորձիչ, հրապուրիչ. cela est —. L'occasion était bien —e.

Tentateur, trice, գ. փորձիչ. c'est un —. || Le —, l'esprit —, —ն, փորձագիտ, փորձագետ. սատանայ. 2. ած. —. piéges —s.

Tentation (սիօն) ի. փորձութիւն. grande, forte —. Induire qn. en —. Résister, céder, succomber à la —. C'est une — du malin esprit. La — de la chair. Vous êtes bien tendre à la —. Les âmes les plus saintes ne sont pas exemptes de —s. — de saint Antoine. 2. փ. յօժարութիւն, փափաք. il avait une grande — de bâtir. Il résista à la —.

Tentative, ի. փորձ. faire une — auprès de qn., *— փորձել մէկուն քով. il fit plusieurs —s. Une — de vol. 2. նախափորձ (աստուածաբանութեան):

Tente, ի. վրան, խորան «չատրը». les mâts, les piquets, les cordages, les murailles d'une —. Camper sous les —s, վրանաբնակ՝ խորանաբնակ լ., *վրանի տակ բնակիլ. la caravane dressa ses —s. || փ. se retirer sous sa —, *բարկութեամբ քաշուիլ՝ ձեռք քաշել. 2. տաղաւար. les —s, fête des —s, տաղաւարահարք, ոն տաղաւարահարաց. հն. **Tabernacle**. 3. եւ. վրան. 4. վ. վիրապատրոյգ. պատրոյգ վիրաց. 5. Թակարդ (հատրաց). 6. մգ. խորան. — de cervelet, — ուղղակի:

Tenter, ն. փորձել, փորձ փորձել, Թեւակոխել. la chose est trop difficile, je ne veux pas seulement la —. On a déjà tenté cette expérience. 2. փորձել, ջանալ. on a tenté de corrompre. — l'impossible. 3. փորձել. — Dieu, փորձել զԱստուած, նշանախնդիր լ. 4. փ. փորձել, հրապուրել, յօժարեցուցանել, փափաքեցուցանել. le serpent tenta Eve. Ces beaux fruits ne vous tentent-ils pas? || p. je suis bien tenté de, *սիրտս սաստիկ կ'ուզէ. je suis tenté de citer, փորձութիմ յիշատակել. je fus bien tenté de répondre, մեծափափաք եմ պատասխանել. 5. փորձել, գչափ առնուլ. on l'a tenté avec de l'argent, avec des promesses. L'occasion le tenta.

Tenthrède, ի. մր. կառաժուղ. ազգ միջատի:

Tenthrédiens, Tenthrédinés, կամ **Tenthrédiniens**, ա. յ. մր. կառաժուղեայք, կառաժուղեանք:

Tenture, ի. որմակալք, սրահակ. une riche —. Une — d'Aubusson, des Gobelins. Une — de velours, de deuil. Une — de papier peint. 2. որմակալումն, սրահակումն. j'ai payé tant pour la — de l'église.

Tenu,e, անց. **Tenir** բայի. կալեալ, *բռնած, բռնուած, պահուած. un jardin bien —, բարեյարդար պարտէզ. une maison bien —e, բարեկարգ տուն:

Ténu, e, ած. նուրբ, բարակ substance —e. Des vapeurs —es.

Tenue, ի. նիստ, գումարումն. pendant la — du concile. A la dernière — des assises. 2. հաստատուՓիւն. c'est un homme qui n'a point de —, *այս մարդն ամննեին հաստատուն՝ հաւնսա չէ. le temps n'a point de —, *օդն փոփոխական է. || փ. cet homme n'a point de — dans l'esprit, dans les idées, այրս այս փոփոխամիտ է. եւ կամ, c'est un esprit qui n'a point de —. || ձվ. cette selle n'a pas de —, այն հաւնսան հաստատուն չէ. ||նե. ce fond est de bonne, de mauvaise —, ծովս այս բարեյատակ՝ չարայատակ է. 3. փ. կերպ, վայելչուՓիւն. ce jeune homme a une excellente —, կլ. il a de la —, պատանիս այս բարեկերպ՝ վայելչակերպ է. il manque de —, չէ բարեկերպ՝ վայելչակերպ. || ce régiment a une belle —, գունդս այս բարեկերպ՝ վայելչակերպ է. || bonne —, բարեկերպուՓիւն, բարեձեւուՓիւն. || — d'hiver, ձմեռնագգեստ. — d'été, ամառնագգեստ. || petite —, օրագգեստ, *օրուան հագուստ. être en petite —, օրագգեստ լ. *օրուան հագուստ հագնիլ. grande —, շքագգեստ. être en grande —, շքագգեստ լ. 4. բարեկերպուՓիւն, բարեձեւուՓիւն, բարեկարգուՓիւն, վայելչակերպուՓիւն, վայելչակազմուՓիւն. *նիստ. կաց. comment une jeune fille qu'on marie au sortir de sa pension, connaîtrait-elle la — d'une maison?. 5. վճ. — des livres, տոմարակալուՓիւն, տոմարագիտուՓիւն. qui connaît la — des livres, տոմարակալ, տոմարագէտ. — des livres en partie double, կրկնատոմար. — en partie simple, պարզատոմար. || de — des livres, տոմարակալական, տոմարագիտական. 6. եժ. ձայնարկուՓիւն.

Tout d'une —, մ. միայեր, *իրարու կից. il possède tant d'hectares de terre tout d'une —.

Ténuicorne, ած. նրբեղջիւր:

Ténuiflore, ած. բ. նրբաճաղիկ:

Ténuifolié, e, ած. բ. նրբատերեւ:

Ténuirostre, ա. Թ. նրբակտուց:

Ténuité, ի. նրբուՓիւն, անօսրուՓիւն, բարակուՓիւն. la — de cette poussière.

Tenure, ի. ֆ. հպատակուՓիւն. cette terre était dans la —, de la — de tel marquisat.

Téorbe, ա. եժ. գալիւն. ազգ նուագարանի. կն. **Théorbe.**

Téosinté, ա. բ. տէոսինտ. բոյս ի տոհմէ սիզայնոց, բնիկ հարաւային Ամերիկայ:

Téphrine, ի. մբ. գորշաճանճ:

Téphrite, Téphroïte, ի. ֆբ. գորշաքար:

Téphromancie, ի. մոխրահմայութիւն:

Téphrosie, ի. բ. գորշախոտ. բոյս ընդարձակ:

Tépidarium (օմ) ա. ֆիս. ֆո. գաղջարան:

Tépidité, ի. ֆ. գաղջուՓիւն:

Ter (Թեր) մ. երիցս:

Téramne, Téramnus (իս) S. Glycine.

Téras (աս) ա. մբ. հրիշակ. միջատ պատենաՓեա:

Téraspic, ա. բ. ռա. Thlaspi:

Tératogénie, ի. հրեշածնուՓիւն:

Tératolite, ի. ֆբ. հրեշաքար:

Tératologie, ի. բկ. հրեշաբանուՓիւն:

Tératologique, ած. հրեշաբանական:

Tératologiste, ա. հրեշաբան:

Terbine, ի. տգ. տերբին:

Terbium (օմ) ա. տգ. տերբիում. միւն ի մեռաղական պարզ մարմնոց:

Tercer, ն. եգ. երեքկնարգ առնել, եռհերկել. — une vigne.

Tercet, ա. գրկ. եռատող. երեք տողեան ոտանաւոր:

Tercine, ի. բ. եռամիկն. երրորդ միկն սերման բուսոց:

Térébelle, ի. օղ. դնդրոփն. *օղակաւոր որդ նման դնդրի (tarière).

Térébellum (օմ) ա. կ. դնդրախեցի. ազգ որովայնոտն խեցեմորթաց (mollusque).

Térébène, ա. տգ. բեւկին. խտուՓիւն (essence) բեւեկնոյ. հն. Camphène.

Térébénique, ած. տգ. բեւկէ-

Térébenthacées, ի. յ. բ. բեւեկնասերք:

Térébenthe, ի. բեւեկնի «ՎէրէմէնՓին ադաՓը»:

Térébenthène, ա. տգ. բեւեկնէն. գլխաւոր մասն խակուՓեան բեւեկնոյ:

Térébenthine, ի. տգ. բեւեկն, բեւեկնախիժ. խէժ բեւեկնոյ «ՎէրէմէնՓին». essence de —, բեւեկնոգի. huile de —, բեւեկնաիւղ:

Térébenthyle, ա. տգ. բեւեկնուտ, բեւեկնաՓիւմ:

Térébenthylène, ա. տգ. բեւեկնուտէն:

Térébicaule, ած. բ. բոլորաբուն. *կլոր բուն ունեցող:

Térébilène, ա. տգ. բեւեկնեակ:

Térébilique կամ **Térébique**, ած. տգ. բեւեկնային:

Térébinthacées, ի. յ. բ. բեւեկնասերք:

Térébinthe, ա. բ. բեւեկնի «ՎէրէմէնՓին ադաՓը»:

Térébinthinique, Térébinique կամ **Térébylique**, տ. **Térébilique.**

Térébra, ի. խբ. պտուտակխեցի. [գա. **Vis**]

Térébrant, e, ած. ծակող. 2. ապ. իայՓիչ. douleur —e.

Térébrants, ա. յ. մբ. ծակաՓիք. ծակող Փիթք:

Térébration (սիօն) ի. ծառատծակումն:

Térébratulacés, Térébratulidés, ա. յ. կ. ծակափորեայք, ծակափորազգիք:

Térébratule, ի. փՓ. ծակափոր. ազգ կարճոտանց (brachiopodes).

Térébre, տ. **Térébra.**

Térébridés, ա. կ. դարՓազգիք. որովայնոտն խեցեմորթք:

Térébylène, տ. **Térébilène.**

Térédile կամ **Térédyle**, ա. կ. փայտած. միջատ պատենաՓեա:

Térédine, ի. կ. տերեդին. խեցեմորթ ինչ:

Térédo, ի. գա. **Taret**ի:

Tergéminé, e, ած. բ. եռաբոյս, երեքկին,

Tergiversateur, ա. խուսափող:

Tergiversation (սիօն) ի. խուսափանք, փախուստ, խոյս, *փախփըխուք. user de —.

Tergiverser, ն. խուսափիլ, փախուստ՝ խոյս տալ, *փախուստի ճամբաներ բռնել, փախփխիլ. il ne fait que —. Il tergiverse continuellement.

Terme, ա. վախճան, վերջ, կատարած, կէտ, սահման, վերջնակէտ. le — d'une course. Le — de la vie. Il a mis un — à son ambition, à ses extravagances. Il n'est pas encore au — de ses adversités. || Il est à son dernier —, հասեալ է ի շունչ վախճանին, մերձ է ի մեռանիլ. 2. սահման, կէտ. les forces de l'esprit humain ont un —. Le — de ses devoirs. 3. սահմանադիք. դիք սահմանաց առ Հռովմայեցիս. le dieu Terme. Le dieu Terme était représenté sous la forme d'une pierre carrée, surmontée d'une tête humaine. 4. սահմանաքար, կոպար. il y a des —s de marbre au coin des allées de ce jardin. || բ. il est planté là comme un —, աթձանացեալ կայ անդէն. 5. ժամանակ, ժամանակակէտ. je n'ai prescrit qu'un jour de — à son départ (Corn.). — fatal. 6. ժամանակակէտ, պայմանաժամ. demander un —. Cette somme est payable en deux —s. 7. ծնունդ. ժամանակ ծնանելոյ. elle n'est pas à —, չէ կատարեալ ածին. elle est à son —, կատարեալ ածին է. elle a accouché avant —, անկատարեալ ածին է. cet enfant est venu à —, մանուկս այս կատարեալ ածին է. elle approche de son —, մօտ է ծննդեան՝ մանկաբերուՓեան. || անասնոց եւս ասի. sa jument a mis bas avant —. Cette vache est à son —, *այս կովն կատարեալ ածին է. 8. եռամսեակ. երեքամսեայ վարձք տան. payer au —. Le — échu. Il doit un —. Demi—, կիսաեռամսեակ. 9. եռամսեակ. ժամանակ երեքամսեայ վարձակալուՓեան. je resterai encore un — dans cet appartement. Je déménage au —. 10. բառ., առացուած, խօսք. mesurer, ménager, peser ses —s. Ne pas ménager les —s, խստիւ ասել զբան իբ. — propre, figuré, barbare, significatif. —s nobles, bas. —s du con-

trat. Connaître la propriété des —s. || Parler de qn. en bons —s, en mauvais —s, բարիս՝ չարիս խօսել զուժեքէ, *ժէկուն վրայ ալէկ՝ գէշ խօսիլ. je lui ai dit cela en propres —s, ասացի նմա ինքնայայտ բանիւք, *ինքնայայտ բառերով՝ բուն այս բառերով իրեն ըսի. —s techniques. — de logique, de mathématique. — de procédure, de finances. 11. պայման, վիճակ. en quels —s êtes vous avec lui? Vivre en bons —s, *լաւ կենակցիլ. || — moyen, միջասահման, միջաշաւիղ. 12. անդամ. dans toutes propositions il y a deux —s. Tout syllogisme se compose de trois —s.

Termès, ա.մբ. գա. **Termite**ի:

Terminaison, ի. վախճան, կատարած, վերջ, յանգ. la — d'une maladie, d'une affaire, etc. 2. ք. վերջաւորութիւն. la — d'un mot. 3. մգ. ծայր. les —s artérielles, nerveuses.

Terminal, e, aux, ած. ք. ծայրաբոյս, ծայրաբնակ. bourgeons terminaux. — բողբոջք, ծայրաբողբոջք. fleurs —es, ծայրածաղիկք. épis terminaux. Boutons terminaux, վերջաւորական կոճակներ:

Terminalia, S. **Terminalier**.

Terminaliées, ի. յ. ք. ջնարակածառազգիք:

Terminalier, ա. ք. ջնարակածառ. ին. **Arbre au vernis**.

Terminatif, ive, ած. ք. վերջական:

Terminateur, trice, ած. վերջաւորիչ, վերջաւորող:

Terminé, e, անց. վերջացեալ, աւարտեալ. c'est une affaire —e.

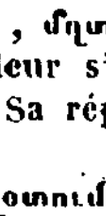
Terminer, ն. վերջացուցանել, վերջաւորել, վերջ տալ. սահմանել, ի գլուխ հանել, վախճանել, աւարտել, յանգել, գրաւել, կնքել, *վերջացունել, լմնցունել, գլուխ հանել. ce bois termine agréablement la vue. La description termine le premier chant du poème. || փ. la mort termina les conquêtes d'Alexandre. — un ouvrage, une lecture. Il a terminé glorieusement sa vie, ses jours. — une campagne par une victoire. — un procès par un accommodement. — son discours, վերջաբանել. qui a terminé le cours de ses études, ընթացաւարտ. qui a nouvellement terminé, նորաւարտ.

Se terminer, դ. վերջանալ, վերջաւորիլ, սահմանիլ, ի գլուխ ելլանել, վախճանիլ, աւարտիլ, յանգիլ, գրաւիլ. cette campagne ne se termina point sans combat. Tout cela s'est heureusement terminé. Ce cours d'eau se termine à la mer. Les verbes dont l'infinitif se termine en *er*, en *ir*. Les noms qui se terminent en *eux*. [Թիւն:

Terminologie, ի. բառագիտութիւն

Terminus (իւս) ա. վերջան. la gare —, վերջակայան՝ վերջակայարան. — hôtel, վերջօթէան (երկաթուղւոյ):

Termite, ա. մբ. տերմիտ, սպիտակամրջիւն, փայտորդն. հն. **Termes**. || փ. un travail de —, վաստակ բրտնաջան:

Termite.

Termitidés, ա. յ. մբ. տերմիտազգիք:

Ternaire, ած. երեակ, երրական. nombre —, եռաւաթիւ, երեք:

Terne, ա. երկերբեակ «տիւ սէ»:

Terne, ած. աղօտ, անփայլ. votre argenterie est —. Une glace —. || նկ. —. un coloris —. || փ. անզօր, անկոլոլ. un style —.

Terné, e, ած. ք. երեքմասնեան, երրական:

Ternifolié, e, ած. ք. եռատերեւ:

Ternir, ն. աղօտել, աղօտացուցանել. l'haleine ternit la glace d'un miroir. — un bijou, le teint. Le temps a terni ce tableau. 2. փ. աղօտացուցանել, նսեմացուցանել. — la réputation, la gloire de qn. Cette action a terni sa mémoire.

Se ternir, դ. աղօտանալ, մղտանալ, նսեմանալ. cette couleur s'est ternie. Son teint se ternit. Sa réputation commence à —.

Ternissement, ա. աղօտումն, աղօտացումն, մղտութիւն:

Ternisseur, ա. աղօտացուցիչ:

Ternissure, ի. աղօտութիւն, անփայլութիւն, մղտագունութիւն, նսեմութիւն. la — d'une glace, d'un miroir.

Ternstrémiacées, ի.յ.ք. տեռնստրեմիասերք:

Ternstrémie, ա. ք. տեռնստրեմիա, տեռնստրեմի:

Terpène, ա. ագ. դերպէն:

Terpénique, ած.ագ. տերպենային, acide —, տերպենաթթու:

Terrage, ա. հ. իգ. պողտաման:

Terrage, ա. աբ. սպիտակացումն. — des pains de sucre. 2. եգ. ցամաքումն, չորացումն. le — des bas-fonds. հն. **Dessèchement**.

Terrain, ա. երկիր, հող, գետին. bon, mauvais, dur, sec, humide, inégal, glissant. — volcanique. — calcaire, կրահող, կրագետին. il possède un vaste —. Son jardin occupe un grand —. Le — est en pente. — à bâtir. Bâtir sur un mauvais —. Les deux armées occupaient beaucoup de —. Les assiégeants gagnaient du —. Il n'a pas perdu un pouce de —. || Aller, se rendre sur le —, տեղամարտիլ. || փ. connaître bien le —. Sonder, tâter le —. Être sur son —, *գիտցած ճիւղին՝ նիւթին վրայ խօսիլ. il est sur son —, *գիտցած նիւթին վրայ կխօսի. un homme est fort quand il est sur son —. Il n'est pas, il n'est plus sur son —. Il s'est placé sur un bon, sur un mauvais —. 2. եբ. գետին, գետնակ. — secondaire, tertiaire, intermédiaire, transitif կամ — de transition, — երկրորդական, երրորդական, միջական, անցողական. — récent կամ moderne, — արդեան. — primitif կամ primaire, neptunien, sédimentaire, — նախնական, պիսիդոնական, մրրական:

Terral, ա. նւ. սգբ. ցամաքահողմ. on ne peut sortir de cette baie qu'avec un bon —.

Terramare, ի. եբ. դառնահող. պարարտութիւն ինչ:

Terraqué, e, ած. ք. հողաջրային. le globe —, հողագունտ:

Terrassant, e, ած. տապալիչ, զգետնիչ. raison —e.

Terrassé, e, անց. տապալեալ, յերկիր զարկուցեալ, զգետնեալ:

Terrasse, ի. դարատափ «սէտտ». une — qui a une belle vue. La — de Saint-Germain, de Bellevue. Un jardin en —, դարատափածեւ պարտէզ. 2. պատշգամ «շահնիշին». les fenêtres de sa chambre ouvrent sur une —. 3. արեգակնակ, տամալ, տամալի «կիւնէշլիք». il y a une — au haut de cette maison. Au Caire, tous les toits des maisons sont en —, *Գահիրէի մէջ բոլոր տանց տանիքն տամալածեւ են. 4. նկ. առաջնամասն (դաշտանկարի, paysage). 5. ար. կակղամասն (մարմարիոնի). 6. անդկամասն (գոհարի). 7. S. **Terrassement**.

Terrassement, ա. տապալումն, հողածութիւն, հողակրութիւն. travaux de —, հողակրական աշխատութիւնք:

Terrasser, ն. տապալել. on a fait — cette muraille. Toutes les murailles de cette ville sont terrassées. 2. զգետնել, զգետնի՝ յերկիր զարկուցանել, *գետին նետել. ils se prirent au collet, mais l'un eut bientôt terrassé l'autre. 3. փ. պակուցանել. *սարսափիւք ընել. sa présence seule est capable de — ses ennemis. Cette nouvelle l'a terrassé. 4. պապանձել, լմընդանել. — qn. à force de raisons.

Se terrasser, դ. տապալել զմիմեանս, *միմեանց գետին նետել. ils se terrassèrent tour à tour. 2. հողապատուար լ. il fallut nous — pour nous mettre à l'abri de l'artillerie ennemie. [ղակրագործ:

Terrassier, ա. հողակիր, հո-

Terre, ի. երկիր, գետին, հող. — grasse, fertile, stérile. — à froment, à blé, ցորենաբեր —. — végétale, բուսահող. — arable, labourable, վարելահող, հերկելի —. — bien plantée, տնկազարդ —. plein de —, հողուտ. la — était couverte de neige, ձիւնապատ էր երկիրն. enfoncer des pieux dans la —. Se coucher à —, par —, ննջել յերկիր, *գետին պառկիլ. j'ai mis ma — en pré, ի մարգ շրջեցի զերկիրն իմ, *երկիրս մարգ ըրի. j'ensemencerai cette — en blé. Il cultive lui-même ses —s. Cette — rapporte tant, *այս երկիրն այսչափ կբերէ. donner, prendre une — à ferme, S. **Ferme**. || Cet animal vit dans la —, երկրասուն է կենդանիդ. || sous —, ի ներքոյ երկրի, ստորերկրեայ, *երկրի տակ. rentrer sous la —, *երկրի

տակ մտնել. || de —, երկրելին. tortue de —, երկրակրայ. ver de —, երկրայր. || mettre pied à —, S. **Pied.** || Courir ventre à —, S. **Ventre.** || Raser la —, երկրաքարշ լ., սողալ. les hirondelles rasent la —, ծիծառունք գետնաձռիչ՝ երկրաձռիչ լինին. || tomber à —, անկանել ի գետին, *գետին իյնալ. ses paroles ne tombèrent point à —, ոչ անկան ի գետին բանք նորա, * խօսքն գետին չընկան. regarder à —, ընդ գետին հայել, երկրապիշ լ., *գետին նայիլ. || à plate —, ի վերայ գետնոյ, յորսայս, * գետնի վրայ. dormir à plate —, ննջել ի վերայ երկրի, գետնախշտի լ., * գետին պառկիլ. || tomber par —, անկանել ի գետին, *գետին իյնալ. jeter par —, S. **Jeter.** || Vase de — cuite, խեցանօթ. — à pot կամ à potier, թրխ կաւ. || — à foulon, S. **Foulon.** || Mettre en —, ծաղել. || entre — et ciel, ընդ երկիր եւ ընդ երկին, *օդի մէջ. || — à —, գետնի հարթ հաւասար. հետեւակաբար, ոչ ինչ բարձրացոյս. aller — à —, *հետեւակ երթալ, հետեւակ գաղափարներ ունենալ, տկար յառաջանալ. le — à —, հետեւակութիւն. 2. հոլ. ouvrir la —. Bénir la — d'un cimetière. Être enterré en — sainte, եաղեալ լ. յեկեղեցւոջ կամ յօրինեալ գերեզմանի. 3. երկիր. Dieu créa le ciel et la —. La — tourne autour du soleil. Être sur —, կեալ, *ապրիլ. 4. երկիր, աշխարհ. les —s boréales կամ arctiques, australes. Nous sommes en — étrangère. La — sainte, սուրբ երկիր. Պաղեստին. la — de promission կամ la — promise, S. **Promission.** || Armée de —, forces de —, երկրաւոր բանակք, երկրազօրք. 5. գետին, հող, կալուած. vendre, acheter une —. Le fermier, le propriétaire d'une —. N'avoir pas un pouce de —, չունել եւ ոչ քայլ մի տեղի. ||être riche en fonds de terre, երկրատէր՝ ընչաւէտ լ. 6. ցամաք, ծովափն. prendre —, ելանել ի ցամաք, * ցամաք ելնել. mettre à —, հանել ի ցամաք, *ցամաք հանել. aller — à —, առ ցամաքաւն երթալ, քնել առ ծովափամբ, *ցամաքի ճանապարհն երթալ. || la — ferme, ցամաք երկիր. 7. երկիր (քան նախնեաց). les géants étaient fils de la Terre. 8. երկիր. բնակիչք երկրի. Alexandre voulait soumettre toute la —. Toute la — le sait, en parle. 9. փ. երկիր. երկրաւոր կեանք. les vrais philosophes méprisent la —. 10. — franche, S. **Humus.**

Terreau, ա. պ. աղբահող. il faut mettre du — dans ce pot de fleur. Une couche de —. S. **Humus.**

Terreautage, ա. աղբահողումն:

Terreauter, ն. աղբահողել:

Terre-neuve, ա. նորերկրաշուն, նորերկրացին. un beau —.

Terre-neuvier, ա. նորերկրաձկնորս. ձկնորս Նոր Երկրի. 2. նորերկրանաւ. նաւ նորերկրաձկնորսի. équiper un —. || աճ. —. un bâtiment —. Des —s.

Terre-noix, ի.բ. գետնի պտուղ. ա.ա. **Bunion**ի:

Terre-plein, ա. սարահարթ. le — d'un bastion, d'un chemin couvert. 2. —, հողաբլուր. des —s.

Terrer, ն. ար. հարահողել, նոր հող դնել. — un arbre, une vigne, etc. 2. կաւահել (glaiser). — une étoffe. 3. սպիտակացուցանել, * ճերմակցուցանել. — du sucre.

Terrer, չ. որջանալ, որջատոյզ լ., բայանալ, *հողի մէջ բոյն շինել. le lapin terre et le lièvre ne terre pas.

Se terrer, դ. հողաձաւալ լ., բայանալ, * հողով ծածկուիլ, հողի տակ պահուըտիլ. ce renard s'est terré quand il s'est vu poursuivi. 2. փ. զօրիլ, ամրանալ, պատսպարիլ. nous nous terrâmes contre la batterie de la place.

Terrestre, աճ. երկրաւոր, երկրային. || exhalaisons —s. La surface —. Paradis —, S. **Paradis.** || Le séjour —, երկիր 2. ցամաքային. les animaux, les plantes —s. 3. մարմնաւոր, երկրային, երկրասէր. des vues —s. Pensées —s. [Թիւն:

Terrestréité, ի. երկրաւորութիւն

Terrette, ի.բ. ա.ա. **Gléchome**ի:

Terreur, ի. ահ, երկիւղ, * արհաւիրք, զարհուր, զարհուրանք, զարհուրանք, ահաբեկութիւն, սարսափ. — nocturne, գիշերաւարսափ. être saisi de —, ահաբեկ լ., զահի հարկանիլ. répandre, jeter, faire régner la —. La — était dans la ville. Il portait partout la —. Cette nouvelle a dissipé ses —s. — panique, S. **Panique.** Il remplit tout de la — de son nom. Il est la — des ennemis, des coupables. 2. ահաւելաչափութիւն, ահակալութիւն. le régime de la —. Sous la —.

Terreux, euse, աճ. հողուտ, հողախառն. substance —euse. Sable —. 2. հողուտ, հողային. il a les mains —euses. Goût —. Odeur —euse. Avoir le visage —. 3. հողաձոյր. couleur —euse. 4. ի.բ. հողուտ, հողային. cassure —euse. 5. անխ. հողագոյն. un brillant —.

Terribilité, ի. ահաւորութիւն:

Terrible, աճ. ահագին, ահաւոր, ահարկու, ահեղ, սոսկալի, զարհուրելի, երկիւղալիր, երկիւղագին. son aspect est —. Un bruit, un cri —. Ce moment est —. Quel — revers! Il devint — à ses ennemis. 2. փ. եւ ը. նորանշան, նորօրինակ, զարմանալի. c'est un homme qui a une — humeur. Il fait un temps —. Il joue un jeu —. Voilà une — aventure. L'amour propre nous aveugle parfois d'une — manière. || Enfant —, S. **Enfant.** 3. փ. եւ ը. տաղտուկ. c'est un — homme. 4. ոտանաւորի, գձուձ. c'est un — faiseur de vers. C'est un — harangueur. 5. ահագին, սաստիկ, սաստկաշունչ. un vent —.

Terriblement, մ. ահագնապէս, ահագնաձայնաւորէն. il tonnait —. Il roule — les yeux. Les lions rugirent —. 2. ը. ահագնապէս, ահագին, սաստիկ. il pleut, il neige —. Il a perdu — au jeu. Il est — ennuyeux.

Terricoles, աճ. յ. կ. երկրաբնակք:

Terrien, enne, գ. հողաւէր, հողաւիրեայ. c'est un grand —.

Terrier, ա. որջ, որջ, կաղաղ. — de lapin, de blaireau, etc. Enfermer dans son —, որջատոյզ առնել. se renfermer dans son —, որջամուտ լ. plein de —s, որջալից. 2. փ. եւ ը. որջ, առանձնոց. cet homme s'est retiré dans son —. Il est allé mourir dans son —. 3 հ. երկրագիր. || առ եւս Papier —. 4. կ. մկնորաշուն, ճագարորսաշուն, աղուէսորսաշուն:

Terrifier, ն. պակուցանել, զարհուրեցուցանել, պախեցուցանել. cette nouvelle terrifia l'assemblée. Elles restèrent terrifiées devant ce spectacle affreux.

Terrine, ի. պոյտն, պուտուկ, կճիճ, կճուկ. * ճափ, սարուրիկ, կօտիկ, ընծանակ, անկանակ, գօտ. petite —, ճափկիկ, ճլօղ, խժուժ, խժիժ, քագրան, քուղրայ. — pour traire le lait, կճոց, *սարուրիկ, գօտիկ. — de foies gras, բուսկապոյտն. — de perdreaux, կաքաւապոյտն. paté en —, պտնաբուսակ:

Terrinée, ի. ը. պտնաչափ, պոյտն մի լի. boire une — de lait.

Terrir, չ. գալ (կրայից) ի ծովեզրն առ ի ձուս արկանել. *հաւկիթ ածելու համար ծովեզերք գալ կրիայի. la saison où les tortues terrissent. 2. եւ. հաստնել ի ցամաք, *ցամաք հաստնիլ. nous terrîmes à tel endroit.

Territoire, ա. երկիր, հող. le — français. Cette ville a un — très étendu. Il lui est défendu de mettre les pieds sur le — allemand.

Territorial, e, աճ. հողային, երկրային. impôt —. Productions —es. 2. երկրապահ, աշխարհապահ. armée —e.

Terroir, ա. երկիր, գետին. — fertile, ingrat, aride. Le — de la Beauce est bon pour les blés. Sentir le —.

Terroriser, ն. ահացուցանել, ահարկել, ահավարել, ահաբեկել, *վախ ձգել:

Terrorisme, ա. ահարկութիւն, ահարկուիլ, ահավարութիւն. le 9 thermidor mit fin au —.

Terroriste, ա. ահարկու, ահահարեկիչ, ահավարական, ահավարիչ: [ճնճղկի:

Tersine, ի. Ծ. տերսին. ազգ

Tertiaire (Ծերսիէր) աճ. եր. երրորդական, եւաֆնաւ. période —, երրորդաշրջան. terrain —.

Tertio, մ. S. **Troisièmement.**

Tertre, ա. բլրակ, բլրիկ, հողաբլուր. — couvert de gazon, — պալարապատ. les ennemis se postèrent sur un —,

Terrette, ա. եմ. եռաձայն :
Tes, աճ. յ. S. **Ton**.
Tesselite, ի. հբ. S. **Apophyllite**.
Tessère, ի. հխ. հռ. պնակիտ :
Tesson, ա. խեցատ . * շիշի՝ պըտուկի կտորուանք . il s'est blessé en marchant sur un — de bouteille. կն. **Têt**.
Test (Թէ) ա.կ. խեցի. տիփ «գաղտուզ». հն. **Têt**. 2. բ. խեղեալ , կնդիւ (սերմանց). կն. **Testa**. 3. տգ. քուրայ . հն. **Coupelle**.
Testa, ա. բ. S. **Test**.
Testacé, e, աճ. խեցեմորթ , խեցեպատեան . un mollusque —. 2. ա. խեցեմորթ . l'huître est un —. L'escargot est un —.
Testacelle, ի. կ. խեցեակ . ազգ որովայնոտն փափկամորթոց :
Testacés, ա. յ. կ. խեցեմորթք , խեցեմորթեայք :
Testament, ա. կտակ, անդարձ, անդարձագիր , կտակագիր . — ab irato, inofficieux. — bon et valable. Faire son —, կտակ առնել , կտակել, կտակագրել . donner, léguer par —. Infirmer, casser un —. Supposer un —. Mettre qn. sur son —, dans son —. Faire un legs à qn. ouverture d'un —. — de mort. ‖Sans —, անկտակ , անտիաթիկ . ‖ — politique. ‖ L'ancien —, Հին Կտակարան. Աստուածաշունչ . le Nouveau —, Նոր Կտակարան . Աւետարան . l'ancien et le nouveau —, հին եւ նոր կտակարան. S. **Bible**. ‖ *De* —, կտակային :
Testamentaire, աճ. կտակային, անդարձական . dispositions —s. Héritier —, կտակաժառանգ . exécuteur —, կտակակատար :
Testamenter, չ. հ. կտակել :
Testateur, trice, գ. կտակող, կտակարար , կտակագիր . cela est contre la disposition du —.
Tester, ն. կտակել , կտակագրել. il est mort sans avoir testé, անկտակ մեռաւ :
Testiculaire, աճ. մգ. երկտուրային , ամորձային :
Testicule, ա. մգ. երկտուրիք , կաթեւորք , * ամորձիք , ձուանք , կոկովանք . — droit, gauche. Qui n'a qu'un —, միորձի. les —s.
Testif, ա. վն. ատեւ , * ուղտի մազ :
Testimonial, e, աճ. վկայող , վկայական . lettre —e, վկայագիր , վկայաձուղթ . preuve —e, ապացոյց:
Testimonialement, մ. վկայապէս :
Teston, ա. գլխադրամ . արծաթի հին դրամ Գաղղիոյ :
Testonner, ն. հ. սանտրել՝ խոպոպել գիերս , * մազերն խոպոպել՝ շտկել . elle se fit —.
Têt (Թէ) ա. S. **Tesson** եւ **Test** ramasser des —s de pots. 2. տգ. քուրայ :
Tétanine, ի. տգ. հորձին :
Tétanique, աճ. հորձային :
Tétanisation (սիօն) ի. հորձումն :
Tétaniser, ն. բժ. հորձել . la strychnine tétanise.
Tétanocère, ա. մբ. ուղղեղջիւր, ուղղաթոդկուկ . միջատ երկվեր:
Tétanos(օս) ա. ախ. կապկամախտ, հորձք :
Tétanotoxine, ի. տգ. հորձաձոյն :-
Tétard, ա. կլօր, շերեփիկ. ձագ գորտոյ՝ դօդօշի. 2. եգ. կլօր . ոստագլուխ ուռենի . des saules taillés en —, կլօրանու հատեալ ուռենիք . 3. անո. կլօր , եզերաճատ (նորահաս անասուն) :

Tétard.

Tetasse, ի. լագլագ . Ծոյլ եւ կախուած ատինք . elle a des —s.
Tête, ի. գլուխ, կատարին. des —s, գլուխք , գլուանի, գլխանք. petite —, գլխիկ . le haut de la —, գագաթն . avoir la — pointue, սրագլուխ՝ նրբակատափն է. dont la — est d'argent, արծաթագլուխ. la — d'un cheval, d'un lion, d'un oiseau, d'un poisson. La — d'un âne, խալամ իշոյ . les cornes d'un bélier avec la —, եղջիւրք խոյի խալամովին . sans —, անգլուխ , անխալամ . — de cochon, խոզագլուխ . de la — aux pieds, յոտից ցգլուխ. ‖ la — en bas, գլխիվայր . ‖ trancher la — à qn., հատանել ղգլուխ ոմեւէ, գլխատել , կատարիլ . ‖ derrière de la —, պըճոճ . ‖ piquer une — կամ se jeter dans l'eau la — la première, յարձակիլ ի ջուրս գլխիվայր , * ջուրն նետուիլ գլխիվայր . եւ փ. il s'y est jeté la — la première, միջամուխ եղեւ անխորհրդաբար ի գործ վտանգաւոր , եդ զգլուխ իւր ի կշիռս. ‖avoir la — près du bonnet, S. **Bonnet**. եւ փ. deux —s dans un bonnet, միշտ համակարծիք՝ համախոհք.‖ փ. ne savoir où donner de la —, * գլուխն որ քարի զարնելն չգիտել . ‖ laver la — à qn., S.**Laver**. ‖Par-dessus la —, S. **Dessus**. ‖ փ. lever la —, գլուխ ամբառնալ , հպարտա-

նալ . ‖ aller la — levée, S. **Levé**. ‖ Rester — baissée, գլխիվայրել . ‖ փ. — baissée, յախուռն , աննպիտ . ‖ tenir — à qn., հակառակ կալ , զդէմ ունել , դիմակալել. * դէմ դնել . ‖ — nue, nu—, գլխիբաց , բացագլուխ , * կնտրլոզ . ‖ je souffre de la —, գլուխ իմ ցաւէ , * գլուխս կցաւի . avoir la — pesante, ունել գլուածանրութիւն՝ ծանրագլխութիւն. qui a la — lourde, ծանրագլուխ . ‖ porter, monter à la —, S. **Porter, Monter**. ‖ փ. rompre la — à qn., աշխատ առնել զոք . * մկուն գլուխն տանիլ՝ ճաճեցուցանել . se rompre la — à qc., աշխատ առնել զիւր միտս , * բանի մի գլուխս ճաճեցուցանել. ‖ crier à tue—, à pleine —, du haut de sa —, գոչել՝ աղաղակել մեծաձայն .

2. եղջերք , ուղէջք . on connait l'âge du cerf à sa —. Le cerf a mis bas sa —. Une belle — de cerf. Faire sa —, բուծանիլ եղջերաց (եղջերուի).

3. գլուխ , գլխապատկեր , գլխանկար , գլխաքանդակ . une belle —, գեղեցիկ գլխապատկեր . une — antique. C'est une — de Rubens.

4. գլուխ , հերք , գէսք , մազ . il a la — frisée. — naissante, S. **Naissant**. — à perruque.

5. գլուխ , հոգի . par —, ըստ գլխոյ , ըստ մարդահուի , * մարդ գլուխ .

6. գլուխ , անձն . — couronnée.

7. գլուխ , կեանք . hasarder sa —, դնել զգլուխ իւր ի կշիռս . արկանել զանձն ի վտանգ . mettre la — de qn. à prix, խոստանալ դրամ ի բռնանանել զոք . j'en réponds sur ma —, գլխապարտ եղէց , * գլուխս կտամ .

8. գլուխ , միտք . monter la — à qn., բորբոքել զմիտս ոմեւէ , * մկուն գլուխն տաքցուցանել . remonter la — de qn., քաջալերել՝ սրտապընդել զոք , * մկուն սիրտ տալ . il a la — dure, պնդագլուխ է , * գլուխն պինդ է . ‖ avoir martel en —, S. **Martel**. ‖ Faire կամ agir à sa —, առնել՝ գործել ըստ միտս , * իւր գլխին ընել . ‖ faire un coup de —, S. **Coup**. ‖ Avoir de la —, մտացի՝ մտաց տէր է. avoir en —, dans la —, ունել ի գլխի՝ ի միտս , * գլխին՝ մտքին մէջ ունենալ . il a dans la — de se marier. Il a en — de faire un voyage, Avoir la — légère, Թեթեւամիտ է. perdre la —, մոռանալ է. je perdrai la —, * խելքիս պիտի գայ. il a la — fêlée, S. **Fêlé**. ‖ Conserver sa —, * հանդարտութիւնն պահել.

9. գլուխ , պետ . choisir une —. il s'est mis à la — du gouvernement.

10. գլուխ , գագաթն , կատար . une montagne, un chêne qui porte sa — jusque dans les nues.

11. գլուխ , կուռն. գլխաձեւ ինչ. la — d'un marteau. A deux —s, երկգլուխ. à trois —s, երիքգլխի, երեքգլխեան , եռագլուխ . de mille —s, հազարգլխեան. la — d'un clou, d'une épingle.

12. մգ. գլուխ . բոլորշի ծայր ո-

կեր . la — du fémur, de l'humérus.

13. բ. գլուխ . les —s d'artichaut. — de pavot. La — d'un oignon, d'un poireau.

14. աս. գլուխ . la — d'une comète. La — du dragon.

15. գլուխ , սկիզբն . la — d'un canal, d'un bois, d'un chemin. — d'un pont, գլուխ՝ խոլը կամրջի, կամրջակոնը . — de l'escalier, սանդղակգլուխ . il a mis une belle préface à la — de son livre.

16. գլուխ , առաջ . la — d'une armée, d'une colonne, d'un cortège. Marcher à la — d'une armée, խառնել ի գլուխ բանակի, ճրամատաբ է.

եգ. — de vin, *առաջին մղած գինի .

գրկ. — de lettre, նամակագլուխ .

De —, մ. ի մտաց , մտօք , *մըտքով , մտքին, մտովի . calculer de —.

— *à* —, մ. միայն ընդ միայն , միայն ընդ միայնում , *մինաւորիկ երկուքն, գլուխ գլխի. causer, dîner — à —. Ils furent longtemps — à —. || վարի իբր ա. առանձին տեսութիւն , կենակցութիւն . ils ont eu un long — à —. Ils ont de fréquents — à —. Des — à —.

— *pour* —, մ. ի. դէմ առ դէմ , դէմ յանդիման , *քիթ քթի . ils se rencontrèrent dans la rue — pour —.

Tête-bêche, մ. ոտքն ի գլուխ , *միևուն գլխին՝ միասին ոտքն . ils étaient dans le même lit, mais couchés —.

Tête-bleu, մչ. Աստուած վկայ . յիշոց ինչ . —! ce ne sont de mortelles blessures (Molière).

Tête-chèvre, ա. Ք. այծագլուխ. ազգ. ճճղկի . կն. **Tette-chèvre.**

Têter կամ **Teter**, ն. դիլել , ստնդիլել , *ծիծ ուտել . — une femme, sa nourrice, une chèvre. Cet enfant a été de mauvais lait. Il a été plusieurs laits. || չկ. cet enfant tète կամ tette bien. Donnez-lui à —.

Têterelle, ի. կեղծաստին. *կեղծ ծիծ :

Tétière, ի. գլխապան (նորածին մանկան). գլխանոց (ձիոյ) :

Tétilla, ա. **Tétille**, ի.բ. ստնեի . ազգ քարբեկասեր (saxifracacées) բուսոց ի Քիլի :

Tetin, ա. պտուկ ստին (կնոջ եւ մարդոյ). cet enfant s'est endormi sur le —. Cet homme a été blessé sur le —. 2. ի. ստին , *ծիծ :

Tetine, ի. ստին , *ծիծ . — de vache, կովաստին . — de la truie, խոզաստին . manger de la —. 2. գոգաճ (զրահից) :

Teton, ա. ստին , ծիծ . le — d'une nourrice. Ce bébé est encore au —, ստնդիացիկ է տակաւին մանուկն :

Tetonnière, ի. ի. ստնակալ , *ծիծկալ . 2. ո. մեծաստին (կին) :

Tétra, նմ. չորս , քառ....

Tétrabranches, Tétrabranchiaux, ա. յ. փի. քառախոխիք . որովայնոտն փափկամորթք (mollusques).

Tétrabromée, աճ. ոգ. քառաբրոմեալ :

Tétracera, Tétracère, ա. բ. քառեղջիւր . ազգ երկկրոտկ բուսոց ի տոհմէ դիլլենեասերից (dilléniacées).

Tétraclasite, ի. հբ. քառբեկաքար . հն. **Wernérite.**

Tétrachlorure, ա. ոգ. քառաքլոուրկ :

Tétracorde, ա. ի. եմ. քառալի, չորեքալի , չորեքալեան . քնար նախնեաց :

Tétradactyle, աճ. կ. քառամատիլ : [pode.

Tétradécapode, S. **Dihépta-**

Tétradrachme (տրաքմ) ի. չորեքդրաժեան . կշիռ եւ դրամ արծաթի ի Յունաստան :

Tétradymite, ի. հբ. տելլուրաձմերաքար . հն. **Bornine.**

Tétradyname, աճ. բ. քառազօր . *ասի վեց առէջք ունեցող ծաղկանց , որք վեց առէջք ունին , չորսն մեծ, երկուքն փոքր :

Tétradynamie, ի. բ. քառազօրութիւն , չորեքզօրութիւն , քառուժութիւն : [կան :

Tétraédral, e, աճ. քառանստա-

Tétraèdre, ա. քառանիստ , չորեքանիստ :

Tétraèdre.

Tétraédrique, աճ. քառանստային , չորեքնստային :

Tétraédrite, ի. հբ. քառանստաքար . հն. **Panabase.**

Tétrafite, աճ. քս. քառաթաժին, քառամիներ :

Tétragenus (իւս) աճ. քառածին:

Tétragnate, ի. կ. քառածնօտ . ազգ մամուկի (araignée).

Tétragonal, e, աճ. քառանկիւնի , չորեքկուսի :

Tétragone, աճ. եւ ա. քառանկիւն , չորեքանկիւն , չորեքկուսի . հն. **Quadrangulaire.**

Tétragonie, ի. բ. քառանկիւնացոյս . ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ փքփրիճակակերպից (aizoïdées).

Tétragoniées, ի. յ. բ. քառանկիւնացուսեալք :

Tétragonte, ի. բ. քառանկիւնաձողի . բոյս խոտակին :

Tétragonure, ա. ձբ. քառանկիւնաւոտն :

Tétragramme, ա. քառագիր , չորեքգրեան :

Tétragyne, աճ. բ. քառիգայ :

Tétragynie, ի. բ. քառիգայութիւն :

Tétrahydrophtalique, աճ. քառաջրաֆտալային :

Tétrakène, ա.բ. քառակտիկ . S. **Akène.**

Tétralogie, ի, չորեքբանութիւն, քառաբանութիւն :

Tétramaze, աճ. կ. քառաստին :

Tétramère, ա. քառամաս , քառաբաժ , քառայօդ :

Tétramètre, ա. տղ. քառաչափ, չորեքչափեան :

Tétramétrique, աճ, հբ. քառաչափային : [քառէջ :

Tétrandre, աճ. բ. քառօրձ ,

Tétrandrie, ի. բ. չորեքորձութիւն , քառիջայք :

Tétranthe, ա. բ. քառածաղիկ :

Tétranthère, ա. բ. քառաբեղնան : [բեղնանեայք :

Tétrantherées, ի. յ. բ. քառա-

Tétraodon, S. **Tétrodon.**

Tétraon, ա. Ք. ցախաքիոր, խուլուգ . վայրի արուոր՝ աքաղաղ . կն. **Tétras** եւ **Coq de bruyère.**

Tétraonidés, ա. յ. Ք. ցախաքիորեայք :

Tétraonix, ա. մբ. քառեղունդն:

Tétrapétale, աճ.բ. քառաթերթ, չորեքթերթեան :

Tétrapharmacon, ա. դղ. քառադեղ , չորեքդեղեանն :

Tétraphyline, ի. հբ. քառատերեւիկ . նիւթ ինչ տերեւանեւ :

Tétraphylle, աճ. բ. քառատերեւ :

Tétrapode, աճ. կ. քառոտն , չորեքոտնեայ :

Tétrapole, ի. քառաքաղաք :

Tétraptère, աճ. կ. քառաթեւ :

Tétrapture, ա. ձբ. քառածեւ . ազգ փշալից ձկան :

Tétrarcat կամ **Tétrarchat** (քա) ա. չորրորդապետութիւն, չորրորդութիւն. իշխանութիւն՝ պատիւ չորրորդապետի :

Tétrarchie (քի) ի. չորրորդապետութիւն . չորրորդ մասն երկրի :

Tétrarque, ա. չորրորդապետ , չորրորդ :

Tétras (ա) ա. Ք. S. **Tétraon.**

Tétrasépale, աճ.բ. քառափնդն:

Tétrasperme, աճ. բ. քառասերմն , չորեքսերմեան :

Tétrasporé, e, աճ. բ. քառասերմ, քառասերմեայ :

Tétrastachyé, e (քիէ) աճ. բ. քառահասակ :

Tétrastiche, ած. զրկ. քառատող, չորեքտողեան :
Tétrastome, ած. կ. քառաբերան, չորեքբերան :
Tétrastyle, ա. ճ. քառասիւն, չորեքսիւնեան. un —, տաճար :
Tétrasyllabe, ած. բ. քառավանկ : [վանգեան :
Tétrasyllacique, ած. չորեք-
Tétratomique, ած. ոգ. քառհիւղային : [զօր :
Tétravalent, ած. ոգ. քառա-
Tétrix, ա. մր. մարախիկ. ազգ ուղղաթեւ միջատի :
Tétrodon, ա. ձր. քառատամն :
Tétroncie, ի., **Tétroncion**, ա. բ. քառուռուկ :
Tétroxyde, ա. ոգ. քառաթթուածիկ, քառօքսիդ :
Tétryle, ա. ոգ. տ. Butyle.
Tette, ի. ստնապտուկ. պտուկ ստեան անասնոց, *ծծապտուկ. — de chèvre, այծատին. — de truie, խոզատին :
Tette-chèvre, տ. Tête-chèvre.
Tettigomètre, ա. մր. որովայնաճպուռն :
Tettigone կամ **Tettigonie**, ի. մր. ճպուռնակ. ազգ անօսլաթեւ միջատի :
Têtu,e, ած. յամառ, յամառոտ, կարծրամիտ, կամակալշտ, *պնդագլուխ. il est si —. Cette petite fille est bien —e. || հն. **Entêté**.
Tétu, ա. ար. քառուրագ *քիւլիւնիկ : [mandrée] :
Teucrium (օմ) ա. բ. գա. **Germandrée**
Teuthyes (Թէօթիս) ա. յ. ձր. տեւթիս. ազգ ձկանց :
Teutonique, ած. տեւտոնեան. langue —, — լեզու, տեւտոնալեզու :
Teutons, ա. յ. Տեւտոնք :
Texalbumine, ի. ոգ. Ցուեաալիւն : [հն. **Brucite**.
Texalite, ի. հբ. տեքսալաքար.
Texasite, ի. հբ. տեքսասիւն. տակային (basique) բնածխատ (carbonate) նիքելի :
Texicologie, ի. Ցուեաբանութիւն :
Texte, ա. բնագիր, բնամատեան. le — hébreu, arménien. Le — de la Vulgate. Traduction avec le — en regard. || փ. եւ բ. revenir à son —, դարձեալ գալ ի կարգ բանիցն, *դարձեալ խօսքին գալ, խօսքն առաջ տանիլ. 2. բնաբան. le prédicateur a pris un beau —. 3. փ. բբնաբան, նիւթ, խօսք. cet événement devint le — des conversations. Cet abus lui fournit le — de ses pompeuses déclamations. 4. տպ. gros —, միջատառ եւ petit —, փոքրատառ շարուած ինչք տպագրական :
Textile, ած. հիւսելի, հիւսական, հիւսկէն, հիւսուն. le lin, le chanvre, le coton, la soie sont des matières —s. L'amiante est une pierre —. Le verre sortant du feu est —.
Textilité, ի. հիւսելութիւն, հիւսականութիւն :
Textuaire, ա. բնագրամատեան. un — de la Bible. Un — du droit civil.
Textuel,elle, ած. բնագրական, ըստ բնագրի. cette phrase est —elle. Ce que je vous dis est —.
Textuellement, մ. բնագրաբար, բառ առ բառ. il cite —.
Texture, ի. հիւսուածք, հիւսուած, հիւսք, անկուած. 2. փ. հիւսուած, յօրինուած, յօրինուածութիւն. la — d'un ouvrage, d'un poème, etc. [փաթեթ միջատի :
Thaïs, ա. մր. Թայիս. ազգ Թե-
Thalame, ա. բ. ծաղկառագաստ. առագաստ ծաղկանց. կն. **Thalamus**.
Thalamiflores, ի. յ. բ. առագաստածաղիկք. ըստ Կանդոլեայ դասակարգութիւն երկպրուկ բուսոց :
Thalamium (օմ) ա. տ. **Apothécie**.
Thalamus (իւս) տ. **Thalame**.
Thalassianthe, ա. բ. ծովածաղիկ. ազգ ծովապուտի (anémone de mer).
Thalassidrome, ա. Ք. ծովընաց :
Thalassiées, ի. յ. բ. ծովեայք. ցեղ ծովափնեայ բուսոց :
Thalassine, ի. փԹ. ծովասուն. ազգ փափկամարմնոց :
Thalassinides, ա. յ. փԹ. ծովասունեայք :
Thalassiniens, ա. յ. փԹ. ծովասունեանք. տ. **Thalassinides**.
Thalassiphytes, ա. յ. բ. ծովասունկք. տ. **Algues**.
Thalassique, ած. բպ. ծովային : [կրիայ ծովու :
Thalassite, ի. սբ. ծովակրայ.
Thalassothérapie, ի. բժ. ծովաբուժութիւն: [գերմանական :
Thaler, ա. Թալէր. դրամ արծաթի
Thalictroïdes, ա. յ. բ. փիգնակերպք :
Thalictrum (օմ) տ. **Pigamon**.
Thalie, ի. դց. Թալիա. մի ինն մուսայից. 2. բ. —. խոտ շառաւիղաց. 3. աս. —. փոքրիկ մոլորակ :
Thalite, ի. հբ. Թալաքար :
Thalla, ա. ար. Թալլայ. ազգ գարնջոյ յԵՒովպիա :
Thalle, ա. բ. ջով :
Thalleux, ած. ոգ. Թալուտ :
Thallique, ած. ոգ. Թալային :
Thallite, ի. հբ. **Epidote**.
Thallium (օմ) ա. ոգ. Թալլիոն. մի ի մետաղական տարերաց :
Thallogène, ա. բ. ոստածին :
Thallophytes, ի. յ. բ. ոստասունկք :
Thalweg (Թալվէկ) ա. ձորուղի :
Thanatologie, ի. մահաբանութիւն :
Thanatologique, ած. մահաբանական :
Thapsia, ա. **Thapsie**, ի. բ. տեսակ, պրխակ :
Thapsiées, ի. յ. բ. պրխակեայք :
Thaumaturge, ած. սքանչելագործ, հրաշագործ, նշանագործ. saint Grégoire —. 2. ա. —. c'est un —.
Thaumaturgie, ի. հրաշագործութիւն, սքանչելագործութիւն, նշանագործութիւն :
Thaumaturgique, ած. հրաշագործական, սքանչելագործ :
Thé, ա. բ. Թէյ, չայ. marchand de —, Թէյավաճառ. boire, prendre du —, *— խմել. boite à —, Թէյատուփ. tasse à —, Թէյաման. de couleur de —, Թէյագոյն, չայագոյն. arbre à —, Թէյածառ. — suisse, հելուէտաթէյ. 2. Թէյաքրոյք, Թէյըմպութիւն. je suis invité à un —.

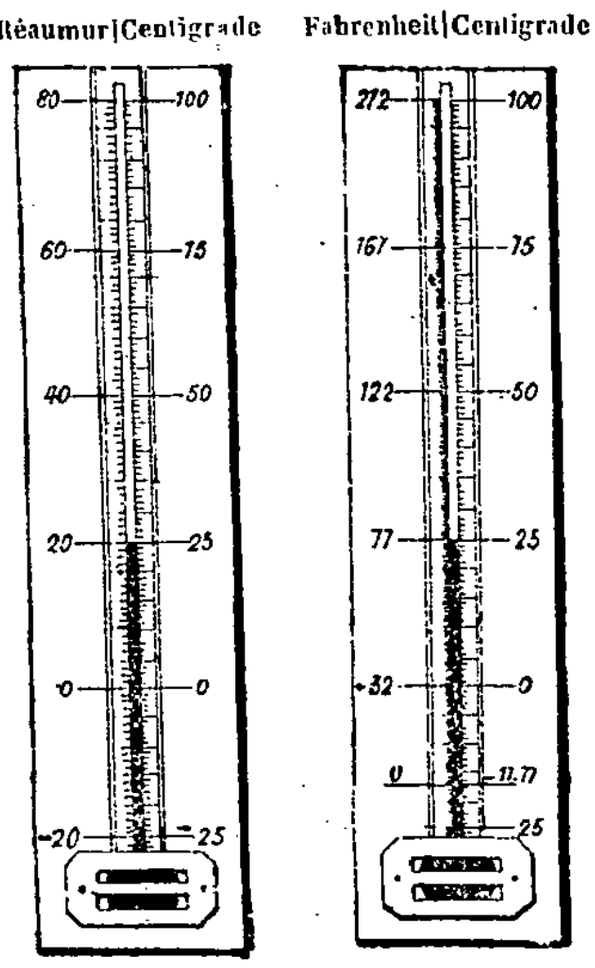

Thé.

Théacé, e, ած. բ. Թէյասեր :
Théalie, ի. փԹ. ծովավարդ :
Théasées, ի. յ. բ. Թէյազգիք :
Théatins, ա. յ. Թէատեանք. համանուն կրօնաւորք :
Théâtral, e, ած. Թատերական, Թատրոնական, Թատերային, Թատերատեսիլ, գուսանական. action, année —e.
Théâtralement, մ. Թատերաբար, Թատրօրէն. *Թատերական կերպիւ :
Théâtre, ա. Թատր, Թէատրոն. petit —, Թատրիկ. décoration de —. Le — Français. Le — de l'Opéra. — de marionnettes, խամաճիկաԹատր. ouvrir un —. Directeur d'un —. Jouer sur le —. Qui aime le —, Թատերասէր. amour du —, Թատերասիրութիւն. acteur de —, Թատրադերասան. habit de —, Թատրազգեստ. une femme de —, Թատրակին. fille de —, Թատրաղջիկ. les personnes du —, Թատրանձինք. 2. —, Թատերավայր. le devant, le fond du —. 3. Թատր, Թէատրոն, դերասանութիւն. se destiner au —, դերասանել լ. 4. Թատերախաղք. — de Molière, de Racine. 5. փ. Թատր, տեսարան, հանդիսավայր. — de la guerre. || Coup de —, կերպարանափոխ հարուած՝ դէպք՝ գործ :

Théâtrophone, ա. Քաւտրաձայն:
Thébaïne, ի. ոգ. Քնբէիկ . կաւլաքարաձեւ գտնւոյ յԱփիոնի :
Thébaïque, ած. ոգ. Քնբէիկայ՝ն :
Thécasporés, ա. յ. բ. սփաւսերմնայք . հն **Ascomycètes**.
Thècle, ի. մբ. Քնկղ . փոքր Քնքնեռնիկ :
Thécophyte, ա. բ. սփաւոունկ:
Thécosomes, ա. յ. փՒ. սփաւմարմինք . ենթակարգ որովայնոտն փափկամորթոց :
Théière, ի. Քէյաման, չայաման. — d'argent, de porcelaine.
Théiforme, ած. Քէյանման :
Théine, ի. ոգ. Քէյին :
Théisme, ա. իս. աստուածականուԹիւն , աստուածակրօնուԹիւն . S. **Déisme.**
Théiste, ած. եւ գ. աստուածական , աստուածեան , աստուածակրօն :
Thélite, ի. ախ. պտկաբորբ , պտկատապ . բորբոքումն պտկան ատեանց :
Thelphuse, ի. փՒ. Քելփոս . ազգ ոտանոտ որովկապատենի , նըման խեչափառի (crabe).
Thélygone, ա. բ. նշոշ . խոտ ի տոհմէ տուեղեայց (chénopodées).
Thélygonées, ի. յ. բ. նշոշեայք:
Thélyphone, ա. կ. Քելիփոն . ազգ սարդակերպից (arachnoïdes).
Thématique, ած. եժ. բներգային . catalogue — d'un opéra. 2. փ. բառարմատային :
Thème, ա. բնաբան , նիւԹ . cet homme n'a pas bien pris son —, n'a pas bien suivi son —. || փ. եւ բ. il a mal pris son —, *բանն լաւ չառաւ՝ լաւ կողմէն չկսաւ . 2. նիւԹ ՔարգմանուԹեան , ՔարգմանուԹիւն (աշակերտի). — grec, յոյն ՔարգմանուԹիւն , ՔարգմանուԹիւն ի յունարէնէ. donner, dicter un —. Ces —s sont très faciles. 3. շարագրած , շարագրուԹիւն (աշակերտի). il a bien fait son —. || փ. եւ բ. faire son — en deux façons, ասել՝ գրել ինչ յերկու միտս՝ երկիմաստ , *բան մը երկու մարդով զուրցել՝ գրել . 4. ք. բայարմատ . արմատ բայից. 5. եժ. բներգ. 6. աս. ճննդաբաշխականն , ճննդաբաշխուԹիւն , ճննդաբաշխ բախտ :
Thémis (իս) ի. դց. Թեմիս . աստուածուհի արդարուԹեան . 2. արդարուԹիւն . les arrêts de —. On remit entre ses mains le glaive de —.
Thénar, ա. մգ. շոշ . սար ափոյ:
Thénardite, ի. հբ. Քննարքար:
Théobroma, ի. բ. աստուածակերակուր , դիցախաղ. գա. **Cacaoyer**ի :
Théobromine, ի. ոգ. դիցախաղին , կաքաւնին :
Théocrate, ա. աստուածպետ :
Théocratie, ի. աստուածպետուԹիւն . le gouvernement qui régit le Thibet au nom du Lama est une —.
Théocratique, ած. աստուածպետական . les Juifs ont vécu longtemps sous le gouvernement —.
Théocratiquement, մ. աստուածպետականաբար :
Théodicée, ի. իս. աստուածգիտուԹիւն :
Théodolite, ա. դիտակատարաչափ . դիտակաւոր տարաչափ (graphomètre).
Théogonie, ի. աստուածածնուԹիւն , դիցածնուԹիւն . la — des Égyptiens, de Grecs, des Hindous.
Théogonique, ած. աստուածածնական :
Théologal, ա. աստուածաբանական :
Théologal, e, ած. աստուածաբանական . vertus —es.
Théologale, ի. աստուածաբանուսուցչուԹիւն . il avait la — de tel église.
Théologie, ի. աստուածաբանուԹիւն . — naturelle, բնական —. — scolastique, դպրոցական —. — morale, բարոյական —. — révélée, յայտնեալ —.
Théologien, enne, գ. աստուածաբան, աստուածաբանուհի . grand, savant, profond —. Tous les —s sont d'accord sur ce point. Elle veut passer pour —enne. Elle fait la —enne.
Théologique, ած. աստուածաբանական . matière, doctrine —. Des questions —s.
Théologiquement, մ. աստուածաբանաբար , աստուածաբանօրէն . il a répondu —. Il a traité cette matière —.
Théologiser, չ. աստուածաբանել , աստուածախօսիլ :
Théologisme, ա. աստուածախօսուԹիւն :
Théopaschite (ասքիԹ) ա. աստուածչարչար:
Théophanie, ի. աստուածայայտնուԹիւն :
Théophilanthrope, ա. աստուածամարդասէր :
Théophilanthropie, ի. աստուածամարդասիրուԹիւն :
Théophilanthropique, ած. աստուածամարդասիրական :
Théophylline, ի. ոգ. աստուածատերեւին . նոր կալաքարակերպ (alcaloïde) գտեալ ի տերեւս Քէյի :
Théorbe, S. **Téorbe.**
Théorème, ա. տեսացոյց. ապացուցանելի նախադասուԹիւն (proposition).
Théorétique, ած. տեսական :
Théoricien, enne, գ. տեսականագէտ , տեսականագիտուհի :
Théoricisme, ա. տեսականուԹիւն :
Théorie, ի. տեսականն , տեսուԹիւն . ce que vous dites est beau en —. Réduire la — en pratique. La — de la musique, de la peinture. — de la gravitation. — des planètes. Les —s de la physique. La — politique, քաղաքական տեսուԹիւն . 2. գ. տեսականն . տեսական գինուորուԹիւն . cet officier connait bien la —, sa —. Faire la —, ուսուցանել զտեսական գինուորուԹիւն . 3. գ. տեսականն . ուսումն տեսականին . il y a — tous les soirs.
Théorique, ած. տեսական. cours —.
Théoriquement, մ. տեսականաբար, տեսականապէս, տեսականօրէն:
Théoriser, չ. տեսականել :
Théosophe, ա. աստուածիմաստ, աստուածիմաց :
Théosophie, ի. աստուածիմաստուԹիւն . . les illuminés du dernier siècle affichaient des prétentions à la —.
Théosophique, ած. աստուածիմաստական :
Théosophisme, ա. աստուածիմաստականուԹիւն :
Thèque, ի. բ. մահուաներմնափակ . սերմնափակ մահուց :
Thérapeutes, ա. յ. հանգստաբարք , (ապանդաւորք) :
Thérapeutique, ի. բժ. ախտաբուժուԹիւն , հիւանդաբուժուԹիւն , դարմանաբանուԹիւն , դեղագիտուԹիւն . S. **Acognosie.**
Thérapeutiste, ա. ախտաբոյժ , հիւանդաբոյժ :
Théraphoses, ի. յ. մբ. վայրանաւնիկք. *ցնղ մահուկաց. S. **Araignée.**
Thérapie, ի. S. **Thérapeutique.**
Thérève, ի. մբ. որաւնի :
Thérical, e, ած. Քերիական . eau —e, Քերիակաջուր :
Thériaque, ի. դղ. Քերիակէ «Քիրիաք» :
Théridion, ա. կ. անաւնիկ :
Thermal, e, ած. ջերմկային . eau —e, ջերմկաջուր , հանքաջուր , ջերմաջուր :
Thermalité, ի. ջերմկուԹիւն , ջերմացուԹիւն :
Thermes, ա. ջերմուկք , ջերմաջուրք «գասլըճա» :
Thermidor, ա. ամսիջերմ , ջերմատոր :
Thermidorien, enne, ած. ջերմատորեան . le parti —. La réaction —enne. 2. գ. —. les —s, —e :
Thermique, ած. ջերմային. coefficients —s.
Thermo-anesthésie, ի. բժ. ջերմանզգայուԹիւն: [խաթան:
Thermo-cautère, ա. վ. ջերմա-
Thermo-chimie, ի. տգ. ջերմաքիմիա, ջերմաքիմիաբանուԹիւն, ջերմատարրագիտուԹիւն :
Thermochroïque, ած. բգ. ջերմաՒոյր , ջերմագոյն :
Thermodynamique, ի. բգ. ջերմազօրուԹիւն :
Thermo-électricité, ի. բգ. ջերմէլեկտրականուԹիւն :
Thermo-électrique, ած. բգ. ջերմէլեկտրական . courants —s.
Thermogène, ած. բժ. ջերմածին : [գիր :
Thermographe, ա. բգ. ջերմա-
Thermographie, ի. բգ. ջերմագրուԹիւն : [տեր :
Thermo-lampe, ի. ջերմալապ-
Thermologie, ի. ջերմաբանուԹիւն :
Thermo-magnétisme, ա. բգ. ջերմամագնիսուԹիւն :

Thermomètre, ա. բգ. ջերմաչափ (գործի). — en étui, դրամաջերմաչափ . — centigrade, հարիւրամասն —. — réaumur, ռեոմիւրեան —. — de Fahrenheit, փարէնհայտեան —. — métallique, մետաղական —. — différentiel կամ à air, տարբերական կամ օդային —. — à gaz, գազային —. — à maxima եւ à minima, — ծայրագոյն ջերմութեան եւ ցրտութեան . 2 փ. ջերմաչափ . le — de la tendresse a baissé.

THERMOMÈTRES.

Thermométrie, ի. բգ. ջերմաչափութիւն .

Thermométrique, ած. ջերմաչափական , ջերմաչափային :

Thermométrographe, ա. բգ. ջերմաչափագիր :

Thermomicrophone, ա. բգ. ջերմամանրածայն, ջերմամանրախօս:

Thermo-multiplicateur, ա.բգ. ջերմաբազմապատկիչ :

Thermonatrite, ի. հբ. ջերմնատրոնաքար :

Thermophyllite, ի. հբ. ջերմատերեւաքար . ազգ օձաքարի (serpentine).

Thermopside, ի. բ. ջերմատեսիլ . ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ ընդեղինաց :

Thermoscope, ա. բգ. ջերմադէտ , ջերմացոյց :

Thermosiphon, ա. ջերմախողովակ , ջերմափող . des —s.

Thermostat, ա. բգ. ջերմակալ (գործի) :

Théromorphes, ա. յ. վբ. կ. անասնակերպք . կարգ բրածոյ զեւնոց (reptiles).

Théropithèque, ա. կ. անասնակապիկ ,

Théropodes, ա. յ. վբ. կ. անասնոտունք . ննջակարգ զեւնոց (reptiles).

Thésaurisation (սիոն) ի. գանձումն :

Thésauriser, չ. գանձել . aimer à —, գանձասէր լ.:

Thésauriseur, euse, ած. եւ գ. գանձիչ , գանձող , գանձչուհի :

Thèse, ի. խնդիր , վիգ . posons d'abord la —. Vous changez la —. Une pareille — ne peut se défendre. Mauvaise —. La — a été longuement débattue. || փ. եւ բ. cela change la —, *այս խնդիրն կփոխէ; . 2. մրցաճառ, աւարտաճառ , մրցաբան, մրցագիր , բանամրցութիւն : une — de philosophie. — de doctorat, վարդապետախօսութիւն . — de théologie. Cet étudiant prépare sa —. La veille de sa —. Il a dédié sa — à son père.

Thésiées, ի, յ. բ. Թեզոնեայք :

Thésion, ա. բ. Թեզիոն . խոտ ի տոհմէ Ճանդալասերից (santalacées).

Thesmophories, ի. յ. հխ. օրինաւոնք : [օրինադիր :

Thesmothète, ա. օրինապահ ,

Thétis, ի. դց. Թետիս . դիցուհի ծովու . 2. աս. —. մի ի մանր աստեղաց :

Théurge, s. **Théurgiste.**

Théurgie, ի. դիցահմայութիւն :

Théurgique, ած. դիցահմայական :

Théurgiste, Théurgite կամ **Théurge**, գ. դիցահմայ :

Thévetie կամ **Thévetia** (սի , սիա) ի. բ. Թեվէտիա , Թեվէտի :

Thévetine, ի. տգ. Թեվէտին :

Thia, s. **Thie.**

Thiacétique, ած. տգ. ծծմբաքացխային :

Thiacétonine, ի. տգ. ծծմբաքացխոնին . s. **Acétonine.**

Thialdine, ի. տգ. Թիալդին :

Thibaude, ի. վճ. Թիպոդ . խոշորաթիւս աստառ գորգից :

Thibaudia, ա. բ. Թիբոդենի . ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ ցախասերից (éricacées).

Thie, ի. տպ. Թիա. ազգ ողոկապատենից ի տոհմէ կարճագեաց (brachyures). [ծծմբա...

Thio կամ **Thion**, նմ. տգ. ծծումբ,

Thiocamf, ա. ծծմբաքափուր :

Thiocarbamate, s. **Sulfocarbamate.** [**bamique.**

Thiocarbamique, s. **Sulfocar-**

Thiocarbimide, s. **Sulfocarbimide.** [**focarbonate.**

Thiocarbonate, ա. տգ. s. **Sul-**

Thiodiphénylamine, ի. տգ. ծծմբաֆենուլամին :

Thiol, ա. տգ. ծծմբուլ :

Thionacétique, ած. տգ. ծծմբաքացխային :

Thionamide, ի. տգ. ծծմբամիտ:

Thionamique, ած. տգ. ծծմբամիտային . acide —, ծծմբամիդաԹՈւ :

Thione, ի. տգ. ծծումբ :

Thionessale, ա. տգ. ծծմբական :

Thionine, ի. տգ. ծծմբին :

Thionique, ած. տգ. ծծմբային :

Thionyle, ա. տգ. ծծմբուսա :

Thiophène, ա. տգ. ծծմբաֆենուլ :

Thiophénique, ած. տգ. ծծմբաֆենուլային :

Thiophénol, s. **Thiophène.**

Thiosinamine, ի. տգ. ծծմբամանխին , ծծմբամանանխին :

Thiosinamique, ած. տգ. ծծմբամանխինային : [**sulfite.**

Thiosulfate, ա. տգ. s. **Hypo-**

Thiosulfurique, ած. տգ. s. **Hyposulfureux.** [**urée.**

Thio-urée, ի. տգ. s. **Sulfo-**

Thlaspi, ա. բ. ախուռնա , տափկիկ , տափկի , շինկոտեմ . վայրի մանանեխ . հն. **Moutarde sauvage des champs**, հն. **Capselle.**

Thlaspidées, ի. յ. բ. ախուռնայք . տափկիկայք :

Thlipsie, ի. բժ. երակակծկումն . կծկումն երակաց :

Thoman, s. **Toman.**

Thomise, ա. կ. մանուլակ . *տեսակ մամուկի (araignée). հն. **Fileuse.**

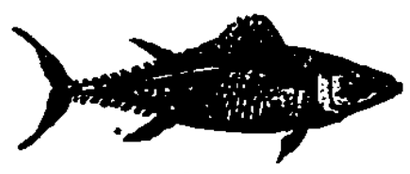
Thomisme, ա. աբ. Թովմայութիւն , Թովմայականութիւն . վարդապետութիւն սրբոյն Թովմայի Ակուինացւոյ (Saint Thomas d'Aquin).

Thomiste, ած. եւ գ. Թովմայական , Թովմայեան :

Thomsénolithe, ի. հբ. Թոմսընաքար . ջրատեալ ֆտորուկ (fluorure) բնարզնի (aluminium) եւ բնակրոյ (calcium).

Thomsonite, ի. հբ. Թոմսընաքար . ջրատեալ գայլախառատ (silicate), սպողնկի (alumine), կրոյ եւ կալաքարի (soude).

Thon, ա. ձբ. Թոն , Թիննոս , որՁուկն «լաքէրտա, փալամուտա

Thon.

Thonaire, ի. ած. Թոնակալ , Թոնատեղի . *Թոն բռնելու ուռկան :

Thonine, ի. ձբ. Թոնակ . *Թոնի տեսակ : [**centèse.**

Thoracenthèse, s. **Thoraco-**

Thoracique, ած. մգ. լանջական , լանջային . cage —, լանջավանդակ . membres —s, լանջանդամք. canal —, աոտ —. région —. Artères, veines —s.

Thoracocentèse, ի. վ. լանջաճակումն : [դէս (գործի) :

Thoracoscope, ա. վ. լանջա-

Thoracostracés, ա. յ. լանջախեճնեպեայք : [ապիս :

Thoralbumine, ի. տգ. Թուննա-

Thorax, ա. մգ. լանջք, Թոքատուն. s. **Poitrine.**

Thoricte, ա. սք. կորկոճ :

Thorine, ի. տգ. Թորին . է ԹրԹուիդ (oxyde) Թորիոնի (thorium).

Thorite, ի. հբ. Թորաքար :

Thorium (օմ) ա. տգ. Թորիոն :

Thraulite, ի. հբ. տրոլաքար . ազգ հիզինգերաքարի . s. **Hisingérite.**

Thridace, ի. բ. հազաբախեժ . խեժ հազարի . s. **Laitue.**

Thripides, ա. յ. մբ. խարանուկեայք :

Thrips (թրիս) ա. մբ. խաբանուկ:
Thripsiens, ա. յ. մբ. խաբանուկեանք: [S. Grumeau.
Thrombolite, ի. հբ. փտորաքար.
Thrombose, ի. ախ. երակախցցում: [փտոր:
Thrombus (թրս) ա. բժ. արեննա-
Throx, ա. մբ. Թրոքս. միջատ վնասակար խառաբտից:
Thuïa, ա. բ. աճրի, խայտանոճի. կն. **Arbre de vie,** ծառ կենաց եւ **Arbre de Paradis,** դրախտածառ. հն. Thuya.
Thuiopsis, ա. բ. աճրատեսիկ. ազգ. ծառոյ նման աճառի:
Thuline, ի. ազ. Թուլին:
Thulite, ի. հբ. Թիւլաքար:
Thulium, ա. ազ. Թուլիոն. մետաղ նորագիւտ:
Thumite, ի. հբ. Թիւմաքար. ազգ. կացնաքարի. S. **Axinite.**
Thunbergie, ի. բ. Թունբերգիա, Թունբերգի:
Thunbergiées, ի. յ. բ. Թունբերգեայք:
Thune, ի. ռ. ոլորմուճիան. || փ. roi de la —, մուրոզապետ. chevalier de la —, մուրոզ, մուրացիկ:
Thuriféraire, ա. բուրվառակիր. 2. փ. խնկարկու, խնկածու:
Thurifère, ած. խնկարեր:
Thuringite, ի. հբ. Թուրինգաքար:
Thuya, S. Tuïa.
Thyade, ի. Թիւատ. քրմուհի Բաքոսի:
Thylacanthe, ա. բ. պարկածաղիկ. ազգ ընդեղինաց:
Thylacine, ա. կ. Թիլակ. շաղակակ անասուն Աւստրալիոյ:
Thym, ա. բ. Թիմ, ոսպ, ծոՃոր. ծոՃրին, ծաՃրին. — bâtard, վայրի

ծոՃրին, իշածոՃրին, խազուր, զամբուռ, հալի, փուննի. հն. Serpolet.
Thymale, ա. ձբ. զամբռիկ:
Thyméléacées, ի. յ. բ. ծոՃոբասեք:
Thymélées, ի. յ. բ. ծոՃոբեայք. ոտիմ երկպտուկ բուսոց:
Thymique, ած. ազ. ոսպային:
Thymol, ա, ազ. Թիմոլ, ոսպուլ: [ային:
Thymolique, ած. ազ. ոսպուլ-
Thymoquinone, ի. ազ. Թիմոքինոն:
Thymotique, ած. ազ. ոսպային:
Thymus, S. Thon.
Thyréoïde, S. Thyroïde.
Thyréoncie, ի. բժ. վահանայտոյց:
Thyréophore, ա. մբ. վահանակիր. միջատ երկՃե:
Thyréotomie. S. Thyrotomie.
Thyrohyoïdien, enne, ած. մգ. կորնաւահանակեպ:
Thyroïde, ած. մգ. վահանակեպ. glande —, վահանագեղձ. corps —, — մարմին. cartilage —, վահանաճառ. վահանակռճիկ. 2. ա. մգ —.
Thyroïdectomie, S. Thyrotomie. [հանակեպեան:
Thyroïdien, enne, ած. մգ. վա-
Thyroïdite, ի. բժ. վահանագեղձաբորբ, վահանահիւանդասպ:
Thyrotomie, ի. ազ. վահանագեղձահատուճիւն:
Thyrse, ա. նիզակ (Բաքոսի). 2. բ. խրձաճաղիկ: [բուսոյ:
Thysane. ա. բ. ծոպնի. ազգ
Thysanie, ի. մբ. ծոպաՃիՃուռն. ազգ գիշերային ՃիՃուռան:
Thysanoptères, ա. յ. կ. ծոպաՃեւեայք: [տուներ:
Thysanoures, ա. յ. կ. ծոպա-
Thysite, ա. ձբ. հիզակաճուկն:
Tiare, ի. խոյր «գավուզ». — papale, — պապական, արուսխոյր, եռաՃագ. — épiscopale, եպիսկոպոսական խոյր. poser la — sur la tête de qn. Porter la —, խոյրակիր լինել. se montrer digne de la —.

Tiare.

Tiarelle, ի. բ. խուրիկ:
Tiaridie, ի. բ. S. Tiaridium.
Tiaridium (օմ) ա. բ. խուրենի. ազգ երկպտուկ բուսոց ի տոհմէ գաղտիկբեայց (borraginées).
Tibia, ա. մգ. ոլոր, սրնկոսկր. *սրունքի միճ ոսկր:
Tibial, e, aux, ած. մգ. ոլորային. artère —e. Muscle —. Nerfs tibiaux.
Tibiotarsien, enne, ած. մգ. ոլորակինքեան:
Tic, ա. վկնացունց. յանկարծ խաղալն վկանանց. elle a un —, une espèce de —. Elle a un — dans les yeux, dans la bouche. 2. սովորուՃիան. — rongeur, — կրծելոյ. — en l'air, *ձիուն գլուխն վեր քաշելու սովորուՃիանն. — de l'ours, *արջոյն անդադար գլուխն շարժելու սովորուՃիանն. les —s se propagent souvent par imitation. 3. —, յոռի՝ վատ սովորուՃիան. il a le — de ronger ses ongles. Il répète toujours un certain mot, c'est son —.
Ticage, ա. գիսացնցուման (ձիոյ):
Tichodrome, ա. Թ. որմագնաց. ազգ ճնճղկի:
Ticorée, ի. բ. լրնար. ազգ երկպտուկ մնկոց ի տոհմէ փեգննատերից (rutacées).
Tic-tac, ա. ԹրքՃիք. le — d'un moulin, d'une pendule.
Tiède, ած. եղկ, գաղջ, կիսատաք, կիսեղկ. de l'eau —. Un bain —. Boire —. || քՃ. la — haleine des zéphyrs. 2. փ. եղկ, գաղջ, հեղգ, Թոյլ. un ami —. Un amour —. C'est une passion, une amitié bien —. Une dévotion —. Il est devenu bien — pour ses amis, bien — sur cette affaire.
Tièdement, մ. գաղջաբար, եղկօրէն, հեղգաբար. Թոյլօրէն. il sert ses amis bien —. Servir Dieu —.
Tiédeur, ի. եղկուՃիւն, գաղջուՃիւն. la — de l'eau. 2. փ. —, հեղգուՃիւն, անհոգուՃիւն, ԹուլուՃիւն. agir avec —. Servir ses amis avec —.
Tiédir, ն. եղկ լ., գաղջանալ. laisser — de l'eau. || Faire —, եղկացուցանել, գաղջացուցանել. faire — du lait.
Tiémannite, ի. հբ. տիմանաքար:
Tien, enne, ած. քս, *քովինդ. voilà mes livres et voici les —s. Ce n'est pas mon avis, c'est le —, չէ այս իմ կարծիք, այլ քոյդ, *այս իմ կարծիքս չէ, այլ քովինդ. j'ai mon épée, prends la —enne. || Un — ami, Une —enne cousine. 2. ա. որ ինչ քս է, քոյինդ, *—. tu ne demandes que le —. Le — et le mien. 3. յ. les —s, քոյդք, քոյինք, *քովիններդ. tu devrais faire du bien aux —s. Voilà un des —s. || ք. շաղաշտուՃիան, *խննՃուՃիան. tu fais des —ennes, գործես շաղաշտուՃիանս, *խննդուՃիուններ կ'ընես:
Tierce, ի. աս. մանրերորդ. վաՃանրորդ մասն մանրերկրորդի (seconde). 2. եղ. երրեակ. երրորդ ոլորումն ձայնի. — majeure, mineure, աւագ՝ կրտսեր —. 3. զխ. երրեակ. երրորդ հարուած (*դաստակն դէպ ի ներս դարձած). se fendre en —. Parer en —. 4. խդ. երրեակ. երեք համագոյն խաղաՃուղՃք (ի ցցախաղի). 5. պտ. երրորդաձայն աղօՃք, *որ ձաշու ժամերգուՃեան առաջին մասն էր եւ կ'երգուէր առաւօտեան ինն ժամուն. 6. տպ. երրեակ, եռափոր. երրորդ եւ վերջին փորձ՝ սրբագրուՃիւն. corriger la —.
Tiercelet (սրլէ) ա. Թ. քուպիճ, վարուժան, վարուժանակ, *վարուժնակ. — d'autour, d'épervier, de faucon, etc. 2. S. **Tourtereau.** 3. փ. հ. տրուպ. un — de prince, de gentilhomme.
Tiercement, ա. հ. երրորդումն. երիր մասամբ յաւելումն գնոյ. faire un —. 2. Թո- յաւելուած. le — des places. [երրորդ բարձրացունել.
Tiercer, ն. երրորդիլ. *գինն մէկ
Tiercer, ն. երրորդիլ, *գինն մէկ երրորդ բարձրանալ. on a tiercé aujourd'hui à la Comédie.

Tierceron, ա. ճ. եռագոն . ա-ղեղն անկեանց գոնաց կամարաց :

Tierçon, ա. հ. երրեակ . երրորդ մասն հին չափու հեղանիւնց :

Tiers, Tierce, ած. երրորդ . il se forma un — parti. La tierce partie d'un tout. Parler à la tierce personne. Déposer une chose en main tierce. — arbitre, S. **Arbitre**. Le —-état, — կարգ , եռակարգ , քաղքենակարգ , միջնակարգ . միջին դասու մարդիկ . les députés du —-état. || բժ. fièvre tierce, ջերմն երեքօրեայ . 2. —, երրորդ անձն , օտար . il ne faut point de — dans cette affaire. Il survint un —. Déposer un objet entre les mains d'un —. Le droit des —. || բ. le — et le quart, ամեներին , * ամէնքն . il médit du — et du quart, * ամենուն վրայ չարիք կը խօսի . 3. եգ. երրորդ . — opposant, — ընդդիմադիր . — saisi, — պատանդիչ . — détenteur, — ստացիչ . || — consolidé, չափաբեր մուրհակ՝ երաշխաւորեալ ի տէրունենէ . les deux —, երկու երրորդն. 4. երրորդն, երրորդ մասն . il a eu le — de la somme. Cette succession a été divisée par —. J'en suis pour un —. Le — de neuf est trois. 5. Tierce, ի. եռուհի. *երրորդ քոյրն ուղեկից հաւատաւորի՝ որ խօսարան երթայ այցելու ընդունելու :

Tiers-point, ա. գագաթ (հաւասարակող եռանկեան). 2. կորուիւն (գոնաձեւ մարի). 3. ար. եռանկիւն խարտոց:

Tiers-point.

Tieuté, ա. բ. տեւտէ, Ցունածրոր. S. **Strychnos**.

Tige, ի. բուն . la — de la vigne, բնորթ . haute —, բարձրաբուն . demi—, կիսաբուն . cet arbre a belle —, գեղեցկաբուն է ծառդ . à haute —, բարձրաբուն. à basse —, կարճաբուն . arbres à basse —. 2. ցող, ծղօտ, ցօղուն, ոճ. — de blé, — ցորենի. à —, ցօղունաւոր. — de pavot, de lis. Laisser mourir une fleur sur sa —. — épineuse, փշաբուն . 3. փ. արմատ , նախահայր . il sort d'une — illustre. Ces deux maisons sortent d'une même —. 4. փ. արմատ , սկիզբն . les luthériens sont la — de la Réforme. 5. բուն, ձող. la — d'une colonne, d'un flambeau. La — de piston, մխոցաբուն. la — de soupape, — կափուցի . 6. բուն, փող . la — d'une plume. — de botte, խոնճ՝ փող կօշկաց , կօշկախոնճ , կօշկափող . 7. փ. բուն . à longue —, երկայնաբուն. la — de la langue, լեզուաբուն. à — mobile, շարժաբուն :

Tigelle, ի. ցօղնիկ :

Tigette, ի. ճ. զարդաճղօտ (կոթղնեան խոյակի) :

Tiglin, ի. տգ. կրոտին , կրոտնաիւղ . *կրոտոնի (croton) հատերէն եւած նիւթ :

Tignasse (Թինասս) ի. կեղծամակ . յոռի կեղծամ . 2. ռ. չսանրած Ցանձր մազ :

Tignon, S. Chignon.

Tignonner (Թինիօնէ) ն. հ. խոպոպել՝ գանգրել զիերս՝ *մազերն . elle se fait —.

Se tignonner, դ. ունել զիերաց միմեանց , * իրարու մազերէ բռնել , մազ մազի գալ :

Tigre, ա. կ. վագր . le — est un animal cruel. Une peau de —, վագրենի . 2. փ. վագր , այր գազանասիրտ . c'est un —, un vrai —. C'est

un cœur de —, վագրասիրտ է . il est jaloux comme un —. 3. մբ. վագրանման. 4. ած. վագրախայտ . chevaux —s. Un attelage de juments —s. Des chiens —s.

Tigré, e, ած. վագրախայտ, վագրանկոպ , վագրակերպեան , *վագրի պէս խայտաբղետ . poil —. Cheval —, վագրածի . un chien —, վագրաշուն . un tapis —.

Tigrer, ն. վագրել , *վագրի պէս խայտաբղետ ընել :

Tigresse, ի. մատակ՝ եգ վագր . 2. փ. վագրասիրտ՝ բարասիրտ կին:

Tigridie, ի. բ. ալուէսատուր , ալուեսաՑուր . կոնդիզաւոր գեղեցիկ ծաղիկ ի տոհմէ հիրիկեայց (iridées).

Tilbury, ա. անգ. տիլբուրիկ , երկանիւ կառք :

Tiliacées, ի. յ. բ. Ցմրիասերք , Ցմրիազգիք , լորիասերք :

Tiliées, ի. յ. բ. Ցմրեայք , լորեայք :

Tillac, ա. նա. տախտակամած՝ վերնայարկ նաւի «կէօվէրՑէ». se promener sur le —. [տիլանդսենի :

Tillandsie, ի. բ. տիլանդսիա ,

Tillandsiées, ի. յ. բ. տիլանդսեայք . ցեղ տնկոց ի տոհմէ բրոմելիասերից (broméliacées).

Tille, S. Teille.

Tille (Թիյ) ի. լորակ . ազգ լորոյ . 2. ուրագ (տակառագործաց) . 3. նա. տնիկ , հիւղ (յառաջակողման նաւի) :

Tiller, S. Teiller.

Tilletia (սիա) ա. բ. տիլետիա , տիլետենի . ազգ սնկոց :

Tilleul (Թիյէօլ) ա. բ. Ցմրի , Ցմրենի , լորի , լորենի , կակցի , *լիքայ «օխլամուր» . sous les —s, ընդ Ցմրիօք , * Ցմրենեաց տակ :

Tillotte (ԹիյօԹ) ի. կանեփահար (գործի) :

Tilloter, չ. կանեփահարել :

Tiloptéride, ի. բ. Ցարխոտակ . ազգ լօտից (algues).

Tiloptéridées, ի. յ. բ. Ցարխոտակեայք :

Timar, ա. պարգեւական երկիր (շնորհեալ յարքունուստ Տաճկաց) «Թիմար» :

Timarche, ի. մբ. պատուբիկ . միջատ պատենաՑիւ :

Timariot, ա. Թիմարական . զօրական տաճիկ որ ունէր երկիր պարգեւական :

Timbale. ի. եժ. Ցմբակ . Ցմբուկ սղնձի . le bruit des —s est plus sourd que celui du tambour. 2. ըմպանակ , սկահ . une — d'argent. || փ. décrocher la —, հատանել ի բազմաջան՝ ի բազմատաղնապ կէտն . 3. 4. փետրագնդաձաՑ . 5. ի. հայատախտիկ . հայատապատ խորտիկ :

Timbalier, ա. Ցմբակահար :

Timbrage, ա. դրոշմուն, դրոշմահատուիւն :

Timbre, ա. դրոշմաՑղՑականիք . — d'une lettre, նամակադրոշմ , նամականիք . 2. դրոշմ , դրոշմաՑուղՑ . 3. դրոշմատուն , դրոշմարան . 4. դրոշմակ (դրան՝ ժամացուցի). || փ. il a le — fêlé, խելար՝ խելագար՝ խելայեղ՝ խելաշուրջ՝ խելակորոյս՝ ապուշ է , *բախուկ՝ խննՑ է . 5. հնչուն , ինքնահնչուիւն. ce — est trop éclatant. 6. հընչիւն, հնչականուիւն . sa voix a un — argentin. Sa voix n'a point de —. Cette cloche a un beau —. Le — d'un tambour. 7. կպ. գլխանոց , գլխապան :

Timbre-poste, ա. նամակադրոշմ, ՑղՑադրոշմ , նամականիշ :

Timbré, e, անց. դրոշմեալ , դրոշմահատեալ . cette lettre est —e à Marseille. 2. ած. դրոշմատուր , դրոշմահար . papier —, դրոշմաՑուղՑ . 3. փ. եւ բ. une cervelle, une tête —e. Un cerveau mal —, մտաբախ՝ խելագար՝ մտակորոյս , *խննՑ, բախուկ , խեւ , խեւտրուկ , խելառ . cet homme est —, un peu —.

Timbrer, ն. դրոշմել , դրոշմահարել «տամղալամագ» . — du papier. — un passe-port, des journaux, une lettre. Les armes du pape sont timbrées d'une tiare. || Bureau où l'on timbre, դրոշմատան :

Timbreur, euse, ած. դրոշմիչ , դրոշմահար: [Ցիւն:

Timbromanie, ի. դրոշմամոլու-

Timide, ած. երկչոտ , վհհնք , վհհերոտ , *վախկոտ . l'enfance est —. Ame, esprit, caractère —. Il est fort instruit, mais il est timide et parle peu. 2. պատկառոտ , շիկնոտ ,

ամօթագին , ամօթխած , *ամչկոտ . le véritable amour rend —. Il n'est pas — auprès des femmes. Un air —. Regard, marche —. Des conseils —s.

Timidement, մ. երկիւղագին , երկիւղախառն , երկչոտաբար , վհատաբար . agir, répondre —.

Timidité, ի. երկչոտութիւն , վհատութիւն , վհատոտութիւն , վհատկոտութիւն , *վախկոտութիւն, ամչկոտութիւն . il est d'une extrême —. Sa — est ridicule. Sa — l'empêche de faire paraître tout son esprit. La — de sa conduite.

Timocratie (սի) ի. ճոխագնատութիւն : [կան :

Timocratique, ած. ճոխագնատ-

Timon, ա. քեղի «արտակս օգու». — d'un chariot, սայլացից . 2. նե. քեղի , սամիք , Ծե . 3. փ. ղեկ , վարչութիւն . prendre le — des affaires de l'État, առնուլ զղեկ գործոց պետութեան :

Timonier, ա. քեղաւոր , քեղածիգ . 2. նե. քեղավար , ղեկակալ , ղեկավար :

Timoré, e, ած. երկիւղած , աստուածավախ . c'est un jeune homme —. Une conscience —e. 2. խղճամիտ , խղճահար . vous êtes bien —. C'est une âme —e.

Tin, ա. չինակ . հաստարան սահման՝ նաւի : [նայք :

Tinamidés, ա. յ. Ք. տինամ-

Tinamou, ա. Ք. տինամ . Քրտչուն Ամերիկայ նման հաբառուս :

Tincal, ա. հբ. տրնկալ :

Tinamou.

Tinctorial, e, ած. ներկագործական . plante —e, ներկատունկ :

Tine, ի. քանդուկ . ազգ տակառի .

Tinéides, Tinéites, ա. յ. մբ. ցեցեայք , ցեցակերպք . S. **Teigne.**

Tinette, ի. քանդիկ :

Tingis (խս) ա. մբ. տինգիս . մխչաս կխտաճեւ :

Tinkal, S. **Tincal.**

Tinkalcite, ի. հբ. տնկալաքար:

Tintamarre, ա. ը. խլվրտիւն , խլուրտիւն , խղուրդիւն , ժխոր , դղրդիւն , շշուկ , *շշնկոց . quel — font ces enfants.

Tintamarrer, չ. ն. հ. ժխորել , ժխոր՝ շշուկ հանել :

Tintement, ա. հնչումն , գանչումն , ղողանջումն , հնչիւն , գանգիւն , ղողանջիւն , ղողանջ. le — d'une cloche. Le — annonce la messe. — métallique, — մետաղական . 2. բժ. դոնչիւն . — d'oreille, S. **Bourdonnement.**

Tinter, ն. հնչեցուցանել , գանգաչեցուցանել . — la cloche. — la messe, le sermon.

Tinter, չ. հնչել , գանչել , ղողանջել , հարկանել , *զարնել . la cloche tinte. Voilà la messe qui tinte. || Faire — un verre, հնչեցուցանել գաւաթ , *գաւաթն հնչեցունել . 2. բժ. դոնչել , *ականջն խօսիլ. l'oreille lui tinte. Les oreilles lui tintent. ||փ. եւ ը. le cerveau lui tinte, խելայեղ՝ խելակորոյս՝ խելագար՝ * բախտակ է :

Tinter, չ. ար. չինակել. *հաստարան դնել տակառի՝ նաւի . — la quille d'un bâtiment. — des futailles.

Tintoin, ի. ը. դոնչիւն . avoir un — continuel dans les oreilles. 2. փ. նեղութիւն , անձկութիւն , վիշտ . donner du — à qn. On juge son procès, il doit avoir bien du —.

Tipulaires, ա. յ. մբ. լողակնայք . ազգ միջատաց նախատիպ ունելով զլողակ (tipule).

Tipule, ի. մբ. լողակ. *ազգ մահմակի (araignée).

Tipulides, ա. յ. մբ. լուղակազգիք . հն. **Tipulaires.**

Tique, ի. մբ. գարաւ «կէնի». միջատ սեռորակ եւ անթեւ:

Tiquer, ն. մինացնցոտ լ., գլխաշարժել , * գլուխն շարժել (անասնոց) . ce cheval tique.

Tiquet, ա. մբ. գարաւուկ . հն. **Altise.**

Tiqueté, e, ած. խայտախարիսխ , *խառնուսիկ , նիշկին . un œillet —. Plumage brun — de blanc, սպիտականիշ Ճոխ փետուրք :

Tiqueture, ի. խայտուց :

Tiqueur, euse, ած. անբ. մինացնցոտ . un cheval —.

Tir, ա. ձիգ , ձգումն . le — de l'arbalète, նետաձգութիւն. être habile au —, դիպաձիգ՝ կորովաձիգ լ. 2. արձակումն , հրձգութիւն , հրացանաձգութիւն , գնդակոծութիւն . la chasse à — et à courre. — au pistolet et à la carabine. Ce fusil n'a pas le — juste. — de pigeon. — de charge, հրացանաձգութիւն. 3. նշանառութիւն , նշանաձգութիւն . — à la crille. 4. ձգավայր . il a passé une heure au —. Le — de Vincennes.

Tirade, ի. բանաձգութիւն . երկայնաձիգ հատած բանից . il y a de belles —s dans ce panégyrique. Il nous a lu une — de son poème. 2. Քաղ. առանձնախօսութիւն. cet acteur a bien dit sa —. L'orateur aurait dû nous faire grâce de ces —s inutiles. 3. ը. առատ , շար . — d'injures.

Tout d'une —, մ. միահատոյն, միանգամայն , անընդհատ . il nous a dit une centaine de vers tout d'une —.

Tirage, ա. ձիգ, ձգումն, *բաշխեն. on a payé tant pour le — de cette pierre. 2. ձգեք , * քաշոլչեք . il a coûté tant pour le —. 3. փ. դժուարութիւն , * քաշքշուք . il y a du —. Il y a du — dans cette affaire. 4. ձրգումն , օդաձգութիւն , *օդ քաշեն . — d'une cheminée. Activer le —. 5. ձգումն , հանումն . — d'une loterie, — վիճակախաղի . le — au sort pour le recrutement de l'armée. 6. տպ. տիպ , տպումն , տպագրութիւն . le — d'un livre. Faire un — de tant d'exemplaires. Faire plusieurs —s. On va faire un second — de cet ouvrage. Le premier — est épuisé. 7. նաւաձգութիւն , նաւաքաշութիւն . chevaux de —, նաւաձիգ ձիան . 8. կորզումն , մանումն , * քաշեն . — de soie, մետաքսամանութիւն :

Tiraillé, e, անց. ձգձգեալ , քաշքշուկ . քաշկռտուք :

Tiraillement, ա. ձգումն , *քաշեն . 2. փ. ձգձգումն , դժուարութիւն , *քաշկռտուք . comment l'affaire marcherait-elle avec tous ces —s ? Ce sont des —s continuels. 3. բժ. նեղութիւն . —s d'estomac, d'entrailles.

Tirailler, ն. ձգձգել , *քաշքշել , քաշկռտել . les gendarmes le tiraillèrent. 2. փ. եւ ը. ժտել , Ճախանձել . il s'est fait bien — pour donner son consentement. 3. աշխատ առնել , տագնապել . il y a une heure qu'ils ne font que me —. Les affaires le tiraillent de tous côtés. Des sentiments opposés tiraillèrent son âme.

Tirailler, չ. հրացանել, հրձիգ լ., *հրացաններ քաշել , կրակ ընել . il y a longtemps que j'entends —. Dès la pointe du jour on commence à —.

Se tirailler, դ. ձգձգել զմիմեանս, *փիրար քաշքշել՝ քաշքռտել . ces enfants sont toujours à —.

Tirailleur, ա. հրացանաձիգ . անճարտար որսորդ . 2. արձակամարտ , արձակազօր . une troupe de —s. Il fallut soutenir nos —s.

Tirant, ա. լար . les —s d'une bourse, քսակալարք. 2. սկանչք. les —s d'un soulier, մուճակականչք . 3. ոսկրունք (ans). les —s d'une botte, — կօշկի. 4. հանգոյց (Ամբիկի մօրմն պրկիլու հատար) . les —s d'un tambour. 5. ճ. պահանգ. 6. մպ. ճոպ. 7. նե. — d'eau, սուզչափ , սուզամասն . ce navire a tant de pieds de — d'eau. Ces deux bâtiments n'ont pas le même — d'eau.

Tirasse, ի. ցանց , վարմ :

Tirasser, ն. ցանցել , վարմել , *ցանցով բռնել . nous avons tirassé une douzaine de cailles. Ils sont allés —. — aux cailles, aux alouettes.

Tire, ի. քարշումն . ձգումն, ձիգ, *քաշեն . voleur à la —, գրպանախոյզ; vol à la —, գրպանագողութիւն.

Tout d'une —, մ. միահատոյն ,

անընդհատ . il a fait cet ouvrage tout d'une —.

Tiré,e, անց. ձգեալ , քարշեալ , *քաշուած . — par les bœufs, եզնաձիգ , եզնաքարշ . — par la main, ձեռաձիգ . — par les chevaux, ձիաձիգ . || փ. եւ բ. être — à quatre épingles, S. **Épingles.** 2. ած. վրաեալ , նիհար . visage —, 3. ա. հրաց որս . հրացանով որս . il fit un beau —. ասի եւս **Chasse au —.**

Tire-balle, ա. գնդակահան. des —s. [ծի). des —s.

Tire-bonde, ա. խցանահան (գործ.

Tire-bord, ա. եզերաձիգ (գործի). des —s.

Tire-botte, ա. կօշկահան , կօշկաձիգ . des —s.

Tire-bouchon, ա. խցահան . || des cheveux frisés en —, des cheveux en —, պարուրաձեւ հերք . des —s. [—s.

Tire-bourre, ա. փրծահան . des

Tire-bouton, ա. կոճակաձիգ . des —s. [des —.

Tire-braise, ա. անձեղաձիգ .

Tire-cendre, ա. մոխրաձիգ . des —. [—s.

Tire-clou, ա. բեւեռաձիգ . des

Tire-d'aile, ա. Թեւաձուիւն . la corneille en deux — s'élève au-dessus des autres oiseaux. 2. մ. —, voler à —, Թեւած լ., ընդ ոլորս մտանել . || des —.

Tire-dent, ա. ար. առամնաձիգ (առնտրագործի). des —s.

Tire-feu, ա. հրաձիգ . des —.

Tire-fond, ա. պտուաձիգ , պտուահան (գործի). des —.

Tire-lait, ա. կաթնաձիգ , կաթնաճուճ :

Tire-laisse, ա. հ. տ. **Désappointement.**

Tire-larigot, մ. տ. **Larigot.**

Tire-ligne, ա. գծաձիգ , գծահան (գործի). 2. ի. եւ բ. —. յոռի ճարտարապետ . des —s.

Tirelire, ի. գանձանակ «գումպարա» . mettre ses épargnes dans une —. Sa — est pleine. Il faut casser la —. [ձիգ :

Tire-lisses, ի. յ. ար. ապրնա-

Tirement, ա. ձգումն :

Tire-moelle (Թիրմուալ) ա. ուղեղահան (գործի) :

Tire-pied, ար. ոտնամանակալ , կօշկակալ . des —s.

Tire-point, ա. ճայրատուր (գործի կօշկակարաց) :

Tirer, ն. ձգել , քարշել , * քաշել . — un cheval par la bride. 2. հանել . — du charbon d'une mine. 3. հանել , ազատել . — qn. de prison. 4. ձգել , երկայնել , * քաշել . — une corde. 5. առնուլ , կորզել , *փրցունել , ձեռք բերել . — de l'argent de qn. 6. փ. ձգել , հանել . — une conséquence. 7.* արձակել , * քաշել , նետել . — le canon. 8. տպել , տպագրել . — un ouvrage. 9. կենդանագրել , առնել զկենդանագիր . — le portrait de qn. 10. չրատոյզ լ. ce navire tire 15 pieds d'eau. 11. ձգել , *քաշել , Թել հանել . — l'or, l'argent. || փ. — gloire, vanité, * փառք հատարիլ , սնափառել . || — parti, * օգուտ քաղել . || — satisfaction, *հատուցումն գըտնել . || — la laine, S. **Laine.** || — un son, հնչեցուցանել, *հնչեցունել. || — ses chausses, S. **Chausse.** || — une lettre de change, * ձիկուն վրայ փոխառնագիր քաշել , || — son épingle du jeu, S. **Épingle.** || — les cartes, քարտահմայել , *ԹուղԹ քանել . || — au clair, S. **Clair.** || — à sec, S. **Sec.** || — le diable par la queue, S. **Diable.** || — les marrons du feu, * ձիկուն ձեռքով գործ տեսնել , ձէին առաջ նետել՝ գործածել . || — qn. par la manche, S **Manche.** || — l'horoscope de qn., * ձիկուն աստղն նայիլ . || se faire — l'oreille, *ապաչել տալ , ճանրէն քաշել . S. **Oreille.** || — l'épée, * սուր քաշել . || — du vin, *տակառէն գինի քաշել. || — en longueur, յերկարաձգել , *երկնցունել .

Tirer, չ. ձգտիլ , քարշիլ , պիրկ՝ ուժգնապիրկ լ., * քաշուիլ . cette corde —. 2. երԹալ , գնալ . tirons de ce côté. Ils tirèrent vers la ville. || — au large, փախչել , խուսել , սրանալ . 3. վիճակս արկանել , *վիճակ ձգել . on les fit — au sort. || — à la courte paille, S. **Paille.** 4. գխ. ուսանիլ, վարժիլ ի գինաշարժուԹիւն , *սրախաղուԹիւն սովրիլ . — des armes. Il tire bien. 5. ձգել , արձակել , * քաշել , նետել . — de l'arc, աղեղնաձիգ լ. — de l'arbalète, նետաձիգ լ. — aux oiseaux, հրացանաձիգ լ. ի Թռչուն , * Թռչնոց հրացան պարպել . || — au vol, Թռաձգել . *Թռած ժամանակ քաշել . fusil qui tire juste, ճշդաձիգ՝ ճշդահար հրացան . || — sur qn., * ձիկուն վրայ քաշել . || tirant au noir, սեւորակ , *սեւկեկ . 6. փ. հանել . — à conséquence, հետեւանս ունել , *հետեւանք ունենալ. || — à sa fin, մերձ լ. ի վախճան, *վերջն հասնիլ, վախճանին մօտ ըլլալ . || — au large, S. **Large.** 7. ձգել , շնչել , *քաշել . cette cheminée tire bien, ne tire pas, *այս վառարանն լաւ կքաշէ՝ չքաշեր.

Se tirer, դ. ձգել զմիմեանս , *ձէկզմէկ քաշել . ces deux enfants se tiraient par les cheveux. 2. ելանել , զերծուցանել զանձն , ազատիլ . — d'embarras, *նեղուԹէ խալսիլ. vous ne vous tirerez pas de ce mauvais chemin. Il ne se tirera pas de cette maladie. Il s'est heureusement tiré de ce sujet difficile, de ce rôle ingrat. || լկ. s'en tirer, s'en bien tirer. Il s'en est bien tiré. Il s'est fort bien tiré de là. Vous ne vous en tirerez jamais. || — du pair, de pair, գերազանցել զհաւասարս , *հաւասարներն անցնիլ . 3. հլիլ . l'huile se tire des olives. 4. տպ. տպիլ , տպագրիլ , *տպուիլ , տպագրուիլ , քաշուիլ . ce livre se tire à mille, à plusieurs exemplaires.

Tirerie, ի. ար. ձգարան , քաշոց (երկաԹաԹելի) :

Tiret, ա. գծակ , զօդագիծ . attacher les pièces d'écriture avec des —s. 2. բ. գծակ , եզերամնայ . տողադարձի գծիկ :

Tiretaine, ի. տիրտէն . խոշոր չուխայ : [ծի) :

Tire-tête, ա. վ. գլխաձիգ (գործ:

Tiretoire, ա. վ. առաձնաքարշ , *ակռայ քաշող :

Tirette, ի. ձգակ :

Tireur,euse, գ. ձգիչ, քարշող , * քաշող . — d'or, ոսկեԹելիչ . — d'argent, արծաԹելիչ . — de cartes, քարտահմայ, քարտավիուկ . — d'horoscope, աստղահմայ . — d'armes, գինաշարժուսյց , *գինաշարժի վարպետ . — de laine, ի. գրպանախոյզ, զգեստախոյզ . 2. ա. հրացանաձիգ. c'est un bon —, un mauvais —, un habile —. 3. հրոտորդ . հրացանաձիգ որսորդ . il a un — qui le fournit de gibier. 4. հրազինուոր . հրաձիգ գինուոր . disposer des —s sur une colline. 5. քարշող , * քաշող . c'est au — à payer la somme portée sur la lettre de change protestée.

Tire-veille, ա. ես. հանգուցապարան . պարան հանգուցակապ :

Tiroir, ա. գզրոց «չէքմէճ» . petit —, գզրոցիկ . 2. գ. —. երկրորդ կարգ գնդի զօրաց . les hommes de petite taille sont ordinairement placés dans le —. 3. Թտ. pièces à —, գզրոցաւոր՝ կցկտուր Թատերախաղ :

Tisane, ի. բժ. եփուկ , բուսաջուր «մաՀալուխ» . prendre une tasse de —. Faire une —, de la —. || — de champagne, ՔաՀաւաշամփանիա :

Tisiphone, ի. դց. Տիսիփոն . մի յերից Կատաղեաց . 2. ար. —. ազգ Թունաւոր օձի :

Tison, ա. խանձող . փայտ կիսայրեաց . * անձեղ , — ardent, allumé, éteint. || բ. garder les —s, avoir toujours le nez sur les —s, * կրակին քովէն չզատուիլ. || փ. — de discorde, գժտանիւԹ . — d'enfer, *դժոխքու , դժոխքի լուցկի :

Tisonné, ած. ա. սեւախայտ , սեւագոյն . *կգործածուի միայն այս խօսից մէջ poil gris —, cheval gris —, jument gris —.

Tisonner, չ. խանձողել , անձեղել, *վառարանի խանձողներն խառնել առանց պէտքի . il est sans cesse à —.

Tisonneur,euse, գ. խանձողիչ :

Tisonnier, ա. անձողոց , անձեղոց :

Tissage, ա. հիւսումն . — de fil de fer. 2. հիւսուած , անկուած :

Tissé,e, անց. հիւսեալ . — d'anémone, պտուտիւս . — d'or, ոսկեհիւս :

Tisser, ն. հիւսել , հիւնուլ , հիւնել , անկանել , կկել , ասուպնանկել, ասուպնագործել . — de la toile, du drap, du lin, du coton. Cette toile est bien tissée.

Tisserand, e, գ. ասուպնանկ , ասուպնագործ , անկիչ , ջուլհակ . le métier de —, ասուպնանկուԹիւն . —

en drap, չուխայագործ . — en soie, մետաքսագործ :

Tisseranderie, ի. ոստայնանկութիւն, ոստայնագործութիւն, չուխակութիւն :

Tisserin, ա. Ե. հիւսաիւռ, անկահիւռ . հիւսող Ցուլեան :

Tissu,e, ած. հիւսեալ, հիւսկէն, հիւսածոյ, անկուածոյ, *հիւսուած . étoffe bien —e. || փ. —, nos années sont —es de peines et de plaisirs.

Tissu, ա. հիւս, հիւսուած, հիւսկէն, անկուած, ոստայն, հիւսուածանիւթ . les riches —s de l'Inde, de Lyon. —s de soie, de fil, de coton, de lin. Voilà un beau — d'or et d'argent. — uni, croisé, à côtes, հարթ՝ խոչաձեւ՝ կողաձեւ անկուած . un — imperméable, անջրափանց անկուած . le — de cette étoffe est lâche. — élastique, առածգական հիւսուած . 2. փ. հիւս, հիւսուած . cet ouvrage est un — de mensonges, de calomnies. Tout ce qu'il dit n'est qu'un — de fausseté. La vie humaine n'est qu'un — de misères. Sa vie est un — de belles actions. Cette histoire est un — d'horreurs. Le — de son discours est fort bon. 3. մգ. հիւս, հիւսուած . — graisseux, ճարպեղէն հիւսուած : [անկուածոյ :

Tissulaire, ած. մգ. հիւսուածոյ.

Tissure, ի. հիւսուած, անկուած. — ferme, serrée, lâche. 2. փ. —, la — d'un discours, d'un poème, ից. **Tissu.**

Tissutier, ա. հ. հիւսագործ :

Tistre, ն. հն. **Tisser.** գործածի յանցնալն **tissu, e**, իբրեւ ած. il a tissu cette toile. Une étoffe bien tissue. || փ. c'est lui qui a tissu cette intrigue. Des jours tissus d'or et de soie, մետաքսաթել եւ ոսկեթել աւուրք՝ *օրեր : [տանեան :

Titan, դց. Տիտան. || de —, տի-

Titanate, ա. տգ. տիտանատ :

Titan-cotte, ա. բ. նիւթմոլի . ճատ. բնիկ Հնդկաստանի ի տոհմէ շաշիւրասերից (loganiacées).

Titane, ա. տգ. տիտան . մի ի մետաղական պարզ մարմնոց :

Titané,e, ած. հբ. տիտանացեալ. fer —.

Titanifère, ած. հբ. տիտանաբեր : [յին :

Titanique, ած. տգ. տիտանա-

Titanique, ած. տիտանական . orgueil —. Entreprise —.

Titanisme, ա. տիտանութիւն :

Titanite, ի. հբ. տիտանաքար :

Titans, ա. յ. դց. տիտանք :

Tithymale, ա. բ. ռա. **Euphorbe** ի :

Titi, ա. ռ. դեղագործաւոր. *նոթատի բանուոր :

Titillation (սիօն) ի. խտղտումն, խտղտանք . une — agréable, incommode.

Titiller, ն. խտղտել. ce vin titille agréablement le palais.

Titrage, ա. տիտղոսումն, յարգ :

Titre, ա. տիտղոս, վերնագիր, խորագիր . le — d'un livre. Cet ouvrage porte un — bizarre. On a arraché le — de ce volume. Juger un livre sur le —. || Le faux — d'un livre. || — courant, ընդացիկ խորագիր . 2. տիտղոս, պատուանուն, պնդող անուն . Auguste refusa le — de roi, et prit le — d'empereur. Cette terre porte le — de comté. || —s nobiliaires. || փ. — de bienfaiteur. Le — de père, d'époux, d'épouse. Celui que vous honorez du — de votre ami. Se parer du — de philosophe. 3. տիտղոսակիր, բուն. professeur en —, — ուսուցիչ՝ վարժապետ . || avoir une charge en —, *պաշտօնի մի տիտղոսն ունենալ . || à faux —, յանիրաւի. || à bon, à juste —, իրաւամբ. || au-dessous du —, ներատիճան . || à — d'office, զօրութեամբ պաշտամանն, *իբր պաշտօնին զօրութեամբն. || à — de, իբր, իբրեւ . à — gratuit, ձրի. à — de don, ձրիաբար, ի պարգեւ. à — d'ami, իբրեւ բարեկամ. à — de grâce, իբր շնորհ . || à — de renseignement, պարզապէս իբրեւ տեղեկութիւն. 4. իգ. մուրհակ, յետգր, գիր, Ցուղթ. — de propriété, տոհմագիր, կալուածագիր, կալուածաՑուղթ . — de rente, հասագիր . — authentique, վաւերագիր. — de dette, պարտագիր, պարտամուրհակ. — de noblesse, — ազնուականութեան . 5. արժանք, յարգ «այար», vaisselle au — de 800 millièmes.

Titré, e, ած. տիտղոսաւոր . un homme —. Une femme —e. Terre —e.

Titrer, ն. տիտղոսել, պատուանուանել . — գն. 2. արժանել, յարգել . 3. ազ. տիտղոսել, ատոհմանել . *որոշ չափով նիւթ մի դնել . — une liqueur.

Titrier, ա. մուրհակապահ (վանքի). 2. հ. մուրհականնդ :

Titubant,e, ած. դեղեւկոտ, երերուն . une démarche —e.

Titubation (սիօն) ի. դեղեւումն, երերումն :

Tituber, չ. բ. դեղեւել, երերիլ, գինգինալ. l'ivrogne commençait à —.

Titulaire, ած. անուանակիր . les princes de cette maison ont été longtemps rois —s de Jérusalem. 2. —, բուն. professeur —. Les membres —s d'une société. 3. գ. անուանակիր . cette chaire a été supprimée à la mort du —. C'est une telle qui est la — du bureau de tabac.

Toast (Թօսթ) ա. անգ. տոստ, նուիրական՝ փրկաւէտ երգ, արեշաւութիւն, բաժակ կենդանութեան, կենաց, բաժակաիաւութիւն, բաժակախօսութիւն, բաժակաճառ, արեւաճառ . porter un —, բաժակաիաւ՝ բաժակախօս լ., ըմպել կենաց . il y eut vingt —s portés. || գրի եւ **Toste.**

Toaster (Թօսթէ) ն. տոստել, բաժակաիաւել, բաժակաճառել, բաժակաճառ՝ բաժակախօս լ., ըմպել գինի յարեւ՝ ի կենդանութիւն ուրուք յիշատակ դիպաց . on a toasté à la paix. Nous passâmes toute la nuit à —. || գրի եւ **Toster.**

Toc, ա. Թոք . *զարնելու ձայն . j'entends à la porte — —. || Montre à —, հարուածաձայն . || jeu du —, հարախաղ :

Tocade, տ. **Toquade.**

Tocane, ի. Ցոլագինի . գինի ծոռածոյ . bonne —. — de champagne.

Toccata, ի.հմ. միաձայնանուագ. նուագ որ յօրինի միով սահմնաւոր (à touches) նուագարանաւ . la — diffère de la sonate en ce qu'elle n'est ordinairement composée que d'un seul morceau.

Toco, ա. Ե. տուկոյ . ազգ մագլոցաց (grimpeur).

Tococa, ա. բ. տոկոկայ . ազգ երկպտուկ ծնկոց ի տոհմէ սեւաբնանասերից (mélastomacées).

Tocologie, ի. բժ. ծննդաբանութիւն . գրուած զմանկաբերութենէ :

Tocro, ա. Ե. տոկրոյ . Ցուլեան նման կաքաւու ի Կուբանա :

Tocsin, ա. աիազանկ, տագնապազանկ, աիազանգակ, տագնապազանգակ . sonner le —, աիազանգել, տագնապազանգել, — հարկանել՝ *զարնել . dès que l'ennemi parut, on sonna le —. Les factieux sonnèrent le — pour ameuter le peuple. || փ. il a sonné le —, *կիրքերն գրգռեց . sonner le — sur qn., գրգռել զամբոխն ընդդէմ ուրուք, *վիկուն դէմ ամբոխն գրգռել :

Toddalia, ա. **Toddalie**, ի. բ. տոդալիա, տոդալի . երկպտուկ բոյս ի տոհմէ վեգենասերից (rutacées).

Toddaliées, ի. յ. բ. տոդալեայք. ցեղ բուսոց ի տոհմէ վեգենասերից (rutacées). [ջուր :

Toddi կամ **Toddy**, ա. արմատա-

Todier, ա. Ե. տոդի . Ցոչնիկ յազգէ ցնցղկանց :

Tofacé,e, ած. ախ. փխրաբարակին . concrétions —es.

Toge, ի. բոլոն . * մեծ վերարկու առուհայ, զոր կրէին Հռովմայեցիք պարեգօտի (tunique) վրայ :

Tohu-bohu, ա. խառնակութիւն. c'est un véritable —.

Toi, դ. դու, դուն, քեզ, զքեզ . qui sera chargé de la reconduire? —, *որո՞ւն պիտի յանձնուի զինքն յուղարկել . Քեզ . qui a-t-on voulu désigner? —, զո՞վ ուզեցին նշանակել . զքեզ . —, tu n'oserais jamais, դուն ոչ երբէք պիտի երդնաս . —, tu prétends avoir raison, *դուն կարծես Ցէ իրաւունք ունիս . que répondras-tu à cela, — qui ..., * ասոր ի՛նչ կը պատասխանես, դուն որ . . . — me trahir, * դո՛ւն պիտի մատնես զիս . faire une bassesse, —, *դո՛ւն ցածութիւն պիտի բնես . — et moi nous avons fait cela, դու եւ ես զայս բրինք . — et ton frère vous êtes mes amis, * դուն եւ եղբայրդ բարեկամք էք . il veut vous inviter — et ta femme, * զքեզ եւ կինդ կ'ուզէ հրաւիրել . c'est — qui l'as fait, * դուն արիր . ce ne peut-être que —, դուն միայն պիտի ըլլաս . il n'y a que — qui peux le faire, *դուն միայն կրնաս բնել . on a parlé de —, * քու վրադ

խօսելան . c'est de — qu'il s'agit, *բանն ըս վրադ է . c'est à — qu'il vent parler, *քեզ կ'ուզէ խօսիլ . je partirai avec —, *քեզ հետ պիտի մեկնիմ . je compte sur —, *վրադ կվստահիմ . cela est pour —, *այս քեզ համար է . ta sœur et —, *քոյրդ եւ դուն . ni ton frère ni —, ոչ եղբայրդ , ոչ դուն . je n'aime que —, *զքեզ միայն կսիրեմ . tais-—, լուռ լիր , ձայնդ քաշէ . retire-—, մեկդի գնա՛. fais-— artiste, արուեստագէտ նկիր . laisse-— conduire, *Ձողդ զքեզ տանին . fais-— payer, *քեզ վճարել տուր . fais-— rendre ton argent, *տակդ քեզ հետ դարձնել տուր :

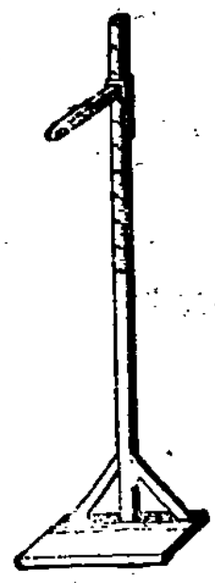
Toile, ի. ար. կտաւ, քէտան , ոսոտայն «քէչէն պէզի». — fine, claire, grosse. — écrue. — de Hollande կամ d'Hollande. — de batiste. — d'emballage. — de coton, բամբակակտաւ . — de lin, վուշկտաւ. chemises de —, կտաւեայ շապիկ . || — peinte, նկարակտաւ . նկարչին կտաւ «չիթ». — imprimée, տպակտաւ. կտաւ տպուածոյ «պատմա». — d'araignée, ոսոտայն սարդի , սարդոստ , սարդոստայն , տորգ . *սարդաբոյն , սարդոց , բանգալի . — cirée, մոմշոր «մուշամմա» . — incombustible, անկէզ կտաւ . — métallique, մետաղական կտաւ. — d'or, ոսկեթել կտաւ . — à trame d'or, ոսկեթելեան կտաւ . || de —, կտաւեայ , կտաւեղէն , քէտանեայ , *քէտանէ . habit de —, կտաւազգեստ , քէտանզգեստ . || փ. c'est la — de Pénélope, անվախճան ինչ է , *չվճռելու բան է . 2. ի. զ. մրան . l'armée est sous la —. 3. մկ. ոսոսյն . — choroïdienne. 4. Բտ. վարագոյր . on baissa la —. 5. նկ. ոսոսոակ , *մուխլաթ . ce peintre prépare sa —. 6. նկ. նկար , պատկեր . ce peintre expose plusieurs —s. Les —s de Rubens. 7. եւ. առագաստ . 8. յ. ո. կտաւապատնէշ . կտաւեայ պատնէշ (կինն որսալու) . il a tué le sanglier dans les —s. 9. յ. փ. հագիր, Ձակարդ . tendre les —s.

Toilerie, ի. կտաւիր , կտաւեղէնք . 2. կտաւավաճառութիւն . commerce de —. Magasin de —, կտաւավաճառոց . 3. կտաւագործութիւն :

Toilette, ի. յարդարանք , զարդարանք , *արդուզարդ . voir une dame à sa —. Une — soignée. Elle dépense beaucoup pour sa —. Faire sa —, յարդարիլ , զարդարիլ . sa — est longue. Elle n'est occupée que de sa —. Elle porte bien la —. || Cabinet de —, զարդասենեակ , յարդասենեակ . 2. յարդասեղան , զարդասեղան . miroir d'une —. 3. զարդասայր , յարդասայր , յարդոյք . — d'argent, de porcelaine. || — des condamnés, հերակտրութիւն դատապարտելոց :

Toilier, ère, գ. կտաւագործ , կտաւավաճառ :

Toise, ի. ձող, ձողաչափ. la — vaut un mètre 949 millimètres. 2. փ. —, չափ . on ne mesure pas les hommes à la —, չէ պարտ նոքին չափով չափել զամենայն մարդիկ , *պէտք չէ նոյն չափով ամէն մարդիկ չափել . il mesure les autres à sa —, յանձնէ չափէ զայլս , *ուրիշներն իւր վրայ կչափէ :

Toise.

Toisé, ա. ձողաչափութիւն . ce — n'est pas exact.

Toisé, e, անց. ձողաչափեալ . 2. փ. չափեալ . cette affaire est —e, *այս գործն ատրտած՝ լմնցած է . c'est un homme —, այրս այս — է, *ինչ արժէքի տէր լինելն իմացուած է :

Toiser, ն. ձողաչափել , չափել ձողով . — un bâtiment, une muraille. 2. փ. եւ բ. չափել , չափչփել . — un homme, son homme, — qn. de la tête aux pieds, չափել զոք , չափել զոք յոտից ցգլուխն , *մէկն չափել , մէկն չափել ոտքէն մինչեւ գլուխն .

Se toiser, պ. չափիլ զմիմեանս՝ *գիրար . ils se sont toisés sans se dire un seul mot.

Toiseur, ա. ձողաչափիչ , ձողաչափող , չափող . un habile —. Un — de bâtiments.

Toison, ի. գեղմն , ասր , բուրդ «ոսն , եամիայը». ce mouton a une belle —. Une blanche —, գեղմն սպիտակիկն՝ լուսակիկն . laver des —s. 2. դց. գեղմն . la — d'or était gardée dans la Colchide par deux taureaux vomissant des flammes. 3. Ordre de la — d'Or կամ la — d'Or եւ կամ լոկ la —, կարգ ոսկեգեղման, ոսկեգեղմն . կարգ ինչ ասպետութեան ի Սպանիա :

Ordre de la Toison d'Or.

Toit, ա. ճ. գիւ , տանիք «չաձը , տամ» . les —s, ցուխք . — plat, — տափարակ . — en terrasse, տամահ , տամալի . — de tuiles, — կղմնտրապատ . — vitré, գիւ ապակեպատ . monter sur le —. Aller d'un — à l'autre. 2. տուն , յարկ, բնակարան. habiter sous le même —, տնակից՝ յարկակից՝ բնակակից՝ բնակից լ. le — paternel, տուն հայրենի . — conjugal, յարկ ամուսնական . petit —, յարկիկ . humble —.

Toiture, ի. գիւ , տանիք , յարկումն , յարկաշինութիւն . les charpentiers et les couvreurs travaillent à la —. — en verre, ապակետանիք :

Tôle, ի. Ճանապ . poêle de —, Ճանապեայ հրատան . Plaque de —, Ճանապատախտ :

Tolène կամ **Toluène**, ի. տգ. տոլէն . հեղուկ իւղ անգոյն :

Tolérable, ած. հանդուրժելի , ժուժալի , ըմբերելի , տանելի . si c'est un défaut, il est bien —. Cette douleur n'est pas —.

Tolérablement, մ. հանդուրժապար :

Tolérance, ի. Ներողամտութիւն . ce n'est pas un droit, c'est une —. Par —, —Ներամբ , Ներողաբար . la — théologique, religieuse. — générale. 2. փ. —, ներողութիւն . — civile. Esprit de —, Ներատու ոգի , Ներամտութիւն . l'esprit de — qui règne en France. || Maison de —, բոզանոց , պոռնկոց . 3. Ներատուութիւն , ներումն . on admet 15 grammes de — pour un paquet de bougies de 500 grammes.

Tolérant, e, ած. Ներատու, Ներող, հանդուրժ , ներողամիտ . un prince —. Il est très —.

Tolérantisme, ա. ներողամտութիւն , հանդուրժողութիւն :

Tolérateur, ա. Ներատու , Ներող : [Ներումն :

Tolération (սիօն) ի. Ներատութիւն ,

Tolérer, ն. հանդուրժել , ժուժ ունել , ներողամիտ լ., նեղել , Ներել տալ, Ներատրել. on tolère toutes sortes de religions dans ce pays. Il tolérait leurs injustices. Je ne puis — que cet homme s'arroge un tel droit. Il y a des abus qu'on ne doit —. Il faut — les défauts de son prochain.

Se tolérer, պ. ներողամիտ լ. միմեանց՝ * իրարու . tolérez-vous les uns les autres.

Tôlerie, ի. Ճանապեղէն , Ճանապագործութիւն . 2. Ճանապարան :

Tolet (Ծոլէ) ա. եւ. փարուն (նաւակի) : [(նաւակի) :

Toletière, ի. եւ. Փարնակալ

Tollé, ա. ո. զայրացիչ , զայրացեալ աղաղակ. || փ. crier — sur qn., contre qn., *մէկուն դէմ աղաղակ բրգռնել. cette proposition souleva un — général.

Tollenon, ա. հ. զ. կերտակ :

Tolu, ա. բ. տոլու . baume de —, տոլու բալասան :

Toluate, ա. տգ. տոլուատ :

Toluène, ա. տգ. տոլուէն :

Toluhydroquinone, ի. տգ. S. **Toluquinone**.

Toluide, ի. տգ. տոլուիդ :
Toluifère, ա. բ. տոլուաբեր :
Toluique, աճ. տգ. տոլուային :
Toluol, ա. տգ. տոլուոլ :
Toluquinone, ի. տգ. տոլուքինոն :
Toluyle, ա. տգ. տոլուուստ, **Toluylène**, ա. տգ. տոլուուստէն :
Tolyle, ա. տգ. տոլուստ, տոլուսային :
Tolylène, ա. տգ. տոլուսային :
Tolylénique, աճ. տգ. տոլուսինային :
Tolylique, աճ. տգ. տոլուսային :
Tomahawk (մաօք) ա գլխահար (casse-tête) վայրենաց :
Tomaison, ի. հատորանիշ. *հատորի նշան :
Toman, ա. Թուման. դրամ Պարսից. գրի եւ **Thoman**.
Tomate, ի. պոլտիկ, ոսկեսմբոսկ «տոմաթէս». — verte, ջոլիկ. S. **Pomme d'amour** ի **Pomme**.
Tombac, ա. աբ. ճխտպրինձ. պղինձ ճխտալ :
Tombal,e, աճ. գերեզմանական. pierre —e, գերեզմանքար :
Tombant, e, աճ. անկուն, վայրահակ, խոնարհահակ. la tige de cette plante est grêle et —e. Ce chien a les oreilles —es. Les cheveux —s. Une voix —e, նուաղուն ձայն. Jour —, տարաժամեալ օր. à la nuit —e, *գիշերուան դէմ :
Tombe, ի. դամբան, տապան, շիրիմ, *հոգեւոյն. le calme de la —. D'outre —, անդրշիրիմեան. sa mère est dans la —. 2. գերեզմանաքար, շիրմաքար, տապանաքար. ci-gît sous cette —. Graver une épitaphe sur une —. 3. փ. գերեզման, մահ. être sur le bord de la —, մերձ ի մահ լ. *մահուան մօտ լ. descendre dans la —, իջանել ի գերեզման, մեռանել, *գերեզման իջնալ, մեռնիլ :
Tombé, e, անց. անկեալ, *ընկած. homme —. Femme —e. 2. փ. —, կործանեալ :
Tombeau, դամբարան, շիրիմ, մահարձան, գերեզման, քնարան «Միրպէ». dresser, élever un —, — կանգնել. violer, profaner un —, պղծել՝ կրկտել զ—. les —x sont sacrés. — de famille. 2. փ. գերեզման, մահ. la nuit, les horreurs du —. Chaque instant de la vie nous approche du —. Il lui fut fidèle jusqu'au —. Mettre, conduire, mener qn. au —, պատճառ լ. մահուան ուրուք, *մէկուն մահուան պատճառ ըլլալ. descendre au —, իջանել ի գերեզման, մեռանել, *գերեզման իջնալ, մեռնիլ. suivre qn. au —, S. **Suivre**. Tirer qn. du —, քարշել զոք ի գերեզմանէ, տալ ուժք կեանս, *գերեզմանէ հանել, կեանք տալ. être aux portes du —, լ. ի դրունս գերեզմանի, մերձ լ. ի մահ, *գերեզման իջնալ. մանի դուռն՝ մեռնելու մօտ ըլլալ. 3. փ. գերեզման, կործանումն, վերջ. le mariage est le — de l'amour. L'anarchie est le — de la liberté. || Le — des secrets, գաղտնապահ անձն :
Tombée, ի. à la — de la nuit, ի դառնալ աւուրն յերեկս, ի սկսանել գիշերոյ, *իրիկնամուտին, մթնոլորտին. à la — du jour, ի տարաժամել աւուրն, *օրն խոնարհելուն :
Tombelier, ա. գռնէլավաթ. S. **Tombereau**.
Tomber, ն. անկանիլ, *իյնալ. — lourdement. — de haut en bas, *վերէն վար իյնալ. — de cheval, *ձիէն —. — d'une fenêtre, *պատուհանէ իյնալ. il a voulu courir, et il est tombé. — dans un fossé. — par terre, անկանիլ ի գետին, *գետին —. — à la renverse, S. **Renverse**. — mort, raide mort, տապաստ —, դիտապաստ յերկիր —. — aux pieds, aux genoux de qn., անկանիլ յոտս, ի ծունկս ուրուք, *մէկուն ոտքն՝ ծունկն —. — les quatre fers en l'air, S. **Fer**. — des nues, S. **Nues**. Quand je vois de pareilles choses, je tombe des nues. || Faire —, ընկենուլ, ընկեցուցանել, *իյնալ տալ. faire — une tête, գլխատել, կտրատիճատել. faire — les armes des mains de qn., զէնքն՝ զինամարտի առնել զոք, *մէկուն ձեռքէն զէնքն իյնալ տալ.

Tolnifère.

2. իջանել, տեղալ, գալ. la pluie, la neige tombe. եւ անդիմօրէն. il tombe de la pluie, de la grêle, de l'eau. Il est tombé de la neige toute la nuit, ձիւնաթեր եղեւ զայս գիշեր.
3. անկանիլ, մեռանիլ. le général tomba au plus beau moment de sa vie.
4. անկանիլ, նկուն լ. tu céderas ou tu tomberas. || — entre les mains de qn., անկանիլ ի ձեռս՝ ի բուռն ուրուք. la ville tomba entre ses mains.
5. անկանիլ, պատահիլ, դիպիլ. il tomba au milieu de gens qui lui étaient inconnus. — sur des corps morts.
6. անկանիլ, ձգիլ, հարկանիլ, *իյնալ. — dans une embuscade, dans un piège.
7. բժ. անկանիլ, *բռնուիլ. — dans une maladie mortelle. — en démence, յիմարիլ, խելագարիլ, խելագար լ. — en défaillance, ծալիանալ, նուաղիլ. — malade, հիւանդանալ, խօճանալ. — de faiblesse, *յետին տկարութեան մէջ իյնալ. — dans la misère, dans l'indigence, հասանիլ ի չքաւորութիւն, ի չքաւորութիւն. — en disgrâce, յաչաց ելանիլ, *աչքէ ելլել. — dans le désespoir, S. **Désespoir**. — en putréfaction, յապականութիւն դառնալ, նեխիլ. — amoureux, S. **Amoureux**. — en poussière, ի փոշի դառնալ, փոշիանալ. — en oubli, S. **Oubli**. — en loques, S. **Loque**. Ses vêtements tombent en loques. — à rien, յոչինչ դառնալ. tout ces étalages tombent à rien. Cette maison est tombée en quenouille. S. **Quenouille**. — en partage, *բաժին իյնալ. S. **Partage**. — en ruine, կործանիլ, փլանիլ, *փլչիլ, փլփլիլ. ce bâtiment, cet édifice tombe en ruine.
8. անկանիլ, արկանիլ, ըմբռնիլ, ըմբռնիլ. — de surprise en surprise, de chute en chute. — dans l'affectation, dans le mysticisme. — dans l'esclavage, անկանիլ ի գերութիւն. — de Charybde en Scylla, S. **Charybde**. — en apoplexie, S. **Apoplexie**. — d'épilepsie, du haut mal, S. **Épilepsie** եւ **Haut mal**.
9. անկանիլ, հատանիլ, գառածանիլ. — dans des absurdités, dans l'incrédulité. Cela tombe dans le burlesque. — en faute, dans une faute, dans un défaut, անկանիլ ի յանցանս, սխալիլ. — dans l'erreur, անկանիլ ի մոլորութիւն, մոլորիլ. անկանիլ, կարուսանիլ. — d'un si grand honneur, d'un si grand bonheur.
10. փ. անկանիլ, վատթարանալ, կործանիլ. — bien bas.
11. յանցանիլ, մեղանչել. le juste tombe sept fois le jour. — en crédit.
12. անկանիլ, չաջողիլ, *իյնալ, չյաջողիլ. cette pièce est tombée.
13. անկանիլ, կործանիլ, փլանիլ. cet édifice tombe.
14. թօթափիլ, թափիլ. toutes ses dents tombent. La maladie a fait — ses cheveux.
15. անկանիլ, յաղթիլ, պարտիլ, անձնատուր լ. toutes les villes tombèrent devant ce général.
16. անկանիլ, կորնչիլ, անհետ լ. on vit ces États —.
17. անկանիլ, խափանիլ, անցա-

նել «պարիՁ օլ.» . cette mode commence à —.

18. ընդհատիլ . la conversation tomba plusieurs fois.

19. հասանել , գալ . la nuit est tombée, *գիշերն կոխեց .

20. խոնարհիլ , տարտամամիլ . le jour commence à —.

21. հանդարտիլ , մեղմանալ . le vent est tombé. La mer tombe. La fièvre tombe.

22. իջանել , ճաճանիլ , *իյնալ , իջնալ. de beaux cheveux lui tombent sur les épaules. Son manteau lui tombe sur les pieds. Les branches du saule pleureur tombent jusqu'à terre.

23. դառնալ , խոնարհիլ . ses regards tombent sur moi. Laisser — sur qn. un regard de pitié, de dédain, դառնալ ակնարկել յոք գՁուՁիամբ՝ արհամարհանօք .

24. անկանել , վիճակիլ , ելանել . — au sort. Le sort tomba sur lui, *վիճակն իրեն ելաւ.

25. հանել , ելանել , տանել . ce chemin tombe dans tel endroit.

26. անկանել , Ձափիլ , հոսիլ . cette rivière tombe dans telle autre.

27. դիպիլ , հանդիպել . Pâques tombe cette année le 10 avril.

28. գիջանել , նուազել . il ne faut pas laisser — sa voix à la fin des phrases.

29. — sur qn., յարձակիլ՝ դիմել՝ խոյանալ ի վերայ ուրուք , *ձեռն վրայ իյնալ . il tomba sur lui et le frappa. Ils sont tombés l'un sur l'autre, *իրարու վրայ ընկան . || փ. les injures tombent sur lui, *նախատինքն իր վերայ կ'իյնան .

30. — sur un plat, sur un mets, ուտել անյագ , հասեւխած լ.

31. — sur qc., պատահմամբ գըտանել . il tomba sur le passage où il est écrit... || Il est bien tombé, *լաւ հանդիպեցաւ , ալէկ առեն հասաւ . || — d'accord, համակարծիք լ. || — de sommeil, S. Sommeil.

32. Laisser —, զանց առնել , Ձողուլ .

. 33— sous la main, գալ ի ձեռն, *ձեռքն իյնալ , հանդիպիլ . en arrangeant ma bibliothèque, ce volume m'est tombé sous la main.

34. — dans l'esprit, dans la tête, անկանել՝ գալ ի միտս .

35. — sous le sens, յայտնի՝ ակնհեռ լ.

Tombereau, ա. գոնել. un — de pierres. de fumier, de sable. || Le fatal —, մահագոնել . — մահապարտաց :

Tomberelle, ի. կաքաւակալ . *կաքաւ բռնելու ծուղակ :

Tombola, ի. վիճակախաղ :

Tome, ա. հատոր . en deux —s, երկհատոր . le premier, le second —. || փ. եւ ը. faire le second — de qn., նմանիլ . || հն. **Tome.**

Tomenteux,euse, ած. բ. Ձաւ , բրդոտ . feuille —euse.

Tomer, ն. հատորել . *հատորի բաժնել. 2. տպ. հատորել . *հատորն նչանակել . — les feuilles.

Tomique, ա. մբ. հատուցնի . պատուհասեալ միջատ :

Tomotocie, ի. վ. հատուճնութիւն. հն. Opération césarienne. S. Césarienne.

Tomotocique, ած.վ. հատուճնական :

Tom-pouce, ա. կարճիկ . այր կարճահասակ . elle se marie avec un —.

Ton, ատ. դեր. քո. *քու. — père, — ami. || իգականն լինի ta, զօ. ta femme, ta maison, ta haine. || յոգնականին լինի tes. Tes frères. Tes sœurs. Tes biens. 2. ած. քո , քոյին. — âme. — épée. — habileté. Ta jeunesse. Tes qualités.

Ton, ա. ձայն . un — haut, un — bas. Le — de cette harpe est trop bas. Le — de la conversation, de la déclamation. Un — aigre. Un — doux, agréable, désagréable Un — lamentable, plaintif, suppliant. Le — du sentiment, de la colère, de la pitié. Il me dit d'un — de colère, d'un — amical. Un — ferme, impérieux, fier, hautain. Il est toujours sur un — doucereux, sur un — familier, sur un — réservé. || փ. եւ ը. bon —, քաղքրութիւն . parler à qn. du bon —, d'un bon —. || Prendre un —, prendre des —s, բարեկիրթ լ. || changer de —, *լեզուն փոխել . faire baisser le —, *լեզուն փոխել ուղ . || փ. le bon —, քաղաքավարութիւն. le bon — ne s'acquiert que par la fréquentation des personnes distinguées. Cette façon de parler, ce geste n'est pas de bon —. Un homme de mauvais —, այր անքաղաքավար՝ անկիրթ . une familiarité de mauvais —. || Le haut —, le grand —, բարձրածնութիւն , *մեծերու կերպ՝ կերպեր . 2. եժ. ձայն , երգաձայն , ոլորակ , աստիճան ձայնի . — d'ut, de ré, de sol. Donner le —, ուղ զոլորակն , զաստիճան ձայնի . hausser, baisser le —. Demi—, կիսոլորակ . — majeur, mineur, ուազ՝ կրուսեր ոլորակ . les huit —s; ութ ձայնք . 3. եղանակ, կերպ . parler d'un — de maître, տիրաբար խօսիլ . donner le —, օրինակ տալ՝ լ. c'est lui qui donne le — aux jeunes gens pour la manière de s'habiller. || փ. եւ ը. se mettre au — de qn., *մէկուն յարմարիլ . || հգն. je le ferai bien chanter sur un autre —, *զինքն պիտի ստիպեմ ուրիշ կերպով խօսիլ. c'est le — qui fait la chanson, S. **Chanson.** || Sa maison est montée sur ce —-là, *այս կերպիւ տունն կարգադրուած է . 4. փ. ոճ. le — de cet ouvrage, de ce livre est insupportable. Le — plaintif de l'élégie. Le — galant du madrigal. C'est le — du genre. 5. նկ. գոյն . —s obscurs. —s clairs. —s chauds. —s rougeâtres, grisâtres. —s blafards. 6. բժ. ոյժ , զօրութիւն, կորով. ce cordial donne du — à l'estomac. Cela donne du —.

Tonal,e, ած. ձայնական , ոլորակային :

Tonalement, մ. ձայնականապէս , ոլորակապէս :

Tonalité, ի. եժ. ձայնականութիւն , ոլորակութիւն :

Tonarion, ա. հին. ձայնոց , ոլորակոց :

Tonca, S. Tonka.

Tondage, ա. ար. խուզումն (ջուխայից) :

Tondaille (այլ) **Tondaison**, ի. կտուրք (խաշանց) :

Tondeur,euse, գ. խուզիչ, բըրդախուզ , *բուրդ կտրող . voilà un mouton que le — a bien maltraité. —euse de chien, շնախզչուհի :

Tondeuse, ի. ար. խուզիչ , խուզոց (մեքենայ) :

Tondin, ա. ճ. եւ ար. անդուկ :

Tondre, ն. խուզել , *բուրդն կտրել . — les brebis. — un barbet. || փ. եւ ը. se laisser — կամ se laisser manger la laine sur le dos, S. **Laine.** || փ. — la brebis de trop près, *մէկուն վրայ ճանր տուրք դնել , տրաճնշել . 2. խուզել , *մազերն՝ ճիւղերն կտրել . 3. ճարակել, ուտել. les brebis ont tondu entièrement ce pré. [le vent, S. **Brebis.**

Ատ. à brebis tondue, Dieu mesure

Tondure, ի. խուզուք . *խուզած ատեն ընկած կտորուանք :

Tonicité, ի. ձգտականութիւն :

Tonifier, ն. կորովել, կազդուրել:

Tonique, ած. ձգտական. 2. դպգ. կորովիչ , կազդուրիչ , զօրացուցիչ . 3. ք. ոլորական. accent —, շեշտոլոր . 4. եժ. ոլորակային. la note —, վերջնախաղ . 5. ի. եժ. ոլորակ , երգաձայն . 6. դպգ. կորովադեղ , կազդուրադեղ . — fébrifuge. Prendre des —s.

Tonka, ա. բ. տոնքա. ծառ ինչ :

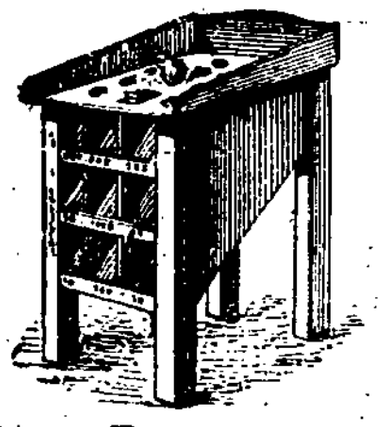
Tonnage, ա. նա. տակառաչափ (նաւի). navire d'un fort —, բազմատակառաչափ . 2. տակառաչափաբաժ . droit de —, տակառաչափաբաժ :

Tonnant,e, ած. որոտող , որոտաձայն , ամպրոպային , ամպայարոյց , *որոտացող . Jupiter —. || ՔՁ. airain —, որոտող պղինձն . ՁնդանօՁ . || փ. une voix —e, որոտագոչ՝ որոտընդոստ՝ որոտուն ձայն :

Tonne, ի. կարաս. մեծ տակառ . une — de vin, գինեկարաս. une — à mettre des marchandises. — de tabac, ծխակարաս. une — de cassonade, խաւկաշաքարակարաս. 2. նա. կարասանիշ, խՁանիշ . droit de —s, տուրք կարասանիշի . 3. կարասաչափ , կարտակշիռ . || — d'or, ոսկեկարաս . || փ. il a épousé des —s d'or, ամուսնացաւ ընդ ընչաւէտ կնոջ, *հարուստ կնկան հետ ամուսնացաւ . 4. կ. S. **Dolium.**

Tonneau, ա. տակառ . — de vin, de cidre. Les douves d'un —. Mettre un — en perce. Tirer au —, *տակառէն գինի քաշել . jaugeage des —x, տակառաչափումն . || փ. le — de Diogène, տակառ Դիոգինեայ . le — des Danaïdes, S. **Danaïdes.** 2. տակառ , տակառաչափ . տակառ մի լի . ils ont bu un — de vin. 3. փ. եւ ը. գինեզէն , *գինով . c'est

un —. C'est un — percé. C'est le — des Danaïdes. 4. խ. տակառախաղ. le jeu du —. Faire une partie de —.

Tonneau.

Tonneler, ն. ո. տակառավարժել. * տակառավարմով (tonnelle) կաքաւ բռնել:

Tonnelage, s. Tonnage.

Tonnelet, ա. տակառիկ. — d'une vivandière.

Tonneleur, ա. տակառավարժիչ. * տակառավարմով կաքաւ բռնող:

Tonnelier, ա. տակառագործ, տակառավաճառ:

Tonnelle, ի. դալարաշինվանոց. դալարազարդ հովանոց (պարտիզի մէջ). nous dînâmes sous une —. 2. ո. տակառավարմ. * տակառածնե վարմ կաքաւ բռնելու. prendre des perdrix à la —. 3. ճ. տակառակաւմաք. կամար տակառածնե:

Tonnellerie, ի. տակառագործուԹիւն, տակառավաճառուԹիւն. 2. տակառարան, տակառագործարան, տակառանոց, տակառոց:

Tonner, չ. որոտալ. il a tonné toute la nuit. Il tonne souvent dans ce pays. || ը. c'est un bruit si grand, qu'on n'entendrait pas Dieu —. 2. ՔՒ. —, Ընդալ. l'artillerie commence à —. L'airain tonne. 3. փ. որոտալ, շանԹել, շանԹընկէց լ. le prédicateur a tonné contre le luxe. — du haut de la chaire, du haut de la tribune.

Tonnerre, ա. որոտ, որոտիւն, որոտումն. un grand coup de —, սաստկաձայն Ընդիւն որոտման. le — commençait à gronder. Voix de —, որոտագոչ ձայն. || փ. un — d'applaudissements, s. **Applaudissement.** 2. շանԹ, կայծակն. le — tombe d'ordinaire sur les lieux les plus élevés. Être frappé du —, շանԹահար կայծակնահար լ. ին. **Foudre.** 3. փ. —, աղէտք. ce fut pour lui un coup de —. || C'est un —, այր որոտաձայն՝ սաստկաձայն է. le séjour կամ région du —, վերնագաւառ օդոց, երկինք. le maître du —, շանԹաձիգ՝ կայծակնաՀաւ աստուածն. Արամազդ. l'oiseau qui porte le —, շանԹակիր Ծուխունն. արծիւ. 4. աբ. լցարան. * վառօդն դրուած տեղն հրազինուց:

Tonographie, ի. ոլորակագրուԹիւն:

Tonomètre, ա. ոլորակաչափ:

Tonométrie, ի. բգ. ոլորակաչափուԹիւն:

Tonotechnie (Թեքնի) ի. եբ. ոլորակագիտուԹիւն:

Tonotechnique, ի. եբ. ոլորակագիտական:

Tonsillaire, ած. բժ. նշկաւոր. artère —, նշկաշնչերակ. angine —. ՏԻ. **Amygdalite.**

Tonsille, ի. մգ. տ. **Amygdale,**

Tonsillitome, ա. տ. **Amygdalotome.**

Tonsure, ի. հերախուզուԹիւն, հերակտրուԹիւն. խուզումն հերաց. 2. կուլակ, * պահէզիկ (եկեղեցականաց). il a fait faire sa —.

Tonsuré, e, անց. խուզեալ. * մազերն կտրուած. 2. ա. խուզեալ. un simple —.

Tonsurer, ն. խուզել. * կղերիկոսի մազերն կտրել. c'est tel évêque qui l'a tonsuré. Se faire —, տալ խուզել զհերս իւր, * մազերն կտրել տալ:

Tonte, ի. կտուրք (խաշանց). faire la —, կտրել, * կտուրք անել. 2. կտուրք. * կտրուած բուրդն. la — du troupeau. 3. կտուրք. ժամանակ կտրոց. pendant la —. 4. պ. կտրումն, յօտումն, * կտրտումն. la — d'un arbre. հն. **Taille.** 5. ար. խուզումն. — du drap.

Tontine, ի. տոնտիաս:

Tontinier, ère, ած. տոնտեան. société —ère.

Tontisse, ած. ի. bourre —, չուխայափուրծ. papier —, չուխափրծաԹուղԹ. toile —, չուխափրծակտաւ. tapisserie —. 2. ի. չուխայափուրծ որմակալք. une belle —.

Tonture, ի. չուխայափուրծ. * չուխայի խուզածին խոշորտուրքն. 2. պ. յօտք. * ծառի կտրածք. 3. նե. գոգաւորուԹիւն:

Toparchie (չի) ի. հխ. վայրապետուԹիւն, տեղապետուԹիւն:

Toparque, ա. հխ. վայրապետ, տեղապետ:

Topaze, ի. հբ. տոպազ, տոպազիոն. — enfumée, մրեալ՝ սեւ —. fausse —, աստա —. — orientale, — արեւելեան. — occidentale, — արեւմտեան. — brûlée, այրեցած —.

Topazolite, ի. հբ. տոպազաքար. ազգ դեղին քարի:

Tôpe, ա. ճ. տապան, գերեզման (ի Հնդիկս):

Tope, մշ. քա՛ջ է, * շատ լաւ:

Toper, չ. փ. եւ ը. ընդունել, հաւանիլ. on m'a proposé une partie de promenade, j'y ai topé. Je tope à cela.

Topette, ի. տապակեակ:

Tophacé, e, ած. բժ. փխաթային. congestions —es.

Tophus (իւս) ա. բժ. փխար:

Topinambour, ա. բ. ատոլ, կանտող, գետնատանձ, գնդարմատ:

Topique, ած. տեղական. 2. բժ. արտաքին. 3. ա. արտադնել, արտաքին դեղ. un excellent —. 4. ա. յ. ճա. հասարակ տեղիք. հն. **Lieux communs.**

Topoalgie, ի. ախ. տեղացաւ, տեղացաւուԹիւն:

Topographe, ա. տեղագիր. տեղագրող:

Topographie, ի. տեղագրուԹիւն,

Topographier, չ. տեղագրել:

Topographique, ած. տեղագրական. carte —.

Topographiquement, մ. տեղագրապէս:

Topologie, ի. տեղաբանուԹիւն:

Topologique, ած. տեղաբանական:

Toponomastique, ի. տեղանուանակոչուԹիւն:

Toponymie, ի. տեղանուանուԹիւն:

Toponymique, ած. տեղանուանական:

Topophobe, գ. տեղավախ:

Toquade կամ **Tocade,** ի. զակատումն, տարամտուԹիւն, ցնորամտուԹիւն, ցնորատեսուԹիւն. * խենդուԹիւն քանի մը. qui a une —, զակատեալ, տարամիտ, ցնորամիտ, ցնորատես:

Toquage, ա. տպ. խցակ:

Toque, ի. շապիկուշ. ազգ բոլոռածնե գլխարկի. — de velours.

Toqué, e, ած. շապիկուշաւոր, շապիկուշակիր. 2. փ. խելագար, խելառ, խելայեղ, մտախտ, * գիժ, խեւ, խեւտրուկ, պամպարակ. il est —.

Toquer, ն. հ. հարկանել, * զարնել. qui toque l'un, toque l'autre. || փ. se — de qn., զակատիլ յոք, * մէկուն զարնուիլ՝ խենԹ դառնալ:

Toquet, ա. շապիշակ. * ազգ գլխարկի գեղացի կանանց. || փ. եւ ը. en avoir dans le —, արբշիռ՝ արբեալ՝ * գինով լ:

Torberite կամ **Torbernite,** ի. հբ. տորբէրնաքար, տորբեռնաքար. հն. **Cupro-uranite.**

Torche, ի. ջահ, «մաշալա». allumer les —s. Tenant la — à la main, ջահ ի ձեռին, * ձեռքնջահ բռնած. à la lueur des —s, յայլսն լոյս ջահից, * ջահերու աղօտ լուսով. || — de résine, ռետնաջահ. 2. յարդախուրձ. 3. Քելապատառ. պատառ երկաԹաՔելոյ:

Torché, e, ած. մաքրեալ, արբեալ. 2. փ. cela est mal —, est — à la diable, խոշորագործ է այս, * ասիկայ լաւ եղած չէ:

Torche-cul (քիւ) ա. արբանաջնջան, * ոսպրիչ. des —s. 2. փ. եւ ը. անպիտան գրուած, անպիտանաբանուԹիւն. cet écrit n'est qu'un —.

Torche-nez, ա. ցուկակապ (ձիոյ). des —. հն. **Tord-nez** եւ **Serre-nez.**

Torche-pinceau, ա. վրձնասրբիչ. սրբիչ վրձնի. des —x.

Torche-pot, ա. Ք. ռա. **Sittelle:**

Torcher, ն. մաքրել, սրբել. les nourrices torchent leurs enfants. || փ. եւ ռ. il n'a qu'à s'en — le bec, չունիցի զիափաքեալն, * փափաքածն պիտի չունենայ. 2. ռ. գան հարկանել, ծեծել. il se fera —.

Torchère, ի. ջահարան. les —s servent à éclairer les places, les cours, etc. — de bronze, de marbre.

Torchette, ի. ջնջանիկ. 2. յարդախուրձիկ:

Torchis (ի) ա. մոլ. տաղախյարդախառն. dans ce pays il n'y a pas de pierres; les maisons des paysans sont de —.

Torchon, ա. ջնջան, ջնջոց, կեղտաշոր «փիաչալ». — blanc, մաքուր —. — sale, աղտեղի ջնջան,

կեղտաշոր, *աղտոտ ջնջոց. un paquet de —s. || Être fait comme un —, աղտեղահիանդերձ լ. || le — brûle, խոով կայ ի տան, *տունն խռովութիւն՝ գժտութիւն կայ. 2. յարդատրձակ:

Torchonner, ն. ջնջանել, *ջընջանով սրբել. 2. փ. —, յոռի գործել, *գէշ շինել. un ouvrage torchonné, խոշորագործ երկ. vous avez torchonné ce dessin.

Torcol, ա. թ. S. **Collitorque.**

Tordage, ա. ոլորումն:

Tord-boyaux (պուայօ) ա. ռ. բարկօղի:

Tordeur, euse, գ. ոլորիչ, ոլորող. 2. մկլոր:

Tordeuses, ի.յ. մբ. ճճոլորք. *տոհմ միջատից որոց մրջուրք ոլորեն տնկոց տերեւքն:

Tord-fil, ա.ար. մկլոր:

Tord-nez, S. **Torche-nez.**

Tordre, ն. ոլորել, գալարել. — du fil, du linge, un lien, une branche. 2. ոլորել, մաննել. — des cordes. || — le cou, խառել, ընդողնել, *վիզն ոլորել. il a la mauvaise habitude de — le cou. 3. ոլորել, դարձուցանել, *դարձուննել. — le bras à qn. || փ. dans sa douleur elle se tordait les mains. || ը. ne faire que — et avaler, անյագ ուտել. || rire à se — les côtes, մեղանալ ի ծաղուէ, աստիճ ծիծաղիլ՝ խնդալ. 4. փ. մրրել, խեղաթիւրել, կամակորել. — une loi, un passage, etc. — le sens d'un auteur, d'un passage.

Se tordre, դ. ոլորիլ, գալարիլ, ծռիլ, դառնալ. un ver qui se tord. Cette branche s'est tordue.

Tordu, e, անց. ոլորեալ, ոլորուն, գալարուն, *ոլորած, գալարած. non —, անոլոր, անխուզ:

Tordyle, ա.բ. շակակուլ, անդրի. խոտ ուտելիք:

Tore, ա. ճ. անուր, կուռ. ին. **Bosel.**

Toréador, ա. գլամարտ, գլամարտիկ. le — s'est fait blesser.

Toréna, ա. բ. տոբենիա, տոբեն ի. ազգ երկպրուկ տնկոց ի տոհմէ խուլաբուսասերից (scrofulariacées).

Toreutique, ի. դրօշուած, դրօշագործութիւն:

Torgnole, ի. հարուած. donner des —s.

Torilide, ա. բ. շիմար. բոյս ի տոհմէ հովանոցակերպից:

Tormentille (թիլ) ի. բ. ազատատ. տունկ ի տոհմէ վարդենեաց (rosacées).

Torminal, e, եւ **Tormineux, euse**, ած. բժ. խիժային, խոցուկային. douleur —e կամ —euse. 2. բ. alizier —, խիժաբռնչի. ազգ բանչենուոյ (alizier), զոր նախնիք խիժացածոյց համարէին:

Tornade, ա. փոթորկահոլմ:

Toron, ա. տոռն:

Torpeur, ի. բժ. մխրճութիւն, *մխրճութիւն. ce malade est dans la —. || փ. —. il n'y a pas moyen de tirer cet homme de sa —. Tous les esprits étaient dans la —.

Torpille (իյլ) ի. ծբ. մխրճաձուկն. 2. նե. ծովատմբանաւ, տորպիլ:

Torpilleur (իյլէօր) ա. նե. տորպիլանաւ, ծովատմբանաւ. 2. տորպիլորդ, ծովատմրակիր:

Torquet, ա. հ. *կզորճաճուկ միայն այս խօսքերու մէջ. donner un —, donner le —, խաբել. donner dans le —, խաբիլ, *խաբուիլ:

Torquette, ի. սակառիկ. une — de poisson.

Torréfacteur, ա. աղանձիչ:

Torréfaction (սիօն) ի. աղանձումն, բովիրումն, *բոխրումն:

Torréfier, ն. աղանձել, բովիրել, *բոխրել «գավուրմագ». — du café, du cacao.

Torrent, ա. ուղխ, հեղեղ, հեղեղատ, յորդահոսք. — rapide, impétueux Il se forme de grands —s dans ces montagnes. Emporté par le —, հեղեղատար. être emporté par le —, հեղեղատար լ. ce n'est pas une rivière, c'est un —. || Comme un —, ուղխօրէն, հեղեղատար. il pleut à —, *հեղեղներ կ'իջնան. 2. փ. —. un — de paroles, d'injures. Verser un — de larmes. Un — d'éloquence. Résister, céder au —. C'est un — qui entraîne tout.

Torrentiel, elle (սիել) ած. ուղխատուր, հեղեղական, հեղեղատատ. eaux —elles, ուղխաջուրք. les pluies —elles, ուղխահոս՝ հեղեղահոս՝ հեղեղագնաց անձրեւք:

Torrentueux, euse, ած. հեղեղատատ, ուղխինահոս, հեղեղանման. des orages —. Rivière —euse.

Torride, ած. տօթագին, տապագին. dans ces régions, sous ces climats —s. 2. աշ. այրեցած, այրեցեալ. zône —, — գօտի:

Tors, e, ած. ոլորեալ, ոլորածոյ, ոլորուն, ոլորուտ. fil —, — դերձան. de la soie —e. Du sucre —. Un basset à jambes —es, ոլորապտոյտ ցածուկ. colonne —e, ոլորապտոյտ՝ խառխատուտ սիւն. 2. ծուռ, գել, գելաթիւք. bouche —e. Cou —, — վիզ, ծռաւիզ. եւ փ. un cou —, ծռաւիզ, կիսծաւոր, *վիզ ծռոց. 3. ա. ոլորումն, ոլորք:

Torsade, ի. խառնուտ, ոլորախառնուրք. խառնուրք ոլորածոյ. les

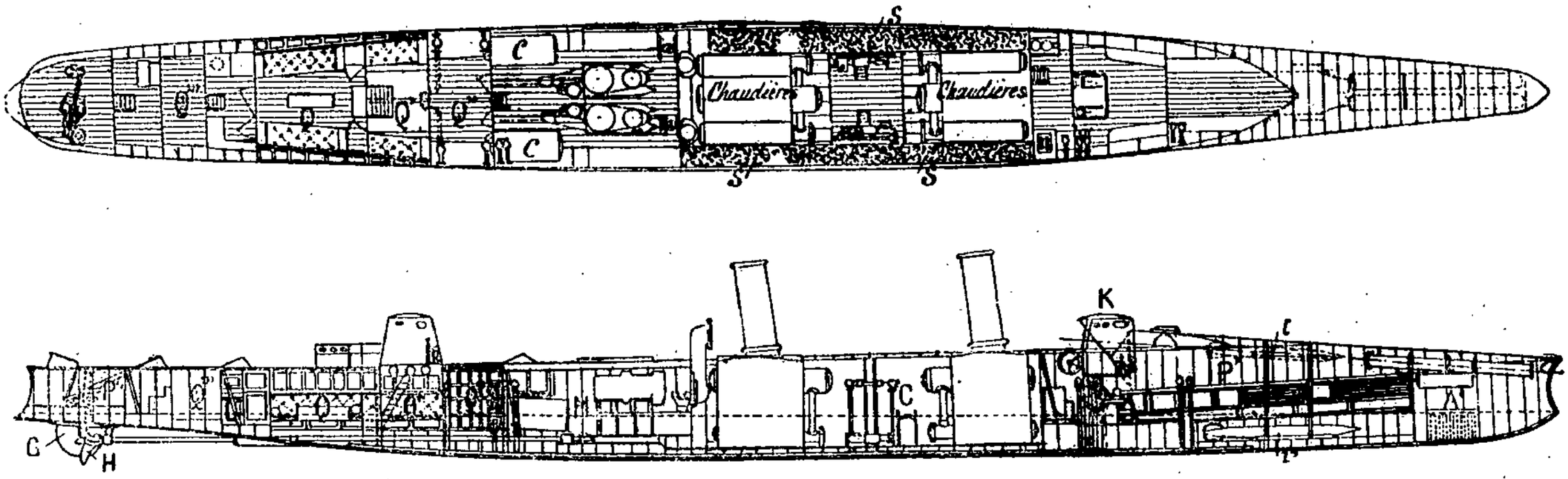
Poisson torpille.

épaulettes de capitaine sont à petites —s; celles de colonel sont à grosses —s, ուսանոցք գնդապետի՝ մանրախառնուտ են, իսկ ուսանոցք հա-

Torpille.

Coupe d'un torpilleur.

Torpilleur.

զարտակնի՝ ներճախանձուտ են :

Torse, ա. իրան, կոճղ, կոճղանդրի. արձան անգլուխ՝ անձեռ՝ անոտն. le — du belvédère. 2. իրան, կոճղ. le — de la Vénus de Milo est admirable. Cet homme a le — trop court pour ses jambes. հն. **Troc.**

Colonne torse.

Torsion, ի. ոլորուժն, գալարուժն. une trop forte — diminue la résistance des cordes. 2. վ. —. — des artères. — intestinale.

Torsoir, ա. ար. ոլորոց, գալարոց :

Tort, ա. յանցանք. le — est de votre côté. C'est vous qui avez —. Tout le monde vous donne —. Vous aggravez votre —. Confesser, reconnaître, effacer ses —s. || ը. mettre qn. dans son —, *յանցաւոր՝ պզտիկ ձգել. 2. վնաս, վնաս, աիսկ. cela m'a fait grand —. Faire —, վնասել, աիսկել, անիրաւել. il ne faut pas faire — à personne. Quel — cela vous fait-il? Les gens que vous fréquentez vous font —, font — à votre réputation. Redresseur de —s.

A —, մ. յանիրաւի, տարապարտուց. on l'a accusé à — et sans raison. C'est à — que vous lui imputez cela.

A — et à travers, մ. անխորհուրդ, անխորհրդաբար, * առանց մտածելու, ախեղկծեղ. il frappe à — et à travers. Parler à — et à travers, անմտաբանել, շամբշաթանել, *խեննեուխելար խօսիլ.

A — et à droit կամ *à — ou à raison*, յիրաւի եւ յանիրաւի, յաջ եւ յահեակ, դէպ եւ անդէպ, *աջ ու ձախ, իրաւ կամ անիրաւ. parler à — et à droit կամ à — ou à raison, յաջ եւ յահեակ խօսել, *աջ ու ձախ խօսիլ, ցաքուռել. à — ou à raison կամ à — ou à droit il croit qu'on veut le tromper.

Torte, աճ. ի. ո. գել, ճուռ :

Tortelle, ի ը. խօրճի. *տեռակ ձագախառոյ :

Torticolis (լի) ա. բժ. ուլնագել, ուլնագելուժիւն, խուլինչ. կարկամուժիւն պարանոցի. avoir un —.

Tortil, ա. կգ. ծագաճիլ :

Tortile, աճ. ը. ոլորաճոյ. le gymnostome —.

Tortillage, ա. ը. պատիպատ խօսք. que veut-il dire avec ce —.

Tortillard, աճ. ա. ոլորուն. bois, orme —. [ազգ կնձնոյ (orme).

Tortillart, ա. ը. խեղկնձնի.

Tortille, ի. ոլորաճառուղի. ասի եւս **Tortillère.**

Tortillé, e, աճ. ոլոր, ոլորմոր, ոլորաճոյ, ոլորաձեւ. — et mince, նրբոլոր :

Tortillement, ա. ոլորուժն, գալարուժն. 2. վ. եւ ը. —, նրբուժիւն, *վարպետուժիւն. je ne m'accommode pas de ces —s.

Tortillement, ա. ոլորուժն, գալարուժն :

Tortiller, ն. ոլորել, գալարել. — du ruban, un cordon, du papier. || — des hanches, ճոճաքայլել, *օրորուելով քալել. =, չ. փ. պատիպատ նրբել, *վարպետուժիւն բանեցունել. il ne faut pas tant —.

Se tortiller, դ. ոլորիլ, գալարիլ, ճաղատիլ. voyez ce serpent —. Cet enfant se tortille comme un serpent.

Tortillère, ի. տ. **Tortille.**

Tortillon, ա. ոլորուկ. un — de papier. 2. գլխաիուրծ. 3. վ. եւ ը. գեղացի սպասուհի :

Tortionnaire, աճ. անիրաւ, անարդար. une emprisonnement injurieux et —. Une exécution injuste et —. 2. ա. դահիճ. le — de l'inquisition.

Tortis (ի) ա. մանաժելք. *մանուած ժելեր. 2. հ. պսակ. un — de myrte. 3. կգ. մարգարտաշար. հն. **Tortil.**

Tortrice, աճ. մը. ոլորաճոյ, գալարաճոյ. 2. ա. գալարող :

Tortricidés, ա. յ. սր. գալարօձք, գալարօձաձք :

Tortrix, ա. սր. գալարօձ. ազգ ժանաւոր օձի :

Tortu, e, աճ. ժիւր, խեղաժիւր, գել, գեղաժիւր, ճուռ. cet homme est tout —. Il a le nez —, les jambes —es. Un arbre —. Un chemin, un sentier —. || Le bois —, որժաուռնկ. || փ. եւ ը. avoir l'esprit —, կամ faire des raisonnements —s, ժիւրամիտ լ.:

Tortue, ի. կրայ, կրիայ «ժասպատը». — géante, հսկայ կրայ. écaille de —, կտ. — de terre, ցամաքակրիայ. — fluviale, գետակրիայ. — de mer, ծովակրիայ. 2. գ.ի. կրայ, կրազէն :

Tortuer, ն. ժիւրել, ճուռել. — une aiguille. = *Se* —, դ. —իլ. cet arbre se tortue.

Tortueusement մ. մանուածապատ շրջանօք, կամակորս, *ճուռիկ մուռիկ :

Tortueux, euse, աճ մանուածապատ, յոգնապատոյտ, բազմամեան, ճամաճուռ, օձապատոյտ, օձաձեւ, ոլորմոլոր. chemin, sentier —. Le cours — d'un fleuve. Les replis — d'un serpent. || փ. —. une marche, une conduite —euse. Des voies —euses.

Tortule, ի. ը. ոլորուկ. բոյս ինչ :

Tortuosité, ի. մանուածապատ շրջան, մանուածաձ :

Torturant, e, աճ. տանջիչ, տանջող :

Torture, ի. տանջանք, կըտտանք, խոշտանգանք, չարչարանք. les tyrans ont inventé d'horribles —s. 2. փ. —, նեղուժիւն. mettre qn. à la —, չարչարել՝ նեղել զոք. être à la —. Mettre son esprit à la —, չարչարիլ, նեղիլ. ne donnez point la — à votre esprit pour résoudre une pareille question.

Torturer, ն. տանջել, խոշտանգել, գելել, չարչարել. il fut cruellement torturé avant d'avouer son crime. Non torturé, անխոշտանգ. 2. փ. —, բռնագրօսել, *քաշկռտել. — un texte, le sens d'un texte, d'un mot.

Toruleux, euse, աճ. բ. խորտաբորտ. la silique de certaines crucifères est —euse.

Torus (իս) ա. բ. ընդունարան. հն. **Réceptacle.**

Tory, ա. անգ. Թորի, պահպանողական, պահպանական :

Torysme, ա. պահպանողականուժիւն, պահպանականուժիւն :

Toscan, e, աճ. Թոսկանեան, Թոսկանիկ. 2. ա. Թոսկանացի, Թոսկաններէն : [**Toaster.**

Tost եւ **Toster**, տ. **Toast** եւ

Tôt, մ. վաղ, վաղվաղակի, *շուտ, շուտով. vous ne sauriez venir trop —. Son procès se jugera plus — que le mien. Il vaut mieux arriver plus — que plus tard. Au plus —, վաղագոյն, *քան կարի շուտ, շուտով, մինչեն. plus — que, plus —, *շուտով. || տ. **Tard.**

Total, e, aux, աճ. ամբողջ, անժիրի, կատարեալ. nombre —. Somme —e. Une ruine —e. 2. ամբողջական, բոլորական. éclipse —e. 3. ա. ամբողջն, բովանդակն. je vous donnerai tant pour le —. Le — des biens de la succession. La somme des totaux. Cela reviendra, somme —e, à 10,000 francs.

Au —, *en* —, զամենայն ի միասին առեալ, զամենայն բարւոք կըշռեալ. au — c'est une bonne affaire. En — c'est un bon ouvrage.

Totalement, մ. բոլորովին, ամբողջապէս, բովանդակապէս, ամենայնիւ, ամենեւին. il est — ruiné. Il s'est — dévoué à ses enfants.

Totalisateur, աճ. ամբողջացուցիչ :

Totaliser, ն. ամբողջացուցանել, գումարել, *ամբողջն կազմել :

Totalité, ի. ամբողջուժիւն. la — du bien, de la succession. Il prit tant sur la —.

Totane, Totanus (իս) ա. Թ. գա. **Gambette** ի :

Tôt-fait, ա. խ. վաղիուկ. տեսակ կարկանդակի :

Totipalmes, ա. յ. Թ. բոլորամաշկոտանք. տ. **Palmipèdes.**

Toton, ա. շրջուկ. ազգ վիգի jouer au —.

Touage, ա. եւ. պարանագործուժիւն, չուանագործուժիւն. 2. պարանագործէք :

Touaille, ի. ձեռասրբիչ (*աւազանի քով) :

Touc, տ. **Toug.**

Toucan, ա. Թ. տուկան. Թուչուն յազգէ մագլողաց. 2. աս. —. փոքրիկ աստեղատուն հարաւային կիսագունդի :

Touchable, աճ. շօշափելի, ձեռնելի :

Touchant, e, ած. յուզիչ, սրտառուչ, սրտայոյզ, հոգեյոյզ, սրտագրաւ, սրտառուչ. des paroles —es. Un spectacle —. Une beauté —e. Un sermon —. 2. եչ. հ. point —, շօշափակէտ. կէտ շօշափման. 3. նխ. յաղագս, վասըն, ի վերայ, * վրայ, վրայօք, նկատմամբ. il m'a entretenu — vos intérêts. — votre affaire, je vous dirai que...

Toucan.

Touchau, ա. ար. աբժանափոքն:

Touche, ի. եժ. տեղն, մասն. les —s, տեղիտնք, տեղեկադիրք. poser les doigts sur les —s. Instrument à —s, տեղնաւոր նուագարան. 2. հպումն, շօշափումն, դպումն. on connut à la — que la pièce était fausse. || Pierre de —, փորձաքար եւ փ.՝ l'adversité est la pierre de — de l'amitié. 3. նկ. նկարումն, նկարուածքն. une — hardie, vigoureuse, large, légère, molle, incertaine, faible. || փ. յօրինումն, յօրինուած. ոճ գրուածեան. on reconnait facilement la — de Corneille. — simple. 4. տպ. Յանաքումն. 5. փ. հ. հարուած. on l'a obligé de payer une grosse somme, c'est une rude —.

Touche-à-tout, գ. համառնարկ, համահպակ, համաշօշափ, *ամէն բանի ձեռք դպցուցող՝ մտնող:

Toucher, ն. հպել, շօշափել, *դպչիլ. — de la main, ձեռամբք լ. — du doigt, մատնամուխ լ., *մատամբ —, ne touchez pas cela. — doucement, légèrement. Il l'a touché avec son gant, avec son épée. 2. հարկանել, ածել, *զարնել. — l'orgue. Il touche agréablement le piano. || փ. եւ ը. faire — une chose au doigt, մատնացոյց առնել զիմն. 3. փորձել. cette pièce d'or est douteuse, elle a été touchée deux fois. 4. ընդունել. — de l'argent. Il a touché ses appointements, son salaire. 5. վարել, *քշել. il touchait un troupeau devant lui. 6. Յանաքել, *Յանաք քսել. — la forme également. կ. — avec le rouleau. — en rouge, en noir. 7. կից լ. ma maison touche la sienne. Son champ touche le mien. Cette ligne touche cette courbe. 8. փ. զգածել, յուզել, շարժել. il fut vivement touché, touché jusqu'aux larmes. Son repentir m'a touché, կ. ce qui est affecté, ne peut être touchant. 9. պատշաճիլ, վերաբերիլ. cela ne me touche point, ne me touche en rien. En quoi cela vous touche-t-il? Cet événement ne vous touche ni de près ni de loin. 10. փ. ճառել, արտայայտել. cet orateur touche bien les passions. Il y a dans cette comédie des endroits bien touchés. — une matière. Il a touché ce point-là fort adroitement. Touchez-en dans votre livre. 11. նկ. նկարել. ce tableau est bien touché. 12. զգական լ. il me touche de près, il est mon cousin. Il ne me touche ni de près ni de loin, չէ իմ զգական, * զգական ևս չէ, 13. սխ. հարկանել, խոցել, վիրաւորել, *զարնել. il a touché son adversaire.

Toucher, չ. հպիլ, * դպչիլ. ne touchez pas à cela. — aux vases sacrés, Regardez-y, mais n'y touchez pas. || փ. եւ ը. il n'a pas l'air d'y —, Յուի չտանել փոյթ զայնմանէ, *անոր վրայ հոգ ընել չերեւար. 2. հասանել, * հասնիլ. il est si grand qu'il touche au plafond. Il y touche de la tête, de la main. || փ. nous touchons au printemps. Elle touche à sa quinzième année. Il touche à sa fin. Voilà des mets auxquels on n'a pas touché. 3. փոխել. on a réparé les deux ailes de ce bâtiment, mais on n'a pas touché à la façade. Ce prince n'osa — aux lois fondamentales de l'État. 4. հայել. cette question touche aux plus graves intérêts. Les choses qui touchent à l'honneur. || — dans la main à qn., * ձեռքն տալ մէկուն. touchez là, * ձեռքդ տուր. 5. նաւ. քերել գյատակն, *յատակն քերել. le navire touche, le navire a touché. 6. մտանել, ելանել. — à une île, à un port. 7. ո. — au bois, *եղջիւրաց եղջիւրներն ծառի քսել. 8. հարկանել, նուագել, *զարնել. — du piano, դաշնակ —, դաշնակահար լ.

Se toucher, դ. հպիլ, *դպչիլ. ces deux pierres ne se touchent pas. 2. մերձ՝ կից լ. leurs maisons se touchent. Ces deux courbes, ces deux surfaces se touchent.

Toucher, ա. հպելիք, շօշափելիք. le sens du —. Cela se connait au —. Dur au —, խտաշօշափ, կարծրաշօշափ. doux au —, փափկաշօշափ. 2. եժ. հարուած, * զարնուածք. ce pianiste, ce harpiste, ce guitariste a un — délicat, brillant.

Touchette, ի. եժ. տեղեկադիրք (կիներուն):

Toucheur, euse, գ. հպող, իրպարծոյժ, շօշափարծոյժ. 2. եղնաւար, եզող. 3. տպ. rouleau —, հպագլան:

Tou-coi (Յուքուա) ա. ո. յ'ւո. :

Toue, ի. ն. տափուկ. գետանաւ:

Touée, ի. պարանաձգութիւն. entrer à la — dans un port. Sortir d'un port à la —. 2. նաւածիգ պարան:

Touer, ն. նւ. պարանաձիգ լ., *պարանով քաշել. — un navire. Se — pour sortir d'un port, d'une rivière.

Toueur, ա. պարանաձիգ, *պարան քաշող:

Touffe, ի. Յաւտա. ճառախիտ մասն անուառի. — d'arbres. 2. փունջ. — de fleurs. Une — de cheveux. 3. խուրձ. — de plumes. 4. ցցունք, վարսք «փերչեմ»:

Touffeur, ի. գոլ, տաքուԹիւն. j'ai senti en entrant une — insupportable.

Touffu, e, ած. Յաւտա, Յաւախիտ, ՅաւաՅուի, Յանձրախիտ, ՅանձրաՅուի, Յանձրախիտ, մայրահիւծ, մայրախիտ. un bois —. Une barbe —e. Un bouquet —.

Toug կամ **Touc,** ա. ագեռէգ

Touiller, ն. յուզիլ, շարժել, խառնել:

Toujours, մ. հանապազ, միշտ-ապէս, ցանկ, միշտ, յաւիտեան, յաւէժ. cette source coule —, միշտահոս՝ միշտաբուղխ՝ միշտչինարուխ է աղբիւրդ. les peines de ce monde ne durent pas —. — vert, միշտադալար՝ միշտաստղարՅ. — allumé, միշտավառ. — couvert de feuilles, միշտատերեւ. ils se sont dit adieu pour —, միշտահրաժեշտ եղան միմեանց, *միշտահրաժեշտ տուին իրենց. il ment —, հանապազաստուտ է. il est — vainqueur, միշտայաղՅ է. — riant, միշտազուարճ. — lumineux, միշտալոյս. — parlant, միշտախօս. — répandu, միշտաճառագ. — né, միշտաճին. beau, belle —, միշտագեղ. — prêt, միշտապատրաստ. — disposé, միշտայօժար. mer — agitée, միշտաճուի՝ միշտակոճ ծով. pour —, առ յաւէտ, յաւէտ, յաւէժ. — brillant, միշտափայլ. — louable, միշտչինագով. — jeune, միշտառոյգ. — heureux, միշտերան:

Touline, ի. ն. նաւապարան, նաւաչուան:

Toupet, ա. ցցունք. les Tartares se rasent la tête, mais ils gardent un — de cheveux sur le front. Un — de barbe. Son — est bien haut. Son — est dérangé. || ը. se prendre au —, * մազ մազի գալ. peu s'en est fallu que ces deux femmes ne se soient prises au —. 2. փ. եւ ը. համարձակութիւն, յանդգնութիւն, ձեռներիցութիւն. avoir du —, համարձակիլ, յանդգնիլ, ձեռներէց լ. son — lui prend, յանդգնի:

Toupie, ի. փոՅոր, առարիւղ, *պիւիւիկ «ֆրըլոագ». faire tourner une —. La — dort. 2. կ. փոՅոր, փոՅորաձեցի. ազգ խեցեմորՅոյ. հն. Turbs.

Toupiller, չ. ը. փոՅորիլ. բնդ վայր երԹեւեկիլ ի տուն ուրեք, դառնալ գնալ. elle ne fait que —.

Toupillon, ա. փոՅորեակ. 2. ցըցունիկ. un — de cheveux. 3. աւելոստք (նաւընչեղոյ):

Tour, ա. շրջան, հոլովումն. un — de roue. Fermé à double —, կրկնաձիակ. à — de bras, բազկացի, *Յեռով. 2. շրջան, պտոյտ, շրջագայութիւն. faire un —, զբնալ, *Յուռ գալ. — de voyage, ուղեպտոյտ. faire un — en France, երԹալ՝ ուղեւորիլ ի Գաղղիա. faire un — dans le jardin. Faire un — de promenade, շրջագայել, * երԹալ պտըտիլ. faites un — jusque là. Faire des —s, *պտոյտներ ընել. avez-vous fait tous vos —s? Il est allé faire un — en ville, un — dans son pays. Un — en Turquie. Faire le — du monde, *աշխարհիք պտրտիլ. || faire des —s, le —, դառնալ, *պտրտիլ. faire le

— de la montagne. || Faire le — du cadran, * տառնելիս ժամ քննալ. 3. շրջան, մանուածապատ շրջան, պտոյտ. ce ruisseau fait plusieurs —s et retours. Les —s et les détours d'un labyrinthe. Faire un —, պտտիլ. le — de la ville, du parc. Ce collier fait plusieurs —s autour du cou. || ախ. — de reins, միջքաթնաւթիւն. en voulant lever ce poids, il s'est donné un — de reins. || Le — du visage, կերպարանք երեսաց. elle a le — du visage agréable. || — de cou, ցիտակ, մաննակ. — de gorge, կանջանոց. || un — de cheveux, հիւսկ վարսից. || un — de lit, նուագտան անկողնոյ. — de lit de damas. || — de taille, * միջքի լայնութիւն. 4. ճարտարութիւն, հնարք, *ճարպկութիւն, վարպետութիւն, խաղ. un — d'adresse. || Un — de force, ուժ, զօրութիւն. || —s de main, de cartes, նենգաճութիւն. || en un — de main, ի միում վայրկենի, ի քթթել ական, *մէկ վայրկենի մէջ. || un — perfide, ննջգ. un — de filou. Voilà un bon —, un mauvais —, un — malin, խարէութիւն. cela vous jouera un mauvais —. ||Le — est joué, խաղն խաղցուած է. jouer un —, des —s, *խաղ խաղեր խաղալ. || — de bâton. S. **Bâton**. 5. դարձուած. donner un bon —, un mauvais — à une affaire. Il donne le — qu'il lui plait aux affaires. Cette affaire prend un bon, un mauvais —. || —s de passe-passe, S. **Passe-passe**. 6. եղանակ; ոճ, դարձուած բանից. il a un — noble dans tout ce qu'il écrit. Il donne un — agréable à tout ce qu'il dit. Un — poétique, oratoire. Ce — de phrase est mauvais, obscur. Le — d'une période, d'esprit. Cet homme a un — d'esprit agréable կամ il a un — agréable dans l'esprit. 7. կարգ. ce n'est pas votre —. Je parlerai à mon —. C'est mon — à aller vous voir. C'est à mon — de monter la garde. Céder son —. Vous serez recherché à votre —. Chacun à son —, *իւրաքանչիւր ոք իւր կարգին. || — à —, մի ըստ միոյ, փոխն ի փոխ, կարգաւ. *իրարու ետեւէ. les officiers commandaient — à —. 8. ար. ճախարակ. fait au —, ճախարակագործ, ճախարակեայ. cette femme a le bras, la main, la gorge faiteau —. Cet homme, cette femme sont faits au —. 9. դարձապատուհան (վանաց կամ հիւանդանոցաց). passer une chose par le —. 10. դարձապատուհան. *ուր կդրուէին չպահուելու նորածին տղայք. — des enfants trouvés.

Tour, ի. ճ. աշտարակ «գոպլ.». — de Babel, S. **Babel**. — de Pise. —mobile, շարժական —. 2. դուրգն. — de potier.

Touraco, ա. Թ. տուրակոյ. Թռչուն Աֆրիկեայ նման հնդկահաւի. — géant, հսկայ —.

Touraille, ի. ար. աղանձոց (գարեջրագործաց):

Touraillon, ա. ար. աղանձուկ. աղանձեալ բոլբոջն գարւոյ:

Touranien, enne, ած. տուրանեան. les peuples —s. Les langues —ennes.

Tourbage, ա. կիզահողումն:

Tourbe, ի. խոժան, խաժամուժ ամբոխ: [հոլածուխ:

Tourbe, ի. իբ. տորթ, կիզահող,

Tourber, ղ. կիզահողել:

Tourbeux, euse, ած. կիզահողուտ, հոլածխուտ. terrain, dépôt —.

Tourbier, ère, գ. կիզահոլաճան. 2. կիզահոլատէր:

Tourbière, ի. կիզահոլահանք:

Tourbillon. ա. հողմահոյզք, փոթորիկ. violent, furieux —. — de neige, բուք «Փիթի». ce — a fait bien des dégâts. || Des —s de poussière, փոշեփոթորիկ. փոթորիկ փոշոյ. des —s de flamme et de fumée, բոցեփոթորիկ, ծխեփոթորիկ. փոթորիկ բոցոյ եւ ծխոյ. || փ. c'est un homme emporté par le — des plaisirs. Vivre dans le — du monde. Être dans le —. 2. պտոյտ, հուանապտոյտ, գըրդանք, յորձանք. il y a dans cette rivière plusieurs —s fort dangereux.

Tourbillonnant, e, ած. փոթորկաբեր, փոթորկալի, յորձանաբեր:

Tourbillonnement, ա. փոթորկումն:

Tourbillonner, ղ. փոթորկիլ, պտուտկիլ, յորձանս առնուլ, *ոլորտկել. la poussière tourbillonne. L'eau tourbillonne dans cet endroit de la rivière.

Tourd (Թուր) ա. Թ. տուրդ. ռա. **Grive** ի. 2. ձր. —. ձուկն ինչ Միջերկրական ծովու:

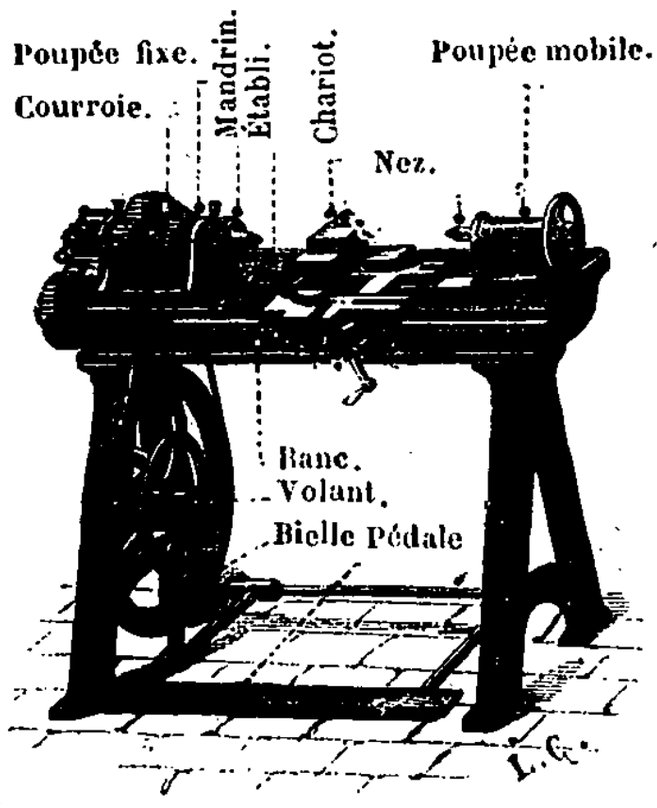
Tourdelle, ի. Թ. տուրդէլ. ռա. **Grive** ի:

Tourdille, ած. gris —, ձի սարդիկագոյն, ի գոյն սարդիկի (grive).

Tourelé, e, ած. աշտարակաձեւ:

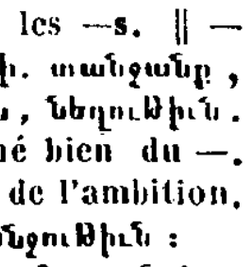
Tourelle, ի. աշտարակիկ. il y a quatre —s à son château. 2. — (գրահանաւի):

Touret, ա. ար. անուակ. 2. նո. յետակայմ. կոչի եւս arbre de —. 3. չարիակ (չուանաւճառաց):

TOUR.

Touria, ի. ար. յարդահատճան. յարդատպաւ հատճակ. S. **Dame-jeanne**.

Tourie.

Tourière, ի. դարձապատուհանապահ. la — du couvent. La sœur —. S. **Tour**.

Tourillon, ա. ար. առանցակալ. *խոշոր եղկաթի առանցք:

Tourisme, ա. զբօսաշրջութիւն:

Touriste, գ. զբօսաշրջիկ, վայրաքննին:

Tourlourou, ա. S. **Fantassin**.

Tourmaline, ի. իբ. տուրմալին, վանաքար. կն. **Pierre de cendre**, մոխրաքար:

Tourment, ա. տանջանք, տառապանք, չարչարանք, խոշտանգանք, կտտանք. la goutte et la fièvre causent de grands —s. La force des —s lui arracha l'aveu de son crime. Il mourut dans les —s. || — de neige, բուք. 2. փ. տանջանք, տագնապ, անձկութիւն, նեղութիւն. cette affaire m'a donné bien du —. Les —s de la jalousie, de l'ambition. Le — d'esprit, մտատանջութիւն:

Tourmentant, e, ած. տանջիչ, տանջող, նեղիչ, տաղտուկ. c'est un homme bien —.

Tourmente, ի. փոթորիկ, հողմահոյզք (ի ծովու). grande, furieuse, horrible —. Pendant la —. La — a dispersé notre flotte. Nous fûmes assaillis par la —. Les bons matelots prévoient la —. 2. փ. փոթորիկ, խռովութիւն. pendant la — politique.

Tourmenté, e, անց. տանջեալ, չարչարեալ. 3. ած. բազմատանջ, խռովատանջ, բազմաշխատ, բռնաբռնկոտ. — de soif, ծարաւատանջ, ծարաւահիւծ. tableau —, բազմաշխատ նկար:

Tourmenter, ն. տանջել, չարչարել, խոշտանգել, կեղել, կտտել. on l'a si horriblement tourmenté, qu'il en est mort. 2. տանջել, վկել, նեղել, տագնապել, անհանգիստ առնել. il est tourmenté de la goutte. Les chirurgiens l'ont cruellement tourmenté. Les mouches tourmentent ce cheval. Etre tourmenté de remords. Les créanciers le tourmentent tous les jours. Ces enfants tourmentent leur père. Ce procès le tourmente. Cet homme me tourmente avec ses demandes continuelles. Qui tourmente le cou, լծատանջ. qui tourmente avec la voix, խաչաչարչար. 3. կոծել, ծփել. le vent tourmenta notre bateau. 4. փ. տանջել. տաժանաբար գործել, բազում ճգնամբ յօրինել. cet ouvrage, ce tableau a été tourmenté. — son style.

Se tourmenter, դ. տանջիլ, յուզիլ. ne vous tourmentez pas tant. Il se tourmentait fort. Ce cheval se tourmente. 2. փ. ծռիլ, կորանալ. ce bois se tourmente. 3. փ. խռովիլ, անհանգիստ լ. à quoi sert de vous tourmenter? Il ne faut pas — pour si peu de chose.

Tourmenteux, euse, ած. նե. ագր. փոթորկալից, ալիճոպի :

Tourmentin, ա. նե. փոթորկառագաստ, առագաստ փոթորկի. 2. Ծ. ռա. **Pétrel** Ի :

Tournage, ա. ար. ճախարա-

Tournailler (Ծուռնայլէ) չ. ը. դարձադարձ առնել, շրջշրջիլ, *դարձմշակիլ. cessez de — autour de moi.

Tournant, ա. դարձ, դարձուն, շրջան. il fut attaqué au — de la rue. Au — d'une rivière. Il n'y a pas assez de —. Ce cocher a mal pris son —. 2. պտոյտ, յորձանք. il y a là un — qu'il faut éviter. 3. շրջանիւ. moulin à deux —s. 4. փ. եւ ը. պտոյտ, շրջան, դարձուած. je prendrai un — pour arriver jusqu'à lui.

Tournant,e, ած. դարձող, շրջուն, շրջկէն, շրջաւիկ. un pont —, շրջակամուրջ. des rues —es. Mouvement —, շրջաշարժուն. table —e, շրջասեղան :

Tournasser, ն. դուրգնել. *դուրգին վրայ շինել :

Tournassin, ա. դուրգնակ. հարեմի գործի բրուտաց :

Tournassine, Ի. դուրգնահող, բրտահող :

Tourné,e, անց. դարձեալ, *դարձած. 2. ած. —, հայեցց, *—, նայող. cet appartement est bien —, լաւահայեաց է բնակարանդ. — en dedans, ներքնահայեաց. || փ. bien —, բարեձեւ. un homme bien —. Une phrase bien —e, հնչմտոլոր գեղգեղահիւս պարբերութիւն. || un esprit mal —, այր չարաժիտ. || vin —, *թացած գինի. || — par le vent, հողմավար՝ հողմահոլով. moulin — par le vent, հողմաղաց. հողմահոլով ջաղաց :

Tournebride, ա. հ. կապելայ (մօտ ամարանոցի) :

Tournebroche, ա. շամփրադարձոյց :

Tournée, Ի. շրջապտոյտ, պտոյտ. faire sa —, — առնել. faire ses —s, *պտոյտներ ընել. le préfet, le général a fait sa —. Frais de —, պտոյտածախք. ce marchand est allé faire sa —. Il est en —. Il fait plusieurs —s. || — dramatique, Ծաւրապտոյտ. || — électorale, ընտրապտոյտ, ընտրողապտոյտ. 2. եգ. բրիչ «գազմա». 3. ձր. արձոյլ. մեծ ուռկան :

Tourne-feuille, ա. դարձատերեւ, շրջատերեւ (գործի). des — կամ des —s.

Tournefortie, Ի. բ. Ծաւշածառ. կն. **Arbre à velours.**

Tourne-gant, տ. **Bâton à gant.**

Tournelle, Ի. աշտարակիկ :

Tournemain, ա. հ. en un —. զա. en un tour de main.

Tournement, ա. հ. դարձուն. || — de tête, տ. **Vertige.**

Tourne-oreille, ա. եգ. դարձակոթեպեղ. արօր դարձականջ :

Tourne-pierre, ա. Ծ. քարադարձ. Ծուչուն քարձրասրուն. des —s.

Tourner, ն. դարձուցանել, *դարձունել. — une roue. 2. —, շրջել. — la tête, les yeux. || — la tête, սրտրքնցուցանել՝ *խելքն գլխէն տանել. cette femme lui a tourné la tête. 3. —, փոխել. — la page. 4. —, ուղղել. il tourne sa pensée sur cet objet. 5. ճախարակել. *ճախարակով շինել. — une colonne. 6. անկանել ի Ծիկանց ի վերայ, *եռեւեալ կողմէն վրայ իյնալ. — la position ennemie. 7. դարձուցանել, մրտաւփոխ առնել, *դարձունել, միտքն փոխել. c'est un homme faible, on le tourne comme on veut. || — casaque, տ. **Casaque.** || — bride, տ. **Bride.** || — le sang, *մէկուն արիւնն տակնուվրայ ընել, գլուխն գարնել տալ. || — qn. à son gré, *մէկն ուզածին պէս գործածել՝ խաղցունել. 8. դարձուցանել, շրջել, յեղաշրջել. — la religion à des pratiques superstitieuses. — tout en bien, ի բարի միտս մեկնել՝ առնուլ զամենայն, *ամէն բան լաւ մտքի մեկնել՝ առնուլ. — tout en mal, ի չար միտս՝ *գէշ մտքի մեկնել՝ առնուլ. || — en ridicule, տ. **Ridicule.** || — en raillerie, ծաղր առնել, ծաղրել. || — le dos, տ. **Dos.** || — le talon, տ. **Talon.** || — autour du pot, տ. **Pot.** || — de l'œil, մեռանիլ, *մեռնիլ.

Tourner, չ. դառնալ, շրջիլ. la terre tourne autour du soleil. 2. դառնալ. *ուղղութիւնն փոխել. le vent tourne. 3. դառնալ. *ելք ունենալ. l'affaire tourne mal, bien. 4. դառնալ, ապականիլ, Ծռուիլ, *աւրուիլ. le lait tourne souvent en été. 5. խայծիլ, խայծոտիլ, խայծոտ լ. le raisin, les cerises commencent à —.

Se tourner, դ. դառնալ, շրջիլ. — vers une personne, vers une chose. — dans son lit. Tournez-vous qu'on voit si cet habit va bien. Tous les yeux se tournèrent vers lui, ամենքեան միասին եղան ի նա. de quelque côté que mon regard se tourne. || — contre qn., դառնալ ընդդէմ ուրուք, *մէկուն դէմ դառնալ. || — du côté de qn., դառնալ ի կողմն ուրուք. *մէկուն կողմն դառնալ. || — vers Dieu, դառնալ. *դարձի գալ. || փ. ne savoir de quel côté —, չգիտել յո՛ր կողմն դառնալ, *ո՛ր կողմն դառնալն չգիտնալ. 2. դառնալ, լինել, *ըլլալ. la verdeur de ce vin se tournera en force. Tout ce qu'il mange se tourne en bile. || փ. l'orgueil se tourne aisément en cruauté.

Tournesol, ա. բ. արեւադէմ, արեւածաղիկ, խամբար, ռ.ա. **Héliotrope** Ի, **Hélianthe** Ի եւ **Soleil** Ի. 2. ազ. teinture de —, արեւադիմաներկ :

Tourneur, euse, գ. ճախարակիչ, ճախարագործ «չարգճը». un excellent —. — en bois, en ivoire, etc. 2. դարձուցիչ, դարձնող, մլադարձոյց, չարիակավար. 3. ած. շրջադարձ, դարձող. derviches —s.

Tournevent, ա. ար. հողմադարձ :

Tournevire, Ի. նե. բեռնապա-

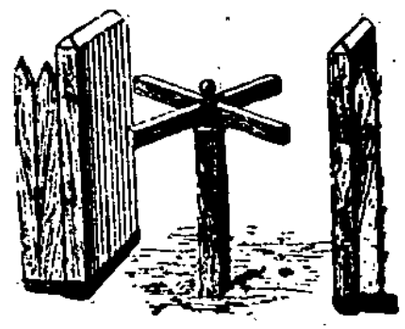
Tournevirer, ն. ը. դարձուցանել, մտաւփոխ առնել, *դարձնել, միտքն փոխել. elle s'entend à — un homme.

Tournevis (իս) դարձապտուտակ. բանալի պտուտակի :

Tourniller, չ. ը. շրջշրջիլ :

Tourniole, Ի. բժ. տ. **Panaris.**

Tourniquet, ա. անցանիւ, դառնակ :

Tourniquet.

Tournis (նի) անբ. տ. **Avertin.**

Tournoi, ա. շուրջընթացք, նիզակախաղ :

Tournoiement կամ **Tournoîment,** ա. շրջշրջուն, պտոյտ. — de l'eau, ջրապտոյտ, յորձանք. || — de tête, տ. **Vertige.** 2. անբ. տ. **Tournis.**

Tournois, ած. տուրնական. livre —, — լիտր :

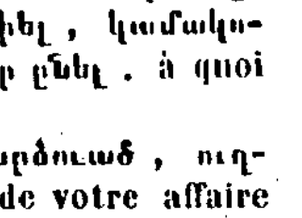
Tournoyant, e, ած. դարձդարձիկ, շրջշրջուն, յորձանապտոյտ, յոգնապտոյտ, բազմապտոյտ. flot —.

Tournoyer, ն. շրջշրջել, պտոյտել, պտուտկիլ, պտոյտ շրջան յորձանս առնուլ. cet homme ne fait que —. Dans l'endroit où vous voyez — l'eau, il y a un gouffre. 2. փ. եւ ը. կամակոծել, խուսափիլ, կամակոծրախուս լ., *պտոյտներ ընել. à quoi sert de —.

Tournure, Ի. դարձուած, ուղղութիւն. le succès de votre affaire dépend de la — qu'on y donnera. Cette affaire prend une bonne —, une mauvaise —. Une — favorable. Il a une — d'esprit agréable. La — de son imagination. || Prendre une —, դարձուածս առնուլ, *ճամբու մտնել. 2. տես, տեսիլ, կերպարանք. ce jeune homme est d'une jolie —, գեղատես է պատանիդ. cette femme a une bonne, un mauvaise —, գեղատեսիլ՝ չարատեսիլ է կինս. elle n'a pas de —, անկերպարան է նէ. 3. փ. դարձուած, յօրինուած. la — d'un vers, d'une phrase. Une — hardie. Bossuet a des —s qui lui sont personnelles. 4. կեղծուիկ (կանանց). 5. ար. խարտուք :

Tourte, Ի. խ. տոխղոտ. պտղաւից՝ մսալից կարկանդակ :

Tourteau, ա. չանչ, կոպտոն. les —x de graine de lin et de colza servent à la nourriture des bestiaux. 2. կ. չէչ. մեծ խեչափառ «իրի չաղանօս» :

Tourtereau, ա. Ծ. վարուժան,

վարժանակ . արուն տատրակի . 2. pl. des —x զոյգ մի տատրակաց . ce sont des —x, * զոյգ մի տատրակներ՝ սիրահարներ են :

Tourterelle, f. տատրակ «գումբու». une paire de —s, զոյգ տատրակաց . la fidélité, le roucoulement de la —. 2. pl. սիրեցեր , սիրահար . ils s'aiment comme des —s.

Tourtière, f. խ. տոխոր-քնոց :

Toussaint (Թուսէն) f. ամենասուրբք . la Fête de la —, Տօն Ամենասրբոց :

Tousselle, f.եզ. անբիտու.* քիտու չունեցող ցորեն :

Tousser,չ. հազալ , հազել «էօքսիմէք». ce malade tousse, ne fait que —. 2. — կամաւ . il tousse pour avertir de son arrivée.

Tousserie, f. ը. հազ երկարատեւ . une — perpétuelle.

Tousseur, euse, գ. հազացող , հազուտ :

Tout, e, ած. ամենայն , ամէն , ողջոյն , համօրէն , համայն , բոլոր , հանուր . — l'univers. —e la France. —e la terre. — le monde, ամենայն , *ամէնքն , բոլոր մարդիկ . —es les plantes. —es les nations, համազգիք . tous les êtres créés, համագոյք , համակերտք . — le jour et —e la nuit, գիւրն զողջոյն եւ զգիշերն ամենայն , զամենայն տիւն եւ զամենայն գիշերն. qui observe —, ամենազնին . ils sont tous vivants, ողջ են ամենքին . se faire à — à tous, ընդ ամենայնի ամենայն լ., յարմարել զանձն կարծեաց ամենեցուն . — le peuple murmura. —e sa famille est en bonne santé. Il mit —es les troupes en bataille. Tous tant que nous sommes. Ils furent tous étonnés, *ամէնքն զարմացան . —e la dépense monte à tant, *ամէն ծախքն այսչափի կ'ելլէ . travaillez de —es vos forces, *բոլոր ուժովդ աշխատեցէք . donner — pouvoir à qn., *մէկուն տալ ամէն իշխանութիւն . employer — son pouvoir, — son savoir, —e son industrie à qc., * ամէն իշխանութիւնն , ամէն գիտութիւնն , ամէն ճարտարութիւնն բանի մը բանեցնել . voilà — ce que je sais, *ահա ամէն գիտցածս. — cela est fort inquiétant, *այս ամէն բան շատ անհանգստացուցիչ է . se dévouer pour le salut de tous, * ինքնգինքն ամենուն փրկութեանն նուիրել . je vous le dis une fois pour —es, ընդ ամէնն միանգամ ձեզ կ'ասեմ . tous deux, երկուքն . tous les deux, երկուքն եւս . tous les deux sont morts. Tous les cinq, tous les quinze, tous les vingt. || Somme —e, S. **Somme.** || Tous

Tournoi.

les jours, զօր ամենայն , հանապազօր , *ամէն օր. tous les deux jours, *երկու օր միանգամ. tous les quatre ans, * չորս տարին միանգամ . —es les vingt-quatre heures, *քսանուչորս ժամն հնլ մի. —es les semaines, *ամէն շաբաթ .

2. ամենայն , իւրաքանչիւր . — homme est sujet à la mort. Par — pays, քան երկրի . à — venant, S. **Venant.** —e peine mérite salaire. En —e occasion, *ամէն պարագայի մէջ . à —e heure, *ամէն ժամ . à — moment, * ամէն ժամանակ . de —e part, *ամէն կողմանէ . de —e sorte, *ամէն տեսակ , ամէն տեսակէ . aussi bien à tous moments, de —es parts, de —es sortes. Tous les deux jours, *երկու օրն միանգամ . tous les trois jours, *ամէն երիք օր . tous les deux ans, * ամէն երկու տարի . tous les trois ans, եռայն. à — hasard, S. **Hasard.** à —e force, S. **Force.** || — est bon dans cet ouvrage, * այս երկասիրութեան մէջ ամէն բան լաւ է . il veut — avoir, *կ'ուզէ ամէն բան ունենալ . — ou rien, * ամէն բան՝ բոլորն կամ ոչինչ . vieillards, femmes, enfants, — fut passé au fil de l'épée, ծերք , կանայք , տղայք , ամէնքը սրոյ բերան գնացին. — fuyait, lui seul osa résister, *ամէնքն կիսախչէին , ինքն միայն դէմ կեցաւ. avez-vous — dit ? *ամէն բան ըսի՞ր . — compté, S. **Compter.** A — prendre, S. **Prendre.** Ce n'est pas —, ce n'est pas le —. Ce n'est pas — d'être assidu, il faut encore... *մշտացան լ. բաւական չէ , պէտք է նաեւ... prendre un peu de —, * ամէն բանէ քիչ մը առնուլ . faire — selon les règles, *ամէն բան քան կանոնի բնել. il peut —, * ամէն բանի կարող է , կարող է ամէն բան ընել . — n'est pas désespéré, *ամէն բան յուսահատուած չէ . il veut parler sur —, * ամէն բանի վրայ կ'ուզէ խօսիլ . se mêler de —, * ամէն բանի խառնուիլ . il dit que — va bien, կ'ըսէ որ ամէն բան լաւ կ'երթայ . à —es jambes, S. **Jambe.** A —e bride, S. **Bride.**

3. ա.յ. Tous, toutes, ամենքեան, բոլորեքեան , * ամէնքն . tous se détestent, *ամէնքն զիրար կ'ատեն . voyez ces femmes, —es sont belles, * տեսէք այս կանայքն ամէնքն գեղեցիկ են . pour tous, ամենեցուն, համատարակաց .

4. ա.ս. ամենայն , բոլորն , ամբողջն . un —, le —, բովանդակն . diviser un — en plusieurs parties, *ամբողջն շատ մասերու բաժնել . prenez le —, ամբողջն առէք . plusieurs touts distincts les uns des autres. Mettre, jouer le — pour le —, * բոլորն դնել՝ խաղալ . il y a une différence du — au —, բոլորովին տարբեր է. || փ. եւ ը. faire son — de qn., de qc., կրկրան կաճոգին՝ համակ սիրել , il était —, սէր էր համակ. il n'a des yeux que pour son enfant, il en fait son —, * իր զաւակն միայն կը տեսնէ , իր հոգին է. il était — pour lui, *անոր համար ամենայն ինչ էր . c'est son dieu, c'est son —, իր աստուածն է, իր հոգին՝ իր կեանքն է . il a fait — pour parvenir à son but, *այս ամէն բանն ըրաւ՝ իր նպատակին հասնելու համար . le — monte à 100 francs, *բոլորն հարիւր ֆրանքի կհասնի . il y a une ou deux belles scènes dans cette pièce, mais le — ensemble ne vaut rien, *մի կամ երկու գեղեցիկ տեսարան կան այս խաղին մէջ, բայց բոլորն իրարու քան չարժեր . c'est quelque chose de bien commencer, mais le — est de bien finir, * լաւ սկսիլն բան մի է, բայց գլխաւոր բանն՝ լաւ լմնցունելն է . le — est de faire son devoir, * գլխաւոր բանն՝ իր պարտքն կատարելն է .

5. մ. ամենեքին , ամենայնիւ, բոլորովին , բոլորովիմբ , համակ . je suis — à vous, ձեր եմ ամենեքին՝ բոլորովին . il est — autre que vous ne l'avez vu, * տեսածէդ բոլորովին տարբեր է . c'est maintenant un — autre homme, * հիմա բոլորովին

տարբեր մարդ է. — blanc, * ճեի ճերմակ. — noir, *սեփսե. — rouge, *կասկարմիր. — vert, *կաթիլանանչ. il est — malade, բոլորովին հիւանդ է. ces étoffes-ci sont — autres que les premières, *այս պատառներն առջիններէն բոլորովին տարբեր են. cet enfant est — le portrait de son père կամ c'est — son père, *այս պատանին բոլորովին իր հօրն կը նմանի. c'est — un կամ c'est — comme, ընդ մի համար է, *նոյն խօսք ըսել է, նոյն բանն է. c'est une femme qui est — cœur, * բոլորովին սիրտ է այս կինն. ce sont des gens qui sont — esprit, արք ուշիմք են. elle est — zèle pour ses amis, *ջոյնհուանդն է նա իր բարեկամաց. ||փ. եւ ը. être — œil et — oreille կամ être — yeux et — oreilles, բոլորովին ակն եւ ունկն լ., ամենատես՝ ամենալուր լ. parler — haut, բարձրաձայն՝ բարձրախօս լ. parler — bas, դաշն ձայնիւ խօսիլ, մեղմախօս լ. — comme il vous plaira, որպէս զիարդ եւ հաճոյ է ձեզ. — de même, S. Même. — à coup, — d'un coup, S. Coup. — de suite, S. Suite. || — à fait, S. Fait.

6. Թէպէտ եւ, որչափ եւ. — sage qu'il est. — blessé qu'il était. Ces hardes sont usées, mais — usées qu'elles sont, on peut encore s'en servir. —e femme qu'elle est. || — en riant, ծիծաղելով. — en grondant, յանդիմանելով. — en plaisantant, խաղն. — en riant, il lui montra combien il avait tort. Il lui dit ses vérités — en plaisantant. Il sortit — en grondant.

7. *Du* —, ամենեւին, բնաւ. cela est du — admirable. Ce qu'il a fait là, n'est pas du — honnête. Ferez-vous cela? du —. Il n'aura rien du —. Point du —, pas du —, բնաւ, բնաւին:

En —, մ. ընդ ամենայն, միահաղոյն, * բոլորն միկտեղ, մէկանց. en —, *բոլորն միկտեղ. cela lui revient en — à mille francs. Cela fait en — cent sous. || ը. en — et par —, ամբողջ, ամբողջապէս, բոլորովին. je suis de votre avis en — et par —.

Après —, մ. S. Après,

A —, մ. S. Atout.

Sur tout, S. Surtout.

Toutefois, մ. սակայն, բայց, սակայն եւ այնպէս. tous les hommes recherchent les richesses, et — on voit peu d'hommes riches qui soient heureux. Si — il est permis de le dire. — on peut répondre que...

Toutenague, ի. հբ. խառնամետաղ, պղնձագինկ:

Toute-puissance, ի. ամենազօրութիւն, ամենակալութիւն, ամենակարողութիւն, ամենակալութիւն. հն. Omnipotence.

Toute-saine, ի. բ. ռա. Sanicle ի. des toutes-saines.

Tou-tou, ա. գողտո, քոՔոՔ, օշօշ, շնիկ. des —s.

Tout-ou-rien, ա. ժգ. հարուստիք. * զարնող գործի ժամացուցի:

Tout-puissant, e, ած. ամենազօր, ամենակալ, ամենակար, ամենակարող. des —s.

Toux (Թու) ի. հազ «էօքսիւրիք». qui a une — chronique, հնահազ. une — sèche, humide, չոր՝ խոնաւ հազ: [հն. Chalcopyrite.

Towanite, ի. հր. տովանեքար.

Toxalbumine, ի. տգ. Թոյնասպիտին:

Toxicité, ի. Թունաւորութիւն. la — du sang. [ծառ:

Toxicodendron, ա. բ. Թունա-

Toxicologie, ի. Թունաբանութիւն. 2. Թունագիրք. la — d'Orfila.

Toxicologiste կամ **Toxicologue**, ա. Թունաբան:

Toxiglosse, ա. կ. Թունալեզու:

Toxine, ի. տգ. եւ բժ. տոքսին, Թունին, մանրէաԹոյն:

Toxique, ած. տգ. տոքսիգաւոր, Թունային. 2. ա. տոքսիք, տոքսական դեղ, Թոյն. հն. Poison.

Toxodon, ած Թոյնատամն:

Toyou, ա. Թ. Jabiru.

Toza, S. Tauzin. [կան):

Traban, ա. գեղարդաւոր, (զօրա-

Trabée, ի. հխ. հռ. հանդիսաւորատոհնան. պատմուճան հանդիսի:

Trabucos (ոս) ա. տրաբիկոս. ագնիւ ծխագլան (cigare) Հաւանի:

Trac (Թրաք) ա. ո. երէհիւս. հետք երէի. suivre une bête au —, հետքնաց՝ հետագնաց լ. երէոյ. 2. հ. գնացք, ընԹացք, *քալուածք. le — des chevaux, des mulets. 3. ո. S. Peur.

Tracaner, ն. ար. նազակել. *նազակէ (tracanoir) անցունել:

Tracanoir, ա. ար. նազակ. ազգ նազգի (dévidoir).

Traçant, e, ած. բ. գետնանայլանձ, տարածատակ, ճաւալուն (արմատ):

Tracas (Թրաքա) ա. նեղուԹիւն, սրտնեղուԹիւն. il y a bien du — dans cette maison. Il est dans le — du déménagement. Le — des affaires. Le — du ménage, du commerce. Il s'est retiré du — du monde.

Tracasser, հ. նեղել, անհանգիստ լ. il ne peut se tenir en repos, il tracasse sans cesse. il ne fait que —. On ne saurait vivre avec cet homme, il ne fait que —.

Tracasser, ն. նեղել, անհանգըստել, անհանգիստ առնել. cet homme m'a tellement tracassé que j'ai abandonné l'affaire. Il nous a tracassés toute la journée. =*Se* —, դ. նեղիլ, անհանգիստ լ:

Tracasserie, ի. նեղուԹիւն, դժուարուԹիւն. il m'a fait une — qui a rompu le marché. Vous ne savez pas toutes les —s qui vous attendent dans cette carrière. 2. չարախօսուԹիւն, բանսարկուԹիւն. il passa sa vie à faire des —s.

Tracassier, ère, գ. * նեղուԹիւն տուող, դժուարուԹիւն հանող. c'est un —, une —ère. ասի եւս իբր ած. une femme —ère. Une administration, une police —ère. 2. բանսարկու. c'est un — qui trouble toutes les sociétés où on l'admet.

Trace, ի. հետք. — des pieds, հետք ոտից, ոտնահետ, քարշահետ. voilà la — de ses pas, ահա քայլահետք նորա. — d'un cheval, ոտնահետ ձիոյ. la — d'un chariot, անուահետ սայլի. ne pas laisser de —, անհետ լ. le tonnerre est tombé dans cet endroit; on en voit encore la —. La petite vérole a laissé des —s sur son visage. || փ. marcher sur les —s կամ suivre les —s de qn., S. Marcher. Courir sur les —s de qn., զհետս ընԹանալ, *հետեւէն գնալ. 2. փ. հետք, նշանաբանք. on trouve encore chez ce peuple des —s d'une ancienne civilisation. On ne trouve dans les historiens aucune — de cet événement. Cet aventure a laissé des —s profondes dans son esprit. Le temps a effacé de sa mémoire toute — de ce malheur. 3. ար. գիծք, ուրուագիծք, ուրուակերպ:

Tracé, e, անց. գծեալ. 2. ա. գրածաճ, գծանկար, գիծ, դրոշմ. le — d'un chemin, d'un bastion, d'une broderie. — de lumière, լուսագիծ. — noir, սեւագիծ:

Tracement, ա. գծուած:

Tracer, ն. գծել, * գիծ քաշել. — une ligne, une circonférence, un plan, une route, une allée. 2. փ. —, գծագրել, դրոշմել. — de la tapisserie, des fleurs sur un canevas. — une couture. — des caractères. Je lui ai tracé son ouvrage. — le chemin à qn., — une ligne de conduite à qn., — à qn., des règles de conduite, տալ նմա օրինակ. ses ancêtres lui avaient tracé le chemin qu'il devait suivre. Sa conduite est toute tracée. || — le tableau de qc., առնել զնկարագիր իրիք, * բանի մը նկարագրուԹիւնն ընել: [գծակ (գործի):

Tracelet կամ **Traceret**, ա. ար.

Traceur, euse, գ. գծիչ:

Trachéal, e, ած. մգ. խռչակային. angine —e.

Trachée, ի. մգ. S. Trachée-artère. 2. մբ. շնչափող, շնչանօԹ. 3. բ. շնչափող, օդափող:

Trachée-artère կամ պարզ **Trachée**, ի. մգ. խռչակ. S. Larynx.

Trachéen, enne, ած. խռչակեան. 2. ի. յ. կ. —s, —ք:

Trachéite (շէիԹ) ի. բժ. խռչակաբորբ, խռչակաւառակ:

Trachélagre (քէլագր) ի. բժ. ուլնացաւ:

Trachèle (քէլ) **Trachélie** (քէլի) ի. բ. բադուկ. բոյս ի տոհմէ զանգակաձաղկասերից (campanulacées).

Trachélides (քէլիս) ա. յ. կ. ուլնազգիք. տոհմ պատենաԹեւ միջատաց:

Trachélien, enne (քէլիէն) ած. մգ. ուլնեան. nerfs —s, ուլնաջիլք:

Trachéliens (ք) ա. յ. մբ. ուլնեանք:

Trachélipode, S. Trachélopode.

Trachélisme (ք) ա. բժ. պլնաստղոցք . կծկումն ստնգային :
Trachélobranche (ք) ած. մզ. պլնախռիկ :
Trachélopode (ք) ած. քԹ. պլնոտն . —s, պլնոտունք :
Trachéocèle (ք) ի. բժ. պլնուտ. *վրի ուռեցք :
Trachéosténose (ք) ի.ախ. կրծկախտչակ . կծկումն խռչակի :
Trachéotome (ք) ա.մգ. խռչակահատ :
Trachéotomie (ք) ի.մգ. խռչակահատումն , խռչակոտումն . հատումն խռչակի :
Trachine, ի. ձք. ոթակինոս . ձուկն ինչ նման Թիւնոսի . S. **Vive.**
Trachylobe (քի) ա. ք կարծրաբոյԹ . բոյս ի տոհմէ ընդեղինաց (légumineuses).
Trachyméduse (քի) ի. յ. կ. կարծրաճոզվամարք :
Trachyptère (քիփԹը) ա. մր. ձք. կարծրաԹև :
Trachyte (շիԹ) ա. հբ. կարծրաքար . S. **Aspérolithe.**
Trachytique (շի) ած. հբ. կարծրաքարային . terrain —.
Traçoir, ա. ար. գծոց :
Tractif, ive, ած. ձգական :
Traction (սիօն) ի. ձգումն, քարշումն , *քաշումն :
Tractoire, ի. եչ. քարշագիծ :
Trade-mark (Թրէյտմարք) ա. վաճառատպրշմ , վաճառանիշ :
Tradescantie (ԹրատէսքանԹի) ի. բ. տրադեսկանտիա , տրադեսկանտ . ազգ միապտուկ բուսոց ի տոհմի կոմելինաների (commélinacées).

Tradescantiées, ի. յ. բ. տրադեսկանտիայք . ազգ տնկոց :
Traditeur, ա. ի.խ. գրատաւոնիչ. *իալածանքի ժամանակ սուրբ գիրքերն ինձանուագ մատնող :
Tradition (սիօն) ի. աուչուԹիւն , աւանդուն . 2. աւանդուԹիւն , աւանդագիրք . ce sont des faits que la — seule nous a appris. La — écrite, գրաւոր —. la — non écrite, անգիր —. Respecter les —s. Ce n'est qu'une —, — խոն է . ‖ *De* —, աւանդական:
Traditionalisme, ա. աւանդականուԹիւն :
Traditionaliste, ա. աւանդական :
Traditionnaire, ա. աւանդապահ , աւանդական (Հրեայ) :
Traditionnel, elle, ած. աւանդական . les lois, les opinions —elles.
Traditionnellement, մ. աւանդաբար , աւանդօրէն, աւանդապէս . on ne sait cela que —.
Traducteur,trice, գ. Թարգմանիչ , Թարգման , Թարգմանչուհի , Թարգմանուհի . un bon —. Un — exact.
Traduction (սիօն) ի. ԹարգմանուԹիւն . la — est un travail difficile et ingrat. — fidèle, exacte, littérale, libre. Une — en vers, en prose. Une nouvelle —.
Traduire, ն. դ. փոխադրել . on le traduisit de la prison. ‖ — en justice, devant un juge, devant les tribunaux, առնաքաշ դատաւորս առնել , *առեան քաշել . les prévenus furent traduits devant la cour d'assise. 2. Թարգմանել , յիշել հանել յայլ լեզու . — du latin en français. Il a traduit cet ouvrage en vers, en prose. Cela est bien traduit. Il a traduit Platon. ‖ փ. եւ հ. — qn. en ridicule, ծաղրիլի առնել զոք . 3. ձեւնել , բացատրել . l'artiste traduit sa pensée par des moyens divers. L'architecture a traduit le sentiment religieux du moyen âge.
Se traduire, դ. Թարգմանիլ, յայտնիլ, *Թարգմանուիլ, յայտուիլ . les poëtes ne sauraient —. Le sentiment pur se traduit par la musique. ‖— en ridicule, ծաղրիլի լ.:
Traduisible, ած. Թարգմանելի . cet ouvrage, cette phrase est —.
Traduit, e, անց. Թարգմանեալ . un roman — de l'anglais.
Trægérite, ի. հբ. տրէգերիտ [թաքար :
Trafic, ա. առուտուր , շահավաճառ, շահավաճառուԹիւն, *առուտուր . bon, grand, riche —. Il fait un grand — en Turquie. Il fait — de toutes sortes de marchandises. — infâme, illicite. Un — honteux. Il faisait — de son crédit. Il fait — des choses saintes, S. **Commerce.** 2. փոխադրավաճառուԹիւն . փոխադրուԹիւն վաճառաց յերկաԹուղիս :
Trafiquant,e, գ. շահավաճառ , վաճառաշահ, *առուտուր ընող, առուծախող . c'est un gros —.
Trafiquer, չ. վաճառաշահ լ., առուտուր առնել , *առուտուր ընել , առուծախել . — en laine, en soierie. — par mer. — dans les Indes. 2. փ. de —, շահագործել . *շահ հանել. — de son crédit, des choses saintes. Cette mère indigne trafique des charmes de sa fille.
Trafiquer, ն. հ. վաճառել . — des billets sur la place, S. **Négocier.**
Tragacanthe, ի. բ. S. **Astragale.**
Tragédie, ի. տրէպիգուԹիւն , տրէպիգ . — de Corneille. 2. փ. եղելապատկառ , ադէտ . il s'est passé d'horribles —s. Cette affaire pourrait bien finir par une —.
Tragédien, enne. գ. տրէպիգու, տրէպիգուհի , տրէպիգակ . c'est un excellent —. 2. տրէպիգագիր :
Tragia, ա. բ. S **Tragie.**
Tragi-comédie, ի. տրէգակատակ , եղերակատակուԹիւն , տրէպիգակատակ :
Tragi-comique, ած. տրէգակատակ , եղերակատակ . 2. փ. —, տրէպիգագատեշտական . cette aventure a qc. de —.
Tragie, ի. բ. կաղնչուկ . բոյս ի տոհմէ կաղնչահատներից (euphorbiacées).
Tragien,enne, ած. մգ. խռոցեան. muscle —. S. **Tragus.**
Tragique, ած. տրէպիգական , եղերական , եղերիպգական , եղերագուշակ . poème —. Un poète, un acteur —. Situation, accident, dénoûment, style, personnage —. 2. փ. եղերական , չարագուշակ . mort, histoire —. Il a fait une fin —. 3. ա. տրէպիգականն , տրէպիգուԹիւն . ce poète est voué au —. Cet acteur est excellent dans le —. 4. փ. —, ադէտ . cette affaire tourne au —. Prendre les choses au —. 5. տրէպիգակ , տրէպիգագիր . մատենագիր տրէպիգուԹեանց . les —s grecs.
Tragiquement, մ. տրէպիգաբար , եղերաբար , ադետաբար . il est mort —. Il a fini —.
Tragopan, ա. Թ. նռնագահատ . Թռչուն նման փասեանոյ (faisan).
Tragopogon, ա. բ. գոճամորուս , գոճամորուս , *բօշամօրուք . գա. **Salsifis** :
Tragus (իս) ա. մգ. խռոցեան. արտաքին մասն ականջաց :
Trahir, ն. մատնել, մատն՝ մատնեւտար լ.. *ձեռք տալ . — sa patrie, ses amis. C'est un homme incapable de —. Qui a trahi son père, հայրամատն՝ հայրաննգ. être trahi, մատնել . 2. մատնել , դաւել , դաւաճանել , դժել , ընդդէմ գործել . — les intérêts, l'amitié, la confiance de qn. — la vérité. — ses sentiments, sa conscience, son devoir, sa promesse, sa foi, etc. 3. ի վեր հանել , յայտնել . — le secret de qn. Sa voix l'a trahi. La fortune a trahi nos efforts. Les événements trahirent nos espérances.
Se trahir, դ. մատնել զմիմեանս , *գիրար մատնել . ils se trahissaient réciproquement. 2. մատնել զանձն , անձնամատն լ., *ինքնինքն մատնել . il s'est trahi par un mot.
Trahison, ի. մատնուԹիւն , մատնչուԹիւն , դաւաճանուԹիւն , վատակուԹիւն , դաւ. une lâche —. Une — détestable. C'est une — manifeste.

Commettre une —, մառնել, դատաճառնել. j'ai découvert sa —. En —, par —, մառնուհետմբ, դատով. haute —, բարձր —:

Traille, ի. անցանառ, գետանառ:

Train, ա. գնացք, ընթացք, *բաւուածք. le — de ce cheval est doux, rude. Ce cheval va bon —, grand —, բաջընթաց՝ արագընթաց է ձիդ. ce cheval n'a pas de —, գնացող՝ *բաւոկ չէ ձիդ. || aller bon —, եթագագնաց՝ եթագընթաց լ., *շուտ քալել, allons bon —, *շուտ քալենք. ce cocher mène bon —, *այս կառավարն շուտ կքալէ՝ կբշէ. aller un — de poste, un — d'enfer, արագընթաց՝ սրընթաց՝ ճեպընթաց լ. ||au — dont nous allons, nous ne tarderons pas à le dépasser. Au — dont nous allons, nous n'arriverons jamais. ասի եւս փ. au — dont il va, il aura bientôt fini son travail. եւ au — dont il va, son travail ne sera pas fini avant un mois. || փ. եւ բ. mener qn. bon —, le faire aller bon —, grand —, արագ ընթացուցանել, *շուտ քալեցուցանել. || փ. cet homme mène un — de vie réglé, բարեկենցաղ է այրդ. il a repris son ancien —. || Cette affaire va bon —, va grand —, *այս գործն լաւ առաջ կ'երթայ. cette affaire prend le — de réussir, *այս գործն յաջողել կ'երեւնայ. || aller son —, *առաջ գնալ, շարունակել; *իր ճամբան առաջ տանիլ. il va son —. Allez votre —. || Être en —, շարժիլ, *շարժման մէջ ըլլալ. quand il est en —, rien ne lui coûte. L'affaire est déjà en —. || Être en —, լ. յօժարամիտ՝ հակամէտ. être en — de jouer, de courir, etc. Il n'est pas en — de rire. Il est en — de se ruiner. L'affaire est en — de culbuter, *գործն կործանելու՝ ափսեին վրայ է. || mettre en —, շարժել, յօժարեցուցանել, դիւրամէտ առնել. il ne sera pas facile de mettre en — ce paresseux. J'ai bien de la peine à le mettre en —. || Mettre une affaire en —, գործ մի սկսանիլ՝ *սկսիլ. mettre en bon —, լաւ յառաջեցուցանել. || mettre qn. en —, խնդամիտ՝ յօժարամիտ՝ յօժարակիր՝ յօժարակամ՝ յօժարասէր առնել զոք, զուարճացուցանել, *փափաքն բերել, զուարճութեան գրգռել. dans les sociétés c'est lui qui met tout le monde en —. Il nous a mis en — de travailler, de jouer, de boire, եւայլն. 2. ռզ. mise en —, հանդերձանք՝ պատրաստութիւն տպագրութեան. 3. վաշտ. le — de devant, յառաջակողմեան —. — de derrière, յետակողմեան —. ce cheval a le — de devant faible. Ce mulet est estropié du — de derrière. — antérieur, postérieur, *առջեւի՝ ետեւի —. l'hyène a le — postérieur beaucoup plus bas que l'antérieur. 4. կուրծ (կառքի). avant—, նախակուրծ. arrière—, վերջակուրծ. 5. ծառայախումբ, ձիախումբ. խումբ ծառայից՝ ձիոց. 6. ապաս, ծախք. un — de maison, տնտեսութիւն, տնաճախք. un grand —, մեծապաս, մեծածախք. un — d'équipages militaires, զօրապէս. — d'artillerie, հրետանիի. տղմ հրետանոցու. 8. կառախումբ. — de chemin de fer, — երկաթուղւոյ. conduire un —. — de marchandises, վաճառակառախումբ. — de voyageurs, ուղեւորակառախումբ. — express. — սրընթաց. — éclair, — փայլակնընթաց. — rapide, — ճեպընթաց. — direct, — ուղղընթաց. — omnibus, ընդհանրակառախումբ. chef de —, կառախմբապետ. || — de plaisir, զբօսապտոյտ, զբօսակառախումբ. ելեւէջել գնով. || manquer le —, *շոգեկառքն փախցունել. 9. լատ. un — de bois, լատափայտ. 10. ռպ. ներքեւ. le — de la presse. 11. ադմուկ, աղաղակ, ժխոր. ce — a duré toute la nuit. Pas tant de —! Faire du —. Ces enfants font beaucoup de —.

Traînage, ա. բալխրավարուիեն, բալխրագնացուիեն. la saison, le temps du —.

Traînant, e, ած. գետնաքարշ, երկրաքարշ, վայրաքարշ, սողոսկաքարշ, *գետին քսուող. robe, queue —e. 2. փ. discours —, style —, երկարաձիգ՝ երկարատեւ ճառ՝ ոճ. drapeaux —s, գլխիվայր դրօշք. voix —e, կիսաւ՝ նուաղուն ձայն:

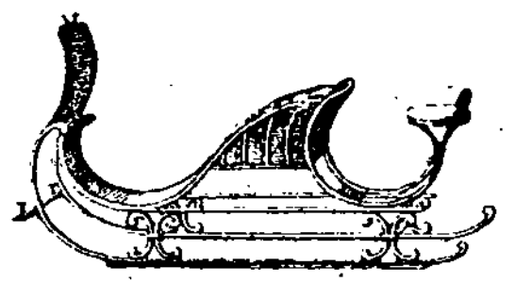
Traînard, ա. յետամնաց. les —s de l'armée. 2. փ. եւ բ. յետամնաց, դանդաղկոտ. quel insupportable —.

Traînasse, ի. բ. ռա. **Centinode** ի. 2, բարշուկ. երկայն վարմ հատրաց:

Traînasser, ն. երկայնել, *երկնցունել, քաշկրտուել:

Traîne, ի. քարշ, քարշուկն. un bateau qui est à la —, նաւ ի —. pêcher à la —, ձկնորսուիեան ի —. || des perdreaux qui sont en —, նորաթեւուր կաքաւք. 2. հատուածք. la — d'une robe, d'un manteau. 3. կորուկ. ramasseur de —, կորուկաքաղ. 4. նաւ. կողակապան. *նաւին ծով կախուած չուան. 5. քարտման (չուանագործաց):

Traîneau, ա. բալխիր, սահնակ. voyager en —. 2. խոնչ. *ձուչնորսի

վակարք. prendre des alouettes, des cailles, des perdrix au —. 3. ար. բալխիրիկ. 4. եգ. կամնաւոյլ:

Traîné, e, անց. ընդ. քարշ ածեալ, *քարշուած. voiture —e.

Traîne-buisson, ա. ի. մացառախաւ. des —.

Traînée, ի. քարշահիւս, հետ, սողան. une — de cendres, մոխրահետ. une — de farine, ալրահետ. une — de plâtre, գրաւահետ, եւն. on fit une longue — de poudre. Mettre le feu à la —. 2. ապիճ. *փողոցի քոզ. c'est une petite —.

Traîne-malheur, ա. վատառն. des —. [*կախցու. des —.

Traîne-potence, ա.հ. ապիրատ,

Traîner, ն. ընդ. քարշ ածել, հետաքարշ առնել, քարշել, *քաշել, քաշկռտել. les chevaux qui traînent un carrosse, une charrette, un bateau. — un homme en prison. Être traîné, S. Se —. — qn. dans la boue. 2. *քաշկռտուելով քալել, ոտքն գետին քսել. Cet homme, ce cheval, ce chien traîne la jambe, les pieds. || փ. — sur la claie, նախատել, խայտառակել. || փ. — qn. dans la boue. S. **Boue.** — ses paroles, ses mots, ծանրախօս լ. || — le boulet, S. **Boulet.** || — sa chaîne, *իր խաչն վերցունել. — savate, չքաւոր լ. || — d'aile, *թեւն քակռտել. 2. —, *հետն բերել՝ տանիլ. l'armée de Xerxès traînait des gens inutiles. Il traîne sa femme partout où il va. 3. —, *քշել տանիլ. la rivière traîne beaucoup de sable. 4. յապաղել, *ուշացունել, երկարաձգել. il me traîne depuis six mois. — une affaire. — les négociations en longueur.

Traîner, չ. ընդ. քարշ ածիլ, *գետին քսուիլ. votre robe traîne. 2. յածիլ, շրշիլ. vous laissez — votre argent sur la table. Ces papiers ont traîné dans mon cabinet. Ce domestique laisse tout —. Cela traîne dans tous les livres. Il y a longtemps qu'il traîne. Cela traîne partout, traîne les rues, *հաստակ բան է. || cette affaire traîne, *այս գործն առաջ չերթար.

Se traîner, դ. ընդ. քարշ ածիլ, *գետին քսուիլ. cet enfant ne fait que —. 2. ընդ. քարշ երթալ, սողալ, *քաշկռտուիլ, սողալով երթալ. je m'y traînerai. Il a eu de la peine à s'y traîner.

Traînerie, ի. հ. քարշաբանուիեն, *քաշքշուկ խօսք:

Traîneur, euse, գ. քարշող, *քաշող. 2. բալխրավար. 3. վարմարկու. *կարդով բռնող սրտոտ. 4. յետամնաց (գինուոր՝ նաւ). || հ. — d'épée, de sabre, սրակիր՝ սրակիր ծափառիկ:

Traire (կծ. je trais, tu trais, il trait, n. trayons, v. trayez, ils traient; je trayais, n. trayions; je trairai, n. trairons; je trairais, n. trairions; trais, trayons; que je traie, que n. trayions; trayant; trait, traite) ն. կթել. — les vaches, une brebis, une chèvre, une ânesse. — du lait կթել կաթն, *կաթ կթել. || փ. — qn., կթել զոք, *ձէկէն առակ փրցունել. qui trait une vache, կովկիթ:

Trait, e, անց. կթեալ, *կթած, կթուած. la vache est-elle —e? կովն — իցէ, *կովն — է. ce lait vient d'être —, նորակիթ՝ դեռակիթ է կաթն:

Trait, ա. նետ, փքին, տէգ, պլաք. les flèches, les dards, les javelots sont des —s. Lancer, décocher,

lâcher un —. || p. les —s de l'amour. L'amour l'a percé de ses —s. Ses yeux lancèrent mille —s. Gens de —, նետողք, նետածիգք. || p. comme un —, նետաքար, նետաքաղ. il partit comme un —. 2. փ. նետք, նետաձափ. un — de satire, de médisance, de raillerie. Les —s de l'envie, de la jalousie, de la haine. Les —s mordants. 3. փ. շող, նշոյլ. un — de lumière. Cette observation fut pour moi un — de lumière. Ce — de lumière dissipa tous mes doutes. 4. յ. արտիք, կառափոկ, սայլափոկ. կառածիգ՝ սայլածիգ փոկ. couper les —s. Ce cheval a cassé ses —s. Cheval de —, կառածիգ՝ կառամուտ ձի. 5. փոկ (որսաշան). le — d'un limier. Laisser aller un limier de la longueur du —. || — de bateaux, նաւափոկ. 6. մէտ կշռոյ. 7. արբուն, ումպ. avaler d'un —, d'un seul —, ի մի ումպ կլանել. boire à longs —s, *պուտ պուտ խմել. || goûter, savourer un plaisir à longs —s. En un —, ի մի ումպ. 8. գիծ. — de plume. Cette lettre est formée de deux —s. Il écrit son nom tout d'un —, միագիծ գրէ զանուն իւր. passer un — sur une ligne pour l'effacer. Dont les —s sont exacts, սուղագիծ. || copier — pour —, * օրինակել գիծ գծի՝ ճշդիւ. || peindre à grands —s, մեծագիծ՝ կենդանագիծ նկարել. il peint à grands —s dans son histoire les événements du siècle. 9. գծագրութիւն, գծագիր. l'art du —. 10. հատ, կտոր. — de scie սղոցահատ. ce bois a été coupé à deux —s de scie. 11. գիմագիծ. —s mâles. Cet enfant a les —s de son père, հօրմանց է մանուկդ. elle a de beaux —s, գեղեցկադէմ է. 12. փ. կնիք, դրոշմ. les —s de ressemblance que ce grand homme eut avec les héros de l'antiquité. C'est là le — caractéristique de cette époque. Un — de caractère. Un — infâme. Ce — a bien prouvé votre affection pour nous. Un — de courage, de générosité. Un — de perfidie, de cruauté. Un — d'esprit, խելք, մտաւորութիւն, *մտացիութիւն. || p. faire des —s à sa femme, à sa maîtresse, անհաւատարիմ լ. 13. անցք, դէպք, դիպուած. il y a un — dans l'histoire qui a rapport à ceci. Il rapporte un — semblable. Citer les beaux —s de l'antiquité. 14. բան, խօսք, ասացուած. il y a de beaux —s dans ce discours. — d'éloquence. 15. հանգամանք, պատիս, առնչութիւն, յարաբերութիւն. ce qui a — à un sujet. || Avoir un faux — dans les yeux, շիւրակն լ. 16. փ. խելք, հանճարեղութիւն. cet ouvrage est plein de —s, pétille de —s. 17. p. — d'union, միաւորագիծ, յօդակապ. 18. p. պատիս, քայ. 19. նաւ. առագաստ. aller à —s et à rames, առագաստանաւք եւ միագնաց լ., *առագաստով եւ միով գնալ. 20. հմ. խուրձ. արագիչ խազ.

Tout d'un —, միահարուստ:

Traitable, ած. հեզ, համբոյր, բարեհամբոյր, քաղցրաբարոյ, դիւրահամբոյր. un esprit —. Il est fort —. Cet homme n'est pas —. Cet animal n'est pas —. 2. դիւրագոյն, դիւրագոյծ. le fer est —.

Traitant, ա.հ. վարձակալ, հարկատու. les —s s'enrichirent beaucoup sous ce régime. 2. ած. médecin —, դարմանաբժիշկ. դարմանիչ՝ դարմանող բժիշկ:

Traite, ի. գնացք, ճանապարհ, ուղեգնացութիւն. il y a une bonne —, une longue — d'ici là. Է երկայն ճանապարհ ասոր անդր, *ասկէց հոն երկայն ճամբայ կայ. aller tout d'une —, գնալ առանց զկայ առնլոյ՝ *կանգ առնլոյ. || faire la nuit d'une —, մշտաքուն լ. զգիշերն, *բոլոր գիշերն քնանալ. 2. փոխադրութիւն. on permit la — des blés. Il s'est fait de grandes —s de vins. 3. փոխագիր, փոխգիր. donnez-moi une — sur Bordeaux. Accepter une —. ||S. **Lettre de change** ի **Change**. 4. վաճառ, վաճառաշահութիւն, տուրեւառ, *առուտուր. ce bâtiment fait la —. Des marchandises de —. || La — des noirs կամ des nègres, գերեվաճառ, գերեվաճառութիւն, սեւավաճառ. la — des blancs, սպիտակավաճառ. 5. եզ, կիթ, կթուած. հն. **Mulsion**.

Traité, e, անց. ճառեալ. sujet —. Matière —e. 2. նկ. figure bien —e. Հարթաշարժուեցեալ դէմք:

Traité, ա. մատեան, գիրք, դասագիրք. — de physique, բնագիտութիւն կամ դասագիրք բնագիտութեան. — de chimie. — sur les visages, դիմախաթանութիւն. — sur les masques, դիմակախաթանութիւն. 2. դաշն, դաշնագիր, դաշնախօսութիւն. — de paix. — de commerce. — de Berlin. — d'alliance. — défensif, offensif. Négocier, conclure, signer, ratifier un —. Il a fait un — avantageux, ruineux. Une des clauses du —. 3. հ. բան, խօսք, ճառ, ուսումնաբանութիւն. — sur l'amitié.

Traitement, ա. գնացք, *վարմունք. bon, mauvais —, *լաւ գէշ վարմունք. on lui a fait, il a reçu toutes sortes de bons, de mauvais —s. || յ. —s. Mauvais —s, չարակրութիւն, լկանք. 2. ընդունելութիւն, պատիւ. la République de Venise avait le — des têtes couronnées. Il y a de certains —s attachés au caractère d'ambassadeur. 3. Վոշակ, ռոճիկ. — annuel, տարեվոշակ. augmenter, diminuer le —. || հն. **Appointement**. 4. բժ. դարմանումն, դարման, դարմանատարութիւն, դարմանատարութիւն, ուսմունք. suivre un —. — prophylactique, curatif, rationnel, empirique. 5. անտ. փայտահարութիւն. 6. տգ. փոխակերպութիւն. * ուրիշ նիւթի փոխելն. le — de la soie par le savon.

Traiter, ն. ճառել, խօսել, վարդապետել. — un sujet, une matière, une question. 2. դաշնախօսել, բանակցիլ՝ խրախճանական գոհանալ, *գիրար կերակրել, *յաւ ուտել խմել. nous nous traitions tour à tour. Cet homme se traite bien. 3. յոյժ ջանալ. — de voleur, *գիրար գող կանչել. 4. բժ. դարմանել զանձն, *ինքնիւրն դարմանել. ce médecin se traite lui même.

Traiteur, ա. խոհակաճառ:

Traître, esse, ած. մատնիչ, մատնառու, վատակ, մատնող. cet homme là est —. Un esprit, un cœur —. C'est une âme —esse. — comme Judas. Les chats sont ordinairement —s. C'est un procédé bien —. Des faveurs —esses. Une liqueur —esse. Ce vin est —. || p. il ne m'en a pas dit le — mot. || *De* —, մատնչային, վատակային. 2. գ. —. c'est un —, une —esse. Il lui a joué un tour de —. || *En* —, մատնութեամբ, դաւով, դաւաճանութեամբ. il l'a tué en —. Prendre qn. en —.

Traîtreusement, մ. մատնութեամբ, դաւով, նենգութեամբ. il lui donna un coup de poignard —.

Traitrise, ի. ը. մատնութիւն, մատնչութիւն, վաստակութիւն:

Trajectoire, ի. ը. ուխտաիւտ. *շաւիղ ուխտի:

Trajet, ա. միջոց, ճանապարհ. le — de Calais à Douvres est de sept lieues. Le — de Paris à Lyon. 2. ճանապարհորդութիւն, ուղեգնացութիւն. faire le — de Marseille à Naples. || բԹ. le noir —, սեաւ լ. մահ. 3. վ. փող, խողովակ. le — d'une plaie, d'une fistule, etc.

Tramail, ա. ձո. երագագ, արագագ. ուռկան ինչ ձկան. pêcher au —. Des —s. || կն. **Trémail.**

Trame, ի. Թել. étoffe chaine de soie et — d'or, պաստառ մետաքսաուէչ եւ ոսկեԹել. || փ. la — de la vie, Թել կենաց. la — de ses jours, Թել աւուրց՝ կենաց ուրուք, *իւր կենաց Թելն. couper, trancher la — de qn., la — de sa vie, de ses jours, խզել զԹել կենաց ուրուք, *մկրատն կենաց Թելն կտրել. 2. փ. դաւ, դաւաճանութիւն, նենգութիւն. il est l'auteur de cette —. C'est lui seul qui a ourdi cette — abominable.

Tramer, ն. Թելանել, կռել, *լաԹ յանիլ. — une étoffe. — de soie, de fil. 2. փ. նիւԹել, մեքենայել. — un complot, une conspiration, une intrigue, la perte de qn. Il trame qc. contre vous. = *Se* —, դ. նիւԹիլ, *նիւԹուիլ. il se trame qc.

Tramontane, ի. աս. բեւեռաստղ. կն. **Étoile polaire.** || փ. եւ ը. perdre la —, *շիտաԹիլ, ի՛նչ ընելիքն չգիտնալ. 2. հիւանդոյմ (*Միջնկրականի վրայ). une maison exposée à la —. Aller vers la —.

Tramway (Թրամուէ) ա. սրամուղի, Թրամուէ, Թրամվէյ. — électrique, ելեկտրաԹրամվէյ:

Tranchage, ա. հատումն, կըտրումն:

Tranchant, e, ած. սուր, սայրասուր, հատու, քաջասուր, քաջահայտ, ամենահայտ, յեսանասուր, սրաբերան, կտրող. épée —e. Armes —es, հատիչ զէնք, խարդ. || փ. couleurs —se, հատու գոյնք. *պայծառ եւ անյարմար գոյներ. 2. փ. հատու, վճռական, *կտրուկ. des raisons —es. Un argument —. Un esprit —. Cet homme est —. Il a le ton —. || ո. côtés —s, հատու կողմանք. առաջակողմեան անմաշ ուղ երկոյ. 3. ա. սայր, բերան. aiguiser, émousser le — d'un sabre, d'un couteau. A deux —s, կրկնասայր, երկսայր, երկսայրի. une épée à deux —s, սուր երկսայրի. donner le — à un sabre, սրել զՊուր. || փ. ce mot, ce raisonnement, cette raillerie est une épée à deux —s. || տմբ. argument à deux —s.

Tranche, ի. շերտ «տիլիմ». une — de pain, հացաշերտ. — de jambon, de pâté, de melon, d'orange. Coupé en —s, շերտակոտոր. couper une —, couper par —s, շերտել. une grosse —, շերտուն. 2. մսգ. շերտ, շերտամիս. — grasse, պարարտաշերտ. morceau de —, ազդրաշերտ. 3. դգ. շրջագիծ (դրամի). 4. կղ. կտրած, հարԹած. *գրքի ԹղԹերու կտրուած կողմն՝ livre doré sur —, կտրածազօծ գիրք. 5. պողովատամկրատ, պողովատահայ մկրատ՝ հատիչ:

Tranchée, ի. փորուած, վոս, խոռոչ, պարկէն, խրամ. faire une — pour les fondations d'un mur. On a fait des grandes —s au travers du marais pour le dessécher. — de mur. 2. բժ. յ. փորացաւ, խոցտուկ. —s utérines, արգանդացաւ. *ցաւ ողաքերքի. S. Colique.

Tranchefile, ի. կողակալ (գրքի):

Tranche-gazon, ա. պ. դալարթահատ. des —.

Tranchéite, ի. ախ. խոչակաթորք, խոչակատապ:

Tranchelard, ա. խոզաճարպահատ:

Tranche-montagne, ա. պարճուկ, սնապարծ, մեծաքան, *մեծ մեծ ջարդող. des —s.

Tranche-papier, ա. ԹղԹահատ.

Tranche-plume, ա. ի. փետրահատ. des —s.

Trancher, ն. հատանել, կտրել. l'acier de Damas tranche le fer. — la tête de qn., — զգլուխ ուրուք, գլխատել, *մկրատն գլուխն կտրել. || բԹ. la Parque a tranché le fil de ses jours կլ. a tranché ses jours, մեռաւ. || փ. — dans le vif, ի խորխոցել. || փ. — la difficulté, le nerf de la difficulté, լուծանել զդժուարութիւն. — le mot, բացէ ի բաց խօսիլ. le — net, *շտկէ շիտակ խօսիլ:

Trancher, չ. կտրել, վճռել. il fait le docteur, il décide, il tranche sur tout. C'est — bien légèrement sur une question importante. || ը. — court, *կարճ կապել. — net, *շտկէ շիտակ միտքն հասկցունել. — du grand seigneur, — du bel esprit, — de l'important, ճոխանալ, *մեծութիւն ծախել, մեծ մեծ՝ խոշոր խոշոր ջարդել՝ կտրել. || ces couleurs tranchent, այս գոյնք պայծառ են՝ բայց անյարմարք. le cramoisi tranche fort auprès du vert, sur le vert. Cela tranche trop. || Cette phrase, cette pensée tranche dans son discours, *այս խօսքն ճառին մէջ դուրս կցաԹքէ՝ աչքի կզարնէ:

Tranchet, ա. դանակ, կտրոց:

Tranchoir, ա. ար. նարտիշան, յօշակ, մսատախտ, յօշատախտ. *միս կտրելու տախտակ. 2. ն. յօշակ. 3. կ. —.

Tranquille, ած. հանդարտ, հանդարտիկ, խաղաղ, խաղաղիկ, խաղաղաբար, անխռովապ. cet enfant est fort —. Dormir d'un sommeil —. Qui a le cœur —, հանդարտասիրտ. qui a le caractère —, հանդարտաբարք, հանդարտաբարոյ. la mer était —, անալեկոծ էր ծովն. 2. անխռով, հանդարտ, հանգիստ. mener une vie —, հանդարտ կեանս վարել, *հանդարտ կեանք անցունել. qui mène une vie —. խաղաղակեաց. avoir l'esprit —, հանդարտամիտ անդորրամիտ լ. sa conscience est —. Les provinces étaient —s. C'est un voisin —. Ce sont des gens bien —s. Laissez-moi —, հանդարտ Թողէք զիս:

Tranquillement, մ. հանդարտիկ, հանդարտաբար, հանդարտապէս, հանդարտօրէն, խաղաղիկ, խաղաղօրէն, անդորրապէս. — il fait sa besogne.

Tranquillisant, e, ած. հանդարտեցուցիչ, հանդարտիչ, անդորրատու. cette nouvelle est fort —e. Cela n'est guère —.

Tranquilliser, ն. հանդարտեցուցանել, խաղաղեցուցանել, խաղաղել, միամտացուցանել, անխռով առնել, *հանդարտեցունել, հանդարտել. — les sens, les esprits. J'étais inquiet, ce que vous me dites me tranquillise l'esprit, me tranquillise.

Se tranquilliser, դ. հանդարտիլ, խաղաղիլ, *հանդարտուիլ. vous vous donnez trop de mouvement, tranquillisez-vous. Vous pouvez vous tranquilliser sur ce point.

Tranquillité, ի. հանդարտութիւն, խաղաղութիւն, անդորրութիւն, անխռնգաղութիւն. la — de l'air. La — de la mer. Il dort avec —. Passer sa vie dans une grande —. La — de l'esprit, հանդարտամտութիւն, անդորրամտութիւն. la — de l'âme. Cette amnistie ramena la — du peuple.

Transaction (սիօն) ի. դաշինք, իրաւախոհութիւն. passer une —. — sous seing privé, par devant notaire. Ils ont terminé leur procès par une —. 2. տուրեւառիլք, տուրեւառութիւն, գործառնութիւն. les —s commerciales, առեւտրական գործառնութիւնք. les —s de la vie civile, —ք քաղաքական կենաց. 3. գործ, յիշատակարան. —s philosophiques.

Transalpin, e, ած. անդրալպեան, անդրալպիկ. peuples —s. Plantes —es.

Transatlantique, ած. անդրատլանտեան, անդրատլանտիկ. pays —. Paquebot —.

Transbordement, ա. նւ. նաւափոխադրութիւն, նաւափոխուի:

Transborder, ն. նաւափոխադրել, նաւափոխել. — des marchandises, des troupes.

Transcendance, ի. սգր. գերազանցութիւն, գերիվերութիւն. la — de son talent, de son génie.

Transcendant, e, ած. գերազանց, գերակայ, գերիվերոյ, բարձրակայ, վերանցեալ, բարձրագոյն, բարձրանիշ. génie, mérite —. Cet homme a une vertu —e. Équations, courbes —es. Philosophie —e.

Transcendantal, e, ած. վերացական:

Transcripteur, ա. փոխագրիչ:

Transcription (սիօն) ի. ընդօրինակութիւն, օրինակութիւն, փոխագրութիւն. 2. եմ. երգափոխութիւն:

Transcrire, ն. օրինակել, ընդ-

օրինակել, փոխագրել. il ne fait que — ce qu'il a lu dans les livres. — un contrat sur le registre des hypothèques. 2. bժ. երգափոխել. *երգ մ'ուրիշ նուագարանի դարձնել:

Transe, ի. սարսափ, *սրտադող, սիրտդող. il est toujours en —. Il est dans des —s continuelles, dans des —s mortelles, սարսափահար է միշտ:

Transept, ա. ճ. խաչաձեւ. Ձեւ եկեղեցւոյ. l'adoption des —s remonte au IVme siècle.

Transférement, ա. փոխադրումն, փոխադրութիւն. on profita de la nuit pour faire le — des prisonniers.

Transférer, ն. փոխադրել, տեղափոխել, փոխառնել. — un prisonnier d'une prison dans une autre. — un corps mort. — des reliques. — une fête. On transféra la juridiction de ce tribunal à un autre. Constantin transféra le siège de l'empire de Rome à Byzance. Le Saint Siège fut transféré de Rome à Avignon. 2. փ. փոխանցել, անցուցանել, *անցունել. — une obligation. — une inscription de rente.

Transfert, ա. փոխադրութիւն. le — des cendres de Napoléon. 2. փոխանցումն, փոխանցութիւն. les —s de rentes se font sur un registre du Trésor. Opérer un —, փոխանցել:

Transfiguration (սիօն) ի. այլակերպութիւն, պայծառակերպութիւն. la — de Jésus-Christ. La Fête de la —, Տօն —Քրիստոս, Վարդավառ. 2. այլակերպանկար. le tableau de la — par Raphaël կամ գիւչմամբ. la — de Raphaël.

Transfigurer, ն. այլակերպել, փոխակերպել.

Se transfigurer, դ. —իլ. Jésus-Christ se transfigura sur le Mont Thabor.

Transfixion, ի. վ. ընդմիջդաիսուրումն:

Transforation (սիօն) ի. վ. ընդմիջդաճակումն (գանկի):

Transformateur, ա. կերպափոխիչ, փոխակերպիչ:

Transformation (սիօն) ի. փոխակերպութիւն, կերպափոխութիւն, այլափոխութիւն, կերպարանափոխութիւն, ձեւափոխութիւն, փոխարկումն. la — d'une chenille en papillon. La — des insectes. Les —s fabuleuses de la mythologie. || հն. **Métamorphose.**

Transformer, ն. փոխակերպել, փոխածեւել, ձեւափոխել, այլափոխել, այլակերպել, կերպարանափոխ առնել. la femme de Loth fut transformée en une statue de sel. Suivant Homère, Circé transforma en pourceaux les compagnons d'Ulysse. 2. հհ. — une équation, une expression algébrique.

Se transformer, դ. —իլ, կերպարանափոխ լ. Protée se transformait de mille manières. La chenille se transforme en papillon. 3. փ. փոխիլ, այլափոխիլ, ձեւափոխիլ. la société se transforme chaque jour. Son caractère s'est complètement transformé. C'est un homme qui se transforme selon les circonstances.

Transformisme, ա. փոխակերպականութիւն, ձեւաշրջումն:

Transformiste, գ. փոխակերպական. կուսակից փոխակերպականութեան. 2. ած. —. les théories —s.

Transfuge, ա. դասալիք, փախստական. on eut cet avis par un —. 2. փ. —. il est — de son parti. — de la vertu, des bons principes.

Transfuser, ն. փոխամանել, փոխարիւնել:

Transfuseur, ա. փոխամանիչ. — du sang, փոխարիւնիչ:

Transfusion, ի. փոխամանումն. — du sang, արիւնափոխութիւն:

Transgresser, ն. անցանել, զանցանել, ընդդէմ դառնալ, չպահել. cet ambassadeur a transgressé les ordres qu'il avait reçus. — les commandements de Dieu, պատուիրանազանց լ. Աստուծոյ. — la loi, օրինազանց լ.:

Transgresseur, ա. պատուիրանազանց, օրինազանց, զանցառու. le — de la loi est puni de mort.

Transgression, ի. պատուիրանազանցութիւն, սպրտազանցութիւն, օրինազանցութիւն, զանցումն. la — des commandements de Dieu. C'est une — manifeste de la loi.

Transhumance (զիւմ) ի. գղտ. լեռնաբուծումն, լեռնաբածումն:

Transhumant, e (զիւման) ած. գղտ. լեռնաբոյս, լեռնաբած. troupeaux —s, — խաշինք:

Transhumer, ն. գղտ. լեռնաբուծել, լեռնաբածել. *ամառ. ժամանակ խաշինքն լեռները տանիլ արածել:

Transi, e, անց. ընդարմացեալ, փայտացեալ. être — de froid, զրփալ, *ցրտին դողալ. || փ. un amoureux —, երկչոտ՝ վհիներոտ սարփածու:

Transiger (զիժէ) չ. իրաւախոհ լ., միաբանիլ. las de plaider, ils transigèrent. Il refusa de — sur ce point. Ils ont transigé sur telle chose. || փ. — avec son devoir, avec sa conscience.

Transir (ս) ն. ընդարմացուցանել, քրտացուցանել, դողացուցանել. il fait un vent qui me transit. Je suis transi de froid, փայտացեալ եմ ի ցրտոյ, ցրտահար եմ, *ցրտին փայտ կտրեցայ. 2. փ. սրտաբեկ առնել, պախեցուցանել. être transi de peur, *վախէն լեղապատառ ըլլալ.

Transir, չ. ընդարմանալ, փայտանալ, քրտանալ. — de peur, de froid, de douleur.

Transissement, ա. սգր. ընդարմացումն, փայտացումն. — de froid. — de peur, զարհուրումն, ահաբեկութիւն. à cette nouvelle, il lui prit un —, յայս լուր՝ զահի հարաւ, * այս լուրին վրայ՝ այս լուրն երբոր լսեց՝ սարսափեցաւ:

Transit (Թրանզիթ) ա. վաճառանց, վաճառանցութիւն, տրամանցութիւն. անմաքս փոխադրումն վաճառաց. en —, տրամանցիկ. marchandises en —, տրամանցիկ վաճառք. 2. փոխանց, տրամանց. փոխանցական առեւտուր. faire le —, տրամանցուցանել. par —, փոխանցիւ, տրամանցիւ. || de —, փոխանցելի, տրամանցկի. marchandise de —, փոխանցավաճառք.

Transiter, չ. վն. տրամանցանել, *տրամանցել. ces marchandises peuvent —.

Transitif, ive, ած. ք. անցողական. verbe —. Conjonction —ive. 2. իս. —. Cause —ive. 3. եր. փոխանցական. terrain —.

Transition (սիօն) ի. փոխանցումն, անցումն, անց. une bonne —. Une — heureuse, injurieuse. Passer sans — à un sujet plus important. L'art des —s. Période, langue de —, դար, լեզու անցման. 2. bժ. —. préparer une —. 3. փ. — de l'anarchie au despotisme. Les —s brusques d'une température. Ménager les —s. 4. եր. փոխանցումն. terrains de —.

Transitivement, մ. անցողապէս, անցողաբար, անցողակի:

Transitoire, ած. անցական, անցաւոր, վաղանցուկ. toutes les choses de ce monde sont —s. Régime —. Lois —s. 2. փոխանցական:

Transitoirement, մ. անցաւորապէս, անցաւորաբար:

Translater, ն. հ. տ. **Traduire.**

Translateur, ա. հ. տ. **Traducteur.**

Translatif, ive, ած. իգ. փոխանցիչ. acte — de propriété.

Translation (սիօն) ի. փոխադրութիւն. la — des reliques. La — du saint siège de Rome à Avignon. La — d'un évêque. Célébrer la — d'un saint. La — d'une fête. 2. հ. տ. **Traduction.**

Translucide, ած. լուսանցիկ, լուսաթափանց, կիսաթափանց. il y a des porcelaines opaques et d'autres —s.

Translucidité, ի. լուսանցութիւն, կիսաթափանցութիւն:

Transmetteur, Transmettrice, ած. եւ գ. փոխանցիչ, աւանդիչ. poste —. Gare —trice. Appareil —. Le —.

Transmettre (լծ. իբրեւ **Mettre**) ն. փոխանցել, հաղորդել, աւանդել. le donateur transmet au donataire la propriété des choses données. — un droit. — des ordres, une nouvelle. J'ai transmis à un tel la lettre que vous m'aviez donnée pour lui. Les pères transmettent à leur enfants leur vices et leurs vertus. Les historiens nous ont transmis ce fait. — son nom, sa gloire à la postérité.

Se transmettre, դ. —իլ. certaines particularités organiques se transmettent parfois à plusieurs générations. Le son se transmet dans l'air

avec une vitesse de 330 mètres par seconde.

Transmigration (սիօն) ի. գաղթում, պանդխտութիւն. la — des peuples amène des changements dans les langues. La — de Babylone. || — des âmes. S. **Métempsycose.**

Transmissibilité, ի. փոխանցականութիւն, փոխանցելիութիւն:

Transmissible, ած. փոխանցելի, փոխանցական. il y a de certains droits qui ne sont pas —s.

Transmission, ի. փոխանցում, փոխանցութիւն, աւանդում, յաղորդում. la — d'un droit. Les lois de la — de la lumière à travers les corps transparents. La — du son. || մք. courroie de —, փոկ փոխանցութեան. — mécanique. — par corde.

Transmuable, ած. փոխելի, շրջելի:

Transmuer, ն. փոխել, շրջել. les alchimistes cherchaient le secret de — le cuivre en or.

Se transmuer, դ. —իլ. il y a encore des rêveurs qui croient que les métaux peuvent — les uns dans les autres.

Transmutabilité, ի. փոխականութիւն, շրջականութիւն:

Transmutation (սիօն) ի. փոխում, շրջում. la prétendue — des métaux. La — métallique.

Transocéanien, enne կամ **Transocéanique,** ած. անդրովկիանական:

Transpacifique, ած. անդրխաղաղական:

Transpadan, e, ած. անդրպատոսեան:

Transparaître, չ. երեւիլ, *դուրս տակէն տեսնուիլ. laisser — la forme du corps.

Transparence, ի. թափանցանկութիւն, թափանցկութիւն. la — de l'eau, du verre.

Transparent, e, ած. թափանցական, թափանցիկ. les corps —s. Le verre est —. Un voile —. Elle a la peau —e. 2. բ. դիւրիմաց, պայծառ. cette allégorie est —e.

Transparent, ա. տողաշար. cet enfant ne saurait écrire sans —. 2. թափանցաթուղթ. 3. թափանցանկար. il y avait au fond du jardin un magnifique —.

Transpercé, e, անց. ծակեալ. ած. ծակոտկէն, թափանցած:

Transpercer, ն. թափ՝ ընդ թափ անցանել, թափանցանց առնել, վիրաւորել, խոցել, ծակոտել. le coup qu'il reçut le transperça. Il eut le bras transpercé d'un coup d'épée. — le cœur de qn., ի խոր խոցել, *սիրտն ծակել. cela me transperce le cœur. — de douleur. A cette nouvelle il fut transpercé de douleur. || Cette pluie nous a transpercés, *այս անձրեւն մեր ոսկորները թափանցից՝ խխտամ ըրաւ:

Transpirable, ած. արտաշնչելի:

Transpiration (սիօն) ի. արտաշնչութիւն. il faut faire de l'exercice pour faciliter la —.

Transpirer, չ. արտաշնչել. les humeurs transpirent au travers de la peau. Cet homme, cet animal, cette plante transpire peu, transpire beaucoup. || Faire —, — mal. faire — un malade. 2. փ. ի վիր գալ՝ ելանել, ի յայտ գալ, յայտնիլ, *ինան ելնել, դուրս ելնել, յայտնուիլ. ce secret commence à —. Rien n'a transpiré de cette négociation.

Transplantation (սիօն) ի. փոխատնկութիւն, *արիշ տեղ տնկելն. la — des arbres.

Transplanter, ն. փոխատնկել, *արիշ տեղ տնկել. — des arbres, un rosier, des laitues. 2. փոխաբնակեցուցանել, փոխադրել. le conquérant transplanta la population de cette ville au fond de la Perse.

Se transplanter, դ. փոխադրիլ, հաստատուիլ, *փոխադրուիլ. c'est une famille irlandaise qui s'est transplantée en France. Je ne l'ai pas revu depuis qu'il s'est transplanté en province.

Transport, ա. փոխադրութիւն, կրում, տարում, տարուբերում. le — de l'or et de l'argent hors de France. — de piano, դաշնակակրութիւն. le — des marchandises, վաճառատարութիւն. payer les frais du —. Moyen de —. Bâtiment de —, փոխադրանաւ. ce malade n'est pas en état de supporter le —. 2. փոխադրոյչեք. le — de ses meubles lui a coûté beaucoup. 3. փոխադրակառք. la route était couverte de —s. 4. փոխադրանաւ. notre navire fut chargé d'escorter les —s. 5. երթ, այցելութիւն. le tribunal a ordonné le — d'un expert sur les lieux. 6. իգ. փոխանցում, փոխանցութիւն. il m'a fait transport de ce qui lui est dû par son frère. Faire le — d'un billet, d'une rente. Accepter un —. 7. փ. յափշտակութիւն, զմայլում, զմայլանք, հոգեզմայլում, հոգեզմայլութիւն, եռանդն, խանդ, աւիւն. — amoureux. — jaloux. Éprouver un — de joie, այլ յայլմէ բ. առ խանդին, *ուրախութենէն խելքն կորընցունել. se livrer à un — de colère, բռնիլ ի բարկութիւն, ճանրացաւումն բ. je l'ai trouvé dans un — extraordinaire. Il fut accueilli, écouté avec —. — poétique, բնիծողական աւիւն. — prophétique, խանդ մարգարէական. dans ses divins —s, յաստուածային եռանդն իւր. 8. բժ. զառանցանք, զառանցութիւն. — au cerveau, խելացնորութիւն. il a le —. Il a une grosse fièvre et l'on craint le — au cerveau. 9. եր. հողաբերութիւն. terrain de —, հողաբերական գետին:

Transportable, ած. փոխադրելի:

Transportant, e, ած. յափշտակիչ, հիացուցիչ:

Transportation (սիօն) ի. իգ. տարապահմանութիւն, տարաշխարհութիւն. la — est appliquée aux condamnés aux travaux forcés.

Transporté, e, անց. փոխադրեալ, երթեալ. 2. փ. յափշտակեալ, զմայլեալ, հոգեզմայլ, զմայլուն. — d'amour, սիրահար. — de fureur, ճանրացաւումն. — de joie, այլ յայլմէ բերեալ առ խնդին, խնդամիտ, հրճուեալ. en recevant cette bonne nouvelle il fut —. Tous les spectateurs étaient —s. 4. ա. տարապահման, տարապահմանիկ. un —.

Transporter, ն. տանիլ, փոխադրել, տարուբերել. — des marchandises d'un pays dans un autre, d'une province à l'autre. — par eau, par terre. L'armée fut transportée au delà du fleuve. On transporta le malade à l'hôpital sur un brancard. Constantin transporta le siège de l'empire romain à Constantinople. 2. փոխել, շրջել. — un mot du propre en figuré. 3. փ. յափշտակել, զմայլել, առեւգնաց՝ այլ յայլմէ առնել. la colère, la joie transporte cet homme. Qui transporte l'âme, հոգեզմայլ. 3. իգ. փոխանցել. — un droit à qn. Il m'a transporté tous les droits qu'il avait sur cet héritage. — une dette, une créance. 4. տարապահմանել, տարապահման առնել. — qn.

Se transporter, դ. տանիլ, փոխադրիլ, *տարուիլ, փոխադրուիլ. la houille se transporte par eau. 2. երթալ. — chez qn. Le juge d'instruction se transporta sur les lieux. 3. փ. երթալ՝ վերանալ մտօք, *մտքով երթալ. transportons-nous en imagination dans l'avenir. Pour bien juger certains faits, il faut — chez le peuple, à l'époque, au milieu des circonstances où ils sont arrivés. Transportez vous par la pensée au milieu de ces peuples sauvages. || ինք. **Se reporter.**

Transposable, ած. կարգափոխելի. une phrase —.

Transposer, ն. կարգափոխել. — des mots, des phrases, les termes d'une proposition, d'une équation. — les lignes en imprimant ou en copiant. — des feuilles d'impression en les reliant. 2. եժ. ձայնափոխել. cette pièce est notée en sol et il la transpose en ut.

Transpositeur, trice, գ. եւ ած. կարգափոխ, կարգափոխիչ. 2. ձայնափոխ, ձայնափոխիչ. piano —.

Transpositif, ive, ած. կարգափոխ, կարգափոխական. langues —ives.

Transposition (սիօն) ի. կարգափոխութիւն. j'ai fait la — des mots, des termes d'une proportion, d'une équation. Les cas de — des viscères son fort rares. Ce livre est plein de —s. —s élégantes, vicieuses. Il y a des —s qui ont de la grâce dans les vers. La langue latine use fréquemment de —s. S. **Hypallage.** 2. եժ. ձայնափոխութիւն. — d'un ton à un autre կամ dans un autre.

Transrhénan, e, ած. անդրհենեան. le pays —. Les provinces —es.

Transsubstantiation (սիասիօն) ի. աբ. գոյափոխութիւն :

Transsubstantié, e (սիէ) անց. գոյափոխեալ, գոյափոխ :

Transsubstantier (սիէ) ն. գոյափոխել, *ուրիշ նիւթի փոխել :

Transsudation (սիօն) ի. արտածորում. * ծակտիկներէն դուրս վազելն. la — de l'eau à travers les pores de certains vases.

Transsuder, ն. արտածորել. *ծակտիկներէն դուրս վազել. le suc de cet arbre transsude à travers l'écorce. [թերեան :

Transtévérin, e, ած. անդրթի-

Transvasement, ա. փոխաժանում. — d'un liquide.

Transvaser, ն. ամանել, փոխամանել. — du vin.

Transversal, e, ած. ընդմիջակերպական, միջահատ. ligne, section —e. Chemin —. 2. մգ. խոտորնակ. muscles transversaux du nez. [նակի:

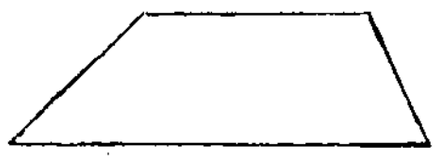
Transversalement, մ. խոտոր-

Transverse, ած. մգ. շեղ, խոտորնակ. apophyse —, շեղարծի. le muscle —. 2. եչ. —. axe — de l'hyperbole. 3. ա. մգ. խոտորնակ. le — du ventre.

Trantran, ա. սովորական ընթացք. il sait le — des affaires du palais.

Trapa, ա. բ. S. **Mâcre.**

Trapèze. ա. եչ. տրապիզ. 2. մգ. —. l'os —, տրապիզոսկր, տափ-

ոսկր. le muscle —, տրապիզադրնդեր :

Trapézoèdre, ա. եչ տրապիզանիստ. 2. ճ. S. **Tailloir.**

Trapézoïdal, e, ած. տրապիզական. voile —e.

Trapézoïde, ա. եւ ած. եչ. տրապիզակերպ. 2. մգ. —. os —, — ոսկր, տրապիզոսկր. le ligament —. 3. նե. տրապիզանե. voile —.

Trapp, ա. ին. սանդխաքար. քար ինչ մուխ կանաչ. գրի եւս **Trappite.**

Trappe, ի. գաբանակ, վերնադրռնակ «քէփէնք». 2. որոգայթ, կափուլ, ականատ «տուզագ, գափան»:

Trappéen, enne, ած. ին. սանդրխաքարային :

Trappeur, ա. որոգայթադիր :

Trappiste, ա. տրապպեան. կրօնաւոր խստակեաց :

Trappistine, ի. տրապպրմպելի. տրապպեան ըմպելի. 2. տրապպուհի. տրապպեան կրօնաւորուհի :

Trappite, ի. ին. S. **Trapp.**

Trapu, e, ած. լօրիկ, կոտակ. գէր եւ կարճ. un petit homme —. Une femme, une jument —e.

Traque, ի. ո. տնտղումն. պաշարումն՝ խուզումն անտառի :

Traquenard, ա. որոգայթ, ծուղակ. || փ. tomber dans un —, անկանել յորոգայթ, վնասակար դաւ. 2. կցադրոյթ. գնացք ինչ ձիոյ. ազգ դրոյթի (trot). Ce cheval va le —.

Traquer, ն. ո. տնտղել. անտառն պաշարել՝ պրպտել՝ երկ գրտնելու համար. — un bois pour prendre un loup. — un loup dans un bois. 2. փ. ի նեղ արկանել, պաշարել, * նեղն խօթել. — des voleurs, des contrebandiers. Il est traqué par les gendarmes.

Traquet, ա.ո. որոգայթ, ծուղակ. il trouva dans le bois un renard pris au —. || փ. եւ ը. donner dans le —, անկանել ի ծուղակ՝ ի կափուլ, ի խաբ անկանել. խաբիլ. 2. չխչխիկ. — de moulin. հն. **Claquet.** 3. փ. եւ ը. շատախօս. c'est un — de moulin, sa langue va comme un — de moulin. 4. Ա. չխչխիկ. ազգ ճնճղկի:

Traqueur, ա. ո. տնտղորդ. որսորդ անտառախոյզ. les —s sont armés de bâtons pour battre les buissons. [թաքաբի (tuf).

Trass, ա. հբ. տրաս. ազգ փըխ-

Trauma, ա. վ. վէր, խոց :

Traumate, ա. հբ. խճաք. հն. **Nagelfluhe.**

Traumaticine, ի.բժ. վիրադեղ :

Traumatique, ած. բց. վիրային, վիրական. maladies —s. Fièvre —, վիրաջերմն, վիրատենդ. hémorragie —. Tétanos —.

Traumatisme, ա. բժ. վիրակատնութիւն :

Travail, ա. անբ. պնդոց. mettre un cheval au — pour ferrer. Des —s.

Travail, aux, ա. աշխատանք, աշխատութիւն, վաստակ. grand, long —. — obstiné, երկայնամիտ —. — pénible. Aimer le —, աշխատասէր՝ վաստակասէր լ. se mettre au —, * աշխատանքի ձեռք գարնել՝ սկսիլ. homme de —, այր աշխատասէր՝ վաստակասէր. — mécanique, մեքենական —. le — est un trésor (La Font.). Le — purifie l'âme. — de terre, երկրավաստակ, երկրագործութիւն, հողագործութիւն. — manuel, ձեռական աշխատութիւն. 2. երկ, գործ. distribuer le —. Il y a trop de —. On a commencé, suspendu, interrompu, repris, continué les travaux. 3. —, գործուած, * բանուածք. — exquis, délicat. Il lui a fait voir mon —. Ce bijou est d'un beau —. 4. զ. աշխատանք, պատուար, պատնէշ, ամրաշինութիւն. grands travaux, մեծամեծ պատնէշք. cet officier était à la tête du —. Visiter les travaux, տեսանել զպատնէշս. des travaux avancés. Détruire les travaux des assiégeants. Travaux de défense, պաշտպանողական աշխատութիւնք. 5. գործք, արարք. il poursuit ses travaux. La mort l'a interrompu au milieu de ses travaux. Les travaux d'Hercule, նահատակութիւնք, շահատակութիւնք Հերակլեայ. || travaux forcés, բռնաշխատութիւն, բռնավար՝ բռնավաստակ՝ դառնապարհակ՝ շղթայակապ աշխատութիւն. travaux pénibles, դառնապարհակ աշխատութիւն, տաժանակիր աշխատութիւն. || travaux publics, հանրօգուտ աշխատանք, հասարակաց շինութիւնք. Ministre des Travaux Publics, Նախարար Հանրօգուտ շինութեանց. 6. բժ. երկն, երկունք. — d'enfant, երկունք ծննդականի. հն. **Accouchement.** 7. գործ, վաստակ, երկ, երկասիրութիւն, աշխատասիրուի. mon — s'avance. Je fais un — d'ermite. Pour le concours il a eu un — fort difficile. 8. գործ, աշխատանք, ճարտարութիւն. le — de ferblantier, թիթեղագործութիւն. 9. յ. գործք, աշխատանք, քննութիւնք. le parlement suspendit ses travaux. Les travaux d'une académie.

Travaillé, e, անց. աշխատեալ, վաստակեալ, աշխատած, խոնջ, * աշխատուած, յոգնած. ce cheval a les jambes —es. 2. փ. աշխատագործ, մեծավաստակ, մեծախնամ, աշխատախոնջ, աշխատաջան, * կոկած. ouvrage bien —. Style —. Très —, բազմաշխատ. 3. տանջեալ, տառապեալ. un homme — de la fièvre, de la goutte.

Travailler, ն. աշխատիլ, վաստակիլ, աշխատ լ., * աշխատիլ. l'homme est né pour —. — sans relâche, — անդուլ՝ անդադար. — jour et nuit. Il se tue à —. Il s'est épuisé à —. — à la terre, երկրավաստակ՝ երկրագործ լ. — à la vigne, այգեգործ լ. — à un bâtiment, շինագործ լ. — à un tableau, նկարավաստակ լ. — à une tragédie, կատակերգագիր լ. — du linge, կտաւագործ լ. — en couture, * կարի աշխատիլ. — à l'aiguille, ասղնագործել. — en boutique, * խանութի մէջ աշխատիլ. — en chambre, * սենեկի մէջ աշխատիլ. — de corps, * մարմնով աշխատիլ. — d'esprit, * մտքով աշխատիլ. || — à la tâche, S. **Tâche.** à — la pièce, S. **Pièce.** || — en grand, մեծավաստակ լ. — en vain, գրավաստակ՝ սնավաստակ լ. 2. աշխատիլ, վաստակիլ, գործել, գրաղիլ. ce cordonnier travaille beaucoup. Ces pauvres gens n'ont pas travaillé de tout l'hiver. 3. աշխատիլ, երկս արկանել, ջանալ, գուն գործել. — au bonheur des hommes. Je travaille à les réconcilier. 4. փ. կորանալ, ծռիլ, ծռիլ. ce bois, cette poutre travaille. Ce mur travaille. 5. դժուարաւ մարսել. son estomac travaille. 6. շահիլ, շահս բերել, * բանիլ. son argent travaille toujours. || faire —, շահեցուցանել, ի շահ ածել, * բանեցունել. faire — son argent. 7. խմորիլ, եռալ. ce vin travaille. 8. փ. յածեալ կոծիլ, տարաբերիլ. son esprit, sa tête travaille continuellement.

Travailler, ն. աշխատել, վաստակել, աշխատասիրել, երկասիրել, գործել. — la terre, հողավաստակ՝ երկրագործ՝ հողագործ լ. ces gens travaillent bien le fer, le bois, etc. — le marbre. — son champ. || Faire —, աշխատել, աշխատեցու-

ցանել , *աշխատացուցանել. 2. գործել , խնամել . il a bien travaillé ce bijou. Il faudrait — votre style. — ses vers. 3. տանջել, տառապեցուցանել. cette fièvre le travaille. 4. ծվ. կրճել , վարժել . ce cheval a été trop travaillé.

Se travailler, դ. աշխատել , տառապել . cet homme se travaille pour rien. Vous vous travaillez mal à propos. || — l'esprit, l'imagination, աշխատ առնել զմիտս՝ զերեւակայութիւն , *միտքն՝ երեւակայութիւնն աշխատացունել . 2. գործիլ . le bois se travaille facilement.

Travailleur, euse, ած. աշխատող , վաստակող , աշխատասէր , վաստակասէր , երկասէր , գործասէր , վաստակաւոր , աշխատաւոր , աշխատաւէտ. աշխատակիր. c'est un — infatigable. Les champs étaient couverts de —s. Cette femme est une excellente —euse.

Trave, ի. դուկան :

Travée, ի. ճ. գերանամէջ . 2. վերնատուն (եկեղեցւոյ) :

Travers, ա. լայնութիւն , *լայնք. il s'en faux de deux — de doigt que ces planches ne se joignent. 2. շեղութիւն , ծռութիւն , թիւրութիւն . il y a bien du — dans ce bâtiment. 3. փ. այլանդակութիւն , անհեթեթութիւն . il a du — dans l'esprit, dans l'humeur. — d'esprit, այլանդակամտութիւն . se donner des —s. այլանդակիլ , այլանդակ լ. 4. նաւ. կող . notre navire présentait le — à l'ennemi.

A —, au —, մ. ի կողմանէ ի կողմն, թափ , *մէկ կողմէն միւսն , մէջէն , միջտեղէն . միջտեղն , տակէն . il passe la main à — les barreaux. Aller à — les bois, à — les champs. Il se fit jour au — des ennemis. Il ne craint pas les périls, il se jette au —, tout au —. On ne voyait le soleil qu'à — les nuages, qu'au — du brouillard. Je vois clair au — de toutes ses finesses. A — ces artifices, on découvre que... Au — de tout ce qu'il dit, il est aisé de remarquer que... Un coup d'épée au — du corps, à — le poumon.

De —, մ. խոտոր , խոտորնակի , թիր , ծուռ . il a la jambe, les jambes de —. Ne mettez pas cela de —. Il va tout de —. Cela est mis de —, est fait tout de —. Il écrit tout de —. Regarder de —, շիլ լ., շլել , թիր՝ ծուռ հայել՝ նայիլ . || փ. regarder de —, գար՝ խեհի՝ ընդ ակամբ հայիլ , *խոլոր նայիլ , խոլորել , խոժռիլ , ծուռ՝ ծուռ աչքով՝ խոլոր մոլոր նայիլ . || regard de —, խոժռութիւն , խոժռ հայեացք , ժանիք . || mettre son bonnet de —, S. **Bonnet.** || փ. entendre, prendre tout de —, *ծուռ հասկնալ՝ առնուլ , խոժռիլ . cet homme entend tout de —, prend tout de —. Juger, parler, répondre tout de —, *այլ ընդ այլոյ դառնալ՝ խօսիլ՝ պատասխանել . cet homme a l'esprit de —, խոժռամիտ է այրդ . il a la figure de —, խոժռադէմ է .

En — de, նխ. ի լայնութիւն , ընդ լայնութիւն , լայնութեանն, լայնքէն . nous mîmes des barres en — de la porte pour la consolider.

A tort et à —, մ. S. **Tort.**

Traverse, ի. խոտորնակ , *գօտեփայտ «գուշագ» . les —s d'une porte, d'une fenêtre. Il faut mettre une — à ce châssis. || — de chemin de fer, — երկաթուղւոյ . ռահիւրաթաղ փայտ . S. **Rail.** 2. խոտորնակ , գօտերկաթ . les —s d'une grille. 3. խոտորնակ ճանապարհ , *կարճ ճամբայ . prendre la —. Vous trouverez un chemin de — qui conduit à tel endroit. || Rue de —, խոտորնակ փողոց . 4. փ. արգել , խափան , կըրճիմ . il a eu bien des —s. Essuyer de grandes —s. 4. զ. հողակոյտ . 5. նաւ. աւազակոյտ . *նաւահանգստի բերանն դիզուած աւազ .

A la —, մ. արգել լինելու համար. venir se jeter à la —, արգել ի միջի անկանիլ , խափան լ. l'affaire eût été conclue si un tel ne fût venu se jeter à la —.

Traversé,e, անց. || փ. un homme tout — par la pluie, այր անձրեւաթաց , *անձրեւէ խխում դարձած մարդ . 2. ծվ. un cheval bien —, ծի քաջաքամակ :

Traversée, ի. նաւաչրտ , ծովանց, ծովագնացութիւն. une grande, une longue —. La — de Calais à Douvres. Faire une bonne, une mauvaise —. Pendant la —.

Traversellite, ի. հբ. տրավերսալաքար :

Traverser, ն. անցանել , հատանել անցանել . — une plaine, une forêt, une rivière, un marais. Il n'avait que la rue à —. La Seine traverse Paris, *Սէն գետն Փարիզի մէջէն կ'անցնի . la grande route traverse son domaine. Prenez l'allée qui traverse le jardin. 2. թափանց լ., թափանցիկ լ., անցանել, թափանցել, la pluie a traversé son manteau, ses habits. Une balle lui a traversé le bras. 3. փ. խափան՝ խոչնդոտն լ. — qn. dans ses desseins. Je traverserai son dessein. Cet homme me traverse en tout. Cette pensée lui traverse l'esprit.

Traverser, չ. *լայնքին դրուիլ . cette poutre traverse d'un mur à l'autre.

Se traverser, դ. *անցուիլ «կէչիլմէք». ils s'étudient à — l'un l'autre. 2. փ. *իրարու արգել ըլլալ . 3. ծվ. կորասրուն՝ կորաքամակ լ. ce cheval se traverse. Ce cheval se traverse les hanches, ձիդ կորաքամակ է :

Traversier, ère, ած. կողմնական . rue —ère, կողմնափողոց . 2. նաւ. —. flûte —ère, կողմնասրինգ , — սրինգ. 3. նաւ. —, կողմնաշունչ . vent —. Barque —ère, անցանաւակ . 4. ա. նաւ. կողմնահողմ . *նաւահանգստի բերնէն փչող քամի :

Traversin, ա. գլխարարձ. բարձ գլխոյ . ce — n'est pas assez haut. 2. նաւ. գօտեփայտ . 3. յատակցու (տակառի). 4. լուծ՝ լուծակ (կշռոյ):

Travertin, ա. հբ. տրավերտինաքար . ազգ փխարաքարի (tuf).

Travesti,e, անց. ծպտեալ, ծրպտուն. 2. թտ. jouer un rôle —, ծրպտադէր խաղալ . bal —, ծպտեալ. 2. ա. le —, ծպտադեր :

Travestir, ն. ծպտել . on le travestit en femme pour le sauver. 2. փ. —, այլափոխել . — un auteur, un ouvrage. Scarron a travesti l'Enéide. || — la pensée de qn., *մէկուն մտածութիւնն փոխել՝ այլակերպել՝ տարբեր մեկնութիւն տալ .

Se travestir, դ. ծպտիլ . elle se travestit. Il s'était travesti en moine. 2. այլափոխիլ , այլակերպիլ . c'est un esprit souple, il se travestit facilement. Il a le don de — comme il lui plaît.

Travestissement, ա. ծպտանք, ծպտուն, այլակերպուն. son — ne lui a pas réussi. Cet acteur prend plusieurs —s.

Trayon, ա. պտուկ (ստեանց կենդանեաց), *ծծի ծայրն, պտուկնք կովու :

Trébellianique կամ **Trébellienne,** ած. ի. quarte —, տրեպելեան քաժին . *չորրորդ մասն առաջուածոց զոր կարող է ժառանգն քովն պահել :

Trébuchant, e, ած. արդարակշիռ . ces pièces de monnaie sont —es.

Trébuchement, ա. սայթաքուն, [գայթուն :

Trébucher, չ. սայթաքիլ, գթիլ, գայթիլ , ոտնառիլ . il ne peut faire un pas sans —. Une pierre le fit —. || փ. — dans une affaire. 2. անկանիլ , իյնալ . le pont fondit sous leurs pieds, et ils trébuchèrent dans la rivière. || փ. — du faite des grandeurs. Ce poète orgueilleux trébuche de si haut (Boileau). || — par l'effet du vin, սխալակիլ . 3. ծանրակշռիլ, ծանրակշիռ լ. une pièce qui trébuche.

Trébuchet, ա. որոգայթ , թրոչնակառուց . *մանր թռչուն բռնելու ծուղակ . || prendre qn. au —, որոգայթադիր լ. ուսիք , *մէկուն որոգայթ դնել . 2. ճշդոց , ճշդակշիռ . կշիռ ճշդութեան . S. **Ajustoir.**

Tréfilage, ա. կորզանուն :

Tréfiler, ն. կորզանել , թելածիգ լ. : [լարան :

Tréfilerie, ի. կորզարան. 2. թե-

Tréfileur, ա. թելածիգ , թելագործ :

Trèfle, ա. բ. առուտոյտ, երեքնուկ, երեքտերեւուկ «եօնճա» . || հն. **Trifolium.** — à quatre feuilles, — բառատերեւ . — des prés, խնձորուկ . — d'eau, des marais, ջրառուտոյտ , *ջրի երեքնուկ . հն. **Menyenthe.** — incarnat, S. **Sainfoin.** — sauvage, S. **Luzerne.** 2. ճ. առուտուտակ . զարդ առուտուտածեւ . 3. խղ. երեքնուկ «սպաթի» :

Tréflé,e, ած. կգ. առուտուտածեւ,

առուտուրածայր. croix, médaille —e.

Tréfoncier, ա. հողատէր, ունչչատէր:

Tréfonds, ա. ունչ. vendre le fonds et le —, վաճառել զգեաին եւ զունչն. գրի եւս **Très-fonds**. || փ. եւ ը. savoir le fonds et le — d'une affaire, *գործ մի լաւ գիտնալ:

Tréhala, ա. բժ. տրիալայ. սնդնդակաձև ինչ նիւթ:

Tréhalase, ի. ոգ. տրիալանիւթ:

Tréhalose, ա. սգ. տրիալոզ. նիւթ շաքարային բիւրեղական. կն. **Mycose**.

Treillage, ա. ճեպ, խաղխամ. un berceau de —. Un mur garni de —. Arcade de —.

Treillager, ն. ճեպել:

Treillageur, ա. ճեպագործ, ճեպաբար:

Treille, ի. արիշ, սարփինայ. à l'ombre d'une —. Sous la —. Les grappes qui pendent à la —. 2. որթ, որթատունկ. une — de muscat. 3. le jus de la —, գինի:

Treillis (Թրէյլի) ա. ցանցկէն. ցանցակերպ կազմած. — de bois, de fer, de fil d'archal. Cage de —, վանդակ. garde-manger de —. 2. պարիսպուտ. 3. խիժակտուտ:

Treillisser, ն. վանդակել. — une fenêtre. Une fenêtre treillissée, վանդակապատ պատուհան:

Treize, ած. երեքտասան, *տասներեք. — personnes. Cette étoffe coûte — francs le mètre. Ils étaient — à table. La somme de — cents francs. 2. երեքտասաներորդ. page, chapitre —. Alphonse XIII. 3. ա. երեքտասան (13). Le nombre —. Le numéro —. Le produit de — multiplié par trois. || Le — du mois, երեքտասան ամսոյ. le — mai, երեքտասան մայիսի:

Treizième, ած. երեքտասաներորդ. le — chapitre. Le — régiment. || Le — jour du mois, եւ զգ. le — du mois. 2. ա. երեքտասաներորդ մասն. payer le —. Il est pour un — dans cette affaire.

Treizièmement, մ. երեքտասաներորդ, երեքտասաներորդ անգամ:

Trélingage, ա. նաւ. պարան, չուան:

Tréma, ա. ք. կրկնակէտ, որպէս են տառքս *ë, ï, ü.*

Trémail, ա. ձր. S. Tramail.

Trémaillé,e, ած. երեսգազանաձև:

Trémandre, ա. բ. ճակորձ. ազգ երկպտուկ տնկոց ի տոհմէ ճակորձեայց:

Trémandrées, ի. յ. բ. ճակորձեայք. տոհմ երկպտուկ տնկոց նախատիպ ունելով զճակորձ (trémandre).

Trématode, ի. կ. ճակորդն. ճնի աղեաց. —s, ճակորդունք, ճակորդեանք:

Trématodère, ա. սբ. ճակաւիզ, ճակամորթ:

Trématodon, ա. բ. ճակատամն:

Tremblaie, ի բարտիք, բարտիճատան:

Tremblant, e, ած. դողդոջուն, դողդոջոտ, դողագին, սրտատրոփ. il était tout —, դողագին, դողահար էր. — de froid, ցրտադող, ցրտասարսուռ. écrire d'une main —e, դողդոջածեռն գրել. voix —e, դողդոջածայն, դողդողածայն. qui a les pas —s, դողդողաքայլ:

Tremble, ա. բ. բարտի, հագնի «Ծօզ աղաճը». S. Peuplier.

Tremblé, e, ած. դողդոջուն. écriture —e, դողագիր, դողդոջագիր. 2. ա. տպ. դողդգիծ, Թրթիռ:

Tremblement, ա. դող, դողումն, դողդոջումն. — nerveux. Il a un — dans le bras, դողայ բազկին. il a eu un — par tout le corps, *բոլոր մարմինն դողաց. 2. շարժ, ժաժ. — de terre, երկրաշարժ. 3. փ. սարսուռ, ահ, երկիւղ. il ne faut point de — dans cette affaire. — de fièvre, տենդ, սարսուռ. 4. եժ. ձայնաԹրԹռումն. հն. **Trémolo**.

Trembler, չ. դողալ, զդողի հարկանիլ, սարսռալ. les feuilles des arbres tremblent au moindre vent. La main lui tremble. — de froid, դողալ ի ցրտոյ, զոփալ. — de peur. — de tous ses membres. — au bruit du canon. Toute la maison tremble. || Faire —, դողացուցանել, ի դողի կացուցանել, *դողցունել. la fièvre le fait —, սարսռացուցանէ զնա ջերմն. 2. փ. դեղալ, սարսռալ, երկնչել. ce prince est redoutable, il fait — toute l'Europe. Toute la terre tremblait devant lui. Je tremble à le voir faire cela. ||En tremblant, դողագին, դողդոջագին:

Trembleur,euse, գ. դողացող, դողահար. c'est un —. 2. S. **Quaker**.

Tremblin, ա.բ. ռա. **Amourette**

Tremblotant,e, ած. դողդոջուն, դողդոջոտ, սարսռալից. je le trouvai tout — de froid. Une voix —e, դողդոջածայն:

Tremblotement, ա. դողդոջուն:

Trembloter, չ. բ. դողդոջել. le froid le faisait —. Il a eu peu de frisson, il a seulement tremblоté.

Trémellacées, ի. յ. բ. դողկուկասերք. տոհմ սնկոց:

Trémelle, ի. բ. դողկուկ. ազգ սնկոյ:

Trémellées, ի. յ. բ. դողկուկեայք. ցեղ սնկոց:

Trémie. ի. դոխն, ողուն. la — d'un moulin. 2. դոխն. չափ ալրի. 3. դոխն. ձագար մետալագործաց:

Trémière, ած. rose —, մոլոշավարդ:

Trémois, ած. եւ ա. բ. froment —, աշնացան:

Trémolite, ի. հբ. տրեմոլիտ, գծաքար. հն, **Grammolite**.

Trémolo, ա. իտ. եժ. ձայնաԹրթռումն. ԹրԹռումն ձայնի:

Trémolophone, ած. եժ. ԹրԹռածայն:

Trémoussement, ա. երերումն, տատանումն, ԹրԹռումն. — des ailes, du corps, des membres.

Trémousser (se) դ. երերալ, երերիլ, տաւտանիլ, տարուբերիլ, ԹրԹռալ. ce n'est pas là danser, ce n'est que —. Un chien qui se trémousse. Ces oiseaux se trémoussent d'aise. 2. փ. եւ ը. Թեւակոխել, ջանալ, փոյթ ունել. l'affaire est importante, trémoussez-vous un peu plus.

Trémoussoir, ա. երերոց, տատանոց:

Trempage, ա. Թացումն, Թրջումն:

Trempe, ա. մուխ, մխումն, ջրդեղումն, ջրդել, * ջուր տալն. la — a pour effet de donner au fer une grande dureté. — par compression, մխումն ճնշմամբ. donner la — à une lame d'épée. La — de cet acier est excellente. D'une bonne —, սրամբխեալ, քաջամուխ. 2. փ. կազմ, կազմուած. la — du corps. De bonne —, բարեկազմ, քաջակազմ. un esprit de bonne —. Les âmes d'une certaine —. 3. Թուրջ, Թուրմ. 4. տպ. Թրջումն, Թրմումն. հն. **Trempage**.

Trempé, e, անց. Թրջեալ, ծայրաթաց, ջրալից, *Թրջած, խխում. du vin —, ջրախառն գինի. 2. անձրեւաթաց, *անձրեւէ Թրջած, խրխում. cet homme est tout —, il a son habit tout —. Il est — de sueur, քրտնազանգ է. 3. մխեալ, մուխ, du fer —, — երկաթ. bien —, քաջամուխ, սրամխեալ. || փ. un caractère bien —, բարեձև, բարեմասոյց բարք:

Trempée, ի. Թրջած. une — d'eau.

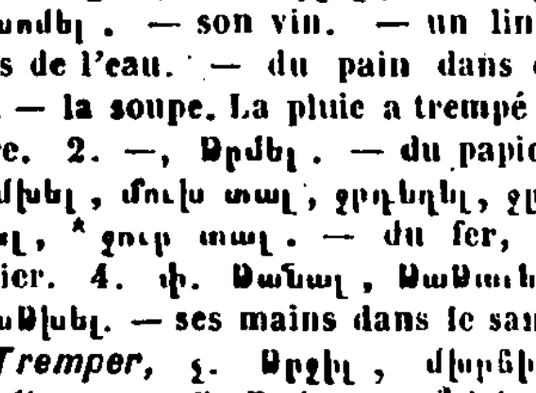
Tremper, ն. Թրջել, Թանալ, խոխոմել. — son vin. — un linge dans de l'eau. — du pain dans du vin. — la soupe. La pluie a trempé la terre. 2. —, Թրմել. — du papier. 3. մխել, մուխ տալ, ջրդեղել, ջրմխել, *ջուր տալ. — du fer, de l'acier. 4. փ. Թանալ, ԹաԹուել, *ԹաԹխել. — ses mains dans le sang.

Tremper, չ. Թրջիլ, մխրճիլ, խխմիլ, ջրաԹաԹախ լ., *խխում դառնալ՝ լ. mettez ce linge —. Faire — de la morue pour la dessaler. 2. փ. մխիլ, ԹաԹուիլ. — dans un crime, dans un complot, etc. Il n'a point trempé dans cette conspiration.

Tremperie, ի. Թրջանոց, Թրմոց:

Trempette, ի. ը. Թրջակ. *հաց Թրջելն գինւոյ՝ կաԹի մէջ. faire une —, — առնել:

Tremplin, ա. ոստանոց, ոստնաստախտ, *ցատրոց, ցատկատախտակ. 2. փ. հանքամանք, պարագայ. c'est un bon — électoral.

Trempoire, ի. ար. Թրջոց, Թրմոց:

Trentain, ած. երեսնաւոր. *երեսուն Թիւ ունեցող (գնդիխաղի մէջ, jeu de paume). Nous sommes —.

Trentaine, ի. երեսնեակ, երեսուն. une — de francs. Une — d'années. Nous étions une — à ce dîner. 2. երեսնամեայ, երեսնամեան, երեսնամինի, երեսնամի. elle a passé la —.

Trente, ած. երեսուն. — hommes. — francs. — lieues. Il est âgé de — ans. — et un. — deux. — quatre. 2. երեսներորդ. page —. Chapitre —. 3. ա. երեսուն. le nombre —. Le numéro —. 4. Le —, երեսներորդ օր ամսեան. le — du mois կամ պարզապար le —. զլ. le — mars, le — juin. 5. խղ. le — et quarante, — եւ քառասուն. խաղ ինչ. 6. գրկ. in-— deux, երեսունեւերկուածալ։

Trentenaire, ած. իգ. երեսնամեայ la possession —. Prescription —.

Trentième, ած. երեսներորդ. il est le — sur la liste. Elle est dans sa — année. La — partie d'un tout. Le — jour du mois, եւ զլ. le — du mois. 2. ա. երեսնամասն. երեսներորդ մասն. il est intéressé pour un — dans cette affaire.

Trépan, ա. ար. շաղափ. ազգ գայլիկոնի. 2. վ. —, ոսկրածակիչ գործի. 3. վ. շաղափ, ոսկրածակումն։

Trépanation (սիօն) ի. վ. շաղափումն, ոսկրածակութիւն։

Trépaner, ն. վ. շաղափել, ոսկրածակել. on l'a trépané.

Trépang, ա. իշ. տրեպանգ. ազգ ծովախոտորնի (holothurie).

Trépas (ա) ա. փոխումն, վախճան, կառաքած, մահ. un glorieux —. Affronter, mépriser le —. Les horreurs du —. || Aller de vie à —, կենագրաւ լ., մեռանիլ։

Trépassement, ա. հ. S. Trépas.

Trépassé, e, անց. եւ գ. վախճանեալ, կենագրաւ, մեռեալ. il est pâle comme un —. Prier pour les —s. La fête des —s, տօն մեռելոց։

Trépasser, չ. վախճանիլ, փոխիլ՝ ելանել՝ անցանել յաշխարհէ, մեռանիլ. il trépassa sur le minuit. Il y a deux heures qu'il est trépassé. Il a trépassé à telle heure.

Tréphine, ի. վ. շաղափակ. — avec une couronne, — միապսակ։

Trépidation, ի. ցնցումն, ճօճումն։

Trépied, ա. եռոտանի, երեքոտանի «սաճեայգ». || — sacré, — սրբազան. — de Delphes, — դելփական՝ դելփեան. — d'Apollon, — Ապոլոնի. —s delphiques, դելփունք երեքոտանեանք. || être sur le —, եռոտանել, * աւիւնով խօսիլ։

Trépignement, ա. տրոփումն, տրոփիւն, դոփիւն, կայտիւռ, կայծ, կայծիւն։

Trépigner, չ. տոփել, դոփել, կայտռել, կայծել, *ոտքերն գետին զարնել. il trépigne d'impatience, de colère. Ce cheval ne fait que —, ձիդ դարձր հաւանէ անդադար։

Trépointe, ի. ար. միչակաշի։

Très, մ. կարի, յոյժ, * շատ, խիստ. — triste, բազմատխուր, յոգնատխուր. — noir, բաշատեսակ, բաշատեսիլ. — profond, բաշատիպ. je suis — content, գոհ եմ յոյժ. — sagement. — bien, յոյժ բարի. — agité, յոգնայոյզ, յուզումնալից, բազմավրդով, յոգնավրդով, բազմախռով. — utile, բազմօգուտ, ամենօգուտ. — avantageux, բազմաշահ, յոգնաշահ. — laid, կրկնատգեղ. — tourmenté, բազմատանջ՝ յոգնատանջ. — varié, բազմօրինակ՝ յոգնօրինակ. — pécheur, բազմամեղ՝ յոգնամեղ։

Trésalé, e, անց. խաժարեալ, աղտաղեալ, աղտեղ, *աւրուած. faïence —e.

Trésaler, չ. խաժարիլ, աղտեղիլ, *աւրուիլ։

Trè-sept, ա.խ. եռեւեօթն. Քրդ-Ծախադ ինչ, jouer au —. Le — est passé de mode.

Trésor, ա. գանձ «խազինէ». riche —. Un — inépuisable. Enfouir des —s. Les anciens déposaient leurs —s dans les temples. 2. գանձ, գանձարան. il a toujours sur lui la clé de son —. || — public կամ — de l'État, — հասարակաց կամ Տէրունեան. la guerre a épuisé le — de l'État, le — public. 3. գանձատուն. aller au —. Employé du —. || Bon du —, S. Bon. 4. յ. գանձք, հոխութիւնք, * հարստութիւնք. les —s de Crésus. Amasser des —s. Les —s que ces mines recèlent. Il y a des —s à gagner dans ce commerce. Il a des —s, de grands —s, բազմագանձ է. 5. փ. գանձ. անձն սիրելի՝ ցանկալի ինչ. cet enfant est son —. Un véritable ami est un grand —. Cette femme est un —. Les —s de la science. Ce livre est un — d'érudition. 6. փ. գանձ, գանձարան. le — de la langue. — de numismatique. 7. քճ. les —s de la terre, գանձք երկրի՝ մոխմականք երկրի. les —s de Cérès, դեմետրագանձք, հունձք. les —s de Pomone, գանձք Պոմոնեայ. պտուղք. les —s de Bacchus, գանձք Բակքոսի. խաղողք, գինի. les —s du printemps, գանձք գարնան. ծաղկունք։

Trésorerie, ի. գանձարան, գանձատուն. aller à la —. Employé à la —. Service de —. Opérations de —. 2. գանձապահութիւն, գանձապետութիւն։

Trésorier, ա. գանձակալ, գանձապահ, գանձապետ, դրամապահ, քսակակալ։

Trésorière, ի. գանձակալուհի, [գանձապետուհի։

Tressaillé, e, ած. ցնծոտեալ, *ցնծագուտուած (նկար)։

Tressaillement, ա. խլրտումն, յուզումն, սարսուռ. — de peur, սարսափ, սարսուռ. — de joie, խայտանք. la peur, la joie donnent des —s. — de nerfs, սարսուռ ջղաց։

Tressaillir (լծ. իր. **Assaillir**) չ. խլրտիլ, սարսռիլ, սարսռալ. — de joie, d'aise, խայտալ, *ճեպալ. — de peur, սարսափիլ, զարհուրիլ. la pensée seule m'en fait —. 2. ար. ցնծոտիլ, *ցնծագուտիլ։

Tresse, ի. հիւս, հիւսուածք. — de cheveux. Ses cheveux tombèrent en —s sur ses épaules. Faire une —, հիւսել. — de jonc.

Tressé, e, անց. հիւսեալ, հիւսկէն, հիւսածոյ, հիւսուածոյ, *հիւսուած. — en soie, մետաքսահիւս. bien —, քաջահիւս, ճարտարահիւս։

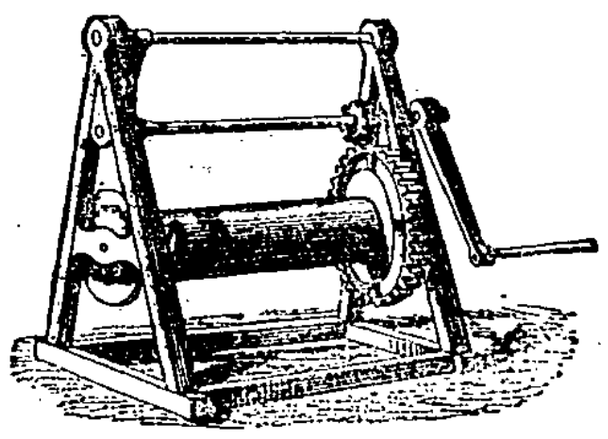
Tresser, ն. հիւսել. — du fil, des cheveux, de la paille.

Tresseur, euse, գ. հիւսիչ, հիւսող, վարպահիւս։

Tressoir, ա. հիւսոց։

Tréteau, ա. բարձակ, * իշուկ երկայն փայտ՝ չորս ոտքով. il faut deux —x pour soutenir cette table. Il renversa table et —x. 2. խեղկատակաձառք. il faut renvoyer cette pièce aux —x de la foire. C'est un comédien qui n'est bon qu'à monter sur les —x. || Monter sur les —x, կատակերգակ, կատակագուսան՝ խեղկատակ լ.։

Treuil, ա. մք. բեռնագլան, բեռ-

նորդ «պօճուրդաս»։

Trève, ի. զինադադար, զինադադ. longue, courte —. Prolonger, rompre la —. Faire, demander, consentir une —. 2. բ. դադ, դադար. donnez quelque — à votre esprit Son mal ne lui donne ni paix ni —. || փ. եւ բ. Ած՝ղ, *մեկդի Ածղանք. — de compliments. — de raillerie. Faire —, դադարեցուցանել, *դադրեցուցանել. faites — à vos plaintes.

Trévire, ա. եւ. երկճակաչուան. չուան երկճակ։

Tri, ա. ընտրումն. le — des lettres, des soies.

Tri, ա. եռանձն. ազգ մարդախոզու (hombre).

Tri... եռ, եռա... երեք... ի բարդութիւնս բառից, զօ. triacanthe, triadelphe, etc.

Triacanthe, ած. բ. եռափուշ, [երեքփշեայ։

Triade, ի. երեակ, եռաւիւռ. la — jouait un rôle important dans la philosophie de Pythagore et dans celle de Platon. || — divine, եռասուածութիւն։

Triadelphe, ած. բ. եռազուգորդ։

Triadelphie, ի. բ. եռազուգորդութիւն։

Triage, ա. ընտրումն, ընտրանք. faire le —, ընտրել. 2. անտ. հատամասն. կտրիլ մասն անտառի. on a coupé six arpents dans tel —.

Triaire, ա. հխ. հռ. վերջապահ։

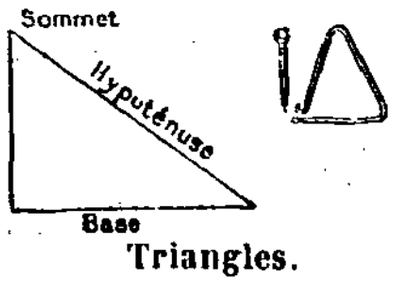
Triamide, ա. տգ. եռամիդ։

Triamine, ի. տգ. եռամին։

Triandre, ած. բ. եռաւիշեայ. S. Étamine.

Triandrie, ի. բ. եռաուիչուԹիւն, եռաուիջեայք :

Triangle, ա. եչ. եռանկիւն, եռքանկիւն :

Triangles.

Triangulaire, ած. եռանկիւնի, եռքանկիւնի, երեքանկիւնի, երեքկուսի. feuille —. 2. մկ. —. le muscle — du nez.

Triangulairement, մ. եռանկիւնաբար, *եռանկիւնի ձեւով :

Triangulation (սիօն) ի. եռանկիւնաւորումն :

Triangulé, e, ած. եռանկիւնաւոր, եռանկիւնաձեւ. feuille —e.

Trianguler, ն. եռանկիւնաւորել. եռանկիւնի բաժնել :

Trias (աս) ա. եբ. եռակ, երրակ. եռակարգ հող :

Triasique, ած. եբ. եռակային. terrain —.

Triatomique, ած. եռահիւէ, եռահիւէային : [ռատակ :

Tribase, ի. տգ. եռահիմն, ե-

Tribasique, ած, տգ. եռահիմն, եռահիմնային, եռատակ, եռատակային :

Tribin, ա. Ա. հոր. յատկատակիչ Ռուչուն յագգէ անգղեան (vautour).

Tribomètre, ա. բգ. շփաչափ :

Tribométrique, ած. բգ. շփաչափական :

Tribord, ա. նւ. աջան. աջակողմն նաւու «պօրեա» :

Tribordais, ա. նւ. աջանորդ. նաւաստի աջակողմեան :

Tribouiller (պույէ) չ. հ. եռալ. le sang me tribouille.

Tribraque, ա. տչ. ներգեա, կարճավանկ :

Tribu, ի. ցեղ. les douze —s d'Israël, երկոտասան —ք Իսրայէլի. chef de —, ցեղապետ :

Tribulation (սիօն) ի. վիշտ, վշտակրուԹիւն. il a passé par toutes sortes de —s.

Tribule, ա. բ. տատասկ, տատփափուշ, տատասկափուշ, գամբ. qui produit —, տատասկաբեր. հն, **Chausse-trape.** || — marin, ծովատատասկ :

Tribun, ա. տրիբուն. * ատենակալ հռովմայեցի՝ ժողովրդեան շահերն պաշտպանող. 2. տրիբուն. օրէնդիր ժողովի անդամ, 3. տրիբուն, ռամկավար (démagogue). un discours de —.

Tribunal, aux, ա. ատեան, դատարան, դատաւորարան, դատաւորանոց, դատաստանարան, դատաստանոց *մահիքէմէ». — correctionnel, civil, criminel. — de commerce. — de première instance, նախադատաստեան. — d'appel, ատեան վիրաբննուԹեան. le — l'a condamné. Prendre la voie des tribunaux. || Le — de la pénitence, de la confession, ատեան խոստովանուԹեան, խոստովանարան. 2. ատեան, դատաւորք. 3. ճ. ատեան. *յետակողմն մայր եկեղեցւոյ որ յաճախ կիսաթոյր է :

Tribunat, ա. տրիբունուԹիւն. briguer le —. 2. —. ժամանակ իշխանուԹեան տրիբունի. durant son —.

Tribune, ի. բեմ. la — aux harangues. La — de la Chambre des députés. Discours prononcés à la —. Monter à la —. Quand l'orateur descendit de la —. L'éloquence de la —, բեմական պերճախօսուԹիւն. — sacrée. 2. վերնատուն. — des musiciens, des autorités. Les —s publiques. La — diplomatique. La — des journalistes. 3. բարձրակ. * ձիարշաւի համար շինուած բարձր տեղ. — de course, — ձիարշաւի, ձիարշաւարձրակ. — présidentielle կամ la — du président, — նախագահական՝ նախագահի :

Tribunitien, enne (սիէն) ած. տրիբունեան. la puissance —enne. 3. փ. —. éloquence —enne.

Tribut, ա. հարկ, տուրք. le vainqueur imposa un — au vaincu. Lever, imposer un —, * հարկ դնել. payer le —, հարկս հարկանել, *հարկ վճարել. 2. փ. հարկ. l'estime, le respect est un — qu'on doit à la vertu, au mérite. Je vous paye le — d'estime, de reconnaissance, d'éloges que je vous dois. Cet écrivain a payé le — au goût de son siècle. || Payer le — à la nature, մեռանել. || payer le — à l'humanité, մնել Ներուիւն ինչ, * պակասուիւն մի ունենալ. || փ. եւ բ. il a payé le — à la mer, *հիւանդ է. առաջին անգամ ծով երթալուն. || փ. եւ քխ. les fleuves portent à la mer le — de leurs eaux.

Tributaire, ած. եւ գ. հարկատու, հարկավարտ. les peuples, les nations —s. Les —s de la Turquie, || փ. nous sommes tous —s de la mort. Tous les pays sont —s les uns des autres pour certains genres de produits. Les fleuves —s du Mississipi.

Tricage, ա. նւ. կայմատորումն :

Tricalcique, ած. տգ. եռակրային :

Tricarballylique, ած. տգ. եռաբնածխածնատրատային :

Tricarbonique, ած. տգ. եռածխային :

Tricéphale, ած. եռագլուխ :

Triceps, ած. եւ ա. եռագլխեան, եռագլուխ. le muscle —. Le — crural.

Tricéatropes, ա. կ. եռեղջերամողէզ. մողէզ երեքեղջերեայ :

Trichalcite (Քրիքալսիթ) ի. հբ. եռապղնձաքար: [ծովացուլ:

Trichechus (Քրիքէքիս) ա. կ.

Tricher, ն. խաբել, խաղաննենգել. il vous triche. Il aime à —. 2. փ. խաբել. cet homme cherche à —. Il triche sur tout.

Tricherie, ի. խաբէուիւն, խաղաննենգուիւն. il a gagné par —. 2. փ. խաբէուիւն, ննենգուիւն. il m'a fait une —.

Tricheur, euse, գ. խաբու, խաբուհի, խաղաննենգ :

Trichiasis (Քրիքիագիս) ա. բժ. Քարիչախտութումն :

Trichie (քի) ի. մբ. տրիքիա. միջատ պատեհաւեւ. :

Trichilia (քիլիա) ա. բ. եռաշուրթն բոյս ի տոհմէ մոլահացասերից (méliacées).

Trichiliées (քի) ի յ. բ. եռաշրթնեայք. ցեղ բուսոց ի տոհմէ մոլահացասերից (méliacées).

Trichine (քին) ի. կ. ձարակ. *մանր որդի տեսակ : [սխտ :

Trichinose (քի) ի. մբ. ձարակ-

Trichisme (քի) ա. վ. ձարակուիւն : [քար :

Trichite (քի) ի. հբ. ձարակա-

Trichiure (քի) ա. ձբ. ձարաձեւ, ձարագի. փշոտ ձուկն :

Trichicéphale (քի) ա. կ. մազագլուխ, գիսագլուխ. ազգ որդանց որովայնի. [ռաքլոր :

Trichloré, e (քլօրէ) ած. տգ. ե-

Trichlorure (քլօ) ի. տգ. եռաքլորուկ. — d'iode, — մանիշի :

Trichodesme (քօ) ա. բ. ձարազօգ. ազգ նրբաւեայ լօտի :

Trichoglossie (քօ) ի. ախ. լեզուամազուիւն : [նուիւն :

Trichologie (քօ) ի. մազաբա-

Trichoma (քօ) ա. բժ. S. Plique.

Trichomane (քօ) ա. բ. ձարամոլ. ազգ մնկոյ :

Trichomanoïdées (քօ) ի. յ. բ. ձարամոլակերպեայք :

Trichomyce (քօ) S. Trichophyton.

Trichophytie (քօ) ի. բժ. գոնջուիւն. հն. Teigne.

Trichophyton (քօ) ա. բ. մազասունկ : [բաւեայ :

Trichoptères (քօ) ա. յ. մբ. ձա-

Trichoptérygides (քօ) ա. յ. մբ. ձարաւեւեայք : [զախտ :

Trichoptilose (քօ) ի. ախ. մա-

Trichopyrite (քօ) ի. հբ. ձարահրաքար. հն. Millérite.

Trichorrhize (քօ) ա. ախ. Քարիչարմատ. անկանոն բուսումն մազից ի ներքոյ Քարիչաց :

Trichosanthe (քօ) ա. բ. ձարաճաղիկ. բոյս ի տոհմէ դդմենեայց :

Trichosis (քօ) ա. S. Trichiasis.

Trichosome (քօ) ա. կ. ձարորդն:

Trichosporés (քօ) ա. յ. մբ. ձարաւորձեայք. խումբ մանրաւիկ սրնկոց : [բաւերան :

Trichostome (քօ) ած. բ. ձա-

Trichotome (քօ) ած. բ. եռահատ : [ձարուլնազգիք :

Trichotrachélides (քօ) ա. յ. կ.

Trichroïque (քրօ) ած. բգ. եռագոյն : [գունուիւն :

Trichroïsme (քրօ) ա. բգ. եռա-

Trichroïte (քրօ) ի. հբ. եռագունաքար :

Triclasite, ի. հբ. եռաբեկաքար:

Triclinique, ած. հբ. եռաձակ :

Triclinium, ա. հխ. հռ. եռընկողմանոց, եռակմբանոց :

Tricoises (Քրիքուազ) ի. յ. խեռոկ. *տեսակ մի ագծան :

Tricolor, ա. բ. եռագունակ. տեսակ անՁառաւի (amarante).

Tricolore, ած. եռագոյն, երեքգունեան. drapeau, cocarde —.

Tricophytie, ի. **Tricophyton**, ա. տ. **Trichophytie** եւ **Trichophyton**.

Tricoque, ած. բ. եռափոճոկ :

Tricorne, ած. եռեղջիւր , երեքեղջերնայ . 2. եռեղջիւր . երեքեղջերնայ գլխարկ :

Tricot (Քրիքօ) ա. հ. քիր . il le menaça à coups de —.

Tricot (քօ) ա. հիւսակ . ցանցակերպ հիւսուած. faire du —, — գործել , հիւսակել. — de bas, հիւսակազանկապան . un caleçon de —, հիւսակավարտիք :

Tricotage, ա. հիւսակում, հիւսակուած . apprendre le —. Ce — est trop lâche.

Tricoter, ն. հիւսակել . apprendre à —. — des bas.

Tricoter, չ. հիւսակել . elle tricote bien.

Tricoteur, euse, գ. հիւսակիչ , հիւսակչուհի , հիւսակորդ :

Tricoteuse, ի. ար. հիւսակոց . հիւսակագործ մեքենայ :

Trictrac, ա. տապալեղ , տապալի, նարտ , նարտխաղ «Քավկուս. jouer au —, նարտ խաղալ, նարտել:

Tricuspide, ած. բ. եռասայր , եռասպեան . houblon —. Saxifrage —. 2. մգ. —. valvules —s կամ triglochines, — խրիակք :

Tricyanhydrique, ած. տգ. եռախառաջրային :

Tricyanique, ած. տգ. եռախառային : [ժուկ :

Tricyanure, ա. տգ. եռախա-

Tricycle, ա. եռանիւ. — à pétrole.

Tricycliste, գ. եռանուորդ :

Tricyrtide, ի. բ. եռագրպան . հն. **Compsanthe**.

Tridace, ի. բ. հագրակ . ազգ հագրարուկի (laitue).

Tridacne, ի. կ. եռախած խեցեմարի անգլուխ երկպատեան կոչի նաեւ **Bénitier**.

Tridactyle, ած. բպ. եռամատնի . 2. ա. մբ. —. միջատ ոտղպաՔեւ. 3. Ս. —. Քաչուն Աւստրալիոյ նման լրատաթգի (caille).

Tridax, ա. բ. տ. **Tridace**.

Tride, ած. ձվ. երագ , արագընԲաց . ce cheval a des mouvements —s, երագընԲաց է ձիդ :

Trident, ա. եռաժանի , երեքժանի , երեքաթէն :

Tridenté, e, ած. բ. եռաժանաձեւ: [եռամորԲ :

Tridermique, ած. բ. եռամաշկ,

Tridi, ա երեքշաբԲի :

Tridigité, e, ած. երեքմատնի . feuille —e.

Triduo, ա. պտ. եռօրեայ հրաւիրանգք :

Tridymite, ի.հբ. եռաքար. ազգ գալախազի :

Trièdre, ած. եչ. եռանիստ :

Triennal, e (էննալ) **aux**, ած. եռամեայ . emplois triennaux. Dignité, charge —e. [Բիւն :

Triennalite (էննա) ի. եռամէուԲիւն . **Triennat** (էննա) ա. եռամէուԲիւն . *եռամեայ ժամանակ. 2. եռամէուԲիւն . եռամեայ պաշտօնավարուԲիւն : [(գործի) :

Trielcon, ա. վ. եռաքարշիչ

Trier, ն. ընտրել , ջոկել . զատանել . — des raisins, des lentilles. — du café, des laines, des chiffons. Il a trié ces soldats parmi les meilleurs.

Triérarchie, ի. տրիէրապետուԲիւն . իշխանուԲիւն տրիէրի՝ եռաԲի ցուկանաւի :

Triérarque, ա. հխ. տրիէրապետ . պետ եռաԲի ցուկանաւի :

Trière, ի. տրիէր . եռաԲի ցուկանաւ . հն. **Trirème**.

Triétéride, ի. եռամաշրջան . երեքամեայ շրջան ԱԲենացւոց :

Triéthylamine, ի. տգ. եռեԲիլամին :

Triéthylarsine, ի. տգ. եռեԲիլզառիկ . բաղադրուԲիւն երեք խըմբոց եԲիլի ընդ զառիկ :

Triéthylcarbinol, ա տգ. եռեԲիլբնածխուլ :

Triéthylméthane, ա. տգ. եռեԲիլմէԲան : [սիչ :

Trieur, euse, գ. ընտրիչ , զատ-

Trieuse, ի. ընտրոց :

Trifacial, ած. ա. մգ. եռերեսական . nerf —.

Trifide, ած. բ. եռահերձ , եռաբաժին . calice —.

Triflore, ած. բ. եռածալիկ :

Trifolié, e, ած. բ. եռատերեւ :

Trifoliolées, ի. յ. բ. եռատերեւեայք :

Trifolium (օմ) ա. բ. երեքնուկ , առուոյտ . — medicum, մարտառուոյտ. առուոյտ մարական . || հն. **Trèfle**.

Triforium (օմ) ա.ճ. եռադուռն:

Trifurcation, ի. եռճղում, եռճղուԲիւն :

Trifurqué, e, ած. եռճիւղ :

Trigame, ած. երեքկին . *երեք անգամ կին առնող . 2. եռամուսին երրորդեան . *երեք անգամ կարգուող :

Trigamie, ի. երեքկնուԲիւն, եռամուսնուԲիւն :

Trigaud, e, ած. ռ. խարդախ , նենգաւոր , մեղմեխ . il est —. Il a la mine —e. C'est un —. C'est une vraie —e.

Trigauder, չ. ռ. խարդախել , նենգել . il ne fait que —.

Trigauderie, ի. ռ. խարդախուԲիւն , խարդախանք , նենգ , մեղմեխանք . je connais ses —s.

Trige, ի. երգի , եռածի . *երեք ձիով լծուած կառք :

Trigénin, e, ած. եռազոյգ. cristallisation —e.

Trigénique, ած. տգ. եռասեռ :

Trigle, ա. ձք. զրահաձուկն . ձուկն փշաԲեւ : [բոյս :

Triglochin, ա. բ. եռասայրա-

Triglochine, ած. մգ. եռասայր. հն. **Tricuspide**.

Triglochinées, ի. յ. բ. եռասայրաբուսեայք :

Triglotte, ած. երեքլեզուեան . dictionnaire —, բառարան —.

Triglyphe, ա. ճ. խալարակայր .

Trigone, ա. եռանկիւն , երեքանկիւն . 2. մգ. —. — vésical, cérébral. [բոյս :

Trigonelle, ի. բ. եռանկիւնա-

Trigonelline, ի. տգ. եռանկիւնաթուսին :

Trigonidés, ա. յ. կ. եռանկիւնակազգիք . ոտիմ խեցեմորԲաց :

Trigonie, ի. բ. եռանկիւնակ , եռանկիւնակենի . 2. եռանկիւնակ , եռանկիւնախեցի . ազգ խեցեմորԲաց : [նակեայք . ցեղ բուսոց :

Trigoniées, ի. յ. բ. եռանկիւ-

Trigonocéphale, ա. սբ. եռանկիւնագլուխ :

Trigonocéphalidés, ա. յ. սբ. եռանկիւնագլխեայք . ոտիմ Մուննաւոր օձից :

Trigonométrie, ի. եչ. եռանկիւնաչաՔութիւն :

Trigonométrique, ած. եչ. եռանկիւնաչափական :

Trigonométriquement, եռանկիւնաչափօրէն : [գիր :

Trigramme, ա. եռատառ, եռա-

Triguère, ի. բ. տրիգուէր . բոյս խոտեղէն ի տոհմէ մոլմեայց (solanées).

Trigyne, ած. բ. եռիգայ :

Trigynie, ի. բ. եռիգայուԲիւն :

Trihydrate, ա. տգ. եռաջրատ :

Trijugué, ած. բ. եռազոյգ :

Trijumeau, ած. մգ. եռերկուորեակ . nerf —. Veines —x, — երակք. 2. ա. մգ. եռերկուորեակ :

Trilatéral, e, ած. եռակողմեան:

Trilatère, ա. տ. **Triangle**.

Trilice, ա.բ. եռհիւսակ :

Trilingue, ած. եռալեզու , երեքլեզուեան . inscription —.

Trilithe, ի. ճ. եռաքար :

Trilittère, ած. երեքգրեան :

Trilix, ա. բ. տ. **Trilice**.

Trille, ի. եմ. գնոյց . *երիս իարզերու արագ եւ փոխոխակի կրկնուԲիւնն . faire un —, des —s, գնոցել : [Ամերիկայ :

Trillie, ի. բ. ջորջ . բոյս բնիկ

Trillion, ա. եռամիլիոն , եռիլիոն , երեքիլիոն . հազար երկիլիոն (billion). [լԲակ :

Trilobé, e, ած. եռաբոյթ , եռա-

Trilobite, ա. եռաբլԲակախեցի . ծովային ողորկապատեան բրածոյ :

Triloculaire, ած. բ. եռախորշ , եռախորշաւոր :

Trilogie, ի. եռաբանուԲիւն . եռամասն քերԲուած . la divine comédie de Dante est une — qui comprend trois poèmes, l'Enfer, le Purgatoire et le Paradis, Աստուածային կատակերգուԲիւն Դանտէի՝ բաղկանայ յերից քերԲուածոց , որք են Դժոխք , Քաւարան եւ ԱրքայուԲիւն :

Trimbalage, Trimbalement, ա. իւրաշրջեցում , *հետ տանիլն :

Trimbaler, ն. բ. իւրաշրջել , ընդ իւր ձգեալ տանել՝ շրջեցուցանել , *իւր հետ տանիլ՝ պտրտցուննել. il trimbala son enfant partout.

Trimer, չ. ռ. արագընԲաց է. խոնջիլ , * վազվռտել , երԲալ գալ . j'ai trimé toute la journée.

Trimères, ա. յ. մբ. եռայօդք. յոլովոլ կարգ պատենաՔեւ միջատաց :

Trimestre, ա. եռամսեակ, եռամսիս, եռամսեայ. եռամսեայ ժամանակ. il a fini son —. Par —, եռամսեկաւ, *եռամսեակով. les intérêts sont payés par —. Le premier, le second — de l'année. || եռամսեակ, եռամսավճար. եռամսեայ վճարումն. payer le — échu.

Trimestriel, elle, աճ. եռամսեակային. un recueil —. Payements —s.

Trimètre, ա. տղ. եռաչափ :

Trimorphe, աճ. բգ. եռակերպ, երեքկերպեան :

Trimorphie, ի. **Trimorphisme,** ա. երեքկերպութիւն :

Trine, աճ. ա. հ. աս. aspect — կամ — aspect, * երրորդեան նայեցք կամ դիրք երկու մոլորակի, որ իրարմէ 120 աստիճանօք հեռու լինին:

Trinervé, e, աճ. բ. եռաջիղ, երեքջղեան :

Tringa, ա. Թ. տրինգայ. Քրոչուն բարձրաոտն :

Tringle, ի. երկաԹածողիկ. գաւազան՝ ձոյլ երկաԹի :

Trinitaire, աճ. երրորդական, երեքանձնեայ. la doctrine — des Hindoux. 2. ի. բ. S. **Hépatique.**

Trinité, ի. երրորդութիւն, եռանձնութիւն. la Sainte —. Fête de la —, Տօն Երրորդութեան. 2. — (հեԹանոսական). la — des Indiens.

Trinôme, ա. հհ. եռաբաշխ :

Trinquart, ա. նւ. տրինգարանաւ. *պղտիկ նաւ Մանչի վրայ :

Trinquer, չ. ը. բաժակահարել. *մէկտեղ գինի խմել՝ բաժակները իրարու զարնելով, Քոքել, անկել. trinquons. Il aime à —.

Trinquet, ա. նւ. առաջակայմ. առաջակողմեան կայմ նաւուց Միջերկրականի :

Trinquette, ի. նւ. տրինքակ. եռանկիւնաձեւ առագաստ. 2. տրինքակ. առագաստ առաջակայմի :

Trinuclée, Trinucule, ա. փԹ. եռակորիզ. ազգ խեցեմորԹի :

Trio, ա. եմ. եռերգ. chanter un —. 2. եռանուագ. jouer un —. Un beau —.

Triodon, ա. ձբ. երեքժանի :

Triœcie, ի. բ. եռաբնակեայք. քսաներորդ դաս բուսոց ըստ Լինէոսի, որոց ծաղիկք արուէգք են :

Triolet, ա. ուԹտողեակ. ուԹտողեան բերԹուած. 2. եմ. —, եռախազ. 3. բ. ռա. **Trèfle** ի :

Triomphal, e, aux, աճ. յաղԹական. յաղԹանակային. char, arc —, յաղԹական կառք՝ կամար. couronne, marche —e, յաղԹական պսակ՝ գընացք. ornements triomphaux, յաղԹական զարդք :

Triomphalement, մ. յաղԹանակաւ, յաղԹականապէս :

Triomphant, e, աճ. յաղԹական. il a vaincu ses ennemis, il est —. Air —. 2. յաղԹող. le parti —. Il est sorti — de la lutte. Bras —. Armes —es. 3. վճռական. un argument —. 4. ի. շքեղ, մեծաշուք. entrée —e.

Triomphateur, trice, գ. յաղԹանակիչ, յաղԹող, յաղԹականուհի:

Triomphe, ա. յաղԹանակ. arc de —, յաղԹական կամար. en —, յաղԹանակաւ. porter qn. en —, յաղԹանակաւ տանել զոք, *մէկն յաղԹանակով տանիլ. son entrée fut un —, un véritable —. Ce fut pour lui un jour de —. 2. յաղԹութիւն. les —s de Napoléon. 3. շքեղութիւն, շքեղ հանդէս. j'ai été témoin de votre —. C'est un beau —. C'est son —. 4. փ. յաղԹանակ, յաղԹութիւն. le — de la vertu, de la vérité, de l'amour, de la beauté, de l'éloquence.

Triomphe, ի. խղ. հ. S. **Atout.**

Triompher, չ. յաղԹանակել, մտանել ի քաղաքն յաղԹական հանդիսիւ. Pompée triompha trois fois. 2. յաղԹել, պարտել. ce prince triompha de tous ses ennemis. 3. փ. յաղԹել, յաղԹկու՝ գերիվերոյ լ., գերազանցել. — de ses envieux. — de qn. dans une discussion. L'innocence a triomphé. Faire — le bon droit. — de ses passions. Sa sagesse a triomphé de tous les dangers. La vérité triomphe de l'erreur. Ce peintre triomphe quant il peint des fleurs. 4. ցնծացեալ բերկրիլ. quand on lui parle de ses enfants, elle triomphe. 5. պանծալ, պարգիլ. il triomphe de son crime. Il triomphe d'avoir gagné son procès.

Triongulin, ա. մբ. մեղրիԹաԹռուռ. S. **Méloé.**

Trionyx (նիքս) ա. սբ. եռեղունգն. ազգ կրիայի :

Triorchide (քիտ) ա. հշբ. եռերկուորի. երեք ամորձիք ունեցող :

Triostée, ի., **Triosteum** (օմ) ա. բ. բալախուր. ազգ մանոյ ի տոհմէ այծտերեւասերից (caprifoliacées).

Trioxyde, ա. տգ. եռօքսիդ, ե-

Tripaille, ի. քաղիրԹք, ընդերք, աղիք. ce n'est que de la —. Un tombereau de —s. Des —s de morue.

Triparti, նաեւ **Tripartit, e,** աճ. բպ. եռաբաժին. calice —. Corolle tripartite.

Tripartition (սիօն) ի. եռաբաժանումն, եռաբաժանութիւն :

Tripe, ի. քաղիրԹ «իշքենպէ». —s farcies, սալպատոր. 2. ար. velours de —, քաղրԹաԹաւիշ. Թաւիշ քաղրԹեայ :

Tripenné, e, աճ. բ. եռաԹեւ, երեքԹեւեան :

Triperie, ի. քաղրԹարան, քաղրԹոց :

Tripétale, աճ. բ. եռաԹերԹ, եռերեսանի :

Tripette, ի. ռ. քաղրԹակ. * կը գործածուի միայն այս խօսքին մէջ, cela ne vaut pas —, ոչ ինչ է, չարժէ ինչ, *բան չէ, բան չարժեր :

Triphane, ա. **Triphasie,** ի. բ. եռախօսիկ. բոյս ի տոհմէ փեգենաւերից (rutacées).

Triphthongue, ա. բ. եռաբարբառ, երեքբարբառ, եռաձայն. *հանդիպումն երեք ձայնաւորաց՝ մի ձայն հանող, ինչպէս *աաաաաճ*:

Triphyline, ի. հբ. եռատոհմիկ:

Triphylle, աճ. բ. կռատերեւ, երեքտերեւեան. calice —.

Tripier, ère, գ. քաղրԹավաճառ, քաղրԹավաճառուհի. boutique de —, քաղրԹավաճառոց. couteau de —, երկաթայրի դանակ. եւ փ.՝ միեւնոյն ժամանակ՝ մերԹ գոլով, մերԹ բամբասող :

Tripile, աճ. կ. եռաճաթ, եռատոմար. mouche —.

Triplaride, ա. բ. մատիտեղակ

Triplaridées, ի. յ. բ. մատիտեղակեայք :

Triplaris (իս) ա. բ. S. **Triplaride.**

Triple, աճ. եռապատիկ, երեկկին, երեքպատիկ, երրեակ. des souliers à — semelle, եռանիրեան մուճակ. un bâtiment à — étage, եռայարկ նաւ. en —s lettres, եռագիր. || փ. եւ ը. un menton à — étage, եռայարկ կզակ. 2. եմ. —. — croche. 3. ա. եռապատիկն. neuf est le — de trois. Je vous payerai le —. Rendre au —, եռապատկել. Augmenter du —.

Triplé, e, անց. եւ աճ. եռապատկեալ, եռապատիկ :

Triplement, ա. եռապատկումն. le — d'un capital.

Triplement, մ. երեքպատիկ, երիցս. il est — coupable. Il a — raison.

Tripler, ն. եռապատկել, երեքկնել. — un nombre. Triplez deux, vous aurez six. Triplez la somme.

Tripler, չ. —իլ. depuis ce temps, la somme a triplé. Cette terre a triplé de valeur.

Triplicata, ա. եռապատճէն. երրորդ օրինակ. délivrer un —. Expédier un acte en —.

Triplication (սիօն) ի. եռապատկութիւն :

Triplice, ի. եռադաշնակցութիւն. երեքպետեան դաշնակցութիւն :

Triplicité, ի. եռապատկութիւն, երեքութիւն :

Triplinervé, e, աճ. բ. եռաջիղ :

Triplite, ի. հբ. եռաքար.

Triplopie, ի. ախ. եռատեսութիւն :

Tripoléen, enne, աճ. տրիպոլեան :

Tripoli, ա. հբ. տրիպոլի, տրիպոլեակաւ, յոլկաքար :

Tripolir, ն. տրիպոլել. * տրիպոլիով մաքրել :

Triponctué, e, աճ. եռակէտ :

Tripot, ա. խաղարան, խաղատուն. il perdit tout son argent dans un —. 2. փ. խառնավայր, խառնատուն, խառնախուռ խշտիկք. il ne fréquente que les —s. 3. ազ. le — comique, կատակերգակումբ. ակումբ կատակերգուաց :

Tripolis (ի) ա. աշ. եռաքաղաք, երեքքաղաքեան. այժմ կոչի **Tripoli.**

Tripotage, ա. խառնակութիւն, խառնուրդ, * խառնուք. ces femmes en voulant faire des confitures,

ont fait un étrange —. 2. փ. խառնակութիւն, խառնաշփոթութիւն, խառնախառնուրդ, * ափեղցփեղութիւն, խառնչուռք. je n'entends rien à ce —. 3. փ. խառնակութիւն, չարաննդութիւն, բանսարկութիւն. je le crois incapable de faire un pareil —.

Tripotée, ի. բ. գան, գանարքութիւն, ծեծ. il a reçu une bonne —, գանալից՝ գանարեկ եղեւ. donner à qn. une —, գանալից առնել զոք:

Tripoter, չ. խառնակիլ, ձաձաւիլ, շաղախիլ. ces enfants ont tripoté avec de la terre et de l'eau. Qu'est-ce que vous tripotez pour avoir les mains si sales? 2. փ. խառնակել, խառնափնդորել, բանսարկել, խառնախառնել., * խառնաշփոթ գործեր ընել, ափեղցփել խոսիլ, խօսք խառնել, բանսարկութիւն ընել, խառնըշտրկել. — dans une affaire. C'est un homme qui aime à tripoter. Je ne sais ce qu'ils tripotent ensemble.

Tripoteur,euse, գ. խառնակիչ:

Tripotier, ère, գ. խառնակիչ, բանսարկու, քուռ, *խօսք խառնող:

Tripsaque, ա. բ. կապճակենի. ազգ վիրապուկ մանից ի տոհմէ սիզամուռոց (graminées).

Triptère, աճ. եռաթեւ:

Triptote, աճ. բ. եռահոլով:

Triptyque, ա. հխ. եռափեղկի՝ եռափեղկեայ նկար:

Trique, ի. ռ. բաղանտ, բիր. on lui donna des coups de —.

Triquebaille, ա. գ. հրեռակառք. Անդանօթակիր կառք. 2. S. **Fardier**.

Trique madame, ի. բ. գառնադմակիկ. հն. **Petite-joubarbe**.

Triquer, ն. նե. կայմաւորել:

Triquet, ա. ձաղկ. ազգ գնդահարի (battoir).

Triquètre, աճ. բ. եռախարիսխ. tige —. 2. ի. դգ. —. 3. —, եռահրուանդան. la — était le symbole particulier de la Sicile.

Trirègne, ա. արտախոյր, երեքմագ. S. **Tiare**.

Trirème, ի. նո. տրիէր, եռաթի. *եռակարգաթի ցուկանաւ:

Trissagion, ա. սրբաբանութիւն, սրբերգութիւն:

Trisaïeul, ա. հաւ հաւուն, *պապապապ, ապոպապ. Louis XIII était — de Louis XV.

Trisaïeule, ի. հան հանոյն, մամոյ մամ, *ապոմամ:

Trisannuel,elle, աճ. եռամեայ, երեքամեայ:

Trisection (սիօն) ի. եչ. եռատրոհութիւն. la — de l'angle.

Trisel, ա. տգ. եռալ:

Trisépale, աճ. բ. եռափեղք:

Triséquer, ն. բ. եռատրոհել. == *Se* —, դ. եռատրոհիլ:

Trisérié, e, աճ. եռակարգ:

Trismégiste, աճ. ա. տրիսմեգիստոս, եռամեծ. 2. ա. տպ. եռամեծատառ. գիր ինչ տպագրութեան:

Trismus (իս) հորձակ. ազգ հորձիլ (tétanos).

Trisoc, ա. եգ. եռախոփալօր:

Trisperme, աճ. բ. եռասերմն:

Trisplanchnique (քնիք) աճ. մգ. եռափորոտային:

Trisser, չ. ճչել (ծիծառի):

Trissyllabe, աճ. եւ ա. եռավանկ:

Trissyllabique, աճ. եռավանկեան: [հասկ:

Tristachié,e (քիէ) աճ. բ. եռա-

Tristanie, ի. բ. տրիստանիա, տրիստանի. ազգ մանկոց ի տոհմէ մրտասերից (myrtacées).

Triste, աճ. տրտում, տխուր, Ցախծալից, տխրալի, տրտմալից, տխրալից, Ցախծալի. il est si —, qu'il ne saurait parler. Il est naturellement —. Avoir l'air —, տխրատեսիլ է. air —, տխրադիմութիւն. avoir le visage, la figure —, տխրադէմ՝ Ցախծադէմ է. avoir l'œil, le regard —, տրտմակն՝ տրտմատես է. avoir une — couleur, տխրերանգ է. parmi les chiens les lévriers sont —s. || ը. avoir une — figure, une — mine, *գէշ կերպարանք ունենալ. faire — mine à qn., *ցրտութեամբ ընդունել մէկն. faire une — figure quelque part, *նեղուիլ, ազատ չըլլալ. || très —, ամենատխուր, գերատխուր, յոգնատխուր, բազմատխուր. || ը. cet homme a le vin —, S. **Vin**. 2. տխրեցուցիչ, տխրաբեր, տխրարար, տրտմարար, տխրաճախիճ, տրտմաճախիճ. tomber dans une — rêverie. J'ai fait de —s réflexions. Dire un — adieu. Un — souvenir. Un — événement. Un — spectacle. Une — nouvelle arménienne կամ d'Arménie, հայգոյժ. — et harmonieux, մելադաշնակ. je n'ai que de —s nouvelles à vous donner. Ce chant est bien —. Mener une — vie. Chasser les idées —s. 3. դժպիհ, դժխեմ, դժնդակ, դառն, դժուարին. il est — de se voir traité de la sorte. 4. տխուր, հէք, Ցշուառ, եղկելի, աւադելի, *խնդճ. voilà le — effet de votre négligence. Cet homme a fait une — fin. Est-il une destinée plus — que la mienne? 5. անլոյս, աննշոյլ, մթին. cet appartement, cette maison est —. Ce jardin est —. Cette couleur est —, տխրերանգ է գոյնդ. || le temps est —, տխուր՝ ամպամած՝ ամպոտ է օդն. 6. ցնջին, աննշան, դոյզն, դուզնաքեայ. un — sujet de poème. Un — divertissement. Une — consolation. Une — ressource. C'est un — écrivain. Ce jeune homme est un — sujet. || ը. — comme un bonnet de nuit. S. **Bonnet**. || ը. faire un — repas. տխուր՝ * խեղճ ճաշ ընել. 7. ա. չ. տրտմականք, տխրականք. les —s d'Ovide, — Ովիդեայ. * եղերական բիրնաւածք զորս Ովիդիոս արտորան-

քին գրեց Հռոմի բարեկամաց եւ Օգոստոս կայսեր:

Tristement, մ. տրտմագին, տրտմաբար, տրտմօրէն, տխրաբար, տխրալէս, տխրօրէն. il me regarda —. Il vit bien —. 2. Ցշուառաբար, հիքաբար, *խեղճօրէն. il a péri si —.

Tristemme, ա. բ. եռապսակ. ազգ երկպրուկ մանից ի տոհմէ սեւաբերանասերից (mélastomacées).

Tristesse, ի. տխրութիւն, տրտմութիւն, Ցախիծ, Ցախծութիւն, Ցախծանք. grande, profonde, extrême —. Être accablé de —, ընկճեալ է. ի տխրութենէ. il est dans une — mortelle. S'abandonner à la —. La — se répandit sur son visage. Chasser la —. 2. մաղձոտութիւն. c'est un homme qui est né avec un fond de —. 3. անգուարթութիւն. le dîner, le bal, le carnaval a été d'une grande —.

Tristimane, աճ. տխրամոլ:

Tristimanie, ի. տխրամոլութիւն:

Tristique, աճ. եռատող:

Tristyle, աճ. բ. եռասլաք:

Trisulce, աճ. կ. եռակճղակ:

Tritéophye, ի. բժ. եռօրատենդ. երեքօրեայ տենդ. անկանոն:

Trithéisme, ա. եռաստուածութիւն.

Triton.

Trithéiste, գ. եռաստուածեան:

Triticum (օմ) ա. գ. **Froment**:

Tritomite, ի. հբ. տրիտոմաբար:

Triton, ա. եժ. եռոտրակ. *մէջտեղ երեք ոտրակաց (tons).

Triton, ա. դց. Տրիտոն. *դիք ծովու, գլխէն մինչեւ մէջքն՝ մարդակերպ, այնուհետեւ՝ ձկնակերպ. 2. կ. տրիտոն, ջրասալամանդր. ջրային սալամանդր. 3. փն. տրիտոն.

ազգ որովայնոտն (gastéropode) խեցեմորթի (mollusque).

Tritonien, enne, աճ. եբ. տրիտոնեան:

Tritonidés, ա. յ. կ. տրիտոնեայք. տոհմ որովայնոտն խեցեմորթաց:

Tridonie, ի. կ. տրիդոնիա. ազդ որովայնոտն խեցեմորթաց :

Tritoxyde, ա. տպ. եռօքսիդ, եռաՁնուխդ :

Triturable, ած. մանրելի, փըշրելի : [փշրուժն :

Trituration (սիօն) ի. մանրուժն,

Triture, ի. տովորուՁիւն, վարժուՁիւն. ce n'est pas un homme bien savant, mais il a la — des affaires.

Triturer, ն. մանրել, փշրել, *տկել. — du quinquina. 2. ծաւքել. les dents molaires servent à — les aliments. Le gésier des oiseaux leur sert à — les grains. 3. փ. վարել, ի գործ ածել. — les affaires.

Triumfette, ի. բ. տրիումֆիննի. ծառ բնիկ Ամերիկայ, ի տոհմէ լոբաասերից (tiliacées).

Triumvir, ա. եռապետ :

Triumviral, e, ած. եռապետական. la puissance —e. Le despotisme —.

Triumvirat, ա. եռապետուՁիւն. sous le — d'Octave.

Triure, ած. կ. եռագի, եռաձեռ, եռատուտն :

Trivalent, e, ած. տգ եռազօր :

Trivalve, ած. բ. եռախիւր :

Trivelin, ա. խեղկատակ, հըռպիտ : [(գործի):

Trivelin, ա. ար. ատամնաՁաւի

Trivelinade, ի. խեղկատակուՁիւն, հապտանք :

Triviaire, ած, ա. տգբ. carrefour —, եռուղի :

Trivial, e, aux, ած. հետեւակ, հասարակ, խառնախօս, գռեհիկ. c'est une pensée —e. Il ne dit que des choses —es. Phrases, expressions —es. Détails triviaux.

Trivialement, մ. հետեւակաբար, գռեհկօրէն, *հետեւակ՝ հասարակ կերպով. il parle —.

Trivialité, ի. հետեւակուՁիւն, հետեւակաբանուՁիւն, խառնախօսուՁիւն, գռեհկուՁիւն, գռեհկաբանուՁիւն. cela est d'une — choquante. Ce discours est plein de —s.

Trivium (օմ) ա. եռուսմունք (բնթականուՁիւն, ճարտասանուՁիւն եւ տրամախօսուՁիւն) (dialectique).

Trixide, ի. բ. կաքովխոտիկ :

Trizoné, e, ած. եռագօտի :

Troc (Ձրօք) ա. փոխանակուՁիւն, ընչափոխուՁիւն. faire un —, փոխանակել, ընչափոխել. donner un cheval en — pour une montre, * ձի մի տալ՝ փոխանակ մի ժամացոյցի. — pour —, * բանի մի տեղ բան մի :

Trocart, ա. վ. մատնին. գործի վիրաբուժական. — explorateur, խուզարկ —. — à spirale, — ոլորածոյ՝ ոլորածեւ. — à drainage, — ներսդափող. 2. բ. տ. **Troscart.**

Trochaïque (կ) ած. տչ. մեծասպական. vers —.

Trochanter (կ) ա. մգ. տամբիոն, զտտաղարծոյց. grand —, մեծ —. petit —, տամբիոնակ :

Trochantérien, enne (կ) ած. մգ. տամբիոնային :

Troche, ի. ո. ցեռ. լոյծ կու եղեց :

Trochée, ա. տչ. մեծասաք. հն. **Chorée.** 2. բ. լամբակ :

Trochet, ա. փնջակ. un — de fleurs, ծաղկեփնջակ. un — de fruits, պտղափնջակ :

Trochidés (կ) ա. յ. կ. անուաքեցեայք. տոհմ որովայնոտն խեցեմորթաց. տ. **Trochus,**

Trochiforme (կ) ած. անուաձեւ :

Trochile (կ) ա. ճ. ճմակ. հն. **Scotie.** 2. գա. **Colibri** ի. տ. **Trochilus.**

Trochilées, Trochilinées (կ) ի. յ. Ա. տրոքիլեայք :

Trochilides (կ) ա. յ. Ա. տրոքիլեայք. տ. **Trochilidées,**

Trochilus կամ **Trochile** (քիլիւս, քիլ) ա. Ա. տրոքիլոս, մեղրածուծ. գա. **Colibri** եւ **Oiseau-mouche** Ա. :

Trochin (կ) ա. մգ. սաւորդակ. փոքրագոյնն երկուց այտուցից որ ի վերայ բազկոսկեր. տ. **Trochiter.**

Trochisque, ա. բժ. բլիթ :

Trochiter (քիթէր) ա. մգ. սաւորդ. մեծագոյն այտոյցն որ ի վերայ բազկոսկեր (humérus).

Trochléaire (կ) ած. մգ. լամբակաւոր : [լամբակածեւ :

Trochléateur (կ) ած. եւ ա. մգ.

Trochlée (կ) ի. մգ. լամբակ. բազկոսկեր վերին ծայրն եղած կամարակածեւ ուռեցք. տ. **Epitrochlée.**

Trochléen, enne, ած. մգ. լամբակեան : [ծառ :

Trochodendre (կօ) ա. բ. անուաՁառ

Trochodendrées, ի. յ. բ. անուաՁառեայք. ցեղ բուսոց ի տոհմէ մագնոլատերից (magnoliacées).

Trochoïde (կօ) ած. մգ. անուակերպ. articulation —. 2. ի. եչ. տ. **Cycloïde.** 3. ա. յ. կ. անուակերպք. խումբ որովայնոտն խեցեմորթաց :

Trochosphère (կօ) ի. կ. անուագունդ. ազգ Ձրէրոյ (larve).

Trochozoaires (կօ) ա յ. կ. անուակենդանք. ասի զանուանոց որոց Ձրէուքք անուագնդաձեւ իցեն :

Trochure, ի. ո, քառաթոկուկ. *չորրորդ բողկուկ (andouiller) նոչեղջուր կոտոշնեղու :

Trochus կամ **Troche** (Ձրօքիւս, Ձրօք) ա. կ. անուախեցի. ազգ որովայնոտն խեցեմորթաց :

Trocou, ա. Ա. լսեռնիկ :

Troène, ա. բ. սրնգենի. Ձուի ի տոհմէ ձիթենասերից (oléacées).

Troglodyte, ա. կ. սորամուտ, սորարնակ. ազգ ճնճղկի. տ. **Chimpanzé.** [յին :

Troglodytique, ած. սորամուտ-

Trogne, ի. ը. փքադէմ, ուռադէմ. * կերուխումէ կարմրած երես. il a une bonne, une grosse —. — rouge, enluminée, կարմիր՝ կարմրագեղ —, *գինովի երես :

Trognon, ա. կուրծ, սրուտակ «գօչան». un — de chou, կաղամբակուրծ. un — de pomme, խնձորակուրծ. 2. փ. եւ ռ. աղջիկ մատաղ, *մանրուկ աղջիկ. voilà un joli petit —. [roucou.

Trogon, ա. Ա. տրոգոն. հն. **Cou-**

Trogonidés, ա. Ա. տրոգոնեայք. տոհմ մագլոյ եւ կրծող Ձուչնոց :

Trogonophide, ա. սբ. կրծօձ. ազգ մողիզաց :

Trogosite, ա. մբ. ցորենաճճի. միջատ պատենաՁեւ : [տեսակ :

Trogule, ա. կ. տրոգոլ. *մամուկի

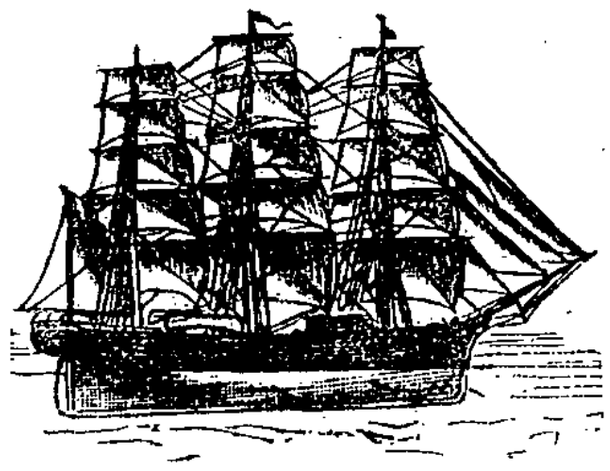
Troïlite, ի. հբ տրոյլաքար :

Trois, ած. երեք, *իրեք «իշ». — hommes. — ares. Nous allions — à —, երեք երեք երՁեչաք. en — lettres, եռատառ, եռագիր. || ը. nous avons fait les — quarts du chemin, * ճամբուն կէսն ըրինք. les — quarts du temps, * շատ ժամանակ, յաճախ. || de —, երեքական. 2. երրորդ. page —. Folio —. Nombre —. Numéro —. Henri — կամ III, Չների — կամ Գ. 3. ա. երրեակ. երեք Ձին (3) — multiplié par — donne neuf. Ce ballot est marqué d'un —. Trente — 33. 4. երրորդ օր ամսոյն կամ գլ. երրորդ. le — juin, յերրորդ Ցունեայ կամ յերրորդ օր յունիս ամսեան. 5. Ձր. règle de —, կանոն երից. 6. ակ. le — pour cent, երեք առ հարիւր. * այս սակագինն ՏէրուՁիւնն կուտայ. le — et demi pour cent, երեք եւ կէս առ հարիւր (3 ½ %) :

Troisième, ած. երրորդ. le — jour. Il arriva le —. Logé au — étage. Il a obtenu la — place. 2. գ. —. il est arrivé le —. 3. երրորդ յարկ՝ դատիկոն. loger au —. Monter à un —. Tomber d'un —. 4. երրորդ դաս՝ դասարան. cet écolier est en —. Ce professeur fait la —, est chargé de la —. Un élève de — եւ գլ. un —.

Troisièmement, մ. երրորդ, երրորդ անգամ :

Trois-mâts, ա. նաւ. եռակայմ,

եռակայմանաւ :

Trois-quarts, ա. հ. հասարակակառք. 2. ջուՁակիկ. * պզտիկ ջուՁակ. 3. վ. տ. **Trocart.**

Trôle, ի. ouvrier à la —, *շինածն ճախելու տանող բանուոր :

Trôler, ն. ռ. տանել, չրչեցուցանել, *հետեւ տանիլ՝ պտրտցունել. il trôle sa femme partout.

Trôler, չ. ընձանալ, վազվազիլ, *վազվռտել. c'est un homme qui ne fait que — tous les jours.

Trolle, ի. ո. որսաշնաբծակուժն. *որսաշներ արձակելն. 2. բ. ձրկի. բոյս խոտեղէն, ի տոհմէ հրանունկասերից (renonculacées).

Trolléite, ի. հբ. տրոլայտաբար. ջրատեալ փոսփատ արգնկի (alumine).

Trombe, ի. օդ. վիշապ, ՔաՔատ «խօրՔում». 2. նե. օդափոխ (գործի):

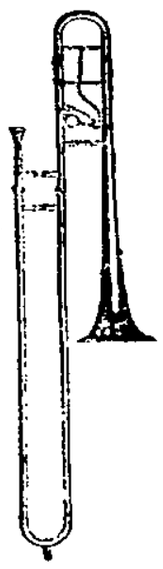
Trombidion, ա. մբ. փոՔոբաճճի. մանր ճճի նման ակաբաց (acare).

Tromblon, ա. զ. լայնատրացան.

հրացան լայնաբերան:

Trombone, ա. եժ. ատագափող. — à coulisse, — սահոցատր. 2. ատագափողար:

Trombone.

Trompe, ի. շեփոր, շեփորայ, փող. sonner de la —, փող հարկանել՝ *զարնել. à son de —, ի ձայն փողոյ, փողաձայն. || հն. Cor. 2. մզ. փող. — d'Eustache, Եւստաքեան —. || —s de Fallope, փողք Փալլոպայ, արգանդափողք. 3. ճ. փող. — de voûte, կամարափող. — en niche, որմախորշափող. 4. մբ. քՔափող, պատիճ «խօրՔում». 5. կ. փող, փողախցիկ. — marine, ծովափող. 6. ար. փող:

Trompe-l'œil, ա. նկ. խաբանքիար, պատրանքիար. *աչք խաբող նկար. 2. փ. աչախար. *խաբող երեւոյԹ. des —.

Tromper, ն. խաբել, պատրել. — adroitement, finement, effrontément. — au jeu. Je ne veux — personne. Se laisser — par des belles promesses, խաբիլ գեղեցիկ խոստմամբք. || cette femme trompe son mari, *այս կինն իր էրիկն կը խաբէ. իր էրկանն անհաւատարիմ է. 2. խաբել, վրիպեցուցանել. l'apparence du beau temps m'a trompé. Cet homme a une mine qui trompe. Je crains que mes yeux ne me trompent. La ressemblance m'a trompé. C'est ce qui vous trompe. 3. խաբել, ի գերեւ հանել. le prisonnier parvint à — la vigilance de ses gardes. Nous trompâmes la garde à la faveur de la nuit. — la loi. S'il m'accorde cette grâce, il me trompera bien. On attendait beaucoup plus de lui, il a trompé tout le monde. Il a trompé mes espérances. L'événement a trompé leurs calculs. 4. փ. գեղծիլ. — la bonté, la confiance de qn. 5. փարատել. — son ennui, ses ennuis, ses peines. || — les heures, le temps, զբօսնուլ, զուարճանալ.

Se tromper, դ. խաբիլ, պատրիլ, ինքնախաբ լ., *ինքնիրեն խաբիլ, սխալիլ. je puis me tromper dans mes conjectures. Qui se trompe vite, վաղախար, վաղապատիր. il s'est trompé de chemin, *ճամբան սխալեցաւ, սխալ ճամբայ բռնեց. vous vous trompez de date, սխալ եՔ ուսականք. vous vous trompez du tout au tout, *բոլորովին կը սխալիք, cela ressemble à s'y tromper, չարեւանման է այս. — d'heure, *ժամու սխալ ընել. — de porte, *սխալ դուռ իյնալ. — de route, *սխալ ճամբայ բռնել:

Tromperie, ի. խաբէուԹիւն, խաբանք, պատրանք. — insigne, manifeste. Il y a là de la —.

Trompeter, ն. դաւակոչ առնել ի ձայն փողոյ. *փողով դատաստանի կանչել. — un homme. 2. փ. եւ ը. հռչակ հարկանել, հռչակել, աշխարհագոյժ՝ հրապարակագոյժ առնել. on lui avait recommandé le secret sur cette affaire, il a été la — partout.

Trompeter, չ. կանչել, կառաչել. le corbeau croasse, l'aigle trompète.

Trompeteur, S. Buccinateur.

Trompette, ի. փող «պօրե». sonner de la —, հռչակ հարկանել, հռչակել ի ձայն փողոյ. || jeu de —s, փողախաղ. || — marine, ծովափող. || — d'harmonie, ներդաշնակափող, դաշնակափող. || փ. emboucher la —. S. Emboucher. || Sans tambour ni —. S. Tambour. || — majeure, փողապետ. basse —, բամբափող. 2. փ. եւ ը. փողահար, հրապարակիչ. c'est la — de la ville, du quartier. C'est une vraie —. || — de discorde, որոնեացան. || pg. — parlante, խօսափող, S. Porte-voix.

Trompette, ի. **Trompettiste,** ա. փողար, փողահար, փողայր:

Trompeur, euse, աճ. խաբեբայ, պատրիչ, խարտ, խարտուկ, խարտուսիկ, խաբէական, խարեայ, խարողական, խաբեպատիր. une femme —euse. Guide, visage —. Discours —s. Apparence —euse. Promesses —euses. Paroles —euses. Très —, բազմախար. 2. գ. խաբեբայ, *խաբիչ. souvent les —s sont trompés. — de femmes, կնախաբիչ. une — euse, խաբչուհի:

Trompeusement, մ. խաբէական, խաբանօք:

Trompillon, ա. ճ. կամարափող:

Tronc (Քրօն) ա. պ. կոճղ, բուն. le — d'un arbre, ծառակոճղ, ծառաբուն, խունջ. 2. կոճղ, իրան. le — d'une personne. 3. մզ. կոճղ, կողոսկր. le — d'une artère, d'une veine, d'un nerf. 4. ճ. կոճղ. — de colonne, de cône, de pyramide. 5. փ. կոճղ, բուն. ces deux familles sont de deux branches qui sortent du même —. 6. գանձանակ. — des pauvres կամ pour les pauvres. Mettre un — dans une église.

Troncatipenne, աճ. մբ. հատաՔեւ:

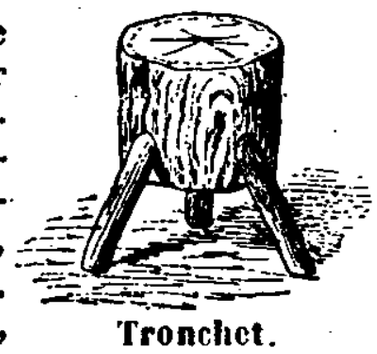
Tronchet, ա. եռոտանակոճղ. եռոտանի կոճղ:

Tronçon, ա. կտրօն, բեկոր. — de lance, — նիզակի, նիզակաբեկոր, նիզակաբեկ. — d'épée. Des —s de colonne. 2. հատոր, *կտոր. — d'anguille, de brochet. Ces —s de serpent remuent encore.

Tronçonner, ն. կտրատել, կըտրել, չարդել. — un brochet, une anguille.

Troncule, ա. մզ. կոճղիկ:

Trône, ա. աՔոռ, գահ, գահոյք, տախտ արքունական. — magnifique, superbe. L'Empereur se place sur son — pour recevoir les ambassadeurs. — épiscopal. Privation du —, գահազրկումն. privé du —, գահազուրկ.

Tronchet.

chasser du —. Soutenir un — chancelant. Relever un —. Aspirer au —. Tomber, descendre du —. — héréditaire. || Salle du —, գահատուն, գահադահլիճ. héritier du —, գահաժառանգ. Discours du —, գահաճառ. || du —, գահական. 2. ՔագաւորուԹիւն, կայսրուԹիւն. monter sur le —. 3. յ. ար. աՔոռք. երրորդ դաս հրեշտակաց:

Trôner, չ. գահել, իշխել, տիրել, բարձրագահ բազմիլ. || փ. վ. —. elle trône dans son salon. Il se prélasse et trône au milieu de ses subordonnés.

Tronqué, e, աճ. ճ. եւ եչ. ծայրակտուր, ծայրակտուրաբար. colonne, statue, pyramide —e. Cône —. || փ. —. cet ouvrage est —.

Tronquer, ն. ծայրակտուր առնել, կրճատել. les Goths ont tronqué la plupart des statues de Rome. 2. փ. —. il a tronqué ce livre et en a ôté deux chapitres. Vous tronquez ce passage.

Troostite, ի. հբ. տրոստաքար:

Trop, մ. կարի, անչափ, *շատ, խիստ. — cuit. Vous allez — vite. Il a — bu. Ce vase est — plein, ծայրալիր է անօԹ, *ամանդ շատ՝ լիքլիքցուն է. vous le traitez avec — de rigueur. Mon malheur n'est que — vrai, ՔշուառուԹիւն իմ շատ իսկ ճշմարիտ է. || par —, չափազանց, ծայրայեղ, *խիստ. il est par — ennuyeux, par — insolent. || Pas —, ոչ կարի, չափաւորապէս. ce vin n'est pas — mauvais. Cela n'est pas — bien. Il ne faudrait pas — vous y fier. || — peu, ոչ յոյժ. il a montré — peu de prévoyance. Il en a — peu. Il n'en faut ni — ni peu. || ը. vous n'êtes pas de — ici, *կրնաս կենալ, քեզմէ գաղտնի բան չունինք հոս. 2. ա. անչափուԹիւն, աւելին, *շատուԹիւն. ôtez le —. Il ne se plaint que du —. Il a été victime de son — de confiance. — de lumière éblouit, անչափուԹիւն լուսոյ խտղտէ զաչս. — de larmes ont été répandues, անչափ հեղան արտասուք. || de —, աւելի, աւելորդ. vos remerciements sont de —.

Tropæolum, S. Tropéolum.

Trope, ա. ճս. փոխակերպուԹիւն. *cent voiles* pour dire cent vaisseaux est un —.

Tropéolées, ի. յ. ը. ախրիզան-

նայք . ցեղ երկպտուկ բուսոց ի տոհմէ խորդինասերից (géraniacées).

Tropéoline, ի. տոգ. ախրիզանին:

Tropéolum (օմ) ա. բ. ախրիզան. ին. Capucine.

Trophée, ա. ախոյան , բալիշ , յաղթանշան . dresser, élever, ériger un —. Peindre des —s d'armes. Sculpter des —s sur un arc de triomphe. 2. փ. ախոյեան , յաղթանակ . de glorieux —s. || Faire — d'une chose, պարծիլ , պանծալ . il fait — de ses vices. || ո. —s de chasse, յաղթանակք որսոյ :

Trophique, ած. բժ. սննդական:

Trophis (ֆս) ա. բ. սննդենի , սննդատոյս :

Trophoneurotique, ած. բժ. սննդատղային :

Trophonévrose, ի. բժ. սննդատղախտ : [սնդան :

Trophosperme, ա. բ. սննդա-

Tropical,e, ած. արեւադարձական . plantes —es. Chaleur —e. Les régions —es.

Tropidonote, ա. սբ. լողօձ . լողակ օձ.: [գիլ :

Tropidosaure, ա. սբ. զառամո-

Tropique, ա. աս. արեւադարձ . —s, —բ. — du cancer, du capricorne. —s terrestres. Passer le —.

Tropique, ած. աս. արեւադարձային . année —. || Plantes —es, — բոյսք , *որոց ճաղիկք առաւօտն կբացուին եւ իրիկուն կդոցուին :

Tropologie, ի. փոխաբերաբանութիւն , փոխաբերախօսութիւն . փոխաբերական լեզու :

Tropologique, ած. փոխաբերաբանական :

Trop-plein, ա. զեղամասն , զեղուն մասն , աւելին . le — du tonneau, d'un étang, d'un canal, etc. Des —s.

Troque, s. Trochus.

Troque, ի. առեւտուր , տուրեւառիկք , տուրեւառիկ փոխոխումն , *առուտուր :

Troquer, ն. փոխանակել , ընչափոխել , փոխել . il a troqué son cheval contre un tableau. || փ. — son cheval borgne contre un aveugle.

Troqueur, euse, ած. փոխանակիչ , փոխանակող :

Troscart, ա. բ. շուախտու. խոտ ի տոհմէ կնիւնեայց . հն. Trocart.

Trot (Ֆրօ) ա. վարգ . ընդոստ գնացք ձիոյ «լինք» . aller, marcher au —, վարգել , ընդոստ ընթանալ . au grand —, մեծավարգ , արշաւասոյր .

Trottable, ած. վարգելի :

Trotte, ի. ո. ճանապարհ , ճանապարհագնացութիւն , *ճամբայ . il y a une bonne — d'ici là.

Trotte-menu, ած. մանրաքայլ . la gent —, մկունք , *մկներ :

Trotter, չ. վարգել , սուրալ , ընդոստ գնալ «լինք կիթեվէք» . ce cheval trotte mal. Je fis — mon cheval. 2. փ. եւ բ. վազվազիլ , յաճիլ , շրջիլ , *վազվռտել . nous avons bien trotté pour nous rendre à tel endroit. J'ai trotté par toute la ville. Elle trotte du matin au soir. || փ. եւ բ. cette idée lui trotte dans la tête, par la tête, dans la cervelle, * այս գաղափարն շատ անգամ մտքին կ'անցնի . || on entendrait — une souris, *փոքրիկ շշնկոց անգամ կը լսուի . ||բ. s'il ne peut galoper, qu'il trotte, *մկկուն կրցածն իրմէն ուզել :

Trotteur, euse, գ. վարգիչ , վարգագնաց , վարգընթաց , վարգիկ , պեչասպիկ . il monte un —. Ce cheval est un bon, un mauvais —.

Trottin, ա. սպասաւորիկ, *հոս հոն վազվռտող աղջիկ :

Trottiner, չ. վարգվարգել , մանրաքայլել , * մանր ու շուտ քալել . ce cheval ne fait que —. La petite fille trottinait derrière son père.

Trottoir, ա. մայթ , լրիկ , ոտնաստեղի , ճեմեակ «զալաբրըմ» . — de bitume. || Faire le —, մայթաղիճել . *փողոցի բոզ ըլլալ . fille de —, մայթաղիճ , ալիճ , բոզ . 2. փ. եւ բ. պատուամայթ , պատուալրիկ , վերընթաց , * պատուոյ ճամբայ . être sur le —.

Trou, ա. ծակ «տէլիք» . petit —, ծակիկ . les —s, ծակտի . grand —, մեծ —. faire un — à la muraille, *պատն ծակել . — d'aiguille, ոլոց , *— ասեղի . — de serrure, — de la clef de la porte, էմբ , *փականքի —, կապուծակ . regarder par le — de la serrure, *բանալիքի ծակէն նայիլ . il a un — à la tête. Boucher un —. || — d'oreille, Ծորիճ. || — de fumier, հորանոց . || — de hache, ակն տապարի. — du marteau, ակն ուրագի. || entrer dans un —, ծակամուտ լ. se cacher dans un —, ծակախիթ՝ ծակասոյզ լ. || փ. faire un — à la lune, *խոստացածն չկատարել , մնանկանալ . || boire comme un —, անչափ ըմպել , *չշատ խմել . || il a fait son —, * իր բանն շտկեց . 2. —, սոբ . — de taupe, de renard. 3. ծակ , խորշ , տնակ . 4. նկ. ծակ , Ծերուիւն . ce tableau a des —s. || գրկ. —. cette comédie a des —s.

Troubadour, ա. շէրասաց , աշուխ , աշուղ . S. Trouvère.

Troublant,e, ած. խռովիչ , մըտախոռով , մտայոյզ. un souvenir —.

Trouble, ա. խռովութիւն , շփոթութիւն . son arrivée produisit quelques —s dans l'assemblée. Jeter le —, խռովարկու լ. 2. գժտութիւն , անխաղաղութիւն . le — s'est mis dans cette famille. Porter le — dans un ménage. 3. խռովութիւն , պղտորում , աղմկութիւն , ամբոխում , վրդովմն , յոյզ . le — d'âme, d'esprit, խռովամտութիւն , մտայուզութիւն . le — de son cœur, սրտայուզութիւն իւր . sans —, անխռով , անամբոխ . 4. յ. խռովութիւնք, շփոթք. exciter, fomenter des —s dans l'État. De nouveaux —s éclatèrent. Des —s civils, religieux. 5. իգ. — de fait, պւգել իրաւանց . — de droit, արգել իրաւանց . 6. բժ. խառնակութիւն . —s respiratoires, digestifs.

Trouble, ած. պղտոր , մրրախառն. eau, vin —. La rivière est —. || փ. pêcher en eau —, * պղտոր ջրի մէջ ձուկն որսալ . || l'air est —. Le temps est —, * օդն պղտոր՝ գոց է . || ce verre est —, *այս ապակին՝ գաւաթն պղտոր է . ces lunettes sont —s, * այս դիտակներն պղտոր են . || avoir la vue —, եւ մակբայօրէն , voir —, *պղտոր՝ որոշ չտեսնել :

Trouble, ի. ձբ. S. Truble.

Troublé, e, անց. եւ ած. խռովեալ , խռովայոյզ , աղմկայոյզ , խռովուն :

Trouble-fête, ա. բ. հանդիսախռով , ինդարգել . des —s.

Troubler, ն. պղտորել. les pluies ont troublé la rivière. Si vous remuez ce vin, vous le troublerez. — l'eau. 2. խռովել , վրդովել , ամբոխել , շփոթել . la tempête trouble les airs. Des rêves affreux troublaient son sommeil. — l'ordre public. — la tranquillité, la paix publique. — les sens. — l'esprit, le jugement, la mémoire. Le vin lui avait troublé la tête. — un entretien, la conversation. Un accident troubla la fête. || Cela trouble la digestion, les fonctions digestives.

Se troubler, դ. պղտորիլ . ce vin se trouble. 2. խռովիլ , աղմկիլ , ամբոխիլ , վրդովիլ , շփոթիլ . il s'est troublé et n'a pu répondre. L'orateur s'est troublé au milieu de son discours. Son esprit se trouble. || Ma vue se trouble. Mes yeux se troublent, աչք իմ մթագնին . || le temps commence à —, * օդն կ'աւրուի :

Trouée, ի. պատառուած , խրամատումն , անցք . faire une —, պատառել , խրամատել . faire une — dans un bois. Dans cette haie il y a une —, par où l'on peut passer. 2. զ. —. la cavalerie venant à charger fit une — épouvantable.

Trouer, ն. ծակել . — une planche avec le vilebrequin. Les vers ont troué cette étoffe.

Se trouer, դ. ծակիլ , *ծակուիլ . votre habit commence à —.

Trou-madame, ա. ծակախաղ . խաղ ինչ :

Troupe, ի. ջոխ , ջոկ . գունդ , վհմակ, երամ , բոյլ , հոյլ , խումբ . une — de paysans. Une — de voleurs. Leur — grossissait. Une — nombreuse. Une — d'oies sauvages. — de musiciens, երաժշտախումբ , նուագախումբ . — de théâtre, Թատերախումբ . || la — céleste, երկնագունդ, հրեշտակք . || aller, marcher en —, գնալ խմբովին՝ երամովին. 2. յ. գունդ, զօրագունդ, զօրախումբ, սահ, զօրք. —s d'élite, այրընտիր զօրք . —s de ligne, à pied, հետեւակագունդ . —s à cheval, հեծելագունդ . —s légères, վաշտիկ, վաշտկան . lever, rassembler des —s, զօրաժողովել. solder des —s. Passer les —s en revue, զօրահանդէս առնել . || այս մտքով կըսուի նաեւ եզակի , la — de ligne. Voici de la — qui passe. — irrégulière.

գուգազ. il y a bien de la — dans cette ville. Le capitaine marchait en tête de sa —. Cet officier conduit bien sa —. Casernement de la —. Enfant de —.

Troupeau, ա. հօտ, հօտան, երամակ, դասակ, նախիր, տարմ, երամ. — de moutons, de brebis, հօտ ոչխարաց՝ մաքեաց, գեհ, գիհ. le berger du —, հօտապած, խաշնապած. — de chèvres, այծերամակ. — de cochons, խոզերամակ. — d'oies, de dindons, երամ սագաց՝ հնդկահաւուց. garder les —x, faire paître des —x, հօտապած՝ խաշնապած լ. la maladie s'est mise dans le —. Le — de bœufs, de vaches, նախիր, անդեայք, արջառ, պանաք. 2. խաշն, հօտ ոչխարաց, գիհ, գեհ. il a un beau —. De riches —x. Chef de —, հօտապետ. 3. փ. հօտ. le — de Jésus-Christ, de l'évêque, du curé. Le — des fidèles, — հաւատացելոց. S. Pasteur. 4. փ. նախիր, դասակ, վոհմակ, ճահուկ, ջոլիր, հոյլ, ջոկ. un — d'imbéciles, d'ignorants, etc. Le servile — des imitateurs.

Troupiale, ա. Բ. խմբկեցիկ. Բռչուն ի տոհմէ ցնդղկանց, նման տարմի (étourneau),

Troupier, ա. ո. վաշտկի, զինուոր. un vieux —. Voilà de fameux —s.

Trousse, ի. ծրար, խուրձ, *կապոց. — de linge mouillé. — d'herbes. — de fourrage vert. — de chaume. — de cordages. 2. բուժառուի, վիրաբուժառուի. 3. սափրառուի. *առուի սափրչի. 4. յ. սրնց, *չաղջիր «չալվար». il venait de quitter ses —s.

Aux —*s*, նխ. ք. զիետ, *ետեւէն. il est aux —s des ennemis. Je mettrai un huissier à ses —s. || Être aux —s de qn., զիետ լ. ուրուք, *մէկուն ետեւէն իյնալ, օձիքն չձողուլ. quand finira-t-il d'être à mes —s.

En —, մ. *գաւակի վրայ հեծնելով, ետեւի դին առնլով. il prit la femme en — derrière lui, *առաւ կինն գաւակին վրայ նստեցուց՝ իր ետեւ. կրսուի նաեւ en croupe, S. Croupe.

Troussé, e, ած. հանգրիցեալ, *սոՓուած. une robe bien —e. Elle est bien —e. 2. փ. յարդարեալ, յօրինեալ, հանդերձեալ. un petit homme bien —, *մանրուկ բարեկազմ մարդ. voilà un cheval bien —. Un compliment bien —. Cela est bien mal —. Cela est — à la diable, *այս չաւտ գէշ շտկուած է:

Trousseau, ա. ծրարակ. divers —x. Un — de clefs, բանալածրարակ. 2. փ. հանդերձանք, հանդերձեղէն. *նոր հարսի՝ աշակերտի տրուած լաւեղէնք, ձորձմոյկ. elle a un beau —. Son — est tout prêt.

Trousse-étriers, S. Porte-étriers. Des —.

Trousse-galant, ա. արագամահ. հն. Choléra.

Trousse-pète, ի. *չլՓիկ ապչիկ:

Trousse-pied, ա. անք. հանգրիճափոկ. des —.

Trousse-queue, ա. ագեփոկ:

Trousséquin, ա. համեստողն «էյլեր արգասք»:

Trousser, ն. ծրարել. — un paquet. 2. հանգրիճել, սոՓուել, ի վեր ունել. — sa robe, ses jupes. — un enfant, une femme. || — une volaille, հանդերձել զիաւ ի շամփուր. 2. փ. վաղվաղել, *շուտ լմնցուցանել. — une affaire. 3. փ. արագամահ՝ վայրամահ առնել, *շուտով անդիի աշխարհ դրկել. une maladie l'a troussé en deux jours.

Se trousser, դ. հանգրիճել զիանդերձս, *սոՓուիլ. troussez-vous de peur de vous crotter.

Troussis (ի) ա. հանգրիչ:

Trouvable, ած. գտանելի. cette chose n'est pas —, անգտանելի՝ անգիւտ է իրդ:

Trouvaille, ի. ք. գտանք, գտուած, գիւտ. c'est une bonne —, բարեգիւտ է. || faire une —, բարեգիւտ լ., *լաւ բան գտնել:

Trouvé, e, անց. գտեալ, *գըտնուած. chose —e. || Enfant —, S. Enfant. || փ. bien —, քաջագիւտ, քաջահնար. une expression bien —e. Un mot bien —.

Trouver, ն. գտանել, *գտնել. — un trésor. Je l'ai trouvé par hasard. J'ai trouvé cela dans la rue, sur mon chemin. Je l'ai trouvé à table. Il a trouvé à qui parler, *խօսելու մարդ գտաւ. il a trouvé son maître. — qn. sur son chemin. On le trouva prêt à s'évader. On les trouva escaladant le mur. — confirmation, հաստատուՓիւն —. je l'ai trouvé malade. Vous trouverez ses affaires bien embrouillées. Il a trouvé la mort dans les combats. Il trouve du plaisir à contrarier les autres, ախորժի հակառակել զայլս. il a trouvé bien des difficultés dans cette entreprise. On trouve des hommes de tous les caractères. — des protecteurs, un appui. Vous trouverez en lui un juge sévère. — grâce aux yeux de qn., S. Grâce. — son compte, S. Compte.

2. գտանել, հնարել. il a trouvé un bon remède. — un procédé, un moyen, un expédient. — la solution d'un problème. — le mot d'une énigme. Il a trouvé l'art de concilier les esprits.

3. գտանել, համարել. j'ai trouvé ce mets excellent. Il trouve ce vin trop capiteux. Je trouve cette odeur trop forte. Je trouve cette femme fort belle et le mari fort aimable. Je trouve ces vers fort beaux, fort mauvais. || — bon, հաճիլ, հաւանիլ, *այբին լաւ երեւիլ. — mauvais, չը հաւանիլ, դժկամակիլ, *այբին գէշ երեւիլ. je trouve bon que vous alliez le voir. Je trouve mauvais qu'il ait fait cela. Je ne trouve pas bon qu'il vous voie si souvent. || — le temps long, ձանձրանալ.

4. գտանել, նշմարել. je vous trouve bon visage, * դէմքդ լաւ կգտնամ. le médecin lui a trouvé un peu de fièvre, * բժիշկն տեսաւ որ քիչ մը ջերմն ունի. je lui trouve de l'esprit, *մտացի՝ ուշիմ գտայ զինքն. || — à, գտանել հնարս, *միջոց գտնել. cet avoué trouve à se défaire de son étude. Cette jeune personne ne trouve pas facilement à s'établir. || — à redire, կամ à dire, * բիծ գտնել, խծբծել, մեղադրել. il trouve à redire à tout ce qu'on fait. Je n'y trouve rien à redire, անտգիւտ գտանեմ զայն. que trouvez vous à dire au parti qu'il a pris?

5. գտանել, ըմբռնել, *գտնել բռնել. je vous trouve en faute.

Se trouver, դ. հանդիպել՝ պատահիլ միմեանց, *իրարու պատահիլ՝ հանդիպիլ. nous nous sommes trouvés à la promenade. Je me trouverai chez vous à 5 heures. Il s'est trouvé à telle bataille. 2. գտանիլ, *գտնուիլ. trouvez-vous à la maison. Ce livre se trouve chez l'éditeur. Cet ouvrage ne se trouve plus. Son départ se trouva retardé. 3. գտանել զանձն, * ինքզինքն գտնել. — heureux. 4. լինել, կալ. — en danger, dans l'embarras, dans le besoin, dans une situation fâcheuse. — sans appui, sans protection. 5. գտանել զանձն, համարիլ՝ կարծել զանձն. après avoir usé de ce remède, il se trouva tout autre. Il se trouve malheureux. Elle se trouve belle. || — bien, բարւոք լ՝ կալ. le malade se trouve bien. || — bien de qn., de qc., գոհ լ. զուժեքէ՝ գիմեքէ. suivez ce conseil, vous vous en trouverez bien. || — mal, չլինել բարւոք. նա՝ դժգոհ՝ տիսուն լ. il se trouve mal dans cet appartement. Je me trouve bien de ce domestique. || — mal, Քալանալ, նուաղել, *վրան մարիլիք գալ. elle se trouve mal sans cesse. 6. անդիպօրէն, գտանիլ, *գտնուիլ. il se trouva un homme assez hardi pour lui dire la vérité. Il se trouva de nouveaux obstacles. Il se trouva que..., դէպ եղեւ զի..., *հանդիպեցաւ որ... lorsqu'on croyait finir cette affaire, il se trouva qu'on y mit des entraves. Tout bien calculé, il se trouve qu'il est redevable.

Trouvère, ա. յաճեռգական. ֆրանսացի հին բանաստեղծ հիւսիսականոյ մանց: [տակ, *գտնող:

Trouveur, euse, գ. գտիչ, գը-

Trox, ա. մբ. տրոքս. ազգ պատեննաՓեւ միջատի:

Truand, e, գ. շուտակ. ծոյլ մուրացկան. cet homme est un vrai —.

Truandaille, ի. շուտակք, շուտականի. ce n'est que de la —.

Truander, չ. շուտակել, մուրացկել. մուրացիկ՝ պաղտուկ պտըտիլ:

Truanderie, ի. շուտակուՓիւն, մուրացկանուՓիւն:

Truble, ի. ձք. քաակացանց, պարկացանց, պարկուձեւ ուռկան.

on se sert de la — pour prendre les poissons dans un réservoir.

Trubleau, ա. ծբ. պարկացանցիկ :

Truc կամ **Truck** (Թրիք) ա. անգ. գունդ-վարախաղ. 2. բեռնորդ. բեռնակիր կառք երկաթուղեաց. 3. փ. եւ ռ. խաբ, խարանք, *վարպետութիւն. avoir le —, հնարքն՝ *վարպետութիւնն ունենալ :

Trucage, ա. հնարագիտութիւն, հնարիմացութիւն :

Trucheman կամ **Truchement,** ա. Յարգման «Թէրճիման». s'expliquer par —. Il n'a pas besoin de —. Sans —, աննարգման :

Trucher, չ. ռ. ծուլամտութիւն. *ծուլութենէ մտքալ :

Trucheur, euse, գ. ռ. ծոյլմտքիկ. ծոյլ մտքացկան :

Truck, տ. **Truc.**

Truculent, e, ած. վայրենի, վայրագ :

Truelle, ի. ճեփիչ «մալա». se servir de la —. Enduire avec la —. || փ. aimer la —, շինուածաւէր է., *շէնք շինել սիրել :

[մի լի :

Truellée, ի. ճեփչաչափ. ճեփիչ

Truffe, ի. բ. բողբոջ, բողբուճ, հողկիթ, հողսունկ, գետնասունկ. — marbrée, blanche, noire. Grosse —. Les —s de Périgord sont les plus estimées. Une dinde aux —s. || — d'eau, ջրաբողբոջ, ջրահողկիթ. հն. Mâcre. 2. ռ. —. *շտապիկ քիթ :

Truffé, e, ած. բողբոջալից. chapon —.

Truffer, ն. բողբոջել, բողբոջալից առնել, * բողբոջով լիցունել. — une dinde.

Truffier, ère, ած. բողբոջաբեր, բողբոջային. chênes —s.

Truffière, ի. բողբոջոց, բողբոջաւառան :

Truffitte, ի. հբ. բողբոջաքար. ազգ փայտաքարի (lignite).

Truie, ի. չոչխայ, մատակ խոզ, գոճմայր, խոզմայր, *գոճնմայր. une — pleine.

Truisme, ա. ագղ. ճշմարտախոնութիւն. ակնբեւ ճշմարտութիւն:

Truite, ի. ձբ. խայտաձուկն, «ալա պալըը». — saumonée. La — est un poisson très estimé.

Truité, e, ած. կարմրախայտ, կարմրախաբիւ. cheval alezan —. Chien —. Porcelaine —e. 2. գորշախայտ, գորշապիսակ. fonte —e.

Trullisation (սիօն) ի. ճ. ճեփչագործութիւն. *ճեփիչով գործուածք:

Trumeau, ա. մագ. պղդրամիս, հն. **Gite.** 2. ճ. պահակ. *անջրպետ երկու պատուհանաց կամ դրանց. 3. ճ. հայելակ. * երկու պատուհանաց մէջ կախուած հայելի :

Trusion, ի. բժ. արհնամղումն. մղումն արեան :

Trusquin կամ **Troussequin,** ա. ար. երկգնածիգ. գործի ատաղձագործաց :

Trusquin.

Trust (Թրիւսթ) ա. համախմբութիւն, համբնկերութիւն :

Truxale, ա. մբ. մրջուկ. ազգ ուղղաթեւ միջատի :

Tsar, Tzar, տ. **Czar.**

Tsarine, Tzarine, տ. **Czarine.**

Tscheffkinite կամ **Tchevcinite** (չեվքինիթ) ա. հբ. չեվքինաքար. խառնուրդ իմն այլ եւ այլ մետաղաց:

Tschermigite, ի. հբ. չերմիգաքար. քար ինչ Պոհեմիոյ :

Tseté, ի. մբ. ափրիկագաբաւ. միջատ երկթեւ :

Tu, դ. դու. — es prudent, *խոհեմ ես. — lui parleras, *անոր պիտի խոսիս. — ne peux le nier, *չես կրնար ուրանալ զայն. — ne le nieras pas, * պիտի չուրանաս զայն. — t'en repentiras, * պիտի զղջաս. — en sortiras, *անկէց պիտի ելլես. — y étais, * հոն էիր. iras-— ? պիտի երթա՞ս. 2. դույաբանութիւն, դույախօսութիւն. le — est familier. Employer le —, դուել, *դու գործածել. || փ. être à — et à toi avec qn., *մէկուն հետ շատ բնաւանի՝մտերիմ լ.:

Tu, e, անց. **Taire** բայի. լռեալ. à ma vue, elle s'est tue, * երբոր զիս տեսաւ՝ լռեց նէ :

Tuable, ած. ը. սպանանելի, մորթելի. ce cochon est —.

Tuant, e, ած. սպանիչ, պարտասեցուցիչ, ուժասպանելի, հոգեպպառ, *հոգի հանող. ce travail est —. 2. փ. տաղտկալի, տաղտուկ, ծանրատաղտուկ. c'est un homme —. Conversation —e.

Tu autem (Թիւթէմ) ա. ը. կարեւոր կէտ, կնճիռն, դժուարութիւն. c'est là le —. Il en sait le —.

Tubage, ա. խողովակում :

Tubaire, ած. խողովակային, խողովակաւոր :

Tubayba, ա. բ. տուպինի. ծառ յաշխարհին Վենեծուելայ :

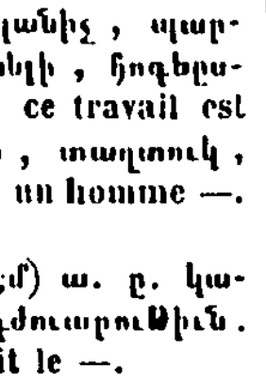
Tube, ա. վակ. փող, խողովակ. petit —, փոդիկ, խողովակիկ. — d'écoulement, հոսափող, հոսախողովակ. — malléable, ճապկափող. — acoustique, լսափող. — digestif, մարսափող, մարսողական խողովակ. — d'un télescope, փող հեռադիտակի. speaking —, խօսափող :

Tuber, ն. խողովակել * խողովակ անցունել :

Tuber (Թիւպէր) ա. բ. գա. **Truffe** ի:

Tubéracées, ա. յ. բ. բողբուճասեր :

Tubercule, ա. բ. պալ, տակ, խլունկ, ուռ. les pommes de terre, les topinambours sont des —s. La truffe est un —. 2. մգ. պալ, այտոյց, ուռոյց. — cutané, մորթային պալ. — mamillaire, — պտկաձեւ. 3. բժ. պալ, այտոյց, ուռոյց. — cutané, մորթային պալ. le — se montre surtout aux poumons.

Tuberculeux, euse, ած. բ. պալպուտ, պալպաւոր. tige —euse. La racine de cette plante est —euse. 2. բժ. —. maladie —euse, —հիւանդութիւն, պալպախտ. méningite —euse. 3. գ. պալպախտաւոր, պալպախտոտ. un —. Une —euse. Cette jeune fille est —euse.

Tuberculiforme, ած. բժ. պալպակերպ. lèpre —.

Tuberculine, ի. ախ. պալպին :

Tuberculisation (սիօն) ի. պալպումն, պալպաւորումն :

Tuberculiser, ն. պալպել, պալպաւորել :

Tuberculose, ի. ախ. պալպախտ. il est atteint de —, պալպախտաւոր է. — pulmonaire Թոքային —, Թոքախտ. տ. **Phthisie** եւ **Consomption.**

Tuberculosé, e, ած. պալպախտաւոր, պալպախտոտ :

Tubérées, ի. յ. բ. բողբուճեայք. ցեղ սնկոց. տ. **Truffe.**

Tubéreux, euse, ած. բ. բողբոջուտ, խորտաբորտ. racine —euse.

Tubéreuse, ի. բ. բրաբիոն :

Tubérifier (se) ն. բ. բողբոջանալ, խորտաբորտանալ. *ուռուլ լնցուիլ :

Tubérosité, ի. մգ. պալպութիւն, ուռութիւն, խորտուբորտութիւն. la — du tibia. 2. պալ, այտոյց, ուռոյց. || բ. —. ce tronc est plein de —s.

Tubicoles, ա. յ. կ. փողաբնակ. ցեղ օղակաւոր որդանց :

Tubipore, ա. կ. փողածակ. տոհմ պոլիպոդից :

Tubiporé, e, ած. փողածակեայ :

Tubitèles, ի. յ. մբ. փողատոտիկ. տոհմ սարդազգեաց (arachnides).

Tubo-ovarien, enne, ած. մգ. փողածուարանեան. 2. բ. փողասերմարանեան :

Tubulaire, ած. ար. փողաւոր, խողովակաւոր. chaudière, pont —.

Tubulaires, ա. յ. կ. փողաւորք. ազգ կենդանեաց :

Tubulé, e, ած. տգ. փողեայ, խողովակեայ. flacon —. Cornue —e. 2. բ. —. corolle —e. 3. հխ փողածեւ, խողովակածեւ. draperie —e.

Tubuleux, euse, ած. փողուտ. խողովակուտ. calice —.

Tubulibranches, ա. յ. կ. փողախռիկք. ազգ խեցեմորթոց :

Tubuliflores, ի. յ. բ. փողածաղիկք : [եայք. ցեղ սնկոց :

Tubulinées, ի. յ. բ. փողաբնակ-

Tubulipore, ա. կ. փողակ. ազգ մամռակենդանեաց (bryozoaires).

Tubulure, ի. տգ. փողածակ. flacon à deux, à trois —s, սրուակ երկփողածակ՝ եռափողածակ. les —s d'une chaudière à vapeur. 2. բ. —. la tige du rotin est percée d'une infinité de petites —s.

Tudesque, ած. տուդեսքեան. հին գերմանական. la langue —, — լեզու. grammaire —. 2. ա. տուդեսքերէն. հին գերմաներէն. le — est un idiome très ancien. 3. ած. փ. ալեհազուր, խոշոր, բիրտ, * կո-

պիտ . il a des manières —s. Leur style, leur jargon —.

Tudieu, մ. ց. կրո՛ղ , վա՛յ Քրշուառական . յիշոց ինչ . —! quel homme. [ռ.ա. **Grassette**ի:

Tue-brebis, ա. ոչխարասպան .

Tue-chien, ա. շնասպան . հն. **Colchique.**

Tue-loup, ա. գայլասպան :

Tue-mouche, ա. ճանճասպան :

Tue-poisson, ա. ձկնասպան :

Tuer, ն. սպանանել , մեռուցանել , յարեւէ արկանել , հատաննել զարեւ , բառնալ՝ արկանել՝ գրաւել ի կենաց . — d'un coup d'épée, սրամաի առնել . une tuile lui tomba sur la tête et le tua. Le venin de ce serpent tue en quelques minutes. Il a été tué d'un coup de tonnerre, շանթահար եղեւ . le choléra l'a tué. Qui tue l'âme, հոգեսպան . — à coups de bâton, ցոպամաի սպանանել . 2. զեղուլ , մորթել . — des bœufs, des moutons, des poulets. Ce boucher tue de meilleure viande que tel autre. Ce boucher ne tue qu'une fois par semaine. Nous avons chassé toute la matinée et nous n'avons rien tué. 3. մեռուցանել , կոտորել , սպականել . la gelée tuera les insectes. Le froid a tué les oliviers. 4. մեռուցանել , * ոգին հանել . le chagrin le tue. Cet homme porte des fardeaux trop lourds; cela le tue. Il mène une vie qui le tue. 5. կարի աշխատ առնել , * չարաչար յոգնեցուցանել . vous tuez votre cheval de le mener toujours au grand galop. Ce bruit continuel me tue. Il tue tout le monde avec ses compliments. Ce récit est d'une longueur qui tue. 6. գլել , անցանել զանցանել , գերազանցել . — un auteur, son original, son modèle. 7. փ. եւ բ. եղծանել , խանգարել . cela tue le plaisir de la partie. || — le temps, ժամավաճառ լ., *փուճ բաներու անցուցանել ժամանակն .

Se tuer, դ. մեռանիլ , անձնասպան՝ անձնասահի լ., անձին առնել , գիւղովին երթալ. il s'est tué en tombant de son cheval. 2. սպանանել զիրեարս , * գիրար սպանել . les deux adversaires se sont tués l'un l'autre. 3. խանգարել՝ սպականել զառողջութիւն իւր . il se tue de travail. Il se tue à force de boire. || — le corps et l'âme, բազմաչան լ. il s'est tué le corps et l'âme pour amasser de l'argent. Il se tue à rimer. || — à plaisir, սպանանել կամաւ զանձն , խանգարել զառողջութիւն իւր յոչինչ պէտս . || on s'y tue, *ասեղ ձգելու տեղ չկայ . la nouvelle pièce a eu un succès fou; on s'y tue.

Tuerie, ի. սպանուած , սպանդ , նախճիրք , կոտորած , ջարդ . la déroute fut suivie d'une — effroyable. || p. n'allez pas là, c'est une —, *մի երթար հոն՝ ինքնգինքդ վտանգի մէջ կխոթես ամբոխին բազմութենէն . 2. հ. S. **Abattoir.**

Tuésite, ի. հբ. տուխտաքար (գտեալ ի Սկովտիա) :

Tue-tête (à) մ. մեծաձայն, *բոլոր ուժովն . crier, chanter, disputer à —.

Tueur, euse, գ. սպանիչ , սպանող . c'est un — de gens, մարդաճախ , մարդախոշոշ է . 2. փ. պարծուկ , պարծենկոտ , յոխորտախօս , *մեծ մեծ ջարդող :

Tuf, ա. հբ. փխար , հողաքար . *տեսակ մի կակուղ քար :

Tufacé, e, ած. փխրային . terrain —. [փխրաքար :

Tuffeau կամ **Tufeau**, ա. հբ.

Tufier, ère, ած. փխարային :

Tufière, ի. փխարոց :

Tuile, ի. կղմինտր «քիրէմիտ» . maison couverte de —s, կղմինտրապատ տուն . || p. être logé près des —s, sous les —s, *վիրնայարկն բնակիլ . || les —s du toit, ջրառուտք . 2. փ. փորձանք , ձիեն . c'est une — qui lui est tombée կամ qui m'est tombée sur la tête.

Tuilé, e, ած. կղմինտրածեւ :

Tuileau, ա. կղմինտրատ, *կղմրնտրի կտոր . faire un âtre avec des —x.

Tuilerie, ի. կղմնարոց . il y a une — en tel endroit. 2. Պիլլերի . երեմն արքունի պալատանք Փարիզ. || jardin des —s, պարտէզ —ի . aller aux —s, — երթալ :

Tuilier, ա. կղմնտրագործ «քիրէմիճի» :

Tuit, ա. Բ. ռա. **Pouilloth** :

Tulipe, ի. բ. կակաչ , *հատկութ ծաղիկ «լալէ չիչեյի» . — rouge, կարմրակակաչ . — odorante, հոտաւէտ կակաչ . — de mer, ծովակակաչ :

Tulipier, ա. բ. կակաչի, կակաչենի . գեղեցիկ ծառ հիւսիսային Ամերիկայ :

Tulle, ա. շղարշ , շղարշ «Թիլ , պիւրիննիւք»: [Պարսից:

Tuman, ա. Թուման , ոսկեդրամ

Tuméfaction (սիօն) ի. ախ. այտուցմն , ուռուցմն , ուռոյց :

Tuméfier, ն. այտուցանել , ուռուցանել , *ուռուցուցանել . cette fluxion a tuméfié toute la joue.

Se tuméfier, դ. այտնուլ , ուռիլ . la paupière se tuméfie. Elle s'est tuméfiée.

Tumeur, ի. այտոյց , ուռոյց . ուռեց, ուրց, *ուռ . — fibreuse. Petite —, այտուցիկ , ուռեցիկ . — dure, molle. Grosse —. Il lui est venu une — au genou. Il s'est fait une — à la jambe. Il s'y est formé une —. Dissoudre une —.

Tumide, ած. եժ. ուռուցիկ :

Tumulaire, ած. գերեզմանական. pierre, inscription —.

Tumulte, ա. աղմուկ , ժխոր , ժխորումն , դղրդիւն , *վլվլուկ . on entendit un grand —. Il s'éleva du —. On eut beaucoup de peine à apaiser le —, le — populaire. Cette affaire peut causer du —. 2. յոյզք , յուզումն , վրդովումն . le — des passions, — կրից . le — du monde, des affaires.

En —, մ. խռովաբար, աղմկալից, խառնաշփոթ . ils allèrent en —. Ils s'assemblèrent en —.

Tumultuaire, ած. աղմկալի , խառնաշփոթ. une assemblée —, խռովարան . résolution —.

Tumultuairement, մ. աղմկաբար , աղմկօրէն . cela fut résolu —. On procéda — à cette élection.

Tumultueusement, մ. աղմկաւ , ամբոխի . les mécontents se portèrent — à l'hôtel de ville.

Tumultueux, euse, ած. աղմկալից , ժխորալի , վրդովելի , խռովայոյզ . assemblée —euse. Un bruit —. Des cris —. Très —, բազմաժխոր :

Tumulus (իւս) ա. դամբանաբլուր, գերեզմանաբլուր . *գերեզմանի վրայ հողաբլուր . le tombeau de ces rois n'était qu'un simple —.

Tungstène, ա. հբ. տունգստէն . մեռաղ ինչ : [տանաքար :

Tungsténite, ի. հբ. տունգսթե-

Tungstique, ած. տգ. տունգստային. acide —, տունգստաթթու :

Tuniciens, ա. յ. կ. պարեգօտեանք . S. **Tuniciers.**

Tuniciers, ա. յ. կ. պարեգօտաւորք . անգլուխ խեցեմորթք :

Tunicine, ի. տգ. պարեգօտին :

Tunique, ի. հխ. պարեգօտ. petite —, պարեգօտիկ . 2. Թիկնոց (դպրոցականի , գինուորականի) . 3. վոտաւակ (ժամարար եպիսկոպոսի) . 4. լայնափորտ . հն. **Dalmatique.** 5. բոլ. պատեան . — d'oignon, — սոխի. 6. մգ. պարուտակ , մաշկ . — de l'œil, de l'estomac.

Tunnel, ա. սոորուղի , գետնուղի , վապուղի . || — sous-marin, — ներքնաճուղեան :

Tupa, ա. բ. տուպենի . ազգ տնկոց ի տոհմէ լոբելեայց (lobéliées).

Tupaïa, ա. կ. տուպայիկ . ազգ միջատակեր անասնոց :

Turban, ա. փակեղն , գլխապատ, *փաթթոց «սարըգ» . qui porte un —, փաթթոցաւոր . porter le —, — կրել , գլխապատակիր՝ փաթթոցակիր լ. || p. prendre le —, տաճկանալ . 2. բ. կարկաժ , մեղրադրում . հն. **Bonnet turc** եւ **Giraumon.**

Turbanet, ա. բ. կարկաժուկ . ազգ դդմոյ (courge).

Turbe, ի. ամբոխ . *կգործածուի միայն այս խօսքին մէջ . enquête par —s, *բազմավկայ հարցափորձ :

Turbé, ա. տճ. դամբանամատուռն «Թիւրպէ» :

Turbellariés, ա. յ. կ. տուրբելարեանք . դաս որդանց :

Turbier, ա. ամբոխավկայ . վկայ ամբոխոյ . dix —s ne faisaient qu'un seul témoin.

Turbine, ի. մբ. փոթորակ, հարթաջրանիւ : [S. **Toupie,**

Turbiné, e, ած. փոթորակաձեւ .

Turbinelle, ա. կ. փոթորուկ . ազգ խեցեմորթոյ :

Turbinellidés, ա. յ. կ. փոթորկազգիք :

Turbinite, ի. փոխոբախեցի. ազգ բուսածոյ փոխոբածնե. խեցեմորթի :

Turbinolie, ի. կ. փոխոբարդ. ազգ պողիպոդի :

Turbith, ա. բ. Թրպուտ. ազգ վրանաճաղկի (liseron).

Turbo, ա. կ. փոխոբախեցի. որովայնոտն խեցեմորթ միաձագեան:

Turbot (o) ա. ձր. վահանաձուկն «գալգան պալըղը»:

Turbot.

Turbotière, ի. վահանաձկնաորթ. *եփաման վահանաձկան :

Turbotin, ա. ձր. վահանաձկնիկ:

Turbulemment, մ. ագբ. անհանդարտաբար, խռովայուզաբար, *խռովայոյզ կերպով. agir —.

Turbulence, ի. անհանդարտութիւն, խռովասիրութիւն, աղմկասիրութիւն, խռովարարութիւն. cet enfant est d'une grande —. La — de son caractère le rend insupportable.

Turbulent,e, ած. անհանդարտ, խռովասէր, աղմկասէր, խռովարար, խռովայոյզ, աղմկարար, աղմկայոյզ, աղմկիչ. cet enfant est trop —. Cet homme est d'un caractère —, խռովաբարոյ է; այրդ. c'est un esprit —, խռովամիտ է. 2. խռովալից, աղմկալից. une joie —e. Une vie —e et tumultueuse.

Turc, Turque, ած. Թխբք, Թուրք, Թրքական, օսմաննան, տաճիկ. la langue turque, —լեզու. mêlé de —, Թրքախառն, տաճկախառն. bonnet —, S. **Bonnet**. Se faire —, Թուրքանալ, տաճկանալ. || p. fort comme un —, յոյժ ուժեղ, *առատիկ ուժով. || le Grand —, Սուլթան. || փ. եւ p. cet homme est un vrai —, այրդ յոյժ անողորմ է. traiter qn. de — à more, S. **More**. 2. ա. Թուրքերէն, օսմաներէն, տաճկերէն. en —, —, տաճկաբարբառ, Թուրքաբարբառ. 3. գ. Թիւրք, Թուրք, օսմանցի, տաճիկ, Թրքուհի, տաճկուհի, օսմանուհի. .

A la turque, մ. Թուրքօրէն, Թրքաձեւ, տաճկաձեւ, օսմանաձեւ, օսմանօրէն, տաճկօրէն. être habillé à la turque, Թրքազգեաց՝ տաճկազգեաց է. || traiter qn. à la turque, խստիւ վարիլ ընդ ուժեք, * մեկուն հետ խստութեամբ վարուիլ :

Turc, ա. մր. տորք. որդն փոքրիկ ճառակեաց. 2. կ.—. տեսակ խոշոր շան :

Turcie, ի. Թուրք (գետաց) :

Turcique, ած. մգ. selle —, կորպին. ին. **Os du sphénoïde**. սեպոսկր. S. **Sphénoïde**.

Turco, ա. Թուրքօ. ափրիկեցի զինուոր (ֆրանսական բանակին մէջ):

Turco-égyptien, enne, ած. Թուրքեգիպտական :

Turcomane, ած. Թրքամոլ :

Turcomanie, ի. Թրքամոլութիւն:

Turcophile. ած. Թրքասէր :

Turcophilie, ի. Թրքասիրութիւն:

Turde, ա. Թ. ճարեկ. — émigrant, գաղթաճարեկ :

Turdidé, e, ած. Թ. ճարեկեայ. || —s, —ք, ճարեկազգիք :

Turdoïde, ած. ճարեկակերպ :

Turdus (լաս) S. **Turde**.

Turelure, ի. Թրալալա. ծայրայեղ ժողովրդական երգոց եւ գոյականաբար կգործածուի այս խօսքին մէջ, c'est toujours la même —, *միշտ նոյն բանն է :

Turf, ա. ձիարշաւարան, արշաւատեղ. un habitué du —.

Turfiste, ա. ձիարշաւորդ. յաճախող ձիարշաւի :

Turgescence, ի. բժ. փքումն, փքացումն, այտումն, ուռումն :

Turgescent, e, ած. ուռեցող, այտուցիկ :

Turgite, ի. հբ. տուրգիտ. հանք ինչ երկաթախառն :

Turiobulbe, ա.բ. տորբակոճղէզ:

Turion, ա. բ. տորբ :

Turionifère, ած. բ. տորբաբեր :

Turlupin, ա. կատակաբան, անհամ խեղկատակ. c'est un —, un vrai —.

Turlupinade, ի. կատակաբանութիւն, անհամ խեղկատակութիւն. faire des —s.

Turlupiner, չ. կատակաբանել, *անհամ կատակներ՝ խեղկատակութիւն ընել. cet homme ne fait que —.

Turlupiner, ն. ճաղրել. il a turlupiné un tel. Il turlupine tout le monde.

Turlut, ա. Թ. ռա. **Farlouse**ի :

Turlutaine, ի. S. **Serinette**. 2. փ. յիմարութիւն:

Turneps, ա.բ. ժախուկ. ազգ գոնգեղի (rave).

Turnère, ա. բ. տուրների. բոյս ինչ :

Turnérées, ի. յ. բ. տուրներեայք. բոյսք ի տոհմէ հրկաւերից (bixacées).

Turnix, ա. Թ. երիքմատնելոր. ազգ լորամարգի. S. **Tridactyle**.

Turpéthine, ի. տգ. Թրպուտին. նիւթ ռետնային :

Turpéthique, ած. տգ. Թրպուտային :

Turpitude, ի. գարշութիւն, խայտառակութիւն, ճանակութիւն, ճանականք, քարուկանք, ամօթալի գործ. il y a une grande — dans cette action. Cela fait voir sa —. Découvrir, révéler la — de qn., d'une famille. Il passe pour un homme de bien; mais le temps découvrira la — de sa vie. Cacher, couvrir la — de qn. Révéler les —s de qn.

Turquesse, ի. Թուրքուհի, տաճկուհի, օսմանուհի. une belle —.

Turquet, ա. եզ. S. **Maïs**.

Turquette, ի. բ. ռա. **Herniaire**ի :

Turquie, ի.աշ. Թուրքիա, տաճկաստան. qui habite la —, Թուրքիաբնակ, տաճկաբնակ :

Turquin,e, ած, մուԹ. taffetas bleu —. Marbre bleu —, մուԹ կապոյտ մարմարիոն :

Turquis (քի) ա. ռա. **Maïs**ի :

Turquiste, ա. տաճկաբան, տաճկագէտ :

Turquoise, ի. հբ. գոճազմ, պերոզական «փիրուզէ» :

Turriculé,e, ած. աշտարականման:

Turrilite, ի.կ. աշտարակախեցի. ազգ աշտարականման բրածոյ խեցեմորթոյ :

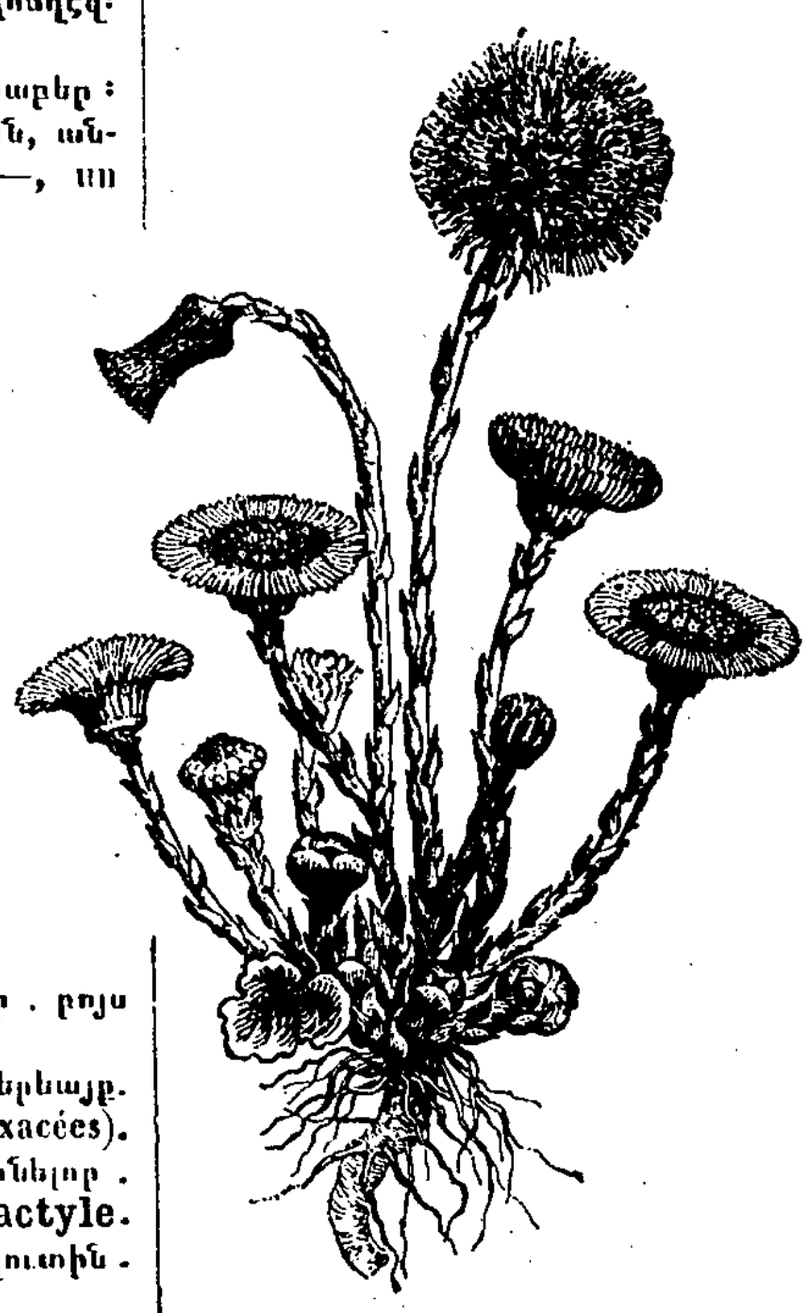
Turritelle, ի. կ. աշտարակիկ. որովայնոտն (gastéropode) խեցեմորթ:

Turritellides, ի. յ. կ. աշտարակիկեայք. ազգ որովայնոտն խեցեմորթաց :

Tussah, ած. soie —, հիւսամոտաբս :

Tussiculation (սիկն) ի. ախ. հազիկ. Թեթեւ հազ :

Tussilage, ա.բ. խոճիկ, խոճկոպիճ, խոճկորակ, հազի դեղ, հազդեղ :

[**Tussah**.

Tussore, ա. հնդկակերպաս. S.

Tutélaire, ած. խնամակալ, պահապան. un Dieu —. Génie —, պահապան հոգի. chaque homme a son ange —. || փ. vous êtes mon ange —.

Tutelle, ի. խնամակալութիւն «վասիլիք». ces enfants sont en —, *այս տղայք խնամակալութեան տակ են. sont hors de —, *խնամակալութեան տակ չեն. 2. փ. հպատակութիւն. il est en —, *հպատակութեան մէջ է. il est comme en —, *հպատակի պէս կկենայ. 3. փ. պաշտպանութիւն. les citoyens sont sous la — des lois. Je me mets sous votre —.

Tuteur, ա. խնամակալ «վասի». S. **Subrogé**. 2. p. պաշտպան. il

n'a pas besoin de —. 3. պ. խեչ, խեչակ, խշրիկ «տէսիլք»:

Tuthie կամ **Tutie**, ի. Թութի, ադպար «Թիւթիա»:

Tutoiement կամ **Tutoîment**, ա. դույութն, դույախօսութիւն. le — entre égaux est un signe de familiarité.

Tutoyer (ԹիւԹուայէ) դույել, դույախօսել. *եզակի խօսիլ. il est familier, il tutoie tout le monde.

Se tutoyer, դ. դույել զմիմեանս *զիրար. ces deux personnes se tutoient.

Tutrice, ի. խնամակալուհի:

Tutti (Թիւթի) ա. եժ. համերգ, համերգութիւն. 2. — quanti, ամենքին, *ամէնքն:

Tuyau (Թիյօ) ա. խողովակ, փող, փողրակ. — de poêle. — de la cheminée, ծխան, ծխահան. — d'eau, de gaz, ջրափող, գազախողովակ. — de respiration, շնչափող, շընչախողովակ. — d'ascension, ամբարձափող. qui supporte un —, խողովակակիր. — sonore, ինչափող, իընչախողովակ, ձայնական խողովակ. à large —, լայնափող. || — d'orgue, սրուկ, սրոկ. 2. բ. փող, ծղօտ, ցօղուն. — de paille, de plume. 3. փողափող. փողածեւ փող՝ փողուած. les —x d'un bonnet.

Tuyautage, ա. փող, փողանի. 2. փողափողուածն:

Tuyauter, ն. փողափողել. փողածեւ փողել. — un bonnet, un jupon. [ծակ:

Tuyère, ի. փողածակ, հնոցա-

Tyloma, **Tylome**, ա. ախ. տեղուտն՝ փապարուտն (մորթոյ):

Tylophore, ի. բ. տեղակիր. ազգ երկպտուկ բուսոց ի տոհմէ ասկլեպեայց (asclépiadées).

Tylopode, ած. տեղոտն:

Tylostome, ած. տեղաբերան:

Tylostyle, ա. բ. տեղասլաք. ազգ խոլորձեայց (orchidées).

Tympan, ա. մգ. Թմբուկ (ականջաց). membrane du —, Թմբկաթաղանթ, Թաղանթ լսելեաց. || փ. briser le — à qn., մէկուն բարձրաձայն խօսիլ. 2. ճ. ճակատամէջ. եռանկիւն ճակատ շինուածոց. 3. մբ. ժանեղ. առամնաւոր անուակ. 4. մբ. Թմբկաջրիան. *անուածեւ մկրճեայ՝ ջուր հանելու. 5. ապ. Թմբուկ. շրջանակ քառակուսի. S. Frisquette.

Tympanal, e, ած. մգ. Թմբկական. os —, Թմբկոսկր. 2. ա. le —, Թմբկոսկր:

Tympanique, ած. մգ. Թմբկային. membrane —, Թմբկաթաղանթ. artère —, Թմբկաշնչերակ. 2. ախ. —. son —.

Tympaniser, ն. տարփողել, նըշաւակել, խայտառակել. il l'a tympanisé partout. Il a eu peur que l'avocat ne le tympanisât.

Se tympaniser, դ. բժ. փքանալ (որովայնի). *ուռիլ փորի:

Tympanite, ի. բժ. որովայնափքանք. *փորու ուռիլն:

Tympanon, ա. եժ. Թմբկանակ. նուագարան ինչ:

Type, ա. տիպ, տիպար. le — du beau. Le — mongol. Le — des vertébrés. Le — de cette race. Le faucon est le — des oiseaux de proie. Le lis blanc est le — de la famille des liliacées. Harpagon nous offre le — de l'avare. Chacun des principaux héros d'Homère constitue un — particulier. Le — des vierges de Raphaël. — idéal, մտատիպար. le — parfait, կատարելատիպ. 2. տպ. տառ, նըշանագիր. beaux —s.

Typha կամ **Typhe**, ա. բ. գա. **Massetեի**: [նայք:

Typhacées, ի. յ. բ. որթախոտ-

Typhique, ած. բժ. ժանտատենդային:

Typhlite, ի. բժ. կուրաղեսապ, կուրաղեսորք. բորբոքումն կուրաղեոյ: [(գործի):

Typhlographe, ա. կուրագրիչ

Typhlologique, ած. կուրաբանական:

Typhlops, ա. սք. կուրատես. օձ զայացու:

Typhlose, ի. ախ. կուրութիւն. հն. Cécité.

Typhoémie, ի. ախ. արենաննեխութիւն. ապականութիւն արեան:

Typhoïde, ած. բժ. ժանտատենդակերպ. fièvre —, ժանտատենդ, ժանտաջերմն. forme, état —, ձեւ, վիճակ —.

Typhomanie, ի. բժ. ժանտատենդամոլութիւն:

Typhon, ա. բգ. տիւֆոն, ամբուռք, ամբուռոյցք:

Typhotoxine, ի. տգ. տենդաթոյն:

Typhus (իւս) ա. ժանտ, ժանտատենդ, ժանտաջերմն. le — d'Orient, ժանտախտ:

Typique, ած. տպական, տիպարական. le sens — de ce passage. Personnage —. Caractère —.

Typographe, գ. տպագիր, տպագրիչ. faire le —, տպագրել:

Typographie, ի. տպագրութիւն. 2. տպագրատուն, տպագրարան:

Typographique, ած. տպագրական. presse —. Caractères —s. Corrections —s.

Typographiquement, մ. տպագրականապէս:

Typtologie, ի. հարախօսութիւն. *զարնելով խօսեցունելն. S. Spiritisme.

Tyran, ա. բռնաւոր, բռնակալ, գոռող. Denys le —. 2. փ. բռնաւոր, կեղեքիչ. cruel —. Il s'est rendu le — de la société. Il est le — de sa famille. Chef des —s, բռնաւորապետ. ce chef est un — pour ses employés. || L'opinion est souvent un — absurde. L'usage est le — des langues. 3. Թ. բռնահաւ. ազգ ճընճղղկանց:

Tyranneau, ա. բ. բռնաւորիկ, բռնակալիկ:

Tyrannicide, գ. բռնաւորասպան, գոռոզասպան. 2. ա. բռնաւորասպանութիւն, գոռոզասպանութիւն:

Tyrannie, ի. բռնաւորութիւն, բռնակալութիւն, գոռոզութիւն. le joug de la —. Opprimer la —. Aspirer à la —. User de —. S'affranchir de la —. C'est une cruelle, une horrible —. Des actes de —. 2. փ. —, կեղեքումն, բռնահարութիւն, հարբուռահարութիւն. la province se plaignit des —s de son gouverneur. Il y a de la — à cela. C'est une insupportable —. || փ. l'éloquence exerce une espèce de —. La — de la beauté. La — de la coutume, de la mode, des passions.

Tyrannique, ած. բռնաւորական, բռնաւոր. gouvernement, pouvoir, loi —. || Une amitié —.

Tyranniquement, մ. բռնաւորաբար. gouverner —.

Tyranniser, ն. բռնակալել. Néron tyrannisa l'empire Romain. 2. փ. բռնանալ, բռնահարել, կեղեքել. ce prince, ce gouverneur tyrannise les peuples. — les consciences. Il tyrannise toute sa famille. Les passions tyrannisent l'âme. L'envie et l'ambition le tyrannisent.

Tyrite, ի. հբ. պանրիտ. ազգ վիերգիւսոնաքարի (fergusonite).

Tyroglyphe, ա. կ. պանրափոր:

Tyrolienne, ի. եժ. տիրոլերգ, տիրոլապար. la mesure de la — est à trois temps.

Tyrolite, ի. հբ. պանրաքար:

Tyrosine, ի. տգ. պանրին:

Tyrotoxine, ի. տգ. պանրաթոյն:

Tzar, ա. S. Tsar.

Tzigane կամ **Tzingari**, բոշայ, գնչու:

U

U (իւ) ա. Ֆրանսական այբուբենից քսան եւ մի գիրն եւ հինգերորդն ձայնաւորաց. un grand U. Un petit u.

Ubiquiste, ա. անդպրոց (աստուածաբան). 2. ը. համաւրեքիկ, մշտապրկիկ. il est —.

Ubiquitaire, գ. ամենաւրեքեան, ամենաւրեքուհի:

Ubiquité (իւպիքիւիթէ) ի. ամենաւրեքութիւն. l'— n'appartient qu'à Dieu.

Uddevallite, ի. հր. ուդդեվալլ:

Udomètre, ա. բգ. անձրեւաչափ. հն. **Pluviomètre**.

Uhlan, Hulan կամ **Houlan**, ա. հուլան, իւիլան. հեծեալ նիզակաւոր:

Ukase, ա. ուգազ. հրովարտակ Ձարի Ռուսիոյ. publier un —.

Ulcératif, ive, ած. բժ. կեղական:

Ulcération (սիօն) ի. կեղումն, կեղաւորումն, կեղաւորութիւն:

Ulcère, ա. բժ. կեղ. petit —, կեղիկ. — malin, չարակեղ. avoir un —, կեղ ունել՝ *ունենալ. — chancreux. Être plein d'—s, կեղալից է. — celluleux, քաղցկեղ. une plaie qui dégénère en —, *վէրքն կեղի կը փոխուի:

Ulcéré, e, անց. կեղեալ. 2. ած. կեղաւոր. || փ. une conscience —e, բազմախայթ խիղճ. un cœur —, խոցեալ սիրտ, սրտավէր, սրտախոց:

Ulcérer, ն. կեղել; կեղաւորել, կեղահարել, *կեղ գոյացունել. cette humeur âcre lui a ulcéré la paupière. 2. փ. դառնացուցանել, սիրացուցանել, վիրաւորել, *դառնացունել, սխացունել, սիրտն խոցել. je ne sais qui l'a ulcéré contre vous. Ce discours l'a fort ulcéré.

S'ulcérer, դ. կեղիլ, կեղաւորիլ, *կեղ գոյանալ. sa plaie s'est ulcérée.

Ulcéreux, euse, ած. կեղուտ, կեղալից. un corps tout —. Plaie —euse.

Uléiote, ի. մբ. փայտահիար. ազգ պատենաւոր միջատի:

Uléma, ա. դիտնական, օրէնսգէտ «իւլէմա». le corps des —s, դիտնականք, օրէնսգիտք:

Ulex, ա. կռնի. հն. **Ajonc**.

Ulexine, ի. տգ. կռնիաձոյն, տ. **Ajonc**.

Ulexite, ի. հր. կռնիաքար:

Uligineux, euse, ած. ջրալից, ջրաբեր. terrains —. Plantes —euses.

Ulite, ի. ախ. ընդաբորբ, ընդատապ. * ընտերքի բորբոքումն:

Ulmacées, ի. յ. բ. կնձնիասերք, կնձնիազգիք:

Ulmaire, ի. բ. մեղուախառն, մարգադշխոյ. կն. **Herbe aux abeilles, Reine des prés**.

Ulmate, ա. տգ. կնձնատ:

Ulmées, ի. յ. բ. կնձնեայք:

Ulmine, ի. տգ. կնձնին:

Ulmique, ած. տգ. կնձնային. acide —, կնձնաթթու:

Ulmus (իւս) ա. բ. գա. **Ormeի**:

Ulna, ա. մգ. արմկոսկր:

Ulnaire, ած. մգ. արմկոսկրաւոր:

Ulobore, ա. կ. Ֆաւաթծիկ. տեսակ մամուկի: [տոյց ընդի:

Uloncie, ի. բժ. ընդայտոյց. այ-

Ulope, ա. մբ. սպիկ. ազգ կլսանեաց միջատի:

Ulorrhagie, ի. բժ. ընդարեանհոսութիւն. հոսումն արեան ի ընդաց:

Ulotrique, ած. բխ. գռուզ:

Ulster, ա. անգ. իւլսթէր. տեսակ երկայն Ֆիկնոցի:

Ultérieur, e, ած. աշ. անդրագոյն, յայնկուսեայ. 2. փ. անդրագոյն, յետին, վերջին. renseignements —s. Nouvelles —es.

Ultérieurement, մ. բաց յայսմանէ, յետոյ, ապա:

Ultimatum (օմ) ա. վերջնագիր. envoyer son —. Des —s supposent deux États prêts à se faire la guerre.

Ultime, ած. յետին, վերջին:

Ultra, ա. անդր, ծայրայեղ. les —s, ծայրայեղք. tout parti a ses —s. — libéral, ծայրայեղ ազատական. — violet, անդրմանուշակային. un — royaliste, ծայրայեղ Ֆագաւորական:

Ultramontain, e, ած. անդրալեռնական. pays —. Le parti —. Principes —s. 2. գ. անդրալեռնական. կուսակից պապի բացարձակ իշխանութեան. les —s.

Ultramontanisme, ա. անդրալեռնականութիւն. դրութիւն՝ վարդապետութիւն անդրալեռնականաց:

Ultrazodiacal, e, ած. անդրզոդիոսական, անդրկենդանակային:

Ululation (սիօն) ի. կասկամուԹիւն. ոռնածայն հեծեծանք:

Ululement, ա. կասկամումն, կասկամիւն:

Ululer, չ. կասկամել. *կասկամի (chouette) ձայն հանել:

Ululinées, ի. յ. Ֆ. կասկամեայք, ոռնահաւք:

Ulve, ի. բ. ճևան. բոյս ի տոհմ. լօրից (algues).

Umbella, Umbelle, տ. **Ombelle**.

Umbelliférone, Umbellique, տ. **Ombelliférone**.

Umbilicaire, տ. **Ombelicaire**.

Umble, ա. ձր. օմբլածուկն, օմբլակ:

Umbracule, ա. բ. հովանոցիկ:

Umbraculiforme, ած. բ. հովանոցիկաձեւ:

Un, e, ած. մի, *մէկ. j'ai payé cela — franc. A ce bal il y avait — homme pour deux femmes. Nous étions plusieurs et nous n'avons trouvé qu'—e voiture. Il était —e heure de l'après-midi. || բ. sur les —e heure, vers —e heure, à —e heure environ. || բ. c'est tout —, ce m'est tout —, *նոյն բանն է, հոգս չէ. qu'il vienne ou qu'il ne vienne pas. 2. մին, ոմն, *մէկն. l'— est riche et l'autre est pauvre, մին է ճոխ եւ միւսն աղքատ. il ne veut ni l'— ni l'autre, *չուզեր ոչ մին, ոչ միւսն. l'— vaut l'autre, *մին կ'արժէ միւսն, մէկզմէկ կ'արժեն. ils se gâtent l'— l'autre, *զիրար կ'ապեն. on a pris l'— pour l'autre, * իրարու տեղ զանոնք առին. vis à vis l'— de l'autre, *իրարու դիմաց. l'— après l'autre, *իրարու ետեւ՝ ետեւէն. les —s, կէսք, ոմանք. les —s sont de cet avis, les autres n'en sont pas, *ոմանք այս կարծիքէն են, ոմանք չեն. l'— pour et l'autre contre, մին ի կողմն եւ այլ ոմն՝ եւ միւսն չընդդէմն. *Ձեր ու դէմ. || բ. les —s et les autres, ամենեքին, *ամէնքն. il dit tout ce qu'il sait aux —s et aux autres, *գիտցածն ամենուն կ'ըսէ.

— *à* —, մ. մի առ մի, միաշար կարգաւ, *մէկ մէկ, մէկիկ մէկիկ, հատիկ հատիկ. ils ne pourront passer là qu'— à —. Je les ai comptés — à —.

L'— dans l'autre, l'— portant l'autre, *իրարու վրայ, վրայէ վրայ:

Un, գ. մի, մէկ (1). deux —s font onze (11). — et — font deux (2).

Unanime, ած. համամիտ, միաւորիւրդ, համահաճ, միահաւան, համաձայն, միաբան, համաշունչ. contentement, résolution, avis, mouvement —. D'une voix —, միաձայն. les opinions furent —s. Nous étions —s sur cette question.

Unanimement, մ. միաձայն. միաձայնութեամբ, միաձայն հաւանութեամբ. համաւորիւրդութեամբ, միաբան, ընդ մի բերան, միաբերբառ, միաշունչ հաւանութեամբ, միաբանաբար. ils conclurent tous — à... Ils décidèrent — que...

Unanimité, ի. համամտութիւն, միաձայնութիւն, համակամութիւն, միաբան հաւանութիւն. — d'opinions, համակարծիք, համակարծութիւն. il y eut — dans l'assemblée. Il a obtenu l'— des suffrages. || à l'—, միաձայն հաւանութեամբ, միաձայնութեամբ, միահաւան, միաձայն. la loi a été adoptée à l'—.

Unau, ա. կ. յոյլերէ. տ. **Paresseux**, ա.:

Uncaire, ա. բ. եղնգնաբոյս:

Uncaria, ա. բ. կեռենի, կեռաբոյս:

Uncial, ած տ. **Oncial**.

Unciforme, ած. բ. կեռաձեւ. 2. մգ. —. os —, կեռոսկր. apophyse —, կեռաթմբիկ:

Unciné, e, ած. բ. կեռաւոր:

Uncirostre, ած. կեռակտուց, կորակտուց:

Unguéal, e, ած. մգ. եղունգնային. phalange —e.

Unguiculé,e, ած. բ. եղունգնաւոր. եղունգնաձեւ. || —s, —բ:

Unguifère, ած. եղունգնաբեր:

Unguineux, euse, ած. S. **Onctueux.**

Unguis (ընկիւյ) ա. մգ. ճապուռ, եղունգնոսկր. 2. բժ. S. **Ptérygion.**

Uni,e, անց. միացեալ, *միացած. objets —s. || États-Unis, Միացեալ Նահանգք. S. **État.** 2. ած. փ. միակից, կից, միայօդ, միաբան, միաշունչ, միասիրտ. deux âmes —es. Deux cœurs —s. Ménage bien —. 3. միահարթ, անզարդ, անպաճոյճ, պարզ. étoffe —e. Style, chant —. 4. միակերպ, անխառով, անխարդախ, աննենգ. un homme tout —. 5. հարթ, անալէկոծ. mer —e. Toit —. Un lac —. 6. միագոյն, միաձոյր, համագոյն, միահարթ, պարզ. couleur, étoffe —e.

Uni, ա. մի, միա... նախամասնիկ՝ բառերու սկիզբն դրուած. զօ. unicolore, միագոյն, եւլն.:

Uniannulaire, ած. միօղակաւոր:

Uniarticulé, e, ած. միայօդ.

Unicapsulaire, ած. միապատիճ, միապատեան:

Unicarpellé,e, ած. բ. միածաղկեգ. *մի ճաղկեգ (carpelle) ունեցող:

Unicaule, ած. միաբուն:

Unicellulaire, ած. միախորշ, միախորշաւոր: [Ինն:

Unichroïsme, ա. միագունութիւն:

Unichroïte, ած. միագոյն:

Uniciste, ա. միական:

Unicité, ի. միութիւն:

Unicolore, ած. միագոյն, միաձոյր, միերանգ:

Unicorne, ա. միեղջերու. S. **Licorne.**

Unicotylédoné, e, ած. միապտուկ, միասլիակ:

Unicuirasse, ած. միագրահ, միապատեան:

Unicuspidé,e, ած. մգ. միածայր:

Unième, ած. միերորդ. *կը գործածուի vingt et —, քսանեւմիերորդ, *քսանուէկերորդն. le vingt et — du mois, *քսանուէկի ամսոյն:

Unièmement, մ. *կ'գործածուի unièmeի պէս vingt, trente, եւլն. բառերով. զօ. vingt et —, *քսանումիկերորդ:

Unification (սիօն) ի. միացում, միաւորում. l'— de la dette.

Unifié,e, անց. միացեալ, *միացած:

Unifier, ն. միացուցանել, միաւորել, *միացունել. — l'Italie. = S'—, դ. միանալ, միաւորիլ:

Uniflore, ած. բ. միածաղիկ, մենածաղիկ:

Unifolié,e, ած. բ. միատերեւ, միատերեւիկ:

Uniforme, ած. միակերպ, միաձեւ, միօրինակ. une plaine, une architecture —. Mouvement —. Une vie, un style —. 2. միանման, համանման, նմանակերպ. des sentiments —s. 3. ա. նշանագգեստ, ըսպասազգեստ, համազգեստ. l'— du collège. Il porte bien l'—. Endosser l'—, — է. || — militaire, կամ պարզ —, զինազգեստ. quitter l'—, Թողուլ զինազգեստն՝ զինուորութիւն:

Uniformément, մ. միօրինակ, միօրինակաբար, միօրինակօրէն, միակերպ. tous les Pères ont écrit — sur ce sujet. Mouvement — varié, accéléré, retardé.

Uniformisation (սիօն) ի. միակերպականութիւն, միօրինակում:

Uniformiser, ն. միակերպել, միօրինակել:

Uniformité, ի. միօրինակութիւն, միակերպութիւն, նմանակերպութիւն. l'— d'un jardin. L'— d'une vie tranquille. L'— des habits, des opinions. L'ennui naquit un jour de l'— (Boileau). [գոյգ:

Unijugué,e, ած. միալուծ, միա-

Unilabié, e, ած. միաշուրթն:

Unilatéral,e, ած. միակողմանի. contrat —. [նակի:

Unilatéralement, մ. միակողմ-

Unilingue, ած. միալեզու:

Unilobé,e, ած. միաբոյթ:

Uniloculaire, ած. միախորշ, միախորշաւոր: [Ինն:

Unilocularité, ի. միախորշու-

Uniment, մ. միապէս. ce fil est filé —. 2. պարզապէս, պարզօրէն. être habillé fort —. Dire une chose tout —. Parler —.

Unimixte, ած. միախառն:

Unimusculaire, ած. կ. միադնդեր:

Uninerve, կամ **Uninervié, e,** ած. բ. միաջիղ:

Uninominal, e, միանուն, միանունաւոր. scrutin —.

Unio, ա. կ. գա. **Mulette**ի, որ ի խեցեմորթ ինչ:

Union, ի. միականութիւն, միաւորութիւն, միութիւն, զօդ, կցուած. — de l'âme avec le corps. L'— des parties d'un tout. L'— des mots. L'— de deux terres. L'— de l'Écosse et de l'Angleterre. — hypostatique, միութիւն անձնաւորական. 2. միութիւն, միաբանութիւն. l'— des efforts. L'— fait la force. L'— de ces deux princes. Qui aime l'—, միաբանասէր. 3. միութիւն, դաշնակցութիւն. l'— helvétique. Le président de l'Union. La puissance maritime de l'Union. հն. **États Unis.** 4. միութիւն, ամուսնութիւն. une — bien assortie. Le ciel a béni leur —. — illégale, criminelle. — conjugale, միութիւն ամուսնական. 5. փ. միութիւն, միակցութիւն. — fraternelle. — des cœurs, des âmes. Ils vivent ensemble dans l'— la plus parfaite. Cet événement a rompu l'— qui existait entre eux. Il n'y a point d'— dans cette compagnie. Esprit d'—. 6. բ. trait d'—, միութենագիծ. 7. իգ. contrat d'—, դաշն միութեան. || — douanière, մաքսամիութիւն. միութիւն մաքսաւոնց (zoll-verein).

Unioniste, ա. միութենական. les —s et les séparatistes.

Unionite, ի-հիբ. միութիւնաքար. ազգ զոյիսաքարի (zoïsite).

Uniovulé,e, ած. միաձուիկաւոր:

Unipare, ած. միածին:

Unipersonnel, elle, ած. միանձնական. 2. բ. անդէմ, միադէմ:

Unipersonnellement, մ. միանձնապէս. 2. բ. անդիմաբար, անդիմօրէն:

Unipétale, ած. բ. միաթերթ:

Unipolaire, ած. բգ. միաբեւեռ, միաբեւեռային:

Unipolarité, ի. բգ. միաբեւեռութիւն:

Uniponctué, e, ած. միակէտ:

Unique, ած. միակ, *մէկ հատիկ. fils —, միածին՝ միամօր որդի. — héritier, միակ ժառանգ. tarif —, միակ սակագին. 2. անզուգական, չքնաղ, աննմանելի. — en son genre. Une grâce, une gentillesse —. 3. եզական, անզուգական, աննման. c'est un fait — dans l'histoire. Nous étions dans une position —. C'est —. Devenir —, եզականալ. ce peintre est — dans son genre. C'est un homme — en mérite. C'est une femme —. 4. սակաւագիւտ, անգիւտ, *հազուագիւտ. métal —.

Uniquement, մ. բ. միայն, լոկ, *ամէն բանէ վեր. il s'applique — aux mathématiques. Il est — occupé de cet affaire. Il l'aime —.

Unir, ն. յարել, զօդել, կցել, միացուցանել, միաւորիլ, լծորդել. — deux tuyaux par leurs extrémités. — deux pièces de métal par une soudure. Ils ont uni leurs forces. Cela a été uni au domaine. Toutes les principales villes de province sont unies entre elles par un chemin de fer. || փ. c'est un intérêt commun, c'est l'amitié qui les unit. — deux familles par un mariage. — les époux. — les efforts, զուգորդել զճգունս:

S'unir, դ. զօդիլ, միանալ, միաւորիլ, յարիլ, կցիլ, կենակցիլ. il se sont unis pour repousser l'ennemi commun. — par le mariage. — d'intérêts. Unissez-vous à lui. — étroitement, ոգեխառնիլ:

Unir, ն. հարթել, հաւասարել, *շտկել, հաւասարցունել. — une pierre, une planche, une allée, un chemin.

Uniréfringent, e, ած. միաբեկբեկ, միաբեկբեկիչ:

Unirine, ի. միաթիացուկանաւ. ցուկանաւ միակարգ Թիակօք:

Unisérié, e, ած. միակարգ:

Unisexué,e, Unisexuel, ած. բ. միասեռ, համասեռ, միարուն, համարուն:

Unissant,e, ած. միաւորիչ. bandage —. Substance —e.

Unisson, ա. եժ. միաձայն, միաձայնութիւն. être à l'—, միաձայն լ. chanter à l'—, միաձայն երգել. 2. փ. միաձայնութիւն, միաբանութիւն, զուգաձայնութիւն. à l'—, միաբան,

ղուգածայն լ. leurs esprits sont à l'—. Il se mit à l'— de tout le monde. Cœurs qui battent à l'—, համաւորսի սիրտք :

Unitaire, ած. միաւորական . 2. միանձնական , միանձնադաւան (աղանդաւոր) :

Unitarien, ա. միանձնական , միանձնադաւան :

Unitarisme, ա.աբ. միանձնականութիւն , միանձնադաւանութիւն :

Unité, ի. միութիւն . — de Dieu. Le dogme de l'—. 2. —, միաւոր . la colonne des —s.

Unitégumenté, e, ած. բ. միախնձիոր :

Uniteur. ա. միաւար :

Unitif, ive, ած. միաւորիչ, միաւորական : [մազօր :

Univalent,e, ած. միազօր , հա-

Univalve, ած. միախիլի , միապատեան . 2. ա. միախիլ . ազգ խեցեմորթի . les —s et les bivalves.

Univers, ա. տիեզերք , համաշխարհ , աշխարհ համօրէն . Dieu a créé l'—. L'— entier, համատիեզերք. տիեզերք ողջոյն. 2. —, ոլորտ երկրի, երկիր , աշխարհ . au bout de l'—. Il n'y a rien de pareil dans l'—. Par tout l'—. 3. տիեզերք . բնակիչք երկրի . tout l'— tremblait devant Alexandre.

Universaliser, ն. տիեզերականացուցանել , տիեզերահռչակ առնել , ընդհանրականել :

Universalisme, ա. տիեզերականութիւն :

Universaliste, ա. տիեզերական:

Universalité, ի. ընդհանրականութիւն , ընդհանրութիւն . — des arts, des sciences. — des êtres, համագոյք , համակերտք . 2. իգ. բովանդակութիւն , հանրականութիւն . l'— des biens.

Universaux, ա. յ. իս. ընդհանուրք , ընդհանուր գաղափարք :

Universel, elle, ած. տիեզերական , համաշխարհական , համաշխարհի , ընդհանրական , ընդհանուր , համաժողով , համագումար . un bien, un mal —. Déluge —, տիեզերական՝ համաշխարհական ջրհեղեղ. science —elle, համագիտութիւն. histoire —elle, տիեզերական՝ ընդհանուր պատմութիւն . remède —, համաբոյժ դեղ . proposition, méthode —elle, ընդհանուր նախադասութիւն , ոճ . légataire —, համաժառանգ հրիկառու . suffrage —. Esprit —, տիեզերամիտ. idées —elles, ընդհանուր գաղափարք . հն. **Universaux**. 2. ի. համագէտ , համայնագէտ . c'est un homme —.

Universellement, մ. տիեզերաբար, առհասարակ, ընդհանրապէս . cela est — reçu. — approuvé. — condamné.

Universitaire, ած. համալսարանական . le corps —, — մարմին . le régime —. 2. ա. ուս —, —. ուսուցիչ համալսարանի :

Université, ի. համալսարան . grand maître de l'—, վերատեսուչ —ի. — de France, d'Oxford, — Գաղղիոյ , Օքսվորտի :

Univocation (սիօն) ի. միանունութիւն , համանունութիւն :

Univoque, ած. միանուն , համանուն , համազգի , նոյնազգի . animal est un terme — à l'aigle, au lion, au requin et à l'huître. Homme est — soit qu'il s'applique à Pierre, soit qu'il s'applique à Paul. 2. բ. —. 3. ախ. —. signes —s, ախտացոյց նշանք :

Upas (աս) ա.բ. ոսկասննի, ժահրննի, Ջունաճառ . ծառ. ևիճ Յաւա (Java) կղզւոյն . 2. ուպաս , ժահր , Ջոյն . || — antiar, տ. **Antiar**.

Upupa, ի. Ջ. յոպոպ :

Upupées, ի. յ. Ջ. յոպոպեայք :

Upupidées, ի. յ. Ջ. յոպոպազգիք :

Uraconise, ի. հբ. ուրանափոշի:

Uralite, Uralorthite, ի. հբ. տ. **Ouralite** եւ **Ouralorthite**.

Uranate, ա. տգ. ուրանատ :

Urane, ա. տգ. ուրան . հին անուն ուրանիոնի (uranium).

Uraneux, ած. ա. տգ. ուրանիոնատ . տ. **Uranium**.

Uranides, ի. յ. դց. ուրանեայք . դիցուհիք երկնից : [tang.

Urang-utang, տ. **Orang-ou-**

Uranie, ի. դց. Ուրանիա . մուսայ աստղաբաշխութեան . 2. —, երկինք . 3. աս. —. մոլորակ նորագիւտ :

Uranine, ի. հբ. տ. **Uranite**.

Uranique, ած. տգ. ուրանային :

Uranite, ի. հբ. ուրանաքար :

Uranium (օմ) ա. տգ. ուրանիոն. մետաղական մարմին :

Uranocalcite, ի. հբ. ուրանակիր :

Uranocalcite, ի. հբ. ուրանապինճ : [հող :

Uranare, ի. հբ. ուրանակաւա-

Uranographe, ար. երկնագիր :

Uranographie, ի. երկնագրութիւն : [գրական :

Uranographique, ած. երկնա-

Uranolithe, ա. երկնաքար . հն. **Aérolithe**. [Քիւն :

Uranométrie, ի. երկնաչափու-

Uranoniobite, ի. հբ. ուրանոնիոբաքար . հն. **Samarskite**.

Uranophane, ա. հբ. ուրաներեւակ : [մուքիւն :

Uranoplastie, ի. վ. քմակազ-

Uranoscope, ա. ձբ. երկնադէտ. *տեսակ մի փշոտ ձուկ :

Uranosphérite, ի. հբ. ուրանագնդաքար :

Uranospinite, ի. հբ. ուրանփուշաքար :

Uranotantale, ա. հբ. ուրանատանտալ . հն. **Samarskite**.

Uranus (իւս) աս. ուրանոս . մի ի մոլորակաց : [կան Ջոյն:

Urari, ա. տգ. ուրարի . բուսա-

Urarie, ի. բ. միզարոյս , միզենի:

Urate, ա. տգ. միզատ. աղ կազմեալ ի միզային Քթուէ (acide urique.)

Urbain,e, ած. քաղաքային . servitude —e.

Urbanité, ի. քաղկրթութիւն , քաղաքավարութիւն . il est plein d'—.

Urbi et orbi, մ. բ. ընդ քաղաքն եւ ընդ տեղիս, *բոլոր աշխարհ. dire une chose —, մեծաձայն աղաղակել , աշխարհալուր՝ աշխարհաքարոզ առնել :

Calice urcéolé.

Urcéole, ի.բ.կուժենի:

Urcéolé, e, ած. բ. կուժաձեւ :

Urdite, ի. հբ. ուրդաքար. հն. **Monazite**.

Ure, ա. կ. տ. **Aurochs** եւ **Urus**.

Urède, տ. **Urédo**.

Urédo, ա. բ. կիզուկ, կիզաբոյս :

Urée, ի. տգ. միզակ , բնամէզ :

Uréide, ի. տգ. միզակիդ , բնամիզիդ : [միզին :

Uréine, ի. տգ, միզակին , բնա-

Uréique, ած. տգ. միզակային , բնամիզային. acide —, միզակաՔՔու , բնամիզաՔՔու :

Urémie, ի. ախ. միզարիւն, միզարիւնութիւն. միզոտ արիւն :

Urémique, ի. ած. ախ. միզարիւնային :

Urène, ի. բ. միզկենի . ազգ մոլոշասերից (malvacées).

Uréomètre, ա. միզակաչափ :

Urèse, ի. միզում. տ. **Urination**.

Urétéralgie, ի. ախ. միզեթակացաւութիւն :

Urétère, ա. մգ. միզեթակ :

Urétérique, ած.բժ. միզեթակային . calcul —.

Urétérite, ի. ախ. միզեթակաբորբ, միզեթակատապ :

Urétérolithiase, ի. ախ. միզեթակաքարացում . քարացում ի միզեթակի :

Urétérotomie, ի. միզեթակահատում , միզեթակահատութիւն :

Uréthane, ա. տգ. իւրեթան :

Uréthral կամ **Urétral, e**, ած. միզեթակական . retrécissement —.

Uréthralgie, ի. ախ. միզկացաւութիւն :

Urèthre կամ **Urètre**, ա. մգ. միզուկ , *ջրՔափ , շունՔ , ջրհեղ , ջրսահ, ջրփող , շուփող «սիք». canal de l'—, միզանց :

Uréthrite կամ **Urétrite**, ի.մգ. մզկաբորբ , մզկատապ :

Uréthrotomie, ի. բժ. մզկահատութիւն :

Urétroblennorrhée, ի. ախ. մզկախլնահոսութիւն :

Urétrophraxie, ի. ախ. մզկախցում . խցում միզկի :

Urétroplastie, ի. բժ. մզկակազմութիւն : [լում:

Urétroraphie, ի. վ. միզկակա-

Urétrorragie, ի. ախ. մզկարենահոսում , մզկարենահոսութիւն :

Urétrorrhée, ի. ախ. մզկահոսում , մզկահոսութիւն :

Urétroscope, ա. մզկադէտ :

Urétroscopie, ի. ախ. մզկադիտութիւն :

Urétrosténie, ի. ախ. մզկանձկութիւն. անձկութիւն մզկի։

Urétrotome, ա. բժ. մզկահատ, մզկահատիչ։

Urétrotomie, ի. ախ. մզկահատում, մզկահատութիւն։

Urétrovaginite, ի. ախ. մզկախորոպճիաբորբ, մզկախորոպճիատում։

Urétro-vésical, e, ած. մզ. մզկափամփշտային։

Urgemment, մ. կարեւորաբար, ստիպողաբէս, ստիպոմնբար։

Urgence, ի. կարեւորութիւն, ստիպանք, ստիպում, ստիպողութիւն, attendu l'— du cas. L'— des besoins. Il y a —. Vu l'—. En cas d'—. ‖ D'—, մ. ստիպողաբար, ստիպմամբ, ստիպողաբէս։

Urgent, e, ած. կարեւոր, ստիպողական. une —e nécessité. Le cas était —. Des affaires —es.

Uricémie, ի. բժ. միզաբենութիւն։

Urinaire, ած. մզ. միզական, միզային. conduit —. Voies —s, միզանք. Sécrétion —. Méat —, զոգբերան, մզկաբերան, շռնդակ։

Urinal, ա. միզաման, միզատուփ, կարասիկ, *շեռաման, փարչ «չուգալի». demander l'—. Des urinaux.

Urination (սիօն) ի. միզում։

Urinatoire, ած. բժ. միզնցուցիչ։

Urine, ի. բխ. մէզ, գոզ, *ջրվաթ, չիշ, շեռ «սիտիբ». — épaisse, chargée, trouble, claire, sanguinolente. — briquetée, մէզ ապիւսագոյն. le sédiment de l'— Rétention d'—. Retenir son —, միզագրաւ լ։

Urine, ի. տգ. միզին։

Uriner, չ. միզել, գոզել, *ջրհնդել, շռնել, ջրվաթել, չիշ ընել. il urine beaucoup. Il a une difficulté d'—. Celui qui a difficulté d'—, միզագրաւ, շռաւոր, *ջրվաթի նեղութիւն ունեցող։

Urineux, euse, ած. միզուտ. abcès —. Odeur —euse.

Urinifère, ած. մզ. միզաբեր. tubes —s.

Urinipare, ած. մզ. միզածին։

Urinoir, ա. միզանոց, միզարան. ին. **Pissoir**.

Urinomètre, տ. **Uromètre**.

Urique, ած. տգ. միզային. acide —, միզաթթու։

Urne, ի. սափոր, Քակոյկ, *համալիկ. — cinéraire, — աճիւնակալ. — du scrutin, քուէտուփ. — dont les anses sont cassées, ընկաւ. սափրունկնաբեկ. 2. բպ. սափորակ (մամռոց)։

Urobiline, ի. տգ. միզակամաղձ. *գունաւորիչ գլխաւոր նիւթն միզի։

Urocères, ա. յ. մբ. ձեռնոյչերք. ննջատոհմ Քաղանթաթեւ միջատաց։

Uroch, տ. **Aurochs**.

Urochloralique, ած. տգ. միզաքլորային. acide —, միզաքլորաթթու։

Urochrome, ա. տգ. միզագոյն. գունաւորիչ նիւթ միզի. ին. **Urobiline**.

Urocrisie, ի. բ. միզաքննութիւն։

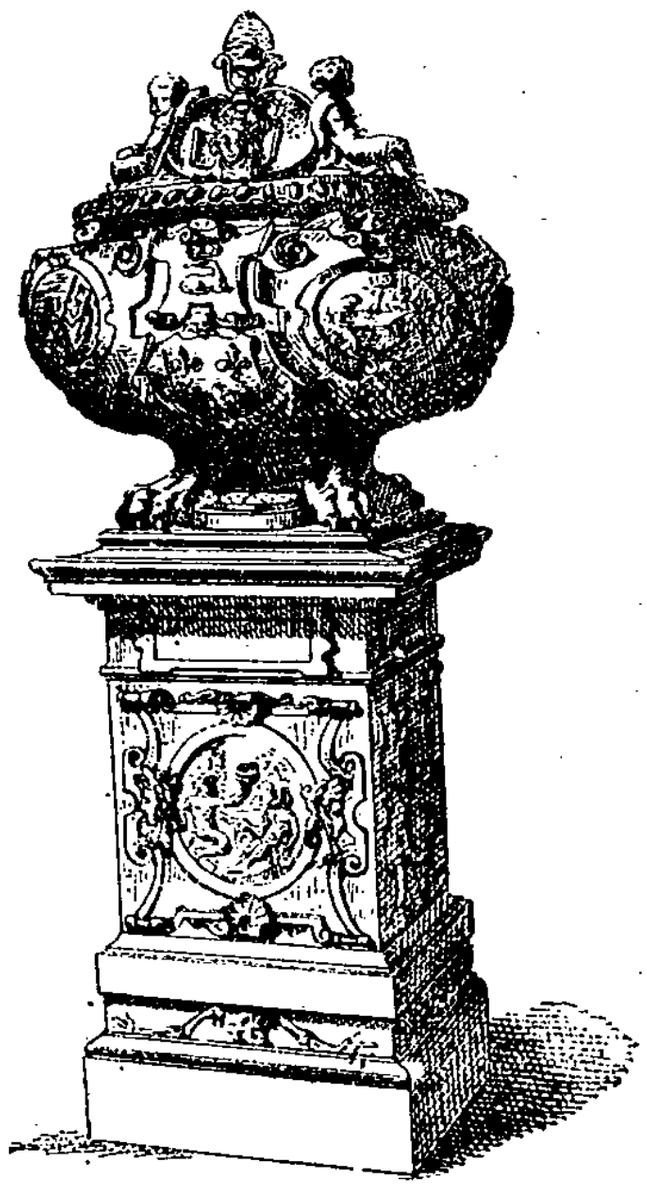
Urocystite, ի. ախ. միզամփշտաբորբ, միզափամփշտատապ։

Urodèle, ած. կեն. ագեւոր, որոնեւոր, յայտատուն. larve —. ‖ —s, սբ. յայտատունք. ցեղ գորտոց։

Urodynie, ի. ախ. միզացաւ, միզացաւութիւն։

Uroérythrine, ի. տգ. կարմրթաքէզ։

Uromancie, ի. միզահմայութիւն։

Urne.

Uromancien, ա. միզահմայ։

Uroscope, ա. միզադէտ։

Uroscopie, ի. բժ. միզադիտութիւն։

Uroscopique, ած. բժ. միզադիտական։

Urosperme, ա. բ. ձեռասերմն։

Ursidés, տ. **Ursinés**.

Ursiens, ա. յ. կ. արջեանք։

Ursinés, ա. յ. կ. արջեայք, արջազգիք։

Urson, ա. կ. խայծահար. ազգ խոզկի (porc-épic) *որ կգտնուի հիւսիսային Ամերիկայի մէջ եւ կկոչուի նաեւ **Éréthizon**.

Ursuline, ի. ուրսուլեան, ուրսուլուհի (կուսան). les —s ont été instituées pour instruire et élever les jeunes filles. Ordre des —s. 2. յ. ուրսուլեանք. aller aux —s.

Ursus (իւս) ա. կ. գա. **Ours**ի։

Urtica, ա. բ. գա. **Ortie**ի։

Urticacées, ի. յ. բ. եղճասերք։

Urticaire, ի. բժ. եղճեռք. ին. **Fièvre ortiée**, եղճատենդ, եւ **Cnidose**.

Urticant, e, ած. եղճահար, մաքսճեցուցիչ։

Urtication (սիօն) ի. եղճահարութիւն։

Urticées, Urticinées, ի. յ. բ. եղճեայք։

Urubu, ա. Ա. ուրբու. անգղ ամերիկան։

Urus (իւս) ա. կ. տ. **Aurochs**.

Urutau, ա. Ա. իւրուտոյ. ազգ ցնցղկի։

Us (իւս) ա. յ. իգ. սովորոյթ. — et coutume, —p. garder les — et coutumes. [դիւրամաշ։

Usable, ած. մաշելի, մաշուն,

Usage, ա. վար, վարում, ի կիր արկում, կիրառութիւն, պիտառութիւն, պէտք, *գործածում, գործածութիւն. il est en —, *գործածութեան մէջ է. cette toile fera beaucoup d'—, *այս կտաւն շատ տեղ պիտի գործածուի՝ դիմանայ. faire — de, mettre en — le, ի վար՝ ի գործ՝ ի կիր արկանել; *գործածել. ‖ à l'—, ի պէտս. à quel —, ինչ պէտս, *որ գործածութեան համար. des livres à l'— des collèges, գիրք ի պէտս դպրոցաց. 2. տոկունութիւն, *դիմացկունութիւն. d'un bon —, *տոկուն, դիմացկուն. cette étoffe fera beaucoup d'—, *այս պատառն շատ դիմացկուն է. 3. կիրառում, կիրառութիւն, *գործածութիւն. il n'a que l'— de cette maison. 4. սովորութիւն, կիրառութիւն, կիրարկութիւն. long —. Un — constant. Un — immémorial. C'est l'—. 5. սովորութիւն, վարժութիւն. les langues ne s'apprennent bien que par l'—. Cet enfant n'a pas encore l'— de la parole. Il a perdu l'— de l'ouïe. L'— est l'arbitre souverain des langues. Ce mot n'est plus d'—, n'est plus en —, est hors d'—. Il a fait de ce mot un — heureux. L'— que vous avez fait de ce terme est vicieux. 6. բարեկրթութիւն, բարեխառնութիւն. l'— du monde, de la vie, կենցաղագիտութիւն. c'est un homme qui a beaucoup d'—, այր բարեկիրթ՝ բարեխառն է. il manque d'—, չէ բարեկիրթ՝ բարեխառն. 7. ի. իրաւունք արօտի՝ փայտահատի, *արօտի մէջ արածելու կամ անտառէն փայտ կտրելու իրաւունք. droit d'—.

Usager, ère, ած. սովորական. 2. իգ. *արօտի կամ անտառէն փայտ կտրելու իրաւունք ունեցող։

Usance, ի. հ. սովորութիւն. — du pays, des lieux. 2. երեսնօրեայ պայմանաժամ, ժամանակակէտ (փոխանագրի)։

Usant, e, ած. իգ. կիրարկու, *գործածող. fille majeure —e et jouissante de ses droits.

Usé, e, անց. մաշեալ, մաշ. des meubles —s. Un manteau —. Ce cheval est —, a les jambes —es. 2. փ. պարտասեալ, վաստակաբեկ, խոնջ. c'est un homme —. ‖ Avoir le goût —, մաշեալ՝ բթացեալ ունել զախորժակն. 3. փ. մաշեալ, մաշ, բութ. une pensée —e. Une idée —e, մաշեալ՝ *ծեռած գաղափար. amour —, սիրամաշ. sujet —. Moyens —s. Une passion, vieillesse —e. Vieux et —, հնամաշ. ‖ demi-—, Քերամաշ։

User, ն. ծախել, վարել, ի գործ ածել, *գործածել. on use bien du bois dans cette maison. Elle use tant de livres de beurre pour sa cuisine. 2. մաշել, հնացուցանել. les enfants

usent beaucoup leurs habits. 3. մաշել, տկարացուցանել. — ses yeux à force de lire. — sur la pierre la pointe des ciseaux. 4. փ. մաշել, ծախել, սպառել. — ses ressources. — sa vie dans la débauche. — sa jeunesse auprès de qn. La jouissance use l'amour. Le chagrin use l'âme et le corps.

User, չ. — de, en, վարիլ, ի վար՝ ի կիր արկանել, ի գործ արկանել՝ ածել, *գործածել. il usa modérément de ses richesses. Usez-en sobrement. — d'un mot, d'un terme. Il use de son droit. — de menaces. — de prières. — de rigueur, d'indulgence, de modération. || լկ. usez, n'abusez pas, S. **Abuser.** || — bien d'une chose, բարւոք՝ ի բարիս վարիլ իւիք. — mal d'une chose, ի չարն՝ չարաչար վարիլ, խառնաւար առնել. il use bien de son crédit, Il use mal de son pouvoir. || En — bien, en — mal avec qn., բարւոք՝ չարաչար վարիլ՝ գնալ ընդ ումեք, *մէկուն հետ աղէկ՝ դէշ վարուիլ. je vous demande pardon si j'en use familièrement, librement avec vous.

S'user, դ. մաշիլ, մաշտիլ, լնշիլ, *մաշուիլ. les habits s'usent à force de servir. Les espèces d'or et d'argent s'usent à force de circuler. Ma santé s'use à ce travail incessant. Tout s'use à la longue.

User, ա. մաշումն, մաշուիքն. il y a des étoffes qui deviennent plus belles à l'—. 2. ք. կիրառութիւն, կիրարկութիւն, *գործածութիւն. on ne connait bien les hommes qu'à l'—. 3. տկուներութիւն, դիմացկունութիւն. cette étoffe est d'un bon —. || փ. եւ ք. cet homme est bon à l'—.

Usine, ի. գործարան, գործանոց, գործատուն, գործատեղի. l'— d'Indret. Les —s du Creusot.

Usinier, ère, գ. գործարանատէր, գործարանատիրուհի:

Usité, e, անց. եւ ած. սովորեալ, սովորական, *գործածական. cela est fort — dans ce pays. Cela était fort — en ce temps-là. Ce mot est —. Une façon de parler peu —e. Ce terme est peu —.

Usnéacées, ի. յ.ք. քաոսրաւորք:

Usnée, ի. ք. քաոսր. ազգ սնկոյ:

Usnéine, ի. տգ. քաոսրին:

Usnéoïde, ած. քաոսրակերպ:

Usnique, ած. տգ. քաոսրային. acide —, քաոսրաթթու:

Usquebac (իսքքեպաք) ա. ըրքմօղի:

Ustensile, ա. անօթ, աման. —s de cuisine, խոհանոթ, խոհարանանօթ խոհակերոցի. 2. գործի. les —s aratoires. Les —s du jardinage.

Ustilage, ա.ք. փոշեսունկ, կեչի:

Ustilaginées, ի. յ. ք. կեչեայք:

Ustilago, S. **Ustilage**.

Ustion (իւսթիօն) ի. կիզումն, այրումն. 2. խարումն, տաղումն. հն. **Cautérisation.**

Usucapion, ի. հս. իգ. սովորատիրութիւն, իրաւակալութիւն, *սովորութեամբ տէր լինելն. la propriété s'acquérait par —, au bout d'un an pour les meubles, et de deux ans pour les immeubles.

Usuel, elle, ած. սովորական, կիրառելի, կիրառիկ. meubles —s. Plantes —elles. Langage —. Termes —s.

Usuellement, մ. սովորաբար, հասարակօրէն. cela se dit —.

Usufructuaire, ած. իգ. արդիւնբնակալ, *միայն պտուղն՝ արդիւնքն վայելող. réparation —.

Usufruit, ա. արդիւնառութիւն. *միայն պտղի՝ արդիւնքի վայելումն. n'avoir que l'— d'un immeuble. Laisser par testament l'— de son bien.

Usufruitier, ère, գ. իգ. արդիւնառու. les obligations de l'—. Elle n'est qu'—ère de cette maison. 2. ած. արդիւնառական, արդիւնառու. réparations —ères.

Usuraire, ած. վաշխական. prêt —, վաշխառութիւն:

Usurairement, մ. վաշխառաբար, *վաշխառու կերպով:

Usure, ի. վաշխ, վաշխառութիւն, տոկոս. grosse —. Prêter, emprunter à —, վաշխիւ փոխ տալ՝ առնուլ, վաշխել. exercer, se livrer à l'—, վաշխառու՝ վաշխավաճառ լ. || փ. rendre, payer avec —, առատապէս հատուցանել. il vous a fait du mal, mais vous l'en avez payé avec —. 2. ք. մաշումն, մաշուք. son habit est troué d'—. Ses chaussures sont percées par l'—.

Usurier, ère, գ. վաշխառու, վաշխակեր, վաշխաժողով, վաշխավաճառ, տոկոսառ, տոկոսահաւաք. un infâme —. C'est une —ère qui prête sur gage.

Usurpateur, trice, գ. յափշտակիչ, ձեռնածիգ, յափշտակչուհի:

Usurpation (սիօն) ի. յափշտակութիւն, ձեռնածգութիւն, ձեռնածգութիւն, այլազգիութիւն. l'— d'un droit, d'un titre. Une — de terrain, d'un trône. Son — ne fut pas de longue durée. || — mutuelle, զիմեանգրկութիւն, զիմեանսկալութիւն:

Usurpatoire, ած. յափշտակողական, շորթողական:

Usurpé, e, անց. յափշտակեալ, շորթեալ, *յափշտակուած. un titre, un trône —. || փ. —. réputation —e.

Usurper, ն. յափշտակել, շորթել. —le trône, la couronne, un domaine, un titre, un droit. || փ. —. — la réputation, la gloire, l'estime.

Usurper, չ. —, *տէր լ. vous usurpez sur mes droits, sur mes possessions. Ce cultivateur tâche toujours d'— sur ses voisins.

Ut (իւթ) ա. եժ. իւտ. առաջին նոտ:

Utéralgie, ի. ախ. արգանդացաւ. հն. **Hystéralgie.**

Utérin, e, ած. արգանդային. affection —e. Nerfs —s. Artère —e. Fureur —e, կատղութիւն արգանդի. հն. **Nymphomanie.** 2. արգանդակից, համօրսվայն, համահայր, միաժոր. frère —. Sœur —e. 3. ք. les —s, համամայրք:

Utérinité, արգանդութիւն:

Utérite, ի. ախ. արգանդաբորբ, արգանդատապ:

Utéro-lombine, ած. մկ. արգանդամիջային:

Utéro-ovarien, enne, ած. մկ. արգանդաձուարանային:

Utéropathie, ի. ախ. արգանդախտ, արգանդախտութիւն:

Utéro-placentaire, ած. մկ. արգանդատաճխատ:

Utéro-sacré, e, ած. մկ. արգանդասրբանային:

Utéroscope, ա. արգանդադէտ:

Utéroscopie, ի. արգանդադիտութիւն: [(գործի):

Utérotome, ա. արգանդահատ

Utérotomie, ի. քժ. արգանդահատութիւն:

Utéro-vaginal, e, ած. մկ. արգանդախոտոպնդային:

Utérus (իւս) ա. մկ. արգանդ, ծնունդ. հն. **Matrice.**

Utile, ած. օգտակար, օգտաբեր, օգտամատոյց, օգտատոյց, շահաւէտ, շահաւոր, պիտանի. շահաբեր, կենցաղօգուտ. qui aime l'—, օգտասէր. qui cherche l'—, օգտախնդիր. remède —, օգտադեղ. être — à qn., օգտակար լ. ումեք. un travail —. Très —, օգտաւէտ՝ ամենօգուտ, ամենապիտոյ, ամենապիտանի, օգտաշատ, բազմօգուտ. — à la patrie, հայրենօգուտ. — au public, հանրօգուտ. || en temps —, ի սահմանեալ ժամանակի. 2. ա. օգտակար. préférer l'honnête à l'—. Joindre l'agréable à l'—.

Utilement, մ. օգտաբար, օգտապէս, օգտակարապէս, պիտանապէս. il a travaillé —. Employer son temps —. Servir — l'État.

Utilisable, ած. օգտակարելի, օգտելի, օգտաբերիկ, պիտանիկ:

Utilisation (սիօն) ի. օգտութիւն, պիտանութիւն:

Utiliser, ն. օգտացուցանել, օգտել, օգուտ քաղել, օգտակար առնել, *օգտի՝ բանի բերել, օգտիլ, գործածել. — des matériaux.

S'utiliser, դ. օգտիլ, *օգտուիլ, օգտակար լ.. cela peut encore —. Prenez cet homme, il s'utilisera chez vous.

Utilitaire, ած. օգտական, օգտակարական, շահադիտական. au point de vue —. Les doctrines —s.

Utilitarisme, ա. օգտականութիւն. օգտակարականութիւն:

Utilité, ի. օգտիք, օգուտ, օգտակարութիւն, պիտանութիւն, օգտաշատութիւն, կենցաղօգտութիւն. plein d'—, օգտալից. d'aucune —, անօգուտ, անօգուտակար. cela a son —. D'une grande —, օգտաշատ. — publique, հանրօգուտ. 2. ած. յ. օգտադիրք. երկրորդական դերք. elle joue les —s.

Utopie, ի. ուտոպիա, կեղծախորհուրդ, կեղծամիտք, երազատեսութիւն. մտացածին խորհուրդ

ժիտք . de vaines —s. Chacun fait son —.

Utopiste, ած. եւ գ. ցնորախոհ , ցնորամիտ , երազատես . des rêves d'—. Vous êtes un —.

Utricolaria, ի. բ. որովայնաւոյնկ :

Utriculaire, ած. խոշոչային . tissu — կամ cellulaire. Glandes —s. 2. բ. խոշոչաբոյս :

Utriculariacées, ի. յ. բ. խոշոչաբուսեայք . հն. **Utriculariées**.

Utriculariées, ի. յ. բ. խոշոչաբուսեայք :

Utricule, ի. բ. տկիկ , խոշոչ . հն. **Cellule**. 2. մգ. խոշոչիկ . — de l'oreille, ունկնախոշոչիկ :

Utriculé, e, ած. տկիկաձեւ :

Uvaire, ա. բ. խաղողաբոյս :

Uvée, ի. մգ. խաղողենի . մի ի պարուրակաց (tuniques) աչաց :

Uvéite, ի. բժ. խաղողինաբորբ , խաղողինատապ. բորբոքումն խաղողենոյ : [ի տեսակէ եփեդրի :

Uvette, ի. բ. ծովախաղող . Ռուսի

Uviforme, ած. խաղողաձեւ, ողկուզաձեւ :

Uvique, ած. տգ. խաղողային . acide —, խաղողաթթու :

Uvulaire, ի. բ. սոսորդախոտ . 2. ած. մգ. սոսորդային :

Uvule, ի. մգ. խաղողիկ . հն. **Luette**.

V

V (վէ կամ վը) քսաներորդ եւկրորդ գիր այբուբենից Գաղղիացւոց, եւ եօթնետասաններորդ բաղաձայն . V. A. (Votre Altesse) նշանակէ Բարձրութիւն Ձեր. V. M. (Votre Majesté) Վեհափառութիւն Ձեր . V. E. (Votre Eminence) Սեմափառութիւն Ձեր . ի հռոմէական թիւս նշանակէ 5 (հինգ) :

Va, հրամայական **Aller** բայի ,

Vacance, ի. դատարկութիւն , պարապութիւն . durant la —. La — du trône. La — d'un bénéfice. 2. յ. պարապուրդ , արձակուրդ . voilà le temps des —s. Avoir —s. Passer les —s. Jours de —s, աւուրք պարապոյ . *—ի օրեր . prolonger les —s. Les grandes —s. Les —s de Pâques, du jour de l'an. * կգործածուի նաեւ եզակի . un jour de —.

Vacant, e, ած. դատարկ , պարապ . maison —e. Il y a un appartement — dans cette maison. Lit — dans un hôpital. Rester —, դատարկանալ . 2. —, Ռամուր , ունայնացեալ , ունայն . emploi —. || իգ. succession —e, անժառանգ՝ անտէր ժառանգութիւն :

Vacarme, ա. ժխոր, աղմուկ, *վայնասուն , վիվուկ , շշնկոց . grand —, մեծամեծ . faire du —, ժխոր առնել :

Vacation (սիօն) ի. հ. պարապմունք . de quelle — est-il? 2. դատարկութիւն , Ռամուրութիւն . cette — a été promise à un tel. 3. աշխատաժամանակ . ժամանակ աշխատութեան . 4. յ. աշխատավարձ, վարձ . 5. արձակուրդ (դատաւորաց) . le temps des —s. Durant les —s. Chambre des —s, առեան արձակուրդաց . արձակուրդական առեան :

Vaccaire, ի. բ. կովախոտ . բոյս սիրելի կովուց :

Vaccin, ա. բժ. պատուաստանիւթ , պատուաստ «աշ» :

Vaccinable, ած. պատուաստելի :

Vaccinacées, ի. յ. բ. հապալասեայք . տ. **Vaccinium.**

Vaccinal, e, ած. բժ. պատուաստական . pustule —e.

Vaccinateur, ած. եւ ա. պատուաստիչ . un —. Un médecin —.

Vaccination (սիօն) ի. բժ. պատուաստումն , պատուաստ :

Vaccinatoire, ած. պատուաստական :

Vaccine, ի. ախ. կովախտ . 2. պատուաստ. aucun âge n'exclut l'emploi de la —. Si un enfant est assez fort pour vivre, il l'est assez pour supporter la —. Toutes les saisons sont favorables à la —. La pratique de la —. La — rend à la population tous ceux que la petite vérole aurait enlevés.

Vacciné, անց. պատուաստեալ , պատուաստակիր. enfant —. Non —, անպատուաստ :

Vaccinelle, ի. ախ. պատուաստիկ :

Vacciner, ն. պատուաստել , պատրաստել . — un enfant. — des bœufs contre le charbon.

Vacciniacées, տ. **Vaccinacées.**

Vacciniées, ի. յ. բ. հապալասեայք . ցեղ բուսոց ի տոհմէ ցախատերից (éricacées).

Vaccinier, ա. բ. հապալասի :

Vaccinifère, ած. ախ. պատուաստակիր :

Vaccinium (օմ) ա.բ. տ. **Airelle.**

Vaccinoïde, ած. պատուաստակերպ . 2. ի. պատուաստ . հն. **Vaccination.**

Vache, ի. կ. կով «ինէք». les —s, կովևան , *կովեր . || — de deux ans, քուէճ . petite —, կովիկ . որթիկ . le mugissement, le beuglement d'une —. Bouse de —. Étable à —s, գոմք կովուց , *կովնոց . lait de —, կովականն, *կովու կաթ. troupeau de —s, արջառ. traire une —, *կով կթել . — près de vêler, մատաղորթ կով . Élevage de —s, կովարումն . peau de —, կովենի , *կովու մորթ՝ կաշի . — à lait, տ. **Lait.**

Vacher, ère, գ. կովարած, կովպան , *կովարածուհի :

Vacherie, ի. կովանոց . կովնոց, կթատուն :

Vachette, ի, մորթաղ :

Vaciet, ա. բ. օձախոտ :

Vacillant, e (վասիլան) ած. կրթոտ , դնդեւկոտ , դողդոջուն, երերուն . démarche —e. Pied —. Avoir la main —e. 2. փ. անհաստատ , զգլփգլփուն , խարխուլ . santé —e. 3. վարանեալ , յողդողդ . esprit —, երեւամիտ , երկմիտ . — dans les opinions, երերակարծ . Ces témoins sont —s dans leurs dépositions.

Vacillation (սիան) ի. դեղեւում, դողդոջումն , երերումն . la — d'une barque. La — de la lumière. 2. փ. վարանք , երկմտութիւն , անհաստատութիւն . — dans les sentiments, dans les opinions.

Vacillatoire, ած. երերուն , դեղեւուն , դողդոջուն :

Vaciller, չ. դեղեւել , դողդոջել , կթոտել , դանդաչիլ , երերիլ . la main lui a vacillé. Cette lumière vacille. 2. փ. վարանիլ , երկմտիլ . cet homme vacille toujours, ne fait que —. — dans ses réponses.

Vacoa կամ **Vacoi**, ա. բ. տ. **Baquois.**

Vacuité, ի. դատարկութիւն , Ռաիրութիւն . la — de l'estomac cause des tiraillements.

Vacuole, ի. մգ. եւ բ. փոլակ , դադարկիկ :

Vade, ի. սկզբնագումար , նախադրամ (Ռղեամասոյի մէջ). la — est de cent francs. 2. փ. եւ բ. սգբ. անձնադրամ, ինքնադրամ. dans cette affaire chacun est pour sa —.

Vademanque, ի. սղ. նուազումն դրամարկղի (սեղանաւորի) :

Vade-mecum (վատէ մէքում) ա. ընկերակից , ընկեր անբաժան , անբաժանելի ընկեր . ce petit livre est mon —. Des —s.

Vadrouille, ի. հ. եւ ո. ջնջան . 2. փ. եւ ո. շաղաշուտ , աստիակ :

Va-et-vient, ա. երթեւեկ, երթեւեկութիւն . mouvement de —, շարժումն երթեւեկութեան . 2. նւ. երթեւեկաչուան . *չուան նաւի եւ ցամաքի մէջտեղն. à l'aide d'un —, l'équipage put gagner la côte. 3. անցանաւակ . *նաւակ գետին միւս կողմն անցնելու :

Vagabond, e, ած. Ռափառք , Ռափառական , Ռափառուտ , Ռափառիկ , Ռափառաշրջիկ , շրջագայիկ , աստանդական, շրջագնաց, դատարկայած , վայրայած , ընդվայրայած , դատարկաշրջիկ , դատարկապորտ , դատարկասուն. une vie —e, Esprit —, Ռափառամիտ , ընդվայրամիտ . une tête, une imagination —e. Course —e. || ա. —. un —. Une —e, Ռափառուհի:

Vagabondage, ա. Ռափառումն ,

Քափառանք, Քափառականութիւն, վայրայածութիւն, ընդվայրայածութիւն, Քափառաշրջութիւն, դատարկաշրջութիւն։

Vagabonder, չ. հ. Քափառել, Քափառական շրջել, դատարկայած՝ դատարկաշրջիկ է., * Քափառական պտրտիլ։

Vagin, ա. մգ. խորոչիկ. ցնցուղ

Vaginal,e,aux, ած. մգ. խորոչիկային. apophyse, enveloppe, artère, tunique —e. Mucus —. Ligaments vaginaux.

Vaginalite, ի. բժ. խորոչիկաբորբ, խորոչիկատապ։

Vaginé,e, ած. խորոչիկաւոր։

Vaginiforme, ած. խորոչիկաձեւ։

Vaginisme, ա. բժ. խորոչիկախտ։

Vaginite, ի. ախ. S. Vaginalite.

Vaginoscopie, ի. բժ. խորոչիկաքննութիւն։

Vagir, չ. ճչել. j'ai entendu — un enfant.

Vagissement, ա. ճիչ, ճչիւն. pousser des —s, ճիչ արձակել։

Vagon, ա. վագոն. կառք երկաթուղւոյ. || —-lit, մահճավագոն, մահճակառք. || գրի եւ **Wagon**.

Vagonnet, ա. վագոնակ։

Vague, ի. ալիք, կոհակ. petite —, ալեակ. de grandes —s, մեծամեծ —. des —s hautes comme des montagnes, լեռնակոյտ՝ լեռնադէզ—. la fureur des —s. || հն. **Onde**.

Vague, ած. անորիշ, անյայտ. lieux —s. Espaces —s. || փ. —, ունայն, անիաստատ, յողդողդ, *տարտամ. un esprit —, ունայնամիտ. désir, sentiment, discours —. Promesses —s. Une — et douce mélancolie. Il y a du — dans sa pensée. 2. յածուն, *պտրտում. douleurs —s. 3. նկ. երփին, անօսր. une couleur, une lumière —. 4. ա. անորոշութիւն, անյայտութիւն. le — des contours et de la lumière donne un charme mystérieux à son tableau. 5. ունայնութիւն. le — de l'air. Dans le — des airs. || փ. se perdre dans le —. ունայնամիտ լ., *տարտամ պատճառաբանութեանց մէջ իյնալ. 6. ժ. Վերի. — année, — ամ։

Vaguement, մ. անորիշ, անյայտ, անյայտութեամբ, տարտամօրէն, *անորոշ կերպով. il n'a parlé que —. Il a répondu —.

Vaguemestre, ա. պիտապետ. — du régiment. 2. նամակաբաշխ, ցրուիչ (զօրաց)։

Vaguer, չ. Քափառիլ, յածիլ, աստանդել, * ադին անդին պտրտիլ. — par les champs. C'est un homme qui ne fait que —. || փ. laisser — ses pensées, յածիլ մտաց, *միտքն ազատ Թողուլ։

Vaigrage, ա. ն. կողատախտակումն. տախտակամածելն գնեցքին կողս նաւին։

Vaigres, ի. յ. ն. կողատախտակք. տախտակք որով պատին նեցքին կողք նաւին։

Vaigrer, ն.ն. կողատախտակել. տախտակամած առնել գնեցքին կողս նաւին. — un bâtiment.

Vaillamment, մ. արիաբար, քաջաբար, քաջապէս, քաջարիապէս, *կտրճօրէն. il a — combattu.

Vaillance, ի. արիութիւն, քաջութիւն, քաջարութիւն. grande —.

Vaillant, e, ած. արի, արիասիրտ, քաջ, քաջասիրտ, քաջարի, *կտրիճ. un — capitaine. C'est une nation fort —e. Une —e épée.

Vaillant, ա. գոյք, ինչ. il n'a pas un sou —, չունի ինչ, անինչ է, *բան չունի։

Vaillantise, ի. ը. քաջարութիւն, արիութիւն, *կտրճութիւն. voilà une belle —. Il nous raconta ses —s.

Vain, e, ած. դատարկ, ունայն, անմշակ, անվար. terres —s. —e pâture. 2. փ. ունայն, սին, օդաբան. une —e ombre. Éloquence —e. Esprit —, ունայնամիտ. 3. ունայն, ընդունայն, անպէտ, ումպէտ. —s plaisirs. Tout est — en l'homme. Qui aime le —, ունայնասէր. 4. ընդունայն, սնոտի, գուբ, վայրապար, *փուճ. faire de —s efforts, գուբ ջանալ, զբաջան՝ ընդվայրաջան լ. espérance —e. Des promesses —es. Des paroles —es, զրաբանութիւն, ունայնաբանութիւն. une —e crainte. 5. ունայն, ունայնապարծ, գրապանծ, գրապարծ, մեապարծ. c'est un homme fort —. Il est extrêmement —. —e gloire. —e prière.

En —, մ. ի գուբ, ի նանիր, ընդունայն, ընդ վայր, վայրապար, *փուճ տեղ. travailler en —, գուբ՝ ընդունայն աշխատել, գրաջան՝ գրավաստակ՝ անավաստակ լ. c'est en — qu'il fait toutes ces démarches. Prendre, proférer le nom de Dieu en —, առնուլ՝ առնել զանուն Աստուծոյ առանց հարկի։

Vaincre (լծ. je vaincs, tu vaincs, il vainc, n. vainquons, v. vainquez, ils vainquent; je vainquais, n. vainquions; je vainquis, n. vainquîmes; je vaincrai, n. vaincrons; je vaincrais, n. vaincrions; vainquons; que je vainque, que n. vainquions; que je vainquisse, que n. vainquissions; vainquant; vaincu,e) ն. յաղթել, պարտել. — les ennemis. ասի եւս անխնդիր. il faut — ou mourir. 2. —, յաղթահարել. — qn. à la course, dans la dispute. Qui a pu — l'orage, մրրկայաղթ. qui a vaincu les géants, հսկայայաղթ. 3. յաղթել, գեր ի վերոյ լ., անցանել զանցանել, գլել, գերազանցել. — les autres en générosité. 4. յաղթել, նուն առնել. j'ai vaincu sa résistance. 5. յաղթել, կարճել. — sa colère, son ambition. || Se laisser —, յաղթիլ. se laisser — à la pitié, à des raisons, aux tentations.

Se vaincre, դ. յաղթիլ, *յաղթուիլ. — soi-même, յաղթել անձին, անձնայաղթ լ.։

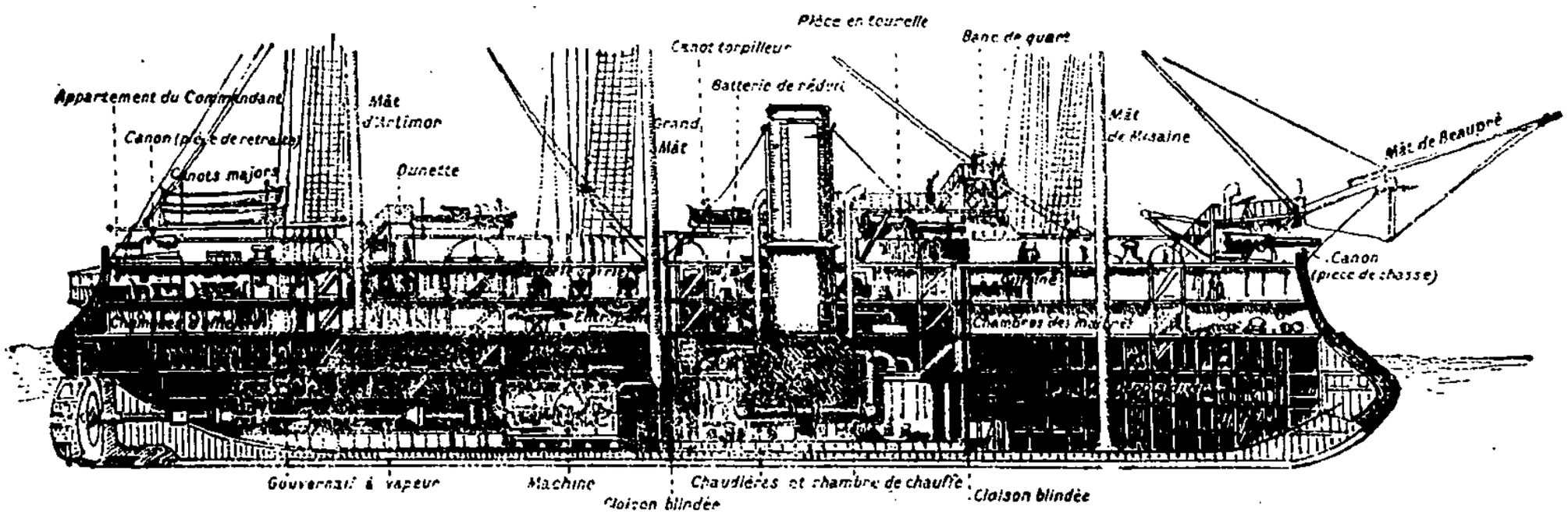
Vaincu,e, անց. յաղթեալ, պարտեալ. un ennemi —. 2. փ. յաղթեալ, նուաճեալ. — par les prières, par les instances de qn. 3. ա. յաղթեալն. le — est obligé d'obéir. Le vainqueur et le —. Épargner le —.

Vainement, մ. ի գուբ, ընդ վայր, վայրապար, առաւիր, տարապարտուց, *փուճ տեղ. il a parlé —. Travailler — et sans profit.

Vainqueur, ա. յաղթող, յաղթական. un — généreux, humain, farouche, cruel. Le — d'Austerlitz. 2. փ. յաղթող, գուպարայաղթ. être — à la course, à la lutte, aux jeux olympiques. Il sortit — du débat. — de tous les obstacles. Le sage est — de ses passions. 3. ած. յաղթող, յաղթական, յանձնապաստան. prendre un air —, des airs —s.

Vair, ա. կ. S. Petit-gris.

Vairon, ած. ա. այլակն, այլաչեայ. * որոյ աչքի ծիաճանն (iris) սպիտակաճիր է. այլագոյն աչք ու-

COUPE D'UN VAISSEAU DE GUERRE CUIRASSÉ.

նեցող . ce cheval a l'œil —, ձիդ — է :

Vairon կամ **Véron**, ա. ծբ. վերոն . *տեսակ մի փշոտ ձուկ :

Vaisseau, ա. անօթ , աման . — de terre, de bois, de cuivre, d'argent. 2. մգ. անօթ . les —x sanguins, artériels, veineux, lymphatiques, capillaires, chyliques. 3. նաւ. — de guerre, մարտանաւ . — marchand, վաճառանաւ . — de transport, փոխադրանաւ . — à trois ponts, կամ — de ligne, եռայարկանաւ . une flotte de dix —x, տասնանաւ տորմիղ . les —x, նաւեր. 4. փ. նաւ . conduire, diriger le — de l'État. 5. բ. անօթ , անցք . 6. միջավայր , ընդարձակութիւն (եկեղեցւոյ , շէնքի) . cette église est un beau, un grand —. 7. փողիկ , ջղուն :

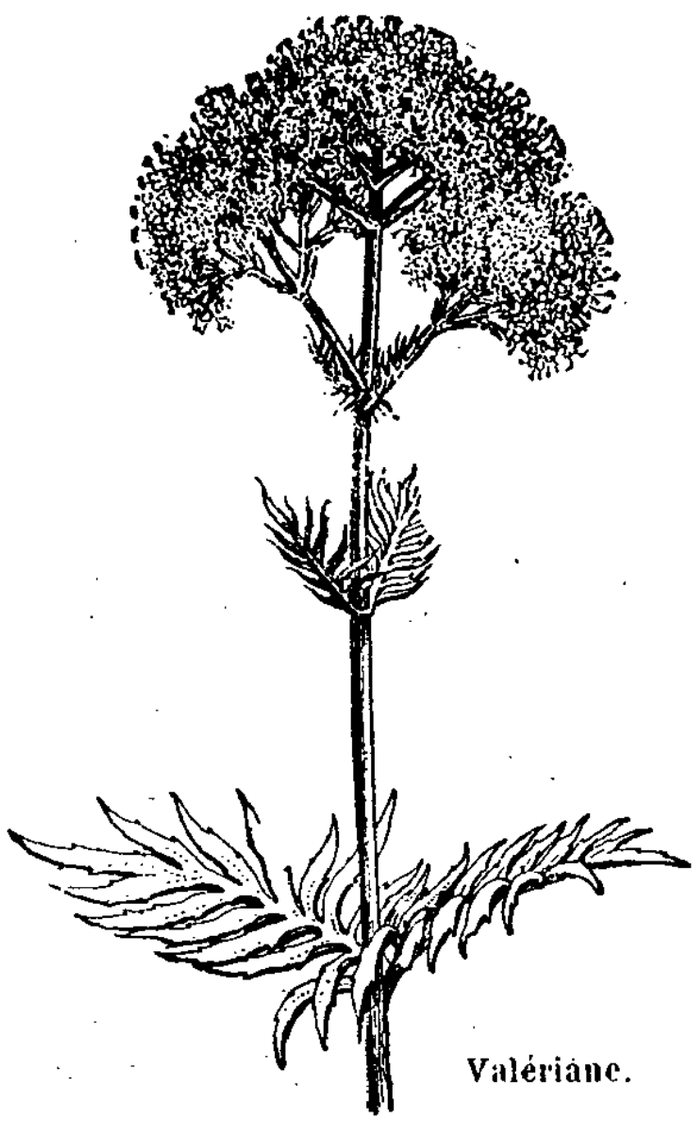
Vaisselier, ա. դաստապրիկատեղան :

Vaisselle, ի. դաստապրիկք , սեղանասպասք , սեղանամանք . *սեղանի ամաններ . — d'or, d'argent, de vermeil. — de terre, de porcelaine. — unie, միահարթ —. — ciselée, արձաթաքանդ —. nettoyer, faire la —, *աման լուալ . || — plate, արձաթի —. [սեղանամանք :

Vaissellerie, ի. դաստապրիկք ,

Val, ա. ձոր , հովիտ . յ. des vaux. Les vaux de Cernay. || Par monts et par vaux, ընդ լերինս եւ ընդ ձորս , *լեռնէ ձոր :

Valable, ած. վաւեր, ընդունելի . cet acte n'est pas —. Quittance —. Caution, bonne et —. 2. բ. ընդունելի , արժանի . cette excuse, cette raison n'est pas valable.

Valériane.

Valablement, մ. վաւերաբար , օրինապէս . ce mineur est — autorisé. Vous êtes bien et — déchargé.

Valant, e, անց. **Valoir** բայի . արժող . elle a perdu un diamant — cinq mille francs. J'ai acheté deux maisons, — l'une trente mille francs, et l'autre quarante.

Valenciennes, ի. վալանսիէնի . ազգ ժանեկի (dentelle).

Valentinianisme, ա. վաղենտինականութիւն . *աղանդ վաղենտինեացւոց : [նաբար :

Valentinite, ի. հր. վալանտի-

Valentiniens, ա. յ. վաղենտինեացիք , վաղենտիանոսք , վաղենտիանոսականք (աղանդաւորք) :

Valérate, ա. ոգ. աղբաղբուկաթ :

Valérianacées, ի. յ. բ. աղբաղբուկասերք . ցեղ միապտուկ եւ երկպտուկ խոտոց : [rate.

Valérianate, ա. ոգ. տ. **Valé-**

Valériane, ի. բ. աղբաղբուկ , աղբղբուկ , կատուակծկունճ :

Valérianées, ի. յ. բ. աղբաղբուկեայք . հն. **Valérianacées.**

Valérianelle, ի. բ. հատեյեան . հն. **Mâche.**

Valérianique, ած. ոգ. աղբաղբուկային . acide —, աղբաղբուկածու :

Valérine, ի. ոգ. աղբաղբկին :

Valérique, ած. ոգ. տ. **Valérianique.**

Valérone, ա. ոգ. աղբաղբուկոն. հեղուկ մինչ անգոյն :

Valet, ա. ծառայ , սպասաւոր , սպասեակ, *մանչ. — de pied, ոտքնկայ . — de chambre, սենեկապատ . — de place, ուղեցոյցապատեակ , *ուղեմանչ . 2. սպասեակ (* ընկերախաղի մէջ). — de trèfle, de cœur, de carreau. || Insolent comme un — de trèfle, ամենաժպտիրի . 3. օգնական . — de bourreau, դահիճօգնական . — դահճի . 4. ար. սպասեկ . գործի մինչ առաջնագործաց:

Valetage, ա. հ. ծառայութիւն. 2. իգ. ինքնամշակութիւն . *ինքն բանեցնելն երկիր մի :

Valetaille, ի. ծառայորեաք , սպասաւորք . que faites vous de toute cette —?

Valet-à-patin, ա. վ. վիրակալ . *տեսակ մի վիրաբուժական գործի :

Valeter, հ. բ. ծառայանալ , սորկել , շնիլ . c'est une âme basse, il n'a fait que — toute sa vie. 2. փ. ծառայել , խոնչիլ , վատաակաքեկ լ. il m'a fallu — trois ans pour avoir un emploi.

Valétudinaire, ած. հիւանդոտ, ցաւագար . une femme —. Les vieillards sont ordinairement —s. 2. գ. —. le régime des —s doit être...

Valeur, ի. արժէք , արժէգին , արժողութիւն . il faut que vous me rendiez mon cheval ou la —. Ce bien n'a pas été vendu sa — կամ à sa —. Il a doublé de —. Il vaut le double de sa —. Être en —, բարձրագին լ., վաճառիլ , *բշուիլ , ծախուիլ . cette denrée, cette marchandise est en —. Mettre en —, բարձրագին առնել , *արժէքն բարձրացունել . cela n'a pour moi aucune —, cela n'est pour moi d'aucune —, այս ինձ համար ամենեւին արժէք չունի . || sans —, անարժէք, անգին . — double, կրկնարժէք . — nominale, անուանական արժէք . — en compte, արժէքն դրամն ի հաշիւ . || papiers de nulle —, անարժէք թուղթ . — reçue, փոխարժէքն դրամն ընկալեալ . || non —, անարժէք ինչ *բան . || de peu de —, սակաւարժէք , սակաւարժեայ , սակաւագին , աժան . de —, արժէքաւոր արժէքին , արժէքատու . d'une grande —, մեծարժէք, մեծագին. || en —, մեծարժէք, բազմարք, բազմշակ, *լաւ մշակուած (երկիր). 2. արժէք , արժէթուղթ, արժէտոմս . déposer des —s. Mettre des —s en circulation. Créer des —s. Acheter de la —, des —s. Possesseur ou porteur de —s, արժէթղթատէր . 3. փ. յարգ , արժէք . c'est un homme sans valeur, այր դանգարժեայ է. sa manière de débiter donne de la — aux moindres choses. La grâce avec laquelle il oblige, double la — du bienfait. Donner de la —, — տալ , արժեցուցանել , *արժևցունել . 4. բ. արժէք , գօրութիւն, il ne connaît pas, ne sait pas la — des termes. || նկ. —. il faut éteindre certains tons pour donner de la — à d'autres. 5. եղ. քանակ , չափ . la — d'une blanche est le double de celle d'une noire.

Valeur, ի. քաջութիւն , արիութիւն , քաջարութիւն . être rempli de —. Avoir de la —, քաջարի լ. — héroïque, brillante. Il faut que tout cède à sa —.

Valeureusement, մ. քաջարար, քաջապէս, արիաբար, քաջարիապէս. il a combattu —. Les assiégés se défendirent —.

Valeureux, euse, ած. քաջ , արի, քաջարի. c'est un — soldat. C'est un homme —.

Valgue, ի. մբ. վալգ . փորրիկ միջատ պատճառիս :

Valgum, Valgus (օմ , իս) ա. վ. թիւրոտնութիւն :

Vali, ա. նահանգապետ «վալի» :

Validation (սիօն) ի. վաւերում, վաւերագործութիւն . cette formalité est nécessaire pour la — de l'acte. La — d'une élection.

Valide, ած. զօրաւոր , ողջանդամ . on fit une levée en masse de tous les hommes —s. 2. վաւեր, վաւերական . cet acte n'est pas —. Le baptême des Luthériens est —. 3. գ. ողջանդամ . cet hospice renferme tant d'infirmes et tant de —s.

Validé Sultane, ի. ած. արքայամայր «վալիտէ սուլթան»:

Validement, մ. վաւերաբար , *վաւերական կերպիւ . on ne peut contracter — avec un mineur.

Valider, ն. վաւերել , վաւերագործել . faire — un acte, une dé-

pense. Le consentement des parents a validé le mariage. — une élection.

Validité, ի. վաւերութիւն, վաւերականութիւն. — d'un titre. La — d'un acte, d'épreuves. L'intention de baptiser est nécessaire à la — du baptême.

Valise, ի. պայուսակ, մաղախ «հէյզէ». emporter une —. Mettre qc. dans sa —.

Valkyrie, ի. դց. վալքիրուհի. * յաղթութիւն տուող երեք Սկանդինաւեան դիցուհիք:

Vallaire, ած. ին. պատնիշական. couronne —.

Valléa, ա. բ. վալէա, վալենի. ազգ երկպրուկ բուսոց ի տոհմէ մոշասերից (malvacées).

Vallée, ի. ձոր, հովիտ, ծորձոր, լեռնաձոր, լեռնամէջ. petite —, հովտիկ, ձորակ, ծորձորակ. grande —, բնաձոր. une belle —. Descendre dans la —. Cette — est arrosée par un ruisseau. — ombragée, խոխոմ. || la — de Josaphat, ձորն Յովսափատայ. ձորն վերջին դատաստանի. || pl. — de larmes, հովիտ արտասուաց. — de misère, հովիտ վշտաց եւ հեծութեան. 2. գետահովիտ, ընդարձակ երկիր. l'Égypte est la — du Nil. La — de la Loire.

Vallisnère կամ **Vallisnérie**, ի. բ. վալիսներ, վալիսներիա, վալիսների. տունկ ջրարբի:

Vallisnériées, ի. յ. բ. վալիսներեայք. ցեղ միապրուկ տնկոց ի տոհմէ ջրագեղեայց (hydrocharidées).

Vallon, ա. ձորակ, ծորձորակ. 2. քերթուածին, բանաստեղծութիւն. || le sacré —, սրբազան —. il était nourri dans le sacré —, քերթող՝ բանաստեղծ էր. la gloire du sacré —.

Vallonnée, ի. բ. մոմոչ. պատիճ խոզկաղնոյ (gland).

Vallonnement, ա. հովոտացումն, տլեւէչք: [լեւեչս առնել:

Vallonner, ն. հովոտացուցանել,

Valoir (լծ. je vaux, tu vaux, il vaut, n. valons, v. valez, ils valent; je valais; n. valions; je valus, n. valûmes; je vaudrai, n. vaudrons; je vaudrais, n. vaudrions; vaux, valez; que je vaille, que n. valions, que v. valiez, qu'ils vaillent; que je valusse, que n. valussions; valant, valu, e) չ. արժել. cet habit ne vaut plus rien, *այս զգեստն այլ եւս բան չարժեր. cette toile ne vaut rien pour faire des chemises, * այս կտաւն շապիկ շինելու չարժեր. ses vers ne valent rien, *իւր ոտանաւորներն բան չեն արժեր. cette chose ne vaut rien, * այս բան չարժեր. ce régime échauffant ne vaut rien pour vous, * այս տաքցուցիչ ողջականոնն ձեզ լաւ չէ. il s'endort dès qu'il a mangé, cela ne vaut rien, * կերածին պէս՝ կը քնանայ, այս լաւ չէ. || cela ne vaut pas le diable, ne vaut pas un sou, ne vaut pas tripette, ne vaut pas un liard, այս չարժէ ինչ, չարժէ եւ ոչ դանդ մի. || p. elle ne vaut rien, *նէ բան չարժեր. ne vous fiez point à lui, c'est un homme qui ne vaut rien, * անոր մի վստահիք, վստահելի մարդ չէ. || p. n'avoir rien qui vaille, *պիտանացու բան չունենալ. ce libraire n'a jamais rien qui vaille, * այս գրավաճառն երբէք պիտանացու բան չունի. ne faire rien qui vaille, *պիտանացու բան չընել. je lui ai donné de l'ouvrage, il n'a rien fait qui vaille, *իրեն աշխատանք տուի, լաւ բան չըրաւ. cette étoffe vaut dix francs, *այս պատառն տասն ֆրանք կ'արժէ. de ces deux objets l'un vaut l'autre, *այս երկու առարկաներն մէկըզմէկ կ'արժեն. || p. cette chose vaut de l'argent, *այս բան դրամ կ'արժէ. cet homme vaut son pesant d'or, S. **Pesant**. Chaque chose vaut son prix, S. **Prix**. Cette chose, cette affaire ne vaut pas la peine d'y penser, *այս բան, այս գործն չ'արժեր վրան մըտածելու. cela vaut bien la peine d'y penser, * ասոր վրայ մտածել կ'արժէ. 2. valoir mieux, լաւագոյն՝ լաւ՝ նախամեծար է., աւելի արժել. ma montre vaut mieux que la vôtre, *իմ ժամացոյցս ձերինէն աւելի լաւ է, աւելի կ'արժէ. les effets valent mieux que les paroles. S. **Effet**. Un tiens vaut mieux que deux tu l'auras, S. **Tenir**. || անդիմօրէն. il vaut mieux, լաւ՝ լաւագոյն՝ բարւոք է. il vaut mieux se taire que parler, լաւագոյն է լռել քան խօսել. il vaut mieux que cela soit ainsi, * լաւագոյն է որ այս այսպէս լինի. || արժել, շահ բերել. cette ferme vaut mille francs par an. Un bon averti en vaut deux, S. **Averti**. || Faire —, արժեցուցանել, պատուական ընծայեցուցանել, *արժեցունել, արժէք տալ, յարգել տալ, գինն բարձրացունել. faire — une terre. Cet acteur fait — ses rôles. C'est la pureté de ce diamant qui le fait tant —. Il fait trop — ses services. || Faire —, յարգել, շահեցուցանել, * շահեցունել, բանեցունել, շահ բերել տալ. faire — son argent, ses talents. Se faire —, անձնամեծար՝ անձնագով է. ի գործոյս իւր մեծաբանել, * ինքնգինքն յարգել տալ. c'est un fanfaron qui veut se faire —. Il se fait — aux dépens des autres.

Valoir, ն. —, ժառանգեցուցանել, հայթայթել, ճարուցանել. cette bataille lui a valu le bâton de maréchal. Cette action lui a valu la honte. Ses exploits lui ont valu une gloire immortelle. || A —, ի հաշիւ. je vous envoie deux cents francs à — sur ce que je vous dois. J'ai reçu telle chose à telle somme à — sur... || Vaille que vaille, tout coup vaille, մ. յամենայն դէպս, որպէս զիարդ եւ իցէ, *ինչ ըլլայ ըլլայ. prenez sa promesse vaille que vaille.

Valonie, ի. բ. վալոնիա, վալոննի. բոյս ինչ:

Valoniées, ի. յ. բ. վալոնեայք. ցեղ բուսոց:

Valorem (ad) (առ վալորէմ) մ. ըստ արժէից. S. **Ad valorem**.

Valse, ի. վալս, շրջապար. faire une —, վալսել, շրջապարել. des —s.

Valsées, ի. յ. բ. վալսեայք. ազգ սնկոց ի տոհմէ հաւոիճասնկոց (pyrénomycètes).

Valser, ն. վալսել, շրջապարել, շրջապար լ. savoir —.

Valseur, euse, գ. վալսող, վալսուհի, շրջապարող, շրջապարուհի. une —euse infatigable. Un bon —.

Valu, e, անց. **Valoir** բայի:

Value, ի. իգ. արժէք, գին. plus—, բարձրարժէք, բարձրագին. moins—, նուազարժէք, նուազագին:

Valvaire, ած. բ. խոփական. déhiscence, préfloraison —.

Valve, ի. կ. խոփ. պատեան խնձորոցաց. 2. բ. խոփ. պատեան փոճոկաց. à trois —s, եռախոփ՝ եռապատեան. — glissante, սահախոփ:

Valvée, ի. կ. խոփխեցի. ազգ որովայնոտն խնձորոցաց:

Valvé, e, ած. բպ. խոփաւոր. péricarpe —. Coquille —e.

Valviforme, ած. խոփածեւ:

Valvulaire, ած. խոփաւոր:

Valvule, ի. գ. խոփակ. — mitrale, — վագածեւ:

Valvulé, e, ած. մգ. խոփակածեւ:

Vampire, ա. կ. վամպիր, արեանծուծ, *հոգեղէշ. 2. յարաւէղ. * տեսակ խոշոր չղջկի:

Vampire.

Vampirique, ած. վամպիրային:

Vampirisme, ա. վամպիրութիւն. 2. վ. անյագութիւն:

Vampyrelle, ի. բ. վամպիրեակ. ազգ սնկոյ:

Vampyrellées, ի. յ. բ. վամպիրեակեայք. ազգ սնկոյ:

Van, ա. եգ. հեծանոց, հոսիչ, հոսելի. *յարդն ցորենի զատող գործի:

Vanadate, ա. ազ. վանադիոնատ: [նաթեր:

Vanadifère, ած. ին. վանադիոնաթեր:

Vanadine, ի. ին. վանադինիկ:

Vanadiolite, ի. ին. վանադիոնաթար: [նային:

Vanadique, ած. տգ. վանադիոնային:

Vanadium (om) ա. տգ. վանադիոն. մետաղ ինչ:

Vanda, ա. բ. վանդա, արբայատունկ:

Vandale, ա. վանդալ, բարբարոս, քանդիչ. c'est un —. Les —s de la Révolution.

Vandalisme, ա. վանդալութիւն, քանդողութիւն:

Vandées, ի. յ. բ. վանդեայք:

Vandellie, ի. բ. վանդելիա, վանդելի. բոյս ի տոհմէ խուլաբուսեայց (scrofulariées).

Vandoise, ի. ձբ. տիպ ածուկն:

Vanellus (լուս) ա. Ա. գա. Vanneau ի:

Vanesse, ի. մբ. սիրամարգաչուխ. անկն սիրամարգի. երինագոյն ՔիՔնոն ցերեկեան :

Vanga, ա. Ք. վանգայ. Քուչուն ի տոհմէ ճննդկանց (passereaux).

Vanille, ի. բ. վանիլիա, վանիլխոտ, համեմուկ. à la —, վանիլախառն, համեմուկախառն :

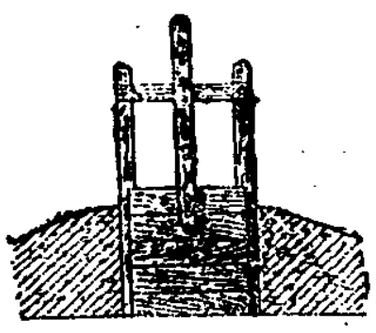

Vanillier, ա.բ. համեմենի. Քուսի ի տոհմէ խոլորձեայց (orchidées). հն. **Vanille**.

Vanilline, ի. տգ. վանիլին. հոտաւէտ տարրն վանիլի :

Vanillique, աճ. տգ. վանիլային. alcool —, վանիլացքի :

Vanité, ի. ունայնուՔիւն, ընդունայնուՔիւն, նանրուՔիւն, սնոտիք. — des —s, tout est —, ունայնուՔիւն ունայնուՔեանց ամենայն ինչ ընդունայն է. tout n'est que — dans ce monde. 2. ունայնասիրուՔիւն, ունայնամտուՔիւն, պարծենալուՔիւն, պարծենցողուՔիւն, սրնափառուՔիւն, *պարծենկուտուՔիւն. il a beaucoup de —, կարի ունայնամիտ՝ անափառ է. il est plein de —, լի է —Քեամբ. faire, tirer — d'une chose, պարծիլ, պանծալ. il danse bien et en fait —. || *Sans* —, մ. չափեմ առ ունայնասիրուՔեան, առանց պարծելոյ, *պարծենալ չկամիլ. sans —, j'en sais plus que lui sur ce sujet. Sans —, je ne crains pas mes concurrents.

Vanne.

Vaniteux, euse, աճ. ունայնասէր, ընդունայնամիտ, ունայնամիտ, սնափառ, պարծուկ, *պարծենկոտ. c'est l'homme le plus —. Propos —. || գ. —. c'est un —. Une —euse.

Vannage, ա. եզ. հոսումն, երնեն (ցորենոյ). 2. մբ. հարՔաջրանիւ (ջաղացքի) :

Vanne, ի. դռնիկ, սահանադրռնիկ, սահանադուռն, սահանափակ, ջրադուռն. lever, abaisser, réparer la —. S. Écluse. 2. Ք. վարագաՔեաւոր (Քեաց որսահաւաց) :

Vanneau, ա.Ք. եղտիւրիկ, կիւիւ, կիւկիւ. Քլուչուն ինչ բարձրասլուն :

Vanner, ն. եզ. հոսել. երնել. — du blé, de l'avoine.

Vannerie, ի. կողովագործուՔիւն, կողովալաճառուՔիւն. 2. կողովք :

Vannette, ի. եզ. երնեակ. փոքրիկ հեծանոց. S. Van.

Vannier, ère, գ. կողովագործ, կողովալաճառ :

Vantail, aux, ա. ն. փեղկ (*դրան՝ դէպի լայնքըն բացուած). les vantaux d'une porte. Porte à deux vantaux, ար. երկփեղկ դուռն :

Vantard, e, աճ. ինքնագով, անձնագով, անձնապարծ, ինքնապարծ, պարծուկ. un homme —. Une femme —e. Ce n'est qu'un —, une —e.

Vantarderie, Vantardise, ի. անձնագովուՔիւն, անձնապարծուՔիւն, ինքնապարծուՔիւն. il m'assomme avec ses —s.

Vanté, e, անց. գովեալ, դրուատեալ. les auteurs les plus —s. Très —, բազմագով, բազմադրուատ, յոգնադրուատ :

Vanter, ն. գովել, դրուատել, գովասանել. vous vantez bien cet homme. Tout marchand vante sa marchandise.

Se vanter, դ. գովիլ, անձնագովել. vous vous vantez trop. — soi-même. 2. պարծիլ, պանծալ. il se vante d'avoir fait réussir cette affaire. Il m'a rendu service, mais il s'en vante trop. Il n'y a pas de quoi —. Il s'était vanté de le faire consentir. Il se vante d'en venir à bout.

Vanterie, ի. ինքնագովուՔիւն, պարծենկոտուՔիւն, մեծաբանուՔիւն. il y a bien de la — dans ce qu'il dit. Il est insupportable avec ses —s continuelles. [պարծենկոտ :

Vanteur, euse, գ. պարծուկ,

Va-nu-pieds, ա. բոկագնաց, չքաւոր, ողորմելի, *շներաց. c'est un —. Ce sont des —. C'est une —.

Vapeur, ի. շոգի, գոլորշի. légère, épaisse —. — méphitique. La — d'eau, la — aqueuse, ջրաշոգի. la — de l'éther. La — d'iode, de violette. La — de mercure est fort délétère. Les —s du charbon asphyxient. Les —s empestées qu'exhalaient cette multitude de cadavres. || Bain de —, շոգեբաղնիք. || machine à —, շոգեմեքենայ. || bateau à —, շոգենաւ. || cheval de — կամ cheval —, շոգեձի, ձիաշոգ. || les —s du vin, գոլորշիք ազդեցուՔիւնք գինւոյ. les —s du vin ont troublé sa raison. || փ. les —s de l'orgueil, de l'ambition, etc., շոգիք հպարտուՔեան, փառասիրուՔեան, եւլն. 2. բժ. յ. գոլորշիր, ջղացաւ. elle est sujette aux —s. Mademoiselle a ses —s. || A toute —, լիաշոգի, շոգելից, շոգեպինդ. || à —, շոգեշարժական :

Vaporeux, euse, աճ. գոլորշուտ, միգապատ. un ciel —. Une lumière —euse. 2. նկ. շոգետեսակ, գոլորշատեսակ. tableau —. Manière —euse de peindre. || փ. style —, Քուղիկ. une toilette —euse. 3. բժ. գոլորշատոր, ջղացաւոտ. un homme —. Une femme —euse. || գ. c'est un —.

Vaporifère, աճ. շոգեբեր :

Vaporisateur, ա. շոգեցուցիչ, գոլորշացուցիչ (գործի վարսավիրայից) :

Vaporisation (սիօն) ի. շոգացումն, շոգիացումն, գոլորշացումն, գոլորշիացումն :

Vaporiser, ն. գոլորշիացուցանել, շոգացուցանել, *շոգացունել, շոգիացունել.

Se vaporiser, դ. շոգիանալ, գոլորշիանալ. *գոլորշի՝ շոգի դառնալ. l'éther chlorhydrique se vaporise à la température ordinaire. Le soufre se vaporise à 46° degrés.

Vaquer, չ. Քափուր՝ դատարկ՝ պարապ մնալ՝ է. cet appartement, cet emploi vaquera bientôt. || La cour d'appel vaque pendant quelque temps. 2. զբաղիլ, պարապալ. — à ses affaires. — à l'étude.

Vaquois, S. Pandanus.

Varaigne, S. Jas. 2.

Varan, ա. կ. վարան. զեռուն ի տոհմէ մողիզաց :

Varangue, ի. նւ. ծալեղ :

Varech կամ **Varec**, ա. բ. խաճին. ազգ լօսի (algue). — marin, ծովախաճին. — polymorphe, — բազմակերպ. || հն. **Fucus**.

Varenne, ի. S. Garenne.

Vareuse, ի. բրկոր. * Քիլնոցակ կոչուն կուռակ :

Variabilité, ի. փոփոխականուՔիւն. la — du temps, de la température, de ses goûts, de son humeur.

Variable, աճ. փոփոխական, փոփոխուն, փոփոխուկ, յեղյեղուկ. temps, vent, pouls, fortune —. C'est un homme — dans ses opinions. || բ. mot —. || չգ. quantités —s. 2. ա. փոփոխական. le baromètre est au —.

Variant, e, աճ. փոփոխական, յեղյեղուկ, յողդողդ. esprit —, փոփոխամիտ. humeur —e, փոփոխաբարք. c'est un homme très — dans ses résolutions, այր փոփոխամիտ է :

Variante, ի. բնագրագանազանակ. գանազանուՔիւն բնագրի. imprimer le texte avec des —s. Les —s de la Bible.

Variation (սիօն) ի. փոփոխումն, փոփոխուՔիւն, գանազանուՔիւն. la — du temps, de la température, des

vents. Il y a beaucoup de —s dans ses dépositions. Les —s qu'une doctrine a subies. 2. աս. խոտորում. la — de l'aiguille aimantée de la boussole. || հն. **Déclinaison.** 3. փոփոխում. les —s d'une musique.

Varice, ի. բժ. երակայտուցք. այտումն երակաց. avoir des —s.

Varicelle, ի. բժ. ջրածաղիկ, ջրճաղիկ. սուտ ծաղկախտ «սուտ չիչէյի». հն. **Petite vérole volante, Variolette.**

Varicocèle, ի, ախ. փոշտերակայտուցք. այտումն փոշտերակաց. տ. **Circocèle.**

Varicomphale, ա. ախ. պորտերակայտուցք. այտումն երակի պորտոյ:

Varié, e, ած. պէսպէս, զանազան, այլազան, բազմակերպ, բազմատեսակ, բազմադիմի, տարօրինակ. ouvrage —. Style —. Spectacle —. Un parterre — de mille fleurs, երփներանգ ծաղիկք բուրաստան. très —, բազմազան:

Varier, ն. փոփոխել, պէսպէս գործել, պէսպիսել, զանազանել. — les mets, les ornements, les plaisirs, la phrase. 2. եժ. փոփոխել. — un air.

Varier, չ. փոխիլ, փոփոխիլ. le temps varie continuellement. Son humeur varie à chaque instant. Les témoins ont varié dans leurs dépositions. Les historiens varient sur ce fait. On varie sur le lieu de la naissance d'Homère. Les mœurs varient suivant les pays, les époques. 3. աս. խոտորիլ. à telle hauteur, l'aiguille varie.

Variété, ի. պէսպիսութիւն, բազմակերպութիւն, բազմատեսակութիւն, այլազանութիւն, զանազանութիւն, զարմանազանութիւն, զանազանակ. la — des objets, des opinions. Il y a dans cet écrit une grande — d'idées. Plein de —, բազմազան. cet ouvrage manque de —. Les —s de la race humaine. Les tulipes ont beaucoup de —s. C'est une — de telle espèce de plante. Il y a plusieurs —s de porphyre. Des belles —s, գեղազանակք. grande —, բազմազանութիւն, բազմապիսութիւն:

Varietur (ne) (նը վարիէթիւր) լտ. դտ. զի մի՛ փոխեսցի, *որպէսզի չփոխուի. on a ordonné que la pièce sera signée et paraphée —.

Varinas (աս) տ. **Vérine.**

Variolaire, ի. բ. ծաղկատունկ. աչք. տնկոյ:

Variole, ի. բժ. ծաղիկ, ծաղկախտ, չեչ. — discrète կամ bénigne, — անսոսր կամ բարի. — confluente կամ maligne, ծաղիկ բազմախուռն կամ չար. ||— des moutons, խաշնածաղկախտ. տ. **Clavelée.**

Varioleux, euse, ած. եւ գ. բժ. ծաղկոտ, ծաղկահար, ծաղկախտոտ, չեչոտ. affection —euse. Traiter les —.

Variolique, ած. բժ. ծաղկային, ծաղկախտային. pustule, éruption —.

Varioloïde, ած. բժ. ծաղկախտակերպ. 2. ի. բժ. —. հն. **Varicelle.**

Variqueux, euse, ած. երակայտուցոտ, երակայտուցիկ. anévrisme —. Tumeur —euse.

Varlet, ա. մանկլաւիկ:

Varlope, ի. ար. տապղքեր «քիշտերէ». հն. **Galerie.**

Varloper, ն. ար. տապղքերել. *տապղքերով ապաշել. — une planche.

Vasais, ա. ծովաջրամբար. հն. **Vasier.**

Vasculaire, ած. մգ. անօթատոր, անօթային. système, tissu —. Tunique —, անօթամաշկ. 2. բ. —, բազմախողովակ. ramification, —.

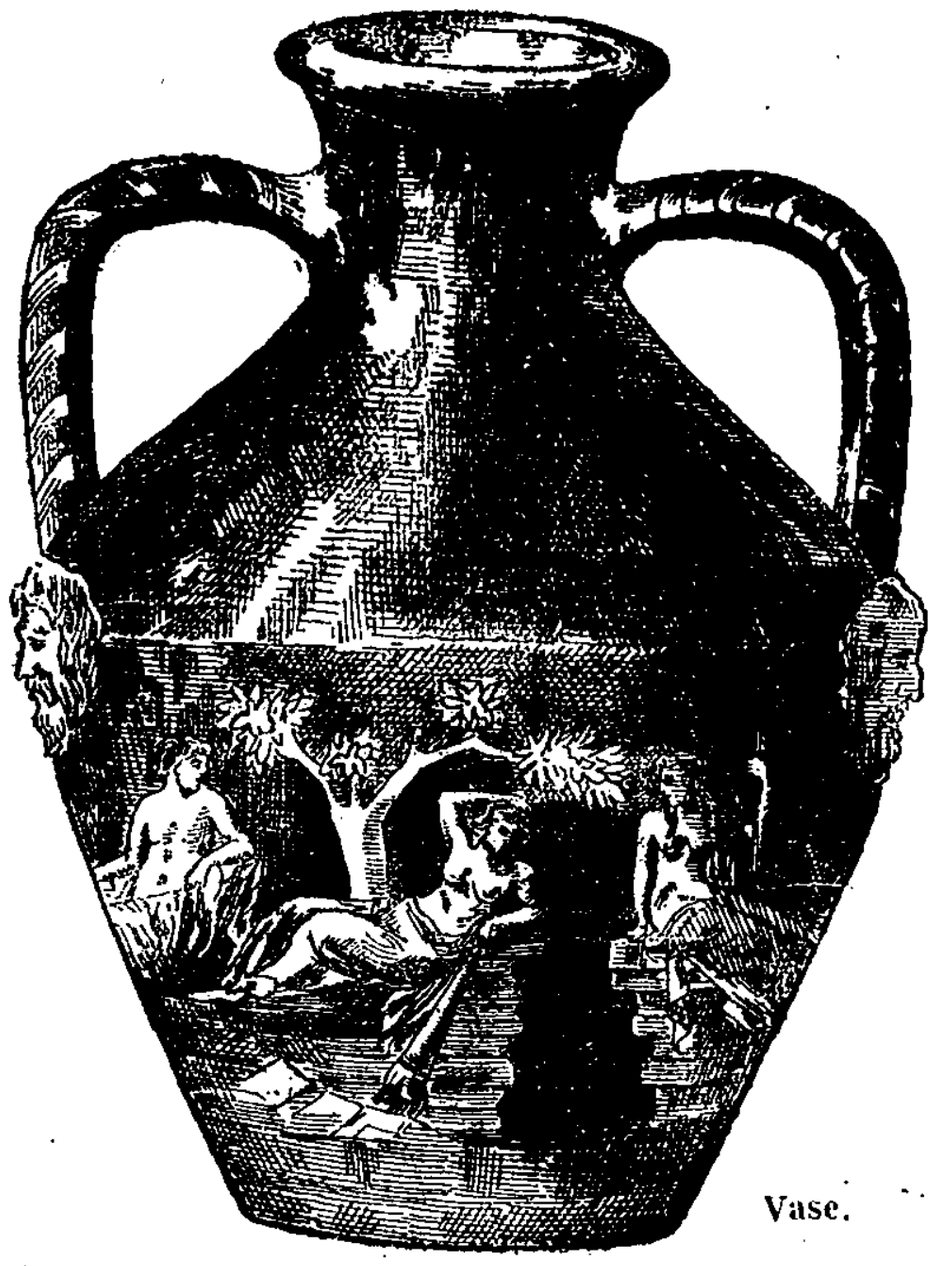
Vascularité, ի. անօթատուութիւն. grande —. Le peu de — de ce tissu.

Vasculeux, euse, ած. սգբ. տ. **Vasculaire.**

Vasculosa, ի. տգ. անօթուց, անօթահիւն:

Vase, ա. անօթ, աման «գաւաթ». — d'or, d'argent, de cristal. — de porcelaine, d'argile. — de fleurs, ծաղկաման. — antique, վաղեմի՛ հին անօթ. || — de nuit, միզաման, միզատար, կարտեպայր, *փարչ. —s sacrés, սրբազան —ք. 2. ճ. աման. — de chapiteau, — խոյակի:

Vase, ի. սիլ, տիղմ. le bateau s'enfonce dans la —.

Vase.

Vasé, e, ած. սկալից. herbe —e.

Vaseline, ի. վազլին, նաւթաճարպ. — pure, boriquée.

Vaseux, euse, ած. սկուտ, սկաջին. des terres —euses.

Vasiducte, ա. բ. առուագիծ:

Vasier, ա. ծովաջրամբար. հն. **Vasais.**

Vasière, ի. սկաւան, սկանոց. 2. ձկնականջաւան:

Vasistas, ա. պատուհանիկ, դլուխ:

Vaso-contracteur, ած. բխ. անօթակծկիչ:

Vaso-dilatateur, ած. բխ. անօթալայնուն:

Vaso-dilatation (սիօն) ի. բխ. անօթալայնում:

Vaso-moteur, Vaso-motrice, ած. բխ. անօթաշարժիչ. action vaso-motrice. Nerfs —s, անօթաշարժ ջիղք. ջիղք շարժողք երակաց:

Vasque, ի. աւազանիկ. — de marbre, de bronze, de pierre.

Vasque.

Vassal, e, գ. հպատակ, ստորագրեալ, պատաբգաբեր, ճորտ, ճորտուհի. il était —, elle était —e de tel seigneur. Les vassaux de tel fief.

Vassalité, ի. հպատակութիւն, ճորտութիւն:

Vasselage, ա. ճորտութիւն. droit de —, իրաւունք ճորտութեան:

Vaste, ած. ընդարձակ, ընդարձակատարր, ընդարձակատեսակ, մեծամեծ, մեծատարած, մեծանիստ, լայնածաւալ, լայնանիստ, լայնատարած, լայնատիւս. — salon, ընդարձակատարահ. une — mer, campagne. Un — désert. Homme de —s desseins, des idées —s, այր լայնախորհուրդ՝ մեծախոհ՝ մեծիմաստ. il a formé le projet le plus —. C'est un esprit —, il a l'esprit —, ընդարձակամիտ է. un — génie, լայնահանճար. d'une — érudition, մեծահմուտ:

Vastement, մ. ընդարձակաբար, ընդարձակապէս, ընդարձակօրէն:

Vatérie, ի. բ. վատերի. մեծ ծառ Հնդկաց:

Vatican, ա. Վատիկան. ապարանք եւ տեսան քահանայապետի Հռովմայ. les foudres du —.

Vaticinateur, ա. ըղծապատում:

Vaticination (սիօն) ի. ըղծութիւն, գուշակութիւն «ֆալճըլըգ»:

Vaticiner, չ. ըղծանալ, գուշակել, մարգարէանալ:

Vatique, ա. բ. ճաճիկ. ապգ բուսոյ:

Va-tout (վաթու) ա. համախաղ.

*առջեւի բոլոր դրամով խաղալն. faire un —. || ф. jouer son —, *բոլոր ոյժն տալ՝ ծաւիլ. || des —.

Vauchérie, ի. բ. վոշերիա, վոշերենի. ազգ լօռի (algue).

Vauchériées, ի. յ. բ. վոշերեայք:

Vaucour, ա. ար. կաւատախտակ (բրտի):

Vau-de-route (à), խառն ի խուռն, խառնափնդոր, շտապ տագնապաւ. fuire à —.

Vaudeville, ա. վոդվիլ, հեգներգ, հեգներգուԹիւն. faire un —. Jouer un —. Le théâtre du —, հեգներգաԹատր, հեգներգարան:

Vaudevilliste, ա. հեգներգակ. 2. հեգներգագիր:

Vau-l'eau (à), մ. գետն ի վայր, *գետ ի վար. la barque allait à —. Personne ne ramait, nous nous laissions aller à —. 2. փ. անյաջող ելք. l'affaire, l'entreprise est allée à —, * գործն՝ ձեռնարկն չյաջողեաց՝ *չը յաջողեցաւ:

Vauquelinite, ի. հբ. վոքլինեայք:

Vaurien, enne, գ. դանգաԹժեայ, անպիտան, ստահակ. c'est un —. Un franc —. || ը. cet écolier est un petit —. Un aimable —.

Vautour, ա. Ծ. անգղ «ագ պաւլա». || — aigle, անգղարծիւ. — des agneaux, գառնանգղ. — moine, անգղաբեղայ. տ. **Chincou**. — royal, անգղարքայ. անգղ արքունական:

Vautrait, ա. ն. կնճռոյք. կազմած կնճռոի. capitaine du —, կընճռոապետ. 2. կնճռաշուն:

Vautrer (se) դ. Ծաւալիլ. le sanglier, le cochon se vautrent dans la fange. 2. —, ընկողմանիլ. — sur un lit, sur l'herbe. — sur un canapé. 3. փ. Ծաւալիլ, Ծաւծաւիլ. — dans le vice, dans la débauche, dans les voluptés.

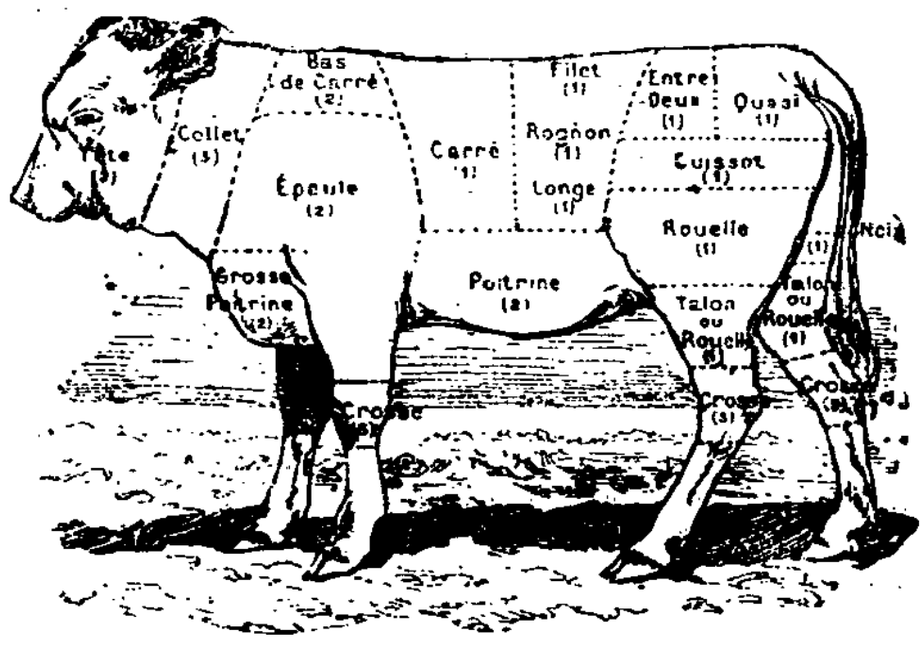
Vauvert, ա. aller au diable —, *խիստ հեռու՝ աշխարհիքի ծայրն երԹալ. envoyer au diable —, * խիստ հեռու՝ աշխարհիքի ծայրն դրկել:

Vavasseur, ա. յետնաճորտ. *ճորտին ճորտն:

Vayvode (վէվօտ) ա. իշխանապետ «վօյվօտա»:

Vayvodie (վէվօտի) ի. իշխանապետուԹիւն:

Veau, ա. որԹ, մոզի, *հորԹ «առնա». petit —, որԹիկ, որԹուկ, մոզիկ, *հորԹիկ. berger de —, որԹաբած, * հորԹաբած. || — marin, ծովորԹ. — de lait, որԹ կաԹնկեր. le — beugle, *որԹն բառաչէ, մզայ. le beuglement du —, բառաչ, բառաչումն, բչիւն, բնչիւն. le — beuglant, բառաչող որԹ, *մզուն հորԹ. || ը. s'étendre comme un —, faire le —, * պառկիլ անհոգաբար. pleurer comme un —, լալ անչափ. || փ. le — d'or, ոսկի որԹ, ճոխուԹիւն, *հարբասուԹիւն. adorer le — d'or, պաշտել զորԹն ոսկի, *մէկն պաշտել հարստուԹեանն համար. || tuer le — gras, * մէկուն վերադարձին առԹիւ խնջոյք տալ. 2. որԹենի, *հորԹենի, * հորԹու մսրԹ՝ կաշի. des souliers

en —. Il fait relier en — son livre, * հորԹու կաշիով գիրքն կազմել կուտայ. 3. մսգ. որԹենի, *հորԹու միս. tête de —, որԹագլուխ, *հորԹու գլուխ. manger du —, * հորԹու միս ուտել:

Vecteur, ա. եչ. միջաշաւիղ. *Ելիպսի (ellipse) մի կէտէն դէպի իր վառարանաց (foyers) մէկուն քաշուած գիծ. rayon —. — շառաւիղ՝ ճառագայԹ, *արեւէն դէպի մոլորակ մը կամ մոլորակի մը կեդրոնէն դէպի իր արբանեակն արձակուած ճառագայԹ՝ շառաւիղ:

Véda, ա. վեդայ. սրբազան գիրքն Հնկաց. il y a quatre —s.

Vedette, ի. պահակախուղ, պահակավայր, դիտակ, հայեկ. 2. հեծապահակ, պահայոյզ, դէտ. une — avancée. Poser des —s. Être en —, — ը. mettre en —, — դնել. 3. գլուխ (նամակի, ԹղԹոյ). écrivez monsieur en —, et non pas à la ligne. || Mettre en — le nom de qn., քաջատես դնել զանուն ուրուք, *մէկուն անունն այնպէս դնել կամ տպել որ լաւ աչքի երեւնայ:

Védique, ած. վեդայական:

Végétable, ած. բուսական, բուսանելի:

Végétal, e, aux, ած. բ. անկական, բուսական, բուսաթր. matières, substances —es. Terre —e, — հող, բուսահող. հն. **Humus**. Règne —, ԾագաւորուԹիւն բուսոց. 2. ա. բ. բոյս. les végétaux, բոյսք, բուսականք, բուսեղէնք:

Végétalité, ի. բուսականուԹիւն:

Végétant, e, ած. բուսանող:

Végétarianisme, ա. բուսակերուԹիւն, բանջարակերուԹիւն:

Végétarien, enne, ած. բուսակերական. 2. գ. բուսակեր, բանջարակեր, բուսակերուհի, բանջարակերուհի:

Végétatif, ive, ած. բուսական, աճական, աճողական. vie —ive, — կեանք:

Végétation (սիօն) ի. բուսաթուԹիւն, բուսականուԹիւն, բուսագործուԹիւն, աճումն. — faible, vigoureuse, rapide, languissante. 2. բուսականութիւն, բանջարեղէնք. 3. ած. բուսական. 4. ած. բ. բոյս. les végétaux, բոյսք, բուսականք, բուսեղէնք:

Végéter, յ. բուսքաղիլ. յոռի բուսանիլ. les plantes végètent. 2. փ. հիքալ, անանիլ՝ կեալ ողորմելաբար, * խեղճ՝ ողորմելի ապրիլ. — au fond d'une province, dans un village. Ce poste le fait —, lui et sa famille. Il végètera toujours dans l'obscurité.

Végéto-minéral, ած դպգ. բուսահանքային:

Véhémence (վէէմանս) ի. ուժգնուԹիւն, սաստկուԹիւն. la — des vents, des flots. La — de ses gestes, de ses passions, de sa colère, de son amour, de ses désirs. Cet orateur a de la —. Avec —, ուժգնապէս, ուժգնաբար, սաստիկ, սաստկապէս. le vent souffle avec —. Parler, agir avec —.

Véhément, e (վէէման) ած. ուժգին, սաստիկ, բուռն. esprit —, ուժգնամիտ. un cœur —, ուժգնասիրտ. passion, action, colère —e. 2. կրթովի, կրթվաբան, ուժգնախոս. orateur, discours —. Éloquence —e.

Véhémentement (վէէ) մ. սաստկապէս. il est — soupçonné d'avoir trempé dans le crime.

Véhicule (վէյիքիւլ) ա. կառք, անդրուազ. 2. ը. միջնորդ, փոխադրիչ. l'air est le — du son. Les artères et les veines sont les —s du sang. Le vin est un bon — pour le quinquina. Cette offre, cette espérance servira de — à la proposition que vous devez lui faire.

Vehme, ի. վէէմ, գաղտատեան. գաղտնի ատեան կամ դատարան հաստատեալ ի Գերմանիա ի Սեծէն Կարոլոսէ. || la sainte —, սուրբ ատեան՝ դատարան Գերմանացւոց ի ԺԵ դարու:

Vehmique (վէէմիք) ած. վէէմեան. tribunal, juge —.

Veille, ի. տգնուԹիւն, արԹնուԹիւն. courte, longue —. Les longues —s. Les —s continuelles altèrent la santé. Pendant la —, յարԹմնի, *արԹուն ատեն. || être entre la — et le sommeil, * կէս քուն կէս արԹուն ըլլալ. 2. պահ (գիշերոյ, ըստ նախնի Հռովմայեցւոց). la première, la seconde —. 3. նախօր. նախընԹաց օր. il écrivit cette lettre la — de sa mort. La — au soir, * առջի իրիկուն. 4. ճոխումն, խնդումն. la — de Pâques, de Noël, խնդումն՝ նախատօնակ Զատկի՝ Ծննդեան. || la — des armes, զինահանդէսն. * հին ատեն սովորուԹիւն կար՝ երբոր մէկն ասպետ ընտ-

բուէր՝ բոլոր գիշերն եկեղեցին կ'անցուներ աղօթքով. lit de —, S. **Lit.** 2. 5. être à la — de, մնրձ լ., *մօտ լ., ... կէտին վրայ ըլլալ. être à la — de sa ruine, de sa mort, de se marier. 6. յ. տքնութիւններ, վաստակք. doctes, savantes —s. C'est le fruit de ses —s.

Veillée, ի. տքնախոստութիւն, գիշերաջանութիւն, գիշերապաշտօն, գիշերավաստակ. les —s sont longues en hiver. 2. գիշերապահութիւն (հիւանդի կամ մեռելոյ). 3. գիշերապահիչէք. il est dû à cette garde malade tant de —s.

Veiller, չ. տքնել, տքնասէր լ., արթուն կալ, հսկել, *արթուն կենալ. j'ai veillé toute la nuit auprès d'un malade. լկ. soit que je dorme, soit que je veille. Rester veiller, արթուն կալ՝ *կենալ. 2. ի. հսկել, հոգ յանձին ունել. — au salut de l'État. On ne peut pas — à tout. — sur une personne, sur une chose. — sur soi-même. || Faire —, տրնեցուցանել, *արթուն կեցուցանել.

Veiller, ն. տքնել, հսկել. il est fort mal, il faut que qn. le veille. Deux prêtres veillent le mort, երկու քահանայք հսկեն ի վերայ մեռելոյն, *երկու քահանայք մեռելին վրայ կը հսկեն. 2. ի. հսկել, զգուշանալ. ուշ ունել. c'est un homme qu'il faut —. Il faut le — de près. || — un oiseau, անքուն պահել, արթնապահել:

Veilleur, euse, գ. տքնող, հըսկող, հսկեցող. *մեռելի քով գիշերն անցուցող. || — de nuit, գիշերապահ, գիշերապէտ, պահապետ:

Veilleuse, ի. հսկօն, գիշերականթել, լուսակալ. allumer la —. La — est éteinte. 2. լուսակալատրոյգ. պատրոյգ լուսակալի «իտալ. ֆիթիլ». acheter une boîte de —s.

Veillotte, ի. եզ. խորամ. փոքրիկ դէզ խոտոյ ի դաշտի:

Veinard, e, աճ. յաջողաբախտ, բախտաւոր. c'est un —.

Veine, ի. մգ. երակ «տամար». les —s, —ք, երականք. — cave, սրտերակ. — porte, մայր, Որքերակ (— pulmonaire). — basilique, S. **Basilique.** — céphalique, S. **Céphalique.** — jugulaire, վողներակ. — de Galien, երակ Գալիենոսի. la grande — du bras, մաճառ. ouvrir la —, երակ հատանել, արիւն հանել. on lui a ouvert la —. || փ. l'âge où le sang bouillonne dans les —s, où le sang est glacé dans les —s, երիտասարդութիւն, ծերութիւն. le sang lui bout կամ bouillonne dans les —s, երիտասարդ է. n'avoir pas de sang, pas une goutte de sang dans les —s. 2. քծ. հանճար բանաստեղծական, քերթողութիւն. — poétique. Il a une — noble et féconde. La douceur de sa —. La — est tarie. Il est en —, հանճար է նորա քերթողական, *բանաստեղծական հանճար ունի. 3. բ. երակ. 4. եր. երակ. — de sable. — de craie, d'or, d'argent, de plomb, de houille. — riche, abondante. 5. փ. յաջողութիւն. cet homme est tombé sur une bonne —. Il est en — de bonheur. Il sut profiter de la —. || Porte-—, երանաքար, երչանկաքար. 6. վճ. երակ. ce bois est plein de —s. Ce marbre a des —s rouges. || — d'eau, ջրերակ:

Veiné, e, աճ. երակաւոր, երակածեւ. bois, marbre —.

Veiner, ն. երակել. երակաւոր՝ երակածեւ յօրինել:

Veineux, euse, աճ. երակոտ, երակուտ, երակալից. les blessures sont à craindre dans les parties —euses. Le noyer est très —. Les vaisseaux —. Le sang —. Système —.

Veinule, ի. երակիկ, մանրերակ:

Vélani, S. **Chêne.**

Vélar, ա. բ. ապիկոյ խոտ, արեգնիճ. հն. **Erysimum.**

Vélarium (օմ) ա. հլս. ծածկոյթ (կրկէսի, ամփիթատրի):

Velaut (լօ) մչ. ո. աիա երկն. S. **Taïaut.**

Velche, ա. կռպտաբանծն, տգէտ. ce sont de véritables —s. Il est malheureux pour un écrivain d'être jugé par des —s.

Vêle, ի. երնջուկ. փոքրիկ երինջ:

Vêlelle, ի. կր. ծովենի. կենդանաբոյս ինչ:

Vêlement, ա. որձածնութիւն:

Vêler, չ. որձածնիլ, *հորթ ծնիլ. cette vache n'a pas encore vêlé. Fraîche vêlée, դեռածին, մատաղորթ:

Vélin, ա. որթենի. *շտկած հորթու մորթ. 2. վելաթուղթ. ազնիւ թուղթ:

Vélique, աճ. ն. առագաստային:

Vélite, ա. հբ. հռ. թեթեւազէն (զինուոր):

Velléité, ի. կամէութիւն, կամեւութիւն, կամեցողութիւն, կամութիւն, կամայականութիւն, կամահաճոյք. ses résolutions ne sont que des —s. Il lui prit une — de se marier.

Vellides, ի. յ. կր. ծովենեայք. խումբ կենդանաբոյսց:

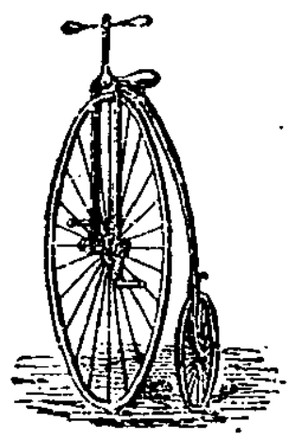
Vellosie, ի. բ. վելլոզիա, վելլոզի. բոյս միապտուկ:

Vellosées, ի. յ. բ. վելլոզեայք. ցեղ սոխոց ի տոհմէ ամարիլլիսաբոյս (amaryllidacées).

Véloce, աճ. երագագնաց, երագընթաց:

Vélocifère, աճ. արագաթեր:

Vélocipède, ա. երագոտն. 2. հեծանիւ, հեծելանիւ:

Vélocipède.

Vélocipédie, ի. երագոտնութիւն. 2. հեծանորդութիւն. հն. **Cyclisme.**

Vélocipédique, ի. հեծանուորդական. course —.

Vélocité, ի. երագութիւն, *շուտութիւն. la — de son cours, de sa course. La — de la pensée.

Vélodrome, ա. երագընթացարան:

Vélocipédiste, գ. հեծանուորդ, հեծանուորդուհի. un bon —.

Vélophobe, գ. հեծելանուորդավախ:

Velours (վլուր) ա. Որաիշ «գաւոիճէ». robe de —, Որաշապիկ. — de soie, մետաքսաՈաիշ. — de coton, բամբակաՈաիշ. 2. փ. եւ բ. մարմանդ, դալարիք. marcher sur le —. || Jouer sur le —, խաղալ իբր շահուք, *շահածովն խաղալ. || Faire patte de —, S. **Patte.** || Habit de —, Որաշագեստ, Որաշահանդերձ. || de —, Որաշեայ, Որաշային, Որաշեղէն:

Velouté, e, աճ. Որաշաւոր, Որաշային, Որաշեայ, Որաշակերպ, Որաշաճալիկ. étoffe —e, papier —. 2. Որաշեայ, Որաշանման, Որաշափափուկ. les fleurs des pensées, des amarantes sont —es. Figure —e, Որաշեայ դէմք. voix —e, փափկաձայն ձայն. || vin —, կարմրակծու գինի. || խ. crème —e, Որաշաւեր. || ակգ. un saphir —, մԲագոյն շափիւղայ. || փ. եւ բ. des yeux —s, Որաշաւոտ աչք. une lumière —e. 3. ա. Որաշատրէզ. Որաշակերպ տրէզ. il faut mettre un — entre ces deux galons d'argent. 4. Որաշամաշկ, ՈրաշաՈաղանԲ. le — de l'estomac, des intestins, etc.

Velouter, ն. Որաշաւորել, Որաշակերպել. — du papier.

Veltage, ա. վելտակումն. չափումն տակառաչափ ձողով:

Velte, ի. վելտակ. տակառաչափ ձող:

Velter, ն. վելտակել. *տակառաչափ ձողով չափել:

Velture, ի. ն. կապ:

Velu, e, աճ. մազեղ, Որատմազ, Որատրծի, *մազոտ. homme, estomac —. Mains —es. Il est — comme un ours. 2. բ. Որատ, խաւուտ. feuilles —es.

Vélutine, ի. փԲ. Որաշիկ. խնձորիկ:

Velvote, ի. բ. ռա. **Linaire:**

Venaison, ի. ո. ամիճ, երէմիս. *երէի միս. je lui ai envoyé de la —. Un pâté de —, ամճապաղպաճ. cette viande a un goût de —, ամճաՀամ է միսդ. 2. ճարպ. être en —, ճարպալից լ. les cerfs, les sangliers sont en —, եղջերուք, կինճք ճարպալից են:

Vénal, e, aux, աճ. վաճառելի, *ծախու. choses —es. Charge —e. Offices vénaux. || Valeur —e, վաճառիկ արժէք. 2. փ. կաշառառու, կաշառակուռճ, կաշառասէր. c'est un homme —. Une âme —e. C'est une plume —e.

Vénalement, մ. սգր. կաշառաբար:

Vénalité, ի. վաճառումն. la — des charges. 2. կաշառառութիւն, կաշառակրճութիւն, կաշառասիրութիւն. cet agent est d'une — honteuse.

Venant, e, աճ. եկող. || bien —, քաշաւոյգ. une petite fille bien —e. || Bien —, քաշարոյս. des arbres bien —s. 2. ա. les allants et les —s, S. **Allant.** || A tout —, որում եւ պա-

տահիցէ , *դիմացի եկողին, որ եւ է մէկուն . répondre à tout —. Offrir ses services à tout —. || A tout —, beau jeu, պատրաստ եմ զդէմ ունել ամենքուն , *ամենուն դէմ դնելու պատրաստ եմ :

Vendable, ած. վաճառելի , վաճառիկ , *ծախու . cette étoffe est —. Ce n'est pas —, անվաճառելի է :

Vendange, ի. այգեկութ, այգեկիթ , *քաղող «պատղ պօզումու». les —s sont belles cette année. Bonne, mauvaise —. Aller en —, գնալ յայգեկուժս , *այգեկուժի երթալ . faire —, այգեկժել , *— ընել . la — n'a pas rendu cette année. || փ. եւ ը. faire —, առնել շահ բազում , *շատ շահ ընել . il comptait faire — dans cette place. 2. —. ժամանակ այգեկրժոց. passer les —s à la campagne.

Առ. Adieu paniers, —s sont faites, *մնաք բարով կժոցք՝ — լմնցաւ է :

Vendanger, ն. այգեկժել , կժել. — une vigne, *այգեկուժ ընել , քաղցնել , եւ անիմնդիր՝ on vendange partout. Il faut aller —. 2. ապականել . la pluie, l'orage, les soldats ont tout vendangé. La grêle a tout vendangé.

Vendangeur, euse, գ. այգեկուժ , կժող . il a besoin de tant de —s.

Vendémiaire, ա. կժօն . առաջին ամիս Հասարակապետութեան Գաղղիացւոց :

Vendetta, ի. վրէժխնդրութիւն , քինախնդրութիւն . la loi barbare de la —.

Vendeur, venderesse, գ. վաճառող , *ծախող . dans ce magasin il y a de bons —s. — de billets, տոմսավաճառ . le — et l'acheteur. La venderesse est garante.

Vendeur, euse, գ. վաճառող , վաճառարկու , *վաճառուհի . — de chair humaine, մարդավաճառ . —euse de fruits, պտղավաճառուհի . faux —, նենգավաճառ, սուտավաճառ:

Vendition (սիօն) ի. հ. վաճառումն , *ծախում :

Vendre, ն. վաճառել , *ծախել . — un cheval, une maison. — avec faculté de rachat. — à réméré. — avec garantie, sans garantie, à l'amiable. — à l'encan, aux enchères. — au plus offrant et dernier enchérisseur. Il vend toutes sortes d'étoffes, de bijoux, etc. — cher. — à bon marché. — à vil prix, à juste prix, à prix fixe. — en gros, մեծաքանակ —. — en détail, փոքրաքանակ —. — en conscience. Qui vend la nation, ազգավաճառ . qui vend sa chair, son corps, մարմնավաճառ . 2. վաճառել , տալ մեծագնի . — bien cher sa vie, sa peau. 3. վաճառել , մատնել . — sa patrie, son ami.

Se vendre, դ. վաճառիլ, անձնավաճառ ը., *ծախուիլ . il s'est vendu. Cette femme se vend à qui la paye. 2. վաճառիլ , *ծախուիլ . cet article se vend bien. Cela se vend au poids de l'or, ոսկիին վաճառի այս , *ոսկիի գնով կծախուի . || փ. dans les élections anglaises, les suffrages se vendent. Dans un état corrompu, tout se vend.

Vendredi, ա. ուրբաթ. il partira —. || —Saint, Աւագ —.

Vendu, e, անց. **Vendre** բայի . վաճառեալ , *ծախուած . cheval —. Maison —e.

Vené, e, անց. **Vener** բայի . viande —e, *հոտիլ սկսած միս :

Vénéfice, ա.հ. դեղատուութիւն, չարադիւութիւն. կախարդութեամբ մահաւորելն . il fut déclaré coupable de —.

Venelle, ի. enfiler la —, փախէլ :

Vénéneux, euse, ած. մահաւոր. plante —euse. Arbre, fruit —. La chair des moules est parfois —euse. Des sels —.

Vénénifère, ած. մահաբեր . glandes —s des serpents.

Vénénifique, ած. մահագործ :

Vénénipare, ած. մահածին :

Vener, ն. խոնջակակղել. *անասնոյն միսն կակղցունել եռեւէն վազելով . — un bœuf. || Faire — de la viande, կակղել՝ կակղացուցանել զմիս , *միսն կակղցունել :

Vénérable, ած. մեծարոյ , մեծարգոյ, պատկառելի . une assemblée —. C'est un homme —. Avoir l'air, la figure —. Une barbe —, պատկառելի մօրուք . vieillard —.

Vénération (սիօն) ի. մեծարանք, յարգանք , պատկառանք . grande, extrême —. Exposer des reliques à la — des fidèles. C'est un homme qui mérite, qui s'attire la — de tout le monde. Ma — pour mon père. J'ai beaucoup de — pour sa vertu. Être en —, մեծարելի ը. sa mémoire est en —.

Vénéré, e, ած. մեծարելի . un [prince —.

Vénérer, ն. մեծարել , յարգել . — les saints, les reliques. Je vous vénère comme un bienfaiteur, comme un seconde père.

Vénéricarde, ի. փՁ. ատոդկապրտ . ազգ խեցեմորթի :

Vénerie, ի. որսորդութիւն , որս. il entend bien la —. Terme de —, որսորդաբառ , որսաբառ . || les chiens de la —, որսաշունք . 2. որսորդարան , որսարան . il est logé à la —.

Vénérien, enne, ած. ափրոդիսեան , ափրոդիտական , ատոդկեան , վիներեան , գաղղիական . acte —. Mal —, maladie —enne, ափրոդիտականն, ափրոդիսեան ախտ, գոդախտ , գոդութիւն , գաղղիախտ , վավաշախտ. désirs —s, ցանկութիւն. plaisir —. Médecin —, վիներագէտ բժիշկ . 2. գ. գոդի, գոդոտ . hôpital des —s, հիւանդանոց գոդեաց , գոդենոց :

Vénérupe, ի.փՁ. ատոդկածայռ. ազգ խեցեմորթի :

Venette, ի. աֆ , երկիւղ . avoir la —, ահանալ , *վախնալ . donner la —, ահարել , *վախ ձգել :

Veneur, ա. որսորդ . un bon —. || Grand —, որսորդապետ , որսապետ ,

Vénézuélien, enne, ած. վենեզուելեան . 2. գ. վենեզուելիացի , վենեզուելացնակ , վենեզուելուհի :

Venez-y-voir, ա. սնոտի, դոյզն ինչ , *ոչինչ բան . un —. Des —.

Vengeance, ի. վրէժխնդրութիւն, քինախնդրութիւն , վրիժառութիւն , ոխ , քէն , վրէժ . le Dieu des —s, վրէժխնդիր Աստուած . il a toujours la — dans le cœur. Mouvement, sentiment, esprit de —. Par —, վրէժխնդրութեամբ , վրիժաբար , քինաբար . prendre, tirer —, վրէժ առնուլ՝ լուծանել , վրէժխնդիր՝ քինախնդիր ը:

Vengé, e, անց. վրէժ առեալ . nous sommes —s. Il fut — par son frère.

Venger, ն. վրէժ առնուլ , խընդրել զվրէժ , հանել զվրէժ քինու , վրէժխնդիր՝ քինախնդիր ը., *վրէժն առնուլ՝ հանել՝ լուծել. — une injure, un affront, un crime, un meurtre, etc. — la mort de son père. — l'honneur de qn. — qn. d'un affront.

Se venger, դ. վրէժխնդիր՝ քինախնդիր ը. — de ses ennemis. Il m'a joué un mauvais tour, je m'en vengerai. Elle s'est bien vengée.

Vengeur, vengeresse, գ. վրիժառու , վրիժապահանջ , վրէժխընդիր , քինախնդիր . cet ignoble outrage n'aura-t-il point de —? Il est le — des crimes. 2. ած. —. le Dieu —. La foudre vengeresse. Les remords —s.

Veniat (վէնիաԹ) ա. գտ. եւ լտ. եկեսցէ . * հրաման ստորին դատաւորի տրուած՝ որ անձամբ գայ ներկայանայ :

Vénicien, enne, ած. եւ գ. Վենետիկցի , վենետկուհի :

Véniel, elle, ած. աբ. ներելի . péché —, —՝ սրագաԹով մեղք . commettre un péché —, — մեղք գործել . || ը. ce ne sont que des fautes —elles, que des péchés —s.

Véniellement, մ. ներելապար , ներելի կերպիւ . pécher —, *ներելի մեղք գործել :

Veni-mecum (վէնի-մէքում) ա. S. Vade-mecum.

Venimeux, euse, ած, մահաւոր , մահաբեր , մահաբուղխ . la vipère est —euse. Le scorpion est —. Très —, չարաԹոյն . 2. փ. մահաւից , բազմաԹոյն, դառնաԹոյն, ժանգարուղխ . langue —euse, չարաբան լեզու , չարալեզու :

Venin, ա. Թոյն. — prompt, subtil, dangereux, mortel. Le — de la vipère, du scorpion. 2. փ. —, ոխութիւն , ատելութիւն . vous avez bien du — contre lui. Le — de la calomnie. Jeter tout son —, մահաԹափ ը. || un homme sans —, այր անԹոյն, անչար :

Venir (լծ. je viens, tu viens, il vient, n. venons, v. venez, ils viennent; je venais, n. venions; je vins, n. vînmes; je viendrai, n. viendrons;

je viendrais, n. viendrions; viens, venons; que je vienne, q. n. venions; que je vinsse, que n. vinssions; venir, venant, venu, c) գալ. il est venu à pied, à cheval, en voiture. Le voilà qui vient. Il est venu me trouver. Il vient vers nous. Je viens pour vous dire que... Il viendra dans une heure. Il est déjà venu. Vous venez à temps, à propos. Il est venu hier. Il vient souvent vous voir. Il vient me trouver. Quel jour vient le courrier? Je viens d'Italie. Ce bâtiment vient du Brésil. Le vent venait du Nord. Il vient de l'air de ce côté. On vient maintenant de Brest à Paris en onze heures. Venez avec moi à la promenade. On vient en foule à ce spectacle. Il vient dans cette maison toute sorte de gens. Il semble qu'il vient de l'autre monde. D'où venez-vous? De quel pays venez-vous? || En venir, գալ. nous nous en vînmes ensemble. || Ne faire qu'aller et venir, *միշտ երթալ գալ.

2. Faire — qn. կամ զc., բերել, տալ բերել. j'ai fait — ma femme à Paris. On a fait — le médecin. Faites moi — une voiture. Il fait — ses provisions de la campagne. || Faire — qn. à la raison, S. **Raison.** || Faire — l'eau à la bouche, S. **Bouche.** Faire — l'eau au moulin, S. **Moulin.** || Laisser —, Թողուլ մեր մանկտի գալ առ իս. || ի. laisser, voir —, սպասել, չփութալ. dans cette affaire nous n'avons qu'à voir —, qu'à laisser —. Laissez-le —. Je le verrai —. Il faut le voir —. || ի. je vous vois —, գուշակեմ զոր ասելոց՝ գործելոց ես.

3. գալ, հոսել, *վազել. l'eau venait de cette fontaine. Le vin vient trouble.

4. գալ, հասանել, ելանել, բարձրանալ. les eaux venaient jusqu'au premier étage. Son manteau ne lui vient qu'au jambes.

5. գալ, ծագել, սերել, յառաջ գալ. cette famille vient d'Espagne. les arts sont venus de tel pays. Cette coutume nous vient d'Angleterre. Ce mot vient du grec. Cette plante vient de bouture. Cette marchandise vient de Turquie. Le choléra nous est venu de l'Inde. Sa maladie vient des excès qu'il a faits. Les biens viennent du coté paternel. De là vient tout le désordre de l'État. Cela vient d'une personne sûre. D'où vient votre colère?, *բարկութեանդ պատճառն ինչ է. d'où vient qu'il est si triste? ինչ պատճառաւ այնչափ տխուր է.

6. գալ, հասանել, ելանել, անկանել, վիճակիլ. il vint un grand orage. Un malheur ne vient jamais seul. Il lui est venu une succession. Il me vient une idée. J'écris les choses comme elles me viennent dans l'esprit. S'il me venait une maladie, un revers, etc. Le bruit en est venu jusqu'à moi. Cette nouvelle est venue aux oreilles de votre père. Tout vient à point à qui sait attendre, S. **Point.**

7. գալ, յաջորդել. le jour vient après la nuit, le printemps après l'hiver. Sa dernière heure est venue. Après la mort du père, la succession vient à ses enfants. Après la pluie vient le beau temps, S. **Pluie.**

8. գալ, ծնանիլ, բուսանիլ, *բուսանիլ. — au monde, ծնանիլ, *աշխարհ գալ. l'enfant est venu à terme, avant terme. Les dents viennent à cet enfant, առաջնոր բուսանին մանկանս, *այս տղուն ակռաները կբուսնին. les plumes commencent à — à cet oiseau. Ce semis commence à —. Il ne vient point de blé dans ce pays. Les orangers viennent en pleine terre. || ի. la raison lui est venue, խելացնիցաց, զգաստացաւ, *խելքն գլուխն եկաւ.

9. գալ, աճիլ, վիճանալ, *մեծնալ. cet enfant vient bien. Cet arbre ne vient pas bien. Il a peine à —.

— à bien, ի գլուխ ելանել, կատարիլ, աւարտիլ. l'affaire est venue à bien. Les enfants de cette femme ne viennent pas à bien.

— à rien, ոչինչ լ., նուազիլ. à force de faire bouillir cette sauce, elle est venue à rien. A force de maigrir, cet enfant vient à rien. Tous ces grands projets viendront à rien.

— à maturité, հասանել, եփել, հասուննալ. les fruits ne viendront pas à maturité.

— à bout, S. **Bout.**

— à son but, * իր նպատակին հասնիլ.

En — à, * գործն գլուխ հանել, ծայրն բերել, ելնել. il vint jusqu'à me déclarer... Il vint à un tel point d'insolence que... Les choses vinrent à un point, que..., à tel point, que... Ils en vinrent au point de faire telle chose. || En — aux mains, aux prises, *կռուր կռուրի գալ, ծեծի ելնել. En — aux reproches, aux injures, aux menaces, aux coups, etc. En — aux extrémités, à la violence. Il faut en — là, *գործն հոն պիտի գայ՝ հասնի. c'est là que j'en voulais —. Où veut-il en —? — au fait, գալ՝ մատչիլ ի քնին իրաց.

— bien à, յարմարիլ, պատշաճիլ. cette robe vient bien à votre teint. Cette observation vient bien à mon sujet.

— à une succession, S. **Hériter.** — au trône, à la couronne, *գահն ելնել, Թագաւորել. ce prince vint jeune à la couronne.

— à compte, à partage, հաշուել, բաժանել, *բաժնել.

— à, յանկարծ գործել՝ առնել՝ լինել. si je viens à mourir. Si le secret venait à être découvert. Quand il viendra à pleuvoir. Nous vînmes à parler de telle chose.

— de, զարագուիւն ցուցանէ, որպէս je viens de dîner. Nous venons de nous promener. Il vient de mourir, արդ եաս մեռաւ. enfant qui vient de naître, մանուկ դեռաճին՝ նորածին. il venait de servir le café, *սուրճն բերած հրամցուցած էր. je viens de recevoir mon argent, արդ իսկ ընկալայ զարծաթն իմ, *հիմա առակս առի.

A —, հանդերձեալ, ապառնի, *գալիք. le temps à —, ապառնի ժամանակ. les siècles à —, — դարք.

— à la traverse, արգել լ., խափանել. S. **Traverse.**

— au devant de qn., S. **Devant.**

S'en —, գալ. dites lui qu'il s'en vienne.

Venir, ա. եկ, գալն. l'aller et le —, երթեւեկն, *երթալգալն:

Vent, ա. հողմ, *հով, քամի. petit —, հողմիկ. les quatre —s, հողմանք չորք, չորիքին հողմք. donner aux quatre —s, տալ քառից՝ չորից հողմոց. les quatre —s cardinaux sont: le — du nord, le — du sud, le — d'est, et le — d'ouest. — froid, ցրտահողմ. — du nord, հիւսիս, հիւսիսի, վռէ, վռէաս. —s périodiques, irréguliers, variables. Grand —. — impétueux, chaud, humide, pluvieux. Le — souffle, se lève, tourne. Moulin tourné par le —, հողմահոլով չաղաց. agité par le —, հողմայոյզ. être exposé au —, à tous les vents. C'est une girouette qui tourne à tout —, S. **Girouette.** Le vaisseau flotte à la merci des —s, անկոծ՝ անչուաւան նաւ. ses cheveux flottent au gré du —, հողմաճուի հիրքն. la force, la vigueur, la violence du —. — souterrain. || mettre flamberge au —, S. **Flamberge.** ||Petite pluie abat grand —, S. **Pluie.** ||Coup de —, հողմահար, հողմայոյզք:

Aller comme le —. Aller plus vite que le —, հողմընթաց՝ հողմավար լ.

ի. lier le vent, կապել զհողմ, Թակարդաւ չուր բերել, յանհնարինս ձեռնարկել, *անկարելին գործել.

2. հողմ, օդ. en plein —, բացօդեայ, *բաց օդի մէջ. un ballon gonflé de —, հողմուռոյց՝ օդալիր գունդ. une vessie remplie de —, հողմալից փամփուշտ. arbre en plein —, բացօթեայ՝ անպատսպար ծառ.

A brebis tondue, Dieu mesure le vent, S. **Brebis.**

3. նւ. հողմ, *քամի, հով. avoir — arrière, քամին ետեւէն ունենալ. aller contre le —, *հովին գէմ երթալ. avoir — et marée, *ամէն յաջողութիւն ունենալ, եւ ի. ամէն արգիլի դէմ շարունակել. || aller selon le —, երթալ ըստ հողմոյն. եւ ի. պատշաճել զանձն ժամանակի. || avoir le — en poupe, S. **Poupe.** Avoir le — debout, առնել զհողմ հակառակ ընթացից նաւի. gagner le —, խորշ առնուլ առագաստից, գնալ հողմուռոյց առագաստիւք. || quel bon — vous amène? S. **Amener.**

4. ի. հողմ, փուք, ունայնութիւն, * հով. toute cette apparence

n'est que —, n'est que du —. Il y a bien du —, il n'y a que du — dans cette tête. [son —.

5. ո. շունչ. reprendre, retenir

6. հողմ, փուք. faire du — avec un soufflet, avec un éventail. || — à, հողմաշարժ, հողմաշունչ, շնչոդական, փչական. instruments à —, — նուագարանք.

7. փուք, *քամի, տես «courant». lâcher un —. *տտռել. cela cause des —s.

8. ո. հոտ (եղջոց). le cerf est de plus grand — que le lièvre. Le sanglier prend le — de tous côtés avant de sortir de sa bauge. Les corbeaux ont eu le — d'une bête morte.

9. փ. եւ ը. հոտ, իմաց, իմացում, տեղեկութիւն. avoir — de qc., հոտ՝ իմաց՝ տեղեկութիւն առնուլ իմիք, *քանի մը հոտն առնուլ:

Ventail, aux, ա. կզ. շնչարան (սաղաւարտի). des ventaux.

Ventaison, ա. եզ. հողմահարութիւն:

Vente, ի. վաճառումն, վաճառ, *ծախումն, ծախ. — volontaire, forcée, simulée, frauduleuse. — de biens, ընչավաճառումն. — de meubles, կահավաճառումն. acte de —, վաճառագիր. — par licitation. — par autorité de justice. || Mettre en —, ի վաճառումն՝ *ծախու դնել. telle chose est en —. — en gros, վաճառումն մեծաքանակ. — en détail, վաճառումն փոքրաքանակ՝ մանրավաճառ. ||de —, վաճառելի. de bonne —, լաւավաճառ, դիւրավաճառ, *լաւածախիկ. — des esclaves, գերեվաճառ. || hors de —, անվաճառ. || exposer une chose en —, ի վաճառումն՝ *ծախու դնել. une — aux enchères, աճրդավաճառումն. faire une —, վաճառել. aller aux —s, *վաճառումի երթալ. la — va bien, *վաճառումն լաւ է՝ լաւ կ'երթայ. la — va, ne va pas, *վաճառումն կ'երթայ՝ չերթար. 2. հառումն, անուռահառումն. 3. հառամասն, *անուռի կտրած մասն:

Venteaux, ա. օդարան փքոցի (soufflet).

Ventelle, ի. ար. հողմոց:

Venter, չ. հնչել հողմոյ, հողմահնչել, * հով փչել. il a venté toute la nuit. Qu'il pleuve, qu'il vente, je partirai.

Venter, ն. շնչել. on ne peut empêcher le vent de —. Quelque vent qu'il vente.

Venteux, euse, ած. հողմուտ, հողմին, *հովոտ. cette plage est très —euse. L'automne est —. 2. փքուտ, փքացուցիչ, փքուտ, փքային, քամուտ. les pois sont —. Colique —euse. հն. **Flatueux.**

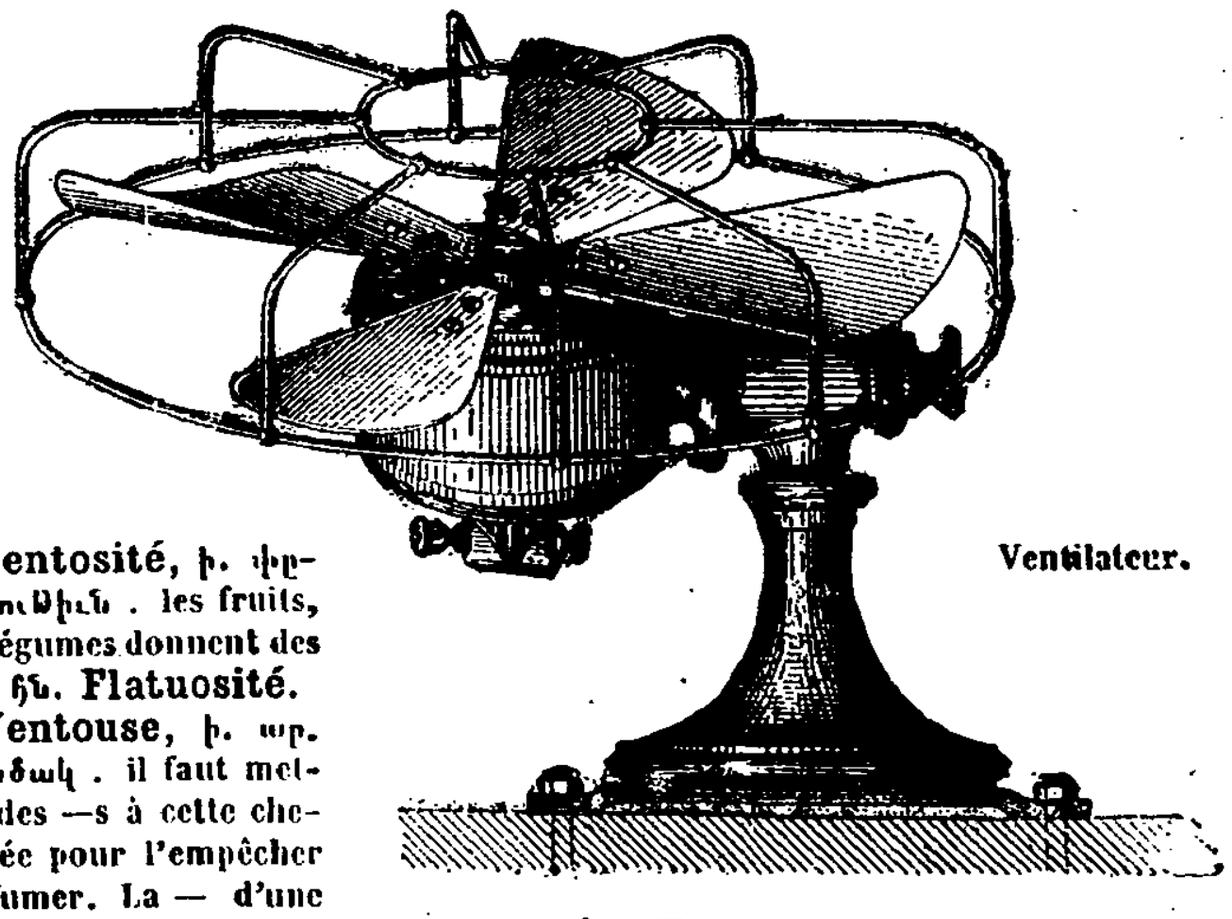
Ventilateur, ա. օդափոխ, հովահարիչ:

Ventilation (սիօն) ի. օդափոխութիւն, հողմահարութիւն, հովահարում, հովահարութիւն. հն. **Aérage.** 2. իգ. գնահատութիւն:

Ventiler, ն. ար. օդափոխել, օդափոխ առնել, հողմահարել, հովահարել. 2. իգ. գին հատանել, գնահատել, *գին կտրել. — une maison.

Ventolier, ա. բզ. հողմասէր. oiseau bon —, Ուչուն հողմակոծ:

Ventôse, ա. հողմօն. *վեցերորդ ամիս առաջին Հասարակապետութեան Գաղղիացւոց:

Ventilateur.

Ventosité, ի. փքութիւն. les fruits, les légumes donnent des —s. հն. **Flatuosité.**

Ventouse, ի. ար. օդաճակ. il faut mettre des —s à cette cheminée pour l'empêcher de fumer. La — d'une fosse d'aisances. 2. վ. ապիկի, սրբուակ, * կոտոշ «հացամաշ շիշեսի». boite à —, սրուակատուփ. appliquer des —s, ապիկիս արկանել, *— դնել. 3. կ. ծծոց. la sangsue a des —s. Les bras des poulpes sont munis de —s.

Ventouser, ն.վ. ապիկել, սրուակել, *կոտոշ կպցունել. il a fallu le —.

Ventral, e, ած. որովայնական, որովայնային, փորական, փորային. nageoires —es.

Ventre, ա. որովայն, փոր, պորտ «գարդն». petit —, որովայնիկ, փորիկ. avoir mal au —, փորն ցաւիլ. mal de —, փորացաւ, փորացաւութիւն, խիթ, * փորացաւ. S. **Colique.** Avoir le — gonflé, * փորն ուռիլ. avoir le — libre, lâche. Avoir le flux, le cours de —, որովայնանց լ. փորահարիլ, * փորն լուծել՝ քշել. il a reçu un coup d'épée dans le —. Le — d'un chien, d'un oiseau, d'un reptile. || Le bas—, S. **Abdomen.** || Se coucher sur le —, à plat —, *փորս վրայ պառկիլ. || aller — à terre, սրընթաց լ. ce cheval va — à terre. Ce cocher nous a conduits — à terre. || p. être le dos au feu, le — à table, *ուտելու ժամանակ ամէն հանգրուանութիւն փնտռել. || bouder contre son —, S. **Bouder.** || Être sujet à son —, պորտոյ ծառայ՝ որովայնապարար՝ որովայնապաշտ՝ պորտաբոյծ՝ պորտապարար լ. || prendre du —, գիրանալ, *փորն մեծնալ. il a du —, Քանձրապորտ է.

3. փոր (անօթոց). bouteille qui a un large —, լայնափոր շիշ.

4. փոր. cette muraille fait —, որմս այս արտաքս կորկտած է, *փոր կուտայ՝ դուրս կգայ:

Ան. — affamé n'a point d'oreille, այր սովալուկ՝ չունի իմիք ունկնդիր. *անօթի մարդն բան չլսեր -

Ventrebleu, մջ. *խե՛րն անիծեմ, կրո՛ղ. յիշոց ինչ. —! je vous trouve plaisant (Molière).

Ventrée, ի. ծնունդ, ծնունիւն. la truie fait quelquefois douze petits d'une —. || հն. **Portée.**

Ventriculaire, ած. փորոքային. auriculo—, ունկնափորոքային:

Ventricule, ա. մգ. փորոք, խինձ. les —s du cerveau. Le — du cœur, սրտախինձ. 2. գրմունչ. les ruminants ont plusieurs —s. Le — succenturié des oiseaux. Le — chylifique des insectes.

Ventrier, ած. ա. մգ. որովայնային:

Ventrière, ի. փորակալ. || sous—, խաւուիճ:

Ventriloque, ած. եւ գ. որովայնախօս, որովայնապան, որովայնակոչ:

Ventriloquie, ի. որովայնախօսութիւն, որովայնակոչութիւն. հն. **Engastrymisme.**

Ventripotent, e, ած. որովայնապարպատ, փորիկ, *փորն անկած:

Ventrouiller (se) դ. հ. ապրտուիլ, *ցեխի մէջ պառլիլ. les cochons aiment à —.

Ventru, e, ած. եւ գ. փորիկ, մեծափոր, հաստափոր, քաղքենի, Քանձրապորտ. vous devenez —. C'est une grosse —e.

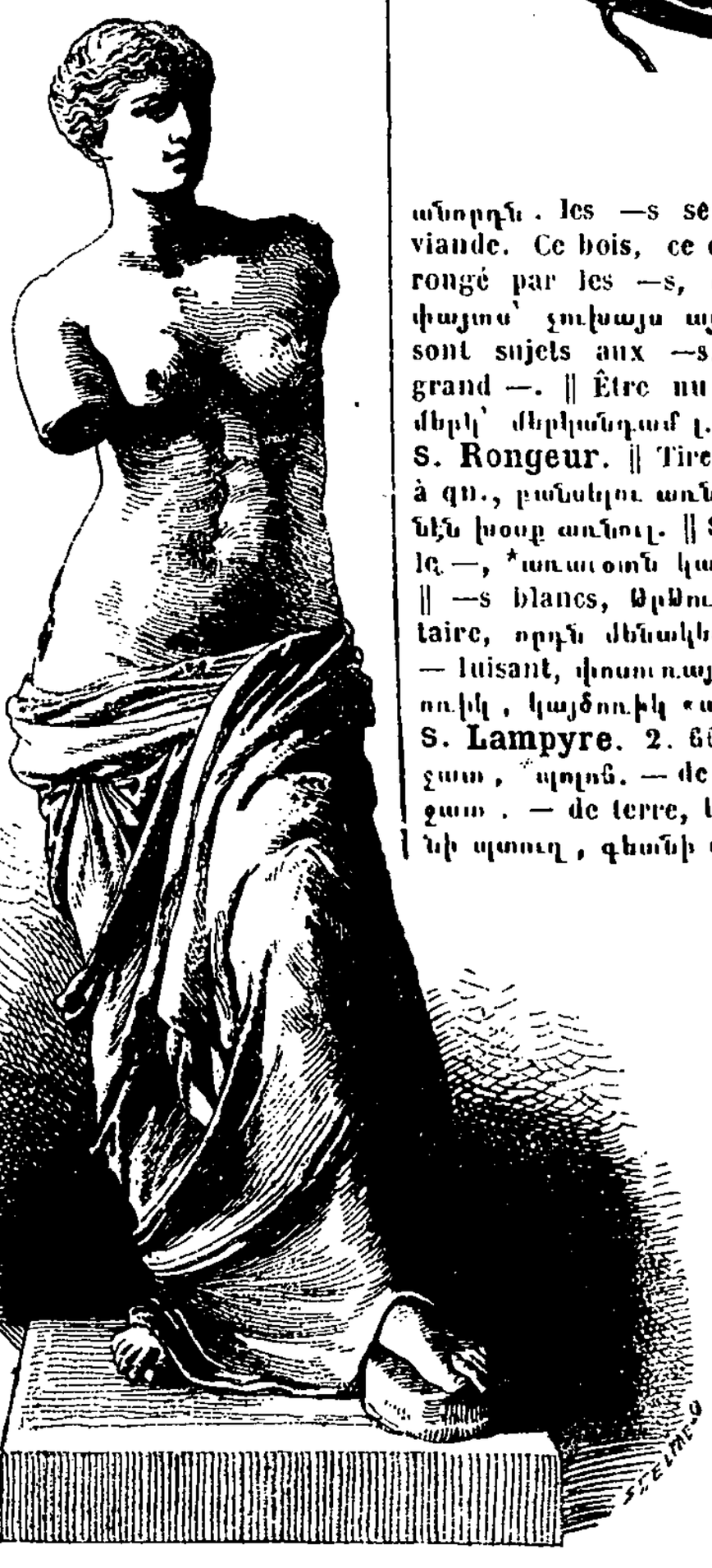
Venturon, ա.Ք. հողմահաւ. ազգ ճնճղկանց:

Venu, e, անց. **Venir** բայի. եկեալ, *եկած, le jour —. 2. Bien —, քաջաւոյզ, քաջաբոյս. une plante bien —e. || Mal —, վատաբոյս, վատազորճ. une statue mal —e. || Soyez le bien —, la bien —e, S. **Bienvenu.** 2. գ. եկ, *եկող. un nouveau —, նորեկ, *նոր եկող. une nouvelle —e. Les nouveaux —s, les nouvelles —es. || Le premier —, *առաջին եկողն. եւ փ.՝ անբնաւիր՝ անպիտան մէկն. confier son secret au premier —, à la première —e. || Le dernier —, * յե-

աին՝ վերջին եկող. les derniers —e ne purent trouver de place.

Venue, ի. գալուստ, եկումն, եկաւորութիւն. dès que j'appris sa —. La — du Messie. Souhaiter la bien—, ողջգալ մաղթել. || Allées et —s, տ. **Allée**. 2. աճումն, բուսումն. il est d'une belle —, քաջաւոյզ՝ քաջաբոյս է. || ք. il est tout d'une —, յոռնկազմ է. li a la jambe tout d'une —, յոռնսրունք է. || il a bonne —, մ. բան պատահիմն:

Vénus (իս) ի. Աստղիկ, Ափրոդիտէ. դիցուհի գեղեցկութեան. les plaisirs de —, աստղկան՝ աիրո-

Vénus de Milo.

դիտեան հեշտութիւնք. 2. անդ. աստղիկ, աստղկանդրի. — de Milo. 3. աս. արուսեակ, լուսաբեր, այգաստղ. տ. **Lucifer** եւ **Etoile du Berger**. 4. տգ. հ. պղինձ. 5. փո. արուսեակ. խեցեմորթ անգլուխ եւ ոճանծրապատեան. 6. փ. աստղիկ. կին հրաշագեղ. c'est une —.

Vénusté, ի. գեղ, հրապոյրք. tout objet aimable a sa —.

Vêpre ա. հ. երեկոյ. 2. ի. յ. եկ. երեկոյք, եկեսցի. երեկոյեան ժամերգութիւն, aller aux —s. Venir des —s. || Les —s siciliennes, Սիկիլեան երեկոյք. յանկարծական կոտորած Գաղղիացւոց ի Սիկիլիա յամին 1282:

Ver, ա. կ. որդն. — à soie, շնբաս, շերամ, ապրիշ, հնդիկ՝ կերպասաբեր՝ կերպասագործ՝ կերպասածին՝ ապրիշիմագործ որդն. un gros —. Un petit —, որդնուկ. Les —s, որդունք, *որդեր. sans —,

անորդն. les —s se sont mis à la viande. Ce bois, ce drap a été tout rongé par les —s, որդնակեր եղեւ փայտս՝ չուխայս այս. les enfants sont sujets aux —s. Il a rendu un grand —. || Être nu comme un —, մերկ՝ մերկամարմաւ է. || — rongeur, տ. **Rongeur**. || Tirer les —s du nez à qn., բանակիս առնել զոք, * բերնէն խօսք առնուլ. || տ. **Nez**. || Tuer le —, *առատօրն կանուխ օրի խմել. || —s blancs, Քրմորք. || — solitaire, որդն ժնտակեաց, տ. **Ténia**. — luisant, փոսոռայ, լուսնիկ, *լուսոտիկ, կայծոռիկ «աճիչ պիծճիչ». տ. **Lampyre**. 2. ճճի բոտոս, միջատ, *պոլոճ. — de farine, ալեմիջատ. — de terre, երկրմայր, գետնի պտուղ, գետնի ապիք, *կուռիկ. հն. **Lombric**. —s intestinaux, ընդերքաճճիք, բոտոսք. 3. ցեց. մեց «կիտվէ». mangé par les —s, մեցամէց, մեցամէս, *ցեցոտած. || փ. le — de la conscience.

Véracité, ի. ճշմարտախօսութիւն, հաւատարմախօսութիւն. la — de cet historien est un bon garant des faits qu'il rapporte. La — de Dieu.

Véraison, ի. խայծուած (խաղողոյ):

Véranda, ի. բերկրանոց. յարկածածուկ ճեմելիք:

Vératracées, ի. յ. ք. չոքասերք. տոհմ բուսոց որոց նախատիպ է չոքն:

Vératre, ա. ք. չոք. բոյս միապրուկ ի տոհմէ շուշանասերից (liliacées).

Vératrine, ի. տգ. չոքին. *կալաթաթակերպ հանեալ աշորախառն (cévadille) սերմանցմէ:

Vératrique, ած. տգ. չոքային. acide —, չոքաթթու:

Vératrol, ա. տգ. չոքուլ:

Verbal, e, ած. անգիր, բերանացի. promesse —e. 2. ք. բայական. adjectif —, բայածական. substantif —, բայանուն. || procès-—, առենագրութիւն. le procès-— de la séance a été lu et approuvé.

Verbalement, մ. բանիւ բերանոյ, բերանացի, * խօսքով. il me l'a promis —.

Verbaliser, չ. բանագիտ՝ բանագործակ լ. les deux parties ont verbalisé longtemps. A quoi bon tant —? 2. առենագրել. le juge de paix est occupé à —. 3. ք. ճառառել. il ne fait que —.

Verbascées, ի. յ. ք. խնդրատասերք. տոհմ բուսոց որոց նախատիպ է խնդրատ (molène).

Verbascum (om) ա. ք. գա. **Molène**ի:

Verbe, ա. բան, բարբառ. || verbe volant, Քոչի բանն, *խօսքն կՔոչի, խօսքերն կՔոչին՝ չեն մնար. || avoir le — haut, ունել ձայն բարձր, բարձրախօս լ., եւ փ.՝ խօսել ոտխածայն՝ մեծամտաբար. 2. Բանն. le Verbe éternel, Բանն յաւիտենական. 3. ք. բայ:

Verbéna, ի. ք. գա. **Verveine**ի:

Verbénacées, ի. յ. ք. վերբենազգիք, ալաւնաբոյատասերք. տ. **Verveine**.

Verbération (սիօն) ի. բգ. հ. բախումն. la — de l'air, օդաբախումն:

Verbeux, euse, ած. բազմաբան, բանեղ, շատախօս. une éloquence —euse. Un avocat —.

Verbiage, ա. բազմաբանութիւն, շատախօսութիւն. il n'y a que du — dans ce livre, dans ce discours. C'est un — continuel.

Verbiager, չ. բազմաբանել, շատախօսել, երկայնաբանել. il ne fait que —.

Verbiageur, euse, ած. բազմաբան, երկայնաբան, շատախօս:

Verbosité, ի. բազմաբանութիւն, երկայնաբանութիւն. la — de cet avocat, de ce mémoire.

Ver-coquin, ա. մր. որՔաճճի. ճճի այգեաց. 2. գլխապտոյտ (ոչխարաց). 3. փ. քմայք, քմահաճոյք (caprice). voilà son —. Chacun a son — dans sa tête.

Verdâtre, ած. կանաչորակ, *կանաչկեկ. couleur —. De l'eau —. Des tons —s. Blanc —, սպիտակականաչ:

Verdelet, ette, ած. կանաչուկ, Քթուիկ. du vin —. 2. ք. առոյգկեկ. cet homme est encore —. 3. ա.Ք. տ. **Bréant**. [Քիւն:

Verderie, ի. անտառապահութ-

Verdet, ա. տգ. տ. **Vert-de-gris**. 2. ք. կանաչաւունկ:

Verdeur, ի. կանաչութիւն, դալարութիւն. ce bois a encore de la —. 2. փ. դալարութիւն, առոյգութիւն. dans la — de l'âge, de son âge. 3. Քթութիւն. ce vin a encore de la —.

ֆ. փ. կճուՓիւն, դաժանուՓիւն. la — de sa réponse fit taire les critiques.

Verdict (վէրտիք) ա. իգ. վճիռ, եզրակացութիւն. le — du jury a été favorable.

Verdier, ա. անտառապետ. 2. Ք. տ Bréant.

Verdir, ն. կանաչեցուցանել; *կանաչցուցանել, կանաչ ներկել. il faut — cette porte.

Verdir, չ. կանաչանալ, դալարանալ, դալարել. * կանանչնալ, au printemps tout commence à —. 2. ժանգառիլ, *ժանգոտիլ. si l'on n'a pas soin de nettoyer souvent le cuivre, il verdit.

Verdissant,e, ած. կանաչող:

Verdissement, ա. կանաչումն:

Verdon, ա. Ք. տ. Bréant.

Verdoyant,e, ած. կանաչագոյն, կանաչազգեստ, կանաչագեղ, կանաչազարդ, կանաչազուարճ, դալարագեղ. les arbres —s. Les plaines —es. Couleur —e.

Verdoyer, չ. դալարանալ, կանաչանալ, կանաչագեղ զարդարիլ, կանաչազգեստ լ. les bois commencent à —.

Verdure, ի. դալարութիւն, կանաչութիւն. la — des prés, des champs, des bois. Ces prés, ces bois ont repris leur —. La — plaît aux yeux. 2. դալարիք, դեղ դալար, կանաչեղէն, դալարեղէնք. vivre de —, դալարակիր լ. se coucher sur la —. Lit de —. Un tapis de —. 3. բանջար. marchand de —, բանջարավաճառ. 4. tapisserie de — կամ պարզաբար verdure, դալարագեղ օձոց սրահակ (tapisserie). Une — d'un beau dessin, գեղեցիկ դալարանկար օձոց. il a une belle — dans sa chambre, ունի գեղեցիկ դալարանկար սրահակ ի սենեկի. || de —, դալարեայ, դալար:

Verdurier,ère, գ. բանջարավաճառ, բանջարավաճառուհի. 2. ած. բանջարագոյն:

Verduron, ա. Ք. տ. Serin.

Vérétille (վէրէՓիյլ) ի. կ. վարոցակ. ազգ պողպատի:

Véreux, euse, ած. որդնալից, որդնահար, որդնեուաց, *որդնոտ. fruit —. Pommes —euses. 2. փ. —, կասկածելի, խիՓալի. c'est un homme —. Une caution, une créance —euse. Un titre —. Un effet —. Il y a qc. de — dans cette affaire.

Verge, ի. վարոց, վարիչ, գաւազան. il avait une — à la main. La — de Moïse, d'Aaron. La — des magiciens de Pharaon. հն. **Baguette.** || փ. gouverner les peuples avec une — de fer, կառավարել զժողովուրդս նրկաՓի գաւազանաւ. || huissier, bedeau à —, վարոցաւոր քարտապան՝ ժամակոչ. 2. վարոց, գաւազան, մօրճ, գան, ճեճ. cet enfant craint la —. Passer par les —s, գան հարկանիլ, * ճեճուիլ. 3. մգ. վարոց, առնի, *առնացի անդամ, կայծին, *ճուճ, պուկ. la — d'un cheval, ոոչ. la — d'un âne, պօռոց. — de chien, շնավարոց. || հն. **Pénis.** 4. ակց. օղ. մատանի անժանակ (sans chaton). 5. բ. — d'or, տ.Solidago. || — à pasteur, տ. **Dipsacus.** 6. վարոց. հին չափ ինչ:

Vergé, e, ած. խազեալ, խազաւոր, գաւազանաւոր. étoffe —e. || papier —, գաւազանադրոշմ ԾուղՓ:

Vergée, ի. վարոց, վարոցաչափ «տէօնիւմ». հին չափ իբր 2000 մետր քառակուսի:

Verger, ա. պողաստան, մրգաստան. se promener dans un —. Un — plein de fruits.

Verger, ն. վարոցել. վարոցով չափել: [տ. **Érigère.**

Vergerette, Vergerolle, ի. բ.

Vergeté, e, անց. նրփնագոյն, նրփնագիծ. teint —. Peau —e, — մորՓ:

Vergeter, ն. խոզանակել. մաքրել խոզանակաւ. — un habit.

Vergetier, ա. խոզանակագործ:

Vergette, ի. խոզանակ «քէՓէ». donnez deux ou trois coups de — à mon habit. [սալի:

Vergetures, ի. յ. բժ. վարոցա-

Vergeure (վէրժիւր) ի. Ծգ. խազուած, խազուրակ. *պղնձի բարակ Ծելք եղեալք կաղապարի մէջ, որով եղած ԾուղՓն խազեալ (vergé) կ'ելլէ:

Verglas (վլա) ա. եղուրց. le pavé est couvert de —. Il y a du —. Il tombe du —.

Vergne, ա. ռս. **Aune**ի:

Vergogne, ի. բ. ամօՓ, *խիլ. c'est un homme sans —, այր անամօՓ է. il n'a ni honte ni —.

Vergogneux, euse, ած. հ. տ. **Honteux.**

Vergue, ի. նս. առագաստակալ:

Véricle, ի. ակց. խաչակն. ակն խաչեայ, * սուտ քար. հն. **Strass.**

Véridicité, ի. ճշմարտութիւն. on conteste la — de ce récit, de ce témoignage. 2. ճշմարտաբանութիւն, ճշմարտախօսութիւն, սուտգաբանութիւն, սուտգախօսութիւն, հաւատարմաբանութիւն. la — de cet historien, de ce témoin. հն. **Véracité**

Véridique, ած. ճշմարտաբան, ճշմարտախօս, ճշմարտապատում, ճշմարտահաւատ, սուտգաբան, սուտգախօս, հաւատարմաբան, սուտգապատում. c'est un homme —. Un historien —.

Véridiquement մ. ճշմարտապէս, ճշմարտապատում. cela est narré —.

Vérificateur, ա. սուտգիչ. — de l'enregistrement, des douanes. — des poids et mesures.

Vérificatif, ive, ած. սուտգական. mémoire —.

Vérification (սիօն) ի. սուտգութիւն, ճշգրտումն; — d'un fait, des passages cités, des écritures. — faite. 2. արձանագրութիւն. — d'un édit.

Vérifier, ն. սուտգել, ճշմարտել, ճշգրտել. — un fait, un calcul, un compte. — l'exactitude d'un mémoire, d'une citation. — des signatures, des écritures. =Se —, դ. սուտգիլ, ճշմարտիլ, ճշգրտիլ:

Vérin, ա. վեռնակ. բեռնաբարձ մեքենայ:

Verine, տ. **Verrine.**

Vérine, ի. վեռինա. գերընտիր ճխակաս. հն. **Varinas.**

Vérisme, ա. նկ. ճշգրտահաւանութիւն:

Véritable, ած. ճշմարիտ, ըստույգ, անսուտ. histoire, religion —. 2. ճշմարիտ, բուն, իսկական. la — cause de sa chute. 3. ճշմարիտ, բուն, աննենգ. le — or. Le — vin. Une pierre —. Il connaît le — prix des choses. Vous m'avez rendu un — service. 4. ճշմարիտ, սերտ, կատարեալ. un — ami. 5. ճշմարիտ, ճշմարտասէր. discours —. Être — dans ses paroles, dans ses promesses.

Véritablement, մ. ճշմարտապէս, ճշմարտիւ, ճշմարիտ. je suis — affligé de ce qui vous arrive. — je vous dois cette somme; mais vous m'avez donné du temps pour la payer.

Vérité, ի. ճշմարտութիւն. chercher la —. La — de la religion chrétienne. Une — physique, mathématique. Ennemi de la —, ճշմարտատեաց. dire à qn. ses vérités, ասել ումեք հատարձակ զՓերութիւնս իւր, *իւր պակասութիւններն հատարձակ ըսել. 2. ճշմարտութիւն, աննենգութիւն. c'est un homme plein de —. 3. ճշգրտութիւն. ճշգիր նմանութիւն. ce portrait est d'une grande —.

En —, ճշմարտիւ, ճշմարտապէս. en — seriez-vous capable d'une telle action?

A la —, մ. ճշմարտիւ, արդարեւ. à la — je l'ai frappé, mais il m'avait insulté. A la — je l'avais promis, mais c'était à la condition que...

Verjus (վէրժիւ) ազոխ, ժուռ «գօրուգ». cette grappe de raisin n'est que du —. 2. ժուռախաղող, ժուռկ. — sec, ժուչիր. du — confit. 3. ազոխաջուր, ժուռս. sauce au —. Des œufs au —. Ce vin n'est que du —. Devenir —, ազոխանալ. rendre —, ազոխացուցանել, *ազոխցուցանել:

Verjuté, e, անց. ազոխեալ, ազոխախառն. sauce —e. Du vin —.

Verjuter, ազոխել, ազոխախառնել, *ազոխաջուր դնել:

Verlion, ա. առիւծորդն. միջատ ինչ երկՓու:

Verluisant, տ. Ver.

Vermeil, eille, ած. ոսկեգոյն, կարմրագոյն, կարմրերփեան, կարմրաւուն, կարմրագեղ. rose —eille, կարմրագեղ վարդ. bouton —. Teint frais et —. Lèvres —eilles. Du vin —. Une plaie —eille.

Vermeil, ա. ոսկարծաՓ. արծաՓ ոսկեզօծ. un service de —. Un vase de —.

Vermeille, ի. ակց. կարմրայակինՓ. յակինՓ կարմրագոյն:

Vermet, ա. փՓ. որդնխղուկ:

Vermétidés, ա. յ. փՓ. որդնխղուկնջեայք:

Vermicelle կամ **Vermicel,** ա.

Ծկղուկ, Ծելաձայս «շէֆիյէ». potage au —, Ծելկապուր:

Vermicelier,ère, Ծելկավաճառ, Ծելկավաճառուհի, Ծելկագործ, Ծելկագործուհի:

Vermiculaire, ած. որդնանման, որդնածև. mouvement —, շարժուձն —. 2. բժ. —. pouls —, որդնական Ծնդումնք:

Vermiculaire, ի.բ. ռա. **Orpin**ի:

Vermiculé, e, ած. ճ. որդնակերպ, որդնահետ. bossages —s.

Vermiculite, ի. հբ. որդնաքար:

Vermiculures, ի. յ. ճ. որդնահետք. *որդնակերպ աշխատանք:

Vermiforme, ած. որդնածև:

Vermifuge, ած. եւ ա. որդնահալած, ճճեհալած:

Vermiléo, ա. կ. գա. **Verlion**ի:

Vermilingues, ա. յ. կ. որդնալեզուք, նրբալեզուք. տոհմ կենդանեաց:

Vermiller, չ. ո. որդնախուզել, որդնախոյզ լ. les sangliers vont — dans les prés.

Vermillon, ա. բ. սրիկոն, կարմրադեղ «վինիֆիլէ». mettre, appliquer du —. 2. փ. կարմրութիւն. le — de ses joues. 3. բ. կարմրածառ. կոչի նաեւ **Arbre au —.**

Vermillonner, ն. կարմրադեղել. *կարմրադեղով ներկել, կարմրադեղ քսել:

Vermillonner, չ. ո. որդնախուզվել, որդնախոյզ լ:

Vermine, ի. գարշաճճիք (որդն, ոջիլ, լու, բռտռա, եւլն.). cet enfant est plein de —. Il est rongé par la —. La — s'est mise sur cet arbre. 2. փ. գարշօրեայ, գարշաճճիք. խառնակնաց մարդիկ. ce quartier n'est habité que par la —. Toute la — du quartier,

Vermineux, euse, ած. որդնալից, որդնային, բռտռային. maladie, fièvre —euse.

Vermis, ա. մգ. որդնիկ:

Vermisseau, ա. որդնուկ, ճճիկ, մանրաճճի. ces oiseaux vivent de —x.

Vermouler (Se) դ. որդնիլ, որդնոտիլ, որդնահար՝ որդնաքանց լ., բռտռակեր լ. du bois qui commence à —.

Vermoulu, e, անց. որդնակեր, բռտռակեր, ճճեկեր, *որդնոտած. ce coffre est tout —. Ce livre est —. Des poutres —es.

Vermoulure, ի. որդնահարութիւն, որդնոտութիւն. il y a de la — dans ce bois. 2. որդնախոշի, որդնակերուք:

Vermouth (մութ) ա. օշնդրախոտի գինի, *օշնդրախոտն ներմակ գինի:

Vernaculaire, ած. բնաբուն, բնածին. nom —. Langue —.

Vernal, e, ած. գարնանային. l'équinoxe —. Fleurs —es. Fièvres —es.

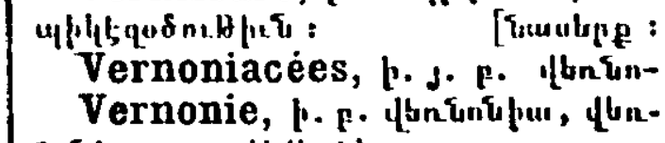
Vernation (սիօն) ի. տ. **Préfoliation.**

Verne, ա. տ. **Aune.**

Vernicie, ի. բ. ջնարկի, ջնարկենի:

Vernier, ա. բգ. վեռնիէ, մասնաչափ:

Vernir, ն. ջնարկել, * ջնարկ քսել. — une image, un tableau, une table.

Vernier.

Vernis (նի) ա. ջնարկ. mettre du — sur du bois. Passer un — sur un tableau. || p. arbre au —, ջնարկածառ. 2. ապիկի «սըր». 3. փ. երեւոյթ, գոյն, կերպարանք. il couvre ses vices d'un — d'élégance. Ce procédé a donné un vilain — à cette personne. Avoir le — du monde.

Vernissage, ա. ջնարկումն. 2. ապիկումն «սըրլամա». 3. նախանկարահանդէս. aller au —.

Vernisser, ն. ապիկել «սըրլամագ». — un pot de terre.

Vernisseur, euse, գ. ապիկիչ, ապիկչուհի:

Vernissure, ի. ապիկումն, ապիկչօծութիւն: [նասերք:

Vernoniacées, ի. յ. բ. վեռնոնիաներ

Vernonie, ի. բ. վեռնոնիա, վեռնոնի. բոյս Ամերիկայ:

Vernoniées, ի. յ. բ. վեռնոնեայք:

Vérole, ի. բժ. ածաշաղ, ափրոդիտականն, գաղիախտ, տափակախտ. հն. **Syphilis** եւ **Maladie vénérienne.** || Petite —, S. **Variole.** || — volante, S. **Varicelle.**

Vérolé, e, ած. եւ գ. ածաշաղոտ. cet homme est —. C'est une —e. 2. ար. ճակոտկէն. tuiles —es, — կղմինոտ:

Vérolette, S. **Varicelle.**

Vérolique, ած. ագբ. S. **Syphilitique.**

Véron, ա. ձբ. S. **Vairon.**

Véronicées, ի. յ. բ. կազասերք. S. **Véronique.**

Véronique, ի. բ. կազ, կազիճապիկ. — digitée, եռատերեւուկ —.

Verrat, ա. կ. խոզ մատակախազ, խոտաի խոզ. արու խոզ. S. **Cochon.** || ո. il écume comme un —, ճանրացատումն է:

Verre, ա. ապակի «ճամ». — commun, de cristal. — blanc, épais. Tasse, coupe de —. Bouteille de —. Taches de —, կայտեր. || Mettre sous —, * ապակիի տակ դնել. || փ. elle est à mettre sous —, կին է նա գեղեցիկ եւ գեղեցկազարդ. || — de lunette, ապակի դիտակաց. — ardent, կիզիչ ապակի. — à facettes, բազմանիի ապակի. || papier de —, S. **Papier.** || — de lampe, կանթեղապակի. || de —, ապակեայ, ապակեղէն. 2. ապակի, բաժակ, գաւաթ «գաւէֆ». — à boire, — de table. Petit —, բաժակիկ, գաւաթիկ. un — de vin, d'eau. Boire à plein —, լիաբաժակ ըմպել՝ խմել:

Verrée, ի. բաժակաչափ. *մէկ գաւաթ. prendre une tisane par —s.

Verrerie, ի. ապակագործարան, ապակեգործարան. établir une —.

2. ապակեգործութիւն. 3. ապակավաճառութիւն. 4. ապակիք, ապակեղէնք: [պակեվաճառ:

Verrier, ա. ապակեգործ. 2. ա-

Verrière, ի. լուսցակոնք. *սեղանի գաւաթներն լուալու կոնք. 2. ապակի, ապակեշրջանակ. 3. պ. ապակեճաճկոց, *ապակեճաճք. 4. ն. ապակեպատուհան. les —s d'une église. հն. **Vitrail.**

Verrilon (բիյլօն) ա. եժ. ապակենուագարան:

Verrine, ի. պ. ապակեճաճկոց, ապակեճաճք. հն. **Verrière.** 2. նե. ղեկականներ:

Verroterie, ի. ապակիք, ապակեայք, ուլունք «պօնճուգ». on porte beaucoup de —s aux sauvages. 2. ապակագործութիւն:

Verrou, ա. նիգ, դռնափակ, պարզունակ «սիւրկիւ». — à ressort, զսպանականիգ. — de sûreté, ապահովանիգ. mettre, tirer le —, նգել. Enfermé au —, նգափակ, *նիգով գոցուած. || tenir qn. sous le —, խըցարգել՝ բանտարգել առնել զոք. il est sous le —, բանտարգել է:

Verrouiller, ն. նգել «սիւրկիւյէմէք». — une porte.

Se verrouiller, դ. նգիլ «սիւրկիւյէնմէք». il s'est verrouillé dans sa chambre.

Verrue, ի. բժ. կոճիճ, գորտնուկ. avoir une — au doigt, * մատն — ունենալ: [որ, կոճիճառոր:

Verruqueux, euse, գ. կոճճա-

Vers, ա. քերթուած, տոիք, տոիքերոն, չափածոյ բան, ոտանաւոր. — alexandrin, héroïque, grand. — de six syllabes, վեցավանկ —. — libres, irréguliers. Des — rimés. Faire des —, քերթել, * ոտանաւոր շինել. — blancs, անյանգ ոտանաւոր. en —. չափածոյ, չափով, չափաբար:

Vers, նխ. դէպ ի. — l'Orient. — le Nord. — la Turquie. Tournez-vous — moi, դէպ ինձ դառնալք. — le commencement, դէպ ի սկիզբն. — la fin, դէպ ի վերջն. — le milieu du siècle, *դէպ ի դարուն կէսն. — les trois heures, *դէպի ժամն երեքին. — le printemps, դէպ ի գարուն, *գարնան ժամանակ. || — le soir, ընդ երեկս, *իրիկուան դէմ. 2. մերձ, մօտ, * քով. il fut envoyé — tel souverain.

Versade, ի. տապալումն, շրջումն (կառքի):

Versage, ա. եգ. նախհնիկ. առաջին հերկ:

Versant, e, ած. դիւրատապալ, դիւրակործան. դիւրաշրջուն. les carrosses haut suspendus étaient très —s.

Versant, ա. զառիվայր, զառիճաի. le — septentrional des Pyrénées.

Versatile, ած. փոփոխուն, փոփոխական, դիւրափոփոխ, յեղյեղուկ. un esprit, un caractère, une volonté —.

Versatilité, ի. փոփոխականութիւն, դիւրափոփոխութիւն, յոլ-

դողդուՓիւն. une grande — d'esprit, de caractère, de sentiment. Il a beaucoup de — dans le caractère, dans ses opinions.

Verse, ած. եչ. հ. շրջուն, շրջչեալ. sinus —, — ծոց :

Verse (à) մ. յորդաւատ, յորդահեղեղ. il pleut à —, — անձրեւէ:

Versé, e, ած. հմուտ, տեղեակ, վարժ. il est — dans la politique, dans les affaires.

Verseau, ա. աս. ջրհոս (կենդանակերպ). le signe du —.

Versement, ա. դրամարկուէ. *արկղի կամ գործի մէջ ստակ դընելն. faire un —. Un — de fonds.

Verser, ն. Ծափել, հոսել, կորճել, ամանել, վայՓել. — de l'eau dans un vase. — d'un vase dans un autre, Ծափել աման յամանոյ. versé tout à coup, յանկարծաՓափ. — de l'eau sur les mains de qn., ջուր ի ձեռս ուրուք արկանել. || փ. regard qui verse la tendresse, գորովակաՓ ակնարկիք. versé du ciel, երկնահոս, երկնահոսան. qui verse l'amour, սիրահեղ. 2. լնուլ, *լեցունել. — à boire, *խմելու գինի տալ. 3. Ծափել, հոսել, դնել. — du blé dans un sac. — les fonds dans une caisse. || փ. — des larmes. — son sang pour la patrie. — ses chagrins dans le cœur d'un ami. 4. հաւատացանել, վճարել. — de l'argent. 5. շրջել, տապալել. ce cocher a versé sa voiture. Il nous a versés deux fois. 6. կործանել, գառացուցանել, *պառկեցունել. l'orage a versé les blés.

Verser, չ. կործանիլ, շրջիլ, արդալխիլ, տապալիլ. les cabriolets qui sont suspendus trop haut, sont sujets à —. Le convoi a versé au bas du talus. Nous avons versé à tel endroit. Ce charretier a versé son tombereau. || Le grand vent fait — les seigles. S'il pleut longtemps, les blés verseront.

Se verser, դ. հեղանիլ, Ծափիլ, *Ծափուիլ, լեցուիլ. les vins fins se versent dans des petits verres. 2. դրուիլ, * դրուիլ. les impôts se versent dans les trésors publics.

Verset, ա. տուն. les chapitres d'Écriture sainte sont divisés par —s. Chanter un —. Diviser par —s, տնատել :

Verseur, euse, գ. հոսիչ, Ծա-
Verseuse, ի. հոսուց, հոսանօԾ. — en argent.

Versicolore, ած. բազմերանգ, բազմագունի :

Versicule կամ **Versiculet**, ա. բերՈւածիկ, *ոտանաւորիկ. comment trouvez-vous ces versiculets? Un faiseur de versicules.

Versificateur, trice, ած. տաղաչափ, տաղասաց, ոտանաւորագիր, *ոտանաւորող. on voit assez de —s passables, mais les grands poètes sont rares.

Versification (սիօն) ի. տաղաչափուԹիւն, տաղասացուԹիւն, չափաբանուԹիւն. les règles de la —.

Versifier, չ. տաղաչափել, բերԹել, ստիքսել, յօրինել ոտանաւորս. il versifie bien. Il ne fait que —.

Version, ի. ԾարգմանուԹիւն. — littérale, exacte. Les différentes —s de la Bible. La — latine de saint Jérôme est désignée sous le nom de Vulgate. 2. ԾարգմանուԹիւն (աշակերտի). il a remporté le prix de — latine. 3. փ. մեկնուԹիւն. cette — n'est pas fidèle. Il y a sur ce fait différentes —s. 4. վ. անդրաշրջումն, տաղմաշրջումն. շրջումն տաղվի յարգանդի մօր :

Verso, ա. ձախեջ. երկրորդ երես. le recto et le —. Des —s.

Versoir, ա. եգ. կորեակել. արօրի ականջ. S. **Charrue.**

Verste, ի. վերստ. չափ հաւասար 1067 մետրից :

Vert, e, ած. կանաչ, կանաչագոյն. drap, satin, velours —. Une robe —e. 2. —, դալար. sur l'herbe —e. La —e feuille. Tout est — au printemps, ամենայն ինչ կանաչազուարճ է ի գարնան. arbre toujours —, ծառ մշտականաչ՝ մշտադալար՝ կանաչատերեւ. ce bois ne brûle pas; il est trop —. 3. տհաս, խակ. fruit —. Trop — cueilli, խակակուԾ. des raisins —s. Pois, haricots —s, — ոլոռ՝ լուբիա. 4. փ. կայտառ, առոյգ, կենդանի. une —e vieillesse. — galant, շնծեր. 5. մատաղ, *մատղաշ. la —e jeunesse. 6. հասուսատամիտ. c'est un homme —. || Langue —e, ճաճկաբանուիչ. || une tête —e, այր անխորհուրդ՝ ԾեԾեամիտ. ||d'un œil — clair, խաժակն. 7. ուժգին, սաստիկ, *խիստ. une —e réprimande. Faire une réponse bien —e. 8. ար. նոթահատ. pierres —es. Cuir —, անյարդար՝ աննոկ կաշի. 9. դալար, *Ծարմ «Ծազէ». morue —e, Café —.

Vert, ա. կանաչ, կանաչուԹիւն. կանաչ գոյն. — clair, tendre, foncé, brun. Gros —. — d'eau. Cela tire sur le —, կանաչորակ է. le — réjouit la vue. Aimer le —, կանաչասէր լ. || habillée de —, կանաչազգեստ. 2. կանաչ խոտ, դեղ դալար, դալարի. mettre des chevaux au —. || փ. employer le — et le sec dans une affaire, զամենայն հնարս հնարել. 3. ԾԾուուԹիւն. ce vin est trop —.

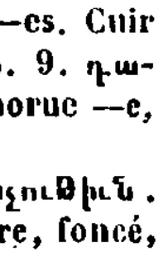
Vert-de-gris, ա. ժանգառ. ժանգ պղնձոյ. հն. **Verdet.**

Vert-de-montagne, ա. լեռնականաչ :

Verte, ի. կ. կանաչալորտուտ. S. **Couleuvre.**

Vertébral, e, aux, ած. մգ. ողնային, ողնայարական. canal —. Ligaments, nerfs vertébraux. Colonne —e, ողնասիւն, միջնոդն, ողնայար :

Vertèbre, ի. մգ. ողն, լիսեռն, ողնոսկր, les —s, ողունք. sans —, անողնայար :

Vertébré, e, ած. մգ. ողնաւոր, ողնայարաւոր. 2. ա, les —s, —ք, ողնայինք :

Vertement, մ. ուժգնաբար, խստաբար. il lui répondit —. 2. սաստկապէս. la place fut — attaquée.

Vertevelle, ի. նո. ղեկաճխնի :

Vertex, ա. մգ. միջնագանկ. միջնավայր գլխոյ :

Vertical, e, aux, ած. գագաԾնահայեաց, ուղղահայեաց, ուղղորդ, ուղղորդաձեւ, ուղղածիգ. ligne —e, ուղղագիծ. point —, գագաԾնակէտ. cercles verticaux, — շրջանակք :

Verticale, ի. եչ. գագաԾնագիծ. détermination de la —.

Verticalement, մ. գագաԾնահայեացաբար, ուղղածգապէս, կշիռ վերուստ ի վայր. tendu —.

Verticalité, ի. ուղղահայեցուԹիւն, ուղղածգուԹիւն, ուղղորդուԹիւն :

Verticelle, ա. բ. ճաղկախաւ, օղածև. la fleur se compose de plusieurs —s. Feuilles disposées en —, — տերեք :

Verticellé, e, բ. ճաղկախաւ, ճաղկախաւեայ. օղածև. || —es, ի. յ. բ. —ք:

Vertige, ա. բժ. գլխապտոյտ. *գլխու պտոյտ. avoir le —, — ունել, խելացնորիլ. il a le —, — ուն, խելացնորի. donner le —, — տալ, խելացնորել. il est sujet à des —s. Quand on regarde du haut de cette tour en bas, on éprouve des —s. 2. փ. խելագարանք, ցնորք, խելացնորուԹիւն. une sorte de — s'empara de tous les esprits. || Esprit de —, ոգի ցնորման՝ մոլորուԹեան :

Vertigineux, euse, ած. գլխապտուտաբեր, ցնորառու, ցնորամանչ, յորձնուանդն, *գլխու պտոյտ առեալ. hauteur —euse. Affection —euse.

Vertigo, ա. անբ. գլխապտոյտ (անասնոց). 2. փ. ես. բ. քմահաճուԹիւն, քմայք. quand son — lui prend. Elle a de singuliers —s.

Vertu, ի. առաքինուԹիւն, քաջուԹիւն. cet homme n'a ni force ni —. Vous avez bien de la — pour vivre ainsi! || Faire de nécessité —. S. **Nécessité.** Une — stoïque. 2. առաքինուԹիւն, բարերարուԹիւն. — sublime, rare, éminente. C'est un homme de grande —, de haute —. Instruire, former à la —. Exemple de —. Des actes de —. Suivant Montesquieu, la — est le véritable fondement du gouvernement républicain. Le bonheur qui donne la —. Exercer sa —. On a mis sa — à l'épreuve. L'amour de la —, առաքինասիրուԹիւն. pratiquer la —. Renoncer à la —. La sainteté de la —. Le règne de la —. — morale. Les —s guerrières, civiles, privées, domestiques. Des —s héroïques. La patience est la — des forts. C'est un homme qui a de grandes —s. C'est sa seule —. La modestie n'est pas sa —. Les —s chrétiennes. —s théologales. Au milieu d'un monde corrupteur, cette femme a su conserver sa —. Elle parle trop de sa —.

3. առաքինի . persécuter la —. Honorer, récompenser, rechercher la —. 4. զօրութիւն , ազդեցութիւն . ce remède n'a point de —. — occulte, secrète, spécifique. Les —s des plantes, des minéraux. La — magnétique. 5. աբ. զօրութիւնք . մին յինն դասուց հրեշտակաց .

En —, նխ. զօրութեամբ. il a saisi en — d'un jugement. En — de quoi prétendez-vous cela ? En — de telle loi.

Vertueusement, մ. առաքինաբար , առաքինօրէն . elle a toujours vécu —. Il s'est conduit —.

Vertueux,euse, ած. առաքինի . un homme —. Une âme —euse, Un cœur —. C'est une femme —euse. 2. —, առաքինական , առաքինազարդ . une résolution, une action —euse.

Vertugadin, ա. վերտուգադէն . *կանանց շրջազգեստին տակ դրած բարձիկ . les crinolines valent bien les —s.

Verve, ի. աւիւն , խանդ , եռանդն . — poétique. Être en —, խանդաւառ լ., *խանդն վառուած ըլլալ . sa — est refroidie, s'éteint. Parler, écrire avec —. 2. հ. եւ բ. անձնահաճ կամք , բմայք . quand sa — le prend, lui prend.

Verveine, ի. բ. վերբենա , աղտնաբոյս . 2. անբ. S. **Barbouquet.** [սահաւի) :

Vervelle, ի. բզ. ոտնօղակ (որ-

Verveux, ա. ձր. արձոյլ . ազգ ձագարածեւ՝ զանգակածեւ ուռկանի:

Vésanie, ի. բժ. մոլախտ :

Vésanique, ած. բժ. մոլախտային :

Vesce, ի. բ. վիճն «պուրչազ» . une botte de —. Donner de la — à la volaille. || — printanière, — գարնանաբոյս :

Vesceron, ա. բ. ռս. **Gesseի** :

Vésical, e, ած. մգ. փամփշտային , փամփշտական. les veines —es. Catarrhe —.

Vésicant,e, ած. բժ. խարանիչ . mouche —e, խարանաճանճ :

Vésicants, ա. յ. մբ. խարանածինք. խումբ պատենաւոր միջատաց:

Vésication (սիօն) ի. խարանումն :

Vésicatoire, ա. բժ. խարանադեղ «փէիլվան եագըսը» . on lui a mis deux —s.

Vésico-intestinal, e, ած. մգ. ընդերախորոչնային :

Vésico-rectal, e, ած. մգ. ընդերաձափական :

Vésico-utérin,e, ած. մգ. ընդերարգանդային :

Vésico-vaginal, e, ած. մգ. ընդերախորոչնային :

Vésiculaire, ած. մգ. փշտիկային . || glandes —s. Vers —s, բլշտիկորդունք :

Vésiculariens, ա. յ. մբ. փըշտիկեանք . խումբ մամռակենդանաց (bryozoaire).

Vésicule, ի. մգ. փամփշտիկ , բշտիկ . — biliaire, S. **Biliaire.** — séminale, սերմնարան . — aérienne, օդաբշտիկ :

Vésiculeux,euse, ած. փամփշտիկատու , բշտիկային . affection —euse.

Vésiculiforme, ած. բշտիկածեւ:

Vesou, ա. եղեգնաշաքարահոյզ :

Vespa, ա. գա. **Guêpe**ի :

Vespasienne, ի. S. **Urinoir.**

Vesper, ա. աս. գիշերաւար (աքսւսեակ) :

Vespéral, ա. գիշերապաշտօնագիրք . գիրք գիշերային ժամերգութեան :

Vespérie, ի. հ. հուսկպայքար (բժշկական՝ աստուածաբանական) . soutenir une —. 2. փ. եւ բ. յանդիմանութիւն , *չխիս , son père lui a fait une rude —.

Vespériser, ն. հ. յանդիմանել , կշտամբել, *չխիլ. il sera vespérisé.

Vespertiliens, ա. յ. կ. գիշերամկեանք. չորրորդ դաս չղջից (chauve-souris).

Vespertilion, ա. կ. գիշերամուկն . հն. **Noctule.**

Vespertilionidés, ա. յ. կ. գիշերամկնեայք :

Vespétro, ա. համեմօղի . ազգ մրգօղոյ (ratafia).

Vespidés, ա. յ. կ. գոռնիխեայք . ցեղ գոռնիխաց , S. **Guêpe.**

Vespiens, ա. յ. կ. գոռնիխեանք :

Vesse, ի. փուք , *Քիս . faire une —. Lâcher une —, Քսուել . || բ. — de loup, գայլափուք . ազգ սնկոյ . հն. **Lycoperdon.**

Vesseloup, ա. բ. S. **Vesse.**

Vesser, չ. փքալ , Քսուել. il vesse comme un daim.

Vesseur, euse, գ. փքող , Քսուող . 2. փ. երկչոտ , *վախկոտ :

Vessie, ի. փամփուշտ , բաղափուշտ . une — remplie d'air, օդալից —. || փ. il veut faire croire que des —s sont des lanternes, S. **Lanterne.** . || — natatoire, S. **Natatoire.** || — d'urine, միզափամփուշտ, փաթլուճ. || — de fiel, մաղձատար —՝ աման . || arbre à —, փամփշտածառ. || — de mer, ծովափամփուշտ :

Vessigon, ա. անբ. կաթնայտոյց. *ձիու կաթնի վրայ այտոյց :

Vesta, ա. դց. վեստա , դիցուհի . S. **Vestale.** 2. աս. —. մոլորակ :

Vestale, ի. վեստանոյշ . վեստեան կոյս . 2. փ. —. առաքինի՝ հաժեստաւուն կին :

Veste, ի. կարճազգեստ . une — de drap. — de chasse. Il était en —, — էր :

Vestiaire, ա. զգեստարան, հանդերձարան , հանդերձատուն . — de théâtre, de couvent. 2. հանդերձագին :

Vestibule, ա. անդաստակ , ներքնագաւիթ . un beau —. Il n'entra pas dans la salle, il demeura dans le —. 2. մգ. անդաստակ. խոռոչ ականջի :

Vestige, ա. հետ , ոտնահետ . il n'y paraît aucun —, Je vois des —s d'hommes. Suivre les —s de qn., *մէկուն հետէն երթալ , մէկուն հետեւիլ . 2. հետք , նշմարանք . il y avait autrefois un château, on en voit encore les —s. J'ai remarqué dans ce pays d'anciens —s de temples. || փ. on ne trouve aucun — de ce fait dans l'histoire. Il ne restait pas chez ce peuple un seul — de sa grandeur passée. Les derniers —s de cette civilisation ont disparu. || S. **Trace.**

Veston, ա. կարճազգեստիկ :

Vésuvianite, ի. հբ. վեսուվիանքար : [վեսուվեական :

Vésuvien,enne, ած. վեսուվեան,

Vêtement, ա. զգեստ , հանդերձ , ձոր , հալաւ , զգեստիք , ագանելիք , *հագուստ . un — léger, chaud, commode. — d'intérieur, ներքնազգեստ. — de deuil, սգազգեստ . — de nuit, գայգազգեստ , գայգահանդերձ, գայգանոց. qui a le même —, միազգեստ . changer de —, հանդերձափոխ լ. les —s sacerdotaux. || հն. **Habillement.**

Vétéran, ա. հնագինուոր . հին՝ հնօրեայ զինուոր . les —s. || Un — de la gloire, հնափառք , ալեփառք . *փառքի մէջ ծերացած . un — du crime, հնոցագործ. հին ոճրագործ. 2. կրկնադասեան . *դասն կրկնող աշակերտ . un — de rhétorique.

Vétérance, ի. հնակամուիթիւն :

Vétérinaire, ած. անասնաբուժական , անասնաբոյժ . art —, անասնաբուժութիւն . médecin, artiste —, անասնաբոյժ. école —. médecine —, անասնաբուժութիւն :

Vétérinaire, ա. անասնաբոյժ , անասնագէտ . un excellent —.

Vétillard, e (իյլ) գ. S. **Vétilleur.**

Vétille (իյլ) ի. անուտիք , չնչուտիք , *չնչին բան . il s'amuse à des —s. La moindre — l'arrête.

Vétiller (իյլ) չ. զբօսնալ՝ խաղալ անուտիք , խնդիրս յարուցանել զոչինչ իրաց, *փուճ բաներով զբաղեցնանալ , չնչին բաներու վրայ խնդիր հանել . il ne cesse de —. Il ne fait que —.

Vétilleur,euse (իյլ) գ. անուտաքրօս , նանրագբօս , ներքանդիր , ունայնախոյզ , բծախնդիր . c'est un grand —. C'est une petite —euse.

Vétilleux, euse (իյլ) ած. մանրախնամ , մանրակրկիտ , մանրակտիտ , ճղճիմ . ouvrage —. Occupation —euse. Cet homme est bien —, est trop —. C'est un esprit —, ունայնամիտ է :

Vêtir (լծ. je vêts, tu vêts, il vêt, n. vêtons, v. vêtez, ils vêtent; je vêtais, n. vêtions; je vêtis, n. vêtîmes; je vêtirai, n. vêtirons; je vêtirais, n. vêtirions; vêts, vêtons; que je vête, que n. vêtions; que je vêtisse, que n. vêtissions, vêtant, vêtu, e) զգեցուցանել , զգեստաւորել , ագուցանել , հագուցանել , *հագուեցուցանել . — les pauvres. Un père est obligé de nourrir et de — ses enfants. 2. զգենուլ , ագանիլ , արկանիլ զանձամբ, *հագ-

ուիլ . — une robe, une soutane, une camisole, etc.

Se vêtir, դ. զգեստ, ագանել, հագնիլ, *հագուիլ. il est long à se —. Il faut — selon son état. — à la française, à la turque, գաղղիագգեստ՝ Թրքագգեստ և., գաղղիածիւ՝ Թրքածիւ հագուիլ :

Vétiver, ա. բ. գա. **Androposoma**.

Véto, ա. արգել, մերժուած . en Angleterre, le roi a le —. Le droit de —, իրաւունք մերժման. || ր. j'y mets mon —, արգելում զայն . *առորկ'ընդդիմանամ :

Vêtu, e, անց. **Vêtir** բայի. զգեցեալ, *հագած, հագուած . vous voilà bien — pour votre hiver. Il est bien —, mal —. Elle est richement —e. — de bure, բրնագգեստ, բրդնագգած :

Vêture, ի. սրիմատրաւիւն, սրիմատուիւն . լա. prise d'habit. S. **Prise**. 2. զգեցուածն . la — des enfants.

Vétusté, ի. հնուիւն . cette chapelle, cet arbre tombe de —. Ses titres périssent de —.

Vétyver, ա. S. **Vétiver**.

Veuf, ա. այրի, *կինն մեռած . un homme —. Il est —. || ա. այրի . épouser un —. || S. **Veuve**.

Veule, ած. հ. մեղկ, տկար . je me sens tout —. 2. պ. ինիեւ . terre —. 3. ար. անզօր . poil —.

Veuvage, ա. այրուիւն, *այրիուիւն, որբեւայրուիւն . triste —. Un long —. Durant son —.

Veuve, ած. այրի, *որբեւայրի . une femme —. Elle est — d'un tel. 2. փ. Թաղուր, զուրկ . cette église est — de son évêque. 3. ի. այրի, *որբեւայրի . épouser une riche —, Devenir —, այրիանալ. || avoir affaire à la — et aux héritiers, *այիեւայլ մարդոց հետ գործ ունենալ . 4. բ. fleur de —, այրեծաղիկ . հն. **Scabieuse**.

Vexant, e, ած. ը. անհաճոյ, տաղտուկ . cela est bien —.

Vexation (սիօն) ի. կեղեքումն, խոշտանգումն, հարստահարուիւն, այլագրկուիւն . une pure —. Exercer, commettre des —s. Eprouver, essuyer des —s.

Vexatoire, ած. կեղեքիչ, հարստահարական . impôt —. Administration —.

Vexer, ն. կեղեքել, հարստահարել . ce seigneur vexait ses vassaux. 2. ռ. դժկամակել, *նեղացունել. cela me vexe.

Se vexer, դ. դժկամակիլ, *նեղանալ . il se vexe à la moindre chose. Il ne manquera pas de —.

Vexillaire, ա. հի. դրօշակիր :

Viabilité, ի. բև. կենդանացուիւն, *ապրելիուիւն . non —, անկենդանացուիւն. 2. ար. ուղևրաւուիւն :

Viable, ած. կենդանացու, *ապրելի . un enfant né —.

Viaduc, ա. կամարակամուրջ, անցուղի :

Viager, ère, ած. կենսական, կենսաչափ, կեանս, կենսատե . pension —ère, Թոշակ —, կենսաԹոշակ . rente —ère, կենսահաս . 2. ա. կենսահաս, կենսապահն . elle n'a que du —. Il a mis tout son bien en —.

Viagèrement, մ. կեանս, կենաց չափ . *բոլոր ապրած ժամանակ :

Viande, ի. միս . sans —, անմիս. — délicieuse, délicate, exquise, nourrissante, légère, lourde, indigeste. De bonne —. De belle —. — fraîche, faisandée, bouillie, rôtie. — fumée. — blanche, S. **Blanc**. — noire, սեւամիս . — dure, բրնիկ . grosse — կամ — de boucherie, արջառամիս, *եզի միս . menue —.

Viander, չ. ո. ճարակիլ, արածիլ . le cerf a viandé cette nuit dans la prairie.

Viandis (ի) ա. ո. ճարակ, արածուն . on reconnaît les cerfs à leur —.

Viatique, ա. ուղեդրամ . on lui a donné cent écus pour son —. 2. յետնաԹոշակ. յետին՝ վերջին Թոշակ՝ հաղորդ . porter le — à un malade. Il a communié en —.

Vibord, ա. ն. նաւածնօտ ծրնօտ նաւի :

Vibrant, e, ած. Թրթռիչ, *Թրթռացող. corde —e. Lames —es.

Vibratile, ած. Թրթռուն . cils —s.

Vibration (սիօն) ի. Թրթռումն, Թրթռացումն, Թրթիռ . le son est produit par la — de l'air. —s des cordes, des verges, des lames.

Vibratoire, ած. Թրթռական . mouvement —.

Vibrer, չ. Թրթռիլ, *Թրթռալ . cette corde vibre encore. 2. || faire —, Թրթռեցուցանել, տալ —, *Թրթռեցանել :

Vibrio, ա. կ. Թրթռուկ, Թիւռիոն, **Vibrion**, ա. կ. Թրթռուկ :

Vibrionia, des —, յ. մբ. Թրթռուկիայք :

Vibrioniens, ա. յ. մբ. Թրթռուկեանք :

Vibrisses, ի. յ. բև. ռնգամազք. մազք բուսեալ ի ռնգունս :

Vicaire, ա. բիկար, փոխանորդ, տեղապահ . le — d'un curé, բիկար, երէցփոխ, փոխերէց, երէցփոխան . le curé et son —. Il était — dans telle paroisse. Grand — կամ — général, դերարքայ՝ աԹոռակալ (ի վանս). || le — de Jésus-Christ, փոխանորդ Յիսուսի Քրիստոսի, գլխափոխան :

Vicairie, ի. S. **Vicariat**.

Vicarial, e, ած. փոխանորդական. fonctions —es.

Vicariant, e, ած. բև. փոխանորդիչ . organe —.

Vicariat, ա. փոխանորդուիւն, տեղապահուիւն, փոխերիցուիւն . S. փոխանորդարան, տեղապահարան, *փոխերիցատուն :

Vicarier, չ. փոխանորդել, փոխերիցել . il a vicarié pendant dix ans.

Vice, ա. ախտ, ախտաւորուիւն, ախտամոլուիւն, յոռուիւն . se plonger dans le —, Haïr le —. L'ivrognerie est un vilain —. Il s'est abandonné à toutes sortes de —s. Il a tous les —s. Pauvreté n'est pas —. 2. անառակուիւն, պղծակատանք, ցոփուիւն . croupir, mourir dans le —. Le — l'a quitté, mais il n'a pas quitté le —. 3. Թերուիւն, պակասուիւն . — de prononciation. — de conformation. — de forme, Թերաձեւուիւն . ce cheval n'a point de —s, չէ խեղ ձիդ :

Vice, ա. լա. փոխանակ, փոխ, դեր, երկրորդ, եւ մտանէ ի բաղադրեալ անուանս :

Vice-amiral, ա. ն. դերծովակալ, փոխծովակալ, երկրորդ ծովակալ. 2. դերծովակալանաւ . il servait sous le —. Des vice-amiraux.

Vice-amirauté, ի. դերծովակալուիւն : [—s.

Vice-bailli, ա. դերպայլի . des

Vice-chancelier, ա. փոխդիւանապետ. des —s. [des —s.

Vice-consul, ա. դերհիւպատոս.

Vice-consulat, ա. դերհիւպատուիւն :

Vice-empereur, ա. դերկայսր :

Vice-gérand, ա. դերյանձանորդ . des —s.

Vice-gérant, ա. դերդատաւոր . եկեղեցական դատաւորի երկրորդն . des —s. [des —s.

Vice-légat, ա. փոխպատուիրակ.

Vice-légation (սիօն) ի. փոխպատուիրակուիւն. le pape a donné la — de la Romagne.

Vicennal, e (վիքէնալ) ած. քսանամեայ, քսանամեան :

Vice-présidence, ի. դերնախագահուիւն, դերգահերիցուիւն, դերատենապետուիւն, փոխատենապետուիւն. il fut nommé à la — du Sénat.

Vice-président, e, գ. դերնախագահ, դերգահերէց, փոխնախագահ, դերատենապետ, փոխատենապետ, դերնախագահուհի, դերատենապետուհի. les —s de la Chambre des Députés. —e d'une académie. Des —s. [des —s.

Vice-recteur, ա. փոխվարիչ .

Vice-reine, ի. փոխարքայուհի . կին փոխարքայի . des —s.

Vice-roi, ա. փոխարքայ . le — d'Égypte. Des —s.

Vice-royauté, ի. փոխարքայուիւն:

Vice-sénéchal, ա. դերսենեչալ. des vice-sénéchaux.

Vicésimal, e, ած. քսանական :

Vice versa (վիսէվէրսա) մ. լտ. փոխադարձաբար, փոխադարձօրէն. il y a des gens dont la figure attire et le caractère repousse, et —.

Vichnou, ա. վիքնու. դիք Հընդկաց :

Vichnouisme, ա. վիքնուուիւն, վիքնուապաշտուիւն :

Vichnoutiste, ա. վիքնուական, վիքնուապաշտ :

Vicié, e, ած. ախտաւոր, ախտավարակ, ապականեալ. air —, — օդ:

Vicier, ն. ախտաւորել, ապականել, եղծանել, *ապել . — les

mœurs d'un peuple. Une littérature propre à — le cœur. 2. իգ. ջրել, անվաւեր՝ անզօր գործել. cette omission ne vicie pas l'acte. C'est une règle de droit que ce qui abonde ne vicie pas.

Se vicier, դ. ապականիլ, *ապականել. l'homme se vicie très promptement en fréquentant des vicieux.

Vicieusement, մ. ախտաբար, յոռեգոյն:

Vicieux, euse, ած. ախտաւոր, ախտավարակ, ախտաժէտ, յոռի, պակասաւոր. un contrat —. Une législation, une méthode —euse. Rendre —, ախտաւորել. 2. ախտամոլ, ախտամոլի, ախտաբարոյ, զեղծաբարոյ, վատնար, անառակ, անկարգ. un homme —. Cette femme est bien —euse. Un caractère —. Des passions, des inclinations, des actions —euses. 3. խոռ. un cheval —. Une mule —euse. 4. տմբ. յոռի. cercle —, — շրջան:

Vicinal,e, ած. գիւղական. chemin —, route —e, գիւղուղի, գիւղանճանապարհ:

Vicinalité, ի. գիւղականութիւն:

Vicine, ի. տգ. վիճնին:

Vicissitude, ի. փոփոխումն, փոփոխութիւն, յաջորդութիւն. la — des saisons. La — des jours et des nuits. La vie est une — continuelle de plaisirs et de peines. Cet homme a connu toutes les —s de la fortune. Il nous offre un exemple frappant de la — des choses humaines. Telle est la — des grandeurs. Eprouver, subir des —s. Il a passé par toutes sortes de —s. || Une heureuse —. Voilà une terrible —. 2. փոփոխականութիւն, յեղաշրջութիւն. il y a beaucoup de —s dans son humeur.

Vicomtal,e, ած. դերկոմսական:

Vicomte, ա. դերկոմս, դերկոմս. Monsieur le —.

Vicomté, ի. դերկոմսութիւն. sa terre fut érigée en —. La — de Paris. [Madame la —.

Vicomtesse, ի. դերկոմսուհի.

Victimaire, ա. հխ. անասնազոհ, անասնապետ, զոհագործ, զոհասպան:

Victime, ի. զոհ, պատարագ. — humaine, մարդազոհ. — expiatoire. Il immola plusieurs —s humaines. Les Phéniciens sacrifiaient à Moloch des —s humaines. 2. — (քրիստոնէից). la — offerte pour le salut des hommes. 3. փ. զոհ. qui pourrait compter les —s immolées à son ambition? Il a été la — du ressentiment d'un tel. Il est la — de la calomnie. Il a péri — de son dévouement. ||Être la — de, զոհ լ. j'ai été — pour la nation, զոհեալ եմ վասն ազգին il a été la — de sa bonne foi. 4. սրկաճեալ, սրկաճաւոր. || la — de vol, *գողցուողն:

Victoire, ի. յաղթութիւն. une grande —. Une — sanglante, décisive, complète, glorieuse. La — s'est déclarée pour lui. La — le suit partout. La — fut longtemps disputée. Cette campagne ne fut qu'une suite de —s. 2. —, յաղթանակ. remporter la —, յաղթել, յաղթանակել, յաղթանակ կանգնել. remporter la — sur ses rivaux, sur ses passions, sur soi-même. || ը. crier, chanter —. Il ne faut pas chanter — avant le temps. 3. յաղթութիւն. դիք յաղթութեան. le temple, l'autel de la —. Une statue de la —.

Victoria, ի. վիկտորիակ, հոլանկառք. il conduisait une belle —. 2. ը. վիկտորիակ. բոյս ջրային:

Victorieusement, մ. յաղթաղաթար, *յաղթական կերպով. il l'a réfuté —.

Victorieux, euse, ա. յաղթող, յաղթական, յաղթապանծ. un roi —. L'armée —euse. Sortir — d'une entreprise. Il fut — dans cette dispute.

Victuailles, ի. յ. պարէն, ուտեստ. nous mouillâmes à Rio pour faire des —. Avoir soin des —s. Faire provision de —s.

Vidage, ա. դատարկումն, *պարպումն. le — d'une chaudière.

Vidame, ա. **Vidamie,** ի. հ. տիրապետանութիւն:

Vidamesse, ի. տիրապետանա- [կին:

Vidange, ի. դատարկումն, *պարպումն. la — d'un puits. || Tonneau, bouteille en —, կիսադատարկ՝ կիսալիր տակառ՝ շիշ. 2. յ. դատարկուք, *պարպուք. les —s d'une fosse. S. **Lochies.**

Vidangeur, ա. պրպահան, պրպակիր, կոյանոցաջինջ:

Vide, ած. ունայն, սին, սնամէջ, դատարկ, *պարապ. tonneau —. Bouteille à moitié —. Ventre, estomac —. Sa bourse est —. 2. փ. ունայն, դատարկ, Քափուր. théâtre —. Place —. Avoir la tête, le cerveau —. Avoir les mains —s, ունայնաձեռն՝ դատարկաձեռն լ. des paroles —s de sens, անիմաստ բանք, ունայնաբանութիւն. 3. ա. ունայնութիւն, Քափուրութիւն, դատարկութիւն, *պարապութիւն, պարապ տեղ. combler un —. || փ. la mort de sa femme lui a laissé un grand — dans le cœur. La mort de ce savant fait un grand — à l'institut. Le — des grandeurs humaines. || Faire le — autour de qn., *մէկուն քով մարդ չՔողալ. faire un grand —, *մեծ դատարկութիւն յառաջ բերել. le — barométrique. Faire le — au moyen de la machine pneumatique, *օդն պարպել.

A —, մ. ունայն, դատարկ, *պարապ «պօշ». la diligence est partie à —. || փ. եւ ը. mâcher à —, S. **Mâcher.** 2. եմ. —. corde à —, դատարկալար. 3. ար. frapper à —, *դատարկ՝ պարապ զարնել. fermer une serrure à —, *պարապ գոցել:

Vide-bouteille, ա. ը. պարպիչ. *պարպիչատար մանիկ. cette maison n'est qu'un —. Des —s.

Vide-poches, ա. դատարկապրպան. des —.

Vider, ն. ունայնացուցանել, դատարկացուցանել, դատարկել, վայ-

Քել, Քափել, *պարպել. — une bouteille, un tonneau, un étang, un sac de blé. — sa bourse, un tiroir, un appartement, une fosse d'aisance. 2. քաշել, *խմել, կոնծել, անկել. — une bouteille, un verre. Des verres ont été vidés, *բաժակներ խմուեցան. 3. արտաքս ելանել, *դուրս ելնել, ձգել ելնել. — les lieux, la province, le royaume. || — les arçons, S. **Arçon.** 4. խհ. դատարկել, պարպել, *փորոտիքն հանել. — une volaille. — du poisson. 5. բկ. սրբատեղել. սրբատեղ՝ մաքրոցական տալ. 6. ար. ճակել. — une clef. 7. փ. վճարել, ի գլուխ հանել. զբաւ առնել. nous avons vidé bien des affaires. — une querelle. || — son sac, S. **Sac.**

Se vider, դ. Քափուրիլ, դատարկանալ, *պարպուիլ. le tonneau se vide. Le réservoir s'est vidé. La salle se vida en un clin d'œil. 2. պրպել. ce chien se vide. 3. վճարել, ի գլուխ ելանել, *լմննալ. l'affaire se videra devant les tribunaux. 4. կարգադրիլ, *կարգադրուիլ. leur différend se vida le verre en main. Les comptes se sont vidés.

Videur, euse, գ. դատարկող, *պարպող. 2. արքող, *խմող, արնկող, կոնծող:

Vidien, enne, ած. բժ. վիդեան, վիդեական. nerf —. Artère —enne.

Vidimer, ն. տգր. *բաղդատել բնագրի հետ. il faut faire — cette expédition.

Vidimus (լատ) ա. լտ. տեսար. հաւաստիք ճշդութեան. le juge a mis son — à cet acte.

Vidrecome, ա. մեծապաժակ, մեծագաւաթ (ի Գերմանիա):

Viduité, ի. այրութիւն, այրիութիւն, *որբեւայրութիւն:

Vie, ի. կեանք, կենդանութիւն, արեւ. le principe de la —. Ceux qui nous ont donné la —, ծնողք. signe de —. Exposer sa —, զոհի ի բեռն ունել, տալ զանձն ի կշիռս, *ինքնզինքն վտանգի մէջ դնել. auteur de la —, հեղինակ կենաց, ծնող. défendre, disputer sa —. Je le soutiendrai au péril de ma —. Sauver, conserver, arracher la — à qn. Cette imprudence pouvait lui coûter la —. Ôter la —, հատանել զարեւ, արկանել յարեւէ. la — de l'éléphant est fort longue. La — de la plupart des insectes est éphémère. Les plantes n'ont qu'une — purement végétative. ||Être en —, կեալ, կենդանի լ., *ապրիլ. || être entre la — et la mort, S. **Mort.** || Demander la — à son ennemi. Donner, accorder la — à son ennemi. Faire grâce de la —. Il doit la — à un tel, il lui est obligé de la —. || ը. revenir de mort à —, գալ ի մահուանէ ի կեանս. aller de — à trépas, S. **Trépas.** Cela lui a redonné la —, lui a rendu la —. || Ma — ne tient plus qu'à un fil, S. **Fil.** || Il est encore plein de —, առկայծ կենագիտաց՝ կենակիր է. il n'a

qu'un souffle de —. Cet homme, cet animal a la — dure. Il y a bien de la — dans cet homme. || փ. ce portrait est plein de —, կենդանի յոյժ է կենդանագիրդ . il y a de la — dans ce tableau. Ce discours a de la —. Le style de cet ouvrage, de cet auteur est plein de —. Sans —, անկենդան, անիոգի . ce discours, son style est sans —. || Sa — a été trop courte. Le cours, la durée, la fin de la —. La — de l'homme passe, s'écoule insensiblement. Cette — n'est qu'un songe. La — durant. Il est estropié pour toute sa —. Il en a pour sa —. || Elixir de longue —, S. **Elixir.** || La — future, l'autre —. Les biens de la — future. La — éternelle.

Կեանք, ոգեպահ, պիհ . gagner sa —, S. **Gagner.** Demander, mendier sa —. Trouver la — chez qn. || ը. la — est chère dans ce pays. || Être de grande —, շատակեր լ. être de petite —, սակաւակեր լ.

2. փ. կեանք , կենցաղ , կենցաղավարուքիւն , արեւ . plein de —, կենսաւէտ . կենսալիր , կենալից , բիւրաբեւ . mener une — aisée, բարեկեցիկ լ. — douce, tranquille, heureuse, triste, agitée, misérable. — passée comme une ombre, արագասլուն կեանք . traîner une — languissante. Les commodités, les douceurs, les plaisirs de la —. || Mener une — légère, անհեւ կենօք վարիլ , Անհեւ կենօք լ. * Անհեւ կեանք անցուցանել . || mener une — de chanoine, S. **Chanoine.** || Rendre la — dure à qn. S. **Dure.** Tourmenter sa —. S. **Tourmenter.** Choisir un genre de —. Embrasser la — religieuse, կրօնաւորիլ , կրօնաւոր լ. la — civile, քաղաքային կեանք . la — militaire, զինուորական կեանք, զինուորութիւն . — tourmentée, մրրկաւաչարչար կեանք . la — politique. La — monastique, վանականութիւն . — laborieuse, fatigante. — sainte, սրբակեցութիւն , — patriarcale, նահապետական կեանք. il aime l'étude, c'est sa —. Qui connait la —, կենցաղագէտ, կենսագէտ . qui conserve la —, կենսպահիկ , կենսապահ , կենսապահիկ . qui porte la —, կենսաբեր . une — sage, réglée, chaste. Une — intègre, honorable, irréprochable. Mener une — obscure, retirée. Amour de la —, կենսասիրութիւն . — sédentaire, նստուկ կեանք , նստոյկականութիւն . changer de —. Une — agitée. յոգնավրդով բազմավրդով կեանք . privé de —, կենսազուրկ . il se repent de sa — passée. || ը. faire bonne —, խրախճանանալ. mener joyeuse —, զուարճանալ . || femme de mauvaise —, խառնագնաց խառնակեցիկ կին, ցոփ, բոզ. — courte et bonne. || Faire la —, խրախճանալ , շուայտիլ . || faire — qui dure, * առողջութիւնն խնայելով ապրիլ , երկայնակեաց լ. pendant sa —, * իւր առողջութեան ժամանակ .

3. Կենսագրուի , կենցաղականք , վարք . il a écrit lui-même sa —. Les —s des saints, des pères, վարք սրբոց՝ հարանց . les —s des hommes illustres, — հոյակապ արանց . — déréglée, անուղղավարք .

4. ո. կռի, կագ. quand votre femme rentrera, elle vous fera une belle —, une terrible —. Ils se querellent toujours, ce sont des —s enragées.

À —, ցկեանս , կենսատես . pension à —.

À la — et à la mort, մ. S. **Mort.**

Pour la —, մ. միշտ. je suis votre ami pour la —. Cette étoffe est excellente, on en a pour la —.

De la —, *de ma* —, *de sa* —, *etc.*, մ. երբէք , բնաւ . je n'y consentirai de ma —. Il ne sera de sa — aussi habile que son père.

Jamais de la —, երբէք , բնաւ երբէք . jamais de la — je n'accepterai une pareille chose.

Viédase, ա. սգր. պակասամիտ, անիանձնաբ, *իշու կտոր. c'est un —.

Vieil կամ **Vieux, Vieille**, ած. ծեր , ծերունի , պառաւ . un vieil homme, այր ծեր, *ծեր մարդ . une vieille femme, ծեր կին , ծերունի , պառաւ . de vieilles gens, ծեր մարդիկ . très vieux, ծերածեր , յետնածեր , ծերոն . il est fort vieux, յոյժ ծեր է . être vieux avant l'âge. || ը. vieux comme les rues, comme Hérode, ամենածեր, ամենահին || il ne fera pas de vieux os, S. **Os.** Le bon vieux temps, * հին բարի առեններն . || il a l'air vieux, * ծեր կ'երեւնայ . je la trouve vieille, quand elle met cette pelisse, * այս մուշտակն դրած ժամանակ զինքն պառաւ կը գտնեմ .

2. *vieil, vieux, vieille*, ծեր , ծերաւուրց , հինօր , հինաւուրց , հինօրեայ , հին ժամանակեայ , վաղժամանակեան , ժամանակեայ . un vieux magistrat. Un vieil ami. Un peu vieux, *հիներկ . cette servante est vieille dans la maison. Une vieille fille, *սարիքոտ՝ պառաւ՝ չկարգուած աղջիկ . un vieux garçon, տարիքոտ ամուրի. un vieux rentier, հինօրեայ հասոյթ . un vieux coquin, հինաւուրց անզգամ . une vieille folle, յիմար՝ խեննե պառաւ . une vieille passion, հին՝ հինօրեայ ախտ . une vieille amitié. Une vieille table. De vieilles superstitions, de vieux usages. De vieux parchemins. La vieille bourgeoisie. La vieille noblesse, un vieux tableau, un vieux dicton. Vieux mot. Le vieux langage. Du vieux linge, une vieille tapisserie, un vieil habit. De vieux chapeaux. De vieilles bottes. Vieux souliers. une vieille chemise, un vieux château. || Vieux style, S. **Calendrier.** || ան. turquoise de vieille roche, S. **Roche.** || փ. homme, ami, noblesse de vieille roche, S. **Roche.**

3. դահ , * հինցած «գարի , պայտի». vieux bœuf, դահ եզն . vieux pain, դահ հաց « պայտի էքմէք » . || de vieux, ծերական, պառաւական.

4. գ. *vieux*, ծեր. *vieille*, ծեր, ծերունի, պառաւ . méchant vieux, չարունի, պառաւ . vous êtes plus vieux que lui, *իրմէ աւելի ծեր ես . une vieille, ծերունի , պառաւ . un vieux, ծեր, անցեալ զաւուրք . devenir vieux, ծերանալ , * հալտրնալ . sa femme est moins vieille que lui, *իր կինն իրեն չափ ծեր չէ . elle a épousé un vieux, une bonne vieille. Une petite vieille, պառաւուկ , պառաւիկ . se faire vieille, ծերանալ , պառաւիլ . * պառուիլ . il se fait plus vieux qu'il n'est, *եղածէն աւելի ինքզինքն ծեր կ'ընէ. || faire le vieux, la vieille, * ինքզինքն ծեր՝ պառաւ երեւցունել . il fait le vieux pour ne pas être obligé de se gêner. || Mon vieux, ծերուկդ իմ . ma vieille, պառաւդ իմ .

5. ա. Vieux, ծեր, ծերունի , աւետր . les jeunes et les vieux, երիտասարդք եւ ծերք .

6. հին . * հին բան . coudre du vieux avec du neuf. C'est du vieux qui vaut du neuf.

Vieillard, ա. ծեր , ծերօն , ծերունի , աւետր . un bon, un beau —. un — vénérable, morose. Des —s, ծերք , ծերունիք . on doit respecter les —s.

Vieille, ի. ձր. ծովածածան . կը չի եւս **Carpe de mer.**

Vieillement, մ. ծերաբար, ծերունաբար. il s'habille plus — que son âge.

Vieillerie, ի. հնոտիք, ցեցոտիք, *հնհնուք . il ne vend là que de la —. Il aime à acheter des —s. 2. փ. եւ ը. հնոտիք , *հնհնուք, ծՁռած խօսքեր , ծՁռածոյք . il ne dit que des —s.

Vieillesse, ի. ծերութիւն , ծերոյթ , աւետրոյթ , աւետրութիւն , պառաւութիւն, ալիք . une grande —. Belle —. Une — décrépite, զառամ ծերութիւն . une heureuse —. Enfant de —, ծերածին՝ ծերունածին որդի . il parvint à une extrême —. Mourir de —, ծերամահ լ. je respecte votre —. || Arrière-—, S. **Arrière-vieillesse.** Dans la —. || փ. bâton de —, S. **Bâton.** 2. ծերութիւն . la — d'un éléphant, d'un faucon, etc. Ces arbres sont morts de —. 3. ծերութիւն , ծերք . la — est chagrine et soupçonneuse.

Ած. Si jeunesse savait, si vieillesse pouvait. S. **Jeunesse.**

Vieillir, չ. ծերանալ , աւետրիլ , խոնարհիլ յալիս, անցանել զաւուրքդ, *հալտրանալ. il commence à —. Nous vieillissons tous les jours. Il a vieilli dans le service, dans les affaires. 2. ծերանալ , հնանալ . ce vin a besoin de —. Il s'améliorera en vieillissant. 3. ծերանալ , տկարանալ . l'esprit vieillit comme le corps. Son talent commence à —. 4. հնանալ , * հինանալ . ce mot, cette locution, cette façon de parler vieillit. Ce terme a vieilli. Cette opinion, cette mode vieillit. || Cet auteur n'a point vieilli, et ne vieillira jamais. 5. ծերանալ , ծեր երեւիլ . il a bien vieilli depuis deux ans. Je le trouve bien vieilli. Il ne vieillit point.

Vieillir, ն. ծերացուցանել. les chagrins l'ont bien vieilli. 2. ծեր երեւցուցանել, *աւելի ծեր ցուցանել. cette coiffure vous vieillit.

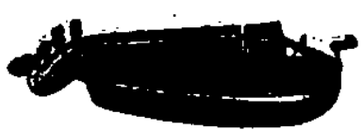
Se vieillir, դ. ծերանալ, *ծեր երեւնալ, տարիքն մեծցունել. il se vieillit à plaisir.

Vieillissant,e, ած. ծերացուցիչ, ծերացունող:

Vieillissement, ա. սգր. ծերացումն. 2. հնացումն. le — d'un mot, d'un usage.

Vieillot, otte, ած. եւ գ. ը. ծերուկ, ծերածին, պառաւուկ. il a l'air —. Une petite —otte.

Vielle (վիէլ) ի. եղ. անուագնար. jouer de la —.

Vielle.

Vieller (վիելէ) ն. անուագնաւել, *անուագնար զարնել. il va — de porte en porte.

Vielleur,euse, գ. անուագնարահար, անուագնարահարուհի:

Viennois,e, գ. վիէննացի, վիէննուհի. une belle —e.

Vierge, ի. կոյս, կուսան. petite —, կուսիկ, կուսեակ. une jeune —. Les —s de Sion. La couronne des —s. — mère, կուսամայր. la Sainte —, Սուրբ Կոյսն, Աստուածածինն, ամենաօրհնեալն. couvent des —s, կուսանոց, կուսարան, կուսաստան. qui aime les —s, կուսասէր. || ի. amoureux des onze mille —s, S. **Amoureux.** 2. ած. կոյս, կուսանակ. կենդանակերպ զոդիակոսի. 3. ած. կոյս, անամուսնացեալ, *չը կարգուած. une jeune fille encore —. Saint Jean a vécu —. 4. ի. կոյս, կուսական, անարատ, անաղարտ. une réputation —. Age de —, կուսածալիկ հասակ. cire —, մոմ անարատ. 5. անմշակ, անգործ, անվար. terrain —. Sol —. Forêt —, կոյս անտառ. 6. անխառն, սեռն, զուտ. métaux —s. De l'or, argent —. Huile —, խակակուի ծորածոյ իւղ ձէթ. 7. բ. կոյս, վայրի. vigne —, կոյսորթ, կուսախաղող. հն. **Ampélopsis.** || De —, կուսական:

Vif, vive, ած. կենդանի, ողջ. brûler —, tout —, կենդանւոյն ողջ ողջ այրել, կենդանակէզ ը. enterrer —, ողջ ողջ Թաղել. eau vive, ականակիտ ջուր աղբիւր. || chaux vive, անշէջ կիր. soufre —, անալրեց բնական ծծումբ. || œuvres vives, ջրաթաւնաւ մասն նաւի. || haie vive, S. **Haie.** 2. կենդանի, առոյգ, կայտառ, աշխոյժ, հրուտ, եռանդնոտ, *կրակոտիկ, կրակոտ, վառվռուն, ջաղուռ, տաքարիւն. enfant —. Un animal fort —. un homme d'un naturel —. || ի. être — comme la poudre. 3. բուռն, ուժգին, սաստիկ. froid —, ցուրտ սաստիկ. esprit —, ուժգնամիտ. désir —. Impression vive. Avoir les passions vives, une attaque vive, բուռն յարձակումն. un feu très —, սաստիկ կրակ. une vive canonnade, fusillade, une vive émotion. Un — plaisir. Le débat fut très —. 4. կենդանի, պայծառ. une vive lumière. Une vive couleur. Avoir l'œil, le regard —, բոցակնագոյն ը., *վառվռուն աչքեր ունենալ. une vive clarté. 5. վաղցաւումն, ցաւկոտ. des paroles un peu trop vives. Des expressions vives. 6. խիտ, խըտտաբան, խտտախօս. de vifs reproches. 7. զգայուն. être —. Avoir les sentiments —s. 8. ա. խոր. ողջ միս մարմնոյ. couper, trancher dans le —, ի խոր հատանել, *խոր կտրել. || ի. piquer au —, ի խոր խոցել. être touché au —, ի խոր խոցիլ. || entrer dans le — de la question, ի խորս խնդրոյն մտանել. 9. անձն կենդանի, ողջ մարդ. donation entre —s. || կն. peindre au —, sur le —, նիւրանալ կենդանի օրինակաւ. || ի. caractère pris sur le —, բնական ընդհատուն բարք.

De vive voix, մ. կենդանի բարբառով, բանիւ բերանոյ, բերանով, *բերանացի, խօսքով.

De vive force, մ. բռնի, բռնաբար. il enleva ce poste de vive force.

Vif-argent (վիֆարժան) ա. սընդիկ, *վիժակ «ճիվա». || ի. եւ ը. cet homme a du — dans les veines, dans la tête tout c'est du —, *անդիկ կը նմանի, անհանդարտ մէկն է. || հն. **Mercure.**

Vigie, ի. նաւ. դիտաւոր, պահանորդ, դէտ. être en —, — լ. 2. դիտանոց. la — a signalé un écueil. 3. խրուտ. cette — n'était pas marquée sur la carte. 4. դիտանոց (երկաթուղւոյ). — vitrée.

Vigilamment, մ. արթնաբար:

Vigilance, ի. արթնութիւն, արթնամտութիւն, հսկողութիւն, աչալրջութիւն. grande, extrême —. Se reposer sur la — de qn. Manquer de —.

Vigilant, e, ած. ուշադիր, արթուն, հսկող, հսկուն, ազան, արթնամիտ, աչալուրջ, զգուշահայեաց. une femme très —e. C'est un homme —. Des soins —s.

Vigile, ի. պտ. նախատօնակ. la — de Noël. 2. լտ. պահք օր. il est aujourd'hui —.

Vigne, ի. որթ, որթատունկ, այգի, խաղողենի «ատմա». qui détruit la —, որթատեր. fumer une —. Tailler, couper la —. Arracher une —. Travailler aux —s Planter la —. || Pêches de —, այգեղձ. || ի. être dans les —s, *գինով լ. être dans les —s du Seigneur, *գինով խմած ըլլալ. || le milieu des —s, այգեմէջը. au milieu des —s, dans les —s, յայգեմէջս. || lieu de —s, այգեստեղ. || fleur de —, այգւոյ ծաղիկ, գինեծաղիկ, ժոի ծաղիկ. || — blanche, սպիտակ որթ. S. **Bryon.** || — vierge, S. **Vierge.**

Vigneron, onne, գ. այգեգործ, այգուորդ, այգեպան. || état de —, այգեգործութիւն, այգեպանութիւն. || de —, ած. այգեգործական, այգեպանական:

Vignette, ի. տպ. գրագարդ, զարդաճապիկ. ազգի ազգի զարդք տպագրութեան. un livre orné de —s.

Vignoble, ա. այգի. les —s, այգեստան, այգեստաններայք, այգեստեղ. il y a beaucoup de —s dans la Bourgogne. La Champagne est un pays de —s. 2. ած. այգեւէտ, այգաւէտ. un pays —.

Vigogne, ի. կ. վիգոնա, ուղտախոյ, ուղտամաքի. on ne trouve les —s que dans la région des Andes. 2. վիգոնաբուրդ. un habit de —. 3. վիգոնախոյր, վիգոնագըլխարկ:

Vigoureusement, մ. կորովի, կորովաբար, կորովապէս, կորովակի, հզօրապէս, զօրեղապէս. il attaque, il se défend —. Il a soutenu — son opinion. Ce tableau est — peint.

Vigoureux, euse, ած. կորովի, զօրեղ, հզօր, զօրաւոր, կորովաւէտ, կորովալիր, կաշկանդ, կաշկանդուն, հաւատաքուն, քաջալանջիկ. *un homme —. Ce vieillard est encore —. Un cheval —. Une jeunesse —euse. Une santé —euse. Attaque, résistance —euse. Discours —. Un dessin, un coloris —. Des tons —. Une touche —euse.

Vigueric, ի. դատաւորութիւն:

Vigueur, ի. կորով, կորովութիւն, զօրութիւն, ուժգնութիւն, առատկորովութիւն. la — du corps. Un cheval plein de —, Attaquer, se défendre avec —. Cet arbre est sans —, est dans toute sa —. La — du caractère. Ce vieillard a conservé toute sa —, toute la — de son esprit. — de style. La — du dessin, du coloris. Écrire avec —. Son pinceau a de la —. Action de —. || Être en —, ի զօրութեան լ. mettre en —, * զօրաքրութեան մղցունել, զօրաքրել. en —, ուժգին:

Viguier, ա. հ. դատաւոր:

Vil, e, ած խոտան, անարգ, անպիտան, գձուձ, վատաթար. un homme —. une dame —e et basse. un — séducteur. une femme de —e condition, վատատոհմիկ, վատազգի. une étoffe de — prix, à — prix, խոտանագին պատուտ. vendre à — prix, խոտանագին վաճառել *ծախել:

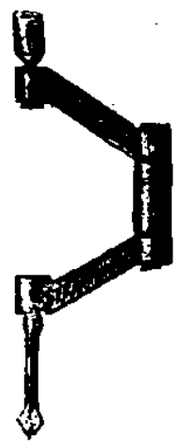
Vilain,e, գ. անազատ, անատհմ, անատհմիկ. les nobles et les —s. Quel noble eût oser épouser une —e. || Jeu de main, jeu de —, S. **Jeu.** 2. ած. անազատիկ, անատհմիկ, անարգ, անարգահիտ, անազնիւ, խոտան, անպիտան, ագեղ, ծատ, անարժան, ամօթալի, խայտառակ, վատ, աղտեղի. c'est un — homme, une —e femme. un — caractère. un — métier. une —e figure, ծատադէմ. une —e action. Il est dans un — cas. un —

pays. une —e maison. une —e étoffe. un — habit. une —e mode. || un — temps, անպիտան օդ, *գէշ օդ. il fait — à marcher, *ոտոտցներն անպիտան են քալելու. 3. վնասակար, վտանգաւոր. elle a un — rhume. 4. կծծի, ագահ. c'est un —. une —e femme. une —e vieille rentière.

Vilainement, մ. վատաբար, խայտառակաբար. il m'a trahi, trompé —. Il nous a — abandonnés. Il s'enfuit —. 2. անպատեհաբար, *կոպտաբար. on l'a reçu —. 3. անախորժաբար. il fait toutes choses —. 4. ագահաբար, կծծիութեամբ. il est logé —. 5. ադտեղաբար. il mange —.

Vilayet, ա. նահանգ (Օսմանեան տէրութեան). le — de Bagdad.

Vilebrequin, ա. նաչիք. percer avec un —. || հն. **Losse**.

Vilebrequin.

Vilement, մ. անարգաբար:

Vilenie, ի. անարգութիւն, անարգախոհութիւն, անարգ՝ անարժան գործ. il a fait là une grande —. Je connais de lui cent —s. 2. յուտանք, զազրաբանութիւն, գարշաբանութիւն, պղծաբանութիւն. il aime à dire des —s. Il lui a dit mille —s. 3. անպատուութիւն, անպատկառութիւն, ագահութիւն, կծծութիւն. sa — le fait mépriser de tout le monde. C'est une — digne d'Harpagon. 4. ադտեղութիւն. cette maison est pleine de —s. 5. յոռի՝ վնասակար կեցուածք. cet enfant mange toutes sortes de —s.

Vileté, ի. դիւրագնութիւն, *ադանութիւն. la — des denrées. La — du prix. 2. անարգութիւն. la — de la matière.

Vilipender, ն. անարգել, խոտել, *վար գարնել. — une personne, une marchandise.

Vilité, s. Vileté.

Villa, ի. գեղակ, հովոց, օթանոց. il demeure dans sa —.

Villace, ի. քաղաքուկ:

Village, ա. գիւղ, գեղ «քեօյ». un petit —, գիւղակ, գիւղիկ. — de Kurdes, քրտագիւղ. les —s, գեղանք, գիւղօրայք, գեղաստանեայք, գիւղաստանեայք, գեղօրէք, *գեղեր, գեօղեան. gros —. Le curé du — գեղջկէց. fête de —, գեղոյն. les gens du —, գեղացիք. — montagneux, լեռնագիւղ. maire de —, գիւղապետ, գեղջուազ. || փ. cet homme est bien de son —, *այս մարդն անցած դարձած՝ տեղեկութիւն չունի. || le coq du —, s. **Coq**.

Առ. A gens de — trompette de bois, *մարդոց հետ պէտք է վարուիլ իրենց հասկըցած լեզուով. || quand on est loin du —, on peut se moquer des chiens, *պէտք է վտանքէն հեռու է՝ վրան ծիծաղելու համար:

Villageois,e, գ. գեղջեայ, գեղացեան, գեղջուկ, գեղջկուհի. une jeune —e. 2 ած. գեղջուկ, գեղային, գիւղական, շինական. un air —. Des manières —es, une fête —e.

Villanelle, ի. գիւղերգ. chanter une —. 2. գիւղասլաք:

Villarsie, ի. բ. վիլարսենի. բոյս ի տոհմէ բորենացց (gentionées).

Villarsite, ի. հր. վիլարսաքար:

Ville, ի. քաղաք. petite —, քաղաքիկ. une grande —, մեծաքաղաք. — murée, fermée, fortifiée, démantelée, maritime. — ouverte, արձակաքաղաք. — porte, քաղաքամուտ. — frontière, սահմանաքաղաք. — de guerre, մարտաքաղաք. — de commerce, — marchande, վաճառաքաղաք. — riche, ճոխ՝ հարուստ —. de la même —, համաքաղաքացի. bâtir, prendre, détruire, raser une —. — natale, ծննդաքաղաք, ծննդավայր. la — haute, բարձրաքաղաք. la — basse, ցածաքաղաք. aller par la —, գնալ ընդ քաղաքն, *— երթալ. aller faire un tour en —, *— երթալ պտըտիլ. il court un bruit par la —, *—ն լուր կը պտըտի. || la — éternelle, յաւիտենական քաղաքն. Հռոմ. la — sainte, սուրբ քաղաքն. Երուսաղէմ. || l'hôtel de —, s. **Hôtel**. Sergent de —, s. **Sergent**. || Être en —, ի քաղաքի լ., չլինել ի տան, *քաղաքն ըլլալ, տունն չըլլալ. Monsieur est en —. || Dîner en —, ճաշել արտաքս, *դուրս ճաշել. il dîne en —. 2. քաղաք, քաղաքացիք. toute la — est en fête. Il reçoit toute la —. 3. քաղաք, քաղաքային կեանք. j'aime mieux la — que les champs. La — dégoûte de la province. || s. **Cité**.

Ville-colosse, ի. հսկայքաղաք:

Villégiature, ի. գիւղագնացութիւն. il est en —, գիւղագնաց է, *գիւղ գացած է, գեղն է:

Villette, ի. քաղաքիկ:

Villeux, euse, ած. մաւ, բրդոտ, մազեղ, *մազոտ. tige —euse. Tissu —.

Villosité, ի. մաւութիւն, բրդոտութիւն, մազեղութիւն:

Villotte, ի. եզ. s. **Moyette**.

Vimaire, ի. անտառավնաս:

Vin, ա. գինի, արիւն խաղողոյ «շէրապ». — pur, անապակ՝ անջուր՝ զուտ գինի. un verre de — pur, բաժակ մի անապակ. les grands —s, հռչակաւոր գինիք՝ *գինիներ. petit —, գինեակ. — rouge, կարմիր՝ մուխ —. — blanc, ալիտակ՝ ճերմակ —. — mousseux, փրփրագինի, փրփրալից —. — bourru, դժնագինի, դժնեակ —. — doux, անուշակ, անուշահամ՝ անոյշ —. — léger, faible, capiteux. — falsifié. — de Bordeaux, de Champagne, de Chypre. Un tonneau de —, գինեամակառ. une bouteille, un verre de —, *շիշ մի՝ գաւաթ մի —. boire du —. Boire son — pur. Mettre de l'eau dans son —. Commerce des —s, գինեվաճառուիլ արուեստ, գինեվաճառութիւն. l'impôt sur le —, գինեհարկ. — à peine bu, մերումս՝ մերըմսկեալ —. — prêt à boire. — coupé, գինեխառն, *մէջն ուրիշ գինի խառնած —. — de liqueur, ըմպելագինի. — brûlé, Ցերմոն. esprit de —, s. **Esprit**. — du cru, s. **Cru**. — de copeaux, սաշիղագինի. — de cerneaux, s. **Cerneaux**. — de l'étrier, s. **Étrier**. || փ. du — à faire danser les chèvres, à laver les pieds des chevaux, գինի անըմպելի. à bon — point d'enseigne, *լաւ բանն հռչակի պէտք չունի. s. **Enseigne**. || Le — est tiré, il faut le boire, * գործն սկսած է, պէտք է առաջ տանիլ. || փ. եւ բ. porter bien le —, porter bien son —, *— վերցունել. || être en pointe de —, զուարթացեալ լ. ի գինւոյ *քիչ մի գինով լ. || être entre deux —s, être pris de —, գինեզին՝ արբշիռ՝ զգլխել գինով, Ցերարբշիռ լ. *գինին գլուխը զարնել, կէս գինով լ. cuver son —, Ցերաթափ լ. գինւոյ. s. **Cuver**. Mettre de l'eau dans son —, s. **Eau**. || S'enivrer de son —, s. **Enivrer**. || — en cercles, տակառագինի. — tourné, — bésaine, ափիսաթ՝ *կտրած —. — d'oreille, արբունի՝ ազնիւ —. — de deux oreilles, յոռի՝ *գէշ —. — de trois feuilles, — երեքամեայ. — moisi, գիշահամ, *մըլաճ —. || cet homme a le — triste, gai, mauvais, etc., * այս մարդն երբոր գինի խմի՝ տխուր՝ ուրախ՝ գէշ է, եւլն. || փ. եւ բ. pot de —, ձեռաձիր, *կրճոն. recevoir des pots de —. Donner un pot de —. || ո. tache de —, գինաթատ, գինեբիծ. || դղգ. —s médicinaux, դեղագինիք. դեղախառն գինիք:

Vinage, ա. ար. գինումն. s. **Viner**.

Vinaigre, ա. քացախ «սիրքէ». — fort, ուժգին՝ բարկ՝ զօրաւոր —. — rouge, blanc. Faire du —, — գործել՝ *շինել. des concombres confits au —, քացախավարունգ. s. **Miel**. || ո. habit de —, զգեստ ամենաՑեղ. || mère —, քացախամայր. մայր քացախ. || — de vin, գինեքացախ. — de bois, փայտաքացախ. || — des quatre voleurs, — քառագողից. *աքսորով եւ քաիւրով համեմած —. ||— de toilette, զարդաքացախ, բուրքացախ, անուշահոտ —.

Vinaigré, e, անց. քացախեալ, *քացախած. mets trop —.

Vinaigrer, ն. քացախել. * քացախ դնել. — une sauce.

Vinaigrerie, ի. քացախաբան:

Vinaigrette, ի. քացախաՑեցան. *քացախով՝ իւղով՝ ազատքեղով ու սոխուկով (ciboule) համեմած Ցեցան (sauce). Bœuf à la —, en —. Manger une —. 2. անուագահ. մարդածիգ կառք. aller en —. Traîneur de —.

Vinaigrier, ա. քացախագործ. 2. քացախավաճառ, *քացախածախ. 3. քացախաման:

Vinaire, ա. գինային, գինագործ. vases, vaisseaux —s, գինանօԹք, գինամանք. || industrie —, գինեգործութիւն, գինեվաճառուիչ:

Vinasse, ի. ալքոլաջուր, ցրտջուր:

Vinca, ի. բ. գա. **Pervenche**ի։
Vincétoxicum, ա. բ. Թիւնաթափ . հն. **Dompte-venin.**
Vincétoxine, ի. տգ. Թիւնաթափին ։
Vindas (տա) ա. S. **Cabestan.**
Vindicatif,ive, ած. վրէժխնդիր, քինախնդիր , քինախոյզ . un homme —. une femme —ive. C'est un esprit —, վրիժամիտ՝ քինամիտ է. qui n'est pas —, անքինեհան, անքինախնդիր ։
Vindicativement, մ. վրէժխընդրաբար ։
Vindicte, ի. գ. վրիժառութիւն , քինառութիւն . la — publique, հանրավրէժ , հանրաքէն . la — légale, la — des lois, օրինավրէժ , օրինաքէն։
Vinée, ի. գիննկութք . nous aurons grande — cette année.
Viner, ն. գինել . *ուժովցունելու համար գինոյ մէջ գբի (alcool) խառնել ։
Vinetier, ա. բ. S. **Vinette.**
Vinette, ի. բ. գիննճաղիկ . 2. Ա. S. **Anthus.**
Vineux, euse, ած. գինոտ , գինեղէն . couleur —euse, գինեգոյն . goût —, գիննիամ ։
Vingt, ած. եւ գ. քսան . — ans. — hommes, — francs. — et un chevaux. —deux moutons. Cent — arbres. — mille écus. 2. բազում, *շատ. je vous l'ai répété — fois. 3. քսաներորդ . chapitre, page —. Le — du mois. 4. ա. քսան (20). — multiplié par cinq fait cent (20×5=100). Le nombre, le numéro —. 5. ապ. en — quatre, քսաներչորսածալ .

ԱԴ. *vingt* հնչի իբրեւ վ. առաջի անձայն բաղաձայնի կամ *h* անձայնի. այլ հնչի վերջին *t* առաջի ձայնաւորի կամ անձայն *h*ի . զօ. vin francs, vin-écus, vin héros եւ vin-thommes. քայց այս բառն երբոր ուրիշ Թուի հետ բազմապատկուի՝ իրմէ առաջ դրուածն կը լինի յոքնակի , զօ. quatre-vingts hommes. Quatre-vingts ans. Cent quatre-vingts soldats.

Vingtaine, ի. քսանեակ . *քսանի չափ . nous étions une — à table. Cela coûte une — de francs.
Vingtième, ած. քսաներորդ . le — jour. La — année. Vous êtes le —. La — liste. || գչ. le — du mois, քսաներորդն ամսոյն , փոխանակ ասելոյ՝ քսաներորդ օր ամսոյն . 2. ա. —. քսան մասն . il est héritier pour un —. Il a un — dans cette affaire.
Vinicole, ած. այգեգործական . industrie —. Les départements —s. Population —.
Viniculture, ի. այգեգործութիւն . S. **Viticulture.**
Vinifère, ած. գիններեր . terrain —. || —s, —բ. S. **Ampélidées.**
Vinification, ի. գինեգործութիւն ։
Vinique, ած. գիննկան , գինային . éther —.
Vinosité, ի. գիննկանութիւն ։
Viol, ա. բռնաբարութիւն , կուսասանցութիւն, կուսապղծութիւն, խարդաւանութիւն , յկանք , յկումն . le — est puni des travaux forcés. Le — est aussi difficile à prouver qu'à faire (Voltaire). Auteur de —, կուսապիղծ։
Viola, S. **Viole.**
Violacé,e, ած. մանիշակագոյն , մանուշակաւոր , մանիշականման . corolle, teinte, tache —e.
Violacées, ի. յ. բ. մանուշակասերք , մանուշակազգիք ։
Violane, ի. հբ. մանուշակաՅոյր. գոյն մանուշակի ։
Violaniline, ի. տգ. մանուշականիլին . գունաւորիչ նիւթ մանուշակի ։
Violarié, e, ած. S. **Violacé.**
Violat, ած. դղգ. մանուշակեայ . sirop —, մանշակօշարակ . օշարակ պատրաստեալ մանուշակաւ ։
Violateur, trice, գ. բռնաբարիչ , դրժիչ . les —s des lois, օրինազանցք . — du traité, du contrat, դաշնադրուժ. — des sépultures, գերեզմանակրկիտ , գերեզմանաբաց , գերեզմանահայած ։
Violation (սիօն) ի. բռնաբարում , բռնաբարութիւն , դրժանք , դրժումն , յանցումն , յանցութիւն , լուծումն. — d'un engagement, խոստմնազանցութիւն . — des lois, օրինազանցութիւն . — d'un traité, դաշնադրժումն , դաշնալուծումն . — d'une chose sacrée, սրբապղծութիւն, սեղանակողոպտութի , տաճարակողոպտութի . — d'un temple, մեհենակապտութի, մեհենագերծութի . — d'une sépulture, գերեզմանակրկտութիւն . — du domicile, տնաբռնաբարութիւն . — des règles, կանոնազանցութիւն ։
Violâtre, ած. մանիշակորակ ։
Viole, ի. եգ. ջօն . հն. **Alto.**
Violées, ի. յ. բ. մանուշակեայք. ցեղ տնկոց ի տոհմէ մանուշակաւոիցց (violacées).
Violement, ա. ագբ. S. **Viol.**
Violemment (վիօլաման) մ. բռնօրէն , ուժգին , ուժգնաբար , ուժգնակի , սաստիկ . le vent souffle —. Ce purgatif agit —. Aimer, haïr —. Il l'insulta —. Ce qu'il veut, il le veut —.
Violence, ի. բռնութիւն , ուժգնութիւն , սաստկութիւն . la — du vent, de la tempête, des flots, de la mer, d'un torrent. La — du mal, de la douleur, d'un remède. La — de son caractère. La — des passions. La — de ses discours. User de —, բռնանալ . agir de —. Ces actes de — exaspérèrent la population. 2. բռնութիւն, բռնադատութիւն , *բռնաբարումն, բռնաբարութիւն , յոսումն. faire des —s, բռնաբարել , բռնադատել , *բռնութիւն բանեցունել . faire — à qn., բռնադատել զոք . faire — à une femme, բռնաբարել՝ յոսել զկին . || փ. faire — à la loi, բռնաբռսել օրէնքն . || se faire —, բռնադատել զանձն , *ինքնիրեն բռնադատել . || faire une douce — à qn., *մէկուն ընդունել տալ՝ չուզել ձեւացուցած բանն ։
Violent,e, ած. բուռն , ուժգին , սաստիկ, սաստկալից, սաստկակոծ. un vent —, tempête —e, բռնաշունչ՝ սաստկաշունչ հողմ՝ փոթորիկ . choc —. Remède —. Une explosion —e. Une fièvre —e. Une douleur —e. Un désir —. Une passion —e. Amour —, սաստկայոյզ սէր . de —s efforts. On a de —s soupçons contre lui. Mort —e, բռնամահ . 2. ցասկոտ, բարկասիրտ , բարկացկոտ . un homme —. un caractère très —. Une humeur —e. 3. խիստ , խստաբան , խստամիտ , խստասիրտ , խստաշունչ , խստապինդ , խստախօս . cela est —, est trop —. Discours —.
Violenter, ն. բռնադատել, *բռնութիւն բանեցունել . — qn. — les inclinations de qn. — les circonstances.
Violer, ն. անցանել , դրժել , լուծանել , խարդաւանել , սոել , ոկնել , յօսանել , յօսել , չպահել . — les lois, անցանել զօրինօք , օրինազանց լ. — un traité, դրժել դաշին , գաշնադրուժ լ. — sa foi, հաւատադրուժ լ. — son serment, երդմնազանց լ. — sa promesse, խոստմնազանց լ. — ses vœux, անցանել զուխտիք , ուխտազանց լ., *ուխտն չպահել . — ses engagements, խոստմնազանց լ.,*խոստմունքն չպահել . — une capitulation. — un secret. — l'hospitalité. — un asile. — une sépulture. — le domicile d'un citoyen. — une femme, բռնաբարել՝ յոսել զկին ։
Violet, ette, ած. մանուշակագոյն . ի գոյն մանուշակի , * մանուշակի գունով. couleur, teinte, nuance, soie —ette. Satin, velours, rayon —. Le grand froid m'avait rendu les mains —ettes. Des figures —ettes. 2. ա. մանուշակագոյն . գոյն մանուշակի . elle était vêtu de —, մանուշակագգեստ էր . le — est la couleur particulièrement affectée aux évêques. Les rois de France portaient le deuil en —.
Violeter, ն. մանուշականեփկել ։
Violette, ի. բ. մանուշակ , մանիշակ «ժինէքշէ». odeur, parfum de —, մանուշակահոտ, մանուշակաբոյր. essence de —, մանուշակիւղ . bouquet de —s, մանուշակափունջ . —s de Parme, խիբ ։
Violeur, euse, գ. ը. բռնաբռսող ։
Violier, ա. բ. դեղնաշահիպրակ . դեղին շահիպրակ . հն. **Giroflée jaune.**
Violine, ի. տգ. մանուշակին ։
Violon, ա. եժ. ջութակ «քէմանէ». jouer du —, — հարկանել, ջութակահար լ. danser au —, au son du —, ջութակածայն պարել . un concerto de —, յարմարանուագ ջութակի . les touches du —, տեղեկադիրք ջութակի . 2. ջութակահարութիւն . || ը. donner les —s à qn., տալ զմարս ջութակահիանդիսի . փ. se donner les —s, գոհ՝ ուրախ լ. se donner les —s de qc., պարծիլ . 3. ջութակահար les —s de l'Opéra. 4. փ. բանտ. on l'a arrêté et mis au —.

Violoncelle, ա. ջութ «քէմանչէ».

ջուՓակ սոուաթածայն . jouer du —, ջուՓահար լ. 2. գ. ջուՓահար , ջուՓահարուհի . il est — à l'Opéra.

Violoncelliste, գ. ջուՓահար , ջուՓահարուհի :

Violoniste, գ. ջուՓակահար , ջուՓակուծու , ջուՓակահարուհի :

Viorne, ի. բ. մնջել , փուշնի . Ծուփ ի տոհմէ այծտերեւասերից (caprifoliacées).

Vipère, ի. կ. իժ «էնկէրէք եըլանը» . mordu par une —, իժահար . morsure de —, իժահարուՓիւն. comme une —, իժաթար . qui a le caractère d'une —, իժաթարոյ . qui ressemble à une —, իժանման . 2. փ. իժ , չար լեզու . c'est une —. Langue de —, իժալեզու. tête de —, իժագլուխ :

Tête de vipère.

Vipereau, ա. կ. իժակորիւն :

Vipérides, ա. յ. կ. իժազգիք :

Vipérin, e, ած. իժային . 2. փ. —, չար . langue —e, իժալեզու , չար լեզու . 3. ա. ձբ. իժօձ . S. **Hydrophus.** [եղնալեզու :

Vipérine, ի, բ. իժախոտ . վայրի

Virage, ա. նվ, ուղեդարձ. 2. —. (հեծանիւ , vélocipède). 3. էնկ. գեղներեսուն :

Virago, ի. բ. վիրագ, առնակին. *էրիկ մարդու հասակ ու կերպեր ունեցող կին՝ աղջիկ . c'est une —. Des —s.

Vire, ի. ախ. ռա. **Panaris** ի :

Virelai, ա. գրկ. վիրլէ, դարձօն. հին բանաստեղծուՓիւնԳաղղիացւոց. le — était à la mode au XVIe siècle,

Virement, ա. նվ. դարձ . — de bord, կողադարձ . — d'eau, ջրադարձ. 2. տղ. վերանցուն . *առնելիքն ուրիշի անցունելն. — de crédits.

Virer, չ. դառնալ . — de bord, դառնալ նաւու եւ փ. մտափոխ լ., *միտքն փոխել .

Virer, ն. դարձուցանել , *դարձնել . — au cabestan, անուրդն դարձնել . || փ. tourner et — qn., *հարցուփորձել՝ հարցաքննել , ամէն կողմն դարձնել . || — les parties, *իր առնելիքն պարտատիրոջ դարձնել . 2. էնկ. գեղերեսել . — des épreuves.

Virescence, ի. բ. կանաչացուն:

Vireux, euse, ած. Ծունաւոր . la cigüe —euse. Le datura a une odeur —euse. La saveur —euse de l'opium.

Vireveau, ա. խարխնաբարձ :

Virevole, ի. շրջապտուտ (Ձրդեհախաղի մէջ):

Virevolte, ի. շրջադարձ :

Virevousse կամ **Virevouste**, ի. S. **Virevolte.**

Virgilien, enne, ած. վիրգիլեան. vers —. Style —. [ընդաբեր :

Virgilier, ա. բ. վիրգիլենի. բոյս

Virginal, e, ած. կուսական . pudeur, modestie —e Le voile, le bandeau —. || Lait —, կուսականՁն :

Virginalement, մ. կուսաբար , կուսօրէն :

Virginité, ի. կուսուՓիւն . elle a encore sa —. Perdre sa —. Faire vœu de —.

Virgouleuse, ի. պ. վիրգուլատանձ . S. **Poire.**

Virgulaire, ի. կ. կիտախեցի. ազգ պողիպոդի :

Virgule, ի. ք. ստորակէտ :

Viridine, ի. տգ. կանաչին. կաթաթարաձեւ ինչ :

Viril, e, ած. առնի , առնական , արական . le sexe —. Membre —, առնի՝ առնացի անդամ , առնանդամ , արանք , արականք, կայրին . membre — d'un enfant, ճուճ . âge —. 2. փ. այրական , արի, առնացի. âme —e. Courage —. Action —e. 3. իգ. portion —e, հաւասարամասն բաժանումն ժառանգորդաց :

Virilement, մ. առնաբար , առնապէս , այրաբար , այրապէս , *կորովով . agir —.

Virilité, ի. առնուՓիւն , այրուՓիւն , արուՓիւն . il est parvenu à la —. 2. փ. —, կորով . il a donné des preuves de —. Il a agi avec —. Elle se distinguait par la — de son caractère et de son esprit.

Virole, ի. օղամանեակ «հալգա». 2. դրամակաղապար :

Virolé, e, ած. մգ. օղամանեկապ :

Viroler, ն. օղամանեկել :

Virolet, ա. նվ. հակագլան :

Virtualité, ի. զօրուՓենականուՓիւն :

Virtuel, elle, ած. զօրուՓենական , առերեւոյթ , ուժգին . intention —elle, զօրուՓեամբ դիտումն . travail —.

Virtuellement, մ. զօրուՓենաբար , զօրուՓեամբ , կարողապէս :

Virtuose, գ. քաջ , քաջերաժըշտագէտ , քաջամատն . c'est un —, une —. Une troupe de —s.

Virtuosité, ի. քաջերաժշտագիտուՓիւն :

Virulence, ի. բժ. ժահրոտուՓիւն , ժահրաւորուՓիւն . la — d'une humeur. 2. փ. —. la — de ses discours, de ses paroles, de ses écrits.

Virulent, e, ած. ժահրոտ, ժահրաւոր , ժահրային , ժահրաթեր . humeur —e. Un ulcère —. une maladie —e. 2. փ. —. un discours —. un style —. une satire —e.

Virus (իւս) ա. բժ. ժահր . Ծոյն հիւանդուՓեան :

Vis (վիս) ի. մք. պտուտակ , պօղոտակ , պօղոսիկ «վիտա» . — d'Archimède, պտուտակ Արքիմեդեայ , արքիմեդապտուտակ . || — volante, Ծուչուն —, Ծուչապտուտակ. — micrométrique, — մանրաչափական , մանրաչափապտուտակ. — sans fin, անեզր —, անեզրապտուտակ . || — inclinée, հակեալ պտուտակ , հակապտուտակ. — pneumatique; — օդահան , օդահանապտուտակ . — d'arrêt, արգելապտուտակ . — de pression, ճնշիչ —, ճնշապտուտակ . — de rappel, վերակոչ —. || à —, պտուտակաւոր . || 6. escalier à —, պտուտկասանդուղ . 2. կ. պտուտակախեցի . խեցեմորթ ինչ որովայնոտն (gastéropodes).

Visa, ա. տեսադրոշմ . le garde des sceaux met son — sur les patentes, sur les lettres de grâce, etc. 2. տեսագիր . mettre son — sur les expéditions. Le maire a donné son —.

Visage, ա, դէմք, երես , կերպարանք . un beau —. un — agréable, — large, ovale, blême, pâle, rouge, enflammé, couperosé, etc. Le feu lui monta au —. L'indignation était peinte sur tous les visages. Cette blessure lui a défiguré le —. Son — ne m'est pas inconnu. Tourner — aux ennemis. Avoir un — gai, riant. Avoir un — triste, chagrin, mélancolique, renfrogné. || Faire bon — à qn., ընդունել զոք սիրով , *լաւ ընդունել. faire mauvais — à qn., *լաւ չընդունիլ. Se faire le —, դէմքն յերիւրել՝ շտկել. || trouver — de bois, S. **Bois.** || ը. avoir un — d'excommunié, de déterré, un — de l'autre monde, *գերեզմանէ վերադարձի երեսն առնուլ . || changer de —, կերպարանափոխ լ., այլագունել. 2. անձն . je n'ai pas vu à ce bal un seul — de connaissance. Je n'aime que les nouveaux —s. Voilà un plaisant —.

A — découvert, մ. S. **Découvert.**

Vis-à-vis (վիզավի) մ. հանդէպ , դէմ յանդիման , հակընդդէմ , դիմադէմ , * դիմացէ դիմաց . nous étions tous les deux —. Je me plaçai —. 2. նխ. հանդէպ , յանդիման , *դիմացն . il est logé — de moi, — de mes fenêtres. Ces deux arbres sont — l'un de l'autre. Il demeure — l'église. 3. ա. հանդիպակաց , յանդիմանակաց. il était mon —. J'avais pour — une jolie femme. Faire —. 4. ի. հանդիպակառք , դիմակառք :

Viscache, ի. կ. վիսքաշ . կրծող կենդանի կաՓնաբոյծ :

Viscées (վիսէ) ի. յ. բ. ճուշնայք. S. **Gui.** [փորոտային :

Viscéral, e (վիսէրալ) ած. բժ.

Viscère (վիսէր) ա. բժ. փորոտի. l'étude des —s fait l'objet de la splanchnologie.

Viscine (վիսին) ի. տգ. ճուշին :

Viscisité (վիսիգիՓէ) S. **Viscosité.** [կեր . S. **Gui.**

Viscivore (վիսիվոր) ած. ճուշա-

Viscose (վիսքոզ) ի. տգ. մածուց:

Viscosité (վիսքոզիՓէ) ի. տգ. մածումն , մածանողուՓիւն , մատղուՓիւն , *կպչունուՓիւն :

Viscum (վիսքոմ) ա. բ. գա. **Gui**ի:

Visée (վիզէ) ի. հայեցակէտ, դիտակէտ, նշանառուՓիւն. prenez votre — plus haut, plus bas. Il a mal pris sa —. 2. խորհուրդ , կէտ նպատակի, նպատակակէտ, դիտումն, միտք. dans cette —, սոյին մտօք . ses —s sont plus hautes. Changer de —, մտափոխ լ. il a changé de —.

Viser, չ. նկատել , դիտել , նայել , ուղղել , կշռել , նշան առնուլ. il visait à ce but. Où visez-vous ? — au sommet d'un arbre. S'il a blessé

un tel, c'est par hasard, il n'y visait point. 2. փ. —, հետամուտ լ., Թևկն ածել. il ne vise pas à cette charge. Il vise plus haut. A quoi visez-vous? Cet artiste vise trop à l'effet. — à une position.

Viser, ն. նկատել, դիտել, կըշռել, ուղղել, *նշան առնուլ. — un homme. — un lion. 2. ը. —, հետամուտ լ., Թևկն ածել. il vise cet emploi. 3. տեսագրել. ces lettres de grâces n'ont pas été visées. Faire — son passe-port. — et parapher des livres de commerce. =*Se* —, դ. կըշռիլ, ուղղիլ:

Visibilité, ի. տեսանելութիւն, երեւելութիւն. chaque nouveau perfectionnement des instruments d'optique étend les limites de la —.

Visible, ած. տեսանելի. երեւելի. les objets —s. Cette étoile n'est — qu'à l'aide d'un télescope. Cette éclipse sera — à Paris. 2. յայտնի, ակնյայտ, ակներեւ. une fausseté, une imposture —. Cela est trop —. Il est — que... || ը. il est —, *մարդ կ'ընդունի. il n'est pas —, *մարդ չընդունիր:

Visiblement, մ. երեւապէս, երեւելապէս, տեսանելաբար, ակներեւ. la rivière monte —. 2. յայտնապէս. cela est — faux. Il vous trompe —.

Visière, ի. դիմապահ, երեսապահ, *երեսնոց. — d'un casque, d'une chasse, d'une casquette. Baisser la —. Il leva sa —. || փ. եւ ը. rompre en —, *մէկուն վրայ ճանր խօսքով յարձակիլ. 2. տեսանելիք, աչք, տեսութիւն. il a la — nette, trouble. || ը. choquer la — de qn., գործել ընդդիմմոց՝ ախորժակաց ուրուք. avoir la — courte, կարճատես՝ կարճատեսիս լ. avoir la — confuse, embarrassée, խառնամիտ լ. donner dans la — à qn., ազդել ուժեք սէր, *մէկուն սէր ազդել. 3. զգ. ուղղեակ (հրացանի):

Visif, ive, ած. տեսողական. la [faculté —ive.

Visigoth, ա. վիզիգոթ, վիզիգոթցի. 2. վիզիգոթ. շինական, խուժդուժ:

Visiomètre. ա. բգ. տեսաչափ:

Vision, ի. տեսութիւն, տեսողութիւն, տեսաւորութիւն. ligne de —, գիծ տեսութեան, տեսագիծ. organe de la —, աչք. le phénomène de la —. — directe, réfléchie, ուղղակի՝ ցոլացեալ տեսութիւն. — naturelle, բնական տեսութիւն. — en Dieu, աստուածատեսութիւն, աստուածատեսութիւն. — béatifique, երանական տեսութիւն. 2. տեսիլ, տեսութիւն, յայտնութիւն. les —s des prophètes. La — de Constantin. Les —s de Jeanne d'Arc. 3. երեւիք, առաչօք տեսիլ, ցնորատեսիլ, բանդագուշանք. cette femme a des —s. Ce que vous dites là, n'est qu'une pure —. Il a des —s cornues. C'est un homme à —s, այր ցնորատես է:

Visionnaire, ած. եւ զ. երազատես, երազայոյզ, ցնորամիտ, բանդագուշող. cette fille est —. C'est un —. Il n'y a pas de —, si absurde qu'il soit, qui ne trouve des adeptes.

Visir, S. **Vizir**.

Visitandine, ի. այցելուհի:

Visitation (սիօն) ի. այցելութիւն. fête de la —, տօն այցելութեան. այցելատօն. 2. այցելականք. || ordre de la —, այցելական ուխտ կուսանաց:

Visite, ի. այց, այցելութիւն, այցառթութիւն. faire une —, des —s, rendre —, այցել, այց առնել, այցելիլ. carte de —, այցաթուղթ, այցելաթուղթ. j'ai plusieurs —s. — à un malade, հիւանդատես. || — de digestion, S. **Digestion**. 2. այցելութիւն, այցավարձ, այցագին. ce médecin fait payer cher ses —s. On le paye tant par —. 3. այցակ. կըրկնոց կանանց:

Visiter, ն. այցել, այցելել, այց առնել, յայց ելանել. les inspecteurs du génie ont visité les places fortes. L'architecte a visité toute la maison. Les employés de l'octroi voulurent — sa voiture. — des marchandises. Les agents de police ont visité tous les garnis. Le chirurgien a visité sa plaie. Il a visité toute l'Égypte. J'ai visité tous les musées de l'Europe. — les pauvres. — les malades, հիւանդատես երթալ. — les prisonniers, les hôpitaux, les églises, les saints lieux.

Se visiter, դ. ը. յայց ելանել միմեանց, *իրարու այցելութիւն ընել. ces dames ne sont pas liées, mais elles se visitent.

Visiteur, euse, զ. ը. այցող, այցելու, այցելուհի, այցուհի. c'est un grand —. C'est une grande —euse, 2. այցարար (վանաց). le père —.

Vismie, ի. բ. արենածառ. կն. **Arbre à sang**.

Vismiées, ի. յ. բ. արենածառանայք. ցեղ բուսոց ի տոհմէ պոպզակասերից (hypéricacées).

Visnage, ա. բ. բոշնակ. բոյս ի տոհմէ հացադեղոյ (ammi).

Vison, ա. կ. կուզօն. ազգ կուգի (martre).

Vison-visu, մ. եւ ը. հանդէպ միմեանց, *իրարու դէմ. nous étions —.

Visorium (օռ) ա. ապ. հ. ձեռագրական (գրակալ (գործի):

Visqueux, euse, ած. խժային, մածան, մածուցիկ, մատղոյ, մատղոլական, *կպչուն, կպչուռկ, կըպչող. liqueur —euse. Humeur épaisse et —euse.

Vissage, ա. պտուտակումն, պտուտակադնդումն:

Visser, ն. պտուտակել, պտուտակադնդել. *պտուտակով մնդել. il faut — la serrure.

Se visser, դ. պտուտակիլ, պտուտակադնդիլ:

Visu (de) մ. ականատես լինելով, *աչքովն տեսնելով. j'ai constaté ce phénomène de —. Je le sais de —.

Visuel, elle, ած. բգ. տեսողական. angle, axe —. Les rayons —s, ճառագայթք տեսութեան, տեսաճառագայթք:

Vitacées, ի. յ. բ. որթատնկաձեր. ցեղ որթատնկանման բուսոց:

Vital, e, aux, ած. կենդանական, կենսական. force —e, — զօրութիւն. arbre —, ծառ կենաց, կենսածառ. les phénomènes vitaux. Le cœur, le poumon et le cerveau sont des parties —es. Nœud —. 2. փ. կենսական, գլխաւոր. c'est là une question —e.

Vitalisme, ա. կենսականութիւն:

Vitaliste, ած. եւ ա. կենսական. les —s et les animistes.

Vitalité, ի. կենդանականութիւն, կենսականութիւն. cet animal est doué d'une grande —. Ce tissu semble dépourvu de —. 2. փ. —, աշխուժութիւն, աշխոյժք, կորով. il y avait chez cet homme une grande —.

Vitchoura (վիչուրա) ա. մուշտակ «բիւրք». le — vient de Pologne.

Vite, ած. արագ, երագ, արագագնաց, երագագնաց, արագաշարժ, արագընթաց, երագընթաց, վաղվաղուռ. cheval —, երագանի, *շուտ քալող ձի. — comme le vent, հողմարագ. ce copiste a la main —, ընդօրինակիչս այս երագագիր է. mouvement —, երագախառնաց շարժումն. qui se rassasie —, արագայագ, վաղայագ. qui apprend —, արագուսումն, արագաուս. 2. մ. արագ, երագ, արագ արագ. aller, courir —. Plus —, արագագոյն, երագագոյն, վաղագոյն. qui parle —, արագախօս, երագախօս. || aller — en besogne, S. **Besogne**. 3. փութով, փոյթ ընդ փոյթ, վաղ, վաղվաղակի. qui oublie —, փութամոռաց:

Vitées, ի. յ. բ. որթատնկեայք. տոհմ բուսոց, S. **Ampélidées**.

Vitellin, e, ած. մգ. դեղնուցային. membrane —e, դեղնուցաթաղանթ:

Vitelline, ի. տգ. դեղնուցին, բնադեղնուց:

Vitellus (լուս) ա. լտ. տգ. ձուադեղնուց, արգասաւորարկն ձուոյ. *հաւկի արգասաբեր տարրն:

Vitelotte, ի. բ. խնձորակ. գետնախնձոր երկայնաձեւ:

Vitement, մ. ը. երագ, արագ, արագապէս. aller, courir —.

Vitesse, ի. արագութիւն, երագութիւն, *շուտութիւն. la — d'un cheval, d'un cerf, d'une hirondelle, d'un requin, d'une flèche, d'une balle, d'un boulet. Il accourut avec —. Écrire, lire, parler, prononcer avec —. La — de la main, արագագործութիւն. mouvement à grande —, մեծարագ շարժումն. — des pieds, արագոտնութիւն. grande —, արագահասութիւն (վաճառաց). petite —, յամրաժամանումն (վաճառաց). gagner qn. de —, կանխել՝ հասանել յառաջ քան զոք, *մէկէն առաջ հասնիլ:

Vitex (վիթէքս) ա. բ. գա. **Gattilier**:

Viticole, ած. այգեգործ, այգեգործական. la crise —.

Viticulteur, ա. այգեգործ, այգագործ:

Viticulture, ի. այգեգործութիւն:
Vitiligo, ա. ախ. սպիտակաքոս. *ներման քոս մարմնոյ :
Vitrage, ա. ապակիք, ապակեար. le — de cette maison a coûté tant. 2. ապակումն. *ապակի անցուննլն :
Vitrail, aux, ա. ապակեպատուհան, ապակննկար :
Vitre, ա. ապակի (պատուհանի). ce bruit a fait trembler les —s. Il y a une — cassée. || ի. casser les —s, խօսել անպատրուակ. *արձակ համարձակ ամէն բան ըսել :
Vitré, e, ած. ապակեպատ. porte —e. 2. ապակեղէն, ապակային, ապակաւոր, ապակեզարդ. fluide —. Électricité —e. || մգ. corps —, ապակենի. humeur —e, ապակեհիւթ :
Vitrer, ն. ապակել. *ապակի անցուննլ. — une fenêtre, une porte.
Vitrerie, ի. ապակեգործութիւն. 2 ապակեվաճառութիւն. 3. ապակեղէնք :
Vitrescibilité, ի. ապակաշրջելութիւն, ապակեցողութիւն :
Vitrescible, ած. ապակաշրջելի, *ապակոյ փոխարկելի :
Vitreux, euse, ած, ապականման, ապակեղէն, ապակային, ապակաոսխալ, ապակափայլ. ce minéral a la cassure —euse. Ce cheval a l'œil —.
Vitrier, ա. ապակեգործ, ապակեվաճառ. «ճամը».
Vitrière, ի. ապակեգործական. կին ապակեգործի. 2. ապակավաճառուհի, *ապակաճախուհի :
Vitrifiable, ած. ապակաշրջելի, ապակեղելի. tous les silicates sont —s.
Vitrification (սիօն) ի. ապակացուցումն, ապակեղումն :
Vitrifier, ն. ապակացուցանել, ապակեղել, ապակաշրջել. ces matières ont été vitrifiées par le feu du volcan.
Se vitrifier, դ. ապականալ, ապակեղիլ. *ապակի դառնալ :
Vitrine, ի. ապակեփակ, ապակեդարան, ցուցափեղկ, ցուցադարան. une — de bijoutier.
Vitriol, ա. տգ. արջասպ «զաճ». || huile de —, արջասպիւղ «զաճ եաղը» :
Vitriolage, ա. եգ. արջասպախառնուման. S. **Chaulage**.
Vitriolé, e, ած. արջասպախառն, արջասպոտ. terre —e.
Vitrioler, ն. արջասպել, արջասպախառնել՝ արջասպոտ առնել. — qn.
Vitriolique, ած. տգ. արջասպային. acide —, արջասպաթթու :
Vitrosité, ի. ապականմանութիւն :
Vitulaire, ած. անբ. որթային, *հորթու. lièvre —, որթատենդ. *հորթու տենդ :
Vitupère, ա. հ. S. **Blâme**.
Vitupérer, ն. հ. S. **Blâmer**.
Vivace, ած. երկայնակեաց, երկարակեաց, շատակեաց. dans ce pays les hommes sont —s. L'ours est un animal —. Voilà un homme qui a l'air —. 2. —, բազմակեաց, երկարատեւ. plante —. 3. դժուարաջինջ, դժուարաչնջելի, դժուարախիլ. les préjugés sont —s.
Vivacité, ի. աշխուժութիւն, աշխոյժ, կայտառութիւն, առուգութիւն. cet enfant a beaucoup de —. La — de ses mouvements. Avoir la figure, la physionomie pleine de —. Avoir de la — dans les yeux. 3. կորով, կորովամտութիւն, եռանդն, *կրակոտութիւն. la — de l'esprit, de l'imagination. 4. ուժգնութիւն, սաստկութիւն. la — des passions. La — du combat, de la lutte, de la dispute. Cela lui a échappé dans la — du discours, de la conversation. 5. պայծառութիւն. la — des couleurs, du teint. 6. վաղանցուկ ցաւումն. réprimer ses —s. C'est dans un moment de — qu'il m'a dit cela.
Vivandier, ère, գ. նպարավաճառ (ի բանակի). les —s sont soumis à certains règlements. Le pittoresque costume des —ères.
Vivant, e, ած. կենդանի, ողջ, *ապրող. il est encore —. Elle est encore —e. Les êtres —s, — էակք. corps —, *ապրող մարմին. il n'y a pas âme —e. Je n'y ai trouvé âme —e, չգտի անդ հոգի՝ մարդ կենդանի. toujours —, մշտակեաց. || tableaux —s, կենդանակերպ. կենդանի անդրիք. || ի. c'est le portrait —, l'image —e de son père, կենդանագիր՝ կենդանի պատկեր հօրն է. || c'est une bibliothèque —e, S. **Bibliothèque**. || Langue —e, մշտաբարբառ լեզու. || le Dieu —, Աստուած կենդանի՝ մշտարուն. || quartier —, բազմամարդ թաղ. rue, ville —e, բազմամարդ՝ բազմամբոխ փողոց՝ քաղաք. 2. ա. կենդանի. ողջ մարդ. les —s peuvent mourir. || ը. un —, un bon —, այր մշտազուարճ՝ զուարճասէր, կերակրասէր, յղփասէր. c'est un — qui n'a guère de scrupule. || Les —s, կենդանիք, մարդիկ. || un mal —, այր չարակեաց՝ չարաւէտ. ces vagabonds et mal —s. 3. կենդանութիւն, ողջութիւն. du — d'un tel, ի կեանս, ի կենդանութեան, *կեանքին մէջ; մինչեւ կենդանութեան ժամանակ. de son —, առ կենդանեաւ նորին, * անոր կենդանութեան առեն. du — de son père, առ կենդանութեան իւր հօրն, * հօր կենդանութեան ժամանակ. vous ne verrez pas cela de votre —, չտեսանիցէս զայս ի կեանս ձեր, *կեանքիդ մէջ զայս պիտի չտեսնաս. en son —, de son —, ի կենդանութեան իւրում, *իւր կենդանութեան՝ իւր ապրած ժամանակ. cela se faisait de son —. De mon —, ցորչափ իցեմ կենդանի, մինչեւ իցեմ ի մարմնի, մինչեւ իցէ ջունչ ի ռընգունս իմ, * քանի որ կ'ապրիմ :
Vivat (վիվաթ) մջ. լտ. կեցցէ՛. 2. ա. —. les —s, կեցցէք :
Vive, ի. ձկ. անթր. *փշոտ ձուկ :
Vive, մջ. կեցցէ՛, S. **Vivre**.
Vive-la-joie, ա. ուրախարար. c'est un —, — ոք է, *— մէկն է :
Vivelle, ի. ար. ֆիւսած :
Vivement, մ. ուժգնակի, սաստիկ, հզօրապէս, սաստկապէս, խորապէս. attaquer, presser, poursuivre —. On poussa — les préparatifs de guerre. Sentir — un bienfait, une injure, une affliction. Je vous serai toujours très — attaché.
Viverra, ա. կ. գա. **Civette** ի :
Viverridés, ա. յ. կ. բեշմկազգիք. ցեղ անասնոց, որոց նախատիպ է բեշկմուշկն (civette).
Viverrins, ա. յ.կ. բեղկմշկեանք. հն. **Viverridés**.
Viveur, euse, գ. կեցող, կենցաղասէր, խրախճանասէր, հեշտասէր, *ապրող :
Vivianite, ի. հր. վիվիանաքար :
Vivier, ա. ձկնաւազան, ձկնոց :
Vivifiant, e, ած. կենդանարար. կենդանաւոր, կենարար, կենաւոր, կենդանացուցիչ, կենսարեր, կենսացուցիչ, *կենդանութիւն՝ կեանք տուող. chaleur —e. Action —e des rayons solaires. La grâce —e. Le Saint-Esprit est l'esprit —.
Vivification (սիօն) ի. կենդանացումն, կենդանարարութիւն, կենդանագործութիւն :
Vivifier, ն. կենդանացուցանել, կենդանաւորել, կենաւորել, *կենդանութիւն՝ կեանք տալ. c'est Dieu qui vivifie toutes choses. La grâce vivifie l'homme. 2. փ. —. le soleil vivifie les plantes par sa chaleur. L'introduction de cette industrie vivifia toute la province. Le crédit a pour effet de — l'industrie.
Vivifique, ած. սգր. կենդանացուցիչ, կենսատու :
Vivipare, ած. կենդանածին. la vipère est —. Les poissons sont en général ovipares, cependant quelques-uns sont —s. 2. ա. —. les —s, —ք :
Viviparie, ի. **Viviparisme**, ա. կենդանածնութիւն :
Vivisection (սիօն) ի. բժ. կենդանաճեատութիւն, անասնաճեատութիւն :
Vivoter, չ. ը. հիքակեալ, *խեղճուկ ապրիլ, ապրըպրիլ. il n'a pas grand bien, mais il vivote.
Vivre (լծ. je vis, tu vis, il vit. nous vivons, v. vivez, ils vivent; je vivais, n. vivions; je vécus, tu vécus, il vécut, n. vécûmes, v. vécûtes, ils vécurent; j'ai vécu, n. avons vécu; je vivrai, n. vivrons; je vivrais, n. vivrions; j'aurai vécu, n. aurions vécu; vis, vivons, vivez, qu'ils vivent; que je vive, que n. vivions; que je vécusse, que tu vécusses, qu'il vécut. que n. vécussions, que vous vécussiez, qu'ils vécussent; que j'aie vécu, que n. ayons vécu; que j'eusse vécu, que n. eussions vécu; vivant, vécu) կեալ, տեսանել՝ կրել զարեւ, *ապրիլ. tous les hommes et tous les animaux qui vivent sur la terre. Ceux qui ont vécu avant nous. — longtemps, երկայնակեաց՝ երկարակեաց՝ երկայնօրեայ՝ երկարօրեայ լ. nous ne vivrons plus dans ce temps-là. J'ignore s'il vit.

encore. Il a cessé de —. Elle a vécu plus de cent ans. Saint Louis vivait au XIIIe siècle. A l'époque vivait Aristote. ‖Qui vit toujours, երկայնաւուրս, երկայնաւուրց, *երկայն ապրող. ‖ փ. Il ne vit que pour lui. Il ne vit que pour les autres, pour le bonheur des autres. Il ne vit que pour Dieu. Il ne vit que pour étudier, que pour faire le mal, etc. Il a assez vécu pour sa gloire, mais trop peu pour le progrès des sciences. ‖ Il a vécu, եկեաց, *ապրեցաւ, մեռաւ. ‖ il ne vivra pas, չէ ապրանաց, *չապրիր. 2. կեալ, կենցաւարել, կենաւարել, վայելել ի կեանս. ce n'est pas — que de souffrir continuellement. Il ne vit pas, il languit. La plupart des hommes meurent sans avoir vécu. 3. կալ, մնալ, տեւել. ce grand prince vivra éternellement dans l'histoire. Son nom, sa mémoire, sa gloire vivra jusque dans la postérité la plus reculée. Cet ouvrage vivra. Les ouvrages frivoles ne vivent que peu de temps, Սեպհ գրուածք սակաւակեաց լինին. les chênes vivent fort longtemps, երկարակեաց՝ երկարատեւ յոյժ են կաղնիք. 4. կեալ, կերակրիլ, սնանիլ, բուծանիլ. il n'a pas de quoi —. Il fait cher — dans cette ville. — de peu, սակաւակեր՝ սակաւակեաց լինել. — de laitage, կաթնաբուծ լ. — de légumes, ընդակեաց՝ ընդաբուտ՝ ընդակեր՝ բանջարակեր լինել. certains oiseaux vivent de proie, Թռչունք ոմանք որսակեր են. — de régime, S. Régime. 5. կեալ, հայթայթել զապրէն կենաց. il vit de son travail. 6. կեալ, անցուցանել կեանս, *ապրիլ, կեանք անցուցանել. — à la campagne. — dans la solitude, dans les plaisirs. — heureux, content. 7. կեալ, կենակցիլ, կենակից լ. il vit avec lui, կենակից նորա է, կենակցի ընդ նմա, *անոր հետ կ'ապրի. 8. Vive. կեցցէ՛. vivez, կեցցէք. vivent, կեցցե՛ն. vive Dieu! կենդանի է Տէր. vive le roi! կեցցէ՛ արքայ. vive l'empereur! կեցցէ՛ կայսրն. vivent les bons vins! Vive l'amour! Vive Paris pour les plaisirs! Vive la joie! ‖Qui vive? ո՞ է. հարցումն պահանորդաց. la sentinelle cria qui vive? ‖ փ. եւ ը. être sur le qui-vive, զգուշաւոր՝ շրջահայեաց լ. il faut être toujours sur le qui-vive avec lui. ‖ Qui vivra verra, որք կեցցեն՝ տեսցեն, *ողջ մնացողքն կտեսնեն:

Vivre, ա. ուտեստ, պարէն, նպար, աննդեղէնք, *ուտելիք. il lui donne tant pour le — et le vêtement. Les —s sont chers dans cette ville. Manquer de —s, չունել —. La place manqua bientôt de —s.

Vivrogne, ի. անք. S. Noir museau.

Vizir, ա. եպարքոս «վէզիր». le grand —, մեծ եպարքոս. ‖ de grand —, եպարքոսական:

Vizirat կամ **Viziriat**, ա. եպարքոսութիւն:

Viziriel, elle, ած. եպարքոսական. ordre —.

Voandzée, ի. բ. վոանդզէնի. երկպրուկ լոյս ընդարեր:

Vocable, ա. բառ. ce — est peu usité. 2. անուանակոչութիւն, անուն. cette église est sous le — de saint Joseph.

Vocabulaire, ա. բառգրքուկ. il y a à la fin de ce voyage un — de la langue malaise. Le — de ce peuple est peu étendu. Le — de la chimie, de la botanique.

Vocabuliste, ա. բառգրքուկագիր. *բառգրքուկ շինող:

Vocal, e, aux, ած. ձայնական, ձայնային. l'organe —. Les cordes —es. Les sons vocaux. Articulation —e. Prière, oraison —e. Musique —e, ձայնական երաժշտութիւն. Nerf —, յիլ —, ձայնաջիլ:

Vocalement, մ. ձայնապէս, ձայնով. prier —.

Vocalique, ած. ը. ձայնաւորական:

Vocalisation (սիօն) ի. եմ. ձայնաւորութիւն. cette cantatrice est remarquable par l'agilité de sa —.

Vocalise, ի. եմ. ձայնավարժ, ձայնաիրաժանգ. des —s difficiles.

Vocaliser, չ. ձայնաւորել. elle vocalise comme un rossignol.

Vocatif, ա. ը. կոչական (հոլով):

Vocation (սիօն) ի. աբ. կոչումն, ընտրութիւն. la — d'Abraham. Manquer à sa —. 2. կոչումն, պարտք. la — des rois est de gouverner les peuples avec justice. 3. փ. կոչումն, յօժարութիւն, միտումն. il se sent de la — pour les arts, pour le commerce, pour le mariage. Avant d'entrer dans cette carrière, examinez bien votre —. Je ne veux pas contrarier sa —. 4. կոչումն, տաղանդ. son ardeur pour les sciences mathématiques indiquait assez sa —. Il a une — décidée pour la peinture.

Vochysiacées (վօքիզիասէ) ի. յ. ը. վօքիզենասերք. ցեղ երկպրուկ ծառոց եւ Թփոց:

Vochysie (վօքիզի) ի. ը. վօքիզիա, վօքիզենի. տունկ բուսեալ ի Քիլի, ի Բրազիլ եւ ի Կույանա:

Vochysiées (վօքիզիէ) ի. յ. ը. վօքիզենեայք. S. **Vochysiacées.**

Vociférateur, trice, գ. աղաղակող, *կանչուրտող:

Vocifération (սիօն) ի. ձայնարձակութիւն, աղաղակ, կանչ եւ կառանչ, *կանչուրտուք. les —s des clubistes ne l'effrayèrent point.

Vociférer, ն. մեծաբարբառ աղաղակել, *պոռալ կանչել, կանչուրտել, պոռչըտալ. la multitude vociférait sur la place publique. Il a bien vociféré contre vous.

Vœu (վէօ) ա. ուխտ. faire un —, ուխտ դնել, ուխտել. acte de —, ուխտագիր. faire — d'aller en pélerinage. S'acquitter de son —. Rompre, violer son —, ուխտազանց՝ ուխտանենգ՝ ուխտադրուժ լ. violation de —, ուխտազանցութիւն, ուխտանենգութիւն, ուխտադրժութիւն. former, faire des —x, ուխտիւք խնդրել, ուխտել, մաղթել. plein de —x, ուխտաւէտ, մաղթանաւէտ. des —x, ուխտք, մաղթանք. de bons —x, բարեմաղթութիւնք. 2. արքադիր նուէր, նուէր ուխտի. appliquer des —x aux images d'un autel. հն. **Ex-voto.** 3. ուխտ, որոշումն. je fais — de vous être attaché pour la vie. Il a fait — de ne jamais mentir. 4. փ. ուխտ, մաղթ, մաղթանք, իղձ, փափաք, տենչ. c'est mon — le plus cher. C'est le — général. Exaucer, remplir, combler les —x de qn. Agréez mes —x. Il s'est rendu à nos —x. 5. քուէ, քուեայ, հաւանութիւն. donner, refuser son —. լա. **Suffrage.** 6. ուխտ, ուխտադրութիւն. — monastique, վանական —. Prononcer, faire son —, ուխտ դնել, ուխտադիր լ. se faire relever de ses —x. —x simples, solennels, պարզ՝ հանդիսաւոր ուխտք. — de chasteté, ուխտ ողջախոհութեան, սրբակրօնութիւն. qui a fait — de chasteté, de virginité, ողջախոհ, սրբակրօն. — de pauvreté, d'obéissance.

Voglianite, ի. հբ. վոգլիանիտքար. քար ինչ ի Պոհեմիա:

Voglite, ի. հբ. վոգլիտքար:

Vogue, ի. նե. հ. Թիավարութիւն, Թիավար ընթացք նաւի. — lente, pressée. 2. փ. հռչակ, համբաւ. ce prédicateur avait une — extraordinaire. Ce marchand, ce magasin a de la —. Ce livre n'a eu qu'une — passagère. Ce jeu est fort en —.

Voguer, չ. Թիավարել, *Թիերով առաջ երթալ. les galères commençaient à —. ‖ փ. vogue la galère, որ ինչ լինելոց է՝ եղիցի, *ի՛նչ կուզէ ըլլայ. 2. փ. նաւել, նաւարկել, նաւագնաց՝ ծովագնաց լ. nous voguions à pleines voiles. Le paquebot voguait vers la Sicile. 3. Թիավարել, *Թիեր քաշել. nous étions six galériens qui voguaient.

Vogueur, ա. Թիավար:

Voici, նխ. ահա, ահաւասիկ, աւասիկ, ահաւանիկ, աւանիկ. me —. Me — donc arrivé. Nous — au principe. — la maison en question. Le — qui entre. — quels sont ses titres. — ce que je lui répondrai. ‖ ը. en — d'une bonne, en — d'une autre, *ա՛ռ քեզ ուրիշ մ'ալ. ‖ nous y —, *խնդրոյն կիաւանինք, բանն ահա բաւճիս պէս եկաւ:

Voie, ի. ճանապարհ, ուղի, *ճամբայ «եօլ». les —s militaires. — navale, նաւուղի. — ferrée, երկաթուղի. la — du chemin de fer, երկաթուղի. la — publique, հրապարակ, պողոտայ. ‖ ը. il est toujours par — et par chemin, միշտ ճանապարհորդէ՝ ուղեւորի. ‖ փ. la — du ciel, du paradis, du salut, ճանապարհ երկնից՝ արքայութեան՝ փրկութեան. la — étroite, նեղ ճանապարհն. la — large, լայն ճանապարհն. la bonne —, բարի ճանապարհն. entrer dans la bonne —, * լաւ ճամբան մտնել. 2. ճանապարհ, ուղի, ճամբայ. prendre la — de terre, de mer, de l'eau, *ցամաքով, ծովով, ջրով ճամ-

բայ բնել . || par — de, ճանապարհաւ, *ճամբաւ, միջոցաւ. je vous enverrai ce ballot par la — des messageries. C'est la — la plus sure. Envoyez-moi ces papiers par la — de monsieur un tel. 3. անուամէջ, հետք. la — des voitures d'Allemagne est plus étroite que celle des voitures de France. Cette voiture a la —, n'a pas la —. Suivre la — d'une charrette. 4. ո. որսահետք. mettre les chiens sur la —, sur les —s. Les chiens sont sur la —, sur les —s. || ի. mettre qn. sur la —, sur les —s, իարկ եղած տեղեկութիւններն տալ . || n'avoir ni vent ni — de qn., * ինչ ըլլալն չը գիտնալ . 5. մգ. անցք, ուղի, վտառ. —s aérifères, aériennes, օդային՝ օդաթաթք վտառք . —s urinaires, միզանցք, միզուղիք . —s respiratoires, շնչողական գործարանք . —s lacrymales, արիւնք արտասուաց . —s biliaires, մաղձատար ամանք . —s digestives. || — d'eau, ջրաթիր ճակ . nous avions une — d'eau à notre bâtiment. 6. ագ. եղանակ, տարազ . — sèche, — հալման . — humide, — լուծման . par — sèche, հալմամբ . par — humide, լուծմամբ . 7. իգ. ճանապարհ . —s de droit, —ք իրաւանց . attaquer un jugement par la — de l'appel. || —s de fait, բռնութիւնք, կռիւնք, հարուածք . 8. չափ. — de bois, փայտաչափ . — de charbon, ածխաչափ . 9. աս. — lactée, յարդգող, ծիր կաթին . 10. եղ. —s et moyens, ընդհանուր հաստոյք պետութեան . 11. ի. ճանապարհ, ուղի, շաւիղ, *ճամբայ . prenez la bonne — pour réussir. Recourir à des —s justes, honnêtes. Il ne faut pas se servir de mauvaises —s. Il est parvenu par la — de la faveur, de l'intrigue. — lumineuse, լուսոյն . tenter la — des négociations. Il ne lui reste que la — des emprunts. Il est en — d'accommodement, de faire qc., *հաշտուելու՝ բան մի ընելու ճամբան՝ վրայ է :

Voigtite (վուակիթի) ի. հր. վուագտաթար :

Voilà, նխ. ահա, ահաւադիկ, աւադիկ. nous y —, ահա մեք, *ահա հասանք, բուն ինդրոյն եկանք. le — qui arrive, ահա հասանէ, *ահա կը հասնի . — l'homme que vous demandez. — l'ennemi. — ce que j'avais à vous dire. — la raison. || ը. — pourquoi je suis arrivé si tard. — ce que c'est que de désobéir. — qui est très bien. — qu'on sonne. — qu'il arrive.

Voile, ի. առագաստ, Քոչարան, արմիոն «եէլքէն» . navire à —, առագաստանաւ . à —s déployées, առագաստալիր . sous —, առագաստք պարզեալ՝ *պարզած. faire —, առագաստել, նաւել, նաւարկել . aller à la —, առագաստով գնալ . sans —, անառագաստ . amener une —, իջուցանել զ—. carguer une —, ամփոփել զ—. déferler une —, պարզել զ—. || փ. եւ հ. mettre toutes les —s au vent, հողմառոյց առնել զառագաստս. || faire force de —s, զամենայն հնարս հնարիլ :

Voile, ա. քող, քօղ, քողանոց, կոզպատ, եփեսնոց, *լաչակ, մէջատակ, մէջար «եաշմագ». — de mousseline, de gaz, de dentelle. — clair, épais. Sans —, անքող. les femmes en Orient ne sortent qu'avec un —. — de mariage, քող հարսանեաց . — de la mariée, քող հարսի la statue d'Isis était couverte d'un —. Couvert d'un — noir, սեւազգեստ. qui a un — blanc, ալիտակազգեստ . caché avec un —, քողածածկեալ . se couvrir avec un —, քողարկիլ, կոզպատիլ. couvrir de —s, քողարկել, քողաւորել, կոզպատել . 2. փ. —, ծածկոյթ . comment soulever le — qui nous cache l'avenir. La science a soulevé le — qui nous cachait les secrets de la nature. Un homme qui a un — devant les yeux. Il faut jeter un — sur cette affaire. 3. փ. քող, խաւար . les —s de la nuit. 4. քող . cette fille a pris le —, *այս աղջիկն — առաւ՝ մայրապետ եղաւ . les professes portent le —. Prise de —, քողառութիւն . assister à une prise de —, *քողառութեան ներկայ գտնուիլ . tel évêque lui a donné le —, *այս ինչ եպիսկոպոսն իրեն քող տուաւ. 5. պտ. քող, ծածկոց . le — du calice, — սկիհի . 6. քող, շղարշ . un manteau de —. Une doublure de —. 7. փ. քող, պատրուակ . ce scélérat se couvrait du — de la piété, de la dévotion. 8. վարագոյր. à la mort de Jésus-Christ le — du temple se déchira en deux parts. 9. մգ. առագաստ . — du palais. քաղաքագաստ :

Voilé,e, ած. քողարկեալ, քողաւոր, առագաստածիգ . femme —e. || A demi—, կիսաքող . 2. փ. —, քողածածուկ, անպայծառ . voix —e. 3. առագաստեալ. bâtiment bien —, mal —.

Voiler, ն. քող արկանել, քողարկել, սքողել, քողաւորել . պատրուակել . — sa figure. On voile les images dans les églises pendant le carême. || փ. le brouillard voilait les collines. 2. նւ. առագաստել, առագաստաւորել .

Se voiler, դ. սքողիլ, *երեսն քող ձգել. les femmes se voilèrent. Les vestales étaient presque toujours voilées.

Voilerie, ի. նւ. առագաստարան, առագաստոնց . 2. առագաստագործութիւն :

Voilette, ի. քողիկ, երեսանոց, *երեսնոց . cette femme avait une jolie —.

Voilier, ա. առագաստագործ . 2. առագաստանաւ . c'est le meilleur — de la flotte. Un bon —, արագագնաց՝ արագընթաց —. mauvais —, յամրագնաց —. 3. ձգ. առագաստածուկն . 4. Բ. առագաստաքրքջուն . grand —. S. Longipennes.

Voilure, ի. առագաստք, առագաստանք . il ne manque rien à la — de ce vaisseau. Changer de —, առագաստափոխ լ. :

Voir (լծ. je vois, tu vois, il voit, n. voyons, v. voyez, ils voient; je voyais, tu voyais, il voyait, n. voyions, v. voyiez, ils voyaient; je vis, tu vis, il vit, n. vîmes, v. vîtes, ils virent; je verrai, n. verrons; je verrais, n. verrions; vois, voyons, voyez; que je voie, que tu voies, qu'il voie, q. n. voyions, que v. voyiez, qu'ils voient; que je visse, que tu visses, qu'il vît, que n. vissions, que v. vissiez, qu'ils vissent; voyant, vu, vue) ն. տեսանել, ակնառութ լ., *տեսնել «կէօրմէք». — un tableau. Il faut que je le voie. Voyons, *տեսնենք, օ՛ն . beau à —, գեղեցիկ ի տեսանել, գեղատես, գեղատեսիլ . action de —, երեւոյթ. 2. տեսանել, փորձել. voyons ce qu'il dira. 3. տեսանել, դատել . je vois ce qu'il vous faut. 4. տեսանել, յաճախել . այցելել . il ne voit que des gens riches. 5. դաշտանել՝ տեղատես լ. elle voit. Cette femme ne voit plus. || — le jour, տեսանել զլոյս, ծնանիլ . || — le feu, պատերազմիլ . || փ. n'y — que du feu, *բան չհասկանալ. || — de près, տեսանել իմօտոյ, հայել ուշի ուշով . — de loin, տեսանել ի հեռուստ, *հեռուէն տեսնել . je le vois arriver de loin. Laisser —, տալ տեսանել, ցուցանել, երեւեցուցանել, *տեսցունել . || — clair, *հասկանալ, խելքն կտրել . || ne — rien à, *դատողութեան մի ընել չկարել . || aller — un malade, *հիւանդատեսի երթալ . || ne — personne, *քաշուած ապրիլ . || aller — qn., *մէկուն տունն երթալ, մէկն տեսնելու երթալ . 6. տեսանել, յաճախել . Dieu voit toutes choses, ամենատես՝ ամենատեսող է Աստուած . qui voit tout, ամենատես, ամենագէտ . 7. տեսանել, իմանալ . ne voyez-vous pas qu'il vous trompe. || Ceci est à —, տեսանելի՝ ընելի է այս . || je vis l'heure, le moment qu'ils allaient se battre, փոքր մի եւս եւ մարտնչելոց էին, * քիչ մնաց որ պիտի ծեծկուէին .

Se voir, դ. տեսանել զինքն. il est difficile de —. Il se vit perdu. 2. տեսանել զմիմեանս, երեսանալ, երեսիլ, *զիրար տեսնել, տեսնուիլ, տեսուրի «էէօրիշմէք». — souvent. 3. տեսանիլ, *տեսնուիլ. cette tour se voit de très loin. Un phare doit — de loin. 4. տեսանիլ, դիպիլ, *հանդիպիլ . cela se voit tous les jours. || Se faire —, ցուցանել զանձն, անձնացոյց լ. *ինքնինքն ցուցունել :

Voire, մ. նաեւ, եւս, անգամ . ce remède est inutile, — même pernicieux. 2. ն. ճշմարիտ :

Voirie, ի. ագռաւանք, ուղեսեղութիւն . 2. ագռաւանք, աղբանոց «չէօփլիք». on jeta le corps de ce malheureux à la —. 3. ագռաւանք, աղտեղութիւնք, *մնասութիւնք . le loup dévore les —s les plus infectes.

Voisin,e, ած. մերձաւոր, մօտաւոր, մերձակայ, մերձակից, շրջաբնակ, դրացի. les maisons —es. Deux rues, deux paroisses —es. Les terres

—es de la rivière. Les états —s de la France. 2. փ. մերձ, մօտ. ce discours emphatique est — du galimatias. Il est — de sa perte. 3. գ. դրացի, դրակից, դրացուհի, երդակից, շրջաբնակիչ. mon —, ma —e. Il a comme —e une charmante personne. Elle a pour — monsieur un tel. Nous sommes —s, մենկից՝ մնակից եմք. il faut en avertir les —s.

Voisinage, ա. մերձաւորութիւն, մերձակայութիւն, մօտաւորութիւն, դրակցութիւն. le — de la forêt. 2. մերձաւոր վայրք, մերձավայրք. la grêle a désolé tout mon —. Les maisons du —. 3. ա. դրացութիւն, դրացիք, դրակիցք. tout son — l'aime. Un bon —, բարի —. Un mauvais —, չար —.

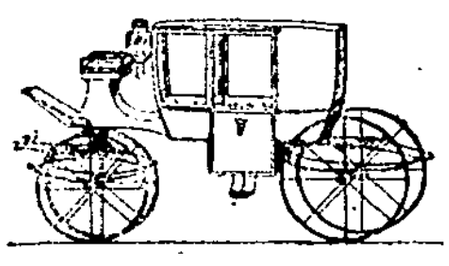
Voisiner, չ. դրացել, յայց եկաննել դրացեաց. il ne fait que —. Il aime à —. Il n'est bon voisin qui ne voisine.

Voiturable, ած. կառակրելի. ces objets ne sont pas —s.

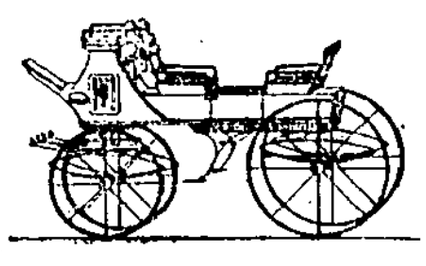
Voiturage, ա. կառակրութիւն. il paya tant pour le —.

Voiture, ի. կառք. — fermée, փակակառք, *գոց —. — ouverte, découverte, հլակառք, *բաց —. — à bras, բազկակառք. — attelée à un, deux chevaux, միածի՝ երկձի —. — à quatre chevaux, քառածի —. on mit le cheval, les chevaux à la —. Les —s publiques, հասարակակառք. — particulière, մասնաւորակառք. — d'occasion. — de place, հրապարակակառք. monter en —, մտանել ի կառս, *կառք մտնել. descendre de —. Conduire une —, — վարել, *քշել. la — a versé. Les —s des chemins de fer. — de vin, de paille, de pierres. Fabricant de —s, կառագործ. — de voyage, ուղեկառք. faites avancer ma —. Il a pris —. Il a sa —, ses —s. Il est venu en —, *կառքով եկաւ. 2. կառակրութիւն, փոխադրութիւն. il a payé tant pour la — des marchandises. La — de mes bagages se fit par mulets, par bateau, par eau, par terre. || Lettre de —, կառագիր, փոխադրագիր, բեռնագիր. 3. կառաչափ. կառք մի չի. expédier une — de charbon.

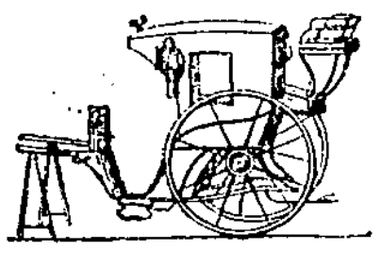
Voiturer, ն. կառակրել. կրել կառօք. — des marchandises, du blé, des pierres, du fumier, de l'argent. 2. կրել, փոխադրել. — par mulets, par bateau, par eau, par terre. Voulez-vous me — jusque chez moi ?

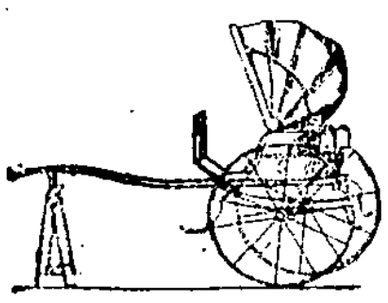
Berline.

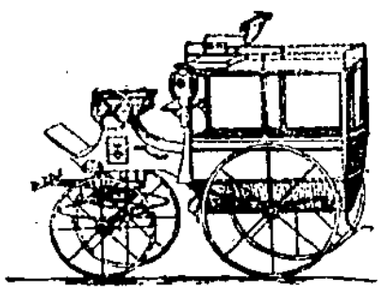
Break.

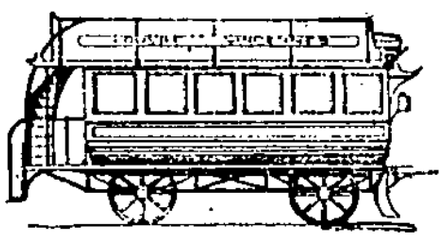
Cab.

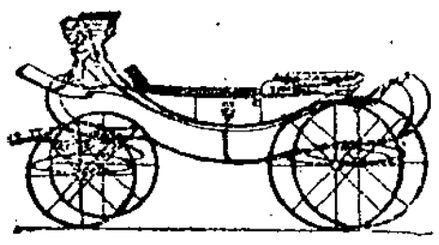
Cabriolet.

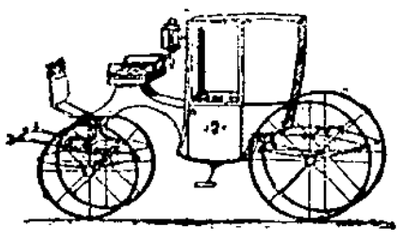
Omnibus.

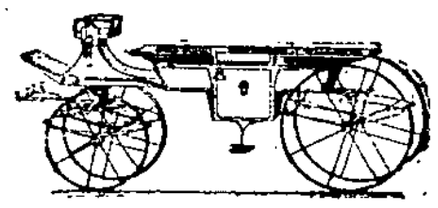
Tramway.

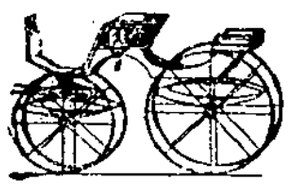
Calèche.

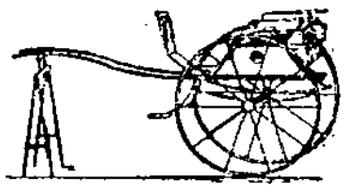
Coupé.

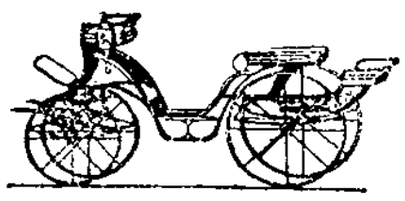
Landau.

Phaéton.

Tilbury.

Victoria.

VOITURES.

de transport, փոխադրակառք. — de gala, շքակառք, հանդիսակառք. — de louage, վարձակառք. petite —, կառքիկ. une — traînée par des chevaux, ձիածիգ —. par où passe, où peut passer une —, կառանցիկ. une — rude, douce. — à deux roues, — երկանիւ. — à quatre roues, — քառանիւ. — suspendue, կախակառք.

Voiturette, ի. կառքիկ, կառիկ:

Voiturier, ա. բեռնաբեր. — par eau, ջրաբեռնաբեր. — par terre, ցամաքաբեռնաբեր. les —s de tel endroit.

Voiturin, ա. կառապան. notre — nous mena à une hôtellerie. 2. կառապանակառք. aller à Paris par le —.

Voituriste, ա. կառապան:

Voix, ի. վանգ, վանգիւն, ձայն, բարբառ. — de l'homme. — forte, puissante, գոռ՝ յորդելակ ձայն. — faible, juste, fausse. Qui a une — triste, տխրածայն. qui a une — douce, քաղցրածայն. petite —, ձայնիկ. j'entends une —, լսեմ ձայն մի. à — basse, դաշնաձայն, ցածիկ. դաշն ձայնիւ, ցածախօս. à haute —, բարձրաձայն, բարձրաբարբառ. qui a la même —, ձայնակից. qui a la — d'homme, առնաձայն. à demi——, մեղմաձայն, կիսաձայն. d'une — triomphante, յաղթաձայնիւ. qui a la — dure, mauvaise, խռոտաձայն՝ չարաձայն. de — vive, կենդանի ձայնիւ՝ բարբառով. sans —, անձայն, անբարբառ, անշշունչ. || rendre la — à qn., ի խօսս առնել զոք, բարբառեցուցանել. qui a la — tendre, գոլտրաձայն, գոլոլաձայն. || la déesse aux cent —, հարիւրաձայն դիցուհին. համբառ. 2. ձայն, բարբառ. la — des oiseaux, du perroquet. Qui a la — du rossignol, սոխակաձայն. 3. հաչիւն. la — d'un chien. 4. եղ. ձայն. une belle —. Marier la — avec les instruments. A plusieurs —, բազմաձայն. il a de la —, ձայնող է. la — humaine, մարդաձայն. portée de la —, ձայնահաս. à deux —, երկձայն, կրկնաձայն. à trois —, եռաձայն. il y avait plusieurs — à ce concert. 6. փ. ձայն, բարբառ, հնչիւն, որոտ. la — de l'orage, du tonnerre, du canon. La — argentine d'une cloche. || La — de la conscience. 7. ձայն, հայցուած, խորհուրդ. être sourd à la — de qn. Écoutez la — de votre ami, de la raison. 8. ձայն, քուէ, քուեայ. recueillir, compter les —. Donner sa — à qn., քուէ տալ ումեք, *ձեկուն քուէ տալ. donner sa — à qc., հաւանիլ. mettre aux —, բնդ քուէիւք արկանել, *քուէի դնել: élu par tant de —. || Avoir — active, passive, S. **Actif**. || Tout d'une —, d'une — unanime, միաձայն, միաձայն հաւանութեամբ. 9. ձայն, կարծիք. il n'y a qu'une — sur son compte. La — publique, — հասարակաց. || la — du peuple est la — de Dieu, ձայն ժողովրդեան՝ ձայն Աստուծոյ. avec une — entremêlée de sanglots, հառկլեալ ձայնիւ, հեծեծագին. la — de la nature, ձայն բնութեան. 10. բ. ձայն. la — active, ներգործական —. la — passive, կրաւորական —.

Vol, ա. գողութիւն, գողութիւն. — avec effraction, S. **Effraction**. — à main armée, — զէն ի ձեռին՝ *ձեռն զէնք. complice de —, գողակից. complicité de —, գողակցութիւն. — de grand chemin, հուլկահարութիւն. 2. գաղտ, գողութի ինչ, *գողցուած բան. on a trouvé le —. Receleur d'un —.

Vol, ա. Ընթացք, Ընչուիմն, Ընթ. haut —, բարձրընչութիւն. l'aigle a le — haut, բարձրաընթիւ է արծիւ. le — de la perdrix n'est pas long, *երկարաընթիւ չէ կաքաւն. le — du

papillon est léger. Le hanneton a le — lourd. Le — de la chauve-souris est saccadé. Dans son —, ի Թռչանի. prendre son —, Թիռ՝ Թռիչս առնուլ. à —, ի Թռչանի, ի Թիռ, ի Թռիչս. — ondoyant, սաւառնումն. le — des oiseaux, ԹռչնաԹռիչք. de haut —, բարձրաԹռիչ. le bas —, ցածաԹռիչ. || tirer, tuer un oiseau au —, *Թռչունն Թռչած ցամաքակ քաշել, մեռցուցանել. 2. ի. յծվար. le — du chapon. || փ. prendre un — trop haut, *վիճակէն վեր բաներ ընել. || նոյն մարդով ասի prendre un trop grand —. Il faut mesurer son — à ses forces. || փ. եւ ք. de plein —, ի մի Թռիչ, անդէն եւ անդ, *մէկ Թռիչով, մէկանց. il est parvenu de plein —. 3. որսահաւք. il entretenait des —s. 4. հաւահարուԹիւն. որս որսահաւուք. il se plaisait au — du héron. || Un demi-—, կիսաԹռիչ.

A — d'oiseau, մ. ԹռչնաԹռիչ, Թռչնաւոլոց, ի Թռչնատես սլացս, Թռչնահայեաց ակնապիշ. S. Oiseau.

Volable, ած. գողանալի, *գողցուելիք. ce n'est pas une chose —.

Volage, ած. փոփոխամիտ, յեղյեղուկ, անհաստատամիտ, դիւրայեղ, յեղափոխ, յեղաշրջուկ, խորհուրդափոխ, յեղյեղուկ. amant, cœur, esprit, humeur —. La jeunesse est —. || գ. —. c'est un —, une —. 2. անհաստատ, *ծուռտ. navire —. Boussole —.

Volaille, ի. հաւ, հաւեղէն. élever de la —. Une belle pièce de —. La — est chère. 2. հաւ, որձաւ. mettre une — au pot. Marchand de —s, հաւավաճառ. éleveur de —s, հաւաբոյծ. élevage de —s, հաւաբուծուԹիւն:

Volant, e, ած. Թռչուն, Թռան, Թռչուն. parole —e, Թռչուն բան, *Թռչուն խօսք. poisson —. 2. —, արագաշարժ, արագախաղաց, շարժուն. coup, escalier —. || Feu —, S. Échauboulure. || Feuille —e, ԹռանԹերԹ. *արձակ ԹերԹ՝ գրուած կամ տպագրած. || cachet —, արձակակնիք. || ի. artillerie —e, զս. Artillerie légère եւ artillerie à cheval. || բժ. petite vérole —e, S. Varicelle. || նկ. draperie —e, հոլմածուփ օձոցք. || cerf-—, S. Cerf-volant.

Volant, ա. ի. Թռչարան, փետրագունդ. jouer au —. Un — mal emplumé. 2. Թռչարան. Թեւ հոլմաղացի. 3. համառակք, խորշխորշուն. *կանանց շրջազգեստին (robe) տակ դրուած զարդ. ին. Falbala, Traîne. 4. մբ. Թռչուն, մեծանիւ:

Volapuk, ա. աշխարհալեզու:

Volatil, e, ած. Թռչական, ցնդական, ցնդելի. huile —e, ցնդիւղ. alcali —, ցնդակալի. ցնդական ալկալի:

Volatile, ած. Թռչող, Թռչուն. les insectes —s. 2. գ. Թռչուն, օդագնաց, օդապար. parmi les —s.

Volatilisable, ած. ցնդելի. ին. Volatil.

Volatilisation (սիօն) ի. ցընդումն. la — du mercure, de l'éther, du camphre.

Volatiliser, ն. ցնդիլ. — un corps solide.

Se volatiliser, դ. ցնդիլ. l'arsenic se volatilise sans passer par l'état liquide.

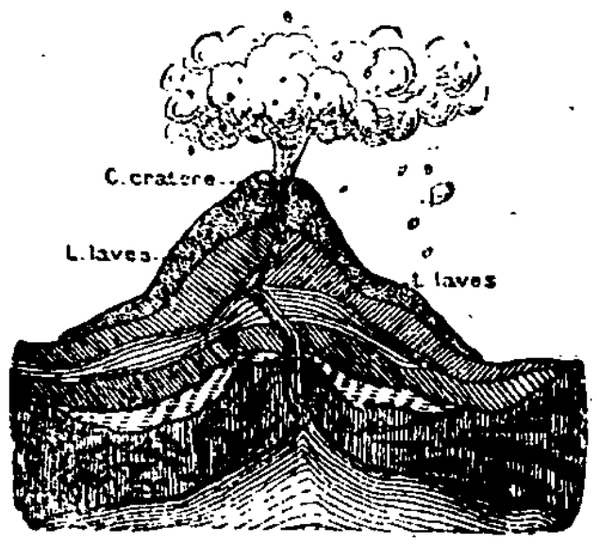
Volatilité, ի. ցնդականուԹիւն. la — de l'éther, du camphre.

Volatille, ի. ք. Թռչնիկք, Թռչնակք, մանր Թռչունք. il ne leur donna à dîner que de la —.

Vol-au-vent, ա. հոլմհատեայ. հատեայ ինչ մսալից. un pâtissier renommé pour ses —.

Volborthite, ի. հք. պոլբորԹիտային:

Volcan, ա. պց. հնիհատոս. ատուած հրոյ. 2. հրաբուղխ, *հրաղեղ. le cratère d'un —. Les éruptions, les laves d'un —. 3. փ. հրաբուղխ, մտաղուռ վտանգ, աղէտ. être sur un —.

Volcanique, ած. հրաբխային, հրաբղխական, հրաբխեայ. phénomènes —s. Terrain —. 2. փ. հրաբորբոք, տապեռանդն, *կրակոտ. une tête, une imagination —.

Volcanisé, e, ած. հրաբխային, հրաբխոտ. terrain —.

Vole, ի. համաշահ, համակ, *բոլոր ձեռքերն շահիլն. je fais la —.

Volé, e, անց. գողացեալ, *գողցած. 2. ած. գողունի, *գողցուած. bien — ne profite pas, * — բանն օգուտ չբերեր. || ք. je suis —, *յոյսս պարապ ելաւ:

Volée, ի. Թռիչք, Թռչան. prendre la —, Թռչիլ, Թռչատիլ. donner la —, Թռուցանել, ազատել, *Թռցունել. tout d'une —, միաԹռիչ, համաԹռիչ. || փ. եւ ք. prendre la —, Թռչիլ, Թռիչս առնուլ, Թեւանալ, ազատիլ. 2. տարմ, հրամ. une — de pigeons blancs, տարմ սպիտակերամ աղաւնեաց, հրամ լուսատարմիկ՝ լուսափետուր աղաւնեաց. une — d'étourneaux, etc. 3. հրամ, տարմ (համածին Թռչնոց). Ces pigeons sont de la — de mars, de la — d'août. 4. փ. եւ ք. համախոհ՝ համամիտ՝ համարուեստ մարդիկ. une — de jeunes écoliers. Vous n'êtes pas de sa —. || փ. haute —, բարձրաԹռչուԹիւն. || փ. c'est une personne de la haute —, բարձրաԹռիչ՝ բարձրատիպ անձ է. 5. փ. գան, գանարքուԹիւն, ծեծ. une — de coups de bâton. 6. փ. համահնչիւն բախումն. sonner les cloches à toute —, համահնչիւն գանգաչեցուցանել զզանգակս, *բոլոր ուժով զանգակներն հնչեցուցանել՝ զարնել. 7. ք. ձգումն, արձակումն. une — de canons, հրեանձգուԹիւն. tirer à toute —, համաձիգ է. 8. Թռչակ. քեզակալ փայտ կառաց. S. Timon.

A la —, ի Թռչանի, ի Թռիչ, ընդ օդս. je lui jetai une pomme, il la saisit à la —. Il est toujours en course, il faut le prendre à la —. 2. անխորհրդաբար, ԹեԹեւօէն. il parle à la —. Il fait toutes choses à la —. 3. նգ. semer à la —, սփռելով սերմանել՝ ցանել:

Voler, ն. Թռչել, Թռանել, Թեւապարել. — bas, վայրաԹռիչ է., գետնաԹռիչ է., *վար՝ ցած Թռչիլ. — haut, բարձրաԹռիչ է., *բարձր Թռչիլ. — à tire-d'aile, արագաԹռիչ՝ բարձրաԹռիչ է., խոյանալ. || փ. — de ses propres ailes, S. Aile. 2. —, սլանալ. les flèches volaient. || Faire —, Թռուցանել, սլացուցանել, *Թռցունել, սլացունել. le vent faisait — la poussière. 3. —, սուրալ, վազել. j'ai volé chez mon frère pour lui apprendre cette nouvelle. — au secours de qn. || փ. le temps vole. Tous les cœurs volaient au devant de lui. Le bruit de ses hauts faits à volé par toute la terre. 4. ն. ք. որսալ, հաւահաջ է. le faucon apprend facilement à — d'autres oiseaux. Le lanier ne vole guère que la caille et la perdrix. 5. փ. որսալ. il aime surtout à — le héron.

Voler, ն. գողանալ. — la bourse de qn. — des hardes, un cheval. Ce valet a volé son maître. J'ai été volé cette nuit. եւ կ. il volait sur les grands chemins. Cette femme volait dans les magasins. || փ. —, կողոպտել. — un nom, un titre. Il a volé cela dans tel ouvrage. Il a volé cette scène à un auteur arménien. 2. —, շորԹել, շռայել, յափշտակել. il a volé sa réputation. || Il ne l'a pas volé, արժանի է այնմ, *անոր արժանի է. [*գողցուիլ:

Se voler, դ. գողանալ, գողանիլ,

Volereau, ա. ք. գողիկ, *պզտիկ գող. on a arrêté une bande de —x, dont le plus âgé n'avait pas quinze ans.

Volerie, ի. ք. գողուԹիւն. il s'est enrichi par ses —s. C'est une vraie —.

Volerie, ի. ո. հաւաւսարուԹիւն. ին. Fauconnerie.

Volet, ա. փեղկ «գանատ». ouvrir, fermer les —s. D'un —, միափեղկ. de deux —s, երկփեղկ. 2. տախտակ. 3. աղաւնոց. 4. ար. անուաԹեւք (ջրաղացի). 5. պտ. ծածկոց (սկիհի). || փ. եւ ք. trié sur le —, ընտիր ընտիր. il ne reçoit que des personnes triées sur le —.

Voleter, չ. Թռանիլ, *Թռչտիլ. les oisillons voletaient autour de leur

mère. On voit les papillons, les abeilles — de fleur en fleur.

Voleur,euse, գ. գող, գողուհի. les —s, գողեան, *գողեր. repaire de —s, գողբոյն. c'est un —, une —euse. — à la tire, գրպանահանող. — de nuit, գիշերագող. une bande de —s. Des —s de grands chemins, ճանապարհագող. 2. ը. գաղտագողի, լռիկ. venir comme un —, գալ գողաբար. 3. փ. գող, աւելաւտաց. ce marchand est un vrai —.

Volgerite, ի. հբ. վոլգերաքար:

Volière, ի. Թռչնարան. il a fait construire une — sur sa terrasse. Il a une — dans sa chambre. 2. աղաւնեվտուն, աղաւնոց. les pigeons de sa — sont les plus estimés.

Volige, ի. նրբատախտակ:

Volitif,ive, ած. կամական, կամեցողական. faculté —ive.

Volition (սիօն) ի. իս. կամեցողութիւն, կամելութիւն:

Volkameria, Volkamier, ա.բ. վոլքամէրիա, վոլքամէրի. ազգ երկպտակ տնկոց ի տոհմէ աղաւնաթուատեսից (verbénacées).

Volontaire, ած. կամական, կամաւոր, ինքնակամ, ինքնայօժար, ինքնամարդց. cet acte a été — de ma part. Accord, traité —. Contribution —. 2. կամապաշտ, կամասէր, կամագնաց, կամակացոյց. c'est un enfant très —. || գ. c'est un —, une petite —. 3. բխ. կամայական. mouvement —. Nerfs, muscles —s.

Volontaire, ա. կամագինուոր, կամաւոր զինուոր. un bataillon de —s. Un jeune —.

Volontairement, մ. կամաւորապէս, կամակար, ինքնակամ, ինքնայօժար, կամովի, կամովին, ըստ կամի, ի կամաց, յօժարամիտ կամօք. il a fait cela —, կամօք իւրովի արար զայս. il s'y est obligé —.

Volontariat, ա. կամաւորութիւն, կամաւոր զինուորութիւն:

Volonté, ի. կամք. cet homme n'a point de —, այրս այս անկամ է, *այս մարդն — չունի. — souple, դիւրաթեքտակ —. — de fer, երկաթեայ՝ երկաթի —. Une forte —. Une — absolue. Avoir une grande —, beaucoup de —. Cela s'est fait contre ma —. Les —s sont libres. Il faut obéir à la — de Dieu. Rien ne se fait dans le monde que par la — de Dieu. || Les dernières —s d'une personne, վերջին կամք ուրուք. acte de dernière —, կտակ || bonne —, բարեացակամութիւն, բարի կամեցողութիւն, մտադիրութիւն, յօժարակամութիւն, յօժարամտութիւն. mauvaise —, անկամութիւն, չարակամութիւն, անյօժարութիւն. ce jeune homme est plein de bonne —. Il est de bonne —, բարեյօժար է. homme de bonne —, այր բարեացակամ՝ բարեյօժար. il a beaucoup de bonne — pour moi. J'avais reconnu sa mauvaise — pour moi. Il a mis de la mauvaise — dans cette affaire. 2. կամք, կամապաշտութիւն, անձնահաճ կամք. cet enfant a bien des —s. Il aime à faire ses —s. Il faut que tout le monde se soumette à ses —s. Il n'en fait jamais qu'à sa —, կամապաշտ՝ կամագնաց է.

*À —, մ. ըստ կամս, *ուզած ժամանակ. ce ressort joue à —. Billet payable à —.

Volontiers, մ. մտադիր, յօժարակամ, կամայօժար, յօժարաբար, կամովին, կամակար, սրտայօժար. il écouta — votre proposition. Bien —, très —, կամակարագոյնս, *ամենայն սիրով. 2. դիւրաւ, հեշտաւ. on croit — ce qu'on désire. Cette plante vient — de bouture. Les torrents débordent — dans cette saison.

Volt, ա. բգ. վոլտ. չափ ելեկտրական միութեան:

Voltaïque, ած. բգ. վոլտայեան. pile —, վոլտայեան սիւնակ. courant —.

Voltaïquement, մ. վոլտայօրէն:

Voltairianisme, ա. վոլտերականութիւն:

Voltairien, enne, ած. վոլտերեան, վոլտերական. des railleries —ennes. 2. գ. —, վոլտերուհի. les —s, —ք:

Voltaïte, ի. հբ. վոլտայաքար:

Voltamètre, ա. բգ. վոլտայաչափ:

Volte, ի. ձվ. ճաղպատանք, շրջան. ne permettez pas au cheval de quitter la —. 2. գխ. ճաղպատանք, խուսանք, հարուածախուսութիւն. || փ. mettre qn. sur ses —s, յորդորել զոք զգոյշ լ.:

Volte-face, ի. դիմաշրջութիւն. faire —, դիմաշուրջ լ., *երեսն Քրշնամարդն դարձուցանել. || փ. faire —, կարծափոխ լ., *կարծիքն փոխել. des —.

Volter, չ. գխ. ճաղպատել, խոյս տալ, խուսել. faire — un cheval, ճաղպատել՝ *ձին դարձուցանել. 2. նե. դարձուցանել գնաւն, *նաւն դարձուցանել. || faire — qn., շրջեցուցանել, յածել զոք. *մէկն ասդին անդին պտրտցուցանել:

Voltige, ի. լարախաղացութիւն. spectacle de —. 2. լարախաղացչուան. չուան լարախաղացի. la — cassa. 3. ձվ. ձիանախրանք. exercices de —. [*Թռչուն:

Voltigeant, e, ած. Թռչուն,

Voltigement, ա. Թռչուն, ճաճանչումն. — d'un oiseau, d'un papillon, d'une abeille, d'un rideau, etc.

Voltiger, չ. Թռչել, Թեւածել, *Թռչտիլ. la mère voltigeait autour de ses petits. Les abeilles voltigent de fleur en fleur. Un papillon qui voltige autour de la chandelle. 2. փ. ն. ը. —. il voltige. Il ne fait que —. Il voltige d'étude en étude, d'objet en objet, de belle en belle. 3. փ. ճաճանչել, ճիլել, ճիլալ. ses cheveux et son voile voltigeaient au gré du vent. || Faire —, ճիլել, ճիլեցուցանել. 4. գ. յածիլ, շրջիլ. la cavalerie légère vint — autour du camp. 5. մմ. լարախաղաց լ. après avoir dansé sur la corde raide, il voltigea. 6. ձվ. ճախրել, ճախրանս առնել. il apprend à —.

Voltigeur, euse, գ. լարախաղաց. ce — fit des tours étonnants. 2. ձիախաղաց. 3. գ. սուրացօր. ՔեՔեւբնՔաց եւ ՔեՔեւազէն գինուոր. —s, —ք:

Voltmètre, ա. բգ. վոլտչափ:

Voltzia, Voltzie, ի. բ. վոլցի. ազգ բրածոյ բուսոց:

Voltzina, ի. հբ. վոլցիկ:

Volubile, ած. բ. պատաղիծ, պատաւտուկ. S. **Volubilis.**

Volubilis (իս) ա. բ. S. **Convolvulus.**

Volubilité, ի. դիւրահոլովութիւն, Քաւալականութիւն, la — des planètes. 2. փ. դիւրայեղութիւն, դիւրադարձութիւն. 3. փ. արագաբանութիւն:

Voluble, ած. դիւրահոլով, դիւրաՔաւալ. 2. փ. դիւրայեղ:

Volucelle, ի. մբ. վարդաճանճ:

Volume, ա. տարած. ce paquet est d'un gros —. Serrer ce paquet pour qu'il ait moins de —, pour qu'il fasse moins de —. 2. հատոր. un gros —, մեծ՝ ստուար —. Un petit —, հատորիկ. un — mince, բարակ —. Un — broché, relié, Քղքակազմ՝ կազմեալ —. en deux —s, երկհատոր. en trois —s, եռահատոր. de plusieurs —s, բազմահատոր, հատորաւոր. j'ai fait relier les deux tomes en un seul —. — in-folio, in-quarto, etc. || հն. **Tome.** 3. եմ. տարած, քանակ. le — de la voix, des sons. Ce chanteur a un grand — de voix. Les sons de son violon ont beaucoup de —. 4. տգ. տարած. — atomique, moléculaire.

Volumètre, ա. տարածաչափ:

Volumineux, euse, ած. մեծատարած. ce paquet est trop —. 2. հատորաւոր. très —, բազմահատոր. cet ouvrage sera —. Une compilation —euse. 3. մեծահատոր. très —.

Volupté, ի. հեշտութիւն, հեշտակրութիւն, հեշտանք, հեշտախտութիւն, հեշտասիրութիւն. qui exhale la —, հեշտաբոյր, հեշտարբիկ. qui inspire la —, հեշտարբ, հեշտարբիկ. la — des sens. L'âme a ses —s comme le corps. Il y a de la — à boire quand on a soif. La — est contraire à la vertu. Se plonger, languir dans les —s. Les raffinements de la —.

Voluptuaire, ած. հեշտական, գեղազարդիչ:

Voluptueusement, մ. հեշտութեամբ, հեշտաբար, հեշտապէս, հեշտասիրաբար, հեշտօրէն. vivre —. Boire —.

Voluptueux, euse, ած. հեշտասէր, փափկասէր, վայելչասու. il est — dans ses repas. Il est plus — que libertin. Une femme —euse. Une cour —euse. || գ. —. c'est un —, une —euse. 2. հեշտալի, հեշտաւէտ, հեշտաշունչ, հեշտասուն, հեշտատեսիլ, հեշտաբար, հեշտագուցիչ. un séjour

—. Un repas —. Des scènes, des images, des descriptions —euses. Une attitude, une langueur, une vie —euse.

Volute, ի. ճ. խոյօղ. զարդ սիւնագլխի (chapiteau). 2. կ. —. ալգ միապատեան խեցեմորթի :

Volute.

Volutidés, ա.յ. կ. խոյօղազգիք. առիմ որովայնոտն խեցեմորթաց (gastéropodes).

Volva կամ **Volve**, ա. բ. սնկապատեան. պատեան սնկի :

Volvace, ա. բ. շրջակ. ազգ լոռից (algue).

Volvacées, ի. յ. բ. շրջակեայք :

Volvulus (իւս) ա. բժ. աղէխրցաձոյտ. հին. **Iléus.**

Vombate, ա. կ. վոմբատ. անասուն ի տոհմէ պարկամկանց (phascolomes).

Vomer (վոմէր) ա. մգ. խոփ, խոփոսկր. 2. ձր. խոփձուկն :

Vomi, e, անց. փսխեալ. matières —es, փսխած, *փսխուք. [cine.

Vomicine, ի. տգ. որթին. հն. **Brucine.**

Vomique, ի. բժ. որճակոյտ :

Vomique, ած. որճացուցիչ. noix —, որճընկոյզ. *տեսակ Ցոյնի :

Vomiquier, ա. բ. որճենի, որճընկուզի :

Vomir, ն որճալ, փսխել, շմալ, Ցալուկն զպտիւն գալ. il vomit tout ce qu'il mange. — de la bile. Avoir envie de —. || Faire —, որճացուցանել, փսխեցուցանել, *փսխեցունել. cette dose suffira pour le faire —. || Envies de —, նողկանք, *սիրտխառնուք. j'ai envie de —, *սիրտս կրխառնուի. 2. փ. ժայթքել, Ցափել, արձակել. — des injures, des blasphèmes, etc. Ce volcan vomit des flammes, de la lave. La mer vomira les débris du naufrage. || բՑ. cent bouches de feu vomissaient la mort.

Vomissement, ա. փսխումն, շմացուման, ժայթիւն. l'eau chaude, l'eau tiède provoque le —. Il a des —s continuels. 2. բժ. փսխած, *փըսխուք. —s bilieux, verdâtres, etc. || — de sang. — incoercible, փսխաֆարուիւն :

Vomitif, ive, ած. որճացուցիչ, փսխեցուցիչ. cette racine est —ive. 2. ա. —, որճադեղ, փսխադեղ, մաղձադեղ. l'ipécacuana est un excellent —. Il faut avoir recours au —. || հն. **Émétique.**

Vomitoire, ա. հխ. համադուռն (Ցառերաց նահնի Հռոմայեցւոց) :

Vomito negro, ա. բժ. S. **Fièvre jaune.**

Vomiturition (սիօն) ի. բժ. Ցեղափսխումն, փսխաֆարուիւն, *փըսխուռուիւն :

Vorace, ած. ձրձիւռ, քանասար, գիշախանձ, դժխորովայն, կուլբ, որկորուստ, որկորեայ, շատակեր, *անկուշտ. l'aigle, le loup, le brochet sont des animaux —s. Cet homme est —. Un appétit —.

Voracement, մ. որկորուստաբար, *անկուշտօրէն :

Voracité, ի. շատակերուիւն, կերոպուիւն, որկորուստուիւն, *անկշտուիւն. la — des oiseaux de proie, du cochon. Cet homme mange avec —.

Vorticelle, ի.կ. որձանակ. ջրալուղակ մանր կենդանի :

Vos, ած.սոաց.յոգնակին **Votre**ի. ձեր. — enfants, որդիք ձեր. — chapeaux, գլխարկք ձեր. en récompense de — bonnes actions.

Vosgien, enne, ած. վոսգեան. grès —, աւազահող :

Vosgite, ի. հբ. վոսգաքար :

Votant, e, ած. քուէարկու, վիճակարկու. membres —s. 2. ա. —. les —s étaient en petit nombre, սակաւաթիւ էին —ք :

Votation (սիօն) ի. քուէարկումն, քուէարկուիւն, վիճակարկուիւն. la — n'a pas été libre.

Vote, ա. քուեայ, քուէ, վիճակ. donner son —, քուէն տալ. compter les —s, *քուէներն համրել. — général, ընդհանուր՝ միահամուռ՝ համագումար քուէ. — unanime, միաձայն —. S. **Votation.**

Voter, ն. քուէարկել, քուէարկու լ., քուէ տալ, վիճակարկել. j'ai voté pour un tel. — contre la loi. Il s'est abstenu de —.

Voter, ն. — une loi, un impôt. 2. փ. քուէարկել, յայտնել. — des remercîments à qn.

Votif, ive, ած. ուխտական, ուխտանուէր, արգադիր. tableau —. Statue, médaille —ive.

Votre, ած. սոաց. ձեր. — fils, որդի ձեր. — patrie.

Vôtre, դեր.սոաց. ձեր, ձերոյին, ձերայինն. ma maison est la —, ձեր է տուն իմ, *տունս ձերն է. il a pris ses livres et les —s. Le —, la —, les —s. 2. գ. ձերն. les —s, ձերինք, ձերայինք. des —s, ձերոց, ձերայնոց. || բ. vous faites des —s, *խնդուիւններ կ'ընես. vous avez fait des —s dans votre temps.

Voué, e, անց. եւ ած. ուխտեալ, նուիրեալ. ennemi —, —՝ ոխերիմ Ցշնամի. — à l'instruction, կրթանուէր. — à la patrie, հայրենանուէր :

Vouer, ն. ուխտել, նուիրել, ընծայել. — un enfant à Dieu. Elle avait voué sa virginité au Seigneur. || փ. — ses services à qn. L'amitié que je lui ai vouée. || — sa plume à la vérité, à la défense de la religion. — sa vie au travail.

Se vouer, դ. ուխտել՝ նուիրել զանձն. — au service de la patrie. || փ. il ne sait à quel saint —, *որո՞ւ իյնալն՝ գլուխն ո՛ւր զարնելն չգիտէ :

Vouge, ի. հ. սուին :

Vouloir (լծ. je veux, tu veux, il veut, n. voulons, v. voulez, ils veulent; je voulais, n. voulions; je voulus, n. voulûmes; je voudrai, n. voudrons; je voudrais, n. voudrions; veuille, veuillons, veuillez; que je veuille, que tu veuilles, qu'il veuille, que n. voulions, que v. vouliez, qu'ils veuillent; que je voulusse, que n. voulussions; vouloir, voulant) ն. կամիլ, *ուզել «իմՑէմ՛ք». je veux partir. Si vous voulez, եԹէ կամիք՝ կամք իցեն ձեզ, *Ցէ որ կ'ուզէք. je veux savoir, կամիմ՝ կամ է ինձ գիտել, *կուզեմ գիտնալ. 2. կամել, խընդրել, պահանջել. combien voulez-vous de ce cheval? 3. կամել, հաճել, հաւանել. veuillez, կամեցարուք, հաճեցարուք, *հաճեցէք. — bien, բարեհաճիլ. veuillez bien, բարեհաճեցէք. je voudrais, *կուզէի, կը փափաքիմ. [*պիտի լուի.

ք. voulez-vous bien vous taire? Le malheur voulut que, դժբաղդաբար. [իցի՛ Ցէ.

Dieu veuille que, տա՛ր Աստուած,

En veux-tu? en voilà! առատապէս, ուզածիդ չափ շատ. 4. կարել. ce bois ne veut pas brûler.

— dire, նշանակիլ, յայտնել. que veut dire ceci, cela? զի՞նչ կամիցի ասել այս, *այս ի՞նչ կուզէ ըսել, այս ի՞նչ է.

— du bien à qn., բարի կամել ումեք, *մէկուն բարիք ուզել. — du mal à qn., չարիս կամել ումեք, *մէկուն չարիք ուզել.

Se faire bien — de qn., յինքն յանկուցանել զսիրտ ուրուք, ընդ միտ մտանել, *մէկուն սիրտն վաստկիլ, աչքն մտնել.

En — à qn., ոխս ունել ընդդէմ ուրուք, քինախնդիր լ., սխալ, խնռալ ընդ ումեք, *մէկուն ոխ ունենալ. à qui en veut-il? *որո՞ւն դէմ կը գանգատի. en — à qc., ոտնխել, գոռալ, *բանի մի դէմ ըլլալ. il n'en veut qu'aux erreurs et non pas aux personnes.

En — à la vie de qn., խնդրել զանձն ուրուք; *մէկուն կեանքն վեր ցունել ուզել.

Se vouloir, դ. կամիլ, կամեցեալ լ., *ուզուիլ. cela ne se doit vouloir, ne se peut vouloir. 2. կամել անձին իւրոյ, *իւր անձին ուզել. — du bien. S'en —, *իւր անձին դէմ բարկացած ըլլալ. զղջալ. je m'en veux d'avoir fait telle chose.

S'en —, *իրարու ոխ պահել. des chiens qui se sont battus s'en veulent.

Առ. Ce que femme veut, Dieu le veut, S. **Femme.** || Vouloir est pouvoir, կամելն կարողուիւն է. *կամենալն կարենալ է. || qui veut la fin, veut les moyens, S. **Fin.**

Vouloir, ա. կամք. il en a le pouvoir et le —. Elle n'a point d'autre — que le vôtre. || Sans —, անկամ, ակամայ. || բ. malin —, mauvais —, չարակամուիւն. անկամուիւն, անկամակուիւն. il a témoigné son malin —. Il avait un malin — contre vous. || Bon —, բարի կամեցողուիւն, բարեացակամուիւն :

Voulu, e, անց. **Vouloir** բայի. կամեցեալ, *ուզուած. formalités —es par la loi. 2. խնդրեալ, *փնտռուած. bien —, *լաւ աչքով նայուած. mal —, *ծուռ նայուած :

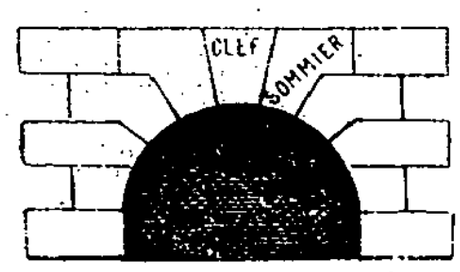
Vouroudriou, ա. Ց. մագլիկ. ազգ մագլող Ցուչնոց

Vous, դեր. անձ. դուք, *իրա-մանքդ. յոքնակին **Tuի**. — l'entendez. — et lui partirez ensemble. || — autres, դուք, *իրամանքնիդ. || —-même, դուք ինքնին. 2. ձեզ. ces bénéfices sont à —. 3. ձեր. partagez ceci entre —, *ասիկա ձեր մէջ բաժնեցէք։ [կամաքաքար։

Vousseau, Voussoir, ա. ճ.

Voussure, ի. ճ. կամարութիւն. կորութիւն կամարի. 2. բժ. կորութիւն, կորաքամակութիւն. dans certaines maladies du cœur on observe une — précordiale.

Voûte, ի. ճ. կամար. qui a une — pointue, սրակամար. les —s, կամարանի. la clef de la —, միջնաքար, կամարակիցք. || փ. c'est la clef de la —, la clef de — dans cette affaire. || Une — de feuillage, de ver-

dure, տերեւակամար, դալարակամար. || փ. եւ քխ. la — du ciel, la — des cieux, la — céleste, երկնակամար, երկինք. la — azurée, կապուտակամար. la — étoilée, աստղակամար, երկինք. 2. մգ. կամար, յարկ. la — d'une cornue, — եղջեր. — du palais կամ palatine, քմակամար։

Voûté, e, ած. կամարաձեւ, կամարայարկ. une chambre —e. 2. կոր, կորաքամակ, դնդի. ce vieillard a le dos —. Ce jeune homme est —.

Voûter, ն. ճ. կամարել. կամարաձեւ՝ կամարայարկ գործել. — une église, une salle, une cave.

Se voûter, դ. կամարանալ, կորանալ, կորաքամակ լ. il commence à —.

Voyage, ա. ճանապարհորդութիւն, ուղեգնացութիւն, ուղեւորութիւն, ճանապարհ, *ճամբորդութիւն. un grand, un long, un petit —. Un — facile, paisible, dangereux. Faire un — à Constantinople, en Turquie, dans le Levant, aux Indes. — sur mer, — maritime, ծովագնացութիւն, ծովային —. — aérien, օդային —. — autour du monde. — scientifique. Il est en —, ճանապարհագնաց՝ ուղեգնաց՝ *ճանբորդութեան մէջ է. revenir de —. Les —s forment la jeunesse. — d'affaires. — de long cours, տարածիվի ճանապարհութիւն, || փ. la vie est un —. || փ. faire le grand — կամ le — de l'autre monde, մեռանիլ. || frais de —, ճանապարհածախք, ուղեծախք. 2. ճանապարհագրութիւն, ճանապարհագիր, ուղեւորագիր, ուղեգիր. recueil des —s. 3. երթեւեկ, երթեւեկութիւն. j'ai fait plusieurs —s chez lui. 4. քնակութիւն. le — de la cour à Fontainebleau. 5. չոր, չոգեպարութիւն. les —s périodiques des hirondelles. || Bon —, ողջերթ՝ երթիցես բարեաւ, *բարի ճամբորդութիւն՝ ճանապարհ՝ ճամբայ. souhaiter bon —, ողջերթ մաղթել. || de —, ճանապարհորդական, ուղեւորական։

Voyager, չ. ճանապարհորդել, ճանապարհ առնել, ուղեւորել, *ճամբորդել. — en Grèce, en Asie. Il a voyagé par toute l'Europe. Il passe sa vie à —. — à pied, à cheval, en voiture, ֆետի՝ ի ձի՝ կառօք —, *ոտքով՝ ձիով՝ կառքով —. — par terre, ցամաքագնաց լ. — par mer, sur mer, ծովագնաց լ. — à petites journées, օրագնաց լ. il voyage pour son commerce. Les oies sauvages se réunissent en troupe pour —. Qui voyage loin, հեռաչոյս։

Voyageur, euse, գ. ճանապարհորդ, ուղեւոր, ուղորդ, ուղեգնաց, ճանապարհորդուհի, ուղեւորուհի, ուղեգնացուհի. j'attends des nouvelles de nos —s. C'est un grand —. Une grande —euse. 2. չող. des oiseaux —s. Hirondelle —euse. Pigeon —. || Commis —. — de commerce, առեւտրական ուղեւոր։

Voyant, e, ած. տեսող, ականի, աչեայ. frère —, ականի եղբայր. sœur —e, ականի քոյր, կոյրամուսին. *կուրի հետ կարգուած կին կամ մարդ. 2. գեղատեսիլ, պայծառ, *տեսքոտ, տեսուն. couleur —e. Cette étoffe est trop —e pour une personne de votre âge. Il n'est pas —, չէ տեսուն, *տեսք չունի. 3. փ. գ. տեսող, տեսաւոր, հոգետես. un —, une —e.

Voyelle, ի. ք. ձայնաւոր. sans —, անձայնաւոր. demi—, կիսաձայնաւոր, կիսաձայն. les —s sont *a, e, i, o, u, y.*

Voyer, ա. ուղետես, ուղեպետ, փողոցապետ։

Voyou, ա. ո. ընդվայրաուն, ժիժ, *փողոցի մանչ. c'est un —.

Voyvode, Voyvodie, s. **Vayvode, Vayvodie.**

Vrac (en) մ. խառնիխուռն, խառնափնդոր, խառնամբոխ. des marchandises expédiées en —.

Vrai, e, ած. ճշմարիտ, ստոյգ, հաւատի. nouvelle —e. Cette nouvelle n'est pas —e. Aussi — qu'il fait jour. 2. ճշմարիտ, ճշմարտասէր. cet homme est —. Langage —. 3. ճշմարիտ, բուն. un — diamant. Le — bonheur n'est pas de ce monde. un — repentir. un — génie. Des —s amis. 4. ճշմարիտ, բուն, յարմար, պատշաճ, դիպող. la —e cause de cet événement. Le — motif de sa conduite. Le — sujet de mon mécontentement. 5. ճշմարիտ, ճշմարտապատում, ճշմարտահաւատ, ճշմարտակերպ, ճշմարտաբան, ճշմարտախօս. un style —, un coloris —. Des tons —s. Une lumière —e. Des chairs —es. || Toujours est-il — que, այլ սակայն, *առով մէկտեղ. 6. ա. ճշմարիտն. à vous dire le —. A dire —. A parler —. Il n'y a pas un mot de — dans tout ce récit. Vous êtes dans le —. 7. մ. ք. ճշմարիտ, ըստ-

մարտիւ. —, cela me rendrait service. 8. ***De*** —, մ. ք. ճշմարիտ, ճշմարտիւ, ստուգիւ. de —, j'ai peine à le croire. 9. **Au** —, ճշմարիտ, ճշմարտապէս. contez-nous la chose au —.

Vraiment, մ. ճշմարիտ, ճշմարտիւ, ճշմարտաբար, ճշմարտապէս. il est — sage. Il est — orateur. —, vous êtes une jolie fille.

Vraisemblable, ած. ճշմարտանման, հաւանական. la chose est assez —. Cela n'est pas —. 2. ա. ճշմարտանմանն, հաւանականն. préférer le — au vrai.

Vraisemblablement, մ. ճշմարտանմանաբար, հաւանականաբար, *հաւանօրէն. — il arrivera aujourd'hui.

Vraisemblance, ի. ճշմարտանմանութիւն, հաւանականութիւն. il n'y a pas de — à ce que vous dites. Cela est sans —, est hors de —.

Vrille, ի. գչիր «պուրկու». trou de —. 2. բ. խիրք, պատատիճ, գնդակ որթոյ։

Vrille.

Vrillé, e, ած. բ. խրդրան, որթուն. tige —e.

Vrillée, ի. բ. ռա. **Liseron**։

Vrillerie, ի. գչրագործք, գրչրնդնք։

Vrillette, ի. մբ. տ. **Psoque.**

Vrilliar, ա. գչիրագործ։

Vu, e, անց. **Voir** բայի. տեսեալ, *տեսնուած. le colisée — au clair de la lune. — des yeux, ականատես, անձնադիտակ. — de près. — ի մօտոյ՝ ի մօտուստ՝ *մօտէն. 2. —, նկատեալ. — l'arrêté, les raisons. — par la cour les pièces mentionnées. 3. փ. bien —, յարգեալ, ժեծարեալ. mal —, չյարգեալ, անժեծար. 4. ա. դտ. տես, տեսութիւն. le — d'un arrêt. Sur le — des pièces. || ք. cette chose s'est faite au — et au su de tout le monde, *այս բանն եղաւ ամենուն տեսնելովն ու գիտնալովն՝ ամենուն աչքին առջեւ. 5. նխ. տեսանելով, նկատելով. — les inconvénients de ce procédé. — l'urgence. — la difficulté de réussir.

Vu que, շ. որովհետեւ, *քանի որում. comment avez-vous entrepris cette affaire — que vous saviez bien... Je m'étonne qu'il ait fait cela, — qu'il n'est pas très hardi.

Vue, ի. տեսանելիք, հայելիք, նայելիք. 2. հայեաճ, հայեցուած, նայեաճ, ակն, աչք, *նայուածք. jetez la — sur ce tableau. Perdre la —, կորուսանել զաչս, *աչքն կորսնցունել. perte de la —, կուրացումն, աչապրկութիւն. avoir bonne —, քաջատես լ. avoir la — perçante, սրատես լ. avoir la — courte, կարճատես լ. avoir la — faible, տկարատես լ. 3. տեսիլ, տեսարան. du haut de ce clocher on a une — splendide. Avoir de la —, տեսարան ունել՝ *ունենալ. cette maison a une belle —, գեղատեսիլ է տունդ. 4. պատուհան, երդ, լուսամուտ, լուսարան. ouvrir, boucher une —. || Point de —, S,

Point. 5. տես, տեսութիւն, հայեցուած, նայեաց. — politique, քաղաքական տեսութիւն. — mondaine, աշխարհահայեցողութիւն. seconde —, կրկնատեսութիւն, ճանկատեսութիւն. tout d'une —, d'une seule —, ի մի տես՝ հայեցուած, միապիշ, *մէկ նայուածքով. 6. փ. հայեցուած, հայեաց, միտք, խորհուրդ, կարծիք. échange de —s. || Entrer dans les —s de qn., համաձիւռ՝ համախոհ լ. || avoir en —, ունել ի միտս, ունել ի մտի, խորհիլ, ուշ ունել իմիք, *մըտքին մէջ ունենալ, բանի մի ուշադրութիւն ընել. || de — bornée, նեղհայեաց, անձկամիտ. || avoir des —s sur, *աչք ունենալ՝ տնկել.

A —, մ. ի տես, ի տեսութիւն. lettre de change payable à —, փոխանակագիր հաւուցանելի՝ վճարելի ի տես՝ ի տեսութիւն. || garder à —, հսկել. *աչքին տակ պահել. || avoir la — sur qn., *մէկուն վրայ աչք ունենալ. || à première —, յառաջին տեսութիւն, առաջին տեսութեամբ՝ հայեցուածով. *առաջին տեսնուելուն, տեսնուելուն պէս. || à — d'œil, *աչքի չափով՝ կիսքով* աչքին կտրելուն չափ, զգալի կերպիւ. || à perte de —, անտես աչաց, բացածիգ, *աչքով չտեսնելուն չափ, չտեսնուած. allée à perte de —, երկայնածիգ ճառուղի.

En — de, նխ. վասն, յաղագս, նկատելով, *համար. il a obtenu sa grâce en — des services rendus. || En —, մ. տեսանելի. être en —, տեսանելի լ., *տեսնուիլ, աչքի երեւալ. || mettre en —, երեւելի առնել, ցուցանել, *երեւցունել, տեսցունել.

De —, մ. տեսլեամբ, *դէմքով. connaître une personne de —.

A la — de, նխ. առաջի, տեսանելով, *տեսնելով, դիմաց, առջեւն. à la — de sa mère. [փ. դարբին:

Vulcain, ա. դց. հեփեստոս. 2.

Vulcanien, enne, ած. հեփեստեան. roches —ennes. 2. ա. —.

Vulcanique, ած. հեփեստական:

Vulcanisation (սիօն) ի. ար. ճճմբաւորում:

Vulcaniser, ն. ճճմբել, ճճմբաւորել. — le caoutchouc, ձգախիժը ճճմբել. ճճմբաւորել զձգախիժ (caoutchouc).

Vulcaniste, ա. հեփեստեան:

Vulcanite, ի. տգ. ար. տ. Ébonite.

Vulgaire, ած. ռամկական, ռամիկ, գռեհիկ. croyance, opinion, préjugé, expression —. Des pensées, des idées, des sentiments —s. Des manières —s. Homme, âme, Esprit —, ռամկամիտ. des amants —s. Femme —, գռեհիկ կին. une naissance —. 2. ա. ռամիկ, գռեհիկ, langue —, ռամկալեզու. qui écrit en langue —, ռամկագիր. l'arménien —, աշխարհաբար. le — ignorant. Son ouvrage n'est pas à la portée du —. Les —s, ռամիկք, գռեհիկք. mêlé du —, ռամկախառն:

Vulgairement, մ. ռամկաբար, ռամկապէս, ռամկօրէն, գռեհօրէն. on dit — que... Cela se dit —.

Vulgarisateur, trice, գ. ռամկացուցիչ, *ռամկացունող, ժողովրդականացունող. il se fait le — de cette découverte.

Vulgarisation (սիօն) ի. ռամկացում, գռեհիւմն. տ. Popularisation.

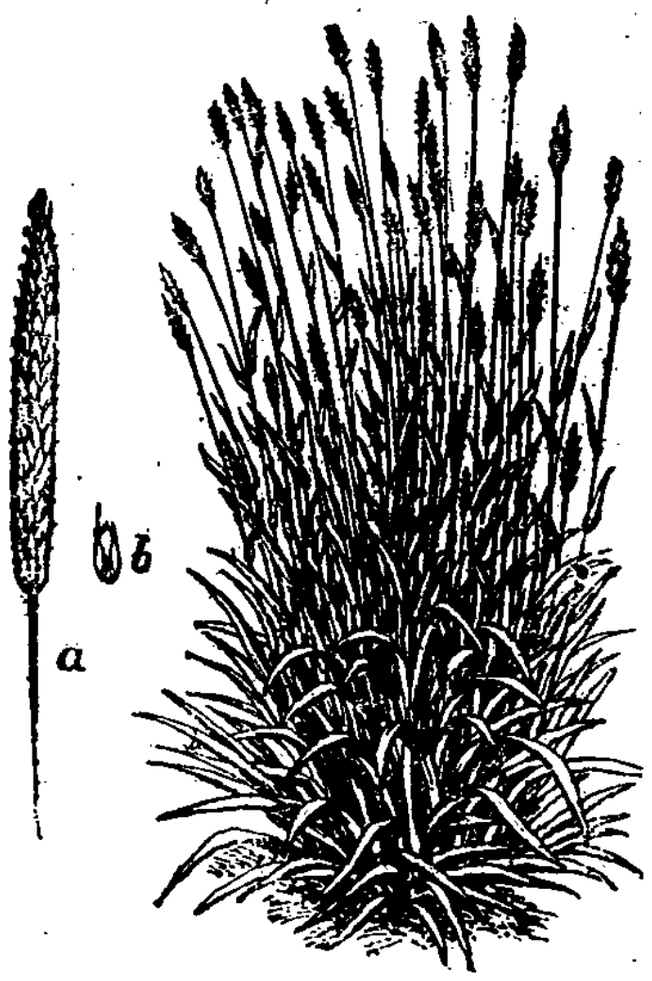
Vulgariser, ն. ռամկացուցանել, գռեհիկացուցանել. — la science, une doctrine. տ. Populariser. =*Se* —, ռամկանալ, գռեհիկանալ:

Vulgarité, ի. ռամկութիւն, ռամկականութիւն, գռեհիկութիւն. la — d'une opinion. La — de ses manières.

Vulgate, ի. վուլգատա. լատին Թարգմանութիւն Աստուածաշնչի:

Vulnérable, ած. վիրաւորելի, խոցելի. selon la fable, Achille n'était — qu'au talon.

Vulnéraire, ած. վիրաւորիչ. des plantes —s. Onguent —. 2. ա.

դեղատեսակ. կն. **Queue-de renard.**

Vulpinite, ի. հբ. վուլպինաքար. տ. **Anhydrite.**

Vulselle, ի. կ. վուլսել. փափկամորթ անգլուխ, նման ասպրէի:

Vultueuse, ած. ի. բժ. կարմրերես. face —. — դէմք:

Vulturidés, ա. յ. Ք. անգղեայք. տ. **Vautour.**

Vulvaire, ած. մգ. պուսային:

Vulvaire, ի. բ. ռա. **Chénopode** ի:

Vulve, ի. մգ. պուս, ծնոց, ծնընդանոց, *բունոց «ամ». ամօթոյք կանանց:

Vulvite, ի. մգ. պուսաբորբ, պուսատապ. հն. **Nymphite.**

Vulvo-utérin, e, ած. մգ. պուսարգանդային. canal —,

Vulvo-vaginal, e, ած. մգ. պուսախոտոպճիային:

W

W (տուպլվէ, կրկնավէ) ա. *այս գիրն հիւսիսային լեզուներէ առնուած է, եւ կը գործածուի օտար յատուկ անուանց:

Wacke, ի. հբ. վաք. ազգ կաւոտ ժայռի նման ճանքարի՝ բասալտի:

Wackenrodite, ի. հբ. վաքենրոդաքար: [լինչ:

Wad (ուատ) ա. հբ. վադ. հանք

Wagite, ի. հբ. վագիտաքար:

Wagnérite, ի. հբ. վագներաքար:

Wagon, տ. **Vagon.** — lit, անկողնակառք:

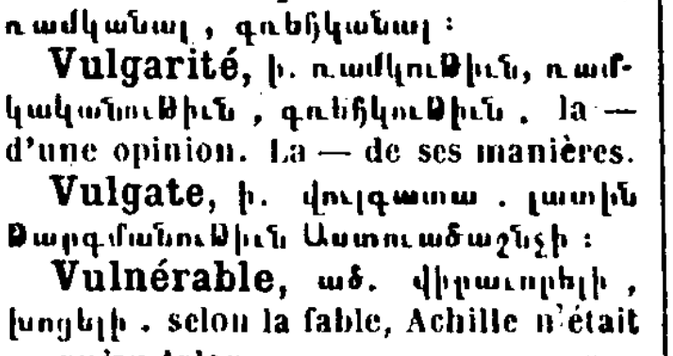
Wahabite, ա. վահաբացի:

Wahlembergie, ի. բ. վահլենբերգի. ազգ երկպտուկ բուսոց ի տոհմէ զանգակասերից (campanulacées).

Walchia, ի. բ. վալշենի. ազգ բրածոյ բուսոց:

Walchowite, ի. հբ. վալշովաքար:

Waldheimite, ի. հբ. վալդհեմաքար. կանաչ քար ի Սաքսոնիա:

Wagon.

Waldivia, ի. բ. վալդիվիենի. ծառ Ռունաւոր պտղով:

Waldinvie, ի. տգ. վալդինվիկ. կալաքար սասալիկ Ռունաւոր:

Walhalla (վալալլա) ա. դց. վալհալա, ոդինադրախտ. ըստ սկանդինաւեան առասպելաց՝ դրախտ Ոդինեայ արքայի:

Walkéra, ա. բ. վալքերենի. ազգ երկպտուկ բուսոց:

Walkyrie, ի. դց. վալքիրիա, վալքիրուհի. դուստր Ոդին արքայի:

Wallastonite, ի. հբ. վալաստոնաքար:

Wallénie, ի. բ. վալենի. ազգ երկպտուկ բուսոց, ի տոհմէ մրտասերից:

Wallérite, ի. հբ. վալերաքար:

Walmstidite, ի. հբ. վալմստիդաքար:

Walpersie, տ. **Trichocéphale.**

Walpurgite, ի. հբ. վալպուրգաքար:

Walthérie, ի. ք. վալԹերի. ազգ երկպրուկ բուսոց ի տոհմէ մոշասերից (malvacées).

Walthérite, ի. հբ. վալԹերաքար:

Wapiti (ուափիԹի) ա. կ. վապիտի. ազգ եղջերուի (cerf).

Wapplérite, ի. հբ. վապլերաքար:

Warrant (ուառանԹ) արժէգիր (ի պահեստ դրուած ապրանքի):

Warringtonite, ի. վառինգտոնեաքար: [քար:

Warwickite, ի. հբ. վարվիքաքար:

Waterproof (ուաԹըրփրուֆ) ա. անջրանեպահ:

Wasserflob, ա. մբ. ջրալու:

Watsonie, ի. ք. վաաոնի. ծաղիկ ի տոհմէ հիրկասերից (iridacées).

Watt, ա. քգ. ուաԹ կամ վաԹ. միաւիւն ազդեցուԹեան ելեկտրական հոսանաց:

Wattmann (ուաԹման) ա. վաԹմանդ. վարիչ ելեկտրական կառուց:

Watt-mètre կամ **Wattmètre** (ուաԹմեԹր) ա. քգ. ուաԹաչափ. վաԹաչափ. S. **Watt.** [վավելաքար:

Wavellite (ուավելիԹ) ի. հբ.

Webstérite (ուեպսԹերիԹ) ի. հբ. վեպսԹերաքար: [դեղին:

Wédélie, ի. ք. վեռելի. բոյս

Wedgwood, ա. վեճվուտ. անգլիական ճենապակի. S. **Porcelaine.**

Wehrlite (վերլիԹ) ի. հբ. վերլիտաքար: [գեղեցկածաղիկ:

Weigélias, ա. ք. վիգելի. Ծուփ

Weinmannie, ի. ք. վեննմանի. ազգ բուսոյ ի տոհմէ քարբեկասերից (saxifragacées).

Weissie, ի. ք. վէիսիա, վէիսենի. բոյս: [ցեղ բուսոց:

Weissiées, ի. յ. ք. վէիսեայք.

Wellingtonie, ի. ք. ուելինգտոնիա, ուելինգտոնի. բոյս:

Welwitschie, ի. ք. վելվիչի. բոյս ի տոհմէ գնետացգեաց (gnétacées).

Wernérite, ի. հբ. վերներաքար:

Whewellite (ուեուելլիԹ) ի. հբ. վուէվելաքար:

Whig (ուիկ) ա. ուիկ, ազատական. les —s. 2. աճ. —. le parti —.

Whiggisme, ա. ուիկուԹիւն, ազատականուԹիւն:

Whiskey, ա. ուիսքի, գարեղի. boire du —.

Whist (ուիսԹ) ա. լռախաղ. jouer au —, — խաղալ:

Whister (ուիսԹէ) ե. լռախաղալ, լռախաղ առնել:

Whisteur,euse (ուիսԹէօր, էօզ) գ. լռախաղացող, լռախաղուհի:

Whitneyite, ի. հբ. վիԹնէյաքար:

Wigandia, ա. ք. վիգանդի. բոյս ի տոհմէ գաղտիկրեայց (borraginées).

Wilhelmite, ի. ք. վիլհելմաքար:

Willcoxite, ի. հբ. վիլքօքսաքար:

Willdénowia, ա. ք. վիլտենովի:

Williamsite, ի. հբ. վիլիէմսքար:

Willughbéia, ի. ք. վիլուղպէյիա. բոյս երկպրուկ ի տոհմէ շնատեայց (apocynées).

Wiluite, ի. հբ. վիլույաքար:

Winkworthite, ի. հբ. վինքվորԹաքար:

Withamite, ի. հբ. վիԹամաքար:

Withania, ա. ք. վիԹանի. բոյս Հնդկաց:

Withéringie, ի. ք. վիԹերինգիա, վիԹերինգի. ազգ երկպրուկ բուսոց:

Withérite, ի. հբ. վիԹերաքար:

Witsénie, ի. ք. վիտսենի. գեղեցիկ Ափրիկ կապուաճաղիկ:

Wittichenite կամ **Wittichite**, ի. հբ. վիտտիշաքար: [քար:

Wittingiite, ի. հբ. վիտտինգաքար:

Wocheinite, ի. հբ. վոշէյնաքար:

Wœhlérite, ի. հբ. վելերաքար:

Wœlchite, ի. հբ. վելշաքար:

Wœrthite, ի. հբ. վերԹաքար:

Wolchonskoïte, ի. հբ. վոլչոնսքոյտաքար:

Wolfachite, ի. հբ. վոլֆաշաքար:

Wolfie, ի. ք. վոլֆի, վոլֆենի. բոյս միապրուկ, ի տոհմէ ջրոսպասերից (lemnacées).

Wolfiées, ի. յ. ք. վոլֆեայք. ցեղ ջրոսպասեր տնկոց:

Wolfram, ա. հբ. վոլֆրամ. հանք ինչ:

Wolframine, ի. հբ. վոլֆրամին:

Wolframique, աճ. տգ. վոլֆրամային. acide —, վոլֆրամաԹթու:

Wolframite, ի. հբ. վոլֆրամաքար:

Wolfsbergite, ի. հբ. վոլսբերգաքար: [նաքար:

Wollastonite, ի. հբ. վոլաստոնաքար:

Wombat (վոմպա) ա. կ. պարկակենդան. ազգ պարկաւորաց (marsupiaux).

Woodwardite, ի. հբ. վուտվարտաքար:

Wootz (**acier**) ա. վուց պողպատ. ազգ կարծր եւ կռանելի պողպատի:

Workhouse (վօրքհաուզ) ա. վաստակատուն, աշխատանոց. 2. ապրատանոց:

Wormien, աճ. ա. մգ. վորմեան. os —s, — ոսկերք. փոքրիկ ոսկերք գանկի:

Wrightie (վրայԹի) ի. ք. վրայտենիա, վրայտենի. Ծուփ ի տոհմէ շնատեայց (apocynées).

Wrightine (վրայԹին) ի. տգ. վրայտին. S. **Conessine.**

Wulfénite, ի. հբ. վուլֆենաքար:

Wurtzite, ի. հբ. վուրցաքար:

X

X (իքս) ա. Առուտաաներորդ բաղաձայն եւ քսաներորդ երրորդ գիր գաղղիական այբուբենից. կը նշանակէ անճանաչ քանակ՝ հանրահաշուի մէջ, եւ տաան՝ հումէական Ծուանշանաց մէջ:

Xanthate, ա. տգ. դեղնատ:

Xanthe, ա. կ. դեղնաժժմակ. խեցեմորԹ ի տոհմէ խեցգետնոյ:

Xanthélasma, ա. բժ. դեղնապատ:

Xanthie, ի. կ. դեղնաԹիԹեռն:

Xanthine, ի. տգ. դեղնին. դեղին գունաւորիչ նիւԹ:

Xanthique, աճ. տգ. դեղնային. acide —, դեղնաԹթու.

Xanthite, ի. հբ. դեղնաքար:

Xanthium (օմ) ա. ք. դեղնի, դեղնենի:

Xanthogénate, ա. տգ. դեղնաճնատ:

Xanthogène, ա. տգ. դեղնաճին:

Xanthogénique, աճ. տգ. դեղնաճնային:

Xanthome, ա. քժ. S. **Xanthélasma.**

Xanthophylle, ի. տգ. դեղնատերեւ. գունաւորիչ դեղին նիւԹ տերեւոց:

Xanthophyllite, ի. հբ. դեղնատերեւաքար:

Xanthopicrine, ի. տգ. դեղնադառնին:

Xanthoprotéïque, աճ. տգ. դեղնապրոտեւսային. acide —, դեղնապրոտեւսաԹթու:

Xanthopsie, ի. բժ. դեղնատեսուԹիւն, աչադեղնուԹիւն:

Xanthopurpurine, ի. տգ. դեղնատորոն. դեղին գունաւորիչ նիւԹ տորոնի:

Xanthorhise, ա. ք. դեղնարմատ. Ծուփ Ասերիկայ:

Xanthorne, **Xanthornus**, S. **Carouge.**

Xanthorrhée, ի. ք. դեղնաճոր. Ծուփ Աւստրալիոյ:

Xanthose, ի. բժ. դեղնաԹոյր:

Xanthosidérite, ի. հբ. դեղնակաԹաքար:

Xanthoxyle, ա. ք. դեղնափայտ:

Xanthoxylées, ի. յ. ք. դեղնափայտեայք: [ժուԹիւն:

Xénélasie, ի. հիս. օտարամեր-

Xénoménie, ի. բժ. օտարամուԹիւն. փոփոխումն ժամանակի ամսականի կանանց:

Xénos, ա. մբ. քսենոս. ազգ միջատի:

Xéranthème, ա. ք. չորճաղիկ. ին. **Immortelle.**

Xérasie, ի. ախ. հերագօսուԹիւն. գօսուԹիւն մազի:

Xérophagie, ի. չորակերուԹիւն:

Xérophthalmie, ի. ախ. չորաչացուկ:

Xérote, ա. ք. երաշտակ. ազգ անկոյ:

Xérotées, ի. յ.բ. եղաշտակեայք:
Xestès (քսեսթէս) ա. քսեստ. դին յունական չափ հեղանիւթոց:
Ximénésie, ի. բ. քսիմեննեսիա, քսիմեննեսի. ազգ բուսոց:

Xanthorise.

Xiphias (սիս) ա. ձբ. քսիֆիաս, քսիֆիէ. գա. **Espadon**ի:
Xiphodon, ա. կ. ատամնատուբ. ազգ բրածոյ կենդանւոյ:
Xiphoïde, ած. մգ. սուսերակերպ, սրակերպ, Քրակերպ, Քրանեւ. apophyze —, Քրարձն:
Xiphoïdien, enne, ած. մգ. սրակերպեան, Քրակերպեան:
Xiphopage, ա. հշբ. Քրկիկ:
Xiphopagie, ի. հշբ. Քրկցումն:
Xiphosures, ա.յ.կ. Քրատուունք. կարգ խեցեմորթաց:
Xylaire, ա. բ. փայտասունկ:
Xylariées, ի. յ.փ. փայտասընկնեայք. ցեղ անկոց:
Xylène, ա. տգ. փայտէն:
Xylénol, ա. տգ. փայտուլ:
Xylidine, ի. տգ. փայտիդին:
Xylinique, ած.տգ. փայտինային:
Xylique, ած. տգ. փայտային:
Xylite, ի. տգ. փայտիթ. զուտ փայտոգի (esprit de bois).
Xylite, ի. հբ. փայտաքար:
Xylobalsamum (օմ) ա. դղգ. փայտաբալասան:
Xylocarpe, ա.բ. փայտապտուղ:
Xylochlore (քսիլօքլոր) ի. հբ. փայտաքլոր:
Xylocope, ա. մբ. փայտահատ. ազգ անօսրաՔեւ միջատի:
Xylogène, ա.տգ. փայտածին:
Xylographe, ա. փայտագիր:
Xylographie, ի. փայտագրուԹիւն:
Xylographique, ած. փայտագրական:
Xyloïde, ած. փայտակերպ. minéral —.
Xylol, ա. տգ. փայտիւղ:
Xylopale, ա. հբ. փայտոպալ:
Xylophage, ած. փայտակեր. 2. ա. մբ. —. ազգ երկՔեւ միջատի:
Xylophiles, ա. յ. մբ. փայտասէրք. ցեղ պատենաՔեւ միջատաց:
Xylophone, ա. եժ. փայտաձայն:
Xylopie, ի. բ. փայտակնի. ծառ ի տոհմէ բրՔասերից (anonacées).
Xylostéon, ա.բ. ոսկրափայտ:
Xylyle, ա. տգ. փայտուստ, փայտանիւԹ:
Xylylique, ած. տգ. փայտուստային, փայտանիւԹային:
Xyphosures, տ. **Xiphosures**.

Xyrichtys (քսիրիքԹիս) ա. ձբ. ածելածուկն:
Xyridacées, ի. յ. բ. սրաշուշանեայք. տ. **Xyride**.
Xyride, ի. բ. տ. **Xyris**.

Xylographie.

Xyridées, ի. յ. բ. սրաշուշանեայք. ազգ բուսոց:
Xyris, ա. բ. սրաշուշան. ազգ շուշանի (lis).

Y

Y (իկրեք) ա. քսաննեւչորրորդ գիր գաղղիական այբուբենից, նշանակէ այդ-ը, ուրեք, *հոն, առոր, անոր, ա-սոնց, անոնց, իրեն, անոր, անոր մէջ:

Yacht (եաչ) ա. զբօսանաւ. aller en —, երթալ —աւ՝ *—ով գնալ:

Yaching, ա. զբօսանաւագնացութ:

Yak կամ **Yack**, ա. կ. եզնածի.

ազգ փորբահասակ բրդոտ եզան:

Yam, ա. տ. **Igname**.

Yanolite, ի. հբ. տ. **Axinite**.

Yard (եարտ) ա. անգղիական կանգուն, հաւասար 91 հարիւրորդամասի:

Yatagan, ա. դաշոյն. հն. **Poignard**.

Yatagan.

Yaw (եօ) ա. ախ. աղպախատ, որով կ'ելլեն ճեմակ բիծը ներսն եւ ճակատն:

Yèble, ա. բ. տ. **Hieble**.

Yeuse, ի. բ. սպացի. տ. **Chêne-yeuse**.

Yeux, ա. յ. մգ. աչք. les — ouverts, *աչքաբաց. || les — languissants ou langoureux, մեղուական. — abattus, սեւածիր աչք. aux — noirs, սեւակն, սեւաչեայ:

Yole, ի. նե. սրամակոյկ. sa — fut submergée.

Yponomeute, ա. մբ. փորակ. Թիթեռն գիշերային:

Ypréau, ա. բ. ռա. **Peuplier blanc**ի:

Ytterbine, ի. տգ. իտերբիոնին. տ. **Ytterbium**.

Ytterbite, ի. հբ. իտերբաքար:

Ytterbium (օմ) ա. տգ. իտերբիոն:

Yttria, ի. տգ. իտրիկ:

Yttrique, ած. տգ. իտրիոնային:

Yttrium (օմ) ա. տգ. իտրիոն:

Yttrocalcite կամ **Yttrocérite**, ի. հբ. իտրոդեմեռքար:

Yttrocolombite, ի. հբ. իտրոկոլոմբաքար:

Yttroïlménite, ի. հբ. իտրոիլմենաքար.

Yttrotantale, ա. կամ **Yttrotantalite**, ի. հբ. իտրոտանտալաքար:

Yttrotitanite, ի. հբ. իտրոտիտանաքար:

Yucca.

Yucca, ա. բ. յուկկա, արմատաշուշան. ծառ ի տոհմէ շուշանասերից (liliacées).

Z

Z (զէտ) ա. իննեւտասներորդ բաղաձայն եւ քսաննեհինգերորդ եւ վերջին գիր գաղղիական այբուբենից:

Zabre, ա. մբ. զաբրոս. միջատ պատենաՁեւ:

Zacinthe, ի. բ. զակինթիա:

Zagaie, ի. շուտուն. գեղարդն վայրենաց. հն. **Arzagaie**.

Zaïm, ա. հասոյՁառու տանիկ գինուոր:

Zain, ած. կ. համագոյն, միագոյն. noir, franc —. Les chevaux —s.

Zalacca, ա. բ. զալակկա:

Zamées, ի. յ. բ. վնասաբերք:

Zamie, ի. բ. խրՁար. ծառ բբնիկ հաթաւային Ամերիկայ:

Zamiées, ի. յ. բ. խրՁարեայք. ցեղ բուսոց ի տոհմէ կիւկաՁասներից (cycadacées).

Zamier, ա. բ. խրՁարի, խրբրՁարենի. ազգ բուսոց ի տոհմէ կիւկադասներից (cycadacées).

Zancle, ա. ձբ. զանկլոս. ձուկ ի Կուինէա:

Zani, ա, ն. խեղկատակ (իտալական կատակերգուՁեանց մէջ):

Zanonia, ի. բ. զանոնիա, զանոնի. ազգ երկպրուկ բուսոց ի տոհմէ դդմասերից (cucurbitacées).

Zanthopicrite, ի. տգ. տ. **Xanthopicrine**.

Zanthoxyle, տ. **Xanthoxyle**.

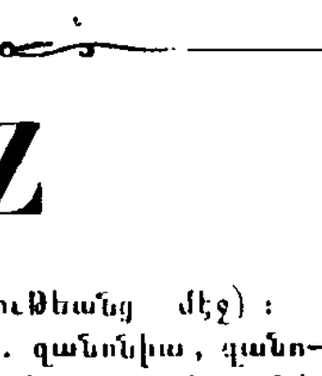
Zanthoxylées, ի. յ. բ. դեղնափայտեայք:

Zarathoustra, տ. **Zoroastre**.

Zaratite, ի. հբ. զարայաքար:

Zéa, ա. բ. եգիպտացորեան, մայզ, տ. **Maïs**.

Zéagonite, ի. հբ. զեգոնաքար. ազգ գիսմոնդիաքար (gismondine).

Zèbre.

Zéasite, ի. հբ. զէազաքար. ազգ ոպալի:

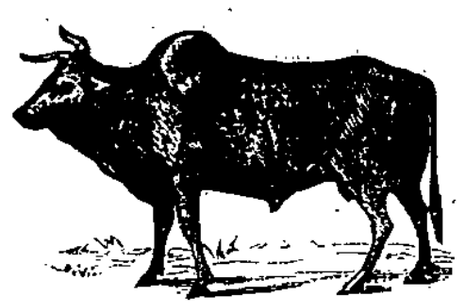
Zèbre, ա. կ. վագրաձի:

Zébré, e, ած. վագրաձիաբիծ:

Zébrure, ի. վագրաձիաբիծք:

Zébu, ա. կ. հնդկեզն. հնդիկ եզն:

Zédoaire, ի. բ. ճաւվար, Ծուփ լուսնի. բոյս Հնդկաց:

Zébu.

Zée, ա. ձբ. զեւս, զեւսաձուկն:

Zeine, ի. տգ. մայզին. տ. **Zéa**.

Zélateur, trice, գ. նախանձայոյզ, նախանձասէր, նախանձախընդիր. ardent —.

Zèle, ա. նախանձ, նախանձայուզութիւն, նախանձախնդրութիւն, եռանդն, փոյթ. le — pour la patrie. Témoigner du —. Il affecte un grand — pour vous. Faire du — Elle étale un grand —. Son — est bien refroidi. La tiédeur de son — me surprend.

Zélé, e, ած. նախանձաւոր, նախանձայոյզ, գօտեպինդ, եռանդնոտ,

վոյծեռանդն . un — serviteur. — pour la foi. Il se montre — pour ses amis. || գ. c'est un —, une —e.

Zélote, ած. նախանձախնդիր , նախանձայոյզ : [րութիւն :

Zélotisme, ա. նախանձախնդ-

Zend, e, ած. զանդ , զանդիկ . la langue —e. Les caractères —s.

Zend-avesta, ա. զանդ-Աւեստա, զենդավեստա . գիրք զրադաշտական օրինաց :

Zénith, ա. աս. զենիթ , գագաթնակէտ , բարձրակէտ :

Zénithal, e, ած. գագաթնակիտական :

Zénonique, ած. զենոնեան :

Zénonisme, ա. զենոնութիւն :

Zéolithe կամ **Zéolite**, ի. հբ. եռաքար :

Zéoscope, ա. բգ. եռադէտ , եռացոյց . հն. **Ébullioscope**.

Zépharowichite (զեֆարովիչիթ) ի. հբ. սեֆարովիչաքար :

Zéphyr, ա. զեփիւռ , սիք, սիւք, սղոխ . հողմ բաղցրասիք՝ քաղցրաշունչ . le souffle du —. — rafraîchissant. Les doux —s. [ռային :

Zéphyrien, enne, ած. կ. զեփիւ-

Zerda, ա. կ. ռա. **Fennec** ի :

Zéro, ա. հբ. զրոյ , նոյ «սիֆըր». un — ajouté à la droite du chiffre 5, fait 50. || փ. réduire à —, ոչնչացուցանել , *ոչնչացունել . sa fortune est réduite à —, *բոլոր հարստութիւնն ոչնչացաւ . 2. —, ոչինչ դուզնաքեայ այր , *ոչինչ մարդ . c'est un —, un vrai —, un — en chiffre. 3. զրոյ . *ասոիճան ջերմութեան որ կը համապատասխանէ սառի՝ օդաչափինիոս վերայ . le thermomètre est à —, *օդաչափն զրոյի վերայ է :

Zérumbet, ա. բ. զրմբատ , զըրընգատ , զրնբատ, զրումպատ, զրոբատ . ազգ համեմի Հնդկաց :

Zest, մչ. վա՛շ, բա՛ռ. il se vante de faire telle chose, —! || Il est entre le zist et le —, յերկբայս է . վարանի . եւս՝ ոչ լաւ է եւ ոչ յոռի , *ոչ լաւ է եւ ոչ գէշ. cela est entre le zist et le —.

Zeste, ա. բ. պոպոկ . le — d'une noix. 2. կեղեւ . le — d'un citron. Des —s confits. 3. փ. դոյզն ինչ , դուզնաքեայ ինչ , * ոչինչ բան . je n'en donnerais pas un —. Cela ne vaut pas un —.

Zélétique, ած. խուզական. խուզողական. la méthode —. 2. ի. խուզողութիւն . la —.

Zeugite, ի. հբ. լծաքար :

Zeuglodon, ա. վբ. լծատամն . ազգ բրածոյ խեցեմորթոց :

Zeuglodontides, ա. յ. վբ. լծատամունք . ազգ բրածոյ խեցեմորթաց :

Zeugma, ա. բ. լծակցութիւն :

Zeunérite, ի. հբ. զէոննրաքար :

Zeus (զէոս) ա. ծբ. S. **Zée**.

Zeuxite, ի. հբ. լծաքար :

Zeuzère, ի. մբ. զիւզէր . միջատ Վնասակար գիշերային :

Zézaiement, ա. ծեծեւեծանք :

Zézayer, չ. ծեծեւեծել :

Zia, S. **Zéa**.

Zibeline, ի. կ. սամոյր . ազգ գեղամարթ անասնոյ . S. **Martre**. 2. սամոյրենի . մորթն սամոյրի. elle portait un manteau de —.

Zibeth, ա կ. հնդկաբէշկ. հընդկային բէշկ մշկոյ : [բիաքար :

Zietrisikite, ի. հբ. զիէթրիսի-

Zigzag, ած. ծռմռուռ , օձապտոյտ. chemin en —, — ճանապարհ, *— ճամբայ . 2. ա. —, ծռմռուռագիծ . marcher en —. Tracer des —s. Faire des —s, ծռմռուռ ընթանալ , ծռմռուիլ , զիկզակել . l'ivrogne fait des —s. 3. գ. ծռմռուռաբոս :

Zimogène, ած. խմորածին :

Zinc, ա. ոգ. զինկ «զինքօ». մետաղ ինչ . — sulfuré, ծծմբազինկ . — oxidé, զինկոքսիդ :

Zincage կամ **Zinguage**, ա. աբ. զինկումն , զինկաւորումն :

Zincaluminite, ի. հբ. զինկարգնիկաքար -

Zincamide, ի. ոգ. զինկամիդ :

Zincate, ա. ոգ. զինկատ :

Zinc-éthyle, ա. ոգ. զինկէթիլ :

Zincique, ած. ոգ. զնկային:

Zincite, ի. հբ. զինկաքար :

Zinckénite, ի. հբ. զինքենաքար:

Zincographe, ա. զինկագիր :

Zincographie, ի. զինկագրութի :

Zinconise, ի. հբ. զինկափոշի :

Zincosite, ի. հբ. զինկոնաքար :

Zingaro, ա. բոշայ , գնչու . des zingari, —ք:

Zingiber, ա. բ. կոճապղպեղ :

Zingibéracées, ի. յ. բ. կոճապղպեղատերք : [պեղեայք:

Zingibérées, ի. յ. բ. կոճապըղ-

Zinguage, S. **Zincage**.

Zingué, e, անց. զինկեալ , զինկոտ , զինկեալատ : [կապատել :

Zinguer, ն. աբ. զինկել , զին-

Zinguerie, ի. զինկարան . 2. զինկագործութիւն , զինկավաճառութիւն , զինկատուտուր :

Zingueur, ա. զինկիչ , զինկող , զնկագործ :

Zinnie, ի. բ. զենածաղիկ :

Zinnwaldite, ի. հբ. զինվալտիդաքար :

Zinzolin, ա. եւ ած. կարմրորակ. c'est du —. Soie taffetas —.

Zipéite, ի. հբ. զիպէաքար :

Zircon, ա. հբ. զիրկոն :

Zirconate, ա. ոգ. զիրկոնատ :

Zirconien, enne, ած. ոգ. զիրկոնեան :

Zirconite, ի. հբ. զիրկոնաքար :

Zirconique, ած. զիրկոնային :

Zirconium (օմ) ա. ոգ. զիրկոնիոն : [դանի մկանման :

Zisel, ա. կ. զիսէլ . *կրծող կեն-

Zist, ա. S. **Zest**.

Zizanie, ի. բ. որոմն . 2. փ. —, գժտութիւն , երկպառակութիւն . ils étaient fort unis; quelqu'un a semé la — entre eux, parmi eux. Semeur de —, որոմնացան, բանսարկու. || հն. **Ivraie**. [բուսոյ :

Ziziphore, ի. բ. զուսպ . ազգ

Zoanthaires, ա. յ. կ. կենդանածաղկեայք :

Zoanthe, ա. կ. կենդանածաղիկ. ազգ պողիպոդի : [մարդ:

Zoanthrope, ա. բժ. անասնա-

Zoanthropie, ի. բժ. անասնամարդութիւն . հիւանդութիւն որով մարդ կը կարծէ ինքնգինքն անասնոյ փոխուած :

Zoarcés, ա. ծբ. կենդանածուկն:

Zocor, ա. կ. արտոկ. ազգ կրծող անասնոյ :

Zodiacal, e, aux, ած. աս. զոդիական , կենդակային . étoile —e. Signes zodiacaux.

Zodiaque, ա. աս. զոդիակոս . կենդակ , կենդանակատար , կենդանագիր :

Zodoaria, S. **Zédoaire**.

Zoé, ի. կ. զոյի . փոքրիկ ողորկապատեան :

Zoïle, ա. զոյիլոս. չարամիտ քննադատ. c'est un —. Tous les —s de l'époque se déchaînèrent contre Racine.

Zoïsite, ի. հբ. զոյիսաքար :

Zoïsme, ա. բխ. կենդանութիւն :

Zollverein (զոլֆերէն) ա. ազատամաքաստանութիւն :

Zomidine, ի. ոգ. արգանակին . նիւթ մոխրագոյն մահիտ :

Zona, ա. ախ. պարսկահարը . կոչի նաեւ **Feu persique**. [ւոր:

Zonaire, ած գօտեւոր, շրթատա-

Zone, ի. աշ. գօտի . — torride, այրեցած գօտի . — tropique, արեւադարձային գօտի . — tempérée, բարեխառն գօտի . — glaciale, սառուցեալ —. — lumineuse, — լուսեղէն . — militaire, — զինուորական : [բագիտութիւն :

Zoochimie, ի. կենդանաւտար-

Zoo-électricité, ի. կենդանէլեկտրականութիւն :

Zoogénique, ած. կենդանածնային : [մանրէից :

Zooglée, ի. կենսամած . խումբ

Zoogléique, ած. կենսամածային:

Zoographe, ա. կենդանագիր , անասնագիր : [թիւն :

Zoographie, ի. կենդանագրու-

Zooïatrie, S. **Zoothérapie**.

Zooïatrique, S. **Zoothérapique**.

Zoolatrie, ի. կենդանապաշտութի:

Zoolithe, ա. հբ. կենդանաքար :

Zoologie, ի. կենդանաբանութիւն , անասնաբանութիւն , կենդանագիտութիւն : [նական :

Zoologique, ած. կենդանաբա-

Zoologiste, ա. կենդանաբան:

Zoologue, S. **Zoologiste**.

Zoomorphisme, ա. անասնակերպութիւն :

Zoonite, ա. կ. կենդանեակ :

Zoonomie, ի. անասնակազմութի :

Zoonose, ի. բժ. կենդանախտ . տարափոխիկ հիւանդութիւն փոխանցեալ յանասնոյ ի մարդիկ , որպէս կատաղութիւնն (rage).

Zoophore, ա. ճ. անասնակիր :

Zoophyte, ա. կ. կենդանաւոյն, կենդանաբոյս : [նաբուսաքար :

Zoophytolithe, ա. կբ. կենդա-

Zoopsie, ի. բժ. անասնատեսութիւն . * հիւանդութիւն՝ որով մարդ անասուն կը տեսնէ :

Zoosperme, ա. բխ. կենդանասերմն . հն. **Spermatozoaire.**
Zoospermées, ի. յ. բ. կենդանասերմնեայք :
Zoosporange, ա. բ. կենդանաՓորձարան . տ. **Sporange.**
Zoospore, ի. բ. կենդանաՓորձ :
Zoosporées, ի. յ. բ. կենդանաՓորձեայք : [Փին :
Zootechnie, ի. անասնաբուծու-
Zootechnique, ած. անասնաբուծական : [range.
Zoothèque, ի. բ. տ. **Zoospo-**
Zoothérapie, ի. անասնաբուժուՓին : [բուժական :
Zoothérapique, ած. անասնա-
Zootomie, ի. անասնահատուՓին , անասնագննուՓին :
Zootomique, ած. անասնահատական , անասնագննական :
Zootomiste, ա. անասնահատ , անասնագնին :
Zootrope, ա. բգ. կենդանադարձ (գործի):
Zooxanthine, ի. ագ. կենդանադեղնին . դեղին գունաւորիչ տարրն փետրոց Ռուչնոց :
Zorgite, ի. հբ. զօրգաքար :
Zorille, ի. կ. կզաքիս «զէրտէվնս». ազգ կղոյ (marte).
Zoroastre, ա. զրադաշտ :
Zoroastrien, enne, ած. զրադաշտական : [կան :
Zoroastrique, ած. զրադաշտա-
Zostère, ի. բ. ծովածաբ. ծաբ ծովու :
Zostérées, ի. յ. բ. ծովածաբեայք. ցեղ բուսոց ի տոհմէ նայադասերից (naïadacées).
Zouave, ա. զուաւ . ափրիկեան գինուոր Ֆրանսացի. régiment de —s.
Zozime, տ. **Zozyme.**
Zozyme, ա. ոպ. զոզիմ . խնցիմորՓ ինչ :
Zurlite, ի. հբ. գիւրլաքար :
Zut, մջ. օ՛ն եւ օն , ի զուր :
Zygène, ի. մբ. զիգն . ազգ ՓիՓռան : [ցեղ ՓիՓռանց :
Zygénides, ա. յ. մբ. զիգնեայք .
Zygnème, ա. բ. լծորդենի . ազգ լօսի (algues).
Zygnémées, ի. յ. բ. լծորդեններ:
Zygodactiles, ա. յ, Ա. լծամատունք : [եայք :
Zygodontées, ի. յ. կ. լծատամն-
Zygoma կամ **Zygome**, ա. մգ. լծոսկր , այտոսկր :
Zygomatique, ած. մգ. լծոսկրային , այտոսկրային . apophyse —. Muscles —s. Os —, այտոսկր :
Zygomorphe, ա.բ. լծորդակերպ:
Zygophylle, ա.բ. լծորդատերեւ:
Zygophyllées, ի.յ.բ. լծորդատերեւեայք : [զուգաՓնք:
Zygoptères, ա. յ. Ա. լծաՓեր ,
Zygospore, ի. բ. լծասերմն:
Zymase, ի. տգ. խմոր :
Zymique, ած. տգ. խմորային . acide —, խմորաՓՓու :
Zymogène, ա. տգ. խմորածին ,
Zymologie, ի. խմորաբանուՓին:
Zymome, ա. տգ. անմանակ . տ. **Gluten.** [չափ :
Zymosimètre, ա. բգ. խմորա-
Zymosimétrique, ած. բգ. խմորաչափական : [տուՓին :
Zymotechnie, ի. բգ. խմորագի-
Zymotechnique, ած. բգ. խմորագիտական :
Zymotique, ած. խմորանմանային. substance —. 2. ի. ախ. խմորախտ : [սնկով :
Zythie, ի. բ. գարեջրնի . ազգ
Zyxomme, ա. մբ. լծորդուկ . ազգ ՓիՓռան :

ԿԱՐԵՒՈՐԱԳՈՅՆ

ՅԱՒԵԼՈՒԱԾՔ ԵՒ ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆՔ

ԱՌԱՋՆՈՑ ՀԱՏՈՐՈՑ

Accent, . . . — plaintif, — ողբաձայն :
Accord, ճ. եժ. . . . դաշնաձայն:
Acétylène, ա. ոգ. քացախակագազ :
Acétylénique, ած. ոգ. քացախակագազային :
Acétylithe, ի. ին. քացախակագազաքար :
Aconit, . . . , ակոնիտոն. — napel, շամբաշեակ . . .
Acteur, գ. . . Աստրեգակ .
Adobe, ա. ագուռ « քէրփիճ » :
Affecder, S'—, . . . ինամակիլ :
Aggrave, ի. ապէտարագիր (եկեղեցական ատենի) . faire, fulminer une —, — արձակել :
Agréabilité, ի. հաճոյականութիւն , . . . , ախորժելիութիւն:
Aï, . . . հեղգզազ .
Aigle, . . . 12. ձբ. արծուաձուկն : [Ծարսիս :
Aigue-marine, . . . Ծարչիշ ,
Alcine, բ. . . , բզրուկ .
Améboïde, ած. յեղակաւորպ . S. Amibe. [ցութիւն :
Anacénose, ի. ճս. հաղորդակ-
Anchois, ա. ձբ. անձրուկն .
Anchuse (քիւզ) ի. բ. . . . , լեզուախոտ :
Anévrismal, e, ած. սրտրական:
Anévrismatique, ած. սրտրային:
Anevrisme, ... սրտրմանք :
Angine, ի. բժ. . . . || — tonsillaire. S. Amygdalite.
Anthropotoxine, ի. մարդաՁոյն:
Antinerveux, euse, ած. ախ. հակաջղային :
Antipesteux, euse, ած. ախ. հակաժանտախտային , ժանտախտարգել :
Apogon, ա. ձբ. . . . կարմրուկի.
Appel, . . . juger sans —, անբողոք՝ անվերակոչ դատել :
Appendicite, ի. բժ. ապէնդից :
Arrémon, ա. Ծ. մնջուկ . ազգ ճնճղկի : [4. դեհ .
Arrondissement, . . . 3. դեհ .
Assimilable, . . . 2. բխ., իւրանալի .
Ataxie, ի. բժ. տարակարգութիւն,
Athlétisme, ա. ըմբշուի , ըմբշամարտութիւն , ըմբշամրցութիւն :
Atomique, ած. տգ. անհատական.
Aurone, ի. բ. բարձուենեակ , բարձուենիկ .
Automassothérapie, ի. բժ. ինքնամարձաբուժութիւն :

Bacille, ի. մբ. ջոխ . * փոքրիկ ճնի գաւազանաձեւ . S. Bactériacées.
Bacilliforme, ած. ջոխաձեւ :
Bacillose, ի. ախ. ջոխախտ :
Bacillosine, ի. ախ. ջոխին, ջոխին:
Bactériacées, ի. յ. բ. բուսակենսիկասերք ,
Bactéricide, ած. բուսակենսիկասպան :
Bactéridie, ի. բ. բուսակենսիկիկ:
Bactérie, ի. բ. բուսակենսիկ , ջոխիկ .
Bactériémie, ի. ախ. ջոխարիւնութիւն , բակտարիւնութիւն .
Bactériens, ի. յ. բ. բուսակենսիկանք :
Bactériologie, ի. բժ. բուսակենսիկաբանութիւն . . .
Bactériologique, ած. բուսակենսիկաբանական :
Bactériologue, ա. բուսակենսիկաբան , բուսակենսիկախօս :
Bactériothérapie, ի. բ. բուսակենսիկաբուժութիւն :
Bactrocrinus (իւս) ա. բ. վբ. ջոխաշուշան . [թիւն :
Bactromancie, ի. ջոխահմայութիւն :
Bactromancien, enne, գ. ջոխահմայ :
Baculifère, ած. բ. ջոխաբեր :
Baculine, ի. բ. ջոխուկ .
Baculite, ի. կ. վբ. ջոխիկ , ջոխաձմակ :
Baculomètre, ա. ջոխաչափ :
Baculométrie, ի. ջոխաչափութիւն : [փային :
Baculométrique, ած. ջոխաչա-
Bartholin, ա. մգ. բարթոլինագեղձ :
Bartholinite, ի. ախ. բարթոլինաբորբ , բարթոլինատապ :
Basalte, ա. հբ. ճանքար ,
Bénédiction, ի. . . . — de maison, տունօրհնէք :
Bistouri, ա. վ. վիրահատ :
Bistre, ա. ար. ունջ , մրաջուր .
Bombex, ա. մբ. բալղինջ :
Boniment, ա. շաղակրատանք , աղուաբանք. dire son —, շաղակրատել , աղուաբանել :
Boracite, ի. տգ. բորաքար ,
Boule, . . . — de neige, ձիւնագոլիկ.
Brion, ա. բ. . . . աւնայ .
Brique, ի. ապիւս , Աբծաղիւս « Ծուղլա » .
Bryone, Bryonia, ի. բ. լոշտ :
Bubonique, ած. բժ. ելնդային:

Callithriche, . . . , վարսագեղ...
Camomille, ի. բ. երիցուկ ,
Canal, ա. . . . , խոխոմ,
Capitaine, . . . 2. հազարապետ. le grade de —, հազարապետութիւն :
Caracore, ի. նւ. կարկուրայ .
Carbon, . . . ածխաձն ,
Carboncle, ա. հբ. ասկն :
Carbonique, . . . ածխային , acide —, ածխաՁնու :
Carie, ի. բժ. երր ,
Carpelle, ա. բ. . . . (podogyne).
Caroubier, ա. բ. եղջիւրի .
Carthame, ա. բ. ասփուր , կակաժիրակ .
Casse, ի. բ. վարորնակ « խրյալաշէմպէր » .
Castrat, ա. մալեալ ,
Catisseur, . . . արճնիչ ,
Cavron, ա. պ. տուռզ .
Cavronier, ա. յ. տուռզենի . ճառն տուռզի :
Celluleuse, ի. աբ. ելեկտրապատոյգ :
Celluloïde, ա. աբ. ելեկտրապատոյգական:
Cervelet, . . . , փոքրուղեղ :
Chantage, ա. տաղտաբանութիւն , . . . Faire le —, տաղտաբանել , կծել:
Chat-pard, ա. կ. ընձակատու :
Chicorée, . . . — sauvage . . . , *գոճամիրի :
Chimie, ի. տգ. քիմիա , քիմիաբանութիւն ,
Chimique, ած. տգ. քիմիական ,
Chimiquement, մ. տգ. քիմիապէս , [քիմիագէտ ,
Chimiste, ա. տգ. քիմիաբան ,
Cinématoscope, ա. շարժացոյց:
Citron, ա. բ. կիտր ,
Citronnier, ա. բ. կիտրոնի , կիտրոնենի ,
Clinique, . . . 4. մահճախտաբան , ախտաբան :
Coccycue, ի. Ծ. կկու ,
Combattant, 3. կռուաՁուչուն :
Communicatif, ive, . . . բարեհաղորդ .
Complexion, 3. ճս. S. Répétition. [տուն ,
Congestion, . . . արիւնակու-
Conque, . . . 4. եժ. խեցափող :
Contre-coup, . . . 2. վ. . . . , անդրագործութիւն :
Conyse, ի. բ. . . . , *իօլօրա:
Coryzaline, ի. ախ. ռնգախտին:
Cosmogonie, ի. աշխարհածնութ,
Couche, . . . fausse —, սաղմնանցութիւն .
Couleuvre, ի. սբ. լուբա ,
Cours, 9. դասընթացք.
Cousine, . . . քեռադուստր, քեռաղջիկ .
Créationiste, ա. արարչագործական :
Culinaire, ... l'art —, խորտկարարութիւն ,

Cypripède, ա. բ. տրեխաճաղիկ, աստղկատրեխ, կիպրատրեխ. կոչի եւս **Sabot de Vénus**, տրեխ Աստղկան. բոյս գեղաճաղիկ:

Décadent, e, ած. անկեալ,
Décastère, ա. տասնաստեր.
Dianelle, ի. բ. անահիտաճաղիկ:
Dicotyle, ա. օղ. երկգուշ.
Discrédit, ... վարկաբեկութիւն,
Drupe, ա. բ. մոմոչ,
Duel, ... երկմարտ.
Dure-mère, ի. մգ. կաթծրենի, կաթծրամաշկ.

Ébrouement, 2. փնչիւն,
Écharde, ի. փշիկ,
Échinides, ա. յ. կ. եքենազգիք:
Ectoderme, ա կ. արտամորթ,
Écuanteur, ա. ար. ականոց. *արտաքին երես անոյ:
Édition, ... — princeps նախկին՝
Élégamment, ..., ոդորկաբար.
Élégant, e, 2. ոդորկաբան,
Embolie, ի. բժ. արիւնախցան:
Encyclopédie, ի. համայնագիտարան, համագիտարան:
Entoderme, ա. բ. ներքնամորթ:
Épicéa, ... պեւկէ.
Épouvantail, ա. ակնհար,
Epsom (էփսոմ) ... ծծմբատ մագնիսիոյ,
Equinoxe, ա. ար. գիշերահաւասար, զուգօրութիւն:
Espalier, ..., որմաճառ,
Esprit, ... le bel —, գեղամտուի.
Étamine, 3. բ. որձայ,
Évier, ա. լուացարար:

Factionnaire, ... պահայողղ,
Faséole, ... հն. **Dolic**.
Fenil, ա. մարագ, խոտանոց, յարդանոց:
Fluroscopie, ի. ծորադիտութիւն:
Fondé, ... — de pouvoir, անձնաւիսխանարդ:
Fonticule, ..., *լշ.
Frein, ... սիմ,
Fugosie, ի. բ. S. **Cienfuégie**

Gâchette, ի. ար. շարժակ,
Gaffe, 2. ... * ձախաւերութիւն.
Galère, 4. ար. տապղբեր.
Gattilier, ... հն. **Vitex**.

Géocinématoscope, ա. երկրաշարժացոյց:
Germination, ... բողբոջումն,
Glaçon, ա. շառաշիլ,
Glaïeul, ա. բ. Ծրուկ, ագռաւի Ծուբ, Ծրաշուշան.
Glucocide, ..., քաղցրանիւթ.
Gouttière, ... 6. մգ. վարդ, վագակալ, բեկակալ:
Grenache, 2. եգ. պարտիախուց.
Grenouillet, ա. կ. գորտիկ. 2. բ. սանդրուկ.
Grésil, ..., սիկլիկ:
Grisette, 2. *լոպի,
Gros-bec, ա. Ծ. ..., հատաբեկ, * խածկտիկ «բզգաձարօն, ֆիլօքնուն»:
Grosse-gorge, ի. Ծ. մեծալանջ. հն. **Combattant**.
Grubbie, ի. բ. գրիբբենի:

Holocanthe, S. **Holacante**.
Homochromie, ի. ..., նոյնագունութիւն:
Hôpital, ա. անկեւանոց:
Hydromassothérapie, ի. բժ. ջրամարձաբուժութիւն:

ՅԱՒԵԼՈՒԱԾՔ ԵՒ ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆՔ

ԵՐԿՐՈՐԴԻ ՀԱՏՈՐՈՑ

Infirmerie, ի. հիւանդարան, հիւանդանոց:

Mécanothérapie, ի. բժ. մեքենաբուժութիւն:
Motocyclette, ի. շարժահեծանուակ:

Photothérapie, ի. բժ. լուսաբուժութիւն:

Physicothérapie, ի. բժ. բնաբուժութիւն:
Pisteur, ա. ուղեւորագիտ, ուղեւորաբեր «սրմաւոր»:
Précarité, ի. անհաստատութիւն:
Prestige, ..., 2. սխրանք, սխրագործութիւն:

Silhouette, 2. ..., ուրուապատկեր, ուրուանկար, ուրուագիծ:

Thermothérapie, ի. բժ. ջերմաբուժութիւն:

Vibrothérapie, ի. բժ. Ծրդռաբուժութիւն:
Voiture, ... — à mains, ձեռնակառք. — d'enfant, մանկակառք, տղեկակառք. — de plaisir, զբօսակառք:

